

R11958

V 6/9.

228

Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b21935841>

A. CORNELII CELSI
M E D I C I N A E
L I B R I O C T O.

LIBRARY OF
MEDICAL
A. CORNELL
UNIVERSITY

Lib. is Biblioth. Colley
A. CORNELII CELSI
Ed.
MEDICINAE

LIBRI OCTO

IV. cl. 3

EX RECENSIONE

LEONARDI TARGAE.

ACCEDUNT

NOTAE VARIORUM,

Item, quae nunc primum prodeunt,

J. L. BIANCONII

DISSERTATIO DE CELSI AETATE,

ET

GEORGII MATTHIAE

LEXICON CELSIANUM.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud SAM. ET JOAN. LUCHTMANS.

M D C C L X X V.

MEDICINAE

LIBRIS

EX REGIA

LEONARDI

ACCEDUNT

NOTAE VARIORUM

Idem, quae huc prius prodierunt,

J. L. BIANCONI

DISSECTATIO DE CESSI METATE

ET

GEORGII MATTHIAE

LEXICON CESSIANUM

LEGDUNI BATHONUM

Apud SAM. ET JOH. M. LUCHTMAN

MDCCLXXV

LECTORI ERUDITO

S. D.

SAMUEL ET JOANNES LUCHTMANS.

Cum nova, & ea quidem superioribus luculentior, Celsi Editio a nobis postularetur, statim circumspicere coepimus virum eruditum, qui Medicinae studium cum iusta literarum, praesertim Latinarum, scientia ita conjunxisset, ut Editoris partes recte et cum laude sustinere posset. Quo frustra in Batavis & alibi quaesito, ipsi rem arduam suscepimus, & nostro Marte utcunque perfecimus,

6
mus, in consilium, ubi opus esset, adhibentes virum
doctum, & in his literis versatum De hujus prudenti
admonitione, repudiato textu Lindeniano, quem Al-
meloveenius etiam secutus erat, Editionis nostrae quasi
basin fecimus exemplum illud, quod ex recensione Leo-
nardi Targae Patavii 1769. 4. prodiit. Hic vir egre-
gius, e Morgagni excellenti disciplina profectus, & ma-
gistri in Celso emendando studium aemulatus, Celsum
ad fidem Manuscriptorum, imprimis veterrimi Medicei,
tanta cura, & tam docta crisi recensuit, ut vere prae-
dicari possit, hanc unam ex tanta copia, ad nostram
usque memoriam, Editionem esse, quae Celsum inte-
grum & illibatum exhibeat. Nec tamen satis habuimus Tar-
gae Editionem simpliciter repetiisse, sed commendationis ali-
quid etiam aliunde paravimus. Ita Celso nostro prae-
missa est elegantissima *de Celsi aetate* Dissertatio, scripta
a Joanne Ludovico Bianconio, clari nominis Medico,
quem ob eruditionem valde laudat Cl. Ernestus ad Fabric.
Bibl. Lat. T. II. p. 44. Quod argumentum cum Bian-
conius

conius per Epistolas ad Tiraboschium lingua Italica scriptas late explicuisset, mox, rogatu nostro, totius rei summam paucioribus paginis conclusit, & Latine verfam, paulo ante mortem, nobiscum communicavit. Eodem tempore forte in manus nostras venit vetusta Celsi membrana, nondum ab aliis collata, cujus Variantes excerptas, & Editioni nostrae adjiciendas curavimus. Variorum quoque Notas, ex Editione, quae in hac urbe a. 1746. prodiit, receptas, auximus Krausianis e Lipsiensi exemplari sumtis. Sed praecipuum huic Editioni ornamentum conciliat Index omnium verborum, sive Lexicon Celsianum, a viro doctissimo, Georgio Matthiae, Medicinae in Academia Gottingensi Professore, tam perite & scienter confectum, ut non uni Celso sive explicando, sive corrigendo, sed universae Latinitati profuturum arbitremur. Tale Lexicon olim condiderat Joannes Rhodius; quod incendio periit. Tale etiam in praefatione ad Celsum promisit Cl. Targa. Sed res intra voluntatem stetit. Fuit autem clarissimus Matthiae, qui et
ipse

ipse Celsi Editionem parabat , eo magis idoneus ad hujusmodi Lexicon conficiendum , quo diutius , sub Gesneri auspiciis , in hoc genere laboris versatus erat. Hic enim Gesnero assiduam operam navavit in Latinae linguae Thesauro construendo. Ceterum ille Celsi Index apud Matthiae heredes in tenebris jacuit , donec aere nostro redemptus est , & per hujus Editionis occasionem in lucem vindicatus. Vale , erudite Lector , & nobis , si meremur , fave.

INCLT-

DEDICATIONES ET PRAEFATIONES.

INCLYTO ET INGENUO JUVENI,

L U D O V I C O

COMITI,

EX PRAECLARA ET ILLUSTRIS COMITUM ET DOMINORUM
A STOELBERG ET WERNIGERODAE FAMILIA,

DOMINO SUO VERE GRATIOSO,

JOANNES CAESARIUS

S. D.

Multis quidem mirum videri solet, Ludovice Comes inclyte & generose, si qui agnito demum ipso bono, non statim etiamnum amplectantur illud ac sedulo persequantur, cum bonum suapte natura ejusmodi sit, ut id ipsum (quemadmodum & id Aristoteles in Ethicis ex Veterum sententia tradit) omnia omnibus votis expetant. Verum hi mihi videntur illam Fabii Quintiliani sententiam aut ignorare plane, vel ne legisse quidem unquam, aut certe ejus prorsus immemores esse: *non facile mutaveris, quae semel inculcata sunt.* A qua etiam Quintiliani sententia nec illa Horatiana discrepat:

*Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
Testa diu.*

Eadem utique utriusque auctoris sententia est, tametsi ab altero paulo simplicius, ab altero figurate pronunciata, & ad ea omnia rectissime appositeque referenda, quae multo studio, multo labore, & longa demum consuetudine animis hominum percipiuntur. Quocirca nihil in vita humana tam periculosum tamque pestilens & noxium censeretur debet, quam teneras mentes his imbui sive morum, sive literarum studiis, quae operae pretium fuerit aliquando dediscere, & quidem opera multo majore, quam ea, quae recta sunt, vel a primis rudimentis addiscere. Si quidem hinc in mentibus hominum suboritur quaedam cum pravitas, tum caecitas, quae si quod est in illis iudicium, id protinus

protinus obruit & obtundit, nec sese ipsum unquam erigere finit, ut quod vere bonum est, contueri aliquando & cernere possit. Jam hujus propositi, si quis exemplum sive documentum quaerat, in promptu est ipsa barbaries, incondita quaedam & inepta prorsus linguae balbuties, quae tamen superioribus aliquot seculis a Gothis & à Vandalis primum illata plaga, posthabita interim & neglecta in totum recta loquendi tam Graece quam Latine ratione, usque adeo invaluit, & studiosorum alioqui hominum animos invasit & occupavit, ut jam non uno aut altero Hercule, sed pluribus opus fuisset, qui terras tot ubique horrendis monstris occupatas expurgassent. Enim vero hujusmodi Hercules, nempe linguarum vindices, & non instrenui hostium illarum propugnatores, tametsi non defuerunt proximis annis plus minus centum, ut nec hodie quoque defunt, nondum tamen penitus explodi atque restringi potuit foeda illa barbaries, quin adhuc multorum animis tam pertinaciter, imo tam pervicaciter semel inculcata insidet & adfixa est, ut fere spes nulla super sit fore, ut radicitus evellatur unquam. Quid? quod iidem, licet videant nunc etiam utriusque linguae miram tum elegantiam & pulchritudinem, tum utilitatem, atque adeo usum ejus apprime necessarium, nihilo tamen fecius ipsas linguas non modo abominantur & detestantur, sed & damnant insuper, & nusquam non convitiis incessunt & insectantur. Et quod hoc etiamnum multo est indignius, ut non addam etiam impudentius, nonnulli ex his, qui cum ipsi suis abusibus & insanis corruptionibus ansam occasionemque praebebant tot tantorumque malorum, quibus misere hodie adfligitur orbis, ea tamen omnia bonarum literarum studiis & linguarum cognitioni imputare non vererentur. Quasi vero solem quis ipsum idcirco jure culpaverit, quod mundum aperiat & illustret, noctem depellat ac fuget, in qua mendae (ut ille ait) latent vitioque ignoscitur omni. Sed non videmus manticae, quod in tergo est, ut alter ex Poëtis non tam lepide & eleganter, quam vere graviterque dixit. Nec aliter certe (id quod negari non potest) literae bonae mentes illuminant, exacuunt ingenia, & judicium adferunt: sine quo non raro usu venit, ut cum impar hominum sit prudentia (sicuti quidam haud ignobilis Auctor ait) par tamen omnium jus & auctoritas habeatur. Atque haec quidem illae praestant haud dubie, eliminata tamen prius & explosa barbarie, quae versa vice mentes obnubilat, hebetat ingenia, judicium, si quod est, obvertit prorsus & aufert: causa proinde verissima, quod tot tantaque classis scriptorum praeclara opera pessum ivisse, & intercidisse omnino eruditi lamentantur & deplorant; inter quae & Cornelii Celsi opera, quae de omnibus prope bonarum artium studiis a se posteris auctor ille scripta reliquit, non inter postrema desiderantur, praeter libros octo de medicina, quos solos ex illis adhuc superesse & exstare, accidisse credo magis divino nutu, quam vel fortuna (quae alioqui in humanis rebus plurimum valet) vel hominum industria, & id quidem (nisi fallor) propter ipsius artis cum dignitatem, tum necessitatem. Ob quas nimirum causas medicinam nobis, hoc est, artem illam, Ecclesiasticus scriptor ille inter Hebraeos non solum haud parum multum reverenter commendat, atque eadem merita laude prosequitur, fed

sed & ejus artificem, nempe Medicum ipsum, honore dignum adjudicat atque pronunciat: *honora* (inquit) *medicum propter necessitatem*, &c. & de medicina non multo post: *Altissimus* (inquit) *creavit de terra medicinam, & vir prudens non abhorret illam*. Quin & ob easdem (opinor) causas, hujus artis inventores, deos esse falso persuasa credidit antiquitas. Unde & apud Ovidium in primo Metamorphoseon, ita illam sibi inventam arrogat & vindicat Apollo his verbis:

*Inventum medicina meum est, opifexque per orbem
Dicor, & herbarum subjecta potentia nobis.*

Nec non & Q. Serenus, qui & ipse de medicina carmine fane perquam eleganti scripsit, quem & Celso proinde nos, quod simile idemque tractat argumentum, adjecimus, sed emaculatum antea & repurgatum non paucis, quibus scatebat, mendis, & suae jam integritati restitutum, statim in ipso sui Libri principio illud de eodem testatur Apolline, atque ita eum per invocationem, Poëtarum more, alloquitur:

*Phoebe salutiferum (quod pangimus) afferre carmen,
Inventumque tuum prompto comitare favore.*

Simul autem inibi & Aesculapium ejus filium subinde invocando, ut praesens propitiusque sibi adesse velit, coepto peragendo, hunc in modum illum rogat atque precatur:

*Tuque potens actis, reduces qui tradere vitas
Nosti, atque in coelum manes revocare sepultos,
Huc ades, & quicquid cupido mihi saepe roganti
Firmasti, cunctum teneris expone papyris.*

His accedit, quod haec ipsa ars, praeterquam quod diis suos inventores (ut inquit Plinius) assignavit, & coelo dicavit, cultores habuit potentissimos reges, a quibus credi potest eam studiorum partem accuratius ac diligentius custoditam, utpote qui scirent illam humanis usibus cum primis necessariam. Sed nec inde quoque eadem ars parvam meretur laudem, quod inter artifices nullus tam prope ad Deum vitae datorem accedit quam Medicus. Quippe quod, ut ille vitam nobis dat & largitur, ita hic datam tueretur, & fugientem retinere conatur. Quanta praeterea laude eam afferat & Homerus, indicat plane versus ille ex undecimo Iliados:

Ἰντρός γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάρχιος ἄλλων.

Porro autem sive jam dictas ob causas, sive ob aliam quamlibet causam hi nobis libi hucusque servati sint, illud certe nullus vel mediocriter doctus, qui saltem eos legerit, inficiari poterit, quin iidem usque adeo depravati atque corrupti, & a sua integritate demutati fuerint, ut eorum lectio hactenus vel doctissimis parum firma certaue extiterit. Et profecto cum hic Celsus noster talis tantusque auctor & sit & habeatur, qualis utique & quan-

tus ab eruditissimo quoque censetur & judicatur (quippe qui in his octo libris de medicina oppido quam eleganter scribens tanto artificio universa morborum genera tractat, exequiturque definiendo dividendoque, & eorum protinus curationes non uno modo subjungendo; ut ne inter Graecos quidem hujus artis scriptores reperitur quispiam, qui tam exacte tamque diligenter id praestet, aut praestiterit unquam, licet principes artis medicinae ea natio nobis dederit, Hippocratem & Galenum. Cui jam non mirum videri debet ex iis praecipue, qui hanc artem aut profitentur, aut certe colunt: cur illorum librorum lima a nullo eruditorum vel attentata sit hactenus, cum tamen hoc auctor ille neutiquam meruisset, qui sic semper neglectus, nec dicam contemptus jaceret. Itaque cum mecum aliquoties reputarem ac perpenderem, quam id foret indignum, longa etiamnum expectatione frustratus, adeoque ut jam pene deplorata spes mihi esset futurum unquam, ut eruditus aliquis hanc sibi provinciam assumeret, videlicet qui Celsum ab importunis istis & infestis studiorum hostibus affereret vindicaretque; Ipse tandem eam aggressus sum magno quidem ausu, ac non minus temerario, utpote longe impar tanto oneri ferendo, & hos octo Cornelii Celsi libros mihi castigandos proposui, quatenus tamen illud mihi pro ingenii parvitate liceret, simulque nullis interim quantumvis gravibus magnisque laboribus abstinui, dum pro mea virili Celsus suae puritati & integritati, quatenus simul & res ipsa ferret, restitueretur. Jam vero in hoc quantum demum praestiterim atque effecerim, in eo candidus lector mihi judex esto, idque maxime, ubi Celsum hunc nostrum cum unoquolibet alio ante excuso contulerit & examinaverit: id quod ei & in Q. Sereno liceat. Quare si obstreperus quispiam ac perinde judex iniquus, & lector oculatior inter legendum observaverit locos aliquot, per me vel non fideliter castigatos (id quod evenire potuisse non negarim) vel intactos omnino (quod equidem lubens illi concessero) hunc admonitum velim atque etiam obnixè rogo, ut illud Aristotelis gravissimi sane Philosophi in Elenchis dictum secum expendat, quo vir ille lectorem juxta prudenter ac probe admonet, ita omiſsa venia dignanda esse, ut inventa multo favore prosequenda. Eidem quoque & illud Horatii in mentem veniat:

Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.

His igitur rationibus licet abunde satis armatus videri possim adversus obrectatorum, sive (ut cum Plinio Catonis verbo utar) vitiligatorum morsus & calumnias, quominus Celsus ex nostra qualicunque castigatione in publicum non prodeat, scholiis insuper passim a nobis adjectis, ubi id res exigere videbatur, quo explanatior utcunque esset, illustratus: illud tamen me ad hoc ipsum quoque parum provocat & animat, quod scio utique eum scriptoribus morem receptum esse, ut cum quidpiam a se compositum, publicare vellent, tum sibi ex non infimi ordinis hominibus deligerent aliquem, cui suas lucubrationes dicarent, nuncuparentque; nempe sub cujus tutela libere deinde tutoque illae circumferrentur publicatae. Quod quidem cum & mihi
jam

jam faciendum foret, tu prae caeteris mihi ad hoc deligendus occurrebas, Ludovice optime & humanissime Comes, cui hasce nostras in Celsum lucubrationes nuncuparem, dicaremque, partim quidem ea de causa, quae dicta est: partim vero & ob hanc, quod cum anno superiori per ferias Paschatis aliquandiu agerem apud clarissimum virum Eberhardum Comitem & Dominum a Konigstein, in ipsa ejus arce, ejusdem scilicet nominis & vere regali, utpote plane magnifica & eleganti non modo aspectu ipso & foris & intus, sed quae praeterea & arte & natura undique munita sit: tum me tibi ita devinxisse & ingenii tui dexteritate & suavissimo tuo nec inerudito colloquio, quo interim mihi liberrime frui licebat: ut tum quoque mecum identidem cogitare coepissem, qua de re vicissim mihi devincire possim, ut qui hac parte mihi longe felicissimus viderer, si talis tantique Comititis gratiam & benevolentiam mihi conciliatam haberem. Cum ergo id nulla re alia decientius fieri posse arbitrarer, quam iis (quas in Celsi libros octo paravi) lucubrationibus, non quod id satis putarim, quo te mihi tantum Comitem devinctum redderem, sed quod certo scirem te non rem ipsam, quae datur & offertur, tanti aestimare, quanti ipsius dantis animum, eas ipsas (quae so) nunc haud alio vultu suscipere digneris, quam quali me vultu ad vos isthuc advenientem primum excipiebas; qualemque deinceps per eos dies, quibus apud vos agebam, perpetuo exhibebas, nempe benevolentissimum. Quin & illud mihi tum subiit, esse videlicet aliud fere nihil, quod per ocium principes viros magis deceat, quam pulchris simul & honestis sese exercere litterarum studiis, iisque maxime de rebus, quibus cognitis non animi tantum, sed & corporis molestiam (si quando eos invaserit corripueritque) propulsare possint. Cujusmodi sane post studium sacrarum Literarum adjuncta Historiarum cognitione, inter reliqua praecipuum est studium Medicinae, dummodo tamen id tale sit, ut in eo res, quae tractatur, simul cum eloquentia conjuncta sit. Quale utique id esse, quod est apud Celsum in his octo libris, nemo non ex eruditis aperte videat, & ingenue fateatur. Quippe cujus res quidem ipsa probe cognita ad corporis molestiam propulsandam ex ipso instituto facit: ejusdem autem rei contemplatio & cognitio atque obiter ipsa quoque lectio non parum confert ac prodest ad relaxationem animi, ubi is jam fatigatus est (ut saepe fit) variis rerum civilium occupationibus: cujusmodi principes plerumque viros tenent, ex iis praesertim qui suo ordini & officio satisfacere adnituntur, inter quos nunc nec inter postremos illae tenent illustrem & generosum parentem tuum Bodonem Comitem & Dominum a Stolberga & Vuernigeroda, nec non & jam ante dictum Eberhardum Comitem & Dominum a Konigstein, tuum ex matre avunculum, matrona quidem illa me Hercule non minus moribus spectabili quam natalibus generosa, & te haud dubie manent ob ingenii acumen & ingenuinam industriam, quae profecto tanta in te per aetatem prope juvenilem adhuc relucet, quanta raro ea conspicitur, vel in his, qui jam senilem, nedum vrilem attigerunt aetatem. Nec est, cur metuendum nobis sit, ne hac de te spe & opinione fallamur unquam. Quandoquidem habes tu, non so-

lum ipsam ad hoc naturam ducem, verum etiam exemplum ab illo tuo avunculo quotidie sumis, ut apud quem liberalissime educatus filii loco haberis, quem & eo lubentius ob oculos tibi proponis, ut quem imitari studeas. At de hoc jam satis superque, ne videar fortasse alicui plus aequo propensior in tui commendationem, cum tamen revera hac etiam longe majorem tuae mereantur omnibus prope perspectae virtutes. Caeterum Celfo (quoddixi, cujus & rationem supra reddidi) Q. Serenum adjecimus & Rhemnium Palaemonem, seu (ut aliis placet) Priscianum de ponderibus, quod ponderum videlicet ratio nonnihil habeat cum re medica commercii. Ad haec ut & styli varietas te interim ad legendum invitet pelliciatque, & legentem jam remoretur aliquantum ac detineat. Veruntamen ut tibi Celsum, ita ex illis duobus alterum, nempe Quintum Serenum, Henrico, alterum Alberto, utrique fratri tuo germano, generosis & ingenuis adolescentibus dicatum volui, idque hac ratione, quod sicut Celsus reliquis duobus non tam mole ipsa quam materiae tractatu longe praeponderat: ita tu duobus illis fratribus tuis ut aetate, sic & rerum cognitione anteis: alias vero, quae raro inter fratres reperitur concordia (ut quidem non inelegans auctor ait) ea inter vos & reliquos fratres vestros germanos maxima conspicitur, ac in dies major speratur: hinc sumpto nobis indicio, quod inter vos alius alium mutua, eaque perpetua prosequitur benevolentia, quam procul dubio idem inter vos conciliat alitque animorum consensus. Vale rectissime, & me albo tibi devotorum adscribe, persuadeque Caesarium tibi esse deditissimum. Coloniae pridie calendas Aprilis. Anno a natali Christi, Millesimo, quingentesimo, vicesimo septimo.

R. C O N S T A N T I N U S

CLARISSIMO ATQUE AMPLISSIMO

V I R O,

J O. C A P E L L A E,

REGIS CONSILIARIO ET ARCHIATRO DOCTISSIMO,

S.

Omnia fatis in pejus ruere, jam & vetus est, & summi Poëtae querimonia. Nec vero longius abeundum, ut id constet exemplis. Tantum de proximo, & e re nata sumendum, quod controversum esse non possit. Veterum scriptorum, illius (aurei sane seculi) felicioris aetatis, quanta fuit olim styli majestas? Qualis ex orationis illorum luminibus splendor eluxit? Quis quantusque decor & gratia, ex illustri compositionis inimitabilis ornatu & elegantia propemodum singulari? Maximo argumento esse possunt, ut sumptuosi aedificii (cujus materiam olim opus superabat) nonnullae reliquiae, quae etiamnum extant paulo integriores, quasque non possumus sine admiratione maxima contemplari. Nunc per exscriptos libros, totiesque imprimendo interpolatos, quis squalor & situs? quanta vera obscuritas, ut non umbrae, sed tenebrae pro luce inductae sint? Quot sordes, quot ineptiae injectae sunt, aut describentium incitiae, aut semidoctorum quorundam audacia? Quanta denique in politissima scripta obrepit barbaries? Nul-
lus fere liber est, qui non infinitis erratis, aut certe quamplurimis scateat. Auctores ipsi, si reviviscant, exceptis paucissimis, libros, qui circumferuntur, tanquam liberos & ingenii sui partus, aut nequeant, aut nolint agnoscere: Usque adeo ipsorum monumenta lacera, mutila, depravata & foedata sunt, idque omnium ferme quidem omnia. Sed in his, ut caeteris, ea est temporis injuria, noxaeque senescentis aetatis. Nihil enim est operae, aut manufactum, quod quantumvis elegans, scitum & exquisitum, longa dies paulatim non imminuat, corrumpat & absumat, tandemque penitus aboleat

annorum

annorum quasi senio & carie vetustatis. Porro autem, si quis scriptor hanc calamitatem expertus est, is ipse est, arbitror, Cornelius Celsus, qui & tamen imprimis bonus auctor (Ideoque ab aliis primae notae scriptoribus laudatur, multumque approbatur, ut a Columella, verbi causa, Plinio, & Quintiliano licet communis artis aemulo) Qui & Hippocratis fidelis interpres Latinus dici meruit: Qui Medicinam in compendium contulit, Qui ita castigat, proprie & eleganter loquitur (versum enim dicendi genus & astrictum secutus est, in quo rerum sententiosa gravitas, verborumque apta & numerosa, & quasi rotunda constructio) ut non modo a Medicis propter artis scientiam, verum etiam ab omnibus eloquentiae candidatis, propter scribendi venustatem lectitari mereatur. Nullus enim auctor est, si Cicero- nem & Plinium excipias, id est, duo linguae Rom. columnae, cui plus ipsa Latina lingua debeat. Quod ipse in linguae Latinae supplemento, nisi brevi ostendam (si Dei opt. max. munere mihi vita suppetet) non recuso ab omnibus mihi fidem derogari. Sed cum ejus scripta, locis quamplurimis misere corrupta sint, & nonnullis obscuriora, eo contigit, ut a paucis, aut non ita multis medicisque antea legerentur. Ea quidem cum non semel perlegissem, & magnopere placuissent, subiit animum tanti scriptoris indignam sortem fatumque miserari: continuoque coepi velle ejus vulneribus, quantum possem, opis afferre. Itaque subsidia omnia, quae potui, mihi ipsi comparavi. Nam conquisitis antiquis exemplaribus (quod in castigando primas obtinet, aut debet obtinere) ad eorum fidem permulta mihi videor emendasse. Aliquid autem a lectione recepta summutare, nisi ubi manifestissimus error comparebat, mihi religio usquequaque summa fuit. Itaque satis habui manuscripti Codicis diversam scripturam, aut propriam conjecturam in margine adnotasse: Et obscuris plerisque, expositione brevissima nonnihil lucis afferre. Praeter haec, amicorum consilio atque opera usus sum, imprimisque vigiliis & laboribus clarissimi Medicinae Doctoris, JACOBI DALECHAMPII, viri summi judicii, & in omni bonarum artium genere perpoliti, quo jam complures annos non amico tantum fidelissimo, sed etiam studiorum adiutore atque impulsore acerrimo semper uti consuevi: cuique studiosi maxima ex parte debebunt, quicquid utilitatis (si qua tamen, ut spero, futura est) ingenium nobis, qualecunque illud est, & labor assiduus in literis, industriaque extuderit. Consului quoque persaepe ingeniosissimum virum, nec minus artis experientia, quam doctrina celebrem, LEONARDUM BOTALLUM, Regis item Medicum, quocum mihi jam vetus, jamque arctis-

simae

fima neceſſitudo interceſſit. Ex eo autem amico (vir ornatiffime atque eruditiffime) cum intellexiſſem, in tua Bibliotheca quaedam Celfi perantiqua exemplaria conſervari, hominem amantiffimum mei orare non deſtiti, ut quoniam apud te gratia tantum poſſet, ab humanitate tua & bonas artes adjuvandi ſtudio (quae in te ſumma eſſe, inter caetera ornamenta virtutis, minime dubitabam) mihi illorum uſum & fructum ad tempus impetraret. Quid multis? Ille officio, benevolentia, precibusque noſtris adductus, inſtituit mea cauſa, id a te per literas magnopere poſtulare: Quibus, quamvis occupatiſſimus eſſes, & tunc inter aulicos tumultus verfabâre, mox tamen peramanter, nec minus officioſe eleganterque reſpondiſti. Liceat mihi, quaefo, cum bona tua venia, ex illa epiſtola tua clauſulam unam, vel etiam alteram huic noſtrae attexere: Quod cum mihi non temere, ſed neceſſariò faciendum ſit, audacius id eo facturus ſum, quo magis utrique noſtrum non niſi honorificum eſſe poteſt. Ergo BOTALLIO noſtro hunc in modum reſcripſiſti: „ De Celfo quod ſcribis, memini me ſuperioribus annis „ unum exemplar meum, in quo complures loci ex fide veterum Codicum „ reſtituti eſſent, viro doctiſſimo Vincentio Laureo communicaffe, cum ille „ viciffim me fui participem feciſſet: Verum id fane exemplar ad manum „ non eſt. Quare illius copiam erudiſſimo D. Constantino in praefentia- „ rum facere non poſſum. Attamen, ſi quos forte locos indicabit, quos „ corruptos eſſe ſuſpicetur, ſperaverim me alicubi nonnihil adjumenti allaturum. Ego enim in eo auctore cognoscendo & repurgando, abhinc „ biennium aliquantum operae poſui ”.

Haec haſtenus, quae ut ate humaniter, amabiliter, honorificeque, perſcripta ſunt: ſic a me quoque fideliter transcripta; quò mihi nunc apud omnes conſtet fides diligentiae, quae excuſationis errorum facilius veniam inveniat & exoret. Nec illa ſimplex noſtri facit ratio. Nam & literis tuis teſtata tam liberalis invitatio, me ambitionis ſuſpicionem in totum exoneravit: Eademque mihi juſtiſſimam cauſam attulit, cur ad te Cornelium Celfum frugaliter a me exceptum, ut mea fert tenuitas, quam primum amandarem: ut a te pro copia facultatum, quae tibi vel maxima ſuppetit, liberaliter, laute, magnificeque tractetur. Nec id ſolum, verum ut & ſanus & integer, tuiſque beneficiis ornatus ad nos omnes redeat, & in publicum prodeat. In quo quidem unius, non autem uni gratificatio futura eſt: ſed haec, & congratulatio omnium, & communis actio gratiarum. Nos enim aliquot naevos, varos, lentigines, ephelidas, verrucasque tantum curavimus: Reſtant Chironia, Tele-

* *

phia

phia quoque ulcera, quae pro deploratis habeo, nisi a te sanentur, qui summus es Medicus arte & dignitate. Talia ex composito a nobis relicta sunt, ne secus tractando exacerbata magis exulcerarem. In summa minimum est, quicquid ipsi contulimus, nec minus tamen, quam praestare potuimus. Quod &, si optima voluntas, ut testor, egregiusque conatus, ut arbitror, cum difficultate pensentur, maximum videatur. Quare mihi magna spes est, fore, ut tecum, qui Galliae magnum es decus & ornamentum, boni omnes excusent, nullisque labor impensus ingratus sit. Quod mihi jam pro te spondet morum cum gravitate facilitas, tuaque humanitas: quam in te prae-lucere ex tot virtutum numero, idem Botallus noster (quo non alter veracior, aut minus assentator) cum equidem tuam, id est, hominis gravissimi & doctissimi censuram non parum formidarem, toties confirmavit, mihi-que persuasit. Eo factum est, ut & opera Theophrasti jam a nobis de-cennio recognita atque emaculata, eademque de Graeco in Latinum con-versa limare occoeperim, ac nonnihil perpolire: quo te nominatissimus au-ctor ut cliens Patronum adoptet, sub cuius nominis auctoritate sua scripta quam primum in lucem edita, minus vereantur in publicum exire, inter manusque versari. Vale.

CLARIS-

CLARISSIMO VIRO,

DOMINO

GUIDONI PATINO

BELLOVACO,

DOCTORI MEDICO PARISIENSI, ET PROFESSORI REGIO,
AMICO SUO MAGNO SALUTEM.

CLARISSIME VIR,

CICERONIS ista gloriatio est: *Latinos omnia invenisse melius, quam Graecos; aut ab illis accepta fecisse meliora.* Augusta profecto, & magno viro magnarumque rerum fiduciam habente digna! Quam & veram minimeque vanam deprehendit, quisquis a Romanis posteritati tradita comparat cum Graecis. Ne longum abeam, Oratorum quidem laus ita ducta fuit ab humili ad summum: fuere & Philosophiae studia sic ad Latinos traducta, ut ne bibliothecis quidem Graecis eguerint. Neque vulgare est, quod de nostra arte Celsus promeruit. Quam enim ab Hippocrate, ab Asclepiade, ab aliis Graecorum plurimis accepit scribendi de Medicina materiam, hoc ipso fecit meliorem, quod primus eam sic conceperit, ut esset ad discendum aptior, ad faciendum promptior. Graecorum antea nemini, quod sciam, id laudis datum, quod artem redegerit in systema, & corpus methodo constitutum. Celsus praestitit, & res faciendae medicinae utiles ac solum necessarias ita ingeniose ac diligenter ex antiquis elegit, ita per partes digessit, hasque ipsas innexuit inter se, ut vel Recentiores inter non noverim, quem ipsi jure possis antepone. Neque ad eam laudem refert, sermone tantum, an etiam opere fuerit medicus. Si enim coire ista semper necesse est, quotusquisque hodie medicus est? Cathedrarios quippe videas medicinae scientiam plerumque subtilius, quam ex usu, excolere, atque hoc per ambitionem, quam vocant veri scrutationem, agere, ut ingenio & facundia vincant. Contra qui quaestui serviunt, bene gnari,

morbos non eloquentia, sed remediis curari, ut populo placeant, ex quo ille major est, sufficere credunt secreta jactare & his curatorum longas ostentare tabellas. Hippocrates certe pro Medicis habet, qui veram artis sibi cognitionem compararunt: sed transferre ad usum suadet, & fructum eorum, quorum gratia est inventa. Saperene putandus est, qui lucernam accendit, & subter modium ponit? Sapit, & bene de se ac proximo meretur, qui accensam imponit candelabro, ut alluceat omnibus, qui sunt in domo. Caeterum hoc dubitare de Celfo docti solent, fueritne in operibus Artis exercitatus. Quo de quia meam aliquando sententiam rogasti, dicam paucis. Magnum quid medendi scientia est: majus, prudentia atque sapientia. illa quippe scientiae oculus; haec manus est. Absque prudentia si est, neque tempora lustrare Medicus rei bene gerendae, neque praecipites captare occasiones potest. Absque sapientia si est, tractare homines ignorat, & suo quemque calopodio calceare. Uti vero scientia nisi discendo, hoc est, legendo, audiendo, cogitando; ita prudentia & sapientia, nisi faciendo & rebus se gerendis accommodando, non comparantur. Ex artis scientia Celsus si venit aestimandus, vix persuaderi potest, ut is non habeatur pro Medico, & quidem usu longo atque exercitatione perfecto, qui suis scriptis Medicinae intima penetralia subiisse, abdita quaeque enucleasse, penitus abstrusa rimatum esse, suam ubique de iis sententiam interponendo se prodit. Quod esse iudicium novisti ejus, qui praefatus olim ad Rubeum fuit. Probum mihi, & ex toto probatum. Si, quae in nullius non morbi curatione elucet, prudentiam atque sapientiam spectemus, ubi, te quaeso, unum Hippocratem si excipias, utriusque aut salubriora praecepta, aut fideliora monita reperisti? Quae, si numquam nosster venit in rem, quemadmodum fuit affectus? Putasne secreta atque arcana artis, hoc est, intimas & occultas ad salutem cujusque pertinentes rationes scire posse eum, qui in conclave numquam penetravit? Quae sola felicitis ingenii magnitudine complexum, & ob id alieni operis interpretem atque Hippocratis ejusque sectatorum discipulum, & exscriptorem habendum esse potius, quam medicinae aliquem auctorem, iudicium est viri egregie eruditi. Cui per me subscribere, quibus libet, licet. nam a me non impetro. Si rectum tamen, heu! quantos auctores amisimus! Ex toto quippe Galeni oceano, si dicere per invidiam fas est, non tot interiora medendi consilia quis hauserit, quam ex ubere hoc Cornelii rivo. Fateor, plus est in Galeno florum, ut & foliorum: sed fructuum plus in Celfo est.

Taceo

Taceo multis locis sic illum loqui, ut, se fecisse medicinam, liquido satis demonstret: nullo sic, ut contrarium inde queat liquere. Solum ob stare videtur, quod Plinius sua aetate, hoc est, centum & viginti praeter propter annis, post, solam hanc artium Graecarum nondum exercuisse scripsit Romanam gravitatem, & in tanto fructu paucissimos Quiritium attigisse, eosque ipsos statim ad Graecos transfugisse; imo vero auctoritatem aliter quam Graece eam tractantibus, etiam apud imperitos expertesque linguae, non fuisse. Si ex vero ista; sicuti causam non credendi non habemus oculo testis, quae credimus Celsum, ex gente Cornelia, omnium Romae nobilissima, oriundum, factitasse artem, populus quam expertus damnavit? Non hoc ulli volo persuasum, fuisse ἐν τῶν περιόδοις, quos vocat Modestinus l. 6. §. 1. ff. de Excusationibus; atque adeo solitum ἀπὸ τῶν πολλῶν φοιτᾶν, & aegros visitatum circumire mercedis causa. M. Catonem meminit idem Secundus professum, esse commentarium sibi, quo mederetur filio, servis, familiaribus. Nec alia ratione medicinam exercuisse Cornelium puto; nec apud alios, nisi forte quod nonnemi video placere, in gravioribus casibus sit passus se adiri, & eam rogari operam, quae virum nobilem non dedecet. Verbo: tolem opinor fuisse Medicum, qualis Cato fuit, aut quales sunt hodieque Regum archiatri. Qui, etsi non omnibus vigilant, miserabilibus tamen personis, & ad se, ceu Aesculapium aliquem, confugientibus suam negare opem non sustinent; scientes, nulla re hominem magis accedere ad Deum, quam salutem hominibus dando. Praeter haec, quae aut dici in eandem sententiam, aut objici possunt, jam sunt ab aliis vel occupata vel refutata: ut necesse non sit illis repetendis vel tempus prodigere, vel doctas tuas aures & gravioribus intentas curis obtundere. Hoc unum dicam, qualis qualis noster fuerit, dignissimus est, vel doctrinae cultu, vel elegantiae nitore, non solum, qui legatur, sed qui numquam de manibus deponatur. Me, fateor, nullius post Hippocratem lectione vel affici magis, vel erudiri. Quo factum, ut & saepius relegerim, & numquam sine voto, existeret aliquis, qui aut daret eum nobis quam emendatissimum, aut emendandi materiam suppeditaret. Quam tuo tandem beneficio consecutus nobilem & locupletem, statim operi admovi manum; quo & meae satisfacerem cupiditati, & expectationi eorum, apud quos nulla non occasione & laudare Cornelium nostrum, & serio commendare sum solitus. Quam autem feliciter mihi res sub manu successerit, te velim vel in primis judicare. Nam haec inter plurimas mihi causa est,

quod Celsum istum, quem meum imāgine quadam adoptionis feci, celeberrimo tuo nomini, & multis mihi nominibus suspiciendo colendoque consecrarim. In seculi quippe hujus & tam antiquitatis fastidiosi, quam novitatis omnis cupidi, conspectum proditurientem, nec sine patrono ausum, cujus in clientelam potius, quam tuam debui dare? Absque illis certe subfidiis, quae mihi numquam sine summa laude loquendum studium tuum juvandi publicum tulit, si fuisset, vel animum non applicuisssem ad recognitionem Auctoris ut eruditissimi, ita & corruptissimi. Quis credat, post Egnatii, Caesarii, Constantini, Stephani, Pantini, Ronseii, Rubei, tot illustrinm virorum diligentissimas curas, fuisse mihi plusquam bis mille locis corrigendum? Quo ipso quia fecisse me opus putabam non poenitendum, aut tuo nomine & seculo indignum, etiam hoc ausus sum illi inscribere, quamvis non ignorem multo plura majoraque me debere amoris & beneficiis in me tuis. Itaque te rogo, Vir Clarissime, hanc cautionem accipere crediti, & animi ad omnem se gratitudinis memoriam obligantis. Certe hunc, quem eo vultu, quo omnes literatos soles amplecti, suscipiendum tibi offero, si non industriae, saltem laboris mei foetum, testem esse volo, quanti & sim & in perpetuum tibi sim futurus debitor. Deus autem immortalis diu te sospitem atque incolumem Rei medicae, literariae, publicae, imo mihi & omnibus bonis conservet. Dabam Lugduni Batav. Mense Augusto, anni cIo Io cLvii.

*Tui nominis atque dignitatis
cultor propensissimus*

JOH. ANTONIDES
VAN DER LINDEN.

LECTO-

L E C T O R I

S.

Sisto tibi, amice Lector, A. CORN. CELSUM, auctorem Latinissimum, medicum sapientissimum, prudentissimumque. Cujus ego amorem tibi si velim commendare, idem fecero, quod hederam qui suspendit vino veteri & bono. Quemadmodum namque virtutem non potest non amare ac sequi, quisquis ejus pulchritudinem atque pretium novit: ita Celsum nemo non aestimat, nemo non diurna versare manu, versare nocturna studet, quin in succum & sanguinem, quod ajunt, convertere; nisi qui ignorat, quanto nitore atque cultu, quanta industria atque solertia istos de Re medica libros octo (solos nobis ex pluribus eisque eruditissimis ingenii ac vigiliarum egregie elaboratarum monumentis reliquos) scripserit, atque ex Hippocrate cumprimis, medicinae parente, contraxerit, adhibitis in omni graviore negotio etiam in consilium aliis, & semper quidem optimis auctoribus. Quales omnino necesse est fuisse, si sola confisus ingenii magnitudine, nulla artis ex citatione comparata notitia, tam admirandum nobis opus concinnare est aggressus. Quod me non credere, jam supra dixi. Scepticos in scribendo sequutum, auctor est Quintilianus. Quod si de sermonis ornatu intellexit, concedi potest: non facile, si de modo doctrinae. Ita enim scripsit, ut qui neutiquam dubitavit, non suam modo sententiam aperte profiteri, sed & summorum quoque virorum ad incudem cum rationis tum experientiae revocare; quia & necessaria ac laudanda in artibus libertate mutare praecepta eorum, qui medendo scribendoque se ostendebant aberrare, non tam a placitis & a doctrina majorum, quam ab officio medici; quod Asclepiades esse dicebat, referente nostro, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet. Ubique autem ea usus est modestia Celsus, ut, etsi numquam tanti putaret auctorem, quanti hominum salutem, neminem sua tamen laude fraudaret. Quamquam vero jam ipsius aetate medicina esset in tres sectas, easque plurimum inter se dissentientes, diducta; ita tamen Dogmaticae (quae minime omnium despectebat ab Hippocratica) se applicuit adhaesitque, ut nihilominus etiam ab Empiricae atque Methodicae principibus acceperit, quae rationalis conjectura atque fidelis usus comprobassent: dignus vel ipso proposito, ut eum penetrasse cujusvis sectae omnia, atque delectu habito, in haec velut multorum operum epitomen congestisse meliora quaeque, credamus. Forma operis, supra quam nostrum putat vulgus, ornata est, & ordinata. Sermo toto in opere planus, purus, venustus, castus, &, quod praecipuum est, accommodus rei tradendae; adeo

ut in medicina quidem nemo uti meliori scribendi magistro queat. Ordo, quam in toto dilucidus, in partibus articulus, tam est in utrisque appositus ad usum. Quem ut solum Celsus spectavit, ita nihil eo non pertinens, non necessarium attulit: quin, relictis omnibus, non dicam superfluis, sed quae aliunde & possunt & revera debent accipi, eam solummodo Medicinae partem persecutus est, in qua proprie & principaliter ars consistit. Quo de dicerem plura, nisi te discere hoc ex ipso auctore mallet. Ego certe, propter quae dixi, illum mihi semper habui familiarem, & dignum, in quo non solum versando studii, sed & emendando operae plurimum, atque laboris ponerem. Itaque conquisitis in eam rem necessariis, quae quidem potui, hoc in praesenti egi, ut textum exhiberem quam maxime emendatum. Feci id adjutus iis subsidiis, quorum mox catalogum exhibebo. Quantum fecerim, non aliunde rectius cognoscas, quam si conferre editionem hanc cum omnibus velis, quae prodierunt hactenus. Praeter quae dixi, saepe mihi fuit Hippocrates adeundus. Quem quanti noster fecerit, non tam ex ore ipsius, quam opere discas; quod, quia omnibus paginis quamplura exinde transumpta continent, auctori meruit nomen Hippocratis Latini. Quae causa mihi curatius utrumque conferendi, & colligendi quoque, quae Poësius in doctissimis suis ad Hippocratem notationibus pridem observavit. Quaedam, sed admodum pauca, ex ingenio tentavi, & nisi cum res aperte postularet. In caeteris, ubi mei mihi libri & ingeniosae summorum virorum conjecturae non prae lucebant, malui errorem retinere, aut locum in suspitione saltem relinquere. Quod & eo securius mihi licere putavi, quia Cl. D. Johannem Rhodium, virum inter seculi & nostrae artis primos, a multis annis ex multo plurimis cum membranistum libris emaculatissimum, & quem ab Auctore habuit, nitore haud dubie restitutum ac locupletissimis commentariis illustratum, penes se servare scio. Quem & rogo, (si quid veteris se amicitiae memoria patitur rogari) ut ne diutius protollat expectationem atque desiderium eorum, qui & Celsum & Rhodium in pretio & amore magno suo merito habent. Glossemata offendi plura: nullum tamen, praeter forte unum, quod nimio erat *ὑπερβολικόν*, ausus sum de medio tollere, quia nullum huc praeëuntem habebam librum. Librorum in capita distinctiones uti ab ipso auctore esse certum est ex VI. 12. & VIII. 9. in fine: ita lemmata illis adscripta esse a librariis, & e margine in titulos transumpta, ne locus quidem dubitandi est; unde & aliquid licere mihi in istis putavi, quin, si forma operis sivistet, redire eo, unde venerant auctoris injussu, jussissem. Praeter haec animus erat, notas addere, & quasdam nostras in auctorem observationes: sed, praeter quam modo retuli, causa alia fuit libri forma. Quam & ego & typographus *εὐμετακρίτως* in praesens malebamus: ille, lucri gratia; ego, auctoris. Quem mihi spes est reperturum tanto plures emtores lectoresque, quanto est editio ista caeteris emendatior, & elegantior atque aptior ad circumferendum. Vale & tuus mihi favor sit stimulo ad tuum in commodum majora melioraque conandum.

THEOD. J. AB ALMELOVEEN

LECTORI

BENEVOLO

S. D.

Multos non modo proximi, verum etiam hujus seculi eruditione atque fama praestantissimos viros operam in emendandis atque illustrandis A. C. CELSI de *Medicina* libris, non vulgarem posuisse, qui ignorat, nae scriptorem illum ignoret necesse est. Quis enim est, qui vel primis labris Medicinam gustasse prae se ferat, quem Caesarii, Pantini, Constantini nomen fugiat? quis Jeremiam Threverium, quis Balduinum Ronseum de fama non noverit? quis de Jodoco Lommio, Petro Pavio nil audivisse se ausit profiteri? quis denique, quid Joannes Antonid. van der Linden praestiterit, non observavit? quorum Virorum exemplis, quibus duci solemus, incitatus incredibile quanto legendi, relegendique flagraverim desiderio? quod repetita aliquoties lectione non leviter accrevit, adeo ut notare quaedam ab aliis praetermissa, & hunc Auctorem cum aliis conferre scriptoribus subinde coeperim, quod cum vidissent Celsi nostri cultores diligentissimi, operae praetium me facturum existimarunt, si cum orbe literato hunc nostrum communicarem laborem, promissisque abhinc fere anno datis satisfacerem. Quod cum altius in animum descendisset meum, protinus istis expoliendis memet applicui. Veruntamen quum variarum lectionum numerum in majorem molem excurrere viderem, editionem vero formae commodioris, & si ita loqui liceat, portatilis desiderari, consilium mutavi, satis habens loca duntaxat sive nostri auctoris, sive alterius medici, parallela indicare, scriptoris nostri sententiam quae aut illustrarent aut confirmarent. Editioni autem huic rerum atque verborum indicem, quem in omnibus

***

aliis

aliis desiderari sciebam editionibus, adjecimus, de industria, ne nimiam in molem assurgeret nunquam e manibus deponendum hoc Medicinae *εργασίδιον*, aliquanto contractiorem; quod prae manibus nobis sit, ejusmodi Lexicon, quale una cum notis eruditissimis in Celsum a viro fama super aethera noto, Joanne Rhodio confectum, incendio tristissimo absumptum summo opere dolemus, alii editioni subnectendum. Subjunximus, quae loca difficiliora explicant R. Constantini annotationes selectas ex exemplari, alias rarissimo, e Cl. Graevii Bibliotheca deprompto. Scholia eruditorum facile principis Isaaci Casauboni, margini codicis, quo fuerat usus, festinantissime illita, quae ex τοῦ πατρὸς Isaaci Vossii Gazophylacio secum attulit Gothofredus Thomasius, ὁ χαρίεστος, pro amicitia atque necessitudine, quae inter nos intercedit non vulgaris, quam benignissime mecum communicavit; quae licet breviora, numero pauciora, minimeque publicae luci ab Auctore adaptata, ob religionem tamen, qua summa eum colo, suppressere non potui aut minus grata fore putavi. Quid vero ipsi praestiterimus, lectione ipsa consequetur H. Lector, quem duo monitum volumus, numerum margini impressum loci paralleli paginam versumque indicare, alterum in notulis, ubi citati libri saepe numero auctoris recitetur nomen, Hippocratis debere intelligi.

JOANNES BAPTISTA VULPIUS

M. D.

MEDICO, ET ERUDITO

LECTORI

S. P. D.

Non solum suscepta a Fratribus meis Antiquos Latinos Auctores edendi provincia, verum etiam quotidianae Amicorum postulationes, duos, inter illos, eruditissimos medicinae Scriptores a me potissimum deposcentium, in causa fuerunt, ut Aur. Corn. Celsi, & Q. Ser. Samonici libri Cominianis typis, eadem prorsus diligentia, qua ceteri haecenus prodierunt, recuderentur. Qua in re praestanda, quod ad Celsum attinet, Th. J. Almeloveenii, Viri Doctissimi, & de hoc Auctore optime meriti, Editione ultima Amstelodamensi, habita apud Jo. Wolters in 8. anno 1713. tamquam meliori, usi sumus, nihil quidquam (ne ipsis quidem Praefationibus exceptis) quod in ea propositum sit, omittentes, imo eandem tanta cum fide exprimentes, ut nostrae hujus paginae illius paginis, & lineae lineis respondeant. Eam tamen quotiescumque opus esse credidimus, cum accuratioribus aliis contulimus, semper autem, & diligentissime quidem, cum Elseviriana anni 1657. a Famigeratissimo Lindenio curata, utpote quam in plerisque ipse est secutus Almeloveenius. Itaque multos typographicos errores in prima, nonnullos vero in hac etiam Elseviriana deprehensos sustulimus. Ceteros autem ea qua licuit ratione ex parte indicavimus. Cum enim Cel. Praeceptor meus Jo. Bapt. Morgagnus, cujus vel solum nomen maximum per se ipsum praeconium est, plurima mihi partim vetra, partim nova in Celso menda, & plerorumque facilem manifestamque emendationem doctissima

ad me scripta Epistola demonstrasset; etsi ab ipso impetravi, ut edere hanc possem, id tamen ita impetravi, ut nihil propterea me in Celsi verbis novaturum esse, promitterem. Quod igitur potui; eandem huic nostrae Editioni praefixi; singulis autem Celsi locis, de quibus ea in Epistola sermo est, magno tuo commodo in paginarum marginibus numeros apposui, Romanos quidem Epistolae paginis, barbaros quidem ipsius lineis respondentes, ut nullo negotio, quid de quoque loco Vir Cl. censeat, possis invenire. Idemque ad ea quoque loca praestitimus, quae de obscuris, eruditionis suae luce, praeclarissima reddidit. Quoniam vero & de Vita, & de Elogiis, & de Scriptis Celsi haud pauca praemisit, & inter haec, Fragmenta etiam ipsius nonnulla, a nemine adhuc prolata; idcirco miscellaneas de Celso ejusque Scriptis Notitias, quas Eruditissimus Jo. Alb. Fabricius in Bibliotheca sua Latina, ejusque novo ac pleniori Supplemento congeffit, in hoc Auctore recudendo omittere visum est, ne quae fatis a Sapientissimo Morgagno, Joanne Rhodio, aliisque Praestantissimis Viris in hac nostra Editione luculenter de Celso exposita sunt, inutiliter repeterentur: ceteroquin hoc nostrum, a multis probatum, institutum alias in reliquis Auctoribus, quos in animo emittere est, servaturi. Auctorum tantummodo a Celso citatorum Indiculum diligenter a laudato Fabricio collectum, ex memorato ejus novo Supplemento depromptum, & a nobis paginis lineisque hujus nostrae Editionis accommodatum, addidimus, sublati idcirco eorundem Auctorum nominibus & rerum & verborum Indice, qui in fine occurrit, aliquantulum meliori ordine dispositum nunc & concinnatum. Catalogum quoque Editionum non solum emendavimus, verum etiam adauximus. Ut autem nonnullorum Doctorum Virorum morem, Serenum Samonicum in Celsi calce, tamquam ejus pedisequum in publicum emittentium, persequeremur (est enim Sereni Opusculum non cum Celso quidem libris comparandum, sed tamen Latinae tum antiquitatis, tum medicinae monumentum) probatissimam Roberti Constantini Editionem expressimus, qui Lugduni typis Gulielmi Rovillii A. 1566. in 8. una cum Celso Serenum emisit. Hanc nobis, non ubivis obviam, Editionem libentissime utendam dedit Humanissimus Morgagnus. Textum cum Londinensi Editione quae H. Poëtarum Latinorum collectionis volumine occurrit, aliisque vetustioribus collatum, non parum emaculatiorem reddidimus. Quinetiam, cum ad eundem tum emendandum, tum illustrandum inservire plurimum possit Epistola, reconditae & abstrusioris eruditionis plenissima, quam de Sereno ad nos scripsit idem, quem merito saepius laudavimus.

J. B.

J. B. Morgagnus : hanc bona Auctoris venia textui praemisimus : & quemadmodum Varias Lectiones, & breves, sed eruditas, Notas, quae Constantinianae Editionis marginibus appositae sunt, signis parum certis & claris indicatae, ad singularum paginarum calcem rejecimus, perpetuo & saepius iterato literarum alphabeti ordine, veluti digito, demonstratas : ita numeris suo loco interjectis, quotiescunque memoratam Epistolam, & qua in pagina, lineaque consulere oporteat, te, Benigne Lector, diligenter admonuimus. Cum autem in eadem Epistola, non tantum de Sereni Samonici, verum etiam de Pseudo-Macri, de Strabi, de Trotulae aetate differatur, ac de ejusdem Samonici Vita, Elogiis, Scriptis, Editionibus pleraque omnia, quae scitu digna sunt, exponantur; hac de causa, quae ex aliis, & nominatim ex Cl. Fabricio praemittere in nostris Editionibus consuevimus, in hac praetermisimus. Tantummodo Indiculum Sereni capitum attexere non inutile omnino arbitrati sumus. Tandem, ne aliquid prorsus huic Editioni nostrae deesset, quod in aliquibus, antiquis praesertim, occurreret; Carmina illa quae sub nominibus Q. Rhemnii Fannii Palaemonis, & Vindiciani feruntur, ex eadem Constantini Editione petita (ipsis tamen ope Stephanianae Editionis aliquantulum emendationibus reditis) in hunc librum eo libentius recepimus, quod Carminis Vindiciano attributi, in laudata Epistola mentio fit, nonnullis ex eo versibus expensis, veroque omnium Auctore luculentissime patefacto.

Atque haec, nostra Editione jam jam ad finem properante, perscripseram, cum in eam spem veni, ut duas alias Praestantissimi Morgagni in Celsum epistolas, ad me perbenigne scriptas, eo permittente, possem adjicere. Hae quidem brevitate prioribus longe cedunt; rerum autem pondere, novitate, atque utilitate minime cedunt. Altera enim, quae ipse in MS. Celsi Codice invenerit, cum primam suam conferret Epistolam, docet, ejusdemque Codicis ope rem prorsus inexpectatam demonstrat, scilicet aliquot Capita (& quibus quidem de rebus agentia) in libro Celsi IV. deesse. Altera, MS. alterius Codicis auctoritate, eadem omnia confirmat: & praeterea Viri Cl. Jacobi Facciolati, in hoc Celeberrimo nostro Seminario Studiorum Praefecti Eruditissimi, & de saniori latini sermonis cultu, atque elegantia praeclare meriti, pulcherrimas Animadversiones XV. in totidem Celsi loca complectitur, cum his illustrandis, tum vero maxime Latinae linguae a nonnullis vocibus, quas Eruditi omnes tamquam certas Celso tribuere, & ejus auctoritate in accuratiora quaeque Le-

xica inferre non dubitabant, repurgandae utilissimas. Harum singulis accedunt laudati Morgagni Additamenta ex Codicum etiam inspectione petita, quibus consentientibus vocem illam in primis *verticillati*, quae occurrit libr. 8. cap. 1. pag. 504. l. 24. ejusque unius loci auctoritate in latina Lexica inuenta est, Librariorum oscitantiae deberi, ostendit, cum sit ibi omnino legendum *vertici lati*. Sed id, atque alia in iisdem Epistolis per te leges. Viro enim Modestissimo quidem, sed tamen nostri Amantissimo, exorato, tandem obtinuimus, ut quae in privatum nostrum commodum properante calamo exaraverat, ea in commune Studiosorum omnium, ut nobis placeret, vulgare possemus. Itaque has ambas posteriores Epistolas post breviora Variorum Auctorum in Celsum Scholia collocavimus, futuras procul dubio cum duabus illis prioribus splendidius nostrae hujusce Editionis ornamentum. Vale.

SENATORI AMPLISSIMO,

ANDREAE TRONO,

E Q U I T I,

LEONARDUS TARGA

S. D.

Nihil Veronensi Civitati optabilius, nihil honorificentius accidere potuit, SENATOR AMPLISSIME, quam ob singulare ejus in litteras bonasque artes studium abs te laudari. Cum enim ipsa per se laus eximia res est, atque omnium quas hominibus homines tribuere possunt, praestantissima; tum praecipuum quemdam splendorem affert, cum ab iis viris proficiscitur, qui summo ipsi splendore sunt praediti. Neque nobis verendum est, ne, si paria reddentes ingenii animique tui ornamenta memoraverimus, affingere veritati aliquid, teque callide, gloriae nostrae causa, extollere videamur. Nam quae multa praeclare egisti, non ut privatus aliquis tibi soli, sed magna in luce cum egeris, omnibus nota sunt & manifesta: quorum

rum illud sane pulcherrimum, ubi tua virtus maxime enituit; cum orta inter Veronenses & Mantuanos controversia est de Tartari fluminis aquis in utriusque nationis agros derivandis. Cum enim a Veneto Senatu missus esses, ut rem totam cognosceres, deque ea cum Viro Praestantissimo Paulo Silva transigeres, cui curam hanc Romanorum Imperatrix demandaverat, ita in eo munere te gessisti, ut solertiam prudentiamque tuam omnes admirarentur. Quippe difficultatibus omnibus, quae multae erant & graves, explicatis, non solum effecisti, turbatae res ut componerentur, verum etiam in futurum prospiciens cavisti, ne eaedem amplius turbari possent. Cujus rei tanta omnium admiratio fuit, ut ingens tuae virtutis opinio jam inde sit consecuta, quae postea in dies magis magisque convaluit, unanimi & constanti civium tuorum testimonio. Si siquidem te quotidie frequentes adeunt; de rebus dubiis in consilium adhibent; nec alium fere habent, quem ad Senatum referre malint, si quid sit cum rationum momentis, tum referentis auctoritate suadendum. Jure igitur sibi gratulatur haec Civitas, quod talis tantusque vir de ea tam honorifice senseris, eaque de Veronensium ingeniis praedicaveris, quae, ne quis malus invidere possit, silentio libens praetero. Me quidem adeo moverunt, ut cum primum rescivi, valde civium meorum nomine gavisus sim; quibus illud curae esse certo scio, ut si qua detur occasio, qua se tibi obstrictos publice testentur, eam ne praeterrmittant. Igitur dum egregii viri, quibus hoc solum abundat, magnum aliquid, ac te dignum moliantur, ego qui minimum ingenio valeo, novam hanc Celsi editionem, meo studio ac diligentia, quanta a me adhiberi potuit, adornatam, tuo nomini inscribo. Tu vero munusculum hoc libenter accipe, quod se tibi, si non pretio suo, at certe grati animi, meae e tibi addictae voluntatis significatione commendat. Vale, nostrisque conatibus favere perge.

A D

LECTOREM.

Si qua est ars, quam singulari studio ac diligentia Graeci excoluerint, ea certe Medicina est, quae in Oriente summo semper in honore habita, ex Aegypto, ut ceterae fere omnes, una cum Philosophia in Graeciam migravit. Ea quippe antiquis temporibus sapientiae pars habebatur, & quidem potissima, utpote quae corpori medetur, quocum animus ipse tam arcta societate conjungitur. Qui in ea inter veteres excelluerint, multi celebrantur: quorum praecipuus Hippocrates Cous, tanta vir auctoritate, ut Medicorum princeps etiamnum habeatur. Hujus autem sectator inter Latinos A. Cornelius Celsus, non is quidem ingenio cum illo comparandus, sed scribendi arte atque elegantia procul dubio longe superior. Nam Medicinam totam octo libris complexus, adeo scite in suas partes distribuit, dilucideque explicavit, ut nihil amplius desiderari posse videatur. Itaque valde dolendum est, praeclarum opus idemque utilissimum temporis injuria plurimis mendis, nec sane levibus, refertum ad nostram aetatem pervenisse. Non defuere quidem Viri doctrina atque eruditione praestantes, qui ea tollere conati sint; sed tamen nulla ejus operis editio haecenus apparuit satis probanda, ne Lindeniana quidem ipsa, unde posteriores ceterae derivantur; licet ea unanimi fere consensu omnium optima existimetur. Nam quaedam, quae recte habebant, Lindenius corripit; alia, corrupta cum essent, ex conjectura, quae plerumque fallacissima est, restituit. Illud vero minime ferendum, quod cum in multis antiquos Codices secutus sit, de eo sigillatim non admonuit; ut dubius incertusque haereas, quaenam sit cuique lectioni fides adhibenda. Tria haec vitia Vir Summus Joannes Baptista Morgagnus jampridem animadvertit, & quid in singulis peccatum sit, editis VIII. in Celsum doctissimis Epistolis, diligenter, ut solet, adnotavit; multis insuper, quae nec Lindenius, nec alius quisquam attigerat, emendatis. Ad haec plura indicavit, quae manifesto depravata sunt, nec tamen perspicui potest, quo pacto corrigi queant. Haec cum ita sint, ut Celsus pristinae integritati, quantum fieri potest, restituatur, unde potissimum auxilium petendum est? Nimirum ab antiquis Codicibus, qui si emendati sint, veram scripturam exhibent; si mendosi, homini sagaci interdum indicant. Hac ego persuasione ductus cum superioribus annis iter per Italiam instituisssem, Codices mss. consului, qui in Vaticana ac Medicea Bibliotheca asservantur, eosque cum editis (nam hos fere omnes jampridem mihi comparaveram) diligentissime contuli. Atque utinam id facere Morgagnus potuisset! Multo sane pauciora in Celfo haberemus,

****

quae

quae legentibus negotium facerent. Ego enim, qui doctrina illi sum atque ingenio adeo inferior, multo plus, quam initio speraveram, ex eorum collatione profeci. Nec tamen omnes sunt ejusdem notae. Sed hi cujusmodi sint, & quae cujusque aetas atque auctoritas, Index ostendet, quem huic epistolae subijciam. Illud modo affirmare possum, eam me Celsi editionem dare, in qua vix ullus sit nostris conjecturis locus. Etenim in ea nihil fere reperitur, quod ex iis Codicibus, quos supra dixi, aut manuscriptis, aut editis petatum non sit. Quoniam vero e manuscriptis antiquissimus est Codex Mediceus Primus, illud curavi, ut quae in eo scripta sunt, pleraque, etiam si vitiosa essent, adnotarentur. Quid istuc, inquires? Scilicet ut perspicacior aliquis ex iis ipsis veram, si fieri possit, lectionem eliceret: quae causa fuit quamobrem ex aliis quoque Codicibus variantia excerperem. Porro singulos libros in capita capitumque sectiones divisi, ut Lindenio placuit, lemmatibus tantum reiectis; eo quod Celsi loca ex ejus editione afferri solent, quae ubique fere usu recepta est, omnesque Bibliothecas occupat. Atque ego ejus editionis celebritati hoc quoque dedi, ut in quibus a nostra discrepat, singula describerem; ne ab ullo, qui postremam hanc habet, prior illa desideretur. Ceterum ii libri in Codice Mediceo Primo, cujus magna utique auctoritas est, una eademque serie continenter sunt scripti: ex quo colligi posse videtur, divisionem illam antiquam non esse. Ea certe, ut plerumque non sit inepta, a veterum Scriptorum ingenio maxime abhorret, atque adeo ipsius Celsi, cujus ea non minima laus, quod res diversas ac suapte natura separatas singulari artificio conjunxerit. Itaque si quando ille caput nominat, vox haec eo sensu fortasse accipienda est, quo illam Latini Scriptores usurpant, ut res quasdam significant ab aliis distinctas, haud tamen ab iisdem prorsus sejunctas atque distractas. Hujusmodi sunt *capita epistolae* apud Tullium, Suetonium, aliosque.

Ex iis, quae haecenus dicta sunt, satis apparet, id unum mihi curae fuisse, ut Celsi textum quam emendatissimum darem; cum Auctor miro orationis nitore ipse per se perspicuus nullo egeat commentario. Equidem non negaverim quaedam esse vocabula artis propria, quae aliquid habeant obscuritatis; sed iis explicandis Lexicon Celsianum sufficere existimabitur, si tantum erit otii, praesertim valetudine tam infirma crebrisque adeo tentationibus vexata, ut quod dudum inchoatum est, possim aliquando perficere. Vale.

I N D E X

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM, EDITORUMQUE, QUI
IN CELSI EMENDATIONE ADHIBITI SUNT.

L I B R I M S S.

CODICES MEDICEI. Hi omnes Florentiae in Bibliotheca Medicea ad D. Laurentii asservantur; ac sunt numero septem, id est I. II. III. IV. V. VI. VII. plutei LXXIII. PRIMUS idem ille est Mediceus Codex, quem Rhodius Cocchiusque laudarunt: alter in adnotationibus ad Scribonium Largum, atque in Lexico Scriboniano; alter tum in calce Etruscae Dissertationis de Anatome, tum in Graecorum Chirurgorum editione, ubi mantissae loco dedit variantes octavi libri lectiones ex hoc Codice excerptas. Is omnium est antiquissimus, quippe scriptus Saeculo XII. ineunte, eoque nomine ceteris antefendus. Librorum in capita divisio in eo nulla est: sunt tamen tituli plures margini adscripti. Quaedam etiam inter versus ad corrigendum addita, sed omnia fere prorsus inepta. Vid. adnot. 4. 8 ad Prooemium lib. 1. & adnot. 48. ad cap. 7. lib. 2. Anno MCCCCLXV. Baptista Palavicinus Regienfis Episcopus illum emendandum suscepit; in quo tantum sibi licere voluit, ut alium plane fecerit. Usus est autem *vetustissimo & corruptissimo*, ut ipse ait, *exemplari*: ex quo colligi potest, nonnulla illum conjiciendo immutasse. Ceterum id exemplar ei perquam simile fuisse videtur, unde Medicei reliqui derivantur. SECUNDUS. TERTIUS. QUARTUS. QUINTUS. SEXTUS. SEPTIMUS adeo inter se consentiunt, ut ab uno eodemque exemplari profecti videantur. Scripti omnes sunt Saeculo XV. sed TERTIUS ceteris paulo est antiquior. In QUARTO gemina scriptura multis locis occurrit: altera a librario, cujus tantum ratio habenda est; ab emendatore altera, quae Codicem PRIMUM, aut Palavicini emendationem fere exprimit. QUINTUS & SEXTUS scripti fuerunt Florentiae ab Antonio Marri F. An. MCCCCXXVII. & MCCCCLIII.

MCCCCLIII. videturque horum postremus ex TERTIO descriptus, cum quaedam in utroque sint menda, quae in aliis Codicibus non apparent. SEPTIMUS scriptus est a Nicolao Nicolio, isque alia manu appositas habet variantes lectiones ex Codice I.

CODICES VATICANI Hi totidem sunt quot Medicei, ac Romae asservantur in Vaticana Bibliotheca. PRIMUS est Urbinas CCXLIX. scriptus Saeculo XV. SECUNDUS Otthobonianus MDLIII. Scriptus is fuit Vincentiae Anno MCCCCLVIII. TERTIUS Urbinas MCCCCLVII. Scriptus fuit Saeculo XV. QUARTUS Vaticanus MMCCCLXXI. Scriptus fuit a Palavicino, ut disticon quoddam ostendit ei praefixum: posteaque ab eodem emendatus ope *vetustissimi* illius & *corruptissimi exemplaris*, quo in Medicei I. emendatione usus est. QUINTUS Vaticanus MMCCCLXXII. Scriptus fuit Anno MCCCCLXVI. SEXTUS Vaticanus MMCCCLXXIII. Scriptus fuit Saeculo XV. Videtur autem ex Mediceo I. fuisse descriptus post Palavicini emendationem. SEPTIMUS Vaticanus MMCCCLXXIV. Scriptus hic quoque fuit Saeculo XV.

L I B R I E D I T I

Editio Nicolai, sive princeps Florentina Anno MCCCCLXXVIII. Hanc procuravit Bartholomaeus Fontius, isque Codicem Medicum IV. ut illum interpolavit emendator, secutus videtur. Vid. adnot. 83. ad cap. 1. lib. 1. adnot. 91. ad cap. 2. ejusdem lib. adnot. 93. ad cap. 7. & adnot. 15. ad cap. 14. lib. 2. adnot. 59. ad cap. 28. sect. 3. lib. 5.

Editiones quatuor Venetiis habitae: prima apud Joannem Rubeum Anno MCCCXCIII. secunda apud Philippum Pinzium Anno MCCCXCVII. tertia apud Lucam Antonium Juntam Anno MDXXIV. quarta in Aedibus Aldi & Andreae Asulani Soceri Anno MDXXVIII. ex emendatione Joannis Baptistae Egnatii. Priores tres nihil fere discrepant a principe Florentina; unde videntur descriptae. In Aldina loca quaedam, quae in illis corrupta ferant, ex Codice Ms. restituta sunt; sed alia invicem, quae recte habebant, corrupta. Nimirum Codici illi nimium tribuit Egnatius; sibi quoque etiam fortasse plus aequo indulgit.

Editio

Editio Joannis Caesarii. Haganoae apud Joannem Secerium Anno MDXXVIII. In hac editione quaedam ita prorsus restituta leguntur, ut in Aldina. Mira sane consensio, nisi quid subdole factum est; cum utraque editio eodem anno, eodemque mense absoluta sit, ut altera ad alterius exemplum exigi non potuerit. Ceterum Caesarius alia insuper emendavit, eaque non ex Mss. sed ex conjectura, ut ex ejus Praefatione suspicari licet: idemque scholia quaedam, & nonnullas variantes lectiones adjecit.

Eadem Salingiaci recusa apud Joannem Soterium An. MDXXXVIII. sed mendis pluribus deformata.

Editio Joannis Ruellii. Parisiis apud Christianum Wechelium Anno MDXXIX. Ruellius in plerisque Caesarium est secutus. Quae ipse mutavit, pauca sunt, eaque ex Mss. fere sumpta.

Editio Lugdunensis An. MDXLII. apud Sebastianum Gryphium. Qui hanc editionem adornavit, Aldina & Caesariana An. MDXXXVIII. maxime usus videtur; atque ubi alterutra variat, quandoque adnotavit. Pleraque Caesarii scholia, suaeque etiam nonnulla adjecit.

Editio Guilielmi Pantini. Basileae apud Joannem Oporinum An. MDLII. Duas tantum editiones consuluit Pantinus, Aldinam scilicet & Caesarianam An. MDXXXVIII. ex quibus tertiam confecit, quae cum Gryphiana fere convenit. In enarrationibus conjecturas attulit, quibus loca quaedam, quae ipsi corrupta videbantur, restitui possent.

Editio Roberti Constantini. Lugduni apud Guilielmum Rovillium An. MDLXVI. Haec editio a Gryphiana vel Pantiniana vix differt; nisi quod pauca quaedam habet ex Ruelliana. Verum plurimis adnotationibus referta est, quibus emendatur Celsus, illustraturque. Earum, quae ad emendationem pertinent, duo genera sunt: alterum ex antiquis Codicibus manuscriptis, editisve; alterum ex conjectura ortum, quod quaedam etiam comprehendit prius a Pantino animadversa.

Editio Henrici Stephani, id est Medici Principes &c. Parisiis Anno MDLXVII. Stephanus Aldinam editionem in plerisque expressit; in aliis Ruellianam, quibusdam de suo passim adpersis.

Editio Balduini Ronsssei. Lugduni Batavorum apud Franciscum Raphe-
engium An. MDXCII. Nihil Ronssseus in textum intulit, quod non in aliqua priorum editionum inveniretur. Quia ea ipsa, quae margini adscripsit, nova non sunt, sed ab aliis sumpta; in primis a Constantino, cujus fere omnes adnotationes exscripsit. Enarrationes quidem addidit in septem

posteriores libros (nam in priore iis usus est, quas Hieremias Thriverius Brachelius antea vulgaverat) ubi emendationes quasdam ex conjectura proposuit.

Editio Joannis Antonidae Lindenii. Lugduni Batavorum apud Joannem Elsevirium An. MDCLVII. Usus est Lindenius tum Codicibus manuscriptis, tum plurimis editionibus, tum, praeter suas, Nancelii, Scaligeri, Foëssii, aliorumque conjecturis; quibus multa, quae antea corrupta erant, restituit. De hac tamen editione vide epistolam ad Lectorem.

Editio Theodori Janf. Almelveenii. Amstaeledami apud Joannem Woltersium An. MDCCXIII. Eadem est atque Lindeniana, sed adnotationibus, locis, ut vocant, parallelis, scholiisque tum aliorum, tum etiam suis ab Almelveenio ornata.

Eadem recusa Patavii apud Josephum Cominum An. MDCCXXII. adjectis tribus Jo. Bapt. Morgagni in Celsum epistolis. Item Lugd. Batav. apud Jo. Arnoldum Langerakium An. MDCCXXX. una cum quibusdam Morgagni epistolarum capitibus, ac trium veterum editionum collatione. Item Basileae apud Jo. Rudolphum Thurneisenium An. MDCCXLVIII. cum eadem collatione, ac notis integris Joannis Caesarii, Roberti Constantini, Josephi Scaligeri, Isaaci Casauboni, Joannis Baptistae Morgagni. Denique Patavii iterum apud Josephum Cominum An. MDCCL. in qua editione ad cetera omnia, quae in priore Cominiana, epistolae sex accedunt Jo. Bapt. Morgagni, numquam antea vulgatae.

JOANNIS LUDOVICI BIANCONII

EPISTOLA

DE

CELSI AETATE.

SAMUELI ET JOANNI, FRATRIBUS LUCHTMANNIS,

DILIGENTISSIMIS

IN LYCEO

LUGDUNI BATAVORUM

TYPOGRAPHIS,

JOANNES LUDOVICUS BIANCONIUS,

POTENTISSIMI ELECTORIS SAXONICI

AD SUMMUM PONTIFICEM

LEGATUS, S. P. D.

De vestra, quam de me, deque meis rebus geritis, opinione multum vos amo; siquidem postulatis a me epistolas illas, quas de Aulo Cornelio Celso paucis abhinc annis ad Hieronymum Tiraboschium, Italicae litterariae historiae conditorem, dederam. Verumtamen nec rei vestrae consentaneum esset, nec eruditorum expectationi responderet fortasse, quam animo designastis, earundem epistolarum ex Italico in Latinum idioma conversio, ex qua veluti Prolegomena coalescerent, quibus ornetur elegans, quae nunc prela vestra exercet, Celsi nostri editio. Prolixae enim admodum otianti mihi exciderunt, ac facile sivi abire interdum orationem meam tamquam in diverticula, ad quae veluti amicitia invitabar; ut proinde de Celso dumtaxat sollicitis extranea haec non nisi molestiam crearent. Eas siquidem exarandas suscepi, dum in agro Perusino rusticarer autumnalibus feriis

in

in delicio nobilissimae Ansideiae gentis, in quam tunc matrimonio convenerat Friderica ex duabus meis natis major; quod vobis facile comprobabit, aliud esse animi caussa amicum alloqui, aliud publice verba facere, quando quidem, qui Prolegomena veterum Auctorum editioni, quae Batavicus typis excudatur, praefigat, universam litterariam Europam alloquatur.

Haec mecum animo versans in eam sententiam veni, ut vobis, mihiq; rectius consultum putaverim, si rursus ad vos ipsos brevi oratione conscriberem ea omnia, quae unice ad Celsi historiam plenius exornandam pertinerent, quaeque a vobis tradi poterunt eruditissimis, qui vobis adfunt, viris, qui ea, quae exoptatis, Prolegomena ex peculiaribus hisce meis cogitatis conficiant.

Critici omnes usque adhuc inter argentei saeculi, sive principatus Tiberii Aug. Scriptores Cornelium Celsum unanimi sententia collocarunt, qui tamen, ut ego censeo, ad florentissimum aurei saeculi apicem sit referendus, ad primos nimirum Augusti annos, quibus caeteris praestabant Virgilius, Horatius, alique his & virtute, & aetate pares. Quod ut facile agnoscatis, mecum vos convertite ad Quintilianum, Auctorem sane gravissimum, & apprime accuratum, in iis praefertim, quae artis suae historiam attingunt, qui scilicet testatur, Cornelium Celsum Artium suarum libros ante Gallionem Patrem exarasse. (1) Gallionis Patris aetas facile se prodet, si perpendatur, ipsum fuisse jam aptum ad iudicium ferendum de Romanis Oratoribus, antequam mortem oppeteret Messala Corvinus; quando quidem penes Senecam Rhetorem sermo occurrat, quem ipse cum Messala conferuit. (2) Verum tamen Messala, etsi Eusebii Chronicon errore prorsus manifesto ejus mortem circa postremos Augusti annos statuatur, fato functus est circa dimidium imperii Augusti, ut nobis diligentissimus

(1) Scripsit de eadem materia non pauca Cornificius atque Stertinius, nonnihil Pater Gallio, accuratius vero priores Gallione Celsus & Lenas, & aetatis nostrae Virginius. *Quint. Lib. 3. Cap. 1.*

(2) Quaerebat a Gallione Messala, quid illi visus esset Nicetes? *Seneca Suasoria III.*

mus vetus Auctor indubiam fidem facit. (3) Ovidius ipse nobis testatur, Romae se hujus neci interfuisse, ejusque parentalia adspexisse. (4) Quare si Gallio is erat, qui eloquentia claresceret ante dimidium regni Augusti, & in vivis adhuc agente Messala, illud sane consequitur, Celsum, qui illum antecessit, exstitisse primis ipsis Augusti annis, ea nempe aetate, qua Virgilius et Horatius praecellebant.

Si haec auctoritas tanti non est, quae veterem elevet opinionem, altera in medium procedat. Ex variis Celsi ipsius locis colligitur, Artes suas ipsum concinnasse paucis prorsus annis a Themisonis ex Laodicea, qui Romae medicinam faciebat, interitu; siquidem ad eum provocans non aliter meminit, quam *nuper Themison*. (5) At si ex naturae lege calculi ineantur, certe Themisonis obitus non multo longius, quam ad annum U. C. DCC. amandari poterit; atque hoc est potissimum rationis momentum. Themison praeceptorem audiverat Asclepiadem. Verum ex Ciceronis testimonio Asclepiades Medicus ante illum annum occubuerat, quo esse desiit Licinius Crassus sibi summopere amicitia conjunctus, anno nempe DCLXIII; (6) Quare Themison eo temporis, quo suus praeceptor interiit, annum saltem aetatis suae xxx., ut conjici potest, agebat; quod eo verosimilius fit, quod ante Asclepiadis obitum lucubrationes nonnullas emiserat, eique magno medicae artis nomine Romae successerat. (7) Non ergo absonum fuerit, Themisonis ortum statuere circa annum DCXXX. At vero, ut Celso affirmanti ipsum ad senectutem pervenisse obsecundemus, annos

(3) Nam Corvinus in medium usque Augusti principatum, Asinius paene ad extremum duravit. *Dialogus de causis corruptae eloquentiae*.

(4) Cui (*id est Messalae*) nos & lacrimas, supremum in funere munus, Et dedimus medio scripta canenda foro.

Ovidius ex Ponto, Lib. I. Epist. 7. vers. 29.

(5) Ex cujus successoribus (*id est Asclepiadis*) Themison nuper ipse quoque quaedam in senectute deflexit. *Cels. Praefatione 6. & alibi*.

(6) Neque vero Asclepiades is, quo nos Medico amicoque usi sumus, tum cum eloquentia vincebat caeteros Medicos, in eo ipso quod ornate dicebat, medicinae facultate utebatur, non eloquentia. *Licinius Crassus apud Cicer. de Oratore Lib. I. Cap. 14.*

(7) Auditor ejus (*id est Asclepiadis*) Themison fuit, qui quae inter initia sua scripsit, illo mox recedente a vita, ad placita sua mutavit. *Plin. Lib. XXIX. Cap. 1.*

*****

annos Lxxx. eundem mortis tempore egisse concedamus; ad quam sane aetatem paucis pertingere, ut Celsus ipse prodit, eo tempore datum erat. (8) Quare hinc consequetur, Themisonem haud serius, quam circa annum U. C. dccx. naturae debitum solvisse. Quod si recte stet, illud etiam stabit, Celsum ingentem illud *nuper Themison* fati perspicue ostendere, ipsum non multo post annum dccx., quem designavimus, Artes suas elaborasse: quod commode primis Augustei imperii annis respondet, ut etiam Quinctiliani auctoritate colligi, superius declaravi.

Nec tamen sola haec sunt rationum momenta, quae meae sententiae suffragentur; quin potius alia adsunt, ad quae vos nunc attendere aequum est. Perpendite, quaeso, Celsum, contextentem in elegantissima ad suos de Medicina libros Praefatione & Graecae, & Romanae Medicinae historiam, in Themisone ipsam abrumpere, neque ultra progredi; atque, ne ambigi posset, an illic revera Medicae artis sui temporis historia cessaret, haec memoranda verba subdidit: *Et per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit.* At vero Plinius eandem historiam conscribens post Themisonem ponit Antonium Musam, qui eum subsequutus est, (9) egregium hominem, novorumque in hac arte progressuum auctorem. Ex hoc sane fit palam, Celsum scribendo anteveritisse magnam Antonii Musae celebritatem, quemadmodum eandem, multo tamen serius, consequutus est Plinius. Nec ante annum dccxxx. ad tantum gloriae apicem venit Antonius Musa, qui nimirum hoc anno Augustum jecinoris vitio laborantem, & ad desperationem redactum frigidis balineis curavit, ut ex historicorum narratione cognovimus. Quapropter perspicuum omnino est, Celsum sua scriptis mandasse ante annum

(8) Itaque multiplex ista medicina neque olim, neque apud alias gentes necessaria, vix aliquot ex nobis ad senectutis principia perducit. *Celsus in Praefat.*

(9) Auditor ejus (*id est Aesclepiadis*) Themison fuit, qui quae inter initia scripsit, illo mox recedente a vita, ad sua placita mutavit. Sed & illa Antonius Musa ejusdem auctoritate divi Augusti, quem contraria Medicina gravi periculo exemerat. *Plin. Lib. XXIX. Cap. I.*

annum dccxxxi., quo vertente adhuc inter vivos erant Virgilius, Horatius, alique aurei saeculi scriptores. His addite, numquam in Celsi operibus occurrere Antonii nomen, etsi auctorum citationibus adeo indulgeret Celsus, ut nimirum in viii., qui adhuc supersunt, ejusdem libris C., & amplius Auctores, huic epochae tamen anteriores, laudentur: quo fane momento novus opinioni meae calculus accedit. Quî enim ipse Musam silentio praeteriisset, quem fama jam longe celebrabat, quemque tot alii honorifice laudabant, si ejus scriptioni suppar, vel posterior exstitisset? Nota res est, statuum Mutae viventi juxta signum Aesculapii positam fuisse, ipsumque nova facie Romanam Medicinam donasse, novis inductis medicamentorum a se concinnatis compositionibus, quas nobis servavit praecipue Galenus.

Postremo illud insuper accedit, Celsum, ex cujus testimoniis sententiae meae robur adjicere nunc enitor, luculenter prorsus monere, (10) nihil esse jecoris morbis magis noxium, aut infestius, quam frigidorum remediorum medicinam. At si recens fuisset Augusti ex hepatico morbo ad salutem restitutio, quam Musa frigidorum balineorum usu obtinuit, quis adeo imprudens fuisset, ut in Augusti conspectu, & intra Urbis moenia rei tam memorabili, quam felix exitus comprobaverat, quaeque universo orbi innotuerat, notam inferre, aut falsi suspicionem affundere auderet? Stet ergo, Celsum eo tempore scripsisse, quo nondum jecinoris vitio affectus fuerat Augustus.

Forte alicui nasci suspicio posset, Celsum Antonii mentionem consulto omisisse, quod ex Dionis testimonio (11) ipse paucos post menses ab Augusti ex morbo recreatione in magnum incidit nominis discrimen ob acerbo fato subreptum Marcellum, sororis filium, et generum Augusti, quem eadem, qua ipsum juverat, methodo, frigidis nempe balineis, sanare voluisset. At, quod Dionis

(10) *Dio Cassius Lib. LIII.*

(11) Abstinendum utique est ab omnibus frigidis; neque enim res ulla magis jecur laedit. *Celsus Lib. IV. cap. 8. Eodem loco ingeruntur potius ab ipso sorbitiones, omnesque cibi calidi.*

nis pace sit, qui duorum saeculorum intervallo a re ipsa abest, haud sane Marcellus in frigidis occubuit, sed ad Bajarum balnea, quae calidissima sunt; quod Propertii, auctoris synchroni, et domus Augustae, quam funus afflixit, familiarissimi, auctoritate comprobatur. (12) Servius etiam fidem facit, Marcellum Bajiis fato concessisse; nec ab eo, neque ab alio quoquam vel Musae, vel frigidorum mentionem fieri videmus. (13) Sed licet veritate ipsa sustentaretur inclementior Dionis in Musam nota ac contumelia, tamen poterat ejus saltem nomen Celsus usurpare, ut ejus curam improbaret, aliosque ab ea abstergeret. Praeterquam quod ne de balineis quidem frigidis ex professo loquitur Celsus, ex quo sane id elicitur, nondum eorum usum, eo scribente, invaluisse; nec alius profecto, ex mea sententia, quam Musam, primus eadem vel invexit, vel commendavit. Quare non amplius Celsi de Musam silentium ad iniquum Marcelli funus, et ad Musae infamiam referatur; quod nimirum non alii rei, quam temporis, quo Celsus scripsit, et quo Musa floruit, intervallo est tribuendum. Sed ne inaniter tempus teramus oppugnantes objectionem, quae Dionis commento nititur, praestat potius ad alias descendere, quae graviores videntur; ac primum eam attingere, quae a Columella, auctore gravissimo, peti posset, qui nimirum sub Claudii imperio, cujus libertus fuit, libros suos perfecit. Ab ipso quidem Celsus vocatur *temporum nostrorum auctor*. At si recte hic locus perpendatur, facile quisque intelliget, nullum ex eo detrimentum sententiae meae inferri. Columella libros suos concinnavit provectiori aetate, quod non semel per se ipse innuit. Poterat igitur ipse, declinante Augusti principatu, juventute florere; et si hoc non negatur, ut revera negari non potest, quae ratio impedit, quominus Celsus, licet prima aetate se ad scribendum applicuerit, vitam tamen usque ad ultimos Augusti

(12) Propertius Lib. III. Elegia IV.

(13) Servius Lib. VI. Aeneidos versu 862.

ſi annos produxerit. Integrum proinde mihi etiam fuerit, temporum meorum auctores appellare Scipionem Maffeiū, et Ludovicum Antonium Muratorium, utrumque mihi neceſſitudine conjunctum, licet ipſi aliqua operum ſuorum volumina forte XXX. annos ante, quam naſcerer, in publicum emiſſent. Monemur ab auctore Dialogi *de cauſſis corruptae eloquentiae*, Veſpaſianum congiarium dediſſe legionibus Romanis, in quibus adhuc milites, qui illud et ab Auguſti manibus perceperant, recenſebantur. Neque ſane erat, quod et hos prohiberet, quominus ab ipſis ſalutaretur Auguſtus, ſi libuiſſet, *temporum noſtrorum Caesar*; quod ſane complectitur majus annorum intervallum, quam quod inter Celſum, et Claudii tempora, quibus ſcribebat Columella, interceſſit.

Nec aliter me expediendum cenſerem ab objectione, quam quis mihi ex Scribonii Lari Claudio imperante viventis auctoritate crearet. Narrat ſiquidem Scribonius, ſermones ſe conſeruſſe cum eodem illo Atimeto, qui Caſſio Medico (14) eo ipſo tempore, quo Celſus ſcribendo vacabat, vita functo remedia apparabat. Verum ſi juvenilem aetatem agebat Atimetus, cum Caſſius mortem oppetiit (quae non multum Celſi tempora anteceſſit), atque ſi longius vitam protraxit, ut verosimile eſt, nihil erit, quod impedire poſſit, quominus cenſeamus, Scribonium Largum adhuc juventute florentem cum Atimeto verba feciſſe. Aliud enim eſt, alterum alteri aetate aequalem eſſe, aliud, tempore. Scilicet Scriptor Dialogi, quem ſupra laudavi, *de cauſſis corruptae eloquentiae*, ait, ſibi, dum in Britannia degeret, (15) cognitum fuiſſe militem, qui teſtabatur, ſe vidiſſe Julium Caefarem, cum e navi eſcendens hanc inſulam tenuit. Videt porro unusquiſque, haec duo temporum ſpatia longe majora eo, quod inter Atimetum, et Scribonium Largum proceſſit. At multo validior ex Plinii loco difficultas creari poterit, ſi ex prima fronte judicetur. Ubi de morbis

recens

(14) Scribonius Largus Comp. XX.

(15) Ipſe ego in Britannia vidi ſenem, qui ſe fateretur et pugnae interfuſiſſe, qua Caefarem, inferentem arma Britannis arcere litoribus, & pellere aggreſſi ſunt.

recens (16) invectis loquitur Plinius, narrat colum, Tiberio principatum tenente, Romam invectum, immo Imperatorem ipsum omnium primum impetum ab illo fuisse. Cum vero Plinius dolorem coli alibi colum nominet, crediderunt omnes eruditi, κωλικόν Tiberii temporibus prima vice Romam, immo Italiam expertam esse. Quare illud consequi videretur, Celsum, qui docuit (17), quibus remediis coli dolor juvetur, Tiberio jam imperante de medicina libros conscrip-
fisse. Verumtamen quis sibi in animum inducat, morbum adeo familiarem, quem flatus, et noxiae ciborum qualitates gignunt, haud supparem esse humanae naturae conditae, ut nimirum censentur febris, stomachi infirmitas, tormina intestinalia, ceteraque id genus? Cui enim credibile fiat, coli dolorem ex Pandorae pyxide tunc solum in hominum perniciem exsiluisse, Tiberio imperante, praesertim cum Romae, inter strepitum, ac luxum, ciborum intemperantia, coenarum splendor, ebrietasque multo ante invaluerit? His addite, Celsum ipsum nobis testari, hujusmodi morbum, alio licet sub nomine, a Diocle Carystio, scriptore sane antiquiore, memoratum fuisse. (18) Plinius insuper, qui pluries de Carystio loquitur, jam et illum plane noverat; quandoquidem quae nondum innotuerunt, haud fieri possit, ut describantur. Quare illud aliquis suspicari facile poterit, textum ipsum Plinii heic vitio aliquo laborare, sed quod ad remotiorem aetatem pertineat. Neque sane mirum cuiquam videri debet, errores hujusmodi in veteres auctores, soluta oratione praesertim utentes, irrepsisse; siquidem prosodiae leges eosdem a carminibus facilius prohibuerunt, integriorumque autographorum lectiones in veterum Poëtarum operibus servaverunt. Novimus Tullium ipsum idcirco questum esse, quod et ipsius aetate Latini codices circumferrentur mendis corrupti, quae sibi eorundem sanandorum sollicito molestiam creare affirmabat. Quare nil mirum, si aliter legant plures ex veteribus Plinii codicibus, et Vaticani praesertim *tolum* legendum eo loci exhibeant.

His
(16) Plinius Lib. XXVI. Cap. 1.

(17) Lib. I. Cap. 7.

(18) Celsus Lib. IV. Cap. 13.

His accedit, ex quinque novis morborum generibus, quae eo loco Plinius recenset, quatuor externa, et contagiosa esse, at vero unum esse, quod internum sit, et non contagiosum, a Plinio sub *coli* nomine designatum. Quare absconum videri poterit, Plinium, qui quam accuratissimum in naturali historia se praebet, a novis morbis externis ad internum progredi, nihil lectorem de gradu suo commonefacientem. Primus, qui ab eo describitur, recens externus morbus, lichenis est, sive mentagra, quae Romae innotuit Tiberio imperante, quemadmodum ex corrupta Pliniani textus lectione coli dolorem innotuisse contendere posset. Heic ergo animadvertere vos volo, Celsum, qui morbos multo exiliores complexus est, Lichenem, quae longe gravior erat, minime attigisse: ex quo colligi debet, ipsum hujus morbi in Urbem irruptionem scriptis suis antevernisse. Ceteri vero recentes morbi a Plinio memorati, carbunculus nempe, et elephantiasis, a Celso ipso designantur, utpote eodem antiquiores; at reticetur gemurfa, quae cito evanuit, neque amplius vigeat, cum Celsus de re medica scriberet. Plinius siquidem auctor est, gemurfae nomen ipsum jam oblivione interceptum; quod aetate superiore eandem obsolevisse ostendit, ut nemo non videt. Quo ergo morbi genere, si coli dolor excludatur, omnium primum tactum Tiberium existimabimus? Hanc certe cognitionem nobis invidit antiquitas: at illud novimus, Tiberium habuisse vultum ulcerosum, et tumoribus foedatum, ipsosque humeros crustis, et cicatricibus scatentes, ut nobis prodiderunt Suetonius (19) Tacitus (20) et Julianus Imp. (21) Forte haec omnia nil aliud fuerunt, quam vestigia recentis illius morbi, quem omnium primus Tiberius expertus est, quique nos nunc divinantes tenet. Galenus etiam meminit medicamenti cujusdam adversus Tiberii herpes. Quare illud tandem statuatur, coli dolorem haud morbum esse

(19) In Tiber. Cap. 68.

(20) Annal. Lib. IV. Cap. 57.

(21) In Caesaribus.

esse posse, qui tantum Tiberii aetate Romae emerferit, et in voce *colum* mendo laborare vulgatum Plinii textum, quod tamen usquedum inobservatum tamquam in fundo suo cubavit. Incassum ergo ex hoc loco arguere quis vellet, Celsum non ante Tiberii tempora de re medica libros exarasse.

Celso ad Augustei saeculi culmen restituto, illud restat, ut quae ejusdem fuerit conditio, quaeque ipse elaboraverit opera, quae sane plura fuerunt, perquiramus. Nulla res facilius, quam nomina, quae quis gerat, conditionem hominis patefacit. Neque quis sibi persuadeat, ipsum appellatum fuisse Aurelium Cornelium Celsum, ut produnt fere omnes recentes codices, et typis consignata volumina. Vetusior sane Celsi operum codex, qui nunc prostat in bibliotheca Vaticana, non aliter illius nomen profert, quam quod elegantibus Romanis litteris exprimitur AULUS CORNELIUS CELSUS. Hic quidem titulus rem omnem conficere videtur. Ceterum eruditis praenomen *Aurelius* male audire debuerat, utpote quod, gentilitii nominis relicta forte, ad praenominis vicem declinare non nisi incondite et invito antiquitatis genio nequiret; cum praesertim hominis ex Cornelia gente praenomen esse eo vel maxime repugneret.

Celsum ad nobilissimam Corneliam gentem pertinuisse, monumentis, quae nobis fidem faciant, caremus; quod etiam dictu difficilius fit, si perpendamus, hanc ipsam gentem pluribus eidem obsequio, et amicitia conjunctis nomen suum tribuisse. Praeter illum ingentem decem mille hominum numerum, quos Corneliorum nomine Sylla, qui ea gente censebatur, donaverat, sola litteraria respublica plures alios, quibus forte nihil cum nobili ejusdem conditione commune erat, ostendit. Tales sunt Cornelius Balbus, Cornelius Nepos, Cornelius Gallus, Cornelius Severus, Cornelius Tacitus, ceterique. Nec forte alius, quam Cornelius aliquis, fuit etiam Verres, Siciliae direptor potius, quam praetor; siquidem eidem objicit Tullius, Cornelios ab eo creatos perplures scelestos homines, ac inter ceteros Artemidorum sui ipsius Medicum, et praeclarum insuper furem, tum

et

et alium officio Lictorem, qui ipsum lenonia arte demerebat. Heic vero advertere vos moneo, minime novum in Corneliorum gente fuisse Auli praenomen, sicut et Celsi cognomen, ut ex antiquis scriptoribus, et praesertim ex fastis consularibus cognoscere licet.

Ingenuo vero, et liberali genere satum Celsum fuisse, facile evincitur ex triplicis nominis usu, qui rarior erat inter liberos. Tum magis comprobatur ex honestatis, commiserationis, ac pudoris significationibus, quas passim in suis operibus exserit, quaeque liberalis educationis indicia haberi consueverunt, nec immerito. Graviter enim damnat Medicorum quorundam crudelitatem, qui hominum viscera investigaturi adhuc spirantes, quos jam morituros Reges multo atrociores ipsis tradiderant, aperiebant. Laudat Hippocratis ingenuitatem, quem non puduisset erroris confessio, qui se nimirum a futuris deceptum passus fuerit, dum, specillo in quosdam naturales sinus demisso, opinionem fracti ossis in cranio frustra fecit. Veniam praefatur vocabulorum ad partes obscenas spectantium, quae eidem usurpare necesse foret, quaeque bene moratos homines dedecere intelligebat. Ita nimirum loquitur, ut quidquid ab eo profertur, non nisi honeste proferatur.

An Romana civitate donatus fuerit, nemo inter veteres scriptores nobis prodidit, cum nemo Romanum salutaverit. Roman tamen incoluisse, clarissime patet, cum innotuisse sibi Themisonem, Cassium, aliosque praeclaros Medicinae professores, qui Romae morabantur, aperte testetur. Docti enim homines ea aetate ad imperii metropolim accedere consueverant, quam et communem patriam, et universale omnium centrum, ut fere semper habita est, existimabant.

Celsus ita se scribendo exercuit, ut fere encyclopaediam in plures libros divisam, quae artes singulas illustrabat, confecerit. Non aliter namque libros suos inscripserat, quam *Artes*, quarum unaquaeque in peculiare libros dividebatur. Certiores hac de re nos facit titulus, quem fere codices omnes servaverunt hoc modo conceptum: *Artium A. Cornelii Celsi Liber VI. Medicinae vero primus*. De agrorum cultura erant V. qui praecedebant, libri, quemad-

quemadmodum initio operis, quod est de re medica, edocemur, ubi haec leguntur: *Ut alimenta sanis corporibus agricultura, sic sanitatem aegris medicina promittit.* Dein in operis cursu dicens, *ut de pecoribus proposui*, rusticas res se prius tractasse satis innuit. Nimirum monuerat nos Columella (22), Celsi agriculturam quinque libris contineri. Rhetoricam vero septem a Celso libris pertractatam fuisse, testatur vetus Juvenalis Scholiastes; (23) at an octo de medicina libros proxime subsequuta fuerit, nos omnino latet. Quas insuper artes Celsus scriptis suis complexus fuerit, ex quibus insignis haec doctrinarum encyclopaedia coalesceret, non ii sumus, qui monumentorum testimonio destituti certo affirmare possimus. Ceterum Quintilianus nobis fidem facit (24) Celsum de historia, de legibus, et de re militari libros edidisse, qui tamen qua ratione ceteris Artium libris responderent, non facile assequor: cum istae facultates appellari artes non possint. Fieri potuerit fortasse, ut a ceteris sejunctae ab ea, quam dixi, encyclopaedia, cum qua nihil ipsis commune erat, abfuerint. Hipponensium Antistes Augustinus, inter Latinos Patres doctissimus, provocat ad historiam quamdam de Philosophorum placitis a Celso conscriptam, eamque VI. prolixis fane libris comprehensam. (25) Multa quidem sunt, quae suadeant, nemini praeterea alii, quam Celso nostro, hujusmodi opus esse tribuendum; cum praesertim ab Augustino moneamur, nulli ipsum adhaesisse peculiari eorundem sententiae, sed singulas tantum historicorum more recensuisse. Mire enim hoc convenit iudicio, quod de philosophico Celsi opere tulit Quintilianus (26). Horum tamen o-
perum

(22) Quippe Cornelius totum corpus disciplinae (*id est, rei rusticae*) quinque libris complexus est. Colum. Lib. I. Cap. 1.

(23) Orator (*id est Celsus*) illius temporis, qui septem Libros institutionum scriptos reliquit. *Sat. VI. versu 245.*

(24) Cum etiam Cornelius Celsus - - - - - non solum de his omnibus conscripserit artibus, sed amplius rei militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquerit. *Quintil. Lib. XII. Cap. ultimo.*

(25) *Augustinus in Prologo Libri de Haeresibus.*

(26) Scripsit (*de Philosophia*) non parum multa Cornelius Celsus, Scepticos secutus, non sine cultu & nitore. *Quintil. Libro X. Cap. 1.*

perum omnium vel ipsum nomen intercidit, si id, quod ad militiam pertinet, excipiat, cui *de re militari* titulum praefixum fuisse, idem Rhetor tradidit. (27) Hoc a Vegetio etiam memoratur, nec tamen ullum ab eo fragmentum adducitur; ut contra nonnulla, quae ad Celsi Rhetoricam pertinent, a Quinctiliano, tum et multa, quae ex agriculturae libris excerpta sunt, a Columella recitata deprehendimus.

In ea ego insuper sum sententia, ut putem, Celsi nostri meminisse Servium, & Philargyrium in iis ad Virgilii Georgica scholiis, quae ad nos pervenerunt (28) Nimirum nomen, et argumentum, quod est de re agraria, et quod ab eo exornatum novimus, ea sunt, quae efficiant, ut me iudicii mei non poeniteat; cum praesertim minime compertum sit, ullum alium, qui Celsi nomine salutaretur, de agricultura libros exarasse. Quinctilianus (29) ipse ad nos transmisit Celsi de versu quodam Virgiliani operis Georgicorum iudicium, quod nobis indicio est, hoc ipsum poema a Celso expensum fuisse. Quod si statuatur, jam et illud pro certo habendum erit, a Celso Artes post annum U. C. dccxxiv. fuisse conscriptas, quo nimirum anno hoc ipsum immortale opus a Virgilio absolutum est. (30) Quare si, quemadmodum superius ostendi, Celsus Artes suas scriptis consignavit ante annum dccxxxi., quod nullam in iis de Antonio Musa mentionem injecerit, jam sua sponte consequetur, easdem hoc septennii spatio a Celso fuisse elaboratas.

Nunc illud perquirendum restat, utrum Celsus Medicus revera exstiterit, an scriptor tantum encyclopaedicus, qui hanc, et ceteras Artes sine discrimine, tamquam simplex amator, pertractaverit. Omnes quidem

(27) Cum Cornelius Celsus rei militaris ---- praecepta reliquerit. *Quintil. Libr. XII. Capite ultimo.*

(28) *Georgic. I. versu 277. II. versu 332. versu 479. III. versu 188. versu 313*

(29) *Quintilianus Libro VIII. Cap. 3.*

(30) *Virgilius in fine Georgicor.*

dem, summam in eo admirantes medicae artis peritiam, ipsum pro medico artifice habuerunt. At si ex singularum Artium, quas ipse exornavit, peritia ipsius professio, ac munus colligendum esset, jam illum non solum medicum, sed agricolam insuper, rhetorem, et militem dicere quis posset; siquidem et de agricultura, et de Rhetorica, et de re militari opera ipsum pro argumentorum dignitate concinnasse superius demonstravi. Ceterum haec disquisitio facile cessabit, si id nobis in memoriam revocemus, veteres olim impensius, quam nostris nunc temporibus recentes, studia excoluisse, quibus universam fere litteraturam sibi compararent. Quot non res, praeter medicinam, agriculturam, et militiam, a Catone pertractatas fuisse novimus? Varro etiam omni litterarum genere excultissimus cuncta fere, quae sciri poterant, scriptis suis complexus est. Forte quis diceret, Celsum non admodum ab aetate doctissimi hominis disjunctum ejusdem imitatione tractum fuisse. His accedit, medicinam eam olim fuisse, quam quisque noscere praeoptaret, et cujus idcirco praecepta sane egregia passim in veterum scriptorum libris occurrant. Certe Tullius, Lucretius et Horatius medicinae placita non nisi doctissime attingunt. Eam insuper Virgilius plene cognoverat; multaque salutaria aphorismata, non tam ut Poëta, quam ut expertus professor, Ovidius carminibus suis admiscuit. Prostat apud Plinium Valerianum (31) medicamentum quoddam adversus ophthalmiam ab Augusto ipso concinnatum. Hadrianus singulis medicinae partibus ex ordine operam navaverat. At quid de Plinio dicemus, quem qui medicum existimaret non defuit? Adeo accurate ea, quae ad medicinam pertinent, persequitur. Quare rem absolventes dicemus, Celsum una cum tot aliis etiam medicam artem calluisse, minime vero mercedis praecipue gratia, ut Graeci idcirco Romam adventantes facere consueverant, exercuisse. Testis est Plinius, a medicina facienda Romanos se abstinuisse, qui ita loquitur (32): *Solam hanc artium*

(31) *Ad caligines oculorum* Cap. 18.

(32) Lib. XXIX. Cap. 1.

artium Graecarum nondum exercet Romana gravitas in tanto fructu; at vero subdit, eidem sedulo studuisse Romanos, qui *non rem damnant, sed artem* (33). Nec aliter fane, si de se loqui libuisset, Celsus locutus esset, ac de se ipso locutus est Plinius (34): *Nos ista Romana gravitate, artiumque liberalium appetentia non ut medici, sed ut iudices salutis humanae diligenter distinguemus.* Nunc vero medicinae studium ii dumtaxat sequuntur, qui de eadem exercenda cogitant: quod cunctos facile in eam sententiam adduxit, ut crederent, Celsum, qui illam noverat, medicum revera fuisse. Plinius, qui singulos, qui tales fuerunt, medicos nominat, cum auctoribus, per quos profecit, recenset, numquam Celsum, quem toties memorat, medicum salutavit. Nec ullus praeterea Medicus inter antiquos ipsum citavit, quod scilicet non ut artis professorem eundem habuerunt. Sed finis jam imponatur quaestioni, quam omnino, perpetuoque confectam censeo.

Hucusque ea vobis exposui, quae fere certo de Cornelio Celso nobis innotuerunt. Nunc alia addam, quae conjectando me de eodem assequutum esse ingenue profiteor. Quare mihi veniam dabit, si ingenio meo libere vaganti, et quodammodo luxurianti me nunc indulgere intelligetis. Cum citra dubium omne visus fuerim statuuisse Cornelium Celsum Horatio aequalem, facile mihi oborta dein suspicio est, Horatium de Celso verba fecisse in ea, quam ipse ad Julium Florum conscripsit, epistola, cum Tiberium adhuc juvenem comitaretur in sua in orientem expeditione. Suspicioni, seu conjecturae meae calculum addit Horatius ipse, qui Celsum nobis exhibit tamquam exscriptorem codicum bibliothecae Palatinae Apollinis, ex quibus dein libros suos conflaret. (35) Quapropter nemo non videt, nullum alium, praeterquam Celsum nostrum, tunc fuisse hominem, cui haec rectius convenirent, quippe qui argumenta tractans tam varia, et ab aliis jam antea exornata cogeatur aliorum opera

(33) Ibid.

(34) Lib. XXIII. Cap. I.

(35) Epistola III. Libri I.

opera expiscari, ex quibus, tamquam ex promptuariis, amplam notionum copiam hauriret, quam dein in suas derivaret lucubrationes. Si quis Horatii epistolam, quam dixi, Celso contumeliosam censeat, quod Aesopicae corniculae furtivis nudatae coloribus ipsum compareret, a vero certe aberraverit. Siquidem Horatius Celsum singulari prosequeretur amicitia, ac aliam insuper epistolam ad eum misit, quae urbanam libertatem, gratamque necessitudinem undique praeferebat (36). Nec quidquam conjecturae meae obesse debet Albinovani cognomen, quo ibi ipsum compellat. Novimus enim Romanos pluribus saepe usos fuisse cognominibus, vel agnominibus, quamquam non semper eadem ingererent, ut brevitati consulerent, et supervacanea eliminarent. Ac illud nunc observandum venit, metri legibus fere adactum fuisse Horatium ad Albinovani cognomen usurpandum, licet eundem Floro commemorans, facile se ab hujusmodi cognomine temperaverit. Sane Decimus Brutus, unus e Caesaris intersectoribus, Albinus salutabatur, ut ex Appiano Alexandrino intelligimus. Neque tamen in ejus ad Ciceronem epistolis, quae adhuc supersunt, usquam hoc nomen ostentavit. Tum Cinna, qui in Augustum conjurationem excitavit, non aliter ab historicis, quam Cn. Cornelius Cinna appellatur, quamquam et Magnus in fastis consularibus vocatus appareat, quod esset Pompeji Magni fororis filius. Cur ergo quis neget, Celsum nostrum Albinovanum etiam dictum fuisse, quod nonnisi ab Horatio eundem hoc cognomine salutatum inveniamus?

Si hoc mihi concedatur, jam & illud consequetur, ut vos nunc primum Celsum nostrum agnoscatis & scribam & comitem Tiberii, summi Praefecti bellicae in oriente expeditionis, quocum Horatius intima tunc jungebatur necessitudine. Ne, quaeso, id vos in admirationem adducat; siquidem ab Horatio ipso discere licet, (37) Tiberii cohortem litteratis viris, poetis, & scriptoribus excelluisse, inter quos
facile

(36) Lib. I. Epist. 8.

(37) Vide Horatii Epistolam 3^{ti}am Lib. I. ad calcem.

facile praestare poterat A. Cornelius Celsus, si praesertim ipsius officium in eo fuisset, ut litteras ad Augustum, & ad ceteros nomine Tiberii conscriberet, quas sane aureus ejusdem stilus, quem in ceteris operibus suspicimus, elegantissimas effecisset.

At non huc solum conjecturae meae procedunt: longius progredior. Antiquitatem scrutatus deprehendi, postremis Augusti annis Romae occubuisse Celsum quemdam, Ovidii amicum, qui certe vir fuerit probitate & ingenio praecellens necesse est, cum non aliter eum ab Ovidio commendari videam. (38) Memoria vos nunc repetere juvet, me superius monuisse, ad hoc tempus Celsum necessario vitam produxisse, ut a Columella vir suae aetatis appellaretur. At vos facile mihi regerere possitis, cur & hic ipse Celsus non alius, quam noster sit adstruendus. Ego sane ingenue fatebor, minime adesse mihi argumenta, quae rem certissimam faciant, at vero multa suppetere verosimilia, quae satis sint ad conjecturam minime absonam ac levem constituendam. Quatuor tunc Romae aderant rerum rusticarum scriptores, Hyginus, Atticus, Graecinus, et Cornelius Celsus. Profecto Ovidius tribus, quos primum designavi, summa benevolentia jungebatur, cum Suetonius (39) testetur, Hyginum fuisse Ovidii familiarissimum, et ex Ovidii epistolis, quas de amoribus, et e Ponto conscripsit, perspicue pateat, amicitiam ipsum inter, et Atticum, atque Graecinum etiam intercessisse. Quare illud facillime fieri insuper potuit, ut quartum quoque amicitia fuerit prosequutus, Celsum nempe. Qui cum fuerit, ut video, *probitate*, et *ingenio* (40) spectabilis, nec aliter Celsum nostrum fuisse appareat, facile adducor, ut credam, nostrum, et Ovidii amicum, unum eundemque fuisse. Nec sane latere quemquam potest ratio, ob quam Ovidius hisce Georgicis scriptoribus benevolentia, et voluntate jungeretur; siquidem et ipse agriculturam impense coluit. Percurrite epistolam secundam libri IV. *ex Ponto*, ubi cum Severo queritur, deesse sibi agrum, quem colat, etsi plures rusticas exercitationes obire didicisset. Percurrite epistolam octavam libri I. ubi narrat,

(38) Ex Ponto Epist. III. Lib. I.

(39) *De illustr. Grammat.* Cap. XX.

(40) *Nam probitas magnos ingeniumque facit.* Ovid. de Celso.

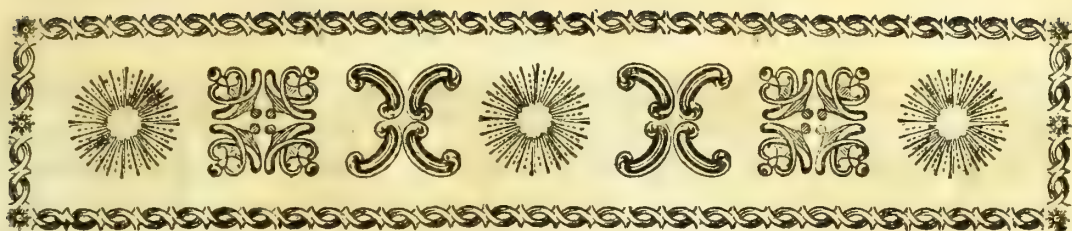

se ipsum feruisse arbores, et coluisse hortos inter Clodiam, et Flaminiam viam, qui sibi instar litterarii, et suburbani secessus essent. His addo, hanc Ovidii cum Celso necessitudinem in aedibus Paulli Maximi, et Fabii filii initam fuisse, cum ibidem simul convenire solerent, et veluti litterarius coetus ibidem cogeretur, cujus princeps et dux erat Maximus Cotta, Fabii frater. (41) Nec nisi ad Maximum suum Ovidius conscribit dolorem, quo ipsum perculit Celsi obitus, de quo Maximus Ovidium certiore fecerat, quemadmodum et Celso Romae iusta solemniter persolverat. Non ego sane is sum, qui me rem vobis citra omnem dubitationis aleam proposuisse existimem, qui et id ingenue praefatus jam fuerim, quique me probabiles, ac verosimiles dumtaxat conjecturas consectari profitear. Quare si aliquo hae conjecturae nituntur fundamento (quod nemo facile negaverit), jam historiam longe ampliorem nobis nasci videbimus de Aulo Cornelio Celso, de quo fere nihil usquedum innotuerat; quemadmodum vidimus ad aureum Augusti saeculum retro tractum auctorem, e quo injuria fuerat jamdiu deturbatus. Haec, quae nonnisi summatim, et cursim nunc attingi, prolixius et uberius expensa et explanata deprehendetis in XII. meis epistolis, quas Italica lingua ad cl. virum Hieronymum Tiraboschium de Celso nuper dedi, quaeque Romanis typis satis eleganter superiore anno excusae sunt. In iis etiam catalogum invenietis plurium mss. codicum, in quibus Celsi opera continentur, quosque consului in meis per Europam itineribus, tum et iudicium, quod ferendum censui de veteribus, et recentibus Celsi editionibus, quae sane omnes elegantia, et diligentia inferiores deinceps erunt proditura propediem ex celebratissimis prelis vestris editione, quam expectare fas est parem ceteris, quas peregistis, veterum scriptorum editionibus nitore, et magnificentia fore. Valete, et me, ut facitis, amare pergite.

ROMAE IX. Kalendas Julias
anno a C. N. MDCLXXX.

(41) Vide omnes elegias Ovidii ad Fabium Maximum, & ad Maximum Cottam in Lib. ex Ponto.

A. CORN.

A. C O R N. C E L S I
M E D I C I N A E
L I B E R P R I M V S. I

Vt alimenta fanis corporibus Agricultura, sic sanitatem aegris Medicina promittit. Haec nusquam quidem non est: siquidem etiam imperitissimae gentes herbas, aliaeque prompta in auxilium vulnerum morborumque noverunt. Veruntamen apud Graecos aliquanto magis, quam in ceteris nationibus, exulta est: ac ne apud hos quidem a prima origine, sed paucis ante nos saeculis; utpote cum vetustissimus auctor Aesculapius celebretur. Qui quoniam adhuc rudem & vulgarem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est. Hujus deinde duo filii, Podalirius & Machaon, bello Trojano ducem Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus suis attulerunt.

I. *A. Corn. Celsi Medicinæ Liber Primus*] Lindenius addit, *Praefatio*; quae vox non extat in antiquis libris. In Codicibus Vaticanis II. & VII. habetur: *Aurelii Cornelii Celsi proemium*; in I. *Cornelii Celsi Medicinæ Liber incipit*; in VI. *Cornelii Celsi Medicinæ Libri VIII*. In Mediceo I. *Cornelii Celsi Artium Lib. VI. Item Medicinæ Primus*; in aliis; *Artium Aurelii Cornelii Celsi Lib. VI. quae ratio Medicinæ potissima sit, et quemadmodum sanos agere conveniat. Liber Primus Incipit Feliciter*. Sed Codex Medic. I. qui in inscriptione lib. 5. & 6. & 8. solum habet cognomen *Celsi*, in lib. 4. autem ne id quidem; in

lib. 2 & 3. & 7. habet *A. Corneli Celsi*. Itaque praenomen *A.* cum Lindenio repono (*Almeloveenius* habet *Aur.*) & cum Criticis explico *Auli*, non, ut librarii fecerunt, *Aurelii*. Et quidem Hieronymus Rubeus in veteri Cod. Vaticano hanc libri sexti inscriptionem reperit: *Auli Cornelii Celsi liber sextus, idemque Medicinæ primus*. Ego Codicem istum non vidi. Vaticanus tamen VII. in fine lib. 6. habet: *Auli Cornelii Celsi liber sextus finit, et ejusdem liber septimus incipit feliciter*; sed idem Codex aliis in locis habet *Aurelii*. Vide Clarissimi Viri Joan. Baptistae Morgagni Epistolas in Celsum I. & IV.

lerunt. Quos tamen Homerus non in pestilentia, neque in variis generibus morborum aliquid attulisse auxilii, sed vulneribus tantummodo ferro & medicamentis mederi solitos esse proposuit. Ex quo apparet, has partes medicinae solas ab his esse tentatas², easque esse vetustissimas. Eodemque³ auctore disci potest, morbos tum ad iram deorum immortalium relatos esse, & ab iisdem opem posci solitam. Verique simile est, inter nulla auxilia⁴ adversae valetudinis, plerumque tamen eam bonam contigisse ob bonos mores, quos neque desidia, neque luxuria vitiant⁵. Siquidem haec duo corpora, prius in Graecia, deinde apud nos affligerunt. Ideoque multiplex ista medicina, neque olim⁶, neque apud alias gentes necessaria, vix aliquos ex nobis⁷ ad senectutis principia perducit. Ergo etiam post eos, de quibus retuli, nulli clari viri⁸ medicinam exercuerunt; donec maiore studio litterarum disciplina agitari coepit, quae ut animo praecipue omnium necessaria, sic corpori inimica est. Primoque medendi scientia, sapientiae pars habebatur, ut & morborum curatio, & rerum naturae contemplatio sub iisdem auctoribus nata sit: scilicet iis hanc maxime requirentibus, qui corporum suorum robora quiescente cogitatione⁹, nocturnaque vigilia minuerant. Ideoque multos ex sapientiae professoribus peritos ejus fuisse accepimus; clarissimos vero ex iis Pythagoram, & Empedoclem, & Democritum. Hujus autem, ut quidam crediderunt, discipulus Hippocrates Cous, primus quidem ex omnibus memoria dignis¹⁰, ab studio sapientiae discipuli-

2. *Tentatas*] Constantinus in libri margine habet ex quodam Codice *probatas*: & ita est in Mediceis Codicibus quoque, praeterquam in primo.

3. *Eodemque*] In Codice Medic. I. & in Editione principe Florentina: *Eodem vero*.

4. *Inter nulla auxilia*] Ita ex MSS. Mediceis; licet in I. & alia manu in IV. & VII. supra vocem *nulla* posita sit particula *non*: unde vulgo *nonnulla*. Lindenius reponit *non multa*.

5. *Vitiant*] Scaliger putat melius legi in quibusdam libris *tentarant*. Sic sane est in Editione Aldina an. 1528. Codices Medicei alii habent *vitiant*; alii *vitaverant*; aliqui *vitaverat*.

6. *Neque olim*] Egnatius & Stephanus addunt *apud Graecos*: quas ego duas voces in nullo MS. inveni.

7. *Aliquos ex nobis*] Codices MSS. alii habent *ex nobis*; alii, quos inter Mediceus vetustior, *ex bonis*. Cum his ceterae Edd. faciunt; cum illis Lindeniana, sed habet *aliquot* pro *aliquos*.

8. *Nulli clari viri*] Lindenii lectionem probavi, quam Codd. Medicei confirmant. Vulgata lectio *nonnulli*, orta est ex eo, quod tum in primo eorum Codicum, tum in IV. & VII. hic quoque supra vocem *nulli* posita est particula *non*. Sed satis constat particulam istam, & cum Celsi sententia, & cum vero pugnare. Plinius initio lib. 29. Hist. Natur. *Sequentia* (tempora, post Trojana) *ejus* (Medicinae) *mirum dictu in nocte densissima latuerunt; tunc eam revocavit in lucem Hippocrates*.

9. *Quieta cogitatione*] Alii leg. *in quiescente*; alii *inquieta*. Ego secutus sum Edit. Aldinam, & Cod. Medic. I.

10. *Quidem ex omnibus memoria dignis*] In Codice modo allato omittitur *quidem*; in ceteris Mediceis omittitur *ex omnibus*. Pro *dignis* autem omnes ii Codices itemque Editiones antiquissimae, princeps Florentina, & duae ann. 1493. 1497. & Juntina, & Aldina quoque habent *dignus*.

plinam hanc separavit, vir & arte & facundia insignis ¹¹. Post quem Diocles Carystius, deinde Praxagoras & Chrysippus, tum Herophilus & Erasistratus sic artem hanc exercuerunt, ut etiam in diversas curandi vias processerint. Iisdemque ¹² temporibus in tres partes medicina ducta est: ut una esset, quae victu; altera, quae medicamentis; tertia, quae manu mederetur. Primam *διαιτητικὴν*, secundam *φαρμακευτικὴν*, tertiam *χειρουργικὴν* Graeci nominarunt. Ejus autem quae victu morbos curat, longe clarissimi auctores etiam altius quaedam agitare conati, rerum quoque naturae sibi cognitionem vindicarunt, tamquam sine ea, trunca & debilis medicina esset. Post quos Serapion, primus omnium, nihil hanc rationalem disciplinam pertinere ad medicinam, professus, in usu tantum ¹³ & experimentis eam posuit. Quem Apollonius, & Glaucias, & aliquanto post Heraclides Tarentinus, & alii quoque ¹⁴ non mediocres viri secuti, ex ipsa professione se *ἐμπειρικὲς* appellaverunt. Sic in duas partes ea quoque, quae victu curat, medicina divisa est, aliis rationalem artem, aliis usum tantum sibi vindicantibus: nullo vero quidquam post eos, qui supra comprehensi sunt, agitante, nisi quod acceperat: donec Asclepiades medendi rationem ex magna parte mutavit. Ex cujus successoribus Themison nuper ipse quoque quaedam in senectute deflexit. Et per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit.

Quoniam autem ex tribus medicinae partibus, ut difficillima, sic etiam clarissima est ea, quae morbis medetur ¹⁵, ante omnia de hac dicendum est. Et quia prima in eo ¹⁶ dissensio est, quod alii sibi experimentorum tantummodo notitiam necessariam esse contendunt; alii, nisi corporum rerumque ratione comperta ¹⁷, non satis potentem usum esse proponunt: indicandum est, quae maxime ex utraque parte dicantur, quo facilius nostra quoque opinio interponi possit. Igitur ii, qui ¹⁸ rationalem medicinam profitentur, haec necessaria esse proponunt: abditarum & morbos

11. *Vir & arte & facundia insignis*] Primo excepto, Codd. ceteri Medicei habent: *vir clarus et facundia insignis*.

12. *Iisdemque*] Lindenii Edit. & Codices quidam MSS. *Iisdem*.

13. *In usu tantum*] *Tantum* quod ab Edd. plerisque abesse video, extat in MSS. omnibus & Mediceis & Vaticanis, atque in Edit. I.

14. *Et alii quoque*] Ita in Lindeniana. In aliis Edd. & in Cod. Medic. I. *et aliqui*; in Codd. ceteris Mediceis: *alii quoque*, omisso *et*.

15. *Quae morbis medetur*] Quae victu, non, ut Constantinus interpretatur, quae medicamentis

curat. Simili loquendi forma ad hanc partem significandam Celsus utitur in Praefat. lib. 7. *Siquidem in morbis etc.* ut cuique locum illum attente consideranti manifestum erit.

16. *In eo*] Sic reposui ex Edit. Ruellii. Al. *leg. in ea*.

17. *Rerumque ratione comperta*] Lindenius *leg. rerumque naturalium etc.* deceptus a Constantino, qui *Naturalium* margini adscripsit ad explicationem.

18. *Igitur ii, qui*] Pronomen *ii* abest a MSS. Mediceis, praeterquam a primo.

bos continentium causarum notitiam, deinde evidentium, post haec etiam naturalium actionum, novissime partium interiorum. Abditas causas vocant, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat. Neque enim credunt, posse eum scire, quomodo morbus curare conveniat, qui, unde hi sint, ignoret. Neque esse dubium, quin alia curatione opus sit, si ex quatuor principiis vel superans aliquod¹⁹ vel deficiens adversam valetudinem creat; ut quidam ex sapientiae professoribus dixerunt: alia, si in humidis omne vitium est; ut Herophilo visum est: alia, si in spiritu; ut Hippocrati: alia, si sanguis in eas venas, quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur, & inflammationem, quam Graeci *φλεγμονήν* nominant, excitat, eaque inflammatio talem motum efficit, qualis in febre est; ut Erasistrato placuit: alia, si manantia corpuscula, per invivibilia foramina subsistendo, iter claudunt; ut Asclepiades contendit. Eum vero recte curaturum, quem prima origo causae non fefellerit. Neque vero inficiantur, experimenta quoque esse necessaria; sed ne ad haec quidem aditum fieri potuisse, nisi ab aliqua ratione, contendunt. Non enim quilibet antiquiores viros aegris inculcasse; sed cogitasse, quid maxime conveniret, & id usu explorasse, quo ante conjectura aliqua duxisset²⁰. Neque interesse, an nunc jam pleraque²¹ explorata sint, si a consilio tamen coeperunt. Et id quidem in multis ita se habere. Saepe vero etiam nova incidere genera morborum, in quibus nihil adhuc usus ostenderit; & ideo necessarium sit animadvertere, unde ea coeperint; sine quo²² nemo mortalium reperire possit, cur hoc, quam illo, potius utatur. Et ob haec quidem in obscuro positas causas persequuntur. Evidentes vero eas appellant, in quibus quaerunt, initium morbi

19. *Aliquod*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *aliquid*.

20. *Quo ante conjectura aliqua duxisset*] In Edd. antiquioribus legitur: *quod ante conjectura aliqua duxisset*. Constantinus, qui *duxissent* habet cum aliis quibusdam, mallet *didicissent*: Lindenius leg. *ad quod ante conjectura aliqua ducti essent*. Ego reposui *quo*, ut est in plerisque; & *duxisset*, quod est in omnibus MSS. Hanc lectionem Scaliger quoque habet ex veteri quodam Codice. In Medic. I. est: *an quod ante conjectura aliqua duxisset*; sed *an* cum recenti litura. Vnde in Vatican. VI. *quod ante conjectura etc.* In aliis autem quibusdam legitur: *ante conjecturam aliqua* vel *aliquam*: quo mendo deceptus aliquis margini adscripsit *credo ratio deest*; ut in

Medic. II. atque in VII. videre licet. Adnotationem istam librarius totam in contextum recepit in III. IV. & VI. Vaticanus III. habet *quo ante conjecturam aliqua ratio duxisset*.

21. *An nunc jam pleraque*] Verba haec respiciunt illam Empiricorum sententiam, quae infra habetur: *Primo tamen remedia exploranda summa cura fuisse; nunc vero jam explorata esse*. Sed librarii tres voces *an nunc jam* in unam contrahendo, multis varietatibus erroribusque viam aperuerunt; ut in MSS. video & Mediceis & Vaticanis. Ex gr. in Vaticano II. est *annuntia*; in III. *annunciam*, & alia manu *initia in plerisque*. Neque aliunde profectam puto, aut Egnatii lectionem *an initia*, aut Lindenii *an initio*.

22. *Sine quo*] Linden. *ceu sine quo*.

morbi calor attulerit, an frigus; fames, an satietas; & quae similia sunt. Occursurum enim vitio²³ dicunt eum, qui originem non ignorarit. Naturales vero corporis actiones appellant, per quas spiritum trahimus & emittimus; cibum potionemque & assumimus & concoquimus: itemque, per quas eadem haec in omnes membrorum partes digeruntur. Tum requirunt etiam, quare venae nostrae modo submittant se, modo attollant; quae ratio somni, quae vigiliae sit: sine quorum notitia, neminem putant vel occurrere, vel mederi morbis, inter haec nascentibus, posse. Ex quibus quia maxime²⁴ pertinere ad rem concoctio videtur, huic potissimum insistent; & duce alii Erasistrato, teri²⁵ cibum in ventre contendunt; alii Plistonico Praxagorae discipulo, putrescere; alii credunt Hippocrati, per calorem cibos concoqui: acceduntque Asclepiadis aemuli, qui, omnia ista vana & supervacua esse, proponunt: nihil enim concoqui, sed crudam materiam, sicut assumpta est, in corpus omne diduci. Et haec quidem inter eos parum constant: illud vero convenit, alium dandum cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est. Nam si teritur intus, eum quaerendum esse, qui facillime teri possit; si putrescit, eum, in quo hoc expeditissimum est; si calor concoquit, eum, qui maxime calorem movet²⁶: at nihil ex his esse quaerendum, si nihil concoquitur; ea vero sumenda, quae maxime manent, qualia assumpta sunt. Eademque ratione, cum spiritus gravis est, cum somnus aut vigilia urget, eum mederi posse arbitrantur, qui prius illa ipsa qualiter eveniant, perceperit. Praeter haec, cum in interioribus partibus & dolores & morborum varia genera nascantur, neminem putant his adhibere posse remedia, qui ipsas²⁷ ignoret. Necessarium ergo esse incidere corpora mortuorum, eorumque viscera atque intestina scrutari; longèque optime fecisse Herophilum & Erasistratum, qui

23. *Vitio*] *Initio* legit Lindenius. Non deesse Codices depravatos, in quibus ita scriptum sit, Vaticanus V. testatur.

24. *Quia maxime*] Locus hic ita legitur in Cod. Medic. I. & Edd. vetustioribus. *Ex quibus quam maxime pertinere ad rem concoctio videtur. Huic etc.* At in III. aliisque item Mediceis Codicibus: *Ex quibus quia maxime etc.* ut Scaliger invenit in suo Codice. Hos ego secutus sum. Aldina Editio habet: *Ex quibus quia quam maxime etc.* Eam secuti sunt Stephanus & Lindenius.

25. *Teri cibum*] Ita ex Cod. Mediceo vetustiori. Antea legebatur *atteri*. Infra legitur & *teri* librorum omnium consensu. Cicero quoque simplici verbo *terere* usus est in eadem re lib. 2.

de Nat. Deor. cap. 54. ut quidem legunt Manutius & Lambinus: nam alii, pro *et terendo cibo*, habent *exterendo cibo*.

26. *Calorem movet*] Vulgo legitur *moveat*; quo modo est in Cod. Medic. I. Sed quia sequens particula *at* abest ab eo Codice, *moveat* mendosum esse suspicor, pro *movet*: *at*. Ita enim habent Codices ceteri Medicei; quos ego secutus sum. Lindenius leg. *foveat*; ut habet in Editionis suae margine Constantinus.

27. *Qui ipsas*] Hoc est interiores partes. Vt ita legatur poscunt sententia & recta constructionis ratio. Neque magna mutatio est; siquidem Cod. Medic. I. habet *qui ipsa*. Alii leg. *quas ipse*; Lindenius, *quas ipse*.

qui nocentes homines, a regibus ex carcere acceptos, vivos inciderint, considerarintque, etiamnum spiritu remanente, ea, quae natura ante clausisset, eorumque positum²⁸, colorem, figuram, magnitudinem, ordinem, duritiem, mollitiem, laevorem, contactum²⁹; processus deinde singulorum & recessus, & sive quid inferitur alteri, sive quid partem alterius in se recipit. Neque enim, cum dolor intus incidit, scire quid doleat, eum, qui qua parte quodque viscus intestinumve sit, non cognoverit: neque curari id quod aegrum est, posse ab eo, qui, quid sit, ignoret. Et cum per vulnus alicujus viscera patefacta sunt, eum, qui sanae cujusque colorem partis ignoret, nescire quid integrum, quid corruptum sit; ita ne succurrere quidem posse corruptis. Aptiusque extrinsecus imponi remedia, compertis interiorum & sedibus & figuris, cognitaque eorum magnitudine: similesque omnia quae posita sunt, rationes habere. Neque esse crudele, sicut plerique proponunt, hominum nocentium, & horum quoque paucorum, suppliciiis remedia populis innocentibus saeculorum omnium quaeri.

Contra ii, qui se ἐμπειρικὸς ab experientia nominant, evidentes quidem causas, ut necessarias, amplectuntur: obscurarum vero causarum & naturalium actionum quaestionem ideo supervacuum esse contendunt, quoniam non comprehensibilis³⁰ natura sit. Non posse vero comprehendere, patere ex eorum, qui de his disputarunt, discordia; cum de ista re, neque inter sapientiae professores, neque inter ipsos medicos conveniat. Cur enim potius aliquis Hippocrati credat, quam Herophilo? cur huic potius, quam Asclepiadi? Si rationes sequi velit, omnium posse videri non improbabiles; si curationes, ab omnibus his aegros perductos esse ad sanitatem: ita neque disputationi, neque auctoritati cujusquam fidem derogari oportuisse. Etiam sapientiae studiosos maximos medicos esse, si ratiocinatio hoc faceret³¹: nunc illis verba superesse, deesse medendi scientiam. Differre quoque pro natura locorum, genera medicinae; & aliud opus esse

28. *Positum*] *Posituram* communiter legitur. Scaliger in exemplaris sui margine adscripsit *positum*, ex veteri aliquo Codice, ut opinor. Sic certe habet Mediceus I. atque haec vox occurrit pluribus in locis: iterum ac tertio in hac ipsa Praefat. & in lib. 5. c. 26; & initio lib. 8. *Positura* alibi apud Celsum non invenitur.

29. *Contactum*] Ruellius habet *contractum*; Lindenius ex conjectura Constantini *confractum*. Vide quae ad hunc locum scripserunt Viri Clarissimi Faeciolatus & Morgagnus. Ego hoc unum addo: Codices & Mediceos & Vaticanos habere *contactum*. In Medic. VI. qui ex III. descripsit

est, cum *contractum* librarius scripsisset, errasse se vidit: itaque litteram *r* expunxit. Infra pro *ita ne succurrere quidem*, Lindenius leg. *ideo nec succurrere quidem*.

30. *Non comprehensibilis*] Ita in MSS. Medicis I. III. aliisque. Vulgo legitur *incomprehensibilis*.

31. *Hoc faceret*] Non improbo *hos faceret*; quo modo Lindenius edidit: nam eadem loquendi forma infra habetur: *quanyis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit*. Malui tamen veterem lectionem, retinere, quia MSS. omnibus confirmari video.

esse Romae, aliud in Aegypto, aliud in Gallia. Quod si morbos eae causae facerent, quae ubique eadem essent³², remedia quoque ubique eadem esse debuissent. Saepe etiam causas apparere, ut puta lippitudinis, vulneris; neque ex his patere medicinam. Quod si scientiam hanc non subiciat evidens causa, multo minus eam posse subicere, quae in dubio est. Cum igitur illa incerta, incomprehensibilis³³ sit, a certis potius & exploratis petendum esse praesidium; id est iis, quae experientia in ipsis curationibus docuerit; sicut in ceteris omnibus artibus. Nam ne agricolam quidem aut gubernatorem disputatione, sed usu fieri. Ac nihil istas cogitationes ad medicinam pertinere, eo quoque disci, quod qui diversa de his senserint, ad eandem tamen sanitatem homines perduxerint. Id enim fecisse, quia non ab obscuris causis, neque a naturalibus actionibus, quae apud eos diversae erant, sed ab experimentis, prout cuique responderant, medendi vias traxerint. Ne inter initia quidem ab istis quaestionibus deductam esse medicinam, sed ab experimentis. Aegrorum enim qui sine medicis erant, alios propter aviditatem primis diebus protinus cibum assumpsisse, alios propter fastidium abstinuisse; levatumque magis eorum morbum esse³⁴, qui abstinerant. Itemque alios in ipsa febre aliquid edisse, alios paulo ante eam, alios post remissionem ejus; optime deinde iis cessisse, qui post finem febris id fecerant. Eademque ratione alios inter principia protinus usos esse cibo pleniore, alios exiguo; gravioreque eos factos, qui se implebant. Haec similiaque cum quotidie inciderent, diligentes homines notasse, quae plerumque melius responderent: deinde aegrotantibus ea praecipere coepisse. Sic medicinam ortam, subinde aliorum salute, aliorum interitu, perniciose discernentem a salutaribus. Repertis deinde jam remediis³⁵, homines de rationibus eorum differrere coepisse: nec post rationem, medicinam esse inventam, sed post inventam medicinam, rationem esse quaesitam. Requiere etiam, ratio idem doceat

32. *Eae causae facerent, quae ubique eadem essent*] Causae, quas abditas vocant, ubique eadem sunt. Igitur si morbos causae istae facerent, ajunt remedia quoque ubique eadem esse debuissent. Sententiae hujus vim non satis exprefferis, si cum Egnatio, ut non pauci, legas: *eadem causae facerent ubique, remedia quoque etc.* Sic tamen habetur in MSS. Mediceis omnibus, excepto primo, & in quibusdam Vaticanis.

33. *Incomprehensibilis*] Alii cum Egnatio leg. *incomprehensibilisque*. Sed *que* non est in MSS. Mediceis, neque in Edd. vetustioribus; & potest abesse.

34. *Morbum esse*] *Esse* non est in MSS. Mediceis, nisi in primo. Lindenius leg. *fuisse*.

35. *Repertis deinde jam remediis*] Ita in Mss. Mediceis & in Edit. I. Editio an. 1493. habet: *Repertis deinde mīae rediis*; duabus videlicet litteris in locum non suum traductis. Nam prima atque ultima vocis *mīae*, ipsa est syllaba *me* deficiens in *rediis*. In Edit. an. 1497. ex mendosa illa voce factum est *medicinae*, & syllaba *me* in *rediis* suppleta. Hinc: *Repertis deinde medicinae remediis*; quam lectionem omnes postea retinuerunt, sed addita, si Egnatium & Lindenium excipias, particula *jam*.

ceat ³⁶ quod experientia, an aliud: si idem, supervacuam esse; si aliud, etiam contrariam. Primo tamen remedia exploranda summa cura fuisse, nunc vero jam explorata esse; neque aut nova ³⁷ genera morborum reperire, aut novam desiderari medicinam. Quod si jam incidat ³⁸ mali genus aliquod ignotum, non ideo tamen fore medico de rebus cogitandum obscuris: sed eum protinus visurum, cui morbo id proximum sit; tentaturumque remedia similia illis, quae vicino malo saepe succurrerint; & per ejus similitudinem opem reperturum. Neque enim se dicere, consilio medicum non egere, & irrationale animal hanc artem posse praestare; sed has latentium rerum conjecturas ad rem non pertinere; quia non interfit, quid morbum faciat, sed quid tollat; neque ad rem pertineat ³⁹, quomodo, sed quid optime digeratur ⁴⁰; sive hac de causa concoctio incidat ⁴¹, sive de illa; & sive concoctio sit illa, sive tantum digestio. Neque quaerendum esse quomodo spiremus, sed quid gravem tardumque spiritum expediat: neque quid venas moveat, sed quid quaeque motus genera significant. Haec autem cognosci experimentis. Et in omnibus ejusmodi cogitationibus in utramque partem differi posse: itaque ingenium & facundiam vincere; morbos autem, non eloquentia, sed remediis curari. Quae si quis elinguis usu discreta bene norit, hunc aliquanto majorem medicum futurum, quam si sine usu linguam suam excoluerit. Atque ea quidem, de quibus est dictum, supervacua esse tantummodo; id vero, quod restat, etiam crudele: vivorum hominum alvum atque praecordia incidi, & salutis humanae praesidem artem, non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre; cum praesertim ex iis, quae tanta violentia quaerantur, alia non possint omnino cognosci, alia possint etiam sine scelere. Nam colorem, laevorem, molliem, duritiem, similiaque omnia, non esse talia, inciso corpore, qualia integro fuerint: quia cum, corporibus inviolatis ⁴², haec tamen metu,

36. *Ratio idem doceat*] Libri antiqui habent *si ratio*. Particulam sustulit Lindenius.

37. *Neque aut nova*] Ita in Cod. Medic. I. Vulgo legitur: *neque ulla aut nova*; ut est in aliis MSS.

38. *Si jam incidat*] Codices Medicei omnes praeter primum omittunt *jam*.

39. *Ad rem pertineat*] In Cod. Medic. VII. & in Edit. Lindenii, & in margine Constantinae: *ad rem pertinere*.

40. *Sed quid optime digeratur*] Ruellius edidit: *sed quam id optime digeratur*; ut Caesarius margini adscripserat ex conjectura. Sed nihil mutandum; licet in multis MSS. pro *quid*, sit *quam*. Veterem lectionem comprobatur Mediceus I.

41. *Incidat*] Lindenius alique quidam, Caesarii Editionem secuti, habent *intercidat*. Sed mendum fortasse subest in Edit. Caesarii. Editiones vetustiores & Codd. Medicei habent *incidat*.

42. *Quia cum corporibus inviolatis*] In edit. Lindenii: *Tum quia, corporibus inviolatis, haec tamen metu, dolore, inedia, cruditate, lassitudine, et mille aliis mediocribus affectibus saepe mutantur. Unde multo magis verisimile, interiora, quibus major mollietis, & lux ipsa nova est &c.* Sed quaecumque Lindenio causa fuerit hunc locum immutandi; mihi quidem nulla est, cur non malim veterem lectionem ex MSS. fide retinere. Mediceus I.

metu, dolore, inedia, cruditate, lassitudine, mille aliis mediocribus affectibus saepe mutantur; multo magis verisimile est, interiora, quibus major mollities, lux ipsa nova sit, sub gravissimis vulneribus & ipsa trucidatione mutari. Neque quidquam esse stultius, quam quale quidque vivo homine est, tale existimare esse moriente, immo jam mortuo. Nam utrum quidem, qui minus ad rem pertineat⁴³, spirante homine posse diduci: simulatque vero ferrum⁴⁴ ad praecordia accessit, & discissum transversum septum est, quod membrana quadam superiores partes ab inferioribus diducit (*διάφραγμα* Graeci vocant) hominem protinus animam amittere: ita mortui demum⁴⁵ praecordia & viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari necesse est tale, quale⁴⁶ mortui sit, non quale vivi fuit. Itaque consequi medicum ut hominem crudeliter jugulet; non ut sciat, qualia vivi⁴⁷ viscera habeamus. Si quid tamen sit, quod adhuc spirante homine conspectui subji- ciatur, id saepe casum offerre curantibus. Interdum enim gladiatorem in arena, vel militem in acie, vel viatorem a latronibus exceptum sic vulnerari, ut ejus interior aliqua pars aperiatur, & in alio alia: ita⁴⁸ se- dem, positum, ordinem, figuram, similiaque alia⁴⁹ cognoscere pruden- tem medicum, non caedem, sed sanitatem molientem; idque per misericordiam discere, quod alii dira crudelitate cognoverint. Ob haec, ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse; quae etsi non

diceus I. tamen & Vaticanus VI. habent: *inviolata sunt* pro *inviolatis*, atque *et mille* pro *mille*; omnesque praeter Vaticanum II. *verisimile esse* pro *verisimile est*.

43. *Qui minus ad rem pertineat*] Id non usquequaque verum est; sed Empirici serviunt cau- sae, quam agunt. Simili autem dicendi forma Celsus supra usus est; *maxime pertinere ad rem con- coctio videtur*; & alibi quoque. Locus tamen non caret difficultate, ut Morgagno videtur; idque ex eo quoque colligit, quod quidam interroga- tionis notam ponunt post sequens verbum *diduci*; alii leg. *qui minus*: scilicet ad sensum expediend- um, ut ipsi putant. Nonnulli etiam variare conati sunt; ut Constantinus qui sic legendum censet: *Nam ne utrum quidem, qui minus &c.* & longe gravius Lindenius, qui habet: *Nam ne utrum quidem, ut nihilominus aërem contineat*. Sed non variant MSS. Codices neque Medicei, ne- que Vaticani; vixque mihi persuadeo, Lindenium aliud huc attulisse, praeter conjecturam, atque eam haud sane probabilem, ut Morgagnus ostendit.

44. *Simulatque vero ferrum*] Cod. Medic. II.

simulatque non ferrum; I. *simul atque ut ferrum*; & in margine certe ad explicandum *atque*, quod evidens est perperam esse scriptum pro *atque*. Particula *ut*, nisi forte corrupta est ex *vero*, ad- dita videtur ab aliquo, qui *atque* pro *certe* usur- patum fuisse existimavit. Num igitur legendum *simul atque ferrum*? Sed vulgata lectio proba est, & multorum Codicum testimonio comprobatur.

45. *Ita mortui demum*] Linden. *itaque demum mortui*.

46. *Dari necesse est tale, quale*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *dari*; *quod necesse sit tale esse, quale*: Lindenius, *necesse est*.

47. *Vivi*] Non est vox haec in Cod. Me- dic. I.

48. *Et in alio alia: ita*] Pro *ita* in Aldina Editione mendose est, ut in Medic. I. & aliquo alio Ms. Codice, *sita*. Quidam cum Ruellio leg. *& in alio alia sita; ita*; Lindenius, *pars, & in alio alia aperiatur; atque ita*.

49. *Similiaque alia*] Ita in Codicibus MSS. & in Editione Aldina. In ceteris Edd. omittitur *alia*.

non crudelis, tamen foeda sit; cum aliter pleraque in mortuis se habeant: quantum vero in vivis cognosci potest, ipsa curatio ostendat.

Cum haec per multa volumina, perque magnae contentionis disputationes a medicis saepe tractata sint atque tractentur: subjiciendum est, quae proxima vero videri possint. Ea neque addicta⁵⁰ alterutri opinioni sunt, neque ab utraque nimium abhorrentia; media quodammodo inter diversas sententias: quod in plurimis contentionibus deprehendere licet, sine ambitione verum scrutantibus, ut in hac ipsa re. Nam quae demum causae, vel secundam valetudinem praestent, vel morbos excitent; quomodo spiritus, aut cibus, vel trahatur⁵¹, vel digeratur, ne sapientiae quidem professores scientia comprehendunt, sed conjectura persequuntur⁵². Cujus autem rei non est certa noticia, ejus opinio certum reperire remedium non potest. Verumque est, ad ipsam curandi rationem nihil plus conferre, quam experientiam. Quamquam igitur multa sint, ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant, excitando artificis ingenium. Itaque ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Verique simile⁵³ est, & Hippocratem & Erasistratum & quicumque alii, non contenti febres & ulcera agitare, rerum quoque naturam ex aliqua parte scrutati sunt, non ideo quidem medicos fuisse, verum ideo quoque majores medicos extitisse. Ratione vero opus est ipsi medicinae, etsi non inter obscuras causas⁵⁴, neque inter naturales actio-

50. Possint. Ea neque addicta &c.] Lindenius ita leg. possint, neque addicta alterutri opinioni, neque ab utraque nimium abhorrentia, sed medio quodammodo inter diversas sententias, quod in plurimis contentionibus deprehendere licet, sine ambitione verum scrutantibus, perinde ut in hac ipsa re.

51. Trahatur] Celsus paulo supra: Naturales vero corporis actiones appellant, per quas spiritum trahimus & emitimus. Ita autem reposui ex Codice Mediceo I. Vaticanus II. habet detrahant: Codices alii & Editiones antiquae detrahatur: Lindenii Editio & quidam Constantini Codex defertur. Alii legendum putant distrahatur.

52. Persequuntur] Linden. prosequuntur.

53. Reddit. Verique simile &c.] Codex Mediceus I. ita habet: reddit profectumque Verisimile &c. a Palavicino autem emendatum, reddit profectum. Verique simile &c. atque ita legitur in Editione principe Florentina, duabus antiquissimis ann. 1493; 1497. Juntina, & Caesariana. Superiora autem verba in iisdem Editionibus sic interpunguntur: quamvis non faciat medicum aptio-

rem: tamen medicinae &c. At Egnatius & Stephanus leg. quamvis non faciat medicum aptiorem, tamen medicinae reddit profectum. Verique simile &c. Constantinus, quamvis non faciat medicum: aptiorem tamen medicinae reddit, atque profectum. Verique simile &c. ut est in margine Editionis Gryphianae. Denique Lindenius, quamvis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Profecto verisimile &c. Ego Scaligero accedo recte conjicienti, profectum glossema esse, quod ex margine in contextum migravit. Et sane profectumque, quod omnes istas varietatis peperit, abest a ceteris Mediceis Codicibus. Paulo infra Mediceus I. habet aliqua parte, omissa praepositione ex.

54. Etsi non inter obscuras causas] Medicina tametsi obscuras causas & naturales actiones non persequitur, tamen cum conjecturalis ars sit, saepe ratione opus habet; quia scilicet non solum conjectura, sed ne experientia quidem ei plerumque respondet. Celsi sententiam Constantinus assecutus non videtur, qui ita reponendum putet; etsi non semper inter obscuras causas, atque inter

actiones, tamen saepe. Est enim haec ars conjecturalis, neque respondet ei plerumque non solum conjectura, sed etiam experientia. Et interdum non febris, non cibus, non somnus subsequitur, sicut affluevit. Rarius, sed aliquando morbus quoque ipse novus est: quem non incidere, manifeste falsum est; cum aetate nostra quaedam⁵⁵, ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente⁵⁶, intra paucas horas exspiraverit; sic ut nobilissimi medici neque genus mali, neque remedium invenerint. Quos ego nihil tentasse judico, quia⁵⁷ nemo in splendida persona periclitari conjectura sua voluerit; ne occidisse, nisi servasset, videretur: veri tamen simile est, potuisse aliquid cogitare⁵⁸, detracta tali verecundia, & fortasse responsurum fuisse id, quod aliquis esset expertus. Ad quod medicinae genus, neque semper similitudo aliquid confert; & si quando confert, tamen id ipsum rationale est, inter multa similia genera⁵⁹ & morborum, & remediorum, cogitare, quo potissimum medicamento sit utendum. Cum igitur talis res incidit, medicus aliquid oportet inveniat, quod non ubique fortasse, sed saepius tamen etiam respondeat. Petet autem novum quoque consilium⁶⁰, non ab rebus latentibus (istae enim dubiae & incertae sunt) sed ab iis, quae explorari possunt; id est evidentibus causis. Interest enim, fatigatio morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an fames fecerit, an cibi vinique abundantia, an intemperantia libidinis. Neque ignorare hunc oportet, quae sit aegri natura: humidum magis, an magis siccum corpus ejus sit; validi nervi, an infirmi; frequens adversa valetudo, an rara; eaque, cum est, vehemens esse soleat, an levis; brevis, an longa: quod is vitae genus sit secutus, laboriosum, an quietum; cum luxu, an cum frugalitate. Ex his enim, similibusque, saepe curandi nova ratio ducenda est.

Quamvis ne haec quidem sic praeteriri debent, quasi nullam contro-

ver-

inter &c. Idem de Lindenio dicendum: is enim ita leg. *si non semper inter obscuras causas, neque inter &c.*

55. *Quaedam*] Perperam Caesarius, Gryphius, & Pantinus leg. *quidam*. Codices MSS. habent *quaedam*; nisi quod in Mediceo I. mendose est *quae*.

56. *Arente*] Constantinus margini adscripsit *haerente*, ut habent plerique MSS. Codices. Sed legendum *arente*; itaque est in Mediceo I. Carnem hanc ex naturalibus foeminae prolapsam arentemque Morgagnus & Hallerus uterum fuisse existimant, inversum & gangraena affectum.

57. *Quos ego nihil tentasse judico, quia &c.*] Pro

ego, eo reponendum videtur. Ita enim constructioni minima mutatione consulitur. Egnatius alique eum secuti leg. Quos ego nihil ideo tentasse judico, quia &c. Caesarius, quos ergo nihil tentasse judico, quia &c. Lindenius, quos ideo nihil tentasse judico, quia &c.

58. *Cogitare*] Lindenius reposuit *excogitare*. Sed *cogitare*, quod habent antiqui libri, idem valet. Nepos in Datam. cap. 6. *quod ad perniciem fuerat cogitatum, id ad salutem convertit.*

59. *Inter multa similia genera*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *multa*.

60. *Novum quoque consilium*] Cod. Mediceus I. habet, *novum quodque consilium*.

versiam recipiant. Nam & Erasistratus non ex his fieri morbos dixit; quoniam & alii, & iidem alias post ista non febricitarent: & quidam medici⁶¹ saeculi nostri, sub auctore, ut ipsi videri volunt, Themisone, contendunt, nullius causae notitiam quidquam ad curationes pertinere; satisque esse, quaedam communia morborum intueri. Siquidem⁶² horum tria genera esse, unum adstrictum, alterum fluens, tertium mistum. Nam modo parum excernere aegros, modo nimium; modo alia parte parum, alia nimium. Haec autem genera morborum, modo acuta esse, modo longa; & modo increlescere, modo consistere, modo minui⁶³. Cognito igitur eo, quod ex his est, si corpus adstrictum est, digerendum esse; si profluvio laborat, continendum; si mistum vitium habet, occurrendum subinde vehementiori malo. Et aliter acutis morbis medendum, aliter vetustis; aliter increlescentibus, aliter subsistentibus, aliter jam ad sanitatem inclinatis⁶⁴. Horum observationem medicinam esse; quam ita finiunt, ut quasi viam quamdam, quam μέθοδος Graeci nominant⁶⁵, eorumque, quae in morbis communia sunt, contemplatricem esse contendunt. Ac neque rationalibus se, neque experimenta tantum spectantibus annumerari volunt: cum ab illis eo nomine dissentiant, quod in conjectura rerum latentium nolunt esse medicinam; ab his eo, quod parum artis esse in observatione experimentorum credunt. Quod ad Erasistratum pertinet, primum ipsa evidentia ejus opinioni repugnat; quia raro, nisi post horum aliquid, morbus venit. Deinde non sequitur, ut quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat. Possunt enim quaedam subesse corpori, vel ex infirmitate ejus, vel ex aliquo affectu, quae vel in alio non sunt, vel in hoc alias non fuerunt; eaque per se non tanta, ut concitent morbum, tamen obnoxium magis aliis injuriis corpus efficiant. Quod si contemplationem rerum naturae, quam temere medici sibi vindicant⁶⁶, satis comprehendisset, etiam illud

61. *Et quidam medici*] Lindenius, abrupta sententia, leg. *Et quidam Methodici*. Hinc vox *Methodicus* a quibusdam inter latinas refertur: sed perperam. Lindenius enim id in textum recepit, quod a Constantino additum margini fuerat ad explicationem. Libri antiqui tum manuscripti, tum editi habent *medici*: alii vero *quidam*; alii mendose *quidem*.

62. *Siquidem*] Lindenius leg. *Et quidem*.

63. *Modo minui*] Alii addunt *consueverunt*: sed perperam, quia constructio, cum regatur a verbo *contendant*, infinitum postulat. Itaque Lindenius, ex Constantini emendatione, legit *con-*

suevisse: quod verbum ego sustuli ex fide Codicis Medicei I.

64. *Inclinatis*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *inclinantibus*.

65. *Graeci nominant*] Vox Graeci abest a Codice Mediceo I. & fortasse recte.

66. *Quam temere medici sibi vindicant*] Rerum naturae contemplationem ad medicos proprie pertinere non existimat; idque supra quoque ostendit his verbis: *Quamquam igitur multa sint ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant excitando artificis ingenium. Itaque ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat medicum*

lud sciffet, nihil omnino ob unam causam fieri, sed id pro causa apprehendi, quod contulisse plurimum videtur. Potest autem id, dum solum est, non movere, quod junctum aliis maxime movet. Accedit ad haec, quod ne ipse quidem Erasistratus, qui transfuso in arterias sanguine febrem fieri dicit, idque nimis repleto corpore incidere, reperit, cur ex duobus aequè repletis, alter in morbum incideret⁶⁷, alter omni periculo vacaret; quod quotidie fieri apparet⁶⁸. Ex quo disci potest, ut vera sit illa transfusio, tamen illam, non per se, cum plenum corpus est, fieri, sed cum horum aliquid accesserit. Themisonis vero aemuli, si perpetua, quae promittunt, habent, magis etiam, quam ulli⁶⁹ rationales sunt. Neque enim, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget; si modo, quod primum est, non memoriae soli, sed rationi quoque insitit. Sin, quod vero propius est, vix ulla perpetua praecepta medicinalis ars recipit, idem sunt⁷⁰, quod ii, quos experimenta sola sustinent: eo magis, quoniam, compresserit aliquem morbus, an fuderit⁷¹, quilibet etiam imperitissimus videt: quid autem compressum corpus resolvat, quid solutum teneat, si a ratione tractum est, rationalis est medicus; si, ut ei qui se rationalem negat, confiteri necesse est, ab experientia, empiricus. Ita⁷² apud eum morbi cognitio extra artem, medicina intra usum est. Neque adjectum quidquam empiricorum professioni, sed demptum est; quoniam illi multa circumspiciunt, hi tantum facillima, & non plus, quam vulgaria. Nam & ii, qui pecoribus ac jumentis medentur, cum propria cujusque ex mutis animalibus⁷³ nosse non possint, communibus tantummodo insistant: & exteræ gentes, cum subtilem medicinae rationem non noverint, communia

medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Et sub hujus Praefat. finem: rationalem quidem puto medicinam esse debere: instrui vero ab evidentibus causis; obscuris omnibus non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis. Et lib. 2. cap. 14. Quas tamen species si quis curiosus aestimet (quod jam ad medicum non pertinet) facile intelliget, omnes ex una causa pendere, quae demit. Lindenius tamen, antiquis libris invitis, leg. quam non temere &c.

67. *Incideret*] Alii omnes *inciderit*, & postea *vacavit*. Ego sic lego ex Cod. Medic. I.

68. *Fieri apparet*] Secutus sum & Codicem modo allatum, & Lindenii Editionem. Alii post *apparet*, addunt *non discreverit*, & verba, quae antecedunt, sic distinguunt: *incidere reperit, cur &c.*

69. *Quam ulli*] In Edit. Lindenii & in aliquo Cod. MS. legitur *quam illi*.

70. *Idem sunt*] Lindenius aliquæ quidam, Aldinam Editionem secuti, habent: *idem sunt*.

71. *Compresserit aliquem morbus, an fuderit*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *si compresserit*: Lindenius, *si compresserit*; & deinde, *aut fuderit*; ut malebat Constantinus.

72. *Empiricus. Ita*] Secutus sum Codicem MS. modo allatum, in quo est: *Empiricus. Ita*. Alii leg. *Empiricus est. Ita*, Lindenius, *Empiricus. Et ita*.

73. *Ex mutis animalibus*] Plerique leg. *mutis*, ut est in Cod. Medic. I. Sed recte Codices alii, *mutis*; & ita Stephanus & Lindenius ediderunt.

nia tantum vident: & qui ampla valetudinaria nutriunt⁷⁴, quia singulis summa cura consulere non sustinent, ad communia ista confugiunt. Neque, hercules, istud antiqui medici nescierunt⁷⁵, sed his contenti non fuerunt. Ergo etiam vetustissimus auctor Hippocrates dixit, mederi oportere, & communia, & propria intuentem. Ac ne isti quidem ipsi intra suam professionem consistere ullo modo possunt: siquidem & compressorum & fluentium morborum genera sunt; faciliusque id in iis, quae fluunt, inspicere potest. Aliud est enim sanguinem, aliud bilem, aliud cibum vomere; aliud dejectionibus, aliud torminibus laborare; aliud sudore digerere, aliud tabe consumi. Atque in partes quoque humor erumpit, ut oculos, auresque: quo periculo nullum humanum membrum vacat. Nihil autem horum sic ut aliud curatur. Ita protinus in his a communi fluentis morbi contemplatione ad propriam medicina descendit. Atque in hac quoque rursus alia proprietatis notitia saepe necessaria est; quia non eadem omnibus, etiam in similibus casibus, opitulatur. Siquidem certae quaedam res sunt, quae in pluribus ventrem aut adstringunt, aut resolvunt: inveniuntur tamen, in quibus aliter, atque in ceteris, idem⁷⁶ eveniat. In his ergo communium inspectio contraria est, propriorum tantum salutaris. Et causae quoque aestimatio saepe morbum solvit. Ergo etiam ingeniosissimus saeculi nostri medicus, quem nuper vidimus, Cassius, febricitanti cuidam, & magna siti affecto, cum post ebrietatem eum premi coepisset cognosset⁷⁷, aquam frigidam ingessit. Qua ille epota, cum vini vim miscendo fregisset, protinus febrem somno & sudore discussit. Quod auxilium medicus opportune providit, non ex eo, quod aut adstrictum corpus erat, aut fluebat; sed ex causa, quae ante praecefferat. Est-

74. *Qui ampla valetudinaria nutriunt*] Qui multos curant, ut fit in amplis valetudinariis. Sic restitui ex Cod. Medic. I. Communiter legabatur: *qui ample valetudinariorum nutriunt*; ut est in eodem illo Codice ex mutatione inducta a Palavicino; quem alii Codices decepisse videntur in quibus habetur: *ampla valetudinariorum*. Ceterum *nutrire* pro *curare* apud Celsum frequens est. Lib. 3. cap. 9. *eiusmodi medici melius alienos aegros, quam suos nutriunt*; lib. 6. cap. 6. sect. 16. *Hactenus oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur*; & sect. 27. *Satisque constat, hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse, exceptis iis, quae lenibus nutriuntur*: quo loco quid valeat *nutrire*, praecclare explicat alius similis locus sect. 31. *Verum in balsilio quoque collyrio convenit, ad omnes affectus ocu-*

lorum id esse idoneum, qui non lenibus medicamentis curantur.

75. *Istud antiqui medici nescierunt*] Ita in Edit. Lindenii, itemque in Cod. Medic. III. & aliquo alio. In primo & in Edd. ceteris: *istud & antiqui &c.*

76. *Idem*] Constantinus invenit *id* in quodam Codice: in Mediceis est *idem*, ut vulgo legitur.

77. *Cognosset*] Ita scriptum fuerat in Cod. Medic. I. quod adhuc cognosci potest. Librarius postea sic mutavit, ut legatur, quomodo in aliis MSS. & vulgo quoque legitur, *cognosceret*.

78. *Adstrictum*] *Strictum* legunt alii omnes, sed in Editione prima, ut in MSS. Mediceis; legitur *adstrictum*.

Estque etiam proprium aliquid & loci & temporis, istis quoque auctoribus: qui cum disputant, quemadmodum sanis hominibus agendum sit, praecipunt ut gravibus aut locis aut temporibus magis vitetur frigus, aestus, fatietas, labor, libido; magisque ut conquiescat iisdem locis⁷⁹ aut temporibus, si quis gravitatem corporis sentit; ac neque vomitu stomachum, neque purgatione alvum sollicitet. Quae vera quidem sunt; a communibus tamen ad quaedam propria descendunt. Nisi persuadere nobis volunt, sanis quidem considerandum esse, quod coelum, quod tempus anni sit; aegris vero non esse: quibus tanto magis omnis observatio necessaria est, quanto magis obnoxia offensis infirmitas est. Quin etiam morborum in iisdem hominibus aliae atque aliae proprietates sunt; & qui secundis aliquando frustra curatis est, contrariis saepe restituitur. Plurimaque in dando cibo discrimina reperiuntur; ex quibus contentus uno ero. Nam famem facilius adolescens⁸⁰, quam puer; facilius in denso coelo, quam in tenui; facilius hieme, quam aestate; facilius uno cibo, quam prandio quoque affuetus; facilius inexercitatus, quam exercitatus homo sustinet. Saepe autem in eo magis necessaria cibi festinatio est, qui minus inediam tolerat. Ob quae conjicio⁸¹, eum, qui propria non novit, communia tantum intueri debere; eumque, qui nosse propria potest, illa quidem non oportere negligere, sed his quoque insistere. Ideoque, cum par scientia sit, utiliorem tamen medicum esse amicum, quam extraneum. Igitur, ut ad propositum meum redeam, rationalem quidem puto medicinam esse debere: instrui vero ab evidentibus causis; obscuris omnibus, non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis. Incidere autem vivorum corpora, & crudele, & supervacuum est: mortuorum⁸², discentibus necessarium. Nam positum & ordinem nosse debent; quae cadavera melius, quam vivus & vulneratus homo, repraesentant. Sed & cetera, quae modo in vivis cognosci possunt, in ipsis curationibus vulnerato-

79. *Iisdem locis*] Communiter legitur: *iisdem aut locis*; ut in plerisque MSS. inveni. Ego secutus sum Medic. I.

80. *Facilius adolescens*] *Facilius fert adolescens* habent Editiones omnes; sed Lindenius tollit *sustinet*, quod est in fine periodi: quod verbum cum praecedenti voce *homo* glossema esse Scaliger putat. Contra ego ex fide Codicis Medic. I. expuli *fert*. Sic loquitur Celsus etiam lib. 1. c. 3. *Omniem etiam laborem facilius vel puer vel senex, quam insuetus homo sustinet*.

81. *Conjicio*] Codices MSS. alii habent *com-*

petit; alii, inter quos Medic. I. *conjicio*; quod est etiam in Edd. Ruellii, Stephani, & Lindennii. Fortasse legendum *concepicio*; cum eadem significatione adhibeatur verbum hoc lib. 3. cap. 6. & lib. 4. cap. 1. Atque id ego omnino malim.

82. *Mortuorum*] Alii leg. *mortuorum corpora*; ut est in MSS. quoque fere omnibus; sed procul dubio ab explanatore. Codex Medic. I. non habet *corpora*. Pro voce ista Lindenius reposuit *vero*.

ratorum paulo tardius, sed aliquanto mitius usus ipse monstrabit. His propositis, primum dicam, quemadmodum sanos agere conveniat: tum ad ea transibo, quae ad morbos curationesque eorum pertinebunt.

I. Sanus homo, qui & bene valet, & suae spontis est, nullis obligare se legibus debet; ac neque medico, neque iatralipta⁸³ egere. Hunc oportet varium habere vitae genus: modo ruri esse, modo in urbe, saepiusque in agro; navigare, venari, quiescere interdum, sed frequentius⁸⁴ se exercere: siquidem ignavia corpus hebetat, labor firmat; illa maturam senectutem, hic longam adolescentiam reddit. Prodest etiam interdum balneo, interdum aquis frigidis uti; modo ungi, modo idipsum negligere; nullum cibi genus fugere, quo populus utatur; interdum in convictu⁸⁵ esse, interdum ab eo se retrahere; modo plus iusto, modo non amplius assumere; bis die potius, quam semel cibum capere, & semper quam plurimum, dummodo hunc concoquat. Sed ut hujus generis exercitationes cibique necessarii sunt; sic athletici supervacui. Nam & intermissus propter civiles aliquas necessitates ordo exercitationis corpus affligit; & ea corpora, quae more eorum repleta sunt, celerrime & senescunt, & aegrotant. Concubitus vero neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est: rarus, corpus excitat, frequens, solvit. Cum autem frequens, non numero sit, sed natura, ratione aetatis & corporis⁸⁶, scire licet, eum non inutilem esse, quem corporis neque languor, neque dolor sequitur. Idem interdum peior est, noctu tutior: ita tamen, si neque illum cibus, neque hunc cum vigilia labor statim sequitur. Haec firmis servanda sunt; cavendumque, ne in secunda valetudine adversae praesidia consumantur.

II. At imbecillis⁸⁶ (quo in numero magna pars urbanorum, omnesque

83. *Iatralipta*] Et scriptio hujus vocis apud alios Editores alia est, & vox ipsa variat. Sic scribitur a Ruellio, Gryphio, Constantino, & Ronseco; *iatraleipta* a Stephano; *iatrolipta* ab Aldo; a Lindenio denique *iatroalipta*. At Editio Florentina princeps habet *alipta*, ex Cod. Medic. IV. ut ego suspicor. Cum enim primus habeat *iatroaliptae*; quartus, sic ut ceteri, *hiatro alipta*; in hoc vox *hiatro* expungitur. Cum Edit. Florentina faciunt duae antiquissimae ann. 1493. 1497. Juntina, Caesariana, & Pantiniana.

84. *Frequentius*] Lindenius, *frequenter*.

85. *Convictu*] Alii leg. *convivio*. Ego secutus sum Editionem Lindenii, cum qua consentit Cod. Medic. I. Et sane verisimilius est, *convivium* esse interpretationem *convictus*, quam *convictum*, *convivii*. Reperitur vox haec eadem

significatione etiam apud Plinium lib. 14. cap. 14. lib. 25. cap. 9. & apud Vellejum Paterculum lib. 2. cap. 33. quem locum frustra sollicitat Manutius.

85*. *Sed natura, ratione aetatis & corporis*] i. e. sed natura, pro aetate & corpore; Ital. *ma di sua natura, secondo l'età ed il corpo*. Ita legitur in vulgatis libris & in Cod. Mediceo I. Codices Medicei ceteri non habent vocem *natura*.

86. *Ad imbecillis*] Imbecillos firmis opponit, ut ex contextu ipso apparet. Alii legunt, quo modo est in omnibus fere MSS. *imbecillis stomacho*; quod ex mala alicujus interpretatione ortum est. Nam de iis, quibus stomachus infirmus est, postea dicitur cap. 8. Vox *stomacho* non est in Cod. Medic. I. eaque a Lindenio recte expulsa fuit.

que pene cupidi litterarum sunt) observatio major necessaria est: ut quod vel corporis, vel loci, vel studii ratio detrahit, cura restituat. Ex his igitur, qui bene concoxit, mane tuto surget⁸⁷; qui parum, quiescere debet, & si mane surgendi necessitas fuerit, redormire: qui non concoxit, ex toto conquiescere, ac neque labori se, neque exercitationi, neque negotiis⁸⁸ credere. Qui crudum sine praecordiorum dolore ructat, is ex intervallo aquam frigidam bibere, & se nihilominus continere. Habitare vero aedificio lucido, perflatum aestivum, hibernum solem habente; cavere meridianum solem, matutinum & vespertinum frigus; itemque auras fluminum atque stagnorum: minimeque, nubilo coelo, soli aperienti se committere, ne modo frigus, modo calor moveat; quae res maxime gravedines destillationesque concitat. Magis vero gravibus locis ista servanda sunt, in quibus etiam pestilentiam faciunt. Scire autem licet, integrum corpus esse, cum quotidie mane urina alba, dein rufa est: illud concoquere, hoc concoxisse significat. Vbi expectatus est aliquis, paulum intermittere: deinde, nisi hiems est, fovere os multa aqua frigida debet. Longis diebus meridiari potius ante cibum; sin minus, post eum: per hiemem potissimum totis noctibus conquiescere. Sin lucubrandum est, non post cibum id facere, sed post concoctionem. Quem interdium vel domestica, vel civilia officia tenuerunt, huic tempus aliquod servandum curationi corporis sui est. Prima autem ejus curatio, exercitatio est, quae semper antecedere cibum debet: in eo, qui minus laboravit, & bene concoxit, amplior; in eo, qui fatigatus est⁸⁹, & minus concoxit, remissior. Commode vero exercent, clara lectio, arma, pila, cursus, ambulatio; atque haec non utique plana, commodior est; siquidem melius ascensus quoque & descensus, cum quadam varietate corpus moveat⁹⁰, nisi tamen id perquam imbecillum est. Melior autem est sub divo, quam in porticu; melior, si caput patitur, in sole, quam in umbra; melior in umbra, quam parietes aut viridia⁹¹ efficiunt,

87. *Surget*] In III. aliisque quibusdam Mediceis MSS. *surgit*.

88. *Negotiis*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *negotio*.

89. *Amplior; in eo, qui fatigatus est*] Hunc locum Lindenius ita mutat: *remissior: in eo, qui assuetus est, & minus concoxit, amplior*; sed perperam, ut Morgagnus ostendit cum ratione, tum veterum librorum testimonio. Libris, quibus Morgagnus usus est, adde Codices Mediceos & cum Editione principe antiquissimam an. 1493.

90. *Moveat*] Malim legere *mover*, quod mallet Constantinus quoque.

91. *Viridia*] Sic restituo ex MSS. Porro Medicei, non modo, ut duo illi quos Morgagnus memorat, hanc lectionem confirmant, verum etiam vulgaris, *viridaria*, originem aperiunt; quam Vir iste Clarissimus conjectura attigerat. Nimirum in IV. supra extremas litteras vocis *viridia* posita est alia manu syllaba *ar*. In I. est, *paries aut viride*.

ciunt, quam quae tecto subest; melior recta, quam flexuosa. Exercitationis autem plerumque finis esse debet sudor, aut certe lassitudo quae citra fatigationem sit: idque ipsum, modo minus, modo magis faciendum est. Ac ne his quidem, athletarum exemplo, vel certa esse lex, vel immodicus labor⁹² debet. Exercitationem recte sequitur, modo unctio, vel in sole, vel ad ignem; modo balneum, sed conclavi⁹³ quam maxime & alto & lucido & spatiofo. Ex his vero neutrum semper⁹⁴ fieri oportet; sed saepius alterutrum, pro corporis natura. Post haec paulum conquiescere opus est. Vbi ad cibum ventum est, numquam utilis est nimia satietas⁹⁵; saepe inutilis nimia abstinencia: si qua intemperantia subest, tutior est⁹⁶ in potione, quam in esca. Cibus a falsamentis, oleribus, similibusque rebus melius incipit: tum caro assumenda est, quae alia optima, aut elixa est. Condita omnia duabus de causis inutilia sunt; quoniam & plus propter dulcedinem assumitur, & quod modo par est⁹⁷, tamen aegrius concoquitur. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. Si quis itaque hoc parum valet, palmulas, pomaque, & similia melius primo cibo assumit. Post multas potiones, quae aliquantum sitim excefferunt, nihil edendum est: post satietatem, nihil agendum. Vbi expletus est aliquis, facilius concoquit, si quidquid assumpsit, potione aquae frigidae includit, tum paulisper invigilat, deinde bene dormit. Si quis interdum se implevit, post cibum neque frigori, neque aestui, neque labori se debet committere: neque enim tam facile haec inani corpore, quam repleto nocent. Si quibus de causis futura inedia est, labor omnis vitandus est.

III. Atque haec quidem pene perpetua sunt. Quasdam autem observationes desiderant & novae res, & corporum genera, & sexus⁹⁸, & aeta-

92. *Immodicus labor*] Alii leg. *immodicus esse labor*. Sed *esse* redundat. Itaque sustuli ex fide Cod. Medic. I.

93. *Conclavi*] Caesarius, in *conclavi*. Hunc Lindenius alii que secuti sunt. Praepositio non est in MSS. Mediceis, nisi in I. sed posita supra vocem *conclavi*, ut institutam esse credibile sit.

94. *Semper*] Sic reposuit Lindenius pro *saepe*. In MSS. quoque est *semper*: sed in Medic. IV. expunctis alia manu litteris *m* & *r*, factum est *saepe*; ut est in margine Vaticani III.

95. *Numquam utilis est nimia satietas*] Ruelius & Stephanus *saepe inutilis nimia satietas*.

96. *Si qua intemperantia subest, tutior est*] His

verbis alii omnes praemittunt *saepe*. Magis probanda videtur absolute posita sententia; quo modo est in Cod. Medic. I. quem ego secutus sum. Pro *tutior*, quod MSS. habent, & item Edit. I. quidam leg. *durior*; ut est in Edit. an. 1493. sed perperam. Nam Celsus videtur exprimere Aphor. Hippocr. II. sect. 2.

97. *Quod modo par est*] Quod nimium non est. *Modo* adverbium non est, ut quidam existimant, sed sextus casus nominis substantivi. In Cod. Medic. I. legitur: *quod modo parum est*; in margine Edit. Constantinianae: *quod modo parvum est*. Infra inani corpori habet allatus Codex Mediceus pro *inani corpore*.

98. *Et sexus*] De hac re nihil postea. Itaque suspi-

aetates, & tempora anni. Nam neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus satis tutus est. Ex salubri in gravem, prima hieme; ex gravi in eum, qui salubris est, prima aestate transire melius est. Neque vero ex multa fame nimia satietas; neque ex nimia satietate fames idonea est. Periclitaturque, & qui semel, & qui bis die cibum incontinenter, contra consuetudinem, assumit. Item, neque ex nimio labore subitum otium, neque ex nimio otio subitus labor, sine gravi noxa est. Ergo, cum quis mutare aliquid velit, paulatim debebit affluere. Omnem etiam laborem facilius vel puer vel senex, quam insuetus homo sustinet. Atque ideo quoque nimis otiosa vita ⁹⁹ utilis non est; quia potest incidere laboris necessitas. Si quando tamen insuetus aliquis laboravit, aut si multo plus, quam solet, etiam is qui assuevit, huic jejuno dormiendum est: multo magis, si etiam os amarum est, vel oculi caligant, aut venter perturbatur. Tum enim non dormiendum tantummodo jejuno est, sed etiam in posterum diem permanendum ¹; nisi cito id quies sustulit. Quod si factum est, surgere oportet, & lente paulum ambulare. At si somni necessitas non fuit, quia modice magis aliquis laboravit, tamen ingredi aliquid ² eodem modo debet. Communia deinde omnibus sunt post fatigationem cibum sumpturis, ubi paulum ambulaverunt, si balneum non est, calido loco, vel in sole, vel ad ignem ungi, atque fudere; si est, ante omnia in tepidario sedere ³; deinde, ubi paulum conquieverunt, intrare & descendere in solium; tum multo oleo ungi, leniterque perfricari; iterum in solium descendere: post haec, os aqua calida fovere, deinde frigida. Balneum his fervens idoneum non est ⁴. Ergo si nimium alicui fatigato pene febris est, huic abunde est, loco tepido demittere se inguinibus tenus in aquam calidam, cui paulum olei sit adjectum: deinde totum quidem corpus, maxime tamen eas partes,

quae

suspiciari licet, vel addititia haec duo verba esse, vel, ut Constantinus existimat, desiderari infra quae his respondebant.

99. *Nimis otiosa vita*] In Edit. I. & in duabus vetustissimis ann. 1493. & 1497. & in Junta quoque, *minus otiosa*; sed perperam. Infra in MSS. legitur; *aut si multo plus quam solet, etiam si qui* &c. Editores veteres omiserunt particulam *si*, quae est post *aut*; Ruellius mutavit praeterea *si qui* in *is qui*. Hunc omnes secuti sunt. Ego haec sequor, ut *is qui* cum eo legam; sed retineo *aut si multo*, ex veterum Codd. fide.

1. *Permanendum*] Lindenius, *ita permanendum*.

Ego particulam *ita* in nullo MS. Codice inveni.

2. *Aliquid*] Id est aliquantum. Imo istud ipsum adverbium est in Edit. Lindenii, fortasse ex margine Constantinianae in contextum receptum. Sed *aliquid* hac significatione Celsus saepe usurpat; velut lib. 3. cap. 16. Itaque hic quoque retinendum est ex fide Codicum Mediceorum.

3. *Sedere*] Ita in Cod. Medic. I. In III. aliisque *resedere*; in libris impressis *residere*, ut est in eodem Cod. I. a Palavicino. Infra quoque simpliciter verbo utitur; *opus est in balneo primum involuta sedere*.

4. *Idoneum non est*] In Cod. Medic. I. de sunt duae voces *non est*.

quae in aqua fuerunt, leniter perfricare ex oleo, cui vinum & paulum contriti falis sit adjectum. Post haec, omnibus fatigatis aptum est cibum sumere, eoque humido uti; aqua, vel certe diluta potione esse contentos; maximeque ea, quae moveat urinam. Illud quoque nosse oportet, quod ex labore sudanti frigida potio⁵ perniciosissima est; atque etiam, cum sudor se remittit, itinere fatigatis inutilis. A balneo quoque venientibus Asclepiades inutilem eam iudicavit: quod in iis verum est, quibus alvus facile, nec tuto, resolvitur, quique facile inhorrescunt; perpetuum in omnibus non est, cum potius naturale sit, potione aestuantem stomachum refrigerari⁶. Quod ita praecipio, ut tamen fatear, ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidum bibendum⁷ esse. Solet etiam prodesse, post varium cibum, frequentesque dilutas potiones, vomitus, & postero die longa quies, deinde modica exercitatio. Si assidua fatigatio⁸ urget, invicem modo aqua, modo vinum bibendum est, raroque balneo utendum. Levatque lassitudinem etiam laboris mutatio: eumque, quem novum genus ejusdem⁹ laboris preffit, id, quod in consuetudine est, reficit. Fatigato quotidianum cubile tutissimum est. Lassat enim¹⁰ quod contra consuetudinem seu molle, seu durum est. Proprie quaedam ad eum pertinent, qui ambulando fatigatur. Hunc reficit in ipso quoque itinere frequens frictio; post

5. *Frigida potio*] Cap. 8. *frigidis potionibus*; deinde *frigida potione*; & alibi saepe frigidam potionem habet. Pro *frigida*, Lindenius reposuit *frigidae*; hoc est aquae. Fortasse pravus codex eum fefellit. Vulgatam lectionem non solum Codices MSS. & Medicei & Vaticani, verum etiam ratio confirmat. Nam ut aquae, sic & vini & alia quaevis potio, si frigida sit, ex labore sudanti perniciofa est. Vidi ego, vino frigido a multa vehementique ambulatione statim epoto, quemdam intestinorum inflammatione perire, alium, spiritu repente intercluso, pene suffocari. Verba, quae haec praecedunt, ita se habent in Cod. Medic. I. *quod ex labore sudant*; mendose pro *sudanti*. Sed supra quod ex veteri emendatione est *hisq.* id est *his qui*; ut legatur *quod his qui*.

6. *Aestuantem stomachum refrigerari*] Duo verba *frigentem calefieri*, quae vulgo, ut in MSS. quoque fere omnibus, ad haec attextuntur, ego expuli ex fide Medic. I. Nequeunt hic locum habere, ubi de iis agitur, qui a balneo aestuant, ideoque frigidam potionem concupiscunt.

7. *Frigidum bibendum*] Lindenius leg. *frigidam bibendam*; ut est in margine Edit, Constantinianae.

8. *Fatigatio*] In Edit. Lindenii est *oscitatio*. Omnino retinenda est vetus lectio. Habet notorum Codicum auctoritatem: confirmatur praeterea verbis illis periodi sequentis: *Levatque lassitudinem etiam laboris mutatio*; ut animadvertit Morgagnus.

9. *Ejusdem*] Hanc vocem inveni etiam in MSS. Supervacua est, & vix ferri potest. Lindenius habet *cujusdam*; ut mallet Constantinus.

10. *Tutissimum est. Lassat enim. &c.*] Variante hoc loco antiqui Codices non uno modo. Ego secutus sum Medic. I. Quae in aliis leguntur, ab explanatoribus addita videntur, ut ex varietate ipsa colligitur. Nam sic habetur: *tutissimum est; insolitum contra lassat. Et enim: sed in Medicis II. & VII. quod contra consuetudinem est seu molle; in III. & VI. quod contra consuetudinem est, nocet seu molle; in IV. & V. quod contra consuetudinem nocet est seu molle. In IV. ex Et enim quod, ab Emendatore factum est quod enim. Hinc vulgaris lectio: tutissimum est; insolitum contra lassat. Quod enim contra consuetudinem est, nocet seu molle &c.*

post iter, primum sedile, deinde unctio. tum calida aqua in balneo magis superiores partes, quam inferiores ¹¹ foveat. Si quis vero exustus in sole est, huic in balneum protinus eundum, perfundendumque oleo corpus & caput; deinde in solum bene calidum descendendum est; tum multa aqua per caput infundenda, prius calida, deinde frigida. At ei, qui perfrixit, opus est in balneo ¹² primum involuto sedere, donec insudet; tum ungi; deinde lavari: cibum modicum, portiones meracas assumere. Is vero qui navigavit, & nausea pressus est, si multam bilem evomit, vel abstinere cibo debet, vel paulum aliquid assumere: si pituitam acidam effudit, utique sumere cibum, sed assuetio leviores: si sine vomitu nausea fuit ¹³, vel abstinere, vel post cibum vomere. Qui vero toto die, vel in vehiculo, vel in spectaculis sedit, huic nihil currendum, sed lente ambulandum est: lenta quoque in balneo mora, dein coena exigua prodesse consueverunt. Si quis in balneo aestuat, reficit hunc ore exceptum, & in eo retentum acetum? si id non est, eodem modo frigida aqua assumpta.

Ante omnia autem norit quisque naturam sui corporis ¹⁴: quoniam alii graciles, alii obesi sunt; alii calidi, alii frigidiores; alii humidi, alii sicci ¹⁵; alios adstricta, alios resoluta alvus exercet: raro quisquam non aliquam partem corporis imbecillam habet. Tenuis vero homo implere se debet, plenus extenuare, calidus refrigerare, frigidus calefacere, madens ficare, siccus madefacere: itemque alvum firmare is, cui fusa; solvere is, cui adstricta est: succurrendumque semper parti maxime laboranti est.

Im-

11. *In balneo magis superiores partes, quam inferiores*] Magnam superiore loco, at hic nullam in MSS. Codicibus varietatem deprehendimus. Perversa tamen haec verba Thrivario & Constantino videntur, & sic restituenda: *magis inferiores partes, quam superiores*. Immo sic a Lindenio restituta sunt. Verum si haec apud istos mendii suspitione non carent, illud *in balneo* certe carere debet; siquidem recte legitur: *saepe in balneo multa calida aqua fovendum caput*; in lib. 6. cap. 6. sect. 15. Quod eo dico; quia Lindenius leg. *aut balneo*; Constantinus, *tum balneo*, legendum putat.

12. *In balneo*] Lindenius reposuit *in laconico*; quam vocem si ille in Codice aliquo invenit, factum erit, quod saepe alibi, ut alicujus interpretationem librarius in contextum receperit, Celsi verbis expulsi. Codices Medicei habent *in balneum*; sed primus, *in balneo*; & postea *ungi*, ut fere ubique in eo scribitur, pro *ungi*.

13. *Nausea fuit*] Lindenius *nauseavit*; neque aliter Celsum scripsisse Scaliger putat. Ego veterem lectionem non facile improbaverim; praesertim cum omnes nostri Codices eam confirmant, & infra, ubi de vomitu, haec legantur: *prodest ei cui pectus aestuat, & frequens saliva, vel nausea est*.

14. *Norit quisque naturam sui corporis*] In Edit. Lindenii legitur: *scire convenit naturam corporis*; quasi haec non illis scriberentur sanis hominibus, quos, quemadmodum ipsi se gerent, docendos sibi Celsus in hoc libro proposuit. Recte se habet locus hic in Edd. vetustis, & in MSS. & Mediceis & Vaticanis; quos sequor. Cicero lib. 2. de Offic. c. 24. *Valetudo sustentatur notitia sui corporis*. Atque hunc Tullii locum citare debebat Almeloovenius, non alium quemdam ex lib. 2. de Orat. qui parum ad rem facit.

15. *Siccis*] Lindenius, *siccioris*.

Implet autem corpus modica exercitatio, frequentior quies, unctio, & si post prandium est, balneum, contracta alvus, modicum frigus hieme, somnus & plenus & non nimis longus ¹⁶, molle cubile, animi securitas, assumpta per cibos & potiones maxime dulcia & pingua, cibus & frequentior & quantus plenissimus potest concoqui ¹⁷. Extenuat corpus ¹⁸ aqua calida, si quis in eam descendit, magisque si salsa est; in jejuno balneum, inurens sol & omnis calor, cura, vigilia, somnus nimium vel brevis vel longus; lectus, per aestatem, terra; hieme, durum cubile ¹⁹: cursus, multa ambulatio, omnisque vehemens exercitatio, vomitus, dejectio, acidae res & austerae, & semel die assumptae ²⁰, & vini non perfrigidi potio jejuno in consuetudinem adducta.

Cum vero inter extenuantia posuerim vomitum & dejectionem, de his quoque proprie quaedam dicenda sunt. Ejectum ²¹ esse ab Asclepiade vomitum in eo volumine, quod de tuenda sanitate composuit, video: neque reprehendo, si offensus eorum est consuetudine, qui quotidie ejiciendo, vorandi facultatem moliuntur. Paulo etiam longius processit: idem purgationes quoque eodem volumine expulit. Et sunt eae perniciosae, si nimis valentibus medicamentis fiunt. Sed haec tamen submovenda esse, non est perpetuum; quia corporum temporumque ratio potest ea facere necessaria, dum & modo, & non nisi cum opus est, adhibeantur. Ergo ille quoque ipse, si quid jam corruptum esset, expelli debere confessus est: ita non ex toto res condemnanda est. Sed esse ejus etiam plures causae possunt; estque in ea quaedam paulo subtilior observatio adhibenda. Vomitus utilior est hieme, quam aestate: nam tum & pituitae plus, & capitis gravitas major subest. Inutilis est gracilibus, & imbecillum stomachum habentibus: utilis plenis ²² & biliosis omnibus, si vel nimium se replerunt, vel parum con-

COXE-

16. *Non nimis longus*] Lindenius leg. *non multum nimis longus*; sed perperam, ut monet Facciolatus. Vid. Epist. III. Morgagni. Pro *non nimis*, in Codd. Mediceis III. & VI. mendose est *nimis*.

17. *Et quantus plenissimus potest concoqui*] In I. item ut in ceteris Mediceis Codd. est *quantus*; sed in eo librarius, expuncta s, reposuit litteram m. Hinc in quibusdam Vaticanis *quantum* pro *quantus*. Lindenius leg. *frequentior cibus*; & *quantum plenissime potest digerere*.

18. *Extenuat corpus*] Vox *corpus* fortasse ex glossemate inserta est.

19. *Lectus, per aestatem, terra; hieme, durum cubile*] Modus dicendi durior, & Cod. Medic. I. a quo, absunt tres voces *lectus, terra, hieme*,

mihî suspensionem injiciunt, ne quaedam aliena huc inserta sint. Auctor libri de Salub. vict. rat. inter extenuantia posuit *σκληροκοιτέειν*, nullo addito discrimine pro anni tempore. Si inde, ut cetera pleraque hujus loci, hoc item Celsus habet, ipsius ne illa quidem fortasse verba sunt, *per aestatem*.

20. *Assumptae*] Adjunctum hoc refertur ad res; planissimaque constructio est. Sic autem lego ex fide ceterorum Codicum Mediceorum. Primus stat pro vulgari lectione, *assumptae epulae*. Sed vox *epulae* addita videtur ex glossemate.

21. *Ejectum*] In Edit. Lindenii, *Rejectum*; ut est in margine Constantinianae. Sed & in Edd. vetustis, & in MSS. inveni *Ejectum*.

22. *Utilis plenis*] Alii legunt; *utilis est plenis*. Ego

coxerunt. Nam, siue plus est, quam quod concoqui possit, periclitari ne corrumpatur, non oportet: si vero corruptum est ²³, nihil commodius est, quam id, qua vi primum expelli potest, ejicere. Itaque, ubi amari ructus cum dolore & gravitate praecordiorum sunt, ad hunc protinus confugiendum est. Idem prodest ei, cui pectus aestuat, & frequens saliva, vel nausea est; aut sonant aures, aut madent oculi, aut os amarum est: similiterque ei, qui vel coelum, vel locum mutat; iisque, quibus, si per plures dies non vomuerunt, dolor praecordia infestat. Neque ignoro, inter haec praecipi quietem: quae non semper contingere potest agendi necessitatem habentibus; nec in omnibus idem facit. Itaque istud luxuriae causa fieri non oportere confiteor; interdum valetudinis causa recte fieri, experimentis credo: cum eo tamen, ne quis qui valere & fenescere volet, hoc quotidianum habeat. Qui vomere post cibum volet, si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere; si difficilior, aquae vel salis, vel mellis paulum adjicere. At qui mane vomiturus est, ante bibere mulsum, vel hyssopum, aut esse radiculam ²⁴ debet; deinde aquam tepidam, ut supra scriptum est, bibere. Cetera quae antiqui medici praeceperunt, stomachum omnia infestant. Post vomitum, si stomachus infirmus est, paulum cibi, sed huius idonei, gustandum, & aquae frigidae cyathi tres bibendi sunt; nisi tamen vomitus fauces exasperavit ²⁵. Qui vomuit, si mane id fecit, ambulare debet, tum ungi, deinde coenare: si post coenam, postero die lavari, & in balneo sudare. Huic proximus cibus mediocris utilior est; isque esse debet cum pane hesterno, vino austero

ro

Ego sustuli verbum *est* ex fide Medic. I. aliorumque MSS. Lommius leg. *utilis est vero plenis*; Lindenius, *utilis vero plenis*.

23. *Si vero corruptum est*] Lege: *siue corruptum est*. Mendum enim in antiquis libris rarum non est *vero* pro *ve*. Sic in lib. 8. cap. 3. *Sive autem nigrities; quam terebra detexit, siue caries &c.* Codex Medic. I. habet *si vero caries*. Itaque libenter Facciolato accedo conjicienti, sic legendum esse locum illum Ciceronis: *quidve miserius, aut acerbius usuvenire*; pro Quint. cap. 15. ubi communiter legitur, *quid vero miserius*. Pro *si vero*, Lindenius leg. *siue jam*. Infra Cod. Medic. I. *consonant* (ex emendatione cui *sonant*, & ita plerique vulgo legunt) *aures* pro *sonant aures*, ut alii Codd. habent & Lindenii Editio. Libro 4. cap. 2. sect. 4. *sonant aures*; & lib. 6. cap. 7. sect. 8. *ubi aures intra se ipsae sonant*.

24. *Hyssopum, aut esse radiculam*] Ita omnino legendum ex fide MSS. Codicum, non, ut

Lindenius mutavit: *hyssopum esse, aut radiculam*. Estur radícula, hyssopum bibitur; ut colligitur ex lib. 3. cap. 16. lib. 4. c. 2. sect. 3. c. 4. sect. 4. c. 5. & 7. Supra autem pro *commoneo* tamen, ut antea legebatur & habetur in Cod. Medic. I. ego ex aliis Codicibus reposui *cum eo tamen*; qui modus dicendi Celsi usitator. Sic lib. 2. cap. 17. *cum eo tamen, ne praecordia dura sint*.

25. *Nisi tamen vomitus fauces exasperavit*] Alii leg. *Si* (vel *Si*) autem vomitus fauces exasperavit, qui vomuit &c. ut hinc incipiat proxima perodus. Sed in Edit. Lindenii recte incipit a verbis illis: *Qui vomuit*. In eadem Editione siquidem est pro *si* autem. Melius, ut mihi quidem videtur, in Cod. Medic. I. legitur *nisi tamen*: videlicet ne aqua frigida magis fauces exasperet. Ita igitur reposui. Deinde in allato Codice est: *fauces vomitus exasperavit* pro *exasperavit*, vel *exasperavit*.

ro meraco, & carne assa, cibusque omnibus quam siccissimis. Qui vomere bis in mense vult, melius consulet, si biduo continuerit, quam si post quintumdecimum diem vomuerit; nisi haec mora gravitatem pectori faciet. Dejectio autem medicamento quoque petenda est²⁶, ubi venter suppressus parum reddit, ex eoque inflationes²⁷, caligines, capitis dolores, aliaque superioris partis mala increscunt. Quid enim inter haec adjuvare possunt quies & inedia, per quae illa²⁸ maxime eveniunt? Qui dejicere²⁹ volet, primum cibus vinisque utatur iis, quae hoc praestant; dein³⁰, si parum illa proficient, aloen sumat. Sed purgationes quoque, ut interdum necessariae sunt, sic, ubi frequentes sunt, periculum afferunt. Assuescit enim non ali corpus³¹; cum omnibus morbis obnoxia maxime infirmitas sit. Calefacit autem³² unctio, aqua salsa, magisque si calida est, omnia salsa, amara, carnosae, si post cibum est, balneum, vinum austerum. Refrigerat in jejuno, & balneum, & somnus, nisi nimis longus est, & omnia acida; aqua quam frigidissima; oleum, si aqua miscetur³³. Humidum autem corpus efficit³⁴ labor major³⁵, quam ex consuetudine, frequens balneum, cibus ple-

26. *Medicamento quoque petenda est*] Construetio haec similis est illius, *salutem fuga petivit*, apud Caesarem in lib. 2. de B. G. cap. 32. & Nepotem in Hannib. cap. 11. Lommius & Lindenius leg. *a medicamento*. Sed praepositio abest ab Edd. priscis, & a MSS. Mediceis.

27. *Inflationes*] Al. *inflammationes*, sed perperam.

28. *Per quae illa*] Sic legendum cum Lindenio, non *quae per illas*. In Cod. Medic. I. est *quae pelillas*.

29. *Dejicere*] Legebatur *ejicere*. Lindenius reposuit *dejicere*, conjecturam Constantini, & fortasse Codicem aliquem secutus. Ita enim habet Medic. I.

30. *Dein*] Ego sic reposui ex Cod. modo allato, pro *dehinc*.

31. *Non ali corpus*] Vulgo additur: *& ob hoc infirmum erit*: quod membrum in MSS. quoque invenitur plerisque omnibus; videtur autem explicatio quaedam esse prioris membri, in contextum intrusa. Itaque ex fide Codicis Medic. I. illud ejeci.

32. *Calefacit autem*] In Edit. Lindenii: *Calefaciunt unctio, aqua salsa, magisque si calida est; omnia salsa, vinum austerum. Contra refrigerant, in jejuno, amara, carnosae, si post cibum est, balneum &c.* sed minus bene. Vt omittam, magnam factam esse mutationem contra veteres libros, sen-

tentia ista quomodo defendi potest? cum etiam Auctor lib. 2. de vict. rat. quem fere sequitur Celsus, doceat, amara, carnosae, post cibum balneum calefacere.

33. *Si aqua miscetur*] Ita in Edit. Lindenii; ita etiam in Cod. Medic. I. Alii leg. *si aquae misceatur*. At duas voces *& lotus*, quae in allata Editione adduntur, neque Medic. I. neque alius habet sive MS. sive impressus Codex.

34. *Humidum autem corpus efficit*] Lindenius edidit: *Humidant autem corpus*. Inde *humidare* inter Latina verba haberi coeptum est. Huic verbo, ut Latil finibus depelleret, Facciolatus semel atque iterum bellum intulit, quod bellum nunc confectum videri potest auxilio Codicum Mediceorum Vaticanorumque, in quibus, ut in Edd. omnibus est: *Humidum autem corpus efficit*.

35. *Labor major*] Non labor magnus, sed major quam ex consuetudine; neque ipse per se, sed cum pleniori cibo, multaque potione. Sic fortasse sustineri potest vetus lectio, quam malui retinere ex fide MSS. omnium. Caesarius, atque hunc secuti Constantinus & Lindenius & in Enarratione Pantinus variare non dubitarunt. Itaque pro *major*, leg. *minor*; haud animadvertentes adversari verba illa, *ambulatio multa & vehemens*; quae postea sequuntur. Idem infra quoque variant, legentes *immodica exercitatio* pro *modica exercitatio*; & *sol immodicus* pro *sol modicus*; Lin-

plenior, multa potio; post haec ambulatio, & vigilia ³⁶: per se quoque ambulatio multa & vehemens, & matutinae exercitationi non protinus ³⁷ cibus adiectus: ea genera escae, quae veniunt ex locis frigidis, & pluviis, & irriguis ³⁸. Contra siccat modica exercitatio, fames, unctio sine aqua, calor ³⁹, sol modicus, frigida aqua, cibus exercitationi statim subjectus, & is ipse ex siccis & aestuosis locis veniens.

Alvum adstringit labor, sedile, creta figularis ⁴⁰ corpori illita, cibus imminutus, & is ipse semel die assumptus ab eo, qui bis solet; exigua potio, neque adhibita, nisi cum cibi quis quantum assumpturus est, cepit; post cibum quies. Contra solvit aucta ambulatio atque esca, motus qui post cibum est ⁴¹, subinde potiones cibo immistae. Illud quoque scire oportet, quod ventrem vomitus solutum comprimit, compressum solvit: itemque comprimit is vomitus, qui statim post cibum est; solvit is, qui tarde supervenit.

Quod ad aetates vero pertinet, inediam facillime sustinent mediae aetates, minus juvenes, minime pueri & senectute confecti. Quo minus fert facile quisque, eo saepius debet cibum assumere; maximeque eo eget, qui increvit. Calida lavatio & pueris & senibus apta est. Vinum dilutius pueris, senibus meracius, neutri aetati, quae inflationes movent. Juvenum minus, quae assumant, & quomodo currentur, interest. Quibus juvenibus fluxit alvus, plerumque in senectute contrahitur: quibus in adolescentia fuit adstricta, saepe in senectute solvitur. Melior est autem in juvene fusior, in sene adstrictior.

Tempus quoque anni considerare oportet. Hieme plus esse convenit;

Lindenius *sal pro fol.* Sed & exercitatio & sol videri possunt vel modica corpus ficcare, cum fames accedit: vehementiora, extenuant. Modicus autem hic non significat parvum, sed cum modo.

36. *Post haec ambulatio & vigilia*] Id est ambulatio & vigilia post cibum & potionem: ut declarat illud *per se*, quod consequitur. Aldina Edit. cum vetustioribus, prima excepta, habet *post hac*; Lindeniana, ut Codices plerique Mss. non tamen Mediceus (*post hanc*)

37. *Et vehemens & matutinae exercitationi non protinus*] Secutus sum Edit. Lindenii, ad quam proxime accedit Codex Medic. I. in quo est: *& matutina & vehemens* (ab emendatione *vehementi*) *exercitationi non protinus &c.* In aliis Mss. ut & in Edd. ceteris: *& vehemens & matutina exercitatio*

& protinus. Sed in Edd. *& non protinus*, ut in Cod. Medic. IV. ubi supra *protinus* alia manu posita est particula *non*.

38. *Et irriguis*] Lindenius, *& riguis.* *Contra siccat &c.*

39. *Unctio sine aqua, calor*] Lindenius, *unctio, sine aqua calor.*

40. *Creta figularis*] *Figularis* est in Edd. Ruelii, Caesarii an. 1538. Gryphii, Pantini, & Constantini, sed mendose; quamvis ita legendum esse, non *figularis*, Scaliger contendat. De creta figulari meminerunt etiam Plinius lib. 31. H. N. c. 3. Columella lib. 6. R. R. c. 17. lib. 8. c. 2.

41. *Motus qui post cibum est*] Ante Lindenium legebatur: *post motus qui post cibum est*; quomodo est in MSS. Mediceis.

nit; minus, sed meracius bibere; multo pane uti, carne potius elixa⁴², modice oleribus; semel die cibum capere, nisi si nimis⁴³ venter adstrictus est. Si prandet aliquis, utilius est exiguum aliquid, & ipsum ficcum sine carne, sine potione fumere. Eo tempore anni calidis omnibus potius utendum est, vel calorem moventibus. Venus tum non aequè perniciofa est. At vere paulum cibo demendum, adjiciendumque potioni, sed dilutius tamen bibendum est; magis carne utendum, magis oleribus; transeundum paulatim ad assa ab elixis. Venus eo tempore anni tutissima est. Aestate vero & potione & cibo saepius corpus eget; ideo prandere quoque commodum est. Eo tempore aptissima sunt & caro & olus; potio quam dilutissima, ut & sitim tollat, nec corpus incendat; frigida lavatio, caro assa, frigidi cibi, vel qui refrigerent. Vt saepius autem cibo utendum, sic exiguo est. Per autumnum vero, propter coeli varietatem, periculum maximum est. Itaque neque sine veste, neque sine calceamentis prodire oportet, praecipueque diebus frigidioribus, neque sub divo nocte⁴⁴ dormire, aut certe bene operiri. Cibo vero jam paulo pleniore uti licet; minus, sed meracius bibere. Poma nocere quidam putant, quae immodice toto die plerumque sic assumuntur, ne quid ex densiore cibo remittatur: ita non haec, sed consummatio omnium nocet. Ex quibus in nullo tamen minus, quam in his noxae est⁴⁵. Sed his uti non saepius, quam alio cibo convenit. Denique aliquid densiori cibo, cum hic accedit, necessarium est demi. Neque aestate vero, neque autumnò utilis venus est: tolerabilior tamen per autumnum; aestate in totum⁴⁶, si fieri potest, abstinendum est.

IV. Proximum est, ut de iis dicam, qui partes aliquas corporis imbecillas habent. Cui caput infirmum est, is si bene concoxit, leniter perfricare⁴⁷ id mane manibus suis debet; numquam id, si fieri potest, veste

42. *Elixa*] Magna pars interpretum, ne Celsus cum Auctoribus pugnet, quos fere in his sequitur; Auctorem scilicet lib. de salub. vict. rat. eumque ejus est liber tertius de vict. rat. *assa* legendum putant, & infra *ad elixa ab assis* pro *ad assa ab elixis*; deinde *caro elixa*, pro *caro assa*. Sed nemo unus ausus est verba in textu movere. Ita se habet hic locus in MSS. quoque & Mediceis & Vaticanis. Lindenius infra leg. *ab elixis ad assa*; si quid ad rem pertinet id. adnotare.

43. *Nisi si nimis*] Lommius leg. *nisi si minus*; sed perperam.

44. *Nocte*] Lindenius *noctu*; sed in MSS. est *noctis*, ut alii legunt.

45. *Noxae est*] Lindenius *noxa est*; & supra, *ut ne quid*.

46. *In totum*] In Aldina Edit. vero & *toto* pro *vero ex toto*, ut est in MSS. Mediceis, excepto primo. Mendum istud me admonuit, ex *toto*, vel & *ex toto* fortasse legendum esse apud Ciceronem Epist. 4. lib. 15. ad Famil. & *tota* ab iis qui *novari aliquid volebant*; ubi Petrus Victorius legit & *omnino*; alii & *animo*. Sed de Cicerone alii viderint. Hic plerique leg. *in totum*; & ita est in Cod. Medic. I. Pantinus, Constantinus & Ronfseus praemittunt *vero*.

47. *Leniter perfricare*] *Lente perfricare* habent Codices Medicei, excepto primo.

veste velare; ad cutem tonderi ⁴⁸; utileque lunam vitare, maximeque ante ipsum lunae solisque concursum; sed nusquam post cibum ⁴⁹. Si cui capilli sunt, eos quotidie pectere; multum ambulare, sed, si licet, neque sub tecto, neque in sole; utique autem vitare solis ardorem, maximeque post cibum & vinum; potius ungi, quam lavari; numquam ad flammam ungi, interdum ad prunam. Si in balneum venit, sub veste primum paulum in tepidario insudare, ibi ungi, tum transire in calidarium; ubi sudarit, in solium non descendere, sed multa calida aqua per caput se totum perfundere, tum tepida ⁵⁰, deinde frigida; diutiusque ea caput, quam ceteras partes perfundere; deinde id aliquandiu perfricare; novissime detergere & ungere. Capiti nihil aequae prodest atque aqua frigida: itaque is, cui hoc infirmum est, per aestatem id bene largo canali quotidie debet aliquandiu subicere. Semper autem, etiam si sine balneo unctus est, neque totum corpus refrigerare sustinet, caput tamen aqua frigida perfundere. Sed cum ceteras partes attingi nolit, demittere id, ne ad cervices aqua descendat; eamque, ne quid oculis, aliisve partibus noceat, defluentem subinde manibus ad hoc regerere ⁵¹. Huic modicus cibus necessarius est, quem facile concoquat; isque, si jejuno caput laeditur, assumendus etiam medio die est; si non laeditur, semel potius. Bibere huic assidue vinum dilutum, lene ⁵², quam aquam magis expedit; ut, cum caput gravius esse coeperit, sit quo confugiat: eique ex toto neque vinum, neque aqua semper utilia sunt; medicamentum utrumque est, cum invi-

cem

48. *Ad cutem tonderi*] Ita in I. in ceteris vero Mediceis Codicibus; aut *cutem tonderi*. Vulgaris lectio: aut *ad cutem tonderi*; orta est ex eo, quod Palavicinus aut addidit in I. Quidam legant cum Caesario *tondere* pro *tonderi*.

49. *Sed nusquam post cibum*] Deest aliquid; vel haec non sunt loco suo posita. Non enim oratio satis apte cohaeret cum praecedentibus, sive *nusquam* legatur, ut est in primo; sive *nunquam*, ut in ceteris Mediceis Codd. sive etiam, ut in impressis libris, *sed nusquam post cibum progredi*. Vulgarem tamen lectionem ea potissimum de causa non probavi, quia cum *progredi* sit ex Codice Medic. I. Codex is non in contextu habet verbum istud, sed in versuum intercapedine supra vocem *cibum*. Alienum illud esse, cum ex hoc suspicari licet, tum ex eo apparet, quod non est in alio Mediceorum MSS. nisi alia manu in IV. positum, ut in I. supra *cibum*. Sed quid sentiendum sit de aliquibus vocibus a librario ad-

scriptis in Codice primo, alio loco mihi dictum est.

50. *Tum tepida*] In Aldi & Stephani Editione: *tum tepida uti*. Supra alii leg. *sudabit*, al. *sudavit*, ut est in Cod. Medic. I. Lindenius reposuit *sudarit*; quem sequor; cum *sudaverit* invenerim in Medic. III. aliisque nonnullis Codicibus.

51. *Ad hoc regerere*] Pro *regerere*, Editiones aliquae, & Codices MSS. Mediceus I. alique quidam habent *regere*: omnes autem *ad us* pro *ad hoc*, quod Constantinus ex Codice quodam adscripsit margini suae Editionis, & caput interpretatus est; Lindenius vero in contextum recepit.

52. *Vinum dilutum, lene*] *Lene* reposuit Lindenius, ut est in margine Edit. Constantini, & exemplaris sui margini adscripserat Scaliger. Apud Catonem quoque de R. R. cap. 157. legitur: *vinum lene dilutum*. In Cod. Medic. I. aliisque est *leve*. Sed hae voces *leve* & *lene*, *leviter* & *leniter* facile variant in Codicibus MSS.

cem assumitur. Scribere, legere, voce contendere, huic opus non est, utique post coenam; post quam ne cogitatio quidem ei satis tuta est: maxime tamen vomitus alienus est.

V. Neque vero his solis, quos capitis imbecillitas torquet, usus aquae frigidae prodest; sed iis etiam, quos assiduae lippitudines, gravedines, destillationes, tonsillaeque male habent. His autem non caput tantum quotidie perfundendum, sed os quoque multa frigida aqua fovendum est; praecipueque omnibus, quibus hoc utile auxilium est, eo utendum est, ubi gravius coelum Austri reddiderunt. Cumque omnibus inutilis sit post cibum aut contentio, aut agitatio⁵³ animi; tum iis praecipue, qui, vel capitis, vel arteriae dolores habere consueverunt, vel quoslibet alios oris affectus. Vitari etiam gravedines, destillationesque possunt, si quam minime, qui his opportunus est, loca⁵⁴ aquasque mutat; si caput in sole protegit, ne incendatur, neve subitum ex repentino nubilo frigus id moveat⁵⁵; si post concoctionem jejunos caput radit; si post cibum neque legit, neque scribit.

VI. Quem vero frequenter cita alvus⁵⁶ exercet, huic opus est pila similibusque superiores partes exercere; dum jejunos est, ambulare; vitare solem⁵⁷, continua balnea; ungi citra sudorem; non uti cibis variis, minimeque jurulentis, aut leguminibus, oleribusve iis, quae celeriter descendunt; omnia denique sumere⁵⁸, quae tarde concoquuntur. Venatio, durique pisces, & ex domesticis animalibus assa caro maxime juvant. Numquam vinum falsum bibere expedit, ne tenue quidem, aut dulce; sed austerum, & plenius, neque idipsum pervetus. Si

53. *Agitatio*] Ita Morgagnus ex suo Codice legendum putat, & ita ego in Edit. I. & in omnibus fere MSS. inveni. In Medic. I. est *acogitatio*; in Vaticano VI. *cogitatio*, ut pleraeque Edd. habent. Lindenius edidit *fatigatio*.

54. *Qui his opportunus est, loco &c.*] Opportunus pro obnoxius, ut explicat Casaubonus in Scholiis apud Almeloveenium, & exemplis confirmat ex Praefat. lib. 2. ex lib. 2. cap. 10. lib. 3. cap. 3. lib. 4. cap. 4. sect. 3. quibus alia addi possunt. Sic autem hunc locum restitui fide Cod. Medic. I. Alii leg. *eum, qui his opportunus est, aërem vel loca*; Lindenius pro *eum* reponit *is*. Numquam *aërem mutare*, semper *coelum mutare* apud Celsum invenias, ut in hoc ipso libro cap. 3. lib. 3. c. 22. lib. 4. c. 25. & alibi.

55. *Frigus id moveat*] Ne caput frigore tentetur, perturbetur. Lindenius leg. *frigus dimoveat*. Ego veterem lectionem retineo, MSS.

fide addita. Sic supra cap. 2. *ne modo calor, modo frigus moveat*; ubi etiam constructio advertenda est: subauditur enim corpus.

56. *Cita alvus*] *Citata* legit Egnatius, & qui hunc secuti sunt Gryphius, Constantinus, Stephanus, & Ronseus; cui lectioni suffragantur Codices Medicei plerique omnes. Primus habet *cita*.

57. *Vitare solem*] Ego ita reposui ex Cod. Medic. I. Antea legebatur, ut est in aliis Codicibus, *vitare solis nimium ardorem*; quae videtur esse alicujus explicatio.

58. *Sumere*] Verba quae sequuntur; *venatio durique pisces &c.* declarant *fugere* perperam legi in antiquis libris, pro *sumere*, ut correxit Lindenius. Nam duri pisces difficulter concoquuntur, quod & ex lib. 2. cap. 28. lib. 4. c. 5. colligi potest.

Si mulso uti volet, id ex decocto melle faciendum est. Si frigidae potiones ventrem ejus non turbant, his utendum potissimum est. Si quid offensae in coena sensit, vomere debet; idque postero quoque die facere: tertio, modici ponderis panem ex vino esse, adjecta uva ex olla⁵⁹, vel ex defruto, similibusque aliis: deinde ad consuetudinem redire. Semper autem post cibum conquiescere, ac neque intendere animum, neque ambulatione quamvis leni dimoveri.

VII. At si laxius intestinum dolere consuevit, quod colum nominant⁶⁰, cum id nihil nisi genus inflationis sit, id agendum est, ut concoquat aliquis, ut lectione, aliisque⁶¹ generibus exerceatur, utatur balneo calido, cibis quoque & potionibus calidis; denique omni modo frigus vitet, item dulcia omnia, leguminaque, & quidquid inflare consuevit.

VIII. Si quis vero stomacho laborat, legere clare debet; post lectionem ambulare; tum pila, vel armis, aliove quo genere, quo superior pars movetur, exerceri; non aquam, sed vinum calidum bibere jejunus; cibum bis die assumere⁶², sic tamen, ut facile concoquat; uti vino tenui & austero, & post cibum frigidis potionibus potius. Stomachum autem infirmum indicant pallor, macies, praecordiorum dolor, nausea, & nolentium vomitus, in jejuno dolor capitis. Quae in quo non sunt, is firmi stomachi est. Neque credendum utique nostris est, qui cum in adversa valetudine vinum aut frigidam aquam concupiverunt, deliciarum patrociniū in accusationem non merentis stomachi habent. At qui tarde concoquunt, & quorum ideo praecordia inflantur, quive propter ardorem aliquem noctu sitire consuerunt, ante quam conquiescant,

59. *Adjecta uva ex olla*] Quae stomacho apta est, ex lib. 4. cap. 24. Plerique alii leg. *adjecta uva*, vel *olea*; ut est in margine Codicis Vatic. III. & ab recenti emendatione in Medic. IV. ubi antea erat *adjecta ova vel ex oleo*; quo modo habent quinque alii Medicei, & aliqui Vaticani. Horum alii: *adjecta uva vel ex oleo*. Lindenius leg. *aut ova fricta ex oleo*. Ego sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Revera habet *ex ollea*, & expungitur altera *l*; sed *e* potius videtur expungenda. Ita legit & Rhodius, ut apparet ex quadam ejus adnotatione ad Scribonium Largum Composit. 104. Neque tamen fortasse sanus locus est. Num legendum: *adjecta uva ex olla*, vel *olea* &c. ut *ollea* perperam concreverit ex duabus vocibus *olla* & *olea*? Oleae certe in defruto servatae, stomacho aptae dicuntur in modo allato capite lib. 4. Vvas in sapa conditas neque Plinius, ne-

que Dioscorides stomacho utiles putant.

60. *Quod colum nominant*] Verba haec Celsi esse non puto; quamvis in omnibus MSS. inveni-erim. Explicatio quaedam est olim margini adscripta. Nam major Plinius, Sammonicus, alii-que *colum* nominant intestinum hoc, quod Celsus hic laxioris, alibi majoris, aut crassioris, aut plenioris nomine appellat. Quidam Graecum verbum, quo intestinum hoc appellatur, hic reponunt pro *colum*, alii-que cum Aldo leg. *καλον*, Lindenius *καλον*. Sed frustra repetunt quod est in lib. 2. cap. 12.

61. *Aliisque*] Alii leg. & *aliis*; & infra *evitet*. Ego utrobique secutus sum Cod. Medic. I.

62. *Cibum bis die assumere*] Alii habent: *tum cibum* &c. Particula *tum* non est in Cod. Medic. I. eamque Lindenius jure expulit.

quiescant, duos tresve cyathos per tenuem fistulam bibant. Prodest etiam adversus tardam concoctionem clare legere, deinde ambulare, tum vel ungi vel lavari, assidue vinum frigidum bibere, & post cibum, magnam potionem ⁶³, sed, ut supra dixi, per siphonem: deinde omnes potiones aqua frigida includere. Cui vero cibus acescit, is ante eum bibere aquam egelidam debet, & vomere: at si cui ⁶⁴ ex hoc frequens dejectio incidit, quoties alvus ei constiterit, frigida potione potissimum utatur.

IX. Si cui vero dolere nervi solent, quod in podagra chiragrave esse consuevit ⁶⁵, huic, quantum fieri potest, exercendum id est, quod affectum est, objiciendumque labori & frigori; nisi cum dolor increvit; sub quo ⁶⁶ quies optima est. Venus semper inimica est; concoctio, sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria. Cruditas enim id maxime laedit, & quoties offensum corpus est, vitiosa pars maxime sentit.

Vt concoctio autem omnibus vitiis occurrit, sic rursus aliis frigus, aliis calor: quae sequi quisque pro habitu corporis sui debet. Frigus inimicum est seni, tenui, vulneri, praecordiis, intestinis, vesicae, auribus, coxis, scapulis, naturalibus, ossibus, dentibus, nervis, vulvae, cerebro: idem summam cutem facit pallidam, aridam, duram, nigram; ex hoc horrores tremoresque nascuntur. At prodest juvenibus, & omnibus plenis: erectiorque mens est, & melius concoquitur, ubi frigus quidem est, sed cavetur. Aqua vero frigida infusa, praeterquam capiti, etiam stomacho prodest: item articulis doloribusque, qui sunt sine ulceribus: item rubicundis nimis hominibus, si dolore vacant. Calor autem adjuvat omnia, quae frigus infestat: item lippientes, si nec dolor, nec lacrimae sunt; nervos quoque, qui contrahuntur; praecipueque ea ulcera, quae ex frigore sunt: idem corporis colorem bonum facit; urinam movet. Si nimius est, corpus effoeminat, nervos emollit, stomachum solvit. Minime vero aut frigus aut calor ⁶⁷ tuta sunt, ubi subita insuetis sunt. Nam frigus, lateris dolores, aliaque vitia; frigida aqua, strumas excitat: calor concoctionem prohibet, somnum aufert, sudore digerit, obnoxium morbis pestilentibus corpus efficit.

X. Est

^{63.} *Et post cibum, magnam potionem*] Post haec verba Ruellius, Constantinus, & Stephanus addunt *sumere*.

^{64.} *At si cui*] Al. *At is cui*.

^{65.} *Quod in podagra chiragrave esse consuevit*] Hoc totum, quod etiam in MSS. extat, tamen ex margine insertum suspicor. Si Celsi haec verba essent, inter nervorum & articulorum dolo-

rem discrimen nullum esse videretur. Sed parum Celsus sibi constaret. Vid. animad. ad lib. 3. cap. 27. sect. 2.

^{66.} *Sub quo*] Ita in Edit. Lindenij, & in margine Constantinianae: omnino recte. Alii leg. ut est in MSS. Mediceis, *sub divo vel dia*.

^{67.} *Aut frigus aut calor*] In Codice Mediceo vetustiore ita legitur: *frigus et calor*.

X. Est etiam observatio necessaria, qua quis in pestilentia utatur adhuc integer, cum tamen securus esse non possit. Tum igitur oportet peregrinari, navigare: ubi id non licet, gestari, ambulare sub divo, ante aestum, leniter; eodemque modo ungi: &, ut supra comprehensum est, vitare fatigationem, cruditatem, frigus, calorem, libidinem: multoque magis se continere, si qua gravitas⁶⁸ in corpore est. Tum neque mane surgendum, neque pedibus nudis ambulandum est, minimeque post cibum, aut balneum: neque jejuno, neque coenato vomendum est: neque movenda alvus; atque etiam, si per se mota est, comprimenda est: abstinendum potius, si plenius corpus est. Itemque vitandum balneum, sudor, meridianus somnus, utique si cibus quoque anteceffit; qui tamen semel die tum commodius assumitur; insuper etiam modicus, ne cruditatem moveat. Alternis diebus invicem, modo aqua, modo vinum bibendum est. Quibus servatis, ex reliqua victus consuetudine quam minimum mutari debet. Cum vero haec in omni pestilentia facienda sint, tum in ea maxime, quam Austri excitarint. Atque etiam peregrinantibus eadem necessaria sunt, ubi gravi tempore anni discefferunt ex suis sedibus, vel ubi in graves regiones venerunt. Ac si cetera res aliqua prohibebit, utique abstinere debet: atque ita a vino ad aquam, ab hac ad vinum, eo, qui supra positus est, modo, transitus ei esse.

68. *Multoque magis se continere, si qua gravitas*] Locus hic in plerisque MSS. & in Edit. Lindemii pravis interpunctionibus deformatus est: *multoque magis se continere. Si qua gravitas in corpore est, tum &c.* Postrema vero hujus capitis verba ita leguntur in Cod. Medic. I. *utique retineri debet a vino ad aquam, ab hac ad vinum qui supra positus est transitus.* Palavicinus corrigit: *utique abstinere debet, atque ita ab vino ad aquam, ab hac ad vinum eo qui supra positus est transitus.* Sed neque modo ante transitus addit, neque post, ei

esse; quae verba omnino necessaria sunt, atque in aliis omnibus Mediceis Codicibus habentur. Porro in iisdem Codicibus est, non *positus*, sed *propositus*; quae varietas, cum frequens sit in MSS. maxime tamen occurrit, ubi particula *supra* praecedit. In eo quoque ceteri Medicei Codd. discrepant a vetustiore, quod habent *ab vino*; ut in antiquissimis ann. 1478. 1493. 1497. aliisque quibusdam Editionibus legitur. Pro *ita* vero, quartus, quintus, sextus mendose habent *itaque*; sed quae obliteratur in quarto.

L I B E R S E C V N D V S.

INstantis autem adversae valetudinis ⁶⁹ signa complura sunt. In quibus explicandis non dubitabo auctoritate antiquorum virorum uti, maximeque Hippocratis; cum recentiores medici quamvis quaedam in curationibus mutarint ⁷⁰, tamen haec illum optime praeflagisse fateantur. Sed antequam dico, quibus praecedentibus ⁷¹ morborum timor subfit; non alienum videtur exponere, quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora maxime tuta vel periculis opportuna sint, quod genus adversae valetudinis in quoque timeri maxime possit. Non quod non omni tempore, in ⁷² omni tempestatum genere, omnis aetatis, omnis habitus homines, per omnia genera morborum & aegrotent & moriantur: sed quod frequentius tamen quaedam eveniant; ideoque utile fit ⁷³ scire unumquemque, quid, & quando maxime caveat.

I. Igitur saluberrimum ver est: proxime deinde ab hoc, hiems: periculosior aestas ⁷⁴: autumnus longe periculosissimus. Ex tempestatibus vero optimae aequales sunt, sive frigidae, sive calidae: pessimae, quae maxime variant. Quo fit, ut autumnus plurimos opprimat. Nam fere meridianis temporibus calor; nocturnis atque matutinis, simulque etiam vespertinis, frigus est. Corpus ergo, & aestate, & subinde meridianis caloribus relaxatum, subito frigore excipitur. Sed

69. *Adversae valetudinis*] Caesarius & Lindenius omittunt *adversae*. Sed & lib. 3. c. 2. hunc locum significans Celsus dixit. *cum ab iis corporibus, quae notas quasdam futurae adversae valetudinis exhibent* &c.

70. *Cum recentiores medici, quamvis quaedam in curationibus mutarint*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *cum recentiores quoque medici, quamvis quaedam in curationibus mutarint*; Lindenius *cum recentiores quoque medici, quamvis in curationibus mutarint*. Idem Cod. Mediceus, pro *illum optime praeflagisse*, habet *illos optime praeflagisse*; quod minus placet.

71. *Quibus praecedentibus*] In Codic. Medic. I. additur *signis*; quod glossema esse eo facilius crediderim, quia positum est supra *praecedentibus*.

72. *Omni tempore, in* &c.] Tria haec verba in Edd. Juntae, utraque Caesarii, & Lindenii omittuntur magno sententiae damno; ut egregie monet Morgagnus.

73. *Ideoquē utile sit*] Sic reposui ex Codice Mediceo primo. Alii leg. *ideoquē utile est*; Lindenius, *ideo utile est*.

74. *Periculosior aestas*] Hoc membrum in Cod. Medic. I. ita legitur: *periculosior quam prior aestas*; ex glossmate nimirum, cujusmodi aliqua in Livio quoque invenias. In membro praecedenti *proxime*, & quidem recte, habent Edit. Lindenii, & Cod. Medic. I. sed in hoc Palavicinus correxit, *proxima*; & ita olim vulgo legebatur. Alii Codices MSS. habent *proximum*.

Sed ut eo tempore id maxime fit, sic quandocumque evenit, noxium est. Vbi aequalitas autem est, tamen saluberrimi ⁷⁵ sunt sereni dies; meliores pluvii, quam tantum nebulosi, nubilive: optimique hieme, qui omni vento vacant; aestate, quibus Favonii perflant. Si genus aliud ventorum est, salubriores Septemtrionales, quam Subsolani, vel Austri sunt: sic tamen haec, ut ⁷⁶ interdum regionum forte mutantur. Nam fere ventus ubique a mediterraneis regionibus veniens, salubris; a mari, gravis est. Neque solum in bono tempestatum habitu certior valetudo est; sed priores morbi quoque ⁷⁷, si qui inciderunt, leviores sunt, & promptius finiuntur. Pessimum aegro ⁷⁸ coelum est, quod aegrum fecit; adeo ut in id quoque genus, quod natura pejus est, in hoc statu salubris mutatio sit. At aetas media tutissima est, quae ⁷⁹ neque juventae calore, neque senectutis frigore infestatur. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. Corpus autem habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum. Nam longa statura, ut in juventa decora est, sic matura senectute conficitur: gracile corpus infirmum, obesum hebes est. Vere tamen maxime, quaecumque humoris motu novantur, in metu esse consueverunt. Ergo tum lippitudines, pustulae, profusio sanguinis, abscessus corporis, quae ἀποσμήματα Graeci nominant, bilis atra, quam μελαγχολίαν appellant, insania, morbus comitialis, angina, gravedines, destillationes oriri solent. Ii quoque morbi, qui in articulis nervisque modo urgent, modo quiescunt, cum maxime & inchoantur & repetunt. At aestas non quidem vacat plerisque his morbis; sed adjicit febres, vel continuas ⁸⁰, vel ardentis, vel tertianas, vomitus, alvi dejectiones, auricularum dolores, ulcera oris, caneros, & in ceteris quidem partibus, sed maxime ⁸¹ obscoenis; & quidquid sudore hominem resolvit. Vix quidquam ex his

75. *Tamen saluberrimi*] Particula *tamen* hoc modo adhibetur ab optimis Scriptoribus; nec a Lindenio expelli debuit. Extat in omnibus meis MSS.

76. *Sic tamen haec, ut*] Ita in Cod. Mediceo primo, & Editione Lindeniana. Alii leg. *sic tamen; ut haec*; & fortasse rectius: al. *sic tamen, ut in haec*.

77. *Sed priores morbi quoque*] Pro *priores*, Lindenius leg. *peiores*. Codex Mediceus I. ita habet: *sed prior. Morbi quoque*. Mihi tollenda videtur vox *priores*. Nam sensus est, in bono tempestatum habitu leviores morbos esse, & promptius finiri; ex Hippocrate Sect. 3. Aphor. 8.

78. *Pessimum aegro*] Ita in Edit. Lindenii,

& in Codicibus Medicis, excepto primo, & in alio Codice apud Constantinum. Alii leg. *Pessimum ergo*; quo modo est in Cod. Medic. I.

79. *At aetas media tutissima est, quae*] Constantinus & Lindenius omittunt *At*; Lindenius, que, pro *quae*, leg. *quia*.

80. *Vel continuas*] Hoc incipsum deest in Edit. Lindenii. Habent non modo Editiones omnes ceterae, sed etiam Codices MSS. & Medicei & Vaticani. Et revera in Aphorif. 21. sect. 3. unde reliqua omnia hujus periodi sumpta sunt, continuas quoque febres Hippocrates posuit.

81. *Et in ceteris quidem partibus, sed maxime*] Linden. *cum in caeteris quidem partibus, tum maxime*.

his in autumnum non incidit: sed oriuntur quoque eo tempore ⁸² febres incertae, lienis dolor, aqua inter cutem, tabes, quam Graeci φθίσιν nominant; urinae difficultas, quam σπασμύριαν appellant; tenuioris intestini morbus, quem εἰλεὼν nominant; laevitas intestinorum ⁸³, quae λειεντερία vocatur; coxae dolores, morbi comitiales. Idemque tempus & diutinis malis fatigatos, & ab aestate tantum proxima pressos ⁸⁴ interimit; & alios ⁸⁵ novis morbis conficit; & quosdam longissimis implicat, maximeque quartanis, quae per hiemem quoque exerceant. Neque aliud magis tempus pestilentiae patet, cujuscumque ea generis est; quamvis variis rationibus nocet. Hiems autem capitis dolores, tussim, & quidquid in faucibus, in lateribus, in visceribus mali contrahitur, irritat. Ex tempestatibus, Aquilo tussim movet, fauces exasperat, ventrem adstringit, urinam supprimit, horrores excitat, item dolores lateris & pectoris: sanum tamen corpus spissat, & mobilius atque expeditius reddit. Auster aures hebetat, sensus tardat, capitis dolorem movet, alvum solvit, totum corpus efficit hebes, humidum, languidum. Ceteri venti, quo huic vel illi propiores sunt, eo magis vicinos his illisve affectus faciunt. Denique omnis calor ⁸⁶ & jecur & lienem inflamat, mentem hebetat, ut anima deficiat, ut sanguis prorumpat, efficit. Frigus modo nervorum distentionem, modo rigorem infert; illud σπασμός, hoc τέτανος Graece nominatur: nigritiem ⁸⁷ in ulceribus, horrores in febribus ⁸⁸ excitat. In siccitatibus, acutae febres, lippitudines, tormina, urinae difficultas, articulorum dolores oriuntur. Per imbres, longae febres, alvi dejectiones, angina, canceri, morbi comitiales, resolutio nervorum; παράλυσιν ⁸⁹

Grae-

82. *Sed oriuntur quoque eo tempore*] In omnibus impressis libris particula quoque perperam posita est post vocem eo. Ego sic restitui ex quibusdam MSS.

83. *Laevitas intestinorum*] Antea legebatur: *Fit item laevitas*, al. *lenitas intestinorum*. Ego sustuli duas voces *Fit item*, ex fide Cod. Medic. I.

84. *Et ab aestate tantum proxima pressos*] Et quos non diuturnus aliquis morbus, sed tantummodo aestas proxima pressit. Pro *tantum*, ut est in aliis Editionibus & in MSS. Mediceis, Lindenius leg. *etiam*, ad eosdem haec referens, quos nominavit, id est *diutinis malis fatigatos*. Caesarius habet *tum jam*; Constantinus in margine *ante*; atque adjicit, esse qui legant *tantum non*.

85. *Alios*] Al. leg. *alii*.

86. *Denique omnis calor*] Locum hunc Constantinus ita legendum putat: *Calor omnis & je-*

cur & lienem inflamat, denique mentem &c. Lindenius edidit: *Calor omnis*; omisso *denique*. Pro *inflamat* Cod. Medic. I. & Ruellii Edit. *inflat*.

87. *Nigritiem*] Vox Celsiana, ut apparet maxime ex lib. 7. cap. 2. & 3. Lindenius reposuit *nigrorem*, fortasse quia apud Constantinum invenerat non deesse qui sic legant. Codices Medicei habent *nigritiem*.

88. *Horrores in febribus*] Ita in Codicibus Mediceis I. VII. aliisque. In III. defunt tria haec verba. Vulgo alii leg. *horrorem*, Linden. & *horrorem*.

89. *Παράλυσιν*] Vulgo, *quam παράλυσιν*. In Cod. Medic. I. revera est *quam*, sed positum supra παράλυσιν extra ceterorum verborum feriem, ut adscriptitia alia non pauca. In ceteris Mediceis non est relativum istud, nisi in IV. & VII. alia manu adjectum.

Graeci nominant. Neque solum interest, quales dies sint, sed etiam quales ante praecefferint. Si hiems sicca Septemtrionales ventos habuit, ver autem Austros & pluvias exhibet, fere subeunt lippitudines, tormina, febres, maximeque in mollioribus corporibus, ideoque praecipue in muliebribus ⁹⁰. Si vero Austri pluviaeque hiemem occuparunt, ver autem frigidum & siccum est, gravidae quidem foeminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur; eae vero quae gignunt, imbecillos, vixque vitales edunt: ceteros lippitudo arida, & si seniores sunt, gravedines atque destillationes male habent. At si a prima hieme Austri ad ultimum ver continuarunt, laterum dolores, & infania febricitantium, quam *Φρένησιν* ⁹¹ appellant, quam celerrime rapiunt. Vbi vero calor a primo vere orsus aestatem quoque similem exhibet, necesse est multum sudorem in febribus subsequi. At si sicca aestas Aquilones habuit, autumnus vero imbres Austrique sunt, tota hieme, quae proxima est, tussis, destillatio, raucitas, in quibusdam etiam tabes oritur. Sin autem autumnus quoque aequae siccus iisdem Aquilonibus perflatur, omnibus quidem mollioribus corporibus, inter quae muliebria esse proposui, secunda valetudo contingit: durioribus vero instare possunt, & aridae lippitudines, & febres partim acutae, partim longae; & ii morbi, qui ex atra bile nascuntur. Quod ad aetates vero pertinet, pueri proximique his vere optime valent, & aestate prima tutissimi sunt: senes aestate & autumnus prima parte: juvenes hieme, quique inter juventam senectutemque sunt. Inimicior senibus hiems, aestas adolescentibus est. Tum si qua imbecillitas oritur, proximum est ut infantes, tenerosque adhuc pueros serpentia ulcera oris, quae *ἄφθας* Graeci nominant, vomitus, nocturnae vigiliae, aurium humor, circa umbilicum inflammationes ⁹² exerceant. Propriae etiam dentientium ⁹³, gingivarum exulcerationes, distentiones nervorum,

90. Ideoque praecipue in muliebribus] Lindenius omittit ideoque. In Cod. Medic. I. est muliebribus sine praepositione, & expungitur littera b, ut legatur mulieribus. In aliis MSS. est in mulieribus, ut vulgo ante Lindenium legebatur.

91. *Φρένησιν*] Egnatius, Caesarius, & posteriores Editores omnes, Ruellio excepto, habent *Φρένησιν*. Ego non modo in Editionibus vetustioribus, verum etiam in MSS. Medicis *phrenesin* vel *ΦPENEIN* inveni, tum hic, tum lib. 3. cap. 18. In Medic. I. est *phrenesin* celerrime rapiunt.

92. Inflammationes] Codex Medic. I. inflammationes.

93. Propriae etiam dentientium] In aliis Codicibus MSS. habetur, ut in Edd. plerisque, *Proprio*; in aliis *Propriae*; in aliis *Proprieque*. Aliqui Codices habent etiam *dentium* pro *dentientium*; quos inter duo vetustiores, id est Medicei primus ac tertius; quibuscum Editiones consentiunt Juntina & utraque Caesarii. Egnatius & Lindenius leg. *Propria*. Ego libenter leggerem, *Proprie etiam dentientes*; infantes scilicet vel pueros; ut quartus hic casus regatur a verbo *male habent*, quod est in fine periodi. Nihil tamen mutare ausim. Pro *gingivarum*, in Aldina Edit. est *gingivarumque*.

rum, febriculae ⁹⁴, alvi dejectiones; maximeque ⁹⁵ caninis dentibus orientibus male habent. Quae pericula plenissimi cujusque sunt, & cui maxime venter adstrictus est. At ubi aetas paulum processit, glandulae, & vertebrarum, quae in spina sunt, aliquae ⁹⁶ inclinationes, strumae, verrucarum quaedam genera dolentia, ἀνροχολδόνας Graeci appellant, & plura alia tubercula oriuntur. Incipiente vero jam pube, ex iisdem multa ⁹⁷, & longae febres, & sanguinis ex naribus cursus. Maximeque omnis pueritia, primum circa quadragesimum diem, deinde septimo mense, tum septimo anno, postea circa pubertatem periclitatur. Si qua etiam genera morborum in infantem inciderunt, ac neque pubertate, neque primis coitibus, neque in foemina primis menstruis finita sunt, fere longa sunt: saepius tamen morbi pueriles ⁹⁸, qui diutius manserunt, terminantur. Adolescentia morbis acutis; item comitialibus, tabique maxime objecta est: fereque juvenes sunt, qui sanguinem exspuunt. Post hanc aetatem laterum & pulmonis dolores, lethargus, cholera, infania, sanguinis per quaedam velut ora venarum ⁹⁹, αἱμορροΐδας Graeci appellant, profusio. In senectute, spiritus & urinae difficultas, gravedo, articulorum & renum dolores, nervorum resolutiones, malus corporis habitus, καχεξίαν Graeci appellant, nocturnae vigiliae, vitia longiora aurium, oculorum, etiam narium, praecipueque soluta alvus, &, quae sequuntur hanc, tormina, vel laevis intestinorum, ceteraque ventris fusi mala. Praeter haec graciles, tabes, dejectiones, destillationes; item viscerum & laterum dolores fatigant. Obesi plerumque acutis morbis, & difficultate spirandi strangulantur: subitoque saepe moriuntur; quod in corpore tenuiore vix evenit.

II. Ante adversam autem valetudinem, ut supra dixi, quaedam notae oriuntur, quarum omnium commune est, aliter se corpus habere, atque:

94. *Febriculae*] Gryphius & recentiores Editores omnes ad Lindenium usque legunt cum Egnatio, *febriculae interdum*. Lindenius expulit *interdum*, quod neque in Ruellii, Caesarii, Juntae, vetustioribusque Editionibus, neque in MSS. Mediceis habetur, praeterquam in primo, in quo hic locus ita legitur: *febriculae interdum nervorum distentiones*. Si Celsus consentire debet cum Hippocrate Aphor. 25. sect. 3. *interdum* lo cum hic habere non potest.

95. *Maximeque*] Aldina Editio, & Stephani perperam habent *maxillaeque*.

96. *Aliquae*] Lindenius leg. *aliquo*.

97. *Multa*] Sic legendum cum Lindenio ex

fide Medic. III. aliorumque MSS. Alii leg. *multae*, ut est in Medic. I. sed mendose.

98. *Saeptus tamen morbi pueriles*] Lindenius leg. *saeptus tamen his morbi pueriles* &c. Sed *his* neque in antiquis Editionibus, neque in MSS. nostris reperitur.

99. *Per quaedam velut ora venarum*] Vulgo legitur, *per quaedam etiam velut ora venarum*. Celsus respicit Aphor. 30. sect. 3. ubi non aliam sanguinis profusionem nominat Hippocrates, quam quae fit per αἱμορροΐδας. Itaque libenter secutus sum Cod. Medic. I. qui etiam non habet: qua particula sententia pervertitur.

atque consuevit; neque in pejus tantum, sed etiam in melius. Ergo si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet; quae, quia neque in eodem habitu subsistere, neque ultra progredi possunt, fere retro, quasi ruina quadam, revolvuntur. Pejus tamen signum est, ubi aliquis contra consuetudinem emacuit, & colorem decoremque amisit: quoniam in iis quae superant, est quod morbus demat; in iis quae desunt, non est quod ipsum morbum ferat. Praeter haec protinus timeri debet, si graviora membra sunt; si crebra ulcera oriuntur; si corpus supra consuetudinem incaluit; si gravior somnus pressit; si tumultuosa somnia fuerunt; si saepius expergiscitur aliquis, quam assuevit, deinde iterum soporatur; si corpus dormientis circa partes aliquas contra consuetudinem insudat, maximeque si circa pectus, aut cervices, aut crura, vel genua, vel coxas. Item, si marcet animus; si loqui & moveri piget; si corpus torpet¹; si dolor praecordiorum est, aut totius pectoris, aut, qui in plurimis evenit, capitis²; si salivae plenum est os; si oculi cum dolore vertuntur; si tempora adstricta sunt; si membra inhorrescunt; si spiritus gravior est; si circa frontem intentae venae moventur; si frequentes oscitationes; si genua quasi fatigata sunt, totumve corpus lassitudinem sentit. Ex quibus saepe plura, numquam non aliqua febrem antecedunt. In primis tamen illud considerandum est, num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo³ corporis ullà difficultas subsequatur. Sunt enim quaedam proprietates hominum, sine quarum notitia non facile quidquam in futurum praesagiri potest. Facile itaque securus est in iis aliquis, quae saepe sine periculo evasit: ille sollicitari debet, cui haec nova sunt; aut qui ista numquam sine custodia sui tuta⁴ habuit.

III. Vbi vero febris aliquem occupavit⁵, scire licet, non periclitari,

1. Si corpus torpet.] Torquet mendose legebatur & in Edit. 1. & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Juntina quoque, Egnatius restituit torpet; ut ego in Mediceo. I. aliisque MSS. inveni.

2. Aut, qui in plurimis evenit, capitis.] Hic quoque locus restitutus est ab Egnatio; & valde miror, Stephanum, qui illum pluribus in locis secutus est, hic Ruellii potius, aut Caesarii, aut Editionem sequi ex vetustioribus aliquam voluisse, in quibus verba haec ita leguntur: aut in plurimis venit capitis; quo modo habentur in Cod. Mediceo primo. Sed revera in eo Codice est

venit; aliquis autem, littera t expuncta, s supra illam posuit, ut legatur venit.

3. Num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo.] Locus hic correctus est a Lindenio, cui suffragatur Cod. Medic. I. Antea sic legebatur: numquid saepius horum aliquid eveniat, ac neque ideo. (al. ac ideo neque.)

4. Tuta.] Linden. tuto; quo modo in Codice quodam se invenisse scribit Constantinus. In Mediceis est tuta.

5. Occupavit.] Ita in MSS. Mediceis. Vultgo, occupat.

tari, si in latus aut dextrum aut sinistrum, ut ipsi visum est ⁶, cubat, cruribus paulum reductis; qui fere sani quoque jacentis habitus est; si facile convertitur; si noctu dormit, interdium vigilat ⁷; si ex facili spirat; si non conficiatur; si circa umbilicum & pubem cutis plena est ⁸; si praecordia ejus sine ullo sensu doloris aequaliter mollia in utraque parte sunt. Quod si paulo tumidiora sunt, sed tamen ⁹ digitis cedunt & non dolent, haec valetudo, ut spatium aliquod aequaliter molle & calidum est, quodque aequaliter totum insudat, & cujus febricula eo sudore finitur, securitatem pollicetur ¹⁰. Sternutamentum etiam inter bona indicia est, & cupiditas cibi vel a primo ¹¹ servata, vel etiam post fastidium orta. Neque terrere debet ea febris, quae eodem die finita est; ac ne ea quidem, quae quamvis longiore tempore evanuit ¹², tamen ante alteram accessionem ex toto quievit, sic ut corpus integrum, quod *εὐλαμπνές* Graeci vocant, fieret. Si quis autem incidit vomitus, mistus esse & bile & pituita ¹³ debet: & in urina subsidere album, laeve, aequale; sic ut etiam, si quae quasi nubeculae innatarint, in imum deferantur. At venter ei, qui a periculo tutus est, reddit mollia ¹⁴, figurata, atque eodem fere tempore, quo secunda valetudine assuevit, modo ¹⁵ convenientia iis, quae assu-

6. *Ut ipsi visum est*] His verbis significat facilitatem in utrumvis latus cubandi, quae res inter bona indicia est. Lindenius leg. *ut ipsi in usu est*; minus bene, cum illa sequantur: *qui fere sani quoque jacentis habitus est*. Locus quidam hic exprimitur ex Hippocratis Prognostico.

7. *Interdium vigilat*] Ita reposui ex Cod. Medic. I. Communiter legebatur, *si interdium vigilat*.

8. *Cutis plena est*] *Plana* ab aliis legitur. Pantonius tamen & post eum Constantinus *plena* legendum esse probant ex Hippocrate in Prognost. & Aphorismo 35. sect. 2. Hanc vocem ego reposui tum ratione, tum ex fide Codicis Medic. I. Ac plenae huic cuti macra illa opponitur capitis proximi: *mali etiam morbi testimonium est..... habere.... cutem circa umbilicum & pubem macram*.

9. *Quod si paulo tumidiora sunt, sed tamen*] Locum hunc Lindenius, non tam quod expulit sed, corruptit, quam quia verba perperam interpunxit hoc modo: *sunt: quod si paulo tumidiora sunt, tamen digitis cedunt, & non dolent. Haec valetudo &c.*

10. *Securitatem pollicetur*] Vulgo & in omnibus fere MSS. haec verba adduntur: *quando jam ad sanitatem venit corpus*; quod membrum Linde-

nus in periodum sequentem rejecit. Sed utrovis referas, ineptus illorum verborum sensus est; ut mihi quidem videtur. Ea verba neque habentur in Cod. Medic. I. neque Celsi esse puto.

11. *A primo*] Edit. Lindenii, *a principio*. In aliis omnibus Editionibus, & in MSS. Mediceis est *a primo*.

12. *Longiore tempore evanuit*] Tardius desit. Ego hanc dicendi formam non facile improbaverim; cum praesertim MSS. Codices nihil varient. Videtur improbasse Lindenius, qui tenuit reposuit pro *evanuit*.

13. *Mistus esse & bile & pituita*] Lindenius, alique, Caesario duce, leg. *ex bile pro & bile*, quod est in Edd. vetustioribus, & in MSS. Mediceis. Et quidem verbum *mistum* solet fere Celsus construere cum ablativo sine praepositione.

14. *Reddit mollia*] Ita recte edidit Lindenius conjecturam Constantini, an Codicem aliquem secutus? Ita certe est in Medic. I. Alii leg. *reddit modo mollia*.

15. *Modo*] Lindenius, *modoque*, ut malebat Constantinus. Sed alatus Codex cum reliquis Mediceis habet *modo*.

assumuntur. Pejor cita alvus est; sed ne haec quidem terrere protinus debet, si matutinis temporibus coacta magis est, aut si procedente tempore paulatim contrahitur, & rufa est, neque foeditate odoris similem alvum sani hominis excedit. Ac lumbricos quoque aliquos ¹⁶ sub fine morbi descendisse, nihil nocet. Si inflatio ¹⁷ in superioribus partibus dolorem tumoremque fecit, bonum signum est sonus ventris ¹⁸ inde ad inferiores partes evolutus; magisque etiam, si sine difficultate, cum stercore excessit.

IV. Contra gravis morbi periculum est, ubi supinus aeger jacet, porrectis manibus & cruribus; ubi residere vult in ipso acuti morbi impetu, praecipueque pulmonibus laborantibus; ubi nocturna vigilia premitur, etiam si interdiu somnus accedit; ex quo tamen pejor est, qui inter quartam horam & noctem est, quam qui matutino tempore ¹⁹ ad quartam. Pessimum tamen est, si somnus neque noctu, neque interdiu accedit: id enim fere sine continuo dolore ²⁰ esse non potest. Aequè vero signum malum est etiam ²¹ somno ultra debitum urgeri; pejusque, quo magis se sopor interdiu, noctuque continuat. Mali etiam morbi testimonium est, vehementer & crebro spirare; a sexto die coepisse inhorrescere; pus exspuere; vix exscreare; dolorem habere

re

16. *Ac lumbricos quoque aliquos*] Pro aliquos Codex Medic. III. aliique, sed non primus, habent albos.

17. *Si inflatio*] *Inflammati* olim legebatur; quod ferri non potest propter ea, quae in hanc sententiam scribit Hippocrates in Prognostico; ex quo Rubeus *inflatio* legendum existimat. Et quidem hae voces *inflatio* & *inflammati* in MSS. saepe variant. Hic *inflammati* inveni in omnibus praeter Vaticanum VII. quem secutus sum. Lindenius quoque leg. *inflatio*, sed addit *sine inflammatione*, quod non est necesse. Non desunt tamen Codices, qui ei suffragentur, ut ex annotationibus Constantini & Foesii intelligi potest. Sed eos Codices ego minus fideles puto.

18. *Sonus ventris*] Lindenius leg. *sonitus* pro *sonus*; & infra, *devolutus* pro *evolutus*; quo modo se in Codice quodam invenisse notat Constantinus. Codici illi ego & Mediceos & Vaticanos omnes oppono.

19. *Matutino tempore*] Codex Medic. I. & Lindeniana Edit. a *matutino tempore*. Editiones ceterae, ceterique Codices Medicei non habent praepositionem. Hos ego secutus sum. In verbis antecedentibus, *inter quartam horam & noctem*

est, ab aliis omittitur est; quod verbum & Edd. Ruellii ac Stephani & MSS. Codices habent.

20. *Sine continuo dolore*] Mali autem morbi testimonium est dolorem habere continuum; ut est paulo infra. Constantinus *delirio* legendum putat, pro *dolore*, parum attendens quod Panti- nus monuerat; reliquam sententiae partem ex Prognost. in qua Hippocrates de delirio loquitur, huc non pertinere. Eam partem, scilicet de insania, quae ex vigilia oritur, Celsus reddit cap. 7. *nullo dolore subitante somnus ereptus, continuataque nocte & die vigilia &c. insanise signa sunt*. Itaque unde unde sit lectio ista *delirio*, quam sequitur Lindenius, ego veterem sequi malui ex fide Codicum nostrorum omnium.

21. *Aequè vero signum malum est, etiam &c.*] In Cod. Medic. I. & in Edit. Linden. *Neque vero signum bonum est, etiam &c.* Sed Lindenius omittit *etiam*; & in altera parte periodi *se*; quod pronomen Constantinus quoque alienum censet. Latina tamen est haec constructio; *se* *sopor continuat*; ideoque *se* retinendum est ex fide MSS. Mediceorum; itemque *etiam*: extat enim haec particula in omnibus. Sed primus recte habet *etiam somno*; al. *etiam somnum*, non item recte.

re continuum; difficulter ferre morbum: jactare brachia & crura; sine voluntate lacrimare; habere humorem glutinosum dentibus inhaerentem; cutem circa umbilicum & pubem macram; praecordia inflammata, dolentia, dura, tumida, intenta, magisque, si haec dextra parte quam sinistra sunt; periculosissimum tamen est, si venae quoque ibi vehementer agitantur. Mali etiam morbi signum est, nimis celeriter emacrescere; caput & pedes manusque frigidas habere, ventre & lateribus calentibus ²²; aut frigidas extremas partes acuto morbo urgente; aut post sudorem inhorrescere; aut post vomitum singultum esse, vel rubere oculos; aut post cupiditatem cibi, postve longas febres hunc fastidire; aut multum sudare, maximeque frigido sudore; aut habere sudores non per totum corpus aequales, quique febrem non finiant; & eas febres ²³, quae quotidie tempore eodem revertantur; quaeve semper pares accessiones habeant, neque tertio quoque die leventur; quaeve sic continuent, ut ²⁴ per accessiones increscant, per decessiones tantum molliantur, nec umquam integrum corpus dimittant. Pessimum est, si ne levatur quidem febris, sed aequae concitata continuat. Periculosum est etiam, post arquatam morbum febrem oriri; utique si praecordia dextra parte dura manserunt. Ac dolentibus iis, nulla ²⁵ acuta febris leviter terrere nos debet; neque umquam in acuta febre, aut a somno non est terribilis nervorum distentio. Timere etiam ex somno, mali morbi est; itemque in prima febre protinus mentem esse turbatam, membrumve aliquod esse resolutum. Ex quo casu quamvis vita redditur, tamen id fere membrum debilitatur. Vomitus etiam periculosus est sincerae pituitae, vel bilis ²⁶; pejorque si viridis, aut niger est. At mala urina est, in qua subsidunt rubra & laevia ²⁷:
dete-

22. *Manusque frigidas habere, ventre & lateribus calentibus*] Bis hanc sententiam Hippocrates habet in Prognostico. Sic autem Lindenius edit. Alii omnes leg. *manusque calidas habere, & lateribus frigentibus*; & ita revera est in MSS. & Mediceis & Vaticanis.

23. *Et eas febres*] Pro *eas* Pantinus mallet *eae*, variata constructione. Sed in MSS. quoque *eas* inveni. Lindenius leg. *Malae etiam febres*.

24. *Quaevae sic continuent, ut &c.*] Ita legitur in Editione Lindenii, ad quam proxime accedunt Aldina & Codd. MSS. sed non habent *sic*, & pro *decessiones* habent *discessiones*: Mediceus I. autem *descessiones*, & ex veteri correctione *discessiones*; idemque *quaevae* pro *quaevae*. Alii leg. *quaevae continuent, vel* (in Editione principe &

aliis nonnullis est *ve*) *per accessiones increscant, per discessiones tantum molliantur*.

25. *Ac dolentibus iis, nulla &c.*] Ego sic restitui ex Cod. Medic. I. Sententia est Hippocratis in Aphor. 65. sect. 4. Antea legebatur, *ac* (in Edit. Lindenii & in margine Constantinianae aut) *dolentibus iis, laevia, Nulla &c.*

26. *Sincerae pituitae, vel bilis*] Haec est vulgata lectio. In Codice Medic. I. legitur, *si sincere pituita vel bilis est mixta*, in aliis, *sincerus pituitae vel bilis*.

27. *Subrubra & laevia*] Alii leg. *subrubra aut livida*; Egnatius, ut Codices MSS. habent plerique omnes, *vel rubra, aut livida*. Ego sic reposui ex Mediceo primo; atque ex eodem illo Prognostici loco haec sumpta existimo, unde & reliqua hujus periodi sumpta sunt.

deterior, in qua quasi folia quaedam ²⁸ tenuia alba: pessima ex his, si tamquam ex furfuribus factas nubeculas repraesentat. Diluta quoque, atque alba, vitiosa est, sed in phreneticis ²⁹ maxime. Alvus autem mala est, ex toto suppressa. Periculosa etiam, quae inter febres fluens conquiescere hominem in cubili non patitur; utique, si quod descendit, est perliquidum, aut albidum, aut pallidum, aut spumans. Praeter haec periculum ostendit id, quod excernitur, si est exiguum, glutinosum, laeve, album, idemque subpallidum: vel si est aut lividum, aut biliosum, aut cruentum, aut peioris odoris, quam ex consuetudine. Malum est etiam, quod post longas febres sincerum est.

V. Post haec indicia, votum est longum morbum fieri ³⁰: sic enim necesse est, nisi occidit. Neque vitae alia spes in magnis malis est ³¹, quam ut impetum morbi trahendo aliquis effugiat, porrigaturque in id tempus, quod curationi locum praestet. Protinus tamen signa quaedam sunt, ex quibus colligere possumus, morbum, etsi non interemerit, longius tamen tempus habiturum: ubi frigidus sudor inter febres non acutas circa caput tantum, & cervices oritur; aut ubi febre non quiescente, corpus insudat; aut ubi corpus modo frigidum, modo calidum est, & color alius ex alio fit; aut ubi, quod inter febres aliqua parte abscessit, ad sanitatem non pervenit; aut ubi aeger pro spatio parum emacrescit: item, si urina modo liquida & pura est, modo habet quaedam subsidientia; si laevia atque alba rubrave sunt ³², quae in ea subsidunt; aut si quasdam quasi miculas ³³ repraesentat; aut si bullulas excitat.

VI. Sed

28. *Quasi folia quaedam*] Ita legitur in omnibus fere MSS. Et sane Graecam Hippocratis vocem *πεταλώδεις*, quasi folia aliquanto melius exprimit, quam *quasi fila*, quod Codex Medic. I. & omnes impressi libri habent. Nobiscum facit etiam Codex a Constantino allatus.

29. *Phreneticis*] Idem illi qui supra cap. I. leg. *φρενίτιν*, hic legunt *phreneticis*. Ego secutus sum Editiones vetustiores & Codd. Mediceos.

30. *Votum est longum morbum fieri*] Optandum est, ut longus morbus fiat &c. *Votum est*, quod ex quibusdam Codicibus reposui, hac significatione duobus aliis locis reperitur; lib. 3. cap. 4. sub initium, & lib. 6. cap. 6. fest. 1. Antea legebatur *notum est*, ut est in Mediceo I. In his enim vocibus *votum* & *notum* MSS. Codices facile variant: itaque & lib. 3. cap. 4. aliqui habent *notum* pro *votum*. Sed *notum*, tum hic, tum ibi, ineptum est, nimisque frigidum. Infra, pro sic

enim, Codex Mediceus I. habet *sit enim*; Codices Medicei ceteri *sed* &.

31. *Neque vitae alia spes in magnis malis est*] Ita in Cod. Mediceo I. & antiquis Editionibus. Alii Codices habent, *Neque ulla alia spes in malis magnis est*; Editio Lindeniana, *Neque ulla alia spes in magnis est*.

32. *Quaedam subsidientia; si laevia atque alba rubrave sunt*] In Codice Mediceo I. ita legitur: *quaedam subsidientia-laevia atque alba rubrave*. Ceteri Medicei Codices, & Editiones vetustissimae addunt verbum *sunt*; sed non habent particulam *si*. Habent hanc tamen Editio Aldina, & recentiores pleraeque.

33. *Miculas*] Sic restituit Lindenius ex Scalligeri conjectura. Antea legebatur *maculas*; quod est etiam in MSS. Mediceis. Apud Hippocratem, cujus est sententia haec, legitur *κρίμαδες ὑποστάσεις* in Prognostico.

VI. Sed inter haec quidem, proposito metu, spes tamen superest. Ad ultima vero jam ventum esse testantur, nares acutae, collapsa tempora, oculi concavi, frigidae languidaeque aures & imis partibus leniter versae ³⁴, cutis circa frontem dura & intenta, color aut niger aut perpallidus; multoque magis, si ita haec sunt, ut neque vigilia praecesserit, neque ventris resolutio, neque inedia. Ex quibus causis interdum haec species oritur, sed uno die finitur: itaque diutius durans, mortis index est. Si vero in morbo vetere jam triduo talis est, in propinquo mors est; magisque, si praeter haec oculi quoque lumen refugiunt, & illacrimant; quaeque in iis alba esse debent, rubescunt; atque in iisdem venulae pallent; pituitaque in iis innatans, novissime angulis inhaerescit; alterque ex his minor est; iique aut vehementer subsederunt, aut facti tumidiores sunt; perque somnum ³⁵ palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet, neque id fluens alvus expressit; eademque palpebrae pallent, & idem pallor labra & nares decolorat; eademque labra, & nares, oculique, & palpebrae, & supercilia, aliquave ex his pervertuntur; isque propter imbecillitatem jam non audit, aut non videt. Eadem mors denunciatur, ubi aeger supinus cubat, eique ³⁶ genua contracta sunt; ubi deorsum ad pedes subinde delabitur; ubi brachia & crura nudat, & inaequaliter dispergit, neque iis calor subest; ubi hiat; ubi assidue dormit; ubi is, qui mentis suae non est, neque id facere sanus solet, dentibus stridet; ubi ulcus, quod aut ante, aut in ipso morbo natum est, aridum, & aut pallidum, aut lividum factum est. Illa quoque mortis indicia sunt, ungues, digitique pallidi; frigidus spiritus; aut si manibus quis in febre, & acuto morbo, vel insania, pulmonisve dolore, vel capitis, in veste floccos legit, fimbriasve diducit, vel in adjuncto pariete, si qua minuta eminent, carpit ³⁷. Dolores etiam circa coxas & inferiores partes orti, si ad viscera transierunt, subitoque desierunt, mortem subesse testantur; magisque, si alia quoque signa accesserunt. Neque is servari potest, qui sine ullo tumore febricitans, subito strangulatur, aut devorare salivam suam non potest; cuive in eodem febris corporisque habitu cervix convertitur ³⁸, sic ut devorare aequè nihil pos-

34. *Leniter versae*] Cod. Medic. I. habet *leniter adversae*.

35. *Perque somnum*] Codex modo allatus habet *perque somnium*; & in supra vocem *somnium*, ut legatur *insomnium*.

36. *Aeger supinus cubat, eique* &c.] Ante Caesarium legebatur, ut est in MSS. Mediceis,

aegri supini cubant, hisque &c.

37. *Si qua minuta eminent, carpit*] *Capit* est in primo, non *carpit*: in ceteris Codicibus Mediceis legitur *si quae minutiae eminent carpit*.

38. *Convertitur*] Lindenius leg. *invertitur*. Sed nihil obstat quo minus legamus *convertitur*, ut est in antiquis Editionibus & in MSS. Mediceis.

possit; aut cui simul & continua febris & ultima corporis infirmitas est; aut cui, febre non quiescente, exterior pars friget, interior sic calet, ut etiam sitim faciat; aut qui, febre aequae non quiescente ³⁹, simul & delirio & spirandi difficultate vexatur; aut qui, epoto veratro, exceptus distentione nervorum est; aut qui ebrius obmutuit. Is enim fere nervorum distentione ⁴⁰ consumitur, nisi aut febris accessit, aut eo tempore, quo ebrietas solvi debet, loqui coepit. Mulier quoque gravida acuto morbo facile consumitur; & is, cui somnus dolorem augeat; & cui protinus, in recenti morbo, bilis atra vel infra vel supra se ostendit; cuive alterutro modo se prompsit, cum jam longo morbo corpus ejus esset extenuatum & affectum ⁴¹. Sputum etiam biliosum, & purulentum, sive separatim ista, sive mista proveniunt, interitus periculum ostendunt. Ac si circa septimum diem tale esse coepit, proximum ⁴² est, ut is circa quartumdecimum diem decedat, nisi alia signa meliora ⁴³ pejorave accesserint: quae, quo leviora graviorave subsecuta sunt, eo vel seriores mortem, vel maturiorem denuntiant. Sudor quoque frigidus in acuta febre pestiferus est: atque in omni morbo vomitus, qui varius, & multorum colorum est; praecipueque, si malus in hoc odor est. Ac sanguinem quoque in febre vomuisse, pestiferum est. Urina vero rubra ⁴⁴ & tenuis in magna cruditate esse consuevit; & saepe, antequam spatio maturescat, hominem rapit: itaque, si talis diutius permanet, periculum mortis ostendit. Pessima tamen est, praecipueque mortifera, nigra, crassa, mali odoris. Atque in viris quidem & mulieribus talis deterrima est: in pueris vero, quae tenuis & diluta est. Alvus quoque varia, pestife-
ra

diceis. Graeca Hippocratis vox haec est, *ἐπι-
πρασμῶς*, in sect. 4. Aphor. 35. in Coacis autem
Praenotion. 278. ubi tamen sententia aliquantum
diversa est, *ἐπιπρασμῶναι*.

39. *Febre aequae non quiescente*] Adverbium aequae non est in duobus MSS. vetustioribus, neque in aliis quibusdam; minimeque necessarium est.

40. *Fere nervorum distentione*] Ita ex conjectura Constantini & Rubei, & ex Edit. Lindenii. Alii leg. *febre adjecta nervorum distentione*; ut habetur in Manuscriptis Mediceo I. & Vaticanis VI. & VII. Caesarius tollit duas voces *febre adjecta*. Et sane vox *febre* retineri non potest, quin cum Hippocrate, atque adeo ipse secum Cornelius pugnet. Nam deinde dicit; *nisi febris accessit*. Possẽm fortasse aliquid certi de hoc loco constituere, nisi deficientes hac parte ceteros

MSS. Codices invenissem; cum librarius a verbis illis praecedentibus, *exceptus distentione*, continuo transierit ad *consumitur*.

41. *Et affectum*] Linden. & *confectum*.

42. *Proximum*] Codices Medicei habent *in proximum*.

43. *Meliora*] In Manuscriptis Mediceo I. & Vaticanis VI. atque in Editione Lindenii & in margine Constantinianae legitur *mitiora*.

44. *Rubra*] Pro *rubra*, Pantinus & Constantinus putant, invitis libris, legendum esse *fulva*; quod *πυρρῶς* habeat Hippocrates in Prognostico. Haec ratio non tanti apud me valet, ut possim Lindenio assentiri mutationem istam in textum inducenti. Vix enim puto, id eum fecisse cum librorum auctoritate.

ra est, quae strigmentum ⁴⁵, sanguinem, bilem, viride aliquid, modo diversis temporibus, modo simul, & in mistura quadam, discreta tamen repraesentat. Sed haec quidem potest paulo diutius trahere: in praecipiti vero jam esse denuntiat, quae liquida, eademque vel nigra, vel pallida, vel pinguis est; utique, si magna foeditas odoris accessit. Illud interrogari me posse ab aliquo scio: si certa futurae mortis indicia sunt, quomodo interdum deserti a medicis convalescant, quosdamque fama prodiderit in ipsis funeribus revixisse? Quin etiam vir jure magni nominis Democritus, ne finitae quidem vitae satis certas notas esse, proposuit, quibus medici credidissent: adeo illud non reliquit, ut certa aliqua signa futurae mortis essent. Adversus quos ⁴⁶ ne dicam illud quidem, quod in vicino saepe quaedam notae positae, non bonos, sed imperitos medicos decipiunt; quod Asclepiades funeri obvius intellexit, eum ⁴⁷ vivere, qui efferebatur: nec protinus crimen artis esse ⁴⁸, si quod professoris sit. Illa tamen moderatius subijciam: conjecturalem artem esse medicinam, rationemque conjecturae talem esse, ut cum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat. Non itaque, si quid ⁴⁹ vix in millesimo corpore aliquando decipit, fidem non habet, cum per innumerabiles homines respondeat. Idque non in iis tantum, quae pestifera sunt, dico; sed in iis quoque, quae salutaria. Siquidem etiam spes interdum frustratur, & moritur aliquis, de quo medicus securus primo fuit: quaeque medendi causa reperta sunt, nonnumquam in pejus alicui convertunt ⁵⁰. Neque id evi-

45. *Quae strigmentum*] Linden. & *quae strigmentum*; sed recte edidit verba sequentia, *bilem, viride aliquid*, ex sola fortasse Pantini & Constantini conjectura. Sic autem habet Codex Medic. I. Alii leg. *bilem viridem, aliquid*.

46. *Adversus quos* [Ec.] Linden. *Adversus quod ne illud quidem dicam*.

47. *Quod Asclepiades funeri obvius intellexit, eum* [Ec.] Recte monet Morgagnus, aliena quaedam huc inserta esse in Editione Lindenii, in qua legitur: *quod Asclepiades sciens, funeri obvius inclamavit, eum vivere* [Ec.] cum & in omnibus suis libris ipse non *inclamavit*, sed *intellexit*, neque in ullo *sciens* invenerit. Adde iis libris Editionem I. & vetustissimam an. 1493. & Codices MSS. tum Mediceos, tum Vaticanos. Pro eum Mediceus I. & Vatican. VI. habent *quemdam*, ut est in Edit. Ruellii.

48. *Nec protinus crimen artis esse*] Al. *ne protinus crimen artis esset*; quod ferri non potest.

Locum correxit Constantinus; quem Lindenius secutus est, Codicē Medic. I. minime invito. Neque tamen silentio praeteribo, in Codice illo post vocem *crimen* esse *fecerit*, non tamen in contextu.

49. *Non itaque, si quid*] Ita in Editione Lindenii; & nisi quod *si quid* transfertur ante *itaque* (vel *ita*, ut aliqui habent) in MSS. quoque Mediceis, primo excepto. In illo enim, ut in vetustis Editionibus, legitur, *nos. Si quid itaque*; deinde, *id notam non habet, pro fidem non habet*, ut est in aliis Codicibus, & in Editione Lindenii; sed in hac, *id fidem* [Ec.] In verbis proximis vero variat: haec Editio ab aliis libris omnibus, cum sic habeat: *vix millesima in corpore aliquem decipit*.

50. *Alicui convertunt*] Alii legunt, ut habet Cod. Medic. I. *aliquid convertunt*; Lindenius, *aliquilus vertunt*. Ego sic reposui ex reliquis Mediceis MSS. Revera habent *aliqui*; sed quis nescit in-

evitare humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest. Sed est tamen medicinae fides, quae multo saepius, perque multo plures aegros prodest. Neque tamen ignorare oportet, in acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis, & mortis.

VII. Sed cum proposuerim signa, quae in omni adversa valetudine communia esse consueverunt; eo quoque transibo ⁵¹, ut, quas aliquis in singulis morborum generibus habere possit notas, indicem. Quaedam autem sunt, quae ante febres, quaedam quae inter eas, quid aut intus sit, aut venturum sit, ostendunt. Ante febres, si caput grave est, aut ex somno oculi caligant, aut frequentia sternutamenta sunt, circa caput aliquis pituitae impetus timeri potest. Si sanguis, aut calor abundat, proximum est, ut aliqua parte profluvium sanguinis fiat. Si sine causa quis emacrescit, ne in malum habitum corpus ejus recidat ⁵², metus est. Si praecordia dolent, aut inflatio ⁵³ gravis est, aut toto die non concocta ⁵⁴ fertur urina, cruditatem esse manifestum est. Quibus diu color sine morbo regio malus est, hi vel capitis doloribus conflictantur, vel terram edunt. Qui diu habent faciem pallidam & tumidam, aut capite, aut visceribus, aut alvo laborant. Si in continua febre puero venter nihil reddit, mutaturque ei color, neque somnus accedit, ploratque is assidue, metuenda nervorum dissentio est. Frequens autem destillatio in corpore tenui longoque, tabem timendam esse testatur. Vbi pluribus diebus non descendit alvus, docet, aut subitam dejectionem, aut febriculam instare. Vbi pedes turgent, longae dejectiones sunt, ubi dolor ⁵⁵ in imo ventre & coxis est, aqua inter cutem instat. Sed hoc morbi genus ab ilibus oriri solet. Idem propositum periculum est iis, quibus voluntas desidendi est ⁵⁶, ven-
ter

in hoc saepe errasse librariorum, ut qui describerent pro cui? Ceterum hoc modo locutus est etiam Cicero in Bruto cap. 38. *quod vitium huic uni in bonum convertebat.* Sic enim legunt locum illum Victorius, Manutius, & Gruterus.

51. *Eo quoque transibo*] Sic restitui ex Cod. Medic. I. Ita lib. 4. cap. ultimo: *eo transire, ut arbitrio suo vivat.* Alii legunt, *ea quoque transibo*; & in Codice modo allato ex *ea* a Palavicino factum est *ea*. Lindenius habet *ad ea* &c. ut est in margine Editionis Constantini. In Codice quoque Vatic. VI. extat particula *ad*, posita alia manu supra vocem *ea*. Sed quis constructionem istam probabit? *transibo ad ea signa, ut notas indicem* &c.

52. *Recidat*] Lindenius, *decidat*.

53. *Inflatio*] Al. *Inflammatiō*.

54. *Aut toto die non concocta*] Lindenius ita restituenti locum hunc, suffragatur Cod. Medic. I. in quo tamen particula *non* punctis notata est, tamquam mendosa, sed perperam. Alii leg. *aut non toto die concocta*.

55. *Longae dejectiones sunt, ubi dolor*] Locus hic ita legitur in omnibus fere impressis libris: *longae dejectiones sunt. Vbi dolor.* In Editione Constantini habetur, & *longae dejectiones sunt, ubi dolor.* Sed rectius fortasse tollatur *ubi*, quam & addatur. Nam in MSS. reliquis Medicis est: *longae dejectiones sunt. Dolor si*; in primo: *longae dejectio. Vbi dolor.* Lindenius addit &, ut Constantinus, sed *ubi* mutat in *aut*, & in incipit praecedenti *turgent in tument*.

56. *Quibus voluntas desidendi est*] Pantinus & omnes

ter nihil reddit, nisi & aegre & durum, tumor in pedibus est, idemque modo dextra, modo sinistra parte ventris, invicem oritur atque finitur. Sed a jecinore id malum proficisci videtur. Ejusdem morbi nota est, ubi circa umbilicum intestina torquentur, *σπόφως* Graeci nominant⁵⁷, coxaeque dolores manent; eaque⁵⁸ neque tempore, neque remediis solvuntur. Dolor⁵⁹ autem articulorum, prout in pedibus, manibusve aut alia qualibet parte sic est, ut eo loco nervi contrahantur; aut si id membrum, ex levi causa fatigatum, aequae frigido, calidoque offenditur, *ποδάγραν χειράγραν*ve, vel ejus articuli, in quo id sentitur, morbum futurum esse denuntiat. Quibus in pueritia sanguis ex naribus fluxit, dein fluere desit, hi vel capitis doloribus confligentur necesse est, vel in articulis aliquas exulcerationes graves habeant, vel aliquo morbo etiā debilitentur. Quibus foeminis menstrua non proveniunt, necesse est capitis acerbissimi dolores sint, vel quaelibet alia pars morbo infestetur. Eademque iis pericula sunt, quibus articulorum vitia, dolores tumoresque⁶⁰, sine podagra similibusque morbis, oriuntur, & desinunt: utique, si saepe tempora iisdem dolent, noctu-

omnes fere interpretes contendunt, invitis tamen libris, quantum video, pro *desidendi*, *tussiendi* reponendum esse ex Hippocrate in Prognost. unde sumpta est sententia haec. Ronseus cupiditas praeterea mallet pro *voluntas*. Graeca Hippocratis verba haec sunt: *βῆχες τε καὶ θυμὸς τῶν αἰσίων ἐσθύνεται*; ut in recentioribus Codicibus habetur. Sed ita fuisse in antiquis quoque, ex Galeni lectione apparet. Igitur etiam Foësius, pro *desidendi*, *tussiendi* apud Celsum legendum putat. Attamen Lindenius retinet *desidendi*, atque hunc locum ita leg. *quibus, cum voluntas desidendi est, venter nihil reddit, nisi & aegre & durum. Cum tumor; &c. deinde finitur, a jecinore &c.* Porro *jocinoris*, *jocinori*, *jocinore*, Lindenius scribit Stephanum secutus: Stephanus tamen hoc loco habet *jecinore*. A Ruellio scribitur *jecinoris*, *jecinori*, *jecinore*; in Editionibus vetustioribus, & in Med. I. aliisque MSS. Codicibus *jocineris*, *jocineri*, *jocinere*.

57. *σπόφως* Graeci nominant] ΣΤΡΟΦΟΥΣ habet Cod. Medic. I. quae vox, sicut sententia quoque loci hujus, sumpta est ex Hippocrate Sectione 4. Aphor. II. In Codice IV. quoque est *σπόφως*, interscriptum alia manu: In III. VII. aliisque habetur, *Alias* BACANICMON Graeci nominant. Vulgo legebatur *σπόφω*. Sed hoc membrum fortasse explicatio quaedam est, varia pro interpretum varietate.

58. *Eaque*] Linden. *qui*.

59. *Dolor*] Scribit Constantinus se invenisse in Codice quodam MSS. *Calor* pro *Dolor*. Adde Codici illi Medicum I. & Vaticanum VI. & Ruellii Editionem.

60. *Vitia, dolores tumoresque*] Si Celsus scripsit *dolores tumoresque*, vox *vitia* supervacua est. *Vitia* enim articulorum non alia, quam dolores ac tumores, memorat Auctor lib. 2. Praedict. quo Celsum respexisse Foësius animadvertit. Et sane haec vox, quae in omnibus est impressis libris, non est in MSS. Mediceis, nisi in I. & ex hoc in IV. & VII. alia manu adscripta. Vix tamen credibile est, ex interpretatione aliqua huc pervenisse: res siquidem clara & aperta per aliam minus apertam explicaretur. Celsus autem *articulorum vitia* alibi dixit ad eorum dolorem tumoremque significandum; in capite proximo bis, & in lib. 4. c. 24. Verisimilius igitur est, *dolores tumoresque* interpretationem esse, primum margini adscriptam ex loc. cit. Praedict. deinde in textum conjectam. Nihil autem mirum, si vox *vitia* deest in plerisque Codicibus, cum hoc saepe factum videamus, ut explicationes, extrusis iis quae explicantur, ipsorum locum occupent. Lindenius leg. *vitia*, ut *dolores &c.* ut in MS. quodam se invenisse testatur Constantinus. Ego ut nullo in Codice inveni.

nocturne corpora insudant. Si frons prurit ⁶¹, lippitudinis metus est. Si mulier a partu vehementes dolores habet, neque alia praeterea ⁶² signa mala sunt, circa vicesimum diem aut sanguis per nares erumpet, aut in inferioribus partibus aliquid abscedet. Quicumque etiam dolorem ingentem circa tempora & frontem habebit, is alterutra ratione eum finiet ⁶³; magisque, si juvenis erit, per sanguinis profusionem, si senior, per suppurationem ⁶⁴. Febris autem, quae subito sine ratione, sine bonis signis finita est, fere revertitur. Cui fauces sanguine & interdium & noctu replentur, sic ut neque capitis dolores, neque praecordiorum, neque tussis, neque vomitus, neque febricula praecesserit, hujus aut in naribus, aut in faucibus ulcus reperietur. Si mulieri inguen & febricula ⁶⁵ orta est, neque causa apparet, ulcus in vulva est. Urina autem crassa, ex qua quod desidit ⁶⁶, album est, significat circa articulos, aut circa viscera dolorem, metumque morbi esse. Eadem viridis, aut viscerum dolorem, tumoremque cum aliquo periculo subesse, aut certe corpus integrum non esse, testatur. At si sanguis aut pus in urina est, vel vesica vel renes exulcerati sunt. Si haec crassa, carunculas quasdam exiguas quasi capillos ⁶⁷ habet, aut

fi

61. *Si frons prurit*] Ita haec sententia a praecedenti dividitur in Medic. I. aliisque MSS. In impressis libris conjungitur membrum hoc cum superiori; neque absolvitur periodus, nisi post verba *metus est*; sed incipit ab *Utique*. Quin etiam Caesarius, & post hunc alii fere omnes omittunt particulam *si*, atque hunc locum ita legunt: *Et desinunt. Utique si saepe tempora iisdem dolent, nocturne corpora insudant, frons prurit, lippitudinis metus est.* Recte Stephanus, *Et desinunt: utique.*

62. *Neque alia praeterea*] Vocem *alia* ab Egnatio restitutam, & a me in MSS. inventam, omittunt Caesarius & Lindenius; qui *partibus* item tollunt in inciso ultimo. Ceterum, cum hac periculo exprimi videatur locus ille in Prognostico: *Capitis dolores vehementes Et continui cum febre Et c.* sed verba praecedentia, *Si mulier a partu*, Hippocratis sententiae non respondeant, Pantinus ea mendosa putat, & sic corrigenda: *Similiter caput, si.* Eandem emendationem proponit Constantinus, sed dubitanter, quod Codicem suum MS. repugnantem invenerit. Repugnant & Medicei.

63. *Is alterutra ratione eum finiet*] Constantinus vocem *eum* tollendam putat. Lindenius & hanc tollit, & *is* mutat in *ei*. Ego veteres libros libentius sequor. Vaticanus I. deterioris notae

Codex, solus non habet *eum*. Mediceus VI. pro *eum* habet *eum*. Ad sententiam quod attinet, quae est ex eodem Prognostici loco, unde superior, Pantinus & Constantinus *recentem* reponendum arbitrantur pro *ingentem*, quod Hippocrates ibi habeat *νεαπύον*. Sed veterum librorum fidem vindicat Foësius ex Coac. Praenot. 160. & ex quadam Hippocraticae sententiae interpretatione, quam Galenus affert.

64. *Per suppurationem*] Codices Medicei, *suppuratione*, primum excipio. In VI. *suspuratione*, mendose.

65. *Inguen Et febricula*] Ita est, & quidem recte, in Edit. Lindenii, & in quodam Codice, quem Foësius inspexit; & ita alia manu adscribitur in Mediceo septimo; ex primo, ut videtur. Sed in I. cum esset *inguenet*, perperam litteram *t* aliquis erasit, fortasse Palavicinus ipse, qui correxit *ex inguine*: quae lectio manavit in vulgus, & nescio quomodo, Almeloovenio quoque placuit prae Lindeniana. In aliis MSS. Mediceis habetur *inguine* pro *inguen* Et.

66. *Desidit*] Ita in Edit. Lindenii. In aliis Edd & in MSS. Mediceis, *desidet*.

67. *Quasi capillos*] Linden. *aut quasi capillos*; fortasse ex conjectura Pantini, cui sic legendum videtur ex Hippocratis Aphorismo 75. sect. 4.

Sed

si bullat, & male olet, & interdum quasi arenam, interdum quasi sanguinem trahit, dolent autem coxae, quaeque inter has superque pubem sunt, & accedunt frequentes ructus, interdum vomitus biliosus, extremaeque partes frigescunt, urinae crebra cupiditas, sed magna difficultas est, & quod inde excretum est, aquae simile, vel rufum, vel pallidum est, paulum tamen in eo levamenti est, alvus vero cum multo spiritu redditur, utique in renibus vitium est. At si paulatim destillat, vel si sanguis per hanc editur, & in eo quaedam cruenta concreta sunt, idque ipsum cum difficultate redditur, & circa pubem interiores ⁶⁸ partes dolent, in eadem vesica ⁶⁹ vitium est. Calculosi vero his indiciis cognoscuntur: difficulter urina redditur, paulatimque, interdum etiam sine voluntate, destillat; eadem arenosa est; nonnumquam aut sanguis ⁷⁰, aut cruentum, aut purulentum aliquid cum ea excernitur; eamque quidam promptius recti, quidam resupinati, maximeque ii, qui grandes calculos habent, quidam etiam inclinati reddunt, colemque extendendo, dolorem levant. Gravitatis quoque cujusdam in ea parte sensus est: atque ea cursu, omnique motu augentur ⁷¹. Quidam etiam, cum torquentur, pedes inter se, subinde mutatis vicibus, implicant. Foeminae vero oras naturalium suorum manibus admotis scabere crebro ⁷² coguntur: nonnumquam, si digitum admove-
runt, ubi vesicae cervicem is urget, calculum sentiunt. At qui spumantem sanguinem exscreant, his in pulmone vitium est. Mulieri gravidae sine modo fusa alvus elidere ⁷³ partum potest. Eidem si lac ex mammis profluit, imbecillum est quod intus gerit: durae mammae, sanum illud esse, testantur. Frequens singultus, & praeter consuetudinem continuus, jecur inflammatum esse, significat. Si tumores super ulcera ⁷⁴ subito esse desierunt, idque a tergo incidit, vel distentio ner-
VO-

Sed mihi, tum ex Aphorismo illo, ut in vetustis Codicibus Galenus quoque invenit, tum ex alio loco Hippocratis de Nat. Hom. contrarium apparere videtur. Adde huc veterem lectionem MSS. nostris confirmari. Duo autem haec incisa: *Et male olet, Et interdum Et c.* sic leguntur in Edit. Ald. aut *si male olet: Et interdum Et c.* in margine Constantin. ex quodam Cod. *Et si male olet, aut si interdum Et c.* in Edit. Ronssii: aut *male olet, Et interdum Et c.* in Lindeniana: aut *male olet, aut interdum Et c.*

68. *Interiores*] Ita in Codice quodam MS. ut Constantinus affirmat, & in Editione Lindenii. Al. leg. *inferiores*.

69. *In eadem vesica*] Pantinus mallet in ipsa vesica, vel circa ipsum vesicam; Ronssicus, in eis-

dem, aut vesica; Rubeus, in eadem (id est pube) aut vesica. Et sane in periodo praecedenti nihil est de vesica, quo vox eadem referri possit. Ad-
dita ea fuit, ut ego suspicor, fortasse ab illo ipso, qui cap. 3. prioris libri addidit ejusdem in verbis illis: quem novum genus ejusdem laboris pressit.

70. *Aut sanguis*] Particula aut abest a Cod. Mediceo primo.

71. *Augentur*] Ea mala augentur. Caesarius, Pantinus, & Lindenius leg. *augetur*; id est gravitas. Codices Medicei habent *augentur*.

72. *Scabere crebro*] Adverbium crebro deest in primo; in Codicibus ceteris Mediceis & in Edit. Aldina est *scalpere* pro *scabere*.

73. *Elidere*] Codex Medic. I. *excutere*.

74. *Ulcerata*] In Codice modo allato, *viscera*.

vorum, vel rigor timeri potest: at si a priore parte id evenit, vel lateris acutus dolor, vel infania expectanda est; interdum etiam ejusmodi casum, quae tutissima inter haec est, profusio alvi sequitur. Si ora venarum, sanguinem solita fundere, subito suppressa sunt, aut aqua inter cutem, aut tabes sequitur. Eadem tabes subit, si in lateris dolore orta suppuratio intra quadraginta dies purgari non potuit. At si longa tristitia cum longo timore & vigilia est, atrae bilis morbus subest. Quibus saepe ex naribus fluit sanguis, his aut lienis tumet, aut capitis dolores sunt; quos sequitur, ut quaedam ante oculos tamquam imagines obversentur. At quibus magni lienēs sunt, his gingivae malae sunt, & os olet, aut sanguis aliqua parte prorumpit: quorum si nihil evenit, necesse est in cruribus mala ulcera, & ex his nigrae cicatrices fiant. Quibus causa doloris, neque sensus ejus est, his mens labat. Si in ventrem sanguis confluit, ibi in pus vertitur. Si a coxis, & ab inferioribus partibus dolor in pectus transit, neque ullum signum malum accessit, suppurationis eo loco periculum est. Quibus sine febre aliqua parte dolor, aut prurigo, cum rubore & calore ⁷⁵ est, ibi aliquid suppurat. Urina quoque, quae in homine sano parum liquida est ⁷⁶, circa aures futuram aliquam suppurationem esse denuntiat.

Haec vero, cum sine febre quoque vel latentium, vel futurarum rerum notas habeant, multa certiora sunt, ubi febris accessit; atque etiam aliorum morborum tum signa nascuntur. Ergo protinus infania timenda est, ubi expeditior alicujus, quam sani fuit, sermo est, subitaque loquacitas orta est, & haec ipsa solito audacior: aut ubi raro quis & vehementer spirat, venasque concitatas habet, praecordiis duris & tumetibus. Oculorum quoque frequens motus; & in capitis dolore ofusae oculis tenebrae; vel, nullo dolore substante, somnus ereptus, continuataque nocte & die vigilia; vel prostratum contra consuetudinem corpus in ventrem, sic ut ipsius alvi dolor id non coegerit; item, robusto adhuc corpore, insolitus dentium stridor, infaniae signa sunt. Si quid etiam abscessit, & antequam suppuraret ⁷⁷, manente adhuc febre,

75. *Et calore*] Ita in Cod. Medic. I. & in Edit. Lindenii. Al. leg. *aut calore*. Supra autem pro *ibi in pus vertitur*, ut alii Codices habent, Mediceus I. *ibi intus in pus vertitur*. Vox *intus* ex mendo est, quemadmodum infra, *dum is affectus intus versatur* pro *in pus vertatur*. Videtur igitur emendatio in *pus*, quae adscripta fuerat, in textum recepta esse, non sublato mendo.

76. *Urina quoque*, quae in homine sano parum

liquida est] Codices Medicei, praeter I. ita habent: *Urina quoque in homine sano si parum liquida est*. Constantinus ex quodam MSS. *Urina quoque (quae in homine sano parum) si liquida est*. Lindenius, *Urina quoque, quae in homine sano parum liquida est*.

77. *Et antequam suppuraret*] Cum apud Hippocratem in Prognost. ita sit: *si vero dispareant abscessus & intro recurrant, sputo non procedente &*

bre, subsedit, periculum affert primum furoris, deinde interitus. Auris quoque dolor acutus, cum febre continua vehementique, saepe mentem turbat; & ex eo casu juniores interdum intra septimum diem moriuntur; seniores tardius; quoniam neque aequae magnas febres experiuntur, neque aequae insaniunt: ita sustinent, dum is affectus in pus vertatur ⁷⁸. Suffusae quoque sanguine mulieris mammae, furorem venturum esse, testantur. Quibus autem longae febres sunt, his aut abscessus aliqui, aut articulorum dolores erunt. Quorum faucibus in febre illiditur ⁷⁹ spiritus, instat his nervorum distentio. Si angina subito finita est, in pulmonem id malum transit; idque saepe intra septimum diem occidit: quod nisi incidat, sequitur ut aliqua parte suppuret. Deinde ⁸⁰ post alvi longam resolutionem, tormina; post haec, intestinorum laevis oritur; post nimias destillationes, tabes; post lateris dolorem, vitia pulmonum; post haec, insania; post magnos furores corporis, nervorum rigor, aut distentio; ubi caput vulneratum est, delirium; ubi vigilia torset, nervorum distentio; ubi vehementer venae super ulcera ⁸¹ moventur, sanguinis profluvium ⁸². Suppuratio vero pluribus morbis ⁸³ excitatur. Nam si longae febres sine dolore, sine manifesta causa remanent, in aliquam partem id malum incumbit; in junioribus tamen ⁸⁴: nam in senioribus ex ejusmodi morbo quartana fere nascitur. Eadem suppuratio fit, si praecordia dura, dolentia ⁸⁵ ante vicesimum diem hominem non sustulerunt, neque sanguis ex naribus fluxit, maximeque in adolescentibus; utique, si inter principia aut oculorum caligo, aut capitis dolores fuerunt: sed tum in

infe-

detinente febre, gravis morbi periculum & delirii & mortis aegro imminet; Pantinus & Constantinus arbitrati sunt apud Celsum quoque legendum esse sputum prodiret, pro suppuraret. Lindenius eorum conjecturam in textum recepit; sed invitis libris, opinor; nostris quidem omnibus. Verba sequentia: manente adhuc febre; ita ego restitui ex Cod. Mediceo primo, & ex Vaticano item primo. Communiter legebatur: manente adhuc corpore in solita (vel insolita) febre.

78. In pus vertatur] In libris antiquis: intus versatur; mendose. Pantinus opem his verbis attulit sua conjectura, quam probavit Constantinus, Lindenius in textum induxit. Haec quoque sententia sumpta est ex Hippocrate in Prognost.
79. Illiditur] Ita in MSS. Mediceis, & in Editionibus principe Florentina & Lindeniana. Al. eliditur.

80. Deinde] Linden. Denique; atque ita se in MSS. quodam invenisse Constantinus testatur. In

Mediceis est Deinde.

81. Super ulcera] Lindenius cum aliis quibusdam, supra ulcera. Sed in MSS. est super.

82. Sanguinis profluvium] Supple oritur, ex superioribus. Vulgo & in MSS. fere omnibus additur erit; quod verbum ego omisi secutus Codicem Medic. I.

83. Morbis] In Edit. Lindenii, ut in MSS. plerisque, modis. In Medic. I. est morbis, ut alii legunt.

84. In junioribus tamen] Al. cum Caesario habent tantum, pro tamen; Lindenius leg. sed in junioribus tantum. In MSS. quibusdam deest hic praepositio in; at in duobus vetustioribus Mediceis aliisque deest in verbis sequentibus: nam in senioribus.

85. Dura, dolentia] Lindenius interjicit &, fortasse recte. Attamen ea particula abest etiam a MSS. Mediceis.

inferioribus ⁸⁶ partibus aliquid abscedit. Aut si praecordia ⁸⁷ tumorem mollem habent, neque habere intra sexaginta dies ⁸⁸ desinunt, haeretque per omne id tempus febris: sed tum in superioribus partibus fit abscessus; ac si inter ipsa viscera non fit ⁸⁹, circa aures erumpit. Cumque omnis longus tumor ad suppurationem fere spectet, magis eo tendit is, qui in praecordiis, quam is, qui in ventre est; is, qui supra umbilicum ⁹⁰, quam is, qui infra est. Si lassitudinis etiam sensus in febre est, vel in maxillis, vel in articulis aliquid abscedit. Interdum quoque urina tenuis & cruda sic diu fertur, ut alia salutaria signa sint; exque eo casu plerumque infra transversum septum (quod *διόφραγμα* Graeci vocant ⁹¹) fit abscessus. Dolor etiam pulmonis ⁹², si neque per sputa ⁹³, neque per sanguinis detractionem, neque per victus rationem finitus est, vomicas aliquas interdum excitat ⁹⁴, aut circa vici-

86. *Sed tum in inferioribus* [Ec.] Hic vero praepositio *in* deest in omnibus MSS. Mediceis; & in primo *abscedit*, in ceteris est *abscessit*; in IV. & V. *cum*, pro *tum*; unde vulgo, exceptis Editionibus Caesarii an. 1528. & Lindeniana, *cum in inferioribus* [Ec. al. *cum inferioribus*, & *abscessit*.

87. *Aut si praecordia*] Sensus pendet a verbis illis quae praecedunt: *Eadem suppuratio fit*. In Editione Caesarii & recentioribus fere omnibus legitur: *At si praecordia*; & postea, *tum in superioribus*, sublata particula *se*.

88. *Intra sexaginta dies*] In multis MSS. *intra XL dies*.

89. *Inter ipsa viscera non fit*] Ita ex Pantini & Morgagni conjectura, & ex manuscriptis pluribus, duobus in primis vetustioribus: sed fit ex conjectura dumtaxat. Nam Codices habent *fuit*; Vaticanus IV. littera *l*. alia manu inserta, *fluit*. Porro *fluit* legunt Gryphius, Pantinus, Constantinus, Stephanus, Ronseus, secuti non Caesarium; nam prior Editio habet *fuit*; sed Editionem an. 1538. Idemque cum Editionibus vetustioribus, pro *viscera*, habent *ulcera*, ut ego in aliquibus MSS. inveni. In Vaticanis III. & V. est: *viscera ulcera*; sed in III. expungitur *ulcera*. Constantinus initia in alio invenit. Lindenius leg. *inter ipsa initia sanguis e naribus non fluit*. Ceterum sententia loci hujus explicanda est ex duobus illis Hippocratis locis in Prognostico: *Molles autem tumores* [Ec] *doloris expertes* [Ec]. Et postea: *Quibus ex morbis pulmonis ad aures abscessus oriuntur* [Ec].

90. *Quam is, qui in ventre est; is, qui supra*

umbilicum] Totum hoc deest in impressis libris omnibus, praeter Aldi, Ruellii, & Lindenii. Sed Aldus & Lindenius in secundo membro praemittunt [Ec]; quae particula non est in MSS. Mediceis.

91. *Quod διόφραγμα Graeci vocant*] Suspicio haec verba addita esse ab aliquo interprete. Cur enim Celsus hic repetat quod semel dixit in Praefatione lib. primi? Auget suspicionem lectionis varietas: nam Codices Medicei III. V. VI. VII. ita habent: quod *CTPEBAΩCIN* Al. *ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ* graeci vocant.

92. *Dolor etiam pulmonis*] Ita ex MSS. Editiones antiquae habent, *Dolor autem pulmonis*; Lindenius leg. *Dolor pulmonis*.

93. *Neque per sputa*] Incisum illud, neque per cucurbitulas, quod huic vulgo adjugebatur, ego sustuli tamquam adulterinum, & ex adnotatione ortum. Nam in Codice Medic. I. nihil est prorsus; in ceteris Mediceis est *cucurbitulas*; quae vox contra verba illa, *per sanguinis detractionem*, quae statim consequuntur, ab aliquo adscripta fuisse videtur, posteaque ex margine in contextum traducta. Vulgaris lectio manavit ex Cod. Mediceo IV. cujus in margine alia manu additum habetur *neque per*; quod tamen expunctum est. Reperitur autem sententia haec, & in Coacis Praenot. 394. unde Celsus sumpsisse videtur; & in Prognostico, ubi Hippocrates etiam medicamenta nominat. Sed neutro loco mentio fit cucurbitularum.

94. *Interdum excitat*] Ita in Cod. Mediceo I. & plerisque Editionibus. Hippocrates l. c. absolute loquitur; nec particula *interdum* cum ejus

cesimum diem, aut circa tricesimum, aut circa quadragesimum⁹⁵, nonnumquam etiam circa sexagesimum. Numerabimus autem ab eo die, quo primum febricitavit aliquis, aut inhorruit, aut gravitatem ejus partis sensit. Sed hae vomicae modo a pulmone, modo a contraria parte⁹⁶ nascuntur. Quod suppurat, ab ea parte⁹⁷, quam afficit, dolorem inflammationemque⁹⁸ concitat; ipsum calidius est; & si in partem sanam aliquis decubuit, onerare eam ex pondere aliquo videtur. Omnis etiam suppuratio, quae nondum oculis patet, sic apprehendi potest: si febris non dimittit, eaque interdiu levior est, noctu increfcit; multus fudor oritur; cupiditas tussendi est, & pene nihil in tussi excreatur; oculi cavi sunt; malae rubent; venae sub lingua inalbescunt; in manibus fiunt adunci ungues; digiti, maximeque summi, calent⁹⁹; in pedibus tumores sunt; spiritus difficiliter trahitur; cibi fastidium est; pustulae toto corpore oriuntur. Quod si protinus initio dolor & tussis fuit, & spiritus difficultas, vomica vel ante vel circa vicesimum diem erumpet: si serius ista coeperint, necesse est quidem increfcant; sed quo minus cito affecerint¹, eo tardius solventur. Solent etiam in gravi morbo pedes cum digitis unguibusque nigrescere; quod si non est mors consecuta, & reliquum corpus invaluit², pedes tamen decidunt.

VIII. Sequitur, ut in quoque morbi genere proprias notas explicem, quae vel spem, vel periculum ostendant. Ex vesica dolenti³, si purulenta

verbis congruere videtur. Itaque libentius fortasse alii cum Egnatio & Constantino legent, *intus excitat*; ut est in ceteris Codicibus Mediceis.

95. *Aut circa tricesimum, aut circa quadragesimum*] Codices MSS. alii, ut Mediceus I. habent *aut circa quadragesimum*; alii *aut circa tricesimum*. Incertum est, utrum haec varietas orta sit ex notis numerorum perperam descriptis, an ex eo, quod de duobus incisus alterum vitio sit omissum; quod frequenter fieri a librariis solet. Sed illa quidem lectio, *aut circa quadragesimum*, a plerisque Editoribus probata, sustineri potest; ut sententia sumpta sit ex Coac. Praenot. 402. ubi diei tricesimi mentio non fit: haec vero, *aut circa tricesimum*, quam Egnatius secutus est, sustineri non potest, nisi alio addito inciso *aut circa quadragesimum*; ut est apud Lindenium. Nec aliter scripsit Hippocrates in Prognostico.

96. *A contraria parte*] Id est a costis, quae contra pulmonem sitae sunt. Non erat cur Pantinus & Constantinus lectionem hanc, omnibus antiquis libris confirmatam, improbarent; mul-

toque minus cur Lindenius in contextum induceret *a costarum parte*, quod illi reponendum censebant.

97. *Ab ea parte*] Lindenius tollit praepositionem *ab*: sed ego in omnibus MSS. inveni.

98. *Inflammationemque*] Codices Medicei, excepto primo, *inflationemque*.

99. *Calent*] Ita reposuerunt Caesarius, Pantinus, & Lindenius. Et sane apud Hippocratem in Prognost. unde tota fere haec sententia est; itemque in Coac. Praenot. 402. legitur *ὑπερθερμαίνονται*. In MSS. tamen & Mediceis & Vaticanis habetur *pallent*, ut alii ediderunt.

1. *Affecerint*] Lindenius leg. *adfuertint*.

2. *Invaluit*] Verbo haec Celsi auctoritatem plane detrudere tentavit Lindenius, qui & hic leg. *convaleuit*, & lib. 4. cap. ultimo *convalescit*. Sed ibi quidem MSS. Codices variant: nam Mediceus I. habet, sicut impressi, *invalescit*; Medicei ceteri *convalescit*. Hic omnes habent *invaluit*.

3. *Dolenti*] Ita in Codice Mediceo I. & in Edit. Lindenii. Al. *dolente*.

rulenta urina processit, inque ea laeve & album subsedit, metum detrahit. In pulmonis morbo, si sputo ipso ⁴ levatur dolor, quamvis id purulentum est, tamen aeger facile spirat, facile excreat, morbum ipsum non difficulter fert, potest ei secunda valetudo contingere. Neque inter initia terreri convenit, si protinus sputum mistum est rufo quodam, & sanguine ⁵, dummodo statim edatur ⁶. Laterum dolores, suppuratione facta, deinde intra quadragesimum diem purgata, finiuntur. Si in jocinore vomica est, & ex ea fertur pus purum & album, salus ei facilis ⁷: id enim malum in tunica est. Ex suppurationibus vero eae tolerabiles sunt, quae in exteriorem partem feruntur, & acuantur: at ⁸ ex iis quae intus procedunt, eae leviores, quae contra se cutem non afficiunt ⁹, eamque & sine dolore & ejusdem coloris, cujus reliquae partes sunt, sinunt esse. Pus quoque, quacumque parte erumpit, si est laeve, album, & unius coloris ¹⁰, sine ullo metu est; & quo effuso, febris protinus conquievit, desieruntque urgere cibi fastidium & potionis desiderium. Si quando etiam suppuratio descendit in crura, sputumque ejusdem factum pro rufo purulentum est, periculi minus est. At in tabe ejus, qui salvus futurus est, sputum esse debet album, aequale totum, ejusdemque coloris, sine pituita: eique etiam simile esse oportet, si quid in nares a capite destillat. Longe optimum est, febrem omnino non esse; secundum est, tantulam ¹¹ esse, ut neque cibum ¹² impediat, neque crebram sitim faciat.

4. *Ipsa*] In Cod. Mediceo I. supra extremam litteram hujus vocis posita est *e*, ut legatur *ipse*; sicut in aliis MSS. legitur, atque in libris omnibus editis ante Lindenium.

5. *Rufo quodam, & sanguine*] Lege Hippocratis Prognost. & Coac. Praenotion. 390. Constantinus existimat tollendam esse particulam *&*; neque sane extat in MSS. Mediceis III. & VI. Omittitur etiam a Lindenio; sed cum Hippocraticae sententiae & veri detrimento, ut mihi quidem videtur.

6. *Edatur*] Lindenius leg. *sedetur*; ut est in quodam Constantini Codice, & in Mediceis omnibus, praeter primum, in quo *edatur*.

7. *Salus ei facilis*] Cod. Medic. I. habet *salus facilis est*.

8. *At*] Al. *&*.

(9) *Quae contra se cutem non afficiunt*] Hippocrates in Prognost. *quae nihil cum externa sede communicant*. Quod ad formam dicendi attinet, saepe Celsus praepositionem *contra* similiter usurpat, modo casu adjecto, modo sine illo. Lib. 4.

c. 8. *contra id scalpello aperiunt*; & cap. 3: *animadvertere oportet quo loco malum sit: solet enim contra id tumere*; lib. 8. cap. 8. *Si acuta fragmenta sunt, incidi contra cutis debet*. Quare locum hunc sine causa Critici perterritant; existimantes Celsum illam quoque Hippocraticae sententiae partem attigisse, *in se contrahuntur*. Itaque Pantinus & Constantinus *contractae* legendum putant, pro *contra se*; Lindenius leg. *conclusae*; quod est a Scaligero; MSS. nostri omnes habent *contra se*.

10. *Et unius coloris*] Expressit vocem *ἑνέχρους*; qua Hippocrates usus est in Prognostico. Codices Medicei nihil variant, praeterquam quod primus omittit particulam *&*. Lindenius leg. *& unius modi*.

11. *Tantulam*] Ita in Mediceo I. nonnullisque Vaticanis Codicibus, & in Edd. Caesarii & Pantini. Al. leg. *tantulum*; Lindenius, ut malebat Constantinus, *tantillam*.

12. *Neque cibum*] Lindenius interjicit *tantulum*: sed praeter rem, ut notat Morgagnus.

ciat. Alvus in hac valetudine ea tuta est, quae quotidie coacta, eaque convenientia iis, quae assumuntur, reddit; corpus id, quod minime tenue, maximeque lati pectoris atque fetosi est, cujusque cartilago exigua, & carnosâ est. Super tabem si mulieri suppressa quoque¹³ menstrua fuerunt, & circa pectus atque scapulas dolor mansit, subitoque sanguis erupit, levâri morbus solet: nam & tussis minuitur, & sitis atque febricula¹⁴ desinunt. Sed iisdem fere, nisi redit sanguis, vomica erumpit; quae quo cruentior, eo melior est. Aqua autem inter cutem minime terribilis est, quae nullo antecedente morbo coepit; deinde, quae longo morbo supervenit: utique, si firma viscera sunt; si spiritus facilis; si nullus dolor; si sine calore corpus est, aequaliterque in extremis partibus macrum est; si venter mollis; si nulla tussis; nulla sitis; si lingua, ne per somnum quidem, inarescit; si cibi cupiditas est; si venter medicamentis movetur; si per se excernit mollia & figurata; si extenuatur¹⁵; si urina, & vini mutatione, & epotis aliquibus medicamentis mutatur; si corpus sine lassitudine est, & morbum facile sustinet¹⁶: siquidem in quo omnia haec sunt, is ex toto tutus est; in quo plura ex his sunt, is in bona spe est. Articulorum vero vitia, ut podagrae chiragraeque, si juvenes tentarunt, neque callum induxerunt, solvi possunt: maximeque torminibus leniuntur, & quocumque modo¹⁷ venter fluit. Item morbus comitialis ante pubertatem ortus, non aegre finitur: & in quo ab una parte corporis venientis accessionis sensus incipit, optimum est a manibus pedibusve initium fieri; deinde, a lateribus; pessimum inter haec, a capite. Atque in his quoque ea maxime profunt, quae per dejectiones excernuntur. Ipsa autem dejectio sine ulla noxa est, quae sine febre est; si celeriter desinit; si contrectato¹⁸ ventre nulus

13. *Suppressa quoque*] Ita ex Cod. Medic. I. Codices alii MSS. habent quoque *oppressa*; libri omnes vulgati quoque *suppressa*.

14. *Febricula*] Alii omnes leg. *febriculae*. Ego ita reposui ex Cod. Medic. I.

15. *Si extenuatur*] Scilicet venter. De corpore quod alitur, intelligere videtur Lindenius, qui leg. *si non extenuatur*: sed sequendus non est. Nam Codd. Medicei & Vaticani non habent particulam *non*; aptaque haec sententia est, planeque idonea. *Id enim, quod extenuatur, medicinam sentit*; ut est in lib. 3. cap. 21.

16. *Morbum facile sustinet*] Ex lib. 2. Praedict. Non improbat Pantinus vulgatam lectionem; attamen dubitat, num *morbum* perperam

descriptum sit; pro *motum*; quod *ταλαιπωρία* habeat Graecus Auctor; id est *laborem, fatigationem*, ut Interpretes reddunt. Atque ista mendi suspicio, Constantino satis firma, Lindenio autem adeo certa visa est, ut *motum* in contextum induxerit. Ego *morbum*, quod etiam in MSS. & Mediceis & Vaticanis inveni, omnino retinendum puto. Nam qui facile morbum sustinet, laborem quoque videtur non difficulter sustinere posse.

17. *Et quocumque modo*] Ita in Edit. Constantini & in MSS. fere omnibus. Medicus I. habet *ex quocumque modo*; ut al. legunt. Lindenius edidit, *ex si quocumque modo*.

18. *Contrectato*] In MSS. Mediceis & in Edi-

lus motus ejus sentitur; si extremam alvum spiritus sequitur. Ac ne tormina quidem¹⁹ periculosa sunt, si sanguis & strigmenta²⁰ descendunt, dum febris ceteraeque accessiones hujus morbi absint: adeo ut etiam gravida mulier, non solum reservari²¹ possit, sed etiam partum reservare. Prodestque in hoc morbo, si jam aetate aliquis processit. Contra, intestinorum laevis a teneris aetatibus depellitur; utique, si ferri urina, & ali cibo corpus incipit. Eadem aetas prodest & in coxae dolore, & humerorum, & in omni resolutione nervorum. Ex quibus coxa, si sine torpore est, si leviter friget; quamvis magnos dolores habet, tamen & facile & mature sanatur: resolutumque membrum, si nihilo minus alitur, fieri sanum potest. Oris resolutio etiam alvo cita finitur. Omnisque dejectio lipienti prodest. At varix ortus, vel per ora venarum subita profusio sanguinis, vel tormina, insaniam tollunt. Humerorum dolores, qui ad scapulas vel manus tendunt, vomitu atrae bilis solvuntur: & quisquis dolor deorsum tendit, sanabilior est. Singultus sternutamento²² finitur. Longas dejectiones supprimit vomitus. Mulier sanguinem vomens, profusis menstruis, liberatur. Quae menstruis non purgatur, si sanguinem ex naribus fudit, omni periculo vacat. Quae locis laborat, aut difficulter partum edit, sternutamento levatur. Aestiva quartana fere brevis est. Cui calor & tremor est, saluti delirium est. Lienosis bono tormina sunt. Denique ipsa febris, quod maxime mirum videri potest, saepe praesidio est. Nam & praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt, finit; & jecinoris dolori²³ succurrit; & nervorum distentionem rigoremque, si postea coepit, ex toto tollit; & ex difficultate urinae morbum tenuioris intestini ortum, si urinam per

Editionibus antiquis *contracto*. Lindenius reposuit *contractato*; quemadmodum Pantinus & Constantinus corrigendum monuerant.

19. *Ac ne tormina quidem*] Loculus hic egregie a Lindenio restitutus est. Nam antea sic legebatur: *Acria tormina quidem periculosa non sunt*. In MSS. Mediceis ceteris habetur: *Acria tormina quidem periculosa sunt*; in primo autem non *Acria*, sed *Agne*; scilicet *Ac ne*. Nam harum litterarum C & G, altera pro altera saepe invenitur in antiquis Codicibus, ut jam pridem Critici animadverberunt.

20. *Strigmenta*] Codices Medicei alii *strigmata*; al. *stigmata*: & deinde *dum febris*. Primus *stricmenta*, & *cum febris*.

21. *Reservari*] Constantinus mallet *servari*; Lindenius leg. *conservari*. Ego veterum Codi-

cum auctoritatem sequor.

22. *Sternutamento*] *Sternumento* tum hic, tum infra habet Codex Medic. I. in quo haec varietas alibi quoque reperitur, neque tamen ubique. Id semel adnotasse satis fit. Atque alicubi habet *sternutamentum*, sed syllaba *ta* expungitur. Quod illorum sententiae favet, qui *sternumentum* rectius dici putant.

23. *Jecinoris dolori*] Lib. 2. cap. 11. *nec posse vehementi malo, nisi aequae vehemens auxilium succurrere*; lib. 4. c. 11. *neque tamen ulli morbo minori momento succurritur*. Et omnino Celso familiaris est constructio haec. Al. omnes leg. *in jecinoris dolore*. Ego ita reposui ex Cod. Medic. I. in quo tamen supra extremam litteram vocis *dolori* ponitur littera *s*, ut legatur *doloris*.

per calorem movet, levat. At dolores capitis, quibus oculorum caligo, & rubor cum quadam frontis prurigine accedunt, sanguinis profusione, vel fortuita, vel etiam petita, summoventur. Si capitis, ac frontis dolores ex vento, vel frigore, aut aestu sunt, gravedine & sternutamentis finiuntur. Febrem autem ardentem, quam Graeci *καυσώδη*.²⁴ vocant, subitus horror exsolvit. Si in febre aures obtusae sunt, si sanguis e naribus fluxit, aut venter resolutus est, illud malum definit ex toto. Nihil plus adversus surditatem, quam biliosa alvus potest. Quibus in fistula urinae minuti abscessus²⁵, quos *Φύματα* Graeci vocant, esse coeperunt, iis, ubi pus ea parte profluxit, sanitas redditur. Ex quibus cum pleraque per se proveniant, scire licet, inter ea quoque²⁶, quae ars adhibet, naturam plurimum posse.

Contra, si caput febre continenti dolet²⁷, neque quidquam reddit, malum atque mortiferum est; maximeque id periculum est pueris, a septimo anno ad quartumdecimum. In pulmonis morbo, si sputum primis diebus non fuit, deinde a septimo die coepit, & ultra septimum mansit, periculosum est; quantoque magis mistos, neque inter

1e

24. *Καυσώδη*] Al. *καύσωνα*; al. *καύσον*. Editio I. & aliae vetustissimae *causoden*. In Cod. Medic. I. *ΚΑΥCΩΔΗΝ*; in aliis *ΚΑΥCΩΘΕΝ*; in aliis *ΚΑΥΩΘΕΝ*. Ego secutus sum Ruellium, Stephanum, & Lindenium.

25. *Minuti abscessus*] Ante Lindenium legebatur; *uti minuti abscessus*; & ita est in Cod. Medic. I. Particula *uti* a Lindenio expulsa est, neque habetur in reliquis Mediceis Codicibus. Sed in iis & in Aldina Edit. est *apices*, pro *abscessus*. Deinde Editiones vetustiores cum Codice Medic. I. habent *ΘΥΝΑΤΑ*, vel *thynata*, pro *Φύματα*: abest autem a Codice vox Graeci, quae consequitur. Verum haec explicatio, quos *Φύματα* Graeci vocant, etsi inde petita, unde haec sententia sumpta est, id est ex Hippocrate Sect. 4. Aphor. 81. fortasse tamen Celsi non est. Nam ex iis, quae ad lib. 5. cap. 18. Sect. 19. & alibi adnotabo, facile erit intelligere; fuisse aliquem, qui pluribus in locis huiusmodi interpretationem margini adscripsit, ubi in textu latinam vocem *tuberculum* apud Celsum invenit.

26. *Inter ea quoque*] Lindenius omittit *quoque*; quod exstat in MSS. Codicibus.

27. *Si caput febre continenti dolet*] Verbum *reddit*, quod postea sequitur, ut habent omnes libri veteres, ostendit vitium aliquod hic sub-

esse. Lindenius pro *reddit* reponit *remittit*. Ego Pantino accedo, qui putat *vesica* reponendum esse pro *caput*. Conjecturam suam confirmat ex ordine, quo Celsus morbos digessit in priore capitis parte, quem ordinem fere servat etiam in posteriore, quae hic incipit: prior autem pars incipit his verbis: *Ex vesica dolenti*. Deinde ex eo probat, quod & haec & quae in prima parte his respondent, manifesto deprehenduntur esse ex uno eodemque Hippocratis loco; videlicet ex illo Prognostici: *Vesicae tum durae, tum dolentes* &c. aut ex Coac. Praenot. 475. His ego tertium argumentum addo a MSS. petitum, in quibus omnibus est: *Contra si caput febre continenti dolet*. Vides syllabam *si* dumtaxat deesse, quae inter ultimam syllabam vocis *si*, & priorem vocis *caput* interjecta, *vesica* cum iis conficiat. Ea syllaba, cum diffugiante atramento, vel alia de causa, minus appareret, ex ea aliquis fecit *caput*. Omnino legendum: *Contra si vesica febre continenti dolet*, vel, quo modo Lindenius edidit: *in febre continenti dolet*. Vox etiam neque, quae continuo sequitur, corrupta fortasse videatur ex *nec venter*: ita enim exprimeretur illud ex Coacis loc. cit. *alvus his nihil admodum reddit*. Sustineri tamen potest communis lectio, MSS. nihil variantibus.

se diductos colores habet, tanto deterius. Et tamen nihil pejus est, quam sincerum id edi; five rufum est, five cruentum, five album, five glutinosum, five pallidum, five spumans: nigrum tamen pessimum est. In eodem morbo periculosa sunt tussis, destillatio; etiam, quod alias salutare habetur, sternutamentum: periculosissimumque est, si haec secuta subita dejectio est. Fere vero quae in pulmonis, eadem in lateris doloribus, & mitiora signa, & asperiora esse consueverunt. Ex jecinore si pus cruentum exit, mortiferum est. At ex suppurationibus eae pessimae sunt, quae intus tendunt, sic ut exteriorem quoque cutem decolorent: ex iis deinde, quae in exteriorem partem prorumpunt, quae maximae²⁸, quaeque planissimae sunt. Quod si, ne rupta quidem vomica, vel pure extrinsecus emissio, febris quievit, aut quamvis quieverit, tamen repetit; item si sitis est, si cibi fastidium, si venter liquidus, si pus est lividum & pallidum; si nihil aeger excreat nisi pituitam spumantem, periculum certum est. Atque ex iis quidem suppurationibus, quas pulmonum morbi concitarunt, fere senes moriuntur; ex ceteris juniores. At in tabe sputum mistum purulentum, febris assidua, quae & cibi tempora eripit, & siti affligit, in corpore tenui periculum subesse testantur²⁹. Si quis etiam in eo morbo diutius traxit, ubi capilli fluunt; ubi urina quaedam araneis similia subsidentia³⁰ ostendit, atque in his odor foedus est³¹; maximeque ubi post haec orta dejectio est, protinus moritur: utique si tempus autumnus est, quo fere, qui cetera parte anni traxerunt, resolvuntur. Item pus exspuissse in hoc morbo, deinde ex toto spuere desiissse, mortiferum est. Solent etiam in adolescentibus³² ex eo morbo vomicae fistulaeque ori-

ri;

28. *Prorumpunt, quae maximae*] Editiones princeps Florentina, & duae vetustissimae ann. 1493. 1497. & Juntina habent *prorumpit* pro *prorumpunt*: quibuscum utraque Caesarii facit, & Lindeniana quoque. Sed in hac in erratis locus hic corrigitur inserta particula *tum*, ante *quae*; quam lectionem secutus est Almelveenius. In MSS. Medicis & in quibusdam Vaticanis post *prorumpunt* additur ex glossmate *eae pessimae* (in Medic. I. *haec sepiissime*.)

29. *Testantur*] Ita ex Cod. Medic. primo. *Al. testatur*.

30. *Subsidentia*] Celsus videtur legisse ut habent etiam vulgati libri, *ὑπισπύνας*, apud Hippocratem in Prognost. ubi alii cum Galeno legunt *ὑπισπύνας*; & ideo, pro *subsidentia*, quidam malunt, ut scribit Constantinus, *insidentia*. Lindenius leg. *superfidentia*: sed contra veteres libros,

quos ego quidem viderim.

31. *Atque in his odor foedus est*] Hoc Pantinus non urinae, sed sputo congruere existimat, propter Aphorismum Hippocratis II. Sect. 5. Itaque pro *in his* fortasse legendum *in sputis*, ut Constantinus malebat, & ut edidit Lindenius. Haesitabit tamen quicumque considerabit locum illum lib. 3. cap. 22. *quidquid excreatum est, si in ignem impositum, mali odoris est: itaque qui de morbo dubitant, hac nota utuntur*. Videtur enim Celsus pro mortis indicio tale sputum non habere, cum id notari dicat, etiam cum adhuc de morbo dubitari potest: ideoque re nondum desperata. Sed nimirum exitiale signum evadit, ubi alia, quae hic exponuntur, accedunt. Cum tamen *his* invenerim in omnibus MSS. non ausim verba in textu mutare.

32. *Solens etiam in adolescentibus &c.*] Lindenius

H

ri; quae non facile sanescunt, nisi si multa signa bonae valetudinis subsecuta sunt. Ex reliquis vero minime facile sanantur virgines, aut eae mulieres, quibus super tabem ³³ menstrua suppressa sunt. Cui vero sano subitus dolor capitis ortus est, dein somnus oppressit, sic ut ster-
tat, neque expergiscatur, intra septimum diem pereundum est; magis, cum alvus cita non antecesserit, si palpebrae ³⁴ dormientis non coeunt, sed album ³⁵ oculorum apparet. Quos tamen ita mors sequitur, si id malum non est febre discussum. At aqua inter cutem, si ex acuto morbo coepit, ad sanitatem raro perducitur: utique si contraria iis, quae supra posita sunt, subsequuntur. Aequae in ea quoque tussis spem tollit: item, si sanguis sursum deorsumque ³⁶ erupit, & aqua medium corpus implevit. Quibusdam etiam in hoc morbo tumores oriuntur, deinde desinunt, deinde rursus assurgunt. Hi tutiores quidem sunt, quam qui supra comprehensi sunt, si attendunt ³⁷; sed fere fiducia secundae valetudinis opprimuntur. Illud jure aliquis mirabitur, quomodo quaedam simul & affligant nostra corpora, & parte aliqua tueantur. Nam, si aqua inter cutem quem implevit, si in magno abscessu multum puris coit, simul id omne effudisse, aequae mortiferum est, ac si quis sani corporis vulnere factus exsanguis est. Articuli vero cui sic dolent ³⁸, ut super eos ex callo quaedam tubercula innata sint, numquam liberantur: quaeque eorum vitia vel in senectute coeperunt, vel in senectutem ab adolescentia pervenerunt, ut aliquando leniri possunt, sic numquam ex toto finiuntur. Morbus quoque comitialis post annum quintum & vicesimum ortus aegre curatur; multoque acrius is, qui post quadragesimum annum coepit; adeo ut in ea aetate aliquid in natura spei, vix quidquam in medicina sit. In eodem morbo, si simul totum corpus afficitur, neque ante in partibus aliquis venientis mali sensus est, sed ho-
mo

nius leg. *Solet etiam in adolescentibus is morbus, ex vomica, fistulae oriri: qui* &c. fortasse rectius: certe in sententiam Auctoris lib. 2. Praedict. Nititur Lindenii lectio conjectura Constantini: vellem probato aliquo codice. Nostri aliter habent.

33. *Quibus super tabem*] Eodem modo loquitur in prima hujus capitis parte: *super tabem si mulieri suppressa quoque menstrua fuerunt*; ut animadvertit Rondeus. Lindenius leg. *quibus supervenit tubus, quod menstrua suppressa sint*, cui non veteres libros favere video, sed Constantini conjecturam, ductam ex modo citato Praedict. libro.

34. *Cum alvus cita non antecesserit, si palpebrae*] Al. *si enim alvus cita* &c. ut legitur in Cod. Me-

dic. I. in quo tamen apparet primo fuisse *cum*; id postea mutatum in *eum*. Lindenius leg. *si, cum alvus cita non antecesserit, palpebrae*; quemadmodum Constantinus corrigendum putabat. Ego ita reposui ex reliquis Mediceis Codicibus.

35. *Sed album*] Sic in Edit. Lindenii. Antea legebatur *si album*.

36. *Deorsumque*] Lindenius, *deorsumve*.

37. *Attendunt*] Edit. Constantini *attenditur*; at in margine *attendunt*. Ita edidit Lindenius, & ego in multis MSS. inveni. Alii legunt *attenduntur*, ut est in Medic. I.

38. *Cui sic dolent*] Ita ex Cod. Medic. I. atque ex Edit. Lindenii. Alii leg. *qui sic dolens*.

mo ex improvifo concidit, cujuscumque is aetatis est, vix fanefcit: fi vero aut mens laefa est, aut nervorum facta refolutio, medicinae locus non est. Dejectionibus quoque fi febris acceffit; fi inflammatio jocinoris, aut praecordiorum, aut ventris; fi immodica fitis; fi longius tempus; fi alvus varia; fi cum dolore est, etiam mortis periculum fubeft: maximeque, fi inter haec tormina vetera ³⁹ effe coeperunt. Isque morbus maxime pueros abfumit usque ad annum decimum: ceterae aetates facilius fufiinent. Mulier quoque gravida ejusmodi casu rapi potest; atque etiamfi ipfa convaluit, partum tamen perdit. Quin etiam tormina ab atra bile orfa mortifera funt; aut fi sub his, extenuato jam corpore, subito nigra alvus profluxit. At intestinorum laevis periculofior est, fi frequens dejectio est; fi venter omnibus horis & cum sono ⁴⁰ & sine hoc profluit; fi fimiliter noctu & interdiu; fi quod excernitur, aut crudum est, aut nigrum, & praeter id, etiam laeve, & mali odoris; fi fitis urget; fi post potionem urina non redditur (quod evenit, quia tunc liquor omnis non in vesicam, sed in intestina descendit) fi os exulceratur, rubet facies ⁴¹, & quasi maculis quibusdam colorum omnium distinguitur; fi venter est quasi fermentatus, pinguis atque rugofus; fi & cibi cupiditas non est. Inter quae cum evidens mors fit, multo evidentior est, fi jam longum ⁴² quoque id vitium est; maxime etiam fi ⁴³ in corpore senili est. Si vero in tenuiore intestino morbus est, vomitus, singultus, nervorum distentio, delirium, mala funt. At in morbo arquato, durum fieri jecur, perniciosissimum est. Quos lienis male habet, fi tormina prehenderunt, deinde versa ⁴⁴ funt vel in aquam inter cutem, vel in intestinorum laevitatem, vix ulla medicina periculo subtrahit. Morbus intestini tenuioris nisi resolutus est ⁴⁵, intra

39. *Vetera*] Vox haec vacare videtur, & ab aliquo inducta esse, qui sensum horum verborum non attigit. Mihi talis esse videtur: si cum ceteris malis tormina quoque dejectionibus accedant. Lib. 4. cap. 19. de dejectione: *uno die fluere alvum saepe pro valetudine est; atque etiam pluribus, dum febris absit, & intra septimum diem id conquiescat &c.* Verum spatium periculofum est: interdum enim tormina ac febriculas excitat. Huic autem dicendi formae, tormina esse coeperunt, fimilis est quae supra in hoc ipso capite habetur: *in fistula urinae minuti abscessus esse coeperunt.*

40. *Cum sono*] Olim legebatur *cum somno*; mendose, ut ostendunt Graeca verba *ἐν ψέφῳ*. Auctoris lib. 2. Praedict. Locum restituit Lindenius, praecedentibus conjectura sua Pantino & Constantino.

41. *Rubet facies*] Vulgo *fi rubet facies*. Sed particula *fi* non est in MSS. Mediceis, nisi alia manu in I. & IV.

42. *Longum*] Caesar. & Linden. *in longinquum*.

43. *Maxime etiam si*] Ego & Lindenius prius Editiones secuti sumus. Al. leg. *maximeque si etiam*, ut est in MSS. Mediceis, praeterquam in primo, qui habet: *id maxime etiam si*.

44. *Versa*] Ita in Editione Aldina, & in Codicibus Manuscriptis, exceptis Medic. I. & Vatic. qui habent, ut alii leg. *inversa*. Lindenius leg. *conversa*, ut malebat Constantinus.

45. *Nisi resolutus est*] Hippocratis sententiam Aphor. 44. sect. 6. integram habebis, ut monet Foessius, si haec cum iis conjunges, quae Celsus scribit in priore parte hujus capituli: *ex difficultate urinae morbum tenuioris intestini ortum, si urina*

tra septimum diem occidit. Mulier ex partu, si cum febre vehementibus etiam & assiduus capitis doloribus premitur, in periculo mortis est. Si dolor atque inflammatio est in iis partibus, quibus viscera continentur, frequenter spirare, signum malum est. Si sine causa longus dolor capitis est, & in cervicem ac scapulas transit, rursusque in caput revertitur, aut a capite ad cervicem scapulasque pervenit, perniciosus est: nisi vomitum aliquam excitavit, sic ut pus extussiretur ⁴⁶; aut nisi sanguis ex aliqua parte prorupit; aut nisi in capite multa porrigo ⁴⁷, totove corpore pustulae ortae sunt. Aequè magnum malum est, ubi torpor atque prurigo pervagantur, modo per totum caput ⁴⁸, modo in parte; aut sensus alicujus ibi quasi frigoris est; eaque ad summam quoque linguam perveniunt. Et cum in iisdem abscessibus ⁴⁹ auxilium sit, eo tamen difficilior sanitas est, quo minus saepe sub his malis illi subsequuntur. In coxae vero doloribus, si vehemens torpor est, frigescitque crus & coxa; alvus, nisi coacta non reddit, idque quod excernitur, mucosum est; jamque aetas ejus hominis quadragesimum annum ⁵¹ excessit; is morbus erit longissimus, minimumque ⁵² annuus; neque finire poterit, nisi aut vere, aut autumno. Difficilis aequè curatio est, in eadem aetate, ubi humerorum dolor vel ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit, torporemque & dolorem creat, neque bilis vomitu levatur ⁵³. Quacumque vero parte corporis membrum aliquod resolutum est, si neque movetur, & emacrescit, in pristinum habitum non revertitur; eoque minus, quo vetustius id vitium est, & quo magis in corpore senili est. Omnique resolutioni nervorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems & autumnus: aliquid sperari potest vere & aestate. Isque morbus mediocris vix sanatur, vehemens sanari non potest. Omnis etiam dolor minus medicinae patet ⁵⁴, qui sursum pro-

ce-

nam per calorem movet, levat; scilicet febris. Lindenius multa hic inferit, pleraque ex conjectura Constantini: ex urinae difficultate, nisi febre resolutus est.

46. Sic ut pus extussiretur] Lindenius leg. sic ut pus extussatur; supra autem excitat; infra prorumpit.

47. Porrigo] Sic legendum cum Lindenio ex Auctore lib. 2. Praedict. & ex fide Cod. Medic. I. Alii leg. prurigo; quod ortum videtur ex mendo in quibusdam MSS. insidente, ut in Medic. III. qui habet prurigo.

48. Modo per totum caput] Totum hoc deest in Cod. Medic. I.

49. In iisdem abscessibus] Quibus & in longo

dolore capitis. Sic recte explicat Constantinus. Aliter Lindenius, qui leg. in iisdem ex abscessibus.

50. Alvus] Al. Aldinam Edit. secuti, alvusque.

51. Quadragesimum annum] Cod. Medic. I. quadraginta annos.

52. Minimumque] Sic in Edit. Lindenii, & in margine Constantinianae, tum hic, tum lib. 3. cap. 4. minimum pars dimidia. Alii leg. minimeque & minime; ut in MSS. quoque Mediceis inveni.

53. Levatur] Scilicet dolor. Lindenius levata est; quod quidem in MSS. fere omnibus habetur; sed minus probandum est. In Medic. II. & Vatic. VI. levatur.

54. Patet] Lindenius, parat; & ita in quo-

cedit. Mulieri gravidæ si subito mammae emacuerunt, abortus periculum est. Quæ neque peperit, neque gravida est, si lac habet, a menstruis defecta est. Quartana autumnalis " fere longa est; maximeque, quæ coepit hieme appropinquante. Si sanguis profluxit, deinde secuta est dementia cum distentione nervorum, periculum mortis est: itemque, si medicamentis purgatum, & adhuc inanem, nervorum distentio oppressit; aut si in magno dolore, extremæ partes frigent. Neque is ad vitam redit, qui ex suspendio, spumante ore, detractus est. Alvus nigra, sanguini atro similis, repentina, sive cum febre, sive etiam sine hac est, , pernicio'a est.

IX. Cognitis indiciis, quæ nos vel spe consolentur, vel metu terreant, ad curationes morborum transeundum est. Ex quis quaedam communes sunt, quaedam propriæ: communes, quæ pluribus morbis opitulantur; propriæ, quæ singulis. Ante de communibus dicam: ex quibus tamen quaedam non aegros solum, sed sanos quoque sustinent; quaedam in adversa tantum valetudine adhibentur. Omne vero auxilium corporis, aut demit aliquam materiam, aut adjicit, aut evocat, aut reprimat, aut refrigerat, aut calefacit, simulque aut durat, aut mollit. Quaedam non uno modo tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adjuvant. Demitur materia, sanguinis detractio, cucurbitula, dejectione, vomitu, frictione, gestatione, omnique exercitatione corporis, abstinentia, sudore. De quibus protinus dicam.

X. Sanguinem, incisa vena, mitti novum non est: sed nullum pene morbum esse, in quo non mittatur, novum est. Item, mitti junioribus, & foeminis uterum non gerentibus, vetus est: in pueris vero idem experiri, & in senioribus, & in gravidis quoque mulieribus, vetus non est: siquidem antiqui, primam ultimamque aetatem sustinere non posse hoc auxilii genus judicabant; persuaserantque sibi, mulierem gravidam, quæ ita curata esset, abortum esse facturam. Postea vero usus ostendit, nihil in his " esse perpetuum, aliasque potius observa-

tio-

dam Codice invenit Constantinus. Ego in Mediceis inveni patet; ut alii omnes legunt. Etiam lib. 7. cap. 7. sect. 15. *Lata etiam capita vix medicinae patent*: Constantinus in margine habet *parent*, sed sine Codicis testimonio. Ubi notanda est Lindenii inconstantia: nam veterem lectionem retinet. Ceterum *patere medicinae* dictum est, ut *patere morbis* lib. 2. cap. 1.

55. *Quartana autumnalis*] Communiter legitur: *Quartana aestiva brevis, autumnalis &c.* Sed Lindenius tollit illud membrum, *Aestiva quartana*

fere brevis est, in prioris hujus capituli parte: ne idem hic frustra repetatur. Ego duo verba *aestiva brevis* hinc sustuli ex fide Codicis Medic. I. membrum vero a Lindenio ejectum, ex eodem Codice & Mediceis ceteris retineo; ut inter notas, quæ bonam in morbis spem ostendunt, ea quoque locum obtineat.

56. *Sine hac est*] Quidam cum Egnatio omitunt *est*.

57. *In his*] Al. *ex his*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I.

tiones adhibendas esse, ad quas dirigi curantis consilium debeat. Inter-
est enim, non quae aetas sit, neque quid in corpore intus geratur,
sed quae vires sint. Ergo si juvenis imbecillus est, aut si mulier, quae
gravida non est, parum valet, male sanguis mittitur ⁵⁸: emoritur enim
vis, si qua supererat, hoc modo erepta ⁵⁹. At firmus puer, & robustus
senex, & gravida mulier valens, tuto curatur ⁶⁰. Maxime tamen in his
medicus imperitus falli potest: quia fere minus roboris illis aetatibus
subest; mulierique praegnantis post curationem quoque viribus opus est,
non tantum ad se, sed etiam ad partum sustinendum. Non quidquid
autem ⁶¹ intentionem animi & prudentiam exigit, protinus ejiciendum
est; cum praecipua in hoc ars sit, quae non annos numeret, neque
conceptionem solam videat, sed vires aestimet, & ex eo colligat,
possit necne superesse, quod vel puerum, vel senem, vel in una mu-
liere duo corpora simul sustineat. Interest etiam inter valens corpus,
& obesum; inter tenue, & infirmum: tenuioribus magis sanguis, ple-
nioribus magis caro abundat. Facilius itaque illi detractionem ejusmodi
sustinent; celeriusque ea, si nimium est pinguis, aliquis ⁶² affligitur.
Ideoque vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur.
Neque solum ⁶³ haec considerata sunt, sed etiam morbi genus quod
sit: utrum superans, an deficiens materia laeserit; corruptum corpus
sit, an integrum. Nam si materia vel deest, vel integra est, istud
alienum est: at si vel copia sui male habet, vel corrupta est, nullo
modo melius succurritur. Ergo vehemens febris, ubi rubet corpus,
plenaque venae tument, sanguinis detractionem requirit: item visce-
rum morbi, nervorumque resolutio, & rigor, & distentio: quidquid
denique fauces difficultate spiritus strangulat: quidquid subito supprimit
vocem; quisquis intolerabilis dolor est; & quacumque de causa ruptum
aliquid intus atque collisum est: item malus corporis habitus, omnes-
que acuti morbi, qui modo, ut supra dixi, non infirmitate, sed onere

no-

58. *Mittitur*] *Emittitur* omnes legunt prae-
ter Lindenium.

59. *Si qua supererat, hoc modo erepta*] Ita in
Cod. Med. I. Pro *si qua*, Lindenius habet *si*
quae. Al. *si quae supererat hoc modo erepta est*.
Al. *si quae his supererat & hoc modo erepta est*.

60. *Curatur*] In libris impressis *curantur*. In
Edit. Lindenii *sic curantur*. Ego secutus sum
Codices MSS. In Mediceo I. *curantur* est a Pa-
lavinio.

61. *Non quidquid autem &c.*] Sic restitui
locum hunc ex Cod. Medic. I. Alit leg. *Non*

quidquid autem (quidam cum Caesario aut) *inten-
tionem animi aut prudentiam exigit, protinus facien-
dum est*: Lindenius: *Non, quicquid aut inten-
tionem animi, aut prudentiam exigit, protinus ejicien-
dum est*.

62. *Si nimium est pinguis, aliquis*] Al. omit-
tunt *aliquis*; Egnatius habet *quis*; Lindenius leg.
qui nimium est pinguis, affligitur.

63. *Neque solum*] Ita in Cod. Med. I. & in
Editione Lindenii; & recte quidem. Al. *Neque*
enim solum.

nocent. Fieri tamen potest, ut morbus quidem id desideret, corpus autem vix pati posse videatur: sed si nullum tamen appareat aliud auxilium, periturusque sit qui laborat, nisi temeraria quoque via fuerit ad-
 jutus; in hoc statu boni medici est ostendere, quam nulla spes sit ⁶⁴ sine sanguinis detractioe, faterique, quantus in hac ipsa ⁶⁵ metus sit: & tum demum, si exigetur, sanguinem mittere. De quo dubitare in ejus-
 modi re non oportet: satius est enim anceps auxilium experiri, quam nullum. Idque maxime fieri debet, ubi nervi resoluti sunt; ubi subito aliquis obmutuit; ubi angina strangulatur; ubi prioris febris accessio pene confecit, paremque subsequi verisimile est, neque eam ⁶⁶ videntur sustinere aegri vires posse. Cum sit autem minime crudo sanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum est: neque enim semper concoctionem res expectat. Ergo si ex superiore parte aliquis decidit, si contusus est, si ex aliquo subito casu sanguinem vomit; quamvis paulo ante sumpsit cibum; tamen protinus ei demenda materia est, ne, si sub-
 federit, corpus affligat. Idemque etiam in aliis casibus repentinis, qui strangulabunt, dictum erit. At si morbi ratio patiatur, tum demum nulla cruditatis suspicione remanente id fiet. Ideoque ei rei videtur aptissimus adversae valetudinis dies secundus, aut tertius. Sed ut ali-
 quando etiam primo die sanguinem mittere necesse est, sic numquam utile post diem quartum est, cum jam spatio ipso materia & exhausta est, & corpus corripit ⁶⁷: ut detractio imbecillum id facere possit, non possit integrum. Quod si vehemens febris urget, in ipso impe-
 tu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est ⁶⁸; si non decrescit, sed crescere desit, neque speratur remissio, tum quoque, quamvis pejor, sola tamen occasio non o-
 mittenda est. Fere etiam ista medicina, ubi necessaria est, in biduum dividenda est: satius est enim, primum ⁶⁹ levare aegrum, deinde per-
 purgare, quam simul omni vi effusa fortasse praecipitare. Quod si in pure quoque aquaque ⁷⁰, quae inter cutem est, ita respondet ⁷¹, quan-
 to

64. *Nulla spes sit*] Vulgo verbum *si* transponitur post vocem *detractioe*; non item in Cod. Medic. I.

65. *In hac ipsa*] Vulgo additur *re*; quam ego vocem sustuli ex fide Codicis modo allati.

66. *Eam*] Legitur *eandem* in omnibus libris, praeterquam in Edit. Lindenii & in MSS. Medic. I. & Vatic. VI.

67. *Et exhausta est, & corpus corripit*] In Editione Lindenii & in margine Constantinianae: *vel exhausta est, vel corpus corripit.* Al. omnes leg. *& exhausta est & corpus corripit*; ut Codic-

ces MSS. habent.

68. *Expectanda ergo remissio est*] Locus hic ita legitur in Edit. Lindenii: *expectanda ergo intermissio est: si non decredit, cum crescere desit: si neque remissio speratur, tunc quoque &c.* reclamantibus MSS. & Mediceis & Vaticanis, & ratione ipsa, ut Morgagnus ostendit.

69. *Primum*] Ante Caesarium legebatur *in primum*, ut & in Codicibus Mediceis legitur; sed in vetustiori *in primo*.

70. *In pure quoque, aquaque*] Haec verba respiciunt locum illum cap. 8. *sive aqua inter cutem*

to magis necesse est in sanguine respondeat? Mitti vero is debet, si totius corporis causa fit, ex brachio; si partis alicujus, ex ea ipsa parte, aut certe quam proxima: quia non ubique mitti potest, sed in temporibus, in brachiis, juxta talos. Neque ignoro, quosdam dicere, quam longissime sanguinem inde, ubi laedit, esse mittendum: sic enim averti materiae cursum; at illo modo in id ipsum, quod gravat⁷², evocari. Sed id falsum est⁷³: proximum enim locum primo exhaurit; ex ulterioribus autem eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur; ubi is suppressus est, quia non trahitur, ne venit quidem. Videtur tamen usus ipse docuisse, si caput fractum est, ex brachio potius sanguinem esse mittendum; si quod in humero vitium est, ex altero brachio: credo, quia si quid parum cesserit, opportuniore eae partes injuriae sunt, quae jam male habent⁷⁴. Avertitur quoque interdum sanguis, ubi alia parte prorumpens, alia emittitur: definit enim fluere qua nolumus⁷⁵, inde objectis quae prohibeant, alio dato itinere. Mittere autem sanguinem cum sit expeditissimum, usum habenti; tamen ignaro difficillimum est. Juncta enim est vena arteriis, his nervi: ita, si nervum scalpellus attingit, sequitur⁷⁶ nervorum distentio, eaque hominem crudeliter consumit. At arteria incisa neque coit, neque sanescit; interdum etiam, ut sanguis vehementer erumpat, efficit. Ipsius quoque venae, si forte praecisa est, capita comprimuntur, neque sanguinem emittunt. At si timide scalpellus demittitur, summam cutem lacerat, neque venam incidit. Nonnumquam etiam ea latet, neque facile reperitur. Ita multae res id difficile inscio faciunt, quod perito facillimum est. Incidenda ad medium vena est: ex qua cum sanguis erumpit, colorem ejus habitumque oportet attendere. Nam si is crassus & niger est, vitiosus est; ideoque utiliter effunditur: si rubet &

pellu-

quem implevit, sive in magno abscessu multum puris coit, simul id omne effudisse, aequè mortiferum est, ac si quis sani corporis vulnere factus exsanguis est. Locum ego restitui ex Codice Medic. I. in quo est: in pure quoq. aqua quoq. inter &c. Communiter legebatur: in cura quoque aquae. Itaque Rhodius aliiq. advertendum censebant locum hunc, ubi Celsus curam, si Diis placet, adhibuisset pro curatione.

71. *Ita respondet*] Al. *ista respondet.*

72. *Quod gravat*] Ita omnes libri antiqui. Lindenius leg. *quod gravatur.*

73. *Id falsum est*] Al. *id ipsum falsum est.* Ego sic restitui ex MSS. Mediceis & ex Edit. I.

74. *Quae jam male habent*] Sensus est: magis injuriam sentiunt eae partes, quae jam male habent. Sic enim lego ex Codice Mediceo I. & Edd. vetustioribus. Alii, vi vocis opportuniore non intellecta, leg. *quam quae jam male habent.* In MSS. quibusdam habetur: *quamquam jam male habent.*

75. *Nolumus*] Ita ex Medic. I. & aliquo alio MS. Codice; ut legit Lindenius quoque. Al. *volumus.*

76. *Attingit, sequitur*] Ex Cod. Medic. I. Alii vulgo leg. *attingit*; & pro *sequitur*, Lindenius, *sequetur.*

pellucet, integer est; eaque missio sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat; protinusque is supprimendus est. Sed id evenire non potest sub eo medico, qui scit ex quali corpore sanguis mittendus sit. Illud magis fieri solet, ut aequè niger assidue primo die ⁷⁷ profluat: quod quamvis ita est, tamen si jam satis fluxit, supprimendus est; semperque ante finis faciendus est, quam anima deficiat. Deligandumque brachium superimposito expresso ex aqua frigida penicillo: & postero die adverso medio digito ⁷⁸ vena ferienda ⁷⁹, ut recens coitus ejus resolvatur, iterumque sanguinem fundat. Sive autem primo, sive secundo die sanguis, qui crassus & niger initio fluxerat, & rubere, & pellucere coepit, satis materiae detractum est, atque quod superest, sincerum est: ideoque protinus brachium deligandum, habendumque ita est; donec valens cicatrix sit; quae celerrime in vena confirmatur.

XI. Cucurbitularum vero duo genera sunt; aeneum, & corneum. Aenea, altera parte patet, altera, clausa est: cornea, altera parte aequè patens, altera, foramen habet exiguum. In aeneam linamentum ardens conjicitur, ac sic ⁸⁰ os ejus corpori aptatur, imprimiturque, donec inhaereat. Cornea per se corpori imponitur; deinde, ubi ea parte, qua exiguum foramen est, ore spiritus adductus est, superque cera cavum id clausum est, aequè inhaerescit. Vtraque non ex his tantum materiae generibus, sed etiam ex quolibet alio recte fit. Ac si cetera defecerunt, caliculus quoque aut pultarius ⁸¹, oris compressioris, ei rei commode aptatur. Vbi inhaesit, si concisa ante scalpello cutis est, sanguinem extrahit; si integra est, spiritum. Ergo ubi materia, quae intus est, laedit, illo modo; ubi inflatio, hoc imponi solet. Vfus autem cucurbitulae praecipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est, quam exhaustiri ad confirmandam valetudinem satis est. Idque ipsum testimonium est, etiam scalpello sanguinem, ubi membro succurritur, ab ea potissimum parte, quae jam laesa est, esse mittendum, quod nemo cucurbitulam diversae parti imponit, nisi cum profusionem sanguinis eo avertit; sed ei ipsi, quae dolet, quaeque liberanda est. Opus etiam esse ⁸² cucurbitula potest in morbis

77. *Primo die*] Ante Lindenium legebatur *ac primo*: sed perperam.

78. *Adverso medio digito*] In Editionibus Aldi & Ruellii haec verba adduntur: *non autem scapello*; quae explicatio Celsi non est. Pro *adverso*, quidam cum Editione Aldina, & plerisque MSS. ipsoque Medic. I. habent *averso*.

79. *Ferienda*] Lindenius, *fricanda*.

80. *Ac sic*] Almeloveeniana Editio & aliqui MSS. Codices mendose habent *ac si*.

81. *Aut pultarius*] Putat Scaliger vocem *pultarius* adjectam fuisse substantivae voci *caliculus*, ideoque particulam *aut* tolli oportere. Ego, in vitis MSS., nihil mutare ausim.

82. *Opus etiam esse*] Caesarius & Lindenius omittunt particulam *etiam*.

morbis longis, quamvis & iis jam ⁸³ spatium aliquod accessit; five corrupta materia, five spiritu male habente: in acutis quoque quibusdam, si & levare corpus debet, & ex vena sanguinem mitti vires non patiuntur. Idque auxilium ut minus vehemens, ita magis tutum; neque umquam periculosum est, etiamsi in medio febris impetu, etiamsi in cruditate adhibetur. Ideoque ubi sanguinem mitti opus est, si incisa vena praiceps periculum est, aut si in parte corporis etiam vitium est ⁸⁴, huc potius confugiendum est: cum eo tamen, ut sciamus, hic ut nullum periculum, ita levius praesidium esse; nec posse vehementi malo, nisi aequae vehemens auxilium succurrere.

XII. 1. Dejectionem autem antiqui variis medicamentis, crebraque alvi ductione in omnibus pene ⁸⁵ morbis moliebantur: dabantque aut nigrum veratrum, aut filiculam, aut squamam aeris, quam *λεπίδα χαλκῆς* Graeci vocant; aut lactucae marinae lac, cujus gutta pani adjecta abunde purgat; aut lac vel asininum, vel bubulum, vel caprinum, eaque salis paulum adjiciebant, decoquebantque id, & sublatis iis, quae coierant, quod quasi serum supererat, bibere cogeant. Sed medicamenta stomachum fere laedunt ⁸⁶: alvus si vehementius fluit, aut saepius ducitur, hominem infirmat. Ergo numquam in adversa valetudine me-

^{83.} *Quamvis & iis jam &c.*] Ita in Editione Caesarii, quam postea omnes fere secuti sunt. Editiones antiquiores & Codices multi MSS. ita habent: *quamvis etiam &c.* Cod. Medic. I. & Ruell. Edit. *quamvis jam & his.* (Ruell. iis). Fortasse legendum, *quamvis jam iis*, sublata particula &.

^{84.} *Aut si in parte corporis etiam vitium est*] Ita in antiquis libris: & quidem recte. Nam haec ad illa referuntur, quae paulo supra habentur: ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est. Lindenius leg. *aut si in nobili parte corporis*, ut est in margine Edit. Constantinianae: deinde verò, *vitium est, etiam huc &c.*

^{85.} *Pene*] Libri omnes editi habent *fere*. Ego pene reposui ex MSS.

^{86.} *Sed medicamenta stomachum fere laedunt*] Vulgo omnes addunt: *ideoque omnibus cathartici aloe miscenda est*: quae verba ego Celsi esse non arbitror. Nam primum id concludunt, quod ex praemissis non oritur: nihil enim de aloe dictum fuit, unde inferri possit, stomachum a medicamentis, quibus ea mista fuerit, laesum non iri. Deinde sententiam turbant, quae huiusmodi esse videtur: medicamenta stomachum laedunt, alvumque vehementius purgando hominem infir-

mant: ergo ad ea veniendum non est, nisi &c. Monitum quoque ipsum ab ea medendi ratione abhorret, quam Celsus secutus videtur. Is enim non solum nigro veratro, sed ne scammoniae quidem, quam omnium eorum, quae alvum purgant, stomacho inimicissimam esse antiqui medici existimarunt, aloem adjecit; ut ex 18. & 20. & 23. sequentis libri capite colligitur. Huc accedit, quod *catharticum* Graeca vox est: Celsus autem Graecas voces, nisi ubi id necessitas poscit, quae certe hic nulla est, fere non adhibet. Itaque *philosophiam* ipsam, quo verbo consuetudo, ut ait Cicero, pro Latino jam utebatur, *studium sapientiae* vocavit, ut in Praefat. lib. 1. videre licet. Qui *alvum*, aut *ventrem* purgare, *liquare*, *solvere*, *movere*, pluribus locis, alicubi, *purgationem* habet eadem significatione, poterat hoc loco dicere, *alvum purgantia*, aut, *quae alvum purgant*. Cur enim malit *cathartica*? quam vocem neque ipse alibi, nec ullus fortasse Latinus Scriptor usurpavit ante Tertullianum in lib. de Pallio. Haec fere momenta me impellebant, ut membrum istud adulterinum esse suspicarer, formatumque ex Dioscoride lib. 3. cap. 25. ubi ait: *aliis cathartici admista (aloe) praestat, ut minus stomachum infestent*, aut ex Avicenna

medicamentum ejus rei causa recte datur, nisi ubi is morbus sine febre est; ut cum veratrum nigrum aut atra bile vexatis, aut cum tristitia infanientibus, aut iis, quorum nervi parte aliqua resoluti sunt, datur. At ubi febres sunt, satius est ejus rei causa cibos potionesque assumere, qui simul & alant, & ventrem molliant. Suntque valetudinis genera, quibus ex lacte purgatio convenit.

2. Plerumque vero alvus potius ducenda est⁸⁷; quod ab Asclepiade quoque sic temperatum⁸⁸, ut tamen servatum sit, video plerumque saeculo nostro praeteriri. Est autem ea moderatio, quam is secutus videtur, aptissima: ut neque saepe ea medicina⁸⁹ tentetur, & tamen semel, vel summum bis, non omittatur, si caput grave est; si oculi caligant; si morbus majoris intestini est, quod Graeci *κόλον* nominant; si in imo ventre, aut in coxa dolores sunt; si in stomachum quaedam biliosa concurrunt, vel etiam pituita eo se, humorve aliquis aquae similis confert; si spiritus difficiliter redditur; si nihil per se venter excernit; utique, si juxta quoque stercus est, & intus remanet; aut si stercoreis odorem nihil dejiciens aeger ex spiritu suo sentit; aut si corruptum est, quod excernitur; aut si prima inedia febrem non sustulit; aut si sanguinem mitti, cum opus sit, vires non patiuntur, tempusve ejus rei praeteriit; aut si multum ante morbum aliquis potavit; aut si is, qui saepe vel sponte, vel casu purgatus est, subito habet alvum suppressam. Servanda vero illa sunt: ne ante diem tertium ducatur; ne ulla cruditate substantive; ne in corpore infirmo, diuque in adversa valetudine⁹⁰ exhausto; neve in eo, cui satis alvus quotidie reddit, quive eam liquidam habet; neve in ipso accessionis impetu, quia, quod

cenna lib. 2. tract. 2. cap. 66. ubi haec habet inter caetera: *aloe cum ponitur in medicinis solutivis, expellit nocumentum earum a stomacho*. Quam ego suspicionem cum Viro doctissimo Angelo Mariae Bandinio Laurentianae Bibliothecae Praefecto aperuissem, Codice ullo nondum inspecto, mox comperimus in vetustiore ea verba deesse. Itaque illa ex ipsius fide tollenda esse judicavi.

87. *Alvus potius ducenda est*] Quam medicamentis solvenda. Illa enim stomachum fere laedunt; quemadmodum supra dixit. Pro *potius*, Caesarius & alii eum secuti leg. *potionibus*; Lindenius *lotionibus*. Sed neutra mutatio admittenda est. Nam, ut Morgagnus animadvertit, praeterquam quod nulla veterum librorum auctoritate nituntur, altera sententiae officit, altera omnino non est necessaria. Quippe Celsus alvi

ductionem a purgatione, quae fit per medicamenta, non solum distinguit, sed etiam opponit; & haec verba: *alvus ducenda est*, si *lotionibus* addatur, tantumdem significant.

88. *Temperatum*] Quidam leg. *vituperatum*; atque ita est in omnibus Codicibus Mediceis, praeterquam in primo.

89. *Ea medicina*] Lindenius omittit *ea*. Omnes tamen Codices habent vocem hanc; atque in Mediceo II quidem legitur, *ea medicina*; in aliis vero, *medicina ea*.

90. *In adversa valetudine*] Egnatius tollit praepositionem *in*. Fortasse recte.

91. *Abstinere*] Ita in MSS. Codicibus; nisi quod in Mediceo primo *i* mutatum fuit in *e*, ut legatur *abstinere*; quo modo Lindenius & alii quidam ediderunt.

tum infusum est, alvo continetur, regeſtumque in caput, multo gravius periculum efficit. Pridie vero abſtineri ⁹¹ debet aeger, ut aptus tali curationi ſit: eodem die ante aliquot horas aquam calidam bibere, ut ſuperiores ejus partes madefcant. Tum immittenda in alvum ⁹² eſt, ſi levi medicina contenti ſumus, pura aqua; ſi paulo valentiori, muſſa; ſi leni, ea in qua ⁹³ foenum Graecum, vel ptifana, vel malva decocta ſit; ſi reprimendi cauſa, ex verbenis. Acris autem eſt marina aqua, vel alia ſale adjecto: atque decocta commodior eſt. Acrior ſit, adjecto vel oleo, vel nitro, vel melle: quoque acrior eſt ⁹⁴, eo plus extrahit, ſed minus facile ſuſtinetur. Idque quod infunditur, neque frigidum eſſe oportet, neque calidum; ne alterutro modo laedat. Cum infusum eſt, quantum fieri poteſt, continere ſe in lectulo debet aeger, nec primae cupiditati dejectionis protinus cedere: ubi neceſſe eſt, tum demum deſidere. Fereque eo modo dempta materia, ſuperioribus partibus levatis, morbum ipſum mollit. Cum vero, quoties res coëgit, deſidendo aliquis ſe exhauiſit, pauliſper debet conquieſcere; &, ne vires deficient, utique eo die cibum aſſumere: qui plenior, an exiguus ſit dandus ⁹⁵, ex ratione ejus acceſſionis, quae exſpectabitur, aut in metu non erit, aeſtimari oportebit.

XIII. At vomitus, ut in ſecunda quoque valetudine ſaepe neceſſarius bilioſis eſt, ſic etiam in iis morbis, quos bilis concitavit. Ergo omnibus, qui cholera laborant; omnibus etiam cum quadam hilaritate inſanientibus; & comitiali quoque morbo oppreſſis neceſſarius eſt. Sed ſi acutus morbus eſt, ſicut in cholera; ſi febris eſt, ut inter horrores ⁹⁶, aſterioribus medicamentis opus non eſt; ſicut in dejectionibus quoque ſupra dictum eſt: ſatisque eſt, ea vomitus cauſa ſumi, quae ſanis quoque ſumenda eſſe propoſui. At ubi longi valentesque morbi ſine febre ſunt, ut comitialis aut inſania ⁹⁷, veratro quoque albo utendum eſt.

Id

⁹², *Immittenda in alvum &c.*] Alii leg. *injicienda alvus*; alii ex Caefario, *dejicienda alvus*: ſed perperam. Ego ſecutus ſum Codicem Medicum I. Editioneſque Aldinam & Lindenianam. Ex hoc autem loco intelligitur, quid ſit alvum ducere.

⁹³, *Si leni, ea in qua &c.*] Lindenius leg. *ſi leni, aqua, in qua &c.* alii omnes, *ſi leni, ex aqua in qua &c.* Ego ita repoſui ex Cod. Medic. I. Pro *leni*, aliqui Codices habent *levi*; nullus, quem ego viderim, *leniendi cauſa*, quem admodum in Foroliviënſi Morgagnus ſupra vocem *leni* ſcriptum invenit.

⁹⁴, *Vel melle: quoque acrior eſt &c.*] Hunc

quoque locum ego reſtitui ex Codice Mediceo I. Nam antea ita legebatur: *vel melle quoque. Si acrior eſt &c.* Infra, pro *Idque quod*, Lindenius habet *Id quod*: & poſtea Cod. Medic. I. *lecticulo* pro *lectulo*.

⁹⁵, *An exiguus ſit dandus*] Vox *dandus* deeſt in Codice Mediceo I.

⁹⁶, *Ut inter horrores*] Lindenius tollit particulam *ut*, &, pro *horrores*, legit, ut eſt in margine Editionis Conſtantinianae, *rigores*. Ego ſecutus ſum Editiones antiquas & Codices MSS. quamvis ſuſpicer, tria haec verba Celfi non eſſe.

⁹⁷, *Aut inſania*] In Codice Mediceo I. legitur, *ut inſania*.

Id neque hieme, neque aestate recte datur; optime vere; tolerabiliter autumnno. Quisquis daturus erit, id agere ante debet, ut accepturi corpus humidius sit. Illud scire oportet, omne ejusmodi medicamentum, quod potui datur, non semper aegris prodesse, semper fanis nocere.

XIV. De frictione vero ⁹⁸ adeo multa Asclepiades, tamquam inventor ejus, posuit in eo volumine, quod communium auxiliorum inscriptum sit, ut, cum trium ⁹⁹ tantum faceret mentionem, hujus & aquae ¹ & gestationis, tamen maximam partem in hac ² consumpserit. Oportet autem neque recentiores viros in iis fraudare, quae vel reppererunt, vel recte secuti sunt; & tamen ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, auctoribus suis reddere. Neque dubitari potest, quin latius quidem, & dilucidius, ubi & quomodo frictione utendum esset, Asclepiades praeceperit; nihil tamen repperit ³, quod non a vetustissimo auctore Hippocrate paucis verbis comprehensum sit: qui dixit, frictione, si vehemens sit, durari corpus; si lenis, molli; si multa, minui; si modica, impleri. Sequitur ergo, ut tum utendum sit, cum aut adstringendum corpus sit, quod hebes ⁴ est; aut molliendum, quod induruit; aut digerendum in eo, quod copia nocet ⁵; aut alendum id, quod tenue & infirmum est. Quas tamen species si quis curiosius aestimet (quod jam ad medicum non pertinet) facile intelliget, omnes ex una causa pendere, quae demit. Nam & adstringitur aliquid, eo dempto, quod interpositum, ut id laxaretur, effecerat; & molliitur, eo detracto, quod duritiem creabat; & impletur, non ipsa frictione, sed eo cibo,

^{98. De frictione vero} Vulgo additur & gestatione; sed temere, ut Morgagnus docet, & Codex Medic. I. qui duo illa verba non habet.

^{99. Ut, cum trium} Ita ex Edit. Lindenii. Alii non habent *ut*, sed supra addunt *quod* ante verba illa, *in eo volumine*. In Codice Medic. I. non est neque *quod*, neque *ut*.

^{1. Hujus & aquae} Pro aquae alii legunt *equi*; quam vocem in sex inveni Mediceis Codd. & in Vaticanis III. V. VII. Sed ex aquae corrupta est vox illa; ut recte monet Morgagnus. Ego lego aquae ex Codicibus Mediceo I. Vaticanis II. V. VI. & ex Editione Aldina; quam lectionem videtur is quoque, quem modo nominavi, Praestantissimus Vir ex suo Codice magis probare. Lindenius habet *vinis*: sic enim Constantinus legendum putat ex Plinio lib. 26. H. N. cap. 3. Sed ex Plinii verbis prorsus contrarium colligitur. Nam vini abstinentiam inter quinque res communium auxiliorum Asclepiadem professum scribit. In voce *hujus* quoque

ab aliquibus variatur. Aldina Edit. habet *vinis*. s. hoc est *vinis scilicet*; quo modo Morgagnus invenit in suo Codice. In tribus Vaticanis est *vinis scilicet*. In Mediceo I. erat, quantum ex litura cognosci potest, *hujus*; littera *s* posita supra extremam vocis *hujus*. Postea ex *hujus* factum est *vinis*, additumque *scilicet* litterae *s*, ut sit *scilicet*. Sed nisi legatur *hujus*, ut reliqui Codices habent, quomodo sententia constabit? Ex tribus enim auxiliis, frictio praecipuum est.

^{2. In hac} Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *in hoc*.

^{3. Repperit} Lindenius, *reperit*.

^{4. Hebes} Laxum. Ego sic reposui ex Codice modo allato, atque hac voce alibi Celsus utitur eadem significatione, ut postea apparebit. Communiter legebatur *fluens*.

^{5. Quod copia nocet} Materia, quae copia sui laedit. Lindenius pro *quod* legit *cui*, minus recte.

cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem quadam relaxatam, penetrat. Diversarum vero rerum in modo causa est. Inter unctionem autem & frictionem multum interest. Vngi enim, leniterque pertractari corpus, etiam in acutis & recentibus morbis oportet; in remissione tamen, & ante cibum: longa vero frictione uti, neque in acutis morbis, neque incrementibus convenit; praeterquam cum phreneticis somnus ea quaeritur. Amat autem hoc auxilium valetudo longa, & jam a primo impetu inclinata. Neque ignoro, quosdam dicere, omne auxilium necessarium esse incrementibus morbis, non cum jam per se finiuntur. Quod non ita se habet. Potest enim morbus, etiam qui per se finem habiturus est, citius ⁶ tamen adhibito auxilio tolli: quod duabus de causis necessarium est; & ut quam primum bona valetudo contingat; & ne morbus, qui remanet, iterum, quamvis levi de causa, exasperetur. Potest morbus ⁷ minus gravis esse, quam fuerit, neque ideo tamen solvi, sed reliquiis ⁸ quibusdam inhaerere, quas admotum aliquod auxilium discutit ⁹. Sed ut, levata quoque adversa valetudine, recte frictio adhibetur; sic numquam adhibenda est febre incremente: verum, si fieri poterit, cum ex toto corpus ea vacabit; sin minus ¹⁰, certe cum ea remiserit. Eadem autem modo in totis corporibus ¹¹ esse debet, ut cum infirmus aliquis implendus; modo in partibus, aut quia ipsius ejus ¹² membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius. Nam & capitis longos dolores ipsius frictio levat; non in impetu tamen doloris: & membrum aliquod resolutum ipsius frictione confirmatur. Longe tamen saepius aliud perfricandum est, cum aliud dolet; maximeque cum a summis, aut a mediis partibus corporis evocare materiam volumus; ideoque extremas partes perfricamus. Neque audiendi sunt, qui numero finiunt, quoties aliquis perfricandus sit. Id enim ex viribus hominis colligendum est: & si is ¹³ perinfirmus est, potest satis esse quinquagies; si robustior, potest ducenties esse facien-

6. Citius] In Cod. Mediceo I. *celerius*, & postea *pellit*, pro *tollit*.

7. Potest morbus] Vulgo interjicitur *enim*, quam particulam ego expuli ex MSS. fide.

8. Reliquiis] In Cod. Medic. I. & in Ruelii Editione, itemque in Cominiana an. 1750. *reliquis*.

9. Discutit] Lindenius, *discutiat*.

10. Sin minus] Ita in Edit. Lindenii, ita in margine Constantinianae, & in Cod. Medic. I. sed is habet *si minus*. In aliis Editionibus, itemque in MSS. Mediceis reliquis deest *sin*, vel *si*.

11. Eadem autem modo in totis corporibus] Legebatur, ut in Codice Medic. I. *Eodem autem modo in totis corporibus*; & infra, *modo est in partibus*. Codex tamen revera habet *totis*; quod a Palavicino mutatum est in *tutis*. In ceteris Codicibus Mediceis habetur: *Eadem autem modo in partibus*, priori membro ab errante librario omisso. Locus hic a Constantino jam antea ex MS. quodam restitutus, recte legitur in Editione Lindenii. Hanc ego secutus sum.

12. Ipsius ejus] Alii cum Aldo omittunt *ejus*; Pantinus & Lindenius cum Caesario leg. *ipsa ejus*.

13. Et si is] Linden. *Et si quis*.

ciendum ¹⁴; inter utrumque deinde, prout vires sunt. Quo fit, ut etiam minus saepe in muliere, quam in viro; minus saepe in puero, vel fene, quam in juvene, manus dimovendae sint. Denique, si certa membra perfricantur, multa valentique frictione opus est. Nam neque totum corpus infirmari cito per partem potest, & opus est quam plurimum materiae digeri, sive id ipsum membrum, sive per id aliud levamus. At ubi totius corporis imbecillitas hanc curationem per totum id exigit, brevior esse debet & lenior; ut tantummodo summam cutem emolliat, quo facilius capax ex recenti cibo novae materiae fiat. In malis jam aegrum esse ¹⁵, ubi exterior pars corporis friget, interior cum siti calet, supra posui. Sed tunc quoque unicum in frictione praesidium est; quae si calorem in cutem evocavit ¹⁶, potest alicui medicinae locum facere.

XV. Gestatio quoque longis & jam inclinatis morbis aptissima est: utilisque est & iis corporibus, quae jam ex toto febre carent, sed adhuc exerceri per se non possunt; & iis, quibus lentae morborum reliquiae remanent, neque aliter eliduntur. Asclepiades etiam in recenti vehementique, praecipueque ardente febre, ad discutiendam eam, gestatione dixit utendum ¹⁷: sed id periculose fit; meliusque quiete ¹⁸ ejusmodi impetus sustinetur. Si quis tamen experiri volet, sic experietur, si lingua non erit aspera, si nullus tumor, nulla durities, nullus dolor visceribus, aut capiti, aut praecordiis suberit. Et ex toto ¹⁹ numquam gestari corpus dolens debet, sive id in toto, sive in parte est; nisi tamen solis nervis dolentibus; neque umquam crescente febre, sed in remissione ejus. Genera autem gestationis plura sunt; quae adhibenda sunt ²⁰ & pro viribus cujusque, & pro opibus; ne aut imbeci-

^{14. *Esse faciendum*].} Hoc glossema esse puto. Nam his verbis depravatur constructio. Infra, pro *frictione*, Pantinus & Lindenius legunt, ut est in Editione Caesarii an. 1538. *fricatione*. Alii quoque, pro *frictio*, in Edit. Lindenii, & aliis quibusdam est *fricatio*; alicubi etiam in Cod. Medic. I.

^{15. *Aegrum esse*].} Ego hunc locum suae fidei restitui ex MSS. Mediceis. Nam communiter legebatur, *aegrum esse testatur*; & postea, *ut supra posui*. In Codice quidem primo legitur, *ut supra posui*; sed particula *ut* abest a reliquis. Verbum autem *testatur* nullus habet, nisi quartus in margine alia manu, qui & particulam *ut* ante *supra posui* additam habet. Scilicet qui particulam istam ex Codice I. addidit, verbo *testatur*

constructioni mederi voluit.

^{16. *In cutem evocavit*].} Lindenius omittit duas voces *in cutem*; deceptus fortasse ab Editione Caesarii an. 1538. Sed habentur & in Caesarii priore & in aliorum Editionibus, & in MSS. nostris omnibus.

^{17. *Utendum*].} Al. *utendum esse*.

^{18. *Quiete*].} Lindenius, *in quiete*.

^{19. *Et ex toto*].} In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae: *At ex toto*.

^{20. *Plura sunt; quae adhibenda sunt*].} Ita in Editione Lindenii. In aliis Editionibus & in MSS. Mediceis sic: *plura sunt adhibenda; quae sunt*. Fortasse legendum: *plura sunt; adhibendaque sunt*,

becillum hominem nimis digerant, aut humili desint²¹. Lenissima²² est navi, vel in portu, vel in flumine; vehementior vel in alto mari nave²³, vel lectica; etiamnum acrior vehiculo. Atque haec ipsa & intendi & leniri possunt. Si nihil horum est; suspendi lectus debet, & moveri: si ne id quidem est, at certe uni pedi subjiendum fulmentum²⁴ est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus. Et levia quidem genera exercitationis infirmis²⁵ conveniunt: valentiora vero iis, qui jam pluribus diebus febre liberati sunt; aut iis²⁶, qui gravium morborum initia sic sentiunt, ut adhuc febre vacent (quod & in tabe, & in stomachi vitiis, & cum aqua cutem subiit, & interdum in morbo regio fit) aut ubi quidam morbi, qualis comitialis, qualis infania est, sine febre, quamvis diu, manent. In quibus affectibus ea quoque genera exercitationum necessaria sunt, quae comprehendimus eo loco, quo, quemadmodum sani, neque firmi homines se gererent²⁷, praecipimus.

XVI. Abstinentiae vero duo genera sunt: alterum, ubi nihil assumit aeger; alterum, ubi non nisi quod oportet. Initia morborum primum famem, sitimque desiderant: ipsi deinde morbi, moderationem, ut neque aliud quam expedit, neque ejus ipsius nimium sumatur. Neque enim convenit juxta inediam protinus satietatem esse. Quod si sanis quoque corporibus inutile est, ubi aliqua necessitas famem fecit; quanto inutilius est in corpore etiam aegro²⁸? Neque ulla res magis adjuvat laborantem, quam tempestiva abstinencia. Intemperantes homines apud

21. *Humili desint*] Alii leg. *humili obfint*. Melius Lindenius, quem ego secutus sum. Mendosa sunt haec verba in Codice Medic. I. sic tamen ut probam lectionem ostendant. Nam legitur *humidae sint*.

22. *Lenissima*] Communiter praemittitur *Gestationum*. Ego sustuli tamquam glossema; & quidem ex fide Codicis Medic. I.

23. *Vehementior vel in alto mari nave* [Ec.] Ita haec verba edidi ex modo allato vetusto Codice. Alii leg. *vehementior in alto mari navi, vel lectica, aut scamno* (al. *scanno*) *acrior vehiculo. Atque haec ipsa*; Lindenius, *vel lectica, aut scamno*: *acrior vehiculo: vehementior in alto mari navi. Atque hae ipsae*. Almeloveenius vocem *navi*; Morgagnus & hanc, & alteram *mari* ex glossemate irrepsisse putat. Quibus ego facile assentior.

24. *Uni pedi subjiendum fulmentum*] Alii habent: *uni pedi lecti funiculus subjiendus*; Lindenius, *pro funiculus subjiendus*, reposuit *fulmentum subjiendum*, ut & Scaliger in quo-

dam Codice, & ego, sed translatis vocibus, in Medic. I. inveni. Almeloveenius Lindenium sequitur, sed habet *fulcimentum*, quod idem est. Ex fide vero allati Medicei Codicis ego delevi vocem *lecti*, quae ex glossemate irreperat.

25. *Exercitationis infirmis*] Vox *exercitationis* fortasse ejicienda est, tamquam a malo interprete inducta; aut mutanda in *gestionis*, de qua Celsus loquitur. Si *exercitationis* scripsisset, non addidisset, opinor, periodum illam, quae est in fine capitis. Pro *infirmis*, ut habet Codex Medic. I. alii legunt *infirmis*.

26. *Qui jam pluribus diebus febre liberati sunt; aut iis*] Verba haec, quae in prioribus Editionibus desiderantur, restituta sunt ab Egnatio. Habentur etiam in MSS. Mediceis.

27. *Gererent*] Lindenius leg. *gerere debent*.

28. *In corpore etiam aegro*] Lindenius leg. *infirmo, nedium aegro?* In Codice Medic. I. *etiam in corpore aegro*. Pro *aegro* Constantinus habet *aeegro*.

apud nos, ipsi cibi tempora curantibus dant ²⁹. Rursus alii, tempora medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant. Liberaliter agere se credunt, qui cetera illorum arbitrio relinquunt ³⁰, in genere cibi liberi sunt; quasi quaeratur, quid medico liceat, non quid aegro salutare sit. Cui vehementer nocet, quoties in ejus, quod assumitur, vel tempore, vel modo, vel genere peccatur.

XVII. Sudor etiam ³¹ duobus modis elicitur: aut sicco calore, aut balneo. Siccus calor est, & arenae calidae, & laconici, & clibani, & quarumdam naturalium sudationum, ubi terra ³² profusus calidus vapor aedificio includitur, sicut super Bajas in myrtetis ³³ habemus. Praeter haec, sole quoque, & exercitatione movetur ³⁴. Vtiliaque haec genera sunt, quoties humor intus nocet, isque digerendus est. Ac nervorum quoque quaedam vitia sic optime curantur. Sed cetera infirmis possunt convenire: sol, & exercitatio tantum robustioribus; qui tamen sine febre, vel inter initia morborum ³⁵, vel etiam gravibus morbis ³⁶ tenentur. Cavendum autem est, ne quid horum vel in febre, vel in cruditate tentetur. At balnei duplex usus est. Nam modo, discussis febribus, initium cibi plenioris, vinique firmioris, valetudini facit; modo febrem ipsam tollit. Fereque adhibetur, ubi summam cutem relaxari, evocarique corruptum humorem, & habitum corporis mutari expedit. Antiqui timidius eo utebantur: Aesclepiades audacius. Neque terrere autem ea res, si tempestitiva est, debet: ante tempus ³⁷, nocet. Quisquis febre liberatus est, simulatque ea uno die non

²⁹. *Ipsi cibi tempora curantibus dant*] Praecipiant curantibus, quando sibi cibum dari velint. In quibusdam Codicibus MSS. deest vox *ipsi*; in Medic. I. est *dantur* pro *dant*. In Editione Lindenii sic habetur: *sibi cibi tempora, modum curantibus dant*. Sed veterem Codicem requiro, qui lectionem istam confirmet. Infra, pro *sibi ipsis*, in multis MSS. est *sibi ipsi*.

³⁰. *Qui cetera illorum arbitrio relinquunt*] In Cod. Medic. I. *qui cum cetera illorum arbitrio relinquunt*.

³¹. *Etiam*] Non est otiosa haec particula, ut Caesarius & Lindenius existimarunt, sed respondet verbis illis initio capitis superioris, *duo genera sunt*.

³². *Terra*] Alii *e terra*; Lindenius *a terra*. In Codice Medic. I. legitur sine praepositione.

³³. *Super Bajas in myrtetis*] Al. *myrtetis*; & ita scribitur in Cod. Medic. I. In Editione Caesarii anni 1538. & in Lindeniana, pro *Bajas* est *Batas*; in MSS. praeterquam in Medic. I. & Vatic. VI. *vias*. Etiam lib. 3. cap. 21. *quales*

super Bajas in myrtetis habemus; Codices Medicei praeter primum habent *vias*; Mediceus primus & quinque Vaticani *Bahias*; Editio Lindenii *Batas*.

³⁴. *Movetur*] Alii omnes praemittunt *is*; quod pronomen ego omisi ex fide Codicis Medic. I.

³⁵. *Inter initia morborum*] Ab aliis legitur *initio morbi*; sed alterum, quod ego ex Codice Medic. I. reposui, Celso magis usitatum. In margine Editionis Constantin. *inter initia morbi*.

³⁶. *Gravibus morbis*] Qualis aqua inter cutem est. Et quot morbi sunt omnino graves, sed sine febre, in quibus Celsus exercitatione utendum dicit? Vide lib. 3. & 4. Cave igitur a Lindenio, qui edidit, *non gravibus morbis*; & a Constantino item, qui locum hunc ita legendum putat: *vel & jam cum non amplius gravibus morbis*.

³⁷. *Ante tempus*] Al. *& ante tempus*; Lindenius, *at ante tempus*. Ego secutus sum Cod. Medic. I.

non accessit, eo qui proximus est, post tempus accessionis, tuto lavari potest. At si circuitum habere ea febris solita est, sic ut tertio, quartove die revertatur, quodcumque non accessit, balneum tutum est. Manentibus vero adhuc febribus, si hae sunt lentae, lenesque jamdiu male habent³⁸, recte medicina ista tentatur: cum eo tamen, ne praecordia dura sint, neve ea tumeant, neve lingua aspera sit, neve aut in medio corpore, aut in capite dolor ullus sit, neve tum febris incre-scat. Et in iis quidem febribus, quae certum circuitum habent, duo balnei tempora sunt; alterum, ante horrorem; alterum, febre finita: in iis vero, qui lentis febriculis diu detinentur, cum aut ex toto recessit accessio; aut, si id non solet, certe lenita est, jamque corpus tam integrum est, quam maxime esse in eo genere valetudinis solet. Imbecillus homo, iturus in balneum, vitare debet, ne ante frigus aliquod experiatur: ubi in balneum venit, paulisper resistere³⁹, experiri-que, num tempora adstringantur, & an sudor aliquis oriat: illud si incidit, hoc non secutum est, inutile eo die balneum est; perungendusque is leniter, & auferendus est⁴⁰, vitandumque omni modo frigus, & abstinencia utendum. At si temporibus integris, primum ibi, deinde alibi sudor incipit, fovendum os aqua calida; tum in solio desidendum est; atque ibi quoque videndum, num sub primo contactu aquae calidae summa cutis inhorrescat: quod vix tamen fieri potest⁴¹, si priora recte cesserunt⁴²; certum id autem signum inutilis balnei est. Ante vero, quam in aquam calidam⁴³ se demittat, an postea aliquis per-

38. *Lenesque jamdiu male habent*] Locus hic ita legitur in Codice Medic. I. *si hae suntque lentae lenesque jamdiu male habent*; ex quo ego *lenesque* reposui. Nam *lenesque*, ut communiter legebatur, ferendum non videtur, cum illa subjiciantur: *cum eo tamen, ne praecordia dura sint, neve ea tumeant*. Enimvero & dura sunt & tument praecordia, ubi lenis affectus est; ut ex lib. 4. cap. 9. apparet. Adhuc tamen aliquid vitii in his verbis inesse suspicor. Fortasse tolli potest delendo vocem *lenesque*, quae, quia praecedit *lentae*, redundare videtur; reponendoque particulam *et*. Nisi quis malit eam particulam addere post *lenesque*, & hanc vocem retinere, quod similiter Cicero ad Atticum scribens, *levius & lenius* conjunxerit lib. 13. epist. 21. *De Attica optime, quod levius ac lenius, & quod fert εὐκόλως*. Sed ac *lenius*, Lambinus non sine causa tollendum putat.

39. *Resistere*] *Residere* quidam legunt, Cae-

sarium secuti. Sed stant contra Caesarium Editiones vetustiores & Codices MSS.

40. *Perungendusque is leniter, & auferendus est*] Codex Mediceus primus habet: *perungendusque his leniter referendus est*; reliqui, ut a plerisque vulgo legitur: *perungendus est is leniter & auferendus est*. Alii, duce Caesario, pro *auferendus*, leg. *referendus*; Lindenius, & *perungendus est is leniter & referendus*. In Codice Medic. I. *referendus* mendosum videtur pro *& auferendus*; quemadmodum infra quoque Celsus loquitur: *sed maturius is auferendus*.

41. *Vix tamen fieri potest*] Particula tamen non est in Codice Mediceo vetustiori.

42. *Recte cesserunt*] Ita ex Cod. Medic. I. atque ex Editionibus Aldina, aliisque quibusdam. Alii leg. *recte accesserunt*. Codex modo astat non habet *id* in verbis proximis: *certum id autem*; sive, ut Lindenius leg. *certum autem id*.

43. *Ante vero, quam in aquam calidam &c.* Ita

perungi debeat, ex ratione valetudinis suae cognoscat. Fere tamen, nisi ubi nominatim, ut postea fiat, praecipietur 44, moto sudore leniter corpus perungendum; deinde in aquam calidam demittendum est. Atque hic quoque habenda virium ratio est, neque committendum, ut per aestum anima deficiat; sed maturius is auferendus, curioseque vestimentis involvendus est, ut neque ad eum frigus aspiret, & ibi quoque, antequam aliquid assumat, insudet. Fomenta quoque calida sunt, milium, sal, arena; quodlibet eorum calefactum, & in linteum coniectum; si minore vi opus est, etiam solum linteum; at si maiore, extincti titiones, involutique panniculis 45, & sic circumdati. Quin etiam calido oleo replentur utriculi; & in vasa fictilia, a similitudine quas lenticulas vocant 46, aqua conicitur; & sal sacco linteo 47 excipitur, demittiturque in aquam bene calidam, tum super id membrum, quod fovendum est, collocatur. Juxtaque ignem, ferramenta duo 48 sunt, capitibus paulo latioribus: alterumque ex his demittitur in eum salem 49, & aqua super leviter aspergitur; ubi frigere coepit, ad ignem refertur, & idem in altero fit; deinde invicem in utroque: inter quae 50 descendit falsus & calidus succus, qui contractis aliquo morbo nervis opitulatur. His omnibus commune est, digerere id, quod vel praecordia onerat, vel fauces strangulat, vel in aliquo membro nocet. Quando autem quoque utendum sit, in ipsis morborum generibus dicitur.

XVIII. Cum de iis dictum sit, quae detrahendo juvant; ad ea veni-

Ita in Edit. Lindenii & in margine Constantinae. Alii habent, ut Codex Medic. I. *Ante vero, an postea quam in aquam calidam se demittat*; reliqui Codices Medicei: *Ante vero, an posteaquam se in calidum dimittit*. Verba, quam in aquam calidam se demittat, mihi suspecta sunt. Si tollantur, perspicuus nihilo minus sensus erit.

44. *Praecipietur*] Alii omnes praemittunt *id*, quod pronomen non est in Cod. Mediceo I. In aliis Codd. leg. *id praecipitur*.

45. *Extincti titiones, involutique panniculis*] In MSS. Mediceis & Edd. praeter *extinctiones*; in Mediceo primo Palavicinus expungit litteram s in voce *panniculis*. Hinc vulgo ante Ruellium *panniculi*. Ruellius leg. *extincti involutique panniculis*; Egnatius; *extincti titiones involutique panniculi*. Recte demum Gryphius: *extincti titiones involutique panniculis*; quam lectionem recentiores Editores omnes probarunt.

46. *A similitudine quas lenticulas vocant*] Sic legitur locus hic in margine Editionis Constan-

tini, & in Codice Mediceo I. sed in Codice eadem littera quae absolvit vocem *fictilia*, etiam proximae praepositioni inservit; ut saepe fit in MSS. Lindenius leg. *quas a similitudine* &c. Alii, *ad similitudinem quas* &c. Relativum *quas* abest a Medic. III. aliisque MSS. recte fortasse.

47. *Sacco linteo*] Codices MSS. *linteo*; sed alii, ut Medicus vetustior, *sacco*; alii *sicco*. Vulgo plerique cum posterioribus faciunt; Lindenius cum prioribus, sed habet *lineo*.

48. *Ferramenta duo*] Lindenius addit *ignita*, quod est supervacaneum, & MSS. nostrorum testimonio refellitur.

49. *In eum salem*] In Editione Lindenii, *in siccum salem*; quae lectio minime probanda est. Primum enim siccus esse non potest, qui in aquam bene calidam jam demissus fuerit: deinde nihil refert siccum esse, quia aqua super leviter aspergenda est.

50. *Inter quae*] Lindenius, *intereaque*; ut in libri margine habet Constantinus.

niendum est, quae alunt ⁵¹, id est cibum, & potionem. Haec autem non omnium tantum morborum, sed etiam secundae valetudinis communia praefidia sunt: pertinetque ad rem, omnium proprietates nosse; primum, ut sani sciant, quomodo his utantur; deinde, ut exsequentibus nobis morborum curationes, liceat species rerum, quae assumendae erunt ⁵², subjicere, neque necesse sit subinde singulas eas nominare. Scire igitur oportet, omnia legumina, quaeque ex frumentis panificia sunt, generis valentissimi esse (valentissimum ⁵³ voco, in quo plurimum alimenti est) item omne animal quadrupes domi natum; omnem grandem feram, quales sunt caprea, cervus, aper, onager; omnem grandem avem, quales sunt anser, & pavo, & grus; omnes belluas marinas, ex quibus cetus est, quaeque his pares sunt: item mel, & caseum. Quo minus mirum est, opus pistorum valentissimum esse, quod ex frumento, adipe, melle, caseo constat. In media vero materia numerari ex oleribus debere ea, quorum radices, vel bulbos assumimus; ex quadrupedibus, leporem; aves omnes a minimis ad phoenicopterum; item pisces omnes, qui salem non patiuntur ⁵⁴, solide saliantur. Imbecillissimam vero materiam esse, omnem caulem oleris ⁵⁵, & quidquid in caule nascitur, qualis est cucurbita, & cucumis, & capparitis; omnia poma, oleas, cochleas, itemque conchyilia. Sed quamvis haec ita discreta sint, tamen etiam, quae sub eadem specie sunt, magna discrimina recipiunt; aliaque res alia vel valentior est, vel infirmior. Siquidem plus alimenti est in pane ⁵⁶, quam in ullo alio: firmitus est triticum, quam milium; id ipsum, quam hordeum; & ex triti-

51. *Quae alunt*] Antea legebatur, quae nos alunt. Melius in Codice Medic. I. quem ego fecutus sum.

52. *Assumendae erunt*] Hunc quoque locum sic restitui ex Codice modo allato. Alii leg. *assidue necessariae erunt*. Lindenius, *assumendae necessario erunt*, ut est in margine Edit. Constantini. Sed vox *necessario* minime necessaria est.

53. *Valentissimum*] At. Id. *valentissimum*.

54. *Salem non patiuntur*] Vulgarem hanc lectionem Codex Medic. I. confirmat; in reliquis sex deest particula negativa non.

55. *Omnem caulem oleris*] Nam bulbi & radices in media materia sunt. Ex quo intelligitur, *omne olus*, ut communiter legebatur, retineri non posse. Ego sic reposui ex Cod. Mediceo I. ut & deinde *in caule*, cum antea legeretur *in cauliculo*.

56. *In pane, quam in ullo alio*] h. e. Quam

in ulla alia re. Hujus loquendi formae duo exempla occurrunt in uno capite 17. lib. 5. *neque hujus ullus modus est*, pro hujus rei: deinde *alicui molliori*, pro rei alicui molliori. Antea legebatur *carne*; & ita Codices habent Mediceus I. & Vaticanus II. & VII. Lindenius reposuit *pane*, quod ceteri Codices habent. Sed & ipse Lindenius, & alii omnes, praeter unum Stephanum, haec verba a sequentibus ita dividunt: *alio. Firmitus est triticum* &c. minus bene: nam Celsus sententiam continuat, explicans ex variis frumentis, ex quibus panis fit, quae firmitiora, quaeque infirmiora sint. Non potest igitur legi *carne*; quod cum superioribus proximisque nullo modo cohaereat. Discrimina enim proponuntur, non quae, exempli gratia, inter carnes & frumenta, inter frumenta & olera intercedunt; sed quae inter carnem & carnem, inter frumentum & frumentum, inter olus & olus.

tritico firmissima filigo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est, quod αὐτόπυρον Graeci vocant; infirmior est, ex polline; infirmissimus, cibarius panis. Ex leguminibus vero valentior faba, vel lenticula, quam pisum. Ex oleribus valentior rapa, napique, & omnes bulbi (in quibus cepam quoque, & allium numero) quam pastinaca, vel quae specialiter 57 radícula appellatur: item firmior brassica, & beta, & porrum, quam lactuca, vel cucurbita, vel asparagus. At ex fructibus 58 surculorum valentiores uvae, ficus, nuces, palmulae, quam quae poma proprie nominantur 59: atque ex his ipsis firmiora, quae succosa, quam quae fragilia 60 sunt. Item ex iis avibus, quae in media specie sunt, valentiores eae, quae pedibus 61, quam quae volatu magis nituntur; & ex iis, quae volatu fidunt, firmiores quae grandiores aves, quam 62 quae minutae sunt; ut ficedula & turdus. Atque eae quoque, quae in aqua degunt, leviozem cibum praestant, quam quae natandi scientiam non habent. Inter domesticas vero quadrupedes, levissima suilla est; gravissima, bubula: itemque ex feris, quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est. Pisciumque eorum, qui ex media materia sunt, quibus maxime utimur, tamen gravissimi sunt ex quibus 63 falsamenta quoque fieri possunt, qualis lacertus est; deinde qui 64, quam-

57. *Quae specialiter*] In Codice Medic. I. deest *quae*. Vox specialiter mihi suspecta est. Nam & recte legas, *quae radícula appellatur*, ut apud Plinium lib. 19. H. N. cap. 3. *At quae vocatur radícula*; & Celsus proprie usurpare solet hac significatione; quod in ejus scriptis frequenter occurrit. *Specialiter* fortasse ab illo est, qui haec verba, & id quod specialiter sic vocatur, addidit in lib. 5. cap. 24. sect. 4. Adverte radiculam a Celso appellari, quam alii radicem Syriacam, vel radicem simpliciter, alii raphanum nominant. Plinio vero l. c. radícula est radix lanaria; ῥαπάνιον Graeci vocant.

58. *Fructibus*] Codices Medicei, praeter primum, *frugibus*.

59. *Quam quae poma proprie nominantur*] Poma modo commune nomen est, ut supra, *poma omnia*; ubi etiam uvae, ficus, nuces, palmulasque Celsus intelligit: modo proprium, ut hoc loco. Atque hoc discrimen, ab idoneis Auctoribus positum inter poma proprie dicta, atque uvae, ficus, nuces, Macrobius jam adnotavit lib. 2. Saturn. cap. 15. Pro *quam quae* Lindenius leg. *quaeque*; sed perperam.

60. *Fragilia*] Ita ex MSS. & ex Edd. Aldina & Lindeniana. Alii leg. *frigida*.

61. *Valentiores eae, quae pedibus*] In MSS.

valentiora ea quae pedibus. In Mediceo I. *valentiora ea* &c. deinde *nititur*; ex emendatione autem Palavicini *valentior*: unde & in Vatic. VI. & vulgo quoque legit. *valentior ea quae pedibus, & nititur*. Ego secutus sum Lindenii lectionem, cum in ceteris MSS. invenerim, non *nititur*, sed *nituntur*. Libentius tamen legerim, *valentiores, quae pedibus*. Nam in MSS. *valentiora ea* videtur corruptum esse ex *valentiores*.

62, *Firmiores quae grandiores aves, quam* &c.] Vox *aves* glossema sapit. Locus hic ita habetur in MSS. Mediceis, si primum excipias: & ex his quae volant media specie sunt valentiores.

Quae grandiores aves quam quae minutae sunt. Ex hoc librarii errore colligitur, *valentiores supra legendum esse*. In Lindeniana Edit. habetur: *firmiores sunt grandiores aves, quam minutae, ut* &c.

63. *Tamen gravissimi sunt ex quibus*] h. e. Gravissimi sunt ii, ex quibus &c. Male Lindenius: *tamen gravissimi sunt: tum ex quibus* &c. Idem supra leg. *quomvis maxime utimur*, pro *quibus maxime utimur*.

64. *Deinde qui*] Linden. *deinde hi, qui*. In Codice quoque primo est *hui*; sed a reliquis Mediceis abest pronomen.

quamvis teneriores, tamen duri sunt, ut aurata, corvus, sparus ⁶⁵, oculata; tum plani; post quos etiamnum ⁶⁶ leviores lupi, mulque, & post hos, omnes saxatiles. Neque vero in generibus rerum tantummodo discrimen est, sed etiam in ipsis: quod & aetate fit, & membro, & solo, & coelo, & habitu. Nam quadrupes omne animal, si lactens est ⁶⁷, minus alimenti praestat: itemque quo tenerior pullus cohortalis est: in piscibus quoque media aetas, quae nondum summam ⁶⁸ magnitudinem implevit. Deinde ex eodem sue, ungulae, rostrum, aures, cerebellum; ex agno, hoedove, cum petiolis totum caput aliquanto, quam cetera membra, leviora sunt: adeo ut in media materia poni possint. Ex avibus, colla, alaeve recte infirmis ⁶⁹ annumerantur. Quod ad solum vero pertinet, frumentum quoque ⁷⁰ valentius est collinum, quam campestre: levior piscis inter saxa editus, quam in arena; levior in arena, quam in limo: quo fit, ut ex stagno, vel lacu, vel flumine eadem genera graviora sint: leviorque, qui in alto, quam qui in vado vixit ⁷¹. Omne etiam ferum animal domestico levius; & quodcumque humido coelo, quam quod sicco natum est. Deinde eadem omnia ⁷² pingua, quam macra; recentia, quam falsa; nova, quam vetusta, plus alimenti habent. Tum res eadem magis alit iurulentia, quam assa; magis assa, quam elixa ⁷³. Ovum durum valentissimae materiae est; molle, vel forbile, imbecillissimae. Cumque panificia omnia firmissima sint, elota tamen quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana, vel ex iisdem facta forbitio, vel pulticula, & aqua quoque madens panis, imbecillissimis annumerari potest.

Ex potionibus vero, quaecumque ex frumento facta est, itemque lac, mulsum, defrutum, passum, vinum aut dulce, aut vehemens, aut mustum, aut magnae vetustatis, valentissimi generis est. At acetum, & id vinum quod paucorum annorum, vel austerum, vel pingue

⁶⁵. Sparus] Sic legendum cum Lindenio, suffragante Codice Mediceo vetustiori. Alii leg. scarus.

⁶⁶. Etiamnum] Antea legebatur etiam: non male quidem: ego tamen ex Cod. Medic. I. reposui etiamnum, quod sic alibi a Nostro usurpatur; velut lib. 5. cap. 28. sect. 17. lib. 6. c. 6. sect. 1. lib. 7. c. 7. sect. 15. Lindenius leg. etiam leviores sunt.

⁶⁷. Quadrupes omne animal, si lactens est] Lindenius sic mutavit: quadrupes vel omne animal, si lactens est. Ego praeter quadrupedia, non aliud brutorum genus novi, quod lactet. Alii leg. lactans.

⁶⁸. Aetas, quae nondum summam] In Edit. Lindenii: aetas, quaeque nondum summam; in Cod. Medic. I. aetas quae non summam.

⁶⁹. Infirmis] Alii leg. infirmis, ut est in Cod. Medic. I. & in Vatic. VI. In ceteris est infirmis, ut Lindenius edidit.

⁷⁰. Frumentum quoque] Legendum opinor quodque, pro quoque.

⁷¹. Vixit] Lindenius vivit.

⁷². Eadem omnia] In Cod. Medic. I. etiam omnia.

⁷³. Elixia] Ita in Manuscriptis Medic. I. & Vatic. VI. & in Editionibus Aldi & Ruellii. Alii habent frigida; quod non est probandum.

gue 74 est, in media materia est: ideoque infirmis numquam generis alterius dari debet 75. Aqua omnium imbecillissima est. Firmiorque ex frumento potio est, quo firmitus fuit ipsum frumentum: firmior ex eo vino, quod bono solo, quam quod tenui; quodque temperato coelo, quam quod aut nimis humido, aut nimis sicco, nimiumque aut frigido, aut calido natum est. Mulsum, quo plus mellis habet; defrutum, quo magis incoctum 76; passum, quo ex ficciore uva est, eo valentius est. Aqua levissima pluvialis est; deinde fontana; tum ex flumine; tum ex puteo; posthaec ex nive, aut glacie; gravior his, ex lacu; gravissima, ex palude. Facilis etiam, & necessaria cognitio est naturam ejus requirentibus. Nam levis, pondere apparet; & ex iis, quae pondere pares sunt, eo melior quaeque est, quo celerius & calefit & frigescit, quoque celerius ex ea legumina percoquuntur. Fere vero sequitur, ut, quo valentior quaeque materia est, eo minus facile concoquatur; sed si concocta est, plus alat. Itaque utendum est materiae genere pro viribus; modusque omnium 77 pro genere sumendus. Ergo imbecillis hominibus, rebus infirmis opus est; mediocriter firmos, media materia optime sustinet; & robustis apta validissima est. Plus deinde aliquis assumere ex levioribus potest: magis in iis, quae valentissima sunt, temperare sibi debet.

XIX. Neque haec sola discrimina sunt; sed etiam aliae res boni succi, aliae mali sunt; quas εὐχύλεις vel κακοχύλεις 78 Graeci vocant; aliae lenes, aliae acres; aliae crassiorem pituitam in nobis faciunt, aliae tenuiorem; aliae idoneae stomacho, aliae alienae sunt: itemque aliae inflant, aliae ab hoc absunt, aliae calefaciunt, aliae refrigerant; aliae facile in stomacho acescunt, aliae non facile intus corrumpuntur; aliae

mo-

74. *Pingue*] Alii leg. *lene*; fortasse ab interpretatione. Ruellius & Lindenius, *pingue*; & ita habent Codices MSS. Medic. I. & Vatic. VI. Pinguis vini mentio fit lib. 3. cap. 6. & lib. 6. c. 6. sect. 15. Plinius quoque lib. 3. H. N. cap. 1. memorat vinum pingue, nigrum; & tenui, austero opponit. Attamen & vinum *lene* Celsus habet non uno loco; sed sine controversia lib. 4. cap. 5. & 6.

75. *Numquam generis alterius dari debet*] Lindenius leg. *numquam ejus generis dari debet*. Cujus igitur generis dabitur? valentissimi, opinor. Quasi Celsus sub finem capituli haec non addiderit: *imbecillis hominibus rebus infirmis opus est; mediocriter firmos media materia optime sustinet; & robustis apta validissima est*. Itaque retinenda est

vetus lectio, MSS. omnibus confirmantibus. Sensus est: ubi vinum infirmis dandum est, non aliud dari debet, quam quod ex media materia est.

76. *Incoctum*] Lindenius leg. *decoctum*; Constantini Editio in margine *excoctum*. Sed Codices Medicei I. III. alique utique habent *incoctum*.

77. *Modusque omnium*] Rerum. Sic autem habetur in Cod. Medic. I. & in margine Edit. Constantini. Alii ad personas transferunt, & leg. *modusque omnibus*; sed minus probandi sunt.

78. Εὐχύλεις vel κακοχύλεις] Ita in Codice Medic. I. & in Editionibus Ruellii & Stephani. Fortasse adnotatio est sumpta ex margine, ut & ex varietate lectionis suspicari licet. Nam alii leg.

movent alvum, aliae supprimunt; aliae citant urinam, aliae tardant 79; quaedam somnum movent, quaedam sensus excitant. Quae omnia ideo noscenda sunt, quoniam aliud alii, vel corpori, vel valetudini, convenit.

XX. Boni succi sunt, triticum, filigo, alica, oryza, amyllum 80, tragus, ptisana, lac, caseus mollis, omnis venatio, omnes aves, quae ex media materia sunt; ex majoribus quoque eae, quas supra nominavi 81: medii inter teneros duosque pisces, ut mullus, & lupus: verna lactuca 82, urtica, malva, cucumis, cucurbita, ovum forbile 83, portulaca, cochleae, palmulae: ex pomis quodcumque neque acerbum, neque acidum est: vinum dulce, vel lene, passum, defrutum, oleae, quae ex his duobus 84 in alterutro servatae sunt: vulvae, rostra, trunculique suum 85, omnis pinguis caro, omnis glutinosa, omne jecur.

XXI. Mali vero succi sunt, milium, panicum, hordeum, legumina, caro domestica permacra, omnisque caro falsa, omne falsamentum, garum, vetus caseus, fiser, radícula, rapa, napi, bulbi, brassica, magisque etiam cyma ejus, asparagus, beta, cucumis, porrum, eruca, nasturtium, thymum, nepeta, satureia, hyssopum, ruta, anethum, faeniculum, cuminum, anisum, lapathum, sinapi, allium, cepa, lienes, renes, intestina, pomum quodcumque acidum vel acerbum est, acetum, omnia acra, acida, acerba, oleum, pisces quoque saxatiles, omnesque, qui ex tenerrimo genere sunt, aut qui rursus 86 nimium duri virosique sunt, ut fere quos stagna, lacus, limosique rivi ferunt, quique in nimiam magnitudinem excefferunt.

XX.

leg. *εὐχυλας* vel *κακόχυλας*; Constantinus *εὐχυλα* & *κακόχυλα*; Lindenius *quae εὐχυμα, & κακόχυμα*. In MSS. Mediceis tertio, septimo, aliisque (st. *ΧΥΧΟΤΡΟΦΑΣ* (in al. *ΧΥΔΟΤΡΟΦΑΣ*, fortasse *καλότροφας*) vel *ΚΑΚΟΤΡΟΦΑΣ*).

79. *Aliae tardant*] Non apparet ex sequentibus, quae res urinam tardent. Earum usus si umquam, maxime necessarius esset, cum urina supra potionum modum profluens periculum facit. Sed lib. 4. cap. 20. sect. 2. nihil ejusmodi reperitur; vitanda dumtaxat dicuntur omnia, quae urinam movere consueverunt.

80. *Amyllum*] Amyllum hic & fere ubique scribitur in Codice Medic. I. Exceptis autem eo Codice, & Editione Lindenii, in aliis adduntur haec verba, huc temere traducta, opinor, ex margine: *item & lenes sunt & stomacho aptae, & calefaciunt*.

81. *Nominavi*] Ita ex Codice Medic. I. Al. *nominavimus*. In allato Codice infra; *ut mullus, ut lupus*.

82. *Verna lactuca*] Alia aestiva est, somno aptior. Vid. cap. 32. Pro *verna*, Lindenius reposuit *olera*.

83. *Cucumis, cucurbita, ovum forbile*] Credibile est, in hoc & capitibus proximis multa peccasse librarios, ut in his rebus proclive est, alia omittendo, alia repetendo, alia loco movendo, quaedam ex margine sumendo. *Cucumis* & hic, & in capite sequenti habetur, ut notat Constantinus. Alterutro ex loco tollenda est vox haec, & quidem hinc potius, si Galeni, aliorumque veterum Medicorum sententia sequenda est. Sed neque *cucurbita* ferenda esset, ut isti putant. *Ovum forbile* in Edit. Lindenii transfertur post *jecur* in fine capitis; in Codice Medic. I. non extat. Fortasse ab aliquo additum est ex Oribasio lib. 3. Collect. cap. 15. vel ex Aetio Tetrab. 1. ferm. 2. cap. 52. vel ex aliquo alio Graecae disciplinae.

84. *Oleae, quae ex his duobus &c.*] Oleae ex passio defrutove servatae. Lindenius leg. *oleae, quae ex his duobus &c.*

XXII. Lenes autem sunt, sorbitio ⁸⁷, pulticula, laganum, amyllum, ptisana, pinguis caro, & quaecumque glutinosa est: quod fere quidem in omni domestica fit ⁸⁸, praecipue tamen in ungulis, trunculisque suum, in petiolis capitulisque hoedorum & vitulorum & agnorum, omnibusque cerebellis: item qui proprie bulbi nominantur ⁸⁹, lac, defrutum, passum, nuclei pinei. Acrida sunt, omnia nimis austera, omnia acida, omnia falsa, & mel quidem, quo melius est, eo magis: item allium, cepa, eruca, ruta, nasturtium, cucumis, beta, brassica, asparagus, sinapi, radícula, intubus, ocimum, lactuca, maximaque olerum pars.

XXIII. Crassiores autem pituitas faciunt, ova sorbilia, alica, oryza, amyllum, ptisana, lac, bulbi, omniaque fere glutinosa. Externant eandem, omnia falsa, atque acrida, atque acida ⁹⁰.

XXIV. Stomacho autem aptissima sunt, quaecumque austera sunt, etiam quae acida sunt ⁹¹, quaeque contacta sale modice sunt: item panis sine fermento, & elota alica, vel oryza, vel ptisana; omnis avis, omnis venatio, atque utraque vel assa, vel elixa: ex domesticis animalibus bubula: si quid ex ceteris fumitur, macrum potius, quam pingue: ex suae, ungulae, rostra, aures, vulvaeque steriles: ex oleribus, intubus ⁹², lactuca, pastinaca, cucurbita elixa, fiser: ex pomis, cerasum, morum, sorbum, pirum fragile, quale Crustuminum vel Naevianum est: item pira, quae reponuntur, Tarentina atque Signina; malum orbiculatum, aut Scandianum, vel Amerinum, vel cotoneum, vel Punicum ⁹³, uvae ex olla, molle ovum, palmulae, nuclei pinei, oleae albae ex dura muria, eadem aceto intinctae, vel nigrae,

85. *Trunculisque suum*] Alii leg. *trunculisque*. In summa. Locum restituit Lindenius; pro cuius lectione testimonium affero Codicis Medicei vetustioris.

86. *Aut qui rursus*] Sic leguntur in allato Codice, tum haec, tum illa infra: *limosique rivi ferunt, quique &c.* Alii leg. *aut hi, qui rursus; & limosive rivi ferunt, quive &c.*

87. *Sorbitio*] Al. *sorbitiones*.

88. *In omni domestica fit*] Ita ex Codice Medic. I. Alii leg. *in omni quae domestica fit*; Ruellius & Constantinus *fit*.

89. *Item qui proprie bulbi nominantur*] Hac dicendi ratione allium & cepam excipit, quae cap. 18. bulbis adnumerat, postea capite 19. ab illis distinguit. Alii leg. *item si qui &c.* ut habent MSS. Codices, praeter Medicum I. Ego secutus sum Constantinum. Et particula quidem *si* abest etiam a Codice Mediceo modo memo-

rato, reliqua autem verba in eo sic se habent: *Item quod porr dulce nominatur*; supra extremam vero litteram vocis *porr* additur *i*, ut legatur *porri*. Sed ex litura apparet antea fuisse *proprie*. Lindenius similem Codicem fortasse nactus leg. *Item lac & quae proprie dulcia nominantur; defrutum.*

90. *Atque acida*] Ita in Cod. Medic. I. Al. & *acida*.

91. *Etiā quae acida sunt*] Linden. & *quae acida*; & supra *apta*, pro *aptissima*. Postea, *contacta sale modice sunt*, ego lego ex MSS. Mediceis; *modico*, ut vulgo legitur, est in vetustiore a Palavicino.

92. *Intubus*] Lindenius, *intuba*; & infra, *ponuntur*, pro *reponuntur*.

93. *Vel Punicum*] In Codice Medic. I. & in Edd. Ruellii & Lindenii haec adduntur: *abanthium, murices, purpurae, cochleae*; quae Co-

grae, quae in arbore bene permaturuerunt ⁹⁴, vel quae in passo, defrutove servatae ⁹⁵ sunt: vinum austerum, licet etiam asperum sit, item refinatum: duri ex media materia pisces, ostrea, pectines, murices, purpurae, cochleae ⁹⁶: cibi, potionesque frigidae, vel ferventes: absinthium ⁹⁷.

XXV. Aliena vero stomacho sunt, omnia tepida, omnia falsa, omnia jurulenta, omnia praedulcia ⁹⁸, omnia pingua, sorbitio, panis fermentatus, idemque vel ex milio, vel ex hordeo, oleum, radices olerum, & quodcumque olus ex oleo garove estur, mel, mulfum, defrutum, passum, lac, omnis caseus, uva recens, ficus & viridis & arida ⁹⁹, legumina omnia, quaeque inflare consueverunt: item thymum, nepeta, satireia, hyssopum, nasturtium, lapathum, lapsana, juglandes ¹. Ex his autem intelligi potest, non, quidquid boni succi est, protinus stomacho convenire; neque quidquid stomacho convenit, protinus boni succi esse.

XXVI. Infant autem, omnia fere legumina, omnia pingua, omnia dulcia ², omnia jurulenta, mustum, atque etiam id vinum, cui nihil adhuc aetatis accessit: ex oleribus, allium, cepa, brassica, omnesque radi-

dices reliqui Medicei non habent. Videntur instituta. De duobus, *murices*, *purpurae*, dubitari non potest. Vid. VI. Morgagni Epist. & quae ego infra sum adnotaturus.

^{94.} *Bene permaturuerunt*] *Bene maturuerunt* habet Codex Medic. I.

^{95.} *Servatae*] Almeloveenii Editio, *versatae*. Sed fortasse operarum error est. Legendum *servatae*, ut aliae Edd. habent, & Codices MSS. confirmant, & eadem loquendi forma jam usurpata cap. 20. Deinde, *licet etiam asperum sit*, lego ex Codice Medic. I. pro *licet jam asperum sit*, ut vulgo legebatur.

^{96.} *Murices, purpurae, cochleae*] Ita ab omnibus communiter legitur. Et duas quidem voces, *murices*, *purpurae*, omnes quoque Medicei Codices habent; vocem vero *cochleae* nullus habet, nisi quartus alia manu margini adscriptam. In primo vox haec, ut dixi, supra legitur. Ceterum si retinenda est, hoc, quam illo loco malim. Porro quemadmodum *murices, purpurae*; ita *nuclei pinei* bis ponitur in Cod. Medic. I. semel supra, ut in aliis; iterum hic post *turtures*: sic enim is mendose habet, pro *purpurae*.

^{97.} *Absinthium*] In aliis Editionibus & in Codd. Medicis ceteris huc transfertur vox haec; quam primus & Lindenii Editio habet post verba illa *vel Punicum*, quae supra sunt. Ruel-

lii Editio habet utroque loco. Pro praecedenti voce *ferventes*, Lindenius reponit *fervidae*. Oribasius lib. 3. Collect. cap. 19. absinthium ponit inter ea, quae stomacho apta sunt, sed ad medicamenta refert cum aloe, non vero ad cibos. Attamen infra quoque cap. 31. cum aliis, quae urinam movent, habetur *absinthium*.

^{98.} *Omnia praedulcia*] Editores omnes, praeter Lindenium, omittunt *omnia*; neque ex Mediceis MSS. alius habet vocem hanc, praeter primum. Postea, pro *omnia pingua*, ut communiter legitur, Codices Medicei, excipe ibi quoque primum, habent *omnia dulcia*.

^{99.} *Et viridis & arida*] Codex Medic. I. & *virides & aridae*.

^{1.} *Lapathum, lapsana, juglandes*] Duae voces posteriores desiderantur in Codicibus Mediceis, si primum excipias. Sed habet *lapsanum*, ut vulgo legebatur ante Caesarium: capite vero ^{31.} *lapsanum*, ubi sex reliqui *lapsanum*. Lindenius utrobique *lapsana*. Apud Varronem & Columellam in Edit. Gesneri, & apud Plinium in Edit. Harduini scribitur *lapsana*. Pro *lapathum*, ut recentiores Editores legunt cum Caesario, alii cum Codice Mediceo I. habent *lapatium*. Codex Medic. III. *lapatum*.

^{2.} *Dulcia*] Lindenius, *praedulcia*.

radices, excepto fisure & pastinaca, bulbi, ficus etiam aridae, sed magis virides, uvae recentes, nuces omnes, exceptis nucleis pineis, lac, omnisque caseus, quidquid deinde 3 subcrudum aliquis assumpsit. Minima inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, pomis, oleis, conchiliis, ovis vel mollibus vel forbilibus, vino vetere. Faeniculum vero, & anethum, inflationes etiam levant.

XXVII. At calefaciunt, piper, sal, caro omnis jurulenta, allium, cepa, ficus arida, falsamentum, vinum, & quo meracius est, eo magis. Refrigerant olera, quorum crudi caules assumuntur, ut intubus, & lactuca: item 4 coriandrum, cucumis, elixa cucurbita, beta, mora, cerasa 5, mala austera, pira fragilia, caro elixa, praecipueque acetum, sive cibus ex eo, sive potio assumitur.

XXVIII. Facile autem intus corrumpuntur, panis fermentatus, & quisquis alius quam ex tritico est, lac, mel; ideoque etiam lactentia atque omne pistorum opus 6; teneri pisces, ostrea, olera, caseus & recens & vetus, crassa vel tenera caro, vinum dulce, mulsum, defrutum, passum; quidquid deinde vel jurulentum est, vel nimis dulce, vel nimis tenue. At minime intus vitiantur, panis sine fermento, aves, & eae potius duriores, duri pisces; neque solum aurata puta, aut scarus 7, sed etiam lolligo, locusta, polypus: item bubula, omnisque dura caro; eademque aptior est, si macra, si falsa est; omniaque falsamenta; cochleae, murices, purpurae; vinum austerum, vel refinatum.

XXIX.

3. Deinde] Pro deinde, Lindenii Editio habet *denique*, tum hic, tum infra cap. 28.

4. Item] In Cod. Medic. I. & *item*; in Edit. Lindenii *itemque*.

5. Cerasa] Ante Edit. an. 1538. quam omnes postea secuti sunt, legebatur *cerasia*, ut ego in MSS. Mediceis inveni, tum hic, tum infra cap. 29. ubi Editiones Constant. & Linden. solae habent *cerasa*. Capite quoque 24. pro *cerasum* omnes fere scribunt *cerasum*.

6. Ideoque etiam lactentia, atque omne pistorum opus] Quia mel adhibetur ad opus pistorum, lac ad lactentia conficienda. Lactentia videntur a Celso vocari cibi ex lacte facti; eoque verbo fortasse animalia quoque lactentia significantur. Porro lactentia, ut Lindenius edidit, Codex habet Medic. primus; sex reliqui & Editiones priscae, *lactantia*. Capite autem proximo omnes, Medicei Codices, *lactantia*. Lindenii Edit. *lactentia*. Caesarius, quem multi secuti sunt, utrobique leg. *lactaria*; neque aliter Casaubonus

legendum putat. Sed ego allatos veteres Codices non deferam, nisi aliquis ostendat, Caesarium non ex ingenio, sed ex aliis probatis Codicibus illo modo emendasse. Nam quod apud Latinos quosdam Scriptores *lactaria* reperitur, itemque *lactarii*, h. e. qui ejusmodi cibos conficiunt; id non probat, *lactentia* eadem significatione dici non posse. Ego ideoque etiam *lactentia* restitui ex Cod. Medic. I. nam alii non habent particulam *etiam*. Lindenius verba aliter collocat, & quaedam mutat: & *omne pistorum opus; lac; mel; itemque lactentia atque teneri pisces*. Is animalia lactentia significari putat.

7. Aurata puta, aut scarus] Pro *puta*, quod est in Codice Medic. I. in Edit. Lindenii & in margine Constantinianae; valet autem *exempli gratia*; alii leg. *pura*, ut est in allato Codice a Palavicino. In Mediceis ceteris est *tuta*. Sed, pro *scarus*, omnino legendum *sparus*, qui etiam cap. 18. cum aurata inter duros pisces refertur. Scarus est ex saxatilibus, quod genus omnium levissimum est, ut est in eodem cap. 18.

XXIX. At alvum movent, panis fermentatus, magisque si cibarius vel hordeaceus est; brassica, si subcruda est, lactuca, anethum, nasturtium, ocimum, urtica, portulaca, radícula, capparis, allium, cepa, malva, lapathum, beta, asparagus, cucurbita, cerasa, mora, poma omnia mitia ⁸, ficus etiam arida, sed magis viridis, uvae recentes, pingues minutae aves, cochleae, garum, fassamentum, ostrea, pelorides, echini, musculi, & omnes fere conchulae, maximeque jus earum; saxatiles, & omnes teneri pisces, sepiarum atramentum; si quae caro assumitur pinguis, eadem vel jurulenta, vel elixa; aves, quae nantant; mel crudum, lac, lactentia omnia, mulsū, vinum dulce vel falsum, aqua, tenera omnia, tepida, dulcia ⁹, pingua, elixa, jurulenta, falsa, diluta.

XXX. Contra adstringunt, panis ex filigine, vel ex simila; magis, si sine fermento est; magis etiam si ustus ¹⁰ est; intenditurque vis ejus etiam, si bis coquitur: pulticula vel ex alica, vel ex panico, vel ex milio; itemque ex iisdem sorbitio; & magis, si haec ante fricta sunt: lenticula, cui vel beta, vel intubus, vel ambubeia, vel plantago adjecta est; magisque etiam, si illa ante fricta est: per se etiam intubus, vel ex plantagine, vel ambubeia fricta ¹¹: minuta olera, brassica bis decocta:

8. *Poma omnia mitia*] Ita in Edit. Lindenii. In MSS. non *poma*, sed *uva* invenī. Itaque alii leg. *uva*, *omnia mitia*; quos refellunt haec verba, *uvae recentes*, *pingues minutae aves*; quae postea sequuntur. (Sic interpungendum: *recentes*, *pingues minutae aves*; ex Morgagno; ut est in Editione Constantini, & in Codicibus quibusdam MSS. cum alii habeant: *recentes pingues*, *minutae aves*.) Pro *uva*, Ronseus *vina* legendum putat.

9. *Aqua, tenera omnia, tepida, dulcia*] Alii, duce Caesario, haec verba ita distinguunt: *aqua tenera, omnia tepida, dulcia*; ut *aqua tenera* opponatur *durae*. Sed fortasse non est necesse; quia discrimen satis apparet ex ipsa *aqua dura* capitis proximi. Ita *mulsū* hic ponitur nullo expresso discrimine: quod nimirum exprimitur in capite sequenti his verbis; *mulsū quod inferbuit*: quo in capite legitur etiam *minutae aves*, sine exceptione; sed *pingues minutae aves* jam positum est in hoc capite. Igitur *tenera omnia*, vel, ut Lindenius edidit, *omnia tenera*, fortasse respondent his, *omnia dura* capitis proximi; quemadmodum *dulcia pingua*, respondent his, *macerata, austera, aspera*. Sane in lib. 4. cap. 20. sect. 2. tenerorum ciborum mentionem facit,

ac cibo comprimentī eos opponit. Ceterum, si quidquam fidei Codices MSS. habent in ejusmodi rebus, haec verba ita collocantur & distinguuntur in Medic. I. *aqua, tenera omnia, dulcia tepida*; in aliis, *aqua, tenera omnia, tepida dulcia*.

10. *Ustus*] Lindenius ex Constantini emendatione leg. *toſtus*. Et sane in lib. 3. cap. 6. est *panis toſtus*. Hic tamen veteres Editiones omnes cum Codicibus MSS. habent *ustus*; quam lectionem, quamvis Lindeniana arrideat, rejicere non ausim. Nam Plinius quoque *ustum* panem dixit in lib. 33. cap. 1. ubi de aceto loquitur: *cibos quidem & sapos non alius magis succus commendat: in quo usu mitigatur isto pane, aut cum vino; vel accenditur pipere ac lasere: utique sale compeſcitur*. Nisi *usto pane* ipsius carbo significatur. Quod minus verisimile est, quia carbone sapos corrumpi videntur; & alioquin aceti vehementia pane bene toſto nonnihil mitigatur. Celsus autem ita panemustum fortasse dixit, quemadmodum papaveris lacrimam combustam, quae fricta i. e. toſta est, lib. 6. cap. 6. sect. 4. Galli dicunt *du pain brulé*.

11. *Vel ex plantagine, vel ambubeia fricta*] Constantinus arbitratur legendum *plantago*; in quo ego

cocta: dura ova, magisque si assa sunt: minutae aves, merula, palumbus¹², magisque si in posca decoctus est; grus, omnes aves¹³, quae magis currunt, quam volant; lepus, caprea; jecur ex iis, quae sebum habent, maximeque bubulum, ac sebum ipsum: caseus, qui vehementior vetustate fit, vel ea mutatione, quam in eo transmarino¹⁴ videmus, aut si recens est, ex melle, mulsove decoctus: item mel coctum, pira immatura, sorba, magisque ea, quae torminalia vocantur¹⁵, mala cotonea¹⁶, & Punica, oleae vel albae vel permaturae¹⁷, myrta, palmulae, purpurae, murices, vinum refinatum vel asperum, item meracum, acetum, mulsu quod inferbuit, item defrutum¹⁸, passum, aqua vel tepida vel praefrigida, dura, id est ea, quae tarde putescit; ideoque pluvia¹⁹ potissimum: omnia dura, macra, austera, aspera, tosta, & in eadem²⁰ carne, assa potius, quam elixa.

XXXI. Vrinam autem movent, quaecumque in horto nascentia boni odoris sunt, ut apium, ruta, anethum, ocimum, mentha, hyssopum, anisum, coriandrum, nasturtium, eruca, foeniculum: praeter haec, asparagus, capparis, nepeta, thymum, satireia, lapsana, pastinaca, magisque agrestis, radícula, fiser, cepa; ex venatione, maxime lepus; vinum tenue, piper & rotundum & longum, sinapi, absinthium, nucleï pinei²¹.

XXXII.

ego ei assentior. Vox *fricta* quoque mihi valde suspecta est. In MSS. est, non *fricta*, sed *facta*, quod glossema puto. Itaque fortasse legendum: vel *plantago*, vel *ambubeia*; ut sensus sit: lenticulam, cui vel intubus, vel ambubeia, vel plantago adjecta est, alvum sistere, magisque si ante fricta est: sed intubum quoque & plantaginem & ambubeiam per se sine lenticula, idem praestare.

12. *Palumbus*] Lindenius, *palumbes*; deinde, *decocta*.

13. *Grus, omnes aves*] Ita in MSS. Medicis, praeterquam in I. & in Editionibus vetustioribus; quibus utraque Caesarii accedit, & Lindeniana quoque; sed haec habet *omnesque* pro *omnes*. Aldina Editio, *graves quoque aves*. Alii leg. *graves omnes aves*, ut est in Codice Medic. I. & ut malebat Caesarius.

14. *In eo transmarino*] Ita Editio Lindenii cum primo; aliae cum ceteris MSS. Medicis, in *caseo transmarino*. Ego sive *eo* sive *caseo* ex glossemate insertum reor.

15. *Vocantur*] Codex Medic. I: *nominantur*.

16. *Cotonea*] Al. *cydonia*, tum hic, tum ali-

bi; & ita habetur in quibusdam MSS. vel, quod idem est, *cydonea*. In aliis est *cironia*; in Medic. I. & Lindenii Edit. *cotonea*, ut supra quoque cap. 24. & infra cap. 33. Scaliger tamen vocem *cotoneum* barbaram & ex Syriaca *Keton* ortam judicat; ideoque melius dici *cydonium*. Variat sane haec vox in antiquis libris; quod allata exempla significant: sed Latinos & *cotoneum* dixisse ex Plinii verbis apparet; ubi lectionis varietatem nemo, quod sciam, commentus est. Plinius igitur lib. 15. cap. 11. ita scribit: *mala, quae vocamus cotonea, & Graeci cydonia*.

17. *Permaturae*] Caesarius & Lindenius, *praematurae*. Vox autem proxima *murta* per *u* scribitur in Cod. Medic. I. Sic & infra cap. 33. *murti foliis*, & alibi.

18. *Item defrutum*] Lindenius leg. *asperum item defrutum*; sed minime probandus videtur.

19. *Pluvia*] *Pluviatilis* habet Lindenii Editio, neque alius praeterea impressus aut manuscriptus liber, quem ego viderim.

20. *Et in eadem*] Tres haec voces desunt in Codice Medic. I.

21. *Nuclei pinei*] In Codice Medic. I. haec adduntur.

XXXII. Somno vero aptum est papaver, lactuca, maximeque aestiva, cujus cauliculus ²² jam lacte repletus est, morum, porrum ²³. Sensus excitant, nepeta, thymum, satireia, hyssopum, praecipueque pulegium, ruta, & cepa.

XXXIII. Evocare vero materiam multa admodum possunt: sed ea, cum ex peregrinis medicamentis maxime constant ²⁴, aliisque magis, quam quibus ratione victus succurritur, opitulentur, in praesentia differam: ponam vero ea, quae prompta, & iis morbis, de quibus protinus dicturus sum, apta, corpus erodunt, & sic eo ²⁵, quod mali est, extrahunt. Habent autem hanc facultatem, semina erucae, nasturtii, radicae; praecipue tamen omnium, sinapi. Salis quoque & fici eadem vis est.

Leniter vero simul & reprimunt & molliunt, lana succida ex aceto vel vino, cui oleum ²⁶ adjectum est; contritae palmulae, furfures in falsa aqua vel aceto decocti ²⁷. At simul reprimunt & refrigerant, herba muralis, *παρθένιον* vel *περδίκιον* ²⁸ appellant, serpyllum ²⁹, pulegium, ocimum, herba sanguinalis, quam Graeci *πολύγονον* vocant, portulaca, papaveris folia, capreolique vitium, coriandri folia, hyoscyamum ³⁰, mu-

adduntur: & quae tertio libro hydropi enumerantur titulo XV. quae nemo negabit, temere ex margine descripta esse. Medicei ceteri ista non habent.

22. *Cauliculus*] Cod. Medic. I. *coliculus*; & cap. proximo *colibus*, pro *caulibus*.

23. *Morum, porrum*] Pro *porrum* Codex Medic. I. *porrus*. Ceterum locus hic non est sine suspitione vitii alicujus; ut alii ante me animadverterunt. Infra, pro *excitant*, modo allatus Codex habet *excitat*.

24. *Cum ex peregrinis medicamentis maxime constant*] Ita in Edit. Lindenii, & in Codice quoque Mediceo I. Alii leg. *quae ex peregrinis medicamentis maxime constant*; & deinde, *opitulantur*. Isti non videntur intellexisse, distinguere a Celso quae materiam evocant, ab iis quae corpus rodendo eandem extrahunt.

25. *Et sic eo*] Alii Caesarium sequuntur, & leg. *ex eo, quod &c.* Sed praepositio *ex* abest ab Editionibus vetustis, & a Codicibus MSS. Lindenius leg. *ex eo, quidquid mali est*. Ego veterem lectionem MSS. confirmatam rejicere non ausim.

26. *Lana succida ex aceto vel vino, cui oleum*] Ita legunt cum Caesario Lindenius alique. In Editionibus vetustioribus habetur: *lana succida*

vel aceto vel vino, quo oleum; ut Palavicinus correxit in Codice Medic. I. cum esset: *lana succida quo cum aceto vel vino oleum*. Codices ceteri Medicei habent: *lana succida vel aceto & vino* (aliqui vel vino) *oleum*. Fortasse retinendum est quo: cum ita Celsus etiam alibi loquatur. Vid. Adnotat. 88. lib. 4. cap. 9.

27. *Decocti*] *Decoctae* habent cum Codicibus Mediceis Editio Aldina & vetustiores omnes.

28. *Παρθένιον vel περδίκιον*] His duabus vocibus Editores vulgo Latinitatem tribuerunt scribentes: *parthenium vel perdicium*; praeter unum Ruellium. ut animadvertit Morgagnus. Et ipse Morgagnus in suo & ego in Mediceis Codicibus Graece & scriptas & elatas invenimus.

29. *Serpyllum*] Cod. Medic. I. *serpullum*; ut aliis plerisque in locis.

30. *Coriandri folia, hyoscyamum*] Hyoscyamum hoc loco est generis neutrius, ut quidem Editores communi consensu habent. Sed turbant MSS. Codices. Nam plerique habent *ΥΩΚΚΥΑΜΙ*. In Mediceo I. est *hyoscyamum*; at non *coriandri folia*, sed *coriandrum folia*. Itaque non deerit fortasse qui legere malit: *coriandrum, folia hyoscyami*. Ceterum haec vox neutro genere saepius usurpatur a Plinio. En loca duo, de quibus dubitare non licet: lib. 25. cap. 9. *Hy-*

muscus, fiser, apium, solanum, quam *σπύχρον* Graeci vocant, brassicae folia, intubus, plantago, foeniculi semen, contrita pira vel mala, praecipueque cotonea, lenticula, aqua frigida, maximeque pluvialis, vinum, acetum, & horum aliquo madens ³¹ vel panis, vel farina, vel spongia, vel cinis ³², vel lana succida, vel etiam linteolum, creta Cimolia, gypsum, melinum, myrteum, rosa, acerbum oleum, verbenarum contusa cum teneris caulibus folia; cujus generis sunt olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hederæ, Punicum malum. Sine frigore autem reprimunt, cocta mala cotonea ³³, malicorium, aqua calida, in qua verbenae coctae sunt, quas supra posui ³⁴, pulvis vel ex faece vini, vel ex myrti foliis, amaræ nuces. Calefacit vero, ex qualibet farina cataplasma, five ex tritici, five ex farris, five hordei, five ervi, vel lolii, vel milii, vel panici, vel lenticulae, vel fabae, vel lupini, vel lini ³⁵, vel foeni Graeci, ubi ea deferbuit, calidaque imposita est. Valentior tamen ad id omnis farina est ex mulso, quam ex aqua cocta. Praeterea cyprinum, irinum, medulla, adeps ex fele ³⁶, oleum, magisque si vetus est, junctaque oleo sal ³⁷, nitrum, gith, piper, quinquefolium. Fereque, quae

9. *Hyoscyamum contusum cum foliis ex vino datur* &c. lib. 28. cap. 10. *si hyoscyamum potum sit.* Immo generis masculini fortasse non invenitur apud illum Auctorem nisi in lib. 25. cap. 4. *apud Graecos vero hyoscyamus appellatur.* Sed ibi reponendum videtur *δοκίμος*. Et sane in Edit. antiquissima an. 1469. est *hyoshyamos*; in pervertuto MS. Codice Florentiae apud Riccardos *hyoscyamos*.

31. *Et horum aliquo madens*] Ego sic reposui ex Codice Medic. I. nisi quod *aliquod* habet mendose, pro *aliquo*. Ita Celsus solet construere verbum *mado*; supra cap. 18. *aqua madens panis*; lib. 5. c. 26. sect. 33. *lintheolum frigida aqua madens*; lib. 8. c. 7. *lintheolum duplex madens vino & oleo*. Alii omnes leg. cum praepositione, ut est in ceteris MSS. Mediceis, & *ex horum aliquo magis madens*; sed Lindenius tollit *magis*. Fortasse tamen retinenda est haec particula, quam Codices plerique habent post vocem *madens*, sed, ut mihi videtur, loco non suo; transferendaque est ante *horum*, ut sensus sit; magis reprimat & refrigerat horum aliquo madens vel panis &c.

32. *Cinis*] Lindenius, *lacinia*. Cur non *cinis*? cum lib. 7. cap. 1. inter reprimentia ponatur *cinis*. . . . . *ex aceto vel etiam ex aqua*.

33. *Mala cotonea*] Vox mala omittitur in Edi-

tione Caesarii an. 1538. in Pantiniana & Lindenii.

34. *Posui*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *proposui*.

35. *Vel lini*] Haec duo verba desunt in Codice modo allato. In eodem infra est *tam ex mulso*, pro *ex mulso*; sed perperam.

36. *Adeps ex fele*] Calefacit & fuillus, ut cum Plinio lib. 15. H. N. cap. 9. antiqui medici sentiunt; immo non alio magis utebantur. De felis adipe nihil apud illos invenio, quamobrem credendum sit, solum eum a Celso esse positum. Nisi tollendae sunt duae voces *ex fele*, ut ego suspicor, licet in MSS. Codicibus invenerim; malim legere *ex fale*: nam falsus adeps impensius calefacit, ut est apud Plinium loc. cit. Legitur *ex fele*, & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae, & in Mediceo primo, multisque aliis MSS. Codicibus. In nonnullis est *ex felle*; atque ita veteres omnes Editiones habent. Sed neque id probandum videtur. Fel enim, quamvis calefaciat, ut est apud Dioscoridem lib. 2. cap. 96. & apud Galenum lib. 10. de simpl. medic. facult. cap. 2. miscere adipi, quo ad frictiones utebantur, moris non fuit antiquorum medicorum.

37. *Oleum, magisque si vetus est, junctaque oleo sal &c.*] Sic restitui locum hunc ex Codice Medi-

quae vehementer & reprimunt & refrigerant ³⁸, durant; quae calefaciunt ³⁹, digerunt & emolliunt ⁴⁰: praecipueque ad emolliendum potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine. His autem omnibus, & simplicibus, & permistis, varie medici utuntur; ut magis, quid quisque persuaferit sibi, appareat, quam quid evidenter compererit.

Mediceo vetustiori. Antea legebatur: *adeps ex fele (vel felle) juncta oleo, magisque si vetus est, sal &c.* Oleum utique calefacit, & quo vetustius est, eo magis. Itaque de hoc convenit. Quanto autem melior lectio sit: *junctaque oleo sal &c.* ii facile intelligunt, qui norunt, oleo ad frictiones saepe adjici sal, nitrum, & alia calefacientia. Sic lib. 3. cap. 9. *frictio ex oleo & sale*: & cap. 11. *perfricandae partes manibus unctis ex vetere oleo, eique adjiciendum aliquid ex calefacientibus*: & cap. 16. *oleo ad frictiones adjicere calefacientia*: & cap. 21. *quotidie ter quaterve opus est uti frictione vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus*: & lib. 4. cap. 12. *perfricari ter aut quater die sic, ut nitrum oleo adjiciatur*. Pro sal, nitrum, quidam leg. *sal nitrum*; Egnatius, *sal nigrum*.

38. Quae vehementer & reprimunt & refrige-

rant] Quae supra jam posita sunt. Codex Mediceus I. non habet particulam & ante reprimunt.

39. Et refrigerant, durant; quae calefaciunt &c.] Alii leg. & refrigerant. Durant quae calefaciunt &c. & supra, *quinquefolium, fereque quae vehementer &c.* In primo sic habetur: & refrigerant, durantque calefaciunt &c. in Codicibus Mediceis ceteris, & refrigerant dura quae (vel que) calefaciunt &c. Verba recte interpunxit Lindenius, in quo ei praeiverat Ronseus in suis enarrationibus. Hos ego secutus sum. Sed Lindenius leg. & refrigerant, durant; quae autem calefaciunt &c.

40. Digerunt & emolliunt] Ita in primo; in aliis MSS. Mediceis; ut plerique omnes vulgo leg. & digerunt & emolliunt (vel molliunt). Lindenius leg. & digerunt, ea emolliunt.

LIBER TERTIVS.

I. **P**rovisis ⁴¹ omnibus, quae pertinent ad universa genera morborum, ad singulorum curationes veniam. Hos autem in duas species Graeci diviserunt; aliosque ex his acutos, alios longos esse dixerunt: ideoque, quoniam non semper eodem modo respondebant, eosdem alii inter acutos, alii inter longos retulerunt. Ex quo, plura eorum genera esse, manifestum est. Quidam enim breves acutique ⁴² sunt, qui cito vel tollunt hominem, vel ipsi cito finiuntur: quidam longi, sub quibus neque fanitas in propinquo, neque exitium est: tertiumque genus eorum est, qui modo acuti, modo longi sunt; idque non in febribus tantummodo, in quibus frequentissimum est, sed in aliis quoque fit. Atque etiam, praeter hos, quartum est, quod neque acutum dici potest, quia non perimit; neque utique longum, quia, si occurritur, facile sanatur. Ego, cum de singulis dicam, cujus quisque generis sit, indicabo. Dividam autem omnes in eos, qui in totis corporibus consistere videntur, & eos, qui oriuntur in partibus. Incipiam a prioribus, pauca de omnibus praefatus. In nullo quidem morbo minus fortuna sibi vindicare, quam ars potest ⁴³; utpote cum, repugnante natura, nihil medicina proficiat. Magis tamen ignoscendum medico est parum proficienti in acutis morbis, quam in longis. Hic enim breve spatium est, intra quod, si auxilium ⁴⁴ non profuit, aeger extinguitur: ibi

⁴¹ *Provisis*. Editio Constantini in margine, *Praevisis*. Etiam lib. 5. cap. 27. sect. 2. *remedium est nec opinantem in piscinam non ante ei provisam projicere*; Constantinus mallet, *praevisam*. Lindenius, qui ibi retinet *provisam*, hic recipit *Praevisis*. Sed veterem lectionem Codices Medicei confirmant.

⁴² *Acutique*. Alii leg. *utique*, neque aliter habent Codices Medicei. Mihi magis probatur lectio Lindenii, sive potius Constantini. Is enim *acutique* legendum esse, multo ante conjecterat.

⁴³ *Minus fortuna sibi vindicare, quam ars potest*. Siquidem in morbis, cum multum fortuna conferat &c. inquit in Praefat. lib. 7. Lindenius, fortasse existimans, haec non cohaerere cum proximis verbis; utpote cum *repugnante natura nihil medicina proficiat*, quaedam addit, alia

mutat, & sic legit: *plus fortuna sibi vindicare quam ars, ars, quam natura potest*. Sed voci fortuna satis respondet vox natura; ut ex allato quoque loco lib. 7. colligitur, ubi voci fortuna respondent haec verba, *corporis beneficio*. Est enim in fortuna positum, repugnet, nec ne natura. Hic tamen, pro *repugnante natura*, Egnatius leg. *repugnante fortuna*, ut omnes, praeter primum, Medicei Codices habent. Mihi probatur *natura*. Ceterum duo verba, *sibi vindicare*, constructionem aliquanto duriores faciunt, & si tollantur, sensus idem remanet. Verum tamen sequemur liberos antiquos. Pro *vindicare* Caesarius leg. *vendicat*: in qua constructione verbum *potest* melius omitteretur.

⁴⁴ *Si auxilium*. Ita ex Cod. Medic. I. cum antea legeretur: *si quod auxilium*; quod minus

ibi & deliberationi, & mutationi remediorum tempus patet; adeo ut raro, si inter initia medicus accessit, obsequens aeger sine illius vitio pereat. Longus tamen morbus cum penitus infedit, quod ad difficultatem pertinet, acuto par est. Et acutus quidem, quo vetustior est; longus autem, quo recentior, eo facilius curatur. Alterum illud ignorari non oportet, quod non omnibus aegris eadem auxilia conveniunt. Ex quo incidit, ut alia atque alia summi auctores, quasi sola, vindicaverint ⁴⁵, prout cuique cesserant. Oportet itaque, ubi aliquid non respondet ⁴⁶, non tanti putare auctorem, quanti aegrum, & experiri aliud atque aliud: sic tamen, ut in acutis morbis cito mutetur, quod nihil prodest; in longis, quos tempus, ut facit, sic etiam solvit, non statim condemnatur, si quid non statim profuit; minus vero removeatur, si quid paulum saltem juvat; quia profectus tempore expletur.

II. Protinus autem inter initia scire facile est, quis acutus morbus, quis longus sit: non iis solum ⁴⁷, in quibus semper ita se habet; sed in iis quoque, in quibus variat. Nam ubi ne intermissionibus accessiones & dolores graves urgent ⁴⁸, acutus morbus est: ubi lenti dolores, lentaeve febres sunt, & spatia inter accessiones porriguntur, acceduntque ea signa, quae in priore volumine exposita sunt, longum hunc futurum esse, manifestum est. Videndum etiam est, morbus an increscat, an consistat, an minuatur: quia quaedam remedia incrementibus morbis, plura inclinatis conveniunt; eaque, quae crescentibus ⁴⁹ apta sunt, ubi acutus increfcens urget, in remissionibus potius experienda sunt. Increfcit autem morbus, dum graviores dolores, accessionesque veniunt; haeque & ante, quam proximae, revertuntur, & postea desinunt. Atque in longis quoque morbis, etiam tales notas non habentibus, scire licet, increfcere, si somnus incertus est, si deterior concoctio, si foediores ⁵⁰ dejectiones, si tardior sensus, si pigrior mens, si percurrit cor-

^{45.} *Vindicaverint*] Hoc sensu, eademque fere in re Plinius dixit: *Durabat tamen antiquitas firma, magnasque confessae rei vindicabat reliquias* lib. 26. cap. 3. Fortasse tamen legendum est *venditaverint*, ut Lindenius edidit. Ego meo instituto utar, & veteres Codices temere non deferam. Porro Codices MSS. alii habent *vindicaverint*, ut Editiones pleraeque; alii *vendicaverint*, ut Editio Aldina, vel *vindicarint*; Medicus I. & aliquis alius *vindicaverint*. Nonnulli apud Constantinum malebant, *indicaverint*: quibus minime assentiendum.

^{46.} *Respondet*] Al. *respondit*; Almelooven. *respondet*; ut & Ruellii Edit. & Cod. Medic. I.

habet.

^{47.} *Solum*] Ita in Edit. Lindenii; in aliis Edd. & in MSS. *Mediceis, solis*.

^{48.} *Accessiones & dolores graves urgent*] Ruellii Edit. *accessionum dolore gravi urgentur*; ut aliqui MSS. Codices habent.

^{49.} *Crescentibus*] In Edd. antiquis, ut & in MSS. *Mediceis, decrefcntibus*; sed perperam. In Edit. Lindenii, itemque in margine Constantianae est *crescentibus*. Ego malim, *increfcntibus*; quod Celsus hac voce constanter utatur: ceterum etiam *crescentibus* recte dicitur.

^{50.} *Foediores*] Lindenius reponit *foetidiores*, ut habet in margine Constantinus. Sed in MSS. *Medi-*

corpus frigus aut calor, si id magis pallet. Ea vero, quae contraria his sunt, decedentis ejus notae sunt. Praeter haec, in acutis morbis serius aeger alendus est, nec nisi jam inclinatis; ut primo ⁵¹ dempta materia impetum frangat: in longis maturius, ut sustinere spatium affecturi ⁵² mali possit. Ac si quando is ⁵³ non in toto corpore, sed in parte est; magis tamen ad rem pertinet, vim totius corporis moliri ⁵⁴, quam proprie partes aegrae sanentur ⁵⁵. Multum etiam ⁵⁶ interest, ab initio quis recte curatus sit, an perperam: quia curatio minus iis prodest, in quibus assidue frustra fuit. Si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit, admota curatione momento restituitur.

Sed cum ab iis coeperim, quae notas quasdam futurae adversae valetudinis exhibent, curationum quoque principium ab animadversione ejusdem temporis faciam. Igitur, si quid ex iis, quae proposita sunt, incidit, omnium optima sunt, quies & abstinencia; si quid bibendum, aqua; idque interdum uno die fieri satis est; interdum, si terrentia manent, biduo: proximeque abstinenciam sumendus est cibus exiguus, bibenda aqua; postero die etiam vinum; deinde invicem alternis diebus, modo aqua, modo vinum, donec omnis causae metus finiatur ⁵⁷. Per haec enim saepe instans gravis morbus discutitur. Plurimique falluntur, dum se primo die protinus sublaturus languorem, aut exercitatione, aut balneo,

Mediceis est *foediores*; ut alii legunt. Vox tamen *foedus* pro *foetido* alibi non facile invenitur, nisi conjuncta cum voce *odor*; ut cap. 20. hujus libri; lib. 2. cap. 8. lib. 4. cap. 20.

51. *Ut primo*] Ita in ceteris Editionibus; in Lindeniana, *ut inedia*. Cum prioribus faciunt Codices nostri MSS.

52. *Affecturi*] Editiones Aldin. & Henr. Steph. *adventuri*; ut Codices Medicei habent omnes, praeter primum.

53. *Ac si quando is &c.*] Haec mihi ex superioribus verbis, *maturius alendus est*, pendere videntur, eademque sententia continuari, ideoque sic interpungendum: *possit, ac si quando is non in toto corpore, sed in parte est, magis tamen &c.* Lindenius, pro *Ac*, legit *At*, ut malebat Constantinus. Fortasse, pro *is*, legendum *id*, ut referatur ad malum.

54. *Moliri*] Ita legunt, & recte, Constantinus & Lindenius, Codicibus pene omnibus suffragantibus. Mediceus I. habet, ut alii legunt, *molliri*.

55. *Quam proprie partes aegrae sanentur*] Haec verba mihi suspecta sunt, quod & constructio laboret, &, iis sublati, sententia constet. Ce-

terum constructioni opem tulerit, qui addiderit particulam *ut postquam*: nisi legere malit, *partes aegras sanari*. Pro *proprie*, alii leg. *propriae*, ut est in Cod. Medic. I. qui & *partis* habet, pro *partes*, &, quo modo quidam legunt, *aegre*, pro *aegrae*. Constantinus, *per quam propriae &c.* Lindenius, *quam partis, cum per eam partes aegrae sanentur*.

56. *Multum etiam &c.*] Non facile intelligitur, quomodo haec cum antecedentibus cohaereant. Omnia plana erunt, si ad primum caput referantur, & caput alterum, non supra ab illis verbis *Protinus autem inter initia*, sed *infra* ab iis inchoetur, *Sed cum ab iis coeperim*. Totum autem hoc caput constatum est ex monitis quibusdam inter se distinctis; atque haec illa sunt, quae Celsus de omnibus morbis se praefaturum, paulo ante dixit.

57. *Omnis causae metus finiatur*] Caesarius & Lindenius leg. *omnis causa metus finiatur*. Sed MSS. Codices habent *causae*, non *causa*. Ita cap. proximo, *causam metuentibus*: ubi tamen Cod. Mediceus I. *cum causa metuentibus*. Infra in Codd. Mediceis & antiquis Edd. legitur, *non quo.... sed quo &c.* Lindenius reposuit, *non*

neo, aut coacta dejectione, aut vomitu, aut sudationibus, aut vino sperant. Non quod non interdum id incidat, aut non decipiat ⁵⁸; sed quod saepius fallat, solaque abstinencia sine ullo periculo medeatur: cum praesertim etiam pro modo terroris moderari liceat; & si leviora indicia fuerint, satis sit a vino tantum abstinere, quod subtractum plus, quam si cibo quid dematur ⁵⁹, adjuvat: si paulo graviora, facile sit ⁶⁰ non aquam tantum bibere, sed etiam cibo carnem subtrahere; interdum panis quoque minus, quam pro consuetudine assumere, humidoque cibo esse contentum ⁶¹, & olere potissimum: satisque sit, tum ex toto a cibo, a vino, ab omni motu corporis abstinere, cum vehementes notae terruerunt. Neque dubium est, quin vix quisquam, qui non dissimulavit, sed per haec mature morbo occurrit, aegrotet.

III. Atque haec quidem sanis facienda sunt, tantum causam metuentibus. Sequitur vero curatio febrium, quod & in toto corpore, & vulgare maxime morbi genus est. Ex his una quotidiana, altera tertiana, altera quartana ⁶² est: interdum etiam longiore circuitu quaedam redeunt; sed id raro fit. In prioribus, & morbi sunt, & medicina. Et quartanae quidem simpliciores sunt. Incipiunt fere ab horrore; deinde calor erumpit; finitaque febre biduum integrum est: ita quarto die revertitur. Tertianarum vero duo genera sunt. Alterum eodem modo, quo quartana, & incipiens, & definens; illo tantum interposito discrimine, quod unum diem praestat integrum, tertio redit. Alterum longe perniciosius, quod tertio quidem die revertitur, ex octo autem & quadraginta horis fere sex & triginta per accessionem occupat, interdum etiam vel minus, vel plus; neque ex toto in remissione desistit, sed tantum levius est. Id genus plerique medici *ἡμικριταίων* appellant. Quotidianae vero variae sunt, & multiplices. Aliae enim protinus a calore incipiunt, aliae a frigore, aliae ab horrore. Frigus voco, ubi extremae partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum

quod.... sed quod &c. fortasse non sine aliquo Codicum testimonio. Constantinus autem in secundo membro legere malebat quod; in primo quo retinebat. Alibi tamen ipse quoque Lindenius & Constantinus leg. non quo.... sed quo.

58. Aut non decipiat]. Tres hae voces fortasse tollendae sunt. Nam quae tandem est locutio ista? Non quod non interdum id incidat, aut non decipiat; sed quod saepius fallat. Nisi quis putat legendum, aut omnino decipiat. Constantinus ita restituendum putat; aut non deinceps fiat. In Codice Mediceo I. legitur, aut non deciperet; & omittitur id ante incidat.

59. Quid dematur]. Ita cum Mediceis I. III. aliisque MSS. habet Aldina Editio: ceterae Editiones aliquid dematur.

60. Facile fit]. Ita in MSS. & Edd. plerisque omnibus. Egnatius & Lindenius leg. satis fit.

61. Contentum]. Cod. Medic. I. contentos.

62. Altera quartana]. Primum excipe, ceteri Codices Medicei habent, ut est in Edit. Ruelii, tertia quartana: infra vero, ut & vulgo legitur, raro evenit; ubi ego raro fit reposui ex primo. Deinde ex eodem Codice lego, Et quartanae. Al. At quartanae; Linden. Ac quartanae.

corpus intremittit. Rursus aliae sic desinunt, ut ex toto sequatur integritas: aliae sic, ut aliquantum quidem minuatur ex febre, nihilominus tamen quaedam reliquiae remaneant, donec altera accessio accedat: ac saepe aliae vix quidquam aut nihil remittant, sed ita ut continuent ⁶³. Deinde, aliae fervorem ingentem habent, aliae tolerabilem: aliae quotidie pares sunt, aliae impares; atque invicem altero die leniores, altero vehementiores: aliae tempore eodem postridie revertuntur, aliae vel serius vel celerius: aliae diem noctemque accessione & decessione implent, aliae minus, aliae plus: aliae, cum decedunt, sudorem movent, aliae non movent; atque alias per sudorem ad integritatem veniunt, alias corpus tantum imbecillius redditur. Accessiones etiam, modo singulae singulis diebus fiunt, modo binae pluresve concurrunt: ex quo saepe evenit, ut quotidie plures accessiones remissionesque sint; sic tamen, ut unaquaeque alicui priori respondeat. Interdum vero accessiones quoque confunduntur, sic, ut notari neque tempora earum, neque spatia possint. Neque verum est, quod dicitur a quibusdam, nullam febrem inordinatam esse, nisi aut ex vomica, aut ex inflammatione, aut ex ulcere: facilius enim semper curatio foret, si hoc verum esset. Sed quod ⁶⁴ evidentes causae faciunt, facere etiam abditae possunt. Neque de re, sed de verbo controversiam movent, qui, cum aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt, non easdem inordinate redire, sed alias aliasque subinde oriri dicunt. Quod tamen ad curandi rationem nihil pertineret, etiamsi vere diceretur. Tempora quoque remissionum modo liberalia, modo vix ulla sunt.

IV. Et febrium quidem ratio maxime talis est. Curationum vero diversa genera sunt, prout auctores aliquos ⁶⁵ habent. Aesclepiades officium esse medici dicit, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet. Id votum ⁶⁶ est: sed fere periculosa esse nimia ⁶⁷ & festinatio & voluptas solet. Qua vero moderatione utendum sit, ut quantum fieri potest, omnia ista contingant, prima semper habita salute, in ipsis partibus curationum considerandum erit. Et ante omnia quaeritur, primis diebus aeger qua ratione continendus sit. Antiqui, medicamentis quibusdam datis,

^{63.} *Remittant, sed ita ut continuent*] Legendum opinor, *remittunt*, ceteraque tollenda, tamquam ex glossmate inserta. Nisi cui forte, cum in Codice Medic. I. sit *remittant, sed continuent*, non displicet *remittunt, sed continuant*. Palavicinus ita ut addit in allato Codice, & mutat *sed* in *se*, ut ita legatur: *remittant se; ita ut continuent*. Lindenius edidit, *remittunt, sed ita, ut coepere, continuant*.

^{64.} *Sed quod*] Linden. *Nam quod*.

^{65.} *Aliquos*] Alii cum Aldo leg. *aliqui*; contra quos stant Editiones vetustiores & Codices Medicei.

^{66.} *Votum*] Egnatius & alii quidem leg. *votum*; sed minus recte; quanvis non desint depravati Codices, qui iis suffragantur.

^{67.} *Nimia*] Plerique leg. *nimum*.

dati, concoctionem moliebantur; eo quod cruditatem maxime horrebant: deinde eam materiam, quae laedere videbatur, ducendo saepius alvum subtrahebant. Asclepiades medicamenta sustulit; alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo, subduxit ⁶⁸; febre vero ipsa praecipue se ad remedium ⁶⁹ uti professus est. Convellendas enim ⁷⁰ vires aegri putavit, luce, vigilia, siti ingenti, sic, ut ne os quidem primis diebus elui fineret. Quo magis falluntur, qui per omnia jucundam ejus disciplinam esse concipiunt. Is enim ⁷¹ ulterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriae subscripsit; primis vero tortoris vicem exhibuit. Ego autem, medicamentorum dari potiones, & alvum duci non nisi raro debere, concedo: & id non ideo tamen ⁷² agendum, ut aegri vires convellantur, existimo; quoniam ex imbecillitate summum periculum est. Minui ergo tantum materiam superantem oportet, quae naturaliter digeritur ⁷³, ubi nihil novi accedit. Itaque abstinendus a cibo primis diebus est, in luce ⁷⁴ habendus aeger, nisi infirmus, interdiu est, quoniam corpus ista quoque digerit; isque cubare quam maximo conclavi debet. Quod ad sitim vero somnumque pertinet, moderandum est, ut interdiu vigilet, noctu, si fieri potest ⁷⁵, conquiescat: ac neque potest, neque nimium siti crucietur. Os etiam ejus elui potest, ubi & siccum est, & ipsi foetet; quamvis id tempus aptum potioni non est. Commodeque Erasistratus dixit, saepe, interiore parte humorem non requirente, os & fauces requirere; neque ad rem, male haberi aegrum, pertinere. Ac primo quidem sic tenendus est. Optimum vero medicamentum est, opportune cibus datus: qui quando primum dari debeat, quaeritur. Plerique ex antiquis tarde dabant, saepe quinto die, saepe sexto: & id fortasse vel in Asia, vel in Aegypto, coeli ratio patitur. Asclepiades, ubi aegrum triduo per omnia fatigaverat, quarto die cibo destinabat ⁷⁶. At Themison nuper, non quando coepisset febris, sed quan-

68. *Subduxit*] In Codice quoque Medic. I. est *subduxit*; sed *sub* expungitur. Itaque *duxit* fortasse legendum est ex more loquendi Celsiano. Significatur enim proprie alvi ductio, de qua lib. 2. cap. 12. sect. 2. ubi etiam de hac Asclepiadis consuetudine mentio fit.

69. *Ad remedium*] *Ejus* addunt alii Aldinam Editionem secuti; quae vox in MSS. quoque reperitur, sed minime necessaria est. Sic infra his verbis: *Optimum vero medicamentum*; in Codice Medic. I. non bene additur *ejus*.

70. *Enim*] Linden. *etiam*.

71. *Is enim*] In Edit. Aldina, & in MSS. plerisque, *Et is enim*; in Lindeniana, *Etenim*;

in aliis quibusdam, ut in Cod. Medic. I. *His enim*.

72. *Et id non ideo tamen*] In Cod. Medic. I. *non ideo tamen id*.

73. *Digeritur*] Ita lib. 2. cap. 14. *opus est quam plurimum materiae digeri*. Alii leg. *detrahatur*, ut in MSS. omnibus inveni, praeterquam in Medic. I. & Vatic. VI.

74. *Primis diebus est, in luce &c.*] Lege, *primis diebus, & in luce*. Lindenius sic mutavit: *primis diebus est, & in luce habendus aeger (nisi infirmus) interdiu, quoniam &c.*

75. *Si fieri potest*] Quidam omittunt fieri.

76. *Quarto die cibo destinabat*] Scilicet aegrum. Hanc

quando desisset, aut certe levata esset, considerabat; & ab illo tempore expectato die tertio, si non accesserat febris, statim: si accesserat, ubi ea vel desierat, vel, si assidue inhaerebat, certe si se inclinaverat ⁷⁷, cibum dabat. Nihil autem horum utique perpetuum est. Nam potest primo die primus cibus dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto, aut quinto; potest post unam accessionem, potest post duas, potest post plures. Refert enim, qualis morbus sit, quale corpus, quale coelum, quae aetas, quod tempus anni: minimeque, in rebus multum inter se differentibus ⁷⁸, perpetuum esse praeceptum temporis potest. In morbo, qui plus virium aufert, celerius cibus dandus est: itemque eo coelo, quod magis digerit ⁷⁹. Ob quam causam in Africa nullo die aeger abstinere recte videtur. Maturius etiam puero, quam juveni; aestate, quam hieme, dari debet. Vnum illud est, quod semper, quod ubique ⁸⁰ servandum est, ut aegri vires subinde assidens medicus inspicat, & quamdiu supererunt, abstinencia pugnet; si imbecillitatem vereri coeperit, cibo subveniat. Id enim ejus officium est, ut aegrum, neque supervacua materia oneret, neque imbecillitatem fame prodat ⁸¹. Idque apud Erasistratum quoque invenio: qui, quamvis parum docuit, quando venter, quando corpus ipsum exinaniretur, dicendo tamen, haec esse videnda, & tum cibus dandus, cum corpori deberetur, satis ostendit, dum vires superessent, dari non oportere; ne deficerent, consu-

len-

Hanc lectionem MSS. omnes confirmant. Constantinus mallet, *quartum diem cibo destinabat*; & ita legit Lindenius; sed Operarum errore habet *die*, pro *diem*; quod mendum Almeloveenius sustulit.

77. *Certe si se inclinaverat*] Alii leg. *si certe se inclinaverat*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. vetustiori; sed legendum, *certe sese inclinaverat*. Pendet enim hoc incisum ab antecedenti particula *ubi*.

78. *Inter se differentibus*] Quidam cum Egnatio addunt, *quod intermittendum non est*; scilicet ex adnotatione.

79. *Quod magis digerit*] Ita ex conjectura Constantini. Alii omnes, *quo magis digerit*; quod ferendum non est. Coelum enim est, quod aegrum digerit. Ita supra: *corpus ista quoque* (lux) digerit.

80. *Unum illud est, quod semper, quod ubique*] *Unum illud est semper quod ubique*, legitur in Editionibus vetustissimis, & in MSS. Mediceis reliquis. Ego sic restitui ex primo. Egnatius leg. *Unum illud est, quod semper ubique*, alii cum

Caesario, *Unum illud & semper & ubique*.

81. *Imbecillitatem fame prodat*] Id est, hominem imbecillum fame perdat. Ita habent Codex Mediceus I. atque Editiones vetustissimae 1478. 1493. 1497. & Juntina quoque. Caesarius alii-que reponunt *perdat*: Egnatius & Stephanus leg. *imbecillitatem fami prodat*; eadem loquendi forma, qua Sallustius de B. J. dixit: *antequam arcem proderent hostibus*. Sed neque prior lectio, neque aliae placent: atque *imbecillitatem* vix ferri potest, quia accusativus verbi *prodat* & verbi *oneret* unus idemque est, id est, *aegrum*. In Mediceo III. & quibusdam aliis Codicibus est: *imbecillitate fami prodat*. Fortasse legendum: *imbecillitati fame prodat*; quod omnem difficultatem tollit. Alii vocem *imbecillitatem* ejiciendam, & *fame perdat*, vel *fami prodat* legendum putabunt; alii contra, *fame explodentes*, *imbecillitate perdat*, vel *imbecillitati prodat*; alii aliter. Sed conjecturae sunt, ex quibus nihil certi erui potest. Conjectura item est, ut opinor, & *imbecillum* apud Constantinum in libri margine, & *imbecilliorum fame perdat* in Editione Lindenii.

lendum esse. Ex his autem intelligi potest, ab uno medico multos non posse curari: eumque, si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro recedit. Sed qui quaestui serviunt, quoniam is major ex populo est, libenter amplectuntur ea praecepta, quae sedulitatem non exigunt; ut in hac ipsa re. Facile est enim dies vel accessiones numerare iis quoque, qui aegrum raro vident: ille assideat necesse est, qui, quod solum opus est, visurus est, quando nimis imbecillus futurus sit, nisi cibum acceperit. In pluribus tamen ad initium cibi dies quartus aptissimus esse consuevit.

Est autem alia etiam de diebus ipsis dubitatio; quoniam antiqui potissimum impares sequebantur, eosque, tamquam tunc de aegris judicaretur, *peiores* nominabant. Hi erant dies tertius, quintus, septimus, nonus, undecimus, quartusdecimus, unus & vicesimus; ita ut summa potentia septimo, deinde quartodecimo, deinde uni & vicesimo daretur. Igitur sic aegros nutriebant, ut dierum imparium accessiones expectarent; deinde postea cibum, quasi levioribus accessionibus instantibus, darent: adeo ut Hippocrates ⁸², si alio die febris desisset, recidivam timere sit solitus. Id Asclepiades jure ut vanum repudiavit; neque in ullo die ⁸³, quia par imparve esset, iis ⁸⁴ vel majus vel minus periculum esse dixit. Interdum enim peiores dies pares fiunt; & opportunius post eorum ⁸⁵ accessiones cibus datur. Nonnumquam etiam in ipso morbo dierum ratio mutatur; fitque gravior, qui remissior esse consueverat. Atque ipse quartusdecimus par est, in quo esse magnam vim antiqui fatebantur. Qui cum octavum primi naturam habere contenderent, ut ab eo secundus septenarius ⁸⁶ inciperet, ipsi sibi repugnabant, non octavum, neque decimum, neque duodecimum diem sumendo, quasi potentiores: plus enim tribuebant nono, & undecimo. Quod cum fecissent sine ulla probabili ratione, ab undecimo, non ad tertiumdecimum, sed ad quartumdecimum transibant. Est etiam apud Hippocratem, ei, quem septimus dies liberaturus sit, quartum esse gravissi-

82. *Adeo ut Hippocrates*] Haec usque ad finem periodi ex margine addita videntur, & ex adnotatione orta. Neque enim cum antecedentibus cohaerent. Qui haec verba retinere vult, transferet ante periodum superiorem. *Hi erant dies tertius &c.*

83. *Neque in ullo die*] Codex Medic. I. atque in nullo die.

84. *Iis*] Linden. *aegris*.

85. *Eorum*] Dierum parium, ut recte explicat Morgagnus; qui neque earum cum Plan-

tino, Stephano, & Ronseio, neque cum Lindenio *februm* legi posse docet. Ex quo etiam apparet, verba antecedentia perperam sic legi in Editione Stephani: *peiores dies impares fiunt*.

86. *Septenarius*] In MSS. Mediceis, & in Editionibus ceteris additur vox substantiva *numerus*; sed melius subauditur, ut in Edit. Lindemii; quam sequor. Sic *versus* subauditur in verbis illis Ciceronis lib. I. Tuscul. cap. 44. *cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam*.

vissimum. Ita, illo quoque auctore, in die pari & gravior febris esse potest, & certa futuri nota. Atque idem alio loco quartum quemque diem, ut in utrumque efficacissimum apprehendit; id est, quartum, septimum, undecimum, quartumdecimum, decimumseptimum⁸⁷. In quo & ab imparis ad paris rationem transit, & ne hoc⁸⁸ quidem propositum conservavit; cum a septimo die undecimus, non quartus, sed quintus sit. Adeo apparet, quacumque ratione ad numerum respexerimus⁸⁹, nihil rationis, sub illo quidem auctore, reperiri. Verum in his quidem antiquos tunc celebres admodum Pythagorici numeri fefellerunt: cum hic quoque medicus non numerare dies debeat, sed ipsas accessiones intuituri; & ex his conjectare, quando dandus cibus sit. Illud autem magis ad rem pertinet, scire, tum⁹⁰ oporteat dari, cum jam bene venae conquieverunt, an etiamnum manentibus reliquiis febris. Antiqui enim quam integerrimis corporibus alimentum offerebant: Asclepiades, inclinata quidem febre, sed adhuc⁹¹ tamen inhaerente. In quo vanam rationem secutus est: non quod non sit interdum maturius cibus dandus, si mature timetur altera accessio; sed quod scilicet quam sanissimo⁹² dari debeat: minus enim corrumpitur, quod integro corpori infertur. Neque tamen verum est⁹³, quod Themisoni videbatur, si duabus horis integer futurus esset aeger, satius esse tum dare; ut ab integro corpore potissimum diduceretur. Nam si diduci tam celeriter posset, id esset optimum: sed cum hoc breve tempus non praestet, satius est, principia cibi a decedente febre, quam reliquias ab incipiente excipi. Ita, si longius tempus secundum⁹⁴ est, quam integerrimo dandus est; si breve, etiam antequam ex toto integer fiat. Quo loco vero integritas est, eodem est remissio, quae maxima⁹⁵ in febre continua potest esse. Atque

87. *Quartumdecimum, decimumseptimum*] Haec defunt in Codice Medic. I. Verba autem proxima in illo ita leguntur: *in quo & ab imparis & paris rationem*. Itaque, pro impari, ut alii legunt, ego reposui *imparis*. Lindenius omittit particulam *et*, quae est ante *ab*.

88. *Transit, & ne hoc*] Linden. *transit. Et ne in hoc*.

89. *Respexerimus*] Ita Lindenius. Al. *respeximus*, ut & in MSS. inveni.

90. *Tum*] Egnatius leg. *num*; alii cum Caesario, *tum ne*; Lindenius, *cibum ne*: sed infra omnes, aut *etiamnum*. Codices Medicei habent *tum*: deinde alii aut *etiamnum*; primus, quem ego secutus sum, an *etiamnum*.

91. *Adhuc*] Cod. Med. *etiam nunc*.

92. *Quam sanissimo*] Sano, quam maxime esse potest. Ita paulo ante: *quam integerrimis corporibus alimentum offerebant*. Lindenius leg. *non nisi quam sanissimo*; quod minus probandum videtur, neque ego in ullo MS. Codice inveni.

93. *Verum est*] *Vanum est* habet Egnatius; sed perperam.

94. *Tempus secundum*] Integritatis tempus intelligit. Hunc locum ex Editionibus antiquis, & ex suo Codice, quocum Medicei quoque Codd. consentiunt, restituit Morgagnus; cum Lindenius edidisset, *tempus secuturum*; & postea, ut mendose habent Junta & Caesarius, *si etiam breve*, pro *si breve, etiam*.

95. *Quae maxima*] Sic reposui ex Editione prima. Editiones aliae habent *quae maxime*, ut

que hoc ⁹⁶ quoque quaeritur, utrum tot horae exspectandae sint, quot febrem habuerunt; an satis sit, primam partem earum praeteriri, ut aegris jucundius insidat, quibus interdum non vacat ⁹⁷. Tutissimum est autem, ante totius accessionis tempus praeterire: quamvis, ubi longa febris fuit, potest indulgeri aegro maturius, dum tamen ante minimum pars dimidia praetereatur. Idque non in ea sola febre, de qua proxime dictum est, sed in omnibus ita servandum est.

V. Haec magis per omnia genera febrium perpetua sunt: nunc ad singulas earum species descendam. Igitur si semel tantum accessit, deinde desit, eaque vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, alia-ve simili re fuit, sic, ut interior nulla causa metum fecerit, postero die, cum tempus accessionis ita transiit, ut nihil moverit ⁹⁸, cibus dari potest. At si ex alto calor venit, & gravitas vel capitis vel praecordiorum secuta est, neque apparet, quid corpus confuderit; quamvis unam accessionem secuta integritas est; tamen, quia tertiana timeri potest, exspectandus est dies tertius: & ubi accessionis tempus praeteriit, cibus dandus est, sed exiguus; quia quartana quoque timeri potest: & ⁹⁹ die quarto demum, si corpus integrum est, eo cum fiducia utendum. Si vero postero, tertiove, aut quarto die secuta febris est; scire licet, morbum esse. Sed tertianarum, quartanarumque, quarum & certus circuitus est, & finis integer, & liberaliter quiescentia tempora sunt, expeditior ratio est: de quibus suo loco dicam. Nunc vero eas explicabo, quae quotidie urgent. Igitur tertio quoque die cibus aegro commodissime datur: ut alter febrem minuat, alter viribus subveniat. Sed is dari debet, si quotidiana febris est, quae ex toto desinat, simul atque corpus integrum factum est: si quamvis non accessiones, febres tamen junguntur, & quotidie quidem crescunt, sed sine integritate tamen remittunt, cum corpus ita se habet, ut major remissio non exspectetur: si

al-

est in Codice Mediceo primo; Aldina si qua maxime, ut in aliis Codicibus; Constantiniana in margine quanta maxima.

⁹⁶. Atque hoc] Alii leg. Atque hic; al. At hic; Linden. At hoc. Ego sic reposui ex Cod. Mediceo vetustiore.

⁹⁷. Ut aegris jucundius insidat, quibus interdum non vacat] Mitius corpori insidere similiter dixit, aciam quā futura sit, lib. 5. cap. 26. sect. 23. Constantinus, pro insidat, accidat legendum putat. Sed eandem fere loquendi formam adhibuit Horatius lib. 2. Satyr. 2.

nam variae res

Vt noceant homini, credas, memor illius escae,

Quae simplex olim tibi sederit.

In Codice Mediceo I. ita legitur: quod aegrius iucundius insidit, si interdum non vacat.

⁹⁸. Moverit] Ita ex Aldina aliisque Editionibus. Alii leg. moveret, quemadmodum & Codex Mediceus I. habet.

⁹⁹. Et] Linden. At.

1. Circuitus est, & finis integer] Post integer alii addunt est, quod quia Codex Mediceus I. non habet, ego omittere malui. Lindenius leg. circuitus, & finis integer. Deinde, pro & liberaliter, ut est in Cod. Medic. I. & in Edit. Lindeniana, alii perperam leg. & quia liberaliter.

altero die gravior, altero levior accessio est, post graviorem. Fere vero graviorem accessionem levior nox sequitur: quo fit, ut graviorem accessionem nox 2 quoque tristior antecedit. At si continuatur febris, neque levior umquam fit, & dari cibum necesse est, quando dari debeat, magna dissensio est. Quidam, quia fere remissius matutinum tempus aegris est, tum putant dandum. Quod si respondet, non quia mane est, sed quia remissio est aegris 3, dari debet. Si vero ne tunc quidem ulla requies aegris est, hoc ipso 4 pejus id tempus est, quod cum sua natura melius esse debeat, morbi vitio non est: simulque insequitur tempus meridianum, a quo cum omnis aeger fere pejor fiat, timeri potest, ne ille magis etiam, quam ex consuetudine, urgeatur. Igitur alii vespere tali aegro cibum dant. Sed cum eo tempore fere pessimi sint, qui aegrotant, verendum est, ne, si quid tunc moverimus, fiat aliquid asperius. Ob haec ad mediam noctem decurro 5; id est, finito jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante: secuturis vero antelucanis horis, quibus omnes fere maxime dormiunt; deinde matutino tempore, quod natura sua levissimum est. Si vero febres vagae sunt, quia verendum est, ne cibum statim subsequantur, quandocumque quis ex accessione levatus est, tunc 6 debet assumere. At si plures accessiones eodem die veniunt, considerare oportet, pares ne per omnia sint, quod vix fieri potest, an impares. Si per omnia pares sunt, post eam potius accessionem cibum dari debet, quae non inter meridiem & vespere definit: si impares sunt, considerandum est, quo distent. Nam si altera gravior, altera levior est, post graviorem dari debet: si altera longior, altera brevior, post longiorem: si altera gravior, altera longior est, considerandum est, utra magis affligat, illa vi, an haec tempore, & post eam dandus est. Sed plane plurimum interest, quantae qua-

2. *Nox*] In Cod. Medic. I. deest vox haec; itemque duae voces, *altero levior*, quae supra habentur.

3. *Remissio est aegris*] Ita reposuit Caesarius, quem Lindenius alique plures secuti sunt. In Editionibus antiquioribus & in Codicibus MSS. legitur, *remissior est aeger*. Ego haec Caesario assentior, ut *remissio est* Celsum scripsisse existimem; sed vocem *aeger* ab interpretibus additam fuisse suspicor, cum Codices mendose haberent, *remissior est*.

4. *Hoc ipso* &c.] Hac ipsa de causa; scilicet quia ne tunc quidem ulla requies aegris est. Ita habent MSS. Codices & antiquae Editiones. Lindenius leg. *quia hoc ipso*: quae particula tota pe-

riodi hujus constructio, atque adeo sententia ipsa turbatur.

5. *Ob haec ad mediam noctem decurro* &c.] Periodum hanc Morgagnus ex MS. Codice multisque antiquis Editionibus restituit, cum Lindenius perperam ita immutasset: *Ob haec alii differunt ad mediam noctem, decurso jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante. Secuturis vero datur antelucanis horis* &c. Cum libris, quos Morgagnus adhibuit, tum Editiones ann. 1478. 1493. tum omnes nostri MSS. Codices consentiunt; nisi quod horum plerique mendose habent *id pro id est*, & *secuturi* pro *secuturis*.

6. *Tunc*] Aldina Editio, & Codices Medicei omnes, praeter primum, habent *hunc*.

qualesque inter eas remissiones sint. Nam si post alteram febrem motio manet, post alteram integrum corpus est, integro corpore, cibo tempus aptius est: si semper febricula manet, sed alterum tamen longius tempus remissionis est, id potius eligendum est; adeo ut, ubi accessiones continuantur, protinus, inclinata priore, dandus eibus sit. Etenim perpetuum est, ad quod omne consilium dirigi potest; cibum quam maxime semper ab accessione futura reducere; & hoc salvo, dare quam integerrimo corpore. Quod non inter duas tantum, sed etiam inter plures accessiones servabitur. Sed cum sit aptissimum, tertio quoque die cibum dare; tamen, si corpus infirmum est, quotidie dandus est; multoque magis, si continentes febres sine remissione sunt, quanto magis 7 corpus affligunt; aut si duae pluresve accessiones eodem die veniunt. Quae res efficit, ut & a primo die protinus cibum dari quotidie debeat, si protinus venae conciderunt; & saepius eodem die, si inter plures accessiones subinde vis corpori deest. Illud tamen in his servandum est, ut post eas febres minus cibi detur, post quas, si per corpus liceret, omnino non daretur. Cum vero febris instet, incipiat, augeatur, consistat, decedat, deinde in decessione consistat, aut finiatur; scire licet, optimum cibo tempus esse febre finita; deinde, cum decessio ejus consistit; tertium, si necesse est, quandocumque decedit; cetera omnia periculosa esse. Si tamen propter infirmitatem necessitas urget, satius esse, consistente jam incremento febris, aliquid offerre, quam increscente; satius esse, instante, quam incipiente: cum eo tamen, ut nullo tempore is, qui deficit, non sit sustinendus. Neque hercule satis est, ipsas tantum febres medicum intueri, sed etiam totius corporis habitum, & ad eum dirigere curationem; seu supersunt vires, seu desunt, seu quidam alii affectus interveniunt 8. Cum vero semper aegros securos agere conveniat, ut corpore tantum, non etiam animo laborent: tum praecipue, ubi cibum sumpserunt. Itaque, si quae sunt, quae exasperatura eorum animos sunt, optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae 9 subtrahere: si id 10 fieri non potest, sustinere tamen post cibum usque somni tempus 11, & cum experrecti sunt, tum exponere.

VI.

7. *Quanto magis*] Lindenius leg. *quantoque magis*; atque ita Palavicini manu scriptum est in Codice Mediceo I.

8. *Quidam alii affectus interveniunt*] Infra cap.

18. *Supersunt vero alii corporis affectus, qui huic (id est, febris) superveniunt.* Ita ego reposui ex Codice Mediceo I. Alii omnes leg. *quidam mali*

affectus interveniunt.

9. *Ea, dum aegrotant, eorum notitiae &c.*] Alii leg. *eadem aegrotantium notitiae &c.*

10. *Si id*] Vox *id* in Codice Mediceo I. expungitur.

11. *Post cibum usque somni tempus*] Constantinus in libri margine habet *ad usque*. Sed nihil

VI. Sed de cibo quidem facilius cum aegris ratio est; quorum ¹² saepe stomachus hunc respuit, etiam si mens concupiscit: de potione vero ingens pugna est; eoque magis, quo maior febris est. Haec enim sitim accendit, & tum maxime aquam exigit, cum illa periculosissima est. Sed docendus aeger est, ubi febris quieverit ¹³, protinus sitim quoque quieturam; longioremque accessionem fore, si quod ei datum fuerit alimentum: ita celerius eum desinere sitire, qui non bibit. Neesse est tamen, quanto facilius etiam sani famem, quam sitim sustinent, tanto magis aegris in potione, quam in cibo indulgere. Sed primo quidem die nullus humor dari debet; nisi subito sic venae conciderunt, ut cibus quoque dari debeat: secundo vero, ceterisque etiam, quibus cibus non dabitur, tamen, si magna sitis urgebit, potio dari potest. Ac ne illud quidem, ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas ¹⁴ portiones misceri novam materiam corruptae. Illud videndum est, ut qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque, ubi sine illo datur, deligantur; aut cum aegrum dormire cupiemus ¹⁵; quod fere sitis prohibet. Satis autem convenit, cum omnibus febricitantibus nimis humor alienus sit, tum praecipue esse foeminis, quae ex partu in febres inciderunt.

Sed cum tempora cibo potionique febris & remissionis ratio det, non est expeditissimum scire, quando aeger febricitet, quando melior sit, quando deficiat; sine quibus dispensari illa non possunt. Venis enim maxime credimus, fallacissimae rei; quia saepe istae leniores ¹⁶ celerioresve

hil est opus particula *ad*; cum Celsus praepositionem usque eodem modo alibi usurpet. Lindenius leg. *post cibum, postque somni tempus*; veritus, opinor, ne, si usque retinisset, somni tempus excluderetur. Verumtamen illud quoque comprehendere, satis declarat Celsus hisce verbis, *Et cum experrecti sunt, tum exponere*. Ita lib. 8. cap. 4. *vulnus deligare, Et quotidie resolvere, similiterque curare usque ad diem quintum*: id est usque ad diei quinti finem. Sequitur enim, *A sexto die etiam vapore aquae calidae per spongiam fovere &c.*

12. *Sed de cibo quidem facilius .... quorum &c.*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *Sed de cibo facilius quidem .... quorum &c.* Linden. *Sed de cibo facilius quidem .... quoniam &c.*

13. *Quieverit*] Al. *conquieverit*.

14. *Modicas*] Al. *medicas*; sed perperam.

15. *Aut cum aegrum dormire cupiemus*] Vbi

potio sine cibo datur, vel tale ei tempus deligendum est, quale cibo deligitur; vel tempus illud, quo aegrum dormire cupiemus. Ita fortasse sensus expediendus est. Nisi potius Morgagno sit accedendum, qui vel *ut pro aut repouendum*, vel *his & proximis quatuor vocibus ante hanc periodum translatis, sententiam sic restituendam putat: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas portiones misceri novam materiam corruptae, aut cum aegrum dormire cupiemus; quod fere sitis prohibet. Illud videndum est &c.* Lindenius tollit aut, Constantinum, opinor, secutus, cui particula haec visa est sententiae officere.

16. *Leniores*] Lindenius leg. *lentiores*, ut est in margine Edit. Constantinianae. Sed cum omnes Codices habeant *leniores*, mutandum non puto. Similiter Justinus lib. 44. cap. 3. *lenes annum. cursus torrentibus rapidisque opponit*:

resve sunt, & aetate, & sexu, & corporum natura: & plerumque satis sano corpore, si stomachus infirmus est, nonnumquam etiam incipiente febre, subeunt & quiescunt; ut imbecillus is videri possit, cui facile laturo gravis instat accessio. Contra saepe eas concitat & resolvit sol, & balneum ¹⁷, & exercitatio, & metus, & ira, & quilibet alius animi affectus: adeo ut, cum primum medicus venit, sollicitudo aegri dubitantis, quomodo illi se habere videatur, eas moveat. Ob quam causam, periti medici est, non protinus ut venit, apprehendere manu brachium: sed primum residere hilari vultu, percunctarique, quemadmodum se habeat; & si quis ejus metus est, eum probabili sermone lenire; tum deinde ejus corpori ¹⁸ manum admove. Quas venas autem conspectus medici movet, quam facile mille res turbant! Altera res est, cui credimus, calor, aequae fallax: nam hic quoque excitatur aestu, labore, somno, metu, solitudine. Igitur ¹⁹ intueri quidem etiam ista oportet; sed his non omnia credere. Ac protinus quidem scire ²⁰, non febricitare eum, cujus venae naturaliter ordinatae sunt, teporque talis est, qualis esse sanis solet: non protinus autem sub calore motuque febrem esse concipere ²¹; sed ita, si summa quoque arida inaequaliter cutis est; si calor & in fronte est, & ex imis ²² praecordiis oritur; si spiritus ex naribus cum fervore prorumpit; si color, aut rubore, aut pallore novo mutatus est; si oculi graves, & aut persicci, aut subhumidi sunt; si sudor cum fit ²³, inaequalis est; si venae non aequis intervallis moventur. Ob quam causam medicus neque in tenebris, ne-

& Caesar lib. 1. de B. G. cap. 12. dixit: *Flumen est Arar, quod per fines Aeduarum & Sequanorum in Rhodanum influit, incredibili lenitate, ita ut oculis, in utram partem fluat, judicari non possit.*

17. *Concitat & resolvit sol, & balneum*] *Resolvit* idem est atque explicat, id est, promptas ad motum atque expeditas reddit. Cohæret enim sensu verbum hoc cum verbo *concitat*; utrumque autem opponitur duobus præcedentibus *subeunt & quiescunt*. Locus tamen suspitione non caret, quippe in Codice Mediceo I. ita legitur: *concitare solet balneum*. Fortasse corrigendum, *concitat & sol, & balneum*. Fieri enim potest, ut *concitat &* in *concitare* ab aliquo mutatum sit, qui existimaverit *solet*, quod pro *sol* et scriptum esset, tertiam esse personam indicativi verbi *solet*. Porro cum hæc varietas in Codice aliquo descripta fuisset, qui haberet *concitat & sol, & balneum*, posito *re* supra postremam litteram verbi *concitat*, *solet* supra *sol* et, pri-

imum *resolet* ortum est, deinde *resolvit*, quod in ceteris Medicis Codicibus legitur.

18. *Corpori*] Lindenius leg. *carpo*, ut est in margine Editionis Constantinianæ. Constantinus vero explanationis gratia vocem illam addiderat, ut Morgagnus monet.

19. *Igitur*] Hæc particula omittitur in Codice Mediceo I.

20. *Scire*] In Codice Mediceo I. legitur *scire est*.

21. *Febrem esse concipere*] Ita ex Codice Mediceo I. & Morgagni conjectura. Alii leg. *febrem sese concipere*. Supra vero Lindenius, *nec protinus etiam sub calore motuque*, pro non protinus autem &c.

22. *Ex imis*] Alii *intimis*; alii *ex intimis*.

23. *Sudor cum fit*] Mediceus I. aliique MSS. Codices & Editio I. *sudor cum fit*. Infra, pro *aequis intervallis*, Codex Mediceus I. *equalibus intervallis*.

neque a capite aegri debet residere; sed illustri loco adversus eum, ut omnes notas, ex vultu quoque cubantis perspiciat ²⁴. Vbi vero febris fuit, atque decrevit, exspectare ²⁵ oportet, num tempora, partesve corporis aliae paulum madescant, quae sudorem esse testentur: ac si qua nota est ²⁶, tunc demum dare potui calidam aquam; cujus salubris effectus est, si sudorem per omnia membra diffundit. Hujus autem rei causa, continere aeger sub veste satis multa manus debet; eademque crura, pedesque contegere: qua mole plerique aegros in ipso febris impetu, potissimeque ²⁷ ubi ardens ea est, male habent. Si sudare corpus coepit, linteum tepefacere oportet, paulatimque singula membra detergere. At ubi sudor omnis finitus est, aut si is non venit, ubi quam maxime potuit, idoneus esse cibo aeger videtur ²⁸, sub veste leniter ungendus est, tum detergendus, deinde ei cibus dandus. Is autem ²⁹ febricitantibus humidus est aptissimus, aut humori certe quam proximus: utique ex materia quam levissima, maximeque forbitio; eaque, si magnae febres fuerint ³⁰, quam tenuissima esse debet. Mel quoque despumatum huic recte adjicitur, quo corpus magis nutriatur: sed id, si stomachum offendit, supervacuum est; sicut ipsa quoque forbitio. Dari vero in vicem ejus potest, vel intrita ex aqua calida, vel alica elota; si firmus est stomachus, & compressa alvus, ex aqua mulsa; si vel ille languet, vel haec profluit, ex posca. Et primo quidem cibo id satis est ³¹. Secundo vero aliquid adjici potest, ex eodem tamen genere materiae, vel olus, vel conchylium, vel pomum.

Et

^{24. Perspiciat}] In Codice Mediceo I. in Editione Ruelliana, & in margine Constantinianae legitur *percipiat*: in quibusdam aliis Codicibus *prospiciat*.

^{25. Exspectare}] Ita in Codice Mediceo I. in Editione Stephani, & in margine Constantinianae, vel *expectare*. In Editione Lindeniana *spectare*: & fortasse rectius. Alii leg. *expectari*.

^{26. Ac si qua nota est}] Lindenius leg. *ac si qua ejus nota est*. Sed vox *ejus* abest ab omnibus MSS.

^{27. Qua mole plerique aegros in ipso febris impetu, potissimeque &c.}] Ita ex Lindenio; nisi quod ego *febris impetu* reposui pro *impetu febris*. Fortasse etiam non *potissimeque*, sed *maximeque*, vel *praecipueque*, quorum utrumque Celsianum est, legendum. Editiones antiquae & Codices MSS. ita habent: *qua male plerique aegros in ipso impetu febris*, (Codex Mediceus I. *febris impetu*) *pestissimeque ubi ardens ea est*, (Codices plerique Vaticani, & Medicei omnes, praeter primum

ardens est) *male habent*. Pantinus autem, & hunc secutus Constantinus corrigendum putabant; *qua male plerique aegros in ipso impetu febris, pestissimeque ubi ardens ea est, habent*.

^{28. Vbi quam maxime potuit, idoneus esse cibo aeger videtur}] Verbum *potuit* redundat; sed ita Latini eleganter loqui solent. Non erat igitur, cur Constantinus legere mallet, *quam maxime tepuit*; multoque minus, cur Lindenius Constantini conjecturam in textum induceret, ac legeret; *ubi quam maxime tepuit, & idoneus esse cibo aeger videtur*.

^{29. Is autem}] Vulgo plerique omnes leg. *Cibus autem*; ut est in Codice Mediceo I. Alii Codices habent *His autem*; nec aliter Ruellii Editio. Ego reposui *Is autem*.

^{30. Fuerint}] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *fuerunt*.

^{31. Id satis est}] Ita Codex Mediceus I. & Aldina Editio. Al. *ita satis est*.

Et dum febres quidem increfcunt, hic folus idoneus cibus eft. Vbi vero aut definunt, aut levantur, femper quidem incipiendum eft ab aliquo ex materia leviffima, adjiciendum vero aliquid ex media, ratione habita fubinde & virium hominis, & morbi. Ponendi³² vero aegro varii cibi, ficut Afclepiades praecepit, tum demum funt, ubi faftidio urgetur, neque fatis vires fufficiunt; ut paulum ex fingulis deguftando, famem vitet. At fi neque vis, neque cupiditas deeft, nulla varietate follicitandus aeger eft; ne plus affumat, quam concoquat. Neque verum eft, quod ab eo dicitur, facilius concoqui cibos varios. Eduntur enim³³ facilius: ad concoctionem autem materiae genus & modus pertinent. Neque inter magnos dolores, neque increfcente morbo, tutum eft, aegrum cibo impleri; fed ubi inclinata jam in melius valetudo eft.

Sunt aliae quoque obfervationes in febris neceffariae. Atque id quoque³⁴ videndum eft, quod quidam folum praecipunt, adftrictum³⁵ corpus fit, an profluat; quorum alterum ftrangulat, alterum digerit. Nam fi adftrictum eft, ducenda alvus eft, movenda urina, eliciendus omni modo fudor. In hoc genere morborum fanguinem etiam miffiffe³⁶, concuffiffe vehementibus geftationibus corpus, in lumine habuiffe, imperaffe famem, fitim, vigiliam prodeft. Vtile eft etiam ducere in balneum, prius demittere in folium, tum ungere, iterum³⁷ ad folium redire, multaque aqua fovere inguina; interdum etiam oleum in folio cum aqua calida mifcere; uti cibo ferius & rarius, tenui, fimplici, molli, calido, exiguo; maximeque oleribus, qualia funt, lapathum, urtica, malva; vel jure etiam concharum, mufculorumve, aut locuftarum: neque danda caro, nifi elixa, eft. At potio effe debet magis liberalis, & ante cibum, & poft hunc, & cum hoc, ultra quam fitis coget: poteritque a balneo etiam pinguius³⁸, aut dulcius dari vinum; pote-

32. *Ponendi*] In Editione Lindenii, & in margine Constantinianae *Apponendi*. Sed in antiquis libris *Ponendi*. Sic apud Catonem R. R. cap. 79. & 81. *ponito*, non *apponito*. Et apud Horatium lib. 2. Satyr. 6. v. 64.

Vncta fatis pingui ponentur oluscula lardo.

33. *Enim*] Linden. *quidem*.

34. *Quoque*] Ita in Codicibus MSS. & Editionibus antiquis. Lindenius leg. *quidem*, ut malebat Pantinus; fed minus recte.

35. *Adftrictum*] Antea legebatur; *an adftrictum*. Ego expuli *an*, ex fide Codicis Medicei I. Videtur haec particula ex mendosis quibusdam Codicibus fluxiffe, qui, pro *adftri-*

ctum, habent *an ftrictum*. Infra, poft verbum *ftrangulat*, alii addunt *quod continet*; quod ego omifi, eundem veterem Codicem & Lindenii Editionem fecutus.

36. *Sanguinem etiam miffiffe*] In Cod. Medic. I. *emiffiffe fanguinem*: deinde, *concuffiffe vehementius geftationibus corpus*.

37. *Iterum*] Al. *item*.

38. *Pinguius*] Ita cum Codicibus Mediceis Vaticanisque vetuftiores Editiones habent: Lindeniana *pingue jus*: Constantiniana in margine *jus pingue*. Sed Celfus jus inter cibos refert; ut ex iis verbis colligi poteft, quae fupra habentur: *jure etiam concharum* &c. Hic vero de potio-

poterit semel, aut bis interponi Graecum falsum. Contra vero, si corpus profluet ³⁹, sudor coërcendus, quies adhibenda erit; tenebris, fomnoque, quodcumque volet, utendum; non nisi leni gestatione corpus agitandum, & pro genere mali subveniendum. Nam si venter fluit, aut si stomachus non continet, ubi febris decrevit, liberaliter oportet aquam tepidam potui dare, & vomere cogere; nisi aut fauces, aut praecordia, aut latus dolet, aut vetus morbus est. Si vero sudor exercet, duranda cutis est nitro ⁴⁰, vel sale, quae cum oleo miscentur: ac si levius id vitium est, oleo corpus ungendum; si vehementius, rosa, vel melino, vel myrteo, cui vinum austerum sit adjectum. Quisquis autem fluore aeger est, cum venit in balneum, prius ungendus, deinde in solium demittendus est. Si in cute vitium est, frigida quoque, quam calida aqua melius utetur. Vbi ad cibum ventum est, dari debet is valens, frigidus, siccus, simplex, qui quam minime corrumpi possit, panis tostus, caro assa, vinum austerum ⁴¹, vel certe subausterum; si venter profluit, calidum; si sudores nocent, vomitusve sunt, frigidum.

VII. 1. Desiderat etiam propriam animadversionem in febribus pestilentiae casus. In hac minime utile est, aut fame, aut medicamentis uti, aut ducere alvum. Si vires sinunt, sanguinem mittere optimum est; praecipueque, si cum dolore ⁴² febris est: si id parum tutum est, ubi febris levata est ⁴³, vomitu pectus purgare. Sed in hoc maturius, quam in aliis morbis, ducere in balneum opus est; vinum calidum, & meracius dare, & omnia glutinosa; inter quae carnem quoque generis ejusdem. Nam quo celerius ejusmodi tempestates corripiunt, eo maturius auxilia, etiam cum quadam temeritate, rapienda sunt. Quod si

potione loquitur: & vinum pingue jam nominavit lib. 2. cap. 18. ut ipsemet Lindenius edidit.

^{39. Profluet}] Ita in omnibus libris editis. In Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus *profluit*. Infra in eodem Codice Mediceo I. *requies habenda erit*.

^{40. Nitro}] Alii leg. *vel nitro*. deinde, *At si levius*: & postea, *ungendum est*. Ego ita reposui ex Codice Mediceo I.

^{41. Austerum}] Hic quoque secutus sum Codicem Mediceum supra allatum, & cum eo Lindenii Editionem. Alii habent *asperum*. Sed Lindenius supra, pro *is valens*, leg. *his valens*, ut malebat Constantinus; infra addit particulam *Et ante si venter*.

^{42. Cum dolore}] Nam dolor ipse per se, si

magnus est, sanguinis detractionem requirit; ut est in lib. 2. cap. 10. Pro *dolore*, Codices Medicei III. & VI. habent *sudore*; Lindenii Edit. *ardore*.

^{43. Vbi febris levata est}] Ita habent omnes Medicei Codices, praeter primum: nec aliter legendum est, quamvis vulgo aliter legatur; videlicet *ubi febris aut tenuata est, aut levata est*, ut est in Cod. Medic. I. Ruellius omittit *est* post *tenuata*, Constantinus & Lindenius, post *levata*. Significatio vocis *levata* apertissima est in his verbis cap. 4. *Themison nuper, non quando coepisset febris, sed quando desisset, aut certe levata esset, considerabat*: ideoque nulla hic opus erat explanatione. Nam ad explanationem margini adscripta fuit vox *tenuata*; quae postea in con-

si puer est, qui laborabat, neque tantum robur ejus est, ut sanguis ⁴⁴ mitti possit, cucurbitulis ei utendum est ⁴⁵; ducenda alvus vel aqua vel ptisanæ cremore; tum demum levibus ⁴⁶ cibis nutriendus. Et ex toto non sic pueri, ut viri, curari debent. Ergo, ut in alio quoque genere morborum, parcius in his agendum est: non facile sanguinem mittere, non facile ducere alvum, non cruciari vigilia, fameve, aut nimia siti, non vino curare ⁴⁷. Vomitus post febrem eliciendus est; deinde dandus cibus ex levissimis; tum is dormiat; posteroque ⁴⁸ die, si febris manet, abstineatur; tertio, ad similem cibum redeat. Dandaque opera est, quantum fieri potest, ut inter opportunam abstinentiam cibosque opportunos ⁴⁹, omiſſis ceteris, nutriatur.

2. Si vero ardens febris extorret ⁵⁰, nulla medicamenti danda potio est; sed in ipsis accessionibus oleo & aqua refrigerandus est, quæ miscenda manu sunt, donec albescant; eo conclavi ⁵¹ tenendus, quo multum & purum aërem trahere possit; neque multis vestimentis strangulandus, sed admodum levibus tantum velandus est. Possunt etiam super stomachum imponi folia vitis in aqua frigida tincta. Ac ne siti quidem nimia vexandus est. Alendus maturius est, id est a die tertio; & ante cibum iisdem perungendus. Si pituita in stomacho coit, inclinata jam accessione, vomere cogendus est; tum dandum frigidum olus, aut pomum, ex iis, quæ stomacho conveniunt. Si siccus manet stomachus, protinus vel ptisanæ, vel alicæ, vel oryzae cremor dandus est, cum quo

textum irrepſit. Celsus autem *febrem levare* sæpe dixit, *tenuari* numquam dixit, quod ego sciam.

44. *Ut sanguis*] In Cod. Medic. I. *ut ei sanguis*.

45. *Cucurbitulis ei utendum est*] Sic reposuit Lindenius, cum antea legeretur: *siti ei utendum est*; ut habent etiam Medicei Codices.

46. *Tum demum levibus*] Communiter post *demum* additur *is*. In Codic. Medic. I. habetur, *tum deinde*, & fortasse recte; ante *levibus* autem erat alia vocola, qua deleta, Palavicinus reposuit *is*. In Codicibus Mediceis reliquis legitur: *tum demum levibus*; sed IV. habet *is* insertum alia manu.

47. *Non vino curare*] Duas voces *satis convenit*, quæ hic vulgo addebantur, Lindenius non sine ratione fustulit. Hunc ego secutus sum; licet in MSS. Mediceis voces illas invenerim. Videntur ex margine irrepſisse. Pro *curare*, Codices illi, excepto primo, habent *curari*. Egenatius hoc totum omittit, & *convenit* addit voci præcedenti *siti*.

48. *Posteroque*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *postero quoque*. Lindenius, *postero*; deinde, *abstineat*.

49. *Cibosque opportunos*] *Cibo opportuno*, edit Lindenius contra priores Editiones, atque adeo contra Codices Mediceos. Sed longe a vero aberravit. Verbum enim *nutriatur*, quod consequitur, non significat *alere*, quemadmodum ipse existimasse videtur, sed *curare*, ut alibi quoque. Vid. adnotat. 74. ad Præfat. lib. I.

50. *Extorret*] Caesarius leg. *exterret*; Pantinus mallet *exerret*, quod placet etiam Scaligero, sed a Ronſſeo improbat. Ego, tamen non suppetunt exempla verbi *extorere* pro *torrere*, tamen rejicere non ausim. Habet enim significationem maxime idoneam, ubi de febre ardenti sermo est; & omnium MSS. testimonio comprobatur. In Vaticano VI. mendum est *extollet*.

51. *Eo conclavi*] Medic. I. & Vatican. VI. & *conclavi*; ut olim vulgo legebatur. Lindenius sic mutavit: *etiam amplo conclavi*. Ego secutus sum Codices ceteros MSS.

quo recens adeps cocta sit. Cum vero in summo incremento morbus est, utique non ante quartum diem, magna siti antecedente, frigida aqua copiose praestanda est, ut bibat etiam ultra satietatem; & cum jam venter & praecordia ultra modum repleta, satisque refrigerata sunt, vomere debet. Quidam ne vomitum quidem exigunt; sed ipsa aqua frigida tantum, ad satietatem data, pro medicamento utuntur. Vbi utrumlibet factum est, multa veste operiendus est, & collocandus, ut dormiat. Fereque post longam sitim & vigiliam, post multam satietatem, post infractum calorem, plenus somnus venit, per quem ingens sudor effunditur; idque praesentissimum auxilium est: sed in iis tamen ⁵², in quibus praeter ardorem, nulli dolores, nullus praecordiorum tumor; nihil prohibens, vel in thorace ⁵³, vel in pulmone, vel in faucibus; non ulcus, non dejectio, non profluvium alvi ⁵⁴ fuit. Si quis autem in ejusmodi febre leviter tussit, is neque vehementi siti conflictatur ⁵⁵, neque bibere aquam frigidam debet; sed eo modo curandus est, quo ⁵⁶ in ceteris febribus praecipitur.

VIII. At ubi id genus tertianae est, quod *ἡμικριταίων* medici appellant ⁵⁷, magna cura opus est, ne id fallat. Habet enim plerumque frequentiores accessiones decessionesque, ut aliud morbi genus videri possit:

^{52. Tamen} In Edit. Lindenii, *tantum*.

^{53. Vel in thorace} Lindenius tollit tria haec verba. Ego in MSS. Mediceis inveni; & congruunt cum loco illo capitis superioris: *nisi aut fauces, aut praecordia, aut latus dolet*; ubi *latus* similiter ponitur, atque hic *thorax*.

^{54. Non dejectio, non profluvium alvi} Ita in MSS. fere omnibus, & in Editionibus, Aldina, Gryphiana, aliisque. Sed *profluvium alvi* explicatio quaedam videtur, ex margine inconsulto descripta: nam idem est ac *dejectio*. *Dejectio* autem frequenter occurrit apud Celsum: *profluvium alvi* ne semel quidem; quamvis *alvus profluxit*, & *venter profluxit* sit in lib. 2. cap. 8. Lindenius leg. *non dejectio, non profluvium alvi*, ut in veteri Cod. scriptum invenit Constantinus, qui primus lectionem istam probavit, *animi* subaudiri existimans. Sed addendum omnino esset *animae*: ita enim loquitur Celsus lib. 2. cap. 7. & 11. & 17. lib. 4. cap. 1. sect. 1. & cap. 11. lib. 5. cap. 28. sect. 2. lib. 7. cap. 3. & cap. ultimo. Ego potius crediderim, vocem *dejectio* quoque in contextum irrepsisse ex alicujus conjectura, qui *dejectio* ferendum non putavit, quia proxime sequitur *profluvium alvi*. Quod etiam Cod. Medicus I. & vetustiores Edd. indicare videntur, in

quibus est, *non dejectio, non dejectio, non profluvium alvi*.

^{55. Neque vehementi siti conflictatur} Non intelligo cur scribat Ronseus, cum Hippocrates sect. 4. Aphor. 45. prodiderit, in eo qui leviter tussit, magnam sitim non accendi, frustra Celsum monere, hunc nimia siti vexandum non esse. Neque enim talis est horum verborum sensus. Erit quidem, si, ut Lindenius, cum Caesario legas *conflictari*. Sed & alii, & ipse quoque Ronseus habet *conflictatur*. Itaque idem Celsus dicit quod Hippocrates; ut Morgagnus animadvertit. Ceterum, quando hanc periodum spectam habebat Ronseus, omittere poterat ex fide, non modo Editionis Pinzianae, sed & Juninae, & vetustioris an. 1493. & principis Florentinae. nam ab his omnibus abest. Immo neque in Codice suo MS. Morgagnus eam invenit. Extat tamen in Mediceis, & Vaticanis omnibus; & in aliis quidem recte legitur *conflictatur*; in aliis *conflictatur*; in Vatic. VI. *est siccitatus*.

^{56. Quo} In multis MSS. Codicibus qui. Mediceus tamen vetustior habet *quo*, ut vulgo legitur.

^{57. ἡμικριταίων medici appellant} Vox *medici* videri potest instituta, Sed fortasse ita scripsit

fit: porrigiturque ⁵⁸ febris inter horas ⁵⁹ viginti quatuor, & triginta sex; ut, quod idem est, non idem esse videatur. Et magnopere necessarium est, neque dari cibum, nisi in ea remissione, quae vera est; & ubi ea venit, protinus dari: plurimique sub alterutro curantis errore subito moriuntur. Ac, nisi magnopere aliqua res prohibet, inter initia sanguis mitti debet; tum dari cibus, qui neque incitet febrem, & tamen longum ejus spatium sustineat.

IX. Nonnumquam etiam lentae febres sine ulla remissione corpus tenent; ac neque cibo ⁶⁰, neque ulli remedio locus est. In hoc casu medici cura esse debet, ut morbum mutet: fortasse enim curationi opportunior fiet. Saepe igitur ex aqua frigida, cui oleum sit adjectum, corpus ejus pertractandum est, quoniam interdum sic evenit, ut horror oriatur, & fiat initium quoddam novi motus; exque eo, cum magis corpus incaluit, sequatur etiam remissio. In his frictio quoque ex oleo & sale salubris videtur. At si diu frigus est, & torpor, & jactatio corporis, non alienum est, in ipsa febre dare mulsi tres aut quatuor cyathos, vel cum cibo vinum bene dilutum. Intenditur enim saepe ex eo febris; & major ortus calor simul & priora mala tollit, & spem remissionis, inque ea curationis ostendit. Neque, hercules, ista curatio nova est, qua nunc quidam traditos sibi aegros, qui sub cautioribus medicis trahebantur, interdum contrariis remediis sanant. Siquidem apud antiquos quoque ante Herophilum & Erasistratum, maximeque post Hippocratem fuit Petro ⁶¹ quidam, qui febricitantem hominem ubi acceperat, multis vestimentis operiebat, ut simul calorem ingentem, sitimque excitaret: deinde, ubi paulum remitti coeperat febris, aquam frigidam potui dabat; ac, si moverat sudorem, explicuisse se aegrum judicabat; si non moverat, plus etiam aquae frigidae ingerebat; & tum vomere cogebat. Si alterutro modo febre liberaverat, protinus suillam assam, & vinum homini dabat: si non liberaverat, decoquebat aquam
sale

Cornelius: *ἡμετριῶν* quidam medici appellant. Cap. 3. hujus libri: Id genus plerique medici *ἡμετριῶν* appellant.

^{58.} Porrigiturque] Ita in Editionibus Caesarii, Pantini, & Lindenii. Alii leg. porrigitque, ut est in Codicibus Mediceis; nisi quod in primo porrigitque, qui supra quoque cap. 2. habet, spatia inter accessiones porrigunt, pro porriguntur.

^{59.} Inter horas] Haec est antiqua lectio, eaque MSS. Codicibus confirmatur. Lindenius habet in horas, ut Pantinus legendum putabat.

^{60.} Neque cibo] Voces has duas omisit libra-

rius in Cod. Mediceo I. deceptus a subsequenti particula neque. Infra in eodem Codice legitur, salubris videtur; atque ita habent Editiones omnes, praeter Ruellianam, in qua est, ut in Codicibus aliis, utilis videtur. Sed ante Ruellium Caesarius exhibuit lectionem istam in libri margine.

^{61.} Petro] Caesarius & Lindenius habent Petron: sed hic Latinis, ille Graecis litteris scribit. Ego secutus sum Codices MSS. & Editiones vetustiores. Vt enim Agamemno, Milo, Plato, Zeno recte dicitur, ita & Petro.

fale adjecto, eamque bibere cogebat, ut movendo ventrem purgaret ⁶². Et intra haec omnis ejus medicina erat: eaque non minus grata fuit iis, quos Hippocratis successores non refecerant; quam nunc est iis, quos Herophili vel Erasistrati aemuli diu tractos non expedierunt ⁶³. Neque ideo tamen non est temeraria ista medicina; quia plures, si protinus a principiis excepit, interimit. Sed cum eadem omnibus convenire non possint, fere, quos ratio non restituit, temeritas adjuvat. Ideoque ejusmodi medici melius alienos aegros, quam suos nutriunt. Sed est circumspecti quoque hominis, & novare interdum, & augere morbum, & febres accendere; quia curationem, ubi id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est.

X. Considerandum est etiam, febres ne solae sint, an alia quoque his mala accedant; id est num caput doleat, num lingua aspera, num praecordia intenta sint. Si capitis dolores sunt, rosam cum aceto miscere oportet, & in id ⁶⁴ ingerere: deinde habere duo pitacia, quae frontis latitudinem, longitudinemque aequent; ex his invicem alterum in aceto & rosa habere, alterum in fronte; aut intinctam iisdem lanam succidam imponere. Si acetum offendit, pura rosa utendum est; si rosa ipsa laedit, oleo acerbo. Si ista parum juvant, teri potest vel iris arida, vel nuces amarae, vel quaelibet herba ex refrigerantibus: quorum quidlibet ex aceto impositum, dolorem minuit; sed magis aliud in alio. Juvat etiam panis cum papavere injectus; vel cum rosa cerussa, spumave argenti. Olfacere quoque vel serpyllum, vel anethum, non alienum est. At si in praecordiis inflammatio & dolor est, primo superimponenda sunt cataplasmata reprimentia; ne, si calidiora fuerint, plus eo materiae concurrat: deinde, ubi prima inflammatio se remisit, tunc demum ad calida & humida veniendum est; ut ea, quae remanserunt, discutiant. Notae vero inflammationis sunt quatuor, rubor, & tumor, cum calore, & dolore. Quo magis erravit Erasistratus, qui febrem ⁶⁵ nullam sine hac esse dixit. Ergo si sine inflammatione dolor est, nihil imponendum est: hunc enim statim ipsa febris solvet ⁶⁶. At si neque

in-

62. *Movendo ventrem purgaret*] Editiones Constantini & Lindenii, *vomendo ventrem purgaret*.

63. *Expedierunt*] Cod. Medic. I. *adiuverunt*: infra vero, *interemit*, ut etiam vulgo legitur: pro *interimit*. Sic autem & in Codice illo, & in aliis scribitur: ut supra cap. 1. *peremit*, & lib. 2. cap. 1. *& diutinis malis fatigatos interemit*; ubi libri editi *perimit*, & *interimit*. Itaque hic quoque sic reposui.

64. *In id*] In caput. Lindenius tollit *in*, ut *id* referatur ad rosam cum aceto mistam. Scali-

ger putat haec verba, *& in id ingerere*, glossema esse ineptissimi hominis: ego non puto. Idem Celsus hic significat quod infra cap. 18. *rosa caput naresque implere*; & lib. 4. cap. 2. sect. 1. *caput vehementer perfricare*; deinde *calido oleo implere*, *& veste velare*. Sic lib. 8. cap. 10. sect. 7. *fasciis opus est: ingerendumque subinde in eas est calidum oleum & vinum*.

65. *Qui febrem*] Cod. Mediceus I. habet *cum febrem*.

66. *Solvat*] Al. *solvit*.

inflammatio, neque febris, sed tantum praecordiorum dolor est, protinus calidis & siccis fomentis uti licet. Si vero lingua sicca & scabra est, detergenda primum penicillo est ex aqua calida: deinde ungenda mistis inter se rosa & melle. Mel purgat, rosa reprimat, simulque siccescere non finit. At si scabra non est, sed arida, ubi penicillo detergenda est, ungi rosa debet, cui cerae paulum sit adjectum.

XI. Solet etiam ante febres esse frigus; idque vel molestissimum morbi genus est. Vbi id expectatur, omni potione prohibendus aeger est: haec enim paulo ante data, multum malo adjicit. Item maturius veste multa tegendus est: admovenda partibus iis, pro quibus metuimus, sicca & calida fomenta, sic, ne ⁶⁷ statim vehementissimi calores incipiant, sed paulatim crescant: perfricandae quoque eae partes manibus unctis ex vetere oleo sunt, eique adjiciendum aliquid ex calefacientibus; contentique medici quidam una frictione, etiam ex quolibet oleo, sunt. In harum febrium remissionibus nonnulli tres, aut quatuor ⁶⁸ forbitio- nis cyathos, etiamnum ⁶⁹ manente febre, dant: deinde, ea bene finita, reficiunt stomachum cibo frigidus & levis ⁷⁰. Ego tum hoc puto tentandum, cum parum cibis, semel & post febrem datus, prodest. Sed curiose prospiciendum est, ne tempus remissionis decipiat: saepe enim in hoc quoque genere valetudinis jam minui febris videtur, & rursus intenditur. Itaque ei remissioni credendum est, quae etiam immoratur ⁷¹, & jactationem, foetoremque quemdam oris, quem ⁷² Graeci vocant, minuit. Illud satis convenit, si quotidie pares accessiones sunt, quotidie parvum cibum dandum: si impares, post gravio- rem, cibum; post levio- rem, aquam mulsam.

XII. Horror autem eas fere febres antecedit, quae certum habent circuitum, & ex toto remittuntur; ideoque tutissimae sunt, maximeque curationes admittunt. Nam ubi incerta tempora sunt, neque alvi ductio, neque balneum, neque vinum, neque medicamentum aliud recte datur. Incertum est enim, quando febris ventura sit: ita fieri potest, ut, si subito venerit, summa in eo perniciēs sit, quod auxilii causa sit inventum ⁷³. Nihilque aliud fieri potest, quam ut primis diebus

67. Sic, ne.] Linden. sic, ut ne.

68. Tres, aut quatuor.] Linden. tres quatuor.

69. Etiamnum.] Ita in Cod. Mediceo I. & in Edit. I. & in Lindeniana. Perperam alii leg. etiamnum ultra; Ruellius, etiam nunc non.

70. Levi.] Al. leni.

71. Immoratur.] Cod. Medic. I. moratur.

72. Foetoremque quemdam oris, quem ⁷².] Ita in suo Codice Morgagnus, nec aliter ego in

Mediceis inveni; nisi quod plerique habent quam pro quem; omnesque ozen litteris Latinis. De Codicum fide si quis hoc loco dubitat, cum ratione dubitat. Lindenius leg. fervoremque corporis, quem ⁷². Sed Morgagno assentior: est non sine probabili specie Lindenii lectio; at veterum librorum testimonio caret. Nam Editiones ceterae cum allatis MSS. faciunt.

73. Sit inventum.] Linden. fuit inventum.

bus bene absterneatur ⁷⁴ aeger; deinde, sub decessu febris ejus, quae gravissima est, cibum sumat. At ubi certus circuitus est, facilius omnia illa tentantur; quia magis ⁷⁵ proponere nobis & accessionum & decessionum vices possumus. In his autem, cum inveteraverunt, utilis fames non est: primis tantummodo diebus ea pugnandum est; deinde dividenda curatio est, & ante horror, tum febris discutienda. Igitur cum primum aliquis inhorruit, & ex horrore incaluit, dare ei oportet potui tepidam aquam subsalsam, & vomere eum cogere: nam fere talis horror ab iis oritur, quae biliosa in stomacho resederunt. Idem faciendum est, si proximo quoque circuitu aequae accessit: saepe enim sic discutitur. Jamque, quod genus febris sit, scire licet. Itaque sub expectatione proximae accessionis, quae instare tertia potest, deducendus in balneum est; dandaque opera, ut per tempus horrores in folio sit. Si ibi quoque senserit, nihilominus idem sub expectatione quartae accessionis faciat: siquidem eo quoque modo saepe is discutitur ⁷⁶. Si ne balneum quidem profuit, ante accessionem allium edat, aut bibat calidam aquam cum pipere: siquidem ea quoque assumpta calorem movent, qui horrorem non admittit. Deinde eodem modo, quo in frigore praecceptum est, antequam inhorrescere possit, operiatur: fomentisque, sed protinus validioribus ⁷⁷, totum corpus circumdare convenit ⁷⁸, maximeque involutis extinctis testis & titionibus. Si nihilominus horror perperit, multo oleo calefacto inter ipsa vestimenta perfundatur, cui aequae ex calefacientibus aliquid sit adjectum; adhibeaturque frictio, quantum is sustinere poterit, maximeque in manibus & pedibus ⁷⁹; & spiritum ipse contineat. Neque desistendum est, etiamsi horror est: saepe enim pertinacia juvantis malum corporis vincit. Si quid evomit, danda aqua tepida, iterumque vomere cogendus est; utendumque eisdem est, donec horror finiatur. Sed praeter haec ducenda alvus est, si tardius

74. *Absterneatur*] Al. cum Caesario *absterneat*.

75. *Magis*] Ita in Codice Mediceo vetustiori; & infra, ut pridem adnotavit Rhodius in Lexico Scriboniano, *inveteraverunt*. Vulgo *facilius*, & *veteraverunt*. Sed Rittershusius quoque ex conjectura, quam laudat Almeloveenius, malebat *inveteraverunt*.

76. *Is discutitur*] Ante Lindenium legebatur non *is*, sed *id*. Fortasse tollendum est. Supra, his verbis, *dandaque opera*, alii addunt *est*, quod ego omisi ex fide Codicis Medic. I.

77. *Sed protinus validioribus*] Particula adverbativa *sed*, quam ego restitui ex Codice Mediceo vetustiori (in ceteris, ut in Edit. Ruellii, est

se) non vacat. Refertur ad locum illum capitis superioris: *sicca & calida fomenta*, sic, ne statim vehementissimi calores incipiant, sed paulatim incrementum accipiant. Pro *validioribus*, Lindenius reponit *calidioribus*; sed non est necesse. Ita in lib. 4. cap. 14. *admove* *sicca & calida fomenta oportet*, sed primo lenta, deinde validiora.

78. *Circumdare convenit*] In Cod. Medic. I. *circumdet*. Fortasse *circumdetur*.

79. *Pedibus*] Codex Medic. I. *cruribus*; & ita habet in margine Constantini Editio. Infra idem Codex, *horret*, pro *horror est*; Lindenius, *horror redit*.

dus horror quiescet ⁸⁰: siquidem id quoque exonerato corpore prodest. Ultimaque post haec auxilia sunt ⁸¹ gestatio & frictio ⁸². Cibus autem in ejusmodi morbis maxime dandus est, qui mollem alvum praestet; caro ⁸³ glutinosa; vinum, cum dabitur, austerum.

XIII. Haec ad omnes circuitus febrium pertinent: discernendae tamen singulae sunt, sicut rationem habent dissimilem. Si quotidiana est, triduo primo magnopere abstinere ⁸⁴ oportet; tum cibus altero quoque die uti. Si res inveteraverit, post febrem experiri balneum & vinum; magisque si, horrore sublato, haec superest.

XIV. Si vero tertiana, quae ex toto intermittit, aut quartana est, mediis diebus, & ambulationibus uti oportet, aliisque exercitationibus, & unctionibus. Quidam ex antiquioribus ⁸⁵ medicis Cleophrantus, in hoc genere morborum, multo ante accessionem, per caput aegrum ⁸⁶ multa calida aqua perfundebat, deinde vinum dabat. Quod, quamvis pleraque ejus viri praecepta secutus est Asclepiades, recte tamen praeteriit: est enim anceps. Ipse, si tertiana febris est, tertio die post accessionem dicit alvum duci oportere; quinto, post horrorem vomitum elicere; deinde post febrem, sicut illi mos erat, adhuc calidis dare cibum & vinum; sexto die, in lectulo detineri: sic enim fore, ne septimo die febris accedat. Id saepe fieri posse, verisimile est. Tutius tamen est, ut hoc ipso ordine utamur ⁸⁸; tria remedia, vomitus, alvi ductionis, vini ⁸⁹, per triduum, id est, die tertio, & quinto, & septimo tentare: nec ⁹⁰ vinum, nisi post accessionem, die septimo bibat. Si vero

80. *Quiescet*] Aldina Edit. *quiescit*.

81. *Ultimaque post haec auxilia sunt*] Alii leg. *Vitima quoque*; Lindenius, *Ultima*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I. qui etiam *auxilia* habet, ut vulgo legitur. Nam reliqui sex habent *auxilio*.

82. *Frictio*] Constantinus, quod *frictio* posita jam sit, mallet *vestitio*: quasi haec non comprehendatur sub voce antecedenti *gestatio*. Lindenius leg. *ambulatio*; ut & ab aliis legi, Constantinus scribit. In MSS. nostris est *frictio*, vel *fricatio*.

83. *Caro &c.*] In Edit. Lindenii: *ac caro glutinosa. Vinum cum dabitur, austerum sit*.

84. *Abstinere*] In Codice Mediceo primo *abstineri*. Cap. 15. quoque in eodem Codice: *postero tertioque die abstineri*. Celsus adhibet utramque formam.

85. *Antiquioribus*] Codex Medic. I. *antiquis*.

86. *Per caput aegrum &c.*] Antea legebatur:

caput aegri &c. Quae lectio orta est ex quodam mendo, quod in aliquibus MSS. deprehendi: in III. enim IV. V. VI. legitur, *per caput aegri*. Itaque per Editores fustulerunt. Ego locum restitui ex tribus reliquis Mediceis Codicibus. Ita cap. 20. *corpus &c. totum per caput perfundendum est* (aqua frigida) & cap. 23. *per caput multa aqua frigida perfundatur*. Ita enim ibi legendum ex antiquis Codicibus; non, ut est in Edit. Lindenii, *super caput multa &c.*

87. *Dare*] In Cod. Medic. I. *dari*.

88. *Vt hoc ipso ordine utamur*] Lindenius tollit *ut & utamur*. Caesarius haec verba parenthesi includit, & tollit *hoc*. Sed melius fortasse tollantur omnia; quamvis inveniuntur in MSS. Pro *utamur*, Vaticanus VI. habet *utimur*, quod ita fit in Medic. I. a Palavicino.

89. *Vini*] Communiter legitur: *vini potus*; ex glossamate, ut ego puto. Vox *potus* non est in Codice Mediceo vetustiore.

vero primis diebus discussus morbus non est, inciditque in vetustatem, quo die febris expectabitur, in lectulo se contineat; post febrem perfricetur; tum, cibo assumpto, bibat aquam; postero die, qui vacat, ab exercitatione unctioneque 91, aqua tantum contentus, conquiescat. Et id quidem optimum est. Si vero imbecillitas urgebit, & post febrem vinum, & medio die paulum cibi debebit assumere.

XV. Eadem in quartana facienda sunt. Sed cum haec tarde admodum finiatur, nisi primis diebus discussa est, diligentius ab initio praecipendum est, quid in ea fieri debeat. Igitur si cui cum horrore febris accessit, eaque desiit, eodem die & postero tertioque continere se debet, & aquam tantummodo calidam primo die post febrem sumere; biduo proximo, quantum fieri potest, ne hanc quidem. Si quarto die 92 cum horrore febris revertitur, vomere, sicut ante praeceptum est; deinde post febrem, modicum cibum sumere, vini quadrantem; postero tertioque die abstinere, aqua tantummodo calida, si sitis est 93, assumpta. Septimo die balneo frigus praevenire; si febris redierit 94, ducere alvum; ubi ex eo corpus conquieverit, in unctione 95 vehementer perfricari; eodem modo sumere cibum & vinum 96; biduo proximo se abstinere, frictione servata. Decimo die rursus balneum experiri; & si postea febris accessit, aequè perfricari, vinum copiosius bi-

90. *Nec*] Codex modo allatus *ne*; deinde, ut alii quoque, *bibat*, non, ut Lindenius mutavit, *bibere*.

91. *Qui vacat, ab exercitatione unctioneque*] Postero die, qui dies febre vacat (*vacuum tempus* appellat cap. 16.) post exercitationem & unctionem conquiescat, neque aliud assumat, praeter aquam. Ita hunc locum restitui ex fide Codicis Medicei I. Alii leg. *quo cibo* (Lindenius, ut habet in margine Constantinus, *quò a cibo*) *vacat, & ab exercitatione unctioneque &c.* Quae lectio falsum quid, & dissentaneum continet.

92. *Si quarto die*] In Edit. Lindenii: *quarto die, si.*

93. *Si sitis est*] Ita Lindenius, cui MSS. Codices plerique omnes suffragantur. In Medic. I. tamen est *sitiet*; ut alii legunt.

94. *Septimo die balneo frigus praevenire; si febris redierit*] Ita in Codice Mediceo primo legitur locus hic, qui in aliis corruptus est, cum quaedam librarii addiderint ex superioribus temere repetita. Cum Codice illo faciunt Vaticani duo, III. & V. nisi quod habent *octava*, pro

septimo. In Vaticano VI. quod Palavicinus sic reposuerit in Medic. I. legitur, *Septimo die balneo frigus praevenire, abstinere, continere se debet, si febris redierit*; & ita habent Editiones Caesarii, Juntae, & cum principe Florentina duae vetustissimae an. 1493. & 1497. Aliae, ut & Codices ceteri MSS. habent: *Septimo (MSS. VIII, vel octava) die balneo frigus praevenire, abstinere, continere se debet, & aqua tantummodo calida si sitiet*: (Linden. *si sitis est, uti*) *ac tùm ita septimo* (Egnat. Stephan. & Linden. nono) *die balneo frigus praevenire, si* (Linden. & *si*) *febris redierit*. Plura lectione ista turbantur, sed in primis dierum ratio. Itaque postea, pro *decimo die*, Lindenius reponit *decimo tertio die*; sed perperam; ut ostendunt etiam verba illa, *si tertio decimo die morbus remanebit*, quae infra sunt.

95. *In unctione*] Alii *inunctione*, ut est in Cod. Medic. I.

96. *Eodem modo sumere cibum & vinum*] Id est, modicum cibum sumere; vini quadrantem; quemadmodum quarto die. Lindenius leg. *eodem modo sumere cibum, & vino biduo proximo se abstinere*; sed perperam.

bibere. Ac sic 97 proximum est, ut quies tot dierum, & abstinencia cum ceteris, quae praecipiuntur, febrem tollant. Si vero nihilominus remanet, aliud ex toto sequendum est curationis genus; idque agendum, ut, quod diu sustinendum est, corpus facile sustineat. Quo minus etiam curatio probari Heraclidis Tarentini debet, qui primis diebus ducendam alvum, deinde abstinendum in septimum diem 98 dixit. Quod, ut sustinere aliquis possit, tamen, etiam febre liberatus, vix refectiōni valebit: adeo, si febris saepius accesserit, concidet. Igitur si tertio decimo die morbus manebit 99, balneum neque ante febrem, neque post eam tentandum erit; nisi interdum jam horrore discusso: horror ipse per ea, quae supra scripta sunt¹, expugnandus. Deinde post febrem oportebit ungi, & vehementer perfricari; cibum & validum, & fortiter assumere; vino uti quantum² libebit: postero die, cum satis quieverit, ambulare, exerceri, ungi, perfricari fortiter, cibum capere³ sine vino: tertio die abstinere. Quo die vero febrem expectabit, ante surgere, & exerceri, dareque operam⁴, ut in ipsam exercitationem febris tempus incurrat: sic enim saepe illa discutitur. At si in opere occupavit, tum demum se recipere. In ejusmodi valetudine, medicamenta sunt, oleum, frictio, exercitatio, cibus, vinum. Si venter adstrictus est, solvendus est. Sed haec facile validiores faciunt: si imbecillitas occupavit, pro exercitatione gestatio est: si ne hanc quidem sustinet, adhibenda tamen frictio est: si haec quoque vehemens onerat, intra quietem & unctionem & cibum sistendum⁵ est: dandaque opera est, ne qua cruditas in quotidianam id malum vertat. Nam quartana neminem jugulat: sed si ex ea facta quoti-

97. *Ac sic &c.*] Ita hic locus in margine Editionis Constantini ab eo restitutus legitur; itemque in Editione Lindenii. Alii leg. *ac si proximum est quies tot dierum, ut abstinencia*; quemadmodum a Palavicino correctum est in Codice Mediceo I. Is enim Codex ita habet: *Ac proximum est tot dierum ut abstinencia*. Codices alii: *Ac si proximum est quies tot dierum & abstinencia*.

98. *In septimum diem*] Ita ex Codice Mediceo I. & Editione Lindeniana. Alii leg. *usque in septimum diem*.

99. *Manebit*] Al. *remanebit*.

1. *Per ea, quae supra scripta sunt*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *per eadem, quae supra praescripta sunt*.

2. *Quantum*] Linden. *quanto*.

3. *Capere*] Ita ex Codice Mediceo I. Al.

accipere. Lib. 1. cap. 3. *semel die cibum capere*; lib. 4. cap. 19. *paulum cibi capere*. Legitur & *accipere* cap. 19. hujus libri; sed alia significatione: *si cibum non accipit*; id est, si respuit, fastidit, aversatur; quemadmodum cap. 18. *idque* (veratrum) *si in potione non accipit, pani adjiciendum est*. Haud tamen contendo, cibum accipere pro cibum capere dici non posse.

4. *Dareque operam*] Alii addunt *non oportet*; & sententiam pervertunt. Lindenius leg. *dareque operam oportet*. Sed nihil opus est verbo *oportet*, cum supra sit *oportebit*. Ego secutus sum Codicem Mediceum I. atque ita Scaliger quoque legendum putabat.

5. *Sistendum*] Lindenius reponit *consistendum*. Ego veterem lectionem retineo, quae Codicis Medicei I. testimonio comprobatur. Fortasse tamen legendum est *subsistendum*, quia alii

tidiana est, in malis aeger est: quod tamen, nisi culpa vel aegri ve-
curantis, numquam fit.

XVI. At si duae quartanae sunt, neque eae ⁶, quas proposui, exer-
citationes adhiberi possunt; aut ex toto quiescere opus est, aut, si id
difficile est, leniter ambulare; considerare ⁷ diligenter involutis pedibus
& capite; quoties febris accessit & desit, cibum modicum sumere, &
vinum; reliquo tempore, nisi imbecillitas urget, abstinere. At si duae
febres pene junguntur, post utramque cibum sumere: deinde vacuo
tempore, & moveri aliquid, & post unctionem cibo uti. Cum vero
vetus quartana raro, nisi vere, solvatur; utique eo tempore attenden-
dum est, ne quid fiat, quod valetudinem impediat. Prodestque in
vetere quartana, mutare subinde victus genus; a vino ad aquam, ab
aqua ad vinum, a lenibus cibis ad acres, ab acris ad lenes transire;
esse radicem, deinde vomere; jureve pulli gallinaei ventrem resolve-
re; oleo ad frictiones adjicere calefacientia; ante accessionem sorbere,
vel aceti cyathos duos, vel unum sinapis cum tribus Graeci vini falsi,
vel mista paribus portionibus, & in aqua diluta, piper, castoreum,
laser, myrrham. Per haec enim similiaque corpus agitandum est, ut
moveatur ex eo statu, quo detinetur. Si febris quievit, diu memi-
nisse ejus diei convenit; eoque vitare frigus, calorem, cruditatem,
lassitudinem. Facile enim revertitur, nisi a sano quoque aliquamdiu
timetur.

XVII. At si ex quartana, quotidiana facta est, cum id vitio ⁸ inci-
derit, per biduum abstinere oportet, & frictione uti ⁹; aquam tan-
tummodo vespere potui dare ¹⁰. Tertio die saepe fit, ne febris acce-
dat: sed sive fuit, sive non fuit, cibum post accessionis tempus est dan-
dus; & si manet ¹¹, per biduum abstinentia, quanta maxima imperari
corpori potest, & frictione quotidie utendum est.

XVIII. Et febrium quidem curatio ¹² exposita est. Superfunt vero
alii

alii Codices habent *sustinendum*. Cap. 20. hu-
jus libri: in iisdem *forbitionibus subsistendum*.

6. *Neque eae*] Caesarius, & Lindenius omit-
tunt *eae*.

7. *Considerere*] In Editione Lindenii, & in
margine Constantinianae legitur, *hinc considerare*:
& paulo infra, *pro moveri aliquid, moveri ali-*
quantum.

8. *Vitio*] Culpa vel aegri, vel curantis; ut
dixit cap. 15. Lindenius leg. *initio*, ut est in
margine Editionis Constantinianae: sed perpe-
ram. Codices nostri omnes habent *vitio*.

9. *Et frictione uti*] Ita in Codice Mediceo I.

Alii omittunt particulam *Et*. Lindenius leg.
vespere frictione uti.

10. *Aquam tantummodo vespere potui dare*] In
Codice Mediceo I. ita legitur: *vespere tantum-*
mado aquam potui dare: in Edit. Linden. *Et a-*
quam tantummodo potui dare.

11. *Et si manet*] Ita ex Lindenio. Cum ta-
men antiqui Codices habeant *at si manet*, for-
tasse legendum *ac si manet*. Nam *at* in iisdem
saepe scriptum est pro *ac*. Infra, pro *quanta*
maxima: quidam leg. *quanta maxime*.

12. *Curatio*] Ita Constantinus ex conjectura,
& Lindenius. Antiqui libri habent *ratio*; sed,

alii corporis affectus, qui huic superveniunt; ex quibus eos, qui certis partibus assignari non possunt ¹³, protinus jungam. Incipiam ab infania, primamque hujus ipsius partem aggrediar, quae & acuta, & in febre est: *Φρένησις* ¹⁴ Graeci appellant. Illud ante omnia scire oportet, interdum in accessione aegros desipere, & loqui aliena. Quod non quidem leve est; neque incidere potest, nisi in febre vehementi: non tamen aequè pestiferum est: nam plerumque breve esse consuevit, levatoque accessione impetu, protinus mens redit. Neque id genus morbi remedium aliud desiderat, quam quod in curanda febre praeceptum est. Phrenesis vero tum demum est, cum continua dementia esse incipit; aut cum aeger, quamvis adhuc sapiat, tamen quasdam vanas imagines accipit: perfecta est, ubi mens illis imaginibus addicta est. Ejus autem plura genera sunt: siquidem ex phreneticis alii hilares, alii tristes sunt; alii facilius continentur, & intra verba desipiunt, alii confurgunt ¹⁵, & violenter quaedam manu faciunt; atque ex his ipsis, alii nihil nisi impetu peccant, alii etiam artes adhibent, summamque speciem fanitatis in captandis malorum operum occasionibus praebent; sed exitu deprehenduntur. Ex his autem eos, qui intra verba desipiunt, aut leviter etiam manu peccant, onerare asperioribus coercitionibus supervacuum est: eos vero ¹⁶, qui violentius se gerunt, vincere convenit; ne vel sibi vel alteri noceant. Neque credendum est, si vinculus aliquis, dum levare vinculis cupit, quamvis ¹⁷ prudenter & miserabiliter loquitur; quoniam is dolus insanientis est. Fere vero antiqui tales aegros in tenebris habebant; eo quod illis contrarium esset, exterreri, & ad quietem animi tenebras ipsas conferre aliquid judicabant. At Aesclepiades, tamquam tenebris ipsis terrentibus, in lumine habendos eos dixit ¹⁸. Neutrum autem ¹⁹ perpetuum est: alium enim lux,

ut videtur, mendose. Haec enim iis respondere debent, quae sub initium 3. capitis leguntur: *Sequitur vero curatio febrium.*

13. *Non possunt*] Lindenius leg. *possunt*, sublatâ negatione; quod Constantino placebat. Verum Morgagnus, qui in omnibus suis libris, quibuscum & nostri consentiunt, eam particulam invenit, ipsius Celsi testimonio retinendam esse ostendit, ita de his morbis initio libri proximi scribentis: *Haecenus reperiuntur ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint.*

14. *Φρένησις*] Ita ex antiquis libris. Al. *φρεσις*; & infra *Phrenitis*.

15. *Confurgunt*] Linden. *insurgunt*.

16. *Vero*] Codex Mediceus I. non habet particulam hanc.

17. *Dum levare vinculis cupit, quamvis &c.*] *Quamvis* pro *quantumvis*. In libris editis ita legitur: *dum levare vinculis cupit, sanum jam se fingat, quamvis &c.* infra vero loquatur. Ego, quamquam quatuor illa verba in plerisque MSS. inveni, malui tamen vetustissimo Mediceo credere, qui ea omittit. Porro loquitur Codex is habet, non loquatur.

18. *Eos dixit*] Ita ex Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus, & Lindenii Editione. Alii leg. *esse dixit*, ut est in Mediceo IV. & in V.

19. *Autem*] Ita ex Cod. Medic. I. Al. *tamen*.

lux, alium tenebrae magis turbant; reperiunturque, in quibus nullum discrimen deprehendi, vel hoc, vel illo modo possit. Optimum itaque est, utrumque experiri; & habere eum, qui tenebras horret, in luce; eum, qui lucem, in tenebris. At ubi nullum tale discrimen est, aeger, si vires habet, loco lucido; si non habet, obscuro continendus est. Remedia vero adhibere, ubi maxime furor urget, super vacuum est: simul enim febris quoque increfcit. Itaque tum nihil nisi continendus aeger est: ubi vero res patitur, festinanter subveniendum est. Asclepiades perinde esse dixit, his sanguinem mitti, ac si trucidentur; rationem hanc secutus, quod neque infania esset, nisi febre²⁰ intenta; neque sanguis, nisi in remissione ejus, recte mitteretur. Sed ipse²¹ in his somnum multa frictione quaesivit; cum & intentio febris somnum impediatur, & frictio non nisi in remissione ejus utilis sit. Itaque hoc quoque auxilium debuit praeterire. Quid igitur est? Multa in praecipiti periculo recte fiunt, alias omittenda. Et continua²² quoque febris habet tempora, quibus, etsi non remittit, non tamen crescit: estque hoc, ut non optimum, sic tamen secundum²³ remediis tempus²⁴. Quod si vires aegri patiuntur, sanguis quoque mitti debet. Minus deliberari²⁵ potest, an alvus ducenda sit. Tum, interposito die, convenit caput ad cutem tondere; deinde aqua fovere, in qua verbenae aliquae decoctae sint ex reprimentibus²⁶; aut prius fovere, deinde tondere²⁷, & iterum fovere; ac novissime rosa

ca-

20. Febre] Lindenius leg. cum febre.

21. Sed ipse &c.] Lindenius ita leg. Ipse in his somnum multa frictione quaesivit. Sed cum & intentio febris somnum impediatur; & frictio non, nisi in remissione ejus, utilis sit: hoc quoque auxilium debuit praeterire.

22. Continua] Continuata legitur in MSS. & in Editionibus omnibus, praeter Lindenianam.

23. Ut non optimum. sic tamen secundum &c.] Hoc tempus, quamvis non optimum, tamen idoneum remediis est. Illustrant hunc locum, quae de sanguinis missione Celsus scripsit lib. 2. cap. 10. Quod si vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est; si non decrevit, sed crescere desit, neque speratur remissio, tum quoque, quamvis pejor, sola tamen occasio non omittenda est. Ceterum, cum ut hoc loco sit pro quamvis, eique tamen respondeat, particula sic vacare videtur. Neque tamen tollere ausim: nam eadem constructio occurrit in lib. 8. cap. 14. Ex ejusmodi casibus, ut tardius, quam ex capitis, sic ta-

men intra triduum homo moritur. Lindenius leg. ut non optimum, sic satis tamen secundum &c. Sed adverbium satis, neque inveni in Codicibus MSS. neque necessarium puto.

24. Remediis tempus] Al. remedii tempus; quidam, remedii genus.

25. Minus deliberari] Sic restitui ex MSS. Vulgo praemittitur Nec, ut habet Vaticanus VI. quod nempe Palavicinus particulam istam addiderit in Mediceo I. ex quo aliquis eandem in IV. posuit supra minus. Pro deliberari, Lindenius leg. dubitari.

26. Ex reprimentibus] Olim legebatur: vel ex reprimentibus; ut est in MSS. Lindenius sustulit vel; Constantinus, vel aliud ex reprimentibus, legendum existimavit. Ego a Lindenio standum puto. Nam & lib. 4. cap. 24. legitur: aqua egelida, in qua lentiscus, aliave ex reprimentibus vervena decocta sit.

27. tondere] Radere est in Cod. Mediceo I. & in margine Edit. Constantini.

caput naresque implere: offerre etiam naribus rutam, ex aceto contritam; movere sternutamenta medicamentis in id ²⁸ efficacibus. Quae tamen facienda sunt in iis, quibus vires non defunt. Si vero imbecillitas est, rosa tantum caput, adjecto serpyllo, similive aliquo, maderificandum est. Vtiles etiam in quibuscumque viribus herbae duae sunt, solanum & muralis; si simul ²⁹ ex utraque succo expresso caput impletur ³⁰. Cum se febris remiserit, frictione utendum est; parcius tamen in iis, qui nimis hilares, quam in iis, qui nimis tristes sunt. Adversus omnium autem sic insanientium animos gerere se pro cuiusque natura necessarium est. Quorundam enim vani metus levandi sunt; sicut in homine praedivite famem timente incidit ³¹, cui subinde falsae haereditates nuntiabantur: quorundam audacia coercenda est; sicut in iis fit, in quibus continendis plagae quoque adhibentur: quorundam etiam intempestivus risus objurgatione & minis finiendus ³²: quorundam discutiendae tristes cogitationes; ad quod symphoniae, & cymbala, strepitusque proficiunt. Saepius tamen assentiendum, quam repugnandum est; paulatimque, & non evidenter, ab iis, quae stulte dicuntur, ad meliora mens adducenda ³³. Interdum etiam elicienda ipsius intentio; ut fit in hominibus studiosis litterarum, quibus liber legitur, aut recte, si delectantur, aut perperam, si id ipsum eos offendit: emendando enim convertere animum ³⁴ incipiunt. Quin etiam recitare, si qua meminerunt, cogendi sunt. Ad cibum quoque quosdam non desiderantes reduxerunt ii, qui inter epulantes eos collocarunt. Omnibus vero sic affectis somnus & difficilis, & praecipue necessarius est: sub hoc enim plerique sanescunt. Prodest ad id, atque etiam ad mentem ipsam componendam, crocinum unguentum cum irino in caput datum ³⁵. Si nihilominus vigilant, quidam ³⁶ somnum moliantur

po-

28. *In id*] Constantinus mallet *ad id*, imo ita edidit Lindenius. Attamen Editiones vetustae, & Codex Medic. I. aliique habent *in id*. Ita Columella lib. 7. R. R. cap. 8. *cratibus in hoc factis*, id est, ad hoc.

29. *Si simul*] Particula *si*, quae in Edd. vetustis & in Medic. I. aliisque Codicibus deest, additur in Lindeniana; & recte quidem.

30. *Impletur*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *impleatur*.

31. *Incidit*] Quidam cum Caesario leg. *accidit*.

32. *Finendus*] Antea legebatur: *prohibendus est*. Mihi magis placet *finendus*, quo modo legitur in Cod. Medic. vetustiori: in quo *est* ad-

ditur in versuum intercapedine; ideoque alienum judico.

33. *Mens adducenda*] *Adducenda* legendum ex Codice Mediceo modo allato, non *abducenda*, ut omnes vulgo. Alii interjiciunt *ejus*: quam vocem habent etiam Codices Medicei; sed Lindenius recte omittit, ut & *est*, quod alii addunt.

34. *Convertere animum*] In Editione Linden. *advertere*, pro *convertere*, quod est in Editionibus vetustis & in MSS. Mediceis.

35. *Datum*] Codex Medic. I. *additum*.

36. *Vigilant, quidam*] Ita Lindenius. Alii leg. *vigilant ii* (vel *hi*) *quidam*. In Codice modo allato est: *vigilat quidam*.

potui dando aquam, in qua papaver, aut hyoscyamus decocta sit 37: alii mandragorae mala pulvino subjiunt: alii vel amomum, vel sycamini lacrimam fronti inducunt. Hoc nomen apud Medicos reperio: sed cum Graeci morum *συκάμινον* 38 appellant, mori nulla lacrima est. Sic vero significatur lacrima arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *μοροσύκον* 39 appellant. Plurimi decoctis papaveris corticibus, ex ea aqua spongia 40 os & caput subinde foveant. Asclepiades ea supervacua esse dixit; quoniam in lethargum saepe converterent 41. Praecepit 42 autem, ut primo die, a cibo, potione, somno abstineretur; vespere ei daretur potui aqua; tum frictio admoveretur lenis, ut ne manum quidem, qui perfricaret 43, vehementer imprimeret; postero deinde die, iisdem omnibus factis, vespere ei daretur sorbitio & aqua 44, rursusque frictio adhiberetur: per hanc enim nos consecuturos, ut somnus accedat. Id interdum fit, & quidem adeo, ut, illo confitente, nimia frictio etiam lethargi periculum afferat. Sed si sic somnus non accessit,

tum

37. *Hyoscyamus decocta sit*] Alii leg. *hyoscyamos* Graeca terminatione, ut est in MSS. Medicis reliquis. In primo est *hyoscyamon*; sed in omnibus *decocta sit*. Ab Egnatio *δοσκάμινον* Graecis litteris scribitur. In lib. 2. cap. 33. legitur *hyoscyamum* neutro genere & Latina terminatione; sed locus omnino certus non est. Latine effertur sine controversia lib. 5. cap. 27. sect. 14. sed in quarto casu, ut cuius generis sit, non appareat. Sexies praeterea haec vox occurrit apud Celsum, sed ubique in secundo casu; ut de genere aequae nihil constet. Lindenius ex Constantini emendatione hic leg. *hyoscyamus decocta sint*. Sed sit retinere quid vetat? Vt enim pluribus in locis *hyssopum* genere neutro invenitur, sed tamen & *hyssopus cocta* invenitur in lib. 4. cap. 4. sect. 2. sic fortasse & *hyoscyamum* neutro genere dicitur, & *hyoscyamus* foeminino.

38. *Συκάμινον*] Haec vox Latinis litteris scribitur in Codice Medic. I. & in Edd. priscais: in Edit. Caesarii est *Sycaminum*. In Lindeniana hic locus ita legitur: *Sed cur Graeci morum συκάμινον appellant, cum mori nulla lacryma sit? Sic vero &c.* Ego antiquis Codicibus standum puto: malim tamen legere, *appellent*.

39. *Μοροσύκον*] Graecis litteris scripsi vocem hanc, secutus Editionem Aldinam; in qua tamen est *μορόσυκον*. Editiones priscae aliaeque plures habent litteris Latinis; ut & Codices MSS. atque alii quidem cum vetustiori, *morosycon*, alii mendose, *moroscyon*. Stephanus & Lindenius

leg. *συκόμορον*; quod est etiam, sed Latinis litteris, in margine Editionis Constantinianae. Hi Ruellium secuti sunt. Videndum est, quid secutus sit Ruellius ipse: quia, si ex conjectura sic reposuit, ea non ita certa videtur, ut optimorum Codicum auctoritati anteferenda sit. Nam Dioscorides quidem, & Galenus hanc arborem *συκόμορον* appellant, nomine ex *συκή* & *μορέα* conflato (quamvis quidam *συκομῶρον* apud Dioscoridem scribendum putant) hinc tamen non sequitur, alios *μοροσύκον* inversis vocibus appellare non potuisse. Fortasse Ruellii lectionem comprobarent verba illa lib. 5. cap. 18. sect. 7. *sycamini, quam alias sycomorum vocant, lacrimae &c.* nisi suspectus locus esset.

40. *Spongia*] Linden. *cum spongia*.

41. *Converterent*] Linden. *convertunt*. Sed in Medic. I. & Vatic. VI. est *converterent*; in MSS. ceteris, ut & quaedam Editiones habent, *compellerent*. Neque imperfectum hoc prorsus improbandum est; non deerit fortasse tamen, qui suspicetur corruptum esse ex praeterito *converterunt* vel *converterint*.

42. *Praecepit*] In multis MSS. *praecipit*.

43. *Vt ne manum quidem, qui perfricaret*] Antea legebatur: *ita ut ne manum quidem, qui fricaret*. Ego sic reposui ex Codice Medic. vetustiori.

44. *Sorbitio & aqua*] *Sorbitio ex aqua* nonnulli legunt cum Caesario: sed sequendi non sunt.

tum demum illis medicamentis arcessendus est: habita scilicet eadem moderatione, quae hic quoque necessaria est, ne, quem obdormire volumus, excitare postea non possimus. Confert etiam aliquid ad somnum silanus ⁴⁵ juxta cadens; vel gestatio post cibum, & noctu; maximeque suspensi lecti motus. Neque alienum est, si neque sanguis ante missus est, neque mens constat, neque somnus accedit, occipitio inciso cucurbitulam admoveere; quae quia levat morbum, potest etiam somnum ⁴⁶ facere. Moderatio autem in cibo quoque adhibenda est: nam neque implendus aeger est, ne insaniat; neque jejuni utique vexandus, ne imbecillitate in cardiacum incidat. Opus est ⁴⁷ cibo infirmo, maximeque forbitione, potione aquae mulsae, cujus ternos cyathos bis hieme, quater aestate ⁴⁸ dedisse satis est.

Alterum insaniae genus est, quod spatium longius recipit; quia fere sine febre incipit, leves deinde febriculas excitat. Consistit ⁴⁹ in tristitia, quam videtur bilis atra contrahere. In hac utilis detractio sanguinis est: si quid hanc prohibet, prima est abstinencia; secunda, per album veratrum vomitumque purgatio. Post utrumlibet, adhibenda bis die frictio est; si magis valet, frequens etiam exercitatio; in jejuno vomitus: cibus, sine vino, dandus ex media materia est. Quam quoties posuero, scire licet, etiam ex infirmissima dari posse; dum ne ea sola quis utatur: valentissima ⁵⁰ tantummodo esse removenda. Praeter haec, servanda alvus est quam tenerrima; removendi terrores, & potius bona spes afferenda; quaerenda delectatio ex fabulis, ludisque, quibus maxime capi sanus assueverat; laudanda, si qua sunt, ipsius ope-

45. *Silanus*] Corrupta est vox haec in Codicibus multis. *Silanus* recte legitur in Mediceo I. & aliis nonnullis. De hac voce Morgagnus, pro sua multiplici eruditione, pluribus scripsit Epist. I. in Celsum; quam omnino vide. Ceterum vocabuli origo non est fortasse ex Arabo *silan*, ut Erpenius & Vossius existimaverunt; sed ex Graeco *σαλν*, quod canalem sive tubum significat: mutato a Latinis *o* in *i*, &, quod in aliis quoque vocibus, Doricorum more, factitarunt, *η* in *α*.

46. *Etiam somnum*] Lindenius non recte omittit *etiam*, quod ego in MSS. omnibus inveni. Idem infra legit: *nam neque aeger est implendus ne insaniat: neque jejuni utique vexandus est*. Sed & alii omnes addunt *est*, post *vexandus*. Ego illud expuli, fidem secutus Codicis Medicei I.

47. *Opus est*] Ita in Cod. Medic. I. Al.

addunt *autem*. Deinde lego *potione*, ut alii omnes, praeter Lindenium, qui habet *Et potione*.

48. *Ternos cyathos bis hieme, quater aestate*] Terni cyathi dandi sunt, quotiescumque potio dari debet; bis autem hieme, quater aestate dedisse satis est. Lindenius contra Editiones vetustas, a quibus nihil variant Medicei Codices, sic mutavit: *ternos cyathos hieme, aestate vero quatuor Et c.*

49. *Consistit*] Antea legebatur: *Et consistit*. Ego *Et* omisi ex fide Codicis Medic. I.

50. *Valentissima*] Haec lectio proba est, & MSS. Mediceis confirmatur. Sic lib. 2. cap. 18. sub finem; *quae valentissima sunt*. Lindenius legit, *valentissimam*, deinde, *removendam*; ut est in margine Edit. Constantinianae. Supra, pro *scire licet*, in Codice Mediceo I. legitur *scire licebit*.

opera, & ante oculos ejus ponenda; leviter objurganda vana tristitia; subinde admonendus, in iis ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius ⁵¹ laetitiae, quam sollicitudinis causa sit. Si febris quoque accessit, sicut aliae febres curanda est.

Tertium genus insaniae est ex his longissimum; adeo ut vitam ipsam non impediatur: quod robusti corporis esse consuevit. Hujus autem ipsius ⁵² species duae sunt. Nam quidam imaginibus, non mente falluntur ⁵³; quales insanientem Ajacem vel Orestem percepisse poëtae ferunt ⁵⁴: quidam animo desipiunt. Si imagines fallunt, ante omnia videndum est, tristes, an hilares sint. In tristitia, nigrum veratrum dejectionis causa; in hilaritate, album, ad vomitum excitandum, dari debet: idque, si in potione non accipit, pani adjiciendum est, quo facilius fallat. Nam si bene se purgaverit, ex magna parte morbum levabit. Ergo etiam si semel datum veratrum parum profecerit, interposito tempore iterum dari debet. Neque ignorare oportet, leviolem esse morbum cum risu, quam serio insanientium. Illud quoque perpetuum est in omnibus morbis; ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem ejus ante solvendum esse; ubi a superiore, comprimendum. Si vero consilium insanientem fallit, tormentis quibusdam optime curatur. Vbi perperam aliquid dixit, aut fecit, fame, vinculis, plagis coercendus est. Cogendus est & attendere, & ediscere aliquid, & meminisse: sic enim fiet, ut paulatim metu cogatur considerare, quid faciat. Subito etiam terreri, & expavescere, in hoc morbo prodest; & fere quidquid animum vehementer perturbat ⁵⁵. Potest enim quaedam fieri mutatio, cum ab eo statu mens, in quo fuerat, abducta est. Interest etiam, is ipse ⁵⁶ sine causa subinde rideat, an moestus demissusque sit: nam demens hilaritas ⁵⁷ terroribus iis, de quibus supra dixi, melius curatur: si nimia tristitia est, prodest lenis, sed multa bis die frictio; item per caput ⁵⁸ aqua frigi-

^{51.} *Cur non potius*] In Codice Medic. I. omittitur *non*, sine sententiae detrimento; & supra, pro quibus maxime, translatis verbis, habetur, maxime quibus.

^{52.} *Ipsius*] Vox haec deest in Edit. Lindenii, & in quibusdam MSS.

^{53.} *Falluntur*] Lindenius, *fallunt*; sed perperam, ut & verba ostendunt; *si imagines fallunt*; quae mox sequuntur.

^{54.} *Quales insanientem Ajacem vel Orestem percepisse poëtae ferunt*] Sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Communiter legebatur: *qualem insanientem Ajacem vel Orestem poëtarum fabu-*

lae ferunt; ut est in ceteris Codicibus Mediceis.

^{55.} *Perturbat*] *Turbat* est in Cod. Medic. I.

^{56.} *Is ipse*] Antea legebatur: *si ipse*; ut est in Cod. modo allato. Ego sic reposui ex aliis Codicibus.

^{57.} *Demens hilaritas*] Lindenius alique, Caesarium secuti, reponunt *dementis*, pro *demens*. Sed non est necesse mutare, antiquis Codicibus invitis.

^{58.} *Per caput*] Ita in omnibus MSS. & in Edd. vetustis; ut Lindenii lectio, *super caput*, minus probanda sit.

frigida infusa, demissumque corpus in aquam & oleum. Illa communia sunt: infanientes vehementer exerceri debere; multa frictione uti; neque pinguem carnem, neque vinum assumere; cibis uti post purgationem, ex media materia, quam levissimis; non oportere esse vel solos, vel inter ignotos, vel inter eos, quos aut contemnant, aut negligant; mutare debere regiones, & si mens redit, annua peregrinatione esse iactandos.

Raro, sed aliquando tamen, ex metu delirium nascitur. Quod genus infanientium, specie simile, similique s⁹ victus genere curandum est: praeterquam quod in hoc insaniae genere solo recte vinum datur.

XII. His morbis ⁶⁰ praecipue contrarium est id genus, quod *καρδιακόν* a Graecis nominatur; quamvis saepe ad eum phrenetici transeunt: siquidem mens in illis labat ⁶¹, in hoc constat. Id autem nihil aliud est, quam nimia imbecillitas corporis, quod, stomacho languente, immodico sudore digeritur. Licetque protinus scire id esse, ubi venarum exigui imbecillique pulsus sunt; sudor autem supra consuetudinem, & modo, & tempore, ex toto thorace, & cervicibus, atque etiam capite prorumpit, pedibus tantummodo, & cruribus siccioribus, atque frigentibus ⁶². Acutique ⁶³ morbi genus est. Curatio prima est, supra praecordia imponere, quae reprimant ⁶⁴, cataplasmata: secunda, sudorem prohibere. Id praestat acerbum oleum, vel rosa, vel melinum, aut myrteum: quorum aliquo corpus leniter perungendum, ceratumque ex aliquo horum tum imponendum est. Si sudor vincit, delinendus homo est vel gypso, vel argenti spuma, vel Cimolia creta, vel etiam ⁶⁵ subinde horum pulvere respergendus. Idem praestat pulvis ex contritis aridi ⁶⁶ myrti vel rubi foliis, aut ex austeri & boni vini arida faece: pluraque similia sunt, quae si defunt, satis utilis est quilibet ex via pulvis injectus. Super haec vero, quo minus cor-

59. *Specie simile, similique*] Locum hunc, qui in Edd. vetustis & in MSS. Mediceis ita legitur: *specie similique*; Constantinus, vocem *simile* interjiciendo, in integrum restituere conatus est, ejusque conjecturam Lindenius in contextum recepit. Sed locus fortasse adhuc integer non est.

60. *His morbis*] Al. *Huic morbo*.

61. *Labat*] Huic verbo respondet *constat*, quod sequitur. Igitur *labat* legendum, tum hic, tum lib. 2. cap. 7. *his mens labat*; ex fide omnium nostrorum Codicum; non *laborat*, ut utrobique habet Lindenii Editio. Neque particula *vero*, quam hic praemittit Lindenius, inveni-

tur in iis Codicibus.

62. *Frigentibus*] Linden. *frigidis*.

63. *Acutique*] Ego sic reposui ex Codice Mediceo vetustiori, pro *Acuti id*, ut est in Edit. Lindenii. Alii leg. *At ubi id morbi genus est, curatio e.* sed male.

64. *Reprimant*] Lindenius leg. *reprimunt*; postea, *cohibere*, pro *prohibere*.

65. *Vel etiam*] Lindenius omittit *etiam*.

66. *Aridi*] Lindenius leg. *aridae*. Ego *aridi* inveni in MSS. sed videtur legendum *aridis*. Sic lib. 5. cap. 23. sect. 3. *aridorum rosae foliorum*; lib. 6. cap. 18. sect. 9. *malicorium cum aridis rosae foliis contritum*.

corpus infudet, levi veste debet esse contextus, loco ⁶⁷ non calido, fenestris patentibus, sic, ut perflatus quoque aliquis accedat. Tertium auxilium est, imbecillitati jacentis cibo vinoque succurrere. Cibus non multus quidem, sed saepe tamen nocte ac die dandus est; ut nutriat, neque oneret. Is esse debet ex infirmissima materia, & stomacho aptus. Nisi si necesse est ⁶⁸, ad vinum festinare non oportet: si verendum est, ne deficiat, tum & intrita ex hoc, & hoc ipsum austerum quidem, sed tamen tenue, meraculum ⁶⁹, egelidum subinde & liberaliter dandum est; adjecta polenta, si modo is aeger parum cibi assumit: idque vinum esse debet, neque nullarum virium, neque ingentium; recteque tota die ac nocte, vel tres ⁷⁰ heminas aeger bibet; si vastius corpus est, plus etiam. Si cibum non accipit, perunctum ante perfundere aqua frigida convenit, & tum dare. Quod si stomachus resolutus parum continet, & ante cibum, & post eum sponte vomere oportet; rursusque post vomitum cibum sumere. Si ne id quidem ⁷¹ manserit, forbere vini cyathum, interpositaque hora, sumere alterum ⁷². Si id quoque stomachus reddiderit, totum corpus bulbis contritis superillinendum est; qui, ubi inaruerunt, efficiunt, ut vinum in stomacho contineatur, exque eo toti corpori calor, venisque vis redeat. Vltimum auxilium est, in alvum ptisanæ vel alicæ cremorem ex inferioribus partibus indere ⁷³: siquidem id quoque vires tuetur. Neque alienum est, naribus quoque aestuantis admovere, quod reficiat; id est, rosam ⁷⁴ & vinum: & si qua in extremis partibus frigent, unctis & calidis manibus fovere. Per quæ si consequi potuimus, ut & sudoris impetus minuatur, & vita prorogetur, incipit jam tempus ipsum esse praesidio. Vbi in tuto esse videtur, verendum tamen est, ne ⁷⁵ in eandem imbecillitatem cito recidat: itaque, vino tantum ⁷⁶ remoto, quotidie validiorem cibum debet assumere, donec satis virium corpori redeat. XX.

67. Loco] In Edit. Linden. *positusque loco*. Sed Lindenium fortasse minus fidelis Codex fecellit. Nostri non habent *positusque*.

68. *Nisi si necesse est*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *Nisi autem necesse est*.

69. Meraculum] Ita in Edit. Lindenii & in Codice modo allato. Al. *meracum*.

70. Vel tres] Scilicet etiam tres. Hanc lectionem Codd. Medicei confirmant. In Edit. Lindenii & in margine Constantinianæ, *duas vel tres*.

71. Ne id quidem] Ita in Editionibus vetustis, & in Codicibus MSS. Lindenius leg. *ne id quidem*. Sed non est opus mutatione ista.

72. Alterum] Cyathum. Lindenius reponit *iterum*; quod minus probandum est, neque in ullo Codice inveni.

73. Indere] Codices Medicei, praeter primum, *inicare*, ut habent Aldina, & Ruellii Editio: neque est in Codicibus illis vox antecedens, *partibus*.

74. Id est, rosam] In Edit. Lindenii, & in margine Constantinianæ, *ut est rosa*; in Cod. Medic. I. *id est rosa*; in quo deinde omittitur & ante *si qua*.

75. Ne] Linden. *ut ne*.

76. Tantum] Codex Medic. I. *tantummodo*.

XX. Alter quoque morbus est, aliter phrenetico contrarius. In eo difficilius somnus, prompta ad omnem audaciam mens est: in hoc 77 marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi necessitas. *Λιθαργον* Graeci nominant. Atque id 78 quoque genus acutum est, & nisi succurritur, celeriter jugulat. Hos aegros quidam subinde excitare nituntur, admotis iis, per quae 79 sternutamenta evocantur, & iis, quae odore foedo movent; qualis est pix cruda, lana succida, piper, veratrum, castoreum, acetum, allium, cepa. Juxta etiam 80 galbanum incendunt, aut pilos, aut cornu cervinum; si id non est 18, quodlibet aliud. Haec enim cum comburuntur, odorem foedum movent 82. Tharrias vero quidam, accessionis id malum esse dixit, levarique, cum ea decessit: itaque eos, qui subinde excitant, sine usu male habere. Interest autem, in decessione expurgiscatur aeger, an, cum febris non levetur 83 aut levata quoque ea somnus urgeat. Nam si expurgiscitur, adhibere ei, ut sopito, supervacuum est: neque enim vigilando melior fit; sed per se, si melior est, vigilat. Si vero continens ei somnus est, utique excitandus est; sed iis temporibus, quibus febris levissima est, ut & excernat aliquid, & sumat. Excitat autem validissime repente aqua frigida infusa. Post remissionem itaque 84, perunctum oleo multo corpus 85, tribus aut quatuor amphoris totum per caput perfundendum est. Sed hoc utemur, si aequalis aegro spiritus erit, si mollia praecordia: sin aliter haec erunt, ea potiora, quae supra comprehensa sunt. Et, quod ad somnum quidem pertinet, commodissima haec ratio est. Medendi autem causa, caput radendum; deinde posca fovendum est, in qua 86 laurus, aut ruta

77. *In hoc*] Alii praemittunt *at*; quam particulam Cod. Medic. I. non habet, & omittit Lindenius. Is supra cum eodem Codice habet *In eo*, pro *In illo*, ut alii legunt.

78. *Nominant. Atque id*] *Nominarunt. Id*; deinde, *Proinde ex eo aegros quidam excitare*, pro *aegros quidam subinde excitare*. Codices nostri utroque loco faciunt contra Lindenium, ut & infra, ubi ille habet *pix usta*, pro *pix cruda*, & ubi omittit aut *pilos*.

79. *Per quae*] Al. *quae per*; sed *perperam*; quod nemo non videt.

80. *Allium, cepa. Juxta etiam*] Quatuor haec verba non sunt in Cod. Medic. I.

81. *Si id non est*] Alii omittunt *id*.

82. *Haec enim cum comburuntur, odorem foedum movent*] Hoc membrum mihi videtur institutum, atque explicatio quaedam membri antecedentis.

Constantinus ex verbis illis: *odore foedo movent*; quae supra sunt, hic quoque *odore foedo movent*, legendum conjecit; atque ita Lindenius edidit.

83. *cum febris non levetur*] Cum febris continuetur, neque levior unquam fiat. Lindenius contra priores Editiones, cum quibus MSS. Codices consentientes inveni, leg. *cum febris levatur*.

84. *Infusa. Post remissionem itaque*] Al. *infusa post remissionem. Itaque*; Lindenius, *superinfusa. Post &c.* Sed Codices MSS. *infusa*, non *superinfusa*.

85. *Corpus*] Linden. *totum corpus*, minus recte; cum *totum*, quod postea sequitur, & ipse retineat, & omnino retinendum sit ex fide Codicum MSS.

86. *Deinde posca fovendum est, in qua &c.*] Ita Lindenius. Alii leg. *deinde postea fovendum est aqua*.

ruta ⁸⁷ decocta sit: altero die ⁸⁸ imponendum castoreum, aut ruta ex aceto contrita, aut lauri baccae, aut hedera cum rosa & aceto. Praecipueque proficit, & ad excitandum hominē, naribus admotum, & ad morbum ipsum depellendum, capiti frontive impositum sinapi. Gestatio etiam in hoc morbo prodest; maximeque opportune cibus datus, id est, in remissione, quanta maxima inveniri poterit. Aptissima autem sorbitio est, donec morbus decrescere incipiat: sic, ut si quotidie ⁸⁹ gravis accessio est, haec quotidie detur; si alternis, post graviolem, sorbitio, post leviolem, mulsa aqua. Vinum quoque cum tempestivo cibo datum non mediocriter adjuvat. Quod si post longas febres ejusmodi torpor accessit ⁹⁰, cetera eadem servanda sunt: ante accessionem autem, tribus quatuorve horis, castoreum, si venter ⁹¹ adstrictus est, mistum cum scammonia; si non est, per se ipsum cum aqua dandum est. Si praecordia mollia sunt, cibus utendum est plenioribus; si dura, in iisdem sorbitionibus subsistendum; imponendumque praecordiis, quod simul & reprimat & emolliat.

XXI. Sed hic quidem acutus est morbus. Longus vero fieri potest eorum, quos aqua inter cutem male habet; nisi primis diebus discussus est: ὑδρωπια Graeci vocant. Atque ejus ⁹² tres species sunt.

Nam

aqua, in qua ἔσ. Nec facile est statuere, isti sequendi sint, an ille. Nam vetus lectio Codicum pene omnium testimonio comprobatur; & deinde *posca* alibi reperitur apud Celsum (cap. 4. hujus libri, lib. 5. cap. 28. sect. 1.) verique similis est, vocem *aqua* librarii errore omissam esse in aliquo Codice, quam additam in aliis. At Lindenio suffragatur Codex Mediceus vetustior; in quo ita scriptum fuit: *deinde posca ἔσ.* quamvis, *t* inserto, versoque *c* in *e*, factum sit *postea*; Palavicino sic mutante, eodemque vocem *aqua* addente, ut legatur, *fovendum est aqua, in qua ἔσ.* Pro Lindenio illud quoque afferri potest, Heraclidem Tarentinum, quem multis in locis Celsus sequitur, poscam ad id ipsum adhibuisse, non aquam. Ita de illo Caelius Aurelianus refert in lib. 2. Acut. Morb. cap. 9. *caput posca fovert, in qua laurus fuerit decocta ἔσ ruta: rasis quoque capillis ungit castoreo, vel spondylia ἔσ aceto.*

^{87.} *Aut ruta*] Ex allato Caelii Aureliani loco aliquis fortasse legere malit, ἔσ *ruta*, ut habent MSS. Codices; exceptis Mediceo I. & Vatic. VI. in quibus est *aut ruta*, ut vulgo legitur.

^{88.} *Altero die*] Lindenius, *Altera vero die.*

^{89.} *Sic, ut si quotidie*] Hac ratione, ut si quotidie &c. Sic legitur in MSS. quoque. Lindenius leg. *Si autem quotidie.* Verba, *gravis accessio est, haec quotidie*, quae continuo sequuntur, in multis MSS. desiderantur.

^{90.} *Torpor accessit*] Alii interjiciunt *corpori*; quam vocem non habent neque Lindenii Editio, neque Codex Mediceus vetustior.

^{91.} *Castoreum, si venter ἔσ.*] Locus hic ita legitur in Edit. Lindenii: *si venter adstrictus est, dandum est castoreum cum scammonia; si non est, per se ipsum castoreum cum aqua dandum est.* Minus recte, & MSS. nostris repugnantibus.

^{92.} *Atque ejus*] Lindenius omittit *Atque*: idemque periodum superiorem, quae in Editionibus vetustis & in MSS. nostris recte habet, verba quaedam addendo ita depravat, ut inde idonea sententia elici nequeat. Nam sic legit: *Longus vero fieri potest eorum, quos aqua inter cutem male habet, nisi enim primis diebus succurritur, in ὑδρωπια quam Graeci vocant, incidunt.* Dic fodes, Lindeni, inter morbum, quem Celsus aquam inter cutem nominat, atque eum, quem ὑδρωπια Graeci appellant, quidnam interesse putas? Vt mihi quidem videtur, nihil interest. Nam quae Celsus de aqua inter cutem scribit in

lib. 2.

Nam modo, ventre vehementer intento, creber intus ex motu spiritus sonus est: modo corpus inaequale est, tumoribus aliter aliterque per totum id orientibus: modo intus in uterum⁹³ aqua contrahitur, & moto corpore ita movetur, ut impetus ejus conspici possit. Primum, *τυμπανίτην*; secundum, *λευκοφλεγματίαν*, vel *ὑπὸ σάρκα*⁹⁴; tertium, *ἀσκήτην* Graeci nominarunt⁹⁵. Communis tamen omnium est humoris nimia abundantia; ob quam ne ulcera quidem in his aegris facile sanescunt. Saepe vero hoc malum per se incipit; saepe alteri vetusto morbo, maximeque quartanae, supervenit. Facilius in servis, quam in liberis tollitur: quia, cum desideret famem, sitim, mille alia⁹⁶ taedia, longamque patientiam, promptius iis succurritur, qui facile coguntur, quam quibus inutilis libertas est. Sed ne ii quidem, qui sub alio sunt, si ex toto sibi temperare non possunt, ad salutem perducuntur. Ideoque non ignobilis medicus, Chrysippi discipulus, apud Antigonum regem, amicum quemdam ejus, notae intemperantiae, mediocriter eo morbo implicitum, negavit posse sanari. Cumque alter medicus Epirotes Philippus se sanaturum polliceretur; respondit, illum ad morbum aegri respicere; se, ad animum. Neque eum res fefellit. Ille enim cum summa diligentia non medici tantummodo, sed etiam regis custodiretur, tamen malagmata sua devorando, bibendoque suam urinam, in exitium sese praecipitavit. Inter initia tamen, non difficillima⁹⁷ curatio est, si imperata sunt corpori quies, sitis, inedia: at si malum inveteravit, non nisi magna mole⁹⁸ discutitur. Metrodorum tamen, Epicuri discipulum, ferunt, cum hoc morbo tentaretur, neque aequo animo necessariam sitim sustineret⁹⁹, ubi diu abstinerat, bibere solitum, deinde vomere. Quod si redditur, quidquid receptum est, multum taedio demit; si a stomacho retentum est, morbum auget: ideoque in quolibet

lib. 2. cap. 7. & 8. prorsus conveniunt cum iis, quae de hydropse habent Hippocrates & Auctor libri secundi Praedict.

93. *In uterum*] Sic infra; in *uterum multa aqua contrahitur*. Porro in *uterum* Lindenius edidit, & Constantinus invenit in veteri Codice. Alii leg. *in unum*, ut est in Mediceis.

94. *ὑπὸ σάρκα*] Ita in Editione Stephani, & in Aldina quoque (in hac *ὑπὸ σάρκα*) & ita Rhodius legendum putat etiam apud Scribonium Compos. 134. Alii & hic & apud Scribonium leg. *ὑποσάρκα*. In Cod. Medic. I. est *ΥΠΟ-ΣΑΡΚΑ*; in aliis *hyposarca*, ut priscae Editiones habent: Lindeniana *ὑπὸ τὴν σάρκα*. Sed haec verba, vel *ὑπὸ σάρκα*, fortasse ex adnota-

tione aliqua inserta sunt.

95. *Nominarunt*] Al. *nominant*.

96. *Mille alia*] Lindenius, & *mille alia*. Vox *alia* abest a multis MSS. sed est in Medic. I.

97. *Non difficillima*] Codex Medic. I. *non difficilis*; deinde, *requies*, pro *quies*.

98. *Non nisi magna mole*] Ita ex Codice modo allato. Lindenius leg. *non sine magna mole*; al. *non sine magna molestia*. Infra, pro *ferunt*, ut ego ex eodem Codice reposui, alii omnes leg. *referunt*.

99. *Necessariam sitim sustineret*] Vulgo omnes leg. *ferret necessariam sitim*, praeter Lindenium, cujus ego lectionem secutus sum ex fide Cod. Medic. I.

bet tentandum non est. Sed si febris quoque est, haec in primis submovenda est per eas rationes, per quas huic succurri posse propositum est: si sine febre aeger est, tum demum ad ea veniendum est, quae ipsi morbo mederi solent. Atque hic quoque quaecumque species est, si nondum nimis occupavit, iisdem auxiliis opus est: multum ambulandum, currendum aliquid est¹; superiores maxime partes sic perfricandae, ut spiritum² ipse contineat; evocandus est sudor, non per exercitationem tantum³, sed etiam in arena calida, vel laconico, vel clibano, similibusque aliis; maximeque utiles naturales, & siccae sudationes sunt, quales super Bajas in myrtetis habemus. Balneum, atque omnis humor alienus est. Jejuno recte catapotia dantur, facta ex absinthii duabus, myrrhae tertia parte. Cibus esse debet ex media quidem materia, sed tamen generis durioris: potio non ultra danda est, quam ut vitam sustineat; optimaque est, quae urinam movet. Sed id ipsum tamen moliri⁴ cibo, quam medicamento melius est. Si tamen res coget, ex iis aliquid, quae id praestant, erit decoquendum, eaque aqua potui danda. Videntur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, cinnamum, amomum⁵, casia, myrrha, balsamum, galbanum, ladanum, oenanthe, panaces⁶, cardamomum, hebenus, cupressi semen, uva taminia, *σαφίδα ἀγρία*⁷ Graeci nominant, abrotonum, rosae folia, acorum, amarae nuces, tragoriganum, styrax, costum, junci quadrati & rotundi semen⁸; illum *κύτερον*, hunc *σχόινον* Grae-

1. *Aliquid est*] Alii cum Caesario leg. *aliquando est*. Lindenius, *aliquando*, &c. In MSS. habetur, *aliquid est*; id est, aliquantum.

2. *Ut spiritum*] Linden. *ut calorem in cutem evocet: inter quae spiritum* &c. quorum verborum primum dumtaxat atque ultimum inveni in Codicibus MSS.

3. *Per exercitationem tantum*] Ita in Edit. Lindenii & in Manuscriptis Mediceo I. & Vatic. VI. Alii leg. *exercitatione tantummodo*. Et sane constructio cum sexto casu sine praepositione Celso familiaris est. Ita cap. 26. hujus libri: *sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam siccis sudationibus evocandus*. cap. 26. sect. 2. *non medicamentis urinam movere, non exercitatione sudorem*. Ex verbis autem sequentibus, *sed etiam in arena calida*, fortasse tollenda est praepositio *in*.

4. *Sed id ipsum tamen moliri*] Plerique vulgo leg. *molliri*; ut est in Codice vetustiori, sed mendose. Codices ceteri Medicei habent: *sed id tamen moliri*. Lindenius leg. *Alvum moliri*

(fortasse *molliri*) *cibo melius est, quam medicamento*. Sed, ut animadvertit Morgagnus, apparet ex sequentibus, de urina movenda Celsum loqui; ideoque legendum esse, *sed id ipsum*, non *Alvum*.

5. *Cinnamum amomum*] Amomum quoque inter aromata affertur, & urinam movet. Vid. Galen. lib. 6. de simpl. medic. facult. cap. 1. Itaque vetustas Editiones sequor, & Codices ceteros Mediceos. Nam in vetustiori hae duae voces coaluisse videntur in unam *cinnamomum*; & ita habet etiam Lindenii Editio.

6. *Panaces*] Ita edidit Lindenius ex Rhodii emendatione, & fortasse ex aliquo Codice. Neque enim verum est, quod Rhodius affirmat, in omnibus libris & manuscriptis & impressis esse *panace*. Nam in Medic. I. ut ipse videre poterat, est *panaces*.

7. *Σαφίδα ἀγρία*] Vulgo praemittitur *quam*. Ego omisi ex fide Codicis Medicei I.

8. *Semen*] Lindenius leg. *flos*, fortasse quod Constantinus monuerit, alterius junci radicem, alta-

Graeci vocant: quae quoties posuero, non quae hic nascuntur, sed, quae inter aromata afferuntur, significabo. Primo tamen, quae levissima⁹ ex his sunt, id est, rosae folia, vel nardi spica, tentanda sunt. Vinum quoque utile est austerum, sed quam tenuissimum. Commodum est etiam, lino quotidie ventrem metiri, &, qua comprehendit alvum, notam imponere; posteroque¹⁰ die videre, plenius corpus sit, an¹¹ extenuetur: id enim, quod extenuatur¹², medicinam sentit. Neque alienum est, metiri & potionem ejus, & urinam: nam si plus humoris excernitur, quam assumitur, ita demum secundae valetudinis spes est. Asclepiades in eo, qui ex quartana in hydropa deciderat, se abstinencia bidui, & frictione usum; tertio die, jam & febre & aqua liberato, cibum & vinum dedisse, memoriae prodidit.

Haecenus communiter de omni specie praecipi potest¹³: si vehementius malum est, diducenda ratio curandi est. Ergo si inflatio¹⁴, & ex ea dolor creber est, utilis quotidianus, aut altero quoque die post cibum, vomitus est: fomentis¹⁵ siccis calidisque utendum est. Si per haec dolor non finitur, necessariae sunt sine ferro cucurbitulae: si ne per has quidem tormentum tollitur, incidenda cutis est, & tum his utendum. Vltimum auxilium est, si cucurbitulae nihil profuerunt, per alvum infundere copiosam aquam calidam, eamque recipere. Quin etiam quotidie ter quaterve opus est uti frictione vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus: sed in hac frictione a ventre abstinendum est. Imponendum vero in eum crebrius sinapi, donec cutem erodat: ferramentisque candentibus pluribus locis venter exulcerandus est, & servanda ulcera diutius. Vtiliter etiam scilla cocta delin-

alterius florem & paleas, neutrius autem semen in usu esse. Ad alvum tamen & foeminarum menses sistendos, junci quadrati semen adhibere video apud Plinium lib. 21. H. N. cap. 18. A Lindenio autem quaeri posset, num quemadmodum rotundi, ita quadrati quoque junci flos in usu sit? Omnino semen est in MSS. Medicis; deinde in I. illud cyperon hoc exoinon; in aliis illud ΚΥΠΕΡΩΝ: σχοινον (exoinon, vel exoionon mendose scribitur) hunc (in III. & IV. hanc). In Edd. antiquioribus legitur: illud cyperon, ecionon hoc; in Aldina, illud κύπερον, κοῖνον hoc; in aliis cyperon, in aliis κύπερον; in Lindeniana, illud κύπερον, hunc σχοῖνον.

9. Levissima] Linden. lenissima; ut est in margine Edit. Constantinianae.

10. Posteroque] Al. postero, ut habetur in MSS. plerisque; Lindenius, postero quoque. Ego

secutus sum Codicem Medic. I.

11. Plenius corpus sit, an &c.] Alii leg. si plenius corpus sit, an &c. Sed particula si abest a Codice Medic. I. & recte omissa est a Lindenio. Omnino apparet, in ejusmodi constructione, in qua utrum in primo membro eleganter omittitur, interdum particulam si ab indoctis Grammaticis additam fuisse. Vid. adnot. 36. ad praefat. lib. 1.

12. Extenuatur] Al. tenuatur.

13. Praecipi potest] Olim legebatur, dici potest. Sed magis placet Lindenii lectio, praecipi potest, quam Cod. Medic. I. confirmare videtur, quamvis verba mendosa sint. Habet enim, decipi potest; verus autem Emendator apponit quae, ut legatur, quae decipi potest.

14. Inflatio] Al. inflammatio, sed perperam.

15. Fomentis] Linden. Fomentis deinde.

delingitur¹⁶. Sed diu post has inflationes abstinendum est ab omnibus inflantibus.

At si id vitium est, cui λευκοφλεγματία nomen est, eas partes, quae tument, subjicere soli oportet; sed non nimium, ne febriculam incendat¹⁷: si is vehementior est, caput velandum est: utendumque frictione, madefactis tantum manibus aqua; cui sal & nitrum¹⁸ & olei paulum sit adjectum; sic, ut aut pueriles aut muliebres manus adhibeantur, quo mollior earum tactus sit: idque si vires patiuntur, ante meridiem, tota hora, post meridiem, semihora fieri oportet. Vtilia etiam sunt cataplasmata, quae reprimunt; maximeque si corpora teneriora sunt. Incidendum quoque est super talum, quatuor fere digitis, ex parte interiore, qua¹⁹ per aliquot dies frequens humor feratur; atque ipsos tumores incidere altis plagis oportet: concutiendumque multa gestatione corpus est: atque, ubi inductae vulneribus cicatrices sunt, adjiciendum & exercitationibus & cibis, donec corpus ad pristinum habitum²⁰ revertatur. Cibus valens esse debet, & glutinosus, maximeque caro: vinum, si per stomachum licet, dulcius; sed ita, ut invicem biduo triduoque, modo aqua, modo id bibatur. Prodest etiam lactucae marinae, quae grandis juxta mare nascitur, semen, cum aqua potui datum. Si valens²¹ est, qui id accipit, & scilla cocta, sicut supra dixi, delingitur²². Auctoresque multi sunt, inflatis vesicis pulsandos tumores esse.

Si vero id morbi genus est, quo in uterum multa aqua contrahitur, ambulare, sed magis modice oportet; malagma, quod digerat, impositum habere; idque ipsum superimposito triplici panno, fascia, non nimium tamen vehementer, astringere: quod a Tharria profectum, servatum esse a pluribus video. Si jecur, aut lienem affectum esse, manifestum est, ficum pinguem contusam, adjecto melle, superponere.

Si

16. *Scilla cocta delingitur*] Sic restitui ex Cod. Mediceo vetustiori. Lib. 4. cap. 4. sect. 4. *scillam delingere*. Lindenius reponit, *scilla cocta deligatur super cutim*; cum antea legeretur; *scilla cocta delinitur cutis*; ut in ceteris MSS. inveni.

17. *Ne febriculam incendat*] Lindenii lectionem magis probo, camque retineo, quia in Codice Medic. I. inveni, *ne frigulam incendat*. Alii leg. *ne febricula incidat*.

18. *Et nitrum*] Lib. 8. cap. 18. sect. 7. *perfricandum est ex oleo & sale & nitro*. In multis Codicibus est *vel nitrum*; quae varietas non est de nihilo.

19. *Qua*] Ex qua parte. Lindenius leg. *quo*.

20. *Habitus*] Lindenius habet *statum*; ut ego in MSS. inveni Medic. I. & Vaticanis III. V. VI. sed ut puto ex interpretatione. Itaque ceteros Codices sequor. Lib. 4. cap. 4. sect. 1. *donec fauces ad pristinum habitum revertantur*. Lib. 2. cap. 8. *membrum resolutum, si neque moveatur, & emacrescit, in pristinum habitum non revertitur*.

21. *Si valens*] Linden. *Quod si valens*. Sed quod nostri Codices non habent.

22. *Et scilla cocta, sicut supra dixi, delingitur*] Paulo supra: *utiliter etiam scilla cocta delingitur*. Atque hunc quoque locum ego restitui ex fide Codicis Medicei I. quocum facit Vatica-

Si per talia auxilia venter non ficcatur, sed humor nihilominus abundat, celeriori via succurrere, ut is per ventrem ipsum emittatur. Neque ignoro, Erasistrato displicuisse hanc curandi viam: morbum enim hunc jocinoris putavit: ita ²³ illud esse sanandum; frustra quaeque aquam emitti, quae, vitiato illo, subinde nascatur ²⁴. Sed primum, non huius visceris unius hoc vitium est: nam & liene ²⁵ affecto, & in totius corporis malo habitu fit. Deinde, ut inde coeperit, tamen aqua nisi emittitur, quae contra naturam ibi substitit, & jocinori, & ceteris interioribus partibus nocet. Convenitque, corpus nihilo minus esse curandum. Neque enim sanat emissus humor, sed medicinae locum facit, quam intus inclusus impedit. Ac ne illud quidem in controversiam venit, quin non omnes in hoc morbo sic curari possint; sed juvenes robusti, qui vel ex toto carent febre, vel certe satis liberales intermissiones habent. Nam quorum stomachus corruptus est, quive ex atra bile huc deciderunt, quive malum corporis habitum habent, idonei huic curationi non sunt. Cibus autem, quo die primum humor emissus est, supervacuus est, nisi si vires defunt: insequentibus diebus, & is, & vinum ¹⁶ meracius quidem, sed non ita multum dari debet, paulatimque evocandus ²⁷ aeger est ad exercitationes, frictiones, solem, sudationes, fatigationes ²⁸, & idoneos cibos, donec ex toto con-

nus VI. Rhodius ex eodem Cod. Mediceo, & ex emendatione Joannis Caii & Pauli Aicardi, ut ipse scribit, ad Scribonium Compos. 126. legit, & *scilla cocta delingitur*, omisis tribus vocibus, sicut supra dixi. Sed in illo quidem Codice eae voces extant. Lindenius leg. *ei scilla cocta simul super ventrem deligatur*. Ante ipsum legebatur, non *simul super ventrem deligatur*, sed sicut supra dixi, *delinitur*, ut Palavicinus mutavit in allato Mediceo Codice, & ut in IV. quoque mutatum est, in quo erat, sicut in reliquis quinque & in multis Vaticanis: *delinguitur* (in Vaticanis quibusdam *delinguntur*) sicut supra delinitur sicut dixi.

23. Ita] Lindenius, *ideoque*; al. *ideoque ita*. Ego sic reposui ex Codice Mediceo I.

24. Nascatur] Renascatur in alio libro non inveni, praeterquam in Editione Lindenii.

25. Nam & liene] Ita in Cod. Medic. I. Lindenius leg. *Nam & splene*; al. *Nam splene*, ut ceteri Medicei Codices habent.

26. Et is, & vinum] Et cibus, & vinum. Ego sic reposui ex primo, pro & *his vinum*, ut est in reliquis Codicibus Mediceis, & ut vul-

go legitur. Revera tamen primus quoque habet *his*, pro *is*; quod mendum & in illo & in aliis Codicibus passim occurrit.

27. Evocandus] Lindenius, *revocandus*. Qui sequuntur veterem lectionem, *evocandus*, Mediceorum Codicum testimonio uti possunt.

28. Fatigationes] Labores. Sed suspecta mihi est vox haec: primum, quia redundare videtur, cum *exercitationes* praecedat; deinde, quia Celsus ea alibi usus non est, hac quidem significatione. Quid ipse intelligat per *fatigationem*, apparet ex his verbis lib. I. cap. 2. *Exercitationis autem plerumque finis esse debet sudor, aut certe lassitudo, quae citra fatigationem sit*. Itaque etiam si dicamus, effectum pro causa positum esse, tamen vox *fatigationes* vix hoc loco convenire videtur, quia nequit aegris utilis esse *fatigatio*. Hippocrates de vehementi hydropicorum, aliorumque quorundam aegrorum exercitatione scribens, vocem *ταλαιπωρίην* saepe usurpat; interpretes autem reddunt *laborem*, *de-fatigationem*; ut alio loco dixi. Hinc fortasse aliquis apud Celsum *fatigationes*, sive adnotando, sive vocem *exercitationes* explicando addit.

convalescat. Balneum rarum res amat; frequentiore in jejuno vomitum. Si aetas est, in mari natare commodum est. Vbi convaluit aliquis, diu tamen alienus ei veneris usus est ²⁹.

XXII. Diutius saepe & periculosius tabes eos male habet, quos invasit. Atque hujus quoque plures species sunt. Vna est, qua corpus non alitur, & naturaliter semper aliquibus decedentibus, nullis vero in eorum locum subeuntibus, summa macies oritur; &, nisi occurritur, tollit. Ἀτροφίαν hanc Graeci vocant. Ea duabus fere de causis incidere consuevit. Aut enim nimio timore aliquis minus, aut aviditate nimia plus, quam debet, assumit: ita vel, quod deest, infirmat, vel, quod superat, corrumpitur. Altera species est, quam Graeci καχεξίαν appellant: ubi malus corporis habitus est; ideoque omnia alimenta corrumpuntur. Quod fere fit, cum longo morbo vitata corpora, etiam si illo vacant, refectiōnem tamen non accipiunt; aut cum malis medicamentis corpus affectum est; aut cum diu necessaria defuerunt; aut cum inusitados & inutiles cibos aliquis assumpsit, aliquidve simile incidit. Huic, praeter tabem, illud quoque nonnumquam accidere solet, ut per assiduas pustulas, aut ulcera, summa cutis exasperetur, vel aliquae corporis partes intumescant. Tertia est, longeque periculosissima species, quam Graeci Φθίσιν nominarunt. Oritur fere a capite; inde in pulmonem destillat; huic exulceratio accedit; ex hac febricula levis ³⁰ fit, quae etiam, cum quievit, tamen repetit; frequens tussis est; pus ³¹ ex-

screa-

dit. Porro duas voces *exercitationem* & *laborem* alteram pro altera sumi, manifestum est ex duobus locis, quae continuo afferam. Lib. 2. cap. 17. *Sudor etiam duobus modis elicitur: aut sicco calore, aut balneo. Siccus calor est & arenae calidae, & laconici, & clibani, & quarundam naturalium sudationum &c. Praeter haec sole quoque & exercitatione movetur.* Cap. 25. hujus libri: *utendum est exercitatione, praecipueque cursu; sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam siccis sudationibus evocandus.* Pluribus exemplis opus non est. Cicero tamen defatigationem pro labore, ex quo defatigatio oritur, usurpasse videtur de Senect. 11. *Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingravescent: animi autem exercendo levantur.* Sed Facciolatus duas voces, *defatigationes*, &, tollendas censet. Cujus viri iudicio ita moveor, ut in Celsianos Codices quoque hanc vocem ex margine irrepsisse suspicer. Nisi quis pro *fatigationes*, quod est in Cod. Medic. I. & in Vatic. VI. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae, *navigaciones*, ut est in aliis & MSS.

& impressis libris, legendum putat. Nam & Celsus in nonnullis morbis utilem navigationem esse dixit, ut cap. 5. libri proximi; & Caelius Aurelianus lib. 3. Chron. cap. 8. de hydropse ita scribit: *locorum & aquarum mutatio adhibenda, & peregrinatio; magis maritima; deinde, perfecta humoris detractiōne* (hoc est post paracentesin, quam ipse vocat) *aegrotantes praeterea navicula exerceri hortamur, & paulatim recorporativae subijcimus curationi.* Verum utralibet lectio probeatur: vix haec varietas ex mendo orta esse videtur: sed fortasse aliquis, cui *fatigationes* ineptum visum est, in *navigaciones* mutavit.

29. *Vfus est*] Linden. *usus fit.*

30. *Huic exulceratio accedit; ex hac febricula levis*] Lindenius leg. *Ex hoc exulceratio accedit, & febricula lenis.* In qua mutatione nihil est, quod non sit contra Codices nostros, praeter *lenis*, quod in aliquibus inveni, pro *levis*.

31. *Frequens tussis est; pus*] Linden. *In ea quoque frequens tussis est, & pus.* Huic quoque mutationi & Medicei & Vaticani Codices repugnant.

screatur; interdum cruentum aliquid. Quidquid exscreatum est, si in ignem impositum est, mali odoris est: itaque, qui de morbo dubitant, hac nota utuntur.

Cum haec genera tabis sint, animadvertere primum oportet, quid sit, quo laboretur ³². Deinde, si tantum non ali corpus apparet, causam ejus attendere; & si cibi minus aliquis, quam debet, assumpsit, adjicere ³³, sed paulatim; ne si corpus infuetum subita multitudine oneraverit, concoctionem impediat ³⁴. Si vero plus justo quis assumere solitus est, abstinere uno die; deinde ab exiguo cibo incipere; quotidie adjicere, donec ad justum modum perveniat. Praeter haec convenit ambulare locis quam minime ³⁵ frigidis, sole vitato; per manus quoque exerceri: si infirmior est, gestari, ungi, perfricari, si potest, maxime per seipsum, saepius eodem die, & ante cibum, & post eum, sic, ut interdum oleo quaedam adjiciantur calefacientia, donec insudet. Prodestque jejuno prehendere per multas partes cutem, & attrahere, ut relaxetur; aut, imposita resina & abducta, subinde idem facere. Vtile est etiam interdum balneum, sed post cibum exiguum. Atque in ipso folio recte cibi aliquid assumitur; aut, si sine hoc frictio fuit, post eam protinus. Cibi vero esse debent ex iis, qui facile concoquuntur, qui maxime ³⁶ alunt. Ergo vini quoque, sed austeri, necessarius usus est. Movenda urina ³⁷.

At si malus corporis habitus est, primum abstinendum est; deinde alvus ducenda; tum paulatim cibi dandi, adjectis exercitationibus, unctionibus, frictionibus. Vtilius his frequens balneum est, sed jejunis; etiam usque sudorem ³⁸. Cibis vero opus est copiosis, variis, boni succi,

32. Quo laboretur] Ita ex Codice Medic. I. Communiter legebatur, in quo laboratur.

33. Aliquis, quam debet, assumpsit, adjicere] Pro assumpsit, alii habent assumit. Ego sic reposui ex Codice Mediceo modo allato. Lindenius leg. assumpsit aliquis quam debuit, adjicere oportet. Sed infinitum adjicere pendet a verbo oportet, quod ante positum est.

34. Concoctionem impediat] Quae his praemittit Lindenius, videlicet stomachus gravetur, & omnium meorum Codicum indicio damnantur, ut adulterina.

35. Quam minime] Non videtur additurus fuisse Celsus, sole vitato, si scripisset quam maxime, ut cum Caesario Lindenius legit. Ambulandum est loco calido, sed non in sole. Negant ratio nostrique Codices mutandum esse.

36. Qui maxime] Linden. maximeque. Ve-

tus lectio proba est, & MSS. confirmatur.

37. Usus est. Movenda urina] In Edit. Lindenii sic legitur: usus est, movendae urinae. Sed vini austeri usus non ad movendam urinam, sed ad corpus alendum necessarius est; ut particula Ergo significat. Quae vero urinam movent, minimum alunt; immo corpus extenuant: ut ideo in hoc tabis genere urinam moventibus uti non expediat. Omnino duae voces movenda urina mihi suspectae sunt.

38. Usque sudorem] Alii post usque addunt ad, Caesarium secuti; sed abest ea particula a MSS. atque Edd. priscis. Sic lib. 5. cap. 26. sect. 34. quidquid aridum est, & intentione quadam proximum quoque locum male habet, usque sanum corpus concidere; lib. 4. cap. 19. idque usque quintum diem facere. Quidam haec quoque duo loca pertentant.

fucci, quique etiam minus facile corrumpantur, vino austero. Si nihil reliqua proficiunt, sanguis mittendus est; sed paulatim, quotidieque pluribus diebus, cum eo, ut cetera quoque eodem modo servantur.

Quod si mali plus est, & vera phthisis est, inter initia protinus occurrere necessarium est: neque enim facile is morbus, cum inveteraverit ³⁹, evincitur. Opus est, si vires patiuntur, longa navigatione, coeli mutatione, sic ut densius quam id est, ex quo discedit aeger, petatur: ideoque aptissime Alexandriam ex Italia itur. Fereque id posse inter principia corpus pati debet, cum hic morbus aetate firmissima maxime oriatur, id est, ab anno duodevicesimo ⁴⁰ ad annum quintum & tricesimum. Si id imbecillitas non finit, nave tamen non longe gestari ⁴¹ commodissimum est: si navigationem aliqua res prohibet, lectica, vel alio modo corpus movendum ⁴² est. Tum a negotiis abstinendum est, omnibusque rebus, quae sollicitare animum possunt; somno indulgendum; cavendae destillationes, ne, si quid cura levarit, exasperent; & ob id vitanda cruditas, simulque & sol, & frigus; os obtegendum, fauces velandae, tussicula suis remediis finienda: &, quamdiu quidem febricula incurfat, huic interdum abstinencia, interdum etiam tempestivis cibis medendum; eoque tempore bibenda aqua. Lac quoque, quod in capitis doloribus, & in acutis febribus, & per eas facta nimia siti, ac, siue praecordia tument, siue biliosa urina est, siue sanguis fluxit, pro veneno est; in phthisi tamen, sicut in omnibus longis difficilibusque febriculis ⁴³, recte dari potest. Quod si febris aut nondum incurfat, aut jam remisit, decurrendum est ad modicas exercitationes, maximeque ambulationes; item lenes frictiones. Balneum alienum est. Cibus esse debet primo acer, ut allium, porrum, idque ipsum ex aceto, vel ex eodem intubus, ocimum, lactuca: deinde lenis, ut sorbitio ⁴⁴ ex ptisana, vel ex alica, vel ex amylo, lacte adjecto. Idem oryza quoque, &, si nihil aliud est, far praestat. Tum invicem modo his cibis,

^{39.} *Inveteraverit*] In Codice Mediceo I. legitur, *inveteravit*.

^{40.} *Duodevicesimo*] Sic reposuit Lindenius, atque ita in veteri Codice Constantinus invenit, pro *duodecimo*, ut alii legunt ex Codice Mediceo I. In Codicibus Mediceis reliquis est *XXII*. fortasse mendose, pro *XIIX*. Cum sit ab Hippocrate sententia haec, Sect. 5. Aphor. 9. omnino retinenda videtur Lindenii lectio. Sed minime retinenda particula *usque*, quam ille praemittit verbis proximis, *ad annum &c.* cum in vetustis Editionibus, & in allatis MSS. non extet.

^{41.} *Non longe gestari*] Lindenius leg. *sed non longe, vectari*. Nos vero, qui eam quoque, quae navi sit, gestationem appellari videmus in lib. 2. cap. 15. antiquam lectionem MSS. omnium testimonio comprobata retinere non dubitabimus.

^{42.} *Movendum*] Ita in Edit. Lindenii & in Codice Mediceo I. & in Vaticano VI. In aliis & MSS. & impressis libris, *dimovendum*; quod verbum alioquin Celso familiare est.

^{43.} *Febriculis*] Quidam leg. *febris*.

^{44.} *Vt sorbitio*] Lindenius omittit *ut*; sed perperam.

cibis, modo illis utendum est; adjiciendaque quaedam ex media materia, praecipueque vel ex prima cerebellum ⁴⁵, vel pisciculus, & his similia. Farina etiam cum sevo ovillo caprinove mista, deinde incocta, pro medicamento est. Vinum assumi debet leve, austerum. Haecenus non magna mole pugnatur: si vehementior noxa est, ac neque febricula, neque tussis quiescit, tenuarique corpus apparet, validioribus auxiliis opus est. Exulcerandum ⁴⁶ est ferro candenti, uno loco sub mento, altero in gutture, duobus ad mammam utramque; item sub imis ossibus scapularum, quas *ωμοπλάτας* ⁴⁷ Graeci vocant, sic, ne fanescere ulcera sinamus, nisi tussi finita ⁴⁸: cui per se quoque medendum esse, manifestum est. Tunc ter quaterve die vehementer extremae partes perfricandae, thorax levi manu pertractandus, post cibum intermittenda hora, & perfricanda crura, brachiaque: interpositis denis diebus, demittendus est aeger in solum, in quo sit aqua calida & oleum: ceteris diebus bibenda aqua; tum vinum ⁴⁹, si tussis non est, potui frigidum dandum, si est, egelidum ⁵⁰. Vtile est etiam in remissionibus quotidie cibos dari: frictiones gestationesque similiter adhiberi: eadem acria ⁵¹ quarto, aut quinto die sumere: interdum herbam sanguinalem ex aceto, vel plantaginem esse. Medicamentum est etiam vel plantaginis succus per se, vel marrubii cum melle incoctus ⁵²; ita ut illius cyathus for-

45. *Praecipueque vel ex prima cerebellum*] Ita in Codicibus Vaticanis II. & III. Pro *prima*, Vaticanus I. habet *aprima*; Vaticani IV. V. VI. & Medicei I. & II. *pruna*; Vaticanus VII. & Medicei III. IV. VI. *aprima*; Medicei V. & VII. *a pruna*. Vulgo alii leg. *aprima*; alii, Gryphii Editionem secuti, *apruna*; Lindenius, *praecipue vero ex prima cerebellum*. Locus est corruptus, ut Morgagnus jampridem monuit. Liceat, quid ego suspicer, exponere. Tres voces *vel ex prima* (*pruna* librarii error esse videtur, in MSS. valde frequens, ubi litterae *i*, *m* concurrunt) has igitur tres voces olim margini adscriptas fuisse suspicor contra illas, *ex media materia*; sive quod suam aliquis sententiam adnotarit, sive quod deesse illas, sive quod *ex prima*, pro *ex media*, legendum putarit. Lege, *praecipueque cerebellum*, plana sententia erit, omniaque recte habebunt. Frustra vero Celsus addidisset, quodnam cerebellum esse deberet, qui jam praemisisset, *ex media materia*; in qua, ut egregie animadvertit Morgagnus, suis & agni haedive cerebellum esse dixit lib. 2. cap. 18.

46. *Exulcerandum*] Antea legebatur, *Exulcerandus*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I.

47. *ωμοπλάτας*] Ruellii Edit. *ωμοτίδας*; Juntina cum vetustioribus 1478. 1493. 1497. *omotidas* litteris Latinis, ut est in Codice Mediceo IV. In I. Ω Μ Ο Π Λ Α Τ C; in reliquis Mediceis, Ω Μ Ο Π Λ Α Τ Α C. Hoc totum, *quas ωμοπλάτας* Graeci vocant, fortasse Celsi non est; sumptum tamen est ex Celso lib. 8. cap. 1.

48. *Ulcera sinamus, nisi tussi finita*] Ita in vetustis libris, nisi quod Codex Medic. I. *sinas* habet, pro *sinamus*. Lindenius leg. *sinas ulcera, nisi tussis finita fuerit*.

49. *Tum vinum*] Al. *tum* & *vinum*. Particula & omittitur a Lindenio, neque est in Cod. Medic. I.

50. *Si est, egelidum*] Alii leg. *si aestas est, egelidum*: male omnino; Lindenius, *si vero est, egelidum*. Ego hic quoque secutus sum Codicem Medicum modo allatum.

51. *Eadem acria*] Videlicet quae supra posita sunt; id est, allium, porrum &c. Lindenius omittit has duas voces, ut *sumere* referatur ad *herbam sanguinalem*; in quo minime sequendus videtur. Extant autem hae duae voces in omnibus MSS.

52. *Vel marrubii cum melle incoctus*] In Editione.

forbeatur ⁵³, hujus cochleare plenum paulatim delingatur; vel inter se mista, & incocta resinae terebinthinae pars dimidia, butyri & mellis pars altera. Praecipua tamen ex his omnibus sunt victus, vehiculum ⁵⁴, & navis, & sorbitio. Alvus cita utique vitanda est. Vomitus in hoc morbo frequens ⁵⁵, perniciosus est, maximeque sanguinis. Qui meliusculus esse coepit, adjicere debet exercitationes, frictiones, cibos: deinde ipse se, suppressio spiritu, perfricare: diu abstinere a vino, balneo, venere.

XXIII. Inter notissimos morbos est etiam is, qui comitialis, vel major nominatur. Homo subito concidit; ex ore spumae moventur; deinde interposito tempore ad se redit, & per se ipse ⁵⁶ confurgit. Id genus saepius viros, quam foeminas occupat. Ac solet quidem etiam longum esse, usque ad mortis diem, & vitae non periculosum; interdum tamen cum recens est, hominem consumit: & saepe eam, si remedia non sustulerunt, in pueris veneris, in puellis menstruorum initium tollit. Modo cum distentione nervorum ⁵⁷ prolabitur aliquis, modo sine illa. Quidam hos ⁵⁸ quoque iisdem, quibus lethargicos, excitare conantur: quemadmodum supervacuum est; & quia ne lethargicus quidem his sanatur; & quia, cum possit ille numquam expergisci, atque ita fame interire, hic ad se utique revertitur. Vbi concidit aliquis, si nulla nervorum distentio accessit, utique sanguis mitti debet ⁵⁹: si accessit, non

tionibus vetustis & in Codd. ceteris Mediceis: *vel marrubium ex melle concoctum*. Ego sic reposui ex Codice vetustiori. Lindenius leg. *vel marrubii*, si cum melle sit incoctus.

53. *Sorbeatur*] Aldina Edit. *sorbillo sumatur*; ut in quibusdam Codicibus legitur, sine dubio ab interprete.

54. *Vehiculum*] Vox haec, quam omnes habent libri impressi, non est in MSS. Mediceis, praeterquam in primo: neque id gestationis genus supra nominatim positum est. Sed tota periodus mihi suspecta est, ut supervacua & cum superiori oratione minime congruens, neque ad Celsi ingenium expressa. Vox *victus* fere cetera quoque comprehendit. Si hoc loco ad cibos potionesque duntaxat refertur, *sorbitio* vacat; quin etiam quodammodo pugnatur cum prioribus. Nam victus is propositus est, in quo modo lenes cibi, modo acres fumendi sint; nec sorbitio aliter supra memoratur, quam ut unus de lenibus.

55. *Frequens*] Al. *si frequens est*.

56. *Per se ipse*] Al. *per seipsum*. Ego sic reposui ex Cod. Medic. I.

57. *Cum distentione nervorum*] Sic restitui ex

fide ceterorum Mediceorum Codicum. Nam primus habet, ut vulgo legitur, *cum distentione membrorum aut nervorum*; ex aliqua adnotatione. Quid enim membrorum distentio aliud significat, nisi quod *σπασμὸς* Graeci nominant? *Σπασμὸς* autem distentio nervorum a Celfo appellatur. Exempla passim occurrunt, ut cuilibet facile sit multa invenire. In lib. 4. cap. 2. sect. 2. habetur *distentio oris*. Ecce membri distentionem. Sed cave credas, a nervorum distentione differre: nam idem est ac si dixisset, *distentio nervorum oris*; quia & os, & omne aliud membrum per nervos distenditur. Quare duae voces *membrorum aut* locum hic habere nequeunt; praesertim cum infra, ubi traditur hujus morbi curatio, ita sit: *Vbi concidit aliquis, si nulla nervorum distentio accessit, utique sanguis mitti debet: si accessit, non utique mittendus est*; neque de distentione membrorum mentio fiat.

58. *Sine illa*. *Quidam hos*] Secutus sum Codicem Medic. I. atque Editionem Lindenii. Ita est etiam in margine Constantinianae. Alii leg. *sine illa quidem*. *Hos &c.*

59. *Sanguis mitti debet*] Non aliter legi posse,

non utique mittendus est, nisi alia quoque hortantur. Necessarium autem est, ducere alvum, vel nigro veratro purgare, vel utrumque facere, si vires patiuntur: tunc caput tondere, oleoque & aceto perungere: cibum post diem tertium, simul ⁶⁰ transiit hora, qua concidit, dare. Neque forbitiones autem his, aliique ⁶¹ molles, & faciles cibi, neque caro, minimeque suilla convenit; sed mediae materiae: nam & viribus opus est, & cruditates cavendae sunt. Cum quibus fugere oportet solem, balneum, ignem, omniaque calefacientia; item frigus, vinum, venerem, loci praecipitis conspectum, omniumque terrentium, vomitum, lassitudinem, sollicitudines, negotia omnia. Vbi tertio die cibus datus est, intermittere quartum, & invicem alterum quemque, eadem hora cibi servata, donec quatuordecim dies transeant. Quos ubi morbus excessit, acuti vim deposuit: ac ⁶², si manet, curandus jam ut longus est. Quod si, non quo die primum id ⁶³ incidit, medicus accessit, sed is, qui cadere consuevit, ei traditus est; protinus eo genere victus habito, qui supra comprehensus est, expectandus est dies, quo prolabor; utendumque tum vel sanguinis missione, vel ductione alvi, vel nigro veratro, sicut praeceptum est: insequentibus deinde diebus, per eos cibos, quos proposui, vitatis omnibus, quae cavenda dixi, nutriendus. Si per haec morbus finitus non fuerit, confugiendum erit ad album veratrum; ac ter quoque aut quater eo utendum, non ita multis interpositis diebus; sic tamen; ne iterum umquam sumat, nisi conciderit. Mediis autem diebus vires ejus erunt nutriendae; quibusdam, praeter ea, quae supra scripta sunt, adjectis. Vbi mane expectus

ex ipso verborum contextu apparet. Suspicionem aliquam mihi injecerat Codex Mediceus I. in quo ita est: *sanguis mitti non debet*; quod & apud Caelium Aurelium lib. I. Chronic. cap. 4 haec legissem: *Asclepiades . . . eos qui corporis raptu afficiuntur, solos imperat phlebotomari*; & alioquin Asclepiades multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus dicatur a Celso lib. 4. cap. 4. sect. 3. Ceterum ab Aureliano quoque ponuntur hae duae species; eorum, qui cum raptu, ut ipse loquitur, i. e. nervorum distentione; atque eorum, qui sine illo prolaborantur.

60. *Simul*] Ita ex Cod. Medic. I. In Editionibus vetustis est *simul cum*; ut reliqui Codices Medicei habent, procul dubio ab aliquo barbaro, qui ignoravit hunc usum adverbii *simul*, Celso aliisque item probatis Latinitatis Auctoribus familiarem. Lindenius reposuit *simul ac*.

61. *Neque forbitiones autem his, aliique*] Neque cum autem conjunctum rarum est; invenitur tamen apud Ciceronem quoque: itaque nihil mutandum. Lindenius leg. *Neque forbitiones his aut alioqui*. Idem infra habet, & ubi tertio die, ut est in margine Edit. Constantini; cum alii particulam & non habeant.

62. *Ac*] Ita ex quibusdam Codicibus. Antea legebatur *at*, ut Palavicinus, corrigit in Medic. I. in quo est *ad*.

63. *Id*] Lindenius leg. *is*. Deinde verbis illis, *ei traditus est*, praemittit *post*, secutus Constantinum, qui ita habet in margine suae Editionis. Sed Constantinus & Lindenius vim verbi, *consuevit* cepisse non videntur. *Is, qui cadere consuevit, ei traditus est* hoc significat; is, qui saepe jam cecidit, ei traditus est. Porro autem Constantino & Lindenio Codices nostri adver-

rectus est, corpus ejus leniter ex oleo vetere ⁶⁴, cum capite excepto ventre, permulceatur: tum ambulatione quam maxime longa & recta utatur: post ambulationem loco tepido vehementer & diu, ac non minus ducenties, nisi infirmus erit, perfricetur: deinde per caput ⁶⁵ multa aqua frigida perfundatur; paulum cibi assumat; conquiescat: rursus ante noctem ambulatione utatur: iterum vehementer perfricetur, sic ut neque venter, neque caput contingatur: post haec coenet; interpositisque tribus aut quatuor diebus, uno aut altero acria assumat. Si ne per haec quidem fuerit liberatus, caput radat ⁶⁶; ungatur oleo vetere, adjecto aceto & nitro; perfundatur aqua falsa; bibat jejunos ex aqua castoreum; nulla aqua, nisi decocta, potionis causa utatur. Quidam jugulati gladiatoris calido sanguine epoto tali morbo se liberarunt: apud quos miserum auxilium tolerabile miserius malum fecit. Quod ad medicum ⁶⁷ vero pertinet, ultimum est, juxta talum, ex utroque crure paulum sanguinis mittere; occipitium incidere, & cucurbitulas admovere; ferro candenti in occipitio quoque & infra, qua summa vertebra cum capite committitur, adurere duobus locis, ut per ea perniciosus humor evadat. Quibus si finitum malum non fuerit, prope est, ut perpetuum sit. Ad levandum id, tantummodo utendum erit exercitatione multa, frictione ⁶⁸, cibisque iis, qui supra comprehensi sunt: praecipueque vitanda omnia, quae ne fierent, excipimus.

XXIV. Aequè notus est morbus, quem interdum arquatium, interdum regium nominant. Quem Hippocrates ait, si post septimum diem febricante aegro supervenit, tutum esse, mollibus tantummodo praecordiis substantibus: Diocles, ex toto, si post febrem oritur, etiam prodesse; si post hunc febris, occidere. Color autem eum morbum detegit, maxime oculorum, in quibus, quod album esse debet, fit luteum. Soletque accedere & sitis, & dolor capitis ⁶⁹, & frequens singultus, & praecordiorum dextra parte durities, &, ubi corporis vehemens motus est, spiritus difficultas, membrorumque resolutio: atque, ubi diutius manet morbus, totum corpus cum pallore quodam inalbescit. Primo die

64. *Vetere*] Vox haec non est in Codice Medic. I.

65. *Per caput*] Linden. *super caput*; MSS. nostris abluentibus. In Vaticanis III. & V. hae duae voces desunt.

66. *Radat*] Ita legebatur ante Caesarium; atque ita in MSS. inveni. Alii cum Caesario leg. *radatur*.

67. *Ad medicum*] *Ad medicinam* edidit Lin-

denius contra priores Editiones. Sed cum his conveniunt Codices Medicei; ideoque veterem lectionem retinendam puto.

68. *Multa, frictione*] Lindenius omittit has duas voces, quas ego in omnibus MSS. inveni. In Codice Medic. I. non est pronomen *iis* post proximam vocem *cibisque*.

69. *Dolor capitis*] In Codice Medic. I. est *facilis*, pro *capitis*; & infra omittitur vox *difficultas*.

die abstinere aegrum oportet; secundo ducere alvum: tum, si febris est, eam victus genere discutere; si non est, scammoniam potui dare, vel cum aqua betam albam contritam, vel cum aqua mulsa nuces amaras, absinthium, anisum, sic ut pars hujus minima sit. Asclepiades aquam quoque falsam, & quidem per biduum, purgationis causa bibere cogebat, iis, quae urinam movent, rejectis. Quidam, superioribus omiſſis, per haec, & per eos cibos, qui extenuant, idem se consequi dicunt. Ego utique ⁷⁰, si satis virium est, validiora; si parum, imbecilliora ⁷¹ auxilia praefero. Si purgatio fuit, post eam triduo primo modice cibum oportet assumere ex media materia, & vinum bibere Graecum falsum, ut resolutio ventris maneat ⁷²: tum altero triduo validiores cibos, & carnis quoque aliquid esse, intraque aquam manere: deinde ad superius genus victus reverti, cum eo, ut magis satietur; omisso Graeco vino bibere integrum ⁷³, austerum; atque ita per haec variare, ut interdum acres quoque cibos interponat ⁷⁴, interdum ad falsum vinum redeat. Per omne vero tempus utendum est exercitatione, frictione; si hiems est, balneo, si aestas, frigidis natationibus; lecto etiam, & conclavi cultiore, lusu, joco, ludis ⁷⁵, lascivia ⁷⁶, per quae mens exhilaretur: ob quae regius morbus dictus videtur. Malagma quoque, quod digerat, super praecordia datum prodest; vel arida ibi ficus imposita ⁷⁷, si jecur aut lienis affectus est.

XXV. Ignotus autem pene in Italia, frequentissimus in quibusdam regionibus is morbus est, quem *ἐλεφαντίασις* ⁷⁸ Graeci vocant; isque longis

70. *Utique*] In Edd. vetustis & in MSS. Mediceis, *ubique*. Lindenius reponit *utique*; quem sequor.

71. *Imbecilliora*] Plerique cum Edit. an. 1493. habent *imbecillia*. In Edit. I. & in Lindeniana est *imbecilliora*, ut & in Mediceo I. aliisque MSS.

72. *Resolutio ventris maneat*] Lindenius leg. *olutio ventris remaneat*; & postea, *intraque*, pro *intra*. Sed *ventris resolutio* habetur etiam in lib. 2. cap. 6. Praeterea vetus lectio confirmatur Codicibus Mediceis.

73. *Integrum*] Haec quoque lectio MSS. Codicibus comprobatur. Vinum integrum autem hoc loco opponitur vino Graeco falso, quod velut corruptum est marina aqua, vel fale. Vide Catonem R. R. cap. 24. & Columel. lib. 12. cap. 37. Lindenius leg. *nigrum*.

74. *Interdum acres quoque cibos interponat*] Deſunt haec verba in Codice Medic. I.

75. *Lusu, joco, ludis*] Haec verba in MSS.

Mediceis corrupta sunt. Sic, parva usus licentia, restituo ex vetustiori, in quo est *lusu co-ludis*. Fortasse aliqua ex tribus hisce vocibus supervacua videbitur; cum satis sit *lusu, joco*, vel *joco, ludis*, dicere. Attamen differunt eae inter se; estque sua unicuique earum, peculiaris, & propria significatio: proindeque omnes retinendae. In Codicibus reliquis, & in Editionibus vetustis sic habetur: *clauso loco uti, ludis*; quod ferri non potest. Apparet, nisi fallor, *clauso* ex *lusu* corruptum esse, *loco*, ex *joco*. Lindenius leg. *usu, loco, ludis*; sed quis umquam sic locutus est, & quid hoc significat, *utendum est usu*? Constantinus, *clauso loco, ut & ludis*, legendum putabat.

76. *Lascivia*] Lindenius addit, *aliis*; quae vox non est in MSS. Mediceis.

77. *Imposita*] Codex Medic. I. *super imposita*.

78. *Ἐλεφαντίασις*] Ita legitur in Editionibus Stephani, Ronſſei, & Lindenii, inque Mediceis.

gis annumeratur. Totum 79 corpus afficitur ita, ut ossa quoque vitia-
ri dicantur. Summa pars corporis crebras maculas crebrosque tumores
habet; rubor earum paulatim in atrum colorem convertitur; summa cu-
tis inaequaliter crassa, tenuis, dura, mollisque, quasi squamis quibus-
dam exasperatur; corpus emacrescit, os, furae, pedes intumescunt:
ubi vetus morbus est, digiti in manibus pedibusque sub tumore con-
duntur, febricula oritur, quae facile tot malis obrutum hominem con-
sumit. Protinus ergo inter initia sanguis per biduum 80 mitti debet,
aut nigro veratro venter solvi: adhibenda tum 82, quanta sustineri po-
test, inedia est: paulum deinde vires reficiendae, & ducenda al-
vus: post haec, ubi corpus levatum est, utendum est exercitatio-
ne, praecipueque cursu: sudor primum labore ipsius corporis, dein-
de etiam ficcis sudationibus evocandus: frictio adhibenda: mode-
randumque inter haec, ut vires conserventur. Balneum rarum esse
debet; cibus sine pinguibus, sine glutinosis, sine instantibus: vinum,
praeterquam primis diebus, recte datur. Corpus contrita plantago &
illita optime tueri videtur.

XXVI. Attonitos quoque raro videmus, quorum & corpus & mens
stupet. Fit interdum 82 ictu fulminis, interdum morbo: ἀποπληξίαν 83
hunc Graeci appellant. His sanguis mittendus est: veratro quoque al-
bo, vel alvi ductione utendum. Tum adhibendae frictiones, & ex
media materia minime pingues cibi; quidam etiam acres; & a vino 4
abstinendum.

XXVII. 1. At resolutio nervorum frequens ubique morbus est: sed
in-

diceis MSS. omnibus, praeter quantum; in quo
ab alia manu (deerat enim Graecum vocabulum)
est Ελεφαντιαν; & ita alii vulgo legunt, vel ele-
phantian.

79. Totum] Linden. Quo totum.

80. Per biduum] Constantinus scribit, tri-
dium se invenisse in Codice quodam. Medicei
& Vaticani habent biduum, ut vulgo legitur.

81. Adhibenda tum] Lindenius reponit, Ad-
hibenda triduum. Sed neque hoc loco Codices
modo allati variant ab Editionibus vetustis.

82. Stupet. Fit interdum] In Cod. Medic.
1. stupefit. Interdum.

83. Ἀποπληξίαν] Hanc vocem inveni in
MSS. quoque. Verisimile tamen est, non ali-
um morbum significari, quam quem κατάληψις
recentiores medici nominarunt, ut recte conj-
ciunt Viri gravissimi Morgagnus Epist. Anato-
mico-Medica II. & Switenius Comment. in
Aphor. Boerhaav. §. 1007. Alii putant signifi-

cari quam nunc apoplexiam vocant. Sed de illo
morbo Celsus loquitur capite proximo, eundem-
que nervorum resolutionem appellat. Neque
enim dubitari potest, quin non modo παραλυ-
σις, sed etiam ipsam ἀποπληξίαν ibi significet, si
diligenter attendimus, quemadmodum Aphoris-
mum Hippocratis 42. Sect. 2. & alium quemdam
locum ex lib. 2. Praedict. ipse expresserit in
lib. 2. cap. 8. sub finem: *Omni quae resolutioni ner-
vorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems
& autumnus: aliquid sperari potest vere & aestate.
Isque morbus medicis vix sanatur, vehemens sanari
non potest.* Loquitur autem Hippocrates in Apho-
rismo illo de apoplexia, & quidem vehementi,
id est, ut Celsi verbis ex proximo cap. 27. utar,
de nervorum resolutione, quae tota corpora infe-
stat, sive de iis, qui per omnia membra vehemen-
ter resoluti sunt.

84. Et a vino] Particula & neque est in Co-
dice Mediceo vetustiori, neque necessaria est.

interdum tota corpora ⁸⁵, interdum partes infestat. Veteres auctores illud ἀποπληξίαν, hoc παράλυσιν nominaverunt: nunc utrumque παράλυσιν appellari video. Solent autem, qui per omnia membra vehementer ⁸⁶ resoluti sunt, celeriter rapi: ac si correpti non sunt ⁸⁷, diutius quidem vivunt; sed raro tamen ad sanitatem perveniunt, & plerumque ⁸⁸ miserum spiritum trahunt, memoria quoque amissa. In partibus vero numquam acutus, saepe longus ⁸⁹, fere sanabilis ⁹⁰ morbus est. Si omnia membra vehementer resoluta sunt, sanguinis detractio vel occidit, vel liberat: aliud curationis genus vix umquam sanitatem restituit, saepe mortem tantum differt, vitam interim infestat. Post sanguinis missionem, si non redit & motus & mens, nihil spei superest; si redit, fanitas quoque prospicitur. At ubi pars resoluta est, pro vi & malo corporis ⁹¹, vel sanguis mittendus, vel alvus ducenda. Cetera eadem in utroque casu facienda sunt: siquidem vitare praecipue convenit frigus; paulatimque ad exercitationes revertendum est, sic, ut ingredia- tur ipse protinus, si potest: si id crurum imbecillitas prohibet, vel gestetur, vel motu lecti concutiatur: tum id membrum, quod deficit ⁹², si potest, per se, sin minus, per alium moveatur, & vi quadam ad consuetudinem suam redeat ⁹³. Prodest etiam torpentis ⁹⁴ membri sum-
mam

85. *Sed interdum tota corpora*] Hoc totum deest in Codice modo allato.

86. *Vehementer*] Neque hoc adverbium habet Codex ille.

87. *Si correpti non sunt*] Rapti, morte sublati. Sic autem lego [cum Lindenio; & ita est in MSS. Mediceis III. VI. VII. & in Vaticanis II. III. VII. In vetustis Editionibus legitur, *correcti*; ut Mediceus I. aliique MSS. Codices habent.

88. *Et plerumque*] Et fortasse recte omittitur in Cod. Mediceo I.

89. *Numquam acutus, saepe longus*] Potest esse non longus, sic tamen, ut numquam acutus sit; sed saepe longus est: id est, interdum ad quartum, saepe ad secundum pertinet morborum genus ex quatuor illis, quae cap. I. hujus libri proposuit. Pro *numquam*, Lindenius leg. *non-numquam*; a quo ego dissentio, tum MSS. Mediceorum auctoritate, tum ratione fretus. Numquam enim homo celeriter moritur, ubi pars tantum, brachium puta, aut crus, per se sine alio morbo resoluta est; de quo casu loquitur Celsus.

90. *Fere sanabilis*] Ita omnino legendum ex Codicum Mediceorum & Editionum vetustarum fide, non, ut Constantinus mallet, & Linde-

nus edidit, *fere insanabilis*; quidquid pro nova lectione alii afferant ex Bartholino de Paralyt. Nov. Testamen. Res ipsa clamat. Multi enim ad sanitatem perveniunt. Et cum in periodo antecedenti dixerit, eos, qui per omnia membra vehementer resoluti sunt, raro ad sanitatem pervenire; hic usurpaverit conjunctionem adversativam *vero*; vox *sanabilis* cum ceteris melius cohaeret. Pro veteri lectione pugnant etiam quae sunt in lib. 2. cap. 8. *Resolutumque membrum, si nihilo minus alitur, fieri sanum potest. Oris resolutio etiam alvo cita finitur.*

91. *Pro vi & malo corporis &c.*] Ita habet in libri margine Constantinus, quem Lindenius secutus est. Recte. Ita est in Codice Mediceo quoque, illum dico vetustissimum; nisi quod, pro *malo*, habet *mali*, unde aliquis fortasse suspicari posset legendum esse, *pro vi & mali & corporis*. Ego lectionem jam receptam probō. Lindenius addit *est* post *mittendus*. Alii leg. *providet malo corporis, vel sanguis missus, vel alvus ducta*; 2° cum Caesario, *proderit*, pro *providet*.

92. *Deficit*] Ante Lindenium legebatur, *deficiet*, quod & in MSS. inveni.

93. *Ad consuetudinem suam redeat*] Vox *suam* non est in Codice Mediceo vetustiore; neque necessaria est.

mam cutem exasperasse, vel urticis caesam, vel imposito sinapi, sic ut, ubi rubere coeperit corpus, haec removeantur. Scilla quoque contrita, bulbique contriti cum thure recte imponuntur. Neque alienum est, resina cutem tertio quoque die diutius vellere, pluribus etiam locis; aliquando sine ferro cucurbitulas admovere. Vnctioni vero aptissimum est vetus oleum, vel nitrum aceto & oleo admixtum. Quin etiam fovere aqua calida marina, vel, si ea non est, tamen salsa, magnopere necessarium est. Ac si quo loco vel naturales, vel etiam manu factae tales natationes sunt, iis potissimum utendum est; praecipueque in his agitanda membra, quae maxima deficiunt: si id non est, balneum tamen prodest. Cibus esse debet ex media materia, maximeque ex venatione; potio sine vino, aquae calidae: si tamen vetus morbus est, interponi quarto vel quinto die purgationis causa vinum Graecum falsum potest. Post coenam utilis vomitus est.

2. Interdum vero etiam nervorum dolor oriri solet. In hoc casu non vomere ⁹⁵, non medicamentis urinam movere, non exercitatione sudorem ⁹⁶, ut quidam praecipiunt, expedit. Bibenda aqua est bis die: in lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est, deinde retento spiritu: ab ipsa ⁹⁷ exercitatione potius superiores partes movendae: balneo raro utendum: mutandum subinde peregrinationibus coelum. Si dolor est, ea ipsa pars sine oleo, nitro ex aqua perungenda est; deinde involven-
da

94. *Torpentis &c.*] In Codice modo allato ita habetur: *torpentibus membris summam cutem exasperare.* Infra vero alii verba sic dividunt: *vellere: pluribus etiam locis, aliquando sine ferro cucurbitulas admovere.* Propius ad veram rationem accessisse videntur Ruellius, Gryphius, Constantinus, & Stephanus: *vellere, pluribus etiam locis, aliquando sine ferro cucurbitulas admovere.* Quod ad sententiam attinet, Celsus similiter scripsit cap. 23. hujus libri: *Prodestque jejuno prehendere per multas partes cutem, & attrahere, ut relaxetur; aut, imposita resina, & abducta, subinde idem facere.*

95. *Non vomere*] *Non oportet vomere*, olim legebatur, ut est in omnibus fere MSS. Lindenius recte omittit *oportet*; quod ego quoque omisi ex fide Cod. Medicei I.

96. *Non exercitatione sudorem*] Alii leg. *non sine exercitatione sudores*; neque aliter habent Codices Medicei. Sed omnino a Lindenio standum est, qui sustulit *sine*, ut Constantinus praeeperat. Ego, pro *sudores*, reposui *sudorem*, ut est in Codice vetustiori. Porro ex hoc loco

colligitur, dolorem nervorum a podagra chiragraque, ideoque ab articulorum dolore differre; quam meam conjecturam proposui lib. 1. cap. 9. Nam in podagra & chiragra, neque vomitum, neque quae urinam movent, inimica esse, apparet ex lib. 4. cap. 24. Et cum a vicefimo secundo ad ultimum ejus libri caput, de articulorum dolore in coxis, genibus, humeris, manibus, pedibus, aliis partibus dicat, ibi proprie de arthritide, hic de morbo ab illo diverso loqui videtur. Qui igitur Celso morbus est nervorum dolor? Ille, nisi plurimum fallor, quem nunc Rheumatismum appellant; in quo musculos tendinesque, vel horum tunicas dolere concipiunt. Notum est autem tendines a Celso nervos nominari. At enim Rheumatismus idem pene morbus est, qui arthritidis. Sit sane: sed recentiores quoque Medici inter utrumque distinguunt. Plinius quoque multis locis H. N. loquitur de dolore nervorum, & alium morbum ab articulorum dolore intelligere videtur. Plura adderem, si locus pateretur.

97. *Perfricandum est, deinde retento spiritu: ab ipsa*
S 3

da 98, & subjicienda pruna lenis, & sulphur, atque ita id suffumigandum; idque aliquamdiu faciendum, sed jejuno, cum bene jam concoxerit. Cucurbitulae quoque saepe dolenti parti admovendae sunt, pulsandusque leniter inflatis vesicis bubulis is locus est. Vtile est etiam sebum miscere cum hyoscyami 99 & urticae contritis seminibus, sic, ut omnium par modus sit, idque imponere: fovere aqua, in qua sulphur decoctum sit. Vtriculi quoque recte imponuntur aqua calida repleti, aut bitumen cum hordeacea farina mistum 1. Atque in ipso potissimum dolore, utendum gestatione vehementi est: quod in aliis doloribus pessimum est.

3. Tremor autem nervorum aequae vomitu medicamentisque urinam moventibus intenditur 2. Inimica etiam habet balnea, assasque sudationes. Bibenda aqua est: acri ambulatione utendum; item unctionibus, frictionibusque, maxime per seipsum: pila, similibusque superiores partes dimovendae: cibo quolibet utendum, dummodo 3 concoctioni utique studeatur: secundum cibum, curis abstinendum: rarissima venere utendum est. Si quando quis in eam prolapsus est, tum oleo leniter diuque in lectulo perfricari manibus puerilibus potius, quam virilibus 4, debet.

4. Suppurationes autem, quae in aliqua interiori parte oriuntur, ubi notae fuerint 5, primum id agere oportet per ea cataplasmata, quae reprimunt, ne coitus inutilis materiae fiat; deinde, si haec victa sunt, per

ipsa] Ita locum interpunxi ex Facciolato & Morgagno. Alii sic distinguunt: *perfricandum est: deinde retento spiritu ab ipsa* &c. tria verba, *deinde retento spiritu*, ad exercitationem referentes. Quo referantur a Caesario, Constantino, & Ronseo, ad frictionem ne, an ad exercitationem, incertum est, ut Morgagnus notat. Illi enim sic distinguunt: *perfricandum est, deinde retento spiritu, ab ipsa* &c. Pro *ab ipsa*, ut est in MSS. quoque, Lindenius leg. *in ipsa*. Sed veterem lectionem retinendam censet aptissimus Harum rerum iudex Facciolatus, subscribente Morgagno.

98. *Perungenda est; deinde involvenda*] Codex Mediceus vetustior non habet tres voces, *est; deinde involvenda*. Postea, pro *lenis*, habet, *levis*, & ita diu, pro *ita id*.

99. *Hyoscyami*] In MSS. Mediceis II. & IV. itemque in Vaticanis, I. II. III. V. lacuna est hujus vocis loco. In aliis MSS. habetur, *ΙΟΥΚΥΑΜΟΙ*. In Vaticano VI. in Medic. I. & alia manu in IV. *hyoscyami*; ut

omnes vulgo habent, praeter Egnatium & Lindenium. Nam Egnatius Graecis litteris scribit; Lindenius variat, cum habeat, *cumini*. Ego veterem lectionem cur rejiciam non video. Nam hyoscyami semen & assumptum & extrinsecus impositum dolorem levat, ut est apud Dioscoridem lib. 4. cap. 69.

1. *Mistum*] Cod. Medic. I. *jaustum*.

2. *Intenditur*] Aldina Editio & multi MSS. Codices, *impeditur*; male omnino.

3. *Dummodo*] Cod. Medic. I. *dum*.

4. *Potius, quam virilibus*] A Codice Mediceo modo allato abest, *potius*; & fortasse recte. Nam in ejusmodi constructionibus adverbia *potius* & *magis* interdum ab idoneis Scriptoribus omituntur. Plautus Menech. Act. 5. Sc. 1. *Quin vidua vivam, quam tuos mores perferam*; Livius lib. 3. *Claudii oratio fuit precibus, quam jurgio similis*; Gellius Noct. Attic. lib. 2. cap. 2. *Declinanda sensim, quam respuenda*.

5. *Vbi notae fuerint*] Vbi cognitae sunt. Nam internum ita latent, ut vix deprehendi possint. Sed

per ea malagmata, quae digerunt, ut dissipetur 6. Quod si consecuti non sumus, sequitur, ut evocetur: deinde, ut maturescat. Omnis tum vomicae finis est, ut rumpatur: indiciumque est, pus vel alvo vel ore redditum. Sed nihil facere oportet, quominus, quidquid est puris, excedat 7. Utendum maxime sorbitionibus est, & aqua calida. Vbi pus ferri 8 desit, transeundum ad faciles quidem, sed tamen validiores & frigidos cibos, frigidamque aquam, sic ut ab egelidis tamen initium fiat. Primoque cum melle quaedam edenda, ut nuclei pinei, vel Graecae nuces, vel Avellanae 9: postea submovendum id ipsum, quo maturius induci cicatrix possit. Medicamentum eo tempore ulceri est, succus assumptus vel porri vel marrubii, & omni cibo porrum ipsum adjectum. Oportebit autem uti in iis partibus, quae non afficiuntur 10, frictionibus; item ambulationibus lenibus: vitandumque erit, ne vel luctando, vel currendo, vel alia ratione sanescencia ulcera exasperentur. In hoc enim morbo perniciosus, ideoque omni modo cavendus sanguinis vomitus est.

Sed mendum fortasse subest, ut Lindenius existimavit. Verum ille, *ortae*, ego, una mutata littera, malim, *natae*, pro *notae*, quod in MSS. inveni. Ab hac dicendi forma, *quae oriuntur*, ubi *natae fuerint*, non abluunt illae: *Carbunculus autem ibi natus, ut primum apparet*, lib. 6. cap. 18. sect. 5. *Condyloma autem est tuberculum, quod ex quadam inflammatione nasci solet. Id ubi ortum est &c.* sect. 8. Caput autem hoc ad supurationes attinens, si quidem Celsi volumina in capita dividenda sint, a superiori prorsus disjungi debet; ut recte monent Casaubonus & Morgagnus.

6. *Ut dissipetur*] Particulam *ut* reposui ex quibusdam MSS. in quibus legitur: *ut dissipentur*. Ea particula deest in Medic. I. & in omnibus impressis libris, ubi item legitur, *dissipentur*. Excipienda est Lindenii Editio, quae habet, *dissipetur*, videlicet materia; & quidem

recte, ut mihi videtur. Neque deest in ea Editione particula *ut*; sed ponitur ante illa verba, *per ea malagmata*; quo modo vulgatam lectionem corrigendam Constantinus indicaverat.

7. *Excedat*] Linden. *exeat*; quod neque in suis Morgagnus, neque ego in meis Codicibus inveni; sed in omnibus, *excedat*. Non solum autem in Editione Caesarii an. 1538. quam Morgagnus inspexit, verum etiam in Editione ejusdem Caesarii an. 1528. est, *excidat*.

8. *Ferri*] Qui cum Gryphio leg. *fieri*, minus probandi videntur.

9. *Avellanae*] Codex Mediceus I. *avellanae* per *b*; ut alibi quoque.

10. *Afficiuntur*] Ante Lindenium legebatur, *afficiuntur*; ut ego inveni in Codicibus MSS. Vide similem lectionis varietatem sect. 1. hujus capituli adnotat. 92.

LIBER QVARTVS.

I. **H**actenus reperiuntur ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint: nunc de iis dicam, quae sunt in partibus. Facilius autem omnium interiorum morbi curationesque in notitiam venient, si prius eorum sedes breviter ostendero. Caput igitur, eaque, quae in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur ¹¹; sed etiam, quatenus oculis nostris exposita sunt. In dextra sinistraque circa guttur venae grandes, quae *σφαγίτιδες* nominantur; itemque arteriae, quas *καρωτίδες* ¹² vocant, sursum procedentes ultra aures feruntur. At ¹³ in ipsis cervicibus glandulae positae sunt, quae interdum dolore intumescunt. Deinde duo itinera incipiunt: alterum, asperam arteriam nominant; alterum, stomachum. Arteria exterior ad pulmonem; stomachus interior ad ventriculum fertur: illa spiritum; hic cibum recipit ¹⁴. Quibus cum diversae viae sint, qua coeunt, exigua in arteria sub ipsis faucibus lingua ¹⁵ est; quae, cum spiramus, attollitur, cum cibum potionemque assumimus, arteriam claudit. Ipsa autem arteria, dura & cartilaginosa, in gutture assurgit, ceteris partibus residit ¹⁶. Constat ex circulis quibusdam, compositis ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt: ita tamen, ut ex parte exteriori aspera, ex interiori, stomachi modo laevis sit: eaque descendens ad praecordia cum pulmone committitur. Is spongiosus, ideoque spiritus capax, & a tergo spinae ipsi junctus, in duas fibras, ungulae bubulae modo, dividitur. Huic cor annexum est, natura musculosum, in pectore sub sinistro mamma situm; duosque quasi ventriculos habet. At sub corde atque pulmone, transversum ex valida membrana septum est, quod a praecordiis uterum diducit; idque nervosum ¹⁷, multis etiam venis per id discurrentibus, a superiore parte,

^{11. Terminantur}] Hoc verbum non est in Cod. Medic. I.

^{12. Καρωτίδες}] Editiones omnes, praeter Ruellii & Lindenii, habent, ut Codex Medic. I. *parotidas*. In reliquis Mediceis Codicibus est, *cariatides*.

^{13. At}] Ita ex Cod. Mediceo vetustiori. Antea legebatur, *Atque*.

^{14. Recipit}] Mediceus I. consentit cum libris impressis. Alii MSS. habent, *accipit*.

^{15. Lingua}] Linden. *lingula*; sed in Edd. vetustis & in MSS. Mediceis est, *lingua*.

^{16. Residit}] Al. *residet*; ut est in Cod. Medic. I. Non desunt tamen alii Codices, qui hanc Lindenii, sive potius Constantini lectionem confirmant.

^{17. Idque nervosum}] Sic restitui ex Cod. Mediceo I. pro *aeque nervosum*, ut communiter legitur, sed minus recte; quandoquidem *aeque* ad cor referendum est; cor autem, non nervosum,

te, non solum intestina, sed jecur quoque lienemque discernit. Haec viscera proxime¹⁸, sed infra tamen posita, dextra sinistraque sunt. Jecur a dextra parte sub praecordiis ab ipso septo orsum¹⁹, intrinsecus cavum, extrinsecus gibbum²⁰ est: quod prominens leviter ventriculo infidet, & in quatuor fibras dividitur. Ex inferiore vero parte ei fel²¹ inhaeret. At lienis sinistra²², non eidem septo, sed intestino innexus est, natura mollis & rarus, longitudinis crassitudinisque modicae; isque paulum a costarum regione in uterum excedens, ex maxima parte sub his conditur. Atque haec quidem juncta sunt. Renes vero diversi²³; qui lumbis sub imis²⁴ costis inhaerent, a parte earum rotundi, ab altera refimi²⁵; qui & venosi sunt, & ventriculos habent²⁶, & tunicis super conteguntur²⁷. Ac viscerum quidem hae sedes sunt. Stomachus vero, qui intestinorum principium est, nervosus a septima spinae vertebra incipit; circa²⁸ praecordia cum ventriculo committitur. Ventriculus autem, qui receptaculum cibi est, constat ex duobus tergoribus; isque inter lienem & jecur positus est, utro-

sum, sed musculosum esse, Celsus dixit. Quid autem per vocem *nervosum*, quid per *musculosum* significet, illa satis declarant, quae infra habet: *vesica autem in ipso sinu nervosa & duplex, cervicis plena atque carnosae &c.* Videtur autem ideo septum hoc nervosum dicere, quod nervosa sit illa ejus pars, quam centrum appellant. Ceterum, ut nunc omnes norunt, natura musculosum est, sicut cor.

18. *Proxime*] Ante Lindenium legebatur, *proxima*.

19. *Orsum*] Al. *ortum*.

20. *Gibbum*] Lindenius leg. *gibberum*, & addit *est*. Editiones veteres cum MSS. Mediceis habent, *gibbum*. Ita lib. 8. cap. x. *extrinsecus gibba*, de calvaria.

21. *Et fel*] Vtraque haec vox deest in Cod. Mediceo I. at in IV. itemque in Editionibus Juntina & vetustissimis ann. 1478. 1493. 1497. prior tantum; quam Egnatius demum restituit. Mediceus III. & alii Codices habent utramque vocem.

22. *Lienis sinistra*] Lindenius leg. *lien in sinistra*, & infra, *annexus*, pro *innexus*. Vetus lectio, quam ego utroque loco secutus sum, Codicibus Mediceis confirmatur.

23. *Diversi*] Hanc lectionem ex vetustis libris Morgagnus sibi probari non obscure significat. Probatur mihi vel magis, quod ita inveni-erim etiam in Mediceis MSS. Revera omnes,

praeter primum, habent, *diversis*; sed hoc nihil ad id quod quaerimus, utram lectionem sequamur; hanc, an Lindenii, *divisi*.

24. *Sub imis costis*] Ita ex Egnatio & Morgagno. Alii leg. *sub imis coxis*, ut habet Codex vetustior. In reliquis Mediceis Codicibus est, *summis coxis*.

25. *A parte earum rotundi, ab altera refimi*] Sic legendum ex Morgagni emendatione, quamvis veteres Codices repugnent; ne, dum facilis erroris librariorum absolvimus, Celsum gravissimi damnemus. Libri omnes tum manuscripti, tum impressi, duabus vocibus altera in alterius locum traductis, habent, *a parte earum refimi, ab altera rotundi*; contra veram rationem.

26. *Et ventriculos habent*] Morgagnus notat, haec tria verba perperam omissa esse a Lindenio. Habentur in MSS. omnibus.

27. *Conteguntur*] In aliquibus MSS. *teguntur*; immo in Mediceis omnibus, praeterquam in primo.

28. *Circa*] Non arbitror necesse esse praemittere particulam *ac*, quam omnes quidem impressi libri habent, Medicei vero MSS. non habent. Invenitur in primo & in quarto; in illo addita a Palavicino, in hoc ab alio, qui ex Palavicino eam sumpsit. Si conjunctio addenda sit, malim addere &; quae fortasse coaluit cum extrema syllaba vocis praecedentis, *incipit*.

utroque ex his paulum super eum ingrediente. Suntque etiam membranulae tenues, per quas inter se tria ²⁹ ista connectuntur, jungunturque ei septo, quod transversum esse, supra posui. Inde ima ventriculi pars paulum in dexteriolem partem conversa, in summum intestinum coarctatur. Hanc juncturam *πυλωρὸν* Graeci vocant, quoniam portae modo in inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittit. Ab ea jejunum intestinum incipit, non ita implicitum: cui tale vocabulum est, quia numquam, quod accipit ³⁰, continet; sed protinus in inferiores partes transmittit. Inde tenuius intestinum est, in sinus vehementer implicitum: orbes vero ejus per membranulas singuli cum interioribus ³¹ connectuntur; qui in dexteriolem partem conversi, & e regione dexteriolem coxae finiti, superiores tamen partes magis complent. Deinde id intestinum cum crassiore altero transverso committitur, quod a dextra parte incipiens, in sinistrolem pervium & longum est, in dexteriolem non est; ideoque caecum nominatur. At id, quod pervium est, late fusum atque sinuatum, minusque quam superiora intestina nervosum, ab utraque parte huc atque illuc volutum, magis tamen sinistrolem inferioresque partes tenens ³², contingit jecur atque ventriculum: deinde cum quibusdam membranulis a sinistro rene venientibus jungitur; atque hinc dextra ³³ recurvatum in imo dirigitur ³⁴, qua excernit; ideoque id ibi rectum intestinum nominatur. Contegit vero universa haec omentum, ex inferiore ³⁵ parte laeve & strictum, ex superiore mollius; cui adeps quoque innascitur; quae sensu, sicut cerebrum quoque & medulla, caret. At a renibus singulae venae, colore albae, ad vesicam feruntur: *ἐρητῆρας* Graeci vocant, quod per eas inde descendentelem urinam in vesicam destil-

29. *Tria*] In Edd. Ald. Ruell. & Steph. *ad dextra*.
omnia.

30. *Accipit*] Linden. *accepit*.

31. *Interioribus*] Ita legit Lindenius, & rectius; quamvis in MSS. sit, *inferioribus*, ut alii legunt.

32. *Tenens*] Communii hujus lectionis testimonium in libris MSS. non aliud inveni, praeterquam Palavicini, a quo adscripta vox haec reperitur in Mediceo primo, ubi nulla erat. Ceteri Medicei Codices habent, non *tenens*, sed *tenet*; quod tamen minus placet.

33. *Atque hinc dextra*] Legendum opinor, *atque in dextra vel dextram*; quo modo loquitur lib. 8. cap. 1. *rectius in viris*, *recurvatum magis in exteriora in foeminis*. Lindenius leg. *atque hinc*

34. *In imo dirigitur*] In infima sui parte rectum sit. Sic lib. 8. cap. 1. *in imo cartilaginosa*; cui opponit *in summo*. Pro *imo*, Lindenius reponit, *ima*, ut habet in margine Constantinus. Sed Codices Medicei habent, *imo*; neque mutandum est.

35. *Inferiore*] Ita est in Editionibus Lindenii & Constantini, & in margine Gryphianae. Alii habent, *interiore*, ut etiam vetustior Codex. Deinde in vetustis Editionibus est, *Et strictum*; neque variant Medicei Codices; nisi quod haec duae voces desunt in III & VI. Variat vetus quidam, ut Constantinus scribit, habetque, *adstrictum*; atque ita Lindenius edidit.

destillare concipiunt. Vesica autem in ipso sinu nervosa & duplex, cervice plena atque carnosâ 36, jungitur per venas cum intestino, eo-que osse, quod pubi subest: ipsa soluta atque liberior est: aliter in viris atque in foeminis posita. Nam in viris juxta rectum intestinum est, potius in sinistram partem inclinata; in foeminis super genitale earum sita est, supraque lapsa 37, ab ipsa vulva sustinetur. Tum in masculis iter urinae spatiosius & compressius a cervice hujus descendit ad colem: in foeminis brevius & plenius, super vulvae cervicem se ostendit. Vulva autem in virginibus quidem admodum exigua est: in mulieribus vero, nisi ubi gravidæ sunt, non multo major, quam ut manu comprehendatur. Ea, recta tenuataque 38 cervice, quem canalem vocant, contra mediam alvum orsa, inde paulum ad dexteriores coxam convertitur; deinde super rectum intestinum progressa, illis foeminae latera sua innectit. Ipsa autem ilia inter coxas & pubem imo ventre posita sunt. A quibus ac pube abdomen sursum versus ad praecordia pervenit; ab exteriori parte, evidenti cute; ab interiori levi membrana inclusum, quae omento jungitur; *περιτόναι* 39 autem a Graecis nominatur.

II. 1. His veluti in conspectum quemdam, quatenus scire curanti necessarium est, adductis, remedia singularum laborantium partium exsequar, orsus a capite: sub quo nomine nunc significo eam partem, quae capillo 39 tegitur: nam oculorum, aurium, dentium dolor, & si quis similis est, alias erit explicandus. In capite autem interdum acutus & pestifer morbus est, quam *κεφαλαίαν* 40 Graeci vocant: cujus notae sunt, horror validus, nervorum resolutio, oculorum caligo, mentis alienatio, vomitus, sic, ut vox supprimatur; vel sanguinis ex nari-

36. *Carnosâ*] In Codice vetustiore legitur, *nervosa*. Sed retinenda est communis lectio, tum ex fide Codicum reliquorum, tum etiam ratione. Nam revera carnosâ, id est, musculosa vesicae cervix est.

37. *Sita est, supraque lapsa*] Vulgo leg. *posita*, ut habetur in Codice aliquo MS. in plerisque tamen, ut in duobus vetustioribus, est, *sita*. Ac *supraque* inveni in omnibus Mediceis; & in Edit. 1. non *superque*, ut alii legunt, neque, ut Lindenius, & *superne*. At *lapsa*, quod Lindenius reposuit pro *elapsa*, mihi magis probatur. In margine Editionis Constantini est, *illapsa*.

38. *Tenuataque*] Vellent Viri docti hanc Lindenii lectionem Codice aliquo confirmari; cum in vetustis Editionibus, & in MSS. ple-

risque legatur, *continuataque*. Habeo ego unde illis satisfaciam, Codicem scilicet Medicum vetustiores. In eo est, *tenuataque*.

39. *Capillo*] Lindenius habet, *capillitio*; Codex Medicus 1. & quidam alius a Constantino citatus, *capillis*. In vetustis autem Editionibus, & in Codicibus Mediceis reliquis, & in eo quo Morgagnus usus est, habetur, *capillo*. Atque hos libros ego sequor, quod Celsus fere singulari numero hanc vocem usurpet; ut in lib. 6. cap. 2. ac ter in cap. 1. lib. 8.

40. *Κεφαλαίαν*] Ita plerique cum Caesario. In Editionibus vetustioribus est *κεφαλαίαν* (vel *cephaleam*) ut in MSS. Mediceis; sed primus habet, *Κεφαλαν*, ex *κεφαλαίαν* corruptum, an ex *κεφαλαίαν*?

naribus cūrfus, fic, ut corpus frigeſcat, anima deficiat: praeter haec, dolor intolerabilis, maxime circa tempora, vel occipitium. Interdum autem in capite longa imbecillitas, ſed neque gravis, neque periculoſa, per hominis aetatem eſt: interdum gravior dolor, ſed brevis, neque tamen mortiferus; qui vel vino, vel cruditate, vel frigore, vel igne, aut ſole contrahitur. Hique omnes dolores modo in febre, modo ſine hac ſunt; modo in toto capite, modo in parte; interdum fic, ut oris quoque proximam partem excrucient. Praeter haec etiamnum invenitur genus, quod poteſt longum eſſe; ubi humor cutem inflat, eaque intumeſcit, & prementi digito cedit: ὑδροκέφαλον ⁴¹ Graeci appellant. Ex his id, quod ſecundo loco poſitum eſt, dum leve eſt, qua ſit ratione curandum, dixi, cum perſequerer ea, quae ſani homines in imbecillitate partis alicujus facere deberent. Quae vero auxilia ſint capitis, ubi cum febre dolor eſt, eo loco explicatum eſt, quo februm curatio expoſita eſt. Nunc de ceteris dicendum eſt. Ex quibus id, quod acutum eſt, & id, quod ſupra conſuetudinem intenditur, idque, quod ex ſubita cauſa, etſi non peſtiferum, tamen vehemens eſt, primam curationem habet, qua ſanguis mittatur. Sed id, niſi intolerabilis dolor eſt, ſupervacuum eſt: ſatiusque eſt abſtinere a cibo; ſi fieri poteſt, etiam a potionibus; ſi non poteſt, aquam bibere. Si poſtero die dolor remanet, alvum ducere, ſternutamenta evocare, nihil aſſumere, niſi aquam. Saepe enim dies unus aut alter totum dolorem hac ratione diſcutit; utique ſi ex vino vel cruditate origo eſt. Si vero in his auxilii parum eſt, tonderi ⁴² oportet ad cutem: deinde conſiderandum eſt, quae cauſa dolorem excitavit. Si calor, aqua frigida multa perfundere caput expedit: ſpongiam concavam imponere, ſubinde in aqua ⁴³ frigida expreſſam: ungere roſa & aceto, vel potius his tinctam lanam ſuccidam imponere, aliave refrigerantia cataplaſmata. At ſi frigus nocuit, caput oportet perfundere aqua calida marina, vel certe ſalfa, aut in qua lau-

41. ὑδροκέφαλον] Haec eſt communis lectio, quae comprobatur teſtimonio ſex Codicum Medicorum. Horum tamen fidem dubiam reddit vetuſtior Codex, in quo eſt ὑδρoκεφαλιαν; ut forteſſe legendum ſit, ὑδροκεφαλαίων. Verba autem illa: *etiamnum invenitur genus*, quae ego ita edidi ex fide Codicum plerorumque, nonnulli Aldinum Edit. ſecuti ita legunt: *etiam unum invenitur genus*; alii ſic, *etiam invenitur genus*; ut Codex Medic. I. habet.

42. Tonderi] Lindenius leg. *tondere*, ut eſt in Edit. an. 1538. Sed in MSS. noſtris atque in aliis Editionibus eſt, *tonderi*. Poſtea vero,

pro *deinde*, Codex Medicus vetuſtior habet, *dein*.

43. In aqua] Praepoſitio *in* omittitur a Lindenio; ſed ego in MSS. omnibus inveni. Morgagnus ſuſpicatur, *ex aqua* forteſſe legendum eſſe; quod Celfus ita ſoleat conſtruere verbum *exprimo*. Exempla habentur in cap. 24. hujus libri, in lib. 5. cap. 26. ſect. 21. & 23. in lib. 6. cap. 6. ſect. 1. in lib. 7. cap. 2. & cap. 7. ſect. 8. & cap. 16. praeter alia multa. Ad confirmandam conſtructionem cum praepoſitione *in* exempla nondum inveni.

laurus decocta sit: tum caput vehementer perfricare: deinde calido oleo implere & veste velare. Quidam etiam id devinciunt; alii cervicalibus vestimentisque onerant, & sic levantur; alios calida cataplasmata adjuvant. Ergo etiam, ubi causa incognita est, videre oportet, refrigerantia magis, an calefacientia leniant, & iis uti, quae experimentum approbarit. At si parum causa discernitur, perfundere caput, primum aqua calida, sicut supra praeceptum est, vel falsa, vel ex lauro decocta; tum frigida posca. Illa in omni vetusto capitis dolore communia sunt: sternutamenta excitare, inferiores partes vehementer perfricare, gargarizare iis, quae salivam movent, cucurbitulas temporibus & occipitio admoveere, sanguinem ex naribus detrahere ⁴⁴, resina subinde tempora pervellere, & imposito sinapi exulcerare ea, quae male habent, ante linteolo subjecto, ne vehementer ardeat ⁴⁵, candentibus ferramentis, ubi dolor est, ulcera excitare, cibum permodicum ⁴⁶ cum aqua sumere: ubi levatus est dolor, in balneum ire, ibi multa aqua prius calida, deinde frigida per caput ⁴⁷ perfundi: si discussus ex toto dolor est, etiam ad vinum reverti; sed postea semper, antequam quidquam aliud, aquam bibere. Dissimile est id genus, quod humorem in caput contrahit. In hoc tonderi ad cutem necessarium est; deinde imponere sinapi, sic, ut exulceret: si id parum profuit, scalpello utendum est. Illa cum hydropicis communia sunt, ut exerceatur ⁴⁸, insudet, vehementer perfricetur, cibis potionibusque utatur urinam praecipue moventibus.

2. Circa faciem vero morbus innascitur, quem Graeci *κυνικὸν σπασμὸν* nominant. Is cum acuta fere febre oritur ⁴⁹; os cum motu quodam ⁵⁰ pervertitur; ideoque nihil aliud est, quam distentio oris. Accedit crebra

44. *Detrahere*] In Codice Mediceo I. *extrahere*; & postea, *revellere*, pro *pervellere*.

45. *Arrodat*] Tum hic, tum in seq., sequenti Codices Medicei & veteres Editiones habent, *arrodat*; quod ego retinebo, donec sciam, ex quo Codice Lindenius utrobique reposuerit, *erodat*. Nam ita quidem Editionis suae margini adscripsit Constantinus, sed nullo allato veteris Codicis testimonio.

46. *Permodicum*] Inveni ego quoque in Codicibus MSS. & quidem in plerisque, *semper modicum*; ut ediderunt Ruellius, Lindenius, & in libri margine Constantinus; sed non probavi. Secutus sum Cod. Medicum I. cum quo Vatican. II. & VI. & aliae Editiones consentiunt.

47. *Per caput*] Lindenius tollit *per*; MSS. tamen nostris reclamantibus.

48. *Ut exerceatur*] Non habet Cod. Medic. I. conjunctionem *ut*.

49. *Is cum acuta fere febre oritur*] Monet Morgagnus, si omittatur *fere*, ut Lindenius fecit, sententiam minus veram esse. Et sane *raptus caninus etiam tarda passio est*, ut est apud Coellium Aurelianum lib. 2. Chronic. cap. 2. Omittitur hoc adverbium in Cod. Medic. VII. sed additur in margine. Pro *Is*, Cod. I. habet, *Isque*.

50. *Cum motu quodam*] Vox *motu* cohaeret sensu cum sequentibus, *distentio oris*; ut & *ideoque* ostendit. Nam in nervorum distensione motus quidam est, quo distinguitur a nervorum rigore. MSS. Codices nihil variant; variat Lindenii Editio, quae, pro *motu*, habet, *ricu*; & *distensio*, pro *distentio*.

bra coloris in facie totoque corpore mutatio; somnus in promptu est. In hoc sanguinem mittere optimum est: si finitum eo malum non est, ducere alvum: si ne sic quidem discussum est, albo veratro vomitum movere. Praeter haec necessarium est vitare solem, lassitudinem, vinum. Si discussum his non est ⁵¹, utendum est cursu; frictione in eo, quod laesum est, leni & multa; in reliquis partibus brevior, sed vehementi. Prodest etiam movere sternutamenta; caput radere; idque perfundere aqua calida, vel marina, vel certe falsa, sic ut ei sulphur quoque adjiciatur; post perfusionem iterum perfricari; sinapi manducare; eodemque tempore affectis oris partibus ceratum, integris idem ⁵² sinapi, donec arrodat, imponere. Cibus aptissimus ex media materia est.

3. At si lingua resoluta est, quod interdum per se, interdum ex morbo aliquo fit, sic, ut sermo hominis non explicetur; oportet gargari-
zare ex aqua, in qua vel thymum, vel hyssopum, vel nepeta decocta sit; aquam bibere; caput, & os, & ea, quae sub mento sunt, & cervicem vehementer perfricare; lasere linguam ipsam linere ⁵³; manducare, quae sunt acerrima, id est, sinapi, allium, cepam; magna vi luctari, ut verba exprimantur; exerceri retento spiritu; caput saepe aqua frigida perfundere; nonnumquam multam esse radiculam, deinde vomere.

4. Destillat autem humor de capite interdum in nares, quod leve ⁵⁴ est; interdum in fauces, quod pejus est; interdum etiam in pulmonem, quod pessimum est. Si in nares destillavit ⁵⁵, tenuis per has pituita profluit, caput leviter ⁵⁶ dolet, gravitas ejus sentitur, frequentia sternutamenta sunt. Si in fauces, has exasperat, tussiculam movet. Si in pulmonem, praeter sternutamenta, & tussim, est etiam capitis gravitas, lassitudo, sitis, aestus, biliosa urina. Aliud autem, quamvis non multum distans, malum, gravedo est. Haec nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam movet: sub eadem falsa ⁵⁷ est saliva, sonant aures,

⁵¹. Si discussum his non est] Aliqui cum Egnatio praemittunt *Sed*, quod est in multis MSS. non tamen in Medic. I. Alii pro *his*, legunt, *id*; quidam, *id his*.

⁵². Idem] Lindenius & in margine Constantinus, *item*.

⁵³. Linere] Ita cum Aldina Editiones recentiores omnes. Vetusstae, *linire*, ut & Codex Medic. I. habet, & hic, & fere ubique. In quibusdam Codd. est, *lenire*, quod ex *linere* corruptum videtur.

⁵⁴. Leve] Al. *lene*.

⁵⁵. Destillavit] Lindenii Edit. *destillaverit*; vetustiores, *destillat*, ut aliquis Codex habet, & Palavicinus mutat in Medic. I. in quo est, ut in reliquis sex, *destillavit*. Fortasse legendum, *destillarit*.

⁵⁶. Leviter] Al. *leniter*. Postea, pro *gravitas ejus*, Lindenius leg. *gravitas in eo*.

⁵⁷. Sub eadem falsa] Linden. *Sub eadem vero falsa*.

aures, venae moventur in capite; turbida urina est. Haec omnia κορύζας Hippocrates nominat: nunc video apud Graecos in gravedine hoc nomen servari; destillationem ⁵⁸, κατασαγμὸν appellari. Haec autem & brevia ⁵⁹, & si neglecta sunt, longa esse consueverunt. Nihil pestiferum est, nisi quod pulmonem exulceravit ⁶⁰. Vbi aliquid ejusmodi sensimus, protinus abstinere a sole, balneo, vino ⁶¹, venere debemus: inter quae unctio, & assueto cibo nihilominus uti licet. Ambulatione tantum acri, sed testā ⁶² utendum est, & post eam caput atque os supra quinquagies perfricandum. Raroque fit, ut si biduo, vel certe triduo nobis temperavimus, id vitium non levetur. Quo levato, si in destillatione crassa facta pituita est, vel in gravedine nares magis patent ⁶³, balneo utendum est, multaque aqua prius calida, post egelida, fovendum os, caputque; deinde cum cibo pleniore vinum bibendum. At si aequae tenuis quarto die pituita est, vel nares aequae clausae videntur, assumendum est vinum Aminaeum austerum; deinde ⁶⁴ rursus biduo aqua; post quae ad balneum, & ad consuetudinem revertendum est. Neque tamen illis ipsis diebus ⁶⁵, quibus aliqua omittenda sunt, expe-

^{58. Destillationem}] Alii Caesarium secuti leg. *distillationes* in plurali, quod sequatur *κατασαγμὸς*; ut quidem vulgo habetur. Ego *κατασαγμὸν* reposui ex Mediceo primo; *destillationem*, & ex hoc & ex reliquis MSS. & ex Editionibus praeferis.

^{59. Haec autem & brevia}] Si adhibeatur curatio. Codices MSS. nihil variant. Constantinus & delendum censet, sed sine causa; nam servit distributioni, quemadmodum *neque* in his verbis cap. 4. sect. 3. *Hoc genus neque acutum est, & potest esse non longum.* Lindenius leg. *Haec communia & brevia; sed si &c.* minus recte.

^{60. Exulceravit}] Lindenius legit, *exulcerat*. Idem infra habet, *sensimus*, pro *sensimus*.

^{61. Vino}] Morgagnus hanc vocem a Lindenio perperam omitti notat; & sane eam ego inveni in omnibus MSS.

^{62. Tantum acri, sed testā}] Hic quoque Morgagnus animadvertit in mutationem a Ruellio partim, partim a Lindenio inductam. Ruellius enim, cui Stephanus & Lindenius assensu sunt, reposuit *recta*, pro *testā*; Lindenius, *tantum non acri*, pro *tantum acri*. Ruellii lectio Codice aliquo se tuetur; siquidem *recta* habetur in Medic. VI. Fortasse is Codex corruptus est, cum in III. ex quo descriptus videtur, sit, ut in aliis quatuor, *testā*: varietas tamen est ejus-

modi, ut nullo modo contemni debeat. Nam, ut idem Morgagnus notat, de ambulatione in univ. ita Celsus scribit lib. 2. cap. 2. *Melior autem est sub divo, quam in porticu, & recta, quam flexuosa*; deinde cap. 4. docet, eum, cui caput infirmum est, *multum ambulare debere, sed, si licet, neque sub testā, neque in sole.* Neque tamen idcirco veteri lectioni lectionem illam anteferebam Morgagnus censet; quin etiam multum videtur rationi tribuere, ob quam Rubeus putat praecepisse hic Celsum, testā ambulatione utendum esse. Codex quoque Mediceus vetustior, quamvis corrupta verba sint, hanc lectionem confirmat; nam habet, *tantum aegris detestā*. Minus dubia lectio esse debet, *tantum acri*: neque enim Codicem ullum inveni, qui habeat, *tantum non*, ac Lindenio suffragetur. Sensus est: abstinendum esse a sole &c. vehementi dumtaxat, sed testā ambulatione utendum &c.

^{63. Nares magis patent}] Ex his verbis periodi proximae, *nares aequae clausae videntur*, manifestum est, ut Morgagnus monet, hic legendum esse, *patent*: atque ita sane & plerique legunt, & Codex Mediceus I. habet. Caesarius deceptus praevis aliquibus Codicibus, in quibus est, *pallent*, ipse deinde nonnullos decepit.

^{64. Deinde}] Codex Medic. I. *dein*.

^{65. Illis ipsis diebus}] Lindenius omittit *illis*,

expedit tamquam aegros agere; sed cetera omnia quasi sanis facienda sunt, praeterquam si diutius aliquem, & vehementius ista sollicitare con- fuerunt: huic enim quaedam curiosior observatio necessaria est. Igitur huic, si in nares vel in fauces destillavit, praeter ea, quae supra retu- li, protinus primis diebus multum ambulandum est; perfricandae ve- hementer inferiores partes; levior frictio adhibenda thoraci erit; levior capiti ⁶⁶; demenda affueto cibo pars dimidia; sumenda ova, amyllum, similiaque, quae pituitam faciunt crassiores; siti contra, quanta maxi- ma ⁶⁷ sustineri potest, pugnandum ⁶⁸. Vbi per haec idoneus aliquis balneo factus, eoque usus est, adjiciendus est cibo pisciculus, aut ca- ro, sic tamen, ne protinus justus modus cibi sumatur: vino meraco co- piofius utendum est. At si in pulmonem quoque destillat, multo magis & ambulatione & frictione opus est; eademque ⁶⁹ adhibita ratione in cibis, si non satis illi proficiunt, acrioribus utendum est; magis somno indulgendum, abstinendumque a negotiis omnibus; aliquando, sed se- rius, balneum tentandum ⁷⁰. In gravedine autem, primo die quie- scere, neque esse, neque bibere, caput velare, fauces lana cir- cumdare: postero die surgere, abstinere ⁷¹ a potione, aut, si res coegerit, non ultra heminam aquae assumere: tertio die panis non ita multum ⁷² ex parte interiore cum pisciculo, vel levi carne sumere, aquam bibere: si quis sibi temperare non potuerit, quo minus pleniore victu utatur, vomere: ubi in balneum ventum est, multa calida aqua caput & os fovere usque ad sudorem: tum ad vinum redire. Post quae

vix

66. *Adhibenda thoraci erit; levior capiti*] Ver- bum erit fortasse tollendum, ut cuncta haec participia pendeant ab *est*, quod antecedit. Lo- cum illi dedisse suspicor mendum quorundam Codicum, ubi legitur; *adhibenda thoraciori capi- ti*. Ita in Mediceo I. habetur. Fortasse aliquis ex *thoraciori* fecit *thoraci erit*; indeque *erit* per- venit in eos quoque Codices, qui recte habe- bant, *thoraci, levior*.

67. *Siti contra, quanta maxima*] Adverbium *contra*, quod non est in ullo impresso libro, ego restitui ex Codice MS. vetustiori. Ita cap. 19. *contra siti, fame, vomitu niti*. In alla- to Codice est, *quantum*, pro *quanta*; in reliquis *fex, maxime*, ut in plerisque Editionibus, pro *maxima*.

68. *Pugnandum*] Antea legebatur, *pugnan- dum est*; Codex Medic. I. non habet *est*; quem sequor.

69. *Frictione opus est; eademque &c.*] Locum hunc sic interpungit Lindenius, ut ex correctio-

nibus, quas in fine libri addidit, apparet: *frictio- ne opus est, eademque adhibita ratione in cibis. Si non satis &c.* Ita fere Constantinus quoque. Vter- que minus recte.

70. *Balneum tentandum*] Vox *balneum*, quae deest in prioribus Editionibus, restituta est in Aldina, aliisque, sed praemisso & ut in mul- tis MSS. habetur. Lindeniana non habet eam particulam. In Codice Mediceo I. est: *balneo temperandum*.

71. *Abstinere*] Communiter legitur, *diu ab- stinere*. Sed consideranti facile apparebit, *diu* locum hic non habere. Sensus est; secundo die quoque abstinendum esse a potione: nam se- quitur, *tertio die . . . aquam bibere*. Itaque ejeci adverbium istud ex fide Codicis Medicei vetustioris.

72. *Non ita multum*] Pro *ita* Editio I. & aliae quaedam pervetustae habent, *tam*, ut Co- dex Medic. I. habet. Postea, pro *levi carne*, alii leg. *leni carne*.

vix fieri potest, ut idem incommodum maneat: sed si manserit, utendum erit cibis frigidis, aridis, levibus, humore quam minimo, servatis frictionibus exercitationibusque, quae in omni tali genere valetudinis necessariae sunt.

III. A capite transitus ad cervicem est; quae gravibus admodum morbis obnoxia est. Neque tamen alius importunior acutiorque morbus est, quam is, qui quodam rigore nervorum, modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit, modo rectam & immobilem cervicem intendit. Priorem Graeci *ὀπισθότονον*, insequentem ⁷³ *ἐμπροσθότονον*, ultimum *τέτανον* appellant: quamvis minus subtiliter quidam indiscretis his nominibus utuntur. Ea saepe intra quartum diem tollunt; si hunc evaserunt, sine periculo sunt. Eadem omnia ratione curantur; idque convenit. Sed Asclepiades ⁷⁴ utique mittendum sanguinem credidit: quod quidam utique ⁷⁵ vitandum esse dixerunt, eo quod maxime tum corpus calore egeret; isque esset in sanguine. Verum hoc quidem ⁷⁶ falsum est. Neque enim natura sanguinis est, ut utique ⁷⁷ caleat; sed ex iis, quae in homine sunt, hic ⁷⁸ celerrime vel calefit, vel refrigescit. Mitti vero nec ne debeat, ex iis intelligi potest, quae de sanguinis missione praecepta sunt. Utique autem recte datur castoreum, & cum hoc piper, vel lafer: deinde opus est fomento humido & calido: itaque plerique aqua calida multa cervices subinde perfundunt. Id in praesentia levat ⁷⁹; sed opportuniore nervos frigori reddit: quod utique vitandum est. Vtilius igitur est, cerato liquido primum cervicem perungere; deinde admoveve vesicas bubulas vel utriculos oleo calido repletos, vel ex farina calidum cataplasma, vel piper rotundum ⁸⁰ cum ficu contusum. Vtilissimum tamen est, humido sale fovere: quod quomodo

73. Priorem . . . insequentem]. Cap. 13. huius libri: Prior acutus est, insequens esse longus potest. In Cod. Medic. I. & in Edit. Lindenii est, Primum . . . sequentem.

74. Sed Asclepiades] Lindenius omittit Sed quae particula etiam in Cod. Medic. VI. omittitur, sed librarii errore: est enim in III. ex quo ille, ut saepe dixi, descriptus est.

75. Quid quidam utique]. In Cod. Medic. I. deest quod; in ceteris, & in vetustis Editionibus habetur quod, sed non utique. Lindenius edidit: id quidam utique. Adverbium utique, hac ratione repetitum, sententiae vim addit; ut in verbis illis lib. 3. cap. 23. si nulla nervorum distensio accessit, utique sanguis mitti debet; si accessit, non utique mittendus est.

76. In sanguine. Verum hoc quidem &c.] Si-

milem formam habet in lib. 7. cap. 2. Verum hoc quidem promptum est. Lindenius legit, ut est in Cod. Medic. I. in sanguine venarum. Hoc quidem; quod fortasse ex mendo ortum est. Omnino mihi non probatur; & vetustas Editiones sequor, cum quibus reliqui Medicei Codices omnesque Vaticani consentiunt.

77. Ut utique] In Cod. Medic. I. non est ut.

78. Hic] Al. is.

79. Levat] Variat Lindenii Editio, in qua est, allevat; sed non variant Codices MSS.

80. Rotundum] Hanc vocem omittit Lindenius; quam ab interprete aliquo non esse quis praestet? Invenitur tamen in MSS. nostris omnibus, & Celsus alibi hac adiectione usus est: cum aliquin & longi piperis mentionem faciat.

do fieret ⁸¹, jam ostendi. Vbi eorum aliquid factum est, admove-
re ad ignem, vel si aestas est, in sole aegrum oportet; maximeque oleo
vetere; si id non est, Syriaco; si ne id quidem est, adipe quam vetu-
stissima cervicem, & scapulas, & spinam perfricare. Frictio cum omni-
bus in homine vertebrae utilis sit, tum iis praecipue, quae in collo sunt.
Ergo die nocteque, interpositis tamen quibusdam temporibus, hoc re-
medio utendum est; dum intermittitur ⁸², imponendum malagma ali-
quod ex calefacientibus. Cavendum vero praecipue ⁸³ frigus; ideoque
in eo conclavi, quo cubabit aeger, ignis continuus esse debet, maxi-
meque tempore antelucano, quo praecipue frigus intenditur. Neque
inutile erit, caput attonsum habere, idque irino vel cyprino calido ma-
defacere, & superimposito pileo velare; nonnumquam etiam in calidum
oleum totum descendere, vel in aquam calidam, in qua foenum Grae-
cum decoctum sit, & adjecta olei pars tertia. Alvus quoque ducta sae-
pe superiores partes resolvit. Si vero etiam vehementius dolor crevit,
admovendae cervicibus cucurbitulae sunt, sic, ut cutis incidatur: ea-
dem aut ferramentis, aut sinapi adurenda. Vbi levatus est dolor, mo-
verique cervix coepit, scire licet, cedere remediis morbum. Sed diu
vitandus cibus, quisquis mandendus est. Sorbitionibus utendum, item-
que ovis forbilibus, aut mollibus; jus ⁸⁴ aliquod assumendum. Id ⁸⁵ si
bene processerit, jamque ex toto recte se habere cervices videbuntur,
incipiendum erit a pulcra, vel intrita bene madida. Celerius tamen
etiam panis mandendus, quam vinum gustandum: siquidem hujus usus
praecipue periculosus; ideoque in longius tempus differendus est.

IV. I. Vt hoc autem ⁸⁶ morbi genus circa totam cervicem; sic alte-
rum,

81. *Fieret*] Lindenius leg. *feri debeat*; & in-
fra, *omnibus vertebrae hominum*, pro *omnibus in*
homine vertebrae: nullo tamen nostrorum Codicum
suffragante.

82. *Dum intermittitur*] Alii interjiciunt *id*,
quod pronomen non est in Edit. Lindenii, ne-
que in Cod. Medic. I.

83. *Praecipue*] Lindenius leg. *¶ praecipue*;
deinde, *curatur*, pro *cubabit*, & *debet*, pro *de-*
bebit. In primo loco atque in ultimo Codicem
nullum variantem inveni: in secundo variant
Mediceus I. & Vaticanus VI. & favent Linde-
nio. Mihi tamen magis placet *cubabit*, quod
alii Codices habent. Ita lib. 5. cap. 26. *Locus*
in quo cubabit, tepidus esse debet.

84. *Aut mollibus; jus &c.*] Ita hunc locum
restitui ex Cod. Medic. vetustiori, & Victorii
conjectura lib. 29. Variar. lect. cap. 3. Reliqui

vero sex Codices Medicei habent; *aut apalis*
mollibus, jus &c. Vulgata lectio, *aut a pullis*
mollibus jus; non plus fidei habere debet, quam
quod Palavicinus tribuere potest, qui in Medi-
ceo I. supra vocem *mollibus* posuit *a pullis*, cum
in suo illo vetusto Codice, quo ad hunc emen-
dandum usus est, *apalis*, ut videtur, invenisset,
neque intellexisset, Graecam vocem esse, addi-
tam ab aliquo ad explanationem Latinae, *mollibus*.
Inde in Vaticanum VI. &, deleta voce *apalis*,
in Medic. IV. & in vulgus quoque manavit, *a*
pullis. Lindenius leg. *aut a pullis mollibus jus &c.*

85. *Id*] Ante Aldinam Edit. legebatur, *At*,
ut est in Cod. Medic. I. Alii Codices habent,
Id, ut multi ediderunt, allatam Editionem se-
cuti.

86. *Vt hoc autem*] Lindenius omittit *hoc*: in
quo eum Almeloovenius non sequitur.

rum, aequè pestiferum acutumque, in faucibus esse consuevit. Nostri anginam vocant: apud Graecos nomen, prout species est. Interdum enim neque rubor, neque tumor ullus apparet; sed corpus aridum est, vix spiritus trahitur, membra solvuntur: id συνάγχην vocant. Interdum lingua faucesque cum rubore intumescunt, vox nihil significat, oculi vertuntur, facies pallet, singultusque est: id κυνάγχη⁸⁷ vocatur. Illa communia sunt; aeger non cibum devorare, non potionem potest; spiritus ejus intercluditur⁸⁸. Levius est, ubi tumor tantummodo & rubor est, cetera non sequuntur: id παρὰ συνάγχην appellant. Quidquid est, si vires patiuntur, sanguis mittendus est, si non abundat⁸⁹, secundum est, ducere alvum. Cucurbitula quoque recte sub mento, & circa fauces admovetur; ut id, quod strangulat, evocet. Opus est deinde fomentis humidis: nam sicca spiritum elidunt. Ergo admovere spongias oportet; quae melius in calidum oleum, quam in calidam aquam subinde demittuntur: efficacissimusque est hic quoque, salis

87. Id κυνάγχη] Editio I. & duae vetustissimae 1493. 1497. & Juntina, uti synanche; Aldina, id συνάγχη. Caesarius, vim magis veteris lectionis uti, quam Codicum fidem spectans, supposuit ὤς, atque edidit ὤς συνάγχη. Hunc alii postea secuti sunt; sed omnes, praeter Lindenium, praemisferunt pronomen id. In Cod. Medic. I. habetur, uti ΚΥΝΑΝΧΗΝ; sed uti corruptum videtur ex id, quod est in aliis Codicibus. In IV. est *sinanchin*; in reliquis, ΚΥΝΑΝΝΗΝ per *κ*, non per *σ*. Legendum igitur puto, id κυνάγχη. Nam veteres Medici, ut notum est, inter κυνάγχην & συνάγχην, discrimen, licet non omnes idem, statuerunt. Speciem hanc Valentem quoque quemdam physicum ita appellasse scribit Caelius Aurelianus lib. 3. Acut. cap. 1.

88. Intercluditur] Ante Lindenium legebatur, ut est in MSS. Mediceis, *includitur*; sed perperam.

89. Si non abundat] Pro abundat in Codd. Mediceis, praeterquam in I. est, *habundant*. Locus autem, unde horum verborum explicatio peti possit, non alius est apud Celsum, praeter illum de sanguinis missione lib. 2. cap. 10. *Interest etiam inter valens corpus, & obesum; inter tenue, & infirmum: tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat. Facilius itaque illi detractionem ejusmodi sustinent; celeriusque ea, si nimium est pinguis, aliquis affligitur. Ideoque vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aesti-*

matur. Deinde: Neque solum haec consideranda sunt, sed etiam morbi genus quod sit: utrum superans, an deficiens materia laeserit; corruptum corpus sit, an integrum. Nam si materia vel deest, vel integra est, istud alienum est: at si vel copia sui male habet, vel corrupta est, nullo modo melius succurritur. Igitur haec verba, si non abundat, duplicem ex allato loco explicationem habere possunt. Nam ex sanguinis abundantia vel corporis vis, vel materiae laedentis copia aestimanda est: itaque vel illud significant, si corpus infirmum est; vel id, si materia non superest. In priori sensu forma loquendi obscura est planeque insolens: neque hoc incisum necessarium est. Celsus enim ita loqui solet: lib. 3. cap. 7. si vires sinant, sanguinem mittere optimum est &c. si id parum tutum est &c. cap. 18. si vires aegri patiuntur, sanguis quoque mitti debet; lib. 4. cap. 7. oportet, si satis validae vires sunt, sanguinem mittere: sin minores, cucurbitulas &c. cap. 20. si satis virium est, sanguis missus adjuvat: si parum est, cucurbitulae &c. lib. 5. cap. 26. sect. 33. oportet, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde &c. lib. 6. cap. 6. sanguis mittendus est; utique si in fronte venae tument, si firmo corpore materia superest; lib. 8. cap. 9. si vires patiuntur, ab eo brachio, quod super eam costam est, sanguis mittendus est: si non patiuntur, alius tamen sine ullo acri ducenda est. Altera autem explicatio ponit quod esse non potest, ut materia non superfit: cum in lib. 2. cap. 10. affirmetur, su-

salis calidus succus ⁹⁰. Tum commodum est, hyssopum, vel nepetam, vel thymum, vel absinthium, vel etiam furfures, aut ficus aridas, cum mulsa aqua ⁹¹ decoquere, eaque gargarizare: post haec palatum ungere vel felle taurino, vel eo medicamento, quod ex moris est. Polline etiam piperis id recte respergitur ⁹². Si per haec parum proficitur, ultimum est, incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis supra collum, & in palato circa uvam ⁹³, vel eas venas, quae sub lingua sunt; ut per ea vulnera morbus erumpat. Quibus si non fuerit aeger adjutus, scire licet, malo ⁹⁴ victum esse. Si vero his morbus levatus est, jamque fauces & cibum & spiritum ⁹⁵ capiunt, facilis ad bonam valetudinem recursus est. Atque interdum natura quoque adjuvat, si ex angustiore sede vitium transit in latiore: itaque rubore & tumore in praecordiis orto, scire licet fauces liberari. Quidquid autem eas levarit, incipiendum est ab humidis, maximeque aqua mulsa decocta ⁹⁶: deinde assumendi mol-

perantem materiam utique laedere in angina, eoque nomine hunc morbum sanguinis detractio- nem semper requirere. Obstant praeterea huic explicationi verba praecedentia, *si vires patiuntur*; quod Celsus non dixisset, si sanguinem, tametsi vires paterentur, tamen nisi abundaret, mitti noluisse. Neutra igitur explicatio admit- tenda est. Lindenius, mutatis verbis & senten- tia, leg. *etsi non abundat*; sed ex his angustis se expedire nequit, utraque ex allatis explicationi- bus utatur. Nam si explicat hoc modo: *etsi materia non superest*; eadem difficultas est atque in veteri lectione: si illo modo: *etsi corpus in- firmum est*; haec aperte pugnant cum praecedentibus, *si vires patiuntur*. Quaecumque alia hujus loci interpretatio afferatur, a ratione, quam Celsus constantissime secutus est, aliena invenietur. Sed fortasse, *si non abundat*, adnotatio quaedam est olim margini adscripta. Totus certe hic locus melius legitur, tribus iis verbis sub- latis.

^{90. Salis calidus succus}] *Salsus* & *calidus suc- cus*, dixit de eodem loquens lib. 2. cap. 17. Alii leg. *salis calidi succus*, ut omnes fere habent MSS. Codices: ego reposui *calidus* ex Medic. I. Lindenius totum locum ita mutat: *Efficacissimum- que est hic quoque, salem calidis cum saccellis su- perponere*. Qua in lectione duo minus probanda videntur; alterum, quod Celsus tribuitur vox *saccellus*, qua alibi non utitur; alterum, quod hic *succus sal* significari videtur, cum supra *secca* fomenta dammentur.

^{91. Cum mulsa aqua}] Ita in Editione Lin- denii, sed omittitur *aqua*. Aliae Edd. ut om- nes MSS. Codices, habent, *aut mulsam aquam*.

^{92. Id recte respergitur}] Lindenius omittit *id*.

^{93. In palato circa uvam}] Pro *circa*, in ve- tustis Editionibus, itemque in Codicibus Medi- ceis est, *citra*. Sed cum uva in extrema palati ora posita sit, quacumque parte in palato plagae fiant, necessario consequitur, fieri *citra uvam*. Videtur igitur *citra* mendum esse, & rectius in Edit. Lindenii, ut in margine Constantinianae, legi, *circa*; quemadmodum paulo antea dixit; *cucurbitula quoque recte sub mento, & circa fauces admoveatur*. Codex quoque Medic. VI. habet *circa uvam*: qui, si ad lectionem Lindenii com- probandam non sufficit, quia in III. unde ille descriptus est, habetur, *citra*; sufficit tamen ad ostendendum, in his particulis, *circa* & *citra*, a librariis facile variari. Variatur porro & lib. 8. cap. 10. sect. 1.

^{94. Malo}] Linden. *a malo*. Sed sine prae- positione legitur etiam in MSS. Mediceis.

^{95. Et spiritum}] Haec verba referuntur ad superiora, *spiritus ejus intercluditur*; & ita in om- nibus MSS. habentur. Lindenius leg. & *potum*.

^{96. Aqua mulsa decocta}] Lindenius expellit vocem *decocta*; sed ego eam retineo, quod in Codicibus Mediceis invenerim. A tertio & sexto abest vox *aqua*. Porro mulsa aqua & cruda, & decocta veteres Medicos usos, manifestum est ex Dioscoride lib. 5. cap. 17.

molles & non acres cibi sunt, donec fauces ad pristinum habitum revertantur. Vulgo audio, si quis pullum hirundinis ⁹⁷ ederit, angina toto anno non periclitari; servatumque eum ex sale, cum is morbus urget, comburi, carbonemque ejus contritum in aquam mulsam, quae potui datur, infriari ⁹⁸, & prodesse. Id cum idoneos auctores ex populo habeat, neque habere quidquam periculi possit, quamvis in monumentis medicorum non legerim, tamen inferendum huic operi meo credidi.

2. Est etiam circa fauces malum, quod apud Graecos aliud aliudque ⁹⁹ nomen habet, prout se intendit. Omne in difficultate spirandi consistit: sed haec dum modica est, neque ex toto strangulat, *δύσπνοια* appellatur: cum vehementior est, ut spirare aeger sine sono & anhelatione non possit, *ἀσθμα*. cum accessit id quoque, ne nisi recta cervice spiritus trahatur, *ὀρθόπνοια*. Ex quibus id, quod primum est, potest diutius trahi ¹; duo insequentia acuta esse consuerunt. His communia sunt: quod propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum edit ², dolor in pectore praecordiisque est, interdum etiam in scapulis, isque modo decedit, modo revertitur; ad haec tussicula accedit. Auxilium est ³, nisi aliquid prohibet, in sanguinis detractio. Neque id satis est, sed lacte quoque ⁴ venter solvendus est. Liquanda alvus; interdum etiam ducenda; quibus extenuatum corpus incipit spiritum trahere commodius. Caput autem in lecto sublime habendum est:

97. *Pullum hirundinis*] In Editione Lindenii, & in Cod. Medic. I. *pullum hirundinum*; quod fortasse corruptum est. ex *hirundinum*.

98. *Infriari*] Olim vulgo legebatur, *infriari*. Sed cum Lindenio legendum, *infriari*, ut & Codex Medicus I. habet.

99. *Aliud aliudque*] Sic lib. 3. cap. 21. *aliter aliterque*; lib. 5. cap. 26. sect. 31. *aliis aliisque*. Hic tamen variatur. Nam excepta Lindeniana & Codicibus Medic. I. & Vatic. VI. alii Codd. & Edd. habent, *aliud atque aliud*.

1. *Potest diutius trahi*] Lindenius leg. *potest diu aliquem trahere*. Veterem tamen lectionem Codices MSS. confirmant; nisi quod in Medic. I. est *diu*, pro *diutius*. Ac *trahi* eadem forma usurpatur in lib. 7. cap. 26. sect. 2. *si tantum mali subest, ut neque medicamentis vinci possit, neque etiam trahi posse videatur, quominus interposito aliquo spatio interimat*. Activa positione & significatione verbum *traho* adhibetur cap. 16. hujus libri. Saepius tamen neutrorum more constituitur; ac tum rei, tum personae accommodatur; lib. 2. cap. 6. & cap. 8.

2. *Sibilum edit*] Ita ex Morgagni conjectura: cui non parum favent Codices Medicei I. & II. licet in iis quoque corrupta haec verba sint. Pro *edit*, primus habet *exit*; secundus, *edidit*; alii, ut communiter legebatur, *elidit*.

3. *Auxilium est*] Lindenius leg. *Auxilium vero est*.

4. *Sed lacte quoque &c.*] Veteres Edd. & MSS. Codices nihil variant; praeterquam quod in Medic. I. *quoque* iteratur hoc modo: *sed lacte quoque venter quoque &c.* In Edit. Stephani est, *resolvendus* pro *solvendus*. Sed tria verba, *venter solvendus est*, mihi videntur margini adscripta fuisse ad interpretationem duorum proximorum, *liquanda alvus*. Nam alvum liquare, idem est atque ventrem solvere, purgare. Porro dicitur, lacte alvum seu ventrem liquare, purgare. Cap. 12. hujus libri, *ventrem ipsum liquare dato lacte, & vino salso frigido*; & cap. 20. sect. 2. *alvus quoque vel ducenda, vel lacte purganda est*; & cap. 24. *vel alvi ductione uti, vel lacte purgari*. Itaque hunc locum sic legendum opinor: *sed lacte quoque liquanda alvus; interdum etiam ducenda*. Lindenius

est: thorax fomentis, cataplasmatisque calidis, aut siccis, aut etiam humidis adjuvandus est; & postea vel malagma superimponendum, vel certe ceratum s. ex cyprino, vel irino unguento. Sumenda deinde jejuno potui mulsa aqua, cum qua vel hyssopus cocta⁶, vel contrita capparis radix sit. Delingitur⁷ etiam utiliter, aut nitrum, aut nasturtium album frictum⁸, deinde contritum & cum melle mistum: simulque coquantur mel, galbanum, resina terebinthina, & ubi⁹ coierunt, ex his, quod fabae magnitudinem habet, quotidie sub lingua liquatur: aut sulphuris ignem non experti p. x. =. ¹⁰ abrotoni p. x. in vini cyatho teruntur, idque tepefactum forbetur. Est etiam non vana opinio, vulpinum jecur, ubi siccum & aridum factum est, contundi oportere, po-

nus leg. sed lac caprinum calidum jejuno dandum; & si non febrit, venter solvendus est. Liguanda alvus &c. Qui vitium auxisse potius mihi videtur, quam fustulisse.

5. *Vel certe ceratum*] Lindenius tollit certe. Recte fortasse; invenitur tamen in MSS. Mediceis.

6. *Potui mulsa aqua, cum qua vel hyssopus cocta*] Lindenius leg. in potum mulsa vel aqua &c.

In MSS. est, *potui mulsa aqua*, ut alii legunt; quae constructio improbanda non est, cum etiam lib. 6. cap. 6. habeatur: ut nihil falsum, nihil acre, nihil ex iis, quae extenuant, sumatur, nihil potui praeter aquam. Notanda potius vox *hyssopus* foemineo genere; neque enim alia exempla apud hunc Auctorem occurrunt. Usurpatur passim neutro genere. Tres voces, *sumenda deinde jejuno*, quae haec antecedunt, desunt in MSS. Mediceis omnibus, excepto primo. Rursus in hoc desunt proximae duae, *cum qua*; in reliquis est, *cum aqua*, pro *cum qua*.

7. *Delingitur*] In Editione Lindenii & in Codice Medic. I. & in Vatic. VI. *deligitur*. Ego unius litterulae additione, mihi videor Celsi verba restituisse. Frequenter autem verbum *delingo* apud eum occurrit, ut adnotavi ad lib. 3. cap. 21. Ignoscent autem mihi, ut spero, vel severiores Critici, quod in re clara parvam mutationem in textum induxerim ex conjectura. Alii leg. *Datur*.

8. *Aut nasturtium album frictum*] Ita in Codice Medic. I. & in Edd. ann. 1478. 1493. 1597. Juntina, & Ruellii. Egnatius leg. *aut nasturcium, frictum allium*; alii, Caesario duce, *aut nasturtium allium frictum*; Constantinus aut addendum putat & legendum, *aut allium frictum*. Lindenius reponit, *alliumve frictum*. Et quidem allium crudum

aut coctum suspiriosis tritum dari Plinius scribit lib. 20. cap. 6. Sed varietatis causa in MSS. Codicibus videtur fuisse, quod aliquis non intellexerit, quid valeret hoc loco vox *album*: itaque ex ea *allium* fecit, & transtulit post vocem proximam, ut cum *deinde* cohaereret, aliamque sententiam inchoaret. Id mihi videntur indicare Codices Medic. II. III. VI. VII. in quibus hic locus ita legitur: *aut nasturcium frictum. Allium deinde &c.* In IV. & V. duae voces, *Allium deinde*, cum aliquot ex sequentibus desunt. Porro nasturtii duae species sunt, album & nigrum, ut colligitur ex his Plinii verbis lib. cit. cap. 12. Duo ejus genera: *Album purgat, detrahit bilem potum in aqua X. pondere. Cum lomento strumis illitum, opertumque brassica, praeclare medetur. Alterum est nigrum &c.* Vbi Hermolaus Barbarus *Album* legendum putat, pro *Album*. Quod si quis miratur, hic nasturtii albi mentionem fieri a Celso, qui antea nasturtium saepe nominans, nihil de duplici illius genere significaverit, non magis mirari debet, quam cum idem in *beta alba* factum videt lib. 3. cap. 24.

9. *Et ubi*] Lindenius, *ubi autem*.

10. *P. x. =.*] id est, pondo denarii sextans. Vide quae adnotantur ad lib. 5. cap. 17. sect. 1. & cap. 18. sect. 10. Sic autem habetur in Cod. Medic. I. In Codicibus reliquis sex, *p. x. quadrans*. Vulgo legitur *p. x. & quadrans*. Sed is sulphuris modus, pro illorum temporum consuetudine, nimius est. Quis igitur ferat, *pondo & quadrans*, ut quidam cum Egnatio legunt? id est, libra cum quadrante. Ceterum Scribonius Largus Composit. 78. sulphuri & abrotono nitrum adjicit, ac non ex vino, sed ex aceto dat suspiriosis.

polentamque ¹¹ ex eo potioni aspergi: vel ejusdem pulmonem quam recentissimum assum, sed sine ferro coctum, edendum esse. Praeter haec, sorbitionibus & lenibus cibis utendum est; interdum vino tenui austero; nonnumquam vomitu. Profunt etiam, quaecumque urinam movent ¹²: sed nihil magis, quam ambulatio lenta pene usque ad lassitudinem; frictio multa, praecipue inferiorum partium, vel in sole, vel ad ignem, & per se ipsum, & per alios, usque ad sudorem.

3. In interiore vero faucium parte interdum exulceratio esse consuevit. In hac plerique extrinsecus cataplasmatibus calidis, fomentisque humidis utuntur: volunt etiam vaporem calidum ore recipi: per quae ¹³ molliores alii partes eas fieri dicunt, opportunioreque vitio jam haerenti. Sed, si bene vitari frigus potest ¹⁴, tuta illa praesidia; si metus ejus est, supervacua sunt. Vtique autem perfricare fauces periculosum est: exulcerat enim. Neque utilia sunt, quae urinae movendae sunt ¹⁵; quia possunt, dum transeunt, ibi quoque pituitam extenuare, quam suppressi melius est. Asclepiades multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus, acetum ait quam acerrimum esse sorbendum: hoc enim sine ulla noxa comprimere ulcera. Sed id suppressere sanguinem potest ¹⁶, ulcera ipsa sanare non potest. Melius huic rei lycium est; quod idem quoque aequè probat: vel porri, vel marubii succus, vel nux Graecae cum tragacantho contritae & cum passo mistae ¹⁷, vel lini semen contritum & cum dulci vino mistum. Exercitatio quoque ambulandi currendique necessaria est: frictio a pectore vehemens toti inferiori parti adhibenda. Cibi vero esse debent, neque nimium acres, neque asperi; mel, lenticula, tragum, lac, ptisana, pinguis caro ¹⁸, praecipueque porrum, & quidquid cum hoc mistum est. Potionis quam minimum esse convenit. Aqua dari potest, vel pura,

11. *Polentamque*] *Polentamque*, aut *pulentamque* habent Codices Medicei. Lindenius reponit *pollinemque*, ut est in margine Edit. Constantini. Sed nihil mutandum.

12. *Quaecumque urinam movent*] Ita edidit Lindenius; & ita quidem Celsus loqui solet. Veteres tamen Editiones cum Codicibus MSS. habent, non *movent*, sed *augent*. Constantinus *agunt* legendum putat; alii, ut ipse scribit, leg. *urgent*.

13. *Per quae*] Lindenius, *per quem*.

14. *Vitari frigus potest*] Sic hunc locum restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Antea legebatur: *sic vitari morbus potest*; sed minus recte. Non enim agitur, quemadmodum aliquis ab hoc morbo cavere, sed quomodo ab illo jam haerente se liberare possit.

15. *Quae urinae movendae sunt*] Vulgo additur *apta*; ex glossmate, ut ego opinor. Itaque eam vocem sustuli ex fide Codicis Medicei modo allati. Ita Celsus locutus est cap. 9. hujus libri, *omniaque in cibis & potionibus, quae urinae movendae sunt*; & alibi quoque.

16. *Suppressere sanguinem potest*] In Cod. Mediceo I. non est verbum *potest*; neque deinde adverbium *aeque*.

17. *Et cum passo mistae*] Hoc totum deest in allato Codice.

18. *Pinguis caro*] Quidam cum Egnatio legunt, ut est in multis MSS. *pinguis quoque caro*. In Codicibus Medic. I. & Vatic. VI non est *quoque*; in Mediceis III. & VI. legitur, *pinguisque caro*.

ra, vel in qua malum cotoneum, palmulaeve decoctae sunt. Gargarizationes quoque lenes; si hae parum proficiunt, reprimentes utiles sunt. Hoc genus neque acutum est, & potest esse non longum: curationem tamen maturam, ne vehementer & diu laedat, desiderat.

4. Tussis vero fere propter faucium exulcerationem molesta¹⁹ est; quae multis modis contrahitur²⁰. Itaque, illis restitutis, ipsa finitur. Solet tamen interdum per se quoque male habere; & vix, cum vetus facta est, eliditur. Ac modo arida est, modo pituitam citat²¹. Oportet²² hyssopum altero quoque die bibere; spiritu retento curre, sed minime in pulvere; ac lectione uti vehementi, quae primo impeditur a tussi, post eam vincit: tum ambulare: deinde per manus quoque exerceri, & pectus diu perfricare: post haec quam pinguiissimae ficus uncias tres, super prunam incoctas, esse. Praeter haec, si humida est, prosunt frictiones validae, cum quibusdam calefacientibus, sic, ut caput quoque simul²³ vehementer perfricetur: item cucurbitulae pectori admotae; sinapi ex parte exteriori faucibus impositum, donec leviter exulceret; potio ex mentha, nucibusque Graecis & amylo; primoque assumptus panis aridus, deinde aliquis cibus lenis. At si sicca tussis est, cum ea²⁴ vehementissime urget, adjuvat vini austeri cyathus assumptus, dum ne amplius id, interposito tempore aliquo, quam ter aut quater fiat: item laseris quam optimi paulum devorare opus est; porri vel marrubii succum assumere; scillam delingere; acetum ex ea, vel certe acre²⁵ forbere, aut cum spica allii contriti duos vini cyathos. Vtilis etiam in omni tussi est peregrinatio, navi-

19. *Molesta*] Haec vox deest in Cod. Medic. I.

20. *Quae multis modis contrahitur*] Haec verba Celsi esse non videntur. Neque enim cohaeret oratio, & sententia quamvis vera sit, tamen huc non facit; cum Celsus de ea tussi loquatur, quae fit propter faucium exulcerationem; ideoque membrum proximum, *itaque*, cum antecedentibus verbis, *molesta est*, conjungendum est, ne sententia abruptatur. Deinde quinam sunt multi isti modi, quibus tussis contrahitur? cur non explicantur, si quidem ad rem pertinebat id commemorare?

21. *Pituitam citat*] Movet; quemadmodum Causaubonus explicat ex his verbis cap. 6. hujus libri: *pejus id genus esse tussis quod nihil, quam quod pituitam moveret*: recteque monet, Celsum eodem modo dicere *pus citet* lib. 5. cap. 26. sect. 27. Lindenius leg. *pituitam facit vel citat*; ex glos-

femate procul dubio, si ita in Codice aliquo invenit. Codices nostri ab antiquis Edd. non variant.

22. *Oportet*] In Edit. Lindenii: *Oportet autem*.

23. *Caput quoque simul*] Ante Lindenium legabatur: *caput quoque siccum*; ut est in Mss. Mediceis. Sed vox *siccum* fortasse orta est ex duabus praecedentibus, *sic ut*, perperam repetitis. Nisi eam retinere volumus, atque ita locum explicare: caput, non calefacientibus inunctum, sed siccum vehementer perfricetur.

24. *Ea*] Abest haec vox a Cod. Medic. I. a ceteris non abest.

25. *Acre*] Contra vox haec abest a Codicibus Mediceis ceteris; non abest a primo. Est autem ita necessaria, ut duae praecedentes, *vel certe*, sine hac stare non possint. Sensus est: vel acetum ex scilla, quod acerrimum est, forbendum esse; vel aliud quod acre sit.

navigatio longa, loca maritima, natationes: cibus interdum mollis, ut malva, ut urtica; interdum acer, ut lac cum allio coctum: forbitiones, quibus laser sit adjectum, aut in quibus porrum incoctum tabuerit: ovum forbile ²⁶, sulphure adjecto: potui primum aqua calida, deinde invicem aliis diebus haec, aliis vinum.

5. Magis terreri potest aliquis, cum sanguinem exspuit: sed id modo minus, modo plus periculi habet. Exit modo ²⁷ ex gingivis, modo ex ore: & quidem ex hoc interdum etiam copiose, sed sine tussi, sine ulcere, sine gingivarum ullo vitio; ita ut nihil exscreetur: verum ut ex naribus aliquando, sic ex ore ²⁸ prorumpit. Atque interdum sanguis profluit, interdum simile aquae quiddam, in qua caro recens lota est. Nonnumquam autem is a summis faucibus fertur, modo exulcerata ea parte, modo non exulcerata; sed aut ore venae alicujus adaperito, aut tuberculis quibusdam natis, exque his ²⁹ sanguine erumpente. Quod ubi incidit, neque laedit potio aut cibus, neque quidquam, ut ex ulcere, exscreatur. Aliquando vero, gutture & arteriis exulceratis, frequens tussis sanguinem quoque extundit: interdum etiam fieri solet, ut aut ex pulmone, aut ex pectore, aut ex latere, aut ex jocinore feratur: saepe foeminae, quibus sanguis per menstrua non respondet, hunc exspuunt. Auctoresque medici sunt ³⁰, vel exesa ³¹ parte aliqua sanguinem exire, vel rupta, vel ore alicujus venae patefacto. Primam *διὰ ῥωσιν*, secundam *ῥιζιν* ³², tertiam *ἀνατόμων* appellant.

26. Ovum forbile [2c.] Lindenius leg. Ovum quoque forbile, sulphure adjecto, sorbeat. In potum vero primum aqua calida, deinde invicem aliis diebus haec, aliis vero vinum. Vetus lectio comprobatur testimonio tum Mediceorum, tum Vaticanorum Codicum. Si lectio Lindenii Codicem aliquem auctorem habet, facile quisque intelligit, haud magni faciendum esse Codicem illum.

27. Periculi habet. Exit modo] Post Exit vulgo additur, enim; quod non est in Mss. Mediceis, nisi in primo a Palavicino, & inde in quarto. Sed in primo haec verba recte habent; non item in aliis, in quibus est, periculi habuit exitu. Et modo.

28. Ut ex naribus aliquando, sic ex ore] Alii leg. ut ex naribus, sic aliquando ex ore. Ego secutus sum Codicem Mediceum primum.

29. Exque his] Ita emendavi, cum in Cod. Medic. I. invenerim, ex quibus his. Alii leg. ex his. Lindenius, ex hisque, ut est in margine Edit. Constantinianae.

30. Auctoresque medici sunt] Alii leg. Aucto-

resque medici fuerunt; Lindenius, ferunt; ut malebat Constantinus, qui etiam veteresque, pro auctoresque, legendum putabat. Codices Medicei ceteri habent, hi sunt; Codex primus & Editio prima, sunt, & quidem recte. Ita lib. 3. cap. 21. Auctoresque multi sunt, inflatis vesicis pulsandos tumores esse; i. e. proponunt.

31. Exesa] In MSS. Mediceis, & in Edd. Caesariana, Juntina, & tribus vetustissimis 1478. 1493. 1497. legitur, ex ea. Sed recte alii ex Al-dina leg. exesa.

32. Ριζιν] Sic reposui ex MSS. Mediceis; quorum quinque habent, PHZIN, primus & quartus, PHZINCXOCMON; sed quartus ab alia manu. Vocem autem CXOCMON adscitam ex margine existimo, ubi aliquis eam adscripserat, & fortasse non contra ριζιν, sed contra proximam vocem ἀνατόμων. In Editionibus priscis est, rhesinochasum. Alii cum Egnatio & Caesario leg. ῥησινοχασμόν unde haec vox in Stephani & Scapulae Lexica recepta est. Sed certiore auctoritate indiget.

lant. Ultima minime nocet; prima gravissime. Ac saepe quidem evenit, uti sanguinem pus sequatur. Interdum autem, qui sanguinem ipsum suppressit, satis ad valetudinem profuit. Sed si secuta ulcera sunt, si pus, si tussis est, prout sedes ipsa est, ita varia & periculosa genera morborum sunt ³³. Si vero sanguis tantum fluit, expeditius & remedium & finis est. Neque ignorari oportet, eis, quibus fluere sanguis solet, aut quibus spina dolet, coxaeve, aut post cursum vehementem vel ambulationem, dum febris absit, non esse inutile sanguinis medio-cre profluvium: idque per urinam redditum ipsam quoque lassitudinem solvere: ac ne in eo quidem terribile esse, qui ex superiore loco decidit; si tamen in ejus urina nihil novavit ³⁴: neque vomitum hujus afferre periculum, etiam cum repetit, si ante confirmare & implere corpus licuit: & ex toto nullum nocere, qui in corpore robusto, neque nimius est, neque tussim aut calorem movet. Haec pertinent ad universum: nunc ad ea loca, quae proposui, veniam. Si ex gingivis exit, portulacam manducasse satis est. Si ex ore, continuasse eo merum vinum: si id parum proficit, acetum. Si inter haec quoque graviter erumpit, quia consumere hominem potest, commodissimum est, impetum ejus, admota occipitio cucurbitula, sic, ut cutis quoque incidatur, avertere. Si id mulieri, cui menstrua non feruntur, evenit, eandem cucurbitulam, incisus inguinibus ejus, admove. At si ex faucibus, interioribusve partibus processit, & metus major est, & cura major adhibenda. Sanguis mittendus est; & si nihilominus ex ore processit, iterum tertioque, & quotidie paulum aliquid: protinus autem debet forbere vel acetum, vel cum thure ³⁵ plantaginis aut porri succum; imponendaque extrinsecus supra id, quod dolet, lana succida ex aceto est, & id spongia subinde refrigerandum. Erasistratus horum crura quoque & femora brachiaque pluribus locis deligabat. Id Asclepiades, adeo non prodesse, etiam inimicum esse proposuit. Sed id saepe commode respondere experimenta testantur. Neque tamen pluribus locis deligari necesse est: sed sat est infra inguina, & super talos, summosque humeros, etiam brachia. Tum, si febris urget, danda est prohibitio, & potui aqua, in qua aliquid ex iis, quae alvum adstringunt, decoctum sit: at si abest febris, vel elota alica, vel panis ex aqua frigida, & mol-

33. Sunt] Lindenius, *fiunt*.

34. Nihil novavit] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *nihil novabit*; Pantinus & Lindenius, *nihil aliud novabit*, ut est in Edit. an. 1538.

35. Vel cum thure] Alii omnes leg. *vel etiam*

cum thure. Ego secutus sum Codicem Medicum primum & hic, & infra in his verbis, *etiam inimicum esse*, quae communiter sic leguntur: *ut etiam inimicum esset*.

& molle quoque ovum dari potest; potui, vel idem, quod supra scriptum est, vel vinum dulce, vel aqua frigida. Sed sic bibendum erit, ut sciamus, huic morbo sitim prodesse. Praeter haec necessaria sunt quies, securitas, silentium. Caput hujus quoque cubantis sublime esse debet; recteque tondetur. Facies saepe aqua frigida fovenda est. At inimica sunt vinum, balneum, venus, in cibo oleum, acria ³⁶ omnia, item calida fomenta, conclave calidum & inclusum, multa vestimenta corpori injecta, etiam frictiones. Vbi bene sanguis conquievit, tum vero ³⁷ incipiendum est a brachiis, cruribusque; a thorace abstinendum. In hoc casu per hiemem, locis maritimis; per aestatem, mediterraneis opus est.

V. Faucibus subest stomachus; in quo plura longa vitia incidere confuerunt. Nam modo ingens calor, modo inflatio hunc, modo inflammatio ³⁸, modo exulceratio afficit: interdum pituita, interdum bilis oritur ³⁹: frequentissimumque ejus malum est, quo resolvitur; neque ulla re magis aut afficitur, aut corpus afficit. Diverfa autem, ut vitia ejus, sic etiam remedia sunt. Vbi exaestuatur, aceto cum rosa extrinsecus subinde fovendus est; imponendusque pulvis cum oleo; & ea cataplasmata, quae simul & reprimunt, & emolliunt ⁴⁰. Potui, nisi quid obstat, gelida aqua praestanda. Si inflatio est, profunt admotae cucurbitulae; neque incidere cutem necesse est: profunt sicca & calida fomenta, sed non vehementissima. Interponenda abstinentia est. Vtilis in jejuno potio est absinthii, aut hyssopi, aut rutae. Exercitatio primo lenis, deinde major adhibenda est; maximeque, quae superiores partes moveat: quod genus in omnibus stomachi vitiis aptissimum est. Post exercitationem opus est unctione, frictione; balneo quoque nonnumquam, sed rarius; interdum alvi ductione; cibis deinde calidis, neque

36. *Acria*] *Aqua* habet Cod. Medic. I. pro *acria*, quod alii Codices habent. Aliqui cum Caesario leg. *acriora*.

37. *Etiam friciones. Vbi bene sanguis conquievit, tum vero*] Sic locum hunc mutata interpunctione restitui. Nam alii ita verba distinguunt: *etiam friciones ubi bene etiam sanguis conquievit. Tum vero.* Quod ad ipsa verba attinet, Codices Medicei III. & VI. habent, *ubi vero sanguis conquievit*; II. IV. V. VII. *ubi bene sanguis conquievit*; quae lectio satis proba est. Sed cum in Codice vetustiori sit, *ubi bene etiam sanguis conquievit*, si particula *etiam* perperam repetita non est ex verbis antecedentibus, fortasse legendum est, *Vbi bene jam sanguis conquievit*; quemadmo-

dum cap. 13. hujus libri: *facile id malum . . . nisi bene jam confirmatis intestinis, revertitur.* Lindenius leg. *etiam fricationes, nisi ubi bene sanguis conquievit. Tum vero.*

38. *Hunc, modo inflammatio*] Hae tres voces desunt in nonnullis MSS.

39. *Oritur*] Lindenius leg. *adoritur*. Sed *oritur* recte habent Editiones vetustae, & Codices MSS. Infra vero Codex Medic. I. *Diverfa autem, ut vitia ejus*, melius quam, ut alii Codices & omnes Editiones, *Vt diverfa autem vitia ejus*.

40. *Emolliunt*] Ita in Cod. Medic. I. ut & paulo infra. Alii utrobique, *molliunt*. Celsus modo *mollire* adhibet, modo *emollire*, ut apparet ex cap. 23. lib. 2.

que infantibus; eodemque modo calidis potionibus, primo aquae, post, ubi resedit inflatio, vini austeri. Illud quoque in omnibus stomachi vitiis praecipendum est, ut, quo modo se quisque aeger refecerit, eo ⁴¹ sanus utatur: nam redit huic imbecillitas sua, nisi iisdem defenditur bona valetudo, quibus reddita est. At si inflammatio aliqua est, quam fere tumor & dolor sequitur, prima sunt quies & abstinencia ⁴², lana sulphurata circumdata, in jejuno absinthium. Si ardor stomachum urget, aceto cum rosa subinde fovendus est: deinde cibus quidem utendum est modicis; imponenda vero extrinsecus quae simul & reprimunt & emolliunt: deinde, his detractis, utendum calidis ex farina cataplas-matis, quae reliquias digerant: interdum alvus ducenda: adhibenda exercitatio, & cibus plenior. At si exulceratio stomachum infestat ⁴³, eadem fere facienda sunt, quae in faucibus exulceratis praecepta sunt. Exercitatio, frictio inferiorum partium adhibenda; adhibendi lenes & glutinosi cibi, sed citra satietatem; omnia acria atque acida removen-da; vino, si febris non est, dulci, aut, si id inflat, certe leni uten-dum; sed neque perfrigido, neque nimis calido. Si vero pituita sto-machus impletur, necessarius modo in jejuno, modo post cibum vomitus est: utilis exercitatio, gestatio, navigatio, frictio: nihil edendum, bibendumque, nisi calidum; vitatis tantum iis, quae pituitam contra-herere consueverunt. Molestius est, si stomachus bile vitiosus est. Solent autem ii, qui sic teneantur, interpositis quibusdam diebus, hanc, & quidem, quod pessimum est, atram vomere. His recte alvus ducitur: potiones ex absinthio dantur: necessaria gestatio, navigatio est; si fieri potest ⁴⁴, ex nausea vomitus: vitanda cruditas: sumendi cibi faciles & stomacho non alieni, vinum austerum. Vulgatissimum vero pessimum-que stomachi vitium est resolutio, id est, cum cibi non tenax est, solet-que desinere ali corpus, ac sic tabe consumi. Huic generi inutilissi-mum balneum est; lectiones, exercitationesque superioris partis neces-sariae; item unctiones, frictionesque. His ⁴⁵ perfundi frigida, atque in eadem natare; canalibus ejusdem subjicere etiam stomachum ipsum, & magis etiam a scapulis id quod contra stomachum est; consistere in frigido

^{41.} *Eo*] In vetustis Edd. & in Cod. Mediceo l. est, *eo ut*; mendose. Lindenius reponit, *eo-dem*; ego, *eo*, ut in multis MSS. inveni. Nisi quis putat, ut corruptum esse ex *et* vel *etiam*; legendumque, *eo etiam sanus utatur*.

^{42.} *Et abstinencia*] Particula *et* abest a Cod. Mediceo l.

^{43.} *Si exulceratio stomachum infestat*] In Cod.

Mediceo l. legitur: *si ulcera stomachum infestant*; & fortasse rectius.

^{44.} *Navigatio est; si fieri potest*] Al. *navigatio*, & *si fieri potest*.

^{45.} *His*] Editio Caesarii an. 1528. habet, *hinc vel ab iis*; Ruellii, aliaque, *hinc*. Sed Editiones vetustissimae & omnes Codices MSS. *his*, vel *iis*.

frigidis, medicatisque fontibus, quales Cutiliarum Sumbruinarumque ⁴⁶ sunt, salutare est. Cibi quoque assumendi sunt frigidi, qui potius difficulter coquuntur, quam facile vitiantur. Ergo plerique, qui nihil aliud concoquere possunt, bubulam coquunt. Ex quo colligi potest, neque avem, neque venationem, neque piscem dari debere, nisi generis durioris. Potui quidem aptissimum est vinum frigidum, vel certe bene calidum, meracum, potissimum Rheticum, vel Allobrogicum, aliudve, quod & austerum & resina conditum est; si id non est, quam asperrimum, maximeque Signinum. Si cibus non continetur, danda aqua, & eliciendus plenior vomitus est, iterumque dandus cibus; & tum admovendae duobus infra stomachum digitis cucurbitulae, ibique duabus aut tribus horis continendae sunt. Si simul & vomitus, & dolor est, imponenda supra stomachum est lana succida, vel spongia ex aceto, vel cataplasma, quod refrigeret: perfricanda vero non diu, sed vehementer brachia & crura, & calefacienda. Si plus doloris est, infra praecordia quatuor digitis cucurbitula utendum est; & protinus ⁴⁷ dandus panis ex posca frigida: si non continuit, post vomitum leve aliquid ex iis, quae non aliena stomacho sint: si ne id quidem tenuit, singuli cyathi vini, singulis interpositis horis, donec stomachus consistat. Valens etiam medicamentum est, radiculae succus: valentius, acidi Punici mali, cum pari modo succi, qui ex dulci Punico malo est, adjecto etiam intubi succo, & menthae, sed hujus minima parte; quibus tantundem, quantum in his omnibus est, aquae frigidae quam optime miscetur. Id enim plus quam vinum ad comprimendum stomachum potest ⁴⁸. Supprimendus autem vomitus est, qui per se venit, etsi nausea est ⁴⁹. Sed si coacuit intus cibus, aut computruit,

quo-

^{46.} *Sumbruinarumque*] Quidam Caesarium fecuti leg. *Subcutiliarumque*. Lindenius restituit, *Sumbruinarumque*, ut habent cum Codicibus Medicis Editio prima & aliae pervetustae.

^{47.} *Et protinus*] Particulam & restitui ex Cod. Medic. I.

^{48.} *Id enim plus quam vinum ad comprimendum stomachum potest*] Non video, quorum haec addantur, & quomodo cum praecedentibus cohaereant. Fortasse insititia sunt.

^{49.} *Etsi nausea est*] Editiones vetustae & Codices MSS. habent: *sic si nausea est*. Num igitur, si nausea non est, supprimendus vomitus non erit? Quid absurdius dici potest? Pro *sic si*, Lindenius accedens Constantino, qui *sic etsi* legendum coniecerat, reposuit, *etsi*; ac senten-

tia videtur talis esse: vomitus, qui per se venit (*volentium vomitus* dicitur in lib. 1. cap. 8.) medicamentis supprimendus est, etiamsi cibus, qui per illa continetur, nauseam parit: sed si coacuit intus cibus, aut computruit, ejiciendus est. Attamen est in hac quoque sententia, quod non omnino probemus: &, ut libere dicam quod sentio, ne sic quidem Celsi verba restituta existimo. Ita fortasse legendus est hic locus: *Supprimendus autem vomitus est, qui per se venit* [id est sine nausea, ut fere evenit in hoc morbi genere]; *sed si nausea est, & si coacuit intus cibus aut computruit, quorum utrumlibet rictus ostendit, ejiciendus est*. Sed sine Codicum auctoritate nihil affirmare ausim.

quorum utrumlibet ructus ostendit, ejiciendus est; protinusque, cibis assumptis iisdem, quos proxime posui, stomachus restituendus. Vbi sublatus est praesens metus, ad ea redeundum est, quae supra praecepta sunt.

VI. Stomachus lateribus cingitur; atque in his quoque vehementes dolores esse consueverunt. Et initium ⁵⁰ vel ex frigore, vel ex ictu, vel ex nimio cursu, vel ex morbo est: sed interdum id malum intra dolorem est, isque modo tarde, modo celeriter solvitur; interdum ad perniciem quoque procedit, oriturque acutus morbus, qui *πλευριτικός* a Graecis nominatur. Huic dolori lateris, febris & tussis accedit: & per hanc exscreatur, si tolerabilis morbus est, pituita; si gravis, sanguis. Interdum etiam sicca tussis est, quae nihil emolitur: idque primo vitio gravius, secundo tolerabilius est. Remedium vero est magni & recentis doloris, sanguis missus. At, si levior, si vetustior casus est, vel supervacuum, vel serum id auxilium est; confugiendumque ad cucurbitulas est, ante summa cute incisa. Recte etiam sinapi ex aceto super pectus imponitur, donec ulcera pustulasque excitet; & tum medicamentum, quod humorem illic citet. Praeter haec, circumdare primum oportet latus hapsio lanae sulphuratae ⁵¹: deinde, cum paulum inflammatio se remittit, siccis & calidis fomentis uti. Ab his transitus ad malagmata est. Si vetustior dolor remanet, novissime resina imposita discutitur. Utendum cibis portionibusque calidis; vitandum frigus: inter haec tamen non alienum est extremas partes oleo & sulphure perfricare. Si levata tussis est, leni lectione uti; jamque & acres cibos, & vinum meracius assumere. Quae a medicis praecipiuntur, ut tamen ⁵² sine his rusticos nostros epota

^{50.} *Et initium*] Fortasse tollenda est particula *Et*; sed tamen ferri potest, atque invenitur in Edd. vetustis & in MSS. Mediceis. Pro *Et*, Lindenius reponit, *Eorum*.

^{51.} *Latus hapsio lanae sulphuratae*] Aliqui cum Caesario leg. *latus ipsum lana sulphurata*. Sed retinenda est vetus lectio, a Lindenio jam revocata; quam & quidam Constantini Codex & Medicei omnes confirmant. Medicei hoc quidem loco habent, *abso*: libro autem 7. cap. 26. sect. 4. recte *hapsus* cum adspiratione; ad quem locum vide animadversionem Casauboni apud Almelo-veenium.

^{52.} *Quae a medicis praecipiuntur, ut tamen &c.*] Haec constructio videtur displicuisse Lindenio, qui sic mutavit: *Quae ita a Medicis praecipiuntur.*

Attamen &c. sed libris antiquis repugnantibus. Hoc loco *ut valet ita ut*. Idem Lindenius reliqua hujus periodi verba ita edidit: *sine his rusticos nostros epota ex aqua trixago satis adjuvare dicitur*. Alii habent, *herba trixago, & adjuvet*; ut ego in MSS. inveni. In aliquibus scribitur, *trixago*, ut in Mediceo primo, in aliis, *trixaco*; in aliis, quos inter est Mediceus tertius, *trixago*; sed omnes habent vocem *herba*. Sic lib. 6. cap. 9. *agrestium experimento cognitum est, cum dens dolet, herbam mentastrum cum suis radicibus evelli debere &c.* Neque tamen negaverim, *herba* potuisse irrepere ab interpretatione. Fortasse legendum: *Quae a medicis praecipiuntur. Attamen..... ex aqua trixago satis adjuvat.*

epota ex aqua herba trixago satis adjuvet. Haec in omni lateris dolore communia sunt: plus negotii est, si acutus quoque morbus is factus est. In hoc, praeter ea, quae supra posita sunt, haec animadvertenda sunt: ut cibus sit quam maxime tenuis & lenis, praecipueque sorbitio, eaque ex ptisana potissimum, aut jus in quo porrus cum pullo gallinaceo coctus sit; idque non nisi tertio quoque die detur ⁵³, si tamen per vires licebit: potui vero aqua mulsa, in qua hyssopum, aut ruta decocta sit. Quae quibus temporibus danda sint, ex ratione vel adauctae, vel levatae febris apparebit, sic, ut in remissione quam maxima dentur: cum eo tamen, ut sciamus, non esse ejus generis tussi aridas fauces committendas: saepe enim, ubi nihil est, quod exscreetur, continuatur, & strangulat. Ob quam causam dixi etiam pejus id genus esse tussis, quod nihil, quam quod pituitam moveret. Sed hic ⁵⁴ vinum sorbere, ut supra praecepimus, morbus ipse non patitur: in vicem ejus, cremor ptisanæ sumendus est. Vt his autem in ipso morbi fervore sustinendus aeger est, sic, ubi paulum is se remittit, alimenta pleniora, & vini quoque aliquid dari potest; dum nihil detur, quod aut refrigeret corpus, aut fauces asperet ⁵⁵. Si in refectioe quoque ⁵⁶ manserit tussis, intermittere oportebit uno die; posteroque, cum cibo vini paulo plus assumere. Atque incipiente quoque tussi ⁵⁷, tum non erit alienum, ut supra quoque positum est, vini

^{53.} *Non nisi tertio quoque die detur*] Cap. proximo: haec autem altero quoque die, *increscente morbo*, dari satis est. Lindenius leg. *non nisi tertio die detur*; deceptus fortasse aliquo deteriore Codice; quandoquidem & Vaticanus I. habet, *non nisi tertio die detur*.

^{54.} *Hic*) In hoc morbo. *his* in Edit. Almeloveen. mendum librarium est, ut opinor.

^{55.} *Fauces asperet*) Fortasse legendum, *exasperet*; hujusque verbi prima syllaba latet sub simili extrema vocis antecedentis *fauces*; quemadmodum in his vocibus capitis superioris, *potiones ex absinthio dantur* (ut ego aliique quidam legunt cum Caesario) praepositio *ex*, quae in MSS. Medicis & in Editionibus antiquissimis non extat, latere videtur sub ultima syllaba vocis, *potiones*. Profecto verbum *asperare* alibi non invenitur apud Celsum; quamvis adjectivum *asperatus* sit in lib. 6. cap. 6. sect. 26. At *exasperare* passim occurrit: ac fauces exasperare, utique & vomitum dixit lib. 1. cap. 3. & Aquilonem lib. 2. cap. 1. & humorem de capite destillantem lib. 4. cap. 2. sect. 4.

^{56.} *Quoque*) Lindenius, vero.

^{57.} *Atque incipiente quoque tussi*) Non solum cum cibo assumendum vinum, verum etiam hujus cyathi sorbendi, cum urget. Tussis enim non continenter, sed identidem urget & molesta sit. Ita explicandus hic locus videtur ex verbis sequentibus, ut supra quoque positum est; quibus indicatur locus quidam hujus libri cap. 4. sect. 4. ubi Celsus ita scribit: *si sicca tussis est, cum ea vehementissime urget, adjuvat vini austeri cyathus assumptus, dum ne amplius id, interposito tempore aliquo, quam ter aut quater fiat*. Atque eum locum indicari, illud etiam aperte significat, quod cum ibi vinum austerum sumendum praecipitur, hic subjicitur: *sed in hoc genere volutudinis dulce, vel certe lene commodius est*. Eundem locum Celsus respexit; cum paulo supra in hoc capite scripsit: *Sed hic vinum sorbere, ut supra praecepimus, morbus ipse non patitur* &c. Igitur incipiente hic significare videtur, non morbi initium, sed tussis velut accessionem. Lindenius vero mendosa verba putat, & sic corrigenda: *At, invalescente quoque tussi*. Sed Codices MSS. pro veteri lectione stare video.

vini cyathos forbere: sed in hoc genere valetudinis, dulce, vel certe lene commodius est. Si malum inveteravit, athletico victu corpus firmandum est.

VII. A compagine corporis ad viscera transeundum est, & in primis ad pulmonem veniendum; ex quo vehemens & acutus morbus oritur, quem περιπνευμονικόν⁵⁸ Graeci vocant. Ejus haec conditio est: pulmo totus afficitur: hunc casum ejus subsequitur tussis, bilem vel pus trahens, praecordiorum totiusque pectoris gravitas, spiritus difficultas, magnae febres, continua vigilia, cibi fastidium, tabes. Id genus morbi plus periculi quam doloris habet. Oportet, si satis validae vires sunt, sanguinem mittere: sin minores, cucurbitulas sine ferro praecordiis admove. Tum, si⁵⁹ satis valet, gestando aegrum, digerere: si parum, intra domum tamen dimovere. Potionem autem hyssopi dare, cum quo⁶⁰ ficus arida sit incocta; aut aquam mulsam, in qua vel hyssopum vel ruta decocta sit: frictione uti diutissime in scapulis, proxime ab his in brachiis & pedibus & cruribus, leniter contra pulmonem; idque bis quotidie facere. Quod ad cibum vero pertinet, huic nec falsis opus est, neque acribus, neque amaris, neque alvum astringentibus, sed paulo lenioribus. Ergo primis diebus danda est sorbitio ptisanæ, vel alicae, vel oryzae, cum qua recens adeps cocta sit: cum hac, forbile ovum, nuclei pinei ex melle, panis⁶¹ vel elota alica ex aqua mulsæ: potui deinde⁶² non fo-

58. Περιπνευμονικόν] Secutus sunt Editiones Aldinam & Henrici Stephani, quibuscum plerique MSS. Codices consentiunt. Sic capite superiori, περιπνευμονικὸς a Graecis nominatur; & capite proximo, ὑπὸ πνεύματι Graeci vocant. Quidam hanc vocem Latinis litteris scribunt; alii leg. peripneumaticon, ut est in Cod. Medic. I. vel περιπνευματικόν; Lindenius, περιπνευσίαν, ut habent in margine Caesarius & Constantinus.

59. Tum, si] Lindenius leg. Quod si; & infra cum Caesario, tantum dimovere, pro tamen dimovere, ut ego in MSS. inveni. In Vaticanis II. & VII. deest tamen.

60. Potionem autem hyssopi dare, cum quo &c.] Locus dubiae fidei. Verbum dare abest a Medic. I. & plerisque alijs MSS. invenitur tamen in Mediceis II. III. & VI. & in omnibus impressis libris. Deinde alij leg. cui: Lindenius vero, cum quo; itaque erat in Medic. I. nunc est in litura, legiturque, ut in alijs Codicibus, cui. In eo omnes veteres libri consentiunt, quod habent, potionem autem hyssopi, non, ut

Lindenius edidit, in potionem autem hyssopum. Fortasse ille haec mutavit, ne in membro sequenti mutandum esset aquam mulsam in aquae mulsæ. Sed neque necesse est legere, aquae mulsæ, & has duas voces ad potionem referre, sicut vox hyssopi refertur; neque aquam mulsam lectio est omnino certa. Nam aliqui Codices habent, aqua mulsæ, fortasse pro aquae mulsæ. Ceterum si utilis in jejuno potio est absinthii aut hyssopi, si potiones ex absinthio dantur Celsus dixit cap. 5. hujus libri, potionem hyssopi dare eadem ratione dicere potuit.

61. Nuclei pinei ex melle, panis] Lindenius verba sic distinguit: nuclei pinei: ex melle, panis; sed minus recte. Lib. 3. cap. 27. sect. 4. primoque cum melle quaedam edenda, ut nuclei pinei.

62. Potui deinde] Lindenius leg. Potui danda deinde. Sed vox danda, si ille in libro aliquo invenit (nam ego in meis non inveni) ex glossmate est.

solum pura aqua, sed etiam mulsa egelida, aut, si aestas est, etiam frigida; nisi quid obstat. Haec autem altero quoque die, increscente morbo, dare satis est: ubi in incremento constitit ⁶³, quantum res patitur, ab omnibus abstinendum est, praeterquam aqua egelida. Si vires defunt, adjuvandae sunt aqua mulsa. Profuntque adversus dolores imposita calida fomenta, vel ea, quae simul & reprimunt & emolliunt: prodest ⁶⁴ impositus super pectus sal bene contritus, cum cerato mistus; quia leviter cutem erodit, eoque impetum materiae, quo ⁶⁵ pulmo vexatur, evocat. Vtile etiam aliquod malagma est ex iis, quae materiam trahunt. Neque alienum est, dum premit morbus, clausis fenestris aegrum continere: ubi paulum levatus est, ter aut quater die, fenestris aliquantum ⁶⁶ apertis, parvum aërem ⁶⁷ recipere. Deinde in refectione pluribus diebus a vino abstinere; gestatione, frictione uti; forbitionibus & prioribus cibis adjicere, ex oleribus porrum, ex carne ungulas & summa trunculorum atque pisciculos, sic, ut diu nihil nisi molle ⁶⁸ & lene fumatur.

VIII. Alterius quoque visceris morbus, id est, jocinoris, aequo modo longus, modo acutus esse consuevit: *ἡπατικὸν* Graeci vocant. Dextra parte sub praecordiis vehemens dolor est; idemque ad latus dextrum, & ad jugulum, humerumque partis ejusdem pervenit: nonnumquam manus quoque dextra torquetur ⁶⁹: horror validus est: ubi male est, bilis evomitur: interdum singultus prope strangulat. Et haec quidem acuti morbi sunt ⁷⁰. Longioris vero, ubi suppuratio in jocinore est; dolorque modo finitur, modo intenditur; dextra parte praecordia dura sunt, & tument; post cibum major spiritus difficultas ⁷¹ est; accedit

63. *Vbi in incremento constitit*] Caesarius addit particulam *in*, quae deest in Editionibus antiquioribus. Deest etiam in Cod. Medic. I. Lindenius leg. *ubi incrementum constitit*.

64. *Prodest*] Lindenius addit *etiam*.

65. *Quo*] Idem leg. *qui*.

66. *Aliquantum*] Ita est in Editione Lindenii; in aliis, *aliquanto*; ut in MSS. Codicibus, sed in Medic. I. *aliquis*.

67. *Parvum aërem*] Lindenius leg. *purum aërem*; ut in margine, sed sine ullo Codicum testimonio, habet Constantini Editio. Omnino legendum, *parvum aërem*, ex fide Codicum Mediceorum; nisi quod in V. est *paurum*, & expungitur *u*, ut legatur *parum*. Ita lib. 3. cap. 11. *parvum cibum dandum*. Scaliger quoque, & ut Almelooveenius jam adnotavit, Rhodius leg. *parvum aërem*.

68. *Nihil nisi molle*] Sive ex sola Pantini con-

jectura, quam & Constantinus affert, sive etiam ex aliquo Codice particulam *nisi* Lindenius addiderit, recte certe addidit; cum vetus lectio *nihil molle* ferenda non sit; quamvis ita habeant Codd. & Medicei & Vaticani.

69. *Nonnumquam manus quoque dextra torquetur*] Cum re vera in jocinoris morbo interdum ad manum quoque dextram dolor perveniat; tum ratione, tum ex MSS. nostrorum fide retinendum *torquetur*; nec temere assentiendum Lindenio, qui legit, *torpet*.

70. *Et haec quidem acuti morbi sunt*] Alii cum Caesario leg. *signa sunt*; sed vox *signa* glossema est, neque in MSS. reperitur.

71. *Spiritus difficultas*] Vox *spiritus* non est in MSS. neque in antiquis Editionibus. Eam Lindenius addidit: & sane necessaria videtur. Nisi forte gravius vitium subest in vetustis Codicibus.

cedit maxillarum quaedam resolutio. Vbi inveteravit malum, venter & crura pedesque intumescunt; pectus atque humeri, circaque jugulum utrumque extenuatur. Initio ⁷² sanguinem mittere optimum est: tum venter solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum: imponenda extrinsecus cataplasmata, primum quae reprimant, deinde calida, quae diducant; quibus recte iris vel absinthium adjicitur: post haec, malagma. Dandae vero forbitiones sunt, omnesque cibi, & calidi, & qui non multum alunt, & fere qui pulmonis quoque dolori conveniunt; praeterque eos, qui urinam movent, potionesque ad id efficaces. Vtilia in hoc morbo sunt thymum, satureia, hyssopum, nepeta, amyllum ⁷³, fesamum, lauri baccae, pini flos ⁷⁴, herba sanguinalis, mentha, ex malo cotoneo medium, columbae jecur recens & crudum: ex quibus quaedam per se esse, quaedam adjicere vel forbitioni vel potioni licet; sic tamen, ut parce assumantur. Neque alienum est, absinthium contritum ex melle & pipere, ejusque catapotium quotidie devorare. Abstinentum utique est ab omnibus frigidis: neque enim res ulla magis jecur laedit. Frictionibus utendum in extremis partibus: vitandis omnis labor, omnis vehementior motus: ne spiritus quidem diutius continendus est. Ira, trepidatio, pondus, ictus ⁷⁵, cursus, inimica sunt ⁷⁶. Perfusio corporis multa prodest ex aqua, si hiems est, calida; si aestas, tepida: item liberalis unctio, & in balneo fudor. Si vero jecur vomica laborat, eadem facienda sunt, quae in ceteris interioribus suppurationibus. Quidam etiam contra id scalpello aperiunt ⁷⁷, & ipsam vomicam adurunt.

^{72. Initio} Quidam Codices MSS. cum Medic. I. habent, *Initium*. Lindenius leg. *In initio*.

^{73. Amyllum} Mendum esse suspicor in Edd. antiquis & in Codd. MSS. *amyllum*, vel, ut alii habent cum Medic. I. *amulum*. Sensit hoc jam pridem Lindenius, & reposuit *amaracum*; quod si est ex aliquo veteri Codice, improbandum non est. At si conjectura ducimur, rectius fortasse legatur *anifum* vel *anethum*; & quod levior mutatio fiat, & quod inter ea, quae urinam movent, sint *anifum* quoque & *anethum* in lib. 2. cap. 31.

^{74. Pini flos} Vide VIII. Morgagni Epistolam. Codices Medicei nihil variant ab impressis libris; & omnes habent, *pini flos*.

^{75. Ictus} Ictus nullo in morbo non est inimicus; ac ne sano quidem homini utilis creditur. Accipiendum videtur de ictu quantumvis levi, & qui alioquin nocere vix possit, qui ta-

men in hoc morbo maxime inimicus est. Nisi forte *ictus* hoc loco ponitur pro icendi actu; quo sensu idem valeret ac *jaetus*, quod reponit Lindenius. Nam significatur contentio illa corporis, quam adhibet, tum qui icit, tum qui jacit. Si quis *jaetus* magis probat, veterem quidem Codicem apud Constantinum habebit auctorem lectionis hujus; sed fortasse unicum. Medicei certe & Vaticani omnes favent antiquae, *ictus*.

^{76. Inimica sunt} Lindenius leg. *in hoc inimica sunt*. Sed duae primae voces non sunt in antiquis libris; nec video cur esse debeant.

^{77. Contra id scalpello aperiunt} Pronomen *id* non pertinet ad verbum *aperiunt*, sed ad praepositionem *contra*, i. e. ex adversum: quem usum hujus particulae cum in adnot. ad cap. 8. lib. 2. exemplis confirmare vellem a Celso petitis, hoc ipso loco usus sum. Sed quia aliter ab aliis legitur, certius exemplum afferro ex lib.

IX. At lienis ubi affectus est, intumescit, simulque cum eo pars sinistra; eaque dura est ⁷⁸, & prementi renititur: venter intentus est: aliquis etiam cruribus tumor est: ulcera aut omnino non sanescunt, aut certe cicatricem vix recipiunt: in intenta ambulatione cursuque dolor & quaedam difficultas ⁷⁹ est. Hoc vitium quies auget: itaque exercitatione & labore opus est; habita tamen ratione, ne febrem ista ⁸⁰, si nimium processerint, excitent ⁸¹. Vnctiones, frictionesque, & sudores necessarii sunt. Dulcia omnia inimica sunt; item lac & caseus: acida autem maxime conveniunt. Ergo acetum acre per se sorbere, & magis etiam, quod scilla conditum est, expedit. Edenda sunt fassamenta, vel oleae ex muria dura ⁸²; tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem, betae ex sinapi ⁸³, asparagus, armoracia, pastinaca, ungulae, rostra, aves macrae, ejusdem generis venatio. Potui vero jejuno dari debet absinthium incoctum ⁸⁴: at post cibum aqua a ferrario fabro, in qua

8. cap. 4. *contra id dolor est*; praeter alia jam allata. Igitur in Codd. Vaticanis II. & VII. deest *contra*; Lindenius leg. *ultra id*; quod quamvis Constantinus reperit in quodam Codice, minus tamen probandum est. Idem Constantinus scribit, reliqua hujus capitis verba ita legi in Codice illo: *scalpello aperiunt ipsam vomitum, vel adurunt*. Quae varietas orta ex eo videtur, quod in quibusdam MSS. ut in Mediceo III. omittitur & post *aperiunt*. Ac vulgo quoque multi cum Egnatio eam particulam omittunt; sed perperam.

78. *Eaque dura est*] Lindenius leg. *quae* & *dura est*; & infra, *venterque intentus est*; deinde, *vel cursu*.

79. *Quaedam difficultas*] Num legendum *quaedam spiritus difficultas*? Sane vox *spiritus* etiam cap. praecedenti deest in vetustis Codicibus. Caelius Aurelianus lib. 3. Chronic. cap. 4. *quaedam communia jecorosis atque lienosis, quaedam specialiter propria: sed communia, gravedo, spirationis difficultas, & magis in itinere & ambulationibus clivosis &c.* Sed hoc loco *difficultas* apud Celsum, fortasse idem significat atque *gravedo* apud Aurelianium; gravitatem videlicet quamdam membrorum, propter quam minus promptus ad ambulationem cursumque aeger est.

80. *Ne febrem ista*] Ante Lindenium legebatur, *ne febre mixta vel mista*: mendose.

81. *Si nimium processerint, excitent*] *Processerint* omnino legendum est, ut quisque videt, non, ut antea legebatur, *processerit*. Alii leg. *excitetur*; sed & in Editione Lindenii & in Co-

dicibus Mediceis I. & VII. & in Vaticano I. est *excitent*.

82. *Oleae ex muria dura*] Almelveenii Editio habet: *oleae ex muria durae*; sed perperam, ut Morgagnus animadvertit. Cominiana altera ad Almelveenianam expressa est; prior autem habet, *dura*, ut Lindeniana ceteraeque omnes & MSS. Codices habent.

83. *Tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem, betae ex sinapi &c.*] Ita hunc locum restitui ex multis Codicibus, inter quos est etiam Mediceus vetustior; nisi quod in eo ita interpungitur: *tinctae in aceto lactucae, intubique ex eodem betae, ex sinapi asparagus &c.* Plinius lib. 19. cap. 8. scribit, usum betae praecipuum eum esse, *ut lenitas excitetur acrimonia sinapis*: & Aëtius Tetrab. 1. ferm. 1. betam in lienis morbo. & ex aceto, & ex sinapi utiliter edi. Codices Vaticani secundus & septimus habent, non *ex sinapi*, sed & *sinapi*, primus, *sinapi*. Vulgo ante Lindenium legebatur, ut est in MSS. Mediceis II. III. VI. *tinctae in aceto lactucae, intubique & betae ex eodem; ex sinapi asparagus*, Lindenius ita mutavit: *lactucae intinctae in aceto, intubi quoque & betae ex eodem; & sinapi, armoraciae, & pastinacae: de carnibus vero ungulae, rostra, aves macrae, ejusdemque generis venatio*.

84. *Absinthium incoctum*] Vox *incoctum* necessaria non est. Supra Cap. 5. hujus lib. *Prilis in jejuno potio est absinthii; aut hyssopi, aut rutae*. Si tamen retinenda est vox haec, quae extat etiam in MSS. Mediceis, necessarium certe non est praemittere *aquae*; quod Lindenius fecit.

qua candens ferrum subinde tinctum fit ⁸⁵: haec enim vel praecipue lienem coërcet. Quod animadversum est in iis animalibus, quae apud hos fabros educata exiguos lienes habent. Potest etiam dari vinum tenue, austerum; omniaque in cibis & potionibus, quae urinae movendae sunt. Praecipueque ad id valet vel trifolii semen, vel cuminum, vel apium, vel serpyllum, vel cytissus, vel portulaca, vel nepeta ⁸⁶, vel thymum, vel hyssopum, vel fatureia: haec enim inde commodissime videntur humorem educere. Lienis quoque bubulus utiliter esui datur; praecipueque eruca & nasturtium lienem extenuant. Imponenda quoque extrinsecus sunt, quae levant. Fit ex unguento & palmulis, quod *μυροβάλανος* ⁸⁷ Graeci vocant: fit ex lini & nasturtii semine, quo ⁸⁸ vinum & oleum adjicitur: fit ex cupresso viridi, & arida ficu: fit ex sinapi, cui sevi

fecit. Nam eodem fere modo legitur: *idemque etiam decocta lentiscus praestat*, cap. 20. hujus libri.

85. *Tinctum fit*] Lindenius leg. *extinctum fit*. In MSS. Mediceis est *tinctum*; ut alii legunt, & ut Celsus loquitur lib. 5. cap. 28. sect. 2. *pulvis ex contrita testa, ex qua faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est*.

86. *Vel portulaca vel nepeta*] Hae quatuor voces, quas ego in MSS. omnibus inveni, omittuntur in Edit. Lindenii.

87. *Fit ex unguento & palmulis, quod μυροβάλανος*] Locus & mihi suspectus, & item aliis. Sed Lindenio, Pantini conjecturam in textum inducenti, nullo modo assentior; quamvis eam conjecturam Constantinus quoque approbarit. Legunt, *fit ex unguentariis glandibus* (Lindenius, *glandulis*) *quas μυροβάλας &c.* Sed ostendant, veteres medicos ad lienis morbum palmulas non imposuisse, ostendant *unguentariam glandem* alicubi Celsum dixisse pro myrobalano; fortasse eorum conjectura minus improbabilis videbitur. Nam quod libro proximo cap. 18. sect. 4. habetur: *glandis quam βάλανον μυροβαλάν Graeci vocant*; id ad Latinam linguam non pertinet. Quod autem cap. 26. sect. 36. ejusdem libri in Edit. Lindenii legitur: *glandis unguentariae pond. iv. ** ibi quoque veteres Codices contra Lindenium faciunt, atque adeo contra Constantinum, cujus ille conjecturam recepit. In ceteris Editionibus, ut & in MSS. Codicibus, est: *unguenti p. ℥. iiii.* Dubitari quidem potest, num aliquod adjunctum vocis *unguenti*, tum ibi, tum hic desit in iis libris. Attamen, quemadmodum ceratum simpliciter & absolute alicubi

Cellus dixit, quamvis cerati plures species sint, ita fortasse utroque hoc loco unguentum. Jam vero de *palmulis*, quam vocem in omnibus Codicibus inveni, dubitari non potest, quin eae lienem dolenti olim imponerentur, cum apud Galenum lib. 8. de C. M. S. L. cap. 8. proponatur cataplasma ex palmulis mistis cum cerato ex rosa facto & cum rosa ipsa, quod & ad jocinoris morbum adhibebatur, & ut colligitur ex eodem Galeno lib. 9. cap. 2. ad lienis quoque. Suspicio igitur nostra cadit, non tam in haec verba, *fit ex unguento & palmulis*, quam in illa, *quod μυροβάλανος Graeci vocant*. Nam mihi adnotatio esse videtur ex margine traducta. Nisi quis putet ita corrigendum: *quas μυροβαλάνες &c.* ut Celsus intellexerit Aegyptiam palmulam, quae cum maturuit *μυροβαλάνος* appellatur. Vid. Plinium lib. 12. cap. 22. Dioscoridem lib. 1. cap. 148. Haec palmula etiam *myrobalanus* vocata fuisse videtur; siquidem Plinius lib. 23. cap. 5. de ea ita scribit: *Palma quae fert myrobalanum*; quamvis nonnulli illum errasse existiment. Plinius Valerianus quoque, Historicum secutus, haec prodidit lib. 2. cap. 23. *Myrobalanus genus caryotae nascens in Aegypto*. Itaque non deerit fortasse, qui apud Celsum sic legere malit: *quas μυροβαλάνες Graeci vocant*. Sed ego quidem insititia facilius crediderim haec esse, quam corrupta. Si quis retinenda censebit, ita, opinor, explicabit: medicamentum, quod leviter, fit ex unguento & palmulis, idque *μυροβάλανος* Graeci vocant.

88. *Quo*] Ruellius & Stephanus leg. *cui*. Ego in MSS. inveni *quo*; ut plerique legunt, & ut alii quoque probati Scriptores locuti sunt.

sevi hircini a renibus quarta pars ponderis adjicitur, teriturque in sole ⁸⁹, & protinus imponitur. Multisque modis huic rei capparum aptum est: nam & ipsum cum cibo assumere, & muriam ejus cum aceto forbere commodum est. Quin etiam extrinsecus radicem contritam, vel corticem ejus cum furfuribus, aut ipsum capparum cum melle contritum imponere expedit. Malagmata quoque huic rei aptantur.

X. At renes ubi affecti sunt, diu male habent. Pejus est ⁹⁰, si frequens biliosus vomitus accedit. Oportet conquiescere: cubare molli-ter: solvere alvum; si aliter non respondet, etiam ducere: saepe desidere in aqua calida: neque cibum, neque potionem frigidam assumere: abstinere ab omnibus falsis, acribus, acidis, pomis ⁹¹: bibere liberaliter: adjicere modo cibo, modo potioni piper, porrum, ferulam, album papaver, quae maxime inde urinam movere consueverunt. Auxilio quoque his exulceratis sunt, si adhuc ulcera purganda sunt, cucumeris semina detractis corticibus sexaginta, nuclei ex pinu silvestri duodecim ⁹², anisi quod tribus digitis fumi possit, croci paulum, contrita & in duas mulsi portiones divisa. Si vero dolor tantum levandus est, ejusdem cucumeris semina triginta, iidem nuclei viginti, nuges Graecae quinque, croci paululum, contrita & cum lacte potui data. Ac super ⁹³ quoque recte quaedam malagmata injiciuntur; maximeque ea, quae humori extrahendo sunt.

XI. A visceribus ad intestina veniendum est, quae sunt & acutis & longis morbis obnoxia. Primoque facienda mentio est cholerae; quia commune id stomachi atque intestinorum vitium videri potest. Nam simul & dejectio & vomitus est: praeterque haec inflatio est, intestina torquentur, bilis supra infraque erumpit, primum aquae similis, deinde ut in ea recens caro lota esse videatur, interdum alba, nonnumquam nigra, vel varia. Ergo eo nomine morbum hunc *χολέραν* Graeci nominarunt. Praeter ea vero, quae supra comprehensa sunt, saepe etiam crura manusque contrahuntur, urget sitis, anima deficit: quibus concurrentibus non mirum est, si subito quis moritur. Neque tamen ulli morbo minori momento succurritur. Protinus ergo, ubi ista coeperunt, aquae tepidae quam plurimum bibere oportet, & vomere. Vix-
um-

⁸⁹. Sole] Ante Lindenium legebatur, *sale*; sed Constantinus jam monuerat legendum, *sole*.

⁹⁰. Pejus est] Lindenius, *Pejus vero est*.

⁹¹. Aeribus, acidis, pomis] Al. *acribus, acidis, pomis*. Cod. Medic. I. transpositis vocibus, *acidis, acribus, pomis*; quocum & quintus & sep-

timus consentiunt.

⁹². Duodecim] Lindenius, *quindecim*.

⁹³. Ac super] Super malagmata injicere per tmesin pro *superinjicere* malagmata. Al. *At super*, ut est in MSS. Alii cum Caesario, *eo in super*. Ego secutus sum Editionem Constantini.

umquam sic non vomitus sequitur 94; sed etiam si non incidit 95, mis-
cuisse tamen novam materiam corruptae prodest; parsque sanitatis est,
vomitus esse suppressum. Si id incidit, protinus ab omni potione ab-
stinendum est. Si vero tormina sunt, oportet frigidis & humidis fo-
mentis stomachum fovere; vel, si venter dolet, iisdem egelidis, sic,
ut venter ipse mediocriter calentibus juvetur. Quod si vehementer &
vomitus, & dejectio, & fitis vexant, & adhuc subcruda sunt, quae vo-
muntur, nondum vino maturum tempus est: aqua, neque ea ipsa frigi-
da, sed potius egelida danda est: admovendumque naribus est pulegium
ex aceto, vel polenta vino aspersa, vel mentha secundum naturam est 96.
At cum discussa cruditas est, tum magis verendum est, ne anima defi-
ciat. Ergo tum confugiendum est ad vinum. Id esse oportet tenue,
odoratum, cum aqua 97 frigida mistum; vel polenta adjecta, vel mel-
le quoque assumere expedit 98: quotiesque aliquid aut stomachus, aut
venter effudit, toties per haec vires restituere. Erasistratus primo tri-
bus vini guttis, aut quinis aspergendam potionem esse dixit; deinde
paulatim merum adjiciendum. Is, si & ab initio 99 vinum dedit, &
metum cruditatis secutus est 1, non sine causa fecit: si vehementem in-
firmitatem adjuvari posse tribus guttis putavit, erravit. At si inanis est ho-

94. *Sic non vomitus sequitur*] Necessitate co-
actus hanc mutationem in textum induxi ex con-
jectura; cum locus hic in antiquis libris manife-
sto vitio laboret, & remedium a Lindenio ad-
hibuit minus idoneum videtur. In Editioni-
bus antiquis habetur, *sine vomitu sequitur*; ut Pa-
lavicius emendat in Codice Medic. I. in quo,
sicut in aliis quibusdam, est, *sine vomitus sequi-
tur*. In II. III. VI. *sine vomitu sequatur*. In
V. *sine vomitus sequatur*; sed expungitur, & in
vomitibus, & a in *sequatur*, ut legatur *sine vomitu
sequitur*. Lindenius ita reponit: *ea sine vomitu
sumitur*.

95. *Non incidit*] In Medic. I. & aliquo alio
MS. Codice deest non. Verba proxima ita le-
guntur in Edit. Lindenii: *tamen corruptae misce-
isse novam materiam prodest*.

96. *Secundum naturam est*] Id est, non ex ac-
to, neque ex vino, sed per se. Ita hic locus
legitur in MSS. & in Editionibus vetustioribus;
ita cum Morgagnus interpretatur; & recte qui-
dem: Sed est vacat. Et cur Celsus suo more
non dixit *per se*? Mihi suspecta haec verba sunt,
& fortasse aliquis margini adscripsit, *secundum
naturam*, ut moneret aliud alii convenire, pro
varia corporis natura. Hac fere sententia Lin-

denius leg. *vel quod secundum naturam est*. Qui-
dam vero ex Caesarii Editione leg. *si nondum
matura est*; h. e. materia, ut explicat Constan-
tinus. Sed Morgagnus animadvertit, hanc ip-
sam esse sententiam verborum praecedentium, *si
&c. adhuc subcruda sunt, quae vomuntur*; ejus-
demque repetendae nullam causam fuisse.

97. *Cum aqua*] Lindenius, & *cum aqua*.

98. *Vel melle quoque assumere expedit*] For-
tasse legendum, & *polenta adjecta, vel melle quo-
que &c.* In Codicibus Vaticanis II. & VII.
& in Medic. VII. non est vox melle, sed parva
lacuna: quam cum aliquis in suo Codice inve-
nisset, reposuit *infracto pane*: ita enim legitur
in Vaticano I. Simili Codice, & nova conjectu-
ra usus Lindenius reposuit, *vel infracto pane*;
quem ipsum quoque assumere expedit.

99. *Et ab initio*] Lindenius tollit &, ut ma-
lebat Constantinus: quae tamen particula habetur
in MSS.

1. *Et metum cruditatis secutus est*] Et ob me-
tum cruditatis tam parce dedit. Lindenius leg.
metus, ut habet in libri margine. Constantinus;
sed & minus recte, ut facile est intelligere; &
MSS. nostris repugnantibus.

homo, & crura ejus contrahuntur, interponenda potio absinthii est. Si extremae partes corporis frigent, ungendae sunt calido oleo, cui cerae paulum sit adjectum, calidisque fomentis nutriendae. Si ne sub his quidem quies facta est, extrinsecus contra ventriculum ipsum cucurbitula admovenda est, aut sinapi superimponendum. Vbi is constitit, dormire oportet: postero die utique a potione abstinere: die tertio in balneum ire: paulatim se cibo reficere; somno quisquis facile adquiescit 2; itemque lassitudine & frigore. Si post suppressam choleram febricula manet, alvum duci necessarium est: tum cibis, vinoque utendum est.

XII. Sed hic quidem morbus & acutus est, & inter intestina stomachumque versatur sic, ut, cujus potissimum partis sit, non facile dici possit. In ipsius 3 vero ventriculi porta consistit is, qui & longus esse consuevit: κοιλιακός 4 a Graecis nominatur. Sub hoc venter indurescit, dolorque ejus est: alvus nihil reddit, ac ne spiritum quidem transmittit: extremae partes frigescunt: difficulter spiritus redditur. Commodissimum est inter initia calida cataplasmata toti ventri imponere, ut dolorem leniant: post cibum vomere, atque ita ventrem exinanire: proximis deinde diebus cucurbitulas sine ferro ventri & coxis admove: ventrem ipsum liquare dato lacte, & vino falso, frigido; si tempus anni patitur, etiam viridibus ficis: sic tamen, ne quis aut cibus, aut humor universus detur, sed paulatim. Ergo per intervalla temporis sat est cyathos binos ternosve sumere 5, & cibum pro portione hujus: commodeque facit cyatho lactis cyathus aquae mistus, & sic datus: cibique inflantes & acres 6 utiliores sunt; adeo ut lacti quoque recte contritum allium adjiciatur. Procedente vero tempore, opus est gestari; maximeque navigare; perfricari ter aut quater die, sic, ut nitrum oleo adjiciatur 7; perfundi aqua calida post cibum; deinde sinapi im-

2. *Somno quisquis facile adquiescit*] Mihi videtur deesse aliquid. Constantinus ita legendum putat: *somnoque qui facilis adquiescit: vitataque lassitudine & frigore*. Lindenius leg. *somnoque quisquis facile adquiescit; vitetque lassitudinem & frigora*. In Cod. Vatic. I. est *quisque*, pro *quisquis*.

3. *In ipso*] Antea hinc inchoabatur caput.

4. *Κοιλιακός*] In Codicibus Mediceis VI. & VII. *ΚΟΙΛΙΑΚΟΥ*; in Edit. Lindenii, & *κοιλιακός*.

5. *Sumere*] Lindenius, *assumere*.

6. *Inflantes & acres*] Mirum fortasse alicui videbitur, inflantes cibos utiles his aegris esse; isque cum Lindenio mendum fuisse suspicabitur.

Lindenius igitur leg. *calentes & acres*. Sed apud advertendum est, inflantia & acria re vera esse, quae mox proponuntur, videlicet allium contritum lacti adjectum; ut colligitur ex lib. 2. cap. 22. & 26. & lib. 4. cap. 4. sect. 4. Ex eodem lib. 2. cap. 26. apparet, etiam virides ficis quibus venter liquandus est, inflare. Quare, nisi meliores Codices aliter jubeant, *inflantes* retinendum ex nostrorum omnium fide.

7. *Adjiciatur*] Alii leg. *misceatur*; ut habent aliqui Vaticani Codices & omnes Medicei, excepto primo. Is & Vatic. VI. & Lindenii Edit. *adjiciatur*. Vaticani II. & VII. *permisceatur*, & *vinum*, pro *nitrum*.

imponere per omnia membra, excepto capite, donec arrodatur & rubeat 8; maximeque si corpus durum & virile est: paulatim deinde faciendus est transitus ad ea, quae ventrem comprimunt. Assa caro danda, valens, & quae non facile corrumpatur: potui vero, pluvialis 9 aqua decocta, sed quae per binos ternosve cyathos bibatur. Si vetus vitium est, oportet lafer quam optimum ad piperis magnitudinem devorare: altero quoque die vinum vel aquam bibere: interdum interposito cibo, singulos vini cyathos forbere: ex inferiori parte infundere pluviatilem egelidam aquam, maximeque si dolor in imis partibus remanet.

XIII. Intra ipsa vero intestina consistunt duo morbi; quorum alter 10 in tenuiore, alter in pleniore 11 est. Prior acutus est; insequens esse longus potest. Diocles Carystius tenuioris intestini morbum *χόρδαψον* 12, plenioris *εἰλεόν* nominavit. A plerisque video nunc illum priorem *εἰλεόν*, hunc *κολικόν* 13 nominari. Sed prior modo supra umbilicum 14, modo sub umbilico dolorem movet. Fit alterutro loco 15 inflammatio: nec alvus, nec spiritus infra transmittitur: si superior pars affecta est, cibus, si inferior, stercus per os redditur; si utrumlibet vetus est 16. Adjicit periculo vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger. Remedium est, sanguinem mittere; vel cucurbitulas pluribus locis admovere, non ubique cute incisa: id enim duo-

8. *Arrodatur & rubeat*] Subaudi corpus ex frequentibus. Lindenius leg. *arrodantur & rubeant*, ut mavult Constantinus. Ceterum, cum verbum *arrodor* uterque hic retineat; poterant etiam cap. 2. sect. 1. & 2. hujus libri, ubi reposuerunt *erodat*, retinere *arrodāt*, ut est in vetustis Editionibus, & quantum ego video, in MSS.

9. *Potui vero, pluvialis*] Linden. in *potum vero, pluviatilis*.

10. *Quorum alter*] Idem, quorum unus.

11. *In pleniore*] Edd. Ald. Gryph. Pantin. & Ronfl. addunt *intestino*; ut est in MSS. plerisque. Immo vero hic locus ita legitur in MSS. excepto Medic. I. & aliquo alio: *alter est in tenuiore intestino, alter in pleniore intestino. Prior &c.*

12. *Χόρδαψον*] *Κολικόν* habent Codices Medicei omnes, praeter vetustiore.

13. *Κολικόν*] Cod. Medic. I. *ΚΟΝΔΙΟΝ*; libri impressi, al. *chordion*, al. *κορδιον*, al. *κορδεον*. Aldinam & Constantinianam Editionem excipio, itemque Stephani & Lindenii, quae

habent *κολικόν*.

14. *Modo supra umbilicum*] Hoc incisum deest in Cod. Medic. I.

15. *Fit alterutro loco &c.*] In Medic. I. legitur: *fit alterutra inflammatione*, pro *fit alterutra loco inflammatio*; nec: ex cujus Codicis fide sustuli praepositionem *ex*. Nam alii legunt, ut est in reliquis Codicibus Mediceis, *fit ex alterutro loco inflammatio*; nec &c. Lindenius, *fit in alterutro loco inflammatio*; nec &c. ut est in margine Editionis Constantinianae.

16. *Si utrumlibet vetus est &c.*] Si, utralibet parte affecta, res inveteravit; ut recte explicat Morgagnus. Alii haec verba ad sequentia referunt, & ita leg. *si utrumlibet vetus est, adjicitur periculo vomitus &c.* In MSS. Mediceis ceteris est *adicitur*; in vetustiori, *accidit*; unde *adjicit* legendum existimavi. In III. & VI. omittitur verbum *est*. Morgagnus hoc membrum *Adjicit*, ante *si superior* transferendum putat. Lindenius leg. *si utralibet, metus est. Adjicitur periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger est*.

duobus aut tribus locis satis est: ex ceteris spiritum evocare abunde est. Tum animadvertere oportet, quo loco malum sit: solet enim contra id tumere ¹⁷. Et si supra umbilicum est, alvi ductio utilis non est: si infra est, alvum ducere, ut Erasistrato placuit ¹⁸, optimum est; & saepe id auxilii satis est. Ducitur autem percolato ptisanae cremore, cum oleo & melle, sic, ut praeterea nihil adjiciatur. Si nihil tumet, duas manus imponere ¹⁹ oportet supra summum ventrem, paulatimque deducere: invenietur enim mali locus, qui necesse est renitatur; & ex eo deliberari ²⁰ poterit, ducenda, nec ne, alvus sit. Illa communia sunt: calida cataplasmata admove, eaque imponere a mammis usque ad inguina & spinam, ac saepe mutare: brachia cruraque perfricare demittere totum hominem in calidum oleum ²¹: si dolor non quiescit, etiam in alvum ex parte inferiore tres aut quatuor cyathos calidi olei dare. Vbi per haec consecuti sumus, ut jam ²² ex inferiore parte spiritus transmittatur, offerre potui mulsam tepidam non multam: nam ante magna cura vitandum est, ne quid bibat. Si id commode cessit, adjicere sorbitionem. Vbi dolor & febricula quierunt, tum demum uti cibo pleniore; sed neque inflante, neque duro ²³, neque valido, ne intestina adhuc imbecilla laedantur. Potui vero nihil, praeterquam puram

^{17.} *Contra id tumere*] Edit. Stephani, *contra is tumere*.

^{18.} *Alvum ducere, ut Erasistrato placuit*] Ita plerique omnes vulgo legunt; atque ita est in Codice Mediceo vetustiori, & in quibusdam Vaticanis: & quidem recte. In aliis Codicibus sic habetur: *alvum ducere*.

Erasistrato (in aliquibus, *Erasistratus*) *placuit* &c. In nonnullis Vaticanis: *alvum ducere interdum*.

Erasistratus placuit &c. Ex quo intelligi potest, Lindenio Codicem non defuisse, unde legerit, *alvum ducere interdum, ut Erasistrato placuit*. Fortasse neque infra defuit, ubi leg. *id auxilii in his partibus magnum remedium est*. In Medic. I. est *id auxiliis partis est*; sed *auxiliis partis* corruptum videtur ex *auxilii satis*, ut plerique Codices habent, atque olim communiter legebatur.

^{19.} *Duas manus imponere*] Post haec verba in Cod. Mediceo vetustiori continuo sequuntur illa: *coëuntia. Id faciunt* &c. capitis 20. Quae deerant, addita postea fuerunt saeculo XV. praeter illa, quae in ceteris quoque Codicibus defuerunt. Hoc meminerit lector, quoties ego eum Codicem citabo, tum in his, tum in illis, quae

eadem manu in eo restituta sunt lib. 5. a cap. 27. sect. 11. ad cap. 28. sect. 12. ut ibi adnotabo.

^{20.} *Ex eo deliberari*] Alii leg. *ex eodem deliberari*; ut est in Codice Mediceo I. Ego sic reposui, cum in reliquis Mediceis Codicibus invenirem: *ex eodem liberari*. Lindenius leg. *ex eo demum deliberari*.

^{21.} *In calidum oleum*] Ita multi legunt ex Editione Caesarii. In Editionibus priscis & in Codicibus Mediceis est, *in calido oleo*: quin etiam in margine Codicis primi haec adnotantur: *in calido oleo pro in calidum oleum*. Neque vero ejusmodi constructio latina non est: si quidem vera docent Critici, scribentes; praepositionem in interdum ablativum habere, quamvis cum verbis motus conjuncta sit. Celsus tamen praepositionem hanc cum accusativo adhibet, quoties cum verbo *demittere* eam conjungit: quam rationem ipse aliis in locis ita constanter servat, ut omnino verendum sit, ne veteres Codices hic mendum contineant.

^{22.} *Jam*] Caesarius & Lindenius omittunt particulam hanc.

^{23.} *Neque duro*] Duae hae voces defuerunt in Edit. Lindenii.

ram aquam ²⁴. Nam sive quid vinolentum sive acidum est, id huic morbo alienum est. Ac postea quoque vitare oportet balneum, ambulationem, gestationem, ceterosque corporis motus. Nam facile id malum redire consuevit; & sive cum frigus subit ²⁵, sive aliqua jactatio, nisi bene jam confirmatis intestinis, revertitur.

XIV. Is autem morbus, qui in intestino plenior est, in ea maxime parte est, quam caecam ²⁶ esse proposui. Vehemens fit ²⁷ inflatio, vehementes dolores, dextra magis parte: intestinum, quod verti videtur, prope ²⁸ spiritum elidit. In plerisque post frigora cruditatesque oritur, deinde quiescit; & per aetatem saepe repetens sic cruciat, ut vitae spatium nihil demat. Vbi is dolor coepit, admoveere sicca & calida fomenta oportet; sed primo lenta ²⁹, deinde validiora; simulque frictione ad extremas partes, id est, crura brachiaque materiam evocare: si discussus non est, qua dolet, cucurbitulas sine ferro defigere. Est etiam medicamentum ejus rei causa comparatum, quod *κολικόν* nominatur. Id se reperisse Cassius gloriabatur. Magis prodest potui datum: sed impositum quoque extrinsecus, digerendo spiritum, dolorem levat. Nisi finito vero tormento, recte neque cibus neque potio assumitur. Quo victu fit utendum iis, qui hoc genere tentantur, jam mihi dictum est. Confectio medicamenti ³⁰, quod *κολικόν* nominatur, ex his constat. Costi, anisi, castorei, singulorum p. x. iii. petroseli-
ni

²⁴. Potui vero nihil, praeterquam puram aquam] Subaudi dare, vel potius, quod supra habetur, Ferre. Id verbum Constantinus deesse putat.

²⁵. Et sive cum frigus subit] Lindenius omit- tit sive.

²⁶. Quam caecam] Ante Caesarium legeba- tur; quam certam; Lindenius leg. qua caecum.

²⁷. Fit] Deest verbum hoc in Editionibus plerisque. Habet id Lindenii Editio, habet Editio prima, habent Codices Medicei.

²⁸. Intestinum, quod verti videtur, prope] Lin- denius leg. intestinum verti videtur, quod prope &c.

²⁹. Lenta] Linden. lenia; quam lectionem veterum Codicum testimonio nondum confirmare potui. Interea dum aliquis testimonium istud inveniat, ego lenta retinebo ex fide meorum Co- dicum; quamvis non diffitear, ex lenia facile corrumpi potuisse. Attamen si lentus ignis, len- tus calor a probatis Scriptoribus dicitur, etiam lenta calida fomenta a Celso recte dici videtur.

³⁰. Confectio medicamenti &c.] Haec usque ad finem capituli conflata sunt, multis cum erro- ribus, ex iis, quae habentur in lib. 5. cap. 25.

fest. 12. & ab aliquo huc inserta. Lindenius ea corrigere conatur ex citato loco libri 5. quod ego tanto minus expedire puto, quanto magis evidens est, haec Celsi non esse; ne corrigen- do commendari videantur, quae prorsus repu- dianda sunt. Nam primum Celsus nusquam ad- hibuit vocem *confectio*, sed ubique *compositio*: de- inde haud scio, an alicui probari possit haec di- cendi forma, *confectio medicamenti constat ex his*; quamvis recte dicitur, *colice Cassii* (vel medi- camentum, vel malagma, vel aliquod simile), *ex his constat*. Verum alienum hoc totum esse, Celsus ipse indicat in lib. 5. cap. 17. his verbis: *in hoc autem volumine eas (compositiones) ex- plicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt, vel ad eas curationes pertinent, quas protinus hic comprehendam*. Non igitur hanc compositionem rursus ibi explicaret, si hic explicasset. Nisi quis contra putat, descriptam esse ex hoc loco, atque ibi intrusam. Quod mihi quidem, ea, quae modo dixi, & alia quaedam consideranti, non fit verisimile.

ni p. den. III. ³¹ piperis longi, & rotundi, singulorum p. x. II. ³² papaveris lacrimae, junci rotundi, myrrhae, nardi, singulorum p. x. VI. quae melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi ³³.

XV. Proxima his inter intestinorum mala tormina esse consueverunt: *δυσεντερία* Graece vocatur ³⁴. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat; isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur: interdum simul quaedam carnosae descendunt: frequens dejiciendi cupiditas, dolorque in ano est: cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur: atque eo quoque tormentum intenditur; idque post tempus aliquod levatur; exiguaeque requies est: somnus interpellatur: febricula oritur: longoque tempore id malum, cum inveteravit, aut tollit hominem, aut, etiamsi finitur, excruciat. Oportet in primis conquiescere; siquidem omnis agitatio exulcerat: deinde jejunum sorbere vini cyathum, cui contrita radix quinquefolii sit adjecta: imponere cataplasmata super ventrem, quae reprimunt; quod in superioribus ventris morbis non expedit: quotiesque desidit ³⁵, subluere aqua calida, in qua decoctae verbenae sint: portulacam vel coctam, vel ex dura muria edisse; cibos potionesque eas, quae adstringunt alvum ³⁶. Si vetustior morbus est, ex inferioribus partibus tepidum infundere vel ptisanam cremorem, vel lac, vel adipem liquatam, vel medullam cervinam, vel oleum, vel cum rosa butyrum, vel cum eadem album crudum ex ovis, vel aquam, in qua lini semen decoctum sit; vel, si somnus non accedit, vitellos cum aqua, in qua rosae floris folia cocta sint. Levant enim dolorem haec, & mitiora ulcera efficiunt; maximeque utilia sunt, si cibi quoque secutum fastidium est. Themison

³¹. *Petroselinii p. den. III.* In Edit. Lindenii, *petroselinii p. *. IV.*

³². *Singulorum p. x. II.* In Edit. modo allata, *singulorum p. *. V.* Haec & verba sequentia, *papaveris lacrimae, junci rotundi*, desunt in Edd. Ruellii, & Caesarii an. 1538.

³³. *Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi* Eadem haec verba habentur in lib. 5. loco citato. Hic vero quodammodo redundant; cum illa antecedant: *magis prodest potui datum &c.* Omnino si Celsus medicamenti compositionem hic adjicere voluisset, videtur verba, *constat ex his &c.* additurus fuisse post illa, *quod καλὸν nominatur*, aut post illa, *dolorem levat*; quae supra sunt.

³⁴. *Vocatur* In Cod. Medic. I. *vocantur*.

³⁵. *Desidit* Lindenius leg. *desedit*; & capite proximo, *desideat*, ut & cap. 17. Sed veteres Codices habent, *desidit*, & postea utroque loco, *desidat*. Hac igitur significatione sedendi ad ventrem exonerandum, adhibet Celsus, non *desideo*, sed *desido*. Si verum est, quod plerique docent, verbum hoc praeteritum sumere ex *desideo*, hic *desidit* erit temporis praesentis.

³⁶. *Cibos potionesque eas, quae adstringunt alvum* Haec mihi suspecta sunt. Nam infra quoque habetur, *Cibi vero esse debent, qui leniter ventrem adstringant*; deinde, *potui, si febricula est, aqua pura calida, vel ea, quae ipsa quoque adstringat*. Constantinus omittit vocem *eas*.

son muria dura quam asperrima ³⁷ sic utendum memoriae prodidit. Cibi vero esse debent, qui leniter ventrem adstringant. At ea, quae urinam movent, si id ³⁸ consecuta sunt, in aliam partem humorem avertendo, profunt; si non sunt consecuta, noxam augment: itaque nisi in quibus prompte id facere consuerunt, non sunt adhibenda. Potui, si febricula est, aqua pura calida, vel ea, quae ipsa quoque adstringat, dari debet: si non est, vinum leve ³⁹, austerum. Si pluribus diebus nihil remedia alia ⁴⁰ iuverunt, vetusque jam vitium est, aquae bene frigidae potio assumpta ulcera adstringit, & initium secundae valetudinis facit. Sed ubi venter suppressus est, protinus ad calidam potionem revertendum est. Solet autem interdum etiam putris sanies, pessimique odoris descendere: solet ⁴¹ purus sanguis profluere. Si superius vitium est, alvus aqua mulsa duci ⁴² debet; tum deinde eadem infundi, quae supra comprehensa sunt. Valensque est etiam adversus cancerem ⁴³ intestinorum, minii gleba cum salis hemina contrita, si mista his

37. *Quam asperrima*] Hoc Scaliger explodendum putat, quod vox *dura* idem significet. Habetur tamen in MSS. & retineri potest; ut mihi videtur.

38. *Adstringant. At ea, quae urinam movent, si id &c.*] Ita ex Constantini emendatione, quam Lindenius jam recepit: sed is habet, *moveant*. Alii legunt, ut est in MSS. Mediceis, *destringant* (vel *disstringant*) & ea quae urinam movent (Caesarius & alii quidam, *moveant*). Si ea &c.

39. *Leve*] Alii *lene*; quam vocem Scaliger conjungit cum sequenti, ut *leneausterum* sit, quod *lene* simul & austerum gustu sentitur. Ego, si *lene* retinendum esset, potius ad vini vires referrem, atque intelligerem, non quod austero contrarium est, sed quod vehementi. Celsus tamen vinum *lene* austero opponit cap. 5. hujus libri, & manifestius cap. 6. ut eo loco demonstravi. Rectius igitur *leve* hoc loco Lindenius legit, ut quidam Codices habent: in qua voce saepe variari, & ego, & alii antea adnotarunt. Sic lib. 6. cap. 6. sect. 8. Codices alii, *vinum leve*, *subausterum*, alii *lene* habent; & lib. 3. cap. 22. nonnulli Aldinam Editionem secuti leg. *Vinum assumi debet lene, austerum*; alii cum Edd. priscis, *leve, austerum*; & ita est in Cod. Meuic. I. Capite autem 18. hujus libri Constantinus margini adscripsit *lene*, cum *leve* & (Stephanus, aut) *austerum vinum* communiter legeretur. Apud Ciceronem quoque lib. 5. Tuscul.

cap. 5. *levia quaedam vina nihil valent in aqua*; alii leg. *lenia*. Ceterum *leve* de vino eadem significatione dici videtur, qua de cibo & potione: in univsum dicitur lib. 2. cap. 18. id est, infirmum & facile ad concoquendum. Hac notione adhibet & Plinius lib. 23. cap. 1. *Levissimum* (vinum) est, quod celerime inveteratur. Nos Itali quoque dicimus *vino leggiero*.

40. *Alia*] Lindenius leg. *illa*, ut est in margine Edit. Constantinianae. Sed in MSS. nostris est *alia*.

41. *Solet*] Lindenius addit, & *interdum*: Constantini vero Editio ita habet in margine: *solet & purus sanguis interdum profluere*.

42. *Duci*] Lindenius leg. *dehui*. In Cod. Vaticano II. est *dulci* mendose: itaque littera *l* expungitur. Infra vero omnes Codices habent, *eadem infundi*, non, ut Editio an. 1538. & Lindenius, *etiam infundi*; neque, ut Pantinus, Stephanus, & Ronseus, *eodem infundi*.

43. *Cancerem*] Ita ediderunt Ruellius & Lindenius; & ita in uno MS. Codice Constantinus, in uno Scaliger, in tribus Rhodius, in Mediceis, excepto primo, & in Vaticanis ego inveni. Vaticanus II. & VII. mendose habent *carterem*, Mediceus VI. *canterem*. Significatur ulcus putridum ac serpens, quod interdum in intestinis fieri, cum aliquem tormina prehenderunt, Galenus quoque & alii prodidere. Neque dubium est, quin illud Celsus ratione quadam cancerum appellare potuerit; ut Scribonius Eragus

his aqua 44 in alvum datur. At si sanguis profluit, cibi potionesque esse debent, quae adstringant.

XVI. Ex torminibus interdum intestinorum laevis oritur; qua 45 continere nihil possunt, & quidquid assumptum est, imperfectum 46 protinus reddunt. Id interdum aegros trahit, interdum praecipitat. In hoc utique adhibere oportet comprimentia; quo facilius tenendi aliquid intestinis vis sit. Ergo & super pectus ponatur 47 sinapi; exulcerataque cute, malagma, quod humorem evocet: & ex verbenis decocta in aqua 48 desidat: & cibos potionesque assumat, quae alvum adstringunt: & frigidis utatur perfusionibus. Oportet tamen prospicere, ne, simul his omnibus admotis, vitium contrarium per immodicas inflationes oriatur. Paulatim ergo firmari intestina debebunt, aliquibus quotidie adjectis. Et cum in omni fluore ventris, tum in hoc praecipue necessarium est, non quoties libet desiderare, sed quoties necesse est; ut haec ipsa mora 49 in consuetudinem ferendi oneris intestina deducat. Alterum quoque, quod aequae ad omnes similes affectus pertinet, in hoc maxime servandum est; ut, cum pleraque utilia insuavia sint, qualis est plantago, & rubi, & quidquid malicorio mistum est, ea potissimum ex his dentur, quae maxime aeger volet: deinde, si omnia ista fastidiet, ad excitandam cibi cupiditatem, interponatur aliquid minus utile, sed magis gratum. Exercitationes & fri-

gus item appellat Cap. 28. n. 111. Illud dubium, num *cancerem* dixerit: solet enim *cancerum*. Nam quod Scaliger scribit: *alibi conjungit cancerem cum intestinorum gangraena: unde dysenteria saepe cancer intestinorum ab eo nuncupatur*; non puto loca me invenire posse, nisi ipse ostenderit. Quare; cum alibi semper *cancer*, *canceri*, non *canceris*, Celsus efferat, hic efferendi modus haud facile ex hoc uno loco ei attribui potest; praesertim cum lectio variet. Quod nisi & Medicei I. in hac parte, qua suppletus est, & IV. qui ad illius fidem hic quoque castigatus est, parum firma esset auctoritas, minus dubitarem *ulcera* ex iis Codicibus retinere, ut alii legunt. Generalis enim vox est, quae cancrum quoque, ut speciem, comprehendit.

44. *Si mista his aqua*] Antea legebatur: *si* (in Edit. Lindenii & in margine Constantinae, *fin*) *minus, mista his aqua*; ut est in Codice Medic. I. Ego sic reposui ex aliis Codicibus; neque aliter legendum videtur.

45. *Qua*] Haec Lindenii emendatio mihi valde probatur. Antea legebatur, *quae*.

46. *Imperfectum*] Lindenius leg. *inconfectum*. Sed si vox *inconfectus* Facciolato dubia est, quod neque alibi occurrat, ut ipse affirmat, & hic quinque Editiones apud eum, ut aliae item & duo MSS. Codices apud Morgagnum, aliter habeant; eo magis mihi dubia esse debet, qui *imperfectum* invenerim etiam in Codicibus Medicis & in Editione princeps & in vetustissima an. 1493.

47. *Ponatur*] *Ponetur* omnes legunt, praeter Lindenium; & infra, praeter eundem Lindenium & Constantinum, *utetur*.

48. *Ex verbenis decocta in aqua*] Sic Lindenius ex emendatione Constantini, qui suam conjecturam confirmat ex loco illo cap. 27. *fovere inferiores partes aqua decocta ex verbenis comprimentibus*. Confirmare poterat aliis duobus similibus locis lib. 6. cap. 18. sect. 8. & 9. Antea legebatur, ut habent Codices Medicei, *ex verbenis decoctis aqua*.

49. *Haec ipsa mora*] Stephanus leg. *haec ipsa mora*.

frictiones huic quoque morbo necessariae sunt; & cum his sol, ignis, balneum, vomitus, ut Hippocrati visum est, etiam albo veratro, si cetera parum proficient, evocatus.

XVII. Nonnumquam autem lumbrici quoque occupant alvum; hi- que modo ex inferioribus partibus, modo foedius⁵⁰ ore redduntur: atque interdum latos eos, qui peiores sunt, interdum teretes vide- mus. Si lati sunt, aqua potui dari debet, in qua lupinum, aut cor- tex mori decoctus sit; aut cui adjectum sit contritum vel hyssopum, vel piperis acetabulum, vel scammoniae⁵¹ paulum. Vel etiam pridie, cum multum allium ederit, vomat. posteroque die mali Punici tenues radículas colligat, quantum manu comprehendet; eas contusas⁵² in aquae tribus sextariis decoquat, donec tertia pars supersit; huc adji- ciat⁵³ nitri paulum, & jejunos bibat. Interpositis deinde tribus horis, duas potiones sumat, aut aquae, vel muriae durae sit adjecta⁵⁴: tum desadat subiecta calida aqua in pelve. Si vero teretes sunt, qui pueros maxime exercent, & eadem dari possunt, & quaedam leviora; ut con- tritum semen urticae, aut brassicae, aut cumini cum aqua, vel mentha cum eadem⁵⁵, vel absinthium decoctum, vel hyssopum ex aqua mul- sa, vel nasturtii semen cum aceto contritum. Edisse etiam & lupinum, & allium prodest; vel in alvum oleum⁵⁶ subter dedisse.

XVIII. Est autem aliud levius omnibus proximis, de quibus supra dictum

^{50.} *Modo foedius*] Lindenius leg. *modo*, quod *foedius*.

^{51.} *Vel scammoniae*] Caesarius, Ruellius, & Lindenius omittunt *vel*; quam particulam, cum in priscis quoque Editionibus deesset, restituit Egnatius, & ego inveni in Cod. Medic. I. Hic locus ita legitur in aliis MSS. *vel hyssopum, vel piperis acetabulum, vel hyssopum scammoniae* &c. Hinc error. Quidam enim duas voces, *vel hyssopum*, ante *scammoniae*, tollendas putarunt, cum *hyssopum* dumtaxat tollenda sit.

^{52.} *Eas contusas*] Ita ex MSS. In Medic. I. additur *que* alia manu: unde vulgo, *earum contusas*.

^{53.} *Huc adjiciat*] Forma loquendi similis illius, quo vinum & oleum adicitur, cap. 9. hu- jus libri. Lindenius leg. *huic*, ut malebat Con- stantinus.

^{54.} *Duas potiones sumat, aut aquae, vel mu- riae durae sit adjecta*] Locus hic multis modis depravatus est. In Codice Medic. I. & in Edi- tionibus priscis ita legitur: *duas potiones sumat, aut aquae vel muriae durae sit adjectae*. Linde-

nus reponit *talis*, pro *aut*, & *huic*, ut place- bat Constantino, pro *sic*. Sed Constantinus ut legendum putabat, pro *aut*. Alii Medicei Co- dices ita habent: *duas potiones sumat. At aquae (III. & VI. eque) vel muriae durae sit (II. sic) adjecta*. Ac recte illud quidem, *sit adjecta*, ut ego existimo: cetera non item. Omnino videtur quidpiam deesse, vel post vocem *durae*, vel ante *aquae*. Atque at fortasse ortum est ex geminatione postremae syllabae verbi *sumat*, ex- que at postea factum est *aut*. Itaque fortasse le- gendum: *duas potiones sumat aquae vel muriae du- rae, cui res quaedam sit adjecta*. Sed sine me- liorum Codicum auxilio nihil certi constitui po- test.

^{55.} *Cum eadem*] Has duas voces alii omit- tunt.

^{56.} *In alvum oleum* &c.] Alii leg. *malvae oleum*, ut habet Codex Mediceus I. In Codici- bus reliquis *sext* est, *malvum*, manifesto mendo, pro *in alvum*, ut correxit Egnatius; quem Con- stantinus, Stephanus, & Lindenius secuti sunt.

dictum est, quod *τενεσμών* 57 Graeci vocant. Id neque acutis neque longis morbis adnumerari debet, cum & facile tollatur, neque unquam per se jugulet. In hoc aequae atque in torminibus frequens desidendi cupiditas est; aequae dolor, ubi aliquid excernitur. Descendunt autem pituitae mucisque similia, interdum etiam leviter suberuenta: sed his interponuntur nonnumquam ex cibo quoque recte coacta 59. Desidere oportet in aqua calida; saepiusque ipsum anum 60 nutrire; cui plura medicamenta idonea sunt: butyrum cum rosa; acacia ex aceto liquata; emplastrum id, quod *τετραφάρμακον* Graeci vocant, rosa liquatum; alumen lana 61 circumdatum, & ita appositum; eademque ex inferiore parte indita, quae torminum auxilia sunt; eadem verbenae decoctae, ut inferiores partes foveantur. Alternis vero diebus aqua, alternis leve & austerum vinum bibendum est. Potio esse debet egelida & frigidae propior; ratio 62 victus talis, qualem ad tormina 63 supra praecepimus.

XIX. Levior etiam, dum recens, dejectio est 64; ubi & liquida alvus, & saepius quam ex consuetudine fertur: atque interdum tolerabilis dolor est, interdum gravissimus; idque pejus est. Sed uno die fluere alvum saepe pro valetudine est: atque etiam pluribus, dum febris absit, & intra septimum diem id conquiescat. Purgatur enim corpus, &, quod intus laesurum erat, utiliter effunditur. Verum spatium periculosum est: interdum enim tormina ac febriculas excitat,

57. *Τενεσμών*] In Edd. priscis est, *tenesmon*. Quidam cum Caesario scribunt *τηνεσμών*. In Cod. Medic. I. TENECMON.

58. *Cum & facile*] In Edit. an. 1538. & in Lindeniana deest &c.

59. *Coacta*] Lindenius, *cocta*, ut Constantinus legendum putat. Ego retineo *coacta*, quod in MSS. inveni: nam eadem significatione usurpatur in lib. 2. cap. 8. *Alvus in hac valetudine ea tuta est, quae quotidie coacta, eaque convenientia iis, quae assumuntur, reddit.* Vide Morgagnum ad locum illum lib. 2. cap. 3. *Pejor cito alvus est &c.*

60. *Ipsum anum*] Alii leg. *ipsum manu*, ut est in MSS. Medicis. Ita hunc locum Constantinus correxit, atque ita Lindenius edidit. Idem Lindenius postea leg. *cui rei plura &c.* Sed vox *rei* non est in antiquis libris, neque necessaria est; quandoquidem Celsus alibi sic loquitur. Vide adnot. 56. ad lib. 2. cap. 18.

61. *Lana*] Lindenius leg. *lunae*.

62. *Egelida & frigidae propior; ratio &c.*] Ante Lindenium legebatur: *egelida & frigida. Pro-*

prior ratio &c. ut est in Medic. I. aliisque MSS.

63. *Ad tormina*] Ita Lindenius cum Caesario. Alii legunt, ut Codices Medicei habent, *in tormina*; id est, contra tormina. Constantinus ex conjectura, *in torminibus*. Sic cap. 5. hujus libri: *eodem fere facienda sunt, quae in faucibus exulceratis praecepta sunt*; lib. 5. cap. 28. sect. 11. *conveniunt quae in vulneribus exposita sunt*; lib. 7. cap. 33. *Cetera postea sic facienda, ut in vulneribus, in quibus pus moveri debet, praeceptum est*; lib. 8. cap. 6. *vapores, ut in naribus posui, fovenda.* Itaque Constantino magis accedendum videtur. Nisi forte duae voces, *in tormina*, interpretis alicujus sunt, & Celsus scripsit, *qualem supra praecepimus*; caput decimum quintum non magis, quam decimum sextum, respiciens; cum utrobique eandem victus rationem proponat; *cibos videlicet potionesque, quae alvum adstringunt.*

64. *Dejectio est*] Lindenius omittit *est*, & postea leg. *In qua interdum*, pro *atque interdum*, ut & alii legunt, & legendum est ex MSS. Medicis.

tat, viresque consumit. Primo die quiescere satis est; neque impetum ventris prohibere. Si per se desit, balneo uti, paulum cibi capere: si mansit, abstinere non solum a cibo, sed etiam a potione. Postero die, si nihilominus liquida alvus est, aequè conquirere; paulum adstringentis cibi sumere. Tertio die in balneum ire: vehementer omnia praeter ventrem perfricare: ad ignem lumbos, scapulasque admove: cibis uti, sed ventrem contrahentibus; vino non multo, meraco. Si postero quoque die fluat, plus edisse, sed vomere etiam. Ex toto ⁶⁵, donec conquiescat, contra siti, fame, vomitu niti. Vix enim fieri potest, ut, post hanc animadversionem, alvus non contrahatur. Alia via est, ubi velis suppressere: coenare, deinde vomere: postero die in lecto ⁶⁶ conquiescere; vespere ungi, sed leniter: deinde panis circa selibram ex vino Aminaeo mero sumere; tum assum aliquid, maximeque avem; & postea vinum idem bibere aqua pluviali mistum: idque usque quintum diem ⁶⁷ facere, iterumque vomere. Frigidam autem assidue potionem esse debere, contra priores auctores Asclepiades affirmavit, & quidem quam frigidissimam. Ego experimentis quemque in se credere debere existimo, calida potius, an frigida utatur. Interdum autem evenit, ut id ⁶⁸ pluribus diebus neglectum, curari difficilius possit. A vomitu oportet incipere: deinde postero die vespere tepido loco ⁶⁹ ungi; cibum modicum assumere, vinum meracum quam asperrimum; impositam super ventrem habere cum cerato rutam. In hoc autem affectu corporis neque ambulatione, neque frictione opus est: vehiculo sedisse, vel magis etiam equo, prodest: neque enim ulla res magis intestina confirmat. Si vero etiam medicamentis utendum est, aptissimum est id, quod ⁷⁰ ex pomis fit. Vindemiae tempore in grande vas conjicienda sunt pira atque mala silvestria: si ea non sunt, pira Tarentina viridia, vel Signina, mala Scandiana vel Amerina, myrapia ⁷¹; hisque adjicienda sunt cotonea, & cum

65. *Sed vomere etiam. Ex toto &c.* Locum hic olim sic interpungebatur: *sed vomere etiam ex toto, donec conquiescat. Contra siti &c.* Et, quia error errorem parit, *Contra sitim* est in Editione an. 1493. quam plerique secuti sunt. Lindenius, rectè interpungendo, ita locum restituit. Fortasse tamen legendum: *sed vomere. Et ex toto, donec conquiescat, contra siti &c.* sicut lib. 2. cap. 15. *Et ex toto numquam gestari corpus dolens debet*; lib. 3. cap. 7. sect. 1. *Et ex toto, non sic pueri, ut viri, curari debent.* Nisi ejicienda sit particula *etiam*; quae porro omitti-

tur in Editione Constantini. Invenitur tamen in Codicibus Mediceis.

66. *In lecto*] Praepositionem *in* non habet Lindenius; ut neque Editio an. 1538.

67. *Usque quintum diem*] Quidam cum Caesario leg. *usque ad quintum diem.*

68. *Id*] Linden. *id malum.*

69. *Loco*] Egnatius, Constantinus, & Stephanus leg. *oleo*

70. *Id, quod*] Lindenius tollit *id.*

71. *Myrapia*] Al. cum Caesario scribunt *myrrhaphia.* Nisi vox haec posita est loco non suo,

cum ipsis corticibus suis Punica, forba, &, quibus magis utimur, etiam torminalia, sic, ut haec tertiam ollae partem teneant: tum deinde ea musto implenda est; coquendumque id, donec omnia, quae indita sunt, liquata, in unitatem quamdam coëant. Id gustui non insuave est; &, quandocumque opus est, assumptum leniter, sine ulla stomachi noxa, ventrem tenet. Duo aut tria cochlearia uno die sumpsisse, satis est. Alterum valentius genus: myrti ⁷² baccas legere, ex his vinum exprimere, id decoquere, ut decima pars remaneat, ejusque cyathum forbere. Tertium, quod quandocumque fieri potest: malum Punicum excavare, exemptisque omnibus feminibus, membranas, quae inter ea fuerunt, iterum conjicere: tum infundere cruda ova, rudiculaque ⁷³ miscere: deinde malum ipsum super prunam imponere; quod, dum humor intus est, non aduritur: ubi siccum esse coepit, remove oportet, extractumque cochleari, quod intus est, edisse. Aliquibus ⁷⁴ adjectis, majus momentum habet: itaque etiam in piperatum conjicitur, misceturque cum sale & pipere, est quid ex his edendum est. Pulticula ⁷⁵ etiam, cum qua paulum ex favo vetere coctum sit, & lenticula cum malicorio cocta, rubique cacumina in aqua decocta, & ex oleo atque aceto assumpta, efficacia sunt: atque ea aqua ⁷⁶, in qua vel palmulae, vel malum cotoneum, vel arida forba, vel rubi decocti sunt, potata ⁷⁷: quod genus significo, quoties potionem dandam esse dico, quae adstringat. Tritici quoque hemina in vino Aminaeo austero decoquitur; idque triticum jejuno ac sitienti datur; superque id vinum id sorbetur: quod jure valentissimis medicamentis ⁷⁸ adnumerari potest. Atque etiam potui datur vinum Signinum, vel resinatum austerum, vel quodlibet austerum. Contunditurque cum corticibus, feminibusque suis Punicum malum, vinoque tali miscetur: idque vel merum for-

suo, praeter pira myrapia, de quibus apud Plinium & Columellam mentio est, malorum quoque genus fuisse dicendum est, quod veteres eodem nomine appellarint.

72. Myrti] In Cod. Medic. I. & in aliis quoque, *myrtae*.

73. Rudiculaque] Ante Egnatium legebatur *rudiculaque*, ut est in MSS. Mediceis. Lib. 6. cap. 19. *rudicula miscere*. Sed ibi quoque plerique Codices depravati sunt.

74. Aliquibus] Lindenius leg. *Hoc aliquibus*.

75. Est quid ex his edendum est. Pulticula &c.] Locus vitiatus, & fortasse mutilus. Mihi neque Lindenii lectio, *esturque ex his. Edenda est pulticula &c.* satis placet; neque, quod ab

his edendum est: pulticula &c. ut habet in libri margine Constantinus; neque, *atque ex his edendum est. Pulticula &c.* vel, *estque ex his edendum. Pulticula &c.* ut alicui fortasse legendum videbitur. In eo Constantino assentior, quod post *edendum est*, distinctionis notam ponit. Alii haec verba sic distinguunt: *est quid ex his edendum, est pulticula &c.* In Codice Medic. I. habetur, *est quid ex his edendum est pulticulae*. Pro *quid*, in Vatic. I. est *quis*, in V. *quod*.

76. Atque ea aqua] Linden. ut & ea aqua.

77. Potata] Glossema est, ut ego puto.

78. Medicamentis] Non est vox haec in Cod. Medic. I.

A a

forbet aliquis, vel bibit mistum. Sed medicamentis uti, nisi in vehementibus malis, supervacuum est.

XX. 1. Ex vulva quoque foeminis vehemens malum nascitur: proximeque ab stomacho, vel afficitur haec, vel corpus afficit. Interdum etiam sic exanimat, ut tamquam comitiali morbo prosternat. Distat tamen hic casus, eo quod neque oculi vertuntur, nec spumae profuunt, nec nervi distenduntur: sopor tantum est. Idque 79 quibusdam foeminis crebro revertens perpetuum est. Vbi incidit, si satis virium est, sanguis missus adjuvat: si parum est, cucurbitulae tamen defigendae sunt in inguinibus. Si diutius aut jacet aut alioqui jacere confuevit, admoveere oportet naribus extinctum ex lucerna linamentum, vel aliud ex iis, quae foedioris esse odoris retuli, quod mulierem excitet. Idemque aquae quoque frigidae 80 perfusio efficit. Adjuvatque ruta contrita cum melle, vel ex cyprino ceratum, vel quodlibet calidum & humidum cataplasma, naturalibus pube tenus impositum. Inter haec etiam perfricare coxas, & poplites oportet. Deinde, ubi ad se rediit, circumcidendum vinum est in totum annum 81, etiamsi casus idem non revertitur: frictione quotidie utendum totius quidem corporis, praecipue vero ventris, & poplitum: cibus ex media materia dandus: sinapi super imum ventrem tertio quoque aut quarto die imponendum, donec corpus rubeat. Si durities manet 82, mollire commode videtur solanum in lac demissum, deinde contritum; & cera alba atque medulla cervina cum irino, aut sebum taurinum vel caprinum cum rosa mistum. Dandum etiam potui vel castoreum est, vel gith, vel anethum. Si parum pura est, purgetur junco quadrato. Si vero vulva exulcerata est, ceratum ex rosa fiat, & 83 recens suilla adeps, & ex ovis album misceatur, idque apponatur; vel album ex ovo cum rosa mistum, adjecto, quo facilius consistat, contritae rosae pulvere. Dolens

79. *Idque*] Lindenius leg. *Id vitium*; deinde, *perpetuum evadit*, pro *perpetuum est*.

80. *Aquae quoque frigidae*] Quoque vulgo ab omnibus omittitur, praeterquam a Ruellio & Stephano; sed habetur in MSS.

81. *In totum annum*] Per integrum annum. Infra cap. 24. *Quidam, cum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperassent, securitatem totius vitae consecuti sunt.* Rittershusius ad Phaedrum lib. 4. fab. 20. ut notat Almeloebenius, vocem annum delendam putat, ut legatur *in totum*, id est, omnino; velut lib. 6. cap. 9. *vinum ex toto circumcidendum est.* Extat tamen vox illa in MSS. omnibus.

82. *Si durities manet*] Non apparet, de qua duritie loquatur. Aliqua fortasse defunt ad alios vulvae morbos attinentia, praesertim ad ejus inflammationem, de qua mentio est in lib. 5. cap. 21. sect. 4. & cap. 25. sect. 3.

83. *Fiat, &*] Lindenius leg. *fiat: etiam:* supra vero, *purgetur*; cum *fiet*; & antea legeretur, & *purgetur*, ut est in MSS. Mediceis. Si verbum *fiet* retinendum est, omnino lego, *fiat*; sed fortasse tollendum est, legendumque, *ceratum ex rosa, & recens &c.* Sive autem id verbum tollatur, sive non tollatur, sensus est: ceratum ex rosa, suillam adipem, & album ex ovis simul miscenda esse, atque apponenda.

lens verò ea ⁸⁴ sulphure suffumigari debet. At si purgatio nimia mulieri nocet, remedio sunt cucurbitulae, cute incisa, inguinibus vel etiam sub mammis admotae. Si maligna purgatio est, subjicienda sunt ⁸⁵

* * * * *

coëunt ⁸⁶. Id faciunt etiam albae olivae, & nigrum ⁸⁷ papaver cum melle assumptum, & gummi cum trito semine apii liquatum, & cum cyatho passi datum. Praeter haec, in omnibus vesicae ⁸⁸ doloribus idoneae potiones sunt, quae ex odoribus fiunt, id est, spica nardi, croco, cinnamo ⁸⁹, casia, similibusque: idemque etiam decocta lentiscus praestat. Si tamen intolerabilis dolor est, & sanguis profluit, etiam sanguinis detractio apta est; aut certe coxis admotae cucurbitulae cute incisa.

2. At cum urina super ⁹⁰ potionum modum etiam sine dolore profluens ⁹¹ maciem & periculum facit, si tenuis est, opus est exercitatione

^{84. Ea}] Invenitur pronomen hoc in omnibus MSS. sed fortasse ex glossmate. Lindenius reponit *vulva*.

^{85. Subjicienda sunt}] Multa hic desiderari Morgagnus ostendit: quae vero ea sint, ex capitum titulis colligit, quorum index cuilibet libro praemittitur in duobus MSS. Codicibus, quibus usus est. Ejusmodi indices habentur etiam in Mediceis II. III. IV. V. VI. & VII. tituli ad hunc locum pertinentes ita se habent in illis Codicibus:

Vulva (al. *Vulva*) *exulcerata est.*

De vesica.

De calculis in vesica.

In omni dolore vesicae.

Atque in IV. & V. numerus quoque capitum adscribitur; in quarto CII. CIII. CIV. CV. in quinto CV. CVI. CVII. CVIII. In Codice autem vetustiori argumentum hujus lib. ita proponitur: *De capitis doloribus, de distensione oris, linguae resolutione, distillatione, gravedine, rigore cervicis, angina, difficultate spirandi, faucium exulceratione, sanguinis ore redditu, de affectibus stomachi, laterum, pulmonis, jecineris, lienis, renum; cholere, coeliaco, ileo, colo, torminibus, dysenteria, lumbricis, tenesmo, defectione, vulvae & vesicae vitiis, profusione seminis, coxis, genibus, umeris, pedibus, manibus dolentibus.* Porro lacunam hoc loco plerique Codd. habent,

alii magnam, alii parvam. In aliquibus, praeter ea, quae dixi, desunt, cum parte reliqua hujus capituli, etiam duo proxima capita XXI. & XXII.

^{86. Coëuntia}] Ita in MSS. omnibus. Quidam cum Caesario leg. *coërcentia*; in his Lindenius.

^{87. Olivae, & nigrum &c.}] Hic quoque Caesariana, & aliae quaedam Editiones ab antiquis Codicibus, nonnihil variant, quod non habent particulam &. Lindeniana neque & habet, &, ut notat Morgagnus, habet *violae, pro olivae.*

^{88. Vesicae}] Lindenius leg. *vulvae*: quae fuit Constantini conjectura, haud perspicientis, quomodo a vulvae morbis ad morbos vesicae sermo conversus sit. Neque enim noverat, quam multa supra desiderarentur.

^{89. Cinnamo}] Al. cum Egnatio, *cinnamomo*.

^{90. Super}] In MSS. Codicibus *super* & *supra* saepe variant. Fortasse hic legendum, *supra*.

^{91. Etiam sine dolore profluens}] Etiam si dolor non est &c. Haec autem verba respiciunt locum superiorem, ubi agitur de urina cum dolore reddita; ut significant verba illa, *in omnibus vesicae doloribus*. Lindenius hunc locum ita leg. *urina super potionum modum mingitur, & jam sine dolore profluens &c.* sed reclamant MSS. Codices & Medicei & Vaticani. Editio an. 1497. habet *sudore*, pro *dolore*; sed mendose.

tione & frictione, maximeque in sole, vel ad ignem: balneum rarum esse debet, neque longa in eo mora: cibus comprimens: vinum austerrum meracum, per aestatem, frigidum, per hiemem, egelidum; sed tantum, quantum minimum sit. Infima alvus quoque vel ducenda ⁹², vel lacte purganda est. Si crassa urina est, vehementior esse debet & exercitatio, & frictio: longior in balneo mora: cibus opus est teneris ⁹³: vinum idem. In utroque morbo vitanda omnia sunt, quae urinam movere consueverunt.

XXI. Est etiam circa naturalia vitium, nimia profusio seminis, quod sine venere, sine nocturnis imaginibus sic fertur, ut, interposito spatio, tabe hominem consumat. In hoc affectu salutare sunt vehementes frictiones, perfusiones, natationesque quam frigidissimae: neque cibi, nec potio, nisi frigida assumpta. Vitare autem oportet ⁹⁴ cruditates, & omnia infantia: nihil ex iis assumere, quae contrahere semen videntur; qualia sunt, filigo, simila, ova, alica, amyllum, omnis caro glutinosa, piper, eruca, bulbi, nuclei pinei. Neque alienum est, fovere inferiores partes aqua decocta ex verbenis comprimimentibus: ex iisdem aliqua cataplasmata imo ventri inguinibusque circumdare; praecipueque ex aceto rutam: vitare & ne ⁹⁵ supinus obdormiat ⁹⁶.

XXII. Superest, ut ad extremas partes corporis veniam, quae articulis inter se conferuntur. Initium a coxis faciam. Harum ingens dolor esse consuevit: isque hominem saepe debilitat, & quosdam non dimittit. Eoque id genus difficillime curatur, quod fere post longos morbos vis pestifera ⁹⁷ huc se inclinat: quae ut alias partes ⁹⁸ liberat, sic hanc ipsam ⁹⁹ quoque affectam prehendit. Fovendum primum aqua calida

⁹². *Infima alvus quoque vel ducenda*] Alii leg. *In finita*, vel *In finita*, ut est in Cod. Medic. I. In III. aliisque habetur, *Infima*; & ita restituit Egnatius; cui cum aliis multis aditipulatur etiam Lindenius. Sed vox haec, ut mihi videtur, addita est ab interprete. Neque enim ita loquitur Celsus. Lib. 2. cap. 12. sect. 2. *Plerumque vero alvus potius ducenda est*; libi 3. cap. 7. *ducenda alvus vel aqua vel ptisanæ cremore*, & cap. 12. *praeter hanc ducenda alvus est*; & cap. 14. *dicit* (Asclepiades) *alvum duci oportere*; & cap. 15. *ducere alvum*. Plura similia loca sunt, quae declarant vocem *infima* redundare, atque alienam esse.

⁹³. *Teneris*] Constantinus mallet, *tenuibus*. In Cod. Mediceo vetustiori est, *teneribus*.

⁹⁴. *Vitare autem oportet*] Lindenius leg. *Opor-*

et autem vitare; deinde, *nihilque*, pro *nihil*.

⁹⁵. *Praecipueque ex aceto rutam: vitare & ne &c.*] Pro *& ne*, ut habent etiam Codices Medicei, quidam, *Pantimum secuti*, leg. *etiam ne*. Sic autem interpungendus est hic locus cum Constantino, Ronfseo, & Morgagno. *Al. praecipueque ex aceto rutam vitare, & ne &c.* Lindenius leg. *praecipueque ex aceto. Vitare autem oportet rutam & ne &c.*

⁹⁶. *Obdormiat*] Lindenius, *dormiat*.

⁹⁷. *Vis pestifera*] Idem, *vi pestifera*; deinde, *quod ut*, pro *quae ut*.

⁹⁸. *Alias partes*] Ita in Edit. Lindenii, in margine Constantinianae, & in Cod. Vatic. I. Alii habent, *illas partes*.

⁹⁹. *Ipsam*] In Cod. Medic. I. *jam ipsam*.

lida est: deinde utendum calidis cataplasmatibus ¹. Maxime prodesse videtur, aut cum hordeacea farina, aut cum ficu ex aqua decocta mistus capparidis cortex concisus; vel lolii farina ex vino diluto cocta, & mista cum arida ² faece: quae quia refrigescunt, imponere noctu malagmata commodius est. Innulae quoque radix contusa, & postea ex vino austero cocta, & late super coxam imposita, inter valentissima auxilia est. Si ista non solverunt, sale calido & humido utendum est. Si ne sic quidem finitus dolor est, aut tumor ei accedit, incisa cute admovendae sunt cucurbitulae; movenda urina; alvus, si compressa est, ducenda. Vltimum est, & in veteribus quoque morbis ³ efficacissimum, tribus aut quatuor locis super coxam, cutem candentibus ferramentis exulcerare. Frictione quoque utendum est, maxime in sole, & eodem die saepius: quo facilius ea, quae coeundo nocuerunt, digerantur ⁴: eaque, si nulla exulceratio est, etiam ipsis coxis; si est, ceteris ⁵ partibus adhibenda est. Cum vero saepe aliquid exulcerandum candenti ferramento sit, ut materia inutilis evocetur, illud perpetuum est, non, ut primum fieri potest, huius generis ulcera sanare; sed ea trahere, donec id vitium, cui per haec opitulamur ⁶, conquiescat.

XXIII. Coxis proxima genua sunt; in quibus ipsis nonnumquam dolor esse consuevit. In iisdem autem cataplasmatibus cucurbitulisque praesidium est: sicut etiam, cum in humeris, aliisque commissuris dolor aliquis exortus est. Equitare ei, cui genua dolent, inimicissimum omnium est. Omnes autem ejusmodi dolores, ubi inveteraverunt, vix citra unctionem finiuntur.

XXIV. In manibus pedibusque articulorum vitia frequentiora longioraque sunt; quae in podagris chiragrisve esse consueverunt. Ea ⁷ raro vel castratos, vel pueros ante foeminae coitum, vel mulieres, nisi quibus menstrua suppressa sunt, tentant. Vbi sentiri coeperunt, sanguis

mitten-

¹ Cataplasmatibus] Cod. Medic. I. & hic & cap. sequenti, cataplasmatibus.

² Arida] Acida legebatur ante Lindenium, & infra, & ex vino austero postea cocta: ut est in Cod. Medic. I. atque in aliis quoque.

³ In veteribus quoque morbis] Pro veteribus, Editiones Pinzii, Juntae, Caesarii, & Lindenii habent uteri; ut jam adnotavit Morgagnus. Ortus est error ex eo, quod in Editione principe Florentina, & in Veneta an. 1493. mendose est uteribus. Sed omnes Medicei Codices plane habent veteribus.

⁴ Digerantur] In MSS. & Medicis & Vaticanis, inque Editionibus praefcis, dirigantur.

Ego cum Pantino & Lindenio secutus sum Editionem Caesarii. Constantinus quoque in margine habet digerantur ex veteri quodam libro.

⁵ Si est, ceteris &c.] Alii leg. sicut & ceteris. In Cod. Medic. I. est, sic & ceteris: quod non longe abest a Lindenii lectione, quam ego probavi.

⁶ Opitulamur] Plerique cum Editione an. 1493. habent opitulantur. Sed in Edit. I. & in Lindeniana, & in MSS. legitur opitulamur.

⁷ Sunt; quae in podagris chiragrisve esse consueverunt. Ea &c.] Haec verba ita legit & distinguit Lindenius: sunt. Quae in podagris chiragrisve esse consueverunt, ea &c. Sed perpe-

mittendus est: id enim inter initia statim factum, saepe annuam, nonnumquam perpetuam valetudinem bonam praestat ⁸. Quidam etiam, cum asinino lacte epoto sese eluissent ⁹, in perpetuum hoc malum evaserunt. Quidam, cum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperassent, securitatem totius vitae consecuti sunt. Idque utique post primum dolorem servandum est, etiamsi quievit. Quod si jam consuetudo ejus facta est, potest quidem aliquis esse securior iis temporibus, quibus dolor se remisit: majorem vero curam adhibere debet iis ¹⁰, quibus id revertitur; quod fere vere autumnove fieri solet. Cum vero dolor urget ¹¹, mane gestari debet; deinde ferri, inambulatione leni se dimovere ¹², &, si podagra est, interpositis temporibus exiguis, invi-

ram: quia Celsus hoc loco non loquitur, nisi de podagra chiragraque. Ego valde dubito, ne hoc totum, quae in podagris chiragrisve esse consueverunt, ex margine sit assumptum. Videtur enim esse explicatio quaedam membri praecedentis, ab eodem adscripta, a quo illa, quod in podagra chiragra esse consuevit, in lib. 1. cap. 19.

8. Perpetuam valetudinem bonam praestat] Editiones priscae vocem bonam non habent; ut neque Cod. Medicus I. Sed cum Egnatius alique nonnulli legerent, perpetuam valetudinem totam praestat; Constantinus bonam pro totam reponendum existimavit; itaque Lindenius reposuit. Hanc lectionem illud maxime firmat, quod eadem loquendi forma occurrit lib. 6. cap. 19. annuam valetudinem bonam praestat; ut communiter legitur, & legendum est; quamvis quidam MSS. Codices aliter habeant. Cum igitur vox totam sit in multis MSS. quam mendosam esse nemo non videt, emendationem a Celso ipso habemus. Adjunctum autem bonam, non solum allato in loco adhibet, sed & in aliis multis. Lib. 2. cap. 14. ut quamprimum bona valetudo contingat; lib. 4. cap. 4. sect. 1. facilis ad bonam valetudinem recursus est; & cap. 5. reddit huic imbecillitas sua, nisi iisdem defenditur bona valetudo, quibus reddita est. Etiam in praefatione lib. 1. praestare valetudinem dixit, & secundam, id est, bonam, adjunxit: Nam quae demum causae, vel secundam valetudinem praesent, vel morbos exci-
rent &c.

9. Asinino lacte epoto sese eluissent] In Codicibus Medicis plerisque, & in nonnullis Vaticanis habetur: asinino lotio sese eluissent. Egnatius alique quidam leg. asinino lotio epoto sese eluissent. Lindenius, asinino lacte epoto ex toto sese eluissent. Ego securus sum Editiones priscae &

Codicem Medicum I. aliosque ex Vaticanis; sed libri MSS. habent sese, impressi, se.

10. Debet iis] Antea legebatur, debent ii, vel hi; nec aliter in MSS. inveni. Sed iis, id est, temporibus, legendum esse Morgagnus ostendit. Ita igitur restitui: praeterea, ut omne vitium tolleretur, pro debent reposui debet; quod verbum regitur ab aliquis. Facile autem perspicitur, quae fuerit erroris causa: debet constare non poterat, cum esset ii; ideo debent legendum putarunt.

11. Cum vero dolor urget] Aldinam & vetustiores Editiones sequor, cum quibus consentit Cod. Medic. I. Haec autem verba opponuntur praecedentibus, iis temporibus, quibus dolor se remisit; ac tempus significant, quo aeger laborat ex dolore: ut & illa ostendunt, quae infra sunt: Vbi dolor & inflammatio se remiserunt. Caesarius, & post eum omnes leg. non urget; & ita Medicus III. alique Codices habent. Verum ex ista lectione illud sequitur, ut Celsus, quae victus ratio in ipso dolore servanda sit, explicare omiserit. Atqui id praecipuum erat, quod explicare debebat. Nam hoc vitium ex iis est, quibus victus ratio maxime subvenit; ut dicitur initio libri proximi.

12. Mane gestari debet; deinde ferri, inambulatione leni se dimovere] Omnia recte habebant, si tollatur ferri; quod idem significat atque gestari. Cum autem in plerisque MSS. sit non mane gestari, sed manu gestari, fortasse aliquis interpreti margini adscripsit ferri: nam, ut est apud Cajum Jctum l. 235. ff. de V. S. ferri proprie dicimus, quae quis suo corpore bajulat. In Codice Mediceo I. est magistrari; &, supra hanc vocem, ne; ut legatur mane gestari. Palavicinus vero ne in nu vertit, fecitque manu gestari. Cetera

invicem modo sedere, modo ingredi ¹³; tum, antequam cibum capiat, sine balneo, loco calido leniter perfricari, sudare, perfundi aqua egelida; deinde cibum fumere ex media materia, interpositis rebus urinam moventibus; quotiesque plenior est, evomere. Vbi dolor vehemens urget, interest, sine tumore is sit, an tumor cum calore, an tumor jam etiam obcalluerit ¹⁴. Nam si tumor nullus est, calidis fomentis opus est. Aquam marinam, vel muriam duram fervere facere oportet, deinde in pelvem conjicere, & cum jam homo potest ¹⁵, pedes demittere, superque pallam dare, & vestimento tegere; paulatim deinde juxta labrum ipsum ex eadem aqua leniter infundere, ne calor intus destituat; ac deinde noctu cataplasmata calefacientia imponere, maximeque hibisci radicem ex vino coctam. Si vero tumor calorque est, utiliora sunt ¹⁶ refrigerantia, recteque in aqua quam frigidissima articuli continentur; sed neque quotidie, neque diu ¹⁷, ne nervi laedantur ¹⁸. Imponendum vero est cataplasma, quod refrigeret: neque tamen in hoc ipso diu ¹⁹ permanendum; sed ad ea transeundum, quae sic reprimunt, ut emolliant. Si major est dolor, papaveris cortices in vino coquendi, miscendique cum cerato sunt, quod ex rosa factum sit: vel cerae & adipis suillae tantumdem una liquandum, deinde his vinum miscendum, atque ubi, quod ex eo impositum est, incaluit, detrahendum, & subinde aliud imponendum est. Si vero tumores etiam obcalluerunt, & dolent, levat spongia imposita, quae subinde

tera ita leguntur in Codice illo: *debet deinde ferri in ambulationem ibi se dimovere*. Codices alii habent, *manu gestari debet, deinde ferri in ambulatione levi se dimovere* (al. *movere*): atque ita pene ab omnibus vulgo legitur; nisi quod plerique, duabus vocibus in unam contractis, habent *inambulatione*. Lindenius leg. *aut in ambulatione leni*. In Editione prima, & in duabus perve-
nustis ann. 1493. 1497. & in Juntina, pro *ferri*, mendose est *fieri*.

13. *Ingredi*] In multis MSS. Codicibus, *ambulare*.

14. *An tumor jam etiam obcalluerit*] Libri MSS. habent *obcaluerint*; vulgati *obcaluerit*. Ego reposui *obcalluerit*. Fortasse tamen legendum, *an tumores jam etiam obcalluerint*. Nam in Cod. Mediceo I. est *an tumore sint etiam obcalluerint*. Ita paulo infra; *Si vero tumores etiam obcalluerunt*.

15. *Et, cum jam homo pati potest*] In quibusdam Codicibus MSS. deest particula *et*.

16. *Utiliora sunt*] Lindenius leg. *utilioraque*

sunt; quo modo est in Editione Caesarii an. 1538. sed, ut videtur, mendose; cum in Editione ejusdem Caesarii an. 1528. non extet *que*.

17. *Neque diu*] Alii omnes addunt *sit*; Lindenius, *fiat*: quod verbum ego sustuli ex fide Codicis Medicei I.

18. *Laedantur*] Editiones priscae & Lindeniana cum Codice modo allato, *indurescant*. Sed, ut ego opinor, explanatio quaedam est verbi *laedatur*, quod ceteri Medicei Codices, atque Aldina & multae aliae Editiones habent. Post proxima verba, *Imponendum vero est*; Ruellius addit, *eruca plantago*, ex depravato Codice. In pluribus enim legitur, *imponendum eruca plantago, ut refrigeret*, pro *imponendum vero est cataplasma, quod refrigeret*, ut est in Mediceo I.

19. *In hoc ipso diu*] Quidam, secuti Edit. an. 1538. omittunt *diu*. Egnatius leg. *in hoc cotidie*; ut habent aliqui Codices: Ruellius, *in hoc cotidie diu*.

inde ex oleo, & aceto ²⁰, vel aqua frigida exprimitur; aut pari portione inter se mista pix, cera, alumen. Sunt etiam plura idonea manibus pedibusque malagmata. Quod si nihil superimponi dolor patitur ²¹, id, quod sine tumore est, fovere oportet spongia, quae in aquam calidam demittatur, in qua vel papaveris cortices ²², vel cucumeris silvestris radix decocta sit: tum inducere articulis crocum cum succo papaveris & ovillo lacte. At si tumor est, foveri quidem debet aqua egelida ²³, in qua lentiscus, aliave verbena ex reprimentibus decocta sit: induci vero medicamentum ex nucibus amaris cum aceto tritis; aut ex cœrussa, cui contritae herbae muralis succus sit adjectus. Lapis etiam, qui carnem exedit ²⁴, quem *σαρκοφάγον* Graeci vocant, excisus, sic, ut pedes capiat, demissos eos, cum dolent, retentosque ibi levare consuevit. Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est ²⁵. Vbi dolor & inflammatio se remiserunt (quod intra dies quadraginta ²⁶ fit, nisi vitium hominis accessit) modicis exercitationibus, abstinentia, unctionibus lenibus utendum est, sic, ut etiam acopo ²⁷, vel liquido cerato cyprino ar-

20. *Et aceto*] Antea communiter legebatur, *vel aceto*, ut habet Cod. Medic. I. Ego sic reposui ex aliis Codicibus; nec aliter legendum videtur. Nam mista oleum & acetum, aut oleum & frigida aqua leniter simul & reprimunt & molliunt, ut est in lib. 2. cap. 33. ideoque hic utilia sunt: siquidem proximum quoque medicamentum ex pice, cera, alumine, facultatem habet simul reprimendi & molliendi. Quod si legatur *vel aceto*, pugnantia Celsus scripserit. Nam si acetum & aqua frigida, quae reprimunt & refrigerant, apta sunt; oleum, quod calefacit & emollit, aptum esse non potest. Ceterum in lib. 5. quoque cap. 26. sect. 23. legitur, *circumdare lanam succidam ex aceto & oleo*.

21. *Dolor patitur*] Vox *dolor* omittitur in Editionibus ann. 1493. 1497. sed, ut opinor, librariorum culpa; cum extet in Editione prima. Hoc mendum tamen Constantinum quoque cum aliis multis decepit. Porro Constantinus subaudit *aeger*. Lindenius tandem restituit *dolor*; quod & in Codicibus Mediceis habetur.

22. *Cortices*] Ita ex Cod. Medic. I. Alii leg. *cortex*; Egnatius *corticis*, ut plures MSS. Codices habent.

23. *Egelida*] Quidam cum Caesario leg. *calida*. Sed in Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus est *egelida*. Quod vel ideo notandum fuit, ut omnes intelligerent, *congelida*, quod habet Ruellii Editio, mendum esse; nec vocem *con-*

gelidus ex lectione illa referendam esse inter Latinas; ut recte monet Facciolatus in Animadversionibus Criticis in Danetii Lexicon.

24. *Exedit*] Lindenii Edit. & Cod. Medic. I. edit.

25. *Et quo in Asia lapidi Asio gratia est*] Nascitur lapis hic in Asso Troadis; hinc Galenus lib. 9. de S. M. F. cap. 2. *Ἀσίου* nominat. Attamen apud eundem Galenum *πέρπας Ἀρίας ἔνδος* legitur l. c. & apud Dioscoridem lib. 5. cap. 14. *Ἀτίος δὲ λίθος* per simplex σ; ut quidem Saracenus edidit. In Celsi quoque Codicibus scribitur *Asius* tum hic, tum alibi. Ita est in Mediceis, excepto primo, & in aliquibus Vaticanis: *Ex quo in Asia lapidi tasio faciunt gratia est ad juvandum* Sed *ad juvandum* glossema est. *Rei alicui gratiam esse*, loquendi forma est Latina, & majori Plinio familiaris. Codex alius apud Constantinum ita habet: *Ex quo in Asio sepulchra faciunt. Et lapidi Asio gratia est ad juvandum*: quam lectionem Lindenius probavit. Ego secutus sum Editiones antiquas, & Codicem Medicum I. Sed Editio I. & aliae omnes ad Aldinam usque habent *tasio* pro *Asio*.

26. *Quadraginta*] Lindenius leg. *triginta*. Sed *quadraginta* legendum cum aliis, tum ex fide Codicum Mediceorum, tum ratione. Nam sententia sumpta est ex Hippocrate Sect. 6. Aphor. 49.

27. *Acopo*] Cod. Medic. I. cum *acopo*, quorum nonnulli Vaticani consentiunt, & Lindenii Editio.

articuli perfricentur. Equitare podagricis quoque alienum est. Quibus vero articulorum dolor certis temporibus revertitur, hos ante & curioso victu cavere oportet, ne inutilis materia corpori supersit, & crebriore vomitu; &, si quis ex corpore metus est, vel alvi ductione uti, vel lacte purgari. Quod Erasistratus in podagricis expulit, ne in inferiores partes factus eursus pedes replet: cum evidens sit, omni purgatione non superiora tantummodo, sed etiam inferiora exinaniri.

XXV. Ex quocumque autem morbo quis convalescit, si tarde confirmatur, vigilare prima luce debet; nihilominus in lecto conquiescere: circa tertiam horam leniter unctis manibus corpus permulcere: deinde delectationis causa, quantum juvat, ambulare, circumcisa omni negotiosa actione ²⁸: tum gestari diu: multa frictione uti: loca, coelum, cibos saepe mutare: ubi triduo quatrduove vinum bibit, uno aut etiam altero die interponere aquam. Per haec enim fiet, ne in vitia tabem inferentia incidat, & ut mature vires ²⁹ suas recipiat. Cum vero ex toto convaluerit, periculose vitae genus subito mutabit, & inordinate aget. Paulatim ergo debebit, omiſſis his legibus, eo transire, ut arbitrio suo vivat.

²⁸. *Negotiosa actione*]. Alii leg. *negotiosa co-* dicis Medicei vetustioris.
gitatione vel actione. Sed recte Lindenius, *negotiosa actione*; quem ego secutus sum, ex fide Cod. Medicus modo allatus,
²⁹. *Vires*] Cod. Medicus modo allatus, *vires*; sed perperam.

LIBER QUINTVS.

Dixi de iis malis corporis, quibus victus ratio maxime subvenit: nunc transeundum est ad eam medicinae partem, quae magis medicamentis pugnat ³⁰. His multum antiqui auctores tribuerunt, & Erasistratus, & ii qui se ἐμπειρικοὶ nominaverunt; praecipue tamen Herophilus, deductique ab illo viri; adeo ut nullum morbi genus sine his curarent. Multaque etiam de facultatibus medicamentorum memoriae prodiderunt, qualia sunt vel Zenonis, vel Andreae, vel Apollonii, qui Mys ¹³ cognominatus est. Horum autem usum ex magna parte Asclepiades non sine causa fustulit; &, cum omnia fere medicamenta stomachum laedant, malique succi sint, ad ipsius victus rationem potius omnem curam suam transtulit. Verum, ut illud in plerisque morbis utilius est, sic multa admodum corporibus nostris incidere consueverunt, quae sine medicamentis ad sanitatem pervenire non possunt. Illud ante omnia scire convenit ³², quod omnes medicinae partes ita innexae ³³ sunt, ut ex toto separari non possint; sed ab eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Ergo & illa, quae victu curat, aliquando medicamentum adhibet, & illa ³⁴, quae praecipue medicamentis pugnat, adhibere etiam rationem victus debet; quae multum admodum in omnibus malis corporis proficit. Sed cum omnia medicamenta proprias facultates habeant, ac saepe simplicia opitulentur, saepe mista; non alienum videtur ante proponere & nomina, & vires, & misturas eorum; quo minor ipsas curationes exsequentibus ³⁵ mora sit.

I. San-

^{30.} *Medicamentis pugnat*] Pro pugnat, quidam cum Caesario habent purgat, tum hic, tum infra.

^{31.} *Mys*] Lindenii Edit. *Mus*. Sed in Codicibus Mediceis scribitur *Mys* per y (in II. *Mis*) ut apud Caelium Aurelium lib. 2. *Acut. Morb.* cap. 13.

^{32.} *Convenit*] Aliqui Codices, oportet; Mediceus I. *convenit*, ut vulgo legitur.

^{33.} *Innexae*] Ita in MSS. & in Editionibus vetustis. Lindeniana habet *connexae*, ut est in margine Constantinianae: quam vocem Scribonius adhibuit in eadem sententia cap. 68. *Implicitas Medicinae partes inter se & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis*

detrimento possint.

^{34.} *Ergo & illa . . . & illa &c.*] Ita in Cod. Mediceo primo. Alii Codices habent *Ergo ut illa . . . ita & illa &c.* alii *Ergo ut illa . . . ita illa &c.* Editiones antiquae *Ergo ut illa . . . & illa &c.* Lindeniana *Ergo ut illa . . . sic illa &c.*

^{35.} *Ipsas curationes exsequentibus*] Alii leg. *ipsius curationis exsequentibus*; Lindenius, *ipsam curationem exsequentibus*. Ego sic restitui ex Codice Mediceo vetustiori. Re vera habet, *ipsius curationes*, & in voce *curationes* expungitur littera s supraque ponitur, m, ut sit, *curationem*. Sed nemo non videt, *ipsius* ex *ipsas* corruptum esse, & omnino retinendum, *curationes*.

I. Sanguinem supprimunt, atramentum futorium, quod Graeci *χάλκανθον* appellant, chalcitis, acacia, & ex aqua lycium, thus, aloë, gummi, plumbum combustum, porrum, herba sanguinalis, creta vel Cimolia vel figuralis ³⁶, misy ³⁷, frigida aqua, vinum, acetum, alumen, melinum, squama & ferri ³⁸ & aeris; atque hujus quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubri aeris.

II. Glutinant vulnus, myrrha ³⁹, thus, gummi, praecipueque acanthinum, psyllium, tragacantha, cardamomum, bulbi, lini semen, nasturtium, ovi album, gluten, ichthyocolla, vitis alba, contusae cum testis suis cochleae, mel coctum, spongia vel ex aqua frigida, vel ex vino, vel ex aceto expressa; ex iisdem lana succida; si levis plaga est, etiam aranea.

Reprimunt, alumen ⁴⁰ & scisfile, quod *σχιστόν* vocatur, & liquidum, melinum, auripigmentum, aerugo, chalcitis, atramentum futorium.

III. Concoquunt & movent pus, nardum, myrrha, costum ⁴¹, balsamum, galbanum, propolis, styrax, thuris ⁴² & fuligo & cortex, bitumen, pix, sulphur, resina, sebum, adeps, oleum.

IV. Aperiant tamquam ora in corporibus ⁴³, quod *στόμα* Graece dicitur ⁴⁴, cinnamomum, balsamum, panaces, juncus quadratus, pulegium,

36. *Figularis*] Quaedam Edd. habent, *figuralis*.

37. *Misy*] In antiquis Codicibus scribitur tum *misi*, tum *mysi*, tum *misy*; quae postrema scribendi ratio recta est. Nam Graeca vox est, eaque ita scribitur: *μίσυ*.

38. *Ferri*] Rubeus affirmat, se *utriusque ferri* scriptum invenisse in Codicibus Vaticanis. Vbi lateant Codices illi, ignoro. [Septem certe, quos videre mihi datum est in Vaticana Bibliotheca, vocem *utriusque* non habent: cum quibus Medicei consentiunt.

39. *Myrrha*] In Cod. Medic. I. fere ubique scribitur *murra* sine adspiratione.

40. *Reprimunt, alumen*] Verbum *reprimunt*, quod est in Cod. Medic. I. & in nonnullis Vaticanis, restituit Egnatius; sed legit, *araneum reprimunt, alumen*. Eum Stephanus secutus est. Ego sequor Lindenium, & aliquos alios, verba haec rectius distinguentes. Ruellius & Caesarius omittunt *reprimunt*, quod neque in priscis Editionibus, neque in reliquis sex Mediceis Codicibus habetur: itaque *alumen* & reliqua addunt post *aranea*, atque haec quoque ad illa referunt, quae glutinandi vim habent.

41. *Costum*] Vulgo, *costus*, ut est in Cod. Medic. I. Ego *costum* reposui ex aliis Codicibus: & ita habetur, & cap. 6. hujus libri, & cap. 27. sect. 7. & lib. 3. cap. 21.

42. *Styrax, thuris*] In Cod. Medic. I. *styrax turis*; deinde, *sebum* per *b*, ut multis aliis in locis. *Tus* fere ubique sine adspiratione scribitur in eo Codice.

43. *Aperiant tamquam ora in corporibus*] Alii leg. *Vulnera aperiant* &c. Ego ex fide Cod. Medic. vetustioris expuli vocem *Vulnera*, quam ex prava interpretatione intrusam esse apparet. Galenus quoque lib. 5. de simplic. medic. facult. cap. 5. scribit de medicamentis, quae *aperiendi* vim habent; *ἀνασφομωτικά* appellat.

44. *Quod στόμα Graece dicitur*] Ita in omnibus antiquis Codicibus; nisi quod aliqui cum Mediceo I. habent, *stoma* litteris Latinis. Constantinus ita legendum putat: quae *ἀνασφομωτικά* Graece dicuntur. Lindenius leg. quod *ἀνασφομωτικά* Graece dicitur. Quo levior mutatio sit, qui Constantino assentiuntur, legant, *σφομωτικά*; qui Lindenio, *σομωτικά*. Mihi haec verba Celsi esse non videntur, sed alicujus interpretis; ideoque explodenda.

gium, flos albae violae, bdellium ⁴⁵, galbanum, resina terebinthina & pinea, propolis, oleum vetus, piper, pyrethrum, chamaepitys, uva taminia ⁴⁶, sulphur, alumen, rutae semen.

V. Purgant, aerugo, auripigmentum, quod ἀσπερίδον a Graecis nominatur; (huic autem & sandarachae in omnia eadem vis, sed validior est); squama aeris ⁴⁷, pumex, iris, balsamum, styrax, thus, thuris cortex, resina, & pinea, & terebinthina liquida, oenanthe, lacerti sterces, sanguis columbae, & palumbi, & hirundinis, ammoniacum, bdellium; (quod in omnia idem, quod ammoniacum, potest; sed valentius est ⁴⁸); abrotonum, ficus arida, coccum Gnidium, scobis eboris, omphacium, radícula, coagulum, sed maxime leporinum; (cui eadem, quae ceteris coagulis, facultas, sed utique validior est ⁴⁹); fel, vitellus crudus, cornu cervinum, gluten taurinum ⁵⁰, mel crudum, misy, chalcitis, crocum, uva taminia ⁵¹, spuma argenti, galla, squama

^{45. Bdellium}] Cod. Medic. I. *bdella*, ut in aliquibus aliis locis: sed capite proximo & cap. 12. habet, *bdellium*; cap. 15. *bdellion*. Hoc loco autem in aliis Codd. quoque & in Edd. prisca est, *bdella*: primus Caesarius *bdellium* reposuit. Porro *vidella*, quod pro *bdellium* Gesnerus invenit in quodam MS. Vegetii Codice, corruptum videtur ex *bdella*.

^{46. Taminia}] Aldina Edit. *aminia*: Editiones vetustiores, *timinia*, ut & hic & alibi Codex Medic. I.

^{47. Validior est}]; *squama aeris*] Arsenici scilicet vis major est, quam sandarachae. Lindenius leg. *validius est*] *squama aeris*; Editiones vetustae habent, *validior est squama aeris*; Constantiniana vero in margine, *validior est sandarachae, squama aeris*, sententia minus probanda. In quibusdam MSS. ita legitur: *validior est, quam aeris spuma ex iris, balsamum &c.* Sed hoc membrum: *huic autem & sandarachae in omnia eadem vis, sed validior est*, fortasse Celsi non est, & confiatum est ex iis, quae de arsenico habet Plinius lib. 34. cap. 56. *vis eadem, ut supra* (i. e. eadem atque sandarachae) *sed acrior*.

^{48. Quod in omnia idem, quod ammoniacum, potest; sed valentius est}] Adnotatio similis praecedenti. Adverte dicendi formam, in omnia; quae, ab eodem auctore utrasque esse, declarat. Haec forma alibi non reperitur in Celfo. Pro *sed valentius est*, Lindenius legit, *sed hoc valentius est*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

^{49. Cui eadem, quae ceteris coagulis facultas,}

sed utique validior est] Alii habent, *ubique*; Lindenius, *utique*, ut in veteri Codice se invenisse Constantinus scribit. Mihi hoc membrum praeter rem addi videtur, quia duabus particulis, *sed maxime*, sententiam suam Celsus satis expressit. Nec aliter ipse loqui solet. Cap. 2. hujus lib. *gummi, praecipueque acanthinum*; lib. 2. cap. 31. *pastinaca, magisque agrestis*; & cap. 32. *leuca, maximeque aestiva*. Igitur haec quoque videtur adnotatio, ex margine inconsulto descripta, sicut superiores duae. Nequaquam sunt moris Celsiani; nec simile quidquam invenitur in capitibus superioribus, aut in proximis, in quibus res eadem tractatur.

^{50. Gluten taurinum}] Abstergerendi facultatem habere, Paulus quoque Aegineta scribit lib. 7. cap. 3. Lindenius *taurinum* hinc tollit, & addit voci *fel*; ut habet vetus Codex a Constantino allatus. Aliter Codices Medicei, ex quorum fide veterem lectionem retinere malui. Ac Plinius quoque Major pluribus locis, & Scribonius Largus Composit. 254. adhibet *gluten*, vel *glutinum* cum hoc adjuncto. Celsus tamen cap. 2. hujus libri, ut observat Rhodius in Lexico Scriboniano, habet sine adjuncto: quem locum illustrant haec Plinii verba in lib. 28. cap. 18. *Recentes vero plagas ferro illatas sanat glutinum taurinum &c.* In proximo Celsi capite habetur, *fel taurinum*; at cap. 7. & 12. absolute, *fel*.

^{51. Uva taminia}] In libris antiquis additur, *abrotonum*, sive, ut in aliis scribitur, *abrotanum*; (vulgo *abrotonum* scribitur a Stephano & Lindenio, neque tamen ubique; ab aliis, *abrotanum*); quod

ma aeris, lapis haematites, minium, costum, sulphur, pix cruda, se-
vum, adeps, oleum, ruta, porrum, lenticula, ervum.

VI. Rodunt, alumen liquidum, sed magis rotundum, aerugo, chal-
citis, misy, squama aeris, sed magis rubri, aes combustum, sandara-
cha, minium Sinopicum, galla ⁵², balsamum, myrrha, thus ⁵³, thuris
cortex, galbanum, resina terebinthina humida ⁵⁴, piper utrumque, sed
rotundum magis, cardamomum, auripigmentum, calx, nitrum, & spu-
ma ejus, apii semen, narcissi radix, omphacium, alcyonium, oleum ex
amaris nucibus, allium, mel crudum, vinum, lentiscus, squama fer-
ri, fel taurinum, scammonia, uva taminia, cinnamomum, styrax, ci-
cutae semen ⁵⁵, resina ⁵⁶, narcissi semen, fel, nuces amarae, oleum-
que

quod cum semel positum sit, Caesarius, quem
Pantinus & Lindenius secuti sunt, hoc loco de-
levit. *Squama aeris* quoque infra delenda est,
quod perperam bis legatur in hoc capite. Et
fane omittitur in quibusdam MSS. in quibus ta-
men & illa omittuntur: *spuma argenti, galla,*
lapis haematites, minium.

52. *Galla*] Lindenius leg. *casia*. Et fane
in ceteris Codicibus Mediceis est, *castia*. Pri-
mus tamen habet, *galla*, ut alii legunt.

53. *Thus*] Alii omnes omittunt hanc vocem,
quae deest, in MSS. plerisque. Eam ego ad-
didi ex Medic. I.

54. *Resina terebinthina humida*] In MSS. est,
humida, vel *umida*. Si quis non probat, *liqui-
da* reponat ex Editione Lindenii & ex margine
Constantinianae: quod saepius a Celso usurpatur.
Attamen cap. 28. hujus libri sect. 16. Constani-
tino & Lindenio consentientibus, legitur, *resi-
nae humidae*.

55. *Cicutae semen*] In MSS. Codicibus addi-
tur, *omphacium, apii semen*. Hoc, ex superioribus
perperam repetitum, omisit ille quicum-
que fuit, qui duas priores voces, *cicutae semen*,
atque alias multas ex praecedentibus, quae deer-
rant in Cod. Medic. IV. ejus margini adscrip-
sit. Itaque neque in principe Florentina, neque
in Editionibus aliis sunt tres illae voces,
omphacium, apii semen. Ceterum negant fere
Interpretes *cicutae semen* rodendi facultatem ha-
bere; sed aliqui, veterem lectionem retinentes,
myrrhidem significari putant, quam quidam ex
recentioribus Medicis *cicutariam* appellarunt.
Ego neque hanc interpretationem probo, neque
contra meos Codices accedere ahsim Lindenio,
qui verba mutat & leg. *rutae* pro *cicutae*. Pro
veteri lectione facere videtur locus Plinii in lib.

30. cap. 13. *Pespertilionum sanguis psilothri vim
habet: sed malis puerorum illitus non satis prodest,
nisi aerugo vel cicutae semen postea inducatur*. Nam
sive *aerugo* cum Harduino, sive cum aliis *erucae*
legas, vides profecto, *cicutae semen* facultatem
habere ei similem, quam habet sive *erucae* se-
men, sive *aerugo*: quae sine dubio rodunt. Il-
lud quoque animadvertendum est, cum multa ex
his, quae tamquam rodentia in hoc capite pro-
ponuntur, in cap. 15. tamquam mollientia pro-
ponantur, inter alia etiam *cicutae semen* ibi oc-
currere.

56. *Resina*] Quae? plures enim ejus species
sunt. Num omnes sub generali nomine compre-
hendere voluit? Frustra igitur supra posuit, *re-
sinam terebinthinam humidam*. Idem dicendum
de voce *fel*, quae mox sequitur, cum praecedat
fel taurinum. Celsus scripssisset, opinor, suo
more: *fel, maximeque taurinum*. Si non, ut
alia multa, *fel* quoque, vel librarii culpa itera-
tum, vel ab aliquo insertum fuit, rectius for-
tasse legatur, *sal*; ut, cum ita a quibusdam le-
gi monuisset Constantinus, Lindenius edidit.
Dicam tamen quae res me ab hac mutatione de-
hortetur. Non solet Celsus repetere quod se-
mel dixit. Hanc causam fuisse puto, quamobrem
in hoc capite non *erucae* & nasturtii & radicu-
lae feminum, non sinapis, non fici mentionem
fecerit; quod nimirum de his, tamquam ero-
dentibus, dixerit in lib. 2. cap. 33. Cum ibi
salem quoque posuerit, videri potest eadem de
causa hoc loco omisisse. Si quis hoc argumen-
tum parvi facit, huic videndum est, num etiam
resina corruptum sit ex *sinapi*, & *cicutae semen*,
ex *erucae semen*. Atque hoc postremum suspi-
ciosius effiet, si *rutae* semen, ut edidit, Linde-
nius invenit in aliquo Codice satis fideli. Nam

que earum 57, atramentum futorium, chryfocolla, veratrum, cinis 58.

VII. Exedunt corpus, âcaciae succus, hebenus, aerugo, squama aeris, chryfocolla, cinis Cyprius 59, nitrum, cadmia, spuma argenti, hypocistis, diphryges, sal, auripigmentum, sulphur, cicuta 60, sandaracha, salamandra, alcyonium, aeris flos, chalcitis, atramentum futorium, ochra, calx, acetum 61, galla, alumen, lac caprifici, vel lactucae marinae, quae *πέρυμα* a Graecis nominatur 62, fel, thuris fuligo, spodium, lenticula, mel, oleae folia, marrubium 63, lapis haematites, & Phrygius, & Asius, & scissilis, misy, vinum, acetum.

VIII. Adurunt, auripigmentum, atramentum futorium, chalcitis, misy, aerugo, calx, charta combusta, sal, squama aeris, faex combusta, myrrha, stercus & lacerti, & columbae, & palumbi, & hirundinis, piper, coccum Gnidium, allium, diphryges, lac utrumque, quod proximo capite supra comprehensum est, veratrum & album & nigrum, cantharides, corallium, pyrethrum, thus 64, salamandra, eruca, sandaracha, uva taminia, chryfocolla, ochra, alumen scissile, ovillum stercus, oenanthe.

IX. Eadem fere crustas ulceribus 63 tamquam igne adustis inducunt; sed praecipue chalcitis, utique si cocta est, flos aeris, aerugo, auripigmentum, misy, & id quoque magis coctum 66.

X. Cru-

rutae fortasse ortum est ex *erutae*, quod erat mendose, pro *erucae*; quemadmodum *eruta*, pro *eruca*, habet Cod. Medic. VI. paulo infra.

57. *Oleumque earum*] En oleum quoque ex amaris nucibus bis positum in eodem capite; quod ante alios Pantinus adnotavit. Quidam, teste Constantino, non ineptam hanc repetitionem putant, si hic legatur: *ut oleumque earum*; quibus adstipulatur Lindenius, sed reponit: *ut oleum earum*. Mihi haec verba explodenda videntur, & retinenda superiora, *oleum ex amaris nucibus*; quia constructio cum sexto casu & praepositione ex Celso magis familiaris est, quam cum secundo casu.

58. *Veratrum, cinis*] Lindenius leg. *concharum cinis*; sed rectius alii, ut est in Codicibus Mediceis, *veratrum, cinis*. Nam Aëtius quoque Tetrab. I. serm. 2. cap. 219. nigrum veratrum rodentibus annumerat.

59. *Cinis Cyprius*] Qui sit cinis Cyprius, mihi quidem non constat. Neque enim arridet Constantini interpretatio, qui cinerem esse dicit ex Cypria arundine, de qua Plinius in lib. 24. cap. 11. Fortasse inter has duas voces interpungendum est, ut in antiquis quibusdam li-

bris factum video; & in voce *Cyprius* mendum subest. Num reponendum *cyprus*, ut in capite undecimo? Amplius videndum.

60. *Cicuta*] Refrigerat & reprimit, sicut lenticula, quae similiter refertur inter rodentia, ut Pantinus animadvertit. Lindenius mutat in *eruca*; sed mei Codices adversantur.

61. *Acetum*] Tolle hinc, quod iterum fit in fine capituli; ut est ab aliis animadversum.

62. *Nominatur*] Post hoc verbum in antiquis libris sequitur *alcyonium*; quod Lindenius recte sustulit: est enim supra. Pro *nominatur*, Cod. Med. I. habet, *appellatur*.

63. *Marrubium*] Codex modo allatus, *marruvium*, & cap. 16. *marruvio* per v.

64. *Thus*] Idem Codex omittit vocem hanc. Infra habet, non *eruca*, sed *urucea*. In VI. est, *eruta*.

65. *Ulceribus*] Quidam Codices MSS. habent, *vulneribus*.

66. *Id quoque magis coctum*] Ita in Editionibus Ruellii, Stephani, Lindenii, & in margine Constantinianae; itemque in Codd. Mediceis III. & VI. Codex secundus alique habent, *id quaque* &c. primus, *id quo* &c. ut olim vul-

X. Crustas vero has resolvit farina triticea cum ruta, vel porro, aut lenticula, cui mellis aliquid adjectum est.

XI. Ad discutienda vero ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime possunt, abrotonum, helenium, amaracus, alba viola, mel, lilium, sampfucus Cyprius ⁶⁷, lac, fertula Campana, serpyllum ⁶⁸, cupressus, cedrus, iris, viola purpurea, narcissus, rosa, crocum, passum ⁶⁹, juncus quadratus, nardum, cinnamomum, casia, ammoniacum, cera, resina, uva taminia, spuma argenti, styrax, ficus arida, tragoriganus, lini & narcissi semen, bitumen, sordes ex gymnasio, pyrites lapidis, aut molaris, crudus vitellus, amarae nuces, sulphur.

XII. Evocat & educit ladanum, alumen rotundum, hebenus, lini semen, omphacium, fel, chalcitis, bdellium, resina terebinthina & pinea, propolis, ficus arida decocta, sterces columbae, pumex, farina lolii, grossi in aqua cocti, elaterium, lauri baccae, nitrum, sal.

XIII. Laevat ⁷⁰ id, quod exasperatum est, spodium, hebenus, gummi, ovi album, lac, tragacanthum.

XIV. Carnem alit & ulcus implet resina pinea, ochra Attice ⁷¹, vel asterace ⁷², cera, butyrum.

XV.

go legebatur. Sed adverbium quo sententia non fert; quoque respondet verbis praecedentibus, *chalcitis, utique si cocta est.*

67. *Sampfucus Cyprius*] Caesarius, Gryphius, & Lindenius scribunt *sanfucus*, ut est in Codicibus plerisque. In Mediceo I. est, *samsfucus*; in IV. *sanfucus*, sed corrigitur, *sampfucus*; & ita habent Editiones ceterae. Sed videtur scribendum *sampfuchus* per *ch*; quia Graeca vox est, quae a Dioscoride & Galeno ita scribitur: *σαμψυχον*. Ceterum *sampfuchus* sequiori genere invenitur apud Plinium in lib. 13. H. N. cap. 1. Optimum hoc (unguentum *sampfuchinum*) in Cypro & Mitylenis, ubi plurima *sampfuchus*: & neutro genere *sampfuchum* in lib. 21. cap. 22. *Sampfuchum* sive *amaracum* in Cypro laudatissimum & odoratissimum, scorpionibus adversatur &c. *Sampfucus* vero genere masculino, ut habet Celsus, non facile apud alium Auctorem invenietur. Sed ipsius Celsi auctoritas dubia est; nam lectio variat. In Editione Ruellii *Cyprius* est adjunctum vocis *sampfucus*; quam lectionem sequi, tutius mihi visum est. In Editionibus priscis, & in MSS. quoque fere omnibus inter duas hasce voces interpungitur. Caesarius, haud intelligens quid significaret vox substantiva *cyprius*, reposuit *cyperus*. Caesario adstilpatus est Lindenius cum plerisque Editoribus; quamvis Ronsseus monuerat, ferendam non esse mutationem

istam, quod infra sit, *juncus quadratus*, qui idem est ac *κύπερος*; ut apparet ex lib. 3. cap. 21. Ego & in hoc plane assentior Ronsseo, & propemodum in illo quoque, quod *cyprus* rependum putat. Est autem cyprus arbor, cujus folia & furculos discutiendi facultatem habere scribit Galenus lib. 7. de Simplic. Medic. facult. cap. 10. Paul. Aegin. lib. 7. cap. 3. Aëtius Tetrab. 1. Serm. 1. *Cyprus* legitur cap. 24. sect. 3. hujus libri; sed ibi cyprinum significat. Ceterum manifestum est, Celsum cum iis facere, qui *sampfuchum* ab amaraco distinguunt. Nam amarachum jam posuit. Nisi forte quis suspicetur, *amaracus* interpretationem esse vocis *sampfucus*, ex margine temere descriptam.

68. *Sertula Campana, serpyllum*] Cod. Medic. 1. *serpula campana, serpullum*. Ac *serpullum* per *u* aliis quoque in locis scribitur in hoc Codice.

69. *Passum*] Lindenius leg. *prassium*; sed si intelligit marrubium, hoc ipso nomine id Celsus appellat & supra cap. 7. & alibi.

70. *Laevat*] Al. *Levat*; al. cum Caesario, *Levant*; Lindenius, *Laevant*. Etiam in capite proximo Caesarius, quem omnes postea secuti sunt, leg. *alunt* & *implent*, pro *ali* & *implet*, ut habent Editiones vetustiores & Codd. Medicei.

71. *Attice*] Alii leg. *aëtice*, al. *aëtica*. Quidam ante hanc vocem interpungunt. Cap. 18. hujus

XV. Molliunt, aes combustum, terra Eretria, nitrum, papaveris lacrima, ammoniacum, bdellium, cera, sebum, adeps, oleum, ficus arida, sesamum, fertula Campana, narcissi & radix & semen, rosae folia, coagulum, vitellus crudus, amarae nuces, medulla omnis 73, stibi 74, pix, cochlea cocta 75, cicutae semen, plumbi recrementum 76; (σικωρίαν μολύβδα Graeci vocant); panaces, cardamomum, galbanum, resina, uva taminia, styrax, iris, balsamum, fordes ex gymnasio, sulphur 77, butyrum, ruta.

XVI. Cutem purgat mel, sed magis, si est cum galla, vel ervo, vel lenticula, vel marrubio, vel iride, vel ruta, vel nitro, vel aerugine.

XVII.

hujus lib. sect. 19. ochra, quae Attice nominatur: ubi fortasse Ἀττική Graecis litteris scribendum est.

72. *Vel asterace*] Qui monstrabit, quid sit *asterace*, ut habent Editiones vetustiores, vel, ut Aldina, *asterica*, vel, ut Stephanus legit, *asteriaca*, vel, ut Lindenius aliique cum Caesario, *asteriace*; erit mihi magnus Apollo. Constantinus non probat quod dicit, asteriacen esse asterem Samium. Nam Celsus, non asteriacen, sed terram Samiam appellat lib. 6. cap. 6. sect. 12. terram Samiam, quae ἀστὴς vocatur. In Cod. Medic. I. est *vel astyrice*. in III. & IV. *vel astrace*, in reliquis, *vel astirace*. Pro *vel* Caesarius reposuit *mel*, addita distinctionis nota: quem omnes postea secuti sunt. Quidam, ut Constantinus affirmat, legendum putant, ochra, Atticum mel, aut ericaeum. Ego magis feror ad suspicandum, has voces, *vel asterace*, ex varianti lectione ortas esse. Aliquis enim, qui non bene intellexit quid esset ochra Attice, supra vocem Attice posuit *vel asterace*, aut *asterice*, aut *asteriace*, aut potius *astera*, sic, ut huic voci syllaba *ce* postea adhaeserit ex duplicatione primae syllabae vocis sequentis. Significavit autem ille, quicumque fuit, terram, quae ἀστὴς vocatur. Nisi forte *aster* positum fuit supra vocem ochra, ad significandum asterem Atticum, id est, herbam, quae etiam bubonion appellatur, ut est apud Plinium lib. 25. cap. 5.

73. *Medulla omnis*] Cod. Medic. I. *medulae omnes*.

74. *Stibi*] Ita legit Egnatius, quem ceteri Editores secuti sunt usque ad Lindenium. Is reposuit *stimmi* a σίμι: ac *stimmi*, vel *stibium*, Constantinus quoque legendum putarat. In Cod. Medic. I. vox haec coaluit cum proxima *pix*, & formavit *stimpix*: Palavicinus correxit, *stimbi*

pix. In Codicibus aliis legitur, *stimmi pix*. MSS. igitur Codices videntur favere Lindenianae lectioni, *stimmi*; cum omnes habeant litteram *m*. Attamen verisimile non est, Celsum, qui postea medicamento hujus mentionem saepe facturum esset, aliter hic extulisse atque alibi extulit: praesertim cum varietas ejusmodi sit, ut negotium facessere possit minus gnaris. Adhibet enim deinde vocem hanc in genitivo, ac non *stimmi* vel *stimmis* vel *stimmiis*, sed *stibis* constanter effert, quod est a σίβι. Quare Egnatio magis accedendum videtur. Nisi quis malit *stibis* etiam recto casu; ut est in Edit. I. & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Juntina. Sic & *sinapi* & *sinapis* dicitur. Celsus *sinapis* secundo casu, *sinapi* primo & quarto ubique usurpat. Eadem fortasse ratione *stibi* usurpare maluit primo casu, *stibis* secundo. Plinius habet ablativum *stibi* in lib. 29. cap. 6. Obiter moneo *stibi*, *stibis* apud Celsum non esse faemineo genere, ut in quibusdam Lexicis traditur: nam lib. 6. cap. 6. sect. 12. legitur, *stibis cocti*; & sect. 13. *stibis combusti* & eloti.

75. *Cochlea cocta*] In Cod. Mediceo I. non est vox, *cochlea*: qua ratione *pix cocta* dicta esset ad *crudae* differentiam, de qua Celsus non semel.

76. *Recrementum*] Lindenius aliique, Caesarium secuti, reponunt, *retrimentum*; & ita habent Codd. Medicei omnes, praeter primum; ex cujus fide ego retineo, *recrementum*; quod bis habetur cap. 19. id est, sect. 26. & 28. ceteris quoque Codicibus & veteribus Editionibus consentientibus. Lindenius ibi quoque reponit, *retrimentum*. Idem tamen cum aliis omnibus habet, *recrementum*, lib. 6. cap. 8.

77. *Sulphur*] Codex Medic. I. *sulpur*; quam tamen scribendi rationem ubique non servat.

XVII. 1. Expositis simplicibus facultatibus, dicendum est, quemadmodum misceantur, quaeque ⁷⁸ ex his fiant. Miscentur autem varie, neque hujus ullus modus est ⁷⁹; cum ex simplicibus ⁸⁰ alia demantur, alia adjiciantur; iisdemque servatis, ponderum ratio mutetur. Itaque ⁸¹, cum facultatum materia non ita multiplex sit, innumerabilia misturarum genera sunt; quae comprehendi si possent, tamen esset supervacuum. Nam & iidem effectus intra ⁸² paucas compositiones sunt, & mutare eas cuilibet, cognitis facultatibus, facile est. Itaque contentus iis ero, quas accepi velut nobilissimas. In hoc autem volumine eas explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt; vel ad eas curationes pertinent, quas protinus hic comprehendam, sic, ut tamen, quae magis communia sunt, simul jungam. Si qua singulis, vel etiam paucis accommodata ⁸³ sunt, in ipsarum ⁸⁴ locum differam. Sed & ante sciri volo, in uncia pondus denariorum ⁸⁵ septem esse: unius deinde denarii pondus dividi a me in sex partes, id est, sextantes; ut idem in sextante ⁸⁶ denarii habeam, quod Graeci habent in eo, quem *δελόν* appellant. Id ad nostra pondera relatum ⁸⁷ paulo plus dimidio scripulo facit ⁸⁸.

2. Ma-

78. Quaeque] Plerique alii, quae.

79. Neque hujus ullus modus est] Hujus pro hujus rei. Hoc loco alibi usus sum pro exemplo. En hujus locutionis exempla alia. Lib. 4. cap. 18. Desidere oportet in aqua calida; saepiusque ipsum anum nutrire: cui plura medicamenta idonea sunt; lib. 7. cap. 26. sect. 3. Si quando autem is (calculus) major non videtur, nisi rupta cervice, extrahi posse, findendus est: cujus reparator Ammonius, ob id *λιθότομος* cognominatus est. Pro ullus, Constantinus mallet, unus.

80. Simplicibus] Lindenius leg. *similibus*; ut habent Codd. Medicei, excepto primo, & Constantini Editio in margine.

81. Itaque] Al. Ita. Deinde, pro facultatum, Cod. Medic. I. *facultatium*.

82. Intra] Nonnulli, secuti Editionem Caesarii an. 1538. legunt, *inter*: quod ex mendo est. Nam Editio ejusdem Caesarii an. 1528. habet, *intra*.

83. Paucis accommodata] Pantinus & Lindenius leg. *commodata*; decepti a modo allata Editione an. 1538. quae habet, *parvis cominodata*. Editiones aliae & Codices MSS. habent, *parvis accommodata*. Sed iidem Pantinus & Lindenius rectius leg. *paucis*; ut Morgagnus animadvertit: atque hanc mutationem Lindenius in contextum jam induxit.

84. Ipsarum] Videlicet curationum. Sic reposui ex Morgagno. Alii leg. *ipforum*, ut habent MSS. Codices.

85. Denariorum] In Cod. Medic. I. est, *denario*, & supra extremam hujus vocis litteram ponitur *rum*, ut sit, *denariorum*. In ceteris *sex denarii*; & deinde, *dividam*, pro *dividi a me*, quod primus habet.

86. Sextantes; ut idem in sextante &c.] Ita ediderunt Caesarius & Lindenius, nec aliter legi posse Ronseus, Rubeus, alique Critici contendunt. In aliis Editionibus, ut & in MSS. Mediceis, habetur: *sex uncias; ut idem in uncia &c.* Error fortasse ortus est ex non bene intellecta nota, per quam vox *sextantes* scripta fuerat. Rhodius (de Ponderibus & mensur. &c.) hunc locum ita corrigendum putabat: *6. sextantes, ut idem in uncia &c.* Sed sequentia repugnant. Nam in denario pondus plus sex scripulorum esset. Cumque in uncia pondus sit denariorum septem; ut supra positum est; sequeretur, in eadem pondus esse plus duorum & quadraginta scripulorum. Atqui uncia quatuor & viginti scripulis completur. Vide Voluf. Maecian. & Balbum de Asse.

87. Id ad nostra pondera relatum] Lindenius leg. *Is ad nostra pondera relatus*.

88. Paulo plus dimidio scripulo facit] Nam

2. Malagmata vero, atque emplastra, pastillique, quos *τροχίσκος* Graeci vocant, cum plurima eadem habeant; differunt eo, quod malagmata maxime ex odoribus ⁸⁹ eorumque etiam surculis, emplastra pastillique magis ex quibusdam metallicis fiunt. Deinde malagmata confusa abunde mollescunt: nam super integram cutem injiciuntur: laboriose vero conteruntur ea, ex quibus emplastra pastillique fiunt; ne laedant vulnera, cum imposita sunt. Inter emplastrum autem & pastillum hoc interest, quod emplastrum utique liquati aliquid accipit: in pastillo tantum arida medicamenta aliquo humore junguntur. Tum emplastrum hoc modo fit: arida medicamenta per se teruntur; deinde mistis his infillatur aut acetum, aut si quis alius non pinguis ⁹⁰ humor accessurus est, & ea rursus ex eo teruntur: ea vero, quae liquari possunt, ad ignem simul liquantur; & si quid olei misceri debet, tum infunditur: interdum etiam aridum aliquod ex oleo prius coquitur. Vbi facta sunt, quae separatim fieri debuerunt, in unum omnia miscentur. At pastilli haec ratio est: arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino ⁹¹ vel aceto, coguntur, & rursus coacta, inarescunt, atque, ubi utendum est, ejusdem generis humore diluuntur. Tum emplastrum imponitur, pastillus illinitur, aut alicui molliori, ut cerato ⁹², miscetur.

XVIII. 1. His cognitis, primum malagmata subjiciam ⁹³, quae fere non sunt refrigerandi, sed calefaciendi causa reperta. Est tamen, quod refrigerare possit ⁹⁴, ad calidas podagras aptum. Habet gallae & immaturae & alterius, coriandri seminis, cicutae, lacrimae aridae ⁹⁵, gummi, singulorum plenum acetabulum, cerati eloti, quod *πεπλυμένον* Graeci vocant, felibram. Reliqua fere ⁹⁶ calefaciunt: sed quaedam dige-

scripula XXIV. in uncia continentur; ut paulo supra dictum est. Alii leg. *scrupulo*, ut habent Codices Medicei II. III. & VI.

89. *Odoribus*] Aromatibus. In lib. 4. cap. 20. *portiones sunt, quae ex odoribus fiunt, id est, spica nardi, croco &c.* Sic autem lego ex Codice Mediceo I. & Editionibus quatuor vetustioribus. Alii cum Egnatio leg. *floribus*; ut habent Codices reliqui Medicei & omnes fere Vaticani.

90. *Alius non pinguis*] Codex Mediceus I. *alius pinguis*.

91. *Vt vino*] Ita in Editione Lindenii & in Codice Mediceo I. Alii leg. *aut vino*. Deinde, *coguntur, & rursus coacta*, lego ex iisdem libris. Alii habent; *coquuntur, & rursus cocta*; Constant. *decocta*.

92. *Vt cerato*] Al. *aut cerato*. Ego reposui ut ex Medic. I. aliisque MSS. Codicibus;

atque ex Casauboni conjectura, ut est in Scholiis apud Almeloveenium.

93. *Primum malagmata subjiciam*] Nonnulla tamen medicamenta sunt in hoc capite, quae malagmata vocari vix possunt; ut suo loco adnotabo. Itaque videndum est, sintne a Celsō medicamenta illa, an ab alio.

94. *Possit*] Al. *poteſt*.

95. *Lacrimae aridae*] Quae lacrima? Quidpiam deesse puto. Fortasse *papaveris* praemitteri debet; vel legendum, *resinae aridae*. Facile autem in ejusmodi rebus errare librarii solent, & vocem aliquam omittere: idque cum in prima hujus libri parte, quae simplicia medicamenta, tum vero in hac, quae eorum misturas comprehendit, saepe contigisse existimo.

96. *Reliqua fere*] In aliquibus Codicibus legitur, *Reliqua vero*.

digerunt materiam, quaedam extrahunt, quae *ἐπιπρασινά* vocantur; pleuraque certis magis partibus 97 membrorum accommodata sunt.

2. Si materia extrahenda est, ut in hydropico, in lateris dolore, in incipiente abscessu, in suppuratione quoque mediocri, aptum est id, quod habet resinae aridae 98, nitri, ammoniaci, galbani, singulorum pondo, cerae pondo 99. Aut in quo haec sunt: aeruginis rasae, thuris, singulorum p. X. II. 1 ammoniaci salis p. X. VI. squamae aeris, cerae, singulorum p. X. VIII. resinae aridae. p. X. XII. 2 aceti cyathus. Idem praestat cumini farina cum struthio, & melle 3.

3. Si jecur dolet, id in quo est balsami lacrimae p. X. XII. costi, cinnamomi, casiae corticis, myrrhae, croci, junci rotundi, balsami feminis, iridis Illyricae, cardamomi, amomi, nardi, singulorum p. X. XVI. qui-

97. *Certis magis partibus*] Lindenius omittit *magis*.

98. *Aridae*] Haec vox non est in Cod. Medic. I. & expungitur in IV.

99. *Pondo, cerae pondo*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editionibus priscis. In aliis Codicibus est, *pars, cerae pars*; ex notis videlicet *p. cerae p. perperam* explicatis. Caesarius, quem omnes postea secuti sunt, utrobique addidit notam denarii X. ut *pondo* significet *pondus*. Nam ubi nihil additur, ut hoc ipso loco, libram significat. Ac saepe & apud Celsum, & apud Scribonium Largum invenitur *p. l.* pro *pondo libra*, vel *librae*. Nisi quis forte contendat, deesse denarii notam; vel *p. l.* corruptum esse ex *p. l. h. e.* pondo libra. Illud quoque animadvertendum est, in hac compositione, quae simplicium singulorum libram habet, *cerae pondo*, quod Celsus, sicut brevitatis & elegantiae causa solet, cum ceteris conjungere, & ante vocem *singulorum* collocare poterat, separatim positum esse. Idem & in Apollonophanis compositione sect. 6. & in aliis nonnullis notari potest. Quae forma in veterum Auctorum scriptis, Galeni in primis, frequentissima, cum rarius apud Celsum occurrit, ejusque ingenio minus apta videatur, suspicari licet, ejusmodi in locis ponderum notas mendosas esse. Nimirum in hac parte, in qua medicamentorum compositiones explicantur, magnas varietates, & menda plurima inveni in libris vetustis. Sed quia emendatio difficilis, ne dicam impossibilis, tum etiam prope inutilis futura erat, quod nostra aetate hae compositiones pene omnes in usu esse desierint; reliquum

fuit, ut in ipsis varietatibus notandis diligentem me praeberem.

1. *P. X. II.*] Aldina Editio, *p. X.* Editiones vetustiores, *p. X. II.* quia in his ubique, pro X. est X: itaque, ubi X duo vel plura sunt, prius denarium denotat, reliqua, denariorum numerum; ut alii pridem monuerunt. In Editione Aldina, ut & in MSS. Codicibus, denarii nota est haec, X. Editores alii istam adhibent; *: aliique ante numeri notam collocant; alii vero post; in his Lindenius.

2. *P. X. VIII. resinae aridae p. X. XII.*] Aldina Edit. *p. VIII. resinae aridae p. VII.* Infra quoque usque ad sect. 9. denarii nota in Editione illa omittitur.

3. *Et melle*] Ita in MSS. Mediceis & in Edit. I. Sed cum in Editione illa post duas voces, & *melle*, quae sunt in extrema pagina, sequatur nota *p. ii.* quae ex iis est, quibus ad paginarum ordinem indicandum Typographi uti solent; (& sane pagina praecedens notatur per *p. i.* proxima per *p. iii.*); notam illam paginae alii pro ponderis nota acceperunt, & ita ediderunt: & *melle p. II.* Quin etiam denarii nota addita est a Caesario, aliisque. Ceterum familiaris quidem Celfo est hic modus, *idem praestat* &c. hic tamen, constructionem variando, orationem non parum turbat; cum verba sequentia, *Si jecur dolet, id in quo est*, cohaereant cum superioribus. *Si materia extrahenda est* &c. aptum est id, quod habet &c. Itaque, si cui forte hoc incisum in suspicionem venit, non est id sine causa.

quibus adjicitur nardinum ⁴ unguentum, donec cerati crassitudo sit. Et hujus quidem recentis usus est: si vero servandum est, resinae terebinthinae p. X. xvi. cerae p. X. x. ex vino leni contunduntur, tum eo miscentur ⁵.

4. At si lienis torquet, glandis, quam *βάλανον μυρεψικὴν* ⁶ Graeci vocant, cortex & nitrum paribus portionibus contunduntur, respergunturque aceto quam acerrimo: ubi cerati crassitudinem habet, linteo, ante in aqua frigida madefacto, illinitur, & sic imponitur, supraque farina hordeacea injicitur: sed manere ibi non amplius sex horis debet, ne lienem consumat; satiusque est id bis, aut ter fieri.

5. Commune autem & jocinori, & lieni, & abscessibus, & strumae, parotidibus, articulis, calcibus quoque suppurantibus, aut aliter dolentibus, etiam concoctioni ventris ⁷, Lysias composuit ex his: opopanicis ⁸, styracis, galbani, resinae, singulorum p. X. ii. ammoniaci, bdellii, cerae, sevi taurini, iridis aridae p. X. iii. cachryos acetabulo, piperis granis quadraginta: quae contrita irino unguento temperantur.

6. Ad laterum autem dolores compositio est Apollopphanis: in qua sunt resinae terebinthinae, thuris fuliginis, singulorum p. X. iv. bdellii, ammoniaci, iridis, sevi vitulini ⁹, aut caprini a renibus, visci ¹⁰, singulorum p. X. iv. Haec autem eadem ¹¹ omnem dolorem levant, dura emolliunt, mediocriter calefaciunt.

7. Ad idem ¹² Andreae quoque malagma est; quod etiam resolvit, humo-

4. *Nardinum*] Ita multi legunt, Aldinam Editionem secuti. Al. *nardum*, ut & Medic. I. & alii Codices habent.

5. *Tum eo miscentur*] Haec verba Constantino addititia videntur: & sane absunt a multis libris. Necessaria tamen sunt, ut consideranti manifestum erit; atque habentur in Cod. Mediceo I. Lindenius leg. *Et cum eo miscentur*. Sed nihil opus est mutatione ista. *Eo miscere* dictum est, ut *eo adicere* cap. 25. sect. 17. hujus libri, & lib. 6. cap. 6. sect. 1.

6. *Quam βάλανον μυρεψικὴν*] Sic reposui ex MSS. Mediceis. In I. & IV. est, *quam balanon ΥΡΕΨΙΚΗΝ*; in reliquis, *quam balano ΜΥΡΙΦΙΚΕΝ* (in VII. ΜΥΡΕΨΙΚΕΝ). Lindenius leg. *quam. μυρεβάλανον*; ut habet in margine Constantini Editio. In aliis Editionibus habetur: *quam balanon Graeci* &c. sed in quibusdam, *βάλανον* Graecis litteris.

7. *Concoctioni ventris*] Vox *ventris* videtur glossema esse. Nam Celsus *concoctionem* simpliciter adhibet, ut ex uno capite 9. lib. I. satis ap-

paret.

8. *Ex his: opopanacis*] Alii leg. *ex hyssopi, panacis*: quem errorem veteres quidam Codices pepererunt, in quibus tres priores litterae vocis *opopanacis* voci praecedenti *his* adhaeserunt. Igitur in sex Codicibus Mediceis habetur: *ex hyssopo panacis*. Ego secutus sum Codicem vetustiore & Lindenii Editionem. Proxima vox *styracis* abest ab ea Editione.

9. *Vitulini*] Linden. aut. *vitulini*.

10. *A renibus, visci*] Ita legit Lindenius; & ita est in margine Editionis Constantinianae. Al. *a renibus fisci*; ut in MSS. habetur.

11. *Haec autem eadem*] Lindenius omittit *eadem*; deinde leg. *levat*, & *emollit*, & *calefacit*.

12. *Ad idem*] Id est, ad dolorem levandum &c. Nam Lindenio assentior, qui cum legere-
tur, *Ad idem latus*, sustulit vocem *latus*. Proxima tamen verba ita lego ex veterum librorum fide: *Andreae quoque malagma est*; quae verba idem Lindenius ita mutat: *valet Andreae quoque malagma*.

humorem educit, pus maturat, ubi id maturum est, cutem rumpit, & ad cicatricem perducit. Prodest impositum minutis majoribusque abfcessibus: item articulis, ideoque & coxis ¹³, & pedibus dolentibus: item ¹⁴, si quid in corpore collisum est, reficit; praecordia quoque dura & inflata emollit: ossa extrahit: ad omnia denique valet, quae adjuvare calor potest. Id habet cerae p. X. xi. ¹⁵ visci, fycamini, quam alias fycomorum vocant ¹⁶, lacrimae, singulorum p. X. i. ¹⁷ piperis & rotundi, & longi, ammoniaci thymiamatis, bdellii, iridis Illyricae, cardamomi, amomi ¹⁸, xylobalsami, thuris masculi, myrrhae, resinae aridae, singulorum p. X. x. pyrethri, cocci Gnidii, spumae nitri, salis Ammoniaci, aristolochiae ¹⁹ Creticae, radicis ex cucumere agresti ²⁰, resinae terebinthinae liquidae, singulorum p. X. xx. quibus adjicitur unguenti irini, quantum satis est ad ea mollienda, atque cogenda.

8. Praecipuum vero est ad resolvenda, quae adstricta sunt, mollienda, quae dura sunt, digerenda, quae coeunt, id, quod ad Polyarchum auctorem refertur. Habet junci quadrati, cardamomi, thuris fuliginis, amomi, cerae, resinae liquidae pares portiones.

9. Aliud ad eadem Nilei: crocomagmatis ²¹, quod quasi recrementum

^{13.} Ideoque & coxis] Lindenius omittit ideoque.

^{14.} Item] Fortasse, idem.

^{15.} P. X. xi.] Ita Lindenius alique, Editionem Caesarii secuti. In Editionibus vetustioribus, & in MSS. Mediceis est p. X. i. quod mendosum videtur. Fortasse tollenda est denarii nota, & legendum p. i.

^{16.} Quam alias fycomorum vocant] Haec explicatio fortasse Celsi non est, qui rem satis jam declaravit in lib. 3. cap. 18. In Codicibus Mediceis scribitur fycamorum per a.

^{17.} P. X. i.] Aldina Edit. p. xi.

^{18.} Cardamomi, amomi] Lindenius omittit amomi; quae vox habetur in cunctis Mediceis Codicibus. Duo Andreae malagmata ex Asclepiade describit Galenus lib. 10. de C. M. S. L. cap. 2. Vtrumque amomum habet; alterum, quod magis convenit cum hoc, quod Celsus proponit, & cardamomum. Variantes tamen Asclepiadis Codices idem Galenus reperit; in aliis enim & cardamomum & amomum & xylobalsamum omissa fuerant.

^{19.} Aristolochiae] Lindenius habet, radicis aristolochiae. Sed radicis abest ab omnibus nostris Codicibus, neque legitur apud Galenum l. c.

^{20.} Radicis ex cucumere agresti] Linden. cucumeris agrestis radicis.

^{21.} Crocomagmatis] Ante Egnatium legebatur, croci magmatis. Et sane in Mediceo I. est, crocimagmatis. Codices tamen plerique Egnatii lectionem comprobare videntur, quamvis mendo non careant: siquidem habent, croco malagmatis. Sed rursus & sect. 16. hujus capituli, & lib. 6. cap. 6. sect. 25. Codex Mediceus primus habet, crocimagmatis, ceteri sex, ut olim vulgo legebatur, croci magmatis. Eodemque lib. 6. cap. 6. sect. 32. primus, crocimagmata; Codices alii, croci magmate: ut omnino croci magna feribendum esse per voces duas, alicui videri possit; quemadmodum myrobalani magma habetur lib. 6. cap. 5. Nec defunt exempla istius scriptiois; siquidem Marcellus Empiricus, qualiscumque ejus auctoritas sit, cap. 8. dixit: magmatis croci X. xi. Vox crocomagna occurrit in Plinii lib. 21. cap. 20. Faex quoque expressi (croci) unguento crocino, quod crocomagna appellant &c. nisi forte Graecis litteris feribenda est. In Scribonio autem invenitur secundo & tertio casu: Composit. 5. crocomagmatis pondo sextans; Composit. 259. admisto crocomagmate. Atque ego ab iis libenter sto, qui apud Celsum quoque leg crocomagna. Credibile enim est, Latinos & medicamentum & vocabulum a Graecis sumpsisse.

tum ejus est ²², p. X. iv. ammoniaci thymiamatis, cerae, singulorum p. X. xx. ex quibus ²³ duo priora ex aceto teruntur, cera cum rosa liquatur, & tum omnia junguntur.

10. Proprie etiam dura emollit ²⁴ id, quod Moschi esse dicitur. Habet galbani unciam, thuris fuliginis p. =. ²⁵ cerae, ammoniaci thymiamatis trientes, picis aridae p. II. ²⁶ aceti heminas tres.

11. Fertur etiam ad dirigenda, quae coeunt, sub auctore Medio ²⁷, quod habet cerae p. =. ²⁸ panacis p. X. s. ²⁹ squamae aeris, aluminis rotundi, item scissilis, singulorum p. X. I. ³⁰ plumbi combusti p. X. I. s.

12. Ad eadem Panthemus utebatur, calcis p. s. ³¹ sinapis contriti, item foeni Graeci, aluminis, singulorum p. I. fevi bubuli p. II. s. ³²

13. 14. Ad strumam multa malagmata invenio. Credo autem, quo pejus id malum est, minusque facile discutitur, eo plura esse tentata; quae in personis varie responderunt. Andreas auctor est, ut haec misceantur: urticae feminis p. X. I. piperis rotundi, bdellii, galbani, ammoniaci thymiamatis, resinae aridae, singulorum p. X. iv. resinae liquidae, cerae, pyrethri, piperis longi, lactucae maripae feminis, sulphuris ignem non experti, quod *ἀπυρον* vocatur ³³, faecis aridae aceti, spumae nitri, salis Ammoniaci, sinapis, cardamomi, radicis ex cucu-

22. *Quod quasi recrementum ejus est*] Hanc interpretationem Rhodius ex margine irrepsisse existimat; nec falli videtur. Erit fortasse tamen, qui censeat, haec verba, quae in omnibus MSS. reperiuntur, commodius retineri posse, si supra legatur, *croci magnatis*.

23. *P. X. XX. ex quibus*] In Edit. Lindenii, *p. X. XXX. ex quibus*. In Cod. Mediceo I. *p. X. XX. quibus*.

24. *Emollit*] Ita ex Cod. Mediceo I. Al. *mollit*.

25. *P. =.*] Pondo sextantem; id est, duas uncias. Sic interpretanda est ex Volusio Maeciano & Rhodio de Ponderibus & Mens. &c. nota haec, =. quae multis locis occurrit, ut in Cod. Mediceo I. exaratur, vel Z. ut in aliis Codicibus & in Editionibus priscis. Huic notae facie praemittitur denarii nota, ut postea apparebit; & significatur denarii sextans, de quo in capite superiori. Caesarii autem Editio, ubi in vetustioribus est, *p. Z.* habet alias, *p. 3.* (quod a Ruellio, quem fere Lindenius alique sequuntur, redditur per *p. X. III.*) alias vero, *p. X. II.* alias, *p. 2.* Quod cum ad multa loca pertineat, semel hic diserte adscribendum fuit.

26. *P. II.*] Lindenius alique, Aldinam Editionem secuti, addunt denarii notam.

27. *Medio*] Ita ex MSS. atque ita Almelo-veenius legendum conjecerat in Scholiis. Vulgo, *Medo*.

28. *P. =.*] Caesarius, *p. 3.* Lindenius, alique quidam, *p. X. III.*

29. *P. X. s.*] Al. *p. s.*

30. *P. X. I.*] Al. *p. I.* deinde, *p. I. s.* pro *p. X. I. s.* Sed utrovis modo legatur, aliquid in hoc malagmate desiderari videtur, vel sebum, vel oleum, vel alius non pinguis humor.

31. *P. s.*] Al. *p. X. semis*; deinde, *p. X. I.* pro *p. I.*

32. *P. II. s.*] Alii leg. *p. X. II. s. semel*. In Codicibus Mediceis est: *p. II. s. In alio semel*. Sed tres voces, in alio exemplari esse, *semel*, in Cod. IV. expunguntur.

33. *Quod ἀπυρον vocatur*] Lindenius addit, *pares portiones*; & ea, quae sequuntur, in compositionem aliam confert hoc modo: 14. *Hoc autem Miconis est: faecis aridae, aceti s. c.*

cucumere silvestri 34, resinae, singulorum p. X. viii. 35 quae ex leni vino contunduntur.

15. Expeditius ad idem fit, quod habet visci seminis, stercoreis 36, resinae, sulphuris ignem non experti pares portiones. Et in quo est sulphuris p. X. i. lapidis, quem *πυρίτην* vocant, p. X. iv. cumini acetabulum. Item in quo est lapidis ejusdem pars una, sulphuris duae partes, resinae terebinthinae partes tres.

16. Arabis autem cujusdam est ad strumam, & orientia tubercula 37, quae *φύματα* vocantur, quod haec digerit. Habet myrrhae, salis Ammoniaci, thuris, resinae & liquidae & aridae, crocomagmatis, cerae, singulorum p. X. i. lapidis ejus, quem *πυρίτην* vocant, p. X. iv. quibus quidam adjiciunt sulphuris p. X. ii. 38

17. Est etiam proficiens in struma, & in iis tuberibus, quae difficiliter 39 concoquuntur, & in iis, quae *καρκινώδη* vocantur, quod ex his constat; sulphuris p. X. ii. nitri p. X. iv. myrrhae p. X. vi. fuliginis thuris p. s. salis 40 Ammoniaci p. =. 41 cerae p. i.

18. Protarchus autem ad *παρωτίδας*, eaque 42 tubercula, quae *μελικήρια* 43, id est, favi, vel *φύματα* nominantur, item mala ulcera, pumicis,

34. *Ex cucumere silvestri*] Lindenius & alii quidam, *cucumeris silvestris*.

35. *Resinae, singulorum p. X. v. 111.*] Cum in hac compositione jam sit *resina arida*, & *resina liquida*, vox *resinae* videtur hic stare non posse, nisi fortasse cum aliquo adjuncto. Pro p. X. v. 111. Aldina Edit. habet, p. X. v. Stephan. p. X. v. 111. Linden. p. X. iv.

36. *Visci seminis, stercoreis*] Ita Constantinus invenit in quodam Codice, a quo minimum abest Mediceus I. in quo, pro *seminis*, est, *semini*. Reliqui sex habent, *semini*. In Edit. I. & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Juntina atque Aldina quoque est, *semini*. Videtur sub corrupta hac voce latere adjunctum vocis proximae, *stercoreis*; fortasse, *columbini*. Nam *felini*, quod, pro *seminis*, Caesariana & Editiones omnes Caesariana posteriores habent, mihi non probatur; cum ob alias rationes, tum etiam quia Pacciolatus in Animadversionibus in Danetii Lexicon scribit, alium Latinum Scriptorem non succurrere, qui vocem istam usurpaverit. Caesarius ipse, quamvis ita edidit, probare non videtur; cum adnotet, fortasse legendum esse, *caprini*, vel *bovilli*. Celsus *caprini* quidem stercoreis meminit cap. 27. sect. 8. hujus libri; la-

certi stercoreis, inter ea, quae purgant, cap. 5. ejusdem lacerti, & columbae, & palumbi, & hirundinis, & ovilli, inter ea, quae adurunt, cap. 8. columbae inter ea, quae evocant, & educunt, cap. 12. stercoreis *felini*, aut *bovilli*, numquam meminit.

37. *Orientia tubercula, quae φύματα vocantur*] Orientia tubercula ea, quae *φύματα* vocantur. Sed fortasse de omni tuberculorum genere Celsus loquitur; & tres voces, quae *φύματα* vocantur, sunt ab aliquo interprete. Vide infra adnotat. 25.

38. *P. X. ii.*] Al. p. 11.

39. *Difficiliter*] Linden. *difficiliter*.

40. *P. s. salis*] Ita in Editionibus praeis. Al. leg. p. X. *semis*, *salis*. In Codice Medic. I. est, p. v. *salis*, & supra e, a Palavicino, X.

41. *P. =.*] Caesarius, p. 3 Al. p. X. 111. Deinde, pro p. i. alii cum Caesario, p. X. i.

42. *Eaque*] Lindenius leg. *atque*.

43. *Μελικήρια*] In MSS. Mediceis atque in Editionibus vetustioribus est, *melicera*. Ego Aldinam sequor. Caesarius, Gryphius, Pantinus, Constantinus, & Ronseus leg. *meliceriae*; Stephanus, & Lindenius, *μελικηρίδες*. Celsus vitium illud intelligit, quod *κέριον* a Graecis appellari scribit cap. 28. sect. 13. hujus libri; ubi etiam

micis, resinae pineae liquidae, thuris fuliginis, spumae nitri, iridis, singulorum p. X. vii i. cum cerae p. X. ix. miscebat, hisque olei cyathum & dimidium adjiciebat.

19. At adversus panem ⁴⁴, tum primum orientem, quod Φύγεθλον Graeci vocant, & omne tuberculum, quod Φῶμα nominatur ⁴⁵, miscetur ochra, quae Attice nominatur, cum duabus partibus similiae, hisque, dum contunduntur ⁴⁶, subinde mel instillatur, donec malagmatis crassitudo sit.

20. Discutit etiam omne tuberculum, quod Φῶμα vocatur, id, quod habet calcis, nitri spumae, piperis rotundi, singulorum p. X. i. galbani p. X. ii. falis p. X. iv. quae excipiuntur cerato ex rosa facto.

21. Supprimitque ⁴⁷ omne, quod abscedit, id, in quo est galbani, fabae fressae, singulorum p. X. i. myrrhae, thuris, ex radice capparis corticis, singulorum p. X. iv. Satisque ⁴⁸ omnia abscedentia digerit murex combustus, & bene contritus, aceto subinde adjecto.

22. At si satis sanguis subit ⁴⁹, recte imponitur, quod adversus phy-

etiam hunc, de quo loquimur, locum indicat his verbis: *emplastra ac malagmata materiam eductentia, aut quae proprie huc pertinentia supra posui.* Si igitur hoc malagma proprie eo pertinet, ex loco illo fortasse hic, pro μελικύρια, legendum est, κηρία. Ita haec ulcera appellant Dioscorides & Plinius multis in locis. Aëtius tamen Tetrab. 2. ferm. 2. cap. 68. & ferm. 4. cap. 15. etiam μελικυρίδες nominari tradit. Verba autem, *id est favi*, quae proxime sequuntur, fortasse addita sunt ab interprete aliquo. In eandem suspicionem cadunt illa quoque, *vel φύματα*. Nisi forte legendum est, *eaeque, quae φύματα*.

44. *Panem*] Ita in Codicibus Mediceis I. II. III. & VII. In tribus reliquis, ut in libris impressis, est, *panum*. Vide adnotationem 98. ad cap. 28. sect. 10. hujus libri.

45. *Omne tuberculum, quod Φῶμα nominatur*] Φῶμα apud Hippocratem tuberculum omne significat: apud Celsum vero, quoddam genus duntaxat, ut est in cap. 28. sect. 9. hujus libri. Sensus igitur est: omne tuberculum ex iis, quae Φύματα nominantur. Ego tamen per eas voces, *omne tuberculum*, omnia in universum tubercula Celsum significasse existimo; neque ejus esse voces illas, *quod Φῶμα nominatur*, ut neque illas, *quod Φῶμα vocatur*, sequenti sectione. Maximum argumentum peto ex cap. 28. sect. 8. hujus libri, ubi loquitur de furunculo, quem *tuberculum* &c. esse docet: *Proprium*, inquit, *ejus*

medicamentum galbanum est: sed alia quoque supra comprehensa sunt; hoc scilicet capite, atque haec medicamenta, quae ad omne tuberculum proponuntur. Nam nec ullibi medicamenta habet furunculi propria; neque communia omnium tuberculorum alibi, quam hoc capite. Cum igitur Φῶμα non possit apud Celsum de toto genere, aut hic de specie tantum intelligi; apparet, quid judicandum sit de iis vocibus, quod Φῶμα nominatur.

46. *Hisque, dum contunduntur*] Ita Lindenius. Alii leg. *hisque contunditur*. In margine Editionis Constantinianae ita habetur: *hisque cum tunduntur*. In Editione Stephani, *iisque contunduntur*, ut in Codice quoque Mediceo I. sed in hoc, *hisque*. Ego sto a Lindenio, quod etiam in malagmate ultimo habeatur: *quibus dum contunduntur* &c. Si quis tamen, pro *dum*, legere malit, *cum*, non repugnabo.

47. *Supprimitque*] Lindenius, *Supprimit quoque*.

48. *Satisque*] Hoc medicamentum malagmatis speciem vix habet.

49. *Si satis sanguis subit*] Huic compositioni in Editione Lindenii praemittitur titulus, *Ad sanguinem supprimendum*; in aliis libris, *Ad sanguinem supprimendum, & phymata*. Si haec est sententia loci hujus, *subit* est pro *subiit*, antiquo scribendi more: neque necessaria est Constantini emendatio, quam Lindenius recepit: *se plus satis sanguis subit*. Sic in lib. 2. cap. 15.

cum

phymata quoque potest. Constat ex his: bdellii, styracis, ammoniaci, galbani, resinae & aridae & liquidae pineae, item ex lentisco 50, thuris, iridis, singulorum p. X. II.

23. Καρκινώδη vero phymata 51 commodè his leniuntur: galbani, visci, ammoniaci, resinae terebinthinae, singulorum p. X. I. fevi taurini p. s. 52 faecis combustae quam maxima portione, dum id ficius non faciat, quam esse malagma oportet.

24. Quod si facie contusa livor subcruentus est, haec compositio nocte & die imposita tollit. Aristolochiae, thapsiae, singulorum p. X. II. bdellii, styracis, ammoniaci thymiamatis, galbani, resinae aridae, & ex lentisco liquidae, thuris masculi, iridis Illyricae, cerae, singulorum p. X. IV. Idem 53 faba quoque imposita proficit.

25. Sunt etiam quaedam malagmata, quae σωματικά 54 Graeci vocant, quo-

cum aqua cutem subit habet Cod. Medic. I. ubi alii, subiit. Verum subiit pro effluxit, durum, atque, ut opinor, sine exemplo est. Neque vero intelligere satis queo, cur sanguinis profusionis mentio fiat inter ea, quae ad tubercula atque omnes abscessus digerendos proponuntur; nec, quomodo, quae ad digerendum valent, ad sanguinem supprimendum item valere possint; praesertim cum in hac compositione, praeter thus, aliud non sit ex iis, quae sanguinem supprimere dicta sunt cap. I. Ronsseus existimat, Celsum loqui de sanguine, qui in fugillatione sub cute coit; quod aptius certe hic caderet, eaque ratione verbum subeo a propria significatione non discederet. Ita loco supra citato dicitur: aqua cutem subiit. Hic tamen, nisi aliis quibusdam vocibus circumscribatur verbum hoc, quamvis satis, quod sensui officit, vel expellatur, ut in Edit. Caesarii an. 1538. vel mutetur in cutem; tamen forma loquendi coacta nimis & obscura est. Celsus infra sect. 24. hac forma utitur: Si facie contusa livor subcruentus est. Omnino locus hic recte se habere non videtur. Adverbium satis errore omisum puto in allata Caesarii Editione, cum sit in Editione ejusdem Caesarii an. 1528.

50. Et liquidae pineae, item ex lentisco] I. e. liquidae & pineae & ex lentisco. Sic autem legendum ex MSS. mutata interpunctione. Ita habent: & liquidae pineae. Item ex lentisco &c. In Medic. I. pro ex lentisco thuris, est, ex lectis coturis. Vulgo legitur: & liquidae pineae; item ex lentisci: sed perperam. Resina liquida ex lentisco memoratur etiam infra, sectione 24.

51. Καρκινώδη vero phymata] Ita ex Codicibus Mediceis: sed in his est Carcinode, litteris Latinis. In IV. supra vocem phymata ponitur particula et, scribiturque, ut in II. & V. non Carcinode, sed Carcinodae cum diphthongo. Unde vulgo, Carcinodae (Ald. Edit. καρκινώδαι) vero & phymata (eadem Edit. φύματα). Pro Carcinodae, Lindenius reposuit, Carcinomata. Sed Καρκινώδη vox adjectiva est, ut supra sect. 17. in iis (tuberibus) quae καρκινώδη vocantur. Hic vero tubercula ex praecedentibus subaudiri videtur; & phymata fortasse irrepsit ex glossemate. Suspicio igitur, Celsum ita scripsisse: καρκινώδη vero commodè his leniuntur. Qui vero inter καρκινώδη & phymata, particulam & posuerunt, vim verbi leniuntur intellexisse non videntur. Consideranti verba illa cap. 28. sect. 2. hujus lib. lenia medicamenta, quae quasi blandiantur, facile apparebit, καρκινώδη leniuntur recte dici; phymata leniuntur, non item.

52. P. s.] Al. p. X. s.

53. Idem &c.] Alii cum Caesario leg. Item; quod adverbium sequens particula quoque non patitur: Lindenius, Eidem. In MSS. Mediceis & in Codd. vetustioribus est, Idem. Aliquis fortasse malit, Ad idem. Mihi hoc incisum suspectum est, cum propter duriorum dicendi modum, tum quia, non malagma, sed ne compositum quidem medicamentum exhibet.

54. Στοματικά] Alii leg. Stomachica, ut est in Medic. I. & aliis quibusdam Codicibus; al. σωματικά, ut est, sed litteris Latinis, in III. & VI. In II. legitur, thomatica. Apparet legendum esse, σωματικά; & sic ego reposui.

D d

Lin-

quoniam aperiendi vim habent. Quale est, quod ex his constat: piperis longi, spumae nitri, singulorum p. X. ii. erysimi p. X. iv. quae cum melle miscentur. Idoneaeque etiam strumae aperiendae sunt. Ejus generis, vehementiusque ex his est id, quod 55 habet calcis p. X. iv. piperis grana sex, nitri, cerae, singulorum p. X. x. mellis p. =. 56 olei heminam.

26. Miconis 57 quoque est, quod resolvit, aperit, purgat. Habet alcyonium, sulphur, nitrum, pumicem, paribus portionibus 59; quibus tantum picis, & cerae adjicitur, ut fiat cerati crassitudo.

27. Ad ossa autem Aristogenis, fit ex his: sulphuris p. X. i. resinae terebinthinae, nitri spumae, & ex scilla partis interioris, plumbi eloti, singulorum p. X. ii. thuris fuliginis p. X. viii. ficus aridae 59 quam pinguiissimae, sevi taurini, singulorum p. X. viii. cerae p. X. vi. sesami fricti acetabulum.

28. Maximeque nervis 61 & articulis malagma convenit. Igitur Euthylei est, & ad articulos, & ad omnem dolorem, & ad vesicae 62, & ad recenti cicatrice contractos articulos, quas ἀχνύλας Graeci nominant, quod habet fuliginis thuris acetabulum, resinae tantundem, galbani sine furculis sescunciam, ammoniaci, bdellii, singulorum p. =. cerae p. s. 63 Ad eosdem digitos: iridis 64, ammoniaci, galbani, nitri,

Lindenius habet, ἀνασφαρικὰ; secutus est autem Constantinum, qui ita reponendum adnotaverat, pro σφαρικὰ.

55. *Id, quod*] Lindenius omittit *id*. Infra, pro p. X. X. in aliquibus Codicibus est, p. X. XII.

56. *P. =.*] Caesarius, p. 3. al. p. X. iii.

57. *Miconis*] Aldina & vetustiores Edd. *Niconis*; ut est in quibusdam MSS. Caesarius suspicatur legendum, *Myktionis*, ex Plinio. Sed Plinii quoque Codices aliqui lib. 29. cap. 23. habent, *Micon*, alii, *Mycon*; ut adnotat Harduinus; qui tamen legit, *Miston*.

58. *Paribus portionibus*] Hic modus adeo familiaris est Celso, ut mirer, Lindenium contra priores Editiones, cum quibus consentiunt Codd. Medicei, maluisse, *pari pondere*; & fest. 29. *par pondus*, pro *pares portiones*, ut iidem veteres libri habent.

59. *Ficus aridae*] Ante haec verba Codices Medicei habent, *in alio exemplari frans*: quae verba in IV. expunguntur; in I. sic a Palavicino mutantur, ut legatur, *in alio exemplari stat*; sed supra scribitur, *glosa est*.

60. *P. X. XII.*] Ita Lindenii Edit. & Co-

dices Medicei reliqui. Primus habet, ut Editiones vetustae, p. X. XI.

61. *Maximeque nervis &c.*] Maxime autem nervis & articulis utilia malagmata sunt. Alii omnes periodo superiori addunt membrum hoc, ut sententia sit: Aristogenis malagma maxime convenit nervis & articulis. Quin etiam Lindenius ad sensum expediendum voci *malagma* addit *hoc*; & alia item mutat. Totum hunc locum ita legit: *maximeque nervis & articulis malagma hoc convenit*.

Euthylei quod est, & ad articulos &c. Graeci nominant, *conveniens*, habet *&c.* Alii quoque legunt, *& ad articulos*. Cod. Medic. I. non habet particulam *&*.

62. *Et ad vesicae*] Fortasse legendum, *etiam vesicae*, vel *& ad vesicam*. Mihi tamen haec tria verba suspecta sunt; atque alia quoque fortasse ex margine irreperunt. Rectius, ut arbitror, legeretur: *Igitur Euthylei est ad omnem dolorem* (subaudi ex membro praecedenti, *nervorum & articulorum*) *& ad recenti cicatrice contractos articulos &c.*

63. *Singulorum p. =. cerae p. s.*] In MSS. Medi-

tri, singulorum p. X. xiv. resinae liquidae p. X. vi. cerae p. X. xvi.

29. Ad dolores articulorum ⁶⁵ Sosaforae: plumbi combusti, papaveris lacrimae, corticis hyoscyami, styracis, peucedani, sevi, resinae, cerae pares portiones.

30. Chrysippi ⁶⁶: resinae liquidae, sandarachae, piperis, singulorum p. X. xii. quibus cerae paululum adjicitur.

31. Ctesiphontis: cerae Creticae, resinae terebinthinae, nitri quam ruberrimi, singulorum p. s. ⁶⁷ olei cyathi tres. Sed id nitrum ante per triduum, instillata aqua, teritur, & cum sextario ejus incoquitur, donec omnis humor consumatur. Potest ⁶⁸ vero ea compositio etiam ad parotidas, phymata, strumam, omnemque coitum humoris emolliendum.

32. Ad articulos, fici quoque aridi ⁶⁹ partem nepetae mistam; vel uvam taminiam sine seminibus cum pulegio recte aliquis imponit.

33. Eadem podagrae praesidio sunt ⁷⁰. Sed ad eam fit Aristonis quoque, quod habet nardi, cinnamomi, casiae, chamaeleontis, junci rotundi, singulorum p. X. viii. sevi caprini ex irino liquati p. X. xx. iridis p. X. i. quae in aceto quam acerrimo jacere per xx. dies debet. Idem autem etiam recentia phymata doloresque omnes discutit.

34. At Theoxenus ad pedum dolores, sevi a renibus partem tertiam, salis partes duas miscebat, hisque membranulam illitam imponebat; tum superinjiebat ammoniacum thymiana in aceto liquatum.

35. At Numenius podagram, ceterosque articulos induratos hoc molli-

lie-

Mediceis habetur, p. X. iiii. sing. p. z. (in I. p. =.) cerae (in al. caera) p. s. Sed p. X. iiii. expungitur in IV. In Editionibus vetustioribus, singulorum p. z. caerae p. semis; in Aldina, singulorum p. X. iiii. cerae p. semis; in Caesariana, singulorum p. 3. caerae p. X. semis; in aliis, singulorum p. X. 3. (vel iiii.) caerae p. X. semis; in Linden. singulorum p. X. caerae p. X. semis.

64. Ad eosdem digitos: iridis &c.] Lego, Ad eosdem: iridis; & subaudio, articulos. Nam digitos irrepsit, opinor, in contextum a malo interprete. Nisi forte haec vox sub mendo nomen continet auctoris, cujus haec compositio est. In MSS. Mediceis, excepto primo, in quo, ut alio loco dixi, sine ejusmodi sectionibus continens scriptura est, ex tribus verbis, Ad eosdem digitos, titulus conficitur hoc modo:

Ad eosdem digitos.

Hyridis &c. Vulgo legitur: Aliud item fit, quod

habet iridis; quae videntur addita ex ingenio.

65. Ad dolores articulorum] Verba haec fortasse margini adscripta fuerant, unde in contextum immigrarunt.

66. Chrysippi] Lindenius, Est & Chrysippi.

67. P. s.] Al. p. X. semis; male.

68. Potest] Sic lib. 6. cap. 6. sect. 28. collyrium, quod Hieracis nominatur, ad aspritudinem potest; & alibi quoque. Lindenius leg. Prodest.

69. Ad articulos, fici quoque aridi &c.] Constructio haec, imponere ad articulos mihi non probatur. Itaque suspicor duas voces, Ad articulos, ex glossmate additas esse. Quid si tota periodus instituta est? Certe duo haec medicamenta vix pertinere videntur ad id genus compositionum, quod hic Celsus persequitur. Lindenius leg. aridae. In Codicibus tamen Mediceis est, aridi.

70. Praesidio sunt] In MSS. Mediceis, praesidia sunt; quod minus placet. Palavicinus cotrexuit, praesilio; & ita legitur in libris vulgatis.

liebat: abrotoni, rosae aridae, papaveris lacrimae, singulorum p. X. iii. resinae terebinthinae p. X. iv. thuris, spumae nitri, singulorum p. X. viii. iridis, aristolochiae, singulorum p. X. xii. cerae p. iii. 71 quibus adjicitur cedri 72 cyathus unus, olei laurei cyathi tres, olei acerbi sextarius.

36. Si quando autem in articulis callus increvit, Dexius docuit imponere, calcis p. X. iv. cerussae p. X. viii. resinae pineae p. X. xx. piperis grana xxx. cerae p. =. 73 quibus, dum contunduntur, hemina vini lenis instillatur.

XIX. Ex emplastris autem nulla majorem usum praestant, quam quae eruentis protinus vulneribus injiciuntur: *ἐναίμα* Graeci vocant. Haec enim reprimunt inflammationem, nisi magna vis eam cogit, atque illius 74 quoque impetum minuunt: tum glutinant vulnera, quae id patiuntur 75, cicatricem iisdem inducunt. Constant autem ex medicamentis non pinguibus; ideoque *ἀλίπανη* 76 nominantur.

1. Optimum ex his est, quod Barbarum vocatur. Habet 77 aeruginis rosae p. X. xii. spumae argenti p. X. xx. aluminis, picis aridae, resinae pineae aridae, singulorum p. X. i. quibus adjiciuntur olei & aceti singulae heminae 78.

2. Alterum ad idem, quod Coacon 79 vocant, habet spumae argenti p. X. c. 80 resinae aridae tantundem: sed spuma prius ex tribus olei heminis coquitur. His duobus emplastris color niger est, qui fere talis

71. P. iii.] Alii apponunt denarii notam.

72. Cedri] Pro cedria; ut rosa pro oleo rosaceo, cyprus pro cyprino. Lindenius leg. *cedriae*, quemadmodum Constantinus habet in margine: deinde, ut Caesarius aliique, *laurini*, pro *laurei*, quod est in Editionibus vetustioribus & in MSS. Mediceis, exceptis III. & VI. in quibus, *lauri*. Laureum oleum saepius habetur lib. 6. cap. 7. & apud Plinium lib. 20. cap. 13.

73. P. =.] Al. cum Caesario, p. X. ii.

74. Atque illius] Lindenius, atque tum illius: deinde, & glutinant, pro tum glutinant.

75. Quae id patiuntur] Non omnia enim vulnera glutinari possunt; ut ex cap. 26. sect. 23. & 27. intelligitur. Ex quo apparet, Lindenium perperam legere: quae id non patiuntur. Idem Lindenius proximae voci, cicatricem, praemitit &.

76. *Ἀλίπανη*] In Codicibus MSS. & in Editionibus antiquis habetur, *alipene*; in quibusdam, *alipenae*. Ego hanc vocem Graecis litteris scripsi,

Egnatium secutus: sed ille, *ἀλίπην* per e; ego, *ἀλίπανη* per ai, ut sit a *λίπανω*. Constantinus mallet, *ἀλίπανα*. Stephanus leg. *ἀλίπη*; Lindenius ex Pantini conjectura, *ἀλίπανα*, & addit, a Graecis. Caesarius habet, *alipenae*; in margine autem, *aliparae*.

77. Barbarum vocatur. Habet &c.] Lindenius leg. *Barbarum nominatur*. Habet enim &c.

78. Heminae] Post hanc vocem in MSS. additur littera K; quae apud Graecos heminae nota est; sed hic vacat.

79. Coacon] Ita in MSS. quibusdam; quod & Caesario probatur. Sed Graecis litteris scribendum videtur. Dictum est *κωκόν*, ut & *κωκ* και προγνώσεις, fortasse a Coo insula; quemadmodum infra Ephefium emplastrum ab Ephefiorbe, Alexandrinum ab Alexandria. Alii leg. *χόκον*, vel *choacon*. Constantinus mallet, *κωκόν*.

80. P. X. c.] Lindenius, p. X. x.

lis fit ex pice atque resina: at ⁸¹ ex bitumine nigerrimus; ex aerugine, aut aeris squama, viridis; ex minio ruber; ex cerussa albus.

3. Paucae admodum compositiones sunt, in quibus aliquid misturae varietas novat. Ergo id quoque nigrum est, quod βασιλικὸν nominatur. Habet panacis ⁸² p. X. i. galbani p. X. ii. picis, & resinae, singulorum p. X. x. olei dimidium cyathum.

4. At quod ⁸³ perviride est, smaragdinum appellatur: in quo sunt resinae pineae p. X. iii. cerae p. X. i. ⁸⁴ aeruginis p. s. thuris fuliginis ⁸⁵ p. =. olei tantumdem, aceti, quo ⁸⁶ fuligo & aerugo in unum cogantur.

5. Est etiam coloris fere rufi, quod celeriter ad cicatricem vulnera perducere videtur. Habet thuris p. X. i. resinae p. X. ii. squamae aeris p. X. iv. ⁸⁷ spumae argenti p. X. xx. cerae p. X. c. olei heminam.

6. Praeterea est, quam παρακολλητικὴν ⁸⁸ a glutinando vocant. Constat ex his: bituminis, aluminis scissilis, p. X. iv. spumae argenti p. X. xl. olei ⁸⁹ veteris hemina.

7. Praeterea sunt quaedam generis ejusdem, quae, quia capitibus fractis maxime conveniunt, κεφαλικά a Graecis nominantur. Philotae compositio habet terrae Eretriae, chalcitidis, singulorum p. X. iv. myrrhae, aeris combusti, singulorum p. X. x. ichthyocollae p. X.

VI. 90

81. At] Lindenius, ut.

82. Panacis] Idem, opopanacis.

83. At quod] Ita in vulgatis. In Mediceo I. aliisque MSS. At quia.

84. Cerae p. X. i.] Videtur legendum, cerae p. i., si quidem sequentes ponderum notae recte habent.

85. Thuris fuliginis] Pro fuliginis, Lindenius legit, pollinis; & deinde, pollen, pro fuligo: ut malebat Constantinus, negans smaragdinum fore, in quo esset thuris fuligo. Attamen advertendum, aeruginis, unde viridis color, multo majorem modum, quam fuliginis adhiberi. Omnino contra veteres Codices nihil mutare ausim. Apud Constantinum autem, ut & apud Caesarium aliosque, variatur in ponderum notis. Habetur enim, p. X. ii. pro p. =. & aeruginis p. X. semis, pro aeruginis p. s.

86. Aceti, quo] Aceti tantum, quo &c. Lindenius & alii cum Caesario leg. & aceti, quo.

87. P. X. iv.] Hic quoque alii Caesarium sequuntur, qui legit, p. X. iii.

88. Quam παρακολλητικὴν] Ita Aldina: Edi-

tiones autem vetustiores, paracolliticam, Latinis litteris ac terminatione. Alii cum Caesario leg. quod παρακολλητικὸν; quia subauditur emplastrum. Sed vide adnotat. 34. sect. 25. hujus cap. Ceterum haec vox formata ab aliquo videtur ex titulo, qui huic compositioni praemittitur in quibusdam libris: Colliticen (vel Colleticen) ad glutinandum. Nam in textu Codices Medicei habent, ΠΑΡΙΤΟΥΣΑΜ; primus, πασιφογαν; quartus, πασιφοican. Videndum aliis relinquo, num forte Celsus scripserit, quam παγιῶσαν, a verbo παγίω.

89. P. X. XL. olei &c.] In MSS. Mediceis legitur: p. X. XL. olei veteris heminam (in I. eminam). Sed in IV. supra notam numeralem XL. posita est particula &, correctumque, hemina. Hinc in Editione I. & in aliis pervetustis: p. X. & olei hemina: recepta videlicet in textum particula &, ejusque nota XL. Egna- tius reposuit, p. X. XL. sed particulam & retinuit. Lindenius aliique leg. p. X. iiiii. & olei hemina, cum Caesario.

VI. 90 aeruginis rase, aluminis rotundi, misy 91 crudi, aristolochiae, singulorum p. X. VIII. squamae aeris p. X. x. 92 thuris masculi p. X. II. cereae p. I. rosae, & olei acerbi, ternos cyathos, aceti quantum satis est, dum arida ex eo conteruntur.

8. Aliud ad idem viride: aeris 93 combusti, squamae aeris, myrrhae, ichthyocollae, singulorum p. X. VI. misy crudi, aeruginis rase, aristolochiae, aluminis rotundi, singulorum p. X. VIII. cereae p. X. I. 94 olei hemina, aceti quod satis sit.

9. Puri autem movendo non aliud melius, quam quod expeditissimum est: τετραφάρμακον 95 a Graecis nominatur. Habet pares portiones cereae, picis, resinae, sevi taurini; si id non est, vitulini.

10. Alterum ad idem, εννεαφάρμακον 96 nominatur; quod magis purgat. Constat ex novem rebus, cera, melle, sevo, resina, myrrha, rosa, medulla vel cervina vel vitulina vel bubula, oesypo 97, butyro: quorum ipsorum quoque pondera paria miscentur.

11. Sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est: quae, si singula habenda sunt, meliora sunt 98; sed in copia rejicienda

90. Singulorum p. X. X. ichthyocollae p. X. VI.] Plerique omnes omittunt, singulorum; sed libri vulgati ante Caesarium, itemque Codices MSS. habent eam vocem post ichthyocollae. Hinc suspicio oritur, tollendum esse p. X. X. quod fortasse ex varia lectione sequentis notae, p. X. VI. huc insertum fuit; ut legatur: aeris combusti, ichthyocollae singulorum p. X. VI. Porro Codices alii, sicut Medic. I. habent, p. X. VI. alii, p. X. XVI.

91. Misy] Hoc nomen apud Celsum inclinabile est; si quidem antiquis Codicibus standum est. Cur autem standum non sit? Attamen Caesarius aliique quidam misyos efferunt generandi casu; quod semel monuisse sufficiat.

92. P. X. X.] Caesarius & alii, p. X. XX. & postea, cereae p. X. I. pro cereae p. I.

93. Aeris] Lindenius praemittit, Habet; & in fine leg. heminam, pro hemina.

94. P. X. I.] In multis MSS. numeri nota magis ad L. quam ad I. accedere videtur: ideoque fortasse legendum, p. X. L. Nisi quis denarii notam tollere malit, & legere p. I. Alii cum Caesario leg. p. X. VI. alii cum Pantino, p. X. VII.

95. Τετραφάρμακον] Lindenius praemittit par-

ticulam &.

96. Εννεαφάρμακον] Al. enneapharmacum literis Latinis; Cod. Medic. I. ennepharmacum.

97. Oesypo] Ita Lindenius ex Pantini conjectura; quam & ego probavi. Alii leg. hyssopo. In Cod. Medic. I. est, yssopo. In verbis proximis Lindenius omittit, ipsorum.

98. Quae, si singula habenda sunt, meliora sunt &c.] Hujus loci, in quo Codices MSS. nihil variant, haec sententia est: si copia deest, atque unum dumtaxat emplastrum habere licet, expedit ex hoc genere habere, quod simul & glutinandi & pus movendi facultatem habet: si copia est, hoc rejiciendum est, & prout opus est, vel illud adhibendum, quod glutinat tantum, vel illud, quod tantum pus movet. Singula significat unica; ut cap. 17. hujus libri sect. 1. si qua singulis vel etiam paucis accommodata sunt; & cap. 27. sect. 10. Adversus quos satis proficit herba Vettonica, vel Cantabrica, vel centaurion... singulae binaeve tritae, & cum vino potui datae. Sic Cicero lib. 2. de Divinit. cap. 2. Id enim ipsum a Platone, philosophiaque didiceram, naturales esse quasdam conversiones rerum publicarum, ut eae tum a principibus tenerentur, tum a populis, aliquando a singulis. Constantinus & Lindenius Celsi sententiam assecuti non sunt. Nam Constantinus ita habet in libri margine: cui, si singu-

cienda sunt; iis potius adhibitis, quae proprie id, quod eo tempore opus est, consequuntur. Exempli causa duo proponam. Est igitur ad vulnera Attalum; quod habet squamae aeris p. X. xvi. 99 thuris fuliginis ¹ p. X. xv. ammoniaci tantundem, resinae terebinthinae liquidae p. X. xxv. fevi taurini tantundem, aceti heminas tres, olei sextarium. At inter ea, quae fracto capiti accommodantur, habent quidam id, quod ad auctorem Judaeum refertur. Constat ex his: falis p. X. iv. squamae aeris rubri, aeris ² combusti, singulorum p. X. xii. ammoniaci thymiamatis, thuris fuliginis, resinae aridae, singulorum p. X. xvi. ³ resinae Colophoniacae, cerae, fevi vitulini curati, singulorum p. X. xx. aceti sesquicyathos ⁴, olei minus cyathos. *τεθεραπευμένα* Graeci appellant, quae curata vocant ⁵; cum ex sevo puta omnes membranulae diligenter exemptae sunt, ex alio medicamento ⁶.

12. Sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum; quae ipsa quoque *ἐπισπαστικά* nominantur: quale est, quod, quia lauri baccas habet, *διὰ δαφνιδων* appellatur. In eo est, resinae terebinthinae p. X. x. nitri, cerae, picis aridae, baccarum lauri, singulorum p. X. xx. olei pau-

singula addenda sunt, meliora sunt; alias deteriora, nec nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utenda venit. Sed in copia ἔσθ. Vnde multa fumpsit Lindenius, & ita edidit: quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt; alias deteriora, nec nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utenda veniunt: sed in copia ἔσθ. Quae quantum a Celsi sententia, & a Latinae linguae consuetudine abhorreant, dici vix potest. Vide etiam Morgagn. Epist. VII. in Celsum.

99. P. X. xvi.] Egnatius & alii, p. X. vi.

1. *Thuris fuliginis*] Vocem *thuris*, quae deest in antiquis libris, & MSS. & impressis, quot ego vidi, restituit Lindenius; sed fortasse ex sola Constantini conjectura.

2. *Rubri, aeris*] Hae duae voces defunt in Cod. Medic. I.

3. P. X. xvi.] Ita in MSS. Libri impressi habent, p. X. vi. Postea, pro *Colophoniacae*, Lindenius leg. *Colophoniae*, ut in margine habet Caesarii Editio. *Colophoniacae* habetur iterum sect. 17. huius capituli; sed Lindenius ibi quoque leg. *Colophoniae*.

4. *Aceti sesquicyathos*] Sic reposui, poscente constructione. Nisi forte Lindenius est sequendus, qui legit: *additur aceti sesquicyathos*. In Codd. MSS. & in Edd. vetustis habetur: *aceti*

sesquicyathum, vel *sexquicyathum*. Deinde, minus cyathos recte edidit Lindenius, pro minus cyathum, quod iidem illi habent veteres libri. Sic infra cap. 21. sect. 4. recte legitur: *rosae minus cyathos*; ut adnotavit Rhodius de Ponderib. & Mensur.

5. *τεθεραπευμένα* Graeci appellant, quae curata vocant] In Codicibus Mediceis est, *ΘΕΡΑΠΕΜΕΝΑ*. Pro *vocant*, Constantinus mallet, *vocamus*, vel *vocantur*. Lindenius sic reposuit: Quae *τεθεραπευμένα* Graeci appellant; nos curata vocamus. Mihi vox *nostri* deesse videtur post quae. Nisi dicere malimus, haec verba, *τεθεραπευμένα* Graeci appellant, esse ab interprete aliquo; quibus temere a librario in textum tractis, interpolatores addiderint relativum quae ad omnia connectenda.

6. *Ex alio medicamento*] Haec quoque ex margine immigrasse suspicor. Qui illa addidit, non videtur intellexisse vim verbi *puta*, quod cum adverbialiter adhibetur, rem aliquam determinatam ad exemplum postulat, ut sebum, ut adipem. At medicamentum indeterminata res est. Ceterum haec non cohaerent cum praecedentibus, nisi aut praemittatur; ut in Aldina Editione, quam multi secuti sunt. Sed particula *ita* non reperitur in MSS.

paulum. Quoties aut 7 baccam, aut nucem, aut simile aliquid posuerō, scire oportebit, antequam expendatur, ei summam pelliculam esse demendam.

13. Aliud eodem nomine 8, quod puri quoque movendo est. Sevi vitulini, ammoniaci thymiamatis, picis, cerae, nitri, baccarum lauri, resinae aridae, aristolochiae, pyrethri pares portiones.

14. Praeter haec 9, est Philocratis; quod habet salis Ammoniaci p. X. vii. aristolochiae p. X. viii. cerae, resinae terebinthinae, fuliginis thuris, singulorum p. X. xv. spumae argenti p. X. xxxii. 10 Quibus, ut pus quoque moveant, iridis p. X. iv. & galbani 11 p. X. vi. adjiciuntur.

15. Optimum tamen ad extrahendum est id, quod a similitudine sortium *ῥυπῶδες* Graeci appellant. Habet myrrhae, croci, iridis, propolis, bdellii, capitulorum Punici mali, aluminis & scissilis & rotundi, misy, chalcitidis 12, atramenti sutorii cocti, panacis 13, salis Ammoniaci, visci, singulorum p. X. iv. aristolochiae p. X. viii. squamae aeris p. X. xvi. resinae terebinthinae p. X. lxxv. cerae, & sevi vel taurini vel hircini, singulorum p. X. c.

16. Hecataeo quoque auctore emplastrum generis ejusdem fit ex his: galbani p. X. ii. fuliginis thuris p. X. iv. picis p. X. vi. cerae, & resinae terebinthinae, singulorum p. X. viii. quibus paulum irini unguenti miscetur.

17. Valensque ad idem emplastrum viride Alexandrinum est. Habet aluminis scissilis p. X. viii. salis Ammoniaci p. X. viii. =. 14 squama aeris p. X. xvi. myrrhae, thuris, singulorum p. X. xviii. cerae p. X. cl. resinae Colophoniaca aut pineae p. X. cc. 15 olei heminam, aceti sextarium.

18. Quaedam autem sunt emplastra exedentia, quae *σηπλὰ* 16 Graeci vocant: quale est id, quod habet resinae terebinthinae, fuliginis thuris,

7. Quoties aut] Lindenius leg. Quoties autem.

8. Eodem nomine] Ante Lindenium legebatur, eo nomine. Codex Mediceus I. habet, eo nominem; & ex Palavicini emendatione, eodem nomine appellatur.

9. Praeter haec] Ita Lindenius; cum antea legeretur, Praeter has; quod ferri non potest.

10. P. X. xxxii.] Quidam secuti Caesarium, p. X. lii.

11. P. X. iv. & galbani] Lindenius, p. X. iii. galbani.

12. Chalcitidis] Chalcitis vel calchitis secundo casu hic & multis aliis in locis habent MSS. Codices atque Editiones praeae; sed mendum videtur. Alibi recte, chalcitidis.

13. Panacis] Lindenius leg. opopanacis.

14. P. X. viii. =.] Al. p. X. viii. 3. Ruell. p. X. viii. iii. Linden. p. X. vii.

15. P. X. cc.] Caesarius, & alii, p. X. cxc.

16. Σηπλὰ] In Codicibus Mediceis atque Editionibus antiquioribus vox haec Latinis litteris scribitur. in Aldina & Ruelliana, Graecis. Caesa-

ris, singulorum p. =. 17 squamae aeris p. x. i. ladani p. x. 11. aluminis tantumdem, spumae argenti p. x. iv.

19. Exest etiam 18 vehementer corpus, atque ossa quoque resolvit, & supercrescentem carnem coërcet, id quod habet spumae argenti, squamae aeris, uncias singulas, nitri ignem non experti, lapidis Asii, aristolochiae p. sextantes, cerae, resinae terebinthinae, thuris, olei veteris, atramenti futorii, salis Ammoniaci p. s. aeruginis rasae p. bessem, aceti scillitici heminam, vini Aminaei tantumdem.

20. Sunt etiam adversus morsus quaedam accommodata; quale est Diogeni nigrum 19, quod habet bituminis, cerae, resinae pineae aridae, singulorum p. x. xx. spumae argenti p. x. c. olei sextarium. Aut in quo sunt squamae aeris p. x. iv. cerussae, & aeruginis rasae, singulorum p. x. viii: ammoniaci p. x. xii. cerae, resinae pineae, singulorum p. x. xxv. spumae argenti p. x. c. olei sextarium. Aut in quo sunt 20 squamae aeris p. x. xiv. galbani p. x. vi. cerussae, & aeruginis rasae, singulorum p. x. viii. ammoniaci p. x. xii. cerae, resinae pineae, singulorum p. x. xxxv. 21 spuma argenti concoquitur 22.

21. Rubrum quoque emplastrum, quod Ephesium 23 vocatur, huc aptum

Caesarius; quem ceteri postea secuti sunt, reposuit, *κατασκευαζόμενον*. Sed antiqua lectio & ipsa proba est.

17. P. =.] Caesarius, p. 3. Al. p. x. 3. ut est in Edit. an. 1538. Ruell. p. x. 111. Linden. p. x. 11.

18. Exest etiam] Particula *etiam* non est in Cod. Medic. I. Alii quidam Codices habent, *Est etiam*, alii, *Es est etiam*.

19. Diogeni nigrum] Ita in Codd. MSS. & in Edit. I. aliisque nonnullis, vetusto more, pro *Diogenis*; quemadmodum *Aristoteli*, pro *Aristotelis*, apud Ciceronem lib. 13. ad Atticum epist. 28. & *Themistocli*, pro *Themistoclis* lib. 5. ad famil. epist. 12. Vide ibi Victorii adnot. Alii cum Egnatio legunt, *Diogenis*; & fortasse rectius. Codex Medic. I. habet, *Diogenigrum*. Idem Codex habet, *Dioge* etiam cap. 27. sect. 1. ubi alii Codices & quaedam Editiones, *Diogenis*; Editiones priscae, *Diogesi*.

20. Aut in quo sunt] Vehementer dubito, num haec compositio eadem sit ac superior, variisque in variis Codicibus lectio descriptionis geminandae causam dederit. Certè ab ea parum differt.

21. P. x. XXXV.] Ita in Codicibus Me-

diceis & in alio Codice apud Constantinum. Vulgo alii, p. x. LV. alii, p. x. XLV.

22. Spuma argenti concoquitur] Caesarius, ut manifesto vitio mederetur, leg. *ex quibus spuma &c.* & ita deinceps Editores ceteri. Sed id auxilii satis non est. Primum spuma argenti, quae hic nominatur, non est in ipsa compositione: deinde, quo refertur illud *ex quibus*? Ad ceram puto & resinam. At spuma argenti ex his non coquitur, sed ex oleo fere, vel ex aqua, ut apparet ex sect. 24. hujus capituli. Itaque videntur aliqua deesse. Pro *concoquitur*, malim, *coquitur*; ut infra sect. 23. Si divinare licet, fortasse, cum ad hunc modum esset: *spumae argenti p. x. c. olei sextarium; ex quo spuma argenti coquitur*; librarius in describendo, a *spumae argenti* transit ad *spuma argenti*. Nisi potius, quia cerussa quoque, ubi oleum adjicitur, ex eo coquenda est, ut mox docebitur, Celsus ita scripsit: *spumae argenti p. x. c. olei sextarium; ex quo cerussa, & spuma argenti coquitur*. Sed fortasse haec verba, *ex quo cerussa, & spuma argenti coquitur*, addenda sunt post illa, *olei sextarium*, quae supra sunt, & cetera tollenda. Vid. adnotat. 20.

23. Ephesium] *Ethesium* habent Editiones vetustior.

aptum est. Habet resinae terebinthinae p. x. II. galbani p. x. IV. minii Sinopici p. x. VI. thuris fuliginis p. x. VI. cerae p. x. VII. spumae argenti p. x. XXXVI. 24 olei veteris heminam.

22. Item id, quod ex his constat: squamae aeris, thuris fuliginis, singulorum p. x. IV. galbani p. x. VI. salis Ammoniacy 25 p. x. XII. =. 26 cerae p. x. XXV. olei tribus heminis. Haec autem aliis quoque recentioribus vulneribus recte imponuntur.

23. Sunt etiam alba lenia (λευκά Graeci vocant) fere non gravibus vulneribus accommodata, praecipueque senilibus: quale est quod habet cerussae p. x. XXXII. 27 sevi vitulini curati, & cerae, singulorum p. x. XLVII. 28 olei heminas tres, ex quibus cerussa 29 coquitur.

24. Aliud, quod habet cerussae p. x. XX. 30 cerae p. x. XXXV. 31 olei heminam, aquae sextarium. Quae quoties adjiciuntur cerussae vel spumae argenti, scire licet, illa ex his coquenda esse. Est autem ea percandida compositio, quae supra posita est 32, ideoque ἐλεφαντίνη 33 nominatur.

25. Lenia quoque quaedam emplastra sunt, quas λιπαράς 34 fere Graeci nominant; ut id quod habet minii p. x. IV. spumae argenti p. x. XXV. cerae, & adipis suillae, singulorum p. x. XXXVI. 35 vitellos quatuor.

26. Alia compositio generis ejusdem: cerae, resinae terebinthinae, singulorum p. x. VI. 36 cerussae p. x. VII. spumae argenti, plumbi
recre-

rustiores cum Cod. Medic. I. In Aldina est, ἐμφειον; in quibusdam MSS. Ἐφεσιον. Caesarius reposuit, *Ephesium*; ut, omnibus antiquis libris consentientibus, legitur cap. 27. hujus libri sect. 3.

24. P. x. XXXVI.] In libris vulgatis, p. x. LXVI. Ego MSS. sequor.

25. P. x. VI. salis Ammoniacy] Hoc totum deest in MSS. Medic. omnibus praeterquam in primo. In quarto & septimo margini adscriptum est alia manu.

26. P. x. XII. =.] Al. p. x. XII. 3. Ruell. p. x. XII. III.

27. P. x. XXXII.] Al. cum Caesario, p. x. LII. Stephan. p. x. LI.

28. P. x. XLVII.] Ita in MSS. Vulgo legitur, p. x. LVIII.

29. Cerussa] Legebatur, ea cerussa, ut est in Codice I. Ego pronomen sustuli ex lide ceterorum Codicum Medicorum.

30. P. x. XX.] Al. p. x. Constantin. p. x. Z X

31. P. x. XXXV.] Al. p. x. LV.

32. Quae supra posita est] Haec verba redundant, & ab explanatore aliquo addita videntur.

33. Ἐλεφαντίνη] In Codice Medic. I. elephantinae; in aliis, elephantine, inveni. Ego Graecis litteris scripsi. Vulgo legebatur, elephantina.

34. Quas λιπαράς] Lindenius leg. quae λιπαρά, quia praecedit emplastra. Sed Celsus Graecam vocem retinuit, sicut cap. 26. sect. 35. Graeci autem efferunt, λιπαράς ἐμπλάστους, foemineo genere.

35. P. x. XXXVII.] Ita in MSS. Sed vera in plerisque est. non II. sed u; quae tamen littera alibi quoque invenitur pro, II. Vulgo alii leg. p. x. XXVII. Linden. p. x. XXXV. idemque, post vitellos, addit, ovorum; quae vox neque necessaria est, neque invenitur in meis MSS.

36. P. x. VI.] Linden. p. x. V.

recrementi, *σχωρίαν μολύβδα* Graeci vocant 37, singulorum p. x. xx. 38 cicini olei, & myrtei, singulorum heminae 39.

27. Tertia, quae ad auctorem Archagathum refertur: misy cocti, aeris combusti, singulorum p. x. iv. cerussae coctae p. x. viii. resinae terebinthinae p. x. x. spumae argenti p. x. vi.

28. Etiamnum generis ejusdem: spumae argenti, cerae, adipis suillae, singulorum p. x. xxvii. vitelli cocti quatuor 40, rosae hemina. Aut, cerati ex oleo myrteo facti partes tres, adipis suillae pars quarta, paulum ex plumbi recremento. Aut, spumae argenti selibra, ex olei hemina, & aquae marinae altera, cocta, donec bullire desierit, cui paulum cerae sit adjectum. Aut, pares portiones cerae, sevi, stibis 41, spumae argenti, cerussae.

XX. 1. Pastilli quoque facultates diversas habent. Sunt enim ad recentia vulnera glutinanda sanandaque apti: qualis est, qui habet chalcitidis, misy, spumae nitri, floris aeris, gallae, aluminis scissilis modice cocti, singulorum p. x. i. aeris combusti, capitulorum mali Punici, singulorum p. x. iiii. Hunc oportet diluere aceto, ac sic, ubi 42 vulnus glutinandum est, illinere. At, si nervosus aut musculosus is locus est, commodius est cerato miscere, sic, ut illius octo partes, nona hujus sit.

Alius ad idem constat ex his: bituminis, aluminis scissilis, singulorum p. x. i. aeris combusti p. x. iv. spumae argenti p. x. xi. olei sextario.

2. Sed

37. *Σχωρίαν μολύβδα* Graeci vocant] Verba haec inserta videntur ex interpretatione sumpta ex cap. 15.

38. P. x. xx.] Multi omittunt denarii notam, secuti Edit. an. 1538. Lindenius leg. p. x. x. Deinde alii leg. *myrti*. Ego sequor Lindenium, qui reposuit, *myrtei*. In MSS. Mediceis est, *murti*; in lll. *mirti*; in VI. mendose, *mixti*.

39. *Singulorum heminae*] Legendum puto *singulae heminae*; ut supra sect. 7. olei & aceti *singulae heminae*. Sic sect. 19. *spumae argenti, squamae aeris uncias singulas*. Fortasse *singul.* vel *singl.* compendio scriptum erat, quemadmodum *singul.* vel *singl.* pro *singulorum* passim invenitur in vetustis Codicibus. Hinc error. Nisi fortasse quis legere malit, *singulorum hemina*. Minus recte Lindenius, *singulorum heminae tertia*; sumpta videlicet voce *tertia* ex periodo proxima, ibique *Alia* ei suffecta. Nam deinde leg. *Alia*,

quae ad authorem Archagathum &c.

40. *Vitelli osti quatuor*] Gryphius, Pantinus, & Lindenius secuti Edit. an. 1538. omittunt, *quatuor*; sed perperam. Deinde, pro *Aut, cerati*, Lindenius leg. *Aut compositio haec: cerati*; itemque infra, *Aut haec compositio: spumae*, pro *Aut, spumae*; & in fine capituli, *Aut haec: pares portiones*, pro *Aut, pares portiones*.

41. *Stibis*] Lindenius tum hic, tum alibi reposuit *stibii* a *stibium*; quemadmodum Constantinus malebat. Cod. Mediceus I. femel habet, *stibii* lib. 6. cap. 6. sect. 16. *stibis* sect. 8. ejusdem capituli: alii tamen Codices utrobique, *stibis*. Contra sect. 12. ubi alii Codices habent, *stibii*; ille, *stibis*. Verum tot loca sunt, in quibus, *stibis*, sine ulla Codicum varietate legitur, ut is modus efferendi vocem hanc, extra omnem dubitationem poni debeat.

42. *Ac sic, ubi &c.*] Ita in Edit. Lindenii. Sed particulam *ac* ego, neque in MSS. neque

2. Sed longe Polybi 43 celeberrimus est; σφραγίς autem nominatur: qui habet aluminis scissilis p. x. I. =. 44 atramenti futorii p. x. II. myrrhae p. x. v. aloës tantumdem, capitulorum Punici mali, fellis taurini, singulorum p. x. VI. quae contrita vino austero excipiuntur.

3. Ad ulcera fordida, & nigritiem in auribus, naribus, obscoenis partibus, inflammationesque eorum: chryfocollae p. x. I. atramenti futorii, aluminis scissilis, singulorum p. x. II. halicacabi corticis p. x. IV. minii p. x. VI. spumae argenti p. x. XII. cerussae p. x. XVI. quae ex aceto, & coguntur 45, &, ubi utendum est, diluuntur.

4. Andronis vero est ad uvam inflammata, ad naturalia fordida, etiam cancro laborantia: gallae, atramenti futorii, myrrhae, singulorum p. x. I. 46 aristolochiae, aluminis scissilis, singulorum p. x. II. capitulorum 47 Punici mali p. x. XXV. ex passo coacta, & cum usus exigit, aceto vel vino diluta, prout valentius aut levius vitium est, cui medendum est.

5. Proprie autem ad ani fissa, vel ora venarum fundentia sanguinem, vel cancrum 48: aeruginis p. x. II. myrrhae p. x. XII. 49 stibis, lacrimae papaveris, acaciae, singulorum p. x. XVI. quae ex vino & teruntur, & in ipso usu deliquantur.

6. Ex-

neque in ceteris Editionibus inveni. In margine Constantinianae dumtaxat est, ac ubi. Postea, pro *illinare*, ut Lindenius alique legunt cum Egnatio, in MSS. est, *inlinire*, vel *illinire*; quod capite proximo sect. I. Lindenius retinet, quamvis Egnatius, & Ruellius ibi quoque reposerint *illinare*.

43. *Polybi*] Pantinus, cui alii quoque Interpretes adstipulantur, legendum putavit, *Polyidae* ex Galeno lib. 5. de C. M. S. G. cap. 12 & ex Paulo Aegineta lib. 7. cap. 12. Constantinus adnotavit, *Polyidae* sphragidem ab Aëtio quoque memorari Tetrab. 3. Serm. 1. cap. 49. (mihi 48.) Sed de alia compositione ibi loquitur Aëtius. Pastillus hic, seu sphragis *Polyidae* apud eum habetur Tetrab. 4. Serm. 2. cap. 50. His addi potest & Caelius Aurelianus lib. 3. Acut. morb. cap. 3. & 4. & Nicolaus Myrepsus sect. 41. cap. 44. qui hanc compositionem ipsi quoque ad *Polyidam* referunt. Igitur Lindenius, *Polyidae*, hic reposuit. Cujus quidem iudicium aliqui fortasse probabant; inconstantiam nemo probare poterit. Nam idem cap. 26. hujus libri sect. 23, & lib. 6. cap. 7. sect. 3. retinuit, *Polybi*. Ego & hic *Polybi*, vel *Polibi* inveni in MSS. & infra cap. 26. sect. 23, *Po-*

lybi sphragidem in Medic. I. & nonnullis aliis: nam in plerisque multa eo loco desiderantur. Itemque lib. 6. cap. 7. sect. 3. *Polybi sphragis*, legitur in quibusdam, ut in Medic. I. in aliis vero, *Polybii* (vel *Polibii*) *phagis*. Videndum est apud utrum error sit, Celsum, an Galenum; ac sitne error Auctoris, an librariorum. Caesarius & alii quidam leg. *Polybii*.

44. *P. x. I. =.*] Alii cum Caesario, p. x. I. 3, Ruell. p. x. I. III. Linden. p. x. IV.

45. *Et coguntur*] Lindenius omittit &.

46. *P. x. I.]* In Aldina Edit. p. x. ij.

47. *Capitulorum &c.*] Sic legendum cum Caesario & aliis multis. Nisi quis, *capitula*, ut est in Edd. vetustioribus & in MSS. retinere malit, & legere: *capitula Punici mali XXV*. Sed in Editionibus omnibus, omnibusque MSS. habetur p. x. XXV. Postea in MSS. & in Editionibus priscis, *coacta*, & *diluta*. Alii cum eodem Caesario leg. *coactorum* & *dilutorum*.

48. *Vel cancrum*] Lindenius addit, valet.

49. *Aeruginis p. x. II. myrrhae p. x. XII.]* p. x. II. myrrhae, non est in MSS. Mediceis, nisi in primo. Lindenius ita habet: *aeruginis p. x. II. myrrhae p. x. IV. gummi p. x. VII. thuris p. x. XII.*

6. Expellere autem ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio: casiae, croci, myrrhae, costi, nardi, cinnamomi, dulcis radicis, balsami, hyperici pares portiones conteruntur; deinde vinum lenè instillatur, & pastilli fiunt, qui singuli habeant p. x. =. 50 hique singuli quotidie mane jejuno dantur.

XXI. 1. Haec tria compositionum genera, id est, quae in malagmatis, emplastris, pastillisque sunt, maximum praecipueque varium usum praestant. Sed alia quoque utilia sunt; ut ea quae foeminis subjiciuntur 51: *πιορρὸς* Graeci vocant. Eorum haec proprietates est: medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.

Ad sanguinem autem evocandum, cauneis duabus adjicitur nitri p. x. 1. 52 aut allii semen conteritur, adjicitur myrrhae paululum, & unguento fusino miscetur: aut cucumeris silvestris pars interior ex lacte muliebri diluitur.

2. Ad vulvam molliendam, ovi vitellus, & foenum Graecum, & rosa, & crocum temperantur. Aut elaterii p. x. =. 53 salis tantumdem, uvae taminiae p. x. vi. melle excipiuntur.

3. Aut Boetho auctore 54: croci, resinae terebinthinae, singulorum p. x. iv. myrrhae p. x. =. 55 rosae p. x. i. fevi vitulini p. x. i. =. 56 Cerae p. x. ii. miscentur.

4. Optima autem adversus inflammationes vulvae Numenii compositio est, quae habet croci p. x. =. 57 cerae p. x. i. butyri p. x. viii. adipis anserinae 58 p. x. xii. vitellos coctos duos, rosae minus cyathò.

5. Si vero infans intus 59 decessit, quo facilius ejiciatur, malicorium 60 ex aqua terendum, eoque utendum est.

6. Si

50. P. x. =.] Al. p. x. 3. Ruell. p. x. 111. Linden. p. x. i.

51. Subjiciuntur] Lindenius leg. *subjiciunt*, ut est in Edit. an. 1538. sed, ut opinor, ex mendo.

52. P. x. i.] Ita plerique ediderunt, omniumque primus Caesarius. In Editione Aldina habetur, p. x. ii. in Cod. Medic. I. p. x. in reliquis sex, p. x. 7. quae nota occurrit etiam capite proximo sect. 8. in omnibus Codicibus, sed in primo paulo aliter expressa. De qua mihi facile non est judicare, num vitio careat, quidve significet. In Editionibus praeis repraesentatur per litteram r.

53. P. x. =.] Al. p. x. 3. Lindenius alique quidam cum Ruellio, p. x. 111.

54. Aut Boetho auctore] Lindenius leg. *Aliud*

Boetho auctore: quod habet.

55. P. x. =.] Alii ex Caesario; p. x. 3. Alii ex Ruellio, p. x. 111.

56. P. x. i. =.] Alii, p. x. 3. Alii, p. x. 111. quibus Almelveenius assensus est. Nam Lindenius denarii notam omittit, & leg. p. 111. In Codice Medic. I. desunt illa: p. x. i. fevi vitulini p. x. i. =. cerae.

57. P. x. =.] Al. p. x. 3. Al. p. x. 111.

58. Anserinae] Al. *anserini*, ut est in MSS. Sed cum paulo post sequatur, *adeps leonina*, ego Almelveenio accedo, qui leg. *anserinae*.

59. Intus] Codex Mediceus V. *in vulva*; quod Rhodius, qui ita in duobus Codicibus reperit, recte censet, ex interpretatione ortum esse. Ita erat etiam in Mediceo IV. sed correctum est, *intus*, ut ceteri habent.

6. Si concidere vitio locorum mulier solet, cochleae cum testis suis comburendae, conterendaeque, deinde his mel adjiciendum est ⁶¹.

7. Si non comprehendit, adeps leonina ex rosa mollienda est.

XXII. 1. Quaedam autem ⁶² misturae medicamentorum sunt, quibus aridis neque coactis utimur, sic, ut inspergamus, aut cum aliquo liquido mista illinamus: quale est, ad carnem supercrescentem exedendam, quod habet squamae aeris ⁶³, fuliginis thuris, singulorum p. x. i. aeruginis p. x. ii. Haec autem eadem cum melle purgant ulcera; cum cera ⁶⁴, implent. Misy quoque & galla, si paribus portionibus misceantur, corpus consumunt: eaque vel arida inspergere licet, vel excepta cadmia illinere.

2. Putrem vero carnem continet, neque ultra serpere patitur, & leniter exest, mel vel cum lenticula, vel cum marrubio, vel cum oleae foliis, ante ex vino decoctis: item fertula Campana in mulso cocta, deinde contrita: aut calx cum cerato: aut amarae nuces cum allio, sic, ut hujus pars tertia sit, paulumque his croci adjiciatur: aut quod habet spumae argenti p. x. vi. cornu bubuli combusti p. x. xii. olei myrtei, & vini cyathos ternos: aut quod ex his constat: floris Punici mali, atramenti futorii, aloës, singulorum p. x. ii. aluminis scissilis, thuris, singulorum ⁶⁵ p. x. iv. gallae p. x. viii. aristolochiae p. x. x. Vehementius idem facit, etiam adurendo, auripigmentum cum chalcitide, & aut nitro, aut calce, aut charta combusti: item sal cum aceto: vel ea compositio, quae habet chalcitidis, capitulorum Punici mali, aloës, singulorum p. x. ii. aluminis scissilis, thuris, singulorum p. x. iv. gallae p. viii. aristolochiae p. x. x. mellis quantum satis sit ad ea cogenda: vel cantharides x. i. ⁶⁶ sulphuris p. x. i. lolii p. x. iii. quibus adjicitur picis liquidae quantum satis est ad jungendum: vel chalcitis

60. *Malicorium*] *Malocorium* habent Edd. vettustiores; & ita plerumque, & in Medic. I. & in aliis Codicibus scribitur.

61. *Adjiciendum est*] Almelveenius non habet *est*.

62. *Quaedam autem*] Nonnulli cum Caesario omittunt *autem*.

63. *Squamae aeris*] Ita ex Lindenio. Vox *aeris* non est in veteribus libris; necessaria tamen videtur.

64. *Cum cera*] Lindenius leg. *Et cum cera*.

65. *P. x. ii. aluminis scissilis, thuris, singulorum*] Hoc totum deest in Codice Mediceo I.

66. *Cantharides x. i.*] Ita in MSS. Medicis omnibus, praeter VI. in quo est, *cantha-*

rides p. x. i. ut cum Egnatio plerique legunt. Lindenius, *cantharidum, sulphuris, singulorum p. x. i.* aptius ille quidem, sed, ut opinor, ex conjectura. Videtur omnino mendum hic subesse. Fortasse x. est pro X. legendumque, *cantharides XI.* vel potius, *cantharides X.* sublata unitatis nota, quam suspicari licet, postea ab aliquo additam fuisse notae denarii x. Sic apud Scribonium in compositione 231. quae facultate huic similis est, cantharides sunt, non pondere, sed numero: *Allii candidi spicae capitulis tritae cum cantharidibus viginti Alexandrinis (sunt autem variae Et oblongae) sulphuris vivi x. p. i. Et victoriati Et c.*

tis quoque cum resina & ruta mista: aut cum eadem resina diphryges: aut uva taminia cum pice liquida. Idem vero possunt & faeces vini combustae, & calcis & nitri pares portiones: vel aluminis scissilis p. x. ==. 67 thuris, sandarachae, nitri, singulorum p. x. i. 68 gallae p. x. viii. aristolochiae p. x. x. mellis quantum satis est.

3. Est etiam Herae 69 compositio, quae habet myrrhae, chalcitidis, singulorum p. x. ii. aloës, thuris, aluminis scissilis, singulorum p. x. iv. aristolochiae, gallae immaturae, singulorum p. x. viii. malicorii contriti p. x. x. 70

4. Est Judaei 71, in qua sunt calcis partes duae, nitri quam ruberimi pars tertia: quae urina impuberis pueri coguntur, donec strigmenti crassitudo sit. Sed subinde is locus, cui id illinitur, madefaciendus est.

5. At Jollas, chartae combustae, sandarachae, singulorum p. x. i. calcis p. x. ii. 72 auripigmenti tantumdem miscebat.

6. Si vero ex membrana, quae super cerebrum est, profluit sanguis, vitellus combustus & contritus inspergi debet: si alio loco 73 sanguinis profluvium est, auripigmenti, squamae aeris, singulorum p. x. i. sandarachae p. x. ii. marmoris cocti p. x. iv. inspergi debet 74. Eadem cancro quoque obsistunt. Ad inducendam cicatricem, squamae aeris, thuris fuliginis, singulorum p. x. ii. calcis p. x. iiii. 75 Eadem incrementem quoque carnem coërcent.

7. Ti-

67. P. x. ==.] Al. p. x. 33. Al. p. x. XXXIII. Linden. p. i. Constantin. in margine, p. x. & 3.

68. P. x. i.] Al. p. x.

69. Herae] Alii leg. *Hierae*. In Codice Mediceo I. est, *Serae*. Multas compositiones ex hoc Auctore describit Galenus, qui eum *Heraem* nominat; ut Ronseus animadvertit; cujus fortasse conjecturam secutus Lindenius reposuit *Herae*.

70. P. x. x.] Al. p. x. XX.

71. Est Judaei] Ita in MSS. & in Edit. I. & in Aldina. Cum alii legerent, *Et si Judaei*, ut est in Edit. anni 1493. Caesarius correxit, *Et est Judaei*; Ruellius, quem multi secuti sunt, *Est & Judaei*.

72. P. x. ii.] Quidam cum Gryphio, p. ii. Linden. p. ii. p.

73. Si alio loco] Lindenius leg. *si ex alio loco*.

74. Inspergi debet] Pro debet, Caesarius reposuit debent. Hunc multi secuti sunt. Sed fortasse haec duo verba in contextum irrepsere

ex glossmate; cum sint ex superioribus intelligenda.

75. P. iiii.] Ita Caesarius alique non pauci. Egnatius, p. p. iiii. ut Codices aliqui habent. Sed Codices alii cum Medic. I. p. p. iiii. alii, p. p. iiii. alii, notis p. p. haud intellectis, *prop. iiii.* vel *pro p. iiii.* Porro & in reliqua huius capituli parte & in capitulis proximis 23. 24. & 25. haec nota p. p. saepius occurrit in Codicibus MSS. & in Edit. Aldina. Non raro autem, ubi Codex Medic. I. habet, p. p. alii habent, p. p. Sed si p. & p. idem significant, id est, *pondo*; ut docet Rhodius; ex duabus hisce notis, p. p. aut p. p. altera redundat; satisque est scribere, *ex. gr. p. iiii.* ut & ipse Celsus alibi scribit, & ratio poscit, ut scribatur. Nam quid hoc constructionis est, *pondo pondus quatuor*? Satis est, *pondo quatuor*; nec aliter Latini loqui solent. Accedit huc, quod in multis compositionibus, ubi est, p. p. non potest accipi pro *pondo libra*: quia ponderis istius ratio pro ceterorum ratione nimia esset; ut hoc ipso, de quo loquitur

7. Timaeus autem ad ignem sacrum, & ad cancrum ⁷⁶ his utebatur: myrrhae p. x. ii. thuris, atramenti futorii, singulorum p. x. iii. sandarachae, auripigmenti, squamae aeris, singulorum p. p. iv. gallae p. x. vi. cerussae combustae p. x. viii. Ea ⁷⁷ vel arida inspersa, vel melle excepta idem praestant.

8. Sternutamenta vero vel albo veratro ⁷⁸, vel struthio coniecto in nares excitantur, vel his mistis: piperis, veratri albi, singulorum p. x. =. ⁷⁹ castorei p. x. i. ⁸⁰ spumae nitri p. x. i. struthii p. x. iiii. ⁸¹

9. Gargarizationes autem aut laevandi causa fiunt, aut reprimendi, aut evocandi. Laevant, lac, cremor vel ptisanæ, vel furfurum: reprimunt aqua, in qua vel lenticula, vel rosa, vel rubus, vel cotoneum malum, vel palmulae decoctae sunt: evocant, sinapi, piper.

XXIII. i. Antidota raro, sed praecipue interdum necessaria sunt, quia gravissimis casibus opitulantur. Ea recte quidem dantur collisis corporibus vel per ictus, vel ubi ex alto deciderunt, vel in viscerum, laterum, faucium, interiorumque partium doloribus: maxime autem desideranda sunt adversus venena, vel per morsus, vel per cibos, aut potiones nostris corporibus inserta.

Vnum

loquimur, loco. Nam cerae pondus librarum quatuor immane est, cum squamae aeris & thuris fuliginis singulorum pondus sit duum tantum denariorum. Igitur vel p. p. vitio aliquo laborat, vel ex duabus his notis altera *pondo* non significat. Num forte p. vel p. mendose scriptum est pro d vel ð? Cum esset nimirum, *pondo denarii*; (neque enim semper per notas scribebatur); & librarii fecissent p. d. vel p. ð: vel potius, cum esset, p. x. & aliquis interpretationis causa supra x. posuisset d. vel ð. idque in textum receptum esset. Vtcumque res se habeat, multis in locis, vel ex ipsa ponderum ratione, apparet, p. p. esse pro p. x. atque id ipsum alicubi habent ceteri Codd. Medicei, pro p. p. quod est in primo. Sic cap. 24. sect. i. in hoc Codice est, *xylobalsami sing. p. p. XXVIIII*. in aliis, p. x. XXVIIII. cap. 25. sect. 3. in eodem, *rutae silvestris feminis sing. p. p. i*. in aliis, p. x. i. Vbi autem MSS. Codices habent, p. p. in Editt. I. & in duabus ann. 1493. 1497. & in Juntina omittitur, p. Ex quo non semel factum est; ut cum in MSS. esset ex. gr. p. p. XIIII. in allatis vero Editionibus, p. XIIII. id alii, x. pro x. esse rati, sic exprefferint, p. x. IIIII. ut cap. 24. sect. i. & 4. videre licet. Ego vulgarem denarii notam cum plerisque retinebo; &

alicubi, prout res feret, quam in vetustis Codicibus invenerim, significabo.

76. *Et ad cancrum*] In MSS. Mediceis deest particula &. In L. est *vel*, addita a Palavicino; unde olim vulgo legebatur, *vel ad cancrum*. Lindenius *vel* in & mutavit.

77. *Ea*] Ita ex MSS. Vulgo legitur, *Eadem*.

78. *Vel albo veratro*] Lindenius leg. & *albo veratro*.

79. *P. x. =.*] In Cod. Medic. I. p. x. in II. V. & VII. p. x. 2. in III. IV. & VI. p. X. Z. Videtur igitur nota 2. quae alibi quoque occurrit, non aliud esse, quam Z. minus bene expressa. Alii cum Caesario leg. p. X. 3. Al. p. X. IIII.

80. *P. X. i.*] Edd. Aldina & Constantina, p. X. sed Constantinus in margine addit p. In Editionibus vetustioribus habetur, *pondo x. r.* in MSS. Mediceis, p. x. r. exceptis I. & IV. In hoc, p. x. X. in illo est, p. x. 7. Caesarius hic quoque, sicut supra cap. 21. sect. i. reposuit, p. x. i. deinde, *spumae nitri p. X. ii.* pro *spumae nitri p. x. i.* quem multi secuti sunt; in his Lindenius.

81. *P. x. IIIII.*] Vulgo, p. x. IIII. ab omnibus legitur, praeterquam a Ruellio, qui habet p. x. VIIII. In MSS. est, p. p. IIIII. Sectione

Vnum est, quod habet lacrimae papaveris p. x. ==. ⁸² acori, malobathri, p. x. v. iridis Illyricae, gummi, singulorum p. x. i i. anisi p. x. i i i. nardi Gallici, foliorum rosae aridorum, cardamomi, singulorum, p. x. i v. ⁸³ petroselinii p. x. i i i i. ==. trifolii p. x. v. ⁸⁴ casiae nigrae, filis, bdellii, balsami feminis, piperis albi ⁸⁵, singulorum p. x. v. ==. styracis p. x. v. ==. ⁸⁶ myrrhae, opopanax, nardi

ctione proxima, pro *reprimis*, Lindenius habet, *Reprimis autem*.

82. P. x. ==.] Sic reposui ex Codice Mediceo I. Nam, p. x. ==. ut alii Codices habent, & ut quidam vulgo legunt, nimis exiguum est. In aliquibus Codicibus est, p. X. Z. Alii cum Caesario leg. p. x. 3. qui, si intelligunt pondo denarii trientem, nobiscum faciunt. Ruell. p. x. i i i. Deinde, pro *malobathri*, ut est in veteribus Codicibus, tum hic, tum in Mithridatis antidoto, Constantinus & Lindenius utrobique scribunt; *malabathri*. In Cod. Medic. I. re vera est, *malabathri*, & ex Palavicini emendatione, *malabathri*; sed infra in Mithridatis antidoto plane, *malobathri*.

83. P. x. i v.] In Codice Medic. I. p. p. i i i i. in aliis, p. x. p. v i i i. Infra alii leg. *petroselini* p. x. i i i i. Z. ut plerique Codices habent; alii, p. x. i i i i. 3. Ruellius, p. x. i i i i. i i i. Lindenius, p. x. i i i. Z. fortasse quod, p. x. i i i. 3. invenerit in Edit. an. 1538. Ego sequor Cod. Medic. I. in quo est, p. p. i i i i. ==. ==.

84. Trifolii p. x. v.] Ita plerique legunt ex Caesarii emendatione. In Editionibus vetustioribus habetur, p. folii p. v. In Codicibus Medicis, per folii p. p. v. in I. vel folii p. x. v. Meminit quidem trifolii Celsus cap. 27. hujus libri, sect. 7. adversus ceraftis ictum; multaque apud Galenum antidota accipiunt trifolii vel semen vel radicem: sed cum pene omnia polium habeant, videndum est, num potius *polii* hic legendum sit, pro *trifolii*. Nam in aliis MSS. *folii*, in aliis *polii*, videtur olim fuisse; atque ad lectionis varietatem indicandam, in illis supra primam litteram vocis *folii* positam esse p; in his autem, vel *folii*, supra *polii*. Hinc fortasse & *perfolii* & vel *folii*. Sed *folii* h. e. malobathri, legi non potest, quia *malobathri* supra habetur. Igitur vel retinenda Caesarii lectio, vel reponendum, *polii*.

85. Balsami feminis, piperis albi] Cum haec verba sic interpungerentur: *balsami, feminis pi-*

peris albi; Constantinus, pro *piperis, papaveris* legendum putavit; quae conjectura eo probabilior videri potest, quod infra iterum sit *piperis albi*. Lindenius, a quo conjectura ista in textum recepta est, mutavit etiam *balsami* in *carpo-balsami*. Ego nihil mutavi, praeter interpunctionem: eamque reposui, quam in MSS. quibusdam inveni. Verba in nullo variant. Porro *balsami semen* nominat etiam cap. 18. hujus libri, sect. 3. Quod autem *piperis albi* bis ponatur, mendum id quidem est, sed alia ratione corrigendum. Fortasse *longi* altero loco legendum est, pro *albi*. Nam ex multis illis variisque compositionibus apud Galenum lib. 2. de Antidotis, paucae admodum non utrumque piper habent. Contra vero, quae papaveris semen habeat, aliam invenire non potui, praeter quamdam Damocratis cap. 5. ad sanguinem sursum deorsumque erumpentem: sed albi papaveris, an nigri, Damocrates non explicat. Quid si *piperis albi* alterutro loco vacat? Ejusmodi sane geminationibus librarii frequenter peccant. Animadverti apud Galenum lib. cit. loca duo hac ratione contaminata, huic, quo de aginus, satitis similia. Alter est cap. 5. composit. 5. ubi cum piper & album & longum semel positum sit, longum iterum ponitur: alter cap. 9. in Mithridatis theriacae descriptione, in qua piper tum album, tum longum bis occurrit. Sed in Celsi quoque Codicibus hujusmodi plura vitia & a me & ab aliis deprehensa sunt; quorum aliqua supra notavi.

86. P. x. v. ==. styracis p. x. v. ==.] Alii leg. p. v. Z. styracis p. v. Z. alii, p. X. Z. styracis p. v. Z. alii, p. x. 3. styracis p. x. v. 3. alii, p. x. i i i. styracis p. x. v. i i i. alii, p. x. Z. styracis p. x. v. Z. In Codice Medic. I. est, p. p. v. ==. styracis p. p. v. ==. in ceteris, p. p. v. Z. styracis p. p. v. Z. Sed sive hos Codices, sive illum sequearis, styracis eundem invenies modum atque simplicium proxime antecedentium. Fortasse igitur corruptae ponderum notae sunt; atque altero loco, p. x. v. ==. F f legem-

nardi Syri, thuris masculi, hypocistidis succi, singulorum p. x. vi. castorei p. x. vi. costi, piperis albi, galbani, resinae terebinthinae, croci, floris junci rotundi, singulorum p. x. vi. ==. ⁸⁷ dulcis radice p. x. viii. ==. quae vel melle ⁸⁸ vel passo excipiuntur.

2. Alterum, quod Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse, atque Ambrosiam nominasse, ex his constat: costi, thuris masculi, singulorum p. x. v. ⁸⁹ piperis albi p. x. =. ⁹⁰ floris junci rotundi p. x. ii. cinnamomi p. x. iii. casiae nigrae p. x. iv. croci Cilicii ⁹¹ p. x. iii. =. ⁹² myrrhae, quam *σαυρις* nominant, p. x. v. nardi Indici p. x. v. =. ⁹³ quae singula contrita melle cocto excipiuntur; deinde, ubi utendum est, id, quod Aegyptiae fabae magnitudinem impleat, in portione vini diluitur.

3. Nobilissimum autem est Mithridatis, quod quotidie fumendo rex ille dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse: in quo haec sunt: costi p. x. 2. =. ⁹⁴ acori p. x. v. hyperici, gummi

legendum ex Codicibus Mediceis ceteris, altero, p. x. V. ==. ex primo. Nisi potius *styracis* conjungendum cum *myrrhae*, quod postea sequitur; ac mediae inter has voces ponderis notae tollendae sunt. Quam in suspicionem alia quoque mihi similia loca veniunt.

87. P. x. VI. ==.] In aliis Cod. habetur p. p. VI. Z. unde vulgo, p. VI. Z. vel p. x. VI. Z. vel p. x. VI. 3. vel p. x. VI. III. At in Codice Mediceo I. quem sequor, p. p. VI. ==. Postea in eodem Codice, *dulcis radice* p. p. VIII. ==. in aliis vero, *dulcis radice* p. p. VII. Z. cum quibus Aldina Editio facit. Aliae Editiones habent, p. VIII. Z. aliae, p. x. VIII. Z. aliae, p. x. VIII. 3. aliae, p. x. VIII. III.

88. *Vel melle*] Quidam cum Caesario omitunt *vel*.

89. P. x. V.] Vulgaris haec lectio nititur auctoritate Codicis Medicei primi, in quo est, p. p. V. In secundo, quinto, & septimo est, p. p. 22. in tertio, p. p. ~ ~. in sexto, p. p. V. V. Videntur igitur ~ & 2. una esse atque eadem nota, eaque fortasse corrupta ex Z; ut supra indicavi. Quod si ita est, pro x. V. legendum videtur, p. x. ==, quod magis accedit ad ponderis rationem a Galeno propositam in Zopyrio antidoto lib. 2. de Antid. cap. 17 & a Paulo Aegineta lib. 7. cap. 11. Quamvis de ponderum ratione ne inter eos quidem convenit. Nam Galenus ita habet: *Myrrhae*

drach. V. Syriacae nardi drach. V. S. croci drach. IIII. S. schaeanti drach. II. S. cassiae drach. IIII. cinnamomi drach. III. piperis albi drach. I. S. thuris drach. I. & obolum I. costi drach. I. melle Attico excipe &c. Paulus vero sic: *myrrhae drach. V. croci, cassiae, singulorum drach. IIII. cinnamomi drach. III. spicae nardi drach. II. junci odorati floris tantundem, piperis albi sesquidrachma, thuris drachma, costi drachma, mellis quod satis est.* Paulus igitur & Celsus in eo consentiunt, quod costum & thus paribus portionibus habent: sed ille, singulorum drachmam; hic fortasse denarii sextantes duos. Nam denarios quinque, vix credibile est.

90. P. x. =.] Fortasse reponendum, p. x. I. =. Nisi quis malit, p. x. I. S. quod ita habeant Galenus & Paulus. Sed advertendum est, etiam in reliqua parte hujus compositionis, ubi Galenus habet s. Celsum habere ==.

91. *Cilicii*] Edd. Aldina vetustiores habent, *Cilici*, ut & MSS. Codices, pro *Cilicii*. In Medic. I. supra extremas litteras vocis *Cilici* additur *ni*, ut legatur, *Cilicini*.

92. P. x. IIII. =] Al. p. x. IV. 3. Ruell. p. X. IIII. III. Deinde alii *stacten* scribunt. Latinis litteris: ego Graecis scribo, ut est in Codice Mediceo I.

93. P. x. V. =.] Al. p. x. V. 3. Ruell. p. x. VIII.

94. P. x. 2. =.] In MSS. quibusdam est, p. p. 2. Z. in Mediceis III. & VI. p. p. I. Z. in

mi 95, fagapeni, acaciae succi, iridis Illyricae, cardamomi, singulorum p. x. II. anisi p. x. III. nardi Gallici, gentianae radice, aridorum rosae foliorum, singulorum p. x. IV. papaveris lacrimae, petroselini, singulorum p. x. III. =. casiae, filis 96, polii 97, piperis longi, singulorum p. x. VI. styracis p. x. V. =. castorei, thuris, hypocistidis succi, myrrhae, opopanax, singulorum p. x. VI. malobathri folii p. x. VI. floris junci rotundi, resinae terebinthinae, galbani, dauci Cre- tici seminis, singulorum p. x. VI. = 98. nardi, opobalsami, singulorum p. x. VI. =. thlaspi p. x. V. == 99. radice Ponticae p. x. VII. cro- ci, zingiberis 1, cinnamomi, singulorum p. x. VIII. 2 Haec contrita melle excipiuntur, & adversus venenum, quod magnitudinem nucis Graecae impleat, ex vino datur: in ceteris autem affectibus corporis pro modo eorum, vel quod Aegyptiae fabae, vel quod ervi 8 magnitu- dinem impleat, satis est.

XXIV. 1. Acopa quoque utilia nervis sunt: quale est, quod habet floris junci rotundi p. x. II. ==. costi, junci quadrati, lauri bacca- rum, ammoniaci, cardamomi, singulorum p. x. III. =. myrrhae, ae- ris combusti, singulorum p. x. VII. iridis Illyricae, cerae, singulorum p. x.

in vetustiore, p. p. & a Palavicino additur, 2. Z. Hanc notam, sive, quod idem est, p. x. 2. =. ego retineo; quid autem de ea suspicer, antea significavi. Editio I. aliaeque ex vetustioribus habent, p. 2. Z. utraque Caesarii, p. x. 3. Alii cum Gryphio leg. p. x. 2. 3. Ruell. p. x. 3. Linden. p. x. Z.

95. Gummi] Sic restitui ex Medic. I. aliis- que MSS. atque ita Rhodius legendum rebatur ex alio quodam Codice. Vide Lexic. Scribon. in Commis. In libris vulgatis legitur, cumini, ut est in Mediceo III. & in VI. sed perperam. Nam & apud Scribonium & apud Scriptores alios Mithridatis compositio habet, non cumi- num, sed gummi. Errorem peperit vetus scrip- tio cummi, quae & hic & alibi invenitur in ve- rustis Codicibus, atque in cumini facile mutatur. Sic infra quoque cap. 28. sect. 12. duo allati Medicei Codices, III. scilicet & VI. habent, cumini; ubi cummi est in aliis, cummis in vetu- stiore: & lib. 6. cap. 6. sect. 4. & 5. alii ha- bent cummi, primus gummis, sextus cumini.

96. Silis] Sic & in antidoto primo, & cap. 25. sect. 3. antiquis Codicibus consentientibus: nisi quod scilis hic scribitur in Medic. I. ut & priscae Editiones habent. Lindenius leg. sileris,

quemadmodum Rhodio placebat. Vid. III. Mor- gagni Epistolam in Auctores Rei Rusticae sect. 31.

97. Polii] Vulgo legitur, lolii: nec aliter in MSS. Codicibus; nisi quod multi habent, lollii duplici l. Sed plane legendum, polii, ut Con- stantinus & Ronseus contendunt; & ut omnes hujus antidoti descriptiones, quae apud alios Auctores habentur, declarant; quamvis in aliis rebus variant.

98. P. x. VI. =.] In Codicibus Mediceis & in Edit. Aldina habetur, p. p. VI. Z. In Edi- tionibus vetustioribus, p. VI. Z. Alii cum Caesario leg. p. x. V. 3. Linden. p. x. V. Z.

99. P. x. V. ==.] Ita MSS. & Editio- nes antiquiores. Caesarius, & alii quidam ha- bent, p. x. V. 33. Ruell. p. x. V. XXXIII. Linden. p. x. VI.

1. Zingiberis] Vulgo, zinziberis; sed in Me- dic. I. & Codd. aliis scribitur zingiberis per g.

2. P. x. VIII.] Al. p. x. VIII. r. al. p. x. VII. r. al. p. x. VIII. 3. al. p. x. VIII. III.

3. Vel quod ervi] Alii cum Caesario leg. vel ervi; & ita habent duo ex Mediceis Codicibus, IV. scilicet & V.

p. x. XI III. 4 Alexandrini calami, junci rotundi, aspalathi 5, xylobalsami, singulorum p. x. XXVIII. 6 sevi p. i. unguenti irini cyathum.

2. Alterum, quod *εὐώδες* 7 vocant, hoc modo fit: cerae p. =. 8 olei tantumdem, resinae terebinthinae ad nucis juglandis magnitudinem, simul incoquantur; deinde in mortario teruntur 9, instillaturque subinde quam optimi mellis acetabulum, tum irini unguenti, & rosae terni cyathi.

3. *Εγχρισμα* autem Graeci vocant liquida, quae illinuntur: quale est; quod fit ad ulcera purganda & implenda, maxime inter nervos, paribus portionibus inter se mistis, butyri, medullae vitulinae, sevi vitulini, adipis anserinae, cerae, mellis, resinae terebinthinae, rosae, olei cicini 10: quae separatim omnia liquantur, deinde liquida miscentur, & tum simul teruntur. Et hoc quidem magis purgat: magis vero emoluit, si pro rosa cyprus infunditur.

4. Ad sacrum ignem: spumae argenti p. x. VI. cornu bubuli combusti p. x. X. 11 conteruntur, adjiciturque invicem vinum, & id, quod specialiter sic vocatur, & myrteum 12, donec utriusque terni cyathi conficiantur 13.

XXV.

4. P. x. XIII.] Al. p. x. IIII.

5. *Aspalathi*] Ita plerique legunt ex Edit. Aldina. Al. *asphalti*, ut in MSS. inveni. In Medic. I. est, *aspathi*.

6. P. x. XXVIII.] Ita in MSS. Sed cum in quibusdam, ut in Mediceo I. sit p. p. XXVIII. antiquiores Editiones, p. omisso, habent, p. XXVIII. Caesariana, aliaque, p. x. XVIII. Aldina, p. x. VIII. Postea, pro sevi p. i. alii Caesario dūce leg. sevi p. x. I. sed perperam; si quidem MSS. fides habenda est.

7. *Εὐώδες*] Ita dictum a gravi odore (nam id interdum *εὐώδες* significat, ut observat Saracenus in Dioscorid. lib. I. cap. 13. & lib. 2. cap. 10.) & ita ex fide Cod. Medic. I. legendum censet Rhodius, ad Scribon. Composit. 26. Porro hanc lectionem sequuntur Egnatius, Gryphius, Pantinus, & Ronseus. Alii leg. *ελαϊώδες*, ut est in Edit. I. & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in Juntina: quarum Editionum aliquam significasse videtur Constantinus, cum scripsit ita haberi in veteri exemplari. In Cod. Medic. I. in III. & in aliis multis legitur, *evodes*; quod Palavicinus mutavit in *enodes*.

8. P. =.] Editio Caesarii an. 1528. p. 2. Edit. ejusdem Caesarii an. 1538. p. x. 2. Al. p. x. 3. Ruell. p. x. II. Linden. p. x. Z.

9. In mortario teruntur] Antea legebatur: *infusa in mortario teruntur*. Sed vox *infusa* non est in Cod. Medic. I. cujus ego fidem sequor. Fortasse duas quoque voces in mortario alienas esse aliquis putabit, qui Celsi morem attenderit. Supra cap. 17. sect. 2. *arida medicamenta per se teruntur, deinde mistis his instillatur aut acetum* &c. & ea rursus ex eo teruntur; cap. 18. sect. 31. *nūrum ante per triduum instillata aqua teritur*; lib. 6. cap. 6. sect. 31. *chalcitidis aliquid & cadmia dimidio plus ex aceto simul conteruntur, idque in vas fictile additum, & contextum ficulneis foliis, sub terra reponitur, sublatumque post dies viginti rursus teritur*. Neque in his locis, neque alibi de mortario mentio fit.

10. Cicini] Al. *cilicini*; quod ex mutatione ortum est facta in Cod. Medic. I. Cum enim esset, ut in aliis, *cycini*; supra hanc vocem posita fuit syllaba *li*, ut legeretur *cylicini*. Sed recte cum Egnatio alii leg. *cicini*; ut est in cap. 19. sect. 26.

11. P. x. XII.] Sic MSS. Codices; sed Mediceus I. p. p. XII. Editiones vetustiores habent, p. XII. unde alii leg. p. x. II.

12. Vinum, & id, quod specialiter sic vocatur, & myrteum.] Ante Lindenium, pro sic, legebatur, ut est in Cod. Medic. I. *sil*; & Constantinus

XXV. 1. Catapotia quoque multa sunt, variisque de causis fiunt. *Ἀνώδυνα* vocant, quae somno dolorem levant: quibus uti, nisi nimia necessitas urget, alienum est. Sunt enim ex vehementibus medicamentis, & stomacho alienis. Prodest ¹⁴ tamen etiam ad concoquendum, quod habet papaveris lacrimae, galbani, singulorum p. x. 1. myrrhae, castorei, piperis, singulorum p. x. 11. ¹⁵ ex quibus, quod er-
vi magnitudinem habet, satis est devorasse.

2. Alterum, stomacho pejus, ad somnum valentius, ex his fit: mandragorae p. x. =. ¹⁶ apii feminis, item hyoscyami feminis, singulorum p. x. 1v. quae ex vino teruntur. Vnum autem ejusdem magnitudinis, quae supra posita est, abunde est sumpsisse.

3. Sive autem capitis dolores, sive ulcera, sive lippitudo, sive den-
tes

tinus Rhodiusque putabant ochrae genus significari, de quo Plinius in lib. 33. cap. 12. & 13. At lectio ista cum aliis de causis mihi non probatur, tum maxime quia non apparet, quorsum addatur *specialiter*, & cur *fil*, quod difficillime teritur, ut est apud Plinium l. c. supra non sit cum iis positum, quae conterenda sunt. Nam hic, qui humor contritis siccis medicamentis adiciendus sit, docetur. Adde huc, si *fil* res est a vino & myrteo diversa, vocem utriusque, quae consequitur, stare non posse. Num igitur his verbis, *vinum id quod specialiter sit vocatur*, significatur vinum sili conditum? *Silatum* id veteres nominasse, ex Festo colligitur: *fil* pro *filato* nemo dixit, quod ego sciam. Omnino *fil* corruptum videtur ex *sic*, quod habent reliqui Medicei Codices, & Lindenii Editio, hoc sensu: & vinum proprie appellatum, & vinum myrteum. Sed ego aliter Celsum scripsisse, atque aliam suspicor ipsius esse sententiam. Nam myrtei vini numquam mentionem fecit, nisi in lib. 4. cap. 19. his verbis: *myrti baccas legere, ex his vinum exprimere, id decoquere, ut decima pars remaneat &c.* Sunt quidem, qui lib. 6. cap. 2. legant, *ladanum cum myrteo vino*, ut est in multis Codicibus: sed depravati sunt Codices illi; legendumque ex fide Medic. I. *cum myrteo & vino*, ut edidit Lindenius; ac myrteum oleum intelligendum. Sic lib. 2. cap. 33. *melinum, myrteum, rosa, acerbum oleum*; lib. 3. cap. 6. *rosa, vel melino, vel myrteo, cui vinum austerrum sit adjectum*; lib. 6. cap. 18. sect. 11. *ceratum ex myrteo factum*; & cap. 19. *cerato miscetur ex myrteo factum*. Atque haec duo postrema loca explicanda sunt ex illo cap. 19. hujus libri, sect.

28. *cerati ex oleo myrteo facti*. Ex his colligitur, & *myrteum* absolute pro oleo myrteo Celsum usurpasse, & ad medicamenta, quae imponebantur, vel illinebantur, frequenter hoc oleum adhibitum fuisse, interdum vino adjecto; ut etiam supra cap. 22. sect. 2. *olei myrtei & vini ternos cyathos*; lib. 6. cap. 8. *illinenda ulcera aut plumbi recremento, aut cerussa, aut argenti spuma: cum horum quodlibet aliquis conterit, eique, dum teritur, invicem vinum & oleum myrteum adjicit*. Capite autem 18. sect. 8. *rosa utitur: thuris p. x. 1. aluminis &c. quibus, dum teruntur, invicem rosa & vinum instillatur*. Atque oleum vino misceri, ut in aliis compositionibus non rarum, sic in acopis frequentissimum est. Illud autem fere perpetuum, ut vel oleum, vel pingue aliquid acopa accipiant: quod & apud Galenum lib. 7. de composit. medic. s. g. cap. 11. & seqq. & apud alios Auctores videre licet. Haec autem compositio, de qua loquimur, non oleum, non unguentum, non sebum, non adipem, non medullam, non butyrum habet: immo nec ceram, nec picem, nec resinam. Quid ergo est? Ita legendum arbitror: *adjiciturque invicem vinum & myrteum, h. e. oleum, non vinum, ut putavit interpres, cujus verba; & id quod specialiter sic vocatur*; explicationis causa in margine addita, postea in textum irrepsere ad sententiam turbendam.

13. *Conficiantur*] Ita plerique legunt ex Cæsarii emendatione. In antiquis Codicibus est, *coiciantur*; id est, ut Egnatius leg. *conficiantur*.

14. *Prodest*] Al. *Potest*.

15. *P. x. II.*] Lindenius, *p. II.*

16. *P. x. =.*] Al. *p. 3.* Al. *p. x. 3.* Ruell. *p. x. III.*

tes 17, five spiritus difficultas, five intestinorum tormenta, five inflammatio vulvae est, five coxa 18, five jecur, aut lienis, aut latus torquet, five vitio locorum aliqua prolabitur & obmutescit, occurrit dolori per quietem ejusmodi catapotium. Silis, acori, rutae silvestris feminis, singulorum p. x. i. 19 castorei, cinnamomi, singulorum p. x. ii. papaveris lacrimae, panacis radices, mandragorae, malorum aridorum 20, junci rotundi floris, singulorum p. x. iii. 21 piperis grana lvi. Haec per se contrita, rursus instillato subinde passo simul omnia teruntur, donec crassitudo fordium fiat. Ex eo paulum aut devoratur, aut aqua diluitur, & potui datur.

4. Quin etiam silvestri papaveris, cum jam ad excipiendam lacrimam maturum est, manipulus, qui manu comprehendi potest 22, in vas demittitur, & superinfunditur aqua, quae id contegat, atque ita coquitur. Vbi jam bene manipulus is coctus est, ibidem expressus projicitur 23, & cum eo humore passum pari mensura 24 miscetur, infervetque, donec crassitudinem fordium habeat. Cum infrixit, catapotia ex eo fiunt, ad nostrae fabae magnitudinem, habentque usum multiplicem. Nam & somnum faciunt, vel per se assumpta, vel ex aqua data: & aurium dolores levant, adjectis exiguo modo rutae succo, ac passo 25: & tormina supprimunt ex vino liquata: & inflammationem vulvae coërcent, mista cerato ex rosa facto, cum paulum his croci quoque accessit: & ex aqua fronti inducta, pituitam in oculos decurrentem tenent.

5. Item, si vulva dolens somnum prohibet: croci p. x. ==. 26 anisi, myr-

17. *Sive dentes*] Quid significat, five dentes sunt? Si duae hae voces sunt Celsi, ab ipso post verbum est positas fuisse existimo, ut cum torquet cohaerent.

18. *Inflammatio vulvae est, five coxa &c.*] Lindenius leg. *inflammatio vulvae, five coxae est &c.* sed minus recte.

19. *P. x. i.*] Lindenius, p. x. ii.

20. *Panacis radices, mandragorae malorum aridorum*] Ita interpungit Lindenius, ita & Ronsseus malebat. Al. *panacis, radices mandragorae, malorum aridorum.*

21. *P. x. iii.*] Ita in multis MSS. Alii leg. p. x. ii. ut est in Mediceo I.

22. *Qui manu comprehendi potest*] Assentior Morgagnò, qui putat haec verba praecedentis vocis manipulus explicationem esse, huc ex margine traductam. Legi etiam potest, quantum (vel quod) manu comprehendi potest, si expellatur vox manipulus. Sed retinenda est ea vox, quod etiam infra habeatur, ut idem Morgagnus observat; ac potius haec verba tollenda. In

Codice Mediceo I. tum hic, tum infra est, *manipellus*, pro manipulus.

23. *Projicitur*] Lindenius, *projiciatur*; deinde, *miscetur, infervetque.*

24. *Passum pari mensura*] Ita correxit Lindenius. In Editionibus antiquis, & in libris MSS. legitur, *passi pari mensura.* Itaque, ut a veteri lectione minus recedamus, malim, *passi par mensura.*

25. *Rutae succo, ac passo*] Haec quoque lectio ex Lindenio est. Alii leg. *rutae succi, ac passi*; ut habent Codd. MSS. quae verba fortasse recte habent; sed supra, pro *adjectis*, reponendum, *adjecto.* Nisi potius sit legendum: *adjectis exiguo modo rutae succi, ac passo.* Caesarius & alii leg. *rutae succo ac passi.* In Cod. Medic. I. est, *rutae succi has passi*, & supra *succi* ponitur s, ut legatur *succis.*

26. *P. x. ==.*] Al. leg. p. x. ii. ut est. in plerisque MSS. Ego Medic. I. sequor, in quo est, p. p. ==.

myrrhae, singulorum p. x. i. papaveris lacrimae p. x. III. 27 cicutae feminis p. x. VIII. miscentur, excipiunturque vino vetere, &, quod lupini magnitudinem habet, in tribus cyathis aquae diluitur. Id tamen in febre periculose datur.

6. Ad sanandum jecur: nitri p. x. =. 28 croci, myrrhae, nardi Gallici, singulorum p. x. i. melle 29 excipiuntur, daturque, quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat.

7. Ad lateris dolores finiendos: piperis, aristolochiae, nardi, myrrhae pares portiones.

8. Ad thoracis: nardi p. x. i. thuris, casiae, singulorum p. x. III. myrrhae, cinnamomi, singulorum p. x. VI. croci p. x. VIII. resinae terebinthinae quadrans 30, mellis heminae tres.

9. Ad tussim, Athenionis: myrrhae, piperis, singulorum p. x. i castorei, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. quae separatim contusa postea junguntur, & ad magnitudinem fabae nostrae, bina catapotia mane, bina noctu dormituro dantur.

10. Si tussis 31 somnum prohibet, ad utrumque Heraclidis Tarentini: croci p. x. =. 32 myrrhae, piperis longi, costi galbani, singulorum p. x. =. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i.

11. Quod si purganda ulcera in faucibus tussientibus sunt, panacis, myrrhae, resinae terebinthinae, singulorum p. uncia 33, galbani p. x. =. 34 hyssopi p. x. =. 35 conterenda sunt, hisque hemina mellis adjicienda, & quod digito excipi potest, devorandum est.

12. Colice vero Cassii ex his constat: croci 36, anisi, castorei, singulo-

27. *P. x. III.*] Aldina Editio, *p. p. IIII.* unde aliae quoque habent *IIII.* pro *III.* quod est in vetustioribus & in MSS.

28. *P. x. =.*] Al. *p. x. 3.* Ruell. *p. x. III.*

29. *P. x. i. melle*] In Cod. Medic. I. *p. p. i. melle*; in reliquis sex, *p. x. i. libra melle.* In IV. tamen vox *libra* expuncta est; & nota x mutata, ut in VII. in *p.*

30. *Quadrans*] In Cod. Medic. I. *p. p. =.* Sed fortasse legendum, *p. =.* ut sit, non denarii, sed librae sextans.

31. *Si tussis*] Lindenius leg. *At si tussis.*

32. *P. x. =. &c.*] Ita ex Cod. Medic. I. in quo est: *p. p. =. muriae, piperis longi, costi, galbani sing. p. p. =. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae sing. p. p. i.* In Codicibus aliis: *p. x. i. cinnamomi, castorei, papaveris lacrimae sing. p. x. i. muriae, piperis longi, costi, galbani sing. p. x. i.* atque ita habetur etiam in li-

bris vulgatis; nisi quod in his est, *galbani singulorum p. Z.* in aliis, *p. x. 3.* in uno, *p. x. III.*

33. *P. uncia*] Ita in Cod. Medic. I. In aliis Codicibus, *p. x.* unde in libris impressis, *p. X.* quod alii, Caesarium secuti, mutarunt in *p. x. V.*

34. *P. x. =.*] Haec nota non videtur esse sine mendo. In MSS. Mediceis, excepto primo, habetur, *p. x. p. Z. ~.* sed in IV. correctum est, *p. p. Z.* ut est in primo: unde in Editionibus vetustioribus *p. Z.* Caesarius leg. *p. 3. al. p. x. 3. Linden. p. x. Z.*

35. *Hyssopi p. x. =.*] Fortasse neque haec nota vitio caret: si quidem supra recte legitur, *p. uncia.* Nimis enim exiguus videtur esse hyssopi modus, itemque galbani, pro ceterarum rerum modo. In aliquibus MSS. est, *hyssopi p. x. i.*

36. *Croci*] Ad hunc locum ita scribit Almelovenius: *Fortē costi uti lib. 4. cap. 14. sed malim ibi*

gulorum p. x. iiii. petroselini p. x. iv. piperis & longi & rotundi, singulorum ³⁷ p. x. v. papaveris lacrimae, junci rotundi, myrrhae, nardi, singulorum p. x. vi. quae melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi.

13. Infantem vero mortuum, aut secundas expellit aquae potio, cui salis Ammoniacy p. x. i. aut cui dictami Cretici p. x. i. adiectum est.

14. Ex partu laboranti ³⁸ erysimum ex vino tepido jejunae dari debet.

15. Vocem adjuvat thuris p. x. i. in duobus cyathis vini datum.

16. Adversus urinae difficultatem: piperis longi, castorei, myrrhae, galbani, papaveris lacrimae, croci, costi, unciae singulae, styracis, resinae terebinthinae, pondo sextantes, mellis, absinthii, cyathi singuli ³⁹: ex quibus ad magnitudinem fabae Aegyptiae & mane ⁴⁰ & coenato dari debet.

17. Arteriae vero hoc modo fit: casiae, iridis, cinnamomi, nardi, myrrhae, thuris, singulorum p. x. i. croci p. x. i. =. ⁴¹ piperis grana xxx. ex passi tribus sextariis decoquuntur, donec mellis crassitudo his fiat: aut croci, myrrhae, thuris, singulorum p. x. i. conjiciuntur in passi eundem modum, eodemque modo decoquuntur: aut ejusdem passi heminae tres usque eo coquuntur, donec extracta inde gutta indurescat; eo adjicitur ⁴² tritae casiae p. x. i.

XXVI. i. Cum facultates medicamentorum proposuerim, genera, in quibus noxa corpori est, proponam. Ea quinque sunt: cum quid extrinsecus laesit, ut in vulneribus; cum quid intra seipsum corruptum est, ut in cancro; cum quid innatum est, ut in vesica calculus; cum quid increvit, ut vena, quae intumescens in varicem convertitur, cum quid deest, ut cum curta ⁴³ pars aliqua est. Ex his alia sunt, in quibus medi-

ibi legere croci; ita Scribon. Larg. cap. 29. cujus descriptio in aliis variat. Neque vero Codices desunt, in quibus hic quoque fit, costi: Mediceus tamen l. habet, croci, ut vulgo legitur. Quod attinet ad locum lib. 4. ab Almeloveenio citatum, vide quae ego ibi adnotavi.

37. *Singulorum*] Haec vox abest a Cod. Mediceo l.

38. *Laboranti*] Ita in MSS. Codicibus, & in Editione l. In Editione an. 1493. & in ceteris legitur, *laborantibus*: sed perperam; quia sequitur, *jejunae*: cui vitio medentur Constantinus & Lindenius reponendo, *jejunis*.

39. *Mellis, absinthii, cyathi singuli*] Sic reposui partim ex Lindenii Editione, partim ex Co-

dicibus MSS. Fortasse tamen Celsi verba nondum plane restituta sunt. Ante Lindenium legebatur, *mel absinthii cyathus*: Lindenius vero correxit, *mellis absinthii cyathus*. In Codice Mediceo l. legitur, *mel absinthii cyathus*; in ceteris sex, *mel absinthii* (in IV. *absinthii*) *cyathi singuli*. scilicet singuli, h. e. singulorum cyathus unus.

40. *Et mane*] Lindenius omittit &.

41. *P. x. l. =.*] Antea legebatur, *p. x. l.* ut habent plerique Codices. In Medic. l. habetur, *p. p. l. =.* ex quo ego sic restitui.

42. *Eo adjicitur*] Ita & modo allatus & alii MSS. Codices. Omnes impressi libri & adjicitur.

43. *Ut cum curta*] Lindenius leg. *aut cum curta*;

medicamenta 44, alia in quibus plus manus proficit. Ergo 45, dilatis iis, quae praecipue scalpellum & manum postulant, nunc de iis 46 dicam, quae maxime medicamentis egent. Dividam autem hanc quoque curandi partem, sicut priorem; & ante dicam de iis, quae in quamlibet partem corporis incidunt; tum de iis, quae certas partes infestant. Incipiam a vulneribus.

In his autem ante omnia scire medicus debet, quae insanabilia sint, quae difficilem 47 curationem habeant, quae promptiorem. Est enim prudentis hominis, primum eum, qui servari non potest, non attingere, nec subire speciem ejus, ut occisi, quem fors ipsius interemit: deinde, ubi gravis metus sine certa tamen desperatione est, indicare necessariis periclitantis, in difficili rem esse 48; ne, si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel fefellisse videatur. Sed ut haec prudenti viro conveniunt; sic rursus histrionis est, parvam rem attollere, quo plus praestitisse videatur. Obligari aequum est confessione promptae rei, quo curiosius etiam circumspiciat, ne, quod per se exiguum est, majus curantis negligentia fiat.

2. Servari non potest, cui basis cerebri, cui cor, cui stomachus, cui jocinoris portae, cui in spina medulla percussa est; cuique aut pulmo medius, aut jejunum, aut tenuius intestinum, aut ventriculus, aut renes vulnerati sunt; cuive circa fauces grandes venae, vel arteriae praecisae sunt.

3. Vix autem ad sanitatem perveniunt, quibus ulla parte pulmo 49, aut jocinoris crassum, aut membrana, quae continet cerebrum, aut lienis, aut vulva, aut vesica, aut ullum intestinum, aut septum transversum vulneratum est. Ii quoque in praecipiti sunt, in quibus usque ad grandes intusque conditas venas in alis vel poplitibus mucro defecit 50. Periculosa etiam vulnera sunt, ubicumque venae majores sunt, quoniam exhaurire hominem profusione sanguinis possunt: idque evenit non in alis tantum, atque poplitibus; sed etiam in iis venis, quae ad anum

curta; sed perperam. Pro *curta*, Edd. Aldina & Stephan. & Codices MSS. omnes, praeter Medic. I. mendose habent, *curata*.

44. *Medicamenta*] Al. *plus medicamenta*.

45. *Ergo*] Codex Mediceus I. atque Editiones Lindenii & Almeloveenii habent, *Ego*. Sed recte Vulpus reposuit *Ergo* ex Editionibus vetustis. Ita legitur etiam in Codicibus ceteris Mediceis.

46. *De iis*] Egnatius restituit duas has voces, quae desunt in Editionibus praeiis. Desunt

etiam in Cod. Medic. I. sed habentur in reliquis.

47. *Quae difficilem*] Linden. & *quae difficilem*.

48. *In difficili rem esse*] Pro *rem*, nonnulli cum Caesario leg. *spem*. Sic cap. 27. sect. 2. huius libri: *in angusto spes est*; ubi veteres Codices nihil discrepant. Hoc loco primus quidem habet, *spem*: ceteri vero Medicei, *rem*; neque aliter legendum videtur.

49. *Pulmo*] Linden. aut *pulmo*.

50. *Defecit*] Edd. Aldina & Ruell. *descendit*.

anum testiculosque perveniunt. Praeter haec malum vulnus est, quodcumque in alis vel feminibus, vel inanibus locis, vel in articulis ⁵¹, vel inter digitos est: item quodcumque musculus, aut nervum, aut arteriam, aut membranam, aut os, aut cartilaginem laesit. Tutissimum omnium, quod in carne est.

4. Et haec quidem loco vel peiora, vel meliora sunt. Modo vero periculum facit, quodcumque magnum est.

5. Aliquid etiam in vulneris genere figuraque est. Nam pejus est, quod etiam collisum, quam quod tantum discissum est: adeo ut acuto quoque, quam retuso telo, vulnerari commodius sit. Pejus etiam vulnus est, ex quo aliquid excisum est, ex quo ve caro alia dependet. Pessimaque ⁵² plaga in orbem est ⁵³; tutissima, quae lineae modo recta est ⁵⁴. Quo deinde propius huic illive figurae vulnus est, eo vel deterius vel tolerabilius est.

6. Quin etiam confert aliquid & aetas, & corpus, & vitae propositum, & anni tempus: quia facilius sanescit puer vel adolescens, quam senior; valens, quam infirmus; neque nimis tenuis, neque nimis plenus, quam si alterum ex his est; integri habitus, quam corrupti; exercitatus, quam iners; sobrius & temperans, quam vino venerique deditus. Opportunissimumque curationi tempus, vernum est, aut certe neque fervens, neque frigidum: siquidem vulnera & nimius calor & nimium frigus infestant; maxime tamen horum varietas: ideoque perniciosissimus autumnus est.

7. Sed pleraque ex vulneribus oculis subjecta sunt: quorumdam ipsae sedes indices sunt; quas alio loco demonstravimus, cum positus interiorum partium ostendimus. Veruntamen, quia quaedam vicina sunt, interestque ⁵⁵, vulnus in summa parte sit, an penitus ⁵⁶ penetraverit, necessarium est notas subjicere, per quas quid intus ictum ⁵⁷ sit, scire possimus; & ex quibus vel spes, vel desperatio oriatur.

8. Igi-

^{51.} *Vel in articulis*] Hoc incisum perperam omittitur in Edit. Lindenii; ut Morgagnus animadvertit.

^{52.} *Pessimaque*] Al. *Pessima quae*; al. *Pessima quaeque*, ut plerique MSS. Codices habent. Ego secutus sum Medic. I. & Vatic. item I. atque Editiones Caesarii, Ruellii, & alias nonnullas.

^{53.} *Plaga in orbem est*] Pro *in orbem*, Lindenius leg. *curva*. Ita sane habet Cod. Medic. I. sed explicatio quaedam est, ut mihi videtur. Itaque *in orbem* retineo, ut reliqui omnes Codices, praeter Vatic. VI. & cum iis

veteres Editiones habent.

^{54.} *Lineae modo recta est*] *Liene facta est* mendose est in Codicibus Mediceis, excepto I. ex quo, *lineae modo recta est*, alia manu in margine adscriptum habent IV. & VII.

^{55.} *Interestque*] Ita in Cod. Medic. I. & in Edit. Lindenii. Alii leg. *interst quoque*.

^{56.} *Penitus*] In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae, *penitius*.

^{57.} *Ictum*] Ita emendavit Lindenius, cum antea legeretur, *actum*.

8. Igitur, corde percusso, sanguis multus fertur, venae languescunt ⁵⁸, color pallidissimus, sudores frigidi, malique odoris tamquam irrorato ⁵⁹ corpore oriuntur: extremisque partibus frigidis matura mors sequitur.

9. Pulmone vero ⁶⁰ ic̄to, spirandi difficultas est; sanguis ex ore spumans, ex plaga rubens ⁶¹, simulque etiam spiritus cum sono fertur; in vulnus inclinari juvat: quidam sine ratione confurgunt: multi si in ipsum vulnus inclinati sunt, loquuntur; si in aliam partem, obmutescunt.

10. Jocinoris autem vulnerati notae sunt: multus sub dextra parte praecordiorum profusus sanguis; ad spinam reducta praecordia; in ventrem cubandi dulcedo; punctiones, doloresque usque ad jugulum, junctumque ei latum scapularum os, intenti ⁶²: quibus nonnumquam etiam biliosus vomitus ⁶³ accedit.

11. Renibus vero percussis, dolor ad inguina testiculosque descendit; difficulter urina redditur; eaque aut est cruenta, aut cruor fertur.

12. At liene ic̄to, sanguis niger a sinistra parte prorumpit; praecordia cum ventriculo ab eadem parte indurescunt; fitis ingens oritur, dolor ad jugulum, sicut jocinore vulnerato, venit.

13. At cum vulva percussa est, dolor in inguinibus, & coxes, & feminibus est; sanguinis pars per vulnus, pars per naturale ⁶⁴ descendit; vomitus bilis insequitur; quaedam obtumescunt ⁶⁵; quaedam mente

te

^{58. Languescunt}] In quibusdam Codd. MSS. *elanguescunt*. Sic infra sect. 15. *venarum motus elanguescunt*. Hic vulgo legitur *languescunt*, ut habet Cod. Medic. I. fortasse quod prima littera verbi *elanguescunt* coalescit cum extrema vocis praecedentis *venae*.

^{59. Irrorato}] Hanc Egnatii & Stephani lectionem probat Morgagnus, & Codicis sui MS. testimonio confirmat. Plerique etiam ex Mediceis Codicibus habent, *irrorato*; tertius, *in rorato*, ut legitur in Editionibus praeiis. In Codice vetustiore est, *in rorato*; in Editione utraque Caesarii, *in rorato*; in Lindeniana, *in aegroto*, ut in margine Constantinianae; quae tamen lectio ipsi Constantino minus arridet. Mallet, *irritato*, quod in veteri Cod. invenerit, *irrorato*.

^{60. Pulmone vero}] Particulam *vero* ego inveni in MSS. Mediceis omnibus, praeter primum: quia tamen in IV. est expuncta, Fontius & veteres quidam alii Editores eam omiserunt. Codex I. habet *Pulmove*, & syllabam *ne* supra positam, ut legatur *Pulmoneve*, an potius *Pulmone*?

^{61. Rubens}] Cod. Medic. I. *ruber*.

^{62. Latum scapularum os; intenti}] Ante Lin-

denium legebatur, *latus scapularum os intentum*. Codex Medicus I. habet *latus* non recte; sed recte, *intenti*, non *intentum*.

^{63. Biliosus vomitus}] Cod. Medic. I. *bilis vomitus*. Celsus adhibet utramque formam. Sect. 13. hujus capitis, *vomitum bilis insequitur*; itemque sect. 14. & 15. At lib. 4. cap. 10. *si frequens biliosus vomitus accedit*; & cap. 13. *Adjicit periculo vomitus biliosus* &c. Etiam sect. 26. hujus capitis Codices MSS. variant. Codex Medicus I. habet, *Vomitum autem biliosum*, ut vulgo legitur.

^{64. Naturale}] *Naturale*, vel *naturalia*, vel *naturales partes* Celsus appellat in faeminis genitalia earum, nonnumquam etiam in viris; ut Morgagnus observat. Sed *naturale* singulari numero de folis faeminis usurpat. Lindenius leg. *naturam*; quae vox bona est, utpote cum Cicero quoque illa utatur hac significatione; ut in Scholiis ad hunc locum adnotat Almelooveenius: attamen Celsiana non est. MSS. Codices, quotquot vidi, habent, *naturale*.

^{65. Obmutescunt}] Quidam leg. *obtumescunt*, ut est in Edit. an. 1538. sed perperam.

te labuntur; quaedam, sui compotes, nervorum oculorumque dolore urgeri se confitentur; morientesque eadem ⁶⁶, quae corde vulnerato, patiuntur.

14. Sin cerebrum membranave ejus vulnus accepit, sanguis per nares, quibusdam etiam per aures exit; fereque bilis vomitus insequitur; quorundam sensus obtunduntur, appellatique ignorant; quorundam trux vultus est; quorundam oculi, quasi resoluti, huc atque illuc ⁶⁷ moventur; fereque tertio, vel quinto die delirium accedit; multorum etiam nervi distenduntur: ante mortem autem plerique fascias, quibus caput deligatum est, lacerant, ac nudum vulnus frigori objiciunt.

15. Vbi stomachus autem percussus est, singultus, & bilis vomitus insequitur; si quid cibi vel potionis assumptum est, id redditur cito ⁶⁸; venarum motus elanguescent; sudores tenues oriuntur, per quos extremae partes frigescent.

16. Communes vero jejuni intestini & ventriculi vulnerati notae sunt: nam cibus & potio per vulnus exeunt; praecordia indurescent; nonnumquam bilis per os redditur: intestino tantum sedes inferior est. Cetera intestina iccta vel stercus, vel odorem ejus exhibent.

17. Medulla vero, quae in spina est, percussa ⁶⁹, nervi resolvuntur, aut distenduntur; sensus intercidit; interposito tempore aliquo sine voluntate inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam stercus excernunt.

18. At si septum transversum percussum est, praecordia sursum contrahuntur; spina dolet; spiritus rarus est; sanguis spumans fertur.

19. Vesica vero vulnerata, dolent inguina; quod super pubem est, intenditur; pro urina, sanguis; at ex ipso vulnere urina descendit; stomachus afficitur; itaque aut bilem vomunt, aut singultiunt; frigus, & ex eo mors sequitur.

20. His cognitis, etiamnum quaedam alia noscenda sunt, ad omnia vulnera ulceraque, de quibus dicturi sumus, pertinentia. Ex his autem exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est; sanies est

te-

66. *Eadem*] Alii, *tandem*; al. *tandem eadem*. Ego secutus sum Edit. Lindenii & Cod. Medic. I.

67. *Huc atque illuc*] Lindenius leg. *huc illucque*. Constantinus ita scriptum invenit in Codice quodam: *huc illuc commoventur*.

68. *Id redditur cito*] Ita multi legunt ex Caesarii emendatione. Editiones vetustiores & Codices MSS. habent, non *id*, sed *ea*; quod pronomen fortasse addititium est.

69. *Percussa*] In MSS. & Editionibus anti-

quis legitur, *discussa*. Itidem lib. 7. cap. 21. *discusso ventre*, & lib. 8. cap. 4. *cutis discussa*, habent iidem veteres libri: quibus duobus in locis Constantinus & Lindenius leg. *discisso* & *discissa*. Lindenius hic quoque reponit, *discissa*, quo modo nonnullos legere maluisse, scribit Constantinus. Ipse tamen Constantinus *percussa* invenit in veteri libro; ex quo ego sic reposui. Nam & supra Sect. 2. legitur: *Servari non potest . . . cui in spina medulla percussa est*.

tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata; pus crassissimum albidissimumque, glutinosius & sanguine & sanie. Exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam sanescente; sanies est inter utrumque tempus 70; pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. Rursus & sanies & pus quasdam species Graecis nominibus distinctas habent. Est enim quaedam sanies, quae vel ὑδρωψ 71, vel μελίκηρα 72 nominatur: est pus, quod ἐλαιῶδες appellatur. Ὑδρωψ tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit, maximeque ubi, nervo laeso, inflammatio secuta est. μελίκηρα crassior est, glutinosior, subalbida, mellique albo sub similis. Fertur haec quoque ex malis ulceribus, ubi nervi circa articulos laesi sunt; & inter haec loca, maxime ex genibus. Εἰλαιῶδες tenue, subalbidum, quasi unctum 73, colore, atque pinguitudine oleo albo non dissimile apparet in magnis ulceribus sanescentibus. Malus autem est sanguis, nimium aut tenuis, aut crassus, colore vel lividus, vel niger, aut pituita mistus, aut varius: optimus calidus, rubens 74, modice crassus, non glutinosus. Itaque protinus ejus vulneris expedita magis curatio est, ex quo sanguis bonus fluxit; itemque postea spes in iis major est, ex quibus melioris generis quaeque proveniunt. Sanies igitur mala est, multa, nimis tenuis, livida, aut pallida, aut nigra, aut glutinosa, aut mali odoris, aut quae, & ipsum ulcus, & junctam ei cutem erodit: melior est non multa, modice crassa, subrubicunda, aut subalbida. Ὑδρωψ autem pejor est multus, crassus, sublividus aut subpallidus, glutinosus, ater 75, calidus, mali odoris: tolerabilior est subalbidus, qui cete-

70. *Sanies est inter utrumque tempus*] Cum proximum membrum regatur a verbo *exit* membri superioris, etiam membrum hoc ab eodem verbo regi videtur. Itaque verbum substantivum est fortasse tollendum est.

71. Ὑδρωψ] Vox haec iterum tertioque occurrit in hac sectione. Editiones praeae & Codices ceteri Medicei ubique habent, *hydrops*: Codex I. hic, *hydropis*; infra utrobique, *hydros*. Ego ὑδρωψ Graecis litteris scripsi. In libris Hippocraticis significat humorem illum corporis, qui aquae similis est: serum vocant a similitudine ejus, quod est in lacte. Hac notione & ὕδωρ & ἰχώρ reperitur in libris illis, ut animadvertit Foësius Oecon. Hippocr. Est igitur ὑδρωψ apud Celsum, sanies aquosa. Alii leg. ἰχώρ, ut Egnatius & Caesarius mutarunt. Sed videndum est, an jure mutatum fuerit.

72. μελίκηρα] In MSS. Mediceis & in Editionibus praeae legitur, *melitera*, tum hic, tum in-

fra. In Cod. VI. tamen hic, *melicera*; ut & in alio quodam Constantinus invenit. Lindenius μελίκηρα Graecis litteris scribit; quem sequor. Aldina Editio habet, μελίκηρας; Caesariana aliaque, *melicera*.

73. *Unctum*] Lindenius leg. *unguinosum*; ut est in margine Edit. Constantinianae, nullo tamen citato veteris Codicis testimonio. Idem Lindenius infra, in his verbis, *aut quae & ipsum ulcus*, omittit &. Et sane deest ea particula in Codice Mediceo I. & in Vaticano VI. habetur tamen in ceteris omnibus.

74. *Rubens*] Constantinus margini adscripsit, *ruber*; & ita est in Codice Mediceo I.

75. *ater*] Aliqui Codices habent, *acer*. Fortasse rectius; quia de colore supra dictum est; & praecedens vox *glutinosus* significat transitum esse factum ad alias mali hydropis qualitates. Attamen communiter legitur, *ater*, ut est in Cod. Mediceo I.

cetera ⁷⁶ omnia contraria prioribus habet. *Μελίχροα* autem mala est, multa, & percrassa: melior, quae & tenuior, & minus copiosa est. Pus inter haec optimum est. Sed id quoque pejus est, multum, tenue, dilutum; magisque, si ab initio tale est: itemque, si colore ferro simile, si pallidum, si lividum, si faeculentum est: praeter haec, si male olet; nisi tamen locus hunc odorem excitat. Melius est, quo minus est, quo crassius, quo albidius: itemque, si laeve est, si nihil olet, si aequale est. Modo tamen convenire & magnitudini vulneris, & tempori debet: nam plus ex majore, plus nondum solutis inflammationibus naturaliter fertur. *Ελαιῶδες* quoque pejus est multum, & parum pingue: quo minus ejus ⁷⁷, quoque id ipsum pinguius, eo melius est.

21. Quibus exploratis, ubi aliquis ictus est, qui servari potest, protinus prospicienda duo sunt: ne sanguinis profusio ⁷⁸, neve inflammation interimat. Si profusionem timemus (quod ex sede vulneris, & ex impetu ruentis sanguinis intelligi potest) siccis linamentis ⁷⁹ vulnus implendum est, supraque imponenda spongia ex aqua frigida expressa, ac manu super comprimenda. Si parum sic sanguis conquiescit, saepius linamenta mutanda sunt; &, si sicca parum valent, aceto madefacienda sunt. Id vehemens ad sanguinem supprimendum est: ideoque quidam id vulnere infundunt. Sed alius rursus metus subest; ne nimis valenter ibi retenta materia, magnam inflammationem postea moveat. Quae res efficit, ut neque rodentibus medicamentis, neque adurentibus, & ob id ipsum inducentibus crustam, sit utendum; quamvis pleraque ex his sanguinem supprimunt: sed, si semel ad ea decurritur, iis potius, quae mitius idem efficiunt. Quod si illa quoque profluvio vincuntur, venae, quae sanguinem fundunt, apprehendendae, circaque ⁸⁰ id, quod ictum est, duobus locis deligandae, intercidendaeque sunt, ut & in se ipsae coeant ⁸¹, & nihilominus ora praeclusa habeant. Vbi ne

76. Qui cetera] Linden. quique caetera.

77. Quo minus ejus] Pro ejus, ut habet in margine Constantini Editio, atque ut ego restitui ex aliquibus MSS. alii leg. etiam, ut est in Mediceo primo; Lindenius, autem.

78. Ne sanguinis profusio] Alii cum Egnatio leg. ne sanguinis sit profusio. Et quidem sit invenitur in multis MSS. sed ex glossmate; ut mihi videtur. Codex Mediceus vetustior verbum illud non habet.

79. Linamentis] In Cod. Medic. I. non linamentum, sed linamentum fere ubique legitur; ut hic, linamentis. In aliis quoque Codicibus

saepe est, linamentum.

80. Circaque] In quibusdam MSS. & in margine Edit. Constantinianae legitur, intraque.

81. Ut & in se ipsae coeant] In Editione Aldina omittitur particula &. In plerisque MSS. ita legitur: ut in se iunctae (in Vatic. VII. iunctae) coeant. In Mediceo I. ut et in se ipsae coeant. Notanda locutio, coire in se. Id enim, opinor, Celsus sibi vult, venae praecisae capita, non alterum cum altero, sed utrumque per se coire. Lucem huic loco afferre possunt, quae scribit Aëtius Tetrab. 4. Serm. 2. cap. 51. Si vero neque sic sanguis sistatur, si quidem

ne id quidem res patitur, possunt ferro candenti aduri. Sed etiam ⁸² satis multo sanguine effuso ex eo loco, quo neque nervus, neque musculus est, ut puta in fronte, vel superiore capitis parte, commodissimum tamen est, cucurbitulam admove a diversa parte ⁸³, ut illuc sanguinis cursus revocetur.

22. Et adversus profusionem quidem in his auxilium est: adversus inflammationem autem, in ipso sanguinis cursu. Ea timeri potest, ubi laesum est vel os, vel nervus, vel cartilago, vel musculus; aut ubi parum sanguinis pro modo vulneris fluxit. Ergo quoties quid tale erit, sanguinem mature suppressere non oportebit; sed pati fluere, dum tutum erit, adeo ut, si parum fluxisse videbitur, mitti quoque ex brachio debeat; utique, si corpus juvenile, & robustum, & exercitatum est: multoque magis; si id vulnus ebrietas praecessit. Quod si musculus laesus videbitur, praecidendus erit: nam percussus, mortiferus est; praecisus, sanitatem recipit.

23. Sanguine autem vel suppresso, si nimius erumpit; vel exhausto; si per se parum fluxit; longe optimum est, vulnus glutinari. Potest autem id, quod vel in cute, vel etiam in carne est, si nihil ei praeterea mali accedit: potest caro, alia parte dependens alia inhaerens; si tamen etiamnum integra est ⁸⁴, & conjunctione corporis fovetur. In iis vero, quae glutinantur, duplex curatio est. Nam si plaga in molli parte est, sui debet; maximeque, si discissa auris ima est, vel imus nasus, vel frons, vel bucca, vel palpebra, vel labrum, vel circa guttur cutis, vel venter. Si vero in carne vulnus est, hiatque, neque in unum orae facile attrahuntur, futura quidem aliena est; imponendae vero fibulae sunt (*ἀγκύρας* Graeci nominant) quae ortas, paulum tamen, contrahant ⁸⁵, quo minus lata postea cicatrix sit. Ex his
au-

dem vena fuerit, conandum est, ut citra vinculum sanguinem supprimat per aliquod sanguinem sistens medicamentum &c. Si vero arteria fuerit, ex duobus alterum faciens, aut vinculum circumdans, aut totum vas praecidens ac dissecans, sanguinem sistes. Cogimur tamen aliquando etiam magnis venis vinculum obligare, atque etiam aliquando totas ipsas dissecare, transversas videlicet: quae necessitas incumbet in iis, quae rectae ex alto sursum feruntur, & praesertim per angustiam aliquam aut principales partes. Sic enim utraque pars utrimque retrahitur, & ab incumbentibus corporibus vulnus tegitur & occultatur. Eadem habet Paulus Aegineta lib. 4. cap. 53.

82. Sed etiam] Lindenius leg. Sic etiam: & postea omittit tamen.

83. A diversa parte] Hujus loci sententiam declarant haec verba lib. 2. cap. 11. nemo cucurbitulam diversae parti imponit, nisi cum profusionem sanguinis eo avertit. Lindenius leg. adversa parte; ut habent Codices Medicei, excepto primo.

84. Etiamnum integra est] Haec & quae sequuntur usque ad extrema illa hujus sectionis verba; & oleo; vel cataplasma &c. habentur in Codice Medic. 1. in aliis fere omnibus vel desunt; vel post inserta sunt, quam cetera scripta fuerant; ut manifestum sit, ea defuisse in Codice illo, unde ii omnes descripti sunt.

85. Paulum tamen, contrahant] Ante Lindenium legebatur, non contrahant, sed contrahunt. Pro paulum, Lindenius habet paulatim.

autem colligi potest, id quoque ⁸⁶, quod alia parte dependens, alia inhaerebit, si alienatum adhuc non est, futuram, an fibulam postulet. Ex quibus neutra ante debet imponi, quam intus vulnus purgatum est; ne quid ibi concreti sanguinis relinquatur. Id enim & in pus vertitur, & inflammationem movet, & glutinari vulnus prohibet. Ne linamentum quidem, quod suppressendi sanguinis causa inditum est, inibi ⁸⁷ relinquendum est: nam id quoque inflammat. Comprehendi vero futura, vel fibula, non cutem tantum, sed etiam aliquid ex carne, ubi suberit haec, oportebit; quo valentius haereat, neque cutem abrumpat. Vtraque optima est ex *acia* ⁸⁸ molli, non nimis torta, quo mitius corpori insidat ⁸⁹. Vtraque neque nimis rara, neque nimis crebra injicienda est. Si nimis rara est, non continet: si nimis crebra est, vehementer afficit, quia, quo saepius acus corpus transiit ⁹⁰, quoque plura loca injectum vinculum mordet, eo majores inflammationes oriuntur; magisque aestate. Neutra etiam vim ullam desiderat; sed eatenus utilis est, qua ⁹¹ cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur. Fere tamen ⁹² fibulae latius vulnus esse patiuntur: futura oras jungit, quae ne ipsae quidem inter se contingere ex toto debent; ut si quid intus humoris concreverit, sit qua emanet. Si quod vulnus neutrum horum recipit, id tamen purgari debet. Deinde omni vulnere primo imponenda est spongia ex aceto expressa: si sustinere aliquis aceti vim non potest, vino utendum est. Levis plaga juvatur etiam, si ex aqua frigida expressa spongia imponitur. Sed ea, quocumque modo imposita est, dum madet, prodest: itaque, ut inarescat, non est committendum. Licetque sine peregrinis, & conquisitis, & compositis medicamentis vulnus curare. Sed si quis huic parum confidit, imponere medicamentum debet, quod sine sevo compositum sit ex iis, quae cruentis vulneribus apta esse proposui; maximeque si caro est, Barbarum, si nervi, vel

86. *Id quoque*] Caesarius, Pantinus, & Lindenius praemittunt *utrum*; quod ego in nullo MS. inveni.

87. *inibi*] In Codice Medic. I. & in aliis quibusdam, *ibi hi*. Palavicinus correxit, *inibi*; quae vulgaris lectio est; & ita habetur in Cod. Vatic. VI. & in Medic. IV. in illo quidem post Palavicini emendationem; fortasse & in hoc.

88. *Acia*] Caesarius margini adscripsit, *acus*; & Pantinus quoque sic legendum coniecit. Sed retinendum *acia* cum vetustis Codicibus; ut probat Joannes Rhodius in libro, quem ab ipsa inscripsit, ubi totus hic locus de futura & fibula illustratur.

89. *Insidat*] Lindenius, *insideat*.

90. *Transiit*] Al. *transiit*; Egnatius, *transit*. Sed Editiones antiquiores, & Codices Medicei I. IV. & VII. *transiit*. Quam lectionem & Rhodius probat, & J. F. Gronovius, qui eam exemplis confirmat ex Ovidio & Seneca, in epistola ad eundem Rhodium, quae addita est illius libro, *De acia* &c.

91. *Eatenus utilis est, qua* &c.] Pro *eatenus*, Lindenius leg. *ea haecenus*; pro *qua*, Constantinus mallet, *quatenus*. Nihil mutandum.

92. *tamen*] Editio an. 1538. & Lindeniana, *etiam*.

vel cartilago, vel aliquid ex eminentibus, quales aures, vel labra sunt, Polybi sphragidem. Alexandrinum quoque viride nervis idoneum est: eminentibusque partibus ea, quam Graeci *ῥάπτισαν* 93 vocant. Solet etiam, colliso corpore, exigua parte findi cutis. Quod ubi incidit, non alienum est, scalpello latius aperire; nisi muscoli, nervique juxta sunt, quos incidi non expedit: ubi satis diductum est, medicamentum imponendum est. At si id, quod collisum est, quamvis parum diductum est, latius tamen aperiri propter nervos aut musculos non licet, adhibenda sunt ea, quae humorem leniter extrahant; praecipueque ex his id, quod *ῥυπῶδες* vocari proposui. Non alienum est etiam, ubicumque vulnus grave est, imposito quo id juvetur 94, insuper circumdare lanam succidam ex aceto & oleo; vel cataplasma, si mollis is locus est, quod leniter reprimat; si nervosus, aut musculosus, quod emolliat.

24. Fascia vero ad vulnus deligandum lintea 95 aptissima est; eaque lata esse debet, ut semel injecta non vulnus tantum, sed paulum utrimque etiam oras ejus comprehendat 96. Si ab altera parte caro magis recessit, ab ea melius attrahitur: si aequae ab utraque, transversa 97 comprehendere oras debet; aut si id vulneris ratio non patitur, media primum injicienda est, ut tum in utramque partem ducatur. Sic autem deliganda est, ut & contineat, nec adstringat: quod non continetur, elabitur; quod nimis adstrictum est, cancro periclitatur. Hieme saepius fascia circuire 98 debet: aestate, quoties necesse est. Tum extrema pars ejus inferioribus acu assuenda est: nam nodus vulnus 99 laedit, nisi

93. *ῥάπτισαν*] Compositio hoc nomine supra nulla est. Itaque vel deest, vel hoc membrum, eminentibusque partibus ea, quam Graeci *ῥάπτισαν* vocant, insititium est. Nisi forte significatur compositio illa, quae describitur sect. 6. cap. 19. & vel ibi *ῥάπτισαν*, vel hic *παρῖσταν* legendum est. Constantinus, quem Lindenius sequitur, reponit *ῥύπτισαν*; & intelligit pastillum, quod habetur cap. 20. sect. 4. *ad ulcera fordida & nigritiem in auribus &c.* Verum, ut alia argumenta praeteream, verba praecedentia, *imponere medicamenta debet &c.* ex iis, quae cruentis vulneribus apta esse proposui, mutationi isti resistunt. Nam pastillus ad ulcera fordida ex hoc genere non est.

94. *Imposito quo id juvetur*] Ita ex Cod. Medic. I. Antea legebatur; *impositum, quo id juvetur*; ut est in aliis Codicibus: sed profecto mendose: quod & Constantinus vidit, qui sic repo-

nendum putavit: *imposito, quo adjuvetur.*

95. *Lintea*] Lindenius leg. *linea*; atque ita alios quosdam legere, Constantinus scribit. Utroque modo legi potest, ut omnibus est notum. Qui tamen vetustis Codicibus standum putant, *lintea* hoc loco retineant; quia ita est in Mediceo I. atque in aliis probae notae. In aliquibus mendose, *lente*. Vide adnotat. 47. lib. 2. cap. 17.

69. *Etiā oras ejus comprehendat*] Lindenius duas priores voces omittit, & sententiam depravat. Idem supra, pro *paulum*, habet *paululum*, ut saepe alibi.

97. *Transversa*] Lindenius alii que, secuti Edit. an. 1538. habent, *transverse*.

98. *Circuire*] *circumire* scribitur in Cod. Mediceo I. qui tamen hanc scribendi rationem constanter non servat. Nam alibi habet *circuire*, quemadmodum hoc loco alii.

99. *Vulnus*] Al. *ulcus*.

nisi tamen longe est. Illo neminem decipi decet, ut 1 propriam viscerum curationem requirat, de quibus supra posui. Nam plaga ipsa curanda extrinsecus, vel futura, vel alio medicinae genere est. In visceribus nihil movendum est; nisi, si quid aut 2 ex iocinore, aut liene, aut pulmone dumtaxat extremo dependet, id praecidatur 3. Alioquin vulnus interius ea victus ratio eaque medicamenta sanabunt, quae cuique visceri convenire superiore libro proposui.

25. His ita primo die ordinatis, homo in lecto collocandus est; isque si grave vulnus est, abstinere, quantum vires patiuntur, ante inflammationem, cibo 4 debet; bibere, donec sitim finiat, aquam calidam, vel, si aestas est, ac neque febris, neque dolor est, etiam frigidam. Adeo tamen nihil perpetuum est, sed semper pro vi 5 corporis aestimandum, ut imbecillitas etiam cibum protinus facere necessarium possit; tenuem scilicet, & exiguum, qui tantum sustineat. Multique etiam ex profluvio sanguinis intermorientes ante ullam curationem vino reficiendi sunt; quod alioqui inimicissimum vulnere est.

26. Nimis vero intumescere vulnus, periculosum; nihil intumescere, periculosissimum est: illud indicium est magnae inflammationis; hoc, emortui corporis. Protinusque, si mens homini consistit, si nulla febris accessit, scire licet, mature vulnus sanum fore. Ac 6 ne febris quidem terdebet, si in magno vulnere, dum inflammatio est, permanet. Illa perrericiofa est, quae vel levi vulnere supervenit, vel ultra tempus inflammationis durat, vel delirium movet: vel si nervorum rigorem aut distentionem, quae ex vulnere orta est, ea non finit 7. Vomitus quoque

1. *Illo neminem decipi decet, ut &c.*] Hac forma loquendi utitur etiam infra, cap. 28. sect. II. hujus libri: *Illo neminem decipi decet, ut cerato utatur.* Pro *Illo*, Lindenius leg. *Porro*; ut malebat Constantinus: deinde, *viscerum curationem requirat.* Sed *viscerum* refert inter Typographi errata, corrigitque, *viscera*; quam lectionem Almelovecius secutus est. Constantinus legit ex conjectura, *requirat ab iis, de quibus &c.* Ego veterem lectionem retineo & probam juxta.

2. *Nisi, si quid aut &c.*] Sic reposui ex Lindenio, cum in Editionibus antiquis, & in Cod. Mediceo I. sit; *nisi aut si quid.* Codices ceteri Medicei ita habent *nisi: ut si quid*; quae lectio omnino improbanda non est.

3. *Dependet, id praecidatur*] Alii omittunt *id.* Pro *dependet*, quod ego ex Cod. Medic. I. reposui, alii leg. *dependeat.*

4. *Cibo*] Al. *a cibo.*

5. *Vi*] Ita Lindenii Editio, quacum facit Codex Mediceus vetustior. Alii habent, *viribus.*

6. *Ac*] Al. *At*; ut mendose est in Edit. an. 1538.

7. *Vel si nervorum rigorem aut distentionem.... ea non finit*] Ita ex Hippocrate Sect. 2. Aphor. 26. Sect. 4. Aphor. 57. hunc locum Constantinus correxit; quem Lindenius secutus est. Sed cum veteres Codices ad unum omnes ita habeant: *vel si nervorum rigor aut distentio, quae ex vulnere orta est, eam non finit*; fortasse verba ad hunc modum potius restituenda sunt: *vel si nervorum rigor aut distentio, quae ex vulnere orta est, ea non finitur.* Nam sic minori mutatione sanatur sententia: quam porro ea confirmant, quae Celsus scripsit in lib. 2. cap. 8. Denique ipsa febris, quod maxime mirum videri potest, saepe praesidio est.

Nam

que biliosus non voluntarius, vel protinus, ut percussus est aliquis, vel dum inflammatio manet, malum signum est in iis dumtaxat, quorum vel nervi, vel etiam nervosi loci vulnerati sunt. Sponte tamen vomere, non alienum est; praecipue iis, quibus in consuetudine fuit: sed neque protinus post cibum, neque jam inflammatione orta, neque cum in superioribus partibus plaga est.

27. Biduo sic vulnere habito, tertio die id aperiendum, detergendaque sanies 8 ex aqua frigida est, eademque rursus injicienda sunt. Quinto jam die, quanta inflammatio futura est, se ostendit. Quo die, rursus detecto vulnere, considerandus color est: qui 9 si lividus, aut pallidus, aut varius, aut niger est, scire licet, malum vulnus esse; idque, quandocumque animadversum est, terrere nos potest. Album, aut rubicundum esse ulcus 10, commodissimum est. Item cutis dura, crassa, dolens, periculum ostendit: bona signa sunt, ubi haec sine dolore, tenuis, & mollis est. Sed si glutinatur vulnus, aut leviter intumuit, eadem sunt imponenda, quae primo fuerunt: si gravis inflammatio est, neque glutinandi spes est, ea quae pus moveant. Jamque 11 aquae quoque calidae necessarius usus est 12, ut & 13 materiam digerat, & duritiam emolliat, & pus citet. Ea sic temperanda est, ut manu contingenti jucunda sit; & usque 14 eo adhibenda, donec aliquid minuisse

Nam & praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt, finit; & jecinoris dolori succurrit; & nervorum distentionem rigoremque, si postea coepit, ex toto tollit.

8. *Aperiendum, detergendaque sanies*] Cod. Mediceus I. *aperiendum tergendaque sanies.*

9. *Color est: qui &c.*] In vulgatis, *color est.* Quod &c. Ego reposui qui ex MS. modo allato.

10. *Ulcus*] *Ulcus* pro *vulnere* saepe invenitur & apud Celsum & apud alios idoneos Scriptores; ut quidem antiqui libri habent: in quibus tamen interdum variatur. Sic supra sect. 24. *nam nodus vulnus laedit*; in aliis legitur *ulcus*. Hic *ulcus* in omnibus. Lindenius reposuit *vulnus*; quod libenter retinuissem, nisi paulo infra libri omnino omnes haberent *ulceri*; & sect. 29. *Inflammatione finita, vulnus purgandum est &c.* Tum demum vero *purum ulcus est &c.*

11. *Ea, quae pus moveant. Jamque &c.*] Ita ex quibusdam MSS. quos inter est Mediceus I. In aliis legitur: *eaque*, vel *eaque p.* post parva lacuna est; deinde sequitur, *aquae &c.* In Editionibus Stephani, Ruellii, Juntae, & tribus pervetustis ann. 1478. 1493. 1497. sic ha-

betur: *eaque pus moveant: aquae*; in Aldina, *ea, quae pus moveant: aquae*; in utraque Caesarii & in Lindeniana, *neque movetur, aquae*; in Gryphiana, Pantiniana, & aliis nonnullis, *eaque pus moveat, aquae*. In omnibus igitur vulgatis libris omittitur *Jamque*. In iisdem verba praecedentia sic interpunguntur: *quae primo fuerunt. Si gravis inflammatio est &c.* Sensus est: si vulnus glutinatur, eadem glutinantia rursus imponenda sunt; si glutinandi spes non est, imponenda sunt, quae pus moveant.

12. *Aquae quoque calidae necessarius usus est*] In multis MSS. *aqua quoque calida necessaria est.* Sic sect. 30. hujus cap. *Jamque calida aqua eatenus necessaria est &c.* Mediceus tamen vetustior & quidam ex Vaticanis consentiunt cum libris vulgatis; quos ego secutus sum.

13. *Et*] Et in Medic. I. & in Vaticano VI. & in Editione Lindenii omittitur haec particula. Attamen retinenda videtur ex aliorum Codicum fide.

14. *Ut manu contingenti jucunda sit; & usque &c.*] Cum antea legeretur, *ut & manu contingenti jucunda sit; usque &c.* Lindenius particulam & transulit post *fit*: nec aliter legendum.

nuisse ex tumore, coloremque ¹⁵ ulceri magis naturalem reddidisse videatur. Post id fomentum ¹⁶, si late plaga non patet, imponi protinus emplastrum debet; maximeque, si grande vulnus est, tetrpharmacum; si in articulis, digitis, locis cartilaginosis, rhyodes: at si latius hiat, idem illud emplastrum liquari ex irino unguento oportet, eoque illita linamenta disponi per plagam; deinde emplastrum supra dari, & super id succidam lanam; minusque etiam, quam primo, fasciae adstringendae sunt.

28. Proprie ¹⁷ quaedam in articulis visenda sunt. In quibus si praecisi nervi sunt, qui continebant, debilitas ejus partis sequitur. Si id dubium est, & ex acuto telo plaga est, ea transversa ¹⁸ commodior est: si ex retuso & gravi ¹⁹, nullum in figura discrimen est; sed videndum ²⁰ est; pus supra articulum, an infra nascatur. Si sub eo nascitur, albumque & crassum diu fertur, nervum praecisum esse credibile est; magisque, quo ²¹ majores dolores inflammationesque, & quo maturius excitatae sunt. Quamvis autem non abscissus nervus est; tamen, si circa tumor durus diu permanet, necesse est, & diuturnum ulcus esse, & sano ²² quoque eo, tumorem permanere: futurumque est, ut tarde membrum id vel extendatur, vel contrahatur. Major tamen in extendendo mora est, ubi recurvato articulo curatio adhibita est; quam in recurvando eo, quod rectum continuerimus. Collocari quoque membrum, quod ictum est, ratione certa debet: si glutinandum est, ut superius sit; si in inflammatione est, ut in neutram partem inclinatum sit; si jam

15. Coloremque] Lindenius leg. caloremque. Multi sane Codices ita habent; sed depravati sunt. Mediceus quoque primus corruptus est, sic tamen, ut quae vera lectio sit, ostendat: nam habet, coleremque,

16. Post id fomentum &c.] Ita legitur hic locus in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae; nec aliter legi potest. Editiones antiquae & Mediceus I. alique MSS. Codices ita habent: maximeque si grande vulnus est tetrpharmacum: si in articulis, digitis, locis cartilaginosis rhyodes. post id fomentum si lata plaga non patet imponi protinus emplastrum debet. Et si latius hiat &c. Fortasse legendum; debet: si latius hiat; sublata particula &, quae videtur geminatio syllabae praecedentis. Plures alii Codices: maximeque si grande vulnus est tetrpharmacum: si in articulis, digitis; locis cartilaginosis rhyodes. post id fomentum si lata plaga non patet imponi protinus emplastrum. Si patet liquari ex hyrino unguento oportet &c.

17. Proprie] Aldina Editio, Propriae; Lindemiana, Sed propria.

18. Ea transversa] Lindenius praemittit &, ut est in margine Editionis Constantinianae, &, excepto primo, in MSS. Mediceis: sed perperam.

19. Si ex retuso & gravi] Al. si retuso & gravi est; Lindenius, si ex retuso & gravi est. Ego praepositionem ex retinui, quamvis in MSS. Codicibus non invenerim: verbum autem est exclusi ex fide Medic. I.

20. Sed videndum] Ita ex Codice Mediceo I. Lindenius leg. at videndum; al. at visendum.

21. Magisque quo] Al. magis quoque. Sed recte Constantinus & Lindenius, magisque, quo; Codice Medic. I. comprobante. Infra vero non is modo Codex, sed & alii confirmant Constantin., & Lindenii lectionem, & quo maturius; ubi alii Editores omittunt &.

22. Sano] Lindenius leg. sanato.

si jam pus profluit, ut devexum sit. Optimum etiam medicamentum, quies est: moveri, & ambulare, nisi sanis, alienum est. Minus tamen iis periculofum ²³, qui in capite vel brachiis, quam qui in inferioribus partibus vulnerati sunt. Minimeque ambulatio convenit, femine, aut pede laborante. Locus, in quo cubabit ²⁴, tepidus esse debebit. Balneum quoque, dum parum vulnus purum est, inter res infestissimas est: nam id & humidum ²⁵ & sordidum reddit: ex quibus ad cancrum transitus esse consuevit. Levis ²⁶ frictio recte adhibetur; sed iis partibus, quae longius absunt ²⁷ a vulnere.

29. Inflammatione finita, vulnus purgandum est. Id optime faciunt tincta in melle linamenta; supraque idem emplastrum, vel enneapharmacum ²⁸ dandum est. Tum demum vero purum ulcus est, cum rubet, ac nimium neque siccum, neque humidum est. At quodcumque sensu caret, quod non naturaliter sentit, quod nimium aut aridum aut humidum est, quod aut albidum, aut pallidum ²⁹, aut lividum, aut nigrum est, id purum non est.

30. Purgato ³⁰, sequitur ut impleatur. Jamque calida aqua eatenus necessaria est, ut sanies removeatur. Lanae succidae supervacuus usus est: lota melius circumdatur. Ad implendum autem vulnus proficiunt quidem etiam medicamenta aliqua: itaque ea adhiberi non alienum est; ut butyrum cum rosa, & exigua mellis parte ³¹; aut cum eadem rosa tetrpharmacum; aut ex rosa linamenta. Plus tamen proficit balneum rarum, cibi boni succi, vitatis omnibus acribus; sed jam pleniores.

Nam

23. *Iis periculofum*] Alii leg. *his* (vel *iis*) *est periculofum*; Lindenius, *periculofum his est*. Ego omisi verbum *est*, secutus auctoritatem Codicis Medicei I.

24. *Cubabit*] Lindenius leg. *cubat*; deinde, *debet*.

25. *Humidum*] Ita legitur in plerisque libris, tum excusis, tum manuscriptis: & quidem rectius, ut mihi videtur, quam *tumidum*, ut est in Codice Medic. I. & in Edit. Lindenii. Nam sect. 34. hujus capitis in curatione gangraenae ita habetur: *Balneum nisi jam certa fiducia redditae sanitatis est, alienum est: siquidem emollitum in eo vulnus citiorius eodem malo afficitur*.

26. *Levis*] Constantin. & Linden. *Lenis*.

27. *Longius*] Linden. *longe*.

28. *Supraque idem emplastrum, vel enneapharmacum*] Superque linamenta idem emplastrum dandum est, quod supra positum est, vel enneapharmacum. Sic reposui ex MSS. Vulgo, pro

idem, legitur *id*. Itaque Lindenius locum ita interpolavit ex Constantini conjectura: *supraque id emplastrum vel τετραφάρμακον vel εννεαφάρμακον*.

29. *Aut albidum, aut pallidum*] Alii translatis vocibus legunt: *aut pallidum, aut albidum*; ut habent Codices Medicei omnes, praeter primum. Lindenius omittit *aut pallidum*, vel quod in aliquo Codice non invenerit, vel quod redundare existimaverit, credideritque *albidum* idem significare. Diferimen tamen aliquod inter albidum & pallidum Celsus statuit etiam in lib. 2. cap. 4. *si, quod descendit, est perliquidum aut albidum, aut pallidum, aut spumans*.

30. *Purgato*] Lindenius addit, *vulnere*; sed non est necesse.

31. *Mellis parte*] In omnibus libris impressis additur; *aut cum eadem parte*; in Edit. Lindenii, *aut cum eadem parte mellis*. Id ego sustuli ex fide Codicum MSS.

Nam & avis ³², & venatio, & suilla elixa dari potest. Vinum omnibus, dum febris, dum inflammatio est, alienum est: itemque usque ad cicatricem, si nervi, musculive vulnerati sunt; etiam, si alte caro. At ³³ si plaga in summa cute, generis tutioris est, potest non pervertus, modice tamen datum, ad implendum quoque proficere. Si quid molliendum est, quod in nervosis locis, musculosisque necessarium est, cerato quoque super vulnus utendum est. At si caro supercrevit, modice reprimit siccum linamentum; vehementius squama aeris. Si plus est, quod tolli opus est, adhibenda sunt etiamnum vehementiora, quae corpus exedunt ³⁴. Cicatricem, post omnia haec, commode inducit lycium ex passo aut lacte dilutum; vel etiam per se impositum siccum linamentum ³⁵.

31. Hic ordo felicitis curationis est: sed quaedam tamen pericula ³⁶ incidere consueverunt. Interdum enim vetustas ulcus occupat, induciturque ei callus, & circum orae crassae livent: post quae, quidquid medicamentorum ingeritur, parum proficit: quod fere negligenter curato ulceri supervenit. Interdum ³⁷ vel ex nimia inflammatione, vel ob aestus immodicos, vel ob nimia frigora, vel quia nimis vulnus adstrictum est, vel quia corpus senile, aut mali habitus est, cancer occupat. Id genus a Graecis diductum in species est; nostris vocabulis non est. Omnis autem cancer non solum id corrumpit, quod occupavit; sed etiam serpit: deinde aliis aliisque signis discernitur. Nam modo super inflammationem rubor ulcus ambit, isque cum dolore procedit; *ερυσίπτελας* Graeci nominant. Modo ulcus nigrum est, quia caro ejus corrupta est: idque vehementius etiam putrescendo intenditur ³⁸, ubi vulnus humidum

32. *Sed jam pleniores. Nam & avis &c.*] Totus hic locus in Editionibus antiquis ita legitur: *Plus tamen proficit balneum rarum. Cibi boni succi, vitatis omnibus acribus, sed jam plenioribus. Nam & avis &c.* In Editione Lindenii: *Plus tamen proficit balneum rarum. Cibi boni succi, vitatis omnibus acribus. Sed jam plenioribus, avis &c.* Constantinus margini adscripsit; *sed etiam pleniores*; & ita habent Codices Medicei, excepto primo, in quo est: *sed iam plenioribus*. Ego reposui, *sed jam pleniores*. Cum cibus adhuc exiguus datus sit, nunc ad vulnus implendum plenior est dandus.

33. *At*] *Al. aut.* Constantinus in libri margine, & Lindenius *At*, Cod. Mediceo I. suffragante.

34. *Exedunt*] Alii cum Caesario leg. *exedant*.

35. *Linamentum*] Lindenius addit, *vehementius*; quod adverbium & in Medic. I. & in aliis quibusdam MSS. invenitur. Deceptus librarius videtur a superioribus verbis, *modice reprimit siccum linamentum; vehementius squama aeris*.

36. *Quaedam tamen pericula &c.*] Vulgo legitur, *periculosa*, ut habet Codex Medic. I. Ego reposui *pericula*, ex aliis Codicibus. Ita fect. proxima: *Ac pericula quidem vulnorum haec sunt*. Et lib. 7. cap. 26. fect. 5. *si felix curatio non fuit, varia pericula oriuntur*.

37. *Negligenter curato ulceri supervenit. Interdum &c.*] Pleraque ex his verbis desunt in Cod. Medic. I. in quo ita legitur: *negligenter dum vel ex nimia inflammatione, vel ob nimia frigora &c.* Medicei reliqui sex, pro *aestus*, ut recte legitur in libris impressis, habent *adus*.

38. *Idque vehementius etiam putrescendo intenditur*

dum est, & ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est; carunculaeque corruptae, interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur; specillumque demissum descendit aut in latus, aut deorsum: eo-que vitio nonnumquam os quoque ³⁹ afficitur. Modo oritur ea, quam Graeci γάσπαραια appellant. Priora in qualibet parte corporis fiunt: hoc ⁴⁰ in prominentibus membris, id est, inter ungues, & alas, vel inguina; fereque in senibus, vel in iis, quorum corpus mali habitus est. Caro in ulcere ⁴¹ vel nigra, vel livida est, sed sicca & arida; proximaque cutis plerumque subnigris pustulis impletur: deinde ei proxima, vel pallida, vel livida, fereque rugosa ⁴² & sine sensu est; ulterior in inflammatione est: omniaque ea simul serpunt: ulcus, in locum pustulosum; pustulae, in eum, qui pallet aut livet; pallor aut livor, in id, quod inflammatum est; inflammatio, in id, quod integrum est, transit. Inter haec deinde febris acuta oritur, ingensque sitis: quibusdam etiam delirium accedit ⁴³: alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiendo tamen ⁴⁴ vix sensus suos explicant: incipit affici stomachus: fit foedi spiritus ipse odoris. Atque initium quidem ejus mali recipit curationem: ubi vero penitus infedit, insanabile est; plurimique sub frigido sudore moriuntur.

32. Ac pericula quidem vulnerum haec sunt. Vetus autem ulcus scalpello concidendum ⁴⁵ est, excidendaeque ejus orae, & quidquid super eas livet aequae incidendum. Si varicula intus est, quae id fanari prohibet, ea quoque excidenda. Deinde, ubi sanguis emissus, novatumque vulnus est, eadem curatio adhibenda, quae in recentibus vulneribus exposita est. Si scalpello aliquis uti non vult, potest fanare id emplastrum, quod ex ladano fit: & cum ulcus sub eo exesum est, id, quo cicatrix inducitur.

33.

sur &c.] Lindenius & aliter interpungit, & aliter legit: *corrupta est, idque vehementius; etiam in putrescendo intenditur, ubi vulnus humidum est, & ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est, & caro intus corrupta: interdum etiam nervi &c.* Quod ad interpunctionem attinet, alii quoque variant: omnes tamen habent, non *in putrescendo*, sed *putrescendo*; neque *& caro intus corrupta*, sed *carunculaeque* (al. ex Edit. an. 1493. *carunculae*) *corruptae*. Vide Morgagn. Epist. VII. in Celsum.

39. Os quoque] Lindenius omittit quoque.

40. Hoc] Omnes MSS. Codices habent, *hoc*: sed supra, al. *Priores*; Mediceus I. *Priora*. In Editionibus praeiis legitur, *Priores*, & *hoc*. Alii eum Caesario reponunt, *haec*; etiam Lindenius,

sed habet *Priora*, non *Priores*.

41. In ulcere] Lindenius leg. *illi ulceri*.

42. Rugosa] Idem, *aeruginosa*; deinde, *de-terior* pro *ulterior*: sed minus bene; ut a Morgagno animadversum est.

43. Accedit] Absent hoc verbum a Cod. Medic. I. & fortasse recte. Nam hoc incisum regi potest a verbo *oritur*, quod praecedit.

44. Balbutiendo tamen] *tamen* deest in Edit. Lindenii.

45. Concidendum] Alii cum Caesario leg. *incidendum*; Lindenius, *circumcidendum*. In Edit. Aldina mendose est, *conjiciendum*, pro *concidendum*, ut Editiones vetustiores & omnes Medicei Codices habent.

33. Id autem, quod ἐρυσίπελας vocari dixi, non solum vulnere supervenire, sed sine hoc quoque oriri consuevit: atque interdum periculum majus ⁴⁶ affert; utique, si circa cervices aut caput constitit. Oportet, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde imponere simul reprimentia & refrigerantia; maximeque cerussam solani succo, aut Cimoliam cretam aqua pluviali exceptam, aut ex eadem aqua subactam farinam ⁴⁷, cupressio adjecta, aut, si tenerius corpus est, lenticula ⁴⁸. Quidquid impositum est, betae folio contegendum est, & super linteolum frigida aqua madens imponendum. Si per se refrigerantia parum proderunt, miscenda erunt hoc modo: sulphuris p. x. i. ⁴⁹ cerussae & croci ⁵⁰, singulorum p. x. XII. s. ⁵¹, eaque cum vino conterenda sunt ⁵², & id his illinendum: aut, si durior locus est, solani folia contrita suillae adipi miscenda sunt, & illita ⁵³ linteolo superinjicienda.

At si nigrities est, nequedum ⁵⁴ serpit, imponenda sunt, quae carnem putrem lenius exedunt: repurgatumque ulcus, sic, ut cetera, nutriendum est. Si magis putre est, jamque procedit ac serpit ⁵⁵, opus est vehementius erodentibus. Si ne haec quidem evincunt, aduri locus debet, donec ex eo nullus humor feratur: nam quod sanum est, siccum est, cum aduritur. Post usionem putris ulceris, superponenda sunt, quae crustas a vivo resolvant; eas ἐσχάρας Graeci nominant ⁵⁶.

Vbi

46. *Periculum majus*] Lindenius *magnum* legit, pro *majus*; deinde, *cervicem*, ut habet in margine Constantini Editio, pro *cervices*.

47. *Farinam*] Constantinus habet, *hordei farinam*.

48. *Lenticula*] Ita Lindenius edidit ex Constantini emendatione. Hi hanc vocem referunt ad *adjecta*; & quidem rectius, ut ego puto. At tamen MSS. Codices habent, *lenticulam*; neque, qui sic legunt, omni ratione carent.

49. *P. x. I.*] Olim legebatur; p. x. ut habet Codex Mediceus I. & cum Caesariana an. 1528. etiam Ruellii Editio. In ceteris Codicibus Mediceis habetur, p. x. I. quemadmodum alii ediderunt, Egnatium secuti: sed numeri nota, i. deletur in IV.

50. *Et croci*] Lindenius omittit &.

51. *P. x. XII. 2.*] Ita in MSS. Mediceis, primo excepto. Fortasse legendum, p. x. II. 2. In IV. hic quoque deletur II. 2. quod in I. fit p. x. X. quemadmodum & priscæ Editiones habent, & Lindeniana. In Aldina est, p. x. XII. Caesarius & alii leg. p. x. XX.

52. *Conterenda sunt*] Fortasse tollendum ver-

bum sunt; ut conterenda & illinendum pendeant ab *erunt*, quod supra est.

53. *Illita*] Lindenius leg. *illinita*.

54. *Nequedum*] Idem leg. *quae nequedum*. Sed vetus lectio retineri potest. Nam *nequedum* idem est atque & *nondum*: & sic adhibetur lib. 7. cap. 29. *Pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse inum ventrem, & extrema corporis: nequedum inflammationem coepisse; sed recenti re protinus adhiberi medicinam.* Et a Cicerone lib. 14. ad Attic. Epist. 10. *ille autem quid agat, si scis, nequedum Roma es profectus, scribas ad me velim.*

55. *Ac serpit*] Haec duo verba Cod. Medic. I. non habet.

56. *Eas ἐσχάρας Graeci nominant*] Haec verba videntur huc ex margine irrepsisse. Nam Celsus has crustas alibi jam nominavit (cap. 9. & 10. hujus libri); ut nunc explanatio ista praeter rem addatur. Constantinus, pro *eas ἐσχάρας*, legendum putat, *ἐσχαρωτικά*: sed fallitur. Non enim quae crustas a vivo resolvunt, sed quae crustas ulceribus inducunt, *ἐσχαρωτικά* nominantur. Igitur Lindenius leg. *ἀπισχαρωτικά*; sed invitis MSS.

Vbi eae 57 exciderunt, purgandum ulcus, maxime melle & resina est: sed aliis 58 quoque purgari potest, quibus purulenta curantur, eodemque modo ad sanitatem perducendum est.

34. Gangraenam vero, si nondum plane tenet, sed adhuc incipit, curare non difficillimum est; utique in corpore juvenili: & magis etiam, si muscoli integri sunt; si nervi vel laesi non sunt, vel leviter affecti sunt; neque ullus magnus articulus nudatus est; aut carnis in eo loco paulum est, ideoque non multum, quod putresceret, fuit; consistitque eo loco 59 vitium; quod maxime fieri in digito potest. In ejusmodi casu primum est, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde, quidquid aridum est, & intentione quadam proximum quoque locum male habet, usque sanum corpus 60 concidere. Medicamenta vero, dum malum serpit, adhibenda nulla sunt, quae pus movere consuerunt; ideoque ne aqua quidem calida. Gravia quoque, quamvis reprimantia, aliena sunt; sed his quam levissimis opus est: superque ea, quae inflammata sunt, utendum est refrigerantibus. Si nihilo magis malum constitit, uri id, quod est inter integrum ac vitiatum locum, debet. Praecipueque in hoc casu petendum, non a medicamentis solum, sed etiam a victus ratione praesidium est: neque enim id malum, nisi corrupti vitiosique corporis est. Ergo primo, nisi imbecillitas prohibet, abstinencia utendum: deinde danda, quae per cibum potionemque 61 alvum, ideoque etiam corpus adstringant; sed ea levia. Postea, si vitium constitit, imponi super vulnus eadem debent, quae in putri ulcere praescripta sunt. Ac tum quoque plenioribus 62 cibus uti licebit ex media materia; sed tamen 63 non nisi alvum, corpusque siccantibus: aqua vero pluviali frigida. Balneum, nisi jam certa fiducia redditae sanitatis est, alienum est: siquidem emollitum in eo vulnus 64 cito rursus eodem malo afficitur. Solent vero nonnumquam

7. Vbi eae] Sic reposui ex Codice Mediceo I. Alii non habent, eae.

58. Sed aliis] Lindenius leg. sed iis.

59. Eo loco] Idem leg. uno loco.

60. Usque sanum corpus] Ita habetur in MSS. Mediceis omnibus, praeter primum, in quo, usque eo sanum corpus; ut olim legebatur. Caesarius & alii, pro eo, reposuerunt ad.

61. Per cibum potionemque] Haec fortasse margini addita fuerant ad explicationem vocis praecedentis, danda; unde in orationis contextum immigrarunt. Verbum dare hac ratione alibi usurpatur. Lib. 6. cap. 6. sect. 1. dari debet id, quod levissimum videri potest ex iis, quae pituitam

faciunt crassiores. Si haec verba extrudenda non sunt; at certe ante relativum quae sunt collocanda, & legendum: danda per cibum potionemque, quae alvum &c.

62. Tum quoque plenioribus] Fortasse, tum plenioribus quoque. In Codice Mediceo I. ante plenioribus vocula aliqua erat; qua deleta, Palavicinus reposuit, ut; itaque legitur: tum quoque ut plenioribus.

63. Sed tamen] Ita ex Constantino & Lindenio. Alii leg. sic tamen, ut est in MSS. In Medic. I. tamen a Palavicino mutatum fuit in tantum.

64. Vulnus] Lindenius leg. ulcus, ut est in margine Editionis Constantinianae.

quam nihil omnia auxilia proficere, ac nihilominus serpere is cancer 65: inter quae miserum, sed unicum auxilium est, ut cetera pars corporis tuta sit, membrum, quod paulatim emoritur, abscindere.

35. Hae gravissimorum vulnerum curationes sunt. Sed ne illa quidem negligenda, ubi integra cute 66 interior pars collisa est; aut ubi derafum, attritumve 67 aliquid est; aut ubi furculus corpori infixus est; aut ubi tenue, sed altum vulnus insedit. In primo casu commodissimum est malicorium ex vino coquere, interioraque ejus partem conterere, & cerato miscere ex rosa facto, idque superponere: deinde, ubi cutis ipsa exasperata est, inducere lene medicamentum, qualis 68 lipara est. Derafo vero, detritoque, imponendum est emplastrum tetrapharmacum, minuendusque cibus, & vinum subtrahendum. Neque id, quia non habebit altiores ictus, contemnendum erit: siquidem ex ejusmodi casibus saepe caneri fiunt. Quod si levius id erit, & in parte exigua, contenti esse poterimus eodem leni medicamento. Surculum vero, si fieri potest, oportet vel manu, vel etiam ferramento ejicere 69. Si vel prae fractus est, vel altius descendit, quam ut id ita fieri possit 70, medicamento evocandus est. Optime autem educit superimposita arundinis radix, si tenera est, protinus contrita, si jam durior, ante in mulso decocta; cui semper mel addiendum est: aut aristolochia cum eodem melle. Pessima ex furculis, arundo est; quia aspera est: eademque offensa etiam in filice est 71. Sed
usu

65. *Is cancer*] Secutus sum Constantini conjecturam; quia nulla fere vis adhibetur veteribus libris. Habent enim, *his cancer*: & frequenter, ut alias dixi, *his pro is* in iisdem reperitur. *his* certe ferendum non est. Lindenius leg. *sub his cancer*; quod valde placet: nam hic modus Celso familiaris est. Cap. 28. hujus libri sect. 1. *Sequitur enim sub medicamentis erodentibus crusta, undique a viva carne diducta, quae trahit secum quidquid corruptum erat; & sect. 3. imponenda, quae reprimunt, cataplasmata. Si sub his nihil proficitur, ferro locus aduri debet; & lib. 6. cap. 19. Sub quo medicamento vitiosi ungues cadunt; & lib. 7. cap. 27. Sub quibus perveniri ad sanitatem potest.*

66. *Integra cute*] Lindenius omisit has duas voces, quae, ut Morgagnus ostendit, sine totius sententiae depravatione omitti nequeunt.

67. *Attritumve*] Cum infra sit *detritoque*, Lindenio *detritumve* pro *attritumve* reponenti fortasse accederem, nisi & veterem lectionem MSS confirmarent, & hac voce Plinius quoque usus esset in lib. 23. cap. 4. *Attrita sanat oleum myrreum*; lib. 30. cap. 28. *Attritis medetur cinis mu-*

ris sylvatici cum melle. Haec verba, aut ubi *derasum*, *attritumve* aliquid est, desunt in Cod. Medic. I.

68. *Qualis*] Al. *quale*; ut est in Cod. Medic. I. Lindenius reposuit, *qualis*; Codicibus Mediceis reliquis suffragantibus. Idem Lindenius cum aliis multis *λίπαρι* Graecis litteris scribit: sed non est necesse. In Codicibus Mediceis quidem Latinis scribitur. De hoc medicamento genere dixit cap. 19. sect. 25. hujus libri.

69. *Ejicere*] Lib. 7. cap. 5. *Tela quoque, quae illata corporibus intus haeserunt, magno negotio saepe rejiciuntur.* Linderius leg. *educere*.

70. *Quam ut id ita fieri possit*] Ita in MSS. Mediceis & in Editionibus antiquioribus. Egnatius & Caesarius id expulerunt: quos ceteri Editores secuti sunt. Sed Celsus eodem modo loquitur capite proximo sect. 2. *Idque cum ita per triduum factum est &c.* Constantinus, *velli*, scriptum reperit in quodam Codice. Ego tamen, *fieri*, in omnibus inveni.

71. *Etiam in filice est*] Codices Medicei, excepto primo, habent, *in filicis hastula est*,
omissa

usu cognitum est, utramque aduersus alteram medicamentum esse, si contrita ac superimposita ⁷² est. Facit autem idem in omnibus surculis, quodcumque medicamentum extrahendi vim habet. Idem altis tenuibusque vulneribus aptissimum est. Priori rei Philocratis; huic Hecataei emplastrum maxime convenit.

36. Vbi vero in quolibet vulnere ventum ad inducendam ⁷³ cicatricem est; (quod perpurgatis jam, repletisque ulceribus necessarium est); primum ex aqua frigida linamentum, dum caro alitur; deinde, cum jam continenda est, siccum imponendum est ⁷⁴, donec cicatrix inducatur: tum deligari super album plumbum oportet, quo & reprimitur cicatrix, & colorem maxime sano corpori similem accipit. Idem radix silvestris cucumeris praestat: idem compositio, quae habet elaterii p. *. i. spumae argenti p. *. ii. unguenti ⁷⁵ p. *. iv. quae excipiuntur resina terebinthina, donec emplastri crassitudo ex omnibus fiat. At ⁷⁶ nigrae quoque cicatrices leniter purgant, paribus portionibus mista, aerugo & plumbum ⁷⁷ elotum, eademque resina coacta ⁷⁸; sive ungitur ⁷⁹ cicatrix, quod in facie fieri potest; sive id ut emplastrum imponitur, quod in aliis partibus commodius est. At si vel excrevit cicatrix, vel concava est, stultum est, decoris causa, rursus & dolorem & medicinam sustinere: alioquin res utrique ⁸⁰ succurri patitur. Siquidem utraque cicatrix exulcerari scalpello potest: si medicamentum aliquis mavult, idem efficiunt compositiones eae, quae corpus exedunt. Cute exulcerata, super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt; super concavam, implentia; donec utrumque ulcus sanae cuti aequetur; & tum cicatrix inducatur.

XXVII. 1. Dixi de iis vulneribus, quae maxime per tela inferuntur: sequi-

omissa particula *etiam*. Aldina Edit. *etiam in filicis hastula est*; quam lectionem Casaubonus magis probat. Mihi orta videtur ex interpretatione. Certe, si arundinem Celsus dixit, pro ejus surculo, etiam filicem eodem modo dicere potuit. Constantinus margini adscripsit, *filicis assula*.

72. *Contrita ac superimposita*] Particulam *ac* Lindenius restituit. In Cod. Mediceo I. pro *ac* est *hac*. Alii leg. *contrita superimposita*.

73. *Inducendam*] Alii *inducendum*. Codex tamen Medic. I. iis favet, qui leg. *inducendam*.

74. *Siccum imponendum est*] Haec verba desunt in Cod. Mediceo I.

75. *Unguenti*] Quidam, ut scribit Constantinus, legendum putant, *unguenti fusini*, de quo Dioscorides lib. I. cap. 62. Ipse Constantinus margini adscripsit, *glandis unguentariae*; atque ita

edidit Lindenius. In omnibus tamen MSS. habetur, *unguenti*. Vid. lib. 4. cap. 9. animad. 87.

76. *At*] Al. *Ac*.

77. *Aerugo & plumbum*] Particula *&* non habetur nisi in Editione Lindenii.

78. *Eademque resina coacta*] Pro *rosa coacta*, ut communiter legebatur, Lindenius reposuit, *resina coacta*; cui ego magis accedo. In Codice Mediceo I. scriptum est, *eademque rosa coacta*; correctumque, *coacta*. In Codicibus aliis, *eadem rosa coacta*. Almeloveenius *resina* quidem habet cum Lindenio, sed legit, *coacta*, non *coacta*.

79. *Sive ungitur*] Lindenius interjicit *eo*; quod pronomen ego in MSS. non inveni; neque necessarium puto.

80. *Utrique*] Cod. Mediceus I. *utrisque*,

sequitur, ut de iis dicam, quae morſu ſunt, interdum hominis, interdum ſimiae, ſaepe canis, nonnumquam ferorum animalium⁸¹, aut ſerpentium. Omnis autem fere morſus habet⁸² quoddam virus. Itaque ſi vehemens vulnus eſt, cucurbitula admovenda eſt: ſi levius, protinus emplaſtrum injiciendum, praecipueque Diogenis; ſi id non eſt, quodlibet ex iis, quae adverſus morſus propoſui; ſi ea non ſunt, viride Alexandrium; ſi ne id quidem eſt, quodlibet non pingue ex iis, quae recentibus vulneribus accommodantur. Sal quoque his, praecipueque ei, quod canis fecit, medicamentum eſt, ſi manus⁸³ vulnere imponitur, ſuperque id duobus digitis verberatur: exſaniet enim. Ac ſaſamentum quoque recte ſuper id vulnus deligatur.

2. Vtique autem, ſi rabioſus canis fuit, cucurbitula virus ejus extrahendum eſt. Deinde, ſi locus neque nervoſus, neque muſculoſus eſt, vulnus id adurendum eſt: ſi uri non poteſt, ſanguinem homini mitti non alienum eſt. Tum uſto quidem vulnere ſuperimponenda, quae ceteris uſtis ſunt: ei vero, quod expertum ignem non eſt, ea medicamenta, quae vehementer exedunt. Poſt quae nullo novo magiſterio, ſed jam ſupra poſito ulcus erit implendum, & ad ſanitatem perducendum. Quidam poſt rabioſi canis morſum protinus in balneum mittunt; ibique⁸⁴ patiuntur deſudare, dum vires corporis ſinunt, vulnere adaperto, quo magis ex eo quoque virus deſtillet: deinde multo meracoque vino excipiunt⁸⁵, quod omnibus venenis contrarium eſt. Idque cum ita per triduum factum eſt, tutus eſſe homo a periculo videtur. Solet autem ex eo vulnere, ubi parum occurſum eſt, aquae timor⁸⁶ naſci: ὑδροφοβία⁸⁷ Graeci appellant. Miſerrimum genus morbi; in quo

81. *Ferorum animalium*] Lindenius leg. *ferarum*, aut *aliorum animalium*.

82. *Omnis autem fere morſus habet &c.*] Alii leg. *ferae* cum Caefario; & ita eſt in Codicibus Mediceis I. II. & VII. Sed legendum, *fere*, ut Morgagnus animadvertit. Lindenii Editio habet, *Omnis autem ferae morſus habent &c.*

83. *Si manus*] Codices Medicei omnes, praeter primum, habent, *ſin manus*. Nonnulli apud Conſtantinum contendunt, vocem *manus* transferendam eſſe poſt *digitis*. Mihi, ſive ita fiat, ſive pro *manus* legatur *manu*, haec vox videtur aliena. Lindenius leg. *ſi aridus*.

84. *Ibique*] Lindenius leg. *eumque ibi*; & poſtea, *aperto*, & *putatur*, pro *adaperto*, & *videtur*.

85. *Excipiunt*] Cod. Medic. I. *accipiunt*.

86. *Timor*] In Cod. Medic. I. *tum timor*;

ſcilicet ex varianti leſione. Nam *tum* videtur ſupra tres primas litteras vocis *timor* poſitum fuiſſe ab aliquo, qui in alio Codice invenerat *tumor*, ut eſt in Mediceis III. IV. V. VI. & in Editione I. & duabus pervetiſtis ann. 1493. 1497. & Juntina.

87. ὑδροφοβία] Haec vox, quam primus re-poſuit Caefarius, aptiſſima eſt. Haud tamen ſcio, an non ὑδροφόβος ſit legendum; cum ὑδροφόβος, vel *hydrophobos* Latinis litteris, habeant MSS. Codices; Aldina vero Editio, ὑδροφόβος. Conſtructio paulo videtur durius; fortasse tamen exemplis non caret. Modum quidem iſtum aegros pro morbo appellandi, Celfus adhibet etiam lib. 7. cap. 7. ſect. 6. & ſect. 9. In Editionibus vetuſtioribus legitur *hydrophlogos*, quemadmodum alia manu mutatum eſt in Cod. Mediceo IV.

quo simul aeger & siti & aquae metu cruciatur: quo oppressis in angusto spes est. Sed unicum tamen remedium est, nec opinantem in piscinam non ante ei provisam projicere, &, si natandi scientiam non habet, modo mersum bibere pati, modo attollere; si habet, interdum deprimere, ut invitus quoque aqua satietur: sic enim simul & sitis, & aquae metus tollitur. Sed aliud periculum excipit, ne infirmum corpus in aqua frigida vexatum, nervorum distentio absumat. Id ne incidat, a piscina protinus in oleum calidum demittendus est. Antidotum autem, praecipue id, quod primo loco posui; ubi id non est, aliud, si nondum aeger aquam horret, potui ex aqua dandum est; & si amaritudine offenditur, mel adjiciendum est: si jam ⁸⁸ is morbus occupavit, per catapotia fumi potest.

3. Serpentium quoque morsus non nimium distantem curationem desiderant: quamvis in ea multum antiqui variarunt; adeo ut in singula genera anguium singula medendi genera ⁸⁹ praeciperent; alique alia ⁹⁰. Sed in omnibus eadem maxime proficiunt. Igitur in primis super ⁹¹ vulnus id membrum deligandum est; non tamen nimium vehementer, ne torpeat: dein ⁹² venenum extrahendum est. Id cucurbitula optime facit: neque alienum est, ante scalpello circa vulnus incidere, quo plus vitiati jam sanguinis extrahatur. Si cucurbitula non est; quod tamen vix incidere potest; tum quod idem possit: si ne id quidem est, homo adhibendus est, qui vulnus exfugat. Neque hercules scientiam praecipuam habent, ii, qui Psyslli nominantur; sed audaciam usu ipso confirmatam. Nam venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur, non gustu, sed in vulnere nocent. Ideoque colubra ipsa tuto estur: ictus ejus occidit. Et si stupente ea; quod per quaedam medicamenta circulatores faciunt; in os digitum quis indidit, neque percussus est, nulla in ea ⁹³ saliva noxa est. Ergo quisquis, exemplum Psyslli secutus, id vulnus exfluxerit, & ipse tutus erit, & tutum hominem praestabit. Illud interea ⁹⁴ ante debet attendere, ne quod in gingivis, palatove ⁹⁵, aliave parte oris ul-

cus

88. Si jam] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *si jam*; Constantinus & Lindenius, *at si jam*. cap. 21. *Incidendum quoque super talum, quatuor fere digitis, ex parte interiore.*

89. Singula medendi genera] Lindenius omittit vocem *genera*.

90. Aliique alia] Ita ex Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *atque aliis alia*.

91. Super] Lindenius habet, *supra*, ut est in margine Edit. Constantinianae. Fortasse rectius: in antiquis tamen Codicibus legitur, *super*; quae particula pro *super* est etiam in lib. 3.

92. Dein] Cod. Medic. I. *deinde*.

93. Ea] Linden. *ejus*.

94. Illud interea] Ita ex Lindenio. In Editionibus antiquis & in MSS legitur, *Illud ne intereat*. In Cod. Medic. III. & in VI. deest periodus haec tota, itemque superior.

95. Palatove] Cod. Mediceus I. *palato*.

cus habeat. Post haec is homo loco calido collocandus est, sic, ut id, quod percussum erit, in inferiorem partem inclinetur. Si neque qui exsugatur, neque cucurbitula est, sorbere oportet jus anserinum, vel ovillum⁹⁶, vel vitulinum, & vomere: vivum autem gallinaceum pullum per medium dividere, & protinus calidum super vulnus imponere, sic, ut pars interior corpori jungatur. Facit id etiam hoedus agnusve discissus, & calida ejus caro statim super vulnus imposita: emplastra quoque, quae supra comprehensa sunt; aptissimumque est, vel Ephesium, vel id quod ei subiectum est. Praesensque in aliquo antidoto praesidium est. Sin id non est, necessarium est exsorbere potionem⁹⁷ meri vini cum pipere, vel quidlibet aliud, quod calori movendo est⁹⁸, nec humorem intus coire patitur⁹⁹: nam maxima pars venenorum frigore interimit. Omnia etiam urinam moventia, quia materiam extenuant, utilia sunt.

4. Haec adversus omnes ictus communia sunt¹: usus tamen ipse docuit, eum, quem aspis percussit, acetum potius bibere debere². Quod demonstrasse dicitur casus cujusdam pueri, qui, cum ab hac ictus esset, & partim ob ipsum vulnus, partim ob immodicos aestus siti premere-tur, ac locis siccis alium humorem non reperiret, acetum, quod forte secum habebat, ebibit, & liberatus est. Credo quoniam id, quamvis refrigerandi vim habet, tamen habet etiam dissipandi³. Quo fit, ut terra respersa eo spumet. Eadem ergo vi verisimile est spissescentem quoque intus humorem hominis ab eo discuti, & sic dari sanitatem.

5. In quibusdam etiam aliis serpentibus certa quaedam auxilia satis nota sunt. Nam scorpio ipse sibi pulcherrimum medicamentum est. Quidam contritum cum vino bibunt: quidam eodem modo contritum super

96. *Vel ovillum*] Lindenius omitit duas has voces. Ego eas in omnibus MSS. inveni.

97. *Potionem*] Pantinus & Lindenius leg. *portionem*, ut est in Edit. an. 1538.

98. *Quod calori movendo est*] Sic alibi; *quod puri movendo est; quae urinae movendae sunt*. Atque hanc Lindenii lectionem confirmat Cod. Mediceus I. quamvis non careat *mendo*. Nam ita habet: *quod calori movendum est. Ante Lindenium legebatur: quo calor movendus est.*

99. *Nec humorem intus coire patiatur*] Ita legit Lindenius; nec aliter legendum videtur. Veteres libri ita habent: *ne humorem intus coire patiatur*. Scilicet *ne* & *nec* facile variant. Cum igitur *ne* mendose esset in aliquo Codice, *patiatur* mutatum fuit in *patiatur*: eadem, opinor, ratio-

ne, qua ex *nec* protinus crimen artis esse, a quibusdam, *ne* protinus crimen artis esset, factum est in lib. 2 cap. 6.

1. *Communia sunt*] Idem Lindenius leg. *utilia sunt, communiaque*.

2. *Debere*] Verbum hoc deest in Cod. Mediceo I.

3. *Refrigerandi vim habet, tamen habet etiam dissipandi*] Lindenius leg. *refrigerandi vim habet, habet tamen & dissipandi*. In Codice Mediceo I. ita habetur: *refrigerandi vim habet tamen dissipandi*. In III. & IV. *Refrigerandi vim habebat, tamen* (fortasse *habet, attamen*) *habet etiam dissipandi*. Multi tamen Codices confirmant veterem lectionem, quam ego sequor.

super vulnus imponunt: quidam super prunam 4 eo imposito, vulnus suffumigant, undique veste circumdata, ne is fumus dilabatur; tum carbonem ejus super vulnus deligant. Bibere autem oportet herbae foliaris, quam *ἑλιστρόπιον* Graeci vocant, semen, vel certe folia ex vino. Super vulnus vero etiam furfures ex aceto, vel ruta silvatica recte imponitur, vel cum melle sal tostus. Cognovi tamen medicos, qui ab scorpione ictis nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt.

6. Et ad scorpionis autem 5 & ad aranei 6 ictum, allium cum ruta recte miscetur, ex oleoque contritum superimponitur.

7. At si cerastes, aut dipsas, aut haemorrhoids percussit, asphodeli, quod Aegyptiae 7 fabae magnitudinem aequet, arefactum 8, in duas portiones dividendum est, sic, ut ei rutae paulum adjiciatur. Trifolium quoque & mentastrum, & cum aceto panaces aequae proficiunt. Costumque, & casia, & cinnamomum recte per potionem assumuntur.

8. Adversus cherfydri vero ictum, panaces 9, aut laser, quod sit scrupulorum III. s. x. I. 10 vel porri succus cum hemina vini sumendus est,

4. *Prunam*] Linden. *prunas*.

5. *Et ad scorpionis autem*] Lindenius leg. *Ad scorpionis etiam*; fortasse quod non tulerit et conjunctum cum *autem*. Sic tamen habent veteres Codices. In Mediceo III. & in IV. pro *autem*, *est aut*.

6. *Et ad aranei*] Codex Mediceus I. *Et aranei*.

7. *Asphodeli, quod Aegyptiae &c.*] Pro *spoli*, quod cum Cod. Medic. I. Juntina & vetustiores Editiones habent, Egnatius reposuit, *catapotium*; Caesarius, *asphodeli*. Hunc ceteri Editores secuti sunt; Constantinus & hunc & Egnatium: nam edidit, *asphodeli catapotium*. Sed Egnatius *catapotium* habuit ex MS. Codice: siquidem ego quoque in plerisque inveni, *catapotium quod supra Aegyptiae &c.* Videndum est, unde Caesarius habuerit *asphodeli*. Nam aptum quidem huc est *asphodelum*: attamen *spoli*, verisimilius est ex *polii*, quam ex *asphodeli*, vel ex *catapotium*, corruptum esse. Porro polium ad serpentium ictus dari, ex Nicandro, Dioscoride, & Plinio notum est; & quidem cum ruta silvestri mistum, ut est apud eundem Plinium lib. 21. cap. 20.

8. *Aequet, arefactum*] Ita vulgo legitur. In Codicibus MSS. mendum est. In Mediceo I. *Et quaterfactum*. Palavicinus correxit, *aequat arefactum*; atque ita in IV. quoque correctum est, cum esset, ut habent alii quinque, *aequa arefactum*.

9. *Panaces*] Al. *panacis*.

10. *Quod sit scrupulorum III. S. x. I.*] Ita in Edit. Aldina (sed in illa *scrupulorum*) & in omnibus fere MSS. Codicibus. In Mediceo I. habetur: *quod sit 4 I r.* Hinc in IV. deletis hisce notis, III. S. x. I. repositum est 7 I r. ut legatur, *quod sit scrup.* 7 I r. Si igitur nota illa 4, pro 7 accipienda est, quae nota ad eam accedit, quam scrupuli exhibet Volusius Maecianus, scrupulum significabit. Mihi tamen posita videtur pro p. id est, ut ego explico, pro denarii nota. Alii notam 7, quae est in Cod. IV. pro X, & I r. pro II. acceperunt: itaque in Edit. I. atque in aliis pervetustis legitur, *quod sit scrupulorum XII*. Alii vero cum Caesario leg. *quod sit scrupulorum p. x. II.* quod ferri non potest, nisi vel voce *scrupulorum* sublata, vel denarii nota. Ego totum hoc institutum esse suspicor. Nam neque sect. praecedenti panacis, aut costi, aut casiae, aut cinnamomi modus exprimitur, neque myrrhae & uvae taminiae sect. proxima, neque galbani sect. 12. neque ipsius laseris sect. 13. & 16. Deinde haec forma dicendi, *quod sit scrupulorum III. S. x. I* Celsi esse haudquam videtur. *Laser*, vel potius *laseris p. scrupulorum &c.* suo more scripisset. Immo nec *scrupulorum* scripisset, sed *denarii sextantium*. Denarium enim, non in scrupula, sed, ad Graecorum *δραχμῆς*, aequandos, in sextantes divisit sex; ut est in cap. 17. hujus libri. Et cum in uncia pondus sit scrupulorum XXIV. ratione initia repe-

rie-

est, & edenda multa satureia. Imponendum autem super vulnus ster-
cus caprinum ex aceto coctum; aut ex eodem hordeacea farina; aut ru-
ta, vel nepeta, cum sale contrita, melle adjecto. Quod in eo quoque
vulnere, quod cerasites fecit, aequae valet.

9. Vbi vero phalangium nocuit, praeter eam curationem, quae ma-
nu redditur ¹¹, saepe homo demittendus in folium est, dandusque ei
myrrhae & uvae taminiae par modus ex passii hemina; vel radiculae se-
men, aut lolii ¹² radix ex vino; & super vulnus furfures ex aceto co-
cti ¹³, imperandumque, ut is conquiescat ¹⁴.

10. Verum haec genera serpentium & peregrina, & aliquanto magis
pestifera sunt; maximeque aestuosis locis gignuntur ¹⁵. Italia frigidio-
resque regiones hac quoque parte salubritatem habent, quod minus ter-
ribiles angues edunt. Adversus quos satis proficit herba Vettonica ¹⁶,
vel Cantabrica, vel centaurion ¹⁷, vel argemonia ¹⁸, vel trixago, vel
personina ¹⁹ vel marina pastinaca ²⁰, singulae ²¹ binaeve tritae, & ²²

cum

riemus, p. x. I. scripturum hoc loco Celsum
fuisse; quippe cum scripula tria & tres septimae
scripuli partes, id est, scripula circiter tria cum se-
missi denarium conficiant, ut observat Rhodius
de Ponder. & Mensur. Ex quo illud etiam in-
telligi potest, in his verbis, *scrip. III. S. x. I.*
vel *x. I.* interpretationem esse *scrip. III. S.* vel
scrip. III. S. interpretationem *x. II.*

11. *Quae manu redditur*] Lindenius leg. *edi-
tur*; ut est in margine Editionis Constantinianae,
sed sine veteris Codicis testimonio.

12. *Lolii*] Legendum videtur, *polii*.

13. *Cocti*] Al. *coctae*.

14. *Ut is conquiescat*] Haec verba, & quae
subsequuntur, *Verum haec genera serpentium*, de-
sunt in Cod. Mediceo I.

15. *Maximeque aestuosis locis gignuntur*] Linde-
nius leg. *maxime, quae aestuosis gignuntur locis*.

16. *Vettonica*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii
leg. *betonica*.

17. *Centaurion*] Codex modo allatus, *centau-
rios*. Vtroque modo legi potest. Nam apud
Graecos est *κενταύριον*, & *κενταύρεος*.

18. *Argemonia*] Ita scribitur vox haec a Cae-
sario, Ruellio, aliis; quod *ἀργεμώνη* a Graecis
scribatur. Quare & apud Plinium lib. 25. cap. 9.
argemone. Attamen in MSS. Celsi Codicibus &
in Editionibus vetustioribus habetur *argimonia*
per *i*. Alii cum Egnatio leg. *personia*.

19. *Personina*] Lindenius leg. *personata*, ut
Constantinus malebat. Fortasse recte: sic enim
nominatur a Columella lib. 6. cap. 17. Ego ta-

men *personina* inveni in MSS. In utraque Caesa-
rii Editione legitur, *personata*.

20. *Marina pastinaca*] In Cod. Mediceo I.
marinae pastinacae, ut vulgo legitur. Ego sic re-
posui ex aliis Codicibus. Nulla vero ratione
ostendi potest, Celsi marinam pastinacam, eam-
dem esse atque herba illa, quae nunc sic vocatur
a quibusdam; ab aliis, *Critimum secundum*, vel
spinosum; a Turnefortio, *Aster maritimus folio te-
reti, crasso, tridentato*; olim autem a Plinio
lib. 19. cap. 5. *Eryngium foliis apii* nominata est,
ut Caesalpinus contendit. Quid igitur Celsus in-
telligat, obscurum est. Pantinus putat, agre-
stem pastinacam denotari, quae adversus serpen-
tium ictus utique valet, ut scribit Dioscorides
lib. 3. cap. 59. Marinam autem eadem ratione
nominari dicit, quia lactuca quaedam sic appella-
tur lib. 2. cap. 12. non quod scilicet in locis
maritimis nascatur, sed quia sine humano fatu
provenit. Immo vero; quia *juxta mare nasci-
tur*, ut est in lib. 3. cap. 12. marina lactuca
est. Pastinaca autem ea, quae sua sponte prove-
nit, agrestis a Celso vocatur in lib. 2. cap. 31.
Neque ideo negarim, eandem fortasse hic signi-
ficari, cognominis ratione aliunde ducta; sed id
probatione indigere affirmo. Omnino herba sig-
nificatur, non piscis; inquit Pantinus. Ita sane
videtur. Fortasse tamen, cum *pastinaca* Celsus
scripsisset, picem quis intellexit, & *marina* addi-
dit ad explicationem; quia *τρύγαν θαλασσίαν* a
Graecis dicitur.

cum vino potui datae ²³; & super vulnus impositae. Illud ignorari ²⁴ non oportet, omnis serpentis ictum & jejuni & jejuno magis nocere: ideoque perniciosissimi sunt, cum incubant; utilissimumque est, ubi ex anguibus metus est, non ante progredi ²⁵, quam quis aliquid assumpsit.

11. Non tam facile iis opitulari est, qui venenum, vel in cibo, vel in potionē sumpserunt: primum, quia non protinus sentiunt, ut ab angue icti; ita ²⁶ ne succurrere quidem statim sibi possunt: deinde, quia noxa non a cute, sed ab interioribus partibus incipit. Commodissimum est tamen, ubi primum sensit aliquis, protinus oleo multo epoto vomere: deinde, ubi praecordia exhaustit, bibere antidotum; si id non est, vel merum vinum.

12. Sunt tamen quaedam remedia propria adversus quaedam venena, maximeque leviora. Nam si cantharidas aliquis ebibit, panaces cum lacte contusa ²⁷, vel galbanum vino adjecto dari, vel lac per se debet.

13. Si cicutam, vinum merum calidum cum ruta quamplurimum ingerendum est; deinde is vomere cogendus; posteaque laser ex vino dandum: isque, si febre vacat, in calidum balneum mittendus; si non vacat, ungendus ex calefacientibus est: post quae quies ei necessaria est.

14. Si hyoscyamum, fervens mulsum bibendum est, aut quodlibet lac, maxime tamen asininum.

15. Si cerussam, jus malvae, vel juglandis ²⁸ ex vino contritae, maxime profunt.

16. Si sanguifuga epota est, acetum cum sale bibendum est. Si lac intus coit, aut passum, aut coagulum ²⁹, aut cum aceto laser.

17.

21. *Singulae*] In Cod. Mediceo I. *vel singulae*. Lindenius leg. *si vel singulae*.

22. *Tritae*, &] Ita communiter legitur; atque ita in duobus MSS. inveni, in Mediceo I. scilicet & in Vaticano VI. Hae duae voces defunt in ceteris; in aliquibus tamen adduntur alia manu.

23. *Cum vino potui datae*] In MSS. omnibus, praeter Vaticanum VI. *datae sunt*. Verbum *sunt* in Mediceo I. oblitteratum fuit a Palavicino. Oblitteratum est etiam in IV. ideoque primus Editor Fontius, & eum secuti Editores ceteri id omiserunt. Lindenius retinere maluit, addita particula *si*. Totum hunc locum ita legit: *si vel singulae binaeve tritae, & sic potui datae sunt cum vino*.

24. *Ignorari*] Linden. *ignorare*.

25. *Progredi*] Cod. Medic. I. *procedi*.

26. *Ut ab angue icti; ita*] Quae sequuntur usque ad verba illa, *insanabiles reperiuntur*, cap. 28. sect. 12. defunt in Cod. Mediceo vetustiore, qui

tamen ex alio Codice suppletus ab eodem fuit, qui & libro quarto supplevit. Pro *ita*, Lindenius leg. *ideo*.

27. *Cum lacte contusa*] Vox *lacte*, quam omnes habent vulgati libri, deest in Mediceis MSS. Hinc apparet, cur *galbano* sit in iisdem MSS. Quod mendum; etiam vulgo receptum, Lindenius demum sustulit, reposuitque *galbanum*.

28. *Juglandis*] Ita edidit Lindenius, Constantino emendationem praemonstrante. Nam in Editionibus vetustis & in Codicibus MSS. legitur, *jus glandis*. Ego malim, *juglandes*; quod hac ratione tum sententiae, tum constructioni melius consulatur.

29. *Aut coagulum*] Lindenius duas has voces omittit; sed perperam. Inveniuntur enim in Codicibus MSS. & hanc coaguli facultatem Plinius quoque, Dioscorides, Galenus, Scribonius, aliique veteres Auctores praedicant.

K k

17. Si fungos inutiles quis assumpsit, radícula aut e posca ³⁰, aut cum sale & aceto edenda est. Ipsi vero hi & specie quidem discerni possunt ab utilibus, & cocturae genere idonei fieri. Nam sive ex oleo inferbuerunt, sive piri furculus cum his inferbuit, omni noxa vacant.

18. Aduſtis quoque locis extrinsecus vis infertur: itaque ſequi videtur, ut de his dicam. Haec autem optime curantur foliis aut lilii, aut linguae caninae, aut betae in vetere vino ³¹ oleoque decoctis: quorum quidlibet protinus impositum ad sanitatem perducit. Sed dividi quoque curatio potest in ea, quae mediocriter exedentia reprimantiaque, primo & puſtulas prohibeant, & ſummam pelliculam exasperent: deinde ea, quae lenia ad sanitatem perducant. Ex prioribus est lenticulae cum melle farina, vel myrrha cum vino, vel creta ³² Cimolia cum thuris cortice contrita, & aqua coacta, atque ubi uſus neceſſitas incidit, aceto diluta: ex inſequentibus, quaelibet lipara; ſed idonea maxime est, quae vel plumbi recrementum ³³, vel vitellos habet. Est etiam illa aduſtorum curatio, dum inflammatio est, impositam habere cum melle lenticulam: ubi ea declinavit, farinam cum ruta, vel porro, vel marrubio, donec cruſtae cadant: tum ervum cum melle, aut irim, aut reſinam terebinthinam, donec ulcus purum ſit: novissime ſiccum linamentum.

XXVIII. 1. Ab his, quae extrinsecus incidunt, ad ea veniendum est, quae interius, corrupta aliqua corporum parte, nascuntur. Ex quibus non aliud carbunculo pejus. Ejus hae notae ſunt: rubor est, ſuperque eum non nimium puſtulae eminent, maxime nigrae, interdum ſublividae, aut pallidae; in his ſanies eſſe videtur; infra color niger est; ipſum corpus aridum, & durius, quam naturaliter oportet; circaque quaſi cruſta est; eaque inflammatione cingitur; neque in eo loco levare cutis poteſt, ſed inferiori carni quaſi affixa est; ſomnus urget; nonnumquam horror, aut febris oritur, aut utrumque. Idque vitium ſubteractis quaſi quibusdam radicibus ſerpit, interdum celerius, interdum tardius: ſupra quoque, procedens inalbeſcit; dein

30. *E posca*] Ita Lindenius Scaligeri conjecturam ſecutus. In Editionibus vetuſtis & in Codice Mediceo I. est, *epota*; in Codicibus aliis, *pota*: quod ferendum non est. Conſtantineſis corrigit, *potanda*. Fortaſſe Celfus ſcripſit, *per ſe*. Scribonius Largus Compoſit. 197. *Adjuvantur* (qui venenatos fungos aſſumpſerunt) *radice ea, quam nos edimus, acri quamplurima per ſe, vel cum ſale manducata*. Aliquis autem mutavit *per ſe* in *epota* vel *pota*, quod legiſſet apud Dioſcoridem

lib. 2. cap. 137. *Eſt & auxilio, tam cibo, quam potu iis, qui a ſingulis ſtranguantur*.

31. *Vetere vino*] In Editione an. 1538. & in Lindeniana omittitur, *vetere*; quam ego vocem reperi in omnibus antiquis Codicibus.

32. *Myrrha cum vino, vel creta*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *myrrha vel vino, creta*. In MSS. est, *myrra* (vel *murra*) *cum vino creta*.

33. *Recrementum*] Linden. *retrimentum*.

dein lividum fit, circumque exiguae pustulae oriuntur: & si circa stomachum faucesve incidit, subito spiritum saepe elidit. Nihil melius est, quam protinus adurere. Neque id grave est: nam non sentit; quoniam ea caro mortua est. Finisque adurendi est, dum ex omni parte sensus doloris est. Tum deinde vulnus ³⁴, sicut cetera adusta, curandum est. Sequitur enim sub medicamentis erodentibus crusta, undique a viva carne diducta, quae trahit ³⁵ secum, quidquid corruptum erat; purusque jam sinus curari potest implentibus. At si in summa cute vitium est, possunt succurrere quaedam vel exedentia tantum, vel etiam adurentia: vis pro magnitudine adhibenda est. Quodcumque vero medicamentum impositum ³⁶ est, si satis proficiet, protinus a viva corruptam partem resolvit; certaue ³⁷ esse fiducia potest fere, ut ³⁸ undique vitiosa caro excedat ³⁹, qua hujusce rei medicamen exest ⁴⁰. Si id non fit, medicamentumque ⁴¹ malo vincitur, utique ad unctionem properandum est. Sed in ejusmodi casu abstinendum a cibo, a vino est: aquam liberaliter bibere expedit: magisque ea servanda sunt, si febricula quoque accessit.

2. Non idem periculum *καρκίνωμα* ⁴² affert, nisi imprudentia curantis agitata est. Id vitium fit maxime in superioribus partibus, circa faciem, nares, aures, labra, mammas foeminarum. Et in jecore autem, aut splene hoc nascitur ⁴³. Circa locum aliqua quasi puncta senti-

34. *Vulnus*] In Edit. Lindenii & in margine Constantinianae *ulcus*.

35. *Undique a viva carne diducta, quae trahit* &c.] Lindenius leg. *quae undique a viva carne diducta, trahit* &c.

36. *Impositum*] Ante Lindenium legebatur, *positum*.

37. *Resolvit; certaue* &c.] Nihil mutavi, praeter interpunctionem. Nam antea sic interpungebatur: *resolvit. Certaue* &c. Lindenius leg. *resolvit*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

38. *Fere, ut*] MSS. Codices nihil variant. Lindenius legit, *fere, si*.

39. *Excedat*] Idem Lindenius legit, *excidat*, ut est in margine Editionis Constantinianae: & fortasse rectius. In MSS. tamen omnibus ego *inveni excedat*.

40. *Qua hujusce rei medicamen exest*] Haec verba mihi suspecta sunt; & sine sententiae detrimento omitti possunt. Fortasse in contextum irrepsere, cum margini addita fuissent ad explanandum. Pro *hujusce rei*, Lindenius leg. *hujusce-*

modi. Levis res est, haud tamen silentio praetereunda; *hujuscemodi* nusquam inveniri apud Celsum, sed *hujusmodi*, aut *ejusmodi*.

41. *Medicamentumque*] Ita multi legunt cum Ruellio. Editiones vetustiores & Codices MSS. habent, *medicamentum*.

42. *Καρκίνωμα*] In Editionibus praeclis & in Codicibus MSS. *carcinoma*, Latinis litteris.

43. *Et in jecore autem, aut splene hoc nascitur*] Recta constructionis ratio poscebat *etiam* vel *quoque*, non *autem*: ideoque Caesarius, Pantinus, & Lindenius hanc particulam omiserunt. Mihi totum membrum videtur institutum. Nam curationem hujus vitii, quam deinde Celsus proponit, manifestum est, ad eas partes pertinere, quas supra nominavit, faciem scilicet, nares, aures, labra, mammas: si in jecinore aut liene vitium sit, ea curatio adhiberi non potest. Quod si ipse haec verba posuisset, explicuisset profecto, quid in tam gravi casu fieri deberet. Nec *jecore*, opinor, & *splene* dixisset, sed *jecinore* & *liene*: ita enim has voces constanter effert. Constantinus reponit, *e jecore*; Lindenius, *ex jecore*:

tiuntur; isque immobilis, inaequalis ⁴⁴ tumet; interdum etiam torpet. Circa eum inflatae venae quasi recurvantur, haeque pallent, aut livent; nonnumquam etiam in quibusdam delitescunt: tactusque is locus, aliis dolorem affert, in aliis eum non habet: & nonnumquam sine ulcere durior aut mollior est, quam esse naturaliter debet; nonnumquam iisdem omnibus ulcus accedit: interdumque nullam habet proprietatem; interdum simile iis est, quae vocant Graeci *κονδυλώματα*, aspredine quadam & magnitudine sua: colorque ejus ruber est, aut lenticulae similis; neque tuto feritur ⁴⁵: nam protinus aut resolutio nervorum, aut distentio insequitur. Saepe homo ictus obmutescit, atque ejus anima deficit. Quibusdam etiam, si id ipsum pressum est, quae circa sunt, intenduntur & intumescunt. Ob quae ⁴⁶ pessimum id genus est. Fereque primum id fit, quod *κακόηθες* a Graecis nominatur: deinde ex eo id carcinoma quod sine ulcere est: deinde ulcus: ex eo thymium ⁴⁷. Tolle nihil, nisi cacoethes potest: reliqua curationibus irritantur; & quo major ⁴⁸ vis adhibita est, eo magis. Quidam usi sunt medicamentis adurentibus; quidam ferro adusserunt; quidam scalpello exciderunt: neque ulla ⁴⁹ umquam medicina profecit ⁵⁰: sed adusta, protinus concitata sunt, & increverunt, donec occiderent; excisa, etiam post indutam cicatricem, tamen reverterunt, & causam mortis attulerunt: cum interim plerique nullam vim adhibendo, qua tollere id malum tentent, sed imponendo tantum lenia medicamenta, quae quasi blandiantur, quomi-

quia veteres Medici carcinoma ex atra bile fieri existimarunt. Quo fortasse respexit etiam qui haec verba addidit, quicumque ille fuerit.

44. *Inaequalis*] Constantinus censet, addendam esse conjunctionem &: Lindenius leg. *inaequaliter*.

45. *Feritur*] In MSS. & in Editionibus vetustis est, *fertur*. Ego reposui *feritur*, ex conjectura; cui verbo respondet *ictus*, quod infra est. Constantini Editio in margine habet, *aufertur*; Lindenius leg. *secatur*.

46. *Ob quae* &c.] Ita in MSS. atque in Edit. I. Alii leg. *Namque pessimum id genus est, fereque* &c.

47. *Ex eo thymium*] Parum refert, utrum prae-mittas & cum Lindenio, an omittas ex Codicum MSS. fide. At valde refert scire, quid sit hoc thymium. Nam apud alios veteres Scriptores ejus thymii dumtaxat mentio fit, de quo Celsus loquitur sect. 14. hujus capitis; quod verrucae simile est, ideoque ab hoc differt; quamvis interdum ad carcinomatis naturam accedat. Verum il-

lud non supervenit carcinomati exulcerato, sed per se nascitur. Si igitur Celsi sunt haec verba, videntur significare ulcus supercrescens, thymioque simile: atque huc fortasse trahenda sunt verba illa sub finem sectionis: *Si id nimium supercrevit* &c. Alii ulcus a thymio non distinguunt, itaque leg. *Deinde ulcus ex eo thymium*. Porro in antiquis Codicibus scribitur & *thymium*, & *ty-mium*, & *timium*, & *thimum*.

48. *Irritantur; & quo major* &c.] Alii sic interpungunt: *irritantur. Et quo major vis adhibita est, eo magis quidam usi sunt*. Constantinus mutata interpunctione locum restituit. Hunc ego & Morgagnum sequor.

49. *Ulla*] Vulgo legitur, *ulli*, ut est in Cod. Mediceo I. Ego sic reposui ex aliis Codicibus.

50. *Profecit*] Alii leg. *proficit*; nec aliter in MSS. inveni. Sed jampridem Constantinus animadvertit legendum esse, *profecit*. Is tamen in quodam Codice invenit, *profuit*; atque ita edidit Lindenius.

minus ad ultimam senectutem perveniant, non prohibeantur ⁵¹. Discernere autem cacoethes, quod curationem recipit, a carcinomate, quod non recipit, nemo scire potest, nisi tempore & experimento ⁵². Ergo ubi primum id vitium notatum est, imponi debent medicamenta adurentia. Si levatur malum, minuunturque ejus indicia, procedere curatio potest & ad scalpellum, & ad ustionem: si protinus irritatum est, scire licet, jam carcinoma esse; removendaque sunt omnia acria, omnia vehementia. Sed si sine ulcere is locus durus est ⁵³, imponi ficum quam pinguius, aut rhypodes emplastrum satis est. Si ulcus aequale est, ceratum ex rosa injiciendum est, adjiciendusque ei pulvis ex contrita testa, ex qua ⁵⁴ faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est. Si id nimium supercrevit, tentanda squama aeris est, quae lenissima ex adurentibus est; eatenus, ne quid eminere patiatur: sed ita, si nihil exacerbavit: sin minus, eodem cerato contenti esse debebimus.

3. Est etiam ulcus, quod *ἤφιμα* Graeci vocant. Id & per se nascitur, & interdum ulceri ex alia causa facto supervenit. Color est vel lividus, vel niger; odor foedus; multus, & mucosus similis humor: ipsum ⁵⁵ ulcus neque tactum, neque medicamentum sentit; prurigine tantum movetur: at circa ⁵⁶ dolor est, & inflammatio: interdum etiam febris oritur: nonnumquam ex ulcere sanguis erumpit: atque ⁵⁷ id quoque malum serpit. Quae omnia ⁵⁸ saepe intenduntur; fitque ex his ulcus, quod *φρυδάιναν* ⁵⁹ Graeci vocant; quia celeriter serpendo, penetrandoque usque ossa ⁶⁰, corpus vorat. Id ulcus inaequale est, coeno simile ⁶¹; ineftque multus humor glutinosus, odor intolerabilis, majorque, quam pro modo ulceris, inflammatio. Vtrumque, sicut omnis can-

⁵¹. *Prohibeantur*] Ante Lindenium legebatur, prohibentur.

⁵². *Nemo scire potest, nisi tempore & experimento*] Corruptus hic locus est in antiquis Codicibus. Nam ita legitur: *nemo scire potest, sed tempore & experimento*. Pro *sed*, Caesarius reposuit *nisi*; quem alii postea secuti sunt.

⁵³. *Is locus durus est*] Egnatius restituit vocem *durus*; quae deest quidem in Editionibus vetustioribus, sed habetur in Codicibus MSS.

⁵⁴. *Ex contrita testa, ex qua &c.*] Lindenius leg. *ex contrita testa, ex aqua qua &c.* sed minus recte. Neque sane vox *aqua* a me aut a Morgagnio inventa est in ullo veteri libro.

⁵⁵. *Ipsum*] Quidam, Caesarium secuti, leg. *Id ipsum*.

⁵⁶. *At circa*] Lindenius omittit *at*. In Cod. Mediceo I. est, *ac circa*.

⁵⁷. *Atque*] Editio I. *At*. AI. *Ad*. Lindenius reposuit, *atque*; & ita est in MSS.

⁵⁸. *Quae omnia*] Lindenius leg. *quo omnia*.

⁵⁹. *Φρυδάιναν*] Antea legebatur, *ἐπὶ τὰ ἐσθόμενα*; in quo nonnulli Celsum accusarunt, contententes id ulceris genus *φρυδάιναν* a Graecis appellari. Et sane hanc ipsam vocem ego inveni in Codicibus MSS. ex iisque eam reposui. In Mediceo II. lacuna est. Similis lacuna erat in IV. quoque, ubi nunc *herpesa esthiomenon* scriptum est alia manu: unde vulgaris lectio. Infra quoque legebatur, *herpes*, ut est alia manu in eodem Cod. IV. Ego ex Codicibus aliis restitui, *φρυδάιναν*.

⁶⁰. *Usque ossa*] Lindenius leg. *usque ad ossa*.

⁶¹. *Coeno simile*] Constantinus in libri margine habet, *cavo*, tamquam variantem lectionem; & ex quodam Codice, *ovo*. Ego in MSS. omnibus

cancer, fit maxime in senibus, vel iis, quorum corpora mali habitus sunt. Curatio utriusque eadem est: sed in majore malo major vis necessaria ⁶². Ac primum a victus ratione ordinandum ⁶³ est: ut quiescat in lectulo: ut primis diebus a cibo abstineat, aquam quamplurimam assumat: alvus quoque ei ducatur: dein, post inflammationem, cibum boni succi capiat, vitatis omnibus acribus; potionis quantum volet, sic, ut interdiu quidem aqua contentus sit; in coena vero ⁶⁴ etiam vini auferi aliquid bibat. Non aequae tamen fame in iis, quos *Φαγέδαινα* urget, atque iis ⁶⁵, qui *Σηρίωνα* adhuc habebunt, utendum erit. Et victus quidem talis necessarius est. Super ulcus vero inspergenda arida aloë oenanthe est ⁶⁶, &, si parum proficiet, chalcitis. Ac ⁶⁷ si quis nervus exesa carne nudatus est, contegendus ante linteolo est, ne sub eo medicamento aduratur. Si validioribus etiamnum ⁶⁸ remediis opus est, ad eas compositiones veniendum est, quae vehementius adurant. Quidquid autem inspergitur, averso specillo infundi debet. Superdanda cum melle sunt vel linamenta, vel oleae folia ex vino decocta, vel marrubium: eaque linteolo contegenda in aqua frigida madefacto, dein bene expresso: circaque, qua tumor ex inflammatione est, imponenda, quae reprimant, cataplasmata. Si sub his nihil proficitur, ferro locus aduri debet; diligenter nervis, si qui ⁶⁹ apparent, ante contactis. Adustum vel medicamentis vel ferro corpus, primum purgandum, deinde implendum esse, apparere cuilibet ex prioribus potest.

4. Sacer quoque ignis malis ulceribus adnumerari debet. Ejus duae spe-

nibus inveni, *coeno*, vel *ceno*; ut vulgo legitur. Almeloveenius autem scribit, doctum quemdam virum fuisse, qui locum hunc ita legere malebat: *Id ulcus inaequale est, inestque multus humor glutinosus, coeno similis*.

62. *In majore malo major vis necessaria*] Ita ex Lindenio. Vtrumque iisdem remediis curatur; sed modo levioribus, modo vehementioribus utendum est, prout levius aut vehementius malum est. *Vis pro magnitudine adhibenda est*, dixit sect. 1. hujus capituli. Veteres libri habent; *in majore mala magis necessaria*; quod vix ferri potest.

63. *Ordinandum*] Alii leg. *ordinandus*; Nardius mallet, *ordindum*.

64. *In coena vero*] Plerique omittunt *vero*; quae tamen particula reperitur in MSS.

65. *Atque iis*] Caesarius & alii leg. *atque in iis*. Sed Codices MSS. atque Editiones priscæ non habent praepositionem *in*. Ita lib. 2. cap. 1. adjicit . . . . *cancros, & in ceteris quidem partibus, sed maxime obsoenis; pro in obsoenis*.

66. *Arida aloë oenanthe est*] Secutus sum Editionem Aldinam & Juntinam & vetustissimas tres ann. 1478. 1493. 1497. quod a MSS. Codicibus minus recedant, non quod probem lectionem hanc. In MSS. Codicibus ita habetur: *arida aloenanthæ* (in aliis, *aloenante*, in aliis, *aloenanthæ*) est. Igitur ex *aloenanthæ* factum est *aloë oenanthe*; quod nisi particula *vel* interjecta, ferri non potest. Fortasse tamen legendum ex MSS. *arida oenanthe est*, syllaba *al* deleta. Cum enim de adurentibus medicamentis sermo sit, aloë locum hic habere vix potest; quod cap. 8. hujus libri iisdem non adnumeretur. Alii cum Caesario leg. est *arida aloë, oenanthe*; Lindenius, est *arida aloë contrita*.

67. *Ac*] Linden. *At*.

68. *Etiamnum*] In Codice Mediceo III. & in VI. legitur, *etiam tum*; in Editionibus Stephan. Ronff. & Linden. *etiam*.

69. *Si qui*] Linden. *qui*.

species sunt. Alterum est subrubicundum, aut mistum rubore atque pallore, exasperatumque per pustulas continuas, quarum nulla altera major est, sed plurimae perexiguæ. In his semper fere pus, & sæpe rubor cum calore est: serpitque id nonnumquam sanescente eo, quod primum vitiatum est: nonnumquam etiam exulcerato, ubi ruptis pustulis ulcus continuatur, humorque exit, qui esse inter saniem & pus videri potest. Fit maxime in pectore, aut lateribus, præcipueque in plantis. Alterum autem est in summæ cutis exulceratione, sed sine altitudine, latum, sublividum, inaequaliter tamen; mediumque sanescit, extremis procedentibus: ac sæpe id, quod jam sanum videbatur ⁷⁰, iterum exulceratur: at circa, proxima cutis, quæ vitium receptura est, tumidior & durior est, coloremque habet ex rubro subnigrum. Atque hoc quoque malo ⁷¹ fere corpora seniores tentantur, aut quæ mali habitus sunt; sed in cruribus maxime. Omnis autem facer ignis, ut minimum periculum habet ex iis, quæ serpunt; sic prope difficillime tollitur. Medicamentum ejus fortuitum ⁷² est, uno die febris, quæ humorem noxium absumat. Pus ⁷³, quo crassius & albidius est, eo periculi minus est. Prodest etiam infra os ulcerum laedi ⁷⁴, quo plus puris exeat; & id, quo ⁷⁵ ibi corruptum corpus est, extrahatur. Sed tamen, si febricula accessit, abstinencia, lectulo, alvi ductione opus est. In omni vero sacro igni, neque lenibus & glutinosis cibis, neque falsis & acri-

⁷⁰. Videbatur] Al. videbitur.

⁷¹. Malo] Al. modo.

⁷². Fortuitum] Fortunæ enim est, non artis. Lindenius leg. *fortissimum*; ut est in Editionibus ann. 1493. 1497. & in Juntina, & in Ruelliana; & ut in Codice quodam se invenisse, Constantinus affirmat. Ego & in Mediceis aliisque MSS. & in Edit. I. inveni, *fortuitum*.

⁷³. Pus] Ita ex Lindenio. Sed Lindenio præcivit Poësius in adnotat. ad lib. 2. Prædict. utrisque vero Constantinus, qui margini adscripserat, *Cujus pus*. Alii leg. *Cujus*, ut est in MSS.

⁷⁴. Infra os ulcerum laedi] Codices MSS. multi habent, *vulnerum*; omnes, *laedi*. Videtur hic sensus esse: incidendum est infra ulcera. Sed verba corrupta sunt. Constantinus ex conjectura legit, *caedi*; quod Lindenius in contextum recepit. Attamen *caedere* hac significatione non invenitur apud Celsum: *incidere* multis in locis occurrit. Lib. 3. cap. 12. *Incidendum quoque super talum quatuor fere digitis a porte interiore, qua per aliquot dies frequens humer feratur*;

lib. 4. cap. 4. sect. 1. *ultimum est, incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis supra collum &c. ut per ea vulnera morbus erumpat*. Quod ad os ulcerum pertinet, quamvis Virgilius lib. 3. Georgic. ubi loquitur de ovium scabie, dixit;

*Si quis summam potuit rescindere ferro
Ulceris os;*

Celsum tamen hoc loco dixisse vix credo. Os *fistulæ* sæpe nominat; sed id nihil ad rem. Nam fistula ulcus altum est, quod sinum, ideoque & os habet: facer ignis autem summæ dumtaxat cutis exulceratio est sine altitudine. Lindenius ita edidit: *infra ulcera locum caedi*. Ego libenter legerim, *infra* (vel *circa*) *ulcera incidere*; ut alibi Celsus loquitur. Lib. 5. cap. 27. sect. 3. *Neque alienum est, ante scalpello circa vulnus incidere, quo plus vitiosi jam sanguinis extrahatur*. Sed, invitis Codicibus, nihil in textu mutare ausim.

⁷⁵. Quo] Quidam leg. *quod*: omnes vero, præter Lindenium, *extrahat*. In Cod. Mediceo I. est, *quo*, & *extrahitur*.

acribus utendum est; sed iis, quae inter utrumque sunt: qualis est panis sine fermento, piscis, hoedus, aves ⁷⁶, exceptoque apro, omnis fere venatio. Si non est febricula, & gestatio utilis est, & ambulatio, & vinum austerum, & balneum. Atque in hoc quoque genere potio magis liberalis esse, quam cibus, debet. Ipsa autem ulcera, si mediocriter serpunt, aqua calida; si vehementius, vino calido fovenda sunt: deinde acu pustulae, quaecumque sunt, aperiendae: tum imponenda ea, quae putrem carnem exedunt ⁷⁷. Vbi inflammatio sublata, ulcusque purgatum est, imponi lene medicamentum debet. In altero autem genere, possunt proficere mala cotonea in vino cocta, atque contrita: potest emplastrum vel Herae ⁷⁸, vel tetrapharmacum, cui quinta pars thuris adjecta sit: potest nigra hederæ ex vino austero cocta; ac, si celeriter malum serpit, non aliud magis proficit. Purgato ulcere, quod in summa cute esse proposui, fatis ad sanitatem eadem lenia medicamenta proficient.

5. Chironium autem ulcus appellatur, quod & magnum est, & habet oras duras, callosas, tumentes. Exit sanies non multa, sed tenuis; odor malus, neque in ulcere, neque in ejus humore est; nulla ⁷⁹ inflammatio, dolor modicus est; nihil serpit: ideoque nullum periculum adfert; sed non facile sanescit. Interdum tenuis cicatrix inducitur, deinde iterum rumpitur, ulcusque renovatur. Fit maxime in pedibus & cruribus. Super id imponi debet, quod & lene aliquid, & vehemens, & reprimens habeat; quale ejus rei causa fit ex his: squamae aeris, plumbi eloti combusti, singulorum p. x. III. ⁸⁰ cadmiae, cerae, singulorum p. x. VIII. rosae quantum fatis est ⁸¹ ad ceram simul cum eis molliendam.

6. Fiunt etiam ex frigore hiberno ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus, digitisque eorum, nonnumquam etiam in manibus.

Rubor

76. Aves] Fortasse legendum, avis. Sic lib. *emplastrum tetrapharmacum.*

4. cap. 5. Ex quo colligi potest, neque avem, neque venationem, neque piscem dari debere, nisi generis durioris; lib. 5. cap. 26. sect. 30. nam & avis & venatio dari potest.

77. Exedunt] Exedant alii legunt ex Caesario.

78. Herae] Neque Herae, ut Lindenius legit, neque, ut alii habent cum MSS. Hierae emplastrum Celsus supra posuit. Herae compositio est in cap. 22. hujus libri, sed aridum medicamentum est. Igitur Constantinus censet reponendum esse Hecataei, ejus emplastrum describitur cap. 5. sect. 16. Alii, ut idem Constantinus refert, legendum putant, vel Hieræ, vel

79. Olor malus, neque in ulcere, neque in ejus humore est; nulla &c.] Alii leg. tumore. Ego reposui humore ex duobus Codicibus Mediceis, III. & VI. & Editione Aldina, Nam re vera in his ulceribus, quia non serpunt, neque putria sunt, odor malus non est. Pro nulla, in Cod. Mediceo I. est ulla Cujusmodi Codicem nactus Constantinus, ita hunc locum restituendum censuit: odor malus. Neque in ulcere, neque in ejus tumore ulla est inflammatio: atque ita Lindenius legit.

80. P. x. III.] Linden. p. x. VI.

81. Satis est] Cod. Mediceus I. fatis sit.

Rubor cum inflammatione mediocri est: interdum pustulae oriuntur, deinde exulceratio: dolor autem modicus; prurigo major est: nonnumquam humor exit, sed non multus, qui referre vel pus, vel saniem videtur. In primis multa calida aqua fovendum est, in qua rapa decocta; aut si ea non sunt, aliquae verbenae ex reprimentibus. Si nondum adapertum ulcus est, aes, quam maxime calidum quis pati potest, admovendum est. Si jam exulceratio est ⁸², imponi debet alumen aequa portione cum thure contritum, vino adjecto ⁸³, aut malicorium in aqua coctum, deinde contritum. Si summa detracta pellicula est, hic quoque melius lenia medicamenta proficiunt.

7. Struma quoque est tumor, in quo subter concreta quaedam ex pure & sanguine quasi glandulae oriuntur: quae vel praecipue fatigare medicos solent; quoniam & febres movent, nec umquam facile maturescunt; & sive ferro, sive medicamentis curantur, plerumque iterum juxta cicatrices ipsas resurgunt; multoque post medicamenta saepius ⁸⁴: quibus id quoque accedit, quod longo spatio detinent. Nascuntur maxime in cervice; sed etiam in alis, & inguinibus, & in lateribus ⁸⁵. In mammis quoque foeminarum se reperisse, Meges ⁸⁶ auctor est. Propter haec & album veratrum recte datur, atque etiam saepius, donec ea digerantur: & medicamenta imponuntur, quae humorem vel educant, vel dissipent; quorum supra mentio facta est. Adurentibus quoque quidam utuntur, quae exedant ⁸⁷, crustaque eum locum adstringant: tum vero ut ulcus curant. Quaecumque autem ratio curandi est, corpus, pro

82. *Exulceratio est*] Idem Codex, *exulceratio facta est*.

83. *Vino adjecto*] Al. *cum vino adjecto*. Ego ex fide Cod. Medicei I. & Constantini conjectura expuli *cum*. Lindenius leg. *tum vino adjecto*.

84. *Multoque post medicamenta saepius*] Ita hunc locum Lindenius restituit; cui MSS plerique omnes suffragantur. Ante Lindenium legabatur: *multoque post medicamento est opus*; ut est in Mediceo I.

85. *Et inguinibus, & in lateribus*] Galenus, Aëtius, Paulus, alique ex antiquis Medicis dixerunt, strumas in cervice, in alis, in inguinibus nasci; in lateribus easdem fieri, unus dixit Celsus, si modo dixit. Suspicionem enim mihi afferunt MSS. Codices, in quibus ita legitur: *& inguinibus lateribus*. Vox *lateribus* fortasse inserta est ex adnotatione aliqua; quemadmodum vox *talis* fecit. 14. hujus capitis, ubi vid. adnotat. 68. Neque hanc mihi suspicionem eximere valet, quod scribit M. Aurelius Severinus lib. 4.

de Recondita Abscess Natur cap. 5. se in lateribus invenisse quiddam, quod ad strumarum naturam accederet. Nam ibi raro admodum strumae oriuntur: Celsus vero loca indicat, in quibus frequentius sunt; cujusmodi sunt alae & inguina. At enim in mammis quoque foeminarum strumas repertas esse notavit, quamvis id frequenter non eveniat. Nimirum sic notavit, ut singularem quandam rem a clarissimo professore animadvertam. Ceterum, si vox *lateribus* retinenda est, malim praepositionem *in* ei demi, vel addi etiam *inguinibus*.

86. *Meges*] Lindenius leg. *chirurgus Meges*, quod in antiquis Editionibus & in aliquibus MSS. ut in Mediceo I. fit, *chirurgicus Meges*; scilicet ex adnotatione. Alii Codices vocem illam non habent; quam ego ex eorum fide ejeci.

87. *Exedant*] Vulgo legitur, *exedunt*; deinde, *adstringunt*. In MSS. est, *adstringant*; in aliis autem, *exedant*, quos sequor; in aliis, *exedunt*.

ulcere, exercendum atque alendum est, donec ad cicatricem perveniat. Quae cum medici doceant, quorundam ⁸⁸ rusticorum experimento cognitum, quem struma male habet, eum, si anguem edit, liberari.

8. Furunculus vero, est tuberculum acutum cum inflammatione ⁸⁹, & dolore; maximeque ubi jam in pus vertitur ⁹⁰. Qui ubi adaperitus est, & exiit pus, subter apparet ⁹¹ pars carnis in pus versa, pars corrupta subalbida, subrubra; quem ⁹² ventriculum quidam furunculi nominant. In eo nullum periculum est, etiamsi nulla curatio adhibeatur: maturescit enim per se, atque erumpit. Sed dolor efficit, ut potior medicina sit, quae maturius liberet. Proprium ejus medicamentum galbanum est: sed alia quoque supra comprehensa sunt ⁹³. Si cetera defunt, imponi debet, primum non pingue emplastrum, ut id reprimat: deinde, si non repressit, quodlibet puri movendo accommodatum: si ne id quidem est, vel resina, vel fermentum. Expresso pure, nulla ultra curatio necessaria est.

9. *Φύμα* vero nominatur tuberculum furunculo simile, sed rotundius & planius, saepe etiam majus. Nam furunculus ovi dimidii magnitudinem raro explet, numquam excedit: phyma etiam latius patere consuevit; sed inflammatio dolorque sub eo minores sunt. Vbi divisum ⁹⁴ est, pus eodem modo apparet: ventriculus, qui in furunculo, non invenitur ⁹⁵: verum omnis corrupta caro in pus vertitur. Id autem in pueris & saepius nascitur & facilius tollitur: in juvenibus rarius oritur, & difficilior curatur: ubi aetas induravit, ne nascitur quidem. Quibus vero medicamentis discuteretur, supra propositum est.

10.

88. *Quae cum medici doceant, quorundam &c.*] Lindenius leg. *Quae cum medici doceant, ab iis requirenda.* *Quorundam &c.* vetus lectio optima est; neque contra Mediceorum Vaticanorumque Codicum auctoritatem, quidquam addendum.

89. *Inflammatione*] Al. *inflatione*.

90. *Vertitur*] In MSS. & in Editionibus vetustioribus legitur, *vertit*. Re vera hoc verbum neutrorum more interdum usurpatum fuit ab optimis Scriptoribus: Celsus tamen passivum *vertor* adhibere solet. Itaque Caesarius alique multi *vertitur* hoc quoque loco reposuerunt. Nec aliud sane frequentius mendum in MSS. quod scilicet *posse*rema syllaba tertiae personae passivorum per lineolam quamdam scriberetur, eamque librarii minus diligentes facile omitterent. Lindenius leg. *vergit*.

91. *Et exiit pus, subter apparet &c.*] Ita reposuit Lindenius, cum antea legeretur, ut ego inveni in MSS. *& exit, super apparet &c.* For-

tasse Celsus scripsit, *& exiit pus, apparet &c.* atque ex *pus*, inversis litteris, *sup*, ex *sup*, *sup*, id est, *super*, ortum est.

92. *Quem*] In Cod. Medic. I. *quam*.

93. *Sed alia quoque supra comprehensa sunt*] Scilicet cap. 18. hujus libri. Vide quae adnotavi ad sect. 16. & 19. illius capituli. In Cod. Medic. I. legitur: *& alia quoque quae supra comprehensa sunt*.

94. *Divisum*] Ferro apertum. Sect. 13. hujus cap. *Si divisum est &c.* Lib. 7. cap. 7. sect. 2. *Si pus se ostendit, scalpello dividi (tuberculum) debet.* Alii leg. *evulsus*; ut est in Medic. I. Lindenius, *divulsus*; ut habet Codex quidam apud Constantinum. Ego sic reposui ex aliis Codicibus. Sic autem hunc locum interpungunt Constantinus & Lindenius, quos ego secutus sum. Alii, *Vbi evulsus est pus, eodem modo apparet ventriculus, &c.* sed perperam.

95. *Apparet: ventriculus, qui in furunculo, non inve-*

10. *φύγεθλον* autem est tumor, non altus, & latus 96, in quo quiddam pustulae simile est. Dolor distentioque vehemens est, & major quam pro magnitudine tumoris; interdum etiam febricula: idque tarde maturascit, neque magnopere in pus convertitur. Fit maxime aut in cervice 97, aut in alis, aut in inguinibus. Panem 98, ad similitudinem figurae, nostri vocant. Atque id ipsum quo medicamento tolleretur, supra demonstravi.

11. Sed cum omnes hi nihil nisi minuti abscessus sint, generale nomen trahit latius vitium ad suppurationem spectans 99. Idque fere fit aut post febres, aut post dolores partis alicujus, maximeque eos, qui ventrem infestarunt. Saepiusque oculis expositum est; siquidem latius aliquod 1 intumescit ad similitudinem ejus, quod *Φύμα* vocari proposui, rubetque cum calore, & paulo post etiam cum duritia, magisque nocenter indolescit 2, & sitim vigiliamque exprimit. Interdum tamen nihil horum in cute deprehendi potest; maximeque, ubi altius pus movetur: sed cum siti vigiliaeque sentiuntur intus, aliquae punções. Et

invenitur] Ita legit Constantinus ex suo Codice, & Lindenius: & quidem optime. Alii; *apparet ventriculus*, quod in furunculo non invenitur; ut habet Codex Mediceus primus. Codices alii; *apparet ventriculus ut in furunculo, non invenitur*. Phyma non habet ventriculum illum, de quo in sect. superiore.

96. *Latus*] Quidam leg. *sed latus*.

97. *Cervice*] Alii leg. *vertice*; sed perperam.

98. *Panem*] Nonnulli Caesarium sequuntur, qui habet, *Pantum*. Ita porro hunc tumorem appellat Plinius multis in locis, Scribonius Largus Composit. 263. Afranius & Naevius apud Nonium. Attamen dicitur etiam *Panis*; ut Critici contendunt. Et sane Medicei, immo omnes fere MSS. Codices hoc loco habent, *Panem*; multi, & quidem meliores, habent etiam cap. 18. hujus libri sect. 19. Quam lectionem Rhodius confirmari ait auctoritate Juvenalis Satyra 6.

Foeda aspectu, ridendaque multo

Panē tumet facies.

Sed Juvenalem non recte interpretatur. Loquitur enim Poëta de quodam faciei medicamento, non de tumore. Verum tamen aliorum Scriptorum auctoritates fortasse non suppetant ad hanc significationem hujus vocis comprobendam, ea tamen tot & tam bonis Codicibus se tuetur apud Celsum, ut in Lexica referri mereatur.

99. *Ad suppurationem spectant*] Constantinus vocem *totum* deesse putat. Lindenius igitur leg.

totum ad suppurationem spectans. Sed nihil addendum. Nam sensus est: cum furunculus, phyma, & phygethlon nihil sint, nisi minuti abscessus, generale nomen *abscessus* comprehendit etiam latius vitium, quodcumque ad suppurationem spectat: de quo scilicet continuo dicitur. Huc spectant verba illa lib. 7. cap. 2. *In his autem negotiis majus est, quae per se, vitio intus orto, incrimescunt, & ad suppurationem spectant*. Ea omnia genera abscessuum esse alius proloquitur.

1. *Aliquid*] Linden. *al quando*.

2. *Nocenter indolescit*] Hic locus in antiquis libris corruptus est. Legitur enim in alijs, *innocenter indolescit*; in Mediceo 1. *inde venter indolescit*. Constantinus vocem utramque mendosam iudicavit, & ita correxit: *nocenter adolescit*. Quasi vero doloris mentio extra rem sit: quae tamen in primis necessaria est, & infra quoque habetur: *Crudum est autem, in quo major quasi verum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio, & dolor, & rubor, & durities*. Itaque *indolescit* retinendum videtur; quod verbum Celsus usurpat etiam lib. 8. cap. 9. sect. 1. Sed *innocenter* profecto mendosum est. Fortasse nec detracta prima syllaba recte habet. Attamen *nocenter*, quia sensum satis idoneum reddit, & jam a Lindenio receptum est, rejiciendum non putavi. Nec vero quidquam habebam, quod potius sequeretur. Si tamen *nocenter* recte habet, ego malim, *id nocenter*; quod *innocenter* ex eo factum videatur. Sensus

quod de subito durius non est, melius est 3: & quamvis non rubet, coloris tamen aliter mutati est 4. Quae signa jam pure oriente nascuntur: tumor 5 ruborque multo ante incipiunt. Sed si locus mollis est 6, avertendus materiae aditus est per cataplasmata, quae simul & reprimunt, & refrigerant: qualia & alias & paulo ante in erysipellate proposui. Si jam durior est, ad ea veniendum est, quae digerant, & resolvant: qualis est ficus arida contusa; aut faex mista cum cerato, quod ex adipe suilla coactum sit; aut cucumeris 7 radix, cui ex farina duae partes adjectae sint, ante ex mulso decoctae. Licet etiam miscere aequis portionibus ammoniacum, galbanum, propolim, viscum; pondusque adjicere myrrhae dimidio minus, quam in prioribus singulis erit. Atque emplastra quoque & malagmata idem efficiunt, quae supra explicui. Quod per haec discussum non est, necesse est, maturescat. Idque quo celerius fiat, imponenda est farina hordeacea, ex aqua cocta *** recte miscetur 8. Eadem autem 9 haec in minoribus quoque abscessibus, quorum nomina proprietatesque supra reddidi 10, recte fiunt. Eademque omnium curatio: tantum modo 11 distat. Crudum est autem, in quo major quasi venarum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio,

sus est, id perniciosius indolescere, quam phyma, sub quo, ut supra dictum est, *inflammatio dolorque minores sunt*. Lindenius non modo *nocenter*, verum etiam *adolescit* recepit.

3. *Melius est*] Aliqui Codices habent, *mollius est*.

4. *Et quamvis non rubet, coloris tamen aliter mutati est.*] Si verba recte habent, sententia haec esse videtur: si de subito cum duritie rubor quoque se remittit, non tamen in colorem naturalem, sed in alium, sublividum scilicet, aut subalbidum, mutatur, bene est: maturescentis enim suppurationis indicium est. Constantinus ita legit ex conjectura: *Et quod, quamvis rubet, coloris tamen in album mutati est*. Quam lectionem secutus Lindenius verba in textu mutavit.

5. *Tumor*] Lindenius leg. *tumor enim*.

6. *Si locus mollis est*] Lindenius leg. *nobilis*. Sed *mollis* legendum esse, ut MSS. Codices habent, prima proximae periodi verba significant, *Si jam durior est*. Verba autem, quae sequuntur, *avertendus materiae &c.* ita habentur in Codicibus quibusdam, & in Editione Lindenii. Alii leg. *avertendus is materiae &c.*

7. *Cucumeris*] Fortasse deest vox *silvestris*, ut Constantinus suspicatus est: non tamen ausim cum Lindenio reponere vocem istam, cum ab omni-

bus MSS. abesse videam. Et quamquam ad resolvenda discutiendaque ea, quae coierunt, silvestris potissimum cucumeris radice uti consueverint, ut ex Dioscoride, Galeno, & Celso ipso cap. 18. sect. 7. & 13. hujus libri colligitur: quaedam tamen Plinii verba faciunt, ut ne sativus quidem cucumis ea facultate carere videatur. Expositis enim, quae silvestres cucumeres praestant, haec addit lib. 20. cap. 2. *Multi eadem omnia sativis attribuant*.

8. *Farina hordeacea ex aqua cocta *** recte miscetur*] Pro *ex aqua* alii leg. *ex qua*, al. *Et aqua*. In Cod. Mediceo I. & in Vaticano VI. est, *quae ex aqua*. Post *cocta* deest aliquid ex iis, quae posmovent, quod cum farina hordeacea miscendum est: resina, an sebum, an adeps, an oleum, quis dixerit? Lindenius ita edidit: *farina ordeacea, ex aqua cocta, cui Et olerum aliquid recte miscetur*; quae olim fuerat Constantini conjectura, nullo tamen Codicum testimonio confirmata.

9. *Autem*] Linden. *aut*.

10. *Reddidi*] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. *edidi*.

11. *Tantum modo*] Alii ex Juntina Editione leg. *tantummodo*; atque ita est etiam in Codicibus Mediceis; sed perperam. Editionibus a Morgagno jam allatis, quae habent *tantum modo*, per voces

tio, & dolor, & rubor, & durities; &, si major abscessus est, horror; aut etiam febricula¹² permanet: penitusque condita suppuratione, si pro his, quae alibi¹³ cutis ostendit, punctiones sunt. Vbi ista se remiserunt, jamque is locus¹⁴ prurit, & aut sublividus, aut subalbidus est, matura suppuratione est: eaque¹⁵, ubi vel per ipsa medicamenta¹⁶, vel etiam ferro aperta est, pus debet emitti. Tum si qua in alis, vel inguinibus sunt, sine linamento nutrienda sunt. In ceteris quoque partibus, si una plaga exigua est¹⁷, si mediocris suppuratione fuit, si non alte penetravit, si febris non est, si valet corpus, aequae linamenta supervacua sunt: in reliquis, parce tamen, nec, nisi magna plaga est¹⁸, imponi debent. Commode vero vel super linamenta, vel sine his imponitur lenticula ex melle, aut malicorium ex vino coctum: quae & per se & mista idonea sunt. Si qua circa duriora sunt, ad ea mollienda, vel malva contrita, vel foeni Graeci linive semen ex passo coctum super-

voces duas, adde principem Florentinam, & per-
veterustam an. 1493.

12. *Aut etiam febricula*] Pro aut, quam particulam non modo in vulgatis libris, verum etiam in MSS. inveni, Lindenius reponit, atque.

13. *Penitusque condita suppuratione, si pro his, quae alibi &c.*] Vbi suppuratione condita est, si pro iis, quae in aliis suppurationibus cutis ostendit, punctiones sunt, nondum maturam esse cognoscimus. Haec ad illa refert, quae supra scripsit: *Interdum tamen nihil horum in cute deprehendi potest; maximeque ubi altius pus movetur: sed cum fitti vigiliaeque sentiuntur intus aliquae punctiones.* Lectio tamen hujus loci varia est. Ego sic reposui ex multis MSS. sed in iis perperam verba ita distinguuntur: *penitusque condita suppuratione. Si pro his quae alibi &c.* Lindenius leg. *penitusque condita suppuratione, pro his, quae alioqui &c.* Ante Lindenium legebatur, ut est in Cod. Mediceo I. *penitusque condita suppuratione. Si pro his, quae alibi &c.* Sed Constantinus ita scripserat in libri margine: leg. *Si pro his, quas alibi (ut supra lin. 12.) satis ostendi. Alii nihil reponunt quam pro alibi, alioquin.* Idem Constantinus infra, pro ubi ista, reponit, ubi istae.

14. *Is locus*] Al. *cutis.*

15. *Eaque*] Linden. *Ex qua.*

16. *Vel per ipsa medicamenta*] Lindenius leg. *vel per se, vel per medicamenta;* fortasse quod in aliquo Codice invenerit, *vel per se ipsa medicamenta.* Neque enim Codices desunt, in quibus ita scriptum sit. Sed alterutrum incisum videtur re-

dundare in lectione illa. Nam suppuratione, quae per medicamenta aperitur, ipsa per se, scilicet sine ferro, aperitur; ut colligitur ex his verbis lib. 7. cap. 2. *satisque est cataplasmatibus efficere, ut per se pus aperiat.* In eodem illo capite, huc respiciens Celsus, *Cetera eadem,* inquit, *incisa suppuratione facienda sunt, quae, ubi per medicamenta rupta est, facienda esse proposui; verbaque illa, per medicamenta rupta est,* respondent his, *per ipsa medicamenta aperta est.* Nisi quis forte legere malit, *vel per se ipsa;* rejecta voce *medicamenta,* tamquam inserta ab aliis, qui *vel per ipsa* in suis Codicibus habuerint, quod se librarii omisissent.

17. *Si una plaga exigua est*] Si simplex & exigua plaga est. *Nam majores sinus,* inquit lib. 7. cap. 2. *latius; interdum etiam duabus, aut tribus lineis incidendi sunt.* Nardius leg. *si una plaga, eaque exigua est:* Lindenius, *si una plaga exigua est,* ut Constantinus invenit in quodam Codice. Sed *im & un* in Codicibus MSS. facile variant, ut alio loco dixi. Medicei habent, *una.*

18. *Nec, nisi magna plaga est*] Ita, post Constantini conjecturam, Lindenius edidit. Vox *magna* deest in antiquis Codicibus; sed qui sensus est? An haec verba aliena sunt? videntur sane abesse posse, cum illa praecedant; *si una plaga exigua est ..... linamenta supervacua sunt.* Nisi quod significatur; etiamsi cetera adsint, quae linamenta requirunt, scilicet corporis infirmitas, febris &c. tamen, nisi magna plaga est, linamenta imponenda non esse.

perdandum est. Quidquid deinde impositum est, non adstringi, sed modice deligari debet. Illo neminem decipi decet, ut in hoc genere cerato utatur. Cetera, quae pertinent ad purgandum ulcus, ad implendum, ad cicatricem inducendam, conveniunt quae in vulneribus exposita sunt ¹⁹.

12. Nonnumquam autem ex ejusmodi abscessibus, & ex aliis ulcerum generibus, fistulae oriuntur. Id nomen est ulceri alto, angusto, calloso. Fit in omni fere parte corporis: habetque quaedam in singulis locis propria ²⁰. Prius de communibus dicam. Genera igitur fistularum plura sunt: siquidem aliae breves sunt, aliae altius penetrant; aliae rectae ²¹ intus feruntur, aliae multoque plures transversae; aliae simplices sunt, aliae duplices triplicesve, ab uno ore intus orsae quae fiunt, aut etiam ²² in plures sinus dividuntur: aliae rectae, aliae flexae, & tortuosae sunt; aliae intra carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant, aut, ubi neutrum horum subest, ad interiora perveniunt: aliae deinde facile, aliae cum difficultate curantur, atque etiam quaedam insanabiles reperiuntur. Expedita curatio est in fistula simplici, recenti ²³, intra carnem: adjuvatque ipsam corpus, si juvenile, si firmum est. Inimica contraria his sunt: itemque, si fistula os, vel cartilaginem, vel nervum, vel musculos laesit; si articulum occupavit; si vel ad vesicam, vel ad pulmonem, vel ad vulvam, vel ad grandes venas arteriasve, vel ad inania, ut guttur ²⁴, stomachum, thoracem pene-

19. *Conveniunt quae in vulneribus exposita sunt*] Id est, eadem conveniunt, quae &c. atque ita fortasse Celsus scripsit; sed librarii vocem *eadem* omiserunt, decepti similitudine extremarum litterarum praecedentis vocis *inducendam*. Dixit autem *in vulneribus*, pro in eo loco, in quo de vulneribus dictum est. Ita cap. 26. sect. 32. huius lib. *eadem curatio adhibenda, quae in recentibus vulneribus exposita est*; lib. 7. cap. 12. sect. 6. *postea facienda eadem sunt, quae in auribus adustis exposita sunt*. Hunc dicendi modum cum Caesarius non satis advertisset, variare conatus est, *conveniuntque reponens pro conveniunt quae*. Hunc multi sunt secuti; inter ceteros Constantinus quoque & Lindenius; sed hi duo tollunt praepositionem *in*.

20. *Quaedam in singulis locis propria*] Fortasse legendum: *quaedam communia in omnibus, quaedam in singulis locis propria*. Sic lib. 2. cap. 9. *Ex his (curationibus) quaedam communes sunt, quaedam propriae*; lib. 7. cap. 18. *Signa autem quaedam communia sunt, quaedam propria*; lib. 8. cap. 11. *Suntque quaedam communia omnium signa,*

quaedam propria cujusque.

21. *Recte*] Al. *recte*; Lindenius, *recta*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

22. *Ab uno ore intus orsae quae fiunt, aut etiam &c.*] Ita in Codicibus Mediceis; sed mendose. Vulgo alii aliter correxerunt. In Editionibus vetustis vox *tres* inserta est inter *quae*, & *fiunt*. Constantinus existimabat verba ita collocanda esse: *ab uno ore orsae, quae intus tres fiunt, aut etiam &c.* Eodem fere modo Lindenius edidit, *quae ab uno ore orsae, intus tres fiunt, aut etiam &c.* Mihi detrahenda potius quaedam videntur, quam quidquam addendum. Fortasse legendum est, *ab uno ore orsae, aut etiam &c.* Cetera sunt ab explanatoribus.

23. *Recenti*] Constantinus legendum censet, *recta*, tum hic, tum infra, ubi communiter legitur: *Sed si in carne & recens & simplex est*. Sed ratio, & veteres Codices ei adversantur.

24. *Ad inania, ut guttur*] Lindenius leg. *ad maxillas, guttur*. Sed nihil mutandum. In Cod. Mediceo l. mendose est *aut*, pro *ut*.

penetravit. Ad intestina quoque eam tendere, semper periculosum, saepe pestiferum est. Quibus multum mali accedit, si corpus vel aegrum, vel senile, vel mali habitus est. Ante omnia autem demitti specillum in fistulam convenit, ut, quo tendat, & quam alte perveniat, scire possimus; simul etiam protinus²⁵ humida, an ficcior sit: quod extracto specillo patet. Si vero os in vicino est, id quoque disci potest²⁶, si jam, nec ne, eo fistula penetravit, quatenus nocuerit. Nam si molle est quod ultimo specillo contingitur, intra carnem adhuc vitium est: si magis id renititur, ad os ventum est. Ibi deinde si labitur²⁷ specillum, nondum caries est: si non labitur, sed aequali innititur²⁸, caries quidem, verum adhuc levis est: si inaequale quoque & asperum subest, vehementius os exesum est. At cartilago ubi subsit, ipsa sedes docet; perventumque esse ad eam, ex renisu patet. Et ex his quidem²⁹ colliguntur fistularum sedes, spatia, noxae. Simples vero eae sint, an in plures partes diducantur, cognosci potest ex modo puris: cuius si plus fertur, quam quod simplici spatio convenit, plures sinus esse manifestum est. Cumque fere juxta sint caro, & nervus, & aliqua nervosa, quales fere tunicae membranaeque sunt, genus quoque puris docebit, num plures sinus intus diversa corporis genera perferant. Siquidem ex carne pus laeve, album, copiosius fertur: at ex nervoso loco, coloris quidem ejusdem, sed tenuius & minus³⁰: ex nervo, pingue & oleo non dissimile. Denique etiam corporis inclinatio docet, num in plures partes fistulae penetrarint; quia saepe, cum quis aliter decu-

^{25.} *Simul etiam protinus*] Lindenius leg. *simul etiam, profusus*.

^{26.} *Si vero os in vicino est, id quoque disci potest &c.*] Pro quoque, quod ego ex multis MSS. reposui, olim legebatur, *quod*, ut est in Mediceo I. Verba sequentia, *si jam, nec ne, eo fistula penetravit, quatenus nocuerit*, ita leguntur in plerisque Codicibus, atque in Editionibus Ald. Gryph. Pantin. Steph. & Ronsssei. In aliis vero Editionibus & in aliquibus Codicibus, pro *si*, est, *sic*. In Mediceo I. ita habetur: *jam hinc ne eo quo fistula pervenerit penetravit quatenus nocuerit*. Omnino depravatus locus est; & voces quaedam ab explanatoribus additae videntur. Verisimile est, ita Celsum scripsisse: *jamne eo fistula pervenerit, & quatenus nocuerit*; vel *jamne eo fistula penetraverit, & si penetravit, quatenus nocuerit*. Constantinus & Lindenius totam periodum mutant. Primus suspicatur legendum; *Si jam in offe vitium est, necne, id quoque disci potest; & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit*. Secundus

leg. *Id quoque disci potest, in offe vitium sit, necne; & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit*.

^{27.} *Labitur*] Nonnulli leg. *elabitur*, ut est in Edit. an. 1538. Lindenius, *dilabitur*.

^{28.} *Si non labitur, sed aequali innititur*] His verbis illa mox opponit: *si inaequale quoque & asperum subest*; ex quibus argumentum Morgagnus firmissimum ducit, quo probat, haec recte se habere, neque conjecturis ullis vexanda esse. Nam Constantinus, pro *sed aequali, sede* qua legendum putabat: fortasse quod *sede* in aliquo Codice reperisset. Scaliger malebat, *sede quali*. Lindenius leg. *si non dilabitur sede, qua innititur*. Haud diffiteor *sede* haberi in Codice Mediceo I. sed idem mendum esse affirmo. Nec in verbis ceteris variatur.

^{29.} *Et ex his quidem*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *Sed ex his quidem*; Lindenius, *Ex his quidem*.

^{30.} *Et minus*] Hae duae voces absunt a Cod. Mediceo I. neque sunt necessariae.

decubuit, aliterque membrum collocavit, pus ferri, quod jam desierat, iterum incipit ³¹; testaturque, non solum alium sinum esse, ex quo descendat, sed etiam in aliam corporis partem eum tendere. Sed si & in carne ³² & recens & simplex est, ac neque rugosa ³³ neque cava sede, neque in articulo, sed in eo membro, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur; satis proficiet emplastrum, quod recentibus vulneribus imponitur, dum habeat vel salem, vel alumen, vel squamam aeris, vel aeruginem, vel ex metallicis aliquid: exque eo collyrium fieri debet altera parte tenuius, altera paulo plenius, idque ea parte, qua tenuius est, antecedente ³⁴ demitti oportet in fistulam, donec purus sanguis se ostendat: quae in omnibus fistularum collyriis perpetua sunt. Idem deinde emplastrum in linteolo superimponendum, supraque injicienda spongia est, in acetum ante demissa: solvique quinto die satis est. Genus victus adhibendum est, quo carnem ali docui. Ac ³⁵ si longius a praecordiis fistula est, ex intervallo ³⁶ jejunum radículas esse ³⁷, deinde vomere, necessarium est. Vetustate callosa fit ³⁸ fistula. Callus autem neminem fallit, quia durus est, & aut albus, aut pallidus. Sed tum validioribus medicamentis opus est: quale est, quod habet papaveris lacrimae p. x. i. ³⁹ gummi p. x. iiii. =. ⁴⁰ cadmia p. x. iiii. atramenti futorii p. x. viii. ex quibus aqua coactis collyrium fit: aut in quo sunt gallae p. x. =. ⁴¹ aeruginis, sandarachae, aluminis Aegyptii, singulorum p. x. i. ⁴² atramenti futorii combusti p. x. ii. aut quod constat ex chalcitide, & saxo calcis ⁴³; quibus auripigmenti dimidio minus, quam in singulis prioribus est, adjicitur, eaque melle cocto

31. iterum incipit] Plerique vulgo omittunt iterum.

32. Sed si & in carne] Lindenius leg. Si in carne.

33. Rugosa] Ita in omnibus antiquis libris. Lindenius leg. sinuosa.

34. Ea parte, qua tenuius est, antecedente] Ita ex Editione Lindenii, & Cod. Mediceo I. Alii leg. ea parte, qua tenuius est, altera (Constantinus corrigit, alteram) antecedente.

35. Ac] Ruellius, Constantinus, & Lindenius, At.

36. Ex intervallo] Al. intervallo.

37. Esse] Edisse legunt plerique omnes. Ego secutus sum Editionem Lindenii & Cod. Medicum I.

38. Vetustate callosa fit &c] Nulla est in antiquis libris varietas. Lindenius ita legit: Quum vetustate callosa fit fistula (callus autem ne-

minem fallit, quia durus est, & aut albus, aut pallidus) tum validioribus &c.

39. p. x. i.] In Codice Mediceo I. pro x. nota quaedam est, cujus figura accedit ad figuram hujus litterae, a. In Editionibus 1478. 1493. 1497. & in Junta legitur, p. i.

40. Gummi p. x. iiii. =.] In Cod. Mediceo I. cummi p. p. iiii. =. in aliis, cummi (in iiii. & vi. cumini) p. x. iiii. Vulgo alii leg. gummi p. iiii. alii, gummi p. x. iiii.

41. p. x. =.] In Cod. Mediceo I. p. p. =. & ita correctum est in IV. cum antea esset, p. x. i. ut ceteri Codices habent; & ut Egnatius, Stephanus, & Lindenius ediderunt. Alii leg. p. x. alii, p. x.

42. p. x. i.] Cod. Medic. I. p. q. i.

43. Saxo calcis] In quibusdam MSS. pro calcis, mendose est alchis. Lindenius leg. e saxo calce.

cocto excipiuntur. Expeditissimum autem est ex praecepto Megetis, aeruginis rasae p. x. ii. conterere, deinde ammoniaci thymiamatis p. x. ii. aceto liquare, eoque infuso aeruginem cogere 44: idque ex primis medicamentis est. Sed ut haec maximi effectus sunt, si cui ista non adfuerint, facile tamen est callum quibuslibet adurentibus medicamentis erodere: satisque est 45 vel papyrus intortum, vel aliquid ex penicillo in modum collyrii adstrictum eo illinere. Scilla quoque cocta & mista cum calce, callum exest. Si quando vero longior & transversa fistula est, demisso specillo, contra principium hujus incidi commodissimum est, & collyrium utrimque demitti 46. At si duplicem esse fistulam vel multiplicem existimamus, sic tamen, ut brevis, intraque carnem sit, collyrio uti non debemus; quod unam partem curet, reliquas omittat; sed eadem medicamenta arida in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulae aptandus, inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur: aut eadem ex vino liquanda sunt; vel si fordidior fistula est, ex mulso; si callosior, ex aceto; idque intus infundendum. Quidquid 47 inditum est, superponenda sunt, quae refrigerent & reprimant: nam fere, quae circa fistulam sunt, habent aliquid inflammationis. Neque alienum est, ubi quis resolverit, antequam rursus alia medicamenta conjiciat, per oricularium clysterem fistulam eluere, si plus puris fertur, vino; si callus durior est, aceto; si jam purgatur, mulso, vel aqua, in qua ervum coctum sit, sic, ut huic quoque mellis paulum adjiciatur. Fere vero fit, ut ea tunica, quae inter foramen & integram car-

car-

44. *Aeruginem cogere*] Ita Lindenius legit. Ante ipsum legebatur: *ex aerugine colligere*. Cum tamen praepositio *ex* absit a Cod. Mediceo I. facile intelligitur, *aerugine ex aeruginem* corruptum esse. Neque *colligere* vitio carere videtur. Celsus hoc sensu *cogere* usurpare solet: itaque Lindenius accedo. Paulo supra, *ex quibus aqua coactis collyrium fit*; cap. 17. sect. 2. hujus lib. *arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino, vel aceto, coguntur*; cap. 19. sect. 4. *aceti, quo fuligo & aerugo in unum coguntur*; cap. 20. sect. 3. *quae ex aceto, & coguntur, & ubi utendum est diluuntur*; sect. 4. *ex passo coacta*. Mitto alia exempla, quod passim occurrant.

45. *Adurentibus medicamentis erodere: satisque est &c.*] Locus hic egregie a Lindenio restitutus est. Ita legitur etiam in Cod. Mediceo I. nisi quod, pro *erodere*; est *rodere*. Alii leg. *adurentibus medicamentis prodere, aut quibus haec maxime in effectu sunt erodere: satiusque est &c.* Sed nemo non videt, adnotationem aliquam in textum irrepsisse.

In plerisque MSS. omittitur *est*; in quibusdam, pro *effectu*, legitur, *effecto*. Constantinus ita corrigendum putabat: *adurentibus medicamentis perdere, aut quibus ad hoc maximi effectus sunt, erodere. Satiusque est &c.*

46. *Collyrium utrimque demitti*] Scilicet & ab ore fistulae, & qua incisum est. Eodem sensu lib. 7. cap. 5. dixit: *utrimque medicamento fovetur*. Ita cum Mediceo III. habent Codices alii multi, & Pantini, & Constantini, & Gryphii Editio; sed haec ultima in margine. In contextu habet, ut aliae plures & Cod. Medic. I. *collyrium utrumque demitti*. Lindenius leg. *collyrium, quod volueris, demitti*. Nec defunt qui legant, *utique*; ut scribit Constantinus.

47. *Idque intus infundendum. Quidquid &c.*] Ego idque reposui ex Cod. Mediceo I. interpunctionem praeterea mutavi. Antea communiter legebatur: *atque intus infundendum, quicquid inditum est. Superponenda &c.* Infra, pro *conjiciat*, Lindenius leg. *injiciat*.

carnem est, victa medicamentis tota exeat ⁴⁸, infraque ulcus purum sit. Quod ubi contigit, imponenda glutinantia sunt; praecipueque spongia melle cocto illita. Neque ignoro multis placuisse, linamentum in modum collyrii compositum tinctum melle demitti ⁴⁹: sed celerius id glutinatur, quam impletur ⁵⁰. Neque verendum est, ne purum corpus puro corpori junctum non coëat; adjectis quoque medicamentis ad id efficacibus; cum saepe exulceratio digitorum, nisi magna cura prospeximus, fanesendo in unum eos jungat.

13. Est etiam ulceris genus, quod a favi similitudine *κηρίον* ⁵¹ a Graecis nominatur: idque duas species habet. Alterum est subalbidum, furunculo simile ⁵²; sed majus, & cum dolore majore: quod ubi maturascit, habet foramina, per quae fertur humor glutinosus & purulentus; nec tamen ad justam maturitatem pervenit. Si divisum est, multo plus intus corrupti, quam in furunculo, apparet, altiusque descendit. Raro fit nisi in capillis ⁵³. Alterum est minus, super corpus emiens ⁵⁴, durum, latum, subviride, subpallidum, magis exulceratum: siquidem ad singulorum pilorum radices foramina sunt, per quae fertur humor glutinosus, subpallidus, crassitudinem mellis, aut visci referens, interdum olei: si inciditur ⁵⁵, viridis intra caro apparet. Dolor autem, & inflammatio ingens est, adeo ut acutam quoque febrem movere consue-

48. *Victa medicamentis tota exeat*] Lindenius leg. *victa tot medicamentis exeat*; ut se in quodam MSS. reperisse, Constantinus adnotaverat. Sed mendum videtur esse in Codice illo, *tot* pro *tota*. Haec vox in aliquibus Codicibus posita est ante *medicamentis*. Codices alii habent, *victa tota medicamentis tota exeat*. Mediceus I. stat pro veteri lectione, quam ego secutus sum.

49. *Tinctum melle demitti*] Lindenius leg. & *tinctum melle, implendi causa demitti*. Ego particulam &, & duas voces, *implendi causa*, nullo in Codice inveni. Si aliquis Lindenii Codex eas habet, videtur ex glossæmate habere.

50. *Sed celerius id glutinatur, quam impletur*] Non igitur adhibendum linamentum, quod ulcus glutinari non sinit. Celsi sententiam minime assecutus est Lindenius, qui leg. *sed celerius sic glutinatur, quam impletur*. Pro *id glutinatur*, Codices Medicei III. & VI. habent, *vel glutinatur*.

51. *κηρίον*] Sic reposuit Lindenius, cum antea legerent, alii *melicera*, alii *μελικηρία*, alii *μελικηρον*, alii *μελικηρις*. Lindenio suffragantur Codices Medicei, nisi quod primus habet, *ΗΡΙΟΝ*, & similitudinem pro similitudine; ut littera *κ* vocis *κηρίον* praecedenti voci adhaesisse &

in *m* mutata fuisse videatur. In Codice IV. pro Graeca voce lacuna est: ex quo fortasse factum est, ut Fontius ex ingenio reposuerit, *melicera*, quod habet Editio princeps ab eo procurata. Ceterum id ulceris genus & Galenus, & Aëtius & Graeci alii *κηρίον* appellant. Lindenius in vocibus proximis, a Graecis nominatur, omittit praepositionem *a*.

52. *Furunculo simile &c.*] Lindenius leg. & *furunculo simile; sed majus, & cum magno dolore*.

53. *In capillis*] Ita Lindenius in textu habet; Constantinus in libri margine. Sed ante utrumque Pantinus vidit, ita scribendum esse, pro *in scapulis*, quod est in MSS.

54. *Minus, super corpus emiens*] Sic sectione proxima: *super corpus quasi verrucula eminet*. Quem locum si attendisset Constantinus, quid *super corpus* significet, facilius intellexisset; nec, pro *corpus*, *caput* hic legendum putasset. Lindenius Constantinum sequitur; sed leg. *minus*, & *super caput emiens*, inserta particula &. Aliqui ita habent: *minus super corpus emiens*; adverbium *minus* ad *emians* referentes.

55. *Si inciditur*] Lindenius leg. &, *si inciditur*.

fuerint ⁵⁶. Super id, quod minus crebris foraminibus exasperatum est, recte imponitur & ficus arida, & lini semen in mulso coctum ⁵⁷, & emplastra ac malagmata materiam educientia, aut quae proprie huc pertinentia supra posui ⁵⁸. Super alterum, & eadem medicamenta, & farina ex mulso cocta, sic, ut ei dimidium resinae terebinthinae misceatur; & ficus in mulso decocta, cui paulum hyssopi contriti sit adjectum; & uvae taminiae pars quarta fico adjecta. Quod si parum in utrolibet genere medicamenta proficiunt, totum ulcus usque ad sanam carnem excidi oportet. Ulcere ablato ⁵⁹, super plagam medicamenta danda sunt, primum, quae pus citent; deinde, quae purgent; tum, quae impleant.

14. Sunt vero quaedam verrucis similia; quorum diversa nomina, ut vitia sunt. Ἀκροχορδόναι Graeci vocant ⁶⁰, ubi sub cute coit aliquid durius, & interdum paulo asperius, coloris ejusdem; infra tenue, ad cutem latius ⁶¹: idque modicum est, quia raro fabae magnitudinem excedit. Vix unum tantum eodem tempore nascitur; sed fere ⁶² plura, maximeque in pueris ⁶³; eaque nonnumquam subito desinunt, nonnumquam mediocrem inflammationem excitant; sub qua etiam in pus convertuntur ⁶⁴. At Θύμιον ⁶⁵ nominatur, quod super corpus quasi verrucula eminet, ad cutem tenue, supra latius ⁶⁶, subdurum, & in summo per-

⁵⁶. *Confuerint*] Al. *confuerit*.

⁵⁷. *In mulso coctum*] Aliqui MSS. Codices habent; *quod in mulso coctum est*: Aldina Edit. *quod in vino coctum*.

⁵⁸. *Quae proprie huc pertinentia supra posui*] Cap. scilicet 18. hujus libri sect. 18. Haec verba videntur firmare, quod a me propositum est, *ακρίαι* ibi fortasse legendum esse, non *μελικήραι*.

⁵⁹. *Oportet. Ulcere ablato &c.*] Ita in Editione Lindenii. In Codice Mediceo I. *oportebit. Ulcere ablato &c.* In aliis & MSS. & impressis libris; *oportet*, & *ulcere ablato &c.*

⁶⁰. *Graeci vocant*] Vox Graeci abest a Codice Mediceo I.

⁶¹. *Infra tenue, ad cutem latius*] Contra thymium, de quo paulo post fermo est: *ad cutem tenue, supra latius*. Nimirum acrochordon ac thymium tubercula quaedam sunt ad turbinis figuram accedentia, quorum alterum sub turbinis increscit, alterum cuti innascitur, & supra corpus eminet. Ita autem sunt comparata, ut prius ad cutem basim habeat, posterius mucronem. Quidam variare conati sunt. Lindenius leg. *infra ad cutem tenue, supra latius*; ut est in MSS. Constantini. Viderint alii quantum Codici illi sit tribuendum. Ego quidem, cum Vaticani Medicei-

que a vetustis Editionibus nihil discrepent, antiquam lectionem conservandam putavi.

⁶². *Fere*] In Codice Mediceo I. deest adverbium hoc.

⁶³. *In pueris*] Lindenius omittit praepositionem *in*.

⁶⁴. *Sub qua etiam in pus convertuntur*] Ita in Cod. Mediceo I. In aliis, *sunt quae etiam in pus convertuntur*: atque ita habent libri editi omnes.

⁶⁵. Θύμιον] Alii thymion Latinis litteris scribunt. Lindenius tollit particulam *At*, legitque Ἀκροθύμιον, & infra acrothymium, tum acrothymio. Constantinus hic quidem adnotavit, in suo exemplari esse *Acrothymion*; infra vero nihil adscripsit. Ego in omnibus antiquis libris *At thymion* scriptum reperi; infraque thymium (vel timium) & postea thymio.

⁶⁶. *Ad cutem tenue, supra latius*] Lindenius leg. *ad cutem latius, supra tenue*; ut habet in margine Constantini Editio, nullius tamen veteris Codicis testimonio allato. Medicei quidem Vaticanique veterem lectionem, quam ego secutus sum, confirmant. Ac thymium sub hac forma plerumque conspicitur. Verum facile apparet, quaeenam causa ad hunc locum immutandum Constantinum ac Lindenium impulerit. Cum enim

perasperum: idque summum ⁶⁷ colorem floris thymi repraesentat, unde ei nomen est; ibique facile finditur, & cruentatur; nonnumquam aliquantum sanguinis fundit: fereque citra magnitudinem fabae Aegyptiae est, raro majus, interdum perexiguum. Modo autem unum, modo plura nascuntur, vel in palmis, vel in inferioribus ⁶⁸ pedum partibus: pessima tamen in obscoenis sunt; maximeque ibi sanguinem fundunt. *Mugulina* autem vocantur humiliora thymio durioraque: quae radices altius exigunt ⁶⁹, majoremque dolorem movent; infra lata, supra autem tenuia; minus sanguinis mittunt; magnitudine vix unquam lupini modum excedunt. Nascuntur ea quoque aut in palmis, aut in inferioribus partibus pedum. Clavus autem nonnumquam quidem etiam alibi ⁷⁰, sed in pedibus tamen maxime nascitur, praecipue ex contuso ⁷¹; quamvis interdum aliter: doloremque ⁷², etiamsi non alias, tamen ingredienti movet. Ex his acrochordon & ⁷³ thymium saepe etiam per se finiuntur; & quo minora sunt, eo magis: myrmecia & clavi sine curatione vix unquam desinunt. Acrochordon, si excisa ⁷⁴ est, nullam radiculam relinquit, ideoque ne renascitur quidem: thymio clavoque excisis, subter rotunda radícula nascitur ⁷⁵, quae penitus descendit ad carnem; eaque relicta idem rursus exigit: myrmecia latissimis radicibus inhaerent; ideoque ne excidi quidem sine magna exulceratione possunt. Clavum subinde radere, commodissimum est: nam sine ulla vi
fic

verba illa, *infra tenue, ad cutem latius*, ipsi ita legerent: *infra ad cutem tenue, supra latius*; hic *ad cutem latius, supra tenue* reposuerunt, quo thymium ab acrochordone differret.

67. *Idque summum*] In Codice Mediceo I. atque summum: in Editione Lindenii, *Id, quae summum*.

68. *Vel in palmis, vel in inferioribus* &c.]. Ita ex Lindenio; quam lectionem Codex Mediceus I. confirmat, in quo est, *vel in palmis, vel inferioribus* &c. Alii Codices ita habent: *vel in talis palmis vel in inferioribus* (al. *vel inferioribus*) &c. Editiones antiquae: *vel in talis, vel palmis, vel inferioribus* &c. Sed vocem *talis* institutam esse, vel ex eo colligi potest; quod infra, ubi haec de myrmeciis scribuntur: *Nascuntur ea quoque aut in palmis, aut in inferioribus partibus pedum*; quae verba locum hunc procul dubio respiciunt; nihil de talis occurrit.

69. *Exigunt*] Constantinus legere mallet *adigunt*; Almeloveenius *agunt*, vel *exserunt*. Sed omnes antiqui libri habent *exigunt*; & quidem recte. Infra quoque antiqui libri, *eaque relicta*

idem rursus exigit, non exit, ut Constantinus & Lindenius ediderunt. Vide quae Morgagnus scripsit ad locum illum lib. 8. cap. 1. *Nam malae cum toto esse, quod superiores dentes exigit* &c.

70. *Etiam alibi*] Particulam etiam Codex Mediceus I. non habet.

71. *Praecipue ex contuso*] Al. *praecipue tamen ex contuso*. Linden. *praecipue autem ex contuso*. Ego ita reposui ex Codice Mediceo I.

72. *Doloremque*] Codex Mediceus I. habet *dolorem*.

73. *Et*] Codex Mediceus I. habet *aut*: alii Codices & omnes antiquae Editiones *sive*, quod Constantinus in *sic* & mutandum putabat. Ego reposui &, ut est in Edit. Lindenii.

74. *Excisa*] In multis MSS. Codicibus legitur *excisum*.

75. *Subter rotunda radícula nascitur*] Subter eodem modo adverbialiter adhibetur lib. 5. cap. 28. sect. 7. *Struma quoque est tumor, in quo subter concreta quaedam ex pure & sanguine quasi glandulae oriuntur*. Lindenius leg. *subrotunda radícula nascitur*. Et sane in Codice Mediceo I. scriptum est
sub-

fic mollescit; ac ⁷⁶ si sanguinis quoque aliquid emissum est, saepe emoritur. Tollitur etiam, si quis eum circumpurgat, deinde imponit resinam, cui miscuit pulveris paulum, quem ex lapide molari contrito fecit. Cetera vero genera medicamentis adurenda sunt: aliisque id, quod ex faece vini; myrmeceis id, quod ex alumine & sandaracha fit, aptissimum est. Sed ea, quae circa sunt, foliis contegi debent, ne ipsa quoque exulcerentur: deinde postea lenticula imponi. Tollit thymium ⁷⁷ etiam ficus in aqua cocta ⁷⁸.

15. At pustulae ⁷⁹ maxime vernis temporibus oriuntur. Earum plura genera sunt. Nam modo circa totum corpus partemve aspritudo ⁸⁰ quaedam fit, similis iis pustulis, quae ex urtica, vel ex sudore ⁸ nascuntur: ἐξαθήματα Graeci vocant. Eaeque modo rubent, modo colorem cutis non excedunt. Nonnumquam plures, similes varis oriuntur; nonnumquam maiores: pustulae lividae ⁸², aut pallidae, aut nigrae, aut aliter naturali colore mutato; subestque his ⁸³ humor: ubi eae ruptae sunt, infra quasi exulcerata caro apparet: φλύκταιναι Graece nominantur ⁸⁴. Fiunt vel ex frigore, vel ex igni, vel ex medicamentis. φλυζάνιον ⁸⁵ autem paulo durior pustula est, subalbida, acuta; ex qua ipsa

subrutunda; non *subter rotunda*: sed fortasse mendose. Itaque Codices ceteros & antiquas Editiones sequi malui.

76. Sine ulla vi sic mollescit; ac &c.] Pro mollescit, alii leg. emollescit. Codex Medicus I. habet mollescit, ut Lindenius edidit: sed, pro vi sic, mendose vis hic; & hac pro ac.

77. Lenticula imponi. Tollit thymium &c.] Olim legebatur; lenticula imponi solet. Tollit thymium &c. Verbum solet Lindenius jure expulit; idque Codex Medicus I. non habet. Sed idem, pro thymium, hic quoque reposuit acrothymium. In Codice modo allato ita legitur: lenticulam poni tollit thymium &c.

78. Cocta] Linden. decocta.

79. Pustulae] Codex Medicus I. hac sectione pustulae constanter scriptum habet: alii non item. Nam hic pustulae, & paulo infra similis iis pustulis: sed mox pustulae lividae, & pustularum genus: postea rursus ad eas pustulas, & ungi ex cerussa pustulae debent. Ac ne idem saepius dicendum sit, alicubi pustulae, alibi vero pustulae, magna Codicum inconstantia, in Celso legitur.

80. Aspritudo] Ita in Codice Mediceo I. itemque in Codice Scaligeri, ut est in Lexico Scriboniano a Rhodio adnotatum; & in alio Constantini. Alii leg. aspreudo.

81. Vel ex sudore] In Codice Mediceo I. vel sudore.

82. Nonnumquam maiores: pustulae lividae &c.] Distinctionis notam, quae est post vocem maiores, alii omittunt. Lindenius ita leg. nonnumquam maiores. Pustulae, lividae sunt &c. Sed verbum sunt abest ab omnibus antiquis libris.

83. His] Linden. illis.

84. φλύκταιναι Graece nominantur] Codex Medicus I. ita habet ΦΙΛΕΚΤΕΝΑΙ Greci nominantur: II. III. V. VI. VII. ΦΛΥΚΤΑΙΝΑΙ Graece nominatur. In IV. loco Graecae vocis ΦΛΥΚΤΑΙΝΑΙ, a librario omisae, alia manu scriptum est helcodes, itaque legitur: helcodes Graece nominatur: quo cum Codice princeps Florentina aliaeque per vetustae Editiones consentiunt. Caesariana, Ruelliana, & aliae habent ἐκώδες, Graecis litteris. Egnatius leg. φλυκταῖναι Graece nominatur: Constantinus, ἐκώδεις Graece nominantur: Stephanus, φλύκταιναι Graece nominantur: Lindenius, φλύκταιναι ἐκώδεις Graece nominantur.

85. φλυζάνιον] Alii cum Egnatio & Caesario leg. Pfydracion: (nam quod habet Aldina Editio Pfydracion, id manifestum est mendum] Et sane in Codicibus Mediceis, primo & quarto exceptis, est vel ΥΔΡΑΚΙΟΝ. Sed in primo Pfydracion: atque ita prorsus habent Editiones antiquae.

ipſa quod exprimitur, humidum eſt. Ex puſtulis vero nonnumquam etiam ulcuſcula fiunt, aut aridiora, aut humidiora, & modo tantum cum prurigine, modo etiam cum inflammatione ac dolore; exitque aut pus, aut ſanies, aut utrumque. Maximeque id evenit in aetate puerili; raro in medio corpore; ſaepe in eminentibus partibus. Peſſima puſtula eſt, quae ἐπινυκτίς vocatur. Ea colore vel ſublivida, vel ſubnigra ⁸⁶, vel alba eſſe conſuevit: circa hanc autem vehemens inflammatione eſt; & cum adaperſa ⁸⁷ eſt, reperitur intus exulceratio mucoſa, colore ⁸⁸ humori ſuo ſimilis. Dolor ex ea ſupra magnitudinem ejus eſt: neque enim ea faba major eſt. Atque haec quoque oritur in eminentibus partibus, & fere noctu; unde nomen quoque a Graecis ei eſt impoſitum ⁸⁹. In omni vero puſtularum curatione primum eſt, multum ambulare atque exerceri; ſi quid iſta prohibet, geſtari: ſecundum eſt, cibum minuere; abſtinere ab omnibus acribus & extenuantibus: eademque nutrices facere oportet, ſi lactens puer ita affectus eſt. Praeter haec iſis, qui jam ⁹⁰ robuſtus eſt, ſi puſtulae minutae ſunt, deſudare in balneo debet; ſimulque ſuper eas nitrum inſpergere, oleoque vinum miſcere, & ſic ungi; tum deſcendere in ſolium. Si nihil ſic proficitur, aut ſi majus ⁹¹ puſtularum genus occupavit, imponenda lenticula eſt; detractaque ſumma pellicula, ad medicamenta lenia tranſeundum. Epinyctis poſt lenticulam, recte herba quoque ſanguinali, vel viridi coriandro curatur. Ulcera vero ⁹² ex puſtulis facta tollit ſpuma argenti cum ſemine foeni Graeci miſta, ſic, ut hiſ invicem roſa atque intubi ſuccus adjiciatur, donec mellis craſſitudo ei fiat ⁹³. Proprie ad eas puſtulas,

quiores. Lindeniana, & Henrici Stephani φλυζάκιον. Apud Auſtorem quoque Coacarum Praenotionum ſect. 114. Foëſius in quibusdam Codicibus, pro φλυζάκια, φυζάκια invenit. Ceterum Hieronymus Rubeus veterem lectionem ſuſtineri poſſe negat, quod φλυζάκιον idem ſit ac φλύκταινα, ut ſcribit Galenus ad loc. cit. Coac. Praehot. φλύκταιναι autem a Celſo ſupra deſcriptae ſint. Sed argumentum hoc nullius eſt momenti; nec plus valet, ſi φλυζάκιον, quam ſi, ut ipſi Rubeo placet, ψυδράκιον legatur. Nam idem Galenus ad lib. 2. Epidem. φλυκταινίδες exponit ψυδράκια; atque Hippocrates quoque, ut obſervat Foëſius, indiscretis hiſ nominibus uſus eſt.

86. Subnigra] In Codice Mediceo I. legitur nigra.

87. Adaperſa] Lindenius leg. aperta.

88. Colore] Al. color eſt.

89. Nomen quoque a Graecis ei eſt impoſitum]

Alii omnes leg. nomen quoque a Graecis ei ἐπινυκτίς eſt impoſitum. Ego vocem ἐπινυκτίς, quam credibile eſt ab explanatore aliquo additam fuiſſe, omiſi ex fide Codicis Medicei I.

90. Jam] Pantinus & Lindenius, tam; quos Caefarii Editio an. 1538. decepit. Editio prima ejusdem Caefarii habet jam, ut eſt in MSS. & ut alii legunt.

91. Majus] MSS. Codices alii, malum; alii, ut Mediceus I. majus, alii habent utramque vocem. Vulgati omnes, majus.

92. Ulcera vero] Particula vero non eſt in Cod. Mediceo I.

93. Craſſitudo ei fiat] Ita in Codice modo alato & Lindenii Editione. In Editionibus vetuſtis & Codicibus aliis omittitur ei: quo modo eſt ſect. proxima, dum mellis craſſitudo fiat; & cap. 25. hujus libri ſect. 3. ſine ulla Codicum varietate, donec craſſitudo ſordium fiat. Attamen ſect. 17.

ejus-

stulas, quae infantes male habent, lapidis, quem *πυρίτην* 94 vocant, p. x. VIII. cum quinquaginta amaris nucibus miscetur, adjiciunturque olei cyathi tres. Sed prius ungi ex cerussa pustulae debent, tum 95 hoc illini.

16. Scabies vero est durior cutis, rubicunda 96, ex qua pustulae oriuntur, quaedam humidiores, quaedam sicciore. Exit ex quibusdam sanies, fitque ex his continuata exulceratio pruriens, serpitque in quibusdam cito. Atque in aliis quidem ex toto desinit, in aliis vero certo tempore anni revertitur. Quo asperior est, quoque prurit magis, eo difficilius tollitur. Itaque eam, quae talis est, *ἀγρία*, id est, feram 97, Graeci appellant. In hac quoque victus ratio eadem, quae supra, necessaria est. Medicamentum autem ad incipientem hanc idoneum est quod fit ex spodii, croci, aeruginis, singulorum p. x. =. 98 piperis albi, omphacii, singulorum p. x. i. cadmiae p. x. VIII. At ubi jam exulceratio est, id, quod fit ex sulphuris p. x. i. cerae p. x. iv. picis liquidae hemina, olei sextariis duobus: quae simul incoquantur, dum crassitudo mellis fiat 99. Est etiam, quod ad Protarchum auctorem refertur. Habet i farinae lupinorum sextarium, nitri cyathos quatuor, picis liquidae heminam, refinae humidae felibram, aceti cyathos tres. Crocum quoque, lycium, aerugo, myrrha, cinis, aequis portionibus recte miscen-

ejusdem cap. habetur; donec mellis crassitudo huius fiat.

94. *Πυρίτην* vocant] Alii plures habent *pyriten* Latinis litteris. Lindenius leg. *πυρίτην* Graeci vocant.

95. *Tum*] Linden. & *tum*.

96. *Durior cutis, rubicunda*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Vaticano VI. Modus tamen dicendi durior est; neque Celsum sic locutum existimo. Quod vero in aliis est Codicibus & in Editionibus antiquioribus, *durior cutis rubicundus*, manifeste mendosum est. Aldina Editio & Cod. Vaticanus VII. habent, *humor cutis rubicundus*; Ruellius, Pantinus, alique, Caesario duce, leg. *durior cutis rubicundior*: Constantinus ex conjectura, *tumor durior cutis rubicundior*; alii, ut idem Constantinus adnotat, *durities cutis rubicundior*; atque ita edidit Lindenius. At Morgagnus suspicatur, non *durior*, nec *durities* Celsum scripsisse, sed fortasse *aspritudo*; quemadmodum in superiore sect. circa totum corpus partemve *aspritudo quaedam fit*. Atque hanc suam conjecturam eo probabiliorē credit, quod paulo post sequatur, *Quo asperior est &c.* Adde & Paulum Aeginetam lib. 4. cap. 2. ubi agit de scabie, sic habere: *cu-*

tis aspritudo est cum pruritu; & Columellam lib. 7. cap. 5. de ovibus hoc malo affectis: *subest aspera cutis, & velut quaedam prurigo*; (al. *porrigo*, & quidem rectius). Ego tamen vocem *durior*, sive quis malit *durities*, summoveere non ausim; quia eandem Celsus adhibet sectione proxima, de similitudine loquens, quam impetigo & scabies habent inter se. *Minime*, inquit, *mala est, quae similitudine scabiem repraesentat: nam & rubet & durior est &c.*

97. *Id est, feram*] Alii voces has tres parenthesi includunt; Lindenius transfert post duas proximas Graeci appellant. Sed fortasse explodendae sunt. Eandem interpretationem veteres Codices habent sect. 18. huius capituli.

98. *P. x. =.*] Reposui sextantis notam, cum in Codice Mediceo I. sit, *p. q. =.* Antea legabatur, *p. x. i.*

99. *Incoquantur, dum crassitudo mellis fiat*] Pro fiat, Codex Mediceus I. habet *fit*. Lindenius leg. *usque ad crassitudinem mellis incoquantur*; quae explicatio quaedam est.

i. *Habet*] Ita in Codice Mediceo I. Palavcinus addidit *hoc*; unde in vulgatis legitur, *Habet hoc*. In aliis MSS. *Habet haec*.

centur, & ex passo coquuntur: idque omnem pituitam utique sustinet 2. Ac si nihil aliud est, amurca ad tertiam partem decocta, vel sulphur pici liquidae mistum, sicut in pecoribus 3 proposui, hominibus quoque scabie laborantibus opitulantur.

17. Impetiginis vero species sunt quatuor. Minime mala est, quae similitudine scabiem repraesentat: nam & rubet, & durior est, & exulcerata est 4, & rodit 5. Distat autem ab ea, quod 6 magis exulcerata est, & varis similes pustulas habet; videnturque esse in ea quasi bullulae quaedam, ex quibus interposito tempore squamulae resolvuntur 7; certioribusque haec 8 temporibus revertitur. Alterum genus pejus est, simile 9 papulae fere, sed asperius rubicundiusque, figuras varias habens 10: squamulae ex summa cute discedunt 11, rosio major est, celerius & latius procedit, certioribusque etiamnum, quam prior 12, temporibus & fit, & desinit. Rubra cognominatur 13. Tertia etiamnum deterior est: nam & crassior est, & durior, & magis tumet; in summa cute finditur, & vehementius rodit; ipsa quoque squamosa, sed nigra; proceditque & late, nec tarde; & minus errat in temporibus, quibus 14

aut

2. *Pituitam utique sustinet*] Reprimit, compescit; ut recte explicat. Constantinus. Cap. 25. sect.

4. hujus lib. *pituitam in oculos decurrentem tenent*. Sed & Constantinus & alii quoque leg. *ubique*; nec aliter habent MSS. Codices. Lindenius reposuit *utique*; in quo sequendus videtur: non item in ceteris, quae mutavit. Sic enim legit: *utique scabiem sanat*. Sed Celsus humorem intelligit, qui pustulas excitat: quo sensu *eruptiones pituitae* Plinius dixit lib. 23. cap. 2. & 9. lib. 26. cap. 11. lib. 28. cap. 9. & alibi quoque.

3. *In pecoribus*] Id est, in libris Rei Rusticae: quam Constantini explicationem Critici omnes probant. Quod attinet ad modum dicendi, vid. adnot. 63. lib. 4. cap. 18. Lindenius leg. *de pecoribus*.

4. *Exulcerata est*.] Videtur impetiginem Celsus vocare, quam Graeci λέπρα appellat. Lindenius omittit *est*.

5. *Rodit*] Ita Lindenius. Constantinus quoque margini adscripsit *erodit*, pro *roditur*; ut alii legunt, & ego inveni in MSS. Sed & infra Mediceus vetustior habet *vehementius roditur*: ubi alii MSS. & omnes vulgati libri rectius, *vehementius rodit*.

6. *Ab ea, quod &c.*] In Editionibus antiquioribus, *ab ea, quia &c.* Lindenius leg. *ab ea, quae &c.* Ego secutus sum Codicem Mediceum I. Alii Codices habent, *ab ea quae ubi &c.*

7. *Squamulae resolvuntur*] Lindenius leg. *quasi squamulae solvuntur*.

8. *Haec*] Ante Lindenium legebatur *hoc*; ut est in MSS.

9. *Genus pejus est, simile &c.*] In aliis Codicibus MSS. legitur, *genus est ei simile*; in aliis, *genus est ei est simile*; in aliis, *genus est enim ei est simile*. Mediceus I. consentit cum libris impressis, qui & ipsi inter se consentiunt; nisi quod Lindenius edidit, *genus est pejus & simile &c.* cum alii habeant, *genus pejus est, simile &c.*

10. *Habens*] In Codice Mediceo I. *habet*.

11. *Discedunt*] *Discedere*, quemadmodum lib. 8. cap. 3. *abscedere* & *recedere*. Neque tamen haec lectio est omnino certa: nam Cod. Mediceus I. habet *descendunt*; fortasse pro *decedunt*: Lindenii Editio *decidunt*.

12. *Etiamnum, quam prior*] Alii leg. *nonnumquam prior*; sed perperam. Lindenius, *etiam, quam prior*. Ego ex Cod. Mediceo vetustiore, *etiamnum, quam prior*.

13. *Rubra cognominatur*] In Editionibus antiquis, & in Codicibus MSS. *Rubrica*; quod fortasse ortum est ex proxima syllaba perperam duplicata. Lindenius reposuit *Rubra*. Sic infra, *Nigrae cognomen est*.

14. *Sed nigra; proceditque & late, nec tarde; & minus errat in temporibus, quibus &c.*] Corruptus est hic locus in omnibus libris. Ita legitur

aut oritur, aut desinit; neque ex toto tollitur. Nigrae cognomen est. Quartum genus est, quod curationem omnino non recipit, distans colore: nam subalbidum est, & recenti cicatrici simile; squamulasque habet pallidas, quasdam subalbidas ¹⁵, quasdam lenticulae similes; quibus demptis, nonnumquam profluit sanguis. Alioquin vero humor ejus albidus est, cutis dura atque fissa est; proceditque latius. Haec vero omnia genera maxime oriuntur in pedibus, & manibus; atque ungues quoque infestant. Medicamentum non aliud valentius est, quam quod ad scabiem quoque pertinere sub auctore Protarcho retuli. Serapion autem, nitri p. x. ¹¹. sulphuris p. x. ¹⁴. excipiebat resina copiosa, eo-
que utebatur.

18. Papularum vero duo genera sunt. Alterum, in quo ¹⁶ per minimas pustulas cutis exasperatur, & rubet, leviterque roditur; medium habet pauxillo laevius; tarde serpit: idque vitium maxime rotundum incipit, eademque ratione in orbem procedit. Altera autem est, quam *ἀγρία* ¹⁷ Graeci appellant: in qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur, exulceraturque, ac vehementius & roditur ¹⁸, & rubet, & interdum ¹⁹ etiam pilos remittit. Quae minus rotunda est, difficilius sanescit: nisi sublata est, in impetiginem vertitur. Sed levis papula etiam, si jejuna saliva quotidie defricatur, sanescit: major, commodissime murali herba tollitur, si super eadem trita est ²⁰. Vt vero ad
com-

tur in Codice Mediceo primo. In aliis; *sed nigra procedit, & late, & tarde minus serpit, in temporibus quibus*: neque ab his veteres Editiones discrepant; nisi quod aliter interpungunt, & omittunt vocem *quibus*, quae deest etiam in MSS. Mediceis IV. & V. & in Vaticano I. Fortasse locus ita restituendus est: *sed nigra; proceditque & minus late & tarde; errat in temporibus, quibus &c.* Dixit paulo ante, secundum genus impetiginis celerius & latius procedere, quam primum; certioribusque temporibus & fieri & desinere; quamvis primum quoque genus certis temporibus revertatur. Nunc dicit, tertium genus in hoc a secundo differre, quod tarde & minus late procedit, incertisque temporibus aut oritur aut desinit. Constantinus sic legendum putat: *sed nigra procedit: & late, & tarde, & minus serpit, neque in certis temporibus aut oritur, aut desinit.* Lindenius edidit: *sed nigra est: proceditque & latet, nec tardat: minus vero errat in temporibus, quibus &c.*

15. *Pallidas, quasdam subalbidas*] Tria haec verba non habet Codex Mediceus I.

16. *Alterum, in quo &c.*] Ita in Cod. Medi-

ceo I. Alii leg. *Alter est, in quo &c.* fortasse quia infra quoque est *Alter*. Lindenius, *Alterum est, in quo; infra vero, Alterum est*, omissa particula *autem*. Vtrumque genus Graeci *ἀγρία* vocant.

17. *Quam ἀγρία*] In MSS. & in omnibus fere Editionibus additur, *id est, feram*. Ego secutus sum Egnatium & Lindenium, qui putidam interpretationem omiserunt. In Codice Mediceo I. *agrian* Latinis litteris scribitur; in aliis, *agrian* per m.

18. *Vehementius & roditur*] Omnes Medicei Codices, praeter primum, habent, *vehementius eroditur*.

19. *Et interdum*] Alii omittunt &. Addita est haec particula a Lindenio, & habetur in Cod. Mediceo I.

20. *Si super eadem trita est*] Ita edidit Lindenius; cum antea legeretur, *si sub ea detrita est*. In Cod. Mediceo I. *si sub eadem tritaq. est*. Quorum nihil placet. Sensus esse videtur; si haec trita super illam sit imposita. Sed verba, opinor, depravata sunt.

composita medicamenta veniamus, idem illud Protarchi tanto valentius in his est, quanto minus in his vitii ²¹ est. Alterum ad idem Myronis ²²: nitri rubri, thuris, singulorum p. *. i. cantharidum purgatarum p. *. ii, sulphuris ignem non experti tantumdem, resinae terebinthinae liquidae p. *. xx. farinae lolii sext. i i i. ²³ gith ²⁴ cyathi tres ²⁵, picis crudae sextarius ²⁶.

19. Vitiligo quoque, quamvis per se nullum periculum adfert; tamen & foeda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. *Ἀλφὸς* vocatur, ubi color albus est, fere subasper & non continuus, ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur: interdum etiam latius, & cum quibusdam intermissionibus serpit. *Μέλας* colore ab hoc differt, quia niger est, & umbrae similis: cetera eadem sunt. *Λευκή* habet quiddam simile alphi, sed magis albida est, & altius descendit; in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia haec serpunt: sed in aliis celerius, in aliis tardius. Alphos & Melas in quibusdam variis temporibus & oriuntur ²⁷ & desinunt: Leuce, quem occupavit, non facile dimittit. Priora curationem non difficillimam recipiunt: ultimum vix umquam sanescit; ac, si quid ei vitio demptum est, tamen non ex toto sanus color redditur. Vtrum autem aliquod horum sanabile sit, an non sit ²⁸; experimento facile colligitur. Incidi enim cutis debet, aut acu pungi: si sanguis exit, quod fere fit in duobus prioribus, remedio locus est; si humor albidus, sanari non potest. Itaque ab hoc quidem abstinendum est. Super id vero, quod curationem recipit, imponenda lenticula mista cum sulphure & thure, sic, ut ea contrita ex aceto sit ²⁹. Aliud ad idem, quod ad Irenaeum auctorem

21. *Vitii*] In MSS. multis, *vitium*.

22. *Myronis*] Lindenii Editio, *Miconis*, & sect. proxima, *Micone*. Et sane Miconem Celsus supra nominavit cap. 18. hujus libri sect. 26. Hic tamen omnes veteres Codices habent *Myronis*, & infra, *Myrone*.

23. *Sext. III.*] Alii leg. *semis*, ut est in Editione I. Error ortus est ex non intellecta sextarii nota, quam habent MSS. Codices; scilicet *S. III.*

24. *Gith*] Quidam scribunt *git* sine adspiratione. In Cod. Mediceo I. est *gitti*.

25. *Cyathi tres*] Alii leg. *cyathos tres*; ut est in Codicibus MSS. Sed recta constructio primum casum postulat: itaque reposui *cyathi* cum Lindenio.

26. *Sextarius*] Aldina Edit. *Sext.* Codices Medicei, excepto primo, *sextarium*. Sed legendum

sextarius. In Codice Mediceo primo habetur, *spicis crudae I.* scilicet cyathus. Hinc Editiones priscae, *picis crudae unum*. Constantiniana *unum* habet in textu, *sext.* in margine. Lindenius utrumque sumpsit, & edidit, *sext. unum*; oblitus se *cyathi*, pro *cyathos*, supra reposuisse, ideoque & *sext. unus* legi oportera. Ceterum in Cod. Mediceo I. ex Palavicini emendatione est, *sext. I.* Et sane picis crudae cyathus fatis esse non videtur ad arida medicamenta, quae in hac compositione sunt, cogenda.

27. *Et oriuntur*] Lindenius omittit *&*.

28. *An non sit*] Lindenius tollit verbum *fit*. Eadem tamen haec forma reperitur in lib. 7. cap. 2. *considerari debet, nervosusne is locus sit, an non sit*. Nec ipse Lindenius aliter ibi legit.

29. *Sit*] Scilicet lenticula. Codex tamen Mediceus I. habet *sint*.

rem refertur. Alcyonium, nitrum, cuminum ³⁰, fici folia arida paribus portionibus contunduntur, adjecto aceto. His in sole vitiligo ³¹ perungitur; deinde non ita multo post, ne nimis erodatur, eluitur. Proprie quidam ³², Myrone auctore, eos, quos Alphos vocari dixi, hoc medicamento perungunt: sulphuris p. x. =. aluminis scissilis p. x. =. nitri p. x. =. ³³ myrti aridae contritae ³⁴ acetabulum miscent, deinde in balneo super vitiliginem inspergunt farinam ex faba, tum haec inducunt. Ii vero, quos Melanas vocari dixi, curantur, cum simul contrita sunt alcyonium, thus, hordeum, faba, eaque sine oleo ³⁵ in balneo ante sudorem insperguntur; tum ³⁶ genus id vitiliginis defricatur.

30. *Cuminum*] In Codice modo allato deest vox haec.

31. *Vitiligo*] In multis MSS. Codicibus, *vitium*; in Mediceo III. *vituligo*: in I. tum hic, tum supra, *vitlgo*; infra vero, *vitlginem* & *vitlginis*.

32. *Quidam*] Ita ex Cod. Mediceo I. & Constantini conjectura. Alii leg. *quidem*.

33. *Sulphuris p. x. =. aluminis scissilis p. x. =. nitri p. x. =.*] In Cod. Mediceo I. *sulphuris p. p. =. aluminis scissilis p. p. =. nitri p. p. =.* Ego x. pro p hic quoque, ut alibi, reposui: quod ad cetera attinet, Codicem illum secutus sum. In Codicibus aliis, *sulphuris p. x. IIII*. reliqua desiderantur. Sed in IV. illa, *p. x. IIII*. oblitterata sunt, & haec alia manu margini adscripta: *p. p. =. nitri p. p. =.* Editiones omnes habent; *sulphuris p. x. II. nitri p. x. IIII*. praeter Aldinam, in qua est, *sulphuris p. p. Z. aluminis scissilis p. p. Z. nitri p. x. IIII*.

34. *Myrti aridae contritae*] Alii leg. *myrrhae aridae contritae*; nec veterum Codicum testimonio carent. Nam Medicei IV. & V. habent *myrrae*. Alii tamen, *myrtae*. *Murta* autem, vel *myrta* alibi invenitur in Celsi Codicibus; ut ex meis adnotationibus cognosci potest; idemque est ac

myrtus. In Mediceo vetustiori habetur *murti*; in Edit. Aldina *myrti*: in utroque *radice contrita*, pro *aridae contritae*. Ego, pro *myrrhae*, reposui *myrti*; sed *aridae contritae* ex aliorum Codicum fide retinui, quod adjectum *aridae* magis myrto conveniat, quam myrrhae. Porro alia quoque compositio adversus Alchum apud Paulum Aeginetam lib. 4. cap. 6. habet myrtum; decoctamque ex myrti foliis aquam idem vitium proponit Dioscorides lib. 1. cap. 155. Ceterum idem mendum Gesnerus animadvertit in quodam Vegetii Codice, in quo, pro *myrtam quoque aridam conteres*, ut vulgo legitur, est, *myrrham quoque &c.*

35. *Faba, eaque sine oleo*] Alii leg. *faba sine oleo*. Sed Lindenii lectionem, quam sequor, Mediceus primus, alique optimae notae Codices confirmant. In aliquibus est, *fabae* (vel *fabe*) *aque &c.* quod mendum unde ortum sit, facile apparet. Prima scilicet littera vocis *eaque* in diphthongum coaluit cum extrema vocis praecedentis.

36. *Tum*] Lindenius leg. *ac tum*. Videtur sumpsisse ex margine Editionis Constantinianae, ubi hic locus ita legitur: *cum simul contrita alcyonium, thus, hordeum, fabae, sine oleo in balneo insperguntur, ac tum &c.*

L I B E R S E X T V S.

I. **D**ixi de iis vitiis, quae per totum corpus orientia, medicamentorum auxilia desiderant: nunc ad ea veniam, quae non nisi in singulis partibus incidere consuerunt, orsus a capite. In hoc igitur capillis fluentibus maxime quidem saepe radendo succurritur. Adjicit autem 37 vim quamdam ad continendum ladanum cum oleo mistum. Nunc de iis capillis loquor, qui post morbum fere fluunt. Nam, quo minus caput quibusdam aetate nudetur, succurri nullo modo potest.

II. Porrigo autem est, ubi inter pilos quaedam quasi squamulae surgunt, eaeque a cute resolvuntur; & interdum madent, multo saepius ficcae sunt. Idque evenit modo sine ulcere, modo exulcerato loco: huic quoque modo malo odore, modo nullo accedente. Fereque id in capillo fit 38, rarius in barba, aliquando etiam in supercilio: ac neque sine aliquo vitio corporis nascitur, neque ex toto inutile est. Nam bene integro capite, non exit: ubi aliquod in eo vitium est, non incommodum est, summam cutem potius subinde corrumpi, quam, id, quod nocet, in aliam partem magis necessariam verti. Commodius est ergo subinde pectendo repurgare, quam id ex toto prohibere. Si tamen ea res nimium 39 offendit (quod humore sequente fieri potest; magisque si is etiam mali odoris est) caput saepe radendum est; dein id super adjuvandum aliquibus ex leviter reprimentibus; quale est nitrum cum aceto, vel ladanum cum myrteo & vino 40, vel myrobalanum cum vino. Si parum per haec proficitur, vehementioribus uti licet; cum eo, ut sciamus, utique in recenti vitio id inutile esse.

III. Est etiam ulcus, quod a fici similitudine *σύνωσις* a Graecis nominatur. Caro excrescit 41: & id quidem generale est. Sub eo vero duae spe-

37. *Autem*] Ita in MSS. quibusdam. Medicus I. habet *enim*, ut est in vulgatis. Lindenius leg. *etiam*, quemadmodum Constantino legendum videbatur.

38. *In capillo fit*] Id est, in ea capitis parte, quae capillo tegitur. Eodem modo loquitur in cap. 3. & in 4. Codex Medicus I. addit *in capite*; quae est interpretatio quaedam in contextum temere illata.

39. *Nimium*] Lindenius leg. *magis*; deinde, *quod nimium humore sequente*.

40. *Cum myrteo & vino*] H. e. cum oleo myr-

teo & vino. Sic autem Lindenius edidit; cui suffragatur Codex Medicus vetustior. Porro oleo myrteo antiquos Medicos ad porriginem uti solitos, apparet ex Dioscoride lib. I. cap. 49. & ex Galeno lib. I. de composit. medic. s. I. cap. 8. ubi etiam Damocratis compositio describitur, ex ladano, cerussa, & sulphure ignem non experto, quibus vinum & oleum myrteum adjiciebatur. Alii leg. *cum myrteo vino*.

41. *Caro excrescit*] Lindenius leg. *quia caro in eo excrescit*.

species sunt. Alterum ⁴² ulcus durum & rotundum est: alterum humidum & inaequale. Ex duro exiguum quiddam & glutinosum exit: ex humido plus, & mali odoris. Fit utrumque ⁴³ in iis partibus, quae pilis conteguntur: sed id quidem ⁴⁴, quod callosum & rotundum est, maxime in barba; id vero, quod humidum, praecipue in capillo. Super utrumque oportet imponere elaterium, aut lini semen contritum & aqua coactum, aut ficum in aqua decoctam, aut emplastrum tetrapharmacum ex aceto subactum. Terra quoque Eretria ex aceto liquata recte illinitur.

IV. Arcarum quoque duo genera sunt. Commune utrique est, quod emortua summa pellicula pili primum extenuantur, deinde excidunt: ac, si ictus is locus est, sanguis exit liquidus, & mali odoris: increscitque utrumque in aliis celeriter, in aliis tarde. Pejus est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram fecit. Sed ea, quae ἀλωπενία nominatur, sub qualibet figura dilatatur. Fit & in capillo, & in barba. Id vero, quod a serpentis similitudine ὀφίαςις appellatur ⁴⁵, incipit ab occipitio; duorum digitorum latitudinem non excedit; ad aures duobus capitibus serpit; quibusdam etiam ad frontem, donec se duo capita in priorem partem committant. Illud vitium in qualibet aetate est; hoc fere in infantibus: illud vix umquam sine curatione, hoc per se saepe finitur. Quidam haec genera arearum scalpello exasperant: quidam illinunt adurentia ex oleo; maximeque chartam combustam: quidam resinam terebinthinam cum thapsia inducunt. Sed nihil melius est, quam novacula quotidie radere: quia ⁴⁶, cum paulatim summa pellicula excisa est, adaperiuntur pilorum radiculae. Neque ante oportet desistere, quam frequentem pilum nasci apparuerit. Id autem, quod subinde raditur, illini atramento scriptorio ⁴⁷ satis est.

V. Pene ineptiae sunt, curare varos, & lenticulas, & ephelidas: sed eripi tamen foeminis cura cultus sui non potest. Ex his autem, quae supra proposui ⁴⁸, vari lenticulaeque vulgo notae sunt; quamvis rarior

ea

42. Alterum) Lindenius leg. Altera, tum hic, tum infra.

43. Fit utrumque] Ita in Cod. Mediceo I. & Editione Lindenii. Alii interjiciunt particulam vero.

44. Id quidem] Lindenius omittit quidem.

45. A serpentis similitudine ὀφίαςις appellatur] Omnes MSS. Codices habent οφίς; Editiones οφίαςις, vel ὀφίαςις, Graecis litteris. Pollux lib. 4 cap. 25. sect. 192. ὀφίς, ὡς λωσις τριχῶν. Sed ibi quoque ὀφίαςις legendum, Critici conten-

dunt: quae vox certissima est; siquidem reperitur apud Galenum, Oribasium, Paulum Aeginetam, Aëtium, Actuarium. In Cod. Mediceo I. deest vox serpentis.

46. Quia] Al. quia. In Editione Lindenii & in Cod. Mediceo I. legitur quia.

47. Scriptorio] Quod siccandi vim habet, ut est apud Galenum lib. 9. de s. m. f. cap. 3. Stephanus & Lindenius leg. sutorio; sed ego scriptorio reperi in omnibus MSS.

48. Quae supra proposui] Codex Medicus I. quas

species est, quam semion⁴⁹ Graeci vocant; cum sit ea lenticula rubicundior, & inaequalior. Ephelis⁵⁰ vero a plerisque ignoratur: quae nihil est, nisi asperitas quaedam & durities mali coloris. Cetera non nisi in facie: lenticula⁵¹ etiam in alia parte nonnumquam nasci solet; de qua per se scribere alio loco, visum operae pretium non est. Sed vari commodissime tolluntur imposita resina, cui non minus⁵² quam ipsa est, aluminis scissilis, & paulum mellis adiectum est. Lenticulam tollunt galbanum & nitrum, cum pares portiones habent, contritaque ex aceto sunt, donec ad mellis crassitudinem venerint. His corpus illinendum, & interpositis pluribus horis, mane eluendum est, oleoque leviter unguendum. Ephelidem tollit resina, cui tertia pars salis fossilis & paulum mellis adiectum est. Ad omnia vero ista, atque etiam ad colorandas cicatrices, potest⁵³ ea compositio, quae ad Tryphonem patrem auctorem refertur. In ea pares portiones sunt myrobalani magma-
tis⁵⁴, cretae Cimoliae subcaeruleae, nucum amararum, farinae hordei atque ervi, struthii albi, fertulae Campanae seminis: quae omnia contrita, melle quam amarissimo coguntur, illitumque a vespere usque mane eluitur⁵⁵.

VI. 1. Sed haec quidem mediocria sunt. Ingentibus vero & variis casibus oculi nostri patent: qui cum magnam partem ad vitae simul & usum & dulcedinem conferant, summa cura tuendi sunt. Protinus autem orta lippitudine, quaedam notae sunt, ex quibus, quid eventurum sit, colligere possimus. Nam si simul & lacrima⁵⁶ & tumor & crassa pitui-

quas supra posui. Tria haec verba mihi suspecta sunt. Simile aliquid adnotavi in libro superiore cap. 19. sect. 24.

49. *Semion*] Ita in MSS. Codicibus; quod quid sit, plane ignoro. Fortasse scripsit *σημίον*; & signum, ac velut impressam quamdam notam significavit. Editiones antiquiores habent *καένιον*. Egnatius legit, *ξένιον*; Caesarius, *φικόν*; Lindenius, *φικίον*; Ronsseus in adnotationibus habet *ξάλιον*; deducito, inquit, vocabuli etymo *ἐπετεῖ ξάλιον*, quod percutere significat.

50. *Ephelis*] Quidam habent *Ἐφελίς*, Graecis litteris. Iidem tamen supra scribunt *ephelidas*, per litteras Latinas.

51. *Lenticula*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *lenticulae*; & deinde, *solent*.

52. *Cui non minus*] Codex modo allatus habet, *cui minus*.

53. *Potest*] Lindenius leg. *prodest*.

54. *Myrobalani magma*] Contusi & pressi my-

robalani recrementi; de quo Dioscorides lib. 4. cap. 160. ut notat Pantinus. Egnatius & alii leg. *myrobalani*, *crocomagnatis*: quod fortasse probarem, si in MSS. aliquo reperissem.

55. *Illitumque a vespere usque mane eluitur*] In Cod. Mediceo I. ita habetur: *illitumque aves per-eusque mane*; & deest *eluitur*. Sed prima littera vocis *usque* est ab alia manu; a Palavicino scilicet, qui eam loco posuit alius litterae a se deletae: ab eodemque additum est *inluitur*. In aliis Codicibus: *illitumque advespere mane eluitur*. In IV. tamen correctum est, *illitumque a vespere usque mane*; & ita est in vulgatis omnibus, qui verbum *eluitur*, quod in illo perperam expunctum est, retinent.

56. *Si simul & lacrima*] Particula *si* deest in Editionibus antiquioribus & in Cod. Mediceo I. sed habetur in Codicibus multis, & in Caesariana, Lindeniana, aliisque Editionibus. Nonnulli cum Ruellio leg. *simul ac lacryma*.

pituita coeperint; si ea pituita lacrimae mista est; neque lacrima calida est 57, pituita vero alba & mollis, tumor non durus, longae valetudinis metus non est. At si lacrima multa & calida, pituitae paulum, tumor modicus est, idque in uno oculo est; longum id, sed sine periculo, futurum est. Idque lippitudinis genus minime cum dolore est; sed vix ante vicesimum diem tollitur: nonnumquam per duos menses durat. Quandoque finitur, pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul ea 58 utrumque oculum invaserunt, potest esse brevior, sed periculum ulcerum est. Pituita autem sicca & arida dolorem quidem movet, sed maturius desinit; nisi quid exulceravit. Tumor magnus, si sine dolore est, & ficcus, sine ullo periculo est: si ficcus quidem, sed cum dolore est, fere exulcerat; & nonnumquam ex eo casu fit, ut palpebra cum oculo glutinetur. Ejusdem exulcerationis timor in palpebris pupillisve est, ubi super magnum dolorem lacrimae falsae calidaeque sunt 59; aut etiam si, tumore jam finito 60, diu lacrima cum pituita profluit. Pejus etiamnum est, ubi pituita pallida 61 aut livi-

57. *Neque lacrima calida est*] Ita edidit Lindenius. Sed ante eum Foësius, veterem lectionem, & ea lacrima calida est, depravatam esse, & sic corrigendam censuit: neque ea &c. Auctor enim libri 2. Praedict. unde haec sumpta sunt, ita scribit: si lacrima graminiae permista, neque vehementer calida fuerit. Sed fortasse legendum est, nec ea lacrima calida est, vel, quod malim, & ea lacrima calida non est. Codex Mediceus I. habet si ea, non & ea.

58. *Quandoque finitur, pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul ea &c.*] Quandoque pro Quandocumque; nisi forte id ipsum reponendum est. Ita ego restitui ex Cod. Mediceo I. qui tamen habet eae. Ego malui ea, ut est in aliis MSS. Ita porro legendum esse apparet ex illo Praedict. loco: At si lacrima multa & calida cum paucissima gramina & exiguo tumore, idque ex altero oculo profluit, valde diuturnum id quidem, sed sine periculo fit; idque lippitudinis genus doloris expers est. Et in his praecipue judicatio consideranda est, quae prima quidem fit circa vicesimum diem: quod tempus si superat, quadragesimus dies expectandus est, aut si neque in his desinit, in sexaginta diebus solvitur. At toto tempore ad gramiam attentionem esse oportet, num in digito misceatur (in Graeco Codice est, ἂν ἐν τῷ δακτύλῳ τε μίσχῃται; sed Foësius δακτύλῳ legendum contendit) & alba ac mollis fiat, idque praecipue sub judicationis tempus; tum namque ubi finitur, id evenire solet.

Quod si haec utrumque oculum invaserint, majus est ulcerum periculum, sed brevi solvetur. Cum olim legeretur, ut est in multis MSS. sed quandoque finitur. Si pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur; aut si simul hae (in MSS. & in margine Edit. Constantin. simul ea); M. Aurelius Severinus vitium cognovit, satisque idoneum remedium adhibuit. Sic enim ille reponendum censuit; quandoque finitur, si pituita alba & mollis esse incipit, lacrimaeque miscetur. At si simul hae &c. At Lindenius ivit in alia omnia: nam ita edidit: quandoque brevius finitur. Si pituita alba & mollis esse incipit, lacrymaeque miscetur, aut, si simul hae &c. Eodem fere sensu, sed quandoque ante finitur, legendum putavit Ronsseus.

59. *Sunt*] Ita ex quibusdam MSS. Alii legunt, ut est in Mediceo I.

60. *Tumore jam finito*] Ita Lindenius. Alii leg. tumore infinito; atque ita in MSS. Codicibus inveni; sed in Mediceo I. expunctum est in; quo modo veterem lectionem Constantinus castigandam censuit.

61. *Pallida*] Alii leg. calida, ut est in MSS. Constantinus tamen veterem librum affert, in quo est *canthida*. Ego malui pallida, ex Foëσιο & Lindenio; quod & ad antiquam lectionem propius accedit, & ad id, quod scripsit Auctor lib. 2. Praedict. quem Celsus sequi videtur. Graeca verba haec sunt: ἂν δὲ γλῆλαι χλωραὶ καὶ περιδιδῶσι, καὶ δάκρυον παλὸν καὶ διεγὼν ᾖ.

livida est, lacrima calida & multa ⁶² profluit, caput calet, a temporibus ad oculos dolor pervenit, nocturna vigilia urget: siquidem sub his oculus plerumque rumpitur; votumque est, ut tantum exulceretur. Intus ruptum oculum febricula juvat: si foras jam ruptus procedit, sine auxilio est. Si de nigro aliquid albidum factum est, diu manet. At si asperum, & crassum est, etiam post curationem vestigium aliquod relinquit. Curari vero oculos sanguinis detractione, medicamento, balneo ⁶³, vino, vetustissimus auctor Hippocrates memoriae prodidit. Sed eorum tempora & causas parum explicuit: in quibus medicinae summa est. Neque minus in abstinencia & alvi ductione saepe auxilii est. Hos igitur interdum inflammatio occupat: ubi cum tumore in his dolor est; sequiturque pituitae cursus, nonnumquam copiosior vel acrior, nonnumquam utraque parte moderatior. In ejusmodi casu prima omnium sunt quies & abstinencia. Ergo primo die, loco obscuro cubare debet, sic, ut a sermone quoque abstineat; nullum cibum assumere; si fieri potest, ne aquam quidem; sin minus, certe quam minimum ejus. Quod si graves dolores sunt, commodius secundo die; si tamen res urget, etiam primo sanguis mittendus est; utique si in fronte venae tument, si firmo corpore ⁶⁴ materia superest. Si vero minor impetus minus acrem curationem requirit, alvum, sed non nisi ⁶⁵ secundo tertiove die duci oportet. At modica ⁶⁶ inflammatio neutrum ex his auxilium desiderat; satisque est, uti quiete & abstinencia. Neque tamen in lippientibus ⁶⁷ longum jejunium necessarium est, ne pituita tenuior atque acrior fiat: sed secundo die dari debet id, quod levissimum videri potest ex iis, quae pituitam faciunt crassiorem; qualia sunt ova sorbilia: si minor vis urget, pulticula quoque, aut panis ex lacte. Insequentibusque ⁶⁸ diebus, quantum inflammationi detrahatur, tantum adjici cibis poterit; sed generis ejusdem: utique ut nihil falsum, nihil acre, nihil ex iis, quae extenuant, sumatur; nihil potui praeter aquam. Et victus quidem ratio talis maxime necessaria est. Protinus autem primo die, croci p. *. i. & farinae candidae quam tenuissimae p. *. i i. excipere

62. *Et multa*] Ex septem MSS. Mediceis sex ita habent. Vnus omnino, id est, vetustior, aut multa; quae est vulgaris lectio.

63. *Balneo*] Lindenius leg. *balneo, fotu*; fortasse quia Constantinus haec adnotaverat: *lib. 6. Aeth. 31. ubi est πύριν, id est, fomentum, quod Celsus omisit.* Ego *fotu* nullo in Codice inveni; nec *fotu*, opinor, Celsus scripsisset, sed *fomento*.

64. *Corpore*] Al. *corpori*.

65. *Requirit, alvum, sed non nisi* &c] Pro

alvum, in multis MSS. est *alvus*. Lindenius leg. *requirit. Alvum non nisi* &c.

66. *At modica*] *At* omittitur in Cod. Mediceo I.

67. *In lippientibus*] Particula *in* abest a Codice modo allato.

68. *Insequentibusque*] Lindenius leg. *Insequentibus*; ut habent Codices aliqui. Mediceus I. & veteres Editiones, *Insequentibusque*.

pere oportet ovi albo, donec mellis crassitudinem habeat: idque in linteolum illinere, & fronti agglutinare, ut, compressis venis, pituitae impetum cohibeat. Si crocum non est, thus idem facit. Linteolo an lana excipiat, nihil interest. Superinungi vero oculi debent, sic, ut croci quantum tribus digitis comprehendere potest, sumatur, myrrhae ad fabae, papaveris lacrimae ad lenticulae ⁶⁹ magnitudinem, eaque cum passlo conterantur, & specillo super oculum ⁷⁰ inducantur. Aliud ad idem: myrrhae p. *. I. ⁷¹ mandragorae succi p. *. I. ⁷² papaveris lacrimae p. *. II. foliorum rosae, cicutae feminis, singulorum p. *. III. acaciae p. *. IIII. gummi ⁷³ p. *. VIII. Et haec quidem interdum: noctu ⁷⁴ vero, quo commodior quies veniat, non alienum est, superimponere candidi panis interiorem partem ex vino subactam: nam & pituitam reprimat, & si quid lacrimae processit, absorbet, & oculum glutinari non patitur. Si grave id & durum, propter magnum oculorum dolorem, videtur, ovi & album & vitellus in vas defundendum est, adiciendumque eo mulsi paulum, idque digito permiscendum: ubi facta unitas est, demitti debet lana mollis bene carpta, quae id excipiat, superque oculos imponi. Ea res & levis est, & refrigerando pituitam coërcet, & non exaescit, & glutinari oculum non patitur. Farina quoque hordeacea cocta, & cum malo cotoneo cocto mista, commode imponitur. Neque ab ratione abhorret, etiam penicillo potissimum uti expresso, si levior impetus est, ex aqua; si major, ex posca. Priora fascia deliganda sunt, ne per somnum cadant: at hoc superimponi satis est, quia & reponi ab ipso ⁷⁵ commode potest; & cum inaruit ⁷⁶, iterum madefaciendum est. Si tantum mali est, ut somnum diu prohibeat, eorum aliquid dandum est, quae *ἀναδύρα* Graeci appellant: satisque est puero, quod ervi; viro, quod fabae magnitudinem impleat. In ipsum vero oculum primo die, nisi modica ⁷⁷ inflammatio est, nihil recte

69. *Lenticulae*] Lindenius, *lentis*.

70. *Super oculum*] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. *super oculos*.

71. *P. *. I.*] Codex Mediceus I. *p. **. Fortasse reponendum *p. =*. vel *p. = =*. vel *p. *. s*.

72. *P. *. I*] Ita in MSS. & in Editione prima. Sed in Editione illa post notam *I.* quaedam est typorum macula, quam alii alterum *I.* esse putarunt, ideoque ediderunt *p. *. II.* Vox *succi*, quae praecedit, deest in utraque Caesarii Editione.

73. *P. *. III. Acaciae p. *. IIII. gummi*] Haec non habet Codex Mediceus I. In reliquis sex, pro *p. *. III.* habetur *p. *. IIII.* ut omnes vul-

go legunt, praeter Lindenium: & *cummis*, non *gummi*.

74. *Noctu*] Codex Mediceus I. *nocte*.

75. *Ab ipso*] Lindenius addit *aegro*; quae vox non extat in antiquis libris, neque necessaria est. Constantinus eam margini adscripsit; sed fortasse ad explanationem. Eodem modo Celsus loquitur lib. 7. cap. 7. sect. 15. *Valentior tamen medicina est, ubi tenues conditaeque venae sunt, ideoque legi non possunt, eodem modo cervicis deligata, retentoque ab ipso spiritu &c.*

76. *Et, cum inaruit*] Lindenius leg. *& quia, cum inaruit*.

77. *Modica*] Quidam cum Caesario leg. *immodica*.

recte conjicitur: saepe enim potius concitatur eo pituita, quam minuitur. A secundo die ⁷⁸, gravi quoque lippitudini per indita medicamenta recte succurritur, ubi vel jam sanguis missus, vel alvus ducta est, aut neutrum ⁷⁹ necessarium esse manifestum est.

2. Multa autem multorumque auctorum ⁸⁰ collyria ad id apta sunt; novisque etiamnum ⁸¹ misturis temperari possunt; cum lenia medicamenta, & modice reprimentia, facile & varie misceantur. Ego nobilissima ⁸² exsequar.

3. Est igitur Philonis, quod habet cerussae elotae, spodii, gummi, singulorum p. x. i. papaveris lacrimae combustae p. x. ii. ⁸³ Illud scire oportet, hic ⁸⁴ quoque omnia medicamenta, singula primum per se terri, deinde mista iterum, adjecta paulatim vel aqua, vel alio humore: gummi ⁸⁵ cum quasdam alias facultates habeat, hoc maxime praestare ⁸⁶, ut, ubi collyria diu ⁸⁷ facta inaruerunt, glutinata sint, neque frientur.

4. Dionysii vero collyrium est: papaveris ⁸⁸ lacrimae combustae, donec tenerescat ⁸⁹, p. x. i. ⁹⁰ thuris combusti, gummi, singulorum p. x. iii. ⁹¹ spodii p. x. iiii.

5. Cleo-

modica: cui mutationi & Codices MSS. repugnant, &, ut Morgagnus animadvertit, verba, quae statim sequuntur, *saepe enim potius concitatur eo pituita, quam minuitur*. Verba quoque illa periodi proximae, *gravi quoque lippitudini*, de leviori Celsus hic loqui significant.

⁷⁸. *A secundo die*] Lindenii Editio, *At secundo die*: sed veteres Codices, *A secundo die*; quemadmodum lib. 8. cap. 5. *a tertio die fovendum id aqua calida est*; & cap. 9. *Ab uno vero & vicesimo die, quo utique os esse debet glutinatum, id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam plenissimum fiat*.

⁷⁹. *Aut neutrum*] Ita in Codice Mediceo I. & in Editione Lindenii. Alii leg. *aut ubi neutrum*.

⁸⁰. *Multorumque auctorum*] Lindenius omittit vocem *auctorum*.

⁸¹. *Etiamnum*] Codex Mediceus I. *etiam*.

⁸². *Ego nobilissima*] Lindenius interjicit *autem*. Pro *Ego*, quidam leg. *Ergo*. Pro *nobilissima*, Codices Medicei, excepto primo, habent *nobilium*; quod Constantinus quoque reperit in alio Codice. Celsus tamen hoc modo dixit *nobilissimas compositiones* lib. 5. cap. 17. sect. 1.

⁸³. *P. x. ii.*] Sic reposui ex multis MSS. Antea legebatur *p. x. i.* ut est in Mediceo primo.

⁸⁴. *Hic*] Id est, in collyriis. Respicit ad ea, quae supra de emplastris scripsit lib. 5. cap. 17. sect. 2. & propterea addit *quoque*. Alii leg. *haec*.

⁸⁵. *Gummi*] In multis MSS. additur *mixtum*; scilicet ex glossmate. Mediceus I. non habet vocem illam.

⁸⁶. *Praestare*] Hoc infinitum regitur a verbis praecedentibus *scire oportet*: neque est necesse sententiam abrumpere post vocem *humore*, & repone *praestat*, ut legunt Constantinus, & Lindenius.

⁸⁷. *Diu*] Plerique omittunt adverbium hoc.

⁸⁸. *Dionysii vero collyrium est: papaveris &c.*] Lindenius, secutus Editionem an. 1538. omittit secundam vocem. Fortasse & duae sequentes tollendae, legendumque, *Dionysii; papaveris; ut haec, & proxima periodus, Cleonis nobile admodum, & illa quoque, Aliud ejusdem valentius*, quae postea sequitur, sensum continent cum periodo superiore, *Est igitur Philonis*.

⁸⁹. *Tenerescat*] Constantinus putat legendum, *inareseat*. Sed nihil mutandum. Dioscorides lib. 4. cap. 65. *ad oculorum medicamenta fictili novo torretur (papaveris lacrima) dum mollior fulviorque appareat*.

⁹⁰. *P. x. i.*] Codex Mediceus primus, *p. x. iii.*

5. Cleonis nobile admodum: papaveris lacrimae frictae p. x. I. croci p. x. =. ⁹² gummi p. x. I. ⁹³ quibus, cum teruntur, adjicitur rosae succus. Aliud ejusdem valentius: squamae aeris, quod *σώματα* appellant ⁹⁴, p. x. I. croci p. x. II. spodii p. x. IV. plumbi eloti, & combusti ⁹⁵ p. x. VI. gummi tantumdem. Attalium quoque ⁹⁶ ad idem est, maxime ubi multa pituita profluit: castorei p. x. —. ⁹⁷ aloës p. x. =. ⁹⁸ croci p. x. I. ⁹⁹ myrrhae p. x. II. lycii p. x. III. cadmiae curatae p. x. VIII. stibis tantumdem, acaciae succi p. x. XII. Quod gummi hoc non habet, liquidum in pixidicula servatur I. Theodorus vero huic com-

91. P. x. II.] Ita in vulgatis libris. In Codice MS. modo allato, p. x. s. in Mediceis ceteris, p. x. I. Z.

92. P. =.] Ita ex Codice Mediceo I. Al. p. x. I.

93. P. x. I.] Lindenius leg. p. x. V.

94. Squamae aeris, quod *σώματα* appellant] Pro aeris, quod habent MSS. omnes, Criticis quibusdam videtur legendum *ferri*; atque ita edidit Lindenius. Videndum tamen, ut alii monent, num forte Celsus in eadem fuerit sententia, in qua Plinius, qui lib. 34. cap. 11. ita scribit: *Squamae (aeris) est alterum genus subtilius, ex summa scilicet lanugine decussum, quod vocant stomoma*. Et quamvis Celsus lib. 5. cap. 1. duas posuerit dumtaxat aeris squamae species, alteram aeris tantum, alteram rubri aeris; neque de hac tertia specie quidquam addiderit: tamen, quoniam ex Plinii verbis colligitur, eam nihil esse aliud, quam subtiliorem quamdam rubri aeris squamam, videri potest, cum illam nominavit, hanc quoque intellexisse. Ceterum hoc Cleonis collyrium, ponderum tantum ratione diversum, habetur etiam apud Aëtium Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 107. & apud Paulum lib. 7. cap. 16. sed vocem *σώματα*, quam illi adhibuerunt, alii aliter interpretantur. Cornarius *ferri stomomatis* vertit ex Aëtio; Guinterius ex Paulo, *aeris, quod stomoma dicitur*. Mihi & Aëtius & Paulus ex iis videntur explicandi, quae ipsi de stomomatis squama scribunt, alter Tetrab. 1. Serm. 2. cap. 59. alter lib. 7. cap. 3. ubi eam ab aeris squama omnino distinguunt; sicut Galenus quoque lib. 9. de simpl. medic. facult. cap. 3. & Dioscorides lib. 5. cap. 90. &, qui hunc sequitur, Oribasius lib. 13. Collect. quem frustra Harduinus in Plinii sententiam trahere conatur.

95. Eloti & combusti] In Codice Mediceo I. & eloti &c. ex quo Codice particula & ante vocem *eloti* additur alia manu in quarto. Hinc in vulgatis libris, & *eloti & combusti*. Sed in MSS.

ceteris, *eloti & combusti*. Fortasse tamen legendum, *combusti & eloti*: nam prius comburebatur, tum lavabatur. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 96. & Plinium lib. 34. cap. 18. Attamen etiam lib. 5. cap. 28. sect. 5. habetur, plumbi eloti combusti. Postea reposui p. x. VI. ex Editionibus Aldina, Pantiniana, & aliis, ex multis etiam MSS. pro p. x. I. ut alii legunt ex Mediceo I.

96. Attalium quoque] Antea legebatur; *Ejus aliud quoque*; quod probari non potest. Nam sic Cleonis collyria tria essent; cum tamen duo tantum a se posita Celsus affirmet sect. 8. hujus capituli; Cleonis collyrio quidam, quod ex duobus ante positum est, utuntur. Quare Attalium reposui ex fide Codicis Medicei I.

97. P. x. —.] Significat unciam denarii, sive dimidium sextantis denarii; atque hac ratione Romanorum pondera ad Graecorum pondera accommodat. Nam ut denarii sextans, & *ἡσάλος* sibi respondent; sic denarii uncia, & *ἡμισέλιον*. Sic autem reposui ex Codice Mediceo primo. Codices alii & Editiones antiquiores habent p. x. Z. Quidam leg. p. x. 3. ex Caesario, Lindenius, p. x. I.

98. P. x. =.] Hic quoque secutus sum Codicem Mediceum I. Alii leg. p. x. I. ut est in plerisque Codicibus: alii cum Caesario vetustioribusque Editionibus omnibus, praeter principem Florentinam, p. x. l.

99. Croci p. x. I.] Haec omittit Lindenius, itemque illa, *lycii p. x. III.* quae postea sequuntur. Quidam hic quoque leg. *croci p. x. l.* ut est in Edit. an. 1493.

1. Quod gummi hoc non habet, liquidum in pixidicula servatur] Nam si inaruerit, cum gummi, quo glutinetur, non habeat, friabitur. Vide sect. 3. hujus capituli. Sic reposui, cum in Codice Mediceo primo legatur, *quod commiscuit hoc non habet &c.* in ceteris, *quod cum cummifuci id hoc non habet*. Liquidum in buxidicula servatur; nisi quod tertius, & sextus non habent cum. Videtur

compositioni adjecit papaveris lacrimae combustae p. x. I. 2 aeris combusti & eloti p. x. II. nucleos palmarum combustos numero xx. 3 gummi p. x. XII.

6. At ipsius Theodoti, quod a quibusdam ἀχάρισον 4 nominatur, ejusmodi est: castorei, nardi Indici, singulorum p. x. I. lycii p. x. =. 5 papaveris lacrimae tantundem, myrrhae p. x. II. croci, cerussae elotae, aloës, singulorum p. x. III. cadmiae botryitidis 6 elotae, aeris combusti, singulorum p. x. VIII. gummi p. x. XVIII. acaciae succi p. x. XX. stibis tantundem; quibus aqua pluvialis adjicitur.

7. Praeter haec, ex frequentissimis collyriis est id, quod quidam κύθιον 7, quidam a cinereo colore τέφριον 8 appellant. Amyli 9, tragacanthae, acaciae succi, gummi, singulorum p. x. I. papaveris lacrimae p. x. II. cerussae elotae p. x. IV. spumae argenti elotae p. x. VIII. 10 quae aequae ex aqua pluviali conteruntur.

8. Euel-

autem cum miscuit ortum esse ex cummis, quod frequenter occurrit in MSS. pro gummi. Vulgo alii legunt, ut est in Editione I. quod cum miscuit: liquidum in pixidicula servatur; Egnatius, quod cum gummi miscuit id quod habet liquidum in pixidecula servatur. Constantinus & Stephanus, quod cum gummi miscuit, liquidum in pixidicula servatur. Sed Constantinus adnotat, haec verba liquidum in non esse in antiquo exemplari; ac miscueris in illo legi, & servetur. Hinc Lindenius; quod, cum miscueris, in pixidicula servetur.

2. P. x. I.] Ita ex Stephano & Lindenio. MSS. alii habent x. alii, ut Mediceus I. p. x. atque ita multi quoque ex vulgatis.

3. Nucleos palmarum combustos numero XX] Non improbo hanc dicendi formam, numero XX. cujus multa exempla vel in antiquis lapidibus habentur. Hic tamen vox numero fortasse est ex glossmate: non enim solet Celsus ita loqui; ut apparet praefertim ex lib. 4. cap. 10. Ipsa quoque varietas Codicum mendi suspicionem affert. Ita enim habetur in margine Editionis Constantinianae, & in Codicibus Mediceis ceteris. At in Codice primo & in Editione prima, & in duabus vetustissimis ann. 1493. 1497. & in aliis nonnullis, p. x. X. Cum igitur esset XX. pro varia interpretandi ratione, alii addiderunt numero, alii pondo, qui etiam primum X in x mutarunt. Caesarius constructioni opem attulit hac ratione: nucleorum palmarum combustorum p. x. X. quem multi sequuntur. In Editione Aldina legitur: nucleos palmarum combustos numero x. in margine Gryphianae; nucleos palmarum combustos numero X.

4. Ἀχάρισον] Al. acharistum; nec aliter Codices Medicei.

5. P. x. =.] Al. p. x. Al. p. x. II. ut est in Codicibus Mediceis, excepto primo, in quo p. =. Ex hoc Codice reposui sextantis notam.

6. Botryitidis] Al. botryadis; Lindenius, botryitidis; cui suffragatur Codex Mediceus I. qui habet botruitidis. In Codicibus aliis habetur botroitidis. Hinc potest quis intelligere, quam verum sit, quod ait Rhodius, in omnibus & scriptis & impressis libris esse botryodis.

7. κύθιον] Cythion Latinis litteris omnes scribunt, praeter Egnatium. In Cod. Mediceo I. est ciclon.

8. τέφριον] Haec quoque vox a plerisque Latinis litteris scribitur. Sed cum MSS. Codices alii habeant tephro, alii trephron, reponendum videtur tephron, ut est correctum in Mediceo VII. & in aliquo alio, vel τέφρον. Ita porro nominatur ab Aëtio Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 105. Tephron, ut vulgo legitur, habetur in Cod. Mediceo IV. ab emendatore, cum esset a librario trephron.

9. Amyli] Lindenius leg. Habet amyli.

10. Spumae argenti elotae p. x. VIII.] In Cod. Medic. I. & in Editionibus antiquioribus, spumae elotae p. XVIII. Pro p. XVIII. Caesarius reposuit p. VIII. Hunc Lindenius inter alios secutus, vocem argenti praeterea addidit, ut est in margine Editionis Constantinianae. In Codicibus ceteris Mediceis desunt tres voces, spumae argenti elotae, ut & notae praecedentes, p. x. IV. Ita in illis legitur: cerussae elotae p. x. VIII. In

8. Euelpides autem, qui aetate nostra maximus fuit ocularius medicus, utebatur eo, quod ipse composuerat: *τρογιδες* nominabat. Castorei p. x. ==. 11. lycii, nardi, papaveris lacrimae, singulorum p. x. I. croci, myrrhae, aloës, singulorum p. x. IV. aeris combusti p. x. VIII. 12. cadmiae, & stibis, singulorum p. x. XII. acaciae succi p. x. XXVI. 13. gummi tantumdem.

Quo gravior vero quaeque inflammatio est, eo magis leniri medicamentum debet 14, adjecto vel albo ovi, vel muliebri lacte. At si neque medicus, neque medicamentum praesto est, saepius utrumlibet horum in oculos penicillo ad id ipsum facto infusum, id malum lenit. Vbi vero aliquis relevatus est, jamque cursus pituitae constitit, reliquias fortasse leviores futuras discutiunt balneum & vinum. Igitur lavari debet, leviter ante 15 ex oleo perfricatus, diutiusque in cruribus & feminibus; multaque calida aqua fovere oculos; deinde per caput prius calida, tum egelida perfundi: a balneo cavere ne quo frigore afflatus laedatur: post haec cibo paulo pleniore, quam ex eorum dierum consuetudine 16, uti, vitatis tamen omnibus pituitam extenuantibus; vinum bibere leve 17, subausterum, modice vetus, neque effuse, neque timide; ut neque cruditas ex eo, & tamen somnus fiat, lenianturque intus latentia acria. Sed si quis in balneo sensit maiorem oculorum perturbationem, quam attulerat; quod incidere iis solet, qui manente adhuc pituitae cursu festinarunt; quamprimum discedere debet; nihil eo die vini assumere, cibi minus etiam, quam pridie: deinde cum primum fatis pituita substitit, iterum ad usum balnei redire. Solet tamen evenire nonnumquam, sive tempestatum 18 vitio, sive corporis, ut pluribus diebus neque dolor, neque inflammatio, & minime pituitae cursus finiatur. Quod ubi incidit, jamque ipsa vetustate res matura est, ab his eisdem auxilium petendum est, id est, balneo ac vino. Haec enim

Editione Ald. *cerussae elotae* p. x. VIII. *spumae elotae* p. x. XIII.

11. *Castorei* p. x. ==.] Lindenius leg. *Habet autem hoc*, *castorei* p. x. II.; al. *Castorei* p. x.

II. Ego sic reposui ex Codice Mediceo I.

12. *P. x. VIII.*] Codex Mediceus I. p. x. XXXVI.

13. *P. x. XXVI.*] Idem Codex, p. x. XXXVI.

14. *Eo magis leniri medicamentum debet &c.*] Medicamenta haecenus exposita lenia quidem sunt; sed quo gravior inflammatio est, eo magis leniri debent, adjecto vel albo ovi vel muliebri lacte. Lindenius leg. *medicamento*, ut in Codice Constantini. Codices Medicei & Vaticani habent *medicamentum*.

15. *Lavari debet, leviter ante &c.*] Lindenius & alii multi verba sic distinguunt: *lavari debet leviter, ante ex oleo perfricatus*; sed perperam: nam *leviter* refertur ad *perfricatus*.

16. *Ex eorum dierum consuetudine.*] Lindenius leg. *ex operum consuetudine*: quod merito Morgagnus improbat.

17. *Leve*] Ita ex aliquibus MSS. In aliis est *lene*, ut antea vulgo legebatur. Vide adnot. 39. lib. 5. cap. 15. Haec vox abest a Mediceo I. itemque particula *Sed* in periodo sequenti.

18. *Tempestatum*] Idem Codex Mediceus habet *tempestatum*.

enim ut in recentibus malis aliena sunt, quia concitare ea possunt, & accendere; sic in veteribus, quae nullis aliis ¹⁹ auxiliis cesserunt, admodum efficacia esse consueverunt: videlicet hic quoque, ut alibi, cum secunda vana fuerint, contrariis adjuvantibus. Sed ante tonderi ad eum convenit: deinde in balneo aqua calida quamplurima caput atque oculos fovere: tum utrumque penicillo detergere, & ungere caput irino unguento; continereque in lectulo se, donec omnis calor, qui conceptus est, finiatur, desinatque sudor, qui necessario in capite collectus est: tum ad idem cibi vinique genus veniendum, sic, uti ²⁰ potiones meracae sint; obtegendumque caput, & quiescendum. Saepe enim post haec gravis somnus, saepe sudor, saepe alvi dejectio pituitae cursum finit. Si levatum malum est; quod aliquanto saepius ²¹ fit; per plures dies idem fieri oportet, donec ex toto sanitas restituatur. Si diebus iisdem alvus nihil reddit, ducenda est; quo magis superiores partes leventur. Nonnumquam autem ingens inflammatio tanto impetu erumpit, ut oculos sua sede ²² propellat: πρόπτωσιν id ²³, quoniam oculi procidunt, Graeci appellant. His utique, si vires patiuntur, sanguinem mitti; si id fieri non potest, alvum duci, longioremque inediam indici ²⁴, necessarium est. Opus autem lenissimis medicamentis est: ideoque Cleonis collyrio quidam, quod ex duobus ante positum est, utuntur. Sed optimum est Nilei; neque de ullo magis inter omnes auctores convenit.

9. Id habet nardi Indici, papaveris lacrimae, singulorum p. x. —. ²⁵ gummi p. x. i. croci p. x. ii. foliorum rosae recentium p. x. iv. quae vel aqua pluviatili, vel vino levi, subaustero ²⁶ coguntur. Neque alienum est, malicorium, vel fertulam Campanam ex vino coquere, deinde conterere; aut myrrham nigram ²⁷ cum rosae foliis miscere; aut hyoscyami folia cum ovi cocti vitello ²⁸; aut farinam cum acaciae succo,

19. *Aliis*] Codex modo allatus non habet vocem hanc.

20. *Sic, uti*] Cod. Mediceus I. habet *sic ut*; Lindenius leg. *est, sic uti*.

21. *Aliquanto saepius*] Ita in Mediceo I. nonnullisque aliis MSS. & in Editionibus antiquis plerisque omnibus. Constantinus & Ronsseus habent, sicut Mediceus III. & alii Codices, *aliquando saepius*; Lindenius, *aliquando serius*.

22. *Sua sede*] Lindenius, *e sua sede*.

23. *Πρόπτωσιν id &c.*] Locus hic ita legitur in MSS. Mediceis, excepto primo: *proprie enim malum id quo oculi procidunt Graeci appellant proptofin*. In Editione Ald. *proprie enim πρόπτωσιν id,*

quoniam oculi &c.

24. *Indici*] Lindenius leg. *induci*; minus recte, ut Morgagnus animadvertit; non tamen sine Codicum testimonio; siquidem ita habent Medicei III. & VI.

25. *P. x. —.*] Ita in Codice Mediceo I. Alii leg. *p. x.* quidam cum Egnatio, *p. x. I.* ut est in Codicibus ceteris.

26. *Levi, subaustero*] Ita ex Lindenio. *Aleni subaustero*.

27. *Myrrham nigram*] *Murram* vel *myrram*, quod est in MSS. fortasse corruptum est, ut alibi, *ex murtam* vel *myrtam*. Hanc mihi suspicionem iniecit adjunctum *nigram*, quod myrrhae aptum non

co, vel passo, aut mulso: quibus si folia quoque papaveris adjiciuntur, aliquanto valentiora sunt. Horum aliquo praeparato, penicillo fovere oculos oportet, ex aqua calida expresso, in qua ante vel myrti vel rosae folia decocta sint: deinde, ex illis aliquid imponi. Praeter haec ab occipitio, incisa cute, cucurbitula admovenda ²⁹ est. Quod si per haec restitutus oculus in sedem suam non est, eodemque modo prolapsus permanet, scire oportet, lumen esse amissum; deinde futurum, ut aut indurescat ³⁰ is, aut in pus vertatur. Si suppuratio se ostendit, ab eo angulo, qui tempori propior est, incidi oculus debet; ut effuso pure, inflammatio ac dolor finiatur, & intus tunicae residant, quo minus foeda postea facies sit: utendum deinde vel iisdem collyriis est ex lacte aut ovo; vel croco, cui album ovi misceatur. At si induruit ³¹, & sic emortuus est, ne ³² in pus verteretur, quatenus foede prominebit, excidendum erit, sic, ut hamo summa tunica apprehendatur ³³, infra id deinde scalpellus ³⁴ incidat: tum eadem medicamenta erunt conjicienda ³⁵, donec omnis dolor finiatur. Iisdem medicamentis in eo quoque oculo utendum est, qui primum procidit, deinde per plura loca fissus est.

10. Solent etiam carbunculi ex inflammatione nasci, nonnumquam in ipsis oculis, nonnumquam in palpebris: & in his ipsis ³⁶, modo ab interiore, modo ab exteriori parte ³⁷. In hoc casu alvus ducenda est; cibus minuendus; lac potui dandum, ut acria, quae laeserunt, leniantur. Quod ad cataplasmata & medicamenta pertinet, iis utendum, quae adversus inflammationes proposita sunt: atque hic quoque Nilei collyrium optimum est. Si tamen carbunculus in exteriori palpebrae parte est,

videtur. Myrtus alia candida, alia est nigra, quae etiam valentior. Porro cum myrti baccam ad oculorum inflammationem recte imponi doceat Plinius lib. 23. cap. 9. & Dioscorides lib. 1. cap. 155. illud quoque suspicari licet, baccam ipsam a Celso significari; quo sensu etiam Cato *murtam nigram* habet cap. 125. R. R.

28. *Aut hyoscyami folia cum ovi cocti vitello*] In Cod. Mediceo I. deest vox *folia*. Lindenius leg. *aut hyoscyami folia cum ovi vitello cocta*.

29. *Admovenda*] Lindenius leg. *adhibenda*. Ita sane Codex Mediceus I. habet, & Vaticanus VI. sed alii omnes, *admovenda*; & quidem rectius, ut mihi videtur. Sic lib. 5. cap. 26. sect. 21. *cucurbitulam admovere a diversa parte*.

30. *Vt aut indurescat*] Ita in Cod. Mediceo I. Lindenius omittit *aut*: quam particulam etiam nonnulli eorum omittunt, qui, pro *indurescat*,

legunt, ut est in aliis Codicibus, *inarescat*.

31. *At si induruit*] In MSS. Mediceis; *Ac si eduruit*; excepto primo, in quo est; *At si induruit*, ut habet Lindenius. Alii vulgo leg. *Ac si induruit*.

32. *Ne*] Linden. *ut ne*.

33. *Hamo summa tunica apprehendatur*] Pro *hamo*, Codices Medicei omnes, praeter primum, habent *oculi*.

34. *Infra id deinde scalpellus &c.*] Lindenius leg. *atque infra id scalpellus &c.*

35. *Conjicienda*] Idem, *injicienda*.

36. *In his ipsis*] In nonnullis Editionibus, & in Codicibus Mediceis, excepto primo, additur *oculis*; quod est a malo interprete.

37. *Parte*] Non habent vocem hanc libri MSS. immo neque impressi ante Lindenium. Ego malim collocare post *interiore*.

est, ad cataplasmata aptissimum est lini semen ex mulso coctum; aut, si id non est, tritici farina eodem modo cocta.

11. Pustulae quoque ex inflammatione³⁸ interdum oriuntur. Quod si inter initia protinus incidit, magis etiam servanda sunt, quae de sanguine & quiete supra proposui: sin serius, quam ut sanguis mitti possit, alvus tamen ducenda est: si id quoque aliqua res inhibet³⁹, utique victus ratio servanda est. Medicamentis autem hic quoque lenibus opus est, quale Nilei, quale Cleonis est.

12. Id quoque, quod Philalethes⁴⁰ vocatur, huic aptum est⁴¹. Myrrhae⁴², papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. plumbi eloti, terrae Samiae, quae ἀστὴρ⁴³ vocatur, tragacanthae⁴⁴, singulorum p. x. iv. stibis cocti, amyli, singulorum p. x. vi. spodii eloti, cerussae elotae, singulorum p. x. viii. quae aqua pluviali excipiuntur. Vfus collyrii, vel ex ovo, vel ex lacte est.

13. Ex pustulis ulcera interdum fiunt; eaque⁴⁵ recentia aequae lenibus medicamentis nutrienda sunt, & iisdem fere, quae supra in pustulis posui. Fit quoque proprie ad haec, quod διὰ λιβάνου⁴⁶ vocatur. Habet aeris combusti & eloti, papaveris lacrimae frictae, singulorum p. x. i. spodii eloti, thuris, stibis combusti & eloti⁴⁷, myrrhae, gummi, singulorum p. x. i i.

14. Evenit etiam, ut oculi, vel ambo, vel singuli, minores fiant, quam esse naturaliter debeant: idque & acer pituitae cursus in lippitudine efficit, & continuati fletus, & ictus parum bene curati. In his quoque iisdem lenibus medicamentis ex muliebri lacte utendum est: cibis vero iis, qui maxime corpus alere, & implere consueverunt: vitandaque

38. *Inflammatione*] Ita in Cod. Medic. I. Alii leg. *inflammationibus*.

39. *Inhibet*] Haec est vulgaris lectio; eamque Codex primus confirmat. Medicei tamen ceteri habent *prohibet*.

40. *Philalethes*] Tum hic, tum sect. 23. hujus cap. alii leg. *Phyletos*, vel *Phylaetos*; ut habent multi Codices: alii *Philetis*, ex Caesarii emendatione: Egnatius φιλοληθῆς. In Cod. Mediceo I. hic legitur *Philalethos*. Ego tamen reposui *Philalethes*, quod ita sit infra in eodem Codice. Nisi forte, cum in sect. 23. quidam Codices habeant *philadelphos*, malit quis legere utrobique *philadelphion*; quod φιλᾶδελφίον κολλόριον nominetur a Galeno in lib. 5. de C. M. S. L. cap. 8.

41. *Huic aptum est*] Subaudiendum *vitio*; quemadmodum in his verbis lib. 4. cap. 16. *In hoc utique adhibere oportet comprimentia*. Nisi forte le-

gendum, *huc aptum est*; ut lib. 5. cap. 19. sect. 21.

42. *Myrrhae*] Lindenius leg. *Habet enim myrrhae*.

43. Ἀστὴρ] Perperam alii, *astera*, ut habent Codices Medicei omnes, praeter primum, in quo est *haster*.

44. *Tragacanthae*] Cod. Mediceus I. *trachanti*; & sect. 7. hujus cap. *tragante*.

45. *Eaque*] Codex modo allatus, *ea*; & postea, *ferae pustulis posui*, pro *fere*, quae supra in *pustulis posui*, vel, ut legit Lindenius, *proposui*.

46. Διὰ λιβάνου] Ita in Editione Lindenii & in margine Constantinianae. In Aldina διὰ βαλάνου; in ceteris *diabalanu*, ut in Codice Mediceo I. & in aliis quoque. Tertius & sextus habent, *diabalanus*; secundus, *diabalami*.

47. *Thuris, stibis combusti & eloti*] Haec verba desunt in Codice Mediceo I.

daque omni modo causa, quae lacrimas excitet, curaque ⁴⁸ domestico-
rum: quorum etiam si quid tale incidit ⁴⁹, ejus notitiae subtrahendum.
Atque acria quoque medicamenta, & acres cibi non alio magis nomine
his nocent, quam quod lacrimas movent.

15. Genus quoque vitii est, qui inter pilos ⁵⁰ palpebrarum pediculi ⁵¹
nascuntur: *Φθεριάσιον* ⁵² Graeci nominant. Quod cum ex malo corporis
habitu fiat, raro non ultra procedit: sed fere tempore interposito pitui-
tae cursus acerrimus sequitur; exulceratisque vehementer oculis, aciem
quoque ipsam corrumpit. His alvus ducenda est; caput ad cutem ton-
dendum, diuque quotidie jejunis perfricandum: his ambulationibus aliis-
que exercitationibus diligenter utendum; gargarizandum ⁵³ ex mulso,
in quo nepeta & pinguis ficus decocta sit; saepe in balneo multa calida
aqua fovendum caput; vitandi acres cibi; lacte vinoque pingui ⁵⁴ uten-
dum; bibendumque liberalius, quam edendum est. Medicamenta ve-
ro intus quidem lenia danda sunt; ne quid acrioris pituitae ⁵⁵ concit-
tent: super ipsos vero pediculos alia, quae necare eos, & prohibere,
ne similes nascantur, possint. Ad id ipsum spumae nitri p. x. i. sanda-
rachae p. x. i. ⁵⁶ uvae taminiae p. x. i. simul teruntur, adjiciturque
vetus oleum pari portione, atque acetum, donec mellis ei ⁵⁷ crassitu-
do sit.

16. Haecenus oculorum morbi lenibus ⁵⁸ medicamentis nutriuntur.
Genera deinde alia sunt, quae diversam curationem desiderant; fereque
ex inflammationibus nata, sed finitis quoque his manentia. Atque in-
primis in quibusdam perseverat tenuis pituitae cursus. Quibus alvus ab
inferiore parte evocanda est ⁵⁹, demendumque aliquid ex cibo. Neque
alie-

48. Curaque] Linden. *Et cura.*

49. Quorum etiam si quid tale incidit] Linde-
nius pro *tale*, ut habent MSS. reposuit *forte*;
quod non displiceret, nisi a veteri scriptura ni-
mis recederet. Vox ista fortasse omnino tollen-
da est.

50. Qui inter pilos &c.] Vulgaris haec lectio
nititur auctoritate Codicis Medicei I. Palavicinus
correxuit, quo: atque ita Constantinus legere mal-
let, vel *quum*. Constructio videtur talis esse:
genus quoque vitii est, pediculi, qui inter pilos
palpebrarum nascuntur. Codices alii habent *quod*.

51. Pediculi] *Peduculi* legitur in Codice Me-
diceo I. & infra, *peduculos*: fortasse pro *pedun-
culi*.

52. *Φθεριάσιον*] Antea legebatur: *id Φθεριάσιον*,
Ego omisi *id* ex fide Codicis Medicei primi. Sed
in Codice illo est *thiriafin*.

53. Gargarizandum] Al. *gargarizandumque*.

54. Lacte vinoque pingui] Lindenius leg. *lacte
pingui vinoque*.

55. Ne quid acrioris pituitae] Ita in Mediceo I.
& in Codice alio Constantini, & in Editione
Lindenii. Alii leg. *ne acriorem pituitam*.

56. Spumae nitri p. x. i. sandarachae p. x. i.]
Codex Mediceus I. ita habet: *spumae nitri p. x.
sandaracae p. x.* —. quae lectio & ipsa depravata
videtur, & vulgarem, quam secuti sumus, quam-
vis multi Codices eam confirment, suspectam red-
dit.

57. Mellis ei] Vulgo ei ponitur ante mellis. Lin-
denius leg. *eis mellis*.

58. Morbi lenibus] Lindenius leg. *morbi, qui
lenibus*: & infra: *fere ex inflammationibus nata*.

59. Alvus ab inferiore parte evocanda est] Vnus
hic locus est, ubi formam illam dicendi sibi fa-
P p milia-

alienum est, illini frontem compositione ⁶⁰ Andreae: quae habet gummi p. x. i. ceruffae, stibis, singulorum p. x. ii. spumae argenti coctae & elotae p. x. iv. Sed & ea spuma ⁶¹ ex aqua pluviali coquitur, & arida haec medicamenta ex succo myrti conteruntur. His illita fronte, cataplasma quoque superinijciendum est ⁶² ex farina, quae frigida aqua coacta sit, cuique aut acaciae succus, aut cupressus adjecta sit. Cucurbitula ⁶³ quoque, inciso vertice, recte accommodatur; aut ex temporibus sanguis emittitur. Inungi vero eo debet, quod habet squamae aeris, papaveris lacrimae, singulorum p. x. i. ⁶⁴ cervini cornu ⁶⁵ combusti & eloti, plumbi eloti, gummi, singulorum p. x. iv. thuris p. x. xii. Hoc ⁶⁶ collyrium quia cornu habet, *διὰ κέρα* ⁶⁷ nominant. Quotiescumque non adjicio, quod genus humoris adjiciendum sit, aquam intelligi volo.

17. Ad idem Euelpidis, quod *μειγμένον* nominabat. In eo papaveris lacrimae, & albi piperis ⁶⁷, singulae unciae sunt, gummi libra, aeris combusti p. x. i. s. ⁶⁸ Inter has autem curationes, post intermissionem aliquam, profunt balneum & vinum. Cumque omnibus lippientibus vitandi cibi sint, qui extenuant; tum praecipue, quibus tenuis humor diu fertur. Quod si jam fastidium est eorum, quae pituitam crassiolem reddunt, sicut in hoc genere materiae maxime promptum est; confugiendum est ad ea, quae, quia ventrem, corpus quoque adstringunt.

18. At ulcera, si cum inflammatione finita non sunt, aut supercrescentia, aut sordida, aut cava ⁶⁹, aut certe vetera esse consueverunt. Ex his supercrescentia collyrio, quod *μειγμένον* vocatur, optime reprimuntur. Sordida purgantur & eodem, & eo, quod *σμίκιον* ⁷⁰ nominatur.

19. Habet aeruginis p. x. iiii. ⁷¹ gummi tantundem, ammoniaci, mi-

miliarem, *alius ducenda est*, non adhibuit Celsus. Nisi forte ab inferiore parte evocanda explicatio quaedam est vocis *ducenda*.

60. *Compositione*] Linden. *ex compositione*.

61. *Sed & ea spuma*] Quidam cum Caesario omittunt particulam *&*; & sane abest a Codice Mediceo I. Habetur in reliquis sex.

62. *Superinijciendum est*] Aliqui omittunt *est*, secuti Editionem an. 1538.

63. *Cucurbitula*] Codex Mediceus I. *cucurbitulae*; postea, *recte id accommodatur*.

64. *P. x. I.*] Ita Editio Aldina & Codices Medicei omnes, praeter primum, in quo est *p. x.* ut alii legunt.

65. *Cornu*] Codices Medicei & Editiones praecae, *cornus*; & infra, *cornum*.

66. *Hoc*] Linden. *Hoc vero*.

67. *Et albi piperis*] Tria haec verba desunt in Codice Mediceo I.

68. *P. x. I. S.*] Alii *p. x. I. Ego p. x. I. S.* Ita enim habent omnes Medicei Codices; nisi quod denarii nota omittitur in primo.

69. *Aut cava*] Hae duae voces a Lindenio Almeloveenioque perperam omisae, ut Morgagnus jam admonuit, habentur in omnibus Mediceis Codicibus.

70. *Σμίκιον*] Secutus sum Editionem Aldinam. Aliae habent *smikion* litteris Latinis. In MSS. Mediceis est *smilion* per z, tum hic, tum infra sect. 25. & 28.

71. *P. x. IIII.*] Stephan. *p. x. III.* Linden. *p. x. VI.*

nii Sinopici, singulorum p. x. xvi. quae quidam ex aqua, quidam, quo vehementiora sint, ex aceto terunt.

20. Id quoque Euelpidis, quod Phynona ⁷² appellabat, huic ⁷³ utile est Croci p. x. i. papaveris lacrimae, gummi, singulorum p. x. ii. aeris combusti & eloti, myrrhae, singulorum p. x. iv. piperis albi p. x. vi. Sed ante lenitum hoc inungendum est ⁷⁴.

21. Id quoque ejusdem, quod Sphaerion ⁷⁵ nominabat, eodem valet. Lapidis haematitis eloti p. x. i. =. ⁷⁶ piperis grana sex, cadmiaelotae, myrrhae, papaveris lacrimae, singulorum p. x. ii. ⁷⁷ croci p. x. iv. gummi p. x. viii. quae cum vino Aminaeo conteruntur.

22. Liquidum quoque medicamentum ad idem componebat, in quo erant haec: aeruginis p. x. =. ⁷⁸ misy combusti ⁷⁹, atramenti futorii, cinnamomi, singulorum p. x. i. ⁸⁰ croci, nardi, papaveris lacrimae, singu-

⁷² Phynona] Codicem MS. qui communi huic lectioni suffragetur, nullum ego inveni. Mediceus I. habet *Pyrrona*; alii *Pyrrhona*. Itaque non deerunt, qui *Πυρρον* vel *Πυρρον* legendum suspicentur. Fortasse tamen reponendum est *Χειρωνα*; quod in multis MSS. addatur hic titulus, *Chiron Euelpidis*.

⁷³ Huic] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. *hic*: fortasse rectius; quemadmodum cap. 28. sect. 9. *hic idonea sunt*; ubi Cod. Mediceus I. perperam habet, *huic idonea sunt*. Vide tamen adnot. 41. ad sect. 12. & adnot. 38. ad sect. 34. hujus capitis.

⁷⁴ Sed ante lenitum hoc inungendum est] Alii leg. *linitum* & *ungendum*; ut est in MSS. plerisque omnibus. Caesarii Editio in margine habet *litum*; quod a Lindenio in contextum inductum sententiam nihilo meliorem reddit. Nam *litum* idem valet ac *linitum*, sive substantivum sit, sive adjectivum. Constantinus legere malebat, *fungendum*, pro *ungendum*, ineptissima sententia. Ego reposui *lenitum*, & *inungendum* ex Codice Mediceo I. Intelligendum autem vitium, vel, quod malim, collyrium; qua ratione dixit sect. 8. *leniri medicamentum debet, adjecto vel albo ovi, vel muliebri lacte*. Nisi forte legendum est, *leni tum*, per voces duas, hoc modo: *Sed ante leni, tum hoc &c.* id est, ante leni aliquo collyrio, tum hoc acri inungendum est. Eodem fere modo loquitur lib. 7. cap. 7. sect. 3. *si intus plaga est, inungendum primo lenibus, deinde acrioribus*; & lib. 5. cap. 28. sect. 15. *Sed prius ungi ex cerussa pustulae debent, tum hoc illini*. Illud aliquis fortasse putabit huic mutationi ob est, quod

a Celso dictum est supra sect. 16. hujus capitis: *Haftenus oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur*; quasi numquam essent deinde lenia collyria adhibenda. Sed locum illum consideranti facile apparebit, aliud Celsum non significare, nisi quaedam esse oculorum vitia, quae acribus medicamentis curanda sunt. Hinc tamen non sequitur, cum acribus lenia quoque interdum adhiberi non posse.

⁷⁵ Sphaerion] In Codice Mediceo I. *sphaerion*, tum hic, tum infra sect. 13. *perion* sect. 25. *spaerion* sect. 28. Ceterum Graecis litteris scribendum videtur.

⁷⁶ P. x. =.] Ita in Codice Mediceo I. Reliqui sex habent, *p. x. I. S.* sed in quarto correctum est, *p. x. II.* atque ita legitur in vulgatis.

⁷⁷ P. x. II.] Antea legebatur, *p. x. III.* quemadmodum alia manu mutatum est in Codice Mediceo IV. cum in eo esset, ut in aliis quinque, *p. x. IIII.* Ego reposui *p. x. II.* ex Codice primo.

⁷⁸ P. x. =.] Hic quoque secutus sum Codicem Mediceum I. Reliqui habent *p. x. i.* Vulgo legitur *p. x.*

⁷⁹ Misy combusti] Alii leg. *minii*, ut est in Codice Mediceo I. Ego reposui *misy* ex Codicibus aliis: nam *misy* coquebatur, sive comburebatur, ut discimus ex Celso ipso lib. 5. cap. 9. & ex Dioscoride lib. 5. cap. 117. Constantinus quoque *misy* invenit in quodam Codice: sed *misyos* legendum putat, tum hic, tum alibi.

⁸⁰ P. x. I.] Ita in Codice Mediceo I. Alii leg. *p. x. III.*

singulorum p. x. I. =. " myrrhae p. x. II. aeris combusti p. x. III. cineris ex odoribus p. x. IV. piperis grana xv. Haec ex vino austero teruntur; deinde cum passi tribus heminis decoquuntur, donec corpus unum fit: idque medicamentum vetustate efficacius fit.

23. Cava vero ulcera commodissime implent ex iis, quae supra posita sunt, Sphaerion, & id, quod Philaethes vocatur. Idem Sphaerion vetustis ulceribus, & vix ad cicatricem venientibus optime succurrit.

24. Est etiam collyrium, quod cum ad plura valeat, plurimum tamen proficere in his ulceribus videtur: refertur ad Hermonem auctorem. Habet " piperis longi p. x. I. =. albi p. x. " cinnamomi, costi, singulorum p. x. I. atramenti futei, nardi, casiae, castorei, singulorum p. x. II. gallae p. x. V. myrrhae, croci, thuris, lycii, cerussae, singulorum p. x. VIII. papaveris lacrimae p. x. XII. aloës, aeris combusti, cadmiae, singulorum p. x. XVI. acaciae, stibis, gummi, singulorum p. x. XXV.

25. Factae vero ex ulceribus cicatrices duobus vitiis periclitantur; ne aut cavae, aut crassae sint. Si cavae sunt, potest eas implere id, quod Sphaerion vocari dixi; vel id, quod Asclepios " nominatur. Habet " papaveris lacrimae p. x. II. sagapeni, opopanax, singulorum p. x. III. aeruginis p. x. IV. gummi " p. x. VIII. piperis p. x. XII. cadmiae elotae, cerussae, singulorum p. x. XVI. At si crassae cicatrices sunt, extenuat vel Smilion, vel Canopite collyrium " ; quod habet cinnamomi, acaciae " , singulorum p. x. I. cadmiae elotae, croci, myrrhae, papaveris lacrimae " , gummi, singulorum p. x. II. piperis albi, thuris, singulorum p. x. III. aeris combusti p. x. VIII. " . Vel Euelpidis Pyxinum, quod ex his constat: salis fossilis p. x. IV. ammoniaci

81. P. x. I. =.] Ita in eodem MS. In Mediceis ceteris, p. x. II. In vulgatis, p. x. I.

82. Habet) Lindenius, quod habet.

83. P. x.] Ita MSS. Codices, & omnes fere vulgati libri. Egnatius leg. p. x. V.

84. Asclepios] Alii leg. Asclepias, tum hic, tum sect. 32. hujus capitis. Ego reposui Asclepios ex Codice Mediceo I. Apud Galenum lib. 4. de compos. medic. s. I. cap. 8. est collyrium, quod Ἀσκληπίος nominatur, sed ab hoc diversum. Haec vox videtur Graecis litteris scribenda.

85. Habet] Lindenius addit hoc; Codices Medicei sex, ea; Codex primus neutrum habet.

86. Gummi] Olim legebatur cumini. Lindenius reposuit gummi; quod sane Mediceus I. & nonnulli alii Codices habent.

87. Canopite collyrium] Quidam leg. Canopitae collyrium. Vox collyrium fortasse est interpretis alicujus, qui eam margini adscripsit.

88. Acaciae] Cassiae habent omnes Codices Medicei, praeter vetustiores, in quo, ut in vulgatis, legitur acaciae.

89. Papaveris lacrimae] Duae hae voces desunt in Codice Mediceo I.

90. P. x. VIII.] In plerisque Codicibus additur, aqua pluvialis; quas ego duas voces omisi ex fide Medicei I. Qui illas addidit, oblitus videtur quid Celsus monuerit sect. 16. hujus cap. Quotiescumque non adjicio, quod genus humoris adiciendum sit, aquam intelligi volo. In libris vulgatis legitur, p. x. VIII. cum aqua pluviali. Pro VIII. Cod. Mediceus I. habet VIII.

niaci thymiamatis p. x. viii. papaveris lacrimae p. x. xii. cerussae p. x. xv. piperis albi, croci Siculi⁹¹, singulorum p. x. xxxii.⁹² gummi p. x. xiiii. cadmiae elotae p. x. viiiii.⁹³ Maxime tamen tollere cicatricem videtur id, quod habet gummi p. x. =.⁹⁴ aeruginis p. x. i. crocomagmatis p. x. iv.

26. Est etiam genus inflammationis, in qua, si cui tument ac distenduntur cum dolore oculi, sanguinem ex fronte mitti necessarium est; multaque aqua calida caput atque oculos fovere; gargarizare ex lentacula, vel ex fici cremore⁹⁵; inungi acribus medicamentis, quae supra comprehensa sunt; maximeque eo, quod Sphaerion nominatur, quod lapidem haematiten habet⁹⁶. Atque alia quoque utilia sunt, quae ad extenuandam aspritudinem fiunt; de qua protinus dicam.

27. Haec autem inflammationem⁹⁷ oculorum fere sequitur; interdum major, interdum levior. Nonnumquam etiam ex aspritudine lippitudo fit; ipsam deinde aspritudinem auget⁹⁸, fitque ea in aliis brevis, in aliis longa, & quae vix umquam finiatur. In hoc genere valetudinis

91. *Croci Siculi*] Lindenius leg. *croci Cilicii*; quemadmodum habetur lib. 5. cap. 23. sect. 2. Apud Scribonium quoque Composit. 29. *Cilicii*, pro *Siculi*, Rhodius legendum suspicabatur. Sed iterum in Composit. ejusdem Scribonii 30. legitur, *croci Siculi*. Ceterum, si apud Celsum & Largum *Siculi* mendum est, ne Marcelli Empirici quidem, & Galeni Codices hac suspicione carent. Nam Marcellus Empiricus habet, *croci Siculi* x. III. cap. 8. in collyrio, quod perichrystarion a Graecis vocari ait; (περίχρυστον Rhodius legendum putat); quod idem est atque illa, quam secundo loco citavi, Scribonii Compositio. Apud Galenum autem est κρόκος Σικελῶν in collyrio, quod μαχάων & Ἀσκληπιδῆς inscribitur, lib. 4. de composit. medic. s. l. cap. 8. Ad Celsum quod attinet, Codex Mediceus I. non habet vocem *Siculi*; quia tamen postea, pro *singulorum*, habet *singuli*, suspicari possumus, librarium similitudine vocum *Siculi* & *singuli* deceptum, priorem omisisse. Nisi dicere malimus, *Siculi*, quod est in aliis Codicibus, ex illo ipso mendo *singuli* ortum esse.

92. *P. x. XXXII.*] Ita in Codice Mediceo I. & in Editionibus antiquioribus. Alii habent, *p. x. XXXI.* ut reliqui Codices Medicei; alii, ut Caesarius, *p. x. LII.*

93. *P. x. VIIII.*] Codex Mediceus I. *p. x. VIII.*

94. *P. x. =.*] Antea legebatur, *p. x. III.* Ego sic restitui ex Codice Mediceo I. In Codicibus

aliis est, *p. x. Z. III.*

95. *Ex fici cremore*] Codex Mediceus I. non habet *ex*.

96. *Quod lapidem haematiten habet*] Lindenius leg. *quodque &c.* Ceterum non apparet, quorsum haec verba addantur; cum illa, quae praecedant, idem significant. Nam ex acribus medicamentis, quae supra comprehensa sunt, nullum est, praeter Sphaerion, quod lapidem haematiten habeat. Nisi forte *quod valet quia*; vel id ipsum reponendum est, ut legitur in Cod. Mediceo I. Sed tum rationem Celsus reddere debuisset, cur praecipue lapis haematites hic utile sit. Haec igitur fortasse adnotatio aliqua est, ex margine descripta. Si quis contra existimat, haec verba esse Celsi; illa vero, *quod Sphaerion nominatur*, interpretis alicujus; is non videtur animadvertisse, solere Celsum Sphaerion istud & alia hujusmodi collyria propriis nominibus appellare. Lege sectiones hujus capituli 23. 25. & 28.

97. *Haec autem inflammationem &c.*] Aspritudo sequitur inflammationem. Ita ex Cod. Mediceo I. & Lindenio. Alii leg. *Hanc autem inflammationem &c.* sed perperam.

98. *Ipsam deinde aspritudinem auget*] Legendum puto *ipsa*, scilicet lippitudo: quamvis omnes Codices habeant *ipsam*; atque alii quidem, ut Mediceus I. ante *deinde*, alii post *aspritudinem*. Lindenius leg. *atque ipsam &c.*

nis quidam crassas, durasque palpebras, & ficulneo folio, & asperato specillo, & interdum scalpello eradunt; versasque quotidie medicamentis suffricant. Quae neque nisi in magna vetustaque aspritudine, neque saepe facienda sunt: nam melius eodem ratione victus & idoneis medicamentis pervenitur. Ergo exercitationibus utemur, & balneo frequentiore; multaque oculos ⁹⁹ aqua calida fovebimus: cibos autem sumemus ¹ acres & extenuantes; at medicamentum id, quod Caesarianum vocatur. Habet ² atramenti futorii p. *. ¹. ³ mify p. *. =. piperis albi p. *. =. ⁴ papaveris lacrimae, gummi singulorum p. *. ¹¹. cadmiaae lotae p. *. ¹¹¹. stibis p. *. ^{VI}. Satisque constat, hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse; exceptis iis, quae lenibus nutriuntur.

28. Id quoque, quod Hieracis nominatur, ad aspritudinem potest. Habet myrrhae p. *. ¹. ammoniaci thymiamatis p. *. ¹¹. aeruginis raeae p. *. ^{IV}. Ad idem idoneum est etiam id, quod Canopite, & id quod Smillion vocatur, & id quod Pyxinum, & id quod Sphaerion. Si ⁷ composita medicamenta non adsunt, felle caprino, vel quam optimo melle fatis commode aspritudo curatur.

29. Est etiam genus aridae lippitudinis: *Ξηροφθαλμία* ⁸ Graeci appellant. Neque tument, neque fluunt oculi, sed rubent tantum ⁹, & cum dolore quodam graves sunt, & noctu ¹⁰ prae gravi ¹¹ pituita inhaeres-

res-

99. Oculos] Sic restitui ex multis MSS. Alii leg. *ocularum palpebras*, ut est in Mediceo I.

1. Cibos autem sumemus] Lindenius leg. *cibi autem sumendi sunt*.

2. Extenuantes; at medicamentum id, quod Caesarianum vocatur. Habet &c.] Sic interpungendum putavi, ut apte cohaereret oratio. Alii omnes, *extenuantes*.

At medicamentum id, quod Caesarianum vocatur, habet &c.] Codex Mediceus I. non habet particulam *at*: neque sane est necessaria.

3. P. *. I.] In Codice Mediceo I. p. *. I. —. Fortasse legendum, p. *. —. ut est in margine Editionis Constantinianae.

4. P. *. =. piperis albi p. = =.] Ita ex Codice modo allato. In Codicibus aliis est, p. *. I. piperis albi p. V. Vulgo legitur, p. *. piperis albi p. *. V. sed in margine Editionis Constantinianae, p. *. —. —, pro p. *.

5. Aeruginis raeae p. *. IV.] Vulgo additur, cum aqua pluviali, vel pluviali; quod adventitium est, nec legitur in Codice Mediceo I. In Codicibus ceteris habetur, aqua pluviali: parti-

cula vero in IV. dumtaxat; & quidem alia manu ex Palavicini emendatione. Vide adnot. 90. sect. 25. hujus cap.

6. Quod Canopite, & id &c.] Ita ex Lindenio. Al. quod Canopites est, & id &c. al. quod Canopite est, & id &c. Constantinus mallet Canopitae. In Codice Mediceo I. legitur: quod canopitae est id &c.

7. Si] Lindenius, Si autem.

8. Ξηροφθαλμία] Idem leg. quod Ξηροφθαλμία: & infra, Sub hoc neque tument, neque &c.

9. Tantum] Codex Mediceus I. tamen.

10. Cum dolore quodam graves sunt, & noctu &c.] Ita in Codice modo allato: in aliis, pro graves sunt, gravescent, ut olim legebatur. Codicem unum affert Constantinus, in quo habetur; cum dolore quodam fere levi, & prurigine gravescent, & palpebrae citra duritiam ullam noctu &c. atque ita Lindenius edidit, non aliud mutans, quam gravescent in graves sunt. Sed quaedam videntur addita ex Aëtio, qui Tetrab. 2. Serm. 3. cap. 75. ita scribit: Lippitudo sicca est, quum subaridus factus fuerit oculus, & leniter dolens, citra duritiam

rescunt ¹²: quantoque minor generi huic ¹³ impetus, tanto finis minus expeditus ¹⁴ est. In hoc vitio multum ambulare, multum exerceri, lavari saepe, ibique desudare, multaque frictione uti necessarium est. Cibi neque qui ¹⁵ implent, neque nimium acres, apti sunt, sed inter hos medii. Mane, ubi concoxissè manifestum est, non est alienum ex sinapi gargarizare; tum deinde caput atque os diutius defricare ¹⁶.

30. Collyrium vero aptissimum ¹⁷ est, quod Rhinion ¹⁸ vocatur. Habet myrrhae p. x. =. ¹⁹ papaveris lacrimae, acaciae succi, piperis, gummi, singulorum p. x. i. lapidis haematitis, lapidis Phrygii, lycii ²⁰, lapidis scissilis, singulorum p. x. ii. aeris combusti p. x. iv. Ac Pyxinum quoque eodem accommodatum est ²¹.

31. Si vero scabri oculi sunt, quod maxime in angulis esse consuevit, potest prodesse Rhinion, id quod supra positum est ²²; potest similiter id ²³, quod habet aeruginis rase, piperis longi, papaveris lacrimae, singulorum p. x. ii. piperis albi, gummi, singulorum p. x. iv. cadmia elotae ²⁴, cerussae, singulorum p. x. vi. ²⁵ Nullum tamen melius

tiam palpebrarum. Verba autem illa, *fere levi*, huc traducta fuerunt ex varianti lectione, de qua infra; ut locus totus ad allata Aëtii verba conformaretur.

11. *Prae gravi*] Alii leg. *praegravi*, ut est in Codice Mediceo primo. Stephanus & Lindenius, *prae gravi*, per voces duas; & quidem rectius. Codices reliqui Medicei habent, *fere levi*.

12. *Inhaerescunt*] Quidam cum Caesario leg. *inarescunt*: & sane in Codice Mediceo I. est *inhaerescunt*. Sed retinendum *inhaerescunt*, quod alii Codices habent. Ex descriptione *ξηροφθαλμίας* & *σκληροφθαλμίας*, quae est apud Aëtium l. c. apparet, Celsum utrumque vitium conjunxisse.

13. *Generi huic*] Al. *generis hujus*.

14. *Minus expeditus*] Lindenius leg. *minus expeditior*; sed perperam. Nam, ut Morgagnus animadvertit, comparativa non ferunt adverbium *minus*.

15. *Neque qui*] Ita nonnulli cum Ruellio. Al. *qui neque*, ut est in MSS. plerisque. In Mediceo I. *neque hi qui*.

16. *Defricare*] Alii leg. *perfricare*, ut est in Edit. an. 1493. Fortasse recte; siquidem Celsus saepius adhibet verbum hoc. Attamen in Editione prima & in MSS. est *defricare*; quod occurrit etiam lib. 5. cap. 28. sect. 18. & sect. 19.

17. *Aptissimum*] Linden. *hoc aptissimum*.

18. *Rhinion*] Graecis, opinor; litteris scribendum est, sicut infra *ρασινον*, scribitur ab E.

gnatio & Lindenio. Codex Mediceus I. habet *finion*.

19. *P. x. =.*] Ita ex Codice Mediceo I. Alii leg. *p. x. i.* Codicibus Mediceis ceteris suffragantibus.

20. *Lapis haematitis, lapis Phrygii, lycii*] Haec verba defunt in omnibus Codicibus Mediceis, praeter quam in primo. In quarto & septimo margini adscripta sunt alia manu.

21. *Eodem accommodatum est*] Sect. 21. hujus cap. eodem valet. Lindenius ibi retinet *eodem*; hic *eidem* reponit.

22. *Id quod supra positum est*] Haec fortasse librarii ex margine addiderunt.

23. *Potest similiter id &c.*] Antea legebatur; *potest similiter prodesse id &c.* Ego omisi *prodesse* ex fide Codicis Medicei I. quod verbum, cum proxime antecedit, facile hic intelligitur. Reliqua tamen verba depravata sunt in Codice illo: sic enim habetur: *potest simulare id &c.* Palavicinus correxit, *similiter*, atque addidit, *prodesse*: unde vulgaris lectio. Sed nec ceteri Medicei Codices vitio carent. Nam in aliis legitur, *potest prodesse militare id*; in septimo, *potest esse militare id*; in sexto deest verbum *potest*.

24. *Elotae*] Al. *lotae*: ego *elotae* ex Codice Mediceo I.

25. *P. x. VI.*] Ita in libris vulgatis; quos sequor. Nam in MSS. mendum inesse suspicor. Mediceus I. habet, *p. x. XVI.* ceteri sex, *p. x. IIII.*

melius est, quam Euelpidis, quod βασιλικὸν nominabat. Habet papaveris lacrimae, cerussae, lapidis Asii, singulorum p. x. 11. gummi p. x. 111. piperis albi p. x. 1v. 26 croci p. x. vi. pſorici p. x. x111. Nulla autem per se materia est, quae pſoricum nominetur; sed chalcitidis aliquid, & cadmia dimidio plus ex aceto simul conteruntur, idque in vas fictile additum 27, & contextum ficulneis foliis, sub terra reponitur, sublatumque post dies viginti rursus teritur 28, & sic appellatur 29. Verum in basilico 30 quoque collyrio convenit, ad omnes affectus oculorum id esse idoneum, qui non lenibus medicamentis curantur. Ubi non sunt autem medicamenta 31 composita, scabros angulos laevant & mel & vinum: succurritque & his & aridae lippitudini, si quis panem ex vino subactum super oculum imponit. Nam, cum fere sit humor aliquis, qui modo ipsum oculum, modo angulos, aut palpebras exasperat, sic, & si quid prodit humoris, extrahitur, & si quid juxta est, repellitur.

32. Caligare vero oculi nonnunquam ex lippitudine, nonnunquam etiam sine hac, propter senectutem, imbecillitatemve aliam, consueverunt. Si ex reliquiis 32 lippitudinis id vitium est, adjuvat collyrium, quod Asclepios nominatur; adjuvat id 33, quod ex crocomagmate fit.

33. Proprie etiam ad id componitur, quod διὰ κρόκας 34 vocant. Habet piperis p. x. 1. 35 croci Cilicii 36, papaveris lacrimae, cerussae, singulorum p. x. 11. pſorici, gummi, singulorum p. x. 1v.

34.

26. P. x. 111. piperis albi p. x. 1v.] Al. leg. p. x. x111. (Constant. p. x. x1111.) piperis albi p. x. 1v. Ego secutus sum Editiones antiquiores, quod Codices Medicei plerique, si leve mendum sustuleris, cum iis consentiant. Codices habent, p. x111 pro p. x. 111. immo in secundo est, p. x. 111. & perperam reponitur, p. x111. In sexto, p. x. x1111. sed postrema unitatis nota expungitur. In quarto vero corrigitur, p. p. 1111. & verba proxima, piperis albi p. x. 1v. notantur tamquam aliena, quia non sunt in primo. Is enim ita habet: cummis p. p. 1111. croci &c.

27. In vas fictile additum] Addere pro indere a Varrone quoque Plinioque adhibetur. Varro lib. 1. R. R. cap. 154. in ollulas addatur uva. Plinius lib. 20. H. N. cap. 22. In ovum inane succum (marrubii) addit; & lib. 23. cap. 7. Dentium quoque dolori hic succus (caprifici) appositus in lana prodest, aut in cava eorum additus. Celsus ipse cap. 8. huius libri sect. 2. dixit, addita in narem per linamentum aut penicillum ea compositio est &c. Lindenius ibi veteres Codices sequitur: hic vero Con-

stantinum sequi maluit, qui inditum margini adscripserat.

28. Reponitur, sublatumque post dies viginti rursus teritur] In Codice Mediceo I. reponitur, sublatum est post &c. Lindenius leg. reponitur diebus viginti, & rursus sublatum teritur.

29. Sic appellatur] Lindenius addit pſoricum; quod non est in aliis Editionibus, nec in meis MSS.

30. In Basilico] Lindenius leg. de basilico.

31. Ubi non sunt autem medicamenta] Idem Lindenius leg. At, ubi non sunt medicamenta.

32. Reliquiis] Codex Mediceus I. & aliqui alii, reliquis.

33. Adjuvat id] Lindenius leg. Adjuvat & id; quemadmodum habet in margine Constantini Editio.

34. Διὰ κρόκας] Editiones Aldina vetustiores habent diacrocus, Latinis litteris; & ita est in Codice Mediceo I. In Codicibus ceteris, diacroccon.

35. P. x. 1.] Codex Mediceus I. p. p. 1. reliqui sex, grana p. x. 1.

34. At si ex senectute, aliave imbecillitate id est, recte inungi potest, & melle quam optimo, & cyprino, & oleo vetere. Commodissimum tamen est, balsami partem unam, & olei veteris, aut cyprini 37 partes duas, mellis quam acerrimi partes tres miscere. Utilia huic quoque 38 medicamenta sunt, quae ad caliginem proxime 39, quaeque ad extenuandas cicatrices supra comprehensa sunt. Cuicumque vero oculi caligabunt, huic opus erit multa ambulatione, atque exercitatione; frequenti balneo; ubi totum quidem corpus perfricandum est, praecipue tamen caput, & quidem irino 40, donec insudet; velandumque postea, nec detegendum, antequam sudor & calor domi conquierint. Tum cibis utendum acribus, & extenuantibus; interpositisque aliquibus diebus, ex sinapi gargarizandum.

35. Suffusio quoque, quam Graeci *ὕψουσιν* nominant, interdum oculi potentiae, qua cernit 41, se opponit. Quod, si inveteravit 42, manu curandum est: inter initia nonnumquam certis observationibus discutitur. Sanguinem ex fronte vel naribus mittere; in temporibus venas adurere; gargarizando pituitam evocare; suffumigare; oculos acribus medicamentis inungere, expedit. Victus optimus est, qui pituitam extenuat.

36. Ac 43 ne resolutio quidem oculorum, quam *παράλυσιν* Graeci nominant, alio victus modo, vel aliis medicamentis curanda est. Exposuisse tantum genus vitii satis est. Igitur interdum evenit, modo in altero 44 oculo, modo in utroque, aut ex ictu aliquo, aut ex morbo comitia-

36. *Cilicii*] Ita Editiones Caesarii, Ruellii, Pantini & Lindenii; nec discrepare videtur Codex Mediceus vetustior, in quo *cilici*. Alii legunt, ut habent multi Codices, *cilicis*.

37. *Cyprini*] In Codice Mediceo I. *cypri*; sed fortasse mendose, sicut paulo supra in eodem Codice *cypri*, pro *cyprino*. Palavicinus correxit, *cyprini*; atque ita legitur in vulgatis libris. Alii Codices MSS. habent *cyprii*. Ceterum *cyprus* hac significatione usurpatum est in lib. 5. cap. 24. sect. 3.

38. *Huic quoque*] Codex Mediceus I. *huc quoque*; Lindenius, *quoque huic*. Vide adnotat. 41. sect. 12. hujus capituli, & adnotat. 73. sect. 20.

39. *Quae ad caliginem proxime*] Verba haec, itemque illa, *atque exercitatione*, quae infra sunt, in Cod. Mediceo I. cum deessent, a Palavicino fuerunt adscripta. In Codicibus Mediceis reliquis legitur: *quaeque ad caliginem proxime* &c.

40. *Caput, & quidem irino*] Lindenius leg. *caput ex irino*.

41. *Potentiae, qua cernit*] Lindenius leg. *pu-*

pillae: Pantinus *pituitae*, ut est in Editione, an. 1538. non tamen a Caesario; nam prima ejus Editio, ut pleraeque omnes, habet *potontiae*, MSS. Codicibus suffragantibus. Excipiendus mihi est Mediceus I. in quo, loco *potentiae*, *lippientiumque* fuisse apparet. Nihil praeterea sciri potest: nam Palavicinus veterem scripturam oblitteravit, ut hanc ipsam, *potentiae, qua cernit*, reponeret. De cujus integritate vix dubitare licet. Nam, ut Morgagnus animadvertit, vox *potentia* eodem modo adhibetur lib. 7. cap. 7. sect. 14. *Igitur vel ex morbo vel ex ictu concrevit humor sub duabus tunicis; isque paulatim indurens interiori potentiae se opponit.*

42. *Inveteravit*] Al. *inveteraverit*, ut est in Editione an. 1493. Editio I. cum Mediceo I. & aliis MSS. habet *inveteravit*.

43. *Ac*] Codex Vaticanus VII. & Editiones Caesarii, Pantini & Lindenii, *At*.

44. *In altero*] Lindenius leg. *in uno*; & infra, *convulsus*, pro *concussus*.

nituali, aut ex distensione nervorum, qua vehementer ipse oculus concussus est, ut is neque quoquam intendi possit, neque omnino consistat; sed huc illucve sine ratione moveatur, ideoque ne conspectum quidem rerum praestet 45.

37. Non multum ab hoc malo distat id, quod *μυδριασιν* Graeci vocant. Pupilla funditur 46 & dilatatur, aciesque ejus hebetescit 47; ac pene difficillime 48 genus id imbecillitatis eliditur. In utraque vero, id est, & paralyfi & mydriasi 49, pugnandum est per eadem omnia, quae in caligine oculorum praecepta sunt, paucis tantum mutatis: siquidem ad caput irino interdum acetum, interdum nitrum adjiciendum est; melle inungi 50 satis est. Quidam in posteriore vitio calidis aquis usi, relevatique: quidam sine ulla manifesta causa subito obcaecati sunt. Ex quibus nonnulli, cum aliquandiu nihil vidissent, repentina profusione alvi, lumen receperunt. Quo minus alienum videtur, & recenti re 51, & interposito tempore, medicamentis quoque moliri 52 dejectiones, quae omnem noxiam materiam in inferiora depellant.

38. Praeter haec imbecillitas oculorum est, ex qua quidam 53 interdiu satis, noctu nihil cernunt: quod in foeminam bene respondentibus menstruis non cadit. Sed sic laborantes inungi oportet sanie 54 jocinoris,

45. *Praestet*] Codex Mediceus I. *praestat*.

46. *Funditur*] Ita in Codice modo allato. Al. *leg. effunditur*; Linden. *diffunditur*.

47. *Hebetescit*] Al. *hebescit*. In Codice Mediceo vetustiore, quem ego secutus sum, legitur *hebetescit*; quod est jam a Rhodio notatum.

48. *Ac pene difficillime*] Videtur deesse verbum aliquod post *pene*, quod cohaereat sensu cum *hebetescit*, & ante *difficillime* sententiam absolvat: quo modo Lindenius edidit, *ac pene caligat. Difficillime &c.* Lindenius autem, opinor, non veterem aliquem Codicem secutus est, sed Constantini conjecturam, qui legendum arbitrabatur: *ac pene caligatur. Difficillime &c.*

49. *In utraque vero, id est, & paralyfi & mydriasi*] Lindenius omittit particulam *&*, quae est ante *paralyfi*. Codex Mediceus I. ita habet: *In utraque parte vero id est & paralyfi & cumydriasi*; & cum supra *paralyfi*, ut legatur, *cum paralyfi*.

50. *Melle inungi*] Lindenius *leg. oculos vero melle inungi*; ut est in margine Editionis Constantinianae. Sed voces illas duas *oculos vero*, quae in veteribus Codicibus non habentur, nullo modo necessarias esse apparet ex simili loco fest. 16. hujus cap. *Inungi vero eo debet, quod habet &c.*

51. *Videtur, & recenti re*] Ante Lindenium

legebatur; *videtur ex recenti re*; ex Codice scilicet Mediceo IV. in quo; cum esset, ut in aliis quinque, *videretur recenti re*; alia manu correctum est *videtur*; & addita particula *ex*. Porro haec additio facta est ex Codice I. in quo est: *videtur ex recentiore*. Palavicinus reposuit *& pro ex*, & *recentiore* mutavit in *recenti re*. Sic autem legitur & in Codice Vaticano VI. & in Codice alio Constantini, & in Editione Lindeniana.

52. *Moliri*] Codex Mediceus I. *molliri*. Etiam lib. 3. cap. 18. *Sed id ipsum tamen moliri cibo, quam medicamento, melius est*; Codex ille habet *molliri*. Sed utrobique mendose.

53. *Quidam*] Priscas Editiones sequor, cum quibus MSS. Codices consentiunt plerique omnes. Gryphius & alii nonnulli *leg. quidem*, ut est in Mediceo I.

54. *Sanie*] Locus incertissimae lectionis; ut vel ex iis intelligi potest, quae Morgagnus de eo scripsit in Epist. V. Codex Mediceus I. habet *saniti*; & infra, *excepta aqua*, pro *excepta*; atque. Palavicinus corrigit, *sanie*. Itaque *sanie*, & *excepta aqua* in Codice est Vaticano VI. In Mediceo IV. quoque *sanie* est repositum alia manu, cum esset, sicut in ceteris quinque, *humore*: infra vero, pro *excepto atque*, quod alii item habent,

ris, maxime hircini; sin minus, caprini, ubi id assum coquitur, excepta: atque edi quoque ipsum jecur debet. Licet tamen etiam iisdem medicamentis non inutiliter uti, quae vel cicatrices, vel aspritudinem extenuant. Quidam contrito semine portulacae mel adjiciunt eatenus, ne id ex specillo destillet, eoque inungunt. Exercitationibus, balneo⁵⁵, frictionibus, gargarizationibus iisdem his quoque utendum est.

39. Et haec quidem in ipsis corporibus oriuntur. Extrinsecus vero interdum sic⁵⁶ ictus oculum laedit, ut sanguis in eo suffundatur. Nihil⁵⁷ commodius est, quam sanguine vel columbae, vel palumbi⁵⁸, vel hirundinis inungere. Neque id sine causa fit; cum horum⁵⁹ acies extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum redeat, celerimeque⁶⁰ hirundinis. Vnde etiam locus fabulae factus est, per parentes id herba⁶¹ restitui, quod per se fanescit. Eorum ergo sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime tuetur, hoc ordine; ut sit hirundinis optimus, deinde palumbi, minime⁶² efficax columbae, & illi ipsi, & nobis. Supra percussum vero oculum, ad inflammationem leniendam, non est alienum imponere etiam cataplasmata. Sal Ammoniacus⁶³, vel quilibet alius quam optime⁶⁴ teri debet, sic, ut

bent, margini adscriptum, *excepta aqua, habet vetus exemplar*. Vulgo Egnatius leg. *humore*: ceteri, *sanguine*, ut est in Editione I. Caesarius tamen *sanie* habet in libri margine; itemque Constantinus, isque ex veteri Codice. Sed neuter monet, pro *excepto* (ita enim communiter legitur) *excepta* reponendum esse. Ac mihi quidem haec lectio maxime probatur; tum quia *sancti*, quod est in Codice Mediceo, ad *sanie* proxime accedit; tum quia vox haec aptior huic loco videtur, quam aut *humore*, aut *sanguine*, quas alii supposuerunt. Neque id affirmo Graecos Auctores dumtaxat respiciens, Dioscoridem scilicet, & Trallianum, qui, ut alii jam adnotarunt, de hoc auxilii genere scribentes, alter lib. 2. cap. 47. alter lib. 1. de singul. corp. part. vitiiis &c. cap. 23. vocem *ἰχθῦνα* adhibuerunt: sed quia saniem hac significatione Plinium quoque saepe usurpasse animadverti. Nam & lib. 28. cap. 11. hanc ipsam rem explicans, dixit: *Quidam inassati jocineris sanie inungunt*; qui locus & a Pantino & ab aliis notatus est; & cap. 18. ejusdem libri, *Hircini vero jocineris dissecati sanies efficacior*; & lib. 30. cap. 8. *Perendorum fornicationibus verrucisque medetur arietini pulmonis inassati sanies*.

55. *Exercitationibus, balneo, &c.*] Non vidit Lindenius, referri periodum hanc ad illam se-

ctionis 34: partem, *Cuicumque vero oculi caligabunt &c.* Id si vidisset, haec verba, *gargarizationibus iisdem his quoque*, profecto non expulisset. Nunc ita edidit: *Vtendum vero est exercitationibus, balneo, & frictionibus*.

56. *Sic*] Al. *si*; hique sententiam non absolunt, nisi post *inungere*. Ego secutus sum Lindenium, & Codicem Mediceum I.

57. *Nihil*] Lindenius leg. *Huic nihil*.

58. *Palumbi*] Idem habet *palumbae*, ut infra quoque.

59. *Horum*] Lindenius reponit *harum*, ut Constantinus habet in libri margine. Sed hujus mutationis uterque oblitus, infra retinent *Eorum*.

60. *Celerimeque*] Ita prorsus legendum ex Constantino & Lindenio. Nam *celeberrimeque*, quod habent MSS. & antiquae Editiones, mendum est.

61. *Per parentes id herba &c.*] Perperam in multis MSS. legitur: *aut per parentes, aut id herba &c.* Egnatius, qui lectionem istam primus vulgavit, addidit *chelidonio*; al. *chelidonia*.

62. *Minime*] Lindenius leg. *minimum*; & postea, *sibi ipsi*, pro *illi ipsi*.

63. *Sal Ammoniacus*.] Ita in multis MSS. & Editione I. Alii leg. *sed Ammoniacus*; ut est in Editione an. 1493. & in aliquo depravato Codice, qualem ego Mediceum VI. inveni. Mediceus I.

ut ei paulatim oleum adjiciatur, donec crassitudo strigmenti fiat; id deinde miscendum est cum hordeacea farina, quae ex mulso decocta sit. Facile autem, recognitis omnibus, quae medici prodiderunt ⁶⁵, apparere cuilibet potest, vix ullum ex iis, quae supra comprehensa sunt, oculi vitium esse, quod non simplicibus quoque, & promptis remediis submoveri ⁶⁶ possit.

VII. 1. Haecenus in oculis ea reperiuntur, in quibus medicamenta plurimum possunt: ideoque ad aures transeundum est, quarum usum proximum a luminibus natura nobis dedit. Sed in his aliquanto majus periculum est: nam vitia oculorum intra ipsos nocent; aurium inflammationes doloresque, interdum etiam ad dementiam mortemque praecipitant. Quo magis inter initia protinus succurrendum est, ne majori periculo locus sit. Ergo ubi primum dolorem aliquis sensit, abstinere & continere se debet. Postero die, si vehementius malum est, caput tondere, idque irino unguento calido perungere, & operire. At magnus cum febre vigiliaeque dolor exigit, ut sanguis quoque mittatur. Si id aliquae causae prohibent, alvus solvenda est. Cataplasmata quoque calida, subinde mutata, proficiunt; sive foeni Graeci, sive lini, sive alia farina ex mulso decocta ⁶⁷. Recte etiam subinde admoventur spongiae, ex aqua calida expressae. Tum, levato dolore, ceratum circumdari debet ex irino, aut cyprino factum: in quibusdam tamen melius, quod ex rosa est ⁶⁸, proficit. Si vehemens inflammatio somnum ex toto prohibet, adjici cataplasmati debent papaveris cortices ⁶⁹ fricti atque contriti, sic, ut ex his pars dimidia sit; eaque tum simul ex passo misto ⁷⁰ decoquuntur. In aurem vero infundere aliquod medicamentum oportet; quod semper ante tepefieri convenit: commodissimeque per strigilem instillatur. Vbi auris repleta est, super lana mollis addenda

quoque mendo laborat: nam habet *ammoniacum*, omiſſa voce *Sal. Caesarius* ita edidit: *Sed Armeniacus*, ut subaudiatur *lapis*: minus recte, quamvis id *Pantinus* probarit. *Lindenius* vero habet, *Sed sal Armeniacus*.

64. *Optime*] *Al. optimus*. Omnino legendum *optime*, ut est in Codice Mediceo I. & in Editione *Lindenii*.

65. *Quae medici prodiderunt*] Communiter legitur; quae medici quoque prodiderunt; sed perperam; ut animadvertit *Morgagnus*. Ipse legere mallet, *quique*. Sed si novisset, particulam *quoque* abesse a Codice Mediceo I. non dubito, quin prorsus abjiciendam judicavisset. Itaque secutus sum Codicis illius auctoritatem. In eodem Codi-

ce legitur *providere*: sed id quidem mendum est.

66. *Submoveri*] Ita in MSS. & in Editionibus *Egnat. Ruell. Pantin. & Ronſſ.* In Editione prima & nonnullis aliis, *subremoveri*. *Lindenius* leg. *subinde removeri*.

67. *Decocta*] *Lindenius* sustulit verbum *est*, cum legeretur *decocta est*.

68. *Quod ex rosa est*] *Al. quod ex rosa factum est*. Vocem *factum* neque *Lindenius* habet, neque *Cod. Mediceus I.*

69. *Adjici cataplasmata debent papaveris corticis*.

70. *Simul ex passo misto &c.*] Passum mistum dictum videtur, ut vinum mistum cap. 9. hujus libri. In Codice Mediceo I. est, *simul ex passo mixta*. *Palaviſinus* corrigit, *ex passo simul mix-*

ea est, quae humorem intus contineat. Et haec quidem communia sunt. Medicamentum vero est & rosa ⁷¹, & radicum arundinis ⁷² fucus, & oleum, in quo lumbrici cocti sunt, & humor ex amaris nucibus, aut ex nucleo mali Perfici expressus. Composita vero ad inflammationem doloremque leniendum haec fere sunt: castorei, papaveris lacrimae pares portiones conteruntur, deinde adjicitur his passum: vel papaveris lacrimae, croci, myrrhae par modus sic teritur, ut invicem modo rosa, modo passum instilletur: vel id, quod amarum in Aegyptia faba est, conteritur, rosa adjecta; quibus myrrhae quoque paulum a quibusdam miscetur, vel papaveris lacrimae, aut ⁷³ thus cum muliebri lacte: vel amararum nucum cum rosa succus ⁷⁴: vel castorei, myrrhae, papaveris lacrimae pares portiones cum passo: vel croci p. x. = ⁷⁵ myrrhae, aluminis scissilis, singulorum p. x. =. ⁷⁶ quibus, dum ⁷⁷ teruntur, paulatim miscentur passi cyathi tres, mellis minus cyatho; idque ex primis medicamentis est: vel papaveris lacrima ex aceto. Licet etiam compositione uti Themisonis; quae habet castorei, opopanax, papaveris lacrimae ⁷⁸, singulorum p. x. ii. spumae lycii ⁷⁹ p. x. iv. quae contrita passo excipiuntur, donec cerati crassitudinem habeant, atque ita reponuntur. Vbi usus requirit ⁸⁰, rursus id medicamentum, adje-

to. Lindenius leg. *simul ex passo vel mullo*. Idem postea, *decoquantur*. In antiquis libris legitur, *decoquatur*; in margine Editionis Constantinae, *decoquantur*.

71. *Et rosa*] In Codice Mediceo I. *ei rosa*. Ex hoc Codice ego, pro *rosae*, ut antea legebatur, reposui *rosa*, id est, oleum rosaceum; quod rosam deinde saepe nominet. Sed neque *rosae*, contemnenda lectio est. Nam rosae floris succum in aurium dolore prodesse scribit Archigenes, apud Galenum lib. 3. de composit. medic. s. l. cap. 1.

72. *Arundinis*] Ita ex MSS. Vulgo legitur, *arundinum*.

73. *Miscetur, vel papaveris lacrimae, aut &c.*] Ex ipso orationis contextu apparet, nisi fallor, rectius legendum esse; *miscetur: vel papaveris lacrima, aut &c.* Scribit porro Galenus l. c. in aurium doloribus inflammationibusque papaveris lacrimam cum lacte utiliter adhiberi, idque ex frequentissimis medicamentis esse.

74. *Cum rosa succus*] Al. leg. *cum rosae succo*; sed perperam.

75. *P. x. =.*] In Mediceo I. *p. p. =.* In aliis MSS. & in omnibus vulgatis libris, *p. x. I.*

76. *P. x. =.*] Ita in Codice Mediceo I. Sed in illo deest vox *singulorum*. Codices ceteri Me-

dices habent, *p. x. I.* Vulgo alii leg. *p. x. Z.* alii cum Caesario, *p. x. 3.* Ruellius & Lindenius, *p. x. III.*

77. *Dum*] Al. *tum*, mendose. Al. *cum*. Ego malui *dum*, quod est in Editione I. & in MSS. Mediceis.

78. *papaveris lacrimae*] Vulgo ab omnibus additur, *ex aceto*. Has duas voces Codex Mediceus I. non habet; & qui habent Codices, perperam habere videntur. Deceptus librarius est, quia voces illas paulo ante descripserat.

79. *Spumae lycii*] Si *nitri* Lindenius non invenit, nisi apud Constantinum ex quadam conjectura, haud facile probarim mutationem ab eo in textum inductam. Omnes Medicei Codices habent *lyci*. Lycii autem spuma & a Dioscoride describitur in lib. 1. cap. 132. & nominatur a Plinio in lib. 24. cap. 14. & ab Andromacho adhibetur in medicamentis ad aurium vitia compositis, apud Galenum lib. 3. de composit. medic. s. l. cap. 1. ubi est etiam compositio quaedam Laodici regis, ab hac Themisonis non discrepans, nisi ponderum ratione, ut Pantinus animadvertit. Constantinus legere malebat; *argenti spumae, lycii*. Alii omnes leg. *spumae lycii*.

80. *Usus requirit*] Ante Lindenium legebatur; *usus requiritur*; sed minus recte.

adjecto passo, specillo teritur ⁸¹. Illud perpetuum est, quotiescumque crassius medicamentum est, quam ut in aurem instillari possit, adjiciendum eum esse humorem, ex quo id componi debet, donec satis liquidum sit.

2. Si vero pus quoque aures habent, recte lycium per se infunditur, aut irinum unguentum; aut porri succus cum melle; aut centaurii ⁸² succus cum passo; aut dulcis mali Punici succus ⁸³ in ipsius cortice tepefactus, adjecta myrrhae exigua parte. Recte etiam miscentur myrrhae, quam *σανθην* cognominant, p. x. i. croci tantumdem, nuces amarae xxv. ⁸⁴ mellis sesquicyathus: quae contrita, cum utendum est, in cortice mali Punici tepescunt ⁸⁵. Ea quoque medicamenta, quae oris exulcerati causa componuntur, aequae ulcera aurium sanant. Quae si vetustiora sunt, & multa sanies fluit, apta compositio est, quae ad auctorem Erasistratum refertur: piperis p. x. =. croci p. x. =. ⁸⁶ myrrhae, misy cocti, singulorum p. x. i. ⁸⁷ aeris combusti p. x. i i. Haec ex vino terentur: deinde ubi inaruerunt, adjiciuntur passi heminae tres, & simul incoquantur: cum ⁸⁸ utendum est, adjicitur his mel & vinum. Est etiam Ptolemaei chirurgi medicamentum, quod habet lentisci p. x. =. gallae p. x. =. ⁸⁹ omphacii p. x. i. succum Punici mali. Est Menophili ⁹⁰ validum admodum, quod ex his constat: piperis longi p. x. i. castorei p. x. i i. myrrhae, croci, papaveris lacrimae, nardi Syriaci, thuris, malicorii, ex Aegyptia faba partis interioris, nucum amararum, mellis quam optimi, singulorum p. x. i v. quibus, dum teruntur ⁹¹, adjicitur

81. *Specillo teritur*] Vocem *specillo* quidam Critici explodendam censent. Lindenius leg. *pistillo*; quod a me non in ullo MS. sed in margine tantum Editionis Constantinianae inventum est.

82. *Centaurii*] In plerisque MSS. *centauriae*: in Mediceo I. *centauri*; pro *centaurii*, quod reposui. Sic paulo supra *lyci*, pro *lycii*. Antea legebatur, *centaureae*. Lib. 5. cap. 27. sect. 10. dicitur *centauros*; ut alii legunt, *centaurion*.

83. *Dulcis mali Punici succus*] Cap. 10. hujus lib. Ex malo Punico dulci succus exprimitur. Lindenius leg. *succus mali punici*.

84. XXV.] Editiones Aldina & Caesariana an. 1528. x. XV. Ruelliana & nonnullae aliae, XV.

85. *Tepescunt*] Ita in Codice Mediceo I. Alii omnes leg. *tepefiant*.

86. *Piperis p. x. =. croci p. x. =.*] Ita ex Codice modo allato. Sex reliqui Medicei Codices & Editiones priscae habent, *piperis p. x. i*. Quidam leg. *piperis p. x. i*. *croci p. x. i*. 3. ut est

in Editione Gryphiana; Lindenius, *habet piperis, croci, singulorum p. x. i*.

87. *P. x. i.*] Antea legebatur, *p. x. ii*. quod est in multis Codicibus. Mediceus primus habet *p. p. i*. & quidem rectius: nam postea sequitur, *aeris combusti p. x. ii*. In Codice tamen illo mendose, *aeris combusti p. p. xii*.

88. *Cum*] Linden. *cum vero*.

89. *Lentisci p. x. =. gallae p. x. =.*] Sic reposui, quod in Mediceo I. fit; *lentisci p. p. =. gallae p. =.* In aliis Codicibus legitur; *lentisci p. x. i*. *gallae p. x. i*. (in aliquibus, *gallae x. i*): atque ita habent Editiones omnes, praeter Lindenianam, in qua, *lentisci, gallae, singulorum p. x. i*. In margine autem Constantinianae adnotatum est, „Al. *p. x. =*“

90. *Est Menophili*] Linden. *Est & Menophili*.

91. *Dum teruntur*] Idem, *dum conteruntur*. Al. *cum teruntur*, ut est in Codice I. Ego reposui, *dum teruntur* ex Codicibus Mediceis ceteris.

jicitur acetum quam acerrimum, donec crassitudo in his passis fiat. Est Cratonis⁹²: cinnamomi, casiae, singulorum p. x. =. ⁹³ lycii, nardi, myrrhae, singulorum p. x. i. aloës p. x. ii. mellis cyathi tres, vini sextarius: ex quibus lycium cum vino decoquitur, deinde his alia miscentur. At si multum puris, malusque odor est, aeruginis rasae, thuris, singulorum p. x. ii. mellis cyathi duo, aceti quatuor simul incoquantur: ubi utendum est, dulce vinum miscetur. Aut aluminis scissilis, papaveris lacrimae, acaciae succi par pondus miscetur, hisque adjicitur hyoscyami succi dimidio minor, quam unius ex superioribus, portio; eaque trita ex vino diluuntur. Per se quoque hyoscyami succus satis proficit.

3. Commune vero auxilium adversus omnes aurium casus, jamque usu comprobatum Aesclepiades composuit. In eo sunt cinnamomi, casiae, singulorum p. x. i. floris junci rotundi, castorei, albi piperis, longi⁹⁴, amomi, myrobalani, singulorum p. x. ii. ⁹⁵ thuris masculi, nardi Syriaci, myrrhae pinguis, croci, spumae nitri, singulorum p. x. iii. ⁹⁶ quae separatim contrita, rursus mista, ex aceto conteruntur; atque ita condita, ubi utendum est, aceto diluuntur. Eodem modo commune auxilium auribus laborantibus est Polybi sphragis ex dulci vino liquata: quae compositio priori libro⁹⁷ continetur. Quod si & fanies profluit, & tumor est, non alienum est, misto vino per oricarium clysterem eluere; & tum infundere vinum austerum cum rosa mistum, cui spodii paulum sit adjectum, aut lycium cum lacte, aut herbae sanguinalis succum cum rosa, aut mali Punici succum cum exigua myrrhae parte.

4. Si fordida quoque ulcera sunt, melius mulso eluuntur; & tum aliquod ex iis, quae supra scripta sunt, quod mel habeat, infunditur. Si magis pus profluit, & caput utique tondendum, & multa calida aqua perfundendum, & gargarizandum⁹⁸, & usque ad lassitudinem ambulandum, & cibo modico utendum est. Si cruor quoque ex ulceribus appa-

^{92.} Est Cratonis] Constant. & Linden. Est & Cratonis.

^{93.} P. x. =.] Ita in Codice Mediceo primo; in ceteris, p. x. i. ut vulgo legitur; in margine Editionis Constantinianae, p. x. i. —.

^{94.} Albi piperis, longi] Fortasse legendum est, piperis longi: siquidem vox albi abest a Codicibus multis. Habetur tamen in Mediceo I. Constantinus particulam & addendam censet post piperis. Lindenius leg. piperis albi & longi.

^{95.} p. x. ii.] Vulgo legebatur, scripuli duo;

ut est in MSS. fere omnibus. Ego sic reposui ex Mediceo I. qui habet p. p. ii. Cur autem vulgatam lectionem rejecerim, ex iis intelligi potest, quae scripsi ad sect. 8. cap. 27. lib. 5.

^{96.} P. x. iii.] Ita in Editione I. & in MSS. Alii leg. p. x. ii. ex editione an. 1493.

^{97.} Libro] Codex Mediceus I. & Lindenii Editio libro. Alii leg. libello.

^{98.} Et gargarizandum] Haec duo verba Codex Mediceus modo allatus non habet.

paruit 99, lycium cum lacte debet infundi; vel aqua, in qua rosa decocta sit, succo aut herbae sanguinalis, aut acaciae adjecto. Quod si super ulcera caro increvit, eaque mali odoris saniem ¹ fundit, aqua tepida elui debet; tum infundi id, quod ex thure & aerugine & aceto ² & melle fit; aut mel cum aerugine incoctum. Squama quoque aeris cum sandaracha contrita per fistulam recte instillatur.

5. Vbi vero vermes orti sunt, si juxta sunt, protrahendi oriculario specillo sunt: si longius, medicamentis enecandi; cavendumque, ne postea nascantur. Ad utrumque proficit album veratrum cum aceto contritum. Elui quoque aurem oportet vino, in quo marrubium decoctum sit. Emortui vermes ³ in primam auris partem prolabuntur ⁴, unde facillime educi possunt.

6. Sin ⁵ foramen auris compressum est, & intus crassa sanies subest, mel quam optimum addendum ⁶ est. Si id parum proficit, mellis cyatho & dimidio, aeruginis rasae p. x. i i. adjiciendum est, incoquendumque, & eo utendum. Iris quoque cum melle idem proficit. 7. Item galbani p. x. i i. myrrhae & fellis ⁸ taurini, singulorum p. x. = =. 9 vini quantum satis est ad myrrham diluendam.

7. Vbi

99. Apparuit] Linden. apparet.

1. Saniem] Libri vulgati habent, sanguinem: at MSS. saniem; a quibus cur discederem causa nulla fuit: Lindenius hunc locum ita legit: eaque mali odoris, & sanguinem fundit. Ceterum Aëtius, cum & ipse, ut Almeloveenius notat, carnem in auribus super ulcera crescere scripserit Tetrab. 2. Sermon. 2. cap. 84. nihil addit de sanie sanguineve ex illa exeunte.

2. Et aceto] Hae duae voces desunt in Codice Mediceo I.

3. Emortui vermes] Antea legebatur, Sic emortui vermes. Ego particulam sic in MSS. non inveni. In Mediceo I. legitur, Emortuis vermes. In aliis, Sive mortui sub his vermibus; & supra, decoctum est, pro decoctum sit; ut Sive mortui ex sit. Emortui corruptum; est autem addititium videatur. Legendum opinor; Emortui sub his vermibus; scilicet sub medicamentis. Ita loquitur cap. proximo: sub his enim crustae resolvuntur; & alibi.

4. Prolabuntur] Al. provocabuntur; ut habet Codex Mediceus I. Lindenius recte, prolabuntur, & ita est in Mediceo VII. & in Codice alio Constantini. In plerisque legitur, convocabuntur, prolabuntur, vel convocabuntur, prolabuntur.

5. Sin] Lindenius, Si. In Codice Mediceo I. est, Sin, ut alii legunt: in ceteris mendose, Si in.

6. Addendum] Ita in antiquis libris. Lindenius leg. indendum.

7. Iris quoque cum melle idem proficit] Vulgo additur, Item mellis & rosae scrupuli duo. Codex Mediceus. quem ego secutus sum, non habet verba illa: ceteri habent tantummodo, mellis rosae scrip. II. quae insititia videntur. Vox quoque idem hujus incisi mihi suspecta est; quamvis in omnibus Codicibus eam invenerim. Ad confirmandam constructionem hanc, afferri possunt verba ex lib. 5. cap. 18. sect. 24. Idem faba quoque imposita proficit. Sed neque locus ille suspicionem caret; & ab aliis aliter legitur. Lindenius habet ad idem proficit; meliori constructione, sed fortasse non meliori fide.

8. Myrrhae & fellis] In libris vulgatis; myrrhae cum melle, & fellis; ut in multis MSS. Ego ex fide Medicei vetustioris sustuli duas voces, cum melle; quas librarius, cum supra essent positaе, temere iteravit, quemadmodum illas, ex aceto, in sect. 1. hujus capituli. Pro fellis in allato Mediceo Codice legitur mellis: sed prima ejus vocis littera videtur ex his tribus rrc constata.

9. P. x. = =.] In Codicibus Mediceis ceteris, p. p. ZZ. x. II. in primo, quem secutus sum; p. p. = =. Vulgo legitur, p. x. II.

7. Vbi vero gravius aliquis audire coepit (quod maxime post longos capitis dolores evenire consuevit) in primis aurem ipsam considerare oportet: apparebit enim aut crusta, qualis super ulcera innascitur, aut sordium coitus. Si crusta est, infundendum est aut oleum calidum ¹⁰, aut cum melle aerugo, vel porri succus, aut cum mulso nitri paulum: atque ubi crusta a corpore jam recedit, eluenda auris aqua tepida est ¹¹, quo facilius ea per se diducta oriculario specillo protrahatur. Si sordes, eaeque molles ¹² sunt, eodem specillo eximendae sunt: at si durae sunt, acetum & cum eo nitri paulum conjiciendum ¹³ est; cumque emollitae sunt, eodem modo elui aurem, purgarique oportet. Quod si capitis gravitas manet, attondendum idem, & leniter, sed diu perfricandum est, adjecto vel irino vel laureo ¹⁴ oleo, sic, ut utrilibet paulum acceti misceatur; tum diu ambulandum, leniterque post unctionem aqua calida caput fovendum; cibusque utendum ex imbecillissima & media materia; magisque assumendae dilutae potiones; nonnumquam gargarizandum est. Infundendum autem in aurem castoreum cum aceto & laureo oleo & succo radiculae corticis; aut cucumeris agrestis succus, adjectis contritis rosae foliis ¹⁵. Immaturae quoque uvae succus cum rosa instillatus, adversus surditatem satis proficit.

8. Aliud vitii genus est, ubi aures intra se ipsae ¹⁶ sonant. Atque hoc quoque fit, ne externum sonum accipiant. Levissimum est, ubi id ex gravedine est: pejus, ubi ex morbo ¹⁷, capitisve longis doloribus incidit: pessimum, ubi, magnis morbis venientibus, maximeque comitiali, provenit. Si ex gravedine est, purgare aurem oportet, & spiritum continere, donec inde humor aliquis exspumet. Si ex morbo vel capitis dolore, quod ad exercitationem, frictionem, perfusionem, gar-

10. *Aut oleum calidum*] Particula *aut* abest a leg. *aeque molles*.
Codice Mediceo I.

11. *A corpore jam recedit, eluenda auris aqua tepida est*] Lindenius leg. *ex auricula procidit, eluenda est aqua tepida*. Quandoquidem causa nulla erat, ut recte censet Morgagnus, cur vetus lectio non probaretur; corruptus Codex videtur Lindenium fefellisse. Et sane, pro *a corpore jam recedit*, Codex Mediceus I. habet, *aut corpore jam procedit*. In reliquis tamen verbis, *eluenda auris aqua tepida est*, non variat ab aliis Codicibus; ut neque in verbo *protrahatur*, pro quo Lindenius habet *protrahat*. Sed id quidem, si in aliquo Codice invenit, facile poterat intelligere, mendum esse.

12. *Eaeque molles*] Ita ex Lindenio. Alii omnes

13. *Conjiciendum*] Al. ex Caesarii Editione, *injiciendum*.

14. *Laureo*] Codex Mediceus I. *latureo*; alii, *laurino*. Hi etiam paulo infra, *laurino*; ille, *laureo*.

15. *Adjectis contritis rosae foliis*] Codices multi, *contritae* pro *contritis*. Mediceus I. *adjectis contritis* &c. sed correctum est, *additis* & *contritis*. Lindenius vocem *contritis* post *foliis* transfert.

16. *Intra se ipsae*] Plerique leg. *intra se ipsas*; atque ita est in Codice Mediceo I. Lindenius, *intra se ipsae*, Codicibus aliis suffragantibus.

17. *Morbo*] Hic quoque multi Codices Lindenio favent, qui *morbo* reposuit. Alii leg. *morbis*, ut habet Codex Mediceus I.

gargarizationemque pertinet, eadem facienda sunt: cibus non utendum nisi extenuantibus: in aurem dandus radicae succus cum rosa, vel cum succo radicis ex cucumere agresti; vel castoreum cum aceto ¹⁸, & laureo oleo. Veratrum quoque ex aceto conteritur ¹⁹, deinde melle cocto excipitur, & inde collyrium factum in aurem demittitur. Si sine his coepit, ideoque novo metu terret, in aurem dari debet castoreum cum aceto, vel irino, aut laureo ²⁰ oleo; aut huic mistum castoreum cum succo nucum amararum; aut myrrha & nitrum cum rosa & aceto. Plus tamen in hoc quoque proficit victus ratio: eademque facienda sunt, quae supra comprehendendi, cum maiore quoque diligentia; & praeterea, donec is sonus finiatur, a vino abstinendum. Quod si simul & sonus est, & inflammatio, laureum oleum coniecisse abunde est, aut id, quod ex amaris nucibus exprimitur; quibus quidam vel castoreum, vel myrrham miscent.

9. Solet etiam interdum in aurem aliquid incidere, ut calculus, ali-quodve animal. Si pulex intus est, compellendum eo lanæ paululum est; quo ²¹ ipse is subit ²², & simul extrahitur. Si non est secutus, aliudve animal est, specillum lana involutum in resinam quam glutinosissimam, maximeque terebinthinam demittendum, idque in aurem conijciendum ²³, ibique vertendum est: utique enim comprehendet & eximet. Sin aliquid exanime est, specillo oriculario protrahendum est, aut hamulo retuso paulum recurvato: si ista nihil proficiunt, potest eodem modo resina protrahi. Sternutamenta quoque admota id commodè elidunt, aut oriculario clystere aqua vehementer intus compulsâ. Tabula quoque collocatur media inhaerens, capitibus utrimque pendentibus, superque eam homo deligatur in id latus versus, cujus auris eodem modo laborat, sic, ut extra tabulam non emineat ²⁴: tum malleo caput tabulae, quod a pedibus est, feritur; atque ita concussa aure, id quod inest, excidit.

VIII.

18. *Cum aceto*] Ita ex Codice Mediceo modo allato. Antea legebatur, *ex aceto*.

19. *Ex aceto conteritur*] Hic vero idem Codex habet, *ex aceto*: quod mihi magis probatur. Alii leg. *cum aceto*: qua constructione haud negarim Celsum interdum usum esse; siquidem fecit. 5. hujus cap. ita habet: *album veratrum cum aceto contritum*: sed particulam ex frequentius adhibuisse animadverti. Ceterum hic locus, qui alioquin integer videri potest, ita legitur in allato Codice: *Veratrum quoque & id ex aceto conteritur &c.*

20. *Aut laureo*] Ita in Codice Mediceo I. In aliis, *aut ex laureo*. Vulgo legitur, *vel laureo*.

21. *Quo*] Codices multi MSS. habent *quas*; Mediceus vetustior, *quo*; atque ita est in omnibus impressis libris. Constantinus tamen mallet, *quam*.

22. *Ipse is subit*] Lindenius leg. *ipse si subit*.

23. *Conijciendum*] *Inijciendum* quidam habent ex Caesario.

24. *Non emineat*] Ita legit Lindenius; & ita omnino legendum est; quamvis libri veteres non habeant particulam *non*. Idem fere remedium a Galeno proponitur lib. 3. de composit. medicament. s. l. cap. 1. & ab Aëtio Tetrab. 2. Serm. 2. cap. 87.

VIII. 1. Nares vero exulceratas ²⁵ fovere oportet vapore aquae calidae. Id & ²⁶ spongia expressa atque admota fit, & subjecto vase oris angusti, calida aqua repleto. Post id fomentum, illinenda ulcera sunt, aut plumbi recremento, aut cerussa, aut argenti spuma; cum quodlibet horum aliquis conterit, eique, dum teritur ²⁷, invicem vinum & oleum myrteum adjicit, donec mellis crassitudinem fecerit ²⁸. Sin autem ea ulcera circa os ²⁹ sunt, pluresque crustas & odorem foedum habent; quod genus Graeci *ῥιζαναρ* appellant; sciri quidem debet, vix ei malo posse succurri: nihilominus tamen haec tentari possunt; ut caput ad cutem tondeatur, assidueque vehementer perfricetur; multa ³⁰ calida aqua perfundatur; multa eidem ³¹ ambulatio fit; cibis modicus, neque acer, neque valentissimus. Tum in narem ipsam mel cum exiguo modo resinae terebinthinae conjiciatur (quod specillo quoque involuto lana fit) attrahaturque spiritu is succus, donec in ore gustus ejus sentiatur: sub his enim crustae resolvuntur, quae tum per sternutamenta elidi debent. Puris ulceribus vapor aquae calidae subjiciendus est: deinde adhibendum ³² aut lycium ex vino dilutum, aut amurca, aut omphacium, aut menthae, aut marrubii succus; aut atramentum futorium, quod candelactum, deinde contritum fit; aut interior scillae pars contrita; sic, ut horum cuilibet mel adjiciatur: cujus in ceteris admodum exigua pars esse debet; in atramento futorio tanta, ut ea mistura liquida sit ³³; cum scilla utique pars major. Involvendumque lana specillum est, & in eo medi-

25. *Nares vero exulceratas*] Alii leg. *Nares vero intus exulceratas*. Particula *intus* abest a Codice Mediceo I. & ab Editionibus Gryphii, Constantini, & Lindenii: potestque facile intelligi. Manifestum est enim, loqui Celsum de iis ulceribus, quae in parte narium interiore nascuntur. Nam quae in exteriori parte sunt, nihil differunt ab illis, quae in aliis exterioribus partibus oriuntur: ideoque non ad nares proprie, sed ad cutem pertinent universam.

26. *Id* §] Cum antea legeretur, *id est*, ut habent Codices Medicei; infra vero, *admota fit*; Lindenius reposuit, *Id* §.... *admota fit*: nec aliter legendum videtur.

27. *Eique, dum teritur*] Lindenius leg. *ei, dum teritur*; deinde, *adjiciat*. Verba autem, quae antecedunt, ita distinguit: *spuma, cum quodlibet horum aliquis conterit*.

28. *Fecerit*] In aliquibus Codicibus legitur, *faciat*; quod & Constantinus notavit.

29. *Circa os*] Lib. 8. cap. 1. *a superciliis, angulisque oculorum osse inchoantur* (nares) *ad tertiam*

fere partem. Eam partem hic significat; ut lib. 7. cap. 11. de hoc ulcere iterum scribens; *enodem scriptorium calammum in narem esse conficiendum, donec sursum ab os perveniat: tum per id tenue ferramentum candens dandum esse ad ipsum os* &c. *Vel narem incidendam esse ab ima parte ad os* &c. Qui os, non de osse, sed de ore acceperunt, mendum subesse suspicantes, reposuerunt, *circa nares*; quod omnes fere MSS. Codices habent. Non deesse etiam, qui habeant, *intra nares*, ex Constantini adnotationibus apparet. In Mediceo I. omnium longe optimo legitur, *circa os*, ut editit Lindenius.

30. *Multa*] Linden. *multaque*.

31. *Multa eidem*] Ita Lindenius & Codices MSS. Alii leg. *multa ei*; & postea, *deambulatio*.

32. *Deinde adhibendum*] In Codice Mediceo I. desunt hae duae voces.

33. *Sit*] Ita in Editione Lindenii & multis MSS. Codicibus. Alii leg. *fiat*, ut est in Cod. Mediceo I.

medicamento tingendum ³⁴, eoque ulcera implenda sunt: rursusque linamentum involutum & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumque in narem, & ab inferiore parte leniter deligandum. Idque per hiemem & vere bis die; per aestatem & autumnum, ter fieri debet.

2. Interdum vero in naribus etiam carunculae ³⁵ quaedam fimiles muliebribus mammis nascuntur, eaeque imis partibus, quae carnosissimae ³⁶ sunt, inhaerent. Has curare oportet medicamentis adurentibus, sub quibus ex toto consumuntur. Polypus ³⁷ vero est caruncula, modo alba, modo subrubra, quae narium ossibus inhaeret; ac modo ad labra tendens ³⁸ narem implet, modo retro per id foramen, quo spiritus a naribus ad fauces descendit, adeo increscit, ut post uvam conspici possit; strangulatque hominem, maxime Austro aut Euro flante: fereque mollis est, raro dura; eaque magis spiritum impedit, & nares dilatat; quae fere ³⁹ καρκινώδης est; itaque attingi non debet. Illud aliud genus fere quidem ferro curatur; interdum tamen inarescit, si addita in narem per linamentum aut penicillum ea compositio est, quae habet minii Sinopici, chalcitidis, calcis, fandarachae, singulorum p. x. i. atramenti futorii p. x. ii.

IX. In dentium autem dolore, qui ipse quoque maximis tormentis annumerari potest, vinum ex toto circumcidendum est: cibo quoque primo abstinendum, deinde eo modico mollique utendum, ne mandentis dentes irriter: tum extrinsecus admovendus per spongiam vapor aquae calidae, imponendumque ceratum ex cyprino aut irino factum, lanaque id comprehendendum, caputque velandum est. Quod si gravior dolor est ⁴⁰, utiliter & alvus ducitur, & calida cataplasmata super maxillam

34. *In eo medicamento tingendum*] Editio Caesarii an. 1528. *medicamen*; Editio ejusdem Caesarii an. 1538. quam Lindenius est secutus, *medicamentum*. Perperam: nam specillum lana involutum in medicamento tingitur. Sic cap. 15. *linamentum in rosa tingere*; & cap. 18. sect. 7. *eodem medicamento tinctam linamentum superdandum est*; & lib. 5. cap. 26. sect. 9. *tincta in melle linamenta*.

35. *In naribus etiam carunculae*] Sic reposui ex MSS. In vulgatis legitur: *etiam in naribus carunculae*. Lindenius tollit *etiam*.

36. *Carnosissimae*] Lindenius leg. *cartilaginosa*, secutus, opinor, MS. Codicem a Constantino allatum. Ego Codices Mediceos sequor, & veteres Editiones; in quibus omnibus habetur, *car-*

nosissimae. Explicationis autem loco affero ipsius Celsi verba ex lib. 8. cap. 1. *primum a supercilii angulisque oculorum, osse inchoantur (nares) ad tertiam fere partem: deinde in cartilaginem versae, quo propius ori descendunt, eo magis caruncula quoque molliuntur*.

37. *Polypus*] Lindenius habet, Πολύπυς, Graecis litteris. Sed haec vox Latinitate donata fuerat ante Celsi aetatem a Catone R. R. cap. 157.

38. *Tendens*] Al. *pendens*.

39. *Quae fere*] Lindenius leg. *fereque*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

40. *Dolor est*] Ita in Codice Mediceo I. & in Editione Lindenii. In aliis Codicibus *his dolor est*. In Editionibus antiquis *is dolor est*.

lam⁴¹ injiciuntur, & ore humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur, saepiusque mutatur. Cujus rei causa & quinquefolii radix in vino misto coquitur; & hyoscyami radix vel in posca, vel in vino misto coquitur⁴², sic, ut paulum his salis adjiciatur; & papaveris non nimium aridi cortices, & mandragorae radix, eodem modo. Sed in his tribus utique vitandum est, ne, quod haustum erit, devoretur. Ex populo quoque alba cortex radicis in hunc usum in vino misto recte coquitur; & in aceto⁴³ cornu cervini ramentum⁴⁴; & nepeta cum teda pingui⁴⁵, ac ficu item pingui⁴⁶ vel in mulso, vel in aceto & melle, ex quibus cum ficus decocta⁴⁷ est, is humor percolatur. Specillum quoque lana involutum in calidum oleum demittitur, eoque ipse⁴⁸ dens fovetur. Quin etiam quaedam quasi cataplasmata in dentem ipsum illinuntur⁴⁹: ad quem usum⁵⁰ ex malo Punico acido atque arido malicorii pars interior cum pari portione & gallae & pinei corticis conteritur, misceturque his minium; eaque contrita aqua pluviali coguntur⁵¹: aut panacis, papaveris lacrimae, peucedani, uvae taminiae sine seminibus pares portiones conteruntur: aut galbani partes tres, papaveris lacrimae pars quarta. Quidquid dentibus admotum est, nihilominus supra maxillam ceratum, quale supra posui, esse debet, lana obtectum. Quidam etiam myrrhae, cardamomi, singulorum p. *. i. croci, pyrethri, ficorum partes⁵², fin-

41. *Super maxillam*] Ita habent omnes fere MSS. Codices & Lindenii Editio. Alii leg. *super maxillas*; ut est in Codice Mediceo I. qui deinde, pro *injiciuntur*, habet *imponuntur*. Infra vero, ubi in omnibus editis libris legitur *supra maxillam*, non solum Mediceus I. sed alii quoque MSS. Codices habent *supra maxillas*.

42. *Vel in vino misto coquitur*] Duo verba, *misto coquitur*, quae in Mediceo I. utique habentur, absunt a quibusdam MSS. Primum tamen fortasse retinendum est; alterum prorsus redundat.

43. *Et in aceto*] Lindenius leg. *aut in aceto*.

44. *Cornu cervini ramentum*] Ita legitur & in Mediceo I. & in alio Constantini Codice, & in Editione Lindenii, & in margine Caesarianae: sed in Mediceo cernus, non cornu. Alii Codices & Editiones habent, *cornu cervinum rasum*.

45. *Cum teda pingui*] Lindenius leg. *cum teda ac ficu pingui*. Archigenes apud Galenum de compos. medicament. secund. loc. cap. 5. & Marcellus Empiricus cap. 12. tedam pinguem per se ex aceto coquunt: Aëtius vero Tetrab. 2. Sermon. 4. cap. 28. ficum tedae adjicit, & coquit in vino.

46. *Ac ficu item pingui*] Ita in Codice Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae.

In eodem Mediceo Codice manu Palavicini scriptum est, *ac ficus item pinguis*: atque ita omnes antiquae Editiones habent. Caesarius margini adscripsit, *cum ficu item pingui*. Lindenius leg. *item ficus pinguis*. Quidam manuscripti Codices ita habent, *ac ficus pingui*: alii, *ac ficus pinguis*.

47. *Decocta*] Lindenius leg. *discocta*. Ita sane habent Codices plerique MSS. Mediceus tamen vetustior *decocta*, ut alii vulgo legunt.

48. *Ipsa*] Al. *ipso*.

49. *In dentem ipsum illinuntur*] Constructio verbi *illinere* cum quarto casu & praepositione *in* non est Celfo inusitata: siquidem 6. quoque hujus libri capite, sectione 1. ita habetur: *idque in lin-teolum illinere*. Lindenius leg. *induntur*. Sed MSS. mei omnes habent *illinuntur*, vel *inlinuntur*.

50. *Ad quem usum*] Codex Mediceus I. habet, *ut quem usum*; reliqui sex, *ad quem usum*. Ita cap. 19. hujus lib. *Quidam ad eundem usum decoquere simul malunt* &c. Pro *ad*, in Cod. Mediceo IV. alia manu repositum est *in*: atque ita in omnibus libris editis legitur.

51. *Coguntur*] Al. *coquuntur*. Lindenius recte *coguntur*; ut habet Cod. Mediceus I.

52. *Ficorum partes*] Infra quoque legitur *fico-*

singulorum p. x. iv. sinapis p. x. viii. contrita linteolo illinunt, impo-
nuntque in humero partis ejus, qua dens dolet; si is superior est, a scapu-
lis; si inferior, a pectore: idque dolorem levat; &, cum levavit, pro-
tinus submovendum est. Si vero exesus est dens, festinare ad eximen-
dum eum, nisi res coëgit, non est necesse: sed tum ⁵³ omnibus fomen-
tis, quae supra posita sunt, adjiciendae quaedam valentiores compo-
sitiones sunt, quae dolorem levant; qualis fere est. Habet autem ⁵⁴ pa-
paveris lacrimae p. x. i. piperis p. x. ii. foreos p. x. x. quae contrita
galbano excipiuntur, idque circumdatur. Aut Menemachi, maxime ad
maxillares dentes; in qua sunt croci p. x. i. ⁵⁵ cardamomi, thuris fu-
liginis, ficorum partes, pyrethri, singulorum p. x. iv. sinapis p. x. viii.
Quidam autem miscent ⁵⁶ pyrethri, piperis, elaterii, singulorum p. x. i.
aluminis scissilis, papaveris lacrimae, uvae taminiae, sulphuris ignem
non experti, bituminis, lauri baccarum, sinapis, singulorum p. x. ii.
Quod si dolor eximi eum cogit, & piperis ⁵⁷ semen cortice liberatum,
& eodem modo bacca hederæ coniecta in ejus foramen, dentem findit,
isque per testas ⁵⁸ excidet: & plani piscis ⁵⁹, quam pastinacam nostri,

τρυ-

rum partes: sed corruptus est uterque locus, ut alii ante nos animadverterunt. Quod ad vocem *fico-
rum* attinet, quamquam Celsus genitivum singula-
rem *ficus*, vel *fici* adhibere soleat; nihil tamen
obstat, nisi fortasse aurium fastidium, quominus
hic genitivo plurali uti potuerit. At vox *partes*
prorsus aliena est, ut mihi quidem videtur. For-
tasse orta est ex prava interpretatione proximæ
notæ, *p*. Praeter exemplum erroris hujus in
adnotat. 99. lib. 5. cap. 18. sect. 2. propositum,
multa alia MSS. Codices suppeditant: inter quæ
illud luculentissimum, quod paulo infra occurrit:
*Quidam autem miscent pyrethri, piperis, elateris, sin-
gulorum partes p. p. i.*, vel, ut alii Codices habent,
p. x. i. Caesarius legendum putat, *ficorum pin-
guum*, vel *parvarum*: alii, *fermenti putris*: Con-
stantinus, *caprificorum pulveris*. Idem Constanti-
nus adnotavit, in Codice quodam scriptum esse,
ficorum, piperis: quod Lindenio placuit.

^{53.} *Sed tum*] Vulgo ante Lindenium legeba-
tur, *sed cum*: nec aliter est in MSS. Sed quis
mendum non videat?

^{54.} *Qualis fere est. Habet autem &c.*] Locus
hic in omnibus antiquis libris corruptus est; sed
aliter in aliis. Ita legitur in plerisque; &
quidem, ut ego opinor, proxime ad verum.
Fortasse enim a Celso scriptum fuit *Herae*, cu-
jus alia compositio describitur in lib. 5. cap. 22.
sect. 3. Codex Medicus I. habet, *qualis haeae f.*

habent autem. Nam qui *Herae* auctoris nomen esse
haud intellexerunt, alii in *eae*, vel *hae* muta-
runt; (quibus illud quoque necesse fuit, *sunt*,
habent reponere pro *est*, *habet*) alii vero in *fe-
re*. Quamquam tres voces *qualis haeae sunt* in
Medic. I. sunt expunctae. Jam si legatur, *qua-
lis Herae est. Habet autem*; ea quoque, quæ se-
quuntur, *Aut Menemachi &c.* recte cohaerebunt.
Exposita divinatione nostra, aliorum conjecturae
exponendae sunt, ut eam quisque sequi possit,
quam maxime probabit. Constantinus igitur, pro
quales hae sunt. Habet autem, quod in antiquis
Editionibus legitur, Codicem MS. ut videtur,
nactus iis similem, quos ego secutus sum, ita re-
ponendum existimabat: *qualis fere est, quæ habet
&c.* Lindenius vero ita edidit: *quales hae sunt,
quæ habent &c.* Veteris autem lectionis, *quales
hae sunt*, Palavicinus est auctor.

^{55.} *Croci p. x. i.*] Codex Medicus I. *croci p.
p. ii.* Sed ea croci portio, pro ceterarum re-
rum portione, videtur nimis parva.

^{56.} *Miscent*] Ita ex Codice Mediceo I. & E-
ditione Lindeniana. Alii ieg. *immiscent*.

^{57.} *Et piperis*] Lindenius omittit particulam *&*.

^{58.} *Per testas*] Cum ita ex veteri Codice le-
gendum, Constantinus adnotaverit; itaque jam sit
a Lindenio editum; reliquum est, ut explicem,
unde ortum sit, *forte stans*, quod in antiquis Edi-
tionibus habetur. In Codice Mediceo I. cum
scri-

τρυνῶνα Graeci vocant, aculeus torretur, deinde conteritur, resinaque excipitur, quae denti circumdata hunc solvit: & alumen scissile in id foramen ⁶⁰ conjectum dentem citat. Sed id tamen involutum lanula demitti commodius est ⁶¹, quia sic, dente servato, dolorem levat ⁶². Haec a medicis ⁶³ accepta sunt. Sed agrestium experimento cognitum est, cum dens dolet ⁶⁴, herbam mentastrum cum suis radicibus evelli ⁶⁵ debere, & in pelvem mitti, supraque aquam infundi, collocarique juxta sedentem hominem undique veste contactum; tum in pelvem candentes filices demitti, sic, ut aqua tegantur, hominemque eum hiante ore vaporem excipere, ut supra dictum est, undique inclusum. Nam & sudor plurimus sequitur, & per os continens pituita defluit; idque saepe longiorem, semper annuam ⁶⁶ valetudinem bonam praestat ⁶⁷.

X. Si vero tonsillae sine exulceratione per inflammationem intumuerunt, caput velandum est; extrinsecus is ⁶⁸ locus vapore calido fovendus; multa ambulatione utendum; caput in lecto sublime habendum; gargarizandumque reprimentibus ⁶⁹. Radix quoque ea, quam dulcem
appel-

scriptum esset *fortestas*, supra ultimas ejus vocis litteras posita fuit *n*, ut legeretur *forte stans*; atque ita in Codice *IV*. margini est adscriptum. Is & Medicei ceteri habent *per testas*, vel *textas*. Deinde, pro *excidet*, *IV. V. VII. exciditur*. Legendum videtur *excidit*.

59. *Et plani piscis &c.*] Lindenius leg. *Plani quoque piscis* (*quam nos pastinacam, Graeci τρυνῶνα vocant*) *aculeus &c.* & infra, *solvit. Alumen quoque scissile &c.*

60. *In id foramen*] Lindenius tollit *id*. In Cod. Mediceo I. legitur, *Et id foramen*.

61. *Conjectum dentem citat. Sed id tamen involutum lanula demitti commodius est*] Ita in Codicibus MSS. & Editionibus antiquioribus: nisi quod Editiones & Codex Mediceus I. habent, *involutum in lanula*; Codices alii, quos ego secutus sum, rectius, *involutum lanula*. In Editione an. 1538. defunt voces multae: ita enim legitur: *contactum demitti commodius est*. Editio ista & Gryphium, & Pantinum, & Constantinum, & Ronsseum in errorem impulit; qui omnes locum hunc eodem modo mendose scripserunt. Constantinus tamen margini adscripsit, *conjectum: sed id tum in canna involutum demitti commodius est*. Ronsseus autem, *conjectum; sed id tum canna involutum demitti commodius est*.

62. *Dente servato, dolorem levat*] Lindenius leg. *Et dentem servat, Et dolorem levat*.

63. *A Medicis*] In Codice Mediceo I. omissa praepositione legitur *medicis*.

64. *Dolet*] Lindenius leg. *doluerit*.

65. *Evelli*] Al. *velli*.

66. *Idque saepe longiorem, semper annuam &c.*] Adverbium *semper*, quod habent MSS. Codices, Editoribus difficultatem peperit, quia plus huic remedio tribui videbatur, quam omnino ab eodem, aut ab ullo alio sperari possit. Itaque locum hunc omnes ad Lindenium usque ita ediderunt: *idque saepe longiorem, saepe annuam &c.* Lindenius vero: *idque longiorem, saepe annuam &c.* Scilicet non animadverterunt, Celsum similiter scripsisse lib. 4. cap. 4. sect. 1. *Vulgo audio, si quis pullum hirundinis ederit, angina toto anno non periclitari*. Apud Columellam quoque locus est, qui hunc mire confirmat. Ita enim ille habet lib. 7. cap. 4. *hoc modo curatum pecus anno scabrum fieri non posse Celsus affirmat*.

67. *Valetudinem bonam praestat*] Ita in Codice Mediceo I. & omnibus editis libris. Alii MSS. Codices habent, *valetudinem repraesentat*.

68. *Intumuerunt, caput velandum est; extrinsecus is &c.*] Alii verba sic dividunt: *intumuerunt, caput velandum est extrinsecus, is &c.* sed perperam. Lindenius leg. *intumescunt, caput quoque velandum est, Et extrinsecus is &c.*

69. *Gargarizandumque reprimentibus*] Ita in Cod. Mediceo I. Lindenius addit *medicamentis*, quam

appellant, confusa & in paffo mulfove decocta, idem praeflat. Leniterque 70 quibusdam medicamentis eas illini non alienum est; quae hoc modo funt. Ex malo Punico dulci succus exprimitur, & ejus sextarius in leni igne coquitur 71, donec ei mellis craffitudo fit; tum croci, myrrhae, aluminis scissilis, fingulorum p. x. 11. per se conteruntur, paulatimque his adjiciuntur vini lenis cyathi duo, mellis unus; deinde priori succo ista miscentur, & rursus leniter incoquantur: aut ejusdem succi sextarius eodem modo coquitur, atque eadem ratione trita haec adjiciuntur; nardi p. x. — . 72 omphacii p. x. 1. cinnamomi, myrrhae, cassiae, fingulorum p. x. 1. 73 Eadem autem haec & auribus & naribus purulentis accomodata sunt. Cibus in hac quoque valetudine lenis esse debet, ne exasperet. Quod si tanta inflammatio est, ut spiritum impediatur, in lecto conquiescendum; cibo abstinendum, neque assuendum quidquam praeter aquam calidam est; alvus quoque ducenda est, gargarizandum 74 ex fico & mulso; illinendum mel cum omphacio; extrinsecus admovendus 75, sed aliquanto diutius, vapor calidus 76, donec ea suppurent, & per se aperiantur. Si pure substante non rumpuntur hi tumores, incidendi sunt: deinde ex mulso calido gargarizandum 77. At si modicus quidem tumor, sed exulceratio est, furfurum cremori ad gargarizandum 78 paulum mellis adjiciendum est, illinendaque ulcera hoc medicamento: paffi quam dulcissimi tres heminae ad unam

ego vocem in veteribus libris non video. Alii leg. *gargarizandumque est ex reprimentibus*. Verbum *gargarizare* Celsus cum sexto casu construit, modo addita praepositione *ex*, modo dempta. Paulo infra, *gargarizandum ex fico & mulso*: deinde, *furfurum cremore, vel lacte gargarizandum*.

70. *Leniterque*] In margine Editionis Constantianae *Lenibusque*.

71. *In leni igne coquitur*] Ita in vetustis libris, tum MSS. tum impressis. Constantinus praepositionem *in* tollendam censet: quo sane modo apud Plinium lib. 21. cap. 19. habetur, *lenique igni succus coquitur*; apud Varronem lib. 1. R. R. cap. 64. *decoquunt in ahenis leni* (al. *leni*) *igni*; apud Catonem R. R. cap. 95. *postea igni leni coquito*. Lindenius leg. *ad lenem ignem decoquitur*.

72. *P. x. —*] In Editione Aldina, p. x. V. In aliis, p. x. ut habent Codices Medicei III. & VI. Ego sic reposui ex Codicibus ceteris.

73. *Singulorum p. x. I.*] Cod. Mediceus I. *sing. p. p. —*.

74. *Gargarizandum*] Lindenius, *gargarizan-*

dumque; & postea, *illinendumque*.

75. *Extrinsecus admovendus*] Alii leg. *intrinsecus*; nec aliter habent Codices Medicei. Ego Lindenium sequor, qui reposuit *extrinsecus*. Nam etiam sub capitis initium legitur, *extrinsecus is locus vapore calido fovendus*; quo spectant verba proxima, *sed aliquanto diutius*.

76. *Vapor calidus*] Ita Codex Mediceus I. & Lindenii Editio. Alii leg. *vapor aquae calidae*.

77. *Ex mulso calido gargarizandum*] Olim, cum legeretur, *ex mulso calido gargarizandum ex fico*, Constantinus praepositionem *ex*, quae est ante *mulso*, ejiciendam existimavit. Lindenius & hanc sustulit, & duas voces, *ex fico*; quas quidem Codex Mediceus I. non habet. Particula *ex*, & in hoc, & in ceteris est Codicibus.

78. *Ad gargarizandum*] Hic quoque in multis MSS. additur, *ex fico*, quod in impressis libris recte omittitur, nec habetur in Cod. Mediceo I. Supra, pro *sed exulceratio*, ut Lindenius edidit, Codices MSS. & Editiones antiquae habent, & *exulceratio*.

unam coquuntur; tum adjicitur thuris p. x. i. croci, myrrhae, singulorum p. x. 7. 79 leniterque omnia rursus fervere⁸⁰. Vbi pura⁸¹ ulcera sunt, eodem furfurum cremore, vel lacte gargarizandum est. Atque hic quoque cibus lenibus opus est; quibus adjici dulce vinum potest.

XI. Ulcera autem oris, si cum inflammatione sunt, & parum pura ac rubicunda sunt, optime iis medicamentis curantur, quae supra posita ex malis Punicis fiunt: continendusque saepe ore reprimens cremor est, cui paulum mellis sit adjectum. Utendum⁸² ambulationibus, & non acri cibo. Simul atque vero⁸³ pura ulcera esse coeperunt, lenis humor, interdum etiam quam optima aqua ore continenda est: prodestque assumptum purum vinum⁸⁴, pleniorque cibus, dum acribus vacet⁸⁵: inspergique ulcera debent alumine scissili, cui dimidio plus gallae immaturae sit adjectum. Si jam crustas habent, quales in adultis esse consueverunt, adhibendae sunt eae compositiones⁸⁶, quas Graeci *αὐθιγὰς* nominant. Junci⁸⁷ quadrati, myrrhae, sandarachae, aluminis, pares portiones⁸⁸: aut croci, myrrhae, singulorum p. x. ii. iridis⁸⁹, aluminis scissilis, sandarachae, singulorum p. x. iv. junci quadrati p. x. viii. aut gallae, myrrhae, singulorum p. x. i. aluminis scissilis⁹⁰ p. x. i. i. rosae foliorum p. x. iv. Quidam autem croci p. x. 7. 91 aluminis scissilis, myrrhae, singulorum p. x. i. sandarachae p. x. ii. junci quadrati p. x.

IV.

79. P. x. 7.] Haec nota 7. quam reposui ex Codice Mediceo I. idem videtur significare atque illa =. quae tam saepe occurrit in eodem Codice; id est, sextantem. Sic triens, cujus haec fere nota est = =. per hanc 3. scribitur in veteri Catonis Codice R. R. cap. 139. ut a Victorio est adnotatum.

80. *Leniterque omnia rursus fervere*] In Cod. Mediceo I. & in margine Edit. Constant. *leviterque* &c. Lindenius leg. *iterumque omnia fervere*.

81. *Vbi pura*] Aliqui leg. *Vbi plurima*; sed perperam.

82. *Adjectum. Utendum* &c.] Lindenius leg. *adjectum: utendumque* &c.

83. *Simul atque vero*] Idem Lindenius, *Cum vero*.

84. *Purum vinum*] In Codice Mediceo I. & in aliis multis, *pirum mitium*. Palavicinus correxit, *purum vinum*: & ita est in Cod. Vaticano VI. & in Editionibus omnibus, praeter Aldinam, in qua, *pyrum mitium*. Aliqui Codices habent, *purum mitium*.

85. *Dum acribus vacet*] Cod. Mediceus I. *cum acri vacet*.

86. *Eae compositiones*] Lindenius omittit *eae*.

87. *Junci*] Idem Lindenius leg. *Habent haec junci*.

88. *Sandarachae, aluminis, pares portiones*] Alii leg. *sandarachae, singulorum p. x. iiii. aluminis pares portiones*. Deceptus librarius est ab illis vocibus, *sandarachae, singulorum p. x. iiii.* quae infra sunt. In Codice Mediceo I. & in Editione Lindenii non est, *singulorum p. x. iiii*.

89. *Myrrhae, singulorum p. x. ii. iridis*] Ita communiter legitur, & ita legendum est ex fide Cod. Medicei vetustioris. Alii Codices habent, *myrrae, junci quadrati p. x. viii. iridis*. Scilicet hic quoque voces illae, *junci quadrati p. x. viii.* quae infra posita sunt, librariorum aliquos deceperunt.

90. *P. x. i. aluminis scissilis*] Totum hoc deest in Codice Mediceo I. in quo proximae notae, *p. x. ii.* additae sunt post superiorem vocem, *singulorum*: Palavicinus vero haec adscripsit, *aluminis scissilis p. x. ii.* Hinc vulgaris lectio, *singulorum p. x. ii. aluminis scissilis p. x. ii.* Ego secutus sum Codices ceteros Mediceos.

91. *Croci p. x. 7.*] In libris vulgatis legitur, *croci p. x.* in multis MSS. *croci p. x. i.* in Mediceo I. quem sequor, *croci p. p. 7.*

S s

iv. miscent. Priora arida insperguntur; hoc cum melle illinitur; neque ulceribus tantum; sed etiam tonsillis.

Verum ea longe periculosissima sunt ulcera, quas ἄσθας Graeci appellant; sed in pueris: hos enim saepe consumunt. In viris & mulieribus idem periculum non est. Haec ulcera a gingivis incipiunt: deinde palatum, totumque os occupant: tum ad uvam faucesque descendunt; quibus obsessis, non facile fit, ut puer convalescat. Ac miserius etiam est, si lactens ⁹² adhuc infans est; quo minus imperari remedium aliquod potest. Sed in primis nutrix cogenda est exerceri & ambulationibus ⁹³, & iis operibus, quae superiores partes movent: mittenda in balneum, jubendaque ibi calida aqua mammas perfundere: tum alenda cibis lenibus, & iis qui non facile corrumpuntur; potione, si febricitat puer, aquae; si sine febre est, vini diluti: ac si alvus nutrici substitit, ducenda est. Si pituita in os ejus coit, vomere debet. Tum ipsa ulcera perungenda sunt melle, cui rhus, quem Syriacum vocant, aut amarae nuces adjectae sunt: vel mistis inter se rosae foliis aridis ⁹⁴, pineis nucleis ⁹⁵, menthae coliculo, melle ⁹⁶: vel eo medicamento, quod ex moris fit; quorum succus eodem modo; quo Punici mali, ad mellis crassitudinem coquitur, eademque ratione ei crocum, myrrha, alumen, vinum, mel ⁹⁷ miscetur. Neque quidquam dandum, a quo ⁹⁸ humor evocari possit. Si vero jam firmior puer est, gargarizare debet iis fere, quae supra comprehensa sunt. Ac, si lenia ⁹⁹ medicamenta in eo parum proficiunt, adhibenda sunt ea, quae adurendo crustas ulceribus inducant, quale est ¹ scissile alumen, vel chalcitis, vel atramentum futorium. Prodest etiam fames & abstinencia, quan-

92. *Lactens*] Olim legebatur, *lactans*; & ita est in Mediceo I. & MSS. aliis. *Lactens*, ut nunc legitur, primus reposuit Ruellius.

93. *Et ambulationibus*] Particulam *Et* omnes vulgo omittunt: infra vero alii legunt, *hisque operibus*, ut est in Codicibus aliis; Lindenius, *Et his operibus*, ut in Mediceo I. Sed & Codex hic, & alii omnes habent *Et* ante *ambulationibus*.

94. *Aridis*] Haec vox deest in Cod. Mediceo I.

95. *Pineis nucleis*] Lindenius leg. *nucleis pini*.

96. *Menthae coliculo, melle*] Veterem lectionem restitui, ut habent etiam MSS. Codices; nisi quod in Medic. I. pro *menthae*, est *menta*. Lindenius sic mutaverat: *mentha, collectis cum melle*: quod si certum esset, illum loquendi mo-

dum confirmaret, *infuso* (aceto) *aeruginem colligere*, a Criticis explosum. Vide adnot. 44. lib. 5. cap. 28. sect. 12.

97. *Mel*] Lindenius, *Et mel*.

98. *A quo*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. In Codice Mediceo I. a quod. Alii leg. *ad quod*.

99. *Ac, si lenia*] Lindenius leg. *leniora*; & ita est in multis Codicibus; in aliis, *leviora*; in Mediceo I. & in Editionibus antiquis, *lenia*. Pro *Ac*, quod habent Cod. Mediceus I. & Lindenii Editio, alii leg. *At*.

1. *Quale est*] Lindenius leg. *Valens quoque est*; quod minus probandum. Nam scissile alumen, chalcitis, atramentum futorium habentur & ipsa inter ea, quae adurendo crustas ulceribus inducunt.

quanta maxima imperari potest. Cibus esse debet lenis: ad purganda tamen ulcera, interdum caseus ex melle recte datur.

XII. Linguae² quoque ulcera non aliis medicamentis egent, quam quae prima parte superioris capitis exposita sunt. Sed quae in latere ejus nascuntur, diutissime durant. Videndumque est, num contra dens aliquis acutior sit, qui sanescere saepe ulcus eo loco non finit; ideoque limandus³ est.

XIII. Solent etiam interdum juxta dentes in gingivis tubercula quaedam oriri dolentia: *παρελίδας*⁴ Graeci appellant. Haec initio leniter sale contrito perfricare oportet; aut inter se mistis sale fossili combusto, cupresso⁵, nepeta; deinde eluere os cremore lenticulae, & inter haec⁶ hiare, donec pituitae satis profluat. In majore vero inflammatione iisdem medicamentis utendum est, quae ad ulcera oris supra posita sunt: & mollis linamenti paulum involvendum aliqua compositione ex iis, quas *ἀνθηράς* vocari dixi; demittendumque id inter dentem & gingivam. Quod si durior erit, & id prohibebit, extrinsecus admoventus erit spongia⁷ vapor calidus, imponendumque ceratum. Si suppuratio se ostendet, diutius eo vapore utendum erit; & continendum ore calidum mulsum, in quo ficus decocta sit: idque⁸ subcrudum incidendum, ne, si diutius ibi pus permanferit, os laedat. Quod si major is tumor est, commodius totus exciditur, sic, ut ex utraque parte dens liberetur. Pure exempto, si levis plaga est, satis est ore calidam aquam continere, & extrinsecus fovere eodem vapore; si major est, lenticulae cremore uti, iisdemque medicamentis, quibus cetera ulcera oris curantur.

2. *Linguae*] Aldina Editio, & multi MSS. habent *Gingivae*; sed perperam. Mediceus I. *Linguae*, ut alii legunt.

3. *Limandus*] In Codicibus Mediceis est, *levandus*, id est, laevigandus. In primo tamen veteri manu correctum est, *limandus*; quam lectionem omnes vulgo secuti sunt. Lib. 8. cap. 10. si quod parvulum fragmentum offis eminet, id, si reclusum est, in suam sedem dandum: si acutum, ante acumen ejus, si longius est, praecidendum; si brevius, limandum; & utrumque scalpro levandum.

4. *Παρελίδας*] Quidam legerunt, *parotidas*, ut est in Codice Mediceo I. Alii cum Egnatio *παροδόντιδας*: quam lectionem Ronsseus, & Severinus de noviss. observat. absciss. cap. 16. tueri conati sunt contra Manardum, Pantinum, & Constantinum, qui *παρελίδας* reponendum contenderant. Sed novum illud vocabulum, ex corrupta lectione, *parotidas*, formatum ab aliquo

videtur ex ingenio; nec ullo, quod sciam, MSS. Codicum testimonio comprobatur. Ego in multis inveni *parulidas*. Quin etiam Mediceus I. qui hoc loco causam attulit variandi, infra habet, non *parotis*; nec *parodontis*, sed *parvulis*. Probandus igitur Lindenius, qui *παρελίδας* Graecis litteris reposuit. Sic autem legendum ante alios Caesarius divinando conjecerat.

5. *Sale fossili combusto, cupresso*] Haec verba plerique ita dividunt: *sale fossili, combusto cupresso*; sed perperam.

6. *Et Inter haec*] In Cod. Mediceo I, omititur &.

7. *Spongia*] Ita ex MSS. Antea legebatur, *spongiae*, ut Palavicinus correxit in Mediceo I.

8. *Idque*] Olim legebatur, *Itemque*. Lindenius habet, *Idemque*. Ego reposui *idque* ex Cod. Mediceo I.

tur. Alia quoque ulcera in gingivis plerumque oriuntur; quibus eadem, quae in reliquo ore, succurrunt: maxime tamen mandere ligustrum oportet, succumque eum ore continere. Fit etiam interdum, ut ex gingivae ulcere, sive *παρελὶς* fuit ⁹, sive non fuit, diutius pus feratur: quod aut corrupto dente ¹⁰, aut fracto, vel aliter vitiato osse, maximeque id per fistulam evenire ¹¹ consuevit. Vbi incidit, locus aperiendus; dens eximendus; testa ossis, si qua abscessit, recipienda ¹² est; si quid vitiosum est, radendum. Post quae, quid fieri debeat, supra in aliorum ulcerum curatione comprehensum est. Si vero a dentibus gingivae recedunt, eadem antherae succurrunt. Vtile est etiam pira aut mala non permatura mandere, & ore eum humorem continere. Idemque praestare non acre acetum in ore retentum potest.

XIV. Vvae vehemens inflammatio terrere quoque debet. Itaque in hac & abstinencia ¹³ necessaria est; & sanguis recte mittitur; &, si id aliqua res prohibet, alvus utiliter ducitur: caputque super haec velandum, & sublimius habendum est: tum aqua gargarizandum, in qua simul rubus & lenticula decocta sit. Illinenda autem ¹⁴ ipsa uva vel omphacio, vel galla, vel alumine scissili, sic, ut cuilibet eorum mel adjiciatur. Est etiam medicamentum huic aptum, quod Andronium appellatur. Constat ex his; alumine scissili, squama aeris rubri, atramento futorio, galla, myrrha, misy: quae per se contrita, mistaque, rursus,

9. *παρελὶς* fuit] Alii leg. *parotides* fuit, ut est in Codice Mediceo I. ex emendatione Palavicini. Nam Codex habet *parvulus* fuit. Quidam, Aldinam Editionem secuti, *παροδόντις* fuit; Caesarius, *parodontides* sint, & deinde, sive non sint; aliqui, ut habetur in Editione ejusdem Caesaris an. 1538. *parotides* sint, sive non sint. Omnino legendum, *παρελὶς* (vel *parulis*) fuit &c. quemadmodum Lindenius edidit. In Codice Mediceo II. & in VII. est, *parulides* fuit; in III. V. & VI. *parulides* fiunt.

10. *Quod aut corrupto dente* &c.] Antiquam lectionem Lindenius ita mutavit, Constantini conjecturam fere secutus: *dente aut* (Constant. *aut dente*) *corrupto, aut fracto, vel aliter vitiato osse: maximeque id*.... *Quod ubi incidit.* Ego pronomen *id* tollendum; ad reliqua verba quod attinet, veteribus Codicibus standum puto.

11. *Evenire*] Ita ex Lindenio, qui & lib. 7. cap. 6. ita legit: *Huc evenire in qualibet parte corporis possunt.* Veteres Codices utrobique habent, *venire*; quod nonnulli idem significare exi-

stimant. Vix tamen aliquid certi statui potest; quia MSS. Codices in hoc verbo frequenter variant. Nam & lib. 2. cap. 2. *qui in plurimis evenit* &c. Cod. Mediceus I. habet *venit*, & lib. 7. cap. 27. *Solet vero sub ejusmodi victu evenire* &c. Codices multi; *venire*.

12. *Si qua abscessit, recipienda*] Eodem fere modo loquitur l. 7. cap. 12. sect. 1. de osse gingivarum fracto: *specillo conquirenda est testa, quae recessit, & vulsella protrahenda est: si non sequitur, incidi gingiva debet, donec labans ossis testa recipiatur.* Alii legunt, in Cod. Mediceo I. *si qua excessit, recidenda.* Sed *recidenda* ferendum non est; *excessit* retineri potest. Ego tamen secutus sum Codices alios, qui habent *abscessit*, & *recipienda*. Porro verbum *abscedo* hac significatione adhibetur etiam lib. 8. cap. 3. Constantinus quoque in libri margine habet *abscessit*; sed retinet *recidenda*. Lindenius leg. *si qua decessit, recipienda*.

13. *Et abstinentia*] Quidam omittunt &, secuti Editionem an. 1538.

14. *Autem*] Cod. Mediceus I. *quoque*.

fus, paulatim adjecto vino austero, teruntur, donec his mellis crassitudo sit. Chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prodest ¹⁵. Vbi horum aliquo illita uva est, fere multa pituita decurrit: cumque ea quievit, ex vino calido gargarizandum. Quod si minor inflammatio est ¹⁶, laser terere, eique adjicere frigidam aquam satis est, eamque aquam cochleari exceptam ipsi uvae subijcere. Ac mediocriter eam tumentem aqua quoque frigida, eodem modo subjecta, reprimit. Ex eadem autem aqua gargarizandum quoque est, quae vel cum lasere ¹⁷, vel sine eo hac ratione uvae subjecta est.

XV. Si quando autem ulcera oris cancer invasit, primum ¹⁸ considerandum est, num malus corporis habitus sit, eique occurrendum: deinde ipsa ulcera curanda. Quod si in summa parte id vitium est, satis proficit anthera, humido ulceri arida inspersa; sicciori, cum exigua parte mellis illita: si paulo altius, chartae combustae partes duae, auripigmenti pars una: si penitus ¹⁹ malum descendit, chartae combustae partes tres, auripigmenti pars quarta; aut pares portiones salis fricti, & iridis frictae; aut item pares portiones chalcitidis, calcis, auripigmenti. Necessarium autem est linamentum in rosa tingere, & super adurentia medicamenta imponere; ne vicinum & sanum locum laedant. Quidam etiam in acris aceti heminam frictum salem conjiciunt, donec tabescere desinat; deinde id acetum coquunt, donec exsiccetur; eumque salem contritum inspergunt. Quoties autem medicamentum injicitur, & ante

¹⁵. *Chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prodest*] Hoc membrum in Editionibus antiquis & in MSS. positum est post verba illa, *Vbi horum aliquo illita uva est*, quae statim sequuntur; legiturque in MSS. pro *maxime*, *maximeque*. Lindenius huc transtulit, ut omnia recte cohaerent: atque ita in suo quodam Codice haberi Constantinus testatus est; legique in illo, non *succo*, sed *succus*, quod, ut Morgagnus animadvertit, constructio postulat. Habes, lector, Codicem, unde haec verba, si tibi videntur retinenda, restituas. Nam ego ex adnotatione aliqua inserta a librariis puto. Argumenta hujus rei plura sunt, nec levia; sed illud gravissimum, quod Codex Vaticanus VI. atque adeo Mediceus I. ea non habet; Codices ceteri eo loco habent, ut temere illuc conjecta fuisse appareat. Itaque in Vaticano IV. tamquam aliena expuncta sunt.

¹⁶. *Si minor inflammatio est*] Sic reposui ex multis Codicibus. Antea legebatur, *si minor in ea inflammatio*; & in Editione Constantini, *si minor*

in ea inflammatio est. Codex Mediceus I. habet; *si minor ea inflammatio est*: ex emendatione vero Palavicini, *in ea*.

¹⁷. *Quae vel cum lasere*] Haec & reliqua hujus capituli verba immigrarunt, ut opinor, in contextum, cum margini apposita fuissent ad explicandum. In Codice porro Mediceo I. ita legitur: *quae vel cum lasere, vel sine eo. Ac ratione uvae subjecta est*. In Codicibus aliis, & in Editionibus praecis: *quae vel cum lasere vel sine eo hac curatione uvae subjecta est*. Gryphius, Pantinus, Constantinus, & alii quidam, secuti Editionem an. 1538. omittunt *quae*. Lindenius quoque eam vocem omittit; sed alias addit, itaque legit: *vel cum lasere, vel sine eo. At curationis uvae productae permanum, ratio subjecta est*. Haec autem sumpsit ex margine Editionis Constantinianae, ubi tamen habetur, non *At curationis*, sed *Ac de curatione*.

¹⁸. *Primum*] Quidam leg. *primo*; ut est in Editione an. 1538.

¹⁹. *Penitus*] Lindenius, *penitus*; & infra, pro *item*, *etiam*.

& post os diluendum est vel cremore lenticulae, vel aqua, in qua aut ervum, aut oleae, aut verbenae decoctae sint, sic, ut cuilibet eorum paulum mellis misceatur. Acetum quoque ex scilla, retentum ore, satis adversus haec ulcera proficit: & ex aceto ²⁰ cocto sali, sicut supra demonstratum est, rursus mistum acetum. Sed & diu continere utrumlibet, & id bis aut ter die facere, prout vehemens malum est, necessarium est. Quod si puer est, cui id incidit, specillum lana involutum in medicamentum demittendum est, & super ulcus tenendum; ne per imprudentiam adurentia devoret. Si dolor in gingivis est ²¹, moventurque aliqui dentes, refigi ²² eos oportet: nam curationem ²³ vehementer impediunt. Si nihil medicamenta proficient, ulcera erunt adurenda. Quod tamen in labris ideo non est necessarium, quoniam excidere commodius est. Et id quidem, aequè adustum, atque excisum, sine ea curatione, quae corpori manu adhibetur, impleri non potest. Gingivarum vero ossa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur: neque enim postea caro increscit. Imponenda tamen adustis lenticula est, donec sanitatem, qualis esse potest, recipiant.

XVI. Haec in capite fere medicamentis egent. Sub ipsis vero auribus oriri *παρωτίδες* solent; modo in secunda valetudine, ibi inflammatione orta; modo post longas febres, illuc impetu morbi converso. Id abscessus genus est: itaque nullam novam curationem desiderat. Animadversionem tantummodo hanc habet necessariam; quia ²⁴ si sine morbo id intumuit, primum reprimendum experimentum est ²⁵; si ex adversa valetudine, illud inimicum est, maturarique & quam primum aperiri commodius est.

XVII. Ad umbilicos vero prominentes, ne manu ferroque utendum sit, ante tentandum est, ut abstineant; alvus hic ducatur ²⁶; imponatur,

^{20.} *Et ex aceto*] In MSS. & in multis vulgaris libris omittitur particula *Et*.

^{21.} *Si dolor in gingivis est*] Alii leg. *Et si dolor Et c.* Lindenius, *At si dolor Et c.* Sed ortum videtur ex geminatione syllabae praecedentis, neque est in Cod. Mediceo I. Vox quoque *dolor* mendi suspitione laborat; cum praefertim Codices plerique eam non habeant. Dentes certe, qui moventur, curationem non videntur impedire, nisi cancer in ipsis sit gingivis. In allato Mediceo Codice vox *dolor* simul cum proxima particula *in*, suffecta est in erasae nescio cuius vocis locum. Fortasse legendum: *Si id in gingivis est*; scilicet ulcus.

^{22.} *Refigi*] Evelli. Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *refici*; ut

est in MSS. sed mendose.

^{23.} *Curationem*] Al. *curationes*; & ita habent MSS. Ego secutus sum Editionem Lindenii.

^{24.} *Quia*] Lindenius leg. *ut*.

^{25.} *Primum reprimendum experimentum est*] Idem Lindenius leg. *primum reprimendum experimentum fiat*: fortasse quod in multis MSS. sit, *primum reprimendum experimentum est*: unde nonnulli, ut Constantinus scribit, ita legendum putarunt: *primum reprimendum experimentum est*. Ego veterem lectionem retinui, quae confirmatur a Cod. Mediceo I.

^{26.} *Ut abstineant; alvus his ducatur*] Ita Caesarius, & alii eum secuti. Lindenius, *ut abstineant, alvus his ducatur*. In Editionibus vetustioribus

tur super umbilicum id, quod ex his constat; cicutae & fuliginis, singulorum p. x. i. cerussae elotae p. x. iv. 27 plumbi eloti p. x. viii. ovis duobus; quibus etiam solani succus adjicitur. Hoc diutius²⁸ impositum esse oportet; & interim²⁹ conquiescere hominem; cibo modico uti, sic, ut vitentur omnia infantia.

XXVIII. 1. Proxima sunt ea, quae ad partes obscenas pertinent: quarum apud Graecos vocabula & tolerabilius se habent, & accepta jam usu sunt; cum in omni fere medicorum volumine atque sermone jactentur: apud nos foediora verba, ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata³⁰ sunt: ut difficilis³¹ haec explanatio sit, simul & pudorem, & artis praecepta servantibus. Neque tamen ea res a scribendo deterrire me debuit: primum, ut omnia, quae salutaria accepi, comprehenderem: dein, quia in vulgus eorum curatio etiam praecipue cognoscenda est, quae invitissimus quisque alteri ostendit.

2. Igitur si ex inflammatione coles intumuit, reducique summa cutis, aut rursus induci non potest, multa calida aqua fovendus locus est: ubi vero glans³² contexta est, oriculario quoque clystere inter eam cutemque aqua calida inferenda est. Si mollita sic & extenuata cutis ducen-
ti²⁵ paruit, expeditior reliqua curatio est: si tumor vicit, imponenda est vel lenticula, vel marrubium, vel oleae folia ex vino cocta, sic, ut cuilibet eorum, dum teritur, mellis paulum adjiciatur: sursumque coles ad ventrem deligandus est, quod in omni curatione ejus necessarium est: isque homo continere se, & abstinere a cibo debet, & potione aquae tantum a siti vindicari. Postero die rursus adhibendum iisdem rationibus aquae fomentum est, & cum vi³⁴ quoque experiundum³⁵, an cutis sequatur: eaque, si non parebit, leviter summa scalpello con-

ribus & in Codicibus MSS. habetur: *ut abstineat, ab his* (in aliquibus MSS. *is*) *ducatur*. Fortasse legendum, *ut abstineat; ab his ducatur*, vel *ei ducatur*. Palavicinus, pro *his*, reposuit etiam.

27. P. x. IV.] Cod. Mediceus I. p. p. VI.

28. *Diutius*] Plerique leg. *dilutius*, ex Editione I. sed perperam. In Codice Mediceo I. habetur, *etiam diutius*.

29. *Et interim*] Cod. Mediceus modo allatus, *sed interim*; & postea, *cibo modico ut vitentur*, omis-
sis duabus vocibus, *uti sic*.

30. *Commendata*] Quidam leg. *accommodata*, ut adnotat Almeloveenius: quod minus probandum, quamvis sit in Codice Mediceo I. Codd. Medicei reliqui habent, *commendata*.

31. *Difficilis*] Cod. Mediceus I. *difficilior*.

32. *Fovendus locus est: ubi vero glans*] Ita Palavicinus & vulgati libri. Codex Mediceus primus, *fovendus est locus, & ubi glans*; ceteri sex, *fovendus locus, & ubi vero glans*.

33. *Ducen-*] Lindenius leg. *reducen-*, ut est in margine Editionis Constantinianae: sed perperam; quia Celsus loquitur, tum de reducenda cute, tum etiam de inducenda. Itaque infra quodque dicit, *cutis ducetur*.

34. *Et cum vi*] Lindenius leg. *& tum vi*. Ita sane aliqui Codices habent, sed quis illos sequatur? In Mediceo I. legitur, *& cum vi*; in III. *& tum vi*; in VI. *& tum in*; in II. IV. & VII. *ercum vi*; sed in IV & VII corrigitur, *& cum vi*.

35. *Experiundum*] Cod. Mediceus I. *experien-
dum*.

concidenda ³⁶ erit: nam, cum sanies profluxerit, extenuabitur is locus, & facilius cutis ducetur. Sive autem hoc modo victa erit, sive numquam repugnaverit ³⁷; ulcera vel in cutis ulteriore parte, vel in glande, ultrave eam in cole reperientur: quae necesse est, aut pura siccaeque sint, aut humida & purulenta. Si sicca sunt, primum aqua calida fovenda sunt: deinde imponendum lycium ex vino est ³⁸, aut amurca cocta cum eodem, aut cum rosa butyrum. Si levis iis humor inest ³⁹, vino eluenda sunt: tum butyro & rosae mellis paulum ⁴⁰, & resinae terebinthinae pars quarta adjicienda est, eoque utendum. At si pus ex iis profluit, ante omnia elui multo calido debent: tum imponi piperis p. x. i. myrrhae p. x. v. ⁴¹ croci, misy cocti, singulorum p. x. ii. quae ex vino austero coquuntur, donec mellis crassitudinem habeant. Eadem autem compositio tonsillis, uvae madenti, oris nariumque ulceribus accommodata est. Aliud ad eadem ⁴²; piperis p. x. v. ⁴³ myrrhae p. x. v. croci p. x. v. misy cocti ⁴⁴ p. x. i. aeris combusti p. x. ii. quae primum ex vino austero conteruntur; deinde, ubi inaruerunt, iterum teruntur ex passi tribus cyathis, & incoquuntur, donec visci crassitudinem habeant. Aerugo quoque cum cocto melle, & ea, quae ad oris ulcera supra comprehensa sunt, curant. Aut ⁴⁵ Erasistrati compositio, aut Cratonis, recte super purulenta naturalia imponitur. Folia quoque oleae ⁴⁶ ex novem cyathis vini ⁴⁷ coquuntur; his adjicitur aluminis scissilis p. x. iv. lycii p. x. viii. mellis sesquicyathus: ac, si plus puris est, id medicamentum ex melle; si minus,

ex

^{36.} *Summa scalpello concidenda*] Quidam cum Caesario leg. *summo scalpello concidenda*.

^{37.} *Sive numquam repugnaverit*] Codices MSS. & Editiones multae habent *numquam*. Fortasse tamen legendum *unquam*, ut est in Edit. an. 1493. & in aliis quibusdam. Vide Morgagn. Epist. V.

^{38.} *Ex vino est*] In Codice Mediceo I. omititur est.

^{39.} *Si levis iis humor inest*] In Codice modo allato, *is*, pro *iis*, vel *his*. In Mediceis ceteris, *Si levis humor est*. Lindenius leg. *Si tenuis iis humor inest*; alii, ut est in Editione I. *Si levis iis humor est*.

^{40.} *Butyro & rosae mellis paulum*] Ita in MSS. nisi quod in plerisque *mellis*, pro *mellis*. In Mediceo I. recte, *mellis*; sed, pro *butyro*, videtur fuisse *buturi*, quod Palavicinus vertit in *buturo*, deinde rursus in *buturi*. Vulgo alii leg. *butyri & rosae mollis paulum*: Constantinus ex conjectura, *butyri, rosae, & mellis paulum*: Lindenius, *butyro rosae & mellis paululum*.

^{41.} *P. x. v.*] Sic ego reposui, cum in Cod. Mediceo I. sit, *p. p. v.* Alii omnes leg. *p. x. ii.*

^{42.} *Ad eadem*] Alii, *ad eam*; Lindenius, *ad idem*. Ego secutus sum Codicem Medicum modo allatum.

^{43.} *P. x. v. & c.*] In eodem Mediceo Codice, *p. p. v. murrae p. p. v. croci p. p. v. v.* In aliis, *p. x. i. murrae p. x. i. croci p. x. ii.* ut vulgo legitur.

^{44.} *Misy cocti*] Aliqui omittunt *cocti*; quae vox non extat in Editione Caesarii; habetur tamen in Editionibus vetustioribus & in Codicibus MSS.

^{45.} *Comprehensa sunt, curant. Aut & c.*] Verbum *curant* fortasse in contextum irrepsit; legendumque est; *comprehensa sunt; aut & c.* Pro *Aut* Constantinus mallet *Ac*; Lindenius leg. *At*.

^{46.} *Oleae*] Perperam in Cod. Mediceo I. *oleae p.* Quod tamen adnotandum fuit; quia ex simili mendo orta videtur lectio illa, *ficorum partes cap. 19.* hujus libri.

ex vino diluitur. Illud perpetuum est; post curationem, dum inflammatio manet, quale supra positum est, cataplasma super dare, & quotidie ulcera eadem ratione curare. Quod si pus & multum, & cum malo odore coepit profluere, elui cremore lenticulae debet, sic, ut ei mellis paulum adjiciatur: aut oleae, vel lentisci ⁴⁸ folia, vel marrubium decoquendum est, eoque humore eodem modo cum melle utendum: imponendaque eadem; aut etiam omphacium cum melle; aut id, quod ex aerugine & melle ad aures fit; aut compositio Andronis; aut anthera, sic, ut ei paulum mellis adjiciatur. Quidam ulcera omnia, de quibus adhuc dictum est, lycio ex vino curant. Si vero ulcus latius atque altius serpit, eodem modo elui debet: imponi vero, aut aerugo aut omphacium cum melle; aut Andronis compositio; aut marrubii, myrrhae, croci ⁴⁹, aluminis scissilis cocti, rosae foliorum aridorum, gallae, singulorum p. *. i. minii Sinopici p. *. i. i. quae per se singula primum teruntur, deinde juncta iterum, melle adjecto, donec liquidi cerati crassitudinem habeant; tum in aeneo vase leniter coquuntur, ne superfluant; cum jam guttae indurescunt, vas ab igne removetur: idque medicamentum ⁵⁰, prout opus est, aut ex melle aut ex vino liquatur. Idem autem per se etiam ad fistulas utile est. Solet etiam interdum ad nervos ulcus descendere; profluitque pituita multa, sanies tenuis malique odoris, non coacta, at aquae ⁵¹ similis, in qua caro recens lota est; doloresque is locus, & punctiones habet. Id genus quamvis inter purulenta est, tamen lenibus medicamentis curandum est; quale est emplastrum τετραφάρμακον ex rosa liquatum, sic, ut thuris quoque paulum ei misceatur; aut id, quod ex butyro, rosa, resina, melle fit; supra vero a me positum est. Praecipueque id ulcus multa calida aqua fovendum est, velandumque, neque frigori committendum. Interdum autem per ipsa ulcera coles sub cute exesus est, sic, ut glans excidat. Sub quo casu cutis ipsa circumcidenda est. Perpetuumque est, quoties glans, aut ex cole aliquid, vel excidit, vel abscinditur, hanc

47. *Ex novem cyathis vini*] Vox *vini* deest in Editione an. 1538. & in Lindeniana: sed, ut Morgagnus animadvertit, omnino est necessaria.

48. *Vel lentisci*] Alii leg. *aut lentisci*, ut est in Editione an. 1493.

49. *Croci*] Olim legebatur, *aut croci*, ut & in Mediceo I. & in aliis Codicibus habetur. Lindenius ejecit particulam *aut*, quam pridem Constantinus vacare animadverterat.

50. *Idque medicamentum*] Et in Editione I. &

in aliis multis legitur, *idque medicamentum tum*. Sed *tum* non est in MSS. nisi forte in aliquo deterioris notae, ex praecedentis syllabae geminatione.

51. *Non coacta, at aquae ℞c.*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. In Editionibus aliis & in MSS. *non cocta, aut aquae ℞c.* *Cocta* alibi quoque mendose habent antiqui Codices, pro *coacta*, velut lib. 5. cap. 26. sect. 36. itemque *aut*, pro *at*.

hanc non esse servandam ⁵², ne confidat, ulcerique agglutinetur, ac neque reduci possit postea, & fortasse fistulam quoque urinae claudat ⁵³.

Tubercula etiam, quae *φύμαλα* Graeci vocant ⁵⁴, circa glandem oriuntur: quae vel medicamentis, vel ferro aduruntur; & cum crustae exciderunt, squama aeris inspergitur, ne quid ibi rursus increseat.

3. Haec citra cancrum sunt; qui cum in reliquis partibus, tum in his quoque vel praecipue ulcera infestat. Incipit a nigritie: quae si cutem occupavit, protinus specillum subjiciendum, eaque incidenda est; deinde orae vulfellaprehendendae, tum, quidquid corruptum est, excidendum, sic, ut ex integro quoque paulum dematur, idque adurendum. Quoties quid ustum est, id quoque sequitur, ut imponenda lenticula sit; deinde, ubi crustae exciderunt, ulcera sicut alia curentur. At si cancer ipsum colem occupavit, inspergenda aliqua sunt ex adurentibus, maximeque id, quod ex calce, chalcitide, auripigmento componitur. Si medicamenta vincuntur, hic quoque scalpello, quidquid corruptum est, sic, ut aliquid etiam integri trahat ⁵⁵, praecidi debet. Illud quoque aequè perpetuum est; exciso cancro, vulnus esse adurendum. Sed si ex medicamentis, si ex ferro crustae occalluerunt ⁵⁶, magnum periculum est, ne his decidentibus ⁵⁷, ex cole profusio sanguinis insequatur. Ergo longa quiete & immobili pene corpore opus est, donec ex ipso crustae purae leniter resolvantur ⁵⁸. At si vel volens aliquis, vel imprudens, dum ingreditur immature, crustas diduxit, & fluit sanguis, frigida aqua adhibenda est: si haec parum valet, decurrendum est ad medicamenta, quae sanguinem supprimunt: si ne haec quidem succurrunt, aduri diligenter & timide debet: neque ullo postea motu dandus eidem periculo locus est.

4. Nonnumquam etiam id genus ibi cancri, quod *Φαγέδαινα* a Graecis nominatur, oriri solet ⁵⁹. In quo minime differendum, sed protinus

^{52.} *Hanc non esse servandam*] Lindenius leg. *illam esse servandam*: sed invitis veteribus libris, & Celso ipso, qui, ut observat Morgagnus, continuo docet, cur non sit servanda cutis; scilicet *ne confidat, ulcerique agglutinetur*.

^{53.} *Claudat*] Aliqui, Gryphii Editionem secuti, leg. *includat*; Lindenius, *intercludat*; alii rectius ex MSS. *cludat*, vetusto more. In Mediceo I. est *claudat*, sicut ego reposui. Sect. 4. hujus cap. *Si id in summa glande circa fistulam urinae est, prius in eam tenue specillum demittendum est, ne claudatur*.

^{54.} *Quae φύμαλα Graeci vocant*] Haec verba mihi suspecta sunt. Vide quae adnotavi ad lib. 2.

cap. 8. & ad lib. 5. cap. 18. sect. 16. & sect. 19.

^{55.} *Aliquid etiam integri trahat*] Lindenius leg. *aliquid secum integri trahat*.

^{56.} *Occalluerunt*] Idem, *ocalluerint*.

^{57.} *Decidentibus*] Cod. Medic. I. habet *decidentibus*.

^{58.} *Crustae purae leniter resolvantur*] Lindenius leg. *crustae maturae* &c. Cum in Cod. Mediceo I. pro *crustae pure*, quod est in Mediceis ceteris, sit *pure eae*, suspicor vocem *pure* ex illo Codice ad alios permanasse, legendumque esse, *crustae leniter resolvantur*.

^{59.} *Oriri solet*] Constantinus particulam *ibi* huc transferendam censet, & legendum, *ibi oriri solet*.

nus iisdem medicamentis ⁶⁰, &, si parum valent, ferro adurendum. Quaedam etiam nigrities est, quae non sentitur, sed serpit, ac, si sustinuimus, usque ad vesicam tendit; neque succurri postea potest. Si id ⁶¹ in summa glande circa fistulam urinae est, prius in eam tenue ⁶² specillum demittendum est, ne claudatur; deinde id ferro adurendum: si vero alte penetravit, quidquid occupatum est, praecidendum est. Cetera eadem, quae in aliis canceris, facienda sunt.

5. Occallescit etiam in cole interdum aliquid; idque omni pene sensu caret: quod ipsum quoque excidi debet. Carbunculus autem ibi natus, ut primum apparet, per oricularium clysterem ⁶³ eluendus est: deinde ipse quoque medicamentis urendus, maximeque chalcitide cum melle, aut aerugine cum cocto melle, aut ovillo stercore fricto & contrito cum eodem melle ⁶⁴. Vbi is excidit, liquidis medicamentis utendum est, quae ad oris ulcera ⁶⁵ componuntur.

6. In testiculis vero, si qua inflammatio sine ictu orta est, sanguis ex talo mittendus ⁶⁶ est: a cibo abstinendum: imponenda ex faba farina ⁶⁷ ex mulso cocta cum cumino contrito ⁶⁸ & ex melle cocto ⁶⁹; aut con-

60. *Iisdem medicamentis*] Scilicet adurentibus, de quibus paulo supra. Verbum *adurendum*, quod statim sequitur, tum ad ferrum refertur, tum ad medicamenta. Antea legebatur, *iisdem medicamentis occurrendum est*. Ego sustuli duo illa verba *occurrendum est*, quod abstini a Codicibus Mediceis. Habentur sane in I. & in IV. sed addita ex Palavicini correctione.

61. *Si id*] Lindenius leg. *Sed, si id*.

62. *Tenue*] Codex Mediceus I. non habet vocem hanc.

63. *Ibi natus, ut primum apparet, per oricularium clysterem &c.*] Communiter legebatur, *ibi natus, ut primum apparet, oriculario clystere &c.* Ego reposui *per oricularium clysterem*, ex Codicibus Mediceis, nullo discrepante, praeter primum, in quo haec verba corrupta sunt. Ita enim in illo habetur: *ibi natus primum ac pauper oriculario clystere &c.* ex Palavicini vero emendatione: *ubi primum natus apparet, per oricularium clysterem &c.* In III. & VI. legitur: *ubi natus primum apparet per oricularium clysterem &c.* In II. IV. V. & VII. *ibi natus primum ac paret per oricularium clysterem*, vel *clysterem*; sed in IV. alia manu correctum est, *apparet oriculario clystere*.

64. *Aut ovillo stercore fricto & contrito cum eodem melle*] Ad colis carbunculos idem medicamentum habet Paulus Aegin. lib. 4. cap. 25. Porro ovillum sterces a Celso adurentibus annumenta-

tur in lib. 5. cap. 8. Egnatius & Stephanus vocem *fricto* dumtaxat; alii quidam omnia haec verba omittunt, decepti ab Editione an. 1493. in qua ea desunt. Habentur tamen in Editione I. & in Codicibus MSS.

65. *Ad oris ulcera*] Cum omnes vulgo legerent, *ad ora ulceris* (nec vero aliter ego reperi in MSS.) Lindenius reposuit, *oras*; quod Constantinus Editionis suae margini adscripserat ex veteris Codicis fide. Sed facile apparet legendum esse, *ad oris ulcera*.

66. *Ex talo mittendus*] Cod. Mediceus I. *a talo dimittendus*.

67. *Imponenda ex faba farina*] I. e. fabae farina; atque ita fortasse reponendum est. In Cod. Medic. I. habetur, *imponenda ex faba farina*; ex quo ego sumpsi *imponenda*. Alii leg. *imponendum ex faba farina*, ut est aliis Codicibus: Constantinus ex conjectura; *imponendum cataplasma ex fabae farina*: Lindenius, *imponendum, quod est ex fabae farina*.

68. *Cum cumino contrito*] Lindenius praemittit particulam &. Pro *contrito*, Cod. Mediceus I. habet *contrita*.

69. *Et ex melle cocto*] Lindenius leg. *ex melle coacta*, scilicet farina; idemque sicut Editores quoque ceteri, omittit particulam & quam ego restitui ex fide Codicum multorum, & Constantini conjectura. Videtur etiam, pro *cocto*, leg-

contritum cuminum cum cerato ex rosa facto; aut lini semen frictum, contritum, & in mulso coctum; aut tritici farina ex mulso 70 cocta cum cupresso; aut lilii radix contrita. At si iidem induruerunt 71, imponi debet lini vel foeni Graeci semen ex mulso coctum; aut ex cyprino ceratum; aut similia ex vino contrita, cui paulum croci sit adjectum. Si vetustior jam durities est, maxime proficit cucumeris agrestis radix ex mulso 72 cocta, deinde contrita. Si ex ictu tument, sanguinem mitti necessarium est; magisque, si etiam livent. Imponendum vero utrumlibet ex iis, quae cum cumino componuntur, supraque posita sunt; aut ea compositio, quae habet nitri cocti p. *. i. resinae pineae, cumini, singulorum p. *. ii. uvae taminiae sine seminibus p. *. iv. mellis quantum satis sit ad ea cogenda. Quod si ex ictu testiculis aliquid desit 73, fere pus quoque increscit 74; neque aliter succurri potest, quam si, inciso scroto, & pus emissum, & ipse testiculus excisus est.

7. Anus quoque multa taediique plena mala recipit, nec inter se 75 multum abhorrentes curationes habet. Ac primum in eo saepe, & quidem pluribus locis, cutis scinditur 76: *παράδια* Graeci vocant. Id si recens est, quiescere homo debet, & in aqua calida 77 desidere. Columbina quoque ova coquenda sunt, & ubi induruerunt, purganda: deinde alterum jacere 78 in aqua bene calida debet, altero calido foveri locus, sic, ut invicem utroque aliquis utatur 79. Tum tetrapharmacum,

gendum cocto, quemadmodum eidem Constantino placebat.

70. *Coctum; aut tritici farina ex mulso*] Hoc totum deest in Cod. Mediceo I. In III. atque in VI. desunt duae tantum voces *ex mulso* cum proxima voce *cocta*.

71. *At si iidem induruerunt*] Alii plerique leg. *Aut si &c.* Codex Mediceus I. ita habet: *At si iidem induruit.*

72. *Ex mulso*] Codex modo allatus, in *mulso*.

73. *Testiculis aliquid desit*] Ita in Editionibus vetustis. MSS. Codices variant modis multis. Alii cum Mediceo I. habent, *testiculus*; alii, *testiculis*: in Vaticanis II. & VII. haec vox deest; in VI. legitur, *testiculi*, ut Palavicinus correxit in Mediceo I. Deinde in multis est, *aliquid*; in Vaticanis II. & VII. alii; in I. *aliquis*; in V. *aliquod*; in VI. *salus*, ex Mediceo I. in quo sic reposuit Palavicinus pro voce alia a se oblitterata, cujus primae litterae videntur fuisse *ali*... Postea in plerisque, *desit*; in Mediceo I. & aliquo alio, *desit*. Constantinus ita legit ex con-

jectura: *testiculis aliquid haesit*; Lindenius, *testiculus ali quidem desit*. Morgagnus de hoc loco nihil statuit; nec vero statui potest.

74. *Fere pus quoque increscit*] In Editione an. 1538. deest vox *pus*; eaque Editio multos in errorem traxit, qui itidem hanc vocem omiserunt. Lindenius eam ponit post *quoque*.

75. *Nec inter se &c.*] Ita Morgagnus ex conjectura, & ex veteri Codice, cum quo & Mediceus I. consentit, & Vaticani II. IV. VI. VII. Recte. Alii leg. *nec in se &c.* Constantinus corrigit, *necnon in se multum abhorrendas &c.*

76. *Cutis scinditur*] Alii leg. *cutis exciditur*. In Cod. Mediceo I. est, *faccus exciditur*; in ceteris, *cutis scinditur*, ut edidit Lindenius.

77. *Et in aqua calida &c.*] Egnatius restituit particulam *&*, quae in antiquis Codicibus videtur cum praecedenti syllaba coaluisse.

78. *Facere*] Codex Mediceus I. *deponere*; deinde, *alterum calidum loco subicere*, pro *altero calido foveri locus*.

79. *Aliquis utatur*] Lindenius leg. *aliquandiu utatur*.

cum, aut rhyphodes rosa diluendum est; aut oesypum ⁸⁰ recens miscendum cum cerato liquido ex rosa factō; aut eidem cerato liquido ⁸¹ plumbum elotum adjiciendum; aut resinae terebinthinae myrrha; aut spumae argenti vetus oleum; & quolibet ex his id perungendum. Si quidquid laesum est, extra est, neque intus reconditum, eodem medicamento tinctum linamentum superdandum est, & quidquid ante adhibuimus, cerato contegendum. In hoc autem casu ⁸², neque acribus cibis utendum, neque asperis, nec alvum comprimentibus: ne aridum quidem quidquam faris utile est, nisi admodum paulum. Liquida, lenia, pingua, glutinosa, meliora sunt. Vino leni uti nihil prohibet.

8. Condyloma ⁸³ autem est tuberculum, quod ex quadam inflammatione nasci solet. Id ubi ortum est, quod ad quietem, cibos, potionesque pertinet ⁸⁴, eadem servari debent, quae proxime scripta sunt. Iisdem etiam ovis recte tuberculum id fovetur: sed desiderare ante hominem in aqua debet, in qua verbenae decoctae sunt ex reprimentibus. Tum recte imponitur & lenticula cum exigua mellis parte; & fertula Campana ex vino cocta; & rubi folia contrita cum cerato ex rosa factō; & cum eodem cerato contritum vel cotoneum malum, vel malicorii ex vino cocti pars interior; & chalcitis cocta atque contrita, deinde oesypo ac rosa excepta; & ex ea compositione, quae habet thuris p. x. i. aluminis scissilis p. x. ii. cerussae p. x. iii. spumae argenti p. x. v. quibus, dum teruntur, invicem rosa & vinum instillatur. Vinculum autem ei loco linteolum aut panniculus quadratus est, qui ad duo capita duas ansas, ad altera duo ⁸⁵ totidem fascias habet; cumque subjectus est, ansis ad ventrem datis, a posteriore ⁸⁶ parte in eas adductae fasciae conjiciuntur, atque, ubi arctatae sunt, dexterior sinistra, sinistrior dextra procedit ⁸⁷, circumdataeque circa alvum inter se novissime deligantur ⁸⁸. Sed si vetus condyloma jam induruit, neque sub his cura-

ratio-

80. *Oesypum*] In aliquibus MSS. est *esopum*, & sect. proxima *esopo*: quod confirmat Constantini, Lindenique lectionem, *oesypum*, & *oesypo*. Antea legebatur, *hyssopum*, & *hyssopo*. Codex Mediceus I. hic habet, *ysothum*; infra, *hyso*. Vide lib. 5. cap. 19. sect. 10. & ibi adnotata.

81. *Aut eidem cerato liquido*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *liquido*.

82. *In hoc autem casu*] Haec quoque verba defunt in allato Mediceo Codice.

83. *Condyloma*] Stephanus *Κονδύλωμα* Graecis litteris habet.

84. *Nasci solet. Id ubi ortum est, quod ad quietem, cibos, potionesque pertinet*] In Codice Mediceo I. non est, nisi, *nascibos pertinet*.

85. *Ad altera duo*] Sic legendum esse, collatis MSS. apparet. Mediceus I. habet, *ad latera duo*: ceteri, *ab altera duo*. Antea legebatur, *ab altera vero parte*; quemadmodum alia manu correctum: est in Codice IV.

86. *A posteriore*] Codex Mediceus I. non habet praepositionem *a*. In ceteris legitur, *a superiore*.

87. *Dexterior sinistra, sinistrior dextra procedit*] quae dextra est, procedendo fit sinistra; quae sinistra, dextra. Sic autem legendum ex Editione Lindeniana & Codice Mediceo I. Alii leg. *dexteriori sinistra, sinistriori dextra procedit*.

88. *Inter se novissime deligantur*] Antea legebatur, *inter se novissime nodo deligantur*. Ego ex

rationibus desidit ⁸⁹, aduri medicamento potest, quod ex his constat; aeruginis p. x. II. ⁹⁰ myrrhae p. x. IV. gummi p. x. VIII. thuris p. x. XII. stibis, papaveris lacrimae, acaciae, singulorum p. x. XVI. Quo medicamento quidam etiam ulcera, de quibus proxime dixi, renovant. Si hoc parum ⁹¹ in condylomate proficit, adhiberi possunt etiam vehementius adurentia. Vbi consumptus est tumor ⁹², ad medicamenta lenia transeundum est.

9. Tertium vitium est ⁹³, ora ⁹⁴ venarum tamquam capitulis quibusdam surgentia ⁹⁵, quae saepe sanguinem fundunt: αἰμορροΐδας Graeci vocant. Idque etiam in ore vulvae foeminarum incidere consuevit. Atque in quibusdam parum tuto supprimitur; qui sanguinis profluvio imbecilliores non fiunt: habent enim purgationem hanc, non morbum. Ideoque curati quidam, cum sanguis exitum non haberet ⁹⁶, inclinata in praecordia ac viscera materia ⁹⁷, subitis & gravissimis morbis correpti sunt. Si cui vero id nocet, is desidere in aqua ex verbenis debet: imponere maxime malicorium, cum aridis rosae foliis contritum; aut ex iis aliqua, quae sanguinem supprimunt. Solet autem oriri inflammatio, maxime ubi dura alvus ⁹⁸ eum locum laesit. Tum in aqua dulci desidendum est, & id fovendum ⁹⁹ ovis: imponendi vitelli cum rosae foliis ex passo subactis; idque, si intus est, digito illinendum; si extra, superillitum panniculo imponendum ¹ est. Ea quoque medicamenta, quae recentibus scissuris posita sunt, hic idonea ² sunt. Cibis vero in hoc

fide Codicis Medicei vetustioris expuli vocem *nodo*; quae fuerat ex glossmate, ut videtur, inserta. *Ejusque filii capita inter se deligantur*, dixit in lib. 7. cap. 25. sect. 2. nec addidit *nodo*.

89. *Desidit*] Lindenius leg. *desiit*. Sed nihil mutandum. Nam hoc verbum eadem significatione Celsus usurpat lib. 7. cap. 14. *delapso intestino*, ipse (tumor) *desidit*; & cap. 18. *tumor is sine inflammatione modo minuitur, modo increscit &c. interdum ex toto desidit*. Idem valet *subsistere*. in lib. 2. cap. 7. *Si quid etiam abscessit, & antequam suppuraret, manente adhuc febre, subsedit &c.*

90. *Aeruginis* p. x. II.] Cod. Mediceus I. *aeruginis* p. x. I.

91. *Si hoc parum &c.*] In plerisque Codicibus legitur, *Si id nondum &c.* atque ita Lindenius edidit. Vetus lectio, *Si hoc parum &c.* quam ego servavi, comprobatur testimonio Codicis Medicei I.

92. *Consumptus est tumor*] In Codice Mediceo modo allato legitur, *consumptus est humor*; sed perperam.

93. *Tertium vitium est*] Ita in plerisque MSS. In Mediceo I. *Tertium autem vitium*; quam lectionem omnes vulgo secuti sunt, addito verbo *est*. Lindenius *ani* praeterea addidit post *autem*.

94. *Ora*] Codex Mediceus III. VI. habent, *circa ora*.

95. *Capitulis quibusdam surgentia*] Alii leg. *ex capitulis quibusdam surgentia*. Extat sane praepositio in MSS. recte tamen a Constantino & Lindenio videtur expulsa; siue legatur *turgentia* cum eodem Lindenio, siue, ut est in Cod. Mediceo I. *surgentia*. Codices alii habent *urgentia*, vel *urgentia*.

96. *Cum sanguis exitum non haberet*] Alii leg. *cum sanguinis exitum non haberent*.

97. *Inclinata in praecordia ac viscera materia*] Codex Mediceus I. ita habet, *inclinata ad praecordia & ad viscera matie*.

98. *Dura alvus*] Idem Codex, *major dura alvus*.

99. *Et id fovendum*] A Codice Mediceo I. abest & ab aliis, *id*.

1. *Superillitum panniculo imponendum*] Ita ex Lin-

hoc casu iisdem, quibus in prioribus, utendum est. Si ista parum juvant, solent imposita medicamenta adurentia ea capitula absumere. Ac si jam vetustiora sunt, sub auctore Dionysio inspergenda sandaracha est: deinde imponendum, quod⁴ ex his constat: squamae aeris, auripigmenti, singulorum p. x. v. faxi calcis p. x. viii. postero die acu compungendum. Adustris capitulis fit cicatrix, quae sanguinem fundi prohibet. Sed quoties is suppressus est, ne quid periculi afferat, multa exercitatione digerenda materia est: praetereaque & viris, & foeminis, quibus menstrua non proveniunt, interdum ex brachio sanguis mittendus est.

10. At si anus ipse, vel os vulvae procidit (nam id quoque interdum fit) considerari debet, purum ne id sit, quod provolutum est, an humore mucoso circumdatum⁵. Si purum est, in aqua desidere homo debet, aut salsa, aut cum verbenis vel malicorio incocta: si humidum⁶, vino austero subluendum est, illinendumque faece vini combusta. Vbi utrolibet modo curatum est, intus reponendum est; imponendaque plantago contrita, vel folia salicis in aceto cocta; tum linteolum & super lana; eaque deliganda sunt⁷, cruribus inter se devinctis.

11. Fungo quoque simile ulcus in eadem sede nasci solet. Id, si hiems est, egelida; si aliud tempus, frigida aqua fovendum est: dein squama aeris inspergenda, supraque ceratum ex myrteo factum, cui paulum squamae, fuliginis⁸, calcis sit adiectum. Si hac ratione non tollitur, vel medicamentis vehementioribus⁹, vel ferro adurendum est.

XIX. Digitorum autem vetera ulcera commodissime curantur, aut lycio, aut amurca¹⁰ cocta, cum utrilibet vinum adiectum est. In iisdem recedere ab ungue caruncula¹¹ cum magno dolore consuevit: *πτερύγιον* Graeci appellant. Oportet alumen Melinum¹² rotundum in aqua liquare, donec mellis crassitudinem habeat: tum, quantum ejus aridi

Lindenio. Alii leg. *super illitum panniculum imponendum*. In Codice Mediceo I. habetur, *superinlitum panniculum ponendum*; in aliis, *superinlito panniculo imponendum*.

2. *Hic idonea*] Cod. Mediceus I. *huic idonea*.

3. *Ac*] Lindenius, *At*.

4. *Imponendum, quod*] In aliquibus Codicibus legitur, *ponendum quod*; in Mediceo I. *imponendum id quod*.

5. *Circumdatum*] Aliqui Codices, *circundetur*.

6 *Si humidum*] Lindenius leg. *Si autem humidum*: deinde, *sublavandum*, pro *subluendum*.

7. *Et super lana; eaque deliganda sunt*] Et super linteolum imponenda lana; eaque &c. Sic reposui ex Codice Mediceo I. Alii leg. *& super lana aequae deliganda*; Lindenius, *& lana*,

eaque super deliganda sunt.

8. *Squamae, fuliginis*] Suspectae mihi hae duae voces sunt. Constantinus ita legendum putat: *aeris squamae, thuris fuliginis, & calcis &c.*

9. *Vel medicamentis vehementioribus &c.*] Quae scilicet vehementius adurant, quam aeris squama. Lindenius leg. *vel aliis medicamentis similibus, vel vehementioribus, ferro adurendum est*. Inapte. Vide Morgagn. Epist. VI. in Celsum.

10. *Amurca*] Olim legebatur, *myrrha*. In multis sane Codicibus est, *murra*: sed Mediceus I. habet, *amurca*, ut Lindenius edidit: nec aliter legendum videtur.

11. *Ab ungue caruncula*] Lindenius leg. *caruncula ab unguibus*.

12. *Melinum*] Ita habent veteres Codices. Lindenius leg. *Melium*. Sed ut *Ephesium* & *Epha-*
sinum

aridi fuit, tantumdem mellis infundere, & rudicula¹³ miscere, donec similis croco color fiat, eoque illinere. Quidam ad eundem usum decoquere simul malunt¹⁴, cum paria pondera aluminis aridi & mellis miscuerunt. Si hac ratione ea non exciderunt, excidenda sunt: deinde digiti fovendi aqua ex verbenis, imponendumque super medicamentum ita factum: chalcitis, malicorium, squama aeris excipiuntur fico pingui leniter cocta¹⁵ ex melle; aut chartae combustae, auripigmenti, sulphuris ignem non experti par modus cerato miscetur ex myrteo facto: aut aeruginis rase p. *. I. squamae aeris¹⁶ p. *. II. mellis cyatho coguntur: aut pares portiones miscentur, saxi calcis, chalcitidis, auripigmenti. Quidquid horum impositum est, tegendum linteolo aqua madefacto est. Tertio die digitus resolvendus, &, si quid aridi est, iterum excidendum, similisque adhibenda curatio est. Si non vincitur, purgandum est¹⁷ scalpello; tenuibusque ferramentis adurendum, &, sicut¹⁸ reliqua uita, curandum est¹⁹. At ubi scabri ungues sunt, circum aperiri debent, qua corpus contingunt: tum super eos ex hac compositione aequae imponi²⁰: sandarachae, sulphuris, singulorum p. *. II. nitri, auripigmenti, singulorum p. *. IV.²¹ resinae liquidae p. *. VIII. tertioque id die resolvendum est. Sub quo medicamento vitiosi ungues cadunt, & in eorum locum meliores renascuntur.

sinum dicitur; sic *Melium* & *Melinum*. Etiam *Melinum*, pigmenti genus, a Melo insula, ubi optimum nascitur, dictum videtur.

13. *Rudicula*] Quidam cum Egnatio leg. *radiculam*. Deceptus porro Egnatius fuit a depravatis Codicibus, in quibus est, *radicula*.

14. *Decoquere simul malunt*] Hic quoque corrupti quidam Codices Egnatio imposuerunt; in quibus, pro *malunt*, legitur *malvam*. Ita enim edidit: *decoquere simul malvam solent*: nec desueverunt, qui eum sequerentur. In Codice Mediceo I. in quo recte legebatur, ut habent ceteri sex, *decoquere simul malunt*, versum fuit *malunt* in *malvum* a vetere Emendatore, *decoquere* in *decoctam* a Palavicino, qui etiam *paria pondera* in *pari pondere* mutavit.

15. *Leniter cocta*] Ita Codex Mediceus I. Lindenius, *leviter cocta*; Al. *leniter cocto*. Deinde, pro *ex melle*, Lindenii Editio habet, & *melle*: quod quamvis sit etiam in aliato Mediceo Codice, haud tamen probandum videtur; cum praefertim hae duae particulae facile inter se commutentur. Vide Morgagn. Epist. VI.

16. *Squamae aeris*] Ita legitur in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae; nec sane aliter legendum videtur. Vox tamen *aeris*

abest ab omnibus antiquis Codicibus.

17. *Purgandum est*] Alii leg. *purgandus*, scilicet digitus; iidemque omittunt verbum *est*. In Cod. Mediceo I. legitur, sicut edidit Lindenius, *purgandum est*; quod refertur ad verba praecedentia, *Si non vincitur*; ubi ulcus vel vitium intelligitur.

18. *Adurendum, & sicut &c.*] Secutus sum Editionem Lindenii. In Codice Mediceo I. habetur, *adurendum est sicut*; sed *est* ex & corruptum videtur. Alii leg. *adurendus est, & sicut &c.*

19. *Curandum est*] Lindenius tollit *est*; quod ego in omnibus MSS. inveni; sed alii habent, ut est in Editionibus antiquis, *curandus*; Mediceus I. *curandum*, ut in Lindeniana.

20. *Aequae imponi*] Lindenius leg. *aliquid imponi*; quemadmodum in plerisque Codicibus habetur. In Mediceo I. & in Editionibus antiquis, *aequae imponi*. *Aequae* hic significat *similiter*, & refertur ad id quod supra est: *imponendumque supra medicamentum ita factum &c.* Hunc dicendi modum, *imponere ex compositione*, usurpavit etiam in cap. superiore sect. 8. *Tum recte imponitur.... ex ea compositione, quae habet &c.*

21. *P. *. IV.*] Caesarius & alii quidam p. *. II.

LIBER SEPTIMVS.

Tertiam esse medicinae partem, quae manu curet, & vulgo notum, & a me propositum est. Ea non quidem medicamenta atque victus rationem omittit; sed manu tamen plurimum praestat: estque ejus effectus inter omnes medicinae partes evidentissimus. Siquidem in morbis cum multum fortuna conferat, eademque saepe salutaria, saepe vana sint; potest dubitari, secunda valetudo medicinae, an corporis beneficio contigerit. In iis quoque, in quibus medicamentis maxime nitimur ²², quamvis profectus evidentior est, tamen sanitatem & per haec frustra quaeri, & sine his reddi saepe, manifestum est: sicut in oculis quoque deprehendi potest; qui a medicis diu vexati, sine his interdum sanescunt. At in ea parte, quae manu curat, evidens est, omnem profectum, ut aliquid ab aliis adjuvetur, hinc tamen plurimum trahere. Haec autem pars, cum sit vetustissima, magis tamen ab illo parente omnis medicinae Hippocrate, quam a prioribus exulta est: deinde, posteaquam diducta ab aliis habere professores suos coepit, in Aegypto quoque increvit, Philoxeno maxime auctore, qui pluribus voluminibus hanc partem diligentissime comprehendit. Gorgias quoque & Sostratus, & Heron ²³, & Apollonii duo, & Ammonius Alexandrinus, multique alii celebres viri, singuli quaedam repperunt. Ac ²⁴ Romae quoque non mediocres professores, maximeque nuper Tryphon pater, & Euelpistus ²⁵, &, ut ex scriptis ejus intelligi potest, horum eruditissimus Meges, quibusdam in melius mutatis, aliquantum ei disciplinae adjece-
runt. Esse autem Chirurgus debet adolescens, aut certe adolescentiae propior; manu strenua, stabili, nec umquam intremiscente, eaque non minus sinistra, quam dextra promptus; acie oculorum acri, claraque; animo intrepidus, misericors sic, ut ²⁶ sanari velit eum, quem acce-
pit-

22. *Nitimur*] Egnatius, Ruellius, Stephanus, & Almeloveenius leg. *utimur*. MSS. Codices facile variant in his verbis: hic tamen omnes habent *nitimur*. *Utimur* fortasse ortum est ex *utimur*, quod mendose est in Edit. an. 1493.

23. *Heron*] Alii leg. *Hieron*, ut est in Cod. Medic. I. qui tamen cap. 14. hujus lib. habet *Heron*. Lindenius, *Herones*, ut in Codice Constantini. Ego quoque ita scriptum reperi in multis

Codicibus; sed mendose: nam in iisdem deest proxima particula *&*. Itaque *Herones* nihil est aliud, quam *Heron &*.

24. *Ac*] Haec particula abest a Cod. Mediceo I. In III. & VI. est *At*.

25. *Euelpistus*] Lindenius addit *Phlegetis filius*; ut est in Codice Constantini; sed, ut opinor, ex adnotatione aliqua insertum. Duo illa verba nostri Codices non habent.

26. *Misericors sic, ut &c.*] Eatenus misericors,
V V

pit 27, non ut clamore ejus motus, vel magis, quam res desiderat, properet, vel minus, quam necesse est, secet; sed perinde faciat 28 omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur. Potest autem requiri, quid 29 huic parti proprie vindicandum sit: quia vulnere quoque ulcerumque multorum curationes, quas alibi exsecutus sum, Chirurghi sibi vindicant. Ego eundem quidem hominem posse omnia ista praestare concipio: atque, ubi se diviserunt, eum laudo, qui quamplurimum percipit. Ipse autem huic parti ea reliqui, in quibus vulnus facit medicus, non accipit; & in quibus vulneribus ulceribusve 30 plus profici 31 manu, quam medicamento, credo: tum, quidquid ad ossa pertinet. Quae deinceps exsequi aggrediar; dilatisque in aliud volumen ossibus, in hoc cetera explicabo; praepositisque iis, quae in qualibet parte corporis fiunt, ad ea, quae proprias sedes habent, transibo.

I. Luxata 32 igitur in quacumque parte corporis sunt 33, quamprimum sic curari debent, ut, qua dolor est, ea scalpello cutis crebro incidatur, detergeaturque eodem averso 34 profluens sanguis. Quod si paulo tardius subvenitur, jamque etiam rubor est, qua rubet corpus; si

tu-

cors, ut &c. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *immisericors sic, ut &c.*

27. *Accepit*] Alii. *accipit*.

28. *Faciat*] Quidam cum Caesario leg. *faciet*; quos inter Lindenius, qui infra habet *oriretur*, pro *oriatur*.

29. *Quid*] Linden. *quod*.

30. *Ulcibusve*] In Cod. Mediceo I. *ulceribusque*.

31. *Profici*] Alii leg. *perfici*.

32. *Luxata*] Omnes Interpretes contendunt, loqui Celsum de collisis, seu contusis; ideoque quidam vocem *luxata*, quae ossa suis sedibus mota significat, hoc loco non ferunt. Constantinus *contusa*, aut *vexata* scriptum reperit in aliquibus libris: quarum emendationum posterior Lindenio placuit. Ego retineo *luxata* ex veterum Editionum, & Mediceorum Vaticanorumque Codicum fide: sed interpretationem aliam adhibeo. Nam de collisis egit Celsus lib. 5. cap. 26. sect. 35. Puto igitur hic significare *σπέρματα* Graece dicta; id est, ut explicat Galenus in Comment. 3. ad Hippocr. lib. de Medic. Officin. *cum articulo illaeso*, quae circa ipsum sunt nervosae partes *distorquentur*. Etrusci vocant *stracollati*. Porro non est credibile, hanc partem *χραιογυνής* a Celso fuisse praetermissam; cum propter frequentes casus sit in primis necessaria, ideoque & a Paulo Aegineta in lib. 4. cap. 29. & ab aliis antiquis Medicis explicata. Hujusmodi autem significationem non

Celsus modo, sed etiam Plinius voci *luxata* tribuisse videtur. Nam, ut animadvertit Foësius, cum Plinius & Dioscorides de quorundam medicamentorum facultate eadem utrique memoriae proderent, vitiaeque nominarent, in quibus illa prodesse, quae Dioscorides *σπέρματα*, ea Plinius *luxata* appellavit. Plinius lib. 22. cap. 13. *Luxata sanat urtica*; lib. 24. cap. 11. *Medetur & luxatis & spinarum doloribus radix* (arundinis) *in aceto illita*; lib. 31. cap. 9. *Luxatis imponitur* (sal) *cum farina & melle*. Confer cum his ea, quae habet Dioscorides in lib. 4. cap. 94. lib. 1. cap. 114. lib. 5. cap. 126. statim intelliges *luxata* & *σπέρματα* sibi respondere. Sed est apud eundem Plinium quod interpretationem Celsi nostram magis confirmet. Cum enim Celsus haec habeat infra: *possunt, etiam sine scalpello, imposita eadem mederi: & si nihil aliud est, cinis quoque; maxime ex sarmentis; si is non est, quilibet alius ex aceto, vel etiam ex aqua coactus*: Plinius itidem in Prooem. lib. 23. *Cinis, inquit, sarmentorum vitiumque & vinaceorum, condylomatis & sedis vitii medetur ex aceto: item luxatis & ambustis*. Similia scribit Dioscorides in lib. 5. cap. 1. & ibi quoque *σπέρματα* usurpat.

33. *Sunt*] Linden. *sint*.

34. *Averso*] Ita reposui ex quinque Mediceis Codicibus. In IV. & VI. est *adverso*, ut in vulgatis libris.

tumor quoque accessit, quacumque is est, idem ³⁵ optimum auxilium est. Tum superdanda reprimentia sunt; maximeque lana succida ex aceto & oleo. Quod si levior is casus est, possunt, etiam sine scalpello, imposita eadem mederi: &, si nihil aliud est, cinis quoque, maxime ex farmentis; si is non est, quilibet alius ex aceto, vel etiam ex aqua coactus.

II. Verum hoc quidem promptum est. In iis autem negotium majus est, quae per se, vitio intus orto, intumescunt, & ad suppurationem spectant. Ea omnia genera abscessuum esse alias proposui, medicamentaque his idonea exsecutus sum: nunc superest, ut dicam, in iisdem quae manu fieri debeant ³⁶. Ergo, priusquam indurescant, cutem incidere, & cucurbitulam accommodare oportet, quae quidquid illuc ³⁷ malae corruptaeque materiae coit, extrahat: idque iterum, tertioque recte fit, donec omne indicium inflammationis excedat. Neque tamen fas non est, nihil cucurbitulam agere ³⁸. Interdum enim ³⁹ fit, sed raro, ut ⁴⁰ quidquid abscedit, velamento suo includatur. Id antiqui tunicam nominabant. Meges, quia tunica omnis nervosa est, dixit, non nasci sub eo vitio nervum, quo caro confumeratur, sed, subiecto jam vetustiore pure, callum circumdari. Quod ad curationis rationem nullo loco ⁴¹ pertinet; quia quidquid ⁴², si tunica est, idem, si callus est, fieri debet. Neque ulla res prohibet, etiamsi callus est, tamen, quia cingit, tunicam nominari. Tum pure quoque maturius ⁴³ haec interdum esse consuevit: ideoque, quod sub ea est, extrahi per cucurbitulam non potest. Sed facile id intelligitur, ubi nihil admota illa mutavit. Ergo, sive id incidit, sive jam durities est, in hac auxilii nihil est;

35. *Idem*] Codex Constantini & Lindenii Editio, *id idem*. Ego nullo in Codice ita scriptum inveni; sed in multis *idem*; in Mediceo I. *id*, ut in Editionibus antiquis: ex qua varietate conflatum fortasse fuit *id idem*.

36. *In iisdem quae manu fieri debent*] Linden. *quae in iisdem &c.*

37. *Quae quidquid illuc &c.*] Pro *illuc*, in multis MSS. mendose est *illud*. Lindenius leg. *quod quicquid illud &c.* sed perperam.

38. *Neque tamen fas non est, nihil cucurbitulam agere.*] Fieri tamen potest, ut cucurbitula nihil proficiat. Alii habent *cucurbitula*. Ego reposui *cucurbitulam*, ut est in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae. Lindenius leg. *Neque tamen fas est, nihil cucurbitula agere*; quam lectionem jure damnat Morgagnus.

39. *Interdum enim*] Linden. *Interdum etiam*.

40. *Sit, sed raro, ut &c.*] Alii leg. *sed raro, quidquid abscedit velamento suo includitur*. Ego Lindenium sequor, & Cod. Mediceum I.

41. *Nullo loco*] Ita habent veteres Codices; sed fortasse mendosi sunt; legendumque est cum Lindenio, *nullo modo*.

42. *Quidquid*] Vulgo omnes, praeter unum Lindenium, leg. *quidquid dixi*. Sed manifestum glossema est; neque reperitur in Codice Mediceo I. Pro *quidquid*, Codex is habet *quid*.

43. *Pure quoque maturius &c.*] Interdum tunica prius est, quam pus. Pro *maturius*, quod ego reposui ex multis MSS. alii leg. *maturiore*, ut est in Mediceo I. sed mendose; alii, *maturior*, ut in Editione I.

44. *Nihil est; sed, ut &c.*] Olim legebatur, *nihil est: & ut &c.* nec aliter habet Codex Mediceus primus. Codices alii, *nihil esse ut*: unde

est; sed, ut 44 alias scripsi, vel avertenda concurrens eo materia, vel digerenda, vel ad maturitatem perducenda est. Si priora contigerunt, nihil praeterea necessarium est. Si pus maturuit, in alis quidem & inguinibus raro secandum est; item ubicumque mediocris abscessus est; item quoties in summa cute, vel etiam carne vitium est: nisi festinare cubantis 45 imbecillitas cogit: satisque est cataplasmatibus 46 efficere, ut per se pus aperiatur. Nam fere sine cicatrice potest esse is locus, qui expertus ferrum non est. Si autem altius malum est, considerari debet, nervosusne is locus sit, an non sit. Nam, si sine nervis est, candenti ferramento aperiri debet: cujus haec gratia 47 est, quod exigua plaga diutius ad pus evocandum patet, parvaque postea cicatrix fit 48. At si nervi juxta sunt, ignis alienus est 49; ne vel distendantur, vel membrum debilitent 50: necessaria vero opera scalpelli est. Sed cetera etiam subcruda aperiri possunt: inter nervos 51 ultima expectanda maturitas est, quae cutem extenuet, eique pus jungat, quo propius reperiatur. Jamque 52 alia rectam plagam desiderant: in pane 53, quia

Lindenius videtur formasse, *nihil est: sed ut &c.* quod sane mihi probatur.

45. *Cubantis*] In MSS. & Editionibus antiquis, *curantis*, Constantinus reponit, *cubantis*. Lindenius leg. *curandi*. Ego Constantino assentior. Nam & lib. 3. cap. 4. legitur, *cubantis etiam luxuriae subscripsit*; ubi aliqui mendosi Codices habent *curantis*.

46. *Cataplasmatibus*] Al. *cataplasmatibus*. Editio 1493. & aliae multae *cataplasmata*: mendose.

47. *Gratia*] beneficium. Lindenius leg. *ratio*; quod est contra meos Codices.

48. *Fit*] Lindenius & alii nonnulli, *sit*: sed paulo supra, omnes, *patet*; praeter Lindenium, qui leg. *pateat*.

49. *Ignis alienus est*] Cum legeretur, *ignis alienum est*, ut habent multi Codices, Caesarius reposuit, *in his periculum est*. Hunc omnes secuti sunt ad Lindenium usque: nisi quod Constantinus legere malebat, *in hoc periculum est*. Omnino, *ignis alienus est*, cum Lindenio legendum ex fide Cod. Medicei I.

50. *Ne vel distendantur, vel membrum debilitent*] Lindenius leg. *ne distendantur, & membrum debilitent*. Sed minus recte; quia, ut egregie animadvertit Morgagnus, *potest horum alterutrum ita fieri, ut alterum non sequatur*. Ante Lindenium ita legebatur: *ne vel distendantur hi, vel membrum*

debilitent. Ego veterem lectionem retinui; sed cum Lindenio omisi vocem, *hi*, quam neque Cod. Mediceus I. habet.

51. *Inter nervos*] Plerique addunt particulam *vero*: Lindenius omittit; cui suffragatur Codex Mediceus vetustior.

52. *Jamque*] Ita Lindenius edidit: eodemque modo est in Cod. Mediceo I. Alii leg. *Itemque*; quemadmodum multi alii Codices habent. In aliquibus Codicibus legitur, *Item*.

53. *In pane &c.*] Tumorem intelligit, de quo in lib. 5. cap. 28. sect. 10. Hic locus, cum ita legeretur: *desiderant in carne, quia fere &c.* multis Criticorum conjecturis jactatus est; sed mendum erat hujusmodi, ut id quale esset, nemo divinando assequi posset. Nec sine gravi ratione Morgagnus putabat, alia hic a Celso posita fuisse, quae ad subcrudos abscessus, in quibus non cutis modo, verum etiam caro incidenda esset, pertinerent; pro his vero repetita ab indiligenti librario ea fuisse, quae supra de extenuata cute haberentur. Ego sic restitui ex Cod. Mediceo I. atque hanc lectionem Constantini & Lindenii conjecturis anteferebam judico. Attamen illas quoque meo more adscribam, ut statuere quisvis pro ingenio possit. Constantinus igitur locum hunc ita legendum putat: *Itemque alia rectam solum plagam desiderant in cute: alia quia fere vehementer cutem extenuant,*

quia fere vehementer cutem extenuat, tota ⁵⁴ ea super pus excidenda est. Semper autem, ubi scalpellus admovetur, id agendum est, ut & quam minimae ⁵⁵ & quam paucissimae ⁵⁶ plagae sint: cum eo tamen, ut necessitati succurramus, & in modo, & in numero. Nam majores sinus, latius; interdum etiam duabus, aut tribus ⁵⁷ lineis incidendi sunt. Dandaque opera, ut imus sinus exitum habeat; ne quis humor intus subsidat, qui proxima & adhuc sana rodendo sinuet. Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit. Nam, ubi post longos morbos totius ⁵⁸ corporis habitus viciatus est, lateque se sinus suffudit ⁵⁹, & in eo jam cutis ⁶⁰ pallet; scire licet, eam jam emortuam esse, & inutilem futuram: ideoque excidere commodius est; maxime, si circa articulos majores id evenit, cubantemque aegrum ⁶¹ fluens alvus exhaurit ⁶², neque per alimenta ⁶³ quidquam corpori accedit. Sed excidi ita debet, ut plaga ad similitudinem myrtei folii fiat, quo facilius sanescat: idque perpetuum est, ubicumque medicus & quacumque de causa ⁶⁴ cutem excidit. Pure effuso, in alis vel inguinibus linamento opus non est: men-

tenuant, tota &c. Lindenius ita habet: *Famque alia rectam plagam desiderant, ut in carne: alia vero vehementer cutem extenuant, in quibus tota &c.* Ceterum, quod Celsus in pane faciendum docet, idem Galenus & Paulus Aegineta in omnibus abcessibus fieri volunt, in quibus cutis super pus extenuata sit, corruptaque. Neque illud omitunt, quod Celsus infra addit; *Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit &c.* Ita Paulus scribit in lib. 6. cap. 34. *Illos sane abscessus, qui plurimum fastigiantur, crudi, tenues, & emortui sunt, praecidimus trianguli, aut myrtacei folii, aut alterius anguli figura, cum circularis ad cicatricem recipiendam sit inidonea. Qui vero non in fastigium attoluntur, eos simplici duntaxat linea dissecamus. At ubi magnum finum invenimus, si cutis super injecta carnea sit, & queat conglutinari, divisione loci ea duntaxat utemur, quae humoris effluxui conveniat; sin tenuis admodumque excarnis, totam in longitudinem simpliciter dissecabimus, & post simplicem divisionem, si corpora utrimque sita gracilia valde, & non carnea videantur, ipsa tollemus.*

54. *Tota*] Morgagnus *tuta* repetit in suo quodam MS. quod & ego in aliquibus inveni. Videtur lectio ista mansisse a Mediceo I. in quo scriptum est *tuta*, & antiqua manu correctum, *tuta*. In ceteris Mediceis habetur *tota*, quemadmodum est in vulgatis libris.

55. *Ut & quam minimae*] Aldina Editio habet, *ut quam minimae*.

56. *Quam paucissimae*] In Cod. Mediceo I. omittitur *quam*.

57. *Tribus*] Al. *pluribus*. In Cod. Mediceo I. legitur, *tribus*, ut edidit Lindenius. Lib. 8. cap. 9. sect. 1. *Si latius aliquid abscedet, duobus aut tribus locis erit perforandum.*

58. *Totius*] Codex Mediceus I. habet *totus*.

59. *Suffudit*] Al. *Diffudit*.

60. *Fam cutis*] Ita legit Lindenius, cum quo Cod. Mediceus I. consentit. Al. *pars cutis*.

61. *Cubantemque aegrum*] Vox *aegrum* fortasse in contextum irrepsit ex glossemate. Nam *cubantem* pro aegro Celsus saepe posuit. Vide quae paulo supra adnotavi ad hoc ipsum caput. Adde etiam lib. 3. cap. 6. lib. 8. cap. ultim.

62. *Exhaurit*] inanem reddit; quemadmodum, medicamentis purgatum & adhuc inanem, dixit in lib. 2. cap. 8. & *exhaustire hominem profusione sanguinis*, in lib. 5. cap. 26. sect. 3. Legendum igitur, *exhaurit*, ex MSS. & Edit. Aldina. Alii cum Ruellio leg. *exhaustit*. Al. cum Caesario, *exercuit*; quod minus probandum est.

63. *Per alimenta*] In Cod. Mediceo I. *per adjumenta*.

64. *Et quacumque de causa*] Olim legebatur, *ex quacumque causa*; quemadmodum Palavicinus correxit, cum & *quacumque causa* reperisset in Cod. Mediceo I. Lindenius reposuit, & *quacumque de causa*, ut est in margine Edit. Constantianae, & in multis MSS.

Spongia ⁶⁵ ex vino imponenda est. In ceteris partibus, si aequae linamenta ⁶⁶ supervacua sunt, purgationis causa paulum mellis infundendum; dein ⁶⁷ glutinantia superdanda: si illa necessaria sunt, super ea quoque similiter dari spongia eodem modo ex vino expressa debet. Quando autem linamentis opus sit, quando non sit, alias dictum est. Cetera eadem, incisa suppuratione, facienda sunt, quae, ubi per medicamenta rupta est, facienda esse proposui.

III. Protinus autem, quantum curatio efficiat, quantumque aut sperari aut timeri debeat, ex quibusdam signis intelligi potest; fereque iisdem, quae in vulneribus exposita sunt ⁶⁸. Nam bona signa sunt, somnum capere; facile spirare; siti non confici; cibum non fastidire; si febricula fuit, ea vacare: itemque habere pus album, laeve, non foedi odoris. Mala sunt, vigilia, spiritus gravitas, sitis, cibi fastidium, febris, pus nigrum, aut foeculentum, & foedi odoris; item procedente curatione eruptio sanguinis; aut si, antequam sinus carne impleatur, orae carnosae ⁶⁹ fiunt, illa quoque ipsa carne hebetate, nec firma. Deficere tamen animam, vel in ipsa curatione ⁷⁰, vel postea, pessimum omnium est. Quin etiam morbus ipse, si subito solutus est, dein suppuratio exorta est; si effuso pure permanet, non injuste terret. Estque inter causas timoris, si sensus in vulnere rodentium non est. Sed ut haec ipsa fortuna huc illucve discernit ⁷¹; sic medici partium est, eniti ad reperiendam sanitatem. Ergo, quoties ulcus resolverit, eluere id, si reprimendus humor videbitur, vino ex aqua ⁷² pluviali misto, vel aqua, in qua lenticula cocta sit, debebit: si purgandum erit, mulso; rursusque imponere eadem. Vbi jam repressus videbitur humor, ulcusque purum erit, produci carnem conveniet, & foveri vulnus ⁷³ pari

⁶⁵. *Opus non est: spongia &c.*] Lindenius leg. *opus non est; sed spongia &c.* Particulam *sed* veteres Editiones & MSS. non habent: Codex tamen Mediceus I. *pro est, habet esset, unde est* set facile oriri potuit.

⁶⁶. *Si aequae linamenta*] Antea legebatur, *si aequae calinamenta*. Ego sustuli vocem *ea*, secutus MSS. fidem. In Mediceo quidem I. legitur, *si ea linamenta*: sed *ea* videtur mendose esse pro *aeq.* id est, *aeque*.

⁶⁷. *Dein*] Cod. Mediceus I. *deinde*. Eandem varietatem exhibet cap. proximo.

⁶⁸. *Quae in vulneribus exposita sunt*] Particula *in*, & duae voces *exposita sunt*, in Codice modo allato desunt.

⁶⁹. *Carnosae*] Sic legendum esse, verba osten-

dunt, quae continuo sequuntur, *illa ipsa carne*; ut recte animadvertit Morgagnus. Hinc apparet, quanti faciendus sit Codex a Constantino allatus, in quo est *callosae*: quam tamen lectionem probavit Lindenius. In MSS. Mediceis & in Vaticanis habetur, *carnosae*.

⁷⁰. *In ipsa curatione*] Codices MSS. & Editiones veteres non habent particulam *in*. Habet Lindenius, & in libri margine Constantinus.

⁷¹. *Discernit*] Constantinus & Casaubonus leg. *decernit*; sed contra veterum Codicum fidem.

⁷². *Vino ex aqua*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. Particula tamen *ex* videtur redundare. Lindenius reponit, *vino & aqua*. Recte, si deinde, pro *misto*, esset *mistis*.

⁷³. *Vulnus*] Linden. *ulcus*.

pari portione vini ac mellis, superque imponi spongiam ex vino & rosa tinctam. Per quae cum caro producat, plus 74 tamen, ut alias quoque dixi, victus ratio eo confert; id est, solutis jam febribus & cibi cupiditate reddita, balneum rarum; quotidiana, sed lenis gestatio; cibi potionesque corpori faciendo 75 aptae. Quae omnia, per medicamenta quoque suppuratione rupta, sequuntur: sed, quia magno malo vix sine ferro mederi licet, in hunc locum reservata sunt.

IV. 1. Adversus fistulas quoque, si altius penetrant, ut ad ultimas demitti collyrium non possit, si tortuosae sunt, si multiplices, majus in manu, quam in medicamentis praesidium est: minusque operae est, si sub cute transversae feruntur, quam si rectae 67 intus tendunt. Igitur, si sub cute transversa fistula est, demitti specillum debet, supraque id ea incidi. Si flexus reperiuntur, hi quoque simul specillo & ferro persequendi sunt 77: idemque faciendum, si plures se quasi ramuli 78 ostendunt. Vbi ad fines fistulae ventum est, excidendus ex ea totus callus 79 est, superque fibulae dandae, & medicamentum, quo glutinetur. At si recta subter tendit, ubi, quo maxime ferat, specillo exploratum est, excidi is sinus 80 debet: dein fibula oris cutis injicienda est, & aequae 81 glutinantia medicamenta superdanda sunt; aut, si corruptius ulcus 82 est (quod interdum osse viciato fit) ubi id quoque curatum est, pus moventia.

2. Solent autem inter costas fistulae subter exire 83. Quod ubi incidit, eo loco costa ab utraque parte praecidenda & eximenda est, ne quid intus corruptum relinquatur. Solent 84, ubi costas transierunt, septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina discer nit, violare. Quod intelligi & ex loco, & ex magnitudine doloris, potest;

74. *Per quae cum caro producat, plus &c.* Idem Lindenius leg. *per quae caro producit. Plus &c.* & infra; *victus ratio eo confert. Ea est, solutis &c.*

75. *Corpori faciendo*] Carni producendae. Ita ex Editione Lindenii, & Codicibus Mediceis. In I. est *faciendo*: manu vero Palavicini. *reficiendo*; quod & in IV. adscribitur. Hinc in Editione I. & in antiquis omnibus, *reficiendo*.

76. *Rectae*] Alii leg. *recte*, ut est in Cod. Mediceo I. Lindenius, *recta*.

77. *Persequendi sunt*] Verbum *sunt* omittitur in Cod. Mediceo I.

78. *Ramuli*] Lindenius habet, *rivuli*. Ego in MSS. inveni *ramuli*, ut alii legunt.

79. *Excidendus ex ea totus callus*] Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *excidi-*

dendum (vel excidendus) ex toto callus.

80. *Is sinus*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *is*.

81. *Et aequae*] Et similiter &c. Nam supra quoque dixerat; *superque fibulae dandae, & medicamentum, quo glutinetur*. In Cod. Mediceo I. legitur, *& eaque*; in Edit. Lindenii, *eique*.

82. *Corruptius ulcus*] Fortasse legendum, *corruptum ulcus*, ut est in Mediceo I. & aliis MSS.

83. *Subter exire*] Id est, tendere, ut est paulo supra. Ita in veteribus libris. Sed, pro *exire*, fortasse legendum *ire*, quemadmodum olim placuerat Constantino, & a Lindenio editum est.

84. *Solent*] Lindenius leg. *Solent quoque*; ut est in margine Editionis Constantinianae. MSS. Codices non habent *quoque*. Mediceus I. habet *etiam*, sed additum a Palavicino.

test; & quia nonnumquam spiritus ea ⁸⁵ cum humore quasi bullante prorumpit, maximeque, si hunc ore ille continuit. In eo medicinae ⁸⁶ locus nullus est. In ceteris vero, quae circa costas sanabilia sunt, pingua medicamenta inimica sunt; ceteris, quae ad vulnera accommodantur, uti licet: optime tamen sicca linamenta, vel, si purgandum aliquid videtur, in melle tincta imponuntur.

3. Ventri nullum os subest; sed ibi perniciosae admodum fistulae fiunt: adeo ut Sostratus insanabiles esse crediderit. Id non ex toto ita se habere usus ostendit. Et quidem, quod maxime mirum videri potest, tutior fistula est contra jecur, & lienem, & ventriculum, quam contra intestina: non quo perniciosior ibi sit ⁸⁷, sed quo alteri periculo locum faciat. Cujus experimento moti quidam auctores parum modum rei cognoverunt. Nam venter saepe etiam telo perforatur, prolapsaque intestina conduntur, & oras vulneris futurae comprehendunt: quod quemadmodum fiat, mox indicabo. Itaque, etiam ubi tenuis fistula abdomen perrupit ⁸⁸, excidere eam licet, futuraque oras conjungere. Si vero ea fistula intus patuit, excisa necesse est latius foramen relinquat: quod nisi permagna vi, utique ab interiore parte, sui non potest ⁸⁹, qua quasi ⁹⁰ membrana quaedam finit abdomen, quam *περιτόναιον* Graeci vocant. Ergo, ubi aliquis ingredi ac moveri coepit, rumpitur illa futura, atque intestina evolvuntur ⁹¹: quo fit, ut pereundum homini sit. Sed non omni modo res ea desperationem habet: ideoque tenuioribus fistulis adhibenda curatio est.

4. Propriam etiamnum ⁹² animadversionem desiderant eae ⁹³, quae in ano sunt. In has demisso specillo, ad ultimum ejus caput incidi cutis debet: dein novo foramine specillum educi lino sequente, quod in
aliam

85. *Ea*] Alii leg. *eo*. Ego *ea* reposui ex Codice Mediceo I. & ratione; quia non irrumpit spiritus, sed erumpit. In allato Codice supra *ea* posita est particula *ex*, manu quidem antiqua, sed, ut videtur, ex glossmate.

86. *Medicinae*] In plerisque MSS. legitur, *medicamine*; in Edd. antiquis, *medicamini*. Melius in Editione Lindeniana, & in Cod. Mediceo I. *medicinae*.

87. *Perniciosior ibi sit*] Al. *perniciosior res ibi sit*; Lindenius, *perniciosior ibi res sit*. Ego omisi vocem *res* ex fide Cod. Medicei vetustioris.

88. *Perrupit*] Ita in multis MSS. & in Editione Lindenii. Alii leg. *perrumpit*, ut habet Cod. Mediceus I.

89. *Sui non potest*] Haec verba a Lindenio trans-

feruntur ante *utique*: credo, quod sensum turbare viderentur sequentium verborum, quae ad illa, *ab interiore parte*, referuntur. Mihi hic stare posse videntur, ut habentur in antiquis Codicibus.

90. *Qua quasi*] In aliquibus Codicibus, *quia quasi*; in Mediceo I. *quaq. si*.

91. *Evolvuntur*] Vulgaris lectio, *solvuntur*, mihi placere non potest; etsi Codicis vetustioris auctoritas accedit. Cum in aliis Codicibus sit *volvuntur*, reposui *evolvuntur*. Nam & Cap. 14. habetur, *venter ictu aliquo perforatur; sequiturque, ut intestina evolvantur*.

92. *Etiamnum*] Cod. Mediceus I. *etiam*.

93. *Eae*] In MSS. & in Editionibus vetustis *ea*. Ego secutus sum Lindenum, qui reposuit
eae

aliam ejus partem, ob id ipsum perforatam, conjectum sit. Ibi linum prehendendum vinciendumque ⁹⁴ cum altero capite est, ut laxe cutem, quae super fistulam est, teneat: idque linum debet esse crudum, & duplex triplexve, sic tortum, ut unitas facta sit ⁹⁵. Interim autem licet negotia agere ⁹⁶, ambulare, lavari ⁹⁷, cibum capere, perinde atque sanissimo. Tantummodo id linum bis die ⁹⁸, salvo nodo ⁹⁹, ducendum est, sic, ut subeat fistulam pars, quae superior fuit. Neque commit-tendum est, ut id linum putrescat: sed tertio quoque die nodus resolvendus est, & ad caput alterum recens linum alligandum, eductoque vetere, id in fistula cum simili nodo relinquendum. Sic enim id paulatim cutem, quae supra fistulam est, incidit: simulque & id sanescit, quod a lino relictum est; & id, quod ab eo mordetur, inciditur. Haec ratio curationis longa, sed sine dolore est. Qui festinant ¹, adstringere cutem lino debent, quo celerius secent; noctuque ex penicillo ² tenuia quaedam intus demittere, ut cutis hoc ipso ³ extenuetur, quo ⁴ extenditur. Sed haec dolorem movent. Adjicitur celeritati, sicut tormento quoque, si & linum, & id, quod ex penicillo est, aliquo medicamento illinitur ex iis, quibus callum exedi posui ⁵. Potest tamen fieri, ut ad scalpelli curationem etiam illo loco veniendum sit ⁶, si intus fistula fert, si multiplex est. Igitur in haec genera demisso specillo, duabus lineis incidenda cutis est; ut media inter eas habenula tenuis admodum ejiciatur ⁷, ne protinus orae ⁸ coeant; sitque locus aliquis

lina-

ear; quemadmodum legendum Constantino visum fuerat.

94. *Prehendendum vinciendumque*] Lindenius leg. *apprehendendum ligandumque*.

95. *Facta sit*] Idem Lindenius praemittit in eo: quas ego duas voces non inveni in MSS.

96. *Agere*] In Cod. Mediceo I. *gerere*.

97. *Lavari*] Ita in MSS. & in Edd. antiquis. Lindenius leg. *lavare*.

98. *Bis die*] Idem Lindenius leg. *bis in die*.

99. *Salvo nodo*] Recte animadvertit Morgagnus, utique salvo nodo linum duci posse, quod *laxe cutem, quae supra fistulam est, teneat*; ut supra positum est. Porro ex eo, quod postea consequitur, *tertio quoque die nodus resolvendus est*, idem Morgagnus evincit, *salvo*, quod est in Editionibus antiquis; cum quibus Codices Medicei & Vaticani consentiunt; perperam a Lindenio mutatum esse in *soluto*. In Editionibus 1493. 1497. & in Juntina, pro *nodo*, est *modo*; mendose, sicut infra in Codicibus Mediceis I. III. & VI. *cum simili modo*, pro *cum simili nodo*.

1. *Festinant*] Alii leg. *festinat*; deinde, *debet, & secet*. Ego secutus sum Cod. Mediceum I. Lindenius quoque habet *festinant, & debent*; sed, pro *secent, secetur*.

2. *Ex penicillo*] Plerique omittunt *ex*; sed perperam.

3. *Hoc ipso*] In Cod. Mediceo I. deest vox *ipso*.

4. *Quo*] In Codice modo allato, aliisque, & in Edit. Aldina legitur *quod*.

5. *Posui*] Linden. *proposui*.

6. *Illo loco veniendum sit*] Pro *loco*, ut edidit Lindenius, & multi Codices habent, alii leg. *loei*. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *illo loci inveniendum sit*.

7. *Vt media inter eas habenula tenuis admodum ejiciatur*] Ita omnes fere vulgo legunt; & ita est in multis MSS. Pro *ejiciatur*, in Mediceo I. & in Vaticanis II. VI. & VII. legitur, *adjiciatur*. In Vaticano I. glossmate inserto, *ut media inter eas habenula cutis tenuis &c.* Lindenius reponit *injiciatur*; sed horum verborum sensum affecutus

linamentis, quae quam paucissima superinjicienda sunt: omniaque eodem modo facienda, quae in abscessibus posita sunt ⁹. Si vero ab uno ore plures sinus erunt, recta fistula scalpello erit incidenda: ab eo ceterae, quae jam patebunt, lino excipiendae. Si intus aliqua procedet, quo ferrum tuto pervenire non poterit, collyrium demittendum erit. Cibus autem in omnibus ejusmodi casibus, sive manu, sive medicamentis agetur ¹⁰, dari debet humidus; potio liberalis, diuque aqua. Vbi jam caro increscit, tum demum & balneis raris utendum erit, & cibis corpus implentibus.

V. 1. Tela quoque, quae illata corporibus intus haeserunt, magno negotio saepe ejiciuntur. Suntque quaedam ¹¹ difficultates ex generibus eorum; quaedam ex iis sedibus, in quas illa penetrarunt. Omne autem telum extrahitur, aut ab ea parte, qua venit, aut ab ea, in quam tetendit ¹²: illic viam, qua redeat, ipsum sibi fecit; hic, a scalpello accipit. Nam contra mucronem caro inciditur. Sed si non alte telum infedit, & in summa carne est, aut certe magnas venas & loca nervosa non transiit; nihil melius est, quam, qua venit, id evellere ¹³. Si vero plus est, per quod telo revertendum, quam quod perrumpendum est; jamque venas nervosque id transiit, commodius est aperire quod superest, eaque ¹⁴ extrahere. Nam & propius petitur, & tutius evellitur ¹⁵: & in majore membro, si medium mucro transiit, facilius sanescit, quod pervium est; quia utrimque medicamento fovetur. Sed, si retro telum recipiendum, amplianda scalpello ¹⁶ plaga est; quo facilius id sequatur, quoque minor oriatur inflammatio: quae major fit, si ab illo ipso telo, dum redit, corpus laniatur. Item, si ex alia parte vulnus aperitur, laxius esse debet, quam ut telo postea transeunte amplie-

non videtur. Fortasse legendum *excidatur*. Vult enim Celsus, quod inter duas lineas est, excidendum esse, ut loquitur cap. 17. sect. 1. *inmittendae scalpello duae lineae sunt, ut, exciso medio, interior membrana utrimque recentem plagam habeat*; cap. 24. *si tumor modicus est, semel incidi; si major, duobus lineis debet, ut medium excidatur*. Tenuis & oblongum cutis segmentum *habenam*, vel *habenulam* a similitudine appellat. Cap. 7. sect. 8. *tenuis habenula ab ulteriore ora excidenda*; cap. 17. sect. 1. *tenuis excidenda habenula est*; cap. 20. *ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine est, demenda habenula paulo latior est*; cap. 28. *ab ora... tamquam habenulam excidere*.

8. *Orae*] Al. *ora*. Lindenius *orae*, ut est in margine Editionis Constantinianae. Recte. In Cod. Mediceo I. *ere*.

9. *Quae in abscessibus posita sunt*] Ita Lindenius & Cod. Mediceus I. Al. *qui in abscessibus positus est*.

10. *Agetur*] Cod. Mediceus I. *agitur*.

11. *Suntque quaedam*] Codex modo allatus, *sunt quaedam*: Lindenii Edit. *Sunt enim quaedam*.

12. *Tetendit*] Cod. Mediceus I. *habet tendit*.

13. *Evellere*] Lindenius leg. *revellere*. Ego veterem lectionem ex MSS. fide retineo; cum praefertim etiam sect. proxima habeatur, *ubi ab ea parte, qua venit, evelli magis placuit*.

14. *Eaque*] Quidam cum Caesario leg. *itaque*.

15. *Et tutius evellitur*] Haec tria verba desunt in Cod. Mediceo I.

16. *Scalpello*] Lindenius omittit vocem hanc, quam Codd. MSS. habent ad unum omnes.

plietur. Summa autem utraque parte habenda cura est ¹⁷, ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur. Quorum ubi aliquid detectum est, excipiendum hamo retuso est, abducendumque a scalpello ¹⁸. Vbi autem satis incisum est, telum eximendum est: tunc quoque eodem modo, & eadem cura habita, ne sub eo, quod eximitur, aliquid eorum laedatur, quae tuenda esse proposui.

2. Haec communia. Sunt propria quaedam ¹⁹ in singulis telorum generibus, quae protinus subiciam. Nihil tam facile in corpus, quam sagitta, conditur, eademque altissime insidit ²⁰. Haec autem eveniunt, & quia magna vi fertur illa, & quia ipsa in angusto est ²¹. Saepius itaque ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda est; praecipueque ²², quia fere spiculis cingitur; quae magis laniant, si retro, quam si contra trahuntur. Sed inde aperta via, caro diduci debet ferramento facto ad similitudinem Graecae litterae ²³: deinde, ubi apparuit mucro, si arundo inhaeret ²⁴, propellenda est, donec ab altera parte apprehendi & extrahi possit: si jam illa decidit, solumque intus ferrum est, mucro vel digitis apprehendi, vel forfice ²⁵, atque ita educi debet. Neque

¹⁷. Summa autem utraque parte habenda cura est] Ita ex Cod. Mediceo I. Olim legebatur, ut est in aliis Codd. Summa autem utraque parte ita habenda cura est. Constantinus tamen particulam ita tollendam, vel in ista mutandam censebat. Lindenius ita leg. In summa autem utraque parte ista habenda cura est.

¹⁸. Abducendumque a scalpello] Al. abducendumque scalpello.

¹⁹. Haec communia. Sunt propria quaedam &c.] Secutus fere sum Cod. Mediceum I. in quo ita habetur: Haec communia sunt; propria quaedam in singulis telorum generibusque protinus subiciam. Neque enim quidquam addere ex conjectura volui. Fortasse tamen Celsus scripsit: Haec communia: sed sunt propria quaedam &c. Nisi quis malit alios Codices sequi; sed dempta voce subjienda. Ita in illis legitur, itemque in Edd. antiquis: Haec communia sunt. Propria quaedam in singulis telorum generibus subjienda sunt, quae protinus subiciam. Lindenius & vocem subjienda fustulit, & alias de suo inseruit, itaque edidit: Haec communia sunt: praeter quae propria quaedam in singulis telorum generibus sunt, quae protinus subiciam.

²⁰. Insidit] Alii leg. insedit. Ita sane est in MSS. sed mendose. Legendum igitur insidit, ut Ruellius, Stephanus, Lindenius habent. Constantinus in libri margine, incedit, vel insidit.

²¹. Ipsa in angusto est] Lindenius leg. ipsa angusta est; quae fuit olim Constantini conjectura. Ego, invitis MSS. nihil mutandum puto. Nam etiam in lib. 8. cap. 3. eodem sensu legitur, Si vitium in angusto est. Advertendum porro, ut ibi iis verbis illa opponuntur, si latius vitium est; sic his verbis hoc loco ea, quae infra sunt, latum vero telum, opponi.

²². Praecipueque] In Cod. Mediceo I. praecipue; deinde, retrorsus pro retro, & eximatur pro trahuntur.

²³. Graecae litterae] In Editionibus antiquis, Graecae litterae ♀. Scilicet in Cod. Mediceo IV. alia manu adscripta fuit ♀, quemadmodum in L. a Palavicino; cum Graeca littera deesset, quae in ceteris item Mediceis Codicibus deest. Lindenius reposuit γ, qua ejus litterae figura veteres Graecos usos fuisse non constat. Ego malim Δ.

²⁴. Vbi apparuit mucro, si arundo inhaeret] Lindenius leg. ubi apparuit mucro, si ei arundo inhaeret. Hunc ego secutus sum; nisi quod vocem ei omisi, quod illam MSS. non habeant, nec necessariam existimem. Alii leg. ubi apparuit, si mucro, si arundo (vel harundo) inhaeret; Ruellius & Stephanus, ubi apparuit, si mucroni harundo inhaeret.

²⁵. Forfice] Forceps, non forfex, ubicumque de re aliqua capienda agitur, legendum esse con-

que alia ratio extrahendi est, ubi ab ea parte, qua venit, evelli magis placuit. Nam, ampliato magis vulnere ²⁶, aut arundo, si inest, evellenda est; aut, si ea non est, ferrum ipsum. Quod si spicula apparuerunt, eaque breviora & tenuiora sunt, forfice ²⁷ ibi comminui debent, vacuumque ab his telum educi: si ea maiora valentioraque sunt, fissis scriptoriis calamis contegenda, ac, ne quid lacerent ²⁸, sic evellenda sunt. Et in sagittis quidem haec observatio est.

3. Latum vero telum, si conditum est ²⁹, ab altera parte educi non expedit; ne ingenti vulnere ipsi quoque ingens vulnus adjiciamus. Evellendum est ergo genere quodam ferramenti, quod *Διακλῆον κυθήσκον* Graeci vocant ³⁰; quoniam auctorem Dioclem habet: quem inter primos maximosque medicos fuisse, jam posui. Lamina vel ferrea ³¹, vel etiam aenea, ab altero capite duos utrimque deorsum conversos uncus habet; ab altero duplicata lateribus, leviterque extrema in eam partem inclinata, quae sinuata est, insuper ibi etiam perforata est ³². Haec juxta telum transversa demittitur: deinde, ubi ad imum mucronem ³³ ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat: cum in cavo mucro est ³⁴, duo digiti ³⁵, subjecti partis alterius uncis, simul & ferramentum ³⁶ id extrahunt, & telum.

4. Ter-

tendunt Constantinus, Cajus, referente Rhodio, Rhodiusque ipse in adnotationibus ad Scribonii Compositi. 51. Sed invitis MSS. nihil efficiunt. Tanta porro constantia *forficem* hac significatione habent Codices Medicei Vaticanique, ut ab iis discendum non putarim, quamvis Lindenius *forficem* ubique reposuerit.

26. *Nam, ampliato magis vulnere*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii. Alii omitunt *magis*. In Cod. Vaticano II. & in VII. deest etiam particula *Nam*.

27. *Forfice*] Constantinus & Lindenius sine causa hic reponunt *forficem*: nam spicula *comminui debent*, h. e. praecidi; quo sensu *forficem* usurpari nemo dubitat.

28. *Lacerent*] Lindenius, *dilacerent*.

29. *Si conditum est*] Idem Lindenius leg. *si aliquis intus in carne habuerit*. Scilicet ex glossmate aliquo, ut recte censet Morgagnus.

30. *Διακλῆον κυθήσκον* Graeci vocant] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. in quo est, *Diocleum cyathiscum &c.* Ex sequenti porro descriptione apparet, ferramentum hoc formam cyathi cujusdam referre. Alii Codices habent, *Diocleum eraphiscum &c.* unde quidam vulgo leg. *Diocleum graphiscum*; Lindenius, *Διακλῆς γραφίσκον*. Editio an. 1538. *Dioclis Graeci vocant*. Editio I. & aliae pervetustae, *Dioclis* (al. *Dioclis*). Graeci *be-*

liscum vocant. *Βελαλῶν* sane Paulus Aegineta ferramentum nominat, quo tela extrahuntur: sed vox ista nimis recedit a *cyathiscum*, vel *eraphiscum*, quod est in MSS.

31. *Vel ferrea*] Lindenius leg. *est ferrea*: infra vero, *habens*.

32. *Insuper ibi etiam perforata est*] Ita ex Cod. Mediceo I. In Codicibus ceteris & in Editionibus antiquis habetur; *insuper ibi etiam parte inclinata, quae perforata est*; iteratis a librario per incuriam tribus vocibus, quae supra sunt. Huic vitio sic medetur Lindenius: *insuper etiam ea parte inclinata, quae &c.* Sed remedium minime idoneum videtur.

33. *Ad imum mucronem*] In Cod. Mediceo I. omittitur vox *inum*: pro qua III. & VI. habent *urum*.

34. *Cum in cavo mucro est*] Codex Mediceus I. ita habet: *cum cavum vero est*.

35. *Duo digiti*] Codices Medicei, primo excepto, habent, *illico digiti*; mendose, ut videtur, pro *duo digiti*, quod est in primo, cujus ego auctoritatem secutus sum. Vulgo ex Cod. IV. in quo alia manu apposita est vox *duo*, legitur; *illico duo digiti*. Palavicinus, qui *illico* addidit in Cod. I. ex *illico* fecit *illie*.

36. *Et ferramentum*] Lindenius omittit partem *&c.*

4. Tertium genus telorum est 37, quod interdum evelli debet, plumbea glans, aut lapis, aut simile aliquid, quod, perrupta cute, integrum intus infedit. In omnibus his latius vulnus aperiendum, idque, quod inest, ea, qua venit, forfice extrahendum est. Accedit vero aliquid difficultati 38 sub omni ictu, si telum vel ossi inhaesit, vel in articulo se inter duo ossa demersit. In osse usque eo movendum est, donec laxetur is locus, qui mucronem momordit; & tunc vel manu vel forfice telum extrahendum est: quae ratio in dentibus quoque ejiciendis est. Vix 39 umquam ita telum non sequitur: sed, si morabitur, excuti quoque, ictum aliquo ferramento 40, poterit. Ultimum est, ubi non evellitur, terēbra juxta forare, ab eoque 41 foramine, ad speciem litterae V 42, contra telum os excidere, sic, ut lineae, quae diducuntur, ad telum spectent: eo facto, id necesse est labet, & facile aufertur. Inter duo vero ossa si per ipsum articulum perruperit, circa vulnus duo membra fasciis habenisve deliganda, & per has in diversas partes diducenda sunt, ut nervos distendat: quibus extentis, laxius 43 inter ossa spatium est, ut sine difficultate telum recipiatur. Illud videndum est, sicut in aliis locis posui, ne quis nervus, aut vena, aut arteria a telo laedatur, dum id extrahitur: eadem scilicet ratione, quae supra posita est.

5. At si venenato quoque telo quis ictus est, iisdem omnibus, si fieri potest, etiam festinantius actis, adjicienda curatio est, quae vel epoto veneno, vel a serpente ictis adhibetur. Vulneris autem ipsius, extracto telo, medicina non alia est, quam quae esset, si corpore icto nihil inhaesisset: de qua satis alio loco dictum est.

VI. Haec evenire in qualibet parte corporis possunt: reliqua certas sedes habent. De quibus dicam, orsus a capite. In hoc multa variaque

37. *Telorum est &c.*] Lindenius transfert verbum est post debet, atque ita legit: *telorum, quod interdum evelli debet, est plumbea glans.*

38. *Accedit vero aliquid difficultati*] Sic reposui ex aliis MSS. Antea legebatur *difficultatis*, ut est in Mediceo I.

39. *Ejiciendis est. Vix &c.*] Alii omnes leg. *ejiciendis est. Et vix &c.* Ego ex fide Cod. Medicei I. sustuli particulam & quae a mendosis quibusdam Codicibus fluxisse videtur, in quibus, pro *ejiciendis est. Vix*, legitur, *ejiciendis & vix*. Palavicinus ita mutavit: *ejiciendis est. Et vix umquam ita fieri potest, quin telum non sequatur.*

40. *Ictum aliquo ferramento*] Ferramento aliquo percussum, quassatum. Pro *ictum*, Codex Mediceus II. habet *icta*; Constantinus margini adscri-

pfit *ictum*; Lindenius leg. *cum*.

41. *Ab eoque*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *ab eo quoque*; Lindenius, & *ab eo*.

42. *Litterae V.*] In MSS. deest littera V; quam ego reposui ex conjectura, cum in Mediceo I. vel reperissem. Nam vel ex V ab imperito aliquo factum puto. Palavicinus, expuncto vel, reposuit & quae littera etiam in Codice IV. habetur, addita alia manu. Hinc in Edd. antiquis, litterae &. At Lindenius habet, litterae γ. Cum tamen Graecae litterae Celsus non dixerit, & Romana V. huic rei sit aptissima, non video, cur necesse sit Graecam reponere. De γ vide quae adnotavi ad sect. 2. hujus cap.

43. *Laxius*] Duo ex Vaticanis MSS. III. scilicet & V. habent *laxius*.

que tubercula oriuntur; γάγγλια, μελικερίδας 44, ἀθερώματα 45 nominant; aliisque etiamnum vocabulis quaedam alii discernunt: quibus ego στατώματα quoque adjiciam. Quae quamvis & in cervice, & in alis, & in lateribus oriri solent; per se tamen non posui; cum omnia ista mediocres differentias habeant, ac neque periculo terreant, neque diverso genere curentur. Omnia autem 46 ista & ex parvulo incipiunt, & diu paulatimque crescunt, & tunica sua includuntur. Quaedam ex his dura ac renitentia, quaedam mollia cedentiaque sunt: quaedam spatio nudantur, quaedam tecta capillo suo permanent: fereque sine dolore sunt. Quid intus habeant, ut conjectura praefagiri potest; sic ex toto cognosci, nisi cum ejecta sunt, non potest. Maxime tamen in iis, quae renitentur, aut lapillis 47 quaedam similia, aut concreti confertique 48 pili reperiuntur: in iis vero, quae cedunt, aut melli aliquid, aut tenui pulcrae, aut quasi rasae cartilagini 49, aut carni hebeti & cruentae; quibus alii alique 50 colores esse consueverunt 51. Fereque ganglia renitentur: atheromati subest quasi tenuis pulcra: meliceridi liquidior humor; ideoque pressus circumfluit 52: steatomati pingue quiddam; idque latissime patere consuevit, resolvitque totam cutem superpositam, sic, ut ea labet; cum in ceteris sit adstrictior. Omnia, derasa ante, si capillis conteguntur, per medium oportet incidere 53. Sed steatomatis tunica quoque secanda est, ut effundatur quidquid intus coit 54; quia non facile a cute & subiecta carne 55 ea separatur: in ceteris 56 ipsa tunica

44. Γάγγλια, μελικερίδας] Quidam duas has voces, itemque proximam Latinis litteris scribunt. In Cod. Mediceo I. legitur, *glangian meliceridas*; in aliis, *gangilia, meliceridas*.

45. Ἀθερώματα] Alii praemittunt particulam & ; quam a MSS. abesse video. Ortam ex eo puto, quod in Cod. Mediceo I. pro *atheromata*, quod alii habent, est *etheromata*; unde alia manu in IV. itemque in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. & *heromata*. Alii igitur correxerunt, & *atheromata*.

46. Autem] Cod. Mediceus I. *vero*.

47. Lapillis] Stephani Edit. *lapidis*; quod minus probandum.

48. Confertique] Cod. Mediceus I. habet *confersique*.

49. Rasae cartilagini] In Cod. Mediceo I. *masas cartilaginis*: mendose.

50. Alii alique] Ita ex Lindenio & Scaligero. In MSS. deest vox *alii*. Pro *alique*, quod est in Mediceis ceteris, primus habet *aliquae*; ex emendatione vero Palavicini, *aliqui*, ut

est in Editionibus antiquis.

51. Consueverunt] Linden. *confueverunt*.

52. Pressus circumfluit] Cap. 14. hujus lib. *Humor autem, si premitur, circumfluit*. In MSS. & in Editionibus vetustis est *pressum*; Lindenius leg. *pressu*; ego cum Caesario, Ruellio, Pantino, aliisque nonnullis, *pressus*.

53. Incidere] Cod. Mediceus I. *incidi*.

54. Ut effundatur quidquid intus coit] Lindenius transfert haec verba ante illa, *Sed steatomatis*, & sententiam totumque locum corrumpit. Numquam enim, nisi ubi tunica difficulter a cute & subiecta carne separatur, ut in steatmate, id, quod intus coit, effundendum est; sed, quemadmodum infra dicitur, *ipsa tunica inviolata servanda est*, ... ejiciendaque cum eo, quod intus tenet.

55. Et subiecta carne] In omnibus fere impressis libris, & in multis MSS. omittitur particula & ; sed perperam.

56. In ceteris] Lindenius leg. *Ac in caeteris*: deinde, *Protinus autem cum ista alba & intenta se ostendit, tum &c.*

nica inviolata fervanda est. Protinus autem alba & intenta se ostendit. Tum scalpelli manubriolo diducenda a cute & carne est, ejiciendaque cum eo, quod intus tenet. Si quando tamen ab inferiore parte tunicae musculus inhaesit, ne is laedatur, superior pars illius decidenda, alia ibidem ⁵⁷ relinquenda est. Vbi tota exempta est, committendae orae, fibulaque his injicienda, & super medicamentum glutinans dandum est. Vbi vel tota tunica, vel aliquid ex ea relictum est, pus moventia adhibenda sunt.

VII. 1. Sed ut haec neque genere vitii, neque ratione curationis inter se multum distant; sic in oculis, quae manum postulant, & ipsa diversa sunt, & aliter aliterque curantur. Igitur in superioribus palpebris vesicae nasci solent, pingues gravesque; quae vix attollere oculos sinunt, levesque pituitae cursus, sed assiduos, in oculis movent ⁵⁸. Fere vero in pueris nascuntur. Oportet, compresso digitis duobus oculo, atque ita cute intenta, scalpello transversam lineam incidere ⁵⁹, suspensa leviter manu, ne vesica ipsa vulneretur: &, ut locus ei patefactus est, ipsa prorumpit. Tum ⁶⁰ digitis eam apprehendere ⁶¹, & evellere. Facile autem ⁶² sequitur. Dein superinungi ⁶³ collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur: paucissimisque ⁶⁴ diebus cicatricula inducitur. Molestius est, ubi incisa vesica est: effundit enim humorem; neque postea, quia tenuis admodum est, potest colligi. Si forte id incidit, eorum aliquid imponendum est, quae puri movendo sunt.

2. In eadem palpebra super ⁶⁵ pilorum locum tuberculum parvulum nascitur, quod a similitudine hordei, a Graecis *κριθή* nominatur. Tunica

^{57. Alia ibidem}] Ita communiter legitur; itaque Palavicinus scripsit in Cod. Mediceo I. veteri scriptura oblitterata, quae fortasse ab aliorum Codicum scriptura diversa non erat. Ita autem in aliis habetur: *ad jam ibi*. Videtur igitur legendum, *alia inibi*: nam *ad ia* est pro *alia*, in *ibi* pro *inibi*.

^{58. In oculis movent}] Quidam MSS. Codices habent, *in oculis movent*.

^{59. Transversam lineam incidere}] In Editione Constantini ita habetur: *transversam lineam incidere*: in margine vero, *transversa*: quod placuit Lindenio. Sed retinenda vetus lectio, *transversam lineam incidere*, ex veterum MSS. atque Editionum fide; cum hanc dicendi formam aliis in locis Celsus usurparit. Vid. cap. 13. & ibi adnotata.

^{60. Et, ut locus ei patefactus est, ipsa prorumpit. Tum &c.}] Olim legebatur *prorumpat*; sed,

cum laboraret constructio, ad eam sanandam Constantinus addebat *qua post ut*. Lindenius autem ita mutavit: *Et ut, loco ei patefacto, ipsa prorumpat; tum &c.* Putabant nimirum, *ut* esse conjunctionem, quae conjunctivum postulare. Sed est adverbium temporis, & significat *postquam*. Recte igitur Codex Mediceus I. habet *prorumpit*; quod ego reposui.

^{61. Apprehendere}] Plerique addunt *oportet*; sed, cum id verbum supra habeatur, non est necesse.

^{62. Facile autem}] Lindenius leg. *facile enim*.

^{63. Superinungi}] Ita Lindenius. Et sane in Cod. Mediceo I. habetur *superinungi*. Alii leg. *superungi*; al. *super ungi*. Vide Animadv. VII. Facciolati, & ad eam Morgagni additamentum, in III. ejusdem Morgagni. Epist.

^{64. Paucissimisque}] Lindenius leg. *quo paucissimis*.

^{65. Super}] In Cod. Mediceo I. *supra*.

ca quiddam ⁶⁶, quod difficulter maturefcit, comprehenfum eft. Id vel calido pane, vel cera fubinde calefacta foveri oportet, fic, ne nimius is calor fit, fed facile ea parte ⁶⁷ fuflineatur: hac enim ratione faepe difcutitur, interdum concoquitur. Si pus fe oftendit, fcalpello dividi debet, &, quidquid intus humoris eft, exprimi: eodem deinde vapore pofttea quoque foveri, & fuperinungi, donec ad fanitatem perveniat.

3. Alia quoque quaedam in palpebris huic ⁶⁸ non diffimilia nafcuntur; fed neque utique figurae ejusdem, & mobilia, fimul atque digito huc vel illuc impelluntur: ideoque ea *χαλάζια* Graeci vocant ⁶⁹. Haec incidi debent, fi fub cute funt, ab exteriori parte; fi fub cartilagine, ab interiore: dein ⁷⁰ fcalpelli manubriolo diducenda ⁷¹ ab integris partibus funt. Ac, fi intus plaga eft, inungendum primo ⁷² lenibus, deinde acrioribus: fi extra, fuperdandum emplaftrum, quo id glutinetur.

4. Unguis vero, quod *πτερύγιον* Graeci vocant, eft membranula nervofa oriens ab angulo, quae ⁷³ nonnumquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. Saepius a narium, interdum etiam a temporum parte nafcitur. Hunc recentem non difficile eft difcutere medicamentis, quibus cicatrices in oculis extenuantur: fi inveteravit ⁷⁴, jamque ei crassitudo quoque accessit, excidi debet. Poft abftinentiam vero unius diei, vel adverfus in fedili contra medicum is homo collocandus eft, vel fic averfus, ut in gremium ejus caput refupinus effundat. Quidam, fi in finiftro oculo vitium eft, adverfum: fi in dextro, refupinum collocari volunt. Alteram autem palpebram a miniftro diduci oportet, alteram a medico: fed ab hoc, fi ille adverfus eft, inferiorem; fi fupinus, fuperiorem. Tum idem medicus hamulum acutum, paulum mucrone intus recurvato, fubjicere extremo ungui debet, eumque infigere;

66. *Quiddam*] In Codice modo allato deeft vox haec. Palavicinus adfcripfit, *quam*.

67. *Ea parte*] I. e. in ea parte. Lindenius leg. *a parte*. In Cod. Mediceo vetuftiore habetur, *ex parte*.

68. *Huic*] Codex Medicus I. hanc vocem non habet; &, pro *nafeuntur*, habet *ponuntur*.

69. *Ideoque ea χαλάζια Graeci vocant*] Quia mobilia funt, *χαλάζια* nominant, i. e. cuti fubjectisque partibus non adhaerentia, fed laxa & foluta. Constantinus ita margini adfcripfit: *Grandini fimilia funt, ideoque ea &c.* ejusque conjectura ufus Lindenius videtur, qui edidit, *Quae quia grandini fimilia funt χαλάζια &c.* Pro *χαλάζια*, in Cod. Mediceo I. mendose *clazia*.

70. *Dein*] Cod. Medicus I. *deinde*.

71. *Diducenda*] Et in Codice modo allato, & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae legitur, *deducenda*. Sed in illo quidem Codice faepe eft *deducere* pro *diducere*: ut feft. proxima, *Alteram autem palpebram a miniftro deduci oportet*: & cap. fuperiori, *deducenda a cute & carne eft*.

72. *Inungendum primo*] Ita in libris vulgatis omnibus & in MSS. plerisque. In Mediceo I. *inungenda primum*.

73. *Oriens ab angulo, quae &c.*] Lindenius leg. *quae oriens ab angulo &c.*

74. *Si inveteravit*] Stephanus leg. *fi inveteraverit*.

re; atque eam quoque palpebram tradere alteri: ipse, hamulo apprehenso, levare unguem, eumque acu trajicere linum trahente: deinde acum ponere, lini duo capita apprehendere, & per ea erecto ungue, si qua parte oculo inhaeret, manubriolo scalpelli diducere, donec ad angulum veniat: deinde invicem modo remittere, modo attrahere, ut sic & initium ejus, & finis anguli reperiatur. Duplex enim periculum est; ne vel ex ungue aliquid relinquatur, quod exulceratum vix ullam recipiat curationem; vel ex angulo quoque caruncula abscindatur ⁷⁵, quae, si vehementius unguis ducitur, sequitur; ideoque decipit ⁷⁶. Abscissa, patet foramen ⁷⁷, per quod postea semper humor descendit: *ρῡάδα* ⁷⁸ Graeci vocant. Verus ergo anguli finis utique noscendus est; qui ubi satis constitit, non nimium adducto ungue, scalpellus adhibendus est; deinde sic excidenda ea membranula, ne quid ⁷⁹ ex angulo laedatur. *Eo* ⁸⁰ deinde ex melle linamentum superdandum est, supraque linteolum, & aut spongia aut lana succida: proximisque diebus diducendus quotidie oculus est, ne cicatrice inter se palpebrae glutinentur; siquidem id quoque tertium periculum accedit: eodemque modo linamentum imponendum, ac novissime inungendum collyrio, quo ulcera ad cicatricem perducuntur. Sed ea curatio vere ⁸¹ esse debet, aut certe ante hiemem: de qua re, ad plura loca pertinente, semel dixisse satis erit. Nam duo genera curationum sunt: alia, in quibus eligere tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit; sicut in vulneribus, & in fistulis ⁸²: alia, in quibus nullus dies urget, & expectare tutissimum & facile est; sicut evenit in iis, quae & tarde crescunt ⁸³, & dolore non cruciant. In his ver expectandum est: aut, si quid magis pres-

sit,

^{75.} *Abscindatur*] Codd. Medicei, *abscidatur*; quae scribendi ratio in illis fere perpetua est.

^{76.} *Sequitur; ideoque decipit*] Facile sequendo medicum decipit, qui eam unguis partem esse credit. Lindenius leg. *sequitur quoque ac decipit*: Almeloveenius, *sequitur quoque ac decedit*; quod a Morgagno merito improbat. Sed *decidit* fortasse mendum librarium est.

^{77.} *Abscissa, patet foramen*] Ita in Cod. Mediceo I. nisi quod in illo scribitur *abscisa* per simplex *s*. Codices ceteri Medicei ita habent: *Ac si abscissa est, patefecit foramen*. Vulgo alii leg. *ac si abscissa est, patet foramen*; Lindenius, *Si abscissa est, patet foramen*.

^{78.} *ῡάδα*] Ita plerique legunt ex Caesario; nec aliter legendum videtur. In MSS. habetur *rhypada*, vel *ryphada*. In Mediceo IV. *rhypa-*

da, sed alterum *h* expunctum est. Hinc in Editione I. & aliis pervetustis, *rhypada*; in Aldina, *ρῡάδα*, Graecis litteris.

^{79.} *Sic excidenda ea membranula, ne quid &c.*] In MSS. & in Edd. antiquis deest particula *sic*. Hanc ego sumpsi ex Editione Lindenii, in qua legitur, *sic excidenda membranula, ne quid &c.* Vix enim abesse potest.

^{80.} *Eo*] Lindenius leg. *Ei*. Vide quae adnotavi ad lib. 5. cap. 18. sect. 3.

^{81.} *Vere*] Egnatius & Stephanus leg. *verna*.

^{82.} *Et in fistulis*] In multis MSS. omittitur particula *et*. Lindenius omittit *in*.

^{83.} *Tarde crescunt*] In Cod. Mediceo I. legitur, *tarde decrescunt*; fortasse pro *tarde crescunt*. Alii tamen Codices habent *increscunt*, ut est in vulgatis, non *crescunt*.

fit, melior tamen autumnus est, quam aestas, vel hiems ⁸⁴; atque is ipse medius, jam fractis aestibus, nondum ⁸⁵ ortis frigoribus. Quo magis autem necessaria pars erit, quae tractabitur, hoc quoque majori periculo subiecta est: & saepe, quo major plaga facienda, eo magis haec temporis ratio fervabitur.

5. Ex curatione vero unguis, ut dixi, vitia nascuntur, quae ipsa aliis quoque de causis oriri solent. Interdum enim fit in angulo, parum ungue exciso, vel aliter, tuberculum, quod palpebras parum diduci patitur: *εγκανθίς* Graece nominatur. Excipi ⁸⁶ hamulo, & circumcidi debet; hic quoque diligenter temperata manu, ne quid ex ipso angulo ⁸⁷ abscindatur ⁸⁸. Tum exiguum linamentum respergendum est vel cadmia, vel atramento sutorio; inque eum angulum, diductis palpebris, inferendum, supraque eodem modo deligandum: proximisque diebus similiter nutriendum; tantum ut primis ⁸⁹ aqua egelida, vel etiam frigida foveatur.

6. Interdum inter se palpebrae coalescunt, aperiri non potest oculus. Cui malo solet etiam illud accedere, ut palpebra ⁹⁰ cum albo oculi cohaerescat; scilicet, cum in utrovis ⁹¹ fuit ulcus negligenter curatum. Sanescendo enim, quod diduci potuit & debuit, glutinavit ⁹². *Ἀγκυλοβλεφάρης* sub utroque vitio Graeci vocant ⁹³. Palpebrae

84. *Quam aestas, vel hiems*] Sic legendum; non, ut est in Editionibus antiquis, *vel aestas, quam hiems*. Et sane in Cod. Mediceo I. habetur, *quam aestas aut hiems*. Vel reponendum cum Lindenio, *quam hiems, vel aestas*. In aliquibus Codicibus legitur, *vel aestas, vel hiems*.

85. *Aestibus, nondum*] Lindenius interjicit particulam *ε*; quae in MSS. non invenitur. Porro *aestibus* idem Lindenius legit; & ita est in Cod. Mediceo I. Al. *aestatibus*; sed non recte.

86. *Excipi*] Ita ex Constantino & Lindenio. Alii leg. *excidi*; ut est, sed mendose, in antiquis Codicibus.

87. *Ex ipso angulo*] Vox *angulo* deest in libris fere omnibus vetustis. Habetur in Mediceo I. & in Editione Lindenii; estque prorsus necessaria.

88. *Abscindatur*] Ita Lindenius; nec aliter legendum Constantinus putavit. Attamen vetus lectio *abscindat* (in MSS. *abscidat*) sustineri potest.

89. *Similiter nutriendum; tantum ut primis ε*] *Tantum ut*, quemadmodum *tantum ne* lib. 8. cap. ultimo, *membrum . . . sic jacere convenit, ut maxime cubantem juvat; tantum ne moveatur, neve de-*

pendeat. Lindenius leg. *similiter nutriendum, ut primo; tantum ε*. Ego veterem lectionem ex MSS. fide retinui.

90. *Palpebra*] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. Nam & infra habetur, *ubi albo ipsius oculi palpebra inhaesit*: & lib. 6. cap. 6. sect. 1. *nunquam ex eo casu fit, ut palpebra cum oculo glutinetur*. Alii leg. *palpebrae*; postea vero, *cohaerescant*.

91. *Scilicet, cum in utrovis*] Hic Lindenium secutus sum, qui *utrovis* reposuit. Alii habent *utroque*. In Cod. Mediceo I. legitur, *licet cum utroque*.

92. *Glutinavit*] Ulcus sanescendo glutinavit id, quod diduci &c. Porro *glutinavit* habetur in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae. Alii leg. *glutinabit*; Lindenius, *glutinabitur*.

93. *Ἀγκυλοβλεφάρης sub utroque vitio Graeci vocant*] H. e. in utroque vitio; ut recte explicat Constantinus. In Cod. Mediceo I. *anckloblepharus* Graecis utroque vitio vocant; sed littera *s* in Graecis expuncta est, & utroque in utrumque mutatum; a Palavicino vero correctum, *sub utroque*. In ceteris Codicibus; *angyn blepharus sub utroque vitio*

brae tantum inter se cohaerentes, non difficulter diducuntur; sed interdum frustra: nam rursus glutinantur. Experiri tamen oportet; quia bene res saepius cedit. Igitur aversum ⁹⁴ specillum inferendum, diducendaeque eo ⁹⁵ palpebrae sunt: deinde exigua penicilla interponenda, donec exulceratio ejus loci finiatur. At ubi albo ipsius oculi palpebra inhaesit, Heraclides Tarentinus auctor est, adverso scalpello ⁹⁶ subsecare, magna cum moderatione, ut neque ex oculo, neque ex palpebra quidquam abscindatur; ac, si necesse est, ex palpebra potius. Post haec, inungatur oculus medicamentis, quibus aspritudo curatur: quotidieque palpebra vertatur, non solum ut ulceri medicamentum inducatur, sed etiam ne rursus inhaereat ⁹⁷: ipsique etiam ⁹⁸ praecipitur, ut saepe eam duobus digitis attollat. Ego sic restitutum esse neminem memini. Meges se quoque multa tentasse, neque umquam profuisse, quia semper iterum oculo palpebra inhaeserit ⁹⁹, memoriae prodidit.

7. Etiamnum in angulo, qui naribus propior est, ex aliquo vitio quasi parva fistula aperitur, per quam pituita assidue destillat: αἰγίλωπα Graeci vocant. Idque assidue male habet oculum: nonnumquam etiam exeso osse, usque ad nares ¹ penetrat. Atque ² interdum naturam carcinomatis habet; ubi intentae venae & recurvatae sunt, color pallet, cutis dura est, & levi tactu irritatur, inflammationemque in eas partes, quae conjunctae sunt, evocat. Ex his eos, qui quasi carcinoma habent, curare periculosum est: nam mortem quoque ea res maturat. Eos vero, quibus ad nares tendit, supervacuum: neque enim sanescunt. At, quibus id in angulo est, potest adhiberi curatio; cum eo,
ne

vitio Graeci vocant. In VII. margini adscriptum est ἀνκυλοβλέφαρον. In IV. quoque correctum est, ancyloblepharos; atque ita habent Editiones antiquiores. Aldina, ἀγκυλοβλέφαρον. Alii cum Caesario reposuerunt ἀγκυλοβλέφαρον; ego ἀγκυλοβλεφάρως. Lindenius leg. ἀγκυλοβλέφαρον sub utroque vitium Graeci vocant.

94. *Aversum*] Ita in Editione Constantini, & in Codicibus Mediceis II. III. V. VII. & ita legendum contendit Fabricius ab Aquapendente, non *aversum*, ut est in aliis & MSS. & impressis libris. Confirmatur haec lectio simili loco hujus libri cap. 27. si, antequam vesica purgata est, orae se glutinarunt, dolorque & inflammatio redierunt, vulnus digitis vel averso specillo diducendum est: ubi tamen, pro specillo, quidam Codices habent scalpello. Nec desunt qui ibi quoque habeant *adverso*.

95. *Eo*] Hanc vocem Cod. Mediceus I. non habet.

96. *Adverso scalpello*] Quatuor Codices Medicei supra allati, *averso scalpello*. Hic tamen legendum videtur, *adverso*, ut alii habent.

97. *Ne rursus inhaereat*] Lindenius omittit *rursus*, deceptus, ut opinor, ab Editione an. 1538. in qua hoc adverbium deest. In Codice Mediceo I. desunt haec verba omnia.

98. *Ipsique etiam*] Neque haec verba habet Codex modo allatus. Lindenius leg. *ipsique etiam aegro*, ut est in margine Editionis Constantinianae. Sed vox *aegro* abest ab omnibus MSS.

99. *Palpebra inhaeserit*] Cod. Mediceus I. *palpebrae inhaeserint*.

1. *Usque ad nares*] Idem Codex, *usque nares*.

2. *Atque*] Ita in allato Mediceo Codice. Alii leg. *Idque*.

ne ignotum sit 3, esse difficilem: quantoque angulo propius id foramen est, tanto difficilior est 4; quoniam perangustum est, in quo versari manus possit. Recenti tamen re mederi facilius est. Sed hamulo summum ejus foraminis 5 excipiendum; deinde totum id cavum, sicut in fistulis dixi, usque ad os excidendum; oculoque & ceteris junctis partibus bene obtectis, os ferramento adurendum est; vehementiusque 6, si jam carie vexatum est, quo crassior squama abscedat. Quidam adurentia imponunt, ut atramentum sutorium, vel chalcitidem, vel aeruginem rasam: quod & tardius & non idem facit. Osse adusto, curatio sequitur eadem, quae in ceteris uestis.

8. Pili vero, qui in palpebris sunt, duabus de causis oculum irritare consuerunt 7. Nam modo palpebrae 8 summa cutis relaxatur, & procidit; quo fit, ut ejus pili ad ipsum oculum convertantur, quia non simul cartilago quoque se remittit: modo sub ordine naturali pilorum alius ordo subcrevit, qui protinus intus ad oculum tendit. Curationes 9 hae sunt. Si pili nati sunt, qui non debuerunt, tenuis acus ferrea ad similitudinem spathae lata 10, in ignem conjicienda est: deinde candens, sublata palpebra, sic, ut ejus perniciosi pili in conspectum curantis veniant, sub ipsis pilorum radicibus ab angulo 11 immittenda est, ut ea tertiam partem palpebrae transuat 12; deinde iterum, tertioque usque ad

3. *Cum eo, ne ignotum sit*] Alii leg. *cum eam non ignotum sit*. Ego secutus sum Egnatium & Lindenium, cum quibus consentit Codex Medicus vetustior. Nam licet *cum eam ne* in illo legatur; attamen ex litura apparet, *eo* scriptum fuisse, idque in *eam* mutatum a veteri Emendatore.

4. *Tanto difficilior est*] Cod. Medicus I. *tanto difficiliorum*. Vtraque lectio recte se habet. Varietas videtur ex eo orta, quod ita scriptum fuisset, *difficilior ē*. Per *ē* autem, tum *em*, tum *est* significatur.

5. *Sed hamulo summum ejus foraminis*] Ita in Editionibus antiquis, & fere omnibus MSS. In Mediceo I. *Eo hamulo summam ejus formam*. Lindenius leg. *Hamulo autem summum &c.* Vide adnotata ad lib. 8. cap. 9. sect. 2.

6. *Adurendum est; vehementiusque &c.*] Hic locus olim ita legebatur: *adurendum est vehementius. Quod si jam carie vexatum est, quo crassior his squama accedat, quidam adurentia &c.* Lindenius, post Constantini conjecturam, reposuit, *huic squama abscedat*: hac tamen ratione vitium omne hinc sublatum non fuit. Ego, pro *vehementius*. Quod, ut est in Cod. Mediceo I. re-

posui ex Codicibus ceteris, *vehementiusque*; & post *abscedat* (ita enim legendum videtur, et si in omnibus MSS. sit *accedat*) sententiam absolvi. Porro, cum vox *his ferri* nequeat, nec sit in Mediceo I. ex ipsius fide sustuli. Ita enim habet: *grassior quam accedat*.

7. *Consuerunt*] Lindenius, *consueverunt*.

8. *Palpebrae*] Codices omnes MSS. & Editiones pleraeque *superioris*; quod Celsi non esse manifestum est ex iis, quae infra habentur: *oporet oculo contecto mediam palpebrae cutem, sive ea superior, sive inferior est, apprehendere*, Recte igitur Caesarius, Ruellius, & Lindenius, quos ego secutus sum, vocem illam omiserunt.

9. *Curationes*] Alii leg. *Curationes verae*, ut est in Editione an. 1538.

10. *Ad similitudinem spathae lata*] Alii leg. *hastae*; Lindenius, *spathae*; & quidem rectius, ut mihi videtur. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *ad similitudinem adhaellata*.

11. *Ab angulo*] Lindenius leg. *angulo*.

12. *Transuat*] Ita in Editionibus Gryphii, Pantini, Constantini, & Ronseii. Alii leg. *transueat*, ut est in MSS. plerisque: quod *ex transuat* ortum videtur, cum e supra u, quemad-

ad alterum angulum ¹³: quo fit, ut omnes pilorum radices adustae emoriantur. Tum superimponendum medicamentum est, quod inflammationem prohibeat: atque ubi crustae exciderunt, ad cicatricem perducendum. Facillime autem id genus fanescit. Quidam ajunt, acu transi ¹⁴ juxta pilos exteriorem partem ¹⁵ palpebrae oportere, eamque transmitti duplicem capillum muliebrem ducentem; atque ubi acus transiit, in ipsius capilli finem, qua duplicatur, pilum esse conjiciendum ¹⁶, & per eum in superiorem palpebrae partem attrahendum, ibique corpori adglutinandum, & imponendum medicamentum, quo foramen glutinetur ¹⁷: sic enim fore, ut is pilus in exteriorem partem postea spectet. Id primum fieri non potest, nisi in pilo longiore; cum fere breves eo loco ¹⁸ nascantur. Deinde, si plures pili sunt, necesse est longum tormentum, toties acu trajecta, magnam inflammationem moveat ¹⁹. Novissime, cum humor aliquis ibi subsit, oculo & ante per pilos & tum per palpebrae foramina affecto, vix fieri potest, ut gluten, quo vinctus est pilus, non resolvatur: eoque fit, ut is eo, unde vi abductus est, redeat. Ea vero curatio, quae palpebrae laxioris ab omnibus frequentatur, nihil habet dubii. Siquidem oportet coniecto oculo mediam palpebrae cutem, sive ea superior, sive inferior est, apprehendere digitis, ac levare ²⁰: tum considerare, quantulo detracto futu-

modum saepe factum videmus, positum fuisset, quod in alio Codice esset, ut in Mediceo I. *transseat*. Ex *transseat* porro *transvehat* factum est, quod habent Codices Vaticani II. & VII. Mediceus VI. & Lindenii Editio. Vide quae ad hunc locum scripserunt Facciolatus & Morgagnus in Epistola III. & quae ego adnotavi ad lib. 5. cap. 26. sect. 23.

13. *Usque ad alterum angulum*] Pantinus & Lindenius omittunt *usque*; quod deest etiam in Editione an. 1538.

14. *Transiui*] In Cod. Mediceo I. *transiri*: in ceteris, *transui*; ut ab omnibus vulgo legitur. Aldina tamen Editio non habet, nisi partem hujus vocis, quae cum proxima cohaeret, & formavit *transiuxta*. Sect. II. hujus cap. *ad ipsas radices per medium transuere acu, duo lina ducente*; cap. 25. sect. 3. *cutis acu filum ducente transfuitur*.

15. *Exteriorem partem*] Olim legabatur, in *exteriorem partem*: & ita in MSS. inveni. Lindenium tamen sequor, qui sustulit particulam *in*.

16. *conjiciendum*] Lindenius alique cum Caesario leg. *injiciendum*.

17. *Quo foramen glutinetur*] Alii leg. *quo foramen quoque glutinetur*. Sed *quoque* additum vide-

tur ab aliquo, qui *glutinetur* eadem sententia adhibitum existimavit, ac supra *adglutinandum*. Et sane a Cod. Mediceo I. & a Vaticanis I. & VI. abesse adverti. Itaque Lindenio accessi, qui illud omisit.

18. *Eo loco*] Lindenius leg. *eo loci*.

19. *Longum tormentum, toties acu trajecta, magnam inflammationem moveat*] Locus variis lectionibus jactatus. Editiones antiquae ita habent: *longum tormentum, cum toties acus transiit, magnam inflammationem moveat*: Constantinus leg. *longum tormentum, cum quoties acus transiit, magnam inflammationem moveat*: Lindenius, *longum tormentum sit, & toties acus transiens magnam &c.* Ego magnam retinui, cetera castigavi ad fidem Cod. Medicei I. in quo legitur; *longum tormentum; totiens acur trajecta magnamque &c.* ex Palavicini vero emendatione; *longum tormentum; cum totiens acus trajecta magnam &c.* In aliis MSS. *longum tormentum, cum totiens acus transiit* (in Medicis III. & VI. Vaticanis II. & VII. *transiet*; in Vaticano I. *transit*; in III. & V. & Mediceo II. *transui*) *magnamq. &c.* sed in Mediceo IV. q. expunctum est, & factum *magnam*.

20. *Ac levare*] Cod. Mediceus I. habet *ac sic levare*.

futurum sit, ut naturaliter se habeat. Siquidem hic quoque duo pericula circumstant: si nimium fuerit excisum, ne contegi oculus non possit; si parum, ne nihil actum sit, & frustra sectus aliquis sit. Qua²¹ deinde incidendum videbitur, per duas lineas atramento notandum est, sic, ut inter oram, quae pilos continet, & propiorem ei lineam²², aliquid relinquatur, quod apprehendere acus postea possit. His constitutis, scalpellus adhibendus est: &, si superior palpebra est, ante; si inferior, postea propius ipsis pilis incidendum: initiumque faciendum in sinistro oculo, ab eo angulo, qui temporis; in dextro, ab eo, qui naribus propior: idque, quod inter duas lineas est, excidendum. Deinde orae vulneris inter se simplici futura committendae, operiendusque oculus est; &, si²³ parum palpebra descendet, laxanda futura²⁴; si nimium, aut adstringenda, aut etiam rursus tenuis habenula ab ulteriore ora excidenda: ubi secta est, aliae futurae adjiaciendae, quae supra tres esse non debent. Praeter haec, in superiore palpebra sub pilis ipsis incidenda linea est, ut ab inferiore parte diducti pili sursum spectent: idque, si levis inclinatio est, etiam solum satis tuetur. Inferior palpebra eo non eget. His factis, spongia, ex aqua frigida expressa, super deliganda est; postero die glutinans emplastrum injiciendum: quarto futurae tollendae, & collyrio²⁵, quod inflammationes reprimat, superinungendum.

9. Nonnumquam autem, nimium sub hac curatione excisa cute, evenit, ut oculus non contegatur²⁶: idque interdum etiam alia de causa fit. *Λαγωφθάλμης*²⁷ Graeci appellant. In quo si nimium palpebrae deest, nulla id restituere curatio potest: si exiguum, mederi licet. Paulum infra supercilium cutis incidenda est lunata figura, cornibus ejus deorsum spectantibus. Altitudo esse plagae usque ad cartilaginem debet, ipsa illa nihil laesa: nam, si ea incisa est, palpebra concidit, neque attolli postea potest. Cute igitur tantum diducta fit, ut paulum in ima

21. Qua] Lindenius leg. Quod, ut est in margine Edit. Constantinianae: sed minus recte.

22. Inter oram, quae pilos continet, & propiorem ei lineam] Ita legendum cum Lindenio, consentiente Codice Mediceo vetustiore; nisi quod Lindenius propiorem, Codex perperam habet propiorem. Al. de interiore, quae pilos continet, & propiore ei linea.

23. Oculus est; &, si &c.] Ita in vulgatis omnibus. In Codice I. omittitur &; additur autem a Palavicino: in Mediceis ceteris omittitur est; sed in IV. alia manu apponitur.

24. Laxanda futura] Antea legebatur, laxanda utique; quod est a Palavicino. Ego reposui ex conjectura, cum in Cod. Mediceo I. sit, laxandos utraque; in aliis, laxandos utroque. Capite quoque 16. mendosi quidam Codices habent utraque, pro futura. Vide ibi adnotat. 7.

25. Suturae tollendae, & collyrio &c.] Alii omnes leg. futura tollenda est, & collyrio &c. Ego secutus sum Codicem Mediceum I.

26. Contegatur] Cod. Mediceus I. tegatur.

27. *Λαγωφθάλμης*] Quemadmodum supra, sect. 6. hujus cap. ex *ancyloblepharus*, vel *angynblepha-*

ima oculi ora descendat ²⁸; hiante scilicet super plaga; in quam lina-
mentum conjiciendum ²⁹ est, quod & conjungi diductam cutem prohi-
beat, & in medio carunculam citet ³⁰; quae ubi eum locum implevit,
postea recte oculus operitur.

10. Vt superioris autem palpebrae vitium est, quo parum descen-
dit ³¹, ideoque oculum non contegit; sic inferioris, quo parum fursum
attollitur, sed pendet & hiat, neque potest cum superiore committi.
Atque id quoque evenit interdum ex simili vitio curationis, interdum
etiam senectute. Ἐκτρόπιον Graeci vocant ³². Si ex mala curatione est,
eadem ratio medicinae est, quae supra posita est: plagae tantum cornua
ad maxillas, non ad oculum convertenda sunt. Si ex senectute est, te-
nui ferramento id totum ³³ extrinsecus adurendum est, deinde melle
inungendum: a quarto die ³⁴ vapore aquae calidae fovendum, inungen-
dumque medicamentis ad cicatricem perducentibus.

11. Haec fere circa oculum in angulis palpebrisque incidere consue-
runt ³⁵. In ipso autem oculo nonnumquam summa attollitur tunica, si-
ve ruptis membranis aliquibus, sive laxatis; & similis figura acino fit:
unde id *σαφύλωμα* Graeci vocant. Curatio duplex est: altera, ad ipsas
radices per medium transuere acu, duo lina ducente; deinde alterius
lini duo capita ex superiore parte, alterius ex inferiore adstringere inter
se; quae paulatim secando id excidunt ³⁶: altera, in summa parte ejus
ad lenticulae magnitudinem excidere; deinde spodium aut cadmiam in-
fria-

blepharus, quod est in MSS. Mediceis, feci
Ἀγκυλοβλεφάρης; ita hic *Δαγωφθάλμης* ex *lagop-
thalmus*, quod habent iidem MSS. excepto primo,
in quo *lagopalmos*. In IV. alia manu correctum
est, *glaucoptthalmos*; & ita legitur in Editionibus
antiquioribus. Alii legunt ex Caesario *λαγώ-
φθαλμον*.

28. *In ima oculi ora descendat*] In hac constru-
ctione *ima* videtur esse quartus casus pluralis;
ut sensus sit: ora palpebrae descendat ad imam
oculi partem. In Cod. Mediceo I. non est particu-
la *in*. Fortasse igitur Celsus scripsit, *ima ora
descendat*; quae loquendi ratio magis naturalis est:
voxque *oculi* inserta fuit ex glossemate aliquo.
Constantinus leg. *in imam oculi oram descendat*.

29. *Conjiciendum*] Caesarius aliique quidam,
injiciendum.

30. *Citet*] Lindenius leg. *creet*; sed, ut opi-
nor, ex interpretatione aliqua. Nam in Editioni-
bus antiquis, meisque omnibus MSS. legitur *citet*.

31. *Quo parum descendit*] Olim legebatur, quod

parum descendit; & infra, quod *parum fursum attol-
litur*. Lindenius utrobique reposuit *quo*; & ita est
in Cod. Mediceo I.

32. *Vocant*] Cod. Mediceus I. *nominant*.

33. *Ferramento id totum*] Idem Codex, *ferra-
mento ipso tum*.

34. *A quarto die*] Ita in Cod. Mediceo I. &
in Editione Lindenii: sed Lindenius ad *inungen-
dum* refert verba haec, & sic interpungit: *inun-
gendum a quarto die, vapore &c.* Alii leg. *inungen-
dum: at quarto die vapore &c.* Quidam pro *at*
habent *&*, ut est in Edit. an. 1538. Ceterum
hanc formam Celsus saepe adhibet. Lib. 8. cap. 4.
*A sexto die etiam vapore aquae calidae per stongiam fo-
vere*; & cap. 7. *a tertio die fovendum id aqua calida
est*; & cap. 8. *a tertio die vapore, ut in naribus po-
sui, fovenda*. Vide etiam adnotat. 78. ad cap. 6.
sect. 1. libri superioris.

35. *Consuerunt*] Constant. & Linden. *consue-
verunt*.

36. *Excidunt*] Linden. *Excident*.

friare 37. Vtrolibet autem facto, album ovi lana excipiendum & imponendum; posteaque vapore aquae calidae fovendus oculus, & lenibus medicamentis inungendus 38 est.

12. Clavi autem vocantur callosa in albo oculi 39 tubercula; quibus nomen a figurae similitudine est. Hos ad imam radicem perforare ac commodissimum est, infraque eam excidere, deinde lenibus medicamentis inungere.

13. Suffusionis jam alias feci mentionem; quia cum recens incidit, medicamentis quoque saepe discutitur: sed, ubi vetustior facta est, manus curationem desiderat: quae inter subtilissimas haberi potest. De qua antequam dico, paucis ipsius oculi natura indicanda est: cujus cognitio, cum ad plura loca pertineat, tum vel praecipue ad hunc pertinet. Is igitur summas habet duas tunicas: ex quibus superior a Graecis *κερατοειδής* vocatur. Ea 40, qua parte alba est, satis crassa, pupillae loco extenuatur. Huic interior 41 adjuncta est, media parte, qua pupilla est, modico foramine concava, circa tenuis, ulterioribus partibus ipsa quoque plenior: quae *χοριοειδής* 42 a Graecis nominatur. Hae duae tunicae, cum interiora oculi cingant, rursus sub his coeunt 43; extenuataeque & in unum coactae per foramen 44, quod inter ossa est, ad membranam cerebri perveniunt, eique inhaerescunt. Sub his autem, qua parte pupilla est, locus vacuus est: deinde infra rursus tenuissima tunica, quam Herophilus *ἀραχνοειδής* 45 nominavit. Ea media subsidit; eoque cavo continet quiddam, quod a vitri similitudine *ύαλοειδής* Graeci vocant. Id neque liquidum, neque aridum est, sed quasi concretus humor: ex cu-
jus

37. *Infriare*] Alii omnes leg. *infricare*; quod improbare non ausim. Mihi tamen magis placet *infriare*, quod reposui ex fide Cod. Medicei I. In Codice illo ex *infriare* vetus Emendator fecit *infra*. Palavicinus vero supra eam vocem posuit *care*. Porro *infriare* cum *infricare* commutari saepe adverti in MSS. velut lib. 4. cap. 4. *in aquam mulsam, quae potui detur, infriari*, aliqui Codices habent *infricari*; & lib. 6. cap. 6. sect. 3. *fricentur*, pro *frientur*, quod est in Mediceo I. & in Editione Lindenii.

38. *Inungendus*] Secutus sum Cod. Mediceum I. Alii leg. *ungendus*.

39. *In albo oculi*] In Codice modo allato legitur, *in oculis*.

40. *Ea*] Lindenius leg. *Eaque*, ut habet Constantini Codex.

41. *Interior*] Al. *inferior*.

42. *Χοριοειδής*] Ita ex Lindenio. In Cod. Me-

diceo VII. est *chorioides*, sed primum *i* expunctum est, illius manu, ut opinor, qui Codicem hunc multis in locis ad Medicei vetustioris fidem exegit. Porro in Codice vetustiore, ut in Editionibus 1478. 1493. 1497. & in Juntina, habetur *choroides*. In Editione vero Aldina *χοριοειδής*. Alii Codices habent, *choriodes*. Vulgo quidam leg. *ραχοειδής*, ex Caesario.

43. *Cingant, rursus sub his coeunt*] In Cod. Mediceo I. ita legitur: *cingantur, rursus ubi coeunt*.

44. *Per foramen*] In eodem Codice deest particula *per*; & infra duae illae voces, *neque liquidum*.

45. *Αραχνοειδής*] Ita legunt Egnatius, Constantinus, Stephanus, Ronseus, Lindenius; & quidem recte. Al. *aracnoiden*, vel *αραχνοειδης* Graecis litteris scribunt. Codex Mediceus I. habet *arachnoidem*; Codices alii *aracnide*.

jus colore pupillae color vel niger est, vel caesius; cum summa tunica tota alba sit. Id autem superveniens ab interiore parte membranula includit. Sub his gutta humoris est, ovi albo similis; a qua videndi facultas proficiscitur: *κρυσαλλοειδής* a Graecis nominatur.

14. Igitur vel ex morbo, vel ex ictu concrescit humor sub duabus tunicis, qua locum vacuum esse proposui; isque paulatim indurens, interiori potentiae se opponit. Vitique ⁴⁶ ejus plures species sunt; quaedam sanabiles, quaedam quae curationem non admittunt. Nam si exigua suffusio est, si immobilis, colorem vero habet marinae aquae, vel ferri nitentis, & a latere sensum aliquem fulgoris relinquit, spes superest. Si magna est, si nigra pars oculi, amissa naturali figura, in aliam vertit ⁴⁷, si suffusioni color coeruleus est, aut auro similis ⁴⁸, si labat, & hac atque illac movetur, vix umquam succurritur. Fere vero peior est, quo ex graviore morbo, majoribusve capitis doloribus, vel ictu vehementiore orta est. Neque idonea curationi senilis aetas ⁴⁹ est; quae sine novo vitio, tamen aciem hebetem habet ⁵⁰: ac ne ⁵¹ puerilis quidem; sed inter has media ⁵². Oculus quoque curationi neque exiguus, neque concavus, satis opportunus est. Atque ipsius ⁵³ suffusionis quaedam maturitas est. Expectandum igitur est, donec jam non fluere, sed duritie quadam ⁵⁴ concrevisse videatur. Ante curationem autem modico cibo uti, bibere aquam triduo debet; pridie, ab omnibus abstinere. Post haec in adverso sedili ⁵⁵ collocandus est loco lucido, lumine adverso, sic, ut contra medicus paulo altius sedeat: a posteriore autem parte caput

46. *Vitique*] Lindenius leg. *Vitii*, ut habet in libri margine Constantinus.

47. *In aliam vertit*] Ita in omnibus antiquis libris, tum impressis, tum MSS. Vide lib. 5. cap. 28. sect. 8. adnotat. 90. Hic tamen *vertitur*, ut Constantinus legere malebat, mihi non ardeat; quia tempus praesens minus convenit. Lindenius leg. *se vertit*.

48. *Auro similis*] In Cod. Mediceo I. *auri*; sed manu antiqua correctum est, *auro*, quod Palavicinus rursus in *auri* mutavit. Ruellius quoque & Constantinus leg. *auri*. Sed *similis* a Celso fere cum tertio casu construitur.

49. *Neque idonea curationi senilis aetas*] Alii leg. *Neque idonea curatio, si senilis aetas*. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *Nequis idonea curatio senilis aetas*. Ego secutus sum lectionem Lindenii, seu Constantini potius, qui ante illum legendum censuerat, *curationi*.

50. *Hebetem habet*] In Cod. Mediceo I. deest vox *hebetem*, & legitur *habeat*.

51. *Ac ne*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *at ne*. In Cod. Mediceo I. est *ad ne*.

52. *Sed inter has media*] Alii addunt *aetas*; scilicet ex glossamata; quod ego sustuli ex fide Cod. Medicei I.

53. *Atque ipsius*] Lindenius leg. *Atque ipsius quoque*; quod minus probandum; praesertim cum particula *quoque* absit a MSS.

54. *Duritie quadam*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae: & quidem recte. Alii leg. *durities quaedam*, In Cod. Mediceo I. habetur, *duritiae quaedam*: postea vero, *videantur*.

55. *Sedili*] Haec vox, itemque verbum *sedeat*, & particula *autem* quae infra sunt, desunt in Cod. Mediceo I.

put ejus, qui curabitur, minister contineat, ut immobile id praestet 56: nam levi motu eripi acies in perpetuum potest. Quin etiam ipse oculus, qui curabitur 57, immobilior faciendus est, super alterum lana imposita & deligata. Curari vero sinister oculus dextra manu, dexter sinistra debet. Tum acus admovenda est, aut acuta, aut forte non nimium tenuis 58, eaque demittenda, sed recta, est per summas duas tunicas medio loco inter oculi nigrum & angulum temporis propiorem, e regione mediae suffusionis, sic, ne qua vena laedatur. Neque tamen timide demittenda est, quia inani loco excipitur. Ad quem cum ventum est, ne mediocriter quidem peritus falli potest; quia prementi nihil renititur. Vbi eo ventum est, inclinanda acus ad ipsam suffusionem est, leniterque 59 ibi verti, & paulatim eam deducere infra regionem pupillae debet; ubi deinde eam transiit, vehementius imprimi, ut inferiori parti insidat 60. Si haesit, curatio expleta est: si subinde redit, eadem acu concidenda 61, & in plures partes dissipanda est; quae singulae & facilius conduntur, & minus late officiunt. Post haec 62 educenda acus recta est, imponendumque 63 lana molli exceptum ovi album, & supra, quod inflammationem coërceat, atque ita devinciendum. Post haec opus est quiete, abstinentia, lenium medicamentorum inunctionibus, cibo (qui postero die satis mature datur) primum liquido, ne maxil-

56. *Vt immobile id praestet*] In vulgatis, & *immobile* &c. Ego ut reposui, quia sic reperi in Mediceo I. aliisque MSS.

57. *Oculus, qui curabitur*] Duo verba, *qui curabitur*, mihi suspecta sunt, quod necessaria non sint, & paulo supra habeantur.

58. *Aut acuta, aut forte non nimium tenuis*] Locus depravatae lectionis; quem neque Constantinus conjectura sua, neque ego veterum MSS. ope omnino sanare potui. Ita legitur in Editionibus antiquis: in margine autem Constantinianae, *acuta, aut certe non nimium tenuis*; in Lindeniana, *aut acuta, aut certe* &c. in MSS. Mediceis, excepto primo, *aut acuta aut forte nimium tenuis*; sed in IV. alia manu addita est particula *non*, & supra *aut acuta aut forte*, positum est, *al. sic ut quae foret non*. In I. ita habetur: *sic ut aut foret non nimium tenuis*: sed aut scriptum est manu Palavicini, priori scriptura oblitterata. Idem Palavicinus expunxit *sic ut*, & reposuit *acuta*, mutavitque *foret* in *forte*. Videtur legendum, *acuta, ut foret, non nimium tenuis*; neque aliam Celsi sententiam esse existimo. Morgagno tamen assentior, qui, Patavii cum essem anno superiore, atque hujus loci rationem a me poposcisset, eique

ego haec exposuisssem, mihi dixit, suspicari se, duas voces, *ut foret*, ex glossemate insertas esse. Quem cum interrogassem, annon particula *sed*, quae infra est, ante *non nimium* transferenda videretur? respondit, sibi videri. Hunc igitur locum vir ille doctissimus atque ego ita libenter legeremus: *Tum acus admovenda est acuta, sed non nimium tenuis; eaque demittenda recta est* &c.

59. *Leniterque*] Al. *leviterque*; & ita est in Cod. Mediceo I.

60. *Insidat*] In eodem Mediceo Codice, *insideat*.

61. *Eadem acu concidenda*] In vulgatis omnibus, *eadem acu magis concidenda*. Sed magis vacat. Itaque id eeci ex fide sex MSS. Mediceorum. Primus ita habet: *eadem magis concidenda*; ubi magis videtur mendose esse pro *acu*. In eo Codice a Palavicino addita fuit vox *acu*; in IV. vero, *magis*, alia manu. Hinc vulgaris lectio.

62. *Post haec*] Cod. Mediceus I. *Postea*.

63. *Imponendumque*] Alii addunt *est*, quod ego omisi ex fide Cod. Medicei I. Sed in illo legitur, & *imponendumque*: in Codicibus aliis, *imponendum est*.

maxillae laborent; deinde, inflammatione finita, tali, qualis in vulneribus propositus est ⁶⁴. Quibus, ut aqua quoque ⁶⁵ diutius bibatur, necessario accedit.

15. De pituitae quoque tenuis cursu, qui oculos infestat, quatenus medicamentis agendum est, jam explicui. Nunc ad ea veniam, quae curationem manus postulant ⁶⁶. Animadvertimus autem quibusdam numquam siccescere oculos, sed semper humore tenui madere: quae res aspritudinem continuat, & ex levibus momentis inflammationes & lippitudines excitat, totam denique vitam hominis infestat. Idque in quibusdam nulla ope adjuvari potest, in quibusdam sanabile est. Quod primum discrimen nosse oportet, ut alteris succurratur, alteris manus non injiciatur. Ac primum supervacua curatio est in iis, qui ab infantibus id vitium habent; quia necessario mansurum est usque mortis diem ⁶⁷. Deinde non necessaria ⁶⁸ etiam in iis, quibus non multa, sed acris pituita est: siquidem manu nihil adjuvantur; medicamentis, & victus ratione, quae crassiolem pituitam reddit, ad sanitatem perveniunt. Lata etiam capita vix medicinae patent. Tum interest, venae pituitam emittant ⁶⁹, quae inter calvariam & cutem sunt, an quae inter membranam cerebri & calvariam. Superiores fere ⁷⁰ per tempora oculos rigant; inferiores, per eas membranas, quae ab oculis ad cerebrum tendunt. Potest autem adhiberi remedium iis, quae supra os fluunt; non potest iis, quae sub osse ⁷¹. Ac ne iis quidem succurritur, quibus pituita utrimque descendit: quia levata altera parte, nihilominus altera infestat. Quid sit autem, hac ratione cognoscitur. Raso capite ea medicamenta, quibus in lippitudine pituita suspenditur, a superciliis usque ad verticem illini debent: si ficci oculi esse coeperunt, apparet per eas venas, quae sub cute sunt, irrigari: si nihilominus madent, manifestum est sub osse descendere: si est humor

64. *Propositus est*] Lindenius tollit *est*.

65. *Quoque*] Haec particula abest a Cod. Mediceo vetustiore.

66. *Curationem manus postulant*] Antea legabatur *ex manu*. Ego sic reposui, cum in Cod. Mediceo I. sit *manu*. Nam simili modo Celsus dixit, *oculi multiplicem curationem, etiam manus exigunt*, initio cap. proximi: &, ubi vetustior *facta* (suffusio) est, *manus curationem desiderat*, sect. 13. hujus cap.

67. *Usque mortis diem*] Egnatius & Stephanus leg. *usque ad mortis diem*.

68. *Non necessaria*] Plerique leg. *non neces-*

sario: sed perperam.

69. *Venae pituitam emittant*] Cod. Mediceus I. habet, *venae pituitam mittant*; Lindenius, *pituitam emittant venae*.

70. *Fere*] Aliqui Codices habent *vero*; Lindenius *enim*.

71. *Sub osse*] Lindenius leg. *ab osse*. Sed legendum, *sub osse*; ut habent omnes mei Codices. Nam infra quoque, quemadmodum animadvertit Morgagnus, habetur, *sub osse descendere*; id est, per eas venas, quae sunt inter membranam cerebri & calvariam.

mor ⁷², sed levior, duplex vitium est. Plurimi tamen ex laborantibus reperiuntur, quos superiores venae exerceant; ideoque pluribus etiam opitulari licet. Idque non in Graecia tantummodo, sed in aliis quoque gentibus celebre est: adeoque ut nulla medicinae pars magis per nationes quasque ⁷³ exposita sit. Reperti in Graecia sunt, qui novem lineis cutem capitis inciderent: duabus in occipitio rectis, una super eas transversa: dein duabus super aures ⁷⁴, una inter eas item transversa: tribus ⁷⁵ inter verticem & frontem rectis. Reperti sunt, qui a vertice ⁷⁶ rectas lineas ⁷⁷ ad tempora deducerent; cognitisque, ex motu maxillarum, musculorum initiis, leviter super eos cutem inciderent, diductisque ⁷⁸ per retusos hamos oris, infererent linamenta, ut ⁷⁹ neque inter se cutis antiqui fines committerentur, & in medio caro cresceret, quae venas, ex quibus humor ⁸⁰ ad oculos transiret, adstringeret. Quidam etiam atramento duas lineas duxerunt, a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem: tum ubi lineae committebantur, scalpello inciderunt; & post, sanguine effuso ⁸¹, os ibidem adusserunt. Nihilominus autem & in temporibus, & inter frontem atque verticem ⁸² eminentibus venis idem candens ferrum admoverunt. Frequens curatio est, venas in temporibus adurere: quae fere quidem in ejusmodi malo tument; sed tamen, ut inflectuntur magisque se ostendant, cervix ante modice deliganda est: tenui-

nui-

^{72. Humor}] Pituata. Lindenius leg. *tumor*: sed non recte; quamvis ita sit in Cod. Mediceo I. Vid. Morgagn. Epist. VI. in Celsum.

^{73. Quasque}] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *quoque*; nec aliter ego reperi in MSS.

^{74. Dein duabus super aures}] Pro *dein*, Codices Medicei I. III. & VI. habent *deinde*: sed in I. deest vox *duabus*.

^{75. Tribus}] Lindenius addit *denique*; quod mei Codices non habent.

^{76. A vertice}] Ita ex Lindenio. MSS. habent *a capite*, ut alii legunt: sed mendosi videntur.

^{77. Rectas lineas}] Sic reposui ex multis Codicibus. Olim legebatur, *recte eas lineas*, ut est in Mediceo I. Constantinus malebat, *rectas eas lineas*, vel *rectae eas lineas*; quod ultimum placuit Lindenio.

^{78. Diductisque}] In Editionibus antiquis & in MSS. Mediceis, *inductisque*. Lindenius reposuit *diductisque*, ut habet vetus Constantini

Codex; nec aliter legendum est.

^{79. Ut}] Linden. *sic*, ut.

^{80. Humor}] Vox haec deest in Editione Caesarii an. 1538: typothetae culpa: nam extat in Editione Caesarii prima. Omittitur a Lindenio quoque: sed prorsus necessaria est, ut Morgagnus ostendit; atque habetur in ceteris Editionibus & in MSS.

^{81. Post, sanguine effuso}] Lindenius leg. *post sanguinem effusum*, ut est in omnibus Codicibus Mediceis, praeterquam in primo. Ego malui, *post, sanguine effuso*. Nam Codex primus, & antiquae Editiones habent, *post sanguine fuso*. Idem Codex mendose, *tum, sibi dem adserunt*, pro *os ibidem adusserunt*.

^{82. Inter frontem atque verticem}] Alii leg. *inter frontem atque calvariam*, ut est in MSS. Sed quomodo frontem a calvaria distinguunt, cum frons sit calvariae pars? Lindenius reposuit *verticem*; atque ita prorsus legendum videtur. Nam & paulo infra, *inter verticem ac frontem*; itemque, *inter frontem vero & verticem*.

nuibusque ⁸³ ferramentis, & retusis venae adurendae; donec in oculis ⁸⁴ pituitae cursus conquiescat. Id enim signum est quasi excaecatorum iterum, per quae humor ferebatur. Valentior tamen medicina est, ubi tenues conditaeque venae sunt, ideoque legi non possunt, eodem modo cervice deligata, retentoque ab ipso spiritu, quo magis venae prodeant, atramento notare eas contra tempora, & inter verticem ⁸⁵ ac frontem: deinde cervice resoluta, qua notae sunt, venas incidere, & sanguinem mittere: ubi satis fluxit, tenuibus ferramentis adurere: contra tempora quidem, timide; ne subjecti muscoli, qui maxillas tenent, sentiant: inter frontem vero & verticem, vehementer, ut squama ⁸⁶ ab osse secedat ⁸⁷. Efficacior tamen etiamnum est Afro- rum curatio, qui verticem usque ad os adurant, sic, ut squamam remittat. Sed nihil melius est, quam quod in Gallia quoque Comata fit, ubi venas in temporibus & in superiore capitis parte legunt. Adu- sta quomodo curanda sint, jam explicui. Nunc illud adjicio; neque ut crustae decendant, neque ut ulcus impleatur, adustis venis, esse prope- randum; ne vel sanguis erumpat, vel cito pus supprimatur: cum per hoc siccescere eas partes opus sit; per illud exhauriri opus non sit. Si quando tamen sanguis eruperit, infrianda ⁸⁸ medicamenta esse, quae sic sanguinem supprimant, ne ⁸⁹ adurant. Quemadmodum autem ve- nae deligendae ⁹⁰ sint, quidque lectis his faciendum sit, cum venero ad crurum varices, dicam.

VIII. Verum ut oculi multiplicem curationem, etiam manus exi- gunt; sic in auribus admodum pauca sunt, quae in hac medicinae parte tractentur. Solet tamen evenire vel a primo natali die ⁹¹ protinus, vel postea

83. *Tenuibusque*] Lindenius leg. *Tenuibus autem*.

84. *In oculis*] Lindenius leg. *in oculos*. Sed idem constructionem hanc servavit sect. 1. hujus cap. ubi aliqui tamen Codices habent *in oculos*. Hic vero omnes *in oculis*.

85. *Inter verticem*] Pro *verticem*, ut est in MSS. & Editionibus antiquioribus, Editio an. 1538. habet *cervicem*; eaque multos, non tamen Lindenium decept.

86. *Et squama*] Ita in multis MSS. in Me- diceo IV & V. *usquama*: sed in IV. supra pri- mam litteram, quae expuncta fuit, positum est alia manu, *ut sic*. Particula autem *sic* manavit ex Codice I. in quo est, *ut sic aqua*, mendose, pro *ut squama*. Palavicinus, pro *aqua*, repo- suit *squama*; sed particulum *sic* retinuit. Hinc in Editionibus antiquis, *ut sic squama*. Lindenius

leg. *sic*, *ut squama*.

87. *Scedat*] Ita in Cod. Mediceo I. Hoc verbo utitur Celsus in re simili in lib. 8. cap. 2. Alii leg. *recedat*.

88. *Infrianda*] Alii leg. *infricanda*, ut est in MSS. Ego secutus sum Editionem Lindenii. Vide quae adnotavi ad sect. 11. hujus cap.

89. *Ne*] Linden. *ut ne*.

90. *Deligendae*] In Codd. Mediceis I. II. III. VII. *delegendae*; in IV. & V. *deligandae*; sed in IV. alia manu correctum est, *deligendae*, ut est in VI. In I. deest vox praecedens, *venae*.

91. *A primo natali die*] Aliqui habent, *a pri- mo natali die*, genere foeminino. Ego retinere malui, *a primo*: nam ita habetur etiam cap. 12. sect. 4. & Cicero quoque multis in locis *natalem diem* genere masculino usurpavit. In Cod. Me- diceo I. deest vox *natali*.

postea facta exulceratione, deinde ⁹² per cicatricem aure repleta, ut foramen in ea nullum sit, ideoque audiendi usu careat. Quod ubi incidit, specillo tentandum est, alte ne id repletum, an in summo tantum glutinatum sit. Nam si alte est, prementi non cedit; si in summo, specillum protinus recipit. Illud attingi non oportet; ne sine effectus spe distentio oriatur nervorum, & ex ea mortis periculum sit: hoc facile curatur. Nam qua cavum esse debet, vel medicamentum aliquod imponendum est ex adurentibus, vel candente ferro aperiendum, vel etiam scalpello incidendum. Cumque id patefactum, & jam ulcus purum est, conjicienda ⁹³ eo pinna est, illita medicamento cicatricem inducente; circaque idem ⁹⁴ medicamentum dandum, ut cutis circa pinnam sanescat: quo fit, ut ea remota, postea facultas audiendi sit. At ubi aures, in viro puta, perforatae sunt, & offendunt ⁹⁵, trajicere id cavum celeriter candente acu satis est, ut leviter ⁹⁶ ejus orae exulcerentur ⁹⁷; aut etiam adurente medicamento idem exulcerare: postea deinde imponere id quod purget; tum quod eum locum repleat, & cicatricem inducat ⁹⁸. Quod si magnum id foramen est, sicut solet esse in iis, qui majora pondera auribus gesserunt, incidere, quod superest, ad extremum oportet: supra deinde oras scalpello exulcerare, & postea fluere, ac medicamentum, quo id glutinetur, imponere. Tertium est, si quid ibi curti est, sarcire: quae res cum in labris quoque & naribus fieri possit, eandem etiam rationem habeat ⁹⁹, simul explicanda est.

IX. Curta igitur in his tribus, ac si qua parva paria sunt, curari pos-

92. Deinde] Cod. Mediceus I. dein.

93. Conjicienda] Alii, Caesarium secuti, leg. injicienda.

94. Circaque idem &c.] Cod. Mediceus I. & Lindenii Ebitio habent, circaque id &c.

95. At ubi aures, in viro puta, perforatae sunt, & offendunt] Plinius lib. II. H. N. cap. 37. de auribus loquens: In Oriente quidem & viris, aurum gestare eo loci, decus existimatur. Mos iste a Romanis receptus non fuit: itaque aures in viro perforatae offendeabant, quod advenam, & libertinum ostenderent. Sic interpretandus cum veteri Scholaste locus ille Juvenalis Satyr. I. v. 104.

Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestras Arguerint, licet ipse negem.

Lindenius omittit haec tria verba in viro puta, quae Editiones antiquae omnes, omnesque Medicei & Vaticani Codices habent; nisi quod unus

atque alter, imo imo puta, ut a Palavicino mutatum est in Mediceo I.

96. Leviter] Al. leniter.

97. Orae exulcerentur] Ita ex Lindenio. In Cod. Mediceo I. ore ulcerentur. Alii leg. ora exulcerentur; sed perperam.

98. Et cicatricem inducat] Hic quoque Lindenius secutus sum; cujus lectionem Cod. Mediceus I. confirmat. Alii leg. & sic cicatricem inducat.

99. Eandem etiam rationem habeat] Simili loquendi forma usus est in lib. 3. cap. I. rationem habent dissimilem. Codices MSS. nihil variant. Aldina Editio habet, autem, pro etiam. Lindenius leg. eandem autem curationem habeat.

I. Ac si qua parva paria sunt] Si qua parva his similia in aliis partibus existunt. Lindenius locum corruptum putavit, itaque reposuit: ac si qua parte parva sunt. Mihi quoque videtur men-

possunt: si qua maiora sunt, aut non recipiunt ² curationem, aut ita per hanc ipsam ³ deformantur, ut minus indecora ante fuerint. Atque in aure quidem & naribus deformitas sola timeri potest: in labris vero, si nimium contracta sunt, usus quoque necessario iactura fit ⁴; quia minus facile & cibus assumitur, & sermo explicatur. Neque enim creatur ibi corpus, sed ex vicino adducitur: quod ⁵ in levi mutatione ⁶, & nihil eripere, & fallere oculum potest; in magna, non potest. Neque senile autem corpus, neque quod mali habitus est, neque in quo difficulter ulcera sanescunt, huic medicinae idoneum est; quia nusquam celerius ⁷ cancer occupat, aut difficiliter tollitur. Ratio curationis ejusmodi est: id quod curtum ⁸ est, in quadratum redigere ⁹; ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere, quae citiorem partem ab ulteriore ex toto diducant; deinde ea, quae sic resolvimus ¹⁰, in unum adducere. Si non satis junguntur, ultra lineas, quas ante fecimus, alias duas lunatas, & ad plagam conversas immittere, quibus summa tantum cutis diducatur: sic enim fit, ut facilius quod adducitur, sequi possit. Quod non vi cogendum est ¹¹; sed ita adducendum, ut ex facili subsequatur, & dimissum non multum recedat. Interdum tamen ¹² ab altera parte cutis haud omnino adducta deformem, quem reliquit locum, reddit. Hujusmodi ¹³ loci altera pars incidenda, altera intacta habenda est. Ergo neque ex imis auribus, neque ex medio naso

dum subesse, sed aliter tollendum. Ita legendum arbitror: *si qua parva sunt*; extrusis duabus vocibus *ac*, & *paria*. Et sane *paria* non est in Cod. Mediceo vetustiore. Manifestum autem est ex iis, quae sequuntur, de illis curtis dumtaxat, quae sunt in auribus, naribus, & labris, Celsum loqui.

2. *Recipiunt*] Caesarius, Ruellius, & Lindenius leg. *accipiunt*. Sed *recipere curationem* Celsus dixit etiam lib. 3. cap. 9. *curationem*; ubi *id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est*.

3. *Ipsam*] Cod. Mediceus I. non habet hanc vocem.

4. *Usus quoque necessario iactura fit*] Alii leg. *necessarii*. Cod. Mediceus I. habet *necessario*; sed, pro *usus*, *usui*. Ego secutus sum Lindenii lectionem.

5. *Quod*] Lindenius leg. *quod est*.

6. *Mutatione*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. In margine Constantinianae est *mutatione*; quod Lindenius in contextum induxit. Sed vide Facciolatum apud Morgagnum, & Morgagnum ipsum Epist. III. in Celsum.

7. *Nusquam celerius*] Lindenius leg. *nusquam aut celerius*. Sed particula *aut* abest a veteribus libris.

8. *Curtum*] In MSS. Mediceis & in Editionibus antiquis est *curatum*. Constantinus haec margini adscripsit: *curtum, curtatum reperi: curandum Alii*. Lindenius reposuit *curtatum*: ego *curtum*. Nam & initio capitis habetur *curta*; & sub finem cap. superioris, *curti*. Adde, *curta* legi in melioribus Codicibus lib. 5. cap. 26. sect. 1. ubi alii habent *curata*. Itaque infra quoque correxi, *duobus locis curta*, ut est in margine Editionis Constantinianae; cum veteres Codices habeant *curata*. Lindenius leg. *curtata*.

9. *Redigere*] In Cod. Mediceo I. *dirigere*.

10. *Resolvimus*] Caesarius alique nonnulli leg. *reposuimus*: atque ita est in Codice vetustiore. Ceteri omnes Medicei Codices habent *resolvimus*.

11. *Non vi cogendum est*] In Cod. Mediceo I. *non est cogendum*; & infra, *ut facilius subsequatur*.

12. *Tamen*] Al. *autem*.

13. *Hujusmodi*] Cod. Mediceus I. habet *ejusmodi*.

nafo imisve narium partibus ¹⁴, neque ex angulis labrorum quidquam attrahere tentabimus. Vtrimque autem petemus, si quid summis auribus, si quid imis, si quid aut medio nafo ¹⁵, aut mediis naribus, aut mediis labris deerit. Quae tamen interdum etiam duobus locis curta esse consueverunt: sed eadem ratio curandi est. Si cartilago in eo, quod incisum est, eminet, excidenda est: neque enim aut glutinatur, aut acu tuto trajicitur. Neque longe tamen excidi debet, ne inter duas oras liberae cutis utrimque coitus puris fieri possit. Tum junctae orae inter se suendae sunt, utrimque cute apprehensa; & quae priores lineae sunt, ea quoque futurae injiciendae sunt. Siccis locis, uti naribus, illita spuma argenti, satis proficit. In posteriores vero ¹⁶, lunatasque plagas, linamentum dandum est; ut caro increfcens vulnus impleat. Summaque cura, quod ita futum est, tuendum esse, apparere ex eo potest, quod de cancro supra posui. Ergo etiam ¹⁷ tertio quoque die fovendum erit vapore aquae calidae; rursusque idem medicamentum injiciendum: fereque ¹⁸ septimo die glutinatum est. Tum futurae eximi, & ulcus ad sanitatem perducere debet.

X. Polypum vero, qui in naribus nascitur, ferro praecipue curari jam alias posui. Ergo etiam hunc ferramento acuto, in modum spathae facto, resolvere ab osse oportet: adhibita diligentia, ne infra cartilago laedatur; in qua difficilis curatio est. Vbi abscissus est, unco ferramento extrahendus est. Tum implicitum linamentum, vel aliquid ex penicillo respergendum est medicamento, quo sanguis supprimitur, eoque naris leviter implenda ¹⁹. Sanguine suppresso, linamento ulcus ²⁰ purgandum est. Vbi purum est, eo pinna, eodem modo, quo in aure

14. *Imisve narium*] In antiquis libris, tum MSS. tum impressis legitur, *imis venarum*. Mediceus tamen I. habet *imisve narum*; quod magis accedit ad sinceram lectionem, *imisve narium*; quam, veteri Codice apud Constantinum confirmatam, Lindenius restituit.

15. *Si quid aut medio nafo*] Lindenius tollit verba haec, quae Constantino quoque inscitia visa sunt: fortasse quia, cum sequatur *aut mediis naribus*, idem bis dici existimaverint. Sed ea exstant in omnibus meis Codicibus: atque aliud his verbis, aliud illis significari videtur. Nisi forte, pro *mediis naribus*, legendum est *imis naribus*: quo fere modo paulo supra habetur, *ex medio nafo imisve narium partibus*.

16. *In posteriores vero*] Eas scilicet, de quibus supra; *ultra lineas*, quas ante fecimus, alias duas *lunatas*, & ad plagam conversas immittere &c. Lin-

denius non recte leg. *In interiores* &c. In Editionibus antiquis omnibus, omnibusque MSS. habetur, *In posteriores*: sed in Mediceo II. & in Vaticanis III. V. & VII. deest particula *vero*.

17. *Ergo etiam*] Ita cap. proximo; *Ergo etiam hunc ferramento acuto* &c. Cod. Mediceus I. neutro loco habet *etiam*. Haec tamen forma a Celso saepe adhibetur. In Praefat. lib. I. *Ergo etiam post eos, de quibus retuli, nulli clari viri medicum exercuerunt*: deinde, *Ergo etiam ingeniosissimus saeculi nostri medicus* &c.

18. *Fereque*] Lindenius leg. *quo fere*.

19. *Naris leviter implenda*] Ita in Mediceo I. In aliis MSS. *nares leniter implendae*, ut in vulgaris libris. Verum non utraque naris linamento implenda est, sed ea tantum, ex qua abscissus polypus est.

20. *Vlcus*] Al. *vulnus*.

re supra positum est, medicamento illita, quo cicatrix inducitur, intus demittenda, donec ex toto id sanescat.

XI. Id autem vitium, quod ὄζαινα a Graecis vocatur, si medicamentis non cederet, quemadmodum manu curandum esset, apud magnos Chirurgos non reperi; credo, quia res raro ad sanitatem satis proficit, cum aliquod in ipsa curatione tormentum habeat. Apud quosdam tamen positum est, vel sutilem ²¹ fistulam, vel enodem scriptorium calamum in narem esse conjiciendum, donec sursum ad os perveniat: tum per id tenue ferramentum candens dandum esse ad ipsum os: deinde adustum locum purgandum esse aerugine & melle: ubi purus est, lycio ad sanitatem perducendum. Vel narem incidendam esse ab ima ²² parte ad os, ut & conspici locus possit, & facilius candens ferramentum admoveri. Tum sui narem debere; & adustum quidem ulcus eadem ratione curari: futuram vero illini vel spuma argenti, vel alio glutinante ²³.

XII. 1. In ore quoque quaedam manu curantur. Vbi in primis dentes nonnumquam moventur, modo propter radicum imbecillitatem, modo propter gingivarum arefcentium ²⁴ vitium. Oportet in utrolibet candens ferramentum gingivis admovere, ut attingat leviter, non insadat ²⁵. Adustae gingivae melle illinendae, & mulso eluendae ²⁶ sunt. Vt pura ulcera esse coeperunt, arida medicamenta infrienda ²⁷ sunt ex iis, quae reprimunt. Si vero dens dolores movet, eximique eum, quia medicamenta nihil adjuvant, placuit ²⁸, circumradi debet, ut gingiva ab eo resolvatur ²⁹; tum is concutiendus est: eaque facienda ³⁰, donec bene moveatur: nam dens haerens cum summo periculo evel-

21. *Sutilem*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editionibus vetustis. In Codicibus Medicis ceteris, *facilem*. Lindenius leg. *subtilem*, ut est in margine Editionis Constantinianae. H. F. ab Aquapendente, ut notat Almeloovenius, legendum contendit, *fistilem*: cui potius assentior.

22. *Ab ima*] In Editione I. & in duabus pervetustis 1493. 1497. & in Juntina, *ab una*: mendose.

23. *Glutinante*] Cod. Mediceus I. *glutinamento*.

24. *Arefcentium*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Gingivae, si ali desinant, extenuantur, ac veluti arefcent, quod fit maxime in senibus. Galenus, non gingivas, sed dentes ipsos aridos & macrodixit in lib. 5. de c. m. s. l. cap. 4. Et cap. 5. *ob senilem*, inquit, *aetatem aliqui dentes resiccati, mobiles fiunt*. Alii, ut Constantinus scri-

bit, exponunt, ulcere putri corrofarum. Ipse Constantinus legendum putat, *malescentium*, id est, humore nimio distentarum, quas Scribonius Largus cap. 12. *praegnantibus* vocari ait. Lindenius leg. *marcescentium*.

25. *Vt attingat leviter, non insadat*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *ut leviter attingat, non ut insadat*: quidam perperam *incadat*, pro *insadat*.

26. *Et mulso eluendae*] Tria haec verba desunt in Cod. Mediceo I.

27. *Infrienda*] Ita Lindenius. Alii leg. *infri-canda*. In Cod. Mediceo I. est *inferenda*.

28. *Placuit*] Cod. Mediceus I. habet *placuerit*.

29. *Gingiva ab eo resolvatur*] Codex modo allatus, *gingivae ab eo resolvantur*.

30. *Eaque facienda*] Palavicinus leg. *idque facie idum*; Lindenius, *eademque facienda*.

evellitur, ac nonnunquam maxilla loco movetur. Idque etiam majore periculo in superioribus dentibus fit; quia potest tempora oculosve ³¹ concutere. Tum, si fieri potest, manu; si minus, forcice dens excipiens est: ac ³², si exesus est, ante id foramen vel linamento, vel bene accommodato plumbo replendum est, ne sub forcice confringatur. Recta vero forfex ducenda ³³ est, ne inflexis radicibus os rarum ³⁴, cui dens inhaeret, parte aliqua frangatur. Neque ideo nullum ejus rei periculum est; utique in dentibus brevibus, qui fere longiores radices habent: saepe enim forfex, cum dentem comprehendere non possit, aut frustra comprehendat, os gingivae prehendit & frangit. Protinus autem, ubi plus sanguinis profluit, scire licet, aliquid ex osse fractum esse. Ergo specillo conquirenda est testa, quae recessit, & vulsella protrahenda est ³⁵: si non sequitur, incidi gingiva debet, donec labans ossis testa recipiatur. Quod si factum statim non est ³⁶, indurescit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit. Sed imponendum ³⁷ calidum ³⁸ ex farina & fico cataplasma est, donec ibi pus moveatur: tum incidi gingiva debet. Pus quoque multum profluens, ossis fracti nota est. Itaque etiam tum id extrahi convenit. Nonnunquam etiam, eo laeso, fistula ³⁹ fit: quae eradi debet. Dens autem scaber, qua parte niger est, radendus est, illinendusque rosae flore contrito, cui gallae quarta pars & altera myrrhae sit adjecta: continendumque ore crebro vinum meracum. Atque in eo casu velandum caput, ambulatione multa, frictione capitis, cibo non acri utendum est. At si ex ictu vel alio casu aliqui labant dentes, auro cum iis, qui bene haerent, vinciendi sunt; continendaque ore reprimentia; ut vinum, in quo malicorium decoctum, aut in quod galla candens coniecta sit. Si quando etiam in pueris ante alter dens nascitur ⁴⁰, quam prior excidat, is, qui cadere de-

31. Oculosve] Cod. Mediceus I. habet *oculosque*.

32. Ac] Linden. *At*.

33. Recta vero forfex ducenda] Lindenius leg. *Recta vero forceps ducendus*.

34. Os rarum] Ita in MSS. & in Editione Lindenii & in margine Constantinianae; nec aliter legendum. Olim legebatur *os earum*, quo modo Palavicinus mutavit in Cod. Mediceo I

35. Conquirenda est testa, quae recessit, & vulsella protrahenda est] Fortasse legendum, *conquirenda testa, quae recessit &c.* detracto verbo *est*. Nam in Cod. Mediceo I. ita habetur: *conquirenda est aqua recessit & vulsella protrahenda est*.

36. Si factum statim non est] H. e. si fracti ossis particula statim educta non est; ut explicat Mor-

gagnus. Aliqui leg. *fractum*; quemadmodum est in Editione Aldina: sed perperam. MSS. nostri omnes habent *factum*.

37. Indurescit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit. Sed imponendum &c.] Particula *Sed* non extat in Cod. Mediceo I. Pro *indurescit*, Constantinus margini adscripsit, *intumesceat*. Lindenius totum hunc locum ita legit: *Quod si fractum statim non est, sed intumesceat extrinsecus maxilla, ut os hiare non possit, foris imponendum &c.*

38. Calidum] In Cod. Mediceo I. deest vox haec.

39. Fistula] Ita in MSS. & in Editionibus antiquis. Lindenius leg. *fissura*.

40. Ante alter dens nascitur] Ita ex MSS. Mediceis

debit, circumpurgandus ⁴¹ & evellendus est; is, qui natus est, in locum prioris quotidie digito adurgendus, donec ad justam magnitudinem perveniat. Quotiescumque dente exempto radix relicta est, protinus ea quoque ad id facta forfice ⁴², quam *ρίζαν* ⁴³ Graeci vocant, eximenda est.

2. Tonsillas autem, quae post inflammationes induruerunt, *αντιάδες* ⁴⁴ autem a Graecis appellantur, cum sub levi tunica sint, oportet digito circumradere & evellere: si ne sic quidem resolvuntur, hamulo excipere, & scalpello excidere: tum ulcus ⁴⁵ aceto eluere, & illinere vulnus medicamento, quo sanguis supprimitur ⁴⁶.

3. Vva, si cum inflammatione descendit, dolorique est, & subrubicundi coloris, praecidi sine periculo ⁴⁷ non potest: solet enim multum sanguinem effundere: itaque ⁴⁸ melius est iis uti, quae alias proposita sunt. Si vero inflammatio quidem nulla est, nihilominus autem ea ultra justum modum a pituita deducta est, & tenuis, acuta, alba est ⁴⁹, praecidi debet: itemque, si ima, livida ⁵⁰ & crassa; summa, tenuis est. Neque quidquam commodius est, quam vulsellaprehendere ⁵¹, sub eaque, quod volumus, excidere. Neque enim ullum ⁵² periculum est, ne plus minusve praecidatur: cum liceat tantum infra vulsellam relinquere, quantum inutile esse manifestum est; idque praecidere, quo longior uva est, quam esse naturaliter debet. Post curationem eadem facienda sunt, quae in tonsillis proxime posui.

4. Lingua vero quibusdam cum subjecta parte a primo natali die juncta

diceis I. II. III. VI. VII. & Constantini Editione.

Alii omittunt *ante*, quod deest etiam in MSS. Mediceis IV. & V. Lindenius leg. *ante dens nascitur*.

41. *Circumpurgandus*] Lindenius leg. *circumradendus*. Ego veterem lectionem ex MSS. fide retineo. Nam etiam in lib. 5. cap. 18. sect. 14. ita est: *Tollitur* (clavus) *etiam, si quis eum circumpurgat*.

42. *Facta forfice*] Lindenius leg. *facto forcipe*. Cod. Mediceus I. habet *facto forfice*.

43. *ρίζαν*] Editiones antiquae *rhizan*; aliquae *ρίζαν*, per Graecas litteras; Cod. Mediceus I. *ria*; ceteri *riza*. Lindenius reposuit *ρίζαν*, ut est in margine Editionis Constantinianae: nec aliter legendum est. Syllaba *gran* deest in MSS. quia coaluit cum proxima voce *Graeci*. Vide X. Facciolati Animad. apud Morgagnum Epist. III.

44. *Αντιάδες*] *Antydiades*, quod mendum in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. infedit, a Cod. Mediceo I. manavit. In aliis Codicibus est,

antiadas.

45. *Tum ulcus*] In Cod. Mediceo I. *tumulos*. Vix dubito, quin sit legendum, *tum os*.

46. *Supprimitur*] Al. *supprimatur*.

47. *Sine periculo*] In Cod. Mediceo I. supra duas hasce voces posita est vox *doloris*; scilicet ex interpretatione, & quidem prava.

48. *Itaque*] In eodem Codice legitur *ita*; infraque, *nihilominus autem ultra justum modum*, omissio pronomine *ea*.

49. *Deducta est, & tenuis . . . alba est*] Alii leg. *deducta* (quidam *diducta*) *est, & est tenuis . . . . . alba*; Lindenius, *diducta est, & tenuis . . . . . alba est*. Cod. Mediceus I. ita habet: *deducta sit & est tenuis . . . . . alba*.

50. *Si ima, livida*] In Cod. Mediceo I. *si jam livida*; sed perperam.

51. *Prehendere*] Lindenius leg. *apprehendere*.

52. *Vlum*] In Cod. Mediceo I. *multum*; in III. & in VI. *nullum*: mendose.

A a a 2

ēta est; qui ob id nē loqui quidem possunt. Horum extrema lingua vulsella prehendenda 53 est; sub eaque membrana incidenda: magna cura habita, ne venae, quae juxta sunt, violentur, & profusione sanguinis noceant. Reliqua curatio vulneris in prioribus posita est. Et plerique quidem, ubi consanuerunt, loquuntur. Ego autem cognovi, qui, succisa lingua, cum abunde super dentes eam promeret, non tamen loquendi facultatem consecutus est. Adeo in medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod sequi 54 convenit.

5. Sub lingua quoque interdum aliquid abscedit; quod fere consistit in tunica, doloresque magnos movet. Quod, si exiguum est, incidi semel satis est: si majus, summa cutis usque ad tunicam excidenda est, deinde utrimque orae hamulis excipiendae, & tunica, undique circumdata, liberanda est: magna diligentia per hanc curationem 55 habita, ne qua major vena incidatur.

6. Labra autem saepe finduntur; eaque res habet cum dolore etiam hanc molestiam, quod sermo prohibetur; qui subinde eas rimas cum dolore diducendo sanguinem citat. Sed has, si in summo sunt, medicamentis curare commodius est, quae ad ulcera oris fiunt: si vero altius descenderunt, necessarium est tenui ferramento adurere, quod spatulae simile, quasi transcurrere, non imprimi debet. Postea facienda eadem sunt, quae in auribus adustis exposita sunt 56.

XIII. At in cervice, inter cutem & asperam arteriam, tumor increcit (βρογχικήλην Graeci vocant) quo, modo caro hebes, modo humor aliquis, melli aquaeve similis, includitur; interdum etiam minutis ossibus pili immisti. Ex quibus quidquid est, tunica continetur. Potest autem 57 adurentibus medicamentis curari: quibus summa cutis cum subiecta

53. *Prehendenda*] Linden. *apprehendenda*; Cod. Mediceus I. *comprehendenda*.

54. *Sequi*] Linden. *consequi*.

55. *Per omnem curationem*] Idem; *per hanc curationem*. In Cod. Mediceo I. habetur, *epero curationem*: in ceteris, *per omnem curationem*, ut in Editionibus antiquis.

56. *In auribus adustis exposita sunt*] Capite scilicet 8. hujus libri. Lindenius leg. *naribus*, ut significetur cap. II. Sed in vetustis libris, tum impressis, tum MSS. est *auribus*.

57. *Ex quibus quidquid est, tunica continetur. Potest autem &c.*] Haec addit ad significandum, id tumoris genus ex iis esse, quae tunica sua includuntur; de quibus dixit cap. 6. Ego sic

reposui ex Cod. Mediceo I. Antea legebatur; *Ex quibus quidquid est, quod tunica continetur, potest adurentibus medicamentis curari*.

58. *Exeditur*] Lindenius leg. *exurit*; ut Constantino placuerat, vel quod in Editionibus plerisque esset *exeritur*, vel quod *exeditur*, quo modo Egnatius quoque & Stephanus ediderunt, de adurentibus minus proprie dici existimarit. Itidem tamen locutus est Celsus lib. 5. cap. 28. sect. 7. *Adurentibus quoque quidam utuntur, quae exedant, crustaque eum locum adstringant*. Porro in MSS. fere omnibus est *exeditur*, vel *exaeditur*. In Mediceo I. *exetur*; supraque id verbum posita est littera s, ut legatur *exestur*. Palavicinus correxit, *exeritur*.

jecta tunica exeditur ⁵⁸. Quo facto, five humor est, profluit; five quid densius, digitis educitur: tum ulcus sub linamentis sanescit. Sed scalpelli curatio brevior est. Medio tumore una linea inciditur ⁵⁹ usque ad tunicam: deinde vitiosus sinus ab integro corpore digito separatur, totusque cum velamento suo eximitur: tum aceto, cui vel salem vel nitrum aliquis adjecit, eluitur; oraeque una futura junguntur; ceteraque eadem, quae in aliis futuris, superinjiciuntur: leniter deinde, ne fauces urgeat, deligatur. Si quando autem tunica eximi non potuerit ⁶⁰, intus inspergenda adurentia, linamentisque id curandum est, & ceteris ⁶¹ pus moventibus.

XIV. Sunt etiam circa umbilicum plura vitia; de quibus, propter raritatem, inter auctores parum constat. Verisimile est autem, id a quoque praetermissum, quod ipse non cognoverat: a nullo id, quod non viderat, fictum. Commune omnibus est, umbilicum indecore promittere: causae requiruntur. Meges tres has posuit: modo intestinum eo irrupere, modo omentum, modo humorem. Softratus nihil de omento dixit: duobus iisdem adjecit, carnem ibi interdum increescere; eamque modo integram esse, modo carcinomati ⁶² similem. Gorgias ipse quoque omenti mentionem omisit: sed eadem tria causatus, spiritum quoque interdum eo dixit irrupere. Heron ⁶³ omnibus his quatuor positis, & omenti mentionem habuit, & ejus, quod simul & omentum & intestinum habuerit. Quid ⁶⁴ autem horum sit, his indiciis cognoscitur. Vbi intestinum prolapsum est, tumor neque durus, neque mollis est; omni frigore minuitur ⁶⁵; non solum sub omni calore, sed etiam retento spiritu crescit; sonat interdum; atque, ubi resupinatus est aliquis, delapso ⁶⁶ intestino, ipse desidit. Vbi vero omentum est, cetera

^{59.} *Medio tumore una linea inciditur*] Hujus loci fidem tuetur Morgagnus, atque hunc dicendi modum Celso adferit ex simili loco cap. 9. hujus lib. *ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere*. Adde cap. 7. sect. 8. *in superiore palpebra sub pilis ipsis incidenda linea est*: & sect. 1. ejusdem cap. ubi vide adnotationem 82. Lindenius leg. *Medio tumor &c.* ut est in Editione an. 1497. Sed & in Edit. an. 1493. & in principe Florentina, & in MSS. Mediceis habetur; *Medio tumore &c.* nisi quod in primo legitur, *Medio tumore*, &, pro *inciditur*, *indetur*.

^{60.} *Potuerit*] Cod. Mediceus I. *potuit*.

^{61.} *Curandum est, & ceteris*] Ita ex Codice modo allato. Alii leg. *curandum est ceteris*; Lindenius, *curandum & ceteris*.

^{62.} *Carcinomati*] In Cod. Mediceo I. *carcinomatis*.

^{63.} *Heron*] Plerique alii leg. *Hieron*.

^{64.} *Quid*] Linden. *Quod*.

^{65.} *Minuitur*] Quia frigore contrahitur aër, qui est in intestino. In hernia quoque, si intestinum descendit, tumor frigore omni contrahitur, calore diffunditur; ut est in cap. 18. Tum ratione igitur, tum etiam ex fide Cod. Medicei I. *minuitur* legendum cum Lindenio. Alii leg. *comminuitur*, ut est in eodem Mediceo Codice a Palavicino. Codices ceteri Medicei habent *non minuitur*; Codex alius a Constantino citatus *non imminuitur*.

^{66.} *Delapso*] Ita habent Editiones antiquae & MSS. Codices, quotquot ego vidi; infraque
A aa 3; dela-

tera similia sunt; tumor mollior, & ab ima parte latus, extenuatus in verticem est ⁶⁷; si quis apprehendit, elabitur. Vbi utrumque est, indicia quoque mista sunt, & inter utrumque mollities. At caro durior est, semperque etiam resupinato corpore tumet, prementique non cedit, prioribus facile cedentibus. Si vitiosa est ⁶⁸, easdem notas habet, quas in carcinomate exposui. Humor autem, si premitur, circumfluit. At spiritus pressus cedit, sed protinus redit: resupinato quoque corpore tumorem in eadem figura tenet. Ex his id, quod ex spiritu vitium est, medicinam non admittit. Caro quoque, carcinomati similis, cum periculo tractatur: itaque omittenda est. Sana excidi debet; idque vulnus linamentis curari. Humorem quidam vel inciso summo tumore effundunt, & vulnus iisdem linamentis curant. In reliquis variae sententiae sunt. Ac resupinandum quidem corpus esse, res ipsa testatur; ut in uterum, sive intestinum, sive omentum est, delabatur. Sinus vero umbilici, tum vacuus, a quibusdam duabus regulis exceptus est ⁶⁹, vehementerque earum capitibus deligatis, ibi emoritur ⁷⁰: a quibusdam, ad imum ⁷¹ acu trajecta ⁷², duo lina ducente, deinde utriusque lini duobus capitibus diversae partes adstrictae ⁷³; quod in uva quoque oculi fit: nam sic id, quod supra vinculum est, moritur ⁷⁴. Adjecerunt quidam, ut, antequam vincirent, summum una linea inciderent ⁷⁵; quo facilius digito demisso, quod illuc irrupisset, depellerent: tum deinde vinxerunt ⁷⁶. Sed abunde est, jubere spiritum continere, ut tumor, quan-

delabatur & delapsum. Lindenius leg. *relapso*; deinde, *relabatur*, & *relapsum*.

67. *Mollior, & ab ima parte latus, extenuatus in verticem est*] Locus hic ita legitur in Editione Aldina: *mollior & ab una parte latus extenuatum in ventrem est*; in Gryphiana & aliis nonnullis: *mollior ab ima parte latus* (vel *parte, latus*) *extenuatum in ventrem est*. Sed perperam. Caesarius quoque & Lindenius, cum reliqua verba recte ediderint, non item recte omiserunt alter particulam *&*, alter vocem *latus*, quae tamen in antiquis libris reperiuntur.

68. *Si vitiosa est*] In Cod. Mediceo I. *Si vitiosa caro est*.

69. *Exceptus est*] Ita in Codicibus MSS. & in Editionibus vetustis. Lindenius leg. *excipitur*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

70. *Ibi emoritur*] In Cod. Mediceo I. *ibi emortuis*.

71. *Ad imum*] In Editione Aldina legitur, *id vitium*; quod habetur in Cod. Mediceo I. possum a Palavicino supra *ad imum*.

72. *Acu trajecta*] Antea communiter legebatur, *acu trajectatur*; quae lectio MSS. testimonio non caret. Hinc verbum *trajecto* in Latium receptum est. Mihi erit inter dubia, donec certiore auctoritate firmetur. Nam Codex Mediceus I. quem sequi malui, habet, *acu traiecta*.

73. *Adstrictae*] Continuatur eadem constructio, ut supra *exceptus est*. Ita porro habent MSS. Codices, tum qui supra *trajectatur* tum qui *traiecta*. Palavicinus correxit, *adstringuntur*; & ita legitur in vulgatis libris.

74. *Moritur*] Fortasse legendum, *emoritur*: nam hoc verbum Celsus adhibere solet.

75. *Inciderent*] Alii addunt *exciderentque*, ut est in MSS. Ego secutus sum Lindenium, a quo verbum illud expulsum fuit. Nulla enim causa est scalpello excidendi; cum duo lina totum id secando excidant; atque, ut in sinum dimitti digitus possit, satis sit, summum tumorem incidere.

76. *Vinxerunt*] Constantinus margini adscripserat, *vincirent*; & ita edidit Lindenius.

quantus maximus esse potest, se ostendat: tum imam basim ejus atramento notare; resupinatoque homine, digitis tumorem ⁷⁷ eum premere, ut, si quid delapsum non est, manu cogatur: post haec, umbilicum adtrahere, &, qua nota atramenti est, lino vehementer adstringere: deinde partem superiorem aut medicamentis, aut ferro adurere, donec emoriatur: atque, ut cetera usta, ulcus nutrire. Idque non solum ubi intestinum, vel omentum, vel utrumque est; sed etiam, ubi humor est, optime proficit. Sed ante quaedam visenda sunt, ne quod ex vinculo periculum sit. Nam curationi neque infans, neque aut robustus annis, aut senex aptus est; sed a septimo fere anno ad quartumdecimum. Deinde ei corpus idoneum est id, quod integrum est: at quod mali habitus est, quodque papulas, impetigines, similiaque habet, idoneum non est. Levibus quoque tumoribus facile subvenitur: at in eorum, qui nimis magni sunt, curatione periculum est. Tempus autem anni ⁷⁸ & autumnale, & hibernum vitandum est: ver idoneum maxime est: ac prima aestas non aliena est. Praeter haec, abstinere pridie debet. Neque id satis est: sed alvus quoque ei ducenda est; quo facilius omnia quae excesserunt, intra uterum ⁷⁹ confidant.

XV. Aquam iis, qui hydropici sunt, emitti oportere, alias dixi. Nunc, quemadmodum id ⁸⁰ fiat, dicendum est ⁸¹. Quidam autem sub umbilico, fere quatuor interpositis digitis a sinistra parte ⁸²: quidam, ipso umbilico perforato, id facere consueverunt ⁸³: quidam, cute primum adusta, deinde interiore abdomine inciso; quia, quod per ignem divisum est, minus celeriter coit. Ferramentum autem demittitur magna cura habita, ne qua vena incidatur. Id tale esse debet, ut fere tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat; demittendumque ita est, ut membranam quoque transeat, qua caro ab interiore parte finitur: eo tum plumbea aut aenea fistula conjicienda ⁸⁴ est, vel recurvatis in exteriorem partem labris, vel in media circumfurgente quadam mora ⁸⁵; ne

77. *Tumorem*] In Cod. Mediceo I. *humorem*: infra vero, pro *humor*, *tumor*. Vtrobique mendum.

78. *Tempus autem anni &c.*] Locus hic ita legitur in Cod. Mediceo I. *Tempus autem anni autumnale & hibernum vitandum; ver est idoneum maxime.*

79. *Intra uterum*] Al. *intra alvum*.

80. *Id*] Vox haec deest in Cod. Mediceo I.

81. *Dicendum est*] Caesarius, & aliqui alii omittunt *est*.

82. *A sinistra parte*] Cod. Mediceus I. habet,

in sinistra parte.

83. *Id facere consueverunt*] In Editionibus omnibus, praeter Lindenianam, deest *id*. In Lindeniana, pro *consueverunt*, est *consueverunt*.

84. *Conjicienda*] Al. *injicienda*.

85. *Vel in media circumfurgente quadam mora*] H. e. impedimento quodam mediae fistulae circumposito. Codex Mediceus I. perperam habet *circumfurgentem*; quod ad cetera verba attinet, nihil variet ab aliis Codicibus. Pantinus alique, Caesario duce, pro *mora* leg. *nodo*. Lindenius ita edidit: *vel eadem circumcingente quadam remora*.

ne tota intus delabi possit. Hujus ea pars, quae intra ⁸⁶, paulo longior esse debet, quam quae extra; ut ultra interiorem ⁸⁷ membranam procedat. Per hanc effundendus humor est: atque ubi major pars ejus evocata est, claudenda ⁸⁸ demisso linteolo fistula est; & in vulnere, si id ustum non est ⁸⁹, relinquenda. Deinde per insequentes dies circa singulas heminas emittendum, donec nullum aquae vestigium appareat. Quidam tamen etiam non usta cute, protinus fistulam recipiunt, & super vulnus spongiam expressam ⁹⁰ deligant: deinde postero die rursus fistulam demittunt (quod recens vulnus paulum diductum patitur) ut, si quid humoris superest, emittatur: idque bis ita fecisse contenti sunt.

XVI. Nonnumquam autem venter ictu aliquo perforatur; sequiturque, ut intestina evolvantur. Quod ubi ⁹¹ incidit, protinus considerandum est, an integra ea sint; deinde, an iis color suus maneat. Si tenuius intestinum perforatum est, nihil profici posse, jam retuli. Latius intestinum sui potest: non quod ⁹² certa fiducia sit; sed quod dubia spes, certa desperatione sit potior: interdum enim glutinatur. Tum, si utrumlibet intestinum lividum, aut pallidum, aut nigrum est, quibus illud quoque necessario accedit, ut sensu careat, medicina omnis inanis est. Si vero adhuc ea sui coloris sunt, cum magna festinatione succurrendum est: momento enim alienantur externo & iasuetu spiritu circumdata. Resupinandus autem homo est, coxis erectioribus; &, si angustius vulnus est, quam ut intestina commode refundantur, incidendum est, donec satis pateat: ac, si jam sicciora intestina sunt, perluenda aqua sunt, cui paulum admodum olei sit adjectum. Tum minister oras vulneris leniter diducere ⁹³ manibus suis, vel etiam duobus hamis, interiori membranae injectis, debet: medicus priora semper intestina, quae posteriora prolapsa sunt, condere, sic, ut orbium singulorum locum servet. Repositis omnibus, leniter ⁹⁴ homo concutiendus est: quo fit,
ut

86. *Intra*] In Cod. Mediceo I. legitur *intrat*; & infra omittuntur duae voces, *quae extra*.

87. *Interiorem*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *ulteriorem*, ut est in MSS.

88. *Claudenda*] Al. *cludenda*; & ita est in MSS.

89. *In vulnere, si id ustum non est*] In Cod. Mediceo I. deest *id*. Nam ita habetur: *in vulneres iustum non est*.

90. *Spongiam expressam*] Ex aqua frigida: quas tres voces, post *spongiam* positas, librarius fortasse omisit, deceptus a prima syllaba consequentis vocis *expressam*. Lindenius post *expressam* ad-

dit *ex aqua frigida vel ex aceto*. Ego tamen, invitis MSS. nihil in textum intrudere ausus sum. *Spongia expressa* absolute posita reperitur in lib. 6. cap. 8. sect. 1. sed ibi facile intelligitur *ex aqua calida*; quia haec verba praecedunt, *fovere oportet vapore aquae calidae*.

91. *Vbi*] In Codice Mediceo I. ut.

92. *Non quod*] In eodem Codice, *non quo*; & infra, *insueto spiritu circumdato*.

93. *Oras vulneris leniter diducere*] Pro *vulneris*, in Cod. Mediceo I. est *ulceris*; pro *leniter*, *leviter*, ut omnes vulgo legunt, praeter Lindenium.

94. *Leniter*] Hic quoque in Cod. Mediceo I. est *leviter*: in aliis vero, ut in vulgatis libris,

ut per se singula intestina in suas sedes diducantur 95, & in his 96 confidant. His conditis, omentum quoque considerandum est: ex quo, si quid jam nigri & emortui est, forfice excidi debet: si quid integrum est, leniter super intestina deduci 97. Sutura autem, neque summae cutis, neque interioris membranae per se, fatis proficit; sed utriusque: & quidem duobus linis 98 injicienda 99 est, spissior 1 quam alibi; quia & rumpi facilius motu ventris potest; & non aequae magnis inflammationibus pars ea 2 exposita est. Igitur in duas acus fila conjicienda 3, eaeque duabus manibus tenendae 4; & prius interiori membranae sutura injicienda est, sic, ut sinistra manus in dexteriore ora, dextra in sinistiore a principio vulneris orsa, ab interiore parte in exteriorem acum immittat 5: quo fit, ut ab intestinis ea pars semper acuum sit, quae retusa est 6. Semel utraque parte trajecta, permutandae acus inter manus sunt, ut ea sit in dextra, quae fuit in sinistra, ea veniat in sinistram, quam dextra continuit: iterumque eodem modo per oras immittendae sunt: atque ita tertio & quarto, deincepsque permutatis inter manus acubus plaga includenda. Post haec, eadem fila, eademque acus ad cutem transferendae, similique ratione ei quoque parti futura 7 injicienda; semper ab interiore parte acubus venientibus, semper inter manus trajectis: dein glutinantia injicienda. Quibus aut spongiam, aut succidam lanam ex aceto expressam 8 accedere debere, manifeste-

leniter. Eandem varietatem & paulo infra animadverti, & in fine capitis.

95. *Diducantur*] Distribuantur. Cod. Mediceus I. habet *deducantur*; Lindenius *reducantur*.

96. *In his*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Edit. Lindenii. Alii leg. *inibi*.

97. *Deduci*] Explicari. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *deduci*; Lindenius *reduci*.

98. *Duobus linis*] Lindenius, *e duobus linis*.

99. *Injicienda*] Olim, cum legeretur *vincienda*, Constantinus Editionis suae margini apposuerat, *facienda*, vel *injicienda*. Lindenius *facienda* probavit: ego *injicienda*, quod est in MSS. Palavicinus autem in *vincienda* mutavit.

1. *Spissior*] Lindenius leg. *Spissior*.

2. *Pars ea*] Voces hae duae desunt in Cod. Mediceo I.

3. *In duas acus fila conjicienda*] In Editionibus 1478. 1493. 1497. & Juntina, in *duabus acus* &c. mendose. Aliqui cum Caesario leg. in *duabus acubus fila trajicienda*.

4. *Eaeque duabus manibus tenendae*] Acus scilicet. Alii leg. *eaeque duabus manibus tenenda*. Ego

secutus sum Lindenium. Nec variant haec verba in Cod. Mediceo I. nisi quod legitur *aeque pro eaeque*.

5. *Immittat*] Cod. Mediceus I. *mittat*.

6. *Ut ab intestinis ea pars semper acuum sit, quae retusa est*] Ita ex MSS. In Mediceo I. cum verbum *fit* deesset, Palavicinus apposuit *longe sit*. Hinc olim vulgo legebatur; ut *ab intestinis ea pars semper acuum longe sit, quae retusa est*. Sed perperam: nam Celsus vult prorsus contrarium. Itaque Constantinus ita legit ex conjectura: *ut ab intestinis ea pars semper acuum longe sit, quae acuta; propinqua, quae retusa est*. Quam mutationem Lindenius in textum induxit.

7. *Sutura*] Antea legebatur, *utraque sutura*; quae lectio unde orta sit, mihi explicandum est; ut omnes intelligant, cur vocem *utraque* sustulerim. In Cod. Mediceo I. est *futura*; in ceteris, hujus vocis loco, *utraque*. Quia vero Palavicinus *utraque* addidit in Codice illo, & *futura* adscriptum est alia manu in quarto, vulgati libri habent *utraque sutura*.

8. *Expressam*] Al. *impressam*: male omnino.

nifestius est, quam ut semper dicendum sit. Impositis his leniter deligari venter debet.

XVII. 1. Interdum tamen vel ex ictu aliquo, vel retento diutius spiritu, vel sub gravi fasce, interior abdominis membrana, superiore cute integra, rumpitur. Quod foeminis quoque ex utero saepe evenire consuevit: fitque praecipue circa ilia. Sequitur autem, cum superior caro mollis sit, ut non satis intestina contineat, hisque intenta cutis indecore 9 intumescat. Atque id quoque aliter ab aliis 20 curatur. Quidam enim per acum duobus lineis ad imam basim immixtis sic utrimque devinciunt, quemadmodum & in umbilico, & in uva positum est, ut, quidquid super vinculum est, emoriatur. Quidam medium tumorem excidunt, ad similitudinem myrtacei folii; quod semper eodem modo fervandum esse jam posui; & tum oras futura jungunt. Commodissimum est autem, resupinato corpore, experiri manu, qua parte is tumor 11 maxime cedat, quia necesse est, ea parte rupta membrana sit; quaque integra est 12, ea magis obnitatur: tum, qua rupta videbitur, immit-tendae scalpello duae lineae sunt 13, ut, exciso medio, interior membrana utrimque recentem plagam habeat; quia, quod vetus est, futura non coit. Loco patefacto, si qua parte membrana non novam plagam, sed veterem habet, tenuis excidenda habena est, quae tantum oras ejus exulceret. Cetera, quae ad futuram, reliquamque curationem pertinent 14, supra comprehensa sunt.

2. Praeter haec evenit, ut in quorundam ventribus varices sint, quarum 15 quia nulla alia curatio est, quam quae in cruribus esse consuevit, tum eam partem explanaturus, hanc quoque eo differo.

XVIII. Venio autem ad ea, quae in naturalibus partibus circa testiculos oriri solent: quae quo facilius explicem, prius ipsius loci natura paucis proponenda est. Igitur testiculi simile quiddam medullis habent.

9. *Indecore*] Ita in Aldina, nonnullisque aliis Editionibus. Alii leg. *indecora*, ut est in MSS.

10. *Aliter ab aliis*] Lindenius leg. *aliter atque aliter*.

11. *Is tumor*] Codex Mediceus primus non habet is.

12. *Integra est*] Codex modo allatus habet *integra sit*.

13. *Immittendas scalpello duae lineae sunt*] Eodem modo locutus est cap. 9. *ultra lineas, quas ante fecimus, alias duas lineatas & ad plagam converfas immittere*. Sensus vero idem est atque cap. 24. *incidi (tumor) . . . . . duobus lineis debet, ut medium excidatur*. Pro lineae, Editiones 1494.

1497. 1524. habent *tunicae*; atque ita legunt, sed perperam, Caesarius, Gryphius, Pantinus, Ronsseus, Lindenius; horumque ultimus, pro *immit-tendae, incidendae*, ut est in margine Editionis Constantinianae ad interpretationem, an emendationem? In Cod. Mediceo I. *admittendae*; in ceteris, *immittendae*: in omnibus vero, *lineae*, vel *liniae*.

14. *Ad futuram, reliquamque curationem pertinent*] Cod. Mediceus I. hoc loco non discrepat ab Editione Lindenii, nisi quod habet *pertineant*. Alii leg. *ad futurae reliquam curationem pertinent*.

15. *Varices sunt, quarum &c.*] In cap. 31. hujus

bent ¹⁶: nam sanguinem non emittunt, & omni sensu carent: dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicae ¹⁷, quibus ii continentur. Dependent vero ab inguinibus per singulos nervos, quos κρεμασθηράς Graeci nominant ¹⁸: cum quorum utroque binae descendunt & venae & arteriae. Haec ¹⁹ autem tunica conteguntur tenui, nervosa, sine sanguine, alba, quae ἐλντροειδής ²⁰ a Graecis nominatur. Super eam valentior tunica est, quae interiori vehementer ima parte inhaeret: δαρτὸν Graeci vocant. Multae deinde membranulae venas & arterias, eosque nervos comprehendunt; atque inter duas quoque tunicas superioribus partibus leves parvulaeque ²¹ sunt. Haecenus propria utrique testiculo & velamenta & auxilia sunt. Communis deinde utrique, omnibusque interioribus sinus est, qui etiam ²² conspicitur a nobis: ὄσχεον Graeci, scrotum ²³ nostri vocant. Isque ab ima parte ²⁴ mediis tunicis leviter innexus, a superiore tantum circumdatus est. Sub hoc igitur plura vitia esse consueverunt: quae modo ruptis tunicis, quas ab inguinibus incipere proposui, modo his integris fiunt. Siquidem interdum vel ex morbo primum inflammatur, deinde postea pondere abrumpitur; vel ex ictu aliquo protinus rumpitur tunica, quae diducere ab inferioribus partibus intestina debuit: tum pondere eo devolvitur, aut omentum, aut etiam intestinum: idque ²⁵ ibi reperta via, paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes nisum ²⁶, subinde nervosas tunicas,

hujus lib. vox *varices* est genere masculino. Hic eandem habes foeminino, nisi, ut suspicor, corrupti sunt MSS.

16. *Simile quiddam medullis habent*] Constantinus haec adnotavit: a Galeno 3. *Alimentorum glandulis testes accensentur*. Ex quo intelligi potest, quid eum moverit, ut, pro *medullis*, tegere mallet, *glandulis*; quod Lindenius in contextum induxit. Sed probandum illi est, non potuisse Celsum scribere *medullis*, ut habent omnes Codices: quod facile non erit. Vide Morgagn. Epist. V.

17. *Dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicae*] Lindenius leg. *tunicarum*, ut dolent referatur ad testiculos. Sed praeterquam quod veteres Codices, tum Morgagni, tum nostri magno consensu habent *tunicae*, ratio quoque mutationi isti repugnat. Nam, ut observat Morgagnus, testiculos Celsus omni sensu carere dixit. Nunc docet, unde in eorum ictibus & inflammationibus dolor oriatur.

18. *Nominant*] Cod. Mediceus I. & VI. *vocant*.

19. *Haec*] Alii leg. *Hae*, ut est in Edit. I.

Constantinus in libri margine habet *Hii*; scilicet testiculi. Recte Lindenius *Haec*: atque ita est in MSS. nisi quod *Haec* in *Hae* mutatum fuit a Palavicino in Mediceo I.

20. *Ἐλντροειδής*] Ita edidit Lindenius: & quidem optime. Cod. Mediceus I. habet *elyphroides*; Codices III. IV. V. VI. *egyptoides*; II. & VII. *aegyptoides*, ut Editiones 1478. 1493. 1497. 1524. Egnatius leg. *ἐλαφροειδής*; al. *ἐρντροειδής*; al. *ἐρνθροειδής*.

21. *Leves parvulaeque*] Lindenius leg. *tenuas parvulaeque*. Contra eum stant veteres libri, & quos Morgagnus, & quos ego vidi. Nam in his omnibus legitur, *leves parvulaeque*.

22. *Qui etiam*] Cod. Mediceus I. *qui iam*.

23. *Scrotum*] Idem Codex hic habet *strotum*: alibi vero *scrotum*, vel *schrotum*: alicubi *scortum*, vel *schortum*.

24. *Ab ima parte*] Cod. Mediceus I. habet *ad imam partem*.

25. *Idque*] Alii leg. *atque*; Ruellius, ut. Ego *idque* reposui ex Cod. Mediceo I.

26. *Nisum*] Ita in Editionibus Aldina &

cas, & ob id ejus rei patientes 27, diducit. ἑυτεροκλήην & ἐπιπλοκήην Graeci vocant: apud nos indecorum, sed commune his, herniae nomen est. Deinde si descendit omentum, numquam in scroto tumor tollitur, siue inedia fuit, siue corpus huc illucve conversum, aut aliquo modo 28 collocatum: itemque, si retentus est spiritus, non magno opere increfcit, tactu vero inaequalis est, & mollis, & lubricus. At si intestinum quoque descendit, tumor is sine inflammatione modo minuitur, modo increfcit; estque fere sine dolore, &, cum conquiescit 29 aliquis aut jacet, interdum ex toto desidit 30, interdum sic dividitur, ut in scroto exiguae reliquiae maneant 31: at clamore 32, & satietate, & si sub aliquo pondere is homo nifus 33 est, crescit: frigore omni contrahitur, calore diffunditur; estque tum scrotum & rotundum, & tactu laeve: idque, quod subest, lubricum est; si pressum est, ad inguen 34 revertitur; dimissumque, iterum cum quodam quasi murmure devolvitur. Et id quidem in levioribus malis evenit. Nonnumquam autem stercore accepto vastius tumet, retroque compelli non potest: adfertque tum dolorem & scroto, & inguinibus, & abdomini: nonnumquam stomachus quoque affectus primum rufam bilem per os reddit, deinde viridem, quibusdam etiam nigram. Integris vero membranis interdum eam partem humor distringit 35. Atque ejus quoque species duae sunt. Nam vel inter tunicas is increfcit 36, vel in membranis, quae ibi circa venas & arterias sunt, ubi eae gravatae oc-

cal-

Lindeniana, & in Codd. Mediceis, excepto primo, qui habet *missum*, quod & in Edit. I. & in duabus pervetustis an. 1493. 1495. & in Juntina habetur. Caesarius leg. *demissum*: quem multi secuti sunt.

27. *Et ob id ejus rei patientes*] Duae voces ob id referuntur ad *nervosas*. Et sane nervosae tunicae diduci patiuntur, nec valde resistunt. Constantinus vim harum vocum non intellexit, ideoque eas post *diducit* transferre malebat, ut legeretur; & *ejus rei patientes diducit, ob id ἑυτεροκλήην & ἐπιπλοκήην* &c. Lindenius ita edidit: & *ob id, quod dixi, patientes*. Sed si respexit ad superiorem vocem *patulaeque*, ipse *patulaeque* scripsit, non Celsus. Vide Morgagn. Epist. V.

28. *Aliquo modo*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *alio quovis modo*, ut est in margine Editionis Constantinianae. Ego malim, *alio quo modo*.

29. *Cum conquiescit*] In Cod. Mediceo I. habetur, *cum mollitie conquiescit*: ex Palavicini vero emendatione, *cum mollium est conquiescit*.

30. *Desidit*] In eodem Codice, *desidet*. In margine Edit. Constantinianae, *desinit*.

31. *Sic dividitur, ut in scroto exiguae reliquiae maneant*] Partim in ventrem se recipit, partim in scroto manet. Pro *dividitur*, quod est in MSS. & Editionibus antiquis, Constantinus mallet, *distribuitur*; Lindenius habet, *minuitur*. Sed fortasse hoc verbum adscriptitum est, & subauditur *desidit*.

32. *At clamore*] Ita ex Constantini conjectura, & ex MSS. nisi quod Mediceus I. habet, & *clamore*. Alii leg. *At si clamore*; Lindenius, *at sub clamore*.

33. *Nifus*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *nixus*.

34. *Ad inguen*] Codex modo allatus habet, *at inguina*: Palavicinus corrigit, *ad inguina*.

35. *Distringit*] Distrahit, distendit. Lindenius leg. *distendit*, ut olim Constantino placuerat. Constantinus tamen non prorsus rejecit *distringit*.

36. *Is increfcit*] Pronomen is abest a Cod. Mediceo I.

calluerunt. Ac ne ei quidem humori, qui inter tunicas est, una sedes est. Nam modo inter summam & mediam, modo inter mediam & imam consistit. Graeci communi nomine, quidquid est, ὑδροκήλην appellant: nostri, ut scilicet 37 nullis discriminibus satis cognitis, haec 38 quoque sub eodem nomine, quo priora, habent. Signa autem quaedam communia sunt, quaedam propria: communia, quibus humor deprehenditur; propria, quibus locus. Humorem subesse discimus 39, si tumor est, numquam ex toto se remittens, sed interdum levior, aut propter famem, aut propter febriculam, maximeque in pueris: isque mollis est, si non nimius humor subest; at si is vehementer increvit, renititur sicut uter repletus & arcte adstrictus: venae quoque in scroto inflantur; &, si digito pressimus 40, cedit humor, circumfluensque id, quod non premitur, attollit, & tamquam in vitro cornuve per scrotum apparet; isque, quantum in ipso est, sine dolore est. Sedes autem ejus sic deprehenditur. Si inter summam mediamque tunicam est, cum digitis duobus pressimus, paulatim humor inter eos revertens subit: scrotum ipsius albidius est 41; si ducitur, aut nihil, aut parvulum 42 intenditur: testiculus ea parte neque visu, neque tactu sentitur. At si sub media tunica est, intentum scrotum magis se attollit, adeo ut superior coles sub tumore eo delitescat. Praeter haec aequae integris tunicis ramex innascitur: κισσοκήλην Graeci appellant. Venae intumescunt; eaeque 43 intortae, conglomerataeque a superiore parte 44, vel ipsum scrotum implent, vel mediam tunicam, vel imam: interdum etiam sub ima tunica, circa ipsum testiculum nervumque ejus, increscunt. Ex his eae, quae in ipso scroto sunt, oculis patent: eae vero, quae mediae

imae-

37. *Nostri, ut scilicet &c.*] Lindenius leg. *nostri vero, scilicet &c.*

38. *Haec*] Linden. *hoc.*

39. *Quibus locus. Humorem subesse discimus &c.*] Ita Lindenius; & quidem recte. Alii leg. *quibus locis humorem subesse dicimus*; ut est in MSS. Mediceus tamen primus habet, non *dicimus*, sed *discimus*. Codex vero quidam apud Constantinum; quibus locis humorem subesse dicimus; humor sic deprehenditur &c.

40. *Pressimus*] Pro *pressimus*, Lindenius tum hic, tum infra leg. *premissus*; Ruellius, *pressus*.

41. *Scrotum ipsius albidius est*] Ita in antiquis libris & impressis, & MSS. nisi quod in Editione Aldina additur & post *ipsius*. Mihi vox *ipsius* suspecta est. Lindenius variare conatus est: nam ita edidit: *scrotum remissius & albidius est*. For-

tasse legendum, *scrotum ipsum albidius est*; vel, quandoquidem verbum est Cod. Mediceus I. non habet, *scrotum ipsum albidius, si intenditur &c.*

42. *Parvulum*] Ita in iisdem antiquis libris. Lindenius reponit *parvulum*; quod idem nonnulli, contempta optimorum Codicum auctoritate, tentarunt in Plinio minore, qui ter habet adverbium hoc; scilicet epist. 14. lib. 8. epist. 17. ejusdem lib. & epist. ultima lib. 9.

43. *Κισσοκήλην* Graeci appellant. *Venae intumescunt; eaeque &c.*] Ita ex Codicibus MSS. In Editionibus priscis, pro *eaeque*, habetur *haec quoque*. Alii cum Caesario leg. *κισσοκήλην* Graeci appellant, cum venae intumescunt. *Haec quoque &c.* Lindenius, quod ad cetera attinet, Caesarium secutus, pro *quoque*, reposuit *quandoque*.

44. *A superiore parte*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *ad superiorem partem*.

imaeve tunicae insident, ut magis conditae non aequae quidem cernuntur, sed tamen etiam visui subjectae sunt: praeterquam quod & tumoris aliquid est, pro venarum magnitudine & modo ⁴⁵, & id prementi magis renititur, ac per ipsos venarum toros inaequale est; &, qua parte id est, testiculus magis iusto dependet. Cum vero etiam super ipsum testiculum nervumque ejus id malum increvit, aliquanto longius testiculus ipse descendit, minorque altero fit, utpote alimento amisso. Raro, sed aliquando caro quoque inter tunicas increvit: *σαρκοκλήην* Graeci vocant. Interdum etiam ex inflammatione tumet ipse testiculus, ac febres quoque affert; &, nisi celeriter ea inflammatio conquievit, dolor ad inguina atque ilia pervenit, partesque eae intumescunt; nervus ⁴⁶, ex quo testiculus dependet, plenior fit, simulque indurescit. Super haec, inguen quoque ⁴⁷ nonnumquam ramices implent ⁴⁸: *βελωνοκλήην* appellant.

XIX. His cognitis, de curatione dicendum est: in qua quaedam communia omnium sunt, quaedam propria singulorum. Prius de communibus dicam. Loquar autem nunc de iis, quae scalpellum desiderant: nam quae vel sanari non possint, vel aliter nutriri debeant, dicendum erit, simul ⁴⁹ ad species singulas venero. Inciditur autem interdum inguen ⁵⁰, interdum scrotum. In utraque curatione homo ante triduum ⁵¹ bibere aquam; pridie abstinere etiam a cibo debet: ipso autem die collocari supinus; deinde, si inguen incidendum est, idque jam pube contegitur, ante radendum est; & tum ⁵², extento scroto, ut cutis inguinis intenta sit, id incidendum sub imo ventre, qua cum abdomine tunicae inferiores committuntur. Aperendum autem audacter est, donec summa tunica, quae ipsius scroti est, incidatur, perveniaturque ad eam, quae media est. Plaga facta, foramen deorsum versus subest. In id de-

⁴⁵. *Et modo*] Codex modo allatus habet *ac modo*.

⁴⁶. *Nervus*] Lindenius leg. *et nervus*.

⁴⁷. *Super haec, inguen quoque* &c.] Cod. Mediceus I. ita habet: *Super inguen quoq.* Sed cum g. superinductum sit a Palavicino, videtur aliter scriptum fuisse. In aliis Codicibus additur *eum* post *inguen*.

⁴⁸. *Ramices implens*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Olim legebatur, *varices implent*. In MSS. tamen est, non *varices*, sed *varice*, in aliis *varicae*, in aliis *variae*, in aliis *varicae*. Mediceus I. habet, *variae*, in aliis *varicae*. Mediceus I. habet, *varice implicetur*. Fortasse igitur legendum, *ramice impletur*.

⁴⁹. *Simul*] Egnatius leg. *simul cum*: & ita est in multis MSS. Ego secutus sum Mediceum I. & Editiones priscas. Alii cum Ruellio leg. *simul ac*.

⁵⁰. *Interdum inguen*] In Cod. Mediceo I. deest utraque harum vocum: in III. & VI. prior tantum.

⁵¹. *Ante triduum*] *Ante* non est praepositio, sed adverbium: *triduum* autem valet *triduo*, quod ipsum habent Codices plerique MSS. sed Mediceus vetustior *triduum*, ut est in antiquis Editionibus. Lindenius leg. *ante per triduum*.

⁵². *Et tum*] In Editione an. 1538. & in Lindeniana omittitur *et*. Cod. Mediceus I. habet *et tunc*.

demittendus est sinistrae manus digitus index, ut diductis intervenientibus membranulis, finum laxet ⁵³. Minister autem, sinistra manu comprehenso scroto, sursum versus ⁵⁴ eum debet extendere ⁵⁵, & quam maxime ab inguinibus abducere; primum cum ipso testiculo, dum medicus omnes membranulas, quae super mediam tunicam sunt, si digito diducere non potest, scalpello abscindat: deinde sine eo, ut is delapsus ipsi plagae jungatur, digitoque inde promatur, & super ⁵⁶ ventrem dum duabus suis tunicis collocetur. Inde, si qua vitiosa sunt, circumcidenda sunt. In quibus cum multae venae discurrant, tenuiores quicquid praecidi protinus possunt: majores vero ante longiore lino deligandae sunt; ne periculose sanguinem fundant. Sin media tunica vexata erit, aut sub ea malum increverit, excidenda erit, sic, ut alte ad ipsum inguen praecidatur. Infra tamen non tota demenda est: nam quod ad basim testiculi vehementer cum ima tunica connexum est, excidi si ne summo periculo non potest: itaque ibi relinquendum est. Idem in ima quoque tunica, si laesa est, faciendum est. Sed non a summa inguinis plaga, verum infra paulum ea abscindenda; ne laesa abdominis membrana inflammationes moveat. Neque tamen nimium ex ea rursum ⁵⁷ relinquendum est; ne postea sinuetur, & sedem eidem malo praestet. Purgatus ita testiculus per ipsam plagam cum venis, & arteriis, & nervo suo leniter demittendus est; videndumque, ne sanguis in scrotum descendat, neve concretus aliquo loco maneat. Quae ita fient, si venis vinciendo medicus prospexerit. Lina, quibus capita earum continebuntur, extra plagam dependere debebunt: quae, pure orto, sine ullo dolore excident. Ipsi autem plagae injiciendae duae fibulae sunt; & insuper medicamentum, quo glutinetur ⁵⁸. Solet autem ⁵⁹ interdum ab altera ora necessarium esse aliquid excidi, ut cicatrix major & latior fiat. Quod ubi incidit, linamenta super, non fulcienda ⁶⁰, sed leviter ⁶¹ tantum ponenda ⁶² sunt; supraque ea, quae inflammationem repel-

53. *Sinum laxet*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae; nec aliter legi potest. In Cod. Mediceo I. *sinulaxet*. Alii leg. *simul laxet*.

54. *Sursum versus*] Codices Medicei vetustiores duo, id est, I. & III. habent *susum versus*; al. *susum versus*; al. *sursum versus*.

55. *Eum debet extendere*] Pro *eum*, videtur legendum *id*, scilicet scrotum, ut Constantinus & Morgagnus adnotarunt. Nisi quis malit tollere vocem hanc, quae omnino non est necessaria.

56. *Super*] Cod. Mediceus I. *supra*.

57. *Rursum*] Ita in Editione Lindenii. Alii leg. *sursum*; & ita habent Codices MSS. vel *susum*.

58. *Glutinetur*] Scilicet plaga. Alii leg. *glutinentur*; sed perperam.

59. *Solet autem*] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. Alii omittunt *autem*.

60. *Non fulcienda*] In Cod. Mediceo I. *fulcienda*: mendose.

61. *Leviter*] Aliqui Codices, *leniter*.

62. *Ponenda*] *Imponenda* Rhodius invenit in Codice quodam MS. Codices Medicei habent

pellant, id est, ex aceto vel lana succida, vel spongia: cetera eadem, quae, ubi pus moveri debet, adhibenda sunt. At cum infra incidi oportet, resupinato homine, subjicienda sub scroto sinistra manus est; deinde id vehementer apprehendendum, & incidendum; si parvulum est, quod nocet, modice, ut tertia pars integra, ad sustinendum testiculum, infra relinquatur: si majus est, etiam amplius, ut paulum tantummodo ad imum, cui testiculus insidere possit, integrum maneat. Sed primo rectius scalpellus quam levissima manu teneri debet, donec scrotum ipsum diducat: tum inclinandus mucro est, ut transversas membranas fecet, quae inter summam mediamque tunicam sunt. Ac ⁶³, si vitium in proximo est, mediam tunicam attingi non oportet: si sub illa quoque conditur, etiam illa incidenda est; sicut tertia quoque, si illa vitium tegit. Vbi cumque autem ⁶⁴ repertum malum est, ministrum ab inferiore parte exprimere moderate scrotum oportet: medicum, digito manubriolove scalpelli ⁶⁵ diductam inferiore parte tunicam ⁶⁶ extra collocare; deinde eam ferramento, quod a similitudine corvum ⁶⁷ vocant, incidere, sic, ut intrare ⁶⁸ duo digiti, index & medius possint: his deinde conjectis ⁶⁹, excipienda ⁷⁰ reliqua pars tunicae, & inter digitos scalpellus immittendus est, eximendumque aut effundendum quidquid est noxium. Quamcumque autem tunicam quis violavit, illam quoque debet excidere; ac mediam quidem, ut supra dixi, quam altissime ad inguen ⁷¹; imam autem, paulo infra. Ceterum antequam ex-

ci-

ponenda, sicut vulgati. Celsus porro & *super ponere* usurpat, & *super imponere*.

^{63.} *Ac*] Antea legebatur *At*. Ego reposui *Ac* ex Cod. Mediceo I.

^{64.} *Vbi cumque autem*] Particula *autem* a plerisque omittitur.

^{65.} *Manubriolove scalpelli*] Alii leg. *manubriolove vel scalpello*. In Cod. Mediceo I. habetur, *manubriolove scalpelli*; atque ita Constantinus & Lindenius recte legunt.

^{66.} *Diductam inferiore parte tunicam*] Olim legebatur; *diductam inferiorem partem tunica*; ut est in MSS. plerisque omnibus; sed profecto mendose. Constantinus *tunicae* reponendum censuit. Lindenius plura mutavit. Ita enim edidit: *diducta inferiore parte tunicae*. Ego, quod attinet ad verba illa, *inferiore parte tunicae*, Lindenium secutus sum: sed malui *diductam* retinere, ut ad tunicam referatur. Cod. Mediceus I. habet, *deducta inferiorem tunicam*: Palavicinus vero addidit *partem*, & pro *tunicam*, *tunicae* reposuit.

^{67.} *Corvum*] Ita Constantinus legendum, con-

jecit; ita edidit Lindenius. Alii leg. *curvum*; quemadmodum ego inveni in MSS.

^{68.} *Ut intrare*] Aliqui cum Egnatio leg. *ut in eandem intrare*; al. *ut in eadem intrare*: nimirum ex glossmate.

^{69.} *Conjectis*] Et Codex a Constantino allatus, in quo est *confectis*, & si quis alius ita habet, corruptus est; nec debuit lectionem istam probare Lindenius. In Codicibus Vaticanis Mediceisque est, *conjectis*. Conjiciendi autem intus digiti sunt; ut scalpellus inter eos immitti possit. Vide Morgagn. Epist. VI.

^{70.} *Excipienda*] Ita in omnibus antiquis Editionibus & MSS. Lindenius leg. *incidenda*.

^{71.} *Ut supra dixi, quam altissime ad inguen*] Ex verbis illis, quae supra sunt; *excidenda erit, sic, ut alte ad inguen ipsum praecidatur*; quem locum designat Celsus ipse per ea verba, *ut supra dixi*: Constantinus hic quoque reponit *ad inguen*, pro *ab inguine*, ut alii legunt, & omnes habent MSS. Codices. Lindenius Constantinum sequitur; ego utrumque.

cidantur, hae quoque vinciri lino summæ debent ⁷²; & ejus lini capita extra plagam relinquenda sunt, sicut in aliis quoque venis, quæ id requifierint. Eo facto, testiculus intus reponendus est: oraeque scroti futuris inter se committendæ; neque paucis, ne parum glutinentur, & longior fiat curatio; neque multis, ne inflammationem augeant. Atque hic quoque videndum est, ne quid in scroto sanguinis maneat: tum imponenda glutinantia sunt. Si quando autem in scrotum sanguis defluxit, aliquidve concretum ex eo decidit, incidi subter ⁷³ id debet; purgatoque eo, spongia, acri aceto madens, circumdari. Deligatum ⁷⁴ autem vulnus omne, quod ex his causis factum est, si dolor nullus est, quinque primis diebus non est resolvendum, sed bis die tantum aceto irroranda lana vel spongia ⁷⁵: si dolor est, tertio die ⁷⁶ resolvendum; & ubi fibulae sunt, hae incidendæ; ubi linamentum, id immutandum ⁷⁷ est; rosaeque & vino madefaciendum id, quod imponitur. Si inflammatio increfcit, adjiciendum prioribus cataplasma ex lenticula & melle; vel ex malicorio, quod in austero vino coctum sit; vel ex his mistis. Si sub his inflammatio non conquierit ⁷⁸, post diem quintum multa calida aqua vulnus fovendum, donec scrotum ipsum & extenuetur, & rugosius fiat: tum imponendum cataplasma ex triticea farina, cui resina pinea adjecta sit: quæ ipsa, si robustus curatur, ex aceto; si tener, ex melle coquenda sunt. Neque dubium est, quodcumque vitium fuit ⁷⁹, si magna inflammatio est, quin ea, quæ pus movent, imponenda sint. Quod si pus in ipso scroto ortum est, paulum id incidi debet, ut exitus detur; linamentumque eatenus imponendum est, ut foramen tegat. Inflammatione finita, propter nervos propiore

re

^{72.} *Vinciri lino summæ debent*] Alii leg. *summe*, ut est in MSS. Mediceis I. II. IV. V. VII. (in III. enim & VI. deest vox hæc); Palavicinus, *in summo*; Lindenius, *summa cura*. Ego *summæ* reposui ex Constantino; id est, summa parte, ad inguen. *Summum* autem eodem modo usurpatur in lib. 8. cap. 9. sect. 1. *linamentum*, aut *aliquid ex penicillo*, quod *summum lino sit devinctum*.

^{73.} *Subter*] Cod. Mediceus I. *super*.

^{74.} *Deligatum*] Ita in MSS. & in Editione Lindenii. Alii leg. *deligatur*; iidemque verbis illis, *factum est*, sententiam concludunt.

^{75.} *Aceto irroranda lana vel spongia*] Deligantur omnia hujusmodi vulnera, spongia aut succida lana ex aceto expressa prius imposita; ut colligitur ex cap. 16. Lana igitur vel spongia, quæ imposita est, quibus diebus vulnus non resolvitur, bis

die aceto irroranda. Nam ea *dum madet, prodest*, inquit lib. 5. cap. 26. sect. 23. *itaque, ut inarescat, non est committendum*. Constantinus Codicem attulit, qui, pro *irroranda*, habet *irrorandum*. Lindenius leg. *aceto irroranda, lana vel spongia imposita*. Ego contra meos Codices nihil addo, nihilque muto.

^{76.} *Tertio die*] Al. *tertia die*. Ego reposui *tertio die*, ut est in Cod. Mediceo I. Nam dies fere masculino genere apud Celsum reperitur.

^{77.} *Immutandum*] Ita in MSS. & in Edit. I. Alii leg. *mutandum*.

^{78.} *Conquievit*] Cod. Mediceus I. *conquieverit*.

^{79.} *Vitium fuit*] Olim legebatur, *initium fuit*, ut habet Codex Mediceus I. Lindenius reposuit *vitium fuit*. In multis Codicibus legitur, *vitium est*.

re⁸⁰ cataplasmate, dein cerato utendum est⁸¹. Haec proprie ad ejusmodi vulnera pertinent: cetera, & in curatione, & in victu, similia iis esse debent, quae in alio quoque vulnerum genere praecepimus.

XX. His propositis ad singulas species veniendum est. Ac si cui parvulo puero intestinum descendit, ante scalpellum experienda vinctura⁸² est. Fascia ejus rei causa fit, cui imo⁸³ loco pila affuta est ex panniculis facta, quae ad repellendum intestinum ipsi illi subjicitur: deinde reliqua fasciae pars arcte circumdatur. Sub quo saepe & intus compellitur intestinum, & inter se tunicae glutinantur. Rursus, si aetas processit, multumque intestini descendisse ex tumore magno patet, adjiciunturque dolor & vomitus⁸⁴; quae ex stercore, ex cruditate⁸⁵ eo delapso, fere accidunt; scalpellum adhiberi sine pernicie non posse, manifestum est: levandum tantummodo malum, & per alias curationes extrahendum est. Sanguis mitti ex brachio debet: deinde, si vires patiuntur, imperanda tridui abstinentia est; si minus, certe pro vi corporis quam longissima. Eodem⁸⁶ vero tempore superhabendum cataplasma ex lini semine, quod ante aliquis ex mulso decoxerit. Post haec, & farina hordeacea cum resina injicienda; & is demittendus⁸⁷ in solum aquae calidae, cui oleum quoque adjectum sit; dandumque aliquid cibi levis, calidi⁸⁸. Quidam etiam alvum ducunt. Id deducere⁸⁹ aliquid in scrotum potest, educere ex eo non potest. Per ea vero, quae supra scripta sunt, levato malo, si quando alias dolor reverterit, eadem erunt facienda⁹⁰. Sine dolore quoque si multa intestina prolapsa sunt, seca-

80. *Propiore*] Alii leg. *priore*; & ita est in Cod. Mediceo I. Codex VI. habet *propiore*; ceteri, *propiore*, ut edidit Lindenius. Posterius certe cataplasma emollit, ideoque nervis idoneum est: primum vero reprimat. Vide Morgagn. Epist. V.

81. *Utendum est*] Verbum *est* omittitur in Cod. Mediceo I.

82. *Vinctura*] Alii leg. *junctura*, ex frequentia illa syllabarum *iu* & *ui* commutatione.

83. *Imo*] Al. *uno*.

84. *Dolor & vomitus*] Lindenius leg. *dolores & vomitus*. In Codicibus sane multis habetur *dolores*: cum tamen particula *&* desit in iisdem, *dolores* videtur mendose scriptum esse pro *dolor &*, ut est in Mediceo I. & in Editionibus antiquis.

85. *Ex cruditate*] Alii leg. *& ex cruditate*, ut habet Codex Mediceus I. Alii cum Caesario, *per cruditatem*. Ego sic reposui ex Codicibus II. IV. V. VII. In III. & VI. legitur, *& cruditate*.

86. *Eodem*] Cod. Mediceus vetustior habet *Et*.

87. *Is demittendus*] Lindenius leg. *ipse demittendus*.

88. *Levis, calidi*] In Editionibus antiquis, & in Mediceo I. aliisque MSS. legitur, *lenis calidi*. Constantinus malebat *levis*; quod & ego probavi. Lindenius vero ita edidit: *levis & calidi*.

89. *Deducere*] Plerique Egnatium sequuntur, qui edidit, *ducere*. Ego *deducere* retinui, quod sit in MSS. Hanc autem vim hoc loco habere videtur, ut motum ex superioribus ad inferiora significet. Ceterum etiam pro simplici *ducere* summi potest.

90. *Eadem erunt facienda*] In Cod. Mediceo I.

ita habetur: *eade modum valere qm erunt facienda*: ubi videtur aliquid ex margine in contextum irre-

repsisse. Pro *modum valere qm*, Palavicinus reposuit *omnia*.

secari supervacuum est: non quo non excludi a scroto possint ⁹¹; nisi tamen id inflammatio prohibuit; sed quo repulsa inguinibus immorentur, ibique tumorem excitent, atque ita fiat mali non finis, sed mutatio. At in eo ⁹², quem scalpello curari oportebit, simul atque ad mediam tunicam, vulnus in inguine factum pervenerit, duobus hamulis ea juxta ipsas oras apprehendi debebit, dum ductis ⁹³ omnibus membranulis medicus eam liberet ⁹⁴. Neque enim cum periculo laeditur ⁹⁵, quae excidenda ⁹⁶ est; cum intestinum esse, nisi sub ea, non possit. Vbi ducta autem erit, ab inguine usque ad testiculum incidi debebit, sic, ne is ipse ⁹⁷ laedatur; tum excidi. Fere tamen hanc curationem puerilis aetas, & modicum malum recipit. Si ⁹⁸ vir robustus est, majusque id vitium est, extrahi testiculus non debet, sed in sua sede permanere. Id hoc modo fit. Inguen eadem ratione usque ad mediam tunicam scalpello aperitur; eaque tunica eodem modo duobus hamis excipitur, sic, ut a ministro ⁹⁹ testiculus eatenus contineatur, ne per vulnus exeat: tum ea tunica deorsum versus scalpello inciditur; sub eaque index digitus sinistrae manus ad imum testiculum demittitur, eumque ad plagam compellit: deinde dextrae manus duo digiti, pollex atque index, venam & arteriam & nervum tunicamque eorum a superiore tunica diducunt. Quod si aliquae membranulae prohibent, scalpello resolvuntur, donec ante oculos tota jam tunica sit. Excisis, quae excidenda sunt, repositoque testiculo, ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine est, demenda habenula paulo latior est; quo major plaga sit, & plus creare carnis possit.

XXI. 1. At si omentum descendit, eodem quidem modo, quo supra scriptum est, aperiendum inguen, diducendaeque tunicae sunt: consideran-

^{91.} *Non excludi a scroto possint*] Caesarius habet, *non cludi scroto possint*; Egnatius alique multi, *excludi a scroto non possint*.

^{92.} *At in eo*] In Cod. Mediceo I. deest *At*; infraque, pro *dum*, est *cum*.

^{93.} *Diductis*] In vulgatis legitur *eductis*; in MSS. *deductis*. Ego reposui *diductis*.

^{94.} *Liberet*] Al. *liberat*.

^{95.} *Neque enim cum periculo laeditur*] Ab hamis tunicam laedentibus nullum periculum est, quia tunica illa excidenda est. Lindenius leg. *Neque enim nisi cum periculo laeditur*; & ante eum Constantinus *non nisi inferendum putaverat*. Quibus nullo modo assentiendum est.

^{96.} *Excidenda*] Aliqui variare conati sunt, ut Constantinus scribit; legentes *incidenda*; sed sine causa. Nam si incidenda tunica est, illud quo-

que sequitur, ut excidenda sit, ex cap. praecedenti. *Quamcumque autem tunicam quis violavit, illam quoque debet excidere*. Itaque hic quoque *incidi debet*; tum *excidi*, ut est paulo infra. Lindenius tamen *incidenda* recipere non dubitavit; quod ullone in Codice invenerit, nescio. Mei quidem omnes habent *excidenda*.

^{97.} *Is ipse*] Alii cum Caesario omittunt vocem *is*; alii leg. *his ipse*, ut est in Cod. Mediceo I. Sed legendum *is ipse*; & ita Editio I. multique Codices habent.

^{98.} *Si*] Linden. *Sin*.

^{99.} *A ministro*] Lindenius leg. *a sinistro*; scilicet hamo. Sed perperam. Tunica hamis excipienda, non testiculus, qui nullo modo laedi debet. Vide Morgagn. Epist. VI.

derandum autem est, majorne is modus ¹, an exiguus sit. Nam quod parvulum est, super inguen in alvum ² vel digito vel averso specillo ³ repellendum est: si plus est, finire oportet dependere, quantum ex utero prolapsum est; idque adurentibus medicamentis illinere, donec emoriatur & excidat. Quidam hic quoque duo lina acu trajiciunt, binisque singulorum capitibus diversas partes adstringunt; sub quo aequae, sed tardius emoriatur ⁴. Adjicitur tamen hic quoque celeritati, si omentum super vinculum illinitur medicamentis, quae sic exedunt, ne erodant ⁵: $\sigma\eta\pi\lambda$ Graeci vocant ⁶. Fuerunt etiam, qui omentum forfice praeciderent: quod in parvulo non est necessarium: si majus est, potest profusionem sanguinis facere; siquidem omentum quoque venis quibusdam, etiam majoribus illigatum est. Neque vero, si discisso ⁷ ventre id prolapsum ⁸ forfice praeciditur, cum & emortuum sit, & aliter tutius avelli non possit, inde huc exemplum transferendum est. Vulnus autem curari, si relictum ⁹ omentum est, futura debet: si id amplius fuit, & extra emortuum est ¹⁰, excisis oris, sicut supra propositum ¹¹ est.

2. Si vero humor intus est, incidendum est, in pueris quidem, inguen; nisi in his quoque id ¹² liquoris ejus major modus prohibet: in viris vero, & ubicumque multus humor subest, scrotum. Deinde, si inguen

1. *Is modus*] Lindenius leg. *ejus modus*.

2. *In alvum*] Idem leg. *in uterum*. Sane & paulo infra, & saepe alibi *uterum* Celsus pro *alvo* usurpavit. Alicubi MSS. variant, ut cap. 14. ubi vide adnotat. 79. Hic vero ad unum omnes habent *in alvum*.

3. *Averso specillo*] Pro *averso*, Stephanus & Lindenius leg. *adverso*: quae duae voces, ut alias dixi, saepe inter se commutantur in MSS. Mediceus I. alique melioris notae Codd. hoc loco habent *averso*; nec aliter legendum est. Etiam cap. proximo Stephanus *averso specillo* habet cum plerisque, ubi *adverso* recte edidit Lindenius, Mediceo I. aliisque MSS. multis suffragantibus.

4. *Emoriatur*] Ita in omnibus antiquis libris. Lindenius leg. *emoritur*.

5. *Quae sic exedunt, ne erodant*] In Cod. Mediceo I. quae sic excedunt, ne erodant: mendose. Lindenius leg. *quae exedunt, nec erodunt*.

6. $\sigma\eta\pi\lambda$ Graeci vocant] Cod. Mediceus I. & Editiones antiquiores, *sepsa*; Codices ceteri Medicei, *septa*; Editio Aldina $\sigma\eta\pi\lambda$, Graecis litteris. Lindenius alique, praecedente Caesario, leg. $\sigma\eta\pi\lambda\iota\alpha$. Vide lib. 5. cap. 19. sect. 18. & quae ibi adnotavi. Fortasse tamen tres haec voces ad-

ditae sunt ex interpretatione, olim margini adscriptae.

7. *Discisso*] Codices MSS. & Editiones veteres habent *discusso*. Lindenius, Constantinus secutus, correxit, *discisso*. Sed fortasse legendum, *percusso*. Vide adnotat. 69. lib. 5. cap. 26. sect. 17.

8. *Id prolapsum*] Scilicet omentum. Lindenius leg. *id, quod prolapsum est*.

9. *Relictum*] Capite itidem 19. *Neque tamen nimium ex ea (membrana) rursum relinquendum est*. Alii, referente Constantino, leg. *reductum*: atque ita edidit Lindenius. Sed in antiquis Editionibus legitur, ut in Cod. Mediceo I. *relictum*. Aliqui Codices habent *resectum*.

10. *Si id amplius fuit, & extra emortuum est*] Pro *fuit*, multi MSS. habent *fluit*. In Mediceo I. ita legitur: *si amplius fuit, & extra ortum est*.

11. *Propositum*] Cod. Mediceus I. *positum*.

12. *Id*] Hanc vocem, quam alii omittunt, sed Constantinus reperit in suo Codice, ego ex omnium fere MSS. fide restitui. Mediceus I. pro *id* habet ἐ .

inguen incisum est, eo ¹³ protractis tunicis, humor effundi debet: si scrotum, & sub hoc protinus vitium est, nihil aliud quam humor effundendus ¹⁴, abscindendaeque membranae ¹⁵ sunt, si quae cum continuerunt; deinde eluendum id ex aqua, quae vel salem adjectum, vel nitrum habeat: si sub media, imave tunica, totae eae extra scrotum collocandae, excidendaeque sunt.

XXII. Ramex autem, si super ipsum scrotum est, adurendus est tenuibus & acutis ferramentis, quae ipsis venis infigantur; cum eo, ne amplius quam has urant; maximeque, ubi inter se implicatae glomerantur, eo ferrum id admovendum est; tum super farina ex aqua frigida subacta injicienda est; utendumque ¹⁶ eo vinculo, quod idoneum esse ani curationibus posui; tertio die lenticula cum melle imponenda est: post, ejectis crustis, ulcera melle purganda, rosa implenda, ad cicatricem ¹⁷ aridis linamentis perducenda sunt. Quibus vero super mediam tunicam venae tument, incidendum inguen est, atque tunica promenda ¹⁸, ab eaque venae digito vel manubriolo scalpelli separandae. Qua parte vero inhaerebunt, & ab superiore & ab inferiore parte lino vinciendae, tum sub ipsis vinculis praecidendae, reponendusque testiculus est. At ubi supra tertiam tunicam ramex insedit, mediam excidi necesse est. Deinde, si duae tresve venae tument, & ita pars aliqua obsidetur, ut major eo vitio vacet ¹⁹, idem faciendum, quod supra scriptum est; ut & ab inguine ²⁰, & a testiculo deligatae venae praecidantur, isque condatur. Sin totum id ramex obsederit, per plagam demittendus digitus index erit, subjiciendusque venis, sic, ut paulatim eas protrahat ²¹; eaeque adducendae ²², donec is testiculus par alteri fiat: tum fibulae oris sic injiciendae ²³, ut simul eas quoque venas comprehendant. Id hoc modo fit. Acus ab exteriori parte oram vulneris perforat: tum non per ipsam venam, sed per membranam ejus immittitur;

13. *Eo*] In multis MSS. *ea*.

14. *Effundendus*] Ita ex Cod. Mediceo I. Codices alii habent *est fundendus*; ex quorum aliquo verbum *est* Palavicinus addidit in l. Hinc in vulgatis libris, *est effundendus*.

15. *Membranae*] Stephani Editio habet *membranulae*.

16. *Injicienda est, utendumque &c.*] Cod. Mediceus l. *incidenda, utendumque*.

17. *Ad cicatricem*] Linden. *& ad cicatricem*.

18. *Promenda*] Alii ex depravatis Codicibus leg. *promovenda*. Sub fine quoque hujus capituli habetur, *media tunica promenda*.

19. *Ut major eo vitio vacet*] Haec Lindenii le-

gitio confirmatur testimonio Codicis Medicei I. Alii leg. *ut majore vitio vacet*; sed nonnulli, ut testatur Constantinus, reponunt *major*.

20. *Ut & ab inguine*] Ita legitur in Cod. Mediceo I. In aliis MSS. & in omnibus vulgatis libris omittitur particula *&*.

21. *Eas protrahat*] Alii omittunt vocem *eas*, quae est in MSS. & in Editione l.

22. *Eaeque adducendae*] Antea legebatur, *aeque adducendo*; quod est a Palavicino. Ego sic reposui. Nam in Cod. Mediceo I. habetur, *eaeque adducendaeque*; in ceteris, *aeque adducendae*.

23. *Injiciendae*] Alii leg. *incidendae*; alii *vinciendae*; sed perperam.

tur, per eamque in alteram oram compellitur. Venae vulnerari non debent²⁴, ne sanguinem fundant. Membrana semper inter has venas est, ac neque periculum affert, & filo comprehensa²⁵ illas abunde tenet. Itaque etiam satis est, duas fibulas esse. Tum venae, quaecumque protractae sunt, in ipsum inguen averso specillo compelli debent²⁶. Solvendi fibulas tempus, inflammatione finita, & purgato vulnere, est; ut una simul & oras & venas cicatrix devinciatur. Vbi vero inter imam tunicam & ipsum testiculum nervumque ejus ramex ortus est, una curatio est, quae totum testiculum abscindit. Nam neque ad generationem quidquam is confert, & omnibus indecore, quibusdam etiam cum dolore dependet. Sed tum quoque inguen incidendum; media tunica promenda, atque excidenda²⁷ est; idem in ima faciendum; nervusque, ex quo testiculus dependet, praecidendus²⁸: post id venae & arteriae ad inguen lino deligandae, & infra vinculum abscindendae sunt.

XXIII. Caro quoque, si quando inter tunicas increvit²⁹, nihil dubii est, quin eximenda sit: sed id, ipso scroto inciso, fieri commodius est. At si nervus induruit, curari res neque manu³⁰, neque medicamento potest. Vrgent enim febres ardentes, & aut virides, aut nigri vomitus; praeter haec, ingens fitis, & linguae aspritudo; fereque a die tertio spumans bilis alvo cum rosione redditur: ac neque³¹ assumi facile cibus, neque contineri potest: neque multo post extremas partes frigescent, tremor oritur, manus sine ratione extenduntur; deinde in fronte frigidus sudor, eumque mors sequitur.

XXIV. Vbi vero in ipso inguine ramex est, si tumor modicus est, semel incidi; si major, duabus lineis debet, ut medium excidatur: deinde, non extracto testiculo, sicut intestinis quoque prolapsis interdum fieri,

24. *Venae vulnerari non debent*] Codex Mediceus I. *vena vulnerari non debet*: deinde vero, *fundat*.

25. *Comprehensa*] Membrana videlicet. In Cod. Mediceo I. est *comprehensio*: Palavicinus vero corrigit, *comprehensas*; & ita legitur in vulgatis libris. Ego *comprehensa* reposui ex aliis MSS.

26. *Averso specillo compelli debent*] *Averso*, legendum esse, non, ut veteres Editiones habent, *adverso*, supra a nobis propositum est. Nunc addo, *comprehendi* mendose item esse in iisdem Editionibus; & *compelli* legi debere ex MSS. & Lindenii Editione. Neque tamen hic locus omnino recte se habet in Editione illa; sed, sicut in Caesariana quoque & in aliis pluribus, prava interpunctione laborat. Nam verba ita dividuntur:

quaecumque protractae sunt in ipsum inguen, averso specillo &c.

27. *Excidenda*] Codex Mediceus I. habet *incidenda*.

28. *Praecidendus*] Idem Codex addit *est*.

29. *Increvit*] Ita Lindenius. Alii leg. *concrevit*, ut est in Cod. Mediceo I. Codices alii habent *crescit*. Cap. 18. sine ulla Codicum varietate legitur; aliquando *caro quoque inter tunicas increvit*.

30. *Neque manu*] Hae duae voces desunt in Cod. Mediceo I.

31. *Ac neque*] Sic reposui, cum in aliis MSS. sit, *at neque*; in aliis, *ad neque*. Vulgati habent, *Atque neque*.

fieri docui, colligendae venae, vinciendaeque, ubi tunicis inhaerebunt, & sub his nodis praecidendae³² sunt. Neque quidquam novi curatio vulneris ejus requirit.

XXV. 1. Ab his ad ea transeundum est, quae in cole ipso fiunt. In quo si glans nuda est, vultque aliquis eam decoris causa tegere, fieri potest: sed expeditius in puero, quam in viro; in eo, cui id naturale est, quam in eo, qui quarumdam gentium more circumcissus est; in eo, cui glans parva juxtaque eam cutis spatiosior, brevis ipse coles est³³, quam in quo contraria his sunt. Curatio autem eorum, quibus id naturale est, ejusmodi est. Cutis circa glandemprehenditur & extenditur, donec illam ipsam condatur; ibique deligatur: deinde, juxta pubem, in orbem tergus inciditur, donec coles nudetur; magnaue cura cavetur, ne vel urinae iter, vel venae, quae ibi sunt, incidantur. Eo facto, cutis ad vinculum inclinatur, nudaturque circa pubem velut circulus; eoque linamenta dantur³⁴, ut caro increseat, & id impleat: satisque velamenti supra latitudo plagae praestat³⁵. Sed, donec cicatrix sit, vinctum esse id debet; in medio tantum relicto exiguo urinae itinere. At in eo, qui circumcissus est, sub circulo glandis scalpello deducenda cutis ab interiore cole est. Non ita dolet, quia, summo soluto, diduci deorsum usque ad pubem manu potest; neque ideo sanguis profluit. Resoluta autem cutis rursus extenditur ultra glandem: tum multa frigida aqua fovetur; emplastrumque circa datur³⁶, quod valenter inflammationem reprimat; proximisque diebus, & prope a fame victus est³⁷, ne forte eam partem satietas excitet. Vbi jam sine inflammatione est, deligari debet a pube usque circulum: super glandem autem

32. *Sub his nodis praecidendae*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *nodis*.

33. *Juxtaque eam cutis spatiosior, brevis ipse coles est*] Ita Lindenius restituit locum hunc, qui in prioribus Editionibus & in MSS. corruptus est. Nam legebatur; *juxtaque eam cutis, spatiosior vero ipse coles est*. Lindenii lectio probabilis videri potest: fortasse tamen particulam *vero* aliquis retinendam censebit, hoc modo, *brevis vero &c.* vel *brevior ex ea faciendum, non brevis*.

34. *Eoque linamenta dantur*] Ita magno consensu libri veteres habent, tum vulgati, tum etiam MSS. neque video quid sit in hac lectione, cur eam non probemus. Attamen Constantius legere malebat, *super eoque linamenta dantur*. Lindenius vero ita edidit: *tum super eo linamenta dantur*.

35. *Praestat*] Constantinus & Lindenius ita legunt hunc locum: *& id impleat, satisque velamen-*

ti supra latitudo plagae praestet. Ego, mutata interpunctione, *praestat*, quod est in MSS. & in Editionibus antiquis, retineri posse existimavi.

36. *Emplastrumque circa datur*] Lindenius leg. *emplastroque circumdatur*, ut in Codice Constantini. Codices Medicei & Vaticani cum vetustis Editionibus habent, *emplastrumque circa datur*.

37. *Proximisque diebus, & prope a fame victus est*] Ita in MSS. in quibus verba aliqua deesse videntur post *diebus*. Lindenius sic reposuit: *proximisque diebus abstinere, donec prope a fame victus sit*. Haec sane videtur esse Celsi sententia; sed, quantum ex antiqua scriptura colligitur, aliis ille verbis eam expressit. In Cod. Mediceo I. Palavicinus & in ut mutavit (unde & veteres Editiones habent *ut prope*) atque *abstineat* addidit post *victus est*. Ego Celsi verba desiderari malui, quam aliena ei tribuere.

autem, adverso ³⁸ emplastro imposito, induci. Sic enim fit, ut inferior pars glutinetur; superior ita sanescat, ne inhaereat.

2. Contra, si glans ita contexta est, ut nudari non possit (quod vitium Graeci *Φίμωσις* appellant) aperienda est: quod hoc modo fit. Subter a summa ora, cutis inciditur recta linea usque ad frenum; atque ita superius tergus relaxatum, cedere retro potest. Quod si parum sic perfectum est, aut propter angustias, aut propter duritiem tergoris, protinus triangula forma cutis ab inferiore parte excidenda est, sic, ut vertex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit. Tum superdanda linamenta sunt, aliaque medicamenta quae ad sanitatem perducant. Necessarium autem est, donec cicatrix sit, conquiescere: nam ambulatio, atterendo ulcus fordidum reddit.

3. Infibulare quoque adolescentulos interdum vocis ³⁹, interdum valetudinis causa quidam consueverunt ⁴⁰: ejusque haec ratio est. Cutis, quae super glandem est, extenditur, notaturque utrimque a lateribus atramento, qua perforetur ⁴¹; deinde remittitur. Si super glandem notae revertuntur, nimis apprehensum est, ultra notari debet: si glans ab his libera est, is locus idoneus fibulae est. Tum, qua notae sunt, cutis acu filum ducente transfuitur ⁴², ejusque fili capita inter se deligantur, quotidieque id movetur, donec circa foramina cicatriculae fiant. Vbi eae confirmatae sunt, exempto filo fibula additur ⁴³, quae, quo levior ⁴⁴, eo melior est. Sed hoc quidem saepius inter supervacua, quam inter necessaria est.

XXVI. 1. Res vero interdum cogit emoliri manu urinam, cum illa non redditur, aut quia senectute iter ejus collapsum est, aut quia calculus, vel concretum aliquid ex sanguine intus se opposuit: ac medicorum quoque inflammatio saepe eam reddi naturaliter prohibet. Idque ⁴⁵ non in viris tantummodo, sed in foeminis quoque interdum necessarium est.

38. *Adverso*] Codex Medicus I. & alii multi habent *averso*.

39. *Interdum vocis*] Aliqui has duas voces omittunt. Et sane Medicus I. nonnullique alii Codices eas non habent. Errandi librariis causa hoc loco eadem fuit, quae saepe alibi: proximum scilicet incisum, quod per eandem vocem inchoatur.

40. *Consueverunt*] Codex Medicus I. *consueverunt*; deinde, *ejus*, pro *ejusque*.

41. *Perforetur*] Al. *perforatur*.

42. *Transfuitur*] Cod. Medicus I. *transitur*.

43. *Additur*] Lindenius leg. *inditur*, ut ha-

bet Codex quidam apud Constantinum. Codices Medicei habent *additur*, itemque Vaticani: supra vero *exempto*, non, ut edidit Lindenius, *excepto*. Vide quae adnotavi ad lib. 6. cap. 6. sect. 31.

44. *Levior*] Rhodius de *Acia* cap. 6. interpretatur, *laevigata*.

45. *Idque*] H. e. emoliri manu urinam. Scalliger refert ad ea, quae proxime antecedunt, *eam reddi naturaliter prohibet*; & in fine periodi tollit duo illa verba *necessarium est*; quae, ut ipse putat, ex glossmate inserta sunt. Sed nihil movendum videtur.

Ergo aeneae fistulae sunt ⁴⁶; quae ⁴⁷, ut omni corpori, ampliori minorique sufficiant, ad mares, tres; ad foeminas, duae medico habendae sunt: ex virilibus ⁴⁸ maxima, decem & quinque digitorum; media, duodecim; minima, novem: ex muliebribus ⁴⁹ major, novem; minor, sex. Incurvas vero esse eas paulum, sed magis viriles oportet, laevesque admodum; ac neque nimis plenas, neque nimis tenues. Homo tum resupinus eo modo, quo in curatione ani figuratur ⁵⁰, super subsellium aut lectum collocandus est. Medicus autem a dextro latere, sinistra quidem manu colem masculi continere, dextra vero fistulam demittere in iter urinae debet: atque ubi ad cervicem vesicae ventum est, simul cum cole fistulam inclinatam in ipsam vesicam compellere, eamque, urina reddita, recipere. Foemina brevius urinae iter, simul & rectius habet ⁵¹; quod mammulae ⁵² simile, inter imas oras super naturale positum, non minus saepe auxilio eget, aliquanto minus difficultatis exigit ⁵³. Nonnumquam etiam prolapsus in ipsam fistulam calculus, quia ⁵⁴ subinde ea extenuatur, non longe ab exitu inhaerescit. Eum, si fieri potest, oportet evellere ⁵⁵, vel oriculario specillo, vel eo ferramento, quo in sectione calculus protrahitur. Si id fieri non

^{46.} *Aeneae fistulae sunt*] Aliqui leg. *aheneae* &c. In Codicibus Mediceis, excepto primo, ita habetur: *abeneae* (in III. & VI. *enee*) *tenues fistulae sunt*.

^{47.} *Quae*] Lindenius leg. *aeque*.

^{48.} *Ex virilibus*] Vulgo hinc alia sententia inchoatur: infra vero legitur, *decem & quinque est digitorum*. In Codice sane Mediceo I. ita habetur: *X. & V. e digitorum*: sed est melius omititur in III. & aliis multis; ut haec quoque pendeat a verbo *habendae*.

^{49.} *Ex muliebribus*] In aliquibus Codicibus & in Edit. an. 1493. aliisque nonnullis, *ex mulieribus*: quod ego non adnotaſsem, nisi idem hoc mendum rursus apparuiſſet in Editione Almelo-veeniana, quamvis Lindenius recte ediderit, *ex muliebribus*.

^{50.} *Eo modo, quo in curatione ani figuratur*] Modus iste neque propositus a Celso usquam est, neque huc aptus esset; ut egregie animadvertit Morgagnus. Atque ego quidem varietatem in MSS. aliam non inveni, praeterquam *curationem*, pro *curatione*, in Mediceo I. Quid in suis MSS. habuerit Lindenius, mihi compertum non est: sed ita edidit: *eo modo, quo in curatione calculi figuratur*. Verum Morgagno non videtur verisimile, voluisse Celsum gravi illa, ac molesta,

minimeque hic necessaria ratione aegrum componi, quae sectione proxima describitur. Itaque suspicatur, vel alterius curationis nomen ab ipso fuisse positum, vel haec verba ex adnotatione aliqua in contextum irrepsisse.

^{51.} *Brevius urinae iter, simul & rectius habet*] Sic emendavit Lindenius corruptam aliorum lectionem, *brevius urinae similiter, & rectius iter habet*; ejusque emendationem Codex Mediceus I. non parum confirmat, in quo ita est: *brevius urinae similiter & rectius habet*. Codices Medicei ceteri habent; *brevius urinae similiter erectius* (III. & VI. *erectus*) *iter habet*.

^{52.} *Mammulae*] Lindenius leg. *carunculae*. Sed omnes mei Codices habent *mammulae*, ut alii legunt. Vide Morgagn. Epist. V.

^{53.} *Aliquanto minus difficultatis exigit*] Postulat. Ita in Editionibus antiquis, & in Vaticanis Mediceisque Codicibus. Lindenius leg. *sed aliquanto minus difficultatis exhibet*; ut est in margine Editionis Constantinianae.

^{54.} *Quia*] Vulgo legitur, *qui*. Morgagnus ex conjectura malebat *quia*, vel *qua*; quorum primum a veteri Codice comprobatum invenit. Codex quoque Mediceus I. habet *quia*. Itaque sic reposui.

^{55.} *Evellere*] Al. *vellere*.

non potuit, cutis extrema quamplurimum attrahenda, &, condita glande, lino vincienda est: deinde a latere recta plaga coles incidendus, & calculus eximendus est: tum cutis remittenda. Sic enim fit, ut incisum colem integra pars cutis contegat, & urina naturaliter profluat.

2. Cum vesicae vero, calculique facta mentio sit; locus ipse exigere videtur, ut subjiciam, quae curatio calculosis, cum aliter succurri non potest, adhibeatur. Ad quam festinare, cum praeceptum sit, nullo modo convenit. Ac neque omni tempore, neque in omni aetate, neque in omni vitio id experiendum est: sed solo vere; in eo corpore, quod jam novem annos, nondum quatuordecim excessit; & si tantum mali subest ⁵⁶, ut neque medicamentis vinci possit, neque etiam trahi posse videatur ⁵⁷, quominus interposito aliquo spatio interimat. Non quo non interdum etiam temeraria medicina proficiat; sed quo saepius utique in hoc fallat, in quo plura & genera & tempora periculi sunt. Quae simul cum ipsa curatione proponam. Igitur, ubi ultima experiri statutum est, ante aliquot diebus victu corpus praeparandum est: ut modicos, ut salubres cibos, ut minime glutinosos assumat, ut aquam bibat. Ambulandi vero inter haec exercitatione utatur ⁵⁸, quo magis calculus ad vesicae cervicem descendat. Quod an inciderit, digitis quoque, sicut in curatione docebo, demissis cognoscitur. Vbi ejus rei fides est, pridie is puer in jejuniis continendus est; & tum loco calido curatio adhibenda, quae hoc modo ordinatur. Homo praevalens & peritus in sedili alto confidit, supinumque eum & aversum ⁵⁹, super genua sua coxis ejus collocatis, comprehendit; reductisque ejus cruribus, ipsum quoque jubet, manibus ad suos poplites datis, eos, quam maxime possit, attrahere; simulque ipse sic eos continet. Quod si robustius corpus ejus est, qui curatur, duobus sedilibus junctis, duo valentes insidunt; quorum ⁶⁰ & sedilia & interiora crura inter se deligantur, ne deduci possint: tum is super duorum genua eodem modo collocatur; atque alter, prout confedit, sinistrum crus ejus, alter dextrum, simulque ipse poplites suos attrahit. Sive autem unus, sive duo continent, super humeros ejus suis pectoribus incumbunt. Ex quibus evenit, ut
inter

^{56.} *Tantum mali subest*] In Cod. Mediceo I. legitur, *tantum mali est*.

^{57.} *Neque etiam trahi posse videatur*] Ita in vulgatis libris. Codex Mediceus I. habet, *neque eam trahi* &c. reliqui sex, *neque eam cum trahi* &c.

^{58.} *Ambulandi vero inter haec exercitatione utatur*] Eadem forma lib. 4. cap. 4. sect. 3. dixit, *Exercitatio quoque ambulandi currendique necessaria*:

ubi omnes veteres Codices consentiunt. At hic Mediceus I. ita habet: *ambulatione utatur*.

^{59.} *Aversum*] Plerique leg. *adversum*: sed perperam; ut quisvis intelligere potest.

^{60.} *Quorum*] Et in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantianae legitur *quorum*. Alii leg. *quo*; sed non recte.

inter ilia sinus super pubem sine ullis rugis sit extentus, &, in angustum compulsa vesica, facilius calculus capi possit. Praeter haec, etiamnum a lateribus duo valentes objiciuntur, qui circumstantes, labare ⁶¹ vel unum vel duos, qui puerum continent, non finunt. Medicus deinde, diligenter unguibus circumcisis, atque sinistra manu, duos ejus digitos ⁶², indicem & medium, leniter prius unum, deinde alterum in anum ejus demittit; dextraeque digitos super anum abdomen leniter imponit; ne, si utrimque digiti circa calculum vehementer concurrerint, vesicam laedant ⁶³. Neque vero festinanter in hac re, ut in plerisque, agendum est; sed ita, ut quam maxime id tuto fiat: nam laesa vesica nervorum distentiones cum periculo mortis excitat. Ac primum circa cervicem quaeritur calculus: ubi repertus ⁶⁴, minore negotio expellitur. Et ideo dixi, ne curandum quidem, nisi cum hoc indicibus suis cognitum est. Si vero aut ibi non fuit, aut recessit retro, digiti ad ultimam vesicam dantur; paulatimque dextra quoque manus ejus ultra translata subsequitur. Atque ubi repertus est calculus; qui necesse est in manus incidat; eo curiosius deducitur, quo minor laeviorque est; ne effugiat, id est, ne saepius agitanda vesica sit. Ergo ultra calculum dextra semper manus ejus opponitur ⁶⁵; sinistrae digiti deorsum eum compellunt ⁶⁶, donec ad cervicem pervenitur. In quam, si oblongus est,

61. *Labare*] Alii leg. *levare*; alii, *levare*, ut est in multis MSS. Mediceus I. habet *labere*, quod proxime accedit ad *labare*, quod est in Editione Lindenii & in margine Constantinianae.

62. *Atque sinistra manu, duos ejus digitos*] Loco huic manifeste corrupto nondum medicina inventa est, ut mihi quidem videtur. Palavicinus tollit vocem *ejus*, & *sinistra manu* in *sinistrae manus* vertit. Sed remedium minus idoneum est, quia particula *atque* in constructione ista redundat. Lindenius tollit etiam particulam hanc, & leg. *sinistrae manus duos digitos*: quae lectio nihil habet offensionis; sed fortasse nimia mutatio est, neque ullo MS. Codice confirmatur. Remedium aliud Constantinus affert ex Codice nescio quo, ut legatur; *sedet, atque sinistrae manus duos digitos*. Sed Codicis illius fides nobis suspecta est, quod in Vaticanis Mediceisque verbi *sedet* vestigium nullum appareat: contra vox *ejus* utique in iis habeatur. Quoniam igitur emendationes istae videntur esse ex conjectura, juvat me quoque divinare. Fortasse legendum est, *unctae* (vel *atque uncta*) *sinistra manu, duos ejus digitos* &c. quemadmodum cap. 29. dixit; *Hac occasione usus Medicus, unctae manus indicem digi-*

tum primum debet inferere &c. Porro digitos, qui in hac curatione in anum demittendi sunt, oleo ungi debere, Paulus quoque Aegineta scribit in lib. 6. cap. 60. idque adeo necessarium visum est Lindenio, ut, cum a Celso praetermissum non crederet, verba quae statim sequuntur, ita immutavit: *indicem & medium, leniter prius unctis oleo, in anum ejus demittere*. Sed illa quidem verba suae fidei Morgagnus restituit ex multis antiquis libris, cum quibus omnes Medicei Vaticani-que consentiunt.

63. *Laedant*] Lindenius, *laedat*.

64. *Ubi repertus*] Al. *ibi repertus*.

65. *Ejus opponitur*] Ita in Cod. Mediceo I. & antiquis Editionibus. In aliis Codicibus, *eius opponit*. Lindenius leg. *ei se opponit*.

66. *Sinistrae digiti deorsum eum compellunt*] Pro *compellunt*, in Edit. I. est *compellant*; unde in Editionibus 1493. 1497. 1524. & Aldina factum est, *compellit*. Lindenius leg. *sinistra eum compellit deorsum digitis*; quod minus probandum. Vetus quidem Codex a Constantino allatus habet, *sinistrae digitis eum compellit*: at nostri omnes, *sinistrae digiti deorsum eum compellunt*.

est, sic compellendus est, ut pronus exeat ⁶⁷; si planus, sic, ut transversus sit; si quadratus, ut duobus angulis fedeat; si altera parte plenior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat. In rotundo nihil interesse, ex ipsa figura patet; nisi, si laevior altera parte est, ut ea antecedat. Cum jam eo venit, incidi super vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet ⁶⁸, cornibus ad coxas spectantibus paulum: deinde ea parte, qua resima plaga est ⁶⁹, etiamnum sub cute altera transversa plaga facienda est, qua cervix aperiatur; donec urinae iter pateat, sic, ut plaga paulo major, quam calculus sit. Nam, qui metu fistulae ⁷⁰ (quam illo loco *κορυάδα* Graeci vocant ⁷¹) parum patefaciunt, cum majore periculo eodem revolvuntur: quia calculus

67. *Ut pronus exeat*] Quia minorem plagam requirit, quam si erectus exiret. Male Constantinus, contra vetustos Codices, ut ne pronus exeat; quam lectionem Lindenius se fecutus. Vide Morgagn. Epist. V. Verba quoque illa ut duobus angulis fedeat, quae sequuntur, Constantinus recte explicuisse non videtur. Tota haec res exposita est in Epistola viri doctissimi mihi quae amicissimi Josephi Torelli, quae habetur in hujus Operis calce.

68. *Incidi super vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet*] Sic reposui ex Constantini emendatione. Nam vetus lectio, ut incidi.....debeat, nullo modo sustineri potest. Nec vero MSS. Codices habent debeat, sed debet; quamvis in iisdem sit, ut incidi. In Mediceo III. & in VI. deest verbum debet: in I. a Palavicino mutatum est in debeat; idque in Codice IV. postea receptum, ab eo ad primam, omnesque vetustas Editiones permanavit. Fortasse tamen neque Constantinus, particulam ut ejiciendo, sustulit vitium omne. Nam, ut animadvertit Morgagnus, verba illa, super vesicae cervicem, supervacua videri possunt; quia, quo loco incidenda cutis sit, apparet ex sequentibus, juxta anum....usque ad cervicem vesicae: aut, si tres illae voces retineantur, vox certe vesicae altero loco redundat. Haec vox ut ferri posset, Palavicinus in Cod. Mediceo I. ipsius addidit de suo, itaque leg. usque ad cervicem ipsius vesicae. Lindenius vero ita edidit: ut super vesicae cervicem sit, juxta anum incidi cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet. Sed hanc lectionem Morgagnus non probat, quod idem bis dicatur: Cum jam eo venit, & ut super vesicae cervicem sit. Ego libenter legerim; incidi juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae

debet. Nam, super vesicae cervicem, aliud fortasse non est, quam explanatio voculae precedentis eo, ex margine adscita.

69. *Qua resima plaga est*] Qua lunatae plagae finis est. Ita hunc locum restitui ex Cod. Mediceo I. praecedente Cocchio in additamentis ad differtat. de Anatome. Vide etiam Morgagn. Epist. VII. In vulgatis libris legitur, qua strictior ima plaga est; ut est in eodem Codice a Palavicino. Alii Codices habent, qua stragesima plaga est.

70. *Metu fistulae*] Vlcus intelligit, non, ut cum Caesario multi opinati sunt, urinae iter. Quare perperam Pantinus & Constantinus meatum fistulae ex eodem Caesario reposuerunt.

71. *Quam illo loco κορυάδα Graeci vocant*] Locum incertissimae lectionis. Qui vocem fistulae pro urinae itinere acceperunt, ut supra dixi, *επίθρυον* legunt cum Caesario; *οὐρύαδα*, Ruellius, Lindenius, *επορύαδα*. In Cod. Mediceo I. & Editionibus antiquioribus est *corhyada*; in Codd. II. III. IV. & VII. *choryada*; in V. *coriada*; in VI. *choryada*; in Editione Aldina *χοριάδα*, per Graecas litteras. Ego *ρύαδα* legendum suspicor; vocemque *rhyada* librariorum syllaba *co* auxisse, quod eadem syllaba proxime antecedit. Ita lib. 8. cap. 1. Graeci *ΚΙΖΥΓΩΔΕC* habet Cod. Mediceus I. pro Graeci *ζυγώδες*. *ρύας* autem nominatur, quia per eam humor, urina scilicet effluit. Itaque hoc vocabulum usurpatur in quodam oculi vitio, cap. 7. sect. 5. *patefit foramen, per quod postea semper humor descendit: ρύαδα Graeci vocant*. Quoniam vero humor, qui ex fistula effluit urinae iter occupante, urina est, hinc vox *επορύαδα* videtur a quibusdam formata. Quid autem vox *corhyada* significet, negat vir eruditus Caesarius, se ab idoneis Scriptoribus discere potuisse.

culus iter, cum vi promitur, facit, nisi accipit: idque etiam perniciosius est, si figura quoque calculi, vel aspritudo aliquid eo contulit. Ex quo & sanguinis profusio, & distentio nervorum fieri potest: quae si quis evasit, multo tamen patientiorem fistulam habiturus est rupta ceruice, quam habuisset, incisa. Cum vero ea patefacta est ⁷², in conspectum calculus venit: in cuius colore nullum discrimen est ⁷³. Ipse, si exiguus est, digitis ab altera parte propelli, ab altera protrahi potest: si major, injiciendus a superiore ei parte uncus est ⁷⁴, ejus rei causa factus. Is est ad extremum tenuis, in semicirculi speciem retusae latitudinis; ab exteriori parte ⁷⁵ laevis, qua corpori jungitur; ab interiori asper, qua calculum attingit. Isque longior potius esse debet: nam brevis extrahendi vim non habet ⁷⁶. Vbi injectus est, in utrumque latus inclinandus est, ut appareat, an calculus teneatur ⁷⁷; quia, si apprehensus est, ille simul inclinatur. Idque eo nomine opus est ⁷⁸, ne, cum adduci uncus coeperit, calculus intus effugiat, hic in oram vulneris incidat, eamque convulneret. In qua re, quod periculum esset, jam supra posui ⁷⁹. Vbi satis teneri calculum patet, eodem pene

^{72. Cum vero ea patefacta est}] Cervix scilicet. Ex MSS. Mediceis nullus, praeter primum, habet vocem *ea*, quae item in vulgatis libris omititur. Lindenius leg. *Cum via patefacta est*; Almeloveenius, *Cum via perfecta est*. Vide Morgagn. Epist. I. in Celsum.

^{73. In cuius colore nullum discrimen est}] Omnes vulgati libri & plerique ex MSS. habent, *in cuius corpore nullum discrimen est*. Sed sententia falsa est. Itaque Lindenius ita mutavit: *in cuius corpore multum discrimen est*; & quo magis conjecturam suam lectori probaret, aliam infra mutationem induxit, rescriptisque *Ideo, pro Ipse*. Ego ex Mediceis primo ac tertio, & ex nonnullis aliis Codicibus reposui *colore*; quod Constantinus quoque in suo Codice reperit, nec improbavit. Non dicit Celsus, omnes calculos ejusdem esse coloris; sed nihil interesse, cuius coloris calculus sit. Eadem loquendi forma usus est in lib. 5. cap. 26. sect. 28. *Si id dubium est, & ex acuto telo plaga est, ea transversa commodior est: si ex retuso & gravi, nullum in figura discrimen est*.

^{74. Injiciendus a superiore ei parte uncus est}] Codex Mediceus I. ita habet: *iniciendus a superiore parte uncus est*. Alii tamen Codices habent; *injiciendus a superiore ei parte &c.* ut vulgo legitur.

^{75. Ab exteriori parte}] Lindenius habet *interiori*. Sed legendum *exteriori*, ut Almeloveenius

animadvertit; nec aliter est in antiquis Editionibus, inque MSS. nisi quod Mediceus I. habet *exteriori*; quod magis probavi, quia & in eodem MS. Codice, & in aliis quoque infra habetur *interiore*, non, ut in vulgatis libris, *interiori*.

^{76. Brevis extrahendi vim non habet}] Ita in MSS. Veteres Editiones non habent particulam *non*. Quibus deceptus Constantinus legendum putavit; *brevior extrahendi vim habet*. Duos enim uncus fuisse: majorem alteram, quo calculus attrahebatur; alterum minorem, quo extrahebatur. Lindenius leg. *brevior extrahendi vim non habet*.

^{77. Ut appareat, an calculus teneatur}] Antelegebatur, *ut appareat calculus, & teneatur*; ut est in MSS. plerisque omnibus. Sed, ut appareat calculus, quid opus est, uncum in utrumque latus inclinare? cum praesertim calculus jam in conspectu sit, ut supra dictum est. Quid porro facit inclinatio ista ad eum tenendum? In Cod. Mediceo I. ita habetur: *ut appareat calculus teneatur*. Ego particulam *an* addidi ex conjectura; quae particula coaluisse cum praecedenti syllaba videtur. Hanc autem esse Celsi sententiam, manifestum est ex iis quae sequuntur, maximeque ex verbis aliis; *Vbi satis teneri calculum patet*.

^{78. Idque eo nomine opus est}] Ita in Editione Lindenii, & in Mediceo I. aliisque MSS. Perperam alii leg. *Ideoque eo minimo opus est*.

^{79. Posui}] Al. *proposui*.

pene momento triplex motus adhibendus est: in utrumque latus; deinde extra, sic tamen, ut leniter id fiat ⁸⁰, paulumque primo calculus attrahatur: quo facto, attollendus uncus extremus est, uti intus magis maneat, faciliusque illum producat. Quod si quando ⁸¹ a superiore parte calculus parum commode comprehendetur ⁸², a latere erit apprehendendus. Haec est simplicissima curatio. Sed varietas rerum quasdam etiamnum animadversiones desiderat. Sunt enim quidam non asperri tantummodo, sed spinosi quoque calculi, qui per se quidem delapsi in cervicem, sine ullo periculo eximuntur: in vesica vero, non tuto vel hi conquiruntur, vel attrahuntur; quoniam, ubi illam convulnerunt, ex distentione nervorum mortem maturant; multoque magis, si spina aliqua vesicae inhaeret, eamque, cum duceretur ⁸³, duplicavit. Colligitur autem eo, quod difficilius urina redditur, in cervice calculum esse; eo, quod cruenta destillat, illum ⁸⁴ esse spinosum: maximeque id sub digitis ⁸⁵ quoque experiundum ⁸⁶ est, neque adhibenda manus, nisi id constitit ⁸⁷. Ac tum quoque leniter intus digiti objiciendi, ne violenter promovendo convulnerent ⁸⁸: tum incidendum. Multi hic quoque scalpello usi sunt. Meges (quoniam is infirmior est, potestque in aliqua prominentia incidere, incisoque super illam ⁸⁹ corpore, qua cavum subest, non secare, sed relinquere, quod iterum incidi necesse sit) ferramentum fecit rectum, in summa parte labrosum, in ima semicirculatum acutumque. Id receptum inter duos digitos, indicem ac medium, super pollice imposito sic deprimebat, ut simul cum carne, si quid ex calculo prominebat, incideret: quo consequebatur, ut

80. *Vt leniter id fiat*] In Cod. Mediceo I. id leniter ut fiat.

81. *Quod si quando*] Ita ex Codice modo allato. In aliis MSS. legitur, *Quod aliquando*: in vulgatis libris, *Quod si aliquando*, ex Palavicini emendatione.

82. *Comprehendetur*] Al. *comprehendatur*; Lindenius *comprehenditur*. Ego secutus sum Codices MSS. & praeclaras Editiones.

83. *Duceretur*] Lindenius, *deduceretur*.

84. *Illum*] Cod. Mediceus I. habet *eum*.

85. *Id sub digitis*] Haec est communis lectio: atque ita sane legitur in Cod. Mediceo primo & in quarto; sed ex Palavicini emendatione. Scriptum enim erat in primo quidem, *sub his digitis*, in quarto autem, sicut in reliquis quinque, *subit digitis*. Corrigendum reor, *subiectis digitis*. Sic paulo infra, *inter subiectos digitos* &c. sect. 4. virgini subijci digiti tamquam masculo, mulieri per na-

turale ejus debent.

86. *Experiundum*] Al. *experiendum*, ut est in Editione Caesarii.

87. *Constitit*] Lindenius leg. *consistit*: sed minus bene. Vide Morgagn. Epist. V.

88. *Leniter intus digiti objiciendi, ne violenter promovendo convulnerent*] Cod. Mediceus I. ita habet: *leniter prae modo convulnerent*. Palavicinus, *leniter intus digiti objiciendi, ne violenter promovendo convulnerent*. Quam lectionem omnes vulgo sequuntur. Codices ceteri Medicei *leniter* (VI. *de viter*) *intus* (III. & VI. *idus*) *digiti objiciendi, ne valenter promovendum convulnerent*.

89. *Super illam*] Constantinus leg. *super illa*; ut *in aliqua prominentia sit casus quartus pluralis*: & quidem rectius, ut ego puto. Nam verbum *incidendo*, cum *incurrere* significat, construitur fere cum quarto casu & praepositione *in*.

ut semel, quantum satis esset, aperiret. Quocumque autem modo cervix patefacta est ⁹⁰, leniter extrahi, quod asperum est, debet; nulla, propter festinationem, vi admota.

3. At calculus arenosus, & ante manifestus est; quoniam urina quoque redditur arenosa: & in ipsa ⁹¹ curatione; quoniam inter subjectos digitos neque aeque leniter renititur ⁹², & insuper dilabitur ⁹³. Item molles calculos, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis, compositos indicat urina, trahens ⁹⁴ quasdam quasi squamulas. Hos omnes, leniter permutatis subinde digitorum vicibus, sic oportet adducere ⁹⁵, ne vesicam laedant, neve intus aliquaе dissipatae reliquiae maneant, quae postmodum curationi difficultatem faciant ⁹⁶. Quidquid autem ex his in conspectum venit, vel digitis, vel unco eximendum est. At ⁹⁷ si plures calculi sunt, singuli protrahi debent; sic tamen, ut, si quis exiguus supererit, potius relinquatur: siquidem in vesica difficulter invenitur, inventusque celeriter effugit. Ita longa inquisitione vesica laeditur, excitatque inflammationes mortiferas; adeo ut quidam non secti ⁹⁸, cum diu frustra per digitos vesica esset agita-

^{90.} *Cervix patefacta est*] Ita ex Morgagni conjectura; quam ego certissimam judico. Cod. Mediceus I. habet, *cervix a parte facta est*: ceteri, *cervix ea parte facta est*, ut plerique vulgo legunt. Pro *facta*, Ruellius edidit *fracta*: Constantinus *secta*, vel *patefacta* legendum censuit; quorum primum Lindenius probavit, ediditque, *cervix ea parte secta est*.

^{91.} *Quoniam urina quoque redditur arenosa: & in ipsa &c.*] In vulgatis libris legitur, *quoniam &* (Lindenius omittit *&*) *urina, quae redditur, arenosa est: & in ipsa &c.* Aliter in MSS. Nam Mediceus I. habet, *quoniam urina quoque redditur harenosa e in ipsa*; alii, *quoniam & urinam quoque redditur harenosam, & in ipsa*. Satis apparet, cur ego ita mutavi.

^{92.} *Neque aeque leniter renititur*] Ejice leniter, & hunc locum sanum habebis. Quomodo autem adverbium illud huc pervenerit, ex Cod. Mediceo I. intellexisse mihi videor. Nam verbum *renititur* non est in Codice illo: verisimile autem est, leniter mendose esse pro renititur. In aliis Codd habetur, *neque aeque leniter renititur*: nimirum quod leniter vel supra renititur positum fuisset, vel margini adscriptum; ut fit ubi Codices variant. Lindenius legit, ex Constantini emendatione, *neque aeque, sed leniter renititur*.

^{93.} *Dilabitur*] Omnes veteres libri, tum impressi, tum MSS. habent *dilatatur*: sed viden-

tur mendosi. Itaque secutus sum Lindenii lectionem, quae idoneam sententiam reddit.

^{94.} *Incidat urina, trahens &c.*] Sic reposui ex Cod. Mediceo I. cujus nullum hic vitium est, nisi in litteris non bene divisis. Nam ita habet: *indicatur in trahens*. Palavicinus locum non correxit, sed corruptit: nam & se addidit, & supra, *ex molles calculos fecit mollis calculus scalpello, & compositus ex compositos*; ut legeretur, *item mollis calculus scalpello, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis compositus indicatur, in se attrahens &c.* nec aliter habent Editiones antiquae, nisi quod *scalpello* omittunt.

In aliis Codicibus ita habetur: *Item molles calculos scalpello, & ex pluribus sed inter se parum adstrictis indicatur in attrahens* (in aliquibus *adtrahens*) *&c.* Lindenius leg. *Item molles calculos, & ex pluribus minutisque, sed inter se parum adstrictis, compositos indicat urina, secum trahens &c.*

^{95.} *Adducere*] Alii leg. *abducere*. Ego reposui *adducere*, ut est in Cod. Mediceo I. & in margine Editionis Constantinianae.

^{96.} *Faciant*] Cod. Mediceus I. *faciant*.

^{97.} *Ac*] Idem Codex, *Ac*.

^{98.} *Quidem non secti*] Olim legebatur, *quidam secti*, ut est in Cod. Mediceo I. Sed quid mirum, si secti aliqui, agitata diutius, dum calculus quaeritur, vesica, decedant, cum etiam non agita-

agitata, decesserint. Quibus accedit etiam, quod exiguus calculus ad plagam urina postea promovetur, & excidit 99. Si quando autem is major non videtur, nisi rupta cervice, extrahi posse, findendus est: cujus repertor Ammonius, ob id ¹ λωτόμῳ cognominatus est. Id hoc modo fit. Vncus injicitur calculo, sic, ut facile eum concussum ² quoque teneat, ne is retro revolvatur: tum ferramentum adhibetur crassitudinis modicae, prima parte tenui, sed retusa, quod admotum calculo, & ex altera parte ³ ictum, eum findit ⁴; magna cura habita, ne aut ad ipsam vesicam ferramentum ⁵ perveniat, aut calculi fractura ne quid incidat.

4. Hae vero curationes in foeminis quoque similes sunt; de quibus tamen parum proprie quaedam dicenda sunt 6. Siquidem in his, ubi parvulus calculus est, scalpellus supervacuum est; quia is urina in cervicem compellitur 7; quae & brevior, quam in maribus, & laxior est. Ergo & per se saepe excidit, &, si in primo 8, quod est angustius, inhae-

agitata multi eorum intereant? In aliis Codicibus habetur, *quidam non secuti, vel sequuti*. Itaque Lindenio magis accedo, qui leg. *quidam non secuti*. Id enim probat, quam perniciofa sit longa ista calculi inquisitio, quod ipsa interdum, nulla alia causa accedente, mortem attulerit.

99. *Ad plagam urina postea promovetur, & excidit*] Alii leg. *ad plagam urina postea promovente, excidit*; ut est in Cod. Mediceo I. Sed rectius, ut mihi videtur, in aliis Codicibus, *promovetur & excidit*. Sic igitur reposui.

1. *Ob id*] Lindenius leg. *qui ob id*.

2. *Concussum*] Ubi ferramento, quo findendus est, percutitur. Sunt qui mallent, *concussus*, si Constantino credimus: sed minus recte. Nam calculus ferramento quatitur, non uncus. Lindenius leg. *conclusum*, quod item rejiciendum.

3. *Tenui, sed retusa, quod admotum caculo & ex altera parte*] Haec verba non extant in MSS. Mediceis, praeterquam in primo, in quo tamen ita leguntur: *tenuis sed retusus quod admodum calculo ex altera parte*. Palavicinus correxit; *tenui sed retusa quod admodum calculum ex altera parte*, atque ita habetur in Editione I. & in aliis pervetustis. Pro *admodum calculum*, Caesarius reposuit *admotum calculum*. Lindenius denique ita edidit: *tenui, sed retusa, quod admotum calculo, & ex altera parte*: quem sequor.

4. *Ictum, eum findit*] Vocem *eum*, quae

omittitur in omnibus vulgatis libris, ego ex MSS. restitui. Ex *ictu eum findit*, quod est in Mediceo I. Palavicinus fecit *ictum findit*. Lindenius leg. *ictum, findit*.

5. *Ferramentum*] Al. *per ferramentum*: sed perperam.

6. *De quibus tamen parum proprie quaedam dicenda sunt*] Adverbium *parum* redundat; eademque, opinor, ratione in contextum irrepfit, quae *leniter*, de quo paulo supra. Nam Codex Mediceus I. habet, non *tamen parum*, sed *parum* dumtaxat, pro *tamen*, quod rectum est. Codices ceteri & *tamen* & *parum* habent. Lindenius leg. *de quibus parum, proprie tamen &c.* ut est in margine Edit. Constantinianae.

7. *Quia is urina in cervicem compellitur*] Ita edidit Lindenius: eique ratio suffragatur, & fere etiam Codex Mediceus I. in quo habetur; *quia si urina cervicem compellitur*. Lineola illa supra urina est a Palavicino; attamen non obscuris indiciis apparet, etiam antea tale aliquid fuisse. Itaque *urinam* videtur esse pro *urina in*. Alii leg. *quia is urinam in cervicem non compellit*; ut est in Codicibus Mediceis ceteris. Codex quidam apud Constantinum habet, *quia eum urina in cervicem compellit*.

8. *In primo*] Ita in MSS. & in Editionibus antiquis. Nisi mendum subest, *in primo* positum est quasi *in primo urinae itinere*; ut Constantinus interpretatur: idemque Celsus significat, quod fect. 1. hujus cap. ubi dixit, *non longe ab exitu inhae-*

inhaeret, eodem tamen unco sine ulla noxa educitur. At in majoribus calculis necessaria eadem curatio est. Sed virgini subijci 9 digiti tamquam masculo, mulieri per naturale ejus 10 debent. Tum, virgini quidem, sub ima sinisteriore ora; mulieri vero, inter urinae iter & os pubis, incidendum est, sic, ut utroque loco plaga transversa sit. Neque terreri convenit, si plus ex muliebri corpore sanguinis profluit.

4. Calculo evulso, si valens corpus est, neque magnopere vexatum, finire oportet sanguinem fluere, quo minor inflammatio oriatur: atque, ingredi quoque eum paulum, non alienum est, ut excidat, si quid intus concreti sanguinis mansit. Quod si per se non destitit, rursus, ne vis omnis intereat, supprimi debet: idque protinus, in imbecillioribus, ab ipsa curatione faciendum est: siquidem, ut distentione nervorum periclitatur aliquis, dum vesica ejus agitur; sic alter metus excipit, remotis medicaminibus 11, ne tantum sanguinis profluat, ut occidat. Quod ne incidat, desidere is debet in acre acetum, cui aliquantum salis sit adjectum: sub quo & sanguis fere conquiescit, & adstringitur vesica, ideoque minus inflammatur. Quod si parum proficit, agglutinanda cucurbitula est, & inguinibus, & coxis 12, & super pubem. Vbi jam satis vel evocatus est sanguis, vel prohibitus, resupinus collocandus est, sic, ut caput humile sit, coxae paulum excitentur: ac super vulnus 13 imponendum est duplex aut triplex linteolum, aceto madens. Deinde, interpositis duabus horis, in solium is aquae calidae resupinus demittendus est, sic, ut a genibus ad umbilicum aqua teneat, cetera vestimentis circumdata sint; manibus tantummodo pedibusque nudatis, ut & minus digeratur, & ibi diutius maneat. Ex quo sudor multus

inhaerescit. Porro urinae iter in summo angustius est, tum in viris, tum etiam in foeminis. Vide Morgagn. Epist. I. Lindenius leg. *in urinae itinere*; fortasse ex allata Constantini explanatione; qua tamen recte usus non est, cum vocem *primo* omiserit.

9. *Virgini subijci*] Codices MSS. alii habent, *virginis ubi se*; Mediceus I. *virgini subire*. In vulgatis omnibus legitur, *virgini subijci*, ut correxit Palavicinus.

10. *Per naturale ejus*] In Cod. Mediceo I. habetur, *per naturali eius*: ex Palavicini vero emendatione, *per naturalia ejus*. Ego *per naturale ejus* reposui. Nam Codices ceteri habent, *per naturalem ejus citius*. Porro *citius* ortum videtur ex *cuius*, quod est in Codice I. pro *eius*.

11. *Remotis medicaminibus*] Cod. Mediceus I. *motis medicaminibus*. Mihi duae hae voces ab ex-

planatoribus additae videntur; eoque magis suspectae sunt, quod vox *medicamen* apud Celsum nusquam occurrat, nisi hoc loco, & lib. 5. cap. 98. sect. 1. ubi ea itidem suspicione laborat. Vocem istam Celsus de industria fugisse videri potest; quando illam neque tum adhibuit, cum *medicamentum* saepius intra paucos versus repetere necesse fuit.

12. *Et inguinibus & coxis*] Lindenius leg. *& in genibus & coxis*: quod, quamvis Codex item Mediceus I. habeat, *& in genibus & in coxis*, minus tamen probandum est: sed retinenda vetus lectio, *& inguinibus & coxis*, quae ceterorum Codicum testimonio comprobatur. Vide Morgagn. Epist. VI.

13. *Vulnus*] Al. *ulcus*, ut est in Cod. Mediceo I.

E e e

tus oriri solet; qui spongia subinde in facie detergendus est ¹⁴: finisque ejus fomenti est, donec infirmando offendat. Tum multo is oleo perungendus, inducendusque hapsus lanae mollis, tepido oleo repletus ¹⁵, qui pubem, & coxas, & inguina, & plagam ipsam, contactam eodem ante linteolo ¹⁶, protegat: isque subinde oleo tepido madefaciendus est; ut neque frigus ad vesicam admittat, & nervos leniter molliat. Quidam cataplasmatibus calefacientibus utuntur. Ea plus pondere nocent, quo ¹⁷ vesicam urgendo vulnus irritant, quam calore proficiunt. Ergo ne vinculum quidem ullum necessarium est. Proximo die, si spiritus difficilius redditur, si urina non excedit ¹⁸, si locus circa pubem mature intumuit, scire licet, in vesica sanguinem concretum remansisse. Igitur, demissis eodem modo digitis, leniter pertractanda vesica est, & discutienda, si qua coierunt: quo fit, ut per vulnus postea procedant ¹⁹. Non alienum etiam est, oriculario clystere acetum nitro mistum per plagam in vesicam compellere: nam sic quoque discutiuntur, si qua cruenta coierunt. Eaque facere etiam primo die convenit, si timemus, ne quid intus sit: maximeque, ubi ambulando id elicere imbecillitas prohibuit. Cetera eadem facienda sunt: ut demittatur in folium, ut eodem modo panniculus, eodem lana ²⁰ superinjiciatur. Sed neque saepe, neque tamdiu in aqua calida puer habendus, quam adolescens est; infirmus, quam valens; levi, quam graviore inflammatione affectus; is, cujus corpus digeritur, quam is, cujus adstrictum est. Inter haec vero, si somnus est, & aequalis spiritus, & madens lingua, & sitis modica, & venter imus sedet, & mediocris ²¹ est cum febre modica dolor, scire licet, recte curationem procedere. Atque in his inflammationibus

14. *Qui spongia subinde in facie detergendus est*] In Cod. Mediceo I. legitur, *quo si* (ex veteri emendatione, quod *ſ*) *spongia subinde facile detergendum est*: in aliis, ut in Editionibus antiquis fere omnibus, *quo spongia subinde facile detergendum est*: in II. III. & VI. non facile, sed in facie. Constantini Editio ita habet: *qui spongia subinde facile detergendus est*: in margine vero, pro facile, in facie, ex veteris Codicis testimonio: quam lectionem Lindenius secutus est.

15. *Inducendusque hapsus lanae mollis, tepido oleo repletus*] In Cod. Mediceo I. desunt haec omnia: in aliis vero Codicibus desunt illa; finisque ejus fomenti est, donec infirmando offendat. Tum multo is oleo perungendus.

16. *Contactam eodem ante linteolo*] De quo paulo supra: duplex aut triplex linteolum, aceto madens. Alii leg. *contactam eodem ante se linteolo*;

ut est in Cod. Mediceo I. Ego expuli pronomen *se* ex Codicum ceterorum fide.

17. *Quo*] Ita ex MSS. Alii leg. *quae*; sed perperam. Alii, ut refert Constantinus, *quia*, Lindenius *atque*.

18. *Excedit*] Constantinus leg. *excidit*; Lindenius, *exit*.

19. *Procedant*] Quidam Codices MSS. habent *procidant*.

20. *Eodem modo panniculus, eodem lana*] I. e. panniculus aceto madens, & hapsus lanae mollis tepido oleo repletus. Ita ex Lindenio. Alii leg. *eodem modo panniculus, eadem lana*: & ita habent MSS. Medicei, excepto primo, in quo, *eodem modo panniculis, eadem urina*.

21. *Venter imus sedet, & mediocris &c.*] Ita ex Constantini conjectura & Lindenio: sed Constantinus leg. *sedet, mediocris*; Lindenius, *sedet*.

inflammatio fere quinto vel septimo die finitur: qua levata, folium supervacuum est: supini tantummodo vulnus aqua calida fovendum est, ut, si quid urinae rodit ²², eluatur ²³. Imponenda autem medicamenta sunt pus moventia; &, si purgandum ulcus ²⁴ videbitur, melle linendum ²⁵. Id si rodet, rosa temperabitur. Huic curationi aptissimum videtur enneapharmacum ²⁶ emplastrum: nam & sebum habet ad pus movendum, & mel ad ulcus repurgandum; medullam etiam, maximeque vitulinam; quod in id, ne fistula relinquatur, praecipue proficit ²⁷. Linamenta vero tum super ulcus non sunt necessaria; super medicamentum, ad id continendum, recte imponuntur. At ubi ulcus purgatum est, puro linamento ad cicatricem perducendum est. Quibus temporibus tamen, si felix curatio non fuit, varia pericula oriuntur ²⁸. Quae praesagire protinus licet, si continua vigilia est, si spiritus difficultas, si lingua arida est, si sitis vehemens, si venter imus tumet, si vulnus hiat, si transfluens ²⁹ urina id non rodit, si similiter ante tertium diem ³⁰ quaedam livida excidunt ³¹, si is aut nihil aut tarde respondet, si vehementes dolores sunt ³², si post diem quintum magnae febres urgent, & fastidium cibi permanet, si cubare in ventrem jucundius est. Nihil tamen pejus est distentione nervorum, &, ante nonum diem, vomitu bilis. Sed cum inflammationis sit metus, succurri abstinentia, modicis

⌘ *mediocris*. Sedet autem opponitur verbo *tumet*, quod infra est; *venter imus tumet*. Editiones antiquae & aliqui Codices MSS. habent, *venter imus sed* ⌘ *mediocris*: Cod. Mediceus primus, *venter imus* Si *mediocris*: tertius, *venter imus* ⌘ *mediocris*: sextus, *venter immus*: ⌘ *mediocris*.

22. *Rodit*] Al. *rodet*.

23. *Eluatur*] Ita in Cod. Mediceo vetustiore. Alii leg. *abluitur*.

24. *Ulcus*] In Cod. modo allato, *vulnus*.

25. *Melle linendum*] Fortasse Celsus scripsit, *melle vel mel illinendum*. Pro *linendum*, Lindenius habet *liniendum*, ut est in aliquibus MSS.

26. *Enneapharmacum*] Aliqui, Egnatium fecuti, *ἐννεαφάρμακον* scribunt Graecis litteris.

27. *Quod in id . . . . proficit*] Lindenius leg. *quae*, ut malebat Constantinus, qui praeterea *ad id*, pro *in id*, reponendum putabat. Sed neutra mutatione est opus. Nam *quod* refertur *ad habet*: *in id* autem similiter adhibetur lib. 3. cap. 18. *movere sternutamenta medicamentis in id efficacibus*.

28. *Varia pericula oriuntur*] Antea legebatur, *varia circa pericula oriuntur*. Ego ex MSS. fide

omisi particulam *circa*. Habetur illa quidem in Mediceo I. & in IV. sed per Palavicinum. Deceptus autem, opinor, Palavicinus fuit, quod in margine quorundam Codicum sit, *per circula*. Quod non aliud significat, nisi ita scriptum in aliquo Codice fuisse, pro *pericula*.

29. *Transfluens*] Lindenius alique quidam leg. *transfiliens*; sed perperam. Error ortus est ex Editione I. in qua littera *f* vocis *transfluens* adeo male expressa est, ut *i* referat. Hinc in Edit. an. 1493. & in Juntina, *transfiliens*; in Pinziana, *transfiliens*. Egnatius, Ruellius, Constantinus, & Stephanus recte leg. *transfluens*; nec aliter est in MSS.

30. *Si similiter ante tertium diem* ⌘ *c.*] In Codicibus MSS. deest particula *si*: in Mediceo I. & *si*, & *ante*; quae tamen utraque adscripta est a Palavicino. Sed fortasse *si* post *similiter* collocanda est, & legendum; *similiter, si ante tertium diem*.

31. *Excidunt*] Cod. Mediceus I. *excedunt*.

32. *Sunt*] In Codice Mediceo I. non est verbum hoc. Sic quidem vox *dolores* penderet a verbo *urgent*.

dicis & tempestivis cibis; inter haec, fomentis, & quibus supra scripsimus 33, oportet.

XXVII. Proximus canceri metus est. Is cognoscitur, si, & per vulnus, & per ipsum colem, fluit sanies mali odoris, cumque ea quaedam a concreto sanguine non abhorrentia, tenuesque carunculae lanulis similes: praeter haec, si orae vulneris aridae sunt, si dolent inguina, si febris non desinit 34, eaque in noctem augetur, si inordinati horrores accedunt. Considerandum autem est, in quam partem cancer is tendat. Si ad colem, indurefcit is locus, & rubet, & tactu dolorem excitat, testiculique intumescunt: si in ipsam vesicam, ani dolor sequitur, coxae durae sunt 35, non facile crura extendi possunt: at si in alterutrum latius, oculis id expositum est, paresque utrimque easdem notas, sed minores, habet. Primum autem ad rem pertinet corpus recte jacere, ut superior pars eadem semper sit 36, in quam vitium fertur. Ita, si ad colem it, supinus is collocari debet; si ad vesicam, in ventrem; si in latius, in id, quod integrius est. Deinde, ubi ventum fuerit ad curationem, homo in aquam demittetur, in qua marrubium decoctum sit, aut cupressus, aut myrtus; idemque humor clystere intus adiget 37: tum superponetur lenticula cum malicorio mista; quae utraque ex vino decocta sint; vel rubus, aut oleae folia, eodem modo decocta; aliave medicamenta, quae ad cohibendos purgandosque cancos proposuimus. Ex quibus, si qua erunt arida, per scriptorium calamus inspirabuntur. Vbi stare coeperit cancer, mulsio vulnus 38 eluetur: vitabiturque eo tempore ceratum, quod, ad recipiendum id malum, corpus emollit: potius plumbum elotum cum vino inungetur; superque 39 idem linteo illitum imponetur. Sub quibus perveniri ad sanitatem potest: cum eo tamen, quod non ignoremus, orto cancro saepe affici stomachum, cui

33. *Et quibus supra scripsimus*] H. e. folio aquae calidae, panniculo &c. Alii leg. *de quibus* &c. Ego secutus sum Lindenium, Cod. Mediceo I. consentiente.

34. *Desinit*] Ita edidit Lindenius: nec aliter legendum videtur. Codices MSS. & antiquae Editiones habent *desinit*.

35. *Durae sunt*] In Cod. Mediceo I. *durant*. Palavicinus correxit, *durefcunt*. Palavicinus correxit, *durefcunt*; & ita olim vulgo legebatur. Lindenius leg. *tumescunt*. Ego, *durae sunt*, ut est in MSS. ceteris Mediceis.

36. *Eadem semper sit*] Ita in omnibus MSS. Fortasse tamen legendum ex Constantino & Lin-

denio, *semper ea sit*.

37. *Intus adiget*] Paulo infra: *Idem humor rosa mistus in ipsum vulnus oriculario clystere agendus est*. Alii leg. *intus adjicietur*; sed minus recte. Fortasse apud alios quoque Latinos Scriptores, ubi *adjicere* impellendi vel jaciendi significatione reperitur, reponendum est *adigere*. Vide tamen XI. Facciolati Animadversionem apud Morgagnum Epist. III. ejusdemque Facciolati Epistolam ad me scriptam, quae addita est in libri calce. Editio Constantini habet *intus adjiciatur*: in margine vero, *injicietur*.

38. *Vulnus*] Lindenius, *ulcus*.

39. *Superque*] Al. *super quae*.

cui cum vesica quaedam consortio est ⁴⁰: exque eo fieri, ut neque retineatur cibus, neque, si quis retentus est, concoquatur ⁴¹, neque corpus alatur; ideoque ne vulnus quidem aut purgari, aut ali possit: quae necessario mortem maturant. Sed ut his succurri nullo modo potest, sic a primo tamen die tenenda ratio curationis est ⁴². In qua quaedam observatio, ad cibum quoque potionemque pertinens, necessaria est. Nam cibus inter principia, non nisi humidus dari debet: ubi ulcus purgatum est, ex media materia: olera & falfamenta semper aliena sunt. Potione opus est, modica ⁴³. Nam, si parum bibitur, accenditur vulnus, & vigilia urget, & vis corporis minuitur: si plus aequo assumitur, subinde vesica impletur, eoque irritatur. Non nisi aquam autem bibendam ⁴⁴ esse, manifestius est, quam ut subinde dicendum sit. Solet vero sub ejusmodi victu evenire, ut alvus non reddatur. Haec aqua ducenda est, in qua vel foenum Graecum, vel malva decocta sit. Idem humor rosa mistus in ipsum vulnus oriculario clystere agendus est ⁴⁵, ubi id rodit urina, neque purgari patitur. Fere vero primo per vulnus exit haec: deinde, eo fanescente, dividitur, & pars per colem descendere incipit, donec ex toto plaga claudatur. Quod interdum tertio mense, interdum non ante sextum, nonnumquam exacto quoque anno fit. Neque desperari debet solida glutinatio vulneris, nisi ubi aut vehementer rupta cervix est, aut ex cancro multae magnaeque carunculae, simulque nervosa aliqua exciderunt. Sed, ut vel nulla ibi fistula, vel exigua admodum relinquatur, summa cura providendum est. Ergo, cum jam ad cicatricem vulnus intendit ⁴⁶, extentis jacere feminibus & cruribus oportet: nisi tamen molles arenosive calculi fuerunt. Sub his enim tardius vesica purgatur: ideoque diutius plagam patere necessarium est; tum ⁴⁷ demum, ubi jam nihil tale extra fertur, ad cicatricem perducitur.

^{40.} *Quaedam consortio est*] Ita in Cod. Mediceo I. In aliis Codicibus, *quodammodo consortium est*. In vulgatis, ex Palavicini emendatione, *quoddam consortium est*.

^{41.} *Concoquatur*] Cod. Mediceus I. *coquatur*.

^{42.} *A primo tamen die tenenda ratio curationis est*] Alii leg. *diu*, quemadmodum habent Codices Medicei I. III. & VI. In II. quoque, IV. V. & VII. est *diu*: attamen Codices hi quatuor, Lindenii, sive potius Constantini lectionem, *die*, non parum confirmare videntur, quia habent *etenda*; etsi prima hujus vocis littera expuncta sit in IV. & in VII.

^{43.} *Modica*] mediocri. Ita reposui ex MSS. Lindenius leg. *non immodica*, ut est in margine Editionis Constantinianae: alii, *non modica*, quod

est a Palavicino.

^{44.} *Bibendam*] In aliquibus Codicibus *bibendum*. Haec verba, *autem bibendum esse, manifestius est, quam*; defunt in Mediceo I.

^{45.} *Agendus est*] Pantinus & Lindenius omitunt *est*; fortasse quod abest ab Edit. Caesarii an. 1538. Sed non abest ab Editione ejusdem Caesarii an. 1528. neque ab aliis item libris sive impressis, sive MSS. Constantinus legere malebat, *adigendus est*.

^{46.} *Vulnus intendit*] Ita in MSS. & in Editionibus antiquioribus. Alii cum Caesario leg. *vulnus tendit*. Fortasse rectius. Nam etiam cap. proximo: *Cumque jam ad sanitatem tendet*.

^{47.} *Et tum*] Cod. Mediceus I. non habet particulam *et*.

duci. Quod si, antequam vesica purgata est, orae se glutinarunt, dolorque & inflammatio redierunt, vulnus digitis vel averso specillo ⁴⁸ deducendum est; ut torquentibus exitus detur: hisque effusis, cum diutius pura urina descendit ⁴⁹, tum demum, quae cicatricem inducant, imponenda sunt; extendendique ⁵⁰, ut supra docui ⁵¹, pedes, quam maxime juncti ⁵². Quod si fistulae metus ex his causis, quas proposui, subesse videbitur, quo facilius claudatur ea, vel certe coangustetur, in anum quoque danda plumbea fistula est, extentisque cruribus femina talique inter se deligandi ⁵³ sunt, donec, qualis futura est ⁵⁴, cicatrix sit.

XXVIII. Et hoc quidem commune esse maribus & foeminis potest. Proprie vero quaedam ad foeminas pertinent: ut in primis, quod earum naturalia nonnumquam, inter se glutinatis oris, concubitus non admittunt. Idque interdum evenit protinus in utero matris: interdum exulceratione in his partibus facta, & per malam curationem his oris fanescendo junctis. Si ex utero est, membrana ori vulvae opposita est: si ex ulcere, caro id replevit. Oportet autem membranam duabus lineis, inter se transversis, incidere ad similitudinem litterae X, magna cura habita, ne urinae iter violetur: deinde undique eam membranam excidere. At si caro increvit, necessarium est recta linea patefacere: tum ab ora vel vulsella vel hamo apprehensa ⁵⁵, tamquam habenulam excidere; & intus implicitum in longitudinem linamentum (*λημνίσκου* Graeci vocant) in aceto tinctum demittere, supraque succidam lanam aceto madentem deligare: tertio die solvere ulcus, &, sicut ⁵⁶ alia ulcera,

^{48.} *Averso specillo*] Alii leg. *adverso specillo*, & ita est in Codd. Mediceis IV. & VI. In I. legitur, *averso scalpello*; quam lectionis varietatem ceteri omnes Medicei Codd. in margine annotatam habent.

^{49.} *Cum diutius pura urina descendit*] *Cum & descendit* lego cum Lindenio. Alii non recte, *tum, & descendat*. In Codice Mediceo I. ita habetur: *cum diutius pura urina descendat*: in aliis, *cum diutius supra urina descendat*.

^{50.} *Extendendique*] Alii leg. *extendique*. Ita sane habent MSS. Codices; & in Mediceo I. debent additum est a Palavicino post *pedes*. Sed legendum, *extendendique*, ut est in Editionibus Ruellii, Stephani, & Lindenii.

^{51.} *Docui*] In omnibus Codicibus Mediceis *posui*, praeterquam in primo, in quo *docui*. In IV. alia manu, *docui*.

^{52.} *Juncti*] Ita Lindenius & MSS. bene

multi. Al. *vincti*.

^{53.} *Deligandi*] In vulgatis legitur *deliganda*, ex mutatione a Palavicino inducta. In MSS. *deligandi*; quo modo reposui.

^{54.} *Qualis futura est*] Qualis esse potest. Alii leg. *futura*, ut est in Edit. an. 1493. quod a Constantino probatur, ut sit sextus casus hoc sensu; qualis ex futura sit. Sed fallitur Constantinus. Editio I. Aldinaque, & Codices MSS. habent *futura*.

^{55.} *Apprehensa*] Alii leg. *apprehensam*, ut Palavicinus correxit in Cod. Mediceo I. Ego ex hoc, & ceteris Codicibus, *apprehensa*, scilicet ora.

^{56.} *Solvere ulcus, &, sicut &c.*] Ita in MSS. & Editionibus antiquis. Editio Constantini in margine habet, *solvere, & ulcus sicut*. Lindenius leg. *solvere, & vulnus, sicut*; & deinde, *vulnera*.

cera, curare. Cumque jam ad sanitatem tendet, plumbeam fistulam medicamento cicatricem inducente illinere, eamque intus dare: supraque idem medicamentum injicere, donec ad cicatricem plaga perveniat.

XXIX. Vbi concepit autem aliqua, si jam prope maturus partus intus emortuus est, neque excidere ⁵⁷ per se potest, adhibenda curatio est: quae numerari inter difficillimas potest. Nam & summam prudentiam moderationemque desiderat, & maximum periculum affert. Sed ante omnia ³⁸ vulvae natura mirabilis, cum in multis aliis, tum in hac re ⁵⁹ quoque facile cognoscitur. Oportet autem ante omnia resupinam mulierem transverso lecto sic collocare, ut feminibus ejus ipsius ilia comprimantur: quo fit, ut & imus venter in conspectu medici sit, & infans ad os vulvae compellatur; quae, emortuo partu, id comprimit: ex intervallo vero paulum dehiscit ⁶⁰. Hac occasione usus medicus, unctae manus indicem digitum primum debet inferere, atque ibi continere, donec iterum id os aperiatur ⁶¹, rursusque alterum digitum demittere debebit ⁶², & per easdem occasiones alios, donec tota esse intus manus possit. Ad cujus rei facultatem ⁶³ multum confert & magnitudo vulvae, & vis nervorum ejus, & corporis totius habitus, & mentis etiam robur: cum praesertim intus nonnumquam etiam duae manus dari debeant. Pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse imum ventrem, & extrema corporis; neque dum inflammationem coepisse ⁶⁴, sed recenti re protinus adhiberi medicinam. Nam, si corpus jam intumuit, neque demitti manus, neque educi infans, nisi aegerrime potest: sequiturque saepe cum vomitu, & cum tremore, mortifera nervorum

57. *Excidere*] Cod. Mediceus I. habet *excedere*. Verum, cum idem Codex superiore cap. mendose habeat *membranam excedere*, & *habentulam excedere*; hic quoque *excedere* videtur perperam scriptum esse pro *excidere*, quod est in aliis Codicibus.

58. *Ante omnia*] Morgagno assentior, qui duas hasce voces, a librariis, quod infra occurrerent, hoc loco temere iteratas, tollendas censet.

59. *In hac re*] Vox *re* deest in Cod. Mediceo I.

60. *Dehiscit*] Ita edidit, post conjecturam Constantini, Lindenius. Alii leg. *dehiscere*, ut est in MSS. In Mediceo I. sequitur, *ut hac occasione &c.*

61. *Id os aperiatur*] In Editionibus plerisque legitur, ut in MSS. *ad os aperiatur*. Sed in principe Florentina, *id os aperiatur*, quemadmo-

dum Palavicinus correxit in Cod. Mediceo I. quod & Morgagnus probat. Lindenius leg. *os adaperiatur*, ut habet in margine Constantini Editio.

62. *Debebit*] Hoc verbum institutum esse suspicor. Nam praecedit *debet*; idque totam periodum regit.

63. *Facultatem*] Veterem lectionem, MSS. Mediceis Vaticanisque confirmatam, retinui. Lindenius leg. *facilitatem*, ut habet Constantini Codex.

64. *Neque dum inflammationem coepisse*] Lindenius leg. *neque dum inflammationem accepiſſe*: minus recte. Alii, Caesarium secuti, *neque cum inflammatione incepiſſe*: sed neque hi probandi sunt. Aliqui sane Codices habent *inflammatione*: sed non est difficile, ejusmodi errores cognoscere. Mediceus I. habet *inflammationem*: at, pro *coepisse sed, coepisset*.

vorum distentio. Verum intus emortuo corpori manus injecta protinus habitum ejus sentit: nam aut in caput, aut in pedes conversum est; aut transversum jacet ⁶⁵; fere tamen sic, ut vel manus ejus, vel pes in propinquo sit. Medici vero propositum est, ut eum ⁶⁶ manu dirigat vel in caput ⁶⁷, vel etiam in pedes, si forte aliter compositus est. Ac, si nihil aliud est, manus vel pes apprehensus, corpus rectius reddit: nam manus in caput, pes in pedes eum convertit ⁶⁸. Tum, si caput proximum est, demitti debet uncus, undique laevis, acuminis brevis, qui vel oculo, vel auri, vel ori, interdum etiam fronti recte injicitur; deinde attractus infantem educit. Neque tamen quolibet is tempore extrahi debet. Nam, si compressio vulvae ore id tentatum est, non emitte e eo, infans abruptitur, & unci acumen in ipsum os vulvae delabitur; sequiturque nervorum distentio, & ingens periculum mortis. Igitur, compressa vulva, conquiescere; hiantem, leniter trahere oportet; & per has occasiones paulatim eum educere. Trahere autem dextra manus uncum; sinistra, intus posita, infantem ipsum, simulque dirigere eum debet. Solet etiam evenire, ut is infans humore distendatur, exque eo profluat foedi odoris sanies. Quod si ⁶⁹ tale est, indice digito corpus illud forandum est, ut, effuso humore, extenuetur: tum id leniter per ipsas manus recipiendum est. Nam uncus injectus facile hebeti corpusculo elabatur ⁷⁰: in quo quid periculi sit ⁷¹, supra positum est. In pedes ⁷² quoque conversus infans non difficulter extrahitur; quibus ⁷³ apprehensis per ipsas manus commode educitur. Si vero transversus est, neque dirigi potuit, uncus alae injiciendus, paulatimque attrahendus est. Sub quo fere cervix replicatur, retroque caput

65. *Transversum jacet*] Sic restitui ex MSS. Vulgati habent, *in transversum jacet*.

66. *Eum*] Hoc pronomen genere masculino ideo fortasse Lindenius non tulit, quod *corpus* antecedit. Ipse *infantem* reposuit. Attamen etiam in proxima periodo habetur, *eum convertit*, scilicet infantem; quamvis *corpus* sit in membro praecedenti.

67. *In caput*] Perperam Aldina Edit. *in manus*.

68. *Convertit*] Al. *convertet*.

69. *Quod si*] Ruellius & Stephanus leg. *Si quid*.

70. *Facile hebeti corpusculo elabatur*] In Editionibus antiquis, & in MSS. excepto Mediceo I. legitur, *facile hebeti corpusculo elevabitur*: in quibus nihil mendii est, praeterquam *elevabitur* pro *elabatur*. Codex Mediceus I. habet *la-*

bitur: sed defunt in illo & tres voces, facile *hebeti corpusculo*, & aliae omnes, quae sequuntur post illas, *indice digito corpus*. Constantinus ita margini adscripsit ex suo Codice: *hebeti corpusculo facile elabatur*: ipse tamen, pro *hebeti*, *enecti* legendum putabat. At Lindenius habet, *putri corpusculo facile elabatur*. Ego *hebeti* retineo; quae vox eandem significationem hic habet, atque in 3. hujus libri capite, *illa quoque ipsa carne hebeti, nec firma*; & in cap. 13. *tumor increfcit. . . . quo modo caro hebes, modo humor aliquis, melli aquaeve similis, includitur*.

71. *In quo quid periculi sit*] Cod. Mediceus I. ita habet: *in quod si tale quid periculi sit*.

72. *Positum est. In pedes &c.*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *positum*. Sed in *pedes* etc. Lindenius, *positum est*. Sed in *pedes* etc.

73. *Quibus*] Lindenius leg. *namque his*.

put ad reliquum corpus spectat. Remedio est, cervix praecisa; ut separatim utraque pars auferatur. Id unco fit, qui, priori similis, in inferiore tantum parte per totam aciem exacuitur. Tum id agendum est, ut ante caput, deinde reliqua pars auferatur: quia fere, majore parte extracta, caput in vacuam vulvam prolabitur, extrahique sine summo periculo non potest. Si tamen id incidit, super ventrem mulieris duplici panniculo injecto, valens homo, non imperitus, a sinistro latere ejus debet assistere, & super imum ventrem ejus duas manus impo-
nere, alteraque alteram premere: quo fit, ut illud caput ad os vulvae compellatur; idque 74 eadem ratione, quae supra posita est, unco extrahitur 75. At si pes alter juxta repertus est, alter retro cum corpore est, quidquid protractum 76 est, paulatim abscindendum est: &, si clunes 77 os vulvae urgere coeperunt, iterum retro repellendae sunt, conquisitusque pes ejus adducendus. Aliaeque etiamnum difficultates faciunt, ut, qui solidus non exit, concisus eximi debeat. Quoties autem infans protractus est, tradendus ministro est. Is eum supinis manibus sustinere; medicus deinde sinistra manu leniter trahere umbilicum debet, ita, ne abrumpat, dextraque 78 eum sequi usque ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit; hisque ultimis apprehensis, venulas membranulasque omnes eadem ratione manu diducere a vulva, totumque illud extrahere, & si quid intus praeterea concreti sanguinis remanet. Tum compressis in unum feminibus, illa conclavi 79 collocanda est, modicum calorem, sine ullo perflatu, habente: super imum ventrem ejus imponenda lana succida, in aceto & rosa tincta. Reliqua curatio talis esse debet, qualis in inflammationibus, & in iis vulneribus, quae in nervosis locis sunt, adhibetur.

XXX. 1. Ani quoque vitia, ubi medicamentis non vincuntur, manus auxilium desiderant. Ergo, si qua scissa 80 in eo vetustate induruerunt,

74. *Idque*] Idem, *idque* tum.

75. *Extrahitur*] Idem, *extrahi possit*. In Cod. Mediceo I. habetur *extrahere*: in ceteris *extrahitur*.

76. *Protractum*] Vetus liber apud Constantinum, *prolapsum*; & ita edidit Lindenius. Ego tamen, *prolatum*, in multis MSS. inveni; *prolapsum*, in nullo. Mediceus I. habet *protractum*, ut est in Editionibus antiquis.

77. *Et, si clunes*] Particula *et* abest a Cod. Mediceo I.

78. *Dextraque*] *Dextra*, legitur in eodem Codice.

79. *Conclavi*] Aliqui cum Caesario leg. in *conclavi*; sed praepositio abest a MSS.

80. *Scissa*] Lindenius leg. *fissa*, ut est in margine Editionis Constantinianae. Constantinus porro adnotat, *ani fissae* Celsum dixisse in lib. 5. cap. 20. sect. 5. Attamen idem Constantinus, cum lib. 6. cap. 18. sect. 7. legeretur, in eo (ano) *saepe*, & *quidem pluribus locis, cutis exciditur*; recte monuit, legendum esse, *scinditur*: atque ita edidit Lindenius. Adde, in eodem lib. 6. eodemque cap. 18. sect. 9. hoc vitium vocari *scissuras*. Quare *scissa* retinendum, ut est in veteribus libris, tum impressis, tum MSS.

runt, jamque callum habent, commodissimum est, ducere alvum; tum spongiam calidam admovere, ut relaxentur illa, & foras prodeant: ubi in conspectu sunt, scalpello singula excidere, & ulcera renovare ⁸¹; deinde imponere linamentum molle ⁸², & super linteolum illitum melle; locumque eum molli lana implere, & ita vincire: altero die, deincepsque ceteris, lenibus medicamentis uti, quae ad recentia eadem vitia necessaria esse, alias proposui: & utique ⁸³ per primos dies prohibitionibus eum sustinere; paulatim deinde cibis adjicere aliquid, generis tamen ejus, quod eodem loco praeceptum est. Si quando autem ex inflammatione pus in his oritur ⁸⁴, ubi primum id apparuit ⁸⁵, incidendum est; ne anus ipse suppuret. Neque tamen ante properandum est: nam, si crudum incisum est, inflammationi ⁸⁶ multum accedit, & puris aliquanto amplius concitatur. His quoque vulneribus, lenibus cibis, iisdemque medicamentis opus est.

2. At tubercula, quae *κονδυλώματα* appellantur, ubi induruerunt, hac ratione curantur ⁸⁷. Alvus ante omnia ducitur: tum vulsellula tuberculum apprehensum, juxta radices exciditur ⁸⁸. Quod ubi factum est, eadem sequuntur, quae supra post curationem adhibenda esse proposui ⁸⁹: tantummodo, si quid increscit, squama aeris coercendum est.

3. Ora etiam venarum, fundentia sanguinem, sic tolluntur. Vbi sanguini, qui effluit ⁹⁰, sanies adjicitur, alvus acribus ducitur ⁹¹, quo magis ora promoveantur: eoque fit, ut omnia venarum quasi capitula ⁹² con-

81. *Vlcera renovare*] De his ulceribus lib. 6. cap. 18. sect. 8. Quo medicamento quidam etiam ulcera, de quibus proxime dixi, renovant. Pro renovare, Codices Medicei III. & VI. habent *revocare*: Editio Aldina *removere*; sed perperam.

82. *Linamentum molle*] Vox molle non est in Cod. Mediceo I. *Mollis linamenti* meminit etiam in lib. superiore cap. 13.

83. *Et utique*] Lindenius omittit particulam *Et*.

84. *Pus in his oritur*] Ita in vulgatis; nec aliter legendum videtur. Mediceus I. aliique MSS. Codices depravati sunt. Nam ita habent: *pubis in his oritur*.

85. *Id apparuit*] Cod. Mediceus I. non habet vocem *id*.

86. *Inflammationi*] Alii leg. *inflammationis*, ut est in MSS. Lindenius, *inflammationi*, quem sequor.

87. *Vbi induruerunt, hac ratione curantur*] Lib. 6. cap. 18. sect. 8. *si vetus condyloma jam induruit*. In Cod. Mediceo I. ita habetur; *ibi hac ratione curantur*.

88. *Exciditur*] Cod. modo allatus habet *praeciditur*.

89. *Adhibenda esse proposui*] Idem Codex, *adhibenda proposui*.

90. *Sanguini, qui effluit*] Idem Codex, *sanguis qui fluit*.

91. *Alvus acribus ducitur*] Ita in Editione Lindenii. In Cod. Mediceo I. tres hae voces defunt. Codices ceteri habent, *alvus acrius ducitur*: & ita est in antiquis Editionibus. In margine tamen Constantinianae adscriptum est, *acrius*.

92. *Omnia venarum quasi capitula*] Ita ex Constantino, cujus conjectura ceteris probabilior Morgagno videtur, quod in lib. 6. cap. 18. sect. 9. habeatur, *qua venarum tamquam capitulis quibusdam surgentia*. Idem Morgagnus, *omnia vena* &c. scriptum reperit in suo Codice. Editiones veteres, Aldina excepta, habent, *omnia vena* &c. ut est in MSS. Mediceis omnibus, praeter VI. in quo legitur, *omnia vena*. Egnatius edidit, *omnes venae* &c. Lindenius, *omnia vasa* &c.

conspicua sint. Tum, si capitulum exiguum est, basimque tenuem habet, adstringendum lino paulum supra est, quam ubi cum ano committitur: imponenda spongia ex aqua calida est ⁹³, donec id liveat ⁹⁴: deinde aut ungue, aut scalpello, supra nodum id exulcerandum est. Quod nisi factum est, magni dolores subsequuntur: interdum etiam urinae difficultas. Si id majus est, & basis latior, hamulo uno aut altero excipiendum est, paulumque supra basim incidendum: neque relinquendum quidquam ex eo capitulo, neque quidquam ex ano demendum est: quod consequitur is, qui neque nimium, neque parum hamos ducit ⁹⁵. Qua incisum est, acus debet immitti, infraque eam lino id capitulum alligari. Si duo triave sunt, imum quodque ⁹⁶ primum curandum est: si plura, non omnia simul; ne tempore eodem undique tenebrae cicatrices sint. Si sanguis profluit, excipiendus est spongia: deinde linamentum imponendum, ungenda femina, & inguina, & quidquid juxta ulcus est, ceratumque superdandum, & farina hordeacea calida implendus is locus, & sic deligandus est. Postero die is desidere in aqua calida debet, eodemque cataplasmate foveri. Ac bis die, & ante curationem, & post eam, cervices ⁹⁷ ac femina liquido cerato perungenda sunt; tepidoque is loco continendus. Interpositis quinque aut sex diebus, oriculario specillo linamenta educenda: si capitula ⁹⁸ simul non exciderunt, digito promovenda: tum lenibus medicamentis, iisdemque, quae alibi posui, ulcera ad sanitatem perducenda. Finito vitio, quemadmodum agendum esset, jam alias superius exposui ⁹⁹.

XXXI. Ab his ad crura proximus transitus est. In quibus orti varices non difficili ratione tolluntur. Huc autem & earum venularum ¹, quae in capite nocent; & eorum varicum, qui in ventre sunt, curationem distuli: quoniam ubique eadem est. Igitur vena omnis, quae
noxia

⁹³. *Imponenda spongia ex aqua calida est*] Particula *ex* deest in MSS. & in Editionibus antiquis. Restituta est a Lindenio, cum pridem Constantinus ita legendum animadvertisset. Idem Lindenius leg. *imponendaque*: sed ista quidem mutatione nihil est opus. In Cod. Mediceo I. ita habetur: *imponenda aqua calida spongia est*.

⁹⁴. *Liveat*] In veteribus Codicibus, in quibus *b* saepe invenitur pro *v*, legitur *libeat*. Ita cap. 16. pro *intestinum lividum*, Cod. Mediceus I. habet *intestinum libidum*. Constantinus conjiciendo legebat, *doleat*. Sed recte Lindenius, *liveat*.

⁹⁵. *Hamos ducit*] Cod. Mediceus I. non habet *hamos*.

⁹⁶. *Imum quodque*] In Codice modo allato

mendose est, *imo quoque*. Lindenius leg. *intimum quodque*; sed non recte.

⁹⁷. *Cervices*] Cui bono cervicis inunctio? Lindenius reponit *coxendices*. Sed Celsus hac voce alibi non est usus. Videtur scripsisse *coxae*. id autem ab iis fortasse in *cervices* mutatum fuit, qui coxas & femina idem & unum esse existimarunt.

⁹⁸. *Si capitula*] Lindenius, & *si capitula*.

⁹⁹. *Jam alias superius exposui*] Adverbium *superius* mihi suspectum est: habetur tamen in omnibus MSS. At *alias* abest a Mediceo I. Fortasse *superius*, supra *alias* ab explanatoribus positum, receptum fuit, *alias* expulsum.

¹. *Venularum*] Cod. Mediceus I. *venarum*.

noxia est, aut adusta tabescit, aut manu eximitur ². Si recta; si, quamvis transversa, tamen simplex; si modica est, melius aduritur. Si curva est, & velut in orbes quosdam implicatur, pluresque ³ inter se involvuntur, utilius eximere est. Adurendi ratio haec est. Cutis superinciditur: tum patefacta vena, tenui & retuso ferramento candente modice premitur; vitaturque, ne plagae ipsius orae adurantur: quas reducere hamulis facile est. Id interpositis fere quaternis digitis per totum varicem fit: & tum superimponitur ⁴ medicamentum, quo adusta sanantur. At exciditur hoc modo. Cute eadem ratione super venam incisa, hamulo orae excipiuntur; scalpelloque undique a corpore vena diducitur; caveturque, ne inter haec ipsa laedatur ⁵; eique retusus hamulus subjicitur; interpositoque eodem fere spatio, quod supra positum est, in eadem vena idem fit: quae, quo tendat, facile hamulo extento cognoscitur. Vbi jam idem, quacumque varices sunt, factum est, uno loco adducta per hamulum vena praeciditur: deinde, qua proximus hamus est, attrahitur & evellitur; ibique rursus abscinditur. Ac sic undique varicibus crure liberato, tum plagarum ⁶ orae committuntur, & super emplastrum glutinans injicitur.

XXXII. At, si digiti vel in utero protinus, vel propter communem exulcerationem postea cohaeserunt, scalpello diducuntur: dein ⁷ separatim uterque non pingui emplastro circumdatur: atque ita per se uterque sanescit. Si vero fuit ⁸ ulcus in digito, posteaque male inducta cicatrix curvum ⁹, eum reddidit ¹⁰; primum malagma tentandum est: dein, si id nihil prodest (quod & in veteri cicatrice, & ubi nervi laesi sunt, evenire consuevit) videre oportet, nervine id vitium, an cutis sit. Si nervi est, attingi non debet: neque enim sanabile est. Si cutis, tota cicatrix excidenda; quae fere callosa extendi digitum minus patiebatur ¹¹: tum rectus sic ad novam cicatricem perducendus est.

XXXIII.

2. *Eximitur*] Alii leg. *exciditur*, ut est in MSS. plerisque omnibus. Mediceus I. habet *eximitur*; quod malui, quia infra quoque omnium veterum librorum consensu habetur, *utilius eximere est*; ubi unus Lindenius leg. *excidere*. Verbum *eximo* eadem significatione adhibetur cap. 6. & cap. 23. hujus lib.

3. *Pluresque*] Lindenius leg. *pluresve*.

4. *Superimponitur*] Idem, *superponitur*.

5. *Caveturque, ne inter haec ipsa laedatur*] In aliquibus MSS. ita habetur: *caveturque ne inter haec ne ipsa laedatur*. Itaque legere malim: *caveturque inter haec, ne ipsa laedatur*. Haec verba, itemque illa, *eique retusus hamulus subjicitur*, quae

statim consequuntur, desunt in Cod. Mediceo I. 6. *Tum plagarum &c.*] Particula *tum* abest a Cod. Mediceo I.

7. *Dein*] Cod. Mediceus I. habet *deinde*; & sic infra quoque.

8. *Fuit*] Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione. Alii leg. *fit*.

9. *Curvum*] Cod. Mediceus I. habet *durum*.

10. *Reddidit*] Pro *reddit*, quod est in MSS. & antiquis Editionibus, Lindenius reposuit *reddidit*; & quidem recte, ut ego puto.

11. *Excidenda; quae fere callosa extendi digitum minus patiebatur*] Ita ex Cod. Mediceo vetustiore. Codices alii habent, *excidenda est, quae fere*

XXXIII. Gangraenam inter ungues alasque, aut inguina nasci; &, si quando medicamenta vincuntur ¹², membrum praecidi oportere, alio loco mihi dictum est. Sed id quoque cum periculo summo fit: nam saepe in ipso opere, vel profusione sanguinis vel animae defectione moriuntur. Verum hic quoque nihil interest, an fatis tutum praesidium sit, quod unicum est. Igitur inter sanam vitiatamque partem incidenda scalpello caro usque ad os est, sic, ut neque contra ipsum articulum id fiat, & potius ex sana parte aliquid excidatur, quam ex aegra relinquantur. Vbi ad os ventum est, reducenda ab eo sana caro, & circa os subsecanda est, ut ea quoque parte aliquid os nudetur ¹³: dein id ferrula praecidendum est, quam proxime sanae carni etiam inhaerenti: ac tum frons ossis, quam ferrula exasperavit, laevanda est, supraque inducenda cutis; quae sub ejusmodi curatione laxa esse debet, ut quam maxime undique os contegat. Quo cutis inducta non fuerit, id linamentis erit contegendum, & super id spongia ex aceto deliganda. Cetera postea sic facienda, ut in vulneribus, in quibus pus moveri debet ¹⁴, praeceptum est.

fere calculos efficit, ut extendi digitum non pateretur. Vulgo olim legebatur, excidenda est, quae fere callosa efficit, ut extendi digitum non patiatur: sed Lindenius, pro digitum non patiatur, quod est a Palavicino, reposuit, digitus non possit.

12. Vincuntur] In Cod. Mediceo I. vincantur.

13. Aliquid os nudetur] aliquid pro aliquantum. Lindenius leg. aliquid ossis nudetur; quae lectio veteris Codicis testimonio non caret, ut scribit Constantinus. Attamen Codices Vaticani Mediceique habent os, non ossis.

14. In quibus pus moveri debet] In vulneribus omnibus, quae glutinari non possunt, cujus generis id ipsum est, pus moveri debet; ut est in

lib. 5. cap. 26. sect. 27. Recte igitur veteres Codices habent moveri debet: neque Constantino assentiendum, qui legendum putabat, moveri non debet, quod in lib. cit. cap. 26. sect. 34. haec sint: *Medicamenta vero. dum malum (gangraena) serpit, adhibenda nulla sunt, quae pus movere conseruerunt.* Verum membro praeciso, medicamenta pus moventia, non gangraenae, quae nulla jam est, sed vulneri imponuntur, quod Chirurgus fecit, quodque sicut cetera vulnera curandum est. Veterem autem lectionem Cocchius confirmat ex Heliodoro cap. 14. de extremis membris abscindendis. Lindenius secutus est Constantinum: nam ita edidit; *in quibus pus non moveri debet.*

LIBER OCTAVVS.

1. **S**upereſt ea pars, quae ad oſſa pertinet: quae quo facilius accipi poſſit, prius poſitus figurasque eorum indicabo. Igitur calvaria incipit ex interiore parte concava, extrinſecus gibba, utrimque laevis, & qua cerebri membranam contegit, & qua cute, capillum gignente, contegitur: eaque ſimplex, ab occipitio & temporibus; duplex, uſque in verticem a fronte, eſt: oſſaque ejus, ab exterioribus partibus ¹⁵, dura; ab interioribus, quibus inter ſe connectuntur, molliora ſunt: interque ea venae diſcunt, quas his alimentum ſubminiſtrare, credibile eſt. Raro autem calvaria ſolida, ſine futuris eſt: locis tamen aeſtuoſis facilius invenitur; & id caput firmiſſimum, atque a dolore tutiſſimum eſt. Ex ceteris, quo futurae pauciores ſunt, eo capitis valetudo commodior eſt. Neque enim certus earum numerus eſt, ſicut ne locus quidem. Fere tamen duae, ſuper aures, tempora a ſuperiore capitis parte diſcernunt: tertia, ad aures ¹⁶ per verticem tendens, occipitium a ſummo capite diducit: quarta, ab eodem vertice per medium caput frontem procedit; eaque modo ſub imo capillo definit, modo frontem ipſam ſecans inter ſupercilia finitur ¹⁷. Ex his ceterae quidem futurae in unguem committuntur: eae vero, quae ſuper aures tranſverſae ſunt, totis oris paulatim extenuantur; atque ita inferiora oſſa ſuperioribus leniter inſidunt. Craſſiſſimum vero in capite os poſt aurem eſt; qua capillus, ut veriſimile eſt, ob id ipſum non gignitur. Sub his quoque muſculis ¹⁸, qui tempora connectunt ¹⁹, os medium, in exteriorem ²⁰ partem inclinatum ²¹, poſitum eſt. At facies futuram habet maximam; quae a tempore incipiens, per medios oculos, nariſque tranſverſa pervenit ad alterum tempus. A qua breves duae ſub interioribus angulis deorſum ſpectant. Et malae quoque in ſumma parte ſingulas tranſverſas

15. *Ab exterioribus partibus*] Caſarius, Ruelius, & Lindenius omittunt *partibus*.

16. *Ad aures*] Id eſt, verſus aures, ut explicat Morgagnus; non uſque ad aures, ut Paavvius & Lindenius exiſtimare videntur, qui proinde reponunt *ad latera*. Editiones antiquae omnes (excepta Editione an. 1538. in qua mendose eſt *ad nares*) omneſque MSS. habent *ad aures*.

17. *Finitur*] In Cod. Mediceo I. *finis*. Paavvius & Morgagnus quaedam deeſſe putant, ad coronalem futuram attinentia.

18. *Sub his quoque muſculis*] Ita in MSS. &

antiquis Editionibus. Lindenius leg. *Super hos quoque muſculos*.

19. *Qui tempora connectunt*] Ita in iſdem veteribus libris. Lindenius leg. *contegunt*, ut eſt in margine Editionis Conſtantinianae. Morgagnus mallet, *continent*; quam conſecturam confirmat ex ſimili loco cap. 4. huius lib. *inter muſculos, qui tempora continent*.

20. *Exterior*] Stephanus & Ronſſeus leg. *interiorem*.

21. *Inclinatum*] Perperam quidam leg. *inclinatum*, ut eſt in Edit. an. 1493.

fas futuras habent. A mediisque naribus, aut superiorum dentium gingivis, per medium palatum una procedit; aliamque transversa idem palatum secat. Et futurae quidem in plurimis hae sunt. Foramina autem, intra caput, maxima oculorum sunt; deinde narium; tum quae in auribus habemus. Ex his, quae oculorum sunt, recta simpliciaque ad cerebrum tendunt. Narium duo foramina ossi medio discernuntur: siquidem hae ²² primum a superciliis, angulisque oculorum, ossi inchoantur ad tertiam fere partem: deinde in cartilaginem versae, quo propius ori descendunt, eo magis caruncula quoque molliuntur. Sed ea foramina, quae a summis ad imas nares ²³ simplicia sunt, ibi rursus in binam itinera dividuntur: aliaque ex his, ad fauces pervia, spiritum & reddunt & accipiunt; alia, ad cerebrum tendentia, ultima parte ²⁴ in multa & tenuia foramina dissipantur, per quae sensus odoris nobis datur. In aure quoque primo ²⁵ rectum & simplex iter, procedendo flexuosum, juxta cerebrum ²⁶ in multa & tenuia foramina diducitur, per quae facultas audiendi est. Juxtaque ²⁷ ea duo parvuli quasi sinus sunt; superque eos finitur os, quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustinetur. Jugale appellari potest ab eadem similitudine, a qua id Graeci ζυγῶδες appellant. Maxilla vero est molle os ²⁸, eaque una est: cujus eadem & media, & etiam ima pars ²⁹, mentum est: a quo utrimque procedit ad tempora; solaque ea movetur. Nam malae cum toto ossi, quod superiores dentes exigit ³⁰, immobiles sunt. Verum ipsius maxillae partes extremae quasi bicornes sunt. Alter processus, infra ³¹ latior, vertice ipso tenuatur, longiusque procedens sub ossi jugali subit, & super id ³² temporum musculis illigatur. Alter brevior

22. Hae] Editiones praeae habent haec; quod retineri non potest, nisi infra legatur versa, ut Palavicinus correxit, ediditque Lindenius. In MSS. est hac, & versae. Itaque malui hae, quemadmodum a Caesario est repositum.

23. Ad imas nares] Lindenius leg. ad intimas nares.

24. Ad cerebrum tendentia, ultima parte &c.] Ita reposui, cum in Cod. Mediceo I. sit, ad cerebrum tendenti ultima parte &c. Alii leg. ad cerebrum tendunt. In ultima parte &c.

25. Primo] In Cod. Mediceo vetustiore, primum.

26. Procedendo flexuosum, juxta cerebrum &c.] Ita in Codice modo allato. Alii leg. procedendo flexuosum fit, quod ipsum juxta cerebrum. Sed Lindenius extrudit vocem ipsum.

27. Juxtaque] Aliqui leg. Juxta, ut est in

Editione an. 1538.

28. Maxilla vero est molle os] Durius est osse pectoris, quod infra valens & durum vocatur. Vide Morgagni epistolam II. in hujus operis fine.

29. Et etiam ima pars] In Cod. Mediceo I. etiam pars: mendose, pro & ima pars, quo modo legendum crediderim, extrusa particula etiam.

30. Exigit] Constantinus & Lindenius leg. excipit, ut est in margine Editionis Caesarianae: sed perperam. Vide Morgagn. Epist. V.

31. Infra] Ita ex Morgagno. Simile est illud in lib. 6. cap. 14. tumor mollior, & ab ima parte latus, extenuatus in verticem est. Male alii, intra.

32. Et super id] In Cod. Mediceo vetustiore legitur, & id: unde primo injecta mihi mendi suspicio est; quam tamen Morgagnus plane sustulit. Lege duas ejus epistolas huic libro adjectas.

vior & rotundior, & in eo sinu, qui juxta foramina auris est, cardinis modo fit; ibique huc & illuc se inclinans maxillae facultatem ³³ motus praestat. Duriore offe dentes sunt: quorum pars maxillae, pars superiori ossi malarum haeret. Ex his quaterni primi, quia secant, τομικοί ³⁴ a Graecis nominantur. Hi deinde quatuor caninis dentibus ex omni parte cinguntur. Ultra quos utrimque fere maxillares quini ³⁵ sunt, praeterquam in iis, in quibus ultimi ³⁶, qui fero gigni solent, non increverunt. Ex his priores ³⁷ singulis radicibus; maxillares utique binis, quidam etiam ternis, quaternisve nituntur. Fereque longior radix brevior dentem edit; rectique dentis recta etiam radix, curvi flexa est. Exque eadem ³⁸ radice in pueris novus dens subit, qui multo saepius priorem expellit: interdum tamen supra infrave eum se ostendit. Caput autem spina excipit. Ea constat ex vertebra quatuor & viginti. Septem in cervice sunt, duodecim ad costas, reliquae quinque sunt proximae costis. Eae teretes brevessque, ab utroque latere, processus duos exigunt ³⁹: mediae perforatae, qua spinae medulla cerebro commissa descendit: circa quoque per duos processus tenuibus cavis perviae ⁴⁰, per quae a membrana cerebri similes membranulae deducuntur. Omnesque vertebrae, exceptis tribus summis ⁴¹, a superiore parte in ipsis

33. *Facultatem*] Paavvius adnotat, alios legere *facilitatem*; atque innuit, ut opinor, Constantinum, qui vocem istam margini adscripsit. Alii omnes habent *facultatem*, ut est in MSS.

34. Τομικοί] Quamvis τομικοί sit in Editione Caesarii an. 1538. non ita tamen Caesarius ediderat an. 1528. sed τέμνικοί; cum in Editione Aldina esset, τέμνικοί; in Juntina & vetustissimis tribus 1478. 1493. 1497. *temnici*. Primus igitur Ruellius reposuit τομικοί; quem plerique secuti sunt. Caesarius haec adnotavit: τέμνικοί, alias τομείς. Porro τομείς legendum esse, Cocchijs contendit, quod Cod. Mediceus I. habeat *comis*. Codices II. III. IV. V. habent *tenici*; VI. *tenici*; VII. *tertica*, & in margine alia manu, *tenici*.

35. *Quini*] In Mediceis Vaticanisque MSS. *quaterni*, quemadmodum alii ediderunt: Sed *quini* prorsus legendum, ut est in Editione Lindenii, & in veteri quodam Constantini libro. Paavvius retinet *quaterni*: infra vero, pro non increverunt, legit ex conjectura, *jam increverunt*.

36. *In quibus ultimi*] Ita Caesarius, Ruellius, Constantinus: & quidem recte. Alii, *in quibus tres ultimi*; ut a Palavicino correctum est in Cod. Mediceo I. Nam in plerisque MSS. ita habetur: *sunt quibus in (vel in) ultimi*: in Vaticano

II. & in aliquo alio, *sunt quibus tres ultimi*. Sed in non est *tres*, sed particula in posita loco non suo. Lindenius leg. *in quibus genuini*.

37. *Priores*] Lindenius leg. *primores*.

38. *Exque eadem*] Quidam leg. *ex eadem*, ut est in Edit. an. 1538. Lindenius, *Ex ea*.

39. *Exigunt*] Paavvius, qui supra probavit *exigit*, hoc loco improbat *exigunt*, & *exferunt* reponit: sed sine causa, ut Morgagnus animadvertit.

40. *Circa quoque per duos processus tenuibus cavis perviae*] H. e. in ipsis quoque processibus perforatae. Aliqui, pro *per*, *subter* reponendum censent, ut adnotat Constantinus. Paavvius leg. *ea* quoque per duos processus tenuibus cavis pervia: Lindenius, *latera quoque inter duos processus tenuibus cavis pervia*. Sed veterem lectionem & MSS. confirmant, & ut Morgagnus animadvertit, locus similis cap. 14. ubi habetur; *duabus membranulis, quae per duos a lateribus processus feruntur*; non *inter*, nec *subter* duos a lateribus processus. In Codice Mediceo I. mendose; *circa quaeque per duos processu* &c.

41. *Exceptis tribus summis*] Prima enim sinus quidem a superiore parte habet; at processus ab inferiore non habet. Excepit autem & proximas duas,

ipsis processibus parum defidentes sinus habent: ab inferiore alios deorsum versus processus exigunt. Summa igitur protinus caput sustinet, per duos sinus receptis exiguis ejus processibus. Quo fit, ut caput sursum deorsum versum tuberibus exasperetur 42. Secunda superiori parti inferiore 43. Quod ad circuitum pertinet, pars summa angustiore orbe finitur: ita 44 superior ei summae circumdata 45 in latera quoque caput moveri finit. Tertia eodem modo secundam excipit 46. Ex quo facilis cervici mobilitas est. Ac, ne sustinere quidem caput posset, nisi utrimque recti valentesque nervi collum continerent, quos τένοντες 47 Graeci appellant: siquidem horum inter omnes flexus alter semper intentus ultra prolabi superiora non patitur. Jamque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, exigit 48. Ceterae processibus deorsum spectantibus in inferiores insinuantur, ac per sinus, quos utrimque habent,

duas, quod crederet, secundam nec sinus, nec processus habere; tertiam processus, non sinus. Id, nisi fallor, ex iis, quae sequuntur, colligitur Morgagnus tamen suspicatur, tria haec verba non esse Celsi, aut si Celsi sunt, aliter ab eo fuisse scripta.

42. *Vt caput sursum deorsum versum tuberibus exasperetur*] Duo verba, *tuberibus exasperetur*. Morgagno redundare videntur, minimeque cum praecedentibus, *sursum deorsum versum*, vel, ut alii legunt cum Caesario, *versus*, cohaerere. Sententia enim haec esse videtur: ut caput tum sursum, tum deorsum versus moveri possit. Quidam, Constantino referente, inter *versus* & *tuberibus* inferunt *moveatur*, &c. Alii tollunt adverbium *sursum*; sed perperam. Et Paavvius quidem ita leg. *ut caput deorsum versus tuberibus exasperetur*: Lindenius vero, *ut caput deorsum parvis tuberibus exasperetur*. In multis MSS. pro *versum tuberibus exasperetur*, mendose est, *verum tuberibus exasperatur*; in aliquibus, *sursum*, pro *sursum*. Lege Morgagnum Epist. VII. qui totum hunc de vertebra locum ad examen revocat, & multis modis esse depravatum, ostendit.

43. *Secunda superiori parti inferiore*] Deest quidpiam. Pro *inferiore*, Constantinus *inferitur* scriptum invenit in suo Codice. Itaque Lindenius edidit; *Secunda superioris parti inferiori inferitur*. Recte fortasse; nisi illa statim sequerentur, *ita superior ei summae circumdata*. Paavvius leg. *Secunda superiori parti inferioris*. Sed deest verbum, quo haec regantur. In Cod. Mediceo I. est *parte*, pro *parti*; & *superiori* a Palavicino mutatur in *superior*. Vide Morgagn. l. c.

44. *Ita*] In vulgatis, *itaque*. Ego *ita* reposui ex MSS.

45. *Superior ei summae circumdata*] Prima circumdata secundae, qua summa est, id est, ea parte, qua angustiore orbe finitur. Vocem *ei* addidi ex Codice Mediceo vetustiore. Lindenius leg. *superior secundae circumdata*.

46. *Tertia eodem modo secundam excipit*] Si Celsus illuc spectavit, *ita superior ei summae circumdata*; difficile omnino est, haec verba, *Tertia eodem modo secundam excipit*, cum Anatome conciliare: meritoque ac jure dubitat de hujus loci fide Morgagnus. Non enim, ut secundae vertebrae pars summa, sic etiam ima angustiore orbe finitur; nec ab inferiore parte tertia vertebra ei circumdatur, quemadmodum prima a superiore. Verum *excipit* fortasse est, ut alibi, *prosequitur*, non *pro recipit*: duae autem voces, *eodem modo*, referendae sunt ad illas, *Secunda superiori parti inferiori*. Quia tamen locus ille integer non est, nihil affirmare ausim. Cod. Mediceus I. ita habet: *Tertiam eodem modo secundam excipit*.

47. τένοντες] Ita Egnatius & Stephanus. Nam ζένοντες in Editione Aldina mendum est. τένοντες porro hos nervos interdum Graeci proprie nominarunt, ut observat Foësius in Oeconom. Hippocr. Codices Medicei alii habent TENONTAE (in VII. correctum est TENONTAC) al. TENONTE; primus *cerotas*, ut Editiones antiquae. Quidam leg. *καρπας*. ex emendatione Caelii Rhodigini; Cocchius ex conjectura, *κερτιας*.

48. *Tubercula, quae inferiori inferantur, exigit*] Processus scilicet, de quibus paulo supra. Aliqui leg. *excipit*, ex Caesario: sed id pugnat cum praecedentibus.

habent, superiores accipiunt; multisque nervis & multa cartilagine continentur. Ac si, uno flexu modico in promptum dato, ceteris negatis, homo erectus infistit, & aliquid ⁴⁹ ad necessaria opera curvatur. Infra cervicem vero summa costa contra humerum ⁵⁰ sita est. Inde undecim ⁵¹ inferiores usque ad imum pectus perveniunt: eaeque, primis partibus rotundae, & leniter quasi capitulatae, vertebrarum transversis processibus, ibi quoque paulum sinuatis ⁵², inhaerent: inde latescunt ⁵³, & in exteriorem partem recurvatae paulatim in cartilaginem degenerant; eaque parte rursus in interiora leniter flexae committuntur cum osse pectoris. Quod valens & durum ⁵⁴ a faucibus incipit, ab utroque latere lunatum, & a praecordiis, jam ipsum quoque cartilagine mollitum, terminatur ⁵⁵. Sub costis vero prioribus quinque, quas *νόθας* ⁵⁶ Graeci nominant, breves tenuioresque, atque ipsae quoque paulatim in cartilaginem versae, extremis abdominis partibus inhaerescunt; imaque ex his, majore jam parte nihil, nisi cartilago est. Rursus a cervice duolata ossa utrimque ad scapulas tendunt: nostri scutula operta ⁵⁷, *ὑποπλάτας*.

cedentibus verbis, quae inferiori inserantur; ut Morgagnus animadvertit. Legendum igitur *exigit*; quod verbum Celsus adhibuit etiam supra: nec aliter habent MSS. Codices & Editiones vetustiores.

49. *Uno flexu modico in promptum dato, ceteris negatis, homo erectus infistit, & aliquid &c.*] Ex multis muscularis, qui spinam continent, dum aliqui, prout opus est, hominem curvari sinunt, ceteri omnes erectum tenent, nec ruere patiuntur. Ita reposui ex Cod. Mediceo I. tamen libentius legerim, *in primum dato*, ut est apud Lindenium. Alii leg. *uno flexu modico in promptum* (Constant. *in promptu*) *dato, ceteris negotiis homo & rectus infistit, & aliquid &c.* Lindenius, *uno flexu modico in primum dato, ceteris negotiis homo & rectus infistit, & alioqui &c.*

50. *Humerum*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *humeros*.

51. *Undecim*] Lego, *sex*. Septem omnino costae sunt, quas veras nominant, de quibus Celsus loquitur. Nam de quinque noth's infra est dicturus. Quoniam rerum numerus in veteribus Codicibus saepe per proprias notas scribebatur, facile fuit errare librariis. Videtur scriptum fuisse VI. Sed V, temere lineis paulum ultra angulum productis, pro X acceptum. Lindenius leg. *septem*. At sic quidem hae costae octo erunt; cum de una jam dictum sit. Vide Morgagn. E. pist. VII.

52. *Sinuatis*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *insinuatis*.

53. *Latescunt*] Al. *patescunt*; & ita ego invenio in MSS. Codex tamen Constantini habet *latescunt*, ut edidit Lindenius. Itidem de latis scapularum ossibus infra habetur; *in summis verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque latescentia ad spinam tendunt*.

54. *Et durum*] Caesarius & alii, *ac durum*.

55. *Ipsum quoque cartilagine mollitum terminatur*] In Codicibus Mediceis, excepto primo; ipsam quoque cartilaginem emollit ac terminatur. Mendose.

56. *Νόθας*] Ita restituerunt Egnatius & Caesarius, cum *rhoas* legeretur. Codex primus habet *noas*; Medicei ceteri *nodat*.

57. *Scutula operta*] Ita edidit Lindenius, & ita habent Codices Vaticani III. & V. Medicei quoque omnes, praeter primum. Nihil tamen certi de hoc nomine affirmari potest. Nam neque apud alium auctorem reperitur, & apud Celsum hoc uno loco habetur, & hujus loci lectio varia est. Codex enim Mediceus I. & Vaticani I. II. VII. habent *scapulas*: quod minime contemnendum est, cum similiter *sura* nominetur, tum pars quaedam cruris, tum os, quod in ea parte est; ut infra dicitur. In Editionibus antiquis legitur, *scutula operta*, ut in Cod. Mediceo I. ex Palavincino. In Vaticano IV. cum esset, *scutula operata*,

πλατάς Graeci nominant. Ea in summis ⁵⁸ verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque latescentia ad spinam tendunt; & quo latiora quaque parte sunt, hoc hebetiora. Atque ipsa quoque, in imo cartilaginosa, posteriore parte velut innatant; quoniam, nisi in summo, nulli ossi inhaerescunt. Ibi vero validis musculis nervisque constricta sunt. At a summa costa paulo interius, quam ubi ea media est, os excrescit, ibi quidem tenue, procedens vero, quo propius lato scapularum ossi fit, eo plenius latiusque, & paulum in exteriora curvatum ⁵⁹, quod ⁶⁰ altera verticis parte modice intumescens, sustinet jugulum. Id autem ipsum ⁶¹ recurvum, ac neque inter durissima ossa numerandum ⁶², altero capite in eo, quod posui, altero in exiguo sinu pectoralis ossis infidit, paulumque motu brachii movetur, & cum lato osse scapularum, infra caput ejus, nervis & cartilagine connectitur. Hinc humerus incipit, extremis utrimque capitibus tumidus, mollis, sine medulla, cartilaginofus: medius teres, durus, medullosus: leniter gibbus & in priorem & in exteriorem partem ⁶³. Prior autem pars est, quae a pectore est; posterior, quae ab scapulis ⁶⁴; interior, quae ad latus tendit; exterior, quae ab eo recedit: quod ad omnes articulos pertinere, in ulterioribus patebit. Superius autem humeri caput rotundius, quam cetera ossa, de quibus adhuc dixi, parvo excessu ⁶⁵ vertici lati scapularum

ta, scutula in scuptula versum fuit. Vide Morgagni. Epist. V.

58. Ea in summis] Cod. Mediceus I. Ea summis.

59. Plenius latiusque, & paulum in exteriora curvatum] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. plenius latiusque, & paulatim in exteriora curvatum: alii ex Caesario, plenius latiusque, & paulatim in exteriora (Paavvius interiora) curvatur; Lindenius, plenius latiusque est, paululum in interiora curvatum.

60. Quod] Alii leg. quod propius; Lindenius, quod protinus. Ego ex fide Cod. Medicei vetustioris sustuli propius, quod perperam repetitum est ex superioribus, quo propius &c. ubi plerique MSS. habent, quod propius. Lege quae ad hunc locum scripsit Morgagnus in Epist. VII.

61. Id autem ipsum] Lindenius omittit autem.

62. Ac neque inter durissima ossa numerandum] Paavvius & Lindenius leg. ac inter durissima &c. Vide meam ad Morgagnum epistolam, quae est in fine hujus libri, & quae ille ad eandem rescripsit.

63. Leniter gibbus & in priorem & in exteriorem partem] Ita in MSS. & in Editionibus 1478. 1493. 1497. Juntae, Caesarii, Ruellii, Pantini. Si

quid a librariis omissum fuit, videtur ita restituendum ex Morgagni conjectura: leniter gibbus in priorem & posteriorem & interiorem; cavus in exteriorem partem. Alii, secuti Editionem Aldinam leg. leniter gibbus, & in priorem & posteriorem, interiorem & exteriorem partem; Lindenius, leniter cavus. in priorem & interiorem; gibbus, in posteriorem & exteriorem partem.

64. Ab scapulis] Cod. Mediceus I. a scapulis.

65. Parvo excessu] Hae duae voces desunt in Editionibus 1478. 1493. 1497. Juntae, Caesarii, Ruellii, & in antiquo Constantini Codice. In Editionibus aliis post quatuor proximas voces positaе sunt. Ego secutus sum Codices Mediceos Vaticanosque, cum quibus duo Morgagni Codices consentiunt.

66. Vertici lati scapularum ossis] Ita ex Morgagni conjectura, & ex Cod. Vaticano sexto, qualicumque ejus auctoritas sit. Ita legitur etiam in Mediceo I. ex recentiori emendatione: librarius enim scripserat, verticiliati scapularum ossis. Porro verticem lati scapularum ossis Celsus nominat paulo supra, ubi de his ossibus loquitur: Ea in summis verticibus sinuata &c. Alii Codices & Editionio-

rum ossis ⁶⁶ inferitur, ac maiore parte extra situm ⁶⁷ nervis deligatur. At inferius duos processus habet; inter quos, quod medium est, magis etiam extremis partibus sinuatur. Quae res sedem brachio praestat: quod constat ex ossibus duobus. Radius, quem *κέρυδα* Graeci appellant, superior breviorque, & primo tenuior, rotundo & leniter cavo capite exiguum humeri tuberculum recipit; atque ibi ⁶⁸ nervis & cartilagine continetur. Cubitus inferior longiorque, & primo plenior, in summo capite duobus quasi verticibus extantibus in sinum humeri, quem inter duos processus ejus esse proposui, se inferit. Primo vero duo brachii ossa juncta ⁶⁹ paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coeunt, modo crassitudinis ⁷⁰ mutato: siquidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis est. Dein radius, in caput cartilaginosum confurgens, in vertice ejus sinuatur ⁷¹: cubitus rotundus in extremo, parte altera paulum procedit. Ac, ne saepius dicendum sit, illud ignorari non oportet, plurima ossa in cartilaginem desinere, nullum articulum non sic finiri. Neque enim aut moveri posset, nisi laevi inniteretur; aut cum carne nervisque conjungi, nisi ea media quaedam materia ⁷² committeret. In manu vero prima palmae pars ex multis minutisque ossibus constat, quorum numerus incertus est. Sed oblonga omnia, & triangula, structura quadam inter se connectuntur, cum invicem superior

tionem multae habent, *verticillatis scapularum ossibus*; Codices Medicei IV. & V. & Vaticani III. & V. Editionesque 1478. 1493. 1497. *verticillatis scapularum ossibus*; Editio Aldina, *verticillatis scapularum ossibus*; Codices Vaticani II. & VII. *verticillatis scapularum ossibus*; Vaticanus I. *articulatis scapularum ossibus*; Editio Lindeniana, *verticillatis scapularum ossibus*.

67. *Extra situm*] Nam vertici lati scapularum ossis parvo dumtaxat excessu inferitur. Vide Morgagn. Epist. II. Ita porro ex eodem Morgagno legendum, & ex Mediceo I. aliisque quibusdam MSS. Alii leg. *ex transitu*; Lindenius, *extra id situm*.

68. *Atque ibi*] Ita in veteribus libris & MSS. & impressis. Lindenius leg. *quod ibi*.

69. *Duo brachii ossa juncta*] Ita ex Morgagno, cui ex parte suffragantur Codices MSS. tum Mediceus I. in quo est, *duobus radiis adjuncta*; tum alii, in quibus, *duobus brachii* (in aliquibus, *brachiis*) *ossa juncta*. Editiones antiquae habent, *duobus radiis brachii ossa juncta*, ut est in Cod. Mediceo I. ex Palavicini emendatione, in margine Medicei IV. alia manu, & in Vaticanis II.

IV. VI. & VII. Lindenius leg. *duo, radii & brachii, ossa juncta*: sed non recte; ut Morgagnus animadvertit. Nam duo brachii ossa sunt radius & cubitus.

70. *Crassitudinis*] Cod. Mediceus I. habet *crassitudinum*.

71. *In vertice ejus sinuatur*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Constantini. Vox tamen ejus Morgagno redundare videtur; nec sine ratione. Nisi forte, quoniam alii habent *in verticem*, ita a Celso scriptum fuit: *in vicem ejus* (id est, cubiti) *sinuatur*; ut idem Morgagnus suspicatur. Pantinus & Lindenius leg. *in cervicem*, decepti ab Editione Caesaris an. 1538. quae omnino depravata est: siquidem Editio ejusdem Caesaris an. 1528. habet *in verticem*. Neque rectius *insinuatur* habet Lindenius, pro *sinuatur*. Nam qua radius & cubitus, ad manum coeunt, non radius in cubitum, sed cubitus in radii sinum inferitur. Denotat autem Celsus radii sinum, in quem duo ex manu exigui processus conjiciuntur, ut infra docet. Vide Morgagn. Epist. VII.

72. *Media quaedam materia*] Cod. Mediceus I. non habet *quaedam*.

rrior alterius angulus ⁷³ alterius planities sit: eoque fit ex his unius ossis paulum in interiora concavi species. Verum ex manu duo exigui processus in sinum ⁷⁴ radii conjiciuntur. Tum ex altera parte recta quinque ossa ⁷⁵, ad digitos tendentia, palmam explent. A quibus ipsi digiti oriuntur; qui ex ossibus ternis constant: omniumque eadem ratio est. Interius os in vertice ⁷⁶ sinuatur, recipitque exterioris exiguum tuberculum; nervique ea continent. A quibus orti ungues indurescunt: ideoque non ossi, sed carni magis radicibus suis inhaerent. Ac ⁷⁷ superiores quidem partes sic ordinatae sunt. Ima vero ⁷⁸ spina in coxarum osse desidit ⁷⁹; quod transversum longeque valentissimum, vulvam, vesicam, rectum intestinum tuetur. Idque ab exteriori parte gibbum; ad spinam, resupinatum; a lateribus, id est, in ipsis coxis, sinus rotundos habet. A quibus oritur os, quod pectinem vocant; idque, super intestina sub pube transversum, ventrem firmat: rectius in viris, recurvatum magis in exteriora in foeminis, ne partum prohibeat. Inde femina oriuntur. Quorum capita rotundiora etiam, quam humerorum sunt; cum illa ex ceteris rotundissima sint. Infra vero duos processus a priore & a posteriore parte habent. Dein dura, & medullosa, & ab exteriori parte gibba ⁸⁰, rursus ab inferioribus ⁸¹ quoque capitibus intumescunt. Superiora in sinus coxae, sicut humeri in ea ossa, quae scapularum sunt, conjiciuntur: tum infra introrsus leniter intendunt ⁸², quo aequalius superiora membra sustineant. Atque in eo inferiora ⁸³ quoque capita media sinuantur, quo facilius excipi a cruribus possint.

Quae

73. *Alterius angulus*] Pantinus & Lindenius haec verba omittunt. Secuti sunt Editionem Caesarii an. 1538. neque animadverterunt ea verba typographi culpa deesse, haberique in prima Edit. ejusdem Caesarii.

74. *In sinum*] Ita ex Constantino, Paavvio, Lindenio & Morgagno. Vnus enim est hic radii sinus. Alii leg. *in sinu*, ut est in MSS. Alii *in sinu*, ut in Editione I.

75. *Recta quinque ossa*] Lindenius habet, *quinque ossa recta*.

76. *In vertice*] Secutus sum Constantinum & Lindenium. Alii leg. *in verticem*: ut est in MSS. sed mendose. Idem mendum notavimus paulo supra.

77. *Ac*] Editiones Caesarii, Pantini, & Lindenii habent *At*; sed perperam.

78. *Ima vero*] Cod. Mediceus I. *Iam vero*.

79. *Desidit*] Designat spinam eo loco depressam, ut recte animadvertit Morgagnus. *Desidit* porro antiquae Editiones, Aldina excepta, Co-

dicesque habent Medicei tertius & sextus, & Vaticanus primus: *desedit* Mediceus primus: alii *disidit*: Vaticanus II *discedit*, ut edidit Egnatius: VII. *descendit*. Constantinus malebat *desidet*, vel *desinit*; quod ultimum Lindenio placuit.

80. *Ab exteriori parte gibba*] Re vera gibba sunt a parte priore; ut notat Morgagnus; qui suspicatur Celsum scripsisse, *a priore*, vel *ab anteriore*, vel *a priore & ab exteriori*, ex Hippocrate de Fract. sect. 18. In Cod. Mediceo I. legitur, *ab exteriori parte habent*: in Codicibus aliis, *ab exteriori parte gibba habent*; ut in Editionibus antiquis: in aliquibus desunt haec omnia, *Dein dura, & medullosa, & ab exteriori parte gibba*.

81. *Ab inferioribus*] Praepositionem *ab* non habet Cod. Mediceus I.

82. *Leniter intendunt*] Ita in MSS. & in Editionibus vetustioribus. Alii cum Caesario leg. *leniter tendunt*; Lindenius, *leviter tendunt*. Vide adnot. 46. ad cap. 27. lib. superioris.

Quae commissura osse parvo, molli, cartilaginoso tegitur: patellam vocant. Haec super innatans, nec ulli ⁸⁴ ossi inhaerens, sed carne & nervis deligata, pauloque magis ad femoris os tendens, inter omnes crurum flexus juncturam tuetur. Ipsum autem crus est ex ossibus duobus. Etenim per omnia femur humero, crus vero ⁸⁵ brachio simile est: adeo ut habitus quoque & decor alterius ex altero cognoscatur: quod ab ossibus incipiens, etiam in carne respondet. Verum alterum os ab exteriori parte surae positum est ⁸⁶; quod ipsum quoque sura recte nominatur ⁸⁷. Id brevius, supraque tenuius, ad ipsos talos intumescit. Alterum a priore parte positum, cui tibiae nomen est, longius & in superiore parte plenius, solum cum femoris inferiore capite committitur; sicut cum humero cubitus. Atque ea quoque ossa, infra supraque conjuncta, media, ut in brachio, dehiscunt. Excipitur autem crus infra osse transverso talorum ⁸⁸; idque ipsum super os calcis situm est, quod quadam parte sinuatur, quadam excessus habet ⁸⁹, & procedentia ex talo recipit, & in sinum ejus inseritur ⁹⁰. Idque sine medulla durum, magisque in posteriorem partem projectum, teretem ibi figuram repraesentat. Cetera pedis ossa ad eorum, quae in manu sunt, similitudinem instructa ⁹¹ sunt: planta palmarum ⁹², digiti digitis, ungues unguibus respondent.

II. Omne autem os, ubi injuria accessit, aut vitatur, aut finditur, aut frangitur, aut foratur, aut colliditur, aut loco ⁹³ movetur. Id, quod vitatum est, primo fere pingue fit; deinde vel nigrum, vel cario-

83. *Atque in eo inferiora &c.*] Nisi forte legendum est *ideo*, ut Morgagnus est suspicatus, duae voculae in eo prorsus redundant. Fortasse manarunt ex Cod. Mediceo I. ubi mendose videntur esse pro *inferiora*. Ita enim habet: *At in eo quoque capita*.

84. *Nec ulli*] Cod. Mediceus I. habet *neq. ulli*.

85. *Crus vero*] Particula *vero* abest a Codice Mediceo I.

86. *Ab exteriori parte surae positum est*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *ab exteriori parte supra positum est*, ut est in Editione I. sed perperam. Mendosiores sunt Codices MSS. nam ita habent: *ab exteriori parte idem* (Mediceus I. *id est*; aliqui *id*) *supra positum est*.

87. *Sura recte nominatur*] Ita Egnatius, Gryphius, Pantinus, alii. In Editionibus antiquioribus, & in MSS. mendose est *supra*, pro *sura*. Adverbium *recte* non extat in Cod. Mediceo I.

nec fortasse est Celsi.

88. *Osse transverso talorum*] Ita reposui ex Cod. Mediceo I. in quo scriptum est, *os transverso talorum*. In MSS. aliis, *ossa & transverso talorum*: in Editionibus antiquis, *ossa ex transverso talorum*; quod est a Palavicino. Constantinus ex conjectura, & Lindenius leg. *osse ex transverso talorum*.

89. *Habet*] In MSS. omnibus, praeter Mediceum I. & Vaticanum VI. *habens*. Fortasse hic locus ita est legendus: *quod quadam parte sinuatum, quadam excessus habens &c.*

90. *Et in sinum ejus inseritur*] Lindenius leg. *ut in sinum &c.* sed perperam.

91. *Instructa*] Cod. Mediceus I. habet *structa*.

92. *Planta palmarum*] Ita ex Cocchii conjectura. Nam in MSS. & Editionibus antiquioribus habetur, *plantae palmarum*. Alii cum Cæsario leg. *plantae palmis*.

93. *Loco movetur*] Lindenius leg. *de loco movetur*.

riosum: quae, supernatis gravibus ulceribus aut fistulis, hisque vel longa vetustate, vel etiam cancro occupatis, eveniunt. Oportet autem ante omnia os nudare, ulcere exciso; & si latius est ejus vitium, quam ulcus fuit, carnem subsecare, donec undique os integrum pateat ⁹⁴: tum id, quod pingue est, semel iterumve satis est admoto ferramento adurere, ut ex eo squama ⁹⁵ secedat; aut radere ⁹⁶, donec jam aliquid cruoris ostendatur, quae integri ossis nota est. Nam necesse est aridum sit id, quod vitiatum est. Idem in cartilagine quoque laesa faciendum est: siquidem ea quoque scalpello radenda est, donec integrum id sit, quod relinquitur. Deinde, sive os sive cartilago ⁹⁷ rasa est, nitro bene trito respergendum ⁹⁸ est. Neque alia facienda sunt, ubi caries, nigritiesve in summo osse est: siquidem id vel paulo diutius eodem ferramento adurendum, vel radendum est. Qui radit haec, audacter imprimere ferramentum debet, ut & agat aliquid, & maturius desinat. Finis est, cum vel ad album os, vel ad solidum ventum est. Albo finiri ex nigritie vitium, soliditate quadam ex carie, manifestum est. Accedere etiam cruoris aliquid integro, supra dictum est. Si quando autem, an altius descenderit utrumlibet, dubium est, in carie ⁹⁹ quidem expedita cognitio est. Specillum ¹ tenue in foramina ² demittitur; quod magis minusve intrando, vel in summo cariem esse, vel altius descendisse, testatur. Nigrities colligi quidem potest ³ etiam ex dolore, & ex febre, quae ubi mediocria sunt, illa alte descendisse non potest. Mani-

94. Pateat] Idem Linden. patefiat.

95. Squama] In MSS. statua; in Editionibus antiquis statu. Lindenius correxit, squama. Quam lectionem Morgagnus omnino certam non putat; quod Celsus scribere potuerit testa, ut cap. proximo, & lib. 6. cap. 13. & lib. 7. cap. 12. sect. 1. Attamen, ubi de osse adusto loquitur, squamam fere usurpat. Ita lib. 7. cap. 7. sect. 7. os ferramento adurendum est; vehementiusque si jam carie vexatum est, quo crassior squama abscedat: & sect. 15. tenuibus ferramentis adurere ..... ut squama ab osse secedat; deinde, verticem usque ad os adurunt, sic, ut squamam remittat.

96. Radere] Al. eradere.

97. Deinde, sive os sive cartilago] Cod. Mediceus I. deinde si cartilago.

98. Respergendum]. Aliqui MSS. Codices, respergenda.

99. Si quando autem, an altius descenderit utrumlibet, dubium est, in carie &c.] Ita in MSS. nisi quod Mediceus I. habet descenderet

pro descenderit; alii in pro an. In vulgatis, Si quando autem altius.... dubium est. In carie &c. In Edit. Aldina, si quando autem altius.... dubium est: in carie &c.

1. Specillum] Lindenius, continuata sententia, leg. si specillum.

2. In foramina] Al. in foramen.

3. Nigrities colligi quidem potest] Colligi idem potest, contra veterum Codicum fidem Lindenius legit ex Paavvio, qui haec quoque ad cariem refert. Negat enim ad nigritiem cognoscendam his signis, quae Celsus proponit, opus esse, dolore & febre; quia ipsa conspectui subjicitur. Sed num oculis dijudicari potest, in summo nigrities sit, an altius penetraverit? Id Celsus ex dolore & febre colligi posse docet; sed manifestius adacta terebra cognosci. Vide Morgagnum recte interpretantem locum hunc in Epist. V. & confirmantem his verbis cap. proximi: Sive autem nigrities, quam terebra detexit, sive caries, quam specillum ostendit &c.

Manifestior tamen adacta 4 terebra fit: nam finis vitii est, ubi scobis nigra esse desiit. Igitur, si caries alte descendit, per terebram urgenda 5 crebris foraminibus est, quae altitudine vitium aequent: tum in ea foramina demittenda candentia ferramenta sunt, donec siccum os 6 ex toto fiat. Simul enim post haec & resolvetur 7 ab inferiore osse, quodcumque vitiatum est; & is sinus carne replebitur; & humor aut nullus postea feretur, aut mediocris. Sin autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem ossis transit, oportet excidi. Atque idem quoque 8 in carie, ad alteram partem ossis penetrante, fieri potest. Sed 9, quod totum vitiatum, totum eximendum est: si inferior pars integra est, eatenus, quod corruptum est, excidi debet. Item sive capitis, sive pectoris os, sive costa cariosa est, inutilis ustio est 10, & excidendi 11 necessitas est. Neque audiendi sunt, qui, osse nudato, diem tertium expectant, ut tunc excidant: ante inflammationem enim tutius omnia tractantur. Itaque, quantum fieri potest, eodem momento & cutis incidenda est, & os detegendum, & omni vitio liberandum est. Longeque perniciosissimum est, quod in osse pectoris est: quia vix, etiamsi recte cessit curatio, veram sanitatem reddit.

III. Exciditur vero os duobus modis. Si parvulum est, quod laesum est, modiolus, quam *χοινίδα* 12 Graeci vocant: si spatiosius 13, terebris. Vtriusque rationem proponam. Modiolus ferramentum concavum, teres, est, imis oris ferratum; per quod medium clavus, ipse quoque interiore orbe cinctus, demittitur. Terebrarum autem duo genera sunt: alterum simile ei, quo fabri utuntur: alterum capituli longio-

4. *Adacta*] Quid mirum si *adiget* mutatum fuerat in *adicietur* lib. 7. cap. 27. cum hic quoque, pro *adacta*, ut recte habet Mediceus I. in aliquibus MSS. sit *adicta*?

5. *Urgenda*] In MSS. Codicibus *unguenda*; in Mediceo I. *unguendam*: mendose. Pro *urgenda*, alii, ut est in Constantini adnotationibus, mallent *purganda*.

6. *Donec siccum os*] Ita edidit Lindenius. Antea legebatur, *donec inde siccum os*. In Codicibus Mediceis ita habetur: *donec in siccum os*: sed in primo Palavicinus lineolam duxit supra *in*. Hinc in margine Cod. IV. ab alia manu, *inde*.

7. *Post haec & resolvetur*] Cod. Mediceus I. habet, *post haec solvetur*; Linden. & *post haec solvetur*.

8. *Atque idem quoque &c.*] Idem bis dicitur. Itaque Paavvius, & Morgagnus membrum hoc; Constantinus, & Ronseus quatuor illa verba

membrum superioris, est, aut si caries, extrudenda censent. Lindenius omittit *Atque*.

9. *Sed*] Codices omnes Medicei, praeter primum, habent *Et*.

10. *Ustio est*] Olim legebatur *vizio est*, ut habent MSS. Codices. Lindenius reposuit *ustio*, sed omisit *est*.

11. *Et excidendi*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *sed excidendi*.

12. *Quam χοινίδα*] Ita ex Cocchii emendatione. In Cod. Mediceo I. est, *quam* (a Palavicino quem) *ΧΟΙΝΕΙΚΙΑ*; itemque in IV. alia manu: in ceteris, *ΧΟΙΝΕΙΚΙΑ*. Editiones aliae habent, *quem choenicion*, ut est in prima; aliae, *χοινίον*, per Graecas litteras.

13. *Spatiosius*] Quidam leg. *spatiosum*. In MSS. est *spatiosus*; sed in Mediceo I. a Palavicino correctum est, *spatiosus*; & ita habent Editiones Caesarii in margine, & Lindeniana.

gioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde subito latius fit; atque iterum ab alio principio paulo minus quam aequaliter fursum procedit. Si vitium in angusto est, quod comprehendere modiolus possit, ille potius aptatur: & ¹⁴, si caries subest, medius clavus in foramen demittitur; si nigrities, angulo scalpri sinus exiguus fit, qui clavum recipiat, ut, eo insistente, circumactus modiolus delabi non possit: deinde is ¹⁵ habena, quasi terebra, convertitur. Estque quidam premendi modus, ut & foret, & circumagatur ¹⁶: quia, si leviter imprimitur, parum proficit; si graviter, non movetur. Neque alienum est, instillare paulum rosae, vel lactis, quo magis lubrico circumagatur: quod ipsum tamen, si copiosius ¹⁷ est, aciem ferramenti hebetat. Vbi ¹⁸ jam iter modiololo pressum ¹⁹ est, medius clavus educitur, & ille per se agitur: deinde, cum sanitas inferioris partis scobe cognita est, modiolus removetur. At si latius vitium est, quam ut illo comprehendatur, terebra res agenda est. Ea foramen fit in ipso fine vitiosi ossis atque integri; deinde alterum non ita longe, tertiumque, donec totus ²⁰ is locus, qui excidendus est, his cavis cinctus sit. Atque ibi quoque, quatenus terebra agenda sit, scobis significat. Tum excisarius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus id, quod inter utrumque medium est, excidit; ac sic ²¹ ambitus similis ei fit, qui in angustiore orbem modiololo imprimitur. Vtro modo vero id circumductum est, idem excisarius scalper in osse ²² corrupto planus summam quamque testam laeget ²³, do-

14. Et] Lindenius At.

15. Deinde is] Ita Egnatius alique multi; & quidem recte. Quam lesionem cum Lindenius quoque sit secutus, non apparet, cur Almelveenius maluerit, deinde his, quod est in Editionibus 1478. 1493. 1497. 1524. & in MSS. Mediceus I. habet, de his.

16. Vt & foret, & circumagatur] Antea legebatur, ut & foretur & circumagatur; ut correctum est a Palavicino in Cod. Mediceo I. cum esset scriptum, ut & foretur vagatur. Ego reposui foret pro foretur; ut malebat Constantinus: atque ita legendum arbitror ex Codicibus ceteris. Habent enim, ut efforet & circumagatur.

17. Copiosius] Lac scilicet, vel rosa. In Cod. Mediceo I. mendose est optusius; in utraque Caesarii Editione obtusius.

18. Hebetat. Vbi] Ita ex Cod. Mediceo I. Quia in aliis Codicibus est, habet. At ubi; ideo Palavicinus particulam at addidit in illo Codice; unde in vulgatis libris, hebetat. At ubi.

19. Pressum] Ita omnes veteres libri cum edi-

ti, tum MSS, eodemque modo Virgilius 10. Aeneid. v. 296. dixit:

fulcumque sibi premat ipsa carina.

Lindenius leg. impressum, ut malebat Constantinus.

20. Totus] Tactus in utraque Editione Caesarii mendum est: quod neque Lindenius, neque Almelveenius, qui ipsi quoque ita edidere, videntur animadvertisse.

21. Ac sic] Hic quoque Editio Caesarii tum an. 1528. tum 1538. itemque Ruelliana mendosa est. Habent enim, ac si.

22. In osse] Lindenius leg. & in osse.

23. Laeget] Ita reposuit Lindenius: quod sane verbum Celsianum est; sed hoc loco minus fortasse significat, quam oportet. In osse enim corrupto, non laevanda summa quaeque testa est, sed tollenda, donec integrum os relinquatur. Ceterum Lindenius secutus videtur Paavvium, laeviget reponentem pro laesit, quod habent veteres Editiones & MSS. tum Medicei, tum Vaticani. Constantinus in suo Codice reperit radit; quod non displicet.

H h h

donec integrum os relinquatur. Vix umquam nigrities integrum; caries per totum os perrumpit ²⁴, maximeque ubi vitata calvaria est. Id quoque signi specillo significatur ²⁵: quod depressum ²⁶ in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id ²⁷ renitens aliquid invenit, & madens exit: si pervium invenit, altius descendens inter os & membranam, nihil oppositum invenit, educiturque siccum: non quo non subsit aliqua vitiosa sanies; sed quoniam ibi, ut in latiore sede, diffusa sit. Sive autem nigrities, quam terebra detexit, sive caries, quam specillum ostendit, os transit, modiolus quidem usus fere supervacuum est; quia latius pateat necesse est, quod tam alte ²⁸ processit. Terebra vero ea, quam secundo loco posui, utendum; eaque, ne nimis incalescat, subinde in aquam frigidam demittenda est. Sed tum majore cura agendum est, cum jam aut simplex os dimidium perforatum est; aut in duplici superius: illud spatium ipsum; hoc sanguis significat. Ergo tum lentius ducenda habena, suspendendaque magis sinistra manus est ²⁹, & saepius attollenda, & foraminis altitudo consideranda; ut, quandocumque ³⁰ os perrumpitur, sentiamus, neque periclitemur, ne mucrone cerebri membrana laedatur: ex quo graves inflammationes, cum periculo mortis oriuntur. Factis foraminibus, eodem modo media septa ³¹, sed multo circumspectius, excidenda sunt; ne forte angulus scalpri eadem membranam violet; donec fiat aditus, per quem membranae custos immittatur: *μηνίσγεφύλακα* Graeci vocant. Lamina ³² aenea est, firma ³³, paulum resima, ab exteriori parte laevis; quae demissa, sic, ut exterior pars ejus cerebro propior sit, subinde ei subjicitur, quod scalpro discutiendum est: ac, si excipit ejus angulum, ultra transire non patitur: eoque & audacius, & tutius, scalprum malleolo subinde me-

24. *Nigrities integrum; caries per totum os perrumpit*] Constantinus legit ex conjectura; *nigrities in totum, caries persaepe totum os perrumpit*. Sed nihil mutandum.

25. *Id quoque signi specillo significatur*] Pro signi, Constantinus legendum putavit signo; Lindenius reposuit vitii. Mihi vox haec tollenda videtur.

26. *Quod depressum*] Alii legunt, ut est in MSS. qui *depressus*: infra vero, *siccus*. Sed *specillum* masculino genere neque alibi apud Celsum, neque apud alios, quod sciam, idoneos Scriptores occurrit. Itaque assentiendum videtur Constantino & Lindenio legentibus, quod *depressum*, & *siccum*.

27. *Et ob id*] „Tres hasce voculas” inquit Paavvius „delendas censeo, cum sensum turbent”. Nihil turbant, Paavvi; nam referuntur ad soli-

dam sedem, ut Morgagnus explicuit. Lindenius expulit *ob id*, retinuit &.

28. *Tam alte*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Al. *jam alte*, ut est in MSS.

29. *Suspendendaque magis sinistra manus est*] Cod. Mediceus I. ita habet: *suspendendaque maius sinistra est*.

30. *Quandocumque*] In MSS. Mediceis *quandoque*; quod in *quandocumque* mutatum fuit in I. a Palavicino & alia manu in IV. quoque.

31. *Septa*] Codex Mediceus I. non habet vocem hanc: ceteri habent *sepe*, vel *saepe*; ut Editiones antiquae. Constantinus correxit, *septa*, quemadmodum est in capite proximo; atque ita edidit Lindenius.

32. *Lamina*] Lindenius addit *autem*.

33. *Firma*] Codex I. *phyrma*: Medicei ceteri, *prima*.

medicus ferit, donec excisum undique os, eadem lamina levetur, tollique sine ulla noxa cerebri possit. Vbi totum os ejectum est, circumradendae laevandaeque sunt orae, &, si quid scobis membranae insedit, colligendum. Vbi, superiore parte sublata, inferior relicta est, non orae ³² tantum, sed os quoque totum laevandum ³⁵ est; ut sine noxa postea cutis increseat, quae aspero ossi innascens ³⁶ protinus non sanitatem, sed novos dolores movet. Patefacto cerebro, qua ratione agendum sit, dicam, cum ad fracta ossa venero ³⁷. Si basis aliqua servata est, superimponenda sunt medicamenta non pingua, quae recentibus vulneribus accommodantur; supraque imponenda lana succida, oleo atque aceto madens. Vbi tempus processit, ab ipso osse ³⁸ caro increcit, eaque factum manu finum complet. Si quod etiam os adustum est ³⁹, a parte sana recedit; subitque inter integram atque emortuam partem caruncula, quae, quod abscessit, expellat. Eaque ⁴⁰ ferre, quia testa tenuis & angusta est, *λεπίς*, id est, squama ⁴¹, a Graecis nominatur. Potest etiam evenire, ut ex ictu neque findatur os, neque perfringatur; sed summum tamen ⁴² collidatur, exaspereturque. Quod incidit, radi & laevari satis est. Haec quamvis maxime fiunt in capite, tamen ceteris quoque ossibus communia sunt: ut, ubicumque idem incidit ⁴³, eodem remedio sit utendum. At quae fracta ⁴⁴, fissa, forata, collisa sunt ⁴⁵, quasdam proprias in singulis generibus, quasdam com-

34. *Orae*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae, non *ora*, ut alii perperam legunt.

35. *Laevandum*] Plerique leg. *lavandum*. Infra quoque Aldina & aliae quaedam Editiones mendose habent *lavari*. In Cod. Mediceo I. est *levandum*, & *levari*.

36. *Ossi innascens*] Ita Lindenius, & alii legunt ex Caesario. Al. *osse innascens*. Cod. Mediceus I. habet, *osse nascens*.

37. *Venero*] Al. *pervenero*, ut est in Edit. an. 1493.

38. *Ab ipso osse*] *Osse*, ut legunt Constantinus & Lindenius, atque omnino legendum est, ex Mediceis Codicibus nullus habet, praeter III. & VI. In ceteris, itemque in Editionibus antiquis est *ore*.

39. *Si quod etiam os adustum est*] In Cod. Mediceo I. legitur, *Id quod etiam adustum est*.

40. *Eaque*] Non caruncula, sed id, quod ex osse secedit, *λεπίς*, a Graecis nominatur: ideoque, pro *Eaque*, *Idque* Constantinus reponendum putabat. Mihi totum hoc membrum ab in-

terpretibus adscriptum fuisse videtur ad verba illa, *quod abscessit*.

41. *Λεπίς*, id est, *squama*] Ita in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *squama est*, id est *lepis*; ut est in MSS. nisi quod Mediceus I. habet, quo modo edidit Egnatius, *squama id est lepis*; a Palavicino vero, *squama est idem lepis*. Al. ex Caesario, *squama est*, id *λεπίς*. Si cetera hujus membri verba retinenda sunt, haec tria tamen, *id est squama*, videntur tollenda.

42. *Tamen*] Lindenius leg. *tantum*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

43. *Incidit*] Ex multis MSS. in quibus est *incipit*, reposui *incidit*. Alii leg. *incidet*, ut habet Cod. Mediceus I.

44. *At quae fracta*] In Cod. Mediceo I. legitur, *Atque fracta*; in ceteris, *Atq; ea fracta*. Ego reposui, *At quae fracta*. Editiones antiquae habent, *Atque cum ea fracta*, ex Palavicino; Lindeniana, *At, cum ea fracta*.

45. *Sunt*] Al. *sint*.

communes in pluribus curationes requirunt: de quibus protinus dicam initio ab eadem calvaria accepto.

IV. Igitur, ubi ea percussa ⁴⁶, protinus requirendum est, num bilem is homo vomuerit; num oculi ejus obcaecati sint; num obmutuerit; num per nares auresve sanguis ei effluxerit ⁴⁷; num conciderit; num sine sensu quasi dormiens jacuerit. Haec enim non nisi offe fracto eveniunt: atque, ubi inciderunt, scire licet, necessariam, sed difficilem curationem esse. Si vero etiam torpor accessit; si mens non constat; si nervorum vel resolutio vel distentio secuta est; verisimile est, etiam cerebri membranam esse violatam: eoque in angusto magis spes est. At si nihil horum secutum est, potest etiam dubitari ⁴⁸, an os fractum sit: & protinus considerandum est, lapide, an ligno, an ferro, an alio telo percussum sit, & hoc ipso laevi ⁴⁹, an aspero, mediocri, an vastiore, vehementer, an leviter ⁵⁰; quia quo mitior ictus fuit, eo facilius os ei restitisse credibile est. Sed nihil tamen melius est, quam certiore id nota explorare. Ergo, qua plaga est, demitti specillum oportet, neque nimis tenue, neque acutum; ne, cum in quosdam naturales sinus inciderit, opinionem fracti ossis frustra faciat: neque nimis plenum; ne parvulae rimulae ⁵¹ fallant. Vbi specillum ad os venit, si nihil nisi laeve & lubricum occurrit, integrum id videri potest: si quid asperi est, utique qua futurae non sint, fractum os esse testatur. A futuris se deceptum esse, Hippocrates memoriae prodidit ⁵²; more scilicet magnorum virorum, & fiduciam magnarum rerum habentium ⁵³. Nam levia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt: magno ingenio, multaue nihilominus habituro, convenit etiam simplex veri erroris confessio; praecipueque in eo ministerio, quod utilitatis

^{46.} *Ea percussa*] Perperam alii leg. *ea per-tusa*. Codices Medicei I. III. & VI. habent *ea percussa*: Palavicinus vero in I. addit *est*. Lindenius leg. *calvaria percussa*.

^{47.} *Ei effluxerit*] Cod. Mediceus I. non habet *ei*.

^{48.} *Potest etiam dubitari*] *Etiam pro adhuc*. De qua lectione cum dubitare me olim Morgagno significassem, exemplis eam Terentii & Virgilii defendi posse respondit. Addi potest Plautus in Pseudolo Act I Scen. 3.

Hunc pudet, quod tibi promisit, quaque id promisit die,

Quia tibi minas viginti pro amica etiam non dedit. & Sallustius de B. C. sub finem: *Catilina vero longe a suis inter hostium cadavera repertus est, paulum*

etiam spirans, ferocitiamque animi, quam habuerat vivus, in vultu retinens. Attamen apud Celsum fortasse legendum *etiamnum*; in quo librariorum saepe errasse animadverti. Vide lib. 2. cap. 18. adnot. 66. lib. 4. cap. 2. sect. 1. adnot. 41. lib. 7. cap. 4. sect. 4. adnot. 92.

^{49.} *Laevi*] Ita ex Lindenio. Alii leg. *leni*, ut est in MSS. sed non recte.

^{50.} *Leviter*] Al. *leniter*.

^{51.} *Parvulae rimulae*] Cod. Mediceus I. habet *parvulae rimae*.

^{52.} *Prodidit*] Lindenius leg. *tradidit*, ut est in Edit. an. 1538.

^{53.} *Fiduciam magnarum rerum habentium*] In Cod. Mediceo I. legitur: *fiducia magnas res habentium*.

litatis causa posteris traditur; ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus est. Sed haec quidem alioquin memoria magni professoris, uti interponeremus, effecit. Potest autem futura eo nomine fallere, quia ⁵⁴ aequae aspera est; ut aliquis hanc esse, etiamsi rima est, existimet eo loco, quo subesse hanc verisimile est. Ergo eo nomine decipi non oportet: sed os aperire ⁵⁵ tutissimum est. Nam neque utique certa sedes, ut supra posui, futurarum est; & potest idem & naturaliter commissum & ictu fissum esse, juxtave aliquid fissum habere. Quin aliquando etiam, ubi ictus fuit ⁵⁶ vehementior, quamvis specillo nihil invenitur, tamen aperire commodius est. At si ⁵⁷ ne tum quidem rima manifesta est, inducendum super os atramentum scriptorium est, deinde scalpro id deradendum ⁵⁸: nigritiem enim continet, si quid fissum est. Solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, & os altera fiderit. Itaque, si graviter aliquis percussus est, si mala indicia subsequuta sunt, neque ea parte, qua cutis discissa est, rima reperitur; non incommodum est, parte altera considerare, num quis ⁵⁹ locus mollior sit, & tumeat; eumque aperire: siquidem ibi fissum os reperietur. Nec tamen magno negotio cutis sanescit, etiamsi frustra secta ⁶⁰ est. Os fractum, nisi si succursum ⁶¹ est, gravibus inflammationibus afficit, difficilisque postea tractatur. Raro, sed aliquando tamen, evenit, ut os quidem totum integrum maneat, intus vero ex ictu vena aliqua in cerebri membrana rupta aliquid sanguinis mittat;isque ibi concretus magnos dolores moveat, & oculos quibusdam obcaecet ⁶². Sed fere contra id dolor est, &, eo loco cute incisa, pallidum os reperitur: ideoque os excidendum est. Quacumque autem de causa curatio haec ⁶³ necessaria est, si nondum satis cutis patefacta est, latius aperienda est, donec, quidquid laesum est, in conspectu sit. In quo

54. *Quia*] Sic reposuit Lindenius ex Constantini emendatione. Alii leg. *quae*; nec aliter est in MSS.

55. *Aperire*] Lindenius leg. *deoperire*. Ita sane habet Codex vetustior; sed ejus fidem dubiam reddunt Codices ceteri Medicei, in quibus est, ut in Editionibus antiquis, *aperire*; quo verbo Celsus utitur etiam infra, quemadmodum Morgagnus animadvertit.

56. *Fuit*] Al. *fuerit*.

57. *At si*] Cod. Mediceus I. habet *ac si*.

58. *Deradendum*] Editio an. 1493. *detrahendum*; atque ita plerique legunt. Edit. an. 1538. *attrahendum*.

59. *Num quis*] Cod. Mediceus I. *num qui*.

60. *Setta*] Ita in allato Codice & in Editione Lindenii. Alii leg. *desetta*; al. *detssetta*.

61. *Nisi si succursum*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *nisi succursum*.

62. *Et oculos quibusdam obcaecet*] Ita edidit Lindenius. Sed fortasse scribendum, *oculosque obcaecet*. Nam in MSS. & antiquis Editionibus est, *oculos quibus obcaecet*. Ex qua lectione, procul dubio corrupta, Scaliger apud Vertunianum de capitis vulneribus fecit, *oculosque pus obcaecet*; atque ita prorsus legendum censet Foësius. Vide ejus adnotationes ad Hippocratis lib. de capit. vulnerib. sect. 10.

63. *Haec*] Cod. Mediceus I. *ea*.

quo ipso videndum est, ne quid ex ipsa membranula, quae sub cute calvariam cingit: super os relinquatur: siquidem haec scalpro terebrisve lacerata vehementes febres cum inflammationibus excitat. Itaque eam commodius est ex toto ab osse diduci. Plagam, si ex vulnere est, talem necesse est habeamus, qualem acceperimus: si manu facienda est, ea fere commodissima est, quae duabus transversis lineis litterae X figuram accipit: tum deinde ⁶⁴ a singulis procedentibus lingulis ⁶⁵ cutis subsecatur. Inter quae, si sanguis fertur, spongia subinde in aceto tincta cohibendus est, occupandusque objectis linamentis, & caput altius excitandum. Neque id vitium ullum metum ⁶⁶, nisi inter musculos, qui tempora continent, adfert: sed ibi quoque nihil tutius fit. In omni vero fisso fractove osse, protinus antiquiores medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderent. Sed multo melius est, ante emplastra experiri, quae calvariae causa componuntur: eorumque aliquod oportet ex aceto molitum per se super fissum fractumve os imponere: deinde super id, aliquanto latius, quam vulnus est, eodem medicamento illitum linteolum, & praeterea succidam lanam aceto tinctam: tum vulnus deligare, & quotidie resolvere, similiterque curare usque ⁶⁹ ad diem quintum. A sexto die ⁶⁸ etiam vapore aquae calidae per spongiam fovere: cetera eadem ⁶⁹ facere. Quod si caruncula increscere coeperit, & febricula aut soluta erit ⁷⁰, aut levior ⁷¹, & cupiditas cibi reverterit, satisque somni accedet ⁷², in eodem medicamento erit perseverandum. Procedente deinde tempore emolliendum id emplastrum, adjecto cerato ex rosa facto; quo facilius carnem producat: nam per se reprimendi vim habet. Hac ratione saepe rimae callo quodam implentur; estque ea ossis velut cicatrix: & latius fracta ossa, si qua inter se non cohaerebant ⁷³, eodem callo glutinantur; estque id ⁷⁴ aliquan-

64. Tum deinde] Ita in Codice modo allato. Vulgo legitur, ut deinde: infra vero, subsequatur; a Lindenio subsecetur.

65. Procedentibus lingulis] Hae duae voces desunt in plerisque MSS. In Editione an. 1493. & aliis multis, pro lingulis, mendose est singulis. Alii leg. ligulis; Constantinus ex conjectura, & Lindenius, angulis.

66. Neque id vitium ullum metum] Legendum videtur, Neque id (scilicet curatio) ullum metum. Hoc, nisi fallor, ostendunt verba proxima, ibi quoque nihil tutius fit. In Cod. Mediceo I. non extat vox ullum: in ceteris ante vitium posita est. In his Codicibus vox vitium inserta fuit ex lectionis varietate: in illo corrupta

ex ullum.

67. Curare usque] Haec duo verba desunt in Cod. Mediceo I.

68. A sexto die] In eodem Codice legitur; aut sexto die: Palavicinus vero corrigit, at &c.

69. Cetera eadem] Ita ex Constantini emendatione. Veteres Codices habent, cetera ex eadem. Lindenius leg. caeteraque eadem.

70. Erit] Linden. fuerit.

71. Levior] Alii leg. lenior. Cod. Mediceus I. habet brevior.

72. Accedet] Lind. accedat.

73. Cohaerebant] Lindenius leg. cohaerebunt.

74. Estque id] Al. omittunt id.

quanto melius velamentum cerebro, quam caro, quae exciso osse increscit. Si vero sub prima curatione febris intenditur, brevesque somni, & iidem per somnia tumultuosi sunt, ulcus madet, neque alitur, & in cervicibus glandulae oriuntur, magni dolores sunt, cibique super haec fastidium increscit; tum demum ad manum scalprumque veniendum est. Duo vero sub ictu calvariae pericula sunt; ne vel findatur, vel medium defidat. Si fissum est, possunt orae esse compressae: vel quia altera super altera excessit; vel etiam, quia ⁷⁵ vehementer rursus se commiserunt. Ex quo evenit, ut humor ad membranam quidem descendat, exitum vero non habeat; ac sic eam irriter, & graves inflammationes moveat. At ⁷⁶ ubi medium defedit, eandem cerebri membranam os urget ⁷⁷: interdum etiam ex fractura quibusdam velut aculeis pungentibus. His ita succurrendum est, ut tamen quam minimum ex osse dematur. Ergo, si ora alteri insedit, satis est id, quod eminet, plano scalpro excidere: quo sublato, jam rima hiat quantum curationi satis est ⁷⁸. At si orae inter se comprimuntur, a latere ejus, interposito digiti spatio, terebra foramen faciendum est: ab eoque scalper duabus lineis ad rimam agendus, ad similitudinem litterae V ⁷⁹, sic, ut vertex ejus ⁸⁰ a foramine, basis a rima sit ⁸¹. Quod si rima longius patet, ab altero foramine rursus similis sinus fieri debet: & ita ⁸² nihil latens in eo osse concavo est ⁸³, abundeque exitus datur intus laedentibus, Ne si fractum quidem os defedit, totum excidi necesse est: sed, si fractum est, & ab alio ex toto recessit, si circumpositae calvariae inhaeret exigua parte, ab eo, quod naturaliter

75. Quia] In multis MSS. quia fere.

76. At] Vulgo omnes, praeter Lindenium, omittunt particulam hanc. Ex Codicibus Mediceis quoque solus primus eam habet; in quo tamen mendose scriptum est *Ad*.

77. Os urget] Lindenius transfert *os* ante *defedit*. Aliqui Codices habent *surget* pro *os urget*.

78. Jam rima hiat quantum curationi satis est] Cod. Mediceus I. non habet *jam*. Lindenius leg. *si rima hiat aliquantum, curationi satis est*: sed minus recte.

79. Ad similitudinem litterae V.] Veteres Editiones habent, *ad similitudinem. C. litterae*, ut est in Codice I. Ego ita reponendum censeo ex Codicibus Mediceis ceteris, in quibus est, *ad similitudinem litterae u*; cum praesertim Constantinus in Codice suo V scriptum invenerit. Lindenius leg. *ad similitudinem litterae A*. Recte, si Celsus Graecae addidisset.

80. Vertex ejus] Vox *ejus* abest a Cod. Mediceo I.

81. A rima fit] Ita in Codice primo: in ceteris Mediceis & Editionibus antiquioribus, *ad rimas it*. Alii leg. *ad rimas fit*, ut est in Editione Caesarii an. 1538. Lindenius *ad rimam fit*, ut in MSS. Constantini.

82. Debet: & ita] In Cod. Mediceo I. & in vulgatis libris; *debebit*: & *ita*. Ego reposui *debet* ex Codicibus aliis; sed retinui &, quod in iisdem deest.

83. Nihil latens in eo osse concavo est] Ita in MSS. Mediceis omnibus, praeterquam in primo, in quo, *nihil late sine osse cavum est*. Lindenius leg. *nihil latere sub eo osse confractum potest*: Constantinus ex conjectura, *nihil latens sub eo osse cum cavatum est*; vel, *nihil latens in eo osse concavo est*: Cocchius, *nihil latens in eo osse cavum est*. Nihil horum mihi satis probatur.

liter se habet, scalpro dividendum est. Deinde in eo, quod desedit, juxta rimam, quam fecimus, foramina addenda ⁸⁴ sunt, si in angusto noxa est, duo; si latius patet, tria; septaque eorum excidenda: & tum scalper utrimque ad rimam agendus, sic, ut lunatum finum faciat, imaque pars ejus intus ad fracturam, cornua ad os integrum spectent. Deinde ⁸⁵, si qua labant, & ex facili removeri possunt, forfice ad id facta ⁸⁶ colligenda sunt, maximeque ea, quae acuta membranam infestant: si id ex facili fieri non potest, subjicienda lamina est, quam custodem ejus membranae esse, proposui; & super eam ⁸⁷, quidquid spinosum est, & intus eminet, excidendum est: eademque ⁸⁸ lamina, quidquid deorsum insedit, attollendum. Hoc genus curationis efficit, ut, qua parte fracta ossa tamen inhaerent, solidentur: qua parte abrupta sunt, sine ullo tormento sub medicamentis tempore excidant ⁸⁹, spatiumque inter haec satis illis magnum ad extrahendam faniem relinquatur; plusque in osse propugnaculi cerebrum habeat, quam habiturum fuit, eo exciso. His factis, ea membrana acri aceto respergenda est; ut, sive aliquid sanguinis ex ea profluit, cohibeatur, sive intus concretus cruor remanet, discutiatur: tum idem medicamentum eodem modo, qui supra positus est, mollium, ipsi membranae imponendum est: ceteraque eodem modo facienda sunt, quae ad linteolum illitum, & lanam succidam pertinent: collocandusque is loco in tepido, & curandum quotidie vulnus; bis etiam, aestate. Quod si membrana per inflammationem intumuerit, infundenda erit rosa tepida. Si usque eo tumebit, ut super ossa quoque emineat, coërcebit eam bene trita lenticula, vel folia vitis contrita, & cum recenti vel butyro, vel adipe anserino ⁹¹ mista: cervixque molli-
ri ⁹² debebit liquido cerato, ex irino facto. At si parum pura mem-
brana

84. *Addenda*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus Lindenius leg. *facienda*.

85. *Deinde*] Cod. Mediceus I. *Dein*.

86. *Forfice ad id facta*] Lindenius leg. *forfice ad id facto*.

87. *Et super eam &c.*] In Cod. Mediceo I. legitur: *ut supra quicquid spinosum est & intus eminet & excidatur*.

88. *Eademque*] Ita ex Cod. Mediceo I. Alii leg. *eadem*.

89. *Sub medicamentis tempore excidant*] Ita ex Constantini emendatione, & Lindenio; infra vero ex iisdem, *illis*. Alii leg. *sub medicamentis &c.* & *illi*. Cod. Mediceus I. habet *sub medicamento*; & infra, *illam*; quod Palavicinus in *illi*

mutavit. Codices alii, *sub medicamenti, & illa*.

90. *Loco in tepido*] Codices Medicei, & Editiones vetustiores habent, *loco intepido*. Sed rectius alii, Ruellio duce, leg. *in tepido*, per voces duas. Palavicinus correxit, *in loco tepido*: & ita est in Editionibus Stephani & Constantini. Vid. Animadvers. XIV. Faccioliati apud Morgagn. Epist. III. Fortasse tamen praepositio *in* adititia est; ideoque temere inter duas has voces posita fuit. Lib. 3. cap. 7. sect. 2. *conclavi tene idus*: lib. 7. cap. 29. *conclavi collocandus*.

91. *Adipe anserino*] Cod. Mediceus I. habet *adipe anserina*.

92. *Cervixque molli*] Scilicet ad vitandum nervorum rigorem, vel distentionem; ut Constant.

brana videbitur, par modus ejus emplastrum & mellis 53 miscendus erit; idque superinfundendum; ejusque continendi causa unum aut alterum linamentum injiciendum, & super linteolo, cui emplastrum illud sit, contegendum. Vbi satis pura membrana est 94, eadem ratione adjiciendum emplastro ceratum, ut carnem producat. Quod ad abstinentiam vero, & primos ulterioresque cibos potionesque pertinet, eadem, quae in vulneribus praecepi, servanda sunt, eo magis, quo periculosius haec pars afficitur. Quin etiam, cum jam non solum sustineri, sed aliis quoque oportebit 95, tamen erunt vitanda, quaecumque mandenda sunt: item fumus, & quidquid excitat sternutamentum. Spem vero certam faciunt, membrana mobilis 96 ac sui coloris, caro increscens rubicunda, facilis motus maxillae atque cervicis. Mala signa sunt, membrana immobilis, nigra, vel livida, vel aliter coloris corrupti, dementia, acris vomitus, nervorum vel resolutio vel distentio, caro livida, maxillarum rigor, atque cervicis. Cetera, quae ad somnum, cibi desiderium, febrem, puris colorem attinent, eadem, quae in ceteris vulneribus, vel salutaria, vel mortifera sunt. Vbi bene res cedit, incipit ab ipsa membrana; vel, si os eo loco duplex est, inde quoque caro increscere; eaque id, quod inter ossa 97 vacuum est, replet: nonnumquam etiam super calvariam excrescit. Quod si incidit, inspergenda squama aeris est, ut id reprimat cohibeatque: ea carni superdanda 98, quae ad cicatricem perducant. Omnibusque ea locis commode indu-

stantius existimat. Et sane infra habetur: *Spem vero certam faciunt, membrana mobilis ... facilis motus maxillae atque cervicis. Mala signa sunt, membrana immobilis ..... maxillarum rigor, atque cervicis.* Porro *cervixque* est in vulgatis libris, ut a Palavicino correctum est in Cod. Mediceo I. cum esset scriptum, *cervique*. Codices Medicei ceteri habent, *cerulaque*. Sed tum MSS. tum impressi, quotquot ego vidi, habent *moliri*; quo modo Celsus dixit, *nervos leniter molliat*, in lib. 7. cap. 26. sect. 5. Quod ideo adnotandum putavi, quia Almeloveenius scripsit, esse qui legant, *il-liniri*.

93. *Emplastrum & mellis*] Cod. Mediceus I. *emplastro & melli*.

94. *Vbi satis pura membrana est*] In Cod. modo allato legitur; *Vbi membrana est*: in Codicibus ceteris & in Editionibus antiquis; *Vbi plus pura membrana est*. Lindenius, pro *plus*, reposuit *satis*. Sed fortasse legendum; *Vbi pura &c.* ac particula *plus* temere addita fuit, ut opponeretur particulae *parum*, quae supra est. In Cod.

Mediceo I. Palavicinus addidit *plus plana*; quod supra habeatur; *Si usque eo tumebit, ut super ossa quoque emineat*.

95. *Aliis quoque oportebit*] Ita in MSS. Constantini. Lindenius quoque leg. *oportebit*; sed, pro *his*, habet *cibis*. At Constantinus, cum legeretur, *aliis quoque apparebunt*, corrigendum censuit, *aliis hos quoque apparebit*. In Cod. Mediceo I. & in Edit. Caesaris an. 1528. ita habetur: *aliis quoque apparebunt*.

96. *Mobilis*] Aliqui leg. *mellis*, ut est in Edit. an. 1493. sed perperam. Nam, ut Morgagnus animadvertit, membranae mobili infra opponitur *membrana immobilis*.

97. *Increscere; eaque id, quod inter ossa &c.*] Cod. Mediceus I. habet; *increscere atque inter ossa &c.* Lindenius leg. *increscens id, quod inter ossa &c.*

98. *Cohibeatque: ea carni superdanda*] Pro *carni*, quod fortasse ex glossmate irrepsit, Codices Medicei omnes, praeter primum, habent *carne*. Pro *superdanda*, quidam leg. *superdando*,

inducitur, excepta frontis ea parte, quae paulum super id est, quod inter supercilia est. Ibi enim vix fieri potest, ut non per omnem aetatem 99 sit exulceratio: quae linteolo medicamentum habente, contegenda sit 1. Illa utique, capite fracto, servanda sunt, ut, donec jam valida cicatrix sit 2, vitentur 3 sol, ventus 4, frequens balneum, major vini modus.

V. In naribus vero, & os, & cartilago frangi solet, & quidem modo adversa, modo a latere. Si adversa fracta sunt, alterumve ex his, nares desidunt, difficulter spiritus trahitur. Si a latere os fractum est, is locus cavus est: si cartilago, in alteram partem nares declinantur. Quidquid in cartilagine incidit 5, excitanda ea 6 leniter est, aut subiecto specillo, aut duobus digitis utrimque compressis: deinde in longitudinem implicata linamenta, & molli pellicula cincta circumfutaque, intus adigenda sunt; aut eodem modo compositum aliquid ex arido penicillo; aut grandis pinna, gummi, vel fabrili glutine illita, & molli pellicula circumdata, quae desidere cartilaginem non finat 7. Sed, si adversa ea fracta est, aequaliter utraque naris implenda est: si a latere, crassius esse debet ab ea parte, in quam nasus jacet, ab altera tenuius id, quod inseritur 8. Extrinsecus autem circumdanda habena est mollis, media 9 illita mistis inter se similia & thuris fuligine: eaque ultra aures ducenda, & fronti duobus capitibus agglutinanda est. Id enim

cor-

ex Palavicino. Lindenius, & *colibeat*, eaque *carni superdanda*. Fortasse rectius: nisi quis malit, & *colibeat*; atque ea &c.

99. *Non per omnem aetatem*] In vulgatis libris fere omnibus perperam omittitur particula *non*, quam habent MSS.

1. *Contegenda sit*] Ita in antiquis Codicibus. Sed *fit* fortasse ortum est ex *st*, quod pro *est* interdum scribebatur. Lindenius leg. *erit*.

2. *Cicatrix sit*] Ita in MSS. plerisque omnibus. In Mediceo I. deest *fit*: a Palavicino vero additum est, *erit solvenda*; atque ita habent Editiones antiquae. Lindenius leg. *cicatrix erit*.

3. *Vitentur*] Codices Medicei, excepto primo, habent; minus in usu erit.

4. *Sol, ventus*] Qui supra legunt; *cicatrix erit solvenda*; hic omittunt *solvendus*; quae vox habetur in MSS. sed in Mediceo I. a Palavicino expuncta est. Lindenius correxit, *sol, ventus*. Sed *frigus*, opinor, Celsus dixisset, ut saepe alibi, non *ventus*. Itaque legere malim, *sol, venus*. Nam *venus*, cum in ceterarum partium vulneribus, tum capitis praecipue inimica est.

5. *Quidquid in cartilagine incidit*.] Quidquid cartilagini accidit; quoquo modo ea fracta est. Ita lib. 3. cap. 18. *sicut in homine praedivite famem timentem incidit*. Ego ex Codicibus MSS. reposui, *in cartilagine*. Editiones antiquae habent *in cartilaginem*, ut Palavicinus mutavit in Cod. Mediceo I. Lindeniana, *Quicquid e cartilagine concidit*, & ita edidit Vulpius an. 1721. At Editio ejusdem Vulpii an. 1750. habet, *Quicquid e cartilagine concedit*; ut est in Almeloveeniana an. 1713. sed fortasse ex mendo.

6. *Excitanda ea*] MSS. habent, *excitando ea*. Palavicinus correxit, *excitandum*; & ita est in vulgatis libris: ego, *excitanda ea*.

7. *Sinat*] Linden. *finunt*.

8. *Id, quod inseritur*] Tria haec verba Lindenius transfert ante *crassius esse debet*: fortasse rectius, Codex Mediceus I. pro *id, quod*, habet *in quod*; unde alii leg. *in id quod*.

9. *Media*] Lindenius legit, ut est in margine Edit. Constantinianae, *medio*: itemque cap. 7. *medio in longitudinem incisa*. Veteres Codices utrobique habent *mediq*: & quidem recte.

corpori quasi gluten inhaerescit, &, cum induruit, nares commodè continet. Sin, quod intus inditum est, laedit, sicut maxime fit, ubi interior cartilago perfracta est, excitatae nares ¹⁰ eadem tantummodo habena continendae sunt: deinde, post quatuordecim dies id ipsum demendum est. Resolvitur autem aqua calida; eaque tum is ¹¹ locus quotidie fovendus est. Sin os fractum est, id quoque digitis in suam sedem reponendum est: atque ubi adversum id ictum est, utraque naris implenda est; ubi a latere, ea, in quam os impulsus est: imponendumque ceratum, & paulo vehementius deligandum est; quia callus eo loco non ad sanitatem tantummodo, sed etiam ad tumorem increscit: a tertio die fovendum id aqua calida est; tantoque magis, quanto propius esse sanitati debet. Quod si plura erunt fragmenta, nihilominus extrinsecus ¹² singula in suas sedes digitis erunt compellenda; imponendaque extrinsecus eadem habena, & super eam ceratum; neque ultra fascia adhibenda est. At si quod fragmentum undique resolutum cum ceteris non glutinabitur, intelligetur quidem ex humore, qui multus ex vulnere feretur; vulsella vero extrahetur: finitisque inflammationibus, imponetur aliquod medicamentum ex iis, quae leniter reprimunt. Pejus est, ubi aut ossi aut cartilagini fractae cutis quoque vulnus accessit. Id admodum raro fit. Si incidit, illa quidem nihilominus eadem ratione in suas sedes excitanda sunt: cuti vero superimponendum emplastrum aliquod ex iis, quae recentibus vulneribus accommodata sunt: sed insuper nullo vinculo deligandum ¹³ est.

VI. In aure quoque interdum rumpitur cartilago. Quod si incidit, antequam pus oriatur, imponendum glutinans medicamentum est: saepe enim suppurationem prohibet, & aurem confirmat. Illud & in hac & in naribus ignorari non oportet; non quidem cartilaginem ipsam glutinari, circa tamen carnem increscere, solidarique eum locum. Itaque, si cum cute cartilago rupta est, cutis utrimque fuitur. Nunc autem de ea dico, quae, cute integra, frangitur. In ea vero si jam pus natum est, aperienda altera parte cutis, & ipsa cartilago contra lunata plaga excidenda est: deinde utendum est medicamento leniter supprimente ¹⁴, quale

^{10.} *Excitatae nares*] Supra, *excitanda ea leniter est*: infra, *in suas sedes excitanda sunt*. Lindenius leg. *exercitatae nares*: sed quid sibi velit, ego divinare non possum. Vide etiam Morgagn. Epist. I. & II.

^{11.} *Tum is*] Particula *tum* deest in multis Codicibus. Lindenius leg. *tumens*.

^{12.} *Extrinsecus*] Ita in MSS. & antiquis

Editionibus. Constantinus ex conjectura, & Lindenius leg. *intrinsecus*. Fortasse vero hoc adverbium non est Cornelii; sed potius librarii, qui id, quod habetur paulo post, perperam iteravit.

^{13.} *Deligandum*] Cod. Mediceus I. *ligandum*.

^{14.} *Supprimente*] Lindenius praemittit *sanguinem*; quod non habetur in MSS. & facile intelligi potest ex iis, quae statim sequuntur.

quale lycium est aqua dilutum, donec sanguis fluere desinat: tum imponendum linteolum cum emplastro, sic, ut pingue omne vitetur; & a parte posteriore lana mollis auri subjienda est, quae, quod est inter hanc & caput, compleat: tum ea leniter deliganda est; & a tertio die, vapore, ut in naribus posui, fovenda. Atque in his quoque generibus abstinentia primi temporis ¹⁵ necessaria est, donec inflammatio finiatur.

VII. Ab his ad maxillam venturus indicanda quaedam puto communiter ad omnia ossa pertinentia, ne saepius eadem dicenda sint. Omne igitur os, modo rectum, ut lignum in longitudinem finditur; modo frangitur transversum; interdum obliquum; atque id ipsum nonnumquam retusa habet capita, nonnumquam acuta; quod genus pessimum est; quia neque facile committuntur, quae nulli retuso innituntur; & carnem vulnerant, interdum nervum quoque aut musculum. Quin etiam aliquando plura fragmenta fiunt ¹⁶. Sed in aliis quidem ossibus ex toto saepe fragmentum a fragmento recedit: maxillae vero semper aliqua parte, etiam vexata ossa inter se cohaerent. Igitur in primis digitis duobus utrimque prementibus, & ab ore, & ab cute ¹⁷, omnia ossa in suam sedem compellenda sunt. Deinde, si maxilla transversa fracta est; sub quo casu fere dens super proximum dentem excedit ¹⁸; ubi ea in suam sedem collocata est, duo proximi dentes, aut, si hi labant, posteriores inter se seta deligandi sunt. Id in alio genere fracturae supervacuum est: cetera eadem facienda sunt ¹⁹. Nam linteolum duplex, madens vino & oleo, superinijciendum cum eadem similia & eadem thuris fuligine est ²⁰: deinde aut fascia, aut mollis habena, media in longitudinem incisa, ut utrimque mentum complectatur, & inde capita ejus supra caput adducta ibi deligentur ²¹. Illud quoque ad omnia ossa pertinens dictum erit; famem primum esse necessariam: deinde, a die tertio ²², humidum cibum.

15. *Primi temporis*] Constantinus legendum putat, *primis temporibus*; & ita edidit Lindenius.

16. *Plura fragmenta fiunt*] Antea legebatur; *plura fragmenta a fragmento fiunt*. Sed duae voces a fragmento redundant; ut animadvertit Morgagnus, qui etiam admonuit, deesse illas in Codice suo MS. Ne in Mediceis quidem habentur, praeterquam in primo. Videntur autem ab oscitante librario iteratae, quod infra fit, *fragmentum a fragmento recedit*; ut idem Morgagnus observat.

17. *Et ab ore, & ab cute*] Et ab interiore parte, & ab exteriori. Pro *ab cute*, Lindenius leg. *a mento*; sed perperam. Non enim exterior maxillae pars, sed media eademque ima, mentum vocatur; ut est in cap. I. Quid igitur digitis pre-

memus a mento, si maxilla a latere fracta fuerit?

18. *Excedit*] Al. *excidit*, ut est in Mediceo I. & aliis quibusdam MSS. sed non recte.

19. *Facienda sunt*] Verbum *sunt* a nonnullis omittitur; sed est in MSS.

20. *Cum eadem similia & eadem thuris fuligine est*] Respicit Celsus verba illa cap. 5. *Extrinssecus autem circumdanda habena est, mollis, media illita mistis inter se similia & thuris fuligine*. Quod non advertit Lindenius, ita hic mutans: *est, cumque eo similia & thuris fuligo*. Cod. Mediceus I. habet, *eum eadem simile teadem fuligine est*.

21. *Deligentur*] Ita ex MSS. Alii leg. *deligontur*; Lindenius, *ligentur*.

22. *A die tertio*] Aliquae Editiones habent, *die tertio*.

bum: sublata inflammatione, paulo plenior, eumque, qui carnem alat: vinum per omne tempus esse alienum. Deinde tertio die resolvi deberi; foveri ²³ per spongiam vapore aquae calidae ²⁴; eademque, quae primo fuerunt ²⁵, superdari: idem die quinto fieri, & donec inflammatio finiatur; quae vel nono ²⁶ die, vel septimo fere solvitur ²⁷. Ea sublata, rursus ossa esse tractanda, ut, si quod fragmentum ²⁸ loco suo non est, reponatur: neque id esse solvendum, nisi duae partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa confervent ²⁹, transierint. Fere vero inter quartumdecimum & unum & vicesimum diem sanescunt, maxilla, malae, jugulum, pectus, latum os scapularum ³⁰, costae, spina, coxarum os, tali ³¹, calx, manus, planta: inter vicesimum & tricesimum diem, crura, brachiaque: inter septimum & vicesimum & quadragesimum, humeri & femina ³². Sed in maxilla ³³ illud quoque adjiendum est, quod humidus cibus diu assumendus sit ³⁴: atque etiam, cum tempus processit, in lagano similibusque aliis perseverandum est ³⁵, donec ex toto maxillam callus firmarit ³⁶. Itemque, utique primis diebus ³⁷, habendum silentium.

VIII. 1. Jugulum vero, si transversum fractum est, nonnumquam per se rursus recte coit ³⁸, &, nisi movetur, sanari sine vinctura potest: non-

23. *Foveri*] Ita in MSS. Vulgo legitur, *fove-rique*; quod est a Palavicino.

24. *Aquae calidae*] Lindenius omittit *aquae*.

25. *Quae primo fuerunt*] Linteolum scilicet vino & oleo madens, cum similia & thuris fuligine. Pro fuerunt, Lindenius leg. *foverant*. Sed eundem hunc loquendi modum Celsus habet in lib. 5. cap. 26. sect. 27. *eadem sunt imponenda, quae primo fuerunt*.

26. *Nono*] Al. *octavo*. Ego secutus sum Lindenium ex fide Cod. Medicei I.

27. *Solvitur*] Al. *resolvitur*.

28. *Si quod fragmentum*] In Cod. Mediceo I. legitur, *si quid fractum*.

29. *Confervent*] Olim legebatur *conferuntur*, ex Palavicino. Cum vero Constantinus haec adnotasset; *συμφέρονται*, *confervent*, lib. 2. (lege 8.) cap. 10. Lindenius reposuit, *confervent*; itaque, opinor, Celsus scripsit. Cod. Mediceus I. habet *c ferunt*; sed fortasse lineola illa, quae est supra extremam litteram, addita fuit a veteri emendatore, cum esset *c ferunt* pro *confervent*. Alii Codd habent *conservantur*. Vide Morgagn. Epist. III. & V.

30. *Latum os scapularum*] Ita in Cod. Mediceo I. in Editione Lindenii, & in margine Con-

stantinianae. Alii leg. *latus, os scapularum*: sed perperam.

31. *Spina, coxarum os, tali*] Sic verba dividenda, non, ut communiter dividuntur, *spina coxarum, os tali*. Fortasse etiam reponendum *talus pro tali*; vel, *spina, coxarum os, os tali*. Lege Morgagn. Epist. VII.

32. *Femina*] Lindenius leg. *femora*.

33. *In maxilla*] Idem leg. *femora*.

34. *Assumendus sit*] Al. *assumendus est*.

35. *Perseverandum est*] Alii omittunt *est*. Lindenius vero addit, *neque quicquam edendum*: quae tria verba habentur quidem in Cod. I. sed ex annotatione aliqua inserta. Nam & desunt in Codicibus Mediceis ceteris, nec omnino ferri possunt; quia, ut animadvertit Morgagnus, lagani quoque edebatur. Nisi quis forte, pro *edendum*, legere malit *mandendum*: quemadmodum in cap. 4. dicitur, *tamen erunt vitanda, quaecumque mandenda sunt*.

36. *Firmarit*] Linden. *firmaverit*.

37. *Itemque, utique primis diebus*] Ita in Cod. Mediceo I. Alii leg. *Item, utique primis diebus*; Lindenius, *Itemque, primis utique diebus*.

38. *Rursus recte coit*] Adverbium *rursus* Lindenius omittit.

nonnumquam vero, maximeque ³⁹ ubi motum est, elabitur; fereque id, quod a pectore est, super id, quod ab humero est ⁴⁰, in posteriorem partem inclinatur. Cujus ea ratio est, quod per se non movetur, sed cum humeri motu consentit: itaque, eo subsistente ⁴¹, subit humerus agitated ⁴². Raro vero admodum in priorem partem jugulum inclinatur; adeo ut magni professores numquam se vidisse memoriae mandarint ⁴³. Sed locuples tamen ejus rei auctor Hippocrates est. Verum, ut dissimilis uterque casus est, sic quaedam dissimilia requirit. Vbi ad scapulas jugulum tendit, simul dextra manu plana propellendus in posteriorem partem humerus est; & illud in priorem attrahendum. Vbi ad pectus conversum est, ipsum quidem retro dandum, humerus autem in priorem partem adducendus est ⁴⁴: ac, si is inferior est, non id, quod a pectore est, deprimendum est, quia immobile est; sed humerus ipse attollendus: si casu superior est ⁴⁵, id, quod a pectore est, implendum lana, & humerus ad pectus deligandus est. Si acuta fragmenta sunt,

39. *Maximeque*] Cod. Mediceus I. habet *maxime*.

40. *Quod a pectore est, super id, quod ab humero est*] Ita hunc locum Lindenius restituit ex Hippocrate, qui haec habet in lib. de Articulis. sect. 12. *Sed & id quoque praeterea advertendum est, jugulum plerumque ita frangi solere, ut quod est a pectore in superiorem partem emineat, quod est ab humero in inferiorem partem deprimatur. Horumque ea ratio est, quod pectus quidem neque infra neque supra admodum procedat. Articuli enim in pectore levis est agitatio. Pectus namque tum sibi ipsi, tum spinæ continenter coaptatum est. Sed jugulum quidem proxime ad humeri articulum fluitat. Cogitur namque saepissime moveri propter eam quam cum summo humero habet connexionem. Adde quod ubi vulneratum fuerit, pars ea quae pectori inhaeret sursum elabitur, neque fere deorsum deprimi solet, cum & natura levis sit, eique supra quam infra major inanitas pateat. At humerus, brachium, & quae his connescuntur, facile a pectore & costis recedunt, ac propterea multum in superiorem & inferiorem partem abduci possunt. Fracto igitur jugulo os quod ad humerum est, deorsum tendit. Constantinus vero legendum censuit; quod ab humero est, sub id quod a pectore. Quam emendationem laudavit etiam Foësius ad c. l. Hippocratis. Idem Foësius hoc quoque modo legi posse putabat: quod ab humero est subit quod a pectore est, & in inferiorem &c. Olim legebatur, quod a pectore sub id quod ab humero est; & ita est in Codicibus Mediceis II. IV. V. VII.*

In III. & VI. desunt haec verba, *quod a pectore sub id*. Primus habet, *quod a pectore est id quod &c.*

41. *Subsistente*] Lindenius leg. *consistente*.

42. *Subit humerus agitated*] Ita legendum videtur ex Cod. Mediceo I. in quo est, *subitomerus agitated*; atque ex loco Hippocratis modo memorato. *Humerus* autem hic sumitur pro ea parte juguli, quae est ab humero; quemadmodum infra quoque; *humerus* autem in priorem partem adducendus est: ac, si is inferior est &c. Lectiones aliae minus probandae sunt. Nam Palavicinus correxit, *sub id humerus agitated*; & ita habent antiquae Editiones. Alii Codices MSS. *subit humerus, agitated*. Constantinus legere malebat, *subinde humerus agitated*. Lindenius, ex quorundam, ut opinor, conjectura a Constantino allata; edidit, *super id humerus agitated*.

43. *Mandarint*] Linden. *mandaverint*.

44. *Adducendus est*] In Cod. Mediceo I. omititur est.

45. *Si casu superior est*] Ex his verbis colligitur, supra legendum esse, *fereque id, quod a pectore est, super id, quod ab humero est, non sub id*. Nam casu contrarium hic significat ac fere; respexitque Celsus citatum Hippocratis locum, ubi haec sunt: *Quod si cui contra juguli fractura eveniat, id quod non admodum contingit, ita ut os quod est a pectore subjiciatur, quod est a summo humero extet, ac super alterum feratur &c.* Lindenius contra veterum Editionum fidem leg. *sin* autem

sunt, incidi contra cutis debet; ex ossibus ea, quae carnem vulnerant, praecidenda 47; tum retusa ossa committenda sunt; si quod ab aliqua parte eminet, opponendum ei triplex linteolum est 48, in vino & oleo tinctum. Si plura fragmenta sunt, excipienda sunt ex ferula facto canaliculo, eodemque intus incerato, ne fascia diducatur; quae jugulo composito circumdanda est saepius potius, quam valentius: quod ipsum quoque in omnibus ossibus fractis 49 perpetuum est. A dextro vero jugulo 50, si id fractum est, ad alam sinistram; a sinistro, ad dextram 51, rursusque sub ala sua fascia dari 52 debet: post haec, si jugulum ad scapulas inclinatum est, brachium ad latus; si in partem priorem, ad cervicem deligandum est: supinusque homo collocandus 53. Cetera eadem facienda, quae supra comprehensa sunt.

2. Sunt vero plura ossa fere immobilia, vel dura, vel cartilaginosa, quae vel franguntur, vel forantur, vel colliduntur, vel finduntur; ut malae, pectus, latum os scapularum, costae, spina, coxarum os, tali 54, calx, manus, planta. Horum omnium eadem curatio est. Si supra vulnus est, id suis medicamentis nutriendum est: quo fanescente, rimas quoque ossis, aut, si quod foramen est 55, callus implet. Si integra est, & os laesum esse ex dolore colligimus, nihil aliud, quam quiescendum; imponendumque ceratum est, & leniter deligandum, donec sanitate ossis dolor finiatur.

IX. 1. Proprie tamen quaedam 56 de costa 57 dicenda sunt; quia juxta viscera est, gravioribusque 58 periculis is locus expositus est. Haec quo-

autem superior est. Ad MSS. nostros quod attinet, alii habent, si casu superior est; al. si casu superius est; Mediceus I. sicad fusu superior est.

46. Ex ossibus] Lindenius leg. & ex ossibus; itemque infra, ante verba illa, si quod ab aliqua parte, addit particulam &.

47. Praecidenda] Al. praecidenda sunt.

48. Opponendum ei triplex linteolum est] Lindenius leg. opponendum est triplex linteolum.

49. In omnibus ossibus fractis] Vox ossibus deest in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii.

50. A dextro vero jugulo] In Cod. Mediceo deest particula vera.

51. Dextram] Al. dexteram.

52. Fascia dari] Ita Editiones, Ruellii, Stephani, Lindenii; & vetus Constantini liber. Alii leg. fasciari; & ita ego inveni in MSS.

53. Supinusque homo collocandus] Desunt haec

verba in Cod. Mediceo I. Postea, pro Cetera, omnes fere vulgati libri habent ceteraque.

54. Spina, coxarum os, tali] Vide quae annotavi ad similem locum cap. superioris. Lindenius perperam ita interpungit: spina coxarum, os tali. Editores ceteri habent, spina costarum, os tali. Constantinus quidem verba recte distinxit; sed non vidit, pro costarum, legendum esse, coxarum.

55. Si quod foramen est] Ita Lindenius, & vetus liber apud Constantinum. Alii perperam leg. si quod ferrumen est. Codex Mediceus I. habet, si quod fermentum; III. & VI. si quidem fermentum est; al. si quidem ferumen est.

56. Proprie tamen quaedam] Cod. Mediceus I. habet Quaedam tamen.

57. De costa] Lindenius leg. de costis: infra vero, juxta viscera sunt.

58. Gravioribusque] Aliqui Codices habent gravioribus. Lindenius leg. & gravioribus.

quoque igitur ⁵⁹ interdum sic finditur, ut ne summum quidem os, sed interior pars ejus, quae rara est, laedatur: interdum sic ⁶⁰, ut eam totam is casus perruperit. Si tota fracta non est, nec sanguis exspuitur, nec febricula sequitur, nec quidquam suppurat, nisi admodum raro, nec dolor magnus est; tactu tamen is locus leviter ⁶¹ indolescit. Sed abunde est ⁶² eadem, quae supra scripta sunt, facere; & a media fascia incipere deligare, ne in alterutram partem haec cutem inclinet: ab uno vero & vicesimo die, quo utique os esse debet glutinatum, id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam plenissimum fiat, quo melius os vestiatur; quod illo loco tenerum adhuc injuriae sub tenui cute expositum est. Per omne autem tempus curationis, vitandus clamor, sermo quoque, tumultus ⁶³, ira, motus vehementior corporis, fumus, pulvis, & quidquid vel tussim vel sternutamentum movet: ne spiritum quidem magnopere continere expedit. At si tota costa perfracta est, casus asperior est: nam & graves inflammationes, & febris, & suppuration, & saepe vitae periculum sequitur, & sanguis spuitur ⁶⁴. Ergo, si vires patiuntur, ab eo brachio, quod super eam costam est, sanguis mittendus est: si non patiuntur, alvus tamen sine ullo acri ducenda est; diutiusque inedia pugnandum. Panis vero ante septimum diem non assumendus; sed una sorbitione vivendum: imponendumque ei loco ceratum ex lino factum ⁶⁵, cui cocta quoque resina adjecta sit; aut Polyarchi malagma; aut panni ⁶⁶ ex vino & rosa & oleo ⁶⁷; superque imponenda lana succida mollis, & duae fasciae a mediis orsae, minimeque adstrictae: multo vero magis omnia vitanda, quae supra posui; ad-

eo

59. Haec quoque igitur] Palavicinus expungit quoque. Lindenius leg. Costa igitur.

60. Interdum sic] Aldina Editio habet interdum fit. Variandi causam Egnatio dederunt Editiones 1493, 1497. 1524. in quibus omnibus, pro sic, mendose est fit.

61. Leviter] Al. leniter, ut est in Cod. Mediceo I.

62. Indolescit. Sed abunde est &c.] Ita in omnibus Codicibus Mediceis: Palavicinus expunxit particulam sed. Hinc in antiquis Editionibus, indolescit: abunde est &c. Sed Palavicinus advertisse non videtur constructionem a Celso alibi non semel adhibitam. Sic lib. 6. cap. 6. sect. 38. Sed sic laborantes inungi oportet sanie jocinoris &c. Et lib. 7. cap. 12. sect. 1. Sed imponendum calidum ex farina, & fico cataplasma est. Lindenius restituit sed: verum interpunxit hoc modo: indolescit: sed abunde est &c.

63. Sermo quoque, tumultus] Legendum cre-

diderim, sermo quoque multus. Pro sermo, Codices Medicei I. III. & VI. mendose habent stri-
ctior.

64. Et sanguis spuitur] Legere malim, & sanguis exspuitur, ut olim Constantino placuerat; triaque haec verba statim post nam collocare.

65. Ceratum ex lino factum] Ita in omnibus antiquis Codicibus; qui tamen depravati videntur. Lindenius leg. ex lycio. Ego malim, ex irino; quemadmodum cap. 4. cerato, ex irino facto; & alibi. Similiter ceratum ex cyprino, vel ex myrteo, vel ex rosa factum Celsus saepe nominat.

66. Panni] Alii leg. panacis; al. panaces. MSS. Codices habent panachi; Mediceus I. manni. Lindenius correxit, panni; quam lectionem confirmant Celsi verba, quae infra sunt; idem aut ceratum, aut malagma, aut panni.

67. Et oleo] Haec fortasse explicatio quaedam est duarum vocum & rosa: sed habetur in omnibus & MSS. & vulgatis libris.

eo ut ne spiritus quidem saepius movendus sit. Quod si tussis infestabit ⁶⁸, ad id potio sumenda erit, vel ex trixagine, vel ex ruta, vel ex herba stoechade, vel ex cumino & pipere. Gravioribus vero doloribus urgentibus, cataplasma imponi quoque conveniet, vel ex lolio, vel ex hordeo, cui pinguis fici tertia pars sit adjecta. Et id quidem interdium superjacebit: noctu vero idem aut ceratum, aut ⁶⁹ malagma, aut panni; quia potest cataplasma decidere. Ergo quotidie quoque resolvetur, donec jam cerato aut malagmate possimus esse contenti. Et decem quidem diebus extenuabitur fame corpus: ab undecimo vero ali incipiet; ideoque etiam laxior, quam primo, fascia circumligabitur ⁷⁰. Fereque ea curatio ⁷¹ ad quadragesimum diem perveniet. Sub qua si metus ⁷² erit suppurationis, plus malagma, quam ceratum ad digerendum proficiet. Si suppuratio vicerit, neque per quae supra scripta sunt, discuti potuerit; omnis mora vitanda erit, ne os infra vitietur: sed, qua parte maxime tumebit, demittendum erit candens ferramentum, donec ad pus perveniat; idque effundendum. Si nusquam caput se ostendet ⁷³, ubi maxime pus subfit, sic intelligemus: creta Cimolia totum locum illinemus, & ficcari patiemur: quo loco maxime humor in ea perseverabit ⁷⁴, ibi pus proximum erit; eaque ⁷⁵ uri debet. Si latius aliquid abscedet, duobus aut tribus locis erit perforandum; demittendumque linamen-

tum,

68. *Infestabit*] Cod. Mediceus I. *ineff.*

69. *Idem aut ceratum, aut*] In multis MSS. post haec verba lacuna est: post eam vero illa statim sequuntur; atque ita deligando assuescere iterum &c. quae sunt sub finem capitis.

70. *Fascia circumligabitur*] Lindenius leg. *Fascia fit, qua ligabitur*. Editiones antiquae habent, *fascia circumligabitur*; itemque MSS. Codices: quod improbare non ausim. Quemadmodum enim medicamento illinere, & medicamentum illinere; medicamento inungere, & medicamentum inungere Celsus dixit; sic fascia circumligare & fasciam circumligare. Nisi forte supra, *laxius*, vel *laxiori* scripsit, non *laxior*; ut fascia fit sextus casus.

71. *Ea curatio*] Lindenius leg. *ea curatione*.

72. *Sub qua si metus* &c.] Ita legendum cum Lindenio; vel, ut habet Constantini Codex, *Quod si metus* &c. Alii leg. *quae si modus* &c. ut mendose est in Mediceis Codicibus. Primus & septimus habent, non *modus*, sed *mediis*, vel *medus*. Male Foësius ad Hippocratem de Artic. sect. 25. legit; *Inter quae si nullus metus* &c.

73. *Si nusquam caput se ostendet*] Per vocem

caput significatur a Celso pars illa, qua, ut est paulo supra, suppuratio maxime tumet. Ita *furunculos caput facere* Plinius dixit in lib. 22. cap. ultimo, & lib. 26. cap. 12. ut Morgagnus animadvertit: Caelius Aurelianus vero lib. 2. Acut. Morb. cap. 16. *vomicas verticem facere*. Pro *caput*, Lindenius leg. *tumor*. Et ipse porro Lindenius & Editores ceteri habent *ostendit*. Ego malui *ostendet*, ut est in Cod. Mediceo I. Nam in periodo sequenti habetur *abscedet*.

74. *In ea perseverabit*] Veteres Codices habent, alii *perseveravit*, pro *perseverabit*, ut recte edidit Lindenius; alii *perseveraverit*. Sed omnes, in ea; non, ut Caesarius & Lindenius legunt, *intus*. Ceterum contraria his docere videtur Auctor libri 3. de Morbis: *Linteo*, inquit, *tenui in rubrica liquida, admodum trita & tepida intincto, thoracem in orbem obtegito, quaque parte primum resiccatum fuerit, ea sectionem aut usionem facere oportet*. Sed ille quidem loquitur de pure, quod, rupta vomica, in pectus defluxit: Celsus vero de suppuratione circa costas facta, & nondum aperta.

75. *Eoque*] Id est, ea parte. Lindenius leg. *eo*.

K k k

tum, aut aliquid ex penicillo, quod summum lino sit devinctum, ut facile educatur. Reliqua eadem, quae in ceteris adustis, facienda sunt. Vbi purum erit ulcus, ali corpus debebit, ne tabes, pernicioſa futura, id malum ſubſequatur. Nonnumquam etiam, levius ipſo offe affecto, & inter initia neglecto, non pus, ſed humor quidam mucis ⁷⁶ ſimilis, intus coit; molleſcitque contra cutis: in qua ſimili uſtione utendum eſt.

2. In ſpina quoque eſt, quod proprie notemus. Nam ſi id, quod ex vertebra excedit, aliquo ⁷⁷ modo fractum eſt, locus quidem concavus ſit; punctiones autem in eo ſentiuntur; quia neceſſe eſt ea fragmenta ſpinofa eſſe: quo ſit, ut homo in interiorem partem ſubinde nitatur ⁷⁸. Haec noſcendae rei cauſa ſunt. Medicamentis vero iisdem opus eſt, quae prima parte huius capitis expoſita ſunt.

X. 1. Similes rurfus ex magna parte caſus curationeſque ſunt humeri & femoris ⁷⁹: communia etiam quaedam humeris, brachiis, feminibus ⁸⁰, cruribus, digitis. Siquidem ea minime periculoſe media franguntur: quo ⁸¹ propior fractura capiti vel ſuperiori vel inferiori eſt, eo pejor eſt: nam & majores dolores adfert, & difficilius curatur. Ea ⁸² maxime tolerabilis eſt ſimplex, tranſverſa ⁸³: pejor, ubi multa fragmenta ⁸⁴, atque ubi obliqua ⁸⁵: peſſimum, ubi eadem acuta ſunt. Nonnumquam autem fracta in his offa in ſuis ſedibus remanent: multo ſaepius excidunt, aliudque ſuper aliud effertur: idque ante omnia conſiderari debet; & ſunt notae certae. Si ſuis ſedibus ſunt mota, reſi-

ma,

76. Mucis] Lindenius leg. mucos.

77. Si id, quod ex vertebra excedit, aliquo &c.] Poſteriorem vertebrae proceſſum intelligit, ut Foëſſius & Morgagnus animadverſerunt. Sumpſit autem haec ſunt ex Hippocrate de Artic. ſect. 22. Pro excedit, aliqui cum Caefario leg. excidit: Conſtantinus & Ronſſeus, ſi id ex vertebra excidit, aliquo &c. Lindenius, ſi quid ex vertebra excidit, aut aliquo &c. Sed perperam: non enim de vertebra loco-motis loquitur Celfus, ſed tantum de fractis.

78. In interiorem partem ſubinde nitatur] Etiam capite 14. huius libri anteriorem vocat eam ſpinae partem, quae poſterior; interiorem, quae prior eſt. Itaque eodem ſenſu Lindenius leg. in anteriorem, ut eſt in margine Editionis Conſtantinianae. Veteres tamen Codices habent, in anteriorem. Hippocrates l. c. ἢ δὲ λοῦδαίσι, πάσι, &c.

79. Humeri & femoris] Ita Cocchius emendandum cenſet Codicem Medicum I. qui habet,

humeris & femoris: cui facile aſſentior. Alii leg. humeris & femoribus.

80. Feminibus] Ita in allato medico Codice. Alii leg. femoribus.

81. Quo] Lindenius leg. at, quo.

82. Ea] Multi Codices habent at. Lindenius leg. Earum, ut eſt in margine Editionis Conſtantinianae.

83. Tranſverſa] Idem Lindenius leg. eaque tranſverſa.

84. Ubi multa fragmenta] Vox multa vulgo ab omnibus omittitur, quamvis ſit in MSS.

85. Atque ubi obliqua] Scilicet fractura. Simpliciter fracturae opponitur ea, in qua multa fragmenta ſunt; tranſverſae opponitur obliqua. Lindenius duas voces, ubi obliqua, ſtatim poſt pejor collocat, & leg. ubi obliqua, atque ubi fragmenta; putans, verba proxima, ubi eadem acuta ſunt, ad fragmenta tantummodo referri. Sed referuntur etiam ad obliqua; id eſt, capita offis, quod obliquum fractum eſt: neque ullo modo neceſſe eſt, pro peſſi-

ma, punctionisque sensum repraesentant; tactu ⁸⁶ inaequalia sunt. Si vero non adversa, sed obliqua junguntur; quod fit, ubi loco suo non sunt; membrum id altero latere brevius est, & musculi ejus tument. Ergo, si hoc deprehensum ⁸⁷ est, protinus id membrum oportet extendere: nam nervi musculique, intenti per ossa, contrahuntur; neque in suum locum veniunt, nisi illos per vim aliquis intendit. Rursus, si primis diebus id omissum est, inflammatio oritur; sub qua & difficile, & periculose, vis nervis adhibetur: nam distentio nervorum ⁸⁸, vel cancer sequitur; vel certe, ut mitissime agatur ⁸⁹, pus. Itaque, si ante reposita ossa non sunt, postea ⁹⁰ reponenda sunt. Intendere autem digitum vel aliud quoque membrum ⁹¹, si adhuc tenerum est, etiam unus homo potest; cum alteram partem dextra, alteram sinistra prehendit ⁹². Valentius membrum duobus eget, qui in diversa contendunt. Si firmiores nervi sunt, ut in viris robustis, maximeque eorum feminibus & cruribus evenit; habenis quoque, vel linteis ⁹³ fasciis utrimque capita articulorum deliganda, & per plures in diversa ⁹⁴ ducenda sunt. Vbi ⁹⁵ paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit; tum demum ossa manibus in suam sedem compellenda sunt: indiciumque ossis repositi est dolor sublatus, & membrum alteri aequatum ⁹⁶. Involvendum ⁹⁷ duplicibus triplicibusve pannis in vino & oleo tinctis; quos linteos esse, commodius est. Fere vero fasciis sex ⁹⁸ opus est.

Pri-

peffimum, quod habent omnes nostri Codices, legere *peffima*; ut idem Lindenius ex Constantini conjectura reponit. Explicationis loco esse possunt, quae supra habentur cap. 7. Omne igitur os modo rectum, ut lignum in longitudinem finditur; modo frangitur transversum; interdum obliquum; atque id ipsum nonnumquam retusa habet capita, nonnumquam acuta.... Quin etiam aliquando plura fragmenta fiunt.

86. Tactu] Lindenius leg. et tactu.

87. Deprehensum] Ita in Codice Constantini. Lindenius leg. deprensus; al. depressus, ut est in Mediceo I. aliisque Codicibus.

88. Distentio nervorum] Distentionem in Editione Almeloveeniana mendum est; ut monet Morgagnus.

89. Ut mitissime agatur] Alii leg. ut diutissime alatur; Lindenius, cum mitissime agitur. Ego malui, ut mitissime agatur, quemadmodum Morgagno placebat: nam Cod. Mediceus I. habet, ut mitissime agatur: Codex vero Constantini plane, agatur.

90. Postea] Lindenius leg. post eam.

91. Aliud quoque membrum] Idem leg. aliud quodque membrum.

92. Prehendit] Ita Constantinus: al. prendit.

93. Linteis] Al. lineis; itemque infra, lineos.

94. In diversa] Lindenius leg. & in diversa; sed minus recte.

95. Vbi] Idem, Vbi vero.

96. Alteri aequatum] Alteri humero scilicet, si humerus; alteri femori, si femur est. Olim legebatur, alteri parti aequatum; nec aliter habent MSS. Ego tamen secutus sum Lindenium, qui vocem parti, additam, ut videtur, ex glossmate, sustulit. Itaque supra quoque, ubi legitur, membrum id altero latere brevius est, extrudenda fortasse est vox latere. Hoc certe modo loquitur Celsus sect. 7. hujus cap. donec par id membrum alteri fiat.

97. Involvendum] Fortasse Celsus scripsit, Involvendumque: vel Id, aut Idque involvendum: vel Tum involvendum; & particula tum cum praecedenti syllaba coaluit. Alii, periodum statim post sublatus inchoantes, leg. Et membrum alteri parti aequatum, involvendum &c. Lindenius, At membrum alteri aequatum, involvendum &c.

98. Fere vero fasciis sex] In Editionibus antiquis est iis, vel is, ut in Cod. Mediceo I. Caesarius

Prima brevissima adhibenda; quae circa fracturam ter voluta sursum ver-
sum feratur, & quasi in cochleam serpat: fatisque est, eam ter hoc
quoque modo circuire. Altera dimidio longior: eaque 99, si qua par-
te 1 os eminet, ab ea; si totum aequale est, undelibet super fracturam
debet incipere, priori adversa, deorsumque tendere; atque iterum ad
fracturam reversa, in superiore parte ultra priorem fasciam definere. Su-
per has injiciendum latiore linteo ceratum est, quod eas contineat. Ac,
si qua parte os eminet, triplex ea 2 pannus objiciendus, eodem vino
& oleo madens. Haec tertia fascia comprehendenda sunt, quartaque,
sic, ut semper insequens priori adversa sit, & tertia tantum in inferio-
re parte, tres in superiore finiant 3: quia satius est saepius circuire, quam
adstringi: siquidem id, quod adstrictum est, alienatur, & cancro op-
portunum est. Articulum autem quam minime vincere opus est: sed,
si juxta hunc os fractum est, necesse est. Deligatum vero membrum
deligandum, adjiciendaque prioribus quinta fascia est: iterumque quin-
to die 4 resolvendum est, & sex fasciis 5 involvendum, sic, ut tertia
& quinta infra, ceterae supra finiantur. Quotiescumque autem solvitur
membrum, calida aqua fovendum est. Sed, si juxta articulum fractura
est, diu instillandum vinum est, exigua parte olei adjecta; eademque
omnia facienda, donec adeo 6 inflammatio solvatur, vel tenuius 7 quo-
que, quam ex consuetudine, id membrum fiat: quod si septimus dies
non dedit, certe nonus exhibet: tum facillime ossa tractantur. Rursus
ergo, si parum commissa sunt, committi debent: si qua fragmenta emi-
nent, in suas sedes reponenda sunt: deinde eodem modo membrum de-
ligandum, ferulaeque super accommodandae sunt, quae fissae circum-
positaeque ossa in sua sede contineant: & in quam partem fractura incli-
nat,

farius reposuit fasciis; & quidem recte. Nisi forte legendum est, *Fasciis vero sex*; cum alii Codices non habeant vocem *is* post *vero*; sed tantum *Fere vero sex*.

99. *Longior: eaque*] Alii leg. *longiore: eaque*; ut est in Codice Mediceo I. sed mendose. Al. *longior ea: quae*.

1. *Si qua parte*] Ita ex Lindenio. Veteres libri non habent particulam *si*.

2. *Ea*] Id est, ab ea parte. Ita habent veteres Codices. Lindenius leg. *ei*; scilicet ossi: qua dicendi forma Celsus usus est cap. 8. *Si quod ab aliqua parte eminet, opponendum ei triplex linteolum est*.

3. *Finiant*] Ita Caesariana & recentes Editiones aliae. Ego malim *finiantur*. Nam & paulo infra habetur, *ceterae supra finiantur*. In MSS. & Edi-

tionibus antiquioribus est *faciant*. Almelveenius adnotat, fuisse nonnullos, qui legerent, *feriant*.

4. *Quinto die*] Vulgo omittitur *die*, quod est in MSS. & in Editione I.

5. *Sex fasciis*] Alii leg. *sexta fasciis*; al. *sexto fasciis*, ut est in Cod. Vaticano I. Ex ceteris Codicibus alii habent cum Mediceo I. *sexta fasciis*; alii *sexta fascia*. Lindenius ex *sexta* fecit *tum sex*; ego *sex*.

6. *Donec adeo*] Ita in MSS. & Editionibus antiquioribus. Caesarius & alii leg. *donec ab eo*.

7. *Tenuius*] Ita correxit Lindenius, cum legeretur *levius*, ut ego scriptum inveni in antiquis Codicibus. Hippocrates de Fract. sect. 6. *ἐν δὲ τῇ ἐξόδῳ καὶ πάνυ λεπὴν, καὶ τὰ ὀστέα τὰ κατεργότα ἐπὶ μᾶλλον πιερόμενα, καὶ εὖ παράγωγα ἐς κατόρθωσις*.

nāt, ab ea latior valentiorque ferula imponenda est. Easque omnes circa articulum ⁸ esse oportet resimas, ne hunc laedant; nec ultra adstringi, quam ut ossa contineant: & cum spatio laxentur, tertio quoque die paulum habenis suis coarctari: ac, si nulla prurigo, nullus dolor est, sic manere, donec duae partes ejus temporis, quo quodque os ⁹ confervet ¹⁰, compleantur: postea levius aqua calida fovere, quia primo digeri materiam opus est, tum evocari. Ergo cerato quoque liquido id leniter ¹¹ est ungendum, perfricandaque summa cutis est; laxiusque id deligandum est: tertio quoque die solvendum, sic, ut remota calida aqua, cetera eadem fiant: tantummodo singulae fasciae, quoties resolutae fuerint, subtrahantur.

2. Haec communia sunt: illa propria. Siquidem humerus fractus ¹², non sic, ut membrum aliud, intenditur: sed homo collocatur alto sedili, medicus autem humiliore adversus. Vna ¹³ fascia, brachium amplexa, ex cervice ipsius, qui laesus est, id sustinet: altera, ab altera parte super caput ¹⁴ data, ibi accipit nodum: tertia, vincto imo humero deorsum demittitur, ibi quoque capitibus ejus inter se vinctis. Deinde ab occipitio ipsius, minister sub ea fascia, quam secundo loco posui, porrecto ¹⁵, si dexter humerus ducendus est, dextro, si sinister, sinistro brachio, demissum inter femina ejus, qui curatur, baculum tenet: medicus super eam fasciam, de qua tertio loco dixi, plantam injicit dextram, si sinister, sinistram, si dexter humerus curatur; simulque alteram fasciam minister attollit, alteram premit medicus: quo fit, ut leniter hume-

3. *Circa articulum*] In MSS. & antiquis Editionibus legitur, *citra*: in margine Editionis Constantinianae, *circa*; & ita Lindenius reposuit.

9. *Quo quodque os*] MSS. & Editiones antiquiores habent, *quod quoque os*: Caesariana & Editiones aliae, *quod os quoque*. Sed omnino legendum, *quo quodque os*, vel, ut edidit Lindenius, *quo os quodque*. Ita cap. 7. *nisi duae partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa confervent, transierint*.

10. *Conferret*] Ita in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii; & ita legendum in margine Constantinianae, non *confervet*, ut eadem Editio in contextu, & libri alii habent.

11. *Leniter*] Ante Caesarium legebatur, *plenter*; quemadmodum & vetustior Mediceus Codex habet.

12. *Fractus*] Lindenius leg. *fractus est*: sed non recte; quia *siquidem* non refertur ad *fractus*, sed ad verba, quae statim sequuntur, *non sic* &c.

13. *Vna*] Lindenius addit *autem*.

14. *Super caput*] Vetus quidam Constantini liber habet, *super cubitum*.

15. *Porrecto, si dexter* &c.] Ex multis variisque lectionibus, quibus haec periculus jactatur, nulla Morgagni, nulla mihi omnino probari potest. Ita habetur in Editione Lindenii. Pro *porrecto*, alii leg. *corrupto*, ut est in Codice IV. Codices Medicei ceteri habent, *correcto*. Deinde vox *sinistro* deest in omnibus iis Codicibus; &, pro *plantam injicit dextram*, *planam injicit dextra* legitur in iisdem: in margine Codicis IV. ex conjectura, *dextram*. Hinc *planam injicit dextram* habent Editiones 1478. 1493. 1497. 1524. & Aldina. At Caesariana, & aliae multae, *palam injicit dextram*. Pro *curatur*, alii leg. *sumatur*; quidam Codices, ut Mediceus I. habent, *furatur*; Codex Constantini, *sinuatur*. Atque in Mediceis quidem omnibus est *baculum*, ut in vulgatis libris: Morgagnus vero in suo Codice scriptum reperit *brachium*; atque ita Vesalius olim legisse animadvertit.

humerus extendatur. Fasciis vero, si medium aut imum os fractum est, brevioribus opus est; si summum, longioribus: ut ab eo sub altera quoque ala per pectus & scapulas ¹⁶ porrigantur. Protinus vero brachium, cum deligatur, sic inclinandum est: idque efficit, ut ante fascias quoque ¹⁷ sic figurandum sit; ne postea suspensum aliter, atque cum deligabatur ¹⁸, humerum inclinet. Brachioque suspenso, ipse quoque humerus ad latus leniter deligandus est: per quae sit, ut minime moveatur: ideoque ossa sic se habent, ut aliquis composuit. Cum ad ferulas ventum est, extrinsecus esse earum longissimae debent; a lacerto breviores; sed sub ala brevissimae: saepiusque eae resolvendae ¹⁹ sunt, ubi in vicinia cubiti humerus fractus est; ne ibi nervi rigescant, & inutile brachium efficiant ²⁰. Quoties solutae sunt, fractura manu continenda; cubitus aqua calida fovendus, & molli cerato perfricandus; ferulaeque vel omnino non imponendae contra eminentia cubiti, vel aliquanto breviores, sunt ²¹.

3. At si brachium fractum est, in primis considerandum est, alterum os, an utrumque comminutum sit: non quo alia in ejusmodi casu curatio sit admovenda ²²; sed primum, ut valentius extendatur, si utrumque os fractum est; quia necesse est minus nervos contrahi altero osse integro, eosque intendente: deinde, ut curiosius omnia in continendis ossibus fiant, si neutrum alteri auxilio est. Nam, ubi alterum integrum est, plus opis in eo, quam in fasciis ferulisque est. Deligari autem brachium debet, paulum pollice ad pectus inclinato; siquidem is maxime brachii naturalis habitus sit ²³: idque involutum mitella commodissime excipitur; quae latitudine ipsi brachio ²⁴, perangu-
stis capitibus collo injicitur: atque ita commode brachium ex cervice
suspensum

¹⁶. Per pectus & scapulas] Ita in omnibus veteribus libris. Lindenius leg. per pectus ad scapulas; quae lectio minime probanda est.

¹⁷. Idque efficit, ut ante fascias quoque &c.] Editiones antiquae ita habent: id quod afficit, ut ante fascias quoque sic figurandum (Constantiniana in margine figuratum) sit. Ego ex MSS. reposui, idque efficit; sed, pro cur, quod est in iisdem, retinui particulam ut. Ita lib. 3. cap. 5. Quae res efficit, ut &c. Fortasse etiam legendum fasciis pro fasciis. Post verba autem antecedentia, sic inclinandum est, ea desiderari videntur, quae doceant, quemadmodum brachium inclinandum sit, & cur ita inclinandum. Lindenius leg. ut id, quod afficitur, ante fasciis quoque sic figuratum sit.

¹⁸. Suspensum aliter, atque cum deligabatur] Ita Lindenius. Alii leg. suspensum aliter, aliter

cum deligabatur. MSS. Codices habent, suspensum aliter cum deligabatur.

¹⁹. Eae resolvendae] Lindenius leg. omittit eae.

²⁰. Efficiant] Lindenius leg. efficiatur.

²¹. Breviores, sunt] Verbum sunt refertur ad imponendae; non ad breviores, ut Constantinus & Lindenius existimant, qui sint idcirco legunt.

²². Sit admovenda] Admovere curationem dixit etiam lib. 3. cap. 2. Aliqui omittunt sit.

²³. Sit] Fortasse legendum est, ut habetur in margine Editionis Constantinianae. Attamen lib. 1. cap. 2. in omnibus antiquis Codicibus similiter legitur; siquidem melius ascensus quoque & descensus, cum quadam varietate corpus moveat. Sed vide quae ad illa verba adnotavi.

²⁴. Latitudine ipsi brachio] Lindenius leg. latitudine ipsa brachio.

suspensum est. Idque paulum supra cubiti alterius regionem pendere oportet.

4. Quod si ex summo cubito quid fractum sit ²⁵, glutinare id vinciendo alienum est: fit enim brachium immobile. At ²⁶ si nihil aliud quam dolori occursum est ²⁷, idem, qui fuit, ejus usus est.

5. In crure aequae ad rem pertinet, alterum saltem os integrum manere. Commune vero ei femorique est, quod, ubi deligatum est, in canalem conjiciendum est. Is canalis & inferiore parte ²⁸ foramina ²⁹ habere debet, per quae, si quis humor excesserit, descendat: & a planta moram, quae simul & sustineat eam, & delabi non patiatur: & a lateribus cava, per quae loris datis, morae quaedam crus femurque, ut collocatum est, detineant. Esse etiam is debet, a planta, si crus fractum est, circa poplitem; si femur, usque ad coxam; si juxta superius caput femoris, sic, ut ipsa quoque ei coxa insit ³⁰. Neque tamen ignorari oportet, si femur fractum est, fieri brevius; quia numquam in antiquum statum revertitur; summisque digitis postea cruris ejus insisti: sed multo tamen foedior debilitas est ³¹, ubi fortunae negligentia quoque accessit.

6. Digitum satis est ad unum furculum ³² post inflammationem deligari.

7. His proprie ad singula membra pertinentibus, rursus illa ³³ communia sunt: primis diebus fames: deinde tum, cum jam increescere calum oportet, liberalius alimentum: longa a vino abstinencia: fomentum

^{25.} *Quod si ex summo cubito quid fractum sit*] Ita ex Lindenio. Editiones vetustae, meique Codices MSS. habent, *Quod si ex summo cubito id factum sit*; Codex Constantini, *Quod si in summo cubito id fractum sit*.

^{26.} *At*] Alii leg. *Ac*, ut in MSS. Ego reposui *At*, ex Constantino; quia haec verba, *si nihil aliud quam dolori occursum est*, adversantur illis, *glutinare id vinciendo alienum est*; ut consideranti manifestum erit.

^{27.} *Occursum est*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *occurrendum est*: supra vero retinet *ac*.

^{28.} *Et inferiore parte*] Aliqui leg. *ab inferiori parte*, ex Caesario. MSS. non habent *ab*.

^{29.} *Foramina*] Cod. Mediceus l. habet, *feruminali*: unde Cocchius suspicatur legendum esse, *foramina aliqua*. Deinde, pro *habere debet*, alii leg. *habet*.

^{30.} *Ei coxa insit*] Ita Lindenius. Olim lege-

batur, ut est in aliquibus MSS. *ei coxa sit*: sed Constantinus, pro *ei*, reponendum putabat *in eo*. Plures MSS. cum Mediceo l. habent mendose omnino, & *coxa ait*.

^{31.} *Sed multo tamen foedior debilitas est*] Ita locum hunc scribendum putavi, cum in Cod. Mediceo l. sit, *sed multa tamen ferior debilitas est*. Alii leg. *sed multa tamen femori debilitas est*; Lindenius, ex quo multa debilitas est, foedior tamen.

^{32.} *Surculum*] Alii leg. *furculum*, ut est in Editione an. 1493. al. *furunculum*, ut in Edit. an. 1538. al. ex conjectura, *ferulam*; al. *fulcrum*, & *inum* pro *unum*; Constantinus ex antiqui Codicis fide, *furculum*. Sed omnino legendum *furculum*, ut habent cum Mediceo l. aliisque MSS. Editiones princeps Florentina, & Lindeniana.

^{33.} *Illa*] Lindenius leg. *ista*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

tum aquae calidae, dum inflammatio est, liberale; cum ea desit, modicum: tum etiam longior ulterioribus, e liquido cerato ³⁴, membris, & mollis tamen unctio. Nec protinus exercendum id membrum, sed paulatim ad antiquos usus ³⁵ reducendum est. Gravius aliquanto est, cum ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit; maximeque, si id musculi femoris aut humeri senserint ³⁶: nam inflammationes multo graviores, & promptiores caneros habent. Ac femur quidem, si ossa inter se cesserunt, fere praecidi necesse est. Humerus vero quoque ³⁷ in periculum venit; sed facilius conservatur. Quibus periculis etiam magis id expositum, quod juxta ipsos articulos ictum est. Curiosius igitur agendum ³⁸ est; & musculus quidem per mediam plagam transversus praecidendus: sanguis vero, si parum fluxit, mittendus: corpus inedia extenuandum ³⁹. Ac reliqua quidem membra lentius intendenda, & lenius in iis ossa in suam sedem reponenda sunt: his ⁴⁰ vero neque intendi nervos, neque ossa tractari, satis expedit: ipsique homini permittendum est, ut sic ea collocata habeat, quemadmodum minime laedunt ⁴¹. Omnibus autem his vulneribus imponendum primo linamentum est, vino madens ⁴², cui rosae paulum admodum adjectum sit; cetera eadem. Deligandaque fasciis ⁴³ sunt, aliquanto, quam vulnus, latioribus; laxius scilicet, quam ⁴⁴ si ea plaga non esset; quanto facilius

34. *E liquido cerato*] Ita multi reposuerunt cum Caesario, pro *E liquido cerato*, quod habent Mediceus I. alique MSS. Codices, & Editiones vetustiores. Ego legere malim, *ex liquido cerato*; tria haec verba post membris transferre.

35. *Sed paulatim ad antiquos usus &c.*] Adverbium *paulatim* non inveni in MSS. sed Constantinus & Lindenius reposuerunt, ne laboraret sententia. In Cod. Mediceo I. legitur, *sed antiquos usus &c.*

36. *Senserint*] Ante Lindenium legebatur *senserunt*, ut est in Mediceo I. aliisque MSS.

37. *Humerus vero quoque*] Particula vero addita videtur ab aliquo, ut responderet particulae *quidem*, quae est in praecedenti inciso; & prorsus redundat.

38. *Curiosius igitur agendum &c.*] Lindenius leg. *Igitur curiosius id agendum est, & per mediam plagam musculus transversus praecidendus.*

39. *Corpus inedia extenuandum*] Idem Lindenius leg. *corpus inedia in decimum diem extenuandum.* Mihi tamen tres voces *in decimum diem* aliquo in Codice reperire non contigit.

40. *His*] Fortasse legendum *hic*, vel *in his*.

41. *Quemadmodum minime laedunt*] Id est, ut

maxime cubantem juvat; quo modo loquitur cap. ult. Lindenius leg. *quemadmodum minimum laeduntur.*

42. *Linamentum est, vino madens*] Lindenius leg. *linamentum ex vino madens.*

43. *Deligandaque fasciis*] Sic reposui ex quibusdam MSS. Antea legebatur, *deliganda fasciis.*

44. *Aliquanto, quam vulnus, latioribus; laxius scilicet, quam &c.*] Hippocrates de Fract. sect.

23. *Fasciae vero reliquaeque aliquanto latius fissa esse debent, quam si ulcus non adesset; & quo primum deligatur, multo latius sit quam ulcus. Quae enim ulcere angustiora sunt, ulcus ipsum cingunt, quod minime convenit; sed prima convolutione totum ulcus comprehendendum, ita ut superiore ac inferiore parte linteum excedat. Linteum igitur e directo ulceri injiciendum, pauloque minus, quam si citra ulcus esset, arctandum.* Sed quamvis ex Hippocrate sumpsisse haec Celsus videatur; tamen, quia verba inter se apte non cohaerent, atque aliis etiam de causis valde suspicor, quaedam inserta fuisse ab interpretibus. Nihil enim praecedit, quo scilicet referri possit: nisi forte, pro *latioribus*, cum Lindenio reponendum est *laxioribus*. Et sane infra habetur, *latioribus fasciis opus est*; quod

mus & alienari & occupari cancro vulnus potest: numero potius fascia-
um id agendum est, ut laxae quoque aequae contineant. Quod in fe-
more humeroque ⁴⁵ sic fiet, si ossa forte recte concurrerint: sin aliter
se habebunt, eatenus circumdari fascia debebit, ut impositum medica-
mentum contineat. Cetera eadem, quae supra scripsi, facienda sunt:
praeterquam quod neque ferulis, neque canalibus, inter quae vulnus
sanescere non potest; sed pluribus tantummodo & latioribus fasciis opus
est: ingerendumque subinde in eas est calidum oleum, & vinum; ma-
gisque in primo ⁴⁶ fame utendum ⁴⁷; vulnus calida aqua fovendum;
frigusque omni ratione vitandum, & transeundum ad medicamenta,
quae puri movendo sunt: majorque vulneri, quam ossi cura adhiben-
da ⁴⁸. Ergo quotidie solvendum nutriendumque est. Inter quae si
quod parvulum fragmentum ossis eminet, id, si retusum est, in suam
sedem dandum: si acutum, ante acumen ejus, si longius est ⁴⁹, prae-
cidendum; si brevius, limandum, & utrumque ⁵⁰ scalpro laevandum ⁵¹:
tum

quod verisimile est, Celsum additurum non fuisse, si latioribus hic scripsisset. Praeterea lib. 5. cap. 26. sect. 24. de omnibus in universum vulneribus agens, *Fascia vero ad vulnus deligandum. .... lata, inquit, esse debet, ut semel injecta non vulnus tantum, sed paulum utrinque etiam oras ejus comprehendat*: quae ex allato Hippocratis loco manifeste desumpta sunt; neque opus fuit hic repetere. Rursus, si legatur *laxioribus*, duo verba, *quam vulnus*, redundat: atque haec quoque, *laxius scilicet, quam si ea plaga non esset*, supervacua videntur, & ex adnotatione orta. Sed est tamen, cur haec retineri possint: illa vero, *quam vulnus*, nulla ferri ratione possunt. Vel igitur minima mutatione legendum, *aliquanto, quam vulnus, latioribus; laxiusque (vel laxioribusque) quam &c. vel paulo majori, aliquanto laxioribus; laxius scilicet, quam &c.* aut etiam, *aliquanto laxioribus, quam &c. vel denique maxima, aliquanto laxioribus; quanto facilius &c.* Lindenius ita edidit: *aliquanto, quam vulnus, laxioribus; scilicet latius, quam si ea plaga non esset, quantoque facilius &c.*

^{45.} *Humeroque*] Linden. *humeroque*.

^{46.} *Magisque in primo*] Alii leg. *magisque in principio*, ex Caesarii emendatione: & fortasse rectius. Attamen, cum MSS. Codices habeant *in primo*, videndum est, num quemadmodum a primo pro a principio recte dicitur, sic & in primo pro in principio dictum sit. Sensus enim hic esse videtur: magisque in hoc casu, quam ubi vulnus non est, primis diebus fame utendum. Nam

initio hujus sect. habetur; *illa communia sunt: primis diebus fames &c.* Lindenius leg. *magisque hoc. In principio &c.* Quod minus probandum.

^{47.} *Fame utendum*] Hic vero Lindenii lectionem utendum, sumptam, ut opinor, ex Foëssio ad Hippocrat. de Fract. sect. 24. omnes facile probant. Alii leg. *utendo*. Codices omnes MSS. habent, *fame utendo & alieno*. In Mediceo quidem III. & aliis quibusdam duae voces, *& alieno*, expunctae sunt; itaque vulgati libri eas omittunt: sed videndum jure, an injuria extrusae fuerint. Fortasse legendum, *& a vino abstinendum*: nam supra quoque *longa a vino abstinentia* praecipitur.

^{48.} *Adhibenda*] Veteres libri habent *agenda*. Si haberent, *vulneris, quam ossis*; ut Constantinus reponendum censuit; facilis esset emendatio, *habenda*. Sed cum in illis legatur, *vulneri, quam ossi*; a Lindenio standum videtur, qui edidit, *adhibenda*.

^{49.} *Si longius est*] Particula *si* deest in MSS. & antiquis Editionibus.

^{50.} *Utrumque*] Tum quod praecisum fuit, tum quod limatum. Perperam alii leg. *utrinque*.

^{51.} *Laevandum*] Ita ex Foëssio ad Hippocratem de Fract. sect. 29. & Lindenio. Alii leg. *limandum*, ut est in MSS.

^{52.} *Recte se habenti capiti*] Fracti ossis summitti, in qua nullum fragmentum eminet. *Retusae capita* vocat cap. 7. Communiorem hanc lectionem Cod. Mediceus I. confirmat. Pro *habenti*, in aliis Codicibus mendose est *habendi*. Caesarius leg. *recte se habente capite*. Lindenius edidit;

tum ipsum recondendum est: ac, si id manus facere non potest, vulsella, quali fabri utuntur, injicienda est recte se habenti capiti ⁵², ab ea parte, qua sima est; ut ea parte, qua gibba est, eminens os in suam sedem compellat. Si id majus est, membranulisque cingitur, finire oportet eas sub medicamentis resolveri, idque os, ubi jam nudatum est, abscindere; quod maturius scilicet faciendum est: potestque ea ratione & os coire, & vulnus sanescere: illud suo tempore; hoc, prout se habet. Nonnumquam etiam in magno vulnere evenit, ut fragmenta quaedam velut emoriantur, neque cum ceteris coeant: quod hic quoque ex modo fluentis humoris colligitur. Quo magis necessarium est, saepius ulcus resolvere, atque nutrire ⁵³. Sequitur vero ⁵⁴, ut id os per se post aliquot dies excidat. Cum tam misera antea conditio vulneris sit ⁵⁵, tamen id interdum manus diutiusque facies. Saepe enim ⁵⁶ integra cutis offe abruptitur ⁵⁷, protinusque prurigo & dolor oritur. Quae solvere ⁵⁸, si accidit, maturius oportet, & fovere aqua, per aestatem,

acutae ossis prominentis cuspidi; mutatione minime probanda. Vide Morgagn. Epist. V.

^{53.} *Resolvere atque nutrire*] Paulo supra, *quodidie solvendum nutriendumque est*. Celsi sententiam non est affecutus Lindenius, qui sic reposuit: *resolvere, quam nutrire*. MSS. nostri omnes habent non *quam*, sed *atque*.

^{54.} *Sequitur vero*] Lindenius contra priores Editiones, a quibus Medicei Vaticanique Codices non discrepant, reposuit, *sequiturque fere*:

^{55.} *Cum tam misera antea conditio vulneris sit &c.*] Corruptos omnes Codices hoc loco inveni, & quidem adeo corruptos, ut Celsi sententiam assequi non liceat. In plerisque eorum haec periodus pars est periodi superioris: atque in omnibus impressis, pro *manus*, legitur *majus*, ut correctum vidi in recentioribus quibusdam MSS. Lindenius ita edidit: *aut cum jam ante misera conditio vulneris sit, tamen id interdum majus diuturniusque faciat*. Verum temere & sine causa haec Celsus subjecerit, qui neque eorum ullam esset rationem redditurus, neque expositurus curationem in ejusmodi casu adhibendam. At Constantinus novam hic fieri propositionem putat, & leg. *Ac cum tam misera antea conditio vulneris sit, tamen id interdum majus latiusque facies*. Quae lectio probari fortasse posset, si ex sequentibus causa appareret, ob quam plaga sit amplianda. Anne Celsus hoc sibi vult? quamvis misera sit vulneris conditio, tamen interdum vulnus manu est faciendum. Quod verisimile maxime propter illa videri potest, quae infra

sequuntur: *Interdum fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat. Quo a prurigine & punctiombus cognito, aperire id medicus, eoque aculeos praecidere necesse habet*. Vbi attendenda etiam vis horum verborum *necesse habet*. Anne sententiam Celsi hanc potius esse dicemus? Quamvis misera per se vulneris conditio sit, tamen interdum accidit, quod gravius id faciat. *Saepe enim integra cutis offe abruptitur &c.* Verum de hoc docti homines viderint.

^{56.} *Saepe enim &c.*] Manifestum est, rationem a Celso hic reddi praecedentis propositionis, quaecumque sit ea propositio. Quod Lindenius emendationi suae plane adversari intelligens, ita mutavit: *Saepe etiam &c.* Sed Codices nostri veteres habent *Saepe enim &c.*

^{57.} *Integra cutis offe abruptitur*] Ita in omnibus antiquis Editionibus, & in Mediceo I. aliisque MSS. Codicibus: atque hanc lectionem videntur confirmare, quae infra sunt; *Reliqua vero curatio in utroque hoc casu eadem est, quae ubi plagam ictus protinus intulit*. Quod si legatur, *integra cute os abruptitur*, ut est apud Constantinum ex conjectura, & in Editione Lindenii; nullum hic vulnus esset, neque Celsus dixisset *in utroque hoc casu*. Verumtamen quia incertum est, quid ille superiore periodo scripserit, id quoque in medio relinquamus. Illud addo, vocem *osse* in multis MSS. deesse: tum Constantinum adnotasse, quosdam ex iis, qui *cute os* reponere tentarunt, tollere adverbium *enim*.

^{58.} *Quae solvere*] Ita in antiquis libris, tum edi-

statem, frigida; per hiemem, egelida: deinde ceratum myrteum imponere. Interdum fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat. Quo a prurigne & punctationibus cognito, aperire id medicus ⁵⁹, eosque aculeos praecidere necesse habet. Reliqua vero curatio inutroque hoc casu eadem est, quae, ubi plagam ictus protinus intulit ⁶⁰. Puro jam ulcere, cibis hic quoque utendum est carnem producentibus. Si brevius adhuc membrum est, & ossa loco suo non sunt, paxillus tenuis quam laevissimi generis ⁶¹ inter ea demitti debet, sic, ut capite paulum supra ulcus ⁶² emineat; isque quotidie plenior adigendus est, donec par id membrum alteri fiat. Tum paxillus removendus; vulnus sanandum est; cicatrix ⁶³ inducta fovenda frigida aqua est, in qua myrtus, hederæ, aliaeve similes verbenae decoctae sint ⁶⁴, illinendumque medicamentum est ⁶⁵, quod siccet: & magis etiam hic quiescendum, donec id membrum confirmetur. Si quando vero ossa non conferbuerunt, quae ⁶⁶ saepe soluta, saepe mota sunt, in aperto deinde curatio est: possunt enim coire. Si vetustas occupavit, membrum extendendum est, ut aliquid laedatur: ossa inter se manu dividenda, ut concurrando exasperentur, & si quid pingue est, eradatur, totumque id quasi recens fiat: magna tamen cura habita, ne nervi musculive laedantur. Tum vino fovendum est, in quo malicorium decoctum sit; imponendumque id ipsum ovi albo mistum: tertio die resolvendum, fovendumque aqua, in qua verbenae, de quibus supra dixi, decoctae sint: quinto die idem faciendum, ferulaeque circumdandae: cetera, & ante, & post, eadem facienda, quae supra scripsi. Solent tamen interdum transversa ⁶⁷ inter se ossa confervere ⁶⁸: eoque & brevius membrum, & indecorum fit; & si ca-

editis, tum MSS. Sed fortasse reponendum *Quod*. Constantinus legere malebat, *Quam solvere*, id est, plagam; Lindenius edidit, *Quare solvere*.

59. *Medicus*] Constantinus, & alii fere omnes leg. *melius*: sed Constantinus extrudit verbum habet.

60. *Vbi plagam ictus protinus intulit*] Vox *plagam* non extat in MSS. nec in Editionibus antiquis; sed nullo modo potest abesse. Itaque eam retinimus ex Constantini conjectura, & Lindenio.

61. *Quam laevissimi generis*] Lindenius leg. & *laevissimi generis*.

62. *Supra ulcus*] Has duas voces Lindenius omittit, nec Editio Caesaris an. 1538. eas habet. Habent tamen Editiones aliae omnes, omnesque MSS. Codices.

63. *Vulnus sanandum est; cicatrix* &c.] Lin-

denius leg. *vulnusque sanandum est. Cicatrix vero* &c.

64. *Decoctae sint*] Ita edidit Lindenius; nec aliter legendum videtur. Sed lectores moneo, vocem *decoctae* in MSS. & antiquis Editionibus non reperiri.

65. *Illinendumque medicamentum est*] Verbum *est* a plerisque omittitur: sed habetur in Editione I. & in Mediceo vetustiore aliisque MSS.

66. *Quae*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Constantinus ex conjectura leg. *quod*; Lindenius, *quia*.

67. *Transversa*] Ita in MSS. & Editione prima; id est, obliqua, ut dixit sect. I. huius capituli. Alii leg. *diversa*, ut est in Editione an. 1493. Lindenius perperam, *aversa*. Vide Morgagn. Epist. VI.

68. *Confervere*] Quidam cum Caesario leg. *cohaere*.

si capita acutiora sunt, assidue punctiones ⁶⁹ sentiuntur. Ob quam causam frangi rursus ossa & dirigi debent. Id hoc modo fit. Calida aqua multa membrum id fovetur, & ex cerato liquido perfricatur, intenditurque: inter haec, medicus pertractans ossa, ut adhuc tenero callo, manibus ea diducit, compellitque id, quod eminet, in suam sedem: & si parum valuit, ab ea parte, in quam os se inclinat, involutam lana regulam objicit; atque ita deligando, assuescere iterum vestustae sedi cogit. Nonnumquam autem recte quidem ossa conferbuerunt ⁷⁰, superincrevit vero nimius callus; ideoque locus intumuit. Quod ubi incidit, diu leniterque id membrum perfricandum est ex oleo, & sale, & nitro, multumque aqua calida falsa fovendum; & imponendum malagma, quod digerat; adstrictiusque alligandum; oleribusque, & praeterea vomitu utendum: per quae cum carne callus quoque extenuatur. Confertque aliquid de sinapi cum ficu in alterum par membrum ⁷¹ impositum, donec id paulum erodat, eoque evocet materiam. Vbi his tumor extenuatus est, rursus ad ordinem vitae revertendum est.

XI. Ac de fractis quidem ossibus haecenus dictum sit. Moventur autem ea sedibus suis duobus modis. Nam modo, quae juncta sunt inter se, dehiscunt ⁷²; ut cum latum scapularum os ab humero ⁷³ recedit; &

haerere. Idem Caesarius margini adscripsit, *coalescere.* Sed MSS. Codices habent, *conservare.*

69. *Assidue punctiones*] Lindenius leg. *assidue puncturae.*

70. *Conferbuerunt*] Ita edidit Lindenius: idque verbum iis respondet, quae supra sunt, *Solent tamen interdum transversa inter se ossa conservare*; ut animadvertit Morgagnus. Quod si haec Lindenii lectio aliquo ejus Codice firmatur, tanto certior esse debet. Nunc aliquis fortasse magis probabit Schulzii emendationem in Dissertat. de Ossib. *Conservent.* quod facilius sit, & a veteri scriptura minus distet. Nam Medicei Vaticanique Codd. & Edd. antiquae habent, *ceperunt*, vel *coeperunt*: Schulzique *coierunt* scribendum putavit. Conjectura Constantini reponentis, *cohaeserunt*, non placet.

70*. *Locus intumuit*] Ita in vulgatis libris: at in MSS. *locus si intumuit.* Videtur legendum, *locus is intumuit*: nam etiam sub initium proximi capitis depravati quidam Codices habent *si locus pro is locus.* Nec Palavicino assentiendum corrigenti, *locus sic intumuit.*

71. *In alterum par membrum*] Exempli causa,

si femur fractum est, sinapi in alterum femur imponendum. Vox *par* in Cod. Mediceo I. inter versus posita est, extra ceterarum vocum feriem, ab antiqua tamen manu. Si absit, non ego magnopere requisierim. Vide quae adnotavi ad verba illa, *¶ membrum alteri aequatum*, sect. i. hujus cap. Alii leg. *in alterum pariter membrum*; quod est a Caesario. Sed Caesarius non est assecutus Celsi sententiam. Is enim non in utrumque membrum, sed in id solum, quod sanum est, sinapi imponi vult.

72. *Dehiscunt*] Cod. Medicus I. *hiscunt.*

73. *Ab humero*] Existimat Constantinus, *ἀρῶμιον* significari. Et sane videtur Cornelius locum quemdam respexisse, qui est in lib. de Artic. sect. ii. ubi Hippocrates docet, *ἀρῶμιον* interdum avelli, atque hunc casum ab illo prorsus diversum esse, ubi humerus ex sinu excidit lati scapularum ossis. Morgagnus tamen *ab jugulo* legendum suspicatur; quod, inquit, *jugulum ita cum lato scapularum osse junctum sit, ut cum tibia fibula, aut, si mavis, cum ulna radius, non ita cum lato eodem osse humerus,*

& in brachio, radius a cubito; & in crure, tibia a sura; interdum a saltu 74, calcis os a talo; quod raro tamen fit: modo articuli suis sedibus excidunt. Ante de prioribus dicam. Quorum ubi aliquid incidit, protinus is locus cavus est, depressusque digitus sinum invenit: deinde gravis inflammatio oritur; atque in talis praecipue 75: siquidem febres quoque, & caneros, & nervorum vel distentiones, vel rigores, qui caput scapulis annectunt, movere consuevit. Quorum vitandorum causa, facienda eadem sunt, quae in ossibus mobilibus laesis 76 aliquid ubi incidit, protinus is locus proposita sunt; ut dolor tumorque per ea tollantur. Nam diducta ossa numquam rursus inter se junguntur; &, ut aliquid decoris eo loco, sic nihil usus amittitur 77. Maxilla vero & vertebrae 78, omnesque articuli, cum validis nervis comprehendantur, excidunt aut vi expulsi, aut aliquo casu nervis vel ruptis, vel infirmatis; faciliusque in pueris & adolescentulis, quam in robustioribus. Hique elabuntur in priorem & in posteriorem, in anteriorem 79 & in posteriorem partem 80; quidam omnibus modis, quidam certis: suntque quaedam communia omnium signa, quaedam propria cujusque. Siquidem semper ea parte tumor est, in quam os prorumpit; ea sinus, a qua recessit. Et haec quidem in omnibus deprehenduntur: alia vero in singulis; quae, simul atque de quoque dicam, proponenda erunt. Sed ut exci-

74. *Interdum a saltu*] Id est, ob saltum. Ita in MSS. Lindenius addit particulam & ante *interdum*; idemque, Caesarium secutus, praepositionem omittit.

75. *In talis praecipue*] Codices MSS. & Editiones antiquae habent, *in talis praecipua*. Ego malui *praecipue*, ut correxit Lindenius; sed retinui *in talis*. Lindenius autem leg. *in talo*, ut est in margine Editionis Constantinianae.

76. *In ossibus mobilibus laesis*] *Nobilibus* legendum ex Lindenio, ut recte censet Morgagnus; non *mollibus*, ut habent vetusti Codices; nec *mollioribus*, ut malebat Constantinus. Sed post *laesis*, illa statim, ut ego arbitror, addenda, *proposita sunt*; ut dolor tumorque per ea tollantur. Nam quae his interjecta habent MSS. Codices, eadem sunt, quae supra leguntur. a librariis per incuriam repetita; ideoque omnia tollenda. Pro *is locus*, in vulgatis libris est, *iis* (vel *his*) *locis*; ut in Cod. Mediceo I. a Palavicino, & in margine Cod. IV. ab alia manu. Lindenius, ut idoneam aliquam ex iis verbis sententiam eliceret, aliis additis, aliis immutatis, ita edidit: *Atque id ubi incidit, protinus his locis imponenda, quae supra proposita sunt, ut dolor &c.*

77. *Ut aliquid decoris eo loco, sic nihil usus amittitur*] Ita hunc locum ex multis MSS. restitui. Antea ab omnibus legebatur *admittitur*, ut mendose est in Cod. Mediceo primo; & a plerisque *eo loco fit*, quemadmodum Palavicinus reposuit in eodem Codice, pro *eo loco, sic*. Haec autem expressa sunt ex iis, quae scripsit Hippocrates in lib. de Artic. sect. II. certo praedicere licet, hoc casu nullum quidem neque parvum, neque magnum humero detrimentum contingere, locum tamen deformem reddi. Numquam enim os illud (*ἀρσενος*) in pristinam sedem, quale natura esse consueverat, restituitur, sed plus aut minus superiore parte turgescere necesse est. Nam neque aliud os ullum, quod cum altero communionem & cohaerentiam habet, ubi a naturali sede avulsus fuerit, in pristinum locum revertitur.

78. *Vertebrae*] Alii leg. *vertebra*; & ita est in Mediceo I. aliisque MSS.

79. *Et in posteriorem, in anteriorem*] Haec verba a Lindenio restituta sunt. Desunt in omnibus MSS. sed videntur necessaria.

80. *Et in anteriorem partem*] In Cod. Mediceo I. deest particula & in ceteris particula *in*.

excidere omnes articuli possunt, sic non omnes reponuntur. Caput enim numquam compellitur ⁸¹, neque in spina vertebra, neque ea maxilla, quae, utraque parte prolapsa, antequam reponeretur, inflammationem movit. Rursum, qui nervorum vitio prolapsi sunt, compulsi quoque in suas sedes iterum excidunt. Ac ⁸² quibus in pueritia exciderunt, neque repositi sunt, minus quam ceteri crescunt. Omniumque, quae loco suo non sunt, caro emacrescit ⁸³, magisque in proximo membro, quam in ulteriore ⁸⁴: ut puta, si humerus loco suo non est, major in eo ipso fit, quam in brachio; major in hoc, quam in manu, macies ⁸⁵. Tum pro sedibus, & pro casibus, qui inciderunt, aut major aut minor usus ejus membri relinquitur: quoque in eo plus usus superest, eo minus id extenuatur. Quidquid autem loco suo motum est, ante inflammationem reponendum est. Si illa occupavit, dum conquiescat, laceffendum non est ⁸⁶: ubi finita est, tentandum est in iis membris, quae id patiuntur. Multum autem eo confert & corporis & nervorum habitus. Nam, si corpus tenue, si humidum est, si nervi infirmi, expeditius os reponitur: sed & primo facilius excidit ⁸⁷, & postea minus fideliter continetur. Quae contraria his sunt, melius continent: sed id, quod expulsum est, difficulter admittunt. Oportet autem ipsam inflammationem levare, super succida lana ex aceto imposita ⁸⁸: a cibo ⁸⁹, si valentioris articuli casus est, triduo; interdum etiam quinque diebus abstinere ⁹⁰: bibere aquam calidam, dum

81. Numquam compellitur] Al. nonnumquam; sed nemo mendum non videt. Lege cap. 13.

82. Ac] Ante Lindenium legebatur At. Cod. Mediceus I. habet a.

83. Caro emacrescit] Ita legendum cum Foësius & Lindenio; & quidem ex optimorum Codicum auctoritate, ut idem Foësius testatur in adnotationibus ad Hippocratis librum de Artic. sect. 13. Codex primus habet *caro eamtes*: Medicei ceteri, *caro eam increfcit*; sed in IV correctum est, *caro ea increfcit*. Quam olim vulgatam lectionem Falloppius ita corrigendam censuit: *caro ea decrefcit*.

84. In ulteriore] Particula in omittitur a Lindenio, neque extat in Cod. Mediceo I.

85. Quam in manu, macies] Ita in Codicibus probae notae scriptum Foësius reperit: nec valde discrepant Codices Medicei; habent enim, *quam in manu acies*. In Editionibus antiquis perperam legitur, ut corréxit Palavicinus, *quam in manus acie*. Lindenius reposuit, *quam in manu*; supra vero; *sit macies*, quemadmodum & Falloppius legendum censuit.

86. Dum conquiescat, laceffendum non est] Ita ex Constantini conjectura, & Editione Lindeniana. Tagaultius eodem sensu leg. *dum conquiescat, haudquaquam laceffendum est*. Codices MSS. habent; *dum conquiescat* (aliqui, *dum quiescat*) *nunc laceffendum* (Mediceus I. *nunc lassendum*) est: fortasse pro *haud laceffendum est*. Palavicinus nunc in tunc mutavit. Hinc Editiones vetustiores; *dum conquiescat*. Tunc *laceffendum est*. Caesariana & aliae quaedam; *tum conquiescat: laceffendum non est*.

87. Primo facilius excidit] Lindenius leg. *multo facilius excidit*. Ego multo in MSS. ullo non vidi; sed in omnibus primo, ut habent Editiones vetustae,

88. Super succida lana ex aceto imposita] Lindenius leg. *succida lana ex aceto superimposita*.

89. A cibo &c.] Stephanus leg. & a cibo &c.

90. Abstinere] Infinitum hoc, & cetera omnia, quae consequuntur, pendent a verbo *oportet*, quod est in principio periodi. Ita vero habent Cod. Mediceus I. & Lindenii Editio. Alii leg. *abstinere debere*; al. *abstinere debet*.

dum sitim finiat ⁹¹: curiosiusque haec facere, iis ossibus motis, quae validis plenisque musculis continentur: si vero etiam febris accessit, multo magis: deinde ex die quinto fovere aqua calida ⁹²; remotaque lana, ceratum imponere ex cyprino factum, nitro quoque adjecto, donec omnis inflammatio finiatur. Tunc infriktionem ei membro adhibere; cibis uti bonis; uti vino modice: jamque ad usus quoque suos id membrum promovere; quia motus, ut in dolore pestifer, sic alias saluberrimus corpori est. Haec communia sunt: nunc de singulis dicam.

XII. Maxilla in priorem partem propellitur; sed modo altera parte, modo utraque. Si altera, in contrariam partem ipsa mentumque inclinatur ⁹³: dentes paribus non respondent; sed sub iis, qui secant, canini sunt. At si utraque, totum mentum in exteriorem partem promovetur ⁹⁴; inferioresque dentes longius, quam superiores excedunt; intentique super musculi apparent ⁹⁵. Primo quoque tempore ⁹⁶ homo in sedili collocandus est, sic, ut minister a posteriore parte caput ejus contineat, vel sic, ut juxta parietem is sedeat, subiecto inter parietem & caput ejus scorteo pulvino duro; eoque caput per ministrum urgeatur, quo sit immobilius: tum medici digiti pollices ⁹⁷, linteolis vel fasciis, ne dilabantur, involuti in os ejus conjiciendi, ceteri extrinsecus admovendi sunt. Vbi vehementer maxilla apprehensa est, si una parte procidit, concutiendum mentum, & ad guttur adducendum est: tum simul & caput apprehendendum, &, excitato mento, maxilla in suam sedem compellenda, & os ejus comprimendum est, sic, ut omnia pene uno

mo-

^{91.} *Dum sitim finiat*] Lindenius leg. *dum sitis finiatur*.

^{92.} *Ex die quinto fovere aqua calida*] *Ex die quinto* idem est atque *a die quinto*; qua forma Celsus frequenter utitur; id est, incipiendo a die quinto. Constantinus leg. *die quinto fovere ex aqua calida*: sed contra veterum Codicum fidem. Ejus tamen lectionem Lindenius secutus est.

^{93.} *Si altera, in contrariam partem ipsa mentumque inclinatur*] Veteres Codices ita habent: *Si alteram* (Mediceus III. *Si altera*) *in contrariam partem modo utraque ipsa mentumque* (Mediceus I. *mentum*) *inclinatur*. Sed facile apparet, temere hic iteratas fuisse duas voces *modo utraque*, quae supra sunt. Recte igitur Caesarius, & hunc secuti recentiores Editores voces illas sustulerunt, & *altera* pro *alteram* reposuerunt.

^{94.} *Totum mentum in exteriorem partem promovetur*] Hippocrates de Artic. sect. 17. *mentum in exteriorem partem magis promovetur, minime tamen*

torquetur. Non intelligo, cur Lindenius ediderit; *totum mentum inclinatur*, & *in exteriorem partem promovetur*; praesertim cum illorum verborum, *inclinatur* &, nullum in MSS. vestigium deprehenderim.

^{95.} *Intentique super musculi apparent*] Non solum *προσαφίται*, ut Lindenius existimavit, qui pro *super*, temporum reposuit, sed & *μακρῶς*, & alii. Nec vero *temporum* ullus habet meorum Codicum; sed omnes *super*.

^{96.} *Primo quoque tempore*] Videtur legendum; *Primo autem quoque tempore*; siquidem in omnibus fere MSS. Codicibus habetur; *Primo quoque tempore autem*, vel *aut*, vel *ante*. Quia vero particula *autem* expuncta est in Mediceo IV. idcirco omittitur in Editione I. atque adeo in omnibus vulgatis libris.

^{97.} *Medici digiti pollices*] Vox *medici* fortasse est ab interprete aliquo.

momento fiant 98. Sin utraque parte 99 prolapsa est, eadem omnia facienda; sed aequaliter retro maxilla agenda est. Reposito osse, si cum dolore oculorum & cervicis iste casus incidit, ex brachio sanguis mittendus est. Cum omnibus vero, quorum ossa mota sunt, primo liquidior cibis conveniat, tum his praecipue: adeo ut sermo quoque, frequenti motu oris per nervos, laedat 1.

XIII. Caput duobus processibus in duos sinus summae vertebrae demissis super cervicem contineri, in prima parte proposui. Hi processus interdum in posteriorem partem excidunt: quo fit, ut nervi sub occipitio extendantur, mentum 2 pectori adglutinetur, neque bibere is, neque loqui possit, interdum sine voluntate semen emittat: quibus celerime mors supervenit. Ponendum autem hoc esse credidi, non quo curatio ejus rei ulla sit; sed ut res indiciiis cognosceretur, & non putarent sibi medicum defuisse, si qui sic aliquem perdidissent.

XIV. Idem casus manet eos, quorum in spina vertebrae exciderunt. Id enim non potest fieri, nisi & medulla 3, quae per medium, & duabus membranulis, quae per duos a lateribus processus feruntur, & nervis, qui continent, ruptis. Excidunt autem & in posteriorem partem, & in priorem; & supra septum transversum, & infra. In utramvis partem 4 exciderint, a posteriore parte vel tumor, vel sinus erit. Si super 5 septum id incidit, manus resolvuntur, vomitus, aut distentio nervorum insequitur 6, spiritus difficulter movetur, dolor urget, & aures obtusae sunt. Si sub septo, femina resolvuntur, urina supprimi-

tur,

98. *Uno momento fiant*] In Editionibus 1493. 1497. 1524. omittitur vox *uno*. Cod. Mediceus I. habet, *uno fiant*; supra *uno* vero, *mento*, ex qua voce Palavicinus, addita syllaba *mo*, fecit *momento*. Codices ceteri habent, *uno momento fiant*.

99. *Sin utraque parte*] Ita ex Lindenio. Alii legunt, ut est in Cod. Mediceo I. *Si in utraque parte*.

1. *Adeo ut sermo quoque, frequenti motu oris per nervos, laedat*] Ita in omnibus MSS. & antiquis Editionibus: quam lectionem recte explicat Morgagnus. Sententia talis est: motu oris, qui fit per nervos, sermo, maxillam quamvis leviter agitando, nocet. Quanto igitur magis cibus nocet, quisquis mandendus est, cum sine magna maxillae agitatione ac vi mandi non possit? Constantinus legere malebat; *adeo ut sermo quoque frequenti motu, oris nervos perlaedat*. Lindenius ita edidit: *adeo ut sermo quoque frequens, motu oris temporum nervos laedat*. Quarum mutationum neu-

tra placet.

2. *Mentum*] Lindenius leg. & *mentum*.

3. *Et medulla*] Alii leg. *ex medulla*. Cod. Mediceus I. habet, *ei medulla*. Sed cum Constantino & Lindenio legendum, & *medulla*.

4. *In utramvis partem*] MSS. Codices & Editiones vetustissimae 1478. 1493. 1497. 1524. *In utramque partem*. Sed legendum *utramvis*, ex Constantino, & Lindenio; vel *utram*, quemadmodum cap. 3. hujus lib. *Viro modo vero id circumductum est*. Quia vero Editiones plures cum Aldina habent, *Si in utramque partem*; idcirco Constantinus *si* in *sed* mutato; in margine rescripsit, *Sed in utramvis partem*; Lindenius edidit, *Si in utramvis partem*.

5. *Sinus erit. Si super &c.*] Ita Lindenius. Alii leg. *sinus oritur*. *Si super &c.* ut est in Editione principe Florentina. Codex Mediceus I. habet, *sinus donec si sunt &c.* Codices Medicei ceteri, *sinus donec vel si super &c.*

6. *Insequitur*] Lindenius leg. *sequitur*.

tur, interdum etiam sine voluntate prorumpit. Ex ejusmodi casibus, ut tardius, quam ex capitis, sic tamen intra triduum homo moritur. Nam, quod Hippocrates dixit, vertebra in exteriorem partem prolapsa, primum hominem collocandum esse, & extendendum, tum calce aliquem super ipsum 7 debere consistere 8, & id intus impellere 9: in iis accipiendum est, quae paulum excefferunt; non in iis, quae totae loco motae sunt 10. Nonnumquam enim nervorum imbecillitas efficit, ut, quamvis non exciderit vertebra, paulum tamen in priorem partem promineat 11. Id non jugulat: sed ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est 12, plerumque iterum redit; nisi, quod admodum rarum est, vis nervis restituta est 13.

XV. Humerus autem modo in alam excidit, modo in partem priorem. Si in alam delapsus est, ei junctus cubitus 14 recedit ab latere;

rur-

7. *Super ipsum*] In multis MSS. legitur, *super ipsum os*.

8. *Consistere*] Aliqui Codices habent *subsistere*; nonnulli *substinere*.

9. *Et id intus impellere*] Veteres libri non habent particulam *&*: in Cod. Mediceo I. deest etiam *id*. Lindenius leg. *& intus impellere*, Alii *idque*, alii *eamque* reponendum putant. Locus Hippocratis, quem Celsus innuit, est in lib. de Artic. sect. 23.

10. *Totae loco motae sunt*] In vulgatis legitur *toto*; ut est in Cod. Mediceo I. Ego reposui *totae*, ex Codicibus ceteris Mediceis. Pro *motae* vero, aliqui leg. *mutatae*, quemadmodum habent plerique MSS. Mediceus I. habet *mota*; alii *mutae*; sed in VII. correctum est, *motae*.

11. *In priorem partem promineat*] Ita omnes impressi libri. At MSS. aut *in priorem partem promineat*. Hinc legendum crediderim; aut *in posteriorem*, aut *in priorem partem promineat*: quo pacto his optime respondebunt, quae statim sequuntur; *ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est &c.* Conjectura nostra confirmari potest etiam ex Hippocrate de Artic. sect. 23. & 24.

12. *Ab interiore parte ne contingit quidem posse: ab exteriori si propulsum est &c.*] In multis MSS. desunt haec verba omnia, praeter duo prima *ab interiore*. In aliquibus, pro *ne contingit quidem posse*, habetur, ut in Editionibus antiquis, *non contingit quidem posse*. Lindenius leg. *ab interiore parte non contingit quidem propelli*. *Ab exteriori si quid propulsum est &c.* Constantinus retinuit *posse*; sed interpretatus est, excidere: marginique ad-

scripsit, *si quid propulsum*, quod postea Lindenius in contextum induxit. Ab eodem Constantino adnotatum est, aliquos legere maluisse, *redire posse*. Hi, si *redire* eundem hic sensum habere existimarunt quem habet statim infra, errarunt sine dubio cum Constantino in Celsi sententia explicanda. Hoc enim Celsus significat: quod in interiorem partem prominet, compelli vix potest: (*quo enim pacto*, inquit Hippocrates l. c. *ab anteriore parte per ventrem impulsio fieri queat?*) quod autem prominet in exteriorem, etiam si compulsum sit, iterum redit unde compulsum est, quia nervi infirmati continendi vim non habent.

13. *Vis nervis restituta est*] Vt repositam vertebra continere possint. Manifestum est ex praecedentibus, legendum esse, *restituta*: nec aliter habent libri veteres, tum MSS. tum impressi. In Editione Lindenii est *desituta*: fortasse typothetae errore; mendum tamen Almelovee-nius non sustulit.

14. *Delapsus est, ei junctus cubitus &c.*] Cod. Mediceus I. ita habet: *delapsus & victus*. Itaque suspicor, *&* esse pro *est*, *victus* pro *cubitus*; atque ex aliquo hujusmodi Codice duas voces *& victus* ad Mediceos ceteros manasse, in quibus legitur, ut in Editionibus antiquis; *delapsus est & victus cubitus*. Eodem enim modo paulo infra, cum Cod. Mediceus I. habeat; *At si vastius nervi coriusve robustiores sunt*, pro *At si vastius corpus, nervi robustiores sunt*; in ceteris Codicibus est, *At si vastius corpus nervi coriusve robustiores sunt*. Constantinus scriptum invenit in Codice quodam, *ei victus*: unde *ei junctus* eliciuisse videtur Foësius ad Hippocratem de Artic. sect. 8. quam le-

M m m

ctio-

rursum juxta ¹⁵ ejusdem partis aurem cum humero porrigi non potest; longiusque altero id brachium est. Si in priorem partem, summum quidem brachium extenditur, minus tamen, quam naturaliter; difficilisque in priorem partem, quam in posteriorem, cubitus porrigitur. Igitur, si in alam humerus excidit, & vel puerile adhuc est corpus, vel molle, certe imbecillibus nervis intentum est, fatis est collocare id in sedili; & ex duobus ministris alteri imperare, ut caput lati scapularum ossis leniter reducat; alteri, ut brachium extendat: ipsum posteriore parte residentem, humerum sub ala ejus cogere ¹⁶, simulque & latum os ¹⁷, & altera manu brachium ejus ad latus impellere. At si vastius corpus, nervi robustiores sunt, necessaria est spathula ¹⁸ lignea, quae & crassitudinem ¹⁹ duorum digitorum habet, & longitudine ab ala usque ad digitos ²⁰ pervenit: in qua summa capitulum est rotundum & leniter cavum, ut recipere particulam aliquam ex capite humeri possit. In ea ²¹ bina foramina tribus locis sunt, inter se spatio distantibus; in quae ²² lora mollia conjiciuntur. Eaque spatha, fascia involuta, quo minus tactu laedat, ad alam a brachio dirigitur ²³, sic, ut caput ejus summae alae subjiaciatur: deinde locis suis ad brachium deligatur; uno loco, paulum infra humeri caput; altero ²⁴, paulum supra cubitum; ter-

tionem Lindenius probavit. Nec sane, si hae voces non sunt explodendae, aliter legi potest.

15. *Rursum juxta &c.*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *fursumque ad &c.*

16. *Humerum sub ala ejus cogere*] Sic reposuit Caesarius, cum antea legeretur, quemadmodum mendose habent mei Codices; *renum sub ala ejus coire*. Mihi tamen ipsa quoque Caesarii lectio, quae a multis probata fuit, parum arridet, cum aliis de causis, tum praesertim quia non explicatur, qua ratione cogendus humerus sit. Lege igitur, dicet aliquis, *humerum genu sub ala ejus cogere*; ut est in MS. Constantini, & in Editione Lindenii. Ego quidem illorum librorum auctoritati, quaecumque ea sit, quidquam detractum nolim; vix tamen puto, humerum, qui in alam exciderit, commode genu compelli posse. Hippocrates quidem de Artic. sect. 1. & in Mochlico sect. 5. genu, si opus sit, uti medicum vult; non tamen ad caput humeri in suam sedem (quod manus digitorum nodis, vel pugno fieri debet) sed ad cubiti caput latus versus impellendum.

17. *Et latum os*] Hujus quoque lectionis, quam recentiores Editores omnes secuti sunt, Caesarius est auctor. Verum, non latum scapularum

os, sed humeri caput impediendum est. Codex Mediceus I. & Editiones vetustiores habent, & ille os; Codices alii, & ille eos: Codex Constantini, & illo latum os. Vix puto mendum hinc probabilis conjectura tolli posse, nisi prius ex verbis antecedentibus sit sublatum.

18. *Spathula*] Ita habent Cod. Mediceus I. & antiquae Editiones. Codices alii, *scala*: Constantinus ex conjectura, & Lindenius, *spatha*: fortasse rectius; quemadmodum infra legitur, *Eaque spatha &c.*

19. *Quae & crassitudinem &c.*] Ita ex Lindenio. Alii cum Caesario leg. & quae crassitudinem &c. sed nonnulli omittunt &, quod est ante longitudinem; nec aliter habent Codices MSS.

20. *Vsque ad digitos*] Alii omittunt usque. Lindenianam tamen lectionem, quam secutus sum, Cod. Mediceus I. confirmat.

21. *In ea*] Lindenius leg. *inque ea*.

22. *In quae*] Alii leg. *inque ea*.

23. *Ad alam a brachio dirigitur*] Codices antiquiores duo, Mediceus I. & III. itemque VI. ad alam brachio dirigitur.

24. *Paulum infra humeri caput; altero*] Haec verba defunt in Cod. Mediceo I. in eodemque infra legitur, *citra manu pro supra manum*.

tertio, supra manum: cui rei protinus intervalla tunc ²⁵ quoque foraminum aptata sunt. Sic brachium deligatum super scalae gallinariae gradum trajicitur, ita alte ²⁶, ut consistere homo ipse non possit; simulque in alteram partem corpus demittitur, in alteram brachium intenditur: eoque fit, ut capite ligni caput humeri impulsus in suam sedem, modo cum sono, modo sine hoc compellatur. Multas alias esse rationes, scire facile est uno Hippocrate lecto; sed non alia magis usu comprobata est. At si in partem priorem humerus excidit ²⁷, supinus homo collocandus est ²⁸; fasciaeque, aut habena media ala circumdanda est ²⁹, capitaque ejus post caput hominis ministro tradenda, brachium alteri; praecipendumque, ut ille habenam, hic brachium extendat: deinde medicus, caput quidem hominis ³⁰ sinistra debet repellere; dextra vero cubitum cum humero attollere, & os in suam sedem compellere: faciliusque id in hoc casu, quam in priore revertitur. Reposito humero, lana alae subjicienda est; si in interiore parte os fuit, ut ei opponatur; si in priore, ut tamen commodius deligetur. Tum fascia, primum sub ala obvoluta, caput ejus debet comprehendere, deinde per pectus ³¹ ad alteram alam, ab eaque ad scapulas, rursusque ad ejusdem humeri caput tendere, saepiusque ad eandem rationem ³² circummagi, donec bene id teneat. Vincit hac ratione humerus commodius continetur, si adductus ad latus, ad id quoque fascia deligatur ³³.

XVI. In cubito autem tria coire ossa, humeri & radii ³⁴ & cubiti ipsius, ex iis, quae prima parte hujus voluminis posita sunt, intelligi potuit. Si cubitus, qui annexus ³⁵ humero est, ab hoc excidit, radius, qui adjunctus est, interdum trahitur ³⁶, interdum subsistit. In omnes

ve-

^{25.} *Intervalla tunc*] Ita in vulgatis libris. MSS. habent al. *intervallatim*; al. *intervallatini*, vel *intervallativi*; Mediceus IV. *intervallum*. Palavicinus correxit, *intervalla tunc*.

^{26.} *Ita alte*] Linden. *ita altae*.

^{27.} *Excidit*] Lindenius leg. *incidit*; & ita est in Cod. Mediceo I. Alii tum editi, tum MSS. Codices habent *excidit*; quemadmodum Celsus alibi est locutus.

^{28.} *Collocandus est*] In Edit. an. 1538. & in Lindeniana omittitur *est*.

^{29.} *Habena media ala circumdanda est*] Malim *alae*, ut *habena media* sit primo casu. Quidam MSS. non habent *ala*.

^{30.} *Caput quidem hominis*] Pro *hominis*, Constantinus putat reponendum esse *humeri*; neque id ratione caret.

^{31.} *Per pectus*] MSS. Codices habent *per pectus*.

tus; quod Palavicinus in *profectus*, Constantinus in *profecta* mutavit. Sed quis non videt legendum esse *per pectus*, ut edidit Lindenius?

^{32.} *Ad eandem rationem*] Cod. Mediceus I. habet *eadem ratione*.

^{33.} *Si adductus ad latus, ad id quoque fascia deligatur*] Ita in plerisque MSS. & quidem recte. In Mediceo IV. *fit* additum est alia manu, quod I. habeat, *si adductus ad latus fit quoque &c.* Hinc antiquae Editiones; *si adductus ad latus fit, ad id quoque &c.* Lindenius leg. *si adductus ad latus fit, & ad id quoque fascia deligatur*.

^{34.} *Humeri & radii*] Cod. Mediceus I. habet *humeri radii*.

^{35.} *Annexus*] Al. *innexus*.

^{36.} *Trahitur*] H. e. simul excidit. Lindenius leg. *distrahitur*; ut habet in libri margine Con-

vero quatuor partes excidere cubitus potest: sed, si in priorem prolapsus est, extensum brachium est, neque recurvatur: si in posteriorem, brachium curvum est, neque extenditur, breviusque altero est; interdum febrem, vomitumque bilis movet: si in anteriorem, interioremve, brachium porrectum est, sed paulum in eam partem, a qua os recessit, recurvatum 37. Quidquid incidit, reponendi ratio una est; neque in cubito tantum, sed in omnibus quoque membris longis, quae per articulum longa testa junguntur 38: utrumque membrum in diversas partes extendere, donec spatium inter ossa liberum sit; tum id os, quod excidit, ab ea parte, in quam prolapsum est, in contrariam 39 impellere. Extendendi tamen alia atque alia genera sunt, prout nervi valent 40, aut ossa huc illucve se dederunt 41. Ac modo manibus solis utendum est, modo quaedam alia adhibenda. Ergo, si in priorem partem cubitus prolapsus est, extendi per duos manibus 42, interdum etiam habenis adjectis, satis est: deinde rotundum aliquid a lacerti parte ponendum est, & super id repente cubitu ad humerum impellendus est. At in aliis casibus commodissimum est eadem ratione brachium extendere, quae fracto humero 43 supra posita est, & tum ossa reponere. Reliqua curatio eadem est, quae in omnibus. Celerius tantum, & saepius 44 id resolvendum est; multa magis aqua calida fovendum 45; diutius 46 ex oleo & nitro ac sale perfricandum. In cubito enim celerius, quam in ullo alio articulo, sive extra remansit, sive intus revertit, cal-

lus

stantinus, qui per Hippocratis *διάσσειν* explicat. Immo vero cum radius subsistit, *διάσσειν* fit.

37. *Recurvatum*] Lindenius leg. *recurvatur*, ut habent cum vetustiore Mediceo nonnulli ex Vaticanis Codicibus: quod magis probarem, si esset, quemadmodum paulo supra; pro *recurvari potest*. Sed brachium Celsus significat in alterum latus inclinatum, simulque porrectum, ut complicari non possit.

38. *Membris longis, quae per articulum longa testa junguntur*] Ita Palavicinus & omnes vulgati libri. In MSS. non extat *quae*; sed nulla ratione abesse potest. Verum ut haec vox necessaria, sic *longis* fortasse supervacua est, ex eaque ipsa corrupta.

39. *In contrariam*] Quidam leg. *in contrarium*; sed minus recte, & contra MSS.

40. *Prout nervi valent*] Cod. Mediceus I. ita habet: *prout aut nervi valent*.

41. *Huc illucve se dederunt*] Ita in Codice Constantini, & in Editione Lindenii. In Cod. Mediceo I. deest totum hoc: in Codicibus aliis

& in Editionibus antiquis legitur; *huc illucve se dederunt*. Pro *se dederunt*, quidam arbitrantur reponendum esse *cecidissent*.

42. *Extendi per duos manibus*] Antea legebatur, *extendi per duas manus*. Ego sic reposui ex Cod. Mediceo vetustiore.

43. *Humero*] Veteres Codices habent *cubito*. Lindenius reposuit *humero*; ut correxerat Constantinus. Et sane de cubito nihil huiusmodi supra reperitur: de humero lege cap. 10. sect. 2.

44. *Celerius tantum, & saepius*] Lindenius leg. *Celerius tantum saepiusque*. Cod. Mediceus I. habet, *celerius tantum, est saepius*: Codices Medicei ceteri, *celerius tantum est & saepius*.

45. *Multa magis aqua calida fovendum*] Vulgo legitur, *multoque magis &c.*: quod est a Palavicino. Ex Mediceis Codicibus unus, id est, VI. habet *multo*; ceteri *multa*, quemadmodum reposui.

46. *Diutius*] Lindenius leg. *& diutius*; ut est in margine Editionis Constantinianae.

lus circumdatur; isque, si per quietem increvit, flexus illius postea prohibet.

XVII. Manus quoque in omnes quatuor partes prolabitur. Si in posteriorem partem excidit, porrigi digiti non possunt: si in priorem, non inclinantur: si in alterutrum latus, manus in contrarium, id est, aut ad pollicem, aut ad minimum digitum convertitur. Reponi ⁴⁷ non difficillime potest. Super durum locum, & renitentem ex altera parte intendi manus, ex altera brachium debet, sic, ut prona sit, si in posteriorem partem os excidit; supina, si in priorem; si in interiorem exterioremve, in latus. Vbi satis nervi diducti sunt, si in alterutrum latus ⁴⁸ procidit, manibus in contrarium repellendum est ⁴⁹. At iis, quae in priorem posterioremve partem prolapsa sunt ⁵⁰, superimponendum durum aliquid, idque supra prominens os manu urgendum est; per quod vis adjecta facilius id in suam sedem compellit ⁵¹.

XVIII. In palma quoque ossa interdum suis sedibus promoventur, modo in priorem partem, modo in posteriorem: in latus enim moveri, paribus ossibus oppositis, non possunt. Signum id solum est, quod omnium commune est, tumor ab ea parte, in quam os venit; sinus ab ea, a qua recessit. Sed sine intentione, digito ⁵² tantummodo bene pressum os in suam sedem revertitur.

XIX. At in digitis totidem fere casus, eademque signa sunt, quae in manibus. Sed in his extendendis non aequè vi opus est; quod articuli breviores, & nervi minus validi sint. Super mensam tantummodo intendi debent, qui vel in priorem vel in posteriorem partem exciderunt; tum jam ⁵³ palma compelli. At id, quod in latus elapsum est, digitis restitui ⁵⁴.

XX.

^{47.} *Convertitur. Reponi &c.]* Lindenius leg. *convertitur, & reponi &c.* sed minus recte. Idem infra, *Supra locum autem durum &c.*

^{48.} *Si in alterutrum latus]* Ita in antiquis Editionibus. In MSS. *usque in alterutrum latus*: sed mendose. Lindenius leg. *si usque in alterutrum latus*.

^{49.} *Procidit, manibus in contrarium repellendum est]* Ita in Cod. Mediceo I. & Lindenii Editione; nisi quod in Codice est *procedit*. Codices ceteri perperam habent: *procidit manibus quibus in contrarium repellendum est*: Editiones antiquae, *procidit manus, brachium in contrarium repellendum est*.

^{50.} *At iis, quae in priorem posterioremve partem prolapsa sunt]* In Codice Vaticano II. & in VI. deest pronomen relativum quae. In aliis Codi-

cibus legitur; *Ab hisque &c.* Mediceus I. ita habet: *At his quae in prioremve partem lapsa s[un]t.*

^{51.} *Per quod vis adjecta facilius id in suam sedem compellit]* Ita in Editione prima. In ceteris omnibus omittitur *id*, quemadmodum in Cod. Mediceo primo: sed Lindenius leg. *per quod os vis adjecta facilius in suam sedem compellit*. Alii Codices habent; *per quos vis adjecta facilius id in suam sedem compellit*.

^{52.} *Sine intentione, digito &c.]* Egnatius leg. *sine intento digito &c.* quemadmodum mendose habetur in quibusdam veteribus MSS. Alii, Caesario duce, *sine intentione digitorum &c.* Sed contra omnes MSS. & contra rationem.

^{53.} *Tum jam]* Ita in MSS. & antiquis Editionibus: sed fortasse mendose. Lindenius leg. *tumque*.

XX. Cum de his dixerim ⁵⁵, de iis quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse: siquidem etiam in hoc casu ⁵⁶ quaedam similitudo est femori & humero, tibiae & cubito, pedi & manui. Quaedam tamen separatim quoque de his dicenda sunt. Femur in omnes quatuor partes promovetur: saepissime in interiorem; deinde in exteriorem; raro admodum in priorem, aut posteriorem. Si in interiorem partem prolapsus est, crus longius altero, & valgius ⁵⁷ est: extra enim pes ultimus spectat. Si in exteriorem, brevius, varumque ⁵⁸ fit, & pes intus inclinatur ⁵⁹; calx ingressu ⁶⁰ terram non contingit, sed planta ima; meliusque id crus superius corpus, quam in priore casu, fert, minusque baculo eget. Si in priorem, crus extensum est, implicarique non potest ⁶¹; alteri cruri ad calcem par est, sed ima planta minus in priorem partem inclinatur: dolorque in hoc casu praecipuus est, & maxime urina supprimitur. Vbi cum dolore inflammatio quievit, commode ingrediuntur, rectusque eorum pes est. Si ⁶² in posteriorem, ex-

54. *At id, quod in latus elapsus est, digitis restitui*] In latus quoque digitos excidere significavit, cum dixit, totidem in iis casus esse, quot sunt in manibus; ut Morgagnus animadvertit. *Manus enim in omnes quatuor partes prolabitur*, ut est in cap. 17. Hinc quis intelligere potest, perperam sic mutatum esse a Lindenio: *ut ita in locum, unde lapsus est digitus, restituatur*. Depravatus aliquis Codex fortasse eum fefellit. Nam in Mediceo I. ita legitur: *atque ita in latiusve lapsus est digitus restitui*. Haec verba in aliis MSS. & in Editionibus antiquis omnia recte habent, praeter primum: siquidem in Editionibus est *atque*; in MSS. *ad*. Ego reposui *At*, cum Morgagno.

55. *Cum de his dixerim*] Id est, de humero, cubito, manu, palma, digitis; ut explicat Morgagnus. Humero femur, cubito genu, manui talus respondet; itemque palmae planta, digitis digiti: de quibus omnibus infra agit. Itaque minus recte Lindenius leg. *Cum de humeris dixerim*; nulloque, quod sciam, veteri libro suffragante.

56. *Etiam in hoc casu*] Perperam Lindenius omittit particulam *etiam*, quae est in omnibus MSS. Respicit enim Celsus id, quod scripsit cap. 10. *Similes rursus ex magna parte casus curationesque sunt humeri & femoris*; quemadmodum Constantinus observat.

57. *Valgius*] Ita edidit Lindenius. Codex Constantini habet *valgium*; unde & *valgius* & *valgum* legi potest. Codex Mediceus I. *varum*; sed profecto mendose. Cum in Codicibus ceteris &

in Editionibus antiquis sit *vasti*; videtur reponendum *vatum*, quod idem significat ac *valgum*, id est, extrorsum inclinatum.

58. *Varumque*] Quod vatio contrarium est; ut colligitur ex Varrone lib. 2. R. R. cap. 9. Ita habetur & in Cod. Mediceo I. & in Editione Lindenii, & in margine Constantinianae. Alii leg. *varumque*.

59. *Et pes intus inclinatur*] Ita Constantinus ex conjectura, & Lindenius. Ego malim, *pes inclinatur*, omissa particula *&*, quam neque proximum membrum habet. Nam particula ista in MSS. & antiquis Editionibus videtur mendose esse pro *pes*; eum ita in illis legatur: *et intus inclinatur*. Nisi forte tria haec verba margini adscripta, ad illa explicanda, *varumque fit*, postea in contextum immigrarunt.

60. *Ingressu*] Ruellius, Constantinus, & Stephanus leg. *in gressu*: & sane fortasse rectius. Aliqui Codices mendose habent *ingressus*.

61. *Crus extensum est, implicarique non potest*] Ita in MSS. & antiquis Editionibus. Lindenius leg. *crus plicari non potest, extensumque alteri cruri &c.* ut Constantinus margini adscripsit ex conjectura. Ego nihil muto; sed tamen legere malim, *complicarique*. Nam & infra habetur; *si complicari femur potest, intus est*: ubi qui legunt *plicari* (non deesse enim, quia ita reponendum putent ex Constantini adnotationibus cognoscitur) sine causa a MSS. discedunt.

extendi non potest crus, breviusque est; ubi consistit ⁶³, calx quoque terram non contingit. Magnum autem femori periculum est, ne vel difficulter reponatur, vel repositum rursus excidat. Quidam semper iterum excidere contendunt: sed Hippocrates, & Diocles, & Philotimus, & Nileus, & Heraclides Tarentinus, clari admodum auctores, ex toto se restituisse memoriae prodiderunt. Neque tot genera machinamentorum quoque, ad extendendum in hoc casu femur, Hippocrates, Andreas, Nileus, Nymphodorus, Protarchus, Heraclides, faber quoque quidam ⁶⁴ reperissent ⁶⁵, si id frustra esset. Sed ut haec falsa opinio est; sic illud verum est ⁶⁶: cum ibi valentissimi nervi musculique sint, si suum robur habent, vix admittere ⁶⁷; si non habent, postea ⁶⁸ non continere ⁶⁹. Tentandum igitur est, & si tenerius ⁷⁰ membrum est, satis est habenam alteram ab inguine, alteram a genu intendi: si validius, melius adducunt, qui easdem habenas ad valida bacula ⁷¹ deligarint; cumque ⁷² eorum fustium imas partes oppositae morae objecerint, superiores ad se utraque manu traxerint. Etiamnum valentius inten-

62. *Rectusque eorum pes est. Si &c.*] Ita locus hic restitutus legitur in Editione Lindenii. Hippocrates in Mochlico sect. II. *At quibus priorem in partem femur excidit.... crus hi minime inflectunt, maxime vero extendunt, pes rectus est, crus aequale &c.* Sed Celsus fortasse alium Hippocratis locum respexit, qui est in lib. de Articulis sect. 30. *Quibus igitur jam adultis, articulus hic elapsus reconditus non fuerit, ii, ubi dolor conquieverit, & articulus eo in loco, in quem excidit, verti assueverit, protinus fere erecti absque baculo ingredi possunt.... Interdumque pedem per terram trahunt, ut qui superiores articulos non facile inflectant, & toto pede inambulent. Neque enim minus hi calce, quam anteriore pedis parte incedunt. Porro MSS. Celsi Codices & Editiones antiquae ita habent: totusque eorum pes est. Sed & si &c.* Quae verba quemadmodum ex illis Hippocratis verbis, & toto pede inambulent, corrigenda sint; num forte, sicut Constantino videbatur, *totusque eorum pes etiam sedet. Sed si &c.* majoribus Criticis iudicandum relinquo. Ego quidem, si *sedet*, id est, terrae incumbit, probandum est, ita malim: *totusque eorum pes sedet. Si &c.* Fieri enim potuit, ut librarius eandem syllabam geminarit, & mendose scripserit *pes es*; unde verbum *est*. Et sane in Cod. Mediceo V. habetur, non *pes est*, sed *pes es*.

63. *Consistit*] Alii leg. *constitit*; atque ita est in MSS. Ego tamen cum Lindenio secutus sum

Constantinum, qui correxit, *consistit*.

64. *Faber quoque quidem*] Tres hae voces, quae merito sunt Morgagno, Cocchioque suspectae, in Cod. Mediceo IV. expunctae sunt. Itaque omittuntur & in Editione principe, & in duabus vetustissimis 1494. 1497. itemque in Iuntina, utraque Caesariana. Ruelliana, & Ronsseana. Codex Mediceus I. ita habet: *quid qua vi*: unde Cocchius legendum putat, *aliquae quidam*; expressumque a Celso esse locum quemdam Heraclidis Tarentini, qui locus descriptus habetur a Galeno Comment. in Hippocrat. de Artic. lib. 4. sect. 40.

65. *Reperissent*] MSS. Medicei omnes, praeter primum, habent *repperisset*.

66. *Verum est*] Lindenius omittit *est*.

67. *Vix admittere*] Verbum *admitto* eadem ratione usurpatum est cap. II. *id, quod expulsus est, difficulter admittunt.* Lindenius leg. *vix admittere, ut reponatur*; sed ex glossmate aliquo.

68. *Postea*] Idem Lindenius leg. *repositum*.

69. *Non continere*] Ita correxit Caesarius, cum antea legeretur, ut est in MSS. *non contineri*.

70. *Tenerius*] Cod. Mediceus I. habet *tenerum*.

71. *Qui easdem habenas ad valida bacula*] In eodem Codice omittitur vox *habe-*nas, itaque legitur: *qui easdem adacula valida*.

72. *Cumque*] Ita in MSS. Vulgo legitur, *tumque*: infra vero, *superioresque*.

intenditur membrum super scamnum, cui ab utraque parte axes sunt, ad quos habenae illae deligantur: qui, ut in torcularibus, conversi, rumpere quoque, si quis perseveraverit, non solum extendere, nervos & musculos possunt. Collocandus autem homo super id scamnum est, aut pronus aut supinus, aut in latus, sic, ut semper ea pars superior sit, in quam os prolapsus est; ea etiam inferior, a qua recessit. Nervis extentis 73, si in priorem partem os venit, rotundum aliquid super inguen ponendum; subitoque super id genu adducendum est eodem modo, eademque de causa, qua idem in brachio fit; protinusque, si complicari femur potest, intus est. In ceteris vero casibus, ubi ossa per vim paulum inter se recesserunt 74, medicus debet id, quod eminent, retro cogere, minister contra coxam propellere 75. Reposito 76 osse, nihil novi aliud curatio requirit, quam ut diutius is in lecto detineatur; ne, si motum adhuc nervis laxioribus femur fuerit, rursus erumpat.

XXI. Genu vero & in anteriorem, & in posteriorem partem excidere, notissimum est. In priorem non prolabi, plerique scripserunt: potestque id vero 77 proximum esse, cum inde opposita 78 patella, ipsa quoque caput tibiae contineat. Meges tamen eum, cui in priorem partem excidisset, a se curatum esse, memoriae prodidit. In his casibus intendi nervi rationibus iisdem, quas in femore retuli, possunt. Et id quidem, quod in posteriorem partem excidit, eodem modo rotundo aliquo super poplitem imposito, adductoque eo crure, reconditur.

73. *Extentis*] Lindenius, & Cod. Mediceus I. *extensis*.

74. *Per vim paulum inter se recesserunt*] Similiter cap. 10. sect. 1. de ossibus fractis humerorum, femorum &c. dixit: *neque in suum locum veniunt* (musculi) *nisi illos per vim aliquis intendit*: & deinde, *Vbi vero paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit* &c. Lindenius omittit duas voces *per vim*, fortasse quod absint ab aliquo MS. nam Mediceus I. eas non habet. Habent tamen Medicei ceteri, omnesque Vaticani.

75. *Minister contra coxam propellere*] Antiquae Editiones habent, *minister contra inde coxam propellere*; ut est in Cod. Mediceo I. Quam lectionem, procul dubio mendosam, Constantinus ita corrigendam censuit: *minister contra sanam coxam propellere*: quod Hippocrates de Artic. sect. 37. fieri oportere docuit, ubi femur, in anteriorem partem prolapsus, reponitur. Sed nemo non videt, id minime ad rem facere, si in anteriorem, vel in posteriorem partem femur excide-

rit. Ego secutus sum Lindenium, qui extruxit *inde*. Quamvis enim eadem fere sententia sit, si legatur, *minister contra idem coxam propellere*; quemadmodum habent aliqui Codices MSS. tamen lectionem istam minus probo, quia vox *idem* fortasse est interpretis alicujus, qui *contra*, non adverbium esse, sed praepositionem credit.

76. *Reposito*] MSS. Codices & antiquae Editiones habent *posito*, pro *reposito*, ut Constantinus & Lindenius correxerunt: Nimirum cum vox, quae praecedat, finiretur per syllabam *re*, perque eandem inchoaretur vox haec, librarius syllabam istam semel tantum descripsit.

77. *Potestque id vero*] Cod. Mediceus I. non habet *id*.

78. *Inde opposita*] Ab ea parte objecta: quo fere modo lib. 2. cap. 10. dixit, *inde objectis*, quae prohibeant. Alii cum Caesario leg. *idem opposita*; sed perperam. Lindenius, *ibidem opposita*. Cod. Mediceus I. habet, *inde inposita*.

tur. Cetera vero manibus simul dum ossa in diversas partes compelluntur 79.

XXII. Talus 80 in omnes partes prolabitur. Vbi in interiorem partem 81 excidit, ima 82 pars pedis in exteriorem partem convertitur. Vbi huic contrarius casus 83, contrarium etiam signum est. At si 84 in priorem partem erumpit 85, a posteriore latus nervus durus & intentus 86 est; simusque iis pes est. Si in posteriorem, calx pene conditur, planta 87 major fit. Reponitur autem is quoque per manus; prius in diversa pede & crure diductis. Et in hoc quoque casu diutius in lectulo perseverandum est; ne is talus, qui totum corpus sustinet, parum confirmatis nervis, ferendo oneri cedat, rursusque prorumpat. Calceamentis quoque humilioribus primo tempore utendum; ne vinctura talum ipsum laedat.

XXIII. Plantae ossa 88 iisdem modis, quibus in manibus, prodeunt; iisdemque conduntur. Fascia tantummodo calcem quoque debet comprehendere: ne, cum mediam plantam, imumque ejus vinciri necesse est 89, liber talus in medio relictus, materiam pleniorē recipiat, idēque suppuret.

XXIV. In digitis nihil ultra fieri debet, quam quod in iis, qui sunt in manu, positum est. Potest tamen conditus articulus medius 90, aut summus canaliculo aliquo contineri.

XXV.

79. *Cetera vero manibus simul dum ossa in diversas partes compelluntur*] Ita in MSS. nisi quod in Mediceo I. & aliis multis, pro *compelluntur*, legitur *compelluntur*; in Vaticano VI. pro *dum ossa*, tum *ossa*, ut correxit Palavicinus. Vulgati libri omnes habent *tum ossa*, & *compelluntur*. Depravatus hic locus ad hunc fere modum restituendus videtur: *Cetera vero manibus, cum ossa in diversas partes diducta sunt, in suam sedem compelluntur*. Celsi hanc esse sententiam nemo dubitabit, qui & locum ipsum diligenter considerarit, & verba cap. proximi: *Reponitur autem is quoque per manus: prius in diversa pede & crure diductis*. Huc enim cum referatur particula *quoque*, facile intelligitur, idem utrobique dici.

80. *Talus*] Lindenius addit *quidem*; sed non recte.

81. *In interiorē partem*] Vox *partem* deest in Cod. Mediceo I.

82. *Ima*] Codex modo allatus habet *in ima*; Codices alii *prima*.

83. *Contrarius casus*] Recte Lindenius reposuit

casus, ut in veteri Codice scriptum vidit Constantinus. Mei Codices habent *talus*; quewadmodum olim legebatur.

84. *Signum est. At si &c.*] Hic quoque secutus sum Lindenium, qui ex verbo *extat*, quod est in antiquis Editionibus, & in nostris MSS. fecit *est. At*.

85. *Erumpit*] Ita MSS. & antiquae Editiones, Lindenius leg. *prorumpit*; quod verbum Celsus infra adhibet.

86. *Intentus*] *Insanus* in antiquis Editionibus, & in MSS. manifestum mendum est: itemque infra, *minusque his opus est*. Lindenius correxit *intentus*; &, *simusque iis pes est*.

87. *Planta*] Constantinus, cum *plana* scriptum reperisset in antiquo Codice, suspicatus est legendum esse *planta*; atque ita edidit Lindenius. Alii leg. *plaga*, ut habent Codices Medicei.

88. *Plantae ossa*] Lindenius leg. *Plantarum vero ossa*.

89. *Necesse est*] Ego malim *necesse sit*.

90. *Potest tamen conditus articulus medius &c.*] Ita in omnibus antiquis Editionibus, & in MSS.

N n n

Me-

XXV. Haec facienda sunt in iis casibus, ubi sine vulnere ossa exciderunt ⁹¹. Hic quoque & ingens periculum est ⁹², & eo gravius ⁹³, quo majus membrum est, quove validioribus nervis aut musculis continetur. Ideoque in humeris ⁹⁴, femoribusque, metus mortis est: ac, si reposita ossa sunt, spes nulla est; non repositis tamen, nonnullum periculum est: eoque major in utroque timor est, quo propius vulnus articulo est. Hippocrates ⁹⁵ nihil tuto reponi posse, praeter digitos, & plantas, & manus, dixit: atque in his quoque diligenter esse agendum, ne praecipitent ⁹⁶. Quidam brachia quoque & crura reposuerunt; & ne cancri, distentionesque nervorum orirentur; sub quibus in ejusmodi casu fieri solet mors matura; sanguinem ex brachio miserunt. Verum ne digitus quidem; in quo minimum, ut malum, sic etiam periculum est; reponi debet aut in inflammatione ⁹⁷, aut postea, cum jam vetus res est. Si quoque reposito osse nervi distenduntur ⁹⁸, rursus id protinus expellendum est. Omne autem membrum, quod cum vulnere

re

Mediceis Vaticanisque. Editio Lindenii habet haec verba in fine capitis 20. Sed quia femoris ossi, de quo reponendo ibi agitur, non conveniunt, suspicatur Morgagnus, ea voluisse Lindenium capiti 19. adjungere; amanuensium vero incuria in caput 20. conjecta esse. Porro animadvertit, aptiorem periodo huic illum ipsum locum videri, ubi de articulis digitorum, qui sunt in manu, condendis sermo est; tum quod hi, cum longiores sint iis, qui in pede sunt, crebriusque moveantur, canaliculo isto magis indigent; tum etiam, quod medium articulum, qui hic nominatur, singuli quidem manus digiti, utpote ex tribus ossibus constantes, habent; non item singuli digiti pedis, quorum aliqui ex duobus tantum ossibus constant.

91. *Ossa exciderunt*] Nullus omnino vetus liber, quem ego quidem viderim, habet verba illa, quae Lindenius addit; *saepe tamen cum vulnere loca moventur*. Manifestum tamen est, membrum istud, vel simile aliud deesse.

92. *Hic quoque & ingens periculum est*] Quomodo ubi ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit. Lege cap. 10. sect. 7. hujus libri; quo referenda est particula quoque, quam habent omnes veteres libri. Lindenius leg. *Hic vero &c.*

93. *Gravius*] Ita in vulgatis libris. In MSS. curvius; sed in margine Medicei IV. alia manu adnotatum est, *gravius forsan*.

94. *In humeris*] Olim legebatur *humeris*. Lindenius reposuit *ab humeris*; ego *in humeris*; quia

in Cod. Mediceo I. scriptum est *numerus*.

95. *Hippocrates*] Lindenius leg. *Nam Hippocrates*.

96. *Ne praecipitent*] Ita Editiones antiquae, & omnes MSS. id est, ne digiti &c. praecipitent aegros. Lindenius leg. *ne praecipitentur aegri*.

97. *Aut in inflammatione &c.*] In Editionibus antiquis & in multis MSS. legitur, *ante inflammationem*; quod ferendum non est. Itaque Constantinus particulam *nisi* praemittendam censebat. Sed sic sententiae ex parte tantum consulitur: sequitur enim, ossa reponenda esse, cum jam vetus res est; quod Celus minime vult. Nam quod Hippocrates dixit in Mochl. sect. 16. si primo vel secundo die reposita ossa non fuerint, circa decimum reponenda esse; id non ita intelligendum est, quasi expectandum sit, donec res inveteraverit; sed ita potius, ut reponi non debeant manente inflammatione, quae septimo demum die, vel nono recedit. Legendum igitur, *aut in inflammatione &c.* ut edidit Lindenius: cum praesertim Codices Medicei I. & VII. itemque Vaticani II. & VII. habeant, *aut inflammationem*.

98. *Si quoque reposito osse nervi distenduntur*] H. e. si quocumque &c. Codices MSS. mendose habent, *Sic quoque &c.* Vocem quoque Caesarius transfert post *reposito*; fortasse quod particulam esse, non pronomen, crediderit. Sed istam quidem particulam sententia non fert; ut ea, quae prae-

re loco motum, neque repositum est, sic jacere convenit, ut maxime cubantem juvat; tantum ne moveatur, neve dependeat. In omnique 99 tali morbo magnum ex longa fame praesidium est: deinde ex curatione eadem, quae proposita est ubi ossibus fractis 1 vulnus accessit. Si nudum os eminet, impedimento semper futurum est: ideo 2, quod excedit, abscindendum est; imponendaque super arida linamenta sunt, & medicamenta non pingua; donec, quae sola esse 3 in ejusmodi re sanitas potest, veniat. Nam & debilitas sequitur, & tenuis cicatrix inducitur; quae necesse est facile noxae postea pateat.

praecedunt, consideranti facile erit ad intelligendum. Quare nec Lindenius sequendus, qui ita edidit: *Si quoque, reposito osse, nervi distenduntur.*

99. *In omnique*] Lindenius leg. *In omni*, ut habet Editio an. 1538.

1. *Quae proposita est ubi ossibus fractis &c.*] Scilicet cap. 10. sect. 7. Lindenius Celsi sententiam, quam non est assecutus, prava interpun-

ctione corrumpit. Ita enim edidit: *quae proposita est. Vbi ossibus fractis vulnus accessit, si nudum os eminet &c.*

2. *Futurum est: ideo &c.*] MSS. & Editiones veteres habent id; sed ut verisimile est, mendose, pro *ideo*, quod Lindenius reposuit.

3. *Quae sola esse*] Lindenius leg. *saltem*, pro *sola*, quod habent omnes cum antiquae Editiones, tum MSS.

EPISTOLAE ALIQVOT

I N

A. CORNELIVM

C E L S V M.

THE
CORNELIUS
MUSEUM

J O. B A P T I S T A E M O R G A G N I

IN PATAV. GYMNASIO PRIMARI ANAT. PROFESSOR.

I N

A. C O R N. C E L S V M

E P I S T O L A E A D

J O. B A P T I S T A M V V L P I V M

IN EJSVSD. GYMNASII ANATOMICO THEATRO
P V B L I C V M I N C I S O R E M.

E P I S T O L A P R I M A.

J O. B A P T. M O R G A G N V S J O. B A P T. V V L P I O S. P. D.

Quaquam te deficere nihil, puto ad A. Cornel. Celsum, & Q. Serenum Samonicum parī industriae, & diligentiae laude edendos atque a V. Cl. Fratre tuo Corn. Nepos, & C. Valerius Flaccus non ita pridem editi sunt; tamen quando meam quoque sententiam, & monita assidue postulas, atque adeo flagitas, non committam, mi Vulpī, ut tanto isti desiderio tuo ipse videar defuisse. Et primum quod ad Celsum attinet (nam de Sereno alias scribam) illud recte statuisti, ut eam prae caeteris editionem sequaris quam Vir, dum viveret, Eruditissimus procuravit Th. J. Almeloveenius. Cujus mei hac de re judicii rationem afferam, si prius de iis quae in illa editione proposita sunt, tum Vita, tum Elogiis Celsi pauca admonero. Cum Joannes Rhodius, a quo Vita illa scripta est, ignorare non deboret, Epistolas duas, alteram ad J. Callistum, alteram ad P. Natalem immerito in Marcelli volumine, Corn. Celsi praeferre nomen propterea quia prior certe Scribonii est, quod luculenter ab eodem ipso Rhodio in alio (a) est libro demonstratum; utraque autem vel ipso (ut nunc caetera omittamus) dictionis genere ita a scriptis Celsi discrepat, ut id qui non videat, nihil ille prorsus videat; cum haec, inquam, ita essent; non intelligere me, fateor, qua tandem ratione sibi licere crediderit Rhodius, Vir alioqui pereruditus, illarum Epistolarum, perinde ac si Celsi essent, testimonio passim uti ad ea quae de hujus vita proponit, comprobanda. Qua de Rhodii inconstantia, atque adeo prolapsione tantum abest ut Almeloveenius Lectores monuerit; !ne Amanuensium (quidem Rhodii, aut Typographorum Hafniensium in illo Opusculo describendo gravia quaedam ac manifesta correxit errata, ut ubi Largii Designationi (ejus videlicet cujus Epistolam Marcellus exhibet) nomen in *Largii designationi* non sine totius sententiae incredibili depravatione mutavere, vel ubi Celsum Roma oriundum aperte monstrare, scribunt ipsius lib. 5. cap. 21; in lib. autem 7. cap. 26. ipsum prodere, pharmacorum (eorum, inquam, pharmacorum quae *praeiussisse* dicitur) artificiosam missionem se accurate intellexisse: quae nempe capita licet ita diligenter perlegas, ut ne littera quidem una te fugiat; quod tamen ad propositum faciat, reperies nihil. Hos autem locos, & praefertim postremum eo magis emendare oportebat, quod nullum praeterea aliud verum ac luculentum Celsi ipsius testimonium protulit Rhodius, quo illud saltem, ipsum non legendo tantum (quod

(a) *Not. in Scriben. pag. 11:*

(quod plures putarunt) atque exscribendo, sed observando etiam, suumque iudicium interponendo, in re medica versatum esse, probaret: mirum sane in eo qui tot annos in relegendo Celso consumpserit, cum Il. Casaubonus tres ejusmodi locos in Scholiis annotaverit suis, quae Scholia edidit (b) Almelooveenius, aliosque ipse animadvertem, de quibus totidem, exempli causa, proponere satis est: (c) *Ego sic restitutum esse neminem meminisse*: & (d) *Neque audiendi sunt, qui esse nudato, diem tertium expectant, ut tunc excidant, ante inflammationem enim tutius omnia tractantur*: & (e) *In omni fissio fractore esse, protinus antiquiores medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderent. Sed multo melius est ante emplastra experiri*.

Elogia autem, & Testimonia de Celso nulla potius afferri oportuit, quam aut ita concepta, aut ita pauca, ut in ista editione allata sunt, tanquam illud quod Egnatio (f) excidit, certissimum esset: *Cornelii Celsi Fabius, quod sciam, ex veteribus tantum meminit*. Quid enim? An non Columellae proferri plures poterant loci, unde intelligeretur, & quam late fusa rerum scientia, & qua elegantia, & qua auctoritate, & qua fama, & quibus temporibus, & quot etiam, ex parte, volumina Celsus scripsisset? velut ubi (g) *Cornelium Celsum vocat non solum agricolationis, sed universae naturae prudentem virum*, aut ubi (h) *de Apibus negat quicquam praecipere posse elegantius quam a Celso jam dictum sit*, aut ubi (i) his verbis utitur: *quamvis doctissimi Viri (Celsi) auctoritatem reverebar, tamen ambitione submota, quid ipse censerem, non omisi*: aut his (k): *Julius Atticus, & Cornelius Celsus aetatis nostrae celeberrimi auctores*: itemque: (l) *Celsus & Atticus, quos in re rustica maxime nostra aetas probavit*: denique (m): *ut Carthaginensem Magonem rusticationis parentem maxime veneremus; nam hujus octo & viginti memorabilia illa volumina ex senatusconsulto in Latinum sermonem conversa sunt; non minorem tamen laudem meruerunt nostrorum temporum viri Cornelius Celsus, & Julius Atticus. Quippe Cornelius totum corpus disciplinae quinque libris complexus est*.

Quos quidem libros quinque ad rei tantum rusticae disciplinam pertinuisse, tum ea ostendunt quae antecedunt, ac subsequuntur, tum id confirmat quod in Vita Celsi tradidit Rhodius, videlicet antiquorum quae calamo scripta sunt, ejus de re medica exemplarium hanc communem esse inscriptionem: *A. Cornelii Celsi Artium Liber VI.* quam quidem & in Gudiano observavit Vir Cl. Jo. Alb. Fabricius (n), & Manutii suis in editionibus fideliter repraesentarunt, quos nimirum secutus est H. Stephanus, sed his verbis: *Operis ab eo scripti de artibus pars sexta*. Et quintam quidem fuisse eos libros de re rustica, ex primis ipsis sextae versibus satis intelligi, recte ab eruditis hominibus est adnotatum. Quo autem ordine essent partes reliquae locatae, & quot in libros distributae, & num sexta ultima esset, de his nihil videor legisse quod pro certo habere possimus. Conjectura enim esset, neque illa fatis firma, si quis id iungens quod modo dictum est, cum ordine in pervulgato eo (o) Fabii loco observato: *Corn. Celsus rei militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquit*, colligeret, quartam Operis partem fuisse de re militari. Conjectura quoque est docta haec quidem, & quam cum altero (p) Fabii loco, de iis quae Celsus ad Scepticorum exemplum non parum multa scripsit de Philosophia, valde consentire, animadverto; sed tamen conjectura est, quam laudatus Fabricius proposuit, cum (q) de hoc nostro Celso videtur, inquit, accipiendum quod S. Augustinus praef. libri de haeresibus ait, *opinionum omnium Philosophorum qui varias sectas condiderunt usque ad tempora sua sex non parvis voluminibus Celsum quendam absolvisse*. Ad quatuor autem quas nominavimus, partes de re rustica, medica, militari, & philosophica, ut sine dubitatione aliae duae doctis ab hominibus adduntur, de arte videlicet rhetorica, & de jure civili; ita suspicari aliquos posse, video, an non aliae insuper adjici debeant. Neque hoc tamen dico ob librum de herbis jure ac merito longe alii Scriptori attributum, aut quod Celsum peculiari libros scripsisse censeam de arte veterinaria, quanquam Rhodius in ejus Vita postquam libros caeteros memoravit, haec habeat: *Veterinariam quoque conscripsisse autor est Mercurialis lib. 4. cap. 2.* Moveret quidem me mei eruditissimi Civis auctoritas; si locum quem ad istum modum indicavit Rhodius, alium esse putarem ac illum qui in Praelectionibus Patavinis, lib. 4. cap. 2. sic legitur: *Scripserat enim Celsus de medicina brutorum*. Nam hoc negare potest nemo qui modo Celsi verba legerit (r) *amurca ad tertiam partem deco-*

cta,

(b) Ad pag. 118. lin. 22. (c) Lib. 7. cap. 7. p. 426. l. 16. (d) Lib. 8. c. 2. p. 509. l. 24.
(e) Ib. c. 4. p. 517. l. 6. (f) In Epist. Dedec. Celsi. (g) De Re Rust. lib. 2. c. 2. (h) L. 9.
c. 2. (i) Ib. c. 9. (k) L. 3. c. 17. (l) L. 4. c. 8. (m) L. 1. c. 1. (n) Suppl. Biblioth.
Lat. lib. 2. c. 4. & Bibl. Ibd. (o) Instit. Orat. L. 12. c. 11. (p) Ibid. l. 10. c. 1. (q) Loc. cit.
(r) L. 5. c. 28. p. 338. l. 31.

vel sulphur pici liquidæ mistum, sicut de pecoribus proposui, hominibus quoque scabie laborantibus opulatur. Quin etiam Columellam pluribus in locis (s) ad varios boum, oviumque morbos proposita a Celso remedia laudantem invenio. Veruntamen ut Robertus Constantinus (t), atque adeo noster Almelveenius (u) eo Celsi loco nihil aliud significari, docuerunt, nisi quod traderat in libris de re rustica; ita ex his etiam Columellæ non video qui confici possit, peculiare alios de medicina veterinaria libros a Celso fuisse conscriptos, cum ea omnia inter rei rusticæ praecepta (quod & ipse Columella, & Cato fecerunt) opportune tradi potuerint, neque aliter accipere necesse sit verba ab Mercurialis. Non veterinariam igitur peculiaribus libris complexum esse Celsum, suspicor, sed alias ex iis artibus quas indicat Quintilianus (x). Marcus, inquit, Censorius Cato idem orator, idem historiae conditor, idem juris, idem rerum rusticarum peritissimus. — Quam multa, imo pene omnia tradidit Varro? Quod instrumentum dicendi M. Tullio defuit? Quid plura? cum etiam Cornelius Celsus mediocri vir ingenio, non solum de his omnibus conscripserit artibus, sed amplius rei militaris, & rusticæ etiam, & medicinae praecepta reliquerit. Nosti quot, & quam varia argumenta tractata sint a Varrone; nam etsi libri ejus plerique perierunt; inscriptiones tamen sunt nobis ab antiquis Scriptoribus conservatae, quas tanquam in tabella Cl. Fabricius (y) exhibuit: in primis, ut totius erat antiquitatis peritissimus, rem historicam esse Varronem persecutum, nemo ignorat: quod Catonem quoque illum Censorium fecisse, constat, & Quintilianus isto in loco diserte confirmat. Num ergo Celsum, etsi nihil praeterea aliud scripserit, Historiam saltem attigisse, non suspicabimur? Sed ne diutius in his quae minus sunt certa, haereamus; ad ea quae certissima sunt, reliqua de Celso Columellæ Testimonia, atque Elogia redeo: quae inter, eo magis quae protinus afferam, omissa adhuc (quod sciam) fuisset miror, quod deperditorum ejus de re rustica librorum Fragmenta quaedam in nonnullis praesertim eorum videntur esse servata. Nam lib. 1. cap. 8. *Ejusmodi*, inquit, *villicum* (illiteratum, sed tenacissimæ memoriae) *Cornelius Celsus ait, saepius numos domino, quam librum afferre, quia nescius literarum vel ipse minus possit rationes confingere, vel per alium propter conscientiam fraudis timere.* Lib. 2. cap. 9. *Nam, quod ait Celsus, ubi mediocris est fructus, optimam quanque spicam legere oportet, separatimque ex ea semen repenere.* Lib. 3. cap. 2. *Albuelis* (vitis) *utilior, ut ait Celsus, in colle, quam in campo: in arbore, quam in jugo: in summa arbore, quam in ima, ferax & materiae frequentis, & uvæ.* atque iterum: *Prudentis magistris est — illud in totum praecipere, quod & Celsus ait: — Nullum genus vitium conferendum esse, nisi fama; nullum diutius conservandum, nisi experimento probatum.* Lib. 7. cap. 2. *Igitur id pecus (ovillum) quamvis molliissimum sit, ut ait prudentissime Celsus, valetudinis tutissimæ est, minimeque pestilentia laborat.* Capite autem 3. ejusdem libri: *Nam melior est (agnus) autumnalis verno, sicut ait verissime Celsus.* Lib. 8. cap. 13. *Anser autem non ubique haberi potest, ut existimat verissime Celsus, qui sic ait: Anser neque sine aqua, nec sine multa herba facile sustinetur, neque utilis est locis consitis, quia quicquid tenerum contingere potest, carpit. Sicubi vero flumen, aut lacus est, herbaeque copia, nec minus juxta satæ fruges, id quoque genus nutriendum est: quod etiam nos facere censemus, non quia magni sit fructus, sed quia minimi oneris.* Lib. 9. cap. 1. *Quam rationem (reparandi apes ex juvenco perempto) diligentius prosequi supervacuum puto, consentiens Celso, qui prudentissime ait, non tanto interitu pecus istud admitti (an amitti?) ut sic requirendum sit.* Sed cum ex aliis praeterea Columellæ locis, ac praesertim ex fine memorati novissime capitis & sententias Celsi, & quid de his Columella censuerit, cognoscere possimus; tamen eos quos protuli, dignos praeter caeteros judicavi qui minime in Almelveenii editione omitterentur.

Porro neque Plinius silentio erat praetereundus, qui toties Celsum inter Auctores (& quidem non Externos) quos secutus est, retulit in primo Naturalis Historiae libro, atque alibi etiam, ut libro 10. cap. 53. & (quod Almelveenius non ignoravit) in calce capitis quarti, libri 20. ubi ex Celso diserte nominato remedium adversus podagram attulit, quod in libro hujus habemus quarto, cap. 24. Nam alium quendam Plinii locum ex lib. 14. c. 2. *Graecinus, qui aliqui Cornelium Celsum transcripsit, non contemno quidem; sed tamen non tanti, quanti facere Eruditi nonnulli Homines videntur, facio. Etsi enim Julium hunc Graecinum (hunc, inquam, ipsum* Justii

(s) L. 6. c. 5. 12. 14. & l. 7. c. 5. (t) In Annotat. ad Cels. (u) In Scholiis in Cels. (x) Instit. Orat. lib. 12. c. 11. (y) Biblioth. Lat. l. 1. cap. 7.

Iusti etiam Lipsii (z), atque Henrici Savillii (a) iudicio) & ab Seneca (b) haud semel laudatum, & a Corn. Tacito (c) insigni illo elogio ornatum invenio: *pater Julii (Agricolae) Julius Graecinus senatorii ordinis, studio eloquentiae, sapientiaeque notus, iisque virtutibus iram Caii Caesaris meritis. namque Marcum Sillanum accusare iussus, & quia abnuerat, interfectus est*; ut ad Celsi laudem non mediocriter pertineat quod ab ejusmodi Viro credatur esse transcriptus; haud facile tamen censuerim, aliud voluisse Plinium significare, nisi quod super helvenaca, de qua ibi loquitur, vite Celsi ille iudicium descripserit. Neque enim, aliter si esset, aut Plinius ipse (d) inter eos Scriptores quorum auctoritatem in libris 14. 15. 17. 18. secutus est, praeter Celsum, Graecinum quoque nominasset, atque adeo in libri 16. Indice hunc, Celfo omisso, memorasset, aut Columella (e) saepe adeo sententiam Julii Graecini nominatim laudasset, atque ipsa, ut videtur, verba, quae pro Graecini Fragmentis haberi fortasse possunt, plerumque retulisset; imo ipsum, non Julii Attici, quod facit (f), sed Cornelii Celsi *velut discipulum*, scripsisset, *duo volumina similitum praeceptorum de vineis* edidisse. Vtuncque id est; haec veterum Auctorum testimonia antiquam Celsi famam, atque etiam (quod vel ex iis intelligi potest quae de Graecino modo attigimus) aetatem ipsam indicantia, istic omnia praetermittuntur.

Vnus Quintiliani locus, cum proponi plures possent, & in his aut ubi (g) Celsum de eloquentiae praeceptis accurate scripsisse, iudicat; aut ubi (h) eundem *eruditum* appellat *virum*; aut ubi (i) inter *paucissimos eloquentes*, quos in philosophia *literae Romanae tulerunt*, ipsum dilaudans, scripsisse, ait, *non parum multa, scepticos secutum, non sine cultu, & nitore*; unus, inquam, profertur Quintiliani locus, isque Celfo cum haud multum aequus, tum qui etiam quam revera sit, multo passim iniquior videatur non attendentibus videlicet, *mediocri virum ingenio* ibi (k) Celsum dici, ubi contentione quasi quadam facta, Scriptores omnium longe ingeniosissimi, & in his Homerus, Plato, Aristoteles, M. Tullius, collaudantur.

Quid vero de iis dicemus quae multa ex Verderio sine ulla animadversione proponuntur? In aliquo Celsus Hippocratis verbo Latine reddendo aliquid interdum humani passus sit; num propterea continuo pronunciandum erat, *Hippocratem, & Graeca pene omnia parum feliciter vertisse*? An non erat potius animadvertendum, quanto ille, quam nos, Hippocratis aetati propior fuit, tanto fidelioribus atque integrioribus Hippocratis exemplaribus usum esse; ut nisi quid aliud omnino obftet, non ex nostris exemplaribus Celsi versionem reprehendere, sed ex Celsi versione nostra emendare exemplaria iis praesertim in locis deceat qui aliter in aliis antiquis codicibus scripti sunt: quod me quidem, cum Hippocratem publice interpretarer, aliquando, & fortasse haud incommode, facientem annis superioribus audivisti. Sed denique apud Celsum, inquit, *observationes quaedam sunt ludicae*. Quae tandem? Si *nimirum aegrotus summis digitis extrema parietum evellat, hoc est, lapillos ex muro exradicet* (Celsus (l) ita habet: *si qua minuta eminent, carpat*) *signum mortis esse*; quasi vero istiusmodi observationem aut Celsus de Hippocrate (*), de illo, inquam, Hippocrate, quem feliciter (si Diis placet) vertisse oportebat, non accepisset; aut qua ratione, causaque vera esse possit, explicare Medici prorsus nescirent. Sed jam ad ipsos Celsi libros veniamus.

Hos cum ego libros ante multos annos ruri diligenter perlegerem, exemplari usum parvulo ex iis Lugdunensibus quorum uno ipsum quoque Iosephum Scaligerum usum esse, ex Lindenio cognosces; memini me ducentos minimum locos ex iis quos corruptos esse, intelligebam, conjectura (neque enim aut ulli, calamo, aut alii, formis descripti, quos conferrem, ibi erant libri) conjectura, inquam, ductum emendare, vel ut verius dicam, quo emendari modo possent, inter legendum divinare voluisse. Quas divinationes cum postea aliquando cum excusis libris conferrem, non ante sensi, me actum egisse, quam libellum a Lindenio procuratum in manus sumerem. Hic enim Vir diligentissimus, & magnis ad Celsum restituendum subsidiis instructissimus quae ego suspicione attigeram, ea prope omnia ex veterum librorum auctoritate, & Virorum Summorum conjecturis selectissimis reposuerat. Quorsum haec? inquires. Nempe ut intelligas, me Almeloovenii, qui Lindenium fere secutus est, editionem probantem, non temere, sed facto periculo, atque instituta cum aliorum libris comparatione iudicare. Et vero ut certis in locis, quorum aliquot

in

(z) Et. (a) In Agricol. Taciti. (b) De Benef. l. 2. 21. & Epist. 29. (c) In Jul. Agricolae Vita. (d) Nat. Hist. l. 1. (e) De Re Rust. Vid. l. 3. c. 2. 3. 12. & l. 4. c. 3. 28. (f) Ib. l. 1. c. 1. (g) Instit. Orat. l. 3. c. 1. (h) L. 9. c. 1. (i) L. 10. c. 1. (k) L. 12. c. 11. (l) L. 2. c. 6. p. 55. 9. (*) Praen. n. 4.

in hac Epistola indicabo, minime de ea Lindenii editione Thomae Bartholini (m) iudicium improbem; in plerisque tamen eorum qui a me sunt diligenter perpenſi, non video eſſe cur verear ne non ſit caeteris anteferenda. Huc adde quae Almeloveenii ſedulitas, ac ſolertia adiunxit, & in his quae ad locos vel incertae ſcripturae commonſtrandos, vel obſcuros illuſtrandos, vel memorabiles indicandos, comprobandoſve in calce tum ſingularum pagellarum, tum libri univerſi adſcripſit. Quibus omnibus in rebus eſſi hominis exercitatiſſimi eruditionem, diligentiam, egregiamque de ſtudioſis lectoribus bene merendi voluntatem jure laudo, atque commendo; noli tamen credere, ſic illum, meo quidem iudicio, peregiſſe omnia, nihil ut reliquerit induſtriae tuae. Imo ſic habeas, velim: prope innumera adhuc ſuperſeſſe quae adjici poſſint, huiusque rei conjecturam facias ex iis quae has mihi litteras alia inter ſtudia, atque occupationes ſcribenti in memoriam videris eſſe redacta.

Nam ut a poſtremis incipientes, ad priora demum revertamur; haec memorabilia, ac digna ſunt certe quae extenſo quaſi digito Lectoribus oſtendantur: jam tum Celfum lib. 3. cap. 19. primum forteſſe ex omnibus quos nunc de re medica habemus, Scriptoribus (quae enim huc Rubeus (n) profert ex Hippocrate, ne aliter accipienda ſint, vereor) primum, inquam, nutrientium, ut vocant, Clyſterum uſum, & opportunitatem litteris mandaviſſe; *Vitium*, inquit, *auxilium eſt, in alvum piſſanae vel alicae cremorem ex inferioribus partibus indere, ſiquidem id quoque vires tuetur*: Jam tum lib. 6. cap. 7. in *gravis auditus* curatione monuiſſe, *aurem ipſam conſiderare oportere, ſi forte appareat ſordium coitus*: haſque, ante, ubi opus ſit, emollitas, auriculari ſpecillo eximendas eſſe: Jam tum; idque paulo infra; ſcripſiſſe: *purgare aurem oportere, & ſpiritum continere, donec inde humor aliquis exſpuet*: Jam tum lib. 7. cap. 26. id in urethrae incifione praecepiſſe, quod & alibi, velut in jugularium venarum ſeſtione, aliquando haud inutile eſſe poſſe, animadverto: ſcilicet primum cutem *quamplurimum atrahendam*, deinde urethra incifa, & haerente in ea calculo exempto, *tum cutem remittendam*; ſic enim fieri, *ut incifum colem integra pars cutis contegat, & urina naturaliter profluat*: Jam tum eodem in libro, capite autem 16, docuiſſe, tum craſſius inteſtinum perforatum *interdum glutinari, tum ſi anguſtius vulnus abdominis eſt, quam ut prolapſa inteſtina commodè refundantur, incidendum eſſe, donec ſatis pateat*: quod quidem monitum meminifſi ut prae caeteris inculcaverit hac aetate nimium lentis, ac meticuloſis Chirurgis Experientiſſimus Vir Abr. Cyprianus (o). His locos adde quos Redius (p) confirmavit, atque illuſtravit ſive de Serpentum veneno, ſive de Hirundinibus, & chelidonia. Celfus namque in extremo ſexto capite libri ſexti earum quas ibi memorat, *Avium acies*, inquit, *extrinſecus laeſa, interpoſito tempore in antiquum ſtatum redit, celerimeque hirundinis. Unde etiam locus fabulae factus eſt, per parentes id herba reſtitui, quod per ſe ſaneſcit*. Idemque lib. 5. cap. 27. *Venenum*, inquit, *ſerpentis — non guſtu, ſed in vulnere nocet*. — *Ergo quisquis exemplum Pſylli ſecutus, id vulnus exuſerit, & ipſe tutus erit, & tutum hominem praefabit*. Illud interea ante debet attendere, ne quod in gingivis, palatove, aliave parte oris ulcus habeat. Neque tandem is praetermittendus eſt locus, quo nos uti conſuevimus, ut quid priſci Anatomici inteſtini caeci appellatione ſignificarint, Celfi etiam auctoritate oſtendamus. Nimirum lib. 4. cap. 1. craſſius, inquit, *inteſtinum a dextra parte incipiens, in ſiniſteriore pervium & longum eſt, in dexteriore non eſt; ideoque caecum nominatur*.

Atque hi quidam ſunt ex multis locis quos ut memorabiles indicare poterat Almeloveenius; nunc duos (haud amplius) ex non paucioribus adſcribam, quos quidem poterat declarare. Nam quod lib. 3. cap. 18. ſcriptum eſt: *Confert etiam aliquid ad ſomnum ſilanus juxta cadens*, quot tandem ex ſtudioſis Adoleſcentibus putas intellecturos quid ſit iſte ſilanus, cum eruditus Vir Jo. Caefarius (q) vocis inſolentia permotus, ſe pro ipſa ſaliens rivus reſpoſiturum fuiſſe, fateatur, niſi in ea verba forte incidifſet unde incipit Sex. Pomp. Feſti (r) liber ſecundum Aldi partitionem duodeviceſimus: *Tullius alii dicere eſſe ſilanos, alii rivos*: quae & G. Valla viderat, ac Silanus pro rivo expoſuerat. Et Ronſſeus (s) quidem eadem quae Caefarius, habet: idemque ſenſerat, ac tradiderat. Pantinus (t). Ego vero cum Feſti verba relego: *Tullius alii dicere eſſe ſilanos, alii rivos, alii vehementes projectiones ſanguinis artuatim* (Joſ. Scaliger, aliiſque legunt *arcuatim*) *ſluentis, quales ſunt Tiburi in Aniene. Ennius in Ajace. Ajax miſſo ſanguine tepido Tullii efflaſſantes volant*; ut ſuſpicio,

(m) *Diſſert. IV. de libris legend*. (n) *Annot. in Celf.* (o) *Epift. ad Millington.* (p) *Obſerv. int. alle Vipere, & Elſper. int. a coſe natur.* (q) *Comment. in Celf.* (r) *De Verb. Signific.* (s) *Enarration. Celf.* (t) *Annotation. in Celf.*

cor, quaedam librariorum incuria esse omissa, aut saltem vel depravata, vel in non suum locum transposita; quid enim illa: *quales sunt Tiburi in Aniene*, ad sanguinem? ita minus miror, R. Constantinum (u) legere, non *Tullios alii dixere esse filanos*, sed *Tubulos alii dixerunt esse salientes*, & *salienti* in Celfo scribendum credere pro *filanus*. Porro Josephus Scaliger in suis in Festum Castigationibus haec notat: *Silani: Glossario silvani*. *Silvanus*, *κρηνός*, hoc est, fons aquae saliens: ac pariter in iis Notis quae ex editione Festi Romana, Castigationes Scaligeri consequuntur, haec habentur: *In antiquo Lexico Latino Graeco, Silvanus exponitur κρηνός, & ita fortasse legendum tum hic, tum apud Cornelium Celsum*: qua in opinione Jacobum quoque Cujacium (x), & Hieronymum Columnam (y) fuisse, non ignoro: & certe in Philoxeni Glossis: *Silvanus*, vel *Silbanus*, *κρηνός*, se etiam legisse, ostendunt Gerardus Joannes Vossius (z), & Robertus Keuchenius (a). Haec etsi ita sunt; tamen illa vicissim haud sunt ignoranda, non modo hos duos quos novissime laudavimus, Viros, & praeterea Jo. Jacobum Hofmannum (b) pariter censere, in Glossis, atque adeo in Festo legendum esse *Silanus*, & *Silanos*; sed & reapse Turnebum (c) in Petri Danielis Aureliani Latino Onomastico perantiquo, in membranarum scripto, sic invenisse: *Silanus tubus*; ac Lambinum (d) in Vocabulario Latino-Graeco cuius ipsi Puteanus copiam fecerat: *Silanus*, *κρηνός*. Neque Constantinus (e) ipse negat, *Tullios* etiam, & *filanos* in Festo legi; imo haec scriptura in omnibus quae adhuc viderim, excusis Festi exemplaribus habetur. Huc adde ex iis Fabulis (f) quae sub C. Julii Hygini nomine circumferuntur: *cum (fuscina) eduxisset, tres Silani sequuti sunt, qui ex Anymones nomine Anymonius fons appellatus est; quin etiam ex divina illa Atheniensis Pestilentiae descriptione Lucretiana (g):*

*Multa siti prostrata viam per, proque voluta
Corpora filanos ad aquarum strata jacebant
Interclusa anima nimia ab dulcedine aquarum;*

sic enim post Aldum, ut probe nosti, rejecta Marulli emendatione, & Pii scriptura, qui *sic omnis*, & *sola annis* pro *filanos* posuerant; vetustis, emendatisque libris auctoribus, Viri Doctissimi edidit, ex quibus Lambinus (h), Gifanius (i), Creechius (k) hunc etiam ipsum de quo agimus, Celfi locum in eandem sententiam prodixerunt, nec Munckerus (l) in allatis Hygini verbis exponendis, aut Vossius in Etymologico Linguae Latinae (m) (ubi, ut opere in longo, haud miror quod pro Mythologico Hygini citet P. *Astronomicum*) praetermisit. Neque vero omissus est ab iis quos supra nominavi, Hofmanno (n), & Keuchenio (o), aut denique a Samuele Pitiscio (p); quinimo ab his duobus diserte adscriptum est, *filanum* esse hic a Celfo positum pro *rivulo susurrante decidentium leniter aquarum*; ut mihi illud Virgilianum (q) in memoriam reducerint:

— *Levi somnum suadebit inire susurro,*

multoque etiam magis illos Poëtarum aliorum locos ad quos Celsus potuit respexisse, ut hunc Horatii (r):

*Fontesque lymphis obstrepuunt manantibus
Somnos quod invitet leves,*

illumque inprimis Ovidii (s), qui in Somni ipsius domo, ac penetralibus describendis, nullo modo sibi esse *rivum* praetermittendum existimavit,

— *Per quem cum murmure labens
Invitet somnos crepitantibus unda lapillis.*

Ve-

(u) Adnot. in Celf. (x) Observation. l. xi. c. 2. (y) In Ennii Frag. ex Ajace. (z) Loco infra cit. (a) In Frontinum de Aquaed. ad illa verba: compluribus salientibus aquis instruxit urbem. (b) Lexic. Universal. ad vocem Silani. (c) Advers. l. 22. c. 6. (d) Comment. ad Lucr. lib. 6. (e) Loc. cit. (f) Fab. 169. (g) De Rer. Nat. l. 6. (h) Loc. cit. (i) Conlectan. Lucret. (k) Not. ad Lucr. l. 6. (l) Not. ad Hygini Fab. 169. (m) Ad vocem Silanorum. (n) (o) Loc. cit. (p) Lexic. Antiquit. Roman. ad vocem Silanus. (q) Bucolic. Eclog. 1. (r) Epod. 2. (s) Metamorph. l. 11.

Verum ante eos omnes a quibus ut nonnulla alia quae supra indicavi, ita hunc Celsi locum in istiusmodi sententiam productum esse, comperi, produxisse invenio L. Gr. Gyraldum in eo *Dialogismo* (1), in quo a Barbulejo suo ex se quaesitum esse, proposuit, *quid sibi vellet haec inaudita vox Silanos*; ipse vero antiquam vocem esse Latinam, & tubos aquarum significare, & fistulas, ostendit. Caeterum ad hujus vocis antiquitatem comprobendam fuit aliquando cum pertinere fortasse, crederem, *Silanorum* cognomen, Romae in Junia Gente celeberrimum; sed postea vidi, tum Antonium Augustinum (u) id ipsum deducere a *Silo*, Sergiorum, & Liciniorum cognomine, significante, ut Festus (x) est auctor, nasum sursum versus repandum, tum nostrae hujus vocis originem ex Arabica *Silan*, quod est *fluxus aquae*, a Thoma Erpenio (y), quocum faciunt Hoffmannus (z), & Vossius (a), derivari. Quae omnia cum ita sint, neque aliquis; quod sciam; in antiquis Celsi codicibus aliud quam *silanus*, legisse se, scripserit, quam quidem vocem in primis, ac praeterea in optimis quibusque editionibus constanter video esse servatam; ut nihil in Celfo mutandum, ita Lectores monendos censeo quid eruditissimi Homines de hoc vocabulo, ejusque significatione tradiderint.

Non ita difficile, nec tamen aequae omnibus facile erit conjicere quid sibi Celsus voluerit libro 5. in fine capitis 21. quod est de Pessis. *Si concidere*, inquit, *vitis locorum mulier solet, cochleae cum testis suis comburendae, conterendaeque, deinde his mel adjiciendum est. Si non comprehendit, adeps leonina ex rosa mollienda est.* Si enim haec ita juncta; ut in plerisque editionibus; legantur, tanquam aut unum ad morbum, aut unum ad pessum spectarent; cogitare potest quispiam num forte ea verba si non comprehendit hoc significant: si mulier quae vitio locorum concidit, nihil percipit; vel an sic etiam sint accipienda: si mel contusis cochleis adjectum eas non fatis, ut alibi Celsus loquitur, cogit; quo videlicet modo tum Scribonius (b), *haec omnia*, inquit, *sive contusa, sive creta diligenter, melle Attico despumato comprehendantur*; & alio in loco (c), *deinde caeteris miscentur, quae & ipsa recipere debent tantum mellis, quantum satis erit ad comprehendenda & continenda ea*; tum Vegetius (d) *quae diutissime trita, melle optimo adjecto comprehendantur*: vel denique erit fortasse qui sic opinetur: fecisse hic Celsum quod ubi (e) praecepit de extrahendis calculis foeminarum, aperte fecit, ut ad Virgines etiam respiceret; his igitur non eos pessos, quos nimirum non comprehenderent, sed tantummodo e leonina adipe, rosa mollita, inunctiones, vel si mavis, quae nunc vocitant *nascalia* imperavisse. Ego vero ut duas illas priores explicationes multis de causis quas enumerare necesse non est, minime probare me posse, fateor; sic ne hanc quidem tertiam tueri velim, propterea quod si id Auctor spectasset; certe (ut alia fileam) in superioribus quoque pessis nonnullis adversus morbos cunctis foeminis pariter communes proponendis, Virginum rationem habuisset: neque vero habendam ipsi fuisse in toto hoc capite, is intelliget qui pessorum nomine nihil hic nisi *nascalia* praecipere, animadvertet. Eorum, inquit, *haec proprietas est: medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.* Quoniam igitur sic connexorum ut proposuimus, Celsi verborum nulla satis placet sententia; an melior possit existere videndum est ex iisdem in duas, ut ab Lindenio, & Almelveenio factum est, particulas ita sejunctis, ut singulae ad singulos tum morbos, tum pessos indicandos pertineant. Cumque omnis vel in sic disjunctis obscuritas oriatur ex illo verbo *comprehendit*; etsi hoc non satis illustratur synonymo quod in ora libri sui adscripsit R. Constantinus, *σπλάγγνεται*, propterea quia non pauciora ferme significat hoc apud Graecos, quam *comprehendit* apud Latinos; mihi tamen causam praebeuit suspicandi, an ut apud illos non tantum significat *completitur, capit, percipit*, &c. verum etiam interdum *concipit*, qua videlicet ratione ab Aristotele positum invenitur lib. 2. de Generat. Animalium; sic Celsus, Graecos hic imitatus, eadem scribat significatione, *comprehendit*; ut haec ejus sententia sit: Si mulier non concipit; adeps leonina, oleo rosaceo emollita, ac lana molli excepta, subjienda est: quae sane explicatio magis probabitur ab iis qui cum meminerint, non modo apud recentiores aliquos Auctores pinguedinem leonis ad juvandam venerem commendari; verum ipsum quoque Aëtium (f) ex eodem oleo in fellis vesicula leonina fervato pessum, seu potius *nascale* ad conceptionem adjuvandam proposuisse: tum minime ignoraverint, aequalem ferme Celfo

(1) *Dialogism.* 18. (u) *De Familiis Roman., in Junia.* (x) *De Verbor. Signif.* l. 17. (y) *Annot. in Lexic. Arab. Raphaeleng.* (z) (a) *Lecis cit.* (b) *Compos. Med. Comp.* 70. (c) *Comp.* 106. Sic & 88. & 227. (d) *Art. Veterin.* l. 4. c. 27. (e) *L.* 7. c. 26. p. 481, 27. (f) *Teirab.* 4. *Serm.* 4. c. 32.

Celfo Scriptorem Columellam (g) in re quidem haud ita abſimili ſcripſiſſe : *brumae temporibus aliquando inſita vitis comprehendit* : & vitis truncus inſitus *cum comprehendit* ; hoc eſt, cum indito furculo coaluit intime ſic ut ipſum jam alat : quae omnia eo fuſius expoſui quod ex iis quae adhuc conſului, Lexicis, aliſque ejusdemmodi libris plane intelligerem, quosdam hujus verbi ſignificatus ex iis eſſe quae doctorum alioqui Hominum, & in his rebus verſatiſſimorum magnam quantumvis diligentiam fuerunt.

Jam vero ex innumeris prope locis quorum incertam ſcripturam commemorare poterat Almelveenius, hos paucos habe. Lib. 2. cap. 29. in quo cibi, ac potiones quae alvum movent, traduntur, me non praeterit, Nicolai illius qui Florentiae primus omnium quos non ego modo, ſed & Viri noverint longe Eruditiffimi Thomas Bartholinus (h), Almelveenius noſter, & Jo. Albertus Fabricius (i), primus, inquam, Celfum deſcripſit formis, atque etiam L. Ant. Juntae, ac Manutiorum libros poſt muſum, vinumque dulce, vel ſaluſum haec habere : *aqua : tenera omnia tepida : dulcia : pingua* : hancque ſcripturam haecenus probare Almelveenium, ut cum Lindenio ſcribat : *aqua, omnia tenera, tepida, dulcia, pingua*. Attamen in proximo capite 30. quod propter Operarum incuriam apud Almelveenium inſcribitur 25. in quo contra, quae alvum adſtringunt, proponuntur, nunquam ego poſt aſperum & vinum, & defrutum legi : *aqua vel tepida vel praefrigida, dura, id eſt, ea quae tarde putrefcit, ideoque pluviatilis potiſſimum, omnia dura, macra* ; haec, inquam, ſuperiori loco perſpicue oppoſita nunquam legi, quin vehementer dubitarem, an non magis in ipſo probanda eſſet altera ſcriptura, quam Caefarius, Pantinus, Stephanus, Rubeus, atque alii ſequuntur : *aqua tenera, omnia tepida, dulcia, pingua* ; ut aqua videlicet tenera opponatur *durae*, ſicut a Rubeo (k) explicatum eſt ; aut certe utramque ſcripturam ; quod factum video a Constantino, & Ronſſeo ; eſſe cenſerem proponendam. Initium quoque ſectionis 16. capitis 28. libri 5. cum hoc habeat Nicolaus : *Scabies vero eſt durior cutis rubicundus* ; Junta autem, Caefarius, Pantinus, Stephanus, aliique tria poſtrema verba ita ſcribant : *durior cutis rubicundior* ; Manutii vero : *humor cutis rubicundus* ; Constantinus denique ad libri oram : *tumor durior cutis*. Alii, *durities cutis* ; Ronſſeus autem : *al. humor durior c. r. al. durities cutis* ; cum igitur uſque adeo hic varient codices ; equidem haud improbaverim quod Almelveenius, miſſis caeteris aut manifeſte vitioſam, aut minus probabilem ſententiam habentibus, ultimum cum Lindenio ſelegerit, & ſcribere maluerit : *Scabies vero eſt durities cutis rubicundior, ex qua puſtulae oriuntur* ; erat tamen de tanta iſta varietate Lector monendus tum ne pro certo crederet, Celfum ita ſcripſiſſe, tum ut inquireret, quo igitur modo ſcripſiſſet, an ſic, exempli cauſa : *Scabies vero eſt aſpinitudo cutis rubicundior, ex qua puſtulae oriuntur*. Ut enim mittam, verbi aſpinitudo veſtigia quaedam fortaiſſe in illo *durior* relictæ eſſe, quod pleraeque, & in his vetuſtiſſima, editiones ſervarunt ; certe in ejus quae proxime antecedit, ſectionis principio cum haec de puſtulis Celfus ſcripſiſſet : *Earum plura genera ſunt. Nam modo circa totum corpus partemve aſpedito* (aſpinitudo ex optimis, vetuſtiſque exemplaribus quae Rhodius (l), & Constantinus (m) nominant, legendum eſt) *quaedam ſit, ſimilis his puſtulis &c. eaeque modo rubent, modo colorem cutis non excedunt* ; cum, inquam, Celfus haec ſcripſiſſet ; a veri ſimilitudine non prorsus abhorret, jungere cum illa ſectione hanc quae ſequitur, eo quod exempli cauſa propoſuimus, initio voluiſſe, eoque magis quod paulo poſt id initium, *Quo aſperior eſt, inquit, quoque prurit magis, eo difficilius tollitur*. Verbis autem opus non eſt, ut intelligatur, aut libro 6. cap. 14. (quod perperam Almelveenii Operæ 16. fecere) in quo de Vvae morbo ſermo eſt, omittere non decuiſſe, veterem librum a Constantino, & Ronſſeo in ſuorum margine deſcriptum, cujus auctoritate, proxima iis quae afferemus protinus, verba in ſuam ſedem reſtituta ſunt, non ſucco habere, ſed ſucus in hoc loco : *Chelidoniae quoque ſucco per cochlear illita uva maxime prodeſt*. Aut libro eodem, cap. 6. in extrema fere ſectione 1. cum illis verbis : *In ipſum vero oculum primo die, niſi immodica inflammatio eſt, nihil recte conſicitur* ; alteram quoque, librorum videlicet Nicolai, Juntae, Manutiorum, Stephani, Constantini, ſcripturam, quae a Ronſſeo, aliſque praeterea ſaltem in ora adſcripta eſt, proferre conveniſſe : *niſi modica inflammatio eſt* ; praefertim cum haec continuo ſequantur : *ſaepe enim potius concitatur eo pituita quam minuitur*. Aut lib. 7. cap. 2. ad illa verba : *ſi aegrum fluens alvus exercuit, neque per alimenta quicquam corpori accedit* ; indicandum fuiſſe : Manutios tamen quos cum dico, Egnatium quoque ipſum dico ; pro exercuit, legiſſe exhaurit, Stephanum autem

ex-

(g) *De Re Ruſtic. l. 4. c. 29.* (h) *Differt. IV. de libris legend.* (i) *Bibl. Lat. l. 2. c. 4.* (k) *Annot. in Celf.* (l) *In Lexic. Scribon.* (m) *Adnot. in Celf.*

exhaust; quam quidem scripturam, magis profecto cum proximis quae modo allata sunt, verbis ipso loquendi genere congruentem, Constantinus quoque, ac Ronfseus adnotavere: Aut eodem libro 7. cap. 12. sect. 1. quae est inscripta *de Dentibus*, post ea verba quibus docemur tum cognoscere, in eorumne evulsione aliquid ex osse cui inhaerent, fractum sit, tum fracti ossis particulam, incisa etiam, si opus sit, gingiva, vulsellae ope esse extrahendam; quae porro subjiciuntur: *Quod si fractum statim non est, sed intumescit extrinsecus maxilla, ut os hiare non possit;* non sine iis legi oportuisse quae ipsorum loco sunt tum in pervetusto Nicolai libro, tum in illis quos Junta, & Caesarius edidere, quorum quidem verborum praecipua pars est a Constantino, Ronfseo, aliisque in margine proposita: *Quod si factum statim non est, indurescit extrinsecus maxilla, ut is hiare non possit;* hoc est, si fracti ossis particulaeducta statim non sit: Aut denique libro 8. cap. 10. ubi de membris, ut reponantur ossa, extendendis, haec habentur: *Sub qua (inflammatione) & difficile, & periculose vis nervis adhibetur. nam distentionem nervorum vel cancer sequitur; vel certe, cum mitissime agitur, pus;* duo fuisse non omittenda, alterum, plerorumque libros non habere: *cum mitissime agitur, sed ut diutissime alatur*, Manutiorum: *ut mitissime alatur*, Constantini scriptum calamo: *agatur*; sed ut proclive sit suspicari, scripsisse Celsum: *ut mitissime agatur*; alterum, in iisdem omnibus, imo ipsius quoque Lindenii libro non *distentionem* nervorum legi, sed *distentio*.

Verum in hisce aut omnibus, aut certe fere omnibus locis erunt fortasse qui minus necessarium fuisse judicent variantem scripturam indicare. Quid vero de iis censebunt quos protinus memorabo, in quibus, nulla alia commonstrata scriptura, eam Lindenius, atque Almelveenius sine ulla dubitatione unam ediderunt quam aut nullo pacto, aut minus profecto laudabiliter tueri possimus? Libro enim 3. sic capitis 18. initium proposuerunt: *Et febrium quidem curatio exposita est. Superfunt vero alii corporis affectus, qui huic superveniunt, ex quibus eos, qui certis partibus assignari possunt, protinus jungam. Incipiam ab insania.* Ego vero qui in aliis omnibus quae adhuc videre licuit, Celsi exemplaribus constanter legerim: eos, qui certis partibus assignari non possunt; vixque meminerim, Constantinum, atque Ronfseum, nullo tamen antiquo codice citato, & in ipso tantum margine suorum librorum, istud non esse delendum, indicavisse; qui Nostri & reapse deleverint, & delevisse se, reticuerint, plurimum miror. Nam si quis forte dicat: quid ergo? Num insania, lethargus, apoplexia, paralyfis, comitialis, cardiacus, aut regius morbus (de quibus videlicet sermonem habendi ab istis verbis Corn. Celsus initium capit) affectus igitur sunt qui certis partibus assignari non possunt? ego etsi illum ad Pantini Annotationes possem rejicere, ex quibus quae ratione id negare Celso licuerit, intelligeret; non tamen faciam, sed hoc unum respondebo, non quid aliis, & his nostris potissimum, sed quid Celsi, aliorumque Latinorum rei medicae Scriptorum temporibus apud ipsos in usu esset, ac consuetudine, esse spectandum. Serenus certe Sannonicus (n) lethargi, & comitialis, ac regii morbi; Plinius autem Valerianus (o) & horum, & caeterorum qui sunt paulo supra nominati, curationes seorsum, extraque aliorum qui certis partibus assignantur, ordinem proposuerunt, quamquam uterque a capite orsus, & deinceps thoracem, imum ventrem, artusque ipsos perlustrans, ante poterat in suis quemque sedibus, si quas eorum certas esse, censuisset, nullo negotio collocare. Quorum Scriptorum aliquis forte auctoritatem contemnat; ipsius autem Celsi contemnere qui possit? Hic vero si, ut Lindenius, atque Almelveenius proponunt, eos de quibus loquimur, affectus certis partibus assignari posse, scripsisset; quae tandem ratione statim atque ipsorum tractationem cum libro tertio absolverat, hoc uti libri quarti initio (quod quidem omnes ad eundem pariter modum exhibent, & in his Lindenius etiam, ac Almelveenius) potuisset: *Haftenus reperiuntur ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint: nunc de his dicam, quae sunt in partibus.* Operae quoque pretium est animadvertere quomodo ipsi eodem in libro quarto capitis 21. finem ediderint: *Neque alienum est, fovere inferiores partes aqua, decocta ex verbenis comprimentibus, ex iisdem aliqua cataplasmata imo ventri inguinibusque circumdare; praecipueque ex aceto. Vitare autem oportet rutam, & ne supinus dormiat.* Nempe igitur Celsus in nimia seminis profusione (de hac enim agit in eo capite) rutam quam caeteri laudaverunt Medici, ipse improbaverit? Vi enim sua; in Scholiis inquit Almelveenius; nimium extinguere semen posset. At quanto veri similiora scripsisset, si indicata plerorumque librorum scriptura: *praecipueque ex aceto rutam vitare, etiam* (alii habent: &)

112

(n) De Medicina Praec. (o) L. 2. c. 51. & seq. & l. 3. c. 7. & seq.

ne supinus obdormiat; Lectores monuisset, paulo aliter duntaxat interpungendo & librariorum potuisse hunc locum corrumpere, & nos posse restituere, si videlicet (quod factum esse, nuper vili etiam in Constantini editione, & ad eundem fere modum in Ronssii Enarratione) scribamus: *Neque alienum est - cataplasmata imo ventri inguinibusque circumdare, praecipueque ex aceto rutam: vitare etiam, ne supinus obdormiat.*

Non difficilius est, praesertim alia aliorum librorum scriptura animadversa, locum restituere, quem libro 5. in capitis 27. initio comperies: *Sequitur, ut de his (vulneribus) dicam, quae morsus sunt, interdum hominis, interdum simiae, saepe canis, nonnunquam ferarum, aut aliorum animalium, aut serpentium. Omnis autem ferae morsus habent quoddam virus.* Quae postrema verba cum in libris editis ab Nicolao, itemque a Manutiis ad hunc modum scripta sint: *Omnis autem fere morsus habet quoddam virus*, imo a Manutiis scriptum sit *ferè*; miror, Almelveenium hos potius non esse secutum, praesertim qui hic laudet Panaroli Pentec. 2. Observationem 32. (legendum est 42.) quae est de *Mulieris morsu venenato*, cui addere ex Hildano (p) alias potuisset idem ostendentes, morsum videlicet hominis aut esse virulentum, aut certe; ut Plinii (q) verbis utar; *inter asperissimos non injuria numerari.* Quae etiam si non ita se haberent, neque Serenus Samonicus (r) qui respexisset ad hunc Celsi locum videtur, scripsisset:

*Sive homo, seu similis turpissima bestia nobis
Vulnera dente dedit, virus simul intulit atrum;*

Celsus tamen ipse per se istam sibi scripturam assereret. Cum enim post ea de quibus agimus, verba, haec continuo subjecerit: *Itaque si vehemens vulnus est, cucurbitula admovenda est*; haecque, ut tota reliqua prima sectio, de omnibus univere moribus sint necessario accipienda; neque enim alioqui de hominis, ac simiae moribus, velut est pollicitus, in toto hoc capite verba faceret; necesse profecto est, ut non modo omnis ferae, sed etiam omnium animalium morsum fere virus quoddam inferre, posuerit, quod videlicet cucurbitula sit extrahendum. Idem quoque Celsus quid de duobus aliis locis censendum sit, satis superque demonstrat. Nam quod ab Nostri editum est libro 8. cap. 1. *Primo vero duo, radii & brachii, ossa juncta paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coeunt, modo crassitudinis mutato. Siquidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis est; non sine vitio esse iis omnibus apparebit qui paulo ante, haec scripta esse, animadverterint: Quae res sedem brachio praestat. quod constat ex ossibus duobus, iis nimirum quae illico nominat, ut in eo quoque de quo sermo est, loco, ac describit Celsus, radio videlicet, ac cubito; ut manifestum sit, cum brachium ipsum constet ex radio, non oportuisse scribere: duo radii, & brachii, ossa; sed vel satis fuisse: duo brachii ossa, vel si nominanda erant: duo, radii & cubiti, ossa, omnino scribere oportuisse: utrum enim a Celso reapse scriptum sit, haud satis liquet ex scriptura, in aliis omnibus quae adhuc vidimus, exemplaribus in hunc unum modum depravata: *duobus radiis brachii ossa.* Alter locus in eodem pariter libro occurret, capite autem 5. quod de Naso fracto est, ubi & Lindenius, & Almelveenius haec edidere; *Sin, quod intus inditum est, laedit; sicut maxime fit, ubi interior cartilago perforata est, exercitatae nares eadem tantummodo habena continendae sunt.* Vbi tamen, non exercitatae, sed excitatae nares, ipse Celsus indicat, esse legendum, ut qui non modo alibi, atque adeo etiam paulo infra eodem verbo eadem significatione est usus, sed & paulo supra de fracta nasi cartilagine in suam sedem reponenda verba faciens, *Quicquid, inquit, e cartilagine concedit* (libentius legerem: *concidit*, cum caeteri quos consului, libri constanter habeant: *Quicquid in cartilaginem incidit*) *excitandum leniter est, aut subjecto specillo, aut duobus digitis utrinque compressis*: mox quae in nares injicienda sint, docet, quae desiderare cartilaginem, non finant, item quae extrinsecus habena circumdanda sit quae nares sic excitatas, contineat: post quae videlicet ea continuo subjicit de quibus loquimur, verba. Sed & in cunctis quos ad hoc tempus inspeximus libris, non exercitatae, sed excitatae nares scriptum est: quod utinam significasset Lectoribus Almelveenius; hac quippe scriptura commonstrata aut illam alteram rejecissent, aut saltem quid Celsus revera scripsisset, amplius sibi in ejusdem, ut nos fecimus, aut in aliorum etiam scriptis statuissemus esse quaerendum. Quod quidem in locis nonnullis facturos scio in quibus Vir ille ad istum*

al-

(p) Cent. 1. Obs. 34. 35. & Cent. 4. Obs. 37. (q) Natur. Hist. l. 28. s. 4. (r) De Medic. Praec. cap. de Hominis, ac Simiae morsu.

alterum modum se gessit, ut puta cum lib. 4. cap. 21. ad illa verba: *Id faciunt etiam albae violae*, haec adnotavit: *Mercurialis Variar. Lect. L. 1. c. 3. videtur olivas legisse*. Illud tantummodo minus placet, quod haec ita adnotet, quasi vero praeter Mercurialem nemo omnium id legisset; cum ego contra in nullo adhuc libro: *albae violae*, sed in omnibus invenerim: *albae olivae*: quae quoniam; ut ibi ostendit Mercurialis meus tum ex ipsarum natura, tum ex Medicorum auctoritate; adstringendo utiles sunt; sane hic videntur convenire ubi & *gummi*, & *passum* laudantur, quocumque videlicet Celsus ipse *oleas albas* in eo capite (s) conjunxit in quo ea quae alvum adstringunt, proposuit. Multoque etiam minus dubito, quin doctus Lector nostri conjecturam non sequatur quam ad initium adscripsit capitis 5. libri 3. Cum enim Celsus de Diaria Febre sermonem instituens, haec habeat: *Igitur si (febris) semel tantum accessit, deinde desit, eaque vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, aliave simili re fuit, sic, ut interior nulla causa metum fecerit*; Almelveenius, pro *inguine*, *malim*, inquit, *sanguine, vel ingluvie, quomodo enim ex inguine posset oriri febris? dein (Celsus) enumerat causas externas, quas inter inguen censerī non potest*. Verum enimvero si haec inter censerī inguen non potest; qua, quaeſo, ratione *sanguis* ipse censeretur? Certe autem inter causas externas censetur ictus, vel alia ejusmodi ipsi etiam pedi vis illata a qua & inguinis tumor, & hujus socia diaria febris existit: sic enim ex inguine diariam oriri febrem, ita manifestum est, ut minime oportuisset, Almelveenium quaerere, *quomodo ex inguine posset oriri febris?* praefertim cum ipse Hippocrates in Epidem. (t) scripserit: *Ex bubonibus febres omnes malae, praeter diarias*; eandemque prorsus in Aphorismos (u) sententiam retulerit, cujus postremam partem a Galeno (x), Oribasio (y), Philotheo (z), Liebautio (a), Heurnio (b) ad eundem atque a me modum explicatam esse, scio, per externas scilicet, evidentesve causas, inguinis tumorem, ac diariam febrem excitantes. Recte igitur illud fecit Almelveenius, quod in hoc loco nihil in Celsi verbis mutavit: quod utinam in pluribus aliis facere; quamvis ipso praeeunte Lindenio; noluisse: dici enim haud potest, mi Vulpī, quoties, & quot Viri longe etiam doctissimi, & in restituendis Veterum scriptis exercitatissimi, cum medicinam afferre se crederent, quantum ex integro, sanoque refecerint.

Hoc autem quod in aliis improbo, ne ipse admittam, etsi postremo hoc loco dubitationes, quin etiam divinationes quasdam communicare tecum statui in aliquot Celsi locos, in quibus Almelveenius nihil quidquam subesse vitii, judicare se, ostendit; haec tamen velim sic accipias, ut ad te, aliosque quibus praefertim codicum Celsi vetustiorum copia est, ad inquirendum, conferendumque excitandos, non ad aliquid in Celso praemature immutandum a me adscripta esse, existimes. Et primum libri 3. caput 27. nunquam me perlegere potuisse, fateor, quin mirarer vehementer, in illud unum idemque caput, in quo de apoplexia, paralyſi, aliisque nervorum affectionibus actum esset, ea quoque ad extremum conjici quae ad Suppurationes pertinent, quae in aliqua interiori parte oriuntur, atque adeo suspicarer, postrema haec omnia aut alicunde avulsa, eodem esse reponenda, aut saltem in peculiare, ac penitus divisum caput secernenda. Libris autem Celsi, editisque in ipsum Commentariis, quae adhuc licuit, consultis omnibus, non modo vestigium ullum antiquae divisionis, sed ne unum quidem reperire Scriptorem potui qui in eadem dubitatione fuisset, praeter Ronſſeum (c), qui, *addubito*, inquit, *vehementer num quae huc subsequuntur, antedictis cohaereant: mihi certe fini 22. capitis annexenda videntur, quod eodem capite de tabidis, & pulmone suppuratis agit*. Neque minus propemodum dubito; quamvis nec Ronſſeum, nec alium aliquem habeo praeeuntem; quin pariter in libri 4. caput 20. quod est *de Vulvae*, hoc est, de Vteri, Morbo, temere a librariis contrusa fuerint quae in illius calce leguntur de Nimia Vrinae Profusione; quasi vero hoc mali viros nunquam, sed mulieres tantum corripere, ut propterea inter peculiarias earum morbos ita praefertim, nulla scilicet de viris mentione facta, a Celso referri potuisset. Verum ad alia, ut puto, errata librariorum veniamus. In libri ejusdem 4. capite 1. scriptum est: *atque haec quidem juncta sunt. Renes vero divisi: qui lumbis sub imis coxis inhaerent, a parte earum refimi, ab altera rotundi*. Mitto, pro *divisi* alios omnes quos inspexi libros, & recte fortassis, habere *diversi*; duo vero quorum primum vix tandem in Manutiorum libris, alterum in nullo adhuc reperi, praetermittere non possum; sic enim legendum credo: *qui lumbis sub imis co-*

stis

(s) L. 2. c. 30. p. 107, 27, 31. (t) L. 2. Sect. 3. (u) Sect. 4. aph. 55. (x) Commentar. 2. in Aph. Hipp. (y) Comment. in Aph. H. (z) Comment. in Aph. H. (a) Schol. in Aph. H. (b) Enarrat. Aph. H. (c) Enarrat. Celsi.

his inhaerent, a parte earum rotundi, ab altera resimi: qua in lectione, tibi praefertim adeo in Anatome exercitato, probanda, non est sane cur laborem; quid enim esse manifestius potest, quam Renes ne ima quidem sui parte summas coxas, hoc est, innominata ossa, attingere; sub imis autem costis positos esse: neque ea resimos esse parte qua coxas, vel costas spectant, sed rotundos; contra quae alteri obvertuntur, non rotundos esse, sed resimos? In capite ejusdem libri quarto sect. 2. ubi inter ea quae asthmati, atque orthopnoeae communia sunt, hoc primum legimus; quod propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit; videndum censeo, an non potius oporteat legere: sibilum edit. Nam quid sit spiritum elidit, quomodo vel ipse alibi (d) locutus est Celsus, satis id quidem; quid autem sit sibilum elidit, haud satis videor intelligere. Quod si igitur legamus: sibilum edit; commentarii loco esse poterit quod Cassius Medicus (e) in Problemate habet 22. Cur, inquit, difficulter spirantes sibilum non ab similem vocem reddunt? Quoniam morbus ipse est praecclusus, atque compressio inanium pulmonis fistularum: per angustum autem foramen dum fertur spiritus, talis redditur sonus. Velim etiam haec attente consideres in ejusdem libri capite 24. Quidam (podagrici, chiragrici) cum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperasset, securitatem totius vitae consecuti sunt. idque utique post primum dolorem servandum est, etiamsi quievit. Quod si jam consuetudo ejus facta est, potest quidem aliquis esse securior his temporibus, quibus dolor se remisit: majorem vero curam adhibere debent hi, quibus id revertitur. quod fere vere autumnove fieri solet. Quanam, quae-so, ratione postrema haec accipiemus? Num hi quibus id revertitur, ii sunt quibus dolor reverti solet? At quid attinebat his majorem curam imperare, quasi ille aliquis quem securiorem esse justit, non pariter ex iis esset quibus consuevit reverti dolor? Certe de utrisque dicit: si jam consuetudo ejus facta est. Num igitur hi quibus id revertitur, erunt ii quos jam nunc revertens dolor reapse invadit? At multo minus id attinebat monere; nam quis, reapse invadente dolore, majorem nescit curam esse adhibendam? Quid ergo est? Vna ego litterula ommissa has tantas huic loco offusas tenebras esse, puto. Si enim legamus, non hi, sed his, aut etiam (nam ii lego in vetustissimo libro ab Nicolao typis descripto, quem porro secutus est Junta) iis, quibus id revertitur; perspicua profecto, & Celsi digna, & cum superioribus, ac consequentibus verbis apta, & cohaerens existit sententia, haec videlicet: Quibus dolor primus decessit, ii sibi diu, atque omnino temperent, necesse est, ut ne amplius revertatur. Quibus autem saepius dolor reversus est, eorum aliquis minus quidem sibi temperet, licet his anni temporibus quibus dolore solutus esse consuevit; at contra iis temporibus quibus solet redire, id est, vere ut plurimum, atque autumnus, iis, inquam, temporibus sibi podagrici omnes magis temperent, necesse est; nimirum quia nisi majori temperantia consuetudo morbo occurratur, majus tunc periculum est ne redeat. Sed ut hoc in loco unam a librariis ommissam litteram; sic in altero unum, aut plura esse ab ipsis addita verba, crediderim. Libro enim 5. cap. 25. ubi legimus: Quinetiam silvestris papaveris, cum jam ad excipiendam lachrymam maturum est, manipulus, qui manu comprehendi potest, in vas demittitur, & superfunditur aqua, quae id contegat, atque ita coquitur: existimasset forsitan, Celsum ita scripsisse, ut Scribonius Largus (f); fasciculus, quantum manu comprehendi potest; nisi continuo primum illud verbum rursus posuisset: Vbi, inquit, jam bene manipulus is coctus est: Itaque cum papaveris manipulus idem sit ac quod manu comprehendi potest, ideoque & Ovidius (g), & Plinius (h), & Palladius (i), ut manipulum significarent, ille quidem dixerit:

Arentisque rosae quantum manus una prehendat;

alter vero: Mercurialis herbae quantum manus capiat; postremus autem: buxi folia, quantum manus cepit; videtur profecto Celsus post illa: papaveris, cum jam ad excipiendam lachrymam maturum est; vel scripsisse: quantum manu comprehendi potest, in vas demittitur, vel potius: manipulus in vas demittitur; sic ut ea verba: qu. manu comprehendi potest, explicationis causa in ora alicujus veteris libri adscripta, imperitia librariorum inter ipsius Celsi verba recepta sint: quod quidem & in aliis describendis Auctoribus haud raro accidisse, notum est, & saepe in nostro hoc contigisse, cum Lindenius (k) animadvertit, tum Rhodius (l), nonnullis prolatis exemplis, indicavit.

In

(d) L. 5. c. 28. p. 316, 10. (e) Med. Quaest. & Probl. (f) Compos. Med. Comp. 83. (g) De Medicam. Faciei. (h) Nat. Hist. l. 25. c. 5. (i) De Re Rust. l. 11. tit. 14. (k) Epist. ad Lell. l. 1 In Scribon. Compos. 4. & 10.

In loco autem quem protinus afferam ex ejusdem libri 5. capite 28. sect. 2. quae est de Carcinomate, nihil quidem aut additum, aut omissum est; & verborum tamen solum mutata distinctione, sententia misere depravata est. Postquam enim ejus de quo ibi agitur, morbi plura genera, vel plures, si mavis, gradus sunt memorati, haec subjiciuntur: *Tolli nihil, nisi κατόνδε; potest: reliqua curationibus irritantur. Et quo major vis adhibita est, eo magis quidam usi sunt medicamentis adurentibus.* Sic autem verba haec distinguenda sunt: *Tolli nihil, nisi κατόνδε; potest: reliqua curationibus irritantur; & quo major vis adhibita est, eo magis.* Quidam usi sunt medicamentis adurentibus. Distinctionem hanc comprobant quae continuo sequuntur: *quidam ferro adusserunt: quidam scalpello exciderunt. neque ulli unquam medicina profuit: sed adusta protinus concitata sunt, & increverunt, donec occiderent: & reliqua, quae eo nimirum omnia pertinent, ut ostendant, vitia ista curationibus, sicuti positum est, praefertim vehementioribus, adhibitis exasperari.* Res ut perspicua, ut facilis sit, vides; tamen ex omnibus quos ad hunc diem hujus distinctionis confirmandae gratia consului, libris, vix unum, Roberti videlicet Constantini, invenire potui in quo ad eundem fere modum distincta sint verba. Haud multo gravior in describendo Celfo plerorumque error hujus pariter sententiam mutat in lib. 7. cap. 18. ubi inter caeteras notas quibus Enterocelen dignoscamus, haec quoque sic proponuntur: *frigore omni (tumor) contrahitur, calore diffunditur, estque tum scrotum, & rotundum, & tactu leve.* Hic vero esse scribendum: *tactu laeve*, ipse per se Auctor indicat, qui paulo supra inter signa quibus nos docuit Epiplocelen ab Enteroccele distinguere, *tactu vero*, inquit, *tumor inaequalis est.* Hujusmodi autem errorem haud notassem; sed ut Operarum Almelveenii, sane vel in ipsa A. 1713. editione, quam correctiorem esse, in libri fronte confirmant, & qua mihi una ad hoc tempus datum est uti, non valde diligentium, sicuti multis in locis collato Lindenii exemplari (quod a te sedulo fieri, velim) animadverti; ut Operarum, inquam, Almelveenii, fortuitum lapsum praetermissem, nisi etiam in Lindenii; Lindenii autem? imo vero Juntae quoque, Manutiorum, Caesarii, Stephani, Constantini, Ronssæi, aliorumque exemplaribus animadvertissem, cum tamen in primo illo, Nicolai videlicet, itemque in Pantinianò scriptum sit: *laeve*. Sed & in his, & in caeteris omnibus, quos modo memoravi, libris frustra quaesivi qua ratione intelligere melius possem quod legimus in proximo capite 19. *Minister autem sinistra manu comprehenso scroto, sursum versus eum debet extendere, & quam maxime ab inguinibus abducere*; omnes enim ii libri pariter habent: *eum*, vix Constantino, sed in ora, scribente: *eam*, aut *id*, quam videlicet posteriorem voculam, aut aliam nullam in vetustiorum librorum aliquo me invenire posse, speraveram. In aliis autem verbis quae in ejusdem 6. libri capite occurrunt 26. sect. 1. *Nonnunquam etiam prelapsus in ipsam fistulam (id est, urethram) calculus, qui subinde ea extenuatur, non longe ab exitu inhaerescit*; in his, inquam, verbis ne Constantinus quidem id exhibuit quod quaerebamus. Nam quod in margine ad vocem *ea* adnotavit: *urina, vel subaudi*, nimis id longe petitum videtur, cum vox *urina* non ita prope posita sit: neque praeterea *urina* extenuat haerentem calculum, sed augeat; vel si extenuat, cur igitur extenuatus sic inhaerescit? Ego vero pro *qui* sperabam vel *quia*, vel *quod* in libro aliquo posse inveniri, ut Celsus hoc diceret: *quia*; vel *qua* parte subinde urethra extenuatur; propterea; vel *ea* in parte calculus inhaerescit. Videndumque esse, censebam, num forte huc pertineret quod Aretaeus (m) vidisse se, dicit; postquam enim scripsit: *Secunda porro calamitas est, cum per colem calculus transmittitur. Nam si amplior sit, quam urinae iter (Graeci urethram vocant) capere possit; in eo multum temporis haesitat, &c.*; tum haec subjicit: *AEgerrime autem tortuosi calculi exeunt: quosdam enim & hamatos vidi, in meatibusque adnatas quasdam duritias.* Sed & secundum naturam solere urethram contrahi in ipso primo, sive exteriore suo orificio in ipsis etiam, ut nosti, foeminis observavimus (n): quod eo potissimum memoramus, quia ubi Celsus in proxima hujus capituli sectione 4. de minori foeminarum calculo verba facit, cum caeteri quos inspeximus, libri; nisi prorsus memoria nos fallit; omnes sic habeant: *Ergo & per se saepe excidit, & si in primo quod est angustius inhaeret, eodem tamen unco sine ulla noxa educitur*; ibi Almelveenii, ac Lindenii exemplaria, omnino abjecta (quam bene alii viderint) illa voce: *primo*, haec exhibent: *& si in urinae itinere, quod est angustius, inhaeret*. Porro ambo; ut ad alium locum veniamus; in ejusdem capituli sectione 2. quae est de calculis e vesica extrahendis, haec in ipso sine habent: *Quocunque autem modo cervix ea parte secta est, leniter extrahi, quod asperum est, debet.* Haud equidem diffiteor, hunc locum in aliis omnibus quos

(m) De Sign. Diut. Morb. l. 2. c. 3. (n) Advers. Anat. IV. Anim. 24.

quos consului, libris manifesto esse vitiatum; sic enim in cunctis legitur: *Quocunque autem modo cervix ea parte facta est*; Attamen cum proxime scriptum fuerit, non qua parte, sed quo & ferro, & modo cervix vesicae sit aperienda; semper ego, potius in ea parte, quam in facta subesse vitium existimavi, & hac propterea ratione esse tollendum: *Quocunque autem modo cervix patefacta est*; praefertim cum supra Auctor de ejusdem cervicis sectione ad hunc ipsum modum locutus sit: *Cum vero patefacta est* (hoc est cervix; haec enim proxime antecedunt: *rupta cervice, quam habuisset incisa*) in conspectum calculus venit. Non me praeterit, Almeloveenium, quamvis omnibus quos vidi, libris, atque adeo ipsius etiam Lindenii, repugnantibus, qui nempe constantissime habent: *Cum vero patefacta est*; scribere eo in loco maluisse: *Cum via perfecta est*; tamen & ipse, idem locutionis genus in eadem re ante paucos versus in Celso servavit; nam post illa: — *plaga facienda est, qua cervix aperiatur; donec urinae iter pateat sic, ut plaga paulo major, quam calculus sit*; continuo haec subdit: *Nam qui metu fistulae (quam illo loco *σπερμάδα* Graeci vocant) parum patefaciunt; &c.* Essent alii loci in quos meas; quales eae cunque sunt; divinationes proferre possem; sed quia jamdudum sentio, me iustum longe esse praetergressum epistolae modum; unum tantummodo, cumque ad rem nostram anatomicam pertinentem, attingam. quem locum ne ipsi quidem Paa-wio (o), Anatomes, ut tute scis, haud ignobili Doctore, suspectum fuisse, mirum est. Libro igitur 8. cap. 1. in maxillae inferioris descriptione haec habentur: *Verum ipsius maxillae partes extremas quasi bicornes sunt. Alter processus intra latior, vertice ipso tenuatur, longiusque procedens sub ossis jugali subit, & super id temporum musculis illigatur. Alter brevior, & rotundior &c.* Etsi in nullo eorum quae ad hoc tempus vidi, exemplarium aliam quam hanc ipsam inveni scripturam; non possum tamen non credere, Celsum potius ita scripsisse: *Alter processus intra latior, extra tenuatur*; nihil immutandum esse, censerem; nunc igitur cum & res ipsa, & quod non obscure oppositum est: *vertice ipso tenuatur*, requirant, ut illud ante posuerit; *infra latior*; non video cur unius litterulae mutatione ut vitari hic locus a librariis, ita a nobis restitui non possit. Hanc tamen, aliasque omnes quas in hac epistola proposuimus, sive divinationes, sive dubitationes, velim tibi persuadeas, nihili nos & in praesentia facere, & semper esse facturos, nisi ab Doctissimis Viris, & longe magis quam nos Anatomici, in emendandis scriptis Veterum exercitatis probentur. Quod si forte unam modo, aut alteram haud prorsus censerent esse improbandam; satis magnum nobis videremur earum fructum cepisse, cum quae de Xenophonte, cujus e libris quaedam menda auferebat, Muretus (p), ea nos de Celso etiam dicere, nequaquam dubitaremus: *Nihil est tam pusillum quod non avide accipi debeat, quod quidem ad tam politum, tamque utilem Scriptorem pertineat. Parvum est, quod afferimus; sed magnus is, quem adjuvamus.* Vale.

Patavii Postrid. Idus Decembr. MDCCXX.

EPISTOLA ALTERA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Si vales, bene est; ego quidem valeo. In hac vetusta Alexandri Paduani, Medici olim Doctissimi, Bibliotheca Celsi nostri exemplar inveni, calamo in membranis descriptum. Quod ut paulo attentius inspexi, coepi suspicari, haud veram fortasse esse additam illam ab Henrico Stephano inscriptionem: *Aurelii Cornelii Celsi de re medica libri octo, operis ab eo scripti de artibus, pars sexta.* In fine enim IV. libri in hoc quidem codice scriptum est: *Artium Aurelii Cornelii Celsi liber. VIII. Idem medicinae liber. IIII. explicit feliciter*; hisque numeris proportionem respondent qui ad plerumque insequentium librorum calcem adscripti sunt; ut si hanc rationem sequamur, manifesto

ap-

appareat, octo hos de re medica libros, quos, ut alias ad te scripsi, quinque de re rustica antecedeant, non sextam operis ab eo scripti de artibus, verum secundam omnino partem fuisse.

Ex illis autem quae iisdem meis ad te litteris ostendi, minus mihi in Almeloveenii editione probari, nonnulla sunt in quibus hunc etiam codicem inveni ab ea discrepantem, mecumque facientem. Neque enim ut illa habet (pag. 148. lin. 17.) *assignari possunt*; sed *assignari non possunt*: non (234, 3.) *albae violae*, sed *albae olivae*: non (307. 11.) *ferae morsus habent*; sed *fere morsus habet*: non (350, 30.) *nisi immodica inflammatio*; sed *nisi modica inflammatio*: non (410, 5.) *fluens alvus exercuit*; sed *fluens alvus exhaurit*: non (444, 16, 18.) *Quod si fractum* — — *ut is*; sed *Quod si factum* — — *ut is*: non (474, 27.) *qui subinde ea extenuatur*; sed *quia subinde ea extenuatur*: nec denique (522, 23.) *exercitatae nares*, sed *excitatae nares*.

Verum haec omnia etsi minime contemnenda sunt; nullo tamen pacto videntur mihi cum eo uno quod continuo exponam, comparanda. Memoria, opinor, tenes quod ad te scripseram, non modo de Almeloveeniana, sed de omnibus quas vidissem, Celsi editionibus verba faciens, minime videlicet a me dubitari, *quin in libri 4. caput 20. quod est de Vulvae, hoc est, de Vteri, Morbo, temere a librariis contrusa essent quae in illius calce leguntur de nimia urinae profusione; quasi vero hoc mali viros nunquam, sed mulieres tantum corripere, ut propterea inter peculiares earum morbos ita praesertim, nulla scilicet de viris mentione facta, a Celso referri potuisset.*

Accipe nunc quid ex hoc codice didicerim; intelliges enim, non solum conjecturam illam meam (quod levius est) veram fuisse, sed hoc insuper quod gravissimum, & inexpectatum omnino est, in his Celsi libris, quos nemo (quod sciam) non integerrimos unquam putavit, unum aut alterum caput deesse. Igitur in eo quod diximus, capite, ubi Lindenii, & Almeloveenii editiones haec habent (pag. 234. lin. 1.) *Si maligna purgatio est, subjicienda sunt * coërentia. Id faciunt etiam albae violae, nigrum &c.*; codex post illa verba, *subjicienda sunt*, non modo ingentem habet lacunam quidquid reliqui est in ea pagina obtinentem, & in proximae demum paginae initio, *coërentia. id faciunt etiam albae olivae: & nigrum &c.*; sed contra eam lacunam eadem manu in ora scriptum est: *Desunt in vetustissimo exemplari duo folia.* Hic ex me quaeres, in iis duobus foliis quid scriptum a Celso fuisse, existimem. Ego vero etsi nequaquam dubitarem, quin absoluto primum quem instituerat, sermone de morbis qui cum ad uterum spectent, sunt mulierum peculiares, tum ad eos tractandos venisset quos ad proximas, sed utrique sexui communes partes, & nominatim vesicam referret, de cujus videlicet doloribus omnes, quantum memini, editiones, iis dumtaxat quas Lindenius, & Almeloveenius procurarunt, exceptis, hic ipsum exhibent ante loquentem quam de nimia urinae profusione verba faciat; etsi, inquam, haec conjectura assequeretur; tamen hujus ipsius codicis adjumento comperi quae essent hic a Celso reapse tractata. Cum enim libris singulis singulos peculiares Indices praeponi, animadvertissem, capitum argumenta ex ordine commonstrantes, subiit eum consulere qui libro huic quarto praefixus est, si forte in ea parte integer esset quae pars in libro desideratur. Haec igitur, quam quidem ex minime interrupta numerorum serie integerrimam judicavi, ad hunc modum se habet.

CX. *Vulva exulcerata est.*

CXI. *De Vesica.*

CXII. *De calculis in vesica.*

CXIII. *In omni dolore vesicae.*

Quae cum ita sint, cumque numerus CX. in ora codicis eo in loco adscribatur, ut respondeat illis verbis (apud Almeloveenium pag. 233. lin. 26.) *Si vero vulva exulcerata est*; numerus autem CXIII. contra haec ferme scriptus sit (p. 234. l. 7.) *Praeter haec in omnibus vesicae doloribus (vesicae enim in codice legitur; non, ut apud Almeloveenium, vulvae) hinc praeclare, quot, & quae desiderantur, intelligis, in eo loco, in quo aut nihil, aut unum, vel pauca certe verba deesse, Viri Exercitatissimi, atque Doctissimi existimabant. Is enim qui primus Celsum formis descripsit, Nicolaus, & Lucas Ant. Junta sic ediderunt: subjicienda sunt coërentia; Joannes autem Caesarius, Gulielmus Pantinus, Henricus Stephanus, & Balduinus Ronseus: subjicienda sunt coërentia. Vix Manutii in utraque editione, interjecta ad hunc modum lacuna, proposuerunt: subjicienda sunt, **

coërentia. Quae lacuna sic contracta deinde fuit a Roberto Constantino, ut non aliquot, sed unum fere verbum desiderari, ostenderet, hoc videlicet modo:

subjicienda sunt * *coërcentia*, praesertim cum haec in libri margine apposuerit * *mensēs evocantia*, quasi ita nihil deesse, crederet, postremumque verbum *coëuntia*, ab aliis in *coërcentia*, ab ipso in *evocantia* mutatum, ad sermonem de uteri vitiis pertineret, quod reapse ad caput pertinet vel de vesicae doloribus, vel de calculis in vesica, enatisque inde noxis per medicamenta videlicet, ac victus rationem, & frequentiora Chirurgiae auxilia oppugnandis; nam quae curatio aut iis a quibus urina non redditur, aut calculosis, *cum aliter*, ut Celsus ipse ait, *succurri non potest*, a Chirurgo adhibenda sit, libro docet 7. capite. 26.

Nunc illud, opinor, expectabis, ut scribam, an conjecturam aliam aliquam meam ejusdem codicis auctoritate comprobaverim. Neque enim ignoras, praeter ea quae in mea ad te Epistola attigi ut inter scribendum succurrerunt; plura adhuc esse quae mihi quidem in Almeloveenii editione displiceant. Igitur caeteris in aliud tempus reiectis, unum in praesentia memorabo quod simul ad Latinam linguam, simul ad rem nostram anatomicam pertinet. Almeloveenius in libri octavi capite primo (pag. 504. lin. 22.) Lindenium, ut solet, secutus, haec edidit: *Superius autem humeri caput rotundius, quam caetera ossa, de quibus adhuc dixi, verticillati scapularum ossi inseritur, ac majore parte extra id situm nervis deligatur*. Manutii autem in utraque editione ad hunc modum proposuerant: — *verticillatis scapularum ossibus parvo excessu inseritur: ac majore parte ex transitu nervis deligatur*. Cum his Constantinus fecit; quanquam in margine adnotavit: *parvo excessu* deesse in antiquo Codice, aliosque legere *incessu*. Et Joannes quidem Caesarius, atque ante hunc Lucas Ant. Junta duas illas voces omiserant, caetera ut Manutii, edentes; nisi quod pro *verticillatis* posuerant, *verticulatis*. Qua in re socios habuerunt Gul. Pantinum, Henr. Stephanum, Bald. Ronseum, qui tamen *parvo excessu* non omiserunt; etsi Ronseus in libri ora, esse qui omitterent, & qui non *verticulatis*, sed *verticillatis* scriberent, indicavit. Ronseii scripturam secutus est Paavius, qui in commentario ad hunc locum suo vocare Celsum, ait, *scapularum ossa verticulata, aut quia cervicibus praedita: aut a verticillis exstantium coracoidis & spinosi processuum*; verum enimvero quanam in his processibus partes sint quas *verticilla* vocemus, non docuit. Hanc ego tantam in eodem leco describendo varietatem cum attenderem; pro ea qua solet peritia prudentiaque facere existimavi V. Cl. Jacobum Facciolatum, cum se vehementer dubitare, mihi ostenderet, essetne inter Latinas voces facile recipienda *verticillatus*, quam nimirum qui Lexicis inferuere, hoc uno Celsi loco incertissimae procul dubio scripturae niterentur. Cum vero idem miraretur, cur Almeloveenius *verticillati scapularum ossi*; non *verticillato*, aut *verticillatis scapularum ossibus*; edidisset, ac praeterea ex me quaereret, an potius *vertebratis* (quae Pliniana vox est libro 11. c. 37.) *scapularum ossibus* hic legendum esse, conferrem; memini me in ea quae paulo superius (pag. 503. lin. 23.) de scapularum ossibus scripta sunt a Celfo; hunc enim in manibus habebamus; continuo oculos coniecisse, & Viro Doctissimo respondisse, mihi vero omnino videri, *vertici lati scapularum ossis* esse legendum. Haec enim illis de ossibus tradiderat Celsus: *a cervice duo lata ossa utrinque ad scapulas tendunt: nostri scutula operata; ἀνωδάρας Graeci nominant. Ea in summis verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque lateſcentia ad spinam tendunt*: ex quibus licet intelligi, eam horum ossium partem, quam Anatomici solent *scapulae cervicem* vocitare, Corn. Celsum nomine *verticis* appellavisse, sive quod eam *summam* esse illo in osse, crediderit; sive quod ut in *triangulo* osse oppositam basi, vel ut locum spectaverit in quo humeri caput vertitur, qua videlicet ratione Polorum uterque (quos alii pariter cardines vocant ab eorum similitudine circa quos valvae convertuntur) a Virgilio I. Georgic. *vertex* est dictus. Cum igitur scapulae, sive ut Celsus loqui mavult & in hoc capite (pag. 504. l. 3. ac l. 11.) & ad finem tum septimi (p. 526. l. 6.) tum octavi (pag. 528. l. 6.) & sub initium tum undecimi (p. 542. l. 33.) tum quintidecimi (pag. 548. l. 22.) *lati scapularum ossis* sinuatam cervicem paulo ante appellaverit *verticem*; quid veri esse similis possit, quam ut porro traditurus, cui parti ejusdem ossis, humeri caput inferatur, ad hunc modum scripserit: *vertici lati scapularum ossis inseritur*; praesertim cum in eo Librarii, dictata verba excipientes, persaepe labi consueverint, ut ex duabus vocibus unam facerent, & primam consequentis vocis litteram ad praecedentis etiam postremam addentes, duplicarent, unde facillime nova haec vox *verticillatis* effingi potuit. Nunc quam in codice scripturam offenderim, tibi fideliter describam: *parvo excessu vertici lati scapularum ossibus inseritur. ac majore parte: & transitu nervis deligatur*. Illud quidem minime est dissimulandum, in versuum interapedine ausum esse aliquem nonnulla addere, videlicet super ultimam *vertici* litteram, litterulam s, & super &, particulam alteram ex: quo de utroque additamento si forte quaeris, quid ego

ego suspicer; sic habeto. Primum mihi tum codicem, ac supra descriptas & Almeloventii, & caeterorum lectiones, tum ipsam anatomen respicienti veri simillimum videri, ita a Celso scriptum fuisse: *vertici lati scapularum ossis parvo excessu inseritur, ac majore parte extra situm, nervis deligatur*; neque enim (quod tu optime nosti) summa pars humeri ita in scapulae cervicem, ut summa pars femoris in ossis innominati acetabulum conditur; sed *parvo tantum excessu*, id est, ejus capituli quod ab interiore latere extuberat, portione immissa, *majore parte extra sita* est, quam etiam ob rem *nervis*, id est, ligamentis atque tendinibus, ne facile excidat, *deligatur*. Cum ergo Librarii voces illas *extra situm* describendo, ita vitiaissent, ut alii *ex transitu*, ut Scriptor codicis, alii *ex transitu*, ut plerique, quibuscum facere codicis Emendator maluit, scriptum reliquerint; nonnulli denique, in quibus Lindenius, & Almeloventius, integro ea in parte exemplari usi, priores voces restituerunt, nisi quod perspicuitatis addendae causa, minus, ut puto, necessariam voculam *id* interjecere. Verba autem illa, *parvo excessu* etsi ad rem fideliter tradendam, necessaria sunt, iisque perbelle respondent quae sequuntur, *majore ex parte*; cum tamen aliquo in codice, ut supra diximus, omissa essent, minus mirandum est quod in hoc invenerim alium in locum transposita, unde Emendatori occasio data est existimandi, ea cum insequenti voce *vertici* esse conjungenda, quam propterea in *verticis* mutare maluit, haud animadvertens, unde factum esset, ut pro *lati* scriptum esset *latis*, & ne vox haec minime cohaereret cum voce *ossis*, hanc in *ossibus* esse mutatam; cum tamen non modo alii codices, quibus auctoribus Lindenius, & Almeloventius ediderunt, *verticillati scapularum ossi*, aliquanto meliorem in parte indicare possent scripturam; sed ipse etiam Celsus, cum videlicet non de utroque, sed de alterutro ossis humeri hic loquatur, insitum scribere non *latis ossibus*, sed *lato ossi*, vel; quod eodem recidit; *vertici lati scapularum ossis*, debuerit. Verum meas hasce conjecturas tanti facies, quanti volueris; illud mihi satis est a te diligenter attendi, in hoc codice non *verticillatis*, sed evidentissima certissimaque divisione legi *vertici latis*. Hac de re V. Cl. Jac. Facciolatum certiore facito, & meis verbis salvere jubeo. Vale.

Dabam Kal. Sextilib. MDCCXXI.

Foro Livii.

EPISTOLA TERTIA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Quae nudiustertius duo tibi pollicitus sum, alterum ut quae nuper Venetiis animadverti, superiorem Epistolam meam cum manu exarato Celsi exemplari conferendo, significarem, alterum ut V. Cl. Jacobi Facciolati ad quosdam Scriptoris ejusdem locos Animadversiones XV. longe doctissimas cum meis nonnullis exiguis illis quidem, sed tamen a te efflagitatis, additamentis mitterem; ea his ipsis litteris ambo praestabo. Igitur exemplar id Celsi chartaceum est, illudque ipsum est quo apud Clericos Regulares (*Tolentinos* ibi vocant) se usum esse, tradidit Rhodius (a); nam alterum, idque membraneum (b), quod ibidem in Divi Antonii Bibliotheca, plurimis vetustissimis codicibus instructa, versaverat, in hujus incendio periit; quem casum hoc acrius fero quod quae illo ex codice excerpserat Rhodius, ea pariter cum Th. Bartholini (c) Bibliotheca conflagravit. Itaque cum Veneto hoc codice quidquid ex Foroliviensi adnotaveram, etsi loca sane haud ita pauca inveni discrepantia; ea tamen octo quae superioribus descripsi litteris, usque adeo (si demas septimum, cujus mihi lectio dubia fuit) mirifice vidi in his quidem verbis in quibus

(a) Vid. Catalog. Auctor. ad Rhodii Scribonium. (b) Ibid. & in Notis ad Compos. 20. Scribon. (c) Ibid. Dissert. Th. Bartholini de Bibliothecae Incendio.

bus ab Almeloveenio diffensi, inter se congruentia, ut cum in postremo, quem non satis accurate exscriptum forte ad te miseram, pro *excitatae* perperam in illo codice scriptum sit *excitat*, sic in Veneto quoque sit scriptum; verba autem illa ad tertium locum pertinentia: *omnis autem fere morsus habet quoddam virus*, vetusta quidem, sed non eadem tamen manu, pariter (quod observatione dignum cenfeo) utroque in codice addita sint.

Sed jam illuc transeo quo properare te, scio, ad eam videlicet ingentem lacunam libri IV. Quid quaeris? Longe ea in Veneto codice major est. Nam inter illa: *Si maligna purgatio est, subjicienda sunt*, atque haec: *coeruntia. Id faciunt &c.* quae nimirum verba tot Editiones conjungere, albae grandes paginae relictæ sunt quatuor cum dimidio. Et ne quis casu intermissas putet; hic quoque in margine eadem qua caetera, manu scriptum est: *Desunt in vetustissimo exemplari duo folia*; Indicis autem huic libro praepositi quae pars lacunae respondet, ac iis quae proxime antecedunt, & consequuntur, ita nimirum se habet.

CII. *Vola* (legendum *Vulva*, vel *Volva*) *exulcerata est.*

CIII. *De Vesica.*

CIIII. *De Calculis in vesica.*

CV. *In omni dolore vesicae.*

Vides, mi Vulpi, in iis quae praecipua hic sunt, ut mirum in modum utrumque conveniat exemplar.

Restat locus ille de humeri, & scapularum ossibus. Sic autem inveni scriptum: *parvo excessu vertici latis scapularum ossibus inseritur; ac majore parte extranfitu nervis deligatur.* Non est meae fidei quidquam, tecum praefertim, dissimulare; quin etiam Perhumanum ac Eruditum Virum, amplissimae eorum Clericorum Bibliothecae Praefectum, qui mihi haec omnia inspicienti describentique officiosissime aderat, rogavi, ut id recognoscere mecum vellet quod protinus subjiciam. Scilicet inter *vertici*, & *latis subobscuro* quoddam (qualia in eo exemplari alibi quoque deprehenduntur) veteris liturae vestigium est, quasi litterula fuisset erasa; eo tamen illud in loco est, ut littera *l* fuisse omnino non possit, sed brevior quaedam instar litterae *s*, ut mihi, *verticis* in hoc etiam codice scriptum facile fuisse; *verticillatis* certe non fuisse videatur.

Venio nunc ad eas de quibus initio dixi, Animadversiones, quae quidem a Viro Doctissimo scriptae sunt cum ut aliquot Celsi loca illustrentur, tum vero maxime ut dictiones aliquae expendantur, quas optimi Latinitatis Magistri tanquam certas Celso tribuunt, ejusque auctoritate in linguam Latinam inducunt. Has quoniam ante quatuor hos menses mihi perlegerat, cum Foroliviensi, & Veneto codice plerasque contuli, quot videlicet memoria comprehenderam, collaturus omnes, si quod nuper, atque adeo modo venit in mentem, id principio venisset, ut earum omnium exemplum ab Humanissimo Viro peterem, quod tecum in eorum commodum qui sive Corneli nostri, sive linguae Latinae sunt studiosi, communicarem. Eas huc fideliter adscribam, & fere singulis quae mihi adnotata sint in Codicibus, probatisve Editionibus, aut Enarratoribus, subjiciam.

I. *Lib. I. Praefat. pag. 7. l. II.* Eorum posituram, colorem, figuram, magnitudinem, ordinem, duritiem, molliem, laevorem, contractum. *Loquitur hic Celsus de partibus corporis humani: nec video, quem locum habeat Contractus, quae vox, si Latina est, fracturam significat. Quinque editiones longe optimae, quae apud me sunt, Florentina princeps 1478. utraque Aldina 1528. & 1547. Gryphiana 1542. & Henrici Stephani 1567. habent contractum, quae vox certissimae Latinitatis est, & sensum reddit idoneum. Non dubito, quin Almeloveenius, praestanti judicio vir, probatis codicibus usus sit: sed hic aliquis diligentiam saltem illam desiderabit, quae variantes lectiones complectitur, & ceteroquin Transalpinis ingeniis familiarissima est. Hanc si quis ex nostris damnavit unquam, in quo accusari solemus, ideo damnavit, quod saepe vertitur circa levia. Ceterum cum aliquid hujusmodi contra vulgatas editiones in libros inducitur, tum vero non utilis modo, sed prorsus necessaria est; praesertim siquid inducatur ita novum, ut nullo praeterea locupletis Auctoris testimonio confirmari possit. Talia enim non ad unum aliquem Scriptorem pertinent, sed ad communem totius linguae rationem, qua de agitur. Exemplo esse possunt cum aliae voces, quas deinceps recensebo, tum haec ipsa Contractus, quae Celsi auctoritate in egregium Basilii Fabri Thesaurum allata est, & reliquis Latinis fidei non dubiae annumerata.*

Editiones aliae quinque, id est, Juntae, Caesarii, Pantini, Constantini, Ronfiei, habent *contractum*; manifestum enim Operarum errorem puto quod in Junta legatur *cortactum*. Illud mirum est,

est, Ronſſeum in libri margine addidiſſe: *Per laevorem, & contactum, asperitatem intelligit, & quod illi est contrarium*; quando Constantinus haec adnotaverat: *Contractum* (lege *Contactum*) exponens *asperitatem vel scabritiem*. Sed quis unquam ita usurpavit? in manuscripto legitur *contractum*. Itaque *contractum* pro *aspero* & *canfragoſo* (quod *laevigato* opponitur) repono. Hieronymus autem Rubeus in suis ad Celsum Annotationibus, cum haec ferme ipsa Constantini verba, Auctoris nomine dissimulato, retulisset, istiusmodi emendationem atque interpretationem satis sibi probabilem videri, negavit, haecque subjunxit: *Forte autem quia quod contractum est, explicato & ob id laevi opponitur, per contractum poterit asperum intelligi*. Videtur igitur maluisse *contractum*, quam quidem vocem in Veneto etiam codice invenimus. Haec tamen eo dumtaxat protulimus, ut tu, mi Vulpi, intelligeres, Constantinum non veterum exemplarium auctoritate, sed conjectura ductum, ex *contractum* illam qua de agitur, vocem elicuisse, & huc primum induxisse, *contractum*.

II. Lib. I. c. 3. sect. 2. pag. 28. l. 15. Somnus plenus, & non multum nimis longus. Celsi ipsius αὐτόμαρον producat oportet, qui velit nobis persuadere, hoc genus constructionis Latinum esse. Quinque Editiones modo allatae ita habent: somnus & plenus, & non nimis longus.

Idemque omnino habent aliae praeterea quinque Editiones quas supra memoravimus.

III. Ibidem sect. 7. pag. 31. l. 30. Humidant autem corpus labor &c. Hic quoque in quinque Editionibus meis aliter legitur: Humidum autem corpus efficit labor &c. Miror autem, ex quo codice verbum hoc Humido exierit, & non modo in Celsum, sed & in Basil. Fabri Thesaurum irrepperit ad augendum Latinum sermonem. Ego vel inter barbara, vel inter dubia referendum crediderim.

In hoc etiam loco nostrae Editiones nihil discrepant a quinque illis quae in Animadversione indicantur.

IV. Lib. 3. c. 21. pag. 163. l. 34. Vtilis quotidianus, aut altero quoque die post cibum vomitus est. Quinque Editiones meae habent: Alterno quoque die. Itaque Petrus Danetius in suum Lexicon ad Vsum Delphini novam hanc vocis Alternus Constructionem inducit. Sed Latino ingenio satis apparet legendum altero, undecumque tandem Almeloveenius acceperit.

Ne hic quidem nostrae discrepant Editiones. Constantinus tamen, atque Ronſſeus in libri ora adscripserant, altero. Idque receptum est a Lindenio, cujus nimirum Editionem cum plerisque aliis in locis, tum in iis certe omnibus qui hisce Animadversionibus XV. expenduntur, fideliter expressit Almeloveenius.

V. Eodem lib. 3. c. ult. sect. 2. pag. 180. l. 1. In lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est; deinde retento spiritu in ipsa exercitatione potius superiores partes movendae. In omnibus libris duo haec membra ita dividuntur, sed vereor, ut satis recte: nam spiritus retentio non videtur locum habere in ea exercitatione, qua superiores partes moventur, cujusmodi est pilae ludus, & similia, ut colligitur ex hoc eodem Celsi capite sect. 3. Pila, similibusque superiores partes dimovendae. & ex lib. I. cap. 6. Opus est pila, similibusque superiores partes exercere. Igitur aliter dividendum puto, & ita legendum: In lectulo leniter satis diu corpus perfricandum est, deinde retento spiritu: in ipsa exercitatione potius superiores partes movendae. Id est, lenis fricatio satis diu adhibenda est, deinde vehementior per spiritus retentionem, qua uti athletas consuevisse, cum fricantibus intercepto spiritu obnutebantur, scribit Plutarchus de tuend. Valet. Hujus fricationis meminit etiam Caelius Aurelianus de tard. pass. l. 3. c. 1. In lenimento vero si passio tardaverit, erit adhibenda resumptio gestatione, vocis exercitio, deambulatione, unctione, fricatione corporis retento spiritu. Etiam verba In ipsa laborant mendi suspitione; nam in omnibus editionibus meis est Ab ipsa; quod genus constructionis aliquanto rarius est, sed tamen Latinum. Sic Cicero in Bruto c. 16. Graecus ab omni laude felicior. Idem ibid. c. 43. A Philosophia, a Jure Civili, ab Historia instructior. Avienus fab. 31. Ausus ab exiguo fallere dente bovem. Sensus igitur est: per exercitationem, seu in ipsa exercitatione curandum esse, ut superiores potius partes, quam inferiores agitentur. Porro autem superiores partes, quae pila exercentur, sunt cervix & brachia. Hinc Athenaeus δεῖπν. l. I. c. 12. in hoc ludo maxime commendat τὸ κατὰ τὴν τραχυλισμὸς ῥαμαλίον, id est, robur cervicis, quod acquiritur per multiplicem ejus flexionem.

In verbis Celsi supra allatis ex sect. 3. hujus capitis, in quo haftenus versati sumus, animadvertendum est verbum Dimoveo pro simplici moveo, agito, exerceo: neque enim similia exempla facile occurrent.

Foroliviensis codex proposita verba sic dividit: perfricandum est. deinde retento spiritu ab ipsa exercitatione &c. Venetus autem sic: perfricandum est: deinde retento spiritu ab ipsa exercitatione &c. Illum Juntae Editio repraesentat; hunc, Pantini. Sed quas Caesarius, Constantinus, ac Ronſſeus procurarunt, eae vero sic habent: perfricandum est, deinde retento spiritu, ab ipsa exercitatione &c; quod

quod nisi casu atque incuria factum est; dubium iis Viris fuisse, ostendit, ad perfricationem, anne ad exercitationem illa esset retentio spiritus referenda. Quamvis enim Caelius Aurelianus in libro etiam 4. *Chronion*, c. 7. *fricationem cum retentione spiritus* imperet, imo noster quoque Celsus, etiam in hoc ipso libro 3. c. 21. (pag. 162. lin. 14.) *superiores maxime partes sic, ajat, esse perfricandas, ut spiritum aeger ipse contineat*, in proximo autem capite 22. (p. 172. l. 1.) *ipsum se, suppresso spiritu perfricare*, jubeat; tamen & idem Caelius lib. 3. c. 2. non modo *unctionem ac defricationem*, sed & *eos motus* imperat, qui magis humeros valeant exercere, retento spiritu, & idem Celsus lib. 4. c. 2. sect. 3. (p. 190. l. 24.) *exerceri*, jubet, retento spiritu, capite autem 4. (p. 201. l. 8.) *spiritu retento currere*. Quid ergo est? Mihi quidem totum hunc locum, & quae consequuntur, perpenderit, vel ipso (ut caetera praetermittam) aurium judicio multo magis placet ita dividere, uti in Animadversione propositum est.

Voces autem illas, ab ipsa, non modo in Codicibus, ut ostensum est, verum etiam in meis omnibus Editionibus inveni. Ronseus quidem in margine admonuit, esse oblitterandas, secutus, opinor, Constantinum, qui tamen id duntaxat de praepositione ab monuisse videri potest. Sed, in ipsa, nemo; quod sciam; aut scripsit, aut scribendum esse, docuit ante Lindenium.

Caeterum quo rariora apud alios idoneos Scriptores exempla occurrunt verbi *dimoveo* pro simplici *moveo*, *agito*, *exerceo* usurpati, eo crebriora apud Celsum videor invenisse. Nunc tria quae succurrunt, adscribam; tu alia perquires. Lib. 1. c. 6. (pag. 37. lin. 20.) *neque ambulatione quamvis leni dimoveri*. Lib. 2. c. 14. (p. 90. l. 11.) *manus dimovendae sint*. L. 4. c. 7. (p. 212. l. 8.) *aegrum intra domum tantum dimovere*.

VI. Lib. 4. c. 16. pag. 226. l. 15. Quidquid assumptum est, inconfectum protinus reddunt. *Animadversione digna est vox Inconfectus, quae elegantem hoc loco significationem habet; sed tamen non debuit in Funcherianum Latinitatis Theatrum cum certis referri; nam nec alibi occurrit, & hic Editiones meae magno consensu habent Imperfectum. Quae quidem lectio non admodum mihi probatur; attamen est hujusmodi, ut indubitata postulantis negotium exhibere debeat.*

Meae quoque omnes Editiones habent, *imperfectum*. Quod in Codicibus etiam vidi; non *inconfectum*.

VII. Lib. 7. c. 7. sect. 1. pag. 422. l. 1. Superinungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur. *Ad verbum Superungo in Theatro Funcheriano, & Fabri Thesaurio affertur locus hic. Revera codices variant; & siquidem Scribonius Largus compos. 29. scripsit superunctum, non est temere huic verbo auferenda Romana Civitas. Tutius tamen adhibetur superinungo, quod hic habent meliores libri, quod repetitur a Celso l. 6. c. 6. sect. 1. quod usurpat etiam Largus compos. 27. Non est praetereundum, verba haec Celsi, quae duo membra complectuntur, in Theatro Funcheriano partim ad Celsum, partim ad Largum referri, ut verbum Superungo bina auctoritate nitatur. Sed vix credibile est, quam multa in lexicis excudendis peccentur ab Operis.*

Editiones omnes meae & *superungo*, & *superinungo* exhibent in hoc uno loco. Sic enim proponunt: *superungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur*. Juntina tamen, quam utraque Manutiorum imitata est, sic habet, *super ungi — super inunguntur*. Codices quos in altero forte loco inspexi, quem Animadversio quoque memorat (l. 6. c. 6. sect. 1.) in eo quidem congruunt quod ambas voces in unum jungunt; sed hoc tamen discrepant quod Foroliviensis habet, *superinungi*; Venetus, *superungi*. Pariter apud Largum, ut non modo Compos. 27. lego *superinunguntur*, sed etiam Comp. 26. *superinungere*; sic Comp. 29. in quatuor meis Editionibus, & his quidem Cratandri A. 1529; Manutiorum A. 1547; Stephani A. 1567; Rhodii A. 1655. constanter lego, *superunctum*.

VIII. Eod. lib. 7. c. 7. sect. 8. pag. 428. l. 1. Sub ipsis pilorum radicibus angulo immittenda est, ut ea tertiam partem palpebrae transvehat. *Non puto, vocem hanc ultimam retineri posse, quamvis etiam in Fabri Thesaurum postrema editione recepta fuerit. In Gryphiana, & aliis quibusdam legitur transuat, quod consonum est verbis paulo post sequentibus: Quidam ajunt, acu transui juxta pilos exteriorem partem palpebrae oportere. Acus autem, & quodlibet instrumentum acui simile transuere dicitur, quoties perforat; tamen si filo careat. Siquis pro transvehat pugnare velit, is ostendere debet, verbum hoc neutrorum more usurpari posse. In eodem Fabri Thesatro habetur & Traveho, quod firmatur Varronis auctoritate tanquam certa ex lib. 2. R. R. c. 7. Flumen travehundum est. Verum in Editione Veneta principe, & in Aldina leg. Trajiciendum.*

In Foroliviensi codice legimus, *transvehat*; in Veneto, *transueat*. Illius scripturam habent Edi-

Editiones Juntae, Caesarii, Stephani; hujus ambae Manutiorum. Pantinus tamen, Constantinus, Ronfseus ediderunt, *transuat*; hic etiam, in margine adscriptit, *transseat*.

IX. Eod. lib. 7. c. 9. pag. 440. l. 8. Quod etsi in levi mutilatione &c. Per hunc unum Celsi locum vox mutilatio inter Latinos obrepfit, & in Funcheri Fabrique Thesauro sine ulla controversia sedem posuit. At mihi dubia erit, donec certiore auctoritate firmetur. Hic enim quinque Editiones meae habent: Quod in levi mutatione &c.

Idem habent quinque aliae meae; quanquam Constantinus, atque Ronfseus in libri ora scripserunt, *mutilatione*. Quam ego vocem in neutro codice inveni; sed in utroque, *mutatione*.

X. Eod. lib. 7. c. 12. sect. 2. pag. 445. l. 14. Ἀντιάδες autem a Graecis appellantur. Graeci dicunt Ἀντιάδας (vel παρίδμια, ut est apud Pollucem lib. 2. c. 4. sect. 201.) faucium tumores post hypoglottida utrinque prominentes, ab ἀντιάζω, adversus sum, quod hic morbus rebus glutinendis advesjetur, vel ut docent Grammatici, ἀπὸ τῆς φαίνεσθαι ἀντίας ἀλλήλαις κατὰ τὴν διάνοιξιν τῆς σόματος, quod apparent invicem oppositae aperto ore. Basillii Fabri Thesaurus recepit hanc vocem inter Latinas, fortasse quod in Florentina Celsi Editione 1478. Latinis literis scripta sit. Verum Typographus ille Graecis typis carebant, ideoque non hanc solum, sed omnes Graecas voces Latinis formis expressit. Affertur etiam in eo lexico lex 14. tit. 1. lib. 21. Digest. Sed ibi quoque optimae Editiones, imo omnes, quas ego vidi, habent ἀντιάδες per Graecas litteras.

Idem dicendum de voce Rhizagra, quae in superiore hujus capituli sectione Graece scribitur, sed in Fabri Thesauro Latinam formam induit. Est autem ριζαγγρα forceps ad evellendas dentium radices a ρίζα radix, & ἄγγρα captura. Caelius Aurelianus dentiducum appellat de tard. pass. cap. 4. prope finem. Quidam codices pro ριζαγγρα, habent ριζα.

Eadem, opinor, causa, quae Nicolaum in Ed. Florentina, coëgit Junta in Veneta A. 1524. edere, *antidyades*, idque non sine manifesto errore, & *rixan*. Caesarius, tamen, Pantinus, Constantinus, Ronfseus cum primam illam vocem Graecis litteris proposuissent, hanc Latinis scripsere, *rhizan*, quanquam duo postremi in margine Graecis litteris addiderunt, ριζαγγρα.

XI. Eod. lib. 7. cap. 27. pag. 486. l. 6. Idemque humor clystere intus adigetur. Hic & Auctor Thesauri linguae Latinae, & Petrus Danetius cum legissent adjicietur, quemadmodum sane habent quinque Editiones meae, retulere inter Latinas constructiones Adjicere intus: qui quidem modus indiget certiore auctoritate. Fortasse confirmari potest ex Columel. de Arbor. c. 24. Truncum findito, & in fissuram cuneum pineae tediae adjicito. Verum cum eandem sententiam iisdem pene verbis expressam repetat Columella l. 5. c. 10. moneo, Aldinus & Gryphianos Codices in hoc secundo loco habere adigito; quod placuit & Commelino. Attamen in Veneta principe 1472. utrobique legitur adjicito.

In Juntae, Caesarii, & Pantini Editionibus est, *adjicietur*. Idemque est in ea quam procuravit Ronfseus, qui tamen in margine apposuit, *injicietur*. Hoc ante ipsum fecerat Constantinus, qui edidit, *adjiciatur*.

XII. Lib. 8. c. 1. pag. 504. l. 24. Verticillati scapularum ossi inseritur. Veneta princeps. & utraque Aldina habent: Verticillatis scapularum ossibus inseritur. Gryphiana, & Henrici Stephani Verticulatis, aliae Vertibulatis. Quam varietatem idcirco significandam existimo, quia Verticillatus affertur tanquam vox certae fidei in Lexico ad Vsum Delph. & in Funcheriano Latinitatis Theatro. Hanc ego cum ferre non possem, nec tamen rationem ejus ablegandae satis idoneam invenirem, adfuit opportune Jo. Baptista Mergagnus, Vir cum in Anatomicis, tum in omnibus litterarum studiis praestantissimus, mihi quae omnem sollicitudinem exemit, morbo detecto, remedioque adhibito, de quo Vid. ejus II. in Celsum Epistolam.

XIII. Eodem lib. 8. c. 3. In capite hoc describitur Terebra illa, quae Abaptista Terebella dicitur ab Interprete Galeni. Hinc deceptus Auctor Calepini Passerationi, & eo duce Andreas Strubelius, vir ceteroquin mirifice industrius, & de postrema Thesauri Fabri Editione meritis optime, duas has voces Abaptistus, & Terebella inter Latinas receperunt. Vterque autem affert Celsum lib. 3. c. 23. ubi hac de re profus nihil.

Ad hanc quidem XIII. Animadversionem non est quod addam. Sed ex superiore erat quod demerem, si aliis haec missurus fuisssem quam tibi, qui ut eodem es animo adversum me, ita quod Vir Doctissimus, Amicissimusque de me, benevolentia, opinor, deceptus, scripsit, non difficile approbabis. Equidem etsi talem esse me, valde cuperem, qualem vos creditis; aequae tamen gratum est usque adeo a vobis amari, ut is vobis esse videar. Sed ad rem ipsam redeamus.

XIV. Eodem lib. 8. c. 4. pag. 520. l. 3. Collocandusque is loco intepido. Si ita legendum esset,

novam vocem Intepidus in Latinis numerare oporteret, & quidem numeratur in Thesouro Fabri 1717. At Gryphii, & Stephani Editio praepositionem in separat a tepido. Et sane non video, quomodo qui calvariae fractura laborat, collocandus sit in loco non tepido, cum tepor fracturis omnibus, maxime vero iis, quae caput laedunt, saluberrimus sit. Qua de re legendus hic noster hoc eodem libro cap. 10. sect. 7. & Hippocrates aphor. 17. & 18. sect. 5. Non est igitur tanta vis inferenda simul Medicinae, simul Latinae linguae, sed reponendum cum Gryphio, collocandusque is loco in tepido; vel cum Stephano, collocandusque is in loco tepido.

Gryphio adde Caesarium, Pantinum, Ronseum, Paawium, qui ad eundem modum ediderunt; Stephano autem Constantinum. Non me fugit, in Juntina, & Manutiorum utraque Editione legi, *intepido*. Sed non ratio modo, atque experientia, verum etiam Codices ambo adversantur. Nam Forolivienfis habet, *is loco in tepido*; Venetus autem, *loco is in tepido*.

XV. Eod. lib. 8. c. 7. pag. 526. l. 2. Intra quod quaeque ossa confervent. Verbum Conserveo quod aliqui Latinum est, & usurpatur a Palladio de re rust. lib. 1. tit. 35. apud Celsum tamen non ita bene habitat, ut oppugnatoribus careat. Hic enim quinque Editiones meae habent conferuntur. Rursus repetitur eodem libro c. 10. sect. 1. Quo os quodque confervet. Et sect. 7. Inter se ossa confervere. Sed hoc secundo loco alii legunt cohaerere, alii coalescere, ut ipse quoque Almeloveenius monet; in prioribus autem reliquae Editiones meae habent conservet, non sine aliqua ceterorum verborum varietate. Ego quidem malo conservet, idque omnino retineo; sed tamen locus non vacat turbis. Basil. Faber in suo Thesouro cum posuisset verbum Conserveo tanquam certum, verbis item certis confirmare conatus est ex eodem cap. ductis Confervent ossa mota aut soluta: quae quidem ipsissima in Celso non sunt; attamen apparet ex illis conflata esse, si quando vero ossa non conferbuerunt, quia saepe soluta, saepe mota sunt. Verum praeteritum conferbui, & similia non magnam tribuunt auctoritatem ceteris temporibus eorum verborum, ex quibus oriuntur, cum fere sola in usu sint, ut inchoativis inserviant, cujusmodi est Confervesco, & alia id genus.

Cum quatuor Celsi loca in Animadversione proponantur; accipe quemadmodum pleraque in Codicibus, omnia autem in meis Editionibus deprehenderim. In primo uterque Codex pro *confervent* habet *conservantur*; Editiones meae omnes *conferuntur*, nisi quod Constantinus in libri ora haec apponit: *συμφύονται*, *confervent* l. 2. c. 10. ubi legendum l. 8. Alter autem locus in Codicibus ita scriptus est: *quod quoque os confervet*. In Juntina, & ambabus Manutiorum Editionibus ad eundem proponitur modum. Nec caeterae discrepant, nisi quod ante quoque habent *os*, & Constantinus haec in margine adnotat: *quo os quoque conservet*; ubi legendum est, *confervet* (ut & cap. 10. Si ossa non conferbuerint) pro quo dixit c. 7. *ossa conferuntur*, i. quasi ferrumine conglutinata coalescunt. Porro tertius locus, quem in Codicibus inspicere oblitus sum, ab Junta quidem, a Manutiis semel atque iterum, ab Stephano ipso sic editus est, ut habeat, *confervere*; Caesarius autem, ac Pantinus scripserant, *cohaerere*, quod a Ronseo quoque, & Constantino factum est. Sed cum Caesarius ad oram adjecerit, *coalescere*, Ronseus etiam, *confervere*; Constantinus (id quod maxime est animadvertendum) sic adjecit: *confervere*, *Cod*; significans nimirum, se id in Codice aliquo comperisse. Locus denique ultimus non modo in cunctis Editionibus meis habet, *conferbuerunt*, verum etiam in Codice Forolivienfi; nam in Veneto scriptum est, *confervere*, in margine autem sic omnino: *aliter, confrebruerunt*. Quem quidem ad locum nomen posses addere *spongiae* illius, ut Plinius ait, *aquarum dulcium*, quam *Conservam* appellabant Latini, propterea quia fractis ossibus conferruminandis utilissimam experiebantur, ut idem Plinius conscripsit lib. 27. c. 8. nisi quae de verbo *Confervesco* in Animadversione admonita sunt, utriusque vocis originem dubiam redderent.

Habes sedulitatis meae specimen, quale id cunq̃ue est, in hisce levibus, & ex tempore fuis Additamentis. Sed in XV. Animadversionibus specimen habes summae peritiae, atque solertiae qua multo plures ejusdemmodi Animadversiones ad singulos fere Latinos Scriptores Vir Cl. confecit. Quo instituto ut nihil utilius est ad barbaras a Latinis vocibus, dubias a certis distinguendas; ita ipsum hortari, orare, flagitare par est, ut Animadversiones illas universas quamprimum edat: quod etsi cum modestiam ejus, & occupationes plurimas spectro, haud ita facile existimo; attamen cum vicissim incredibile juvandi studium attendo quo incensus & praeclaras omnes Artes, & Latinam linguam, qua illae ferme continentur, si quis alius, hac aetate exornavit, tum vero facillimum puto. Vale.

Patavii Prid. Nonas Decembr.

M D C C X X I.

JO. BAPTISTAE MORGAGNI

IN PATAV. GYMNASIO PRIMARII ANAT. PROFESSOR. QVIN.
QVE ALIAE, QVAE NVNC PRIMVM EDVNTVR,

I N

A. CORN. CELSV M

E P I S T O L A E A D

JO. BAPTISTAM VVLPIVM

EMERITVM IN EOD. GYMNASIO ANATOMES PROFESSOR.

E P I S T O L A Q V A R T A.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D

Quod Horatius (a) patrono suo,

*Spectatum satis, & donatum jam rude, quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est aetas, non mens;*

idem si Amico dicerem tibi, undetrigesimo post anno iterum a me flagitanti, ut super Cornelio Celso, & Sereno Samonico aliquid scribam; ignoscere, mi Vulpi, huic aetati, hisque occupationibus deberes meis. Nam quae olim fudi, si forte laudata sunt, ut ais, ab laudatissimis Viris, si alibi recusa, si aliis addita illorum Auctorum editionibus; nempe gratia habenda est eorum qui fecerunt, humanitati; mihi autem satis esse oportet, in alienis magna ex parte studiis periculo facto, rem quondam non prorsus infelicititer cessisse. Haec igitur quae commemorasti, me tardant; non movent. Illud movet potius quod adjecisti, si scribere nolim adsciscendae laudis causa; at causa scribam injustae cujusdam & tuae, & meae reprehensionis depellendae. Extitisse enim quosdam eruditissimos quidem illos, sed in re una apertissima clarissimaque adeo caligantes Viros, ut reos nos faciant alienae culpa, & quaecunque in Celso, & Samonico edendis, Almeloveenius, & Constantinus peccarunt, aut peccasse illis videntur, eorum omnium rationem a nobis repetant: quasi vero aut tu in libri fronte quorum editionem repraesentares, siluisses, sed cura, & studio tuo de integro concinnatam promississes, aut ego hoc forte pollicitus essem, vel potius recepissem. Equidem, quod ad Celsum attinet; nam de Samonico necdum vidi; memini ipse, magna, ut in re minime expectanda, admiratione obtupectum, duobus & viginti ab hinc annis in Exercitatione quadam Schulzii (b) haec legere: *adscribam singula loca, ut se in Celsi editionibus recentissimis, cura Almeloveenii, Wedelii, & Morgagni in lucem publicam datis ea offerunt.* Narrabo tibi: somnare primum mihi videbar, minime intelligens, qui posset a Viro docto id mihi tribui, quod omnes scirent non esse meum. Mox autem cum ita tribui, animadverterem, ut prolatis ex superioribus editionibus iisdem locis, non obscure mihi quoque dica scriberetur, quae Lindenio scribitur, cujus editionem secutus est Almeloveenius; enimvero censui, rem tacite non esse ferendam,

(a) L. I. Epist. I. (b) De Offit. Conserventib. s. r.

dam, praefertim cum iis de locis quid mihi esset visum, nusquam aperuissim; imo III. in Celsum Epistola (c) ante Schulzium, id reticentem, ostendissim, quemadmodum in prioribus editionibus, atque adeo in manu scriptis codicibus ii loci legerentur, aliumque Plinii de Conserva, quem locum Schulzius (d) produxit postea, indicare non omisissim. Veruntamen cum haec ante omnium oculis prostant, nec fugere quenquam possit, quid tu in Epistola ad Lectorem tua, quid ipse in I. ad te mea scripsissim; multo magis Schulzio, quam mihi, cogitandum esse, intellexi, quid in sua illa Exercitatione posuisset, satisque mihi esse duxi oblata forte occasione (e) amice hominem commonefacere. Nunc vero quando tu ais, non defuisse post illum qui rationem Patavinae editionis a me reposceret, jamque a Celfo ad Samonicum quoque, non dissimilem, nostrum accusationem esse traductam; faciam vel tua causa, vel mea quod facile alioquin non eram facturus, & de utroque Auctore ita scribam, ut nemo in posterum dissimulare jam queat, scire se, quid in nobis possit, & quid non possit jure improbari.

Atque ut a Celfo initium ducam; nescio quo adverso Rei Medicae, & bonis litteris fato acciderit, ut cum tot homines doctissimi, & diligentissimi suos in eum labores contulerint; nemo unus adhuc extiterit a quo ejus editionem numeris omnibus absolutam haberemus. Quid Scaliger, Walaëus, Mentelius, Holstius, Vorstius, Dacquetus aggressi essent, minime ignoras, qui singulos, ubi de promissis Celsi editionibus in Prolegomenis verba fiunt, ibi iterum commemorandos curasti: neque te fugit, quid in suis, ibidem recusi, Praefationibus tum Lindenius, tum Almelo-veenius se praeterea habere, significaverint, quod Celfo addi possit, sive observationum, sive variantium lectionum, sive Lexici praefertim, adeo ab omnibus desiderati. His vetustiorum Pavi-um accense, qui, ut pauca edidit capita, sic totum Celsum eadem ratione explicatum, locisque plurimis emendatum ab se editum iri, spem fecerat (f), non secus ac Lommius (g) antea, cum librum Celsi primum Commentariis ornasset. Sed, ut Nicolaum Blancardum (h), eique surreptas adnotationes omittam; Rhodium prae caeteris addito, & Thomam Bartholinum, quos non sine magno dolore propterea nominamus, quod incendio absumptorum utriusque laborum venit in mentem: qui cujusmodi fuerint, ea satis indicant quae hic in Dissertatione de Bibliothecae Incendio, ille autem in Praefatione attigit ad Scribonium, & vel magis quae in calce ejus libri sive in Lexico Scriboniano, quod similis in Celsum desiderium refricat, ad plurimas voces adnotavit, sive in Catalogo commemoravit restitutorum Auctorum (i), unde emendationes Celsi plures colligere is poterit qui jacturam illam tantam nobis reparandam suscipiat. Susceperant autem duo nostra aetate egregii Viri, Jo. Henr. Schulzius, cui, ut ut meritis est de me, doctrinae, & eruditionis laudem libens tribuo non vulgarem, & ante illum Jo. Jacobus Bajerus, qui edito in eam rem Schediasmate sex potissimum, in ejusmodi editione summopere optanda, capita, in quibus sibi esset elaborandum, proposuit. Sed utroque e vivis erepto, quis illis in pulcherrimi, & utilissimi, sed ejusdem diuturni, & difficillimi, operis procuracione successerit, adhuc ignoramus.

Quae cum ita sint; quamquam interea Celsi editione uti poterunt studiosi adolescentes? Num veterum illarum aliqua, ubi semibarbara ipsa litterarum forma, & vocum compendia creent legentibus difficultatem, creberrimi autem sive librariorum, sive typographicarum operarum errores tertis propemodum quaque linea obtruserint ea quae aut intelligi nequeant, aut, si intelligantur, nihil quod ad rem faciat, significant? At enim in istis ipsis erroribus vestigia nonnunquam restant unde vera conjiciatur scriptura. Fateor: sed a sagacibus, & doctis, & ea in re exercitatis viris; non ab adolescentibus, de quibus est a nobis sermo institutus. His enim si loci occurrant in quibus, exempli causa; ne ab iis quos Schulzius protulit, omnino recedamus; habent priores editiones os conservet, aut ossa coeperunt; aqua ibi haereat, necesse est, minime assequentibus, os conservet, aut ossa conferbuerunt esse legendum. Apparet igitur, fore ipsis longe utiliores editiones illas quae nitide ac perspicue exhibeant verba, ut sunt ab hominibus eruditissimis restituta. Qui certe quo diutius, quo plures, quo majoribus subsidiis instructi in id operam contulerint suam; eo credibilis est, propius ad verum accessisse. Atqui Lindenius praecedentibus tot Viris doctissimis qui longo annorum spatio, alii edendo, alii illustrando, alii emendando, omnes aliquid praestiterant unde Celsi libri meliores fierent, ultimus successit, eorumque omnium usus laboribus.

ad

(c) N. XV. (d) §. 22. (e) Epist. Anat. 9. n. 30. (f) Praef. in Comment. ad ea capita.
(g) Et. (h) Vid. Fabric. Bibl. Lat. Supplem. P. 1. l. 2. c. 4. (i) Ad vocem C. Celsus.

ad hos strenue adjunxit suos. Quae igitur esse causa poterat, cur tu aliam adolescentibus nostris, quam Almelveenii, editionem dares, qui Lindenianam non modo, ut diximus, secutus est; sed & alia insuper adjecit? Certe idem quod tibi, Germanis quoque consilium fuit, qui semel, atque iterum, praefante Viro Cel. Georgio Wolfango Wedelio; idemque Batavis, qui non solum antea, sed, ut audio, etiam postea quam tu fecisti, Almelveenii exemplar, ut Helvetii quoque, recuderunt.

At Lindenius nimis audax in Celsi refingendo, conjecturas in textum temere intulit, sana & bel-
lissima saepe veteri scriptura eliminata: sic enim Schulzius (k) temerarias, ut loquitur, Lindenii mutationes exagitat. De quo tandem homine haec scribuntur? Nempe de illo qui; ut nunc mittam dicere, qua doctrina, diligentia, auctoritate fuerit; certe quot, & quibus in Celsi emendando five calamo exaratorum, five typis descriptorum codicum adjumentis usus sit, diserte, & sigillatim exposuit, in quibus nec quae Walaeus paraverat, nec Scaligeri ipsius emendationes, adnotationesque defuere. Quid igitur? si codices illi vetustiores eam quam reposuit, scripturam habuere; num temere conjecturas intrusisse propterea censendus est, quod in sex editionibus quas Schulzius consuluit, aliter legatur? At enim quae Constantinus in margine suae editionis adnotaverat five scriptis codicibus, five conjectura ductus, five declarandi auctoris causa, in textum recepta sunt. Num omnia? an ea quae codices alii confirmabant? Quod cum dico, non id volo, nunquam Lindenium nimis suis, aut doctorum hominum conjecturis indulgisse: sed hoc volo, nisi codices quibus ille est usus, antea inspiciamus; idem ab eo factum esse in omnibus in quibus nobis forte videatur, locis pronunciari non oportere. Interea autem credere aequum est spectatissimo Viro proficenti, se quaedam, sed admodum pauca, idque cum res aperte postularet, ex ingenio tentavisse: in caeteris, ubi sui sibi libri & ingeniosae summorum virorum conjecturae non praelucent (vide, quaeso, ut conjecturas cum libris conjungit) nihil mutasse: glossemata offendisse plura; nullum tamen praeter unum, ausum esse de medio tollere; quia nullum huc praecedentem habebat librum. Quod si dum Celsum plusquam bis mille locis; sic enim ad Patinum scripsit; corrigeret, in multis; aut, siquis malit, etiam in plurimis libri ipsum, & conjecturae sefellissent; non erat tamen de audacia & temeritate libere adeo accusandus. Sed quos locos egregie restituerat; bene multos autem, ut alias ad te scripsi, restituit; illi erant grato animo accipiendi: in quibus autem humani aliquid passus videretur; hos vero satis erat sine contumelia indicare. Quod & nos alias fecimus ad te scribentes, & nunc faciemus, & ab aliis fieri cupimus; ut studiosi juvenes interea sciant, ubi minus tum Lindenii, tum Almelveenii editionibus fidendum sit, donec, collata multorum opera, illa tandem existat absolutissima, quam omnes optamus, & quam hisce libenti animo praeferemus.

Vnum est utique in Lindenio minus probandum, quod fortasse ne ipse quidem erat facturus, nisi parva coegisset, quam omnino voluit, libri forma. Scilicet aut nihil in Celsi contextu mutandum erat, sed quid, & quomodo mutandum crederet, in ora dumtaxat libri adnotandum: aut saltem, si mutare mallet, in eadem ora, quid antea legeretur, significandum. Quarum tu rationum longe meliorem, id est, primam, in Patavina editione, flagitantibus nobis, secutus es, etsi erant forte in nostris Epistolis nonnulla quae tibi pro tua erga nos benevolentia non indigna viderentur quae in textum acciperes. Quod tuum, meumque adeo factum, & quidquid praeterea in ea editione a te praestitum Lectoribus indicasti, & quae ego in eas Epistolas conjeci, si cui improbanda exestimentur; non dubito autem, quin multa in meis deprehendi possint jure improbanda; aequo animo feremus: nostra enim sunt illa; non editio, quae five bona, five mala est, Almelveenii certe est.

Nunc quando aequis, & iniquis fatis esse factum, puto; ut non horum tantummodo causa, sed tua in primis has litteras aggressum esse scribere, intelligas; meam I. ad te Epistolam in manus sumam, ejusque conservato ordine; primum quidem de Celsi ipso nonnulla, deinde vero de his ejus libris multo plura adjiciam, quae & tibi fatis esse nunc possint, & evidentius ostendere, num is sim qui in Lindenii, aut Almelveenii verba juraverim, an is potius qui antiquos codices seu calamo, seu formis descriptos observem, ubi cum ratione consentiant.

Aurelius, an Aulus Cornelii nostri praenomen fuerit; si veterem, neque ejus temporibus ita ut postea, facile neglectam, attendas Romanorum consuetudinem, duarum gentium nomina in uno

ho-

homine haud conjungentium, neque ex nomine praenomen facientium; haud difficile videbitur dijudicare. At si libros fere omnes sive excusos, sive scriptos inspicias; haerebis, cum *Aurelium* magno consensu habere videris. Nam quod Daniel Clericus (1) affirmat „inveniri in omnibus „ manu scriptis hunc titulum, *A. Cornelii Celsi*, & unam dumtaxat esse editionem, eamque Aldi „ Manutii, quae mutet *Aurelium* in *Aulum*” haec nescio quomodo Viro aliquin diligentissimo exciderint, Rhodium ibi praefertim laudanti in Scribon. Larg. Compos. XCIV. & in Celsi Vita. Etsi enim in hac, aliud spectans, Rhodius esse veterum codicum communem hanc inscriptionem, ait, *A. Cornelii Celsi*, non secus ac modo vel magis in compendium illam contrahens, esse, dixerat, in vulgatis Lugdunensibus omnibus *A. C. C.*, at certe ad Compositionem illam Scribonii diserte haec scripsit: Celsi libri hactenus *Aurelii* nomen ubique praeferrunt: quod initio unica littera *A.* Praenominis nota signatum, diversa ratione exprimi potuit. Inde quidam ad *V. C. Caroli Moroni* editionem *Aldinum* Celsi praefixit Auli appellationem. — Quis vero ille fuerit, quave id factum auctoritate, incertum est. *Aulum* Manutium characteris indicio putat multisecius noster *Leo Allatius*: cui pariter sic emendandum, ut Josepho quoque Scaligero, visum esset. Itaque intelligis, quod Celsi librarii primum scripserint *A.* ex hac littera posteriores fecisse *Aurelii*: nec Manutii editionem a typis, sed ab Aldi manu in illo Moroni exemplo habuisse *Auli*. Hieronymus tamen Rubeus, qui suas in Celsum Adnotationes absolverat anno 1607., hoc earum initium fecit: *Vetus codex Vaticanus manuscriptor inscriptionem libri sexti sic habet.* Auli Cornelii Celsi liber sextus, idemque Medicinae primus. Quod *Auli* praenomen, eo magis in *Cornelio Celfo* placet, quod *Aurelii Romanae familiae nomen fuit*, *Aulus* autem *Corneliae* praenomen: quod sicuti ex Livio in illustribus quibusdam *Corneliis* ostendit, sic ex Fastis producto *L. Cornelio Celfo* Consule, ne Celsi quidem cognomen in gente *Cornelia* fuisse inusitatum, commonstrat. Vides igitur, quot, & quales auctores habeas, si *Auli* forte praenomen praeferas. Nam quod nonnulli, praecedente Viro caeteroquin eruditissimo, legendum putant apud Cassiodorum (m), non *Coelii Aurelii de medicina*, sed *Celsi Aurelii*; te ibi, credo, cum aliis potius, & nominatim cum Daniele Clerico (n), *Coelii Aureliani* esse lecturum.

Etsi vero ex Romanis gentibus familiae plures ab Vrbe in Colonias migrarunt; ego tamen nihil prohibere, imo pleraque convenire, video, ut Celsum nostrum Romae potius, quam alibi, & natum esse, & vixisse, opiner. Sic autem loquor propterea quia si alterutrum petas ut ipsius, aut aliorum idoneo testimonio confirmem; non facile possim. At Romanum, id est, non externum fuisse, non Plinii solum alias indicata auctoritate, aut geminata *M. Fabii* (o) testificatione, sed & Celsi ipsius compluribus locis ostendam, ut ubi (p) nostri, inquit, anginam vocant: apud Graecos nomen, prout species est, aut ubi (q), nostri scutula aperta; ἀμολάτας Graeci nominant. Idemque confirmant quae initio posuit cap. 1. l. 6. atque; ut alios alibi omittam; tres loci uno in capite pariter 18. lib. 7.

Non eodem autem saeculo scripserit quo vivebat Asclepiades (floruit hic aetate Magni Pompeii (r), & suprema in senecta obiit (s)) illa indicant ex cap. 12. lib. 2.: quod ab Asclepiade quoque sic vituperatum, ut tamen servatum sit, video plerumque saeculo nostro praeteriri. Scripserit tamen, ut tardissime, ante Claudii imperium, ex iis intelliges quae alias (*) de Julio Graecino attigimus, qui Celsum transcripserat, a Cajo autem Caesare interfectus est. Quot autem scripserit ante Claudium annis, conjicere poterunt qui forte sciant, quo anno Gallio pater, sive is ad quem ab L. Seneca fratre liber missus est de Vita Beata, sive alius fuerit, sua de eloquentia praecepta emiseric; priorem enim patre Gallione sua Celsum edidisse, auctor est *M. Fabius* (t), aut certe quo anno Medici nobiles Cassius, & Themison, aut quo non mediocres Chirurgi Tryphon pater, & Evelpistus, & Meges, quos omnes Celsus (u) nuper extitisse ajebat, e vita migraverint. Quod vero Paawius (x), alique, & in his aliqui etiam qui aetate nostra scripserunt, Celsum Neronis quoque temporibus vixisse, non dubitant; ut potuisse, concedam; non tamen, nisi antiquorum auctoritate probatum videam, pro certo affirmabo. Sed quod major, ut est apud Rhodium (y), eruditorum pars usque ad Trajani tempora vitam produxisse, censent; veniam mihi dabunt

VI-

(1) Hist. de la Medec. P. 2. l. 4. S. 2. c. 4. (m) Divin. Lect. c. 31. (n) L. cit. S. 1. c. 5.
 (o) Instit. Orat. l. 3. c. 1. & l. 10. c. 1. (p) L. 4. c. 4. p. 196, 6. (q) L. 2. c. 1. p. 303, 24.
 (r) Vid. Plin. Nat. Hist. l. 26. c. 3. (s) Ibid. l. 7. c. 37. (*) Epist. l. 1. p. 9, 6. (t) Cit.
 a. 1. l. 3. (u) Praef. p. 18, 23. & p. 4, 2. & l. 3. c. 4. p. 119, 18. & l. 7. Praef. p. 406, 7.
 (x) Ante cit. Comment. initium. (y) In Celsi Vita.

Viri caeteroquin eruditissimi, qui non plurimis ab hinc annis id sine ulla dubitatione acceperunt, si dixerō, M. Fabium (z), qui Domitiano imperante, ut ipsi egregie norunt, scribebar, ne inter aetatis quidem suae Auctores, nedum inter *viventes*, quorum se *parcere*, ait, *nominibus*, Celsum posuisse: ut verear, ne plus aequo dederim, cum Celsum potuisse in vivis esse Neronis temporibus, paulo ante non negavi.

Medicusne fuerit, an non fuerit, adhuc apud aliquos dubium esse, video. Qui, si hoc volunt, non ita exercuisse medicinam, ut qui mercedis causa solent, sed tamen ut in gravioribus casibus ab amicis, & a pauperibus se pateretur adiri, & consuli; Rubeum (a) secum, & Lindenium (b) facientes habebunt, atque adeo, velut ego animadverto, Celsum ipsum. Qui si quaestum secutus, huc illuc cursare consueffet, non facile pronunciaffet (c), *ab uno medico multos non posse curari, eumque, si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro recedit. Sed qui quaestui serviunt, quoniam is major ex populo est, libenter amplecti ea praecepta, quae sedulitatem non exigunt.* Haec si ponant; vix aliquid invenient cur Medicum fuisse, non credant. Quod enim tot alia, & tam varii argumenti ediderit; non inde conficitur, *universae naturae*, ut ipsum Columella (d) vocabat, *prudentem Virum* Medicinam prae caeteris non adamasse: de qua profecto accurate adeo scripsit, ut cum caetera ejus opera aetatem non tulerint; hoc unum sagax posteritas conservavit. Quin ex illa multiplici, variaeque scriptione visum Rubeo (e) est, responsionem esse petendam adversus grave alterum eorum argumentum qui Medicum fuisse, inficiantur, permoti videlicet Plinii (f) auctoritate, qui in Auctoribus non externis etsi Medicos seorsum non ponit; tamen cum Medici nomen adjungat pluribus, Cornelio Celso nunquam adjungit. Scilicet ideo non adjunxisse, Rubeus credidit, quia non de Medicina tantum Celsus scripsisset. Quot ut non contemno, sic illud potissimum addendum censeo, fortassis non tam Plinium spectasse quod quisque scripsisset, quam quod, & quatenus exercuisset. Sic igitur cum (g) Opilium, exempli causa, & Granium, & Caecilium *Medicos* dixit, Celsum autem, iisdem locis nominatum, non magis dixit, quam Catonem Censorium; non ideo fecerit quod hi rogati de medicina non responderent, sed quod eam non, ut illi, vulgo exercerent qui propterea apud omnes Medici erant appellationem consecuti. Sed neque hanc Plinius unquam addit iis quos saepe adeo simul nominat (h), Sextio Nigro, & Julio Basso, quos tamen Auctores inter affectas Asclepiadis memorat Daniel Clericus (i), qui nihil, quantum memini, habet de aliis illis tribus Medicis Scriptoribus Opilio, Granio, & Caecilio. Quod sive Plinius fecit, quia Niger, & Bassus non magis quam Celsus, essent in medendo occupati; rationem veram invenerimus, cur Celsum non appellaverit Medicum; sive casu & incuria quadam fecit; non est igitur, cur ex simili ejus silentio Celsum non fuisse Medicum, inferatur.

Quaquam silentium Plinii ob stare non potest, cum Celsus quis ipse fuerit, per se loquatur. Diu est cum gravissimi Viri, & in his Rubeus (k), animadverterunt, inter discrepantes illustrium Medicorum sententias suam, nisi Medicum, non potuisse interponere, qui non doctrina modo, sed usu & observatione excelleret. In eamque rem quosdam Celsi locos produxit Rubeus, quorum aliquo usus est etiam Casaubonus in Scholiis quae alias laudavimus. Tunc quoque alios addidimus: quorum primum quoniam occupaverat Clericus (l), cujus Historia non erat in manibus, cum scriberemus; idcirco pro uno apponemus plures (m). *Itaque istud (de vomitu loquitur) luxuriae causa fieri non oportere, confiteor: interdum valetudinis causa recte fieri, experimentis credo. Commoneo tamen, ne quis, qui valere & senescere velit, hoc quotidianum habeat (n).* Neque ignoro, quosdam dicere, omne auxilium necessarium esse incrementibus morbis, non cum jam per se finiuntur. Quod non ita se habet. Potest enim &c. Sic etiam in aliis controversiis, ubi dissidentes caeterorum consuetudines proposuerat, haec subjecit (o): *Ego tum hoc puto tentandum, cum parum cibis, semel & post febrem datus, prodest (p).* Tutius tamen est &c. (q) *Quid igitur est? Multa in praecipiti periculo recte sunt, alias omittenda (r).* Sed id suppressere sanguinem potest; ulcera ipsa sanare non potest. Melius huic rei licium est. (s). Ego experimentis quumque in se credere debere existimo,

(z) Loc. cit. (a) Loc. indic. (b) Epist. ad Patin. (c) L. 3. c. 4. p. 120, 21. (d) De Re Rust. lib. 2. cap. 2. (e) Loc. cit. (f) Hist. cit. l. 1. (g) Ibid. ad l. 28. & 29. (h) Ibid. ad l. 20. & seqq. (i) Hist. cit. P. 2. l. 3. c. 11. (k) Loc. cit. (l) P. 2. l. 4. S. 2. c. 4. (m) L. 1. c. 3. p. 30, 9. (n) L. 2. c. 14. p. 89, 6. (o) L. 3. c. 11. p. 140, 23. (p) Ibid. c. 14. p. 144, 4. (q) Ibid. c. 18. p. 150, 18. (r) L. 4. c. 4. p. 200, 10. (s) Ibid. c. 19. p. 230, 15.

stimo, calida potius, an frigida utatur (t). Sed nihil melius est, quam &c. Quis sanus haec, atque alia istiusmodi pronunciaret, quem lecturi scirent usu & observatione non pollere? Certe Medici quoque haec sunt (u): Alvi lumbricos interdum latos, qui pejores sunt; interdum teretes videmus (x). Et plerique quidem eorum, quibus, ut loqui possint, linguae fraenum incisum est, ubi consanuerunt, loquuntur. Ego autem cognovi, qui, succisa lingua, cum abunde super dentes eam promeret, non tamen loquendi facultatem consecutus est (y). Si cutis integra est, & os laesum esse, ex dolore colligimus, &c. & (z) majore cura in calvaria perterebranda agendum est, — ut quandocunque os perrumpitur, sentiamus. Quis enim sentiamus, & colligimus, & alia ejusdemmodi, nisi Medicus, diceret? aut quis alius an lingua satis succisa esset, ex facili, sed certo, indicio cognovisset? aut latos interdum videre consueffet vermes, quos non pauci Medici, etiam valde exercitati, nunquam viderunt?

Haec, atque alia de eodem genere (ut rerum aptissimum ordinem (a), & sibi ubique contentaneum scriptorem omittam) non illi, opinor, attenderunt qui nihil esse hos Celsi libros existimant, nisi praecepta ex Graecis Medicis collecta, & ab ipso, ut loquuntur, confarcinata, decepti fortasse una vocola, qua nonnunquam usus est, ut cum propositurus non omnes, quas posset, Compositiones (b), contentus his ero, inquit, quas accepi velut nobilissimas, & alibi (c), ubi de obscoenarum partium vitiis scripturus, ut omnia, quae salutaria accepi, comprehenderem; quasi vero accipere nunquam id quod capere, id est etiam eligere, significare posset, aut qui suum inter varias aliorum sententias interponere iudicium soleret, nihil quidquam ab aliis deberet accipere! Quanto aliter egregii medendi Magistri de Celsio judicarunt! quorum plures in ejus Vita nominavit Rhodius, initio ducto a Minadoo, qui Celsum, *dadita opera, ab aliis praetermissa proferre ac illustrare voluisse*, censuit. Ad illos omnes, alios adde, in his Paawium (d), qui praestantem Medicum fuisse, *Anatomicum, & Chirurgum, hos ejus libros testari abunde*, confirmat; Hildanum (e) autem in primis, qui ex ipsis Celsi accuratis, & perspicuis descriptionibus satis apparere, non dubitat, vel eam quae manu auxiliatur, medicinam exercuisse; fieri enim non posse, ut tam diffilia ad describendum non ante perfecit qui sic descriperit. Mihi vero etsi Celsum Chirurgorum operibus attente interfuisse, & credibilis videatur, & satis sit; ex isto tamen Hildani iudicio mirari subit quandam aliorum de his Celsi libris opinionem, ab ea quidem quam modo rejeci, longe diversam, sed non minus a veri similitudine abhorrentem. Cum enim ex iis quae supra indicata sunt, plane perspexissent, non exscriptoris, sed Medici eximii haec esse volumina; eo animum induxerunt ut dicerent, Graece ab aliquo conscripta, Latine a Celsio fuisse reddita, minime animadvertentes, res difficillimas explicatu non nisi ab egregio doctrinae ejusdem magistro, tam proprie ubique, tamque dilucide ex una in alteram linguam potuisse converti: ut quam scientiam tribuere Celsio nollent, nihilominus in ipso agnoscere cogantur. Quamquam tantus ille Medicus quem comminisci malunt auctorem, quoniam modo uni Celsio notus, caeteris incognitus esse potuisset eo tempore? neque enim priscus aliquis, tot Medicorum qui modo vixerant, instituta, sententiasque nominatim commemorasset. Quod pariter adversus illos dictum puta qui ab Latino quopiam Medico scriptum Opus sibi Celsum subjecisse, vel magis illiberaliter existimarent: quam fraudem stylus insuper coarguisset dissimilis ejus quo antea editos scripserat libros, ut puta de Re Rustica, quorum quidem fragmenta eundem utrobique ostendunt scriptorem. Denique istas omnes quas attigimus, opinionationes una funditus convellit animadversio, non potuisse videlicet in hominem sanum cadere, ut se eorum, quae facile constare posset non sua esse, auctorem inscriberet, non Medicus praesertim in Re Medica; de qua continuo ab doctis, indoctisque, ut sit, interrogatus, suam simul inscientiam, simul impudentiam reterget.

Celsum *professione fuisse Scepticum*, idque *disxisse Quintilianum*, Paawius (f) credidit. Sed Quintilianus eo loco (g) quem Paawius indicat, cum paucissimos illos memoraret qui Latinis litteris eloquenter tractaverant Philosophiam, ibi quidem scripsisse, ait, *non parum multa Cornelium Celsum, Scepticos secutum, non sine cultu ac nitore*. Vbi autem quae de Rhetorica ediderat Celsus, attingit, aut ubi hunc, dicit (h), *rei quoque militaris, & rusticae etiam, & medicinae praecepta reliquisse*; hic ve-

10

(t) L. 6. c. 4. p. 345, 14. & l. 7. c. 7. p. 437, 32. (u) L. 4. c. 17. p. 227, 21. (x) L. 7. c. 13. p. 446, 17. (y) L. 8. c. 8. p. 528, 22. (z) Ibid. c. 3. p. 512, 11. (a) Vid. Lemmii Praef. in Cels. (b) L. 5. c. 17. p. 248, 27. (c) L. 6. c. 18. p. 393, 5. (d) Loc. cit. (e) Praefat. ad Lithotom. (f) Loc. cit. (g) Instit. Orat. l. 10. c. 1. (h) Ibid. l. 12. c. 11.

ro nec quos secutus sit, indicat, & Lindenius (i) vere in hos de Medicina libros meliora quaeque cuiusque Sectae, defectu habito, congeffisse, & quod consequitur in caeteris illis scriptis fuisse Scepticum, credo, cum rerum quas in iis tractavit, naturam, & capiendum ex praeceptis fructum attendo, qui nullus in rhetores, aut duces, aut denique agricolas ex perpetua dubitatione provenisset, aut cum librorum Celsi fragmenta relego, qui ad rhetores, aut ad agricolas attinebant; nam in ea quae ad duces spectabant, necdum incidi, legitima quidem & certa. Ut enim legitima sint quae in suos de *Re Militari* libros retulisse Vegetium, non dubito, quippe professum (k), *fidelissime se dicturum quae Cato — scripsit: quae Cornelius Celsus, quae Frontinus perstringenda duxerunt*; tamen, sicut aliquis hinc conjiciat, summam illa attigisse Cornelium, ita quisnam possit quae Vegetius ex eo descripserit, pro certo internoscere? Incerta igitur praetermitto. Spuria autem nihil moror. Cujusmodi in primis erat ille mutilus de *Arte dicendi* libellus, quem non tam miror visum olim Sixto Popmae, aliisque postea, & in his Danieli Clerico (l) opusculum esse Celsi nostri, quam a Viro Eruditissimo, qui iterum edidit hoc saeculo sub ejusdem Celsi nomine, haud agnitum esse vel ex ipsis primis verbis non modo ad Celsum referri non posse, sed illa eadem esse Julii Severiani *praecepta artis Rhetoricae*, quae modo ex editione Rhetorum Antiquorum Pithoei, ex aliisque recensuerat. Et igitur fragmenta dico, qualia ex rhetoricis Celsi libris, exempli gratia, apud Fabium (m) sunt, aut qualia, praeter illud quod a Philargyro (n) servatum videbis, ipse tibi apud Columellam alias (*) indicavi ad rem rusticam pertinentia: cuius *disciplinae totum corpus Celsum quinque libris* complexum esse, tunc (**) satis ostendi; ut nihil jam attineat longe aliam Clerici (o) interpretationem discutere. In veris igitur utrorumque Celsi librorum fragmentis nihil quod Scepticum oleat, a me adhuc inventum esse, confirmo. Invenio quidem in his de *Medicina* libris, praesertim autem in Praefatione, haud prorsus immemorem eorum quae, Philosophum agens, docuerat, hactenus a Scepticis stare, ut rerum obscuras causas scientia comprehendere posse, neget: quae res in Quintiliano eam quam paulo ante produxi, lectionem comprobat adversus illos (p) qui, mendosis codicibus usi, legerunt ibi *Sextius pro Scepticos*. Sed in aliis, vel Praefationis ejusdem, locis, rationi, & sensibus Celsus fidens, adeo non dubitat; ut rerum naturae contemplatione aptiores fieri, majoresque Medicos, arbitretur, mortuorum autem dissectionem esse ipsis *necessariam*, pronunciet; quarum utramque Empirici esse supervacuum, distabant. Quid autem magis Scepticum decuisset, quam illam Empiricorum dubitationem tueri, num interiora videlicet corporis per dissectionem notiora sint, *quia possit fieri, ut patefacta, & detecta mutantur*? Utor autem ipsis apud Ciceronem illorum verbis in eo libro qui inscribitur *Lucullus*: quanquam & Celsus istam eorum, quam repudiavit, opinionem bono in lumine collocaverat, eadem fide, qua Medicos Rationales paulo ante induxerat summis laudibus Anatomen exornantes: quorum verba qui aetate hac protulit, ut quo in pretio apud Celsum esset Facultas nostra, intelligeretur, is minime attendit, non ibi suam a Celso, sed in extrema demum Praefatione proponi sententiam, ut Eclecticum decebat, utrinque feligentem ea quae sibi magis probarentur.

Eandemque rationem secutus, universam Medicinam, quae seu victu, seu medicamentis, seu manu auxiliatur, primus omnium, quod Vir eruditissimus Lindenius (q) sciret, *redegit in systema, & corpus methodo constitutum*, summo veri studio, summaque prudentia, & aequitate. Veri amorem satis ostendit laudata ab ipso (r) in Hippocrate *simplex veri erroris confessio*, praecipueque in *Re Medica*, ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus est: prudentiam autem, & aequitatem cum illa (s): *verisimile est, id a quoque praetermissum, quod ipse non cognoverat: a nullo id quod non viderat, fictum*, tum haec (t) oportet autem neque recentiores viros in his fraudare, quae vel repperunt, vel recte secuti sunt; & tamen ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, auctoribus suis reddere. Omitto de eodem genere alia, ad conformandos cum legentium, tum scribentium mores spectantia; ne plura contra ac pollicitus sum, de Celso, quam de his ejus libris, videar scribere: quanquam intelligis, quae de illo memoravi, non parva ex parte ad hos quoque pertinere.

Ex quibus cum alias observatus ordo postulet, ut jam de plurimis locos aliquos indicemus, peculiari sive mentione, sive illustratione dignos; id eo libentius faciendum est, quo minus illorum pce-

(i) In Praef. ad Cels. (k) L. 1. c. 8. (l) C. 4. cit. (m) Instit. cit. l. 2. c. 15. (n) Ad Virgil. Georg. l. 4. v. 1. (*) Epist. l. p. 7, 26. (**) Ibid. p. 4, 24. (o) C. 4. cit. (p) Vid. apud Burmann. ad eum Fabii locum. (q) Epist. ad Patin. (r) L. 8. c. 4. p. 515, 7. (s) L. 7. p. 14. p. 448, 11. (t) L. 2. c. 14. p. 88, 2.

poenitet quae de duabus tunc (*) scripsimus vocibus, *filanus*, & *comprehendit*. De illa enim postea vidimus doctissimum etiam Virum Petrum Victorium (u) idem vel in Celso statuuisse; Marcum autem Ciceronem quid altera non modo in stirpibus, sed in ipsis quoque animalibus interdum significet, ibi satis docuisse ubi (x) de semine utrorumque scripsit, *si inciderit in concipientem, comprehendentemque naturam*. Nunc, si quis alius, tum mentione, tum illustratione dignus occurrit ille Praefationis locus: *aetate nostra quaedam, ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente, intra paucas horas expiravit; sic ut nobilissimi medici neque genus mali, neque remedium noverint*. Quid enim memorabilibus, quam morbus, ut ipse ait, *novus*, id est, quem si alii ante Celsum Scriptores adnotassent, novus ejusmodi Medicis non accidisset? Quid autem magis declarationem requirat, quam morbus hic, de quo apud Celsi Interpretes, quotquot vidisse meminerim, si unum excipias Rubeum, altum silentium est, apud reliquos autem Medicos varia, & discrepans explicatio? Cui diffidio ansam fortasse dedit scriptum in nonnullis editionibus quidam pro *quaedam* & adnotatum a quibusdam in libri ora *haerente pro arente*, cum multo plures tamen, & antiquiores ex meis, & cum ipsis membranaceus codex Foroliviensis haud aliter habeant atque ex Almelveenio proposui. Sed & naturales partes, sive, ut alibi Celsus loquitur, (y) *naturalia*, aut (z) *naturale*, ipsi quidem id quod foeminae sunt, significant, rarius autem, sed tamen aliquando (a) etiam viriles partes, nunquam vero, quod meminerim, ea loca per quae non aliud ejicitur, quam alvi excrementa, ut neque Columellae; in avibus enim haec genitalibus quoque communia sunt; & si quando in jumento (b) pro obstructo Recto intestino *obseffos naturales exitus* dixit; non aliter, opinor, dixit, ac de obstructis naribus dicere potuisset. Praeterea, si per anum, aut per inguen aliqua intestini pars splendidae illi personae procidisset; neque novus, neque incognitus fuisset morbus. Vides enim; ut alia praeteream; de procidente ano, & de intestini devolutione in ipsa inguina, & deorsum, tanquam de pervulgatis morbis, verba suo loco (c) a Celso esse facta. Vides simul, ubi de ano prolapsio, ibi quoque de ore vulvae procidente, & de utriusque fungo eundem scripsisse; ut neque de ullo ani vitio, neque ita extrorsum prolapsi, ut carnis specie appareret, intestini, neque de prolapsu uteri in vulgus cognito, neque de aliqua ejus vaginae, ut appellant, excrescentia propositus casus, praefertim intra paucas horas funestus, posse accipi videatur. Quod ultimum Rubeo (d) quoque objicio, molam fuisse, censi, multoque illud magis; ut alia fileam; quod quem morbum ab Hippocrate, nec sine curatione, ait, fuisse descriptum, hunc, ejusque remedia prorsus ignorare nec Medici illi nobilissimi, nec Celsus potuisset, in Hippocratis lectione mirum in modum versatus. Quid ergo est? Aut ego quidem plurimum fallor, aut non aliud fuit, quam uteri inversio, quemadmodum olim hunc Celsi casum a me, Anatomen docente, explicatum esse, memineris. Inversus enim uterus, ex naturalibus prolapsus, nihil magis, quam carnem, refert: brevique, ob commemoratas ab Ruyschio (e) causas, *gangraenam concipit*. Hoc fuit, cur aruisse, Celsus dixerit, qui in gangraena (f) *siccam & aridam carnem* descripsit. Gangraenam autem inversi uteri mors, ut Ruyschius ait, *statim subsequitur*, id est, ut Boerhaavius (g) explicat, *intra tres horas* ab inversione: quod cum eo convenit quod Celsus (h) dixit, *intra paucas horas*. Remedium, ut nosti, unum est, si illico uterus suam in sedem blande reponatur: neque sic tamen omnes servantur. Quo magis fortunatam, quae adhuc vivit, Matronam fuisse, censeo, cui statim ab difficili partu cum se invertens uterus procidisset, Chirurgus autem qui adstabat, tibi probe notus, incognitae rei novitate perculsus, continuo ad me, consilii causa, accurrisset, ego vero ipsi offensam illico Ruyschianam inversi uteri praeclaram delineationem audirem suo casui tam similem esse, quam ovum ovo; recurre, inquam, sed quanto ocys potes, ad mulierem, si forte servari adhuc possit, cauteque ad hunc modum age. Fecit ille, ut solet, diligentissime, & quamvis horulam circiter extra suam sedem fuerit uterus, foemina tamen generosissima persanata est. Non sic felici esse licuit puerperae, ab Lentilio (i) descriptae; neque enim dubito, quin propendens ex naturalibus globosum corpus sanguinolentum uterus fuerit, quippe sacculus ex carne spongiosa, sesquipollicem crassa, glabra intus vestitus tunica, id est, membrana secundum

na-

(*) *Epist. I. p. 14, 28. & p. 18, 23.* (u) *Explic. suar. in Ciceron. Castig. ad Epist. l. 3. ad Q. Fr. p. 599.* (z) *De Nat. Deor. l. 2.* (y) *L. 4. c. 20. p. 233, 8. l. 5. c. 21. p. 270, 17. l. 7. c. 26. p. 431, 28. ibid. c. 28. p. 488, 26.* (z) *Ibid. c. 26. p. 474, 22.* (a) *L. 4. c. 21. p. 235, 5. l. 7. c. 18. p. 455, 21.* (b) *De Re Rust. l. 6. c. 30.* (c) *L. 6. c. 18. p. 402, 31. l. 7. c. 17. p. 456, 23. & seqq.* (d) *Annot. in hunc Celsi locum.* (e) *Obs. Anat. Chir. 10.* (f) *L. 5. c. 26. p. 301, 2.* (g) *Praefat. ad Institut. Med. n. 685.* (h) *Obs. cit. Fig. 12.* (i) *Eph. N. G. D. 2. A. 2. Obs. 151.*

naturam exteriore, quacum non miror si annexa uteri vincula non invenit, ut quae in puerpera inferiora tenent, & quod consequitur, inverfo utero, superiora, quo usque nec Chirurgi ferrum, nec digiti, prohibentibus mortuae confanguineis, potuerant pervenire. Nec vero mirandum est, quod doctus ille Vir; quanquam rem conjecit; aut quod alii Medici, nedum Chirugi, ut Ruyschius (k) narrat, id quod erat, continuo non agnoverint, sed pro mola, aut tumore alio acceperint. Aspectus enim inverfi uteri nimis est rarus. Quod si haec in tanta Anatomae luce; quid Celsi tempore? Cujus meam interpretationem eo minus a vero alienam esse, putaverim, quod non aliam esse video quam nuper attigit Vir Illustris Albertus Hallerus (l).

Quanto longior fui in primo Celsi loco explicando, tanto ero brevior in altero, qui in extremo est capite quarto libri 8. *Omnibusque pertusae calvariae locis cicatrix commode inducitur, excepta frontis ea parte, quae paululum super id est, quod inter supercilia est. Ibi enim vix fieri potest, ut non per omnem aetatem sit exulceratio: quae linteolo, medicamentum habente, contenda erit.* Almeloveenius, qui nihil ad superiorem locum, ad hunc adnotavit, post ut deesse non in editione Pantini. Deest vero & in aliis nostris, etiam antiquioribus. At minime deest in membraneo codice, quem quoties indicabo, tu Foroliviensem intelligito. Neque in illis, opinor, deerat unde accepit Lindenius: quem qui redarguunt, hic nobis commode sine illa particula Celsum interpretentur. Caeterum illam hujus observationem Almeloveenius poterat lectoribus explicare, Paawio (m) saltem, quem alioquin saepius nominat, indicato. Causam enim vidissent recte ab hoc conferri in respondentibus ei frontis loco Sinus Pituitarios: qui tamen cur id faciant, non recte declarat. Satis autem declaravit postea Verheyenius (n) propter aerem, cum spiritus ducitur, redditurque, illac ultro citroque meantem, aut certe illuc tendentem, praecclaro etiam exemplo addito, quo infelix Celsi praedictio non confirmatur modo, sed augetur.

Facta calvariae, & Paawii mentio Celsi quosdam locos quos Paawius (o) explicavit, in memoriam redigit, & eos primum qui attinent ad futuras. Harum, Celsus ait (p), *neque certum numerum esse, sicut nec locum quidem.* Et de loco, praeter quam quod Hippocratem (q) secutus est, diserte id docentem, mox quoque suo peculiari exemplo (r) confirmat, Sagittalis videlicet; sic enim vocant; aliquando ad nasum usque productae. De loco autem simul, & numero vel ea tantummodo satis ostendunt, quae indicavit Paawius, ossicula prope occiput interdum conspicua, peculiaribus futuris conclusa, Wormiana appellant; sed antiquioribus adeo cognita, ut olim Eustachius (s) delineaverit. Quae cum ita sint, cumque ne varietates quidem futurarum Celsum fugerint; quid fuisse dicemus causae, cur in earum quae ut plurimum sunt, enumeratione, & descriptione obviam omnibus futuram Coronalem prorsus omiserit? Ego, si quid iudico, in Paawii sententiam eundem arbitror, existimantis, nonnulla hic periisse. Multo autem facilius fieri potuit, ut perpaucos versus, post quartae futurae descriptionem, quintam proponentes, librarii temere transilierint, quam ut aliquot capita libri IV, ut alias (*) ostendi, tota interciderint injuria temporum. Sed ut Paawii iudicio, de quo fuerant ab Almeloveenio admonendi lectores, facile in hoc loco assentior; sic in aliis vellem pariter posse assentiri, velut in futura tertia. Haec, Lambdoides nominata, sic antea apud Celsum legebatur descripta (t): *tertia ad aures per verticem tendens, occipitium a summo capite diducit.* At Paawius, non ad aures, sed ad latera, iudicat esse legendum; post Lindenium assilante Almeloveenio. Ego vero cum in meis reliquis decem editionibus, si unam Caesarii excipias, in qua, errore operarum evidentissimo, legitur *ad naves*, idem inveniam quod in membraneo codice, *ad aures*; assensum sustineo: codex alius proferretur qui haberet *ad latera*, nihilominus sustinerem. Neque enim alterum illud rejicere necesse est. Tendere enim ad aures futura dicitur; non pervenire; quemadmodum lata scapularum ossa infra dicuntur *ad spinam tendere*, quam certe, ut nostri, non assequuntur: & si tendere non aliud hic quam pervenire, significaret; plura non deessent capita in quibus ea futura ubi ad temporum ossa ventum est, se quasi dividere, & in unguem exterius commissa, inter processus Mastoidei radicem, & os syncipitis ad auriculam pergere videatur. Is processus; ut alterum longe aliter ac Paawius, interpreter Celsi locum; est *crassissimum illud in capite os quod post aurem est, qua capillus, ut verisimile est, ob id ipsum non gignitur*, crassitudine videlicet ossis satis muniente eam partem capitis, quae ut jam ad posteriora accedit, sic protegi magis debuisse,

(k) Obs. cit. (l) Ad cit. Boerb. n. not. b. b. (m) Comm. in Cels. in fin. (n) Anat. corp. hum.
 l. 1. tr. 4. c. 16. ad fin. (o) Comm. ad c. 1. l. 2. (p) L. 8. c. 1. p. 499, 12. (q) De Cap. Vuln.
 n. 2. (r) P. 499, 20. (s) Tab. 36. Fig. 3. (*) Epist. II. §. Verum haec. (t) P. 499, 154

buisset, quam anteriora. Verum, utcumque id est; scio enim, a priscis etiam aliter; quod & Paavius indicat; potuisse explicari; illud in quo dissentire ab ipso cogor, hoc est quod os de quo Celsus loquitur, eam esse credit ossis temporum partem, quae adeo *tenuis est, etiam transparentis uti sit*; quasi Celsus, id quod Paavius miratur, crassissimam non dixisset, tum sine capillis, & post aurem.

Non obscure quoque paulo infra miratur Paavius. Vbi enim Celsus ait: *Foramina, intra caput, maxima oculorum sunt; deinde narium; tum quae in auribus habemus*; ille ad haec ultima hoc adscribit: *multo tamen capacius quod occiput ostendit foramen*. Fateor. Sed Celsus, qui hanc ossium descriptionem non ob aliam causam suscepit, nisi *quo facilius accipi possent* quae de agendis a Chirurgo circa ossa erat protinus scripturus, alia hic foramina sibi attendenda, diserteque memoranda esse, non censuit: diserte, inquam: nam sicuti quae de futuris omnibus dixit, satis esse, credidit, ut inde ossa, quae non sigillatim nominabat, intelligerentur; ita ex eo quod de *spinæ medulla cerebro commissa* attingere mox debebat, foramen per quod e capite haec intra vertebrae descenderet, intellectum iri, non dubitavit. Atque ut perspicere omnes possent, quae foramina praetermitteret, ea sibi non esse incognita; idcirco fortasse illa interjecit de *multis & tenuibus* intimorum ossium capitis *foraminibus*, per quorum alia olfaciendi, per alia autem audiendi facultas est, eaque interjecit verborum vi, ut vetustius subvisorum canalium auris Semicircularium monumentum non habeamus, quemadmodum a me alibi (u) animadversum est.

Sunt in thoracis etiam ossibus quaedam alia adversus Paavii sive accusationes, sive dubitationes explicanda. Os pectoris, quod *σέγων*, Graecos (x) secuti, vocitamus, & quod Celsus aliis in locis (y), Graecam vim Latine imitatus, *pectus* dixit; quanquam hanc pectoris significationem necdum in Lexicis adnotatam video; id igitur os cum Celsus (z) ait *a faucibus incipere*; ibi Paavius, *nisi legamus* a jugulo, *non video*, inquit, *qui erroris excusari possit Celsus, quid enim sterno cum faucibus intercedit? unversa colli longitudo intermedia visitur*. Non attendit profecto Paavius, fauces ad imam usque laryngis cartilagine pervenire: quae cartilago in eo qui secundum naturam frequentissimus, & prope assiduus est, capitis, & colli positu fere summae respondet parti ossis pectoris, aut certe non multo supra est. Non est igitur cur verba in quibus meae cunctae editiones, & codex omnino consentiunt, propterea mutemus. Consentiunt quoque in proximo loco ubi legimus *a cervice duo lata ossa utrinque ad scapulas tendunt*, Paavius autem legendum propemodum censet *ad clavículas*, haud animadvertens, scapulas ibi accipi corporis regione: quas autem scapulas nunc vocitant Anatomici, duo illa esse lata ossa, quorum descriptionem Celsus recte incipit a superiore, non, ut Paavius facit, ab inferiore, & reliqua illa parte quae *velut innatant; quoniam nisi in summo nulli ossi inhaerescunt*: quae Celsi verba eo tibi libentius commemoro, quod peculiarem horum fere duntaxat ossium proprietatem designant, quae fundamenti instar ex parte iis est quae de horum ossium motibus scite Recentiores exposuere.

Noli tamen credere, me in illis pariter a Paavii sententia recedere, quae in Celso non injuria notavit, ut cum posteaquam metacarpo *quinque ossa* tribuit *ad digitos tendentia*, continuo ipsos digitos, ab illis ortos, *ex ossibus ternis constare*, docuit, *omniumque eandem rationem esse*. Scilicet haec, atque alia ejusmodi, etiam quae Paavius non advertit, ut, exempli causa, cruris os quod vocamus fibulam, altero quod tibiam dicimus, *brevius esse*, hallucinationes sunt, magno Viro, & iis temporibus scribenti, eo facilius condonandae, quod plurima simul recte tradidit, & in iis quaedam, velut obiter indicatum est supra, non iis temporibus expectanda; ut illud mihi satis cum Clerico (a) non conveniat, nihil in hoc Celsi capite primo libri 8. nisi *generalia*, reperiri.

Quod caput tantummodo, indicari a quibusdam, miror, ut rationem reddant, cur Celsum inter Anatomicos Auctores ponant; quasi alterum, de interioribus, caput non scripisset, & nihil praeterea tradidisset de oculis, nihil de testiculis: quae plerique silent, de anatomica illius scientia verba facientes; qui autem memorant, quo in numero Enarratores quoque sunt, aut non satis explicant, aut quaedam, etiam immerito, ut opinor, redarguunt, velut cum de testium natura scribens (b), *dependere* hos, ait, *ab inguinibus per singulos nervos, quos κρημασθήρας Graeci nominant*. Hic Rubeus (c) *animadvertendum est*, inquit, *nervos non esse, e quibus ab inguinibus testes dependent, sed musculos*. Confirmat Clericus (d), „quem Celsus appellat *nervum, esse musculum*”.

Nem-

(u) *Epist. Anat. I. n. 92.* (x) *Vid. Ruff. Ephes. de corp. hum. part. Appellat. lib. alter. I. c. 11.*
 (y) *L. 8. c. 7. p. 326, 6. & c. 8. p. 328, 6.* (z) *Ibid. c. 1. p. 303, 13.* (a) *Hist. de la Medec. P. 2.*
l. 4. S. 2. c. 5. (b) *L. 7. c. 13. p. 455, 29.* (c) *Annot. in hunc loc.* (d) *Cap. cit. not. 25.*

Nempe utrique imposuit Anatomicorum posterior consuetudo, tenuem quandam musculosam expansionem qua Vaginalis tunica comprehenditur, cremasterem testis musculum appellantium; cum Celsus, temporum suorum morem secutus, non eum musculum, sed, nisi me omnia fallant, vas indicet semen deferens, quod crassiusculo nervo simile, intra illam tunicam cum arteriis & venis ad testem pertinet. Possunt id non una ratione ostendere. Ruffus enim Ephesius, quem sub Trajano vixisse, Clericus (e) agnoscit, etiam tum scribebat haec (f) quae a Crasso nostro in hunc modum Latine reddita sunt: *nervus quoque cum arteria concavus ad testem pervenit, qui Sponsor a nostris dici potest: Cremastera Graeci nuncupant.* Quin Columella, qui ipsis temporibus Celsi floruit, cum memoravit (g) *testium nervos, quos Graeci κρεμαστήριον ab eo appellant, quod ex illis genitales partes dependent*, nisi id quod nos diximus, intellexisset, non iussisset certe, in vitulorum castratione *extremam partem testium adhaerentem praedictis nervis relinqui*; neque enim testes, ut illis feminis vasis, ita cremasteribus adhaerent musculis. Quid? quod Celsus ipse satis per se docet, quid illo nomine significet. Nam primum, si vasa haec voluit, quaero abs te, quo ergo alio nomine haec indicavit? omisisse enim haud potuit qui praeter tunicas, *vel multas illas membranulas diligenter proposuit, quae venas, & arterias, eosque nervos comprehendunt.* Deinde ea quae de his nervis intra dicit; multa autem dicit, & saepenumero, ut tanto magis scire intersit de quo loquatur; omnia cum explicatione conveniunt nostra, plura autem evidentissime discrepant ab aliena, ut puta cum *sub ima*, id est, Vaginali, *tunica circa ipsum testiculum nervumque ejus*, aut cum *inter imam tunicam & ipsum testiculum, nervumque ejus, ramicem*, ait (h), *oriri*, aut denique cum (i) *testiculum, curationis causa, tantisper e scroto, dum ea perficitur, digito depromptum*, mox ubi de tunica & media, & ima tantum sit abscissum, quantum est opus, eundem, inquam, *testiculum purgatum docet per ipsam plagam cum venis, & arteriis, & nervo suo demittendum esse in pristinam sedem.* De oculorum autem anatome cum quaedam explicare conatus sim in Epistolis Anatomicis (k), in quibus nonnullos quoque attigi (l) ex iis locis quibus mox Celsus quae sentiret de insanabili, aut sanabili Suffusione, proposuit; nihil eorum hic repetam. Sed proptinus ad ea transibo quae de humani corporis interioribus ab eodem tradita sunt.

Ququam illud initio dubium est, ex humanorum revera corporum, an ex bestiarum dissectione haec quae scribit (m), deprompta sint. Ex hominum credas, si totum relegas quem in extrema Praefatione indicavimus, locum. *Incidere mortuorum corpora, inquit, discentibus necessarium. Nam positum & ordinem nosse debent. Quae cadavera melius, quam vivus & vulneratus homo, repraesentant. Sed & caetera quae in vivis cognosci modo possunt, in ipsis curationibus vulneratorum — usus ipse monstrabit.* Nulla hic certe, neque supra, nisi de homine, mentio est, ne tum quidem cum de iis pariter sermo est quae in vivis dumtaxat quaeri possunt: adeo illo tempore vereri Medici, quod aliqui hoc nostro non sunt veriti, videbantur, ne a dissimilibus bestiarum corporibus deciperentur. Sed contra, ubi morum ejus & insequentium diu saeculorum veniat in mentem averforum adeo ab humani cadaveris incisione; non facile existimabis, quae Celsus tradidit, si quidem ab intima non discrepent hominis structura, aliunde quam ex vulneratorum inspectione, multo autem magis ex Herophili, & Erasistrati librorum, qui tunc extabant, lectione fuisse desumpta. Si vero ex ipsis Celsi descriptionibus dignoscere aveas; hominum, an belluarum interiora proponat; rursus ibi, nec semel, haereas. Hominis enim haec, exempli causa, videntur: *lien longitudinis crassitudinisque modicae: & vulva in mulieribus, nisi ubi gravidae sunt, non multo major, quam ut manu comprehendatur.* At bruti alicujus animantis illa: *jecur in quatuor fibras dividitur: & orbes tenuioris intestini per membranulas singuli cum interioribus connectuntur*; neque enim, nisi ex obvia animante aliqua, canis simili, mesaraeum spectasset, *membranulas dixisset*, aut certe adipem, unde crascescerent, his innasci, non siluisset, qui id in omento non erat taciturus. Apparet igitur, ex bestiis quaedam esse deprompta: quibuscum tamen alia ex homine videntur admixta. Nam si ejusdemmodi animalis cujus proposuit mesaraeum, lienem quoque proposuisset; certe *modicae esse longitudinis*, non scripsisset. Cujusmodi animal respexerit oportet Balduinus Ronseus (n), qui ad eum Celsi locum haec adnotavit: *Vide, ne non hic mendum sit, atque legendum Latitudinis crassitudinisque modicae. Si quidem cum splenis innata figura sit oblonga, non dixeris eam longitudinis crassitudinisque modicae.*

(e) *Hist. cit. P. 3. l. 2. c. 3.* (f) *Oper. cit. l. 1. c. 32.* (g) *De Re Rust. l. 6. c. 26.* (h) *C. 22. p. 470, 1.* (i) *C. 19. p. 461, 4. & 27.* (k) *Epist. 17. n. 23.* (l) *Epist. 18. n. 33. & Epist. 19. n. 7.* (m) *L. 4. c. 1.* (n) *Enarrat. in Celsi libr.*

dicae. Longior certe vel in homine est lien, quam latus: sed tanto brevior, si cum quadrupedum plerisque compares; ut laudandus, non emendandus, sit Celsus, qui modicae in homine longitudinis scripsit. Quod vero ad alterum attinet, quod produximus, uteri exemplum, etsi Cl. Vir Noortwykius (o) optaret, ut figuram Celsus descripsisset, quo certius sciremus, humanum ab eo uterum fuisse propositum; non tamen, humanum proposuisse, inficiatur. Doctissimi autem Viri, qui de egregio Noortwykii libro in Eruditorum Actis (p) retulere, satis indicii dant, quo eorum inclinet sententia, in proximis Celsi verbis illa attendentes, vulva *recta tenuataque cervice, quam canalem vocant, — super rectum intestinum progressa*. Quod enim cervix tenuata sit, ajunt, *humanae magis, quam brutorum, vaginae convenire*: multo autem magis quod *super*, non, ut in brutis, sub recto intestino progrediatur: quoniam in brutis quoque idem posse dici, fateantur, si supino, ut sit in dissectionibus, corporis situ spectentur: & Noortwykius admonuerit, non *tenuataque*, ut ab Almeloventio editum est, sed *continuataque* in tribus antiquioribus editionibus scriptum esse. Sane & in meis omnibus, & in codice ad hunc modum scriptum erat; ut is sit unus ex iis locis in quibus Lindenium decuisset variantem scripturam commemorare. Sed etsi mihi totum hoc Celsi caput legenti pleraque videntur potius ut in stante homine, quam ut in supino, posse intelligi, praestat tamen ut ab his de quibus dubitare licet, jam ad certiora transeamus.

Et primum linguam nostram anatomicam vocibus aliquot augeamus, quae ea significatione qua apud Celsum in hoc capite, aut alibi sunt, in meis quidem Latinis Lexicis non reperiuntur. Quam in mulierum genitalibus vaginam appellamus, eam *canalem* vocatam esse, paulo ante visum est. In virilibus autem quam glandis coronam dicimus, haec a Celso lib. 7. c. 25. *circulus glandis* nominabatur. Quod fraenum ibidem vocitamus, recte a nobis dici, productis ex eodem capite locis, proclive est demonstrare, nec minus recte, inclusum in utero foetum posse qui velit, vocare *infantem*, non Poëta, aut Scriptore alio inferioris temporis, sed Celso ipso auctore cap. 21. lib. 5. & toto capite 29. lib. 7. (q). Sed cum utrumque horum in aliquod tandem Lexicon relatum esse, animadvertam; illud potius addam, quem nos funiculum umbilicalem, Lexica autem quaedam cum Tertulliano umbilicalem nervum appellant, eum a Celso capite eodem 29. *umbilicum* nominari. *Smistra manu*, inquit, mortui in utero infantis extractionem perficiens Medicus *leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat, dextraque eum sequi usque ad Secundas*. Verum, ne longius te abduci, dicas, a proposito capite I. libri quarti; alias voces alio differo, & ad caput illud redeo, ut in eo quasdam consideremus. Pulmone, corde, jecinore, liene, renibus descriptis, *Ac viscerum quidem hae sedes sunt*, inquit. *Stomachus vero &c.* atque hinc incipit ventriculi, intestinorum, vesicae, & uteri descriptionem. Non igitur haec; sed illa tantum viscera sunt? An post *viscerum* vox aliqua deest, ut puta *superiorum*? sic enim alibi (r), *septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina discernit*. Sed num renes viscera sunt ventriculo superiora? Huc adde, praeter ea quibus in Praefatione usus est, verba: *qua parte quodque viscus, intestinumve sit*; huc, inquam, adde, quod cum illarum quas primo loco nominavimus, partium curationes absolvit (s), *A visceribus ad intestina veniendum est*, inquit, sicque ad reliquarum curationes progreditur. Manifestum est igitur, has reliquas noluisse Celsum accipere viscerum nomine. Cur autem noluit? Id vero est obscurum, nisi forte in ea quis comminiscatur fuisse sententia, quam ex vetere Scholiaste protulit Riolanus (t), *extra vitalia esse septem, linguam, cor, hepatis, lienem, pulmonem, & duos renes*. De praecordiorum autem vocabulo; si nullum, nisi hoc, caput spectemus; satis in Lexicis, superque dictum videri potest. Sin plerosque alios Celsi locos; significatio apud nos frequentissima, & a Plinio Valeriano (u) diserte exposita, hypochondriorum, aut plane desideratur, aut minus dilucidis, quam Celsi, comprobatur exemplis, ut cum ait (x): *si praecordia ejus sine ullo sensu doloris aequaliter mollia in utraque parte sunt: quod si paulo tumidiora sunt, tamen digitis cedunt, & non dolent*: aut cum (y) *ad spinam reducta praecordia*, aut (z) *praecordia sursum contracta*, aut; ne in re apertissima longior sim; cum quae Hippocrates de hypochondriis scripserat, ea ipse non obscure in Latinum sermonem convertens, de praecordiis scribit.

Con-

(o) *Uteri hum. gravid. Anat. P. 1. §. 36.* (p) *A. 1745. M. Jun. P. 1.* (q) 490, 3, 31. & 491, 9, 17, 19, 27. & 492, 25, 31. (r) *L. 7. c. 4. p. 412, 31.* (s) *L. 4. c. 11. p. 217, 27.* (t) *An- thropogr. l. 2. c. 21.* (u) *De Re Med. l. 2. c. 15.* (x) *L. 2. c. 3. p. 49, 22.* (y) *L. 5. c. 26. p. 286, 6.* (z) *Ibid. p. 288, 3.*

Contra, si plerosque alios Celsi locos attendamus; arterias ab ipso quoque, ut fere a priscis solebant, venarum dumtaxat nomine designatas fuisse, existimabimus: at si hoc; aliaque ejusdem capita, in primisque quintum libri 7. & decimum libri 2. perlegamus; non id ipsi magis, quam Hippocrati, perpetuum fuisse, perspicimus. Nam & in eo de quo satis vidimus, capite *circa guttur venas grandes memorat, itemque arterias*, & in illo quinto magnopere cavendum dicit, *ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur*, in eo autem quod novissime indicavimus, decimo, cum de mittendo sanguine verba faciat, *juncta est*, inquit, *vena arteriis, his nervi*. Continuo autem cum graves ibi indicet noxas quae punctos nervos sequuntur; at *arteria incisa*, inquit, *neque coit, neque sanescit*. Quo loco adnotandum est, nec Celsum tamen, nec quos insequentibus libris commendat, tot Medicos, aut Chirurgos, quantum ex iisdem libris apparet, aneurysmatis injectis mentionem, imo plus quam ipse, Hippocratem non dixisse, si quidem *venam sanguisquam* libro quem Almeloveenius hic laudat, I. de Morbis pro arteria accipiamus; nam in iis quos citat, Aphorismis neque de arteria, neque de vena quidquam est. Aretaeus vero, qui idem quod Celsus, scripsisse dicitur ab erudito alioquin Medico. Jo. Bapt. Silvatico in ea quam inscripsit de Aneurysmate, Tractatione, non antiquior, ut ipse putat, Celso fuit, neque eo quod designatur, capite (a) de alia arteria, quam de Aspera, locutus est, cum credere non posset, si in angina incideretur, posse coire. Quantum igitur ex ea Silvatici Tractatione, & ex Ingrassiae, Medici doctissimi, Jatropologia (b) perspicui potest, nemo ex iis qui supersunt, ante Galenum Scriptoris de aneurysmate verba fecit. Quod vero ad venas attinet, quae Celso auctore, secari possunt, non illo uno loco standum est quo paulo ante dixerat, *non ubique mitti posse sanguinem, sed in temporibus, in brachiis, juxta talos*. Nam alibi (c) jubet, *ex naribus*, alibi (d), *ex fronte*, alibi (e), *ex fronte, vel naribus*, alibi (f), *ex iis quoque venis, quae sub lingua sunt*, sanguinem mitti. Jussisset fortasse, ex podicis etiam venis, si hirudines, sive, ut loqui jam tum coeperant, sanguifugas probasset, quae ut in legitimis Galeni scriptis, sic pariter in Celsi (g), longe alia de causa, quam ut medicinae instrumentum sint, memorantur: quanquam Themisoni, qui Celsum, nedum Galenum, aetate praecesserat, multo aliter visum esset, ut recte est a Clerico (h) animadversum. Est etiam ubi Celsus docuit (i) *inter verticem ac frontem — venas incidere, & sanguinem mittere*: qui locus ob id etiam erat a me adnotandus, quod antequam id doceret, jam tum probe scire se, ostendit (k), ex venis ad oculos pertinentibus alias esse, *quae inter calvariam & cutem sunt*, alias, *quae inter membranam cerebri & calvariam: superiores autem illas per tempora oculos rigare; inferiores, per eas membranas, quae ab oculis ad cerebrum tendunt*. Hanc autem non minus veram, quam subtilem, anatomicam observationem prorsus necessariam esse, censuit ad discrimen intelligendum eorum quibus utilis, & quibus inutilis futura esset ea curatio, non sine errore quidem aliquo, praesertim nisi hic quoque venarum nomine arterias putes significasse, at exemplo illustri in eo Auctore quem subtilibus dissectionibus advariari credunt, quanti hae contra in exercenda medicina ab illis faciendae sint qui uti sciant.

Habes aliquot, ut scribenti occurrerunt, locos sive mentione, sive explicatione, sive utraque dignos. Nec me fugit, esse alios prope innumeros, qui ad vina, ad aquas, ad edulia, ad medicamenta, ad ferramenta, ad tela, ad morbos, ad Auctores, ad alia pertinent quae in Celsi opere sic memorantur, ut aliquam illustrationem requirerent. Sed ego epistolam, non librum, scribere aggressus sum. Quae quoniam sentio quam praeter opinionem excreverit; caetera quae ad variantem scripturam, & ad meas de hac dubitationes, ac divinationes attinent, in alias Litteras conjiciam: quas propediem expectabis: & valebis.

Patavii MDCCXXXVIII.

xviii. Kal. Januar.

(a) 7. l. 1. de Acut. morb. curat. (b) L. 1. cap. 4. (c) L. 4. c. 2. p. 128, 31. (d) L. 6. c. 6. p. 363, 13. (e) Ibid. p. 367, 28. (f) L. 4. c. 4. p. 197, 8. (g) L. 5. c. 27. p. 314, 5. (h) Hist. de la Medec. P. 2. l. 4. S. 1. c. 1. (i) L. 7. c. 7. p. 437, 22. (k) Ibid. p. 435, 27.

EPISTOLA QUINTA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Quo magis memoria repeto, quot, & quam saepe, & quam aperte in Almeloveeniana Celsi editione minus probaverim Epistolis illis tribus quas duodetriginta ab hinc annis simul cum ea voluisti in publicum prodire; eo magis miror, mi Vulpi, existere aliquem potuisse qui perinde ac si a me curata, aut omni ex parte laudata esset, quidquid sibi in ea displiceret, id mihi obiceret non obscure, ne dicam, exprobraret. Ego vero, cum sint illae Epistolae in omnium manibus, minime opus esse duco singula in quibus ab Almeloveenio diffensi, numerando percensere, praesertim cum tot sint, ut nihil aliud illae nisi quaedam fere perpetua ab eo dissensio, esse videantur. Satis est duo quae univarse dixi, commemorare, alterum (a): recte illud fecit Almeloveenius, quod in hoc loco nihil in Celsi verbis mutavit: quod utinam in pluribus aliis facere; quamvis ipso praeeunte Lindenio; nolisset: alterum (b): ex innumeris prope locis quorum incertam scripturam commemorare poterat Almeloveenius, hos paucos habere. Quod si fecisset; longe facilius mihi tunc fuisset, & nunc esset quas mutationes haud probarem, & quas tamen vicissim probarem, invenire.

Scripti enim alias id quod superioribus etiam Litteris confirmavi, loca esse in ejus editione quae bene ac sapienter mutata sint. Nunc, exempli causa, pauca alia proferam ex uno dumtaxat capite libri 8. Locus est cap. i. de Latis scapularum ossibus, quae, ut in meis omnibus editionibus (Lindenianam semper excipio, quam est secutus Almeloveenius) summo consensu legebatur, ab Romanis *scoptula aperta* nominabantur: idque nomen, hujus unius loci auctoritate in Latina Lexica injectum fuerat. Sed Casaubonus, ut in Scholiis habes ad hunc locum, aperte admonuerat, *istam lectionem procul dubio mendosam esse, cum nunquam alibi haec vox scoptulum reperiatur*. Vocem autem *scutulum* apud idoneos Auctores inveniri, cum vel ex Lexicis ipsis constet, cumque duo ista ossa & forma sic satis, & officio, scapulas videlicet protegendi, referant parva scuta sub tegumentis, & musculis quibusdam quasi latentia; Lindenius tum rationem quidem certe, tum optimos, quibus non carebat, calamo exaratos libros, ut opinor, secutus, *scutula aperta* reposuit. Atque ut intelligas, me non temere sic opinari; in Foroliviensi codice *scutula* inveni; ille autem Venetus, quem apud Clericos Regulares nosti a me olim inspectum esse, etsi minus antiqua manu scriptum nunc habet *scoptula*, sic tamen habet, ut mihi quidem visus sit olim *scutula* habuisse. A qua voce num quondam ortam vulgarem illam quam memorat Paawius (c), horum ossium appellationem censebimus, *scutorum cordis*, quippe vitalia a tergo munientium? Recte quoque Paawius (d), & ante ipsum Constantinus (e) admonuerant, cum aliae editiones habeant *in sinus*, aliae *in sinu*, legendum esse *in sinum* eo loco primi hujus capitis quem propterea sic edidit Lindenius, *ex manu duo exigui processus in sinum radii conjiciuntur*. Neque enim radius, quod probe scis, nisi unum habet sinum quo carpi quidem officula duo excipiat. Nemine autem; quod sciam; nisi evidentissima ratione, & optimo fortasse codice, praeeunte, egregie rescripta a Lindenio sunt in eodem capite verba haec: *alterum os ab exteriori parte surae positum est: quod ipsum quoque sura recte nominatur*; cum editiones omnes, quotquot consului, sic proponerent: *quod ipsum quoque supra*, falsa omnino scriptura & inepta; nam neque supra, hujus ossis nomen positum fuerat, nec recte a se positum Celsus ipse dixisset; noxia praeterea & nostrae anatomicae, & Latinae linguae. Ob hoc enim praesertim mendum Lexica, quae ad hoc tempus inspexi, fere omnia carent hoc surae significatu, quo surae os, fibulam dictum, ipsum quoque recte a Latinis suram nominatum fuisse, constat. Constat, inquam: neque enim illa vox quoque, eo loco a Celso posita, aliud posse ibi reponi, quam *sura*, ostendit, una litterula quae temere irreperat, detracta. Confirmat haec locus alter,

(a) *Epist. I. p. 31, 7.* (b) *ib. p. 21, 3.* (c) *Comm. in hos Celsi caput.* (d) *ibid.* (e) *In li-
bra ora ad hunc loc.*

alter, minus, ut videtur, animadversus, atque perpensus, libro eodem, cap. 11. recedit *in brachio, radius a cubito; & in crure, tibia a fura.*

Vides, ut uno in capite mutationes tres adnotaverim, quae non possint, ut opinor, facile reprehendi. Erunt, praeter eas quas scio, aliae quoque ejusdemmodi & in eo capite, & in caeteris, si quis inquirat: id quod mihi in praesentia faciendum non putavi, ne forte praeter modum videretur additus iis, quibus potius quae in tam longo, tamque difficili opere humanitus exciderunt, ea mihi cum alias, tum modo praefertim adnotanda hinc illinc suscepi, modeste tamen, ut hominem decet suae conscii tenuitatis, nec aliud, nisi veri studium, & adolescentum utilitatem, spectantem. Itaque ut magis appareat, & quo animo ad id aggrediar, nec vana dixisse paulo ante; dabis veniam, ut unam aliam eorum mutationum adjiciam, in qua simul pro merito possim laudare, simul gradum facere ad caetera quae dixi, adnotanda. Est ea mutatio initio ipso unius ex proximis ejusdem libri octavi capitibus, videlicet quarti: *Igitur, ubi calvaria percussa, protinus requirendum est, num bilem is homo vomuerit; num oculi &c.* Hic non modo antea legebatur, *ubi calvaria pertusa*: sed cum essent nonnulli qui legerent *percussa*; Paawius (f) extiterat qui repugnaret propterea quia ista de quibus Celsus quaerendum esse, dicit, non possunt de ejus sententia, ut proxima ostendunt verba, nisi esse fracto, evenire. Sed non attendit Paawius quae paulo inferius subjiciuntur: *At si nihil horum secutum est, & jam potest dubitari, an os fractum sit &c.* quae, si pertusam posuisset esse calvariam, non erat Celsus additurus. Quod cum perpenderet, ut opinor, Lindenius, sciretque, admonente Constantino (g), haud deesse codicem qui doceret, legendum esse *percussa*; hanc vocem; si quid ego judico; sapienter reposuit. Almeloveenius autem vel sapientius fecit, qui non solum eandem vocem accepit, sed insuper lectores monuit, cunctas editiones habere *pertusa*. Hoc vero illud est quod ad mutationes omnes, multoque magis ad eas potuisse facere oportuisset, in quibus loci scriptura sic varia esset, ut alii aliter, non improbabili ratione adducti, conjicere possent esse legendum.

Namque; ut ab levioribus incipiamus; suboffendi aliquis fortasse potest, cum apud Celsum legit libro 4. cap. 8. aut lib. 3. cap. 21. *In initio*, aut *Insequentibus diebus*; quae operarum incuria excidisse, crederem, nisi utrumque in Lindenii quoque editione esset, hoc vero ad eundem modum etiam postea scriptum viderem capite 23. Si igitur haec non inconsulto sunt facta; admonendus tamen erat lector, in plurimis editionibus scribi *Insequentibus*, in omnibus autem, & in codicibus, quantum mihi licuit videre, *Initio*. Multoque erat magis admonendus, tametsi illa Empiricorum verba in Praefatione sic edantur: *Ob haec, ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse. Quae etsi non crudelis, tamen foeda sit, cum aliter pleraque in mortuis se habeant, &c.*; non deesse tamen editiones in quibus ita istud membrum legitur; quae etsi non crudelis, tamen foeda sit; ut inter praecedentia, & insequentia interjici, non cum his ultimis conjungi, statim ab omnibus intelligatur. Potest etiam non planissima alioquin, utrolibet legatur modo, ibi magis obscurari sententia injecto verbo alius apud alios significationis, *dimoveat*, ubi Celsus lib. 1. cap. 5. eum qui gravedini sit opportunus, vitare hanc posse, ad eum modum docens inducitur, *si caput in sole protegit, ne incendatur, neve subitum ex repentino nubilo frigus dimoveat*. Hic autem & membraneus codex, & omnes quae apud me sunt, editiones maximo consensu habent *id moveat*. Etsi vero eodem capite paulo superius codex, & editiones inter se non consentiunt; & ille tamen, & haec discrepant ab eo quod edidit Almeloveenius, *post cibum aut contentio, aut fatigatio animi*. In codice enim est *agitatio animi*; in editionibus *cogitatio animi*. Quae si indicata essent; credo, non defuturum fuisse qui codicem sequi mallet.

In duobus autem quos continuo proferam, locis si idem factum esset; tanto magis futurum fuisse qui ab Almeloveenii exemplari discederet, certo scio. Est uterque locus libro 8. Alter cap. 7. *nisi duae partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa conservent, transferint*. Alter cap. 10. *nonnumquam autem recte quidem ossa conserbuerunt, superincrevit vero nimis callus*. Igitur cum ad primum ego III. ad te Epistola (h) adnotassem, in duobus codicibus pro *conservent* legi *conservantur*, in editionibus autem meis *conseruntur*; sexto fere post anno extitit Schulzius (i), qui actum agens, & vel quandam meam typographorum Constantini emendationem tacitus describens, eo transivit, ut Lindenium acriter damnaret, quod non retinuerit *conseruntur*, quo in verbo *veteres*

in

(f) Comm. in hunc loc.
§. 1. & 2.

(g) In ora ad hunc loc.

(h) P. 64, 4.

(i) Exercit. de Ossib. Conservant.

in universum omnes consensissent, & quo Celsus sensu non dissimili usus esset, cum de artubus lib. 4. cap. 22. haec scripsit: *articulis inter se conferuntur*. Ad me non attinet, cui hic nec feritur, nec metitur, illud excutere, an revera omnes veteres in eo verbo consenserint, quando duo, quos inspexi, codices non ita consentiebant, neque an sicuti ossa in artubus, recte dixit Celsus, inter se articulis conferri, nimirum mutuo se excipientia, & subeuntia, sic non minus recte potuerit dicere, ea conferri, cum fracta, quodam interjecto quasi glutine, cohaerent. Si id agerem; quaerere possem, ubinam Celsus, ut hoc significaret, eo verbo usus sit? cum glutinari quidem, coire, & praesertim confervere tunc ossa, dixerit. Quin, ut idem quod proposito loco scripserat, rursus capite 10. enunciaret; haec, si codices, & editiones, velut tibi eadem III. Epistola (k) exposui, inspiciamus, haec, inquam, habuit verba, *donec duae partes ejus temporis, quod quoque os, vel quod os quoque conservet, compleantur*. Quae quidem verba si egregie, praemonente Constantino, & Schulzio ipso (l) confitente, si egregie, inquam, sic a Lindenio intellecta atque edita sunt, ut nunc legamus *quo os quoque conservet*; quaerere, si viveret, Lindenius posset, collato hoc loco cum superiore, cur si ubi codices habebant *conservet*, recte edidit *conservet*, cur, inquam, ubi habebant *conservantur*, non laude, non excusatione, sed contumelia dignus sit, quod ad eundem modum emendaverit? Sed Lindenium tueri in praesentia, ut dixi, ad me non attinet, qui illud exemplis ostendendum susceperim, quam praestitisset, ut quidquid mutaret, de eo lectores admoneret, quo facilius quisque posset quam lectionem mallet, eam sequi. Itaque non improbo omnino dissensum Schulzii, multoque minus ejus laudabilem voluntatem id illustrandi quod a Celso bis dictum retuli de expectando donec *duae partes* transeant ejus temporis quo os quodque conservet. Quaeri enim posse, duas quintas, an septimas, paucis; quotas voluerit partes? Si igitur est qui duas tertias significari, non intelligat; huic ex Hippocraticis monumentis (m) locum exhibet unde id colligat: qui locus ab Almelveenio indicari potuisset. Libens quoque laudo; ut alia quae infra memorabo, praeteream; lectionem quam scite excogitavit alterius, supra descripti, loci, in quo apud Almelveenium legitur *ossa conferbuerunt*, nulla adnotata ex editionibus, & codicibus varietate. Schulzium autem cum in suis sex editionibus; ad quas meas adde reliquas, & membraneum codicem; animadvertisset, scriptum esse *coeperunt*; ex hoc manifeste vitiatum hic verbo effici posse, censuit, *coierunt*, verbum a Celso pro *conferbuerunt*, si alios ejus attendamus locos, hic verisimiliter usurpatum. *Conferbuerunt* autem non ideo rejicit, quod huc non conveniat; neque enim ignorat, scripsisse Celsum superiore pagina *ossa non conferbuerunt*, & *inter se ossa conservere*: imo ob hoc ipsum rejicit; non est enim, inquit, ab elegantia Celsi expectandum, ut unam eandemque loquendi formulam *tam exiguo intervallo, toties repetat*. Mallem, suam nobis lectionem probasset ex levi scripturae dissimilitudine inter *coeperunt*, & *coierunt*, quam ex accuratiori isto formulas variandi studio: quod saepe a Celso, ut magnum decebat, & perspicuitatis amantem Scriptorem, neglectum est: mirorque, Schulzium, cum exempla illa e decimo ipso capite mox proferret, *os coire*, & *cum caeteris coiant*, non attendisse, quatuor, nec totos, versiculos esse inter utrumque interjectos, cum sexdecim, & quatuordecim intercedant in exiguo illo, ut ipsi visum est, intervallo: ut sileam, cum Celsus dixisset de ossibus quae interdum non recte *inter se conservent*, maxime proprium videri posse, ut eodem usus verbo, haec illis opponeret: *nonnunquam autem recte quidem ossa conferbuerunt*.

Vtunque id est; optandum fuerat, ut qua felicitate & perspicuitate Schulzium ex *coeperunt* fecit *coierunt*, eadem ex *contactum*, quod in cunctis quibus tunc utebar, editionibus, sive ex *contractum*, quod in codicibus legi, III. ad te Epistola (n) adnotaveram, elicere potuisset vocem aliquam, Celso usitatam, & ad propositum facientem, quam in perdifficilem alioquin locum reciperemus. Ipse autem *confrutum* nobis excogitavit. Intelligis, me de iis verbis dicere quae, conjectura adductus, quod tunc ostendi, Roberti Constantini, sic in Praefatione edidit Almelveenius, *duritiem, molliem, laevorem, confrutum: processus deinde singulorum & recessus*, videlicet humanorum viscerum secundum naturam se habentium. Igitur ut Schulzio (o) demus, quae fortasse non omnes continuo darent, sicuti a deserveo *defrutum*, ita a conserveo potuisse fieri *confrutum*: deinde ex iis quae, ut erat doctissimus, e compluribus Graecis Scriptoribus operose congestit, illa effici quae ipsi visa sunt, & huc redeunt tandem, ut Latini *conservere* dixerint non de ossibus modo, sed de quavis parte

se-

(k) P. 64. v. (l) Exerc. cit. §. 2. (m) L. 6. Fract. n. 6. (n) P. 53. 12. & 33. (o) Exerc. cit. §. 16. & §. 19.

solida, quae *appulso fluidarum augetur*, vel *nutritur* propterea quod cum ea quoque *succus nutritus* *conferveat*; ut haec, inquam, omnia demus; non tamen idcirco *omnino*, ut ipse, *persuasum* habebimus, hic a Celso *confrutum* fuisse scriptum: quae vox neque apud ullum alium extat, quod sciamus, Latinum Scriptorem, nedum apud Celsum usquam, neque eo in loco intelligitur quomodo ad rem faceret. Loquitur enim Celsus; quod Schulzius (p) agnoscit; *non de praeternaturali statu, sed maxime naturali*: in hoc autem quid sit istud *confrutum*, peculiariter, ut caetera illa, ab Anatomicis adnotandum, neque ipse declarat, nec ego assequor. Nam si est bona bene nutritorum viscerum habitudo; satis illa ex *colore*, *magnitudine*, aliisque ibi a Celso enumeratis cognoscitur; ut praeteream quod aliis visum est, eo in loco vocem desiderari quae non minus ipsa *laevori*, quam *mollitiei duri-
tiei*, & *recessus processibus*, opponatur: quanquam in nostris, quae recte se habeant, interioribus non facile video quid asperi obvium sit, ubi eam partem quae in thorace est, excipias arteriae il-
lius quae propterea *aspera nominatur*.

Verum ut hic locus ob vitiatum fortasse in codicibus verbum (q), ansam praebuit doctis hominibus aliquid audendi, & inusitatas voces excogitandi, sic alii in quibus nihil, quod sciam, vitii fuerat, cur Lindenio dederint mutandi occasionem, dicere non possim qui ejus codices non inspexerim: illud possum, multo minus locos istos alios, nisi variantibus lectionibus indicatis, fuisse mutandos. Libro 8. cap. 4. ubi verba sunt de asperitate quae in percussa calvaria specillo occurrit, dubitante Chirurgo, a futuris, an a fracto osse illa sit, in meis omnibus editionibus, & membraneo ipso co-
dice legebatur *os aperire tutissimum est*. Ibi Lindenius, quasi veritus ne hoc quod de nudando osse dicitur, acciperetur, ut Paavius (r) facere inceperat, de terebrando, sic mutavit, *os deoperire*. Idem profecto mox voluerat Celsus, cum, aliquando post vehementiorem ictum, scripsit, *quamvis specillo
nihil invenitur, tamen aperire commodius est*. At si ne tum quidem *rima manifesta est* &c. Hic vero nihil mutavit Lindenius. Quod si primo etiam loco fecisset; in Lexica receptum non esset verbum *deoperio*, ex hac quidem Celsi, si modo Celsi est, auctoritate. Sed illud, si non aequae
priscae, aliqua tamen tuetur auctoritas. Vox autem *carpus* ita producit, ut quae neminem praeter Celsum auctorem habeat, qui lib. 3. cap. 6. scripserit, *ejus carpo manum admove*. Non fa-
cile autem illam producturum fuisse, credo, qui & codicem, & editiones meas omnes habere, sci-
ret, non *carpo*, ut Lindeniana, sed *corpori*, & Constantini esse explicationem, non lectionem, quod
in ejus libri ora adjectum est *carpo: aut thoraci*. Sane Celsus non *carpum*, sed primam palmae par-
tem dixit lib. 8. c. 1. *In manu vero prima palmae pars ex multis minutisque ossibus constat*: qui locus
illud quoque docet, non *manum* dumtaxat *explicatam aut dilatatam*, ut tradi video, *palmae* vocabulo
significari. Et si vero pro Latina voce *corpori* non Latinam *carpo* substitui, plerique difficiliter patien-
tur; non tamen facillime finent, in Latinae locum reponi alteram, quamvis Latinam, & a Celso ip-
so alibi in usum vocatam, praesertim si illa quae extrudatur, ejusmodi sit, ut, nisi caveamus, ejus
interire paulatim memoria queat. Vrinae in mulieribus iter Celsus, quod dixerat lib. 4. cap. 1.
virili esse *brevius* & *plenus*, id est, minus angustum, ut libro 7. cap. 26. simul esse *rectius*, addit,
sic eadem usus diligentia, ne Chirurgi ad lotium manu emolendum fistulam in illud remissuri, ali-
quando, ut nostra aetate etiam contingit, turpiter decipiantur, docet non solum ubi semper, sed in-
super quem saepe in modum se ostendat illius finis. *Mammulae simile*, inquit, *inter imas oras super
naturale positum est*. Et sic quidem codex, & editiones omnes habent quae apud me sunt. Almelo-
veeniana autem habet *carunculae simile*, eadem certe sententia, & voce non minus Latina. Sed vox
mammula rursus in periculum adducitur, ne, quemadmodum in Varronis libris (s) expuncta fuerat,
ni Viri doctissimi ex codicibus antiquis restituisent, ita libris etiam Celsi eliminetur. Eodem quo-
que in eadem editione sententia redit lib. 8. cap. 10. ubi postquam traditum est, in suppuratione eo
dimittendum esse ferrum *qua parte maxime tumebit locus*, haec adduntur: *Si nusquam tumor se osten-
dit; ubi maxime pus subsit, sic intelligemus* &c. Qui tamen noverint, in meis omnibus editionibus,
& codice quoque sic legi: *Si nusquam caput se ostendit*, iidem fortasse hoc valent, praesertim si
sciant, ad Plinium (t) docentem, quae furunculos discutiant, *priusquam capita faciant*, sive, ut ali-
bi (u) loquitur, *si nondum caput fecerint*, adnotasse Dalechampium (x), videlicet *si nondum in
acutum fastigium sublatis fuerint, si nondum in acuminatum verticem extuberaverint*. Ex qua capit-
is apud Latinos significatione illa orta apud nostrates videtur consuetudo, ut tumores quibus id ac-
ci-

(p) S. 24. (q) De quo tamen vid. Epist. VIII. infra medium. (r) Cum in hunc loc. (s) De Re
Rust. l. 2. c. 3. (t) Nat. Hist. l. 21. c. ult. (u) Ibid. l. 26. c. 12. (x) Ad cap. 12. cit.

cidit, ipsi dicant *venire a capo*. Celsus eodem intellectu alibi (y) scripsit: *suppurationes in exterioriorem partem feruntur, & acuiuntur*.

Plinii facta mentio cuiusdam me admonet; quem ipse laudavit (z), loci Cornelii nostri. Is est lib. 2. cap. 33. *herba muralis (parthenium vel perdicium appellant.)* Quae sic, ut Almelveenius, Editores, qui apud me sunt, caeteri proposuere, uno excepto, Viro apprime docto, Joanne Ruellio. Hic enim Celsi libros, ab se emendatos, typographo dedit qui Parisiis A. 1529. vulgavit simul cum Scribonio, ut gratus in Litteris fatetur, huic praepositis, ad ipsum Ruellium scriptis. Ruellius igitur ista herbae muralis nomina quae Almelveenius inter uncus inclusit, non Latinis, sed Graecis & Litteris, & terminatione excudenda curavit. Quod cum iudicio adductum suo, tum libris calamo exaratis, quibus abundasse legi, in primis permotum, fecisse, puto, quando ego quoque in membraneo codice non aliter scripta ea nomina animadverti. Accedit ipsius Celsi duplex in eodem capite exemplum, qui Latinis herbae sanguinalis, & solani vocabulis cum Graecis Litteris alia quae apud Graecos in usu erant, adjecerit; non apparet, cur in herba murali idem facere non debuerit, praesertim cum alibi quoque eandem servaverit consuetudinem, ut capite 25.; ne alia quaeram exempla; libri 5. in *herba solari*, servaturus quoque, ut opinor, libro 6. cap. 10. in *radice ea, quam dulcem appellant*, nisi ut erat unicuique longe notissima, minime opus fuisset Graeco etiam nomine, praesertim quod ipsa significationis vi nihil discreparet a Latino, designare; quapropter ex verbis illis apud Scribonium (a): *glycyrrhizae succi (est autem radix dulcis)* quatuor haec ultima ideo neglexisse Marcellum, quod *glossa esset*, Rhodius (b) non dubitat; *neque enim res adeo facilis*, inquit, *interpretationem postulabat*. Si igitur Graece hic illa nomina adscripsit Celsus; viderint, quo jure faciant qui *parthenium* & *perdicium* inter Latinas voces referunt ex Celsi quidem auctoritate, cum interea *herbam muralem*, & *solarem*, & *radicem dulcem* ejusdem, ut possent, exemplis non confirment. Id viderint pariter qui hunc locum ita ediderunt, uti descripsimus: nam praeter Graecas litteras, & terminationem, vox Graeci, quae in proximis exemplis non omittitur, desideratur. Sed altera ex parte objici potest is quem indicavi, Plinianus de Celsi locus. *Parthenium, alii leucanthen, alii tammacum vocant. Celsus apud nos, perdicium & muralium*. Non est, mi Vulpi, tempus ut hinc ad Rem. Herbariam divertam, neque ut, Plinii verba emendare conatus, actum fortasse agam. Sed quantum ex Dalechampii editione, qua melior, cum hanc Epistolam scriberem, non erat in manibus, & ex iis quae in ejusdem margine adscripta huc sunt, ego quidem possum conjicere; Plinius potius est ex Celso, quam Celsus ex Plinio, emendandus: apud quem alibi quoque (c) cum alter ex hoc Celsi capite profertur locus, *strichnon* Latinis litteris descriptum video, quam vocem Celsi Editores, nisi si qui forte Graecis carebant typis, Graecis litteris scribere. Quod si ad Plinium, quotiescunque aliquid ex Celso; quod non saepius tamen facit; nominatim producit, hujus adnotata fuissent verba ex iis videlicet qui extant, libris; interciderunt enim qui ad Rem. Rusticam attinebant, ad quos videntur referenda quae producta sunt lib. 10. cap. 53., aut si ad Celsum indicata semper essent loca quibus ejus sententia a Plinio laudatur; fortasse alter ad alterius scripturam meliorem reddendam opis aliquid afferre potuisset.

Verum ad Almelveenium ut redeam, vel potius redire videar; neque enim reapse digressus sum, cum haec attigi quae de vocibus aliter ab Ruellio, aut apud Plinium scriptis, ad Celsum poterat adnotare; debebat certe de mutato primo verbo capitis 1. lib. 7. lectores admonere. Legebant ibi ante Lindenium omnes quos inspeximus, *Luxata*: quam vocem, ut accipi quidem solet, res ipsa evidenter respuit; agitur enim de sugillatis, & contusis: tum Celsus, an quod vetustatem olere crederet? Catoni, ejusque antiquorum verborum studioso Crispo Sallustio & *luxatum*, & *luxum* reliquit: & quanquam ii qui mox scripserunt, *luxare*, & *luxatum* rursus in usum revocaverint; ipse tamen fugit studio tanto, ut libro 8. non modo initio capitis 2. sed & capite 11. & quatuordecim quae sequuntur, cum de luxatis offibus semper ageret, nunquam hoc verbum, sed aliis, & pluribus potius, ne eo uteretur, usus sit. Nam *de loco*, aut *sedibus suis moveri*, *excidere*, *elabi*, *prolabi*, *loco suo non esse*, *expelli*, *propelli*, *procidere*, *delabi*, *incidere*, *recedere*, *promoveri*, *labi*, *prorumpere*, *prodire* ossa dixit, & pleraque horum verborum repetere etiam saepe maluit, idque exiguo intervallo, quam semel, ossa luxari, scribere: ut nisi aliae essent quae alias

(y) L. 2. c. 8. p. 67, 70. (z) Hist. cit. l. 21. c. 30. (a) Comp. Med. 86. (b) Not. ad cis. Comp. (c) L. 27. c. 13.

alias (d) proferentur, haec una animadversio satis ostenderet, non esse a Celso inscriptiones istorum capitum *De Offibus luxatis: De Maxilla luxata*, & caeteras ejusdemmodi. Recte igitur videtur fecisse Lindenius, quod primum illud fustulit verbum *Luxata*: fortasse etiam hoc recte, quod pro illo rescripsit *Vexata*, non modo quia levissima mutatione, sed & quia Constantino, imo quodam Constantini codice non dissentiente, id fecit. Ille enim huc adscripserat: *contusa scriptum inveni: itemque vexata, quod plane non displicet, si pro contusis sumatur, ut apud Gell.* Hic vero loco quodam suarum *Noctium* (e), quem hic designari puto, sic habet: *qui fertur, & raptatur, atque huc, atque illuc distrahitur, is vexari proprie dicitur.* Verum hinc sequitur, vexationem posse quidem esse fugillationis causam; non ipsam tamen esse fugillationem. Nec quidquam de suo, quo hic uteremur, Macrobius (f) addidit, cum haec, atque alia ex Gellio innominato descripsit. Celso aequalis Auctor, Scribonius (g) rem magis illustrasset, si quos ex ictu, ca-
su, — contusione dolentes memorat, nec minus arbore alta delapsos, vel scalis devolutos, excussos a rheda vel curriculo, atque ita tractos, non illos manifesta causa vexatos, sed simpliciter vexatos dixisset, neque aliis ex occulta causa laborantibus opposuisset. Celsus autem ipse, qui fugillationem lib. 5. cap. 18. sic designaverat, *si facie contusa, livor subcruentus est*, capite autem 23. *collisa corpora vel per ictus, vel ubi ex alto deciderunt*, memoraverat, & cap. 26., nec semel, eadem significatione collisum scripserat, aut collisa, & lib. 2. c. 10. *si ex superiore parte aliquis decedit, si contusus est &c.*; cur non hic *Contusa*, aut *Collisa* dixit; sed *Vexata*? Ob has igitur, atque alias quae in aliquorum animis insidere possent, dubitationes, ut si forte *luxata* hic crederent Celso aliud, quam apud alios soleat, significare, tum etiam ne priusquam optimi non unius codicis auctoritate res, quae ratione non posset, confirmaretur, alii essent qui *vexata* pro contusis accipi jam posse, Celso auctore, non dubitarent; ob haec, inquam, omnia quid antea scriptum esset, non videbatur reticendum. Sic etiam admonendi erant lectores, apud omnes, quantum nos quidem vidimus, lib. 4. cap. 2. pro *capillitio* legi *capillo*, aut, sicut in codice a Constantino inspecto, *capillis*; cum tamen noster codex *capillo* habeat; in iis verbis, *sub quo nomine, capitis, nunc significo eam partem, quae capillitio tegitur*; ne ad unum quod ex Apulejo (h) proferri video, exemplum insuper Celsi addi posse, pro certo existimaretur. Sic & inferius illos omnes habere, non *spongiam concavam*, *subinde aqua frigida expressam*, sed *in aqua frigida expressam*, idque melius aliquanto; nam verius fortasse fuit *ex aqua*; sic enim cap. 24. *spongia imposita, quae subinde ex oleo, vel aceto, vel aqua frigida exprimitur*: libro autem 6. cap. 6. *non tanto finis minus expeditior est, sed minus expeditus est*: & sane comparativo aliquando magis adjunctum legi; minus nec legisse memini, nec, si rationem attendas, potui. Vtrobique autem codex cum editionibus consentit. Denique in eo loco libri 7. cap. 19. *Neque tamen nimium ex ea tunica rursus relinquendum est*, indicandum erat, editum fuisse ab illis omnibus id quod in codice, *rursus relinquendum est*. Nam etsi quae proxime praecedunt, *Sed non a summa inguinis plaga, verum infra paululum ea abscindenda*, utrumlibet legere permittunt, placetque ibi *rursus* dici pro *e contrario*; decebat tamen, non ignorari, Celsum fortasse ipsum quoque ita *rursus* posuisse, ut motum non significaret locum versum.

Quin etiam ubi non tanti referebat, quid antea legeretur commemorare, minime id erat praemittendum, ut libro modo citato 7. cap. 13. in his verbis, *Medio tumor una linea inciditur*, scriptum fuisse in meis omnibus libris (quibus & codicem addes) *Medio tumor*, Pinziano excepto, cujus lectionem *tumor* qui in margine adnotarunt Constantinus, & Ronseus, recte quidem fecerunt, quippe cum Celsus alibi, ut puta libri hujus cap. 2. scripserit, *maiores sinus — duabus aut tribus lineis incidendi sunt*; sed idem tamen cap. 9. etiam scripsit, *ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere*: Vt cap. 3. cum laudantur, puris jam redditis ulceribus, *cibi potionesque corpori faciendo aptae*, hanc utique lectionem dignam esse quae hic probetur, ubi de carne producenda agitur; nec tamen extra librorum marginem, quos duo iidem Viri procurarunt, usquam extare, quod sciam; sed pro ea fuisse *corpori reficiendo*: Vt in Praefatione ad librum eundem hunc 7. ea verba: *sed Chirurgus perinde faciet omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur*; apud omnes, si Caesarium, & Pantinum excipias, sic legi, *perinde faciat*: & sane his nullo alio interposito verbo, ea praeponuntur, *non ut clamore aegri motus, vel magis, quam res desiderat, properet, vel minus, quam necesse est, faciat*: Vt lib. 6. cap. 6. ubi nunc scriptum vides, *alvum duci*,
lon.

(d) Epist. VII. §. Sed ut plenius. (e) L. 2. c. 6. (f) Saturn. l. 5. c. 7. (g) Compos. Med. 101.
(h) Metam. l. 2.

longioremque inedia induci, necessarium est, fuisse olim scriptum in meis editionibus cunctis id quod in codice, vel aurium ipsarum iudicio, melius, *inedia induci*: Vt lib. 4. cap. 4. pro illis *caput leniter dolet*, quae Pinzius quoque, & Junta, & Caesarius habent, reliquos, ut codex, habere *leviter*, quemadmodum & Celsus alibi apud Almeloveenium ipsum loquitur lib. 8. cap. 9. *is locus leviter indolefcit*: Denique ut lib. 3. cap. 27. ubi editum nunc est, *quicquid est puris, exeat, in illis omnibus exemplaribus pro exeat fuisse excedat*, si unum Caesarii demas, in quo erat *excidat*, errore fortasse operarum, facili, nec hic quidem sententiam mutante, ut contra nonnullis aliis locis animadverti, velut extremo capite 9. libri 8. Vbi enim legitur, *si quid ex vertebra excidit, aut aliquo modo fractum est*, quasi ibi ageretur etiam de Spinae luxatione, cum de fractura solum agatur; ibi codex, & Pinzii, Juntae, & Manutiorum ambae editiones sic habent, *si id quod ex vertebra excidit, aliquo modo fractum est*; in caeteris est *excidit*, in quarum aliquibus, ut Constantini, & Ronseii, deest quod, tametsi ex libri ora constet, in veteri codice non defuisse. Itaque mutato *excedit* in *excidit*, inepta primum sententia, deinde haud intelligibilis facta est: quae res Lindenium coëgit, ut pro *id quod ederet quid*, & particulam *aut* adjiceret; sic autem rursus quidem intelligibilem sententiam reddidit, sed ab Auctoris mente, nisi ego fallor, plurimum discrepantem. Hoc enim voluisse Celsum, arbitror, si aliquo modo fractus est vertebrae alicujus processus, is videlicet qui magis est injuriis expositus, nimirum posterior. Processum autem ut designaret, hic dixit *id quod ex vertebra excidit*, quemadmodum ultimo hujus libri capite dixit *quod excidit*, ut significaret nudi ossis eminentem partem, primo autem capite os calcis *quadam parte sinuari, quadam excessus*, id est, processus, *habere*: quae hoc libentius adnotavi, quia isto modo, & significatione in Lexicis non inveni.

Jam vero in eodem primo capite libri 8. quaedam juvat animadvertere. Et primum ubi nunc legis, *Sed ea foramina, quae a summis ad intimas nares simplicia sunt*, magno antea probandoque consensu legi consueverat, *a summis ad imas*. Illa autem multo inferius, *Ima vero spina in coxarum osse definit*, optime fortasse, ex conjectura Constantini, edita sunt, cum scriptum sit *desidit* in cunctis editionibus, si Manutiorum utramque excipias, quae, & membraneus codex habent *discedit*. Constantinus tamen sic adnotaverat *desidet* vel *definit*, minus a codice recedens in *desidet*: quanquam illa vox *discedit*, vel potius *desidit*; si quod supra dixerat Celsus, *parum desidentes firius*, attendamus; indicare videntur aliquid de Sacri ossis concavitate, in qua, haecenus extuberans, spina repente subsidit. Cujus omissionem ossis minus in Celfo notasset Paawius (i), si haec suspicatus esset, aut etiam si in descriptione ossis coxarum Sacrum quoque comprehendi, animadvertisset; ex dextero enim & sinistro unum, idque transversum os Celsus non faceret, si, ut pectinem, ita Sacrum etiam os excluderet. Superius vero ubi descripti sunt dentes, & recte puto ab Almeloveenio haec ferme omnia esse proposita: *utrinque fere maxillares quini sunt, praeterquam in iis, in quibus genuini, qui sero gigni solent, non increverunt*, & recte simul quae Paawius maluerat, esse indicata: qui cum *quaterni*, ut omnes, legeret; mirum non est, si non in *jam* mutaret, haud mutandum amplius ex quo, antiqui apud Constantinum codicis auctoritate, ab Lindenio rescriptum est *quini*. Legebant praeterea omnes in quibus tres ultimi, ubi penultimam voculam primus, quod sciam, expunxit Paawius; egregie quidem, re ipsa videlicet, ac membraneo, quod laudare solitus sum, exemplari consentientibus; in eo enim sic inveni, *quibus hi ultimi*: quam postremam, quae apud omnes est, vocem nescio cur mutaverit Lindenius. Ad dentes quoque ea pertinent, *cum toto osse quod superiores dentes excipit*. Sic enim Lindenius, Constantini editionem, & quod in margine alii habent, secutus, edidit; nemine admonente, caeteros tamen habere *exigit*, quod in codice etiam video, & Celsum ipsum non uno loco, ut non multo infra, *ab utroque latere processus duos exigunt*, & mox, *deorsum versus processus exigunt*, & lib. 3. c. 28. *radices altius exigunt*, vim hujus verbi, non satis fortasse in Lexicis repraesentatam, expressisse: & quamvis ad hunc ultimum Celsi locum adnotet in Scholiis Almeloveenius, tribus exceptis Editoribus, alios maluisse ex codicibus *adigunt*, se vero ex Columellae consuetudine *agunt*, vel *exserunt*; tamen sic habeto, praeter illos tres, apud me septem alios esse Editores, qui *exigunt* retinuerunt, vix duobus in margine commemorantibus *adigunt*, Columellam (k) autem vites scripsisse & materiam, & uvas duplices, & complures *exigere*. Sed quaedam videtur nonnullorum esse quasi conjuratio de verbo isto *exigo* e Celsi libris exigendo. Nam ecce

(i) Comment. ad locum prox. super. (k) De Re Rust. l. 5. c. 6. & l. 3. c. 2. & 6.

ecce tibi etiam Paawius, qui in eo quem primum de tribus produximus, loco pro *exigunt*, lego, inquit, *exferunt*, nullo, quem laudet, codice, nulla, quod sciam, editione assentiente. Sed nimirum cum alter altero in loco retineat *exigunt*; non satis apparet, cur in utroque non debeant retinere. Jam vero in iis quae continuo sequuntur, quidquid a Paawio, aut ab Lindenio mutatum est, videamus. Ea sunt: *Vertebrae, mediae perforatae, qua spinae medulla cerebro commissa descendit: latera quoque inter duos processus tenuibus cavis pervia, per quae a membrana cerebri similes membranulae deducuntur.* Codex vero, omnesque editiones meae pro *latera quoque inter*, habent *circa quoque per*; pro *pervia* autem, quod sic mutavit Paawius, habent *perviae*. Sed; ut alia omittam; qui de particula *per* in alias, ut *inter*, aut, sicuti Constantinus, & Ronseus in libri ora, *subter* mutanda cogitarunt, non videntur animadvertisse, quemadmodum in cervice praesertim, per cavos a superiore facie processus meninges, & nervi exeant, ut neque, si hic ea particula mutanda sit, capite quoque 14. mutari oportere, ubi summo omnium, atque adeo ipsorum etiam consensu scriptum est, *vertebras non posse excidere, nisi & medulla, quae per medium, & duabus membranulis, quae per duos a lateribus processus feruntur, & nervis qui continent, ruptis.* Interea juvat animadvertere, cum Celsus vincula, & tendines, ut solet, nervorum nomine hic designet, pro veris autem nervis nihil nisi membranas memoret, a cerebri videlicet membrana deductas; utroque loco cum iis facere videri qui his temporibus vim eorum quos nervos proprie appellamus, in horum meningibus, non in substantia ipsa nervea, agnoscunt, praesertim cum de oculo quoque verba faciens lib. 7. cap. 7. *tunicas quidem scleroticas, & choroidem ajat extenuatas & in unum coactas per foramen, quod inter ossa est, ad membranam cerebri pervenire, eique inhaerescere;* substantiam autem, quam convestiunt, nervi Optici, prorsus negligat. Sed ne esse nimius videar in exemplis, ad eam Facultatem quam profiteor, attinentibus; rursus ad alia quae alio pertineant, redeamus.

Vtinam quod lib. 7. cap. 30. fecit Almelveenius, id semper facere potuisset. Ibi enim cum fermo sit de podicis venis sanguinem fundentibus, etsi edidit *ut omnia vasa quasi capitula conspicua sint*; tamen cum monuerit, esse qui aliter legant, excitavit ad editiones alias, ipsosque codices inspiciendos. Quarum illae, exceptis Manutianis, in quibus est *omnes venae*, cum apud me habeant, non sine manifesto errore, *omnia vela*, codex autem *omnia vena*; proclive est attendenti, de iisdem venis scripsisse Celsum cap. 18. superioris libri *ora venarum tanquam capitulis quibusdam turgentia*; proclive est, inquam, in Constantini inclinare sententiam, qui pro *vela* adscripserat *venarum*, ut legatur *omnia venarum quasi capitula*. Sed eodem libro 7. cap. 26. ubi post signa calculi vesicae spinosi in cervicem delapsi, cum Lindenio edidit Almelveenius, *neque adhibenda manus, nisi id consistit*, nec de varietate lectionis adnotavit; quotus quisque erit qui suspicetur, in tuncis iisdem editionibus, Manutianis quoque, & praeterea in membraneo codice, &, quod probe memini, etiam in altero illo Veneto legi *nisi id consistit*: quam lectionem illud confirmat quod supra inculcatum fuerat, *ne curandum quidem, nisi cum hoc*, nempe calculum descendisse in cervicem, *indiciis suis cognitum est*. Quamvis autem infra ubi post sectionem praecipitur, ut si quis exiguus superfit calculus, potius relinquatur, haec subjiciuntur, quia *longa inquisitione vesica laeditur, excitatque inflammationes mortiferas; adeo ut quidam non secti, cum diu frustra per digitos vesica esset agitata, decesserint*: quamvis, inquam, noster codex habeat *quidam non secuti*; non reticendum tamen fuerat, editiones, quotquot apud me sunt, ad unam omnes negantem particulam haud habere; ut si qui mallent, id quod a primo postulare videtur locus, has sequi, possent. Multo autem minus id fuerat supra negligendum, cum haec proposita sunt, *Manus sinistra calculum compellit deorsum digitis, donec ad cervicem pervenitur. In quam, si oblongus est, sic compellendus est, ut ne pronus exeat: si planus, sic, ut transversus sit: si quadratus, ut duobus angulis sedeat: si altera parte plenior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat.* Namque ut haec sint ad eorum normam quae in libri ora adscripserat Constantinus; tamen Constantinus ipse edidit, uti plerique, *sinistrae digiti deorsum eum compellunt*, uti omnes autem, *ut pronus exeat*: quae duo sic etiam in codice leguntur. Nec ratio quam attulit pro nova scriptura *ut ne pronus*, sic placere omnibus videtur posse; ut Lindenio placuit. *Jacens ovum oblongum primum est*, inquit Constantinus: *stans erectum.* Pronus calculus minime, aut vix extrahi posset. Imo ovi exemplum adversatur; neque enim per id foramen per quod jacens traduci potest, traduci poterit erectum: itaque Celsus ovi similem calculum, id est, altera parte plenior, altera tenuiorem, non erectum, sed primum educi, voluit, cum dari operam jussit, ut prius ea parte qua tenuior sit, evadat. In caeteris autem quae his interjecta descripsimus, num recte omnia interpretetur Constantinus, alii viderint; res enim sane digna est

de qua quaeratur. Nos vero, cum in iis nihil prorsus a communi scriptura alienum animadvertamus; ad alios Celsi locos in quibus ea mutata est, transimus.

Libri igitur octavi capite 10. ubi in ossis artuum fractura cui carnis quoque vulnus accesserit, fragmentum esse, manu in suam sedem recondendum, ac, si id manus facere non potest, vulsellam, quali fabri utuntur, injiciendam esse acutae ossis prominentis cuspidi, ab ea parte, qua sima est; ut ea parte, qua gibba est, eminens os in suam sedem compellat; admonendum omnino fuerat, pro acutae ossis prominentis cuspidi, quae nescio ex quo exemplari accepta sint, longe aliud alios legere consuevisse. Codex enim, & Pinziana, & Juntina editio ibi habent recte se habendi capiti, id est, habenti, ut plerique postea ediderunt; nam aliqui habenti capite, unus Caesarius habente capite proposuerunt. Recte autem se habens caput, videtur hic extremum ossis, cuius ossis fragmentum prominet, firmum, & idoneum ad sustinendum vulsellae illius quasi vestem, significare: quale non fore, si in acutam desinat cuspidem, tum ratio docet, tum Hippocrates (l) in re non ita dissimili, his verbis confirmat: Si vero superna ossis pars immutata fuerit, ac contrafacta, ut vestii adhibendo locus non sit commodus; sed acutum quid prominet; tunc osse scalpendo derafo, securam vestii sedem facere oportet. Acutam autem cuspidem in fragmento quod reponi debet, intelligi hic non posse, ea quae modo scripserat Celsus, ostendunt, si fragmentum acutum est, ante acumen ejus, si longius est, praecidendum; si brevius, limandum, & utrumque scalpulo laevandum. Libri quoque ejusdem caput 12. quod est de maxilla luxata, cum ad comprobandum, quanti referat, post ejus repositionem liquidiore cibo uti, sic desinat, adeo ut sermo quoque frequens, motu oris temporum nervos laedat; non tamen ad eundem modum verba haec in libris caeteris legatur. Omnes enim, & codex pariter sic habent, adeo ut sermo quoque frequenti motu oris per nervos laedat. Quod qui sciat, is fortasse suspicetur, minus haec eo pertinere quo indicavit Constantinus, cum ad marginem rescripsit motu, oris nervos perlaedat, non satis, ut videtur, animadvertens, num hoc verbum apud idoneos Scriptores legatur, aut qui sint oris nervi, aut denique num eorum laesionem hic praecipue spectare conveniat; minus, inquam, haec verba eo pertinere suspicetur, quam ne articuli maxillae, in suam sedem nuper repositae, cum quiete egeant, sermone laedantur, quippe maxilla, inter loquendum, pro vario oris motu per suorum identidem muscutorum tendines coagitata. Sic fuisset suspicionibus aliis locus lib. 6. cap. 6. si, cum illa de lusciosis proposita sunt, inungi oportet sanguine jecoris (maxime hircini; sin minus caprini) ubi id assum coquitur, excepto; indicatum simul esset, Manutios tamen pro sanguine scripserunt humore, plures autem, in quibus Caesarius, Constantinus, Ronsseus, in libri ora edidisse alios sanie, alios humore, alios utrumque. Extitisset enim profecto aliquis, cui alterutra harum vocum magis, quam sanguine, placuisset, sicque Pantinum, a quo Celsus propterea arguitur, eluisset. Pantinus enim in sua ad hunc locum adnotatione, cum Dioscoridem (m) produxisset, a quo adversus ejusmodi vitium caprini jecoris assi ἰχὼρ commendatur, & Plinium (n), qui pro Dioscoridis ichore sanie vertit (quasi Dioscoridem ante Plinium scripserat, constaret) Celsus vero, inquit, minus bene, sanguinem interpretatur. Et mihi quidem Trallianum (o) quoque, ut Ronsseus hic in Enarratione admonet, animadvertenti in eodem casu laudantem, si ex hircino jecinore, dum assatur, ichora colligamus, & inde lumina perungamus, venisset in mentem, ut ex humore, quod verbum in codice quoque inveni, ichore in Celso rescriberem, si vox ichor ut in Lexicis ex ejus lib. 5. cap. 26. sect. 20. producta est, sic ibi Latinis, non Graecis, litteris scripta haberetur.

Loci duo sunt libro 4. alter c. 9. alter 11. Ille ad hunc modum ab Almelveenio proponitur: oleae ex muria durae; lactucae tintinctae in aceto. Omnia ex Lindenio sunt praeter illud durae. Ediderat enim dura, ut omnes, qui ex Rei Rusticae Scriptoribus probe scirent, quid esset muria dura. Itaque operarum inscitia id factum crederem; nisi certior fierem, in prima quoque Almelveenii editione scriptum esse ad eundem modum. Sed & omnes, ut codex pariter, post dura habent tintinctae in aceto lactucae: ut quamvis alibi scriptum esset oleae albae ex dura muria, eadem aceto tintinctae; tamen nihil mutandum, non monito lectore, fuisse videatur, praesertim cum Lindenius ipse lib. 8. cap. 4. in Celso retineat, spongia subinde in aceto tinta. Locus alter est: Admoveendumque naribus pulegium ex aceto, vel polenta vino aspersa, vel quod secundum naturam est. Qui minime ignoret, in plerisque editionibus legi vel mentha, si nondum matura est, adscribente Constantino

nem.

(l) L. de Fractur. n. 35.
Exc. l. 1. c. 23.

(m) L. 2. c. 39.

(n) L. 28. c. 11.

(o) De singul. corp. part. utilis

tempe materia, fortasse hoc malit. Qui vero animadvertat, non fuisse opus hoc addere, cum illa imperata sint, *si adhuc subcruda sunt, quae vomuntur*, simulque sciat, in codice, & in pervetusta Pinzii editione, & Juntae, & Manutiorum utraque scriptum esse, *vel menta secundum naturam est*, is, fieri potest, ut dictum accipiat de mentha, ut per se est, non ut pulegium ex aceto, neque ut polenta vino asperfa. Ibi etiam ubi gestationum lenissima genera, & instrumenta proposuerat Celsus lib. 2. cap. 15. dixeratque: *Si nihil horum est, suspendi lectus debet, & moveri*; quod auxilium erat libro proximo cap. 18. in phreneticis, capite autem 27. in iis qui resolutam haberent partem corporis, laudaturus; cum illa continuo adjiuntur: *Si ne id quidem est, at certe uni pedi lecti fulcrimentum subjiendum est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus*; ibi igitur si adnotatum esset, ab aliis scribi *uni pedi lecti funiculus subjiendus est*, tanto consensu, ut ne in codice, neque in editionibus meis omnibus aliter legatur; aliquis fortasse scripturam hanc probare maluisset, tanquam magis post illa quae praecedere diximus, congruentem, ut cum suspensus omnibus pedibus haberi lectus non posset, at uno haberetur. Caeterum fulcrimentum quoque, uni pedi subiectum, cum pariter praeter illum quem secundum lineam diagonalem habet oppositum, reliquos pedes suspensos servet; eundem praestare usum potest, praesertim si ejusmodi sit quale cunis supponitur ut manu huc & illuc agitentur. Quod ob lectorum fulera illa *mobilia* dico quae ad eundem usum ab Antyllo, & Aëtio memorata, ad hunc ipsum modum interpretatur Mercurialis meus (p): qui caetera gestationum similium genera apud priscos Medicos usitata, omniumque utilitates explicans, hoc quo *uni pedi lecti funiculus subjicebatur*, ait Vir eruditissimus, *primum (quod ipse sciat) inter Medicos Celsum monstravisse*. Libro etiam 4. cap. 4. cum in gravidinis, aut distillationis initio haec praecipuntur, *Ambulatione tantum non acri, sed recta utendum est*, haud ab re fuisset monere, haec tenus omnes scripsisse *tantum acri, sed recta*, nisi quod Ruellius, & Stephanus *recta* ediderunt. Insuper Rubeus (q), cur acris, & recta esse debeat, ostendit, & Celsi commemoravit loca, quibus aëris inaequalitate maxime ea ipsa concitari incommoda, docuit lib. 1. cap. 2. & 5. Attamen eodem cap. 2. *melior*, univérse dicitur, *esse ambulatio sub divo, quam in porticu, & recta, quam flexuosa*, & cap. 4. quibus caput infirmum est, iis commendatur *multum ambulare*; sed, *si licet, neque sub tecto, neque in sole*. Nescio, an quidquam, saltem ejusmodi, dici possit pro eo loco libri 1. cap. 3. *Si assidua oscitatio urget*; cum ibi nemo; quod sciam; id legerit, sed omnes *fatigatio*, quam vocem ut ea quae praecedunt, ac sequuntur, requirunt, sic Thriverius (r), & Pantinus (s) non nisi ea posita sententiam Celsi explicarunt. Nam quod lib. 2. cap. 7. nunc editum est secus atque in iis quos vidi, omnibus, *Suppuratio vero pluribus modis excitatur*, pro pluribus morbis, quae lectio satis cum proximo utrinque Auctoris sermone congruit; tamen Constantinus in margine adscripsit, *legi etiam modis*. Et quamvis in iis verbis lib. 6. cap. 18. *Sive autem hoc modo cutis (de praeputio sermo est) victa erit, sive nunquam repugnaverit*, legendum potius *unquam* cum Pinzio, Junta, Caesario, Ruellio videatur propterea quod supra positum est, *reduci eam cutem, aut rursus induci non posse*; tamen de hoc amplius videndum est, cum reliqui, & codex habeat *nunquam*.

At tanto magis discrepant in loco altero ejusdem capituli: *Quod si ex ictu testiculus aliquid desit, fere quoque pus increfcit*; ut minus oporteat mirari, editum esse ad hunc modum quo repugnantia dici videntur. In codice enim scriptum est, *si ex ictu alii desit*, in editionibus, *si ex ictu testiculis aliquid desit*; sed in horum aliis mox vocula desideratur *pus*, quae in aliis, & in codice est. Denique Constantinus, & qui hunc in libri oris plerumque sequitur, nusquam nominat, Ronstseus novam lectionem, nec omnino contemnendam, adnotarunt, *si ex ictu testiculis aliquid haesit, fere quoque pus increfcit*. Ad eosdem testiculos, tres attinent loci cap. 18. lib. 7. hic minime praetermittendi. Primus est: *testiculi simile quiddam glandulis habent, nam sanguinem non emittunt, & omni sensu carent: dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicarum, quibus hi continentur*. Codex quidem, meique omnes libri pro *glandulis* habent *medullis*, cui lectioni plerique credent ista ipsa favere quae vidisti continuo sequi. At duo quos novissime laudavi, in margine adscriperunt *glandulis*, Galeno astipulantes: cuius etiam gratia Rubeus (t) hanc vocem mavult. Verum mox gravior est dubitatio. nam *si omni sensu carent testiculi*; quomodo in tunicarum ictibus *dolent*? Certe haec dubitatio in eam non cadebat, quam omnes antea sequebantur, scripturam, *dolent autem — tunicae, quibus hi continentur*. Paulo inferius haec alia occurrunt: *membranulae inter duas testium tunicas superioribus*

par

(p) Art. Gymn. l. 3. c. 12. & l. 6. c. 13.
(s) Annot. in hunc loc.

(q) Annot. ad hunc loc.

(r) (s) Comment. in hunc loc.

partibus tenues patulaeque sunt. Hic vero legebant cuncti *leves parvulaeque sunt.* Quaeres, cur id ita mutatum sit? Locus hoc ostendet tertius, qui, non ita multis interjectis versiculis, ad hunc modum proponitur: rupto in inguinibus peritoneao, *pondere eo devolvitur aut omentum, aut etiam intestinum: atque ibi reperta via, paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes nisum, subinde nervosae tunicae, & ob id, quod dixi, patentes diducit.* Verum hic quoque, ut Manutii ediderint *nisum*, & Constantinus in margine *ob id deleverit*; ipse tamen, & caeteri sic exhibuerunt, *demissum, subinde nervosae tunicae, & ob id ejus rei patientes diducit.* At in extremo proximo capite 19 etsi in verbis illis, *Inflammatione incisi scroti finita. propter nervos propiore cataplasmate, dein cerato utendum est*; etsi, inquam, antea legebatur *priore cataplasmate*, & sane unum, atque alterum paulo superius propositum fuerat; tamen, ne aliud dicam, is saltem, quem tibi saepius nomino, Constantinus monuerat, *propiore plane legendum, ut & vetus Codex ostendit.* Sic idem ad eum locum cap. 29. *At si pes alter intus emortui foetus, juxta repertus est, alter retro cum corpore est, quicquid prolapsum est, paulatim abscindendum est*, adnotavit, revera in vetere exemplari esse *prolapsum*; cum in omnibus quidem meis sit *protractum*. Pariter ad ejusdem libri 7. caput 3. Constantinus adscripserat, *codicem habere callosae in his verbis, si, antequam sinus carne impleatur, orae callosae sunt*, ubi apud me omnes habent *carnosae*, idque optime, ut puto, cum ea continuo sequantur, *illa quoque ipsa carne hebet, nec firma.* Hinc vero intelligis, quanti retulisset in his etiam locis quorum alia alicubi occurrebat scriptura, quid a caeteris scribi consueffet, non omisisse. Quanto igitur minus omitti hoc debuit, ubi nusquam quod sciamus, ea quae proponitur, occurrebat? velut proximo superiore capite, *At si nervi juxta sunt, ignis alienus est; ne distendantur & membrum debilitent*: aut capite 7. *deinde melle inungendum a quarto die, vapore aquae calidae fovendum, inungendumque medicamentis ad cicatricem perducentibus.* Hic enim etsi codex habeat *ut quarto*, alii autem *& quarto*, alii, & melius, ut videtur, *at quarto*; nemo tamen habet *a quarto*. Ibi vero ut alii non re, sed verbis disciprent in eo quod est etiam in codice, *ignis alienus est*; omnes certe in hoc conveniunt, ut scribant, *ne vel distendantur hi, vel membrum debilitent*; praeclare autem nostri, posse horum alterutrum ita fieri, ut alterum non sequatur.

Et, ne diutius in libro hoc uno 7. haereamus; vide, quaeso, libri 2. caput 12. ubi cathartici, quia stomachum fere laedunt, in febricitante improbatis, haec subjiciuntur. *Plerumque vero alvus lotionibus ducenda est, quod ad Asclepiade quoque sic vituperatum, ut tamen servatum sit &c.* Asclepiadem cathartica quidem vituperasse; quod & quo in volumine ab eo factum, Celsus quoque supra dixerat; indicatus ab Almelveenio Plinii locus (u) ostendit, *Arguit & medicamentorum potus stomacho inimicus*; sed clysteres etiam vituperasse, non ostendit. Et quanquam aliqui in Celso hic legunt, *vituperatum*; fere omnes tamen legunt *temperatum*, quod codex quoque habet, & quae mox adduntur, confirmant, *Est autem ea moderatio, quam is secutus videtur, aptissima, ut neque saepe &c.* Confirmat pariter Celsi alter locus, quem huc attinere, adscripta ad ejus oram numeris Almelveenii significavit: *Asclepiades medicamenta sustulit; alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo subduxit.* Alvum autem ducere, aut subducere a Celso hic dici pro eo quod est per clysterem exonerare, cum illud indicat quod id opposuit, & opponit propinatorum medicamentorum actioni, non secus atque ubi scripsit, *vel alvi ductione uti, vel lacte purgari*; tum praesertim Lindenius, & Almelveenius non dubitant, qui a prima memorati capitis parte quae de *Dejectione* per medicamenta est, totam hanc alteram separantes, huic inscriptionem praeposuerunt *De Alvi ductione*. Quae altera pars etsi quaedam habet quae ad clysteres dumtaxat non videantur attinere, si hodiernam spectes frequentiore consuetudinem, aut eos etiam, quibus interdum vel tunc utebantur, *ex pura aqua*; cur enim tot servanda quae Celsus jubet? tamen tota ad clysteres pertinere ab Rubeo (x) existimatur, nec minus ab Lindenio, & Almelveenio, ut qui hujus partis id quod descripsi, initium fecerunt, *Plerumque vero alvus lotionibus ducenda est*: quid enim aliud esse hic ipsis lotiones possunt, nisi clysteres, quos plures Itolorum hodieque, & Galli haud absimili solent nomine significare? Nollem vero, a Graeca vocabuli clysteris origine, nedum ab hac sequiorum temporum in eo designando consuetudine illos fortasse adductos fuisse, ut huc eam vocem inferrent *lotionibus*, pro qua plures quidem scribebant *potionibus*, ea quae paulo ante animadvertimus, non attendentes; sed Pinzius, Junta, Ruellius, & in utraque editione Manutii idem quod in codice est, *potius*, unde *potionibus* videtur factum, ut hinc tandem ab Lindenio *lotionibus*. Quam ego vocem, minime, quem-

(u) Nat. Hist. l. 26 c. 3.

(x) Annot. in hoc caput.

quemadmodum ostendi, apud Lindenium necessariam, cum hic antea apud neminem viderim, neque eo quidem significatu, nisi in aliquo forte Lexico, idque ex hac Lindenii, & Almeloveenii lectione, offendisse meminerim; ideo potissimum hunc locum diligentius consideravi. Sed quod Asclepiadis facta mentio ad memoriam redegit ex libro eodem 2. sub finem capitis 6 *quod Asclepiades sciens, funeri obvius inclamavit, eum vivere, qui efferebatur*; satis est certiorum te facere, neque in ullo meorum librorum extare *sciens*, & in cunctis pro *inclamavit*, esse intellexit; ut propemodum credam, huc aliquid translatum ex illis Apuleii (y) verbis, *confestim exclamavit, vivere hominem*, in ejusdem videlicet casus narratione, quem nescio cur duo eruditissimi Viri pro fabula habere videantur, cum ad illam Apuleii narrationem, hoc Celsi, & geminum Plinii (z), Asclepiadi alioquin parum aequi, testimonium accedat: & ut fraus subesse potuerit, sic nihil repugnet quominus vel sine ullo dolo id potuerit accidere, praesertim cum Plinius ajat, illi *funeri Asclepiadem occurrisse ignoto*, si qua collusionis suspicio fuisset, non omisurus.

Sed ad Celsum ut redeam; capite etiam 10. libri ejusdem constantem hanc inter omnes scripturam invenio: *Quod si vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est. Expectanda ergo remissio est. Si non decrevit, sed crescere desit, tunc quoque, quamvis pejor, sola tamen occasio non omittenda est.* Praeclarus hic ordo, & praeclara sententia; ut mirer, sic mutatam nunc esse, ut legamus, *Expectanda ergo intermissio est: si non decedit, cum crescere desit: neque remissio speratur, tunc quoque &c*; quasi remissio non satis opponeretur impetui, & quasi in febre quae non decedat, non ante videndum esset, an decreverit, quam an saltem crescere desinat. Non displiceret lectio quae proximo libro 3. proponitur cap. 11. *ei febris remissioni credendum est, quae etiam immoratur, & jactationem fervoremque corporis, quem ἔκρω Graeci vocant, minuit*; si modo editiones veteres, codicesve eandem haberent. Sed quotquot illarum apud me sunt, & codex quoque hic mire inter se conveniunt, in omnibusque sic legitur, *foetoremque quendam oris, quem ὄζων Graeci vocant, minuit*: quam Graecam vocem ex hoc quidem ipso Celsi loco in Thesaurum suum (a) retulit Henricus Stephanus, in suumque Lexicon (b) Joannes Scapula: eandemque Rhodius, ut ex iis quae ad Scribonium adnotavit (c), manifestum est, procul omni dubitatione in Celfo erat editurus. Nec vero minus illa omnia exemplaria conveniunt in verbo *aqua* omittendo, quod lib. 5. cap. 28. nunc legimus in eo loco, *adjiciendusque ei pulvis ex contrita testa, ex aqua, qua faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est*, aut in habendo *tum* is locus pro *tumens* locus libro 8. cap. 5. aut denique capite 9. in vocula *sed* praetermittenda, ubi nunc legimus, *sed abunde est eadem, quae supra scripta sunt, facere*; nisi quod codex ab editionibus in eo discrepat, quod omisso *tum*, habet *is locus*, & quod istud *sed* non omittit. Contra autem in eodem codice ne unum quidem est verbum ex his quae finem faciunt capitis 7. lib. 3. *Si quis autem in hujusmodi febre, ardente, leniter tussit, is neque vehementi siti conflictari, neque bibere aquam frigidam debet, sed eo modo curandus est, quo in caeteris febribus praecipitur.* Quod ideo a me adnotandum censui, quia Ronseus cum ad hunc locum enarrandum pervenisset, suspicatus est, *periodon hanc a sciolo quodam assutam potius, quam a Celfo ita pronunciatam; praesertim quando Pinzianum exemplar eam omittat.* Et certe in eo non est, neque in Florentino, si probe memini, neque in Juntino. Suspicio autem Ronseii ex illo ipso Aphorismo (d) nata est, quem Almeloveenius quasi cum descriptis verbis congruentem, in pagellae ima ora indicavit, *Quibus plurimum siccae tusses leviter irritantes in febribus ardentibus fiunt, non multum siti infestantur.* Si igitur hoc verum est, ut Galenus quoque (e) explicando confirmat; frustra Celsus moneret, inquit Ronseus, *hosce non gravandos vehementi siti, nec propinandam frigidam, quod per se ipsi — siticulosi — non sint, & fauces affectae frigidam non admittant.* Utcunque id est; haec reticere non debebat Almeloveenius, ut neque eos qui illa Celfo verba adscribunt, non ita ut ipse edidit, proferre, sed *leviter tussit* pro *leniter*, &, si Caesarium excipias, pro *conflictari* scribere *conflictatur*, quare ratione ab Hippocratis aphorismo ista non discreparet sententia.

Non me praeterit, ex his atque aliis quos producere possem, locis non paucos esse ejusmodi, ut quemadmodum propositi sunt ab Almeloveenio, ita pluribus sint placituri. Verum neque ego ideo produxi quod omnes; ut quidam certe; displiceant mihi; sed tantummodo ut cognita lectionum varietate intelligeres, quanto melius ille facturus fuisset, si eam plerumque lectoribus indicasset, quo-

(y) Florid. l. 4. (z) Nat. Hist. l. 7. c. 37. & l. 26. c. 3. (a) (b) in (c) Not. ad
am. 1790. 40. (d) 54. Sect. 4. (e) Comment. in eum Aphor.

quorum alii, ut varii sunt hominum sensus, aliter fortasse legere maluissent. Praeter eos tamen locos, sunt alii in quibus non video, quomodo Almelveenii scriptura ab ullo facile probari possit. Quos, ne haec nimium longa Epistola fiat, in alteram differemus. Vale.

Patauii MDCCXXXVIII.

XII. Kal. Januar.

EPISTOLA SEXTA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Accipe jam quos nudius quintus promissi, locos. Quorum tanto magis referebat variantes lectiones ab Almelveenio indicari, quanto illa quam ipse potissimum secutus est, minus caeteris, nisi me fallit opinio, placere potest. Initio autem duo proferam quae pro fortuitis ejus operarum hallucinationibus haberes, nisi ad eundem modum Lindenius utrumque edidisset, secundum vero Caesarius quoque. Libro 2. cap. 8. *Ex vesica dolenti, si purulenta urina processit, inque eo laeve & album subsedit*: & cap. 11. *In aeneum, linamentum ardens conjicitur*. Dixerat autem modo Celsus de cucurbitula *aenea*, & *cornea*, & mox de *cornea* dicturus est iterum; ut manifestum sit, non ad paulo ante positum genus *aeneum*, & *corneum*, sed ad proxima esse respiciendum: & fane, una illa Caesarii editione excepta, decem meae reliquae, & codex habent hic *aeneam*, ut illic omnes *inque ea*. Sed ejusmodi una in litterula typographorum errores, ab iis quas nominavi, editionibus in Almelveenianam traducti, facile, ut sit, doctissimorum illorum hominum oculos effugere potuerunt. Neque ipse aliam ob causam hic indicavi, nisi ut ab iis ad graviolem, eadem, ut puto, ratione illapsum, transirem. Est in brevi Praefatione, memorato libro 2. anteposita: *Non quod non omni tempestatum genere, omnis aetatis, omnis habitus homines &c.* Duo hic verba *omni tempore*, post tria illa prima collocanda, in Juntae, deinde in Caesarii editionibus omissa, in Lindeniana pariter, & Almelveeniana desiderantur, sed non in codice, caeterisque meis editionibus. Quin mirum est, Almelveenium, cum indicatum a Pantino (a) olim, & Constantino (b) Hippocratis Aphorismum (c), quem Celsus hic spectavit, adscriberet, non sensisse, duo ista potissimum requiri hic verba: quoniam satis id Celsus ipse praemenstraverat, qui cum modo scripsisset, sibi exponendum, *quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora* quibus morbis sint, aut non sint opportuna, idque praestet capite continuo insequente, eadem quadripartita divisione, eodemque ordine conservatis; non poterat fane in propositis, quae ei divisioni, & ordini respondere debebant, verbis, cum res posteriores tres poneret, primam omittere. Ad eundem modum, sed gravius propter obscuratam sententiam, peccatum est lib. 8. cap. 1. in officulorum carpi descriptione: *oblonga omnia, & triangula, structura quadam inter se connectuntur, cum invicem superior alterius planities sit*. Quis, obsecro te, sex ultima haec verba quid sibi velint, satis intelligat? Pleraeque autem editiones, & codex quoque sic habebant, *cum invicem superior alterius angulus, alterius planities sit*: quo quidem modo cum Celsi apertissima sententia fiat; credas facile neminem hic, nisi Almelveenii typographum, esse accusandum, qui duo necessaria verba *alterius angulus* transilierit. Sed hunc absolve, qui ab Lindenii typographo in errorem adductus est, iterum hunc etiam, qui a Pantini, & Pantini denique typographum, qui, nisi vetustius erratum est, a Caesarii typographo deceptus fuit: hoc unum mirare, tot, tamque doctos homines non sensisse.

Quis autem Lindenio, & Almelveenio imposuerit, nescio, ut pluribus aliis, quos continuo producam, locis ea praetermitterent quae minime erant praetermittenda, & in codice utique cunctisque meis undecim editionibus leguntur. Lib. 4. cap. 1. *renes & venosi sunt, & tunicis super*

con-

(a) Comment. in hunc loc. (b) Adnot. in marg. ad eund. loc. (c) S. III. 19.

conteguntur. Post tria prima, totidem omiſſa ſunt verba *¶ ventriculos habent*; quaſi Hippocrates (d), quem Celfus inferius quoque ſequitur, ubi *a renibus ſingulas venas, colore albas*, ſcribit, *ad veſicam ferri*, non ita eſſet locutus, *etiam ipſi renes ventriculos habent*, & mox, *enafcuntur ex rene ipſo venae in veſicam.* Nempe Anatomes parentes Graeci, ut alibi (e) de laryngis ventriculis adnotavi, appellare caveas ſaepe numero ſolebant ventrium, aut ventriculorum nomine, quorum conſuetudinem in corde, & cerebro adhuc retinemus. Libro eodem cap. 2. Cynicus ſpasmus *cum acuta febre oritur.* Niſi poſt ſecundam vocem praeterita eſſet vox *ferre*; minus a vero diſtaret ſententia. Libro autem 5. c. 26. *malum vulnus eſt, quodcunque in aliis, vel feminibus, vel nianibus locis, vel inter digitos eſt.* Si poſt verbum *locis* haec quoque interjicerentur *vel in articulis*; non miraretur lector, omnia perpendens quae infra (f) de difficultate bene curandi articulos vulneratos traduntur, horum vulnera non fuiſſe cum caeteris illis commemorata. Nec, niſi quaedam omiſſa eſſent, inferius miraretur, in haec incidens: *Haec graviffimorum vulnerum curationes ſunt.* Sed ne illa quidem negligenda, *ubi interior pars collifa eſt*: quis enim monitore egeat, ut ſciat, interiorum partium collisiones haud eſſe negligendas? At Celfum non viſcus aliquod, ſed partes quae proxime cuti ſubſunt, hic deſignaffe, facillime intellexiſſent omnes qui ſic legiſſent, *ubi integra cute, interior pars collifa eſt.* Et quoniam haec ad Chirurgoſpectant; duo quoque alia ejusmodi loca ſubjiciamus. Libro 6. cap. 6. ubi oculorum ulcera *aut ſupercrescentia, aut ſordida, aut certe vetera eſſe conſueviſſe* dicuntur; poſt *ſordida*, haec deſunt *aut cava.* Statim enim quomodo *ſupercrescentia* reprimantur, *ſordida* autem purgentur, Celfus docet: collyriis autem ad id utilibus propoſitis, antequam dicat, qua ratione *vetuſtis ulceribus* ſuccurrendum ſit, *cava ulcera* qui commodiſſime impleantur, oſtendit. Eodem libro cap. 18. ſi Celfus praecipit, cum propter colis ulcera *glans excidit, ſub eo caſu cutem ipſam circumcidendam eſſe*, & niſi id fiat, quae incommoda, & pericula inſtent, diſerte mox docet; apparet certe, inter haec non poſſe legi, *ſub eo caſu cutem eſſe ſervandam*; imo deſiderari particulam *non*, quae ſententiam ut in contrarium vertat, ſic cum propoſito congruentem faciat.

Sed omitti aliquid incuria poteſt: addi vero, niſi de induſtria, fere non poteſt; ut qui addit, nec quae aliorum ſcriptura eſſet, ignorare queat, & ſciat, quanti referat eam indicare. Quod ſi feciſſet Almeloveenius; haud dubito, quin libro 2. cap. 24. ubi inter ea quae ſtomacho apta ſunt, ab ipſo, cum Lindenio, primum ponuntur *murices, purpurae, cochleae*, quaſi vix ſeptem verſiculis interjectis haec eadem inter illa non eſſet iterum poſiturus, haud, inquam, dubito quin ii qui ſciant, in omnibus quae apud me ſunt, editionibus, ſi unam Ruellii excipias, ipſoque in codice, ſecundo dumtaxat loco iſta legi, primum illud ſupervacuum additamentum repudiarent. Sed nec Ruellius, nec codex, nec decem reliquae editiones quidquam eorum habent quae non apparet quid coegerit his tribus aliis locis adjicere. Libro eodem cap. 8. *Longe optimum eſt in tabe, febrem omnino non eſſe: ſecundum eſt, tantillum eſſe, ut neque tantulum cibum impediatur, neque credam ſitim faciat.* Iſtud tantulum, quod adjectum eſt, ne Hippocrates quidem indicat in ea Praediſtionum parte (g) quae tota ibi, ipſo quoque ordine conſervato, a Celſo Latine reddita eſt. Probat enim, in tabeſcente febrem non invadere, *ut ne a coenis prohibeatur, neque ſitiat.* Libro 6. extremo capite 18. *Si hac ratione ulcus non tollitur, vel aliis medicamentis ſimilibus, vel vehementioribus; ferro adurendum eſt.* Legebatur antea *vel medicamentis vehementioribus, vel ferro adurendum eſt.* Quae interjecta ſunt, *aliis ſimilibus*, cum ſuperflua ſunt; quid enim tunc a ſimilibus ſperandum eſt? tum Auctoris ſententiam mutant, qui, cum ei ulceri modo impoſuiſſet medicamenta quaedam ex iis quae inter *adurentia* commemoraverat (h); ſi haec inutilia ſint, pergendum porro in aduſtione praecipit, ſed vel medicamentis ex eo genere validioribus, vel ferro candente. Libro 7. cap. 5. poſtquam traditum eſt, quatenus plaga aut amplianda ſit, aut facienda, ut telum, corpori inhaerens, aut ab ea parte, qua venit, aut ab ea, in quam tendit, extrahatur, haec ſequuntur: *In ſumma autem utraque parte iſta habenda cura eſt, ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur.* Sed num ſumma dumtaxat pars tunc inciditur? aut ejusmodi nervus, & vaſa num in ſumma tantum ſunt parte? Certe ſi addita non eſſet iſta particula *In*; neque haec poſſent obijci, & Celſi hic eadem ac ſaepe alibi, locutio foret, *magna cura habita, ne venae, quae juxta ſunt, violantur: magna cura habita, ne qua vena incidatur: ſummaque cura quod ita ſutum eſt, tuendum &c.*

Væ

(d) D: Off. nat. n. 8.
n. 12. (h) L. 5. c. 2.

(e) Adverſ. Anat. 5. Animad. 43.

(f) ScE. 28. hujus cap.

(g) L. 2.

Verum alia quoque eorum quae minus bene aut omissa, aut addita videantur, exempla habebis inter ea, ad quae jam transeo, non feliciter mutatorum verborum. Quo in numero haud scio an recenseam quod libro 5. est cap. 28. *Praeter haec, is, qui tam robustus est.* Nam etsi haec ad verba illa continuo attextuntur, *si lactens puer ita affectus est*, unde patet, quae graviora auxilia sequuntur, requirere ut legamus *is, qui jam robustus est*; tamen litterulae unius mutatio non tam consilio, quam casu, accidere potuit, idemque Caesarii quoque, & Pantini typographis contigisse. Non aequae facile crediderim, duas alias, quamvis unius pariter litterae, mutationes fortuito esse factas libro 7. cap. 19. & 20. Prima est in *confectis* pro *conjectis*: altera in *sinistro* pro *ministro*. Primus locus ita editus est: *tunicam extra collocare oportet; deinde eam — incidere sic, ut intrare duo digiti, index & medius possint: his deinde confectis, incidenda reliqua pars tunicae, & inter digitos scalpellus immittendus est.* Vides, ut, nisi antea scriptum sit, *confectis* digitis, non praecipi, ut inter digitos scalpellus immittatur. Locus alter sic proponitur: *eaque tunica eodem modo duobus hamis excipitur sic, ut a sinistro testiculus eatenus contineatur, ne per vulnus exeat.* Certe autem si inciso inguine, tunica excipienda ibi est duobus hamis eodem modo, id est, si *juxta ipsas oras est apprehendenda*; neuter hamus poterit testiculum in sua sede continere, ne si instrumentum quidem esset ad eam rem idoneum. At Chirurghi ministrum, qui non raro his duobus ultimis libris, & ad aliquid praesertim simile praestandum superiore capite memoratur, quis posse dubitet? Apparet igitur, quanto melius *conjectis*, & *ministro* legatur in codice, meisque omnibus editionibus. In quibus pariter, nisi si quam nominatim excipiam, ea credito scripta esse, quaecumque recentibus mutationes deinceps opponam. Libro 6. cap. 19. *excipiuntur fisco pingui leviter cocta & melle.* Legebatur summo consensu, *cocta ex melle.* Non improbo *cocta*: quanquam in re controversa tantum consensum veterum exemplarium indicatum fuisse, mallet. Ex vero in & mutata non probō: quaeri enim potest, quemadmodum, aut quo ex humore coctam ficum voluerit Celsus, nisi legas *ex melle*.

Haec quae modo notata sunt, si ea quoque casu mutata esse, credideris; non valde repugnabo. Utinam vero idem credi posset de iis quae sequuntur. Libro 1. cap. 2. *Exercitatio semper antecedere cibum debet: in eo, qui minus laboravit, & bene concoxit, remissior: in eo, qui assuetus est, & minus concoxit, amplior.* Contra autem antea legebatur, *in eo, qui minus laboravit, & bene concoxit, amplior: in eo, qui fatigatus est, & minus concoxit, remissior.* Vtra lectio probanda sit, productis rationibus disputare nihil attinet, quando Celsus paulo ante docuit, *quae parum concoxit, quiescere debere.* Celsō eodem auctore, non difficile est judicare in iis quae scripsit de gravedine lib. 4. cap. 4. num recte edita sint cum alia, tum haec praesertim: *Gravedine levata, si nares magis pallent, balneo utendum est; — deinde cum cibo pleniore vinum bibendum.* Etsi ad hunc modum & Caesarius, & Ruellius, & codex habent; manifestum est tamen, legendum esse, ut in reliquis editionibus, *si nares magis patent.* His enim mox ea opponit Celsus: *At si nares aequae clausae videntur.* Qui etiam cum *vinum bibendum* praecepit levato vitio, & naribus jam magis patentibus, satis ostendit, in iis quae paulo ante posita sunt, incipientem gravedine, *protinus abstinere a sole, a balneo, a venere debemus*; post *balneo*, male omissum esse *vinum*, quod in codice, cunctisque legitur editionibus. Sed & pluribus aliis locis utra lectio retinenda sit, Celsus ipse commonstrat. Vbi enim lib. 3. cap. 21. nunc editum est, *exigua hydropicis potio optima est, quae urinam movet. Alvum moliri cibo melius est, quam medicamento,* cum scriptum esset olim non *Alvum*, verum *Sed id ipsum*; hoc, videlicet *sed urinam movere*, ea comprobant quae continuo sequuntur: *Si tamen res coget, ex his aliquid, quae id praestant, erit decoquendum, eaque aqua potui danda. Videntur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, cinnamomum, cassia, id est, casia, myrrha, balsamum, galbanum, atque alia, in quibus ut quaedam sint quae alvum etiam movent; pleraque tamen non eam movent, sed urinam.* Libro 5. cap. 26. *Gangraenae ulceri proxima cutis plerunque subnigris pustulis impletur; deinde ei proxima, vel pallida, vel livida, fereque aeruginosa & sine sensu est. Deterior in inflammatione est.* Quanto melius antea legeretur; mitto *rugosa* pro *aeruginosa*; at certe *Uterior*; nam *Aterior* in Pinziana, & Juntina editione mendum manifestum est; pro *Deterior*, praeclare apparet ex iis quae Auctor ipse statim subjicit, *omniaque ea simul serpunt: ulcus in locum pustulosum: pustulae in eum, qui pallet aut livet: pallor aut livor in id, quod inflammatum est: inflammatio in id, quod integrum est, transit.* Libro 6. cap. 6. *Suffusio, oculi pupillae, qua cernit, se opponit.* Olim vero; si Caesarium, & Pantinum excipias, apud quos perperam erat *oculi pituitae*; longe melius scribebant *oculi potentiae*, confirmante Celsō lib. 7. cap. 7. ubi suffusionem, ait, *interiori potentiae se opponere: quod potentiae*

voca-

vocabulum, hoc quidem significatu, miror in iis quae apud me sunt, Lexicis non inveniri. Eo-
dem capite 7. ubi de humorum cursu ad oculos verba fiunt per ea vasa, quae alia Epistola (i)
memoravimus aut *inter calvariam & cutem*, aut *inter membranam cerebri & calvariam repentia*, legimus
nunc *Potest autem adhiberi remedium his, quae supra os fluunt, non potest his quae ab offe*. At legebant
quondam, *non potest his quae sub offe*, ut non praecedentia solum, quae modo commemorabamus,
significant, sed ea quae mox addit Celsus, confirmant. Raso enim capiti adhibitis quae humoris
cursum suspendunt, *si sicci oculi esse coeperunt, apparet, inquit, per eas venas, quae sub cute sunt,*
irrigari: si nihilominus madent, manifestum est, sub offe descendere. In his autem quae continuo se-
quuntur: *si est tumor, sed levior, duplex vitium est*, idest, per viam utramque humor fertur, in his,
inquam, pro *est tumor*, de quo nulla fuerat injecta mentio, *est humor* legebant. Quam vocem infra
quoque, uno excepto Caesario, habebant, ubi viginti interjectis versiculis, nunc ita scriptum est,
venas ex quibus ad oculos transiret; ut nisi scias, olim edi consuevisse; ex quibus humor: quid tran-
siret, nusquam appareat. Vide insuper eodem capite num placere possint quae in unguis oculi cura-
tione ad hunc modum proponuntur: *Caruncula lachrymalis, si vehementius unguis ducitur, sequitur*
quoque ac decedit. Si abscissa est, &c. Quo enim modo, si decedit, abscindi adhuc potest? Erat
autem antea haec scriptura, *sequitur. Ideoque decipit: ac si abscissa est, &c.*

Sunt & alia capita hujus libri 7. in quibus novae mutationes vel proximis pariter Celsi verbis im-
probanter. Capite 4. Linum, per ani fistulam bipotentem trajectum, & utroque capite ligatum,
bis in die, soluto nodo, ducendum est sic, ut subeat fistulam pars, quae superior fuit. Sed quidnam
cogit bis in die nodum ducere? Num quod linum aliter sic duci non possit? At praeceptum modo
fuerat, *ut laxae cutem, quae super fistulam est, teneat*. Num ut antequam putrescat, recens aliud li-
num alligari ad vetus possit, & pro hoc in fistulam trahi? At ejus rei causa mox scribitur, satis
esse, ut *tertio quoque die nodus resolvatur*. Quid ergo est? Nempe olim, non *soluto*, sed *salvo nodo*
scriptum erat vel apud Pinzium, & Juntam, etsi hi, per operarum incuriam, *salvo modo* ediderunt.
Capite etiam 2. nisi quid me fallit in Celsi sententia atque ordine intelligendis; mutata sunt quae-
dam praeter rationem. Videtur enim haec velle, ut ex incipientibus abscessibus materia eo conge-
sta, incisa cute, & cucurbitula ter admota, extrahatur: fieri tamen nonnunquam posse, ut cucurbi-
tula nihil agat, propterea quod eam materiam sua illa tunica concludat, quam Meges quidem (haud
multo aliter ac plures hoc tempore de folliculo censent cysticorum tumorum) non proprie tunicam
vocari aiebat quia nervosa non est, sed callus est qui pus vetustius consequitur; verum aliquando
esse vel prius quam pus conficiatur, eoque cucurbitulae tunc obstare interjectu suo, ne ex inci-
piente abscessu materiam educat. Quae si ita sunt; non modo illa; quod quidem manifestius est;
perperam sunt posita, *cucurbitulam accommodare oportet; quod quicquid illud malae corruptaeque materiae*
cauit, extrahat pro quae quicquid illuc; sed haec insuper, Neque tamen fas est, nihil a cucurbitula age-
re. Interdum etiam fit, ut quicquid abscedit, velamento suo includatur, loco eorum, Neque tamen fas
non est nihil cucurbitula agere. Interdum enim: itemque haec, tum pure quoque maturiore, haec tunica
interdum esse consuevit, cum antea legerent, maturior haec, aut, quod est in codice, maturius haec:
& quanquam in alio Constantinus adnotet fuisse, ut tres quoque editiones habent, *maturiore*; non
hic tamen agitur de pure celerius confecto, sed de materia ex qua conficeretur, extrahenda, nisi
celerius tunica perfecta est qua illa concludatur.

Sed & capite 5. ejusdem libri septimi, & capite 26. alia sunt, quorum mutationes haud facile
probes. In hoc, Medicus *sinistrae manus duos digitos, indicem & medium, leniter prius unctos oleo,*
simul in anum ejus demittit. Scribebant olim, *leniter prius unum, deinde alterum in anum ejus demittit,*
& longe quidem melius. Agitur enim de puero cui calculus e vesica excidendus, satis doloribus
circa ea loca cruciatus, quos cur, duos *simul* digitos immittendo, Medicus pius aequo augeat, nulla
causa est. Cum vero ad nimiam sanguinis profusionem, quae evulso calculo interdum accidit, compes-
cendam, si inutilia sint alia, *agglutinanda cucurbitula* proponitur *& in genibus, & coxis, & su-*
per pubem; scire licet, scriptum antea fuisse, non *& in genibus*, sed *& inguinibus*: quin Celsus pa-
riter adversus nimias mulierum purgationes *cucurbitulas*, vel *cute incisa, inguinibus admoveri, volu-*
isse; qua autem ratione, & quatenus, Rorarium (k), & Rubeum (l) explicasse: quae si quis in
eo casu non probet (quanquam de scriptura, non de ratione hic quaerimus) is neque adnotam ge-
nibus

(i) IV. p. 103, 21.

(k) Contradiç. Celsi.

(l) Annot. ad eum locum.

nibus cucurbitulam in hoc probabit. Capite autem 5. cum legeretur, *Latum vero telum si conditum est*, eodem videlicet modo quo paulo ante, *Nihil tam facile in corpus, quam sagitta, conditur*; non apparet unde sumptum sit quod pluribus verbis nunc ita editum videmus, *Latum vero telum si aliquis intus in carne habuerit*; nisi forte ex libro aliquo in quem pro duobus Celsi⁹ verbis longum glossema e margine in contextum irrepsisset. Infra etiam ubi traditum est, quia ratione extrahendum sit telum quod ossi inhaeserit, cum illa adduntur, *si nihilominus morabitur, excuti quoque cum aliquo ferramento poterit*; non video, cur antiqua lectio mutata sit, *ictum aliquo ferramento*. Minusque video libro 6. cap. 6. quid sibi velint ea verba, *posthaec cibo paulo pleniore, quam ex operum consuetudine uti*, cum haec quae prius erant, praecclare intelligam, *ex eorum dierum consuetudine*. Proximo capite 7. postquam praeceptum est, quid agendum sit, ubi crusta, qualis super ulcera innascitur, intra auris meatum inspecta est, haec modo subiiciuntur: *Atque ubi crusta est auriculae procidit; eluenda est aqua tepida; quo facilius ea per se diducta oriculario specillo protrahat*. Olim autem erant haec, in quibus nihil displiceat: *Atque ubi crusta a corpore jam recedit, eluenda auris aqua tepida est, quo facilius ea per se diducta, oriculario specillo protrahatur*. Capite 18. levis quidem mutatio est in iis verbis, *At Erastri composito, aut Cratonis, recte super purulenta naturalia imponitur*; una enim littera detracta ex *Aut* factum est *At*. Sed tamen cum ea quae proxime praecedunt, ipsa quoque purulentis naturalibus imponenda proponantur; si *Aut* ita displicebat, ut alia particula substituenda videretur; non quae adverteretur, sed quae conjungeret. potius erat seligenda, qualem, exempli causa, in libri ora Constantinus, & Ronsseus indicaverant, *Ac*, & optime quidem, nisi vocalis sequeretur. Verum in his quae continuo legimus: *Folia quoque oleae ex novem cyathis coquantur*, manifestum est, humoris vocem desiderari: quam alii omnes habent, *ex novem cyathis vini* scribentes, si Caesarium excipias, cujus quoque operae ex incuria, ut opinor, praetermiserunt.

Sed non ob incuriam factum credo, ut lib. 4. cap. 22. nunc quidem sic legamus: *Ultimum est, & in uteri quoque morbis efficacissimum, tribus aut quatuor locis super coxam, cutem candentibus ferramenti exulcerare*. Nam etsi non idem modo Caesarius, sed & ante ipsum Pinzius, & Junta hic habebant uteri; reliqui tamen, & codex habent veteribus. Loquitur autem hic Celsus de coxarum dolore, de quo proximo etiam capite 23. quo agit de dolore genuum, haec videtur docuisse, *Omnes autem ejusmodi dolores, ubi inveteraverunt, vix citra unctionem finiuntur*. Libro 5. cap. 26. inter signa vulnerati cordis hoc ponitur, *sudores frigidi, malique odoris, tanquam in aegroti corpore oriuntur*. Sed vox illa *aegroti*, quae plerisque ibi placere non potest, in nulla alia, quod sciam, editione est. Vix a Constantino, & Ronsseo in libri ora adnotatur, sic tamen, ut haec sequantur, *melius irritato, nam in vetusto cod. irrotato*. Unde factum est quod uterque eorum, & Caesarius antea, & Ruellius, & Pantinus, alique ediderunt, *in rotato*. Verum illa ipsa vox *irrotato* facile orta est, una haud intellecta litterula; ex vera, si quid ego judico, quae in codice nostro, & Manutiorum utraque, & Stephani editione est, *irrorato*, nisi forte mavis ex duabus, quas Pinziana, & Juntina habent, *in verato*. Utrolibet autem modo corpus significatur, levi tenuique sudore, quasi rore, aspersum, qualis, ut puto, sudor infra quoque inter notas percussu ventriculi indicatur, *sudores tenues oriuntur, per quos extremae partes frigescent*. Ejusdem libri caput 28. qua parte abscessuum curationes proponit, non unum habet examine dignum. Sed; ut modus aliquis sit; hic quoque non omnia perfectuemur. Satis haec esse poterunt, *Eadem aut haec in minoribus quoque abscessibus — recte sunt. Eademque omnium curatio: tantummodo distat*. Crediderim quidem, typographorum negligentia mutatum esse autem in *aut*: eademque crederem ex *tantum modo* factum esse *tantummodo*, nisi duas illas voces in unum pariter conjunctas viderem in Juntae, Caesarii, Pantini, Constantini, & Ronssei editionibus, nisi quod hi duo ultimi in margine saltem disjunctas exhibuerunt, ut ratio postulat, & Codex, & Pinzii, Manutiorum, Ruellii, Stephani editiones proponunt.

Hic tamen discrepantia erat. Sed in ea lectione quam mox laudabo, cum quotquot mihi sunt editiones, & codex ipse convenirent; haud sane video, qua causa permoti Lindenius, & Almelo-veenius in alia omnia abierint. Libro 3. cap. 5. locus est tanto dignior quem diligenter confideremus, quod vel ex eo uno intelligi planissime potest, Celsum, quamvis non vulgo, medicinam exercuisse. Diffensionem proponit Medicorum de tempore alendi aegros, si febris assidua sit, nec levior unquam fiat. Qui alunt matutino tempore, his illud objicit, insequi tempus meridianum, a quo omnis aeger fere pejor fiat. Transfit deinde ad alia tempora his verbis, apud Almeloveenium quidem: quae, etsi plura sint, tamen omnia describam, necesse est. *Igitur alii vespere tali aegro cibum dant*. Sed, cum eo tempore fere pessimi sint, qui aegrotant, verendum est, ne, si quid tunc moveri-

mus, fiat aliquid asperius. Ob haec alii differunt ad mediam noctem, decurso jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante. Securius vero datur antelucanis horis; quibus omnes fere maxime dormiunt: deinde matutino tempore; quod natura sua levissimum est. Dicit hic aliquis, & jure dicit, cum cibum dare matutino tempore ob insequens meridianum improbaverit paulo superius; quomodo nunc probat? Deinde, quomodo antelucanis praesertim horis? quibus cum omnes fere maxime dormiant, expurgandi essent importunissime, nec sine detrimento. Accipe nunc caeterorum lectionem: longe aliam Celsi fuisse videbis sententiam, quae neque propositis difficultatibus obnoxia sit, & medicinam ipsum exercuisse, evidenter ostendat. Ob haec ad mediam noctem decurro, id est, finito jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante, secuturis vero antelucanis horis, quibus omnes fere maxime dormiunt, deinde matutino tempore, quod natura sua levissimum est. Vides, ut tibi constet excellens Medicus, qui ea tempestate cum rarius quam nostra, cibum caperent sani, multo autem rarius aegri, tempus quidem spectabat quo cibum daret, sed illa simul quae datum essent infecutura. Animadvertat enim; ut ejus verbis ex superiore capite utar; non diduci tam celeriter cibum posse, ut tempore proxime sequenti, in aegris praesertim, jam satis diductum esset. Secundum haec tradit, quid fecus ac alii, ipse facere consuevisset. Quo ejus luculentissimo testimonio, ut Medicum fuisse, ostenderem, in ea qua id quaerebam, Epistola (m) non sum usus, quia necdum, quomodo haec ejus verba oporteret legere, demonstraveram. Sed summa quaeque & codicis, & eorum quos laudavi, aut omnium, aut fere omnium erat consensio in quibusdam aliis locis quos mutavit Lindenius. Qui, quoniam ad aegros spectant juxta propositam normam alendos, hic indicabuntur. Capite igitur, quod modo designabam, quarto libri 3. sic edidit: *Interdum enim peiores dies pares sunt; & opportunius post febrium accessiones cibum datur.* Omnes loco febrium habeant eorum, aut earum. Recte habuisse, mens Celsi ostendit improbantis hic priscorum consuetudinem, ad hunc modum paucis ante versiculis propositam, sic aegros nutriebant, ut dierum imparium accessiones expectarent: deinde postea cibum, quasi levioribus accessibus instantibus, darent: itaque nisi legamus post eorum, id est, dierum parium, accessiones; sententiam Celsi corrumpimus. Infra pariter ubi eodem capite nunc scriptum est, *satiis est, principia cibi a decedente febre, quam reliquias ab incipiente excipi.* Ita si longius tempus secuturum est, quam integerrimo dandus est: si etiam breve, antequam ex toto integer fiat, bene omnes pro secuturum scribebant secundum, id est, felix & opportunum integritatis tempus, &, si Juntam, & Caesarium excipias; si breve, etiam antequam pro si etiam breve, antequam.

Quoniam haecenus vix quidquam notavimus in libro 8; quidquid ex hac Epistola reliquum est, in eum impendamus. Qui cum maxima ex parte huc redeat, ut ossa proponat aut vitata, aut fracta, aut de loco mota; in his singulis casibus pertractandis verba aliqua comperiemus aut aliter, aut alibi fuisse ab Almelveenio scribenda. Quod ad vitata igitur ossa attinet; sunt capite 2. & 3. quaedam ita nunc edita, ut dubitare possis, an sint retinenda; nonnulla autem sic, ut pro certo scias, esse mutanda. Quae ut dignoscamus; Celsi ordinem servare juvat. Vitiatum os, docet, *primo fere pingue fieri, deinde vel nigrum, vel cariosum.* Quod autem pingue est, semel iterumve satis esse admoto ferramento adurere, ut ex eo squama secedat. Erat in omnibus quae apud me sunt, editionibus, ut ex eo statu secedat: in codice evidenti mendo, pro statu erat stava: Constantinus in margine adscripserat recedat. Lindenius sic emendavit, ut primo loco posuimus, multo probabiliore scriptura, non tamen certa; nam & testa Celsus; sic enim etiam solet; poterat, non squama, scripsisse. Pergit deinde Celsus ad nigredinem, & cariem, curationem utriusque in summo osse tradens, & notas subjiciens; per quas seorsum tum illius, tum hujus finem in osse cognoscamus, tunc etiam cum dubium est, quam alte utralibet descenderit; quo loco, & quidem apud alios quoque, majori divisionis signo apposito post voculam illam est, spatiumque insuper relicto, male in duas sententiam videbis fuisse disjectam. Et cariei quidem finem magis, minusve profundum monstrari, docet, a tenui specillo magis, minusve descendente. Cum expectas, ut de nigredine quoque doceat; ecce continuo haec legis, quasi ad cariem ipsam spectantia: *Colligi idem potest etiam ex dolore, & ex febre, quae ubi mediocria sunt, illa alte descendisse non potest. Manifestior tamen adacta terebra fit, nam finis vitii est, ubi seobis nigra esse desit.* Sed nonne Auctor, cum inferius scribit, sive autem nigrities, quam terebra detexit, sive caries, quam specillum ostendit &c; satis indicat, haec de terebra ad nigredinem attinere? Est igitur omnino ea scriptura restituenda, quam in codice video, & in cunctis editio-

editionibus: *Nigrities colligi quidem potest etiam ex dolore &c.* Hanc in illam mutari iusserat Paawius (n), *corruptissimam* iudicans, quia nigritiem ex symptomatibus colligere non est opus, quippe quae *conspicitur*, neque *latere potest*; haud animadvertens, non de nigredine quae in summo osse est, sed de profunda illa hic quaeri, de qua, ut Celsus dixerat, *dubium est*. Verum ut hoc loco non erat Paawio obtemperandum; sic altero quidem erat. Is in proximo est. *Sin autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem ossis transit, oportet excidi.* Idem quoque in carie ad alteram partem ossis penetrante fieri potest. Etsi in his codex, & editiones cunctae; nisi quod habent, *Atque idem in carie quoque*; mire conveniunt; ratio tamen clamat, huc ex libri ora glossema irrepsisse; neque ille tantus & calamo. & typis scriptorum librorum consensus aliud ostendit, nisi jam diu esse cum irrepsit. Cur enim continuo, & inutiliter bis idem diceretur? imo cur simul idem praeciperetur, & Medici arbitrio relinqueretur? neque enim, ut libri, ita haec conveniunt inter se oportet excidi, & fieri potest. Itaque glossema esse, non dubitarunt Constantinus, & Ronssseus, & post hos Paawius. Sed illi delendas esse quatuor illas voces est, aut si caries: hic autem, iis relictis, totam alteram partem, Idem quoque &c. tollendam censuit. Ego cum hoc facio. Caeterum non, ut hic, ita etiam altero in loco ratio codici, & editionibus repugnabat, ubi ab Almelveenio de specillo, cariem explorante, scriptum est, *depressum in id foramen, quod infra solidam sedem habet; & veniens aliquid invenit, & madens exit*, omisis ante *veniens* oculis duabus, quas habent omnes, ob id. Si causam quaeris; nempe Paawio vitae erant sensum turbare, proptereaque cum praecedente vocula & delendae. Vbi etsi mihi aliter videtur; tamen levius fero non secus ac cum paulo ante in Paawio legendo sic hallucinatus est Almelveenius, ut pag. 511. quod ille recte admonuerit de ac si linea 14. ipse transulerit ad At si linea 4. Gravior interea, ut qui sententiam prorsus vitiet, in una decepta litterula error est, qui in Caesarii, & Ronsssei editiones, non in caeteras, ne Lindenii quidem, neque in codicem irrepsit. Quem ut errorem planius ostendam; alter qui praecedit, indicandus est: uterque autem postulat, ut hic quoque Celsi ordinem commemoremus. Os, cum altius vitiatum est, docuerat, ut vidimus, esse excidendum. Excidi autem, si vitium potest angusto modioli ambitu comprehendi, circumacto modio, docuit. Sin latius est; terebra, & scalpro. Terebra enim, secundum Almelveenii scripturam, *foramen fit in ipso fine vitiosi ossis atque integri: deinde alterum non ita longe, tertiumque, donec tactus is locus, qui excidendus est, his cavis cinctus sit.* Quaeres hic, quid significet ista vox *tactus*? Nempe incuriam operarum significat; operarum, inquam, non Almelveenii, non Lindenii, tametsi hic quoque sic habet, sed operarum Caesarii, in cuius editione anno ab hinc ducentesimo, & quod excurrit, ita scriptum est pro totus quod & sententia requirit, & codex habet, & editiones reliquae omnes quae apud me sunt. Tum, pergit mox Almelveenius, *excisiorum scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus id, quod inter utrumque medium est, excidit; ac si ambitus similis ei fit, qui in angustiore orbem modio imprimitur.* Viro modo vero &c. Quibus verbis si litterulam addas, & pro ac si rescribas ac sic; plana fient omnia atque aperta. Quem errorem si typographo pariter imputare velis; facile assentiar: nec vero, quamvis sententiam, ut dixi, omnino pervertat; aut ipsum, aut qui eum praecedit, hic eram memoraturus, nisi ab una in alteram editionem animadvertissem aut transisse, aut longo post tempore se se iterum intrusisse. Haud dissimile quidpiam accidit paulo superius, capite eodem 3. ubi nunc legimus, *Si nigrities est, angulo scalpri sinus exiguus fit, qui clavum modiolus recipiat, ut, eo insistente, circumactus modiolus delabi non possit: deinde his habena, quasi terebra, convertitur.* In his enim verbis non modo per typographorum negligentiam fit factum est ex fit, quod omnes habebant; sed & his, quod in Pinzianam, & Juntinam editionem incuria intruserat, reliquae autem editiones, & in iis Lindeniana quoque, sic emendatum protulerant is, modiolus videlicet; his, inquam, rursus in Almelveenianam se retulit. Quae de carie paulo ante attigimus, locum alterum ad memoriam revocant, qui tametsi non ad 8. sed ad 5. atinet librum, non est hic a nobis praetereundus. Ibi igitur cap. 28. ubi de specillo in fistulam demisso, & os jam contingente verba fiunt, haec sunt: *si dilabitur specillum, nondum caries est: si non dilabitur sede, quae innititur, caries quidem, verum adhuc levis est.* Antea scribebant omnes, *si non labitur, sed aequali innititur*, idque egregie. Nam etsi Constantinus, & Ronssseus in margine adscripserint *sede qua*; monstrat tamen Celsus, utra verior scriptura sit, cum ad descripta verba haec continuo attextit, *si inaequale quoque & asperum subest, vehementius os exesum est.* Scilicet voluit secundo

secundo loco, cariem quidem esse, sed hactenus, ut specillum labi non sinat, caeterum levem adeo ut os aequale videatur.

Satis de vitatis ossibus. Nunc, ut pollicitus sum, de fractis. Ad haec pertinent ex libri ad quem redeo, octavi capite quarto propemodum extremo verba illa de curatione fractae calvariae, *Vbi bene res cedit, incipit ab ipsa membrana, vel si os eo loco duplex est, inde quoque caro increfcens id: quod inter ossa vacuum est, replet.* Non dubito, quin pro ~~caro~~ *increfcens id*, quod, malis communem lectionem *caro increfcere, eaque id quod.* Capite autem 7. ubi legis, *si maxilla transversa fracta est* (sub quo casu fere dens super proximum dentem excidit) tametsi Caesarii quoque, & Ruellii editiones, atque adeo codex habent *excidit*; res tamen ipsa postulat, ut caeteris potius astipulemur, qui habent *excedit*. Sed hic neutiquam praetermittendus est locus, ad fracta artuum ossa pertinens parte ultima capitis 10. *Solent tamen interdum adversa inter se ossa conservare: eoque & brevius membrum, & indecorum fit.* Hic vero est ubi Schulzius (o) in illos asperius invehitur, qui *temeraria mutatione*; sic enim loquitur; *adversa ossa* ediderunt, ubi veteres omnes habebant *diversa*. Omnes autem ei sunt, qui sex quas laudat, editiones procuraverant. Quinque ego alios addo; nec tamen an reliqui pariter, quibus nunc careo, omnes habeant *diversa* pro certo scio: esse posse qui non habeat, ex codice apparet, in quo lego *transversa*, quemadmodum & alios, quos non nominat, sed indicat Ruheus (p), legisse, non ignoro. Quid in suis codicibus Lindenius, illius mutationis auctor, legerit, nescio. Attamen Schulzio libens assentior improbanti istam lectionem *adversa*. Assentior quoque anteferenti alteram illam *diversa*. De ratione autem qua explicat, cur abiciat primam, tueatur alteram, magna ex parte dissentio. Nam discere cupientem quid Celso sint *adversa ossa*, rejicit ad caput 5. libri hujus. Ibi autem ossa narium *adversa fracta* illa intelligenda esse, patet, quae ab adverso, non ab laterali, ictu fracta sint; itaque ossi opponuntur, quod a latere fractum, ictumve sit: quae res quantum ad propositum faciant, non video. Scire etiam aventem, quid sint *diversa*, attendere jubet, Celsum proposita parte capitis 10. tradere instituisse *communes curationes, ad humeros, brachia, crura, femina, digitosque confractos pertinentes; respexisse igitur ad illos casus, ubi in cubito vel crure utrumque os fractum est, minusque curiose omnia in reponendis ossibus fracta sunt: ex quo accidere potest, ut ulna cum radio, vel tibia cum fibula, hoc est, ossa diversa coalescant.* Ego vero illud primum dico, qua parte propositum Celsi est communes etiam humeris & feminibus curationes docere, ea parte peculiare brachii vel cruris, quas superius absolverat, iterum attingi, praesertim nec brachio, nec crure commemorato, non potuisse. Deinde dico, quos Schulzius ponit casus me neque apud Tagaultium, neque apud Paraeum, neque apud Fabricium nostrum, neque; ut alios omittam; apud Cel. Heisterum, ubi consultissimi hi Viri, neque minus in Celsi lectione, quam in Chirurgia diutissime versati, de ossium brachii, aut cruris fractura agunt, legere meminisse: ut quamvis ex parte queant contingere; rari sint, oporteat, cum Celsus non ita rarum designet suum; *Solent enim, inquit, interdum &c.* Quid ergo est? Non 5. hujus libri capite, sed prima parte capitis hujus 10. qua plura quoque communia Celsus docuit, locus erat, cum eo quo de agimus, comparandus, ut simul quid ipsi essent ossa *adversa* & esse possent *diversa*, simul hic verba esse de crebro casu, nec solum ad brachii, aut cruris ossa attinente, perspiceretur. Si fracta ossa non *adversa*, sed obliqua junguntur (quod fit ubi loco suo non sunt) membrum id altero latere brevius est, & musculi ejus tument. Loquebatur ibi de ossibus necdum repositis, non modo necdum conserventibus. Si ergo accidat, ut sic conserveant, quod solitum interdum accidere sive Chirurgi, sive aegri culpa, vel nimis notum est; sua quoque curatio, oblongis omnibus ossibus communis, Celso non erat hic omittenda. Quam ita subjicit, ut *frangi rursus ossa, & dirigi debere*, dicat; non transferri: quemadmodum mox quoque dicit, *ab ea parte, in quam os se inclinat, involutam lana regulam esse objiendam.* *Adversa* igitur inter se ossa conservare non aliud Celso est, nisi ita conservare, ut naturalem quodque directionem conservent, non ut fractarum partium aliam alio inclinent. Non scripsit igitur hic *adversa*; sed id quod adversis oppositum est. Quod ut significaret, *obliqua*, ut vidimus, supra dixerat. In codice hic, ut dictum est, non secus ac alii olim, *transversa* reperi: quod & obliquitatem interdum non maximam significat, ut cum febricitantes suos, Columella (q) scripsit, *obstipans transversa capita ferre*, quod postea sic expressit Plinius (r), *index suis invalidae — caput obliquum in incessu.* Potuit tamen Lindenius in alio codice invenire *adversa*, sive quod infcitia librario-

rum.

(o) Exerc. de Ossib. conservent. S. 4.
Hist. l. 8. c. 51.

(p) Annot. hunc loc.

(q) de Re Rust. l. 7. c. 10.

(r) Nat.

rum, praecedens negativa vocula deesset, sive quod tenuis quae eam repraesentaret, notula, atramento diffugiente, evanisset: nec prohibet quidquam credere, potuisse hic Celsum scribere, ut alibi fecisse vidimus, *non adversa*. Veruntamen si plerique optimi codices inter se hic, ut editiones, convenient, & *diversa* habeant, hoc potius ita accipiemus, ut in longe aliam ac Schulzium, sententiam euntes, aliam offium, quae conferbuerint, partem alio versam inclinatamque significari, existimemus.

Restat, ut de offibus loco suo motis verba faciamus. Capite 19. hujus, a quo non recedimus, libri octavi primum quidem in manuum *digitis totidem fere luxationum casus, eademque signa* esse dicuntur, *quae in ipsis manibus*. Dictum autem fuerat cap. 17. *manum in omnes quatuor partes prolabi*, id est, in priorem, aut in posteriorem partem, aut in utrumlibet latus, & quae his singulis convenient casibus, curationes adjectae. Cum eadem igitur in digitis quoque expectes; de eorum curatione haec solum invenis: *Super mensam tantummodo intendi debent, qui vel in priorem vel in posteriorem partem exciderunt; tumque palma compelli: ut ita in locum, unde lapsus est digitus, restituantur*. At qui in latus alterutrum prociderunt, ii qua ratione curandi sunt? Monstrant editiones omnes meae, quae nimirum summo consensu pro novem istis ultimis verbis, haec habent, *atque id quod in latus elapsum est, digitis restitui*, id est, Chirurgi digitis, ut opinor, non palma: quamobrem suspicatus sum aliquando, Celsum non atque, sed at scripsisse, certe in codice sic est, *ad id quod in latus elapsum est*. Verum hoc levius. Nunc ad primum, unum, atque alterum dumtaxat exemplum addam, utrumque luculentum, utrumque ex capite 20. libri hujus; sed alterum ex initio, ex fine alterum. Primum est: *Cum de humeris dixerim; de his quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse: siquidem in hoc casu quaedam similitudo est femori & humero, tibiae & cubito, pedi & manui*. Dixerat Celsus proximis superioribus quinque capitibus de prolapsis humero, cubito, manu, & quae in hac sunt, palma, & digitis. Cur igitur de humeris, ajat dumtaxat, se dixisse? aut quomodo humeris non modo femora, sed & tibiae, & pedes respondeant? haec enim omnia, ut diserte explicat, *crurum* nomine hic accepit. Num igitur ut nominata hac una parte totos artus inferiores, quod nescio an alibi usquam fecerit, hic certe significat; sic etiam humerorum appellatione totos superiores designavit? Sane hoc loco aliquid ejusmodi comminisceremur, necesse esset; quanquam non ad hunc modum loqui solitum sciremus, ut cum supra, cap. 1. *per omnia femur humero, crus vero brachio simile esse*, scripsit; nisi & codex, & editiones, quotquot apud nos sunt, sic hujus 20. capitis initium proponerent, *Cum de his dixerim; de his quoque*, sive, ut habet Stephanus, *de iis quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse*. Qua ratione ut vocula *his* ossa omnia artuum superiorum, sic vocula *iis* omnia pariter inferiorum comprehendit. Tandem ut ex capite hoc extremo alterum exemplum proferamus; tres certe ultimi ejus versiculi, *Potest tamen conditus, articulis medius aut summus canaliculo aliquo contineri*, neutiquam possunt femoris ossi convenire, de quo uno in suam sedem reponendo, in eademque continendo verba facta sunt eo capite. Et vero neque codex, neque ex meis omnibus editionibus ulla est, quae tres eos alibi versiculos habeat, quam post totidem ex quibus caput constat 24. quod ad caput, quippe de luxatis digitis pedis, attinere possunt verba de articulo medio, aut summo. Sed cum digiti qui in manu sunt, singuli articulos habeant ternos, quot non habent singuli qui sunt in pede, & quod praesertim attendendum est, his longiores sint, multoque illos crebrius, quam hos movere consueverimus; mirari aliquis possit, cur eum canaliculum Celsus non illis potius quam his continendis proposuerit capite 19: quod si fecisset; non fuisset opus hic iterare ubi in digitis pedis *nihil ultra fieri*, praecipit, *quam quod* praeceperat in manus digitis. Quærere insuper aliquis posset, quare cum cruri, aut femori continendis, si fracta quidem, non si luxata sint, canalem adhiberi jufferit parte 5. capitis 10; in digito fracto canaliculum non laudaverit particula illa proxima 6. brevi adeo, ut typographi in altera Manutiana editione, prioris alioquin consimillima, pene accepisse videantur pro inscriptione partis 7. Quod si is quaereret, quasi ad brevissimam hanc particulam verba illa quae proposuimus, suspicaretur esse adjicienda; plura essent per quae ab ejusmodi suspitione posset dimoveri: sed unum satis est, quod articulus medius aut summus *conditus* dicitur, eadem videlicet significatione, qua capite 23. *condi* dicuntur luxata plantarum ossa; *iisdem modis, quibus in manibus, prodeunt, iisdemque conduntur*, id est, reponuntur: articuli autem nomine hic junctura non accipitur, sed os quod jungitur; quae significatio in artu quidem, non in articulo, a Lexicorum Scriptoribus memoratur. Quae cum ita sint; conjicere posse mihi videor, Lindenium a codice fortasse aliquo admonitum, ad caput potius 19. attexenda verba proposita credidisse, eoque a capite 24. disjunctis, ejus autem amanuensium incuriâ ad caput 20. adjuncta esse.

Haec,

Haec, mi Vulpi, habui quae duabus Epistolis ad te scriberem super locis pluribus, quae mihi Almeloveenianam Celsi editionem inter scribendum volutanti, & cum libris seu typis, seu calamo descriptis conferenti, hic illic forte occurrebant digna in quibus alia scriptura aut indicata esset, aut etiam proposita. Ut haec, sic alia, opinor, nec pauca fortasse, deprehendere potuissem, si minus fuisset aliis studiis, & occupationibus distentus. Sed vel ea quae notavi, fatis superque esse poterunt scire aventibus, quid ego de ista editione sentiam. Neque tamen in Lindenium hanc culpam confero, quod Marte, ut dicitur, suo tot mutaverit, multoque etiam minus, quod mutando, plura vitiaverit, quam emendaverit. Me enim illa quam modo dicebam, collatio docuit, bene multa, quae ab ipso primum investita crederes, in quibusdam antea editionibus, aut codicibus fuisse: plurima autem ne intelligi quidem potuisse, nisi emendationibus, quas ratio, & facilitas ipsa commendat, ab eo saepius, ut videtur, selectis, quam excogitatis, feliciter restituta haberemus. In ejus igitur editione, ut ab Almeloveenio ornata est, cum & plurima sint, ut dico, & in parte etiam ostendi, bene emendata, & plurima quoque, praeter respondentes Celsi locos, numeris ad latius adscriptis indicatis, tum pagellis plerisque, tum volumini universo, non sine legentium utilitate, subjecta: cumque in caeteris editionibus, si eadem trutina examinarentur, non pauciora saltem; ne dicam multo plura; emendationem requirerent; quis merito arguere te possit quod non aliam nunc Cominianis formis describendam cures interea dum aliqua tandem melior existat. Et sane postquam ex eadem officina eandem emisisti editionem, cum semel, iterum, tertio apud externos Celsus prodierit; secundum Almeloveenii editionem semper audio prodiisse. Utinam Viri docti, quibus codicum optimorum copia sit, ea in medium conferant, unde lumen accendatur ad illam, aliis non temere detractis, aliis adjectis, aliis mutatis, aliquando perficiendam. Nam certe, quo magis considero, novae mihi subinde oriuntur dubitationes, quae, si codicum subsidio abundarem, fortasse ad verum propius vestigandum perducerent. Nunc per se vix usui sunt. Nam ut vitiatum suspicer locum aliquem, faciunt; ut videam, quomodo restituere possim, non faciunt: & tamen videre mihi aliquid interdum videar quod a veri similitudine non abhorreat; id tamen proponere vix audeo conjecturae nomine, aut divinationis, vel potius conatus divinandi. Cujusmodi igitur futura essent, intelligis, quae promiseram; ut aegre ferre non debeas, si jam satis longam Epistolam nolui facere his quae melius apud me latebunt, multo longiorem. Vale: & librum, quem ad Samonicum, & ad me attinere, dixeras, quam primum mitte.

Patavii MDCCXXXVIII.

vii. Kal. Januar.

EPISTOLA SEPTIMA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Negas, mi Vulpi, te prius librum, quem eras pollicitus, esse missurum, quam dubitationes acceperis, & divinationes, quas promiseram. Accipe, quando ita vis, qualescunque sunt, & quotquot, & quocunque ordine succurrent protinus scribenti. Sed cave, ne tot sint, ut te poeniteat voluisse, neve, si justae Epistolae, cuique desiderii modum forte transivero, tu mustitans, me si-
mitem propemodum cantorum censeas (a).

*Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
Ut nunquam inducant animum cantare, rogati:
Injussi, nunquam desistant.*

Haereo primum in quodam loco lib. 2. c. 7. *tum in superioribus partibus fit abscessus, ac si inter ipsa initia sanguis e naribus non fluit, circa aures erumpit.* Causa dubitandi est, quia cum ea quae haec praecedunt, & quae subsequuntur, ex uno eodemque loco Hippocratici Praenotionum libri (b), ipso rerum conservato ordine, sumpta agnoscam, neque indidem accipi videam quae illis interjecta hic descripsi, neque satis cum his convenire, intelligam, ut putant aliqui, certum quendam Coacarum Praenotionum (c) locum, in quo de sanguine quidem e naribus, sed post parotidis eruptionum fluente, verba fiunt; quaerendum superest, unde igitur sumpserit Celsus, & cur hoc loco interjecerit, nisi quidem huc temere e sua sede translata sint, quae sententia Ronssei (d) fuit. Verum id dum quaerimus, scriptura ipsa nostrae officit perquisitioni. Verba enim illa, *sanguis e naribus*, neque in nostro codice, neque in ulla ex his quae ante oculos sunt, editionibus invenimus: & vix Constantinus, & Ronsseus in libri ora scribunt *initia*, aut *viscera*, cum in contextu omnes scribant *ipsa ulcera*; alii autem *non fluit*, alii *non fuit*, quod & vetustior ex meis editionibus, & codex habet, hicque insuper *viscera*; ut mihi aliquando in mentem venerit legere, *ac si inter ipsa viscera non fit, circa aures erumpit*, abscessus videlicet. Quod etsi, quemadmodum postea animadverti, placuerit etiam Pantino (e); tamen, ut in loco aliter adeo ab aliis scripto, esse amplius perpendendum censeo.

Commemorata sententia Ronssei de eo loco paulo superius transferendo, ad memoriam redigit dubitationem quandam meam, num alius sit forte de sede sua deturbatus. Indicia enumerans Celsus lib. 3. cap. 6. ex quibus Medicus febricitare aegrum, cognoscat, non videtur mihi omnium, ut nunc quidem legimus, ultimum illud facere potuisse, *si venae non aquis intervallis moventur*; cum haec continuo esset adjuncturus: *Ob quam causam medicus neque in tenebris, neque a capite aegri debet residere; sed illustri loco adversus eum, ut omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat.* Quod si illud ex arteriarum ictibus percipiendum signum perpaucis ante verbis scriptum fuisse, concipiamus; nempe ultimae erunt illae notae, post quas statim possint illa recte subjici, *Ob quam causam, & caetera quae descripsimus.*

Sed leve hoc prae iis quae lib. 8. cap. 1. in descriptione articulorum dubito superiorum vertebrarum, sive rei obscuritas tantummodo, sive & vitium quodpiam verborum est. Illustrare conemur locum, non perbreve, haecenus saltem, ut minus difficile possit intelligi, an a verborum depravatione, id quod credibilis est, oriatur obscuritas. 1. Omnesque vertebrae (exceptis tribus summis) a superiore parte in ipsis processibus parum desidentes sinus habent: ab inferiore alios deorsum versus processus exigunt. 2. Summa igitur protinus caput sustinet, per duos sinus receptis exiguis ejus processibus. 3. Quo fit, ut caput deorsum parvis tuberibus exasperetur. 4. Secunda superioris parti inferiori inferitur. 5. Quod ad circuitum pertinet, pars summa angustiore orbe finitur. itaque superior secundae circumdata in latera quoque caput moveri finit. 6. Tertia eodem modo secundam excipit, & perpaucis de cervicis mobilitate interjectis, 7. Jamque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, excipit. 8. Caeterae processibus deorsum spectantibus in inferiores insinuantur, ac per sinus, quos utrinque habent, superiores accipiunt. Locum omnem cum brevitatis, tum perspicuitatis causa in octo particulas divisi. In prima igitur, quae verba uncis intercepta sunt, num a Celso esse, credemus? aut si a Celso, ita prorsus ab eo scripta? Nam si vertebrae tres summae superioribus carent sinibus, itemque processibus inferioribus: quomodo prima vertebra sinus habet, ut in 2. particula est, quibus capitis processus recipiat? & quomodo tertia vertebra tubercula quae inferiori inferantur, existit? sic enim ostendam in particula 7. esse legendum. Jam vero particula 3. non ita uti ex Almenioveniana descripsi, in caeteris exstat editionibus, sed ad hunc modum, *Quo fit, ut caput sursum deorsum versus tuberibus exasperetur*: nisi quod Juntae editio, & Manutiorum utraque, & Ruellii habent *versum*, quibuscum & codex, & vetustior editio omnino conveniunt. Paavius (f), qui *versus* legeret, perperam huc intrusam ratus voculam *sursum*, quia *deorsum versus processus solummodo exserit caput*, hanc sustulit. Sed retinenda est, opinor, legendumque cum vetustioribus *caput sursum deorsum versus*, ut attollendi inclinandive capitis motus intelligatur: quem recte Celsus sine articulis illis fieri non posse, indicat, quos proxime 2. particula memoraverat, sicuti motus capitis in gyrum, sive in latera cui structurae debeat, mox 5. particula est traditurus. Veruntamen in hac,

(b) n. 6. (c) Apud Hoesler, Sect. 2. l. 1. A. 21. (d) In Enarr. hujus loci. (e) Comments. in hunc loc. (f) Ibid.

hac, de qua loquimur, 3. num aliquid redundat, aut aliter legendum est? Nam si nihil aliud scripsisset, nisi *Quo sit, ut caput sursum deorsum vertatur*, aut *verti possit*; jam satis omnia exposita essent; *tubera* enim, quibus, additum est, caput *exasperari*, iidem nempe *exigui ejus processus* sunt, de quibus proxime dictum erat; ut minime opus fuisset, a Lindenio huc inferi illam insuper vocem *parvis*, quam apud alios non invenio, & quam supervacuum Celsus fecerat, cum *exigui processus* dixerat. Caeterum etsi alii fuerint, ut Constantinus, & Ronsseus in libri ora indicant, quibus post *versus* addere verbum placuit *moveatur*; ii tamen continuo et quoque addiderunt, & reliqua retinuerunt. Ego praeter ea quae antiquiores libri mutanda esse, docuerunt, nihil muto: quid dubitem, tantum indico. In particula tamen 4. mutare nihil ausim, tametsi & codex, & editiones omnes meae magno consensu ab ea discrepent. Habent enim: *Secunda superiori parti inferiore. Quod ad 8c.* scriptura, ut vides, aperte adeo mendosa, ut Paavius (g) huc adscripterit, *quis sensus? nullus sane. lego*, *secunda superiori parti inferioris, ut mens sit, secundam vertebrae jungi superiori parti inferioris vertebrae, nulla tum obscuritas.* Nulla utique. Sed neque erat, cur id Celsus traderet, quod omnes haud aliter esse posse, per se intelligerent: neque erat, cur necdum absoluto sermone de vertebra duabus primis, mentionem injiceret de tertia, praesertim cum haec quomodo secundam excipiat, mox esset 6. particula indicaturus. Praeterea in Paavii lectione verbum deest, neque in iis quae proxime antecedunt, aut subsequuntur, quidquam est unde illud subaudias. Quamobrem longe melius ab Lindenio videtur factum, qui litterulas illas Paavii duas *i*, & *s* sejungens, rescripsit *superioris parti inferiori*, verboque *inferitur*, quod Constantinus in codice legi admonuerat, accepto, particulam hanc 4. complevit. Verum hinc oriri potest dubitatio, an quod hac 4. sic dictum est, supervacuum sit propter ea quae statim subjiciuntur particula 5. de vertebra prima circumdata secundae, & quod consequitur, de secundo igitur superiori inserta. Nec dissimulare possum, aliquando mihi venisse in mentem suspicari, an non 4. particula, mendose adeo, ut vidimus, scripta, e librorum margine in contextum irrepisset: cum dici non possit, quam apte post tertiam quae de capitis inclinatione, aut erectione est, statim sequeretur 5. quae ad circumversionem attinet ejusdem capitis, addito uno, haud amplius, verbo, *secundae videlicet ante pars summa.* Sed quid de particula dicemus 6? Traditur in 5. modus quo prima vertebra excipit secundam, nimirum hujus summae parti circumdata, quae in angustiore dentiformem processum finitur. Continuo autem in 6. additur, *Tertia eodem modo secundam excipit.* Nam secunda igitur ab ima etiam parte alterum ejusmodi processum exigit, cui tertia ad eundem modum circumdetur vertebra? Multo quam haec aut emendare, aut dilucide explicare, facilius videtur restituere particulam 7. *Namque vertebra tertia tubercula, quae inferiori inferantur, excipit.* Nam etsi plures, nec contemnendae editiones sic habent; vetustior tamen, & illae pariter quas supra laudavi in particula 3. & praeterea Henrici Stephani editio, & membraneus codex, & rei ipsius natura docent, pro *excipit*, rescribendum esse *exigit*. Quo enim pacto fieri possit, ut tubercula inferenda vertebrae inferiori, id est, quartae, excipiantur a tertia, id est, tertiae inferantur? Imo haec a tertia emittuntur in quartam: idque adeo ex Anatome; quod praeclare nostri; manifestum est, ut quamvis particula 8. quam ob hanc unam tantummodo causam protuli, indicare videatur, a quarta vertebra incipere processum inferiorum in subjectas emissionem; tamen (nisi etiam discrimen forte aliquod Celsi fuisset inter processum, & tubercula, per quod rem explicare quis posset) multo levior mihi repugnantia haec videretur, quam in uno eodemque versu dicere, eadem tubercula & alio inferi, & hic excipi.

Exposui fusa dubitationes meas, earumque causas, in descriptione vertebrarum. Nunc illas preffius indicabo, quae ad clavicularum, ut Paavius ipse (h) existimat, descriptionem spectant. Locus est eodem capite aliquanto inferius, ubi latorum scapularum ossium figura, & adhaesione propositis, haec scribuntur: *At a summa costa 8c.* Describitur hic os quod sustinet jugulum, sive in quo jugulum insidit exteriore capite. Non potest igitur esse clavicula; hanc enim Celsus non solum alibi, ut hujus libri 8. capite 8, *jugulum* vocat, sed & hic, nec describere tamen incipit ante verba illa, *Id ipsum recurvum 8c.* Quodnam igitur os esse istud, dicemus, quod primo loco proponit? Exterius certe juguli caput nullo alio osse, nisi eo quod nunc Scapulae appellant Spinam, sustinetur. Si pergens igitur latum os scapularum describere, hic de ejus Spina Auctor loquitur,

cui

(g) *Comments. in hunc alterum loc.* (h) *Ibid.*

cui Spinae quidem pleraque ejus verborum conveniunt; quomodo ait, *a summa costa fere media hoc os exsciscere*, primum tenue, deinde eo plenius latiusque, *quo propius lato scapularum ossi fit?* Vt enim pro *summa costa* non accipias, quam his duabus iisdem vocibus non multo superius designavit, duodecim costarum supremam; sed unum de tribus scapulae lateribus, nam *triangulam* esse, dixerat; certe a summo illorum, quod costam superiorem vocamus, Spina non oritur, sed a basi, multoque superius, quam ubi haec media est. Deinde Spina, quae a scapula oritur, & per ipsam pergit, parsque ejus est, num propior fieri scapulae ipsi diceretur? Scriptum oportuit, *quo propius vertici lati scapularum ossis fit*, ut veram agnosceremus descriptionem. Sed & descriptio juguli ipsius cum sic finiatur *& cum lato osse scapularum, infra caput ejus, nervis & cartilagine connectitur*; quid tandem verbis illis designat, *infra caput ejus*? Nam sive caput, summum verticem significat scapulae, sive ipsum juguli exterius caput; vox *infra* quomodo cum vero conveniat, non est facile divinare. Et sunt quidem aliqua in his spinae scapulae, & claviculae descriptionibus, quae aliter in Almelveenii, aliter in caeterorum editionibus, ipsoque codice leguntur. Sed nihil juvant ad has mihi dubitationes eximendas.

Nec plus juvant varietates aliae in iis quae paulo superius, ut modo indicabam, de costis scripta sunt. *Infra cervicem vero summa costa contra humeros sita est. Inde septem inferiores usque ad inum pectus perveniunt.* Equidem video, accipi non posse lectionem hanc, cum, aliquot interjectis verbis, haec sequantur, *Sub costis vero superioribus, quinque &c.* Sic enim costae cum summa illa uno in latere essent tredecim. Verum haud satis video, quomodo sine aliqua haesitatione accipiam id quod ante Lindenium legebant, *Inde undecim inferiores.* Nam si universae costae ibi continuo describuntur; cur de inferioribus quinque mox scribitur, *ipsae quoque paulatim in cartilaginem versae?* quod profecto supervacuum esset, cum modo de omnibus scriptum esset, *paulatim in cartilagine degenerant.*

Sed non de ossium fabrica tantum, neque hae tantum dubitationes fuere, quas, vel codice, meisque editionibus inspectis, mihi ex animo non potui eximere. De plurimis huc aliquot adjiciam. Libro 3. cap. 22. postquam inter levia phthisis initia, cibo primo acres, deinde lenes, tum in vicem modo hi, modo illi propositi sunt; haec sequuntur, *adjiciendaque quaedam ex media materia, praecipue vero ex prima, cerebellum, vel pisciculus, & his similia.* Quo referrem illud *ex prima*, cum minime appareret; quid antea ibi legeretur, quaesivi. Omnes aut *ex apruna*, aut, sicuti Pantinus (i) admonuit, *ex aprugna* habent; codex *ex pruna*. Sed quodnam *ex pruna*; si tamen sic affari, voluisset; cerebellum indicasse Cornelium, dicas? non aprugnum certe, quando lib. 2. cap. 18. aprum valentissimae materiae esse, docuit, nec vulgo ea copia aprini cerebri est, quae caeterorum quos phthisicis laudavit, ciborum. Suis quidem cerebellum minus valentis esse materiae, *ex agno* autem, *hoedove totum caput*, dixit, *in media materia poni posse.* Itaque ex quonam horum, aut his similibus cerebrum fumendum esset, scripsisse, puto; idque nomen in mendo latere; nisi forte malis, revera *ex pruna* scripsisse; cerebellum autem cum ex media materia, quam supra explicaverat, accipiendum esse, diceret, animalis nomen adicere supervacuum existimasse: quanquam & codex, & editiones, cum ita habeant, *praecipueque vel ex*, priori magis conjecturae favere videantur. Libro 7. cap. 2. planissima illa quidem sunt de suppuratis: *Sed caetera etiam subcruda aperiri possunt; inter nervos ultima expectanda maturitas est, quae cutem extenuet, eique pus jungat, quo propius reperiatur.* Verum quae continuo sequuntur, non item. *Famque alia rectam plagam desiderant, ut in carne: alia vero vehementer cutem extenuant, in quibus tota ea super pus excidenda est.* Si editiones inspicio; omnes habent *Itemque pro Famque, & extenuet pro extenuant: nulla ut.* Sed pleraeque habent *aliam rectam*, perpaucae *alia rectam*. Codex cum his perpaucis convenit; sed in eo discrepat ab omnibus, quod pro *tota* habet *tuto*. Verum per has lectionum varietates nihil proficere mihi videor, ut neque per Constantini, adscriptas in margine, conjecturas. Fieri enim posse, existimo, ut Celsus postquam dixit de prorsus maturis, verba fecerit de subcrudis, & quod consequitur, magis de carne, quam de cute incidenda: repetita autem esse per libriorum incuriam quae de extenuata cute dixerat. De cute vero tota excidenda si hic quidquam praecepisset, non videtur paucis post versibus de eadem re ad hunc modum fuisse scripturus, *Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda sit.* Quod si non *tota*, sed *tuto super pus excidenda*, imo.

(i) Annot. in hunc loc. qui ipsi est c. 23.

imo forte incidenda scripsit; nimirum hoc quoque ad ultimam illam maturitatem pertinebat. Vides igitur, cujusmodi sint quae huc intrusa putem pro illis quae nequidquam in codice, & tot aliis exemplaribus quaesivi.

Nec felicior fui in ejusdem libri 7. capite 26. Namque ubi emoliri manu urinam oportet, cum haec legerem: *Homo tum resupinus eo modo, quo in curatione calculi figuratur, super subsellium aut lectum collocandus est*; non mediocriter miratus sum, probe gnarus, quam molesta, & simul ut minus hic necessaria ea figura sit, quae in calculi curatione a Celso ipso inferius proponitur. Multo autem magis miratus sum, ubi meis editionibus, & codice inspectis, summo consensu in omnibus pro *in curatione calculi* scriptum reperi *in curatione ani*: in qua alienam omnino a proposito requiri figuram, manifestum est, neque eam a Celso usquam fuisse descriptam. Itaque aut nomen alterius curationis hic posuit, aut ab ejus manu non sunt ista, *eo modo, quo in curatione ani figuratur*.

Libro etiam 8. cum in extremo capite 7. animadvertissem, iis quorum maxilla fracta est, non modo humidum cibum diu praescribi, sed haec insuper addi, *etiam, cum tempus processit, in lagano similibusque aliis perseverandum esse, neque quicquam edendum, donec ex toto maxillam callus firmaverit*; alterutrum suspicatus sum, aut Celsum tria ista verba *neque quicquam edendum* non scripsisse, aut, si scripsit, aliud quodpiam interjecisse quod a librariis praeteritum sit, ut puta *durius*, aut aliud ejusmodi, nempe ad hunc modum, *neque quicquam durius edendum*. Nam laganium, ut tenue esset, quantum ex Acrone (k) intelligimus, comedebatur certe, quod & ipse Acron diserte ait, non potabatur. Quonam igitur modo qui in lagano perseverandum esse, diceret, idem negaret, quicquam edendum? Cum quotquot habeo editiones consularem; nulla omnino fuit in qua tria illa verba invenirem. Sed codex ita prorsus habet, uti Lindenius, quem commentum non esse quae addidit, hic quoque locus indicio est. Quanquam igitur eo inclinat animus quo indicant editiones, praesertim cum Celsi sententia, vel tribus iis verbis demptis, eadem sit; tamen cum Scriptoribus liceat interdum aliqua inculcare, verbaque illa non modo in nostro, sed ut apparet, in aliis etiam, quae Lindenius viderit, scriptis exemplaribus legantur; me potius juvat pendere animi, quam fortassis contra fidem vetustiorum, quibus careo, meliorumque codicum quidpiam pronunciare.

Magis autem haereo in ejusdem libri capite 10. ubi de fracti humeri curatione verba sunt. Neque enim haec est sine aliqua obscuritate, quae si a depravatis dumtaxat vocibus oritur; alquanto minus difficile esset eam discutere: sed vereor, ne praeterea quidpiam desit, ut in fasciae quae secundo loco ponitur, descriptione, in aliisque fortasse. Frustra autem codicem, & libros formis descriptos inspexi. Variat quidem scriptura; sed non ibi ubi sperabam. A tergo aegri minister sub ea de qua modo dicebam, fascia, *porrecto, si dexter humerus ducendus est, dextro, si sinister, sinistro brachio, demissum inter femina ejus, qui curatur, baculum tenet; medicus super eam fasciam, de qua tertio loco dixi, plantam injicit dextram, si sinister, sinistram, si dexter humerus curatur &c.*; medicus enim adversus, humiliorque sedet, eaque tertia fascia, amplexa imum aegri humerum, deorsum pendet capitibus ibi inter se vinctis. Pro *porrecto*, pro *plantam*, pro *humerus curatur*, in editionibus cunctis invenio *correpto*, in aliis autem *planam*, in aliis *palmam*, & rursus in cunctis *humerus sinatur*. Codex apud Constantinum pro hac ultima voce habet *sinuatur*; noster magis evidenti mendo *suratur*. Sed cum uterque habeat *planam*; noster, qui manifesto errore pro *correpto* habet *correpto*, habet contra pro *baculum*, quod ab omnibus scribitur, planissime *brachium*: quae lectio tanto minus negligenda est, quod de baculo nullum antea, aut postea in hac curatione verbum est; *brachium* autem legi animadvertimus in hoc ipso Celsi loco in Vesalii Chiruriam l. relato. Nec *plantam*, ab Lindenio hic positam, facile rejiciendam puto. Idcirco enim videtur tertia fascia deorsum fuisse *demissa*, ut eam planta injecta *premat medicus*, sicuti mox Celsus loquitur; potius, ni fallor, *trahat* dicturus, si manu voluisset. Manu autem ut posset utraque medicus fracti humeri partes in suam sedem compellere, quemadmodum & res exigit, & superius ipse in univrsum docuerat; propterea planta uti maluerit ad fasciam premendam. Sic etiam cap. 15. ut ambabus manibus reponi luxatus humerus posset; medicum jussit vel genu uti; si modo Lindenius recte illa edidit, *humerum genu sub ala ejus cogere*, quomodo in antiquo libro manu exarato legi, docuerat Constantinus. Qui tamen dum confirmari hanc lectionem credidit cap. 20. de luxato femore, an hallucinatus sit, videas, ex verbis illis, *rotundum aliquid super inguen ponendum, subitoque super id*

genae.

genu adducendum est eodem modo eademque de causa, qua idem in brachio fit; neque enim a Celso ibi designari, crediderim, ut Constantinus ibidem putat, caput hoc 15. de humero, sed potius caput 16. quod proprie est de brachio, & in quo sane haec scripserat, *rotundum aliquid a lacerti parte ponendum est, & super id repente cubitus ad humerum impellendus est*; ut genu capite 20. aegri fit, non medici, cujus quidem est in quadam repositione humeri apud Hippocratem (m), in qua medicus, praeter manus, genibus quoque, & capite nititur. Veruntamen lectio, a Constantino producta, ejusmodi est saltem ut intelligi facilius possit, quam quae est in nostro codice, ad eundem quae prorsus modum in Pinzii, Juntae, Manutiorum editionibus misere depravata. Sed ad caput 15. ut redeam; etsi quae de quibusdam in eo verbis censeam, non reticui; quae praeterea tamen desiderem, supra indicavi.

Proferam denique ex lib. 5. cap. 19. n. 11. locum illum: *Sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est. quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt.* Cum haerem in ea voce *singula*, dubius, an Celsus, sic praesertim, illa uti voluisset; vel magis haesi, dum attentius legens quae sequuntur, eaque cum superioribus, & mox adjectis contendens, non invenire visus sum ita pressè, apteque scripta, ut Celsus solet. Et sane editiones caeteras consulens, deesse illa vidi quae sequuntur; sed tamen & ipsas, & codicem vitio non carere. Habent enim, *quae si singula habenda sunt, meliora sunt*, statimque illuc transeunt, *sed in copia &c.* Cui vitio si Constantinus mederi voluit ex ingenio per ea quae in margine adnotavit, quorum parte usus est postea Lindenius; morbum quidem magis cognovisse mihi videtur, quam sustulisse: sin codice aliquo usi sunt; vereor ut ejusmodi fuerit, qualem ipse versare & scrutari vellem: quanquam vitia interdum adeo antiqua sunt, ut ad ea tollenda satis opis ne a vetustissimis quidem, optimisque exemplaribus habere liceat. Quod cum possem tibi non uno exemplo demonstrare, eo quod sequitur, ostendam.

Cum aestate A. 1742. in Patriam secessissem meam, nec horas vellem pomeridianas illas fervidissimas perdere; Celsi codicem, quem alias, ut scis, nonnihil versaveram, petii; ut quidquid a Pinziana editione discreparet, in hujus oris perscriberem. Haec editio, A. 1497. Venetiis habita, & qua nunc apud me nulla alia vetustior est, eo gravior in dies mihi fit, quo magis convenire ipsam in plerisque cum principe Florentina, intelligo, cum plura quae ex hac adhuc servo, excerpta confero: estque eadem Celsus ille Pinzianus, quem adeo laudabat Schulzius (n). Celsus autem Foroliviensis calamo in membranis scriptus est A. 1451; ut quanquam ab editione illa in non paucis differat, non tamen unquam miratus sum, quod in difficilioribus locis non idem mihi auxilium tulerit, quod a multo antiquioribus libris sperassem, ut neque tunc in quodam Praefationis loco, necdum mihi, ut verum fatear, satis perspicuo, multo autem minus in Almelveenii editione, in qua sic legitur: *Nam ne utrum quidem, ut nihilominus aërem contineat, spirante homine posse diduci.* Certe enim venter, spirante animali (quod vel proxima verba non negant) imo diutius viam trahente, in experimentis anatomicis aperitur; non ita quidem, ut acrem nihilominus contineat: sed quis hoc requirat? aut sic objiciat, quod per se omnibus manifestum est, fieri nullo pacto posse? Itaque in nulla ex meis editionibus ita is locus descriptus est; sed in cunctis ad hunc modum, *Nam utrum quidem qui minus ad rem pertineat spirante homine posse diduci.* Verum ut communis haec lectio neque infrequentibus verbis repugnet, nec vero, nec illud requirat, aut objiciat quod sic non esset objiciendum; tamen id ponit quasi minus ad propositam disputationem pertinens, quod evidens est ad ipsam pariter valde attinere. Ea enim erat disputatio quae non minus ad haec spectaret, quae alvo, quam ad illa quae thorace includantur, vivo animali, examinanda. Cum propterea haesitarem; frustra codicem illum cum Pinziana editione contuli: id enim quod modo tibi descripsi, ut in hac, ita in illo pariter scriptum erat. Quid optabilius esse poterat, quam videre, quomodo legeretur is locus in eo codice, *quicum nullum inter omnes Italiae membranas aetate vel emendationi scriptione comparandum esse*, censuerat Jo. Rhodius (o)? Hujus voti me ultro compotem fecit Vir Humanissimus, idemque Graece, Latineque Doctissimus Antonius Cocchius Mugellanus in adjectis ad Etruscum suam de Anatome Dissertationem, ad me perbenigne missam. In illis enim, inter egregia caetera, lectiones aliquot proferens ex vetusto illo Mediceo, quem Rhodius tantopere laudaverat, codice, eam quoque produxit quam prae omnibus optabam. Sed cum

(m) L. de artic. n. 2. (n) Epist. ad Thomam, praefixa Exercit. de Ossib. conserv. (o) Praefat. in Scriben. & Dissert. de Aetia c. 6.

cum ea nihil prorsus discrepet a communi; jam aequum esset fortasse, ut me tardiozem in percipi-
piendo, aut fastidiosiozem in accipiendo faterer: quod & facerem libens, nisi animadverterem,
plerisque pariter Editoribus non planissimam esse visam propositae scripturae sententiam. Cujus
rei indicium est, quod legendum credidere *qui minus*, & interrogandi notam? in fine apposuerunt;
quasi ita aliquanto captu facilius redderetur. Cum vero difficultatem ne sic quidem tolli, existi-
maret Constantinus; eo decurrit, ut in libri ora adscriberet, *Num ne utrum.* Quam adnotatio-
nem retinuit Ronseus, credo ob eandem causam, Lindenius autem in contextum recepit, aliaque
mutavit ex codice aliquo, an ex ingenio? minus feliciter certe, ut ostensum est, sed non obscu-
ra significatione difficultatis, quam offenderent in communi lectione satis commode intelligenda.

Cave tamen credas, optimos ejuscemodi codices; etsi non omnibus in locis meliora quaerenti
respondeant; non magno alibi esse usui ad veram lectionem aut ex quibusdam quasi vestigiis inda-
gandam, aut etiam plane aperteque reperiendam. Exemplis utrumque comprobabo, ab eodem
Cocchio propositis. Legitur, ut in Manutiorum, aliorumque complurium, sic etiam in Almelo-
veenii editione lib. 8. cap. 20. *Neque tot genera machinamentorum quoque, ad extendendum in hoc
casu femur, Hippocrates, Andreas, Nileus, Nymphodorus, Protarchus, Heraclides, faber quoque quidam
reperissent, si id frustra esset.* Quid cogebat Celsum, ut post tot, talesque Viros, obscurum fabrum
memoraret? Nihil certe. Itaque laudanda videtur editio princeps, & Ruellii, & ante hanc,
Pinzii, & Juntae editiones, & si quae aliae nihil habent de fabro, cum caeterae meae omnes ha-
beant, & codex Foroliviensis, & quinque alii Florentini, eodem saeculo scripti XV. Sed fuitne
in codicibus vetustioribus quidquam ex quo perperam lecto istud extiterit de fabro commentum?
In vetustissimo illo, inter *Heraclidem*, & *reperissent* haec scripta fuerant, *quid qua vi.* Admonet
autem non minus opportune, quam docte, Cocchius, locum hunc Celsi videri ex loco expressum
Heraclidis Tarentini extante adhuc apud Galenum (p): quod eo facilius credo, quo saepius vi-
deo, *Heraclidem* illum a Celfo memorari, & quo similiorem utriusque loci sententiam agnosco.
Heraclides vero cum Medicis clarissimos nominet, in iisque Hippocratem, Nileum, & Nympho-
dorum; de fabro nihil, sed hujus loco, habet, ut Cocchius vertit, *aliique quidam.* Quibus ex
vocibus, a Celfo verissimiliter scriptis, neque ut fabrum, sed ut claros alios Viros, quos *Heracli-*
des nominatim laudaverat, significaret, num illae sint natae *quid qua vi*, Criticorum erit existi-
mare.

Vidisti, ut optimus codex indicia praebeat ad veram, aut certe veri similem scripturam inda-
gandam. Nunc accipe, quemadmodum plane eam aperteque exhibuerit. Libro 7. cap. 26. ubi
Celsus docet, qui via ferro facienda sit, per quam calculus e vesica eximatur, haec legebantur:
*juxta anum incidi cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet, cornibus ad coxam spectantibus pau-
lulum: deinde ea parte, qua strictior ima plaga est, etiamnum sub cute, altera transversa plaga facienda
est, qua cervix aperiatur.* Cumque omnia quae apud me sunt, exemplaria in iis praesertim verbis
convenient, *qua strictior ima plaga est*: horum loco in pervetusto illo codice scriptum fuerat, *qua
resima plaga est.* Nosti, qua significatione, non satis fortasse in Lexicis expressa, utatur Celsus
voce illa *resima*, cum renes dicit lib. 4. cap. 1. *a parte altera resimos, ab altera rotundos.* Hic au-
tem vides de plaga *lunata* verba fieri, novamque hanc, vel potius vetustissimam omnium scripturam
aperte docere, transversam plagam ad lunatam illam ab ea parte esse addendam, a qua extant ejus-
dem cornua. Versamur, ut vides, in re gravi, & ad eam rationem extrahendi calculi pertinente,
quam inter caeteras praestantissimam multis de causis ostendit idoneus, si quis alius, harum rerum
existimator, Heisterus (q): qui praeterea ex eadem ortam esse, non dubitat (r), *Methodum*,
ut vocant, *Lateralem*, nunc maxime celebratam, confirmatque (s) testimonio Ravii, qui de hac
methodo, Raviana etiam dicta, interrogatus, saepe respondit, *legite Celsum.*

Atque utinam Cl. Cocchius, ut has variantes lectiones proposuit, illamque insuper, quam &
nos, admoniti a Foroliviensi codice, & cunctis editionibus, & re ipsa, in extrema superiore Epi-
stola (t) attigimus; utinam, inquam, sic etiam reliquas omnes adjungere potuisset, quas, Cel-
sum totum cum scriptis libris conferendo, jam diu habet adnotatas: magno certe beneficio cum
omnes politissimi, utilissimique Auctoris studiosos, tum me praesertim, qui jam pridem ejus hu-
manitati

(p) In Hippocr. de Artic. Comment. l. 4. n. 42.
(r) Ibid. n. 52. (t) p. 167. l. 35.

(q) Dissert. de Lithot. Celsi praestantia.

manitati multum debeo, hoc etiam nomine obstrinxisset. Nam ego uno qualicunque codice usus, vix audeo ex iis quae animadversa habeo, quaequam proferre, veritus, ne aliter in aliis antiquioribus, & praestantioribus libris legatur. Exempli enim causa, libro 1. cap. 2. ubi ambulatio *melior esse dicitur in umbra, quam parietes aut viridaria efficiunt, quam quae tecto subest*, pro illa voce *viridaria*, quae in meis omnibus est editionibus, in codice inveni *viridia*. Quod paulo fidentius memoro, quia in alio quoque codice sic legi, ex mea Pantini editione intelligo, cujus libri duo primi, & tertii priora capita cum olim; a quo nescio; collata fuerint cum veteri aliquo exemplari, & variantes lectiones inde habeant in oris calamo descriptas, inter has hic habent *paries, aut viridia*. Differre autem, crediderim, *viridia* a *viridariis*, quod hac voce non nisi loca herbis & arboribus virentia, illa vero loca eadem aliquando, alias autem arbores plantaevae ipsae virentes videntur significari. Sic Catanaeus (u) in minoris Plinii verbis illis, *ambit hunc ambulatio pressis varietque tonsis viridibus inclusa*, accipiendum censuit *viridibus* pro *arboribus semper virentibus*. Nec certe Vitruvium (x) aliter existimes accipere potuisse, cum scripsit: *Media vero spatia, quae erunt sub divo inter porticus, adornanda viridibus videntur*. Neque enim *viridariis* dicere voluit, quae ipsa sunt loca, seu spatia; sed arboribus, quibus *hypethrae*, id est, subdiales, ambulationes includerentur, ut sic haberent etiam a *viridibus salubritatem*, & in urbium obsidionibus, ut aliquanto inferius ait, succis arboribus apertae, lignorum necessariam copiam sufficerent civitati. Quis autem Senecam (y), credat, cum in Africani majoris villa *cisternam dixit aedificiis ac viridibus subditam*, *viridaria intellexisse?* cum cisterna, ut aedificiis & arboribus posset, *viridariis* subdita esse non posset; neque enim haec satis convenirent cum caeteris quae mox subiiciuntur, *sub hoc ille tecto tam sordida stetit, hoc illum pavimentum tam vile sustinuit*. At enim Macrobius (z) cum *viridia* non pro apposito, ut in *viridibus* pratis, sed pro positivo ponitur, ut in illis, *formosa, facies viridiorum*, docuit, & in genitivo casu sic finiri, & ipsam loci *viriditatem significare*. Fateor, qui supra dixerim, non semper arbores virentes designare. At certe non *viriditatem ipsam loci* apud laudatos Auctores significat; id quod proposito meo est satis: ut minime mihi quaerendum sit, qua significatione in Phaedri (a) versiculo ponatur,

Perambulante laeta Domino viridia;

quanquam ubi de ambulando per Romanos xyftos sermo est, posset alicui in mentem venire, ut secundum Plinii, & Vitruvii productos locos explicaret. Multo autem minus hic quaeram, sintne *viridia* ad eundem modum accipienda in scriptis veterum Jurisconsultorum. Qua de re memini multa mecum olim erudite, ut solebat, verba fecisse Herculem Franciscum Dandinum Comitem (qui huic Gymnasio, mihiq; in primis, moriens, magnum tot ejus virtutum desiderium reliquit) cum differre, ipse quoque, sed alia ratione, *viridia*, & *viridaria* conjiceret, quamobrem alios fuisse *viridiarios*, alios *topiarios*, existimabat, nec *viridaria* dicta etiam *viridiaria*, nisi ex imperitia librariorum, qui *viridia* non intelligentes, alias in *viridaria*, nonnunquam littera ultima i non deleta, in *viridiaria* mutassent: quae in eum quem ultimum edidit librum (b) fuisse retulisse, non dubito. Illud dubito, ne forte etiam in Celso nostro ob eandem causam eiusdemmodi mutatio contigerit, & ex *viridia*, quae ubi de ambulatione agitur, adeo convenire vidimus, factum sit *viridaria*.

Ex iis quae in Foroliviensi codice animadverti, hoc quoque est. Libro 2. cap. 12. ubi Almeloveenius haec edidit, *immittenda in alvum est, si levi medicina contenti sumus, pura aqua; si paulo valentiori, mulla; si leni, aqua, in qua foenum Graecum, vel ptisana, vel malva decocta sit: si reprimendi causa, ex verbenis*; supra illa verba, *si leni, aqua* (quae in eo codice, ut in meis omnibus editionibus, ita sunt, *si leni, ex aqua*) supra illa igitur scriptum est *leniendi causa*, in margine autem *molliendi causa*. Quae an glossemata, an variantes, ut saepenumero in eodem codice, ex aliis descriptae lectiones sint, non facile dixerim; sed tamen dixerim, apte his respondere, quae mox sequuntur, *si reprimendi causa, ex verbenis*. Quo loco, si ex me quaeras, quid Celso verbenae sint; noli expectare, ut cum Almeloveenio respondeam *quaevis herba*, quasi foenum Graecum, vel malva non essent herbae, vel herbae omnes reprimerent; neque, ut cum aliis virgulta semper virentia, &

(u) *Comments. in l. 5. Epist. 6.* (x) *De Architect. l. 5. c. 9.* (y) *Epist. 36.* (z) *Saturn. l. 1. c. 4.*
(a) *L. 2. Fab. 5. v. 14.* (b) *Interpres. de Servit. Praedior.*

& jucundo odore, aut alia denique, magis ad Auctores alios, quam ad Celsum explicandum attinentia. Se ipse Celsus interpretatur hoc eodem libro cap. 33. cum inter reprimentia ponit verbenarum contusa cum teneris caulibus folia; *cujus generis, inquit, sunt olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hedera, punicum malum: & uno versu interposito, aqua calida, in qua verbenae coctae sunt, quas supra proposui.* Eae autem omnes num semper vireant, aut jucundo odore sint, vides.

Sed, ut plenius desiderio tuo satisfaciam, audendum jam est, & sine cortice natandum, id est, sine ullo codicum adjumento, verae similior scriptura, si non divinanda, conjecturis saltem, aut certe suspicionibus perquirenda. A facillioribus incipiamus. Celsum quidem ipsum libros suos in quaedam capita divisisse, manifestum est illa ejus loca attendentibus (c), quae in extrema sua Praefatione indicavit Lindenius. Ita vero Celsum divisisse, ut nunc videmus, aut eas quas legimus, inscriptiones capitibus praefixisse, si quis crederet; is quae ego, scripta exemplaria inspiciendo, eam protinus opinionem deponeret. Longe enim alias, easque haud raro ineptas, & divisiones, & inscriptiones animadvertens, a Celfo illas esse non posse, statim perspiceret. Huc adde, non easdem esse in cunctis codicibus partitiones. Quarum rerum omnium specimen habebis in II. & III. in Celsum Epistola ad te nostra, si particulam illam Indicis quam in II. (*) ex Forolivienſi codice descripsi, cum ea contuleris quae in III. (**) est ex Veneto, utramque autem cum ea parte quae illis respondet in libro cujuscunque editionis quarto. Cum enim editiones apparari coeptae sunt, tunc primum, ut opinor, cogitatum est de aptiore & divisione in capita, & lemmatum his praepונendorum sententia aut feligenda, si quo in codice minus forte inepta erat, aut de integro excogitanda: itaque non in cunctis editionibus eadem ubique divisiones sunt, eademque inscriptiones. Haec attigi, primum ut mecum laudes Lindenium, si quid scite in lemmate aliquo emendavit, velut in eo quod antepositum capiti 1. libri 8. sic in meis editionibus legebatur, *De positu, & figura totius humani corporis*, quando non haec eo capite Celsus docuit, sed ejus *ossum positus figurasque*, ut ipso capitis initio promiserat. Recte igitur Lindenius fecit, quod a Constantino adscriptam in margine vocem *ossum* illi addidit inscriptioni. Deinde illa attigi, ne mireris, si fidentius dixerō, e lemmate capitis 27. libri 7. *De cancro qui excisa vesica nascitur*, quamvis & codex, & omnes apud me editiones sic habeant, verbum esse tollendum *excisa*, aliudque, ut, exempli causa, *incisa* substituendum. Quis enim, nisi mortuo, vesicam excidat, id est, scalpelli ope detrahat?

Faciles quoque, tametsi non in lemmate aliquo, sed in ipso Auctoris contextu, eae mutationes videri possunt, quae una in litterula consistunt, ut si libro 6. sub finem capitis 6. in illis verbis, quae iisdem editionibus, & codici sunt communia, *recognitis omnibus, quae medici quoque prodiderunt, pro quoque rescribamus quique*: neque enim ipse medicus non erat, nec remedia, quae tam longo capite tot, & tam varia proposuerat, fere omnia a medicis non fuerant prodita.

Vbi vero sub initium capitis 17. lib. 5. haec edidit Almeloveenius: *In hoc autem volumine eas compositiones explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt; vel ad eas curationes pertinent, quas protinus hic comprehendam sic, ut tamen quae magis communia sunt, simul jungam. Si qua singulis, vel etiam paucis commodata sunt, in ipsorum locum differam; recte quidem fecit, quod in paucis sequi maluit Lindenium, quam caeteros qui magno consensu habent parvis, ne Pantino quidem, & Constantino, & Ronſſeo exceptis, quorum tamen primus in Adnotationibus, hi autem in libri ora Lindenio praeluxerant; sed illud haud bene, quod scripserit commodata, qua in voce Almeloveenii typographos errasse, crederem, nisi eandem in Lindenii, & Pantini editionibus, imo in hujus quoque Adnotationibus offendissem, cum reliqui omnes ediderint accommodata, codex habeat accommoda. Hic tamen, illique omnes cum habeant in ipsorum locum; ego qui haec non videam alio posse, quam ad curationes, referri, malim in ipsarum locum.*

Jam vero ad paulo majoris momenti suspensiones progrediamur. Libro 6. cap. 6. haec legimus. *Ac protinus quidem scire oportet, non febricitare eum, cujus venae naturaliter ordinatae sunt, temporis talis est, qualis esse sanis solet: nec protinus etiam sub calore motuque febrem se se concipere: sed ita, si &c.* Et in eo quidem ab Almeloveenio discrepant pleraeque editiones, & codex, quod habent non protinus autem; sed in caeteris mire omnes conveniunt, nisi quod Pantinus, offensus ultimis verbis,

in

in Adnotationibus credit *se se in potuisse* mutandum, Constantinus autem & Ronsseus leviori mutatione in margine adscribunt *posse*. Mihi vel hac levior placeret, id est, *esse*, legeremque *febrem esse, concipere*, quomodo Celsus ipse alibi dixit, *urinam in vesicam destillare, concipiunt*, & ego eundem quidem hominem posse omnia ista praestare, *concipio* &c.

Libro 2. initium capitis 14. apud Almelveenium est ad hunc modum. *De frictione vero & gestatione adeo multa Asclepiades, tanquam inventor ejus, posuit in eo volumine, quod Communium Auxiliorum inscripsit, ut, cum trium tantum faceret mentionem, hujus & vini & gestationis, tamen maximam partem in hoc consumserit*, id est, in frictione, ut vel ea demonstrent quae de hac una & continuo, & toto capite sequuntur. Igitur cum Celsus dicat, *in hoc, & hujus, & inventor ejus*, nec de gestatione verba facere incipiat, nisi capite 15; aut me omnia fallunt, aut duae illae voces & gestatione, temere in primum versum irrepserunt, idque a longo jam tempore, cum in cunctis meis editionibus, & codice legantur. Ronsseus in libri ora habet *equitatione*, ex eo, credo, quod in plerisque erat editionibus, *hujus, & equi, & gestationis*, quasi equitatio ad gestationem non pertineret, ad quam diserte retulit Plinius (d), melius tamen paucis, & in his Manutis aquae pro equi scribentibus; sic enim ediderant, *vini, & aquae, & gestationis* sive ex codicibus quibusdam; nam Foroliviensis ita prorsus habet, ut in margine Ronsseus, *vini. s. & aquae, & gestationis*, sive etiam Plinium (e) respexerunt. Is enim de Asclepiade haec scripserat, cum proposito Celsi loco conferenda, *quinque res maxime communium auxiliorum professus, abstinentiam cibi, alias vini, frictionem corporis, ambulationem, gestationes*. Quibus ex verbis est Muretus (f) delenda censuerat illa duo, *alias vini*, haud animadvertens, sic illas res *quinque* non fore; tamen ob hanc ipsam causam nihil mutandum esse, credidit Dalechampius (g), nisi *alias* in *aliquando*; neque hoc ipsum necessario, ut opinor. Nam quod Plinius infra subjicit: *Trahebat praeterea mentes artificio mirabili, vinum promittendo aegris, dandoque tempestive, tum frigidam aquam*, aequè congruit cum superioribus, sive *alias* legas, sive *aliquando*. Sed quomodo Plinium *quinque* communia Asclepiadis auxilia, & Celsum *tria tantum* fuisse, dicentem conciliabimus? Frustra Plinianam Harduini editionem consului, quam post missam ad te V. Epistolam, nactus, ut libenter vidi pleraque eorum quae de collatione utriusque Auctoris desideraveram, non omittentem, ita sperabam hujus quoque nodi solutionem praebituram. Quae cum me spes frustrata esset ubi ad ea Plinii verba is quo de agimus, adnotatur Celsi locus; capita alia inspexi in quibus aut de Asclepiade, aut de frictione, & gestatione fermo est. Sed non modo nihil quod me juvaret, inveni; verum insuper ad caput 4. libri 28. non praetereundam operarum hallucinationem offendi. Graecus enim Hippocratis locus, ut Galeni (h) aetate in libro *περί τῆς ἐν τῷ σώματι ἐκκρίσεως* legebatur, qui locus ut ad frictionem attinet, sic omnino erat iis Celsi verbis, quibus expressus est, subjungendus not. 5. Sect. 14; ad alia Celsi verba, quae de gestatione sunt, not. 8. non secus ac si ille pariter ad gestationem spectaret, adjunctus est. Nos vero eam quam proposuimus, repugnantiam qua tandem ratione tollemus, ut cum Plinius *quinque*, Celsus *tria tantum* communia Asclepiadis auxilia fuisse, scripserit? Sic fortasse, ut dicamus, Celsum de illis quae in memorato ab ipso volumine posuerat Asclepiades, Plinium de caeteris quoque eidem usitatis mentionem fecisse. Vtunque id est; cum Celsus *tria* dumtaxat memoret, ex quibus unum frictionem fuisse, demonstravimus, alterum autem gestationem fuisse ex consensu omnium hanc diserte in tribus illis enumerantium, veri similis est; satis perspicue apparet, *hujus*, id est, frictionis, optimam scripturam esse, bonam *gestationis*, dubiam vero auxilii ejus quod inter utramque a Celso positum est, sic tamen ut vox *aquae* praevaleat, si codicem, qui hanc habet, & editiones, in quibus aut eandem legimus, aut ex ea corruptam *equi*, attendere velimus; vox autem *vini* ab iis qui frustra eadem quae a Plinio, a Celso quoque dicta vellent, in codices aliquos intrusa videatur.

Vt igitur voces illas duas & gestatione in ejus capitis initium, sic totidem suspicor irrepsisse in proximum caput 15. ubi nunc legimus: *Gestationum lenissima est navi, vel in portu, vel in flumine; vel lectica, aut scanno: acrior vehiculo: vehementior, in alto mari navi*. Intelligis, me de istis postremis dicere duabus vocibus, quanquam de navi, pridem ab Almelveenio ipso notata, quin glossema sit, dubium esse non potest. At ego suspicor, non unum esse, neque Celsum, postquam in alto scripserat,

(d) Nat. Hist. l. 28. c. 4. (e) Ibid. l. 26. c. 3. (f) Varior. Lect. l. 14. c. 16. (g) In marg. ad hunc loc. (h) Vid. de Sanit. tuen. l. 2. c. 3.

scripserat, mari adjiciendum censuisse. Suspicionem autem minus improbabis meam, ubi animadverteris, alio ordine in caeteris editionibus, ipsoque codice locum istum proponi consuevisse, ut gestationes quae navi fiunt, minime disjungerentur, sic videlicet: *Gestationum lenissima est navi vel in portu, vel in flumine: vehementior in alto mari navi*; unde haec duo ultima verba auferre non modo licet, sed & juvat. Non me fugit, quid Lindenium moverit, ut antiquum ordinem mutaret, nimirum ne quae sequebatur gestatio *vel lectica, aut scanno*, ea videretur non minus vehemens dici, quam quae navi in alto. Verum si hoc attendendum; illud quoque attendendum erat, eo quem ipse maluit, ordine vehementiorem dici gestatorem navi in alto, quam vehiculo, quasi vero gestatone in alto tunc utendum fuisset cum mare ventorum vi maxime esset agitatum; itemque dici lenissimam, ut navi in flumine, quae vel lectica fiebat, vel sella, quarum motus, quippe pluribus gestantibus, creberrime inaequalis sit & dissimilis, necesse est. Non tamen negaverim, ut aliquid temere addi, sic & omitti inter *alto*, & *lectica* potuisset. Verum minus mihi facile est conjicere quod omnino verbum omissum sit, quam quae sint addita, suspicari.

Sic & voces alias duas, & has quidem ex librorum incuria redundare, crediderim sub initium capitis 29. lib. 7. *Sed ante omnia vulvae natura mirabilis, cum in multis aliis, tum in hac re quoque facile cognoscitur. Oportet autem ante omnia &c.* Quis enim tantam in disertissimo Scriptore inopiam verborum fuisse, existimet, ut duo illa verba *ante omnia*, nulla adductus ratione, tam brevi intervallo iteraverit? Vt bene illa convenient secundo loco, ubi ordine praecipere Auctor incipit quidquid fieri oportet ad maturum partum, intus emortuum, manu educendum; certe primo illo non apparet, cur ponantur. Cum enim difficultatem ejus operis proposuerit, continuo spem unam dat, eamque in uteri natura mirabili quae occasionem praebet cauto & perito Chirurgo primum unum digitum, deinde & alterum, & sic deinceps totam manum per illas angustias inserendi. Namque ex intervallo subinde os uteri dehiscit: qua occasione utendum, ut magister quisque obstetricandi spectatissimus vel nunc praecipit, sicque deinceps expectandum *donec iterum id os aperiatur*; ita enim legere malo, quam cum Lindenio, adscripta in margine a Constantino, & Ronseio sequente, *os aperiatur*, cum sit in codice *ad os aperiatur*, ut in omnibus quoque, mihi notis, editionibus, excepta principe Florentina, ex qua a me olim excerpta nunc inspiciens, gaudeo, in his idem prorsus quod in mentem venerat, reperire.

Fortasse ob eandem veterum scribarum indiligentiam, quaedam alia iterata sunt verba in citati libri 7. capite 26. *Cum jam eo calculus venit, ut super vesicae cervicem sit, juxta anum incidi cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet.* Veterum dixi; nam hic quoque tum in codice, tum in meis omnibus editionibus eadem illa repeti video, quamvis caetera paulo aliter, nempe ad hunc modum proponantur, *ut incidi super vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debeat*, nisi quod in codice est *debet*, quod in libri ora Constantinus, & Ronseus malunt, ut illud delentes, tanto melius haec quidem quam Lindenius, quod si calculus super vesicae cervicem sit, necdum ad eum pervenit locum, ut secundum inculcata hoc capite a Celso praecepta aggredi Medicus sectionem debeat. Ante hanc enim vel modo praeceperat, ut calculus digitis compellatur deorsum donec ad cervicem perveniat, in eamque impellatur. Itaque ubi mox dicit, *Cum jam eo venit*, perspicuum est, hoc velle, *Cum jam in cervicem venit*; ut absonum sit addere *ut super vesicae cervicem sit*, supervacuum autem videri possit dicere, *super vesicae cervicem esse incidendam cutem*, quando plaga lunata anum debere dicitur *usque ad cervicem vesicae* pervenire, aut si illud minus supervacuum sit, vox saltem *vesicae* secundo hoc loco sit minime necessaria.

Vtuncque id est; a non absimili operarum socordia cum factum esse, conjecissem, ut in cunctis a me versatis editionibus duo alibi verba essent repetita; meam conjecturam postea confirmatam vidi non ilibenter. Locus est lib. 8. sub initium capitis 7. ubi quaedam de variis casibus attinguntur, qui offi, dum frangitur, possunt incidere. *Quinetiam aliquando plura fragmenta a fragmento fiunt. Sed in aliis quidem ossibus ex toto saepe fragmentum a fragmento recedit.* Vides, quibus de verbis dicam, nempe *a fragmento*, quae ut secundo loco necessaria sunt, sic primo vel tunc redundare mihi viderentur, si *e fragmento* scriptum esset, quod nusquam legi. Et fuisse quidem alios antea quibus displicuissent, ex Constantini marginibus intelligebam, qui adnotatum habent, *Quidam segmento*; nec tamen quid isti spectassent, percipiebam. Verum cum denique in Forolivienfi codice duo illa verba prorsus desse primo quidem loco, animadverti; sic enim scriptum est, *plura fragmenta fiunt*; tum vero ad meae conjecturae plenioris confirmationem nihil aliud optandum cognovi, nisi ut cum eo codice plures alii, in primisque optimi, consentirent.

Quamobrem etsi alias duas suspiciones meas ab eodem codice demum inveni confirmatas; nolui tamen eas magis quam superiorem, ei codici acceptas referre non modo quia ipse quoque multo mihi antea in mentem venerant, quam ejus varietates codicis omnes adnotarem, verum etiam quia uni codici, neque ei optimo, non multum tribuo, in re praefertim quae minus est in veteribus ejusmodi libris attendenda, velut haec de duabus prima, quae nimirum pendet a distinctionum notulis, inter verba interjectis. Paulo supra finem ejusdem capituli 7. in omnibus quae apud me sunt, editionibus ad hunc modum scriptum est, *costae, spina coxarum, os tali, calx*: ad eundemque modum iterum paulo supra finem insequentis capituli 8. eadem verba proponuntur, nisi quod eo capite 8. *coxarum* loco, quam vocem retinent Lindenius, & Almelveenius, reliqui habent, codice non discrepante, *costarum*. A quibus hic duo vides posse requiri, *costarum spina* quid sit? & quare a *costis* distinguatur? scribunt enim *costae, spina costarum*: cum a duobus illis prioribus unum modo requiri possit, idque reliquis capite quidem 7. commune, *spina coxarum* quid sit? neque enim Celsus cum libri hujus 8. capite 1. ossa omnia sigillatim proposuit, in iisque *costas*, & *os coxarum*; illis, aut huic *spinam* tribuit; ne quis forte quia posteri summam hujus partem utrinque *spinam* vocarunt, eam, credat, capite 7. intellexisse. Quid ergo est? *Coxarum* ego utroque loco scribendum opinor; *spina coxarum* neutro. Sed verba ita distinguenda, *costae, spina, coxarum os, tali, calx*; aut, si mavis, *coxarum os, os tali*; vel *coxarum os, talus*; sic enim singula haec ossa alibi nominat Celsus. Qui inter caetera ossa, quae ibi cap. 8. memorat, fere immobilia, id est, non aequae mobilia, ac humeri, brachii, femoris, cruris, digitorum ossa, de quorum curationibus est postea acturus, *coxarum os* praetermittere non debuit, nec vertebrae; has autem *spinæ* nomine, ut solet, hic quoque intellexisse, initium, & finis proximi, quod sequitur, 9. capituli satis ostendunt. Haec cum essem conjectura persecutus; codice inspecto, distinctionis notas inveni, non inter *coxarum*, & *os*, sed inter *spina*, & *coxarum*, & inter *os*, & *tali*, quemadmodum suspicione praeceperam.

Antequam alias hujus generis suspiciones adjiciam; alteram illam indicabo, quam a codice comprobata vidi. Libro 6. cap. 18. *Anus quoque multa, taedique plena mala recipit, nec a se multum abhorrentes curationes habet*. Cum haec primum legi; credibile visum est, non ita olim scriptum fuisse, sed potius *nec inter se multum abhorrentes*, quomodo Livius (i), exempli causa, dixerat *abhorrent inter se orationes*. Et vestigia quidem ejus scripturae in cunctis meis editionibus deprehendi, in quibus videlicet legitur *nec in se*; licet Constantinus, & Ronseus in libri margine adnotaverint *necon in se multum abhorrendas*, lectione minime iis, quae sequuntur, curationibus conveniente, quas si perlegas, plerasque agnoscas nullam asperitatem, multam similitudinem inter se habere. Suspicionem denique codex luculentissime confirmavit, in quo perspicue scriptum reperi *inter se*.

Redeo nunc ad eos locos, in quibus suspicor, ob pravam verborum distinctionem sententiam esse corruptam. Libro 2. cap. 29. inter ea quae alvum movent, ponuntur *uvae recentes pingues, minutae aves, cochleae &c.* Capite autem insequente inter ea quae contra adstringunt, recensentur *dura ova; magisque, si assa sunt: minutae aves, merula, palumbes; magisque, si in posca decocta est*. Num eadem igitur minutae aves alvum & adstringunt, & movent? Haec repugnare, sensit Ronseus (k), commentusque est, primo loco teneras & nuper exclusas, elixasque; altero ficcas, & adultas, & assas; quasi Celsus, si ita intellexisset, per se declarare non consueisset. Quod & de Pantino (l) dictum volo, qui teneras, durasque distinxit; cum facilius posset, quam Ronseus, mutatis primo loco inter verba notulis, tollere, ut mihi videtur, repugnantiam ad hunc modum, *uvae recentes, pingues minutae aves*. Dixi autem facilius, quam Ronseus; hic enim ne dubitavit quidem, quin pingues uvae essent intelligendae, sicque in Enarratione sua explicavit. At Pantinus (m) utrum malleus, optionem dederat, *pingues* de uvis, an de avibus dictum accipere. Ego vero non dubitandum crediderim, quin de avibus sit accipiendum. Pinguedo enim proprie in animalibus dicitur, & *caro pinguis* mox diserte a Celfo in iis quae alvum movent, commemoratur. Caeterum cum alii sic verba distinxerint, ut Almelveenius, alii ambigue, ut Pantinus; vix tandem unum Constantinum animadverti ita, uti ego conjeci, distincta edidisse.

Verum

(i) Hist. l. 38. haud ita precul a sine. (k) Enarrat. in hoc loc. (l) Comment. in primum loc. (m) Ibid.

Verum ne hunc quidem inveni qui alia quaedam ita distingueret, quemadmodum mihi distinguenda videntur, libro 5. cap. 26. ubi Celsus sub nomine cancri; vulneribus supervientis, gangraenam fere & sphacelum describit. Nam quod Almeloveenius quae Pantinus (n), & Ronfseus (o) huc adscripserant, magis attendens, quam quae Constantinus: indicat, quasi huc attinentes, Galeni locum, & Hildani Observationem; nempe uterque horum ibi de tumore verba faciunt, quem hodieque omnes cancrum appellant, non de affectionibus quas Celsus hoc quidem nomine complecti solet, nimiae vulnerum inflammationi, aut constrictioni, ut antequam describat, ipse ait, succedentibus; sic enim cum saepe alibi, tum praesertim ibi locutus est, ubi generatim vetuit nimis arctas fieri deligationes, si quidem id, quod adstrictum est, alienatur, & cancro opportunum est, & ubi speciatim in ossis fractura quacum sit vulnus conjunctum, tanto laxiores fascias laudavit, quanto facilius & alienari & occupari cancro vulnus potest. In illa igitur descriptione haec etiam sunt, ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est, & caro intus corrupta: interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur, specillumque demissum descendit &c. Nemo autem caeterorum est qui vel majoris distinctionis notam inter corrupta, & interdum non interponat; si Manutios, & Stephanum excipias: quanquam nemo ibi caro intus corrupta habet; habent vero carunculae corruptae, vel, ut codex, carunculaeque corruptae, quod ego melius existimo, quia ante duos tresve versiculos cum de hoc ulcere dictum esset caro ejus corrupta est; ineptum fuisset idem iterare. Sic igitur rescribendum suspicor, ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique odoris est: carunculaeque corruptae, interdum etiam nervi ac membranae resolvuntur &c. Id est, putrefactae excidunt.

Est etiam ubi depravatam sententiam credas non tam quod verba non bene distincta sint, quam quia transposita. De quo ut existimare possis; ex lib. 3. cap. 6. non brevem locum describam, necesse est, ad tempus attinentem quo potio febricitantibus est concedenda. *Ac ne illud quidem ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas potiones misceri novam materiam corruptae. Illud videndum est, ut, qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque: ubi sine illo datur, delignantur, cum aegrum dormire cupiemus, quod fere fitis prohibet. Satis autem convenit, cum omnibus febricitantibus nimius humor alienus sit, tum praecipue esse foeminis, quae ex partu in febris inciderunt. Hic igitur manifestus est, quam ut admonitione mea egeat, non aliam, nisi minoris distinctionis notulam, inter quoque, & ubi fuisse ponendam. Illud aliquam attentionem requirit, ut suspicemur, suo non esse loco ea verba, cum aegrum dormire cupiemus: quod fere fitis prohibet. Haec enim, sive ad istum modum legantur, sive ipsis particula, aut, ut in codice, meisque libris omnibus, praeponatur, non bene ibi collocata esse videbuntur iis qui animadverterint, tempora illa non tunc dumtaxat esse deligenda, cum aegrum dormire cupiemus, sed tunc etiam cum materiam novam corruptae misceri, volemus. Quorum utrumlibet addita quidem ista particula aut significabit, sed in alium translata locum simul cum verbis infrequentibus. Tantum igitur abest, ut eam particulam, quod Constantinus, & Ronfseus in margine indicant, expungendam credam; ut sententiam sic restitui posse, existimem, *Ac ne illud quidem, ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret: ubi aut bilis aegrum, aut cruditas male habet, expedire quoque per modicas potiones misceri novam materiam corruptae, aut cum aegrum dormire cupiemus; quod fere fitis prohibet. Illud videndum est &c.* Quod si forte malis, nulla translatione verborum facta, mutare tantummodo aut in ut; etsi translationem magis probem; non pertinaciter repugnabo: satisque mihi erit, locum, quemadmodum hactenus legebant, vitio non caruisse.*

Age nunc veniamus ad alterum in quo manifestius esse videbitur vitium, neque, ut puto, sine verborum transpositione facile tollendum. Libro 4. sub initium capitis 13. haec sunt. *Sed prior, morbus videlicet Ileus, modo supra umbilicum, modo sub umbilico dolorem movet. Fit in alterutro loco inflammatio: nec alvus, nec spiritus infra transmittitur. Si superior pars affecta est, cibus: si inferior, stercus per os redditur: si utralibet, metus est. Adjicitur periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger est.* Vides, num ubi stercus per os jam redditur, possit vomitus esse, nisi mali odoris? numve periculum, quod jam summum est, his adjectis augeatur? Certe Aphorismus ipse, (p), quem, tanquam huc attinentem, indicat Almeloveenius; si rationem, & Galeni (q) interpretationem attendamus; periculum in Ileo praenunciat ex eo vomitu, non qui vomitum stercoreis, aut stercorei similium excipiat, sed qui hunc praecedat. In Ileis, inquit Galenus, vomitus

non

(n) Annot. in hunc loc. (o) Enarrat. in eund. loc. (p) p. 10. Sect. 7. (q) Comment. in hunc Apher.

non semper adest, sed quando exitiales sunt: & si vehementius distorquentur, stercus eis ascendit: & mox; Haec vero mihi fieri videntur ab intestinis in quibus passio talis existit, a se expellere stercus appetentibus, quando longitudine temporis coepit molestare. Quam alteram ex Galeno descripsi particulam ob eam etiam causam, ut intelligeres, quanto melius in producto Celsi loco, ubi nunc legitur, si utralibet, metus est, legeretur antea ab omnibus, si utrumlibet vetus est, quod & codex habet. Itaque locum sic restitui posse, conjicio, si post transmittitur, continuo scribamus. Adjicitur, vel; quoniam in codice est, accidit; Accedit periculo, si vomitus biliosus, mali odoris, aut varius, aut niger est. Si superior pars affecta est, cibus: si inferior, stercus per os redditur, si utrumlibet vetus est; videlicet si in superiore, aut in inferiore parte inveteravit affectio. Ad eundem enim modum Celsus de dysenteria infra loquitur cap. 15. Si pluribus diebus nihil remedia illa juverunt, vetusque jam vitium est. Verum ad alia veniamus, vel potius revertamur.

Cum enim supra mentionem facerem immobilium quorundam, id est, minus inter se, secundum naturam, mobilia ossium, quae Cornelius noster extremo capite 8. libri 8. nominaverat; in memoriam redii, quid essem olim suspicatus in verbis illis, quibus inter initia capituli 11. ejusdem libri, ossium motus praeter naturam, id est, luxationes, ita distinxit. *Moventur ossa sedibus suis duobus modis. Nam modo quae juncta sunt, inter se delinquant: ut cum latum os scapularum ab humero recedit; & in brachio, radius a cubito; & in crure, tibia a fura: — modo articuli suis sedibus excidunt.* Quem secundum modum sigillatim insequentibus proponit capitibus, de maxilla luxata, & quod ad susceptum sermonem maxime attinet, de luxato humero, aliisque ejusmodi. Hinc autem suspicio oritur, in iis quae produximus, verbis non ab humero, sed ab jugulo potius esse legendum. Jugulum enim, id est, clavicula, ita cum lato scapularum os junctum est, ut cum tibia fibula, aut, si mavis, cum ulna radius, non ita ut cum lato eodem osse humerus, qui & per articulationem jungitur, maximos quosque motus permittentem, & cum recedit ab illo osse, sive, quod eodem redit, cum illud os ab ipso recedit, non huc res attinet, sed alio, videlicet ad caput, quod peculiariter extare dixi, de luxato humero. Quae animadversio non tantum ad id valet, ut vitiatam hic esse scripturam, opinemur (frustra explicante Constantino de acromio, quod officulum perraro in adultis invenitur, nec inter ossa a Celfo proponitur) sed ad illud quoque, ut paulo inferius ab Lindenio egregie emendatam intelligamus. Cum enim & editiones omnes, & codex ipse, ut ab humero habent, sic perperam quoque haberent *mollibus*, vel etiam, ut in Constantini, & Ronsssei margine, *molibus*; nihil melius rescribi potuit, quam *mobilibus* in iis verbis, *Quorum vitandorum causa, facienda eadem sunt, quae in ossibus mobilibus laesis.* Quid enim huc *ossium molibus*, vel *ossibus mollibus*, aut *mollioribus*? nam hoc malebat Constantinus. Hic enim, ut fibulae, & radii diserte proposita exempla ostendunt, de ossibus agitur immobilibus, aut certe minus mobilibus: hisque Celsus laesis, adhibenda eadem esse, docet quae laesis mobilibus.

Simile vitium, similique ratione emendandum, irrepsisse in primum caput libri hujus 8. suspicaberis, ubi legeris, *Maxilla vero est molle os.* Nemo enim hoc dicat, nedum Celsus, qui sternum, duritie cum maxilla non conferendum, os tamen esse *valens ac durum*, isto eodem capite dicturus est. At enim codex, & editiones, quotquot inspicimus, habent *molle*. Nimirum, credo, ut *mollibus* habebant in loco superiore, notula quae compendium vocis *mobilibus* significaret, a librariis olim non intellecta, aut minus animadversa: cujusmodi ob causam Veterum duo tresve ediderant infra, capite 4. ut Almelveenius quoque ibi adnotavit, *membrana mollis ac sui coloris*, ubi edendum fuisse *membrana mobilis ac sui coloris*, satis illa ostendunt quae continuo his opponuntur, *membrana immobilis, nigra &c.* Unum est, quantum video, quod mihi, pro *molle* hic *mobile* os reposituro, objici possit, nempe tribus, nec totis, interjectis versiculis, de eadem maxilla haec addi, *solaque ea movetur*, supervacuis verbis, si modo ea mobilis dicta esset. Attamen haud plane supervacua fortasse videbuntur, si quid continuo sequatur, attenderis. Hoc enim ait Celsus, *solaque ea movetur.* Nam *malae cum toto osse, quod superiores dentes excipit, immobiles sunt.* Aliud autem est dixisse, mobile os maxillam esse, statim atque de ea sermo fieri coeptus est, nempe caeteris illis capitulis partibus quae omnino immobilibus compinguntur ossibus, ad eum usque locum descriptis: aliud est, nonnullis de ea jam dictis, opportune admonere, maxillam de qua verba sunt, illam esse quae sola movetur; ne quis forte rerum ignarus, maxillae nomine deceptus, putaret, superiorem quoque a Celfo mobilem dictam fuisse. Nam superiorem etiam, a Romanis maxillam fuisse appellatam, ipsum *malae* nomen indicio est, quod ex maxilla conatum esse, jam diu est cum docti

docti homines de M. Tullio (r) didicerunt. Quod nomen etsi Plinius (s) tradidit, in homine tantum habere locum; non tamen scripsit, haud licitum esse in homine quoque superiorem maxillam dicere: imo licere, exemplo docuit suo, cum remedia adversus *maxillarum dolores, tumoresve* proposuit (t). Celsus igitur, ne quis dubitare posset, utram maxillam mobilem esse, dixisset; cum illud addidit; tum superiorem, nisi forte simul cum inferiore, nusquam, quod meminerim, alio quam malarum, nomine designavit: quin a malis aperte, ut hic, maxillam, videlicet inferiorem, distinxit, quemadmodum capite 7. hujus libri videbis in illa certorum ossium enumeratione; *maxilla, malae, jugulum &c*: quam constantem ejus consuetudinem haud scio, an alii satis adnotaverint.

Locus eodem capite primo brevis est, sed in quo de pluribus dubitatur. *Super hos quoque musculos, qui tempore contegunt, os medium, in exteriorem partem inclinatum, positum est.* Sic cum Lindenio Almeloveenius. Sed qui eos praecefferant, quotquot inspexi, & cum his non codex modo quem memorare solitus sum, sed & Venetus, ut quaedam quae olim ex eo excerpti, mihi adhuc ostendunt, habent ad hunc modum, *Sub his quoque musculis, qui tempora connectunt*: in caeteris autem conveniunt codices, non editiones. Nam vel princeps, & Pinziana *inclinatum* habent, nedum reliquae, praeter editionem Ronssei, in qua tamen aliud discrimen animadverto; scripsit enim *in interiorem partem inclinatum*, quam lectionem Paawius (u) sequitur. Quibus de inusculis Celsus loquatur, manifestum est: quo de osse, ambiguum, eoque magis, quod varia adeo profertur scriptura. De qua etsi in musculis minus controversiae est; ea ipsa tamen a vera fortasse longius abest, quam putant. Qua enim, quaeso, significatione tempora *connectunt*: in illa temporales vocitamus? Difficultas, haec, credo, Constantinum, & Ronsseum impulit, ut in libri ora adscriberent *contegunt*. Quam tamen Paawius vocem respuit, tanquam *Celfo minus familiarem*, oblitus; ut renum, & omenti descriptionem (x), & locos alios praeteream, ab hoc capite distantes; hujus ipsius initio scripsisse illum, *cerebri membranam contegit*, in eademque pagella paulo supra, *os contegat*, & erit *contegendum*; ut intra duodecim, aut tredecim versus ter usus sit. Est igitur Celfo maxime familiaris. Sed tamen dubito, num usurpaverit hoc loco, an potius, quam *contegunt*, scripserit *continent*. Quo id auctore? inquis. Nempe eodem Celfo, quem animadverto, cum hos musculos indicaret hujus ipsius libri alio loco, qui & in codice, & in editionibus sine ulla cujusquam dubitatione uno eodemque modo legitur, ita scripsisse, *inter musculos, qui tempora continent*. Vtinam Celsi ipsius auctoritate uti possem ad caetera pariter quae in verbis propositis dubia sunt, veri similiori ratione dirimenda, quae ab illo nimirum pendent omnia, quod os intellexerit? Et a primo quidem id esse videtur quod Latine a jugi similitudine satis bene vocamus Jugale: quamvis enim hanc jugalis significationem in Lexicis non videamus adnotatam; Celsus tamen *Jugale appellari posse ab eadem similitudine, a qua id Graeci ζυγῶδες appellant*, infra docet, ubi id os memorat, ac describit. Quod attendens Paawius, negat, proposito loco de eo osse Celsum loqui, de quo paulo post ex instituto sit locuturus, & quod praeterea non *sub his musculis* sit, sed ipsis impositum. Cui secundae animadversioni tantum videtur tribuisse Lindenius, qui de Jugali hic dici, crederet, ut propterea fortasse, pro *sub his* ediderit *super hos*, mutatione libris omnibus quos viderimus, ut supra indicatum est, repugnante, & minime ipsi necessaria; stante enim homine, est Jugale os infra totos ferme eos musculos. At Paawius processum petrosi opinatus est hoc loco indicari: quam opinionem, cum Celsus nihil usquam attigerit eorum quae non nisi aperta calvaria, possunt de hac conspici; examinare non est operae. De Constantini autem opinione, quam ex libri ora conjicimus, ubi pro *os medium* posuit *os malarum*, satis est, secundum Paawii primam animadversionem, hoc quaerere, quid attinuerit hic scribi quod paulo post nihilominus erat scribendum? Nam si *juxta aurem finiri* Jugale os tradetur, quod *transversum a genis tendit*; inde satis intelligi poterat, *sub Temporalibus musculis os malarum, in exteriorem partem inclinatum, positum esse*. Quid igitur est? Fortasse, nihil a scriptis libris recedendo, vox illa *medium*; quam quo referamus, si de osse Jugali sermo sit, haud satis apparet; de parte illa calvariae accipienda est quae, sub his musculis latens, contra medium fere ipsorum in exteriorem inclinatur partem. Cum enim hic Celsus calvariae latus describat, futuram videlicet squamosam, & os quod proxime post aurem crassissimum

(r) In Oratore. (s) Nat. Hist. l. 11. c. 37.

(t) Ibid. l. 21. c. 20. & l. 23. c. 2. & 7.

(u) Comment. in hunc loc.

(x) l. 4. c. 1. p. 114, 2. & p. 185, 10.

mum est; a veri similitudine non abhorret, cavere voluisse, ne quis forte, ut aequatum exterius videt ab his musculis capitis latus, sic ob ignorationem eorum crassitudinis putet, subjectam quoque calvariam ipsorum esse superficiei parallelam: itaque illud caventem, ibi os extrorsum inclinari, ubi sedem relinquat majori eorum crassitudini, docuisse: dixisse autem, *sub his musculis*, quia hisce obtegatur, non secus atque alibi (y) cor, dixit, *sub sinisteriore mamma situm*. Verum ex his omnibus quae super uno isto loco a me scripta sunt, noli aliud magis attendere, quam quod, Celfo auctore, conjeci de verbo *continent* pro *conneſtunt* substituendo.

Ejusdem auctoritate ductus, nonnullas alias suspiciones, dum infra legerem hoc ipsum caput, subortas, mihi jam demere conabor. Humerus, inquit, *extremis utrinque capitibus tumidus, mollis, sine medulla, cartilagineus*. Nulla hic mendi suspicio. Nam quod duas illas voces *sine medulla* Paavius (z) omnino delendas esse, pronunciat, quia hoc os, sicuti mox Celsus ipse agnoscit, *medullosum* esse, constat; delendae essentiae quoque, id est, *mollis, & cartilagineus*, quia durum esse, manifestum est, neque id Celsus negat. Sic enim pergit, *medius teres, durus, medullosum*. At vero omnia sunt retinenda; prima, quia de *extremis capitibus*; caetera, quia de medio inter extrema osse diserte dicuntur: utraque autem, si eae inter se conferantur ossis partes, satis vera sunt. Suspicio autem oritur ex iis quae continuo sequuntur, *leniter cavus, in priorem & anteriorem, gibbus, in posteriorem & posteriorem partem*. Certe intelligis, haec, sicuti Lindenius, & Almelveenius edidere, cum ipsius ossis figura non convenire. Sed neque conveniunt quae pro his omnibus meae cunctae habent editiones. In aliis enim sic legas, *leniter gibbus & in priorem & posteriorem, anteriorem, & posteriorem partem*: in aliis autem, quibuscum Pinziana, & codex ipse consentiunt, *leniter gibbus & in priorem, & in posteriorem partem*; quasi vero aut ab nulla parte esset cavus, quod primae indicant; tunc autem pressius Celsus scripsisset, *leniter gibbus in omnem partem*: aut praeter priorem, & posteriorem, duae partes reliquae non essent hic commemorandae, quod caeterae significant editiones; tunc autem Celsus haec statim non subiecisset, *Prior autem pars est, quae a pectore est: posterior, quae ab scapulis: interior, quae ad latus tendit: exterior, quae ab eo recedit*. Si Celfo igitur, & re ipsa ducibus, locus ille a librariorum facillima in ejusmodi praesertim verbis describendis hallucinatione est vindicandus; non inde, opinor, ejus initium unde Lindenius, sed unde omnes reliqui, faciendum est, rescribendumque magna ex parte, ut primi illi, *leniter gibbus in priorem & posteriorem & anteriorem; cavus in posteriorem partem*.

Sed etsi tam varia, ut vidimus, apud varios scriptura vitium ipsa in eum locum irrepsisse, indicabat; non est tamen cur alteri plurimum fidamus, in quo scribendo mire omnes consentiunt. Est eodem capite primo, ubi femina, id est, femorum ossa, *ab anteriore parte gibba* dicuntur. Sunt autem; idque procul omni dubitatione; a priore, si re ipsa, & verborum paulo ante proposita declaratione standum est, quam Auctor ad omnes articulos pertinere, etiam in *ulterioribus*, diserte admonuit. Crediderim igitur, scripsisse, a priore, aut, si minus recedere a communi lectione velis, *ab anteriore*: aut si forte *ab anteriore* scripsit non tam quia inde quoque, in nonnullis praesertim corporibus, nonnihil gibba sint, quam ut Hippocrati obsequeretur; non omisisse tamen a priore, ut simul id quod multo evidentius est, simul ipsum sequeretur Hippocratem (a), cujus haec verba sunt, *considerare oportet, quod femur gibbosum magis est ad externam partem, quam ad internam, & magis ad anteriorem, quam posteriorem*.

Mendum quoque alterum mihi esse videtur in extrema eorundem feminum descriptione. Atque in eo inferiora quoque capita media sinuantur, quo facilius excipi a cruribus possint. Scire enim velim, quorsum pertineant duae istae voculae in eo. Nihil enim singulari numero praecedat, quo referas. Novissima autem haec fuerant, *tum infra introitus leviter tendunt, quo aequalius superiora membra sinuantur*. Igitur aut eae voculae inducendae sunt, ut modus quo praecedentia ista dicuntur, in subsequentibus servetur, aut videndum est, an forte ex ideo describentes fecerint in eo, potueritque Celsus ita scribere *ideo, quo*, ut notum est, eadem mente scriptum esse a M. Tullio (b) eo, quo, & idcirco, quo.

Verbo *sinuantur*, quod in isto ultimo erat loco, locum alterum ad memoriam reduxit ejusdem capitis, ubi ossa brachii proponuntur. Brachii autem nomine haud accipio humerum quoque, de quo

(y) l. 4. c. 1. p. 183, 11. (z) Comment. ad hunc loc. (a) l. de Fractur. n. 24.
(b) ad Attic. l. 2. epist. 9. & l. 1. epist. 16.

quo jam vidimus; tametsi, Celfo ipso auctore, non aliis modo, me posse, crederem, qui cum supra hic scripsit, *paululum motu brachii moveri* jugulum, non videtur humerum quoque non intelligere potuisse. Accipio, quod ipse multo saepius, eam artus superioris partem quae inter humerum est, & manum. Ejus igitur partis ossa describens Celfus, cum radium proposuisset superius tenuem, cubitum autem ibi plenior, ampliusque quam radius, cum extremo humero commissum, deinde radium a cubito paulatim diremptum; *rursus*, ait, *ad manum coeunt, modo crassitudinis mutato. Si quidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis est. Dein radius in caput cartilagineum confurgens, in cervicem ejus insinuatur. Cubitus rotundus in extremo, parte altera paululum procedit. Gravis suspicio in ea cadit, in cervicem ejus insinuatur.* Nam primum quae est cubiti cervix? aut ubi a Celfo indicata est? Deinde quomodo radius in imum cubitum insinuatur, si cubitus ibi in radium, ut probe nosti, se insinuat? Denique cum summam radii partem *leniter cavam* esse, a Celfo non fuerit praetermissum; quomodo in ima tanto ampliore omittere sinum potuisset? aut si omisisset; qui mox posset illum, ibi de manu verba facit, non secus ac si propositus antea esset, commemorare? Primam enim manus partem describens, duo ejus processus, inquit, *in sinum radii conjunguntur.* Augetur suspicio editionibus inspectis, quae ante Lindenium, a quo notata illa verba accepit Almelveenius, prodierant. Nam Caesarius quidem, & Pantinus *in cervicem*, at caeteri *in verticem* (nisi quod Constantinus *in vertice*) *in verticem*, inquam, *ejus* ediderunt, quod in codice quoque est: in eodemque, ut in editionibus quae apud me sunt, prorsus omnibus, verbum sequitur quod quae-rebam, nimirum pro *insinuatur* habent *sinuatur*. Quid tamen adhuc ista faciemus voce *cervicem*, aut *verticem*, aut denique *vertice*? De cervice enim diximus, cur hic agnoscere non possimus. Verticem autem ut pro infima radii parte dici potuisse, non negaremus, exemplo inducti, quod infra animadvertimus in ossibus digitorum; illa tamen adjecta vox *ejus* non digna ibi Celfo videretur, sive ad radium velles referre, sive ad radii caput. Satis enim fuisset scribere, *in vertice sinuatur*. Si quid ego suspicer, quaeris; a te peto, ut propositum locum attente relegas, & Celsi mentem in describenda alterna illa superius atque inferius radii, & cubiti mutatione perpendas. Continuo idem quod ego, suspicaberis, ut radium quem in summo tenuiorem, quam cubitum, dixerat, in imo dicit esse crassior; ita quoque eundem quem illic ostenderat multo minus, quam cubitum, ad juncturam pertinere, hic contra, unum ferme cum manu committi, ostendere debuisset, & quod consequitur, tradere, cubiti loco radium ipsum sinuari. Quod praeclare fecerit, si, ut puto, scripserit *in vicem ejus*, id est, cubiti, *sinuatur*. Ita autem scribere potuisse, cum aliorum, tum Celsi ipsius commonstrant exempla. Quorum hoc, proposito simillimum, & maxime geminum, est libro 4. cap. 7. *Sed hic vinum forbere, ut supra praecepimus, morbus ipse non patitur: in vicem ejus, cremor ptisanæ sumendus est.*

Suspiciones alias; quasi non nimis multas jam protulissem; huc additurum, opportune litterae interpellant tuae. Quae quoniam non breves sunt, & multa, ut video, de Celfo, nec levia, proponunt; cum perlectae fuerint, respondeo. Has interim accipe, & quae de Samonico expecto, fac mittas, & valeas.

Patavii Postrid. Kal. Januar. MDCCL.

EPISTOLA OCTAVA.

JO. BAPT. MORGAGNVS JO. BAPT. VVLPIO S. P. D.

Litteras perlegi tuas, quibus ex me plura quaeris: illud primum, & gravius, quid sentiam de non ita paucis, quas descriptas misisti, in Corn. Celsum Adnotationibus. Dicam, ut solitus sum, ingenue. Ab una eademque manu mihi profectae non videntur. Sunt enim plures ex quibus acumen ingenii elucet, aut doctrina multiplex, atque eruditio, aut linguarum peritia non vulgaris, ut si has a magno quamlibet Viro esse, dicas, non difficile assentiar. At sunt vicissim aliae ab illis adeo

adeo discrepantes, ut prope poeniteat legisse. Quod ne temere dictum suspiceris; relege quas indicabo.

In Celsi Praefatione haec de Medicis Rationalibus verba sunt, *eum mederi posse arbitrantur, qui prius illa ipsa, qualiter eveniant, perceperit*. Pro hoc ultimo verbo substituitur in Adnotatione *praeeperit*, hoc addito *Vnde praecipere animo, praesumere*; quasi Celsus ipse nec praeposuisse prius, neque ita satis significaret, qui illa ante didicerit. Lib. 1. cap. 3. *Qui vomere post cibum volet, si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere*. Adnotantur haec, *Non tantum, ut alii repenendum. Nam hic Graecissat, proque & tanquam ponit*. Credas fortasse, vetustissimas editiones habuisse *tanquam*; novissime autem aliquos fuisse qui mallet *tantum*. Et tamen, si ex inspectis a me tot editionibus tres excipias; caeterae omnes, & vetustiores in primis, & codex habent *tantum*, quae vox an huc magis conveniat, ostendunt quae continuo sequuntur, *si difficilior; aquae vel salis, vel mellis parum adjicere*. Vides, ut *adjicere* opponatur illi *tantum*. Quin etiam, duobus versiculis interjectis, haec leges, *deinde aquam tepidam, ut supra scriptum est, bibere*. Sed gravius quiddam tentatur in verbis illis ex cap. 15. lib. 3. *dandaque opera est, ne qua cruditas in quotidianum id malum vertat*, quartanam videlicet febrem. Haec enim apponitur Adnotatio, *ne qua cruditas quotidiana in malum vertat*, ut cum dicitur *Hoc tibi vertet in malum: non se vertet*. Vtrum tandem ista adversus codicis, & editionum consensum proposita mutatio est, quod Celsus ita loqui, ut Plautus, Virgilius, & Cicero ipse, non posset? an quod ibi non deberet; ubi de quartana in quotidianam facile mutanda verba facit? Haec enim continuo subjicit, *Nam quartana neminem jugulat: sed si ex ea facta quotidiana est, in malis aeger est*. Ino ne qua cruditas quotidiana isto loco dicere non debebat, tum ne quis crederet, nisi quotidiana cruditas sit, ex quartana fieri quotidianam non posse, tum quia aegrum, supra jusserrat, *tertio die abstinere*, hic vero quomodo in cibo assumendo se debeat gerere, non quotidie, sed quo die febris expectatur, ostendit. Libro 7. cap. 26. ubi est minister qui puerum, jam novem annos, nondum quatuordecim excedentem, sic contineat, ut oportet, dum ei calculus extrahitur e vesica; ubi igitur is minister debere esse dicitur *homo praevalens & peritus*, verbum *praevalens* Adnotatio mutat in *prudens*. Quid ita? *Nam saepe al in veteribus codicibus pro d legitur*. Fac, saepe ita legi. Num semper, num hic ita lectum esse, credemus? ubi non prudentia modo, quae fatis hic quidem voce illa *peritus* significatur, verum etiam vires adeo requiruntur, ut mox admoveat Celsus, si pueri qui curatur, robustius sit corpus, tum unius loco, ministros esse oportet *duos valentes*, qui contineant, imo semper a lateribus alios *duos valentes*, qui unum illum, aut eos *duos labare non sinant*. Magis sane quam in his qui puerum continent, in eo ministro prudentia requiritur, cujus manibus altera alteri imposita mulieris venter premitur, ut infantis mortui caput ad os uteri compellatur. Neque tamen a Celso insequente cap. 29. aliis quam his, designatur verbis, *valens homo, non imperitus*.

Aliae autem sunt Adnotationes, nec eae paucae, quibus non tam verba Celsi mutantur, ut in superioribus, quam per causam glossematam omnino tolluntur, velut in ipsa Praefatione. *Nam famem facilius fert adolescens, quam puer: facilius in denso coelo, quam in tenui, facilius hieme, quam aestate: facilius uno cibo, quam prandio quoque assuetus: facilius inexercitatus, quam exercitatus*. Quid hic glossematis? Nempe in duabus illis vocibus quoque *assuetus*, quae *glossema esse ineptum* dicuntur. Verum si tollantur, quae membri illius sententia erit? Sic etiam lib. 3. cap. 5. cum oportere, ait Celsus, *cibum quam maxime semper ab accessione futura reducere, & hoc salvo, dare quam integerrimo corpore*; illud, *hoc salvo*, non dubitatur quin *superfluum sit, & glossema*. Est vero adeo necessarium, ut, si demas, Auctoris praeceptum longe aliud appareat. Neque enim id vult, nec fieri potest, ut febricitanti cibum semper demus, cum est integerrimo corpore, verum ut integerrimo quidem demus, sed tunc dumtaxat, cum integritas tot horas mansura est, quot omnino ad cibi deductionem requiruntur, antequam nova incipiat accessio. Hoc enim, ut superiore capite adversus Asclepiadem, & Themisonem constituit, non illud, Celso praeceptum est: itaque, hoc salvo, illud tunc denique non recusat. Post haec, duo leviora videbuntur: sed cum in eundem librum cadant; alia hic potius, quam ipsa, omittam. Alterum ad caput attinet 13; alterum ad 18. In primo legimus, *Si res inveteraverit*. In altero, *Si vero consilium insanientem fallit*. Ad primum haec adnotantur, *Abundat res*. Sic tamen loquebantur Plauti tempore, sed non Celsi. Ad alterum, *insanientem pronuntiatur glossema esse*. Nam elegantissime dici, raro hoc fallit.) Non est nobis quaerendum in primo, num sic amplius non loquerentur Celsi tempore, neque in secundo, an omissa voce *insanientem*, haerent lectores, paulisper saltem. Celsus ipse hoc eodem libro cap. 21. certe scripsit,

scripsit, *Neque eum res fefellit*; nisi huc quoque, adversus codicis, & editionum fidem in sententia obfirmati, duo contendamus irrepsisse glossemata: sicque alia in alios, qui produci possent, Corneli nostri locos, ut puta ubi sub Operis finem legitur, *cum jam vetus res est* pro *vetus morbus est*, aut alibi, *Vbi bene res cedit*, & *Balneum rarum res amat*, & *neque enim semper concoctionem res expectat*, &c. Sed quis tandem erit modus? Si jam sic in alienis scriptis nimis ingeniosi esse velimus; ad multo pauciora verba redibunt antiquorum libri, eorumque sententiae ex dilucidis saepe obscurae fient, & ex absolutis aliquando imperfectae.

Est vicissim ubi Adnotationum Auctorem malles ingenium exercuisse suum, quam Celsum, quem aliqua tueri aequa interpretatione decebat, praepropere festinatione damnavisse, ut libro 4. capite 12. quod de morbo *ventriculi* scripsit, qui *κοιλιακός* a Graecis nominatur. Statim decurritur ad notam hanc apponendam: *Commiscuit colicum cum κοιλιακῷ Celsus. Facilis enim est lapsus.* Quid? si proximo, quod sequetur, capite diserte non scripsisset, intestini plenioris morbum (de quo est caput 14.) *κοιλίον* nominari. Altera additur nota, *Hallucinans haec scripsit, quia cum alvum nihil reddere dicat in hoc morbo (quod falsum est, & videtur de colico intelligendum) tamen paulo post astringentia praescribit. Ex quo apparet, medicum non fuisse Celsum.* Ego vero medicum non fuisse, opinor, qui hoc ipsi objecerit. Vidisset enim, postquam ventrem tandiu *liquaverat*, quandiu in *longo* morbo opus esset, debuisse tandem sub finem morbi justum robur ventri ipsi reddere, idque *pau-iatim facto transitu*, non ad valida astringentia, sed ad *assam carnem valentem*, & ad *pluviatilem aquam decoctam*, timentem vide licet, nisi ventrem denique confirmaret, *ne vitium contrarium oriretur*, ut loquitur capite 16. Caeterum quo magis omnibus manifestum est, & semper fuit, descriptum hic, & curatum a Celso morbum longe alium esse ac qui solet a Medicis Coeliaca passio nominari; eo aequius erat, exemplo adductos quod insequens caput proponit, *Ilei*, primum inquirere, *an* forte qui ante Celsum de Medicina scripserant Graeci non eundem quem posteriores, morbum eodem nomine designassent; aut si eundem, an interdum tamen alium quoque: deinde, si nunquam alium quam posteri, significassent; tum vero cogitare, an librarii, ut tot alia nomina, Graeca praesertim, in describendo vitiarunt, ita aliud a Celso fortasse scriptum, in *κοιλιακός* mutassent. Rubeus (a) est certe laudandus, qui cum alium omnino morbum ac quem alii hoc nomine solent, a Celso hic proponi, videret; tum quis esse posset, quaesivit, tum plerosque redarguit, qui *cum hoc non animadvertissent, injuria Celsum toto hoc fere capite reprehenderunt.* Sed Adnotationum quas misisti, plures non ea aequitate scriptae sunt. Itaque ad locum lib. 2. cap. 4. quem studuerant Interpretes alii vel explicare, vel restituere, de quibusdam in *urina quasi suis*, hoc adnotatur, *Falsum esse Celsum satius est dicere.* Qua ratione cito quidem nodi inciduntur; non solvuntur. Neque aliter cum Celso agitur ad caput 1. ejusdem libri. Nam quod scripserit, *urinae difficultas*, *σφγγυεῖν* quam appellant, non quaeritur, num forte in codice vetustissimo cum Graecae vocis prima syllaba *δύς*, atramento diffugiente, intercideret, sciolus aliquis longe aliam ac Celsus scripsisset, temere suffecerit. Continuo sic pronuntiatur, *Fallitur Celsus in σφγγυεῖας interpretatione, quae proprie Latinis substillum, non stillicidium* addunturque in hanc sententiam quae apud Mercurialem (b), & Meursium (c) legeris ex Festo, & Catone, qui *omnium, qui nunc extant, antiquissimus linguae Latinae auctor* dicitur ab Adnotationis Scriptore. Quem ego potius oblitum credam addere *prosa oratione*, quam ignorare potuisse, Plautum, & Terentium extare, quorum uterque ante Catonem, & primus quidem lustris non ita paucis est mortuus; ut aequior in eum sim, quam ipse in Celsum fuit. Qui tamen hic, & alibi illud fortasse magis spectasset, stranguriam quam ibi ex Hippocratis sententia memoraret, sine urinae difficultate non fieri; quamobrem credo, quae in Epidemiis (d) de stranguria posita sententia fuerat, eandem in Aphorismis (e) legi de dysuria; tamen igitur Celsus id magis spectasset, quam ipsam vim, & naturam vocis; hanc tamen vim certe quidem ita expressit aliquando, & praesertim proximo capite septimo. Aphorismum vertens 80. Sect. 4. ut *σφγγυεῖν* sic reddiderit, *si urina paulatim destillat.* Sed magnus Vir, & qui multa adeo ex Graecis Latina fecit, tam facile, in re quam ignorare haud poterat, non fuisset, opinor, damnatus; si qui damnavit, antea, ut bonum interpretem decet, ejus libros saepe, attenteque perlegisset: quod non fecisse, cum ex iis quae subinde scripta sunt supra, tum magis ex his quae sum additurus, intelliges.

Li-

(a) Annot. in hoc cap. (b) Praelect. Patav. l. 3. c. 32. & alibi. (c) Nos. in Caton. de Re Rust. l. 156. (d) L. 2. S. 6. (e) S. 6. Aph. 36.

Libro 3. cap. 6. *quando aeger melior sit*, inquit Celsus. Haec, inter caetera, adnotantur, *Cicero*, meliuscule mihi est. *Celsus* diceret, sum meliusculus. *Vid. cap. XX. p. 159. l. 9.* Ibi vero iterum legitur, *si aeger melior est*. Qui magis Celsum versasset; non hunc locum, sed alterum indicasset ex cap. 22. *Qui meliusculus esse coepit*. Libro 2. cap. 12. *si reprimendi causa, ex verbenis*. Adnotatio sic habet, *Tallos herbarum intelligit Celsus per verbenas: ut videbis postea variis locis*. Tu vero an bene, an satis Celsi mens ita explicetur, ex illo uno quidem, sed praeter caeteris attendendo, loco scies, quem Litteris protuli superioribus (f). Sic pariter ex alia Epistola (g) intelliges, num probare liceat conjecturam ad verba illa, quae recte olim cap. 28. lib. 5. legebantur, *si non labitur specillum, sed aequali innititur*, sic adnotatam, *Vel labitur fede quali. Conjectura est, quia sedem postea in eo significatu sumit*; quasi non continuo id Celsus opponeret, quod, ut lectionem antiquam confirmat, sic ejusmodi conjecturis refragatur, *si inaequale quoque & asperum subest*. Sed hoc ea Epistola satis explicavimus. Itaque praestat ad alteram Adnotationem transire. Inter alia quae lib. 4. cap. 8. utilia hepaticis remedia traduntur, *pini flos* legitur. *Pini flos*, scribitur in Adnotatione, *i. e. chamaepitys, quia non audet dicere pinum simpliciter, ne intelligatur arbor*. Propterea *Virgilius*: Et semper florida pinus. *Vbi male P. Bambus* *πινεὶς* pro pinus correxerat in Culice in fine. Adde quod *Dioscor.* dicit *παταριὸς* prodesse chamaepityn. Si alienas lites mihi facere placeret meas; quaererem, ut priusquam ita damnaretur Bambus, quocum modestius olim egerat Petrus Victorius (h), unde ista Virgillii interpretatio petita est; quaererem, inquam, ut chamaepityn semper florere, ostenderetur: nam Bambus quidem, Theophrasti (i), aut certe Plinii (k) testimonio, ostendere poterat, *toto anno florere* picridem suam. Sed tamen si ibi Virgilium, ut in versu quoque illo altero (l)

Ipse thymum, pinosque ferens de montibus altis,
si Virgilium, inquam, darem, pini vocabulo designasse chamaepityn; quod vel olim inter Viros doctissimos controversum, atque adeo a Salmasio (m) pernegatum esse, scio; non hinc profecto sequeretur, quam herbam Poeta vocasset pinum, eandem Celsum, non jam pinum, sed *pini florem* vocare potuisse. At enim Celsus non ausus est dicere pinum simpliciter, & humilis ista pinus hepaticis prodest. Audio. Sed mitto quaerere, cur non dixerit potius pinum humilem, aut pinum florentem? Hoc unum quaero, cur non ausus sit dicere chamaepityn? Certe si Adnotationum Auctor diligentius Celsum versasset; novisset praeclare, libro 5. cap. 4. non dubitasse scribere, *pyrethrum, chamaepitys, uva taminia*, quam vocem *chamaepitys*, five eam Latinis, five Graecis potius, ut tot alias, litteris scripserit Celsus, cum omnia habeant apud me exemplaria, ne illo quidem excepto, quod calamo descriptum est; suspicari non oportet, obscuro *pini floris* nomine hic eandem herbam, quam perspicuo poterat, significare voluisse. Nam quod haec hepaticos juvet, ita verum est, ut tamen ipsa quoque major pinus iisdem utilis sit, auctore non solum Dioscoride (n), sed inter alios, hoc vetustiores, apud Caelium Aurelianum (o) Diocle ipso, quem inter *priscos maximosque medicos* Celsus (p) posuit. At hi, inquis, pini folia laudabant; non florem: quem neque laudare poterant, quippe cum pinus nullum ferat; ut propterea Constantinus hic legendum censuerit *lini flos*. Ego vero qui de lini flore, aut foliis nihil ejusmodi invenire adhuc potui litterarum memoriae mandatum; si quid hic esset mutandum, multo mallet *pini folia*, quam *lini flos*. Prius autem quam mutemus, cogitandum est, potuisse Celsum cum his facere quos ex Theophrasto (q) commemorat Caesalpinus (r), haec scribens, *praeter fructum, amentum fert pinus deciduum, quem aliqui florem putant*. Quin Caesalpinus ipse florem amentaceum ferre, non negat: Caelius autem (s) cum veteres Medicos, generatim ait, *viridis pini decoctionem* hepaticis dedisse; certe amenta ista non exceptit. Verum haec tu videris. Interea ad aliquanto graviora veniamus.

Libro 2. cap. 3. *Pejor citâ alvus est*, inquit Celsus. *sed ne haec quidem terrere protinus debet, si matutinis temporibus coacta magis est, aut si procedente tempore paulatim contrahitur, & rufa est, neque foeditate odoris similem alvum sani hominis excedit*. Nihil huc aliud adnotatur, nisi quod ad vocem *coacta* pertinet. *Coacta. Martialis: Nec (sic) desiderio coacta ventris, Gutta pallia non fefellit ulla.*

Quid

(f) *Epist. VII. pag. 193, 4.* (g) *VI. pag. 162, 21.* (h) *Variar. Lect. l. 25. c. 5.* (i) *De Hist. Plant. l. 7. c. 11.* (k) *Nat. Hist. l. 21. c. 17.* (l) *Georg. l. 4. v. 111.* (m) *Plinian. Exerc. in Solin. c. 23.* (n) *De Med. Mat. l. 1. c. 74.* (o) *Morb. Chron. l. 3. c. 41.* (p) *L. 7. c. 6. p. 413, 4.* (q) *Vid. Hist. cit. l. 3. c. 6.* (r) *De Plant. l. 3. c. 52.* (s) *Cap. cit.*

Quid haec de catella (t), desiderio exonerandi ventris impulsa, attinent ad minus liquida alvi recrementa? Hic enim manifestum est, respexisse Celsum ad locum illum ex Coacis Praenotionibus haud ita procul a fine, *Alvi egestio optima est mollis, cohaerens ac compacta, subfulva, non valde graveolens*, sive etiam ad alterum consimilem ex libro Praenotionum (u): nec dubitare quisquam potest quem non pigeat quae de iusta copia, horaque consueta egestionis, & de lumbricis simul ejectionis in utroque loco subsequuntur, cum iis conferre quae proposita Celsi verba proxime antecedunt, aut sequuntur ad tres istas easdem res spectantia, & eadem quidem sententia. Igitur a Celfo, nihil hic nisi quae egeruntur, attendente, *alvus coacta* opponitur *alvo liquidae*. Satisque erat libri 4. caput 19. quod de ventris fluxu est, perlegisse, ut pateret, hic alvum coactam alvum minus liquidam significare: quanquam hoc illis etiam verbis confirmatur quae continuo sequuntur, *aut si procedente tempore paulatim alvus contrahitur*: demonstratur autem evidentissime loco altero ex capite 8. hujus libri 2. *Alvus in hac valetudine* (tabe adhuc sanabili) *ea tuta est, quae quotidie coacta, eaque convenientia his, quae assumuntur, reddit*. Quod enim hic dicitur de ipsis recrementis, ibi, ut idem significaretur, de alvo dictum est.

Haec scripseram, cum in aliam incidi Adnotationem, ex qua locum istum ultimum lectum quidem esse, nec melius tamen explicatum cognovi. Neque enim aliter exponitur ac primus ille, nempe ad hunc modum: *Coacta ergo alvus erit hic quae cogitur excernit*: locus autem qui indicatur, revera de alvo est quae cogitur excernere in ischiadicis, *alvusque nisi coacta non reddit, idque, quod excernitur, mucosum est*. Sed quid hic ad priorem locum de tabescente? in quo alvus coacta, eaque convenientia reddere dicitur. Num coacta ad alvum referemus vi apertam? quando convenientia non nisi ad egesta referri possunt; interjecta autem eaque prohibent alio coacta referre, quam quo convenientia. Verum quid verbis opus est? Vtrumque locum ex libro 2. Praedictionum Celsum descripsisse, caetera ostendunt. Is autem qui ad tabescentem attinet, ejusmodi est (x), *Venter autem egerat quotidie, & id, quod egerit, sit durum* (ἔσω σκληρόν) *copia pro ratione ciborum ingestorum*. At qui de ischiadicis est (y), *quibus alvus non egerit, nisi ad necessitatem coacta* (εἰ μὴ πρὸς ἀνάγκην) *& prodit ipsis multus stercoraceus mucus*. Celfo igitur aliud in alio loco Latine reddendo spectandum fuisse, intelligimus; ideoque alterum ex altero loco non esse explicandum. Multo autem minus ex loco qui ad ischiadicos spectat, illum interpretari decet quem primum ex cap. 3. produximus, & ex Coacis Praenotionibus, aut ex Praenotionum libro acceptum diximus. Nam coacta ex ζυγνυκός, aut συσχυκός, videtur expressum, quod cohaerens reddiderunt. Praetereaque manifestum est, Celsum de cita jugiter alvo loquentem, cum mane coactam magis dixit, minus quidem liquidam intelligere potuisse; adeo autem duram factam, ut cogi debeat ad egerendum, non potuisse.

Videamus porro, num alibi hae Adnotationes Celsum felicius interpretentur: & primum in alio loco ubi ad Hippocratem pariter videtur respexisse. Libro 1. cap. 3. *Vbi amari ructus cum dolore & gravitate praecordiorum sunt, ad hunc (vomitus) protinus confugiendum est*. Haec adnotantur, *Amari ructus i. e. acidi, ὀξύγευσται Graeci vocant. Lucil. exhalans acidus e pectore ructus*. Nullum est dubium, quin ructus acidi a Graecis sic appellentur, imo apud Hippocratem atque alios medicos nihil pene est notius, ut vere ait Mercurialis (z), quam sic vocari. Illud dubium est, qua ratione quos Celsus amaros dixit, nos acidus intelligamus, praefertim si, ut eidem Mercuriali (a), & Almelveenio visum est, spectaverit hic Aphorismum 17. Sect. 4. quo Hippocrates vomitum praecipit cordis morsum, & oris amaritudinem patienti. Nec vero probabiliorem crediderim interpretationem alterius loci ex libro 3. cap. 20. Cum lethargicos alii excitare identidem studerent admotis iis quae sternutamenta evocarent, aut foedo moverent acrique odore; extiterat quidam Tharrias, insequenti etiam capite nominatus, qui contenderet, expectandum esse dum lethargus cum febrili accessione remitteret; tunc enim, nisi aeger expergisceretur, esse ob has causas excitandum, ut excerneret aliquid, & fumeret: *Itaque eos, qui subinde excitant, sine usu male habere*. Huc ea adscribuntur, *Graecismus est ἀπείρωτος ἔχειν, imperitos esse*. Mibi vero magis congruens cum iis quae sequuntur, & minus contumeliosa in caeteros Medicos placet interpretatio, ut intelligam, hoc Tharriam dixisse, qui identidem aegrum excitare, conarentur, eos hunc sine utilitate vexare. Neque enim, ut ibidem mox legimus, *vigilando melior fit; sed per se, si melior est, vigilat*. Notius est

222

(t) Vid. Martial. l. 1. Epigr. 110. S. 6.

(u) In Aph. 17. S. 4.

(*) N. 9.

(x) N. 12.

(y) N. 45.

(z) Praefat. in Aph. 1.

autem, quam ut confirmari a me debeat, *usum* persaepe utilitatem significare : nam *male habere* quin idem hic valeat, ac molestia & incommodo afficere, dubitare nemo potest, cui vel Celsi unius non sit ignota consuetudo, tot aliis locis quos sciens praetereo, non aliter, quam libri ejusdem 3. capite 6. scribentis, *qua mole* (satis multae vestis) *plerique aegros in ipso impetu febris, potissimeque ubi ardens ea est, male habent.*

Est etiam ubi Adnotationes aliquae obscurae mihi videantur, velut ea quae ad vexatissimum illum Praefationis attinet locum (b), ubi, inter caetera, ab Anatomicis, spirante etiam tum animali, in hujus interioribus animadvertenda, occurrit vox illa *contractum*, sive, ut alii antea ediderant, *contactum*, sive, ut Schulzius sibi persuasit, *confrutum*, sive demum, ut in aliqua editione, & in Constantini erat codice, & in Veneto, & Foroliviensi, *contractum*: quae vox cur Rubeo placeret, alias ad te scribens (c), commemoravi. Auctori quoque placet Adnotationum. Sed causam, id est, explicationem haud satis intelligo. Sic enim habet, Ruell. *contractum*. Σύμπτωσις vocat Hippocr. Aph. 3. lib. 1. *compressum*, *contracturam*: *contractum* ergo legendum. Quid enim sibi vult per interiorum *compressum*, & *contracturam*, quod non satis complectantur duae praecedentes, inter caeteras, voces *figuram*, *magnitudinem*? Reddunt quidem Latine, ut nosti, plures Interpretes Graecam illam aphorismi vocem *compressiones*, sed omnes eadem quam aphorismus requirit, sententia, ut effectum videlicet institutae a Medico evacuationis. Sed quid haec ad Celsi propositum, de eo interiorum statu qui maxime secundum naturam sit, ibi sermonem habentis? Obscura igitur Adnotatio est. Quod si exemplum aliud aliquod quam concidentium ab evacuatione vasorum, produxisset; conarer fortasse rem ad eum modum explicare, qui mihi, istam vocem *contractum* in codicibus reperti, in mentem venerat aliquando, nec forsitan praeter rationem.

Scilicet cum inter ista omnia quae Celsus, sive potius apud Celsum Rationales Medici consideranda esse, aiebant in vivi animalis interioribus, nihil de horum motibus inveniamus, cumque de eorundem Medicorum sententia modo ostensum esset, quanti referat scire, an concoctio fiat quod *atteratur cibus in ventre*, ut docebat Erasistratus, an aliter, ut alii; item quae ad *spiritum trahendum* attinent, & *emittendum*, ad *venas modo submittentem se, modo attolentes*, ad alia ejuscemodi; ob has causas non improbabile videri possit, *contractum* inter caetera positum esse ea mente, non ut interiora collapsa, sed ut alternam eorum contractionem significet, per quam cor sanguinem in vasa impellit, septum transversum ad ducendum spiritum juvat, ventriculus denique, & intestina, dum peristaltico motu cientur, sive, ut loquitur M. Cicero (d), *tum adstringuntur, tum relaxantur*, etiam terendo sic cibo, faciunt, ut *omnia cocta sint atque confecta*. Sed haec obiter. Ad minus obscuras Adnotationes redeamus.

Apertissimae illae sunt, quibus aliquis redarguitur, ut ea quam venae, paulo ante pro arteriis posita, ad memoriam redegerunt. *Male Constantinus pro venae reponit arteriae.*) Nihil mutavit Constantinus, ut qui probe sciret, priscis, & in his Celfo in more fuisse, ut saepius pro arteriis dicerent venas. Explicat tantum. *Venae hic, i. arteriae.* Si aequae paucis possem; inquirerem hic, jure, an injuria Celsum quoque ipsum modo in remediorum materia, modo in aliis quae pariter ad Medicum spectant, libere aperteque aliae Adnotationes reprehendant. Verum satis sit tibi quod supra in aliqua attingi de eo genere. Sed minus tamen dedecuisse, in iis rebus tantum Auctorem ab eo notari qui in iisdem longe excelleret. Quod ne hic facile credamus, nonnullae ex his faciunt Adnotationes. Libro 5. cap. 18. in Ctesiphontis malagmate partem Celsus ponit *nitri* quam *ruberrimi*. Hoc adnotatur, *Mirum, qui dicat ruberrimum esse nitrum, cum viride sit, & in ollas indatur, ad caules viridiores efficiendos.* Non mihi opus est quaerere, quo colore esset nitrum quocum olera coquebantur, ut *smaragdina* fierent, quemadmodum loquitur Apicius (e); & Columella (f), Plinius (g), Martialis (h) indicant: illud certe erat album, quod teneris etiam tum brassicae plantis, tritum desuper spargebat Palladius (i), ut *speciem pruinæ candentis imitaretur*; sic enim postea, *virore servato*, coquebantur. Satis est; ut de Plinio (k) nihil dicam, qui nitrum in Aegypto, scripsit, & *rufum exire a colore terrae*, aphronitrum autem probari, ut sit *colore pene purpureo*; satis, inquam, est quid de nitro ipso tradiderint Medici tres, inter antiquos nobilissimi, & omnium manibus versatissimi, commemorare. Hippocrates igitur libro de Internis Affectionibus

bus

(b) Vid. Epist. III. p. 52. 18. & V. p. 112. 27. (c) Epist. III. p. 53. 30. (d) de Nat. Deor. l. 2.
(e) de Re Culin. l. 3. c. 1. (f) de Re Rust. l. 11. c. 3. (g) Nat. Hist. l. 31. c. 10.
(h) Epigr. l. 13. 17. (i) de Re Rust. l. 3. c. 24. (k) Ibid.

bus (l) mentionem facit *nitri Aegyptii rubri torrefacti*; *nitri item rubri* libro de Natura Muliebri (m), & libro 2. de Morbis Muliebribus (n) ne alios perquiram locos, libro etiam de Fistulis (o), ubi *nitrum rubrum affari*, jubet. Dioscorides de medica Materia libro 5. cap. 89. non id modo quod Plinius, habet de optimi aphronitri colore pene purpureo; sed quod ad nitrum ipsum attinet, praeferrî hoc, ait, *leve, roseo colore, aut candido*. Galenus denique libris de Compositione Medicam. secund. loc. *nitrum rubrum* memorat in Compositionibus Aristarchi (p), Tryphonis Gortyniatae (q), Critonis (r), & Andreae (s). Nec plura quaero ex his tribus, aut ex aliis, qui postea floruerunt, Medicis: tametsi Oribasium (t) memini de nitro eadem quae Dioscorides, scripsisse; Avicennam (u) *album, aut purpureum, aut roseum* praetulisse; Auctorum denique Historiae Simplicium Medicamentorum (x), quae sub Serapionis nomine circumfertur, *alibi colore roseo, rubro, alibi candido, cineritioque* commemorasse: nec Recentiores (y) deesse, qui etiamnum in Aegypto prope Nilum quidam nitri *strias* efflorescere, confirment, *nunc rubescentes, nunc blande caerulefcentes*, & (z) *nitrum nativum Alexandrinum rosei coloris esse, ejusdem Neapolitanum*. Mirum est igitur, non jam apud Celsum memorari nitrum quam ruberrimum; sed mirari aliquem, quod memoretur. Neque minus admiratione dignum est quod adscribitur ad initium capitis 21. libri 4. ubi occasione capta ex nimia, de qua Celsus loquitur, *seminis profusione*, sive gonorrhoea proprie dicta, hoc de altera illa adnotatur, qua ex lue venerea non semen, sed pus, aut aquosa quaedam emittuntur, *Ea vero me auctore, vocari potest fistula*. Scilicet effluxus, qui fistulae effectus est, hoc auctore, fistula esset: ipsa autem fistula, quae gonorrhoeas illas graviores aut neglectas, aut male curatas demum consequitur aliquando, in omnibus esset ex ea lue gonorrhoeis vel levissimis, ac recentissimis.

Quae omnia cum ita sint; rescribere ad illum posses qui descriptas ad te istas Adnotationes misit, quasi a viro divino profectas, bene actum fuisse cum Celfo, quod earum Auctori, quicumque is tandem sit, alias ejusdemmodi addere non libuerit. Neque enim, ista quidem ratione, huic Augiae stabulo expurgando magis ipse par fuisset, quam caeteri, qui huic operi, ut scribis, satis licenter pronunciantur *minime pares*. Duos illos dico, qui ut ais, nominantur, doctos & acutos Viros, quos cum hoc praemium referre video diuturnae operae, ut professi erant, in Celfo positae; dicere non possim, quam gaudeam, me aliis semper occupationibus ab eadem suscipienda provincia fuisse avocatum, & dies vix paucos flagitanti tibi tribuere potuisse, quibus cursim nonnulla, ut hic illic forte occurrerent inter scribendum, attingerem; non ex proposito, Celsi libros emendarem. Quod si mihi proposuissem; alia atque alia, optimorum codicum praefertim, subsidia comparassem: atque, ut caeteris caruissem; at certe diligentius aliquanto cavissem, ne quae mutanda non essent, mutarem; ne quae demenda non essent, demerem; ne Celsum damnarem potius, quam interpretarer, aut saltem excusarem; ne eorum quae alibi scripsit, aut in scribendo spectavit, oblitus, aliud quam quod praeclare sensit, ipsi tribuerem; ne quid mihi vellem, esset obscurum; denique ne Celsum iis in rebus accusarem, in quibus ipse quasi hospes videri possem: aut si forte in horum aliquod prolaberer; ut modeste id, & dubitanti similis facerem; non praesidenti festinatione pronunciarem. Quae vitia, ut ostensum est, cum alia in alias, tum ultimum praefertim in omnes fere cadit, quas perpendimus, Adnotationes. Invenies fortasse & alias alia aliqua animadversione dignas: quanquam mihi festinanter, & ne omnes quidem, percurrenti, plures, ut initio dixi, visae sunt istarum dissimiles adeo, ut facile possint ad longe alium Auctorem attinere, eumque Lindenio fortasse antiquiorem: certe alteruter ab altero videri potest quaedam sumpsisse; cum iidem interdum loci ad eundem modum legantur in illius editione recte emendati. Sunt etiam nonnulla in his Adnotationibus aliam ob causam supervacua, sive quia res per se clara satis est, sive quia ad alios Scriptores magis, quam ad Celsum, attinent quae adnotantur. Vides igitur, quo delectu esset opus, si missis ad me Adnotationibus uti velles.

Caetera quae ex me quaeris, brevi possunt responsione expediri. Scire enim aves, num alia praefest ad Celsum addere praeter ea quae multa de similibus Auctorum locis, pauca autem de variantibus lectionibus, paginis subjecit Almeloveenius, aut ex suis, aliorumve adnotationibus conjecit in Scholia. Ego vero scire ex te aveo, quot, quantisque sit voluminibus Celsi editionem Bibliopola adornaturus. Neque enim uno aut altero vel majoris formae ea omnia comprehenderet quae

(l) N. 29. (m) N. 29. (n) N. 120. ( ) N. 6. (p) L. 5. c. 1. (q) L. 9. c. 2. (r) Ibid. c. 3.
(s) L. 10. c. 2. (t) Medic. Coll. l. 13. (u) Canon. l. 2. tr. 2. c. 84. (x) L. 6. c. 53. (y) Vid.
apud Estimull. Not. ad Ludev. Diss. 1. de Remed. &c. (z) Apud eund. in Sched. Mineralog. c. 23.

quae addi possunt. Noli autem credere; ut de similibus Auctorum locis primum dicam, quae non indicari, sed fuscè produci, velles; modico haec posse volumine contineri. At ea saltem, dices, proferantur quae ex libris Hippocratis, aut qui sub Hippocratis nomine extant, Celsus videtur accepisse. Cave existimes, non plura esse, quam quae collegit Henricus Stephanus. Ne Aphorismos quidem omnes, huc attinentes, pervidit: itaque alii a Viris doctis additi sunt, quos ipse omiserat. Praeter Aphorismos autem quot alios tandem excussit libros? istosque alios quam accurate? Quære, exempli causa, locos quos supra indicavi; num collegerit, facile intelliges.

De variantibus autem lectionibus sic habeto, vel codices optimos, non modo vetustissimas editiones, crebris, & saepe manifestissimis scatere mendis: esse autem immensi laboris seligere in singulis exemplaribus quae utilia proponas, cum in mendis ipsis indicia nonnunquam lateant verioris scripturae, ut si certa quaedam menda omittas; doctos non satis adjuves: si nulla omittas; immani omnes inutilium verborum copia obruas. Huc adde miras inter se varietates, & codicum numerum, & legendi, ob vetustam litterarum formam, & compendia vocum, difficultatem, & iterum impendia ac molestias; nisi si velles alienis oculis, & diligentiae credere, quae in ipsarum quas in manibus habemus, editionum lectionibus ut saepenumero fallat, periculo a nobis facto, compertum est. Crederes autem non modo in hoc, sed in delectu quoque illo ut plurimum oporteret, qui infirmissima sis valetudine.

Restat ut dicam de Scholiis. Jam nosti quae ad Celsum explicandum, emendandumve olim scripserint Caesarius, Thrivierius, Pantinus, Lommius, Rorarius, Constantinus, Ronseus, Rubeus, Paavius, Rhodius, alii. Si omnia omnium edantur; quae libri moles? nam fuscus aliqui scripserunt. Deinde quot inutilia admixta ex inanibus hypothefibus? Seligendum igitur. At quos omittes? Num qui prolixiores fuerunt? At in his quoque sunt sua bona: nec qui brevitatem secuti sunt, idcirco non plura habent praetermittenda, vel quia non bona, vel quia a Lindenio jam in contextum recepta. Itaque intelligis, aut ex omnibus eligenda utiliora, aut omnia quae omnes ediderunt, esse recudenda. Quorum alterum est longi temporis, gravis laboris, peracris in primis iudicii, quod sine assidua animi contentione adhiberi non potest; alterum inutile magna ex parte, & mole ipsa odiosum ac permolestum.

Quid ergo mei consilii est? Nempe quod initio fuit, ut typographo auctor sis eandem quam prius, Almeloveenii editionem repraesentandi, imo omnia, quae ab Almeloveenio non sunt, omitendi. Num tuas etiam, inquis, Epistolas? Imo illas maxime, ne cui amplius ansam praebeant Patavinas mihi Almeloveenii editiones tribuendi. Satis, superque illae Epistolae hic, atque alibi e typographorum officinis prodire, non ad id scriptae, sed ut privatim postulationi satisfacerem tuae. Neque aliud mihi fuit propositum has quoque alias fundenti potius, quam scribenti: aut si quando aliud fuit; tunc fuit, cum scirem necdum, quot in folia possent excrescere, nec spes deesset recognoscendi, quae nunc vix est relegendi. De prolixitudine ipse quid sentiam, paulo ante dixi. Edentur alias separatim, si tanti esse videbuntur, nec tempus deerit recensendi, & ad pauciora redigendi; nosti enim, nulla re nos fieri in scribendo longiores, quam temporis angustiis. Peto igitur abs te, mi Vulpi, maioremque in modum contendo, ut has quinque Epistolas apud te premas. Quod si in praefatione tamen dicendum censueris, & scriptas esse, & qua impellente iustissima ratione sint scriptae, aut si certo quopiam earum loco, speciminis causa, uti volueris; non repugnabo. Vale.

Patavii iv. Idus Januar. MDCCCL.

CAJETANO COGNOLATO

IN SEMINARIO PATAVINO

STUDIORUM PRAEFECTO

LEONARDUS TARGA S. D.

Nunc demum animadverti, & particulam *vel* in his Celsi verbis *qui vel melle* &c. lib. 5. cap. 23. sect. 1. & pronomen *id* in illis *ut id ita fieri possit*, cap. 26. sect. 35. ejusdem lib. deesse in Editionibus ann. 1493. 1497. 1524. ac neque Caesarium illius vocis, neque hujus omittendae Egnatium auctorem fuisse. Quare si quae ego ad loca illa adnotavi, nondum sunt impressa, cura ut, pro *Quidam cum Caesario omittunt VEL*, reponatur, *Alii omittunt VEL*, secuti Editionem an. 1493. & pro *Ita in MSS Mediceis & in Editionibus antiquioribus. Egnatius & Caesarius ID expulerunt: quos ceteri Editores secuti sunt*, rescribatur, *Ita in MSS Mediceis & in Editione prima. Editio an. 1493. omittit ID; quam alii omnes secuti sunt*. At ea quae scripsi ad haec verba lib. 2. cap. 8. *ubi urina quaedam araneis similia subsidientia ostendit*, jamque excusa sunt; etiam si in integro res mihi esset, tamen non edi nollem; quamvis Josephus Scaliger interpretatione sua omnem ab hoc loco mendi suspicionem remove tentaverit. De hoc ideo volui te certiore facere, ne, si quid forte de interpretatione ista audieris, clarissimi viri adnotationem meos fugisse oculos putes. Vidi, sed non probavi. Novum, inquires, in litteris hominem tanto critico repugnare? Tu igitur pro tua summa Latinae linguae peritia, atque eruditione, de re tota judicabis. Quod ut rectius facere possis, Scaligerianae adnotationis exemplum ad te mitto. Vale. Pridie Kal. Novembr. MDCCLXVII. Verona.

subsidientia) i. e. supersidentia, quia est *ἐπιστάρις ἀραχνώδης*. Subices dicuntur nubes, & Virgilius *Eclog. x. v. 74*.

Quantum vero novo viridis se subjicit alnus.

i. e. se attollit. Item subjicere est *furfum jactare*. Virgilius *Aen. lib. XII*.

aut corpora saltu

Subjiciant.

Non mirum igitur, si subsidientia hic pro supersidentis & *ἀντὶ τῆς ἐπιστάριος* sumit. Scaliger,

LEONARDO TARGAE M. D.

CAJETANUS COGNOLATVS S.

Quod nunc demum de Caesario & Egnatio observasti, & in duabus illis adnotationibus emendandum esse scripsisti, id serius accidit, quam oportebat. Jam enim Typographus processit, ac librum quintum absolvit. Neque sane molestum hoc tibi esse debet: levia enim sunt illa, nec quidquam laudis tuo labori, summaeque diligentiae detrahunt. Quin immo magna in hoc ipso laus est, quinque illos priores libros novo studio observasse, tibi neque alia, neque graviora corrigenda occurrisse. Nam illud etiam, quod de Scaligero scribis, bene est; quod ejus scilicet interpretationem praetermiseris, ac tacitus improbaveris. Ac ne de hoc ipso diutius dubites, rem totam, ut ipse postulas, explanabo. Celsus igitur lib. 2. cap. 8. haec habet: *Si quis etiam in eo morba*

morbo (de tabe autem loquitur) diutius traxit, ubi capilli fluunt; ubi urina quaedam araneis similia subsidentia ostendit, atque in his odor foedus est; maximeque ubi post haec orta dejectio est, protinus moritur: ita scilicet hunc locum ipse legis, ita edendum esse censuisti. Male omnino Iosephus Scaliger vocem illam *subsidentia* a communi significatione detorquet, explicatque *superfidentia*. Subices, inquit, dicuntur nubes: at quod caelo, quod Deorum pedibus subjiciantur. Gellius ad fin. cap. 17. lib. 4. N. A. Ennius, inquit, in tragoedia, quae Achilles inscribitur, Subices pro aëre alto ponit, qui coelo subiectus est, in his versibus:

Ergo deum sublimes subices, humidus
Vnde oritur imber, sonitu saevo, & spiritu.

Festus vero in Fragmento de Verborum Significatione ita legit & explicat hunc Ennii locum: *Subices Ennius in Achille pro subiectis posuit cum dixit:*

Nubes per ego deum subices humidas,
Vnde oritur imber, sonitu saevo spiritu.

Vides nullam esse in hujus vocis explicatione insolentiam: at eam fortasse Scaliger ab ipsa nubium altitudine repetendam putavit; in quo quidem potuit non errare; at dum simili exemplo *subsidentia* pro iis, quae supernatant, explicuit, neque verborum ipsorum potestatem, neque Latinam consuetudinem attendit. Est enim *subjicere* sursum jacere, *gettare di sotto in su*, *alzare*; at nihil simile in eo verbo *subfido*, sive *subfideo*. Hinc illa, quae ipse affert ex Virgil. Ecl. x. v. 74.

Quantum vere novo viridis se subicit alnus;

& illa etiam Aeneid. xxi. v. 287.

aut corpora saltu

Subjiciunt in equos;

sic enim optimi habent vulgati libri, & ipse Virgilianus Codex Mediceus, qui nuper Romae praecleara forma, magnoque sumptu est editus. Ita Livius lib. 31. cap. 37. ad fin. (ex recens. Drakenborchii) *Pavidum regem in equum subiecit*. Quod si suum illud *subiecit* Scaliger velit, ob ipsam vim verbi *jecto*, eandem habebimus significationem, quam ipse antea Italice reddidi. Prompta haec omnia & aperta: at illud sane difficilior, quod ex ipsa ratione Scaliger sumit; ea scilicet, quae urina araneis similia habet supra esse; *subsidentia*, inquit, i. e. *superfidentia*, quia est ἐπί τῷ ἀραχνώδῳ. Hanc ego rem Hippocratis primum auctoritate, tum ipsis Medicorum observationibus explicabo. Saepe apud Hippocratem ὑποσάτιες τῶν ὕρων, ὑπόσημα τῶν ὕρων; at ego allatum Celsi locum respiciens, ea tantum afferam, in quibus id quod in urina subfudit araneis simile dicitur; ac tabem ingravescentem, viscerum dissolutionem, proximamque mortem significat. In libro igitur Praenotionum Sect. 2. pag. 40. apud Foësum de urinis quaedam habet Hippocrates, atque haec etiam: τὰς λιπαρότητας δὲ τὰς ἀπὸ ὑφισαμένας ἀραχνώδεις μέμψεαι συντήξιος γὰρ σημεῖα. quae verba ita Foësius Latine reddit: *Quin etiam pinguedines supra innatantes (Lindenius superne instantes) araneorum telas referentes damnare oportet; colliquationem namque significant: in suis autem adnotationibus (adnot. 35.) vocem ὑφισαμένας esse illam quidem in vulgatis quibusdam libris fatetur, at in aliis, iisque melioribus, legi ἐφισαμένας; hoc esse apud Galenum, hoc sibi probari. Quare cum utraque vox in antiquis Codicibus fuerit, is fortasse, quo usus Celsus est, habebat ὑφισαμένας, potuitque Latinus Hippocrates scribere *subsidentia*, vulgaremque notionem huic verbo tribuere. Nam in Coacis Praenotionibus n. 582. apud eundem Foësum ita legimus: τὸ δὲ πτωαλώδεις ἔχον ὑποσάσεις ὕρον, ἢ ἰλυώδεις, ῥίγιον δηλωτικόν. τὸ δὲ ἀραχνιώδες, συντήξιον. Foësius vero Latine: quae vero (scilicet urina) sputo similia habet sedimenta, aut limosa rigorem denuntiat; quae araneorum telis similia quaedam habet, colliquationem. In duobus hisce casibus urinae ὑποσάσεις intelligit Hippocrates; idque ipse Lindenius agnovit; & aptiore Latina interpretatione significavit: quae sputo similes subsidentias, aut limosas habet, rigorem indicat. quae aranei telis similes (scilicet subsidentias) colliquationem. Vox igitur *subsidentia* a Celso adhibita (uti Medicei ac Vaticani Codices testantur)*

ad

ad urinae ὑποσάριος refertur, eamque habet significationem, quae communis est, quaeque illi alio in loco ab eodem Celso tribuitur; nempe cap. 5. ejusdem libri secundi, ubi haec certissime legimus: *item, si urina modo liquida & pura est, modo habet quaedam subsidientia.* Tandem, ut id afferam quod praecipuum est, pinguiore istae urinae partes, quae tabe ingravescente apparent, non jam ob ipsam tenuitatem, sed ob eam, quam referunt figuram, araneis similes dicuntur; neque supra innatant, at subsidunt. Saepe etiam haec veluti aranea inter ea, quae in fundo vasis resisterunt, ipsamque extimam urinae superficiem conspiciuntur, eumque locum obtinent qui ipsorum gravitati respondet; itaque posita recte adhuc dicuntur *subsidere.* Atque hoc quidem a Medicis observatum illud etiam me docuit, quomodo duae illae voces *ἡν ὑπιστάμεναι* in allato Hippocraticarum Praenotionum loco optime possent cohaerere. Nihil est quod Scaliger quaerat amplius. Habes, Leonarde humanissime, verbosam & insuavem epistolam; at qui veteres Codices jamdudum tractas, qui veterum Scriptorum loca saepe colligis, confers, componis, illustras, his jam assuevisti. De iis, quae alias scripsi, te rursus moneo. Da operam, ut nostram fidem citissime libereamus. Quamquam, commota adhuc valetudine, minime tibi properandum existimo: *Non ignara mali;* nosti jam caetera. Nunquam ego neque tibi, neque Celso deero. Gratulor interim omnium primus egregiam laudem, quod laboranti Celso medicas manus adhibueris. Vale.

Patavio. Idib. Novemb. MDCCLXVII.

LEONARDVS TARGA

JOSEPHO TORELLO S. D.

Explica mihi, amabo te, locum Celsi infra descriptum; aut saltem vide, num ego recte intellexerim. Nam Constantinus certe non recte; quod & Morgagnus noster est suspicatus Epist. V. pag. 128. Locus est in lib. 7. cap. 26. sect. 2. *In quam (vesicae cervicem), si oblongus (calculus) est, sic compellendus est, ut pronus exeat; si planus, sic, ut transversus sit; si quadratus, ut duobus angulis sedeat; si altera parte plenior, sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat.* Ita in antiquis legitur & MSS. & vulgatis libris: atque haec verba *ut duobus angulis sedeat*, sic interpretatur Constantinus: *Sedet binis angulis, immo quaternis, cum per totam planam superficiem jacet, nec in latus procumbens carinatur.* Ego vero, ut primum de lectione dicam, vitiatos Codices omnes existimo; ac tum *sedeat*, tum *fit* aliena esse & instituta; verbaque *exeat* & *evadat* totam periodum regere. Quod ad sensum attinet, contrarium plane intelligo atque Constantinus. Habes paucis sententiam meam, quam a te probari cupio, & posse etiam confido. Et quia tui conveniendi potestas mihi, propter maximas occupationes, multis diebus non erit, pergratum facies, si, quamprimum poteris, per litteras respondebis. Vale.

JOSEPHUS TORELLVS

LEONARDO TARGAE S. D.

Ego ne, mi Leonarde, si quid in Celso subobscurum est, explicare audeam? praesertim tibi, qui longo illum trivisti usu, atque in tuum prope succum & sanguinem convertisti. Bene igitur habet, quod de re explorata quaeris, tuamque potius sententiam aperis quam exquiris meam; hoc opinor consilio, ut eam firmitus teneas, si mihi placuisse cognoveris. Ita enim a natura comparati sumus, ut ea ipsa, quae dubia nobis non sunt, certiora ducamus, cum aliis quoque, qui minime blandiri solent, probari videmus. Vtcumque sit, de Celsi loco, quem mihi affers ex libri VII. capite XXVI., ubi de curatione agitur calculosis adhibenda, ita sentio, illum te, cum paullo corruptior sit, ita uti fieri debet, deque vera ejusdem sententia recte conjicere. Neque enim aliud sibi vult

Aa aa

Scrip-

Scriptor diligentissimus, quam docere quomodo calculus in vesicae cervicem compellendus sit, ut inde minore negotio extrahatur. Cum vero non una eademque sit calculorum omnium figura, de quadrato praecipit, ita illuc esse compellendum, ut *duobus angulis exeat*. Quod cuiusmodi sit, haud sane primum est intelligere. Mihi hoc videtur significari, calculum, quem diximus, contra plagam, quae mox in vesicae cervice facienda est, constituendum esse secundum lineam, quae proxima duo ejusdem calculi latera dirimit. Tunc vero ille figuram quandam referre videtur ex duobus quasi cuneis constantem, communem habentibus basim, contrarioque modo inter se invicem positis. Ita fiet ut si anterior cuneus medici manu in vulnus adigatur, hujus orae ad illius usque basim magis magisque diducantur; cumque eo ventum sit, succedente posteriore cuneo, eadem rursus committantur & coeant. Quoniam vero hi duo cunei, qua parte simul junguntur, duos angulos utrinque efficiunt, quos per vulnus transmitti necesse est, facile apparet quid sit apud Celsum *duobus angulis exire*. Quare nemo satis miretur Constantinum, qui optime, si quis alius, videre potuit quinam esset horum verborum sensus; quippe indicat; tamen illum rejicere, aliumque sequi, a vero longissime abhorret. Nec enim vult cunei, quem diximus, aciem in vulnus adigi, sed potius ejusdem latus, quod sane qui fieri possit, quin vesicae cervix rumpatur, ne satis quidem intelligo. Nisi forte dicere volumus verbum *sedeat*, quod in Codicibus omnibus legitur tum manuscriptis, tum editis, viro docto obfuisse ad intelligendum; cum insuper animadverteret vulnus priore illo modo latius aliquanto fieri, quam hoc postremo. Verum & verbum *sedeat* institutum est, ut ipse mones, aut in *exeat* mutandum; & parum refert quam magnum sibi iter calculus faciat, modo rite faciat; id est, sensim pedetentimque, atque ita ut vulneris orae ne laedantur. Itaque calculum altera parte pleniorum ita vult Celsus in vesicae cervicem compelli, ut *prius ea, qua tenuior sit, evadat*. Haec habui, mi Leonarde, quae tuae epistolae breviter, & quantum potui perspicue responderem; quae si tibi, ut spero, probabuntur, erit cur mihi gratuler, quod in re si non valde difficili, certe non mea, aliquid viderim. Cave igitur ad tua haec studia saepius nos revoces, ne dum eadem retracto, ipse quoque, quasi aliud agens, medicus fiam, & in tuam possessionem furtim irrumpam. Vale. Ex bibliotheca domestica IV. Non. Jul. MDCCLXVII.

LEONARDVS TARGA

JACOBO FACCIOLATO S. P. D.

A Clarissimo medicinae professore Joanne Bona, qui hisce diebus Veronae fuit, magno cum dolore cognovi, te superiori mense torminibus graviter laborasse: quibus liberatum te nunc, ut ille affirmavit, recte valere gaudeo laetorque. Velint Superi hanc laetitiam mihi esse diuturnam; teque litteris nobisque, quicumque eas colimus, longo tempore servent incolumem. Interea spero te non solum tibi, verum, ut consuevisti, etiam illis valere; ac studiis mutuis & posse jam, &, qui tuus in me est amor, libenter velle. Peto igitur a te, ut plane aperteque ad me scribas, quid tibi videatur de verbis *adigo* & *adjicio*, quae jaciendi significatione ab idoneis Scriptoribus promiscue usurpata, Critici plerique omnes putant. Tu quidem, cum *adjicietur* alii legerent in loco illo Celsi lib. 7. cap. 27. qui ita a Lindenio Almeloveentioque editus est: *idemque humor chystere intus adigetur*; merito dubitasse videris, num *adjicere intus* Latine diceretur. At tamen in animadversione quadam in Lexicon Danetii hanc significationem verbo *adjicio* tribuis, auctore Caesare lib. 2. B. G. cap. 21. & lib. 4. cap. 23. Quid si Caesaris auctoritas duobus his locis incerta est? Loca, inquires, alia inveniemus fidei non dubiae. Vide tamen quid praestare possis. Nam quod attinet ad locum primum; *Non longius hostes aberant quam quo telum adjici posset*; nosti ex Oudendorpio, ut aliter atque aliter legatur in manuscriptis, nec desint Codices in quibus sit *adigi*. Altero autem loco; *Vt ex locis superioribus in litus telum adjici posset*; multi Codices & quidem meliores exhibent *adigi*; idque ex eorum fide magis probat Oudendorpius ipse, qui *adjici* primo loco probaverat. Eadem varietas occurrit tum lib. 2. B. C. cap. 34. *Prius, quam telum adjici posset, aut nostri propius accederent*; tum lib. 3. B. G. cap. 13. *Neque propter altitudinem facile telum adjiciebatur*. Jam cur haec duo verba fere varient in veteribus libris, causam viri docti aperuerunt; quod scilicet **ADICERE** per simplex **I** scriberetur, & **C** ac **G** inter se facile commutarentur. Quae cum

ita sint, quis, vel in summo Codicum consensu, incerta illa non existimet? *Ut neque ex inferiore loco satis commode tela adjici possent*, lib. 3. B. G. cap. 14. *Brachiis perfectis, promotisque usque eo, quo telum ex oppido adjici non posset*, de B. Afric. cap. 56. *Tantum aberat a nostro castello, ut telum tormentumve missum adigi non posset*, lib. 3. B. C. cap. 51. & *Tantumque a vallo ejus prima acies aberat, uti ne in eam telum tormentumve adigi posset*, cap. 56. Quis porro *adiget* legere non malit in allato Celsi loco, quamvis in Codice Mediceo omnium vetustissimo sit *adicietur*? Nam in plerisque aliis mendose est *adietur*. Sed quo magis suspicere *adicietur* ex *adiget* esse corruptum, ecce tibi ex septem Codicibus Mediceis sex habent *adicienda* lib. 8. cap. 5. ubi cum legeretur, *in longitudinem implicata linamenta, & molli pellicula cincta circumfutaque intus adicienda sunt*, Lindenius reposuit *injicienda*, quemadmodum Constantino placuerat. Vnus omnino Codex, ille scilicet pervetustus, habet *adigenda*; quem ego hic sequendum puto. Verum in utroque Celsi loco *adigere* non aliud est quam *impellere*, Italice *spingere*, *cacciare*: apud Caesarem vero id verbum jaciendi significationem habet, Ital. *lanciare*. Quidni? inquit Oudendorpius. Quemadmodum *telum* & *agere*, & *jacere* Latine dicitur; sic & *adigere*, & *adjicere*. Ego vero ex Faciolato quaero, *adjicere*, an *adigere* ipse libentius dixerit, an utrumque pariter. Si utrumque probas, nihil est quod de Codicum inconstancia laboremus: si alterutrum displicet, poterit illud, Codicibus non invitis, inter dubia censerī. Exspecto tuas litteras. Vale.

JACOBVS FACCIOLATVS

LEONARDO TARGAE S. P. D.

Quid de re tantula, mi Targa, tantopere laboras? Recte animadvertisti, controversias omnes de verbis *adigo*, & *adjicio* promiscue usurpatis ex duarum litterarum similitudine C, & G ortas esse. Pro certo habendum, verbum *adigo* ex *ad*, & *ago* compositum esse, *adjicio* ex *ad*, & *jacio*, neutrum autem a suarum partium significatione discedere. Codices MSS. variant. Quidni? Scilicet ab hominibus scripti sunt, & quidem ab hominibus fere mercede conductis. Vide, quid sensa poscant. Vbi de re agitur, quae majorem quandam vim motumque requirit, retinendum est *adigo*, motus iners requirit *adjicio*. Ceterum loca multa sunt, in quibus utrumque ferri potest, praesertim si reputes, pronuntiationem quoque ipsam litterarum C, & G non valde absimilem apud veteres Romanos fuisse. De mea valetudine recte noster Bona, nisi pedes mihi ante menses duos torpere coepissent, caputque ipsum surditate quadam laboraret. Caremus febri, & amicis etiam scripto respondemus, sed breviter, & satis spurce, ut vides. Vale.

LEONARDVS TARGA

JOANNI BAPTISTAE MORGAGNO S. P. D.

Quo magis Celsianae emendationis opus ad finem perducere festinamus, eo plures majoresque difficultates offendimus, quae nos longius, quam sperabamus, morantur. Nam ceteris quidem in libris multa erant expedita: at in primo libri octavi capite mihi tertio fere quoque versu haerendum est. Praeter tot illa a te jam notata loca vel mendi suspicione laborantia, vel manifeste corrupta, alia occurrunt, quorum non minus dubia est fides. Ex pluribus duo tantum tibi proponam. Alter est de coronoide maxillae processu, qui jugale os subire dicitur, & *super id* temporum musculis illigari. Atqui jugale os processus ille non fere superat. Fortasse igitur, quoniam in pervetusto Mediceo Codice non extat particula *super*, sed tantummodo *id*, legendum *ibi*. Nisi forte *id* quoque adventitium est. Locus alter, ad jugulum pertinens, ita legitur in omnibus antiquis libris tum editis, tum MSS. *Id ipsum recurvum, ac neque inter durissima ossa numerandum* &c. Sed particulae illae *ac neque* ita stare posse non videntur. Paavvius *neque* extrudendum censet; quod, inquit, *dura solidaque sit clavicularum substantia*. Attamen inter laxa (χαλαρα) ossa jugulum repositum

fuit ab Hippocrate de Artic. sect. 12. *Fugulum vero, ut & reliqua ossa, quae laxa sunt, promptè coalescit.* Lindenius Paavvium sequitur. Ego ab utroque dissentio, & aliquid deesse suspicor. Id cuiusmodi sit, divinare non ausim: verumtamen ut causa non fuit, cur aliquis *neque* huc intruderet, sic facile fieri potuit, ut, cum duo essent incisa, quae utraque per eandem particulam *neque* inchoarentur hoc modo: *ac neque . . . . . neque inter durissima ossa numerandum*; librarius prius omiserit. Ita lib. 7. cap. 23. ex verbis illis *curari res neque manu, neque medicamento potest*, haec *neque manu* in Codice Mediceo supra allato desiderantur. Si vero non praetermittendo aliquid, sed addendo librarius peccavit, ego quidem conjunctionem *ac* inconsulto addidisse existimaverim. Omnino haec verba *neque inter durissima ossa numerandum* videntur recte habere, In hac enim lectione & ab Hippocrate, cui libenter adstipulari solet, minus recedit noster Cornelius, & ratio cum humero femoreque duritie comparandum. Vides me in tua provincia versari: itaque certum auxilium a te peto, id est, ut ad me scribas, quid de duobus his locis ipse sentias. Neque tamen sum adeo imprudens, ut tibi homini occupatissimo nimium oneris imponere audeam. Abunde mihi erit satisfactum, si, quae tu me scire oportere existimabis, summatim perferbis. Verum de hoc ut voles. Illud te oro, ut me, quemadmodum facis, amare pergas; si te in parentis loco haberi, atque omni pietate coli intelligis. Vale. Veronae Nonis Junii MDCCCLXVI.

JOANNNES BAPTISTA MORGAGNVS

LEONARDO TARGAE S. P. D.

Vtinam, mi Leonarde, aliter ac scribis, res se haberet, neque caput praesertim istud quod primum est in Cornelii nostri libro octavo, incuteret attentis emendatoribus adeo crebram tum vitiatum loci suspicionem, tum ita vitiatum, ut & numero deterriti, ex suis dubitationibus plures omittere, & difficultate haud raro victi verae excogitandae emendationis, probabilem, ut primum videtur, sed de qua vel ipsi mox dubitent, conjecturam proferre interdum cogantur. Haec eo libentius dico, quod in me potius cadere quam in alios, non modo sentio, sed veri amore percitus, ultro etiam fateor, qui Celsi hic illic emendandi curam semel, atque iterum olim suscepi, ut simul Vulpio meo satisfacerem, simul alios excitarem, qui multo essent ad id aptiores cum ingenio, & doctrina, quod facile est, tum copia antiquorum Codicum, quae nec omnibus est, nec ubique. Cujus voti me factum per te compotem eo demum tempore intellexi, quo tua te valetudo huc paulisper secedere coëgit, mecumque colloqui. Equidem jam ante hos viginti annos, qua esses ingenii praestantia, & qua diligentia noveram, cum ab nobilissimo Cive tuo mihi commendatus, vix uno, aut altero anno hic in optimis studiis exacto, eam, priusquam huc domo redires, ad me epistolam dedisti, qua lecta, nihil postea miratus sum, quod apud tuos in aegrorum curatione versatus, alias, consulendi causa, miseris ita scriptas, ut quae feceras, & quae mox facere in animo habebas, non magis probare jure ac merito deberem, quam doctrinam, & eruditionem suspicere. Sed postquam in ultimis illis colloquiis certior me fecisti, te cum vetusta Celsi exemplaria Romae, & Florentiae, tum vestustissimum omnium Mediceum annis superioribus versasse, attentissimeque non alienis, at tuis ipsis oculis perlegisse, & quae adnotanda viderentur, cuncta adnotasse, & in nova, quam parares, Celsi editione cum omnibus esse communicaturum; tunc vero quanto me gaudio affeceris, cognoscere potuisti, praesertim cum certa quaedam exempla, quae ego, ut sit in colloquiis, a te petebam, referres, & quomodo aut scripta invenisses, aut ex primae scripturae vestigiis rescribenda sagaciter cerneres. Quod igitur etiam alia subinde per litteras addideris, & duo insuper nunc mittas; potius missa reor, ut me ante alios cumulares novo gaudio, quam ut exquireres sententiam hominis tot jam annos assiduis longe alia scribendi, docendique occupationibus a verborum Celsi examine prorsus avocati. Certe enim de locis duobus nunc quaeris, de quorum a te proposita emendatione dubitare vix possis. Nam quod acutus maxillae inferioris processus alte adeo ascendat, sub osse jugali subiens, ut *super id* temporum musculis illigetur, quisnam, Anatomicus non ignarus, malit sic legere, postquam non *super id* in antiquissimo illo Mediceo Codice extare, cognoverit, sed *id* tantummodo; quae si vacula ipsa pariter (quae altera hic tua conjectura est) adventitia sit, eoque tollenda; illico planissima sententia existat, & quae nullam mendi suspicio-

nem

nem relinquat. Cum tamen de ista emendatione ipse dubites; aliunde ac ex Anatome, petitam causam subesse, suspicor: qua de re infra videbimus. Jam vero quod ad secundum, nempe de clavicula, attinet locum; aut ipse plurimum fallor, aut quicumque est in librorum veterum qui calamo scripti sunt, emendatione exercitatus, ut suspicionem probabit tuam de iis quae facile ibi potuerit librarius transilire; sic tecum procul dubio esse retinendam censebit particulam istam *neque*: cujus expungendae (quod a pluribus factum nollem) contra librorum omnium fidem, qui ad initia usque superioris saeculi extabant, quis auctor fuerit, & cur nec ei sit necejus imitatoribus assentientium, praeclare doces. Aliud enim esset jugulum dicere non esse os durum, aliud est *neque inter ossa durissima numerandum*. Hoc autem Celsus ait; non illud. Et certe ut poterat extremas juguli partes eadem fortasse ratione qua proximi humeri capita, molles dicere; non poterat tamen medium quoque jugulum inter mollia ossa recensere. Itaque ne forte aequae durum, ac humerum medium esse docet, crederemus; scite admonuit, non esse inter durissima ossa numerandum. Huc autem Celsum spectasse, & tu vides, recte anatomicas claviculae meliores descriptiones secutus. Insuper fecisse, addis, ut ab Hippocraticis dogmatibus, quae prae caeteris sectari solebat, quanto minus poterat, ibi recederet. Quam rationem si magis ego attendissem; nunc cujusdam meae in Celso emendando conjecturae non poeniteret. Ea quae sit conjectura, volebam tibi exponere, & simul quod supra pollicitus sum, his litteris praestare. Sed quando hae jam fatis sunt longae, ne aequo longiores fiant, utrumque proximis litterulis expectabis, & me interea, ut facis, amabis. Valetudinem tuam, mi Leonarde, cura diligenter: quo gratius mihi facere nihil potes.

Patavii IV. Idus Jun. cixdcccvi.

JOANNES BAPTISTA MORGAGNVS

LEONARDO TARGAE S. P. D.

Ignosces, mi Targa, homini aliis atque aliis occupationibus jugiter distento, & gravissimae aetatis incommodis nonnunquam impedito, si tandem post tam longum tempus tam longam epistolam mittit, quasi fatis spatii non habuisset, ut scribenda, ad te praesertim, & de hujusmodi argumento, contraheret in pauciora. Huc enim res tota redit, ut tibi, facile assensuro, comprobem, in Celsi libris germanae scripturae restituendis, praeter caetera opus esse attendere, quem saepius Auctorem sequi consuevisset; hunc autem Hippocratem fuisse, inter omnes constat. Cujus utinam mihi tunc etiam venisset in mentem, cum inferiorem maxillam os *molle* dici a Cornelio nostro miratus, conjecturam, quam modo nollem, proposui, sperans videlicet, in vetustiore aliquo Codice pro *molle* fortasse *mobile* repertum iri. Sed dubitare postea coepi ex quo animadverti, patellam quoque, & humeri capita ossa *mollia* a Celso dici. Spe autem omnino excidi, cum te nullo in exemplari audivi *mobile*, in cunctis vero *molle* os maxillae scriptum vidisse. Tunc denique cujus exemplo, atque auctoritate, & quid intelligens Celsus id scripssisset, suspicatus, Hippocratem in manus sumpsi, ab eoque traditum legi, fractam maxillam cito conservere *quemadmodum etiam alia ossa rara*, idque eodem in libro *de Articulis*, in quo cum fractam quoque claviculam, *itemque alia ossa laxa* cito coalescere, legamus; recte conjiciebas, Celsum ideo negasse, claviculam inter durissima ossa numerandam, ut minus recederet ab Hippocratis auctoritate. Optandum sane esset, ne ab Hippocrate longe adeo discessisset, ut os pectoris *durum* esse, traderet, quando in eo libro qui inscribitur *Mochlicus*, *laxum* esse, olim docuerat, & vere docuerat Hippocrates. Certe enim cum recens virilis cadaveris sternum qua parte videbatur crassius, simulque haud procul a mento inferiorem maxillam, itemque patellam scalpro discidissem; nullum ex hisce ossibus fuit, quod intus ex ossis non constaret lamellis, cellularum, cancellosive efformantibus non secus ac in extremis oblongorum ossium partibus videmus. Et erant quidem in patella cellulae ut minores, ita confertiores; cortex autem osseus in maxilla crassior, in patella, sternoque tenuior; ut proclive esset intelligere, quae *rara*, aut *laxa* Hippocrates vocasset ossa, eadem, si sternum excipias, *mollia* a Celso ob eam cellulosam structuram esse dicta, *durorum* appellatione iis servata, quae, ut medius humerus, mediusque femur, sub crassissimo pariete plenum medulla tubum, cellularum loco, habent. Novissime autem propter ea quae ab utroque de clavicula scripta memoraveras, cum hujus quoque ossis, ex vi-

ro, pariter ac ille prior, consistentis aetatis, sumpti, structuram vellem attentius recognoscere; sic vidi. Capita quidem multo pauciores continebant cellulas, quem expectarem, & clavicula reliqua tubum habebat ab uno capite ad alterum pertinentem, quem medulla implere videbatur, & paries cingebat osseus, nec sane tenuis. Attamen & hic paries, si cum proximi humeri pariete conferres, partem vix tertiam crassitudinis alicubi aequabat, & tubus quantus quantus erat, non continuato, ut passim in humero videmus, complebatur medullae corpore, sed ubique interciso adeo crebris & inter se implicitis lamellis, fibrisque ossis, ut viam per eas si immisso stylo quaereres, expeditam nusquam invenires, & propter hunc saltem structurae modum censes, potuisse claviculam ab Hippocrate inter dura ossa non reponi, a Cornelio autem nostro vel meliori jure inter durissima non admitti. Cur haec tibi, mi Leonarde, volui commemorare? Nimirum ut altero huc addito Hippocratis loco experiar, an forte praestare id valeam quod promiseram litteris superioribus. Locus est in eodem quem supra semel, iterumque laudavi libro de *Articulis*, quo loco affirmat Hippocrates, acutum maxillae inferioris processum, quem *cornicem* vocat, *supra jugale os excedere*, contra atque priore epistola videbar sentire. Scilicet Anatomen dumtaxat spectando, fore, aiebam, ut Facultatis hujus Cultores mallent, ubi apud Celsum de eodem maxillae processu haec legimus *sub osse jugali subit*, & *super id temporum musculus illigatur*, verba illa *super id* prorsus tolli, quando in vetustissimo Mediceo Codice ex parte jam desunt. Sic enim omnis auferetur mendosae suspicio scripturae, si quod verum postularet, attenderemus. Quid erat igitur, cur de ejusmodi emendatione ipse tamen dubitares? Num fallor putans ob locum Hippocratis, quem modo producebam? Ab eo quidem Auctore supra vidimus nonnunquam Celsum recessisse. Saepius tamen atque adeo plerumque secutum esse, constat: idque, si vera fateri volumus, eo quoque loco videtur fecisse, quo de agitur. Nam & acutum maxillae inferioris processum *longius procedere*, scripsit, & *jugalis ossis* vocabulo non idem quod nunc solent, os designavit, id est, orbitam ab latere exteriori efficiens, sed, ut Hippocrates, ejus tantummodo processum ossis, qui *transversus* inde ad posteriora tendens, jugi similitudinem referre jam incipit. Hujus autem jugi, non ossis a quo venit, altitudinem ab acuto maxillae processu in finia praesertim superari, in nonnullis ossium hujus bestiae quam Veteres potissimum dissecabant, imaginibus vidisse memini; *σκελετον* enim quem olim parare institueram, canis improba, necdum rite colligatis ossibus, omnino pessumdedit. Huc si Codicum caeterorum addas consensum; in quorum nullo, sicut in illo, quamvis antiquissimo, uno tamen, istam, quae casu potius fugisse ibi librarium videtur, particulam *super* praetermissam vidisti; continuo intelligetur, causam tibi non defuisse cur dubitares, aliudque esse scripturam quae planius cum vero nunc conveniret, aliud quae prisci Auctoris germana fuerit, constituere. Sed tu haec melius. Interea fac, certius sciam, quod summopere cupio, te minus, minusque in dies incommoda uti valetudine, & me redamantem, mi Targa, ama.

Patavii Pridie Idus Sextiles ciorocclxvi.

V I R O S V M M O

JOANNI BAPTISTAE MORGAGNO

JOSEPHVS TORELLVS S. P. D.

Proximis diebus cum Celsum evolverem, quo ego auctore ob singularem Latini sermonis puritatem & elegantiam mirum in modum delector, forte incidi in libri octavi caput undevicesimum, quod est de digitis luxatis, ubi haec leguntur: *super mensam tantummodo digiti intendi debent, qui vel in priorem, vel in posteriorem partem exciderunt, tum jam palma compelli*. Quibus postremis in verbis cum haec duo *tum jam* mihi paulo durius conjungi viderentur, statim Lindenianam editionem consului, cupiens nimirum cognoscere, num ipsa, quae omnium fertur emendatissima, aliter haberet. Ego enim utebar Aldina, quam an. MDXXVIII. Venetiis procuravit Joannes Baptista Egnatius, quacum caeterae omnes consentiunt. Ibi vero *tum jam* in *tumque* mutatum inveni. Satis quidem apte, nisi Codices omnes, quos Romae, & Florentiae Targa meus, vel potius noster, con-

consuluit, repugnarent, qui miro consensu vulgatam lectionem tuentur. Quid ergo agendum? Sequemur antiquos codices? At id Latinae aures vix permittunt. Anne potius Lindenianam editionem? Hujus vero auctoritas tanta non est, ut unam tot codicibus praeponamus; in hoc praesertim capite, ut tu prae caeteris optime nosti. Audendum in loco est. Quid si, pro *tum jam*, legamus *tum in eam*? ut hoc Celsus docere voluerit, digitos, de quibus dixit, super mensam tantummodo intendi debere, tum in eam, id est, CONTRA EAM, palma compelli. Ita enim fiet, ut illi in suam sedem restituantur. Certe sententia perspicua est, locoque apta; similitudo autem tanta inter *iam* & *in eam*, quod fortasse etiam in Codd. Mss. scriptum erat hoc modo, *ieam*, ut facile librarius errare potuerit. Nosti hominum genus, quam sit incuriosum, & quam saepe in longe clarioribus caecutiat. Habes conjecturam sane probabilem, nec fortasse aspernandam, si de re esset non adeo levi. Ideo tecum communicare volui, cui nihil est leve, quod ad Celsi tui emendationem pertineat; simul sperans fore, ut, ipse quid sentias, libere, ut soles, candideque perscribas. Hoc tam mihi erit gratum, quam quod gratissimum. Vale tibi tuoque saeculo, quod praeclaris ingenii tui monumentis illustrare perges. Veronae III. Idus Jul. MDCCLXVIII.

V I R O C L A R I S S I M O

J O S E P H O T O R E L L O

JOANNES BAPTISTA MORGAGNVS S. P. D.

Quod de loco isto Cornelii Celsi ita sentias, ut ad me scribis, tuum, Vir eruditissime, non minus in Criticis, quam in Poëticis, & Mathematicis studiis sagax, ingenium perspicio: quod vero scire aveas de eodem loco ipse quid sentiam, tuam erga me singularem benevolentiam agnosco. Duae illae particulae *tum jam* conjungi, inquis, paulo durius videntur, quam a Cello esse posse credamus. Sunt autem duae illae ipsae, eundemque in modum conjunctae particulae ad Lindenium usque servatae summo consensu in Celsi libris, qui calamo extant, typisque descripti. Nihilo tamen minus, ut tot aliis in locis, & merito quidem, Criticis non obstitit ejusmodi consensus, quominus mutandum aliquid cogitarent, sic neque hoc in loco ob stare debet. Nempe vera dicis, eoque ab nemine horum studiorum non imperito facile neganda. Illud sequebatur, ut de Lindenii mutatione judicium ferres. Non injuria tulisti. Scilicet ab antiquissima illa scriptura *jam* nimis distat particula, quam substituit, *que*, pro *tum jam* rescribens *tumque*. Longe propiorem ipse excogitasti emendationem *tum in eam*, videlicet *mensam*. Sic enim Celsi locum conjicis esse legendum: *Super mensam tantummodo digiti intendi debent, qui vel in priorem, vel in posteriorem partem exciderunt, tum in eam palma compelli*. Vnum fortasse morosus aliquis in conjectura tua desiderare posset, id est, ut verbum *mensam* propius abesset, quam *partem* ab duobus istis *in eam*, minime attendens digitos, non in eam, in quam exciderint, partem, sed in diversam omnino esse compellendos. Morosus vero alter (saepius enim, ut nosti, in difficiles, quam in faciles incidimus homines) qui tum id ipsum, quod modo dicebam, attenderit, tum Celsum meminerit in istis, quae de offibus suo loco motis conscripsit capitibus, cum ejusmodi usus est loquendi forma, compellenda praecepisse non in durum, & renitens, ut mensa est, sed in id, quod excipiat, & in se compulsa admittat, nimirum in suam sedem, aut in diversam partem; hic igitur alter morosus, ne prorsus taceat, fieri potest, ut inquirendum amplius in scriptis Codicibus, ajat, an vestigia forte supersint aliqua vestitionis alterius scripturae, exempli causa in *aliam*, oppositam videlicet partem, quod postremum verbum, ut diximus, & propius est, & Cello non insolitum, cum os compellere in hanc aut in illam partem imperaret. Certe autem dicere interea poterit, vocis hujus *aliam* plus quam dimidium in particula illa *jam* libros & scriptos, & impressos retinere. Verum de ejusmodi vestigiis, atque adeo de quibuscumque Celsi locis non ex homine quaerendum est, qui olim tantummodo, velut ego, sic satis fuerit in ejus lectione versatus; sed ex nostro potissimum Targa, quem meis verbis salvere jube. Vale, & Celsum, cujus illustrationem juvare coepisti, non dico magis quam Archimedes, aut Plautum, & Virgilium, at non secus ac caeteros idoneos Latinos Scriptores amare, atque ornare perge.

Datum Patavio XIV. Kal. Sextiles CIOCCCLXVIII.

LEQ-

LEONARDVS TARGA

LECTORI.

Variantes lectiones quae hic tibi exhibentur, ex Codice sunt Ms. quem a MAXIMILIANO JOSEPHO Bavariae Duce, atque Electore, optimo Principe & demerendis hominibus nato, mihi, cum hanc pararem editionem, impetraverat Vir Ornatissimus Josephus Liber Baro de Abaco; sed non ante accepi, quam ipsa multum processisset editio. Descriptus is fuit saeculo XV. ex aliquo Poggii Codice, ut haec verba ostendunt, quae idem habet in fine; *Liber Poggii Secretarii Apostolici explicit*; fereque cum sex Mediceis consentit, eodem saeculo scriptis. Itaque iis omnibus quae ex Codicibus illis jam typis edideram; omisiss, ne eadem bis proferrentur, ex reliquis praecipua excerpfi, unde adnotationes nostrae suppleri possent, simulque appareret istius quoque Codicis rationem a nobis esse habitam. Vale.

Pag. lin.		Pag. lin.	
1. 14.	<i>Ex quo apparet has partes</i>) Ex hoc apparet has artes	163. 1.	<i>bis die</i>) bis in die
3. 3.	<i>diducta</i>) divisa	17. 17.	<i>balnea</i>) balneum
22. 12.	<i>in tepidario sedere</i>) in tepida resedere	164. 1.	<i>utendum est</i>) opus est
30. 7.	<i>Per autumnum vero, propter</i>) Per autumnum propter	169. 7.	<i>in ipso sinu</i>) ipso sinu
40. 1.	<i>modo nervorum distentionem, modo rigorem</i>) nervorum modo distentionem, modo rigorem	170. 26.	<i>explicitum</i>) explicatum
13. 13.	<i>abortu</i>) abortu	172. 8.	<i>tonderi</i>) tondere
19. 19.	<i>Vbi vero calor</i>) Vbi calor	183. 2.	<i>Praeter haec</i>) Preterea
48. 14.	<i>rubescunt</i>) rubent	185. 7.	<i>cibus interdum mollis</i>) interdum lenis cibus
15. 15.	<i>in iis</i>) his		<i>ut malva, ut urtica</i>) ut malva, urtica
50. 5.	<i>pestiferus</i>) pestifer	189. 2.	<i>deinde</i>) Postea deinde
74. 11.	<i>Incidenda</i>) Incidenda autem	202. 4.	<i>die</i>) in die
89. 20.	<i>colla</i>) pectora colla	211. 16.	<i>sed vomere etiam. Ex toto</i>) sed vomere ex toto
93. 7.	<i>et mel quidem</i>) mel et quidem	25. 25.	<i>quam frigidissimam</i>) frigidissimam
103. 12.	<i>et experiri</i>) experiri	233. 14.	<i>satiisque</i>) satisque
20. 20.	<i>sed in iis quoque</i>) sed in his etiam	237. 8.	<i>p. x. IV.</i>) p. x. III.
110. 13.	<i>Hi erant</i>) In his erat	249. 6.	<i>p. x. XXV.</i>) p. x. XXVI.
116. 12.	<i>urget</i>) urget	258. 7.	<i>p. x. IIII. =.)</i> p. x. IIII. IIII. Z.
123. 5.	<i>praesentissimum</i>) prestantissimum	262. 5.	<i>p. x. =.)</i> p. x. I.
146. 18.	<i>costum</i>) costus	264. 18.	<i>dictami</i>) dictamni.
148. 21.	<i>adjiendum & exercitationibus & cibis</i>) addiendum & exercitationibus est & cibis	265. 1.	<i>p. x. I.)</i> p. x. I. quod facit scripl. II.
23. 23.	<i>per stomachum</i>) propter stomachum	5. 5.	<i>pondo sextantes</i>) pondo sextantes quod facit scripl. II.
149. 8.	<i>lienem</i>) splenem	9. 9.	<i>p. x. I. =.)</i> p. x. II.
151. 21.	<i>tantum</i>) tantummodo	266. 17.	<i>Servari</i>) Sanari
154. 13.	<i>decem diebus</i>) decem diebus	22. 22.	<i>ulla parte</i>) aliqua ulla parte
155. 9.	<i>meliusculus</i>) melior	267. 5.	<i>meliora</i>) mitiora
16. 16.	<i>usque ad mortis diem</i>) usque mortis diem	288. 3.	<i>cucurbitula admovenda</i>) cucurbitula apponenda
157. 27.	<i>Quod ad medicum vero pertinet</i>) Quod ad medicum pertinet	291. 19.	<i>ex aceto</i>) cum aceto
159. 11.	<i>lienis</i>) splenis	322. 6.	<i>omnia genera maxime oriuntur</i>) omnia maxime oriuntur
162. 7.	<i>aceto & oleo admixtum</i>) cum aceto & oleo mixtum	323. 18.	<i>sanabile sit, an non sit, experimento</i>) sanabile sit, experimento
		325. 2.	<i>auxilia</i>) auxilium
		19. 19.	<i>repurgare</i>) purgare

Pag. lin.		Pag. lin.	
327. 22.	<i>leviter ungendum</i>) leniter inungendum	470. 28.	<i>super</i>) & super
329. 14.	<i>de nigro</i>) ex nigro	476. 4.	<i>cute, capillum gignente</i>) cutē capillo- rum
365. 2.	<i>p. x. II.</i>) <i>p. x. V.</i>	484. 7.	<i>reſta quinque offa</i>) quinque offa
383. 18.	<i>furgentia</i>) <i>urguentia</i> (<i>alia manu tur- guentia</i>)	20.	<i>femina oriuntur</i>) femora ordiuntur
401. 2.	<i>Accedit vero aliquid difficultati</i>) Acce- dit aliquid difficultati	490. 15.	<i>suspendendaque magis sinistra manus est, & ſaeſius</i>) ſuſpendendaque magis: & ſepius
407. 8.	<i>tantum ut primis</i>) Tamen in primis	502. 11.	<i>inter ſe ſeta deligandi</i>) inter ſeſe deli- gandi
409. 6.	<i>vehementiusque; ſi jam carie vexatum eſt</i>) vehementiusque ſi jam caries eſt,	521. 6.	<i>dictum ſit</i>) dictum eſt
426. 16.	<i>ſubrubicundi coloris</i>) rubicundi coloris	522. 6.	<i>adoſcentulis</i>) in adoleſcentulis
443. 9.	<i>curatur</i>) cubat	527. 9.	<i>eſt corpus, vel molle, certe imbecillibus</i>) id corpus vel molle certe & im- becillis.
444. 5.	<i>pro vi corporis quam longiſſima</i>) prout corporis qualitas longiſſima		
468. 18.	<i>adhiberi medicinam</i>) adhiberi medica- mina		

N O T A E
V A R I O R V M A V C T O R V M
I N
C E L S I L I B R O S
D E
R E M E D I C A.

Pag. 1. lin. 1. *A. Corn. Celsi Medicinæ liber primus.*] *Auli Corneli Celsi Artium liber sextus, idem-
que Medicinæ primus.* Ad marginem adscriptum:
Grammatica: De re militari: De Agricultura. Scal.
Florent. Cornelii Celsi de Medicina liber primus
incipit. om. Praefatio. Paris. *Artium Aurelii Corneli
Celsi Liber primus incipit.* om. Praefatio. Medioli.
etiam addit Incipit.
p. 1. 1. 3. *Vt alimenta*] Transſitio ab agricul-
tura ad Medicinam. Scal.
p. 1. 1. 7. *Apud Graecos*] Vide Plinium lib.
XXIX. in prooemio. Constant.
p. 1. 1. 5. *Prompta*] Graeci *τρομα*. Scal.
p. 1. 1. 8. *Aesculapius*] Cicero de Natura Deo-

rum & Lactantius Instit. lib. 1. cap. 15. *Const.*
p. 1. 1. 11. *Podalirius*] Homerus Iliad. II.
Ἀσκληπείας δύο παῖδες
Ἰντῆρ' ἀγαθῶ, Ποδολεῖρι' ἰδὲ Μαχάρῳ. *Const.*
p. 2. 1. 1. *Quos tamen Homerus non in pestilentia,*
Ob iram Apollinis immiſſa. Iliad. I. *Const.*
p. 2. 1. 1. *Quos tamen Homerus*] Columella
lib. IX. cap. 177. Scal.
p. 2. 1. 4. *Tentatas*] *probatas*, Vet. *Const.*
p. 2. 1. 4. *Esse tentatas*] *Probatas*, id eſt, *ex-
pertas, quarumque facta ſit experientia.* Scal.
p. 2. 1. 5. *Eodemque auctore*] *Ab eodem quoque
auctore*, nempe Homero, ut Iliad. I. de peſtilen-
tia. *Const.*
p. 2. 1. 5. *Eodemque auctore*] Dictys Cretenſ.
lib. II. c. 37. *Alm.*

- p. 2. l. 9. *Vitiantur*] *Tentantur* melius est. *Scal.*
- p. 2. l. 9. *Luxuria vitiantur.*] Vide Casaubonum ad Persium pag. 206. Scaligerana prima V. *Bonos mores.* Iamblichus Protrept. cap. 2. Exemplo Iacobi Mazonii confirmatum apud Ian. Nic. Erythr. Pinacoth. pag. 68. *Alm.*
- p. 2. l. 11. *Ex bonis ad senectutis*] *Ex nobis ad e* *Const.*
- p. 2. l. 14. *Agitari coepit,*] *Et mutas agitare inglorius artes.* Virgilius Aen. lib. XII. *Scal.*
- p. 2. l. 16. *Primoque medendi*] *Cum primo quae medendi.* *Const.*
- p. 2. l. 15. *Sic corpori inimica est*] Transpositio hic est. *Sic corpori inimica est, scilicet his hanc maxime requirentibus, qui corporum suorum robora inquieta cogitatione, nocturnaue vigilia minuerant. Primoque medendi scientia sapientiae pars habebatur, ut & morborum curatio, & rerum naturae contemplatio sub iisdem auctoribus nata sit. Ideoque multos &c.* *Scal.*
- p. 2. l. 19. *Suorum.*] *Sanorum.* *Const.*
- p. 2. l. 21. *Pythagoram*] *Sic certe Aelian.* Var. Hist. lib. IV. c. 17. fama exhibet, eum non docendi, sed medendi causa ad urbes accessisse. *Alm.*
- p. 2. l. 2. *Democritum.*] *Plin. H. Nat. L. XVIII. c. 28.* *Alm.*
- p. 2. l. 22. *Vi quidam crediderunt*] *Hippocratis Epistolae contrarium docent.* *Const.*
- p. 2. l. 22. *Hippocrates*] *Vide Plinium L. XXVI. c. 2.* *Const.*
- p. 3. l. 2. *Tum Herophilus*] *Post Herophilus.* *Cod. Const.*
- p. 3. l. 2. *Clarissimi auctores*] *Logici sive Dogmatici.* *Const.*
- p. 3. l. 8. *Agitare*] *Cogitare, Vet. Const.*
- p. 3. l. 9. *Vindicaverunt*] *Vindicaverunt* melius est, licet idem. *Scal.*
- p. 3. l. 10. *Serapion*] *Primus Empiricorum, de quo & Cicero in Epist. Const.*
- p. 3. l. 10. *Serapion*] *Non putem me huius mentionem factam apud Ciceronem legisse, verum quidem Asclepiadis.* *Alm.*
- p. 3. l. 13. *Et aliqui*] *Et alii quoque, Vet. Const.*
- p. 3. l. 13. *Aliqui non mediocres viri*] *V. C. Alii quoque non mediocres viri. Verumque bonum.* *Scal.*
- p. 3. l. 17. *Agitantes,*] *V. C. Cogitantes, Scal.*
- p. 3. l. 18. *Mutavit.*] *Hoc fulissime docet Plinius lib. XXVI. cap. 3.* *Const.*
- p. 3. l. 19. *Themison*] *Themison τῶν χειροτάτων inventor, ut vocatur Galeno. Laodiceus Syrus fuit, qui ab Asclepiade Rationali institutus ad Methodistae sectae inventionem se contulit.* *Const.*
- p. 3. l. 19. *Quaedam*] *Ab iis in quibusdam.* *Const.*
- p. 3. l. 19. *Quaedam in senectute deflexit*] *Non ut Constantinus, ab iis in quibusdam deflexit. Nam deflexit aliquid spatium Latine dicimus, quod ille ignorabat.* *Scal.*
- p. 3. l. 24. *Increvit*] *increbuit.* *Scal.*
- p. 3. l. 23. *Quae morbis medetur,*] *medicamentis.* *Const.*
- p. 3. l. 26. *Rerumque*] *Naturalium.* *Const.*
- p. 3. l. ult. *Morbos continentium causarum*] *τῶν συνεχῶν sive περισχῶν ἢ συνεκτινῶν.* *Const.*
- p. 4. l. 27. *Neque enim credunt, posse eum scire*] *V. C. Neque eum credunt posse scire. Indifferens.* *Scal.*
- p. 4. l. 6. *Neque esse dubium*] *Neque est dubium.* *Const.*
- p. 4. l. 10. *Venas*] *arterias.* *Const.*
- p. 4. l. 13. *Manantia corpuscula per invisibilia foramina*] *ἄπειρα, insecabilia corpora, Quintil. Const.*
- p. 4. l. 16. *Experimenta*] *Quintilianus II. 5. in omnibus fere minus valent praecepta, quam experimenta.* *Alm.*
- p. 4. l. 16. *Sed ne ad haec quidem aditum*] *sed ne aditum quidem ad haec.* *Const.*
- p. 4. l. 18. *Non enim quilibet*] *V. C. Nec enim quilibet. Vtrumque bonum.* *Scal.*
- p. 4. l. 19. *Conjectura aliqua duxissent.*] *conjectura aliqua didicissent.* *Const.*
- p. 4. l. 19. *Quod ante conjectura aliqua duxissent*] *R. V. C. quo ante conjectura aliqua duxisset.* *Scal.*
- p. 4. l. ult. *Evidentes vero has*] *Evidens causa i. externa, & quae sensibus patet, ἡ προκαταγνῖσις Galeno, προκατάδεξις αἰτίας etiam προφανῆς dicta, quae & necessaria, & non necessaria esse potest. Interna vero, sive abdita & continens causa, ἡ προνοημένη.* *Const.*
- p. 5. l. 2. *Initio,*] *Malim cum antiquissimis, nullis exceptis, editionibus vitio.* *Alm.*
- p. 5. l. 5. *Digeruntur*] *Hoc verbo nunquam pro concoctione utitur Celsus: at bene Seneca.* *Vide infra p. 8. l. 15.* *Scal.*
- p. 5. l. 6. *Venaenostreae*] *Venae hic, i. arteriae, Sic φλέβαι in Platonis Timaeo a corde. Galen. VI. Meth. Const.*
- p. 5. l. 6. *Venae*] *Male Constantinus pro venae reponit arteriae, cum φλέβαι etiam Arist. vocet ipsas arterias Lib. de Respiratione. Vide Gellium, qui ex professo caput ea de re scripsit ex Erasistrato Lib. XVIII. c. 10. Vide infra p. 8. l. 17.* *Scal.*
- p. 5. l. 8. *Inter haec*] *intra haec.* *Const.*
- p. 7. l. 8. *Inter haec nascentibus*] *Satius esset legere internascentibus, sed non auctim mutare, quia constare potest, ac si inter ea dixisset.* *Scal.*

p. 5. l. 9. *Ex quibus quam maxime*] *Ex quibus quia quam maxime.* *Const.*

p. 5. l. 9. *Ex quibus quam maxime*] V. C. *quia maxime.* *Scal.*

p. 5. l. 12. *Putrescere* :] Haec fuit & Empedoclis opinio. *Const.*

p. 5. l. 15. *Diduci*] *deduci.* *Const.*

p. 5. l. 15. *In corpus omne diduci*] Gaerci *διαφορεῖσθαι, διανομεῖσθαι.* *Scal.*

p. 5. l. 16. *Aliud, si*] *aliud, si.* *Const.*

p. 5. l. 24. *Teritur*] Auctor Graecus, a quo hoc desumpsit, scripserat *τρίβεται*, i. e. *teritur*, vel *adteritur*. Nec potuit aliter vertere. *Scal.*

p. 5. l. 19. *Calorem moveat.*] *Calorem foveat.* *Const.*

p. 5. l. 20. *Ea vero sumenda*] Vt censuit Asclepiades. *Const.*

p. 5. l. 23. *Teriperit*] *praeceperit.* Vnde *praecipere animo*, praesumere. *Scal.*

p. 5. l. 25. *Necessarium ergo esse, incidere corpora mortuorum, eorumque viscera atque intestina scrutari*] Meminit hujusce rei Galenus circa finem libri de arte medica, ac inibi dicit se duos scripsisse libros, alterum de sectione mortuorum, alterum de sectione vivorum. *Caesar.*

p. 5. l. ult. *Herophilum*] Herophilus ille medicus aut lanius, qui sexcentos exsecuit, ut naturam scrutaretur, qui hominem odit, ut noisset. Vide Tertullian. de Anima cap. 10. *Casaub.*

p. 6. l. 3. *Posituram*] *positum.* Gr. *τίσις.* *Scal.*

p. 6. l. 4. *Contractum* :] *Contractum* exponunt asperitatem vel scabritiem. Sed quis unquam ita usurpavit? in MS. legitur *contractum*. Itaque *contractum* pro aspero & confragoso (quod laevigato opponitur) repono. *Const.*

p. 6. l. 4. *Contactum*] Ruell. *contractum.* *Σύμπτωσις* vocat Hippocr. Aph. 3. lib. 1. compressum, contracturam : *contractum* ergo legendum. *Scal.*

p. 6. l. 4. *Confractum*] Ego posui *Contractum*; quae ex variis lectionibus commodissime opponitur *Laevori*. Nonne enim frons *contracta* pro rugosa dicitur? Kr.

p. 6. l. 10. *Qui sane*] *qui sanae.* *Const.*

p. 6. l. 10. *Cujusquam*] Ald. *cujusque.* Vtrumque bonum. *Scal.*

p. 6. l. 11. *Ita succurrere*] *item ne succurrere.* *Const.*

p. 6. l. 13. *Quae posita*] *quae intus posita.* *Const.*

p. 6. l. 17. *Qui se experientia ab experientia*] *ἀπο τῆς ἐμπειρίας.* *Caesar.*

p. 6. l. 20. *Quoniam incomprehensibilis*] C. Vet. *non ut comprehensibilis.* *Scal.*

p. 7. l. 3. *Esse debuissent*] *esse debuisse.* *Const.*

p. 7. l. ult. *Requirere*] *requiritur.* *Const.*

p. 8. l. 6. *Sed eum protinus visurum,*] Empiricorum *μετάβαιον τῶ ὁμοίῳ* significat. *Const.*

p. 8. l. 10. *Et post ejus*] *et per ejus.* *Const.*

p. 8. l. 13. *Neque ad rem pertineat, quomodo, sed quid optime digeratur* :] Legi potest, *sed quam id optime digeratur.* *Caesar.*

p. 8. l. 13. *Neque ad rem pertineat,*] *neque ad rem pertinere.* *Const.*

p. 8. l. 15. *Intercidat,*] *intercedat, vel incedat.* *Const.*

p. 8. l. 17. *Neque, quid venas*] Vide pag. 6. *Const.*

p. 8. l. 20. *Non eloquentia, sed remediis curari.*] Hinc Virgilius *mutas artes* vocat XII. Aeneid. *Casaub.* Vide Reies Camp. Elys. jucund. Quaesit. VII. p. 61. & seqq. *Alm.*

p. 8. l. 21. *Discretus,*] Prior lectio habebat *discreta.* Tu jam vide, utrum tibi magis ardeat. *Caesar.*

p. 8. l. 21. *Discreta*] *discretus* legit Caesarius. *Alm.*

p. 9. l. 1. *Mille*] *milleque.* *Const.*

p. 9. l. 2. *Verisimile est, interiora,*] *verisimile esse, vel interiora.* *Const.*

p. 9. l. 6. *Nam utrum quidem,*] *Nam ne uterum quidem.* *Const.*

p. 9. l. 6. *Nam ne utrum quidem*] Auctor noster utrum sumit pro ventre seu abdomine. Ita enim lib. IV. c. 1. *At sub corde atque pulmone, transversum ex valida membrana septum est, quod a praecordiis utrum diducit.* Martial. l. 3. Epigr. 71. Isidorus Orig. XI. cap. 1. *Uterum solae mulieres habent in quo concipiunt, ad similitudinem cauliculi. (Martinius Canaliculi, forte cuniculi) Tamen auctores utrum pro utriusque sexus ventre plerumque ponunt, nec poetae tantummodo, sed & caeteri.* Doctissimus Caspar. Bartholinus *Exercitatione IX.* observat, Tacitum, *uterum* navis obcavitatem dixisse; Lactantius de Opificio Dei c. 11. *uterum* pro vesica aut simili cavo corpore posuit. Columell. XII. 4. *quod in utero dolii est.*

Lindenius veram lectionem omnium exemplarium incite admodum depravavit. Quod eo magis miror, quo luculentior locus est, dum modo vim phraeos : *qui minus ad rem pertineat*, satis perspicias, eamque generalem esse & ad respirationem, tanquam rem, de qua in hoc ipso loco sermo est, commodissime trahi intelligas. Id ne Morgagnium quidem, acutum virum, vidisse *Epist. VII.* pag. 186. miror. Kr.

p. 9. l. 17. *Aliqua pars aperiatur, & in alia alia sita* ; ita ut sedem. *Const.*

p. 9. l. 20. *Ob haec,*] *Ob hoc.* Vet. *Const.*

p. 10. l. 10. *Vel detrahatur,] Vel deferatur.* Codex Ald. *distrahatur.* Const.

p. 10. l. 16. *Adjuvat,] Adjuvant.* Const.

p. 10. l. 18. *Perfectum*] Glossema est. *Quamvis non faciat medicum, aptiorem tamen medicinae reddit. Verique simile* &c. Scal.

Florentina, Pinziana & Parisina, editiones habent; sic, ut ego describendum curavi. Neque explicatus difficilis est, si modo *Profectum* non ad medicum sed ad medicinam referas. Kr.

p. 10. ult. l. 20. *Etsi non inter obscuras causas, neque inter*] *Etsi non semper inter obscuras causas, atque inter.* Const.

p. 11. l. 4. *Quem non*] *quod non.* Const.

p. 11. l. 5. *Nostra quidam*] *nostra quaedam.* Const.

p. 11. l. 5. *Arente*] *haerente.* Const.

Morgagnus *Epist.* IV. p. 86 *seqq.* morbum novum hunc putat esse vitium id, ubi uterus inversus extra naturalia prolabitur. Sed nunquam ante Celsi tempora, cum ars obstetricia parum exculta esset, rudiori contrestatione vulvam seu uterum inversum & extra oras naturalium protrahum esse mihi non videtur veri simile. Kr.

p. 11. l. 9. *Periclitari coniecturam suam*] *Semper periclitari accusativo jungit Cicero in Laelio, & omnes veteres. Vires ingenii periclitari.* Scal.

p. 11. l. 6. *Ad quod medicinae genus*] *Μετὰ γένους τῆς ποίης.* Vide supra pag. 8. Const.

p. 11. l. 13. *Rationabile*] *rationale.* Aliud tamen melius, ut videre est passim apud Lucretium. Scal.

p. 12. l. 2. *Et quidem medici*] *Et quidem Methodici.* Vide pag. 2. Const.

p. 12. l. 5. *Communia morborum*] *Methodicis vocantur κοινότητες.* Const.

p. 12. l. 6. *Vnum adstrictum, alterum fluens, tertium mixtum*] *συνωδόν, ῥοαδὲς καὶ μίχτον.* Scal.

p. 12. l. 10. *Minui consueverunt.*] *Minui consuevisse.* Const.

p. 12. l. 11. *Digerendum*] *id est, fluidum reddendum, quod familiare Celsi.* Scal.

p. 12. l. 17. *Contendunt*] *contendant.* Const.

p. 12. l. 27. *Tanta vi concitant*] *tanta, ut consistant.* Cod. Const.

p. 12. l. 28. *Efficiunt.*] *efficiant.* Const.

p. 13. l. 2. *Videtur*] *videatur.* Const.

p. 13. l. 11. *Tenet.*] *sequitur.* Const.

p. 13. l. 8. *Transfusio*] *παρέκτασις.* Const.

p. 13. l. 13. *Memoria*] *Vt empirici, qui observationum suarum congeriem ἀπορρημα vocabant, earundem vero memoriam ἀποψίαν, scientiamque talem ἰσοπρίαν.* Const.

p. 13. l. 10. *Si vero quid propius est, vix*] *Le-gito, si (quod vero propius est) vix* &c. Const.

p. 13. l. 16. *An fuderit*] *aut fuderit.* Const.

p. 14. l. 1. *Et quia ample*] *Hippocrates ἀδρε-τέρας dicit & πείτερας, cui λεπτός opponit.* Const.

p. 14. l. 10. *Digeri,*] *διαφορεῖσθαι.* Const.

p. 14. l. 22. *Idem eveniat.*] *id eveniat.* Cod. Const.

p. 15. l. 9. *Quod coelum, quod tempus anni sit*] *Quod potius, quam quid. Vtrumque autem eodem modo scriptum est in veteribus codicibus.* Scal.

p. 15. l. 14. *Nam famem facilius fert adolescens, quam puer; facilius in denso coelo, quam in tenui; facilius hieme, quam aestate;*] *Quibusdam videtur hic legendum potius, in tenui coelo, quam in denso, & aestate, quam hieme, propterea quod Hippocrat. dicat lib. 1. Aphor. Ventres hieme & vere sunt calidissimi. Quare per ea tempora alimenta copiosiora sunt exhibenda. Et Paulus Aegineta lib. itidem I. cap. 53. Hieme quidem & fortiori exercitatione, & pleniori cibo utendum est. Nisi eo referas, quod in denso coelo & per hiemem corpora sunt robustiora, atque ideo etiam facilius quamlibet molestiam ferunt. Caesar.*

p. 15. l. 16. *Quoque assuetus*] *Glossema est ineptum.* Scal.

p. 15. l. 17. *Homo sustinet*] *Glossema est.* Scal.

p. 15. l. 18. *Ob quae competit,*] *ob quae convenit.* Vetus conjicio. Const.

p. 15. l. 19. *Communia tantum*] *communia non tantum.* Const.

p. 16. l. 4. *Qualiter sanus se agere debeat*] *Υγιών prima pars Medicinae.* Const.

p. 16. l. 4. *Suae spontis*] *Liber, qui vivit, ut libet, neque conditione servus, neque vitae instituto adstrictus, οὐ μὲν καὶ τῇ τύχῃ καὶ ἀσθενείᾳ ἰλιούσθαι.* Const.

p. 16. l. 4. *Suae spontis est*] *Graeci ἀδοτπραπέτης: Gallice, un homme, qui est libre, un homme, qui est a foi.* Scal.

p. 16. l. 5. *Iatralipta*] *ἱατραιλεπτικός vocatur reuntior. Prodicus instituens iatralepticon, reuntioribus quoque medicorum ac mediastinis vestigal invenit. Plin. lib. XXIX. cap. 1. Const.*

p. 16. l. 18. *Concubitus vero neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est. Rarus, corpus excitat; frequens, solvit*] *Paulus Aegineta lib. I. cap. 37. frequens concubitus corpus rarius, frigidius & imbecillius reddit. Caes.*

p. 16. l. 20. *Solvit.*] *resolvit.* Const.

p. 16. l. 25. *Cavendumque, ne in secunda*] *Notabilis sententia.* Const.

p. 17. l. 8. *Per flatum aestivum, hybernum*] *perfiato, aestivum hybernumque.* Const.

p. 17. l. 10. *Auras fluminum atque stagnorum*] *Auræ* sunt nebulae, brouillards, apud Macrobius & Plinius. *Scal.*

p. 17. l. 11. *Aperienti*] Recte pro *apparenti*. Alii *operienti*. *Const.*

p. 17. l. 12. *Calor*] Sed *calorem* legi minus probarim. *Const.*

p. 17. l. 13. *Gravibus*] Hic gravis opponitur salubri. *Const.* Sic ipse explicat pag. 19. l. 2. seqq. *neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus tutus est.*

p. 17. l. 15. *Urina alba,*] *albescit* i. pallet. *αἰχμή*; color urinae, deinde flavus, *ξανθός* postremo rufus i. *πυρρός*. *Const.*

p. 17. l. 17. *Longis diebus meridiari*] est, quod Varro lib. 1. cap. 2. de Re Rustica dicit, *diem diffindere insititio somno*. *Scal.*

p. 17. l. 27. *Moveat;*] movet. *Const.*

p. 17. l. 28. *Sub divo,*] Vel *sub dio*, *ὑπὸ αἰθρῇ*. *Const.*

p. 17. l. ult. *Viridia* pro *viridaria* in codice invenit, et illam vocem huic proferendam esse, productis aliorum Auctorum locis verisimile redidit Morgagnus *Epist.* VII. p. 190. Kr.

p. 18. l. 2. *Lassitudo,*] Lassitudo est gravitas corporis. *Virgil.*

Lassive papavera collo.

Quae etiam citra laborem accidit. Fatigationem vero nimietatem laboris intelligimus. Idem:

Veloces jaculo cervos, cursuque fatigat.

Quod mox immodicum laborem appellavit. Verum de generibus lassitudinis legendus est liber III. Galeni de sanit. tuend. *Const.*

p. 18. l. 7. *Neutrum saepe*] *neutrum semper*. *Const.*

p. 18. l. 11. *Durior est in potione, quam in esca.*] Contra hanc Celsi sententiam videtur plane esse ea Hippocrat. in Aphorismis lib. 1. qua dicit; *facilius esse impleri cibo, quam potu*. Atque *durior* fortasse a Celso dictum est pro *intolerabilior*. Accedit, quod intemperantia ex potione caput infestare plurimum solet. Vnde & crapula dicta est Graece *κραίπλλη*, ἀπὸ τῆς τὸ χάρα πᾶλλει τὰς μετέωρας, auctore Suida. *Caesar.*

p. 18. l. 11. *Durior est*] *tutior est*. *Const.*

p. 18. l. 15. *Quod modo par est,*] *quod modo parvum est*. *Const.*

p. 18. l. 17. *Primo cibo*] A l'entrée de table. Ita p. 19. l. 4. seq. *prima aestate*. *Casaub.*

p. 18. l. 21. *Si quis interdum*] Hipp. II. de Vict. acut. *Const.*

p. 18. l. 24. *Si quibus de causis*] Hippocrat. II. Aphor. 16. *Const.*

p. 18. l. ult. *Sexus,*] De sexu praetermissum vel auctoris oblivione, vel temporum injuria. *Const.*

p. 19. l. 2. *Ex salubri loco*] Hippocr. I. Aphor. 1. & 17. lib. II. Aphor. 51. *Const.*

p. 19. l. 4. *Neque vero ex*] Lib. II. de Vict. acut. *Const.*

p. 19. l. 9. *Omnem etiam laborem*] II. Aphorism. 49. *Const.*

p. 19. l. 12. *Si quando tamen insuetus*] Insueti laborantis & assueti nimis laborantis par analogia. Ergo utrique quies somnusque convenit. Vbi enim quis laborare coeperit, quies statim lassitudinis remedium. 2. Aph. 48. *Const.*

p. 19. l. 14. *Os amarum*] Modo biliosus non fit. Nam *πικροχόλοις* adversatur inedia. Hipp. II. de Vict. acut. Galen. VIII. Meth. Medend. Ergo hic Celsus indistincte. *Const.*

p. 19. l. 18. *Ingredi aliquid*] ingredi aliquantum. *Const.*

p. 19. l. 19. *Eodem modo*] *aliquodammodo*, i. e. *aliquantum*. Apud Caesarem inveni in meo Codice manuscripto: in excusis corruptum erat. *Scal.*

p. 19. l. 25. *Balneum his fervens*] Hujus ratio apud Galenum X. Meth. & libro de sympt. caus. *Const.*

p. 19. l. 26. *Ergo si nimium*] Vide Gal. VII. Meth. *Const.*

p. 20. l. 3. *Vel certe diluta*] *saltem diluta*. *Const.*
p. 20. l. 11. *Frigidum bibendum esse.*] *Frigidam bibendam esse*. *Const.*

p. 20. l. 11. *Frigidum bibendum esse*] *frigidam*. Est autem fatui cujusdam error, putantis, esse incongruum, si diceret, *frigidam bibendum esse*. *Scal.*

p. 20. l. 15. *Levatque*] *que superfi*. *Const.*

p. 20. l. 16. *Ejusdem laboris pressit* (*id quod in consuetudine est*) *reficit.*] *cujusdam laboris pressit, id, quod in consuetudine est, reficit*. *Const.*

p. 20. l. 17. *Fatigato*] Hippocr. II. acut. vict. *Const.*

p. 20. l. 18. *Quod enim*] *Etenim quod*. *Const.*
p. 21. l. 1. *Tum calida aqua in balneo magis superiores partes, quam inferiores foveat.*] *Locus corruptus est, & ita restituendus: tum calida aqua: tum balneo magis inferiores partes, quam superiores foveat*. *Const.*

p. 21. l. 2. *Exustus in sole est*] i. e. *si quis exussit cutem solo asso, ut solebant ii, qui in cam-*

po Martio exercebantur. Plato *σαθέρων* vocat. Persius — *Exusta culticula sole.* *Affus* proprie apud veteres, qui succo caret. Vnde *affus sol* dicitur, quia ibi non ungebantur. Caeterum laxata cutis a sole facilius combibebat oleum ipsum. Corrigendus igitur Plinii locus lib. XVII. cap. 22. & pro *affiduo sole*, *affo* reponendum. Hinc apud Epictetum *assa ferentaria*. Hoc porro Graeci *χρῶσις* vel *χρῶμα* ἐν ἡλίῳ, colorari ad solem, dicebant. *Scal.*

p. 21. l. 5. *Per caput*] *super caput.* *Const.*

p. 21. l. 7. *At ei, qui perfrixit, opus est balneo primum involuto sedere*] *At eum, qui perfrixit, opus est in balneo primum involutum.* *Const.*

p. 21. l. 12. *Nausea fuit*] *nauseavit.* Ita puto scripsisse Celsum, & male transcriptum. *Scal.*

p. 21. l. 21. *Tenuis verò homo*] Quia contraria contrariis curantur. Hippocr. II. Aph. 22. & lib. de Locis. *Const.*

p. 22. l. 3. *Somnus plenus*] Integer, nec abruptus ante iustum dormiendi tempus. *Const.*

p. 22. l. 5. *Quantus plenissimus*] *quantum plenissimus.* *Const.*

p. 22. l. 5. *Quantus plenissimus*] Modus loquendi novus, sed Celfo familiaris. pro *quam plenissimus.* *Scal.*

p. 22. l. 7. *Lectus per aestatem terra,*] *χαμωία.* Al. *terrae.* *Const.*

p. 22. l. 10. *Semel die assumptae epulae.*] *μενορία.* *Const.*

p. 22. l. 13. *Ejectum*] *rejectionum.* Vide Plin. lib. XXVI. cap. 3. *Const.*

p. 22. l. 16. *Facilitatem*] *facilitatem,* Cod. *Const.*

p. 22. l. 23. *Etiā plures causae*] *etiam separate,* Cod. *Const.*

p. 22. l. 24. *Vomitut utilior*] Ex Polybo de Diaeta salubri. *Const.*

p. 22. l. 25. *Inutilis est gracilibus,*] Haec & ex Polybo, quae non contraria 8. Aph. lib. IV. quia Hippocrati graciles, macilentique quidem, sed lato pectore, facile vomentes, ut biliosi: Celfo verò graciles, ut *φθισώδεις*, ficci ac debiles, melancholici, thoracisque angustioris, ineptique ad vomendum. *Const.*

p. 23. l. 4. *Amari ructus*] i. e. *acidi,* *ἐξυπεργμῶν* Graeci vocant. Lucil. *exhalans acidus e pectore ructus.* *Scal.*

Hanc sententiam reprobat Morgagnus *Epist.* VIII. p. 233. Ac profecto, qua ratione quos *amaros* Celsus dixit ructus, nos *acidos* intelligamus, nemo facile repererit. *Kr.*

p. 23. l. 5. *Item prodest.*] *Idem prodest.* Cod. *Const.*

p. 23. l. 7. *Similiterque ei, qui vel coelum*] Hippocr. II. de Diaeta. *Const.*

p. 23. l. 11. *Luxuriae*] *Intemperantiae,* voracitatis atque gulae. *Const.*

p. 23. l. 13. *Qui vomere post cibum volet*] Galen. VII. Methodi 4. Val. & Polyb. *Const.*

p. 23. l. 14. *Aquam tanquam tepidam*] Non tantum, ut alii, reponendum. Nam hic Graecissat, proque *ὡς* tanquam ponit. *Scal.*

Et hanc conjecturam improbat Morgagnus *Epist.* VIII. p. 221. Et quis est, si consequentia legerit, qui non improbet. *Kr.*

p. 23. l. 18. *Caetera, quae antiqui*] *ἡμετέριαι.* Vt de elleborismo, caeterisque id genus. *Const.*

p. 23. l. 20. *Sed huius idonei*] *sed huic,* nempe affectui. Alii *ἀντὶ τούτου.* *Const.*

p. 24. l. 1. *Qui vomere bis in mense*] Hippocr. de Insomniis, & Polybus. Galeno non probatur. *Const.*

p. 24. l. 5. *Inflammationes,*] *inflationes.* *Const.*

p. 24. l. 6. *Inter haec*] *interdum haec,* nempe mala, quae eveniunt suppressa alvo. *Const.*

p. 24. l. 8. *Qui dejicere volet,*] Motus & saturitas citant alvum; quies ficit, maximèque inedia, per quam suppressa alvo illa mala superveniunt. *Const.*

p. 24. l. 8. *Ejicere*] *dejicere,* nempe alvum. *Const.*

p. 24. l. 15. Locus hic iam ante Lindenium vexatus, ab eo magis depravatus est. Veterem lectionem restitui. Videatur tamen Lommii in *Commentariis de Sanitate tuenda.* p. 212. seqq. *Kr.*

ibid. l. 15. Lindenius addidit: & *lotus;* quae quidem vox in nullo meorum exemplarium legitur. Si ea Celfi vox est, duplicem habere explicatum potest. Interpretes Britannus plantam *loti,* de cuius variis speciebus Dioscorides et Plinius videri possunt, hoc loco intelligendam esse putat. Alii loturam hoc loco praecipi opinantur, quibus, ob verba proxima, facile concederem, nisi valde suspectus totus locus esset. *Kr.*

p. 24. l. 17. *Austerum.*] *nigrum* Cod. Repositum *austerum* ex II. de Diaeta Hipp. unde haec sumpsit. *Const.*

p. 24. l. 18. *Nisi nimis*] *si nimis.* *Const.* Verbo *humidare* ante Lindenium usus est Lommii. *Kr.*

p. 25. l. 1. *Posthac,*] *post haec.* *Const.*

p. 25. l. 1. *Et vigilia.*] *nec vigilia,* non simpliciter, sed post potionem. *Const.*

p. 25. l. 7. *Figuralis*] *Figularis.* Vide adnotat. ad cap. 1. lib. V. *Const.*

p. 25. l. 7. *Creta figuralis*] Capell. *figularis;* imò *figularis* legendum. Erat autem terra, qua perducebant pedes mancipiorum. Vnde dicuntur

gypsati pedes Tibull. Ovidio; *Caesati* autem, id est, *figurati* Propertio. Scal.

p. 25. l. 12. *Illud quoque scire*] Ex Hippocratis II. de Diaeta. Const.

p. 25. l. 15. *Quod ad aetates vero pertinet, mediam facillimè sustinent mediae aetates, minus juvenes, minime pueri & senectute confecti*] Ex. I. Aphor. 13. *Senes facillime jejunium ferunt, &c. &, qui crescunt, plurimum habent calidi innati, plurimo igitur egent alimento.* Caesar.

p. 25. l. 16. *Pueri*] *μειράκια, παιδιά.* Const.

p. 25. l. 1. *Vinum dilutius*] Ex Hippocrate lib. de Aëre &c. & Polybo. Const.

p. 25. l. 21. *Quibus juvenibus*] II. Aphor. 20. Const.

p. 25. l. 23. *Melior est*] Vide II. Aphor. 53. Const.

p. 25. l. ult. *Hieme plus*] Vide I. Aphor. 15. & 18. Const.

p. 26. l. 1. *Elixa*] *assa.* Const.

p. 26. l. 4. *Sine carne,*] *cum carne.* Const.

p. 26. l. 5. *Moventibus.*] *foventibus.* Vtrumque recte. Const.

p. 26. l. 8. *Magis*] *minus.* Const.

p. 26. l. 8. *Assa ab elixis.*] *elixa ab assis.* Const.

p. 26. l. 9. *Et potione & cibo*] Potione multa & paucio frequentique cibo corpus tunc eget. Const.

p. 26. l. 12. *Caro assa,*] *caro elixa.* Const.

p. 26. l. 14. *Per autumnum*] Aegineta lib. X. Hippocr. de diaeta lib. III. Const.

p. 26. l. 19. *Ne quid*] *ut ne quid.* Const.

p. 26. l. 19. *Densiore cibo*] Voluit reddere *ἀδρως.* Scal.

p. 26. l. 20. *Consummatio omnium*] Vna omnium effecta summa, ususque immodicus. Const.

p. 26. l. 24. *Cum id accedit,*] *cum hic accedit.* Vet. Const.

p. 26. l. 26. *In totum,*] *ex toto,* Vet. Vtrumque rectè. Const.

p. 26. l. 27. *De his, qui aliqua parte corporis laborant, & primum*] Quidam hoc obelisco notant, ut supposititum. Scal.

p. 27. l. 8. *Vbi sudabit,*] *ubi sudavit.* Const.

p. 27. l. 15. *Perfundere*] De capite frigida saepe aspergendo repetit variis locis. Huc refer *τὰς ψυχροποσίας* Antonii Musae, de quibus Xiphilinus pag. 75. Casaub.

p. 27. l. 18. *Ad os*] *ad hoc,* Cod. nempe caput. Const.

p. 27. l. 21. *Leve*] *bene.* Const.

p. 27. l. 21. *Vinum dilutum leve*] *lene.* Aliud

tamen tolerari potest. Scal.

p. 28. l. 14. *Qui his opportunus est*] *Opportunus* pro *obnoxius.* Sic pag. 32. l. 8. *Corpora periculis opportuna.* p. 64. l. 12.

Opportuniores injuriae partes. p. 153. l. 22. *Opportuniores nervos frigori reddit.* p. 159. l. 11. *Partes opportuniores vitio jam saevienti.* Casaub.

p. 28. l. 16. In membraneo codice omnibusque, quae apud eum erant, editionibus id moreat invenit Morgagnus *Epist.* V. p. 109. sicut quoque. Kr.

p. 28. l. 19. *Superiores partes exercere,*] *ἀνωτιπώσας* causa. Const.

p. 28. l. 18. *Citata*] *cita.* Vtrumque bonum. Scal.

p. 28. l. 22. *Sumere,*] *Alii ingerere.* Const.

p. 28. l. 22. *Fugere*] *eligere.* In vetustis Edd. pro *sumere* legitur *fugere.* Scal.

p. 28. l. 24. *Vinum falsum bibere*] *Vinum falsum, οἶνος θαλασσίης* vel *τεθαλασσωμένος* est, cui pars marinae aquae infusa est. Aliter vocabatur *Chium* & *vinum Graecum.* Itaque Horatius allusit, *Chium maris experts.* Nam *Chium*, quod Romani Graecum vocant, fiebat in Italia ipsa, admissa portione marinae aquae. Ipse vero voluit intelligere, non esse transmarinum. Quod autem in deliciis esset, ut hodie apud nos Malvaticum, praeter alios indicio erit Propertius: *Et Methymnaei Graeca saliva meri,* ubi male *grata* legebatur. Vide Catonem & Palladium, apud quos extat illius confectio. Vide Athenaeum Lib. I. & Alexandrum Trallianum. Scal.

p. 29. l. 4. *Adjecta uva, vel olea, vel ex defruto*] Legi potest *ex oleo*, vel potius *oleo.* Caesar.

p. 29. l. 15. *Quo genere,*] *quodam genere.* Const.

p. 29. l. 20. *In jejuno*] *in jejunio.* Const.

p. 29. l. 23. *In accusationem*] *in accusatione.* Const.

p. 30. l. 1. *Tenuem fistulam*] *σιφῶνα* vel *siphunculum*, infra *siphonem* vocat. Const.

p. 30. l. 4. *Siphonem*] idem quod *fistula.* Alias dicitur *simpulum*, *simpuvium*, *siphunculus*, quo utebantur in sacrificiis ad bibendum. Factum erat, ut lampas, oblongo collo: *σιφανίζειν* est *buveter.* Scal.

p. 30. l. 12. *Sub dio quies*] *sub quo quies.* Const.

p. 30. l. 16. *Frigus inimicum est seni,*] V. Aphor. 18. & 20. & lib. V. Aphor. 17. & 25. Const.

p. 30. l. 16. *Inimicum*] *πολεμικόν* Gr. Scriptor. Casaub.

p. 30. l. 20. *At prodest juvenibus,*] V. Aphor. 21. & III. Valet. Const.

p. 30. l. 23. *Item articulis doloribusque, qui.]* Item articulorum doloribus, qui V. Aphor. 25. 23. *Const.*

p. 30. l. 24. *Hominibus,] omnibus. Const.*

p. 30. l. 25. *Calor autem] De calida actione* V. Aphor. 22. *Const.*

p. 30. l. 26. *Lacrymae sunt] Ξηροφθαλμίαν* intelligit. *Const.*

p. 30. l. 29. *Si nimius est.] Hippocr. V. Aphor. & lib. de usu liquid. Const.*

p. 30. l. 31. *Nam frigus,] 3. Aphor. & 17. Const.*

p. 30. l. 32. *Calor concoctionem prohibet.]* Calor immoderatus, nec naturalis: contrarium efficit calor insitus. Hippocr. VI. Epid. Galen. X. Meth. *Const.*

p. 30. l. ult. *Sudorem digerit.] sudore, vel lege egerit. Const.*

p. 31. l. 5. *Crudelitatem,] cruditatem. Const.*

p. 31. l. 9. *Neque movenda alius,] Neque medicamentis, quae vires exsolvant. Maxime tum periculosa Diarrhoea. Vide Hippocr. I. Epidem. Ideo Celsus lib. III in pestilentiali febre missione sanguinis potius utitur. Const.*

p. 32. l. 10. *Non quo non] non quod non. Const.*

p. 32. l. 11. *Habitus hominum] habitus, homines. Hippocr. III. Aphor. 19. Const.*

p. 32. l. 15. *Ver est,] III. Aph. 9. Const.*

p. 32. l. 15. *Hierms,] I. Alph. 15. Const.*

p. 32. l. 16. *Aestas,] I. Aph. 18. Const.*

p. 32. l. 16. *Autumnus] III. Aph. 9. Const.*

p. 32. l. 16. *Ex tempestatibus] III. Aph. 8. Const.*

p. 32. l. 16. *Ex tempestatibus] Tempestas non est proprie nomen simplex τὸ τῆς ἐβς τελαρομόριον, sed ἄρα, hoc est, ἡ ποιεῖ καλῆς αἰσῆς. Casaub.*

p. 32. l. 18. *Quae variant] III. Alph. I. Const.*

p. 33. l. 1. *Sed ut eo] III. Alph. 4. Const.*

p. 33. l. 3. *Optimique] Hippocrates de aëre. Const.*

p. 33. l. 6. *Sorte] Pro forte situs & positura regionum, pro climatis varietate. Const.*

p. 33. l. 8. *Tempestatum habitu] τῇ τῶν ἁρῶν καλῆς αἰσῆς. Const.*

p. 33. l. 9. *Peiores] Hippocrat. de Nat. hum. Const.*

p. 33. l. 10. *Pessimum ergo] aegro, Cod. Const.*

p. 33. l. 12. *Quia neque juventae] Aph. 39. Const.*

p. 33. l. 13. *Corpus autem habiliissimum] εὐκαταστάτων, optimi habitus. Const.*

p. 33. l. 14. *Quadratum] Pro σέμμετρον. Const.*

p. 33. l. 14. *Corpus autem habiliissimum quadratum est] Quadratum corpus est, quod neque majus, neque minus est, quam esse debeat. Ita*

Graecis τελέγωνες homines dicuntur, qui sunt concinnis membris, omnibusque invicem sibi respondentibus. Suetonius Vespas. cap. 20. *Scal.*

p. 33. l. 14. *Corpus habiliissimum] Mediae staturae explicat Brodaeus Miscel. l. IV. c. 19.*

p. 33. l. 15. *Matura senectute conficitur] διχοστον* voluit exprimere, ex Hipp. 2. Aph. ult. *Const.*

p. 33. l. 20. *Hi quoque morbi &c.] τὰ παθαρικά, Hippocrat. 6. Alph. 55. Const.*

p. 33. l. ult. *Obscoenis] σηπεδόνος αἰδοίαν Const.*

p. 33. l. ult. *Quicquid sudore hominem resolvit] τὰ ὑδρωα. Const.*

p. 34. l. 1. *Febres incertae] πλανήτες. Const.*

p. 34. l. 3. *σπρυγγίαν] Fallitur Celsus in σπρυγγίας interpretatione, quae proprie Latinis substillum, non stillicidium. Cum incipit tempus rorare ante larguin imbrem, dicitur substillum tempus, cum scilicet tegulae guttatim manant. Ab illo dicta est substilla urina, ἡ σπρυγγία, & substilleum simpliciter Cato de R. R. c. 156. omnium, qui nunc extant, antiquissimus linguae Latinae auctor. At δυσπρία proprie urinae difficultas. Scal.*

p. 34. l. 4. *Εἴλεον] Vide de eo Aretaeum. Scal.*

p. 34. l. 5. *Coxae dolores] ισχιαῖδες. Const.*

p. 34. l. 5. *Δειντερία] Foria Latinis: quod generale nomen est omnium alvi fluxuum. Scal.*

p. 34. l. 6. *Ab aestate tantum proxima] ante. Al. tantum non. Atque in Vet. Cod. legi observavit Vir Doctus, qui tum jam proxima legendum conjecerat. Const.*

p. 34. l. 7. *Aliis] alios. Const.*

p. 34. l. 9. *Neque aliud magis tempus pestilentiae patet, cujuscunque ea generis est, quamvis variis rationibus nocet.] cujuscunque ea (tempestas) generis est; quamvis (i. e. quantumvis) variis rationibus nocet. Alii ea ad pestilentiam referunt. Const.*

p. 34. l. 18. *Denique omnis calor & jecur,] calor omnis & jecur & lienem inflammat (Cod. inflat) denique mentem. Vbi omnis videlicet nimius. Const.*

p. 34. l. 21. *Nigritiem] Al. nigrorem. Const.*

p. 35. l. 3. *Exhibet] exhibet posset auferri. Sed tamen non ausim mutare, licet displiceat. Scal.*

p. 35. l. 3. *Fere subeunt] fere aestate subeunt. Hippocr. ἀνάγκη τῇ δίπρος γινῆσθαι. Const.*

p. 35. l. 7. *Dum adest. Lege] tum. Nam & Hippocrates: τόκοι πρὸς τὸ ἦρ.*

p. 35. l. 7. *Quibus dum] i. e. adhuc. Optime dici potest. Vno verbo pronunciabant veteres. Scal.*

p. 35. l. 11. *Et insania febricitantium, quam* φρενίτιν *appellant.] Φρενίτιν* tum hic, tum alibi apud Celsum, non *phrenesis*, sed *phrenitis* (ut & Her-molaus Barbarus nos admonet) legendum est. Quamvis apud Martialem Juvenalemque non *phrenitis*, sed *phrenesis* quoque legant. Idque tamen (ut Barbarus suspicatur) ex vulgari imperitorum consuetudine. Doctiores secundum Despauterium legunt: *Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenitis.* Caesar.

p. 35. l. 11. *Quam celerrimè rapiunt.]* Ex Hippocr. III. Aph. 6. *Const.*

p. 35. l. 12. *Ubi primo calor] Pro ubi primo legerem ubi vero, nisi vetustum exemplar reclamaret, tolerabilisque esset scriptura.* *Const.*

p. 35. l. 14. *At si sicca aestas] III. Aph. 13. Const.*

p. 35. l. 16. *Destillatio,] κόρυζα.* *Const.*

p. 35. l. 16. *Raucitas,] βράγχος.* *Const.*

p. 35. l. 21. *Atra bile] μελαγχολία* Hippocr. *Const.*

p. 35. l. 21. *Quod ad aetates] III. Aph. 18. Const.*

p. 35. l. 23. *Aestate prima] ἄκρα τῆς θέρεος.* *Const.*

p. 35. l. 24. *Quique inter juventam] οἱ μῖσοι τῆσιν ἡλικίᾳ.* *Const.*

p. 35. l. 25. *Tum si qua] XIII. Aph. 24. Const.*

p. 35. l. 28. *Circa umbilicum inflammationes] ὡς φόβοι, ὡς βίχης* onisfit. *Const.*

p. 35. l. ult. *Proprie etiam] III. Aph. 52. Const.*

p. 36. l. 1. *Dentientium] ἰδοντοφύτιν.* Hippocr. *Const.*

p. 36. l. 2. *Alvi defectiones,] διάρροιαι.* *Const.*

p. 36. l. 3. *Plenissimi] παχύλατοι, nempe pueri.* *Const.*

p. 36. l. 3. *Glandulae] Glandulae nomen hic est partis pro ejus morbo atque inflammatione.* Hippocr. *παρίθμια* i. tonsillae, *ἀντιαιδεις* pro parte autem lib. IV. cap. 1. *Const.*

p. 36. l. 4. *In spina sunt, aliquae inclinationes,] Hippocr. σπονδυλαί τῆς κατὰ τὸ ἰνίον ὥσεις.* *Const.*

p. 36. l. 6. *Incipiente] Aphor. 26. lib. III. Const.*

p. 36. l. 7. *Multae] multi nempe morbi, τὰ πολλὰ τῶν ἐν, hoc est, multa νοσήματα.* Hippocr. *Const.*

p. 36. l. 8. *Maximeque] III. Aphor. 28. Const.*

p. 36. l. 13. *Adolescentia] III. Aphor. 29. Const.*

p. 36. l. 15. *Post hanc aetatem] III. Aphor. 6. Const.*

p. 36. l. 16. *Pulmonis dolores,] περιπνευμονίαι.* *Const.*

p. 36. l. 18. *In senectute] Aphor. 31. Const.*

p. 36. l. 18. *Gravedo,] πόνος ἀρθρῶν.* Hippocr. *Const.*

p. 36. l. 18. *Renum dolores,] νεφρίτιδες.* *Const.*

p. 86. l. 19. *Nervorum resolutiones] ἀποπληξίαι,* legerat *παρὰπληγίαι.* *Const.*

p. 36. l. 24. *Obesi] II. Aphor. 44. Const.*

p. 37. l. 1. *Ergo si plenior] Ex I. Aphor. 3. Const.*

p. 37. l. 6. *Emacruit] emacuit* habet vetus. *Const.*

p. 37. l. 8. *Praeter haec] Ex Hippocr. partim III. de salubri Diaeta, partim II. Prognost. Const.*

p. 37. l. 8. *Si graviora] II. Aphor. 5. Const.*

p. 37. l. 9. *Si crebra] Aphor. 15. Const.*

p. 37. l. 10. *Si corpus] IV. Aphor. 39. Const.*

p. 37. l. 10. *Si gravior.] II. Aphor. 3. Alm.*

p. 37. l. 10. *Tumultuosa] φαντασιώδη ἡ ταχαχάδη.* *Const.*

p. 37. l. 11. *Si corpus] IV. Aphor. 48, 41. Const.*

p. 37. l. 12. *Insudat,] sudat.* *Const.*

p. 37. l. 22. *Ac ideo neque corporis] neque ideo corporis.* *Const.*

p. 37. l. ult. *Tuta habuit.] Tuto. Cod. Const.* Sed lectionem *tuta* praeferendam esse docet

l. 26. ubi *valetudo tuta* dicitur. K.

p. 37. l. ult. *Vbi vero febris] Hippocr. in Prognost. & Prorrh. Const.*

p. 38. l. 4. *Non constitatur,] ἐκ ἀσώδους ἐστίν, ἐκ ἀλλῆς.* Hoc enim ἄσσα ἡ ἀλυσμὲς, ἡ ἀλὴν, ἡ ἀλύκη. Hippocr. *Const.*

p. 38. l. 5. *Plana] Prorsus legendum plena.* Hoc enim ex Hippocr. II. Aph. 35. ubi *πᾶχος ἔχων* &c. & in Prognost. unde & sequentia de-
sumpsit. *Const.*

p. 38. l. 5. *Hypochondria a Celso dici praecordia* monet Morgagnus *Epist. IV. p. 101. Kr.*

p. 38. l. 7. *Corpus quoque,] In Prognost. & Pror. Const.*

p. 38. l. 8. *Insudat] Al. sudat.* *Const.*

p. 38. l. 9. *Quando] quoniam, Codex. Const.*

p. 38. l. 10. *Cupiditas] III. Aphor. 32, 33. Const.*

p. 38. l. 11. *Sternutamento.] Vide Thomson. Epilapsum Chymicor. n. xxi.*

p. 38. l. 13. *Neque terrere] IV. Aphor. 45.*

p. 38. l. 14. *Ac ne ea quidem,] Ex Prognost. & Pror. Const.*

p. 38. l. 16. *Εἰλικρινὲς] Metaphora est a lim-pida aqua, quae luto defaecata est. Nam ἡ ἰλὺς*

coenum est; Galli fange appellant, & verbum *κρίνω*, discerno. Additum autem est ἰ Ionice. Scal.

p. 38. l. 17. Si quis autem incidit vomitus,] Ex Prognost. & Pror. & de Viciis ratione. Const.

p. 38. l. penult. Reddit modo mollia, figurata,] reddit mollia, figura atque eodem fere tempore, quo secunda valetudine assuevit, modoque &c. ubi modo, τῷ μέτρῳ mensura stercus cohaerens compactumque probatur Hippocr. liquidius duriusque vituperatur. Const.

p. 38. l. penult. Figurata] ἀναχωρήματα. Casaub.

p. 39. l. 2. Debet, si matutinis temporibus coacta magis est,] Debeat, si matut. coacta minus sunt. Si autem procedente tempore paulatim contrahitur, ruffa fiunt, neque foeditate odoris, sed similia alvi sani hominis, excedunt, supple excrementa. Const.

p. 39. l. 2. Coacta] Martialis: Nec desiderio coacta ventris, Gutta pallia non fefellit ulla. Scal.

p. 39. l. 2. Has de vocabulo coacta aliasque dubitationes solvit Morgagnus Epist. VIII. p. 229. seqq. Alvum autem coactam hic opponi liquidae tum ex hoc ipso manifestum est, tum vero etiam ex cap. VIII. ubi legimus: Alvus in hac valetudine (tabe adhuc sanabili) ea tuta est, quae quotidie coacta, eaque convenientia his, quae assumuntur, reddit. Nihilo minus tamen aliquis objecerat locum Celsi, p. 75. l. 19. ubi alvus coacta intelligi non alia potest, quam quae cogitur excernere. At Hippocratis loca ipsa a Celfo expressa dirimunt omnes controversias. De tabescentibus Praedict. L. II. n. XII. dicta legimus: ἡ τε γαστήρ ὑποχωρεῖτω πᾶσαν ἡμέραν, καὶ τὸ ὑποχωρεῖν ἴσω σκληρὸν, πλήθος τε κατὰ τὰ εἰσιόντα: h. e. Venter autem egerat quotidie, & id quod egerit, sit durum, copia pro ratione ciborum ingestorum. Ischiadicorum vero alvus coacta his verbis ibid. n. XLV. exprimitur: καὶ ἡ γαστήρ ὑποχωρεῖται, εἰ μὴ πρὸς ἀνάγκην, κοπρώδης μύξα πολλὰ διεξέρχεται: h. e. Quibus alvus non egerit nisi coacta, & prodit ipsis multus stercoraceus mucus. Kr.

p. 39. l. 5. Fine] sub finem. Sic κρῖσι i. indicationem videtur appellare. Const.

p. 39. l. 5. Si inflatio absque inflammatione in superioribus partibus dolorem tumoremque fecit, bonum signum est sonitus ventris inde ad interiores partes devolutus magisque etiam &c.] Sic legendum ex antiquo Codice, cujus veram lectionem confirmat Hippocrat. in Progn. & Pror. atque in IV. Aph. 73. unde haec Celsus decerpit. Const.

p. 39. 5. l. Si inflammatio] Ex Prognost. & Prorrh. Const.

p. 39. l. 10. Refidere] Ex Prognost. sedere, vel erectus sedere. Hippoc. Const.

p. 39. l. 11. Impetu,] ἐν τῷ παροξυσμῷ. Const.

p. 39. l. 12. Pulmonibus laborantibus: ἐν τῇ περιπνευμονίᾳ. Const.

p. 39. l. 13. Nocturna vigilia] ἀγρυπνία. Const.

p. 39. l. 16. Pessimum] VII. Aphor. 18. Const.

p. 39. l. 17. Dolore] Delirio. Const.

p. 39. l. 18. Aequo vero signum] II. Aphor. III. & lib. 1. Praedict. Const.

p. 39. l. 19. Se sopor] expunge se. Const.

p. 39. l. 19. Mali etiam morbi] Prognost. & IV. Aphor. 68. Const.

p. 39. l. penult. A sexto die] IV. Aphor. 74. Const.

p. 40. l. 1. Facere brachia] in Prognost. Const.

p. 40. l. 2. Sine voluntate lacrymare,] IV. Aph. 52. exemplum IV. Epidem. Const.

p. 40. l. 2. Humorem glutinosum] IV. Aphor. 53. Const.

p. 40. l. 2. Glutinosum.] Vid. August. Tormer. Observat. pag. 13.

p. 40. l. 3. Cutem circa umbilicum] II. Aphor. 35. Const.

p. 40. l. 3. Praecordia] II. Aphor. 28. Const.

p. 40. l. 5. Si venae] arteriae. Const.

p. 40. l. 6. Mali etiam morbi signum] in Progn. Const.

p. 40. l. 7. Caput & pedes] in Progn. Const.

p. 40. l. 8. Aut frigidus] VII. Aph. I. 27. Const.

p. 40. l. 9. Aut post sudorem] VII. Aph. 4. Const.

p. 40. l. 9. Aut post vomitum] VII. Aph. 3. Const.

p. 40. l. 10. Aut post cupiditatem] VII. Aph. 6. & II. Const.

p. 40. l. 11. Aut multum sudare] IV. Aph. 41. Const.

p. 40. l. 14. Neque tertio quoque die] IV. Aph. 30. Const.

p. 40. l. 16. Molliantur,] IV. Aph. 43. Const.

p. 40. l. 17. Post arquatam morbum febrem oriri,] Ex IV. Aph. 6. & ex Coacis Praenot. legendum, post febrem arquatam morbum oriri. Const.

p. 40. l. 18. Ac dolentibus] aut dolentibus. Const.

p. 40. l. 18. Neque unquam in acuta] IV. Aph. 66. & 67. quos confudit. Const.

p. 40. l. 20. Timere etiam.] Ratio in II. Aph. Timor, nota copiae humoris melancholici, ut spasmus pituitosi. Const.

p. 40. l. 23. *Vomitur etiam*] II. lib. Praen. Hippocr. Lege & II. Aph. 32. *Conft.*

p. 40. l. ult. *At mala urina* &c.] Ex Hippocratis imitatione in Coacis Praenot. sic distinxit. In MS. legitur. *quasi folia: πικράδωδη* voluit exprimere. Rectius dixisset *laminosa*, πικράδων utrumque significat. Conatus est etiam πικράδωδα reddere, dicens ex furfuribus factas nubeculas: parum feliciter. Excuso nubeculas καλῶς dici de hypostasi atque sedimento. *Conft.*

p. 41. l. 1. *Fila*] V. C. *folia*. Falsum esse Celsum satius est dicere, quam reponere substantia, ut Capella. *Scal.*

p. 41. l. 2. *Diluta quoque*] Quae aquae ὑδατώδης Actuarius Lib. 1. cap. 2. & Chrysellina Plin. 28. c. 6. ἔρη διαφανέα λευκὰ dixit Hippocrat. IV. Aph. 72. ex quo Celsus. *Conft.*

p. 41. l. 10. *Malum est etiam*] Lege Hippocr. VII. Aph. 6. *Conft.*

p. 41. l. 10. *Ante sincerum est* ponatur signum †.

p. 41. l. 12. *Neque ulla alia spes*] ulla vitae alia. Alvus sic; neque vitae alia spes. *Scal.*

p. 41. l. 13. *Effugiat*] Hoc trahendo effugium in imperfecta crisi: perfecta morbo nihil cunctata liberat. *Conft.*

p. 41. l. 16. *Vbi frigidus sudor*] Aph. 40. *Conft.*

p. 41. l. 20. *Vbi aeger*] II. Aph. 28. *Conft.*

p. 41. l. 21. *Item si urina*] VII. Aph. 32. *Conft.*

p. 41. l. ult. *Maculas*] Lego ab acus eris aculas. Supra vertit ut potuit ἔρη πικράδωδα & πικράδωδα: restabat κριμνώδωδα, quod (cum vocabulum idoneum deesset) dixit *quasi aculas* i. proprie ἀχυνώδωδα, non idem sane, sed adsimile sumpsit ex Hippocr. in Praenot. & Aph. 32. & 35. ubi κριμνώδεις ὑποστάσεις, & πομφόλυγες, noster bullulas exposuit. *Conft.*

p. 41. l. ult. *Miculas*] Recte miculas, κριμνώδωδα, non aculas, ut inepte Constantinus. Nam ab acus fit acusculum diminutivum. *Scal.*

p. 42. l. 2. *Ad ultima vero jam esse testantur nares acutae, collapsa tempora, oculi concavi, frigidae languidaeque aures, & imis partibus leniter versue, cutis,*] Habes de his indiciis Hippocratem ipsum in primo prognostic. Vnde haec auctor desumpsit, ut alia multa in hoc secundo libro. Caesar.

p. 42. l. 2. *Ad ultima vero*] Haec omnia maxima ex parte ex Hippocratis Praenot. utriusque. Lege Trallianum & Plinium lib. vii. cap. 51. de signis mortis. *Conft.*

p. 42. l. 10. *Illacrymans,*] IV. Aph. 52. *Conft.*

p. 42. l. 11. *Pituitaque*] λῆμν hic convertit *pituitam*; has oculi sordes ex pituita crassiore & semicocta (ut scribit Galenus comment. III. de Articulis) gramias vel gramas Latini vocant. *Conft.*

p. 42. l. 13. *Palpebrae non committuntur,*] si ita aegrotus dormire non assueverit, ut λαγύφθαλμοι. *Conft.*

p. 42. l. 15. *Neque id fluens alvus expressit*] Neque alvus fluens naturali profluvio aut purgatione. VI. Aph. 52. *Conft.*

p. 42. l. 16. *Eademque labra & nares,*] IV. Aph. 49. *Conft.*

p. 42. l. 18. *Non audit*] V. sim. Paulli de Febr. malig. pag. 18, 19.

p. 42. l. 18. *Eadem mors*] IV. Aph. 34. VII. 62. & in Coacis Praenot. *Conft.*

p. 42. l. 28. *Floccos legit*] κροκοδίειν. Casaub.

p. 42. l. 27. *In febre & acuto morbo,*] i. in febre acuta, ut apud Hippocr. & Φρενίτιν, quam improprie insaniam transtulit, ut περιπνευμονίαν (quod supra observatum) pulmonis dolorem. *Conft.*

p. 42. l. 28. *In veste floccos legit,*] studuit exprimere τὸ καρφολογεῖν, etiamque sequentibus τὸ κροκοδίειν. *Conft.*

p. 42. l. 30. *Ad viscera*] lumbos & ilia i. λαγύνας vel κινεῶνας, ut habet Hippocrates: & pro φρένας vel διάφραγμα i. praecordia vel septum transversum substituit viscera, non mendacio, sed innovatione. *Conft.*

p. 42. l. 32. *Neque is servari potest,*] IV. Aph. 37. VII. 62. & in Coacis Praenot. *Conft.*

p. 42. penult. *Cuive in eodem*] Ex IV. Aph. 35. & Coacis Praenot. *Conft.*

p. 43. l. 1. *Aut cui simul*] Ex IV. Aph. 38. & VII. 1. & 2. lib. praedict. *Conft.*

p. 43. l. 3. *Aut cui febre*] Ex IV. Aph. 54. *Conft.*

p. 43. l. 4. *Qui epoto*] IV. Aph. 16. & V. 1. *Conft.*

p. 43. l. 5. *Qui ebrius obmutuit.*] Ex V. Aph. 5. *Conft.*

p. 43. l. 5. *Febre*] fere legendum. *Conft.*

p. 43. l. 7. *Mulier quoque gravida*] Ex V. Aph. 30. *Conft.*

p. 43. l. 9. *Cui protinus*] II. Aph. 1. *Conft.*

p. 43. l. 10. *Cuive alterutrum*] IV. Aph. 23. legendumque alterutro. *Conft.*

p. 43. l. 12. *Sive separatim*] In Praenot. utriusque. *Conft.*

p. 43. l. 14. *Proximum*] in proximo. *Conft.*

p. 43. l. 15. *Meliora*] mitiora. *Conft.*

p. 43. l. 17. *Sudor quoque frigidus*] Aph. 37. & Praenot. utriusque. *Conft.*

C c c c 2

p. 4.

p. 43. l. 20. *Pestiferus*] *pestifer* latinus. Vtrumque tamen bonum. *Scal.*

p. 43. l. 21. *In omni morbo*] I. Lib. Praedic. & in Praenot. utrique. *Const.*

p. 43. l. 22. *Ac sanguinem quoque*] VII. Aph. 37. & IV, 25. & in Coacis Praedic. *Const.*

p. ead. l. 23. *Vrina vero rubra & tenuis in magna cruditate esse consuevit.*] In magna cruditate, subaudiendum est morbi. Sic in Progn. Hippocr. l. 2. *Vrina quod ruffa tenuisque apparuerit, crudum morbum significat.* Caef.

p. 43. l. 23. *Vrina vero rubra*] Ex Praenot. sed pro *fulva* substitutum *rubra* mendose. *Const.*

p. 43. l. 24. *Maturefcatur*] Pari audacia dixit de maturatione vel morbi vel humorum, πεπαισμεν, & Arist. πεπαρσεν, immo & interdum πεψιν Galen. cui εμύνη 1. cruditas opponitur: cum πέψις proprie sit coctio. *Const.*

p. 43. l. ult. *Alvus quoque*] Ex praenot. *Const.*

p. 44. l. 1. *Bilem viridem aliquid*] Ex praenot. lege *bilem*, viride aliquid. *Const.*

p. 44. l. 4. *In praecipiti vero jam esse denunciat, quae liquida, eademque vel nigra, vel pallida, vel pinguis est, utique si magna*] Haec ex ultimo citato loco. Sed ita legendum: *In praecipiti vero jam esse denunciat* (nempe alvus) *quae liquida* (excrementa repraesentat) *idemque quae vel nigra, vel pallida, vel pinguis, & utique si magna* &c. *Const.*

p. 44. l. 3. *Diutius trahere*] Sicut dicimus Galli de male sano affecto, il traine toujours, si quis in eo morbo diutius traxit. mox; *autumno*, qui caetera anni parte traxerint, resolvuntur. p. 137. aegri sub cautioribus medicis traherantur. & 138. aegros Medici diutius tractos non expediverunt. Casaub.

p. 44. l. 8. *Revixisse?*] De His, qui elati revixerint, lege Plinium lib. VII. cap. 52. & Valer. Max. lib. I. cap. 8. *Const.*

p. 44. l. 9. *Democritus*] Tempore Democriti puella diu conclamata revixit, deque ea re scripsit justum volumen Democritus titulo περὶ ἄνθρ, i. e. de ea, quae non spirat. Hoc Heraclitus maxime laudat. Quo noto plurimi alioqui difficiles loci Diogenis Laertii intelligi possunt. Porro domi patris Iul. Caef. Scaligeri subulcus ter pro mortuo habitus frigidissimus & sine respiratione ter revixit. *Scal.*

p. 44. l. 9. *Democritus*] Qui περὶ ἄνθρ scripserat, ut quibusdam placet. vid. ad Laert. Casaub. Inde Kirchmann. de funerib. lib. I. cap. 13. pag. 91.

p. 44. l. 9. *Certas notas esse, proposuit*] Scaliger ad Manilium Lib. V. p. 308. putat Celsum

Democriti librum, περὶ ἄνθρ, quem Plinius Heraclidae adscribit, indigitasse: verum refutat illustrissimum virum clar. Menagius in Observationibus ad Diogen. Laert. Prooem. p. 5. Ed. Lond. *Alm.*

p. 44. l. 13. *Asclepiades*] Vide Plinium lib. XXVI. cap. 3. Nos vero totam hanc periodum antea corruptam restituimus. *Const.*

p. 44. l. 14. *Locus hic mirum in modum a Lindenio mutatus. Vox sciens in nullo libro, intellexerit pro inclamavit in omnibus legitur, idem monente Moirgagno, qui ex Apuleji verbis Florid. l. 4. confestim exclamavit, vivere hominem, huc aliquid translatum esse putat, ac simul ex Plinii Hist. Nat. lib. VII. c. 37. & l. XXVI. c. 3. illi funeri Asclepiadem occurrisse ignoto, respondet iis qui fraudem subesse potuisse opinantur. Lindenii mutatio, ubi fidem pro notam posuit, clariorem sensum praestare videtur. Sed & phrasis, notam habere quae in omnibus editionibus legitur, non difficillimum explicatum habet. Kr.*

p. 44. l. 14. *Funeri obvis*] Vide Kirchmann. de funer. lib. I. cap. 13.

p. 44. l. 15. *Nec protinus crimen artis*] Medicinae pars illa, quae σμηναστική vocatur, praecipue conjecturalis est sive σοχαστική, qua tamen peritus artifex artificialiter utitur. *Const.*

p. 44. l. 18. *Responderit*] Respondere Celfo est σοχάζεσθαι, vel potius commode cedere, εὐδοχεύειν. & sic passim. Casaub.

p. 44. l. ult. *In pejus aliquid convertunt*] Hoc vertit in malum: cela se tourne en mal, Phrasis in libris Caesaris, Ciceronis & Propertii ubique obvia. Imo non aliter Celfi tempore loquebantur. Propertius lib. I. eleg. 16.

*Atque uinum trajecta cava mea vocula rima
Percussas dominae vertat in auriculas.*

Est ergo illud aliquid glossema ineptissimum. *Scal.*

p. 45. l. 2. *Perque multo plures aegros*] Pluries aegro: quasi perpluries, Tmesis. *Scal.*

p. ead. l. 3. *Neque tamen ignorare*] Ex II. Aph. 19. *Const.*

p. 35. l. 6. *Ea*] ad ea. *Const.*

p. 45. l. 13. *Malum habitum*] καχεξία *Const.*

p. 45. l. 13. *Inflammatio*] instatio Cod. *Const.*

p. 45. l. 14. *Quibus diu color*] Hippocr. lib. 11. Praedict. Sed pro sine morbo regio debuit dicere non tamen ut in morbo regio. *Const.*

p. 45. l. 14. *Inflammatio*] Vetus Codex inflatio. *Scal.*

p. 45. l. 18. *Aut alio laborant*] II. Praedict. legendum alio (sic cetera, quae Hippocrates habet, complexus est) non alio. *Const.*

p. 45. l. 18. *Si in continua febre*] In Praenot. utrique, & VII. Aph. 18. *Const.* p. 45.

- p. 45. l. 17. *Terram edunt*] Id est, malacia aut pica laborant.
- p. 45. l. 21. *Frequens autem destillatio*] II. Praedic. *Const.*
- p. 45. l. 23. *Subitum defectionem,*] *profluvium.* *Const.*
- p. 45. l. 23. *Vbi pedes turgent,*] Praenot. utrisque. Sed coxas pro lumbis: illa pro lumborum partibus mollioribus posuit. *Const.*
- p. 45. l. 26. *Idem propositum*] Ex Praenot. *repono tussendi* expuncto τῷ *desidendi.* Vid. & VI. Aph. 35 & 47. *Const.*
- p. 45. l. 26. *Desidendi*] Imitatur Graecum ἀφειδρῆν. Scal.
- p. 45. l. 26. *Desidendi*] Sic honeste τὸ σχέζειν exprimit. 86, 24 224, 33. *Casaub.*
- p. 46. l. 3. *Ejusdem morbi nota*] Ex Coacis Praenot. σπέρμα tormina; ipse δυσεντερίας per tormina solet exponere *Const.*
- p. 45. l. 4. *Στόμαχος*] Celsus σπέρμα non audet vocare tormina, quod ubique Plinius facit: & recte quidem. Nam σπέρμα tormina revera sunt. Celsus autem vel diarrhoeam vel dysenteriam tormina appellat. *Scal.*
- p. 46. l. 5. *Coxaeque*] ὀστέος, Hippocr. *Const.*
- p. 46. l. 6. *Dolor*] calor legitur in MS. non dolor. Nihil dum certi habeo, adhucque anquiro, unde mensem fecerit. Non enim puto alluisse ad Aph. 25. lib. V. *Const.*
- p. 46. l. 10. *Quibus in pueritia*] Ex Praedict. *Const.*
- p. 46. l. 12. *Exulcerationes graves*] μελικηρία dicit Hippocrates de hoc genere ulceris lib. V. cap. 28. ubi μελικηρὸς scribitur in Celsi codice. *Const.*
- p. 46. l. 13. *Quibus feminis*] Lib. V. Aph. 58. vide & VI. 29. & in Praedict. *Const.*
- p. 46. l. 15. *Eademque his pericula sunt, quibus articulorum vitia, dolores,*] Ex Praedict. sed in MS. vitia, ut dolores. *Const.*
- p. 47. l. 1. *Frons prurit*] Videtur error esse, & legendum, *Si frons.* Nam apud Hippocr. non invenitur conjunctum. *Scal.*
- p. 47. l. 2. *Si mulier a partu vehementes*] Sic in MS. alioqui videri possit corruptum esse, legendumque, *similiter caput si vehementes,* quia ita Hippocrates in Praedict. *Const.*
- p. 47. l. 4. *Quicunque etiam dolorem ingentem*] Ex II. Praedict. *lege recentem,* non *ingentem.* Expungendumque τὸ *eum.* *Const.*
- p. ead. l. 7. *Febris autem quae subito*] Lib. IV. Aph. 61. & II. 27. item in Praenot. utrisque, & in Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 11. *Vlcus reperietur*] Ex II. Praedict. legendum *ulcus aut hirudo reperietur.* Praecordia pro dorso & pectore posuit. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Muliere ex inguine febricula*] Ex II. Praedict. mutato tamen auctoris sensu, *cui ex ulcere uteri febris & tumor inguinum.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Urina autem crassa,*] Ex II. Praedict. & IV. Aph. 74. *Const.*
- p. ead. l. 16. *Eadem viridis,*] Ex II. Praedict. & Coac. Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 17. *At si sanguis*] Ex IV. Aph. 75. *Const.*
- p. ead. l. 18. *Si haec crassa carunculas quasdam exiguas quasi capillos*] Ex IV. Aph. 76. *lege aut quasi.* *Const.*
- p. 48. l. 1. *Aut si bulliat,*] Ex Aph. 34. ubi πομφόλυγες. *lege aut si bullas.* *Const.*
- p. ead. l. 1. *Et male olet & interdum,*] IV. Aph. 18. grave olentia tamen proprie affectae vesicae index. Lego, *& si male olet, aut si interdum.* Sic Codex. *Const.*
- p. ead. l. 1. *Et male olet, & interdum*] V. C. *& si male olet, aut si interdum.* *Scal.*
- p. ead. l. 1. *Quasi arenam*] VI. Epid. Sect. I. Aph. 5. *Const.*
- p. ead. l. 1. *Quasi sanguinem trahit,*] IV. Aph. 78. & in Epidem. cit. loco. *Const.*
- p. ead. l. 2. *Coxae*] Hippocr. verò ὀστέος. *Const.*
- p. ead. l. 3. *Biliofus*] hic pro aeruginoso. Vid. lib. de internis affect. Hippocrat. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Levamenti*] Levamentum hic est εὐαίωρημα sive νεφέλη. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Aut si paulatim*] IV. Aph. 80. Leg. *At si paulatim.* & interiores, non inferiores. Cod. MS. *Const.*
- p. ead. l. 12. Soranus Ephesius Isagog. cap. 9. addit, naturam subitidam esse, & eos pruriginem in ano pati. *Abm.*
- p. ead. l. 15. *Eamque quidam*] In Coacis Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 17. *Gravitatis quoque*] VI. Epid. ubi motus & exercitium probantur. His discutitur calculus & renibus in praeparatis corporibus victus ratione & medic. Qui in plenis impurisque vero transitu meatus lacerat. *Const.*
- p. ead. l. 20. *Feminae vero oras*] Vid. Hippoc. at. de locis, aquis, &c. *Const.*
- p. ead. l. 21. *Scabere*] Pro scabere legitur *scalpere* in antiquis. *Const.*
- p. ead. l. 22. *At qui spumantem*] V. Aph. 13. *Const.*
- p. ead. l. 24. *Mulieri gravidae*] Ex V. Aph. 34. *Const.*
- p. ead. l. 25. *Eidem si lac*] Ex V. Aph. 35. *Const.*
- p. ead.

- p. 48. l. 27. *Frequens singultus*] Ex VII. Aph. 17. *Const.*
- p. ead. l. 28. *Si tumores*] Ex VII. Aph. 17. *Const.*
- p. ead. l. 29. *Si tumores*] Ex V. Aph. 65. *Const.*
- p. 49. l. 1. *Super ulcera*] ἐφελκеси. Hippocr. *Const.*
- p. ead. l. 3. *Rigor*] τέλιανος Hippocr. *Const.*
- p. ead. l. 4. *Si ora venarum*] Ex VI. Aph. 12. αἰμορροΐδες. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Eadem tabes*] V. Aph. 15. *Const.*
- p. ead. l. 7. *At si longa tristitia*] VI. Aph. 23. & VII. 18. & in Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Atrae bilis morbus*] ἡ μελαγχολία morbus. *Const.*
- p. ead. l. 8. *Quibus saepe ex naribus*] II. Praedict. *Const.*
- p. ead. l. 8. *Lienis tumet*] *Lienis* pro *lien* amat dicere Celsus. *Lienes male habent.* 74. 24. & 94. 6. 176, 22. Ita Cato de R. R. cap. 157. *Si lienēs turgent.* Casaub.
- p. ead. l. 10. *Quos sequitur, aut quaedam*] Restituo, quo sequitur, ut quaedam. *Const.*
- p. ead. l. 10. *At quibus magni*] II. Praedict. *Const.*
- p. ead. l. 10. *Magni lienēs*] Adi Isaac. Vossii not. ad Catull. p. 98.
- p. ead. l. 13. *Quibus causa doloris*] II. Aph. 6. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Si in ventrem*] II. Aph. 20. ubi κοιλίῃ, ut hic venter pro omni cavitare. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Si a coxis,*] In Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 15. *In pectus*] Pectus pro septo transverso posuit. *Const.*
- p. ead. l. 16. *Quibus sine febre*] Lib. de Morbis, & lib. de Locis lib. II. Aph. 47. & in Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 18. *Urina quoque quae in homine sano parum liquida est,*] Ex praenot. sed ex MS. leg. *Urina quoque. (quae in homine sano parum) si liquida est.* *Const.*
- p. ead. l. 20. *Haec vero cum sine febre quoque*] Hanc totam periodum aperte corruptam restituere non dubitavi. *Const.*
- p. ead. l. 22. *Ergo protinus insania*] Ex Coacis Praenot. & in praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 25. *Venasque*] venas hic ἀρτηρίας. *Const.*
- p. ead. l. 27. *Nullo dolore*] in Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 28. *Vel prostratam*] in Praenot. *Const.*
- p. ead. l. ult. *Si quid etiam obcessit*] abscessit. *Const.*
- p. ead. l. ult. *Antequam suppuraret, manente adhuc corpore insolita febre*] Ex praenot. legend. & (antequam sputum prodiret) manente adhuc in corpore solita febre. *Const.*
- p. 50. l. 5. *Affectus intus versatur.*] Ex Praenot. corrigendum, affectus in pus vertatur. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Suffusae quoque*] V. Aph. 40. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Sanguine*] Biliofo & fervido, qui in lac non convertitur. Hoc rarissimum, Galeno teste. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Quibus autem longae*] Aph. 44. & in Coac. Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 8. *Quorum faucibus*] IV. Aph. 68. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Illiditur spiritus*] Aph. IV. 1. 68.
- p. ead. l. 9. *Eliditur*] προσπίπτει. Vid. & VI. Aph. 54. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Si angina subito finita est, in pulmonem id malum transit, idque saepe*] V. Aph. 19. legendum, in pulmonemque id malum transit, id saepe. *Const.*
- p. ead. l. 11. *Suppuret.*] Pulmo videlicet. Vide in Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 10. *Deinde post alvi*] VII. Aph. 23. & 75. In MS. Denique, non deinde. *Const.*
- p. ead. l. 11. *Post nimias destillationes,*] Ex VII. Aph. 39. & 72. & lib. de Locis. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Post lateris*] Ex VII. Aph. II. & XII. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Lateris dolores,*] πλευρίσις. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Vitia pulmonum;*] περιπνευμονία. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Insania.*] φρενίσις. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Post magnos fervores*] VII. Aph. 13. *Const.*
- p. ead. l. 13. *Vbi caput vulneratum*] Ex VII. Aph. 14. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Vbi vigilia torset,*] Ex VII. Aph. 18. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Vbi vehementer venae*] Ex VII. 21. *Const.*
- p. ead. l. 15. *Suppuratio vero*] Ex Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 16. *Morbis*] Legitur modis. *Const.*
- p. ead. l. 19. *Eadem suppuratio*] In Praenot. *Const.*
- p. 51. l. 4. *Si inter ipsa ulcera*] si inter ipsa viscera. Codex ipsa initia. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Praecordiis, quam is, qui infra est*] In Praenot. utrisque legitur, in anterioribus praecordiis, quam is, qui in ventre est: is qui supra umbilicum, quam is, qui infra est. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Interdum quoque urina*] In Praenot. *Const.*

- p. 51. l. 12. *Dolor autem*] *Dolor etiam.* Cod. hoc ex Praenot. *Const.*
- p. 52. l. 4. *Modo a contraria parte*] *Lege modo a costurarum parte.* Cod. *Const.*
- p. ead. l. 6. *Ipsum calidius est, & sic in partem sanam aliquis decubuit, onerare eam ex pondere*] *Legitur, ipsumque latus calidius est, & si in partem sanam aliquis decubuit, onerare eam pondere.* Ex Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 8. *Omnis etiam suppuratio*] *ibid.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Quod si protinus*] In Praenot. *Const.*
- p. ead. l. ult. *Ex vesica dolente,*] In Praenot. utrisque haec omnia. *Const.*
- p. 53. l. 6. *Et sanguine*] *Et dele.* *Const.*
- p. ead. l. 6. *Statim edatur.*] *Legitur in Cod. sedatur. Al. reddatur.* *Const.*
- p. ead. l. 6. *Laterum dolores*] V. Aph. 15. *Const.*
- p. ead. l. 8. *Si in jecinore*] VII. Aph. 45. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Ex suppurationibus*] In Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 11. *Contra se cutem*] *Legendum contractae cutem.* *Const.*
- p. ead. l. 11. *Conclusae;* pro quo veteres Edd. *contra se*] *Contrusae.* *Scal.*
- p. ead. l. 13. *Pus quoque,*] Ex Praenot. utrisque. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Lindenii scriptura unius modi praeferenda videri potest, quia vox album praecedit. Sed infra l. 21. 22. eadem ratio scribendi reperitur. Kr.*
- p. ead. l. 18. *At in tabe*] II. Praedict. *Const.*
- p. ead. l. ult. *Tantulam*] *Tantillam.* *Const.*
- p. 54. l. 1. *Quae quotidie coacta, eaque convenientia*] *Coacta ergo alvus erit hic, quae cogitur excernere, ut infra. Lib. II. c. 8. quae vix excernit. In Codice Capellae ita legitur hic locus: quae coacta, quae convenientia. Scal.*
- p. 64. l. 12. *Macrum est*] *molle & gracile,* Hippocr. *Const.*
- p. ead. l. 17. *Morbum*] *motum,* Hippocr. *πρόνον.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Articulorum*] *Praedict.* *Const.*
- p. ead. l. 21. *Item morbus comitalis*] II. Praedict. & II. Aph. 45. & V. Aph. 7. *Const.*
- p. ead. l. 25. *Dejectiones*] *Abcessus,* Hippocr. *Const.*
- p. ead. l. 26. *Ipsa autem dejectio*] Ex II. Praedict.
- p. ead. l. ult. *Contracto*] *Corrige pro contracto contractato.* *Const.*
- p. 55. l. 3. *Dum febris caeteraeque accessiones*
- hujus morbi absint:]* Vide, num possit legi, *adsint.* Caesar.
- p. ead. l. 3. *Dum febris*] Aph. 6. 3.
- p. ead. l. 5. *Reservari*] *Malo servari.* *Const.*
- p. ead. l. 7. *Fieri*] *Ferri, non fieri.* *Const.*
- p. ead. l. 9. *Ex quibus coxa,*] Ex II. Praedict. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Si nihilominus aliter fieri sanum potest:]* *Legendum, si nihilo minus alitur, fieri sanum potest.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Oris*] *Os pro facie.* *Const.*
- p. ead. l. 13. *Oris resolutio*] Ex VI. Aph. 17. *Const.*
- p. ead. l. 14. *At varix*] VI. Aph. 21. *lege Ac varix.* *Const.*
- p. ead. l. 15. *Per ora venarum subita profusio sanguinis aëmophilodes,* Hippocr. vide & VII. Aph. 5. & VI. Aph. II. *Const.*
- p. ead. l. 16. *Humeroꝝ dolores,*] Hippocr. III. praedict. *Const.*
- p. ead. l. 17. *Et quisque dolor,*] In Praenot. *Const.*
- p. ead. l. 18. *Singultus*] VI. Aphor. 13. *Const.*
- p. ead. l. 19. *Longas dejectiones*] Ex VI. Aph. 15. *Const.*
- p. ead. l. 19. *Mulier sanguinem*] Ex V. Aph. 32. *Const.*
- p. ead. l. 20. *Quae menstruis*] VI. Aph. 33. *Const.*
- p. ead. l. 21. *Quae locis*] V. Aph. 15. *Const.*
- p. ead. l. 22. *Levatur. Aestiva quartana fere brevis est. Cui calor*] II. Aphor. 25. *Aestiva quartana fere febris est.* *Const.*
- p. ead. l. 23. *Calor*] *Calor hic pro febris ponitur.* *Const.*
- p. ead. l. 25. *Nam & praecordiorum*] VI. Aph. 40. *Const.*
- p. 55. penult. *Et nervorum distentionem*] IV. Aph. 57. & II. 26. in Coacisque Praenot. *Alm.*
- p. 55. l. ult. *Difficultate urinae*] *εὐρεὶς* dicitur vel *χαεδαψὸς.* *Const.*
- p. 55. l. ult. *Morbum tenuioris*] VI. Aph. 44. *Const.*
- p. 56. l. 1. *At dolores capitis,*] *Praedict.* (36, 5.) *Const.*
- p. 56. l. 3. *Petita*] *Procurata arte. Hoc recte addidit.* *Const.*
- p. 56. l. 3. *Si capitis*] Ex II. Praedict. (36, 8.) *Const.*
- p. 56. l. 5. *Febrem autem ardentem*] IV. Aph. 58. *Const.*

p. 56. l. 6. *Horror*] *ῥίγος* Hippocrati, *rigor*.
Const.

p. 56. l. 6. *Si in febre aures*] IV. Aph. 60. Const.

p. 56. l. 8. *Nihil plus adversus surditatem*] IV. Aph. 28. Const.

p. 56. l. 9. *Θύματα*] Ex IV. Aph. 12. restituo *θύματα*. Hoc & in Coacis. Const.

p. 56. l. 9. *Θύματα*] Omne tuberculum *θύμα* est, nec unquam aliter Plinius ex Dioscoride vertit *θύματα*, quam tubercula. Scal.

p. 56. l. 13. *Neque quicquam reddit,*] Ex Hippocr. in Praenot. utrisque lege, *neque vesica quicquam reddit*. Const.

p. 56. l. 15. *Ad quantum decimum.*] *Ad quintum decimum*. Const.

p. 56. l. 15. *In pulmonis morbo,*] Ex Praenot. Const.

p. 57. l. 5. *Periculosissimumque est*] Ex VI. Aph. 16. Alm.

p. 57. l. 7. *Ex jocinere si pus*] VII. Aph. 45. & in Coacis. Const.

p. 57. l. 8. *At ex suppurationibus*] In Praenot. utrisque. Const.

p. ead. l. 14. *Pallidum,*] *χλωρόν* Hippocr. Const.

p. ead. l. 17. *At in tabe*] Ex Praenot. & ex II. Praedict. Const.

p. ead. l. 19. *Si quis etiam in eo morbo*] V. Aph. 12. Const.

p. ead. l. 20. *Capilli fluunt*] Hoc Graeci *μαδῶν* dicunt: *Μαδαποί* sunt, quibus capilli defluunt, ut *ἀλωπεκῶνες*. Scal.

p. ead. l. 20. *Araneis similia supersidentia*] Hic *ἐπίσσις*, sive *ἐπίσσις* Hippocratis locum habet, non *ὀπίσσις*. Ideo *insidentia*, non *subsidentia* legunt. Const.

p. ead. l. 20. *Subsidentia*] i. e. *supersidentia*, quia est *ἐπίσσις ἀραχνώδης*. *Subices* dicantur nubes, & Virgilius Eclog. X. v. 75.

Quantum vere novo viridis se subjicit alius.

i. e. *se attollit*. Item *subjectare* est *fursum jactare*. Virgilius Aen. Lib. XII.

— aut corpora saltu

Subjēctant.

Non mirum igitur, si *subsidentia* hic pro *supersidentia* & *ἀντὶ τῆς ἐπίσσις* sumit. Scal.

p. 57. l. 21. *Atque in his odor foedus est,*] *Atque in sputis odor foedus est*, ex V. Aph. 11. Const.

p. ead. l. 12. *Vbi post haec orta dejectio*] *Alvi profluvium*, *διάρροια*, ex V. Alph. 14. Const.

p. ead. l. 22. *Vtique si tempus*] III. Aph. 10. Const.

p. ead. l. 22. *Resolvuntur*] *intereunt*: Ex Praedict. Const.

p. ead. l. 22. *Item pus*] VII. Aph. 16. Const.

p. ead. l. ult. *Solent etiam in adolescentibus ex eo morbo vomicae fistulaeque*] Ex II. Praedict. lege *solet etiam in adolescentibus is morbus* (neimpe *tabes*) *ex vomica fistulaque oriri*. Const.

p. 58. l. 2. *Ex reliquis vero*] Ex II. Praedict. (XIII. 5.) Const.

p. ead. l. 3. *Quibus super tabem menstrua suppressa sunt.*] Legend. *quibus supervenit tabes, quod menstrua suppressa sint*. Const.

p. ead. l. 3. *Cui vero sano subitus dolor*] Ex VI. Aph. 57. Cui sequentem adtexuit. Const.

p. ead. l. 6. *Magis si eum alvus cita non antecesserit. Si palpebrae*] Ex VI. Aphor. 52. quem cum praecedente conjunxit, legendum, *magis si cui alvus cita non antecesserit, palpebrae*. Const.

p. ead. l. 8. *At aqua inter cutem,*] Ex Praenot. (VIII. 1.) Const.

p. ead. l. 9. *Vtique si contraria*] II. Praedict. Const.

p. ead. l. 10. *Aequae in ea quoque tussis*] VI. Aph. 25. Const.

p. ead. l. 11. *Item si sanguis*] Praedict. (XI. 30.) Const.

p. ead. l. 12. *Tumores*] viscerum. Const.

p. ead. l. 13. *Hi quidem*] Hydropici. Const.

p. ead. l. 14. *Si attenditur,*] *si attendunt*. Const.

p. ead. l. 16. *Nam sive aqua*] II. Aph. 27. Const.

p. ead. l. 19. *Articuli vero qui sic dolent,*] II. Praedict.

p. ead. l. 23. *Morbus quoque comitialis*] V. Aph. 7. Const.

p. ead. l. 24. *Multoque aegrius is*] II. Praedict. Const.

p. 59. l. 2. *Nervorum facta resolutio*] Ibid. *ἀποπληξία* Hippocrat. Const.

p. ead. l. 3. *Dejectionibus quoque si febris accessit*] Ex II. Praedict. (30 3. 4.) ubi *δυσεντερία*, quam tormina vertere consuevit. Const.

p. ead. l. 10. *Quin etiam tormina*] IV. Aph. 24. Const.

p. ead. l. 10. *Aut si sub his*] IV. Aph. 23. Const.

p. ead. l. 11. *Profluxit, aut intestinorum levitas. Periculosior est, si frequens dejectio est. Si venter omnibus horis & cum somno*] Ex II. Praedict. (31, 2. 3. 4.) leg. *profluxit. At intestinorum levitas periculosior est, si frequens dejectio est, si venter omnibus horis & cum sono, & — Alm.*

p. 59. l. 11. *Nigra alvus*] i. e. nigra proluvies, quemadmodum Juris Consulti vocant partum ventrem. Virgilio proluvies est egestio ventris. Aen. III. 217. Scal.

p. ead. l. 15. *Quod evenit,*] Ex IV. Aph. ult. *Conft.*

p. ead. l. 17. *Quasi maculis*] Hippocrates ἐφελίδας habet II. Praedict. Vide Celsum Lib. V. c. 5. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Fermentatus*] emollitus. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Pinguis*] Legit λιπαρή, ubi nunc apud Hippocr. πυκνή. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Venter est quasi fermentatus*] Enflé. *Fermentatum* dicit, quod digito attactum cedit, & paulatim redit. Scal.

p. ead. l. 21. *Si vero in tenuiore intestino*] VII. Aph. 10. & in Coacis. *Conft.*

p. ead. l. 23. *At in morbo arquato*] Ex VI. Aph. 42. & IV. 64. *Conft.*

p. ead. l. 23. *Quos lienis male habet*] Ex VI. Aph. 43. ubi tales σπληνώδεις vocantur. *Conft.*

p. ead. l. 23. *Quos lienis male habet*] *Lienis* pro lien antiquo loquendi modo: quo plebes pro plebs, & familia efferebant. Scal.

p. ead. l. 24. *Inversa sunt*] Lege *conversa sunt*. *Conft.*

p. ead. l. ult. *Morbus intestini tenuioris*] Ex Aph. 33. leg. *Morbus intestini tenuioris ex urinae difficultate, nisi*. *Conft.*

p. ead. l. ult. *Inter*] intra. *Conft.*

p. 60. l. 1. *Mulier ex partu,*] Ex Praenot. Sed Hippocrates in genere de omnibus pronuntiat, quae Celsus restringit. Ex Praenot. utrisque. *Conft.*

p. ead. l. 3. *Partibus, quibus viscera continentur*] De pectoris regione & partibus septum transversum, Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 4. *Si sine causa longus dolor*] II. Praedict. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Sic, pus extuffiretur,*] Leg. aut pus extuffiatur. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Extuffiatur.*] Vox elegans. Casaub. Vide Plin. H. N. lib. XXIII. cap. 3. & lib. 35. cap. 15. *Alm.*

p. ead. l. 8. *Multa prurigo*] multa porrigo. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Aequae magnum malum est,*] II. Praedict. *Conft.*

p. ead. l. 12. *Cum in iisdem abscessibus*] Iisdem quibus & in longo dolore capitis. *Conft.*

p. ead. l. 14. *Vehemens*] admodum vehemens, Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 17. *Minimeque annuus,*] minimumque annuus. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Aut vere, aut autumno*] aut vere aut autumno. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Conversa*] Inversa primo legebatur, Casaubonus emendat ea versa. *Alm.*

p. ead. l. 20. *Neque bilis*] neque bilis atrae, Hippocrat. *Conft.*

p. ead. l. 20. *Levatur*] Pro levatur in MS. levata est, nempe aetas. *Conft.*

p. ead. l. 21. *Movetur,*] moveri potest. *Conft.*

p. ead. l. 23. *Omniique resolutione nervorum*] Ex II. Praed. & VI. Aph. 55. *Conft.*

p. penult. *Isque morbus mediocris vix sanatur*] Ita Hippocrat. Section. II. Aph. 42. in quem latius inquit Reies Campi Elysi iucundar. *Quaestion.* LXXIX. Vide doctissimum librum Iusti Cortummi de Morbo Attonito *Alm.*

p. penult. l. 4. *Isque morbus*] II. Aph. 42. de Apoplexia. *Conft.*

p. ead. l. ult. *Patet,*] In MS. paret. *Conft.*

p. 61. l. 1. *Mulieri gravidae*] VI. Aph. 3. *Conft.*

p. ead. l. 1. *Emacruerunt,*] In antiq. emacruerunt. Hippocr. ἢ ἰσχνὸν γένανται, i. gracilescant. *Conft.*

p. ead. l. 2. *Quae neque peperit*] V. Aph. 37. *Conft.*

p. ead. l. 3. *Maximeque, quae coepit hyeme*] II. Aph. 25. πρὸς τὴν χειμῶνα συνάπτοντες, Hippocr. Celsus ergo dicere debuit maximeque quae hyemem attingit. *Conft.*

p. ead. l. 4. *Si sanguis profluxit,*] VII. Aph. 9. *Conft.*

p. ead. l. 5. *Cum distentione nervorum,*] Recte. Legendum enim apud Hippocr. καὶ (non ἢ vel ἢ καὶ) σπασμός. Vide Comment. Gal. *Conft.*

p. ead. l. 6. *Itemque si medicamentis*] V. Aph. 4. & VII. 25. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Aut si in magno dolore*] VII. Aph. 26. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Extremae partes*] Partium circa ventrem extrema, Hippocr. II. Aph. 43. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Neque is ad vitam redit,*] Ex IV. Aph. 21. *Conft.*

p. ead. l. 8. *Alvus nigra,*] Pro defectionibus alvi nigris. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Repentina,*] ἀπὸ αὐτομάτης Hippocr. sponte. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Sive cum febre,*] Vide Hippocr. de natura hum. *Conft.*

p. 61. l. 22. *De quibus*] Immo & balneo, & medicamentis diaphoreticis five discutientibus. *Const.*

p. ead. l. 24. *Novum est*] Germanos vero id frequenter fecisse conqueritur Wierius observationum lib. 2. pag. 949. *Alm.*

p. ead. l. 28. *Persuaserantque sibi*] II. Aph. 31. Sed antiquorum sanguinis detractio maxima erat: nostra parva, ideoque minus periculosa. *Const.*

p. ead. l. ult. *Potiores*] *Potius* in Exempl. *Const.*

p. 62. l. 5. *Si quae supererat,*] Scribitur si quia supererat. *Const.*

p. ead. l. 9. *Ad parum*] *Ad partum.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Supereffe*] Virgilius Georg. III. 127. *Dulcique queat supereffe labori, i. e. possit resistere.* *Scal.*

p. ead. l. 13. *In una muliere*] Gravida. *Const.*

p. ead. l. 16. *Illi*] *Tenues.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Enim*] *autem.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Istud*] Venae sectio sanguinisque detractio. *Const.*

p. ead. l. 22. *At si vel copia*] Viscerum, thoracis, pulmonisque partium. Hocque praecipue fit in morbis calidis: interdumque in frigidis re-revulsiois causa. *Const.*

p. ead. l. 25. *Nervorumque resolutio,*] ἀπονεκρία & τήλεις. Convenit, ubi sanguis in culpa. *Const.*

p. penult. l. 5. *Item malus corporis habitus*] καχεξία infra lib. III. Nam κακοχμία potius medicamentis (nisi interdum propter nimiam humoris illius copiam), πανδάρεια sanguinis missione curatur. *Const.*

p. 63. l. 8. *Vbi nervi resoluti sunt,*] In apoplexia five paralyfi universali. *Const.*

p. ead. l. 9. *Obmutuit,*] Vt concussio cerebro accidit VII. Aph. 58. vel percussio VII. Aph. 14. vel repleto VI. Aph. 51. *Const.*

p. ead. l. 14. *Ex aliquo subito casu*] Externo, ut ictu; aut interno, ut vase intus eroso, abrupto, & quoquo modo aperto. *Const.*

p. ead. l. 16. *Casibus*] Id est, capitis dolore, Alph. V, 68. oculorum, Aph. VI, 31. VII, 46. dysuria, Aph. V, 63. stranguria, Aph. VII, 48.

p. ead. l. 21. *Et exhausta est*] Alias vel exhausta est. *Const.*

p. ead. l. 22. *Et corpus corrumpit,*] vel corruptit. *Const.*

p. ead. l. 23. *In ipsa imperu*] παροξυσμός. *Const.*

p. ead. l. 24. *Decrescit, sed crescere desit, neque speratur remissio*] *Decrescit:* & cum crescere desit, neque speratur intermissio. *Const.*

p. ead. l. penult. *Quod si in cura*] VI. Aph. 27. & II. 51. *Const.*

p. 64. l. 5. *Quam longissime sanguinem*] Id tu-tius in lentis diuturnisque fluxionibus, ut in podagra secatur κατ' ἕξιν vel ἀδυναμία cubiti vena & praecautiois gratia, ubi metus apoplexiae, comitialis morbi, aut vertiginis, imo in ipso affectu inciditur vena poplitis vel malleoli. *Const.*

p. ead. l. 6. *In id ipsum,*] Membrum affectum. *Const.*

p. ead. l. 8. *Ex ulterioribus autem*] Post diem quartum. Quia occasio praeterita, in praecipiti morbo & malo, ut in apoplexia ceterisque peracutis, vel acutis, I. Aph. 24. *Const.*

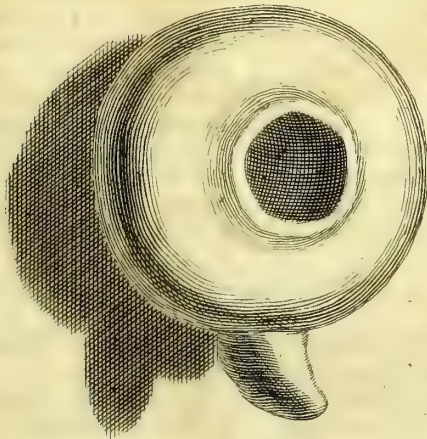
p. ead. l. 14. *Volumus, inde*] volumus deinde. *Const.*

p. ead. l. 15. *Usum habenti, tum*] usum habenti, tamen. *Const.*

p. ead. l. 17. *Ea quae*] eaque. *Const.*

p. ead. l. 17. *Pultarius*] Pultarium vas. *Const.*

p. 65. l. 14. *Cucurbitular. vero duo genera sunt: aeneum & corneum*] Quam frequens cucurbitularum, ut eas vocare amat Caelius Aurelianus, apud veteres fuerit usus, norunt ii, qui in antiquis scriptoribus saepius sese recreant; testis est Plutarchus in conviviis, qui dicit propter usum non parum laudis id remedii genus invenisse. Has vero in quovis corporis loco agglutinabant, & accommodabant, uti loquitur Celsus, vel cum, vel sine ferro, seu scarificatione; quas leves vocat Caelius Aurelianus Acut. Morb. I. Cap. 11. idque mediante aqua calida, uti refert Albucasis, vel igne, quas idcirco arentes & siccatas nominavit idem Caelius Aurelianus Acut. Morb. I. cap. 11. Materiam, qua constat, duplicem vocat Celsus. De corneo autem cucurbitularum genere vide sis Thom. Bartholinum de unicornu c. XXXII. & pag. 322. & pag. & seqq. formam vero describit clar. Smetius Antiquitatum Neomagens. pag. 80. hisce verbis: *Cucurbitulae sunt aeneae aut figlinae septem; forma omnes rotundae, fundo plano, tumido ventre, & in superioris orbis acclivis centro os habent rotundum & patens, quod pollicem crassiusculum admittit. Ligula parva angusto foramine iisdem promanubrio est.* Cuius e cimeliarchio, ut eo melius forma cucurbitularum appareat, effigiem hic apponi curavimus. *Alm.*

p. ead. l. 18. *Cornea*] *Cornea cucurbitula* vocatur ~~et~~ *interpū* apud Heronem Mechanicum, cujus multa fragmenta penes me sunt. Caeterum primus id ego deprehendi. *Scal.*

p. ead. l. 20. *Caliculus quoque aut pultarius*] *Aut* auferendum. Caliculus quoque pultarius dicitur, quod in eo comedi puls soleat. Vide Varonem. *Scal.*

p. ead. l. 20. *Pultarius*] Loco cucurbitulae. *Casaub.*

p. penult l. 3. *Nisi cum profusionem sanguinis eo avertit,*] Vide pag. 79. *Const.*

p. ead. 66. l. 1. *Quamvis* & *iis jam spatium aliquod accessit,*] *quamvis* & *in iis jam spatium aliquod intercefferit.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Vbi sanguinem*] Scribitur ubicunque. *Const.*

p. ead. l. 7. *Aut si in parte*] & *si in nobili parte.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Filiculam,*] *Polypodium.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Aut lactucae marinae lac,*] Vide cap. 8. lib. V. *Const.*

p. 67. l. 1. *Nisi ubi is morbus sine febre est.*] Hippocrat. libello de Medicam. Purg. *Const.*

p. ead. l. 8. *Temperatum*] *vituperatum* Vide Plinium lib. XXVI. cap. 3. *Const.*

p. ead. l. 10. *Medicina tentetur,*] *Alias eadem* & *semel sumpta, vel bis, omittatur.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Semel sumptum*] *semel ad summum.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Ne ante diem tertium aucatur,*] *Si materia cruda. Si turget, vel primo die vacuanda est.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Diuque in adversa*] *diuque adversa.* *Const.*

p. 67. l. ult. *Quia quod tum infusum est, alvo continetur,*] Sic sane in Mss. Alii, qui haec omnia dicta de infusione per clysterem malunt interpretari, legendum contendunt: *Quia eo, quod tum infusum est, quod alvo continetur, regektum in caput &c.* *Const.*

p. 68. l. 3. *Eadem die, ante aliquot horas*] Hoc fit, ut meatibus partefactis sequacior effecta materia, facilius decurrat evocata clystere. Alii hoc cavent jecori & hypochondriis, ne potione jam aestuantia inflammentur. *Const.*

p. 68. l. 7. *Ex Verbenis*] Tallos herbarum intelligit Celsus per verbenas: ut videbis postea variis locis. *Scal.*

Restitui locum hunc, quem, nescio cur, Lindenius mutavit. Nam si modo ante *pura aqua* ponas ex, aptissima ea lectio est. *Kr.*

p. ead. l. 7. *Morgagnus* Almelveenium, quod in nota verbenas ponit pro quavis herba, reprehendit l. c. & Celsi pag. 109. l. 30. luculentum locum excitat. Sed ego operarum errorem in nota Almelveenii subesse crediderim, & ab eo scriptum sic esse pro quavis herba reprimente. Alias locus Plinii frustra adductus esset. *Kr.*

p. ead. l. 12. *Cum infusum est,*] Haec potius de clystere, quam de potione dici videantur. *Const.*

p. ead. l. 15. *Mollit.*] tollit. *Const.*

p. ead. l. 24. *Inter horrores,*] *Grigores.* *Const.*

p. 69. l. 1. *Id neque hyeme neque aestate*] Hip-

pocr. IV. Aphor. 4, 5, 6. rursusque VI. Aph. 47. *Const.*

p. ead. l. 2. *Quisquis daturus erit,*] Ex IV. Aphor. 13. Vide & II. Aph. 9. *Const.*

p. ead. l. 3. *Humidus*] *humidius*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Illud scire oportet,*] Ex II. Aph. 36. Item IV. Aph. 16. *Const.*

p. ead. l. 6. *Ejus posuit, quod*] *ut*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Trium tantum faceret mentionem, hujus & equi & gestationis,*] Plinius lib. XXVI. cap. 3. plura enumerat, & ex eo legendum: *hujus & vini & gestationis*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Si vehemens sit,*] Hippocr. VI. Epidem. *Alm.*

p. ead. l. 21. *Quae demit.*] Demit quidem contrarium contrario: non vero harum quaelibet species demit tollitque de corpore aliquid. Nihil enim detrahit, quae astringit aut implet. *Const.*

p. 70. l. 1. *Digestione quadam*] Consumptione materiae, quae transpirat per cutim frictione relaxatam. Hoc ipse censet. Verum in causa est partis alimentum frictione evocatum, indeque assimilatum. *Const.*

p. 70. l. 4. *Recentibus*] Alius adscripserat editioni Parisinae *crescentibus*. *Alm.*

p. ead. l. 7. *Et jam a primo*] In MS. *etiam*. Intellige de totius morbi inclinatione. *Const.*

p. ead. l. 18. *Vacabit, minus*] *vacabit, sin minus*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Eodem autem modo in totis corporibus esse debet, ut cum infirmus aliquis implendus modo est in partibus, aut quia ipsa ejus membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius.*] *Eodem autem modo in totis corporibus esse debet, ut cum infirmus aliquis implendus est: modo in partibus, aut quia ipsius membri imbecillitas id requirit, aut quia alterius necessitas.* Sic legendum ex manuscripto. *Const.*

p. ead. l. ult. *Faciendum.*] *fricandum*. *Const.*

p. 71. l. 22. *Et ex toto*] *At ex toto*. *Const.*

p. ead. l. penult. *Plura sunt adhibenda, quae sunt & pro*] *Plura sunt, quae sunt adhibenda, & pro*. *Const.*

p. 72. l. 1. *Humili*] Homini humilis tenuisque fortunae. *Const.*

p. ead. l. 5. *Funiculus subjiciendus*] Vetus Codex. *fulmentum subjiciendum*. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Lecti fulcimentum*] Celsus accipit non pro fulcro lecti, sed pro quovis fulcimento, quod pedi lecti, sive clinopodio subjicitur. *Scaliger* ad Manil. lib. 1. pag. 195.

p. ead. l. 7. *Valentiora vero his, qui gravium morborum initia sic sentiunt, ut adhuc febre vacent*] Nihil abludit si quis legat, *valentiora vero his, qui*

jam pluribus diebus febre liberati sunt, aut his, qui graviorum morborum, &c. *Caesar.*

p. ead. l. 16. *Alterum ubi nihil assumit aeger.*] Alterum convenit in morbis acutis, initiiisque aegritudinis: alterum morbis longis. Nisi sint ab ipsa inedia, laboribus atque vigiliis: nisi corpus biliosum fuerit aut vehementer extenuatum. *Const.*

p. ead. l. ult. *Intemperantes homines apud nos sibi cibi tempora, modum curantibus dant*] Inde im-
perantes aegri in L. 26. *Medicus libertus.* ff. de operis libertor. dicuntur, de quibus vide Senecam & Galenum initio Methodi medendi. *Scal.*

p. 73. l. 2. *Liberaliter agere*] Persius Satyr. III. *Casaub.*

p. 73. l. 9. *Sudatio, ubi*] *sudationum, ubi*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Avenae calidae*] De remedio calentium arenarum & arundinum Augustus apud Suetonium c. LXXX. & Gellius XIX. VIII. *Casaub.*

p. 73. l. 10. *Bajas in Myrtetis*] Vide Horat. Epist. (15) lib. 1. ad Vallam de Myrtetis. Nunc *Tritoli* vocantur. *Const.*

p. 75. l. 15. *Vel initio morbi, vel etiam gravibus*] *vel inter initia morbi, vel & jam cum non amplius gravibus*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Firmioris*] *infirmioris* in veteri. Alii *firmitiori*. *Const.*

p. ead. l. 22. *Aclepiades audacius.*] Vide Plinium lib. XXVI. cap. 3. *Const.*

p. ead. l. penult. *Debet: & ante*] *debet, & si ante*. *Const.*

p. 74. l. 11. *Certe lenita est,*] *certe cum lenita est*. *Const.*

p. ead. l. 19. *In folio desidendum est,*] Legitur etiam, *in solium descendendum est*. *Const.*

p. 74. l. ult. *Ante vero, an posteaquam in aquam calidam se demittat,*] *ante vero, quam in aquam calidam se demittat, an postea*. *Const.*

p. 75. l. 2. *Leviter*] *leniter*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Extincti titiones,*] Recte, non ut alii, *extincti lateres*. Fiunt fomenta adhibitis testis & titionibus. Vide cap. 12. lib. III. *Const.*

p. ead. l. 11. *Vtriculi,*] Vtriculi vocantur ἀσχοί sive φασκοί πυρίατοι. *Const.*

p. ead. l. 11. *Ad similitudinem*] Legend. *a similitudine*.

p. ead. l. 12. *Lenticulas*] *lenticulae*, φασκῶδα πυρίατοι. *Const.*

p. ead. l. 14. *Iuxtaque ignem*] *intraque*. In antiquo Codice scribitur, *lixataque igne*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Inter quae descendit*] *intereaue descendit*. Alii *ascendit fumus*. *Const.*

p. 76. l. 5. *Quae assidue necessariae erunt*] Scribitur, *quae assumendae necessario erunt*. *Const.*

p. 76.

p. 76. l. 6. *Est*] *sit*. Conf.
 p. ead. l. 8. *Sunt*] *fiunt*. Conf.
 p. ead. l. 12. *Ex quibus πῆλος est*] *Scribitur cetus*. Conf.
 p. ead. l. 16. *Aves omnes a minimis*] *Hoc nimis late & indistincte*. Conf.
 p. ead. l. 20. *Cochleas, itemque conchylia*] *Qui hic Celsum reprehendunt immerito, non ejus verba ponderant*. Conf.
 p. ead. l. penult. *In carne*] *Scribitur in pane*. Nihil muto. Conf.
 p. 77. l. 1. *Siligo*] *Adscriptum in margine Codic. Mediolan. Jaligo*. Alm.
 p. ead. l. 2. *Ex polline*] *exempta polline*. Alii *ex simila*, deinde cum pol. Conf.
 p. ead. l. 2. *Infirmissimus, cibarius panis*] *Ioan. Cajus Tilebomenius in conjecturis ad Petronii fragment. Tragurian. pag. 92. tollit distinctionem, & legendum putat, infirmissimus cibarius panis*. Alm.
 p. ead. l. 8. *Surculorum valentiores*] *Ἀκρόδρυα* intelligit. *Casaub.*
 p. ead. l. 10. *Frigida*] *fracida*. Alii *friabilia*. Conf.
 p. ead. l. 10. *Itemque ex his avibus*] *Haec omnia pronuntiata de avibus & feris nimis generaliter & confuse scripta, censura nulla non egent*. Conf.
 p. ead. l. ult. *Salsamenta*] *Salsamenta sunt pices sale durati, Graece τὰ τάρπηος*. *Scal.*
 p. 78. l. 1. *Scarus*] *Alias sparus*. Conf.
 p. ead. l. 5. *Lactans*] *lactens*. Conf.
 p. ead. l. 6. *Cohortalis*] *Cortalis & cohortalis*, recte & idem, ut *vehemens & venens*. *Cohortales* autem aves sunt, quas Gallice dicimus *la poullaille*: *raucac cortis aves*, i. e. *la poullaille*; non anseres, qui licet in *corte* nutrantur, tamen *cortales* aves dici non possunt. *Scal.*
 p. ead. l. 10. *Suae*] *sue*. Conf.
 p. ead. l. 13. *Infirmis*] *Legitur infirmissimis*. Conf.
 p. ead. l. 19. *Levis* &] *Puto ponendum punctum ante et, ut haec dicantur plus etiam habere*. *Casaub.*
 p. ead. l. 22. *Frixa*] *elixa*. Conf.
 p. ead. l. 24. *Elota quaedam genera frumenti*] *Eadem occurrunt infra 903, 16. 131. 2. & alibi passim. an hic cibis commune quid habet cum eo, quem vocamus Galli, orge monde? namque non ex oryza solum, sed ex quovis alio etiam frumenti genere paratur*. *Casaub.*
 p. ead. l. 26. *Aqua madens panis*] *Gall. potage*. *Casaub.* Hunc unum eundemque esse, quem *Galenus* (lib. 1. c. 5. *de Alimentor. Facul.*) lotum,

Plinius vero (xxii. c. 25.) panem aquaticum vocat, arbitratur Mercurialis *Variar. Lection. lib. VI. cap. 17. qui videndus est*. Alm.
 p. ead. l. ult. *Acetum*] *acidum*. Conf.
 p. 79. l. ult. *Lene*] *Legitur pingue*. Conf.
 p. ead. l. 7. *Quo magis incoctum*] *excoctum*. Conf.
 p. ead. l. 8. *Aqua levissima pluvialis*] *Vide fis Brodae Miscell. l. IV. c. 38. Alm.*
 p. ead. l. 13. *Fere vero sequitur*] *Prima optima, ultima pessima, aliqua κατὰ λόγον*. *Casaub.*
 p. ead. l. 16. *Omnibus*] *omnium*. Conf.
 p. ead. l. 22. *Εύχυλα* vel *κακόχυλα*] *εύχυλα & κακόχυλα*. Conf.
 p. 80. l. 9. *Verna, lactuca*] *verna lactuca*. Alias *herba*. Conf.
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] *Suspikor verbum Trunculi corruptum esse hoc loco, & legendum esse ventriculi*. Idque *Pfelli* auctoritate, apud quem legitur de ratione victus. *Inter ea, quae crudos humores generant hoc modo: Caeterorum animalium partes, ventres, intestina, vulvae, &c. & apud eundem non multo post, inibi, inter ea quae nutriunt multum, & omnium, inquit, volucrum ventres*. Non tamen me fugit esse doctissimum virum, qui priorem lectionem non improbet. Unde idem *trunculos* opinatur esse edulii genus frustulati concisis carnibus constans. *Caesar.*
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] *Trunculi sunt extremitates animalium; ακρωκόλια Graeci vocant*. *Scal.*
 p. ead. l. 13. *Trunculique*] *De voce trunculi nota R. C. in voce τραχύλιον*. *Casaub.*
 p. ead. l. 13. *Vulvae*] *vulvae erant duum generum, porcaria & virginaria, vel virginalis*. Vtrumque enim *Plinius* notat. *Martialis*:
*Te capiet fortasse magis de virgine porca,
 Me materna magis de sue vulva capit.*

Virginalem porro, quam *Graeci* μῆτρῶν ἐκβολάδα nominant, *Celsus* *eseditiam* vocat. *Scal.*
 p. ead. l. 18. *Cucumis*] *Supra tamen cucumis in censu τῶν εὐχόλων*. Conf.
 p. ead. l. 22. *Pisces quoque saxatiles*] *Hoc falsum est*. Conf.
 p. 81. l. 4. *In petiolis*] *Id est, parvis pedibus: a Catone pedicini in lib. de Re Rustica appellati*. Conf.
 p. ead. l. 3. *Trunculisque*] *Manus ignota margini codicis mei editionis 1528. apposuit: Forte interunculisque*. Omne enim intermedium nucleum vocabant veteres. Vide *Seren. Sammon. p. 10. Alm.*

p. ead. l. 8. *Curumis beta*] *Cucumis & lactuca & beta* potius inter lenia. *Const.*

p. 81. l. 9. *Ocyumum*] *thymum*. *Scal.*

p. ead. l. 10. *Ova forbika*,] *Hoc nego.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Amylum*, *ptisana*,] *Hoc non usquequaque verum.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Cotoneum*] *Cotoneum* corruptum est meo iudicio barbaro more officinarum, ut *cotoneum* malum pro *Cydonio* dicatur. (Vt *liquiritia* pro *glycyrrhiza* corruptum fuisse apud *Vitruvium* sentio.) Nam certe *cotoneum* vox latina non est: & si latina, a barbaris mutuata. Nam *Syri*, *Arabes*, *Hebraei* & *Turcae* etiam *keton* dicunt. *Scal.*

p. ead. l. penult. *Vvae ex olla*] *Vvae ollares* *Martiali* dicuntur. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Dura muria*] i. e. *acerrima*, quemadmodum *durum acetum* est *acerrimum* apud *Catonem*. *Vinum durum* est *austerum*, quod nam corrugat. *Scal.*

p. 82. l. ult. *Vinum*, cui nihil adhuc aetatis accessit] i. e. *hornum* vel *hornatinum* *vinum*. *Scal.*

p. 83. l. 1. *Excepto sifere*] *Hadrianus Iunius sifer* duplex facit. *Casaub.*

p. ead. l. 14. *Lactentia*] *Leg. lactaria*, & in sequenti proxime pagina. In historiis saepe *lactarios* invenias & *dulciarios*. *Casaub.*

p. ead. l. 19. *Aurati pisces*: neque solum *aurata pura*,] *duri pisces*: neque solum *aurata* puta. *Al. rufa*, *aut.* *Const.*

p. 84. l. 11. *Aqua tenera*, *omnia tepida*,] *aqua*, *tenera omnia*. Vel *tenera* opponitur *durae*, ut *infra.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Si ustus est*,] *si tostus est.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Lenticula*,] *πεντολόφαν* *Heraclydi.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Vel ex plantagine*] *vel plantago.* *Const.*

p. 85. l. 2. *Graves omnes aves*,] *graves omnesque aves.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Praefrigida*, *dura*,] *Al. perfrigida*, *dura.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Odoris sunt*, ut *apium*, *ruta*,] *Lego*, *odoris sunt*: & *apium* *ruta*. *Haec virosa*, non *boni odoris*, ut *eruca*. *Const.*

p. 86. l. penult. *Sifer*,] *cicer.* *Const.*

p. ead. l. 1. *Somno vero aptum*] *Sequent. capite multa traduntur breviter, confuse, vanè atque mendose.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Fici*] *visci.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Cui quo*] *V. M. P. male*, scriptum in fine *quod* pro *cui*. *Alm.*

p. ead. l. penult. *Herba sanguinalis*,] *Proserpi-*

nata *Apulejo*, *ἡλαβοῦνη* *Aëtio*, vulgoque *continodia.* *Const.*

p. 87. l. 1. *Sifer*,] *cicer.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Ex felle*] *ex fele.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Sal*,] *sal nitrum.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Git.*] *Μελάγιον.* sic. & 233. 24. *Casaub.* Ita etiam explicat *Marcellus de Medicam.* c. xxii. pag. 341. *Alm.*

p. ead. l. ult. *Fereque vehementer* & *reprimunt*, & *refrigerant.* *Durant quae calefaciunt*, & *digerunt*, & *emolliunt.*] *Fereque*, *quae vehementer refrigerant*, & *reprimunt*, *durant.* *Quae calefaciunt*, *digerunt*, *emolliunt.* *Const.*

p. 89. l. 1. *Provisis*] *praevisis.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Breves utique sunt*,] *breves acutique sunt.* *Const.*

p. 90. l. 7. *Vendicaverint*,] *vindicaverint.* *Al. indicaverint.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Quasi sola vindicaverint*] *Metaphora* est ab occupatis agris. *Sunt autem ii*, qui cum sint pro derelicti, ejus sunt, a quo primum occupantur. Vide *Sicul. Flacc.* & *Festum* in voce *Occupati.* *Scal.*

p. ead. l. 16. *Accessiones* & *dolores graves urgent*,] *accessionum dolore gravi urgentur*, sic *Vetus.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Decrescentibus*] *crescentibus.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Foediores*] *foetidiores.* *Const.*

p. 91. l. 1. *Ea vero quam*] *ea vero quae.* *Const.*

p. ead. l. 2. *Praeter haec in acutis*] *Hippocr.* lib. 1. *Aph.* & lib. de *Vict. Rat.* *Const.*

p. ead. l. 4. *In longis* 1. *Aph.* 16. *Const.*

p. ead. l. 5. *Ac si*] *At si.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Molliri*, *quam*] *molliri*, *per quam.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Causa metus*] i. e. *metus ipse* ut *causa bonorum bona ipsa.* *Quae terrentia* vocant, *Graeci φοβία* dicunt. *Latini*, *ne moriari*, *mori*: & *Iuvenalis*:

Et propter vitam videndi pendere causas, i. e. *vitam ipsam.* *Scal.*

p. 92. l. 2. *Aut non decipiat*,] *aut non deinceps fiat.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Quo saepius*] *quod saepius.* *Const.*

p. ead. l. 26. *Hemittiacon*] *ἡμισπιατικὸς πυρετός*, quem *ἡμιπύρετος πυρετός* vocat *Hippocrates*, est febris continua ex quotidiana & tertiana: quarum una continua sit, altera intermittens. Cum horrore invadit. Male autem *Celsus* cum *Agathino*, quem *Galenus* refutat, in eodem genere cum tertiana posuit. Vide cap. 8. h. L. *Const.*

p. 93. l. 24. *Liberalia*] *libera.* *Const.*

p. ead. l. 26. *Asclepiades*] Vide id explicatum a *Galen* cap. 13. lib. IV. *methodi.* *Const.*

p. 93. l. 30. *Prima semper habita salute*] *prima semper habita salutis ratione.* *Const.*

p. 94. l. 1. *Cruditatem*] I. Aph. 22. *Const.*

p. ead. l. 4. *Febre vero ipsa praecipue se ad ejus remedium uti*] *Legitur, in febre se eo remedio uti.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Convellendas enim vires*] *Lege Hippocratem Aph. 30. Sect. III. lib. VI. Epid. Const.*

p. ead. l. 8. *His enim*] *Is enim.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Ego autem*] *Notandum hic, ista haec a Celso dici non tanquam $\pi\alpha\psi\delta\delta\omega$, sed potius tanquam Medico artis suae bene gnaro ac sententiam super illis, quae in controversiam venerè, ferenti. Eandem elocutionem etiam infra videas 143, 24. 176, 1. Casaub.*

p. ead. l. 12. *Quoniam est*] *quoniam et ex.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Itaque abstinendus*] *Lege Galenum III. methodi. Const.*

p. ead. l. penult. *Quarto die cibum*] *quartum diem cibo.* *Const.*

p. 95. l. 11. *Quo magis*] *quod magis.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Maturius etiam puero,*] *Hippocr. I. Aph. 14. & 15. Const.*

p. ead. l. 13. *Vnum illud*] I. Aph. 9. *Const.*

p. ead. l. 17. *Imbecillitatem*] *Alias imbecillum.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Fame perdat.] fami prodat.* *Vet. Const.*

p. ead. l. penult. *Deberetur:] demeretur.* *Const.*

p. 96. l. 2. *Si artifex est*] *Glossēma est.* *Scal.*

p. ead. l. 12. *Hierant dies tertius,*] *Carpit Hippocratis experientia comprobata sententiam, ut lib. II. Aph. 23. & IV. Aph. 36. Lege Galenum de diebus criticis. Const.*

p. ead. l. 17. *Hippocrates,*] *IV. Aph. 36. Const.*

p. ead. l. 18. *Iure ut vanum*] *Galenus id pernegat, & causam non numeris, sed coelo astrisque assignat.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Qui cum octavum*] *II. Aph. 24. Const.*

p. ead. l. 26. *Sumendum*] *sumendo.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Est etiam apud Hippocratem,*] *Lib. II. Aph. 24. & IV. 71. Const.*

p. 97. l. 22. *Satius esse*] *satius est.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Secundum pro seculorum,* *atque etiam antequam cum priscis editoribus scribendum esse recte monet Morgagnus Epist. VI. p. 158. Kr.*

p. ead. l. ult. *Quae maxime*] *quanta maxima.* *Const.*

p. 98. l. 3. *Infidat,*] *accidat, nempe alimentum & cibum fumere.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Minima*] *minimum.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Si semel tantum*] *$\epsilon\phi\acute{\iota}\mu\epsilon\pi\alpha$, diaria.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Inguine*] *Forte ingluvie. Non enim hic agitur de loco, sed de causa Febris. Kr.*

p. ead. l. 24. *Sed his*] *sed is.* *Const.*

p. ead. l. 26. *Factum est, si*] *factum est: fin.* *Const.*

p. 99. l. 1. *Fere vero graviores*] *II. Aph. 13. Const.*

p. ead. l. 3. *At si continuatur*] *Vt Synochus.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Pessimi*] *peissime.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Decurro,*] *decurso.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Maxime semper*] *I. Aph. 11. Const.*

p. ead. l. 16. *Hoc salvo*] *Superfluum est, & glossēma.* *Scal.*

p. 100. l. 20. *Tertium*] *tertio.* *Const.*

p. ead. l. 29. *Atque si*] *Itaque, si.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Vsque somni*] *ad usque somni.* *Const.*

p. 101. l. 12. *Ac ne illud quidem*] *Hoc $\epsilon\pi\acute{\iota}\nu\alpha\sigma\iota\varsigma$ vocatur. Vide lib. IV. cap. 11. Const.*

p. ead. l. 14. *Cruditas male habet*] *Quando in cruditate ingeruntur potiones, vocant id veteres $\epsilon\pi\acute{\iota}\nu\alpha\sigma\iota\varsigma$, ut & alia etiam, quando per intervalla corpus repurgatur & repletur.* *Scal.*

p. ead. l. 17. *Deligantur, aut cum*] *deligantur, cum.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Satis autem convenit,*] *I. Aph. 16. Const.*

p. ead. l. 22. *Quando melior sit*] *Graece $\mu\epsilon\lambda\acute{\iota}\sigma\tau\epsilon\rho$, se porter mieux. Cicero, meliuscule mihi est. Celsus diceret, sum meliusculus. Vide c. xx. p. 159. l. 9. Scal.*

p. ead. l. ult. *Leniores,*] *lentiores.* *Const.*

p. 102. l. 3. *Et quiescunt,*] *Vt $\acute{\alpha}\sigma\phi\upsilon\gamma\acute{\iota}\alpha$ videatur.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Cui facile laturo gravis instat, accessio.*] *In alio quopiam exemplari legitur, cui facile adhuc laturo. Caesar.*

p. ead. l. 4. *Laturo*] *Nempe inediam.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Resolvit*] *Improprie.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Ille*] *illi.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Corpori*] *carpo aut thoraci.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Corpori manum admove*] *Veterum medicorum mos erat, tangere primum arterias. Lucilius apud Nonium: Cum venit ad me, arterias mihi tangit & praecordia. Vide Nonium in voce arteria. Persius Sat. 3. Tange miser venas. Scal.*

p. ead. l. 11. *Quas*] *quam.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Seje*] *posse.* *Const.*

p. 102. l. 19. *Et ex imis praecordiis oritur*, potest tamen legi *intimis*. Caesar.

p. 103. l. 2. *Perspiciat*.] *percipiat*. Const.

p. ead. l. 3. *Expectari*] *expectare*. Const.

p. ead. l. 9 *Male habent*.] *male expunge*. Const.

p. ead. l. 12. *Maxime potuit*.] *maxime tepuit*. Const.

p. ead. l. 14. *Cibus autem*] I. Aph. 16. Const.

p. ead. l. 19. *Intrita ex aqua calida*] *Ex vino*, infra 153. 13. Et est quidem elegans usus huius voculae, *ex*, pro *ex* vel *in*, apud Celsum & Plinium. Noster. 344. 19. *emplastrum tetrapharmacum ex aceto subactum*. h. e. *cum*. mox, *terra ex aceto subacta*, h. e. *in*. sic & 361. 3. *Ex aceto terunt*. Vid. Victor. Var. Lect. xxxii iv. Casaub.

p. ead. l. 20. *Compressa alvus*] Συμπεπλωκυια κοιλία. Proprie *compressa alvus* est, quando diu aliquis *ασίλος* mansit. Vide Celsum lib. iv. cap. 22. Scal.

p. 104. l. 1. *Et dum febres*] *ac dum febres*. Const.

p. ead. l. 4. *Ponendi*] *apponendi*. Const.

p. ead. l. 9. *Eduuntur*] *Alias educuntur*. Const.

p. ead. l. 11. *Neque inter magnos*] I. Aph. 7. & 8. Const.

p. ead. l. 15. *An astrictum corpus*] Methodi-
corum sententia. Const.

p. ead. l. 26. *Potio esse debet magis liberalis*] *Liberalis* pro *copiosus* & *multus*, vox Celso peculiaris. Casaub.

p. ead. l. ult. *Pinguius*] *jus pinguius*. Const.

p. ead. l. ult. *Aut dulcius* &c.] In quibusdam libris deest. Const.

p. 105. l. 3. *Levi*] *leni*. Const.

p. ead. l. 14. *Is valens*] *his valens*. Const.

p. ead. l. 15. *Vinum asperum*.] *vinum austrium*. Const.

p. 106. l. 3. *Pisanae cremore*] *Cremor* est *χθλος* percolatus. Vide Marfilium Cognatum de Cremore Pisanae. Dicitur & secundum quosdam cremor alicae & orizae 158. l. 2. *cremor fufurum*] p. 274. 21. 384. 33. *fici* 363. 16. Casaub.

p. ead. l. 9. *Abstineatur*.] *abstineat*. Abstinentus aeger a cibo; recte: Abstentus ab haereditate, Iuriconsultorum est phrasis. Scal.

p. ead. l. 12. *Extorret*] *exercet*: p. 133. l. 5. Scal.

p. 107. l. 1. *Adeps cocta sit*.] *Adeps* tamen ob oleosam substantiam in nidorem vertitur, & febrem magis accendit. Const.

p. ead. l. 8. *Post multam satietatem*.] *Aquae epotae*. Const.

p. ead. l. 8. *Post infractum calorem*] i. e. ut

calor remisit; ubi calores fregerunt se. Cicero, Var. ro. Scal.

p. ead. l. 13. *Dejectio*.] *defectio*, animi nempe i. ληθουλια: sic Codex vetus. Const.

p. ead. l. 13. *Si quis autem*] IV. Aph. 14. Const.

p. ead. l. 13. *Omnia*, quae post *fuit*, leguntur, a prioribus editionibus abesse supra dixi. Monet autem Morgagnus abesse etiam a codice. Ronseus a sciolo assuta esse putat, suspitione ipsi nata ex Aph. IV. 54. Nam si ut Galenus confirmat, in eo Hippocrates vere docet, *frustra*, ait Ronseus, *moneret Celsus, hosce non gravandos vehementi siti, nec propinandam frigidam, quod per se ipsi siticulosi non sunt, & fauces affectae fugidam non admittant*. Miror, Ronseum in textu posuisse *conflictatur*, in commentario supponere Caesarii lectionem *conflictari*, quae Lindenio placuit, & a me, nescio quo fato, non sublata est. Kr.

p. 108. l. 1. *Porrigitque febris inter horas*] *porrigiturque febris in horas*. Vide cap. 3. h. lib. init. Const.

p. ead. l. 10. *In hoc casu medici cura*] *Anceps* & periculosa curandi ratio: recteque fortasse subiunxit. Const.

p. ead. l. 12. *Corpus ejus pertractandum est*] *Tractationes* sunt *frictiones*, &, qui has faciebant, *tractatores* dicebantur. Martial. III. Ep. 82. *Percurrit agili corpus arte tractatrix*. Pollinctores autem proprie dicebantur ii, qui condiebant corpora, *ταχυντες* Graeci vocant. Lavabant autem, deinde ungebant. Pollingere quasi post lingere dicimus. Itaque fricare manu dicimus sine unctione: tractare vero ungendo. Vtrumque tamen *frictio* & *tractatio* dicitur. Scal.

p. ead. l. 23. Πέτρον] *Petro*. Al. Πετράνιος. Petronius Diodotus ἀντλεόμενα scripsit. Plin. lib. xx. cap. 8. Const.

p. 109. l. 14. *Rosam*] i. e. *rosaceum*. Const.

p. ead. l. 15. *Ingerere, deinde habere duo pitacia*.] *ingerere duo petacia*. Const.

p. ead. l. 15. *Et id ingerere*] Glossema inepitissimi hominis. Scal.

p. ead. l. 15. *Duo pitacia*] Hic pitacium non pro panniculo, sed corio medicamento illito, capiti aut praecordiis applicando positum rectissime observat Bynaes de Calc. Hebraeor. l. 1. c. 2. ubi de pitacio multa. Alm.

p. ead. l. 20. *Nuces amarae*] i. e. *amygdala*. Per nucem saepissime amygdalam intelligit, quae nux Graeca est. Falsus est tamen uno loco, infra. Scal.

p. 110. l. 6. *Vngi rosa*] i. *rosaceo*. Const.

p. 110. l. 7. *Morbi*] Impropr. *Conft.*

p. ead. l. 17. *Et leni*] & *levi*. *Conft.*

p. ead. l. 24. *Parvum cibum*] Graeciffat: ἐλάχιστον τροφήν. *Scal.*

p. ead. l. 27. *Horror*] Nempe corporis, qui Hippocrat. ἀλύκη, ἄλη vel ἄλυ-μεδς & ἄσση Galeno, i. hic rigor. *Conft.*

p. ead. l. 28. *Ideoque tutissimae sunt*] VI. Aph. 43. *Conft.*

p. 112. l. 8. *Si res inveteraverit*] Abundat res. Sic tamen loquebantur Plauti tempore, sed non Celsi. *Scal.*

p. 111. l. 12. *Deducendus in balneum*] Hoc non semper utile. Galen. in methodo. *Conft.*

p. 111. l. 15. *Id discutitur:*] ita discutitur. *Conft.*

p. ead. l. 19. *Vid. lib. II. cap. 17. Conft.*

p. ead. l. 24. *Pedibus,*] *cruribus*. *Conft.*

p. 112. l. 1. *Exonerato corpori*] *exonerato corpore*. *Conft.*

p. ead. l. 2. *Gestatio & frictio.*] Frictionem jam posuit. Ergo hic vestitio. Alii itio vel ambulatio. *Conft.*

p. 112. l. 7. *Altero quoque die*] Idem est ac si tertio quoque die diceret. 124, 21. *cibus tertio quoque die commodissime datur, ut alter febrem minuat, alter viribus subveniat.* Casaub.

p. 112. l. 8. *Experiri balneum*] Cruditate sublatā, & purgato corpore. *Conft.*

p. ead. l. 12. *Quidam ex antiquioribus*] VII. Aphor. 42. *Conft.*

p. ead. l. 3. *Detine;*] *detinere*. *Conft.*

p. ead. l. 21. *Ut ipso*] *ut hoc ipso*. *Conft.*

p. 113. l. 3. *Quo cibo*] *quo-a cibo*. *Conft.*

p. ead. l. 15. *Si sitiet,*] *si sitis est*. *Conft.*

p. ead. l. 16. *Et aqua*] *abstinere, & aqua uti*. *Conft.*

p. ead. l. 15. *Septimo*] *octavo*. *Conft.*

p. ead. l. 17. *In unctione*] *inunctione*. *Conft.*

p. 114. l. 1. *Ac si proximum est, quies tot dierum, ut abstinentia*] *ac si proximum est, ut quies tot dierum, & abstinentia*. *Conft.*

p. ead. l. 16. *Non oportet,*] *Oblitera negationem*. *Conft.*

p. ead. l. 16. *Dareque operam non oportet*] *dareque operam, ut in ipsam &c.* Nam reliqua sunt glossema. *Scal.*

p. ead. l. 21. *Si imbecillitas*] *sin imbecillitas*. *Conft.*

p. ead. l. penult. *Ne qua cruditas in quotidiana id malum vertat*] *ne qua cruditas quotidiana in malum vertat. Hoc tibi vertet in malum. non, se vertet.* *Scal.*

p. ead. l. ult. *Nam quartana*] Hippocr. I. Epidem. & VI. *Conft.*

p. 115. l. 4. *Ambulare, considerare*] *ambulare, hinc considerare*. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Aut si duae*] *at, si duae*. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Moveri aliquid,*] *Moveri aliquantum*. *Conft.*

p. ead. l. 9. *Cum vero vetus*] Hippocr. de Natura Humana. *Conft.*

p. ead. l. 18. *Per haec enim*] Μετασβεστικα Medicorum. *Conft.*

p. ead. l. 19. *Quo detinetur*] Glossema videtur, & ex margine in textum irrepsisse: ineptum enim, *statu detineri*. *Scal.*

p. ead. l. 23. *Cum vitio*] *cum id initio*. *Conft.*

p. ead. l. 27. *Quanta maxime imperari corpori potest, fricatione*] *Quanta maxima imperari corpori potest, & fricatione*. *Conft.*

p. 116. l. 3. *De tribus insaniae generibus*] Optime Aurelianus haec tria insaniae genera describit. *Scal.*

p. 115. l. ult. *Ratio exposita*] *curatio exposita*. *Conft.*

p. 116. l. 1. *Huic*] *his*. *Conft.*

p. ead. l. 2. *Non possunt,*] *Dele non*. *Conft.*

p. ead. l. 5. *Accessione*] Παρὰ προσύνη. *Conft.*

p. ead. l. 5. *Loqui aliena*] Expressio haec est ab Hippocrate, qui ἀλλοφασκεῖν ait τὸς ἀδελφούς. Casaub.

p. 117. l. 15. *In praecipiti periculo*] Aliquando Celsus dicit tantum in praecipiti, ut Virgil. *Omne in praecipiti vitium est.* Hoc etiam bonum. *Scal.*

p. ead. l. 22. *Condere,*] *radere*. *Conft.*

p. ead. l. 22. *Ad cutem tondere*] *Tonsus ad cutem* strictim Plautus dixit. Graeci ἐν χροῖ καίειν. Ergo, tondere recte hic, non radere. ἐν χροῖ καίειν Ionice pro καίειν. Sed omnes Ionico hoc utuntur. Descendit autem a καίειν pt. med. καίειν, unde καίειν & Ion. καίειν. *Scal.*

p. ead. l. penult. *Vel ex*] *Vel aliud ex*. *Conft.*

p. 118. l. 2. *In id efficacibus.*] *ad id efficacibus*. *Conft.*

p. ead. l. 7. *Impleatur.*] *Implere caput* hic pro fovere, rigare, ἐμπερέχειν. Sic etiam utitur lib. IV. cap. 2. *Conft.*

p. ead. l. 15. *Symphoniae*] *Symphoniae tibiae* sonus. *Symphoniaci* autem pueri dicti sunt ad discrimen ἀκροαμάτων. Nam illi caneant tibia. Ἀκροάματα autem caneant assa voce, id est, sola & nuda voce, nullis instrumentis admistis. Caeterum *assum* apud veteres Latinos purum,

E e e e

quod-

quodque sine condimento est. Vnde apud eosdem asfir, ris, sanguis dicebatur, quasi purus: & asfiratum *les gogues*, quod sint ex puro sanguine. *Scal.*

p. 119. l. 1. *Hyoscyamos decocta sit:*] *hyoscyamus decocta sint.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Sycamini*] *Ficus*, quae nullis petiulis trunco adhaerescunt, sunt *Sycamina*. Caeterum error est in Codice *Dioscor.* scribente *μοροσύνον* per *ο*, cum potius per *ω*, quasi fatua *ficus*, scribendum sit. Scribendus & in *Evangelio* *συκομῶρος*, non, ut nunc legitur, *συκόμορος*. Vide *Saccor* in *Festo*. Caeterum multa erravit *Plinius* in hujus *ficus* & *mori* descriptione. Nam omnia confudit. Ita lege apud *Dioscor.* l. 181. *καλεῖται δὲ καὶ ὁ ἀπὸ αὐτῆς καρπὸς μαρίσυκον διὰ τὸ ἄριστον τῆς γεύσεως.* *Scal.*

p. ead. l. 6. *Ibi morosycon*] *ibi sycomoron.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Converterent.*] *compellerent*, *Vet. Const.*

p. ead. l. 15. *Sorbitio ex aqua*] *sorbitio & aqua.* *Const.*

p. 120. l. 4. *Confert etiam aliquid ad somnum Silanus*] *Erat*, quando hic *Saliens* rivus legendum putarem, ac sane ita loco *Silanus*, *saliens* rivus substituissem, nisi forte fortuna incidissem in *Sextum Pompejum* lib. 18. ubi ita legitur, *Tullios alii dixerunt Silanos*. Quem locum ex *Sexto* repetit & *Georgius Valla*, & *Silanus* pro rivo exponit. *Caesur.*

p. ead. l. 4. *Silanus*] *Legendum saliens*, ut apud *Festum Pompejum*, *Tubulos alii dixerunt esse salientes*, &c. ubi tamen *Tullios* & *Silanos*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Silanus*] *Κρενός*. Vide in voce *Tullii* apud *Festum*, *Silanus*, vide *Jurisconsultos* & *Tertullianum*. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Leti suspensi*] *ut nostrorum liberorum.* *Casaub.*

p. ead. l. 12. *Alterum genus insaniae*] *μεταγχολία.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Contrahere*] *i. e. excitare.* *Iustin.* 11. 14. *inopiam contraxerat & pestem.* *Alm.*

p. ead. l. 18. *In jejuno*] *in jejuniis.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Valentissima tantummodo esse removenda*] *valentissimam tantummodo esse removendam.* *Const.*

p. 121. l. 7. *Nam quidam imaginibus*,] *ἡδύφρονες.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Quidam animo decipiunt.*] *ἄπιστοι.* Vide *Galenum* de *Symptom.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Non accepit*,] *non accipit.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Neque ignorare*] *VI. Aphor. 53.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Illud quoque perpetuum*] *VII. Aphor. 70.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Consilium insanientem fallit*] *insanientem* *glossema* est. Nam elegantissime dicimus, *raro hoc fallit.* *Scal.*

p. ead. l. 27. *Dimissusque*] *demissusque.* *Const.*

p. ead. l. 27. *Demissusque sit*,] *Voluit* *exprimere*, quem *Graeci* dicunt *καταφῆς*. *Καταφῆς*, *dejectio animi*, quam hic *expressit.* *Scal.*

p. 122. l. 1. *Demissumque*] *demittique.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Specie similique*] *specie simile, similique.* *Const.*

p. ead. l. 19. *At ubi id morbi genus est*,] *ac ubi id morbi genus est.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Rosa*] *Rosa* a *Celfo* sumitur pro *roseo*. *Rosae* *flos* *ἄνθι τῆς ῥόδου*. p. 225. l. 11. Vide tamen *IV. c. 18.* *Scal.*

p. 123. l. 9. *Polenta*] *Κοκκῶν*, *Hippocr. i. e. farina hordei vino aut cuilibet potioni inspersa.* *Scal.*

p. ead. l. 11. *Vel tres*] *duas vel tres.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Plus etiam.*] *Vel plus etiam.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Indere*] *injicere.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Id est, rosam*] *ut est rosa.* *Const.*

p. 124. l. 1. *Aliter*] *Tout a contre poil.* *Mart.*

Crimibus hic tortis flavi venere Sicambri,

— *Atque aliter tortis crimibus Aethiopes.*

Aliter hic *contrarium* est.

p. ead. l. 5. *Hos aegros quidam subinde excitare*] *Hoc aegros quidam subinde excitare.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Pix cruda, lana*] *pix usta & lana.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Odorem foedum movent*] *odore foedo movent*, nempe *sternutamenta.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Excitant*] *excitantur.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Sine usu male habere*] *Graecismus* est *ἀπεισως ἔχειν*, *imperitos esse.* *Scal.*

p. ead. l. 12. *Habere.*] *Alii legunt agere*, non *habere.* *Const.*

p. 125. l. 6. *Quanta maxime*] *quanta maxima.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Si praecordia*] *& si praecordia.* *Const.*

p. 126. l. 3. *Intus in unum*] *intus in uterum.* *Vetus. Const.*

p. ead. l. 7. *Ob quam ne ulcera*] *VI. Aphor. 8.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Notae intemper.*] *Apulejus Metam. X. medicus notae perfidiae.* *L. 8. §. 4. ff. de liber. exhibend. notae nequitiae homo Alm.*

p. ead. l. 21. *Se praecipitavit.*] *se se praecipitavit.* *Const.*

- p. 127. l. 8. *In arena calida*] Ἀμμοχωρία in-
telligit. Vide Oribas. Lib. X. c. 80. *Scal.*
Arena calida] Ἀμμοχωρία. Oribas. X. 8. Sue-
ton. Aug. c. 80. *Scal.*
p. ead. l. 9. *Sicca*] *Affas* vocat cap. ult. hu-
jus libri. *Const.*
p. ead. l. 10. *Myrtetis*] Vide lib. II. c. 17. *Const.*
p. ead. l. 20. Σηφίδα ἄγρια] Hoc refutat
Plinius lib. XXIII. cap. 1. *Const.*
p. ead. l. 20. Σηφίδα ἄγρια] Nunc σαφι-
ζαγρία est herba pulicaris. Vide Plinium qui eam
aliquos uvam taminiam vocare falso ait XXXIII.
I. *Scal.*
p. ead. l. ult. *Costum*] *costus*. *Const.*
p. ead. l. ult. Hic textum mutasse videtur Lin-
denius, an alia quam Constantini Auctoritate per-
motus, ignoro. Omnes autem, quae apud me
sunt, editiones verba, quae posui, habent. Qua-
propter ea reponere non dubitavi, quamvis Cel-
sus p. 374. l. 2. & forte alibi floris junci ro-
tundi mentionem faciat. Si vel cum Lindenio le-
gas semen, non tamen necesse est priorum edi-
torum illud & hoc mutare; Columella enim L. XII.
c. 20. & cyperum & schoenum in neutro scripsit. Kr.
p. ead. l. ult. *Rotundi semen*] Medicis in usu
est Cyperi radix, & junci rotundi flos & paleae:
neutrius autem semen. *Const.*
p. ead. l. ult. *Hunc σχοίνον Graeci vocant*] Imo
florem σχοίνανθον. *Scal.*
p. 128. l. 2. *Levis*] *lenissima*. *Const.*
p. ead. l. 4. *Et austerum*] & lene & auste-
rum. *Const.*
p. ead. l. 14. *Ergo si inflammatio*] *Ergo si in-*
flatio. *Const.*
p. ead. l. 15. *Aut alterno*] *aut altero*. *Const.*
p. ead. l. 24. *Imponendum vero in eum crebrius*
finapi] Hoc & Paulus lib. VI. cap. 50. *Const.*
p. 129. l. 1. *Post has inflammationes*] *post has*
inflationes. *Const.*
p. ead. l. 11. *Talum*] i. maleolum. Ex Af-
clepiade id tradit Aëtius. *Const.*
p. ead. l. 16. *Cibus valens esse debet*] Hoc ob-
structionis periculum affert. *Const.*
p. ead. l. 21. *Sicut supra dixi*] Lib. III. c.
21. *Const.*
p. ead. l. 21. *Auctoresque multi sunt*] Ex He-
rodoto & Archigene hoc Aëtius imperat. *Const.*
p. 130. l. 3. *Neque ignoro Erasistrato*] Hoc
praecipit Hippocrates de Loc. Polybus de Mor-
bis exter. Aëtius lib. X. Aegineta lib. III. cap. 48.
Est de hac re ampla disceptatio apud Aureli-
anum Chron. lib. III. c. 8. *Const.*
p. ead. l. 4. *Ideoque ita illum*] *ideoque antea*
illud. Alii non ita reposuerant. *Const.*
p. ead. l. ult. *Navigaciones*] *fatigationes*, Ver.
Const.
p. 131. l. 19. *Tertia est*] Galen. IX. Me-
thodi. *Const.*
p. 132. l. 1. *Quicquid excreatum est*] V.
Aphor. 21. *Const.*
p. ead. l. 14. *Prodestque jejuno praetendere per*
multas partes cutem] Alias *prendere*. Caesar.
p. 133. l. 10. *Anno duodecimo*] *anno duodevice-*
simo legendum ex veteri Codice & ex Hippo-
crate lib. V. Aphor. 9. unde hoc sumpsit. *Const.*
p. ead. l. 19. *Lac quoque, quod in capitis*] Haec
ex Hippocr. V. Aphor. 66. *Const.*
p. ead. l. 27. *Dein lenis*] *deinde lenis*. *Const.*
p. 134. l. 7. *Exulcerandus est*] Has exulcera-
tiones probat Paulus in suppuratis lib. VI. c. 44.
Vide & Hippocr. VI. Aphor. 27. *Const.*
p. 135. l. 4. *Alvus cita*] VII. Aphor. 16.
Const.
p. ead. l. 9. *Qui comitialis*] *comitialis morbus*, i.
ἐπιληψία, νόσος ἐπιληπτικὴς, major Celso; μέγας &
ἰσχυρὸς i. magnus & facer Hippocrati; *caducus*, *fonti-*
cus Gellio; *Herculeus*, *σεληνιακὸς*, id est, *lunaticus*
Tralliano; *infantis* Lucretio; *αἰσχυρὸς*, id est,
foedus Galeno III. de Locis affect. *Const.*
p. ead. l. 15. *In pueris*] II. Aphor. 45. & V.
7. *Const.*
p. ead. l. 15. *Tollit, modo*] *tollit: ac modo*.
Const.
p. ead. l. 16. *Sine illa quidem. Hos*] *sine illa*.
Quidam hos. *Const.*
p. 136. l. 10. *Omnia. Vbi tertio*] *Omnia. Et*
ubi. *Const.*
p. ead. l. 12. *Quos ubi morbus excessit*] II.
Aphor. 23. *Const.*
p. ead. l. 15. *Ei traditus*] *post ei traditus*.
Const.
p. ead. l. ult. *Quae scripta*] *quae supra scripta*.
Const.
p. 137. l. 12. *Quidam jugulati gladiatoris ca-*
lido sanguine epoto, tali morbo se liberarunt.] Hic
Plinium videre licebit, ut apud quem eadem
fere, quae Celsus hic dicit, leguntur in praefa-
tione lib. 28. *Sanguinem*, inquit ille, *quidam*
gladiatorum bibunt, ut bibentibus populis, procul
sint comitiales morbi. Caesar.
p. ead. l. 12. *Quidam jugulati*] Vide Plin.
in praefat. lib. XXVIII. *Const.*
p. ead. l. 24. *Quem*] *quemque*. *Const.*
p. ead. l. 24. *Hippocrates*] Haec collegit ex
IV. Aphor. 62. & VI. Aphor. 42. *Const.*
p. 138. l. 2. *Iltus genere*] *viētus genere*. *Const.*
p. ead. l. 17. *Nationibus*] *natationibus*. *Const.*
p. 183.

p. 138. l. 18. *Loco, uti, ludis]* loco, ut & ludis. Const.

p. ead. l. 20. *Quod digerat]* Epexegetis est, quia malagma est digerens. Scal.

p. ead. l. ult. *Ἐλεφαντίαιον]* De elephantiasi vide Scaliger. observat ad Hippocrat. p. 693. *Casaub.*

p. 139. l. 8. *Biduum,]* triduum, Codex. Const.

p. ead. l. 9. *Adhibenda tum]* adhibenda tamen. Const.

p. ead. l. 18. *De attonitis]* Attoniti Graece *ἐμβρόνητοι*. Ovid. Eleg. Trist. I.

Non aliter stupui, quam qui Iovis ignibus ustus Torpet, & est mentis nescius ipse suae.

Proprie autem *ἐμβρόνητοι*, qui tonitru obticuerunt. Scal.

p. ead. l. ult. *De resolutione nervorum, quae Apoplexia vel Ἀπλωσις dicitur]* Verba quae apoplexia vel *Ἀπλωσις* dicitur ab ignaro supposita sunt, nec in MS. Const.

p. 140. l. 4. *Correpti]* correpti. Const.

p. ead. l. 7. *Sanabilis]* insanabilis. Const.

p. ead. l. 7. *Insanabilis]* Ita enim pro sanabili omnino legendum. Thom. Barthol. de paralytico novi Testamenti Hist. secund. Alm.

p. ead. l. 12. *Proderit malo corporis, vel sanguis missus, vel alvus ducta]* Pro vi & malo corporis, vel sanguis mittendus, vel alvus ducenda. Const.

p. ead. l. ult. *Prodest etiam torpentis membri summam cutem exasperasse,]* Vel torpentibus membris. Caesar.

p. 141 l. 15. *In hoc casu]* Hic caput ordiri velim. *Casaub.*

p. ead. l. 16. *Non sine excitatione]* sine dele Const.

p. ead. l. 19. Morgagni auctoritate ductus priorum editorum interpunctionem mutavi, postea vero Aëtii libros tractans, incidi in Tetr. II. Serm. III. c. 54. ubi is ad maciem oculi, inquit, utendum est — exercitiis item partium supernarum & spiritus detentione. Restituenda igitur videtur priorum interpunctio sic: deinde, retento spiritu, ab ipsa &c. Kr.

p. ead. l. 19. *Ab ipsa exercitatione]* ab obliterationa. Const.

p. 142. l. 12. *Affasque sudationes]* Vide Philandium p. 206. *Casaub.*

p. ead. l. 17. *In eam]* in eum. Const.

p. ead. l. 17. *Leviter]* leniter. Const.

p. ead. l. 20. Tota haec sectio Ronfseo ac Morgagno epist. I. p. 31. e sede sua videtur avulsa, onfseus fini cap. XXII. annectendam putat. Kr.

p. ead. l. 20. *Suffurationes]* Vtique hic aliud capitis initium fieri debet. *Casaub.*

p. ead. l. 21. *Per ea]* ut per ea. Const.

p. 143. l. 7. *Vt ab egelidis tamen initium fiat]* Ex hoc facile colligitur, falli eos, qui egelidam pro frigido usurpant, est enim *χλιαρός*. *Casaub.*

p. 144. l. 9. *Σφαγίτιδες]* jugulares. Const.

p. ead. l. 10. *Parotidas]* carotidas legendum: quae & vocantur arteriae *ἀποπληκτικαὶ & λεωργικαὶ*. Const.

p. ead. l. 11. *Atque in ipsis cervicibus glandulae]* Haec ligula *ἐπιγλωττις* vocatur, quae cartilaginosa est: sed laryngis reliquae partes in provectionis aetatis hominibus etiam ossae sunt non absque medulla. Const.

p. ead. l. 11. *In ipsis cervicibus glandulae]* Vide lib. II. c. 1. Const.

p. ead. l. 13. *Incipiunt.]* Al. excipiunt. Const.

p. ead. l. 13. *Alterum asperam arteriam nominant, alterum stomachum.]* Advertas hic lector, stomachi vocabulum non pro ventriculo accipi, ut fere vulgo solet, nec pro extrema gulae parte, ut a Plinio accipitur lib. II. cap. 37. sed pro ipsa gula, ut & infra lib. 4. cap. 5. Qua significatione accipitur & a Galeno lib. 13. *Θεραπευτικῶν*, ubi scilicet, cum ventris & splenis & stomachi mentionem fecisset, ita protinus subjungit, *λέγω δ' ἐν σπύμαχον, ὅνπερ δὴ καὶ κυρίως ὀνομάζουσι· ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ καλῶσι κοῦοι τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς*. quod sic vertit Lincarus: Voco autem hoc stomachum, gulam, quam proprie Graeci stomachum appellant. Nonnunquam enim & ita vocatur os ventris. Nec minus tamen stomachi vocabulo infra pro ventriculi parte inferiori abutitur Celsus, cum ait: *Stomachus vero intestinorum praecipuum est*. Caesar.

p. ead. l. 14. *Stomachus interior]* Proprie apud antiquos stomachus erat, quod vulgus vocat guttur, quod praecidebatur, qua aliquis strangulatur. Homer. 3. Iliad. *Ἢ, καὶ ἀπὸ σπόμεχους ἀρῶν τάμε*. Scal.

p. ead. l. 14. *Stomachus interior ad ventriculum fertur]* Stomachus Celso ipsa gula, per quam transeunt alimenta priusquam ad ventriculum veniant, qui vulgo stomachus appellatur. Medici vocant oesophagum. *Casaub.* Lactant. de Opificio Dei c. XI. *fistulam cibalem* vocat. Alm.

p. ead. l. 19. *Residet.]* Leg. *residit*, i. depressa est. Const.

p. ead. l. 20. *Ad imaginem earum vertebrarum,]* ad imaginem internae faciei vertebrarum. Const.

p. ead. l. 23. *In duas fibras ungulae bubulae modo, dividitur.]* Pulmo bifidus est, lobisque fin-

quatuor distinguitur in homine, in brutis quinque: cordique & asperae arteriae annectitur. *Const.*

p. ead. l. penult. *Vterum*] *Alias ventrem.* *Const.*

p. 145. l. 3. *Ortum*] *orsum.* *Const.*

p. ead. l. 3. *In quatuor fibras dividitur*] Jecur sanguinis fons, in brutis in fibras divisum est, in hominibus autem nequaquam, quidquid dicat aut Celsus aut Galenus 7. *Const.*

p. ead. l. 9. *Renes vero diversi,*] *Renes,* quorum in homine dexter propter hepar inferior: jecur in brutis. *Const.*

p. ead. l. ult. *Constat ex duobus tergoribus,*] *Ventriculus* (cujus minor pars in hypochondrio dextro ob hepar) tribus nervosis tunicis constat: prima fibris obliquis contextitur: secunda transversis: tertia nullis, sed ex peritonaeo facta pro involucre est. *Const.*

p. 146. l. 5. *Hanc juncturam πύλωρον*] *Per πύλωρον,* et *ἐκφυσιν* sive *δωδεκαδάκτυλον*, (Profectores sive Anatomici duodenum vocant) auctor complectitur. *νῆσις* tenue intestinum *λεπτόν, εἰλεόν.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Caecum*] *τυφλόν.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Ad id quod pervium est,*] *At id,* leg. hocque *κῶλον* est. *Const.*

p. ead. l. 21. *In imo*] *in ima.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Rectum intestinum*] *ἀπειροσμήνον.* *Const.*

p. ead. l. *Omentum*] *ἐπίπλοον.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Strictum*] *adstrictum.* *Cod. Const.*

p. 147. l. 6. *Elapsa*] *ilapsa.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Descendit ad colem.*] *Vide lib. VII. cap. 27. Const.*

p. ead. l. 15. *Imo ventre*] *imo ventri.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Abdomen*] *ἐπιγαστρion.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Capillo*] *Cod. capillis.* *Const.*

p. ead. l. 25. *Calidus*] *validus.* *Const.*

p. 148. l. 6. *In febre*] *cum febre.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Ἵδροκέφαλον*] *Hydrocephali* meminit Paulus, & Aëtius species quatuor enumerat. *Const.*

p. ead. l. 26. *Spongiam concavam*] *Spongia concava,* quae capaci cavitate plus humoris combibit, ut *μυῖς* spongia femina, rarior, fistulis majoribus & perpetuis, non ut *τράχος*, i. spongia mas, spissior, tenuiore fistula. *Vide Plin. lib. XXXI. cap. ult. & lib. IX. cap. 45. Const.*

p. 149. l. 12. *Et imposito sinapi exulcerare ea*] *Hoc & Galenus τῶν κατὰ τόπους libro. Const.*

p. ead. l. 13. *Arrodat,*] *erodat.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Permodicum*] *semper modicum.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Dissimile est id genus*] *Tertia hy-*

drocephali species, cum humor inter cranium & cerebri membranas colligitur: quarta incurabilis, quando hoc fit inter cerebrum & ejus membranas. Leg. vero dissimile id genus, quo humor capite contrahitur. *Const.*

p. ead. l. 24. *Κυνικόν*] *Κυνικός σπασμὸς,* id est, canina convulsio, est affectio musculorum maxillarum (qua in obliquum dimidia facies contorquetur) ejusque proprie, qui *κυῶδες πρόσμυα,* id est, musculus latus appellatur. *Vide Galen. Const.*

p. 150. l. 5. *Discussum his*] *discussum id his.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Idem*] *item.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Arrodat*] *erodat.* *Const.*

p. ead. l. 24. *In nares,*] *νόσας.* *Const.*

p. ead. l. 26. *In fauces,*] *βράγχος.* *Const.*

p. ead. l. 26. *In pulmonem,*] *κατάρως.* *Const.*

p. 151. l. 3. *Haec autem & brevia,*] *Delen-*
da particula et. *Const.*

p. ead. l. 11. *Magis*] *minus.* *Const.*

p. 152. l. 9. *Quanta maxime*] *quanta maxima.*
Al. quantum maxime. *Const.*

p. ead. l. 12. *Multoque magis*] *multo magis.* *Const.*

p. ead. l. 20. *Leni carne*] *levi carne.* *Const.*

p. 153. l. 11. *Ea saepe intra quantum diem tollunt.*] *Lege ea saepe intra quantum diem tollit, ex Hippocr. V. Aphor. 6. nam ea species sola in peracutis.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Verum hoc*] *Haec inconsequen-*
tia rerum: sanguis per se & natura non calet, ergo calor non est in sanguine. Sic ferrum candens & ignitum non calet. *Const.*

p. ead. l. 16. *Neque enim natura*] *Celsus hic veritatem oppugnat. Nam sanguis & spiritus, caloris naturalis (qui cum illis ex cordis officina velut e fonte profluens per canales venas & arterias totum corpus fovet) sunt vehiculum atque pabulum; & sanguinis missione una calor atque spiritus evanescunt.* *Const.*

p. 154. l. 1. *Jam ostendi.*] *Lib. II. cap. 17. Const.*

p. 154. l. 3. *Syriaco*] *Oleum Syriacum, i. Elaeomeli, de quo Plinius lib. XV. cap. 7. & XXIII. 4. Const.*

p. ead. l. 4. *Et spinas*] *et spinam.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Alvus quoque dactila*] *VII. Aph. 5. Const.*

p. ead. l. 14. *Partes*] *Rigidas.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Eadem aut*] *Eadem aut.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Adurendae.*] *adurenda, aut supple cervices.* *Const.*

E e e 3

p. 155.

p. ead. l. 20. *Aut a pullis*] *aut apalis* i. molli-
bus, ἀπαλός. *Const.*

p. 155. l. 2. *Apud Graecos nomen*] Hippocr.
lib. Praenot. & Epid. VI. Sect. 7. & de Visu
acut. Galenus VI. de Locis affec. Aegineta lib.
III. cap. 27. *Const.*

p. ead. l. 5. *Vox nihil significat*] ἄναρθρα λα-
λῶσι vel φωνῶσι. Sic erat in Graeco auctore, a
quo haec desumpsit. *Scal.*

p. 156. l. 1. *Salis calidi succus.*] De quo lib.
II. cap. 17. & IV. 3. *Const.*

p. ead. l. 7. *Citra uvam,*] circa uvam. *Const.*

p. ead. l. 11. *Atque interdum natura*] VI. Aph.
36. *Const.*

p. 157. l. 3. *Servatumque eum ex sale*] Vide
Plinium lib. XXX. cap. 4. *Const.*

p. ead. l. 4. *In aquam mulsam*] in aqua mul-
sa. *Const.*

p. ead. l. 17. *Modo decidit,*] *Modo decedit.*
Const.

p. 158. l. 4. *Cum qua vel hyssopus cocta,*] Hys-
sopus, dicitur & hyssopum, tam feminino, quam
neutro genere, testante Hermolao Barbaro. *Caesar.*

p. ead. l. 6. *Allium frictum,*] *aut allium frictum.*
Const.

p. ead. l. ult. *Vulpinum jecur,*] Vide Plinium
lib. XXVIII. cap. 13. *Const.*

p. 159. l. 1. *Polentamque*] *Pollinemque.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Vrinam augent,*] agunt. Al. ur-
gent. *Const.*

p. ead. l. 10. *Vaporem calidum*] Aquae ferven-
tis. *Const.*

p. ead. l. 11. *Si bene sic*] *Dele sic.* *Const.*

p. ead. l. 20. *Vel porri vel marrubii succus*]
Certum est tum ex hoc loco, tum ex superiore
Lib. III. cap. 26. dubitasse Celsum, πέρσων, an
πέρσινον legendum esset in auctore, e quo haec
desumpsit. Hae dictiones ubique etiam fefelle-
runt Plinium. *Scal.*

p. ead. l. 21. *Nuces Graecae*] *Vel Thascae* i.
amygdalae. *Const.*

p. 160. l. 1. *Malum cydoneum,*] *malum coto-*
neum. *Const.*

p. ead. l. 5. *De tussi.*] *De Tussi & Sanguinis*
Effluvio. *Const.*

p. ead. l. 8. *Pituitam citat*] Hoc est, movet,
211, 5. vel trahit, ut 218, 33. loquitur. Ad-
modum familiare hoc verbum Celfo. 210, & alibi
plurimis locis. *Casaub.* *Dentem citat,* 383, 3. *Alm.*

p. ead. l. 9. *Oportet*] *si arida est, oportet.* *Const.*

p. ead. l. 19. *At si*] *ac si.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Acetum,*] Hoc tussim pro-
vocat acrimonia. *Const.*

p. 161. l. 5. *Aliis vero vinum*] *Columella* de
Ro Rustica, lib. XII. cap. 32. commendat ex
marrubio ; cap. 33. vinum scilliten. *Alm.*

p. ead. l. 6. *Cum sanguinem expuit.*] αἵματι ὀύ-
ει. *Const.*

p. ead. l. 7. *Ex gingivis*] Hoc mihi saepe eve-
nit. *Casaub.* Jacobo Ufferio haec haemorrhagia
erat periodica, teste Arnoldo Bootio *Observ.*
cap. 7. *Alm.*

p. ead. l. 14. *Ex his*] *ex hisque.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Quicquam aut ex ulcere*] *Dele*
aut. *Const.*

p. ead. l. 17. *Extundit*] *extrudit.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Focinore feratur.*] Hic aut alvo,
aut vomitu redditur, aut sputo, siquidem in pul-
monem confluxerit. *Const.*

p. ead. l. 20. *Auctoresque medici fuerunt.*] *Leg.*
veteresque medici ferunt. *Const.*

p. ead. l. ult. *ῥαγρόχασμον,*] *ῥήχμα* aut *χάσμα.*
Omisit sanguinis fluorem ex rarefacta tunica.
Const.

p. 162. l. 6. *Neque ignorari oportet,*] *Ex Hip-*
pocr. VII. Aphor. 37. *Const.*

p. ead. l. 14. *Aut calorem*] *Febrilem.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Merum vinum:*] *Adstringens.*
Const.

p. ead. l. ult. *Ac si abest*] *at si abest.* *Const.*

p. 163. l. 23. *Jejuno*] *jejunio,* ut & *infra,*
Const.

p. 164. l. 7. *Quales cutiliarum subcutiliarum-*
que sunt,] Sic quidem mihi legendum videtur,
non autem ut hactenus legebatur, *subruinarumque.*
Nam cujusmodi sint hae aquae, nondum apud
quemquam reperi scriptorem idoneum & proba-
tum ; de subcutiliis vero Plinius 31. cap. 2. quas
in Salinis calidissimis esse dicit, & suctu quodam
corpora invadere, aptissimas stomacho, nervis,
universo corpori. Idem & de Cutiliis lib. 2.
cap. 97. & lib. 31. cap. 6. quas inibi bitumina-
tis, aut nitrosis, bibendo utiles esse, atque pur-
gationibus tradit. De Cutiliis item Vitruvius lib.
8. cap. 3. ubi scilicet de aquae ductibus tractat.
Caesar.

p. 165. l. 1. *Cutiliarum*] De aquis Cutiliis Pli-
nius lib. II. cap. 95. Item lib. XXXII. cap. 2.
& 6. De iisdem & Vitruvius lib. VIII. cap. 3.
De Subcutiliis Plinius lib. XXXI. cap. 2. *Const.*

p. ead. l. 1. *Cutiliarum sumbruinarumque*] *Ma-*
le quidam *Succutiliarum.* Ald. Manut. de Quaest.
per Epist. Q. I. Consule de lacu *Cutiliensi* Me-
rulam Cosmog. Part. II. lib. IV. cap. XII. *Alm.*

p. ead. l. 1. *Subruinarumque*] *Adde* hic quae
labet

habet Lilius Gyraldus Dialogifino X. p. 424. Tom. 2. Facis Critic. Alm.

p. ead. l. 9. *Signinum*.] *Signinum vinum* a Signia monte. De eo Plinius lib. XIV. Cap. 6. *Const.*

p. ead. l. 9. *Signinum*,] id est, ex Signia urbe. Mart. *Potabis liquidum Signina morantia ventrem.* Scal.

p. ead. l. 20. *Radiculae succus*] Videtur hic deceptus, cum cieat vomitum radícula, non teneat; forte quia *ράδιες* duo significat, brassicam & radiculam. Quo fit, ut vir doctissimus alioqui non exercens medicinam male unum significatum pro altero usurparit. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Venit, sic si nausea est.*] *venit, sic est nausea est.* *Const.*

p. 166. l. 8. *Intra dolorem est,*] *nihil praeter dolorem affert periculi.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Emollitur.*] *emollitur.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Sive lenior,*] *sive levior.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Latus ipsum lana sulphurata,*] *Latus ipsum hasso lanae sulphuratae,* Cod. Vide lib. VII. cap. 26. *Const.*

p. 167. l. 11. *Excreatur*] *excreetur.* *Const.*

p. 168. l. 5. *Ex quo vehemens & acutus morbus oritur, quem peripneumaton Graeci vocant.*] *Alias legi potest, περιπνευμονίαν. Caesar.*

p. ead. l. 6. *Quem peripneumaton*] *quem περιπνευμονίαν.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Id genus morbi*] *Vide Hippocrat. VII. Aphor. II. Aeginet. lib. III. cap. 30. Const.*

p. ead. l. 16. *Leviter*] *leniter.* *Const.*

p. 169. l. 12. *Parvum aërem*] *purum aërem.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Parvum aërem*] *Graecissat ὀλίγον αἶρα. Cicero, Parum aëris.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Summa trunculorum,*] *ventriculorum, vel tyruiculorum.* *Caesar.*

p. ead. l. 15. *Nihil molle*] *nihil nisi molle.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Ἡπαρὶν Graeci vocant,*] *Ἡπατίαν vel ἡπατίδα alii vocant. Qui eo afficiuntur, dicuntur ἡπατικοί. Alii vocant ἡπατιτίδα.* *Scal.*

p. ead. l. 21. *Calidus est.*] *validus est.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Deducant,*] *diducant, i. digerant.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Pini flos,*] *Leg. lini flos. Nam pinus nullo flore exhilaratur. Plinius lib. XVI. cap. 25. Const.*

p. ead. l. 11. *Pini flos*] *i. e. chamaepitys, quia non audet dicere pinum simpliciter, ne intelligatur arbor. Propterea Virgilius: Et semper florida pinus. Vbi male P. Bembus πικρίς pro pinus correxerat in Culice in fine v. 410. Adde*

quod Dioscor. dicit *ἡπαρὶκος* prodesse chamaepityn. *Scal.*

p. ead. l. 12. *Medium.*] *Intelligit ἐνερπώνω, i. e. cor cydonii mali. Varro: scillae quod intus est: sic dicas, cydonii quod intus est.* *Scal.*

p. ead. l. 19. *Ictus,*] *jactus.* *Vet. Const.*

p. ead. l. ult. *Contra id scalpello aperiunt, ipsam vomitam adurunt.*] *ultra id scalpello aperiunt ipsam vomitam, vel adurunt.* *Vet. Cod. Vide Hippocr. VII. Aphor. 45. Const.*

p. 171. l. 2. *Venterque intentus est*] *Ita Cappadox apud Plautum in Curcul. II, 1.*

Num jam quasi zona liene cinctus ambulo.

Geminos in ventre habere videor filios.

Nihil metuo, nisi ne medius disrumpar miser. *Alm.*

p. ead. l. 5. *Excitatione & labore*] *Hoc remedium Palinurus praescribit Cappadoci (Curcul. II, 1.) ambula, id lieni optimum est.* *Alm.*

p. ead. l. 11. *Ex muria dura*] *Muria dura, ἄλμη δεινῶς ἀλμυρὰ καὶ ἀκραῖος. Muria cruda Columellae, i. ὁμοίῃρη & γλυκεία ἄλμη. Cui muria matura est, quae ἄλμη εὐκραῖος Graecis.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Intubique & betae ex eodem, ex sinapi*] *intubique ex eadem, & betae ex sinapi.* *Const.*

p. 172. l. 8. *Lienis quoque bubulus*] *Lien enim lieni medetur, ut & Plinius testatur lib. XXVIII. cap. 8. qui etiam hoc remedium tradit lib. cit. cap. 13. Const.*

p. ead. l. 10. *Ex unguento & palmulis, quod μυροβάλανον*] *Legend. ex unguentariis glandibus, quas μυροβάλανος. Vide praeter Dioscoridem Plinium lib. XII. cap. 21. Const.*

p. ead. l. 10. *Μυροβάλανος Graeci vocant*] *Mart. Quod nec Virgilius nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento constat, & ex βάλανω. Intelligit μυροβάλανον, quod non potest includi in versum Heroicum; & proinde neque in Homeri, neque in Virgillii opera. Sed ratio Celsum fugit. Nam accepit, quia legerat apud Graecum auctorem, unde desumpsit, φοινικοβάλανον. Vnde interpretatus est palmulas, quia φοῖνιξ palmam significat, cum potius ex φοινικοβάλανω fieret μυροβάλανον. Plin. lib. XII. c. 21. Scal.*

p. 172. l. 11. *Quo vinum*] *cum quo vinum, vel cui vinum.* *Const.*

p. 173. l. 1. *A renibus*] *e renibus.* *Const.*

p. ead. l. 1. *In sale*] *in sole.* *Const.*

p. ead. l. 2. *Huic rei cappari aptum est*] *Cappari Celsus hic usurpare videtur genere neutro, quemadmodum apud Graecos piperi dicitur, & sinapi σίνηπι, cum tamen capparis passim legatur, tam*

tam apud Latinos quam Graecos feminino genere. Caesar.

p. ead. l. 11. *Acidis pomis*,] *acidis potius*. Al. *acidis, pomis*. Const.

p. ead. l. 14. *Adhuc*] *ad haec*. Const.

p. ead. l. 16. *Tribus digitis*,] *Δράξ* Graece. Csaub.

p. ead. l. 28. *Ergo eo nomine morbum hunc* *χολέραν* Graeci nominarunt.] Hefychius, *χολέρα*, inquit, *ἐστὶ ἐκκρίσις καὶ ὅθεν διὰ γαστρὸς καὶ αἵματος διὰ σπένδατος ἐμάχεται*. Caesar.

p. ead. l. 30. *Urget sitis*,] Inter acutissimos morbos recensetur ab Hippocrate. Const.

p. 174. l. 2. *Misruisse tamen novam*] Hoc ἐπι-
πρασι. Vide lib. III. cap. 6. Const.

p. ead. l. 10. *Vel mentha, si nondum matura est*.] nempe materia. Const.

p. 174. l. 17. *Is si et*] Dele et. Const.

p. ead. l. penult. *Metum*] metus. Const.

p. 175. l. 7. *Somno, quisquis facile acquiescit, itemque lassitudine*.] Somnoque, qui facilis acquiescit: vitataque lassitudine. Const.

p. ead. l. 14. *Κολικὰς*] Commiscuit colicum cum *κολικῶν* Celsus. Facilis enim est lapsus. Scal.

p. ead. l. 14. *Nominatur*.] nominatus. Const.

p. ead. l. 15. *Alvus nihil reddit*,] Medici coeliacum morbum longe aliter accipiunt. Const.

p. ead. l. 15. *Alvus nihil reddit*,] Hallucinans haec scripsit, quia cum alvum nihil reddere dicat in hoc morbo, (quod falsum est, & videtur de colico intelligendum) tamen paulo post adstringentia praescribit. Ex quo apparet, medicum non fuisse Celsum. Et certe apud Romanos servi erant etiam excellentes medici: at Celsus liber homo erat. Apud Graecos Medici erant liberi & magni nominis, ut Aristoteles. Scal.

p. ead. l. 22. *Univrsus*] univrsim i. ἀπόρως. Const.

p. ead. l. 24. *Pro portione*] proportionem. Const.

p. 176. l. 1. *Arrodatur & rubeat*,] arrodantur & rubeant. Const.

p. ead. l. 16. *Tenuioris*] Deest et plenioris. Const.

p. 176. l. 16. *Fit alterutro*] fit in alterutro. Const.

p. ead. l. 19. *Si utrumlibet*] Supple malum, & lege VII. Aphor. 10. Hippocr. Const.

p. 178. l. 1. *Aquam*.] aquam offerre. Const.

p. ead. l. 7. *Vehemens inflatio*,] vehemens fit inflatio. Const.

p. ead. l. 19. *Viendum, qui*] utendum iis, qui. Const.

p. 179. l. 5. *De Torminibus*.] Dysenteria (quam,

ut Plinius tormina vocat, licet alii ita σρόφως interpretentur) species quatuor, una proprie, reliquae improprie a symptomate dicuntur. Prima est *δυσεντερία αἱματηρά*, id est, sanguinolenta: secunda *ἡπατική*, i. hepatica. Caeteris commune nomen. Const.

p. ead. l. 9. *Frequens dejectiendi cupiditas*] Galen. *προθυμία γὰρ ἀποπαλῆν*. Csaub.

p. ead. l. 24. *Rosae floris folia*] Notandum, ita uti tribus his loquendi formulis Celsum, ut *rosam* semper *rosaceum* appellet; *rosae florem*, quod vulgo *rosas* i. e. *folia floris rosarum* dicimus; *Rosae denique folia*, illius *fruticis folia*. Scal.

p. ead. l. ult. *Themison muria*] Galen. Methodi lib. XII. cap. 1. Const.

p. 180. l. 1. *Muria dura quam asperrima*] quam asperrima glosseina est. Nam *muria dura* idem significat. Scal.

p. ead. l. 2. *Distringant, & ea quae urinam movent, si id consecuta*] adstringant. At ea quae urinam movent, si id consecuta. Const.

p. ead. l. 6. *Quae ipsa quoque adstringat*,] Vt aqua a ferrario fabro. Const.

p. ead. l. 7. *Vinum lene, austerum*] Mirum, qui possit *lene* esse *austerum*. Puto autem ita dici mixtum ex utraque, ut dicimus *γλυκύκαιρόν*, amarodulce. Itaque tollenda virgula. Scal.

p. ead. l. 8. *Aliajuverunt*] illa juverunt. Const.

p. ead. l. 12. *Solet purus sanguis interdum profluere*,] solet, & purus sanguis interdum profluere. Const.

p. ead. l. ult. *Adversus ulcera*] adversus cancerem, Vet. Cod. Const.

p. ead. l. ult. *Minii gleba*,] Alii per minii glebam terram Lemniam intelligunt. Const.

p. ead. l. ult. *Si minus*,] Sin minus. Const.

p. ead. l. ult. *Datur*,] indatur. Const.

p. ead. l. ult. *Ulcera intestinorum*] V. C. cancerem intestinorum. Dicit autem cancerem veteri declinatione. Alibi conjungit cancerem cum intestinorum gangraena. Vnde dysenteria saepe cancer intestinorum ab eo nuncupatur. Scal.

p. 181. l. 4. *Inconfectum*] Ἀκατέργαστον, vid. ad Persium. Csaub.

p. 181. l. 8. *Et ex verbenis decoctis aqua desidat*,] desidat. Sic paulo infra cap. sequenti, tum desidat subiecta calida aqua in pelve. Ergo desidat, subaudi, aeger. Caesar.

p. ead. l. 8. *Decoctis aqua*] decoctis in aqua. Vide lib. IV. cap. 21. Const.

p. ead. l. 9. *Desidat*,] Subaudi aeger. Sic infra cap. prox. Const.

p. 182. l. 4. *Lumbrici*] Ἐρμυδες τρογγύλοι, lumbrici teretes: *πλῆθύναι*, sive, *ταυτίαι*, vel *καρίαι*

περίαι, i. lati, taenae: & ἄσκαριδες, i. ascarides, quos praeteriit. *Const.*

p. ead. l. 12. *Huc adiciat*] *Huic adiciat.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Sumat, aut aquae,*] *sumat, ut aquae.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Durae sic adjectae,*] *durae huic adjectae.* *Const.*

p. 183. l. 1. *Τεινερὸν*] Vide Hippocratem de Morbis exter. Galen. in 6. Aphor. lib. VII. Plin. lib. XXXII. cap. 6. & lib. XXVIII. cap. 14. Aetium lib. IX. cap. 43. Aeginetam lib. III. cap. 41. *Const.*

p. ead. l. 1. *Τεινερὸν*] Melius per *τεῖ τεινερὸν*, quod a quo descendat, ignoro. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Mucisque similia,*] *nuccisque similia.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Coacta,*] *Cocta vel concocta.* *Const.*

p. ead. l. . *Ipsam manu nutrire,*] *ipsam anum nutrire, i. fovere.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Emplastrum id*] *Haec emplastrum in feminino genere veteres dicebant.* *Scal.*

p. ead. l. 10. *Et ita*] *Et intus.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Eadem verbenae*] *eadem verbenae.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Leve*] *lene.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Egelida*] *χλιαρόν. Casaub.*

p. ead. l. 14. *Qualem ad tormina*] *qualem torminibus.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Levior etiam dum recens dejectio*] *Διάρροια, ventris fluor, sive alvi profluvium.* *Const.*

p. 184. l. 8. *Non multum meraco*] *non multo meraco.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Quenque*] Recte. Non, ut male alii solent, *quemque*. Nam m ante c & q. nunquam scribere oportet. *Scal.*

p. ead. l. 21. *Ungi*] Inepte *ungi oleo* dicetur. Nam *ungi* semper cum oleo intelligitur. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Myrrhaphia,*] *Myrrhaphia* Plinius ab odore dicta esse dicit. lib. 15. cap. 15. *Caesar.*

p. ead. l. ult. *Myrrhaphia,*] *Quidam melappia leg. Dieneses Allobroges Melappi adhuc dicunt.* *Const.*

p. 185. l. 9. *Quandoque*] *quandocunque.* *Const.*

p. 185. l. 10. *Membranas, quae inter ea fuerunt*] *Membranae illae Cici dicuntur Varroni.* *Scal.*

p. ead. l. 17. *Pipere: est quid ex his edendum, est pulicula*] *Pipere, quod ab his edendum est: pulicula.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Malo corio*] *malicorio.* *Const.*

p. 186. l. 3. *Ex vulva quoque feminis vehemens malum*] *Υστερον πινξ, vulvae strangulatus, suffocatio uteri.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Nec nervi distenduntur,*] *Hoc intermedium.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Sopor tantum est,*] *Καταφορά, non semper.* *Const.*

p. 186. l. 17. *Circumcidendum vinum est in totum annum*] Cicero IV. de Finib. *Circumcidendae sunt omnes voluptates.* Metaphora est a putatoribus vinearum. Vide p. 240. l. 28. *Scal.*

p. 187. l. 4. *Sunt coërcentia.*] *menfes evocantia.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Omnibus vesicae*] *Omnibus vulvae.* *Const.*

— p. ead. l. 7. *Odoribus*] *ἀρόμαλα* intellige. *Const.*

p. ead. l. penult. *At cum urina*] *Diabetes, διαβήτης vel ὑδρεος εἰς ἀμύδα, διάφοια εἰς ἔρα, δι-ψαρός.* *Const.*

p. 188. l. 6. *Teneris,*] *Tenuibus.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Nimia profusio seminis,*] *Gonorrhoea, γονόρροια.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Profusio seminis.*] Notandum, la pissechaude ex lue venerea falso vocari *γονόρροιαν*. Neque enim semen emittitur, sed pus aut aquosa quaedam. Ea vero me auctore vocari posset fistula. Locus inflammationis sunt *παράσάλαι*, qui proprie sunt; quas Latini Antas portarum dicunt, id est, les chassis d'une porte. *Scal.*

p. ead. l. 16. *Nuclei pini*] Omne medium nucleus erat veteribus. Celsus, quem dixi, aliquoties similiter frequentaverat: at hodie *trunculi* reperies corrupte: *Internuculi* vero sive *nuclei* germanum esse, meliorum portarum codicum opera monstrasse sperabo. *Pontan. ad Macrob. Saturn. 11, 14.*

p. ead. l. 19. *Vitare autem oportet rutam, &c.*] Duo hic praecipit extrema cavenda Celsus, primum ne nimium exstinguentibus semen utatur medicamentis, inter quas refertur ruta; dein ne supinus dormiat, qui sitas feminis fluxum augere solet. Ettmuller de seminis retentione laesa. An autem *ruta, mentha* & *aliae plantae calidae* venerem adaugeant, hebetent, atque extinguere valeant, jucundissime inquirat Caspar. a Reies; Quaeft XLIV. Camp. Elys. Iucund. Quaeft. p. 309. *Alm.*

p. ead. l. 21. *Initium a coxis faciam*] *ἰσχιάς, ischiadicus morbus.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Illas*] *alias.* *Const.*

p. 189. l. 7. *Sale calido* & *humido*] *Parandi modus* lib. II. cap. 17. *Const.*

p. ead. l. 11. *Tribus aut quatuor locis*] VI. Aph. ult. & lib. de morbis exter. *Const.*

p. ead. l. 13. *Dirigantur.*] *digerantur, Vet. Const.*

p. ead. l. 18. *Per haec opitulantur.*] *per haec opitulamur.* *Const.*

p. ead. l. 25. *In manibus pedibusque articulo- rum vitia*] *Podagra, Chiragra.* *Const.*

p. 189. l. 27. *Cusiratos, vel pueros ante feminas coitum, vel mulieres,*] VI. Aph. 24, 29. 30. *Const.*

F f f f

p. 189.

p. 190. l. 2. *Valetudinem totam*] *Valetudinem bonam.* Const.

p. ead. l. 3. *Asinino lotio*] *Asinino lacte.* Const.

p. ead. l. 9. *Quod fere vere autumnove fieri solet.*] Hippocr. VI. Aph. 55. Const.

p. 191. l. 13. *Recteque in aqua*] Hippocr. VI. Aph. 25. Const.

p. 192. l. 3. *Quod si nihil superimponi patitur,*] Nempe aeger. Const.

p. ead. l. 8. *Aliave verberna ex reprimentibus*] *Verberna, aliave ex reprimentibus.* Const.

p. ead. l. 13. *Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est.*] De lapide Asio, quod gratia illi sit adversus podagram, quod hic Celsus dicit, meminit & Diosc. *καλασπευάζονται δὲ καὶ πόδασι ἐκ τῆ λίθου, εἰς ἃς ποδαγρῶν τὰς πόδας ἐνθεύεις ὠφελεῖται.* Caes. ar.

p. ead. l. 13. *Ex quo in Asia lapidi Asio gratia est*] Leg. ex veteri Codice. *Ex quo in Asso sepulcra faciunt.* Et lapidi Asio gratia est ad juvandum. Lege Dioscorid. & Galen. in simpl. Plin. lib. XXXVI. cap. 17. *Assius lapis est sarcophagus. Assus diversus quibusdam.* Const.

p. ead. l. 14. *Intra dies quadraginta*] VI. Aph. 49. Const.

p. 193. l. 8. *Quis invalescit,*] *Mox convalescit.* Const.

p. ead. l. 11. *Quantum juvat*] Glossema. Scal.

p. 194. l. 3. *Eam medicinae partem,*] *φάρμακον.* Const.

p. ead. l. 4. *Herophilus, deductique ab eo viri*] Convenit cum Graeca loquendi ratione *καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ.* Casaub.

p. ead. l. 14. *Imnexae*] *Connexae.* Alii *annexae.* Const.

p. 195. l. 1. *Sanguinem supprimunt.*] *ἰσχυρῶς,* ut sunt *ἰσχυρῶν*, adstringentia, ubi aperta vasa, glutinantia, cum rupta, *σπρωγνῶς* cum exesa. Const.

p. ead. l. 3. *Creta vel cimolia vel figuralis,*] Vel *figillaris.* Caes. ar.

p. ead. l. 4. *Figuralis,*] Alii *figillaris*, quae *anularia* & *argentaria* Plinio. Non displicet *figuralis*, quae vulgaris est, & *ἰσχυρῶς*, quia emplastica. De figulari Plinius lib. XIV. cap. 26. Const.

p. ead. l. 4. *Vinum*] Sane si austerum. Const.

p. ead. l. 5. *Melinum,*] Fossile coloris albi, dictum a Melo insula, ex qua & praestans alumen. Const.

p. 195. l. 7. *Quae vulnus glutinent.*] *κολλητικὰ* etiam *συμφυτικὰ* dicta, & interdum *ἑναιμα* καὶ *τραυματικὰ.* Const.

p. ead. l. 7. *Acanthinum psyllium,*] Scribo di-

stincte, *acanthinum*, *psyllium*. Vocat vero Arabicum gummi acanthinum, quia praestantissimum gummi ex Aegyptia spina colligitur, quae *Ἀκανθία* *Ἀγροπία* ἢ *Ἀραβική*, & simpliciter per antonomasiam *ἀκανθα* Theophrasto, ut & Latine *gummi*, quod Alexandrinum & Thebaicum vocat Scribonius Largus, *κόμμι σκόλας* τὸ λευκὸν Aëtius. Const.

p. ead. l. 7. *Acanthinum*] Intelligitur *spina Aegyptia*, *ἀκανθα* *Ἀγροπία.* Scal.

p. ead. l. 15. *Quae concoquant & moveant pus.*] *Πιπτικὰ καὶ διαπυπτικὰ.* Const.

p. ead. l. penult. *Quod scilicet Graece dicitur Ἀντισρωμικὰ*, quibus contraria *σπρωγνῶς*. Itaque lego, quae *ἀντισρωμικὰ* Graece dicuntur. Const.

p. 196. l. 3. *Quae purgent.*] *Καταρκτικὰ.* Const.

p. ead. l. 5. *Sed validior est squama*] *sed validior est sandarachae, squama.* Const.

p. ead. l. 12. *Vtique validior est, fel,*] *Vtique* Vetus habet, *& fel taurinum.* Const.

p. 197. l. 3. *Quae rodant.*] *Δακτυλῶς*, ut omnia acria, amara, salia, acerbata. Const.

p. ead. l. 6. *Terebinthina humida,*] *terebinthina liquida.* Const.

p. ead. l. ult. *Saepius fasciā circuire debet*] Galli dicimus; *faire plusieurs tours.* p. 533. l. 8. *Casaub.*

p. ead. l. ult. *Fel,*] Leg. *sal.* Const.

p. ead. l. ult. *Oleumque earum,*] Bis repetitur. Itaque legunt, *ut oleumque.* *Σταλτικὰ* quaedam & *πυκνωτικὰ*, quae molem reprimunt, inter ea, quae *καθαριστικὰ* sunt, improprie conturbavit. Const.

p. 198. l. 3. *Cinis Cyprius*] Non Cypri arboris, sed arundinis Cypriae, quae *donax* vocatur. Const.

p. ead. l. 6. *Lactuca marinae,*] *Τιθύμαλος*, herba lactaria, Latine *lactuca caprina* Plinio. *Esula* aliis: cujus species est *tithymalus paralius*, sive *tithymalis*, i. lactuca marina, quam & Plinius *tithymalus marinum* vocat. Const.

p. ead. l. 9. *Scissilis,*] Lapis scissilis (qui e lapide chalcite) concretum alumen, *συνπύρρα* *εχιστός.* Const.

p. ead. l. 9. *Acetum.*] *Acetum* bis miscuit, ut superiori cap. bis *oleum.* Const.

p. ead. l. 15. *Corallium,*] *καυστικὰ* complectitur hoc censu, i. *ἐγκαυστικὰ*, *καθαριστικὰ*, & *σηπτικὰ*. Sed *corallium* nemo (arbitror) unquam prodidit ejus esse facultatis, & experientia reclamat. Const.

p. ead. l. 7. *Et id, quo magis coctum.*] Legitur, *& id quoque magis coctum.* Const.

p. 199. l. 15. *Quae discutiant ea,*] *Διαφορητικὰ καὶ ἀραιωτικὰ.* Const.

p. ead. l. 9. *Sordes ex gymnasio*] *Γλοῖος* intelligit. *Casaub.*

p. 199. l. 11. *Quae evocent & educant.*] Ἐπι-
πρασικά, ἰλκτικά sive ἐξίπωτικά, quae agunt
calore iusto, aut ascititio ut ex putredine: vel tra-
hunt a proprietate occulta, i. a tota subst. *Const.*

p. ead. l. 15. *Levent.*] *Laevent.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Levat.*] *Laevat.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Quae carnem nutrant,*] Σαρκο-
τρικά. *Const.*

p. ead. l. penult. *Ochra, attice,*] *Legend.*
ochra Attice, ut lib. v. in malag. Alii *Atticum*
(vel potius *aceton*, id ἀκὴν ut apud Plinium le-
gi debet, non *acaeton*) *mel*, aut *ericaeum*. *Acan-
thicae*, & asterisco nullus hic locus, ne quis fru-
stra se torqueat in antiquis scriptis recta depra-
vando. *Asteriace*, i. *Aster Samiae* terrae species,
Plin. *Const.*

p. 200. l. 1. *Quae molliant*] Μαλακτικά, qui-
bus admiscet πεπτικά. *Const.*

p. ead. l. 5. *Sibi,*] *stinni*, vel *stibium*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Quae cutem purgant.*] ῥοπτικά, ut
quae poros purgant ἐκφραστικά, ἐκκαθαρτικά. *Const.*

p. 201. l. 2. *Quae ex his*] *Quaeque ex his.*
Const.

p. ead. l. 3. *Vllus*] *Vnus.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Ex simplicibus*] *ex similibus.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Ita cum*] *Itaque cum.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Etiā parvis*] *Etiā paucis.*
Const.

p. ead. l. 14. *Pondus denariorum*] *Denarius*
Latinorum est Atticorum drachma. Nam quem-
admodum drachma apud Graecos dividitur in
sex ὀβολοι, ita & denarius apud Latinos in sex
uncias. Drachma autem valebat Regale unum
cum dimidio. *Scal.*

p. ead. l. 14. *In uncia pondus &c.*] Multi
sunt, qui de ponderibus & mensuris medicis
scripsere, quorum indiculus exstat apud Merkli-
num in Lindano Renovato. Omnium tamen, si
Celsum spectamus, optimus est Joan. Rhodius,
cujus dissertationem de ponderibus & mensuris ve-
terum, imprimis Corn. Celsi edidit Th. Bartholi-
nus Hafniae 1672. quam huic nostrae editioni
subjungere ipsa vetat crassities. Ad pleniorē
vero ponderum notarum in Celso occurrentium
notitiam I. Manardi epistolam, quae est iv. lib.
xviii. adjicere consultum duximus.

I. M A N A R D U S

I. PAULO CASTILIONO

S. D.

„ Alexandrum Capelinum, licet antea magna
„ mihi familiaritate conjunctum, tua etiam causa
„ benignissime excepi, quantumque pro tempo-
„ re valui, salutis hominis consului: vix enim
„ duobus diebus apud nos fuit. Ex eo poteris
„ de mea valetudine intelligere. De Celsi vero
„ characteribus quid sentiam, breviter subscri-
„ bam. p. pondo intelligo. X vel * denarium,
„ septimam videlicet (ut ipsemet seipsum decla-
„ rat) unciae partem. Per notas, quae sequun-
„ tur, denariorum numerum accipio. Atque ut
„ haec exempla rediantur clariora, ubi in primo
„ malagmate lib. v. legitur, *Aeruginis rasae &
„ thuris singulorum* p. xii. intelligo accipiendos
„ singulorum, aeruginis scilicet, & thuris binos
„ denarios. Cerae vero & squamae viii. subdit
„ enim xviii. sicubi vero in antiquioribus ex-
„ emplaribus, jam diu videlicet excusis, scribun-
„ tur duo x. ut in malagmate sequente ad jecur
„ dolens, per primum intelligo pondus denarii:
„ per secundum, denariorum numerum, ut ac-
„ cipiamus *lacrymae balsami denarios duos & vigin-*

„ ti, & costi cum reliquis, quae sequuntur, sex-
„ decim. Simili modo in Andreae malagmate
„ ubi scribitur p. xxx. intelligendum pondus vi-
„ ginti denariorum. Idem in similibus intelli-
„ gendum, ita tamen, ut sciamus per p. non
„ semper simpliciter pondus accipiendum, sed
„ interpretandum pondo, hoc est, libram: ut
„ in Mosci malagmate, ubi scribitur p. ii. ego
„ duas libras intelligo: nisi forte in exemplari
„ nota desit denarii, ut scilicet sit legendum
„ p. xii. tunc enim duos denarios intelligere-
„ mus. Vbi vero p. 12. octavam partem librae:
„ vel si x. desit, octavam partem denarii: &
„ pro triente, tertiam librae partem. Legitur &
„ quandoque apud eundem Celsum p. sextantem,
„ ubi ego intelligo sextam librae partem, binas
„ videlicet uncias: sicut & per bessem, octo
„ uncias. Haec habui, alioqui in profitendi
„ munere occupatus: quae de ponderibus Celsi
„ scriberem. Si quid vero adhuc in his deside-
„ raveris, mihi per literas significato. Vale. Ex
„ Ferrara, xii. Kalend. Decemb. M. D. xxxi. i.
F f f f 2 Ad

Ad caeterea vero quae in Celfo occurrunt intelligenda faciunt Sorani Ephesii verba, quae subjungere idcirco volumus Cap. XXIII. & Praefatio Plinii de Re Medica. *Alm.*

p. ead. l. ult. *Paulo plus dimidio scrupulo*] Vel scrupulo. Caesar.

p. 232. l. 1. *Pastillique (quos τροχίσκους Graeci vocant) τροχίσκους vel τροχίσμους. Caesar.*

p. ead. l. 19. *Aut cerato*] Leg. ut cerato, sic enim saepe emplastra ceratis emolliuntur, ut 517. 24. nec emplastra, sed & aliud, ut cervicem liquido cerato moliri dicit, pag. 250. 12. *Casaub.*

p. ead. l. 22. *Refrigerare potest,*] *Refrigerare possit, Vetus. Const.*

p. 203. l. 3. *Malagma ad materiam extrahendam.*] *Ἐπισπαστικὸν μάλαγμα. Const.*

p. ead. l. 7. P. VI.] P. VII. *Const.*

p. 204. l. 4. *Tum eo miscentur.*] Haec addititia. *Const.*

p. ead. l. 5. *Βάλανον*] *Μυροβάλανον.* Vide lib. IV. cap. 9. *Const.*

p. ead. l. 10. *Consumat.*] *Absumat* in Manuscript. *Const.*

p. ead. l. 15. *Cachryos acetabulo,*] Potest etiam legi *canchryos.* Caesar.

p. ead. l. 15. P. IV.] P. II. *Const.*

p. ead. l. 15. *Renibus fisci,*] *Renibus, visci. Const.*

p. 205. l. 8. *Ammoniaci, thymiamatis,*] Conjunge *ammoniacum thymiamata*, i. gutta Latine, gummi Ammoniacum, τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, cujus planta ferulacea ἀγίαφυλλις Dioscor. qui species duas θραῦμα & φέραμα tradit. *Const.*

p. ead. l. 8. *Ammoniaci thymiamatis*] *Νάρκαρθον* Dioscorides dicit. Arabes Tigname. *Νάρκαρθα* vel *Νάρκαρθον* verba sunt peregrina. Caeterum semper Dioscorides conjungit haec duo verba, *ammoniacum thymiamata*, ut ab ammoniaco sale distinguat. Quae si hic conjungenda sunt, habetis exemplum p. 253. l. 17. Sin minus, thymiamata crit *Νάρκαρθα. Scal.*

p. ead. l. 15. *Polyarchum*] Vide Caelium Aurelium lib. II. Curat. Acut. cap. 24. ubi malagma Polyarchium vocat. *Const.*

p. ead. l. 16. *Thuris, fuliginis,*] Legito conjunctim, *thuris fuliginis. Const.*

p. 206. l. 2. P. III. *.] Ad pondera ista emendanda consulendi essent veteres codices: quod ubi apud Vitruvium factum est, jam nullus dubitationi locus relinquitur. Caeterum *denarius* adjectivum est, ita ut semper *nummus* intelligendus veniat. *Scal.*

p. 206. l. 6. *Thuris fuliginis*] *Thuris pollinis Const.*

p. 206. l. 5. *Ammoniaci, thymiamatis*] Lege sine distinctione. Vide supra. *Const.*

p. ead. l. 7. *Sub auctore Medo*] Forte legendum *Medio*; Plinius enim N. H. cap. IV. lib. XX. Medium quendam producit. Galenus adversus Erasistrataeos cap. 2. pag. 409. Tom. X. Ed. Chart.) Medium quoque citat, quo tamen loco legendum *Μηδίας* putat Menagius ad Diogen. Laërtium pag. 129. B. qui, an idem sint, an diversi, haecenus expositum non est. Nos nihil certi statuere possumus, expectantes avide Medicorum historiam a viris clarissimis Menagio & Meibomio pollicitam, qui nodum hunc forte sint soluturi. *Alm.*

p. ead. l. penult. *Lactucae marinae*] Vide lib. V. cap. 7. *Const.*

p. ead. l. penult. *Aridae, aceti,*] *Aridae aceti.* Vide Plinium lib. XXIII. cap. 2. *Const.*

p. 207. l. 1. P. VIII.] P. V. *Const.*

p. ead. l. 3. *Visci, felini stercoris,*] *Visci seminis, stercoris.* Sic in meo Codice. Nihil mutandum censeo. *Const.*

p. ead. l. 3. *Felini stercoris,*] Legendum fortasse vel *caprini*, vel *bovilli* ex Galeno de strumis. *Caesar.*

p. ead. l. 14. *Carcinodas*] *Καρκινωειδῆ* vel *καρκινώδη. Const.*

p. 208. l. 6. *Quae Attice*] Vide lib. V. cap. 14. *Al. Attica. Const.*

p. ead. l. 7. *Hisque contunditur,*] *Hisque cum tunduntur. Const.*

p. ead. l. 7. *Malagmatis, Mellis. Const.*

p. ead. l. ult. *Si satis*] *Si plus satis. Const.*

p. 209. l. ult. *Malagmata stomachica*] *Anastomotica. Const.*

p. l. ead. l. *Quae σωμαλικά*] *Quae ἀνασσωμαλικά. Const.*

p. 210. l. penult. *Sine furculis*] *Ἀξύλα* dicit Dioscorides & Asclepiades apud Galenum *ἐν τοῖς κατὰ τόπους. Const.*

p. 211. l. 8. *Nitri quam ruberrimi*] Mirum, qui dicat ruberrimum esse nitrum, cum viride sit, & in ollas indatur, ad caules viridiores efficiendos. *Scal.*

p. ead. l. 19. *Chamaeleontis,*] *Chamaemeli. Const.*

p. 212. l. 4. *Cedri cyathus*] *Cedriae, i. κεδρελαΐς. Const.*

p. ead. l. 15. *Ideoque alipenae nominantur*] Vel *aliporae.* Caesar.

p. ead. l. 15. *Alipenae*] *ἀλίπαινα.* Aëtio *ἀλίπαινα. Const.*

p. ead. l. 20. *Alterum ad idem, quod choachon vocant,*] Legendum fortassis *choacon*, aut *chiacium*, ut apud Georg. Val. de cura oculi, nisi malis *coacon*, quod inter Hippocr. opera liber habeatur, qui inscribitur de Coacis praenotionibus, *υα-*

- unde nomen deductum videri potest. *Caesar.*
 p. 212. l. 20. *Quod χάσμον*] *Quod κοάκον.*
Const.
 p. 213. l. 2. *Ex minio rubet,*] *Ex minio ruber.*
Const.
 p. ead. l. 9. *Fuliginis*] *Pollinis & hic lego.*
Nam si fuliginis, quaero, qui perviride & smaragdinum esse queat? *Const.*
 p. ead. l. 9. *Quo fuligo*] *Quo pollen i. μέννα.*
Const.
 p. ead. l. 17. P. IV.] P. XL. *Const.*
 p. 214. l. 3. *Rosae,*] *Rosae, i. rosacei.* *Const.*
 p. ead. l. 8. P. VII. *olei*] P. I. *olei.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Tetrapharmacum*] *Τετραφάρμακον,*
Basilicum vocant. *Const.*
 p. ead. l. 9. *Puri autem movendo non aliud melius, quam quod expeditissimum est, Tetrapharmacum a Graecis nominatur.*] *Τετραφάρμακον,* sic quidem dictum, quod ex quatuor rebus componitur. Sic *ἐνεαφάρμακον,* quod ex novem rebus conficit. *Caesar.*
 p. ead. l. 12. *Enneapharmacum*] *Ἐνεαφάρμακον.*
Hori Mendesii diversum apud Aëtium XV. *Const.*
 p. ead. l. 14. *Rosa,*] *Ros. i. rosaceo.* *Const.*
 p. ead. l. 14. *Hysso,*] *Oesypo.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Quae si singula habenda sunt, meliora sunt. Sed in copia*] *Cui si singula addenda sunt, meliora sunt: alias deteriora, nec nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utendum venit. Sed in copia &c.* *Const.*
 p. 215. l. 3. *Aeris* P. XVI.] *Aeris* P. VI. *Const.*
 p. ead. l. 3. *Fuliginis*] *Thuris fuliginis.* *Const.*
 p. ead. l. 6. *Fracto capiti accommodatum.*] *Καταγματικόν.* *Const.*
 p. ead. l. 10. *Colophoniacae,*] *Pro colophoniae,*
ut infra recte. *Const.*
 p. ead. l. 12. *Vocant,*] *Vocamus, vel vocantur.* *Const.*
 p. ead. l. 12. *Expendatur,*] *Expendere hic quod vulgo dispensare unguentarii.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Baccarum lauri,*] *διὰ δαρνίδων* est ex baccis laurinis. *Caesar.*
 p. 216. l. 2. *Argenti* P. LII.] *Argenti.* P. XXXII. *Const.*
 p. ead. l. 9. *Capitulum punici mali,*] *Capitula punici mali* hic cytinus vocat, i. *κωλίνος* Dioscorid. *Const.*
 p. ead. l. 27. *Colophoniacae,*] *Vide pag. 263.* *Const.*
 p. ead. l. 27. P. CXC.] P. CC. *Const.*
 p. ead. l. 28. *Fuliginis*] *Pollinis.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Ladani*] *Auctor ipse propter ladandum lib. V. in cura ulcers vocat emplastrum ex ladano.* *Const.*
 p. 217. l. 1. *Aceti heminam,*] *Aceti scillitici.*
Alii vero scillitici. *Const.*
 p. ead. l. 8. *Vini aminei*] *Sunt etiam amineae vi-*
tes, legendum apud Virgilium. *Scal.*
 p. ead. l. 10. *Diogenis,*] *Diogesi,* lib. V. cap. 27. *Const.*
 p. ead. l. penult. P. XLV.] *In meo Cod. P. XXXV.* *Const.*
 p. 218. l. 3. P. LVI.] P. XLVI. *Alii XXXVI.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Λευκά Emplastra*] *Λευκαὶ ἔμπλαστροι.* *Const.*
 p. ead. l. 10. P. LII.] P. XLII. *Const.*
 p. ead. l. 11. P. LVIII.] P. XLVIII. *Const.*
 p. ead. l. 11. *Elephantinum emplastrum.*] *Est apud Aëtium compositio gemina. Ita vocatur ab eboris candore, ἐλεφάντινον.* *Const.*
 p. ead. l. 12. P. XX.] P. XXX. *Const.*
 p. ead. l. 17. *Quas λιπαράς*] *Intelligitur ἐμπλάστρες.* *Vide lib. II. cap. 24. & supra ἀλπίαντα.*
Plinius liparas etiam vocat lib. XXIII. cap. 9. XXXIII. cap. 6. Sic dicuntur a pinguedine, & oleo, quod λίπα Hippocr. *Const.*
 p. 219. l. 4. *Plumbi recrementi,*] *Vide lib. V. cap. 15. veram lectionem.* *Const.*
 p. ead. l. 7. *Rosae*] *Ros. i. rosacei.* *Const.*
 p. ead. l. 16. *Chalcitis*] *Chalciteos.* *Const.*
 p. ead. l. 19. *Capitulum mali*] *Vide pag. 264.* *Const.*
 p. ead. l. 20. *Aceto, sic ubi*] *Aceto, ac ubi.* *Const.*
 p. 220. l. 1. *Polybus*] *Polyidas.* *Const.*
 p. ead. l. 1. *Sed longe Polybii celeberrimus est,*] *Inter opera Hippocratis liber exstat de affectibus five morbis, quem Galenus Polybio cuidam adscribit. Citatur & ab Aristotele libro tertio de natura animalium Polybius quidam, cujus sententiam de venarum ordine inibi explicat cap. item tertio.* *Caesar.*
 p. ead. l. 1. *Polybi*] *Galenus Polyidae: & thus admiscet. Vide Paulum Aegin. lib. VII. cap. 12. & Aëtium lib. IX. cap. 49.* *Const.*
 p. ead. l. 4. *Pastillus ad ulcera sordida,*] *Pag. 294. lin. 1. lib. V. cap. XXVI. De glutinat. vuln. vocabit hunc pastillum σφραγίδα ἐκρυπύσαν, a vi extergendi.* *Const.*
 p. ead. l. 10. *Ad naturalia sordida,*] *Galenus lib. III. cap. 5. Composit. Pharmacor. κατὰ τόπους.*
Paulus Aegin. VII. Const.
 p. ead. l. 12. P. I.] P. II. *Const.*
 p. ead. l. 17. *Stibis,*] *Stibii.* *Const.*

p. 220. l. ult. *Deliquantur.*] *Liquantur.* *Const.*
p. 221. l. 9. *Πεσσοί*] *Πεσσοί* *peffi* vel *peffaria.*
Lege Paulum lib. III. & VII. cap. 24. *Const.*

p. ead. l. 11. *Cauneis*] *Carnis.* Alii *cuneis* *duobus*, i. *σφονίκοις*, linamentis cunei instar. *Const.*

p. ead. l. 11. P. I.] P. II. *Const.*

p. ead. l. 11. *Cauneis*] Sunt *ficus*, ita nominatae a loco, Cauno urbe sc. Cic. Lib. I. de *Divinat.* Erant autem exiguae *ficus*, quas Aquitani & Provinciales vocant *melecas.* Dicebant autem Latini *cauneas.* *Scal.*

p. ead. l. 13. *Vnguento fusino*] Hujus fusini unguenti confectio simul cum nomine in Graeciam & Italiam delata est ex Syria. Nam *fusan* Syriace & Arabice liliū significat, quod Hispani vocant *Alfufena.* *Scal.*

p. ead. l. 16. *Rosa*] *Ros* i. *rofaceum.* *Const.*

p. ead. l. 16. P. III.] P. II. *Const.*

p. ead. l. 17. P. VI.] P. V. *Const.*

p. ead. l. 19. *Rosae*] *Ros.* i. *rofacei.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Rosae*] *Ros.* i. *rofacei.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Ad ejiciendum*] *Ἐκβάλλον*, five *Φόβριον.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Quo facilius ejiciatur*] *Ἐμμερυλάιον* est instrumentum extrahendi foetus seu id, medicamentis seu ferramentis fiat. *Scal.*

p. ead. l. 24. *Malicorium*] Vide an conveniat. *Const.*

p. ead. l. 24. *Malicorium*] Legit aliud medicamentum. Celsus in auctore, a quo desumpsit, quod proxime ad *σῖδια* accedit, i. e. *malicorium*; aut certe fallitur. Constantinus toto coelo aberrat, qui *Φόβρια* vocat haec medicamenta & *Ἐκβάλλια*, (quae nonnulli *ἐκρωσινὰ* nuncupant) de quibus hic Celsus. Ea enim corrumpunt non dum perfectum foetum. At de quibus hic agitur, ea sunt, quae jam perfectum ejiciunt. *Scal.*

p. 222. l. 1. *Vitio locorum*] Dioscorides *τόπες* vocat, in quo *Δαλινξεν.* *Scal.*

p. ead. l. 3. *Rosa*] *Ros.* i. *rofaceo.* *Const.*

p. ead. l. 4. *De medicamentis, quibus aridis utuntur.*] *Ξηράκια* vel *ξηρία* Graecis, & *καλαπάτρωμα*, five *καλαπάτρω φάρμακα.* Vide Aeginetam lib. VII. cap. 13. Parum differunt *διαπόσματα*, quae & *diapasinata* vocat Plinius, quae odoris gratia insperguntur, & *ἐμπόσματα*, quae sudoribus adhibentur, aut scarificationis gratia, aut ad pruritus excitandum, Oribasius. *Const.*

p. ead. l. 4. *Quibus aridis neque coactis utimur*] *Διαπίσματα* sunt medicamenta in forma pulveris, de quibus hic. Hactenus enim de iis dixit, quae aliquo liquore comprehenduntur. Nunc vero de iis, quae insperguntur, vel de dispersionibus,

quae *διαπόσματα* vocantur. Aliud enim est coagere oleo, i. e. incorporare cum oleo, & aliud, excipere oleo, ut puta manus perunctas oleo intingere in pulverem. *Scal.*

p. ead. l. 12. *Ad putrem . . . . . compositiones.*] Haec sunt *ἐκ τῶν καθαρῶν* genere, partim *ἐκ τῶν συσκαλιῶν.* *Const.*

p. 223. l. 4. P. * 33. *thuris.*] P. * 2. *Const.*

p. ead. l. 6. *Est etiam Hierae*] Vide h. l. cap. *Const.*

p. ead. l. 8. P. XX. *.] P. X. *. *Const.*

p. ead. l. 18. P. I. *.] * P. p. 11. *Const.*

p. ead. l. 19. *Costi*] *Usti.* *Const.*

p. ead. l. 21. P. IV. *.] * P. p. III. *Const.*

p. 224. l. 7. *Ad firmamenta*] *Πλαστικόν.* *Const.*

p. ead. l. 8. P. III. *.] * V. *Const.*

p. ead. l. 10. *Gargarizationes*] *Ἀνακοχυσμοί.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Levandi*] *Lavandi.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Levant*] *Lavant.* *Const.*

p. 225. l. 4. *Trifolii*] 3. P. *trifolii.* *Const.*

p. ead. l. 4. P. V.] P. p. V. *Const.*

p. ead. l. 4. *Silis*] *Sesileos.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Piperis albi*] *Papaveris albi.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Syri*] *Syriaci.* Vide *Discorid.* *Const.*

p. 226. l. 1. *Nardi Syri*] Putabant *spicam nardi*, de qua hic loquitur, nasci in Syria, eoque nomine Syram dicebant, non alia ratione, quam quod inde ad eos ipsa conveheretur. *Scal.*

p. ead. l. 3. *Rotundi*] *Schoenanthi.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Singulorum* P. V. 1. 3.] *Sing.*

P. p. VI. 2. *Const.*

p. ead. l. 4. P. VIII. *. 3.] P. p. VIII. 2. *Const.*

p. ead. l. 7. P. V.] P. p. V. Hic ubique cum P. p. deletis his * in notis in hoc capite legitur. *Const.*

p. ead. l. 13. *Antidotum Mithridatis.*] *Μιθριδάτειον.* Vide Galen. II. de *Antidotis*, & lib. VII. *κατὰ τόπους.* Plini. lib. XXIII. cap. 18. *Const.*

p. ead. l. ult. P. *. v. 3.] P. p. v. 2. *Const.*

p. 227. l. 1. *Acaciae succi*] Plinius semper confundit *succum* cum *lacryma*, ita ut hic diligenter advertendum sit, num *acaciae expressum succum*, an *lacrymam* intelligat. *Scal.*

p. ead. l. 2. *Medulla*] Haec *medulla* Hippocrati vocatur *ἡ αἰὼν*, *αἰῶνος*, quia putabant vitam in ea consistere veteres. *Scal.*

p. ead. l. 2. P. II. * *anisi*] P. p. 2. *anisi.* *Const.*

p. ead. l. 4. P. IV. 3. *casiae*] !P. p. IV. 2. *casiae.*

p. ead. l. 4. *Silis, lolii,*] *Silis, Polii.* *Const.*
 p. ead. l. 5. P. * v. 3.] P. p. v. 2. *Const.*
 p. ead. l. 6. P. * 3.] P. * VI. *Const.*
 p. ead. l. 7. P. VI. 3.] P. p. VI. 2. *Const.*
 p. ead. l. 9. P. * V. 33.] P. p. VI. 2. *Const.*
 p. ead. l. 9. *Radici Ponticae*] *Rhapontici.* *Const.*
 p. ead. l. 10. P. * VIII. 3.] P. p. VII. *Const.*
 p. ead. l. 17. F. * II. 33.] P. p. II. 22. *Const.*
 p. ead. l. 18. De Ammonico post illa a doctissimis viris supra dicta animadverto, Lindenium p. 253. l. 17. & alibi saepius verba *ammoniaci thymiamatis* conjunxisse, quae in tot locis editiones priores omnes separant. Separandi occasionem haud dubie dedit Celsus ipse, qui & verbo *ammoniaci* ut in hoc loco, ita alibi quoque saepius, solitarie posito utitur. Coniungenda tamen esse Celsus videtur eo docere, quod *thymiamata* solitaria nusquam legitur, & pondus *ammoniaci thymiamatis* p. 331. l. 20. simpliciter ponitur, non adjecto verbo *singulorum*. Sed quid sit *Ammoniacum thymiamata*, fortasse quaesiveris. Apud Dioscoridem nunc in textu Graeco edit. *Colon.* A. MDXXIX. haec verba conjunctim scripta lego, inscriptio vero capituli habet *Ammoniacum* solitarie positum. Descriptio pharmaci docet, illud *thymiamata*, quod Romani alias *guttam ammoniacam* vocarunt, fuisse ipsum *Gummi Ammoniacum*. Praeterea in Galeni L. II. ad *Glauc.* C. IV. lego. „ Postquam autem partem fovimus, medicamentis ex praedictis medullis & adipibus confecta adhibuimus, miscendo nonnunquam bedellium Scythicum, mastichen Aegyptiam, & *Ammoniacum thymiamata* vocatum; quod pingue & non vetustum esset, similiter & chalbanen. Et postquam per haec praeparatum fuerat, solvens ammoniacum pinguisimum in acerrimo aceto circumlinivi totum femur, „ Hic locus classicus est. Nam & ammoniacum *thymiamata* ammoniaco idem esse, & vix ab eo, quo hodie utimur, gummi ammoniaco differre liquido docet. Vide etiam *Paulum* L. VII. Kr.

p. ead. l. 9. P. IV. 3.] P. p. III. 2. *Const.*
 p. ead. l. 20. P. V. 21.] P. p. VII. *Const.*
 p. 228. l. 1. P. IV. *Alexandrini*] P. p. XIV. *aromatici.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Ἐλαϊάδες*] *Ἐλαϊάδες*, legitur in veteri exemplari. *Const.*

p. ead. l. 6. *Rosae*] *Ros. i. rosacei.* *Const.*
 p. ead. l. 11. *Olei cilicini*] *Cicini* legendum fortassis, sed & *cilicini* potest, vel *cilicii*, propterea quod Galenus in quodam operum suorum mentionem facit olei, quod ab ipso *capnolaeum* vocatur, quod quidem in Cilicia fit, unde & dictum videri potest a Celso, *oleum Cilicinum.* *Caesar.*

p. ead. l. 14. *Rosae*] *Ros. i. rosaceum*; ut hic cyprus pro oleo cyprino. *Const.*

p. ead. l. 15. *Ad sacrum ignem.*] *Sacer ignis, ζωστής, & ζώνη* Scribonio Largo. *Const.*

p. ead. l. penult. *Sil vocatur,*] De file vide Plinium lib. XXXIII. cap. ult. Hoc pigmentum est: aliud *fil* i. filer in stirpium censu, ut infra cap. 25. *Const.*

p. 229. l. 1. *Catapotium ad seminum*] *Καταπότιον ὀπνωτικόν.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Potest tamen etiam ad concoquendum,*] *παρασκευάζειν.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Papaveris*] i. opii, *τῆς ὀπίου.* *Const.*

p. 230. l. 3. *Locorum*] i. vulvae. *Const.*

p. ead. l. 4. *Silis.*] Vide pag. 277. *Const.*

p. ead. l. 5. P. II. *] P. p. II. *Const.*

p. ead. l. 6. *Iunci rotundi floris,*] *Σχάβου ἄνθος, squinanti* ut vocant. *Const.*

p. ead. l. 10. *Ad multa valens*] *Πολύχρηστον.* *Const.*

p. 230. l. 16. *Infrixit*] *Refrixit.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Rosa*] *Ros. i. rosaceo.* *Const.*

p. 231. l. 5. P. * 3.] P. p. 2. *Const.*

p. ead. l. 6. P. I. *] P. i. *libra mellis.* *Const.*

p. ead. l. 10. P. I. *] P. p. I. *Const.*

p. ead. l. 11. P. IV.] P. p. IV. *Const.*

p. ead. l. 13. *Ad tussim*] *Βηχικόν.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Ad tussim Athenionis,*] De Aethione quodam, sed non Medico (reor) habes in vita Maximini, patris & filii, apud Iulium Capitolinum. *Caesar.*

p. ead. l. 18. P. I. * *myrrhae,*] P. p. 2. *Const.*

p. ead. l. 22. P. * 3.] P. p. 2.

p. ead. l. 24. *Colice*] *Κολική δύναμις; ἢ ἀντιδότος.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Colice vero Cassii ex his constat,*] *Colicae* legendum arbitror, ut subaudias aegritudini, ut hic sensus habeatur, *Catapotium Cassii adversus Colicam*, sive *adversus colicam aegritudinem.* *Caesar.*

p. 232. l. 5. *Infantem vero mortuum, aut secundas expellit*] *Ἐκβάλλει ἢ φθόριον.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Fejunae*] *Fejunis.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Ad adjuvandum vocem.*] *Ἀρρηρικὴ* *Const.*

p. ead. l. 9. *Adversus difficultatem urinae*] *Διὰ πρηνείας.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Coenato*] *Incoenato.* *Const.*

p. ead. l. 15. P. I. *] P. p. I. *Const.*

p. ead. l. 15. P. I. *] P. p. I. *Const.*

p. ead. l. 17. P. I. *] P. I. *Const.*

p. ead. l. 20. *Et adjicitur*] *Ἐπὶ ἐπιτίθεται.* *Const.*

p. 233. l. 10. *Nec subit speciem ejus,*] *Vel spem.* *Caesar.*

- p. 233. l. 10. *Speciem*] *Suspicionem*. *Const.*
 p. ead. l. 10. *Peremit*] *Interemit*. *Const.*
 p. ead. l. 12. *Rem*] *Spem*. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Promptae rei*,] i. facilis atque expeditae curationis. *Const.*
 p. ead. l. 18. *Servari non potest*,] *Lege Hippocr.* lib. VI. *Aph.* 18. & lib. de *Vulnerib.* *Const.*
 p. ead. l. 23. *Vix autem ad sanitatem*] *Hippocr.* VI. *Aph.* 18. *Const.*
 p. ead. l. 27. *In aliis vel poplitibus mucro defedit.*] *Alias descendit*. *Caesar.*
 p. 234. l. 3. *Inanibus locis*,] *Inania loca*, i. *ιλία*, *νεκρώες* *Hippocr.* Dicuntur & *ἀνθρώποις*. *Vide Galen.* *Comment.* III. de *Articul.* II. *Prognost.* *Const.*
 p. ead. l. 3. *Musculum*,] *Ejus caput vel finem.* *Id enim vulnus pravum.* *Galen.* *Comm.* *Aph.* 66. lib. V. *Const.*
 p. ead. l. 11. *Excisum est*,] *Abscissum est*. *Const.*
 p. ead. l. 12. *In orbem*] *Curva*. *Const.*
 p. ead. l. penult. *Penitus*] *Penitus*. *Const.*
 p. 235. l. 1. *Signa percussi cordis.*] *Corde percusso.* *Paulus Aegineta* lib. VI. cap. 38. *Corde vulnerato, juxta mammam sinistriorem &c.* *Const.*
 p. ead. l. 1. *Vena*] *Venae hic veterum more pro arteriis, ut φλέγες* apud *Hippocr.* *Ergo venarum motus i. arteriarum pulsus languescunt.* *Const.*
 p. ead. l. 3. *In rotato corpore*] *In aegroto.* *Medius irritato.* *Nam in vetusto Codice, irrotato.* *Const.*
 p. ead. l. 12. *Os intentum.*] i. sublatum. *Quia coguntur elatis scoptulis opertis spirare, affectis & musculis transpirationis & transverso septo per consensum.* *Const.*
 p. ead. l. 19. *Et femoribus*] *Et feminibus, in Cod.* *Const.*
 p. ead. l. 20. *Pars per naturam*] *Eleganter non minus quam honeste genitales partes naturam vocavit.* *Sic etiam Cicero de Divination.* l. 11. cap. 70. *Parere quaedam matrona cupiens, dubitans, essetne praegnans, visa est in quiete obsegnatam habere naturam.* *Saeptus Plinius aliique Hippocrates vero ea significatione usus est verbo φύσις.* *Hesychius:* ἑσχαταί, ποταί, ἐπὶ ἰδάρως ἀνδρακταί, καὶ αἱ τῶν γυναικῶν φύσεις. ἐξώτραι τετραγωναί. *Hieron.* *Epist.* 61. *Pars corporis nostri secretior φύσις, a nobis natura dicitur.* *Usurpaturque haec vox tam de muliebribus quam virilibus partibus uti in commentario ad Carm.* XXXVIII. *Priap.* *videre est.* *Alm.*
 p. 235. l. ult. *Quaedam obtumescunt*,] *Quaedam obmutescunt.* *Const.*
 p. 236. l. 1. *Sin*] *Entinverso si*, *Cod.* *Const.*
 p. ead. l. 1. *Cerebrum*,] *Vide Hippocr.* lib. I. de *Morb.*
 p. ead. l. 5. *Bilis vomitus insequitur.*] *Paulus* lib. VI. cap. 88. *Hippocr.* lib. VI. *Aph.* 50. *alia signa adjiciunt, ut febrem vehementem, capitis dolorem, oculorum inflammationem cum linguae rubore.* *Const.*
 p. ead. l. 6. *Ignorant.*] *Non audiunt.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Moventur.*] *Cod.* *commoventur.* *Nec habet atque.* *Const.*
 p. ead. l. 11. *Vbi stomachus*] *Paulus* VI. cap. 88. *Ex ventriculo chylus, ex intestinis stercus egreditur.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Venarum*] *Hic & pro arteriis.* *Vide supra de jecinore* pag. 285. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Indurescunt.*] *Intumescunt.* *Const.*
 p. ead. l. 16. *Medulla*] *Haec medulla Hippocrati vocatur ἡ αἰὼν, αἰῶνες*, quia putabant vitam in ea consistere veteres. *Scal.*
 p. ead. l. 16. *Discussa*,] *Percussa*, *Vet.* *Al. discissa.* *Const.*
 p. ead. l. 22. *Vesica vero*] *Paulus* lib. III. cap. 45. *Const.*
 p. ead. l. ult. *Sanies*] *ἰχάρι.* *Const.*
 p. 237. l. 1. *Varie*] *Varia.* *Const.*
 p. ead. l. 2. *Albissimumque*,] *Albidissimumque.* *Cod.* *Const.*
 p. ead. l. 8. *Vel meliceria*] *Vel μελίχρος.* *Cod.* *melicera.* *Const.*
 p. ead. l. 9. *Craffior, & glutinosior*,] *Craffa & glutinosa et.* *Const.*
 p. ead. l. 10. *Quasi unctum*] *Quasi unguinosum.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Rubens*,] *Ruber.* *Const.*
 p. ead. l. 16. *Igitur*] *Quoque.* *Const.*
 p. 238. l. 6. *Melius est, quo minus est, quo craffius*,] *Infra* cap. XXVIII. pag. 321. *Const.*
 p. ead. l. 11. *Quo minus etiam*,] *Quo minus ejus.* *Const.*
 p. ead. l. 13. *Curatio adv. profusionem &c.*] *De vulneribus, quae maxime per tela inferuntur.* *Casaub.*
 p. ead. l. 25. *Decurritur, potius*] *Decurritur his potius.* *Const.*
 p. ead. l. 27. *Circaque*] *Intraque.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Vt & in se ipsae coeant*,] *Vt in se junctae coeant.* *Const.*
 p. 239. l. 3. *Ex eo loco.*] *In fronte duo musculi, quorum obliquae fibrae: quin & in fronte mittitur ramus ex tertio conjugio nervorum.* *Const.*
 p. ead. l. 4. *A diversa*] *Ab adversa vel aver-sa.* *Const.*

- p. 239. l. 7. *Ea*] *Eaque*. *Const.*
 p. ead. l. 14. *Musculus*] *Nervus*. Galenus cap. 9. lib. III. si muscoli capite puncto convulsio accidat, quae nullis remediis leniatur, idem faciendum tradit. *Const.*
 p. ead. l. 16. *Vel exhausto*] *Venae sectione*. *Const.*
 p. 240. l. 2. *Inhaerebit*] *Inhaeret*. *Const.*
 p. ead. l. 10. *Acia*,] *Acia*, ῥάμμα, filum. *Ti-*
tinus, *Phrygio* fui primo, beneque id opus scivi. *Reliqui acus, aciasque hero atque herae nostrae*. *Const.*
 p. ead. l. 13. *Transiuit*] *Transiit*. *Const.*
 p. ead. l. 14. *Injectum vinculum*] *Injecta fibu-*
la. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Illam*] *Vllam*. *Const.*
 p. ead. l. 16. *Qua*] *Quatenus*, *Vetus*. *Const.*
 p. ead. l. 19. *Concreverit*] *In pus scilicet: vel*
Jege, coiverit. *Const.*
 p. ead. l. 24. *Dum manet*,] *Dum madet*. *Const.*
 p. ead. l. ult. *Proposui*] *Cap. 20. h. l. init.* *Const.*
 p. ead. l. ult. *Barbarum*] *Describitur cap. 19.*
h. l. sect. 1. Alm.
 p. 241. l. 2. *Polybi*] *Vide ibid. sect. 2. Const.*
 p. ead. l. 2. *Alexandrinum*] *Describitur ibid.*
sect. 17. Alm.
 p. ead. l. 3. *Ῥύτις*] *Vel ἐρύτις*, nem-
pe σφραγίδα. *Describitur pag. 269. hoc titulo*
Pastillus ad ulcera sordida. Const.
 p. ead. l. 10. *Proposui*] *Pag. 264.*
 p. ead. l. 11. *Impositum, quo id juvetur*,] *Im-*
posito, quo adjuvetur. *Const.*
 p. ead. l. 15. *Lintea*] *Linea* quidam legunt.
Const.
 p. ead. l. 22. *Cancro*] *gangraena*. *Const.*
 p. ead. l. 23. *Circuire*] *Gallice faire plusieurs*
tours. *Casaub. Vid. pag. 533. l. 8. Alm.*
 p. ead. l. ult. *Inferioribus*] *Inferior*. *Const.*
 p. 242. l. 1. *Illo neminem*] *Porro neminem*.
Const.
 p. ead. l. 1. *Vt*] *Ὡς, i. ὅτι*. *Const.*
 p. ead. l. 2. *De quibus*] *Ab iis, de quibus*.
Const.
 p. ead. l. ult. *Rigor, aut distentio, quae ex vul-*
nere orta est, eam non] *Rigorem aut distentionem,*
(quae ex vulnere orta est) ea non. *Vide Hippocr.*
Aph. 57. lib. IV. & 26. lib. II. Const.
 p. ead. l. ult. *Vomitus*] *Vide Aph. 50. lib.*
VI. Const.
 p. 243. l. 8. *Ex aqua frigida est*,] *Hoc repu-*
gnat Aphor. 20. lib. V. Const.
 p. ead. l. 1. *Ex aqua frigida*] *Videtur ex hoc*
loco sibi contradicere auctor, siquidem l. III.
c. 6. dixit frigida inimica vulneri, uti etiam doc-
et Hippocrates Aph. V. 20. Quin mox prae-

- cipit ipse saniem aqua calida removendam, quo-*
niam calor naturae prodest. Sed scitissime Celsus
aquam frigidam commendat, quia sanguinis timen-
da in vulneribus fluxio est, transtulitque hunc lo-
cum ex Hippocr. libr. de humid. usu T. XI. 27.
τὸ δὲ ψυχρὸν πολέμιον καὶ κλεῖνον, πλὴν ὅποσα αἰ-
μορραγίαν ἐλπίς. Celsus pag. 293. Levis plaga ju-
vatur etiam, si ex aqua frigida expressa sponsia im-
ponitur. Confirmat hoc experimentum, quod re-
fert Doct. Caspar. Bartholinus Exercitatione VII.
p. 129. Panarol. Pentec. V. Obs. 27. Alm.
 p. ead. l. 9. *Quinto jam die*] *Quinto tamen die.*
Cod. Const.
 p. ead. l. 17. *Ea, quae pus moveat*, scil. im-
 ponenda sunt, quod in linea praecedente prae-
 ceptum est. *Kr.*
 p. 244. l. 1. *Coloremque*] *Caloremque*, *Cod.*
Const.
 p. ead. l. 3. *Maximeque si grande vulnus est,*
tetrapharmacum: si in articulis, digitis, locis char-
tilaginosi, rhypodes. Post id fomentum, si lata plaga
non patet, imponi protinus emplastrum debet, & si
latius] Post id fomentum si late plaga non patet, im-
poni protinus emplastrum debet: maximeque si grande
vulnus est, tetrapharmacum: si in articulis, digitis,
locis chartilaginosi, rhypodes: at si latius &c. Const.
 p. ead. l. 9. *Vifenda*] *Dicenda*. *Const.*
 p. ead. l. 9. *Praecisi nervi*] *Nervi, tendines,*
membrae, ligamenta. Const.
 p. ead. l. 11. *Ea transversa*] *Et ea transversa.*
Const.
 p. ead. l. 16. *Magis quoque majores*] *Magisque*
quo majores. *Const.*
 p. ead. l. 18. *Tumor durus diu permanet*,] *Du-*
rur permanet ex reliquiis inflammationis immodice
resolutae, aut scyrrho aut grandiore cicatrice.
Const.
 p. ead. l. 20. *Major tamen*] *Hoc vitium ἀγκύλη*
lib. V. cap. 18. sive ἀγκύλωσις, cui opponitur
εὐθόκωλον. Const.
 p. ead. l. ult. *Si in inflammatione est*,] *Si in eo*
inflammatio est. *Const.*
 p. 245. l. 11. *Vel enneapharmacum*] *Vel tetra-*
pharmacum, vel enneapharmacum. Quod pag. 262.
Const.
 p. ead. l. 21. *Rosa*,] *i. Rosaceo. Const.*
 p. ead. l. ult. *Sed jam plenioribus.*] *Sed etiam*
pleniores. *Const.*
 p. 246. l. 4. *Aut si plaga*] *At si plaga*. *Const.*
 p. ead. l. 8. *Plus*] *Carnis. Const.*
 p. ead. l. 29. *Cancer*] *Gungraena. Const.*
 p. ead. l. 22. *Discernitur*] *Discernitur. Const.*
 p. ead. l. 22. *Seq.* . Locum hunc mire depravavit
 Lindenius, cum antea in Manutiorum edi-
 tio-

tionibus ita, ut fide veterum librorum correxerim, legerentur. Descripsit autem hic, vel potius depinxit Celsus, quam hodie humidam vocant gangraenam. Quaedam, sed non omnia, ante Morgagnus notaverat. Qui & *Epist.* VII. p. 205. recte monet, Galenum & Hildanum, quos Almeloveenius, in subiecta nota excitat, de eo, quod hodie cancrum vocamus, vitio, Celsum vero de gangraena & sphacelo verba facere. Kr.

p. ead. l. ult. *Intenditur*] *Extenditur.* *Const.*

p. 247. l. 2. *Interdum etiam nervi*] *Est σφακί-
λῆς.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Modo oritur*] *Est νεκρὴ καὶ φαργί-
δινα.* *Const.*

p. ead. l. 8. *segg.* Hunc etiam locum mire habuit Lindenius. Omnes veteres libri habent sic, ut natura docet, & ego correxerim. Kr.

p. ead. l. 9. *Pustulis*] *Pusulis.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Incidendum est*] *Excidendum est.*
Concidendum est, *Cod. Const.*

p. ead. l. 22. *Si varicula*] *Si caruncula.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Quae his*] *Quae has vel hoc.*
Const.

p. ead. l. penult. *Non vult,*] *Nolit,* *Cod. Const.*

p. ead. l. penult. *Quod ex ladano*] *Describitur*
pag. 265. Const.

p. 248. l. 3. *Cervices*] *Cervicem.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Pluviali*] *Pluviatili.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Cupressu*] *Pro galbulis (sive glo-
bulis) pilulisque cupressi.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Lenticulam.*] *Lenticula.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Si per se refrigerantia.*] *Remedium*
*hoc convenit, cum nimia refrigeratione Erysipe-
las livet, & diaphoretica postulat.* *Const.*

p. ead. l. 12. *P. xx.*] *P. xxii. *.* *xxxii. Const.*

p. ead. l. 14. *Solani folia*] *Remedium hoc pro-
dest, ubi immodica refrigeratione Erysipelas scyr-
rhosum effectum est.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Si magis putre est,*] *Vide Hip-
pocrat. lib. VII. Aph. 20. Const.*

p. ead. l. ult. *Eas εσχάρας Graeci vocant*] *Suidas:*
Ἐσχάραν φησὶ καλεῖσθαι πυκνὸν καὶ ἀμυῖανος, τὴν
μὴ ἔχουσαν ὕψος, ἀλλ' ἐπὶ γῆς ἰδρυμένην, ἣ κοίλην,
*παρ' ὃ καὶ τὰς ἰατρὰς τὰ ἐν σώματι κοίλα ἐλεῖ εσχά-
ρας καλεῖν.* *Caesar.*

p. ead. l. ult. *Eas εσχάρας*] *εσχαρασικά.* *Const.*

p. 249. l. 4. *Gangraenam*] *Gangraenae curatio*
chirurgica pag. 485. VII. cap. 27. Const.

p. ead. l. 11. *Intentione*] *Extensione.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Concidere.*] *Al. excidere, non*
muto. Sic in Cod. pag. praec. ut habet recepta
lect. Hoc cap. sect. 32. Const.

p. ead. l. 14. *Gravia quoque,*] *Gravia hoc lo-
co βαρὴ, i. χαλεπὰ, molesta, quia malum irri-*

tant. Itaque quam lenissimis (sic enim legendum putant) utendum est. Reprimentia, id est, quae coercerent, aut humoris affluxum aut putredinis vitium: quod quia adstringendo (puta) id faciunt, ideo molesta sunt, malumque exacerbant. Alii aliter gravia de pondere, negantque lenia congruere. *Const.*

p. ead. l. 22. *Ideoque etiam corpus adstringant,*]
Alias eidemque. *Caesar.*

p. ead. l. 25. *Sic tamen*] *Sed tamen.* *Const.*

p. ead. l. ult. *In eo vulnus,*] *In eo ulcus.* *Const.*

p. 250. l. 1. *Serpere his cancer*] *Serpere is can-
cer.* *Const.*

p. ead. l. 2. *Corporis*] *Lege corpori.* *Caesaub.*

p. ead. l. 3. *Vulnere*] *Vlcerum.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Supponere:*] *Superponere.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Quare λιπαρὰ est.*] *Qualis λιπα-
ρὰ.* *Intelligitur εμπλαστος.* *Vide supra cap. 19.*
sect. 25. Const.

p. ead. l. 16. *Fieri*] *Velli.* *Cod. Const.*

p. ead. l. ult. *In filice est.*] *In filicis assula est.*
Vide Plinium lib. XIII. cap. 6. & lib. XXIV.
cap. 11. Const.

p. ead. l. ult. *In filice*] *Vera lectio: in filicis*
hastula. De filice impacta corpori & arundine
eadem habet Marcellus de Medicam. cap. xxxiv.
& Plinius [xxxiv, xi. Caesaub.

p. 251. l. 4. *Priori rei Philocratis,*] *Supra cap.*
19. Sect. 14. Const.

p. ead. l. 4. *Huic Hecataei*] *Ibid. Sect. 16.*
Const.

p. ead. l. 13. *Unguenti*] *Glandis unguentariae.*
Alii fusini, quo utitur Dioscorides in cicatricibus.
Const.

p. 252. l. 5. *Diogesi*] *Diogenis.* *Supra cap. 19.*
sect. 20. Const.

p. ead. l. 7. *Viride Alexandrinum*] *Ibid. sect.*
17. Const.

p. ead. l. 9. *Manus*] *Alii postponunt voci di-
gitis.* *Const.*

p. 253. l. 2. *Provisam*] *Praevisam.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Quod primo loco posui*] *Supra cap.*
23. sect. 1. Const.

p. ead. l. 11. *Et si jam*] *At si jam.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Curationes communes &c.*] *Cura-
tiones hae Graecis Θηριακά, Latinis, ut Tertul-
liano, Scorpiaca. Scal.*

p. ead. l. 17. *Super vulnus*] *Supra vulnus.* *Const.*

p. ead. l. 24. *Psylli*] *Bochart. Hieroz. T. 2.*
l. 4. cap. 19. p. 587.

p. ead. l. 24. *Psylli.*] *Miramur vulgo cum le-
gimus, esse, qui venenatas bestias, & serpentes*
*tuto trahent, & eorum venenum adimant. Desi-
net mirari, qui Celsi haec legerit. Sed & Dio quo-*
que

que *Psyllis* aliud nihil tribuit, quam τὸ ἐκμυζᾶν. Hodie similis gens vagatur per Italiam, quae a D. Paulo originem generis stulte refert. *Casaub.* De *Psyllis* vide *Turneb.* *Advers.* xvi. 6. *Etmuller.* ad *Schroder.* p. 184. *Alm.*

p. ead. l. 25. *Venatoria venena*] Vtebantur herba *Helenio*, non tamen nostrate; alii dicunt *Velenium*, v. g. *Apollinaris*, quia veteri lingua *Druidum* *Belen* *Apollinem* significat. Hac herba tingebantur sagittae. Inde τοξικὸν etiam dicebatur. Et sagittae dicatae erant *Apollini*. *Herod.* *Tertull.* *Auson.* *Scal.*

p. ead. l. 26. *Quibus Galli praecipue*] Hoc toxicum fiebat ex Limeo herba a Gallis dicta. *Plinius* lib. XXVII. cap. 11. *Const.*

p. ead. l. penult. *Illud*] *Ille.* *Const.*

p. 254. l. 8. *Quae supra comprehensa sunt.*] Cap. 19. h. l. *Const.*

p. ead. l. 8. *Epheesium,*] Describitur ibid. sect. 21. *Const.*

p. ead. l. 16. *Quod demonstrasse dicitur*] Vide similem historiam apud *Plinium* lib. XXIII. c. 1.

p. ead. l. 22. *Spumet.*] *Spumare* hic est ζυμᾶσθαι, i. fermentari. *Gal.* de atra bile. *Const.*

p. 255. l. 4. *Herbae solaris*] σπορπῶρος, *Heliotropi* herba solaris. *Const.*

p. 255. l. 11. *Potiones*] *Portiones.* *Const.*

p. ead. l. ult. P. 11. *.] * III. S. * I. *Const.*

p. 256. l. 5. *Manu redditur.*] *Manu editur.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Betonica*] *Argem.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Agrimonia,*] *Bryonia,* *Cod.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Personina,*] *Personata.* *Const.*

p. 257. l. 3. *Cum incubant*] *Bochart.* *Hieroz.* *Tom.* 11. l. 13. cap. XI. pag. 415. *Alm.*

p. ead. l. 21. *Vel ejus glandis*] *Al.* vel *juglandis.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Juglandis,*] *Juglandis* veteribus pro *juglandes.* Caeterum haec ad verbum desumpta sunt ex *Theriakis Nicandri.* Sed in hoc fallitur, quia κερύον, quod in *Nic.* legitur, & ibi amygdalam significat, *juglandem* interpretatur. *Alexiph.* V. 108. Καί τε σύ γ' ἢ κερύης ἀπὸ δάκρυον, ἢ ἀλάμυς. Et tu aut ab amygdala lacrymam, aut alaterni. *Scal.*

p. ead. l. ult. *Si lac intus coit*] *Dioscorides* de eo caput 26. *Alexiph.* sic inscribit, περὶ τῆς ἐκ πηλασθέντος γάλακτος, quae sic Latine ex hoc *Celsi* loco reddes, *De lacte, quod intus coit.* *Scal.*

p. ead. l. 1. *Inutiles*] i. e. noxios, quod *ICTis* diligenter notandum, cum mille apud eos loci hac interpretatione conciliuntur. Non ergo hic ἀχρήστους *inutiles* appellat, sed ἐπιβλαβεῖς, i. e. noxios. *Scal.*

p. ead. l. 1. *Aut epota*] *Aut potanda.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Linguae caninae,*] *Cynoglossi.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Quaelibet λιπαρά.*] *Supra* cap. 19, 25. *Const.*

p. ead. l. 18. *Farina cum ruta,*] *Ordei farina cum ruta.* *Const.*

p. 259. l. 5. *Deinde vulnus*] *Deinde ulcus.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Implentibus*] Τοῖς σαρκοτῖμοις. *Const.*

p. ead. l. 12. *Resolvit*] *Resolvit.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Excedat,*] *Excidat.* *Const.*

p. ead. l. 15. *A vino est*] *Vinoque.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Καρκίνωμα*] *Καρκίνος* i. cancer, & *καρκίνωμα* a Graecis promiscue usurpantur, nisi quod potius in oculis *καρκίνωμα* dicunt: *καρκίνος* tamen de his partibus etiam protulit *Aëtius.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Agitatum*] *Exagitatum* i. irritatum. *Const.*

p. ead. l. 20. *In jecore*] *E jecore.* *Const.*

p. 260. l. 1. *Aequalis tumet,*] *Et inaequalis tumet.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Tactusque*] *Tactuque.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Neque tuto fertur.*] *Neque tuto auferitur.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Κακόνθης*] *Quod καρκίνωμα a Graecis nominatur, & sine ulcere est: deinde ex eo id quod κακόνθης. Deinde ulcus ex eo thaemium. Tolli nihil nisi καρκίνωμα potest.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Proficit.*] *Profecit.* *Cod.* *profuit.* *Const.*

p. 261. l. 2. *Cacoethes,*] *Carcinoma.* *Const.*

p. ead. l. 2. *A carcinomate,*] *a cacoethe.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Carcinoma*] *Cacoethes.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Ῥυπαρές emplastrum*] Describitur supra cap. 19, 15. *Const.*

p. ead. l. 14. *Debebamus.*] *Debemus.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Θηρίωμα*] *Νομὴ* quibusdam *Galen* comment. 11. in lib. VI. *Epist.* *Θηρίωμα* proprie pulmonis ulcus est. *Const.*

p. ead. l. 20. *Ad id quoque*] *at id quoque.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Caeno*] *Cavo* *Al.* ovo *Cod.* *Const.*

p. ead. l. 23. *Caeno simile*] *Constans* haec fere lectio est. *Ronfseus* in marg. habet ovo vel cavo. Ego haecenus, quamvis locum sanum non putem, nihil muto. Vir quidam doctus margini editionis *Caesarianae* hanc transpositionem inscripsit: *Id ulcus inaequale est, inestque multus humor glutinosus, caeno similis, odor, &c.* *Alm.*

p. 262. l. 3. *Necessaria.* *Ac primum a victus ratione ordinandus est,*] *necessaria: ac primum a victus ratione ordinandum est.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Post inflammationem*] *Post sedatam inflammationem.* *Const.*

p. ead. l. 7. *In coena*] *In coena vero,* *Cod.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Averso specillo*] Τῷ τῆς μήλας κυανίσκῳ, *Galen.* ἢ πυρρῇ. *Const.*

p. ead. l. penult. *De sacro igne,*] *Ἐξ πῦρος,* cuius *Gg gg 2* spe-

species, quae medium hominem ambit, Zona vocatur, Graeceque ζώνη Vide Scribonium Largum cap. 62. *Const.*

p. 262. f. penult. *De sacro igne*] Notat Anut. Foësius p. 30. Celsum Herpetem depascentem, ἐσθόμενον Graeci dicunt, sub ignis sacri altera specie comprehendere. *Scal.*

p. 263. l. 1. *Atherum est subrubicundum,*] Ἐρπης κενχρίας καὶ φλυκταίνωδης cum Erysipelate. *Const.*

p. ead. l. 3. *Perexiguae*] Millio similes. *Const.*

p. ead. l. 8. *Alterum autem est*] Erysipelas cum phagedaena. *Const.*

p. ead. l. 16. *Fortuitum est,*] *Fortissimum est.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Cujus quo crassius*] *Cujus pus quo crassius.* Supra cap. 26. p. 289. *Const.*

p. ead. l. 18. *Infra os ulcerum laedi,*] *Infra os ulcerum caedi.* *Const.*

p. 264. l. 9. *In altero*] *In secundo.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Hierae,*] *Hecataei,* quod describitur pag. 264. Alii legunt, *vel Hierae,* *vel emplastrum tetrapharmacum.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Chironium*] Χειράνιον ἔλκος, quidam ita dictum putant, quod Chirone Medico indigeat. Idem & τηλεφίον dicitur a Telepho, qui huic vitio obnoxius fuit. *Caesar.*

p. ead. l. 16. *Chironium autem ulcus*] Χειράνιον ἔλκος. *Const.*

p. ead. l. 17. *Oras duas,*] *Oras duras.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Tenuis.* Odor malus neque in ulcere, neque in ejus tumore est. Nulla inflammatio, dolor] Leg. ex MS. *tenuis,* odor malus. Neque in ejus tumore ulla est inflammatio. Dolor. *Const.*

p. ead. l. penult. *Fiunt etiam ex frigore hierno ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus digitisque eorum, nonnunquam etiam in manibus.*] Hoc genus ulceris Graecis χιμέτλον dicitur. Hesychius χιμέτλον, inquit, τὸ ἐν χειρῶνι γινόμενον ἔλκος ὑπὸ ψύχσεσι. Latinis autem Pernio dicitur. *Caesar.*

p. ead. l. penult. *Fiunt etiam ex frigore hierno ulcera,*] Χιμέτλον hoc genus ulceris dicitur a Graecis, a Latinis pernio. *Const.*

p. 265. l. 8. *Cum vino adjecto:*] *Oblitera cum.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Struma*] Χοιράς. *Const.*

p. ead. l. 18. *Meges*] Ejus meminit Galenus Method. lib. VI. cap. 7. *Const.*

p. ead. l. 19. *Donec ea*] *Donec eae,* vel intellege concreta. *Const.*

p. ead. l. ult. *Vlcus conterant*] *Vlcus curant.* *Const.*

p. 266. l. 2. *Quorundam rusticorum*] Lib. VI. cap. 9 pag. 383. *Const.*

p. ead. l. 3. *Anguem*] Aëtius viperam. *Const.*

p. ead. l. 3. *Edit*] *Edat.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Furunculus*] Δοθίων. *Const.*

p. ead. l. 4. *Emplastrum*] Δοθίον, vel δοθιρινίδιον ἔμπλαστρον apud Aeginetam lib. VII. & VI. cap. 23. *Const.*

p. ead. l. 19. *Vbi emulsus est pus, eodem modo adparet ventriculus, quod in furunculo non invenitur.*] Legend. *Vbi divisus est, pus eodem modo adparet: ventriculus, qui in furunculo, non invenitur: Sic Cod. Alii divisum.* Vide etiam supra de furunculo. *Const.*

p. 267. l. 1. *Φύγθλον*] *Panus vel panis.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Panem*] *Pannum.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Panum*] *Panus est,* quod Graeci dicunt τολύπην, i. e. glomum vel glomus lanae (utrumque enim dicitur) inde panicula, quod idem significat, aut, ut Iuvenalis, *fusum stamine praegnantem.* Graecum enim est πῆνος, & Dorice πᾶνος. Vnde diminutivum extat πῆνιον. A figura igitur glomeris vel glomi illi tumor *Panus* vocatus est. Graeci φύγθλον vocant: Ita enim semper Plinius ex Dioscoride vertit. *Scal.*

p. ead. l. 9. *Latius vitium*] Ἀπέσχημα. *Const.*

p. ead. l. 9. *Ad suppurationem spectans.*] Deest totum. *Const.*

p. ead. l. 14. *Innocenter indolefcit,*] *Nocenter adolefcit.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Exprimit*] *Imprimit.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Pus movetur*] Fit suppuratio. *Const.*

p. 268. l. 1. *Quamvis*] Deest quod. *Const.*

p. ead. l. 1. *Non rubet*] Dele non. *Const.*

p. ead. l. 2. *Tamen aliter*] *Tamen in album.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Sed si locus mollis est,*] Vt in principio fluxionis. Itaque repellendus materiae affluxus per ἀπορροιαί. *Const.*

p. ead. l. 8. *Aut cucumeris*] Deest sylvestris. *Const.*

p. ead. l. 11. *Prioribus singulis*] Sic Vetust. *Const.*

p. ead. l. 14. *Ex qua cocta*] Alias & aqua. *Caesar.*

p. ead. l. 14. *Ex qua cocta recte miscetur.*] *Ex aqua cocta, cui & olerum aliquid recte miscetur.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Tantummodo*] *Tantum modo.* *Const.*

p. ead. l. ult. *In quo magis*] *In quo major.* *Const.*

p. 269. l. 1. *Durities.* *Et si major abscessus est, horror*] *durities,* & *si major abscessus est, horror.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Si pro his quae alibi cutis ostendit,*] *Leg. si pro his, quas alibi (ut supra lin. 113.) sa-*

- et ostendi. Alii nihil reponunt, quam pro alibi, alioqui. *Const.*
- p. ead. l. 3. *Vbi ista*] *Vbi istae.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Si una plaga*] *Codex, si ima plaga.* *Const.*
- p. ead. l. 10. *Nisi plaga est,*] *Nisi magna plaga est.* *Const.*
- p. ead. l. 11. *Vel super*] *Mel super, Cod. Const.*
- p. 270. l. 4. *In vulneribus*] *In vacat. Const.*
- p. ead. l. 7. *Fistulae*] *ῥυγες.* *Fistularum universalis tractatio lib. VII. cap. 4. Const.*
- p. ead. l. 11. *Recte*] *Recta.* *Const.*
- p. ead. l. 12. *Ab uno ore intus orsae, quae tres fiunt*] *Ab uno ore orsae, quae intus tres fiunt.* *Const.*
- p. ead. l. 17. *Simplici recenti intra*] *Simplici recta intra.* *Const.*
- p. ead. l. ult. *Thoracem penetravit.*] *Thoracem-que penetravit, malum.* *Const.*
- p. 271. l. 6. *Si vero os in vicino est, id quod disci potest, si jam neque eo fistula penetravit, quatenus nocuerit.*] *Si jam in osse vitium est, nec ne, id quoque disci potest: & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit.* *Const.*
- p. ead. l. 11. *Labitur, sed aequali*] *Vel labitur sede quali.* *Conjunctura est, quia sedem postea in eo significato sumit. Scal.*
- p. ead. l. 11. *Labitur, sed aequali*] *Labitur sede, qua.* *Const.*
- p. ead. l. 12. *Vbi subhaesit,*] *ubi subsit.*
- p. ead. l. 13. *Ex renixu potest*] *Ex renixu sciri potest.* *Const.*
- p. ead. l. 20. *Leve,*] *Laeve.* *Const.*
- p. ead. l. 21. *Ex nervo*] *Quidam legunt ex osse.* *Const.*
- p. 272. l. 1. *Pus ferri, quod jam desierat, incipit*] *Elegans Phrasis non intellecta ab eo, qui locum corruptit. V. C. fieri, quod jam desierat alterum incipit.* *Scal.*
- p. ead. l. 2. *Incipit*] *In MS. alterum incipit.* *Const.*
- p. ead. l. 4. *Et recens*] *Et recta.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Ex metallicis*] *Vel ex metallicis.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Collyrium*] *Vide Aëtium de collyrio fistularum solido lib. XIV. Const.*
- p. ead. l. 10. *Est, altera antecedente*] *Est, alterum antecedente.* *Const.*
- p. ead. l. 17. *Callus*] *Callus vocatur σκίρρος ex veteri vulnere, non τώλος, qui ex labore. Unde χεῖρες τετυλωμένοι. Scal.*
- p. ead. l. 21. *Gallae P. *.*] *Gallae P. L. *.* *Const.*
- p. 273. l. 2. *P. 11. *.*] *P. 12. *.* *Const.*
- p. ead. l. 3. *Eoque infuso ex aerugine*] *Ex eo-que infuso aeruginem.* *Const.*
- p. ead. l. 5. *Medicamentis prodere,*] *Medicamentis perdere.* *Const.*
- p. ead. l. 7. *Et*] *Supple medicam. vel eis.* *Const.*
- p. ead. l. 10. *Collyrium utrinque demitti.*] *Alii collyrium utique demitti.* *Const.*
- p. ead. l. 12. *Collyrio*] *Collyrium non tantum pro oculo medicamento sumendum, Sed pro omni muscilagine vel re simili, puta pro panatella aut ossis nostratibus: pro Pan pourry des Savoyar. Apud Plautum jus collyricum est id, ou il y a à mâcher. Scal.*
- p. ead. l. 17. *Inditum est.*] *Additum est.* *Const.*
- p. ead. l. 19. *Resolverit,*] *Fascias.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Oricularium*] *Auricularium potius i. ὠτιχόριον, ὠτικὸν κλυέρας. Const.*
- p. ead. l. ult. *Ea tunica, quae inter foramen, & integram carnem,*] *Prior lectio in excusis exemplaribus ferrumen habebat, at mihi foramen legendum videtur. Caesar.*
- p. 274. l. 1. *Victa medicamentis*] *In manuscr. victa tot medicamentis.* *Const.*
- p. ead. l. 9. *Et a favi*] *Dele &.* *Const.*
- p. ead. l. 9. *Μελιτερὶς*] *Κηρίον Aeginetae cap. 77. lib. VI. De meliceride abscessu frigido Celsus lib. VII. cap. 6. Const.*
- p. ead. l. 5. *Scapulis*] *Capillis. Vide Aëtium lib. VIII. cap. 15. Const.*
- p. ead. l. 15. *Est minus super corpus*] *Est minus, super caput.* *Const.*
- p. ead. l. 16. *Sulpallidum,*] *subalbidum. Melius subviride, subpallidum, i. ὑπόχλωρον. Const.*
- p. 275. l. 5. *Farina ex mulso*] *Farina ervi ex mulso.* *Const.*
- p. ead. l. 12. *Acrochordone,*] *Veruca pensilis ἀκροχορδόν. Const.*
- p. ead. l. 11. *Verrucis similia,*] *Immo verrucae sunt.* *Const.*
- p. ead. l. 13. *Coloris ejusdem,*] *Coloris cum cute ejusdem.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Ad cutem latius,*] *Infra ad cutem tenue, supra latius.* *Sic in MS. Const.*
- p. ead. l. penult. *Thymion*] *In meo exemplari Acrothymion. Alii θύμιον vocant. Aliudque est. Thymion pessimum canceri genus descriptum pag. 317. Const.*
- p. ead. l. ult. *Ad cutem tenue, supra latius,*] *ad cutem latius, supra tenue.* *Const.*
- p. 276. l. 3. *Circa*] *Citra.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Exigunt*] *Adigunt.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Exigunt*] *Editio 1497. Aldina 1528. hanc servant lectionem, alii tamem e codicibus malunt adigunt, alii ambiunt, minus, ut*

puto, recte, neque enim *radices exigere*, aut *adigere*, ut *ambire*, apud antiquos legitur, quapropter substituo vel *agunt*, vel *exserunt*. Ita enim Columella l. II. c. 10. de nasis, quia non in ventrem lateſcunt, sed tenuem radicem deorsum agunt, & v. 6. ac ne radices altius agunt, alibi exserere radicem dixit. *Alm.*

p. ead. l. 8. *Super autem*] *Supra autem*. *Const.*

p. ead. l. 11. *Clavus*] *Ἥλος*. *Const.*

p. ead. l. 14. *Sive & Thymium*] *Sic & Thymium*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Minora*] *Majora*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Myrmecia latissimis radicibus inhaerent*,] *Myrmecium* Celsus hoc loco neutro genere usurpat, contra aliorum auctorum tam Latinorum, quam Graecorum consuetudinem, ut a quibus feminino genere *Myrmecia* fertur. *Caesar.*

p. 277. l. 8. *Pustulae*] *Ἐξανθήματα*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Aspredo*] *Aspritudo* in meo Cod. *Const.*

p. ead. l. 10. *Ex sudore*] *Ἰδρώδα* Hippocrati. *Const.*

p. ead. l. 11. *Ἐξανθήματα*] Hic annotandum a quibusdam legi *ἐκζέματα*, vel quia infra de papulis tractat, quae Graecis *ἐξανθήματα*, *ἐκθύματα*, Pustulas vero ardentes etiam *ἐκέρωσματα* nominant. *Const.*

p. ead. l. 12. *Exedunt*.] *Excedunt*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Ἐλαΐδες*] *Φλόκταιναι*, vel *φλυκταίνες*, vel *φλυζάναι*, *φλύσται*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Φλυζάναι*] Galenus Commentario IV. in Hippocrat. de Vict. Ration. in morb. acut. ait *φλυζάναι* significare *φλυκταίνων*, unum idemque esse pustularum genus, Celsus tamen distinguere in duo genera videtur. *Alm.*

p. 278. l. 2. *Vlcuscula*] *Ἐλκυστρία*, *Ψύδρακες*, *Ψύδρακτα*, quae Aegineta inter proprios capitis affectus enumerat. *Const.*

p. ead. l. 3. *Aut dolore*] *Ac dolore*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Ἐπινοκτίς*] Pustula livens ac noctibus inquietans. Plin. lib. XX. cap. 6. *Const.*

p. ead. l. 19. *Aut si majus*] *Aut si malum majus* in Cod. MS. *Const.*

p. ead. l. 21. *Summa pellicula*] *Epidermide*. *Const.*

p. 279. l. 5. *Durior cutis*] *Tumor durior*. Alii *durities cutis*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Ἀγρίαν*] *Ἀέπρα*. *Const.*

p. 280. l. 1. *Idque omnem pituitam ubique sustinet*.] *Reprimit, compescit*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Proposui*] In Libris de Agricultura. *Const.*

p. ead. l. 3. *Sicut in pecoribus proposui*.] i. e. in libris Agriculturae, qui perierunt. *Scal.*

p. ead. l. 3. *Sicut de pecoribus proposui*] *Nul-*

lus dubito, quin Auctor indigitet libros suos de *Re Rustica*, quorum pasim meminit Columella. An ad eos referri possit, quod dicit lib. IV. c. 7. *Attamen sine his rusticos nostros epota ex aqua trixago satis adjuvare dicitur*, iudicent docti. *Alm.*

p. ead. l. 5. *Impetiginis*] *Impetigo* quidem *λεῖχον* Graecis, sed hic est potius *λεπρά*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Roditur*] *Erodit*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Difiat autem ab ea*,] *Serpigo*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Alterum genus*] *Hoc genus* in morbo Gallico frequens. *Const.*

p. ead. l. 13. *Nonnunquam prior*] *Priore*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Et tarde eminus serpit*.] *In temporibus*,] *Et tarde*, & *minus serpit*: neque in certis temporibus. *Const.*

p. 281. l. 1. *Nigrae*] *Arabum malum mortuum*. *Const.*

p. ead. l. 2. *Quantum genus*] *Vulgo vocat le mal Saint Main*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Sub auctore Protarcho retuli*.] *Pag. 338. Const.*

p. ead. l. 9. *Sub auctore Protarcho*] Ita infra 402, 17. *sub auctore Dionysio*. *Casaub.*

p. ead. l. 12. *De Papulis*.] *Vulgo dartres*, *δέρτρα ἀπὸ τοῦ δέρματος*. *Legednot. cap. de pustulis. Const.*

p. ead. l. 14. *Pauxillo levius*] *Paulo laevius*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Alterā*] *Papula fera*, vulgo *la male dartre* vel *feu sauvage*. *Rubentes papulae*, boae dicuntur a Plinio i. vulgo *la rougeolle*. *Const.*

p. 282. l. 2. *Vitii*] *Vitium*. Cod. *Const.*

p. ead. l. 3. *Rubri*] *ruffi*, ut apud Plin. lib. XXXI. cap. 10. *Const.*

p. ead. l. 5. *Lolii semis*] *Lolii sext.* III. *Const.*

p. ead. l. 5. *Crudae unum*] *Crudae sext.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Foeda*] *Δυσχερής*. *Casaub.*

p. ead. l. 9. *Ἄλπος*] *Vulgo mor feu*. *Arab. morphea*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Ἀέπρα*] *Albaras* Avicennae, & *lepra* Halyabb. *Const.*

p. 283. l. 4. *Quidem*] *Quidam*. *Const.*

p. ead. l. 5. *P. II.*] *P. p. 2. Const.*

p. ead. l. 8. *Cum simul contrita sunt alcyonium, thus, hordeum, faba sine oleo*, in balneo ante sudorem insperguntur, *rum*] *Cum simul contrita alcyonium, thus, hordeum, fabae, sine oleo* in balneo insperguntur, ac tum. *Const.*

p. 284. l. 4. *Adjicit enim*] *Adjicit etiam*. *Const.*

p. ead. l. 8. *Porrigo*] *Πιτυρίασις*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Acutae*] *A cute*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Si id*] *Si is*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Dein id super adjuvandum*] *Dein insuper adjuvandum*. Alii *adlinendum*. *Const.*

p. ead. l. 22. *Cum eo*] *Sic saepe loqui amat Casaub.*

- p. 284. l. penult. *Σόκωσις*] *Ficus*, *marisca*.
Conft.
- p. 285. l. 1. *Vlcus durum*] *Bochart. Hieroz.*
 part. II. l. 6. cap. 6. 827. *Alm.*
- p. ead. l. 7. *Coctum*,] *Coctum*. **Conft.**
- p. ead. l. 28. *Varos*, & *lenticulas*, *ephelidas*] *Ἰωνοί*, vari. *Φαροί*, *lenticulae*. *Ἐφελίδες*, *maculae quaedam colorum omnium*, ut *Auctor* vertit lib. II. cap. 8. *Ἐφελίς* vulgo *hále* ab *ἥλιος* *Dorice* pro *ἥλιος*, quia fit ab ardore solis. **Conft.**
- p. 286. l. 14. *Myrobalani*, *crocomagmatis*] *Alii* legunt, *myrobalani magnatis*, id est, retrimento-
 rum expresse glandis unguentariae. **Conft.**
- p. ead. l. ult. *Nam simul*] *Nam si simul*. **Conft.**
- p. 287. l. 8. *Hae*] *Eae*. **Conft.**
- p. ead. l. penult. *Tumore infinito*] *tumore finito*.
Conft.
- p. 288. l. 1. *Calida*,] *Candida*. *Vet.* pro *num* legunt *non*, inepte. **Conft.**
- p. ead. l. 3. *Voumque est*] *Eleganter hoc pos-
 itum pro eo, quod Graeci dicebant ἀγαπητὸν
 ἀν. ἔη. Casaub.*
- p. ead. l. 5. *Si de*] *Si ex*. **Conft.**
- p. ead. l. 8. *Hippocrates*] *Lib. IV. Aphor. 31.*
ubi & πυρίν i. fomentum, quod Celsus omisit.
Conft.
- p. 289. l. 17. *Lana mollis bene carpta*] *Cum
 lanam carpere dicatur de muliere mente ξανθίστη*, non
 videtur haec interpretatio huic Celsi loco con-
 venire, qui de lana potius *carminata* est intelli-
 gendus. Equidem Latine dicimus, *lanam carpe-
 re*; sed an *carptam lanam* itidem dixerint Vete-
 res, accuratiori indagatione indiget. *Casaub.*
- p. ead. l. 24. *Ab ipso commode*] *Ab aegro com-
 mode*. **Conft.**
- p. ead. l. 26. *Ἀνώδυνα*] *Alii νερχωτικά*. **Conft.**
- p. ead. l. ult. *Morgagnus Epist. I. p. 23. mo-
 net, in Florentina, Iuntae, Manutiorum, Ste-
 phani, Constantini editionibus legi: modica.*
*Hancque diversitatem scripturae, male a Linde-
 nio neglectam esse. Addo ego in omnibus, quae
 apud me sunt, editionibus, legi modica, & me
 admirari, qui possit putare Ronseus, omnino
 immodica, legendum esse, cum tamen ex loco
 parallelo a me excitato manifestum sit, legen-
 dum esse, modica. Kr.*
- p. 290. l. 7. *Ergo nobilissima*] *Ego nobilium sci-
 licet auctorum collyria. Sic in Codice.* **Conft.**
- p. ead. l. 15. *Praestare, ut*] *Praestat, ut*. **Conft.**
- p. ead. l. penult. *Tenerescat*] *Inarescat*. **Conft.**
- p. 291. l. 3. *Squamae aeris quod*] *Squamae ferri,
 aut chalybis potius.* **Conft.**
- p. ead. l. 4. P. I. *.] P. *. II. **Conft.**
- p. ead. l. ult. *Liquidum in*] *Haec verba non*
*sunt in antiquo exemplari: & miscueris legitur,
 & servetur.* **Conft.**
- p. ead. l. ult. *Pyxidicula*] *Pyxidula*. *Cod. Conft.*
- p. 292. l. 2. *Nucleorum palmarum combustorum*
 P. x. *.] *Nucleos palmarum combustos num. xxx,*
Conft.
- p. ead. l. 5. P. *. *Papaveris*] P. II. *papaveris.*
Conft.
- p. ead. l. 8. *Gummi* P. VIII.] *Gummi* P. XVIII.
Conft.
- p. ead. l. 9. *Stibis*] *Stibii*. **Conft.**
- p. ead. l. penult. IIII. *. *Spumae elotae* P. VIII.]
 P. VIII. *argenti spumae elotae* P. XIII. **Conft.**
- p. 293. l. 2. *Trygodes*] *Ab acacia feculentum.*
*Describit Galenus. lib. II. τῶν κατὰ τόπους, &
 Aegineta lib. VII. cap. 17.*
- p. ead. l. 5. *Et stibis*,] *Et stibii*. **Conft.**
- p. 293. l. 7. *Leniri medicamentum*] *Leniri me-
 dicamento, Cod. Conft.*
- p. ead. l. 5. *Frigore afflatu*] *Frigore, a flatu-
 ve.* **Conft.**
- p. ead. l. ult. *Haec enim ut in recentibus*] *Lege
 Galenum in VI. lib. Aphor. 31. Conft.*
- p. 294. l. 4. *Secunda*] *Apta & idonea prae-
 fidia.* **Conft.**
- p. ead. l. 8. *Necessario*] *Necessarius* in *Cod. Conft.*
- p. ead. l. 16. *Πρόπαισι*] *Aegineta vero ἐκπαισι-
 μόν.* **Conft.**
- p. ead. l. 20. *Quod ex duobus*] *Quod duobus.*
*i. primum quod nobile esse dixit. Tria enim de-
 scripsit p. 351. l. 27. Conft.*
- p. ead. l. 24. *Foliorum*] *Florum: vel foliorum
 de floribus intellige.* **Conft.**
- p. 295. l. 8. *Inarescat*] *Indurescat* in *Cod.*
Conft.
- p. ead. l. 12. *Ac si induruit*] *at si inaruit (vel
 induruit) & sic emortuus est, nec in pus vertatur
 (Alii ne in pus) quatenus foede prominebit, exscin-
 dendus erit.* **Conft.**
- p. ead. l. 15. *Tantundem*] *Tandem*. **Conft.**
- p. ead. l. 18. *Fixus*] *Fissus*. **Conft.**
- p. ead. l. 22. *Cbus minuendus, ac potui dan-
 dum,*] *Alias lac. Caesar.*
- p. 296. l. 9. *Philetis*] *Φιλαληθής.* **Conft.**
- p. ead. l. 9. *Philetis*] *Philaethos*. **Conft.**
- p. ead. l. 22. *Stibis*] *Stibii*. **Conft.**
- p. ead. l. 17. *Διὰ βαλάνων*] *Διὰ λιγάνων.* **Conft.**
- p. ead. l. 17. *Diabalanu*] *Διὰ λιγάνων.* **Conft.**
- p. ead. l. 19. *Stibis*] *Stibii*. **Conft.**
- p. 297. l. 5. *Qui*] *Quo vel quum.* **Conft.**
- p. ead. l. 6. *Θηριμακίαν*] *Pedicularem morbum.*
Conft.
- p. ead. l. 15. *Ne acriorem pituitam concitent.*] *Alias,
 ne acriores pituitae concitentur.* *Caesar.*

p. 297. l. 15. *Ne acriorum pituitam concitent*] *Ne quid acrioris pituitae concitent* in MS. Codicæ. *Const.*

p. ead. l. 20. *De diacerato.*] *Διὰ κέρατος.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur.*] *Alias curantur.* *Caesar.*

p. ead. l. penult. *Tenuis pituitae cursus*] *Ἐπιφορὰ simpliciter.* *Galenus ἐπιφορὰ ρεύματος λεπτῆ.* *Const.*

p. 298. l. 2. *Stibis*] *Stibii.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Thuris* P. XII. *.] 4. *drach.* *Galen. lib. IV. ἤ κατὰ τόπους.* *Const.*

p. 299. l. 5. *Locus obscurus est. Nonnullae quidem editiones pro litum legunt linitum; quo tamen nihil adjumenti adferunt. Dixerat Celsus, ad purganda ulcera fordida oculorum utile esse Phynona Collyrium Evelpidis, eoque descripto subijcit: Sed ante linitum hoc unguendum est.* *Translator Britannus verbum de verbo expressit; sed quo unguendum sit, quisque quaeret. Cum editiones inspicerem, verbum linitum in editione Genevensi. propter verbum spatium ita divisum linitum reperi, hinc eam feci conjecturam, an fortasse legendum sit: Sed ante illy (praecedente Evelpidis collyrio) tum hoc unguendum est.* *Kr.*

p. ead. l. penult. *Smilion*] *Σμιλιον* etiam (scalpelli nomine) medicamenti acris genus ad rumpenda apostemata apud Aeginetam lib. IV. c. 18. & l. VII. cap. 17. *Const.*

p. 299. l. 3. *Quod Phynoma adpellabat*] *Alias pyrron vel phynona, alias etiam pyrrona.* *Caesar.*

p. ead. l. 3. *Phynona*] *Alias Pyrron vel Pyrrona.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Sed ante linitum*] *Vel litum.* *Caesar.*

p. ead. l. 5. *Unguendum*] *Unguendum.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Eodem*] *In eodem.* *Const.*

p. ead. l. 8. P. II. *.] *Alias xv.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Piperis*] P. *. . . . *Const.*

p. ead. l. 9. P. III. *.] P. *. II. *Const.*

p. ead. l. penult. P. *.] P. *. I. *Const.*

p. ead. l. penult. *Minii*] *Misy.* *Sic Cod. I. ego misyos.* *Const.*

p. 300. l. 2. *Odoribus* P. IIII. *.] *Oleribus, i. brassicae.* *Const.*

p. ead. l. 2. XV.] V. *Const.*

p. ead. l. 6. *Quod Philetis vocatur*] *Alias, Philethis.* *Caesar.*

p. ead. l. 6. *Philetis*] *Alias, Philaletis, Φιλαληθῆς.* *Const.*

p. ead. l. 10. P. I. 3. *.] P. I. 2. *Const.*

p. ead. l. 10. *Albi* P. *.] *Albi P. v.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Stibis*] *Stibii.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Lacrymae* P. II. *.] *Lacrymae* P. *. II. c. *Const.*

p. ead. l. 20. *Cumini*] *Gummi.* *Const.*

p. 301. l. 2. *Singulorum*] P. LIII. *.] *Alias singulorum.* XXXI. *Const.*

p. ead. l. 4. P. XII. *.] P. *. III. *Const.*

p. ead. l. 6. *Genus inflammationis,*] *Hoc κατὰ οὐδὲν* vocant Graeci, etque Ruffo τῶν κοίλων οὐδὲν. *Const.*

p. ead. l. 8. *Gargarizari*] *Gargarizare.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Hanc autem inflammatio*] *Quidam legunt inflatio, ut sit Aëtii ἐμφύσημα.* *Const.*

p. 302. l. 7. *Ad medicamentum*] *At medicamentum.* *Const.*

p. ead. l. 8. P. I. *.] P. *. . . . *Const.*

p. ead. l. 9. P. *.] P. *. . . . *Const.*

p. ead. l. 10. *Stibis*] *Stibii.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Exceptis his quae lenibus nutriuntur.*] *Alias, curantur.* *Caesar.*

p. 302. l. 13. *Hieracis*] *Ἱεράκιον* *Galen. lib. IV. τῶν κατὰ τόπους.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Canopite*] *Canopitae.* ut superiori pag. 362. *Const.*

p. ead. l. ult. *Quando gravescunt, & noctu praegravi pituita inarescunt: quantoque*] *Leg. quodam fere levi, & prurigne gravescunt, & palpebrae citra duritiem ullam noctu praegravi pituita inhaerescunt, ex Cod. MS. Vide etiam Aëtium.* *Const.*

p. 303. l. 1. *Minor*] *Major.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Tum deinde caput atque os diutius perficere*] *Alias, defricare.* *Caesar.*

p. ead. l. 8. P. I. *.] P. *. . . . *Const.*

p. ead. l. 12. *Scabri oculi*] *Ψαροθαλαπεία.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Rhin'on*] *ρίνιον & ρίνημα* apud *Galen. IV. τῶν κατὰ τόπους,* a lima, quae *ρίνη* & *ρίνηριον* apud *Aeginet. lib. III. cap. 22. lib. VI. cap. 16.* *Const.*

p. 304. l. 2. *Asii*] *Affii.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Nulla autem per se materia est, quae Psoricum nominetur,*] *Ψωρικῆ* descriptio, quae eadem fere & a Dioscoride traditur. *Caesar.*

p. ead. l. 6. *Additum, &*] *Inditum, &* *Const.*

p. ead. l. 10. *Levant*] *Laevant.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Exasperat,*] *Exasperet.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Id quod*] *Et id quod.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Cilicis,*] *Cilicii, aut, ut lib. II. cap. 17. Siculi.* *Const.*

p. 305. l. 14. *Manu curandum*] *Haec chirurgica ratio* lib. VII. cap. 7. *Const.*

p. 306. l. 5. *Μυθρίασιον*] *πλατυκορίαν.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Hebescit: ac pene difficillime*] *Hebescit, ac pene caligatur.* *Difficillime.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Adjiciendum est, melle*] *Adjiciendum est: oculus vero melle.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Quidam &c.*] *Ἀμώρωσις.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Ex recenti*] *Et recenti.* *Cod. Const.*

p. ead. l. 17. Vitium luscioforum, νυκταλυσ, nocturna caecitas Plin. *Const.*

p. ead. l. ult. *Sanguine*,] *Sanie*, Cod. & sic Plin. lib. XXVIII. cap. 11. Dioscorid. ιχέρ. *Const.*

p. 307. i. 1. *Ad assum*] *Lege id assum*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Cum horum*] *Cum harum*. *Const.*

p. ead. l. 11. *Celeberrimeque*] *Celerrimeque*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Sed armeniacus*,] *Armeniacus legendum*, ut subaudiatur lapis. Caesar.

p. ead. l. ult. *Sed Ammoniacus*] *Sal ammoniacus*. *Const.*

p. 308. l. 5. Morgagnus *Epist.* VII p. 195. damnat quoque, & quique rescribi vult, nullo tamen aut impresso aut scripto codice admonitus, scilicet ut faveat suae de Celsi professione medica sententiae. Sed nihil mutandum esse iudico. Veri enim simile est, Celsum per particulam *quoque* ea quae medici praeciperent, distingui ab his voluisse, quae in vulgus nota & rusticorum vulgique experimentis cognita essent, quorumque etiam alias plus semel & paulo antea mentionem fecisset. Kr.

p. ead. l. 6. *Subremoveri*] *Summoveri*, vel subito removeri. *Const.*

p. ead. l. 8. *Possint*] *Possunt*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Ipsos*] *Ipsis tantummodo*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Cataplasmata*] *Cataplasmati*. *Const.*

p. ead. l. 23. *Corticis*] *Cortices*. *Const.*

p. ead. l. 25. *Decoquatur*.] *Decoquantur*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Sirigilem*] *σιγγίλιν*, sive *σιν κλυσίρα*, alibi dicit oricularium specillum. *Const.*

p. 309. l. 3. *In quo lumbrici colti sunt*,] *Ἐν τῇ γαίῃ*, i. *ἐν μύδῃ*: & amarae nuces, sive Graecae, id est, amygdalae amarae: & *Papaveris lacrymae*, id est, opii. *Const.*

p. ead. l. 8. *Vel id quod amarum*] *Infra dicit ex Aegyptia faba partem interiorem*. *Const.*

p. ead. l. 12. P. 1. *] P. *. *Const.*

p. ead. l. 13. P. * 3.] P. * *Const.*

p. ead. l. 16. *Quae habet castorei*,] Galen. lib.

III. τῶν κατὰ τὸ πρῶτον, cum *sapa*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Spumae lycii*,] *Argenti* (Alii *nistri*) *spumae*, i. *λυθαργύρου* lycii. *Const.*

p. 310. l. 1. *Specillo*] *Pistillo*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Cognomina*] *Cognominant*. *Const.*

p. ead. l. 10. XV. mellis] XXV. mellis. *Const.*

p. ead. l. 16. P. 11. *] P. *. . . *Const.*

p. ead. l. 20. P. 1. *] Al P. *. . . *Const.*

p. ead. l. penult. *Ex Aegyptia faba*] *Supra dixit id quod amarum in Aegyptia faba*. *Const.*

p. 311. l. 2. P. 1. *] P. *. . . . *Const.*

p. ead. l. 14. *Flores junci rotundi*] *σχόνδρος*. *Const.*

p. ead. l. 14. *Castorei albi*, *piperis longi*,] *Castorei*, *albi piperis*, & *longi*. *Const.*

p. 312. l. 3. *Odoris sanguinem*] *Odoris saniem*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 4. *Tamen infundi*] *Tandem infundi*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Provocabuntur*,] *Prolabuntur*, Cod. *Const.*

p. 313. l. 1. *Ad gravem auditum*.] *Βαρυνταύ*. *Const.*

p. ead. l. 2. *Nota Celsum in gravis auditus curatione monuisse, aurem ipsam considerari oportere*, si forte appareat *fordium coitus*: hasque ante, ubi opus sit, emollitas, auriculari specillo eximendas esse. *Alm.*

p. 313. l. 12. *Laureo*,] *Laurino*. Cod. *Const.*

p. ead. l. 18. *Contritis rosae foliis*] *Contritae rosae foliis*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 19. *Surditatem*] *Sorditatem*. *Const.*

p. ead. l. 20. *Se ipsas*] *Se ipsae*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 22. *Gravetudine*] *Gravedine*. *Const.*

p. ead. l. 22. *Morbis*,] *Morbo*, Cod. *Const.*

p. 314. l. 7. *Vel laureo*] *Aut laurino*. *Const.*

p. ead. l. 8. *Et nitrum*] *Aut nitrum*, Cod.

p. ead. l. 12. *Laureum*] *Laurinum*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Quo*] *Quam*. *Const.*

p. ead. l. 22. *Hamulo retuso*] *Vulsella*. pag. 489. l. 7. *Cajaub.*

p. ead. l. 23. *Sternutamenta*] *Παρρηκὰ*, *Sternutatoria* vocant. Caelius Aurelianus *Chronicon* lib. I. cap. 1. etiam *πάρρηκον* *sternutamentum* exponit, i. medicamentum *sternutamenta* movens.

p. ead. l. 25. *Tabula quoque collocatur*] *Vide apud Galenum τῶν κατὰ τὸ πρῶτον*, lib. III. cap. 1. *Const.*

p. 315. l. 4. *Plumbi recremento*,] *Molybdaena*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Fecerit*.] *Faciat*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 7. *Circa nares sunt*,] *Intra nares sunt*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 8. *Ὄζαϊον*] *Ozaena* ex lue venerea frequens. *Const.*

p. ead. l. penult. *Liquida fiat*,] *Liquida fit*. *Const.*

p. 316. l. 3. *Dimittendumque in narem est*,] *Demittendumque in nares*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 6. *Carunculae*] *Σαρκώματα* apud Aeginetam. *Const.*

p. ead. l. 7. *Imis partibus, quae carnosissimae*] *In imis partibus, quae cartilagineae*. Cod. *Const.*

p. ead. l. 25. *Quae fere καρυινῶδες*] *Fereque καρυινῶδες*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Penicillum* distinguitur a *linamento*, Hh hh et

et p. 559. l. 28. *aliquid ex penicillo opponitur linamento.* Ergo credibile non est, penicillum esse turundae genus, quod Clericus *Hist. Medic.* p. 545. putat. Valde miror, virum doctum pro sua sententia excitare locum Celsi p. 331. l. 27. ubi legimus: *Satisque est, papyrus intortum vel aliquid ex penicillo in modum collyrii adstritum.* Nam collyrium ipsum hoc loco significat turundae genus; non ergo id, ex quo turunda fit, turunda dici potest. Plinius autem satis credo liquido, quid sit penicillum, docet his verbis usus: *Mollissimum genus earum (spongiarum) penicilli, oculorum tumores levant ex mulso impoſiti.* Kr.

p. ead. l. 20. *In dentium autem dolore,*] *Ὁδονταλγία.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Maxillas*] *Maxillam,* Cod. *Const.*

p. 315. l. 5. *Nonnimum: aridi*] *Non minimum: aridi.* Alii, non nimium aridi cortices. *Const.*

p. ead. l. 7. *Vino misto*] *Ὀῖνον κεκραμένον,* meroque opponitur. *Const.*

p. ead. l. 8. *Cornu cervinum rasum*] *Alias cervini ramentum.* Caesar.

p. ead. l. 8. *Cornu cervinum rasum,*] *Cornu cervini ramentum.* Cod. *Const.*

p. ead. l. 9. *Ficus item pinguis*] *Ficu item pingui.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Decocta*] *Discocta,* Cod. *Const.*

p. ead. l. 11. *Eoque ipso dens fovetur.*] Fortasse legendum, ipse dens. Caesar.

p. ead. l. 11. *Eoque ipso*] *Eoque ipse.* *Const.*

p. ead. l. 13. *In quem*] *Ad quem* Cod. *Const.*

p. ead. l. pen. *Exulceratorium,*] *Ἐλκωτικό.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Ficorum partes*] *Pinguium* fortasse legendum aut *parvarum.* Caesar.

p. ead. l. ult. *Ficorum partes*] *Caprificorum pulveris* i. cineris. Alii fermenti putris. In Cod. *ficorum,* *piperis.* *Const.*

p. 318. l. 7. *Quales hae sunt. Habet autem papaveris*] *Qualis fere est, quae habet papaveris.* *Const.*

p. ead. l. 8. P. x.*] P. *. . . *Const.*

p. ead. l. 8. *Pforeos*] *Soreos.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Ficorum partes,*] *Parvarum* vel *pinguium.* Caesar.

p. ead. l. 11. *Ficorum partes,*] *Ficorum,* *piperis.* Cod. *Const.*

p. ead. l. ult. *Forte stans*] *per testas,* Cod. Vide & cap. 13. infra. *Const.*

p. 319. l. 2. *Solvit.* *Et alumen scissile in id foramen contextum demitti commodius est,*] *solvit: & alumen scissile in id foramen contextum: sed id tum in canna involutum demitti commodius est.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Sed agrestium*] Lib. V. cap. 19, 50. *Const.*

p. ead. l. 14. *Tonillae*] *Περσέθρα.* *Const.*

p. 320. l. 1. *Et in passo,*] *Dele &.* *Const.*

p. ead. l. 1. *Leniterque*] *Lenibusque.* *Const.*

p. ead. l. 4. *In leni igne coquitur*] *In vacat.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Nardi P. **] *Nardi P. v.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Deinde ex mulso*] *Dele ex.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Ad gargarizandum paulum*] *Ad gargarizandum ex fico paulum,* Cod. *Const.*

p. 321. l. 2. *Leniterque*] *Leviterque.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Lenis humor,*] *Vt decocti radices dulcis.* Vide lib. VI. cap. 10. *Const.*

p. ead. l. 14. *Ἀνθηράς*] *Ἀνθηρά* i. ἰζέρονθα valde rubra & florida, a sandarachae colore. Nam Helychio *ἀνθηρά,* ἢ *σανδαράχη.* *Const.*

p. 322. l. 15. *Quem*] *Dicendum fuit quod,* ut apud Plin. Sed. ad Graecam vocem *πᾶς*, respexit *Const.*

p. 322. l. 15. *Rhus quem Syriacum vocant*] *Vide sis de hac herba Plinium lib. XXIV. cap. XI. Manardi Epistolum VI. lib. 1. qua contendit voce Graeca rhus scribendum esse. Rhodium in Lexico Scriboniano, & Bodaeum a Stapel in Theophrasti lib. III. cap. XVIII. Histor. Plantar. Alm.*

p. ead. l. 21. *Ad quod humor*] *a quo humor.* *Const.*

p. ead. l. 22. *At si lenia*] *At si leniora,* Cod. *Const.*

p. ead. l. penult. *Quae adurendo crustas ulceribus inducant.*] *Ἐσχαρωτικά.* *Const.*

p. 323. l. 1. *Maxime*] *Al. maxima.* *Const.*

p. ead. l. 8. *De parodontidibus*] *Potest legi & hic parulidibus.* Caesar.

p. ead. l. 9. *Παραδοντίδα*] *Παρυλίδα,* legendum. Vide Aeginetam lib. VI. *Const.*

p. ead. l. 15. *Quas antheras vocari dixi*] Lib. II. cap. 17. *Const.*

p. ead. l. 19. *Suberudum*] *Tuberculum.* *Const.*

p. 334. l. 2. *Eum ore*] *Ejus ore.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Sive parotides sint, sive non sint, diutius pus feratur.* *Quod aut dente corrupto, aut fracto, vel aliter vitiato osse, maximeque id per fistulam venire consuevit, ubi incidit,*] *Legendum: sive παρὰς fuit, sive non fuit, diutius pus feratur, aut dente corrupto, aut fracto, vel aliter vitiato osse: maximeque id per fistulam venire consuevit. Quod ubi incidit.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Excessit,*] *Abscessit.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Vvae*] *Vvae productae chirurgiam* vide lib. VII. cap. 12. de uva. *Const.*

p. 325. l. 3. *Vbi horum aliquo illita uva est, chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prodest.* *Fere multa pituita*] *Chelidoniae quoque succus per cochlear illita uva, maxime prodest.* *Vbi*
ho-

horum aliquo illita uva est, fere multa pituita, Cod. Const.

p. ead. l. 6. *Cochleario*] *Cochleari. Const.*

p. ead. l. 9. *Sine eo hac curatione vitae subiecta est.*] *Sine eo. Ac de curatione uvae productae per manum ratio subiecta est. nempe lib. VII. cap. 12. Const.*

p. ead. l. 16. *Fritae*] *Fraetae. Const.*

p. ead. l. 18. *Rosa*] *Ros. i. rosaceo. Const.*

p. ead. l. 20. *Tabescere desinat:*] *Sic etiam loquitur Cato lib. de Re rustica. Const.*

p. 326. l. 2. *Oleae,*] *Oleae folia. Const.*

p. ead. l. 2. *Proficit. Ex*] *Proficit: Et ex. Const.*

p. ead. l. 10. *Refici eos*] *Refigi eos. Const.*

p. ead. l. 15. *Hebetia*] *Ad regnendam carnem. Const.*

p. ead. l. 23. *Reprimentium experimentum est.*] *Alii reprimentibus experiendum est. Et in parotidibus reprimentium usus periculosus est, quia glandes sub auribus, quas ipse is abcessus obsessit, sunt emissarium cerebri. Const.*

p. ead. l. penult. *Ad umbilicos vero prominentes,*] *Ἐξέρφαλοι πάθος dicitur ab Aegineta haec umbilici procidentia. Plin. lib. V. c. 20. proci-dium umbilicum vocat, quem prominentem hic auctor. Ἐξέρφαλοι vero hi sunt, quibus hoc vitium accidit. Const.*

p. 327. l. 15. *Si ex inflammatione coles*] *Περ-φίματος, cui contraria φίματος. Const.*

p. ead. l. 16. *Induci*] *Adduci. Const.*

p. ead. l. 18. *Ducenti*] *Reducenti. Const.*

p. ead. l. 23. *Continere se*] *Quiescere. Const.*

p. ead. l. ult. *Summo*] *Summa. Const.*

p. 328. l. 2. *Morgagnus Epist. V. p. 134. pu-tat, potius unquam cum Pinzio, Junta, Caesario, Ruellio legendum videri, propterea quod supra positum est, reduci eam cutem aut rursus induci non posse; fatetur tamen, amplius de eo viden-dum esse, cum reliqui & codex habeant nunquam. Quod & legendum omnino esse autumo. Kr.*

p. ead. l. 3. *Uteriore*] *Interiore. Const.*

p. ead. l. 8. *Tum butyri, & rosae mollis*] *Tum butyri, & rosae, & mellis. Const.*

p. ead. l. 9. *Aut, si*] *At si. Const.*

p. ead. l. 13. *Vvae madentiori, nariumque*] *Vvae madenti, oris, nariumque. Const.*

p. ead. l. 19. *Aut Erasistrati*] *At Erasistrati. Const.*

p. ead. l. ult. *Ac si plus*] *At si plus. Const.*

p. 329. l. 15. *Myrrhae, aut croci,*] *Dele aut. Const.*

p. ead. l. 16. *Habeant: tum in aeneo*] *Habeant, in aeneo. Const.*

p. ead. l. 20. *Nervos*] *Cremasteras vocat lib.*

VII. cap. 18. Const.

p. ead. l. 20. *Profluitque*] *Morbus hic vulgo chaude-pisse, id est, colis fistula. Const.*

p. ead. l. 21. *Non cocta, aut aquae*] *Al. non coacta, at aquae. Const.*

p. 330. l. 5. *Haec citra cancrum*] *Gangraena est, cujus curationem vide lib. VIII. cap. 33. Const.*

p. ead. l. 9. *Paulum demat,*] *Paulum demas. Const.*

p. ead. l. 16. *Trahat,*] *Detrahat. Const.*

p. ead. l. penult. *Ibi*] *Dele. Const.*

p. ead. l. ult. *Oriri*] *Ibi oriri. Const.*

p. 331. l. 2. *Quaedam etiam nigrities*] *Σφαλε-λος, syderatio Const.*

p. ead. l. 14. *Ad ora*] *Ad oras, Cod. Const.*

p. 331. l. penult. *Ex faba farina*] *Cataplasma ex fabae farina ex mulso cocta cum cumino contritis & ex melle coacto. Const.*

p. 332. l. 3. *Aut si*] *At si.*

p. ead. l. 12. *Quod si ex ictu testiculis aliquid desit, fere quoque increscit,*] *Quod si ex ictu testicu-lis aliquid haesit, fere pus quoque increscit. Const.*

p. ead. l. 12. *Si ex ictu testiculis aliquid desit*] *in editionibus scriptum est. In Codice Morga-gnus invenit: si ex ictu alii desit. Editionum ta-men quaedam omittunt voculam pus, quae in aliis & in codice est. Ronsteus in ora descripsit lee-tionem Constantini. Nulla tamen harum varian-tium sensum reddit planiorem. Emendatio num a casu praecedente qui duplex erat repeti possit, videant alii. Kr.*

p. ead. l. 13. *Rhagadiis*] *Rhagadibus. Const.*

p. ead. l. 13. *Nec in se*] *Nec non in se. Const.*

p. ead. l. 13. *Pro inter se* *Lindenius scripsit a se non verisimili scriptura. Veteres editiones omnes habent in se. Morgagnus Livii dicentis, abhorrent inter se orationes, auctoritate ductus pri-mo divinavit, dein in codice reperit, inter se. Illa altera Constantini lectio, nec non, verisimi-lis non est, cum curationes hae magnam inter se habeant similitudinem. Kr.*

p. ead. l. 14. *Abhorrentes*] *Abhorrendas. Const.*

p. ead. l. 14. *At primum in eo saepe, & qui-dem pluribus locis cutis exciditur*] *Ac primum in eo cutis saepe, & quidem pluribus locis scinditur. Const.*

p. ead. l. 17. *Ῥαγάδια*] *Ῥαγάδας: sic leg. Pli-nius vocat fissa ani. Dicuntur etiam ῥαγέας, i. scissurae, ut ipse vocat infra. Const.*

p. ead. l. 18. *Columbina quoque ova*] *Ex Hip-poer. lib. de Viceribus. Const.*

p. ead. l. 19. *Purganda*] *Testis & putamini-bus. Const.*

p. 333. l. 2. *Aut hyssopum*] *Aut oesypum. Const.*

H h h h 2

p. 333.

p. ead. l. 4. *Et quolibet*] *E quolibet*. *Const.*
 p. ead. l. 8. *Ne aridum*] *Nec aridum*. *Const.*
 p. ead. l. 11. *Condyloma*] *Vide infra, ῥόδουλος*
est articulus, a cuius forma condyloma vocatur
eiusmodi excreſcentia. *Const.*

p. ead. l. 15. *Verbenae*] *Id est, herbarum stir-*
piumque frondes. Sic late vis vocabuli extendi-
tur apud Poëtam:

Verbenasque adole pingues,

De taediferis. *Const.*

p. ead. l. 16. *Sertula campana*] *Melilotus*. *Const.*
 p. ead. l. 21. *Quibus dum teruntur,*] *Vide lib.*
VIII. cap. 22. in curatione ramicis. *Const.*
 p. ead. l. 25. *Posteriore*] *Superiore*, *Cod. Const.*
 p. 334. l. 3. *Stibis,*] *Stibii*. *Const.*
 p. ead. l. 4. *Vlcera,*] *Rhagadas*. *Const.*
 p. ead. l. 5. *Hoc parum*] *Id nondum*, *Cod. Const.*
 p. ead. l. 8. *Tanquam ex capitulis*] *Ex videtur*
expungendum. *Const.*

p. ead. l. 11. *Atque in quibusdam parum &c.*] *Vide Galenum in Aphor. 12. lib. VI. Const.*

p. ead. l. 14. *Cum sanguinis exitum non haberent,*] *Cum sanguis exitum non haberet*. *Const.*

p. ead. l. 16. *Id nocet,*] *Sanguinis fluor*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Oriri*] *Ibi oriri*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 19. *Dura alvus*] *i. Durae alvi ex-*
crementum. *Const.*

p. ead. l. ult. *Sciſſuris*] *Rhagadibus*. *Const.*

p. 335. l. 5. *P. v. **] *P. * VI*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Compungendum*] *Capitulum vena-*
tum. *Const.*

p. ead. l. 6. *Aduſtis capitulis fit cicatrix, quae*
sanguinem fundi prohibet] *Haec Translator Brit-*
tannus reddit suspecta, & crusta pro cicatrix leg-
git, propterea, quod adurentia non hanc sed il-
lam creent, a vivo separandam detergendam &
ad cicatricem perducendam. Sed quia Celsus adu-
ſtorum curationes alibi satis explicuit, nullam
his verbis subesse difficultatem puto. *Kr.*

p. ead. l. 7. *Sed quoties*] *Vide Aëtium lib. XIV.*
cap. 5. Const.

p. ead. l. 10. *Procidencia sedis* *Plinio*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Circumdatum.*] *Circumdetur*, *Cod.*
Const.

p. ead. l. 21. *Squamae fuliginis, calcis fit ad-*
jectum. Si in hac ratione] *Aeris squamae, thuris*
fuliginis, & calcis fit adjectum, si hac ratione. *Const.*

p. ead. l. 22. *Lindenius sententiam Celsi mu-*
tavit, scribendo, vel aliis medicamentis similibus vel
veh. Nam si priora adurentia inutilia erant, quae
speranda erit utilitas a similibus h. e. aequae mi-
nus vehementibus? *Kr.*

p. ead. l. penult. *Περὶ τὴν* *Graeci appellant*] *Re-*
diviam vel rediviam vocant Latini. Casaub.

p. 336. l. 1. *Radicula*] *Rudicula*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Sinut malyam solent, cum*] *Simul*
malunt: cum, *Cod. Const.*

p. ead. l. 7. *Legitur coſto & in omnibus libris.*
Non plane improbanda est Lindenii mutatio. Ni-
hilominus restitui priorum lectionem in re-du-
bia. Sed & pro ex nullo modo substituere li-
cet. Non enim, ex quo ficus coqui debeat, in-
telligeretur. *Kr.*

p. ead. l. 9. *Squamae*] *Squamae aeris*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Scabri ungues*] *Scabritia unguum*
Plin. Const.

p. ead. l. 17. *Aequae imponi*] *Aliquid imponi*, *Cod.*
Const.

p. ead. l. 19. *P. II. **] *Alias P. IV. Const.*

p. ead. l. ult. *Renascentur.*] *Alias nascuntur.*
Const.

p. 337. l. 3. *Eademque*] *Medicamenta*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Plurimum*] *Vt plurimum*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Hieron,*] *Herones*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 20. *Euelpistus, &*] *Euelpistus Phleg-*
etis filius, &, *Cod. Const.*

p. ead. l. ult. *Immisericors,*] *Aegrorum*. *Const.*

p. 338. l. 15. *Luxata igitur*] *At de luxatis libro*
sequenti, & quod hic tractatur ἰσχυμῶς est,
id est, sugillatio, quae contusione fit. Ergo hoc
loco mendose editur luxata pro sugillata. Itaque
& contusa scriptum inveni: itemque vexata, quod
plane non displicet, si pro contusis sumatur, ut
apud Gellium. *Const.*

p. ead. l. 18. *Detergatur*] *Detergeatur*, *Cod.*
Const.

p. 339. l. 2. *Id optimum*] *Id idem optimum*, *Cod.*
Const.

p. ead. l. 14. *Excidat*] *Excedat*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Nihil cucurbitula agere,*] *Nihil*
cucurbitulam agere. *Const.*

p. ead. l. ult. *Multa quae perperam mutavit Lin-*
denius restitui. Quae de iis Morgagnus ad haec
loca dixit, vid. Epist. VI. p. 130. Kr.

p. ead. l. 22. *Maturior*] *Maturiore*. *Const.*

p. 340. l. 6. *Curantis imbecillitas*] *Cubantis im-*
becillitas. *Const.*

p. ead. l. 6. *Cataplasmata*] *Cataplasmatibus*. *Const.*

p. ead. l. 13. *In his periculum est*] *In hoc pe-*
riculum est, ne. *Const.*

p. ead. l. ult. *Itemque aliam rectam plagam desi-*
derant in carne, quia fere vehementer eutem extenuat,
tota] *Itemque alia rectam solum plagam desiderant*
in cute: Alia, quia fere vehementer eutem extenu-
ant, tota. *Const.*

p. 341. l. 3. *Parcissimae*] *Paucissimae*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Exitum*] *ὑπόπυον* vocant. *Const.*

p. ead. l. 7. *Est etiam in rerum natura,*] *Id*
est,

est, in rerum naturam cadit. Quintilian. pro interdum it. Const.

p. 341. l. 9. Sinus diffundit,] Sinus suffudit, Cod. Const.

p. ead. l. 12. Exercuit,] Exhaustit. Const.

p. ead. l. 12. Fluens alvus exercuit;] Fluens alvus exhaustit. MS.

p. ead. l. penult. Est. Ubique medicus ex quacunque causa cutem excidit, pure] Est, ubicunque medicus, & quacunque de causa cutem excidat. Pure. Const.

p. 342. l. 16. Carnosae] Callosae. Const.

p. ead. l. 16. Fiunt. Illa quoque ipsa carne hebetet nec firma, deficere tamen animam, [vel ipsa] Fiunt, illa quoque ipsa carne hebetet nec firma. Deficere tamen animam, vel in ipsa. Const.

p. ead. l. 21. Discernit,] Decernit. Const.

p. ead. l. 21. Fortuna huc illuc discernit] Lege decernit. Calaub.

p. ead. l. 22. Reperiendam] Recuperandam. Const.

p. ead. l. 23. Refluerit,] Resilierit. Const.

p. 343. l. 5. Reficiendo. Aptaeque omnia, quae per medicamenta suppuratione quoque rupta sequuntur.] Reficiendo aptae. Quae omnia per medicamenta suppuratione quoque rupta, sequuntur. Const.

p. ead. l. 8. De fistulis.] Vide lib. V. ubi de fistulis, & collyriis fistularum. Const.

p. ead. l. 11. Recte] Rectae, Cod. Const.

p. ead. l. 13. Persequendi] Persecandi. Nihil muto. Const.

p. ead. l. 15. Fibulae] Vulgo hapes, attaches. Const.

p. ead. l. 17. Excidi] Incidi. Const.

p. ead. l. 21. Subter exire,] Subter ire. Const.

p. ead. l. 23. Solent] solent quoque, nempe fistulae. Const.

p. 344. l. 3. Hunc ore ille continuit.] Spiritum ore aeger continuit. Const.

p. ead. l. 5. Circa linamenta,] Vulgo charpie, plumaceaux. Const.

p. ead. l. 11. Ibi fit] In intestinis. Const.

p. ead. l. 12. Auctores parum modum] Auctores scripserunt, parum tamen modum. Const.

p. ead. l. 17. Pro intus, quod omnes habent, secure posui latius. Nam tenui fistulae abdomen perrumpenti opponi non potest fistula intus patens, neque necesse est, latius foramen fit, nisi ipsa fistula latius patet. Sed non vereor, ne cuiquam improbetur ea emendatio. Kr.

p. ead. l. 24. Desiderant ea] Desiderant eae. Const.

p. ead. l. 24. In hoc] In hanc, nempe fistulam. Const.

p. 349. l. 3. Linum debet esse crudum,] Vulgo

fil é cru. filum rude ac novum nondumque lixivio maceratum. Const.

p. ead. l. 6. Pro salvo male posuisse soluto tum ex Celsi verbis tertio quoque die nodus resolvendus est, tum ex eo, quod illa solutio opus non est, intelligi monet Morg. Ep. VI. p. 151. Restitui quidem lectionem salvo, quam ad unum omnes habent. Haec tamen animadverto, textus mutationi Lindenianae, nisi Celsus ipse forsan ita scripsit, occasionem dedisse videtur locus Hippocratis p. 885. edit. Foes. ubi similis ani curatio docetur, sed ita, ut lini ductio solutionem nodi requirere videatur. Hic autem Hippocratis locus sicut alii etiam, redarguit eos, qui Celsum non bonum Hippocratis interpretem facere non dubitant. Ex eo enim manifestum est, Celsum auctoritate Hippocratis uti quidem, sed interpretis partes in se non suscepisse. Kr.

p. ead. l. 7. Superior] Exterior quidam legunt. Const.

p. ead. l. 14. Penicillo] Ex penicillo. Const.

p. ead. l. ult. Ora] Orae. Const.

p. 350. l. 3. Recte] Recta. Const.

p. ead. l. 19. Id transit,] Id transiit. Const.

p. ead. l. 20. Itaque] Eaque; vel ac ita. Const.

p. 351. l. 1. Parte ita] Dele ita, vel lege ista. Const.

p. ead. l. 1. Non in summa, sed summa -- cura. Kr.

p. ead. l. 3. Hamo retuso] Τυφλωγχιτρω. Const.

p. ead. l. 3. Scalpello.] A scalpello, ἀπὸ τοῦ σκαλίου, ἢ μήλως ισχυράς. Hippocrat. Const.

p. ead. l. 5. Sub eo] Ab eo. Const.

p. ead. l. 7. Generibus subjicienda sunt, quae] Generib. adjicienda sunt, quae. Const.

p. ead. l. 8. In corpore] In corpus. Const.

p. ead. l. 9. Insedit.] Incedit, vel insidit. Const.

p. ead. l. 10. Ipsa in angusto est.] Ipsa angusta est. Const.

p. ead. l. 15. Si mucro, si arundo inhaeret] Si mucroni arundo inhaeret. Const.

p. ead. l. ult. Forfice,] Forcipe. Const.

p. 352. l. 4. Forfice] Forcipe. Const.

p. ead. l. 5. Fissis] Fixis. Const.

p. ead. l. 10. Diocleum graviscum] Διοκλίου γραφισκόν Graeci vocant βελανχόν. Γράφισκος, sic dicitur a forma graphii. Const.

p. ead. l. 14. Lateribus, leviterque extrema in eam] A lateribus extrema leviterque in eam. Const.

p. 353. l. 8. Forfice] Forcipe. Const.

p. ead. l. 10. Quoque ictum] Quoque victum. Const.

p. ead. l. 12. Litterae ♀] B. ♀ b. a. telum. b.

terebrā. Const.

Hh hh 3

p. 353.

p. 353. l. 12. *Diducuntur*] *Deducuntur*. *Const.*
p. ead. l. 15. *De qua satis alio loco dictum est.*]
Vide Libro VI. Const.

p. 354. l. 1. *Γάγγλας,*] *γάγγλια*. *Const.*

p. ead. l. 7. *Tunica sua includuntur.*] *Tunica*
includi ganglia quidam negant. Vide pag. 410.
Const.

p. ead. l. 11. *[Ejecta]* *Exsecta*. Dicit tamen
infra: ejiciendaque cum eo, quod intus tenet. Const.

p. ead. l. 15. *Aliqui*] *Aliique*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 15. *Quibus aliqui*] *Alii alique* i. e.
diversi: cujus conjectura ex V. C. in quo alique
legitur. Scal.

p. ead. l. 16. *Meliceridi*] *De meliceria ulceris*
fistulosi genere. Vide lib. V. Const.

p. ead. l. ult. *Subiecta carne, ea separaretur,*]
Et subiecta carne ea separaretur, Cod. Const.

p. 355. l. 12. *Vesicae*] *ὕδατις*; *Aeginetae. Const.*

p. ead. l. 13. *Levesque pituitae cursus,*] *ἐπιφορὰς.*
Const.

p. ead. l. 15. *Transversam*] *Transversa. Const.*

p. ead. l. 16. *Et ut locus*] *Et ut qua locus. Const.*

p. ead. l. ult. *Crithe.*] *κριθὴ* vel *ποσθία* Gale-
no lib. τῶν κατὰ τόπους. Const.

p. 356. l. 8. *Chalazio*] *Grando, χάλαζα, vel*
χαλάζιον. Const.

p. ead. l. 8. *Sed neque utique*] *Sed nec utique.*
Const.

p. ead. l. 10. *Ideoque ea χαλάζια vocant*] *Gran-*
dini similia sunt, ideoque ea χαλάζια Graeci vocant.
Const.

p. ead. l. 10. *Χαλάζια*] *Bochart. Hieroz. Part.*
II. l. 5. c. 9. p. 721.

p. ead. l. 12. *Diducenda*] *Deducenda. Const.*

p. ead. l. 15. *Πτερύγιον*] *Vnguis, vulgo la*
maille. Vide Aeginetam lib. III. cap. 22. Const.

p. 367. l. 10. *Patescit*] *Patefit, leg. patefecit.*
Const.

p. ead. l. 10. *Per quod postea semper humor de-*
scendit, ῥυάδα Graeci vocant.] Rhyada, non rhy-
pada, ut hactenus, legendum mihi videtur, id-
que partim ratione vocabuli ad rei significationem
alludentis respondentisque; partim quia huic lec-
tionem Symon Genuensis adstipulari videtur, ex
sententia Demost. cujusdam, quem crebro ille
citatur, cujus & haec verba citatur, quibus rhyada
ille ita describit: Rhyas, inquit, est continuus
lacrymae fluor. Quanquam dicat idem auctor, qual-
is qualis est apud Cels. rhypada legi. Quin &
huic sententiae meae adstipulari videtur Hermo-
laus Barbarus in suis Corrol. Quid quod & apud
ipsum Galen. lib. 14. Θεραπευτικῆς ita legitur,
ubi de oculorum vitiis agit, ῥυάδος que appellatur,
de quo hic differit Cels. oculorum vitium. Caesar.

p. ead. l. 10. *ῥυάδα ἀπὸ τῆς ῥυάδας, vel ῥοιάδας. Const.*

p. 358. l. 9. *Excidi*] *Excipi. Const.*

p. ead. l. 10. *Ex ipso abscindatur*] *Ex ipso ab-*
scindatur, nempe angulo. Const.

p. ead. l. 15. *Inter se palpebrae coalescunt*] *Aë-*
tius lib. VII. cap. 66. πρόσφουσιν τῶ βλεφάρῳ dixit,
Paulus Aegineta lib. VI. cap. 15. σύμφουσιν βλε-
φάρων. Const.

p. ead. l. penult. *Glutinabit*] *Glutinavit. (alii*
agglutinatur) ἐγκυλοβλέφαρον, sed utrumque vi-
tium. Ego sub utroque retineo. Nam ibi sub
pro in ponitur, ut cap. 5. lib. VII. sic ὑπὸ vice
in interdum. Const.

p. 359. l. 3. *Adversum specillum*] *Adversum*
specillum est μῆλῆς πυρὴν (μῆλωτις vero five μῆ-
λωτις Aeginetae, ἡ μῆλη ἐξωλῆς Hippocr. specillum
oricularium seu potius auricularium) supra dicebat
specilli manubriolo. Const.

p. ead. l. 5. *Aut ubi*] *At ubi. Const.*

p. ead. l. 7. *Cum moderatione,*] *Temperata ma-*
nu supra. Const.

p. ead. l. 9. *Medicamentis, quibus asperitudo cu-*
ratur,] *Διπύκνωτα φάρμακα (nisi potius λεικίνωτα)*
apud Aeginetam. Const.

p. ead. l. 10. *Vertatur*] *Evertatur. Const.*

p. ead. l. 11. *Ipsique etiam*] *Ipsique aegro etiam.*
Const.

p. ead. l. 16. *Ἀγυλάπα*] *Αἰγυλάπη* vel *αἰγύ-*
λωνψ (& antequam disruptum exulceretur, ἀγχι-
λωνψ Aëtio) lacrymalem fistulam vocant. Const.

p. ead. l. 19. *Recurvatae*] *Aequatae. Const.*

p. ead. l. 19. *Color pallet*] *Colore pallent. Const.*

p. ead. l. penult. *Ea vero*] *Eos vero. Const.*

p. ead. l. ult. *Cum eam non ignotum*] *Quam-*
vis. Alii cum eo ne. Const.

p. 360. l. 6. *Legendum mihi videtur: Os quod*
jam carie vexatum est, ferro adurendum est, vehe-
mentius, quo crassior &c. Kr.

p. ead. l. 6. *His squama accedat,*] *Huic squama*
abscedat. Const.

p. ead. l. 10. *De pilis palpebrarum oculum irri-*
tantibus,] *Πτῶσις βλεφάρων, καὶ φαλάγγωσι. Const.*

p. ead. l. 13. *Modo sub ordine naturali*] *Διῃ-*
χίωσι. Const.

p. ead. l. 15. *Tenuis acus ferrea*] *Haec curatio*
Aeginetae lib. VI. cap. 13. καὶ οὕτως. Const.

p. ead. l. penult. *Sub ipsis*] *Super ipsis. Const.*

p. 361. l. 4. *Acu transiit*] *Ἀναδροχισμὸς dicitur*
haec curandi ratio a Paulo Aegineta lib. IV.
cap. 13. Const.

p. ead. l. 9. *Foramen*] *Ferrumen in antiquo:*
infra vocat gluten, quo vinctus est pilus. Const.

p. ead. l. 17. *Ea vero curatio,*] *Ἀναβήκη sive*
κατὰβήκη Aeginetae lib. VI. cap. 8. & 11. Const.

p. ead. l. 17. *Quae palpebrae laxioris*] Elegans relatiui trajectio, quae rotundiorum numerosiorumque efficit orationem, quam *palpebrae laxioris, quae*. *Const.*

p. 362. l. 3. *Qua deinde*] *Quod deinde*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Vt de interiore quae*] *Vt de inferiore, quae*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Palpebra*] *Palpebra est laxata*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Habenula*] *Cutis segmentum oblongum*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Quae supra tres*] *Aegineta tres*: vet. *quattuor*: Aetius *quinque* dixit. *Const.*

p. ead. l. 17. *Satis tuetur*] *A pilorum punctione*. *Const.*

p. ead. l. 24. *Interdum etiam alia de causa*] *Fit a natura, uisione, cicatrice, senectute, futura latiore & male facta*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Cute*] *cutis*. *Const.*

p. 393. l. 9. *Senectute*,] *Aegineta relaxatione*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Plagae*] *Lunatae*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Hic essi codex habeat ut quarto, alii autem & quarto, neminem tamen habere a quarto, monet Morgagnus. Cujus auctoritate motus lectionem priorem restitui. Sero demum video, lectionem Lindenii a quarto meliorem esse. Kr.*

p. ead. l. 16. *Tunica*,] *Cornea*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Σταφύλαμα*] *Vide Aëtium lib. VII. cap. 34. Aeginetam lib. III. cap. 22. Const.*

p. ead. l. 20. *Ex interiore*] *ex inferiore*. *Const.*

p. 364. l. 8. *Alias feci mentionem*] *Pag. 367. Sex oculorum tunicae.*

1. *Ἐπιεφικτός*, *adnata*. *Oritur ex pericranio.*

2. *Incognita veteribus, ob idque innominata. Fit ex nerveis musculorum oculi tenuitatibus.*

3. *Κερατοειδής*, *cornea*. *Oritur a dura membrana cerebri.*

4. *Ραγοειδής*, *uvea*, vel *κοροειδής* (quia κόρη, *pupilla*, quae in eius foramine,) nascitur ex tenui menynge, nervumque opticum convescit.

5. *Ἀμφιβληστροειδής*, *reticularis*. *Gignitur ex nervo optico.*

6. *Ἀραχνοειδής*, *tela araneorum similis. Ipsa similiter ut quarta ex tenui menynge nascitur.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Ea qua parte alba est satis crassa, pupillae*] *etque, qua parte alba, est satis crassa: pupillae*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 18. *Ad membranam cerebri perveniunt, eique*] *Ad membranas cerebri perveniunt (immo ex eis nascuntur), eisque. Vid. adnot. Const.*

p. ead. l. 21. *Eoque*] *etque*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Ex cuius colore*] *Color iridis fit*

ab uvea tunica. Color pupillae apparet ex reflexione humoris vitrei, cum e fundo obscuro exerit se species. *Const.*

p. 365. l. 2. *Membranula*] *Vvea & cornea*. *Const.*

p. ead. l. 3. *A qua videndi facultas proficiscitur*,] *Tres humores oculi:*

1. *Ἰδαρώδης*, *aqueus*, vel *ἀλοειδής*, *albugineus*, qui paucus, semicircularis jacet in parte anteriore: gignitur ex nutritione; effususque vulnere restauratur interdum, nec visus amittitur. *Const.*

2. *Κρυσταλλοειδής*, *crystallinus*, qui splendidus, sphaericus, globi, quem reliqui duo constituunt, in centro locatus, pene princeps videndi instrumentum. Ex vitreo alitur.

3. *Ἰαλοειδής*, *vitreus*, qui multo copiosior semicircularis, concavus (nam cavitate sua crystallinum excipit) posteriorem partem praecipue occupans. Alitur a tunica reticulari.

Locus autem corruptissimus ita castigandus: *Id autem, superveniens ab interiore parte membranula includit (sub his gutta humoris est, ovi albo similis) a qua videndi facultas proficiscitur. Κρυσταλλοειδής a Graecis nominatur. Gutta humoris, intelligit ἰδαρώδης sive ἀλοειδής, aqueum humorem. Facultas proficiscitur. Si ut a causa falsum: si ut ab instrumento ferme praecipuo verum. Ἀραχνοειδής membranula vitreum & crystallinum complectitur. Const.*

p. ead. l. 4. *Κρυσταλλοειδής*] *ἀραχνοειδής. Const.*

p. ead. l. 7. *Interiori potentiae*] *Videndi. Const.*

p. ead. l. 7. *Vitiique ejus*] *vitii ejus. Const.*

p. ead. l. 11. *Figura in aliam vertit*] *figura, in aliam vertitur. Const.*

p. ead. l. 12. *Pro coeruleus substitui cereus volunt Hier. Mercurialis Var. Lect. L. V. c. 5. & Clericus in Hist. Med. P. 2. L. 4. S. 2. c. 5. quos secutus Interpres Britannus vertit: Of the colour of wax. Sed miror, viris doctissimis ignotum esse Hippocratis περὶ ὀφθαλμοῦ. Kr.*

p. ead. l. 16. *Curatio*] *curationi. Const.*

p. ead. l. 18. *Neque exiguus neque concavus*] *Negatio cadit in Adject. Const.*

p. ead. l. 20. *Durities quaedam*] *duritie quaedam. Const.*

p. ead. l. penult. *Lumine adverso, sic ut contra medicus*] *lumini adversus, sic ut contra medicum. Const.*

p. 366. l. 1. *Et immobile*] *ut immobile. Const.*

p. ead. l. 2. *Acies*] *Oculi acies videndique facultas, laeso humore crystallino. Const.*

p. ead. l. 6. *Aut acuta, aut forte non nimium tenuis, etque demittenda. Sed recta est per*] *est acuta, aut certe non demittenda, sed recta est, per. Const.*

p. 366.

p. ead. l. 6. Loci huius corruptio in omnibus editionibus manifesta est. Ante legebatur: *Acus admovenda est, aut acuta, aut forte non nimium tenuis*. Lindénus pro forte posuit certe. Sed neutra lectio probari potest, cum oppositio in neutra probabilis sit. Si divinando liceret veram lectionem praecipere, eam putarem ita se habere: *Acus admovenda est, acie acuta, & (vel at) fortis, aut certe non nimium tenuis*. Kr.

p. ead. l. 6. *Summas duas tunicas*] *Adnatam & corneam*. *Const.*

p. ead. l. 9. Pro *timide* Interpres Britannus vult *temere* legi. Sed doctissimum virum, cum haec scriberet, parum haesitasse valde miror. Vox enim *timide* & supra & infra a Celso dictis magis, non *temere* convenit. Dixerat Celsus, acum ita esse demittendam *ne qua vena laedatur*. Ne quis vero timidius agat, adjicitur, *neque tamen timide demittenda est; quia inani loco excipitur, ubi scilicet nec laedi quicquam, neque mediocriter quidem peritus falli potest*.

p. ead. l. 14. *Parti*] *parte*. *Const.*

p. ead. l. 16. *Late*] *latis*. *Const.*

p. 367. l. 4. In hoc capite Graecorum ὑποσπασμοῦ, περισποφισμός, & ἀγγειολογία tractatur. *Const.*

p. ead. l. 8. *Ex levibus*] *& levibus*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Necessario*] *necessaria*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Patent*] *parent*. *Const.*

p. ead. l. 21. *Os*] *calvariae os*. *Const.*

p. 368. l. 5. *Nationes quoque*] *nationes quasque*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Qui novem lineis*] *περισκυφισμός & ὑποσπασμός*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Recte*] *rectas, vel recta*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Diducerent*] *deducerent*. *Const.*

p. ead. l. 28. *Inductisque*] *diductisque*, *Vet. Const.*

p. ead. l. 16. *Post sanguine fuso*] *Post sanguinem effusum*. *Const.*

p. 369. l. 3. *Valentior*] *violentior*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Legi*] *i. seligi*. Nam hic & infra *περὶ ἀγγειολογίας*. *Const.*

pag. ead. l. 7. *Cervicem, ac frontem, deinde*] *verticem ac frontem oportet deinde*. *Const.*

pag. ead. l. 9. *Maxillas*] *maxillam*. *Const.*

p. ead. l. 16. *Erumpat*] *Crustis decidentibus*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Per hoc*] *Puris diuturnam vacationem*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Per illud*] *sanguinis eruptionem*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Exhauriri*] *Alimento privari, unde oculi ἀτροφία, & φθίσις five tabes*. *Const.*

p. 370. l. 23. *Cicatricem*] *In qua caro excreverit*. Nam ὑπερσάρκωσι posuit Aegineta. *Const.*

p. ead. l. 13. *At ubi aures, in viro putat, perforatae sunt*] *Vt olim in servitiis Thracum*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Curta in auribus*] *κολάβομα*. *Const.*

p. 371. l. 6. *Mutatione*] *mutilatione*. *Const.*

p. ead. l. 11. *Curatum*] *Curtum, curtatum* reperi: *curandum* Alii. *Const.*

p. ead. l. 13. *Reposuimus*] *resolvimus*, *Vet. Const.*

p. ead. l. 18. *Interdum autem*] *interdum tamen*. *Cod. Const.*

p. ead. l. 19. Particula *haud* parum attento videri potest non a Celso esse. Britannus expunctam vult. Sed verbum *relinquere* duplicem explicatum admittit. Kr.

p. 372. l. 1. *Imis venarum*] *imisve narium*. Sic in antiquo. Alii *genarum*. *Const.*

p. ead. l. 2. *Si quid aut medio naso*] *Haec videntur e margine irrepsisse*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Curata*] *curta*. *Const.*

p. ead. l. 11. *Illita spuma argenti*] *Sic etiam sequenti pag.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Posui*] *Cap. 8. lib. vi.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Implicitum linamentum*] *σρεπτός μοτός*. *Const.*

p. ead. l. 22. *Ex penicillo respergendum*] *ἐλλυχνιώτος μέτος* Aeginetae. *Const.*

p. ead. l. ult. *Vulnus purgandum*] *ulcusculum purgandum*. *Const.*

p. 373. l. 7. *Sutile*] *subtile*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Arescentium*] *malescentium*. Alii exponunt *ulcere putri corrosarum*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Incidat*] *insidat*. *Const.*

p. 374. l. 3. *Forfice*] *forcipe*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Forfice*] *forcipe*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Forfex*] *forceps*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Os eorum*] *os raxum, cui dens inhaeret*. Alii *earum, nempe maxillarum*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Forfex*] *forceps*. *Const.*

p. ead. l. 14. *Fractum*] *factum*. *Const.*

p. ead. l. 14. *Indurescit*] *intumesceat*. *Const.*

p. 375. l. 1. *Is qui*] *is autem qui*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Forfice, quam rbizan*] *forcipe, quam ῥιζάγρα*. *Const.*

p. ead. l. 11. *De Vva*] *Vide pag. 375. de Vvae morbis*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Solet enim*] *Ex Hippocrat. Prognost. lib. iii. cap. 10.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Deducta*] *diducta*. *Const.*

p. ead. l. 16. *Summa, tenuis est*] *summa vero, tenuis est*. *Const.*

p. ead. l. 19. *Volsella*] *τῷ μολδίω, σαφυλάγρα, vel σαφυλοάρετω*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Lingua vero quibusdam*] *Hoc vitium*

tium vocatur, ἀγκυλόγλασσον, {quo qui laborant, μογιλάλοι vocantur.} De ejus curatione Aëtius lib. VIII. cap. 38. *Const.*

p. 376. l. 2. *Membrana incidenda*] τῷ ἀγκυλότρω, id est, ferramento, quo ἀγκύλωσις linguae tollitur. *Const.*

p. ead. l. 6. *Eam premeret*] *eam promeret.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Consistit in tunica*] *contegitur velamento.* Vid. lib. VII. cap. 2. *Const.*

p. ead. l. 11. *Movet*] *non movet.* Cod. *Const.*

p. ead. l. 12. *Semel*] *simplici plaga.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Labra autem saepe finduntur*] *Labrorum fissuras* vocat Plinius. *Const.*

p. ead. l. 24. Βρογχοκήλην] Βρογχοκήλη, vulgo le gros gosier, vel le goître. Plin. lib. XXII. cap. ult. *guttur* vocat. & lib. XXII. cap. 17. dixit *guttur* incipientia *turgescere*: unde *guttur.* *Const.*

p. 377. l. 1. *Exeditur*] *exurit.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Tumore una linea*] *tumor una linea.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Velamento*] *tunica.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Inspargenda adurentia, linamentisque id curandum est, caeteris*] *inspargenda adurentia linamentis, idque curandum est caeteris.* *Const.*

p. ead. l. antepenult. *Frigore comminuitur*] *frigore non imminuitur,* Cod. *Const.*

p. 378. l. 1. *Latus extenuatus in ventrem est*] *latus, extenuatus in verticem,* Vetus Exemplar. *Const.*

p. ead. l. 12. *Iisdem*] *iisdem.* Al. saepe ita. *Const.*

p. ead. l. 14. *Vterum*] *ventrem.* Al. saepissime sic. *Const.*

p. ead. l. 15. *Exceptus est*] *excipitur.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Nam sic id quod supra*] *Nam sic adstricta, id quod infra,* Cod. Vide pag. 366. *Const.*

p. ead. l. 20. *Vinxerunt*] *vincirent.* *Const.*

p. 379. l. 19. *Alias dixi*] Cap. 21. lib. III. *Const.*

p. ead. l. ult. *Media circum surgente quodam nodo,*] *medio circum surgente quadam mora.* *Const.*

p. 380. l. 2. *Posteriores*] *interiores.* *Const.*

p. ead. l. 20. *Alienantur*] *Alterari, ἀλλοιῶσθαι.* *Const.*

p. ead. l. 26. *Membranae interiori*] *Peritonaeo.* *Const.*

p. 381. l. 1. *Concidant*] *confidant.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Leviter*] *leniter.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Diduci*] *deduci.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Summae cutis*] *Epigastrii.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Vincienda*] *facienda, vel iniicienda.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Sit, quae retusa est. Semel*] *sit quae acuta, propinqua quae retusa est. Simul.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Trajectis.*] Quod supra dixit *permutatis.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Impressam*] *expressam.* *Const.*

p. 382. l. 4. *Abdominis membrana*] *Peritonaeum.* *Const.*

p. 5. *Rumpitur.*] Quid vociferatione? quid saltu? *Const.*

p. ead. l. 11. *Super*] *supra.* *Const.*

p. ead. l. 17. *Immittendae*] *incidendae.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Medullis*] *glandulis.* a Galeno III. Alimentorum glandulis testes accensentur. *Const.*

p. ead. l. ult. Pro *medullis*, quod in omnibus editionibus legitur, Lindenius posuit *glandulis*, sectatus Constantinum, Ronfseum, qui Galeni auctoritatem reveriti, aequae ac Rubens in *annot. in hunc locum*, maluerunt *glandulis.* Kr.

p. 313. l. 6. Ἐντροειδὲς] Verbum hoc, cum de eo jam diu dubitarem, quodam modo scribendum esset, propterea quod nondum mihi ad manum erant Galeni opera Graeca omnia, unde ipsum posse restitui conjectabam, nec falso, tandem a doctissimo Georgio Agricola restitutum accepi. Qui tamen & ipse de ejus verbi scriptura se aliquando addubitasse, literis ad me datis testatur, quod apud ipsum Galenum loco uno aut altero ita scriptum invenerit, ἐντροειδὲς per τ non per θ in eodem significato, id quod Atticorum consuetudine, proprietateve factum a Galeno opinatur, ut qui ε pro λ scribere consueverunt, ut κρέβανον ἀντὶ τῆς κλίβανον. Verum cum idem verbum apud eundem Galenum locis compluribus & apud alios ejusdem professionis auctores scriptum invenisset, eo quo nunc modo adnotatum est, hoc quoque scribendum hic adjudicabat, verbum videlicet deductum ἀπὸ τῆς ἐλῶτρος καὶ εἶδους. Caesar.

p. ead. l. 5. *Hae autem*] *Hi*, nempe testiculi. *Const.*

p. ead. l. 5. *Tunica*] Prima testiculorum intimaque ἐπιδιδυμὶς, 2. ἐνυδροειδὲς, 3. δακτύλιος, 4. externaque, ὀρχήδων, *scrotum.* *Const.*

p. ead. l. 6. Quae ἐνυδροειδὲς] Nicolaus Loönis cum quibusdam codicibus ἐνυδροειδὲς legendum esse putat, Miscellan. l. 9. c. 7. *Alm.*

p. ead. l. 18. *Tunica*] *Peritonaei.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Tunicas*, & ob id ejus rei patientes diducit, ἐντροχέλην] *tunicas*, & ejus rei patientes diducit, ob id ἐντροχέλην. *Const.*

p. 384. l. 2. *Herniae nomen est*] *Herniosus* apud veteres *ponderosus* dicebatur, ut in Levitici veteri versione Latina & in fabula Querolo i. e. Aulularia ad Plauti imitationem facta. Sed proprie de *enterocele* intelligitur. *Scal.*

p. ead. l. 5. *Aliquo modo collocatum.*] *Alio quovis modo collocatum est.* *Const.*

- p. 384. l. 9. *Desidit, interdum sic dividitur*] *desinit, interdum sic discutitur.* Conf.
- p. ead. l. 10. *At si clamore*] *at clamore.* Conf.
- p. ead. l. 12. *Diffunditur,*] *distenditur.* Conf.
- p. ead. l. 16. *Accepto,*] *concepto.* Al. Conf.
- p. ead. l. 20. *Disfringit*] *distendit; aut distringit* intelligitur ex distensionis sensu. Conf.
- p. ead. l. ult. *Hae gravatae occaluerunt*] *hae genitae* (Aëtius ἐπιγεννητῶν χιτῶνα vocat) *occuluerunt.* Conf.
- p. 385. l. 5. *Priora*] *Propiora.* Cod. Conf.
- p. ead. l. 7. *Subesse dicimus: si tumor*] *subesse dicimus: humor sic deprehenditur, si tumor,* Cod. Conf.
- p. ead. l. 11. *Arte*] *arcte.*
- p. ead. l. 18. *Visu*] *nisu, vel nixu.* Conf.
- p. 386. l. 2. *Praeterquam quod*] *praeterquam etiam quod.* Conf.
- p. ead. l. 8. *Σαρκοκήλη*] *Σαρκοκήλη* proprie glandulosae testium carnis incrementum. Conf.
- p. ead. l. 11. *Nervus ex quo*] *Κρεμαστής.* Conf.
- p. ead. l. 13. *Varices*] *Ramices* plane legend. Nam *βεβρωκήλη*, inguinis ramex, ut cap. 24. estque prolapsus intestini, aut omenti, aut utriusque in inguen: fitque rupto, aut extenso peritoneo. Lege Aeginetam lib. III. cap. 54. Conf.
- p. ead. l. 19. *Simul ad*] *simulac ad.* Conf.
- p. ead. l. 20. *Triduum*] *triduo.* Conf.
- p. ead. l. ult. *Ad eam, quae media est plaga facta.* *Foramen*] *ad eam, quae media est. Plaga facta, foramen,* Cod. Conf.
- p. 387. l. 29. *Simul laxet*] *sinum laxet.* Conf.
- p. ead. l. 3. *Versus eum*] *versus eam, aut id* Conf.
- d. ead. l. 3. *Locus hic ex iis est, quos ego integros, Morgagnus vitiosos aut certe intellectu difficiles iudicat. Haeret autem vir plane eximius in vocula eum, pro qua vel id vel eam in codice se inventurum, frustra tamen, speraverat. Sed quam ob rem vocula eum, non percommode ad sinum, quem medicus laxat, referri possit, equidem non video. Extensio enim sive scroti, si voculam id ponas, sive cutis, si eam substituas, fieri debet propterea, tum ut sinus ille extendatur & diductionem membranularum abscissionem faciliorem reddat, cum maxime vero ut sinus ab inguinibus abducatur, quo tutius omnia perfici a Medico secanti possint. Kr.*
- p. ead. l. 6. *Delapsus*] *elapsus.* Conf.
- p. ead. l. 18. Et in omnibus libris & in codice scriptura *fursum* reperit Morgagnus. Adjicit autem. *Etsi quae proxime praecedunt: sed non a summa inguinis plaga, verum infra paululum ea abscindenda, utrumlibet legere permittunt, placetque*
- ibi rursum dici pro e contrario; dicebat tamen, non ignorari, Celsum fortasse ipsum quoque ita fursum posuisse, ut motum non significaret locum versum.* Kr.
- p. ead. l. 20. *Purgatus ita*] *purgatus itaque.* Conf.
- p. ead. l. 21. *Leviter*] *leniter.* Conf.
- p. ead. l. 26. *Glutinentur*] *glutinetur.* Conf.
- p. ead. l. penult. *Super non fulcienda*] *Tu potestas audes pedibus fulcire pruinas i. e. calcare.* Probert. Lib. 1. Scal.
- p. 384. l. 2. *Infra*] *inguen.* Conf.
- p. ead. l. 9. *Transversa membrana*] *transversas membranas.* Conf.
- p. ead. l. 13. *Vbicunque repertum*] *Haec curationis pars spectat ad ὑδροκήλης, abscessus suppuratos, aliosque id genus affectus scroti.* Conf.
- p. ead. l. 15. *Digitto, manubriolo, vel scalpello diductam inferiorem partem tunica*] *digitis manubriove scalpelli diductam inferiorem partem tunicae.* Conf.
- p. ead. l. 16. *Quod ad similitudinem curvum*] *quod a similitudine Corvum.* Conf.
- p. ead. l. 17. *In eandem intrare*] *in eandem.* Hoc non est in antiquo. Conf.
- p. ead. l. 17. *In eandem intrare*] *in eandem* glossema. Scal.
- p. ead. l. 18. *Conjectis,*] *confectis,* Cod. Conf.
- p. ead. l. ult. *Quam altissime ab inguine*] *quam altissime ad inguen, ut supra dixit: ut alte ad ipsum inguen praecidatur.* Conf.
- p. 389. l. 1. Pro hae legendum est *venae.* Kr.
- p. ead. l. 1. *Lino summe*] *lino summas.* Conf.
- p. ead. l. 2. *In aliis*] *in illis.* Conf.
- p. ead. l. 12. *Irroranda*] *irrorandum,* Cod. Conf.
- p. ead. l. 13. *Fibulae*] *ἄγκυρας, nodi filii tracti.* Conf.
- p. ead. l. 22. *Initium fuit*] *vitium fuit,* Cod. Conf.
- p. ead. l. ult. *Priore*] *propiore* plane legend. ut & vetus Codex ostendit. Conf.
- p. 390. l. 5. *Intestinum.*] *Maxime τυφλόν, i. caecum.* Conf.
- p. ead. l. 5. *Iunctura*] *Peritoneae rupti. Laxatum iunctura non eget.* Conf.
- p. ead. l. 11. *Dolor*] *dolores.* Cod. Conf.
- p. ead. l. 16. *Longissime*] *longissima.* Conf.
- p. ead. l. 20. *Cibi lenis*] *cibi levis.* Conf.
- p. ead. l. 6. *Enim cum*] *enim non nisi cum.* Conf.
- p. 391. l. 6. *Quae excidenda*] *quae incidenda.* Alii. Conf.
- p. ead. l. 7. *Deducta*] *diducta,* Cod. Conf.
- p. ead. l. 9. *Ne ipse*] *ne is ipse.* Conf.
- p. ead. l. 22. *Habenua*] *Vide supra cap. VII.* Conf.

- p. ead. l. 24. *At si omentum descendit,*] *Ἐπι-
πλοκήλη. Conf.*
- p. 392. l. 4. *Ex utero*] *ex ventre alio. Conf.*
- p. ead. l. 8. *Super vinculum*] *supra vinculum.
Conf.*
- p. ead. l. 10. *Parvulo*] *malo. Conf.*
- p. ead. l. 12. *Si discusso*] *si discisso. Conf.*
- p. ead. l. 15. *Si relictum*] *si reductum. Alii.
Conf.*
- p. ead. l. 16. *Fuit*] *fluit. Cod. Conf.*
- p. ead. l. penult. *Liquoris*] *id liquoris. Conf.*
- p. 393. l. 1. *Eo protractis*] *ea protractis. Conf.*
- p. ead. l. 2. *Protinus*] *i. protenus. Conf.*
- p. ead. l. 3. *Membranae*] *Ἐπιγεννητὲς χιτῶνας
intelligit. Conf.*
- p. ead. l. 7. *Ramex*] *Κισσοκήλη. Conf.*
- p. ead. l. 15. *Tunicam*] *ἱερδοαδῶ. Conf.*
- p. ead. l. 16. *Promovenda*] *producenda & pro-
ferenda. Conf.*
- p. ead. l. 17. *Et exemplarium vetustorum fide
& ratione duce delendum est vero, & minor di-
stinctionis nota ponenda est post verbum: qua
parte inhaerebunt ad praecedentia referri debent. Kr.*
- p. ead. l. 20. *Tertiam tunicam*] *δραχόν. Conf.*
- p. ead. l. 21. *Pars aliqua*] *Ejus tunicae. Conf.*
- p. ead. l. 23. *Majore vitio*] *Majore sui parte.
Al. major. Conf.*
- p. ead. l. 25. *Totum id*] *Totam tunicam. Conf.*
- p. ead. l. 28. *Si vinciendae*] *sic injiciendae, Cod.
Conf.*
- p. 394. l. 3. *Et filo*] *& filum. Conf.*
- p. ead. l. 4. *Adverso specillo comprehendit*] *aver-
so specillo compelli. Cod. Conf.*
- p. ead. l. 7. *Vt una*] *ut una, Cod. Conf.*
- p. ead. l. 7. *Inter imam tunicam*] *Quae ἐπιδι-
δυμῖς. Conf.*
- p. ead. l. 12. *Nervusque*] *πρεμαστῆρ. Conf.*
- p. ead. l. 18. *Virgent enim febres*] *Si manu cu-
rando vulneretur. Conf.*
- p. ead. l. 22. *Sine ratione*] *ἀλόγως. Hippocr.
Conf.*
- p. ead. l. 24. *Vbi vero in ipso inguine ramex &c.*]
Βαβονοκήλης curatio. Conf.
- p. 395. l. 5. *In quo si glans nuda*] *Hoc vitium
περιφύκωρις. Vide lib. IV. cap. 18.*
- p. ead. l. 10. *Apprehenditur*] *prehenditur, Cod.
Conf.*
- p. ead. l. 12. *Tergus*] *Cutis penis. Conf.*
- p. ead. l. 14. *Circulus, eoque*] *circulus, super
eoque. Conf.*
- p. ead. l. 16. *Praestat*] *praestet. Conf.*
- p. ead. l. 19. *Non ita dolet,*] *non ita vero do-
let, nempe cum glans detegitur. Conf.*
- p. ead. l. 22. *Emplastrumque circumdatur, quod
valentem*] *emplastroque circumdatur, quod valenter,
Cod. Conf.*
- p. ead. penult. l. *Eam partem*] *eam (nempe
inflammationem) part. Conf.*
- p. 396. l. 5. *Fraenum*] *δασμὸν Galeno. Conf.*
- p. ead. l. 12. *Infibulandiratio*] *ἐγκτερισμός. Conf.*
- p. ead. l. 13. *Infibulare quoque adolescentibus*]
*Fibula haec simile aliquid habet iis, quae voca-
mus Cadenats. Mira sunt, quae super his nar-
rantur de Monachis Turcarum. Casaub.*
- p. ead. l. 13. *Primi editores omiserunt verba:
interdum vocis, quae Manutii, Stephanus, Rons-
seus & Genevensis editor servarunt, quaeque a
Celfo ipso scripta esse verisimile videtur. Kr.*
- p. ead. l. 17. *Qua perforatur,*] *qua perforetur.
Conf.*
- p. ead. l. 18. *Necessarium est*] *Glossema. Scal.*
- p. ead. l. 18. *Additur, quae quo melior, eo le-
vior est,*] *inditur, quae quo levior, eo melior est,
Cod. Conf.*
- p. ead. l. 20. *Res vero interdum cogit*] *Vide
Aeginetam lib. VI. cap. 59. Conf.*
- p. 397. l. 5. *Levesque*] *laevesque. Conf.*
- p. ead. l. 11. *Iter urinae*] *Meatus urinarius,
ἐξέρρα, de quo vide cap. I. lib. IV. infra &
fistulam vocat. Conf.*
- p. ead. l. 15. *Super naturale*] *super vulvae cer-
vicem. Conf.*
- p. ead. l. 15. *Aliquanto minus difficultatis exi-
git*] *sed aliquanto minus difficultatis exhibet. Conf.*
- p. ead. l. 17. *Ea*] *urina: vel subaudi. Conf.*
- p. ead. l. penult. *Vellere,*] *evellere. Conf.*
- p. 398. l. 1. *Cutis*] *Praeputii. Conf.*
- p. ead. l. 18. *Non quo non*] *non quo tamen non.
Conf.*
- p. ead. l. 20. *Demissis*] *Nempe in anum, ut
docet infra. Conf.*
- p. ead. l. 22. *Praevalens*] *prudens. Nam saepe
al in veteribus codicibus pro d legitur, ut
hic & supra: & contrario d pro al in duo, quod
pro alio scriptum erat. Scal.*
- p. ead. l. 23. *Confidit,*] *confidet. Conf.*
- p. ead. l. 23. *Adversum*] *aversum, aut adver-
sum respectu Medici, non ministri. Conf.*
- p. ead. l. 24. *Reductisque ejus cruribus,*] *Crus
ducitur extensione: reducitur flexione, qua genu
attollitur, poplesque attrahitur. Aeger suis po-
plitibus manus subjicit exterius: minister ipsas
suis interius demissis comprehendit. Sic dextra
manu utriusque velut habena, crus dextrum aegro-
ti, item sinistra sinistrum suspenduntur, atque di-
varicantur ministri arbitrio. Conf.*
- p. ead. l. 26. *Eos quam maxime*] *ea nempe
crura. Conf.*

p. ead. l. 27. *Eos continet*] *eas*, scilicet manus. *Const.*

p. ead. l. 28. *Insidunt, quo & insident, quorum &*. Alii *quo* - - - *deliguntur*. *Const.*

p. 399. l. 3. *Levare*] *levari*. Cod. *ablevari*. Alii *labare*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Atque sinistra manu duos eius digitos,*] *sedet, atque sinistrae manus duos digitos*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 17. *Leviorque*] *laeviorque*. *Const.*

p. ead. l. penult. *Sinistrae digiti deorsum eum compellunt,*] *sinistrae digitis eum compellit*. Cod. *Const.*

p. 400. l. 1. *Vt pronus exeat :*] *Vt ne pronus exeat*. Nam hic contra erectum distinguitur. Jacens ovum oblongum pronum est : stans erectum. Pronus minime, aut vix extrahi posset. *Const.*

p. ead. l. 2. *Transversus fit :*] *πλάγιος* veniat, non in latitudinem : vulgo *de cant*. *Const.*

p. ead. l. 2. *Ut duobus angulis sedeat :*] Sedet binis angulis, immo quaternis, cum per totam planam superficiem jacet, nec in latus procumbens carinatur. *Const.*

p. ead. l. 4. *Levior*] *Scribend laevior*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Vt incidi*] *Expunge ut : & pro debeat repone debet*. *Const.*

p. ead. l. 5. Recte haec praecipit Constantinus. Sed Lindenius omnia alia fecit; adlevitque *fit*, sine ratione; nam verbum *eo* pertinet ad supra l. 17. dicta : *ad cervicem perv*. Kr.

p. ead. l. 6. *Plaga lunata*] Vide sis Th. Bartholinum de Vnicornu cap. XXIII. pag. 194. *Alm.*

p. ead. l. 7. *Strictior una plaga est,*] *Plaga unica*, non transversa nec lunata, sed lunata, sed obliquando per longitudinem nunc fit, non juxta anum, sed digitis minimum duobus a sede, interfemineo (*περιαιδν* Graeci vocant] nec ea quidem in commissura (quae *τεμελις* vel *ὀφθαλμός*) ne fiat convulsio, haudque vulnus coëat. Sed ad latus. *Const.*

Ibid. In Codice Mediceo vetustissimo scriptum prius fuerat optimo sensu : *QUA RESIMA plaga est*. Licet ea lectio a recenti nimium sedulo emendatore fuerit immutata, nunc apparet in omnibus quos ego viderim impressis. *Ant. Cocchi in Dell' Anatomia discorso* p. 87. item Morgagni *Epist.* VII. p. 187. In aliis Mediceis codicibus antiquis scriptum est : *Qua stragesima*. vid. Art. Cocchii opera editi *Græcorum chirurgici Libri Sorani &c. Florentiae* 1754. p. 52. Kr.

p. ead. l. penult. *Nam qui fistulae, quam illo loco & & & Graeci vocant, parum patefaciunt*] *Alias meatum*. *ὀφθαλμός*, nisi malis legere *οφθαλμός*, ut hactenus in impressis exemplaribus. Ve-

rum quid id sibi velit, nondum usquam comperi apud idoneos auctores. *Caesar.*

p. 401. l. 6. *In cuius corpore nullum discrimen est.*] Hoc falsum : itaque legendum, *colere*, ut in MS. aut *nonnullum discrimen est*. *Const.*

p. ead. l. 8. *Vncus est*] Hic uncus angustioris cochlearis formam aemulatur : vocatur a Lithotomis *Crochet*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Levis*] *laevis*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Extrahendi vim habet*] *Uncos* tres habent sola magnitudine differentes. Duobus simul utuntur : majore calculus attrahitur, extrahitur minore : aut brevioris loco ferramento utuntur, quod vocant *bec de cane*, a rostri anatis similitudine. Ergo lego, *brevior*. Alii tamen, *brevis extrahendi vim non habet*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Vbi injectus est, in utrumque latus inclinandus est*] Quidam ita distinguunt, *ubi injectus est in utrumque latus, inclinandus est*. *Const.*

p. ead. l. 14. Legendum puto, *qui si* ((sc. calculus) *apprehensus est*. Cum Lindenio tamen omnes editiones consentiunt. K.

p. ead. l. 14. *Ideoque eo minimo opus est*] *ideoque eo minore opus est*. Cod. *Const.*

p. 402. l. 2. *Attrahatur :*] *attrahitur*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Vncus extremus*] Qua parte calculum venatur. *Const.*

p. ead. l. 12. *Duplicavit.*] Nempe tunicarum soluta unitate. *Const.*

p. ead. l. 21. *Ferramentum*] Latum est & breve, labrisque inter digitos cohibetur, ne possit elabi : acie semicirculatae partis tantum fecat. *Const.*

p. ead. l. penult. *Pollice imposito*] *pollice impresso labrorum vertici*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Quo cum sequebatur,*] *quo consequerebatur*. *Const.*

p. 403. l. 2. *Facta est,*] *secta*, vel *patefacta est*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Aequè leniter*] *aequè sed leniter*. *Const.*

p. ead. l. 8. *Compositus judicatur, in se adtrahens*] *compositus judicatur, de se abstrahens*. *Const.*

p. ead. l. 10. *Abducere,*] *adducere*. *Const.*

p. ead. l. 11. *Curationi*] *curationis*. Malim *curationi*, ut *ἐν ὁφθαλμῷ τῇ διαπραξίᾳ* exprimeretur. *Const.*

p. 404. l. 2. *Promovente, excidit.*] *promovetur, & excidit*. Cod. *Const.*

p. ead. l. 5. *Eum concussum*] *Al. eum concussus*. *Const.*

p. ead. l. 6. *Tum ferramentum*] Nunc utuntur forcipe, cuius brachia implicata coeunt uno ter alterum ineunte : quorum & ora acuta calculum apprehensum citra periculum concidunt. *Const.*

- p. 404. l. 7. *Quod admotum &c.*] Alias, *quod admotum calculum, ex - - vesicam ferram -*. *Const.*
- p. ead. l. 12. *Tamen parum, proprie quaedam*] *Parum, proprie tamen quaedam.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Quia is urinam in cervicem non compellit,*] *Quia eum urina in cervicem compellit.* *Const.*
- p. ead. l. ult. *In primo*] nempe urinae itinere, quod compressius. Vide cap. I. lib. IV. *Const.*
- p. 405. l. 1. *Eodem tamen unco*] *Eodem unci genere, quod supra descriptum.* *Const.*
- p. ead. l. 2. *Subjici*] in anum. *Const.*
- p. ead. l. 13. *Metus excipitur*] *metus excipit.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Agglutinanda cucurbitula est*] lib. IV. cap. 14. *cucurbitulam defigere, hic agglutinare dixit.* *Const.*
- p. ead. l. 21. *Super ulcus*] *super vulnus.* *Cod. Const.*
- p. ead. l. 23. *Aqua*] *Al. in aqua.* *Const.*
- p. ead. l. ult. *Digeratur*] *διαφορεῖσθαι* dicunt Graeci. *Const.*
- p. 406. l. 1. *Subinde facile*] *subinde in facie,* *Cod. Const.*
- p. ead. l. 3. *Inducendusque hapsus lanae mollis,*] *Hapsus* id Latinis dici videtur, quod Graecis *πίλημα*. Ita enim Linac. verbum illud vertit *πίλημα* in Therapeuticis Galeni locis duobus, quos observavi. Caeterum *πίλημα* Suidas exponit *σκέπασμα*, Hesychius *ζώθην*. *Hapsus* ergo significare videri potest, vel sacculum, crumenam, vel huiusmodi aliquid aut testorium, aut velamen, aut cingulum sacculi aut crumenae modo factum. *Caesar.*
- p. 406. l. 3. *Hapsus lanae mollis*] *Hapsus* non est *πίλημα* (lanas coactas Latini dicunt & coactilia) inepte enim dixisset *hapsum* lanae mollis. Quod coactum molle non est, sed durum. Est vero *hapsus* (*παρὰ τὸ ἀπτομαι ἄψομαι*) quantum lanae uno runcinarum contactu & factu carminatores discriminarunt. Vulgo vocant *pauvtes* a palma. Ergo lanae *δέξαα*, & quantum vola capere possit, per *hapsum* intelligo. Vfus est etiam ea voce lib. IV. Cap. 6. *Const.*
- p. ead. l. 3. *Hapsus lanae*] *Hapsus* lanae videtur esse *τῶν ἀπαξ εἰρημίων*. *Casaub.*
- p. ead. l. 3. *Hapsus lanae mollis*] *Hapsus* est lanae particula molliter in globulum formata. *Floccum* dicit *Plin.* 30. 15. Reperitur praeterea haec vox etiam apud *Caprum de verbis dubiis*, & in *Glossario Isidori*, ubi tamen *hapsum* ἀντὶ τῆς *hapsus* scribendum esse docetur, ipsaque vox per *vellus* lanae explicatur. *Casaub.*
- p. ead. l. 7. *Nocent, quae vesicam*] *nocent, quo vesicam,* *Cod. Al. quia.* *Const.*
- p. ead. l. 17. *Ne quid intus sit,*] *Grumus sanguinis.* Vide supra initio. *Const.*
- p. ead. l. penult. *Et venter imus, sed & mediocris est, cum*] *Et venter imus sedet mediocris, & cum.* Infra contr. *Si venter imus tunc.* *Const.*
- p. 407. l. 3. *Vrinae*] *urina.* *Const.*
- p. ead. l. 5. *Rosa*] *ros. i. rosaceo.* *Const.*
- p. ead. l. 6. *Emeapharmacum emplastrum,*] *Vi-* de lib. V. cap. 18. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Medulla etiam, maximeque vitulina, quod in id*] *Medullam etiam, maximeque vitulinam, quae ad id.* *Const.*
- p. 108. l. 3. *Cancris metus est. His cognoscitur,*] *Legi potest, is cognoscitur, tamen si legas his, subaudire licebit, notis, ut sit, hic notis.* *Caesar.*
- p. ead. l. 3. *Cancris*] *Sic gangraenam vocat.* *Const.*
- p. ead. l. 3. *Is*] *his.* *Const.*
- p. ead. l. 4. *Cumque eo*] *cumque ea.* *Const.*
- p. ead. l. 5. *Lanulis*] *lamulis.* *Alii squamulis.* *Const.*
- p. ead. l. 14. *Eadem sit,*] *ea sit.* *Const.*
- p. ead. l. 15. *In ventrem:*] *Sic inferior potius, quam superior.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Intus adjiciatur*] *intus injicietur.* *Const.*
- p. ead. l. 24. *Recipiendum,*] *Al. decipiendum.* *Const.*
- p. ead. l. ult. *Cum eo tamen*] *Alibi dicit, cum eo, ut ne: & alibi, cum eo tamen, ut non.* *Const.*
- p. 409. l. 3. *Alii possit*] *alii posse, id est, carne impleri, σαρκῶσαι.* *Const.*
- p. ead. l. 5. *Diu tuenda*] *die tuenda.* *Const.*
- p. ead. l. 9. *Non modica*] *Al. non immodica.* *Const.*
- p. ead. l. 13. *Vistu venire,*] *vistu evenire.* *Const.*
- p. ead. l. 15. *Rosa*] *ros. i. rosaceo.* *Const.*
- p. ead. l. 15. *Agendus,*] *adigendus.* *Const.*
- p. 410. l. 2. *Adverso specillo*] *averso specillo, τῷ τῆς μήλης πυρρῷ.* *Const.*
- p. ead. l. 4. *Pura*] *supra, Cod. Const.*
- p. ead. l. 5. *Extendique,*] *extendendique.* *Const.*
- p. ead. l. 6. *Maxime vincti*] *maxime isti,* *Cod.* *Alii juncti.* Hoc fit, ut admoveantur labra vulneris. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Sutura*] *futura.* *Al. futura.* *Retineo futura.*
- p. ead. l. 13. Vide *Plinium* lib. VII. cap. 16. *Const.*
- p. ead. l. 13. *Quod earum naturalia, &c.*] *Ἀτελής* vocari, quos Latini *imperforatos* dicunt, unicuique notum est; at amplissimus *Gish. Cupe-* rus in *Harpocrate* pag. 28. 29. novissimae editionis,

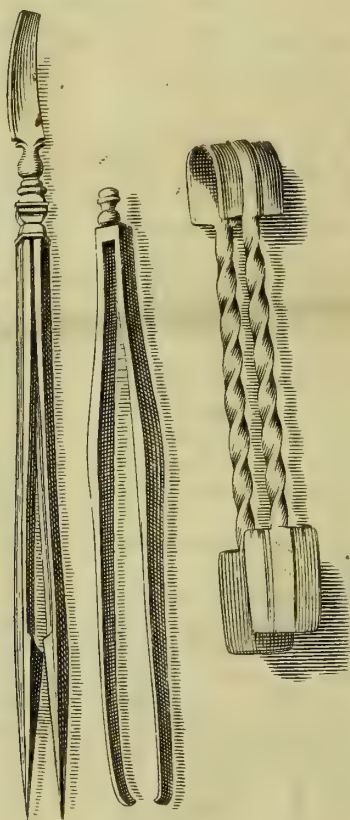

tionis, *Harpocratianos*, ejusmodi homines vocatos fuisse eleganter ex Ptolemaeo demonstrat, quem locum etiam interpretatur Rutgersius Variar. Lektion. lib. III. c. 18. quo quid *concreti*, *consertum virginal*, *obsignata natura*, sint, exponit. De Atretis & imperforatis consule Schenkium Observation. l. IV. pag. 519. & seqq. ubi varia exempla recensentur: Patinum Epistol. Gallicar. n. 60. edit. tertiae. *Alm.*

p. ead. l. 20. *Ac si caro*] *at si caro*. *Const.*

p. ead. l. 21. *Vel vulfella*] *Vulfella*, quae &

vulfella dicitur, instrumentum fuit veteribus ussatissimum, quo modo partes tenebant aut emplas-tra, & officula ex vulneribus extrahebant, sed virgines, quin & viri molliores illius ope pilos, tam e barba quam supercilio evelebant, unde *acum obliquam* apud Iuvenal. Sat. II. v. 93. *volfellam* interpretatur Ptolom. Flavius Conjectaneor. c. 67. vide Mercerum ad Tertullian. de Pallio pag. 768. Graecis vocatur in Philoxeni Glossario *τριχολειβιον, μαδισήριον*. Harum varias figuras in tyronum gratiam adpingi curavimus. *Alm.*

p. ead. l. ult. *Solvere ulcus, & sicut*] *solvere, & ulcus sicut*. *Const.*

p. 411. l. 4. *Concipit*] *concepit*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Vulvae*] *uteri*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Paululum dehiscere.*] *paululum dehiscit*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Iterum ad os aperiatur*] *iterum os aperiatur*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Rei facultatem*] *rei facilitatem*, *Cod. Const.*

p. ead. l. 21. *Incepisse,*] *coepisse*, *vetus. Const.*

p. 412. l. 6. *Corpus*] *Vteri ejusque cervicis: cuius tumoris causa inflammatio. Const.*

p. ead. l. 8. *Demitti debet uncus.*] *Mortui foetus extractionem, uti & instrumenta; quibus veteres medici usi sunt, describit Tertullianus; cujus ver-*

verba libro de anima cap. XXV. haec sunt: *At quin & in ipso adhuc utero infans trucidatur, necessaria crudelitate, quum in exitu obliquatus deneget partum, matricida, ni moriturus. Itaque & inter arma medicorum & organum est, quo prius patefcere secreta coguntur, tortili temperamento, cum annulo cultrato, quo intus membra caeduntur anxio arbitrio, cum hebetate unco, quo totum facinus extrahitur violento puerperio. Est etiam aeneum spiculum, quo jugulatio ipsa dirigatur, caeco tatrocinio, ἡβερ-οσφάκτιον appellant, de infanticidii officio utique viventi infantis peremptorium. Alm.*

p. ead. l. 21. *Iniectus facile hebeti corpusculo elevabitur.] injectus hebeti (lego enecti) corpusculo facile elabitur, Cod. Const.*

p. 413. l. 3. *In interiorem tantum partem per totam aciem exacuitur.] in interiore tantum parte per totam aciem exacuitur. Const.*

p. ead. l. 12. *Protractum est,] prolapsum est, vetus exemplar. Const.*

p. ead. l. 20. *Eadem ratione] leniter & sensim. Const.*

p. ead. l. 25. *Rosa] ros i. rosaceo. Const.*

p. ead. l. 26. *Adhibeatur] adhibetur. Const.*

p. ead. l. ult. *Qua scissa] qua fissa, i. ῥαγάδες. Vide pag. 239. & de ani fistulis pag. 414. atque de pastillo ad ani fissa pag. 269. Const.*

p. 414. l. 14. *De Condylomatium curatione] Deest. & haemorrhoidum. vide pag. 400. & seq. Const.*

p. ead. l. penult. *Alvus acribus] alvus acrioribus. Const.*

p. ead. l. ult. *Magis orae] magis ora. Const.*

p. ead. l. ult. *Omnia vela,] omnia venarum. Const.*

p. 415. l. 3. *Spongia aqua calida est, donec id libeat] spongia ex aqua calida est, donec id doleat. Const.*

p. ead. l. 4. *Exulcerandum est.] Vt evacuato sanguine ac spiritu ibi contento, celerius id emoriatur ac decidat. Const.*

p. ead. l. 10. *Infraque eam] infra foramen. Const.*

p. ead. l. 15. *Calida] Ex calida subacta. Vult enim fieri cataplasma. Const.*

p. ead. l. 20. *Oticulario specillo] μυλωτίδι. Const.*

p. ead. l. 24. *Varices crurum, temporum ventrisque, κροτοὶ fiunt etiam in palpebris. Aëtius. Const.*

p. 416. l. 8. *Superimponitur] superponitur. Const.*
p. ead. l. 9. *At exciditur hoc morbo:] Excidendi ratio haec est, Cod. Const.*

p. ead. l. 13. *Impositoque] interpositoque. Const.*

p. ead. l. 17. *Ibi rursus] ibique rursus. Const.*

p. ead. l. penult. *Efficit] efficitur. Const.*

p. 417. l. 2. *Membrum praecidi oportere,] Vide*

pag. 304. Aegineta hanc curationem vocat ἀγε-τηγισμὸν. Const.

p. ead. l. 2. *Alio loco mihi dictum est.] p. 304. Const.*

p. ead. l. 10. *Aliquid os] aliquid offis, Cod. Const.*

p. ead. l. 12. *Levanda] laevanda. Const.*

p. ead. l. ult. *Pus moveri debet] pus moveri non debet. Vide pag. 291. Const.*

p. ead. l. ult. *Lindenii mutationem non sustuli, dubius tamen. Postea incidi in Graecorum libros Chirurgicos a Cocchio editos p. 158. ubi legi, in Codice Mediceo aequae atque in editionibus prioribus scriptum esse: in quibus pus moveri debet. Cocchius autem addit, lectionem hanc praefereendam esse, propterea quod Heliodorus praecipiat: a tertio quartanae die, cum jam sanguinis profusio destitit, curatio adhibeatur puri movendo idonea &c. Kr.*

p. 418. l. 1. *De positu & figura totius humani corporis.] De positu & figura ossium totius humani corporis. Const.*

p. ead. l. 4. *Gignente] Scribitur cingente. Const.*

p. ead. l. 9. *Locis tamen aestuosis &c.] Vide ad id Herodotum lib. III. cum loquitur de Aegyptiorum & Persarum strage. Vide etiam Pollucem Scal.*

p. ead. l. 10. *Et id caput firmissimum,] Hoc verissimum, si solum externas injurias consideres. At si etiam internas, falsum. Est enim magis morbis obnoxium propter retentos vapores fuliginosos. Const.*

p. ead. l. 12. *Ne locus quidem] nec locus quidem. Const.*

p. ead. l. 13. *Fere tamen duae] Suturae propriae sunt (i. ῥαφαὶ) ἡ σεφανία, λαμβδεδής, καὶ ὀβελαία: impropriae duae super aures, quae potius λεπίδεδῆ προσκολλήματα. Const.*

p. ead. l. 18. *In unguem] ad unguem. Const.*

p. ead. l. 19. *Inferiora] Scriptum infirmiora. Const.*

p. ead. l. 20. *Insidunt] insident. Alii incidunt. Const.*

p. ead. l. 21. *Quia capillus] qua capillus. Const.*

p. ead. l. 23. *Antiquissimam lectionem simul & verissimam reposui. Alio loco scil. in schediasmate de emendando Celfo feci conjecturam, per os medium significari os sphenoidium, quod sane processibus suis temporalibus sub his musculis, qui tempora continent, positum est. Postea incidi in Oribassi Coll. L. XV. c. 3. ubi conjecturam meam confirmari non illibenter vidi. Pavvii opinio de ossis temporum parte petrosa admitti nequit, cum ea non sub musculis, sed sub cerebro*

repe-

reperiatur. Morgagnus vero, quanquam multa differit, decernere tamen non audet. Kr.

p. ead. l. 23. *Connectunt*] *contegunt*. Const.

p. ead. l. 24. *Inclinatorum*] *inclinatam*. Const.

p. 419. l. 1. *Gingivis*] *maxilla* alias. Const.

p. ead. l. 6. *Foramina*] *πόροι*. Const.

p. ead. l. 7. *Haec primum*] *hae primum*. Const.

p. ead. l. 8. *In cartilagine*] *in cartilaginem*. Const.

p. ead. l. 10. *A summis ad imas*] *ab imis ad summas*. Alii. Const.

p. ead. l. 13. *Dissipantur*,] *Id est, distribuuntur*. Const.

p. ead. l. 21. *Nam malae cum toto osse, quod superiores dentes exigit*,] *Vel excipit*. Caesar.

p. 420. l. 2. *Facultatem*] *facilitatem*. Const.

p. ead. l. 4. *Ex his quaterni primi quia secant τομικοί a Graecis nominantur*,] *τομικοί alias τομείς*. Caesar.

p. ead. l. 4. *Τομικοί*] *i. incisorii sive τομείς*. Const.

p. ead. l. 5. *Caninis dentibus*] *Canini, πυλιδοντες*. Const.

p. ead. l. 6. *Maxillares*] *Sive molares, γόμφιοι sive μύλοι dicti, quini (sic enim in antiquo exemplari scriptum, non quaterni) ab utroque latere*. Const.

p. ead. l. 16. *Mediae*] *medio*. Const.

p. ead. l. 17. *Per duos*] *subter duos*. Alii. Const.

p. ead. l. 17. *Circa quoque per duos processus tenuibus cavis perviae, per quae*] *Vel per quas*. Caesar.

p. 421. l. 4. *Deorsum versus tuberibus exasperetur*] *deorsum versus moveatur & tuberibus exasperetur*. Const.

p. ead. l. 4. *Superiori parti inferiore*] *secunda superiori parti inseritur*. Const.

p. ead. l. 6. *Superior summae*] *superior summa*. Const.

p. ead. l. 6. In antiquo codice Mediceo legitur COMIS. Hinc patet fuisse in vetusto exemplari ΤΟΜΕΙΣ, quod rectum est. Recenti scriptura additum est, *tenici unde teinnici* Florentinae Editionis aliorumque. Kr.

p. ead. l. 8. *Sustinere*] *sustineri*. Const.

p. ead. l. 9. *Quos καρότας Graeci appellant.*] Sic quidem hos nervos Ludovicus Caelius, auctor Latinarum lectionum, dicendos esse contendit, quod & se posse probare dicit per Galenum & Apollonium in Argonaut. Eosdem tamen Hermodol. Barbar. *tenontas* appellandos putavit. Caesar.

p. ead. l. 9. *Καρότας*] *Al. κείρας*. Melius *τένοντας*. Const.

p. ead. l. 9. *Quos καρότας Graeci appellant.*] Non est Graecum. Scal.

p. ead. l. 9. Cod. Medic. habet *cerotas*. Fortasse fuerat in exemplari ΚΕΡΟΙΤΙΑΣ, vid. Hesychium & veterem Aristophanis interpretem 'Ιπ. v. 1341. qui *κερουτίας* explicat *τὴν κεφαλὴν ἀνατίθειν*; neque enim satisfaciunt, quae Caelius *Antiqu. lect.* II. 43. p. 91. ed. 1516. affert, cum pro *Ceratis* publico bonarum litterarum emolumento *cerotas* aut *caroticos* sufficiendam putat. Quam lectionem Caesarius primus, ni fallor, admisit. Cocchius l. c. p. 162. Kr.

p. ead. l. 10. *Omnes flexus alter.*] Quidam: *omnium flexus alte*. non probo. Const.

p. 422. l. 2. *In promptu dato*] *in promptu dato*. Const.

p. ead. l. 2. *Locus hic, prout a priscis editus & a me restitutus est, summam perspicuitatem accipit, si una scribas pro uno. Nam Celsus ignorare non potuit, homini datum esse flexum & in priora & in posteriora & ad latera; ergo non unus flexus datus est, quare & Cocchius, in not. seq. caeteris (scil. flexibus) negatis probans, errat. Si una legeris, facillimus verborum Celsi explicatus est. Scil. quia vertebrae & multa cartilagine & nervis continentur & quia una Flexus modicus in pruruptum datus est, homo & rectus insitit &c.* Kr.

p. ead. l. 2. *Caeteris negatis*, optimo sensu. Sed Pallavicinius mutavit *negatis*, quod habent & reliqui Codices. (sc. Medicei) Cocchius l. c. p. 162.

p. ead. l. 7. *Insinuatis*] *sinuatis*. Const.

p. ead. l. 7. *Inde patefcunt*,] *inde latefcunt*, Cod. Const.

p. ead. l. 12. In eod. Medic. ΝΟΑΣ; scriptor vero similitudine litterarum ο & θ deceptus alterum omisit. Cocchius.

p. ead. l. ult. *Scoptula aperta*] *Lego lata scapularum ossa* 526, 6. 542, 35. 548, 22. Vid. p. 506, 23. & 171. 5. ubi diferte dicit *ἀμοπλάτας* Graecorum Latine dici *ossa scapularum*: quare ista lectio proculdubio mendosa est, cum nunquam alibi haec vox reperiatur. Casaub.

p. ead. l. ult. *Scutula aperta*] *Sc. - - - sic habet Antiqua scriptura cum vacuo spatio quinque aut sex litterarum. Recens: Scoptula aperta. Cocchius l. c.*

p. 423. l. 9. *Quod propius altera verticis parte modice intumescens, sustinet*] *Alii sic, quo propius alteri verticis parti, intumescens sustinet*. Const.

p. ead. l. 11. *In eo*] *Osse, nempe lato scapularum*. Const.

p. ead. l. 11. *Insidit*,] *insidet*. Const.

p. ead. l. 12. *seq.* His verbis difficultatem subesse

esse putavit Morgagnus *Epist.* VII. p. 178. Sed si ita, ut ego, interpungas, & particulae *infra* vim Adverbii tribuas, difficultas omnis evanescit. *Kr.*

p. 423. l. 12. *Cartilagini*] *cartilagine.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Humerus*] *Βραχίον.* *Const.*

p. ead. l. ult. Cod. Mediceus confirmat lectionem *vertici lati.* Antiqua scriptura scriptum fuit: *dixi parvo excessu verticiliati.* Recentiori vero distinctum, &, expuncto *i*, emendatum factumque: *dixi, vertici lati ossis.* Cocchius.

p. ead. l. ult. *Parvo excessu inseritur*] *parvo excessu* defunt in antiquo Cod. Alii legunt, *in excessu.* *Const.*

p. 424. l. 3. *Magis etiam*] *altius etiam.* *Const.*

p. ead. l. 3. *Brachio*] *τῷ πῆχει.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Cubitus*] *Αγκων.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Levi*] *λαevi.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Prima palmarum pars*] *κέρπος,* brachiale, cujus ossicula octo non plane solida & absque medulla. Quartum omnium durissimum. Horum figura multiplex. *Const.*

p. 425. l. 1. *Ex his unius*] *ex his veluti unius.* *Const.*

p. ead. l. 2. *Ex manu duo*] *ex hac manus parte duo.* *Const.*

p. ead. l. 3. *In sinu*] *in sinum.* Alii, *in sinu.* *Const.*

p. ead. l. 4. *Palmam*] *μετακάρπιον.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Interior*] *inferius.* *Const.*

p. ead. l. 6. *In verticem*] *in vertice.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Exterioris*] *superioris.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Desidit.*] *desidet, vel desinit.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Ad spinam*] *ἔξ ad spinam.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Super*] *Al. subter.* *Const.*

p. ead. l. 15. *Femina*] *μηροί.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Duos processus*] *Trochanterem majorem & minorem.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Ab inferioribus quodque capitibus*] *ab inferiori quoque parte,* Alii. *Const.*

p. ead. l. 20. *Introrsus*] *extrorsus,* Alii. *Const.*

p. 426. l. 1. *Patellam vocant.*] *Patella, ἐπιγονυίς* vel *ἐπιγονατίς,* & *μόλη,* mola. *Const.*

p. ead. l. 8. *Sura*] *περόνη.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Cui tibiae nomen est*] *κνήμη.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Media,*] *medio.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Ossa*] *osse.* Alii, *osse tali obverso.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Ipsam super os calcis.*] *Os tali Astragalumque talum vocat: malleolos vero talorum ossa: excessus ἀποφύσεις: procedentia ἐπιφύσεις.* *Const.*

p. ead. l. 16. *Idque sine medulla*] *Os calcis.* *Const.*

p. ead. l. 31. Cap. II. & reliqua tituli illius omissa sunt, imo & sequens contextus in eodem versu continuatur, marginique duntaxat adscriptum est: capitis ossa, quasi indicium. Sed & omnes interpunctiones verborum & distinctionum notae omnino absunt ab hujus codicis antiqua scriptura, adeo ut quae nunc in impressis obtinent, sola recentiorum editorum auctoritate niti credibile sit; vetustissima enim exemplaria quorumcunque iis carere plerumque videmus. *Cocchius.*

p. ead. l. 21. *Vitiatur,*] *Fit cariosum & putre.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Loco movetur*] *luxatur.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Nigrum*] *VII. Aphor. 2.* *Const.*

p. 427. l. 1. *Super natis*] *supernatis.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Secedat:*] *recedat.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Quae integrioris,*] *nempe partis.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Aridum*] *Cruoris expers quod cariosum.* Alioqui minus verum hoc pronunciatum simpliciter. *Const.*

p. ead. l. 9. *Scalpello*] *σμιλίῳ* potius quam *ξύρῳ.* *Const.*

p. ead. l. ult. *Febre*] *Et aëris frigidi contactu, & medicamentis.* *Const.*

p. 428. l. 2. *Vrgenda*] *Id est, coercenda.* Alii, *purganda.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Nigrities*] *Legendum, nigrities ad alteram quoque partem, omisiss inculcatis vocibus, est, aut si caries.* *Const.*

p. ead. l. 19. Cap. III. & omnia inscriptionis verba absunt a Cod. Mediceo; imo & contextus continuus est in eodem versu cum superioribus.

p. ead. l. 20. *Si spaciosum,*] *Vel spatiosius.* *Caesar.*

p. ead. l. 21. *Χονίχιον*] *Modiolus* (a parvi modi figura) ferramentum est ferratum (ut reponendum pro ferratum) vulgoque vocatur *trepān.* Diversa tamen *ἐβάπτιστος τρυπάνη,* ut in Lexico observavimus. De his instrumentis perite & copiose Botallus libro de vulneribus sclopet. in quo & figurae. *Const.*

p. ead. l. 23. *Ipsa quoque*] *ipso quoque.* Sic rectius, nisi forte de modio (qui ipse quoque orbe cingitur) accipias, non de clavo. *Const.*

p. ead. l. 24. *Demittitur* in Cod. Med. *dimittitur.* Ibi *terebrarum* scribitur continuo contextu, sed in margine idem vocabulum additum fuit eadem manu, quasi nota novi capitis. *Cocch.*

p. 429. l. 8. *Vt ἔξ foretur, ἔξ circumagatur,*] *ut ἔξ foret, ἔξ circumagatur.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Modiolo pressum est,*] *Leg. modiolo impressum.* Vide infra, *modiolo imprimitur.* *Const.*

Kkkk

p. 429.

p. 429. l. 12. *Ille per se agitur.*] Modiolus tum agitur sine clavo: cuius quidem officium est, ut modiolum sic firmet, ne possit oberrare, dum circumagitur. *Const.*

p. ead. l. 18. *Excisorius scalper*] ἡ ἐκκοπίς, cisseau vulgo. *Const.*

p. ead. l. ult. *Laedit,*] edit. Alii radit, Cod. *Const.*

p. 430. l. 1. *Integrum, caries per totum*] in totum, caries per saepe totum. *Const.*

p. ead. l. 3. *Foramen*] ferrumen, scriptura atramento recentiori renovata, ut quae antiquus fuerit, non plane dignosci queat. *Cod. Medic.*

p. ead. l. 3e *Id quoque signi specillo significatur*] Videtur hoc loco Celsus usurpare nomen specilli, genere nunc neutro, nunc masculino. *Caesar.*

p. ead. l. 3 *Signi specillo significatur, qui depressus in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id - - - foccus,*] signo specilli significatur, quod depressum in id foramen, quod infra solidam sedem habet, & ob id - - - faccum. *Const.*

p. ead. l. 1. *Hoc in loco ausus sum interdum ponere pro integrum* Nunquam enim sive caries sive nigrities integrum os pertransit. Particula interdum aptissime & respondet illis verbis, vix unquam, & pro ea integrum facile irrepere potuit; recte enim linea praec. legitur. *Kr.*

p. ead. l. 10. *Iam alte*] tum alte. *Const.*

p. ead. l. 12. *Cura agendum est,*] Ne membrana laedatur. *Const.*

p. ead. l. 14. *Spatium ipsum,*] Quod inane occurrit inter duas testas. *Const.*

p. ead. l. 14. *Sanguis*] E venulis effusus, quae ossis cavum fubeunt. *Const.*

p. ead. l. 15. *Habena*] Instar plectri, qua terebra convertitur. *Const.*

p. ead. l. 15. *Suspendendaque*] Vt quam suspensa & levissima minus imprimat. *Const.*

p. ead. l. 16. *Attollenda,*] Ducitur habena terebrae manu dextra: terebram imprimit, moderaturque sinistra & attollit, cum opus est. *Const.*

p. ead. l. 17. *Neque periclitemur,*] Ob id ἀπάτιστα excogitata. *Const.*

p. ead. l. 19. *Media saepe,*] media septa legendum; ut infra cap. 4. *Const.*

p. ead. l. 22. *Μηνυγοφύλακα*] Μηνυγοφύλαξ, membranae custos. Elevatoria Chirurgis, de qua & cap. 4. *Const.*

p. ead. l. 23. *Quae demissa est, ut*] quae demissa sic, ut. *Const.*

p. ead. l. penult. *Scalpro discutiendum est:*] Recte & eleganter, sed minus est elocutus. Plena est oratio: quod malleolo per scalprum discutiendum est. Sic apud Livium: *Tribus arictibus aliquan-*

tum muri discussit, i. deiecit, diruit, atque demolitus est. *Const.*

p. 431. l. 3. *Levandae*] laevandae, i. laevigandae. *Const.*

p. ead. l. 3. *Si quis scobis*] si quid scobis. *Const.*

p. ead. l. 5. *Non ora*] non orae. *Const.*

p. ead. l. 5. *Lavandum*] laevandum. *Const.*

p. ead. l. 6. *Aspero ossae*] aspero ossi. *Const.*

p. ead. l. 7. *Sanitatem,*] Adfert eleganter supprimitur. Satis est verbum diversis subiectis attributum, alteri respondere: cuius sunt & apud Ciceronem exempla. *Const.*

p. ead. l. 11. *Ab ipso ore*] ab ipso ossi. Cum Hippocr. experientia sic legendum ostendit. Alii ore & ulceris subaudiunt. *Const.*

p. ead. l. 14. *Eaque fere*] idque fere. *Const.*

p. ead. l. 15. *Λεπίς*] Leg. λεπίς. i. squama Graec. *Const.*

p. ead. l. 15. *Codex Med. habet: squama id est lepis,* antiqua scriptura scriptum, recentiori vero: *squama est idem lepis,* & in margine alia manu λέπις scriptum est, fortasse pro λοιπός. *Cocchius.*

p. ead. l. 17. *Ad summum tamen*] ad summum tantum. *Const.*

p. ead. l. 18. *Lavari*] laevari. *Const.*

p. 432. l. 3. A cod. Mediceo *Cap. IV. ceterique tituli* absunt, & contextus in eodem versu continuatur; in margine tamen haec notatio est ab antiqua manu: *Fractis ossis & cerebri meninga.* *Cocch.*

p. ead. l. 20. *Nihil leve*] si nihil nisi laeve. *Const.*

p. ead. l. 23. *Hippocrates memoriae tradidit.*] Locus est L. V. *Epidem.* Sed eum librum non esse genuinum Hippocratis foetum, existimant eruditi. *Casaub.*

p. ead. l. 25. *Levia ingenia, quia nihil habent, nihil sui detrahunt*] Vid. Plutarchus lib. πῶς ἀντὶς αἰσθάνοιτο ταυτῆς προκείμενης ἐν ἀρετῇ. & Quintil. *Inst. Orat.* *Casaub.*

p. 433. l. 4. *Quae aequae*] quia aequae. *Const.*

p. ead. l. 7. *Idem, & naturaliter*] Al. idem naturaliter. *Const.*

p. ead. l. 12. *Id detrahendum.*] id deradendum. *Const.*

p. ead. l. 12. *Nigritiem enim continet, si quid fissum est.*] Alias fixum est. *Caesar.*

p. ead. l. 13. *Solet etiam evenire,*] Ἀπὸ χύμα vocant hoc fracturae genus. *Const.*

p. ead. l. 15. *Discussa est,*] discussa est. *Const.*

p. ead. l. 19. *Os fractum*] Hippocr. lib. VII. Aphor. 14. 25. 85. & lib. VI. Aphor. 53. *Const.*

p. ead. l. 23. *Oculos quibus obcaecet.*] Al. oculosque quibus obcaecet. *Const.*

p. ead. l. penult. *Curatio haec*] Excidendi ossis. *Const.*

- p. 434. l. 7. *Vt deinde a singulis procedentibus singulis cutis subsequatur.*] Vel ligulis. Caesar.
- p. ead. l. 7. *Acceptit,*] accipit, Vet. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Singulis cutis*] *angulis cutis.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Inter quae*] *inter quos.* *Const.*
- p. ead. l. 11. *Nihil tutius*] Al. *nihil minus tuto.* *Const.*
- p. ead. l. 20. *Caetera ex eadem*] *caetera eadem.* *Const.*
- p. ead. l. 21. *Aut levior,*] *aut lenior.* *Const.*
- p. ead. l. 24. *Roja*] i. *rofaceo.* *Const.*
- p. 435. l. 3. *Vlcus madet,*] Hic mador *πλάθος* Hippocrat. cui *πλαθαρον ἔλκος* i. *ulcus madens* Celso. Lege Gal. Comm. III. *εἰς τὸ περὶ ἁγμάτων.* *Const.*
- p. ead. l. 3. *Alitur,* *ἔρ* in *cervicibus*] *Ἀκυρολογία.* Talis lib. VII cap. 27. ubi *ali vulnus* pro *σαρκώθαι.* Nec enim vulnus alitur, aut ulcus, sed caro alitur, illudque impletur, ut proprie dixit lib. V. cap. 12. *Const.*
- p. ead. l. 5. *Ad manum*] *εἰς τὴν χειρὸς γάμιν.* *Const.*
- p. ead. l. 7. *Medium*] Nempe os. Al. *media.* *Const.*
- p. ead. l. 7. *Fissum est,*] Hoc *ῥωγμή.* *Const.*
- p. ead. l. 8. *Vel quia*] *fere vel quia,* Cod. *Const.*
- p. ead. l. 11. *Medium*] Est *ἐγγεῖσθαι* Galeno. *Const.*
- p. ead. l. 17. *Ejus*] *eius rimae.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Ad similitudinem C literae,* sic ut vertex ejus a foramine, *basis ad rimas*] Legend. ut habet exemplar MS. *ad similitudinem V. literae,* sic ut - - *rimam.* *Const.*
- p. ead. l. 20. *Nihil latens in eo osse concavum est,*] *nihil latens sub eo osse cum cavatum est.* Al. *in eo ossis concavo est.* *Const.*
- p. ead. l. 20. In Cod. Mediceo antiqua scriptura scriptum est: *late sine osse cavum est.* recentiori: *latens in eo osse concavum est.* Fortasse erat in primo exemplari, *latens in eo osse cavum est.* Cocchius.
- p. ead. l. 21. *Laedentibus.*] Al. *latentibus.* *Const.*
- p. ead. l. 21. *Ne si fractum*] *nec si fractum.* *Const.*
- p. ead. l. 22. *Sed sive totum*] *Ἀποσπαραγνός* Galeno. *Const.*
- p. 436. l. 2. *Quam fecimus,*] Scalpro. *Const.*
- p. ead. l. 3. *Septaque*] *Media septa* dixit supra, i. *interstitia foraminum* hoc loco. *Const.*
- p. ead. l. 4. *Lunatum sinum*] Hic convenit figura literae C. non vero supra. *Const.*
- p. ead. l. 7. *Forfice*] *forcipe,* τῇ ἐσάγγε Galen. VI. Method. *Const.*
- p. ead. l. 9. *Proposui.*] Cap. 3. *Const.*
- p. ead. l. 13. *Sub medicamenti*] *sub medicamentis.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Satis illi*] *satis illis.* *Const.*
- p. ead. l. 18. *Qui supra positus*] Cap. 3. *Const.*
- p. ead. l. 21. *Loco tepido*] Sic recte habet antiqua scriptura (sc. Codicis Medicei). Nam vi Latinae compositionis intelligendus est locus aliquantum tepidus, ut frustra manu recenti in hoc ipso Codice mutatum fuerit: *in loco tepido.* Cocchius.
- p. ead. l. 22. *Infundenda erit rosa*] *infundendum erit id ros.* (i. *rofaceum*) *tepidum.* *Const.*
- p. 520. l. ult. *Cervixque molliri debet*] ne convulsio excitetur. *Const.*
- p. 437. l. 9. *His quoque apparebit,*] *hos quoque apparebit.* Cod. MS. *oportebit.* *Const.*
- p. ead. l. 11. *Spem vero certam faciunt membrana mollis*] *Alias mobilis.* Caesar.
- p. ead. l. 11. *Mobilis*] *Quae συστολῆς & διαστολῆς* motum retinet. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Acris vomitus,*] *acer vomitus.* *Const.*
- p. ead. l. 15. *Caeteraque quae ad*] *caetera quae ad.* *Const.*
- p. 438. l. 2. *Vt per omnem*] *ut non per omnem.* *Const.*
- p. ead. l. 5. *Cicatrix erit solvenda*] *Alii, cicatrice erit solvenda plaga.* *Const.*
- p. ead. l. 7. CAP. V. caeteraque tituli absunt (a Cod. Med.) & contextus est in eodem versu continuus, cui ad marginem nota accedit: *in narius.* Cocchius.
- p. ead. l. 11. *Quicquid e cartilagine concedit,* nec Morgagno probantur, nec cuiquam acutius videnti facile probabuntur. Priores editores ad unum omnes scripserunt: *Quicquid in cartilagine incidit.* Morgagno verbis a Lindenio scriptis vult *concedit* scribi. Sed nihil erat causae, quam ob rem priorum editionum verba tollerentur. Est enim ea loquendi ratio; *quicquid incidit,* Celso familiaris admodum. Is autem, quibus modis nasi vel cartilago vel os laedi frangique posset, in fine pag. praec. dixerat. Aptissime igitur nunc de cartilagine dicere incipiens subjicit: *Quicquid in cartilagine incidit.* Quare si quid mutandum sit, pro *cartilagine* scribemus *cartilagine.* Haec scripseram in illo schediasmate. Postea Codicis Medicei variantes me docuerunt, ita omnino esse scribendum. Kr.
- p. ead. l. 13. *Implicata linamenta,*] *Σφονίσκες στεπτὰς,* Aëtius. *Const.*
- p. ead. l. 14. *Adjicienda sunt.*] *Injicienda sunt.* *Alii, adigenda sunt.* *Const.*

p. 438. l. 14. *Penicillo.*] Ἐκ ῥάκκας εἰληθέντος, Aëtius. *Const.*

p. ead. l. 15. *Fabrili glutine*] *Fabrile gluten* Dioscoridi *ταυροπίδα.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Media*] *Medio.* *Const.*

p. ead. l. penult. *Fuligine,*] Sic antiqua lectio. Alii *polline,* τῇ μάνῃ. *Const.*

p. ead. l. penult. *Eaque ultra*] *Eaque supra.* *Const.*

p. 439. l. 9. *Quia callus*] *Quum callus.* *Const.*

p. ead. l. 12. *Extrinfecus*] *Intrinfecus.* *Const.*

p. ead. l. 14. *Vltra*] *Supra* Al. *Const.*

p. ead. l. 15. *Adjicienda*] *Adigenda,* quod in veteri codice *adicenda* scriptum erat, ut solet in veteribus codicibus. *Scal.*

Hanc conjecturam codex Mediceus confirmat, ubi legitur *adigenda.* Kr. Nota haec pertinet ad p. 522. l. 6.

p. ead. l. 28. *Cap. VI.* & caetera tituli absunt a Cod. Mediceo, continuo textu ac margini adscripta nota, in aure rumpitur cartila. Cocch.

p. ead. l. 28. *Solidarique*] *Κεατύνει* Hippocr. *Const.*

p. 440. l. 5. In Cod. Mediceo post verba ut in naribus, margini adscripta nota in naribus. Vnde liquet, hujusmodi notationes non semper nova capita in hoc codice indicare. Cocchius.

p. ead. l. 6. *Primi temporis*] *Leg. primis temporibus.* *Const.*

p. ead. l. 7. In Cod. Mediceo *Cap. VII.* totusque titulus abest, contextu continuo, margini tantummodo adscriptum est *Maxillam.* Cocchius.

p. ead. l. 9. *Modo rectum*] *Κάταγμα σχιδάκηδον.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Transversum,*] *Καυληδὸν* vel *φανηδὸν,* vel *σιπυνηδὸν.* *Const.*

p. ead. l. 10. *Obliquum:*] *Κατακάρσιον,* sive *κατὰ πλάγιον.* *Const.*

p. ead. l. 13. *Quin etiam aliquando plura fragmenta minuta*] *Quin etiam.* Cum plura fragmenta minuta. Hoc fracturae genus *κάταγμα καρυδὸν* sive *ἀλφειτῆδον* vocatur. Et quum a fragmento fragmentum recedit, *ἀπόθραυσις* & *ἀποκοπή.* Aliud lunatum, quod *εἰς ὀνυχα* vel *καλαμῆδον* fieri dicitur. *Const.*

p. ead. l. 15. *Fragmento*] *Segmento.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Sub qua*] *Sub quo.* *Const.*

p. ead. l. 20. *Excedit*] *Excidit.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Seta*] Hippocr. *τεῖχι ἰππεῖν,* ἢ *χευσῶ.* *Const.*

p. ead. l. 18. *Media*] *Medio.* Vide cap. 5. *Const.*

p. ead. l. penult. *Ibi deligantur*] *Ibi deligentur.* *Const.*

p. 441. l. 5. *Fere resolvuntur*] *Fere solvuntur.* *Const.*

p. ead. l. 8. *Offa conferuntur*] *Συμφέρονται,* *confervent,* lib. II. cap. 10. *Const.*

p. ead. l. 10. *Latus, os*] *Latum os.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Coxarum, os tali,*] *Coxarum os,* *tali.* *Const.*

p. ead. l. 11. *Inter*] *Intra.* *Const.*

p. ead. l. 18. In Cod. Mediceo *Cap. VIII.* & caetera tituli omiſſa, continuo contextu, cum nota margini eadem manu adscripta: *jugulum.* Cocch.

p. ead. l. ult. *Sine junctura*] *Sine vincitura.* *Const.*

p. 442. l. 1. *Fereque id quod a pectore sub id quod ab humero est in posteriorem*] *Fereque id quod ab humero est, sub id quod a pectore in posteriorem* &c. ex Hippocr. *Const.*

p. ead. l. 5. *Sub id humerus*] *Scribendum, subinde humerus.* Alii, *super id humerus.* *Const.*

p. ead. l. 5. *Priorem partem*] *Priorem posteriorem partem.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Manu plane*] *Manu placide,* Al. *Const.*

p. 443. l. 5. *Aut diducantur* (scil. fragmenta) scribendum est, aut omittendum quae. Kr.

p. ead. l. 9. *Ala sua*] *Ala sana.* *Const.*

p. ead. l. 9. *Fasciari*] *Fascia dari,* Vet. *Const.*

p. ead. l. 9. *Sub ala sua fasciari debet*] V. C. *Sub alas fascia dari debet.* *Fasciare non dicitur, sed fasciatus raro.* *Scal.*

p. ead. l. 15. *Latus, os*] *Latum os.* *Const.*

p. ead. l. 22. *Cap. IX.* &c. tituli, omiſſa, contextu continuato. Cod. Mediceus. Cocch.

p. 444. l. 5. *Leniter*] *Leviter.* Alii, *graviter.* *Const.*

p. ead. l. 6. *Quae supra scripta sunt,*] *Circa finem capitis praeced.* *Const.*

p. ead. l. 19. *Quicquid vel tussim*] *Κεχνηδεις* Hippocr. lib. III. Articuli. *Const.*

p. ead. l. 13. *Ne spiritum*] *Nec spiritum.* Alii, *nae spiritum.* Vide infra. *Const.*

p. ead. l. 16. *Sputur*] *Exspuitur.* *Const.*

p. ead. l. 21. *Poiyarchi*] Vide p. 253. *Const.*

p. ead. l. 22. *Rofa*] *Rof. oleo,* i. rosaceo. *Const.*

p. ead. l. 23. *Fasciae a mediis orsae,*] Hippocrates (ex quo haec omnia) duobus fasciae a medio orsae capitibus ligandum praecipit. *Const.*

p. 445. l. 6. *Idem*] *Item.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Quoque resolvetur,*] *Legend. quoque resolvuntur.* *Aeternis diebus Hippocrates, non quotidie.* *Const.*

p. 445. l. 11. *Quae si modus erit*] *Quod si metus erit*, Cod. Alii, *non metus erit*. *Const.*

p. ead. l. 17. *Pus subit*,] *Pus subest*. *Const.*

p. ead. l. penult. *Eaque uri*] *Isque uri*, nempe locus, vel *ea*, scilicet pars. *Const.*

p. 446. l. 8. *Si id ex*] *Si id quod ex*, Vet. Cod. *Const.*

p. ead. l. 11. *In interiorem*] *Al. in anteriorem*. *Const.*

p. ead. l. 13. *Plurima parte*] *Al. prima parte*. *Const.*

p. ead. l. 14. CAP. X. totusque ille titulus abest, contextu continuato, marginique adscriptum est *umeris*. Cod. Med. *Cocch.*

p. ead. l. 14. *Rursus ex magna parte*] *Vbi*que femoribus humeros, crura brachiis comparat, coxasque scapulis. Vide p. 407. imo & plantas palmis, ibid. & p. 444. pedem manui, tibiam cubito. *Const.*

p. ead. l. 16. *Minime*] *Minus*. *Const.*

p. ead. l. 18. *Ea maxime*] *Earum maxime*. *Const.*

p. ead. l. 20. *Pessima ubi*] *Pessimum ubi*. *Const.*

p. ead. l. 21. *Nonnunquam autem*] *Vid. p. 401* *Const.*

p. ead. l. ult. seqq. Locus hic ante me corruptus erat. Lindenius edidit: *Si suis sedibus sunt mota, resima* &c. Prioribus vero sic: *Si suis sedibus mota resimam* &c. Pro *resimam* Codex Mediceus habet *resinam*. Quarum lectio num nulla sensum verborum clarum reddit. Ex omnibus tamen genuinus sensus erui potest. Hoc enim loco de signis fractorum ossium in suis sedibus remanentium, in subsequenter l. 4. 8. de signis eorundem suis sedibus non remanentibus Celsus verba facit. Si itaque mecum legas: *Si suis sedibus sunt, mota resonant, punctationisque* &c. habes notas fractorum ossium in suis sedibus remanentium. Nam haec ita fequi chirurgi norunt. Verbum *resonant* vero facile in *resimam* vel *resinam* transire potuit. Kr.

p. 447. l. 2. *Fit ubi*] *Fit saepe ubi*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Latere*] *E latere*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Depressum*] *Deprehensum*, Cod. *Const.*

p. ead. l. 6. *Intendit*] *Intenderit*. *Const.*

p. ead. l. 9. *Cancer*] *Hic quoque cancri voce* abutitur. *Const.*

p. ead. l. 9. *Certum, ut diutissime alatur pus*] *Lego, vel certe, diutissime alatur pus*. Codex, *agatur*. *Const.*

p. ead. l. 15. *Fasciis*] *Ἰπποδομίδες*, binae fasciae primae. Reliquae *ἰπιδεμοί*, Galen. *Const.*

p. ead. l. ult. *Linteos*] *Lineos*. *Const.*

p. ead. l. ult. *Sex opus est*] Hippocr. duobus. Tot involucra a peritis Chirurgis improbantur. *Const.*

448. l. 2. *Quasi in cochlea serpat*] *Leg. quasi in cochleam serpat*, i. quasi cochleatim & claviatim, *κοχληδὸν καὶ ἐλικοειδῶς*. *Const.*

p. ead. l. 2. Translator Britannus mentem Celsi non affectus, putat voculam *ter* l. 6. abundare. neque a Celsio scriptam esse; doctissimum virum in luculentissimo loco haesitare miror. Kr.

p. ead. l. 3. *Longiore, eaque qua parte os eminet, ab ea si totum aequale est, undelibet super*] *Longior ea, quae qua parte os eminet (aut ab ea, si totum aequale est, vel undelibet) super*. *Const.*

p. ead. l. 6. *In superiore*] *Deest parte, aut supplend.* *Const.*

p. ead. l. 7. *Latiore linte*] *Σπλῖνα* vocat Hippocr. Reliqui *σπλῖνον*, Scribon. Largus *splenium*, *plagulas* Chirurgi. Et *πρὸ τῶν σπληνῶν ἐπιστολῶς* lege Galenum VI. Methodi. *Const.*

p. ead. l. 12. *Quod adstrictum est*] *Quod nimis adstrictum est*. *Const.*

p. ead. l. 12. *Alienatur, & cancro opportunum est*:] *Ἀποειλεῖται καὶ σφακελιζέται* Hippocr *Const.*

p. ead. l. 12. *Alienatur*] Ita infra p. 539, 7. quanto facilius & alienari & occupari cancro vultus potest. Casaub.

p. ead. l. 15. *Functura*] *Vinctura*. *Const.*

p. ead. l. 16. *Sexto fasciis*] *Sexto fascia*. *Const.*

p. ead. l. 21. Ante Lindenium in hoc loco tantummodo vitium latebat in verbis *vel levius*, pro quibus is posuit *vel tenuius*, & praeterea *ab eo* pro *ad eo*, male. Planissima & praecedenti orationi maxime congrua lectio a me posita. Kr.

p. 449. l. 2. *Citra articulum*] *Circa articulum*. *Const.*

p. ead. l. 3. *Spatio*] *Temporis subaudi*. *Const.*

p. ead. l. 4. *Nullus*] *Si nullus*. *Const.*

p. ead. l. 5. *Temporis: quod os quoque conferret*] *Temporis, quo os quoque conferret, (ut & post 10. si ossa non conferbuerint) pro quo dixit cap. 7. ossa conferuntur*, i. quasi ferrumine conglutinata coalescunt. *Const.*

Titulus nullus contextu continuato Codex Mediceus. *Cocch.*

p. 449 l. 12. *seqq.* Locus hic est ex iis, quibus lucem intulit Lindenius. Nil igitur nisi omissionem verbi *est* l. 6. suadeo. Morgagnus quidem in explicando loco eo haeret, ac paene pro *baculum* vult *brachium* legi, quod in codice invenerat. Sed qui possis *brachium* legere? Quo enim modo minister ab ejus qui curatur, occipitio positus, demissum inter ejus, qui curatur

ratur, tenere poterit? Haesitasse autem viri eruditissimi videntur, quia baculi usum non perceperant. Qui mihi nullus alius videtur, nisi ut minister ab ejus, qui curatur, & alto sedili collocatus est, occipitio positus habeat, cui innitatur, si brachio suo sub fascia porrecto, hanc ipsam, simulque humerum curandum attollit tum, cum se ipsum extollit & erigit. Non solus autem Morgagnus, sed Fœsius quoque hoc in loco offendit. Locum enim eum cum vidisset contaminatum, pro porrecto non correpto, ut alii ante & post eum, sed correptum legit, quod tamen ipse ordo & concinnitas verborum plane respuunt. Pro curatur l. 21. legit ducatur, quod certe sensum magis perspicuum reddit quam sumatur, quod Lindenio priores omnes scripserunt. Kr.

p. ead. l. 17. *Super caput*] Exemplar vetus *super cubitum*, i. πῦλον. Const.

p. ead. l. 17. *Juncto*] *Vincto*. Const.

p. 535. l. 18. *Inter se junctis*] Al. *inter se vinctis*. Const.

p. ead. l. 22. *Palmam injicit dextram: si sinister, sinistram: si dexter humerus curatur,*] Al. *planam injicit dextram, si sinister: sinistram, si dexter humerus sumatur*, Cod. Const.

p. 450. l. 5. *Figurandum:*] *Figuratum fit*. Const.

p. ead. l. 15. *Eminentia*] *Eminentiam*. Const.

p. ead. l. 15. *Breviores sunt*] *Sint rectius*. Const.

p. ead. l. 16. Titulus abest contextu continuo. Cod. Medic. Cocch.

a. p. ead. l. 25. *Habitus fit*] *Habitus est*. Const.

b. p. ead. l. 25. *Itaque involutum mitella*] Brachium mitella involutum excipere, & ex cervice suspendere, vulgo dicitur, *porter un bras en écharpe*. Est vero mitella parva mitra & calantica, latior instarque fasciae, ex cujus lateribus taeniae redimiculae dependent. Angli mitella noctu caput redimiunt. Const.

p. 451. l. 3. Titulus abest contextu continuo. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 3. *Ex summo cubito id factum*] *In summo cubito id fractum*, Cod. Const.

p. ead. l. 4. *Ac si,*] *At si*. Const.

p. ead. l. 6. Titulus abest contextu continuo. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 8. *Is canalis*] Σαλῆνος i. *canalis* (quod chirurgicum est instrumentum, rotundum, oblongum, cavum, in quo crus aut femur fractum conjicitur & continetur) descriptio. Vide Hippocratem περὶ ἀγμάτων, & Galen. Comment. II. Differt a glossocomo. Const.

p. ead. l. 12. *Detineat*] *Detineatur*. Const.

p. ead. l. 13. *Si femur, usque ad coxam: si juxta superius, caput femoris, sic ut ipsa quoque ei coxa insit.*] *Lego, si femur usque ad coxam juxta superius caput femoris, si ut ipsa quoque in eo coxa sit*. Const.

p. ead. l. 14. *Neque tamen ignorari oportet,*] *Ex auctoritate Hippocratis hoc perpetuo verum non esse, jam convicit Tagaultius Chirurgiae lib. IV. Const.*

p. ead. l. 17. *Insisti, sed multa tamen femori*] *Insisti. Sed multa tum femori*. Const.

p. ead. l. 17. *Fortunae*] Galli dicunt *a cet accident.* τῇ τύχῃ. Const.

p. ead. l. 19. *Surculum*] *Alii ferulam, ego funiculum* legendum contendo ex antiqui Codicis fide. Alii reponunt, *ad intum fulcrum*. Const.

p. ead. l. 21. Titulus abest contextu continuo. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 21. *Rursus illa*] *Rursus ista*. Const.

p. 452. l. 2. *Longior ulterioribus*] *Longior exterioribus*. Const.

p. ead. l. 4. *Vsus*] *Vsus paulatim*. Const.

p. ead. l. 8. *Cesserunt,*] *Recesserunt*, ut cap. 20. Const.

p. ead. l. 9. *Conservatur*] *Conferitur*, Cod. id est, συμφέρας. Sic & lib. VIII. cap. 7. Const.

p. ead. l. 16. *Quemadmodum*] Ὅ, τοῦτο, *quo vel quali modo*. Const.

p. ead. l. 19. *Caetera*] *Ceterum*. Const.

p. ead. l. ult. *Esset, quanto*] *Esset. Quando*, Cod. Const.

p. 453. l. 11. *Vulneri quam offi*] *Vulneris quam offis*. Const.

p. ead. l. penult. *Ejus longius*] *Ejus si longius*. Const.

p. ead. l. ult. *Scalpro limandum, tum ipsum*] *Scalpro limatum ipsum*. Const.

p. 454. l. 1. *Vulsella*] *Vulsellam dixit & fabros*. Hippocrates tamen μολίσκος & λατόπης, i. vesticulas & latinos. Const.

p. ead. l. 2. *Lindenius pro recte se habenti capiti scripsit acutae offis prominentis cuspidi &c.* Quibus sane verbis sequentia parum recte respondent. Priores omnes si ut scripsi, nisi quod quidam habendi, alii capite, Caesarius etiam habente habeant. Recte se habens caput videtur hic extremum offis, cujus fragmentum prominet, firmum & idoneum ad sustinendum vulsellae illius vestem, significare. Nec acutae - - cuspidi legendum esse verba Celsi p. 539. l. 30-33. Vid. & Morg. *Epist.* V. p. 129. Kr.

p. ead. l. 3. *Sima*] *Curva*. Cod. Const.

p. ead. l. 4. *Cinguntur*] *Cingitur*. Const.

- p. 454. l. 5. *Oportet ea*] *Oportet eas.* Const.
 p. ead. l. 6. *Prodestque ea*] *Potestque ea.* Const.
 p. ead. l. 12. *Excidat, aut cum jam*] *Excidat. Ac cum.* Const.
 p. ead. l. 13. *Diutiusque*] *Latiusque.* Const.
 p. ead. l. 13. *Saepe enim integra cutis offe*] *Saepe enim integra cute os. Et quidam τὸ enim expungunt.* Const.
 p. ead. l. ult. *Quae solvere*] *Quam solvere, supple plagam.* Const.
 p. 455. l. 4. *Neceffe*] *Habet vocat.* Const.
 p. ead. l. 5. *Vbi ictus protinus*] *Plagam deest vel subauditur.* Const.
 p. ead. l. 8. *Levissimi*] *Laevissimi.* Const.
 p. ead. l. 14. De verbo *conferbuerunt* legesit Morgagnum *Epist.* III. p. 63. Locus autem hic mihi suspectus est, quamvis & priores Editores eadem quae Lindenius scripta habent, nisi quod omnes l. 15. pro *quia* legunt *quae*, Ronsteus in ora quoque *quod* notavit. Sed non de hoc praecipua mihi dubitatio existit. Verba l. 17. *Si vetustas occupavit*, itemque verbum *dividenda* probare nequeo. Quodsi enim ossa non conferbuerunt, divisa sunt; ergo non dividenda. Ossa praeterea divisione a se invicem remouentur. Ergo tantum abest, ut concurrant, ut potius a sese recedant; itaque si non concurrunt, ne asperari quidem possunt. Pro *dividenda* fortasse scripsit, *dimovenda*; sic enim ossium fractorum capita inter se dimota concurrente exasperabuntur. Linea vero 16. 17. ita scribendum reor: *Possunt enim coire, nisi vetustas occupavit membrum &c.* Perspicuum enim est, ossa fracta, quae non conferbuerunt, coire non posse, si vetustas occupavit, h. e. si fractorum ossium capita jam callo sunt obducta. Neque enim tanto inter dimoveri possunt motu, quo callos atteri, & ossa concurrente exasperari possint. Kr.
 p. ead. l. 14. *Quae saepe soluta, saepe mota sunt*] *Quod saepe mota, saepe soluta sunt.* Const.
 p. ead. l. 15. *Possunt enim coire*] *Possunt enim diu quiescendo coire.* Const.
 p. ead. l. 17. *Vt si quid*] *Et ut quid.* Const.
 p. ead. l. ult. *Solent tamen interdum diversa inter se ossa cohaerere.*] *Vel coalescere.* Caesar.
 p. ead. l. ult. *Ossa cohaerere*] *Ossa conservare.* Cod. Const.
 p. 456. l. 2. *Dirigi*] *Dirimi.* Const.
 p. ead. l. 7. *Involutam lana regulam objicit*] *Vel tegulam.* Caesar.
 p. ead. l. 8. *Ossa coeperunt,*] *ossa cohaeserunt.* Const.
 p. ead. l. 8. *Nonnunquam*] *F. non unquam.* Vide p. 13. *Casaub.*
 p. ead. l. 14. *Sinapi, quod cum ficu*] *Sinapi cum ficu.* Const.
 p. ead. l. 18. CAP. XI. Et caetera tituli ab sunt contextu continuato Cod. Medic. *Coch.*
 p. ead. l. ult. *Inter se dehiscunt.*] *Hoc διάσπασι; vel διάσπασμα Hippocr.* Const.
 p. ead. l. ult. *Ab humero*] *A summo humero ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου.* Const.
 p. 457. l. 2. *A saltu*] *Saltu, vel e saltu.* Const.
 p. ead. l. 2. *Talo*] *Astragalo.* Const.
 p. ead. l. 5. *In talis*] *In talo.* Const.
 p. ead. l. 6. *Cancros*] *Γαγγραινας*, sic solet exponere. Const.
 p. ead. l. 6. *Qui caput scapulis*] *Ὅπισθεν.* Const.
 p. ead. l. 7. 10. Locus hic paulo difficilior explicatu a Lindenio propterea mutatur, a me vero restitutus est. Tetigi eum in Schediasmate olim. Sed ibi proposita a me divinatio mihi ipsi jam improbat. Locus ut a me nunc ex prioribus editionibus restitutus est, utcumque explicari potest. Nimirum symptomatum, (paulo ante dictorum) *vitandorum* causa idem faciendum quod in simili affectu fieri debet, si os mobile laesum est. Verba autem, *ubi aliquid incidit*, non ad symptomata referri debent; est enim haec Celso familiaris formula loquendi, quando antea, (uti p. 542. l. 31. p. 542. l. 3.) de pluribus casibus morbi vel laesionis cujusdam dixit. Kr.
 p. ead. l. 8. *Ossibus mollibus*] *Leg. mollioribus* (nullum enim os molle, nisi comparate: talisque os est solidissimum durissimumque. Alii *mollibus* legunt, ut de molis casu laesis) *laesis, ubi aliquid incidit, his loc sunt, ut protinus dolor.* Const.
 p. ead. l. 10. *Diducta ossa*] *Diducta haec ossa.* Const.
 p. ead. l. 11. *Decoris eo loco sit, nihil usus admittitur*] *Decoris eo loco, sic nihil us.* Cod. Alii, *loco sit, nihilominus usus admittitur.* Const.
 p. ead. l. 11. *Et vertebra*] *Et vertebrae.* Const.
 p. ead. l. 15. *Et in exteriorem*] *Concisa brevitas, qua & contraria intelliguntur, (posteriolem, & anteriorem, quin & superiorem & inferiorem) nisi malis haec duo opposuisse exempli causa, caetera omisisse.* Const.
 p. ead. l. penult. *Alia vero si in singulis. Quae simulatque*] *Legend. alia vero in singulis, quae simulatque.* Const.
 p. 458. l. 1. *Articuli non possunt,*] *Articuli possunt.* Const.

p. 458. l. 2. *Caput enim nonnunquam*] *Caput enim non nunquam.* Const.

p. ead. l. 6. *Neque repositi*] *Neque repositi*, scilicet prolapsi articuli i. ἄρθρα, ossium capita, quae aliorum finibus conduntur. Const.

p. ead. l. 7. *Caro ea increfcit,*] *Caro in ea magis increfcit.* Const.

p. ead. l. 10. Vid. Cocchii animadversio de antiquitate codicis illius Medicei l. c. p. 168.

p. ead. l. 13. *Tum conquiescat;*] Legend. *dum conquiescat, laceffendum non est.* Cod. *tum conquiescat. Cessandum enim est.* Const.

p. 459. l. 3. *Ex die quinto fovere aqua*] *Ex reponito in suam sedem sic: ex aqua.* Const.

p. ead. l. 5. *Infrictionem*] *Frictionem* Alii. Ego antiquam receptamque lectionem retineo. Est vero infrictio, valida vehemensque frictio, sic ut intus sentiat. Const.

p. ead. l. 9. Cap. XII. & caetera Tituli omiffa in Cod. Mediceo. Cocch.

p. ead. l. 18. *Scorteo pulvino*] Pulvinum scortum vocat Criticus προσκεφάλαιον σκούτιον ἢ δερμάτινον i. coriaceum. Const.

p. ead. l. 18. *Eoque caput*] *ejusque caput.* Const.

p. 460. l. 6. *Motu oris per nervos laedat*] *Motu oris nervos perlaedat.* Const.

p. ead. l. 7. Cap. XIII. & caetera Tituli absunt contextu continuato. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 16. Cap. XIV. &c. absunt contextu continuato. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. 16. Claviculae luxatae curationem omisit. Const.

p. ead. l. 17. *Nisi ex medulla*] *Nisi & medulla.* Const.

p. ead. l. 18. *Processus*] Lib. VII. cap. 29. Const.

p. ead. l. 20. *Si in utramque partem*] *Sed in utramvis partem.* Const.

p. 461. l. 5. *Id intus*] *Idque intus.* Alii, eamque, supple. vertebam. Const.

1. p. ead. l. 9. *Quidem posse,*] Nempe excidere. Alii legunt, *quidem redire posse.* Const.

2. p. ead. l. 10. *Si propulsum*] *Si quid propulsum.* Const.

p. ead. l. ult. Cap. XV. &c. Tituli absunt contextu continuato. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. ult. *Et victus*] In MS. *ei victus.* Alii *ejectus.* Const.

p. 462. l. 1. *Rursum*] *Rursumque.* Const.

p. ead. l. 9. *Sub ala ejus cogere*] *Sub ala digitorum nodis versus latus os cogere* diceret Hippocrates. In antiquo libro manu exarato sic, *humerum genu sub ala ejus cogere, simul & illo latum*

os &c. Confirmatur haec lectio cap. de femore 20. p. 553. Const.

p. ead. l. 10. Locus hic in priscis vexatus, a Lindenio Constantini lectionem approbante editus, a me non mutatus est. Putat Constantinus, lectionem hanc confirmari C. 20. p. 555. l. 2. sed hic locus spectat c. 16. p. 551. l. 11. Itaque dubia quodammodo manet lectio haec. Retinui tamen, quia locus hic satis perspicuus est, & quodammodo in modo ope spatulae sede motum humerum reponendi l. 39. seqq. argumenti genus latet. Kr.

p. ead. l. 11. *Spathula*] *Spatha.* In antiquo scala. Hippocr. vocat ἄμυν. Vide Galen. 1. Comment. περὶ ἄρθρων. Const.

p. 463. l. 12. *Hominis sinistra*] *Humeri sinistra.* Const.

p. ead. l. 17. *Caput ejus*] *Humeri in suam sedem compulsi.* Const.

p. ead. l. 17. *Profectus*] *Profecta.* Const.

p. ead. l. 20. *Id*] *Caput ossis repositi.* Const.

p. ead. l. 20. *Continetur*] Alii malunt ita legere, *continetur*, qui adductus quoque ad latus, ad id fascia deligatur. Const.

p. ead. l. 22. Cap. XVI. & caetera Tituli omiffa contextu continuato. Cod. Mediceus. Cocch.

p. ead. l. ult. *Trahitur*] *Distrahitur.* Hoc διάσταις, sive διάσπαις Hippocrati. Const.

p. 464. l. 1. *Quatuor partes*] *Vide cap. II.* Const.

p. ead. l. 2. *Priorem*] *Posteriorem.* Const.

p. ead. l. 2. *Posteriorem,*] *Priorem.* Const.

p. ead. l. 31. *Longa testa*] *Testa* i. ὕψαλον. Hic translate pro eo, quod Hippocrati κοτύλη, id est, sinus, qui τὸ ἄρθρον ossisque processum cavitare sua excipit. *Longa vero testa* dicitur, ad differentiam τῆς γλάνης, qui sinus ossis non altior, sed in superficie tantum depressus. Const.

p. ead. l. 32. *Partes extendere,*] *Partes oportet extendere.* Const.

p. ead. l. 11. *Valent, aut ossa huc illucve sederunt.*] *Valent, aut ossa huc illucve se dederunt;* Cod. Alii, *ceciderunt.* Const.

p. ead. l. 18. *Cubito*] *Humero* potius. Vide cap. 10. in humeri fracti curatione. Const.

p. ead. l. 19. *Tantum*] *Tamen,* Codex. Const.

p. ead. l. 20. *Diutius*] *Et Diutius.* Const.

p. 465. l. 3. Cap. XVII. & caetera tituli omiffa coninuo contextu. Cod. Medic. Cocch.

p. ead. l. 3. *Quatuor partes*] Pag. 290. 2. Const.

p. ead. l. 7. *Renitentem ex altera parte intendi manus, ex altera brachium*] *Renitendum extendi manus altera parte, altera brachium.* Const.

p. ead. l. 11. *Brachium in contrarium repellen-*
da

da est] Quidam legunt, ut *ἔ* brachium, in contrarium repellenda est. *Conft.*

p. 465. l. 13. *Durum aliquid,] Mollē tamen Hippocrat. Conft.*

p. ead. l. 15. Cap. XVIII. Caetera Tituli omiffa contextu continuato. *Cod. Medic.*

p. ead. l. Cap. XIX. & caetera tituli omiffa contextu tamen non continuato, ut in aliis, sed alio verfu initio fafto. *Cod. Med.*

p. ead. l. penult. Maxime perfpicuus locus hic mire mutatus, absque ulla neceffitate, est. Sc. digitis Medici restitui debent elapsi digiti. *Kr.*

p. 466. l. 1. Cap. XX. &c. Tituli omiffa contextu continuato. *Cod. Mediceus.*

p. ead. l. 2. *Siquidem etiam in hoc casu] Vide supra cap. 10. Conft.*

p. ead. l. 7. *Vastius est;] Legendum ut in MS. valgium est. Conft.*

p. ead. l. 8. *Brevius rarumque fit, ἔ intus inclinatur,] brevius varumque fit, ἔ pes intus inclinatur.* Ubi *valgus* sive *valgius*, qui & *vatiis*, i. *τραχὺς* & *βλαπτός* opponitur ei, qui *varius*, i. *βαλός* & *φοκός* Hippocr. Varo Compernem ita Lucilius opposuit lib. XVII. Satyr.

Compernem aut Varam fuisse Amphytryonis conjugem Alcmenam. Conft.

p. ead. l. 11. *Priore crus extensum est, implicarique non potest, alteri cruri] Priorem, crus plicari non potest, extensumque alteri cruri. Conft.*

p. ead. l. ult. *Pes est. Sed ἔ] Pes etiam sedet, sed si in posteriorem, extendi --- ubi consistit. Al. infistit. Conft.*

p. 467. l. 8. *Andreas Nileus,] Andreas, Nitet. Conft.*

p. ead. l. 8. *Faber quoque quidam] Haec verba non habent Florentina, Princeps Veneta, Pinzi, Iuntae, Parisina. Neque reperta sunt in Codice Mediceo, sed pro iis scripta: Quid Quavi. Earum vocularum loco verba illa: faber quoque quidam ab aliis librariis substituta esse, & sat insulse quidem, opinatur Ant. Cochi in *Dell' Anatomica Discorso* pag. 86. quamvis nescius sit, *Fabri* machinamentum τὸ τὸ ἱΕΚΤΟΝΟΣ καλεῖται, ut ait Galenus, antiquis Chirurgis in usu fuisse, cujus descriptio eaque ampla habetur apud Oribasium ex Heliodoro. Tot enim claris Medicis obscurum fabrum jungere minime decere. In eoque consentientem habet Morgagnum *Epist. VII.* pag. 188. An vero usque adeo dedecet fabrum jungere Medicis, qui diu ejus invento usi sunt, alii judicent. Interim Cochi illa Celsi verba prope e Graecis videri translata Heraclidis Tarentini, quae nobis servavit L. IV. de *artic.* p. 653. edit. Basil. & adeo similem de ea-*

dem re sententiam prodere; in quibus multa inter antiquos clarissimos Medicos obscuri & sine nomine fabri mentio facta est, sed ejus loco ἄλλοι δὲ τινὲς, alique quidem, caeteris junguntur. *Kr.*

p. ead. l. 14. *Si validius] Videtur ignorasse σωλῆνος μηχανικῶν, id est, γλασσοκόμης, ut nondum reperti usum commodissimum. De quo Galen. IX. Meth. & II. Comm. de fract. Oribasius libro de machinamentis. Celsus vero de canali, qui σωλὴν, cap. 10. Conft.*

p. 468. l. 3. *Et musculos] Sed ἔ musculos. Cod. Conft.*

p. ead. l. 6. *Extentis in priorem] Extentis si in priorem, Cod. in brachii parte, nempe humero. Vide cap. 15. Conft.*

p. ead. l. 9. *Complicari] Al. plicari Conft.*

p. ead. l. 12. *Contra inde coxam] Sanam: ne dum pellitur os in suam sedem, corpus cedat. Hoc nominatim praecipit Hippocr. in luxatione extrorsum facta. Conft.*

p. ead. l. 12. *Posito] Reposito, ut cap. ult. Conft.*

p. ead. l. 15. Cap. XXI. &c. tituli omiffa contextu continuato. *Cod. Medic.* Atque ad finem libri simile prorsus factum.

p. ead. l. 13. *Quoque caput] Caput quoque. Conft.*

p. 469. l. 1. *Caetera vero manibus simul, tum ossa in diversas partes compelluntur] Caetera vero manibus simul junctis, ossa inde versus partes compelluntur. Conft.*

p. ead. l. 3. *In omnes] In quatuor. Conft.*

p. ead. l. 5. *Talus] Est in antiquo casus. Conft.*

p. ead. l. 6. *Insanus est, minusque is opus est:] Ignavus minusque id opus est; cui translate plaga major opponitur: alioqui legisset, manibusque his opus est. Soli enim aegri insistere & ingredi nequeunt, & pro plaga planta, resque in hoc casu ita legi permittit. Conft.*

p. ead. l. 13. *Iunctura] Pro junctura repone vinctura. Conft.*

p. ead. l. 15. *Conduntur] Pro conduntur, reconduntur, ut lin. 11. Conft.*

p. ead. l. 17. *In medio] a medio. Conft.*

p. ead. l. penult. *Conditus] Reconditus. Conft.*

p. ead. l. ult. *Canaliculo] Σωληναρίω. Conft.*

p. 470. l. 4. *Ac si reposita] Al. at si reposita. Conft.*

p. ead. l. 6. *In utroque] Nempe femore & humero: aut repositis & non repositis offibus. Conft.*

p. ead. l. 13. *Debet ante] Debet nisi ante. Conft.*

p. ead. l. *Cum jam vetus res] Cum jam vetus luxatio. Post 9. aut 11. dies. Conft.*

p. 471. l. 7. *Quae sola esse] Quae solum, vel solum quae. Conft.*

C O L L A T I O

CODICIS MEMBRANACEI.

Editio.

MS.

p. 44. l. 12. vicino l. 14. nec protinus l. 15. esse, l. 17. fallat. l. 18. Non itaque, si quid — mille- fimo — decipit p. 45. l. 1. varietate l. 8. quaedam quæ inter eas, quid aut intus sit, aut venturum sit, os- tendunt. Ante febres, l. 14. aut toto die non concocta l. 24. ubi dolor in imo ventre l. 25. inter cutem p. 46. l. 4. ~~seôps~~ Graeci nominant, coxae- que dolores manent l. 11. ex naribus fluxit p. 47. l. 1. metus l. 7. per suppurationem l. 9. neque capitis dolores l. 10. praecefferint l. 12. inguen l. 13. defidit l. 16. At si l. 17. vel vesica p. 48. l. 1. aut si bullat & male olet & inter- dum quasi arenam, interdum quasi sanguinem trahit l. 7. At si l. 17. augetur l. 18. cum l. 20. scabere l. 21. At qui spumantem l. ult. ulcera subito p. 49. l. 1. id evenit l. 8. ex naribus l. 10. lienes l. 17. aliqua parte l. 26. in capitis dolore l. 30. insolitus dentium stridor, insa- niae signa sunt. Si quid etiam abscescit, & antequam suppara- ret, manente adhuc febre p. 50. l. 5. dum is affectus in pus vertatur. l. 9. instat his	vicinos nec pertinus esset, fallat nos. si quid itaque — milleximo — decepit veritate. <i>Desunt.</i> aut non toto die cocta dolor si in imo ventre inter cutis BACANICMON Graeci nominant coxoque dolores manent. ex manibus fluxis motus suppuratione <i>Desunt.</i> praecefferint inguine descendit aut si <i>Deest vox vel</i> bulliat aut si male olet & int. q. sanguinem, int. q. arenam trahit aut si augetur <i>Deest</i> scalpere Vt qui spumantes viscera subite id venit ex manibus dentes aliqua ex parte in capite dolor insolita febre <i>cetera desunt.</i> dum affectus in pus versatus. his instant

Editio.

MS.

- l. 10. in pulmonem
 l. 11. incidat
 l. 13. laeuitas
 l. 17. Sanguinis profluvium
 l. 20. in junioribus
 l. 21. fere
 l. 23. ex naribus
 l. ult. sed tum
 p. 51. l. 1. abscedit
 l. 4. non fit
 l. 6. qui in ventre est; is, qui supra
         umbilicum, quam is
 l. 10. exque eo — quod *διαφραγμα* ex quo eo — quod *CTPEBa CoCIN* vel
         Graeci vocant *ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ* greci vocant
 l. ult. interdum
 p. 52. l. 13. calent
 l. ult. dolenti
 p. 53. l. 6. edatur
 l. 9. enim malum in tunica est.
 l. 13. reliquae partes sunt sinunt esse.
 l. 19. ejusdemque coloris
 l. 22. tantulam
 p. 54. l. 5. fuerunt
 l. 7. febricula
 l. 9. terribilis
 l. 10. deinde, quae longo morbo super-
         venit
 l. 11. facilis — dolor
 l. 13. inarescit
 l. 14. excernit
 l. 19. & epotis
 l. 26. quae sine febre est
 l. ult. contractato
 p. 55. l. 3. febris
 l. 8. in omni
 l. 13. At varix
 l. 21. & tremor
 p. 56. l. 1. At
 l. 5. *ναυράδη*
 l. 7. e naribus
 l. 9. *φυαλα*
 l. 13. neque quidquam
 p. 57. l. 6. eadem
 l. 13. quieverit
 l. 19. subesse testantur
 p. 58. l. 6. coeunt
 l. 8. At aqua
 l. 14. si attendunt
 l. 20. innata sint — quaeque eorum innata sunt — quoque eorum
 l. 21. in senectutem
 p. 59. l. 5. si alvus varia
         ad senectutem
         si alvus varia est

Editio.

MS.

- l. 15. & mali odoris
l. 23. Quos lienis
l. 24. si tormina prehenderunt, deinde
    versa sunt
- p. 60. l. 8. porrigo
l. 10. atque prurigo pervagatur
l. 13. tamen
l. 20. levatur
l. 23. in corpore senili est
- p. 61. l. 3. Quartana autumnalis fere longa
    est; maximeque quae
l. 20. cucurbitula
- p. 62. l. 10. & — ejiendum
l. 15. duo corpora — etiam
l. 29. Neque solum
l. 20. laeferit;
l. 21. materie
l. 26. strangulat
- p. 63. l. 2. posse
l. 22. & corpus corrumpit
l. 27. Fere
l. 29. perpurgare
l. 30. Quod si in pure quoque aqua-
    que, quae
- p. 64. l. 2. causa
l. 4. juxta
l. 13. quae jam male
l. 17. vena arteriis,
l. 18. attingit,
l. 23. Nonnumquam etiam ea latet,
l. ult. si rubet & pellucet
- p. 65. l. 8. adverso
l. 10. secundo die
l. 24. integra
- p. 66. l. 1. & iis jam
l. 6. ubi
l. 10. nisi aequae vehemens auxilium
    succurrere.
l. 18. laedunt; alvus si
- p. 67. l. 1. ubi is
l. 2. aut cum tristitia insanientibus,
l. 10. semel vel sumnum bis
l. 14. pituita
l. ult. eam liquidam
- p. 68. l. 5. si levi
l. 8. atque
l. 10. minus
l. 12. fieri
- p. 69. l. 6. posuit in eo
l. 7. ut
l. ead. hujus &
- & mali odoris sit
quod lienis
Desunt.
prurigo
aut prurigo pervagatur
Deest.
levata est
in corpore senili nihil est
Quartana aestiva brevis autumnalis fere lon-
gam & maxima quae
cucurbitali
aut — ejiendum
quod duo corpora — enim
Neque enim solum
lesa fit
natura
strangulant
Deest.
& in corpus corrumpit
Vere
purgare
Quod si in cura quoque aquae, quae
casus
& juxta
quam quae jam male
venae arteria
attigit
Desunt.
si perluceat & rubet
averso
secundum
integram
etiam
ubicumque
nisi per aequae vehemens auxilium succurratur.
laeduntque ideoque omnibus catharticis aloe
miscenda est: alvus si
his
Desunt.
semel sumptum vel bis
pituitas
aliquam eam
si *deest.*
atque utraque
plus
ferri
posuit quod in eo
Deest.
viri scilicet &

Editio.

MS.

	1. 17. hebes	fluens
p. 70.	1. 1. sed eo cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem	Defunt.
	1. 7. quaeritur.	requiritur.
	1. 13. et ne morbus,	sed cavendum ne morbus,
	1. 15. solvi — reliquis	salvi — reliquis
	1. 18. ea vacabit;	evacuavit;
	1. 19. Eadem	Eodem
	1. 22. in impetu	Deest in
	1. 23. colligendum	colligendis
p. 71.	1. 6. membrum	morbum
	1. 13. febre	Deest.
	1. 23. sive id in toto	Defunt.
p. 72.	1. 1. desint.	obfint.
	1. 3. vel leſtica, etiamnum	vel leſtica, aut scamno etiamnum
	1. 5. at certi uni pedi subjiendum fulmentum est,	at certe uni pedi leſti subjiendus funiculus.
	1. 7. infirmis	infirmisſimis
	1. 14. praecepimus	praecepimus
	1. 23. abſtinentia	Deest.
p. 73.	1. 2. liberaliter	liberalitas
	1. 9. sudationum, ubi terra	sudationes ubi e terra
	1. 10. Bajas	vias
	1. 11. exercitatione movetur	exercitatione is movetur
	1. 14. tamen	tantum
	1. 15. vel inter initia morborum,	vel initio morbi,
	1. 22. debet: ante tempus	debet: & ante tempus
p. 74.	1. 20. deſidendum eſt;	deſcendendum eſt;
	1. 21. cutis	Deest.
	1. 22. recte ceſſerunt;	recte anteceſſerunt
	1. ult. quam in aquam calidam ſe demit- tat, an poſtea aliquis perungi debeat, ex ratione valetudinis ſuae cognoſcat. Fere tamen, niſi ubi nominatim,	Defunt.
p. 75.	1. 3. aquam	Deest.
p. 77.	1. 2. ἀνὸ πύρον	ἀπὸ πυρόν
	1. 10. quam quae fragilia ſunt. Item ex iis avibus, quae in media ſpecie ſunt, valentiores eae, quae pedibus,	Defunt.
	1. 11. nituntur;	nititur;
p. 78.	1. 2, etiamnum	etiam
	1. 20. elixa.	frixa.
	1. ult. vel pingue eſt,	Deſunt.
p. 79.	1. 11. pondere apparet;	pondere ipſa aqua apparet exilis;
	1. 16. genere pro viribus; modusque omnium pro genere ſumendus.	genere viribus modusque omnibus praeponere ſumendus.
	1. 22. εὐχύλας vel κακοχύλας	ἀχρὺ λοζοφας vel κακοτγοφας
p. 80.	1. 4. amyllum, tragum	humilum. Item & lenes ſunt & ſtomacho ap- tae, & calefaciunt tragum,
	1. 5. omnis venatio, omnes aves,	omnes venationes, avesque
		M m m m
		l. penult

Editio.

MS.

- l. penult. nimium duri virosique sunt,
l. ult. limosique rivi
- p. 81. l. II. omniaque fere glutinosa. Exte-
nuant eandem, omnia falsa,
atque acria, atque acida.
- l. 16. animalibus
l. 23. Punicum
- p. 82. l. 4. potionesque frigidae,
l. 8. oleum
l. 9. garove estur
l. 10. omnis caseus.
l. 10. arida
l. 11. consueverunt
l. 12. lapathum
l. 13. quidquid boni succi est, protinus
stomacho convenire; neque
- p. 84. l. 2. brassica
l. 6. salfamentum
l. 7. conchulae
l. 10. mulsum, vinum dulce vel salfum,
aqua, tenera omnia,
- p. 85. l. 2. grus, omnes aves
l. 4. habent
l. 5. fit, — in eo
l. 13. potius, quam elixa.
l. ult. pinei
- p. 88. l. ult. sibi, appareat. quam quid
- p. 89. l. 4. ideoque quoniam
l. 6. acutique
l. 17. sibi vindicare, quam ars potest
l. ult. si auxilium
- p. 90. l. 6. conveniunt
l. 22. quae crescentibus
- p. 91. l. 4. affecturi
l. 16. biduo — abstinenciam
l. 17. postero
- p. 92. l. 1. coacta
l. 10. notae
l. 16. altera
l. 17. fit
- p. 93. l. 3. remaneant,
l. 21. accedunt
l. 27. ut — ut
l. 28. nimia
- p. 94. l. 8. concipiunt. Is enim
l. 12. ex
l. 14. digeritur
l. 18. si fieri potest
l. ult. At
- p. 95. l. 5. primo die primus cibus dandus esse
- nimis duri virosique sunt,
limo sive rivi
omniaque acria & acida *reliqua defunt.*
- curialibus
Punicum absinthium murices purpurae cochleae
potionesque vel frigidae
ordeum
garoque est
omne caseum.
& cruda
consueverunt
lasplamum
Defunt.
- in brassica
salfamenta.
coclee
Defunt.
- graves omnes aves
habebit
aresit — in caseo
potisque
pinei & quae tertio libro hidropi enumerantur
titulo XV.
- sibi quam quod
idque quum
utique.
sibi videre potest quam ars.
si quod auxilium.
conveniant
decrecentibus.
venturi
etiam biduo — abstinencie
postera
cocta
nocte.
tertia
evenit
remanent
accedant
et — et
nimium
contendunt et is
et in
detrahatur.
si potest.
Et
Defunt.

Editio.

MS.

p. 96.	I. 12. Hi erant — septimus nonus	in his erat — septimus octavus nonus
	I. 18. Id Asclepiades jure ut vanum re-	<i>Defunt.</i>
		pudiavit
	I. 26. fumendo	fumendum
	I. ult. ei, quem	eis, quos
p. 97.	I. 2. quartum quemque diem	quartumque diem
	I. 5. rationem	numerationem
	I. 7. respexerimus	respeximus
	I. 13. an etiamnum manentibus reliquiis.	aut etiam commanentibus reliquiis febrium
		febris.
	I. 15. inhaerente.	haerente
	I. 19. verum est	varium est
	I. ult. quae maxima	si qua maxime
p. 98.	I. 2. earum.	<i>Deest.</i>
	I. 6. minimum	minime
	I. 12. moverit	moveret
	I. 14. confuderit	confiderit
p. 99.	I. 7. remissio est aegris	remissior est aeger
	I. 19. tunc	hunc
	I. 21. Si per omnia pares sunt, post eam	<i>Defunt.</i>
		potius
p. 100.	I. 27. affectus	effectus
	I. 30. ea, dum aegrotant, eorum no-	eadem aegrotantie notitiae
		titiae.
	I. 32. post	potest
p. 101.	I. 12. urgebit	urget
p. 102.	I. 4. Sol	<i>Deest.</i>
	I. 10. habet	habet
	I. 18. esse concipere	se se concipere
	I. ult. cum sit	cum sit
p. 103.	I. 3. Expectare — num	expectari — an
	I. 7. eademque crura	eademque cura
	I. 14. Is autem	cibus autem
	I. 18. Sed id, si stomachum	si id stomachum
	I. 19. intrita ex aqua	intrita vel ex aqua
p. 104.	I. 16. Strangulat	Strangulat quod continet
	I. 23. ferius & rarius.	rarius & segnius
p. 105.	I. 2. erit;	<i>vox erit deleta est</i>
	I. 3. quandocumque volet	quando velit
	I. 8. est nitro	est vel nitro vel sole
	I. 22. levata est	tenuata est. aut levata
	I. 25. eo.	<i>Deest.</i>
p. 106.	I. 1. laborabat	laborat
	I. 2. cucurbitulis ei utendum	siti ei utendum est
	I. 4. non	<i>Deest.</i>
	I. 7. curare	curari satis convenit
	I. 19. iisdem	idem
p. 107.	I. 10. tamen	tantum
p. 109.	I. 10. curationem	curatione
	I. 23. anethum,	<i>Deest.</i>
	I. ult. solvet	<i>Deest.</i>

Editio.

MS.

- p. 110. l. 7. idque vel molestissimum *Desunt.*
 l. 12. increfant: adcrefant.
 l. 15. remissionibus remissione
- p. 111. l. 1. abstineatur abstineat
 l. 3. magis facilius
 l. 10. accessit: cessit
 l. 18. admittit. admittat
 l. 24. pedibus cruribus
 l. ult. haec hoc
 l. 7. cibus cibo
- p. 112. l. 11. uti oportet, aliisque exercita- *Desunt.*
 tionibus,
 l. 13. aegrum *Deest.*
 l. penult. vini vini potus
 l. ult. tentare: nec vinum, nisi post *Desunt.*
 accessionem, die septimo
- p. 113. l. 3. qui vacat, & ab
 l. 13. cum horrore in horrore
 l. 14. postero tertioque die abstinere, *Haec desunt; sed hoc modo legitur: quadrantem*
 aqua tantum: modo calida si sitis est adsumpta
 VIII. die balneo frigus praevenire: absti-
 nere: continere se debet & aqua tantum
 modo calida si sitiet ac tum ita septimo die
 balneo frigus praevenire, si febris redierit.
- p. 114. l. 15. cibum capere sine vino: cibum sine vino accipere
 l. 16. operam operam non oportet
 l. 22. tamen quidem
 l. 23. fistendum sustinendum
- p. 116. l. 5. desipere desistere
 p. 117. l. penult. sint ex sint vel ex
 p. 118. l. 3. vero tamen
 l. 8. nimis hilares, quam in iis, qui *Desunt.*
 nimis
 l. 14. objurgatione & minis finiendus et objurgatione & minis perhibendus est
 l. ult. quidam hi quidam
- p. 119. l. 1. dando dant
 l. 7. aqua spongia os & caput subinde aqua subinde spongia os &
 l. 8. converterent praecepit compellerent praecipit
 l. 9. abstineretur; — ei abstinentur — enim
- p. 120. l. 5. Neque alienum est, si neque *Desunt.*
 sanguis ante misus est,
 l. 9. ne infaniet; neque jejuni uti- *Desunt.*
 que vexandus,
 l. 10. opus est opus est autem
 l. 14. Consistit et consistit
- p. 121. l. 8. poëtae ferunt poëtarum fabulae ferunt
 p. 122. l. 11. His morbis Huic morbo
 l. 19. frigentibus frigentibus. At ubi id morbi
 meracum
- p. 123. l. 8. meraculum, deest ubi et efficiunt in MS.
 l. 18. ubi — efficiunt, deest. in MS. — iniicere
 l. 21. partibus indere in toto
 l. 26. in tuto in toto

Editio.

MS.

- p. 124. l. 3. inexpugnabilis expugnabilis
l. 14. aut levata aut lenita
l. 21. totum tantum
l. ult. aut et
- p. 125. l. 14. si praecordia Et si praecordia
- p. 126. l. 24. mole non sine magna molestia
l. 25. necessariam sitim sustineret, ferret necessariam sitim
- p. 127. l. 15. id ipsum Desunt.
l. 16. res coget, ex iis aliquid, quae res coget ut ex his aliquid detur praestaret id
id praestant, erit decoquendum, decoquendum.
l. 17. Videntur Videbuntur
l. 19. panaces panace
l. 20. taminia τὰ πίδα ἀγρίας Graeci taminia quam graeci τὰ πίδα ἀγρίας nominant
nominant,
l. ult. illum κύπελλον, hunc σχοῖνον illud κύπερον hoc σχοῖνον
- p. 128. l. 4. est austrium, est et austrium
l. 12. prodidit. prodit
l. 13. de omni specie praecipi potest: de omni spe dici potest.
l. 21. vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus: sed Desunt.
in hac frictione
- p. 129. l. 1. delingitur. — inflammationes delinitur cutis [—] inflammationes.
l. 2. infantibus Desunt.
l. 4. incendat incidat
l. 7. paulum paululum
l. 21. delingitur delinitur
l. penult. lienem. splenem
- p. 130. l. 4. ita illud ideoque ita illud
l. 6. nam et liene affecto nam splene adfecto
l. 11. quam intus quam cum intus
l. 18. et is et vinum et his vinum
l. ult. fatigationes et idoneos cibos, fatigationes et ideo cibos,
l. ult. ex toto Desunt.
- p. 131. l. 20. a capite inde in a capite idem in
l. ult. tamen repetit tamen et impetit
- p. 132. l. 1. interdum cruentum aliquid, interdum conventum ad quidquid excreatum si
quidquid excreatum est, si in ignem
l. 4. primum quidem
l. 5. quo laboretur in quo laboretur
l. 6. assumpsit adsumit
l. 9. solitus est sollicitus est.
l. 1. etiam minus etiamsi minus
- p. 133. l. 10. oriatur, id est, ab anno duodevicesimo ad annum quintum, et tricesimum. Si id Desunt.
imbecillitas non finit, nave
l. 13. movendum demovendum
l. 21. siue praecordia tument, siue haec inverso ordine leguntur.
biliosa urina est.
- p. 134. l. 7. Exulcerandum Exulcerandus
N n n n

Editio.

MS.

- l. 11. quaterve
 l. 13. denis diebus demittendus
 l. 15. tum vinum
 l. 16. si est egelidum.
 l. ult. vel marrubii cum melle incoctus
 p. 135. l. 4. et
 l. 5. morbo frequens — melius-
         culus
 l. 7. balneo, venere
 l. 14. tamen cum
 l. ead. et
 l. 16. Quidam
 l. 20. revertitur. Vbi concidit aliquis
         si nulla nervorum distentio
         accescit, utique
 l. ult. mitti non debet:
 p. 136. l. 2. vel
 l. 4. simul
 l. 6. mediae materiae:
 l. 14. id incidit
 l. 16. habito
 p. 137. l. 23. Aequè notus est
 l. 24. Quem
 l. 26. post febrem oritur, etiam prodesse
 p. 138. l. 3. betam albam
 l. 8. utique
 l. 11. tum
 l. 12. intraque
 l. 18. cultiore, iusu, joco, ludis,
 l. 21. aut lienis
 p. 139. l. 8. per biduum
 l. 10. paulum deinde vires reficiendae,
         et ducenda alvus: post haec,
         ubi corpus levatum est, uten-
         dum est exercitatione, praeci-
         pueque cursu: sudor primum
         labore ipsius corporis, deinde
         etiam
 l. 19. internum
 p. 140. l. 5. tamen
 l. 11. si redit,
 l. 13. vel sanguis mittendus
 l. 17. deficit
 p. 141. l. 5. aceto et oleo
 l. 14. vero
 l. 15. non vomere
 l. ead. non exercitatione sudorem
 l. 19. mutandum
 p. 142. l. 5. hyoscyami
 l. 12. intenditur. Inimica etiam habet
         balnea,
- quaterque
 decem diebus dimittendus.
 tum et viaum
 si aestas est egelidum
 vel marrubium ex melle concoctum
Deest.
 morbo si frequens — melior
 balneo et venere
 um cum
Deest.
 quidem
Desunt.
 multi non debet
Deest.
 simul cum
 media materia
 id incipit
 dabitur.
 neque ignotus est
Deest.
Desunt.
 bletam maluam
 ubique
Deest.
 intra
 cultiore clauso loco uti ludis,
 aut splenis
Deest.
Desunt.
Deest.
 tantum
Deest.
 vel sanguis missus
 deficit
 cum aceto et oleo
Deest.
 non oportet vomere
 non sine exercitatione sudores
Deest.
 γοσχυαμοι
 impeditur. Inimicum etiam habet balneum

Editio.

MS.

- p. 143. l. 17. utendum est
l. . ut dissipetur
l. 12. afficiuntur
p. 144. l. 13. recipit
l. ead. viae
l. 19. laevis
p. 145. l. 1. Haec viscera proxime,
l. 4. est
l. 10. a parte earum rotundi, ab altera
resimi;
l. 11. conteguntur
p. 146. l. 9. tenuius
l. 11. interioribus
l. 18. tenens
l. 22. inferiore
l. 24. et medulla
p. 147. l. 6. lapsa
l. 8. ad colem: in foeminis brevius et
plenius, super vulvae cervicem
se offendit.
l. 25. validus
p. 148. l. 4. gravior dolor,
l. 21. nihil asumere, nisi aquam. Saepe
enim dies unus aut alter totum
dolorem hac ratione discutit;
p. 149. l. 2. etiam id
l. 12. et imposito
l. 13. candentibus ferramentis, ubi do-
lor est, ulcera excitare,
l. 16. si
l. 17. reverti;
l. 24. Circa faciem vero morbus inna-
scitur, quem Graeci *κυνάμον*
σπασμόν nominant.
p. 150. l. 21. caput saepe
p. 151. l. 3. destillationem *καταγμὸν* appel-
lari.
l. 11. patent
p. 152. l. 8. quanta maxima
l. 18. abstinere
l. 19. non ita multum
l. ult. Post quae vix
p. 153. l. 9. Priorem
l. 22. vitandum est
p. 154. l. 20. aut mollibus; jus
p. 155. l. 1. in faucibus
l. 4. membra solvuntur:
l. 6. singultusque est: id *κυνάχην* vo-
catur.
l. 8. intercluditur.
l. 11. si non abundat,
- opus est
ut dissipentur
adficiuntur
accipit
Deest.
lenis
ac viscera proxima
Deest.
a parte earum resimi, ab altera parte rotundi
teguntur
tenue
inferioribus
tenet
interiore
in medua
elapsa
*Defunt h. l. sed l. 11. post vocem tenuataque, pra
qua in MS. est contenuataque, sequuntur.*
calidus
graviter dolor est
nihil nisi ratione discutit
tamen id
ex imposito
Defunt.
Deest.
revertendum
circa faciem vero morbus alicur *κυνάμον* *σπασμόν*
nascitur, quem Graeci *Cynacmon* nominant
sese saepe
castagmon Graeci vocant. destillationem *καταγμὸν*
σπασμόν appellari
pellent
quantam maxime
diu abstinere
non tam multum
Postquam vix
primum
utendum est
aut apallis mollibus
Defunt.
membra resolvuntur
singultus est: id *κυνάχην* vocant.
includitur.
si non habundant
N n n n a

Editio.

MS.

- p. 15. l. 1. falis calidus succus.
l. ead. vel nepetam,
l. 2. cum mulfam aqua
l. 7. circa uvam
l. penult. levarit,
p. 157. l. 1. habitum
l. ead. revertantur. Vulgo audio, si
quis pullum &c.
l. 5. infriari,
l. 8. aliud aliudque
l. 13. trahatur, *ἐξθραπνύω*
l. 15. sibilum edit
l. ult. Caput autem in lecto
p. 158. l. 5. Delingitur etiam
l. 9. p. x =
p. 159. l. 5. movent
l. 9. cataplasmatibus calidis,
l. 12. si bene vitari frigus potest,
l. 15. sunt, quia possunt,
l. 25. nimium acres, neque asperi;
mellenticula, tragum, lac, ptisana, pinguis
p. 160. l. 7. male habere
l. 13. haec
l. 14. quibusdam
l. 15. ut caput quoque simul
l. 18. deinde aliquis cibus lenis
l. 23. acre
p. 161. l. 1. cibus interdum mollis
l. 7. plus periculi habet. Exit mo-
do ex
l. 14. exque his
l. 20. vel exesa
l. ult. *ῥῆξιν*, — *ἀνατόμῳ*
p. 162. l. 1. prima gravissime
l. 7. coxaeve
l. 10. solvere
l. 11. novavit
p. 163. l. 19. et emolliunt.
p. 164. l. 8. fovendus est deinde
l. 27. id est
l. 31. etiam
p. 165. l. 18. leve
l. penult. potest
l. ult. etsi nausea est.
p. 166. l. 23. vitandum
p. 167. l. 5. potissimum
l. ead. porrus — coctus sit;
p. 168. l. 6. conditio
l. 13. si parum
l. 14. dane — aut aquam mulfam,
in qua hyssopum vel ruta
decocta sit.
- falis calidi succus.
Defunt.
aut mulfam aquam
citra uvam
levavit
statum
revertantur. Vulgo audisse se quando interre-
mia faucium. Vulgo audio &c.
infricari
aliud atque aliud
trahetur *ἐξθραπνύω*
sibilum elidunt
Caput etiam in lecto
datur etiam
p. x quadras
augent
cataplasmatibus calidis.
si bene morbus sic vitari potest
sunt apta quia quae possunt.
Defunt.
malum habere
Deest.
quibus
ut caput quoque siccum
deinde as cibus
Deest.
interdum lenis cibus
plus periculi habet exitu, et modo ex
ex quibus
vel ex ea
ἐν ζινεσσομένην — ἀμεινωμένην.
prima gravissima
coxave
tollere
vocabit
et molliunt
Defunt.
haec est
et
lene
valet
sic si nausea est.
utendum
Deest.
porrum — coctum sit
adictio
Deest.

Editio.

MS.

- l. 15. diutissime
l. 16. leniter
l. 18. nec
l. 19. sed
l. ult. panis vel
p. 169. l. 3. ubi in incremento constitit
l. 12. aliquantum
l. 15. nisi
l. 21. validus
l. ult. spiritus
p. 170. l. 1. cedit
l. 8. alunt, et fere qui pulmonis
quoque dolori conveniunt;
praeterque eos, qui etc.
p. 171. l. 6. ne febrem ista
p. 173. l. 10. frigidam
p. 174. l. 1. sic non vomitus sequitur;
l. ead. non
l. 13. vel melle quoque
l. 18. sine
p. 175. l. 5. sinapi
l. ult. oleo
p. 176. l. 11. Intra
l. ead. vero
l. 14. *χρόδαψον*
l. 15. modo supra umbilicum
l. 16. Fit alterutro
l. 17. infra
p. 177. l. 9. ex eo deliberari
l. 12. in calidum oleum
l. 16. bibat
p. 178. l. 6. autem
l. 7. caecam
l. 9. elidit. In plerisque
l. 13. frictione — crura —
evocare
l. 14. discussus
l. 19. victu — tentantur
p. 179. l. 3. quae melle excipiuntur. Id au-
tem
l. 9. eodem
l. 10. aliquid
l. 12. febricula
l. 23. eadem
p. 180. l. 2. adstringant At ea
l. 3. si id
l. 6. adstringat
p. 181. l. 1. potionesque
l. 3. qua
l. 9. evocet, et ex verbenis decocta
in aqua
l. 11. utatur
- durissime
leviter
neque
at
panisve
ubi incremento constitit
aliquatenus
Deest.
calidus
Deest.
Deest.
alant ei fere conveniunt praeterque qui &c.
ne febre mixta
humidam
fit non vomitus sequatur
Deest.
vel quoque
Deest.
Deest.
oleumque
Inter
Deest.
καλίκον
Desunt.
fit ex alterutro
ultra
et eodem liberari
in calido oleo
libat
aut
certam
eledit implevisse
frictiones — cura — revocare
discussum
victum — temptatur
quae melle excipiuntur, id excipiuntur. Id
autem
Deest.
aliquid
febrila
eodem
desstringant et ea
si ea
adstringant
potiensque
Deest.
revocet et ex verbenis decoctis aqua
utetur

O o o o

l. ult

Editio.

MS.

- p. 189. l. 1. cataplasmatibus
l. 2. videtur
l. 4. arida
l. 13. digerantur
l. 16. sic, ut materia inutilis.
l. 26. esse
- p. 190. l. 5. utique
l. 8. debet iis
l. 9. vere autumnove fieri solet.
l. 10. mane
l. ult. dimovere, — interpositis
- p. 191. l. 1. ingredi; — capiat,
l. 2. leniter fricari, fudare, perfundi aqua egelida; deinde etc.
l. 6. obcalluerit
l. 15. refrigeret: neque tamen in hoc ipso diu
l. ult. spongia imposita, quae
- p. 192. l. 13. in Asfia lapidi Asio gratia est.
l. ult. etiam acopo
- p. 193. l. 10. leniter
l. 12. negotiosa actione
l. 15. fiet
l. 16. vero
- p. 194. l. 2. quae magis medicamentis pugnat
l. 5. deductique ab illo viri;
l. 11. suam
l. 14. scire convenit
l. 16. Ergo et illa
l. 21. ante proponere et nomina
l. ult. ipsas curationes
- p. 195. l. 1. χάλκανθον appellant,
l. 2. chalcitis
l. 8. acanthinum, psyllium, — cardamomum,
l. 12. etiam aranea
l. 13. quod χαλκίδον vocatur
l. 14. chalcitis
l. penult. Aperiant tamquam ora
- p. 196. l. 1. bdellium
l. 3. rutae semen
l. 6. pumex, iris,
l. antepenult. eadem — utique
l. ult. uva taminia, spuma argenti
- p. 197. l. 7. calx, nitrum et spuma ejus
l. ult. semen, resina
- p. 198. l. 7. nominatur, fel, thuris fuligo, spodium
l. 13. coccum Gnidium
- p. 199. l. ult. astringere
- cataplasmatibus
videatur
acida
dirigantur
sic ut eo materia inutile
Deest.
utile
debent hij
vero autumnoque id fieri solet
manu
movere — interponitis
ambulare — capiant
leniter perfricari subesse aqua egelida sine balneo;
loco calido leniter perfricari, fudare, perfundi aqua egelida; deinde etc.
obcalluerint
refrigeret puta plantago: neque tamen in hoc quotidie
spongia quae imposita
in Asfia lapidi tatio faciunt gratia esse adjuvandum.
etiam cum acopo
leviter
cogitatione vel actione.
fit
Deest.
quae magnis medicamentis pugnat
deductique ab illo viro
Deest.
scire oportet
Ergo ut illa
ante proponere & omnia
ipsam curationem
καλκxηλανθον vocant
calchitis
achantinum, herbe nomen esse phyleum —
cardamon
etiam araneum
quod siston vocatur
chachitis
Vulnera aperiant tamquam
bdella
rube semen
spuma eris
eademque — ubique
uva taminia habrotonum spuma argenti
calx et squafina ejus
semen omphacium apii semen resina
nominatur alcioneum fel thuris fuligo thasius
cocognidium
astringere

Editio.

MS.

- p. 200. l. 5. sibi pix — recrementum stilmi pix — recrementum
 l. 6. σκαρίαν μολύβδου Graeci vocant σκαρία μολύβδου molibdum Greci vocant
- p. 201. l. 10. explicabo explicatio
 l. 12. paucis parvis
 l. 13. in ipfarum locum differam in ipforum locum differam
 l. 14. denariorum — unius deinde denarii — unus denarius
 l. 15. dividi a me — sextantes dividam — sex uncias
 l. 16. sextante denarii uncia denarii
 l. ult. scrupulo scrupulo
 p. 202. l. 3. odoribus eorumque floribus eorum
 l. 11. non *Deest.*
 l. 14. aridum *Deest.*
 l. 15. in unum omnia miscentur in unum omnia miscetur
 l. 17. coguntur coquitur
 l. 18. diluuntur diliguntur
 l. 22. posfit potest
 p. 203. l. 1. nardinum nardum
 l. 10. satiusque fatisque
 l. 13. ex his: opoponacis ex yfopo panacis
 l. 15. p. X. iiii. p. x. xiiii.
 l. 19. a renibus, visci, a renibus ficci
 l. 21. emolliunt molliunt
 l. ult. idem Andreae idem latus andria
 p. 205. l. 6. p. X. xi. p. x. i.
 l. 13. atque cogenda. Praecipuum vero est ad resolvenda, quae adstricta sunt, mollienda *Desunt.*
 l. ult. crocomagmatis croci magmatis
 p. 206. l. 1. ejus est, — singulorum eis est, — singulae
 l. 4. emollit molliit
 l. 5. p. =. p. Z.
 l. 8. p. =. — p. X. s. p. Z. — p. S.
 l. 9. singulorum p. X. i. — p. X. i. s. singule p. i. — p. i. s.
 l. 10. Panthemus Panthenus
 l. 11. Graeci *Deest.*
 l. 11. p. ii. s. p. ii. f. in alio fomet
 l. 14. Andreas auctor est, ut haec etc. *Desunt h. l. in MS. sed in infima MS. pagina usque ad contunduntur addita sunt.*
- p. 207. l. 3. Expeditius ad idem fit, Expeditius de strumis ad idem fit
 l. 10. croco magmatis croci magnatis
 l. 13. quae difficiliter concoquuntur, quae carcinode vocantur. *cetera desunt.*
 et in iis, quae καρκινάδι vocantur,
 l. 16. p. s. — p. =. p. — p. Z.
- p. 208. l. 2. p. X. viii. p. x. viiii.
 l. 4. φύγετον phygeton
 l. 11. p. X. ii. p. x. iiii.
- p. 209. l. 5. singulorum in singulis
 l. 6. id is
 l. 9. p. X. ii. p. x. xii.

Editio.

MS.

- p. 210. l. 5. p. X. x. mellis p. =.
 l. 7. Miconis
 l. 10. autem
 l. 11. et ex scilla
 l. 12. ficus aridae quam pinguisssimae.
 fevi taurini, singulorum p. =.
 X. VIII.
 l. 13. cerae p. X. vi. sesami etc.
 l. 14. Euthyclei
 l. 18. furculis fescunciam, — bdel-
 lii, singulorum p. =. ce-
 rae p. s.
 l. ult. Ad eosdem digitos:
 p. 211. l. 2. Sofagorae
 l. 4. cerae pares portiones. Chry-
 sippi resinae
 l. 15. praesidio
 l. 17. p. X. VIII. — p. X. xx.
 l. 21. miscebat
 p. 212. l. 1. p. X. III.
 l. 8. cerae p. =.
 l. 19. heminae.
 p. 213. l. 6. p. X. x.
 l. 7. quod — sinaragdinum
 l. 9. p. =.
 l. 15. παρακολληται
 p. 214. A. §. 10. hujus paginae usque ad §. 15.
 et ibi γ. πρῶτης defunt h. l. in
 MS. sed sequuntur post §. 3.
 Cap. XXI. p. 221. hujus
 Edit.
 l. 14. oesopo
 l. ult. meliora sunt; sed in copia re-
 jicienda sunt;
 p. 215. l. 6. At inter ea
 l. 14. etiam.
 l. ead. extrahendum.
 l. 16. διὰ δαφνίδος.
 p. 216. l. 4. nomine,
 l. 7. Praeter haec,
 l. 10. moveant,
 l. 14. chalcitidis — costi,
 l. 15. p. X. VIII.
 l. 18. Hecataeo.
 l. 19. et
 l. 25. p. X. cc. olei heminae,
 p. 217. l. 1. p. =.
 l. 2. argenti p. x. iv.
 l. 5. lapidis assii
 l. ult. Epthesium
- p. x. xii. mellis p. S.
 Niconis
 Deest.
 et ex quilla
 Defunt.
 cere p. x. xi. iridis macedonice p. X. vi.
 sesami etc.
 Auticlei
 circulis sex uncias — bdel-
 lii p. x. singu-
 lorum p. S.
 Defunt.
 Solagorae.
 Defunt.
 praesidia
 p. x. VIII. — p. xx.
 miscebant.
 p. III.
 cerae p. S.
 heminae K.
 p. x. xii.
 quia — sinaragdinum.
 p. Z.
 ΠαΓ. Τ. Υ. C. A. M
- ysopo
 sed in copia rejicienda sunt; meliora sunt.
 interiora
 Deest.
 exercendum
 Diadaphnidion
 nominem
 Propter has
 moveat
 calchitis — croci
 p. x.
 Haecate
 Deest.
 p. x. cc. cere. olei heminae
 p. z.
 argenti singulorum p. x. III.
 lapidis assii
 ethesium.

Editio.

MS.

- p. 218. l. 6. p. x. xxi. = illam x. x. q. q. l. 10. cerusae
l. 19. p. x. xxxvii.
p. 219. l. 2. et myrtei,
l. 6. Etiamnum
l. 11. sibus
l. 17. aceto, ac sic, ubi
p. 220. l. 2. p. x. i. =
l. 16. ad ani fisfa
l. ult. et teruntur
p. 221. l. 2. duleis
l. 4. p. x. =.
l. 7. emplastris, pastillisque
l. 17. Aut elaterii p. x. =.
l. 20. p. x. =. — p. x. i. =.
l. 22. Numenii
l. 23. p. x. =.
p. 222. l. 7. aeris
l. 14. mullfo
p. 223. l. 4. p. x. = =.
l. 6. Herae
l. 14. Jollas, — singulorum
p. 224. l. 1. et ad cancrum
l. 3. p. p. iv.
l. 9. struthio
l. 10. p. x. =
l. 11. p. x. i. — p. x. iiii.
p. 225. l. 1. p. x. =.
l. 4. p. x. iv. petroselini p. x. iiii.
= =. trifolii p. x. v. ca-
siae nigrae, filis, bdellii,
balsami seminis, piperis albi,
singulorum p. x. v. = =.
styracis
l. 6. p. x. v. = =.
p. 226. l. 1. hypocistidis succi, singulorum p.
x. vi. castorei p. x. vi. costi,
piperis
l. 3. p. x. vi. = =.
l. 4. p. x. viii. = =.
l. 7. p. x. v. — p. x. =. —
p. x. ii.
l. 8. p. x. iil. — p. x. iv.
l. 9. p. x. v. — p. x. v. =.
l. ult. p. x. ? =. — p. x. v.
hyperici
p. 227. l. 2. p. x. ii. anisi p. x. iil.
l. 3. singulorum p. x. vi.
l. 4. singulorum p. x. iiii. =.
l. 4. polii
l. 5. p. x. v. =.
l. 6. p. x. vi.
p. x. xxi. Z. illam x. x. q. q. l. 10. cerusae
p. x. xxxvi.
et murti
etiam nunc
scibus
aceto sicuti
p. x. i. Z.
ad ania fixa
extereuntur
Deest.
p. x. i.
pastillis emplastrisque
ut alteri p. x. z.
p. x. zz. — p. x. z.
Numei
p. x. ii.
Deest.
mulo
p. x. zz.
hiere
Jolas — singule
Deest.
p. x. iiii.
sturchio
p. x. ?.
p. x. — p. p. iiii.
p. x. z.
Deest.
p. p. v. z.
Deest.
p. p. vi. z.
p. p. viii. z.
p. p. v. — p. p. z. — p. p. ii.
p. p. — p. p. iiii. z.
p. p. v. — p. v. z.
p. p. ? z. — p. v. hiponici.
p. p. ii. — p. p. iil.
singule p. p. iiii.
singule p. p. iiii. z.
Deest.
p. p. v. z.
p. p. vi.

Editio.

MS.

- p. 228. l. 8. p. x. vi. =.
 l. 16. p. p. ii. = =.
 l. 17. p. x. iiii. =.
 l. ult. p. x. vii.
 l. 1. p. x. xiiii.
 l. 2. p. x. xxviii — p. i.
 l. 3. p. =.
 l. 5. deinde in mortario teruntur.
 l. 15. p. x. vi. cornu bubuli combusti
 p. x. x.
 p. 229. l. 5. p. x. i.
 l. 6. singulorum p. x. ii.
 l. 9. p. x. =.
 l. 10. p. x. iv.
 p. 230. l. 5. p. x. i. — p. x. ii.
 l. 12. manipulus
 l. 19. succo, ac passo.
 l. 21. p. x. = =.
 p. 231. l. 1. p. x. i.
 l. 2. p. x. viii.
 l. 5. p. x. =
 l. 6. p. x. i.
 l. 10. p. x. i. — p. x. iiii.
 l. 11. p. x. vi. — p. x. viii.
 l. 14. p. x. i.
 l. 18. p. x. =.
 l. 19. p. x. =
 l. ead. cinnamomi, castorei, papaveris
 lacrimae, singulorum p. x. i.
 l. 21. p. uncia
 l. 22. p. x. = hyssopi p. x. =
 l. ult. ex his.
 l. ead. croci
 p. 232. l. 2. p. x. v.
 l. 3. p. x. vi.
 l. 6. p. x. i. aut cui dictami Cretici
 p. x. i. adiectum est.
 l. 12. pondo sextantes,
 l. 16. p. x. i. =
 l. ult. curta pars
 p. 233. l. 10. interemit
 l. 12. victa
 l. 18. Servari non potest,
 l. 21. cuive
 p. 234. l. 8. figuraque est. Nam
 l. 11. ex quoque caro alia dependet.
 Pessimaque
 l. 17. valens, quam
 l. 20. certe
 l. 28. ictum
 p. 235. l. 5. icto
 p. p. vi. z.
 p. p. ii. h h.
 p. p. iiii. x h.
 p. p. vii.
 p. p. xiiii.
 p. x. — p. p. i.
 p. i. z.
 deinde infusa in mortario teruntur.
 p. p. x. vi. cornu bule combuste p. x. xii.
 p. p. x. i.
 singule p. p. x. ii.
 p. x. i.
 p. x. iiii.
 p. p. i. — p. x. ii.
 Maturum
 succi et passi
 p. p. zz.
 p. x. i
 p. p. x. viii.
 p. z.
 p. p. x. i.
 p. x. i. — p. x. iiii.
 p. x. vi. p. x. viii.
 p. x.
 p. x. i.
 p. x. i.
 Defunt.
 p. x.
 p. x. p. z. 2. hyssopi p. x. i.
 Defunt.
 colti.
 p. x. v.
 p. x. vi.
 p. x. i. aut cui dictami Cretici p. x. iiii
 adiectum est
 z pondo sextantes quod facit scripulos ii.
 p. x. xii.
 curata pars
 peremit
 vincta
 Defunt.
 cuique
 figura est — quoniam
 quoque caro alia parte abscissa, alia dependet. Pes-
 sima quoque
 valensque
 corde
 actum
 ictu
 Pp pp 2
 p. 235.

Editio.

MS.

- l. 6. rubens
l. 9. dextra
l. 12. latum scapularum os, intenti
p. 236. l. 2. eadem, quae
l. 19. percussa
p. 237. l. 1. crassissimum albidissimumque
l. 4. ex ulcere jam ad sanitatem spe-
stante. Rursus & sanies &
l. 6. *μελιτερά*
l. 8. *Μελιτερά*
l. 11. tenuis
l. 17. itemque
l. ult. glutinosus, ater,
p. 238. l. 1. *Μελιτερά*
l. 15. vulneris, & ex impetu ruentis
p. 239. l. 4. a diversa parte, ut illuc san-
guinis
l. 17. optimum est
l. 26. ortas
p. 240. l. 2. si
l. 11. insidat
l. 15. etiam
p. 241. l. 2. Polybi sphragidem.
l. 6. diductum
l. ult. nodus vulnus
p. 242. l. 1. decet
l. 4. ex
l. 5. aut pulmone
l. 5. extremo dependet, ac praeci-
datur.
l. 10. cibo
l. 11. est
l. 12. pro vi
l. 16. vulneri
l. 19. homini
l. 20. ne febris quidem
p. 243. l. 3. nervosi
l. 7. id
l. 8. sanies
p. 244. l. 2. Post id fomentum si late plaga
non patet, imponi protinus
emplastrum debet; maxime-
que si grande vulnus est,
tetrapharmacum; si in articu-
lis, digitis, locis cartilagi-
nosis, rhyodes, at si la-
tius hiat, idem illud empla-
strum liquari ex irino etc.
l. 11. ea transversa
l. 12. si ex retuso & gravi, nul-
lum — sed videndum.
l. 15. magisque quo
rubeas
dextera
latus scapularum os intentum accide
eademque
discussa.
albissimum crassissimumque
Desunt.
melitera
Melitera
tenuis
Itaque
glutinosus acer
Melitera
vulneris & ex magnitudine ejus & ex impetu
adversa parte ut illuc sanguis
optime est
oras
Deest.
incidat
vero
palibis fragidem
deductum
nobis ulcus
debet
Deest.
Desunt.
extreme dependeat, praecidatur.
a cibo.
Deest.
pro viribus
vulnerationi
hominis
nequidem febris
Deest.
ad
sanie
maximeque si grande vulnus est tetrapharma-
cum: Si in articulis: digitis locis cartilagi-
nosis rhyodes: Post id fomentum si late
plaga non potest patet imponi protinus est
emplastrum debet: Si patet liquari ex irino
etc.
& ea transversa
si retuso & retuso & gravi & nullum — Ad
videndum.
magis quoque quo

Editio.

MS.

- p. 245. l. 2. alienum est. si inflammatione est
l. 3. tamen iis periculofum noxa est
l. 4. femine, aut pede laborante. tantum his est periculofum
l. 7. reddit femine aut crure aut pede laborante
l. 14. sentit reddidit
l. 17. Purgato, fenfit
l. 19. lota purgatio
l. 19. lota lata
- p. 246. l. 4. At si plaga ut si plaga
l. 12. siccum linamentum. siccum linamentum vehementius
l. 19. quia corpus senile, quia corpus aut senile
- p. 247. l. 6. hoc in prominentibus haec impromittentibus
l. 10. et *Deest.*
l. 18. plurimique sub frigido plurimoque et sub frigido
- p. 248. l. ult. nominant. vocant
p. 249. l. 8. constititque constititque
l. 15. sed his quam levissimis opus est: *Defunt.*
superque ea, quae inflam-
mata sunt.
- p. 250. l. 22. ideoque eidemque
l. 8. coquere concoquere
l. 13. habebit *Deest.*
l. ult. infelice est. infelicis astula
- p. 251. l. 10. cicatrix cicatricis
l. 19. resina coacta rosa cocta
- p. 252. l. 21. destillet: destillat
l. 22. excipiant accipiunt
l. ult. *ὑδρῶφ. β. α.* yΔPωφBac
Deest.
- p. 253. l. 9. aliud Et si jam
l. 11. si jam
l. 15. alique alia atque aliis alia
l. 26. tuto estur toto esto
l. penult. Illud interea illud ne intereat
- p. 255. l. 6. tostus tostus
ult. III. S. x. i. III. S. x. i.
- p. 256. l. 13. Vettonica betonica
l. 14. centaurion, vel argemonia, vel centaurios vel argimonia vel prisa
trixago,
l. ult. singulae binaeve tritae, & cum vino potui datae, si singulae: bineve cum vino potui datae sunt
- p. 257. l. 18. post quae postque
l. 21. juglandis ius glandis
- p. 258. l. 1. quis assumpsit, radícula aut e po- qui assumpsit, radícula aut pota cum sale
sca, aut cum sale
l. 8. aut linguae caninae ut ligne caninae
l. 13. cum vino, vel creta Cimolina cum ulno creta cera cimolia
l. 19. ervum herbum
- p. 259. l. 1. et si circa stomachum faucisve inci- *Deest.*
dit, subito spiritum saepe elidit
l. 5. doloris est dolor est
l. 7. quae trahit secum, quidquid cor- quae quidquid corruptum erat aufert
ruptum erat;

Editio.

MS.

- p. 260. l. 7. *Κοιτῶν ἀμαρῶν*
 l. 8. similis
 l. 9. feritur:
 l. 18. ulla — profecit:
 l. ead. adusta
 l. 19. occiderent; excisa;
 p. 261. l. 1. prohibeantur
 p. 261. l. 3. ordinandum
 l. 9. urgebit
 l. 11. aloë oenanthe — Ac si
 l. 12. contendus
 p. 263. l. 2. altera
 l. 4. faneſcentes eo, quod primum
 vitiatum eſt: nonnunquam
 l. 5. etiam
 l. 7. Lateribus, præcipueque in
 plantis
 l. 18. ulcerum laedi, quo
 l. 19. quo — eſt, extrahatur.
 p. 264. l. 8. exedunt
 l. 11. Herae
 l. penult. hiberno ulcera
 p. 265. l. 2. deinde
 l. 5. ſi nondum adaperſum ulcus eſt,
 acs, quam maxime calidum
 quis pati poteſt, admo-
 vendum eſt
 l. 9. contritum
 l. 16. detinet
 l. 18. Meges
 l. penult. exedant
 p. 266. l. 9. et exiit puſ, ſubter apparet
 l. ead. in puſ
 l. 8. etiamſi
 l. 11. quoque
 l. penult. induravit
 p. 267. l. 1. *Φύγετον*
 p. 268. l. 13. neceſſe eſt.
 p. 269. l. 11. debent
 p. 270. l. 10. ſiquidem aliaę breves ſunt, a-
 liae altius penetrant; aliaę
 rectae intus feruntur, aliaę
 multoque plures tranſverſae;
 p. 271. l. 13. Et
 p. 272. l. 5. neque in articulo,
 l. 16. eſſe
 l. 21. p. x. =
 p. 273. l. 2. p. x. 11.
 l. 3. æruginem cogere
 l. 5. erodere: fatiſque eſt vel pa-
 pyrum
 l. 15 compellantur
 condilimata
 ſimul
 fertur
 nulla — proficit
Deeſt.
 occiderunt exciſam
 prohibentur
 ordinandus
 urgent
 aleonanthæ — At ſi
 contingendus
 alterius
Deſunt.
 etiam etiam
 lateribus aut eminentibus partibus præcipueque
 in plantis.
 vulnerum laedi, quod
 quod — exet trahatur.
 exedant
 hiere
 ulcera hiberna
Deeſt.
Deſunt.
 contrita
 detinet
 chirurgicus Meges
 excedunt
 et exit ſuper apparet
 intus
 etiam ut
 quoque quae
 induruit
 Phrygeton
Deſunt.
 deberent.
Deſunt.
 ſed
 neque articulis
 ediſſe
 p. x. 1.
 p. x. 1.
 ex æruginē conſligere
 perrodere: aut quibus hoc maxime in effectum
 ſunt erodere fatiusque vel papirum
 impellantur

Editio.

MS.

- p. 275. l. 18. fistulam fistulas
l. penult. ervum herbum
l. 12. humor humo
l. 15. in capillis in scapulis
l. penult. intra intus
l. ult. consuerint consuerunt
p. 275. l. 12. in mulso coctum, in mulso coctum est
l. 13. ad cutem latius ad cutem ad latius
l. penult. sub qua etiam in pus. con- sunt quae etiam impus covertuntur
vertantur
p. 276. l. 5. in inferioribus pedum partibus in inferiorem pedum partibus
l. 7. durioraque quae radices duriora quae radices
l. 9. autem *Deest.*
l. 14. Ex his acrochordon & thymium ex his acrochordon & sive thymium saepe etiam
saepe etiam
l. 16. si excisa est si excisum est
p. 277. l. 1. sic mollescit sic emolescit
l. 7. lenticula imponi. Tollit lenticula imponi solet. Tollit
l. 10. aspritudo aspredo
l. 15. ubi eae ruptae sunt, ubi eruptae sunt
p. 278. l. 2. etiam ulcuscula fiunt, aut etiam ulcuscula sunt sunt aut
l. 6. *ἐπιπνιγίς* epinitis
l. 9. colore humori suo similis color est humori suo similis
l. 11. a Graecis ei est impositum a Graecis ei epinitis impositum est.
l. 13. exerceri exerari
l. 14. cibum minuere cibos minuere
l. 15. ita affectus est ita effectus est
l. 19. si majus pustularum genus occu- si malum pustularum genus occupavit
pavit
l. antepenult. vero *Deest.*
l. ult. donec mellis crassitudo ei fiat donec melle crassitudo fiat
p. 279. l. 2. miscetur adjiciunturque miscentur adjiciuntque
l. 7. Serpitque in quibusdam cito. serpitque in quibus cito.
l. 14. p. x. i. — omphacii — p. x. i. — omphacis — p. x. i.
p. x. i.
l. 15. p. x. i. — p. x. viii. At p. x. i. — p. x. viii. aut ubi jam
ubi jam
l. 16. cere p. x. iv. picis cere p. x. iiii. et picis
l. 18. fiat fit
l. antepenult. nitri cyathos quatuor, nitri cyathos iiii
p. 280. l. 1. utique ubique
l. 7. et rodit et roditur
l. ead. ab ea, quod magis exulcera- ab ea quae ubi magis exulcerata est
ta est,
l. 8. quasi bullulae quaedam quasi bulle quaedam
l. 9. haec *Deest.*
l. 13. etiamnum, quam prior etiam nonnunquam prior
l. 14. Rubra cognominatur. rubrica cognominatur.
l. ult. et late nec tarde; et minus ex- et late et tarde minus ferpit in temporibus
erat in temporibus
p. 281. l. 6. vero omnia genera maxime oriun- vero maxime genera oriuntur
tur

Editio

MS.

- f. 15. quam *ἀγρία* Graeci appellant: quam agrian id est feram Graeci appellant
 l. 16. et roditur eroditur
 p. 282. l. 2. vitii est vitium est
 l. 5. Sext. III. — cyathi tres, — Sextarius. S IIII. — cyathi tres — Sextarius.
 l. 20. facile facili
 p. 283. l. 5. p. x. =. — p. x. =. ni- p. p. x. z. — p. p. z. nitri p. p. 22.
 tri p. x. = =.
 l. antepenult. faba, eaque fabe quae
 p. 284. l. 2. desiderant: nunc ad ea veniam, desiderant & nunc ad ea veniam
 l. 5. Nunc de iis capillis loquor, Nunc de his illis capillis loquor
 l. 13. neque ex toto inutile est. neque inutilis est:
 l. 20. ex *Deest.*
 l. 21. cum myrteo & vino cum myrteo vino
 l. 22. Si parum per haec proficitur, si parum haec proficiunt
 l. 23. in recenti vitio id inutile esse. in recenti vitio id utile esse.
 p. 285. l. 2. humidum & inaequale humidum inaequale
 l. 3. Fit utrumque Fit vero utrumque
 l. 16. a serpentis similitudine *οφίς* a serpentis similitudine ophis appellatur
 appellatur
 l. 23. cum thapsia inducunt cum ptusia indicunt
 l. 24. quia quia
 l. antepenult. curare varos curare varios
 l. ult. variarii
 p. 286. l. 2. Ephelis Erphelis
 l. 4. lenticula — nasci solet lenticulae — nasci solent
 l. 6. variarii
 l. 9. venerint venerit
 l. 13. Tryphonem Typhonem
 l. 16. ervi herbi
 l. 17. illitumque a vespere usque mane eluitur. illitumque ad vesperem mane eluitur
 p. 287. l. 1. neque lacrima et ea lacrima
 l. 5. minime cum dolore est; minimo cum dolore est
 l. 7. Quandoque finitur, pituita sed quandoque finitur si pituita
 l. ead. lacrimaeque miscetur. lacrimaeque miscentur.
 l. 11. et ficcus sine ullo periculo est: si *Desunt.*
 ficcus quidem, sed cum dolore est,
 l. 13. oculo glutinetur oculis glutinetur
 l. ult. pallida calida
 p. 288. l. 1. calida *Deest.*
 l. 5. si de nigro si ex nigro
 l. 12. curfus, nonnumquam copiosior *Desunt.*
 vel acrior, nonnumquam utraque
 l. 19. si firmo corpore si firmo corpore
 l. 26. In sequentibusque diebus In sequentibus diebus
 l. ead. tantum adjici cibis poterit tantum adjici cibis poterit
 l. 27. nihil acre, nihil ex iis nihil acre certe nihil ex iis
 p. 289. l. 7. specillo speculo
 l. 9. p. x. IIII. P. x. IIII.

Editio.

MS.

- l. 15. ovi et album et vitellus
 l. penult. quod ervi; viro
 p. 290. l. 2. indita
 l. 7. modice
 l. ead. nobilissima
 l. 9. Philonis
 l. 13. gummi cum quasdam
 l. 15. frientur
 l. ult. p. x. II.
 p. 291. l. 2. p. x. =
 l. 4. plumbi eloti
 l. 5. gummi tantumdem
 l. ead. Attalium quoque
 l. 6. p. x. — aloës p. x. =.
 l. 7. myrrhae p. x. II.
 l. 8. acaciae succi p. x. XII. Quod
 gummi hoc non habet,
 p. 292. l. 1. p. x. I.
 l. 2. nucleos palmarum combustos nu-
 mero xx. gummi p. x. XII.
 l. 5. p. x. =.
 l. 7. botryitidis
 l. 11. τεφρων
 l. 13. p. x. IV.
 l. ead. argenti
 l. ead. p. x. VIII.
 p. 293. l. 2. φρυγίδες
 l. 3. p. x. = =.
 l. 5. p. x. XXXVI.
 p. 294. l. 16. πρὸς τὸν ὄφθαλμον id, quoniam oculi
 procidunt, Graeci appellant. Graeci appellant proptofin.
 l. 19. Opus autem lenissimis medica-
 mentis est:
 l. 25. coguntur
 p. 295. l. 8. indurescit
 l. 12. Ac si induruit
 l. 15. incidat
 l. 21. parte
 p. 296. l. 3. inflammatione
 l. 11. Philalethes
 l. 13. quae ἀσκή vocatur.
 l. 15. excipiuntur. Vfus collyrii
 l. 17. interdum fiunt
 l. 19. quod διαλαβάνη vocatur.
 l. 21. p. x. I. spodii eloti, thuris,
 stibis combusti et eloti, myr-
 rhae, gummi, singulorum
 p. 297. l. 6. nascuntur: φθελαντες Graeci no-
 minant.
 l. 11. gargarizandum
 l. 12. in balneo
 ovis album et vitellum
Desunt.
 indicta
 leniter
 nobilium
 Philini.
 gummi mixtum cum quasdam
 fricentur.
 p. x. 12.
 p. x. S.
 plumbi oleti
 cumini tantumdem
 Ejus aliud quoque
 p. x. II. — aloës p. x. I.
 myrrhae p. I.
 acaciae succi x. XII. Quod cum cumini succi id
 hoc non habet,
 x.
Desunt.
 p. x. II.
 botroidis
 tephron
 p. VIII.
Deest.
 p. x. IIII.
 phrigodes
 x. II.
 p. x. XXXVI.
 proprie enim malum id quo oculi procidunt:
 Graeci appellant proptofin.
Desunt.
 coquuntur
 inarescat
 ac si eduruit
 incidit.
Deest.
 ex inflammationibus.
 Philalethos
 quae altera vocatur
 excipiuntur, ut usus collyrii
 interdum fuerit
 quod dialabanum vocatur
Desunt.
 nascuntur id φθελαντες Graeci nominant.
 gargarizandumque
Desunt.
 R r r r

Editio.

MS.

10. p. x. ii	p. x. ii.
l. 12. in angulis	in oculis
l. 13. potest similiter id, quod	potest prodesse militare quod
l. ult. elotae — p. x. vi.	lote — p. x. iiii.
p. 304. l. 1. Euelpidis	Deest.
l. 2. lacrimae, cerussae, lapidis Asii, singulorum p. x. ii.	Defunt.
gummi p. x. iiii. piperis	
l. 4. pforicum	pforica
l. 7. sublatumque post	sublatum post
l. 9. id	Deest.
l. 14. prodit humoris, extrahitur, et si quid	Defunt.
l. 17. nonnunquam etiam sine hac, propter senectutem, imbecillitatem	Defunt.
l. 18. reliquiis	reliquis
l. ead. collyrium, quod Asclepios nominatur; adjuvat id,	Defunt.
l. 19. crocomagmate	croci magnato
l. 20. δια κρηκε	diacrocon
l. 21. piperis p. x. i. croci Cilicii,	piperis grana p. x. i. croci Cilicie
p. 305. l. 1. recte	certe
l. 4. utilia huic	utilia hic
l. 8. ubi totum	ubi tantum
l. 10. conquerint.	conquieverit
l. 17. adurere	abducere
p. 306. l. 2. neque	nec
l. 6. funditur — hebetescit;	effunditur — hebescit
l. 13. profusione	mutatione
l. ult. sanie	humore
p. 307. l. 1. excepta	exapta
l. 8. sic ictus	si ictus
l. 11. celerrimeque	celeberrimeque
l. 12. factus est, per parentes id herba	factus est aut per parentes aut id herba
l. 14. ab externo casu	ab extremo casu
l. penult. cataplasmata.	cataplasma
l. ult. optime	optimus
p. 308. l. 1. ut ei	uti
l. 8. possunt	possint
l. 9. aliquanto	aliquam
l. 19. ex mulso decocta. Recte	ex mulso decocto est Recte
l. 23. cataplasmati	cataplasmata
l. 25. decoquuntur	decoquatur
l. ult. super lana mollis addenda	Defunt.
p. 309. l. 2. et rosa	et rose
l. 6. pares portiones conteruntur, deinde adjicitur his passum: vel papaveris lacrimae,	Defunt.
l. 11. vel amararum — cum rosa succus	vel amarum — cum rosae succo
l. 12. p. x. iii.	p. x. i.

R r r r 2

l. 13.

Editio.

MS.

- l. 13. p. x. =.
 l. 15. papaveris lacrima
 l. 17. lacrimae, singulorum
 l. ult. requirit, rursus id
 p. 310. l. 1. teritur
 l. 4. liquidum fit.
 l. 6. centaurei
 l. 9. quam *σακχιν* cognominant
 l. 10. mellis sesquicyathus
 l. 11. tepescunt.
 l. 13. sanies fluit
 l. 14. piperis p. x. =.
 l. ead. croci p. x. =.
 l. 15. singulorum p. x. i.
 l. 16. terentur
 l. 17. incoquantur
 l. 18. p. x. =.
 l. 19. gallae p. x. =.
 p. 311. l. 2. p. x. =.
 l. 4. lycium cum vino
 l. 6. mellis cyathi duo
 l. 7. Aut aluminis scissilis, papave-
 ris lacrimae, acaciae succi par
 pondus miscetur
 l. 14. albi
 l. 15. p. x. ii.
 l. 20. libro
 l. 24. sanguinalis
 l. 28. tondendum
 p. 312. l. 2. sanguinalis
 l. 3. fundit
 l. 10. decoctum fit. Emortui vermes
 auris partem prolabantur, unde
 l. 13. Sin foramen
 l. 14. est
 l. 16. idem proficit. Item
 l. penult. galbani p. x. ii. myrrhae et
 fellis taurini
 l. ead. p. x. = =
 p. 313. l. 4. aut oleum calidum
 l. 5. aut cum melle
 l. 7. protrahatur
 l. 12. laureo — utrilibet
 l. 16. laureo
 l. 20. intra se ipsae
 l. 21. ubi id ex gravedine est: pe-
 jus,
 l. 22. magnis
 l. 23. aurem
 p. 314. l. 3. cum aceto et laureo
 l. 4. costo
 p. x. i.
 papaveris lacrimae
 lacrimae ex aceto singulorum
 requiritur rursus idem
 teretur
 liquidum fit
 centauree
 quam *στακτιν* vocant
 melle sex cyathos
 tepescant
 sanies profuit
 piperis p. x. i.
Defunt.
 singulorum p. x. ii.
 teruntur
 quoquantur
 p. x. i.
Defunt.
 p. x. i.
 vinum cum licio
 melle cyathij ii.
Defunt.
Deest.
 scrip. ii.
 libello
 sanguinale
 tutendum
 sanguinale
 infundit
 decoctum est sive mortui sub his vermibus in-
 pri-
 mam auris partem connecabantur prolabantur
 unde
 Si in foramen
Deest.
 idem proficit melle rose scrip. ii.
 galbani p. x. mirrhæ cum melle et fellis tau-
 rini
 p. p. zz. x. ii.
 aut oleum haud calidum
Defunt.
 detrahatur
 laurino — utrolibet
 laurino
 inter ipse
 ubi id gravedine pejus est
 magis
 aut
 ex aceto et laurino
 aceto

Editio.

MS.

- l. 5. demittitur
l. 7. aut laureo oleo
l. 8. cum rosa et aceto. Plus
l. 11. et sonus est, et inflammatio,
l. 13. exprimitur; quibus quidam
l. 16. paululum
l. 20. vertendum
l. 24. oriculario
l. 27. non
- p. 315. l. 1. Nares vero exulceratas
l. 2. Id & spongia
l. 6. fecerit.
l. 7. circa os sunt pluresque crustas
l. 10. multa
l. 11. ambulatio
l. 15. resolvuntur
l. 18. candefactum
l. penult. ut ea mistura
- p. 316. l. 1. tingendum
l. 3. in nares
l. 4. per hiemem et vere
l. 6. vero
l. 7. eaeque imis partibus
l. 8. curare.
l. 10. ossibus
l. 11. tendens
l. 12. ut post uvam
l. 16. addita
l. 19. Sutori p. x. 11. In dentium
autem dolore, qui ipse quo-
que maximis
l. 21. est: cibo quoque
l. 22. deinde
l. ult. gravior dolor est,
- p. 317. l. 6. his
l. 8. cornu cervini ramentum
l. 9. ac ficu item pingui.
l. 10. is
l. 15. coguntur
l. 17. tres
- p. 318. l. 7. est. Habet autem
l. 8. piperis p. x. 11.
l. ead. foreos
l. 12. miscent — elaterii
l. 14. p. x. 11.
l. 15. semen cortice liberatum
- p. 319. l. 1. τρυγῖνα
l. 7. evelli — mitti,
l. 12. bonam
l. 13. praefat.
l. ult. gargarizandumque reprimantibus.
- demittatur
aut ex lauro oleo
cum rosa. acetum. plus
et sonus et inflammatio
exprimitur ex quibus quidam
paulum
utendum
auriculario
Deest.
Nares vero intus exulceratas
Id est spongia
faciat
circa nares sunt pluresve cruste
multaque
habitatio
rescinduntur
candefactum
ut ex ea mistura
intingendum
in nares
per idem et ver
Deest.
haeque in imis partibus
Deest.
ossi
pendens
uti post uvam
adhibita
Sutorii p. x. 11. Inde dentium, cura querenda.
In dentium quoque dolore qui ipse quoque do-
lore qui ipse quoque pro maximis
est a cibo quoque
Deest.
graviori his dolor est
Deest.
cornu cervinum rasum
ac ficus pinguis
Deest.
coquantur
Deest.
est quae habet autem
piperis p. x. v.
pforeos
immiscent — elateris
p 11.
semen e cortice liberatum
trigina
velli — conjici
Deest.
repraesentat
gargarizandumque est reprimantibus
Ssss

Editio.

MS.

- p. 320. l. 1. Leniterque
 l. 9. nardi p. x. —.
 l. 10. p. x. i.
 l. 15. est — ex
 l. 16. vapor calidus,
 l. 17. substance
 l. 18. gargarizandum. At si
 l. 19. cremori ad gargarizandum paulum mellis adji-
 ciendum est,
- p. 321. l. 1. coquantur
 l. 2. p. x. v.
 l. ead. pura
 l. 7. ore reprimens cremor est
 l. 10. optima
 l. 11. purum vinum
 l. 14. sunt eae
 l. 15. sandarachae, aluminis, pares
 portiones
 l. 16. myrrhae, singulorum p. x. ii.
 iridis,
 l. 17. p. x. iv.
 l. 18. p. x. ii.
 l. 19. p. x. v.
 l. ult. p. x. i.
 l. ead. p. x. ii.
- p. 322. l. 1. iv. miscent
 l. 4. consumunt
 l. 6. palatum
 l. ead. ad uvam
 l. 8. lactens
 l. 10. et iis operibus
 l. 12. potione, si
 l. 23. a quo
 l. 24. sunt
 l. 25. lenia
- p. 323. l. 1. maxima
 l. 4. prima parte
 l. 7. limandus
 l. 14. mollis linamenti
 l. 19. idque
 l. 20. permanferit
 l. ult. uti
 l. ead. iisdemque
- p. 324. l. 2. ligustrum
 l. 3. eum
 l. ead. ore
 l. 4. παρὰ
 l. 6. evenire
 l. 7. dens eximendus, testa
 l. ead. recipienda
 l. antepen. Est etiam medicamentum
- lenitusque
 nardi p. x. ~
 p. x. i.
Desunt.
 vapor aquae calidae
 substantiae
 gargarizandum ex fico. At si
 cremori id gargarizandum ex fico paulum mellis
 adhibendum est
 decoquantur
 p. x. i.
 plurimum
 ore reprimens saepe cremor est
 optissima
 purum mitium
Desunt.
 sandarachae singulorum p. x. iiii. aluminis
 pares portiones
 myrrhae junci quadrati p. x. viii.
 p. iiii.
 p. ii.
 p. i.
 p. i.
 p. x. iiii.
 iiii. miscent
 consumunt
 paulatim.
Desunt.
 lactans
 hisque operibus
 potiones si
 ad quod
Desunt.
 leniora
 maxime
 primae partis
 levandus
 molle linamentum
 itemque
 remanserit
Desunt.
 ei iisdem
 ligustrum
 ejus
Desunt.
 parulides
 venire
 dens eximendus est testa
 recidenda
 Est etiam hoc medicamentum

Editio.

MS.

- p. 325. l. 2. Chelidoniae quoque succo per cochlear illita uva maxime prodest. Vbi horum aliquo illita uva est, fere multa
- l. 5. eique adjicere frigidam aquam ei ex aqua frigida quam fatis est fatis est,
- l. 6. eamque eaque
- l. 9. vel sine eo hac ratione uvae vel sine eo est hac curatione uvae subve-
subjecta est. niendum est
- l. 17. item *Deest.*
- l. 18. in rosa tingere, & super ad- in rosa tingere & super adurentia medicamen-
urentia medicamenta impo- tum in rosa tingere & super adurentia medi-
nere; camenta imponere
- p. 326. l. 2. aut oleae, aut verbenae decoctae sint, sic, ut cuilibet eorum *Defunt.*
- l. 9. si dolor in gingivis est, Et si in gingivis est
- l. 10. refigi refici
- l. 13. adustum ustum
- l. 18. Sub ipsis vero auribus oriri sub ipsis vero auribus si penitus malum de-
παροτides solent; scendit, chartae combustae partes tres Sub
ipsis vero auribus oriri parotides solent
- l. 21. desiderat. desiderant
- l. 23. reprimendum reprimendum
- l. ult. abstineant; alvus hic ducatur. abstineat alvis his ducatur
- p. 327. l. 10. commendata accommodata
- l. 16. locus est: ubi vero locus et ubi vero
- l. 23. continere se, et abstinere a ci- continere se debet a cibo et potione.
- p. 328. l. 4. siccae siccae
- l. 7. si levis lis humor inest, si levis humor est
- l. 10. p. x. v. p. x. i
- l. 14. p. x. v. — p. x. v. — p. x. i. — p. x. i. — p. x. ii.
- l. 18. et *Deest.*
- l. 20. oleae oleo
- l. 21. fesquicyathus: sex cyathos
- p. 329. l. 2. cataplasma cataplasinata
- l. 5. folia, vel marrubium decoquen- *Defunt.*
dum est, eoque humore eo-
dem modo cum
- l. 13. myrrhae croci, myrrhae aut croci
- l. 16. in aeneo vase in eo vase
- l. 21. similis simul
- p. 330. l. 2. cludat cludat
- l. 9. vulfellaprehendendae, vulfellasprehendendas
- l. 10. dematur demat
- l. 13. colem cutem
- l. 16. aliquid etiam integri aliquid ex integro etiam
- p. 331. l. 3. sustinimus, usque ad vesicanten- *Defunt.*
dit; neque succurri postea potest.

Editio.

MS.

	l. 10. ut	<i>Deest.</i>
	l. 12. aut aerugine cum cocto melle.	<i>Defunt.</i>
	l. 13. Vbi is excidit,	Vbi id decidit
	l. 14. oris ulcera	ora ulceris
	l. 16. imponenda	imponendum
p. 332.	l. 4. coctum — ceratum	cocta — cerato
	l. 5. simila — contrita	simile — contrito
	l. 6. radix	<i>Deest.</i>
	l. 9. cum	<i>Deest.</i>
	l. 12. aliquid	aliquidem
p. 333.	l. 1. rosa diluendum est	rosa ad hoc diluendum est
	l. 17. ex vino	<i>Deest.</i>
	l. 21. p. x. III.	p. x. III.
	l. 25. a posteriore	a superiore
	l. 26. dexterior — sinisterior	dexteriori — sinisteriori
	l. ult. novissime deligantur.	novissime modo deligantur
p. 334.	l. 1. curationibus defidit, aduri medicamento potest, quod ex his	<i>Defunt.</i>
	l. 4. quidam	<i>Deest.</i>
	l. ead. renovant	renovat
	l. 5. Si hoc parum in condylomate	Si id nondum in condylomate.
	l. 3. capitulis	ex capitule.
	l. 9. surgentia	urguentia
	l. antepen. subactis.	subacto
p. 335.	l. 12. circumdatum.	circumdetur
	l. 17. sunt	<i>Deest.</i>
p. 336.	l. 1. rudicula	radicula
	l. 2. color	colore
	l. 3. cum paria	opia
	l. 4. miscuerunt	miscuerint
	l. 5. super	<i>Deest.</i>
	l. 6. excipiuntur	excipitur
	l. 9. aeris	<i>Deest.</i>
	l. 12. aqua madefacto est. Tertio die	aqua madefacto Tertio die
	l. ead. resolvendus, et, si quid	resolvendus est si quid
	l. 14. purgandum est	purgandus est
	l. ead. adurendum, et, sicut	adurendus est sic
	l. 15. curandum.	curandus
	l. 17. aequae	aliquid
	l. 19. est	<i>Deest.</i>
p. 337.	l. 5. eademque	eaque
	l. 7. contigerit	contingerit
	l. 12. ut	et si
	l. 18. Heron — Ammonius	Hieron — hemmonius
	l. 19. reppererunt	repperierunt
	l. 20. Tryphon	typhon
	l. 22. Meges	Neges
	l. 23. adolescens aut certe	<i>Defunt.</i>
	l. ult. accipit	accipit.
p. 338.	l. 11. deinceps	deinde
	l. 13. parte	<i>Deest.</i>
	l. 16. detergeaturque	detergaturque

Editio.

MS.

- p. 339. l. 14. recte sit ——— excedat.
 l. 15. sit
 l. 16. ut
 l. ead. includatur
 l. 20. quia quidquid, si tunica est,
 idem, si callus est, fieri debet.
 l. 23. sub ea est,
 l. ult. auxilii
- p. 340. l. 1. est
 l. ead. sed
 l. 2. contigerunt
 l. 6. efficere
 l. 8. malum
 l. 14. inter nervos ultima
 l. ult. Jamque ——— in pane
- p. 341. l. 1. tota
 l. 4. succurramus
 l. 5. tribus
 l. 9. suffudit
 l. 10. jam cutis
- p. 342. l. 4. spongia
 l. 5. Quando autem linamentis opus sit
 l. 7. esse
 l. 11. spirare
 l. 15. aut si, antequam sinus carne im-
 pleatur, orae carnosae fiunt
 l. 25. imponere eadem. Vbi jam re-
 pressus videbitur humor ulcus-
 que
- p. 343. l. . spongia ——— tinctam
 l. 12. demitti specillum debet,
 l. 14. itemque
 l. 17. subter
 l. 21. moventia
 l. 22. ubi
 l. 23. praecidenda
- p. 344. l. 1. ea
 l. 7. ibi perniciosae admodum
 l. 11. perniciosior ibi
 l. 21. evolvuntur
 l. 24. eae
- p. 349. l. 6. id
 l. 7. fuit
 l. 10. fistula
 l. 13. festinant
 l. 14. debent ——— fecerunt
 l. 15. quo
 l. 17. exedi
 l. ult. orae
- p. 350. l. 3. recta ——— ceterae
 l. 4. excipiendae
 l. 11. Suntque quaedam
- recte sit ——— excidat
Deest.
Deest.
 includitur
Desunt.
 sub ea intus est
 auxiliam
 esse
Deest.
 contingerunt
 efficare
 a malo
 inter nervos vero ultima
 Itemque ——— in carne
 tuto
 succurremus
 pluribus
 diffudit
 pars cutis
 spongiam
Desunt.
Deest.
 respirare
Desunt.
Desunt.
 spongia ——— tincta
 demitti specillum sub cute debet
 itemque
 subter
 movent
Deest.
 decidenda
 eo
 ibi per admodum
 perniciosior res ibi
 volvuntur
 ea
Deest.
 fuerit
 fistulam
 fistinat
 debet ——— fecerunt
 quod
 excidi
 ora
 secta ——— cetera
 excipienda
 Sunt quaedam
 T t t

Editio

MS.

- p. 351. 1. 7. telorum generibus, quae pro- telorum generibus subjicienda sunt quae pro-
tinus
1. 8. infidit infedit
1. 9. ipsa in augusto est. Saepius Defunt.
itaque
1. 13. apparuit mucro apparuit si mucro
p. 352. 1. 2. magis Deest.
1. 10. Διοκλεῖον κρυβίσκει Diocleum eraphiscum
1. 15. ibi etiam perforata est. ubi etiam parte inclinata quae perforata est
p. 353. 1. 1. telorum. bellorum
1. 8. quae ratio in dentibus quoque quae ratio est in dentibus quoque ejiciendis &
ejiciendis est. Vix umquam vix umquam
1. 11. ab eoque — ad speciem lit- ab eo quoque — ad spectum litterae, contra
terae V, contra
1. 22. etiam festinantius actis, — etiam festinantibus actis — et pote
epoto
p. 354. 1. 1. γέγγλια Deest.
1. 11. nisi cum ejecta nisi ut ejecta
1. 12. renituntur: remittuntur
1. 14. & cruentae aut cruentae
1. 15. quibus alii alique colores quibus alique colores
1. ead. ganglia ganglia
1. 16. atheromati subest At atheromati subest
1. ult. separatur separatur
p. 356. 1. 4. is eius
1. 5. ibidem iam ibi
1. 7. pus moventia mox moventia
1. 15. transversam lineam transversam lineam
1. ead. suspensa suppressa
1. 19. ipsa Deest.
1. 17. prorumpit prorumpat
p. 356. 1. 10. digito huc vel illuc digito vel huc vel illuc
1. ead. ideoque ea ideo ea
1. 21. Quidam, si in Quidam et si in
1. 23. Alteram autem palpebram a mi- Defunt.
nistro diduci oportet
p. 357. 1. 8. abscindatur abscidatur
1. 9. Abscissa, patefit foramen, Ac si abscissa patefacit foramen
1. 10. ρυῖδα ryphoda
1. 11. anguli anguis
1. 21. eligere Deest.
1. 22. et Deest.
1. penult. in iis, quae & tarde incre- Defunt.
scunt, et dolore non cru-
ciant
p. 358. 1. 1. vel hiems; atque aut hiems est atque
1. et Deest.
1. 9. ἐγκανθὶς — Excipi Enchatis — excidi
1. 11. abscindatur abscidat
1. 14. tantum ut primis aqua tantum in primis aqua
1. 17. palpebra palpebre
1. 18. cohaerescat; cohaerescant
1. ead.

Editio.

MS.

l. ead. utrovis fuit ulcus negligenter utroque fuit ulcus et negligenter
l. 19. Sanescendo enim, quod diduci potuit et debuit, glutinavit. Sanescendoque diduci posse deberet glutinatur

P. 359. l. 8. abscindatur abscidatur
l. 10. palpebra vertatur, palpebram vertant
l. 12. eam eciam
l. 18. Atque idque
l. 19. color colore
l. 23. quibus ad nares tendit, super-
vacuum: neque enim sane-
fcunt

Desunt.

P. 360.

l. 1. difficilem
l. 3. possit
l. 7. Jam carie vexatum est,
l. ead. quo crassior squama
l. 10. uftis
l. 12. palpebrae summa cutis
l. ead. procidit
l. 17. spatulae
l. ult. transuat, deinde iterum,

difficile
potest
Jam caries est
quo crassior his squama
Deest.
palpebrae superiores summa cutis
procedit
hastae

P. 361.

l. 5. pilos exteriorem partem
l. 7. in ipsius capilli suum
l. ead. duplicatur, pilum esse
l. 10. quo foramen glutinetur:
l. 13. nascuntur
l. 14. toties acu trajecta, magnam
l. 19. contexto
l. penult. superior, sive inferior est,
l. ult. levare

transuat idem deinde iterum
pilos in exteriorem partem
ipsius capituli finem
duplicatur in pilum esse
quo foramen quoque glutinetur
nascuntur
cum totiens acus transiat magnamque
conrepto
inferior sive superior sit
lavare

P. 362.

l. 10. naribus proprior: idque,
l. 11. orae vulneris
l. ead. operiendusque oculus est; et, si
parum
l. 13. laxanda futura
l. 13. adstringenda
l. 14. ab ulteriore ora
l. 20. futurae tollendae, et collyrio

naribus proprior est idque
orae vulneribus
operientibus oculis si parum

P. 363.

l. 4. operitur
l. 15. Haec fere circa oculum in angu-
lis palpebrisque incidere con-
fuerunt.

futura tollenda, et collyrio
operietur
Desunt.

P. 364.

l. penult. se
l. 1. friare
l. 11. paucis ipsius oculi
l. 20. ei que
l. 22. *ἀπαχρυσίδης*

Deest.
infricare
paucis ante ipsius oculi
eoque
aracronide

P. 365.

l. 6. Vacuum
l. 12. si labat, et hac atque illac mo-
vetur
l. 15. curationi senilis aetæ

Deest.
si labat illac ac movetur

curationi si senilis aetas
Tttt 2

Editio.

MS.

- l. 17. media, Oculus quoque Curationi media aetate. oculus quoque curationis
p. 366. l. 5. aut acuta, aut forte non nimium haud forte nimium
l. 5. demittenda dimittenda
l. 9. demittenda dimittenda
l. 12. leniterque leviterque
l. 13. transiit transit
l. 14. infidat incidit
l. ead. haesit exit
l. 17. imponendumque lana imponendum lana
p. 367. l. 6. curationem manus curationem ex manu
l. 12. est in iis est is
l. ead. ab infantibus id *Desunt.*
l. 14. non. *Deest.*
l. 21. remedium iis remedium in his
l. ult. mudent mandent
p. 368. l. 2. exerceant; exerceant
l. 5. quasque quotque
l. 10. eos eas
l. 11. inciderent, diductisque incederunt inductisque
l. 18. post, sanguine effuso post sanguinem effusum
l. 19. Nihilominus autem Nihilominus tamen
l. 20. verticem calvariam
l. penult. tamen tantum
p. 369. l. 4. venae *Deest.*
l. 11. secedat recedat
l. 19. infrianda infricanda
l. ead. supprimant supprimant
l. 20. deligendae deligandae
l. penult. quae in hac medicinae quae hac medicinae
p. 370. l. 6. distentio distentionis
l. 9. et jam ulcus purum est etiam purum est
l. 14. leviter leniter
l. 21. quae res cum in labris quae res cum esse in labris
l. 22. fieri *Deest.*
l. ult. paria parte
p. 371. l. 4. necessario necessari
l. ead. fit. *Deest.*
l. 11. curtum est curatum est
l. 12. angulis lineas anguli linearum
l. 14. adducere adreducere
l. 19. parte cutis haud omnino adducta deformem, quem reliquit locum, red-
dit. Huiusmodi loci altera *Desunt.*
p. 372. l. 1. imifve narium imis ut narium
l. 2. petemus petimus
l. 3. si quid imis si quid his imis
l. ead. aut medio autem medio
l. 4. deerit. Quae tamen defuerit. Idque
l. 10. ea hae
l. 11. uti naribus ut in naribus
l. 20. etiam *Deest.*
l. 22. abscissus excissus

Editio.

MS.

	1. 27. naris — implenda	nares — implendae
	1. ead. ulcus	ulcusculum
P. 373.	1. 7. subtjlem	facilem
	1. 9. ad ipsum os : deinde adustum lo-	<i>Defunt.</i>
	cum purgandum esse	
	1. 19. non infidat	non ut infidat
	1. 21. infrianda	inferenda
P. 374.	1. 1. maxilla loco movetur	maxillae loco moventur
	1. 3. excipiendus	recipiendus
	1. 5. plumbo replendum	plumbum implendum
	1. 6. parte aliqua frangatur	partem aliquam frangat
	1. 50.prehendit	procedit
	1. 21. myrrhae fit	myrrhae est
	1. 22. velandum	velandi
	1. ult. ante alter dens	alter ante dens
P. 375.	1. 10. supprimitur	supprimatur
	1. 15. deducta	diducta
	1. 19. infra	intra
P. 376.	1. 6. promeret	premeret
	1. 8. quod fieri debet, non tamen perpe-	<i>Defunt.</i>
	tuum est	
	1. 14. per hanc curationem	per omnem curationem
	1. penult. potest	post
	1. ult. autem	<i>Deest.</i>
P. 377.	1. 2. educitur	aducitur
	1. 3. brevior	breviter
	1. 9. que id curandum est, & ceteris	<i>Defunt.</i>
	pus moventibus	
	1. 15. requiruntur	quirentur
	1. 20. Heron	horum
	1. 24. omni frigore minuitur;	omni frigori non minuitur
	1. ult. delapso	delapso
P. 378.	1. 3. est, indicia quoque mista sunt,	<i>Defunt.</i>
	& inter utrumque	
	1. 5. Si vitiosa est,	Si vitiosa caro est
	1. 12. variae	urire
	1. 17. trajecta	traicitur
	1. 20. linea inciderent; quo facilius	linea inciderent exciderentque quo facilius
P. 341.	1. 18. uterum	alvum
	1. 19. emitti	tolli
P. 330.	1. 2. anteriorem	ulteriorem
	1. 18. ut sensu careat	ut in sensu careat
	1. 20. et insueto	et si sueto
	1. ult. leniter	leviter
P. 381.	1. 1. in his	inibi
	1. 2. conditis	condictis
	1. 3. et emortui	& mortui
	1. 4. leniter	leviter
	1. 6. duobus lineis	duabus lineis
	1. 8. eaeque	eaque
	1. 9. tenendae	<i>Deest.</i>
		V v v v

Editio.

MS.

- l. 10. ora, dextra in sinistriori a principio vulneris ossa, ab interiore *Defunt.*
- l. 11. acum acu
- l. 18. quoque parti futura injicienda quoque parti utraque futura injicienda
- P. 382. l. 1. leniter leviter
- l. 4. fasce face
- l. 16. quaque integra est, qua quia non integra est
- l. 21. reliquamque curationem reliquam curationem
- l. 25. tum eam partem tum ea parte
- P. 383. l. 6. ἐλυ/ροειδής elyphroides
- l. 8. δαρ/τον dartam
- l. 13. Graeci a Graecis
- l. 16. fiunt fuerit
- l. penult. idque ibi atque ibi
- l. ead. paulatim ab inguinibus paulatim aut ab inguinibus
- P. 384. l. 1. ἐν/ερωκῆλιν et ἐπι/πλοκῆλιν Enterocelon et Epiplocelon
- l. 8. et, cum conquiescit et eum molitum est conquiescit
- P. 385. l. 6. propria propria
- l. 7. propria propria
- l. ead. discimus dicimus
- l. 12. circumfluensque id circumfluens id
- l. 14. isque estque
- l. ead. est *Deest.*
- l. 18. neque tactu ne tactu
- l. 22. a superiore parte ad superiorem partem
- l. 24. increscunt. Ex his eae increscunt ades ut ex his eae
- l. ult. patent pateant
- P. 386. l. 8. Graeci *Deest.*
- l. 13. inguen quoque inguen eum quoque
- l. ead. ramices varices
- l. 16. simul ad species simul eum ad species
- l. 26. ante triduum ante triduo
- l. 23 et tum et tunc
- l. 24. abdominis tunicae inferiores abdominis tunica in inferiores
- P. 387. l. 2. sinum laxet simul laxet
- l. 6. diducere — abscindat deducere — abscidat
- l. ead. sine *Deest.*
- l. 7. promatur, et super ventrem promatur, super ventrem
- l. 8. dum cum
- l. 19. rursum rursum
- l. 21. leniter leviter
- l. 23. prospexerit prospexit
- l. 26. glutinetur glutinentur
- l. 27. excidi excedi
- l. 23. leviter leniter
- P. 388. l. 6. est *Deest.*
- l. 10. Ac At
- l. 11. si *Deest.*
- l. 15. manubriolove scalpelli manubriolo vel scalpelle
- l. ead. inferiore parte inferiorem partem
- l. ult. ad inguen ab inguine

Editio.

MS.

- p. 389. l. 1. summae debent; et ejus lini ca. *Defunt.*
 pita
 l. 2. relinquenda relinquendae
 l. 5. augeant augeat
 l. 12. irroranda roranda
 l. ead. tertio tertia
 l. 22. quodcumque vitium fuit quodcumque id vitium est
 p. 390. l. 11. dolor dolores
 l. ead. et *Deest.*
 l. 15. pro vi corporis quam longissima prout corporis qualitas longissima
 p. 391. l. 5. ea eam
 l. 6. ductis deductis
 l. 12. testiculus testiculum
 l. 16. exeat: tum eatunica exeat tunicam aut tunica
 p. 392. l. autem est, majorne is autem major ne is
 l. 2. parvulum paulum
 l. 5. emoriatur — linea moriatur — linea
 l. 10. parvulo periculo
 l. 13. id *Deest.*
 l. ult. sub est, scrotum sub scrotum
 p. 393. l. 1. eo ea
 l. 3. effundendus fundendus
 l. 14. promenda, ab eaque venae promendaque ab ea vena
 l. 19. major eo majore ideo
 l. 23. is. *Deest.*
 p. 394. l. 5. vulnere ulcere
 l. 6. et oras *Defunt.*
 l. 8. abscindit abscidit
 l. 10. tum totum
 l. 11. idem in una idem est in ima
 l. 12. venae et arteriae vena est arteria
 l. 16. induruit induravit
 l. 19. ac neque at neque
 l. penult. ut *Deest.*
 p. 395. l. 2. nodis modis
 l. 3. vulneris *Deest.*
 l. 15. quae circa pubem *Defunt.*
 p. 396. l. 1. adverso averfa
 l. 16. perforetur perforatur
 l. 17. revertuntur revertitur
 l. ead. apprehensum est, ultra notari apprehensum est et ultra notari
 p. 397. l. 1. aeneae fistulae fiunt ahenae tenues fistulae fiunt
 l. 7. figuratur figuratus
 l. 9. dextra vero fistulam dextram fistulam
 l. 12. urinae iter simul et rectius urinae similiter erectius
 l. penult. oportet *Deest.*
 l. ead. evellere vellere
 p. 398. l. 7. quam *Deest.*
 l. 12. interminat interveniat

Editio.

MS.

- l. 16. praeparandum reparandum
l. 21. quorum et fedilia quo et fedilia
p. 399. l. 3. labare lauare
l. 4. non *Deest.*
l. 7. leniter leviter
l. 12. ubi repertus ibi repertus
l. 15. ne saepius agitanda vesica fit. ne saepius agitandi necessitas *fit*
l. penult. sinistrae digiti deorsum cum *Desunt.*
compellunt, donec ad cervicem
pervenitur
p. 400. l. 4. laevior lenior
l. 4. qua refima plaga est, qua strages ima plaga est
l. ead. etiamnum etiam non
l. 9. donec urinae iter pateat donec urinae et pateat
l. ead. ut plaga paulo major, quam cal- *Desunt.*
culus sit
l. 10. *καρπύδα* choriada
l. 11. cum *Deest.*
p. 401. l. 1. quia calculus iter, vi promitur quia calculus exit cum vi promitur, nisi facile
facit, nisi accipit. accipitur
l. 5. ea *Deest.*
l. 10. ab exteriori parte laevis, ab altera exteriori parte laevis
l. 14. si apprehensus est, si apprehensum est
l. ead. Idque eo nomine Idque eo conamine
l. 16. vulneris vulneribus
p. 402. l. 1. motus modus
l. 2. paulumque paululumque
l. 3. attrahatur attrahitur
l. 5. comprehendetur adprehenditur
l. 12. cum duceretur dum duceretur
l. 15. id sub digitis subdictis digitis
l. 17. convulnerent convolverent
l. 18. Multi hic quoque Multi id quoque
l. 21. ferramentum fecit rectum ferramentum facit rectum
l. 23. super pollice imposito super posito
p. 403. l. 2. cervix patefacta est cervix ea patefacta est
l. 6. renititur — dilabitur remittitur = dilatatur
l. 7. molles calculos, mollis calculus
l. ead. minutisque *Deest.*
l. 8. compositos *Deest.*
l. ead. indicat urina trahens indicatur vi attrahens
l. ult. non secti non consecuti
p. 404. l. 7. tenui, sed retusa, quod admo- *Desunt.*
tum calculo, et ex altera parte
l. 8. ictum ictu
l. 9. ad ipsam vesicam ferramentum ad ipsam vesicam per ferramentum
l. ead. aut calculi fractura u ex calculi fractura
l. 13. urina in cervicem compelli- urinam in cervicem non compellit
tur;
p. 405. l. 2. subjici *Deest.*

Editio.

MS.

- p. 405. l. 13. *urina in cervicem compellitur;* *urinam in cervicem non compellit*
l. 2. *subjici* *Deest.*
l. ead. *digiti tamquam masculo* *digiti ibi se quam masculo*
l. 3. *ejus debent* *ejus injicere debent*
l. 8. *minor* *minus*
l. 14. *excipit* *excipitur*
l. 16. *salis sit — quo et sanguis — et* *sale sit — quo sanguis — et stringitur*
adstringitur
p. 406. l. 1. *qui — detergendus est:* *quod — detergendum est*
l. 2. *oleo perungendus, induendus:* *Defunt.*
que hapsus lanae mollis, te-
pido
l. 8. *irritant* *irritantur*
l. 13. *procedant* *decedant*
l. 16. *cruenta* *Deest.*
l. 22. *digeritur* *digerit*
l. 25. *fed et, et mediocris* *fed et si mediocris*
p. 407. l. 3. *rodit, eluatur* *rodet, abluatur*
l. 5. *linendum* *liniendum*
l. 7. *medullam — vitulinam* *medulla — vitulina*
l. 10. *linamento* *liniamento*
l. 14. *transfluens* *transferens*
l. ead. *si* *Deest.*
l. ult. *cum inflammationis sit* *cum inflammatione fit*
p. 408. l. 1. *et quibus* *de quibus*
l. 7. *definit* *defuit*
l. 13. *Primum* *Prima*
l. 15. *si ad colem it, supinus* *si ad colem, & supinus.*
l. 17. *demittetur, in aqua* *demittetur. In aqua*
l. 18. *adigetur* *adjicietur*
l. 20. *aliave* *aliaque*
p. 409. l. 1. *quaedam consortio est: exque* *quoddam consortium est ex eo fieri*
eo fieri
l. 12. *bibendam* *bibendum*
l. 13. *reddatur* *reddat*
l. 25. *arenosive calculi fuerunt* *arenosi vel calculi fuerint*
l. 26. *necessarium* *necesse*
l. ult. *est; tum demum* *est et tum demum*
p. 410. l. 2. *specillo* *scalpello*
l. 4. *pura urina descendit* *supra urina descendat*
l. 5. *extendendique, ut supra docui* *extendique ut supra posui*
l. 10. *Et hoc* *At hoc*
l. 15. *ex utero* *ex alvo*
l. 16. *replevit* *replet*
l. penult. *tinctum demittere, supraque* *Defunt.*
succidam lanam aceto
p. 411. l. 7. *moderationemque* *medicationemque*
l. 13. *dehiscit. Hac occasione* *dehiscere et hac occasione*
l. 15. *iterum id os* *iterum ad hos*
l. ead. *alterum* *alium*

Xxxx

L. 16.

Editio.

MS.

	l. 16. debebit	debet
	l. 17. manus	n anu
	l. 21. inflammationem	inflammatione
	l. 22. medicinam	medicamenta
	l. ult. et	<i>Deest.</i>
p. 412.	l. 8. laevis, acuminis brevis	lenis acutus brevis
	l. 21. elabitur	elevabitur
	l. 22. est in pedes	est, sed in pedes
	l. ult. paulatimque attrahendus est	paulimque detrahendus est
	l. ead. Sub quo	<i>Deest.</i>
p. 413.	l. 3. interiore tantum parte	interiorem tantum partem
	l. 4. ante caput, deinde reliqua	ante de reliqua
	l. 7. panniculo	<i>Deest.</i>
	l. 9. alteraque alterum premere	<i>Defunt.</i>
	l. 12. et, si est, quidquid	et si quidquid
	l. 24. habente: super imum	habente et super imum
	l. ult. in eo	in ea
p. 414.	l. 3. renovare	remove
	l. 9. tamen ejus; quod — quando	tamen ejusque jus quod — quid
	l. 10 pus	pubis
	l. 12. inflammationi	inflammationis
	l. 20. tolluntur	tollentur
	l. 21. Ubi sanguini	Ubi sanguis
	l. ead. sanies — acribus.	fame — acrius
	l. ult. omnia venarum quasi	omnia vel quasi
p. 415.	l. 3. ex	<i>Deest.</i>
	l. 5. etiam	et
	l. 7. incidendum	incidendus
	l. 13. excipiendus	excipiendum
	l. 15. superdandum, & farina	superdandum est: farina
	l. 16. implendus is locus	implendusque is locus
	l. 25. Huc autem	hanc autem
p. 416.	l. 1. eximitur	exciditur
	l. 4. utilius	<i>Deest.</i>

GEORGII MATTHIAE

I N D E X

I N

C E L S V S M.

A.

Ab. illud ab Heraclide Tarentino dictum 3, 6, 7. num haec per multa volumina a medicis saepe tractata sint atque tractentur, 1. Praef. 74. id genus a Graecis ductum species est 5, 26, 213. id genus (morborum,) quod *μαλάνει* a Graecis nominatur 3, 19, 1. membranā, quae *πυρετοειδής* a Graecis nominatur 4, 1, 40. communis utrique sinus est, qui etiam conspicitur a nobis 7, 18, 8. ex his intelligi potest, ab uno medico multos (aegros) non posse curari 3, 4, 32. repōni ab ipso aegro commodē potest *epithema* 6, 6, 43. facile revertitur febris, nisi a sano quoque aliquamdiu timentur 3, 16, 10. eum a se curatum esse, memoriae prodidit 8, 21, 3. ab scorpionē istis 5, 27, 55. *vid. plura in constructione cum verbis.*

A -- Ad. ne ad haec quidem (experimenta) aditum fieri potuisse nisi ab aliqua ratione, contendunt empirici 1. Praef. 19. aves omnes a minimis ad phaenicopterum 2, 18, 9. narem incidendam esse ab ima parte ad os 7, 11, 6. a dextro jugulo ad alam sinistram, a sinistro ad dextram fascia dari debet 8, 8, 15. *conf.* 8, 15, 21. sic, ut a genibus ad umbilicum aqua teneat 7, 26, 105. *vid. postea A de tempore: it. A cum Verbis.*

A -- Atque Ad. ab ala usque ad digitos 8, 15, 7. ab anno duodevigesimo usque ad annum quinquagesimum & trigentesimum 3, 22, 26. ab inguine usque ad testiculum 7, 20, 15. a mamma usque ad inguina & spīnem 4, 13, 13. a summa ora cutis (glandis) inciditur usque ad frenum *praeputii* 7, 25, 16. esse canalē debet a planta, si femur fractum est, usque ad coxam 8, 10, 69. a superciliis usque ad verticem 7, 7, 160. *conf. A cum verbis.*

A -- Usque In. usque in verticem a fronte 8, 1, 3.

A -- Usque, omisso ad. vel in a pube usque circulum glandis 7, 25, 13. a vespere usque mane 6, 5, 12.

A -- Per -- Ad. quae futura a tempore incipiens, per medios oculos naresque transverſa pervenit

ad alterum tempus 8, 1, 16. quarta futura ab eodem vertice per medium caput ad frontem procedit 8, 1, 10. a mediisque naribus aut superiorum dentium gingivis per medium palatum una futura procedit 8, 1, 19.

A -- Sub. ab occipitio ipsius aegri minister sub ea fascia porrecto brachio baculum tenet 8, 10, 44.

A -- Sub - Per -- Ad. ab eo osse sub altera quoque ala per pedes ad scapulas porrigantur fasciae 8, 1, 47.

A -- In. isque (lien) paulum a costarum regione in uterum excedens *caet.* 4, 1, 18. a piscina protinus in oleum calidum demittendus est aeger 5, 27, 23. tumor ab ima parte extenuatus in verticem est 7, 14, 10. paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes niti 7, 18, 12. manus ab interiori parte in exteriorē acum immittat 7, 16, 15. *add. inf. cum impello, transeo.*

Synon. Ex. 1. Praef. 46. coll. 17. a balneo venientes 1, 3, 15. ab eo brachio sanguis mittendus est 8, 9, 10. quum a summis aut a mediis partibus corporis evocare materiam volumus 2, 14, 19. neque quicquam dandum, a quo humor evocari possit 6, 11, 22. hoc morbi genus ab ilibus oriri solet 2, 7, 12. *postea* 26. ex. unguis est membranula, quae oriens ab angulo *caet.* 7, 7, 17. a terra profusus calidus vapor 2, 17, 2. ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ubi a superiore 3, 18, 71. *de loco unde incipitur.* ab eo 7, 4, 39, 8, 4, 57. initium faciendum ab eo angulo 7, 7, 85. a manibus pedibusve initium fit venientis accessions, a lateribus, a capite 2, 8, 27. fricatio a pectore vehemens toti inferiori parti adhibenda 4, 4, 46. a principio vulneris orſa manus 7, 16, 15. subter a summa ora cutis inciditur rectā lineā usque ad frenum *praeputii* 7, 25, 16. digitis duobus utrinque prementibus & ab ore & a mento omnia ossa in suam sedem compellenda sunt 8, 7, 7. *plura postea in constructione cum Nominibus & Verbis, itemque cum Ad-verbis.*

De tempore unde incipitur. *pass. mul.* [A]

ram interest, ab initio quis reſe curatus sit, an perperam 3, 2, 12. si ab initio vinum dedit 4, 11, 17. si ab initio tale pus est 5, 26, 87. 2. plures; si protinus a principiis excepit, interemit ista medicina Petronis 3, 9, 16. cupiditas cibi, vel a principio morbi servata, vel etiam post fastidium orta 2, 3, 6. ac ne apud hos (Graecos) quidem a prima origine medicina aliquanto magis excultā est, sed paucis ante nos saeculis 1. Praef. 3. a septimo anno ad quartum decimum 2, 8, 61. a septimo fere anno ad quartum decimum 7, 14, 28. a primo die 7, 27, 18. a primo die protinus 3, 5, 34. a prima natali die protinus 7, 8, 2. a die tertio 3, 7, 16, 7, 23, 3. 8, 7, 14. a tertio die 8, 5, 18. 8, 6, 8. a quarto die 7, 7, 106. a sexto die 2, 4, 5. a septimo die undecimus non quartus, sed quintus est 3, 4, 47. ab undecimo die 8, 9, 20. ab uno & vigesimo die 9, 9, 5. *conf.* Dies ab illo tempore expectato die tertio 3, 4, 24. a quo tempore meridiano quum omnis aeger fere pejor fiat 3, 5, 18. qui a matutino tempore ad quartam horam accedit somnus 2, 4, 2. *Synon. ib.* inter. poteritque a Balneo etiam pingue jus aut dulcius dari vinum 3, 6, 51. a Balneo cavere debet, ne quo frigore afflatus laedatur 6, 6, 66. nihil a Cucurbitula agere 7, 2, 4. *sed Morgagnus ejicit a.* isque protinus in imbecillioribus ab ipsa Curatione faciendum est 7, 26, 97. in his, qui ab Infantibus id vitium habent 7, 7, 152. *inde ab aetate infantili, a teneris unguiculis;* si mulier a Partu vehementes dolores habet 2, 7, 22. neque unquam a Somno non est terribilis nervorum distentio 2, 4, 16.

In loco. *Synon. in* 4, 1, 16. *coll. 17. v. sup.* A Usque in. ab eo angulo incidi oculus debet 6, 6, 92. a latere sensum aliquem fulgoris relinquit (suffusio) 7, 7, 129. lamina ab altero capite duos uncōs habens, ab altero duplicata lateribus 7, 5, 25. ab inferioribus quoque capitibus intumescunt femina 8, 1, 102. ossa calvariae ab exterioribus dura, ab interioribus molliora sunt 8, 1, 4. ab inguine

guine & a testiculo deligatae venae 7, 22, 9. a lacerto breviores ferulae esse debent 8, 10, 10. a latere recta plaga coles incidendus 7, 26, 15. a latere erit apprehendendus calculus 7, 26, 60. in naribus & os & cartilago frangi solet a latere 8, 5, 1. *add. ibid.* 3, 9, 16. *metheus* a dextro latere *caet.* 7, 26, 9. homo a sinistro latere mulieris debet assistere 7, 29, 34. os pectoris ab utroque latere lunatum 8, 1, 62. coxarum os a lateribus, id est, in ipsis coxis, sinus rotundos habet 8, 1, 97. is canalis a lateribus cava habere debet 8, 10, 68. cutis notatur utrinque a lateribus atramento 7, 25, 21. per duos a lateribus processus 8, 14, 2. *vid. A cum Verb.* Oblici ab occipitio incisae cute cucurbitula adhibenda est 6, 6, 90. eaque (calvaria) simplex ab occipitio & temporibus, duplex usque in verticem a fronte est 8, 1, 3. jecur a dextra parte sub praecordiis est 4, 1, 16. a sinistra parte 7, 15, 2. si quod fragmentum ossis ab aliqua parte eminet 8, 8, 12. *deinde* 8, 10, 18 & 21. si qua parte os eminet, panniculus quadratus, qui ab altera parte totidem (duas) fascias habet 6, 18, 99. donec ab altera parte apprehendi possit mucro 7, 5, 18. *conf. Parte, vel Altera.* id, quod insinuerit (in *navem*,) crassius esse debet ab ea parte, in quam malus jacet; ab altera tenuius 8, 5, 9. in quam partem fractura inclinat, ab ea latior valentiorque ferula imponenda est 8, 10, 34. ab ea parte, in quam os se inclinat, involutam lana regulam obicit medicus 8, 10, 124. praecordia ab eadem parte indurefcunt 5, 26, 47. si ab altera parte caro magis recesit, ab ea melius attrahitur: si aequae ab utraque 5, 26, 144. id intestinum (*colon*) ab utraque parte huc atque illuc volutum 4, 1, 29. eo loco colta ab utraque parte praecidenda & eximenda est 7, 4, 9. scamnum, cui ab utraque parte axes sunt 8, 20, 18. ab exteriori parte, ab interiori 7, 7, 15. abdomen ab exteriori parte evidenti cute, ab interiori laevi membrana inclusum 4, 1, 40. coxarum os ab exteriori parte gibbum 8, 1, 97. *conf. ibid.* 102. alterum os (*fibula*) ab exteriori parte surae positum est 8, 1, 110. lamina est, ab exteriori parte laevis 8, 3, 27. is (uncus) est ab exteriori parte laevis, ab interiori asper 7, 26, 53. ab ima parte, a superiore 7, 18, 9. ab inferiore parte 6, 8, 14, 6, 6, 124. 7, 19, 31. 7, 25, 17. ab interiori parte 7, 4,

21, si quando ab inferiori parte tunicae musculus inhaesit 7, 6, 14. a posteriore parte in eas (antias) adductae fasciae conjiciuntur 6, 18, 100. a parte posteriore lana mollis auri subjicienda est 8, 6, 7. sic ut minister a posteriore parte caput aegri contineat 8, 12, 4. *conf.* 7, 7, 137. si in utramvis partem exciderint vertebrae, a posteriore parte vel tumor vel sinus erit 8, 14, 4. tumor ab ea parte, in quam os venit; sinus ab ea, a qua recessit 8, 18, 3. si in priorem partem prorumpit talus, a posteriore latus nervus durus & intentus est 8, 22, 3. alterum os a priore parte positum, cui tibiae nomen est 8, 1, 112. si a priore parte id evenit, (ut tumores super ulcera subito esse desierint) 2, 7, 46. quodsi aliquando a superiore parte calculus parum commode comprehenditur, a latere erit apprehendendus 7, 26, 60 & ab superiore & ab inferiori parte lino vincienda venae 7, 22, 6. omnesque vertebrae, exceptis tribus summis, a superiore parte in ipsis processibus parum desidentes sinus habent, ab inferiore allos deorsum versus processus exigunt 8, 1, 46. rotundum aliquid a laevis parte ponendum est 8, 16, 11. si tumores super ulcera subito esse desierint, idque a tergo incidit 2, 7, 45. pulmo a tergo spiniae ipsi junctus 4, 1, 12.

¶ *i. iuxta, apud, prope: Synon.* ad 6, 18, 99. 8, 4, 51. medicus neque in tenebris, neque a capite aegri debet residere; sed illustri loco, adversus eum 3, 6, 25. a latere ejus rimae, interposito digiti spatio, terebrā foramen faciendum est 8, 4, 50. sic, ut vertex ejus literae a foramine, basis ad rimam sit 8, 4, 51. ab altero foramine rursus similis sinus fieri debet 8, 4, 52. fereque id (*ea pars claviculae*) quod a pectore est, super id, quod ab humero est, in posteriorem partem inclinatur 8, 8, 2. *add. ibid.* 9, 10 imponuntque (*sinapismum*) in humero partis ejus, qua dens doler, si is superior est, a scapulis; si inferior, a pectore 6, 9, 19. malleo caput tabulae, quod a pedibus est, ferit 6, 7, 102. a praecordiis terminatur os pectoris 8, 1, 62.

¶ *i. Versus.* renes lumbis sub imis costis, inhaerent, a parte earum rotundi, ab altera resimi 4, 1, 19. *ex emendatione Morgagni.* prior pars humeri est, quae a pectore est, posterior, quae a scapulis 8, 1, 75. is canalis a planta moram habere debet 8, 10, 67.

¶ *i. sub.* a scapulis id, quod contra stomachum est 4, 5, 25.

¶ *i. quod attinet ad.* a victus ratione ordinandum est, ut quiescat in lectulo, *caet.* 5, 28, 52.

¶ *loco genitivi.* aqua a ferrario fabro 4, 9, 8. *conf.* 5, 28, 41.

¶ *loco adjectivi.* sebum hircinum a renibus 4, 9, 15. *i. renalis. conf.* 5, 18, 16 & 73.

2 ¶ *de similitudine, in etymologia.* vasa fictilia, quas a similitudine lenticulae vocant 2, 17, 25. quibus tuberculis nomen a figurae similitudine est 7, 7, 113. quod a fici similitudine *συκωσις* a Graecis nominatur 6, 3, 1. tuberculum, quod a similitudine hordei a Graecis *κριθι* nominatur 7, 7, 7. quod vitium a serpentis similitudine *ὀφιδιος* appellatur 6, 4, 5. emplastrum, quod a similitudine sordium *ρυπαδης* Graece appellant 5, 19, 37. ferramento, quod a similitudine corvum vocant 7, 19, 33. quiddam, quod a vitri similitudine *διαλκοειδης* Graeci vocant 7, 7, 122. collyrium, quod quidam a cinereo colore Tephriorum appellant 6, 6, 58.

¶ *de etymo.* hi, qui se *ἐμπειρικος* ab experientia nominant, Praef. 46. emplastrum, quod *πυρεναιον* *αλκυον* a glutinando vocant 3, 19, 12.

¶ *cum Nominibus Substantivis.* Initio ab eadem calvaria accepto 8, 3 extr. transeundum ad frigidam aquam, sic, ut ab egelidis Initium fiat 3, 27, 34. ab humeris femoribusque, (si cum vulnere loco moventur,) Metus mortis est 8, 25, 3. curationum Principium ab animadversione ejusdem temporis faciam 3, 2, 14. a capite Transitus ad cervicem est 4, 3, 1. ab his (fomentis) Transitus ad malagmata est 4, 6, 9. atque ita a vino ad aquam, ab hac ad vinum Transitus ei esse debebit 1, 10 extr. ab his (ani vitiis) ad crura proximus Transitus est 7, 31, 1.

¶ *cum Adjectivis.* si glans ab his notis Libera est 7, 25, 22. aurium usum Proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2. ei aegro, qui a periculo Tutus est 2, 3, 9. idque quum ita per triduum factum est, Tutus esse homo (a rabioso cane *demorsus*) a periculo putatur 5, 27, 17. id caput (quod sine suturis est, firmissimum, atque a dolore Tutissimum est 8, 1, 6. Vacuum a tpiculis telum 7, 5, 21.

¶ *cum Verbis.* quum ab eo statu mens, in quo fuerat, Abducta est 3, 18, 75. Abducenda mens ab his, quae stulte dicuntur, ad meliora 3, 18, 37. quam maxime ab inguinibus Abducere sinum 7, 19, 8. quorum (nervorum, venarum, arteriarum) ubi aliquid detectum est.

est, excipiendum hamo retuso est, Abducendumque a scalpello 7, 5, 11. quaedam a concreto sanguine non Abhorrentia 7, 27. 1. neque ab utraque opinione nimium Abhorrentia 1 Praef. 74. neque ab ratione Abhorret 6, 6, 42. nec a se multum Abhorrentes curationes habet 6, 18, 81. non a summa inguinis plaga, verum infra paululum ea (tunica) Abscindenda 7, 19, 15 *i. in*. in frictione a ventrie Abstinentum est 3, 21, 37. ab hoc quidem vitio Abstinentum est 5, 28, 303 *i. hic non curandum est*. Abstinentus a cibo est aeger 3, 4, 16. Abstinere ab omnibus falsis, acerbis, acidis, pomis 4, 10, 3. diu Abstinere a vino, balneo, venere 3, 22 extr. praecepit, ut a cibo, portione, somno Abstineretur 3, 13, 48. a cibo, a vino, ab omni motu corporis Abstinere 3, 2, 24. protinus Abstinere a sole, a balneo, a venere debemus 4, 2, 48. ab omnibus Abstinendum praeterquam aqua egelida 4, 7, 12. *vid.* Abstineo. partibus, quae longe Absunt a vulneribus, 26 191. aliae res insunt, aliae ab hoc Absunt 2, 19, 3. qui nocentes homines a regibus ex carcere Acceptos, vivos incidunt 1 Praef. 41. haec a medicis Accepta sunt 6, 9, 29. *i. ex traditione medicorum*. initio a calvaria Accepto 8, 3 extr. excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo Adactus 8, 3, 15. in ea parte, quae manu curat, evidens est, omnem prosectum, ut aliquod ab aliis Adjuxetur, hinc tamen plurimum trahere 7 Praef. 7. *i. per alia remedia*. ab eoque (foramine scalper duabus lineis ad rimam Apendus 8, 4, 51. *utrinque* a Graecis Appellantur 7, 12, 25. si ab altera parte caro magis recessit, ab ea melius attrahitur 5, 26, 143. in pulmonis morbo si sputum a septimo die Coepit 2, 8, 62. *cum, vel post*. quum ab his Coeperim 3, 2, 14. neque interesse, an initio pleraque explorata, si a consilio tamen Coeperunt 1 Praef. 30. quo a prurigine, & punctionibus Cognito 8, 10, 106. *i. ex*. eaque tunica duobus hamis excipitur sic, ut a sinistro testiculus eatenus Contineatur, ne per vulnus exeat 7, 20, 18. si a prima hieme austru ad ultimum ver Continuarint 2, 1, 35. a siccis se Deceptum esse, Hippocrates memoriae tradidit 8, 4, 11. eam membranulam commodius est ex toto ab osse Deduci 8, 4, 30. reperti sunt, qui a vertice recta eas lineas ad tempora Deducerant 7, 7, 166. per quae cava a membrana cerebri

similes membranulae deducuntur 8, 1, 45. Deducti ab illo (Hemiphilo) viri 5 Praef. 2 *i. e. ejus sectatores*. ne inter initia quidem ab istis quaestionibus Deductam esse medicinam, sed ab experimentis 1 Praef. 54. *vid.* Deduco. a menstruis Defecta est mulier 2, 8, 127. Deligari debet penis a pube usque circum 7, 25, 13. *vid.* Deligo. ab ora vulneris Demenda habenula paulo latior est 7, 20, 22. intestinorum laevis facilius a teneris aetatibus Depellitur 2, 8, 33. testiculi Dependent ab inguinibus per singulos nervos 7, 18, 3. in his a communi fluentis morbi contemplatione ad propriam medicinam Descendit 1 Praef. 107. *conf. ibid.* 113. *vid.* Descendo. quomodo interdum Deserti a medicis convalescant 2, 6, 36. si quid in nares a capite Destillat 2, 8, 12. neque tamen ea res a scribendo Deterreere debuit 6, 18, 4. transversum septum membrana quadam superiores partes ab inferioribus Diducit 1 Praef. 69. scalpelli manubriolo Diducenda a cute & carne est tunica 7, 6, 13. *vid.* Diduco. colore ab alio Differet melas 5, 28, 197. ad aliam a brachio Dirigitur spatula 8, 15, 10. transversum septum a superiore parte Discernit intestina, jecur, lienemque 4, 1, 15. fungi inutiles & specie quidem Discerni possunt ab utilibus 5, 25, 87. *vid.* Discerno. spissescens intus humorem hominis ab aceto Discuti 5, 27, 49 *i. per, facultate acci*. quum ab illis eo nomine Dissentiant 1 Praef. 92. Diffat impetigo a scabie 5, 28, 274. *vid.* Diffio. ab eo osse quod naturaliter se habet, scalpro Dividendum est fractum 8, 4, 53. altera fascia ab altera parte super caput Data, ibi accipit nodum 8, 10, 42. *vid. supra A.* Ad vel Do. quidam atramento duas lineas Duxerunt a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem 7, 7, 168. si quod fragmentum ossis ab aliqua parte Eminent 8, 8, 12. quum a summis aut a mediis partibus corporis Evocare materiam volumus 2, 14, 19. *vid.* Evoco. lien paulum a costarum regione in uterum Excedens 4, 1, 18. si cubitus, qui annexus humero est, ab hoc Excidit 8, 16, 2. tenuis habenula ab posteriore ora Excidenda 7, 7, 87. *conf.* 7, 28, 6. solet interdum ab altera ora necessarium esse aliquid Excidi 7, 19, 21. inferiora feminum capita media sinuantur, quo facilius Excipi a cruribus possint 8, 1, 105. Exceptus a latronibus viator 1 Praef.

[A 2]

71. non quo Excludi a scroto non possint intestina 7, 20, 11. haec pars (chirurgice) magis ab Hippocrate quam a prioribus Exculata est 7 Praef. 8. a summa costa os Excrevit (clavicula) 8, 1, 69. is sanguis a summis faucibus Fertur 4, 4, 67. a renibus singulae venae (ureteres) ad vesicam Feruntur 8, 1, 33. aliquando plura fragmenta a fragmento Fiunt 8, 7, 5. *sed in Morgagni codice desunt verba* a fragmento. a nullo id, quod non viderat, Fictum 7, 14, 2. potest adhiberi remedium his, quae supra os fiunt, non potest his, quae ab osse 7, 7, 158 *de catarrhis oculorum*. quae palpebrae laxioris (curatio) ab omnibus Frequentatur 7, 7, 79. quum ab hac (aspide) Ictus esset puer 5, 27, 47. ab angue Icti *ibid.* 72. *conf.* 55. *ἐφ' ὧν* a plerisque Ignoratur 6, 5, 4. lectio primo Impeditur a tussi 4, 4, 53. id os, quod excidit, ab ea parte, in quam prolapsum est, in contrariam Impellere 8, 16, 7. foramina narium primam a superciliis angulique oculorum osse Inchoantur ad tertiam fere partem 8, 1, 23. ab interioribus ejus angulis lineas transversas Incidere 7, 9, 5. quod genus terebrarum ab acuto mucrone Incipit 8, 3, 4 *i. cum*. ab octavo die secundus septenarius Incipit 3, 4, 43. quotidianae (febres) aliae propius a calore Incipiunt, aliae a frigore, aliae ab horrore 3, 3, 10. cancer Incipit a nigritie 6, 18, 48. Incipit cibus a salismentis, oleis, *capit.* 1, 2, 18. Incipiunt a prioribus 3, 1, 10. a gingivis Incipiunt aphthae 6, 11, 13 *i. in*. in quo ab una parte corporis venientis accessiones sensus Incipit 2, 8, 27. crassius intestinum a dextra parte Incipiens 4, 1, 28. Incipiendum est a brachiis cruribusque 4, 4, 96 *de frictione*. noxa non a cute, sed ab interioribus partibus Incipit 5, 27, 73. ab ea junctura (pyloro) jejunum intestinum Incipit 4, 1, 25. *i. post*. Stomachus (oesophagus) a septima spinæ vertebra Incipit 4, 1, 20. *conf.* Incipio. valetudo (adversa) longa, & jam a primo impetu Inclinata 2, 14, 11. ab ipso osse raro Increvit 8, 3, 36 *i. ex*. Infrui ab evidentibus causis debere medicinam puto 1 Praef. 117. si teneris membrum est, satis est habenam alteram ab inguine, alteram a genu Intendi 8, 20, 15. ne quis nervus aut vena aut arteria a telo Laedatur 7, 5, 36. inflammatio major fit, si ab illo ipso telo, dum redit, corpus Lanatur 7, 5, 8. idque ipsum testimonium est, etiam scalpello sanguinem

guinem ab ea potissimum parte, quae jam laesa est, esse Mittendum 2, 11, 9. ab eo brachio, quod super eam (fractam) costam est, sanguis Mittendus est 8, 9, 10. id, quod ab eo lino Mordeatur, inciditur 7, 4, 31. hae vomicae modo a pulmone, modo a costarum parte Nascuntur 2, 7, 88 *i. in.* solent etiam carbunculi ex inflammatione Nasci, nonnunquam in ipsis oculis, nonnunquam in palpebris, & in his ipsis modo ab interiore, modo ab exteriori parte 6, 6, 97. saepius a narium, interdum etiam a temporum parte Nascitur unguis oculorum 7, 7, 18. paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes Nisum intestinum caet. 7, 18, 12 *de enterocoele.* Numerabimus ab eo die, quo primum febricitavit aliquis 2, 7, 87. a lateribus duo valentes Obiciuntur 7, 26, 33. *conf. A.* cum Parte. de quibus dicam, Orsus a capite 7, 6, 1. *i. in.* *conf. 4, 2, 1.* 6, 1, 2. jecur a dextra parte sub praecordiis ab ipso septo Orsum 4, 1, 16. termina ab atra bile Orsa mortifera sunt 2, 8, 101 *i. cum.* ubi calor a primo vere Orsus aetatem quoque similem exhibet 2, 1, 36 *i. post. vid.* Ordior. phthisis Oritur fere a capite 3, 22, 9 *i. in.* hoc morbi genus ab illius Oriri solet 2, 7, 12. unguis oculi Oriens ab angulo, nonnunquam ad pupillam quoque pervenit 7, 7, 17 *vid.* Orior. a quibus (illis) ac pube abdomen sursum versus ad praecordia Pervenit 4, 1, 39. quae (spatha) longitudine ab ala usque ad digitos Pervenit 8, 15, 7. dolor a capite ad cervicis scapulasque Pervenit 2, 8, 114. quod omnes medicinae partes ab eo nomen trahant, a quo plurimum Petunt 5 Praef. 6. ab his eisdem auxilium Petendum est, id est balneo ac vino 6, 6, 78. delectio a medicamento quoque Petenda est 1, 3, 56. *vid.* Pero. a mento maxilla utrinque Procedit ad tempora 8, 1, 32. quod a Tharrria Profectum, servatum esse a pluribus video 3, 21, 53. a jocinore id malum Proficisci videtur 2, 7, 14. a qua (*lente Crystallina*) videndi facultas Proficiscitur 7, 7, 126. a terra Profusius calidus vapor 2, 17, 2 *i. ex.* ab interiore parte non contingit Propelli vertebrae 8, 14, 11. ab exteriori si quid Propullum est *ibid.* me. Propositum est 7 Praef. 1. *i. ne.* icto sanguis niger a sinistra parte Prorumpit 5, 26, 47. ubi ab interiori parte Purgandus aliquis est ubi a superiore 3, 18, 71 *i. a corsum sursum, nullo, avo.* ex his intelligi potest, eum medi-

cum, si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro Recedit 3, 4, 32. si ab altera parte caro magis Recedit (*in vulnere*) si aequae ab utraque 5, 26, 143-144. si a dentibus gingivae Recedunt 6, 13, 17. sic, ut liquama ab osse Recedat 7, 7, 177. latum os scapularum ab humero Recedit, & in brachio radius a cubito, & in crure tibia a fura, & interdum saltu calcis os a talo 8, 11, 2-3. *de subluxatis.* a qua parte os (femoris) Recedit 8, 20, 20 *de perfecta luxatione.* si in alio delapsus est humerus, ei junctus cubitus Recedit ab latere 8, 15, 2. *vid.* Recedo. saepius ab altera parte, quam ex qua venit, Recipienda est sagitta 7, 5, 16. Reducenda ab eo osse sana caro est 7, 33, 5. cibum quam maxime semper ab accessione (febris) futura Reducere 3, 5, 30. Reiectum esse ab Asclepiade vomitum in eo volumine video 1, 3, 35. obscuris (causis) omnibus, non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte Reiectis 1 Praef. 117. id, quod a lino Relictum est 7, 4, 31 *i. ex quo linum eductum.* vas ab igne Removetur 6, 18, 34. ut gingiva ab eo dente, Resolvatur 7, 12, 5. polyptum narium Resolvamento acuto. Resolvere ab osse oportet 7, 10, 2. eae squamulae a cute Resolvuntur 6, 2, 1. quae quum medici doceant, ab iis Requiritur 5, 28, 110. si a stomacho Retentum est, quicquid receptum est 3, 21, 15. *conf. 7, 27, 16.* Retento ab ipso (aegro) spiritu 7, 7, 17. interdum in convictu esse, interdum ab eo se Retrahere 1, 1, 5. non facile a cute & subiecta carne ea tunica separatur 7, 6, 12. ab eaque tunica venae digito vel manubriolo scalpelli Separandae 7, 22, 5. *vid.* Separo. Hippocrates primus ab studio sapientiae disciplinam hanc (medicinae) separavit 1 Praef. 13. Seryo, *vid.* ante Proficiscor. donec ab eo (membro) inflammatio Solvatur 8, 10, 30. simul post haec Solvetur ab inferiore osse, quodcumque vitiatum est 8, 2, 20. a qua sutura breves duae sub interioribus angulis deorum Spectant 8, 1, 17. deinde a singulis procedentibus angulis cutis Subsecetur 8, 4, 31. *cum Sum:* si ab uno ore plures sinus erunt 7, 4, 39 *de fistula morbo.* conf. supra A. *cum Substantivis.* id (*vitreum humorem oculi*) Superveniens ab interiore parte membranula includit 7, 7, 125. os, quod transversum a genis tendens, (jugale,) ab inferioribus ossibus Sustinetur 8, 1, 30. vesica ab ipsa vulva Sustinetur 4, 1, 35. ne nimius is

calor sit, sed facile a parte Sustineatur 7, 7, 9. quidam quum toto anno a vino, mulso, veneresibi Temperassent, securitatem (*ab arthritidis morbis*) rotius vitae consecuti sunt 4, 24, 5. quae membranae ab oculis ad cerebrum Tendunt 7, 7, 157. a cervice duolata ossa utrinque ad scapulas Tendunt 8, 1, 65. *conf. ibid.* 66. deinde per pectus ad alteram alam, ab eaque ad scapulas, rursumque ad ejusdem humeri caput Tendere fascia 8, 15, 21. a praecordiis Terminatur os pectoris 8, 1, 62 *i. in.* quia non ab obscuris causis, neque a naturalibus actionibus, sed ab experimentis, mendiendi vias Traxerint 1 Praef. 53. si a ratione Tractum est (*illud*) rationalis est medicus; si ab experientia, empiricus 1 Praef. 100. quod omnes medicinae partes ab eo nomen Trahant, a quo plurimum petunt 5 Praef. 6. a compagine corporis ad viscera Transcundum est 4, 7, 1. ab his ad ea. Transeundum est, quae 7, 25, 1. ab undecimo die non ad tertium decimum, sed ad quartum decimum Transibant 3, 4, 44 *add.* 46. Transeundum paulatim ab elixis ad asla 1, 3, 77. a vino ad aquam, ab aqua ad vinum, a lenibus cibis ad acres, ab acris ad lenes Transire 3, 16, 5. a coxis & ab inferioribus partibus dolor in pectus Transit 2, 7, 56. eorum (*avianum*) sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime Tuetur 6, 6, 223. die, quo a cibo Vacat febriçans & ab exercitatione abstioneque 3, 14, 8. a balneo Venientes 1, 3, 15. a visceribus ad intestina Veniendum est 4, 11, 1. ventus a mediterraneis regionibus Veniens, a mari 2, 1, 8. membranulis a sinistro rene Venientibus 4, 1, 30. semper ab interiore parte acubus Venientibus 7, 16, 19. *conf.* Venio. a malo. Victum esse aegrum 4, 14, 14. abstinere donec prope a fame Victus sit aegrum 7, 25, 12. isque homo debet potione aquae tantum a siti Vindicari 6, 18, 11. ¶ *cum Adverbis.* quo-fit, ut ab intestinis ea pars semper accun-Longe fit, quae acuta est 7, 16, 16. partibus, quae Longe absunt a vulnere 5, 26, 191. si Longius a praecordiis fistula est 5, 28, 185. Saluberrimum ver est, Proxime deinde ab hoc hiems 2, 1, 1. ¶ A abundat. puto medicinam intrui debere ab evidentibus causis 1 Praef. 117. *conf. A cum Verbis.* Adjuvare, Discuti, Laedi, Terminari, Vacare, Vinci. ¶ A repetitur. a cibo, a vino, ab anni

omni motu corporis abstinere 3, 2, 24. *conf.* 4, 2, 48. in ejusmodi casu abstinendum a cibo, a vino est 5, 28, 17. quum a summis aut a mediis partibus corporis evocare materiam volumus 2, 14, 19. *conf.* 2, 7, 56. 1 Praef. 53. 7 Praef. 8, 3, 14, 8, 5, 27, 73, 6, 6, 97. non repetitur: diu abstinere a vino, balneo, venere 3, 22. extr. add. 3, 18, 48, 4, 10, 3, 4, 24, 5. quo a prurigine & punctationibus cognito 8, 10, 106. add. 7, 6, 13, 3, 22, 28, 4, 7, 12, 4, 1, 39, 7, 6, 12. ab his eisdem auxilium petendum est, id est, balneo ac vino 6, 6, 72. *mox item cum alio verbo, vel in alia significatione, usurpatur:* si ab altera parte caro magis recessit, ab ea melius attrahitur 5, 26, 143. *conf.* 3, 21, 53. 5 Praef. 6, 8, 1, 30, jecur a dextra parte sub praecordiis ab ipso septo orsum 4, 1, 16 ubi primo significat in.

¶ Ab eoque 8, 4, 51. ab eaque 7, 22, 5, 8, 15, 21.

¶ Ab ratione 6, 6, 42 ab scorpione 5, 27, 55. ab stomacho 4, 20, 1. ab studio. 1 Praef. 13.

Abdo, dere, unde. Abditus, a, um. *vid.* Causae.

Abdomen describitur 4, 1, 39, 40. a quibus (illis) ac pube abdomen sursum versus ad praecordia pervenit 4, 1, 39. extremis abdominis partibus inhacrescunt costae. nothae 8, 1, 63. interdum interior abdominis membrana, superiore cute integra, rumpitur 7, 17, 1. *i. peritoneum. vid.* 4, 1, 49, 7, 4, 21. ne laesa abdominis membrana inflammationes moveat 7, 19, 15. *conf.* Membrana id (ingen) incidendum sub imo ventre, qua cum abdomine tunicae inferiores committuntur 7, 19, 5. medicus dextrae manus digitos super imum abdomen leniter imponit 7, 26, 35. interiore abdomine inciso 7, 15, 3. afferatque tum. dolorem (hernia) & scroto & inguinibus & abdomini 7, 18, 21. ubi tenuis fistula abdomen perripit 7, 4, 19.

Abduco. excipiendum hamo retuso est abducendumque a scalpello 7, 5, 11. quam maxime ab inguinibus abducere sinum (herniae,) primum cum ipso testiculo, deinde sine eo 7, 19, 8 10. calculos arenosos & molles sic oportet abducere. ne vesicam laedant 7, 26, 5. eoque fit, ut is pilus eo, unde vi abductus est, redeat 7, 7, 78. prehendere per multas partes cutem & attrahere, ut relaxetur; aut imposita resina & abducta subinde idem facere 3, 22, 17. *i. ablata. paulatimque, & non evidenter ab his, quae stulte*

dicuntur, ad meliora mens abducenda 3, 18, 37. quum ab eo statim mens, in quo fuerat, abducta est 3, 18, 75.

Abhorreo. neque ab ratione abhorrer, penicillo uti 6, 6, 42. neque ab utraque opinione nimium abhorrentia 1 Praef. 74. quaedam a concreto sanguine non abhorrentia 7, 27, 1. *i. differentia. nec a se mutuum abhorrentes curationes habet anus* 6, 18, 81.

ABLUO.

Abortus. persuaserantque sibi anti-qui, mulierem gravidam, quae ita curata esset, (sanguinem mittendo,) abortum esse facturam 2, 10, 3. mulieri gravidae. si subito mammae emacuerunt, abortus periculum est 2, 8, 126. gravidae faeminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur 2, 1, 33.

Abrotanum, herba 3, 21, 25. abrotani *genitiv.* 4, 4, 32. *sed abrotanum* 5, 5, 4 & 5, 11, 1. abrotani 5, 18, 74 & posteriore quoque modo scribitur apud Graecos, ut Dioscoridem, caet. itemque apud Plinium, Lucanum, Horatium, Lucretium: apud Scribonium variat. apud Palladium Abrotanum.

Abrumpo. quo valentius haereat sutura, neque cutem abrumpat 5, 26, 121. non emittente vulvae ore insans abrumpitur 7, 29, 21. saepe etiam integra cute os abrumpitur 8, 10, 104. qua parte abrupta sunt ossa (fracta) 8, 4, 60. pondere abrumpitur tunica feroti, quae deducere ab inferioribus partibus intestina debuit 7, 18, 11. medicus deinde (educto infante) sinistra manu leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat 7, 29, 41.

Abscedo. quod si jam carie vexatum est os, quo erassior huic squama abscedat, quidam adurentia imponunt 7, 7, 63. *conf.* 8, 3, 37.

¶ *de suppurante materia: vid.* 2, 7, 78 & 80. 8, 9, 22 & 27. *αφίσταται Hippocrati.* interdum fit, sed raro, ut, quicquid abscedit, velamento suo includatur 7, 2, 5. ubi quod inter febres aliqua parte abscessit, ad sanitatem non pervenit 2, 5, 5. si quid etiam abscessit in febre 2, 7, 66. tum in inferioribus partibus aliquid abscedit 2, 7, 80. si mulier a partu vehementes dolores habet, caet. circa vigesimum diem aut in inferioribus aliquid abscedit caet. 2, 7, 22. sub lingua quoque interdum aliquid abscedit, quod fere consistit in tunica 7, 12, 41. si latius aliquid abscedit 8, 9, 27. satis omnia abscedentia digerit naurex 5, 18, 47. suppressit omne, quod

abscedit, id malagma 5, 18, 46. Abscessus, us *απισσος & αποσσησις Hippocrati.* tum abscessus corporis, quos *αποσσησις* Graeci nominant, oriri solent 2, 1, 15, quibus in fistula urinae minuti abscessus, quos *φουacula* Graeci vocant, esse coeperunt; iis, ubi pus ea parte profluxit, sanitas redditur 2, 8, 58. sed quum omnes hi nihil nisi minuti abscessus sint, generale nomen trahit latius vitium, totum ad suppurationem spectans 5, 28, 130. quo loco de *iisdem plenius agitur.* ea omnia (quae per se, vitio intus orto, intumescent, & ad suppurationem spectant,) genera abscessuum esse, alias proposui 7, 2, 2. ubi deinde exsequitur, quae in iis manu fieri debeant, quae in abscessibus posita sunt 7, 4, 38 *i. e. in irratione de abscessibus.* id abscessus genus est 6, 16, 2. de parotidibus *intumescentibus.* quibus longae febres sunt, his aut abscessus aliqui, aut articulorum dolores erunt, 2, 7, 71. si materia extrahenda est, ut in incipiente abscessu, in suppuratione quoque mediocri 5, 18, 4. siue in magno abscessu multum puris coit 2, 8, 90. si major abscessus est, horror atque etiana febricula permanet 5, 28, 146. si pus maturuit, in aliis quidem & inguinibus raro fecandum est, item ubi cumque mediocri abscessus est 7, 2, 12. eadem haec in minoribus quoque abscessibus, quorum nomina proprietatesque supra edidi, recte sunt 5, 28, 144. prodest id malagma impositum minutis majoribusque abscessibus 5, 18, 19. si praecordia tumorem mollem habent, caet. tum in superioribus partibus fit abscessus 2, 7, 81. ex quo eo casu plerumque infra transversum septum fit abscessus 2, 7, 85. quum in iisdem ex abscessibus auxilium sit, eo tamen difficilius sanitas est, quo minus saepe sub his malis illi subsequuntur 2, 8, 117. nonnunquam ex ejusmodi abscessibus, & ex aliis ulcerum generibus, fistulae oriuntur 5, 28, 157. abscessibus malagma composuit Lyfias 5, 18, 14. Abscindo. quoties glans aut ex colore aliquid abscinditur 6, 18, 43. abscindendaque membranae sunt 7, 21, 13. dum medicus omnes membranulas, quae super mediam tunicam (testiculi) sunt, scalpello abscindat 7, 19, 9. inter quae miserum, sed unicum auxilium est, membrum, quod paulatim emoritur, abscindere 5, 26, 265. *de gangraena.* quamvis non abscessus nervus est in articuli vulnere 5, 26, 180. idque os, (fragmentum) ubi jam nudatum est, abscindere

oportet 8, 10, 98 ubi abscisus est polypus narium 7, 10, 3. quicquid prolapsus est (*de emorro in fante*), paulatim abscindendum est 7, 29, 37 una curatio est, quae totum testiculum abscindit 7, 22, 17. non a summa inguinis plaga, verum infra paululum ima tunica (*testiculi*) abscindenda est 7, 19, 15. vena (*varicosa*) abscinditur 7, 31, 12. diligenter temperata manu, & quid ex ipso angulo (oculi) abscindatur 7, 7, 43. duplex periculum est, ne vel ex ungue (oculi) aliquid relinquatur, *caet.* vel ex angulo quoque caruncula abscindatur 7, 7, 28-29. si abscissa est (caruncula) 7, 7, 30. aduerso scalpello subsecare, magna cum moderatione, ut neque ex oculo, neque ex palpebra quicquam abscindatur; ac, si necesse est, ex palpebra potius 7, 7, 51.

Abinthium. *vid.* Apl.

Absorbeo. si quid lachrymae processit, absorbet candidi panis interior pars ex vino subacta 6, 6, 37.

Abstineo. vino biduo proximo se abstinere debet aeger 3, 15, 8. abstinentus a cibo primis diebus est aeger 3, 4, 16.

cum A; *de rebus ad diastam pertinentibus.* fatisque est, abstinere a Cibo; si fieri potest, etiam a Potione 4, 2, 13. isque homo continere se, & abstinere a Cibo debet 6, 18, 11. in ejusmodi casu abstinentus a Cibo, a Vino est 5, 28, 17. fatisque est, tum ex toto a Cibo, a Vino, ab omni Motu corporis abstinere, quum vehementes notae terruerunt 3, 2, 24. si mansit *diarrhoea*, abstinere oportet non solum a Cibo, sed etiam a Potione 4, 19, 6. praecipit Aesclepiades, ut primo die a Cibo, Potione, Somno abstinere 3, 18, 48. a victus ratione ordinandum est, ut primis diebus a Cibo abstineat aeger 5, 28, 52. a Cibo triduo, interdum etiam quinque diebus abstinere oportet 8, 11, 31. in utraque curatione *herniae* homo pridie abstinere etiam a Cibo debet 7, 19, 3. a Cibo abstinendum 6, 18, 69. secundum est, Cibum minuere, abstinere ab omnibus Acris & Extenuantibus 5, 28, 254. oportet abstinere ab omnibus Salsis, Acris, Acidis, Pomis 4, 10, 3. diu post has inflationes (*intympanie*) abstinentum est ab omnibus Inflationibus 3, 21, 39. diu abstinere a Potione oportet 4, 2, 61. si id (*in cholera*) incidit, protinus ab omni Potione abstinentum est 4, 11, 9. postero die utique a Potione abstinere oportet 4, 11, 21. quum satis sit, a Vino tantum abstinere 3, 2, 21. diu absti-

nere a Vino, Balneo, Venere debet 3, 22 extr. in refectione pluribus diebus a Vino abstinere, non alienum est 4, 7, 18. donec is sonus (*in auribus*) finiat, a Vino abstinentum 6, 7, 93. ab Omnibus abstinentum est, praeterquam Aqua egelida 4, 7, 12. ante curationem (*inflationis*) modico cibo uti, bibere aquam triduo debet; pridie ab Omnibus abstinere 7, 7, 137. abstinentum utique est ab omnibus Frigidis (*in hepatitis*) 4, 8, 13. abstinentumque a Negotiis omnibus 4, 2, 59. a Negotiis abstinentum est omnibusque Rebus quae sollicitare animum possunt 3, 22, 28. ut a Sermone quoque abstinere aeger 6, 6, 20. protinus abstinere a Sole, a Balneo, a Venere debemus 4, 2, 48.

fine A. *de iisdem.* is abstinere Cibo debet 1, 3, 15. *conf.* 5, 26, 153. Cibo abstinentum 6, 10, 11. Curis abstinentum 3, 27, 30.

fine adjuncto substantivo, absolute, pro cibum non assumere: siue praecessit aut subsequitur mentio cibi vel potus; ut, aegrorum alios propter aviditatem primis diebus protinus cibum assumpsisse, alios propter fastidium abstinuisse, levatumque magis eorum morbum fuisse, qui abstinnerant 1 Praef. 54. *conf.* 1, 3, 26, 3, 7, 11, 3, 13, 2, 3, 15, 5, 6, 17, 3, 22, 14. *caet.* siue non praecessit: 1, 10, 6 & 11. 2, 12, 18, 3, 15, 12, 6, 7, 5, 6, 17, 1, 7, 14, 32, 7, 25, 12. *caet.* in morbo, qui plus vitium aufert, celerius cibum dandus est; itemque eo coelo, quo magis digerit: ob quam causam in Aprica nullo die aeger abstinere recte videtur 3, 4, 27. de Venere: neque aestate vero neque autumno utilis Venus est: tolerabilior tamen per autumnum: aestate in totum, si fieri potest, abstinentum est 1, 3 extr.

cum Adverbis aliisque Particulis. ut primis diebus Bene abstineat aeger, deinde cibum sumat 3, 12, 4. ubi Diu abstinnerat, solitum bibere 3, 21, 14. *add.* 4, 2, 61, 3, 21, 39, 3, 22 extr. ex toto 3, 2, 24. In totum 1, 3, 85. qui primis diebus ducendam alvum, deinde abstinentum in septimum diem dixit 3, 15, 12. si quotidiana est (febris), triduo primo Magnopere abstinere oportet, tum cibis altero quoque die uti 3, 13, 2. Protinus 4, 11, 9. 4, 2, 48. Recte 3, 4, 27. Utique 4, 8, 13, 4, 11, 21.

de rebus extra diastam. a thorace abstinentum in frictionibus 4, 4, 96. in hac frictione a ventre abstinentum est 3, 21, 37. si humor albidus est in vitilagine, sanari

non potest; itaque ab hoc quidem abstinentum est 5, 28, 303. *i. non curari debet.*

Abstinentia, ac. de rebus diasteticis, cibo potissimum; siue hoc adjecto 1, 2, 17-3, 2, 15, 3, 7, 12, 3, 15, 10, 4, 5, 12, 6, 6, 19. *caet.* quies & abstinentia 3, 2, 15, 3, 15, 10, 4, 5, 12, 6, 6, 19, 24, 7, 7, 146. *Synon.* quies & inedia 1, 3, 57, 3, 21, 13. fames & abstinentia 6, 11, 26. longa a vino abstinentia 8, 10, 73. abstinentiae duo genera sunt, alterum ubi nihil assumit aeger, alterum ubi non nisi quod oportet 2, 16, 1.

cum aliis Substantivis. Aesclepiade in eo se abstinentia Bidui usum, memoriae prodidit 3, 21, 37. post abstinentiam unius Diei 7, 7, 21. imperanda Tridui abstinentia est 7, 20, 6.

cum Adjectivis. Longa 8, 10, 73. quam Longissima 7, 20, 6, quantitas Maxima 3, 17, 3. in hac inflammatione uvae abstinentia Necessaria est 6, 14, 2. *conf.* 8, 6, 9. saepe inutilis Nimia abstinentia 1, 2, 17. ut inter Opportunam abstinentiam cibo opportuno omnis caeteris nutriatur 3, 7, 12. Optima est 3, 2, 15. *vid.* Prima. Solaque 3, 2, 20 neque ulla res magis adjuvat laborantem quam Tempestiva abstinentia 2, 16, 4.

cum Verbis. Demitur materia abstinentia 2, 9, 6. per biduum abstinentia, quanta maxima imperari corpori potest, Utendum est 3, 17 extr. *conf.* 7, 20, 6. Interponenda abstinentia est 4, 5, 6. sola abstinentia sine ulla periculo Medetur 3, 2, 20. quamdiu quidem febricula incurtat, huic interdum abstinentia, interdum etiam tempestivis cibis Medendum 3, 22, 30. abstinentia Opus est 5, 28, 77, 7, 7, 146. ut aegri vires subinde aspidens medicus inspicat, & quamdiu supereunt, abstinentia Pugnet 3, 4, 29. Succurri abstinentia oportet 7, 26 extr. fatisque est, Utique & abstinentia 6, 6, 24. *conf.* Utor.

cum Particulis. quod Ad abstinentiam pertinet 8, 4, 72. neque minus in abstinentia & alvi ductione saepe auxilii est 6, 6, 17. Post abstinentiam 7, 7, 21. proxime abstinentiam fervendus est cibum exiguus 3, 2, 17.

Abstum. si abest febris 4, 4, 93. dum febris absit 4, 4, 76, 4, 19, 3. dum febris caeteraeque accessiones hujus morbi absint 2, 8, 30.

cum Particulis. aliae res inflant, aliae ab hoc absunt 2, 19, 3. *i. e. hoc non faciunt.* partibus, quae Longe absunt a vulnere 5, 26, 195. *i. e. distant.*

Absumo. solent imposita medicamenta adurentia ea capitula (haec morrhoidum) absumere 6, 18, 117 *i. consumere, exedere.* febris, quae humorem noxium absumit 5, 28, 74, isque morbus (dejectiones cum febre) maxime pueros absumit usque ad annum decimum 2, 8, 99 *i. morti tradit, ne infirmum corpus nervorum distentio absumat* 5, 27, 22.

Abunde. abundeque exitus Datur intus laedentibus 8, 4, 52. laurum oleum coniecit abunde Est 6, 7, 94. huic abunde Est demittere le in aquam calidam 1, 3, 11. ex caeteris locis spiritum evocare abunde Est 4, 13, 7. abunde Est eadem, quae supra scripta sunt, facere 8, 9, 4. abunde Est jubere spiritum continere 7, 14, 23. unum catapotium abunde Est fumsisse 5, 25, 6. malagmata contusa abunde Mollescunt 5, 17, 11. ego cognovi, qui succia lingua, quum abunde super dentes eam Promeret, non tamen loquendi facultatem consecutus est 7, 12, 39. lactucae marinae lac, cuius gutta pani adjecta abunde Purgat 2, 12, 2. membrana filo comprehensas illas (venas) abunde Tenet 7, 22, 14.

Abundo. si per talia auxilia venter non siccatur (*in ascite*) sed humor nihilominus abundat 3, 21, 55. si sanguis aut calor abundat, proximum est, ut aliqua parte profuvium sanguinis fiat 2, 7, 4. tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat 2, 10, 12. quicquid est, si vires patiuntur, sanguis mittendus est, etsi non abundat 4, 4, 6.

Abundantia. ac. an cibi vini que abundantia morbum fecerit 1 Praef. 85. communis omnia hydropis specierum est humoris nimia abundantia 3, 21, 6.

Ac 1 Praef. 3. 102. 2, 8, 54. 114. 2, 11, 3. 2, 30. 6, 4, 1, 20. 39. 4, 4, 53. 5, 26, 96. 6, 154. 218. 243. 256. 264. 277. 6, 6, 72. 173. 6, 9, 10 caet. *in transistione* 1 Praef. 92. 105. 1, 2, 14. 2, 3, 9. 11. 3, 6, 20. 3, 7, 15. 4, 10, 7, 5, 28, 52 caet. *i. item, etiam* 7, 14, 31. *i. praeterea.* adhaec 1 Praef. 53. 3, 8, 6. 4, 4, 52. *i. & quidem* 2, 7, 82. ac etiam, *interposita voce* 6, 11, 14 ac neque 1 Praef. 112. 1, 1, 1, 1, 2, 2. 2, 1, 48. 3, 4, 17. 3, 9, 1, 6, 2, 4, 6, 18, 44. 7, 6, 3, 7, 22, 14, 7, 26, 7, 19. caet. ac ne quidem 1, 2, 14. 2, 3, 7, 3, 6, 7, 3, 7, 15. 4, 4, 77. 7, 7, 132. 159. 7, 18, 25 caet. ac primum 6, 18, 82. 7, 7, 152. ac Primum, dein 5, 28, 52 seq. ac protinus quidem, sed 3, 6, 20. 21. ac quidem, *in transistione, sequente ve-*

ro, vel autem 3, 3, 6-7. 3, 4, 20-21. 4, 1, 20. 4, 4, 73. 5, 28, 229. 7, 14, 19. 7, 19, 35. 7, 26, 3, 8, 10, 79-80. 84-85. 8, 11, 1. caet. ac quoque 2, 6, 30. 2, 17, 4, 4, 10, 7, 5, 27. 8, 6, 6, 180. 7 Praef. 11. caet. ac quoque *i. quin adeo* 6, 14, 10. ac postea quoque 4, 13, 18. ac tum quoque 5, 26, 262. 7, 26, 66. ac laepe 3, 3, 14. 4, 13, 13, 5, 28, 70. ac si 1, 10, 11, 2, 7, 82. 2, 11, 6. 3, 6, 27. 5, 28, 87. 6, 11, 24. 6, 18, 24. 61. 7, 7, 16. 51. 8, 10, 21. caet. ac si. pro sic si 3, 9. 11. 7, 29, 17. ac nisi 3, 8, 6. ac sic 2, 11, 3, 3, 15, 10. 4, 5, 23. 5, 20, 3, 3, 15, 10. 4, 5, 20. 5, 20, 3, 7, 31, 13. 8, 1, 57. 8, 3, 15. 8, 4, 46. caet. ac tum 3, 15, 7, 5, 28, 310. 7, 33. 7. ac tum quoque 5, 26, 262. ac tum quoque, tum 7, 26, 66. ac ante vocalem: ac insuper 4, 10, 7. ac inter 8, 1, 71. &, &, &, ac, & 7, 18, 39.

Acacia, ac. usurpatur pro succo inspisato acaciae verae arboris Aegyptiae 4, 18, 6. 5, 1, 1. acaciae genit. 5, 20, 16. 6, 6, 35. 149. 153. 6, 18, 103. acaciae succus 5, 7, 1, 6, 6, 127. succi (genit.) acaciae 5, 23, 15. 6, 6, 54. 57. 59. 61. 179. 6, 7, 45. succo acaciae adjecto 6, 7, 57. cum acaciae succo 6, 6, 87. acacia ex aceto liquata 4, 18, 6.

Acanthinus, a, um. gummi acanthinum 5, 2, 1. *i. e. ex arbore Acantho sive Acacia vera Aegyptia, quod gummi alias appellari consuevit Arabicum. Vid. PROSP. ALPINUS de Plantis Aegypti Cap. IV. fol. 5. a edit. a. 1592. 4.*

Accedo. si inter initia medicus accessit 3, 1, 13. quodsi non, quo die primus (comitialis morbus) incidit, medicus accessit 3, 23, 15. sic fore, ne septimo die Febris accedat 3, 14, 5. *i. incidat* quisquis Febre liberatus est, simulatque ea uno die non accessit 2, 17, 10. quandocumque non accessit Febris 2, 17, 11. quum aliter aliterque in eodem morbo Febres accedunt 3, 3, 25 ab illo tempore expectato die tertio, si non accesserat Febris, statim; si accesserat, ubi ea vel desierat, vel, si assidue inhaerebat, si certe se inclinaverat, cibum dabit 3, 4, 24. quoties Febris accessit & desit 3, 16, 2. si semel tantum accessit Febris, deinde desit 3, 5, 2. si vero etiam Febris accessit 8, 11, 32. si nulla Febris accessit 5, 26, 158. idem faciendum & si proximo quod circuitae (febres) aequae accessit Horror 3, 12, 9. amea 8. oritur. Si inordinati Horrores accedunt 7, 27, 2. omne os, ubi

Injuria accessit, vitatur, caet. 8. 2. 1. positusque debet esse aeger loco non calido, fenestris patentibus, sic ut Perflatus quoque aliquis accedat 3, 9, 11. ubi nocturna vigilia premitur aeger, etiam si interdiu Somnus accedit 2, 4, 2. si Somnus neque noctu neque interdiu accedit 2, 4, 3. si sic Somnus non accessit 3, 18, 52. nec Somnus accedit 2, 7, 9. neque Somnus accedit 3, 18, 54. conf. 3, 18, 51. 4, 15, 11. quodsi cupiditas cibi reverterit, satis. que Somni accedat 8, 4, 39.

¶ *i. addi, adjici, se adjungere.* donec altera Accessio accedat 3, 3, 13. acceduntque Aesclepiadis Aemuli 1. Praef. 36. illam non posse fieri, sed quum horum Aliquid accesserit 1. Praef. 97. aliquid densiori Cibo, quum hic (pomorum) accedit, necessarium est demi 1, 3, 84. fereque tertio vel quinto die Delirium accedit 5, 26, 54. accedit aliquid. Difficultatis 7, 5, 30. si nulla nervorum Distentio accessit: si accessit 3, 23, 8. is fere nervorum distentione consumitur, nisi Febris accessit 2, 6, 23. haec multo certiora sunt, ubi Febris accessit 2, 7, 59. si nulla Febris accessit 5, 26, 158. *de symptomatica vulneraria.* Si vero etiam Febris accessit 8, 11, 32. *in luxatis.* Si Febricula quoque accessit 5, 28, 18. *in carbunculo.* Si Febricula accessit 5, 28, 77. *in sacro igne.* si magna Foeditas odoris accessit 2, 6, 35. si quis alius Humor accessurus est 5, 17, 14. ubi fortunae Negligentia quoque accessit 8, 10, 71. accedit crebra coloris Mutatio 4, 2, 32. ubi nihil Novi accedit 3, 4, 15. id quoque tertium periculum accedit 7, 7, 33. accedit maxillarum quaedam Resolutio 4, 8, 5. accedunt frequentes Ructus, interdum Vomitus biliosus 7, 31. si alia quoque signa accesserunt 2, 6, 16. nisi alia signa mitiora pejorave accesserint 2, 6, 27. conf. 3, 2, 3. neque ullum signum malum accessit 2, 7, 56. soletque accedere & sitis, & Dolor capitis, & frequens singultus, & praecordiorum dextra parte Durities, & spiritus Difficultas membrorumque resolutio 3, 24, 5. quodsi post longas Febres ejusmodi Torpor accessit 3, 20, 19. si vero etiam Torpor accessit 8, 4, 4. si Tumor quoque accessit 7, 1, 2. Tufficula, v. cum adhaec. Si frequens biliosus vomitus accedit 4, 10, 1. ¶ *i. intervenio, supervenio.* Intra dies triginta dolor & inflammatio se remittunt, nisi vitium hominis accessit 4, 24, 28.

¶ quodsi

¶ quod vix tamen fieri potest, si priora recte accesserunt 2, 17, 19. *i. acciderunt, evenerunt.*

¶ cum *Dativo*. vino nihil adhuc *Eratis* accessit 2, 26. 1. dolores capitis, quibus oculorum Caligo & Rubor cum quadam frontis prurigne accedunt 2, 8, 33. jamque ei (ungui oculorum) Crassitudo quoque accessit 7, 7, 20. quam paululum his Croci quoque accessit 5, 25, 17. accedere etiam Cruoris aliquid integro ossi, supra dictum est 3, 2, 13. dejectionibus si Febris accessit, si Inflammatio jocinoris aut praecordiorum aut ventris, si immodica sitis, si longius Tempus 2, 8, 97. huic dolori lateris Febris & Tussis accedit 4, 6, 5. cui malo solet etiam illud accedere, ut 7, 7, 47. quibus (si fistulis) multum mali accedit, si 5, 28, 167. considerandum est, febresne solae sint, an alia his quoque mala accedant 3, 10, 1. si crudam (*apostema*) incitum est, inflammationi multum accedit 7, 30, 9. huic (ulceri) quoque modo malo Odore, modo nullo accedente 8, 2, 2. neque per alimenta quicquam corpori accedit 7, 2, 24. opus esse cucurbitula potest in morbis longis, quamvis & iis jam spacium aliquod accessit 2, 11, 11. dein glutinanta injicienda: quibus aut Spongiam aut succidam Lanam, ex aceto expressam accedere debere, manifestius est *caet.* 7, 16, 20. si ne sic quidem finitus dolor est, aut Tumor ei accedit 4, 22, 10. nonnunquam iisdem omnibus ulcus accedit 5, 28, 24. quibus nonnunquam etiam biliosus vomitus accedit 5, 26, 45.

¶ quibusdam etiam delirium accedit 5, 26, 225. *i. in quibusdam aegris*. si cui cum horrore Febris accessit 3, 15, 2.

cum Particulis; & *primum*, cum *Praepositionibus*. simulatque ferum ad Praecordia accedit i. Praef. 69. quodsi post longas Febres ejusmodi torpor accessit 3, 20, 19. *cum Adverbis*. Adhaec tussicula accedit 1. Praef. 96. si nihil ei Praeterea mali accedit 5, 26, 112. semel 3, 5, 2. *cum* etiam & quoque *vid. in praecedentibus*. *cum conjunctionibus*: quum accessit id quoque, ne 4, 4, 22. quibus accedit etiam, quod 7, 26, 82. quibus id quoque accedit, quod 5, 28, 104. accedit adhuc, quod 1. Praef. 96. quibus fistulis multum mali accedit, si 5, 28, 167. accedit aliquod difficultatis, si 7, 5, 30.

cui malo solet etiam illud accedere, ut 7, 7, 47. quibus illud quoque necessario accedit, ut 7, 16, 5. quibus, ut aqua quoque diutius bibatur, necessario accedit 7, 7, 147.

Accessio, onis *symptomatum morbi vehementior modus, intensio, quae speciatim in febribus paroxysmus dicitur consuevit: Aretaeo Acut. 1, 5. 6. synagoga Vet. Gloss. & Di-scoridi 1, 15. ἐπιρροή. de morbis in univ. 3, 2, 2. 6. de morbo comitali 2, 8, 27. de febribus frequentissime, ut, in exemplis sequitur. oppof. decessio: aliae (Febres) diem noctemque accessione & decessione implent 3, 3, 18. *i. paroxysmo & aperi. tota periodo*. quaeve (Febres) sic continentur, ut per accessiones iacrescant, per decessiones tantum molliantur, nec unquam integrum corpus dimittant 2, 4, 13. *conf.* 3, 8, 2. *it. infra*, accessio-num Vices. *oppof.* intermissio; ubi sine intermissionibus accessio-nes & dolores graves urgent, acutus morbus est 3, 2, 2. *conf.* 2, 10, 33. *oppof.* remissio: ex quo saepe evenit, ut quotidie plures accessiones remissionesque sint 3, 3, 21. sed plane plurimum inter-est, quantae qualesque inter eas (decessiones) remissiones sint 3, 5, 27. *opp.* integritas 3, 5, 3.*

¶ cum *Substantivis* sic aegros nutriebant, ut dierum imparium accessiones expectarent 3, 4, 38. sub expectatione proximae accessionis, accessionis quantae 3, 12, 10-11. *i. in diebus imp.* in ipso accessionis Impetu 2, 12, 17. levatoque accessionis Impetu 3, 18, 5. accessionis esse id malum dixit 3, 20, 6. Ratio v. aestimo. in quo ab una parte corporis venientis accessionis sensus incipit 2, 8, 27. ubi spacia inter accessiones porrigitur 3, 2, 3. interdu accessiones quoque confunduntur, sic ut notati neque Tempora earum neque spacia pos-sint 3, 2, 21. ubi accessionis Tempus praeterit 3, 5, 4. tutis-simum est ante totius accessio-nis Tempus praeterire 3, 4, 58. quum Tempus accessionis ita transiit, ut nihil moveret 3, 5, 2. post accessionis Tempus 3, 17, 2. post Tempus accessionis 2, 17, 10. ubi certus circuitus est, facilius proponere nobis & acces-sionum & decessionum Vices pos-sumus 3, 12, 5. considerandum est, utra magis affligat. (acces-sio,) illa vi, an haec Tempore 3, 5, 26.

¶ cum *Adjectivis*. Altera 2, 3, 7.

3, 3, 13. 3, 5, 25. 26. Binae 3, 3, 20. Brevior 3, 5, 25. Caeterae 2, 8, 10. Duae 3, 5, 31. 33. Frequentiores 3, 8, 2. Gravis 3, 6, 12. 3, 20, 17. Graves 3, 2, 2. Gravior 3, 5, 12. 25. Gravior, Levior *opp.* 3, 5, 12. 13. 25. 26. 3, 11, 9. 3, 20, 17. *caet.* Gra-vior, longior 3, 5, 26. Gravior-es 3, 2, 6. Leviores 3, 4, 38. Longior 3, 6, 3. Longior, Bre-vior 3, 5, 25. par 2, 10, 24. Pares 2, 4, 13. Pares, Impares 3, 11, 9. considerare oportet, Paresne per omnia sit, (quod vix fieri potest,) an Impares 3, 5, 23. *add. ibid.* 24. 25. Plures 3, 3, 20. 21. 3, 5, 23. 34. duae, Plures 3, 5, 31. duae Pluresve 3, 5, 33. Prior 3, 3, 21. Proxi-ma 3, 12, 10. Proximae *plur.* 3, 2, 6. Quarta 3, 12, 11. accessio-nes etiam modo singulae singu-lis diebus sunt, modo binae pluresve concurrunt 3, 3, 20. Tertia 3, 12, 10. Totius 3, 4, 58. Una, Duae, Plures 3, 4, 25. Una 3, 5, 3. *i. prima*. Unaquae-que 3, 3, 21. Utra 3, 5, 26.

¶ cum *Verbis*. dum Febris caeterae-que accessiones hujus morbi Ab-sint 2, 8, 30. donec altera acces-sio Accedat 3, 3, 13. si altera gravior, altera longior est, con-siderandum est, utra magis Af-fligat, illa vi, an haec tempore 3, 5, 26. Antecedo, v. *inf.* acces-sionem sequitur. binae plures-ve concurrunt 3, 4, 22. *scil.* singulis diebus. ubi prioris febris accessio pene conficit aliquem 2, 10, 24. interdu accessiones quo-que confunduntur 3, 3, 22. *de inordinatis febribus*. ubi accessio-nes continuantur 3, 5, 29. *de remittentibus febribus*. quum acces-sio Decessit 3, 20, 6. quae non inter meridiem & vespertem De-finit 3, 5, 24. v. *inf.* Revertuntur. ex ratione ejus accessionis, quae expectabitur, ant in metu non erit 2, 12. extr. ut dierum imparium accessiones expectarent 3, 4, 38. singulae singulis die-bus sunt 3, 3, 20. Futura 3, 5, 30. cui gravis instat accessio 3, 6, 12. sub expectatione proximae accessionis, quae instate tertia potest 3, 12, 10. levionibus accessionibus instantibus 3, 4, 38. quum hic quoque medicus non numerare dies debeat, sed ipsas accessiones intueri 3, 4, 49. fin, quamvis non accessiones, febres tamen junguntur 3, 5, 11. *i. con-tinuantur* 3, 5, 29. Lenita est 2, 17, 15. quum tempus acces-sionis ita transiit, ut nihil moveret 3, 5, 2. facile est dies vel acces-

accessiones Numerare 3, 4, 34. quum aut ex toto Rescissit accessio, aut si id non Solet, certe Lenita est 2, 17, 15. ut quotidie plures accessiones remissionesque sint, sic tamen, ut unaquaeque alicui priori Respondeat 3, 3, 21. increvit morbus, dum graviores dolores accessionesque Veniunt, haeque & ante quam proximae, Revertuntur, & postea Desinunt 3, 2, 6. fere vero graviolem accessiorem levior nox Sequitur: quo fit ut graviolem accessiorem nox quoque tristior Antecedat 3, 5, 13. quamvis unam accessiorem Secuta integritas est 3, 5, 3. ubi prioris febris accessio pene conficit, paremque Subsequi verisimile est, neque eam videntur Sustinere aegri vires posse 2, 10, 24. Sum: si altero die gravior, altero levior accessio est 3, 5, 12. si autem quotidie gravior accessio est: si alternis 3, 21, 37. ut quotidie plures accessiones remissionesque sint 3, 3, 21. si plures accessiones eodem die Veniunt 3, 5, 23. si duae pluresve accessiones eodem die Veniunt 3, 5, 33. dum graviores dolores accessionesque Veniunt 3, 2, 6. in quo ab una parte corporis venientis accessiōis sensus incipit 2, 8, 27.

¶ cum Particulis. perpetuum est, cibum quam maxime semper Ab accessione futura reducere 3, 5, 30. quae (febris) Ante accessiōnem 3, 12, 12. 3, 16, 7. 3, 20, 20. Ante alteram accessiōnem ex toto quievit 2, 3, 7. quandocumque quis Ex accessione levatus est 3, 5, 22. In accessione 3, 18, 3. Inter plures accessiones 3, 5, 34. quod non Inter duas tantum, sed etiam Inter plures accessiones servabitur 3, 5, 31. add. ib. 27. ex octo & quadraginta horis fere sex & triginta Per accessiōnem occupat *quiescit* febris 3, 3, 8. Post accessiōnem 3, 14, 4. & 6. Post eam potius accessiōnem, quae 3, 5, 24. Post graviolem 3, 5, 25, 3, 20, 17. opportunus Post febrium accessiones cibus datur 3, 4, 40.

¶ ac ne tormina quidem periculosa sunt, si sanguis & strigmenta descendunt, dum febris caeteraque accessiones huius morbi abint 2, 8, 30. i. gravia symptomata dysenteriae.

Accendo. calorem vel inflammationem inducere, & sic malum augere. est circumspici quoque hominis, & novare interdum & augere morbum, & febres accendere 3, 9, 19. haec in recentibus malis aliena sunt, quia concitare ea

& accendere 6, 6, 73. febris sitim accendit 3, 6, 2. si parum bibitur, accenditur vulnus (post lithotomiam) 7, 17, 21.

Accido. ex hoc exulceratio accidit 3, 22, 10. i. posthac, adiciunturque dolores & vomitus (in hernia) quae ex stercore per cruditatem eo delapso, fere accidunt 7, 20, 4. i. ob causam stercoreis, si accidit (prurigo & dolor) 8, 10, 105. huic (aegro) praeter tabem illud quoque nonnunquam accidere solet, ut 3, 22, 8.

Accipio. qui nocentes homines a regibus ex carcere acceptos, viros inciderint 1. Praef. 41. qui febricitantem hominem, ubi acceperat, multis vestimentis operiebat 3, 9, 10. esse chirurgus debet immisericors, sic ut sanari velit eum, quem accepit 7. Praef. 15. quando nimis imbecillus futurus sit (aeger,) nisi Cibus acceperit 3, 4, 34. Cibus accipere sine vino 3, 15, 17. si Cibus non accipit (aeger) 3, 19, 16. i. accipere non cupit propter languorem stomachi, conf. 3, 18, 68. cui (jejuno intestino) tale vocabulum est, quia nunquam, quod accepit, continet, sed protinus in inferiores partes transmittit 4, 1, 25. quo colorem maxime sano corpori similem accipit cicatrix 5, 26, 283. ea plaga fere commodissima est, quae duabus transversis lineis literae X. Figuram accipit 8, 4, 31. phrenitis est, quum aeger, quamvis adhuc sapiat, tamen quasdam vanas imagines accipit 3, 18, 7. pertinet etiam ad rem, imum ventrem nequidum inflammationem accepisse, sed recenti re protinus adhiberi medicinam 7, 19, 11. de quibus protinus dicam, initio ab eadem calvaria accepto 8, 3. extr. i. capto, facto. calculus iter, quum vi promitur, facit, nisi accipit 7, 26, 48. emplastrum utique liquati aliquid accipit 5, 17, 13. de ingredientibus. de Medicamentis: qui id semen, cum aqua potui datum, accipit 3, 21, 50. idque (veratrum) si in potione non accipit 3, 18, 68. i. accipere non potest. quisquis daturus est (veratrum album) id agere ante debet, ut accepturi corpus humidius sit 2, 13, 7. altera fascia ab altera parte super caput data, ibi accipit Nodum 8, 10, 42. Plagam, si ex vulnere est, talem necesse est habeamus, qualem acceperimus 8, 4, 30. per sinus, quos utrinque habent (vertebrae,) superiores (Processus) accipiunt 8, 1, 56. aliud vitii genus est, ubi aures intra se ipsae sonant: atque

[B]

hoc quoque fit, ut externum solum accipiant 6, 7, 82. i. percipiant, sentiant. alia ex his (narium foraminibus) ad fauces pervia spiritum & reddunt & accipiunt 8, 1, 26. nonnunquam itercore accepto vastius tumet (intestinum in hernia) 7, 18, 21. Idem viam, qua redeat, ipsum sibi fecit, a scapello accipit 7, 5, 4. partium obscenarum apud Graecos Vocabula accepta jam Usa sunt 6, 18, 2. in quibus vulnus facit medicus, non accipit 7. Praef. 19. si cerebrum membranave ejus vulnus accepit 5, 26, 52.

¶ i. admitto, permitto ut fiat. curta, si qua majora sunt, non accipiunt curationem 7, 9, 1. i. non possunt redintegrari. longo morbo vitata corpora, etiamsi illo vacant, Refectionem tamen non accipiunt 3, 22, 5.

¶ i. intelligo. quod Hippocrates dixit, caet. in his (vertebris) accipiendum est, quae paululum excesserunt, non in his, quae toto loco motae sunt 8, 14, 9. i. de his.

¶ i. cognosco, discio, caet. haec a medicis accepta sunt, sed agrestium experimento cognitum est caet. 6, 9, 29, ut omnia, quae salutaria accepi, comprehenderem 6, 18, 4. contentus his (compositionibus) ero, quas accepi velut nobilissimas 5, 17, 5. multos ex sapientiae professoribus peritos ejus (medicinae) fuisse accepius 1. Praef. 12. nullo quicquam post eos, qui supra comprehensi sunt, agitante nisi quod acceperat 1. Praef. 18.

Accommodo. are. applico ita, ut commodum sive aptum et salutare sit, adapto. cutem incidere, cucurbitulam accommodare oportet 7, 2, 3. cucurbitula quaeque incisio vertice recte accommodatu 6, 6, 128. membrum deligandum, ferulaeque super accommodandae sunt 8, 10, 33.

¶ i. praeparo vel aptum reddo, desino. cum dativo: 5, 27, 6. pyxinum (collyrium:) eidem (vitio) accommodatum est 6, 6, 180. antea 178. aptum est. eadem Compositio tonsillis, uvae madenti, oris nariumque ulceribus accommodata est 6, 18, 18. inter ea (Emplastra,) quae fracto capiti accommodantur 5, 19, 27. i. concinnari solent. imponi debet quodlibet puri movendo accommodatum Emplastrum 5, 28, 117. Sunt etiam alba lenia (Emplastra,) fere non gravibus vulneribus accommodata, praecipueque senilibus 5, 19, 55. Emplastrum injiciendum, quodlibet non pingue ex his, quae recentibus vulneribus accommodantur 5, 27, 6. cuti superimpo-

nea.

nendum Emplastrum aliquod ex his, quae recentibus vulneribus accommodata sunt 8, 5, 25. pleurae Malagmata certis partibus membrorum accommodata sunt 5, 18, 3. eadem haec (medicamenta) & auribus & naribus purulentis accommodata sunt 6, 10, 9. superimponenda sunt Medicamenta non pinguia, quae recentibus vulneribus accommodantur 8, 3, 34. *i. pro iis parari solent.* id foramen (dentis) vel linamento vel bene accommodato Plumbago replendum est 7, 12, 9. si sanguis in eas venas, quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur 1 Praef. 27. *i. arteriae.*
¶ *cum Particulis:* pinguia medicamenta inimica sunt, caeteris, quae ad vulnera accommodantur, uti licet 7, 4, 12. sunt etiam adversus quaedam (emplastra) accommodata 5, 19, 48. *deinde* 51. aptum est.

Accusatio, onis. neque credendum utique nostris est, qui, quum in adversa valetudine vinum aut frigidam aquam concupierunt, deliciarum patrocinium in accusationem non merentis stomachi habent 1, 8, 4.

Acer, acris, acre. acre Acetum 7, 26, 100. Acetum acre 4, 4, 59, 4, 9, 5. non acre Acetum 6, 13, 19. acris. Aceti 6, 15, 7. acris Aceto 8, 4, 62. Aceto quam acerrimo *abl.* 5, 18, 11. in Aceto quam acerrimo 5, 18, 71. Acetum quam acerrimum 4, 4, 43, 6, 7, 49. acris est marina Aqua, vel alia sale adjecto: acrior sit adjecto vel oleo vel nitro vel melle quoque 2, 12, 21-22. *add.* 23. Cibus acer 3, 22, 33. 4, 4, 61. *opp.* mollis: 6, 8, 5. acres Cibi 6, 6, 113. Cibi acres 3, 26, 4, 4, 12, 7. a lenibus Cibus ad acres, ab acris ad lenes transire 3, 16, 5. *opp.* Cibi nimium acres 4, 4, 47. non acris Cibo utendum 6, 11, 2, 7, 12, 19. acres quoque Cibus 3, 24, 15, 4, 6, 12. neque acris, neque asperis Cibus utendum 6, 18, 90. neque nimium acres 6, 6, 176. Cibus utendum acris 6, 6, 199. *conf.* 5, 13, 78. acrioribus utendum erit (Cibus) 4, 2, 59. curfus, *v.* Pituitae acris. acris medicamenta 6, 6, 113. medicamentis, *v.* Inungo. Mel, quo melius est, *v.* magis (acre est) 2, 22, 4. Mellis quam acerrimi 6, 6, 195. Nihil acre. 6, 6, 29. acris Pituita 7, 7, 153. ne Pituita tenuior atque acrior fiat 6, 6, 25. ne quid acrioris Pituitae contineat 6, 6, 119. acer Pituitae Curfus in lipitudine 6, 6, 110. *i. acris (genitiv.)* pituitae: sicut acris vomitus. sequiturque Pituitae Cur-

fus, nonnunquam copiosior vel acrior, nonnunquam utraque parte moderatior 6, 6, 18. Pituitae Curfus acerrimus 6, 6, 115. acris vomitus 8, 4, 75. *i. acrima.* aliae Res lenes sunt, aliae acres 2, 19, 2. *oppos. conf.* 2, 22. acris enumerantur 2, 22, 4-5. omnia Acria 2, 21, 4, 2, 23, 2, 5, 28, 39. abstinere ab omnibus Acribus 4, 10, 3, 5, 28, 254. Acria assumat 3, 23, 23. alvus Acribus ducitur 7, 30, 15. *al.* acrius, *R. Constantin.* acrioribus. alvus, tamen sine ullo Acri ducenda est 8, 9, 11. Acriora omnia in cibo inimica sunt 4, 4, 95. inungendum primo lenibus, deinde Acrioribus 7, 7, 16. *opp.* intus latentia Acria 6, 6, 68. ut Acria, quas laeserunt, leniantur 6, 6, 98. manducare quae sunt acerrima, id est, sinapi, allium, cepam 4, 2, 39. huic nec falsis opus est, neque Acribus, neque amaris, neque alvum astringentibus, sed paulo lenioribus 4, 7, 8. omnia Acria atque acida removenda 4, 5, 16. *add.* 5, 28, 39. Acribus vacet cibus 6, 11, 4. vitatis omnibus Acribus 5, 26, 200. 5, 28, 53.

¶ *de intentione actionis aut virium.* esse Chirurgus debet Acie oculorum acri claraque 7 Praef. 14. Ambulatione tantum non acri utendum est 4, 2, 49. si minor impetus ophthalmiae, minus acrem Curationem requirit 6, 6, 22.

Acerbus, a, um. omnia acerba 2, 21, 4. acerbum Oleum 2, 33, 10, 3, 19, 6. Olei acerbi ternos cyathos 5, 19, 16. olei acerbi sextarius 5, 18, 76. Oleo acerbo *abl.* 3, 10, 4. Pomum quodcumque acidum vel acerbum est 2, 21, 4. ex Pomis quodcumque neque acerbum neque acidum est 4, 20, 5.

¶ *vehemens, gravis.* capitis acerbissimi Dolores 2, 7, 19.

Acresco, ere. cui cibus acescit 1, 8, 7. aliae res facile in stomacho acescunt, aliae non facile intus corrumperuntur 2, 19, 3.

Acetum, i. id, quamvis refrigerandi vim habet, habet tamen & dissipandi 5, 27, 48. *conf. segg. ii.* 2, 27. acetum 2, 30, 10, 2, 33, 9, 3, 20, 4, 5, 1, 2. 5, 7, 3. 4 (semel del.) 6, 6, 120. 210 aceti 5, 18, 35. 5, 19, 16, 18, 29, 42. *caet. v. cum substantiis*, acetum in media materia est 2, 18, 42.

¶ *cum Substantiis.* Acacia ex aceto liquata 4, 18, 6. Castoreum cum aceto & laurea oleo & succo radicularum corticis 6, 7, 79. Castoreum cum aceto vel irino vel laureo oleo 6, 7, 89. Castoreum ex aceto & laureo oleo 6, 7, 87. Cataplasmata ex aceto 4, 2, 5. aceti Cyathus 5, 18, 6. aceti

Cyathos duos 3, 16, 7. aceti Cyathos tres 5, 28, 270. aceti Cyathi quatuor 6, 7, 43. Furfures ex aceto 5, 27, 54. Furfures ex aceto cocti 5, 27, 64. Furfures in salsa aqua vel aceto decocti 2, 33, 4. Galbanum & Nitrum, quum contrita ex aceto sunt 6, 5, 7. aceti Heminae, 5, 19, 47. 6, 15, 7. aceti Heminas tres 5, 18, 29. 5, 19, 26. olei & aceti singulae Heminae 5, 19, 4. Iris in aceto quam acerrimo jacere per viginti dies debet 5, 18, 71. Lactucae intinctae in aceto, Intubi quoque & Betae ex eadem 4, 9, 6. Lana succida ex aceto, 8, 11, 30. Lana succida ex aceto 2, 33, 4, 4, 87. 5, 2, 3. 7, 19, 22. Lana succida ex aceto & oleo 2, 26, 140. 7, 1, 3. Lana succida in aceto & rosa tincta 7, 29, 45. intinctam aceto & rosa Lanam succidam 3, 10, 3. Lana succida oleo atque aceto madens 8, 3, 35. succidam Lanam aceto madentem 7, 18, 8. rosa & aceto tinctam Lanam succidam 4, 2, 18. cum aceto Laser 5, 27, 83. Linamentum (implicuitum in longitudinem caet.) in aceto tinctum 7, 28, 7. duplex aut triplex Lineolum aceto madens 7, 26, 104. Muriam capparis cum aceto 4, 9, 16. Nasturtii semen cum aceto contritum 4, 17, 7. acetum Nitro mixtum 7, 26, 114. acetum & cum eo Nitri paululum 6, 7, 74. *i. in eo liquati nitri.* Nitrum cum aceto 6, 2, 8. Nitrum cum rosa & aceto 6, 7, 91. acetum Nitro mixtum 7, 26, 114. Oleae albae aceto intinctae 2, 24, 10. cum aceto Pinaces 5, 17, 58. Papaveris lachryma ex aceto 6, 7, 22. *ad. ibid.* 23. Paululum aceti 6, 7, 75. Pitracium in aceto & rosa habere 3, 10, 3. Pulegium ex aceto 4, 11, 12. quorum Quidlibet ex aceto impositum, dolorem minuit 3, 10, 5. aceti Quantum satis est 5, 19, 16. aceti Quod latissimum 5, 19, 18. Radicula aut e posca aut cum sale & aceto edenda est 5, 27, 84. aceto cum Rosa 4, 5, 4 est 13. Rosam cum aceto miscere oportet 3, 10, 2. Rubi caecumina in aqua decocta & ex oleo atque aceto assumpta 4, 19, 30. Ruta ex aceto Ruta ex aceto contrita 3, 18, 28. 3, 20, 14. Salinum aceto 5, 22, 10. acetum cum Sale 5, 27, 82. acre acetum cui aliquantum Salis sit adjectum 7, 26, 100. ex aceto cocto Salinursum mistum acetum 6, 15, 10. Salicis folia in aceto cocta 6, 18, 26. acetum ex Scilla 6, 15, 9. 4, 4, 59. *i.* scillitium 5, 19, 47. acetum quod Scilla conditum est

4, 9, 5. aceti Sesquicyathus 5, 19, 29. aceti Sextarium 5, 19, 42. Sinapi ex aceto 4, 6, 8. Spongia ex aceto expressa 5, 2, 3, 5, 26, 128, 7, 15, 10. Spongia quae subinde ex aceto exprimitur 4, 24, 20. Spongia ex aceto 4, 5, 31. Spongia in acetum ante demissa 5, 28, 183. Olei Tantumdem & aceti 5, 19, 9. aceti Vim 5, 26, 129. conf. 5, 27, 48. 49. album vetratum cum aceto contritum 6, 7, 62.

¶ *cum Adjectivis.* Acre acetum 7, 26, 100. acetum Acre 4, 4, 59, 4, 9, 5. Acris aceti 6, 15, 7. Acetum quam Acerimum 4, 4, 43, 6, 7, 40. conf. Acer. aceti Scillitici heminam 5, 19, 47. acetum Vehemens ad sanguinem supprimendum est 5, 26, 98.

¶ *cum Verbis.* Adjectivumque acetum 6, 6, 120. aceto subinde Adjecto 5, 18, 47. v. Adicio. Sive cibus ex aceto sive potio Assumatur 2, 27, 3. usus ipse docuit eum, quem apsis percussit, acetum potius Bibere debere 5, 27, 46. si sanguifuga epota est, acetum cum sale Bibendum est 5, 27, 82. pastilli haec ratio est: arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino vel aceto, Coguntur, & rursus Coacta inarefcunt, atque ubi utendum est, ejusdem generis humore Diluuntur 5, 17, 17. conf. Cogo. acetum quod scilla Conditum est 4, 9, 5. i. acetum scilliticum. ex aceto simul Conteruntur 6, 6, 186. cum aceto contritum 4, 17, 7, 6, 7, 62. v. supra cum substantiv. Galbanum, Nasturtium, Nitrum, Vetratum. item Contero. Continuisse ore acetum satis est 4, 4, 81. quidam in acris aceti heminam frictum salem conjungunt, donec tabescere desinat, deinde id acetum Coquant, donec Exsiccentur 6, 15, 7. in aceto coquitur cornu cervini ramentum caet. 6, 9, 10. item ficus pinguis in aceto & melle *ibid.* 11. furfures ex aceto Cocti 5, 27, 64. conf. *ibid.* 61. & Coquo. furfures in aceto Decocti 2, 33, 4 ex passo coactorum & quum usus exigit, aceto vel vino Dilutorum 5, 20, 14. de Pastillis. conf. 5, 17, 17. quae, ubi utendum est, ex aceto Diluuntur 6, 7, 50. conf. 5, 20, 11. acetum, quod forte secum Habebat, Ebibit 5, 27, 47. per ocularium clysterem fistulam Eluere, si callus durior est, aceto 5, 28, 200. aceto, cui vel salem vel nitrum aliquis adjecit, Eluitur sinus tumoris 7, 13, 6. ulcus aceto Eluere oportet 7, 12, 27. tum infundit debet id (*medicamentum*), quod ex thure & aerugine & aceto & melle Fit 6, 7, 59.

ubi exaestuatur stomachus, aceto cum rosa extrinsecus subinde Fovendus est 4, 5, 4. *add. ibid.* 13. quidam acetum vulneri infundunt 5, 26, 98. aceto infuso 5, 28, 190. si durae sunt (sordes aurium.) acetum & cum eo nitri paululum injiciendum est 6, 7, 74, his infillatur acetum 5, 17, 14. Intingi, v. *cum Substantivis* Lactucae, Lana succida. bis die tantum aceto irroranda lana vel spongia imposita 7, 19, 40. aceto Liqueare *ingredientia* 5, 28, 197. eadem, si callosior fistula est, ex aceto Liqueanda sunt 5, 28, 179. acacia ex aceto Liqueata 4, 18, 6. ammoniacum thymia in aceto Liqueatum 5, 18, 73. aceto Madefacienda sunt linamenta 5, 26, 98. Madens, v. *cum Substantivis* Lana succida, Linteculum. Miscere, v. *cum Substantivis* Nitrum, Rosa, Sal: it. Misceo. eorumque (emplastrorum) aliquod ex aceto Mollitum 8, 4, 35. si acetum Offendit 3, 10, 4. si quis in balneo aestuat, Reficit hunc ore Exceptum & in eo Retentum acetum 1, 3, 28. myrobalani cortex & nitrum contunduntur, Respergunturque aceto quam acerrimo 5, 18, 11. ea membrana acri aceto Respergenda est 8, 4, 62. quo fit, ut terra, Respersa eo (aceto) spumet 5, 27, 48. ante accessionem (quartanae) Sorbere aceti cyathos duos 3, 16, 7. acetum acere per se Sorbere, & magis etiam, quod scilla conditum est, expedit in tumore, lienis 4, 9, 5. Aselepiades acetum, ait, quam acerrimum esse Sorbendum, in fascium exulceratione 4, 4, 43. emplastrum tetrapharmacum ex aceto Subactum 6, 3, 5. si tumor est (in arthride,) induci debet medicamentum ex nucibus amaris cum aceto Tritis 4, 24, quae quidam, quo vehementiora sint, ex aceto Terunt 6, 6, 139, 25. duo priora ex aceto Teruntur 5, 18, 28. Tingi v. *cum Substantivis*, Lana, Linamentum. Ungere oportet caput rosa & aceto 4, 2, 18.

¶ *cum Particulis, cum, Ex, In, vid. cum Substantivis & Verbis.*

Acetabulum, i. pro mensura: quum autem acetabuli mensura dicitur, significat heminae quartam partem, id drachmas quindecim, secundum Plinium Hist. Natural. Lib. 21. extr. in quo (malagmate) est cumini acetabulum 5, 18, 37. mellis acetabulum 5, 24, 5. myrrae aridae contritae acetabulum 5, 28, 308. cui adjectum sit contritum vel hyssopum vel pipere acetabulum 4, 17, 3. pro, contriti pip. sesami fricti acetabulum 5, 18, 59. habet (malagma)

singulorum *enumerationum aridorum* plenum acetabulum 5, 18, 2. habet (malagma) fuliginis thuris acetabulum 5, 18, 62. cacherios acetabulo *abl.* 5, 18, 15.

Acidus, a, um, si pituitam acidam effudit (*vomitum aliquis*) 1, 3, 26. pomum quodcumque acidum vel acerbum est 2, 21, 4. ex pomis quodcumque neque acerbum neque acidum est 2, 20, 5. acidi punici mali succus 4, 5, 36. ex malo punico acido atque arido malicortii pars interior 6, 9, 14. acidae res extenuant corpus 1, 3, 33. sive quid vinolentum five acidum est, id huic morbo (ileo) alienum est 4, 13, 17. stomacho apta sunt, quae acida sunt 2, 24, 1. refrigerant omnia acida 1, 3, 62. mali succi sunt omnia acida 2, 21, 4. acria sunt omnia acida 2, 22, 4. crassiores pituitam extenuant omnia acida 2, 23, 2. omnia acida removenda in exulceratione stomachi 4, 5, 16. conf. 5, 28, 39. de carcinomate. acida maxime conveniunt in tumore lienis 4, 9, 5. oportet abstineri ab omnibus acidis, in renum morbis 4, 10, 3.

Ἀχάγισον collyrium, *describ.* 6, 6, 65. Acia, ae. utraque (futura & fibula) optima est ex acia molli, non nimis torta 5, 26, 122. i. e. *filum lineum in acu: vid. Joh. Rhodii de Acia disertatio ad Corn. Celsi mentem, qui melius rem tetigit quam prior Joh. Jac. Chiffletius in lib. Acia Corn. Celsi propriae significationi restituta. Conf. D. Cleric. Hist. Medic. P. 2. Lib. 4. Sect. 2. Cap. 5. p. m. 541.*

Acies, ei. aciem ferramenti hebetat oleum rosae vel lac, si copiosius est 8, 3, 9. uncus per totam aciem exacuitur 7, 29, 31.

¶ *de Videndi potentia.* esse Chirurgus debet acie oculorum acri claque 7 Praef. 14. levi motu capitis eripi acies in perpetuum potest 7, 7, 137. in depositione cataractae. quam harum avium (columbae, palumbae, hirundinis) acies, extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum redeat, celerissimeque hirundinis 6, 6, 221. in mydriasi pupilla diffunditur & dilatur, aciesque ejus hebescit ac pene caligat 6, 6, 207. aciem hebetem habet senilis aetas 7, 7, 132. pituitae cursus acerrimus sequitur, (in phthiriasi palpebrarum) exulceratisque vehementer oculis aciem quoque ipsam corrumpt 6, 6, 115.

¶ *militem in acie I Praef. 17.*

Acinum vel Acinus, i. in oculo nonnunquam summa attollitur tunica, & similis figura acino fit, unde id *σφαλινον* Graeci vocant 7, 7, 108. i. *baccae uvae.*

Acro-

Acopum, i. unguentum adversus mole-
lestum membrorum ex fatigatione &
lassitudine sensum. acopa utilia
nervis sunt 5, 24, 1. quale ibi de-
scribitur. *Idem ibid.* 4. pro quo
legit *euades Rhod.* ad Scriben. pag.
65. unctionibus lenibus utendum
est sic, ut etiam cum acopo, vel
liquido cerato cyprino, articuli
perfricentur 4, 24, 28. de *arthri-
ticiis*

Acorum, i. videtur hanc faculta-
tem (alvum molienti) habere a-
corum 3, 21, 25. acori genis. 5,
23, 4 & 15, 5, 25, 9

Acquiesco, ere. somno se reficere
oportet, quisquis facile acquie-
scit 4, 11, 22. i. *obdormiscit.*

* *Ακροχορδων*, *δύοις*. *ακροχορδωνα*
quid Graeci vocent 5, 28, 220.
verruicarum quaedam genera do-
lentia, *ακροχορδωνος* Graeci ap-
pellant 2, 1, 45.

Acrochordon, nominat. 5, 28, 280.
acrochordon si excisa est 5, 28,
231.

* *Ακροθύμιον* quid? & unde ei no-
men? 5, 28, 222 seq. ad cutem
Latius supra Tenue, Subdurum,
& in summo Peralperum *ib.*

Acrothymium nominat. 5, 28, 230.
accusat. 5, 28, 238. acrothymio
abl. 5, 28, 232.

Aculeus, i. plani piscis aculeus 6,
9, 27. ubi de ejus usu medicinali.

¶ de *Fragmentis ossium acutis*. inter-
dum etiam ex fractura (calvariae)
quibusdam velut aculeis pungentibus
(membranam cerebri) 8, 4,
47. interdum fractura quibusdam
velut aculeis carnem vexat 8, 10,
106. eosque aculeos praecidere
necesse habet medicus *ibid.*

Acuo, ere. ex suppuracionibus hae
tolerabiles sunt, quae in exterior-
em partem feruntur & acuiun-
tur 2, 8, 7.

Acutus, a, um. Acus acuta, 7, 7,
140. ea pars Acuum, quae acuta,
quae retusa est 7, 10, 16. *opp.*
os *fractum* nonnunquam retusa ha-
bet Capita, nonnunquam acuta 8,
7, 3. *opp.* si Capita (ossium fra-
ctorum) acutiora sunt 8, 10, 120.
vulsella injicienda est acutae ossis
prominentis Cuspidi 8, 10, 97. vi-
dendum quae est, num contra Dens
aliquis acutior sit, qui sanescere
saepe ulcus (linguae) eo loco non
sinit 6, 12, 2. si quod parvulum
Ferramentum in ima parte femi-
circulatum acutumque 7, 26, 68.
Ferramento acuto 7, 10, 2. fra-
ctura pessima est, ubi, eadem
(Fragmenta) acuta sunt 8, 10, 4.
Fragmentum ossis eminet, id si
retusum est, si acutum 8, 10, 95. *opp.*
si acuta Fragmenta sunt 8, 8, 11.
ea (Fragmenta,) quae acuta mem-
branam (cerebri) infestant 8, 4, 56.

Hamulum acutum 7, 7, 24. te-
rebrarum genus, quod ab acuto
Mucrone incipit 8, 3, 4. ad ulti-
ma jam ventum esse testantur
Nares acutae, *caet.* 2, 6, 2. *inter*
signa faciei Hippocraticae. Pustula
acuta 5, 28, 245. Specillum acu-
tum 8, 4, 7. acuto quam retuso
Telo vulnerari commodius est 5,
26, 27. *opp.* si ex acuto Telo
plaga est 5, 26, 177. si Uva (pa-
lati) tenuis, acuta, alba est 7,
12, 30.

¶ de *Morbis celerioris vel vehemen-
tioris impetus*. lateris acutus. Do-
lor 2, 7, 46. i. *punctorius*, ut *voca-
ri consuevit*. acuta Febris 2, 4, 16.
cum acuta Febre 4, 2, 31. in a-
cuta Febre 2, 4, 16, 2, 6, 29. a-
cutae Febres 2, 1, 29. Febres
partim acutae partim longae 2, 1,
39 *opp.* v. Febris. haec Genera
morborum modo acuta esse, mo-
do longa i. Praef. 39. *opp.* atque
etiam praeter hos quartum Ge-
nus morborum est, quod neque
acutum dici potest, quia non
perimit; neque utique longum,
quia, si occurritur, facile sanatur
3, 1, 7. *opp.* hoc Genus ne-
que acutum est, & potest esse
non longum 4, 4, 50. *opp.* i.
morbus. v. Genus. duo iniquen-
tia (Mala) acuta esse consueverunt
4, 4, 23. in capite autem inter-
dum acutus & pestifer Morbus est
4, 2, 3. si acutus Morbus est: at ubi
longi 2, 13, 3. si quis acutus Morbus,
quis longus sit 3, 2, 1. *opp.* *defin.*
sed hic quidem acutus est Morbus
3, 22, 1. longus vero fieri *ib.* sed
hic quidem Morbus & acutus est;
& inter intestina stomachumque
versatur 4, 11 extr. Morbus jo-
cinoris aequo modo, longus mo-
do acutus esse consuevit 4, 8, 1.
acutus, longus 4, 13, 1. nonnun-
quam acutus, saepe longus 3, 27, 5.
& acutus quidem, quo vetustior
est; longus autem, quo recentior,
eo facilius curatur 3, 1, 15.
si acutus quoque Morbus is fa-
ctus est 4, 6, 14. vehemens & a-
cutus Morbus oritur 4, 7, 2. acuti
id Morbi genus est 3, 19, 4 & haec
quidem acuti Morbi signa sunt:
longioris vero *caet.* 4, 8, 4. *opp.*
in ipso acuti Morbi impetu 2, 4, 1.
quos (quatuordecim dies) ubi Mor-
bus excessit, acuti vim deposuit
3, 23, 14. longus Morbus, quum
acuto par est 3, 1, 14. acuto
Morbo abl. 2, 4, 10, 2, 6, 15. 24.
caet. aqua inter cutem si ex acu-
to Morbo coepit 2, 8, 84. omnes-
que acuti Morbi 2, 10, 18. quida-
m Morbi breves acutique sunt,
quidam longi 3, 1, 4 - 5. *opp.* *ubi*
& *defin.* acutorum & longorum plura
genera 8, 1, 4. qui modo acuti,
modo longi sunt 3, 1, 6. Morbis

acutis *dativ.* 2, 1, 50. neque acu-
tis neque longis Morbis annu-
merari debet 4, 18, 2. aliosque ex
his acutos, alios longos esse 3,
1, 2. aliter acutis Morbis meden-
dum, aliter vetustis 1. pr. 90.
& acutis & longis Morbis obno-
xia intestina sunt 4, 11, 1. in a-
cutis Morbis fallaces magis notas
esse & salutis & mortis 2, 6 extr.
eosdem Morbos alii inter acutos,
alii inter longos retulerunt 3, 1, 2
opp. acutis Morbis abl. 2, 1, 54.
in acutis quibusdam 2, 11, 12.
add. 2, 14, 9, 10, 3, 2, 9. neque
in acutis Morbis, neque incre-
scentibus 2, 14, 10. magis tamem
ignoscendum medico est parum
proficientem in acutis Morbis, quam
in longis 3, 1, 12. in acutis Mor-
bis, in longis 3, 19, 3, 2, 9-10.
neque tamen alius importunior,
acutiorque Morbus est, quam is
4, 3, 2. v. Morbus.

Acumen, minis. si fragmentum os-
sis acutum est, ante acumen e-
jus, si longius est, praeciden-
dum, *caet.* 8, 10, 95. unci acu-
men 7, 29, 21. uncus acuminis
brevis 7, 29, 18.

Acus, us. ut ea pars semper acuum
longa sit, quae acuta; propin-
qua, quae retusa est 7, 16, 16.
acus aut acuta, aut certe non
nimium tenuis 7, 7, 140. tenuis
acus, ferrea, ad similitudinem
spathae lata 7, 7, 69. candens 7,
7, 70. 7, 8, 9. caeque 7, 16, 15.
de ea, qua catarrhalia deponitur 7,
7, 140. *segg.* acus Admoventia est
7, 7, 140. acu pustulae, quaecun-
que sunt, Aperiendae 5, 28, 83.
ut aliquid relinquatur, quod Ap-
prehendere acus postea possit 7,
7, 83. extrema pars fasciae infe-
rioribus acus Assuenda est 5, 26,
148. per eamque (membranam) in
alteram oram Compellitur acus 7,
22, 12. acu Compungendum ca-
pitulum *haemorrhoid.* 6, 18, 119. ea-
dem (suffusio) acu magis Conciden-
da & in plures partes Dissipanda est
7, 7, 144. in duas acus fila Con-
jicienda 7, 16, 15. acus ea veniat
in sinistram (manum) quam dex-
tra Continuit 7, 16, 17. eaque a-
cus Demittenda, sed recta, est
per summas duas tunicas 7, 7, 140.
neque tamen timide Demittenda
est, quia inani loco Excipitur *ibid.*
141. acu filum Ducente 7,
25, 23. acu duo lina Ducente 7,
7, 109. 314, 21. acum duplicem
capillum muliebrem Ducentem
7, 7, 73. Educenda acus recta est
7, 7, 145. acus candens angulo
Immittenda est 7, 7, manus ab in-
teriori parte in exteriorem acum
Immittat 7, 16, 15. non per ip-
sam venam, sed per membranam
ejus Immittitur 7, 22, 12. *ite-*

rumque eodem modo per oras Immittendae sunt acus 7, 16 18. qua incisum est, acus debet Immitti 7, 30, 22. quidam per acum duobus lineis ad imam basim Immisit devinciunt *peritonaeum* 7, 17, 4. vehementius Imprimi acus debet 7, 7, 145. Inclinandae acus ad ipsam suffusionem est 7, 7, 143. acus ab exteriori parte oram vulneris Perforat 7, 22, 12. clavos oculi ad imam radicem Perforat acu commodissimum est 7, 7, 114. Permutandae acus inter manus sunt, ut ea sit in dextra, quae fuit in sinistra, *caet.* 7, 16, 17. atque ita tertio & quarto deincepsque Permutatis inter manus acubus 7, 16, 18. acum Ponere 7, 7, 26. *i. e. manu deponere.* Incidi cutis debet, aut acu Pungi 5, 28, 302. *v. Teneo* manibus, unguem (oculi) acu Trajicere linum Trahente 7, 7, 25. ubi aures perforatae sunt & offendunt, Trajicere id cavum celeriter candente acu, satis est 7, 8, 9 neque acu tuto Trajicitur cartilago 7, 9, 13. quidam duo linea acu Trajiciunt 7, 21, 5. semper inter manus Trajectis acubus 7, 16, 19. a quibusdam ad imum acu Trajectatur sinus 7, 14, 21. quo facpius acus corpus Transiit 5, 26, 124 ubi acus Transiit 7, 7, 74. ubi deinde eam regionem Transiit acus 7, 7, 143. eadem fila eademque acus ad cutem Transferendae 7, 16, 19. eamque acum oportere Transmitti 7, 7, 75. ad ipsas radices per medium Transfueri (*staphyloma*) acu duo linea ducente 7, 7, 109. cutis acu filum ducente Transluit 7, 25, 23. quidam ajunt, acu Transluisi juxta pilos exteriorem partem palpebrae oportere 7, 7, 73. ut ea acus tertiam partem palpebrae Transvehat 7, 7, 70 *al. transluat.* ut ea acus Veniat in sinistram manum, quam dextra continuit 7, 16, 17. semper ab interiore parte acubus Venienti 7, 16, 19. acus leniter ibi Verti debet 7, 7, 143.

¶ *cum Particulis.* In acus fila conjiicienda 7, 16, 15. Per acum 7, 17, 4. *i. acu.*

Acupungi minus veste scribitur 5, 28, 302. *quum* *divise* legendum sit acu pungi.

Ad. neque frigus ad vesicam admittat 7, 26, 109. ne ad cervices aqua descendat 1, 4, 10. *v. postea, cura Substantivis, Adjectivis, Verbis, Particulis.*

¶ *i. usque ad.* cui caput infirmum est, is nunquam id ad cutem tondere debet 1, 4, 2. ad alterum angulum 7, 7, 71. incidere, quod superest, ad extremum oportet 7, 8, 11. ob haec alii dis-

ferunt (cibum dare) ad mediam noctem 3, 5, 20. incidenda ad medium vena est 2, 10, 49. ad ultimum specilli caput incidit cutis debet 7, 4, 25. callus eo loco non ad sanitatem tantum modo, sed etiam ad tumorem crescit 8, 5, 17. extensumque crus alteri cruri ad calcem par est 8, 20, 7.

¶ *i. donec refert.* narium duo foramina primum a superciliis angulisque oculorum osse inchoantur ad tertiam fere partem, deinde in cartilaginem versa *caet.* 8, 1, 23-24. tres heminae ad unam coquantur 6, 10, 16. mororum fucus ad mellis crassitudinem coquitur 6, 11, 21. amurea ad tertiam partem decocta 5, 28, 272.

¶ *i. versus* hinc ad dextra recurvatum intestinum colon. 4, 1, 30.

¶ *i. apud, prope, juxta.* ad basin testiculi 7, 19, 14. ad imam basim 7, 17, 4. ut vertex ejus (triangulae formae) ad frenum praepitui basis in tergo extremo sit 7, 25, 17 sic, ut vertex ejus (literae A) a foramine, basis ad rimam sit 8, 4, 51. septem vertebrae ad costas sunt 8, 1, 43. *tuberculum* infra ad cutem tenue, supra latius 5, 28, 220. acrothymium ad cutem latius, supra tenue 5, 28, 222. aliaque ex his (foraminibus narium) ad fauces pervia, spiritum & reddunt & accipiunt 8, 1, 26. ad imum acu trajectatur sinus 7, 14, 21. alte ad ipsum inguen praecidatur tunica 7, 19, 13. *conf.* 35. venae & arteriae (*funiculi spermatici*) ad inguen lino deligandae sunt 7, 22, 20 primo duo radii & brachii, ossa juncta, paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coeunt 8, 1, 82. ad singulorum pilorum radices, foramina sunt 5, 28, 211. ad ipsas radices *staphylomatis* per medium transfueri acu 7, 7, 109. ad imam radicem perforare acu clavos oculorum 7, 7, 114. coxarum os ad spinam resupinatum (est) 8, 1, 97. os *fibulae* ad ipsos talos intumesceat 8, 1, 111. nunquam ad flammam ungi debet, interdum ad prunam 1, 4, 5. exercitationem recte sequitur unctio vel in sole vel ad ignem 1, 2, 15. vel in sole vel ad ignem ungi 1, 3, 9. *conf.* Frictio.

¶ *i. in* qui (panniculus) ad duo capita duas ansas habet 6, 18, 99. ad caput alterum (lini) recens linum. alligandum 7, 4, 30. is unicus est ad extremum tenuis 7, 26, 53. ut paululum tantum modo ad imum, cui testiculus insidere possit, integrum maneat 7, 19, 26. vinculus hac ratione humerus commodius continetur, si adductus ad latus sit, & ad id quo.

[B 1]

que fasciâ deligetur 8, 15. ext. *i. contra.* humerus ad pectus deligendus est 8, 8, 10. hae venae quandoque intortae conglomerataeque ad superiorem partem 7, 18, 36. *de cirrhole*

¶ *i. super.* ejus succi sextarius ad lenem ignem decoquitur 6, 10, 5.

¶ *i. secundum.* ac sic uno flexu modico (*spinae dorsii*) in primum dato caeteris negotiis homo & rectus insistit, & alioqui ad necessaria opera curvatur 8, 1, 57.

¶ *de Scopo proposito.* ad confirmandam valetudinem 2, 11, 8 super medicamentum, ad id continendum, recte imponuntur 7, 26, 125. *i. quo contineant.* ad discutendam febrem gestatione dixit utendum 2, 15, 2. *i. disentiendi causa.* ad excitandum cibi cupiditatem interponatur aliquid minus utile, sed magis gratum 4, 16, 10. in tristitia nigrum veratrum dejectionis causa, in hilaritate album ad vomitum excitandum dari debet 3, 18, 67. furfurum cremori ad gargarizandum paulum mellis adjiciendum est 6, 10, 15. ad inflammationem leniendam 6, 6, 225. ad ea mollienda 5, 28, 153. ad sustinendum testiculum 7, 19, 25.

¶ *i. pro.* oleo ad frictiones adiacere calefacientia 3, 16, 6. febre ipsa praecipue se ad remedium uti professus est Asclepiades 3, 4, 10.

¶ *de efficientia remedium, adjuvante vel repugnante.* fasciâ ad vulnus deligandum linea aptissima est 5, 26, 142. *i. pro* commoda deligatione. praecipueque ad emolliendum potest cataplasma *caet.* 2, 33, 17. id collyrium ad aspritudinem potest 6, 6, 169. *i. adversus.* plus malagma quam ceratum ad digerendum proficit 8, 9, 22. iris quoque cum melle ad idem proficit 6, 7, 67. *i. contra.* ad omnia valet, quae adjuvare calor potest 5, 18, 20. proprie ad fista valet 5, 20, 15. *i. adversus.* medicamenta, quae ad caliginem proxime, quaeque ad extenuandas cicatrices supra comprehensa sunt 6, 6, 196. ad dolores articularum malagma 5, 18, 64. *conf.* 73. ad lateris dolores finiendos catapotium: ad thoracis 5, 25, 22-23. ad laterum dolores compositio 5, 18, 16. quodsi tussis infestabit, ad id potio sumenda erit ex trixagine *caet.* 8, 9, 16. penicillo ad id ipsum facto 6, 6, 63. ad id ipsum simul reuntur *caet.* 6, 6, 120. ad idem Euclpidis collyrium 6, 6, 132. liquidum quoque medicamentum ad idem componebat 6, 6, 142. aliud emplastrum ad idem 5, 19, 27. alterum emplastrum ad idem 5, 19, 5 & 21. 5, 28, 292. malag.

lagma ad idem fit 5, 18, 36. aliud malagma ad eadem 5, 18, 27. aliud ad idem 6, 6, 35, 6, 18, 19. v. Alius. medicamenta, quae ad prohibendos purgandosque caneros propofuimus 7, 27, 11 ad sanguinem evocandum pesi 5, 21, 4. medicamentum ad carnem supercrefcentem exedendam 5, 22, 2. quae medicamenta ad extenuandam aspritudinem fiunt 6, 6, 161. *conf.* 6, 6, 196. sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum 5, 19, 31. ad inducendam cicatricem medicamentum 5, 22, 22. ad inducendam cicatricem (compositio) 5, 22, 22. Protarchus ad *magaridas* atque tubercula, item mala ulcera, miscet *caet.* 5, 18, 43. ad podagram fit Aristonius quoque (malagma) 5, 18, 70. proprie ad eas pustulas, quae infantes male habent, miscetur *caet.* 5, 28, 260. ad strumam multa malagma invenio 5, 18, 32. Arabis cuiusdam est (malagma) ad strumam & orientia tubercula, quod haec digerit 5, 18, 39. ratio victus talis esse debet, qualem ad tormina supra praecepimus 4, 18. extr. ad tussim catapotium 5, 25, 24. ad ulcera sordida pastillus 5, 20, 9. ea, quae ad oris ulcera supra comprehensa sunt 6, 18, 21. medicamentis, quae ad ulcera oris fiunt 7, 12, 46. medicamentis, quae ad ulcera oris supra posita sunt 6, 13, 4. ad purganda ulcera oris interdum caseus ex melle recte datur 6, 111, extr. *γυργισον* quod fit ad ulcera purganda 5, 24, 6. fit quoque proprie ad haec ulcera collyrium 6, 6, 108. ad umbilicos prominentes ante tentandum, ut absterneant 6, 17, 1. ad utrumque, catapotium 5, 25, 26. est ad vulnera Attalum emplastrum 5, 19, 26. v. Ad *cum Substantivis, Adjectivis, Verbis.*

¶ *i. pro, in usum, in commodum:* ad articulos malagma 5, 18, 69 *conf. ib.* 61. vel Ad *cum* Conveniens. pugnandum est pereadem omnia, paucis tantum mutatis; siquidem ad caput, irino interdum acetum, interdum nitrum adjiciendum est, oculos vero melle inungi satis est 6, 6, 209-210. Menemachi compositio, maxime ad maxillares dentes 6, 9, 24. ad ossa malagma Aristogenis 5, 18, 58. fistulae ad mares tres, ad faeminas duae medico habendae sunt 7, 26, 5.

¶ *in Quantitate designanda.* catapotia ex eo fiunt ad nostrae fabae magnitudinem 5, 25, 14. ad magnitudinem fabae nostrae catapotia dantur 5, 25, 25. ut croci quantum tribus digitis comprehendi potest, sumatur, myrrhae ad fa-

bae, papaveris lachrymae ad Ientis magnitudinem 6, 6, 34. ex quibus ad magnitudinem fabae Egyptiae dari debet 5, 25, 36. olei tantumdem, resinae terebinthinae ad nucis juglandis magnitudinem 5, 24, 4. oportet laser quam optimum ad piperis magnitudinem devorare 4, 12, 11. in summa parte ejus ad lenticulae magnitudinem excidere 7, 7, 111.

¶ *de Similitudine.* constat alpera arteria ex circulis quibusdam, compositis ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt 4, 1, 10. saepiusque ad eandem rationem circumagi debet fascia 8, 15, 21. ab eoque scalper duabus lineis ad rimam agendus, ad similitudinem literae A 8, 4, 51. ferramento facto ad similitudinem Graecae literae *ν* 7, 5, 17. ad similitudinem literae *χ* 7, 28, 5. quidam medium tumorem excidunt, ad similitudinem myrtacei folii 7, 17, 5. ut plaga ad similitudinem myrti folii fiat 7, 2, 25. caetera ossa pedis ad eorum, quae in manu sunt, similitudinem instructa sunt 8, 1, 117. tenuis acus ferrea, ad similitudinem spathae lata 7, 7, 69. latius aliquando intumescit abscessus, ad similitudinem ejus, quod *φύμα* vocari proposui 5, 28, 32. ab eo foramine, ad speciem literae *ν*. contra telum os excidere 7, 5, 33.

¶ *cum Substantivis.* ne ad haec quidem Aditum fieri potuisse, nisi ab aliqua ratione contendunt Praef. 29 & lapidi Alio Gratia est ad juvandum 4, 24, 27. *in podagra.* facilis ad bonam valetudinem Recursus est 4, 4, 14. spaciumque inter haec satis magnum ad extrahendum saniem relinquatur 8, 4, 60. paulatim deinde faciendus est Transitus ad ea, quae 4, 12, 10. a capite Transitus ad cervicem est 4, 3, 1. ab anni vitis ad crura proximus Transitus est 7, 31, 1. ab his fomentis Transitus ad malagmata est 4, 6, 9. a vino ad aquam, ab hac ad vinum Transitus ei esse debet 1, 10 extr. ex quibus ad cancerum Transitus esse consuevit 5, 26, 190. adjicit vim quandam ad continendum, ladanum 6, 1, 4.

¶ *cum Adjectivis.* multa multorum collyria ad id Apta sunt 6, 6, 47. ad calidas podagras Aptum malagma 5, 18, 2. pastilli ad recentia vulnera glutinanda Apta 5, 20, 1. ad initium cibi dies quartus Aptissimus esse consuevit 3, 4, 35. ad cataplasmata Aptissimum est lini semen *caet.* 6, 6, 100. facta ad vulnus deligandum linea Aptissima est 5, 26,

142. adjectis quoque medicamentis ad id Efficacibus 3, 18, 28, 5, 2, 204. portiones ad id Efficaces 4, 8, 9. ad idem Idoneum est collyrium 6, 6, 170. ad omnes affectus oculorum id collyrium esse Idoneum 6, 6, 127. medicamentum ad hanc scabiem Idoneum est, quod 5, 28, 268. omni resolutioni nervorum ad medicinam non Idonea tempora sunt hiems & autumnus 2, 8, 123. quum jam ad excipiendam lachrymam Maturum est silvestre papaver 5, 25, 12. medicamentum ad fistulas Utile est 6, 18, 36.

¶ *cum Verbis.* quae ad vulnera Accommodantur medicamenta 7, 4, 12. si Adductus ad latus sit humerus 8, 15, 22. ad guttur Ad, ducendum est mentum 8, 12, 7. neque frigus ad vesicam Admitat 7, 26, 109. Admovere ad ignem aegrum oportet 4, 3, 12. ad ignem lumbos scapulasque Admovere 4, 19, 8. ab eoque foramine scalper duabus lineis ad rimam Agendus 8, 4, 151. scalper utrinque ad rimam Agendus 8, 4, 55. ut ne ad eum frigus Aspiret 2, 17, 22. liquidum quoque medicamentum ad idem Componebat 6, 6, 142. liquidis medicamentis, quae ad oras ulceris Componuntur 6, 18, 68. Composita ad inflammationem doloremque leniendum haec fere sunt 6, 7, 16. quod medicinae genus (*invenendum*) neque semper similitudo aliquid Conferit 1 Praef. 83. ad quietem animi tenebras ipsas Conferre aliquid judicabant 3, 18, 53. Conferit etiam aliquid ad fomentum silanus juxta *caet.* 3, 18, 53. oculi magnam partem ad vitae simul & usum & dulcedinem Conferunt 6, 6, 2. verumque est, ad ipsam curandi rationem nihil plus Conferre quam experientiam 1 Praef. 76. neque ad generationem quicquam est testiculus Conferit 7, 22, 18. ad communia ista (*methodicorum*) Confugiunt 1 Praef. 103. Confugiendum est ad ea, quae corpus attingunt 6, 6, 135. Confugiendum ad cucurbitulas est 4, 6, 7. Confugiendum erit ad album veratum 3, 23, 18. ubi amarus ructus, *caet.* sunt, ad hunc (vomitus) protinus Confugiendum est 1, 3, 44. & ad articulos & ad omnem dolorem & ad vesicae & ad recenti cicatrice contractos articulos Conveniens malagma 5, 18, 61. plagae tantum cornua ad maxillas, non ad oculum Convertenda sunt 7, 7, 107. ubi ad pectus Converterum est jugulum *luxatum* 8, 8, 8. alias duas (lineas) lumnatas & ad plagam Conversas immittere 7, 9, 6. ut ejus palpebrae pili

pili ad ipsum oculum Convertantur 7, 7, 67. uno flexu medico (spinae dorsi) in prorum dato, caeteris negotiis homo & rectus insitit & alioqui ad necessaria opera Curvatur 8, 1, 57. Decurendum est ad modicas exercitationes *caet.* 3, 22, 32. Si haec parum valet, Decurendum est ad medicamenta, quae 6, 18, 57. si semel ad ea medicamenta Decurritur 5, 26, 101. brachium ad latus, ad cervicem Deligandum est 8, 8, 16. digitum satis est ad unum furculum Deligari 8, 10, 72. humerus ad latus fascia Deligetur 8, 15, 22. ipse quoque humerus ad latus leniter Deligandus est 8, 10, 49. humerus ad pectus Deligandus est 8, 8, 10. *conf.* Deligare. si altius penetrant fistulae, ut ad ultimas Demitti collyrium non possit 7, 4, 1. ne ad cervicem aqua Descendat 1, 4, 10. quo magis calculus ad vesicæ cervicem Descendat 7, 26, 24. ut humor ad membranam (*duram matrem*) Descendat 8, 4, 46. dolor ad inguina testiculosque Descendit 5, 26, 46. ad uram faucesque Descendunt ulcera 6, 11, 13. nunc ad singulas febrium species Descendat 3, 5, 1. *conf.* A ad, *cum Verbis.* alii Differunt ad mediam noctem (cibum dare) 3, 5, 20. ab ala ad brachium Dirigitur spatula 8, 15, 10 ad quas observationes Dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4. perpetuum est, ad quod omne consilium Dirigi potest, *caet.* 3, 5, 30. totius corporis habitum intueri, & ad eum Dirigere curationem 3, 5, 40. Do: aqua frigida ad saturationem Data 3, 7, 21. a dextro jugulo ad alam sinistram; a sinistro ad dextram fascia Dari debet 8, 8, 15. per id tenue ferramentum candens Dandum esse ad ipsum os 7, 11, 4. manibus ad suos poplites Datis 7, 26, 28. ansis (fasciae) ad ventrem Datis 6, 18, 100. digiti ad ultimam vesicam Dantur 7, 26, 39. quidam etiam a tramento duas lineas Duxerunt a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem 7, 7, 168. id usu explorasse, ad quod ante conjectura aliqua Ducti essent I Praef. 30. ceratum ad recipiendum malum corpus Emollit 7, 27, 13. Eo: si ad cutem ite vitium, si ad vesicam 7, 27, 8. ad id Facta forcipe 7, 12, 24. forcipe ad id Facto 8, 4, 56. penicillo ad id ipsum Facto 6, 6, 63. *expositor*, quod Fit ad ulcera purganda & implenda 5, 24, 6. expeditius malagma ad idem Fit 5, 18, 36. ad podagram Fit Ari-

storis malagma 5, 18, 70. quae medicamenta, ad extenuandam alpritudinem Fiunt 6, 6, 161. medicamentis, quae ad ulcera oris Fiunt 7, 12, 46. arteria (aspera), exterior, ad pulmonem, stomachus interior, ad ventriculum Fertur 4, 1, 7. a renibus singulae venae, colore albae, ad vesicam Feruntur 4, 1, 33. ad quam curationem Festinare, nullo modo convenit 7, 26, 18. si exelus est dens, Festinare ad eximendum eum non est necesse 6, 9, 21. ad vinum Festinare non oportet 3, 19, 13. manu brachium ejus (*aegri*) ad latus Impellere 8, 15, 6. super id repente cubitus ad humerum Impellendus 8, 16, 11. Inclinando acus ad ipsam infusionem est 7, 7, 143. cutis ad vinculum Inclinitur 7, 25, 6. paululum pollice ad pectus Inclinato 8, 10, 59 jam ad sanitatem Inclinantibus morbis I Praef. 90. callus eo loco non ad sanitatem tantummodo, sed etiam ad tumorem Increscit 8, 5, 17. quod exigua plaga citius ad pus evocandum Patet 7, 2, 15. si vel ad vesicam, vel ad pulmonem, vel ad vulvam, vel ad grandes venas arteriasve, vel ad maxillas, guttur, stomachum, thoracem Penetravit fistula 5, 28, 165. aliae fistulae ad ossa aut cartilaginem Penetrant 5, 28, 161. malagma, quod cutem ad cicatricem Perducit 5, 18, 18. concurrens eo materia ad maturitatem Perducenda est 7, 2, 10. multiplex ista medicina vix alicui ex nobis ad senectutis principia Perducit I Praef. 9. ne hi quidem ad salutem Perducuntur 3, 21, 9. aqua inter cutem ad sanitatem raro Perducitur 2, 8, 84. locum lyco ad sanitatem Perducendum (esse) 7, 11, 5. *v.* Perduco. quod ad illud Pertinet I Praef. 93. longus morbus, quod ad difficultatem Pertinet, acuto par est 3, 1, 14. quod ad curationis rationem nullo modo Pertinet 7, 2, 7. quod jam ad medicum non Pertinet 2, 14, 6. quamquam multa sint ad ipsas artes proprie non Pertinentia I Praef. 77. cujus cognitio quum ad plura loca Pertineat, tum vel praecipue ad hunc Pertinet 7, 7, 117. quae ad morbos & curationes eorum Pertinebunt I pr. extr. aequae ad rem Pertinet 8, 10, 64. magis ad rem Pertinet 3, 2, 11. medicamentum, quod ad scabiem quoque Pertinere retuli 5, 28, 283. *v.* Pertineo. venae quae ad anum testiculosque Perveniunt 5, 26, 22. donec ad cervicem vesicae Pervenit 7, 26, 41. donec sursum

ad os Perveniat fistula 7, 11, 3. a quibus (illis) ac pube abdomen sursum versus ad praecordia Pervenit 4, 1, 39. quum ad fracta ossa Pervenero 8, 3, 33. fereque ea curatione ad quadragesimum diem Perveniet *aeger* 8, 9, 21. dolor a capite ad cervicem scapulasque Pervenit 2, 8, 114. dolor ad inguina atque ilia Pervenit 7, 18, 42. donec ad cicatricem plaga Perveniat 7, 28. extr. medicamentis & victus ratione ad sanitatem Perveniunt 7, 7, 154. sub quibus Pervenit ad sanitatem potest 7, 27, 15. *v.* A. ad. *it.* Pervenio. cubitus sursum ad ejusdem partis aurem cum humero Porrigi non potest 8, 15, 2. ut ab eo (osse) sub altera quoque ala per pectus ad scapulas Porrigantur fasciae 8, 10, 47. praecipueque ad emolliendum Potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine 2, 33, 17. id plus quam vinum ad comprimendum stomachum Potest 4, 5, 37. ad discutienda ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime Possunt 5, 11, 1. id collyrium ad aspritudinem Potest 6, 6, 169. aurium inflammationes doloresque interdum etiam ad dementiam mortemque Praecipitant 6, 7, 3. a quo (mento) utrinque maxilla Procedit ad tempora 8, 1, 32. quarta (sutura) ab eodem vertice per medium caput ad frontem Proccedit 8, 1, 10. interdum ad perniciem quoque Proccedit id malum 4, 6, 4. Procedere curatio potest & ad scalpellum & ad usionem 5, 28, 38. iris quoque cum melle ad idem Profcit 6, 7, 67. praecipueque Profcit & ad excitandum hominem, naribus admotum; & ad morbum ipsum depellendum, capiti frontive impositum, sinapi 3, 20, 15. plus malagma quam ceratum ad digerendum Profciet 8, 9, 22. ad quod symphoniae & cymbala strepitusque Profciant 3, 18, 36. res raro ad sanitatem satis Profcit 7, 11, 2. *v.* Profcio. exiguus calculus, ad plagam urina postea Promovente, excidit 7, 26, 82. jamque ad usus quoque suos id membrum Promovere oportet 8, 11, 35. utique ad usionem Properandum est 5, 28, 16. Prodest ad id atque etiam ad mentem ipsam componendam, crocinum unguentum 3, 18, 42. Prodest ea compositio etiam ad parotidas, phymata, strumam, omnemque coitum humoris emolliendum 5, 18, 68. qui sanguinem ipsum suppreffit (*in haemoptysi*) satis ad valetudinem Profcit 4, 4, 74. *v.* Prosum. ut ad propositum meum

Redeam I Praef. 117. iterum ad solium Redire 3, 6, 47. deinde ad consuetudinem Redire 1, 6, 6. membrum vi quadam ad consuetudinem suam Redeat 3, 27, 11. deinde interposito tempore ad se Redit *epilepticus* 3, 23, 2. neque is ad vitam Redit, qui ex suspensio, spumante ore detractus est 2, 8, 131. v. Redeo. ad spinam Reducta praecordia 5, 26, 44. nec protinus exercendum id membrum, sed paulatim ad antiquos usus Reducendum est 8, 10, 76. ad cibum quoque quosdam non desiderantes (*phreniticos*) Reduxerunt hi 3, 18, 40. ferramentum, ubi frigere coepit, ad ignem Refertur 2, 17, 27. malagma, quod ad Polyarchum autorem Refertur 5, 18, 25. *conf.* 5, 19, 27. 64. 5, 28, 170. 305. *caet.* morbosum ad iram deorum immortalium Relatos esse I Praef. 7. *ὁσολός* ad nostra pondera Relatus paulo plus dimidio scrupulo facit 5, 17, 9. quacunque ratione ad numerum Respexerimus 3, 4, 48. illum ad morbum aegri Respicere; se ad animum 3, 21, 11. si presens est (*intestinum in hernia*), ad inguen Revertitur 7, 18, 20. fascia iterum ad fracturam Reversa 8, 10, 19. post quae ad balneum & ad consuetudinem Revertendum est 4, 2, 52. paulatim ad exercitationes Revertendum est 3, 27, 10. rursus ad vitae ordinem Revertendum est 8, 10 extr. donec corpus ad pristinum statum Revertatur 3, 21, 46. hic (*epilepticus*) utique ad se Revertitur 3, 23, 7. v. Revertor. paulatimque Revocandus aeger est ad exercitationes, fricationes, solem, sudationes, fatigationes, & idoneos cibos 3, 21, 64. cervix replicatur, retroque caput ad reliquum corpus Spectat 7, 29, 29. imaque pars ejus sinus intus ad fracturam, cornua ad os integrum Spectent 8, 4, 55. quumque omnis longus tumor ad supurationem fere Spectet 2, 7, 83. ulcere jam ad sanitatem Spectante 5, 26, 69. v. Specto. ad id portio Sumenda erit ex trixagine *caet.* 8, 9, 16. per pectus ad alteram alam, ab eoque ad scapulas, rursusque ad ejusdem humeri, caput Tendere debet fascia 8, 15, 21. a cervice duo lata ossa utrinque ad scapulas Tendunt 8, 1, 65. ad latera per verticem Tendens futura 8, 1, 9, ad cerebri 8, 1, 22. ad intestina eam fistulam Tendere 5, 26, 166. qui ordo pilorum protinus intus ad oculum Tendit 7, 7, 68. humerorum dolores qui ad scapulas vel manus Tendunt 2, 8, 40.

quumque jam ad sanitatem Tendet vulnus 7, 28, 9. v. Tendo. ut a genibus ad umbilicum aqua Teneat 7, 26, 105. ad umbilicos prominentes Tentandum est, ut abtineant 6, 17, 1. convenit caput ad cutem Tondere 3, 18, 26. v. Tondeo. superiores scitium partes ad se utraque manu Traxerint 8, 20, 17. tum ad ea Transibo, quae I Praef. 120. ad ea quoque Transibo 2, 7, 1. ab his ad ea Transeundum est, quae 7, 25, 1. Transeundum paulatim ab elixis ad assa 1, 3, 77. ubi consumtus est tumor, ad medicamenta lenia Transeundum est 6, 18, 106. si caries ad alteram quoque partem ossis Transiit 8, 2, 21. dolores circa coxas & inferiores partes orti ad viscera Transierunt 2, 6, 16. ex quibus venis ad oculos Transiit humor 7, 7, 167. v. Transeo & A. ad. ad ipsius victus rationem potius omnem curam suam Transiit Asclepiades 5 Praef. 4. eadem fila eademque acus ad cutem Transferendae 7, 16, 19. est etiam collyrium, quod, quum ad plura Valeat, plurimum tamen proficere in his ulceribus videtur 6, 6, 147. *syn.* ad idem Valet Andreae quoque malagma 5, 18, 18. ad omnia denique Valet, quae adjuvare calor potest 5, 18, 20. *synon.* v. Valeo, ad somnum Valentinus cataplasma 5, 25, 5. Valentior ad id omnis farina est ex mulso, quam ex aqua cocta 2, 33, 14. Venio ad ea, quae 7, 18, 1. ab his ad maxillam Venturus 8, 7, 1. donec ad angulum oculi Veniat *Chirurgus* 7, 7, 26. in operatione *unguis*. ubi specillum ad os Venit 8, 4, 9. in omni fistula fracturae osse protinus antiquiores medici ad ferramenta Veniebant 8, 4, 34. dolor ad jugulum Venit 5, 26, 48. ubi ad cibum Ventum est 1, 2, 17. ubi Ventum fuerit ad curationem 7, 27, 9. ubi in vulnere Ventum ad inducendum cicatricem est 5, 26, 281. ad calida & humida *epithemata* Veniendum est 3, 10, 8. jam ad sanitatem Venit corpus 2, 3, 6. vetustis ulceribus & vix ad cicatricem Venientibus 6, 6, 146. per sudorem ad integritatem Venitur 3, 3, 19. ad ultima jam Ventum est 2, 6, 2. contrita ex aceto, donec ad crassitudinem mellis Venerit 6, 5, 7. v. *plura in Venio.*

¶ *cum aliis, Partialis, vid. in A. Ex. Per. Usque.*

¶ *Ad repetitur 3, 4, 44. ter 5, 28, 156. quinquies, deinde ter non repetitur 3, 28, 165. non repetitur 3, 22, 31.*

Adaperio. ubi adaptus est. Fununculus 5, 28, 113. Ore venae alicujus adaptato 4, 4, 67. donec iterum Os vulvae adaperiatur 7, 29, 6. quum paulatim summa pellicula excisa est, adaperiuntur pilorum Radiculae 6, 4, 9. si nondum adaptum Ulcus est 5, 28, 99.

Adaugeo. ex ratione vel adauctae vel levatae febris apparebit 4, 6, 17. Addico. subjiciendum est, quae proxima vero videri possint, neque addicta alterutri opinioni, neque ab utraque nimium abhorrentia I Praef. 74. mens vanis imaginibus addicta est 3, 18, 7. in *phrenitide*.

Addo. additur aceti sesquicyathus 5, 19, 29. ubi auris repleta est, super lana mollis addenda est 6, 7, 14. illud genus polypi interdum inarescit, si addita in narem per linamentum aut penicillum ea compositio est, quae 6, 8, 22. *i. indita.*

Adduco. adductae Fasciae 6, 18, 100. *i. attrahae.* conquisitusque Pes ejus (infantis) adducendus 7, 29, 38. ubi ore Spiritus adductus est 2, 11, 4. ex cucurbitula quum adduci Uncus coeperit 7, 26, 56. ut facilius, quod adducitur, sequi possit 7, 9, 7.

¶ *cum Particulis, & primo cum Adverbis.* ut paulatim eas venas protrahat digitus Aequae adducendo 7, 22, 10. adductoque Eo crure 8, 21, 5. Ita adducendum, ut ex facili subsequatur 7, 9, 7. Melius adducunt, qui easdem habenas ad valida bacula deligarint 8, 20, 16. non Nimium adducto ungue 7, 7, 31. cutis hanc omnino adducta deformem, quem reliquit, locum reddit 7, 9, 8. Subito, v. *cum super.*

¶ *cum Praepositionibus.* si adductus Ad latus sit (humerus) 8, 15, 22. Ad guttur adducendum est mentum 8, 12, 7. Ex vicino adducitur 7, 9, 3. his veluti in conspectum quandam adductis 4, 2, 1. portio vini in consuetudinem adducta 1, 3, 33. humerus in priorem partem adducendus est 8, 8, 8. ea, quae sic resolvimus, In unum adducere 7, 9, 5. adducta Per hamulum vena 7, 31, 11. subitoque Super id genu adducendum est eodem modo, eademque de causa 8, 20, 22. capita ejus fasciae Supra caput adducta ibi ligentur 8, 7, 12.

Adco, ut 2, 1, 10. 2, 8, 94. 2, 18, 31. 3, 1, 13. 3, 4, 38. 5, 29, 3. 6, 14. 3, 18, 65. *caet.* adeo non, ut *i. tanto minus* 2, 6, 37. adeo multa, ut 2, 14, 1. adeo, ut etiam 2, 8, 31. 5, 26, 155. adeo non, ut etiam 2, 10, 51. 4, 4, 89. adeo, ut quoque

4, 4, 89 adeo, ut quoque 4, 12, 7, 8, 1, 109, 8, 12, 12. adeo, ut ne quidem 8, 9, 15. adeo tamen nihil, ut etiam 5, 26, 155. adeo, etiam ubi non tamen 7, 12, 40. adeo *i. idco* 3, 4, 48. *i. idcoque* 3, 15, 13.

Adeo, adire. *unde*

Aditus, *us*. donec fiat aditus, per quem membranae cultos (*meningophylax*) immittatur 8, 3, 27. si locus nobilis est, avertendus materiae aditus est per cataplasmata, quae simul & reprimunt & refrigerant 5, 28, 137. *i. affluxus*. neque vero inficiantur, experimenta quoque esse necessaria, sed ne ad haec quidem aditum fieri potuisse nisi ab aliqua ratione contendant 1 Praef. 29. *i. initium ἀρχήν λαβεῖν Hippocr. περί εὐαχρείας*. IV, 2.

Adeps, dips. omento innascitur 4, 1, 32. sensu caput *ibid.* concoquit & movet pus 5, 3, 2. mollit 5, 15, 1. purgat 5, 5, 6. recens adeps 3, 7, 18, 4, 7, 9, 4, 20, 14, 8, 4, 67. vetus 2, 33, 15. adipe quam vetustissima 4, 3, 12. ex adipe 2, 18, 8. adipis Anferinae 5, 21, 10, 5, 24, 7. adipe Anferino 8, 4, 67. adeps ex Fele juncta oleo calcescit, magisque si vetus est 2, 33, 15. adeps Leonina 5, 21, 13. recens Suilla adeps 4, 20, 14. adipis Suillae 4, 24, 18, 5, 19, 61. 65. 66. Suillae adipi 5, 26, 241. ex adipe Suilla 5, 28, 139. adipem liquatam ex inferioribus partibus infundere 4, 15, 9.

Adhibeo. adhiberi possunt etiam vehementius Adurentia 6, 18, 105. usque eo adhibenda Aqua calida, donec 5, 26, 172. frigida Aqua adhibenda est 6, 18, 56. alii phrenitici etiam Artes adhibent 3, 18, 9. *sc. ad nocendum*. Auxilium adhibetur 2, 11, 13. adhibito Auxilio 2, 14, 13. ferreque adhibetur Balneum, ubi 2, 17, 8. Caetera eadem, quae *etc.* adhibenda sunt 7, 19, 23. adhibendi lenes & glutinosi Cibi 4, 5, 16. adhibendae sunt Compositiones, quas 6, 11, 6. ab occipite incisa cute Cucurbitula adhibenda est 6, 6, 90. Cura major adhibenda (est) 4, 4, 84. majorem Curam adhibere debent hi, quibus 4, 24, 6. adhibenda Curatio est 7, 29, 1. eadem Curatio adhibenda, quae 5, 26, 231. etiamsi nulla Curatio adhibeatur 5, 28, 114. similisque adhibendas Curatio est 6, 19, 13. loco calido Curatio adhibenda 7, 26, 26. sine ea Curatione, quae corpori manu adhibetur 6, 15, 16. adhibita Diligentia, ne 7, 10, 2. Ea, quae ars adhibet 2, 8, 59.

Ea, quae urinam moveant, non sunt adhibenda 4, 15, 16. Ea adhiberi non alienum est 5, 26, 193. his (Emplastris) potius adhibitis, quae 5, 19, 25. Exercitatio adhibenda 4, 5, 16. Exercitatio primo levis, deinde major adhibenda est 4, 5, 7. adhibenda Exercitatio, & Cibus plenior 4, 5, 14. Exercitationes adhiberi possunt 3, 16, 1. prima (Fascia) brevissima adhibenda 8, 10, 17. neque ultra Fascia adhibenda est 8, 5, 20. tum Fermentum adhibetur 7, 26, 85. adhibendum aquae Fomentum est 6, 18, 12. Fricatio adhibenda 3, 25, 9. Fricatio inferiorum partium adhibenda 4, 5, 16. tum adhibendae Fricationes 3, 26, 4. adhibenda Fricatio est 3, 15, 22. post utrumlibet adhibenda bis die Fricatio est 3, 18, 58. adhibeturque Fricatio 3, 12, 16. ut levata quoque adversa valetudine recte Fricatio adhibetur, sic nunquam adhibenda est febre crescente 2, 14, 16. *add.* 3, 18, 50. utile est Fricationes Gestationesque similiter (*sc.* in remissionibus) adhiberi 3, 22, 43. genera Gestationis plura sunt, quae adhibenda sunt & pro viribus cujusque & pro opibus 2, 15, 6. Homo adhibendus est, qui vulnus exfugat 5, 27, 32. adhibenda triduum Inedia est 3, 25, 7. deinde adhibendum aut Lycium ex vino dilutum, aut Amurca, aut Omphacium, aut Menthae aut Marrubii Succus, *caet.* 6, 8, 9—11. utendumque fricatione, ut aut pueriles aut muliebres Manus adhibeantur 3, 21, 42. neque adhibenda Manus, nisi id constitit 7, 26, 65 *sc. ad eximendum calculum*. dum & modo & non nisi quum opus est, adhibeantur Medicamenta 1, 3, 38. adhibenda sunt ea Medicamenta, quae 6, 11, 24. Medicamenta, dum malum serpit, adhibenda nulla sunt, quae 5, 26, 254. pertinet etiam ad rem, recenti re procius adhiberi Medicinam 7, 29, 11 *de infanti mortuo excutendo*. Moderatio in cibo adhibenda est 3, 18, 55. eodem paene momento triplex Motus (*casu* *teris*) adhibendus est, in utrumque latus, deinde extra 7, 26, 58. estque in ea re quaedam paulo subtilior Observatio adhibenda 1, 3, 40. aliasque potius Observationes adhibendas esse, ad quas dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4. in quibus (*phreniticis*) continendis Plagae quoque adhibentur 3, 18, 34. exigua Portio, neque adhibita, nisi quum 1, 3, 66. modo manibus folis u-

[C]

tendum est (*ad extendendum membrum*) modo Quaedam alia adhibenda 8, 16, 9. Quicquid ante adhibuimus 6, 18, 89. Quies adhibenda erit 3, 6, 52. eadem adhibita Ratione in cibis opus est 4, 2, 58. illa medicinae pars, quae praecipue medicamentis pugnat, adhibere, etiam Rationem Victus debet 5 Praef. 7. Remedia vero adhibere ubi maxime furor urget, supervacuum est 3, 18, 18. Scalpellum adhiberi sine pernicie non posse 7, 20, 5. Scalpellus adhibendus est 7, 7, 31. 84. adhibenda sunt etiamnum Vehementiora 5, 26, 207. genus Victus adhibendum est, quo carnem ali docui 5, 28, 184. sub inflammatione periculose Vis nervis adhibetur 8, 10, 9. Vis pro magnitudine vitii adhibenda est 5, 28, 13. quo major Vis adhibita est, eo magis curationibus irritantur carcinomata 5, 28, 32. plerique nullam Viem adhibendo, qua tollere id malum tentent 5, 28, 35. ¶ *cum Dativo*: si expergiscitur (*lethargicus*), adhibere ei, ut sopito, supervacuum est 3, 20, 8 *subaudi. quae excident*. major vulnere quam osli Cura adhibenda 8, 10, 94. major in extendendo mora est, ubi recurvato articulo Curatio adhibita est 5, 26, 182. quae Curatio calculosis adhibeatur 7, 26, 17. tenuioribus fistulis adhibenda Curatio est 7, 4, 23. Curatio quae a serpente ictis adhibetur 7, 5, 37. quibus id (*vitiū*) in angulo (*oculi*) est, potest adhiberi Curatio 7, 7, 59. Curatio, quae corpori manu adhibetur 6, 15, 16. levior Fricatio adhibenda thoraci erit, levior capiti 4, 2, 55. eaque (Fricatio) si nulla exulceratio est; etiam ipsis coxis; si est, caeteris partibus adhibenda est 4, 22, 13. lenis Fricatio recte adhibetur, sed his partibus, quae 5, 56, 191. Fricatio a pectore vehemens toti inferiori parti adhibenda 4, 4, 46. potest adhiberi Remedium his, quae sunt 7, 7, 158. neminem purant his (partibus) adhibere posse Remedia, I pr. 48.

¶ *cum Particulis*: idque auxilium (cucurbitulae) magis tutum, neque unquam periculosum est, etiamsi In medio febris impetu, etiamsi In cruditate adhibetur 2, 11, 13. In hoc (*morbis*) utrique adhibere oportet compri-mentia 4, 16, 2. quaedam (curationes) in adversa tantum valetudine adhibentur 2, 9, 3. adhibeturque frictio, maximeque. In manibus & pedibus 3, 12, 16. *conf. supra cum Verbis*. Moderatio: Observatio: Plagae: Ratio.

Pg.

Periculose, 8, 10, 9. quod ubi factum est, eadem sequuntur, quae supra Post curationem adhibenda esse proposui 7, 30, 13. Sub inflammatione periculose vis nervis adhibetur 8, 10, 9.

Adhuc 1 Praef. 4. 71. 2, 15, 10. 3, 4, 51. 3, 18, 7, 5, 28, 55. 170. 171. 6, 18, 30. 8, 1, 77. 8, 10, 11. 8, 15, 4. 8, 20, 24. *caet.* adhuc calidis dare cibum & vinum 3, 14, 5. medicamenti purgatum & adhuc inanem 2, 8, 130. adhuc integer 1, 10, 1. adhuc integris viribus 3, 2, 13. adhuc sana 7, 2, 21. adhuc tenero callo 8, 10, 123. adhuc tenerum membrum 8, 10, 11. *interpositum*: si alienatum adhuc non est 5, 26, 117. robusto adhuc corpore 2, 7, 65. manente adhuc in corpore solita febre 2, 7, 66. teneri adhuc pueri 2, 7, 42. *postpositum suae voci*: sudanti adhuc 1, 3, 17. os illo loco tenerum adhuc 8, 9, 6. *conf.* 2, 17, 12. 8, 10, 109. *caet.* nihil adhuc 1 Praef. 31. 2, 26, 1. adhuc non i. *nondum* 2, 15, 1. 5, 26, 117.

Adigo. excisiorum scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus 8, 3, 15. paxillus quotidie plenior adigendus est 8, 10, 110. adacta terebrâ 8, 2, 17. humor clystere intus adigetur 7, 27, 30. *i. injiciatur*: plures quidem *ver.* *edd.* legunt adicietur, *sicut ap.* Columell. de Re Rust. 5, 10 & de Arbor. c. 14 adjecto; *Fasciolarum* tamen *ap.* Morgagnum *Epi.* 3. in Celsum *animadvert.* xi. *ubique praefere videtur* adigere.

Adicio. *oppos.* demo 1 Praef. 101. 1, 3, 77. 2, 9, 4. 5, 17, 2. *oppos.* detrabo 6, 6, 28. nunc illud adicio, non esse properandum 7, 7, 180. *i. addo.* de maxilla illud quoque adiciendum est, quod humidus cibus diu assumendus sit 8, 7, 22. quotiescunque non adicio, quod genus humoris adiciendum sit 6, 6, 131. adiecerunt quidam, ut summum inciderent 7, 14, 22. *sine casu*: si cibi minus assumpti aliquis, quam debuit, adicere oportet 3, 22, 13. deinde ab exiguo cibo incipere (oportet) quotidie adicere, donec ad justum modum perveniat 3, 22, 14. adiciuntur Acetum 6, 6, 120 in componendo medicamento. Aceto subinde adjecto 5, 18, 47. adjecto Aceto 5, 28, 305. adjecto Aceto & Nitro 3, 23, 24. adjecto vel Albo ovi vel muliebri Lacte 6, 6, 62. quum ex similibus Alia demantur, Alia adiciuntur 5, 17, 2. Aliquibus quotidie adjectis 4, 16, 6. adiciendum Aliquid ex media materia 3, 6, 38. adjecta paulatim vel Aqua vel alio humore 6, 6, 49. adjecto Cerato 8,

4, 40. Cupresso adjecta 5, 26, 237. iisdem actis adicienda curatio est, quae 7, 5, 37. adiciunturque olei Cyathirres 5, 28, 260. adiciunturque Dolores & Vomitus 7, 20, 4. *i. accedunt, simul incidunt.* adicere debet Exercitationes, Eriaciones, Cibus 3, 22, 49. *i. augere* adiectis Exercitationibus, Uctionibus, Eriacionibus 3, 22, 20 aestas non quidem vacat plerisque his morbis, sed adicitur Febris vel ardentes vel tertianas, Vomitus, alvi Dejectiones, auricularum Dolores, Ulcera oris, Cancros, & quicquid Sudore hominem resolvit 2, 1, 17. adiectis rosae Foliiis contritis 6, 7, 80. eadem ratione trita. Haec adiciuntur 6, 10, 8. extendi per duas manus, interdum etiam Habenis adiectis 8, 16, 10. adiciuntur passu Heminacres 6, 7, 35. adiciendum esse cum Humore, ex quo 6, 7, 26. Lacte adjecto 3, 22, 34. adjecto muliebri Lacte 6, 6, 62. omne auxilium corporis aut demit aliquam Materiam aut adicit 2, 9, 4. *opp.* adiectis quoque Medicamentis ad id efficacibus 5, 28, 204. *i. simul adhibitis.* adjecto Melle 3, 21, 54. Melle adjecto 5, 27, 61. 6, 18, 33. si amaritudine offenditur, Mel adiciendum est 5, 27, 25. quidam contrito semine portulacae Mel adiciunt eatenus, ne 6, 6, 217. paulatim Merum adiciendum est 4, 11, 16. ducitur alvus percolato ptisanæ cremore *caet.* sic, ut praeterea Nihil adiciatur 4, 13, 10. Nitro quoque adjecto 8, 11, 33. adiciunturque vetus Oleum pari portione, atque Acetum 6, 6, 120. acrior sit aqua adjecto vel Oleo vel Nitro vel Melle quoque 2, 11, 22. caput perfricandum est, adjecto vel irino vel lauro Oleo 6, 7, 75. *i. adhibito, cum.* in qua (aqua) foenum Graecum decoctum sit & adjecta olei Pars tertia 4, 3, 17. exigua Parte olei adjecta 8, 10, 20. id medicamentum, adjecto Passo, pistillo fertur 6, 7, 25. adicitur myrrhae Paululum 5, 21, 5. adjecta Polenta 3, 19, 14. Polenta adjecta 4, 11, 14. Pondusque adicere myrrhae dimidio minus 5, 28, 141. & adicitur tritae casiae P^a, 5, 25. extr. tum adicitur thuris P^a *caet.* 6, 10, 16. adjecto contritae rosae Pulvere 4, 20, 15. adiciendaque Quaedam ex media materia, praecipue vero ex prima Cerebellum vel Pisciculus, & his Similia 3, 22, 35. *in cibis assumendis.* Quibusdam praeterea adiectis 3, 23, 19. *id, quod ANATHEUS in Aegyptia fa-*

ba est, conteritur. Rosa adjecta (*i. e. oleo ros.*) 6, 7, 18. aqua, quae vel Salem adjectum vel Nitrum habeat 7, 21, 14. acris est aqua Sale adjecto 2, 11, 21. *conf.* 3, 9, 14. adjecto Serpyllo Similitive aliquo 3, 18, 29. offerre potui multum *caet.* si id commodè cessit, adicere Sorbitionem 4, 13, 15. adjecto etiam intubi Succo, & menthae, sed huius minima Parte 4, 5, 36. Succo aut herbae sanguinalis aut acaciae adjecto 6, 7, 57. adiectis exiguo modo rutae Succo & Passo 5, 25, 16. ovum quoque forbille Sulphure adjecto forbeat 4, 4, 62. aliae Suturae adiciendae 7, 7, 88. adiciturque in vicem Vinum & id, quod specialiter sic vocatur, & myrteum 5, 24, 10. Vino adjecto 5, 27, 77. quae rursus, paulatim adjecto Vino austero, teruntur 6, 14, 6. Vis adjecta 8, 17. extr.

¶ cum Dativo: adicitur celeritati, sicut tormento quoque, si 7, 4, 34. *i. augetur.* *conf.* 7, 21, 6. adiciendum exercitationibus & cibis, donec 3, 21, 46. adicitur periculo, si 4, 13, 6. porio paulo ante frigus (*in febre*) data multum malo adicit 3, 11, 2. Solstratus duobus iisdem (*causis herniae umbilicalis*) adiecit, carnem ibi interdum increfcere 7, 14, 5. *i. ad didit.* cui adjectum sit piperis Acetabulum 4, 17, 3. quibus, dum conteruntur, adicitur Acetum quam acerrimum, donec 6, 7, 40. irino interdum Acetum, interdum Nitrum adiciendum est 6, 6, 210. acetum, cui Aliquantum salis sit adjectum 7, 26, 100. non mediocres professores Aliquantum ei disciplinae (*chirurgicae*) adiecerunt 7 Praef. 11. & primo quidem cibo ita satis est, secundo vero Aliquid adici potest, vel Olus, vel Conchylium, vel Pomum 3, 6, 36. paulatim deinde cibis adicere Aliquid 7, 30, 7. cui, (oleo) aequè ex calefacientibus Aliquid sit adjectum 3, 12, 15. eique (oleo) adiciendum Aliquid ex calefacientibus 3, 11, 4. cui mellis Aliquid adjectum est 5, 10. ut lacti quoque recte contritum Allium adiciatur 4, 12, 7. quibus Aqua pluvialis adicitur 6, 6, 57. lasser terere eique adicere frigidam Aquam 6, 14, 9. lenticula, cui vel Beta, vel Intubus, vel Amabeja, vel Plantago adjecta est 2, 31, 3. oleo ad friciones adicere Calefacientia 3, 16, 6. *conf.* 3, 22, 16. adiciendum prioribus Cataplasma 7, 19, 42. adiciendum emplastro Ceratum 8, 4, 71. matutinae exercitationi non pro-

tinus Cibus adjectus 1, 3, 64. *syn.* subiectus 65. tum omnibus fomentis adjiçienda quaedam valentiores Compositiones sunt 6, 9, 22. hisque adjiçienda sunt Cozonea 4, 19, 21. adjiçi cataplasmati debent papaveris Cortices fricti atque contriti, sic, ut ex his pars dimidia sit 6, 7, 12. quibus adjiçitur cedria Cyathus unus, olei laurini Cyathi tres, olei acerbi Sextarius 5, 18, 76. paulatimque his adjiçuntur vini lenis Cyathi duo, mellis unus 6, 10, 6. hisque olei Cyathum & dimidium adjiçebat 5, 18, 43. adjiçendaeque prioribus (*saficis*) quinta Fascia est 8, 10, 27. quibus si Folia quoque papaveris adjiçuntur 6, 6, 88. lactucae marinae lac, cuius Gutta pani adjecta abunde purgat 2, 12, 2. hisque Hemina mellis adjiçienda 5, 25, 28. quibus adjiçuntur olei & acetii singulae Heminae 5, 19, 4. aqua, cui adjectum sit contritum Hyslopum 4, 17, 3. quibus (cataplasmaris) recte Iris vel Apfintium adjiçitur 4, 8, 8. Mel quoque desumpatum huic (forbitioni) recte adjiçitur 3, 6, 33. quum vero utendum est, adjiçitur his Mel & Vinum 6, 7, 36. sic, ut cuilibet eorum Mel adjiçiat 6, 14, 4. sic, ut horum cuilibet Mel adjiçiat 6, 8, 11, deinde his Mel adjiçendum 5, 21, 12. cui semper Mel adjiçendum est 5, 26, 275. quibus adjiçitur auripigmenti dimidio Minus, quam in singulis prioribus est 5, 28, 189. cui non Minus, quam ipsa est, aluminis scissilis, & Paulum mellis adjectum est 6, 5, 6. Myrrha, v. 6, 18, 88. vetus Oleum, v. 6, 18, 88. duas portiones fumat talis aquae, vel Muriae durae huic adjectae 4, 17, 5. lana succida ex aceto vel vino, cui Oleum adjectum est 2, 33, 4. ex aqua frigida, cui Oleum sit adjectum 3, 9, 3. sal teri debet, sic ut ei paulatim Oleum adjiçiat 6, 6, 226. demittendus in solium aquae calidae, cui Oleum quoque adjectum sit 7, 20, 8. adjecto vel Oleo vel nitro vel melle quoque 2, 12, 22. cataplasma ex hordeo, cui pinguis fici tertia Pars sit adjecta 8, 9, 17. uvae taminiae Pars quarta fico adjecta 5, 28, 216. resina, cui tertia Pars salis fossilis & paulum mellis adjectum est 6, 5, 9. butyro resinae terebinthinae Pars quarta adjiçienda est 6, 18, 16. emplastrum, cui quinta Pars thuris adjecta sit 5, 28, 86. rosae flore contrito, cui gallae quarta Pars & altera myrrhae sit adjecta 7, 12, 68. cucumeris silvestris radix,

cui ex farina duae Partes adjectae sint 5, 28, 140. deinde adjiçitur his Paslum 6, 7, 16. demittere se in aquam calidam, cui Paulum olei adjectum sit 1, 3, 11. perfricare ex oleo, cui Vinum & Paulum contriti salis sit adjectum 1, 3, 12, aqua, cui Sal & Nitrum & olei Paulum sit adjectum 3, 21, 41. qui vomere post cibum volet, si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet assumere: si difficilius, aquae vel salis vel mellis Paulum adjiçere 1, 3, 49. vere Paulum cibo demendum, adjiçendumque potioni 1, 3, 77. eique (lacti) salis Paulum adjiçebant 2, 12, 3. ungi rosa debet, cui cerae sit Paulum adjectum 3, 10 extr. ungendae sunt calido oleo, cui cerae Paulum sit adjectum 4, 11, 19. cui Paulum cerae sit adjectum 5, 19, 67. ficus, in mulso decocta, cui Paulum hyslopi contriti sit adjectum 5, 28, 216. fursurum cremori ad gargarizandum Paulum mellis adjiçendum est 6, 10, 15. cremor, cui Paulum mellis sit adjectum 6, 11, 2. huic adjiçiat nitri Paulum 4, 17, 4. ex vino, cui rosae Paulum admodum adjectum sit 8, 10, 86. aqua, cui adjectum sit scammoniae Paulum 4, 17, 3. cui spodii Paulum sit adjectum 6, 7, 53. quibus cerae Paululum adjiçitur 5, 18, 65. similia ex vino contrita, cui Paululum croci sit adjectum 6, 18, 75. Paululumque his croci adjiçiat 5, 22, 7. sic, ut cuilibet eorum; dum teritur, mellis Paululum adjiçiat 6, 18, 9. sic, ut huic quoque mellis Paululum adjiçiat 5, 28, 200. aqua, cui Paululum admodum olei sit adjectum 7, 16, 8. butyro rosae & mellis Paululum, & resinae terebinthinae pars quarta adjiçienda est 6, 18, 16. sic, ut ei rutae Paululum adjiçiat 5, 27, 57. coquitur sic, ut Paululum his salis adjiçiat 6, 9, 6. ceratum ex myrteo factum, cui Paululum squamae, fuliginis, calcis sit adjectum 6, 18, 123. (oportet) adjiçere modo cibo, modo potioni, Piper, Porrum, Ferulam, album Papaver 4, 10, 4. adjiçendus est cibo Pisciculus aut Caro 4, 2, 57. eidem cerato liquido Plumbum elotum adjiçendum 6, 18, 87. alumine scissili, cui dimidio Plus gallae immaturae sit adjectum 6, 11, 5. omni cibo Porrum adjectum 3, 27, 36. forbitionibus & prioribus cibis adjiçere ex oleribus Porrum, ex carne Ungulas & Summa trunculorum, atque Pisciculos 4, 7, 19. hisque adjiçitur hyoscyami succi dimidio mi-

nor, quam unius ex superioribus, Portio 6, 7, 45. quibus quidam adjiçunt sulphuris P. II* 5, 18, 40. quibus iris P. III* galbani P. VI* adjiçuntur 5, 19, 30. *add.* 5, 21, 4. 5, 25, 32. 6, 6, 55. 6, 7, 66. 6, 18, 23. *caet.* adjiçendusque ei (cerato) Pulvis ex contrita testa 5, 28, 41. Quae quoties adjiçuntur cerussae vel spumae argenti, *caet.* 5, 19, 58. ungi, perfricari, sic, ut interdum oleo Quaedam adjiçuntur calefacientia 3, 22, 16. ex quibus quaedam per se esse, Quaedam adjiçere vel forbitioni vel potioni licet 4, 8, 11. quibus adjiçitur unguenti irini Quantum satis est ad 5, 18, 24. *add.* 5, 22, 12. forbere vini cyathum, cui contrita Radix quinquefolii sit adjecta 4, 15, 6. cataplasma, cui Resina pinea adjecta sit 7, 19, 44. ceratum, cui cocta quoque Resina adjecta sit 8, 9, 13. melle, cui Rhus, quem Syriacum vocant, aut amarae Nuces adjectae sunt 6, 11, 19. mixta sic, ut his in vicem Rosa atque intubi, Succus adjiçiat 5, 28, 259. aqua, cui Sal & Nitrum & Olei paulum sit adjectum 3, 21, 41. aceto, cui vel Salem vel Nitrum aliquis adjiçit, 7, 13, 6. ubi sanguini, qui effluit, Sanies adjiçitur 7, 30, 15. quibus (tuberculis) ego *crustatu-palis* quoque adjiçiam 7, 6, 2. ex cerussa, cui contritae herbae muralis Succus sit adjectus 4, 24, 25. quibus, quum teruntur, adjiçitur rosae Succus 6, 6, 52. cataplasma ex farina, quae frigida aqua coacta sit, cuique aut acaciae Succus aut Cupressus adjecta sit 6, 6, 127. quibus etiam solani Succus adjiçitur 6, 17, 3. caput perfundere aqua calida vel marina vel certe salsa, sic, ut ei quoque Sulphur adjiçiat 4, 2, 36. quibus Tantum picis & cerae adjiçitur, ut fiat cerati crassitudo 5, 18, 57. quantum inflammationi detrahetur, Tantum adjiçi cibis poterit 6, 6, 28. idque (Veratrum) si in potionem non accipit *aeger*, pani adjiçendum est 3, 18, 68. perfricare ex oleo, cui Vinum & paulum contriti salis sit adjectum 2, 3, 12. corpus ungendum est rosa vel melino vel myrteo, cui Vinum autterum sit adjectum 3, 6, 57. quum quodlibet horum aliquis conterit, ei, dum teritur, invicem Vinum & Oleum myrteo adjiçiat, donec 6, 8, 2. quibus (cibis) adjiçi dulciter Vinum potest 6, 10. extr. quibus adjiçitur nardinum Unguentum, donec cerati crassitudo sit 5, 18, 9. ne ingenti vulnere ipsi quoque ingens Vulnus adjiçiamus 7, 5, 23.

¶ *cum Particulis*: ovi & album & vitellus in vas defundendum est, adjiciendumque Eo multum paulum 6, 6, 38. fit *epithema* ex lini & nasturtii semine, quo Vinum & oleum adjicitur 4, 9, 14. Eatenus, Invicem, Præterea, cast. *vid. supra, cum Substantivis*. Post adjicio sequitur *accusativus cum infinitivo*, 7, 7, 180 7, 14, 5, quod 8, 7, 22. ut 7, 14, 22.

¶ Adjicietur pro injicietur 7, 27, 10 habent veti. *edd.* ut addita pro indita 6, 8, 22. v. clyster, & adigo.

Adimo. triticum, cui nihil ademtum est, quod *ἀνέστροφος* Græci vocant 2, 18, 13.

Adjungo. in adjuncto pariete 2, 6, 15. si cubitus, qui annexus humero est, ab hoc excidit radius, qui adjunctus est, interdum distrahitur 8, 16, 2. huic (*cornæ* & *scloreticæ oculi tunicae*) interior adjuncta est (*chorioides*) 7, 7, 119.

Adjuvo. quanquam multa sint ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant, excitando artificis ingenium I. Præf. 77 i. *conferunt ad eas melius agitandas*, atque interdum natura quoque adjuvat, si ex angustiore sede vitium (angina) transit in latiorē 4, 4, 15. i. *sanationem promover.* expedita curatio est in fistula simplici, recenti, intra carnem: adjuvatque ipsum corpus, si juvenile, si firmum est 5, 28, 103. in ea parte, quae manu curat, evidens est, ut aliquid ab aliis adjuvetur, hinc tamen plurimum trahere 7 Præf. 7.

¶ i. *Sano, levo, auxilio sum in aegritudine*: quibus si non fuerit Aeger adjutus 4, 4, 14 id (Caput) super adjuvandum aliquibus ex leviter reprimentibus 6, 2, 8. si vehementem Infirmitatem adjuvari posse tribus guttis (vini) putavit 4, 11, 17. neque ulla res magis adjuvat Laborantem, quam tempestiva abstinentia 2, 16, 4. si nullum tamen appareat aliud auxilium, periturusque sit, qui Laborat, nisi temeraria quoque via fuerit adjutus 2, 10, 20. calor adjuvat Lippientes, si nec dolor nec lachrymae sunt: Nervos quoque, qui contrahuntur: praecipueque ea Ulcera, quae ex frigore sunt 1, 9, 8. Thorax fomentis cataplasmatisque calidis, aut siccis aut etiam humidis, adjuvandus est 4, 4, 27. in *difficiliatē spirandi*, si Vires desunt, adjuvanda sunt aqua multa 4, 7, 13. idque (Vitium) in quibusdam nulla ope adjuvari potest, in quibusdam sanabile est 7, 7, 153. Vocem adjuvat thuris p. 1* in duobus cyathis vini datum 2, 25, 34.

¶ Quaedam Auxilia non uno modo

tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adjuvant 2, 9, 5. Calor adjuvat omnia, quae frigus infestat 1, 9, 8. ad omnia denique valet, quae adjuvare Calor potest 5, 18, 20 alios calida Cataplasmata adjuvant 4, 2, 20. adjuvat Collyrium (id vitium) 6, 6, 192. bis. videlicet hic quoque, ut alibi, quum secunda vana fuerint, Contrariis adjuvantibus 6, 6, 74. si quidem Manu nihil adjuvantur 7, 7, 153. de quibusdam lippientibus. qua Medicamenta nihil adjuvant 7, 12, 5. quid inter haec adjuvare possunt Quies & Inedia? 1, 3, 57. adjuvatque Kura contrita cum melle, vel ex cyprino Ceratum, vel quodlibet calidum & humidum Cataplasma naturalibus pube tenus impositum 4, 20, 6. Sanguis missus adjuvat 4, 20, 4. fere, quos ratio non restituit, Temeritas adjuvat 3, 9, 17. rusticos nostros epota ex aqua Trixago satis adjuvare dicitur 3, 6, 13. Vinum quoque cum tempestivo cibo datum non mediocriter adjuvat 3, 20, 18. adjuvat Vini austeri cyathus assumtus 4, 4, 48. quod (Vinum) subratum plus, quam si cibo aliquid dematur, adjuvat 3, 2, 21.

Admisceo. nitrurum aceto & oleo admixtum 3, 27, 15.

Admitto. neque frigus ad vesicam admittat hapsus lanae 7, 26, 109. ut Aliquid decoris eo loco, sic Nihil usus admittitur 8, 11, 10 i. *parari potest*. faeminarum naturalia nonnunquam inter se glutinatis oris Concubitu non admittunt 7, 28, 2. quaedam (species vitii) sanabiles (sunt,) quaedam, quae Curationem non admittunt 7, 7, 128. maximeque Curationes admittunt eae febres 3, 12, 1. id, quod Expulsum est, difficulter admittunt *articuli rebus* 8, 11, 29. ea quoque assumpta calorem movent, qui Horrorem non admittit 3, 12, 12. id vitium Medicinam non admittit 7, 14, 15. vix admittere, ut 8, 20, 4.

Admodum. saepe suo vocabulo postponitur. admodum exigua pars 6, 8, 12, vulva 4, 1, 37, exigua admodum fistula 7, 27, 29, admodum levibus vestimentis 3, 7, 25, laevesque admodum fistulas 7, 26, 7, admodum pauca 7, 8, 1, paucae admodum compositiones 5, 19, 7, paululum admodum 7, 16, 8. admodum paulum 6, 18, 90 paulum admodum 8, 10, 86. admodum raro 8, 5, 23. 8, 9, 3. raro admodum 8, 8, 4. 8, 20, 3. admodum efficacia 6, 6, 73. admodum rarum est 8, 14, 11. quod admodum supervacuum est est 3, 23, 6. Celebres admodum

numeri 3, 4, 49. Clari admodum autores 8, 20, 12. Gravibus admodum morbis 4, 3, 1. Multa admodum 2, 13, 1. 5 Præf. 5. Nobile admodum 6, 6, 52. Paululum admodum olei 7, 16, 8. Perniciose admodum fistulae 7, 4, 14. Tarde admodum 3, 15, 1. Tenuis admodum 7, 4, 36. 7, 7, 5. Validum admodum medicamentum 6, 7, 31.

Admoneo. subinde admonendus (*in-sanus*), in his ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius laetitiae quam sollicitudinis causa sit, 18, 63.

Admoveo. Acus admovenda est 7, 7, 140. Aes, quam maxime calidum quis pati potest, admoventum est 5, 28, 99. quas (reliquas) admotum aliquod Auxilium discutat 2, 14, 15. calida Cataplasmata admove, eaque imponere 4, 13, 13. Cucurbitulam admove adversa parte 5, 26, 105. Cucurbitulas pluribus locis admove 4, 13, 7. Pluribus etiam locis Cucurbitulas admove 3, 27, 14. Cucurbitula admovenda est 5, 27, 4. tum admovendae duobus infra stomachum digitis Cucurbitulae 4, 5, 30. incisa cute admovendae sunt Cucurbitulae 4, 22, 10. occipitium incidere & Cucurbitulas admove 3, 23, 26. profunt admotae Cucurbitulae 4, 5, 5, *conf.* 7, 2, 9. admota Curatione 3, 2, 13. non, quo alia in ejusmodi calu Curatione sit admovenda 8, 10, 55. nonnunquam, si Digitum admovent, calculum sentiunt 2, 7, 40 ut facilius candens Ferramentum admove possit 7, 11, 6. admoto Ferramento 8, 2, 5. admove sicca & calida Fomenta oportet, sed primo lenia, deinde validiora 4, 14, 4. tum Frictio admoventur lenis 3, 18, 49, admotis His, per quae sternumenta evocantur 3, 20, 4. simul His omnibus admotis 4, 16, 5. oras naturalium suorum Manibus admotis scabere 2, 7, 39. semper, ubi Scalpellus admoventur 7, 2, 19. Spongiam calidam admove 7, 30, 3. admove Spongias. oportet 4, 4, 9. recte etiam subinde admoventur Spongiae ex aqua calida expressae 6, 7, 10. admove Vesicas bubulas vel Utriculos oleo calido repletos 4, 3, 10. nulla Vi admota 7, 26, 71.

¶ *cum Dativo*: admovendae cervicibus Cucurbitulae sunt, sic, ut curis incidatur 4, 3, 19. coxis admotae Cucurbitulae cure incisa 4, 20, 21. eandem Cucurbitulam incisiss inguinibus ejus admove 4, 4, 83. remedio sunt Cucurbitulae cure incisa inguinibus admotae 4, 20, 17. occipitio inciso Cucurbitulam admove 3, 18, 54.

admotā occipitio Cucurbitulā, sic ut cutis quoque incidatur 4, 82. Cucurbitulae dolenti parti admoventur sunt 3, 27, 23. Cucurbitulae pectori admotae 4, 4, 56. oportet Cucurbitulas sine ferro praecordiis admovere 4, 7, 4. Cucurbitulas temporibus & occipitio admovere 4, 2, 24. Cucurbitulas sine ferro veniri & coxis admovere 4, 12, 4. Ferramentum admotum calculo 7, 27, 35. oportet in utrolibet (vitio) candens Ferramentum gingivis admovere 7, 82, 2. venis candens Ferrum admoventur, 7, 7, 170. admoventur partibus his sicca & calida Fomenta 3, 11, 3. admove oportet naribus extinctum ex lucerna Linamentum, vel aliud ex his, quae foedioris esse odoris retuli 4, 20, 5. tum deinde eius (aegri) carpo Manum admovere, periti medici est 3, 6, 16. *i. pulsus tactu explorare.* admoventurque naribus est Pullegium ex aceto, vel Polenta vino aspersa, vel Mentha, *caet.* 4, 11, 12. Quicquid dentibus admotum est 6, 9, 17. naribus quoque aestuantis admovere quod Reficiat, ut est Rosa & Vinum 3, 19, 22. naribus admotum Sinapi 3, 20, 15. Sternutamenta admotā 6, 7, 100.

¶ cum Particulis: admovere Ad ignem, vel, si aestas est, in sole aegrum oportet 4, 3, 12. Ad ignem lumbos scapulasque admovere 4, 19, 3. extrinsecus contra ventriculum ipsum cucurbitula admoventur est 4, 11, 20. cucurbitula quoque recte Sub mento, & Circa fauces admoventur 4, 4, 7. Sub mammis admotae (cucurbitulae) 4, 20, 17. maximeque, ubi inter se implicatae glomerantur (venae,) Eo ferrum admoventum est 7, 22, 2. caeteri (digiti) Extrinsecus admoventi sunt 8, 12, 6. Extrinsecus cucurbitula admoventur est 4, 11, 20. Extrinsecus admoventus erit spongiae vapor calidus 6, 13, 6. vapor aquae calidae Extrinsecus admoventus per spongiā 6, 9, 3. Adnecto, *v.* Annecto.

Adoleico, magis nocenter adolefcit abscessus 5, 28, 133.

Adolefcens, entis, famem facilius fert adolefcens, quam puer i Praef. 115. facilius sanescit puer, vel adolefcens, quam senior 5, 26, 32. esse chirurgus debet adolefcens aut certe adolefcentiae propior 7 Praef. 12. inimicior senibus hiems, aestas adolefcentibus est 2, 1, 41. in adolefcentibus 2, 7, 79, 2, 8, 78.

Adolefcutulus, *i.* infibulare quoque adolefcutulos interdum va-

letudinis causa quidam consueverunt 7, 25, 20. faciliusque (excident articuli) in pueris & adolefcutulis quam in robustioribus 8, 11, 12.

Adolefcencia, *ae.* illa (ignavia) maturam senectutem, hic (labor) longam adolefcenciam reddit 1. 1, 3. adolefcenciae propior 7 Praef. 12. quibus in adolefcencia fuit astricta (alvus,) saepe in senectute solvitur 1, 3, 73. *ubi synon.* juvenes: *itemque* 2, 1, 50. longis morbis senectus, adolefcencia magis patet 2, 1, 12. *i. senes, adolefcetes. conf. ibid.* 50.

Adorior, interdum pituita, interdum bilis adoritur stomachum 4, 5, 2. *i.* implet 18, afficit *proxime ante.*

Astringo, *v.* Astringo.

Adsum. si composita medicamenta non adsunt 6, 6, 171. *i. praeflo sunt.* si cui ista non adsunt 5, 28, 91. gravidae faeminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur 2, 1, 33. *i. in propinquo est.* quo minus cito aduerint (ista,) eo tardius solvantur 2, 7, 94. *i. acciderint.*

Adverto, emendando advertere animum incipiunt (infantes) 3, 18, 39.

Adversus, *a, um. e. regione positus.* adversus in sedili contra medicum is homo collocandus est, vel sic averfus, ut in gremium ejus caput resupinus effundat 7, 7, 21. *oppof.* adversum, resupinum collocari volunt *ib.* 22 *opp.* si ille (aeger) adversus est, si supinus *ib.* 23. *opp.* in adverso sedili collocandus est (aeger,) loco lucido, lumine adverso, sic, ut contra medicum paulo altius sedeat *ibid.* 136. adverso medio digito vena fricanda 2, 10, 54. detergeaturque eodem (scalpello) adverso profusus sanguis 7, 1, 1. adverso emplastro imposito 7, 25, 13. altera (fascia) super fracturam incipere debet, priori adversa 8, 10, 18. in naribus & os & cartilago frangi solent, & quidem modo adversa, modo a latere 8, 5, 1. *i. in anteriore parte, a fronte.* si adversa fracta sunt *ibid.* 2. *add. ib.* 5. ubi adversum id (os) ictum est, ubi a latere 8, 5, 16. si non adversa, sed obliqua junguntur ossa 8, 10, 7. solent interdum adversa inter se ossa confervere 8, 10, 120. adversum speculum inferendum 7, 7, 50. cucurbitulam admovere adversa parte, ut illuc sanguinis cursus revocetur 5, 26, 105. *i. opposita e diametro, pro revulsione facienda.* adversa valetudo *i. morbus & praeternaturalis affectio, vid. in Valetudo.*

Adversus, *praepos. e regione. exadversum, anterioribus utrinque partibus oppositus.* homo (aeger) collocatur alto sedili, medicus autem humiliori adversus 8, 10, 40. medicus neque in tenebris, neque a capite aegri debet residere, sed illustri loco, adversus eum, ut omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat 3, 6, 25. adversus quod ne illud quidem dicam 2, 6, 38.

¶ de Remediis affectui praeternaturali contrariis: Sunt adversus morbus quaedam (em. plastra) Accommodata 5, 19, 48 & adversus profusionem quidem in his Auxilium est, adversus inflammationem autem in ipso sanguinis cursu 5, 26, 106. satisque constat, hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis Idoneum esse 6, 6, 168. usu cognitum est, utramque (radicem) adversus alteram Medicamentum esse 5, 26, 277. adversus fistulas quoque majus in manu quam in medicamentis Praesidium est 7, 4, 1. quaedam Remedia Propria adversus quaedam venena 5, 27, 76. Mithridatis (antidotorum,) quod quotidie fumendo rex ille dicitur adversus venenorum pericula Tutum corpus suum reddidisse 5, 23, 14. haec adversus omnes istus Utilia sunt 5, 27, 46. **¶ adversus urinae Difficultatem ca. rapotium** 5, 25, 35. his utendum, quae adversus Inflammationes propofita sunt 6, 6, 99. optima adversus Inflammationes vulvae compositio 5, 21, 10. quae (emplastrum) adversus Morbus propofui 5, 27, 5. adversus Panum, & omne Tuberculum, *caet.* 5, 18, 44. *conf. mox cum verbis.*

¶ cum Verbis: adversus venena maxime Deideranda sunt antidota 5, 23, 3. adversus venenum ex vino Datur 5, 23, 21. adversus omnium sic infantium animos Gerere se pro cuiusque natura necessarium est 3, 18, 32. *i. erga.* quod (malagiae) adversus phymata quoque Potest 5, 18, 48. nihil plus adversus surditatem quam biliosa alvus Potest 2, 8, 57. adversus quos (angues) satis Proficit herba betonica, *caet.* 5, 27, 67. immaturae quoque uvae succus cum rosa instillatus adversus surditatem satis Proficit 6, 7, 81. acetum quoque ex scilla rerentum ore, satis adversus haec ulcera Proficit 6, 15, 9. Prodest etiam adversus tardam concoctionem, clare legere, *caet.* 1, 8, 6. Prostantque adversus dolores imposita calida fomenta *caet.* 4, 7, 14. adversus cherisydri ictum porri succus Sumendus est & Edenda multa satureia 5, 27, 60. Valens

est adversus cancerem intesti-
norum 4, 15, 22.
Aduncus, 2, um. adunci ungues 2,
7, 92.
Adurgeo, ere. is (dens,) qui natus
est in locum prioris, quotidie
digito adurgendus 7, 12, 23.
Aduro, ere. de igne vero pariter ac
de ferramentis medicamentisque cru-
scam efficientibus, sive, ut appellari
consueverunt, de canteriiis tum ac-
tualibus tum potentialibus. Crustas,
quales in adultis esse consueverunt
6, 11, 6. conf. 5, 26, 100. 6, 11,
24. cutis aut ferramentis aut sinapi
adurenda 4, 3, 19. adustum
vel ferro vel medicamentis cor-
pus 5, 28, 63. quae (tubercula)
vel medicamentis vel ferro adu-
runtur 6, 18, 45. partem superio-
rem (tumoris) aut medicamentis
aut ferro adurare, donec emor-
riatur 7, 14, 26.
¶ de igne vero: adultis quoque locis
extrinsecus vis inferitur 5, 27, 87.
ubi & seqq. proponitur adustorum
curatio 94. tum deinde ulcus, sicut,
caetera adusta, curandum est 5, 28,
11. malum ipsum super prunam im-
ponere, quod, dum humor intus
est, non aduritur 4, 19, 26.
¶ De ferramentis ignitis: aduri locus
debet donec nullus ex eo humor
feratur: nam quod sanum est,
siccum est, quum aduritur 5, 26,
244. aduri diligenter & timide
debet 6, 18, 58. idque aduren-
dum est 6, 18, 49. nihil melius
est, quam protinus adurare (car-
bunculum) 5, 28, 9. adustum lo-
cum purgandum esse aerugine 7,
11, 5. imponentia adultis lenticula
est 6, 15, 18. ut omnes pilorum
radices adustae (tenui acu ferrea
candente) emoriantur 7, 7, 71.
tenui ferramento adurare, quod
spathae simile, quasi transcurrere,
non imprimi debet 7, 12, 47. ferro
candente in occipitio quoque
& infra adurare duobus locis 3,
23, 27. possunt ferro candenti a-
duri (venae) 5, 26, 103. ferro
adurendum 6, 18, 60. id ferro
adurendum est 6, 18. extr.
quidam ferro adusserunt (carci-
nomata) sed adusta protinus con-
citata sunt & increverunt 5, 28,
33. adustae gingivae 7, 12, 3. ferro
locus aduri debet 5, 28, 62.
in naribus adustis 7, 12, extr. ne
plagae ipsius orae adurantur 7, 31,
6. quidam os ibidem adusserunt 7,
7, 169. os ferramento adurendum
est vehementius 7, 7, 62. tenui
ferramento id totum extrinsecus
adurendum est 7, 7, 106. id (os)
paulo diutius eodem ferramento
adurendum 8, 2, 9. si quod etiam
os adustum est, a parte sana re-
cedit 8, 3, 37. osse adusto 7, 7,

65. id, quod pingue est, semel
iterumque admoto ferramento a-
dure 8, 2, 5. ramex adurendus
est tenuibus & acutis ferramentis
7, 22, 1. frequens curatio est ve-
nas in temporibus adurare 7, 7,
171. tenuibus ferramentis & retu-
tis venae adurendae ibid. 173. te-
nuibus ferramentis adurare (ve-
nas,) contra tempora quidem ti-
mide; inter frontem vero & ver-
ticem vehementer, sic, ut squa-
ma ab osse recedat 7, 7, 176-
177. in temporibus venas adurare
6, 6, 202. omnis vena (varix)
adusta tabescit 7, 31, 3. melius
aduritur (vena) 7, 31, 4. adultis
venis 7, 7, 180. qui verticem us-
que ad os adurunt, sic, ut squa-
mam remittat 7, 7, 178. tenuibus
ferramentis adurendum (ulcus)
6, 19, 14. ulcera erunt adurenda
6, 15, 14. adustum ulcus 6, 15,
16. 7, 11, 7. si jecur vomica la-
borat, quidam id scalpello ape-
riant & ipsam vomicam adurunt
4, 8 extr. perpetuum est, exciso
cancro, vulnus esse adurendum 6,
18, 53. vulnus id (morsu rabiosi
canis factum) adurendum est 5,
27, 10. finisque adurendi est,
(carnem mortuam,) dum ex omni
parte sensus doloris est 5, 10.
conf. 8, 2, 11. adurendi ratio haec
est 7, 31, 6.
¶ de medicamentis: adurunt quae? 5,
8. compositiones, quae vehemen-
tius adurunt 5, 28, 58. vehemen-
tius idem faciunt, etiam aduren-
do, quae sequuntur 5, 22, 10. adu-
rentibus quoque quidam utuntur,
quae exedunt, crustaque eum
locum astringunt 5, 28, 109. pos-
sunt succurrere quaedam vel ex-
cendit tantum, vel etiam aduren-
tia 5, 28, 13. adhibenda sunt ea
(medicamenta,) quae adurendo
crustas ulceribus inducant 6, 11,
24. ut neque rodentibus medica-
mentis, neque adurentibus, & ob
id ipsum inducentibus crustam,
sic utendum 5, 26, 100. adultis
capitulis (haemorrhoidum) sit ci-
catrrix 6, 18, 120. medicamenta,
quae sic sanguinem supprimant,
ut ne adurant 7, 7, 182. aliqua ex
adurentibus 6, 18, 51. squama aer-
is, quae lenissima ex adurentibus
est 5, 28, 42. aduri medicamento
potest (condyloma) 6, 18, 102.
caetera genera *exrescentiarum* me-
dicamentis adurenda sunt 5, 28,
236. adhiberi possunt etiam ve-
hementius adurentia 6, 18, 105.
has (carunculas) curare oportet
medicamentis adurentibus, sub
quibus ex toto consumuntur 6,
8, 17. quicquid est, quod tunica
continetur, potest adurentibus
medicamentis curari: quibus sum-
ma cutis cum subjecta tunica exu-

ritur 7, 13, 2-3, ne per impru-
dentiam adurentia devoret puer
6, 15, 12. facile est callum qui-
buslibet adurentibus medica-
mentis erodere 5, 28, 191. aut etiam
adurentem medicamentum idem ex-
ulcerare 6, 8, 10. quidam il-
linunt (arcis) adurentia ex oleo
6, 4, 8. idque (quod prolapsum
omenti ex utero est) adurentibus
medicamentis illinere, donec e-
moriatur & excidat 7, 21, 4.
medicamentum aliquid imponen-
dum est ex adurentibus 7, 8, 6.
imponi debent medicamenta adu-
rentia 5, 28, 37. quod si jam ca-
rie vexatum est (os,) quo cras-
sior huic squama abscedat, qui-
dam adurentia imponunt 7, 7, 63.
solent imposita medicamenta adu-
rentia ea capitula (haemorrhoi-
dum) absumere 6, 18, 117. super
adurentia medicamenta imponere
linamentum in rosa *sindum* 6, 15,
6. intus inspergenda adurentia 7,
13, 8. quidam usi sunt medica-
mentis adurentibus 5, 28, 33.
add. ibid. 26, 100.
¶ de omni genere in universum: adusta
quomodo curanda sint, jam expli-
cui (5, 27, 87. seqq.) 7, 7, 180. me-
dicamentum, quo adusta sanantur
7, 31, 7. sicut caetera adusta 5, 28,
11. eadem, quae in caeteris adultis,
facienda sunt 8, 9, 28.
¶ cum Particulis: ne sub eo medi-
camento aduratur nervus 5, 28,
57. vel quos v. in super. Semel ite-
rumve 8, 2, 5.
Aedificium, i. habitare aedificio in-
cido debet 1, 2, 3. vapor calidus
a terra profusus aedificio includi-
tur (in naturalibus sudationibus)
2, 17, 2.
Aeger, 2, um. si corpus aegrum est
5, 28, 167. ut alimenta sanis cor-
poribus agricultura, sic sanitate
aegris medicina promittit I Praef.
I oppos. quod si sanis quoque cor-
poribus inutile est, quanto inuti-
lius est infirmo, nedum aegro 2,
16, 3. oppos. potius ex sana par-
te aliquid excidatur, quam ex ae-
gra relinquatur 7, 33, 4. partes
aegrae 3, 2, 11. quisquis fluore
aeger est 3, 6, 58.
Aeger, aegri. *subst. oppos.* sanus (i.
sanatus) 4, 5, 10. aegros, sanos
opp. 2, 9, 3. sanis, aegris opp. I
praef. 113. 2, 13 extr. 4, 2, 53.
aeger 2, 8, 3. ibid. 72. caet. ae-
grorum, qui sine medicis erant,
alios I Praef. 54. aegros I Praef.
89. Alienos aegros, suos opp.
3, 9, 18. neque aegrum Imbe-
cilliore fame perdat 3, 4, 30.
aeger infirmus 3, 4, 16. reponi ab
Ipso aegro commode potest *epi-
thema* 6, 6, 43. si aeger 3, 19, 14.
adeo, ut raro, si inter initia medi-
cus accessit, Obsequens aeger si-

ne illius vitio pereat (*in longio morbis*) 3, 1, 13. a quo (tempore meridiano) quum omnis aeger fere Pejor fiat 3, 5, 18. Plures, *v. cum partu*. Quisque aeger 4, 5, 10. quum semper aegros Securos agere conveniat, tum praecipue, ubi cibum sumserunt 3, 5, 41. ubi aeger Supinus cubat 2, 6, 11. ubi Supinus aeger jacet 2, 4, 1. Tali aegro *dat.* 3, 5, 18. Tales aegros 3, 18, 13.

¶ *cum Substantivis*: aegrorum Morbum I Praef. 54. quae sit aegri Natura I Praef. 86. de cibo facilius cum aegris Ratio est 3, 6, 1. *i. una febricitantibus*. si ne tunc quidem ulla Reques aegris est 3, 5, 17. fere remissius matutinum Tempus aegris est 3, 5, 15. aegri Vires 2, 10, 24. Vires aegri 3, 4, 11.

¶ *cum Verbis*: Admovere ad ignem, vel si aestas est, in sole aegrum oportet 4, 3, 12. neque tamen ipsis diebus, quibus aliqua omitenda sunt, expedit tanquam aegros Agere, sed caetera omnia quasi sanis facienda sunt 4, 2, 53. clausis fenestris aegrum Continere 4, 7, 17. in luce Habendus aeger interdiu, isque Cubare quam maximo conclavi debet 3, 4, 16. *de febricitante*. si Cubantem aegrum fluens alvus exercuit 7, 2, 24. oportet, si satis valet, gestando aegrum Digerere: si parum, intra domum tantum Dimovere 4, 7, 5. ubi aeger pro spacio parum Emacrescit 2, 5, 5. aeger Extinguitur 3, 13. pessimum aegro est coelum, quod aegrum Fecit 2, 1, 10. in luce Habendus aeger interdiu 3, 4, 16. fere vero antiqui tales aegros in tenebris Habebant 3, 18, 13. in lumine Habendos eos dixit *ibid.* 14. ubi aut bilis aegrum aut cruditas male Habet 3, 6, 7, male Haberi aegrum 3, 4, 19. non quidlibet antiquiores viros aegris Incausse I Praef. 30. *v. Levo*. sic aegros Nutriebant, ut dierum imparium accessiones expectarent 3, 4, 38. ab omnibus his aegros Perductos esse ad sanitatem I Praef. 48. ipsique aegro Praecipiantur, ut 7, 52. ne Praecipitentur aegri 8, 25, 5. *v. Praecipito*. non semper aegris Prodesse, semper sanis nocere 2, 13. extr. illud quoque in omnibus stomachi vitilis praecipendum est, ut, quo modo se quisque aeger Refecerit, eodem sanus utatur 4, 5, 10.

¶ *cum Particulis*: in pluribus 3, 4, 35. est tamen medicinae fides, quae multo saepius Perque multo plures aegros prodest 2, 6, 43. *i. in Aegre. adv. i. difficulter, cum molestia*. Ac morbus quoque comitalis post annum quinquem & vigesimum

ortus aegre curatur: aegrius is, qui post quadragesimum annum coepit 2, 8, 93-94. morbus comitalis ante pubertatem ortus, non aegre finitur 2, 8, 26. quibus venter nihil reddit nisi & aegre & durum 2, 7, 13 & quod modo par est (conditorum,) tamen aegrius concoquitur 1, 2, 19. neque educi infans nisi aegerrime potest 7, 29, 12.

Aegrotus, a, um. tanquam in aegroto corpore 5, 26, 39.

Aegroto, are. quum eo tempore (vespere) fere pessimi sint, qui aegrotant 3, 5, 19. *i. aegri dum aegrotant* (aegri) 3, 5, 42. neque dubium est, quin vix quisquam aegrotet 3, 2. extr. non, quod non, quod non omni tempestatum genere, omnis aetatis, omnis habitus homines, per omnia genera morborum & aegrotent & moriantur 2 Praef. 4. ea corpora, quae more eorum (*ahletarum*) repleta sunt, celerime & senescunt & aegrotant 1, 1, 7. diligentes homines aegrotantibus ea praecipere coepisse I Praef. 57.

Aegyptus, i. in Aegypto I Praef. 50, 3, 4, 22, 3, 18, 46. 7 Praef. 9.

Aegyptius, a, um. aluminis Aegyptii 5, 28, 188. ex Aegyptia faba partitis interioris p. IV* 6, 7, 39. id, quod amarum in Aegyptia faba est 6, 7, 18. quod Aegyptiae fabae magnitudinem aequet 5, 27, 57. id, quod Aegyptiae fabae magnitudinem impleat 5, 23, 13. quod Aegyptiae fabae vel ervi magnitudinem impleat 5, 23. extr. daturque, quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat 5, 25, 21. ex quibus ad magnitudinem fabae Aegyptiae mane & coenato dari debet 5, 25, 36. *Hoc quantum respondere ponderi victoriati si ve binis scrupulis, docet Rhodius ad Scribon Larg. Compos. 95. pag. 158. & magnitudinem Graecam seu vulgarem superari ab Aegyptia*. Aemulus, i. sectator. eaque (medicina Perronis) non minus grata fuit his, quos Hippocratis successores non refecerant, quam nunc est his, quos Herophili vel Erasistrati aemuli diu tractos non expedierunt 3, 9, 15. *synon.* Asclepiadis aemuli I Praef. 36. Themisonis aemuli I Praef. 98.

Aeneus, v. sub Aes.

Aequus, a, um. si venae non aequis intervallis moventur 3, 6, 24. *i. pulsus inaequalis est*. alumen aequa portione cum thure contritum 5, 28, 100. *i. ana. miscere aequis portionibus ingredientia* 5, 28, 141. *add. ibid.* 271. si plus aequo assumitur 7, 27, 22. *i. immodica potio, proxime ante, quum hoc morbo (hydropse) ten-*

retetur, neque aequo animo necessariam sitim sustineret 3, 21, 14. *ipiente, tranquillo*. obligari, aequum est, confessione 5, 26, 14. *i. decet.*

Aequae, adv. *i. aequali ubique vi*: ut paulatim eas (venas) protrahat, aequae adducendo 7, 22, 10. *i. pari gradu seu mensura*: cur ex duobus aequae repletis alter in morbum incidit, alter omni periculo vacat I Praef. 96. sin autem autumnus quoque aequae siccus (*quam aestas*) 2, 1, 38. *conf.* 2, 8, 85. 3, 27, 27. 4, 16, 8. 5, 28, 150. *caet. i. similiter*: quae aequae ex aqua pluviali confluantur (*atque priora*) 6, 6, 59. *conf.* 3, 12, 9. 4, 8, 1. 4, 19, 7. 5, 26, 229. *caet.* aequae ac 2, 8, 90. aequae atque 1, 4, 8. 4, 18, 3. *bis* 6, 15, 16. aequae, quae: si id membrum aequae frigido calidoque offenditur 2, 7, 17. *conf.* 3, 27, 27. aequae *sine sequente particula comparativa* I Praef. 96. 2, 1, 38. 2, 8, 85, 3, 12, 9. 3, 27, 27. 4, 1, 14. 4, 2, 52. *bis caet. postpositum vocabulo* 580. difficilis aequae curatio 2, 8, 120.

¶ *cum Adjectivis & Substantivis*: sic, ut devorare aequae nihil possit 2, 6, 18. aequae Aspera est futura 8, 4, 15. *sc. ac fractura*. Difficilis aequae curatio est 2, 8, 120. res aequae Fallax 3, 6, 18. aequae Lenibus medicamentis 6, 6, 107. aequae Magnum malum est 2, 8, 116. aequae Magnas febres 2, 7, 69. aequae Nervosum transversum septum 4, 1, 14. ut aequae Niger assidue primo die profluat sanguis 2, 10, 53. aequae Notus est morbus 3, 24, 1. illud quoque aequae Perpetuum est 6, 18, 53. aequae linamenta Supervacua sunt 5, 28, 150. si aequae ea linamenta Supervacua sunt 7, 2, 28. si aequae Tenuis die quarto pituita est 4, 2, 52. nec posse vehementi malo nisi aequae vehementis auxilium succurrere 2, 11, extr.

¶ *cum Verbis*: si aequae Accessit horror 3, 12, 9. aequae Adducendo 7, 22, 10. cui aequae ex calefacientibus aliquid sit Adjectum 3, 12, 15. nares aequae Clausae 4, 2, 52. aequae Concitata febris continuat 2, 4, 14. postero die aequae Conquiescere 4, 19, 7. numero potius fasciarum id agendum est, ut laxae quoque aequae Contineant 8, 10, 88. sub quo aequae, sed tardius Emoritur 7, 21, 5. aequae Incidendum 5, 26, 229. aequae Inhaerescit cornea cucurbitula 2, 11, 4. aequae integris tunicis ramex Innascitur 7, 18, 35. neque aequae Insaniunt 2, 7, 69. tremor nervorum aequae vomitu medicamentisque urinam moventibus Intenditur 3, 27, 27

cornea (cucurbitula) altera parte aequae Patens (acanea) 2, 11, 2. aequae Perfricari 3, 15, 9. i. vehementer 8, quod aequae ad omnes similes affectus Pertinet 4, 16, 8. quod idem (Aclepiades) quoque aequae Probat 4, 4, 44. aequae Proficiunt 5, 27, 58. si aequae ab utraque parte magis calculus arenosus inter subjectos digitos neque aequae, sed leniter Renititur, & caet. 7, 26, 73. ea medicamenta, quae oris exulcerati causa componuntur, aequae ulcera aurium Sanant 6, 7, 32. quod (antidotum) in eo quoque vulnere, quod cerastes fecit, aequae Valet 5, 27, 62.

¶ cum Particulis: Neque aequae 7, 26, 73. Non aequae fame in his, atque in his, tuendum erit 5, 28, 55. hae venae Non aequae cernuntur 7, 18, 38. Non aequae magnis inflammationibus pars ea exposita est 7, 16, 14. Venus tum Non aequae perniciosa est 1, 3, 76. in his extendendis Non aequae vi opus est 8, 19, 2. febre aequae Non quiescente 2, 6, 21. aequae Quoque 2, 8, 86. Quoque aequae 2, 1, 38. 3, 12, 9. Aequo are. quae foramina altitudine vitium (caviem ossis) aequent 8, 2, 18. pittacia, quae latitudinem frontis longitudinemque aequent 3, 10, 2. alphodelli, quod Aegyptiae fabae magnitudinem aequet, arefactum in duas portiones dividendum est 5, 27, 57. donec utrumque ulcus sanae curi aequetur 5, 26, 292. membrum alteri aequatum 8, 10, 16. i. aequae longum factum.

Aequalis, e. in urinae subsidere (debet) album, laeve, aequale 2, 3, 8. ὁμαλὸν Hippocr. unius modi Celso 2, 8, 9. si totum (os) aequale est 8, 10, 18. melius est pus, si laeve est, si nihil olet, si aequale est 5, 26, 91. si aequalis aegro spiritus erit 3, 20, 11. add. 7, 26, 119. in tabe ejus, qui salvus futurus est, sputum esse debet album, aequale totum ejusdemque coloris 2, 8, 11. habere sudores non per totum corpus aequales 2, 4, 12. ex tempestatibus optimae aequales sunt 2, 1, 2. oppos. quae variant, si ulcus aequale est 5, 28, 41.

Aequaliter. si corpus aequaliter in extremis partibus Macrum est 2, 8, 19. corpus, quod aequaliter Molle & Calidum est 2, 3, 5. si praecordia ejus aequaliter Mollia in utraque parte sunt 2, 3, 3. aequaliter retro est maxilla Agenda 8, 12, 9. aequaliter utraque naris Implenda est 8, 5, 9. corpus, quod aequaliter totum indudat 2, 3, 5. paulo minus quam aequaliter sursum procedit (te-

rebra) 8, 3, 4. quo aequalius superiora membra sustineant (femina) 8, 1, 104.

Aequalitas, atis. ubi aequalitas est (tempestatum) 2, 1, 6.

Aër, aeris. amplo conclavi tenendus aeger, quo multum & purum aërem trahere possit 3, 7, 14. fenestris aliquantum apertis purum aërem recipere 4, 7, 17. vitari etiam gravedines destillationesque possunt, si quam minime is, qui his opportunus est, aërem vel loca aquasque mutat 1, 5, 5. uterum quidem, ut nihilominus aërem contineat, (sc. homo in pectore) spirante homine posse diduci I Praef. 69. verum rectius cum antiquis ead. legi videtur, qui minus ad rem pertineat. v. not.

Aes. aeris, vulgo cuprum. aes quam maxime calidum quis pati potest, admovendum est (pernionibus non dum adaptatis) 5, 28, 99. aes combustum rodit 5, 6, 1. mollit 5, 15, 1. Scribonio & hodie vulgo aes ustum, aeris combusti 5, 19, 14. 17, 28, 64. 5, 20, 2. 5, 24, 2. 6, 6. 57. 61, 132. 143. 149. 154. 179. 6, 7, 34. 6, 18, 19. aeris combusti & elori 6, 6, 55. 108. 140. aeris flos exedit corpus 5, 7, 2. flos aeris crustas ulceribus inducit 5, 9. flos aeris, 5, 20, 2. squama aeris 5, 1, 3. 5, 6, 1. 5, 5, 2 & 6. 5, 7, 1. 5, 8, 1. 5, 26, 206. 5, 28, 42. 6, 7, 60. 6, 18, 46. 128, 6, 19, 8. quam Ασπίδα χαλκήν Graeci vocant 2, 12, 2. atque hujus quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubri aeris 5, 1, 3. squamam aeris dabant antiqui ad dejectionem molliendam 2, 12, 2. purgat 5, 5, 2 & 6. sanguinem supprimit 5, 1, 3. rodit, sed magis rubri 5, 6, 1. exedit corpus 5, 7, 1. adurit 5, 3, 1. vehementius reprimat carnem supercrescentem 5, 26, 206. inspergenda squama aeris est, ut id reprimat & cohibeat 8, 4, 78. de eadem carne superer. lenissima ex adurentibus est 5, 28, 42. squamae (genit.) aeris 5, 18, 6. 30. 5, 19, 11. 15. 17. 26. 39. 41. 43. 44. 49. 50. 53. 5, 22, 2. 21. 22. 24. 5, 28, 94. 6, 6, 129. 6, 18, 119. 6, 19, 10. paululum squamae 6, 18, 128. si aeris squamae (genit.) aeris rubri 5, 19, 28. squamam aeris 2, 12, 2. 5, 28, 180. squama (ablat.) aeris 7, 30, 14. squama (ablat.) aeris rubri 6, 14. 5. ex aeris squama 5, 19, 6.

Aeneus, a. um. aenea Cucurbitula 2, 11, 2. in aeneam (cucurbitulam) 2, 11, 3. cucurbitularum genus aeneum 2, 11, 1. aenea Fistula 7, 15, 6. aeneae fistulae 7, 26, 5. Lamina aenea 7, 5, 25. 8, 3,

27. in aeneo Vase 6, 18, 34.

Aerugo, ginis. hodie viride aeris 5, 2, 4. 5, 5, 1. 5, 6, 1. 5, 7, 1. 5, 8, 1. 5, 9, 5. 19, 9. 5, 26, 286. 28, 271. 6, 7, 71. 6, 18, 21. 31. reprimat 5, 2, 4. purgat 5, 5, 1. rodit 5, 6, 1. exedit corpus 5, 7, 1. adurit 5, 8, 1. crustas ulceribus inducit 5, 9. aerugo cum melle 6, 18, 31. cum melle aerugo 6, 7, 71. aerugo cum cocto melle 6, 18, 21. aeruginis 5, 19, 9. 5, 26, 16. 5, 22, 2. 5, 28, 188. 268. 6, 6, 139. 142. 152. 157. 6, 18, 103. aeruginis raseae 5, 18, 6. 5, 19, 4. 15. 18. 47. 49. 50. 5, 28, 190. 6, 6, 169. 182. 6, 7, 43. 66. 6, 19, 10. aeruginem 5, 28, 180. 190. aeruginem raseam 7, 7, 64. aerugine cum cocto melle 6, 18, 67. aerugine & melle 7, 11, 5. mel cum aerugine 5, 16. mel cum aerugine incoctum 6, 7, 59. ex aerugine 5, 29, 6. 6, 7, 59. 6, 18, 28.

Aeruginosus, a. um. cutis fere aeruginosa 5, 26, 222. de colore.

Aestas, atis. si aestas est 3, 21, 95. 3, 24, 17. 4, 3, 12. 4, 7, 11. 4, 8, 15. 5, 26, 154. Inimicior fenibus hiems, aestas adolescentibus est 2, 1, 41. Melior autumnus quam hiems vel aestas est (curandis malis, in quibus nullus dies urget) 7, 7, 38. Periculosior aestas est 2, 1, 1. Prima aestas non aliena est 7, 14, 31. ab aestate etiam Proxima pressos 2, 1, 20. si Sicca aestas aquilones habuit 2, 1, 37. aestas non quidem vacat plerisque his morbis, sed adjicit febres, caet. 2, 1, 17. per aestatem 1, 3, 32. 1, 4, 8. 4. 4 extr. 4, 20, 23. 6, 8, 15. 8, 10, 109. aestate I Praef. 115. 1, 3, 41. 78. 85. bis. 2, 1, 6. 40. 2, 8, 123. 2, 13, 6. 3, 4, 28. 3, 18, 56. 5, 26, 124. 147. 8, 4, 65. caet. aestate prima 2, 1, 48. prima aestate 1, 3, 2. corpus aestate relaxatum 2, 1, 4.

Aestivus, a. um. lactuca aestiva, cujus cauliculus jam lacte repletus est 2, 32, 1. aedificio perflatum aestivum habente 1, 2, 3. quartana aestiva brevis est 2, 8, 128.

Aestus, us. de externo calore: frigus, aestus oppos. I Praef. 112. ambulare sub divo ante aestum 1, 10, 2. neque committendum, ut per aestum (in balneo) anima deficiat 2, 17, 22. si capitis ac frontis dolores ex vento vel frigore aut aestu sunt 2, 8, 54. calor corporis excitatur aestu 5, 6, 18. si febris ex aestu furit 3, 5, 2. vel ob aestus immodicos vel ob nimiam frigora 5, 26, 212. quum ob immodicos aestus sibi premere- tur puer 5, 27, 47. jam fractis

aes.

aestibus in autumno 7, 7, 38.

¶ de interno corporis calore: si in pulmonem destillaverit humor, est sitis, aestus, caet. 4, 2, 43.

Aestuosus, a, um genera serpentium, quae aestuosius gignuntur locis 5, 27, 65 locis aestuosius facilius invenitur calvaria solida sine futuris 8, 1, 6 cibus ex siccis & aestuosius locis veniens 1, 3, 65.

Aestuo, are, si quis in balneo aestuat 1, 3, 28. cui pectus aestuat 1, 3, 45. de ardore ventriculi & oesophagi. quom potius naturale sit, potione aestuantem stomachum refrigerari, frigentem calefieri 1, 3, 16. naribus quoque aestuantis admovere, quod reficiat 3, 19, 22. i. cardiaci sudantis.

Aestimio, are, quas species (frictio nis) si quis curiosus aestimer, facile intelliget, caet. 2, 14, 6. quum praecipua in hoc ars sit, quae vires aestimer, & ex eo colligat, caet. 2, 10, 11. vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur 2, 10, 13. qui (cibus) plenior an exiguus sit dandus, ex ratione accessionis aestimari oportebit 2, 12 extr. adeo nihil perpetuum est, sed semper pro vi corporis aestimandum 3, 26, 155.

Aestimatio, onis, & causae quoque aestimatio saepe morbum solvit 1, praef. 109, i. respectus, ratio habita.

Aetas, atis, aetates hominum 1, 3, 1. quod ad aetates pertinet 1, 3, 69. 2, 1, 40. quae partes aetatis, qualia corpora maxime tuta vel periculis opportuna sint 2 praef. 3. fere minus roboris illis aetatibus subest 2, 10, 81. i. pueris & senibus 7, saepe istae (venae) lentiores celerioresque sunt & aetate & sexu caet. 3, 6, 11. Ratione aetatis 1, 1, 9. Caeterae aetates 2, 8, 99. oppos. pueri usque ad annum decimum. Cuiuscumque is (homo) aetatis est 2, 8, 95, quum hic morbus (phthisis) aetate firmissima maxime oriatur, id est, ab anno duodevigesimo usque ad annum quintum & trigessimum 3, 22, 26. aetas Media tutissima est 2, 1, 11. i. virilis inedia facillime sustinent Mediae aetates 1, 3, 60. oppos. juvenes, pueri, & senectute confecti. Neutri aetati 1, 3, 71. Omnis aetatis homines 2 praef. 3. antiqui Primam Ultimamque aetatem sustinere non posse hoc auxilii genus (sanguinis detractionem per venas) iudicabant 2, 10, 3. fere tamen hanc curationem (herniae sectionem) Puerilis aetas recipit 7, 20, 16. illud vitium, (alopecia) in Qualibet aetate est, hoc (ophthalmus) fere in infantibus 6, 4, 7. neque

idonea curationi (catarrhae) Senilis aetas est, ac ne Puerilis quidem, sed inter has Media aetas 7, 7, 132. intestinorum laevitas facilius a Teneris aetatibus depellitur 2, 8, 33.

¶ de a. iis animantium generibus. in piscibus quoque media aetas, quaeque nondum summam magnitudinem implevit (minus alimenti praestat) 2, 18, 29. quod aetate sit ibid. 27.

¶ cum Verbis. Conferat aliquid (ad vulneris curationem) & aetas & corpus caet. 5, 26, 31. si jam aetas ejus hominis quadragesimum annum Excessit, is morbus (ischiadicus) erit longissimus 2, 8, 119. ubi aetas Induravit 5, 28, 123 oppos. pueri & juvenes. ubi aetas paulum Processit in infantibus 2, 1, 45. si aetas Processit 7, 20, 4 de adultis prodestque in hoc morbo, (dysenteria,) si jam aetate aliquis Processit 2, 8, 32. eadem aetas (tenera) Prodest & in c. xae dolore caet. 2, 8, 34. intereat, non quae aetas Sit 2, 10, 5.

¶ cum Particulis. In ea aetate 2, 8, 94. In eadem aetate 2, 8, 120. neque in omni aetate 7, 26, 19. maximeque id evenit in aetate puerili 5, 28, 248. In qualibet aetate 6, 4, 7. Post hanc aetatem 2, 1, 51 adolescentiae vel juvenum. ¶ i. longum vitae spacium. quo minus caput quibusdam aetate nudetur, succurri nullo modo potest 6, 1, 6. similiter de aliis rebus: id vinum, cui nihil adhuc aetatis accessit 2, 26, 1.

¶ i. totum vitae spacium. Interdum in capite longa imbecillitas per hominis aetatem est, 4, 2, 6, per aetatem saepe repetens (colicus dolor) sic cruciat, ut vitae spacio nihil demat 4, 14, 3. vix fieri potest, ut non per omnem aetatem sit exulceratio 8, 4, 80. aetate nostra 1 praef. 81. 6, 6, 60.

Afer, Afri. Afroium curatio 7, 7, 178.

Africa, v. Africa.

Affero, ferre. quae (simplicia) quoties posuero, non quae hic nascuntur, sed quae inter aromata afferuntur, significabo 3, 21, 26. si quis in balneo sensit majorem oculorum perturbationem, quam attulerat 6, 6, 69. non in pestilentia, nec in variis generibus morborum Aliquid attulisse Auxilii 1 Praef. 6. excisa etiam (cancinomatosa) tamen reverterunt & Causam mortis attulerunt 5, 28, 34. tactusque is locus aliis (aegris) Dolorem attert, in aliis eum non habet 5, 28, 23. attertque tum Dolorem (hernia) & scroto & inguinibus & abdomini 7, 18, 21.

[D]

maiores Dolores affert fractura 8, 10, 3. interdum etiam ex inflammatione tumet ipse testiculus ac Febres quoque affert 7, 18, 42. Initium morbi calor attulerit an frigus 1 Praef. 32. neque id vitium (haemorrhagia) ullum Merum, nisi inter musculos, qui tempora continent, affert 8, 4, 33. Podalirius & Machaon non mediocrem Opem commilitonibus suis attulerunt 1 Praef. 5. purgationes quoque, ubi frequentes sunt, Periculum afferunt 1, 3, 59. non idem Periculum κακιστον affert 5, 22, 19. Periculum affert primum furoris, deinde interitus 2, 7, 66, maximum Periculum affert (curatio) 7, 29, 2. interdum Periculum magnum affert erysipelas 3, 29, 234. per se nullo Periculum affert vitiligo 5, 28, 294. add. ib. 91. membrana semper inter has venas est, neque Periculum affert 7, 22, 14. scil. si laeditur, ut nimia fricatio etiam lethargi Periculum afferat 3, 18, 51. ne quid Periculi afferat sanguis suppressus 6, 18, 121. removendi terrores, & potius bona spes afferenda 3, 18, 61.

Afficio, cere. non sequitur, ut quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat 1 Praef. 93. synon. modo ingens Calor, modo Inflatio hunc (stomachum,) modo Exulceratio afficit, 4, 5, 2. levi, graviore inflammatione affectus 7, 26, 118. os fractum, nisi succursum est, gravibus inflammationibus afficit, 8, 4, 23. ut sustinere spacium affecturi Mali possit, 3, 2, 10. ceterum eodem Malo afficitur ulcus 5, 26, 263. quum malis Medicamentis corpus affectum est 3, 22, 6. quo Morbo totum corpus afficitur ita, ut 3, 25, 2. neque ulla Re magis aut afficitur (stomachus) aut corpus afficit (quam eo) malo, quo resolvitur 4, 5, 3. febricitanti cuidam & magna Siti affecto 1 Praef. 110. quod Suppurat, ea parte, quam afficit, dolorem inflammationemque concitat 2, 7, 89. quae conclusae. Suppurationes) cutem non afficiunt 2, 8, 8. si nimis crebra est Sutura, vehementer afficit 5, 26, 123. eoque Vitio nonnunquam os afficitur 5, 26, 218.

¶ id, quod afficitur 8, 10, 48. de humero fractio. id, quod affectum est 1, 9, 1. de membro arthritide laborante, Si simul totum Corpus afficitur 2, 8, 95. Jecur aut Lienem affectum esse, manifestum est 3, 21, 54. si Jecur aut Lienis affectus est 3, 24 extr. si superior pars (tenuioris Intestini) affecta est,

est, si inferior, si uerlibet 4, 13.
 si Lienis ubi affectus est 4, 9, 1.
 si Nervi vel laesi non sunt, vel
 leviter affecti sunt 5, 26, 249.
 synon. Oculi affecto 7, 7, 78. le-
 vius ipso Ose affecto 8, 9, 30.
 in his Partibus, quae non affici-
 untur 3, 27, 37. quod (*ichradi-*
am malum) ut alias Partes libe-
 rat, sic hanc ipsam quoque affec-
 tamprehendit 4, 22, 3. affectis
 oris Partibus 4, 2, 37 *oppos.* inte-
 gris. si lactens Puer ita affectus
 est 5, 28, 255. Pulmo totus affi-
 citur 4, 7, 3. *de peripneumonia.* Re-
 nes ubi affecti sunt 4, 10, 1 *de*
nephritide Splene affecto 3, 21,
 57. neque ulla re magis aut affi-
 citur Stomachus aut corpus affi-
 cit 4, 5, 3. Stomachus afficitur
 5, 26, 64. incipit affici Stoma-
 chus 5, 26, 227. non ignoremus,
 orto cancro saepe affici Stoma-
 chum 7, 27, 15. nonnunquam
 Stomachus quoque affectus, pri-
 mum rufam bilem per os reddit,
 deinde viridem, quibusdam etiam
 nigram 7, 18, 22 *de hernia.* Proxi-
 me ab stomacho vel afficitur haec
 (Vulva) vel corpus afficit 4, 20, 1.
 ¶ *cum Particulis.* In eodem morbo
 si simul totum corpus afficitur
 2, 8, 95 oculo & ante Per pilos,
 & tum Per palpebrae foramina
 affecto 7, 7, 78. Si lactens puer
 ita affectus est 5, 28, 255. omni-
 bus Sic affectis 3, 18, 41. *i. phre-*
nitis. Cito, Leviter, Levius,
 Magis, Periculosius, Rursus, *v.*
supra.
 Affectus, us. quilibet praeternatura-
 lis status corporis. synon. morbi 2,
 15, 11-12. superflunt alii Cor-
 poris affectus, ex quibus eos, qui
 certis Partibus assignari possunt,
 protinus jungam 3, 18, 1. in
 caeteris affectibus Corporis 5, 23,
 22. concoctio, sicut in omnibus
 Corporis affectibus, necessaria
 (est) 1, 9, 2. in hoc affectu Cor-
 poris 4, 19, 18. ad omnes affec-
 tus Oculorum id (collyrium)
 esse idoneum, qui non lenibus
 medicamentis curantur 6, 6, 187.
 his, qui vel capitis vel arteriae
 dolores habere consueverunt, vel
 quoslibet alios Oris affectus 1, 5, 4.
 possunt quaedam subesse corpori
 vel ex infirmitate ejus, vel ex Ali-
 quo affectu I Praef. 24. In Hoc
 affectu salutare sunt vehementes
 fricationes, *caet.* 4, 21, 2. *de go-*
rrhoea vel tabe dorsali. dum is
 affectus in pus verratur 2, 7, 69
de dolore auris acuto. ad totius
 corporis habitum dirigere oportet
 curationem, seu superflunt vires,
 seu defunt, seu quidam Mali af-
 fectus interveniunt 3, 5, 40. *i.*
symptomata. corporibus inviola-
 tis, haec tamen metu, dolore,

inedia, cruditate, lassitudine, &
 mille aliis Mediocribus affectibus
 saepe mutantur I Praef. 67 *i. cau-*
sis morbis. quod aequae ad om-
 nes Similes affectus pertinet 4,
 16, 8. caeteri venti, quo huic
 vel illi propiores sunt, eo magis
 Vicinos his illisve affectus faciunt
 2, 1, 26.

¶ *perturbatio animi.* saepe eas (ve-
 nas) concitat & resolvit sol &
 balneum & exercitatio & metus
 & ira & quilibet alius Animi af-
 fectus 3, 6, 13. chirurgus perin-
 de faciet omnia, ac si nullus ex
 vagitibus alterius affectus oriretur
 7 Praef. 16.

Affigo, gere. neque in eo loco le-
 vari cutis potest, sed inferiori
 carni quasi affixa est 5, 28, 4.

Affirmo, mare. contra priores au-
 tores Asclepiades affirmavit 4,
 19, 14.

Affligo, gere. si altera (Accessio)
 gravior, altera longior est, con-
 siderandum est, utra magis affli-
 gat, illa Vi, an haec Tempore
 3, 5, 26. haec duo (Desidia &
 Luxuria) corpora prius in Grae-
 cia, deinde apud nos afflixerunt
 I Praef. 8. celeriusque ea (De-
 tractione sanguinis,) qui nimium
 est pinguis, affligitur 2, 10, 13,
 multoque magis (quotidie dan-
 dus est cibus,) si continentes Fe-
 bres sine remissione sunt, quanto-
 que magis corpus affligunt 3, 5,
 33. Febris assidua, quae Siti af-
 fligit 2, 8, 74. protinus ei de-
 menda Materia est, ne, si subse-
 derit, corpus affligat 2, 10, 26 *de*
sanguine abundante. intermissus
 Ordo exercitationis corpus affligit
 1, 1, 7. illud jure aliquis mira-
 bitur, quomodo Quaedam simul
 & affligant nostra corpora, &
 parte aliqua tueantur 2, 8, 89
oppos.

Afflare, unde.

Afflatus, us. a balneo cavere (de-
 bere *ophthalmia laborans,*) ne quo
 frigore afflatusve laedatur 6, 6, 66.

Africa, *vid.* sub Afer.

Agamemnonem I Praef. 5.

Ager, gri. modo ruri esse, modo
 in urbe, saepiusque in agro 1, 1, 2.

Agrestis, e. cucumeris agrestis ra-
 dix 5, 18, 23. 6, 18, 76 *caet.* syn-
 non. cucumeris silvestris radix 4,
 24, 22, 5, 18, 35 *caet.* cucumeris
 agrestis succus 6, 7, 80. cum suc-
 co radicis ex cucumere agresti 6,
 7, 87. *vid.* Cucumis. Pastinaca,
 maximeque agrestis 2, 31, 2.

¶ *Substantiv.* agrestium experimen-
 to cognitum est 6, 9, 29. synon.
 rusticorum 5, 28, 111.

Agricola, ae. ne agricolam quidem
 aut gubernatorem disputatione,
 sed usu fieri I Praef. 52.

Agricultura, ae. alimenta sanis

corporibus agricultura promissa
 I Praef. 1.

Agglutino, are. agglutinanda Cu-
 curbitula est & in genibus, &
 coxis, & super pubem 7, 26, 101.
 ne Cutis ulceri agglutinetur 6, 18,
 44. Habena ultra aures ducenda,
 & fronti duobus capitibus agglu-
 tinanda est 8, 5, 11, idque in
 linteolum ibinere, & fronti ag-
 glutinare 6, 6, 32. quo fit, ut
 nervi sub occipitio extendantur,
 & Mentum pectori agglutinetur
 8, 13, 2. ibique corpori aggluti-
 nandum Pilum 7, 7, 75.

Aggredior, incipiam ab infania,
 primamque hujus ipsius partem
 aggrediar 3, 18, 2, quae deinceps
 exlequi aggrediar 7 Praef. 20.

Αγχιος, ηρος. imponendae fibulae
 sunt, *αγχιος* Graeci nomina-
 runt 5, 26, 116.

Αγκυλη, ης. ad recenti cicatrice
 contractos articulos, quas *αγκυ-*
λας Graeci nominant, conveni-
 ens malagma 5, 18, 61.

Αγκυλοβληφαρον, ης. describitur,
 & curatio ejus traditur 7, 4, 1599.
 Ago, ere. interim licet negotia
 agere 7, 4, 28. agendi necessita-
 tem habentibus 1, 3, 47. post sa-
 tietatem nihil agendum 1, 2, 21.

¶ *de opere medici.* id agendum ci-
 bis uberioribus est, ut 8, 9, 5,
 sive manu sive medicamentis age-
 tur 7, 4, 41. quatenus medica-
 mentis agendum est 7, 7, 148.
 tum majore cura agendum est,
 quum 8, 3, 23. parafacto cere-
 bro, qua ratione agendum sit,
 dicam 8, 3, 33. terebrata res agen-
 da est 8, 3, 12. neque tamen
 fas est nihil a cucurbitula agere
 7, 2, 4.

¶ *de vitae regimine & diacta.* Quum
 disputant, quemadmodum sanis
 hominibus agendum sit I Praef.
 112. primum dicam, quemadmo-
 dum sanos agere conveniat I Praef.
 120. nec tamen ipsis diebus, qui-
 bus aliqua omittenda sunt, expe-
 dit tanquam aegros agere, sed
 caetera omnia quasi sanis facien-
 da sunt 4, 2, 53. quum semper
 aegros securos agere conveniat,
 tum praecipue, ubi cibum sum-
 serunt 3, 5, 41. quum ex toto
 convalescit, periculose vitae gen-
 us subito mutabit & inordinate
 agat 4, 25, 6. finito vitio quem-
 admodum agendum esset, expo-
 sui 7, 30. *extr.*

¶ *i. efficio.* audacter imprimere
 ferramentum debet, ut agat ali-
 quid 8, 2, 10. hic quoque duo
 pericula circumstant, si parum
 fuerit excisum, ne nihil actum
 sit, & frustra sectus aliquis sit,
caet. 7, 7, 82.

¶ *i. impello.* humor in ipsum vulnus
 oricu-

oriculario clystere agendus 7, 17, 21. sin utraque parte prolapsa est, aequaliter retro est maxilla agenda 8, 12, 9. ubi jam iter modiolio impressum est, medius clavus educitur, & ille per se agitur 8, 3, 10. ab eoque (foramine) scalper duabus lineis ad rimam agendus 8, 4, 51. tum scalper utrinque ad rimam agendus, sic, ut 8, 4, 55. atque ibi quoque, quatenus terebra agenda sit, scobis significat 8, 3, 14.

¶ cum Adverbis: Curiosius id agendum est 8, 10, 82. Diligentius esse agendum 8, 25, 5. neque vero Festinanter agendum est, sed ita, ut 7, 26, 36. iisdem omnibus etiam Festinantius actis 7, 5, 37. Liberaliter agere se credunt Imperatores homines, qui caetera illorum (medicorum) arbitrio relinquunt, in genere cibiliter sunt 2, 10, 6. distentionem nervorum, quum Mitissime agitur, pus sequitur 8, 10, 10. Inordinate 4, 25, 6. ex toto non sic nueri, ut viri, curari debent: ergo Parcius in his agendum est 3, 7, 9. Retro, v. *supra*. Subter, v. *Subtractis*.

¶ cum Praepositionibus: A, Ad vid. *supra* in Ago i. impello. atque In his quoque agendum esse agendum, (Hippocrates dixit,) ne praecipitentur aegri 8, 25, 5. neque vero festinanter In hac re, ut in plerisque, agendum est, sed ita, ut quam maxime id tuto fiat 7, 26, 36. v. *supra* Ago i. impello. suppuraciones ubi orae fuerint, primum id agere oportet Per cataplasinata, ne: deinde, ut 3, 27, 31.

¶ cum Conjunctionibus: id agere oportet, Ne 3, 27, 31. diligenter esse agendum, Ne 8, 25, 5. id agere oportet, Ut 3, 27, 31. quisquis daturus est (veratrum) id agere ante debet, Ut 2, 13, 7. id agendum est, Ut 1, 7, 1, 3, 15, 11. 7, 2, 19, 7, 29, 32. numero potius fasciarum id agendum est, Ut laxae quoque aequae contineant 8, 10, 88. id non ideo tamen agendum, Ut aegri vires convellantur, existimo 3, 4, 14. agendum est ita, Ut 7, 26, 36. scalper agendus sic, Ut 8, 4, 55.

Actio, onis, circumcisa omni negotiosa actione 4, 25, 2. naturales corporis actiones appellant, per quas spiritum trahimus & emitimus, cibum potionemque assumimus & concoquimus, caet. I Praef. 33. omnes ergo functiones oeconomicas animales, quas postea in naturales, vitales, & animales differens medici, naturalium actionum notitiam necessariam esse proponunt rationales medici I Praef.

11. obscurarum causarum & naturalium actionum quaestionem supervacuum esse contendunt empirici *ibid.* 46. quia non ab obscuris causis, neque a naturalibus actionibus, quae apud eos diversae erant, mendendi vias traxerint *ibid.* 53. ratione vero opus est ipsi medicinae, si non semper inter obscuras causas, neque inter naturales actiones, tam-n scire I Praef. 19.

Agito, arc. donec majore studio literarum disciplina agitari coepit I Praef. 10. autores medici etiam altius quaedam agitare conati, rerum quoque naturae sibi cognitionem vindicaverunt I Praef. 16. i. meditari, tractare. Nullo quicquam post eos agitante nisi quod acceperat I Praef. 18. quicunque alii non contenti febres & ulcera agitare, rerum quoque naturam ex aliqua parte scrutati sunt I Praef. 78.

¶ i. multum moveo. levi gestatione Corpus agitandum (erit) 3, 6, 53. per haec similique Corpus agitandum est, ut moveatur ex eo statu, quo detinetur 3, 16, 8. jugulum per se non movetur, sed cum humeri motu consentit; itaque eo consistente, super id Humerus agitur 8, 8, 3. praecipue in his (natationibus) agitata Membra, quae maxime deficient 3, 27, 17. Venae vehementer agitantur 2, 4, 81. i. pulsant. dum Vesica agitur 7, 26, 98. i. commovetur, vexatur, irritatur operatione lixomatiae. quum diu frustra per digitos Vesica esset agitata 7, 26, 81. ne effugiat calculus, id est, ne saepius agitata Vesica sit 7, 26, 40.

¶ i. stimulo, irrito. non idem periculum *μαρτυρία* afferre, nisi imprudenter curantis agitatum est 5, 28, 19.

Agitatio, onis. oportet inprimis conquiscescere, siquidem omnis agitatio exulcerat 4, 15, 8. *oppos.*

Agnos, i. ex agno haedove cum petiolis eorum caput aliquanto, quam caetera membra, leviora sunt 2, 18, 31. in petiolis capitulisque haedorum & vitulorum & agnorum 2, 22, 2. facit id etiam haedus agnusve discissus, & calida ejus caro itatim super vulnus (venenatum) imposita 5, 27, 41.

Agrimonia, ae. adversus quos (anguis) satis proficit herba agrimonia 5, 27, 67.

*Agylos, ae, av, silvestris. alterum (popularum genus) est, quam *αγύλιον* Graeci appellant 5, 28, 287, quo asperior est (scabies,) quoque prurit magis, eo diffici-

lius tollitur: itaque eam, quae talis est, *αγγίον* Graeci appellant, id est, teram 5, 28, 285-286. *Σταφίς αγγία*, v. *jno loco*.

Ajax, acis. qualem infantentem Ajacem vel Orsclem poetarum fabulae ferunt 3, 18, 66.

Αιγλάω, απος *αιγλάω* Graeci vocant vitum aliquod oculi 7, 7, 54 ubi & seqq. tractatur.

Αιμορροίς, idos. sanguinis per quaedam velut ora venarum, *αιμορροΐδας* Graeci appellant, prothulo 2, 1, 51. add 6, 18, 107. vid. Venarum ora. ii. Haemorrhoids.

Ajo. Asclepiades acetum ait quam acerrimum esse forbendum 4, 4, 431. i. praecipit, docet. quidam ajunt, oportere caet. 7, 7, 73.

Ala, ae. ex avibus colla alae recte infirmisimis annumerantur 2, 18, 32. fasciisque aut habenda media ala circumdanda est 8, 15, 17. uncus alae (infantis emortui) injiciendus est 7, 29, 28. lana alae subficienda est 8, 15, 20. caput ejus (spathae) summae alae subiciatur 8, 15, 10. *unigo* axilla.

¶ cum Praepositionibus: longitudine Ab ala usque ad digitos pervenit spatha 8, 15, 7. Ab ala ad brachium dirigitur spatha 8, 15, 10. a dextro jugulo Ad alam sinistram, a sinistro Ad dextram fascia dari debet 8, 8, 15, perpectus Ad alteram alam tendere debet fascia 8, 15, 21. idque evenit non In alis tantum 5, 26, 22. sic (phyceblon) maxime In alis caet. 5, 28, 127. nascuntur (strumae) etiam In alis 5, 28, 105. pure effuso, In alis linamento opus non est 7, 2, 27. quae (tubercula) In alis oriri solent 7, 6, 3. si pus maturuit, In alis quidem raro secandum est 7, 2, 12. si qua (ulcera) In alis sunt 5, 28, 149. venas In aliis 5, 26, 20. malum vulnus est, quodcumque In aliis est 5, 26, 23. humerus modo In alam excidit 8, 15, 1. si in alam humerus excidit *ibid.* 4. si in alam delapsus est (humerus) 8, 15, 2. haec (gangraena sic) Inter ungues & alas vel Inguina 5, 26, 220. Gangraenam Inter ungues alasque aut Inguina nasci, dictum est 7, 33, 1. Sub ala brevissimae (esse debent ferulae) 8, 10, 50. humerum genui Sub ala ejus (aegri) cogere 8, 15, 6. fascia primum Sub ala obvolvenda, caput ejus (humeri) debet comprehendere 8, 15, 21. rursusque Sub ala sua fascia dari debet 8, 8, 15. ab eo (summo humero) Sub altera quoque ala petectus ad scapulas porrigantur fasciae 8, 10, 47.

Albus,

[D 2]

Albus, a, um. Bilis interdum alba (supra infraque erumpit) 4, 11, 3. *polypus narium* est Caruncula modo alba 6, 8, 18. Cera alba 4, 20, 11. ex cerussa albus Color emplastris est 5, 19, 6. *αλφός* vocatur, ubi Color albus est (vitiliginis) 5, 28, 295. quod (*apostema*) quamvis ruber, Coloris tamen in album mutati est 5, 28, 135. ea (*pustula*) Colore alba esse consuevit 5, 28, 249. Colore albae venae 4, 1, 33. Emplastra alba lenia 5, 19, 55. id, quod Excernitur, (*alvus*) si est album. periculum offendit 2, 4, 23. mala urina est, in qua quasi Fila quaedam tenuia atque alba 2, 4, 20. Mellis albo subfinitis est melicera 5, 26, 74. album in Oculis *vid. postea in singulari articulo* Oleae albae 2, 30, 9. Oleae albae ex dura muria, eadem aceto intinctae 2, 24, 10. *Ελαιάδες* pus colore atque pinguidine Oleo albo non dissimile apparet 5, 26, 76. finis (*radendi* est) est, quum vel ad album Os vel ad solidum ventum est 8, 2, 11. album Papaver 4, 10, 4. Seminis Papaveris albi 5, 23, 6. in eaque (leuce) albi Pili sunt 5, 28, 298. Piperis albi 5, 21, 8. 11. 5, 28, 268. *caet. v. Piper.* si Pituita alba & mollis est, esse incipit 6, 6, 4. 7. album Plumbum 5, 26, 283. ex Populo alba cortex radicis 6, 9, 9. Pus album 2, 8, 6. 9. *caet. v. Pus.* Pustula, *v. supra* Albus colore: de sedimento urinae: in urina subsidere (debet) album, laeve, aequale 2, 3, 8. si in ea, (urina) laeve & album subsedit 2, 8, 2. urina crassa, ex qua quod desedit, album est 2, 7, 27. si laevis atque alba rubrae sunt, quae in ea (urina) subsidunt 2, 5, 6. si album est Sputum 2, 8, 64. in tabe ejus, qui saluus futurus est, Sputum esse debet album, aequale, *caet.* 2, 8, 11. Tunica alba oculi 7, 7, 118. 114. steatomatis Tunica alba 7, 6, 13. Tunica alba testiculi 7, 18, 4. *hodie albuginea & illa oculi & testiculi vocari consuevit.* *v. Tunica.* Venae *v. sup.* Albus colore. album Veratrum 3, 23, 18. 5, 28, 107. *caet.* albo Veratro 4, 2, 34. 5, 22, 26. *caet.* Veratri albi 5, 22, 27. Veratro albo 2, 13, 5. 3, 23, 18. *caet.* v. Veratrum. alba Viola 5, 11, 12. flos albae Violae 4, 2. Albae Violae *plur.* 4, 20, 19. al. olivae. Vitis alba 5, 2, 2. Urina alba 1, 2, 6. alba Urina 2, 4, 21. si Uva (*i. e. uvula*) alba est 7, 12, 30. album Vulnus 5, 26, 168.

¶ Album quasi substantivum. albo finiri ex nigritie vitium (*offis*),

manifestum est 8, 2, 12. si palpebrae dormientis non coeunt, sed album Oculorum apparet 2, 8, 82. perque somnum palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo Oculorum aliquid apparet 2, 6, 8. in quibus Oculis quod album esse debet, sit luteum 3, 24, 4. ut palpebrae cum albo Oculi cohaerescant 7, 7, 47. ubi alba ipsius Oculi palpebra inhaesit 7, 7, 51. callosa in albo Oculi tubercula 7, 7, 113. Ovi album glutinat vulnus 5, 2, 2. *vulgo albumen.* Ovi album laevat 5, 13. Ovi & album & vitellus in vas defendendum est 6, 6, 38. imponendumque est lana molli exceptum Ovi album 7, 7, 45. Ovi albo similis (*crystallinus humor oculi*) 7, 7, 126. imponendumque id ipsum Ovi albo mixtum 8, 10, 116. ea excipere oportet Ovi albo 6, 6, 31. album Ovi lana excipendum & imponendum 7, 7, 112. cui album Ovi misceatur 6, 6, 93. adjecto albo Ovi 6, 6, 62. album ex Ovo cum rosa mistum 4, 20, 15. ex inferioribus partibus tepidum infundere cum rosa album crudum ex Ovis 4, 15, 10. **Albidus**, a, um. si, quod descendit, est albidum aut pallidum aut spumans 2, 4, 22. si de nigro (oculi) aliquid albidum factum est, diu manet 6, 6, 14. Humor ejus imperiginis quarti generis) albidus est 5, 28, 281. si Humor albidus, exit ex cute incisa in leuce) sanari non potest 5, 28, 303. Leuce habet quiddam simile alphi. sed magis albidata est 5, 28, 298. melius est (Pus,) quo minus est, quo crassius, quo albidius 5, 26, 90. Pus, quo crassius & albidius est (in sacro igne,) eo periculi minus est 5, 28, 75. Pus (est) crassissimum albidissimumque 5, 26, 68. comparatum cum sanguine & sanie vulnerum. Scrotum remissius & albidius est in hydrocele 7, 18, 33. quod (Ulcus) albidum est 5, 26, 195.

Albesco, cere. quae (oleum & aqua) miscenda manu sunt, donec albescant 3, 7, 13.

Alcyonium, i 5, 28, 305. 309. *acusat.* 5, 18, 57. rodit 5, 6, 4. exedit corpus 6, 7, 2. est medicamenti genus, quod auctore Plinio Hist. Nat. Lib. 32 cap. 8. fit ex nidis, ut aliqui existimant, halcyonum & ceycum: ut alii, e sordibus spumarum crassescibus: ut alii, e limo vel quadam maris lanugine. Idem quatuor ejus numerat species: Dioscorides vero quinque. Recentiores adhuc plures Rectius scribitur Halcyonium. Vulgo pharmacopolarum vocatur maris spuma.

Aliud est nidus ita dictus alcedinis sive halcyonis Tunchinensis; ex limbo glutinoso, qui in oestro ventreo ex ore avis profluit, concretus, pro pretioso & instaurante cibo habetur.

Alexandria, ae. celeberrima urbs & portus Aegypti. ideoque aptissime. Alexandriam ex Italia itur 3, 22, 25.

Alexandrinus, a, um. Alexandrini calami genitiv. 5, 24, 3. emplastrum viride Alexandrinum 5, 19, 41. quod idem simpliciter Alexandrinum viride vocatur, 5, 26, 135. 5, 27, 5.

Alica, ae. boni succi est 2, 208. crassorem pituitam facit, 2, 23, 1. Elota alica stomacho apta est 2, 242. Elota quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisanas, vel ex iisdem facta sorbitio, vel pusticula, imbecillissimis annu-merari potest 2, 18, 40. Elota alica dari potest 4, 4, 93. dari in vicem ejus (sorbitio) potest (febricitantibus) alica Elota, si firmus est stomachus & compressa alvus, ex aqua mulla: si vel ille languet, vel haec profluit, ex posca 3, 6, 35. danda est Elota alica ex aqua mulla 4, 7, 10. si siccus manet stomachus, pro- tinus vel ptisanas, vel alicae, vel oryzae Cremor dandus est, cum quo recens adeps cocta sit 3, 7, 18. ultimum auxilium est, in alvum ptisanas vel alicae Cremorem ex inferioribus partibus indere, siquidem id quoque vires tuetur 3, 19, 21. attingit (alvum) Pusticula vel ex alica, vel ex panico, vel ex milio; itemque ex iisdem Sorbitio, & magis, si haec ante fricta sunt. 2, 30, 2. *conf.* 2, 18, 40. cibis esse debet lenis Sorbitio ex ptisana, vel ex alica, vel ex amylo, lacte adjecto 3, 22, 34. primis diebus (peripneumoniae) danda est Sorbitio ptisanas, vel alicae, vel oryzae, cum qua recens adeps cocta sit 3, 7, 9. Alicam ex zea fieri tradit Plin. Hist. Nat. Lib. 18. Cap. 11. sect. 29. & Dioscorida. Lib. 2. Cap. 118. & Constantinus Casar, verius Dionysius Utricensis Geoponicorum, Lib. 3. cap. 7. tritici genus esse, Galen. de Aliment. Lib. 1. cap. 6. ex hordeo conficere docet Pallad. Junio tit. 12. (ubi tamen potius potentiam describi censet Job. Bruyerinus de re Cibaria. Lib. 5. cap. 12. p. m. 271.) & Cael. Apicius Lib. 5. cap. 5. Plin. ra vid. ap. Bruyerin. l. c. Job. Rhod. ad Scribon. Compos. C. IV. p. 172. tit. p. 131. Gejner. in The- sauro Latinit.

Alivatae emplastra, quas con- stant ex medicamentis non pingui- bus.

gubus 5, 19, 3. *alii leg. ἀλπαῖνα.*
conf. Διπαγός

Alius, a, ud. *oppos.* hic: possunt quaedam subelle corpori, quae vel in alio non sunt, vel in hoc alias non fuerunt I Praef. 94. *oppos.* idem: ratio idem doceat, quod experientia, an aliud I Praef. 59. si idem, si aliud *ibid.* conf. I Praef. 87, 93. 3, 3, 25. *caet.* *oppos.* ipse: fricatio & per se ipsum & per alios 4, 4, 37. *i. alter:* I Praef. 107. 5, 1, 3. 5, 26, 99 coll. 7, 26, 99. 5, 19, 17 coll. 5, 21. 5, 28, 305. 7, 4, 25. 7, 7, 36-37. 8, 1, 26. *caet. i. diversus*, neque alia ratio extrahendi est, ubi *caet.* 7, 5, 20. *add.* Alius, *oppos.* idem. *i. novus:* aliae futurae adjiciendae 7, 7, 88. *i. reliquae*, caeterae: postquam chirurgice diducta ab aliis (medicinae partibus) habere professores suos coepit 7 Praef. 9. *conf. ibid.* 7. rursusque alterum digitum demittere debet, & per eandem occasionem alios, donec tota esset intus manus possit 7, 29, 7

praeternaturalis: si nigra pars oculi, amissa naturalis figura, in aliam se vertit 7, 7, 130. *conf.* 7, 7, 68.

aliud tanquam *substant.* ubi, quod ex eo impossibile est, incaluit, detrahendum, & subinde aliud imponendum est 4, 24, 19. aliud est, sanguinem, aliud bilem, aliud cibum vomere. *caet.* *sexies* I Praef. 106. aliud 5, 21, 9. *pro alius pessus.* alia *neut. plur.* 6, 7, 42. alia sunt, in quibus 5, 26, 7 *bis. vid. infra* alia Quaedam. *alii plur.* 3, 5, 18. 20. 8, 2, 9. *caet.*

cum Substantivis: aliud Animal 6, 7, 97. aliorum Animalium 5, 27, 2. aliud Auxilium 2, 10, 20. ubi id (Antidotum) non est. aliud 5, 27, 24. ex alio Casu 7, 12, 20. in aliis Catibus 2, 10, 27, 8, 10, 12. alia Cataplasmata 4, 2, 18. alia de Causa 7, 7, 94. aliis quoque de Causis 7, 7, 41. alium Cibum I Praef. 37. aliud ejusdem valentius (Collyrium) 6, 6, 53. ejus aliud quoque ad idem est (Collyrium) *ibid.* 54. Color alius 2, 5, 5. alii Colores 7, 6, 8. aliisve Commissuris 4, 23, 2. alia (Compositio) 5, 19, 64. alia Compositio generis ejusdem 5, 19, 62. alii Corpori 2, 19, 5. alia Curatio 8, 10, 55. per alias Curationes 7, 20, 5. alio Die 3, 4, 38. aliis Diebus 4, 4, 63. in aliis Doloribus 3, 27, 26. aliae Difficultates 7, 29, 39. alia Dubitatio 3, 4, 36. aliud (Emplastrum) ad idem 5, 19, 17. aliud (Emplastrum) eodem nomine 5, 19, 34. ambulationibus aliisque Exercitationibus 6, 6, 116. sive alia Farina 6, 7, 9. aliae (Febres)

quotidianae 5, 3, 14. apud alias Gentes I Praef. 9. in aliis quoque Gentibus 7, 7, 164. aliud aliud Genus (carunculae seu polypi) 6, 8, 21. aliud curationis Genus 3, 27, 7. aliud morbi Genus 3, 8, 2. aliud vitii Genus est 6, 7, 82. in alio Genere fracturae 8, 7, 10. Genera deinde alia sunt (morborum oculorum) 6, 6, 122. ut lectione & aliis Generibus exerceatur 1, 7, 1. *v. Genus.* alio. Glutinate 7, 11 extr. *suband.* medicamentum. alius Humor 5, 17, 24. alio H 6, 6, 49. ex senectute aliave Imbecillitate 6, 6, 194. propter senectutem Imbecillitatemve aliam 6, 6, 191. alia (linera) 8, 1, 26. ultra Lineas, quas ante fecimus, alias duas immittere 7, 9, 6. alio loco 3, 4, 46. 5, 26, 36. *caet.* in aliis Locis. polui 7, 5, 36. *v. Locus.* aliud item (Malagma) 5, 18, 63. Malum 4, 2, 44. alia Mala 1, 3, 56. 3, 10, 1. Medicamentum aliud 3, 12, 2. ex alio Medicamento 5, 19, 30. alia Medicamenta 7, 25, 18. 7, 27, 11. *conf.* 5, 28, 116. aliis Medicamentis 6, 6, 204. 6, 12, 1. Medicina non alia 7, 5, 38. aliud quodque Membrum 8, 10, 11. Membrum aliud 8, 10, 46. alius Merus subest 5, 26, 99. alio Modo 3, 22, 27. alio victus Modo 6, 6, 204. *v. Modus.* alius Morbus 4, 3, 2. aliorum Morborum 2, 7, 59. Nihil aliud 4, 5, 27. 5, 28, 272. *v. Nihil.* aliud Nomen 4, 4, 19. alio Nominis I Praef. 98. 6, 6, 113. alia proprietatis Notitia I Praef. 108. aliae quoque Observationes 3, 6, 44. alius Ordo 7, 7, 68. aliud (Os) 8, 10, 5. ab alio (Osse) 8, 4, 53. in aliis Osibus 8, 7, 6. alia Pars I Praef. 71. alia (Pars) 7, 6, 14. in aliam Partem humorem averiendo 4, 15, 15. si in aliam Partem inclinati sunt 5, 29, 43. in aliam Partem verti 6, 2, 5. in aliam ejus Partem 7, 4, 25. avertitur quoque interdum sanguis, ubi alia Parte prorumpens, alia emittitur 2, 10, 41. ex alia Parte 7, 5, 9. in alia Parte 6, 5, 5. in aliis Partibus 5, 26, 287. *v. Pars.* alius (Passillus) ad idem 5, 20, 5. aliud Periculum 5, 27, 22. ab alio Principio 8, 3, 4. alios Processus 8, 1, 46. aliae Proprietates I Praef. 114. alia Ratio. alias Rationes. 8, 15, 16. 3, 27, 38. 8, 15, 16. Remedium aliud, quam quod 3, 18, 6. aliae Res 2, 19, 1. *decies octies.* alia Signa 2, 6, 27. alia quoque Signa: 2, 6, 16. aliis Signis 5, 26, 215. aliaque Sutura 8, 1, 19. aliae Suturae 7, 7, 88. in aliis Suturis 7, 13, 7. alio

Telo 8, 4, 5. aliud Tempus 2, 1, 21. 6, 18, 127. Tempore alio I Praef. 93. alia Tubercula 2, 1, 45. in aliis quoque Venis 7, 19, 36. aliave Verberna 4, 2, 24. aliave similes Verbernae 8, 10, 111. alia Via est 4, 19, 11. aliudve Vinum 4, 5, 29. alii Viri 7 Praef. 10. alii quoque Viri I Praef. 17. est autem aliud (Vitium) 4, 18, 1. sicut alia (Ulcera) 6, 18, 50. alia quoque Ulcera 6, 13, 12. aliorum Ulcerum 6, 13, 16. aliis etiamnum Vocabulis 7, 6, 2. in aliud Volumen 7 Praef. 20. sicut alia Vulnere 7, 28, 8.

cum Adjectivis & Pronominibus: Aliquis: si quis alius humor 5, 17, 14. duae species, Alia, alia 5, 12, 3. quin Alia curatione opus sit, alia, *caet. quingies* I Praef. 24-28. Alia parte, alia 2, 10, 41. 5, 26, 28. 112. 117. Aliud perficiendum est, quum aliud dolet 2, 14, 19. Aliud ter I Praef. 50. *sexies* I Praef. 106. Aliam dandum cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est I Praef. 37. Alii, alii I Praef. 21. 3, 1, 3. Alii ter I Praef. 35. Alii *sexies* 3, 18, 8-9. Alii *octies* 1, 3, 26. Alia, alia *plur.* I Praef. 66. 5, 26, 7. 7, 2, 18. duo genera curationum sunt. Alia, alia 7, 7, 36-37. Aliae, aliae (febres quotidianae) *decies septies* 3, 3, 10. *segg.* Aliae, aliae (insitulae) *duodecies* 5, 28, 159. 162. Aliae res, aliae, *decies octies* 2, 19, 1-4. Aliorum, aliorum I Praef. 57. Aliis, aliis *dativ.* 1, 9, 3. in vicem Aliis diebus, aliis *ablat.* 4, 4 extr. Alios, alios I Praef. 5, 4, 56. *ter* I Praef. 55. experiri Aliud atque aliud 3, 1, 18. Aliud aliudque nomen 4, 4, 19. Aliud ex his aliudve vinum 4, 5, 29. Aliudque (os) super aliud effertur 8, 10, 51. *i. alterum.* Alii aliique colores 7, 6, 8. morborum in iisdem hominibus Aliae atque aliae proprietates sunt I Praef. 114. non easdem (febres) inordinate redire, sed Alias aliasque subinde oriri dicunt 3, 3, 25. extendendi Alia, atque alia genera sunt 8, 16, 8. ex phrenitidis Alii, alii *caet.* atque ex his ipsis Alii, alii 3, 18, 8-9. Aliosque ex his, alios 3, 1, 2. ex his Alia, alia I Praef. 66. 5, 26, 7. ex similibus Alia, alia 5, 17, 2. Aliaque ex his, alia 8, 1, 26. color Alius ex alio fit 2, 5, 5. in Alia alia pars I Praef. 71. Aliaque res alia vel valentior est vel infirmior 2, 18, 11. Aliud alii vel corpori vel valitudini convenit 2, 19, 5. quorum quilibet dolorem minuit, sed magis Aliud in alio 3, 10, 5. adeo usque in finem

gula angulum genera singula medendi praeceperunt. Alique alia 5, 27, 27. tactusque is locus Aliis dolorem affert, in aliis eum non habet 5, 28, 23. in Aliis, in aliis 5, 28, 264. 299. 6, 4, 2, 6, 6, 163. Alia, alia vero 7, 2, 18. atque in Aliis quidem, in aliis vero 5, 28, 264. non sequitur, ut; quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne Alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat I Praef. 93. & haec quidem in omnibus deprehenduntur, alia vero in singulis 8, 11, 16. Illud aliud genus 6, 8, 21. Multique alii celebres viri 7 Praef. 10. Multas esse alias rationes 8, 15, 16. Quum in Multis aliis, tum in hac re quoque 7, 29, 3. alio Novo nomine I Praef. 98. Nulla alia curatio, quam 7, 17, 10. Nullis aliis auxiliis *dativ.* 6, 6, 73. Plura alia tubercula 2, 1, 43. Quicumque alii I Praef. 78. Quidam, alii, alii 3, 5, 15-18-20. Quidam, alii, alios 4, 2, 20. Quibusdam, aliis 5, 26, 225-226. Etiamnum Quaedam alia noscenda sunt 5, 26, 65. Quaedam alia adhibenda 8, 16, 9. gummi quum Quasdam alias facultates habeat, Hoc maxime praestat, ut 6, 6, 50. Quidquam aliud 4, 2, 27. aliud Quoque membrum 8, 10, 21. ut in alio Quoque genere morborum 3, 7, 9. similia his, quae in alio Quoque vulnere genere praecepimus 7, 19, 48. Quilibet alius animi affectus 3, 6, 13. si is (cuius) non est Quilibet alius 7, 1, 5. sed armeniacus, vel Quilibet alius 6, 6, 226. Quaelibet alia pars 2, 7, 19. dolor articulorum, prout in pedibus manibusve aut alia Quaelibet parte sic est 2, 7, 16. aut cornu cervinum (juxta incendunt) si non est, Quodlibet aliud (vinum) 5, 27, 41. ex Quolibet alio materiae genere 2, 17, 5. his, qui vel capitis vel arteriae dolores habere consueverunt, vel Quoslibet alios oris affectus 1, 5, 4. panis fermentatus, & Quisquis alius quam ex critico est 2, 28, 1. aliae Simili (ex) re 3, 5, 2. aliae Similes verbenae 8, 10, 111. Similibusque aliis *ablat.* 1, 6, 6, 3, 21. 8, 7, 23. vel aliis medicamentis Similibus 6, 18, 129. ex Similibus alia, alia 3, 17, 2. neque Ulla alia spes est 2, 3, 2. plus alimenti est in pane quam in Ulo alio 2, 18, 12. In cubito celerius quam in Ulo alio articulo callus circumdatur 8, 16, 14.

¶ cum Partientis: aliud Atque aliud 5, 1, 18. Atque alia quoque uti-

lia sunt 6, 6, 161. aliae Atque aliae I Praef. 114. alia Atque alia genera 8, 16, 8. Aut alia 2, 7, 16. Et alius 2, 28, 1. Et alius 1, 7, 1. aliaeque Etiamnum difficultates 7, 29, 39. Etiamnum quaedam alia noscenda sunt 5, 26, 65. aliis Etiamnum vocabulis 7, 6, 2. color alius Ex alio sit 2, 5, 5. aliud Ex toto curationis genus 3, 15, 11. aliud Ex his 4, 20, 5. 4, 5, 29. *coll.* Ex his 1, 15, alii 3, 18, 9. aliaeque Ex his 8, 1, 26. aliosque Ex his 3, 1, 2. aliud Item fit (malagma) 5, 18, 63. Itemque aliae 2, 19, 3. Itemque alios I Praef. 55. Neque aliud, quam 2, 16, 2, 3, 18, 6. Neque alia ratio extrahendi est, ubi 7, 5, 10. Neque alia facienda sunt, ubi 8, 2, 9. Neque tamen alius importunior acutiorque morbus est, quam is 4, 3, 2. Non alia (ratio) magis ulu comprobata est 8, 15, 16. Non aliud magis proficit 5, 28, 87. acria medicamenta & acres cibi Non alio magis nomine nocent, quam quod lachrymas movent 6, 6, 113. ex quibus non aliud carbunculo pejus est 5, 28, 2. Non aliud (empiastrum) melius, quam 5, 19, 19. medicamentum Non aliud valentius est, quam 5, 28, 283. Non aliis medicamentis egent, quam 6, 12, 1. *v. sup.* medicina Per alium moveatur (membrum) 3, 27, 11. alius *caus.* Quam 2, 5, 2, 16, 2. 2, 28, 1, 3, 12, 4, 3, 18, 6, 3, 22, 34, 4, 2, 31, 4, 3, 2, 5, 19, 19. 5, 27, 55, 5, 28, 283. 6, 6, 113. 7, 17, 10. *caus.* Que: aliae res 2, 18, 11. aliaeque transversa (sutura) 8, 1, 19. aliudque 8, 10, 5. aliud aliudque 4, 4, 19. alique alia 5, 27, 27. alii alique colores 7, 6, 8. aliaeque medicamenta 7, 25, 18. aliaeque ex his, alia 8, 1, 26. aliosque ex his, alios 3, 1, 2. alias aliasque subinde oriri (febres) 3, 3, 25. aliisque *dativ.* 5, 28, 216. *ablat.* 6, 6, 116. & alii Quoque viri I Praef. 17. aliud Quo, ut 6, 6, 54. atque alia Quoque 6, 6, 161. aliae Quoque observationes 3, 6, 44. alia Quoque signa 2, 6, 16. alia Quoque quaedam 7, 7, 13. alia Quoque ulcera 6, 13, 12. alia Quoque vulnera 7, 28, 8. alii Quo, ut de causis 7, 7, 41. in aliis Quoque gentibus 7, 7, 164. in aliis Quoque venis 7, 19, 36. sed alius Rursus metus subest 5, 26, 99. atque in hac quoque Rursus alia proprietatis notitia saepe necessaria est I Praef. 108. Rursus alii (homines) 2, 16, 5. Rursus aliae febres 3, 3, 12. Sive alia farina 6, 7, 9. Subinde aliud imponendum 4, 24, 19. alias 4-

aliasque Subinde oriri (febres) 3, 3, 25. aliudque (os) Super aliud effertur 8, 10, 5. Ve: lentiscus aliae ex reprimentibus verbenae 4, 24, 24. aliud ex his aliave vinum 4, 5, 29. aliudve animal est 6, 7, 97. ex febre aliae imbecillitate 6, 6, 194. aliaeve similes verbenae 8, 10, 111. aliaeve refrigerant a cataplasmata 4, 2, 18. aliaeve medicamenta 7, 27, 11. in humeris aliaeve commisuris 4, 23, 2. Vel aliud 4, 20, 5. Vel alius medicamentis umilibus 6, 18 extr. Vel quilibet alius 6, 6, 226. alia Vero 7, 2, 18. 8, 11, 16. in aliis Vero 5, 28, 264. Ultra lineas, quas ante fecimus, alias duas 7, 9, 6.

¶ cum Genitro: aegrorum alios, alios I Praef. 34. cum Ex: ex quibus non aliud 5, 28, 2. ex similibus alia, alia 5, 17, 2. *conf.* supra alius cum Particulis.

Alias *synon.* alio tempore I Praef. 93 & 94. 5, 19, 24. *coll.* 25. Morus, ut in dolore pefifer, sic alias saluberrimus corpori est 8, 11, 35. quae vel in alio non sunt, vel in hoc alias non fuerunt I Praef. 97. quoniam & alii, & idem alias, post ista non febricitarent I Praef. 87. doloremque, etiam si non alias, tamen ingredienti movere clavus 5, 18, 229. multa in praecipiti periculo recte sunt, alias omittenda 3, 18, 23. i. in aliis morbis: In eodem morbo (peripneumonia) periculosa sunt tussis, destillatio, etiam, quod alias salutare habetur, sterutamentum 2, 8, 65. i. alio loco: ut alias quoque dixi 7, 4, 11. alias dixi 7, 15, 1. alias dictum est 7, 2, 3a. *synon.* alio loco mihi dictum est 7, 13, 1. alias erit explicandus (dolor) 4, 2, 2. jam alias (superius) exposui 7, 30 extr. *conf.* jam alias proposui 7, 2, 2. 7, 30, 6. qualia & alius & paulo ante in erysipelate proposui 5, 28, 137. quae alias proposita sunt 7, 12, 29. ut alias scripsi 7, 2, 10.

¶ i. alio nomine: sycamini, quam alias sycomorin vocant 5, 18, 21. alias, alias: atque alias per sudorem ad integritatem venit, alias corpus tantum imbecillius redditur 3, 3, 19.

Alibi. si temporibus integris, primum ibi, deinde alibi, sudor incipit 2, 17, 28. clavus nonnumquam quidem etiam alibi, sed in pedibus tamen maxime nascitur 5, 28, 229. in vena, futurae duobus limis facienda est, & spissior quam alibi 7, 16, 14. quae alibi posui 7, 30, 29. i. alia parte libri, vulnere quoque ulcerumque multorum curationes, quas alibi exsecutus sum 7 Praef. 17. vide licet

Heet hic quoque, ut alibi, quum secunda vana fuerint, contrariis adjuvantibus, 6, 6, 74. *i. aliis morborum vicibus, occasibus.*

Alioqui. *i. alio modo, ratione:* neque torbitiones his, aut alioqui molles & faciles cibi (conveniunt) 3, 23, 11. *i. alia conditione:* penitiusque condita suppuratione, pro his, enae alioqui cutis ostendit, punctiones sunt 5, 28, 146. *i. alio tempore:* si diutius aut jaceat aut alioqui jacere consuevit (*hysterica jussocata*) 4, 20, 5. multique etiam ex profusio sanguinis intermorientes, ante ullam curationem vino rescindendi sunt, quod alioqui inimicissimum vulneri est 5, 26, 156. *i. caeterum,* prodiit sanguis nonnunquam: alioqui vero humor ejus (impetiginis quarti generis) albidus est 5, 23, 281. *i. vicissim.* homo & relictus infillit, & alioqui ad necessaria opera curvatur 8, 1, 57.

Alioquin. *i. caeterum, quod ad reliqua pertinet.* 5, 26, 152. *i. interim, extra hanc rationem:* si vel excrevit cicatrix vel concava est, stultum est, & coris causa rursus & dolorem & medicinam sustinere: alioquin res utrique succurri patitur 5, 26, 288-289. sed haec quidem alioquin memoria magni professoris, uti interponeremus, effecit 8, 4, 14. *i. extra praesentem translationem, tanquam paragon.*

Aliter. *i. alio modo:* quum aliter aliterque in eodem morbo febres Accedunt 3, 3, 25. quum aliter tutius Avelli non possit 7, 21, 9. si forte aliter Compositus est (*foetus in utero*) 7, 29, 16. vel aliter coloris Corrupti 8, 4, 75. atque id quoque aliter aliterque Curatur 7, 17, 4. in oculis, quae manum postulant, & ipsa diversa sunt, & aliter aliterque Curantur 7, 7, 1. quum quis aliter Decubuit, aliterque membrum collocavit 5, 28, 177. utilisque est (*gestatio*) his corporibus, quibus lentae morborum reliquiae remanent, neque aliter Eliduntur 2, 15, 1. Inveniuntur, in quibus aliter Eveniat I Praef. 108. quum aliter pleraque in mortuis se Habebant I Praef. 73. aliter se corpus Habere atque consuevit 2, 2, 1. *si aliter se Habebunt* (*ossa*) 8, 10, 90. ne postea suspensum (*brachium*) aliter atque quum deligabatur, humerum Incinet 8, 10, 48. aut aliter naturali colore Mutato 5, 28, 243. quae (*testicularum vulnera caet.*) sanari non possunt, vel aliter Nutriti debeant 7, 19, 2. tumoribus aliter aliterque per totum id (*corpus*) Orientibus 3, 21, 3. vesica-

aliter in viris atque in faeminis Posita 4, 1, 34. si aliter non Respondet alvus 4, 10, 2. venter Solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum 4, 8, 7. quae curatio calculosis, quum aliter Succurri non potest 7, 26, 17. add. 6, 18, 80. Dum: si aliter haec erunt 3, 20, 11 subaud. *comparata, vel simile.* vel aliter Vitiato osse 6, 13, 14.

Ex alia ratione vel causa: aliter quoque morbus est, (*leishargus*), aliter (*quam cardiacus*) phrenitico contrarius 3, 20, 1. calculis suppurantibus aut aliter dolentibus 5, 18, 14. clavus nascitur praecipue ex contuso, quamvis interdum aliter 5, 28, 229. interdum sit in angulo (*oculi*), parum ungue exciso, vel aliter, tuberculum 7, 7, 42.

Inveniuntur, in quibus aliter Atque in caeteris idem eveniat I Praef. 103. *conf.* 2, 2, 1. 4, 1, 34. 8, 10, 48. neque aliter succurri potest, Quam si 6, 18, 80. *cum* Que: aliter, aliterque 3, 3, 25. 3, 1, 3. 7, 7, 1. 7, 17, 4. Aut aliter 5, 28, 243. Vel aliter, 6, 13, 14. 7, 19, 2. 8, 4, 75. Neque aliter 2, 15, 1. 6, 18, 80. aliter *quingues repetitum* I Praef. 90.

Alienus, a, um. *oppos. suus.* ejusmodi medici melius alienos aegros quam suos nutriunt 3, 9, 18. *i. aliorum medicorum.*

In alubris, noxius: prima Aestas non aliena est 7, 14, 31. Balneum alienum est 3, 22, 32. 5, 26, 263. Balneum atque omnis humor alienus est 3, 21, 21. Gravia quoque aliena sunt 5, 26, 255. Ignis alienus est 7, 2, 16. litus alienum est 2, 10, 15. Olera & Salsamenta semper aliena sunt 7, 27, 20. Sutura aliena est 5, 26, 115. Vinum per omne tempus alienum est 8, 7, 14. maxime Vomitus alienus est 1, 4, 14.

Cum Dativo: sumendi Cibi faciles & stioracho non alieni 4, 5, 22. facis convenit, quum omnibus febricitantibus nimius Humor alienus sit, tum praecipue esse faeminis, quae ex parvu in febres inciderunt 3, 6, 9. Id huic morbo alienum est 4, 13, 17. Medicamentis stomacho alienis 5, 25, 2. aliena stomacho sunt Omnia tepida. Omnia salsa, Omnia jurentia, Omnia praedulcia, Omnia pingua, *caet.* 2, 25, 1. *per se* leve aliquid ex his, Quae non aliena stomacho sunt 4, 5, 34. aliae Res idoneae stomacho sunt, aliae alienae 2, 19, 2. Vinum omnibus, dum febris, dum inflammatione est, alienum est 5, 26, 242. ubi convulvit aliquis, diu tamen alienus ei veneris Ulus sit

3, 21. *exte. i. interdicius, sed aliis leg. est.*

Cum In: haec In recentibus malis aliena sunt 6, 6, 73.

Cum Infractura: equitare podagricis quoque alienum est 4, 24, 19. glutinare id (*fractum*) vinciendo, alienum est 8, 10, 62. quibus uti, alienum est 5, 25, 2. *cum* Non: Non alienum est, in ipsa febre dare multum tres aut quatuor cyathos 7, 9, 6. olfacere quoque vel Serpillum vel anethum, Non alienum est 3, 10, 6. *conf.* 4, 6, 11. 5, 26, 136. 6, 6, 30. *caet.* sponte tamen vomere, Non alienum est, praecipue his *caet.* 5, 25, 163. Non alienum etiam est, compellere *caet.* 7, 26, 114. Non alienum est etiam, circumdare *caet.* 5, 26, 140. Non est alienum, gargarizare 6, 6, 177. tum Non erit alienum, forbere *caet.* 4, 6, 23. *cum* Neque: Neque alienum est, cucurbitulam admove- vere 3, 18, 54. Neque alienum est, metiri *caet.* 3, 21, 30. *conf.* 3, 19, 22. 3, 27, 14. 4, 7, 17. 4, 8, 12. 4, 21, 5. 5, 27, 30. 5, 28, 199. 6, 6, 86. 8, 3, 9. *caet.*

Cum Infractura Passiva: ea (*medicamenta*) adhiberi, non alienum est 5, 26, 198. sanguinem homini mitti, non alienum est 5, 27, 11. neque alienum est, illini frontem 6, 6, 125.

Cum Infractura Activa simul & Passiva: moveri & ambulare, nisi facis, alienum est 5, 26, 185.

Quo minus alienum videtur, medicamentis quoque moliri dejectiones 6, 6, 213.

I incongruus: non alienum videtur, exponere 2 Praef. 3. *conf.* 5 Praef. 8. interdum in accessione (*febris*) aegros desipere & loqui aliena 3, 18, 3.

Alien, are. in praeternaturalem statum mutare, id, quod attritum est (*in fractura*), alienatur & cancro opportunum est 8, 10, 23. deliganda fasciis sunt (*vulnera fracturarum*) laxius. quam si ea plaga non esset, quantoque facilius & alienari & occupari cancro vulnus potest 8, 10, 87. momento alienantur intestina excerno & infuso spiritu circumdata 7, 16, 6. si alienatum adhuc non est 5, 26, 117.

Alienatio, onis. mentis alienatio 4, 2, 4. *i. delirium.*

Aliquis, Aliqua, Aliquid & Aliquod. cur enim potius aliquis Hippocrati credat quam Herophilo? I Praef. 47. *conf.* 1, 2, 7. 22, 1, 3. 75. 248. 8, 86. 2, 18, 53. 2, 26, 3. *caet. i. aeger,* 2, 2, 3. 2, 5, 2. 2, 6, 42. 2, 7, 89. 2, 3, 8. 32. 2, 14, 23. 4, 24, 6. 4, 19, 34. 3, 12, 7. 6, 18, 56. 7, 4, 22. 7, 7, 82.

7, 7, 82. 7, 14, 9. 7, 18, 17.
 7, 25, 1. 7, 26, 98. 8, 4, 21. *caet*
i. medicus: fortasse responsum
 fuisse id, quod aliquis esset ex-
 pertus I Praef. 82. Quum quod-
 liber horum aliquis conterit 6,
 8, 2. *add.* 2, 7, 1. 5, 18, 69. 7,
 13, 6. 7, 20, 7. 8, 4, 15. 8, 10,
 8, 49. *caet.* aliqua *i. faemina*: sive
 vitio locorum aliqua prolabitur
 & obmutescit 5, 25, 81. *suffoca-*
tione hysterica corrumpitur. ubi con-
 cepit aliqua 7, 29, 1. aliquid I
 Praef. 82. 2, 7, 22. 80 7, 12, 41.
 8, 9, 27. 2, 10, 17. 2, 14, 7.
 4, 16, 10. 6, 7, 95. 6, 18, 65.
 7 Praef. 7. *caet.* aliquid *accusat*.
 3, 5, 38. 4, 2, 43. 4, 11, 15.
caet. aliquid, *vid. postea cum*
Genitivo, & cum Ex. alicujus I
 Praef. 43. 2, 7, 60. alicui (*mas-*
cul.) 1, 3, 11 (*neutr.*) 5, 17 extr.
 aliquem 2, 3, 1. 4, 4, 23. 8, 13,
 4. aliquo 3, 19, 7. 6, 6, 89. 6,
 14, 8. 7, 7, 4. *caet.* aliqui 6, 15,
 13. 7, 12, 20. 8, 13, 4. aliquae
 3, 18, 20. 3, 22, 8. 5, 28, 98.
 130. 7, 20, 21. aliqua *neutr. plur.*
 2, 2, 8. 4, 2, 53. 5, 28, 21. 175.
 6, 6, 89. 6, 18, 51. 111. *caet.*
 aliquos 2, 3, 11. 2, 14, 2. aliqui-
 bus *abl. (neutr.)* 3, 22, 2. 4, 16,
 6. 6, 2, 8. *caet.*
 ¶ *cum Substantivis, vel similibus*:
 ex aliquo Affectu I Praef. 94. ali-
 quodve Animal 6, 7, 95. quae
 apud Antiquiores aliquos posita
 sunt 2, 14, 2. Aridum aliquod 5,
 17, 15. admotum aliquod Auxi-
 lium 2, 14, 15. aliqua Cataplas-
 mata 4, 21, 5. aliquis Cibus le-
 nis 4, 4, 57. Compositum aliquid
 ex arido penicillo 8, 5, 6. Con-
 cretum aliquid ex sanguine 7, 26,
 2. aliqui Dentes 6, 15, 13. 7,
 12, 20. interpositisque aliquibus
 Diebus 6, 6, 199 *i. aliquot*. ubi
 sub cute coit aliquid Durius. &
 interdum paulo Asperius 5, 28,
 220. eorumque (Emplastrorum)
 aliquod 8, 4, 35. Exiguum ali-
 quid 1, 3, 75. 4, 15, 3. aliquas
 Exulcerationes graves 2, 7, 18.
cum aliquo Ferramento 7, 5, 32.
 aliqua (Fistula) 7, 4, 40. sen-
 sus alicujus ibi quasi Frigoris 2,
 8, 116. mali Genus aliquod igno-
 rum I Praef. 61. Humoreve ali-
 quis aquae similis 2, 12, 11. Hu-
 mor aliquis mellis aquaeve similis
 7, 13, 1. *conf.* Humor. Humor a-
 liquis 6, 7, 84. 7, 7, 78. ex Ictu
 aliquo 7, 18, 11. aliquis pituitae
 Impetus 2, 7, 3. Lene aliquid
accus. 5, 28, 93. Lumbricos ali-
 quos 2, 3, 11. Malagma aliquod
 4, 3, 14. aliquod Malagma 4, 7,
 16. Medicamentum aliquod 7, 8,
 6. aliquod Medicamentum *accus.*
 6, 7, 13. aliquo Medicamento
 7, 4, 34. Medicamenta aliqua 5,

26, 198. epotis aliquibus Medi-
 camentis 2, 8, 22. cum Medica-
 mentis aliquibus 6, 9, 4. ruptis
 intus Membranis aliquibus 7, 7,
 103. aliquae Membranulae 7, 20,
 21. Membrum aliquod 2, 8, 121.
 2, 14, 18. aliquo Modo 8, 9, 31.
 aliquo Morbo 2, 7, 18. aliqua
 Necesitas 2, 16, 3. propter ali-
 quas civiles Necesitates 1, 1, 7.
 aliqua Nervosa, quales fere tuni-
 cae membranaeque sunt 5, 28,
 175. Nervosa aliqua 7, 27, 28.
 aliquae quasi Nubeculae 2, 3, 8,
 aliqua Ossa 8, 7, 6. interior ali-
 qua Pars I Praef. 71. Partis ali-
 cujus 2, 10, 36. 4, 2, 10. aliquam
 Partem corporis 1, 3, 29. in ali-
 quam Partem 2, 7, 78. aliqua
 Parte 2, 5, 5. 2, 7, 4. 52, 57. 73.
 aliqua corporum Parte 5, 28, 1.
 ab aliqua Parte 8, 8, 12. Parte
 aliqua 2, 8, 89. 2, 12, 6. 4, 4,
 72. 7, 12, 10. si qua Parte 7, 9,
 1. 7, 17, 8. in Parte aliqua 2,
 11, 8. in corporis Parte aliqua 5,
 11, 1. Partes aliquas corporis
 1, 4, 1. circa Partes aliquas 2,
 2, 5. Paulum aliquid 1, 3, 25.
 4, 4, 85. potestque in aliqua Pro-
 minentia incidere scalpellus 7,
 26, 67. Proprium aliquid I Praef.
 112. Purnulentum aliquid 2, 7,
 35. ab aliqua Ratione I Praef.
 29. Remedium aliquod 6, 11,
 14. aliqua Res 3, 8, 6. 3, 22, 27.
 6, 6, 102. 6, 14, 2. Res aliqua
 1, 10, 11. Ruptum aliquid 2, 10,
 17. aliquis venientis mali Sensus
 2, 8, 95. *omitt.* aliquis *ibid.* 27.
 Sensem aliquem fulgoris 7, 7,
 129. certa aliqua Signa 2, 6, 37.
 aut Simile aliquid 5, 19, 33. ali-
 quidve Simile incidit 3, 22, 7.
 aut melli Simile aliquid, aut re-
 nui puliculae. *caet.* 7. 6. 8. Si-
 milive aliquo 3, 18, 22. Spacium
 aliquod *accus.* 2, 3, 4. Tempus
 aliquod 1, 2, 9. Tenue 5, 28,
 220. aliquid in ipsa curatio-
 ne Tormentum *accus.* 7, 11, 2.
 aliquae Verbenae 5, 28, 98. Ver-
 benae aliquae 3, 18, 26. Vesti-
 gium aliquod *accus.* 6, 6, 14. Vi-
 ride aliquid 2, 6, 34. ex ali-
 quo Vicio 7, 7, 54. aliquod Ul-
 cus 5, 27, 37. Vomicas aliquas
 2, 7, 86. aliquod Vultus 5, 26,
 127.
 ¶ *cum Genitivo.* si quid Aridi est
 6, 19, 13. Chalcitridis aliquid 6,
 6, 186. 2. *parum.* si quid Cibi vel
 Potionis assumtum est 5, 26, 56.
 v. Cibus. si quid ibi curti est 7,
 8, 13. aliquid Difficultatis 2, 5,
 30. aliquid Ejusmodi 4, 2, 48.
 aliquid Eorum 7, 5, 13. Eorum
 aliquid 4, 3, 12. 6, 6, 44. 7, 7,
 6. Eorumque (emplastrorum) a-
 liquod 8, 4, 35. aliquod Horum
 5, 28, 302. ne quid Horum 2,

17, 6. Horum aliquid I Praef. 93.
 97. 2, 2, 8. Horum aliquo 6, 6, 89.
 ubi Horum aliquo 6, 14, 8. ex
 Horum aliquo 2, 33. 9. 3, 19, 7.
 si quod intus Humoris concreve-
 rit 5, 26, 126. si quid prodit Hu-
 moris 6, 6, 190. si quid Humo-
 ris superest 7, 15, 11. habent a-
 liquid Inflammationis 5, 28, 198.
 ut aliquid secum integri trahat 6,
 18, 52. si quid Lachrymae pro-
 cessit 6, 6, 37. emplastrum uti-
 que Liquati aliquid accipit 5, 17.
 13. Mellis aliquid 5, 10. si quid
 Offensae sensus 1, 6, 6. si quid
 Olei misceri debet 5, 17, 15. O-
 lerum aliquid 5, 28, 143. aliquid
 Osis 7, 33, 5. ne quid Periculi
 afferat 6, 18, 321. Quorum ubi
 aliquid 7, 5, 11. 8, 11, 5. Quo-
 rum aliquo 3, 19, 7. aliquid San-
 guinis 8, 4, 62. si Sanguinis quo-
 que aliquid emisum est 5, 28,
 234. ne quid Sanguinis 5, 26,
 118. 7, 19, 38. aliquid in natura
 Spei est 2, 8, 94. Tumoris. Vini
 aliquid 4, 6, 21. 5, 28, 54. si quid
 Vitioli est 6, 13, 15. *add. cum*
Genitivo 7, 18, 39. 7, 26, 121.
 8, 2, 6. 13. 8, 4, 24. 62. 8, 11,
 10. *caet.*
 ¶ *cum Praepositionibus.* aliquid De
 sinapi 8, 10, 129. medicamentum
 aliquid Ex adurentibus 7, 8, 6.
 aliqua Ex adurentibus 6, 18, 51.
 inter paupesbras Ex albo oculo-
 rum aliquid apparet 2, 6, 8. ali-
 quid Ex carne 5, 26, 121. ali-
 quid Ex calefacientibus 3, 11, 4.
 Ex cole aliquid 6, 18, 43. de-
 mendumque aliquid Ex cibo 6, 6,
 124. aliquid Ex his 6, 7, 55.
 emplastrum aliquid Ex his 8, 5,
 25. aliquid Ex his 3, 2, 15. 4,
 4, 92. leve aliquid Ex his 4, 5,
 34. Ex his aliquid 3, 21, 24. Ex
 his aliqua 6, 18, 111. aliquave
 Ex his 2, 6, 10. aliquid medi-
 camentum Ex iis 8, 5, 22. col-
 lyrio Ex iis aliquid 7, 7, 4. Ex
 illis aliquid 6, 6, 89. adjicien-
 dum aliquid Ex media materia
 3, 6, 38. incipiendum est ab ali-
 quo Ex materia levissima 3, 6,
 38. Ex metallicis aliquid 5, 28,
 180. aliquid Ex osse 7, 12, 13.
 ut potius Ex sana parte aliquid
 excidatur, quam ex aegra relin-
 quatur 7, 33, 4. aliquid. Ex pe-
 nicillo 5, 28, 192. 7, 10, 4. 8, 5,
 6. 8, 9, 27. ut aliquid minuisse
 Ex tumore videatur 5, 26, 172.
conf. cum Ex 5, 26, 121. 134. 6.
 13, 4. 6, 19, 15. 7, 4, 34. 7, 6,
 16. 7, 26, 69. 8, 4, 28. 8, 9, 31.
 8, 10, 62. *caet.*
 ¶ *abiecto Ali;* post Alius: pila vel
 armis aliove quo genere exerceri
 1, 8, 1. post Ne: ne quis 1, 3, 48.
 4, 12, 5. 7, 2, 21. 7, 5, 56. *caet.* ne
 qua cruditas 3, 15, 24. ne qua vena
 7, 7, 149.

7, 7, 140, 7, 12, 44, 7, 15, 4. *caet.* ne quod ulcus 5, 27, 37. ne quod periculum 7, 14, 28. ne quid 1, 3, 82, 1, 4, 10, 2, 17, 6, 4, 13, 15, 5, 26, 118, 5, 28, 42, 6, 6, 119, 6, 18, 46, 121, 7, 4, 9, 7, 5, 22, 7, 7, 31, 43, 7, 19, 37, 7, 26, 86, 115, 8, 4, 28. *caet.* ne quo 6, 6, 66. ne qui decipiantur 8, 4, 13. dum ne ea sola quis utatur 3, 18, 60. ut ne quid 1, 3, 82. *non abjicitur post* ne, si aliquot voces interpositae sint: ne vel ex ungue aliquid relinquatur 7, 7, 28. neve concretus aliquo loco maneat 7, 19, 8. neve intus aliqua 7, 26, 76. *conf.* 3, 5, 19, 7, 5, 13, 7, 4, 37. *abjicitur post* Nisi: nisi quod obstat 4, 5, 4. *alii leg.* quid. nisi quid obstat 4, 7, 11. *conf.* 6, 6, 8. nisi quum cibi quis, quantum assumitur est, cepit 1, 3, 66. *non abjicitur post* nisi: nisi post horum aliquid 1 pr 93. nisi aliquid prohibet 4, 4, 25. *interpositis vocabulis:* nisi magnopere aliqua res prohibet 3, 8, 6. nisi illos per vim aliquis intendit 8, 10, 8. *abjicitur post* Num: num quis locus 8, 4, 22. *partim abjicitur, partim non:* num cui saepius horum aliquid eveniat 2, 2, 8. *non abjicitur interpositis aliquibus vocibus:* num contra dens aliquis acutior sit 6, 12, 2. *abjicitur post* Qualis: quale quid vivo homine est 1 Praef. 68. *post* Quam, *partim non:* non ante progredi, quam quis aliquid assumit 5, 27, 70, *post* Quam maxime: aes, quam maxime calidum quis pati potest 5, 28, 99. *post* Quodcumque: quodcumque quis ex accessione levatus est 3, 5, 22. *post* Qui: observatio, qua quis in pestilentia utatur 1, 10, 1 eadem ratione, qua quis ante deceptrus est 8, 4, 13. *non post interjectas voces alias:* quod ut sustinere aliquis possit 3, 15, 13. *abjicitur post* Quicumque: quacumque autem tunicam quis violavit 7, 19, 35. ex quocumque autem morbo quis convalescit 4, 25, 1. *post* Quodsi: quodsi ex summo cubito quid fractum sit 8, 10, 62. *post* Quoties: quoties quid tale erit, 5, 26, 108, quoties quid usum est 6, 18, 50. *post* Quum: quum quid extrinsecus laesit: quum quid intra se ipsum corruptum est: quum quid innatum est: quum quid increvit: quum quid deest 5, 26, 2, 6, quum quis aliter decubuit 5, 28, 177. *etiam post interjectam vocem:* nisi quam cibi quis 1, 3, 66. *non abjicitur, si quaedam voces interponuntur.* quum infirmus aliquis implendus 2, 14, 17. quum primum aliquis inhorruit 3, 12, 7. quum quodlibet horum aliquis

conterit 6, 8, 2. *conf.* 4, 22, 14. quum inusitatos & inutiles cibos aliquis assumpsit, aliquidve simile incidit 3, 22, 7. *conf.* 2, 12, 27. *partim abjicitur, partim non:* quum quis mutare aliquid volet 1, 3, 4. quum quid deest, aut quum curta pars aliqua est 5, 26, 6. *abjicitur post* Si: si quis 1 Praef. 65, 98, 112, 1, 2, 20, 23, 3, 7, 26, 4, 17, 5, 17, 15, 5, 28, 57, 6, 6, 69, 189, 7, 14, 10, 7, 10, 49, 78, 7, 27, 16, 8, 10, 66, 8, 20, 19. *caet.* si qua (*nominat singular.*) 1, 2, 17, 2, 10, 6, 2, 29, 5, 3, 6, 27, 6, 13, 15, 6, 18, 69. *caet.* si quod, crimen, vitium, auxilium, vulnus. *caet.* 2, 6, 38, 8, 5, 21, 8, 8, 12, 21, 8, 10, 95. *caet.* si quod humoris 5, 26, 126. si quid 1, 6, 6, 5, 17, 15, 5, 26, 56, 6, 6, 37, 112, 6, 13, 15, 6, 19, 13, 7, 9, 11. *bis.* 7, 15, 11, 7, 8, 13, 7, 14, 24, 7, 16, 12. *bis.* 7, 26, 69, 95, 121, 7, 29, 43, 7, 30, 14, 8, 3, 30, 8, 4, 10, 19, 8, 9, 31, 8, 10, 114, 8, 14, 11. *caet.* si quid sit 1 Praef. 71, 7, 7, 38. si cui 5, 23, 191, 6, 6, 158, 6, 18, 111, 7, 20, 1. si qua parte 7, 20, 7, 9, 1, 7, 17, 8, 8, 10, 18, 21. si qui sic aliquem perdidissent 8, 13, 4. si quae (*membranae*) 7, 21, 13. si qua (*neutr. plur.*) 2, 6, 15, 3, 18, 39, 3, 19, 22, 5, 17, 7, 7, 26, 113, 114, 7, 27, 12, 7, 30, 2, 8, 4, 41, 56, 8, 10, 32. *caet.* si qua sunt 3, 5, 42, 3, 18, 62, 7, 19, 11. *caet.* si quibus de causis 1, 2, 24. *abjicitur etiam post interjecta vocabula:* si manibus quis 2, 6, 15. si quando quis 3, 27, 30. si subito quis moritur 4, 11, 6: si fungos inutiles quis assumpsit 5, 27, 84. si vero plus iusto quis assumere solitus est 3, 22, 14. *conf.* 7, 5, 37. si stupente ea (*colubra*) (quod per quaedam medicamenta circulatores faciunt:) in os digitum quis indidit 5, 27, 35. *non abjicitur:* latum vero telum, si aliquis intus in carne habuerit, *caet.* 7, 5, 23. quod si aliquae membranae prohibent 7, 20, 21. *interpositis vocibus:* si plenior aliquis & speciosior & coloratior factus est 2, 2, 2. si graviter aliquis percussus est 8, 4, 21. si scalpello aliquis uti non vult 5, 26, 232. *add. ibid.* 290, 5, 27, 77. si basis aliqua 8, 3, 34. si id aliqua res prohibet 6, 14, 2. si id aliquae causae prohibent 6, 7, 8. si intus aliqua (*fistula*) procedet 7, 4, 40. si spina aliqua 7, 4, 40. si purgandum aliquid videtur 7, 4, 13. si latius aliquid abscedet 8, 9, 27. *conf.* 3, 2, 21. si nimium alicui fatigato 1, 3, 11. si ex aliquo subito casu 2, 10, 26. si saepius expurgiscitur aliquis, quam af-

fuevit 2, 2, 4. *conf.* 2, 8, 32, 2, 7, 5. si vel volens aliquis vel imprudens 6, 18, 56. si id quoque aliqua res inhibet 6, 6, 102. si caetera res aliqua prohibebit 1, 10, 11. si de nigro aliquid albidum factum est 6, 6, 14. si sanguinis quoque aliquid 5, 28, 234. si cibi minus assumit aliquis, quam debuit 3, 22, 13. *conf.* 1, 3, 6, 2, 7, 89, 2, 10, 26, 2, 12, 14. si figura quoque calculi vel aspritudinem aliquid eo contulit 7, 26, 48. *conf.* 7, 19, 39, si dolor in gingivis est, moventurque aliqui dentes 6, 15, 13. *partim abjicitur, partim non:* si quid vix milesimo in corpore aliquem decipit 2, 6, 40. si qui sic aliquem perdidissent 8, 13. *extr.* *post* Sin non abjicitur ali: sin aliquid exanyme est 6, 7, 98. *abjicitur post* Sive: sive quid inferitur alteri, sive quid partem alterius in se recipit 1 Praef. 41. *conf.* 4, 13, 17, 7, 13, 3. *etiam post interjectas voces:* sive aqua inter cutem quem implevit 2, 8, 90. *non abjicitur:* sive aliqua jactatio 4, 13, 19. sive aliquid sanguinis 8, 4, 62. sive ruptis intus membranis aliquibus sive laxatis 7, 7, 108. *post* Ubi abjicitur ali: ubi quis resolverit 5, 28, 199. *etiam post interjectum vocabulum:* ubi raro quis & vehementer spirat 2, 7, 61. *non abjicitur:* ubi aliquis 2, 2, 3, 5, 26, 94, 7, 4, 22. ubi aliqua necessitas 2, 16, 3. ubi aliquid 3, 1, 18, 4, 2, 48, 4, 18, 3, quorum ubi aliquid 7, 5, 11, 8, 11, 5. *post interpositas voces:* ubi subito aliquis 2, 10, 23. ubi convalevit aliquis 3, 21, 66. ubi perperam aliquid dixit 3, 18, 72. ubi eorum aliquid 4, 3, 12. ubi expeditor alicujus, quam sani fuit, sermo est 2, 7, 60. ubi horum aliquo 7, 7, 4. ubi ab infiore parte purgandus aliquis est 3, 18, 71. ubi per haec idoneus aliquis balneo factus 4, 2, 57. *conf.* 6, 7, 5, 69. ubi concepit autem aliqua 7, 29, 1. ubi dera sum detritumve aliquid est 5, 26, 267. *abjicitur ali post omisum* Utrum vel An: multum etiam interest, ab initio quis recte curatus sit, an perperam 3, 2, 12.

¶ Aliquid i. parum: omnem profectum, ut aliquid ab aliis adjuverat, hinc tamen plurimum trahere 7 Praef. 7. omnique resolutioni nervorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems & autumnus, aliquid sperari potest vere & aestate 2, 8, 123. *conf.* 6, 6, 186, 7, 7, 83. *it. supra cap. Genitivo.*

¶ Aliquis de parvo temporis intervallo: post intermissionem aliquam

quam 6, 6, 133. interposito aliquo spacio 7, 26, 21. interposito tempore aliquo 4, 4, 58. 5, 26, 61. interpositisque aliquibus diebus 6, 6, 199.

¶ Aliqui *i. aliquot*: ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt 2, 14, 2. *conf.* 2, 3, 11.

¶ Aliquid *i. aliqua pars corporis*. quum vero saepe aliquid exculcerandum candenti ferriamento sit 4, 22, 14.

¶ Aliquis *abundat*: si inflammatio aliqua est 4, 5, 12. *coll.* 5 & 15. e pullis mollibusque jus aliquod assumendum 4, 3, 21.

¶ Aliquodve. 6, 7, 95. Aliquidve 7, 19, 39. Aliquave ex his 2, 6, 10.

¶ Aliquis, *postremum in commate*. ut distentione nervorum periclitatur aliquis 7, 26, 68. *conf.* 1, 2, 7, 22, 1, 3, 75. 2, 6, 42. 2, 7, 87. 4, 4, 64. 4, 19, 34. 7, 14, 9. 7, 18, 17. *caet.*

Aliquamdiu. 1, 4, 7. 8. 3, 16, 10. 3, 27, 22. 6, 6, 212. 6, 18, 84.

Aliquando. I Praef. 114. 3, 21, 19. 3, 27, 14. 4, 4, 66. 69. 5 Praef. 7. 5, 28, 132. 6, 6, 79. 8, 7, 5. multum ambulandum, currendum aliquando 3, 21, 19. *oppos.* nunquam 2, 8, 92. 2, 10, 30. raro, sed aliquando tamen 3, 18, 82.

8, 4, 24. raro, sed aliquando 7, 18, 41. rarius, sed aliquando I Praef. 80. fereque, rarius, aliquando 6, 2, 3. aliquando, sed

serius balneum tentandum 4, 2, 59. quin aliquando etiam 8, 4, 18.

¶ *i. per aliquod temporis spacium*: rationemque conjecturae talem esse, ut quum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat 2, 6, 39. *nisi legendum* aliquanto.

Ali abicitur post Si: si quando I Praef. 83. 7, 23, 1. 7, 33, 1. *caet.* si quando alias 7, 20, 10. si quando autem 5, 18, 77. 6, 15, 1. 7, 13, 8. 7, 19, 39. 7, 26, 83. 7, 30, 8. 8, 2, 14. *caet.* si quando etiam 2, 8, 10. 7, 12, 21. si quando 1, 3, 6. 7, 6, 14. 7, 7, 182. si quando vero 5, 28, 194. 8, 10, 113.

non abicitur post Siquidem: siquidem latius aliquando intumescit 5, 28, 132.

Aliquantum. aliquantum salis 7, 26, 100. aliquantum sanguinis 5, 28, 223. aliquantum ei disciplinae Adjecerunt 7 Praef. 11. fenestris aliquantum Apertis 4, 7, 17. post multas potiones, quae aliquantum firim Excesserunt 1, 2, 21. si rima Hiat aliquantum 8, 4, 49. Ingredi aliquantum 1, 3, 8. ut aliquantum quidem Minuatur ex febre 3, 3, 13. Moveri aliquantum 3, 16, 3.

Aliquanto. *synon.* paulo I Praef. 119. puris aliquanto Amplius concita-

tur 7, 30, 9. ferulae aliquanto Breviores sint 8, 10, 53. aliquanto Diutius 6, 10, 13. aliquanto Latius, quam vulnus est 8, 4, 36. fasciis aliquanto, quam vulnus, Laxioribus 8, 10, 87. ungulae, rostrum *caet.* aliquanto, quam caetera membra, Leviora sunt 2, 18, 31. aliquanto Longius testiculus ipse descendit 7, 18, 40.

apud Graecos aliquanto Magis, quam in caeteris nationibus, exculta est (medicina) I Praef. 3. haec genera serpentium aliquanto Magis pettiferi sunt 5, 27, 65. hunc aliquanto Majorem medicum futurum, quam si I Praef. 65. aliquanto Majus periculum 6, 7, 3. aliquanto Melius velamentum, quam 8, 4, 42. aliquanto Minus difficultatis habet 7, 26, 11. aliquanto Mitius I Praef. 119. aliquanto Post I Praef. 17.

aliquanto Valentiora sunt 6, 6, 88. *Postpositum suo vocabulo*: Gravius aliquanto 8, 10, 77.

Aliquo. *adverb.* vertebratum, quae in spina sunt, aliquo inclinationes 2, 1, 45. *i. quae aliquo versum sunt.*

Aliquot. multiplex ista medicina vix aliquot ex nobis ad senectutis principia perducit I Praef. 9. per aliquot dies 3, 21, 45. ante aliquot diebus victu corpus praeparandum est 7, 26, 23. eodem die ante aliquot horis aquam calidam bibere 2, 12, 19.

Allevo. id in praesentia allevat 4, 3, 9. *i. leviores facit morbum, mitigat.*

Alligo. acus debet immitti, infraque eam lino, id capitulum alligari 7, 30, 22. ad caput alterum (lini) recens lino alligandum 7, 4, 30. attritusque alligandum (malagma) 8, 10, 127.

Allium, *i.* in oleribus & bulbis numerat *autor* 2, 18, 15. 2, 26, 2. valentius est 2, 18, 15. mali succi est 2, 21, 3. acre est 2, 22, 5. 3, 22, 33. 4, 2, 39. inflat 2, 26, 2. calefacit 2, 27, 1. alvum movet 2, 29, 2. foedo odore movet 3, 20, 4. rodit 5, 6, 4. adurit 5, 8, 2. allii Semen conteritur 5, 21, 5. cum Spica allii contriti 4, 4, 59. ut lacti quoque recte Contritum allium adjiciatur 4, 12, 7. allium Edat 3, 12, 12. quum multum allium Ederit 4, 17, 4. alliumve Frictum, deinde contritum, & cum melle Mixtum 4, 4, 30. Manducare allium 4, 2, 39. allium cum ruta Miscetur 5, 27, 56. cibis acer, ut lac Cum allio coctum 4, 4, 61. amarae nuce Cum allio 5, 22, 7.

Allobrogicus, *a. um.* vinum Allobrogicum 4, 5, 29. *a regione sic vocatum.*

Alo, ere. quae nos alunt, id est,

Cibum & Portionem 2, 18, 1. Cibi Portionesque, qui alant 2, 12, 7. Cibi, qui non multum alunt 4, 8, 9. Cibi, qui maxime alunt 3, 22, 19. quum jam non solum sustineri, sed ali Cibus quoque oportebit 8, 4, 73. tum alenda (nutrix) Cibus lenibus, Portione aquae, vini diluti 6, 11, 17. fere vero sequitur, ut, quo valentior quaeque Materia est, eo minus facile concoquatur, sed, si concocta est, plus alat 2, 18, 50.

Kes eadem magis alit iurulenta quam assa, magis assa quam frixa 2, 18, 32.

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

Alo, ere. quae nos alunt, id est,

Cibum & Portionem 2, 18, 1. Cibi Portionesque, qui alant 2, 12, 7. Cibi, qui non multum alunt 4, 8, 9. Cibi, qui maxime alunt 3, 22, 19. quum jam non solum sustineri, sed ali Cibus quoque oportebit 8, 4, 73. tum alenda (nutrix) Cibus lenibus, Portione aquae, vini diluti 6, 11, 17. fere vero sequitur, ut, quo valentior quaeque Materia est, eo minus facile concoquatur, sed, si concocta est, plus alat 2, 18, 50.

Kes eadem magis alit iurulenta quam assa, magis assa quam frixa 2, 18, 32.

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

Alimentum, *i.* alimenta sanis corporibus agricultura promittit I Praef. 1. Liberalius alimentum 8, 10, 73. Minus alimentum 2, 18, 28. alimenta Pleniora 4, 6, 21. Plus alimentum 2, 18, 12. 37. Plurimum alimentum 2, 18, 5.

¶ neque per alimenta quicquam corpori Accedit 7, 2, 24. alimento Amisso 7, 18, 40. ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta Corruptuntur 3, 22, 4. alimenta pleniora & vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. plus alimentum Est in pane quam in ullo alio 2, 18, 12. in quo

¶ in acutis morbis serius Aeger alendus est, in longis maturius 3, 2, 9-10. *conf.* 3, 7, 16. Carnem alunt, quae. 2, 5, 14. cibum, qui Carnem alat 8, 7, 15. genus victus adhibendum est, quo Carnem ali docui 5, 28, 884. dum Caro alitur 5, 26, 282. *in vulnere* cibis his (utendum est,) qui maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111. affluecit non ali Corpus 1, 3, 60. si tantum non ali Corpus apparet 3, 22, 12. ubi purum erit ulcus, ali Corpus debebit 8, 9, 29. soletque desinare ali Corpus, ac sic rabe consumi 4, 5, 23. una est (tabis species) qua Corpus non alitur 3, 22, 2. ut neque retineatur cibis, neque concoquatur, neque Corpus alatur 7, 27, 16. si ali cibo Corpus incipit 2, 8, 33. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus, ab undecimo vero ali incipit 8, 9, 20. Corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est 5, 28, 110. quum alendum id Corpus sit, quod tenue & infirmum est 2, 14, 5. resolutumque Membrum, si nihil minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. quodsi ex ictu Testiculus ali desit 6, 18, 80. si Ulcus non alitur 8, 4, 43. *i.* caro producitur *in eo ibid.* 40. ideoque ne Vulnus quidem aut purgari aut ali possit 7, 27, 17. *i.* amissa regenerari. *conf.* Nutrire.

quo plurimum alimenti Est 2, 18, 5. eadem omnia pingua quam macra, recentia quam falsa, nova quam vetusta, plus alimenti habent 2, 18, 37. antiqui integerrimis corporibus alimentum Offerebant 3, 4, 51. quadrupes, vel omne animal, si lactens est, minus alimenti Praestat, *caet.* 2, 18, 28. quas (venas) his (ossibus) alimentum Subministrare credibile est 8, 1, 5.

¶ *translate*: longioreque accessione (febris) fore, si quod ei datum fuerit alimentum 3, 6, 3. *scil.* portione sumpta 2.

Alōē sanguinem supprimit 5, 1, 1. omnibus cathartici alōē miscenda est 2, 12, 4. super ulcus inspergenda est arida alōē contrita 5, 28, 56. qui deicere volet, alōē fumat 1, 3, 58. alōēs *genitiv.* 5, 22, 9. 11. 16. 6, 6, 54. 56. 61. 149. 6, 7, 41. alōēs tantundem 5, 20, 7.

*Ἀλωπεκία, quid? 6, 4, 4.

*Ἀλφός, quid? 5, 28, 295. fere subsuper & non continuus *ibid.*

Alphos nominat. 5, 28, 300. alphi *dativ.* 5, 28, 298. eos, quos alphi nominat dixi 5, 28, 307.

Alter, altera, alterum. *de duobus*: cur ex duobus aequae repletis alter in morbum incidit, alter omni periculo vacatit Praef. 96. ex duobus ministris alteri impare, alteri 8, 15, 5. is super duorum genua collocatur, atque alter, sinistrum crus ejus, alter dextrum atterahit 7, 26, 30. duas manus imponere, alteram alteram premere 7, 29, 35. maxillae partes extremae quasi bicornes sunt, alter processus, alter 8, 1, 34-35. duo linea, alterius lini, alterius 7, 7, 109-110. curatio duplex est, altera, altera 7, 7, 109-111 duo genera, alterum, alterum 8, 3, 3-4. 2, 16, 1. 3, 3, 7-8. 5, 28, 285-287. duo itinera, alterum, alterum 4, 1, 6. duo pittacia, ex his in vicem alterum, alterum 3, 10, 2-3. duae species, altera, altera 6, 3, 2. ejus duae species sunt, alterum (*ulcus*), alterum 5, 28, 65-69. 207-210. duo balnei tempora sunt, alterum, alterum 2, 17, 14. ferramenta duo ignita sunt, alterum ex his demittitur *caet.* idem & in altero fit 2, 17, 27-28. aliae (quotidianae febres) quotidie impares sunt, atque in vicem altero die leniores, altero vehementiores 3, 3, 16. tertio quoque die cibis aegro commodissime datur (*in quotidiana febre*), ut alter febrim minuat, alter viribus subveniat 3,

5, 9. altero die, altero 3, 5, 12. pes alter, alter 7, 29, 37. altera (accessio,) altera 3, 5, 25-26. *scil.* alteram fasciam, alteram 8, 10, 46. post alteram febrem, alteram 3, 5, 28. habenam alteram, alteram 8, 20, 15. quia altera (ora ossis) super alteram excessit 8, 4, 45. alteram palpebram, alteram 7, 7, 23. altera pars, altera 7, 9, 9. alteram partem, alteram 8, 10, 11. in alteram partem, in alteram 8, 15, 14. altera parte, altera 2, 11, 2 *bis*. 5, 28, 181. 8, 4, 20. *de oppositis*. ab altera parte, ab altera 7, 26, 51. ex altera parte, ex altera 8, 17, 3. quorum alterum, alterum 3, 6, 45. altero capite, altero 8, 1, 71. ab altero capite, ab altero 7, 5, 25. alterum os, alterum 8, 1, 110-112. quum in vicem alterius (ossis) angulus alterius planities sit 8, 1, 89. ut alteris succurratur, alteris manus non injiciatur 7, 7, 151. *diversis casibus*: levata altera parte, nihilominus altera infestit 7, 7, 159. ut habitus quoque & decor alterius (*ossis*) ex altero cognoscatur 8, 1, 109. ab altero foramine ad alterum 8, 3, 15. alteraque manu alteram premere 7, 29, 35. alterum (ovum,) altero 6, 18, 84. *semel, de duobus*: ex vagitibus alterius 7 Praef. 16. *i. aegri*. horum (nervorum) alter 8, 1, 53. super alterum (oculum) 7, 7, 138. *i. oppositum*. a media aure ad mediam alteram aurem 7, 7, 168. *oppositam* gallae & immaturae & alterius 5, 18, 2. ad alteram quoque partem ossis 8, 2, 21. *add. ib.* 22. *i. reliquam*. altera res 3, 6, 18. *i. alia*. alterum illud 3, 1, 16. *i. aliud*. alterum quoque, quod 4, 16, 8. *i. aliud*. super alterum (*ulcus*) 5, 28, 215. *aliis nominibus adjectivis vel pronominibus respondens*: si neutrum (*os*) alteri auxilio est 8, 10, 57. alterum genus, tertium 4, 19, 24-25. alterum tertiumque 8, 3, 13. *scil.* foramen. alterum genus, tertia (*species*), quartum genus 5, 28, 276-278-280.

¶ *i. alteruter*. alterque ex his (oculis) 2, 6, 7. ab altera ora 7, 19, 21. alterum (*os*) *de brachii ossibus* 8, 10, 58. altero osse *ib.* 56. alterum saltem os, *de cruris ossibus ib.* 64. altera parte 7, 26, 43. 44. 8, 6, 4. ab altera parte 5, 26, 143. 7, 9, 8. si alterum ex his est 5, 26, 32. alterumve ex his 8, 5, 2. si semper febricula manet, sed alterum tamen longius tempus remissionis est 3, 5, 29. *cum respondentibus*

[E 2]

omnibus; si brachium fractum est, inprimis considerandum est, alterum an utrumque comminutum sit 8, 10, 54. si ab altera parte caro magis recessit, si aequae ab utraque 5, 26, 143-144. maxilla in priorem partem propellitur, sed modo altera parte, modo utraque 8, 12, 1. *add. ib.* 2 & 3.

¶ *i. oppositus, de duobus*. per pectus ad alteram. Alam tendere debet fascia 8, 15, 21. sub altera quoque Ala 8, 10, 47. ad alterum Angulum 7, 7, 71. si quod in humero vitium est, ex altero Brachio (sanguinem) mittendum esse 2, 10, 39. si Brachium brevius altero est 8, 16, 4. longiusque altero id Brachium est 8, 15, 2. ad Caput alterum 7, 4, 30. altero Capite 7, 4, 20. Crus longius altero est 8, 20, 4. extensumque (crus) alteri Cruri ad calcem par est 8, 20, 7. supra Cubiti alterius regionem 8, 10, 61. membrum id altero Latere brevius est 8, 10, 7. altera Manu 8, 15, 6. Membrum alteri aequatum 8, 10, 16. donec par id Membrum alteri fiat 8, 10, 110. in alterum pariter Membrum 8, 10, 129. super alterum (Oculum) 7, 7, 138. acus Oram vulneris perforat, tum in alteram oram compellitur 7, 22, 12. si Ora (*fracti ossis*) alteri infedit 8, 4, 48. Partis alterius 7, 5, 27. in alteram Partem nares declinantur 8, 5, 3. altera Parte 8, 1, 70. Parte altera 8, 4, 22. ab altera Parte 6, 18, 99. 7, 5, 18. 23. 7, 25, 23. 8, 5, 9. 8, 10, 42. ab altera (parte) 4, 1, 19. ab altera Parte, quam ex qua venit, recipienda est (fagita) 7, 5, 16. ex altera Parte 7, 26, 85. 8, 1, 91. quae (futura) a tempore incipiens, pervenit ad alterum Tempus 8, 1, 16. minorque altero fit (Testiculus) 7, 18, 40. donec is Testiculus par alteri fiat 7, 22, 10.

¶ *i. secundus*. ante alteram Accessionem 2, 3, 7. altera Accessio *i. proxime sequens* 3, 3, 13. 3, 4, 52. Dies unus aut alter 4, 2, 15. uno aut altero Die 3, 23, 23. uno aut etiam altero Die 4, 25, 4. altero Die deincepsque caeteris 7, 30, 6. altera Die 3, 20, 14. ubi tertio Die cibis datus est, intermittere quartum, & in vicem alterum quemque 3, 23, 13. altero quoque Die 3, 13, 2. 3, 21, 33. 4, 4, 53. 4, 7, 12. 4, 12, 11. medicus unctae manus indicem digitur primum debet inserere, rursusque alterum Digitur demittere debebit 7, 29, 6-7. prima

prima (Fascia,) altera, tertia quartaque, quinta 8, 10, 17-18-22-26. una Fascia, altera, tertia 8, 10, 41-43. alterum (Foramen) tertiumque 8, 3, 13. alterum Genus, tertium 4, 19, 24-25. alterum Genus, tertia (species,) quartum genus 5, 28, 276-278-280 morborum tria Genera, unum altitum, alterum fluens, tertium mixtum I Praef. 89. in altero Genere 5, 28, 85 Hamulo uno aut altero 7, 30, 20. unum aut alterum Linamentum 8, 4, 70. uno Loco, altero, tertio 8, 15, 11. duo Morbi, quorum unus in tenuiore (intestino,) alter in pleniore est 4, 13, 1. in tres Partes medicina diducta est, ut una esset, quae victu, altera quae medicamentis, tertia quae manu mederetur I Praef. 115. deinde altera Plaga facienda est 7, 26, 46. tabis plures Species sunt, una, altera, tertia 3, 22, 1-12-4-9.

¶ *de pari quantitate:* cui gallae quarta pars, & altera myrrhae sit adjecta 7, 12, 18. *i. tantundem.* spumae argenti selibra, ex olei hemina, & aquae marinae altera, cocta 5, 19, 67.

¶ *de pluribus, i. aliis, synon.* 5, 19, 21. coll. 17. non sequitur, ut, quod alium non afficit, id ne alteri quidem noceat I Praef. 93. eorum curatio etiam praecipue cognoscenda est, quae invitisimus quisque alteri offendit 6, 18, 5. eam quoque palpebram tradere alteri (ministro medicus debet) 7, 7, 25. capitaque ejus (fasciae) ministro tradenda, brachium alteri 8, 15, 18. siue quid inseritur alteri, siue quid partem alterius in se recipit I Praef. 41. alterum illud ignorari non oportet 3, 16. alterum (Acopum) 5, 24, 4. unum est (Antidotum) alterum 5, 23, 4-10. alterum (Catapotium) 5, 25, 5. alterum ad idem (Empastrum) 5, 19, 5. 21. ex his (Febribus) una quotidiana, altera tertiana, altera quartana est 3, 3, 3. ab altero Foramine 8, 4, 52. *i. novo.* ut hoc morbi Genus, sic alterum 4, 4, 1. *conf.* Genus. id Intestinum cum crassiore altero committitur 4, 1, 28. uno Loco, altero, *caet.* 3, 22, 38. alter Medicus 3, 21, 11. alterum (Medicamentum) ad idem 5, 28, 292. ipsa ejus Membri imbecillitas, aut alterius 2, 14, 17. alter Metus excipit 7, 26, 99. alter quoque Morbus est, aliter phrenitico contrarius 3, 20, 1. saepe hoc malum per se incipit, saepe alteri vetusto Morbo, maximeque quartanae, supervenit 3, 21, 7. Parte altera 8, 1, 85. quo alteri Periculo locum faciat 7, 4, 16. qua-

rum (Pustularum) nulla altera major est, sed plurimae perexiguae 5, 28, 65. v. Res. alterius quoque Visceris morbus 4, 8, 1.

Alternus, a, um. alternis diebus, aqua, alternis leve & aulterum vinum bibendum est 4, 18, 8. alternis diebus In vicem modo aqua, modo vinum bibendum est 1, 10, 8. in vicem alternis diebus modo aqua, modo vinum bibendum est 3, 2, 17. si quotidie gravis accessio est, si alternis 3, 20, 17.

Alteruter, a, um. ex his duobus in alterutro 2, 20, 6. ex his neutrum semper fieri oportet, sed saepius alterutrum 1, 2, 16. plurimique sub alterutro curantis Errore subito moriuntur 3, 8, 5. in alterutrum Latus 7, 27, 6, 8, 17, 2. usque in alterutrum Latus 8, 17, 5. sit in alterutro Loco inflammatio 4, 13, 4. alterutro Modo 2, 6, 25. 2, 12, 24. 3, 9, 13. quae proxima vero videri possint, neque addicta alterutri Opinioni, neque ab utraque nimium abhorrentia I Praef. 74. in alterutram partem 8, 9, 4. alterutra Ratione 2, 7, 23.

Altus, a, um. in conclavi quam maxime alto 1, 2, 15. super scaulae gallinariae gradum, ita altae, ut 8, 15, 15. homo collocatur alto sedili, medicus autem humilior 8, 10, 40. *oppos.* homo praevallens & peritus in sedili alto confidit 7, 26, 27. ubi ex alto deciderunt (corpora) 5, 23, 2.

¶ *i. profundus.* quia non habebit altiores latus (vulnus) 5, 26, 271. si altius Malum est 7, 2, 14. in alto Mari 2, 15, 7. ipsos tumores incidere altis Plagis oportet 3, 21, 45. incidere satis altis Plagis sub ipsis maxillis *caet.* 4, 4, 13. Tumor non altus, sed latus 5, 28, 125. Ulceri alto 5, 28, 157. altum Vulnus 5, 26, 267. alta Vulnere 5, 26, 279. leviorone (piscis,) qui in alto, quam qui in vado vivit 2, 18, 35. si ex alto calor venit (in febre) 3, 5, 3. *i. ex abditis, profundis corporis partibus.*

Alte, etiam altius quaedam Agitare conati auctores medici I Praef. 16. *i. subtilis, profundus investigare.* si caries alte Descendit 8, 2, 18. *i. profunde.* illa (caries) alte Descendisse non potest 8, 2, 16. vel in summo cariem esse, vel altius Descendisse 8, 2, 15. *oppos.* altius Descendit (leuce) 5, 28, 298. si altius Descenderunt (rimae) 7, 12, 47. si altius Descendit (furculae in vulnere) quam ut 5, 26, 274. si quando altius Descenderit, utrumlibet (vitium) 8, 2, 14. altiusque Descen-

dit (ulcus) 5, 28, 209. illam quoque (tunicam) debet Excidere, ac mediam quidem quam altissime ad inguen 7, 19, 35. caput altius Excitandum 8, 4, 32. quae (tubercula) radices altius Exigunt 5, 28, 227. si non alte telum Insedit 7, 5, 5. nihil tam facile in corpus quam sagitta conditur, eademque altissime Insedit 7, 5, 15. ubi altius pus Movetur 5, 28, 134. si alte Penetravit (cancer) 6, 18, 63. si non alte Penetravit (suppuratio) 5, 28, 150. adversus fistulas, quoque, si altius Penetrant 7, 4, 1. quam alte Perveniat (fistula) 5, 28, 108. media tunica excidenda erit sic, ut alte ad ipsum inguen Praecidatur 7, 19, 15. quia latius pateat necesse est, quod tam alte Processit (vitium) 8, 3, 34. altene id (foramen) Repletum, an in summo tantum glutinatum sit 7, 8, 3. *oppos.* in adverso sedili collocandus est (aeger) sic, ut contra medicus paulo altius Sedeat 7, 7, 136. si ulcus latius atque altius Serpit 6, 18, 31. Sum: si alte est (malum) 7, 8, 4. si paulo altius (vitium est) 6, 15, 3. si alte caro (Vulnerata est) 5, 26, 283.

Altitudo, dinis. foraminis altitudo consideranda 8, 3, 24. quae (foramina) (falsa) altitudine vitium (cariem ossis) aequent 8, 2, 18. altitudo esse plagae usque ad cartilaginem debet, ipsa nihil laesa 7, 7, 97. alterum (erysipelatis genus) est in summae cutis exulceratione, sed sine altitudine 5, 28, 69.

Alumen, inis. alumen sanguinem supprimit 5, 1, 2. vulnera aperit 5, 4, 3. exedit corpus 5, 7, 3. aluminis Aegyptii 5, 28, 188. aluminis Aridi 6, 19, 5. alumen Liquidum, reprimit 5, 2, 4. rodit 5, 6, 1. alumen Melium Rotundum 6, 19, 3. Scribonio *Compos.* 226. Melinum. rodunt, alumen liquidum, sed magis Rotundum 5, 6, 1. evocat & educit alumen Rotundum 5, 12, 1. aluminis Rotundi 5, 18, 30. 5, 19, 15. 18. 38. alumen & Scissile, quod *αξιζον* vocatur, & Liquidum, reprimit 5, 2, 4. Scribon. fistulam. alumen Scissile adurit 5, 8, 3. alumen quoque Scissile in foramen coniectum, dentem citat 5, 9, 28. valens quoque (ad aphthas) est Scissile alumen 6, 12, 25. aluminis Scissilis 5, 19, 12. 41. 5, 20, 5. 7, 10, 13. 5, 22, 9. 11, 15, 16. 6, 5, 6. non minus 6, 7, 21. 45. 6, 9, 25. 6, 10, 6. 6, 11, 8. 9. 10. 6, 18, 23. 98. aluminis Scissilis cocti 6, 18, 32. aluminis Scissilis modica

dice costi 5, 20, 2. aluminis rotundi, item Scissilis 5, 18, 30. aluminis Scissilis & rotundi 5, 19, 38. alumine Scissili 6, 11, 5. 6, 14, 4. 5. aluminis 5, 19, 4. 43. 6, 11, 7. alumen lanae circumdatum & ita oppositum (ano) 4, 18, 6. imponi debet alumen, aequa portione cum thure contritum, rum vino adjecto 5, 28, 100. alumen (habeat emplastrum) 5, 28, 180. alumen miscetur ei medicamento, quod ex moris fit 6, 11, 21. pari portione inter se mista pix, cera, alumen 4, 24, 20. id (medicamentum,) quod ex alumine & sandaracha fit 5, 28, 236. De Alumine vid. Plin. Hist. Nat. Lib. 35. Cap. 15. segm. 52.

Alvus, i. i. abdomen: circumdataeque (fasciae) circa alvum inter se novissime modo deligantur 6, 18, 101. vivorum hominum alvum atque praecordia incidi I Praef. 66. *synon.* venter 2, 1, 52. 2, 7, 64. 3, 1, 29. 6, 18, 100. coll. 101. add. 2, 8, 101-102. 5, 26, 260. & 262. coll. 6, 6, 135.

¶ *intestina*: immittenda in alvum est pura aqua, caet. 2, 12, 20. vid. alvi Ductio, & infra alvus cum substantiis, adiectivis, & verbis. i. rectum *intestinum*: vulva cervicis contra mediam alvum orla 4, 1, 38. i. excrementa alvi, faeces, *ὑποχωρήματα* Hippocr. alvus, si matutinis temporibus coacta magis est, si rufa est, neque foetitate odoris similem alvum sani hominis excedit 2, 3, 10. conf. 2, 6, 34, 35. caet. vid. alvus cum nominibus & verbis.

¶ cum Substantiis: alvi Dejectio 6, 6, 78. i. diarrhoea Hippocr. alvi dejectiones 2, 1, 17 30 43. prostratum contra consuetudinem corpus in ventrem, sic, ut ipsius alvi Dolor id non coegerit 2, 7, 64. si alvus varia, si cum Doloze est 2, 8, 97. alvi Ductio, vid. in Ductio. Profluvium alvi 3, 7, 25. Profusio alvi 2, 7, 47. repentina Profusione alvi lumen receperunt 6, 6, 212. post alvi longam Resolutionem 2, 7, 74. i. diarrhoeam, Hippocr. Aphor. 7, 23.

¶ cum Adiectivis: Biliola alvus 2, 8, 57. i. faeces. Dura alvus 6, 18, 112. *similiter*. si Extremam alvum spiritus sequitur 2, 8, 29. i. excretionem faecum. Infima alvus vel ducenda vel lacte purganda est 4, 20, 25. i. *intestina crassa*. in praecipiti jam esse denunciat (alvus,) quae Liquida, eademque vel Nigra, vel Pallida, vel Pinguis est 2, 6, 35. Liquida alvus 4, 19, 1. 7. quive eam (alvum) Liquidam habet 2, 12, 16. alvus Mala 2, 4, 22. Melior, v.

inf. adstrict. cibis, qui Mollem alvum praestet 3, 12, 21. Nigra alvus 2, 8, 101. alvus Nigra, sanguini atro Similis, Repentina, sive cum febre, sive etiam sine hac est. Perniciosa est 2, 8. extr. conf. 2, 6, 35. alvus Pallida, 2, 6, 35. Pejor 2, 3, 10. alvus Periculosa 2, 4, 22. alvus Perniciosa 2, 8, 132. alvus Pestifera 2, 6, 34. alvus Pinguis 2, 6, 35. alvus Repentina 2, 8, 132. i. *ὑποχωρήματα αὐτοκάτου ἰσχυρά* Hippocr. Aphor. 4, 21. si Rufa est (alvus) 2, 3, 10. alvus Sanguini atro similis 2, 8, 132. Similem alvum 2, 3, 10. servanda alvus est quam Tenerrima 3, 18, 61. i. quae facillime solvatur. alvus ea Tuta est, quae 2, 8, 14. alvus Varia 2, 6, 34. ubi explicatur: 2, 8, 97.

¶ cum Verbis: alvum Adstringit labor, caet. contra solvit aucta ambulatio, caet. 1, 3, 66-67. oppos. quibus in adolescentia fuit Adstricta (alvus) saepe in senectute solvitur 1, 3, 73. solvere is (alvum debet,) cui Adstricta est 1, 3, 30. vid. infra, alvum Movent. cibos portionesque eas, quae Adstringunt alvum 4, 15, 8. cibos portionesque assumat, quae alvum Adstringunt 4, 16, 4. danda, quae per cibum portioneque alvum, ideoque etiam corpus Adstringunt 5, 26, 260. neque alvum Adstringentibus (huic opus est) 4, 7, 8. aliqua ex his, quae alvum Adstringunt 4, 4, 92. alios Adstricta. alios resoluta alvus exercet 1, 3, 29. oppos. melior est, (alvus) in juvene fusior, in sene Adstrictior 1, 3, 73. Cita alvus 1, 6, 1. 2, 3, 10. diarrhoea Hippocr. alvus Cita 2, 8, 82. 3, 22, 48. oris resolutio etiam alvo Cita finitur 2, 8, 37. alvusque nisi Coacta non reddit seil. faeces 2, 8, 118. necessitate ad excretionem compulsa Hippocr. Praedictor. 2, 45, 6. si matutinis temporibus Coacta magis est (alvus) 2, 3, 10. i. crassiores faeces, duriores. si per se mota est (alvus,) Comprimenda est 1, 10, 5. oppos. i. adstringenda, obstruenda. nec alvum Comprimentibus (cibis utendum) 6, 18, 90. si Compressa alvus (est) 3, 6, 45. oppos. profluit. conf. 6, 11, 18. quoties alvus ei Constitit 1, 8, 7. i. non excremitur. quod tum insulum est, alvo Continetur 2, 12, 17. i. retinetur, de clysmate, quibus juvenibus fluxit alvus, plerumque in senectute Contrahitur 1, 3, 73. oppos. *seccatur* Hippocr. Aphor. 2, 20. si procedente tempore paulatim Contrahitur (alvus) 2, 3, 10. vix enim fieri potest, ut post hanc animadversionem alvus non Contrahatur 4,

19, 10. de diarrhoea. implet corpus Contracta alvus 1, 3, 31. alvus aqua multa Delui debet 4, 15, 21. ubi pluribus diebus non Descendit alvus 2, 7, 11. i. faeces, 2, 4, 22. mista his aqua in alvum Datur 4, 15, 22. i. clyster applicatur. in alvum ex parte inferiore tres aut quatuor cyathos calidi olei Dare 4, 13, 14. prodest, in alvum oleum subter Dedisse 4, 17. extr. in pettilentia minime utile est, Ducere alvum 3, 7, 2. i. clysmata injicere. non facile Ducere alvum (in puero) 3, 7, 10. Ducere alvum 3, 15, 7. 3, 24, 7. 4, 2, 33. 4, 4, 6. 7, 30, 2. alvum Ducere 4, 2, 14. solvere alvum (oportet,) si aliter non respondet, etiam Ducere 4, 10, 2. dist. necessarium est, Ducere alvum, vel nigro veraturo purgare 3, 23, 9. dist. si infra (umbilicum malum ilei) est, alvum Ducere interdum, optimum est 4, 13, 9. quidam etiam alvum Ducunt (in enterocoele) 7, 20, 9. antiqui eam materiam, quae laedere videbatur, Ducendo facpius alvum subtrahebant 3, 4, 8. alvum Duci non nisi raro debere, concedo 3, 4, 13. alvum Duci, necessarium est 4, 11, 23. his alvum Duci, necessarium est 6, 6, 82. alvum non nisi secundo tertio die Duci oportet 6, 6, 23. tertio die post accessionem (tertianae febris) dicit alvum Duci oportere 3, 14, 4. alvus ante omnia Ducitur 7, 30, 12. his recte alvus Ducitur 4, 5, 21. alvus si saepius Ducitur, hominem infirmat 2, 12, 5. quodsi gravior dolor (dentium) est, utiliter & alvus Ducitur caet. 6, 9, 4. in uvae inflammatione alvus utiliter Ducitur 6, 14, 2. alvus quoque ei Ducatur 5, 28, 52. alvus his Ducetur 6, 17, 2. al. ducatur. si adstrictum est (corpus,) Ducenda alvus est 3, 6, 45. conf. 3, 12, 19. 3, 7, 8. alvus Ducenda (est) 3, 22, 20. liquanda alvus, interdum etiam Ducenda 4, 4, 26. dist. interdum alvus Ducenda 4, 5, 14. alvus quoque Ducenda est 6, 10, 12. neque id satis est, sed alvus quoque ei Ducenda est 7, 14, 32. his alvus Ducenda est 6, 6, 116. in hoc casu alvus Ducenda est 6, 6, 98. alvus, si compressa est, Ducenda 4, 22, 10. si alvus nutriti subsistit, Ducenda est 6, 11, 18. si diebus eisdem alvus nihil reddit, Ducenda est quo magis superiores partes levantur 6, 6, 80. sin ferius (incidit,) quam ut sanguis mitti possit, alvus tamen Ducenda est 6, 6, 102. nec minus dubitari potest, an alvus Ducenda sit (in phrenitide) 3, 18, 25.

ex eo demum deliberari poterit, Ducenda necne alvus sit (*inileo*) 4, 13, 12. primis diebus Ducendam alvum dixit 3, 15, 12. ubi jam alvus ducta est 6, 6, 46. alvus quoque ducta saepe superiores partes resolvit 4, 3, 18. alvus Acribus ducitur 7, 30, 15. alvus, tamen sine ullo Acriducenda est 8, 9, 11. soler sub ejusmodi victu evenire, ut alvus non reddatur: haec Aqua ducenda est, in qua vel foenum Graecum vel malva decocta sit 7, 27, 24. ducenda alvus vel Aqua vel ptisanæ Cremore 3, 7, 8. ducitur autem (alvus) percolato ptisanæ Cremore, cum oleo & melle, sic, ut praeterea nihil adiciatur 4, 13, 10. plerumque vero alvus Lotionibus ducenda est 2, 12, 8. quibus alvus ab inferiore parte Evocanda est 6, 6, 124. *i. clysmate eluenda*. alios adstricta, alios resoluta alvus Exercet 1, 3, 29. quem frequenter cita alvus Exercet 1, 6, 1. cubantemque aegrum fluens alvus Exercuit 7, 2, 24. levior etiam, dum recens, dejectio, ubi & liquida alvus & saepius quam ex confusione Fertur 4, 19. 1. alvum Firmare is (debet) cui fusa (est) 1, 3, 30. *i. adstringere*, *oppos.* quibus juvenibus Fluxit alvus, plerumque in fenestura contrahitur 1, 3, 73. *oppos. i. faeces molliores prompte excretae sunt, humida fuit Hippocr.* Aphor. 2, 20. uno die Fluere alvum, saepe pro valetudine est, atque etiam pluribus, dum caet. 4, 19, 3. *i. diarrhoeam esse*. si postero quoque die Fluat (alvus) 4, 19, 9. alvus si vehementius Fluat, hominem infirmat 2, 12, 5. Fluens alvus 2, 6, 8, 7, 2, 24. periculosa etiam (alvus) quae inter febres Fluens conquiescere hominem in cubili non patitur 2, 4, 22. cui Fusa (est alvus) 1, 3, 30. sine modo Fusa alvus 2, 7, 42. *fluens Hippocr.* Aphor. 5, 34. Fusior (alvus) 1, 3, 73. *v. supra* Adstrictior alvus. ultimum auxilium est, in alvum ptisanæ vel alicae cremorem ex inferioribus partibus Indere, si quidem id quoque vires tuetur 3, 19, 21. *i. clysmata nutritia infundere*, per alvum Infundere copiosam aquam calidam 3, 21, 36. Liquanda alvus 4, 4, 26. *i. laxanda*. alvum Moliri cibo melius est quam medicamento 3, 21, 24. *i. stimulare ad excretionem faecum*. alvum Movent, quae? contra adstringunt, quae? 2, 29 & 30. *oppos. idem* aliae res Movent alvum, aliae supprimunt 2, 19, 4. *oppos.* neque Movenda alvus, atque etiam, si per se Mota est, com-

primenda est 1, 10, 5. *oppos.* si haec (alvus) Profluxit 3, 6, 35. *oppos.* compressa est. si subito nigra alvus Profluxit 2, 8, 101. *v. Purg.* alvus, quae quotidie coacta, eaque convenientia his, quae assumuntur, Reddit 2, 8, 14. alvusque nisi coacta non Reddit, *scilicet*. excrementa 2, 8, 118. *ex necessitate Hippocr.* Praedictor. 2, 45, 6. cui satis alvus Reddit quotidie 2, 12, 16. alvus nihil Reddit 4, 12, 2. 6, 6, 80. alvus cum multo spiritu Redditur 2, 7, 32. *i. faeces*. ut alvus non Reddatur 7, 27, 24. fereque a die tertio spumans bilis alvo cum rosione Redditur 7, 23, 3. pus vel alvo vel ore Redditum 3, 27, 33. alvus, quae strigmentum, sanguinem, bilem, viride aliquid, modo diversis temporibus, modo simul, & in mixtura quadam, discreta tamen Repraesentat 2, 6, 34. *i. faeces*. quibus alvus facile, nec tuto Resolvitur 1, 3, 15. *i. laxatur*, ad excernendum commovetur. adstricta, Resoluta alvus 1, 3, 29. *oppos.* si aliter non Respondet (alvus) 4, 10, 2. *i. non exerit faeces*. Servanda alvus est quam tenerissima 3, 18, 61. cibis uti alvum corpusque Siccantibus 5, 26, 262. neque vomitu stomachum, neque purgatione alvum Sollicitet I Praef. 112. alvum Solvere 1, 3, 30. *oppos.* firmare, *i. laxare*. add. 4, 10, 2. alvum Solvit, quid? 1, 3, 67. *oppos.* adstringit 66. *v. supra* alvum, Adstringo. Soluta alvus 2, 1, 52. *Hippocr. xolins* *εργος*. auster alvum Solvit 2, 1, 25. alvus Solvenda est 6, 7, 8. alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo Subduxit 4, 9, 9. *proxime ante* ducere, *i. enematē evacuare*. si alvus nutrici Substitit 6, 11, 18. *i. obstructa est*. aliae res movent alvum, aliae Supprimunt 2, 19, 4. *i. obstruunt*. si subito habet alvum Suppressam 2, 12, 14. alvus mala est, ex toto Suppressa 2, 4, 22. *conf.* Supprimere. alvus ne spiritum quidem Transmittit 4, 12, 2. alvus cita utique Vitanda est 3, 22, 48.

Alviductio, *vid.* Ductio.

Amaracum herba, *nominativ.* 4, 8, 10. amaracus, ad discutienda ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, potest 5, 11, 1. *Vulgo hodie vocari consuevit majorana.*

Amarus, a, um. melle quam amarissimo 6, 5, 12. amarae nuges 2, 33, 12. *v. Nuces*. si os amarum est 1, 3, 6. cui os amarum est 1, 3, 45. ubi amari rufus sunt 1, 3, 44. id quod amarum in Aegyptia faba est 6, 7, 18. calefaciunt omnia amara 1, 3, 62.

huic nec falsis opus est, neque acribus, neque amaris caet. 4, 7, 8.

Amaritudo, inis. si amaritudine offenditur 5, 27, 25.

Ambio, ire. modo super inflammationem rubor ulcus ambit 5, 26, 215.

Ambitus, us. ac sic ambitus similis ei sit, qui in angustiore orbem modiolio imprimitur 8, 3, 15.

Ambitio, onis. sine ambitione verum scrutantibus I Praef. 75. *i. aemulatione, partium studio.*

Ambo, oculi vel ambo vel singuli 6, 6, 109.

Ambrosia, antidoton, quod Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse, atque Ambrosiam nominasse 5, 23, 10.

Ambubeja, ae. herba, species echarii, erraticum scilicet sive silvestre, quae etiam in iugibus erratica aut agrestis vocatur. adstringit alvum lenticula, cui vel beta vel intubus vel ambubeja vel plantago adjecta est: per se etiam intubus vel ex plantagine vel ambubeja stricta 2, 30, 3-4.

Ambulo, are. ambulare alienum est 5, 26, 185. ambulare debet 1, 3, 53, 1, 8. 1. licet ambulare 7, 4, 28. oportet ambulare 4, 4, 54. oportebit ambulare 3, 15, 17. huic opus est ambulare 1, 6, 1. prodest ambulare 1, 8, 6. delectationis causa, quantum juvat, ambulare debet 4, 25, 2. oportet ambulare sub divo, ante aestum, leniter 1, 10, 2. diu ambulandum, leniterque 6, 7, 76. usque ad lassitudinem ambulandum 6, 7, 56. opus est leniter ambulare 3, 16, 1. huic lente ambulandum est 1, 3, 27. lente paululum ambulare (oportet) 1, 3, 8. *synon.* ingredi aliquantum eodem modo *ibid.* convenit ambulare locis quam maxime frigidis 3, 22, 15. ambulare, sed magis modice, oportet 3, 21, 52. multum ambulare (debet), sed, si licet, neque sub recto neque in sole 1, 4, 4. in hoc vitulum multum ambulare, multum exerceri, lavari saepe, caet. necessarium est 6, 6, 175. in omni pustularum curatione primum est, multum ambulare atque exerceri 5, 28, 253. multum ambulandum, currendum aliquando 3, 21, 19. huic protinus primis diebus multum ambulandum est 4, 2, 55. ubi paulum ambulaverunt 1, 3, 9. si qua gravitas in corpore est, tum neque mane surgendum, neque pedibus nudis ambulandum est, Minimeque post cibum caet. 1, 10, 4. ubi ambulando id (quod intus est in vesica) elicere imbecillitas prohibuit 7, 26, 115. qui ambulando,

lando, fatigatur 1, 3, 22. exercitatio quoque ambulandi currendique necessaria est 4, 4, 46. ambulandi vero inter haec exercitacione utatur 7, 26, 24.

Ambulatio, quis. 3, 12, 20. decurrendum est ad modicas exercitaciones, maximeque ambulationes 3, 22, 32. ambulationibus aliisque exercitacionibus 3, 14, 1. 6, 6, 116. Acri ambulatione utendum 3, 27, 28. ambulatione tantum non Acri, sed recta, utendum est 4, 2, 49. solvit (alvum) Aucta ambulatio 1, 3, 67. Commodior 1, 2, 11. sub Divo 1, 2, 20. Flexuosa 1, 2, 12. In Intenta ambulatione, vel cursu, dolor & quaedam difficultas est (in *lincohis*) 4, 9, 3. ambulatione quamvis Leni dimoveri 1, 6, extr. ambulationibus Lenibus (oportebit uti) 3, 27, 37. nihil magis (prodest,) quam ambulatio Lenta paene usque ad Lasitudinem 4, 4, 36. ambulatione quam maxime Longa & recta utatur 3, 23, 20. Melior est fuit divo quam in porticu, *cact.* 1, 2, 12. Multa ambulatio (extenuat corpus) 1, 3, 33. ambulatio Multa & vehemens (per se humidat corpus) 1, 3, 64. ut Multa eidem ambulatio sit 6, 8, 5. add. *intra in Verbis.* ambulatio non utique Plana, commodior est 1, 2, 21. *i. in plano.* in Porticu 1, 2, 12. melior Recta, quam flexuosa 1, 2, 12. Recta 3, 23, 40. 4, 2, 49. meliorem Sole quam in umbra 3, 2, 12. Vehemens 1, 3, 64. melior in Umbra, quam parietes aut viridariae efficiunt, quam quae tecto subest 1, 2, 12. si non est febricula (in *sacro igne*,) ambulatio Utilis est 5, 28, 80.

¶ cum Verbis: ambulatio Atterendo ulcus sordidum reddit 7, 25, 19. Aucta ambulatio 1, 3, 67. minimeque ambulatio Convenit femine aut crure aut pede laborante 5, 26, 187. cominodum Exercet ambulatio 1, 2, 11. inprimis nutritrix cogenda est Exerceri ambulationibus 6, 11, 15. Humidat corpus post potionem ambulatio, *cact.* 1, 3, 63. In Intenta ambulatione 4, 9, 3. huic Opus erit multa ambulatione atque exercitacione 6, 6, 197. si in pulmonem quoque destillat, multo magis & ambulatione & frictione Opus est 7, 2, 58. in hoc affectu corporis (*diarrhoea*) neque ambulatione neque fricatione Opus est 4, 19, 18. Prodest ambulatio 4, 4, 36. ut multa eidem ambulatio sit 6, 8, 5. Vitare oportet ambulationem 4, 13, 18. ambulatione Utatur 3, 23, 20. 22. ambulatione Utendum 3, 27, 28. multa am-

bulatione utendum 6, 10, 2. ambulatione multa Utendum est 7, 12, 19. ambulationibus Uti oportet 3, 14, 1. oportebit Uti ambulationibus 3, 27, 37. Utendum ambulationibus 6, 11, 2. ambulationibus diligenter Utendum 6, 6, 116.

¶ cum Particulis: in Intenta amb. 4, 9, 3. Post ambulationem 3, 23, 21. 4, 2, 49. 4, 4, 76.

Amerinus, a, um. ad oppidum Ameriam pertinens. malum Amerinum stomacho aptum est 2, 24, 8. mala Amerina 4, 19, 20.

Amicus, i. quum par scientia sit, utilior tamen medicum esse amicum, quam extraneum (conjicio) 1 Praef. 116. *i. familiarem.* amicum quemdam ejus (regis) 3, 21, 10. *i. administrum, consiliarium.*

Aminaeus, a, um. *vid.* Vinum.

Amitto, ere. alimento amisso 7, 18, 40. hominem protinus animam amittere 1 Praef. 69. ubi aliquis colorem decoremque amittit 2, 2, 3. amissa naturali figura 7, 7, 130. scire oportet, lumen esse amissum 6, 6, 91. memoria quoque amissa 3, 27, 4.

Ammoniacus, a, um. ab arenosis (*ἀμμων*) Africae locis nominatus. sal ammoniacus legendum 6, 6, 226. pro armeniacus Lindenii. Salis ammoniaci 5, 18, 23, 35. 40. 42. 5, 19, 35. 38. 41. 46. 53. 5, 25, 32. ammoniaci Salis 5, 18, 6. ammoniacum Thymiana in aceto liquatum 5, 18, 73. *i. thus Libycum.* ammoniaci Thymiamatis 5, 18, 22. 27. 29. 33. 52. 5, 19, 28. 34. 5, 28. 190. 6, 6, 139. 155. 169. Ammoniacum simpliciter appellatum gemmi ferulae, Scribonio Largo gutta, *conf.* Dioscorid. de Materia Medica Lib. 3 cap. 98. ammoniacum purgat 5, 5, 3. bdellium in omnia idem, quod ammoniacum potest, sed hoc valentius est *ibid.* discutit ea, quae in corporis parte aliqua coherunt 5, 11, 4. mollit 5, 15, 1. ammoniaci 5, 18, 5. 15. 16. 49. 50. 62. 63. 5, 19, 26. 49. 50. 5, 24, 1. ammoniacum accus. 5, 28, 141.

Amo, are. amat hoc auxilium (frictionem) valetudo longa 2, 14, 11. balneum rarum res amat & frequentiore in jejuno vomitum 3, 21, 65.

Amomum, i. amomum fronti inducunt in phrenitide, (quo somnum molliuntur) 3, 18, 44. amomi genitiv. 5, 18, 8. 26. 6, 7, 48. *usurpatur quidem hodie semen aliquod peregrinum amomi nomine, verum tamen veterum amomum ignorari creditur.* *vid.* Rhodius ad Scribon. Composit. 70. pag. 130.

Amphora, ac. corpus tribus aut

quatuor amphoris (aquae frigidae) totum per caput perfundendum est 3, 23, 10.

Amplector, plexus sum, plecti. fascia brachium amplexa 8, 10, 41. empirici evidentes quidem causas ut necessarias amplectuntur 1 Praef. 46. *i. admittunt.* qui quaevis serviant (medici,) libenter amplectuntur ea praecepta, quae sedulitatem non exigunt 3, 4, 33. Amplus, a, um. amplo conclavi tenendus aeger 3, 7, 14. ut omni corpori, ampliori minorique, sufficient (catheteres) 7, 26, 5. *i. longiori.* exercitatio remissior, amplior 1, 2, 10. *i. validior longiorque.* si id (omentum prolapsum) amplius fuit 7, 21, 10. modo plus juxta, modo non amplius assumere 1, 1, 5. puris aliquanto amplius concitatur 7, 30, 9. ne amplius, quam has (venas) urant 7, 22, 2.

Ample. qui ample valetudinarios nutriunt 1. Praef. 103. *i. amplum nosocomium curant.* *vel conf.* 3, 4, 33. incidendum, si parvulum est, quod nocet, modice; si majus, etiam amplius 7, 19, 25-26. dum ne amplius id, quam ter aut quater fiat 4, 4, 58. *i. saepius.* non amplius sex horis 5, 18, 13. *i. longius.*

Amplio, are. amplianda plaga est 7, 5, 8. ut telo postea transecto ampliatur (vulnus) 7, 5, 9. ampliato magis vulnere 7, 5, 20.

Amurca, ae. sordes quae in expressione olei olivarum praecedunt. 6, 8, 9. amurca ad tertiam partem decocta 5, 28, 272. amurca coctum cum vino 6, 18, 15. digitorum vetera ulcera commodissime curantur aut lycio aut amurca cocta, quum utilibet vinum adjectum est 6, 19, 1.

Amylum, i. appellatum ab eo. quod sine mola fiat, ut ait Plin. Hist. Natur. Lib. 18. cap. 7. *segm.* 17. ubi modum parandi tradit, quem admodum & Caro de Re Rust. cap. 87. ex Graeco nimirum *ἀμυλον* *ἀλευρον*, farina sine molendino facta. boni succi est 2, 20, 1. lene est 2, 22, 1. crassiores pituitum facit 2, 23, 1. 4, 2, 56. contrahere semen videtur 4, 21, 4. amyli 6, 6, 59. 105. potio ex mentha nucibusque Graecis & amylo 4, 4, 57. lenis sorbitio ex ptisana vel ex alica vel ex amylo, lacte adjecto 3, 22, 34.

An. neque interesse, aninitio pleurae explorata sint 1 Praef. 39. *conf.* 2, 17, 16. 7, 33, 3. 8, 4. quod an inciderit, digitis quoque demissis cognoscitur 7, 26, 25. videndum est, an alitridum corpus sit, an profluat 3, 6, 44. protinus considerandum est, an incipiat

tegra ea (intestina) sint; deinde, an his color suus maneant 7, 16, 2. videndum etiam est, morbus an increseat, an consistat, an minuat 3, 2, 4. Ne considerare oportet, paresne per omnia sint (accessiones,) an impares 3, 5, 23. *conf.* 3, 10, 1. 6, 18, 123. 7, 2, 14. 7, 8, 3, 7, 21, 2. 7, 32. 4. Si: interest etiam, si ipse sine causa subinde rideat, an moestus, demissusque sit 3, 18, 76. Utrum: quaeritur, utrum tot horae expectandae sint, quot febrem habuerunt, an satis sit, primam partem earum praeteriri 3, 4, 57. *conf.* 5, 26. 117. considerandum est, utrum superans an deficiens materia laeserit? corruptum corpus sit an integrum? 2, 10, 14. utrum aliquod horum sanabile sit, an non, experimento facile colligitur 5, 28, 302.

omissa priore particula interrogativa: requirere etiam, ratio idem doceat, quod experientia, an aliud I Praef. 59. *add.* 2, 12, 28. 2, 17, 20, 3, 12, 3, 5, 26. 3, 18, 67. 3, 21, 29. 4, 2, 21. 5, 26, 37. 178. 5, 28, 168. 7, 7, 156. simplices hae (sistulae) sint, an in plures partes diducantur, cognoscipotest ex modo puris 5, 28, 174. linteolo, an lana excipiantur, nihil interest, 6, 6, 33. quaerunt, initium morbi calor attulerit, an frigus, fames, an satietas I Praef. 32. interest, sine tumore is (dolor articuli) sit, an tumor cum calore, an tumor jam etiam obcalluerit 4, 24, 10. interest, fatigatio morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an fames fecerit, an cibi vinique abundantia, an intemperantia libidinis I Praef. 85. protinus considerandum est, lapide, an ligno, an ferro, an alio telo percussus sit (os;) & hoc ipso laevi, an aspero; mediocri, an vastiore; vehementer, an leviter 8, 4, 5-6. interest, in decessione pergiscaetur aeger, an, quum febris levatur, Aut levata quoque ea somnus urgeat 3, 20, 7. ego experimentis quomque in se credere debere existimo, calidam Potius, an frigidam utatur 4, 19, 15.

Αναισθησιον. vulnera aperiunt tanquam ora in corporibus, quod *αναισθησιον* Graece dicitur 5, 4, 1. *Αναισθητικα*, 4, 28. sunt etiam quaedam malagmata, quae *αναισθητικα* Graeci vocant, quoniam aperiendi vim habent, 5, 18, 54.

Αναισθησιον, σιν. tertiam (*speciem*, ubi ore alienius venae patefacto sanguis exit,) *αναισθησιον* appellant 4, 4, 72.

Anceps, ipitis. satius est, anceps auxilium experiri, quam nullum 2, 10, 22. quod (*remedium*) recte praeteriit Asclepiades, est enim anceps 3, 14, 3.

Anethum, i. mali succi est 2, 21, 3. inflationes levat 2, 26. extr. alvum movet 2, 29, 2. urinam movet 2, 31, 1. dandum potui (in vulvae morbo) 4, 20, 12. olfacere anethum, non alienum est, (si capitis dolores sunt in febre) 3, 10, 6.

Angina, ae. 2, 1, 15. 30. nostri anginam vocant, apud Graecos nomen, prout species est 4, 4, 2. quo capite tractatur, speciesque describitur. si angina subito finita est, in pulmonem id malum transit 2, 7, 73. vulgo audio, si quis pullum hirundinum ederit, angina toto anno non periclitari 4, 4, 17. ubi angina itangulatur (aliquis) 2, 10, 23.

Anguis, is. ab angue isti 5, 27, 72. quorundam rusticorum experimento cognitum, quem struma male habet, eum, si anguem edidit, liberari 5, 28, 111. minus terribiles angues edunt (Italia frigidioresque regiones) 5, 27, 66. adeo, ut in singula angulium genera singula medendi praeceperent (antiqui,) alique alia 5, 27, 27. utilissimumque est, ubi ex anguibus metus est, non ante progredi, quam quis aliquid assumit 5, 27, 70.

Angulus, i. id, quod curatum est, in quadratum redigere, ab interioribus ejus angulis lineas transversas incidere 7, 9, 5. si manu facienda est (plaga) ea fere commodissima est, quae duabus transversis lineis literae X figuram accipit, ut deinde a singulis procedentibus angulis cutis subsecetur 8, 4, 31. si quadratus est (calculus, sic compellendus est,) ut duobus angulis sedeat 7, 26, 43. ex angulis Labrorum 7, 9, 10. Oculi: finis anguli 7, 7, 27. verus anguli finis 7, 7, 31. quanto angulo propius id foramen est, tanto 7, 7, 60. angulo immittenda est (candens acus) 7, 7, 70. inque eum angulum interendum (linamentum) 7, 7, 45. oriens ab angulo (unguis) 7, 7, 17. medio loco inter nigrum oculi & angulum temporis propior 7, 7, 140. in angulo, qui naribus propior est 7, 7, 54. *hodie canthus major.* ab eo angulo, qui temporis propior est 6, 6, 92. *nunc canthus minor.* scalpelli adhibendus est (in trichiast) initiumque faciendum in sinistro oculo, ab eo angulo qui temporis, in dextro, ab eo qui paribus propior est 7, 7, 85. sic in angulo

δυσκωδης 7, 7, 41. quibus id (vitium aegilopsis) in angulo est 7, 7, 59. ne vel ex angulo quoque caruncula abscindatur 7, 7, 29. ne quid ex ipso angulo abscindatur 7, 7, 43. ne quid ex angulo laedatur 7, 7, 31. pituitaque in iis (oculis) innatans, novissime angulis inhaerescit 2, 6, 7. narium foramina primum a superciliis angulisque Oculorum osse inchoantur 8, 1, 23. *sicil.* majoribus, interioribus caet. a qua (sutura) breves duae sub interioribus angulis deorsum spectant 8, 1, 17. i. majoribus oculi qui navibus propiores sunt. si Scabri oculi sunt, quod maxime in angulis esse conluevit 6, 6, 181. Scabros angulos laevant 6, 6, 183. quum in vicem superior alterius (Ostis carpi) angulus, alterius planities sit 8, 1, 89. ne forte angulus Scalpri membranam violet 8, 3, 26. angulo scalpri sinus exiguus sit 8, 3, 7.

Angustus, a, um. si in urinae Irinere, quod est angustius, inhaerere (calculus) 7, 26, 89. pars summa (vertebrae) angustiore Orbe finitur 8, 1, 49. subiecto vale Oris angusti 6, 8, 1. quia ipsa (Sagitta) angusta est, (facile in corpus conditur, altissimeque insidit) 7, 5, 15. i. *avertioris ambitus*, *gracilis*. ex angustiore Sede vitium transit in latior 4, 4, 15. *oppos.* Testa tenuis & angusta 8, 3, 38. id nomen (sistulae) est Ulceri alto, angusto, calloso 5, 28, 157. si angustius Vulnus est, quam ut 7, 16, 7. in angustum compulsa vesica 7, 26, 32. quo (hydrophobia) oppressis in angusto spes est 5, 27, 19. eoque in angusto magis spes est 8, 4, 4. si in angusto noxa est, duo (foramina facienda sunt) si latius patet, tria 8, 4, 54. *oppos.* si vitium in angusto est 8, 3, 5.

Angustia, ae. propter angustias 7, 25, 17. propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit (in difficultate spirandi) 4, 4, 24.

Anhelare: unde

Anhelatio, onis. ut spirare aeger sine sono & anhelatione non possit 4, 4, 21.

Anima, ae. simul atque discissum transversum septum est, hominem protinus animam amittere I Praef. 69. i. moritur, *expirata*. ejus (hominis) anima deficit 5, 28, 28. i. *lipothymia obrepit.* *conf.* 4, 11, 5. deficere animam vel in ipsa curatione (suppurationis) vel postea, pessimum omnium est 7, 3, 5. calor omnis ut anima deficiat, efficit 2, 1, 27. neque

neque committendum, ut per aëstem anima deficiat 2, 17, 22. semperque ante finis (*venae sectionis*) faciendus est, quam anima deficiat 2, 10, 53. sanguinis ex naribus cursus, sic ut corpus frigescat, anima deficiat 4, 2, 4. verendum est, ne anima deficiat 4, 11, 13. saepe in ipso opere (*amputatione membri gangraena facti*) vel profusione sanguinis vel animae defectione moriuntur 7, 33, 2.

Animal, alis. solet interdum in aurem aliquid incidere, ut calculus, aliquodve animal 6, 7, 95. *i. infectum*, add. *ibid.* 97. ex domesticis animalibus bubula (caro) stomacho apta est 2, 24, 3. ex domesticis animalibus asina caro 1, 6, 3. quod animadvertum est in his animalibus, quae apud hos (ferrarios) fabros educata exiguos lienes habent 4, 9, 9. omne ferum animal domestico levius 2, 18, 36. ex feris quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est 2, 18, 23. irrationabile animal 1 Praef. 62. propria cuiusque ex mutis animalibus 1 Praef. 102. omne animal, si laetens est 2, 18, 28. omne animal quadrupes domi natum generis valentissimi est 2, 18, 6. quodcunque (animal) humido coelo, quam quod siccum natum est, (levius est) 2, 18, 36.

Animus, i. quae (literarum disciplina) ut animo praecepae omni-um necessaria, sic corpori inimica est 1 Praef. 10 oppos. conf. 3, 5, 41. quilibet alius animi Affectus 3, 6, 13. *i. perturbatio*, quumque omnibus inutilis sit post cibum aut Contentio aut Fatigatio animi, tum his praecepae aet. 1, 5, 4. non, quicquid aut Intentionem animi aut prudentiam exigit, protinus ejciendum est 2, 10, 10. ad Quierem animi tenebras ipsas conferre aliquid judicabant 3, 18, 13. implet corpus animi Securitas 1, 3, 31.

cum Adjectivis: esse chirurgus debet animo Intrepidus 7 Praef. 15.

cum Verbis: emendando Advertere animum incipiunt (insanientes) 3, 18, 39. quidam Animus Desipiunt 3, 18, 66. deinde 72. consilium insanientem fallit: *oppos.* 66-67. imagines fallunt. si qua sunt, quae Asperatura eorum (aegrorum) animos sunt 3, 5, 42. *i. perturbaciones animi concitatura*, adversus omnium sic insanientium animos Gerere se pro cuiusque natura necessarium est 3, 18, 32. *i. affectus*, semper post cibum conquiscescere (debet), ac neque Intendere animum, *caet.*

1, 6, 7. ut corpore tantum, non etiam animo Laborent (aegri) 3, 5, 41. si Marcer animus, si loqui & moveri piget, *caet.* 2, 2, 6. quicquid animum vehementer Perturbat 3, 78, 74.

Animadverto, ere. *observo, cognosco per sensus*. animadvertimus, quibusdam nunquam sicescere oculos 7, 7, 149. quod animadvertum est in his animalibus 4, 9, 9. idque quandocunque animadvertum est 5, 26, 167.

i. exploro, investigo. ut ideo necessarium sit animadvertere, unde ea (nova genera morborum) coeperint 1 Praef. 31. animadvertere primum oportet, quid sit, in quo laboratur 3, 22, 12. *conf.* 4, 13, 8.

i. exsequor, procuro. in hoc (acuto morbo pleuritico) haec animadvertenda sunt: ut cibus sit quam maxime tenuis & lenis, *caet.* 4, 6, 15.

Animadversio, onis. *observatio, confideratio, tractatio*. curationum principium ab animadversione ejusdem temporis faciam 3, 2, 14.

i. cura, studium, cautela. desiderat etiam propriam animadversionem in febribus pettilentiae casus 3, 7, 1. propriam etiamnum animadversionem desiderant eae (stulcae) 7, 4, 24. varietas rerum quasdam etiamnum animadversiones desiderat 7, 26, 61. nullam novam curationem desiderat (parotis) animadversionem tantummodo: hanc habet necessariam, ut 6, 16, 2.

i. peractio praeceptorum, medicatio. vix fieri potest, ut post hanc animadversionem alvus non contrahatur 4, 19, 10. *i. his factis, observatis*.

Anisum, i. mali succi est 2, 21, 5. utinam movere 2, 31, 1. anisum potui dare 3, 24, 8. anisi 4, 14, 9. 5, 23, 4. 16. 5, 25, 19. 29. anisi, quod tribus digitis sumi possit 4, 10, 5.

Annecto, Adnecto, ere. morbus, qui quodam rigore nervorum modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit 4, 3, 2. *i. admoveo*. nervorum rigores, qui caput scapulis annectunt 8, 11, 7. huic (pulmoni) cor annexum est 4, 1, 13. *i. adnatum, adjunctum*. cubitus, qui annexus humero est 8, 16, 2. lien non septo, (*diaphragmati*), sed intestino annexus est 4, 1, 17.

Annumero, are. neque rationalibus se, neque experimenta tantum spectantibus annumerari volunt (methodici) 1 Praef. 92. ex avibus colla alaeve recte infirmis (alimentis) annumerantur 2, 18, 32. forbitio vel pulti-

[F]

cula *caet.* imbecillissimis annumerari potest 2, 18, 40. quod jure valentissimis medicamentis annumerari potest 4, 19, 32. isque (morbus) longis annumeratur 3, 15, 1. id (*vitium aut genus morbi*) neque acutis neque longis morbis annumerari debet 4, 18, 2. facer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet 5, 28, 64.

Annus, i. quo (autumno) fere, qui (*tabidi*) caetera Parte anni traxerunt, resolvuntur 2, 8, 76. quod Tempus anni sit 1 Praef. 113. *conf.* 3, 4, 26. Tempus anni 1, 3, 74. 4, 12, 5. anni Tempus 5, 26, 31. Tempus anni & autumnale & hibernum 7, 14, 31. certo Tempore anni 5, 28, 264. gravi Tempore anni 1, 10, 10. eo Tempore anni 1, 3, 76. 77. Tempora anni 1, 3, 1. 2 Praef. 3. *conf.* 2, 8, 123. 7, 7, 36.

cum adjectivis. isque morbus (*dysenteria*) maxime pueros absumit usque ad annum Decimum 2, 8, 99. ab anno Duodevigesimo usque ad annum Quintum & trigessimum 3, 22, 26. in eo corpore quod jam Novem annos, nondum Quatuordecim excessit 7, 26, 20. jamque aetas ejus hominis Quadragesimum annum excessit 2, 8, 119. qui post Quadragesimum annum coepit (morbus comitalis) 2, 8, 94. morbus comitalis post annum Quintum & vigesimum ortus 2, 8, 93. Robustus annis 7, 14, 28. Septimo anno 2, 1, 47. a Septimo anno ad quartum decimum 2, 8, 61. a Septimo fere anno ad quartum decimum 7, 14, 28. Toto anno 4, 4, 17. 4, 24, 5. *i. per totum* 4. in Totum annum 4, 20, 8.

cum verbis. Exacto anno 7, 27, 27. Excedo, *v. cum adjectivis*, quum praecipua in hoc ars sit, quae non annos Numeret, *caet.* 2, 10, 11.

cum particulis. A, *v. cum adjectivis*. circumcidendum vinum est in totum annum 4, 20, 8. Post, *v. cum adjectivis*.

Annuus, a, um. is Morbus erit longissimus, minimumque annuus 2, 8, 119. annua Peregrinatione esse jactandos (insanientes) 3, 18, 81. idque longiorem, saepe annum Valetudinem bonam praestit 6, 9 extr.

Ανάδουρος, ον, dolorem tollens, ἀνάδουρα (catapotia) vocant, quae somno dolorem levant 5, 25, 1. si tantum mali (*ophthalmiae*) est, ut somnum diu prohibeat, eorum aliquid dandum est, quae *ἀνάδουρα* Graeci appellant 6, 6, 44.

Ansa.

Ansa, æ. qui (panniculus) ad duo capita duas ansas habet 6, 18, 99. analis ad ventrem datis *ibid.* 100.

Anser, eris. generis valentissimi esse omnem grandem avem, quales sunt anser, *caet.* 2, 18, 7.

Anserinus, a, um. adipis anserinae 5, 21, 10; 5, 24, 7. adipe anserino 8, 4, 67.

Ante, ante Accessionem 3, 12, 12. 3, 16, 7. 3, 20, 20. ante alteram Accessionem 2, 3, 7. multo ante Accessionem 3, 14, 2. ante Aestum 1, 10, 2. ante Cibum 1, 2, 8. 1, 8, 7, 2, 14, 9. 3, 6, 50. 3, 7, 16. *vid.* Cibum. & ante Cibum & post eum 3, 19, 17. 3, 22, 16. ea (vitia *anthritica*) raro pueros ante feminae Coitum tentant 4, 24, 2. ante ipsum lunæ solisque Concursum 1, 4, 3. ante Curacionem 7, 7, 135. ante ullam Curacionem 5, 26, 156. & ante Curacionem & post eam 7, 30, 27. non ante Diem quartum 3, 7, 19. ante septimum Diem 8, 9, 12. ante Diem tertium 2, 12, 15. ante Diem vigesimum 2, 7, 79. vix ante vigesimum Diem 6, 6, 6. vel ante vel circa vigesimum Diem 2, 7, 93. ante Febrem 3, 15, 14. ante Febres 2, 7, 2. 3, 2, 13. 2, 3, 11, 1. paulo ante eam (Febrem) I Praef. 55. ante Hærophilum & Erasistratum 3, 9, 9. ante Hiemem 7, 7, 35. ante Horrorem 2, 17, 14. ante Inflammationem 5, 26, 153. 8, 2, 16. 8, 11, 25. ante Litum 6, 6, 140. quod interdum tertio Mense, interdum non ante sextum sit 7, 27, 27. ante Meridie 3, 21, 43. ante Morbum 2, 12, 14. ante Mortem 5, 26, 55. ante Noctem 3, 23, 22. paucis ante Nos saeculis I Praef. 3. ante Oculos obversantur 2, 7, 51. ante Oculos ejus ponenda (ipsius opera) 3, 18, 61. ante Oculos tunica sit 7, 20, 21. ante Omnia i. praecipue I Praef. 20. 1, 3, 9. 29. 3, 4, 6. 3, 18, 3. 67. 5, Praef. 6. 5, 26, 10. 5, 28, 168. 6, 18, 17. 7, 29, 3. 4, 7, 30, 12. 8, 10, 6. *caet.* ante Omnia, tum, deinde 8, 2, 4-5-8. ante Omnia, deinde, tum, iterum, posthaec, deinde 1, 3, 10. morbus comitalis ante Pubertatem ortus 2, 8, 26. ante Scapellum expedienda vincitura est, 7, 20, 1. i. antequam scapellum adhibeatur. inducendusque hapsus lanæ mollis, qui plagam ipsam, contestam ante. Se Intecolo, protegat 7, 26, 108. ante Sudorem 5, 28, 310. ante Tempus 2, 17, 9. i. *intempesive*. ante adversam Valentudinem. quaedam notae oriuntur 2, 7, 1.

¶ *adverb.* id usu explorasse, ad quod ante conjecturâ aliquâ ducti es-

sent I Praef. 30. i. *prins add.* I Praef. 41. 1, 3, 49. 50. 2, 8, 95. 2, 11, 7. 2, 13, 7. 2, 17, 16. 2, 30, 2 & 3. *caet.* ante aliquot diebus 7, 26, 23. ante aliquot horis 2, 12, 19. Jam ante 8, 10, 103. Multo ante 5, 28, 136. Non ante 5, 27, 20. Paulo ante 2, 10, 26. 3, 11, 2. 5, 28, 137. ante Deinde 7, 29, 32. ante Deinde, Tum 6, 6, 75. ante, Postea 2, 17, 20. 7, 7, 84. & ante, & Post 6, 15, 8. 8, 10, 119. & ante & Postea 3, 2, 6. ante, Tum 3, 12, 6 & ante, & Tum 7, 7, 78. i. *priore loco*: Cleonis collyrio, quod ex duobus ante positum est 6, 6, 83. ante de communibus dicam 2, 9, 3. ante de prioribus dicam 8, 11, 4. i. *celerius*: haeque (accessiones) & ante revertuntur & postea desinunt 3, 2, 6. i. *paroxysmi anticipant* & possunt. neque tamen ante properandum est 7, 30, 9. *abundat*: ex causa, quae ante praecesserat I Praef. 111. *conf.* 2, 1, 31. tutissimum est, ante totius accessionis tempus praeterire 3, 4, 58. *add. ibid.* *adhuc* semel.

¶ *ante, verbo suo postpositum*: id agere ante 2, 13, 7. *conf.* 7, 6, 11. 7, 12, 9.

Antequam, *divise*: semperque ante finis (*mittendi sanguinem*) faciendus est, quam anima deficiat 2, 10, 53. neque ante oportet desistere, quam frequentem pilum nasci apparuerit 6, 4, 10. si quando etiam in pueris ante dens nascitur, quam prior excidat 7, 12, 22. non ante progredi, quam quis aliquid assumsit 5, 27, 70.

¶ *cum Coniunctivo*: ante vero quam in aquam calidam se demittat, an postea aliquis perungi debeat 2, 17, 20.

¶ *sinè interpositione vocum*: cum *Indicativo*: antequam dico 2 Praef. 3, 7, 116. *conf.* 7, 27, 33. cum *Coniunctivo*: ante quam conquiescant 1, 8, 5. *conf.* 2, 6, 31. 2, 17, 22. 3, 4, 55. 3, 12, 13. 4, 24, 8. 5, 19, 33. 5, 28, 199. 7, 3, 4. 7, 19, 36. 8, 6, 1. antequam spiritum prodiret 2, 7, 66. *conf.* 7, 14, 22. antequam sudor & calor domi conquierint 6, 6, 198.

Antecedo, ere. quum alvus citra non antecesserit 2, 8, 82. si laevior altera parte est (calculus) ut ea antecedit 7, 26, 44. utique si cibis quoque antecessit, 1, 10, 6. idque (collyrium) ea parte, qua tenuius est, antecedente demitti oportet in fistulam 5, 28, 182. aqua inter cutem minime terribilis est, quae nullo antecedente morbo coepit 2, 8, 28. magna sit antecedente 3, 7, 19.

cum *accusativo*: quo sit, ut graviolem Accessionem nox quoque tristior antecedit 3, 5, 13. quae (exercitatio) semper, antecedit Cibum debet 1, 2, 10. ex quibus faepe plura, nunquam non aliqua Febrem antecidunt 2, 2, 8. horror eas fere Febres antecedit, quae certum habent circuitum. *caet.* 3, 12, 11.

Antelucanus, a, um. antelucanis horis 3, 5, 21. tempore antelucano 4, 3, 15.

Anterior, us. ut homo in anteriorem partem subinde nitatur, 8, 9, 32.

¶ *Ἀνθήα, ἄς.* compositiones, quas Graeci *ἀνθῆας* nominant 6, 11, 6. *add.* 6, 13, 5. *ἀνθῆα, i. e. florida compositio*, a colore sic dicta, quem ab admixta sandaracha habet: *vid.* Rhod. in Lexico Scribon. *eris ulceribus desinantur potissimum.*

Anthera, æ. satis proficit anthera, humido ulcere arida inspersa; siciorum, cum exigua parte mellis illita 6, 15, 2. anthera, sic, ut ei paululum mellis adiciatur 6, 18, 29. *pro penis ulcere*. si vero a dentibus gingivae recedunt, eadem antherae succurrunt 6, 13, 17.

¶ *Ἀντίαις* a Graecis appellantur: tonsillae, quae post inflammationem induruerunt 7, 12, 25. *ἀντίος, adversus, oppositus*; vel *ἀντίαις, adversor, obfisso.*

Antidotum, i. *intellige medicamentum*. antidota describuntur 5, 23: unum 4 *segg.* alterum, ambrosia nominatum 10 *segg.* necessaria 5, 23. 5. nobilissimum, Mithridatis 14 *segg.* bibere antidotum 5, 27, 75. ea (antidota) recte quidem dantur collis corporibus *caet.* 5, 23, 2. maxime autem desideranda sunt adversus venena 5, 23, 3. antidotum potui ex aqua dandum est 5, 27, 24. antidota gravissimis casibus opitulatur 5, 23, 1. praefensque in aliquo antidoto praesidium est 5, 27, 43. quod (antidotum) quotidie sumendo *caet.* 5, 23, 14. antidotum per catapostia sumi potest 5, 27, 25.

Antiquus, a, um. antiqui autores: 5 praef. 2. antiqui medici I Praef. 104. 1, 3, 51. antiquiores medici: 8, 4, 34. quidam ex antiquioribus medicis Cleophrantus 3, 14, 2. in quibus (instantis valetudinis signis) explicandis non dubitabo. autoritate antiquorum virorum: uti; maximeque Hippocratis 2. Praef. 1. non enim quidlibet antiquiores viros aegris inculcasse I Praef. 30. oportet neque recentiores viros in his fraudare, *caet.* & tamen ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, autoribus suis reddere 2, 14, 2. Antiqui

tiqui *simpliciter*, scil. *autores vel medici* 2, 10, 3, 2, 12, 1, 2, 17, 9, 3, 4, 7, 36, 42, 51, 3, 18, 13, 5, 27, 26, 7, 2, 5, antiquos 3, 4, 49, plerique ex antiquis 3, 4, 22, apud antiquos fuit Petron quidam 3, 9, 9, 4, *antiquis temporibus*.

¶ *i. pristinus*, neque cutis antiqui fines committerentur 7, 7, 167, quum harum (avium) acies extrinsecus laesa, interposito tempore, in antiquum statum redeat 6, 6, 221, paulatim ad antiquos usus reducendum est (membrum) 8, 10, 76.

Anus, i. ani Curationibus idoneum vinculum 7, 20, 3, si in ipsam vesicam (tendit cancer,) ani Dolor sequitur 7, 27, 5, ani Fistula 5, 20, 15, v. Fistula. anus multa caedique plena Mala recipit 6, 18, 81, Vitia ani 7, 30, 1, tertium ani Vitium est haemorrhoides 6, 18, 107.

¶ *cum verbis*: ipsum anum Nutrire 4, 18, 5, si anus ipse Procidit 6, 18, 123, ne anus ipse Suppuret 7, 30, 8.

¶ *cum particulis*: venae, quae Ad anum testiculosque perveniunt 5, 26, 22, ubi Cum ano committitur capitulum (*haemorrhoidum*) 7, 30, 17, neque quicquam Ex ano demendum est 7, 30, 21, si sinistrae manus duos digitos, in dicem & medium, simul In anum ejus (pueri) demittit 7, 26, 34, In anum quoque danda plumbea fistula est 7, 27, 35, frequens deficiendi cupiditas dolorque In ano est 4, 15, 3, juxta anum 7, 26, 45.

Aper, pri. omnem grandem feram (generis valentissimi esse,) quales sunt caprea, cervus, aper 2, 18, 6, exceptoque apro omnis fere venatio 5, 28, 79.

Aperio, ire, plaga facienda est, qua Cervix (vesicae) aperiatur 7, 26, 46, in ea (cute) si jam pus natum est, aperienda altera parte Cutis 8, 6, 4, si nondum satis Cutis patefacta est, latius aperienda est 8, 4, 27, *conf.* 5, 26, 136, clausis fenestris, aegrum continere: ubi paulum levatus est, ter aut quater die Fenestris aliquantum apertis purum aërem recipere 4, 7, 17, *oppos.* in angulo (*oculi majore*) ex aliquo vitio, quasi parva Fistula aperiatur 7, 7, 54, si Glans ita contestata est, ut nudari non possit, aperienda est 7, 25, 15, *oppos.* & *synon.* aperire Id medicus necesse habet 8, 10, 106, eodem modo, quo supra scriptum est, aperiendam Inguen 7, 21, 1, *conf.* 7,

20, 18, aperiendum autem audacter est (Inguen) donec caet. 7, 19, 6, Locus aperiendus, dens eximendus 6, 13, 15, si sine nervis est (Locus) candenti ferramento aperiiri debet 7, 2, 15, considerare, num quis Locus mollior sit & tumeat, eumque aperire, (non incommodum est) 8, 4, 22, interdum inter se palpebrae coalescunt, aperiquire non potest Oculus 7, 7, 47, quamvis specilio nihil invenitur, tamen aperire (Os) commodius est 8, 4, 18, maturarique (Parotidem) & quam primum aperiiri commodius est 6, 16 extr. *i. nutari. Paulo ante deoperire* 16, gladiatorem caet. sic vulnerari, ut ejus interior aliqua Pars aperiatur I Praef. 71, *i. detegatur*, fatisque est, cataplasmatibus efflicere, ut per se Pus aperiatur 7, 2, 13, *i. puri via, exitus fiat*, quum aperta est (Pustula) 5, 28, 250, ac Pustulae, quaecunque sunt, aperiendae 5, 28, 83, idoneaeque etiam Strumae aperiendae sunt (malagmata) 5, 18, 56, caetera (*abscedentia*) etiam Subcruda aperiiri possunt 7, 2, 17, commodius est, aperire quod Superest (*loci, spaci*) 7, 5, 6, matura Suppuratio est: ex qua, ubi aperta est, pus debet emitti 5, 28, 148, aperta Viâ 7, 5, 17, ubi scabri Ungues sunt, circum aperiiri debent, quia corpus contingunt 6, 19, 15, *i. circumcindi cutis* biduo sic Vulnerare habito, (*vinco*) tertio die id aperiendum 5, 26, 165, *i. resolvendum*, in omnibus his (telorum generibus) latius Vulnerum aperiendum est 7, 5, 291, *dilatandum. conf.* 5, 26, 136, 138, Vulnera aperiunt tanquam ora, quod *ἀναστροφὴν* Graece dicitur, caet. 5, 4.

¶ *sine casu*: quo consequeretur, ut semel, quantum satis esset, aperiret 7, 26, 70, quidam scalpello aperiunt 4, 8, 17, (malagma) quod resolvit, aperit, purgat 5, 18, 57, malagmata, quae *ἀναστροφικὰ* Graeci vocant, quoniam aperiendi vim habent 5, 18, 54, minimeque nubilo coelo soli aperiendi se committere (debet) 1, 2, 4, aperiendi scil. *nubes, i. qui nubilo discesso fulget*.

¶ *cum instrumento*, ubi vel per se vel per medicamenta vel etiam ferro aperta est suppuratio 5, 28, 148, qua cavum (*foramen in aure*) esse debet, vel medicamentum aliquod imponendum est ex adurentibus, vel candente ferro aperiendum 7, 8, 6, candenti ferramento aperiiri debet (locus) 7,

2, 15, donec ea suppurent & per se aperiantur 6, 10, 13, non alienum est scalpello latius aperire (*collisum*) 5, 26, 136, *conf.* 4, 8, 17, inguen eadem ratione usque ad mediam tunicam scalpello aperiitur 7, 20, 18.

¶ *cum particulis*: fenestris Aliquantum apertis 4, 7, 17, Circum aperiiri debent (ungues) 6, 19, 15, Latius aperienda est (cutis) 8, 4, 27, si id, quod collisum est, quamvis parum diductum est, Latius tamen aperiiri non licet 5, 26, 138, Latius vulnerum aperiendum est 7, 5, 29, Per se, *vid. cum instrumento* ut semel, quantum Satis esset, aperiiret 7, 26, 70.

¶ *in aperto deinde curatio est* 8, 10, 113, *i. facilis*.

* *Ἀποσχερῶνικος*, ἢ, ὄν, *crustam auferens*, superponenda sunt, quae crustas a vivo resolvant: *ἀποσχερῶνικὰ* Graeci nominant 5, 26, 245.

Aphrica, ae. in Aphrica nullo die aeger abstinere recte videtur 3, 4, 27.

* *Ἀφθαί*, ὅν, ea longe periculosissima sunt ulcera, quas *ἄφθαι* Graeci appellant 6, 11, 12, *ubi & seqq. tractantur*, ut infantes tenerosque adhuc pueros serpentina ulcera oris, quae *ἄφθαι* Graeci nominant, exerceant 2, 1, 42.

Apium, i, urinam movet 2, 31, 1, 4, 9, 11, simul reprimat & refrigerat 2, 33, 7, apii semen rodit 5, 6, 3, apii feminis 5, 25, 5, gummi cum tito femine apii liquatum 4, 20, 19.

* *Ἀποπληξία*, as, attonitos raro videmus, quorum & corpus & mens stupet: fit interdum morbo: hunc *ἀποπληξίαν* Graeci appellant 3, 26, 1, 2, *hodie vocari solet catalepsis*, resolutio nervorum interdum tota corpora, interdum partes infestat: veteres autores illud *ἀποπληξίαν*, hoc *παράλυσιν* nominaverunt: nunc utrumque *παράλυσιν* appellari video 3, 27, 2, *hodie etiam apoplexia dici consuevit prius morbi genus*.

* *Ἀπόστημα*, *μαλός*, abscessus corporis, quae *ἀποστήματα* Graeci nominant 2, 1, 15.

Appareo, ere, palpebrae dormientis non coeunt, sed Album oculorum apparet 2, 8, 82, *conf.* 2, 6, 8, si nullum appareat aliud Auxilium 2, 10, 20, *i. inveniri potest*, in utrumque latus inclinandus est (uncus) ut appareat Calculus & teneatur 7, 26, 55, ut primum apparet (Carbunculus) 6, 18, 66.

6, 18, 66. neque Causa apparet 2, 7, 26. saepe Causas apparere, neque ex his patere medicinam I Praef. 51. *synon.* apparebit aut Crusta, aut sordium Coitus 6, 7, 70. *ἐλαιώδης* (pus) colore atque pinguitudine oleo albo non Dissimile apparet in magnis ulceribus favescentibus 5, 26, 76. Intenti- que temporum musculi apparent 8, 12, 3. Levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. ubi apparuit Mucro 7, 5, 18. ferro locus adu- ri debet, diligenter Nervis, qui apparent, ante contestis, 5, 28, 62. *antea* 57. si quis nervus nu- datus est. si quando ex inflam- matione Pus in his oritur, ubi primum id apparuit 7, 20, 8. ne- que apparet. Quid corpus con- fuderit 3, 5, 3. *conf.* 2, 33 extr. neque Rubor neque Tumor ullus apparet 4, 4, 2. quodsi Spicula apparuerunt 7, 5, 21. donec nul- lum aquae (*hydropis*) Vestigium apparet 7, 15, 9.

¶ *cum dativo & infinitivo*: facile, recognitis omnibus, apparere cul- libet potest, vix ullum oculi vi- tium esse *caet.* 6, 6, 228 *conf.* 5, 28, 63. *cum infinitivo passivo*: si tantum, non ali corpus, apparet 3, 22, 12. quod quotidie fieri apparet I Praef. 96. apparet, per eas venas irrigari (oculos) 7, 7, 161. antequam frequentem pilum nasci apparuerit 6, 4, 10. corpus purgandum esse, apparere culi- bet ex prioribus potest 5, 28, 63. 2. *concludi.* *conf.* 4, 6, 17, 7, 9, 18. tenuarique corpus apparet 3, 22, 37. *add.* 3, 4, 48. I Praef. 6.

¶ *cum ablativo*: pus eodem modo apparet 5, 28, 122. levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. 1. *ex pondere.*

¶ *cum particulis*: Ex quo apparet, has partes medicinae solas ab his esse tentatas, *caet.* I Praef. 6. si cruror quoque Ex ulceribus appa- ret 6, 7, 57. summâque curâ, quod ita futurum est, tuendum es- se, apparere Ex eo potest, quod de cancro supra posui 7, 9, 18. *conf.* 5, 28, 63. quae quibus tem- poribus danda sint, Ex ratione vel adausctae vel levatae febris ap- parebit 4, 6, 17. *sine* Ex. levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. non dissimile apparet In ul- ceribus 5, 26, 76. tanquam In vitro cornuæ Per scrotum appa- ret (humor) 7, 18, 31. Infra quasi exulcerata caro apparet 5, 28, 244. perque somnum palpe- brae non committuntur, sed In- ter has ex albo oculorum aliquid apparet 2, 6, 8. si inciditur (*fa- vus*, ulcus) viridis Intra caro ap- paret 5, 28, 211. multo plus In- tus corrupti, quam In furunculo

apparet 5, 28, 209. ut Magis, quid quisque persuaserit sibi, ap- pareat, quam quid evidenter comperit 2, 33 extr. Per scro- tum apparet (humor) 7, 18, 31. Subter apparet pars carnis *caet.* 5, 28, 113.

Appello, are. quae *τιβεραπιμύνα* Graeci appellant, nos curata vo- camus 5, 19, 30. alii ex ipsa professione se *ἱμπειρινδς* appel- laverunt I Praef. 17. cur Graeci morum *συνάμινον* appellant? 3, 18, 45. eam (scabiem) *ἀργίαν* Graeci appellant 6, 11, 12. hunc (morbum) *ἀποπληξίαν* Graeci appellant 3, 26, 2. *πρόπλησιν* id, quoniam oculi prociidunt, Graeci appellant 6, 6, 81. *conf.* 8, 1, 31. evidentes vero has (cau- sas) appellant (hi, qui rationa- lem medicinam profitentur,) in quibus *caet.* I Praef. 32. natura- les vero corporis actiones appel- lant, per quas *ibid.* 33. id genus plerique medici *ἡμικρεταίων* ap- pellant 3, 3, 9. *cum relativo pro- nomine*: id (collyrium) Euelpi- dis, quod phynona appellabat 6, 6, 140. atramentum futitorium, quod Graeci *χάλλικανθον* appel- lant 5, 1, 1. modo oritur ea, (species) quam Graeci *γάργγραι- ναν* appellant 5, 26, 219. *conf.* 3, 22, 4. eorum aliquid dandum est, quae *ἀνάδυνα* Graeci appel- lant 6, 6, 44. *add.* 2, 1, 15, 6, 6, 172. 8, 1, 52. 80. quod Graeci habent in eo, (denario) quem *ὀβολον* appellant 5, 17, 9. ubi id genus tertianae est, quod *ἡμι- τριζαίων* medici appellant 3, 8, 1. sin autem ea ulcera circa os sunt, *caet.* quod genus Graeci *ὀζαίναν* appellant 6, 8, 3. *add.* 7, 25, 15. chironium ulcus appellatur, quod & magnum est *caet.* 5, 28, 89. quod perviride est (emplakrum) Imaragdinum appellatur 5, 19, 9. *postposito relativo*: urinae difficul- tas, *τραγγυρίαν* quam appellant 2, 1, 18. in *passivo*: tonsillas, quae post inflammationem indu- ruerunt, *ἀντιάδες* autem a Grae- cis appellantur 7, 12, 25. *sine pronomine*: primum (morbum) Graeci *ὀπιχθότονον*, sequentem *ἐμπροσθότονον*, ultimum *τέτανον* appellant 4, 3, 3. malus corporis habitus, *καχεξίαν* Graeci appel- lant 2, 1, 52. *add.* *ib.* 45, 51, 4, 2, 9, 5, 27, 18, 6, 13, 1, 6, 19, 2, 7, 7, 94. Graeci *φρενίτιν* appellant 3, 18, 2. *πνευστήλην* Graeci appellant, quum venae intumescunt 7, 18, 35. *prono- men relativum non cum antecedente nomine. sed cum sequente construc- tum*: alterum (papularum genus)

est, quam *ἀργίαν* Graeci appel- lant 5, 28, 287. ulcera, quas *ἀφθας* Graeci appellant 6, 11, 12. *omisso nominativo*: Graeci, *cum ve- lativo*: infania febricitantium, quam *φρενίτιν* appellant 2, 1, 35. arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *συνέμορον* appellant 3, 18, 46. *sine relativo*: *εξωονοκήλην* appellant 7, 18 extr. *add.* 2, 1, 45. *cum relativo*, alio genere: squa- mae ferri, quod *σώμαμα* appel- lant 6, 6, 53. *cum demonstrativo*, aliusve nominibus: id *παράστυ- νάγγην* appellant 4, 4, 5. in ge- nere sequentis nominis: primam *διαδρασιν*, secundam *ἡγμοχασ- μόν*, tertiam *ἀνοσώμασιν* appel- lant 4, 4, 72. *suband.* speciem vel simile. *omisso a Graecis*: haec (difficultas spirandi) dum modica est, *caet.* *δυσπνοία* appellatur 4, 4, 20. medicamentum, quod Andronium appellatur 6, 14, 15. quale (emplakrum) est, quod, quia lauri baccas habet, *δια- δαφνιδων* appellatur 5, 19, 32. est pus, quod *ἐλαιώδης* appella- tur 5, 26, 72. tubercula, quas *κοινδυλαρμύλα* appellantur 7, 30, 11. nunc utrumque *παράλυσιν* appellari video 3, 27, 2. *omisso Medici vel nostri vel Latini, caet.* herba muralis, parthenium vel perdicium, appellant 2, 33, 5. radix ea, quam dulcem appel- lant 6, 10, 3. quae specialiter radícula appellatur 2, 18, 15.

¶ *cum particulis*: id (collyrium) quod quidam A cinereo colore te- phrion appellant 6, 6, 58 id (emplakrum) quod A similitu- dine sordium *ρπαδης* Graeci ap- pellant 5, 19, 37. jugale (os) I appellari potest Ab eadem simi- litudine, A qua id Graeci *ζυγωδης* appellant 8, 1, 31. id (genus arearum) quod A serpentis simi- litudine *ὀφιδίσις* appellatur 6, 4, 5. nunc video Apud Graecos distillationes *κατασχυμους* appel- lari 4, 2, 46. alii Ex ipsa pro- fessione se *ἱμπειρικους* appellave- runt I Praef. 17. & Sic appella- tur psoricum 6, 6, 186. Specia- liter 2, 18, 15.

¶ quorundam sensus obtunduntur, appellatque ignorant 5, 26, 53. 1. *nomine suo vocati.*

Appono, ere. recens suilla adeps & ex ovis album misceatur, idque apponatur (*vulvae*) 4, 20, 14. ap- ponendi aegro varii cibi sunt 3, 6, 39. alumen lanae circumda- tum & ita appositum (*ano*) 4, 18, 6.

Apprehendo, ere. Aliquid relin- quatur, quod apprehendere acus postea possit. 7, 7, 83. periti me- disa

dici est, non protinus, ut venit, apprehendere manu Brachium 3, 6, 15. *scil. ad pulsum explorandum.* si apprehensus est (Calculus) 7, 26, 55. tunc simul & Caput apprehendendum, & excitato mento maxilla in suam sedem compellenda, *caet.* 8, 12, 8. oportet mediam palpebrae Cutem apprehendere digitis ac levare 7, 7, 80. utrinque Cute apprehensa 7, 9, 15. ab ora vel vulsella vel hamulo apprehensam tanquam Habenulam excidere 7, 28, 6. Hamulo apprehenso levare unguem 7, 7, 25. extrema Lingua vulsella apprehendenda est 7, 12, 36. ibi Linum apprehendendum ligandumque cum altero capite est 7, 4, 26. Lini duo capita apprehendere 7, 7, 26. Manus vel Pes apprehensus 7, 29, 17. ubi vehementer Maxilla apprehensa est 8, 12, 7. donec ab altera parte apprehendi & extrahi possit (Mucro vel Sagitta) 7, 5, 18. Mucro vel digitis apprehendi vel forcipe, atque ita educi debet 7, 5, 19. Nimis apprehensum est 7, 25, 22. his (Pedibus) apprehensis per ipsas manus commode educitur (infans) 7, 29, 27. id (Scrotum) vehementer apprehendendum & incidendum 7, 19, 24. hisque ultimis (Secundis) apprehensis 7, 29, 43. vulsella Tuberculum apprehensum, juxta radices exciditur 7, 30, 12. si quis apprehendit, elabitur (Tumor epiploceles) 7, 14, 10. duobus hamulis ea (Tunica) juxta ipsas oras apprehendi debet 7, 20, 13. oportet digitis eam (Vesicam) apprehendere & evellere 7, 7, 3. vulsella apprehendere (Uvam) 7, 12, 31.

¶ etiam illud scisser, nihil omnino ob unam causam fieri, sed id pro causa apprehendi, quod contulisse plurimum videtur I Praef. 95. *i. assumi, haberi.* atque idem (Hippocrates) alio loco quartum quemque diem, ut in utrumque efficacissimum apprehendit, 3, 4, 46.

Approbo, are. his uti (*remediis*), quae experimentum approbarit 4, 2, 21.

Appropinquo, are. appropinquante hieme 2, 8, 128.

Apsinthium, i. stomacho idoneum est 2, 24, 9. urinam movet 2, 31, 3. in jejunio apsinthium 4, 5, 12. cataportia facta ex duobus apsinthii, myrrhae tertia parte 3, 21, 22. mellis apsinthii cyathus 5, 25, 35. portio apsinthii 4, 5, 6, 4, 11, 18. portiones ex apsinthio 4, 5, 21. apsinthium Adjicitur (cataplasmatibus) 4, 8, 8. apsinthium Contritum ex melle & pi-

pere, ejusque catapotium quotidi Devorare 4, 8, 12. apsinthium cum multa Decoquere, eaque gargarizare 4, 4, 11. apsinthium Decoctum 4, 17, 7. apsinthium potui Dare 3, 24, 8. potui jejunio Dari debet apsinthium aqua Incoctum 4, 9, 8.

Aprus, a, um. eademque (Caro) aptior est, si macra, *caet.* 2, 28, 5. *i. salubrior.* eo tempore aptissima sunt & Caro & Ovis, Porcio quam dilutissima, *caet.* 1, 3, 79. Cibi apti sunt medii 6, 6, 176. Cibus aptissimus 4, 2, 37. Collyrium hoc aptissimum est 6, 6, 178. *synon.* 180. accommodatum. apta Compositio est, quae 6, 7, 33. etiam sanguinis Detractio apta est 4, 20, 21. quum sit aptissimum, tertio quoque die cibum Dare 3, 5, 32. aptissimumque est (Emplastrum) vel Ephesium, vel *caet.* 5, 27, 42. (Malagma) aptum est id 5, 18, 5. aptissimum est (Medicamentum,) quod 4, 19, 19. est autem ea Moderatio aptissima, ut 2, 12, 9. aptissima Sorbilio est, donec 3, 28, 17.

¶ cum dativo. pridie abstinere debet Aeger, ut aptus tali curationi sit 2, 12, 18. *scil. clysteri.* multis modis huic rei Cappar aptum est 4, 9, 16. Cibus febricitantibus humidus est aptissimus 3, 6, 32. Cibi Portionesque corpori faciendo aptae 7, 3, 11. is (Cibus) esse debet stomacho aptus 3, 19, 13. id quoque (Collyrium) huic aptum est 6, 6, 104. *forte leg. huc, ei rei videtur.* aptissimus adversae valetudinis Dies secundus aut tertius 2, 10, 29. huic curationi aptissimum videtur Emplastrum *caet.* 7, 26, 123. Gestatio quoque longis & jam inclinatior morbis aptissima est 2, 15, 1. curationi neque Infans neque aut Robustus annis aut Senex aptus est 7, 14, 28. calida Lavatio & pueris & senibus apta est, *caet.* 1, 3, 71. robustis apta validissima (Materia) est 2, 18, 52. ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat Medicum, aptiorem tamen medicinae reddit I Praef. 77. est etiam Medicamentum huic (*urae morbo*) aptum 6, 14, 5. myrmeicis aptissimum est id (Medicamentum) 5, 28, 236. idem (Medicamentum) altis tenuibusque vulneribus aptissimum est 5, 26, 279. unctioni aptissimum est verus oleum, vel Nitrum aceto & oleo admixtum 3, 27, 15. somno aptum est Papaver, Lactuca, *caet.* 2, 32, 1. *i. inducendo somno.* Quae urinae movendae sunt apta 4, 4, 42. ea, Quae his morbis apta 3, 33, 2. stomacho apta sunt, Quae-

[F 3]

cunque austeria sunt, & Quae acidae, *caet.* 2, 24, 1. eaque (Remedia) quae crescentibus (morbis) apta sunt 3, 2, 5. *synon.* 4. conveniunt. omnibus fatigatis aptum est, cibum Sumere, eoque humido Uri, *caet.* 1, 3, 13. integro corpore, cibo Tempus aptius est 3, 5, 28. id Tempus aptum potioni non est 3, 4, 18. potui quidem aptissimum est Vinum frigidum, *caet.* 4, 5, 29.

¶ cum particulis: multa multorumque collyria Ad id apta sunt 6, 6, 47. Ad initium cibi dies quartus aptissimus esse consuevit 3, 4, 35. fascia Ad vulnus deligandum linea aptissima est 5, 26, 142. pastilli Ad recentia vulnera glutinanda apti 5, 20, 1. Ad cataplasmata aptissimum est lini semen ex mulso coctum, aut tritici farina 6, 6, 100. rubrum quoque emplastrum Huic aptum est 5, 19, 51. quod genus (exercitationis) In omnibus stomachi vitiis aptissimum est 4, 5, 7. Si vero etiam medicamentis utendum est, aptissimum est *caet.* 4, 19, 19. Si materia extrahenda est, aptum est id (malagma) 5, 18, 5. quae (ulcera) Si vetustiora sunt, *caet.* apta compositio est, quae 6, 7, 33.

Apte, adv. aptiusque extrinsecus imponi remedia, compertis interiorum & sedibus & figuris I Praef. 44. aptissime Alexandriam ex Italia itur 3, 22, 25.

Apto, are. isque (calamus scriptorius) ori fistulae aptandus, inspirandumque, *caet.* 5, 28, 196. *i. applicandus.* calculus quoque aut pultarius oris compressioris ei rei (*sanguinis detractioni*) commode aptatur 2, 11, 6. *i. adhibetur.* cui rei protinus intervalla tunc quoque foraminum aptata sunt 8, 15, 12. *i. conformata.* malagmata quoque huic rei aptantur 4, 9 extr. *i. adhibentur.* si vitium in angusto est, quod comprehendere modiolus possit, ille potius aptatur 8, 3, 5. in aeneam (cucurbitulam) linamentum ardens conicitur, ac sic os ejus corpori aptatur 2, 11, 3.

Apud. non ignobilis medicus apud Antigonum regem, amicum quandam ejus negavit posse sanari 3, 21, 10. apud Antiquos quoque fuit quidam *caet.* 3, 9, 9. *i. tempore* ea, quae apud Antiquiores aliquos posita sunt 2, 14, 2. *i. inscriptis.* quemadmodum curandum esset (id vitium,) apud magnos Chirurgos non reperi 7, 11, 1. idque apud Erasistratum quoque invenio 3, 4, 31. & ita apud Eum (methodicum) morbi cognitio extra artem, medicina intra usum est I Praef. 101. *i. ei.* quae (causae & natu-

& naturales actiones) apud Eos (rationales medicos) diversae erant 1 Praef. 53. animalia apud hos Fabros (ferrarios) educata 4, 9, 9 multiplex ista medicina, neque olim, neque apud alias Gentēs necessaria 1 Praef. 9. apud Graecos aliquanto magis, quam in caeteris nationibus, exulta est (medicina) 1 Praef. 3. *syn.* apud Graecos nomen (anginae) prout species est 4, 4, 2. *conf.* 4, 2, 46. 4, 4, 19. 6, 18, 2. est apud Hippocratem 3, 4, 45. hoc nomen apud Medicos reperio 3, 18, 45. haec duo (defidia aequae luxuria) corpora prius in Graecia, deinde apud Nos affixerunt 1 Praef. 8. *conf.* 2, 16, 5. 6, 18, 3. 7, 18, 13. quidam jugulati gladiatoris calido sanguine potu tali morbo (comitiali) se liberarunt: apud Quos miserum auxilium tolerabile miserius malum fecit 3, 23, 25. *i. in, vel quibus datur.* apud Quosdam tamen positum est 7, 11, 3. *Augos, ov. igne carens.* sulphuris ignem non experti, quod *Augos* vocatur 5, 18, 34. *Scribonio Largo Compos* 78. *Dioscoridi Lib. V. cap. 124.* *Plinio Hist. Nat. Lib. 35. cap. 15.* vivum dicitur: sicut etiam nunc vulgo. *vid.* Sulphur.

Aqua, ac. alvum mover 2, 29, 6. forte add. tenera. quotiescunque non adjicio, quod genus humoris adjiciendum sit, aquam intelligi volo 6, 6, 131. Acris autem est marina aqua, vel Alia sale adjecto: at utraque decocta Commodior est 2, 12, 21. Acrior *ib.* 22, 23. aqua Calida 1, 3, 32. 3, 22, 41. 4, 4, 63. 4, 15, 7. 5, 26, 254. *caet.* Calida aqua 5, 26, 196. Calida aqua 3, 6, 59, 4, 17, 5, 8, 10, 39. aqua Calida, frigida 1, 3, 10, 23. aquis Calidis, *vid.* Aquis uti. aqua bene Calida 2, 17, 26. 6, 18, 84. multa aqua Calida 1, 3, 23. multa Calida aqua 1, 4, 7. 3, 14, 2. aqua Calida marina 3, 27, 16. 4, 2, 19. 36. aqua Calida falsa 1, 3, 32. *conf.* 1, 3, 61. aqua Calida falsa 3, 27, 16. 4, 2, 19. 22. 36. copiosa aqua calida 3, 21, 36. aqua Dulci 6, 18, 113. aqua Dura, id est, ea, quae tarde putrefcit 2, 30, 10. aqua Egelida 1, 8, 7. *oppos.* frigida: itemque 4, 7, 11, 12. 4, 11, 11. *conf.* 3, 27, 34. *oppos.* aqua calida 4, 2, 51. aqua a Ferrario fabro, in qua candens ferrum subinde extinctum sit 4, 9, 8. ex aqua, quae faber Ferrarius tingere candens ferrum solitus est 5, 28, 41. aqua Fontana, ex Flumine, *vid.* aqua Levis. aqua Frigida 1 Praef. 110. 1, 2, 3, 1, 3, 52. 1, 4, 8, 1, 5, 1, 1, 9, 7, 2, 10, 54. 2, 33, 9. 4, 7, 11, 59

26, 164. *caet.* Frigida aqua 1, 3, 218. 65. 1, 8, 4, 1, 9, 10. 6, 6, 5, 1, 2, 6, 18, 56. frigida, calida aqua 3, 6, 59. Frigidam aquam 6, 14, 9. Frigidā aquā *abl.* 6, 6, 127. 6, 18, 127. aqua pluviatili Frigida 5, 26, 262. aquis Frigidis 1, 1, 4. *vid.* Aquis uti. aqua bene Frigida 4, 15, 18. multa Frigida aqua 1, 5, 2. 7, 25, 11. multa aqua Frigida 1, 4, 7. aqua Frigida multa 4, 2, 17. aqua Frigida, cui Oleum sit adjectum 3, 9, 3. *plura exempla de aqua Frigida v. inf. & in Adhibeo.* Adjicio, farina Coacta & Subacta, Foveo, Linamentum, Linetum, Linteolum, Uvam reprimi, vexatum. aqua quam Frigidissima 1, 3, 61. Gelida aqua 4, 5, 4. aqua Gravis, *v.* aqua Levis. aqua omnium Imbecillissima est (materia potionis) 2, 18, 43. Levis (aqua) pondere appareat 2, 18, 49. aqua Levisima Pluviatilis est: deinde Fontana: tum ex Flumine: tum ex Puteo: post haec ex Nive, aut Glacie: Gravior his, ex Lacu: Gravissima, ex Palude 2, 18, 47. Marina aqua 2, 12, 21. aqua Marina 4, 24, 11. 5, 19, 67. *conf.* aqua Calida. Melior, *vid. infra cum verbo* Calefio. aqua Mulfa 2, 12, 20. 3, 6, 35. 3, 11. extr. 3, 18, 56. 3, 20, 17. 3, 24, 8. 4, 16, 17. 4, 6, 16. 4, 7, 6. 10, 11. 13. *caet.* 4, 15, 21. cum aqua Mulfa 3, 24, 8. Mulfa aqua 4, 4, 22. *in primis edit.* aqua Mulfa, egelida, frigida 4, 7, 11. *vid.* Mulfa. aqua Mulfa, *vid. supra* aqua Calida & Frigida, *it.* Tepida. aqua, quae Nitrum (adjectum) habeat 7, 21, 14. Optima est 3, 2, 16. quam Optima aqua 6, 11, 3. tum maxime aquam exigit (febris,) quum illa Periculosissima est 3, 6, 2. aquam quam Plurimam 5, 28, 52. aqua calida quam Plurima 6, 6, 75. aqua Pluviatilis 2, 33, 9. 5, 26, 236. 6, 6, 57. 59. 85. 126. 154. 169. 6, 9, 10. Pluviatilis aqua 4, 12, 10. levisima est 2, 18, 47. dura (est) 2, 30, 10. aqua Pluviatilem egelida 4, 12, 12. aqua frigida, maximeque Pluviatilis 2, 33, 9. aqua Pluviatilis 5, 26, 226. 6, 6, 105. 126. 6, 9, 14. frigida 5, 26, 262. vino & aqua Pluviatili mixto 7, 3, 9. aqua Praefrigida 2, 30, 10. Pura aqua 2, 12, 20. 4, 7, 11. aqua vel Pura vel in qua malum cotoneum palmulaeve decoctae sint 4, 4, 48. aqua Pura calida 4, 15, 17. in Salfa aqua 2, 33, 4. aqua Salfa 3, 24, 9. 6, 18, 124. *vid. supra* aqua Calida. acris est marina aqua, vel alia Sale adjecto 2, 12, 21. decoquebat aquam Sale adjecto

3, 9, 14. aqua, quae Salem adjectum habeat 7, 22, 14. tepida aqua Subalsa 3, 12, 7. Talis (*genit.*) 4, 17, 5. aqua Tepida 2, 30, 10. 3, 12, 18. aquae Tepidae quamplurimum 4, 11, 7. aqua Tepida 2, 3, 49. 50. 3, 6, 54. Tepida aqua 3, 12, 7. aqua Tepida *abl.* 6, 7, 58. 6, 7, 72. multa Tepida aqua 1, 4, 7. eique ex toto neque vinum neque aqua semper Utilia sunt 1, 4, 13.

¶ cum substantivis similibus: *v.* Calor, vel sine: Colorem habet (catarracta) marinae aquae 7, 129. Cyathus aquae 4, 12. 6. aquae frigidae Cyathi tres bibendi sunt 2, 3, 52. *conf.* 3, 18, 50. 5, 25, 20. adhibendum aquae Fomentum est 6, 18, 12. Fomentum aquae calidae liberale 3, 10, 74. aquae marinae hemina 5, 19, 67. non ultra Heminam aquae assumere 4, 2, 61. ex aqua frigida Linamentum imponendum est 5, 26, 282. *v.* Linetum, Linteolum. Naturam ejus (aquae) requirentibus 2, 18, 48. aquae Metus *i. hydrophobia* 5, 27, 21. aquae Meru cruciatur (aeger) 5, 27, 19. quae Pondere pares sunt (aquae) 2, 18, 49. alenda (nutrix) Portione aquae 6, 11, 17. isque homo debet Portione aquae tantum a siti vindicari 6, 18, 11. aquae Potio, qui *caet.* 5, 25, 32. Plus aquae 3, 9, 12. quam Plurimum aquae tepidae 4, 11, 7. Potio, sine vino, aquae calidae 3, 27, 18. Potio aquae frigidae 1, 2, 22. aquae bene frigidae Potio assumta ulcera astringit 4, 15, 18. opus est Portione aquae mulsae 3, 18, 56. duas Portiones sumat talis aquae 4, 17, 5. Potui nihil praeterquam puram aquam 4, 13, 17. *scil.* offerre vel dare convenit *caet.* cum Sextario ejus (aquae) 5, 18, 67. aquae Sextarium (habet) 5, 19, 57. in aquae tribus Sextariis 4, 17, 4. humore aliquis aquae Similis 2, 12, 11. humor aliquis mellis aquaeve Similis 7, 13, 1. quod inde (cum urina) excretum est, aquae Simile est 2, 7, 32. interdum Simile aquae quiddam (profluit,) in qua caro recens lota est 4, 4, 66. bilis supra infraque erumpit, primum aquae Similis, deinde ut in ea recens caro lota esse videatur 4, 11, 3. sanies aquae Similis, in qua caro recens lota est 6, 18, 37. in Solum aquae calidae 7, 20, 8. Tantundem aquae frigidae 4, 5, 37. aquae Timor: *hydrophobia* Graeci appellant 5, 27, 18. Vapor aquae calidae 6, 8, 8. 6, 9, 3. Vapore aquae calidae 6, 8, 1, 7, 7, 106. 112. 7, 9, 19. 8, 4, 38. aqua ex Verbenis (*scil.* decocta) 6, 18, 111. 6, 19, 7.

6, 19, 7. aquae calidae necessarius Usus 5, 26, 171. Usus aquae frigidae 1, 5, 1.

¶ *cum verbis* : ut useo Adhibenda aqua calida, donec 5, 26, 172. de *fomento* : item, ne aqua quidem calida (Adhibenda est) 5, 26, 254. frigida aqua Adhibenda est 6, 18, 56. *similiter*. Adiecta paulatim vel aqua vel alio humore 6, 6, 49. aquae vel salis vel mellis paulum Adjicere 1, 3, 49. aqua super leviter Aspergitur 2, 17, 27. qui vomere post cibum volet, si ex facili facit, aquam tantum tepidam ante debet Assumere 1, 3, 49. medicamentum utrumque (vinum & aqua) est, quum in vicem Assumitur 1, 4, 13. frigida aqua Assumpta 1, 3, 28. *synon. ibid.* ore excepta & in eo retenta, aqua tantummodo calida, si sitis est, Assumpta 3, 15, 5. *s. pota*, neque Assumendum quicquam praeter aquam calidam est 6, 10, 11. biduo aqua (Assumenda est) 4, 2, 52. ea (aqua,) quae ipsa quoque Astringat 4, 15, 17. aquam Bibere 3, 22, 4, 2, 23, 39, 62. Bibere aquam triduo debet 7, 7, 135. homo ante per triduum Bibere aquam debet 7, 19, 3. Bibat aquam 3, 14, 8. ut aquam Bibat 7, 26, 23. ut aqua quoque diutius Bibatur 7, 7, 147. non nisi aquam Bibendam esse 7, 27, 23. aquam liberaliter Bibere expedit 5, 28, 17. Bibere aquam calidam, vel si caet. etiam frigidam debet 5, 26, 154. oportet Bibere aquam calidam, dum sitis finitur 8, 11, 31. Bibere aquam egelidam debet 1, 8, 7. is ex intervallo aquam frigidam Bibere (debet) 1, 2, 3. neque Bibere aquam frigidam debet 3, 7, 26. ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidam Bibendam esse 1, 3, 17. aquam tepidam Bibere (debet) 1, 3, 50. in vicem modo aqua, modo vinum Bibendum est 1, 3, 19. Bibenda aqua, postero die etiam vinum, deinde in vicem alternis diebus modo aqua, modo vinum 3, 2, 17. Bibere huic assidue vinum dilutum bene, quam aquam, magis expedit 1, 4, 12. non aquam, sed vinum calidum Bibere jejunos (debet) 1, 3, 2. Bibat calidam aquam cum pipere 3, 12, 12. aquae tepidae quam plurimum Bibere oportet & vomere 4, 11, 7. decoquebatque aquam sale adjecto, eamque Bibere cogebat 3, 9, 14. aquam quoque salinam, & quidem per biduum, purgationis causa. Bibere cogebat 3, 24, 9. ex his (aquis) quae pondere pares sunt, eo melior quaeque est, quo celerius & Calefit & Frigescit 2, 18,

49. haec (aqua, in qua candens ferrum subinde extinctum sit) vel praecipue lienem Coercet 4, 9, 9. eaque contrita aqua pluviali Coguntur 6, 9, 74. quae aqua pluviali Coguntur 6, 6, 85. creta cum thuris cortice contrita & aqua Coacta 5, 27, 92. lini semen contritum & aqua Coactum 6, 3, 5. ex quibus aqua Coactis collyrium fit 5, 28, 187. oriculario clystere aqua vehementer, intus Compulsa 6, 7, 100. in vasa fictitia aqua Conjicitur 2, 17, 25. in pelvem Conjicere (aquam caet. 4, 24, 12. aqua esse Contentos 1, 3, 13. *add.* 3, 14, 8. 5, 28, 54. satis est, ore calidam aquam Continere 6, 13, 10. interdum etiam quam optima aqua ore Continenda est 6, 11, 3. Decoquebat aquam sale adjecto 3, 9, 14. nulla aqua nisi Decocta, potionis causa utatur 3, 23, 24. *v.* Decoquo. ex eo paulum aqua Diluitur 5, 25, 11. os Diluendum est aqua 6, 15, 8. praecipit, ut vespere ei Daretur sorbitio & aqua 3, 18, 50. Danda aqua (est) 4, 5, 30. aqua, neque ea ipsa frigida, sed potius egelida, Danda est 4, 11, 11. aqua frigida ad satietatem data 3, 7, 21. diuque aqua (Dari debet) 7, 4, 41. aqua Dari potest vel pura vel in qua malum cotoneum palmulaeve decoctae sint 4, 4, 48. aqua frigida (Dari potest potui) 4, 4, 93. aquam frigidam potui Dabat 3, 9, 11. potui Dando aquam, in qua caet. 3, 18, 43. potui Danda deinde non solum pura aqua, sed etiam multa, egelida, aut, si aestas est, etiam frigida 4, 7, 11. Danda est potui aqua in qua caet. 4, 4, 92. potui aqua pura calida Dari debet 4, 15, 17. (potui vero nihil, praeterquam puram aquam (*s. e.* Dare vel offerre oportet) 4, 13, 17. *v.* Do potui. in potum vero (Danda) pluvialis aqua decocta 4, 12, 10. potui Dari debet) aqua a ferrario fabro, caet. 4, 9, 8. aqua potui Dari debet, in qua caet. 4, 17, 3. mista his aqua in alvum Datur 4, 15, 22. quae aqua pluviali Excipiuntur 6, 6, 105. cimoliam cretam aqua pluviali Exceptam 5, 26, 236. tum maxime aquam Exigit (febris) quum illa periculosissima est 3, 6, 2. *i. desiderare cogit*. Spongiam subinde aqua frigida Expressam 4, 2, 17. Externuat corpus aqua calida, si quis in eam descendit, caet. 1, 3, 32. aquam marinam Fervescere oportet 4, 24, 11. convenit caput aqua Fovere, in qua caet. 3, 18, 26. post unctionem aqua calida caput Fovendum 6, 7, 76. multa-

taque aqua calida caput atque oculos Fovere (necessarium est) 6, 6, 159. in balneo aqua calida quam plurimam caput atque oculos Fovere (convenit) 6, 6, 75. ubi in balneum ventum est, multa calida aqua caput & os Fovere usque ad sudorem (opus est) 4, 2, 64. saepe in balneo multa calida aqua Fovendum caput 6, 6, 117. cicatrix indurcta Fovenda aqua frigida est, in qua caet. 8, 10, 111. cubitus aqua calida Fovendus 8, 10, 52. multa frigida aqua Fovetur (cutis) 7, 25, 11. digiti Fovendi aqua ex verbenis 6, 19, 7. facies saepe aqua frigida Fovenda est 4, 4, 94. multa-que aqua Fovere inguina (utile est) 3, 6, 47. multa calida aqua Fovendus locus est 6, 18, 6. ea-que (aqua calida) tumens locus quotidie Fovendus est 8, 5, 14. quotiescunque solvitur membrum, calida aqua Fovendum est 8, 10, 28. calida aqua multa id membrum Fovetur 8, 10, 122. multumque aqua calida falsa Fovendum (id membrum) 8, 10, 126. multa-que calida aqua Fovere oculos (debet) 6, 6, 66. os aqua calida Fovere, (*oportet caet.*) deinde frigida 1, 3, 10. Fovendum os aqua calida 2, 17, 18. multa-que aqua, prius calida, post egelida, Fovendum os caputque 4, 2, 51. nisi hiems est Fovere os multa aqua frigida debet 1, 2, 7. os quoque multa frigida aqua Fovendum est 15, 5, 2. Fovendum id (*os fractum*) aqua calida est 8, 5, 18. multa-que oculorum palpebras aqua calida Fovebimus 6, 6, 166. tum calida aqua aut balneo magis inferiores partes quam superiores Foveat 1, 3, 22. si tumor est, Foveri quidem debet aqua egelida, in qua caet. 4, 24, 24. id ulcus multa calida aqua Fovendum est 6, 18, 41. *add.* 5, 28, 98. ipsa ulcera aqua calida Fovenda sunt 5, 28, 82. Fovere aqua (*oportet ulcus*) per aestatem, frigida, per hiemem egelida 8, 10, 105. id (ulcus,) si hiems est, egelida; si aliud tempus, frigida aqua Fovendum est 6, 18, 127. vulnus calida aqua Fovendum 8, 10, 93. vulnus aqua calida Fovendum est 7, 26, 121. multa calida aqua vulnus Fovendum 7, 19, 43. postea levius aqua calida Fovere (*oportet*) 8, 10, 37. Fovendumque aqua, in qua caet. 8, 10, 117. proximisque diebus similiter nutriendum; (*ulcus*;) ut primo tantum aqua egelida, vel etiam frigida Foveatur 7, 7, 46. Fovendum aqua calida est 4, 22, 4. in primis multa calida aqua Fovendum est 5, 28, 98. multa-que

multoque magis aqua calida Fovendum 8, 16, 13. quin etiam Fovere aqua calida marina, vel, si ea non est, tamen falsa, magisnoper necessarium est 3, 27, 16. Frigescit, *vid. supra* Calefit aqua. aqua Gargarizandum, in qua caet. 6, 14, 3. si nondum aeger aquam Horret 5, 27, 24. *i. hydrophobia affectus est.* apsinthium aquae Infusum 4, 9, 8. aqua frigida Infusa 1, 9, 7. tum multa aqua per caput Infundenda, prius frigida, deinde calida est 1, 3, 23. super caput aqua frigida Infusa 3, 18, 77. paulatim (deinde juxta labrum ipsum (pelvis) ex eadem aqua leniter Infundere (oportet) 4, 24, 13. *de pediluvio.* mentastrum evelli debere, & in pelvem mitti, supraque aquam Infundi 6, 9, 29. aqua in qua rosa decocta sit caet. (debet Infundi ulceri) 6, 7, 57. ultimum auxilium est per alvum Infundere copiosam aquam calidam, eamque recipere 3, 21, 36. ex inferiori parte Infundere (oportet) aquam pluviatilem egelidam 4, 11, 12. *de clymate.* medicus febricitanti cuicam aquam frigidam Ingescit Praef. 110. si non moverat (sudorem,) plus etiam aquae frigidae Ingerebat 3, 9, 12. *synon.* 11 potui dabat, oriculario quoque clystere inter eam (glandem penis) cutemque aqua calida Inferenda est 6, 18, 7. *i. injicienda.* Intillata aqua 5, 18, 67. linteolo aqua Madefacto 6, 19, 12. *v. Linteum, Linteolum.* Madefactis tantum manibus aqua, cui caet. 3, 21, 41. linteolum frigidum aqua Madens 5, 26, 238. aqua Madens panis 2, 18, 40. Mistis his aqua 4, 15, 22. *v. Misce.* si quam minime is aërem vel loca aquasque Mutat 1, 5, 5. Perfundi aqua calida post cibum (opus est) 4, 12, 9. diutiusque ea (aqua) caput, quam caeteras partes Perfundere (debet) 1, 4, 7. ut multa calida aqua Perfundatur (caput) 6, 8, 4. quidam caput aegri multa calida aqua Perfundeat 3, 14, 2. multa calida aqua Perfundendum (caput) 6, 7, 56. multa calida aqua per caput se totum Perfundere (debet,) tum tepida, dein frigida 1, 4, 7. in balneum ire, ibi multa aqua prius calida, deinde frigida caput Perfundi (oportet) 4, 2, 26. deinde per caput prius calida (aqua,) tum egelida Perfundi (debet) 6, 6, 66. idque (caput) Perfundere (prodest) aqua calida, vel marina, vel certe falsa 4, 2, 36. Perfundere caput (oportet) primum aqua calida, vel falsa vel ex lauro decocta 4, 2, 22. caput oportet Perfundere

aqua calida marina, vel certe falsa, aut in qua laurus decocta sit 4, 2, 19. plerique aqua calida multa cervices subinde Perfundunt 4, 3, 9. mittenda in balneum (nutrix,) jubendaque ibi calida aqua mammas Perfundere 4, 11, 16. Perfundi aqua egelida debet 4, 24, 3. perunctum (aegrum) ante Perfundere aqua frigida convenit 3, 19, 16. caput laepe aqua frigida Perfundere (oportet) 4, 2, 40. aqua frigida multa Perfundere caput expedit 4, 2, 17. deinde super caput multa aqua frigida Perfundatur 3, 23, 21. corpus tribus aut quatuor amphoris totum per caput Perfundendum est (*scil.* aquae frigidae) 3, 20, 10. Perfundatur aqua falsa (caput an aeger?) 3, 23, 24. Perluenda aqua sunt (intestina) 7, 16, 8. ea aqua, in qua rubi decocti sunt, caet. Potata 4, 19, 31. frigida aqua copiose Praestanda est 3, 7, 19. *i. praebenda, propinanda.* potui gelida aqua Praestanda 4, 5, 4. Profluo, *vid. supra* Simile aquae. capiti nihil aeque Prodest atque aqua frigida 1, 4, 8. Putesco, *v. aqua Dura.* Repleri aqua, *v. (Vas, Venter, vel) Repleo.* Resolvi, *v. v. itemque Satiari,* Subbeo vel Aqua de hydropse, Subjici, Subluo, Sumo, Superinfundi, Tegi. ea (aqua calida) sic Temperanda est, ut manu contingenti jucunda sit 5, 26, 172. *v. Teneo.* Tingere, *v. supra* aqua, qua faber ferrat. Utor.

¶ cum verbis simul & praepositionibus. Bibat jejunus Ex aqua castoreum 3, 23, 24. *v. Bibo, Per.* aqua, Cum qua vel hyssopus Cocta vel Contrita capparitis radix sit 4, 4, 29. *v. Contero.* quae aeque Ex aqua pluviali Conteruntur 6, 6, 59. recte In aqua quam frigidissima articuli Continentur 4, 24, 15. similiter construuntur Coquo Cum & In: Decoquo Ex & In: Dego In: Demitto In aquam: Descendo In aquam: Desideo vel Desideo In aqua: Diluo In aqua: Do Cum & Ex aqua & Praeterquam: Exprimo Ex aqua: Extinguo In aqua: Foveo Cum & Ex aqua: Gargarizo Ex aqua: Habeo In aqua: Impono Ex: Incoquo Cum aqua: Infundo Per est Super & Supra: Ligo In aqua: Madeficio In aqua: Perfusio Ex aqua: Sumo Cum aqua: Tempo Ex aqua.

¶ Aqua i decoctum, vel mixtura variorum cum aqua. plurimi decoctis papaveris corticibus, ex ea aqua cum spongia os & caput subinde foveat 3, 18, 47. ex his aliquid erit decoquendum, eaque

aqua potui danda 3, 21, 24. aqua ex verbenis 6, 18, 111. 6, 19, 7. conf. 4, 19, 31. 6, 14, 3. 7, 27, 24. caet. *vid.* Decoquo. lafer terere, eique adicere frigidam aquam satis est, eamque aquam cochleari exceptam ipsi uvae subjicere 6, 14, 9. *add.* 4, 17, 5. coll. 4, 7, 21, 14. caet.

¶ Aqua i. aquae portio 3, 6, 2.

¶ de hydropse: in eo, qui ex quartana in hydropa deciderat, tertio die, jam & febre & aqua liberato 3, 21, 31. modo intus in utero aqua contrahitur 3, 21, 4. quem *αἰσχινῆ* Graeci nominantur 5. id morbi genus, quo in utero multa aqua contrahitur *ib.* 52. aqua medium corpus implevit 2, 8, 86. quum aqua cutem subit 2, 15, 10. longus fieri potest eorum (morbus,) quos aqua inter cutem male habet: nisi enim primis diebus succurritur, in *ὕδρωπα*, quam Graeci vocant, incidunt 3, 21, 1. quibus verbis aqua inter cutem distinguitur, tanquam minor gradus, ab hydropse. caeterum in Hippocratis locis a Celso redditis *ὕδρωψ* est. aqua inter cutem minime terribilis est, quae nullo antecedente morbo coepit: deinde, quae longo morbo supervenit, caet. 2, 8, 18. aqua inter cutem, si ex acuto morbo coepit, ad sanitatem raro perducitur 2, 8, 84. quos lienes male habent, si tormina prehenderunt, deinde conversa sunt vel in aquam inter cutem, vel caet. vix ulla medicina periculo subtrahit 2, 8, 110. five aqua inter cutem quem implevit, simul id omne effundisse, mortiferum est 2, 8, 90. ubi pedes tument, & longae dejectiones sunt, aut dolor in imo ventre & coxis est, aqua inter cutem infat 2, 7, 12. oritur aqua inter cutem 2, 1, 18. si ora venarum sanguinem solita fundere, subito suppressa sunt, aut aqua inter cutem, aut tabes sequitur 2, 7, 48. in cura aquae, quae inter cutem est 2, 10, 35.

Aquilo. onis. quomodo afficiat corpus 2, 1, 23-24. si sicca aestas aquilones habuit 2, 1, 37. sin autem autumnus quoque iisdem aquilonibus perficitur 2, 1, 38.

*Αραχνοειδής, *is.* araneae similis, tunica oculi, quam Herophilus *αράχνοειδῆ* nominavit 7, 7, 121.

Aranea, ac. glutinat vulnus 5, 2, 3. urina quaedam araneis similia supersidentia ostendit 2, 8, 75.

Araneus, i. ad aranei ictum 5, 27, 56.

Arbitrium, i. liberaliter agere se credunt, qui caetera illorum (medicorum) arbitrio relinquunt, in ge-

in genere cibi liberi sunt 2, 16, 6. aeger paulatim debebit, omisiss his legibus, eo transire, ut arbitrio suo vivat 4, 25 extr.

Arbiteror. eum mederi posse arbitrantur, qui I Praef. 39.

Arbor. oris. lachryma arboris in Aegypto nascentis 3, 18, 46. nigrae (oleae), quae in arbore bene permaturuerunt 2, 24, 10.

Arcesso, ere. medicamentis arcescendus est somnus 3, 18, 52.

Ardus vel artus, a, um. unde.

Ardre, adv. uter repletus & ardere astrictus 7, 18, 29. reliqua fasciae pars ardere circumdatur 7, 20, 3.

Arcto vel arto, are. unde.

Artata, a, um. ubi artatae sunt fasciae 6, 18, 101.

Ardeo, ere. linamentum ardens 2, 11, 3.

¶ ardens febris 3, 7, 13. ubi ardens ea (febris) est 3, 6, 29. febrem ardentem 2, 8, 55. in ardente febre 2, 15, 2. febres ardentes 2, 1, 17, 7, 23, 2. v. Febris.

Ardor, oris. vitare solis ardorem 1, 4, 5. vitare solis nimium ardorem 1, 6, 1.

¶ quive propter ardorem aliquem noctu sitire consueverunt 1, 8, 5. si ardor stomachum urget 4, 5, 13. ardor, qui est in crudo abscessu genere 5, 28, 145. si cum ardore febris est 3, 17, 3. i. febris ardens. praeter ardorem in febre 3, 7, 24.

Arca, ae. arearum duo genera 6, 4, 2. quo cap. describuntur atque tractantur. haec genera arearum ib. 8.

Arena, ae. numeratur in fomentis calidis 2, 17, 23. siccus calor est arenae calidae 2, 17, 2. evocandus est sudor in arena calida 3, 21, 20 piscis in arena edicus 2, 18, 34. gladiatorem in arena I Praef. 71 si urina quasi arenam trahit 2, 7, 30.

Arenosus, a, um. calculus arenosus 7, 26, 72. nisi tamen molles arenosive calculi fuerunt 7, 27, 31. urina arenosa 2, 7, 35. 7, 26, 72. v. Urina.

Areo, ere. ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente I Praef. 81.

Arefactum 5, 27, 57.

Aridus, a, um. *synon.* siccus 4, 4, 52. col. 58. *distingu.* a. siccus 4, 4, 33. 5, 26, 222. 6, 6, 8. aridum Aliquid 5, 17, 15 si quid aridi est 6, 19, 13. arida Aloë 5, 28, 56. Anthera humido ulceri arida imperfecta 6, 15, 2. Caro illi ulceri vel nigra, vel livida est, sed sicca & arida 5, 26, 222. Cibis aridis utendum 4, 2, 66. Corpus aridum est 4, 4, 2. 5, 28, 3. papaveris non nimium aridi Cortices 6, 9, 7. frigus summam Cussem facit aridam 1, 9, 5. *conf.*

Cutis. Faecis aridae 5, 18, 35. pulvis ex vini arida Faecis 3, 19, 9. aridas Fauces 4, 6, 18. Ficus arida 2, 25, 3. 5, 5, 4. 5, 11, 4. *caet.* Fici aridae partem 5, 18, 69. Ficus aridae (*genit.*) quam pinguisimae 5, 18, 59. Ficus aridae plural. 2, 26, 2. Ficus aridas 4, 4, 11. v. Ficus. Fici Folia arida 5, 28, 305. aridorum rosae Foliorum 5, 23, 16. rosae Folii aridis 6, 11, 20. Foliorum rosae aridorum 5, 23, 5. rosae Foliorum aridorum 6, 18, 32. vulpinum Jecur ubi siccum & aridum factum est 4, 4, 33. Iris arida 3, 10, 5. Iridis aridae 5, 18, 15. Lachrymae aridae acetabulum 5, 18, 2. arida Linamenta 8, 25, 12. aridis Linamentis 7, 22, 4. Lingua arida est 3, 10, 14, 7, 26, 128. Lippiudo arida 2, 1, 34. genus aridae Lippitudinis 6, 6, 172. aridae Lippitudines 2, 1, 39. v. lippit. mandragorae Malorum aridorum 5, 25, 9. ex Mulo punico acido atque arido 6, 9, 14. arida Medicamenta 5, 17, 13. 14. 17. 7, 12, 4. Medicamenta arida 5, 28, 196. ex quibus (Medicamentis) si qua erunt arida 7, 27, 12. quaedam Misturae medicamentorum sunt, quibus aridis neque coactis utimur 5, 22, 1. Myrrhae aridae contritae acetabulum 5, 28, 308. aridae Myrti foliis 3, 19, 9. Orae vulneris aridae 7, 27, 2. Panis aridus 4, 4, 57. aliquid ex arido Penicillo 8, 5, 6. Pituita sicca & arida 6, 6, 8. Picis aridae 5, 18, 29. 5, 19, 4, 32. Quantum ejus aridi fuit 6, 19, 4. ne aridum quidem Quicquam 6, 18, 90. Quicquid aridum est in ulcere 5, 26, 253. Resinae aridae *genit.* 5, 18, 5. 6. 22. 33. *caet.* v. Resina. Rosae aridae *genit.* 5, 18, 74. Sal aridus 5, 27, 7. arida Sorba 4, 19, 30. Tussis arida est 4, 4, 52. necesse est aridum sit id, quod Vitiatum est in osse 8, 2, 6. ubi Ulcus aridum factum est 2, 6, 13. quod Ulcus nimium aridum est 5, 26, 195. Ulcuscula aut aridiora aut humidiora 5, 28, 24. *oppos.* id neque liquidum neque aridum est 7, 123. *oppos.* arida *neut. plur.* 5, 19, 16. 5, 22, 4. 25. 6, 11, 11.

Ariditas, atis. remedia ad ariditatem linguae 3, 10 *argumento.*

Argentum, i. spuma argenti, v. Spuma.

Aristolochia, ae. surculum educit ex vulnere super imposita aristolochia, cum melle 5, 26, 275. aristolochiae *genit.* 5, 18, 52. 75. 5, 19, 15. 18. 34. 35. 39. 45. 5, 20, 13. 5, 22, 9. 11. 15. 16. 5, 25, 22. radicis aristolochiae Creticae 5, 18, 23. intelligitur autem semper radix.

Arma, orum. commode exercent arma 1, 2, 11. i. tractatio armorum, digladiatio. armis exerceri 1, 8, 1.

Armeniacus, a, um. de Armenia regione sic nominatus. sal armeniacus 6, 6, 226. sed in primis edd. legitur ammoniacus, sicut alias quoque semper ab autore vocatur & ab aliis omnibus, ut videatur esse in Lindenii editione error typographicus: pariter vitiose a recentiorum nonnullis dicitur armoniacus sal.

Armoracia, ae. armoraciae plur. 4, 9, 7. alias vocatur rapbanus rusticanus aut silvestris.

Aroma, atis. quae inter aromata offeruntur 3, 21, 26.

Arquatus, a, um. ab arcu caelesti siue iride, quasi arcuatus, secundum Nonium Marcellum 1, 151 & 5, 14. quam iridem colore refert iderus: hic scilicet appellatur etiam arquatus morbus. morbus, quem interduum arquatum, interdum regium nominant 3, 24, 1. post arquatum morbum 2, 4, 15. in morbo arquato 2, 8, 109.

Arrodo, ere. sinapi imponere per omnia membra, donec arrodamur & rubeant 4, 12, 9.

Ars, artis. quanquam multa sint, ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant, excitando artificis ingenium I Praef. 77. a certis porius & exploratis petendum esse praesidium, id est, his, quae experientia in ipsis curationibus docuerit, sicut in caeteris omnibus artibus I Praef. 52. *speciatim de medicina: synonym.* medicina I Praef. 117. 2, 6, 39. 3, 1, 11. *oppos.* scire licet, inter ea, quae ars adhibet, Naturam plurimum posse 2, 8, 59. in nullo quidem morbo plus Fortuna sibi vindicare quam ars, ars quam Natura potest, utpote quum repugnante Natura nihil medicina proficiat 3, 1, 11. est enim haec ars conjecturalis I Praef. 79. illa moderatius subijciat, conjecturalem artem esse medicinam 2, 6, 39. Medicinalis ars I Praef. 99. quum praecipua in hoc ars sit, quae vires aestimet, & ex eo colligat, *caet.* 2, 10, 11. salutis humanae praesidem autem I Praef. 66. aliis rationalem artem, aliis utrum tantum sibi vindicantibus I Praef. 13. nec protinus crimen artis esse (dicam,) si quod professor sit 2, 6, 38. neque enim, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget I Praef. 98. *scil. methodicae.* apud eum (methodicum) morbi cognitio Extra artem est I Praef. 101. i. e. sine institutione & exercitatione haberi potest, coll. 99. v. Extra. Parum artis

artis I Praef. 92. artis praecepta servantibus 6, 18, 3. Hippocrates Causis, vir & arte & facundia insignis I Praef. 13. obsecris omnibus (causis) non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis I Praef. 117. sic artem hanc excrucierunt, ut etiam in diversas curandi vias processerint I Praef. 14. neque enim fere dicere, irrationabile animal hanc artem posse praestare I Praef. 62. si victa ars malo fuerit 5, 26, 12.

¶ *dolus*. alii (phrenitici) nihil nisi impetu peccant, alii etiam artes adhibent 3, 18, 9. *synon*. 12. dolus infantiis.

Artifex, ficiis. eumque (medicum) si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro recedit 3, 4, 32. i. si artem suam ipse exercet, quamquam multa sint ad ipsas artes proprie non pertinentia, tamen eas adjuvant excitando artificis ingenium I Praef. 77. obsecris (causis) omnibus, non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis I Praef. 117.

Agropyron. purgat auripigmentum, quod *αγοπύρον* a Graecis nominatur 5, 5, 1. est autem ea species arfenici, quae flavum vel citrinum appellatur.

Artatus, v. Arcto.

Arteria, ac. quae arteriae dolores habere consueverunt 1, 5, 4. i. arteriae asperae, tracheae. asperam arteriam nominant 4, 1, 6. ubi & seqq. describitur, & nominis ratio indicatur, nimirum quia ex parte exteriori aspera est, ib. 11. aliquando gutture & arteriis exulceratis frequens tussis sanguinem quoque extundit 4, 4, 69. i. bronchiis, inter cutem & asperam arteriam tumor increvit, *ερωγχε. χύλη* Graeci vocant 7, 13, 1. idem ap. Hippocrate significat.

¶ *de vasorum sive canalium genere, spiritum*, i. e. aëreas particulas, vehente, secundum veteres, in modum asperae arteriae, unde eodem nomine donatae videntur. Gellius Noct. Attic. Lib. 18. cap. 10. sententiam antiquorum ita refert. ut arteria sit conceptaculum spiritus naturalis, missi confusique cum sanguine, in quo plus spiritus est, minus sanguinis. si sanguis in eas venas, quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur, inflammationem excitat, eaque inflammatio talem motum efficit, qualis in febre est, ut Erasistrato placuit I Praef. 27. quae venae ipsae sunt, arteriae, sicut apparet ex his verbis, ib. 96. Erasistratus, qui transfuso in arterias sanguine febrem fieri dicit. Hippocrati sub nomine *φλέβαι* comprehenditur, quemadmodum & saepe Celso: v. Vena. arteria incila neque coit neque fa-

nescit, interdum etiam, ut sanguis vehementer erumpat, efficit 2, 10, 44. ne arteria incidatur 7, 5, 10. quodcumque arteriam laesit 5, 26, 24. loca, ubi distinguuntur a nostro Celso venae & arteriae, vid. in Vena.

Arteriace, es. compositio medicamentorum ad arteriae asperae vitia accommodata. 5, 25, 37. ubi & seqq. variae formulae.

Artus, unde.

Articulus, i. articuli Breviores digitorum sunt 8, 19, 2. Magnus articulus 5, 16, 250. circa articulos Majores 7, 2, 24. articulus Medius aut Summus 8, 20 extr. Nullum 8, 1, 86. Valentiores articuli casus 8, 11, 31.

¶ *cum substantiis* i. si quando in articulis Callus increvit 5, 18, 77. conf. 8, 16, 14. Capita articulorum 8, 10, 14. Commune articulis casti, malagma 5, 18, 14. Dolor articulorum 2, 7, 16. *arthriti* Hippocr. quibus articulorum Dolor certis temporibus revertitur 4, 24, 30. articulorum Dolores 2, 1, 29. 52. 2, 7, 71. articulis Doloribusque qui sunt sine ulceribus 1, 9, 7. i. articulis dolentibus, vel articulorum doloribus, ex Hippocr. Aphor. 5, 25. quibus articulorum vitia, ut Dolores tumoresque, sine podagra similibusque morbis, oriuntur & desinunt 2, 7, 20. in articulis aliquas Exulcerationes graves habeant necessesse est 2, 7, 18. in articulo Fistula 5, 28, 179. conf. ib. 164. *πυδν. γαν χυδαγχαρνε*, vel ejus articuli, in quo id sentitur, Morbum futurum esse denunciatur 2, 7, 17. Morbi, qui in articulis nervisque modo urgent, modo quiescunt 2, 1, 16. compulsi in suas Sedes articuli 8, 11, 19. conf. ib. 4. pro Sedibus (articulorum) 8, 11, 23. articulorum Tumores 2, 7, 20. articulorum Vitia 2, 7, 20. 2, 8, 92. articulorum Vitia, ut podagrae chiragraeque 2, 8, 24. in manibus pedibusque articulorum Vitia frequentiora longioraque sunt 4, 24, 1.

¶ *cum verbis*: articuli validis nervis Comprehenduntur 8, 11, 11. Compulsi in suas sedes articuli 8, 11, 19. Conditus articulus 8, 20 extr. neque cum carne nervisque Coniungi posset articulus 8, 1, 87. extremae partes corporis, quae articulis inter se Conferuntur 4, 22, 1. nervi, qui Continebant articulos 5, 26, 176. recteque in aqua quam frigidissima articuli Continentur 4, 24, 15. potest conditus articulus medius aut summus (femorisi) canaliculo aliquo Contineri 8, 20 extr. ad recenti cicatrice Contractos articulos, quas *αγκύλας*

Graeci nominant, conveniens malagma 5, 18, 61. articulis malagma hoc Convenit 5, 18, 60. Crescunt, v. infra Exciderunt. articuli, cui sic dolent, ut 2, 8, 91. articulis Dolentibus 5, 18, 14. 19. articuli Elabuntur 8, 11, 19. i. luxantur. articuli suis sedibus Excident 8, 11, 4. omnes articuli Excident aut vi Expulsi, aut aliquo casu nervis vel ruptis vel infirmatis; facilliusque in pueris & adolescentulis, quam in robustioribus 8, 11, 11. ut Excidere omnes articuli possunt, sic non omnes Reponuntur 8, 11, 17. qui nervorum vitio prolapsi sunt, compulsi quoque in suas sedes iterum Excident 8, 11, 19. quibus in pueritia Exciderunt, neque Repositi sunt, minus quam caeteri Crescunt 8, 11, 20. illud ignorari non oportet, plurima ossa in cartilagine desinere, nullum articulum non sic Finiri 8, 1, 86. podagram caeterosque articulos Induratos hoc (malagmate) mollebat 5, 18, 74. neque Moveri posset articulus, nisi laevi Inmitteretur 8, 1, 87. neque ullus magnus articulus Nudatus est 5, 26, 250. ut cum acopo vel liquido cerato cyprino articuli Perficerentur 4, 24, 28. qui nervorum vitio Prolapsi sunt 8, 11, 19. articuli Prodest casti 1, 9, 7, 5, 18, 19. Recurvato articulo 5, 26, 182. articuli Reponuntur 8, 11, 17. neque Repositi sunt articuli 8, 11, 20. articulis Suppurantibus dat. 5, 18, 14. articulum quam minime Vincere opus est 8, 10, 24.

¶ *cum particulis* quod Ad omnes articulos pertinere, in ulterioribus patebit 8, 1, 76. Ad articulos malagma 5, 18, 69. Ad articulos conveniens malagma 5, 18, 61. easque omnes (ferulas) Circa articulum esse oportet resimas 8, 10, 35. significat, Circa articulos dolorem, merumque morbi esse 2, 7, 27. si Circa articulos majores id evenit 7, 2, 24. ubi nervi Circa articulos laesi sunt 5, 26, 75. neque Contra ipsum articulum id fiat 7, 33, 4. in cubito celerius quam In ullo alio articulo callus circumdatur 8, 16, 14. neque In articulo fistula est 5, 28, 179. In articulo 7, 5, 30. In articulis 2, 1, 16. 5, 18, 77. 5, 26, 173. 176. Infra articulum 5, 26, 178. Juxta articulum 8, 10, 24, 29. Juxta ipsos articulos 8, 10, 81. inter duo ossa si Per ipsum articulum perperit telum 7, 5, 34. in omnibus membris longis, quae Per articulum longa testa junguntur 8, 16, 6. quo Propius vulnus articulo est 8, 25, 4. Sub articulo 5, 26, 178. Super eos 2, 8, 91. v. innascor. videndum est, pns.

pus Sopra articulum, an infra nascatur 5, 26, 178.

Arundo, inis. ubi in vulnere apparuit mucro sagittae, si ei arundo inhaereret, propellenda est: si jam illa decidit, solumque intus ferrum est, caet. 7, 5, 18-19. ampliato magis vulnere aut arundo, si inest, evellenda est; aut, si ea non est, ferrum ipsum 7, 5, 20. pessima ex furculis arundo est, quia aspera est 5, 26, 276. optime educit furculum ex vulnere superimposita arundinis radix ib. 275. si tenera est, si jam durior ib. radicem arundinum succus 6, 7, 15.

Ascendo, unde.

Ascensus, us. melius ascensus quoque & descensus cum quadam varietate corpus movet 1, 2, 11.

Asclepias, s. tertium hydropem ἀσκληπιός. Graeci nominantur 3, 21, 5. describitur ib. 4. & curatio sequitur 52 seqq.

Asclepias: collyrium, quod Asclepias nominatur 6, 6, 151. 192. describitur ib. 152.

Asia, ae. in Asia 3, 4, 22.

Asius, a, um. ab oppido Troadis Asio vel Asso. exedit corpus lapis Asius 5, 7, 4 conf. 4, 24, 26. cum Annot. item Σαρκωφάγος, in. Lapis. lapidi Asio gratia est ad juvandum in podagris doloribus 4, 24, 27. lapidis Asii 5, 19, 45. 6, 6, 184. scribitur in nonnullis Graecis pariter ac Latinis autoribus gemino s. Asius: sed plerumque tamen simpliciter s. Asius, in urvis esse reperiri, cum Hermol. Barbaro observat Rhodius ad Scribon. p. 145.

Asinus, unde.

Asininus, a, um. lac asininum 2, 12, 3. 5, 27, 80. asinino lacteposito 4, 24, 4.

Alpalathus, i. genus ligni aromatici apud veteres, quod hodie ignoratur, atque inter species Rhodii ligni numerari soleat alpalathi genit. 5, 24, 3.

Asparagus, i. 2, 18, 16. mali succi est 2, 28, 2. acris est 2, 22, 5. alvum movet 2, 29, 2. urinam movet 2, 31, 2.

Asper, a, um. Arteria, Arundo. app. laevis, 4, 1, 11. 8, 4, 9-10. asperi Calculi 7, 26, 61. conf. ib. 71. asperius genus Impetiginis 5, 28, 276. Lingua aspera 2, 15, 4. 2, 17, 13. 3, 10, 1. aspero Ossis 8, 3, 32. conf. 5, 28, 171. quo asperior est Scabies 5, 28, 265. aspera est Sutura osium calvariae 8, 4, 15. Uncus ab interiori parte asper 7, 26, 53. si asperum & crassum est in exteriori oculo 6, 6, 14. si inaequale quoque & asperum subest in fistula, vehementius os exesum est 5, 28, 171. quod asperum est 7, 26, 71 de calculo. ubi sub cute coit aliquid

durius, & interdum paulo asperius 5, 28, 220.

¶ i. gustum vel alium sensum acriter afficiens. Cibi asperi 4, 4, 47. onerare asperioribus Coercitionibus phreniticos 3, 18, 10. durioribus, gravioribus, molestioribus. asperum Destutum astringit alvum 2, 30, 10. asperioribus Medicamentis opus non est 2, 13, 3. Muxia duria quam asperrima sic utendum 4, 15, 13. Vinum austerum, licet jam asperum sit 2, 24, 11. Vinum quam asperrimum 4, 5, 29. Vinum meracum quam asperrimum 4, 19, 17. omnia aspera attingunt alvum 2, 30, 11.

¶ i. periculosus, malus. si tota costa perforata est, Casus asperior est 8, 9, 9. mitiora Signa, asperiora 2, 8, 67. opp. conf. 2, 6, 27-28. ne fiat aliquid asperius 3, 5, 19.

Asperitas, atis. ἰσηλὴ nihil est nisi asperitas quaedam & durities mali coloris 6, 5, 4.

Aspredo, inis. circa totum corpus partemve aspredo quaedam fit, similis his pustulis, quae caet. ἐξανθήματα Graeci vocant 5, 28, 240 241. de pustularum genere aspredine quaedam carcinoma 5, 28, 25.

Aspritudo, inis. aspritudo Calculi 7, 26, 48. Linguae aspritudo 7, 23, 3. Oculorum tractatur 6, 6, 162 seqq. brevis, longa 6, 6, 163. in magna vetustaque aspritudine 6, 6, 165. major, levior 6, 6, 162. nonnullis quoque aspritudine lippitudo fit, atque ipsam deinde aspritudinem Auget 6, 6, 163. quae res aspritudinem Continuat 7, 7, 150 felle caprino vel quam optimo melle satis commodè aspritudo Curatur 6, 6, 171. medicamentis, quibus aspritudo Curatur 7, 7, 52. quae ad Extenuandam aspritudinem fiunt, medicamenta 6, 6, 161. quae vix unquam Finiuntur, aspritudo 6, 6, 163. ad aspritudinem Potest, collyrium 6, 6, 169. inflammationem oculorum fere Sequitur 6, 6, 162.

Aspero, are. asperato Specillo 6, 6, 164. quod fauces asperet 4, 6, 21. f. mucum abradat. caet.

Aspergo, ere. aqua super leviter aspergitur 2, 17, 27. polenta vino asperfa 4, 11, 12. tribus vini guttis aut quinis aspergendam positionem esse 4, 11, 16. pollinemque ex eo (vulpino jecore) portioni aspergi oportere 4, 4, 33.

Alphodelus, i. asphodeli genit. 5, 27, 57.

Aspiro, are. ut ne ad eum frigus aspiet 2, 17, 22.

Aspis, idis. quem aspis percussit 5, 27, 46.

Aspredo, Aspritudo, v. sub Asper.

Assentior, iri. saepius assentiendum

[G 2]

quam repugnandum est infanientibus 3, 18, 37. oppos.

Asideo, ere. ille (medicus) assideat necesse est, qui 3, 4, 34. assidens medicus 3, 4, 29.

Assiduus, a, um. assiduus pituitae Curfus in oculis 7, 7, 2. quos assiduae Lippitudines, Gravedines, Destillationes, Tonillaeque male habent 1, 5, 1. assiduus capitis Doloribus premitur 2, 8, 112. Febris assidua 2, 8, 74. assidua Oscitatio 1, 3, 19. per assiduas Pustulas aut Ulcera 3, 12, 8.

Assidue, adv. perpetuo. Bibere assidue vinum, aquam 1, 4, 12. assidue vinum frigidum Bibere 1, 8, 6. per quam (fistulam) pituita assidue Destillat 7, 7, 54. ubi assidue Dormit aeger 2, 6, 12. idque assidue male Habet oculum 7, 7, 55. si assidue Inhaerebat febris 3, 4, 24. i. continua erat. Ploratque is (puer) assidue 2, 7, 9. ut aequè niger assidue primo die Profluat sanguis missus 2, 10, 53. assidue puncturae Sentiantur 8, 10, 20. Sum: frigidam assidue potionem esse debere affirmavit 4, 19, 14. curatio minus his prodest, in quibus assidue frustula fuit 3, 2, 12.

¶ i. crebro, frequenter. caput ad eum tondetur, assidueque vehementer perficitur 6, 8, 4.

Assigno, are. eos affectus, qui certis partibus assignari possunt 3, 18, 1. ubi sedes morbi in certa parte est, ea genera morborum, quae in totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint 4, 1, 11.

Assisto, ere. a sinistro lacere ejus debet assistere homo 7, 29, 34.

Aslus, oppidum regionis Troadis in Asia. ex quo (lapide σαρκοφάγος) in Aslo sepulchra faciunt 4, 24, 27. secundum Lindenii lectionem: alias aliter: v. Not. scribitur etiam Aslus, simplici littera s; unde Aslus lapis dictus.

Assuesco, ere. multo plus, quam solet, etiam is, qui assuevit 1, 3, 6. synon. si saepius expergitur aliquis, quam assuevit 2, 2, 4. qui assuetus est 1, 2, 10. venter ei reddit caet. eodem fere tempore, quo secunda valetudine assuevit 2, 3, 9. interdum non febris non cibis, non somnus subsequitur, sicut assuevit I. Praef. 80. medicus ita deligando os assuescere iterum vetustae sedis cogit 8, 10, 124. tamen facillius fert uno cibo, quam prandio quoque assuescit I. Praef. 115. quum quis mutare aliquid vult, paulatim debet assuescere 1, 3, 4. cum infinito passivo: assuescit non ali corpus 1, 3, 60. quibus maxime capi sanus assueverat 3, 18, 62.

Assuetus

Assuetus, a, um. *sensu passivo*. de-
menda assueto cibo pars dimidia
4, 2, 56. assueto cibo nihilomi-
nus uti licet 4, 2, 48. assueole-
viorem cibum sumere 1, 3, 26.
Assumo, ere. *simpliciter pro cibum*
capere: quandocunque quis ex ac-
cessione levatus est, tunc debet
assumere 3, 5, 22. *conf.* 4, 16, 1.
i. bibere 7, 27, 22. antequam Ali-
quid assumat 2, 17, 22. non ante
progredi, quam quis Aliquid as-
sumsit 5, 27, 70. non Amplius
justo assumere 1, 1, 5. ne Aquam
quidem assumere debet, certe
quam minimum ejus 6, 6, 20. *i.*
libere. quum in vicem assumitur
vinum & Aqua 1, 4, 13. as-
sumenda est biduo Aqua 4, 2, 52.
Aqua tantum calida assumta 3,
15, 5. nihil assumere nisi Aquam
4, 2, 14. Aquam quam plurimam
assumat 5, 28, 52. neque as-
sumendum quicquam praeter Aquam
calidam est 6, 10, 11. qui vo-
mere post cibum volat, si ex fa-
cili facit, Aquam tantum tepi-
dam ante debet assumere 1, 3,
49. frigida Aqua assumta 1, 3,
28. *synon. ib.* ore excepta & in
eo retenta. ex oleribus ea, quo-
rum radices vel Bulbos assumi-
mus 2, 18, 9. rubi Cacumina as-
sumta 4, 19, 30. Cappar assu-
mere 4, 9, 16. pinguem Carnem
assumere 3, 18, 79. si qua Caro
assumitur pinguis 2, 29, 5. rum
Caro assumenda est 1, 2, 18. Ca-
tapotia assumta 5, 25, 15. olera,
quorum crudi Caules assumuntur
2, 29, 2. utique eo die Cibum
debet assumere 2, 12, 27. aegro-
rum alios propter aviditatem pri-
mi diebus protinus Cibum as-
sumsisse 1 Praef. 54. *synon.* 55. a-
liquid edisse. Cibum bis die as-
sumere debet 1, 8, 2. Cibus fe-
mel die assumtus ab eo, qui bis
solet 1, 3, 66. qui semel, qui
bis die Cibum incontinenter con-
tra consuetudinem assumit 1, 3,
3. Cibum modicum assumere o-
pus est 1, 3, 24. Cibum modic-
um oportet assumere 4, 19, 17.
modice Cibum oportet assumere
3, 24, 12. Cibum & validum &
fortiter assumere 3, 15, 16. nul-
lum Cibum assumere 6, 6, 20. eo
saepius debet Cibum assumere 1,
3, 70. minus facile Cibus assu-
mitur 7, 9, 2. *i. assumi potest*.
neque assumi facile Cibus, neque
contineri potest 7, 23, 4. assu-
mus aliquis Cibus lenis 4, 4, 57.
si Cibi minus assumit aliquis
quam debuit 3, 22, 13. medio
die paulum Cibi debebit assumere
3, 14 extr. quum Cibi quis quan-
tum assumitur est, cepit 1, 3,
66 *synon.* Cibo assumto 3, 14, 8.
Cibi assumendi sunt frigidi 4, 5,

27. assumendi molles & non a-
cres Cibi sunt 4, 4, 16. acres
Cibos assumere 4, 6, 12. ut mo-
dicos, ut salubres Cibos, ut mi-
nime glutinosos assumat 7, 26, 23.
Cibis assumtis iisdem, quos 4, 5,
39. per quas (actiones) Cibum
portionemque assumimus & con-
coquimus 1 Praef. 33. in ipso so-
lio recte Cibi aliquid assumitur
3, 22, 18. recte neque Cibus ne-
que potio assumitur 4, 14, 8. ne-
que Cibi, nec potio, nisi frigida
assumta 4, 21, 2. neque Cibum
neque portionem frigidam as-
sumere oportet 4, 10, 3. Cibum
modicum, potiones meracas as-
sumere opus est 1, 3, 24. Cibos
portionesque assumere 2, 12, 7. 4,
16, 4. si quid Cibi vel portiones
assumtum est 5, 26, 56. Cibum
pro portione humoris assumere 4,
12, 6. palmulas pomaeque & si-
milis melius primo Cibo assumit
1, 2, 20. cappar cum Cibo as-
sumere 4, 9, 16. assumta per Ci-
bos & potiones maxime dulcia
& pinguis 1, 3, 31. sat est Cy-
athos binos ternosve assumere 4,
12, 6. *scil.* humoris. Ea quoque
assumta 3, 12, 12. semel in die
assumtae Epulae 1, 3, 33. si Fun-
gos inutiles quis assumit 5, 27,
84. non ultra Heminam aquae as-
sumere 4, 2, 61. His, quae as-
sumuntur 2, 3, 9, 2, 8, 14. si
plus Humoris excernitur, quam
assumitur 3, 21, 30. Id assumatum
4, 19, 23. crudam Materiam, si-
cut assumta est, in corpus omne
diduci 1 Praef. 36. aut nimio ti-
more aliquis Minus, aut aviditate
nimia plus, quam debet, assumit
3, 22, 3. *conf. ib.* 13. 3, 2, 23. ubi
Nihil assumit aeger 2, 16, 1. Ni-
hilque ex his assumere oportet,
quae 4, 21, 3. Nihil assumere
nisi aquam 4, 2, 14. Nihil vini
assumere 6, 6, 70. Palmulas Po-
maeque & Similia melius primo
cibo assumit 1, 2, 20. interdum
Panis quoque minus quam pro
consuetudine assumere 3, 2, 23.
assumtus Panis aridus 4, 4, 57.
Panem assumere expedit 4, 11, 15.
nigrum Papaver cum melle as-
sumtum 4, 20, 19. Paulum ali-
quid assumere debet 1, 3, 25.
conf. 3, 14, 9. ne Plus assumat
aeger, quam concoquat 3, 6, 40.
aliquis Plus, quam debet, assu-
mit 3, 22, 3. Plus aliquis as-
sumere ex levioribus potest 2, 18,
53. Plus propter dulcedinem as-
sumitur (conditorum) 1, 2, 19.
Plus justo assumere 1, 1, 5. si
Plus justo quis assumere solitus
est 3, 22, 14. si Plus aequo as-
sumitur 7, 27, 22. *i. bibitur* 21.
cum cibo vini paulo Plus as-
sumere 4, 6, 22. *conf.* 3, 21, 30.

Poma melius assumit 1, 2, 20.
Poma, quae immodice toto die
plerumque sic assumuntur, ut 1,
3, 82. aquae Potio assumta 4, 15,
18. magisque assumendae dilutae
Portiones 6, 7, 77. *v. supra* as-
sumere Cibum. per Portionem as-
sumuntur 5, 27, 59. *conf.* 1, 3, 31.
ejus. Quod assumitur 2, 16, 7.
i. cibis potusque. ubi non nisi Quod
oportet, assumit aeger 2, 16, 1.
Quae assumuntur 2, 3, 9, 2, 8, 14.
quae maxime manent, Qualia as-
sumta sunt 1 Praef. 38. Quantum
v. Cibi quantum assumit. Quic-
quid assumit aliquis 1, 2, 22.
Quicquid suberudum aliquis as-
sumit 2, 26, 3. Quicquid assu-
mum est 4, 16, 1. ex oleribus ea,
quorum Radices vel bulbos as-
sumimus 2, 18, 9. species Rerum,
quae assumendae necessario erunt
2, 18, 4. porri vel marrubii Suc-
cum assumere opus est 4, 4, 59.
Succus assumtus vel porri vel
marrubii 3, 27, 36. Vinum as-
sumere 3, 18, 79, 4, 19, 17. post
febrem Vinum debet assumere
3, 14, 9. quum in vicem Vinum
et aqua assumitur 1, 4, 13. nihil
Vini assumere 6, 6, 70. cum ci-
bo Vini paulo plus assumere 4,
6, 22. assumtum purum Vinum
6, 11, 4.
cum Particulis: cappar Cum cibo
assumere 4, 9, 16. *conf.* 4, 6, 22.
4, 20, 19. sive cibis Ex aceto
sive potio assumatur 2, 27, 3.
conf. 4, 19, 30. Facile cibis as-
sumitur 7, 9, 2. *conf.* 7, 23, 4.
cibum Fortiter assumere 3, 15, 16.
i. copiose. poma, quae immodice
assumuntur 1, 3, 82. quum in
vicem assumitur utrumque 1, 4, 13.
qui cibum incontinenter as-
sumit 1, 3, 3. Melius 1, 2, 20.
Modice 3, 24, 12. sic tamen, ut
Parce assumantur 4, 8, 11. as-
sumta Per cibos & potiones 1, 3,
31. Recte Per portionem as-
sumuntur 5, 27, 59. vel Per se as-
sumta vel ex aqua data 5, 25, 15.
Semel 1, 3, 3, 33. 1, 4, 11. Sic
assumi 1, 3, 82. Sicut assumta
est materia 1 Praef. 36.

Asfuo, ere. extrema pars ejus
(fasciae) inferioribus acu asfuen-
da est 5, 26, 148. cui (fasciae)
uno loco pila asfuta est 7, 20, 2.
Asfurgo, ere. ipsa arteria (aspera)
in gutture asfurgit 4, 1, 9. *i. prom-
tuberat*. tumores oriuntur. deinde
desinunt, deinde rursus asfurgunt
2, 8, 87.
Asfus, oppidum. Vid. p. 51. de *bos
ariculo*.
Asfus, a, um. assum Aliquid,
maximeque Avem sumere 4, 19,
12. utraque. Avis & Venatio,
asfa 2, 24, 3. Caro asfa 1, 2, 18.
1, 2, 79. 2, 6, 60. asfa Caro
1, 6, 3.

1, 6, 3, 4, 12, 10. cibum cum Carne asla 1, 3, 54. ubi id (Jecur) aslum coquitur 6, 6, 215. dura Ova adstringunt alvum, magisque, si asla sunt 2, 30, 5. vulpis Pulmonem aslum 4, 4, 33. Res eadem magis alit iurulenta quam asla, magis asla quam fruxa 2, 18, 38. Suillam aslam 3, 9, 13. transeundum, paulatim ab elixis ad asla 1, 3, 77.

¶ aslas Sudationes 3, 27, 27. i. *ficcas*: ut in balneariis asla Cic. ad Q. Frat. 3, 1, 1. lapides asfos Serv. ad Virg. Georg. 2, 417. nutritrix asla Gessneriast Juvenal. 14, 208. *conf. Gesner. Thes. Latinis. v. Aslus.*

¶ *Ashe, ngor.* terrae Samiae, quae *ashe* vocatur 6, 6, 104. *conf. Plin. H. N. 35, 16. pr. vel legm. 53. pr. Dioscor. 5, 172. Oribas. Lib. 13. p. 226. edit. Paris. 1555. 8. Marcello Empir. Cap. 8. vocatur creta Samia: similiterque Scribonio Comp. 24.*

Asteriace, ignotum nomen medicinali, vulgo legitur 5, 14. ubi v. *Nor.*

¶ *Astua, alos.* species difficultatis spirandi, quae describitur tractaturque 4, 4, 21 *segg.*

Astringo, ere, minusque etiam, quam primo, Fasciae astringendae sunt 5, 26, 175. duae Fasciae a mediis orfiae, minimeque astrictriae 8, 9, 14. satius est saepius circuire Fascias, quam astringi 8, 10, 23. sic deliganda est Fascia, ut & contineat, nec astringat 5, 26, 146. malagma, super imposito triplici panno, Fascia, non nimium tamen vehementer astringere oportet 3, 21, 53. quicquid impositum est, non astringi, sed modice deligari debet 5, 28, 154. quod nimis astrictrum est, cancro periclitatur 5, 26, 146. i. *arste adducta fasciâ confrictrum.* id, quod astrictrum est, alienatur, & cancro opportunum est 8, 10, 23. nimis vulnus astrictrum est 5, 26, 212. nec ultra astringi Ferulas oportet, quam ut ossa contineant 8, 10, 35. alterius Lini duo capita ex superiore parte, alterius ex inferiore astringere inter se 7, 7, 110. astringere cutem Lino debent, quo celerius secetur 7, 4, 33. utriusque Lini duobus capitibus diversae partes astringuntur 7, 14, 21. umbilicum attrahere & Lino vehementer astringere 7, 14, 25. aliquid ex Penicillo in modum collirii astrictrum 5, 28, 192. sicut Uter repletus & arste astrictrus 7, 18, 29.

¶ molles calculos & ex pluribus minutisque, sed inter se parum astrictris, compositos 7, 26, 74. i. *parum firmis cohaerentibus.* O-

mentum ex inferiore parte astrictrum 4, 1, 31.

¶ *translat: opp. resolvo, v. v.* astringitur Aliquid, eo demto, quod interpositum, ut id laxaretur, effecerat 2, 14, 7 *oppos.* Alvum astringit labor, *caet. contra* solvit aucta ambulatio, *caet.* 1, 3, 66-67 *oppos.* solvere is Alvum debet, cui astrictrus est 1, 3, 30. alios astrictrus, alios resoluta Alvus exercet 1, 3, 29 *opp.* Alvum movet, quae? contra astringunt, quae? 1, 29 & 30 *opp.* melior est Alvus in juvene fulior, in sene astrictrior 1, 3, 73 *opp.* neque Alvum astringentibus huic opus est 4, 7, 8. v. Alvus. Aqua, quae astringat 4, 15, 17. paululum astringentis Cibi fumere 4, 19, 7. Cibus potionesque eas, quae astringunt alvum 4, 15, 8. Cibus potionesque, quae alvum astringunt 4, 16, 4. si Corpus astrictrum est, si profluvio laborat I Praef. 90 *opp.* quum astringendum Corpus sit, quod fluens est 2, 14, 5 *opp.* an astrictrum Corpus sit, an profluat 3, 6, 44 *opp.* danda, quae per cibum potionemque alvum, ideoque etiam Corpus astringant 5, 26, 260. ea, quae, quia ventrem, Corpus quoque astringunt 6, 6, 135. Crusta eum locum astringunt 5, 28 109. resolvitque totam Cutem superpositam, quum in caeteris sit astrictrior 7, 6, 10. communium in morbis tria Genera esse, unum astrictrum, alterum fluens, tertium mixtum I Praef. 89 *opp.* si parum Palpebra descender, laxanda utrique; si nimium, astringenda 7, 7, 87 *opp.* Potionem, quae astringat 4, 19, 31. v. *supra.* Cibus. si Tempora astrictra sunt 2, 2, 7. i. *cutis in temporibus spasmo affecta, contracta.* num Tempora astringantur 2, 17, 16. in medio caro increveret, quae Venas, ex quibus ad oculos transferebat (pituita) astringeret 7, 7, 167. i. *obstrueret.* quae Ventrem astringunt 6, 6, 135. quae in pluribus Ventrem aut astringunt aut resolvunt I Praef. 108 *opp.* aquilo Ventrem astringit: auster alvum solvit 2, 1, 23-25 *opp.* cibi, qui leniter Ventrem astringunt 4, 15, 14. si Venter astrictrus est 3, 20, 20. si Venter astrictrus est, solvendus est 3, 15, 20 *opp.* cui maxime Venter astrictrus est 2, 1, 44. Venter nimis astrictrus est 1, 3, 74. astringitur Vesica *sub incessu aeris aeti* 7, 26, 101. aquae bene frigidae portio Ulcera astringit 4, 15, 18.

¶ *cum particulis:* Arste 7, 18, 29. Inter se 7, 7, 110. 7, 26, 74. Leniter 4, 15, 14. Magis, Magis [G.]

etiam. Magisque 2, 30, 1 *segg.* & Magis ib. 2. Minus 5, 26, 175. Maxime 2, 1, 44. Maximeque 2, 30, 6. Nimis 1, 3, 174. 5, 26, 146. 212. non Nimium vehementer 3, 21, 53. Per se 2, 30, 4. Per cibum potionemque 5, 26, 260. Vehementer 3, 21, 53. 7, 14, 25. Ultra 8, 10, 35.

Astricte, adv. astrictriusque alligandum malagma 8, 10, 127.

At, i. e. contrario I Praef. 38. 2, 7, 46. 2, 10, 15. 28. 37. 2, 13, 5. 2, 14, 25. 2, 15, 5. 2, 17, 18. 24. 42. 3, 4, 24 *caet.* i. *sed, post non* 6, 18, 37. in transizione, i. *porro* 1, 2, 1. 1, 3, 8. 2, 4, 50. 77. 1, 7, 1. 1, 8, 5. 7, 1, 8. 6, 2, 4. 20, 2, 7. 29, 33. 44. 46. 50. 52. 6, 6, 167 *caet.* i. *quod ad alterum attinet, ex altera parte* 2, 10, 44. 46. 5, 17. 17. i. *sed tantum modo* 2, 17, 9. i. & ac 2, 12, 21. 2, 17, 11. 6, 37. 6, 6, 204. i. *etiam* 6, 18, 22. at certe i. *saltem* 2, 15, 8. at demum 3, 5, 5. at ne quidem 5, 26, 159. 6, 6, 204. ne quidem, at 2, 15, 8. at quoque 3, 4, 57. 5, 26, 286. at quum 4, 11, 13. 7, 19, 24. at si 3, 5, 14. 23. 3, 6, 40. 3, 9, 6. 3, 10, 7. 4, 2, 19. 22. 38. 52. 58. 84. 93. 4, 5, 12. 15. *caet.* at si, tamen 3, 2, 11. at si, quamvis, tamen 3, 5, 3. at ubi 3, 6, 31. 3, 8, 1. 3, 12, 5. 3, 18, 17. 7, 8, 9, 7, 22. 7. *caet.* at ubi jam 5, 28, 269. 8, 3, 10. at car. tilago ubi 5, 28, 172.

Ater, atra, um. Bilis atra 2, 1, 15. 2, 6, 25. 3, 18, 57. atra Bilis 2, 1, 39. 2, 7, 50. 3, 21, 61. v. Bilis. attrum Colorem 3, 25, 3. *ixōq* ater 5, 26, 84. Sanguinē atro 2, 8, 132.

¶ *Atēqμα vel atēqμα, alos.* tuberculorum genus 7, 6, 2. atheromati subest quasi tenuis pulicula 7, 6, 9, quae nominis ratio, a pulste scil. *atēqματα accis.* plur. 7, 6, 2.

Athleta, ac. athletarum exemplo 1, 2, 14.

Athleticus, a, um. exercitationes cibique athletici 1, 1, 6. athletico victu corpus firmandum est 4, 6 *extr. v. Victus.*

Atque I Praef. 40. 66. 74. 1, 2, 4. 1, 3, 9. 2, 3, 9. 2, 4, 29. 21. 2, 7, 37. 2, 8, 15. 16 *his.* 75. 106. 113. 116. *caet. conf.* Alius i. *porro*, *caet. in transizione* 2, 6, 30. 3, 4, 46. 4, 1, 5. 4, 17, 2. 7, 12, 19. *caet. similiter atque quidem* 3, 6, 44. *sequente tamen* 1, 3 *princ. sequente* at 2, 8, 73-74. - *sequente vero* I Praef. 65. 2, 6, 33. 3, 3. *init.* 4, 1, 19. 5, 26, 228. 7, 9, 2. atque i. *quam:* capiti nihil aquae prodest atque aqua frigida 1, 4, 8. *add.* 4, 18, 3 *his:* 6, 15, 16. in quibus aliter atque in caeteris *idem.*

idem eventat I Praef. 108. i. idem, vel idque 6, 18, 109. i. caeterum 5, 18, 109. i. & quidem 1, 2, 11. 3, 3, 19. 4, 4, 66. 6, 6, 123. 8, 11, 6. i. certe, saltem 2, 8, 100. i. quin, adeoque 3, 4, 42. 4, 4, 15. 5, 19, 2. atque etiam i. & similiter, & pariter 1, 3, 14. 1, 10, 10. 2, 7, 59. 2, 26, 1. 3, 1, 7. 4, 19, 33. caet. atque etiam i. adeoque 1, 10, 5. 3, 18, 42. 4, 19, 3. 5, 18, 197. 146. 162. 6, 5, 19. 8, 7, 23. atque quoque I Praef. 106. 108. 1, 3, 5. 2, 8, 28. 2, 17, 19. 22. 2, 18, 21. 4, 4, 15. 4, 6, 1. 4, 15, 3. 5, 1, 3. 5, 28, 48. 72. 81. 142. 6, 6, 99. 113. 161. caet. atque haec quoque 252. atque hic quoque 6, 10, 18. atque in his quoque 8, 25, 5. i. & nihilominus, atque ipsius quoque 7, 7, 134. atque ipsae quoque 8, 1, 63. atque ipsa quoque 8, 1, 67. atque tum quoque 5, 19, 2. atque quoque etiam 3, 2, 7. atque hae ipsae 2, 15, 7. atque ex his ipsis 2, 18, 18. atque ita i. hac ratione. hoc facta, sic preparata re, I Praef. 72. 2, 15, 8. 4, 12, 3. 5, 25, 12. 6, 7, 24. 50. 102. 7, 5, 19. 7, 7, 145. 7, 16, 18. 7, 20, 12. 7, 25, 16. 7, 32, 2. 8, 10, 61. 124. caet. i. eo ipso 7, 7, 3. 8, 1, 13. atque neque 7, 23, 4. atque id quidem 3, 6, 44. i. & praecipue, imprimisque. atque ubi 6, 7, 72. 7, 72. 7, 26, 49. atque id ubi incidit 8, 11, 9.

Atramentum, i. atramento lineas duxerunt 7, 7, 168. qua nota atramenti est 7, 14, 25. atramento notare eas venas 7, 7, 175. notaturque cutis utrinque a lateribus atramento 7, 25, 21. conf. 7, 14, 24. inducendum super os atramentum Scriptorium est 8, 4, 19. atramentum Sepiarum alvum movet 2, 29, 5. atramentum Sutorium, quod Graeci *κατακυσθον* appellant, sanguinem supprimit 5, 1, 1. i. vitriolum. atramentum Sutorium reprimat 5, 2. extr. rodit 5, 6, 5. exedit corpus 5, 7, 2. adurit 5, 8, 1. atramentum Sutorium 6, 11, 25. 7, 7, 64. atramentum Sutorium, quod caedafactum, deinde contritum sic 6, 8, 10. atramenti Sutorii 5, 19, 46. 5, 20, 7. 10. 13, 5, 22, 9. 23. 5, 28, 187. 6, 6, 142. 148. 167. 6, 8. extr. atramenti Sutorii cocti 5, 19, 38. atramenti Sutorii combusti 5, 28, 188. atramento Sutorio abl. 6, 4, 11. 6, 8, 12. 6, 14, 5. 7, 7, 44.

Ατροφία, ac. quid 5, 22, 2. *ατροφία* ib.

Atrox, ocis. non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre I Praef. 66.

Attamen 4, 6, 13.

Attendo, ere. causam ejus attendere oportet 3, 22, 12. *syn. ib.* animadvertere. ex vena quum sanguis erumpit, colorem ejus habitumque oportet attendere 2, 10, 49. utique eo tempore attendendum est, ne 3, 16, 4. illud interea ante debet attendere, ne 5, 27, 37. *sine casu & particula:* cogendus est insaniens & attendere, & edificare aliquid, & meminisse 3, 18, 73. i. *attentum esse, attendere animum.* hi quidem rutiliores sunt, si attendunt: sed ferre fiducia secundae valetudinis opprimuntur 2, 8, 88. i. *deligentes sunt in curanda valetudine.*

Attero, ere. ambulatio, atterendo ulcus sordidum reddit 7, 25, 19. atteri cibum inventre contendunt I Praef. 35.

Attice, ochra Attice 5, 14. ochra, quae Attice nominatur 5, 18, 44. i. e. ex Attica regione. *Atticē. conf. Plin. H. N. 37, roseum. 66.* Attinet, caetera, quae ad somnum, cibi desiderium, febrem, puris colorem attinent 8, 4, 76.

Attingo, ere. quum caeteras partes attingi nolit 1, 4, 19. *secl. a.* quā oportet candens feramentum gingivae admove, ut leviter attingat, non ut insidat 7, 12, 2. si nervum scalpellum attingit in *venae sectione* 2, 19, 43. uncus ab interiori parte alper, qua calculum attingit 7, 26, 53. i. *curatio tractare, specialim chirurgica:* est prudentis hominis, cum, qui servari non potest, non attingere 5, 26, 11. attingi non debet polypus *κακρινάδης* 6, 8, 20. vitium 7, 32, 5. si vitium in proximo est, medium tum cum attingi non oportet 7, 19, 29. illud (foramen auris alte repletum) attingi non oportet 7, 8, 5.

Attollo, ere. medicus dextra manu Cubitum cum humero debet attollere 8, 15, 19. alteram Fasciam minister attollit, alteram premittit medicus 8, 10, 46. *opp.* Humerus ipse attollendus 8, 8, 9. si digito premimus tumorem, cedit humor circumfluenque id, quod non premitur, attollit 7, 18, 30. exigua sub ipsis faucibus Lingula est, quae, quum spiramus, attollitur 4, 1, 8. saepius attollenda sinistra Manus est 8, 3, 24. Mersum attollere 5, 27, 20. *opp.* 21. deprimere. quae vesicae vix attollere Oculos sinunt 7, 7, 2. ut saepe eam Palpebrum duobus digitis attollat 7, 7, 52. parum sursum attollitur Palpebra, sed pender & hiat 7, 7, 103. neque attolli postea potest (Palpebra) 7, 7, 98. eadem lamina (meningophylaceae). Quicquid deorsum infedit, attollendum 8, 4, 98.

intentum Scrotum magis se attollit 7, 18, 84. i. *tumorem facit.* in ipso oculo nonnunquam summa attollitur Tunica 7, 7, 108. quare Venae nostrae modo submittant se, modo attollant I Praef. 34. *opp. de arteriarum diastole.*

Attrahio, ere. parvam rem attollere, quo plus praestitisse videatur 5, 26, 13. i. *pro magna, gravi, periculosa venditare, extollere.*

Attondeo, ere. attendendum caput 6, 7, 75. neque inutile erit, caput attonsum habere 4, 3, 16. **Attonitus**, a, um attonitus raro videmus 3, 26, 1. i. *cataplecticus. v. Αποκλῆξις.*

Attraho, ere. paululumque primo Calculus attrahatur 7, 26, 98. in vesica vero non tuto hi attrahuntur ib. 62. alter sinistrum Crus ejus (*aegri*) alter dextrum, si mulque ipse poplites suos attrahit 7, 26, 30. ab ea (parte) melius attrahitur (Fascia) 5, 26, 143. prehendere per multas partes Cutem & attrahere 3, 22, 17. Cutis extrema quam plurimum attrahenda est 7, 26, 14. illud, Jugulum, in priorem partem attrahendum 8, 8, 7. si vulnus hiat, neque in unum Orae facile attrahuntur 5, 26, 113. per eum (sinum) in superiorem palpebrae partem attrahendum Pilum 7, 7, 74. Poplites, quam maxime possit, attrahere jubet 7, 26, 28. *conf. ib. 30.* neque ex imis auribus Quicquam attrahere tentabimus 7, 9, 10. attrahaturque spiritus is Succus 6, 8, 6. Vena attrahitur & evellitur 7, 34, 12. Umbilicum attrahere 7, 14, 25. attrahit Uncus 7, 29, 19. Uncus paulatim attrahendus est 7, 29, 28. in vicem modo remittere, modo attrahere Unguem vel trajectum linum 7, 7, 27.

Auctor, v. **Autor**.

Aucupium, i. i. *avium captivum car.* minima inflatio sit ex venatione, aucupio 2, 26, 4.

Audax, acis. solito audacior loquacitas in phrenitide 2, 7, 62. i. *impersosior.*

Audacter. Aperiendum audacter est inguen 7, 9, 6. audacius scalpium malleolo subinde medicus Ferit 8, 3, 29. audacter imprimere ferramentum debet 8, 2, 10. antiqui timidiis eo (balneo) utebantur, Asclepiades audacius 2, 17, 9.

Audacia, ac. in phrenitico morbo prompta ad omnem audaciam mens est 3, 20, 1. quorundam insaniensium audacia coercenda est 3, 18, 34. audaciam habent psylli (vulnus venenatum exsugendi) usu ipso confirmatam 5, 27, 33.

Audio, ite. ubi gravius aliquis audire

audire coepit 6, 7, 69. isque
 propter imbecillitatem jam non
 audit aut non videt 2, 6, 10. per
 quas foramina facultas audiendi
 est 2, 1, 29. *conf.* 7, 2, 5. solet
 evenire, ut audiendi usu careat
 auris 7, 8, 2.

¶ i. cognosco audita, lectione caet.
vulgo audio 4, 4, 17.

¶ i. cum assensu percipio. neque
audiendi sunt, qui 2, 14, 20. 3,
2, 26.

Avellana, ac. *avellanae plur.* 3,
27, 35.

Avello, ere. quum aliter tutius a-
velli non possit, quod prolapsum
& emortuum est omenti 7. 21. 8.

Averto, etc. *avertendus materies*
Aditus est per catapasmata 5, 23,
137. sic averti materiae Cursum
2, 10, 37. in aliam partem Hu-
morem avertendo profuit 4, 15.
15. commodissimum est, Impetu-
rum ejus (erumpentis ex ore
sanguinis) admodò occipitio ca-
cubitula, sic, ut cutis quoque
incidatur, avertere 4, 4, 82. *avertenda*
concurrens eo Materia 7,
2, 10. nemo cucubitalium diver-
sae parti imponit, nisi quum Ro-
fussionem sanguinis eo avertit 2,
11, 10. *avertitur Sanguis*, ubi
alia parte prorumpens, alia emit-
titur 2, 10, 41. *hodie dici consue-
vit derivare, revellere.*

Aversus, a, um. *opp.* *Adversus*,
u. v. supinumque eum (puerum)
& *aversum* comprehendit 7, 26,
27. *averso* specillo 5, 28, 59. 7,
22, 18. 77, 27, 33.

Aviditas, aris. aegrorum alios propter aviditatem primis diebus protinus cibum assumisse I Praef. 54. aut nimio timore aliquis minus, aut aviditate nimia plus, quam debet, assumit 3, 22, 3.

Aufero, ferre. ut ante caput, deinde reliqua pars auferatur (infantis) 7, 29, 32. add. ib. 30. calor somnum auferit 1, 9, 11. necesse est labet telum, & facile auferatur 7, 5, 33. in morbo, qui plus vitium auferit 3, 4, 27. maturius est homo auferendus ex balneo 2, 17, 22.

Aigeo, ere. aucta Ambulatio at-
que Esca 1, 3, 67. lippitudo ip-
sam deinde Altitudinem auget
6, 6, 163. is, cui somnus Dolo-
rem auget 2, 6, 24. quum Fe-
bris instet, incipiat, augeatur,
caer. 3, 3, 36. si Febris in no-
ctem augetur 7, 27, 2. Gravius
cursu omnique motu augetur 2, 7,
37. ne Inflammationem augeant
futuræ 7, 19, 37. est circum-
specti quoque hominis, & novare
interdum & augere Morbum 3,
5, 19. id Morbum auget 3, 21,

15. Noxam augent *diaretica* 4,
15, 15. hoc Vitium quies augeat
4, 9, 4.

Avis, is. aves 5, 28, 79. eae, quae in Aqua degunt 2, 18, 21. omnesque aves, quae magis Currunt, quam volant 2, 30, 6. aves, & eae potius Duriores, minime in us vitantur 2, 23, 4. *conf.* 4, 5, 28. Firmiores 2, 13, 20. omnem Grandem avem 2, 13, 7. Grandiores aves 2, 13, 20. aves Micrae 4, 9, 7. ex Majoribus hae 2, 20, 2. aves omnes a Minimis ad phoenicopterum 2, 13, 9. Minutae aves 2, 18, 20. 2, 29, 4. 2, 30, 5. aves, quae Natant 2, 29, 5. quae Natandi scientiam non habent 2, 18, 21. Omnis avis 2, 24, 3. Omnes aves, quae 2, 20, 2. aves Omnes 2, 13, 9. eae, quae Pedibus magis nituntur 2, 13, 19. Valenteriores 2, 13, 19. i. quae magis alant. quae Volant

2, 30, 6. quae Volatu fidunt 2, 18, 20. quae Volatu magis nituntur 2, 18, 19. exavibus Colla Alaeve 2, 18, 32. avem Generis durioris 4, 5, 28. Generis valentissimi avem 2, 18, 5 *coll. 7.* in media Materia numerari aves *caep. 2*, 18, 9. aves, quae ex media Materia sunt 2, 20, 2. ex his avibus quae in media Specie sunt 2, 18, 19. Asiam avem 4, 19, 12. avis Dari potest 5, 26, 20 *i. caro avium.* neque avem Dari debere nisi generis durioris 4, 5, 28. asium aliquid, maximeque avem Sumere 4, 19, 12.

Aura, ae. cavere debet auras fluminum atque stagnorum 1, 2, 4. Aurata, v. *sub Aurum.*

Auripigmentum, i. quod *arsenion* a Graecis nominatur s, 5, 1. v. *Arsenion* reprimi s, 2, 4. purgat s, 5, 1. rodit s, 6, 3. exedit corpus s, 7, 2. adurit s, 8, 1. conf. s, 22, 10. 6, 18, 51. crustas ulceribus tanquam igne adustus inducit s, 9. huic & sandarachae (*arsenic rubeo*) in omnia eadem vis, fed validius est s, 5, 1. auripigmenti s, 22, 19. 21. 24. s, 28, 189. 6, 15, 3. 4. s. 6, 18, 119. 6, 19, 9. 11. 16. ex auripigmento 6, 18, 51.

Auris, is. aliquid ex eminentibus, quales aures s, 26, 134 i. *externae aures*, *auriculae*. *aurem* 8, 6, 2. *i. cartilagineam auris*. *auri dat.* 7, 29, 19. *aurem ipsam* 6, 7, 72. *auribus dat.* 1, 9, 4. *cast.* Fugidae Languidaeque aures & imis partibus leniter verſae 2, 6, 2. *i. meatus auditorius* 6, 6, 26. 6, 7, 13. 14. 63. 71. 74. 79. 88. *cast.* ex ſue aures 2, 18, 30. 2, 24, 4. cuius lateris *auris* 6, 7, 104. ad

ejusdem partis aurem 8, 15, 2. auris ima 5, 26, 114 *i. lobus aze lobatus*. ex Imis auribus 7, 9, 10. a Media aure ad Mediam alteram aurem 7, 7, 168. auribus Puerulentis *dat.* 6, 18, 9. Summis auribus *dat.* 7, 9, 11 *i. pinnae*. in aure Cartilago 8, 6, 1. *add. ib.* 2. 3. 4. aduersus omnes aurium Cafus 6, 7, 47. auris Dolor 2, 7, 67. aurium Dolor 4, 2, 2. aurium Dolores 5, 25, 16. 6, 7, 3. Foramen auris 6, 7, 65 *i. meatus auditorius*. ut Foramen in ea aure nullum sit 7, 8, 2. Foramina, quae in auribus habemus 8, 1, 21. iuxta Foramina auris 8, 1, 35. quodsi magnum id Foramen (in perforatis auribus) est, ficut soler esse in his, qui maiora pondera auribus gesserunt 7, 8, 11. aurium Humor 8, 1, 42 *Hippocr. αἰμαρ ὑγρότητες*. aurium Inflammationes doloresque interdum etiam ad dementiae mortemque praecipitant 6, 7, 3. in aure primo rectum & simplex Iter procedendo flexuosum sit 8, 1, 28 *i. auditorius meatus* ad Nigritiem in auribus 5, 20, 9. aures imis Partibus leniter versae 2, 6, 2. *Hippocr. ὀφθαλμοί*. sic emortui vermes in primam auris Partem prolabantur 6, 7, 64 *i. initium auditorii meatus exterius*. Ulcera aurium 6, 7, 32. aurium Usus proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2.

¶ cum verbis : aures externum so-
num Accipiunt 6, 7, 12. hæc
medicamenta auribus Accommo-
data sunt 6, 10, 9. Concussa au-
re 6, 7 extr. colligium in au-
rem Demittitur 6, 7, 88. in au-
rem Dari debet castoreum cum
aceto 6, 7, 89. in aurem Dan-
dus succus caet. 6, 7, 87. Elui
aurem oportet vino 6, 7, 63. *conf.*
74. auster aures Hebetat 2, 1,
25. in aurem Infundere aliquod
medicamentum oportet 6, 7, 13.
Infundendum in aurem casto-
reum cum aceto caet. 6, 7, 79.
medicamentum crassius, quam ut
in aurem Infiltrari possit 6, 6,
26. auribus Laborantibus 6, 7,
58. cuius lateris auris eo modo
Laborat 6, 7, 101. si in febre
aures Obtusæ sunt 2, 8, 56. *conf.*
1, 14, 5. ubi aures Offendunt 7,
8, 9. ubi aures Perforatæ sunt
7, 8, 9. Purgare aurem oportet
6, 7, 84. Purgari aurem oportet
6, 7, 74. ubi auris Repleta est,
scilicet infuso medicamento 6, 7,
14. per cicatricem aures repleta
7, 8, 2. ubi aures intra se ipsas
Sonant 6, 7, 12. cui Sonant
aures.

aures 1, 3, 45. sub gravedine
 Sonant aures 4, 2, 45.
 ¶ cum particulis: Ad, v. Composi-
 ta, Fit. Ex, v. In aurem v.
 cum verbis Demitto, Do, Infun-
 do, Inlillo. In aures 7, 8, 2, 7,
 9, 2, 8, 1, 28, 6, 1. In auri-
 bus 5, 20, 9, 7, 8, 1, 8, 1, 21. In
 aure. i. de 7, 10, 6. Per aures.
 v. Effluo, Exeo. os Post aurem
 8, 1, 14. Sub ipsis auribus 6, 16,
 1. Super aures 7, 7, 165, 8, 1, 8.
 13. Ultra aures 4, 1, 4, 8, 5, 12.
 Auricula, ac. *auris exterior*. auri-
 culam dolores 2, 1, 17 Hippoc.
 αὐτίς πόνος. ubi cruxta est auri-
 cula procidit, eluenda est aqua
 tepida 6, 7, 72.
 Aurum, i. color auro similis 7, 7,
 130. auro cum his dentibus, qui
 bene haerent, vincendi sunt,
 qui labant 7, 12, 20.
 Aurata, 2. pisces genus. 2, 18, 25.
 pura vet. edd. 2, 28, 4. Lind.
 puta.
 Auter, tri. quid efficiat in valetu-
 dine 2, 1, 25. austri 2, 1, 7, 33.
 35 austrique 2, 1, 37 austro
 flante 6, 8, 20. ubi gravius coe-
 lum austri reddiderunt 1, 5, 3.
 in ea maxime pettilentia, quam
 austri excitarint 1, 10, 9. austros
 2, 1, 32.
 Austerus, 2, um. Mala austera 2,
 27, 3. Omnia austera 2, 30, 11.
 Omnia nimis austera 2, 22, 4.
 Quaecunque austera sunt 2, 24, 1.
 acidiae Res & austerae extenuant
 corpus 1, 3, 33. Vinum austerum
 1, 3, 61. 2, 28, 5. 3, 6, 57, 61.
 caet. Vini austri 4, 4, 58, 4, 5.
 9, 5, 28, 54 caet. austri Vini
 3, 19, 9. Vini austro abl. 3, 22.
 22, 4, 22, 8, 5, 20, 8. caet. aus-
 tero Vini 7, 19, 42. v. Vinum.
 Aut 1 Praef. 39, 52, 75, 93, 1, 2,
 12, 18, 2, 4, 16, 3, 3, 14, 4, 2,
 15, 4, 5, 30, 4, 19, 23, 7, 30, 20.
 8, 4, 70. caet. bis 6, 11, 8-9. ter.
 2, 4, 22, 8, 7, 18. quater 6, 7,
 27-29, 6, 18, 28-29, 71-73.
 quinquies 5, 26, 81, 82, 6, 18, 85.
 88. aut, aut 1 Praef. 60, 108, 111.
 112 bis. 2, 14, 17, 3, 6, 7, 38, 6,
 7, 57, 70, 7, 3, 1, 7, 5, 3. caet.
 ter. 3, 3, 23, 3, 7, 2, 5, 22, 28.
 5, 27, 83, 5, 28, 27, 243, 247, 6,
 3, 5, 6, 7, 21, 6, 8, 2, 6, 15, 8,
 7, 29, 15, 8, 20, 20. caet. quater
 2, 4, 23, 2, 18, 41, 45, 3, 6, 55.
 caet. quinquies 2, 12, 2-3, 5, 26,
 16, sexies 3, 2, 19, 8, 2, 1, sep-
 ties 6, 8, 9-11. octies 2, 9, 4, 5,
 26, 18-19. aut certe 1, 2, 13,
 1, 3, 80, 2, 7, 28, 2, 10, 36, 2,
 17, 15, 3, 4, 24, 3, 6, 32, 4, 5,
 17. interpositis pluribus vocibus. 4,
 9, 2, 4, 20, 21 caet. aut, aut
 certe 7, 7, 140. aut, aut, aut
 certe 6, 6, 136. aut etiam 4, 19,

3, 4, 25, 4, 5, 28, 160, 6, 6, 10.
 6, 18, 28, 7, 8, 10. caet. aut. aut
 etiam 4, 4, 27, 6, 15, 5, 7, 7,
 87, 7, 18, 12. caet. aut quia, aut
 quia 7, 26, 1-2. aut, aut vel
 6, 13, 14, 6, 18, 27. aut, aut,
 vel, vel 2, 2, 5. aut, aut, vel,
 vel 2, 2, 5. aut, aut, vel, vel
 8, 11, 11. aut, aut, vel, aut 6,
 7, 71. aut, aut, vel, vel, aut,
 aut 5, 26, 77. aut quinquies, tum
 vel ter 2, 12, 2-3. aut, vel, ve
 2, 6, 15. aut, aut, ve 4, 4, 30.
 eaque aut, pro & aut ea 5, 26,
 46. minime aut, aut, pro omni-
 no nec, nec 1, 9, 10. neque aut,
 aut, pro & neque, neque 1 Praef.
 60. v. Neque. ne quidem aut,
 aut 7, 27, 17, 8, 25, 7. aut non,
 pro nec aut neu 2, 6, 10. nus-
 quam aut, aut 7, 9, 4. pro nec
 usquam. quae, aut 7, 33, 1. aut
 aut si 3, 5, 33, 3, 6, 31. caet. tum
 aut, aut 6, 18, 35. aut i. an in-
 terrogat. scire, cibumne oporteat
 dari, quum jam bene venae con-
 quieverunt, aut etiamnum ma-
 nentibus reliquis febris 3, 4, 50.
 aut, aut, i. et. et 1, 5, 4 aut
 pro vel: idem ab hoc distinctum,
 a. in Vel.

Autem: in transizione, i. porro, caet.
 vel abundans 1 Praef. 13, 16, 20.
 89, 95, 107, 118, 1, 1, 9, 1, 2, 6,
 10, 12, 13, 1, 3, 29, 31, 56, 63.
 3, 4, 5, 9, 2 Praef. 1, 2, 1, 13, 2,
 2, 1, 2, 4, 22, 2, 22 & segg. capp.
 4, 18, 1, 4, 19, 14, 5, 18, 17, 35.
 39, 43. caet. 1. jam vero 1 Praef.
 64, 4, 1, 2. i. caeterum 3, 6, 9,
 4, 4, 16, 67, 4, 14 extr. 5, 18,
 72. caet. i. & 4, 1 extr. 5, 5, 1.
 5, 27, 40. i. item 1 Praef. 115.
 i. autamen 1 Praef. 64, 14, 2, 14,
 2, 3, 6, 28. i. contra 4, 4, 41. i.
 sub hac conditione 2, 7, 87. i. qui
 5, 20, 6, 8, 3, 27. autem post
 praemisissas duas voces 1, 3, 73, 79.
 1, 9, 3, 2, 1, 6, 2, 2, 1, 2, 10,
 25, 2, 17, 9, 3, 6, 17, 5, 26, 56,
 66, 77, 117, 7, 7, 135, 137, 160.
 7, 13, 8, 7, 14, 2, 7, 17, 6, 7, 19,
 39, 7, 20, 15, 7, 25, 13, 7, 26, 83,
 7, 29, 1, 7, 30, 8, 8, 2, 14, 8, 9,
 7. caet. post tres voces 7, 27, 23.
 mox repetitum 7, 12, 25. autem
 etiam 4, 4, 27. autem, vero 4,
 4, 67-69. quidem, autem, v.
 Quidem.

Αὐτόπυρος, av. triticum αὐτόπυρος
 quid? 2, 18, 13.

Autor, oris. Antiqui autores 5
 Praef. 21. medicae artis professores.
 multarum rerum autor Bonus 4,
 4, 43. i. praeceptor. Clari admo-
 dum autores 8, 20, 12. i. scripto-
 res medici aut Chirurgi. diaeteti-
 cae partis longe Clarissimi autores
 1 Praef. 16. id quum idoneos au-
 tores ex populo habeat 4, 4, 18.
 Locuples ejus rei autor, Hippo-

erates est 8, 8, 5. autores Medici
 ferunt 4, 4, 72. contra Prio-
 res autores 4, 19, 14. Quidam
 autores 7, 4, 17. Summi autores
 3, 1, 17. Veteres autores 3, 27, 2.
 Vetusissimus autor Aesculapius
 1 Praef. 3 sc. medicinae. Vetusis-
 simus autor Hippocrates 1 Praef.
 104, 2, 14, 3, 6, 6, 15. ablat. eo-
 demque autore disci potest 1
 Praef. 7 sc. Homero. aliud (pess
 genus) Boetho autore 5, 21, 9.
 Hecataeo autore emplastrum fit
 caet. 5, 19, 40. illo quoque au-
 tore i. dolore 3, 4, 45. istis quo-
 que autoribus 1 Praef. 112. Mi-
 cone autore 5, 28, 307. in Aegy-
 pro quoque increvit chirurgiae,
 Philoxeno maxime autore, qui
 pluribus voluminibus hanc par-
 tem diligentissime comprehendit
 7 Praef. 9. fertur etiam (ma-
 lagma) ad digerenda, quae coe-
 unt, sub autore Medo 5, 18, 30.
 conf. 28, 283 sub illo quidem au-
 tore 3, 4, 48. Methodici sub au-
 tore Themisone contendunt 1
 Praef. 88. sub autore Dionysio
 inspergenda sandaracha est 1, 18,
 118. i. secundum autorem, ut &
 morborum curatio & rerum natu-
 rae contemplatio sub iisdem au-
 toribus nata sit 1 Praef. 11, cum
 verbis: de quibus inter autores
 parum constat 7, 14, 1. neque
 de ullo magis inter autores Con-
 venit 6, 6, 84. autoresque medi-
 ci ferunt 4, 4, 72. quod (ferra-
 mentum) Διοκλῆς γραψίσκος
 Graeci vocant, quoniam autorem
 Dioclem habet 7, 5, 24. i. inven-
 torem. curationum vero diversa
 genera sunt, prout autores ali-
 quos habent 3, 4, 2 (forte alios.)
 id (remedium) quum idoneos au-
 tores ex populo habeat 4, 4, 18
 i. laudatores, commendatores. o-
 portet, ubi aliquid (remedii)
 non responder, non tanti putare
 autorem, quanti aegrum 3, 1, 18.
 oportet ea remedia autoribus suis
 Reddere 2, 14, 2. alia (composi-
 sitio) quae ad autorem Archaga-
 thum Refertur 5, 19, 64. conf.
 6, 7, 33. id (malagma,) quod
 ad Polyarchum autorem Refertur
 5, 18, 25. conf. 5, 19, 27, 5, 28,
 270, 305, 6, 5, 10. Refertur (col-
 lyrium) ad Hermogenem autorem
 6, 6, 147. Sum, sequente infiniti-
 vum: se reperisse; autor est 5,
 28, 106. Heraclides Tarentinus au-
 tor est, adverso scalpello suble-
 care 7, 7, 51. autoresque multi
 sunt, pulsandos tumores esse 3,
 21, 50. sequente ut: Andreas au-
 tor est, ut haec misceantur 5,
 18, 35.
 Autoritas, atis. neque auctoritati
 cuiusquam fidem derogari opor-
 tuisse 1 Praef. 48. in signis expli-
 candis

candis non dubitato autoritate antiquiorum virorum uti, maximeque Hippocratis 2 Praef. 1.

Autumnus, i. *cur plurimos opprimat?* 2, 1, 3, *qui morbi in autumnum incidant?* 2, 1, 18. omni resolutioni nervorum ad medicinam non idoneum tempus est 2, 8, 123. si tempus autumnum est 2, 8, 76. autumnus prima parte 2, 1, 40. autumnus 1, 3, 85. 2, 1, 37. 2, 8, 119. 2, 13, 6. autumnus 4, 24, 6. per autumnum 1, 3, 80. 85. 6, 8, 15. Medius 7, 7, 38. Melior autumnus, quam hiems vel aestas est 7, 7, 38. variis rationibus Nocet 2, 1, 21. autumnus longe Periculosissimus est 2, 1, 1. Perniciosissimus autumnus est 5, 26, 35. neque aliud magis tempus Pestilentiae patet 2, 1, 21. Siccus 2, 1, 38.

Autumnalis, e. quartana autumnalis 2, 8, 128. tempus anni autumnale 7, 14, 31.

Auxilium, i. *quomplex?* 2, 9, 4. de abscessibus 2, 8, 117. de abstinencia & alvi ductione 6, 6, 17. de aqua frigida I Praef. 111. de cucurbitula 2, 11, 13. 7, 2, 20. de cucumeris seminibus caet. 4, 10, 5. de frictione 2, 14, 11. de manus opere 7, 30, 1. de offe altero ex binis conjunctis 8, 10, 57. de sanguinis detractio 2, 10, 3. 4, 4, 25. 5, 26, 106. de sudore 3, 7, 24. i. *curatio*: tertium auxilium est, imbecillitati jacentis cibo vinoque succurrere 3, 19, 12. coll. 5. auxilia Capitis, ubi cum febre dolor est 4, 2, 11. auxilium Corporis 2, 9, 4. Manus auxilium desiderant vitia 7, 30, 1. quae (vitia) Medicamentorum auxilia desiderant 6, 4, 1. prompta in auxilium Morborum I Praef. 2. Testiculo, v. *inf.* propria torminum auxilia 4, 18, 7. inter non multa auxilia adversae Valetudinis I Praef. 8. prompta in auxilium Vulnerum I Praef. 2.

¶ *quod auxilii Causa fuit inventum* 3, 12, 3. hoc auxilii Genus 2, 10, 3. Id auxilii 4, 13, 9. neque Minus auxilii 6, 6, 7. auxilii Nihil 7, 2, 10. auxilii Parum 4, 2, 16.

¶ *cum adjectivis*: Aliquod auxilium 2, 15. si quod auxilium 3, 1, 13. Aliud auxilium 2, 10, 20. Alia atque Alia 3, 1, 17. satius est, Anceps auxilium experiri, quam nullum 2, 10, 22. Cetera quaedam 5, 27, 50. in eo volumine, quod Communium auxiliorum inscriptis 2, 14, 1. lisdem 3, 21, 18. Imbecilliora auxilia 3, 24, 11. inter quae Miserum, sed unicum auxilium est, abscindere 5, 26, 265. apud quos Miserum auxilium tolerabile minus malum fecit 3,

23, 25. non Multa auxilia I Praef. 8. auxilium Necessarium 2, 14, 12. Neutrum ex his auxilium 6, 6, 24. Nullum 2, 10, 22. Nullum aliud auxilium 2, 10, 20. Nullis aliis auxiliis 6, 6, 73. Omne auxilium 2, 9, 4. 2, 14, 12. Omnia. a 5, 26, 264. id idem Optimum auxilium est 7, 1, 2. idque auxilium tutum, neque unquam Periculosum est 2, 11, 13. idque Praefentissimum auxilium est 3, 7, 24. Propria utrique testiculo auxilia 7, 18, 7. quasi Sola 3, 1, 17. vel Supervacuum vel Serum id auxilium est 4, 6, 7. per Talia auxilia 3, 21, 55. Tertium a. est 3, 19, 12. Trium 2, 14, 1. auxilium Tutum est 2, 11, 13. inulae radix inter Valentissima auxilia est 4, 22, 8. ego utique, si satis virum est, Validiora, si parum, imbecilliora auxilia praefero 3, 24, 11. Validioribus auxiliis opus est 3, 22, 37. nec posse vehementi malo nisi aequae Vehemens auxilium succurrere 2, 11, 15. idque auxilium ut minus Vehemens, ita magis tutum est 2, 11, 13. Ultimum auxilium est 3, 19, 21. 3, 21, 36. Ultima post haec auxilia sunt 3, 12, 20. quibus hoc Utile auxilium est 1, 5, 3.

¶ *cum verbis*: v. Adhibeo. Adjuvo. Admoveo. Affero. Appareo. Ceddo. Compono. Convenio. Comprobat. Desidero. Egeo. Evoco. Experior. auxiliis Opus est 3, 24, 18. 3, 22, 37. Peto. Proficico. Profum. Rapio. Reprimo. Sum: si neutrum alteri auxilio est 8, 10, 57. auxilio his sunt cucumeris semina caet. 4, 10, 5.

¶ *cum particulis*: et Adversus profusionem quidem (sanguinis) in his auxilium est: Adversus inflammationem autem in ipso sanguinis cursu 5, 26, 106. Apud quos (epilepticos) miserum auxilium tolerabile minus malum fecit 3, 23, 25. quum in iisdem (morbis) Ex abscessibus auxilium sit 2, 8, 117. auxilium est In sanguinis detractio 4, 4, 25: neque minus In abstinencia & alvi ductione saepe auxilii est 6, 6, 17. conf 5, 26, 106. In hac (cucurbitula) auxilii nihil est 7, 2, 10. si In his auxilii parum est 4, 2, 16. in serpentibus auxilia 5, 27, 50. i. *adversus istum serp.* Sine auxilio est 6, 6, 13. i. *insanabile*.

Axis, is. cui (scamno) ab utraque parte axes sunt 8, 20, 18. qui ut in torcularibus conversi ib. 19.

B.

Bacca, ae. quoties baccam posuerit autor in compositionibus medicamentorum, scire oportebit, ei summam pelliculam esse demendam 5, 19, 33. bacca hederæ 6, 9, 26. lauri baccæ 3, 20, 14. 4, 8, 10. 5, 12, 2. lauri baccarum 5, 24, 1. 6, 9, 25. baccarum lauri 5, 19, 32. 34. lauri baccas 5, 29, 32. myrti baccas 4, 19, 24.

Baculum, i. 8, 10, 44. ad valida bacula 8, 20, 16. minusque baculo eger crus 8, 20, 6. Bajæ, arum. lutationes super Bajas in myrtetis 2, 17, 12. 3, 21, 21. Balbutio, ire. balbutiendo vix sensus suos explicant 5, 26, 226.

Balneum, i. *lavandi in balneo aëus*. interdum balneo, interdum aquis frigidis uti 1, 1, 4. opp. calida aqua aut balneo magis inferiores partes, quam superiores foveat 1, 3, 22. *dist. add.* 1, 2, 15. 1, 3, 11. 32. 62. 63. 1, 6, 1. 1, 10, 6. 2, 17, 1. 17. 19. 3, 2, 9. 3, 6, 13. 4, 16, 11. caet. de loco 1, 3, 9. 27. 53. 1, 4, 6. 2, 17, 16. bis. 4, 8, 15. 4, 20, 23. 20. 5, 27, 15. 70. in jejunio 1, 3, 61. si post cibum est ib. 5, 28, 308. 310. 6, 6, 69. 75. 117. 6, 11, 16. caet. de hoc multa, cum iomibus, Rhodius ad Scribonium p. 103 segg. 117. 465. si post prandium est, balneum 1, 3, 31. in balneo ante sudorem 5, 28, 310. lenta in balneo Mora 1, 3, 27. longa in eo Mora 4, 20, 23. longior in balneo Mora 4, 20, 26. duo balnei Tempora 2, 17, 14. ante Tempus nocet 2, 17, 9. balnei duplex Usus 2, 17, 7. ad Usum balnei redire debet 6, 6, 70. balneum Alienum est 3, 21, 21. 3, 22, 32. 5, 26, 263. in Calidum balneum 5, 27, 79. balneo Calido 1, 7, 2. Continua balnea 1, 6, 1. balneum Fervens 1, 3, 11. Frequens balneum 1, 3, 63. 3, 22, 21. 8, 4 extr. Frequentius balneo 6, 6, 197. balneo. Frequentiore 6, 6, 166. Idoneum non est 1, 3, 11. inter res Infestissimas est 5, 26, 189. Inimicum est balneum 4, 4, 95. Inutile eo die balneum est 2, 17, 17. signum Inutilis balnei est 2, 17, 19. huic generi (morbo) Inutilissimum balneum est 4, 5, 24. Necessarium 4, 16, 11. Nocet, v. *sup.* ante tempus. balneum Rarum 3, 21, 65. 3, 25, 10. 5, 26, 200. 7, 3, 11. balneo Raro utendum 3, 27, 21. Raro balneo utendum 1, 3, 19. balneis Raris utendum erit 7, 4 extr. Tempestivum 2, 17, 9. balneum Tutum est 2, 17, 11. balneum Utile est 5, 28, 80. Utile est interdum

- terdum balneum 3, 22, 18. Urtius his frequens balneum est 3, 22, 21.
- ¶ *cum verbis*: v. Abstineo. Adhibeo. Curo. Discussio. Do. Duco. Eo. Exporio. Foveo. Fugio. Mitto. Opus est. Peto auxilium. Profum. Revertor. Tento. Venio. Vito. Utor.
- ¶ *cum particulis*: A balneo, v. Venio. Ad balneum, v. Revertor. In balneo 4, 8, 15, 4, 20, 23, 26, 5, 28, 308, 310. *caet.* In balneum, v. Eo. Mitto. Post balneum 1, 10, 4. Sine balneo 1, 4, 9, 4, 24, 8.
- Balsamum, i. *arbusculae genus*. balsami lachrymae *genit.* 5, 18, 8. i. *liquoris exsillantia*. balsami feminis 5, 18, 8.
- ¶ *ejus exsillantia succus*: balsamum nominat. 3, 21, 25. concoquit & movet pus 5, 3, 1. aperit ora *vasorum* 5, 4, 1. purgat 5, 5, 2. rodit 5, 6, 2. mollit 5, 15, 4. balsami *genit.* 5, 20, 18. balsami partem unam 6, 6, 195. *de arbore pariter ac succo*, seu vero balsamo, *vid. Foh. Veslingii lib. de Balsamo: conf. Rhod. ad Scribon. Comp. 33. p. 72 seqq.*
- Barba, ae, in barba 6, 2, 3, 6, 3, 4, 6, 4, 4.
- Barbarus, a, um. emplastrum, quod barbarum nominatur 5, 19, 4, *ubi descr.* barbarum simpliciter 5, 26, 134.
- Βασιλικός, ἡ, ὁ, *regius*. emplastrum, quod βασιλικόν nominatur 5, 19, 7. Euelpidis (*collyrium*) quod βασιλικόν nominatur 6, 6, 183.
- Basilicus, a, um. de basilico quoque collyrio convenit, *caet.* 6, 6, 187.
- Basis, is. si Capitulum (*haemorrhoidale*) exiguum est, basimque tenuem habet 7, 30, 17. si id majus est, & basis latior ib. 20. basis Cerebri 5, 26, 15. si basis aliqua (de Osse fracto) servata est 8, 3, 34. ad basin Testiculi 7, 19, 14. ad imam basim (*Tumoris*) 7, 17, 4. imam basim ejus (*Tumoris*) 7, 14, 24. paululumque supra basim (*capituli haemorrhoidis*) 7, 30, 20. Triangula forma, sic, ut vertex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit 7, 25, 17. ad similitudinem literae A, sic, ut vertex ejus a foramine, basis ad rimam sit 8, 4, 51.
- Bdellium, i. in omnia idem, quod ammoniacum potest 5, 5, 3. aperit ora *vasorum* 5, 4, 2. purgat 5, 5, 3. evocat & educit 5, 12, 1. mollit 5, 15, 1. bdellii 3, 28, 15, 16, 22, 33, 49, 52, 62, 5, 19, 38, 5, 23, 6.
- Bellua, ae. omnes belluas marinas 2, 18, 7.
- Bellum, i. bello Trojano *abl.* I Praef. 5.
- Bene. *cum adjectivis*: aqua bene Calida 2, 17, 26, 6, 18, 84. in folium bene Calidum 1, 3, 23. vinum bene Calidum 4, 5, 29. bene Integro capite 6, 2, 4. bene Large canali 1, 4, 8. intrita bene Madida 4, 3, 22. *cum verbis*: primis diebus bene Abstinere aeger 3, 12, 4. bene Accommodato plumbo 7, 12, 9. lana bene Carpta 6, 6, 39. bene res Cedit 7, 7, 50, 8, 4, 77. qui bene Concoxit, qui parum 1, 2, 2. *opp.* 1, 2, 10. *opp.* minus. v. Concoquo. bene jam Confirmatis intestinis 4, 13 extr. ubi bene sanguis Conquevit in haemorrhagia 4, 4, 96. *oppos.* parum 5, 26, 97. quum jam bene venae Conqueverunt 3, 4, 50. *de pulsus febrili.* murex combustus & bene Contritus 5, 18, 47. sal bene Contritus 4, 7, 15. ubi jam bene manipulus is Coctus est 5, 25, 13. ictus parum bene Curati 6, 6, 110. vinum bene Dilutum 3, 9, 6. tum paulisper invigilat, deinde bene Dormit 1, 2, 22. febre bene Finita 3, 11, 5. qui bene Haerent dentes 7, 12, 20. donec bene Moveatur dens 7, 12, 6. quae. (remedia) si quis elinguis usu discreta bene Norit I Praef. 65. partibus bene Obrectis 7, 7, 61. bene Operiri 1, 3, 80. oleae nigrae, quae in arbore bene Permatuerunt 2, 24, 10. digito tantummodo bene Pressum os 8, 18, 4. id si bene Praecesserit 4, 3, 22. si bene se Purgaverit 3, 18, 68. bene Respondentibus mentistris 6, 6, 214. donec bene id Teneat fascia 8, 15, 21. bene Trita lenticula 8, 4, 67. atro bene Trita 8, 2, 8. sanus homo, qui bene Valet 1, 1, 1. si bene sic Vitari morbus potest 4, 4, 40. *cum adverbis*: Parum bene 6, 6, 110.
- Beneficium, i. potest dubitari, secunda valetudo medicinae an corporis beneficio contigerit 7 Praef. 4.
- Bes, besis. aeruginis rase p. bessem habet emplastrum 5, 19, 47.
- Betonica, ae. herba betonica 5, 27, 67.
- Beta, ae. 2, 18, 16. mali succi est 2, 21, 2. lenis est 2, 22, 5. refrigerat 2, 27, 2. alvum movet 2, 29, 2. lenticula, cui beta adjecta est, attingit alvum 2, 30, 3. betae ex aceto edendae sunt 4, 9, 6. betam Albam contritau 3, 24, 8. betae Folio contegendum est 5, 26, 238. curantur Folis betae 5, 27, 88.
- Bibo, ere. neque esse. neque bibere 4, 2, 60. nihil edendum bibendumque nisi calidum 4, 5, 19.
- conf.* 1, 3, 74. neque bibere is, neque loqui possit 8, 13, 3. bibere solitum (esse) 3, 21, 14. Dilutius bibendum est 1, 3, 77. oportet bibere Liberaliter 4, 10, 3. *conf.* 5, 28, 17. bibendumque Liberalius quam edendum 6, 6, 118. Meracius bibere 1, 3, 74. 81 qui Non bibit 3, 6, 3. si Parum bibitur 7, 27, 21. Sic bibendum erit, ut 4, 4, 93. ut bibat etiam Ultra satietatem 3, 7, 19. *de assumptione medicamentorum in haustu, v. in sequi.*
- ¶ *cum substantivis*: v. Acetum. Aliquid: ne quid bibat 4, 13, 15. si quid bibendum, aqua 3, 2, 16. v. Antidorum. Aqua. Castoreum. aquae frigidae Cyathi tres bibendi sunt 1, 5, 52. & jejunus bibat (*hoc Decolium*) 4, 17, 4. recteque tota die ac nocte duas vel tres Heminas aeger bibet; si vastius corpus est, Plus etiam 3, 19, 15. oportet Hysopum altero quoque die bibere 4, 4, 53. *scil. decolium*: v. Hysopum. plus esse, Minus bibere 1, 3, 74. *conf. ib.* 81. v. Mulsam. magnam Potionem bibere 1, 8, 6. quod quasi Serum supererat (ex lacte) bibere cogebant 2, 12, 3. v. Vinum. bibendoque suam Urinam 3, 21, 12.
- ¶ *cum particulis & substantivis*: v. Asidue. Cum cibo plenior vinum bibendum 4, 2, 51. bibat calidam aquam Cum pipere 3, 12, 12. ut aqua quoque Diutius bibatur 7, 7, 147. v. Effuse. bibat jejunus Ex aqua castoreum 3, 23, 24. bibere aliquid Ex vino 3, 37, 73. Non nisi, aquam bibendam esse 7, 27, 23. i. nihil nisi. duos tresve cyathos Per teneum fistulam bibant 1, 8, 5. asidue vinum frigidum bibere & post cibum magnam potionem, sed Per siphonem 1, 8, 6. aqua Per binos ternosve cyathos bibatur 4, 12, 10. Timide 6, 6, 68.
- Bicornis, e. maxillae partes extremas quasi bicornes sunt 8, 1, 34.
- Biduum, i. 3, 3, 6. abstinentia bidui 3, 21, 31. in biduum 2, 10, 34. per biduum 3, 17, 1, 3, 3, 24, 9, 3, 25, 6. biduo 1, 3, 55, 3, 2, 16, 4, 2, 50, 52, 5, 26, 105. biduo triduoque 3, 21, 48. biduo, vel certe triduo 4, 2, 50. biduo proximo 3, 15, 3, 8.
- Bilis, is. bilis Alba 4, 11, 3. Aquae similis 4, 11, 3. bilis Atra vel Atra bilis, v. Ater. bilis Atra, quam *μυλαγχολία* appellant 2, 1, 15. bilis Atra vel supra vel infra se offendit 2, 6, 25. Atrae bilis morbus 2, 7, 50. morbi, qui ex Atra bile nascuntur 2, 1, 39. vomitu Atrae bilis solvuntur dolores *caet.* 2, 8, 40.

tormina ab **Atra** bile orsa mortifera sunt 2, 8, 101. quive ex **Atra** bile huc (*in ascitem*) deciderunt 3, 21, 61. **Atra** bile vexati 2, 12, 6. solent hi *caet.* hanc (bilem) **Atram** vomere 4, 5, 20. ut in ea recens Caro lota esse videatur 4, 11, 3. si **Multiplex** bilem evomit 1, 3, 25. **bilis Nigra** 4, 11, 3. **Nigram** bilem 7, 18, 22. **Rufam** bilem 7, 18, 22. vomitus **Sincerae** bilis 2, 4, 19. **Spumans** bilis 7, 23, 3. **bilis Varia** 4, 11, 3. **Viridem** bilem 7, 18, 22.

¶ *cum verbis:* v. **Adorior**. in his morbis, quos **bilis** Concitavit 2, 13, 1. v. **Erumpo**. **Evomo**, aut **bilis** aegrum aut **cruditas** male Habet 3, 6, 7. v. **Reddo**. **tussis** **Trahens**. **Vomo**.

Biliofus, a, um. **biliosum excrementum** 2, 4, 25. **biliosa** in stomacho refederunt 3, 12, 8. si in stomachum quaedam **biliosa** concurrunt 2, 12, 11. **biliosis hominibus**, i. **cholericis** 1, 3, 42, 2, 13, 1. v. **Alvus**. **Sputum**. **Vomitum**. **Urina**.

Binus, a, um. **singulae binaeve herbae** 5, 27, 68. *opp.* **binisque** singulorum capitibus (linorum) 7, 21, 5. **primores** (dentes) singulis radicibus, maxillares utique **binis**, quidam etiam ternis quaternisve nituntur 8, 1, 40. **bina** caetapotia mane, **bina noctu** dormituro dantur 5, 25, 25. v. **Accessiones**. **Arteriae**. **Cyathi**. **Foramina**. **Itinera**.

Bis. **cibum bis die** assumere debet 1, 8, 2. *conf.* 3, 18, 58. 77. 3, 27, 21. 6, 8, 15. 6, 15, 11. 7, 19, 40. 7, 30, 27. **bis die** potius, quam semel **cibum** capere 1, 1, 5. & qui semel, & qui **bis** **cibum** assumit 1, 3, 3. *conf.* 1, 3, 66. 1, 4, 11. **bis in die** 7, 4, 29. **bis die**, & ante curationem & post eam 7, 30, 27. **bis die** tantum 7, 19, 40. idque **bis** quotidie facere oportet 4, 7, 7. curandum quotidie vulnus, **bis** etiam aestare 8, 4, 65. idque **bis** ita fecisse contenti sunt 7, 15, 11. semel, aut **bis** 3, 6, 51. semel, vel summum **bis** 2, 12, 9. satiusque est, id **bis** aut ter fieri 5, 18, 13. id **bis** aut ter die facere necessarium est 6, 15, 11. **bis in mense** 1, 3, 55. panis, si **bis** coquitur 2, 30, 1. **brassica bis decocta** 2, 30, 4.

Bitumen, inis. concoquit & movet sur 5, 3, 2. discutit 5, 11, 4. cum hordeacea farina mixtum 3, 27, 25. **bituminis** 5, 19, 12. 48. 5, 20, 5. 6, 9, 25. ex **bitumine** 5, 19, 6.

Blandior, iri. imponendo tantum lenia medicamenta (*super carcinoma*,) quae quasi blandiantur 5, 28, 35.

Bonus, a, um. **Autor bonus** 4, 4, 43. **Cibis** uti bonis 8, 11, 34. corporis **Colorem bonum** 1, 9, 9. in bono temperatum **Habitu** 2, 1, 2. inter bona **Indicia** 2, 3, 6. **boni Medici** est 2, 10, 21. non bonos, sed imperitos **Medicos** decipiunt 2, 6, 38. ob bonos **Mores** 1 **Praef.** 8. quaecunque **boni Odoris** sunt 2, 31, 1. **Sanguis bonus** 5, 26, 79. **bonum Signum** 2, 3, 12. **Signum bonum** 2, 4, 4. bona **Signa** sunt 5, 26, 169. 7, 3, 2. sine bonis **Signis** 2, 7, 24. **bono Solo tenui** *opp.* 2, 18, 45. *i. pingui*. is aeger in bona **Spe** est 2, 8, 23. **bono Stomacho** *dal.* in imbecillo *opp.* 1, 2, 20. aliae res **boni Succi**, aliae mali sunt, quae *εὐχρημα* & *κακὸν χρῆμα* Graeci vocant 2, 19, 1. *i. salubris*. *conf.* 2, 20, 1. & 2, 21, 1. 2, 25, 5. **bis**. **cibum boni Succi** capiat 5, 28, 53. **cibi boni Succi** 5, 26, 200. **cibis boni Succi** 3, 22, 22. bona **Valetudo**, *opp.* **morbus**, vel **adversa valetudo** 2, 14, 14. **Praef.** 8. 4, 5, 11. **signa bonae Valetudinis** 2, 8, 79. **Valetudinem bonam** 4, 24, 3. 6, 9, 31. **bonam Valetudinem** 4, 4, 14. **boni Vini** 3, 19, 9.

¶ *Substant.* **lienosis bono tormina** sunt 2, 8, 48. *i. sanant.* si plenior aliquis & speciosior & coloratior **fascius** est, **suspecta** habere bona sua debet 2, 2, 2.

Bos, unde **Bubulus**, quod v. *infra*. **Botrytis**, itridis: aut **Botryodes**, dis: v. **Cadmia**.

Brachium, i. *pars artuum, extremitatum superiorum inter humerum ac manum*. constat ex ossibus duobus 8, 1, 79. *conf.* 8, 10, 54. *seqq.* **brachia** & **crura** 2, 4, 6. 8, 25, 6. *conf.* **Crura**. **Brevius Altero** est 8, 16, 4. **brachium Curvum** est 8, 16, 4. **Dextro Sinistro brachio** *abl.* 8, 10, 44. fit **brachium Immobile** 8, 10, 62. ne **Inutile** **brachium** efficiatur 8, 10, 51. **Longiusque altero id brachium** est 8, 15, 2. **Summum brachium** 8, 15, 3.

¶ *de tota extremitate superiore, aut de solo humero*. paululumque motu **brachii** movetur (*clavicula*) 8, 1, 72.

¶ *cum substantivis, vel similibus*: **Communia** quaedam **humeris**, **brachiis**, **femoribus**, **cruribus**, *caet.* 8, 10, 1. **brachii naturalis Habitus** 8, 10, 9. **major in eo ipso (humero)** fit **Macies** quam in **brachio**, **major in hoc** quam in manu 8, 11, 22. **Motu brachii** 8, 1, 72. v. **Os**. **duo, radii & brachii**, **Ossa juncta** 8, 1, 82. *i. cubiti*, *synom. ib.* 83. *sed vid. annot. ad loc.* quae res **Sedem brachio praestat** 8, 1, 79. **idem**,

[H 2]

qui fuit, **brachii Usus** est 8, 10, 63.

¶ *cum verbis:* v. **Amplector**. **Apprehendo**. **Calefacio**. **Deligare** **Dirigo**. **Dispergo**. **Excipio**. **Extendo**. **Frango**. **Incipio**. **Impello**. **Inclino**. **Injicio**. **Intendo**. **Involvo**. **Nudo**. **Pendeo**. **Perfrico**. **Porrigo**. **Recedo**. **Recurvo**. **Repono**. **Suspendo**. **Trado**.

¶ *cum participiis*: **Ab eo brachio sanguis mittendus** est 8, 9, 10. **loris suis Ad brachium** deligatur **spatha** 8, 15, 11. **Ex brachio**, v. **Sanguis mittit caet.** In **brachio** 8, 1, 113. 8, 11, 3. 8, 20, 22. In **brachiis**, v. **Fricatio**: **Sanguis mitti**: **Vulnerari**.

Brassica, ae. 2, 18, 16. **mali succi** est 2, 21, 2. **acris** est 2, 22, 5. **inflat** 2, 26, 2. **alvum** movet, si **subcruda** est 2, 29, 2. **brassica** **bis decocta** attingit **alvum** 2, 30, 4. **magisque etiam Cyma ejus**, **mali succi** est 2, 21, 2. **brassicae Folia** simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 8. **contritum Semen brassicae** 4, 17, 7.

Brevis, e. *opp.* **longus** 1 **Praef.** 86. 2, 8, 128. 4, 2, 47. 6, 6, 163. 8, 20, 5. *caet. de spacio mensuras*. **Acumen fragmenti assis**, si **brevius** est 8, 10, 96. **nucis Acuminis brevis** 7, 29, 18. **Articuli breviores digitorum** sunt 8, 19, 2. **breviusque altero est Brachium** 8, 16, 4. in **saeminis Cervix vesicae** brevior quam in **maribus** est 7, 26, 88. **brevis ipse Coles** est 7, 25, 3. **quinque Costae**, quas **ὀστέας** Graeci nominant, **breviores** 8, 1, 63. **Crus brevius varumque** fit 8, 20, 5. **fereque longior** **radix brevior** **Dentem** edit 8, 1, 41. in **Dentibus brevibus**, qui fere longiores **radices** habent 7, 12, 11. **Fasciis brevioribus opus** est, **longioribus** 8, 10, 47. **prima (Fascia) brevissima** adhibenda est 8, 10, 17. si **Femur fractum** est, fieri **brevius** 8, 10, 70. extrinsecus esse **carum** (**Femularum**) **longissimae** debent, a **lacerio breviores**, sed **sub ala brevissimae** 8, 10, 50. **Fistula** 5, 28, 195. **aliae (Fistulae) breves** sunt 5, 28, 159. **Iter urinae in saeminis brevius caet.** 4, 1, 36. *opp.* **spaciosius**. **saemina brevius urinae** **Iter** habet 7, 26, 11. **Membrum id altero latere brevius** est 8, 10, 7. **Brevius Membrum** fit 8, 10, 120. **Os cruris brevius**, **longius** 8, 1, 112. in **pilo longiore (palpebrae)** quam fere **breves** eo **loci nascantur** 7, 7, 76. **Processus maxillae brevior** 8, 1, 35. *app.* **longius** **procedens**. **Radius superior brevior** **que (cubito)** 8, 1, 80. quodsi **Spicula brevia** sunt 7, 5, 21. **breves duae Suturae calvariae** 8, 1, 17. **Vertebrae**

Vertebrae teretes brevesque 8, 1, 44. Uncus longior, brevior 7, 26, 54. de spacio temporis: plerumque breve esse consuevit delirium in accessione febrium 3, 18, 5. haec (destillationes & gravido) communia & brevia, sed si neglecta sunt, longa esse consueverunt 4, 2, 47. brevior esse debet haec Curatio (fricationis) 2, 14, 25. scalpelli Curatio brevior est 7, 13, 4. gravior Dolor, sed brevis 4, 2, 7. utendum est Frictione breviori 4, 2, 35. sitque ea (Lippitudo) in aliis brevis, in aliis longa 6, 6, 163. Lippitudo potest esse brevior 6, 6, 7. quidam Morbi breves acutique sunt 3, 1, 4. Quartana activa, brevis; autumnalis fere longa est 2, 8, 128. Somnus nimium vel brevis vel longus 1, 3, 32. brevesque Somni 8, 4, 43. breve Spacium est 5, 1, 13. breve Tempus 3, 4, 54. 55. brevis adversa Valetudo I Praef. 86.

Breviter. si prius eorum sedes breviter ostendero 4, 1, 2. quandoque brevius finitur lippitudo 6, 6, 6.

Βρογχοκήλη, ης. Βρογχοκήλην Graeci vocant quid? 7, 13, 1.

Βεβρωσκήλην appellant quid? 7, 18 extr.

Bubulus, a, um. bubula, omnique dura Caro minime intus vitatur 2, 28, 5. bubula, (omisso caro) gravissima est 2, 18, 22. stomacho apta est 2, 24, 3. plerique, qui nihil aliud concoquere possunt, bubulam coquunt 4, 5, 27. Lac bubulum 2, 12, 3. Lienis bubulus 4, 9, 12. Medulla bubula abl. 5, 19, 22. Sevi bubuli 5, 18, 31. Vesicas bubulis 4, 3, 10. inflatis Vesicis bubulis 3, 27, 23. Ungulae bubulae modo 4, 1, 12.

Bucca, ae. si discissa bucca est 5, 26, 114.

Bulbus, i. ex oleribus bulbi 2, 18, 15. ex oleribus ea, quorum radices vel bulbos assumimus 2, 18, 9. bulbi 4, 21, 4. mali fucci sunt 2, 21, 2. crassiores pituitam faciunt 2, 23, 1. inflant 2, 26, 2. glutinant vulnus 5, 2, 2. bulbique contriti cum thure 3, 27, 13. bulbis contritis 3, 19, 19.

Bulla, upde

Bullula, ae. quasi bullulae quaedam 5, 28, 275. si bullulas excitat urina 2, 5 extr.

Bullo, are. si bullat urina 2, 7, 30. cum humore quasi bullante 7, 4, 11.

Bullio, ire. cocta, donec bullire desierit 5, 19, 67.

Butyrum. i. carnem alit & ulcus implet 5, 14. molliet 5, 15, 4. butyrum cura rosa 4, 18, 6. 5,

26, 199. cum rosa butyrum 6, 18, 15. cum rosa butyrum accus. 4, 15, 10. butyri 3, 22, 46. 5, 21, 10. 5, 24, 7. butyro dat. 6, 18, 16. ex butyro 5, 19, 22. 6, 18, 40. cum recenti butyro 8, 4, 67.

C. K.

Καρχεζία, us. malus corporis habitus, καρχεζίαν Graeci appellant 2, 1, 52. altera species tabis est, quam Graeci καρχεζίαν appellant 3, 22, 4.

Cachrys, yos. fructus aut semen, in modum pilulae, resinaceum, hieme crescens, postquam folia ceciderunt, in abiete. picea, quercu, tilia, platano, nucis, raremarino frugifero, caet. v. Plin. H. N. 16, 8 segm. 11 & 24, 11 segm. 60. it. Autores a Rhodio alleg. ad Scribon. Comp. 70. p. 129. cachrys 5, 18, 15.

Κακίχυμος, ον. κακίχυμα quae? 2, 19, 1.

Κακίχυμος, κακίχυμος. κακίχυμος quid? 5, 28, 30. add. ib. 31.

Cacoëthes, ulcus 5, 28, 36.

Cacumen, inis. rubique cacumina 4, 19, 30.

Cadaver, eris. cadavera I Praef. 118.

Cadmia, ae. exedit corpus 5, 7, 1. cadmiae genit. 5, 28, 94. 187. 268. 6, 6, 61. 149. 186. cadmiae curatae 6, 6, 54. v. Curatus. cadmiae elotae 6, 6, 141. 152. 154. 156. cadmiae botryodis elotae 6, 6, 57. Lindenius Almeloveenius quae ceciderunt botrytidis; sine dubio ex Dioscoride 5, 84 vel Plin. H. N. 34, 10 scil. 22. verum, attestante Rhodio ad Scribon. Comp. 24. p. 64. apud Cellum in omnibus libris scriptis & excusis legitur botryodis, ex Graeco Κοτρυάδης, racemosus; sic enim appellatur, quia, monente Dioscoride c. l. superficiem habet Κοτρυάδην, racemosam. conf. Veget. Mulomed. 4, 11, 1 ex edit. et cum nota J. M. Gesneri. cadmiae (genit.) lotae 6, 6, 167. 182. cadmiam 7, 7, 111. cadmiā, abl. 5, 22, 4. 7, 7, 44.

Cado, cecidi, casum, cadere. donec Cruetae cadant 5, 27, 95. i. solvantur & decendant. is (Dens) qui cadere debuit 7, 12, 22. synon. ib. excido. priora Medicamenta fasciā deliganda sunt, ne per somnum cadant 6, 6, 43. sub quo medicamento vitioſi Unguis cadunt 6, 19 extr. is, qui cadere consuevit 3, 23, 15. i. morbo caduco, comitiali, laborat, epilepticus. silanus juxta cadens 3, 18, 53. quod in feminam bene respondentibus mentibus non cadit 6, 6, 214. i. ei non accidit.

Casus, us. synon. affectus 2, 7, 69 coll. 68 & 67. syn. morbus 2, 8, 100 coll. 99. de causa morbosa vel incidente re praeternaturali I Praef. 71. 2, 12, 14. 7, 12, 20. de specie morbi aut vulneris I Praef. 108. 5, 26, 268. de statu seu conditione morbi 5, 26, 252. 257. 5, 28, 17. 6, 6, 19. caet. de symptmate 2, 4, 18. 2, 7, 47. si valentioris Articuli casus est 8, 11, 31. i. luxatio. advertere omnes Aurium casus 6, 7, 47. ex Capitis casibus 8, 14, 7. i. luxati. in Digtis totidem fere casus 8, 19, 1. i. luxationum genera. Oculorum 6, 6, 1. 223. desiderat etiam propriam animadversionem in febribus Pestilentiae casus 3, 7, 1. casus cuiusdam Pueri 5, 27, 47. i. sanationis modus. Pulmo totus afficitur: hunc casum ejus subsequitur tussis 4, 7, 3.

¶ cum adjectivi similibus: Aliquo casu nervi vel ruptis vel infirmatis 8, 11, 12. ex Aliquo subito casu sanguinem vomere 2, 10, 26. in Aliis casibus 2, 10, 27. 8, 10, 12. si tota costa fracta est, casus Asperior est 8, 9, 9. in Caeteris casibus 8, 20, 23. huc Contrarius casus 8, 22, 2. de luxatione. Disimilis uterque casus est 8, 8, 6. i. fracturae species. oculos ab Externo casu tueri 6, 6, 123. i. laesione. Gravisimis casibus opitulatur antidota 5, 23, 1. Hic casus 4, 20, 2. i. hysterica suffocatio. conf. infra cum particulis. Idem casus manet eos 8, 14, 1. i. mors subita. etiam si casus idem non revertitur 4, 20, 8. de hysterica suffocatione. Ingentibus & variis casibus oculi nostri patent 6, 6, 1. Is casus 8, 9, 2. de fractura. conf. inferius cum particulis. Iste casus 8, 12, 10. de luxatione maxillae. quod si Levior is casus est 7, 1, 4. de sugillatione. sive Levior sive Verutior casus est 4, 6, 7. de dolore pleuritico. Omnes, Omnibus 6, 7, 47. 7, 4, 41. in Primo casu 5, 26, 268. i. specie vulneris. in Priore casu 8, 15, 19. i. si in artem priorem humerus luxatus est. in Priore casu 8, 20, 7. i. luxationis genere. in Prioribus casibus 6, 18, 116. i. vitis ani. in aliis casibus Repentinis, qui strangulant 2, 10, 27. i. affectibus suffocantibus. in Similibus casibus I Praef. 108. i. morborum speciebus. Similis ex magna parte casus curationesque sunt humeris & femoribus 8, 10, 1. i. fracturae. si ex aliquo Subito casu sanguinem vomit aliquis 2, 10, 26. i. affectu morboso. Totidem fere 8, 19, 1. Variis casibus dat. 6, 6, 1. Verutior casus 4, 6, 7. Uterque casus 8, 8, 6.

¶ *cum verbis*: si cum dolore oculorum & cervicis ille casus incidit 8, 12, 10. pro casibus, qui Inciderunt 8, 11, 23 de *luxationibus*. idem casus Manet eos 8, 14, 1. id saepe casum Offerre curantibus I Praef. 72. is, qui saepe vel sponte vel casu Purgatus est 2, 12, 14 i. *incidente morbo vel re praeternaturali*. casus idem non Revertitur 4, 20, 8. qui Strangulabunt (casus) 2, 10, 27.

¶ *cum particulis*: Oculis Ab externo casu tuetur caet. 6, 6, 223. Adversus omnes aurium casus 6, 7, 47. Ejusmodi casus, v. Ex & In cas. Ejusmodi casu 2, 8, 100. Ex aliquo casu 2, 16, 26. Ex alio casu 7, 12, 20. Ex Ejusmodi casibus saepe cancri fiunt 5, 26, 271 i. *vulnerum speciebus*. Ex Eo casu fit, ut 6, 6, 9 i. *ophthalmia sicca*. Ex Ejusmodi casibus homo moritur 8, 14, 7 i. *luxationibus*. Ex Eo casu moriuntur 2, 7, 68 i. *auris dolore acuto cum febre caet.* Exque Eo casu fit abscessus 2, 7, 85 i. *symptomate*. Ex quo casu 2, 4, 18 i. *symptomate paralytico*. In Ejusmodi casu 5, 26, 252 i. *conditione mala*. conf. 5, 28, 17. 6, 6, 19. 8, 25, 68. in omnibus Ejusmodi casibus 7, 4, 41. In Hoc casu 3, 9, 2. 3, 27, 20. 4, 4, 97. 5, 26, 217. 6, 6, 98. 6, 18, 90. 116. 8, 15, 19. 8, 20, 2. 8, 13. In Hoc quoque casu 8, 22, 6. In His casibus 8, 21, 4. 8, 25, 1. Is: In eo casu 7, 12, 19. In utroque casu 3, 27, 10. In utroque hoc casu 8, 10, 107 conf. *supra cum adjectivis*. Pro casibus, qui inciderunt 8, 11, 23. Sub quo casu 6, 18, 42. 8, 7, 8.

¶ casu adverbialiter: qui saepe vel sponte vel casu purgatus est 2, 12, 14.

Caecus, a, um. caecum intestinum quod nominetur? 4, 1, 28. in intestino pleniore, in ea maxime parte, qua caecum esse proposui 4, 14, 1.

Caedo, cecidi, caesum. prodest etiam infra ulcera locum caedi, quo plus puris exeat 5, 28, 76. prodest etiam torpentis membri summam cutem exasperasse, urticis caesam 3, 27, 12.

Caedes, is. prudentem medicum, non caedem, sed sanitatem molientem I Praef. 72 de *incisione vivorum hominum*.

Caecum, Caeruleus, v. Coc. Caesarianum collyrium defer. 6, 6, 167.

Caesius, a, um. pupillae color caesius 7, 7, 124.

Caeterus (v. Cet.)

Calamus, i. fruticis aquatici genus, arundo etiam vocatus. Alexandrini calami, genit. 5, 24, 3 de *radice*,

i. *aromatici cal. de stipite*. medicamenta in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulae aptandus, inspirandumque 5, 28, 196. per scriptorium calamum inspirabuntur arida 7, 27, 12. eodem scriptorium calamum in narem esse conjiciendum caet. 7, 11, 3. fistis scriptorii calamis contegenda spicula 7, 5, 22.

Calceamentum, i. neque sine calceamentis prodire oportet 1, 3, 80. calceamentis humilioribus utendum 8, 22, 7 ubi v. *Not.*

Calculus, Calculosus p. 10-12,

Calor, oris. initium morbi calor attulerit an frigus I Praef. 32 opp. add. 1, 9, 3. 8, 10, 11. 2, 1, 36. 3, 16, 9. 7, 18, 19. sine Aqua calor 1, 3, 65. calor Arenae calidae, Laconici, Clibanii, quorundam naturalium Sudationum 2, 17, 2. de Sole. 1, 2, 4. 2, 17, 3. de caloris excessu 2, 1, 27. de Corpore: si calor concoquit I Praef. 37. Juventae calore, senectutis frigore 2, 1, 11 opp. eo quod maxime tum corporis calore egeret, isque esse in sanguine venarum 4, 3, 5.

¶ de praeternaturali, febrili calore: si sine calore corpus est 2, 8, 19. cui calor & tremor est 2, 8, 47. febris si urinam per calorem movet 2, 8, 52. aliae (quotidianae febres) protinus a calore incipiunt, aliae a frigore, aliae ab horrore 3, 3, 10. conf. 3, 3, 6. 3, 5, 3. 3, 6, 18. 22. 3, 9, 7. 6, 6, 76. caet. nota inflammationis est 3, 10, 9. quibus sine febre aliqua parte dolor aut prurigo cum rubore & calore est 2, 7, 57. conf. tumor. calores pro singulari: ad movenda sicca & calida fomenta, sic, ut ne statim vehementissimi calores incipiant, sed paulatim inerefcant 3, 11, 3. corpus meridiano calore relaxatum subito frigore excipitur 2, 1, 4.

¶ cum adjectivis: altera res est, cui credimus (in diagnosi,) calor, aequae Fallax (ac pulsus) 3, 6, 18. Ingens calor 4, 5, 2. ut calorem ingentem excitaret 3, 9, 10. Major ortus calor 3, 9, 7. Meridianis caloribus abl. 2, 1, 4. in conclavi Modicum calorem habente 7, 29, 44. donec calorem ulcers magis Naturalem reddidisse videatur 5, 26, 172. Nimius calor, nimium frigus 5, 26, 35. si Nimius est calor 1, 9, 9. ne Nimius is calor sit 7, 7, 9. Omnis calor 1, 3, 32. 6, 6, 76. calor Omnis 2, 1, 27. Siccus calor 2, 17, 2. Sicco calore 2, 17, 1. minime Tutus (est) 1, 9, 10. Vehementi simili calores 3, 11, 3.

¶ cum verbis: v. Afficio. Concipio. Conquiesco. Destituo, Egeo. E-

[H 3]

rumpo. Evoco. hic (calor) quoque Excitatur aestu, labore, somno, metu, sollicitudine 3, 6, 18. v. Excito. Finio Foveo. Habeo. Infractus. Moveo. Ordior. Orior. Percurro. Reddo. Redeo. Subsum. Sum. Venio.

¶ cum particulis: Cum calore, 2, 7, 57. 3, 10, 9. 5, 28, 133. v. Cum. Sine calore 2, 8, 19. Sub calore 3, 6, 21. 7, 14, 9. v. Sub.

Caleo, ere. Caput calet 6, 6, 11. Cibi calentes & acres 4, 12, 7. Digniti, maximeque summi, calent 2, 7, 92. Ventre & Lateribus calentibus 2, 4, 10. exterior Pars friger, interior sic calet; ut etiam sitim faciat 2, 6, 20. opp. conf. 2, 14, 26. neque enim natura Sanguinis est, ut utique calet 4, 3, 6. Ventre, v. supra Lateribus, ut venter ipse Mediocriter calentibus juvetur 4, 11, 10. Calefco, ere. ex his, quae in homine sunt, is (Sanguis) celerime vel calefcit vel refrigerfcit 4, 3, 6 opp.

Calefacio, cere. calidus homo refrigerare se debet, frigidus calefacere 1, 3, 30 opp. calefacienda brachia & crura 4, 5, 32. calefaciunt, refrigerant quae? 1, 3, 60-61. 2, 27. 2, 33, 13-15. auxilium corporis aut refrigerat aut calefacit 2, 9, 4. aliae res calefaciunt, aliae refrigerant 2, 19, 3. quae calefaciunt & digerunt, ea emolliunt 2, 33, 16. calefacientia 4, 2, 21 opp. refrigerantia. accuf. 3, 16, 6. omnia calefacientia acc. 3, 23, 12. quaedam calefacientia 3, 22, 16. ex calefacientibus ungendus est 5, 27, 79. aliquid ex calefacientibus 3, 11, 4. ex calefacientibus aliquid 3, 12, 15. uti fricatione vehementi cum oleo & quibusdam calefacientibus 3, 21, 37. quidam Cataplasmatum calefacientibus utuntur 7, 26, 110. v. Catapl. Malagmata fere non sunt refrigerandi, sed calefaciendi causa reperta 5, 18, 1. reliqua (Malagmata) fere calefaciunt ib. 3. imponendum Malagma aliquod ex calefacientibus 4, 3, 14.

¶ Magisque calefacit adeps, si vetus est 2, 33, 15. Mediocriter calefacit haec compositio 5, 18, 17. Calefio, calefactus sum. quo celerius & calefit, & frigescit Aqua: 2, 18, 49 opp. Cerâ subinde calefactâ 7, 7, 9. multo Oleo, calefacto 3, 12, 15. Quodlibet eorum calefactum 2, 17, 23. quum potius naturale sit, potione aestuantem Stomachum refrigerari, frigentem calefcieri 1, 3, 16 opp.

Calidus, a, um. calida Aqua, vel Aqua calida, v. in Aqua. Arena. Balneum. Caro. Cataplasma. Cibus.

bus. Conclave. Corpus. Cypri-
num. extrema Corporis. Farina.
Fomenta. Humor. *Υπερ* Irinum.
Lac. Lachryma. Lavatio. Locus.
Manus. Mulfum. Oleum Panis.
Podagra. Potio. Pullus. Saccellus.
Sal. Sanguis. Solium. Spongia.
Succus. imus Venter. Vinum.
Unguentum.

¶ Calida simpliciter pro aqua cali-
da: vapore calidae 8, 7, 15. *conf.*
6, 6. 66. Calidum: nihil eden-
dum bibendumque nisi calidum
4, 5, 19. id, quod infunditur,
neque frigidum esse oportet, ne-
que calidum 2, 12, 24. si id
membrum aequo frigido calido-
que offenditur 2, 7, 17. Calida
neutr. plur. ad calida & humida
veniendum est 8, 10, 8. calidis
omnibus utendum est 1, 3, 76.
Calidior: ipsumque calidius est
2, 7, 89. *conf.* Fomenta. quam
Calidissimum esse inum ventrem
& extrema corporis 7, 29, 10.
corpus, quod Aequaliter molle
& calidum est 2, 3, 5. vinum
Bene calidum meracum 4, 5, 29.
aes, quam Maxime calidum quis
pati potest 5, 28, 99. vino neque
perfrigo neque Nimis calido
abl. 4, 5, 17. Nimiumque aut
frigido aut calido (coelo) 2, 18,
45.

¶ de temperamento hominis: scire
convenit naturam corporis, quia
alii calidi, alii frigidiores sunt 1,
3, 29. calidus homo refrigerare
se debet, frigidus calefacere 1,
3, 30.

¶ i. calefaciens: fomenta quoque
calida sunt milium, sal, arena,
quod ibet eorum calefactum 2,
17, 23.

Calidarium, i. pars sive locus balnei
calidissimus. 1, 4, 6.

Caligo, ginis. *ἀμυγδαλία* Hip-
pocr. oculorum caligo 2, 7, 80.
2, 8. 53. 4, 2, 4. in caligine oculo-
rum 6, 6, 209. ad caliginem
6, 6, 196. caligines 1, 3, 56.

Caligo, ac. Acies pupillae hebes-
cit ac pene caligat 6, 6, 207. ca-
ligare Oculi nonnunquam ex lip-
pitudine, nonnunquam etiam sine
hac, propter senectutem imbe-
cillitatemve aliam consueverunt
6, 6, 191. si Oculi caligant 1, 3,
6, 2, 7, 3, 2, 12, 10. cuiusque
Oculi caligabunt 6, 6, 197.

Calix, unde Caliculus, l. 2, 11, 6.

Callus, i. in Articulis malis. si
quando in Articulis callus incre-
vit 5, 18, 77. Articulii cui sic
dolent, ut super eos ex callo
quaedam tubercula innata sint 2,
8, 91. Articulorum vitia, ut po-
dagrae chiragraeque, si juvenes
tentantur, neque callum induce-

runt 2, 8, 24. in Fistula & Ul-
cere: callus neminem fallit, quia
durus est & aut albus aut pallidus
5, 28, 186. si callus durior est
5, 28, 200. si qua Fissa in ano
vetustate induruerunt, jamque
callum habent 7, 30, 2. inter-
dum vetustas Ulcus occupat, in-
duciturque ei callus 5, 26, 210.
dixit, in abscessu velamento suo
incluso, subjecto jam vetustiore
pure callum circumdari 7, 2, 6.
si callus est *ib.* 7. etiam si callus
est *ib.* 8. v. Erodo. Excido.
Exedo. in Ossibus fractis: estque
callo quodam implentur; rimae
ea Ossis velut cicatrix: & latius
fracta Ossa, si qua inter se non
cohaerebunt, eodem callo glutin-
antur 8, 4, 41. 42. *conf.* 8, 8,
21 in cubito celeriter, quam in
ulso alio articulo, callus circum-
datur, isque, si per quietem in-
crevit, flexus illius postea prohi-
bet 8, 16 extr. callus eo loco
non ad sanitatem tantummodo,
sed etiam ad tumorem increvit
8, 5, 17. tum, quum jam in-
creverit callum oportet 8, 10, 73.
adhuc tenero callo 8, 10, 123.
superincrevit nimis callus 8,
10, 125. per quae cum carne
callus quoque extenuatur 8, 10,
128. donec ex toto maxillam
callus firmaverit 8, 7, 23.

Callosus, 2, um. quum vetustate
callosa sit Fistula 5, 28, 186. si
callosior Fistula est 5, 28, 197.
ulcus, quod habet Oras duras,
callosa 55, 28, 89. si, antequam
sinus abscessus carne impleatur,
Orae callosae sunt 7, 3, 4. cal-
losa in albo oculi Tubercula 7, 7,
113. id (Ulcus), quod callo-
sum est 6, 3, 4. Ulceri calloso
5, 28, 157.

Calvaria, ae. describ 8, 1, 42 seqq.
*hodie vulgatus appellari consue-
vit cranium.* ex interiore parte
concava, extrinsecus gibba, utrin-
que laevis *ib.* 2. simplex, du-
plex 3. Ossa 4. calvaria solida,
sine suturis 6. Emplastrum, quae
calvariae causa componuntur 8,
4, 35 i. cephalica. sub ictu cal-
variae 8, 4, 44. Membranula,
quae sub cute calvariam cingit 8,
4, 28 i. pericranium. Os 8, 4, 28.
¶ si fractum os Circumpositae cal-
variae inhaeret exigua parte 8,
4, 53. ubi calvaria Percussa 8, 4,
1. ubi Vitata calvaria est 8, 3,
17.

¶ Ab eadem calvaria 8, 3, 42. ve-
nae, quae Inter calvariam & cu-
tem sunt 7, 7, 156. quae Inter
membranam cerebri & calvariam
ib. Super calvariam excrevit ca-
to 8, 4, 77.

Calculus, i. interdum in aurem in-
cidit 6, 7, 95. de Vesicae urina-
riae calculo, ejusque curatione
tract. 7, 26. quum Vesicae vero
calculique facta mentio sit *ib.* 17.
quum quid innatum est, ut in
Vesica calculus 5, 26, 4. duobus
Angulis sedeat 7, 26, 43. Aspri-
tudo calculi 7, 26, 42. in cuius
(calculi) Corpore multum dis-
crimen est 7, 26, 50. in Cura-
tione calculi 7, 26, 8. *conf. ib.*
87. Figura calculi 7, 26, 48. *add.*
44. calculi Fractura 7, 26, 86.
calculus Iter, quum vi promitur,
facit, nisi accipit 7, 26, 48. a
Latere erit apprehendendus 7, 26,
60. Reliquiae 7, 26, 76. ferra-
mento, quo in Sectione calculus
promittitur 7, 26, 13. quum Via
patefacta est, *caet.* 7, 26, 50.

¶ cum adjectivis caet.: calculus Are-
nulosus 7, 26, 72. Arenosive cal-
culi 7, 27, 31. Asperi calculi 7,
26, 61. Astrikti inter se, v. cal-
culi Compositi. molles calculos
& ex pluribus minutisque, sed
inter se parum astriktis Composi-
tos, indicat urina 7, 26, 74. si
Exiguus est 7, 26, 51. si quis
Exiguus supererit 7, 26, 78. Exi-
guus calculus 7, 26, 82. hi, qui
Grandes calculos habent 2, 7, 36.
Laeviorque 7, 26, 40. si Laevior
altera parte est 7, 26, 44. si Ma-
jor est 7, 26, 52. si quando au-
tem is Major 7, 26, 83. in Ma-
joribus calculis 7, 26, 90. Mani-
festus est 7, 26, 72. Minuti, v.
calculos Compositos. Minor 7, 26,
40. Molles calculos 7, 26, 74.
Molles calculi 7, 27, 31. si Oblon-
gus est 7, 26, 42. hos Omnes
7, 26, 75. ubi Parvulus calculus
est 7, 26, 88. si Plagus est 7, 26,
42. si altera parte Plenior 7, 26,
43 i. *crasior.* si Plures calculi
sunt 7, 26, 78. *conf. supra* calcu-
los Compositos. Pronus 7, 26, 42.
si Quadratus 7, 26, 43. in Ro-
tundo 7, 26, 44. Singuli 7, 26,
78. Spinosi quoque calculi 7, 26,
61. illum esse Spinosum 7, 26,
64. qua (parte) Tenuior est 7,
26, 43 Transversus 7, 26, 42.

¶ cum verbis: v. Abduco. Accipit
iter. Antecedo. Appareo. Ap-
prehendo. Attingit uncus. Attra-
ho. Capio. Colligo. Compello.
Comprehendo. Conquiro. Con-
vulvero. Curo. Deduco. Delabor.
Descendo. Dilabor. Educo. Effu-
gio. Evado. Fvello. Excido.
Exeo. Eximo. Expello. Extraho.
Facit iter. Findo. Incido. Inhae-
reo. Inhaeresco. Infici uncus.
Invenio. se Opponere. Producit
uncus. Prolabor. Promineo. Pro-
mo. Promoveo. Propello. Pro-
traho.

- traho. Quaero. Recedo. Relinquo. Renitor. Reperio. Revolvere. Sedeo. Sentio. Sum super. Superum. Teneo. Venit eo. Venit in conspectum.
- ¶ circa calculum 7, 26, 35. Sub his 7, 27, 31.
- Calculosus, a, um. *calculo vesicare laborans*. calculosi his indicibus cognoscuntur 2, 7, 34. quae curatio calculosis adhibeatur 7, 26, 17.
- Calx, calcis. *pars ima posteriorque pedis* 8, 7, 19, 8, 19, 8, 22, 4. calx ingressu terram non contingit 8, 20, 5. *add. ib.* 10. super Os calcis 8, 1, 114. *describ. ib.* 115 seq. calcis Os a talo recedit 8, 11, 3. ad calcem 8, 20, 7 *i. in.* calce 8, 14, 8. v. Confitto. calcibus suppurantibus aut aliter dolentibus 5, 18, 14.
- ¶ *matéria quaedam lapidea exusta, vulgo notissima*: rodit 5, 6, 3. excidit corpus 5, 7, 3. adurit 5, 8, 1. calx cum cerato 5, 22, 6. Saxum calx i. calx viva Scribon. & vulgo: 5, 28, 189. 6, 18, 119. 6, 19, 11. *sed idem quoque simpliciter calx* 6, 18, 51 *coll. 5*, 28, 189. 6, 19, 11. calcis 5, 18, 31. 45. 56. 77. 5, 22, 14. 17, 19, 22. 6, 8, 22. 6, 15, 5. paululum calcis 6, 18, 128. saxi calcis 6, 18, 119. 6, 19, 11. cum calce 5, 22, 10. 5, 28, 193. ex calce caet. componitur 6, 18, 51. conficitur & saxo calce caet. 5, 28, 189.
- Campana, v. Sertula.
- Campus, unde
- Campetris, e. frumentum campestris 2, 18, 33 *opp.* collinum.
- Canalis, is. *per quem aqua fluit*: per aestatem id (caput) bene largo canali quotidie debet aliquandiu subijcere 1, 4, 8. canalibus eiusdem (frigidae) subijcere etiam stomachum ipsum caet. salutare est 4, 5, 25.
- ¶ *machina chirurgica*: describ. 8, 10, 66 seqq. in canalem conciliendum est crus femurve 8, 10, 65. neque canalibus opus est 8, 10, 91.
- ¶ vulvae recta tenuataque cervix, quam canalem vacant 4, 1, 38 *i. vagina uteri*.
- Canaliculus, i. potest conditus articulus canaliculo aliquo contineri 8, 20 *extr. de instrumento chirurgico*. fragmenta juguli excipienda sunt ex fetula facto canaliculo, eodemque inus incerato 8, 8, 13.
- Cancer, eris & cancri. nomen generale, quo apud Latinos comprehensae sunt plures vitiorum species, ut erysipelas, ulcus nigrum putrescens, gangraena, caet. v. 5, 26, 212 seqq. si cancer ipsum Colem occupavit 6, 18, 51. adversus cancerem Intestinatorum 4, 15, 22. ad Naturalia sordida, etiam cancro laborantia 5, 20, 12. Omnis cancer 5, 26, 214. 5, 18, 50. aetas adijcit cancores cum in caeteris quidem Partibus, tum maxime Obscoenis 2, 1, 17. cancer Vesicae fectae in lithotomia 7, 27. cancer in his quoque partibus (obscoenis) vel praecipue Ulcera infestat 6, 18, 47. si quando Ulcera oris cancer invasit 6, 15, 1. interdum cancer occupat (Ulcus) 5, 26, 212. Ulceribus, cancro occupatis 8, 2, 3. occupari cancro Vulnus potest 8, 10, 87.
- ¶ nonnunquam etiam id Genus ibi cancri quod *Pharyngitis* a Graecis nominatur, oriri solet 6, 18, 59. proximus cancri Metus est 7, 27, 1. cancro Opportunum 8, 10, 23. Promtiores cancores habent 8, 10, 78.
- ¶ *cum verbis*: ad Cohibendos Purgandosque cancores 7, 27, 11. Corruptit, v. inf. Occupavit. Exciso cancro 6, 18, 53. ex ejusmodi casibus saepe cancri fiunt 5, 26, 271. naturalia cancro Laborantia 5, 20, 12. cancores Movere confluxit luxatio tali 8, 11, 7. eadem cancro quoque Obstant 5, 22, 21. nusquam aut celerius cancer Occupat aut difficius Tollitur 7, 9, 4. omnis cancer non solum id corrumpit, quod Occupavit, sed etiam Serpit 5, 26, 214 *conf. supra in partibus. h. c.* per imbres cancri Oriuntur 2, 1, 39. *conf.* 8, 25, 6. Orto cancro 7, 27, 15. quod nimis alitricum est, cancro Periclitatur 5, 26, 146. Purgandos, v. Cohibendos. Serpit, v. Occupavit. foler nihilominus sub his Serpere cancer 5, 26, 264. ubi Stare coeperit cancer 7, 27, 13 *i. non ultra serpere*. considerandum est, in quam partem cancer is Tendat 7, 27, 3. Tollitur, v. Occupat.
- ¶ *cum particulis*: Ad cancrum valet, utebatur 5, 20, 15. 5, 22, 23. Adversus cancerem Intestinatorum valens 4, 15, 22. haec Citra cancrum sunt 6, 18, 47 *i. sine*. De cancro 7, 9, 18. ubi Ex cancro multae magnaeque carunculae exciderunt 7, 27, 28. In cancro 5, 26, 3. In aliis cancri 6, 18, 64.
- Candeo, unde Candens, entis. candens Acus 7, 7, 70. candente Accu 7, 8, 9. candens Ferrum 4, 9, 8. Ferro candente 3, 23, 27. Ferro candenti 3, 22, 38. 5, 26, 103. candens Ferramentum 8, 9, 74. Ferramentum candens 7, 11, 4. candenti Ferramento 4, 22, 14. 7, 2, 15. Ferramento candente 7, 31, 6. Ferramentisque candentibus 3, 21, 38. candentibus Ferramentis 4, 2, 25, 4, 22, 11. candentes Silices 6, 9, 30.
- Candefacio, ere. atramentum suorum, quod candefactum sit 6, 8, 10.
- Candidus, a, um. farinae candidae *genit.* 6, 6, 31. candidi panis 6, 6, 36.
- Canis, is. si rabiosus canis fuit 5, 27, 9. post rabiosi canis morsum 5, 27, 15. ei vulnere, quod canis fecit 5, 27, 7. morsu canis 5, 27, 2.
- Caninus, a, um. canini (dentes) 8, 12, 2. quatuor caninis (dentibus) *abl.* 8, 1, 38. caninis dentibus orientibus 2, 1, 43.
- ¶ lingua canina, herba, nunc vulgo *cynoglossum* (rectius *cynoglossa*) foliis linguae caninae 5, 27, 88.
- Canopus, parva insula cum oppido, in ostia Nili: unde Canopite collyrium 6, 6, 153. id (collyrium) quod Canopite vocatur 6, 6, 170.
- Cantaber, Cantabria, de parte Hispaniae: unde
- Cantabricus, a, um. herba Cantabrica 5, 27, 67. *describitur a Plinio H. N.* 25, 8 *sect.* 47 & quae esse multis putetur, pingitur a Car. Clusio Hist. rarior. plantar. Parte altera f. Lib. 4, p. 49 *edit. Plantin.* 1601. in fol.
- Cantharis, idis. adurunt cantharides 5, 8, 3. cantharidium 5, 22, 12. cantharidium purgatum 5, 28, 292. si cantharidas aliquis ebibit 5, 27, 77.
- Capr, Capra, unde Caprinus, a, um. Felle caprino 6, 6, 171. Jecinoris caprini 6, 6, 215. Lac caprinum 2, 12, 3, 4, 4, 25. Serum caprinum 4, 20, 11. Sevi caprini 5, 18, 71. Sevi caprini arenibus 5, 18, 16. cum Sevo ovillo caprinove 3, 22, 36. Stercus caprinum 5, 27, 63.
- Capillus, i. pilus capitis. duplicem capillum muliebrem 7, 7, 73. in ipsius capilli finem, quā duplicatur *ib.* 74. si cui capilli sunt, eos quotidie pectere debet 1, 4, 4. si capillis conteguntur tubercula 7, 6, 11. si haec (urina) quasi capillos habet 2, 7, 30. ubi capilli fiunt 2, 8, 75. *i. sponte solvantur caduntque*, de his capillis loquor, qui post morbum fere fiunt 6, 1, 5. capillis fluentibus 6, 1, 3. in capillis 5, 28, 209.
- ¶ capillus singularis propinialis: quae capillus non gignitur 8, 1, 14. in capillo 6, 2, 3. 6, 3, 4. 6, 4, 4. sub imo capillo 8, 1, 11. quaedam (capitis tubercula) recta capillo suo permanent 7, 6, 5.
- Capillitium, ii. quae (pars capitis) capillitio regitur 4, 2, 2.
- Capio, cepi, captum, capere, ut. facilius Calculus capi possit 7, 26, 32. Cibum capere 1, 1, 5. 1, 3, 74. 7, 4, 28. Cibum boni succi capiat 5, 28, 53. antequam Cibum

hum capiat 4, 24; 8. quum Cibi quis quantum asluntur est, cepit 1, 3, 66. paulum Cibi capere 4, 19, 6. jamque fauces Cibum & Potum capiunt 4, 4, 14. Portionis quantum volet capiat 5, 28, 54. lapis excisus sic, ut Pedes capiat 4, 24, 26. Somnum capere 7, 3, 2.

¶ quaerenda. (in sano melancholico) delectatio ex fabulis ludisque, quibus maxime capi sanus aslueverat 3, 18, 62 i. delectari.

¶ Bis, Semel 1, 1, 5.

Capax, acis. quo facilis capax ex recenti cibo novae materiae fiat cutis 2, 14, 25. pulmo spongiosus, ideoque spiritus capax 4, 1, 12.

Capro, are. in captandis malorum operum occasionibus 3, 18, 9.

Cappar, aris, neut. & Cappari, aris, facmin. huic rei cappar aptum est 4, 9, 16 sed primae add. cappari. ipsum cappari cum melle contritum 4, 9, 17. capparis nominat. 2, 18, 10. alvum movet 2, 29, 2. urinam movet 2, 31, 2. capparis Cortex concisus 4, 22, 5. Corticis ex radice capparis 5, 18, 46. Radicem (capparis) contritam vel Corticem ejus cum fursibus, aut ipsum cappari cum melle contritum imponere expedit 4, 9, 17. aqua, cum qua contrita capparis Radix sit 4, 4, 29.

Caprea, ae. 2, 18, 6. astringit alvum 2, 30, 6.

Capreoli vitium simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 7.

Caprificus, i. lac caprifici exedit corpus 5, 7, 3. adurit 5, 8, 2.

Caput, picis. quae comprehendit? 4, 1, 2. sub quo nomine nunc significo eam partem, quae capillitio tegitur 4, 2, 2. caput (acc.) hominis 8, 15, 18. 19. i. aegri. de foetu 7, 29, 15. 17. 18. caput (acc.) aegri 3, 14, 2. conf. 7, 7, 137. 8, 12, 4. Firmissimum 8, 1, 26. caput Frigidum habere 2, 4, 10. si caput Grave est 2, 7, 3, 2, 12, 10. quum caput Gravius esse coeperit 1, 4, 12. ut caput Humile sit 7, 26, 103. quo sit Immobile (caput) 8, 12, 5. cui caput Infirmum est 1, 4, 2. 8. bene Integro capite 6, 2, 4. per Medium caput 8, 1, 10. v. Proximum. Lata capita 7, 7, 155. caput cubantis Sublime esse debet 4, 4, 94. caput in lecto Sublime habendum est 4, 4, 27. 6, 10, 2. caputque Sublimius habendum est 6, 14, 3. Summo capite 8, 1, 9. Totum caput acc. 2, 8, 116. Toto capite 4, 2, 8. a dolore Tutissimum 8, 1, 6.

¶ cum substantiis: Auxilia capitis

4, 2, 11. ex capitis Casibus 8, 14, 7 i. luxationibus. Dolor capitis 1, 8, 3, 2, 2, 6, 2, 8, 81. in capite Dolor 2, 17, 13. add. inf. tumor. capitis Dolore 2, 7, 62. 6, 7, 85. capitis Dolores 1, 3, 56. 1, 5, 4, 2, 1, 22. caet. Dolores capitis 2, 8, 53. hique omnes Dolores modo in toto capite, modo in parte (sunt) 4, 2, 8. Durities, v. inf. tumor. v. Dolor. Fricatione capitis utendum est 7, 12, 19. conf. 4, 2, 55. capitis Gravitas 1, 3, 41. 4, 2, 43. 6, 7, 75. Gravitas capitis 3, 5, 3. Gravitas in capite sentitur 4, 2, 42. capitis Imbecillitas 1, 5, 1. capitis Os 8, 2, 25. crassissimum in capite Os 8, 1, 14. modo per totum caput, modo in Parte 2, 8, 116. superiore capitis Parte 5, 26, 104. 7, 7, 179. 8, 1, 8. Porrigo in capite 2, 8, 115. caput duobus Processibus super cervicem contineri caet. 8, 13, 1. si nullus Tumor, nulla durities, nullus dolor capiti suberit 2, 15, 4. capitis Valetudo commodior 8, 1, 7.

¶ cum verbis: fricatio Adhibenda capiti erit 4, 2, 55. v. Annecto. Apprehendo. Artondeo. Aufero. Caleo. Compello. Contineo. Deligare. Demitto. Detego. caput Dolet 2, 8, 60. 3, 10, 1. v. Doleo. Foveo Frango, Fractus Impleo. Impono. Involvero. Madefacio. Moveo Nudo. Obtego. Patior. Perfrico. Perfundo. Perungo. Protego. Rado. retroque caput ad reliquum corpus Spectat 7, 29, 29 de foetu in utero. si nullus tumor caet. capiti Suberit 2, 15, 4. v. Sustineo. Tondeo. Velo. Ungo. Urgeo.

¶ cum particulis: A, v. initium, transitus, ordior, orior, destitilo, pervenio. neque A capite aegri debet residere medicus 3, 6, 25. Ad caput 6, 6, 210. Circa caput 2, 5, 4, 2, 7, 3. Ex capite, v. Prorumpo. In caput, v. converto. dirigo. regero. In capite 2, 8, 115. 4, 2, 3, 6, 8, 42. 5, 26, 186. 6, 6, 76. 6, 16, 1. 7, 6, 2, 7, 31, 2, 8, 1, 14, 8, 3, 40. quod est Inter autem & caput 8, 6, 7. Inter parietem & caput 8, 12, 5. foramina Intra caput 8, 1, 21. Per caput, v. infundo. pervagor. Post caput 8, 15, 18. Super caput, v. infundo, dare fasciam, emineo. Supra caput, v. adduci fasciam.

¶ de aliarum rerum extremis. ex Agno Haedove cum petiolis totum caput 2, 18, 31. capita Articulorum 8, 10, 14. in summo capite Cubiti 8, 1, 81. capita Fasciae 8, 7, 12. 8, 15, 18. capitibus Fasciae 8, 10, 43. inferiora

capita Feminum 8, 1, 105. superiora ib. 103 ab inferioribus quoque capitibus intumescunt Femina ib. 102. quorum (feminum) capita rotundiora etiam, quam humerorum sunt 8, 1, 106. juxta superius caput Femoris 8, 10, 69. cum, Femoris inferiori capite 8, 1, 112. Ferramenta ignita capitibus paulo laticioribus 2, 17, 27. Fili capita 7, 25, 23. capita ejus (Habena) 8, 15, 18. Habena duobus capitibus caet. 8, 5, 11. caput Humeri 8, 15, 15. add. 21. ad ejusdem Humeri caput 8, 15, 21. infra Humeri caput 8, 15, 11. ex capite Humeri 8, 15, 8. superius Humeri caput rotundius, quam caetera ossa caet. 8, 1, 77. inferius duos processus habet ib. 78. quum illa (Humerorum capita) ex caeteris rotundissima sunt 8, 1, 100. Humerus extremis utrinque capitibus tumidus 8, 1, 73. Lamina est, ab altero capite uncis habens 7, 5, 25. de Libro: quod proximo capite supra comprehensum est 5, 8, 2. quae prima parte hujus capitis exposita sunt 8, 9 extr. quae prima parte superioris capitis exposita sunt 6, 12, 1. capite Ligni 8, 15, 15. ejus Lini capita 7, 19, 36. Lini duo capita acc. 7, 7, 26. alterius Lini duo capita acc. 7, 7, 110. ad caput alterum recens Linum alligandum 7, 4, 30. ibi Linum apprehendendum, ligandumque cum altero capite est 7, 4, 26. duo Lina acu trajiciunt, binisque singulorum capitibus diversas partes astringunt 7, 21, 5. utriusque Lini duobus capitibus diversae partes astringuntur 7, 14, 21. quae (Mitella) perangustis capitibus collo injicitur 8, 10, 60. id (Os clavicularum) altero capite, altero insidit caet. 8, 1, 71. quo propior fractura capiti vel superiori vel inferiori est 8, 10, 2. si capita (Ossis fracti) acutiora sunt 8, 10, 120. id (Os fractum) nonnunquam retusa habet capita, nonnunquam acuta 8, 7, 3. ut capite paululum emineat Paxillus 8, 10, 109. Radius in caput cartilagineosum consurgens 8, 1, 84. Radius rotundo & leniter cavo capite caet. 8, 1, 80. earum (Regularum) capitibus deligatis 7, 14, 20. caput lati Scapularum ossis 8, 15, 5. infra caput ejus (lati Scapularum ossis) 8, 1, 72. caput ejus (Spathae) 8, 15, 10. add. ib. 15. ejus (Specilli) caput 7, 4, 25. caput Tabulae 6, 7, 102. Tabula inhaerens capitibus utrinque pendentibus 6, 7, 101. caput Tibiae acc. 8, 21, 2. ipsius quoque Venae, si forte praecisa est, capita comprimuntur

primuntur 2, 10, 45. *de Ulcere simile Virio*: ad aures duobus capitibus serpit *ῥήσις* 6, 4, 6. donec se duo capita in priorem partem committant *ib.*

Capitulum, i. in petiolis capitulisque haedorum & vitulorum & agnorum 2, 22, 2. capitulorum mali Punici 5, 20, 2. 5, 22, 11. capitulorum Punici mali 5, 19, 38. 5, 20, 8. 13. Spatha, in qua summa capitulum est rotundum & leniter cavum 8, 15, 8. Terebrarum alterum genus, capituli longioris caet. 8, 3, 4. *de Vasis sanguiferis protuberantibus in haemorrhoidibus caecis*: eoque fit, ut omnia vasa quasi capitula conspicua sint 7, 30, 16 *al. leg.* venae. ora venarum tanquam capitulis quibusdam turgentia, quae saepe sanguinem fundunt 6, 18, 107. si capitulum exiguum est, basimque tenue habet 7, 30, 17. si id majus est, & basis latior 7, 30, 20. paululum supra basim *ib.* si duo tria sunt, intimum quodque primum curandum est: si plura, non omnia simul 7, 30, 23. ubi cum ano committitur 7, 30, 17. neque relinquendum quicquam ex eo capitulo 7, 30, 21. adustis capitulis fit cicatrix 6, 18, 120. *v.* absumo, alligo, astringo, excido, excipio, exulcero, incido, liveo, promoveo.

Capitulatus, a, um. haeque (coctae) primis partibus rotundae & leniter quasi capitulae vertebrarum transversis processibus inhaerent 8, 1, 59.

Carbo, onis. carbonem ejus (combusti pulli hirundinum) 4, 4, 17. carbonem ejus (scorpionis) 5, 27, 52.

Carbunculus, i. 6, 6, 100. *ejus descriptio & curatio* 5, 28, 2 seqq. carbunculus ibi (in cole) natus, quomodo tractandus 6, 18, 66 seqq. solent etiam carbunculi ex inflammatione nasci nonnunquam in ipsis oculis, nonnunquam in palpebris 6, 6, 97 ubi & seqq. etiam curatio traditur. carbunculo abl. 5, 28, 2.

Carcer, eris. nocentes homines a regibus ex carcere acceptos I Praef. 41.

Καρκινώμα, αλος. tractatur 5, 28, 19 seqq. hodie cancer. id *καρκινώμα*, quod sine ulcere est *ib.* 31. simile his aspredine quadam & magnitudine sua 5, 28, 25.

Carcinoma, atis. scire licet, jam carcinoma esse 5, 28, 39. Locus 5, 28, 21. utque (vitium) interdum naturam carcinomatis habet 7, 7, 56. caro carcinomati similis 7, 14, 16. *conf.* 7, 14, 5. qui (aegri) quasi carcinoma habent

7, 7, 57. discernere cacoëthes a carcinomate 5, 28, 36. in carcinomate 7, 14, 13. carcinomata his leniuntur 5, 18, 50.

Καρκινώδης, ας. πολύπυς (narium) fere *καρκινώδης* est 6, 8, 20. in his tuberibus, quae *καρκινώδη* vocantur 5, 18, 41.

Cardamomum, i. videtur alvum moliendi facultatem habere 3, 21, 25. glutinat vulnus 5, 2, 2. rodit 5, 6, 3. mollit 5, 15, 4. cardamomi 5, 18, 8. 22. 26. 35. 5, 23. 5, 15. 5, 24. 1. 6, 9, 18. 24.

Καρδιακός, ή, όν. id genus (morbis) quod *καρδιακόν* a Graecis nominatur 3, 19, 1 *quo capite tractatur.*

Cardiacus, i. *sc. morbus*. ne imbecillitate in cardiacum incidat (*maniacus*) 3, 18, 55. saepe ad eum phrenitici transeunt 3, 19, 1.

Cardo, inis. alter (processus maxillae) in eo sinu cardinis modo fit 8, 1, 35.

Carco, ui, ere. corporibus, quae jam ex toto Febre carent 2, 15, 1. *conf.* 3, 21, 60. ne illud quidem Ratione caret 3, 6, 7. adeps Sensu, sicut cerebrum quoque & medulla, caret 4, 1, 32. idque omni pene Sensu caret 6, 18, 65 *de callo*. accedit, ut Sensu careat (intestinum) 7, 16, 5. testiculi omni Sensu carent 7, 18, 2, quodcumque ulcus Sensu caret 5, 26, 195. ut audiendi Usu careat auris 7, 8, 2.

Caries, ei. vitium ossis. nondum caries est 5, 28, 171. caries quidem, verum adhuc levis est *ib.* ubi caries nigrities in summo osse est 8, 2, 9. vel in summo cariem esse, vel altius descendisse testatur specillum 8, 2, 15. caries, quam specillum offendit 8, 3, 21. si caries subest 8, 3, 6. *v.* Excidi, Penetro, Perrumpo, Transeo, Vexor. ex carie vitium 8, 2, 12. in carie expedita cognitio est 8, 2, 15.

Cariofus, a, um. os cariosum fit 8, 2, 2. - est 8, 2, 25.

Caro, carnis. partes corporis animalium hominumve molles, exteriores omnes, quibus ossa vestiuntur, ita ut comprehendat musculos seu carnem strictioris appellationis, pinguedinemque conjunctam, membranas, ligamenta, tendines, nervos, sanguifera vasa, caet. intertexta. *De Animalibus*, quatenus in cibum sumuntur: de carnibus ungulae, rostra, aves macrae, ejusdemque generis venatio, edenda sunt 4, 9, 7. ex carne ungulas & summa trunculorum, atque pisciculos, prioribus cibis adicere non alienum est 4, 7, 19. *dist. a piscibus*: adjiciendus est cibo pisciculus aut caro 4, 2, 57. panis cum pisci-

culo vel levi carne 4, 2, 62. Aptior 2, 12, 5. Aptissima 1, 3, 79. caro Asla, Asla caro, *v.* Aslus cibus esse debet cum carne Asla 1, 3, 54. in eadem carne Asla potius quam Elixa 2, 30, 11. Bubula caro 2, 28, 5. Crassa caro 2, 28, 2. caro Domestica 2, 22, 1. - permacra 2, 21, 1. omnisque Dura caro 2, 28, 5. caro Elixa 1, 2, 18. 2, 27, 3. 2, 29, 5. 2, 36, 11. 3, 6, 49. carne potius Elixa uti 1, 3, 74. omnis Glutinosa caro 2, 20, 7. caro Glutinosa 3, 12, 21. omnis caro Glutinosa 4, 21, 4. quaecumque (caro) Glutinosa est 2, 22, 1. *conf.* 3, 7, 5. caro Jurulenta 2, 29, 5. caro omnis Jurulenta 2, 27, 1. panis cum Levi carne 4, 2, 62. caro, si Macra est 2, 28, 5. Optima 1, 2, 18. caro domestica Permacra 2, 21, 1. Pinguis caro 2, 22, 1. 4, 4, 47. Pinguem carnem 3, 18, 79. caro Pinguis 2, 29, 5. omnis Pinguis caro 2, 20, 7. caro Recens 4, 4, 66. caro, si Salta est 2, 28, 5. *i. saluta*. omnisque caro Salta 2, 21, 1. neque caro, minimeque Suilla 3, 23, 11. *conf.* Suilla. Tenera caro 2, 28, 2. asla caro, Valens 4, 12, 10. *conf.* 3, 21, 47. *cum aliis substantiis*: carnis quoque Aliquid esse 3, 24, 13. carnem Generis ejusdem 3, 7, 5 *sc. Glutinosa. cum verbis*: *v.* Aslumo, Do, Edo, Subtraho, Utor.

¶ extra cibum, de homine pariter ac brutis, haec agnove discissus, & calida ejus caro statim super vulnus imposita 5, 27, 41. tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat 2, 10, 12. inferiori carni quasi affixa est (cutis) 5, 28, 4. acrothymio clavosque excisis subrotunda radícula nascitur, quae penitus descendit ad carnem 5, 28, 332. vulnus, ex quo caro alia parte abscissa, alia dependet 5, 26, 28. potest caro (glutinari,) alia parte dependens, alia inhaerens 5, 26, 112. *conf. ib.* 117. a quibus (nervis *i. e. ligamentis*) orti ungues indurescunt; ideoque non ossi, sed carni magis radicibus suis inhaerent 8, 1, 94. quod ab ossibus incipiens, etiam in carne responderet 8, 1, 109. aliae (fistulae) intra carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant 5, 28, 161. ut brevis intraque carnem fit (fistula) 5, 28, 195. *conf. ib.* 163. 179. comprehendi futura vel fibula non cutem tantum, sed etiam aliquid ex carne oportebit 5, 26, 121. telum si aliquis intus in carne habuerit 7, 5, 23. si telum in summa carne est 7, 5, 5 alia (ulcera) rectam plagam

plagam desiderant, ut in carne 7, 2, 18. intra carnem adhuc vitium est, ad os ventum est *opp.* 5, 28, 170. quom ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit 8, 10, 77. vulnus, quod in carne est 5, 26, 25, 112. vulnus in carne 5, 26, 115. pars carnis in pus versa, pars corrupta *caet.* 5, 28, 113. *conf.* 7, 33, 4 *seq.* quom superior caro mollis sit 7, 17, 3 *i. musculi abdominis.* membranam, (*peritoneum*) qua caro ab interiore parte finitur 7, 15, 5 *i. musculi abdominis.* ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente I Praef. 81 *de utero.* ut simul cum carne, si quid ex calculo prominebat, incideret 7, 26, 69 *de ceruice vesicae.* *de vitiatas partibus.* & regeneratis: *de Herniis:* quo (tumore *bronchocele*) modo caro hebes, modo humor aliquis includitur 7, 13, 1. adiect. carnem ibi (*in omphalocele*) interdum incrementum, eamque modo integram esse, modo carcinomati similem 7, 14, 5. caro carcinomati similis 7, 14, 16. caro durior est 7, 14, 12. caro si quando inter tunicas (*testiculi*) increvit 7, 23, 1 *de sarcocele.* *de Tumoribus cysticis f. tunicatis:* in his (tuberculis) quae cedunt, aut melli simile a. liquid, *caet.* aut carni hebeti & eruentae (reperitur) 7, 6, 8 *de Ulceribus Vulneribusque:* antequam sinus carne impleatur, illa quoque ipsa carne hebetere, nec firma 7, 3, 4. caro in eo (ulcere *sycofi*) excrescit 6, 3, 1. incipit ab ipsa membrana (*dura matre*) vel, si os eo loco duplex est, inde quoque caro incrementum, id, quod inter ossa vacuum est, replet: nonnunquam etiam super calvariam excrescit 8, 4, 77. caro, quae exciso osse increvit 8, 4, 42. ab ipso osse caro increvit, eaque factum manu sinum complet 8, 3, 30. *conf.* Caruncula. ignorari non oportet, non quidem cartilaginem ipsam glutinari, circa tamen carnem incrementum 8, 6, 2. ubi jam caro increvit 7, 4, 42. ut in medio caro increveret 7, 7, 167. gingivarum ossa in perpetuum ustione nudantur, neque enim postea caro increvit 6, 15, 17. si caro increvit 7, 28, 6. quodsi super ulcera caro increvit 6, 7, 58. ut caro increverat, & id impleat 7, 25, 7. ut caro incrementum vulnus impleat 7, 9, 17. caro id (os vulvae) replevit 7, 28, 4. eadem incrementum quoque carnem coercent 5, 22, 22. si caro supercrevit 5, 22, 206. supercreverentem carnem coercent id (emplastrum) 5, 19, 44. ad carnem supercreverentem

exedendam 5, 22, 2. *cum episphitis:* caro Arida 5, 26, 222. caro Carcinomati similis 7, 14, 5. Cruenta 7, 6, 8. super Eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt, super Concavam implentia 5, 26, 291. Durior 7, 14, 12. nec Firma 7, 3, 4. Hebes 7, 6, 8, 7, 13, 1. Integra 5, 26, 112. *add.* 5, 28, 201. 7, 14, 5. Livida 5, 26, 222. 8, 4, 75. Mollis 5, 17, 3. ea caro Mortua est 5, 28, 9. caro illi ulceri vel Nigra vel Livida est, sed Sicca & Arida 5, 26, 222. mali Odoris, & Sanguinem fundit 6, 7, 58. Plus carnis 7, 20 extr. Putrem carnem continet 5, 22, 5. quae carnem Putrem lenius exedunt 5, 26, 242. ea, quae Putrem carnem exedant 5, 28, 83. Rubicunda 8, 4, 74. Sana 7, 14, 17. Sanae carni 7, 33, 6. totum ulcus usque ad Sanam carnem excidi oportet 5, 28, 217. Viridis intra (*in ulcere favo*) caro apparet 5, 28, 211. Vitiosa 5, 28, 15, 7, 14, 3. crusta undique a Viva carne diducta 5, 28, 12. *cum verbis:* v. Abscindo. Alo. Coerceo. Compleo. Consumo. Contineo. Corrumpo. Creco. Dependeo. Diduco. Edo. Emacresco. Emineo. Excido. Excreresco. Exedo. Eximo. Extenuo. Finio. Glutino. Impleo. Incido. Increresco. Inhaereo. Produco. Prolabor. Recedo. Reduco. Repleo. Separo. Subjicio. Subseco. Supercreresco. Vexo. Vulnere.

¶ distinguuntur ab aliis partibus: *conf. superiora.* per quae cum carne Callus quoque extenuatur 8, 10, 128. neque in eo loco levare Cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est 5, 28, 4. si Musculi integri sunt, si Nervi *caet.* aut carnis in eo loco paululum est, ideoque non multum quod putresceret, fuit 5, 26, 249. 250. si caro est, si Nervi, vel Cartilago, vel aliquid ex Eminentibus, quales aures vel labra sunt 5, 26, 134. quumque fere juxta sint caro & Nervus & aliqua Nervosa, quales fere Tunicae Membranaeque sunt 5, 28, 175. neque cum carne Nervisque conjungi possent articulus 8, 1, 87 *i. musculis.* patella carne & Nervis deligata *ib.* 107 *i. musculis.*

Carnosus, a, um. cujus (corporis) cartilago (*xiphoides*) exigua & carnosa est 2, 8, 15. vesica Cervicis plena atque carnosa 4, 1, 34. interdum simul quaedam carnosa descendunt (*in dysenteria*) 4, 15, 2. calefaciunt carnosa 1, 3, 62. Caruncula, ae. ne ex angulo (oculi) caruncula abscindatur *caet.* 7, 29. in iisdem (digitis) rece-

dere caruncula ab unguibus cum magno dolore consuevit 6, 19, 2. quo propius ori descendunt (foramina narium,) eo magis caruncula quoque molliuntur 8, 1, 24. urinae iter (*in faemina*) carunculae simile inter imas oras super naturale positum 7, 26, 113 *vetustissimae edd. leg. mammulae.*

¶ post vulnus: quod in medio (plagae) carunculam creet 7, 7, 100. quae ubi eum locum implevit *ib.* 101. si quod etiam os adustum est, a parte sana recedit, subitoque inter integram atque emortuam partem caruncula, quae, quod accessit, expellat 8, 3, 37. quodsi caruncula incrementum coeperit 8, 4, 39. *sc.* in fistula fractove osse.

¶ de praeternaturalibus: interdum in naribus carunculae quaedam, similes muliebribus mammis, nascuntur 6, 8, 16. *πολυπους* (narium) est caruncula, modo alba, modo subrubra 6, 8, 18. fereque mollis est, raro dura; fereque *καρκινώδης* est *ib.* 20. tenues carunculae lanulis similes in cancro post lithotomiam 7, 27, 1. ubi ex cancro multae magnaeque carunculae exciderunt *ib.* 28. si haec (urina) crassa carunculas quasdam exiguas habet 2, 7, 30.

Καράλας nervos Graeci appellant, qui utrinque recti valentesque collum continent 8, 1, 52 *i. musculos rectos capitis.* *Leg. καράλας per u,* sicut sequens. hoc tueri Lud. Coelius Rhodigin. Lectr. Ant. Lib. 4. Cap. 13. contra Hermol. Barbarum: qui *τένοντας* correxerat.

Καράλας, καρατίδες. circa guttur arteriae, quas *καρατίδες* vocant 4, 1, 4. a *καράω*, soporem induco: quia illis compressis aut aliter affectis sopor accidit; quemadmodum ab Hippocrate de Articulis cap. 27 temporales musculi *καράδες* appellantur, quia praeter naturam affecti & intenti soporem creant. *conf. Gorraeus in Definist. Med. v. Καράς.*

Carpo, ere. si manibus quis in adiuncto pariete, si qua minuta eminent, carpit 2, 6, 15. lana mollis, bene carpta 6, 6, 39.

Carpoballamum, i. fructus balsami arboris, vi vocis. carpoballami genit. 5, 23, 6.

Carpus, i. aegri carpo manum admove 3, 6, 16 *sc.* ad pulsus explorandum: *vett. edd. corpori.*

Cartilago, ginis. in Aure cartilago 8, 6, 1 *add. ib.* 2, 3, 4. Costae paulatim in cartilaginem degenerant 8, 1, 60. paulatim in cartilaginem versae *ib.* 63. imaque ex his (nothis) majore jam parte nihil

nihil nisi cartilago est *ib.* 64. Narium duo foramina primum osse inchoantur, deinde in cartilaginem versa 8, 1, 23-24. ne infra cartilago laedatur 7, 10, 2. in naribus cartilago frangi solet 8, 5, 1. *add. ib.* 3. si adversa ea fracta est *ib.* 8. si a latere *ib.* 9. ubi interior cartilago perfracta est *ib.* 13. ubi cartilagini fractae cutis quoque vulnus accessit *ib.* 23. quicquid e cartilagine concidit *ib.* 4. quae desidere cartilaginem non sinunt *ib.* 8. Os pectoris a praecordiis, jam ipsum quoque cartilagine mollium, terminatur 8, 1, 62. Os claviculae cum lato osse scapularum nervis & cartilagine connectitur 8, 1, 72. illud ignorari non oportet, plurima ossa in cartilagine desinere, nullum articulum non sic finiri 8, 1, 86. Vertebrae multa cartilagine continentur 8, 1, 56.

¶ *Speciatim de sterni ima parte, xiphoidae, sive ensiformi cartilagine.* corpus id, quod maxime lati pectoris atque testosi est, cuiusque cartilago exigua & carnosa est 2, 8, 15.

¶ *de tarso palpebrarum:* quo fit, ut ejus (palpebrae) pili ad ipsum oculum convertantur, quia non simul cartilago quoque se remittit 7, 7, 67. altitudo este plagae usque ad cartilaginem debet, ipsa illa nihil laesa: nam si ea incisa est, palpebra concidit, neque attolli postea potest 7, 7, 97-98. chalazia si sub cartilagine sunt 7, 15.

¶ *cum verbis.* quicquid e cartilagine Concidit 8, 5, 4. quae Desidere cartilaginem non sinunt 8, 5, 7. si cartilago in eo, quod incisum est, Eminent, Excidenda est: neque enim ad Glutinaturn aut acu tuto Trajicitur 7, 9, 13. neque longe tamen Excidi debet *ib.* 14. ipsa cartilago contra lunata plaga Excidenda est 8, 6, 4. quicquid e cartilagine concidit, Excitandum leniter est 8, 5, 4. de ea (cartilagine) dico, quae cute integra Frangitur 8, 6, 3. in naribus cartilago Frangi solet 8, 5, 1. si cartilago Fracta est 8, 5, 3. *add. ib.* 8. 23. illud ignorari non oportet, non quidem cartilaginem ipsam Glutinari 8, 6, 2. *conf.* 7, 9, 13. si cartilago (palpebrae) Incisa est 7, 7, 93. quodcumque (vulnus) cartilaginem Laesit, malum est 5, 26, 24. inflammatio timeri potest, ubi Laesa est cartilago 5, 26, 107. si fistula cartilaginem Laesit 5, 28, 164. ne infra cartilago Laedatur in naribus 7, 10, 2. idem in cartilagine quoque Laesa faciendum est; siquidem ea quoque scalpel-

lo Radenda est 8, 2, 7. ipsa illa (cartilagine) nihil Laesa 7, 7, 97. ubi interior cartilago (narium) Perfracta est 8, 5, 13. sive os sive cartilago Rasa est 8, 12, 8. quasi Rasae cartilagini simile aliquid 7, 6, 8. in aure quoque interdum Rumpitur cartilago 8, 6, 1. si cum cute cartilago Rupta est 8, 6, 3. cartilago ubi Sublit, ipsa sedes docet 5, 28, 172. Trajici, *v. supra* cartilago Eminent. si cartilago (Vulnerata) est 5, 26, 134.

Cartilaginofus, a, um. ipsa Arteria (aspera) dura & cartilaginosa 4, 1, 9. radius in Caput cartilaginofum confurgens 8, 1, 84. Humerus extremis utrinque capitibus cartilaginofus 8, 1, 73. in Locis cartilaginosis 5, 26, 173. Ossa cartilaginosa 8, 8, 18. quae commisura Osse parvo, molli, cartilaginofa tegitur, patellam vocant 8, 1, 106. scapularum Ossa in imo cartilaginosa 8, 1, 67. imis Partibus (narium) quae cartilaginofae sunt, inhaerent polypi 6, 8, 16.

Carytius, a, um. ad insulam Carytton aut Carysten pertinens, vel inde oriundus. *v.* Diocles in Indice Autorum.

Cafeus, i, cafeum generis valentissimi esse, (scire licet) 2, 18, 7. omnis cafeus alienus stomacho est 2, 25, 3. omnisque cafeus inflat 2, 26, 3. cafeus Mollis boni succi est 2, 20, 1. astringit alvum cafeus; qui Vehementior vetustate fit, vel ea mutatione quam in eo Transmarino videmus; aut si Recens est, ex melle mulsove decoctus 2, 30, 7. facile intus corrumpitur cafeus & Recens & Vetus 2, 28, 2. Vetus cafeus mali succi est 2, 21, 2. cafeus inimicus est *lienosis* 4, 9, 5. ad purganda ulcera (aphtharum) interdum cafeus ex melle recte datur 6, 11 extr. opus pistorium, quod ex frumento, adipe, melle, cafeo constat 2, 18, 8.

Cassia, ae. scribitur quoque gemino s, cassia: utroque modo tam apud Graecos quam Romanos; quae Cassia syrinx seu fistula veterum Graecorum (diversa a cassia fistula Graecorum recentiorum Arabumve, hodieque vulgo ita vocata,) Cassia lignea, Xylocassia, Canella, caet, *v. Rhod. ad Scribon. Compos.* 36. p. 75. frutex Plin. H. N. Lib. 12. Cap. 19. cassia rodit 5, 6, 2. discutit 5, 11, 3. inter odores refertur 4, 20, 20. cassiae genit. 6, 6, 148. 6, 7, 48. 6, 10, 8. cassia ablut. 4, 20, 20.

Cassia, ae. alvum moliri videtur 3, 21, 25. recte per potionem assumitur; si cerastes aut dipsas

aut haemorrhoidis percussit 5, 27, 59. cassiae genit. 5, 18, 70. 5, 20, 18. 5, 23, 17. 5, 25, 23. 37. 6, 7, 41. cassiae corticis 5, 18, 8. cassiae nigrae 5, 23, 6. 12. tritae cassiae 5, 25, 39. *not. alicubi in aliis codicibus scriptum legi per simplex f: v. Rhod. in Lexico Scribon.*

Castoreum, i. 3, 20, 4. 14. accus. 6, 7, 94. castorei genit. 4, 14, 9. 5, 22, 27. 5, 23, 7. 18. 5, 25, 3. 9. 24. 26. 29. 35. 6, 6, 54. 56. 61. 148. 6, 7, 16. 20. 23. 38. 48. infundendum in aurem castoreum cum Aceto & laureo oleo & succo radicularum corticis 6, 7, 79. in aurem dari debet castoreum cum Aceto, vel irino vel laureo oleo 6, 7, 89. in aurem dandum castoreum ex Aceto & laureo oleo 6, 7, 87. prodestque forbere in Aqua dilutum castoreum 3, 16, 7. bibat jejunos ex Aqua castoreum 3, 23, 24. si venter astrictus est, dandum est castoreum cum Scammonea; si non est, per se ipsum castoreum cum Aqua dandum est 3, 20, 20. in aurem dari debet huic (vel irino vel laureo oleo) mixtum castoreum cum Succo nucum amararum 6, 7, 90. dandum Potui etiam castoreum est 4, 20, 12.

Castro, are. quae in podagricis chitagricisve esse confuerunt (vitia,) ea raro caltratos tentant 4, 24, 2.

Cataplasma, atis. cataplasmatibus abl. 7, 2, 13 *sed primae edit.* cataplasmatibus. cataplasmatibus abl. 4, 4, 27. 38. 4, 5, 14. 4, 22, 4. 4, 23, 2. 7, 26, 110. Calidum cataplasma 4, 3, 10. 7, 12, 15. Calida cataplasmata 4, 2, 20. 4, 12, 3. 4, 22, 4. cataplasmata Calida 4, 4, 38. 4, 8, 8. 6, 7, 9. Calidiora 3, 10, 7. quodlibet Calidum & Humidum cataplasma 4, 20, 6. fomentis cataplasmatibusque Calidis, aut Siccis, aut etiam Humidis 4, 4, 27. Propiore cataplasmate 7, 19, 47 *vett. edd.* Priore. Utilia sunt 3, 21, 44.

¶ ad cataplasmata etiam referuntur spongia concava subiunde aqua frigida expressa, rosa & aceto tincta lana succida, aliae refrigerantia cataplasmata 4, 2, 17-18. Scribonius Largus Compos. 178. interpretatur cataplasma, id est, superpositum medicamentum. *conf.* Plin. Hist. Nat. Lib. 20. Cap. 17. quaedam quasi cataplasmata in dentem ipsum induntur 6, 9, 13 ubi *v. segg.*

¶ ex Aceto cataplasmata 4, 21, 5; ex qualibet Farina cataplasma 2, 33, 13. cataplasma ex Farina 6, 127. ex Farina & Fico cataplasma 7, 12, 15. cataplasmata quoque

quoque calida, subinde mutata, proficiunt, sive foeni Graeci, sive lini, sive alia Farina ex mulso decocta est 6, 7, 9. cataplasma ex triticea Farina, cui resina pinea adjecta sit; quae ipsa, si robustius curatur, ex aceto; si tener, ex melle coquenda sunt 7, 19, 44. *conf.* Farina. cataplasma ex Lenticula & Melle: vel ex Malicorio, quod in austro vino coctum sit: vel ex his mixtis 7, 19, 42. cataplasma vel ex Lolio vel ex Hordeo, cui pinguis Fici tertia pars sit adjecta 8, 9, 17, adjici cataplasmati debent Papaveris cortices fricti atque contriti, sic ut ex his pars dimidia sit; eaque tum simul ex pasfo vel mulso decoquantur 6, 7, 12. cataplasma ex lini vel foeni Graeci Semine 2, 33, 17. cataplasma ex lini Semine, quod ante aliquis ex mulso decoxerit 7, 20, 7. ad cataplasmata aptissimum est lini Semen ex mulso coctum, aut tritici farina 6, 6, 100. ex Verbenis 4, 21, 5.

¶ coquantur species ex Aceto 7, 19, 44. ex Aqua 2, 33, 14. ex Melle 7, 19, 44. ex Mulso 2, 33, 14. 6, 6, 100. 6, 7, 9. 12. 7, 20, 7. ex Pasfo 6, 7, 12. in Vino 7, 19, 42. cataplasma ex farina, quae frigida aqua coacta sit, cuique aut acaciae succus aut cupressus, adjecta sit 6, 6, 127.

¶ in iisdem cataplasmatibus Praefidium est 4, 23, 2.

¶ cum verbis. v. Adjicio. Adjuvo. Admoveo. Ago per. Calefacit ex qualibet farina cataplasma, ubi ea deferbuit, calidaque imposita est, *caet.* 2, 33, 13. *cat.* Calefacientia 4, 24, 14. 7, 26, 110. v. Circundo. Decido. cataplasmata calida, quae Diducant 4, 8, 8. cataplasmatibus, quae reliquias Digerant 4, 5, 14. praecipue ad Emolliendum potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine 2, 33, 17. cataplasma, quod Emolliat 5, 26, 141. *conf.* paulo post Reprimo. v. Foveo. Impono. Indo. Injicio. Mollio. v. paulo post Reprimo. cataplasmata calida, subinde mutata 6, 7, 9. v. Muto. Permaneo. quod ad cataplasmata Pertinet 6, 6, 99. v. Proficio. Profum. aliave Refrigerantia cataplasmata 4, 2, 18. cataplasma, quod Refrigeret 4, 5, 31. 4, 24, 16. cataplasmata, quae simul & reprimunt & Refrigerant 5, 28, 137. *conf.* ib. 198. cataplasma, quod leniter Reprimat 5, 26, 141. ad ea (catapl.) transeundum, quae sic Reprimunt, ut Emolliant 4, 24, 16. *conf.* 3, 20, 22. quae Reprimunt, cataplasmata 3, 19, 5. cataplasmata,

quae Reprimunt 3, 21, 44. 5, 27, 31. 4, 17, 5. cataplasmata, quae Reprimant 4, 8, 8. quae Reprimant, cataplasmata 5, 28, 61. cataplasmata, quae simul & Reprimunt & molliunt 4, 5, 4. *conf.* ib. 13. cataplasmata, quae simul & Reprimunt & refrigerant 5, 28, 137. *conf.* ib. 198. cataplasmata Reprimentia 3, 10, 7. v. Superdo. Superhabeo. Superjaceo. Superinjicio. Utor.

Catapotium, i. a κατὰ πῦρ, devorare, deglutire: etenim id est medicamentum, quod non diluitur, sed ita, ut est, devoratur, *sec.* Scribon. Compof. 87. *sed.* *sec.* Celsum 5, 25, 11 aut devoratur, aut aqua diluitur & potui datur: & ib. 31 & devorari potest & ex aqua calida sumi. *add.* ib. 20. excipiuntur species melle, pasfo, vino, *caet.* Celf. 5, 25 *passim.* ex massa devoratur, quod ervi magnitudinem habet 5, 25, 4. 6. paulum ib. 11. quod digito excipi potest 28. ad magnitudinem fabae nostrae 14. & 25. quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat 21. & 36. quod lupini magnitudinem habet 20. ex quibus collatis apparet, apud veteres tam bolos hodiernos, quam pilulas, fere tamen majoris generis, in plurimis retulisse catapotia: licet Rhodius ad Scribon. Compof. 87. & 91. p. 152. 153. 155. existimet, Cello idem fere significare catapotium, quod medicis hodie bolus, idque ad bolos nostros, plerumque majores accedere. Matthaeus Sylvaticus Pandect. Medicinae cap. 141. fol. 50. catapocia, (*scrib.* catapotium) id est, quod modice poterit vel inglutitur, & est pilula (*scrib.* pilula.) catapotia αὐτὸν 5, 25, 1 *segg.* Arteriae 5, 25, 37 *segg.* Colice Casii 5, 25, 29. in hydropse 3, 21, 22. ad sanandum Jecur 4, 8, 12. 5, 25, 21. ad Lateris dolores finiendos 5, 25, 22. alterum, Stomacho pejus, ad Somnum valentius 5, 25, 5. ad Thoracis dolores ib. 23. ad Tussum 24 *segg.* si purganda sunt Ulcera in faucibus tussientibus 27. adversus Urinae difficultatem 35. ejusmodi catapotium 5, 25, 8. Bina catapotia 5, 25, 25. Unum 5, 25, 6. jejuno recte catapotia Dantur 3, 21, 22. ad magnitudinem fabae nostrae bina catapotia mane, bina noctu dormituro Dantur 5, 25, 25. *conf.* ib. 11. 20, 21. 36. neque alienum est apsinthium contritum ex melle & pipere, ejusque catapotium quotidie Devorare 4, 8, 12. *conf.* 5, 25, 4. 11. 28. 31. catapotia variis de causis Fiunt 5, 25, 1. catapotia ex eo Fiunt ad nostras fabae magni-

tudinem 5, 25, 14. alterum. — Fit ex his 5, 25, 5. catapotia, Facta ex duabus apsinthii, myrrhae tertia parte 3, 21, 22. per catapotia Sumi potest antidotum 5, 27, 25. *i. formā.* unum abunde est Sumis 5, 25, 6. ex aqua calida Sumi potest 5, 25, 31.

Kαταπύσις, ὁ. destillatio. video apud Graecos destillationes καταπύσις appellari 4, 2, 46.

Catharticus, a, um. purgans. medicamenta (quae defectionem molliuntur,) stomachum fere laedunt, ideoque omnibus cathartici aloë miscenda est 2, 12, 4.

Caveo, cavi, cautum, cavere. Cruditates cavendae sunt 3, 23, 11. cavendae Distillationes 3, 22, 29. ubi Frigus quidem est, sed cavetur 1, 9, 6. cavendum vero & praecipue Frigus 4, 3, 15. ideo utile est scire unumquemque, Quid, & Quando maxime caveat 2 *praef.* 5. i. cavere debeat. vitatis omnibus, Quae cavenda dixi 3, 23, 17 *synon.* cavere (debet) meridianum Solem, matutinum & vespertinum Frigus, itemque Auras fluminum atque stagnorum 1, 2, 4. omni modo cavendus sanguinis Vomitus est 3, 27 *extr.*

¶ a balneo cavere (debet.) Ne quo frigore afflatu laedatur 6, 6, 66. cavendum est, Ne 2, 17, 6. cavendumque, Ne 1, 1, 11. 6, 7, 61. caveturque, Ne 7, 31, 9. magnāque cura cavetur, Ne 7, 25, 5. curio victu cavere oportet, Ne 4, 24, 30.

Cautus, a, um. sub cautioribus medicis 3, 9, 8.

Caulis, is. refrigerant olera, quorum crudi caules assumuntur, ut intubus & lactuca 2, 27, 2. verbenarum confusa cum teneris caulibus folia 2, 33, 10.

Cauliculus, i. lactuca, cujus cauliculus jam lacte repletus est 2, 32, 1. quicquid in cauliculo nascitur, qualis est cucurbita & cucumis & capparid 2, 18, 10.

Cauneus, a, um. a Cauno Cariae oppido nominatus; unde ficus Cauneae, quae & Caricae, distae & simpliciter Cauneae. cauneis duabus drs. 5, 21, 4.

Causa vel Causa, ae. quibus causa Doloris, neque sensus ejus est 2, 7, 54. subinde admonendus (insanus) in his ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius Lactitiae, quam sollicitudinis causa sit 3, 18, 63. donec omnis causa Metus finiatur 3, 2, 17. quodsi Morbos hae causae facerent I Praef. 50. causam Mortis attulerunt 5, 28, 34. eorum (Remediorum) causas parum explicuit 6, 6, 16. esse ejus (Rei) etiam plures causae possunt 1, 3, 40. diversarum

diversarum Rerum in modo causa est 2, 14, 8. estque inter causas Timoris, si 7, 3, 7. causae Aestimatio I Praef. 109. causarum Notitia I Praef. 22. causarum Quaestio I Praef. 46.

¶ *cum adjectivis & similibus*: Abditarum causarum notitiam (necessariam esse proponunt rationales medici) I Praef. 22. Abditas causas vocant quas? ib. 23: hodie vocari consueverunt antecedentes, & quae ex his immediatae, proximae & continentes. v. postea Evidentes causae. Aliquae causae 6, 7, 8. Alia causa 5, 28, 44. morbos Continentium causarum notitia I Praef. 22 quae eadem cum abditis, quae in Dubio est I Praef. 51 i. abditae. hae causae, quae ubique Eadem essent I Praef. 50. Evidentes quas appellant rationales. medici? I Praef. 32: Hippocrati *προφασίς*, nunc procatarticae, occasionales causae. Evidens causa I Praef. 51. quod Evidentes causae faciunt, facere etiam Abditae possunt 3, 3, 24. Evidentium causarum notitia I Praef. 22. Evidentes quidem causas ut necessarias amplectuntur empirici I Praef. 46. petet novum quoque consilium medicus ab his rebus, quae explorari possunt, id est, Evidentibus causis I Praef. 84. puto medicinam instrui debere ab Evidentibus causis I Praef. 117. ubi causa Incognita est 4, 2, 21. sic, ut Interior nulla causa metum fecerit 3, 5, 2. membrum ex Levi causa fatigatum 2, 7, 17. ne morbus iterum, quamvis Levi de causa, exasperetur 2, 14, 14. si longae febres sine Manifesta causa remaneant 2, 7, 78. quidam sine ulla Manifesta causa subito obcaecati sunt 6, 6, 211. Obscure causarum quaestionem super vacuum esse contendunt empirici I Praef. 46 i. abditarum. quia non ab Obscure causis medendi vias traxerint I Praef. 53. Obscure omnibus, non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis I Praef. 117. & ob haec quidem in Obscuro positas causas persequuntur (rationales medici) I Praef. 32. Omnis 3, 2, 17. Plures 1, 3, 40. Subita causa 4, 2, 12. Tres has 7, 14, 4.

¶ *causa abl.*, *cum genitivo*. in eo, quod Auxilii causa fuit inventum 3, 12, 3. eiusque (emplastri) Continenti causa 8, 4, 70, si totius Corporis causa fit 2, 10, 36. Decoris causa 5, 26, 288. 7, 25, 1. Delectationis causa, quantum juvat, ambulare debet 4, 25, 2. Exempli causa duo (emplastra) proponam 5, 19, 25. gargarizationes aut Lavandi causa fiunt,

aut Reprimendi, aut Evocandi 5, 22, 28. istud Luxuriae causa fieri non oportere, confiteor 1, 3, 48. Medendi causa caput radendum 3, 20, 13. quae Medendi causa reperta sunt 2, 6, 42. haec Noescendae rei causa sunt 8, 9, 33. medicamenta, quae Oris exulcerati causa componuntur 6, 7, 32. nulla aqua nisi decocta, Potionis causa utatur 3, 23, 24. aquam salis Purgationis causa bibere cogebat 3, 24, 9. conf. 3, 27, 19. 7, 2, 28. malagmata fere non sunt Refrigerandi, sed Calefaciendi causa reperta 5, 18, 1. Reprimendi causa 2, 12, 20. Rei causa 3, 9, 33. cuius Rei causa 6, 9, 5. fatius est, ejus Rei causa (*dejectionis*) cibos potionesque assumere 2, 12, 7. nunquam medicamentum ejus Rei causa recte datur 2, 12, 5. est etiam medicamentum ejus Rei causa comparatum 4, 14, 6. fascia ejus Rei causa fit 7, 20, 2. add. 3, 6, 28. huius 5, 28, 94. 7, 26, 52. linamentum, quod Supprimendi sanguinis causa inditum est 5, 26, 120. Valetudinis causa 1, 3, 48. 7, 25, 20. quorum. Vitandorum causa 8, 11, 8. satisque est, ea Vomitus causa sumi 2, 13, 4. Utilitatis causa 8, 4, 13.

¶ *cum verbis*: v. Affero. Amplector. Appareo. Biscerno. Excito. Explico. Metuo. Persequor. Pono. Praecedo. Prohibeo. Propono. Rejicio. Requiro. Subjicio. Vito.

¶ *cum particulis*: instrui. Ab evidentibus causis debere medicinam puto I Praef. 117. quia non ab obscuris causis medendi vias traxerint I Praef. 53. Cum causa 3, 3, 1. ex *MS. Rhodius Lexico Scribon. p. 359.* quacunque De causa 2, 10, 17. aliquibus De causis 1, 2, 24. v. De. ulcere. Ex alia causa facto 5, 28, 44. id genus doloris, quod Ex subita causa est 4, 2, 12. Ex hac causa 1, 3, 17. membrum Ex levi causa fatigatum 2, 7, 17. quod auxilium medicus opportune providit Ex causa, quae ante praecesserat I Praef. 111. Ex quibus causis interdum haec species oritur 2, 6, 4. quodsi fistulae metus Ex his causis, quas proposui, subesse videbitur 7, 27, 35. estque Inter causas timoris, si 7, 3, 7. si Sine causa quis emacrescit 2, 7, 5. add. 2, 8, 114. (*ἀνε προφασίαν Hippocr. Praedictorum Lib. 2. Cap. 36. num. 13; qui & saepe alias, ut Aphorism. 2. 412. 5; 45 & 55: Coac. Praenot. Sect. 3. num. 23: 28: caet. habet ἀνε aut ἀνε προφασίαν, sine aperte ostensa causa, occasione s. occasionalis causa: sine ratione Celsi. alias, ἀλόγως Hippocr.*

[I 3]

si ipse (infaniens) Sine causa subinde rideat 3, 18, 76. Sine manifesta causa 2, 7, 78. 6, 6, 211. non Sine causa fecit 4, 11, 17. conf. 5 Praef. 4. neque id sine causa fit 6, 6, 221.

Causor, satus sum, ari. eadem tria causatus 7, 14, 6 paulo ante 4 tres causas posuit.

καυσώδης, *des.* aestuosus; ardens; *καύσος*, species febris, praeter ceteras ardens dicta. febrem ardentem, quam Graeci *καυσώδη* vocant 2, 8, 55.

Cavus, a, um. Jecur intrinsecus cavum 4, 1, 16. is Locus cavus est 8, 5, 3. 8, 11, 5. Oculi cavi sunt 2, 7, 91. si neque sinuosa neque cava Sede fistula est 5, 28, 179. cava Ulcera 6, 6, 145. humerus Leniter cavus in priorem & anteriorem, gibbus in posteriorem & posteriorem partem 8, 1, 74 opp. rotundum & Leniter cavo capite exiguum humeri tuberculum recipit (radius) 8, 1, 80 i. parum. in qua (spatha) summa capitulum est rotundum & Leniter cavum 8, 15, 8.

Cavum, i. *synon.* foramen 2, 11, 4. 7, 5, 27 coll. 26. 7, 8, 6 coll. 2. ib. 9 coll. 11. 8, 3, 13 coll. 12. 8, 10, 68 coll. 66. quacavum (auris) esse debet 7, 8, 6. quacavum subest 7, 26, 67 i. cavus. locus. totum id cavum 7, 7, 61 de aegilope fistula. in cavo 7, 5, 27. ea (tunica arachnoides) media subdidit, coque cavo continet vitreum humorem oculi 7, 7, 122. a lateribus cava habere debet canalis, per quae loris datis caet. 8, 10, 68 i. foramina. latera inter duos processus (vertebrarum) tenuibus cavis pervia, per quae caet. 8, 1, 45. his cavis 8, 3, 13. Cedo, cessi, cessum, ere. caro (in omphalocele) durior est, prementique non cedit, prioribus facile cedentibus 7, 14, 12. conf. 7, 8, 4. si digito premimus (tuumorem) cedit humor 7, 18, 30. eaque (cutis, in hydrocephalo) intumescit, & prementi Digito cedit 4, 2, 9. quod si paulo tumidiore sunt (praecordia,) tamen Digitis cedunt 2, 3, 3. si alte (id Foramen auris repletum) est, prementi non cedit 7, 8, 4. Spiritus (in tumore) pressus cedit, sed protinus reddit 7, 14, 14. ne is Talus, qui totum corpus sustinet, parum confirmatis nervis ferendo oneri cedat 8, 22, 6. quaedam ex his (Tuberculis) dura ac renitentia, quaedam mollia cedentiaque sunt 7, 6, 5 opp. in his, quae cedunt ib. 8. experiri manu. qua parte is Tumor maxime cedat 7, 17, 6 opp. obnitatur ib. cum particulis: si ossa (febris)

moris) Inter se ceserunt 3, 10, 79 de *fractis*. atque ita superius tergus relaxatum cedere Retro potest 7, 25, 16. *translate*: quum infusum est (*clyma*) contingere se in lectulo debet aeger, nec primae Cupiditati defectionis proutinus cedere 2, 12, 25. in veteribus (malis oculorum,) quae nullis aliis Auxiliis ceserunt 6, 6, 73. id vitium si Medicamentis non cederet 7, 11, 1. scire licet, cedere Remediis morbum 4, 3, 20.

¶ *i. succedo*. quia Bene res saepius cedit 7, 7, 50. ubi bene res cedit 8, 4, 77. si id Commode cessit 4, 13, 15. Opprimē deinde his cessisse, qui post finem febris id fecerant I Praef. 55. si quid Parum ceserit 2, 10, 40. Prout cuique ceserant (auxilia) 3, 1, 17. etiam si Recte cessit curatio 8, 2, 28.

Cedrus, i. discutit 5, 11, 2.

Cedria, ae. cedrus magna dat picem, quae cedria vocatur Plin. H. N. 14, 20. *add.* Dioscorid. 1, 106. oleum Galeno de Simplicium Facultatib. 7. oleum cedrinum. Scribon. *compof.* 267: qui *Compof.* 58. meminit cedriae verae, ne habeat picis (*scil. vulgaris*) aliquam mixturam. *Pet. Bollandio de Medic. Fun. Lib. 3. Cap. 1. resina pariter ac lachryma & pix audit.* cedriae cyathus unus 5, 18, 76.

Celeber, bris, bre. idque (*curationis genus*) non in Graecia tantummodo, sed in aliis quoque gentibus celebre est 7, 7, 164. multique alii celebres viri 7 Praef. 30. tunc celebres admodum Pythagorici numeri 3, 4, 49. sed longe Polydiae celeberrimus est (pastillus) 5, 20, 6.

Celebro, ae. quum vetustissimus autor (medicinae) Aesculapius celebretur I Praef. 3.

Celer, celeris, celere. celeriori via succurrere oportet 3, 21, 55. saepe istae (venae) lentiores celerioresque sunt & aetate & sexu & corporum natura 3, 6, 11 *i. pulsus arteriarum, opp.*

Celeriter, celerius, celerrime. *brevis tempore interposito*. ea corpora celerrime & senescunt & Aegrotant 1, 1, 7. celeriusque ea (detractione sanguinis) qui nimium est pinguis, Affligit 2, 10, 13. ex his, quae in homine sunt, is (sanguis) celerrime vel Calefcit, vel refrigerat 4, 3, 6. quo celerius & Calefcit & Frigefcit aqua 2, 18, 49. in cubito celerius, quam in ullo alio articulo, callus Circumdatur 8, 16, 14. quod per ignem divifum est, minus cele-

riter Coit 7, 15, 3. quae (cicatricula) celerrime in vena Confirmatur 2, 10 *extr.* nisi celeriter ea inflammatio Conquievit 7, 18, 42. quo celerius ejusmodi rempessates Corripiunt, eo maturius auxilia rapienda sunt 3, 7, 6 officium esse medici dicit, ut turo, ut celeriter, ut jucunde Curet 3, 4, 3. oleribusve his, quae celeriter Descendant 1, 6, 2. si celeriter Desinit defeccio 2, 8, 29. ita celerius eum Desinere fitire, qui non bibit 3, 6, 3. si Diduci tam celeriter posset (cibus) 3, 4, 54. celerius cibus Dandus est 4, 4, 27 *i. maturius*. nimis celeriter Emacrescere 2, 4, 9. idque quo celerius Fiat 5, 28, 143. celerius sic Glutinitur, quam Impletur (ulcus) 5, 28, 203. Increscit utrumque (genus arearum) in aliis celeriter, in aliis tarde 6, 4, 2 *opp. lethargus*, nisi succurritur, celeriter Jugulat 3, 20, 3. celerius tamen etiam panis Mandendus, quam vinum Gustandum 4, 3, 23 *i. maturius*. nusquam celerius cancer Occupat 7, 9, 4. quoque celerius ex ea (aqua) legumina Percoquantur 2, 18, 49. quod emplastrum celeriter ad cicatricem vulnera Perducere videtur 5, 19, 10. celerius & latius Procedit rubra impetigo 5, 28, 277. laterum dolores *caci*. quam celerrime Rapiunt 2, 1, 35. quum harum (avium) acies, extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum Redeat, celerrimeque hirsutudinis 6, 6, 221. aliae (febres) tempore eodem postmodum Revertuntur, aliae vel serius vel celerius 3, 3, 17 *opp.* celerius tantum saepiusque id Resolvendum est 8, 16, 13. qui festinant, astringere cutem lino debent, quo celerius Secetur 7, 4, 33. ea corpora celerrime Senescunt 1, 1, 7. si celeriter malum Serpit 5, 28, 87. celeriter Serpendo corpus vorat ulcus 5, 28, 48. idque vitium Serpit, interdum celerius, interdum tardius 5, 28, 6 *opp.* isque (dolor) modo tarde, modo celeriter Solvitur 4, 6, 3 *opp.* quibus celerrime mors Supervenit 8, 13, 3. Trajicere id cavum celeriter candente acu satis est 7, 8, 9.

¶ celerius pro celeriter 5, 28, 6.

¶ Minus celeriter 7, 15, 3. Nimis celeriter 2, 4, 9. Quam celerrime 2, 1, 35. Quo celerius 2, 18, 49. 3, 7, 6. 5, 28, 143. 7, 4, 33. Tam celeriter 3, 4, 54. celerius, Quam 4, 3, 23. 5, 28, 203. 8, 16, 14.

Celeritas, atis. adjicitur celeritati, si 7, 4, 34. 7, 21, 6.

Centaurea, ae. *herba, nunc vulgo centaurium minus dicta*: v. Scribon. *Compof.* 227. centaureae succus cum passio 6, 7, 28.

Centauration, i. idem 5, 27, 67.

Cepa, ae. bulbi, in quibus cepam quoque numero 2, 18, 15. mali succi est 2, 21, 3. acris est 2, 22, 5. *conf.* 4, 2, 39. inflat 2, 26, 2. calefacit 2, 27, 1. alvum movet 2, 29, 2. urinam movere 2, 31, 2. sensus excitat 2, 32, 2. *conf.* 3, 20, 4. oportet manducare cepam 4, 2, 39.

Κεφαλή, ἥς. caput; unde

Κεφαλαια, ας. morbus, quam κεφαλαια Graeci vocant 4, 2, 3 ubi & *seqq.* describitur & tractatur.

Κεφαλαικός, ἡ, ὄν. ad caput pertinens. emplastra, quae, quia capitibus fractis maxime conveniunt, κεφαλικά a Graecis nominantur 5, 19, 13.

Cera, ae. 4, 24, 20. discutit 5, 11, 4. carnem alit & ulcus implet 5, 14. mollit 5, 15, 1. cera Alba 4, 20, 11. ceræ Creticae *genit.* 5, 18, 66. ceræ *genit.* 5, 18, 3. 6, 10, 15. 21. 26. 27. 29. 30. 34. 40. 42. 43. 52. 56. 59. 62. 63. 63. 75. 77. 5, 19, 9. 11. 15. 18. 20. 29. 32. 34. 35. 39. 40. 42. 46. 48. 49. 50. 52. 53. 56. 57. 61. 62. 65. 68. 5, 21, 10. 5, 24, 2. 4. 7. 5, 28, 94. 269. Paulum ceræ 5, 19, 67. ceræ Paulum 3, 10, 14. 4, 11, 19. ceræ Paululum 5, 18, 65. Tantum ceræ 5, 18, 57. ceræ & adipis suillae Tantundem 4, 24, 18. cum cera 5, 22, 3. ex cera 5, 19, 22. *cum verbis*: v. Adicio. id cerā subinde Calefactā Foveri oportet 7, 7, 9. superque cerā cavum id Clausum est 2, 11, 4. cera cum rosa Liquatur 5, 18, 28. rosae quantum satis est ad ceram simul cum eis Molliendam 5, 28, 94 *i. malaxandam*.

Ceratum, i. a cero, are: quem admodum Graece κηρωτὴν ἀ κηρός; unde etiam alii Latini usurpant cerotum: κηρωτὴ & κηρώμα Hippocrati; ceroma quoque erat, quo athletae ungebantur, qua de re *Pet. Faber Agonistic. Lib. 2. Cap. 5.* est enim emplastrum mollioris generis, ex cera potissimum & oleis constans. v. 5, 17, 18. ut fiat cerati Crassitudo 5, 18, 57. donec cerati Crassitudo sit 5, 18, 9. ubi cerati Crassitudinem habet 5, 18, 12. donec cerati Crassitudinem habeant 6, 7, 24. *add.* 6, 18, 33. cerati selibram 5, 18, 2. fex mista cum cerato quod ex Adipe suilla coactum sit 5, 28, 139.

¶ ceratumque ex aliquo horum (Oleorum)

(Oleorum) 3, 19, 7. ut etiam cum liquido cerato Cyprino articuli perfricantur 4, 24, 28. ceratum ex Cyprino factum 8, 11, 33. ceratum ex Cyprino aut Irino factum 6, 9, 3. add. 6, 7, 11. 8, 4, 68. ex Cyprino ceratum 4, 20, 6. 6, 18, 75. cerati Eloti, quod *πεπλωμένοι* Graeci vocant, scilicet 5, 18, 2. donec Liquidi cerati crassitudinem habeant 6, 18, 33. eidem cerato Liquido (ex rosa factum) plumbum elorum adiciendum 6, 18, 87. oelypum recens miscendum cum cerato Liquido ex rosa factum 6, 18, 85. cervixque molliri debeat Liquido cerato, ex Irino factum 8, 4, 68. ut etiam cum Liquido cerato cyprino articuli perfricantur 4, 24, 28. ex cerato Liquido perfricatur id membrum 8, 10, 122. utilius est, cerato Liquido cervicem perungere 4, 3, 10. coxendices ac femina Liquido cerato perungenda sunt 7, 30, 27. cerato Liquido id (os fractum) leniter est ungendum 8, 10, 38. unctio e Liquido cerato 8, 10, 75. ceratum ex Lycio factum, cui cocta quoque resina adjecta sit 8, 9, 13. cubitus Molli cerato perficiendus 8, 10, 52. ceratum Myrteum imponere oportet 8, 10, 105. cerati ex oleo Myrteo facti 5, 19, 66. supraq. (*imponendum*) ceratum ex Myrteo factum, cui paululum squamae, fuliginis, calcis sit adjectum 6, 18, 128. chartae combustae, auri pigmenti, sulphuris ignem non experti par modus cerato miscetur ex Myrteo factum 6, 19, 9. quod ex Rosa est 6, 7, 11. ceratum ex Rosa fiat 4, 20, 14. miscendique cum cerato sunt, quod ex Rosa factum sit 4, 24, 17. ceratum ex Rosa injiciendum est, adiciendumque ei pulvis ex contrita testa 5, 28, 44. cerato miscere ex Rosa factum 5, 26, 268. emolliendum id emplastrum adjecto cerato ex Rosa factum 8, 4, 40. quae excipiuntur (*in conficiendo malagmate*) cerato ex Rosa factum 5, 18, 45. mista (catapotia) cerato ex Rosa factum 5, 25, 17. contritum cuminum cum cerato ex Rosa factum (*imponendum*) 6, 18, 71. rubi folia contrita cum cerato ex Rosa factum (recte imponuntur) 6, 18, 95. cum eodem cerato contritum vel cotoneum malum vel malicortii pars interior *ib.* 96. *conf. paulo superius* ceratum Liquidum.

¶ Calx cum cerato 5, 22, 6. Sal bene contritus, cum cerato mixtus 4, 7, 15.

¶ *cum verbis v.* Adicio, vel paulo supra. Circumdo. Cogo. Contingo. Contineo. Contentus sum.

Elotus. vitabiturque eo tempore ceratum, quod ad recipiendum id malum (cancerum) corpus Emollit 7, 27, 13. Fio. Factum esse; vel paulo superius. Habeo super. Impono. Injicio. Mitteo. Mollio. Perfrico. Perungo. Proficio. Superdo. Superjaceo. Superimpono. Supra sum. Vito. Ungo. Utor.

Cerastes, is. serpentis genus 5, 27, 57 & 62.

Ceratum, i. stomacho aptum est 2, 24, 6. cerasa refrigerant 2, 27, 3. alvum movent 2, 29, 3.

Kegalosidhs, is. speciem cornu habens. oculus summus habet duas tunicas, ex quibus superior a Graecis *κεφαλосιδhs* vocatur 7, 7, 118 *i. hodie cornu.*

Cerebrum, i. servari non potest, cui Basis cerebri percussio est 5, 26, 15 si cerebrum Membranave ejus vulnus accepit 5, 26, 52 *i. dura mater s. meninx.* si ex Membrana, quae super cerebrum est, profuit sanguis 5, 22, 20. quibus Membrana, quae continet cerebrum, vulnerata est, (vix ad sanitatem perveniunt) 5, 26, 18. hae duae tunicae (oculi, *cornua* & *chorioides*) ad Membranam cerebri perveniunt eique inhaerescunt 7, 7, 120. per quae (tenuta cava in lateribus verterebatur inter duos processus) a Membrana cerebri similes membranae deducuntur 8, 1, 45. vena aliqua in cerebri Membrana rupta 8, 4, 24. venae, quae inter Membranam cerebri & calvariam sunt 7, 7, 156. utrinque laevis (calvaria) & qua cerebri Membranam contegit, & qua *caet.* 8, 1, 2. ne mucrone (terebrae) cerebri Membrana laedatur 8, 3, 25. verisimile est, etiam cerebri Membranam esse violatam 8, 4, 4. ubi medium os defecit, eandem cerebri Membranam urget 8, 4, 47. eadem simpliciter membrana: evenit, ut humor ad Membranam descendat 8, 4, 46 *coll.* 47. ne forte angulus scalpri eandem Membranam violet 8, 3, 26 *coll.* 25. donec fiat aditus, per quem Membranae Custos immittatur: *μνησγοφύλακα* Graeci vocant 8, 3, 27. subjicienda lamina est, quam Custodem ejus Membranae esse proposui 8, 4, 57. Membrana immobilis, nigra, vel livida, vel aliter coloris corrupti 8, 4, 75. Membrana mobilis ac sui coloris 8, 4, 74. si parum pura Membrana videbitur 8, 4, 69. ubi fati pura Membrana est 8, 4, 71. quodsi Membrana per inflammationem intumuerit 8, 4, 66. si usque eo tumebit 8, 4, 67. ea Membrana acri aceto respergenda

est 8, 4, 62. si quid scobis Membranae infedit 8, 3, 30. idem medicamentum ipsi Membranae imponendum 8, 4, 63. ea (*fragmenta*) quae acuta Membranam infestant 8, 4, 56. ubi bene rescedit, incipit ab ipsa Membrana (caro increfcescens) 8, 4, 77. sive aliquid sanguinis ex ea profuit 8, 4, 62. inter os & membranam 8, 3, 19. sine ulla Noxa cerebri 8, 3, 29. plusque in osse Propugnaculi cerebrum habeat 8, 4, 61. cerebrum Sensu caret 4, 1, 32. estque id (callus) aliquanto melius Velamentum cerebro quam caro 8, 4, 42.

¶ frigus inimicum est cerebro 1, 9, 4. ut exterior pars ejus (meningophylaxis) cerebro Propior sit 8, 3, 28.

¶ qua spiniae medulla cerebro Commissa descendit 8, 1, 41. Patefacto cerebro 8, 3, 33.

¶ quae oculorum sunt (foramina,) recta simplicitate Ad cerebrum tendunt 8, 1, 22. add. *ib.* 26. Juxta cerebrum 8, 1, 29.

Cerebellum, i. cerebrum animalium totum, quod cibum praebet: non, quod hodie cerebellum vocari consuevit. ex sue cerebellum, minus alimenti praestat 2, 18, 30. omnibus (in) cerebellis (*id sit*, ut glutinosa sint) 2, 22, 2.

Kegion, s. ulcers genus, quod a favi similitudine *κεγιον* Graecis nominatur 5, 28, 206.

Kegxis, xidos. melius, quem *κεγξιδα* Graeci appellant 8, 1, 80.

Cerno, crevi, cretum, cernere. suffusio interdum oculi pupillae, quae cernit, se opponit 6, 6, 200. imbecillitas oculorum est, ex qua quidem interdiu fati, noctu nihil cernunt 6, 6, 214. hae venae, ut magis conditae, non aequae quidem cernuntur, sed tamen etiam visui subiectae sunt 7, 18, 38 *synon.*

Certus, a, um. certa quaedam Auxilia 5, 27, 50 *i. definita.* febres, quae certum habent Circuitum 3, 12, 1. in his febribus, quae certum Circuitum habent 2, 17, 14. tertianarum quartanarumque certus Circuitus est 3, 5, 7. ubi gravis metus sine certa tamen Desperatione est 5, 26, 12. quod dubia spes certa Desperatione sit potior 7, 16, 2. certa Fiducia 5, 26, 263. 7, 16, 4. certaque esse Fiducia potest fere, si 5, 28, 15. certa futurae mortis Indicia 2, 6, 36. certa Lex 1, 2, 14. neque enim certus earum (futurarum) Numerus est, sicut ne Locus quidem 8, 1, 7. si certa Membra perfricantur 2, 14, 23. quidam (articuli) elabuntur omnibus Modis, quidam certis 8, 11, 13 *oppos.*

13 *oppoſ.* certa futuri Nota 3, 4, 45. ſunt Notae certae 8, 10, 6. ne finitae quidem vitae ſatis certas Notas eſſe propoſuit 2, 6, 37. certiore id Nota explorare 8, 4, 7. cujus rei non eſt certa Notitia, ejus opinio certum reperire Remedium non poteſt I Praef. 76. Numerus, *v. paulo ante* Locus. inter initia nonnunquam certis Partibus assignari poſſunt 3, 18, 1. ante dicam de his, quae in quamlibet partem corporis incidunt: tum de his, quae certas Partes infeſtant 5, 26, 9. pleraque (malagmata) certis Partibus membrorum accommodata ſunt 5, 18, 3. Periculum certum eſt 2, 8, 72. collocari Ratione certa 5, 26, 183. Remedium, *v. paulo ante* Notitia. certae quaedam Reſ ſunt, quae I Praef. 108. certae Sedes (morborum) 4, 1, 1. *add.* 7, 6, 1. neque utique certa Sedes futurarum eſt 8, 4, 17. certum id Signum eſt 2, 17, 19. ut certa aliqua Signa eſſent 2, 6, 37. Spem certam faciunt *caet.* 8, 4, 74. certis Temporibus 4, 24, 30. *v. Tempus.* certior Valeto eſt 2, 1, 9. *i. conſtantior. firmior.* Certa, *neut. plur.* a certis potius & exploratis petendum eſſe praefidium I Praef. 52.

¶ Multo Certiora ſunt 2, 7, 59. Satis certus, *v. ſup.* Certe, *i. ſaltem* 2, 14, 16. 3, 4, 24. 3, 21, 60. 6, 6, 20. 7, 20, 6. 8, 10, 31. 8, 15, 4. *caet.* at certe 2, 15, 8. *v. Aut & Vel.*

Cervix, icis. *collum ſub capite.* cum Dolore Cervicis 8, 12, 10. in ipſis cervicibus Glandulae poſitae ſunt 4, 1, 5 *i. conſillae, napiothum.* ex quo facilis cervici Mobilitas eſt 8, 1, 51. quae (cervix) gravibus admodum Morbis obnoxia eſt 4, 3, 1. facilis Motus cervicis 8, 4, 74. cervicis Rigor 8, 4, 75. in cervice, inter cutem & aſperam arteriam, Tumor increſcit 7, 13, 1. cervices *pluralis pro ſingulari* 1, 4, 19. 2, 2, 5. 4, 3, 9 & 22. &c. Recta & Immobiles 4, 3, 2. ne niſi Recta cervice ſpiritus trahatur 4, 4, 22. Totam 4, 4, 1.

¶ Admoventae cervicibus cucurbitulae ſunt 4, 3, 19. cervix ante modice Deliganda eſt 7, 7, 172. eodem modo cervice Deligata 7, 7, 175. jamque ex toto recte ſe Habere cervices videbuntur 4, 3, 22. morbus, qui rectam & immobilem cervicem Intendit 4, 3, 2. cuive cervix Invertitur, ſic ut devorare nihil poſſit, 2, 6, 18. cervixque Molliori debet li- quido cerato 8, 4, 68. ubi Mo-

veri cervix coepit 4, 3, 20. oleo veteri *caet.* cervicem Perfricare oportet 4, 3, 12. *add.* 4, 2, 39. plerique aqua calida multae cervices ſubinde Perfundunt 4, 3, 9. utilius eſt, cerato liquido primum cervicem Perungere, deinde *caet.* 4, 3, 10. cervix (infantis) Praeciſa 7, 29, 30. cervix Replicatur *ib.* 29. cervice Reſoluta 7, 7, 176. *opp.* deligata *ib.* 175.

¶ A cervice 8, 1, 65. brachium Ad cervicem deligandum eſt 8, 8, 16. ne Ad cervices aqua deſcendant 1, 4, 10. ſi dolor a capite Ad cervices ſcapulasque pervenit 2, 8, 114 a capite tranſitus Ad cervicem eſt 4, 3, 1. Circa cervicem 5, 26, 234. Circa cervices 2, 2, 5, 2, 5, 4. Circa totam cervicem 4, 4, 1. brachium Ex cervice ſuſpenſum eſt 8, 10, 61. fascia Ex cervice ipſius, qui laeſus eſt, id (membrum humeri) ſuſtinet 8, 10, 41. ſudor Ex toto thorace & cervicibus prorumpit 3, 19, 4. ſi longus dolor capitis In cervices ac ſcapulas tranſit 2, 8, 114. In cervice 5, 28, 105. 127. 7, 6, 3. 7, 13, 1. 8, 1, 43. In ipſis cervicibus 4, 1, 5. Infra cervicem 8, 1, 53. Super cervicem 8, 13, 1.

¶ radius in caput cartilagineum conſurgens, in cervicem ejus (Cubiti) inſinuatur 8, 1, 84.

¶ Vefica Cervice plena atque carnoſa 4, 1, 34. *v. Vefica.* Calculus, & ſimpliciter cervix. is (calculus) urina in Cervicem compellitur (in faeminis,) quae & brevior, quam in maribus, & laxior eſt 7, 26, 88. plaga, qua Cervix aperitur 7, 26, 46. multo patentiore ſitulam habiturus eſt rupta Cervice, quam habuiſſet inciſa 7, 26, 49. non videtur niſi rupta Cervice extrahi poſſe (calculus) 7, 26, 83. ubi vehementer rupta Cervix eſt 7, 27, 28. quocunque modo Cervix ea parte ſecta eſt 7, 26, 71.

¶ ea (Vulva) recta tenuataque Cervice, quam canalem vocant, contra mediam alvum orſa *caet.* 4, 1, 38 *i. hodie vagina uteri.* iter urinae in faeminis ſuper Vulvae cervicem ſe offendit 4, 1, 36.

Cervical aut cervicale, is. alii cervicalibus veſtimentisque onerant (caput) 4, 2, 20.

Ceruſa, ae. ea ceruſa coquitur 5, 19, 56. ceruſae *genit.* 5, 18, 77. 5, 19, 49. 50. 56. 57. 62. 68. 5, 20, 11. 5, 26, 240. 6, 6, 125. 149. 152. 156. 182. 184. 193. 6, 18, 98. ceruſae coſtae 5, 19, 64. ceruſae combuſtae 5, 22, 24. ceruſae elotae 6, 6, 48. 56. 59. 105. 6, 17, 3. ceruſae *dativ.* 5, 19, 58. ſi ceruſam aliquis ebibit 5, 27, 81.

oportet imponere ceruſam ſola: ni ſucco exceptam 5, 26, 236. cum ceruſa 3, 10, 6 *al.* ceruſa: quemadmodum *ap. Pallad.* 9, 11 *notante Rhodio in Lexico Scribon.* p. 360. ex ceruſa albus (color ſit emplatriſ) 5, 19, 6. induci debet medicamentum ex ceruſa, cui contritae herbae muralis ſuccus ſit adjectus 4, 24, 25. ungi ex ceruſa puſtulae debent 5, 28, 261. illinenda ulcera ſunt ceruſa 6, 8, 2.

Cervus, i. 2, 18, 6.

Cervinus, a, um. medullam cervinam 4, 15, 9. medulla cervina 5, 19, 22.

Ceterus vel Caeterus, a, um. caetera pars corporis 5, 16, 265. caetera parte anni 2, 8, 76.

Ceteri, ae, a. *reliqui.* inveniuntur tamen, in quibus aliter, atque in caeteris, idem eveniat I Praef. 108. caeteros lippitudo arida, *caet.* male habent 2, 1, 34. quibus in pueritia exciderunt (articuli,) neque repoſiti ſunt, minus quam caeteri (Articuli) creſcunt 8, 11, 20 *i. alii.* caeteraeque Accessiones hujus morbi 2, 8, 30. caeterae Aetates 2, 8, 99. in caeteris Affectibus corporis 5, 23, 22. ex caeteris (Animalibus) 2, 24, 4. ſicut in caeteris omnibus Artibus I Praef. 52. caeterosque Articulos induratos 5, 18, 74. *conf.* 8, 11, 20. ex caeteris (Capitibus) 8, 1, 7. in caeteris Caſibus 8, 20, 23. omiſſis caeteris (Cibis) 3, 7, 12. caeteris Coagulis dat. 5, 5, 4. altero Die deincepsque caeteris 7, 30, 6. caeteris Diebus 3, 22, 42. caeterisque etiam (Diebus) 3, 6, 6. caeteri (Digniti) 8, 12, 6. caeterae Facciae 8, 10, 27. in caeteris Febribus 3, 7, 26. ab eo caeterae Fiſtulae 7, 4, 39. caetera Genera 2, 17, 5. 5, 28, 236. caetera Intestina 5, 26, 59. ex caeteris (Locis) ſpiritus evocare abunde eſt 4, 13, 7. caeteraque Mala 2, 1, 52. caetera Membra 2, 18, 31. caeterosque corporis Motus 4, 13, 18. caeteris Negotiis *ablat.* 8, 1, 57. caetera Oſſa 8, 1, 77. 117. caeteris quoque Oſſibus *dat.* 8, 3, 40. caeteris Partibus *dat.* 4, 22, 13. & jocinori & caeteris interioribus Partibus 3, 21, 58. caeteras Partes 1, 4, 7 & 10. caeteris Partibus *abl.* 4, 1, 9. 7, 7, 62. ex caeteris Partibus 2, 1, 17. 5, 28, 50. 7, 2, 28. ex caeteris Suppurationibus 2, 8, 73. in caeteris interioribus Suppurationibus 2, 8, 73. In caeteris interioribus Suppurationibus 4, 8, 16. caeterae Suturae 8, 1, 12. caetera omnia (Tempora) 3, 5, 37. in caeteris (Tuberculis)

(Tuberculis) 7, 6, 10 & 12. caeteri Venti 2, 1, 26. caeterae Vertebrae 8, 1, 55. caetera Ulcera oris 6, 13, 11. in caeteris Vulneribus 8, 4, 76.

¶ *Caetera neut. plur.* I Praef. 119. 1, 10, 12. 2, 11, 6. 2, 16, 6. 5, 28, 156. 6, 6, 5. 7, 2, 17. 7, 17, 9. 7, 26, 105. 8, 21, 6. v. Adultera. caetera eadem 8, 10, 86. caetera eadem, quae, ubi pus moveri debet, adhibenda sunt 7, 19, 23. caetera eadem in utroque casu facienda sunt 3, 27, 10. caetera eadem facienda: nam *caet.* 3, 7, 10. caetera eadem faciendi sunt: ut demittatur *caet.* 7, 26, 116. caetera eadem, quae in aliis canceris, faciendi sunt 6, 18, 64. caetera eadem faciendi, quae supra comprehensa sunt 8, 8, 17. caetera eadem, quae supra scripsi, faciendi sunt 8, 10, 91. caetera, & ante & post, eadem faciendi sunt, quae supra scripsi 8, 10, 119. caetera eadem, incisa supuratione, faciendi sunt, quae, ubi per medicamenta rupta est, faciendi esse proposui 7, 2 extr. caeteraque eadem facere oportet 8, 4, 38 ut caetera eadem fiant 8, 10, 39. caeteraque eodem modo faciendi sunt, quae ad lin-teolum *caet.* pertinent 8, 4, 64. *conf.* Facio, eadem caetera pos-se sic faciendi sunt, ut 7, 33, 30. caetera eadem servanda sunt 3, 20, 19. ut caetera quoque eodem modo servantur 3, 22, 23. caeteraque eadem, quae in aliis futuris, superinjiciuntur, 7, 13, 7. caetera eadem sunt 5, 28, 297. caetera, quae ad somnum *caet.* attinent, eadem, quae in caeteris vulneribus, vel salutaria vel mortifera sunt 8, 4, 76. & caeteris pus moventibus 7, 13 extr. caetera omnia 3, 5, 37. 4, 2, 53. 5, 26, 85. caetera similia sunt 7, 14, 10. caetera, & in curatione & in victu, similia his esse debent, quae 7, 19, 48. v. Ultra, Utis. caeteris *dat.* 5, 27, 12. *abl.* 7, 4, 12. caetera *accus.* 7 Praef. 20.

¶ cum caeteris, quae praecipiantur 3, 15, 10. *conf.* 8, 5, 21. 8, 10, 100. De caeteris 4, 2, 11. Et caeteris 3, 21, 58. 7, 13 extr. illa Ex caeteris 8, 1, 100. In caeteris 6, 8, 12. 7, 4, 12. 7, 7, 65. Quae: caeteraque 2, 8, 30. caeteraque 2, 1, 52. 7, 13, 7. 8, 4, 38. 64. caeterosque 4, 13, 18. 5, 18, 74. caeterisque 3, 6, 6. caetera Quoque 3, 22, 23. Si caetera defunt 5, 28, 117. Si caetera parum proficiunt 4, 16, 12. Sic, ut caetera 5, 26, 242. Sicut caetera adusta 5, 28, 11. Uti caetera non sequuntur 4, 4, 5.

Caeterum *adv.* 7, 19, 36. Cetus, i. 2, 18, 7. Ceu sine quo I Praef. 31 i. *siquidem sine eo.* X litera, v. Litera.

Χαλκανθος vel *χαλκανθον*, v. v. Atramentum futorium.

Chalcitis, tidis. sanguinem supprimit 5, 1, 1. reprimit 5, 2, 4. purgat 5, 5, 5. rodit 5, 6, 1. exedit corpus 5, 7, 2. adurit 5, 8, 1. crustas ulceribus tanquam igne adustis inducit, utique si cocta est 5, 9. evocat & educit 5, 12, 1. chalcitis 5, 22, 13. 5, 28, 56. 6, 11, 25. 6, 19, 8. cocta 5, 9. cocta atque contrita 6, 18, 97. chalcitidis 5, 19, 14. 32. 5, 20, 29. 5, 22, 11. 16. 6, 8, 22. 6, 15. 5, 6, 19, 11. chalcitidis aliquid 6, 6, 186. chalcitidem 7, 7, 64. chalcitide 6, 18, 67. cum chalcitide 5, 22, 10. ex chalcitide 5, 28, 189. 6, 18, 51.

Χαλκός, s. *aes*. Iquamam aeris, quam *λεπίδα χαλκῆ* Graeci vocant 2, 12, 2.

Chamaeleon, ontis. 5, 13, 70.

Chamaepitys, yos. vulnera aperit tanquam ora 5, 4, 3.

Charta, ac. charta combusta adurit 5, 8, 1. chartae combustae *genit.* 5, 22, 19. 6, 15, 3. 4, 6, 19, 9. chartam combustam 6, 4, 8. cum charta combusta 5, 22, 10.

Χειράγρα, *us*. *ποδάγρα* *χειράγρα* 2, 7, 17.

Chiragra, ac. in podagra chiragrae 1, 9, 1. podagrae chiragrae 2, 8, 24.

Chiragricus, a, um. quae (vitia) in podagricis chiragricisve esse consueverunt 4, 24, 2.

Χειρουργικός, *us*, *dv*. tertiam (partem medicinae, quae manu mederetur,) *χειρουργική* Graeci nominaverunt I Praef. 15.

Chirurgus, i. esse chirurgus debet qualis? 7 Praef. 12-16. chirurgus Meges auctor est 5, 28, 106. Ptolemaei chirurgi *genit.* 6, 7, 37. chirurgi *plur.* 7 Praef. 17. apud magnos chirurgos 7, 11, 1.

Chelidonia, ac. chelidoniae succo 6, 14, 7.

Cherfydrus, i. serpentis *genus*. ad- verius cherfydri ichum 5, 27, 60. Chironius, a, um. v. Ulcus.

Chosacon emplastrum 5, 19, 5. *alii* Graeci ediderunt *χοακόν*, R. Constantinus emendat *κοακόν*.

Χοιρίσιον, *us*. exciditur os modio- lo, quem *χοιρίσιον* Graeci vocant 8, 3, 1.

Χολέρα, *us*. bilis supra infraque erumpit, *caet.* ergo eo nomine morbum hunc *χολέραν* Graeci nominaverunt 4, 11, 3-4.

Cholera, ac. 2, 1, 52. *trahatur* 4, 11, cholerae *genit.* 4, 11, 2. *[K]*

acutus morbus est, sicut in cho- lera 2, 13, 3. qui cholera labo- rant 2, 13, 2. si post suppressam choleram febricula manet 4, 11, 22.

Χιρόαψος, *us*. morbum *χιρόαψος* appellavit Diocles Carytius quem? 4, 13, 2.

Χορεισίδης tunica oculi quae? 7, 76 119.

Chryfocolla, ae. rodit 5, 6, 5. ex- edit corpus 5, 7, 1. adurit 5, 8, 3. chryfocollae *genit.* 20, 10.

Cibus, i. cibus & potio 5, 26, 52. neque cibus neque potio 4, 14, 8. cibo, potioni 3, 6, 8. si quid cibi vel potionis 5, 26, 56. cibo po- tionem 3, 6, 10. ad cibum & potionem 2, 18, 1. cibum portio- nemque I Praef. 33. 4, 1, 8. ne- que cibum neque potionem frigi- dam 4, 10, 3. cibum, portio- nes 1, 3, 24. observatio ad ci- bum quoque potionemque perti- nens 7, 27, 19. per cibum portio- nemque 5, 26, 260. cibi, portio- nesque frigidae 2, 24 extra. cibi potionesque aptae 7, 3, 17. neque cibi nec portio nisi frigida 4, 21, 2. vel in cibo vel in portione 5, 27, 71. per cibos aut portiones 5, 23, 31. per cibos & portiones 1, 3, 31. cibos portionesque eas 4, 15, 8. quod ad cibos portionesque pertinet 6, 18, 93. 8, 4, 72. cibos potionesque, quae 4, 16, 4. cibos potionesque, qui 2, 12, 7. cibis & portionibus 1, 7, 2. in cibis & portionibus 4, 9, 10. cibis portio- nibusque 4, 6, 10. cibum & po- tum 4, 4, 14. *conf.* Potio. cibus, portio *genit.* 3, 6, 1-2. opus est ci- bo infirmo, maximeque forbitio- nis 3, 18, 56 sed primae *edd.* forbitio- ne. de remediis *diaceticis* : alvum moliri cibo melius est quam medicamento 3, 21, 24. i. *passus* : facilius famem fert uno cibo, quam prandio quoque assuetus I Praef. 115. v. Ante, Post ci- bum, inferius: it. Hora. Primus cibus, Proximus cibus &c.

¶ Aliquid cibi 5, 26, 56. 7, 20, 8. cibi Aliquid 3, 22, 18. Cupiditas cibi 2, 3, 6. 8, 4, 39. post Cupi- ditatem cibi 2, 4, 11. cibi Cu- piditas 2, 8, 21. 106. ad exci- tandam cibi Cupiditatem 4, 16, 10. cibi Cupiditate reddita 7, 3, 11. ad cibi Desiderium 8, 4, 75. Fastidium cibi 7, 26, 130. cibi Fastidium 2, 7, 92. 2, 8, 9. 72. 4, 7, 3. 7, 3, 3. si cibi quoque secutum Fastidium est 4, 15, 12. cibique super haec Fastidium in- crescit 8, 4, 43. cibi Festinatio I Praef. 115. nullum cibi Genus *accus.* 1, 1, 4. in Genere cibi 2, 16, 6. eadem Hora cibi servata 3, 23, 13. Initium cibi plenioris *accus.* 2, 17, 7. ad Initium cibi 3, 4, 35.

3, 4, 35. Minus cibi 3, 5, 35. cibi Minus *accus.* 3, 22, 13, 6, 6, 70. sibi cibi Tempora, Modum curantibus dant 2, 16, 5. sibi ipsis Modum vindicant *ib.* donec ad iustum Modum perveniat 3, 22, 14. demanda assueti cibo Pars dimidia 4, 2, 56. Parum cibi 3, 19, 14. Paululum cibi 4, 19, 7. Paulum cibi 1, 3, 52. Paulum cibi assumere 3, 14 extr. *add.* 3, 23, 22. - capere 4, 19, 6. Principia cibi 3, 4, 54. cibi Quantum 1, 3, 66. ventriculus, qui Receptaculum cibi est 4, 1, 21. Reliquias cibi 3, 4, 54. cibi Tempora *accus.* 2, 8, 74, 2, 16, 5, *bis*, quum Tempora cibo potionique febris & remissionis ratio det 3, 6, 10. integro corpore cibo Tempus aptius est 3, 5, 28. optimum cibo Tempus esse febre finita 3, 5, 37. quum cibi non Tenax est (Stomachus) 4, 5, 23.

¶ Cibus Acer *caus.* v. Acer. Aliquis cibus lenis 4, 4, 57. Alium dandum cibum, si hoc; Alium, si illud verum est I Praef. 37. his uti non saepius quam Alio cibo convenit 1, 3, 83. ex feris quo majus quodque Animal, eo robustior ex eo cibus est 2, 18, 23. cibi potionesque corpori faciendo Aptae 7, 3, 11. v. Apertus. utendum erit cibus Aridis 4, 2, 66. neque. Asperis cibi utendum 6, 18, 90. Athletici 1, 2, 6. cibis uti Bonis 8, 11, 34. cibi Calentes 4, 12, 7. aliquid cibi Calidi 7, 20, 8. uti cibo Calido 3, 6, 48. omnesque cibi Calidi (dandi sunt) 4, 2, 9. opus est cibus Calidis 4, 5, 9. utendum cibus Calidis 4, 6, 10. cibus opus est Copiosis 3, 22, 22. aliquid Densiori cibo necessarium est denui 1, 3, 84. ut ne quid ex Densiore cibo remittatur 1, 3, 82. sic, ut ab Egelidis ramen initium fiat 3, 27, 34. cibus Exiguus 3, 2, 17, 3, 5, 4. cibum tenuem scilicet, & Exiguum, qui tantum sustineat 5, 26, 155. post cibum Exiguum 3, 22, 18. qui (cibus) plenior an Exiguus sit dandus 2, 12, 28 *opp.* alios usos esse cibo pleniore, alios Exiguo I Praef. 56 *opp.* ab Exiguo cibo incipere 3, 22, 14. uti cibo Exiguo 1, 3, 79, 3, 6, 48. Faciles cibi 3, 23, 11. transeundum ad Faciles cibos 3, 27, 34. cibi Faciles 4, 5, 22. cibi potionesque frigidae vel Pervidae 2, 24 extr. Frequentior cibus 1, 3, 31. cibus Frigidus 3, 6, 60. cibo Frigido *abl.* 3, 11, 5. Frigidi cibi 1, 3, 79. cibi Frigidi 2, 24 extr. 4, 5, 27. 4, 21, 2. cibum Frigidum 4, 10, 3. utendum erit: cibus Frigidus 4, 2, 66. cibus Glutinosus esse debet.

3, 21, 47. adhibendi Glutinosi cibi 4, 5, 16. ut minime Glutinosos (cibos) assumat 7, 26, 23. neque lenibus & Glutinosis cibis utendum est 5, 28, 78. Hic 3, 6, 37. cibus non nisi Humidus dari debet 7, 27, 20. cibus febricitantibus Humidus est aptissimus 3, 6, 32. Humidus cibus 8, 7, 22. a die tertio Humidum cibum (esse necessarium,) sublata inflammatione paulo plenior 8, 7, 14. Humidoque cibo esse contentum 3, 2, 23. cibum sumere eoque Humido uti 1, 3, 13. hic solus Idoneus cibus est 3, 6, 37. paulum cibi, sed hujus Idonei 1, 3, 52. ad Idoneos cibos 3, 21, 64. opus est cibo Infirmo 3, 18, 56. Inusitatos & Inutiles cibos aliquis asumsit 3, 22, 7. aliquis cibus Lenis 4, 4, 57. cibus Lenis esse debet 6, 10, 10. cibus debet esse Lenis 6, 11, 27. a Lenibus cibus ad acres, & acrisibus ad Lenes transire (prodest) 3, 16, 5 *opp.* cibus Lenibus opus est 6, 10, 18. his quoque vulneribus Lenibus cibus opus est 7, 30, 10. adhibendi Lenes & glutinosi cibi 4, 5, 16. *conf.* assumo. Lenibus cibus utendum est 4, 4, 35. neque Lenibus & glutinosi cibis utendum est 5, 28, 78. ut cibus sit quam maxime tenuis & Lenis 4, 6, 15. aliquid cibi Levis 7, 20, 8. reficiunt Stomachum cibo frigido & Levi 3, 11, 5. is Levis cibus nutriendus 3, 7, 8. utendum erit cibus Levisibus 4, 2, 66. Leviores cibum praestant 2, 18, 21. utique sumere cibum (debet,) sed assueti Leviores 1, 3, 26. cibus uti quam Levissimis 3, 18, 79. dandus cibus ex Levissimis 3, 7, 11. cibus ex materia quam Levissima 3, 6, 32. incipiendum est ab aliquo (cibo) ex materia Levissima 3, 6, 38. potio magis Liberalis esse quam cibus debet 5, 28, 81. cibo Liquido opus est 7, 7, 146. Liquidior cibus 8, 12, 11. huic proximus cibus Mediocris utilior est 1, 3, 34. cibi neque qui implent, neque nimium acres, apti sunt, sed inter hos Medii 6, 6, 176. *conf.* 5, 28, 78. cibi Mediae materiae 3, 23, 11. cibus ex Media materia 3, 27, 18. 4, 2, 37. 4, 20, 10. 7, 27, 20. cibum sumere debet ex Media materia 4, 24, 9. adhibendi sunt ex Media materia minime pingues cibi 3, 26, 4. cibus uti ex Media materia 3, 18, 79. plenioribus cibus uti licet ex Media materia 5, 26, 262. cibus Modicus 1, 10, 7. 6, 8, 5. huic Modicus cibus necessarius est 1, 4, 11. cibum Modicum assumere opus est 1, 3, 24. *conf.*

4, 19, 17. Modicum cibum sumere (debet) 3, 15, 4. cibum Modicum sumere (opus est) 3, 16, 2. *add.* 4, 2, 25. cibo Modico uti (oportet) 6, 17 extr. cibo Modico utendum est, 6, 7, 56. *conf.* 6, 9, 2. Modico cibo uti debet acer 7, 7, 135. ut Modicos cibos assumat 7, 26, 23. cibus quidem utendum est Modicis 4, 5, 13. succurri abstinentia, Modicis cibus *caus.* oportet 7, 26 extr. cibus interdu Mollis, interdum acer 4, 4, 61 *opp.* assuendi Molles & non acres cibi 4, 4, 16. cibo modico Mollique utendum 6, 9, 2. uti cibo Molli 3, 6, 48. forbitiones aut alioqui. Molles & faciles cibi 3, 23, 11. ut imbecillitas etiam cibum proptinus facere Necessarium possit 5, 26, 155. v. *supra* Humidum cibum. Modicus cibi Necessarii 1, 2, 6. Nullum cibum assumere debet 6, 6, 20. ut inter opportunam abstinentiam cibo Opportuno nutriatur 3, 7, 12. Parvum cibum 3, 11, 9. ex media materia minime Pingues cibi 3, 26, 4. 3, 25, 11. cibus Plenior 1, 3, 631. *copiosior add.* 4, 5, 14. Pleniorque cibus 6, 11, 4. qui (cibus) Plenior an exiguus sit dandus *caus.* 2, 12, 28. initium cibi Plenioris 2, 17, 7. cum cibo Pleniore vinum bibendum 4, 2, 51. alios usos esse cibo Pleniore, alios exiguo I Praef. 56 *opp.* tum demum uti cibo Pleniore 4, 13, 16. cibus utendum est Plenioribus 3, 20, 21. *opp. ib.* forbitionibus. humidum cibum a paulo Plenior 8, 7, 24. cibo jam paulo Pleniore uti liceat 1, 3, 81. *conf.* 6, 6, 67. quam Plurimum 1, 1, 5. Prioribus cibus adicere ex oleis porrum. *caus.* 4, 7, 19. i. *primum dicitur.* potest primo die Primus cibus dandus esse, potest secundo, *caus.* 3, 4, 25. & Primo quidem cibo ita satis est, secundo vero aliquid adici potest 3, 6, 36. palmas pomaque & similia melius. Primo cibo assumit 1, 2, 20. i. *initio pastus*, quod ad Primos ulterioresque cibos potionesque pertinet 8, 4, 72. Proximus cibus 1, 3, 54. 3, 6, 32. Qualis, v. *infra* Tali cibo. Quisquis 4, 3, 21. cibo Quolibet utendum 3, 27, 29. ex Recenti cibo 2, 14, 25. ex feris quo-majus quodque animal, eo Robustior ex eo cibus est 2, 18, 23. neque Salsis cibus utendum est 5, 28, 78. ut Salubres cibos assumat 7, 26, 23. Secundo cibo, v. Primo cibo. cibus Siccus 3, 6, 60. cibusque (cum) omnibus quam Siccissimis 1, 3, 54. ad Similem cibum redeat 3, 7, 11. cibus Simplex 3, 6, 60.

60. uti cibo Simplici 3, 6, 43. paulum ex Singulis 3, 6, 39. hic Solus 3, 6, 37. cibum boni Succii capiat 5, 28, 53. cibi boni Succii 5, 26, 200. cibus opus est boni Succii 3, 22, 22. cibus autem, quo die primum humor (*hydropici*) emissus est, Supervacuuus est, nisi 3, 21, 62. *conf.* 1, 5, 6. opus est cibo Tali, qualis in vulneribus praepositus 7, 7, 147. secundum est, tantillum esse febrem, ut neque Tantulum cibum impediat, *caet.* 2, 8, 13. vinum cum Tempestivo cibo datum 3, 20, 18. huic Tempestivis cibus medendum 3, 22, 30. succurri Tempestivis cibus oportet 7, 26, 132. cibus opus est Tenebris 4, 20, 26. ut cibus sit quam maxime Tenuis & lenis 4, 6, 15. ut imbecillitas etiam cibum protinus facere necessarium possit, Tenuem scilicet & exiguum, qui tantum sustineat 5, 26, 155. uti cibo Tenui, exiguo *caet.* 3, 6, 48. cibus Valens esse debet 3, 21, 47. cibus dari debet his Valens 3, 6, 60. cibus Valentissimus 6, 8, 5. cibum Validum assumere oportebit 3, 15, 16. uti cibo pleniore, sed neque instante neque Valido 4, 13, 26. quotidie Validiorem cibum debet assumere 3, 19, 25. Validiores cibos oportet esse 3, 24, 13. transeundum ad faciles quidem, sed tamen Validiores cibos 3, 27, 34. post Vadium cibum 1, 3, 18. apponendi aegro Varii cibi tum demum sunt 3, 6, 39. neque verum est, facilius concoqui cibos Varios 3, 6, 41. non uti cibus Variis 1, 6, 2. cibus Uterioribus id agendum est 8, 9, y. cibus esse debet maxime ex Venatione 3, 17, 18. Uteriores, *v. supra* Primos cibos. famem facilius fert Uno cibo quam prandio quoque assuetus I praef. 115 *i. peroratio, coenae sal.* Utilis in omni tussi est cibus *caet.* 4, 4, 60. huic proximis cibus mediocri Utilior est 1, 3, 54. cibi calentes & acres Utiliores sunt 4, 12, 7.

¶ *cum verbis* : v. Accipio. Adhibeo, Adjicio. quae nos Alunt, id est, cibum & potionem 2, 18, 1. cibi portionesque, qui Alant 3, 12, 7. cibi, qui maxime Alunt 3, 22, 19. cibi, qui non multum alant 4, 8, 9. cibum, qui carnem alant 8, 7, 15. cibus his utendum est, qui maxime corpus Alere & implere consueverunt 6, 6, 111. si Ali cibo corpus incipit 2, 8, 33. tum Alenda nutrit cibis lenibus, portione aquae, vini diluti 6, 11, 17. quum jam non solum sustineri, sed Ali cibus quoque oportebit 8, 4, 73. *diff.* quae (exercitatio) semper

Antecedere cibum debet 1, 2, 10. uno cibo Assuetus I praef. 115. Assuetio cibo nihilominus ubilicer 4, 2, 48. demanda Assuetio cibo pars dimidia 4, 2, 56. Assuetio leviores cibum sumere 1, 3, 26. *v.* Assumo cibi, qui leniter ventrem Astringant 4, 15, 14. Alteri cibum in ventre contendunt I praef. 35. *v.* Copiosi. Coacuit intus cibus, aut Computruit 4, 5, 39. cibus Comprimens (esse debet) 4, 20, 23. nec alvum Comprimentibus (cibus utendum) 6, 18, 90. per quas (actiones) cibum portionemque assumimus & Concoquimus I praef. 33. neque Concoquatur cibus, *v.* Retineatur cibus. alii credunt Hippocrati, per calorem cibos Concoqui I praef. 35. cibi, qui facile Concoquuntur 3, 22, 19. neque verum est, facilius Concoqui cibos varios 3, 6, 41. *conf.* Concoquo. humido cibo esse Contentum 3, 2, 23. si cibus non Continetur 4, 5, 30. neque assumi facile cibus neque Contineri potest 7, 23, 4. cibus uti ventrem Contrahentibus 4, 19, 8. quum omnibus vero liquidior cibus Conveniat 8, 11, 11. cibi, qui palmonis quoque dolori Conveniunt 4, 8, 9. cibi, qui potius difficulter Coquuntur, quam facile viciantur 4, 5, 27. cibus, qui quam minime Corrumpi possit 3, 6, 60. his cibus, qui non facile Corrumpuntur 6, 11, 17. cibus opus est copiosis, *caet.* quique etiam minus facile Corrumpuntur 3, 22, 22. vere paulum cibo Demendum, adjiciendumque potioni 1, 3, 77. *v.* Demo. Destino. aeger non cibum Devorare, non potionem potest 4, 4, 4. si Diduci tam celeriter posset cibus 3, 4, 54. ut ab integro corpore potissimum Diduceretur *ib.* 53. *v.* Do. Edo, esse. Ejiciendus est cibus 4, 5, 39. cibi, qui Extenuant 3, 24, 10. 6, 6, 134. cibi Extenuantes 6, 6, 166. cibus utendum Extenuantibus 6, 6, 199. cibus imminutus 1, 3, 66. Implet corpus frequentior cibus 1, 3, 31. Impletur aliquid eo cibo, qui 2, 14, 7. neque tutum est, aegrum cibo Impleri 3, 6, 43. cibus utendum est his, qui maxime corpus alere & Implere consueverunt 6, 6, 111. cibus corpus Implentibus utendum erit 7, 4 extr. cibi neque qui Implent *caet.* apti sunt 6, 6, 176. cibus, qui neque Incitet febrem *caet.* 3, 8, 7. cibus a falsantis *caet.* melius incipit 2, 18. uti cibo pleniore, sed neque Instante, *caet.* 4, 13, 16. cibus deinde calidis, neque Instantibus, opus est 4, 5, 9. cibus sine Instantibus 3, 25, 11. interdum Interposito cibo singulos vi-

[K 2]

ni cyathos sorbere (oportet) 4, 12, 11. atque ita per haec variare, ut interdum acres quoque cibos Interponat 3, 24, 15. neque Laedit potio aut cibus 4, 4, 68. cibo modico mollique utendum, ne Mandentis dentes irriter 6, 9, 2. *v.* Mandere. Maneo. huic interdum abstinentia, interdum etiam tempestivis cibus Medendum 3, 22, 30. cibum Minuere 5, 28, 254. cibus Minuendus 6, 6, 98. Minuendusque cibus 5, 26, 270. alvum Moliri cibo 3, 21, 24. cibos, qui simul & alant & ventrem Molliant 2, 12, 7. cibi, qui urinam Mavent 4, 8, 9. cibus portionesque utatur urinam praecipue Movenitus 4, 2, 29. cibos saepe Mutare 4, 25, 3. ut Nutriat cibus, neque oneret 3, 19, 12. ut inter opportunam abstinentiam cibo opportuno Nutriatur 3, 7, 12. is levibus cibus Nutriendus 3, 7, 8. per eos cibos Nutriendus est 3, 23, 17. *v.* Opus est. cibus, qui mollem alvum Praestet 3, 12, 21. cibus carnem Producentibus 8, 10, 108. *v.* Prosum. Quaero. stomachus cibum Recipit 4, 1, 7. si quid cibi vel portiones assumunt est, id Redditur cito 5, 26, 56 *i. vomitur.* cibus per os Redditur 4, 13, 5. perpetuum est, cibum quam maxime semper ab accessione futura Reducere 5, 5, 30. *v.* Refrigero. ut neque Retineatur cibus (a stomacho,) neque si quis Retentus est, concoquatur 7, 27, 16. cibus alvum corpusque Siccantibus 5, 26, 262. interdum non cibus Subsequitur, sicut assuevit I praef. 80. cibo carnem Subtrahere 3, 2, 21. si imbecillitatem vereri coeperit medicus, cibo Subveniat 3, 4, 29. *conf.* 3, 5, 9. tertium auxilium est, imbecillitati jacentis cibo vinoque Succurrere 3, 19, 12. Succurri abstinentia medicis cibus *caet.* oportet 7, 26, 132. cibum Sumere 1, 3, 13. Sumendi cibi faciles & stomacho non alieni 4, 3, 22. *v.* Sumo. ut imbecillitas etiam cibum protinus facere necessarium possit, tenuem scilicet & exiguum, qui tantum sustineat 5, 26, 155 *diff.* *v. supra* Ali cibus. tum dari cibus debet, qui neque incitet febrem, & tamen longum ejus spacium sustineat 3, 8 extr. *v.* Fero. Vitiari, *v. supra* cibi qui Coqu. diu Vitandus cibus, quisquis *caet.* 4, 3, 21. omnibus lipientibus Vitandi cibi sunt, qui extenuant 6, 6, 134. *v.* Viro. cibum Vomere I praef. 106. cibo, cibus Uti, *v.* Utor.

¶ *cum particulis* : sic, ut Ab egedidis (cibus) tamen initium fiat 3, 27, 34.

27, 34. quod Ad cibos pertinet 8, 4, 72. terrio (die) Ad similem cibum redeat 3, 7, 11. Ad cibum quoque quosdam non desiderantes reduxerunt hi caet. 3, 18, 40. transeundum Ad faciles caet. cibos 3, 27, 34. ubi Ad cibum ventum est 1, 2, 17 *i. passum*. Ante cibum 1, 2, 8, 13, 8, 7, 2, 14, 9, 3, 6, 50, 3, 7, 16. et Ante cibum et post eum 3, 19, 17, 3, 22, 16. *conf.* 1, 2, 8, 3, 6, 50. cappar Cum cibo assumere 4, 9, 16. Cum cibo vini paulo plus assumere 4, 6, 22. Cum cibo pleniore vinum bibendum 4, 2, 51. dare Cum cibo vinum 3, 9, 6. vinum Cum tempestivo cibo datum 3, 20, 18. potio esse debet magis liberalis & ante cibum & post hunc & Cum hoc 3, 6, 50. isque (cibus) esse debet Cum pane hesterno, vino austero meraco, & carne assa, cibusque omnibus quam siccissimis 1, 3, 54 *i. ex.* De cibo facilius cum aegris ratio est 3, 6, 1. cibus Ex animali, caet. *v. supra* cum adiectivis, cibus ex Animalis, ex Media materia, ex Venatione, dandus cibus Ex levisimis 3, 7, 11. quo facilius capax Ex recenti cibo novae materiae fiat (corpus) 2, 14, 25. his (*faecibus*) interponunt nonnunquam Ex cibo quoque recte cocta 4, 18, 4. inimica sunt, In cibo oleum, acriora omnia, caet. 4, 4, 95 *i. cum.* omniaque In cibis & potionibus (possunt dari) quae urinae movendae sunt 4, 9, 10. qui venenum In cibo sumserunt 5, 27, 71. eademque adhibita ratione In cibis (opus est) 4, 2, 58. danda, quae Per cibum potionemque alvum, ideoque etiam corpus astringant 5, 26, 260, assumpta Per cibos & potiones maxime dulcia & pingua 1, 3, 31. Per eos cibos nutriendus est 3, 23, 17. adversus venena Per cibos aut potiones nostris corporibus inserta 5, 23, 3. Post cibum 1, 2, 8, 23, 1, 3, 26, 49, 62, 66, 67, 68, 1, 4, 3, 5, 1, 5, 4, 3, 5, 43, 3, 6, 50, 3, 18, 53, 3, 21, 33, 3, 19, 17, 3, 22, 16, 4, 5, 18, 4, 8, 5, 4, 9, 8, 4, 12, 3, 8. protinus Post cibum 5, 26, 164. cibus Sine pinguibus, Sine glutinosis, Sine instantibus 3, 25, 11. cibus Sine vino 3, 18, 59. Cibarius, a, um. cibarius panis 2, 18, 13, 2, 29, 1. *v. Panis*. Cicatrix, icis. cicatrices In Oculis 7, 19. estque ea (callus) velut Osis cicatrix 8, 4, 41. Plagam ad cicatricem perducit 7, 27, 32. factae ex Ulceribus cicatrices 6, 6, 150. Vulneribus cicatricem inducunt caet. 5, 19, 2, 7,

plura *inferius*. quo Colorem maxime sano corpori similem accipit cicatrix 5, 26, 283. cicatrices duobus Vitiis periclitantur 6, 6, 150.

¶ cum adiectivis: quae (cicatrix) fere Callosa 7, 32, 6. Cavae 6, 6, 150, 151. si Concava est cicatrix 5, 26, 288. Crassae 6, 6, 150, 153. quo minus Lata postea cicatrix sit 5, 26, 116. ut cicatrix Major & Latior fiat 7, 19, 21. necesse est, ex his (ulceribus) Nigrae cicatrices fiant 2, 7, 53. *add.* 5, 26, 286. ad Novam cicatricem perducendus est digitus 7, 32 extr. Parvaeque postea cicatrix sit 7, 2, 15. donec, Qualis futura est, cicatrix sit 7, 27 extr. Recenti cicatrici simile 5, 28, 280. ad Recenti cicatrice contractos articulos 5, 18, 61. ne tempore eodem undique Tenuiae cicatrices sint 7, 30, 23. Tenuis 5, 28, 92, 8, 25, 14. Tota 7, 32, 6. donec jam Valida cicatrix sit 8, 4, 81. in Veteri cicatrice 7, 32, 4. ut Una simul & oras & venas cicatrix devinciat 7, 22, 16. Utraque cicatrix 5, 26, 289.

¶ cum verbis: ad Colorandas cicatrices 6, 5, 10. Devincio, *v. paulo ante*. Una cicatrix: tota cicatrix Excidenda est 7, 32, 6. si Excrevit cicatrix 5, 26, 288. Extenuat (cicatrice) smilion caet. 6, 6, 153. iisdem medicamentis, quae vel cicatrices vel aspritudinem Extenuant 6, 6, 216. iisdem medicamentis, quibus cicatrices in oculis Extenuantur 7, 7, 19. quaeque ad Extenuandas cicatrices supra comprehensa sunt 6, 6, 196. utraque cicatrix Exulcerari scalpello potest 5, 26, 289. adultis capitulis (haemorrhoidum) Fit cicatrix 6, 18, 120. *conf.* 7, 19, 21. Factae ex ulceribus cicatrices 6, 6, 150. necesse est, ex his (ulceribus) nigrae cicatrices fiant 2, 7, 53. cicatrix Inducta Fovenda aqua frigida est 8, 10, 111. ne cicatrice Inter se palpebrae Glutinentur 7, 7, 33. potest eas (cicatrices) Implere id (collyrium) 6, 6, 151. cicatrices iisdem (vulneribus) Inducunt emplastra caet. 5, 19, 2. cicatricem commodè Inducit lycium 5, 26, 208. imponere, quod cicatricem Inducat 7, 8, 10. quae cicatricem Inducant, imponenda sunt 7, 27, 34. id. (emplastrum) quo cicatrix Inducitur 5, 26, 232. medicamento, quo cicatrix Inducitur 7, 10, 6. medicamento cicatricem Inducente 7, 8, 7, 23, 9. omnibusque ea (cicatrix) locis commodè Inducitur, excepta caet. 8, 4, 79. tenuis cicatrix Inducitur 5, 28, 92, 8, 25, 14.

donec cicatrix Inducatur 5, 28, 282. tum cicatrix Inducatur 5, 26 extr. quo maturius Induci cicatrix possit 3, 27, 35. cicatrix Inducta 8, 10, 111. male Inducta cicatrix 7, 32, 3. ubi Inductae vulneribus cicatrices sunt 3, 21, 46. post Inductam cicatricem 5, 28, 34. ad Inducendam cicatricem (*compositio*) 5, 22, 22. quae pertinent ad cicatricem Inducendam 5, 28, 156. ubi in quolibet vulnere ventum ad Inducendam cicatricem est 5, 26, 281. tenuis cicatrix inducitur, quae, necesse est, facile noxae postea Pareat 8, 25 extr. eaque carni superdanda, quae ad cicatricem Perducant 8, 4, 78. cutem ad cicatricem Perducit (malagma) 5, 18, 18. sic ad novam cicatricem Perducendus est (digitus) 7, 32 extr. diutius plagam patere necessarium est, & tum demum ad cicatricem Perducit 7, 27, 32. puro linamento ad cicatricem Perducendum est (ulcus) 7, 26, 126. collyrio, quo ulcera ad cicatricem Perducuntur 7, 7, 34. ulcera ad cicatricem aridis linamentis Perducenda sunt 7, 22, 4. quod emplastrum celeriter ad cicatricem vulnera Perducere videtur 5, 19, 10. ubi crusta exciderunt, ad cicatricem Perducendum 7, 7, 72. medicamentis ad cicatricem Perducuntibus 17, 7, 106. donec ad cicatricem plaga Perveniat 7, 28 extr. donec ad cicatricem Perveniat (ulcus) 5, 28, 110. nigrae cicatrices leniter Purgant: mixta caet. 5, 26, 226. ulcera (*in lienosis*) cicatricem vix Recipiunt 4, 9, 2. quo (albo plumbo) Reprimitur cicatrix 5, 26, 283. interdum tenuis cicatrix inducitur, deinde iterum Rumpitur 5, 28, 92. donec cicatrix Sit 7, 25, 8 & 19, 7, 27 extr. ne tempore eodem undique tenerae cicatrices Sint 7, 30, 23. parvaeque postea cicatrix Sit 7, 2, 15. quum jam ad cicatricem vulnus Tendit 7, 27, 30. maxime Tollere cicatricem videtur id (collyrium) 6, 6, 157. ubi in vulnere Ventum ad inducendam cicatricem est 5, 26, 281. vetustis ulceribus & vix ad cicatricem Venientibus 6, 6, 146. eo Ungitur cicatrix 5, 26, 287.

¶ cum particulis: Ad. *v. in verbis*. Perduco, Pervenio, Tendo, Venio ad cicat. Juxta cicatrices ipsas 5, 28, 104. Per cicatricem aure repleta 7, 8, 2. fere Sine cicatrice potest esse is locus 7, 2, 13. vinum alienum est Usque ad cicatricem 5, 26, 203. Cicatricula, ae. donec Valens cicatricula sit: quae celerrime in Va-

na Confirmatur 2. 10 extr. ubi
hae (cicatriculae) Confirmatae
sunt 7, 25, 24. donec circa fo-
ramina cicatriculae fiant 7, 25,
23. quo (collyrio) paucissimis
diebus cicatricula Inducitur 7,
7, 4.
Cicer, eris. unde.
Cicinus, a, um. cicini olei 5, 19,
63. olei cicini 5, 24, 7.
Cicutae, ae. cicutae genit. 6, 17, 3.
cicutae plenum acerabulum 5, 18,
2. cicutae semen molit 5, 15, 3.
cicutae feminis 5, 25, 19, 6, 6,
35. si cicutam aliquis ebibit 5,
27, 78.
Cilicia, regio: unde.
Cilicius, a, um. genit. croci Cilicii
5, 23, 12. 6, 6, 156. 193.
Cimolus, insula una Cycladum: un-
de.
Cimolius, a, um. creta Cimolia 2,
33, 10. caet. v. Creta.
Cingo, ere. ex membranula, quae
sub cute Calvariam cingit 8, 4,
28 i. pericranium. donec tactus sit
locus his Cavis cinctus sit 8, 3,
13. hi (dentes) deinde quatuor
canis (Dentibus) ex omni parte
cinguntur 8, 1, 38. eaque (crus-
ta) Inflammatione cingitur 5,
28, 4. Stomachus Lateribus cin-
gitur 4, 6, 1. si id (os) majus
est, Membranulisque cingitur 8,
10, 98. duae tunicae quum in-
teriora Oculi cingunt 7, 7, 120.
ipse quoque (modioli clavus) in-
teriore Orbe, cinctus demittitur
8, 3, 2. in longitudinem impli-
cata linamenta, & molle Pellicu-
la cincta circumfutaque 8, 5, 5.
fere Spiculis cingitur sagitta 7,
5, 16.
Cinis, neris 5, 28, 271. Concha-
rum cinis rodit 5, 6 extr. cinis
Cyprius exedit corpus 5, 7, 1
scil. ex arundine Cypria quae etiam
donax appellatur Rob. Constan-
tin. hic cinis est spodium ita di-
ctum Arabum. cineris ex Odori-
bus 6, 6, 143. cinis quoque (po-
test mederi) maxime ex Sarmen-
tis; si is non est, Quilibet alius,
ex aceto, vel etiam ex aqua co-
actus 7, 1 extr.
Cinereus, a, um. id (collyrium)
quod quidam a cinereo colore
Tephron appellavit 6, 6, 58.
Cinnamomum, i. alvum molitur 3,
21, 25 al. cinnamum, quod idem:
v. Rhodii Lex. Scribon. ex odori-
bus est 4, 20, 20. aperit 5, 4, 1.
rodit 5, 6, 5. discutit 5, 11, 3.
recte per potionem assumitur, si
cerastes aut diptas aut haemor-
rhois percussit 5, 27, 59. cinna-
momi 5, 18, 8. 70. 5, 20, 18. 5,
23, 11. 20. 5, 25, 9. 23. 26. 37.
6, 6, 142. 148. 153. 6, 7, 41.
48. 6, 10, 8. cinnamomo Abl. 4,
20, 20.

Circa, i. in ambitu alicujus loci, &
undique per spacium aliquod cum
casu: Arterias, v. infra circa Ve-
nas. easque (ferulas) omnes circa
Articulum esse oportet refimas
8, 10, 35. circa Articulos 2, 7,
27. 5, 26, 75. 7, 2, 24. Aures 2,
7, 58. 82. 5, 28, 20. si utrinque
digiti circa Calculum vehementer
concurterint 7, 26, 35. Caput 2,
5, 4, 2, 7, 3. 5, 26, 234. Cervi-
cem 5, 26, 234. totam Cervicem
4, 4, 1. circa Cervicem (vesicae)
quaeritur calculus 7, 26, 37. Cer-
vices 2, 2, 5. 2, 5, 4. circa to-
tum Corpus partemve aspreto sit
5, 28, 240. Coxas 7, 4, 12. Cox-
as 2, 2, 5. dolores circa Coxas
& inferiores partes orti 2, 6, 16.
Crura 2, 2, 5. Faciem 4, 2, 30.
id vitium (carcinoma) fit maxi-
me in superioribus partibus, cir-
ca Faciem, nares, aures, labra,
mammas faeminarum 5, 28, 20.
Fauces 4, 4, 7, 5, 28, 8. est
etiam circa Fauces malum 4, 4,
19 de difficultate spirandi, circa
Fauces grandes venae vel arte-
riae 5, 26, 17 i. in lateribus colli
supremi. fere, quae circa Fistu-
lam sunt, habent aliquid inflam-
mationis 5, 28, 198. in fumma
glande circa Fistulam urinae 6,
18, 62. quae (fascia) circa Fra-
cturam ter voluta 8, 10, 17. Fo-
ramina 7, 25, 23. Frontem 2, 2,
7, 2, 6, 2. 2, 7, 23. Genua 2, 2,
5, Glandem 6, 18, 45, 7, 25, 4.
Guttur 4, 1, 4, 5, 26, 114. cir-
caque id, quod idum est 5, 26,
102. circaque id, medicamentum
dandum 7, 8, 8. Ilia 7, 17, 2.
Labra 5, 28, 20. Locum (affe-
ctum) 5, 28, 21. 22. Mammas
faeminarum 5, 28, 20. Nares 5,
28, 20. est etiam circa Natura-
lia vitium, nimia profusio femi-
nis 4, 21, 1. Occipitium 4, 2, 5.
haec fere circa Oculum in angu-
lis palpebrisque incidere consue-
verunt: in iplo autem oculo caet.
7, 7, 107 - 708 dist. ulcera cir-
ca Os 6, 8, 3. & circa Os sub-
secanda est (sana caro) 7, 33, 5.
Partem 5, 28, 240. Partes ali-
quas 2, 2, 5. inferiores Partes
2, 6, 16. Pectus, aut cervicem,
aut crura, vel genua, vel coxas,
2, 2, 5. si circa Pectus atque
scapulas dolor mansit 2, 8, 16.
cutis circa Pinnam (auris) 7, 8, 6.
Praecordia 4, 1, 20. Pubem 2,
3, 2, 2, 4, 7. locus circa Pubem
7, 26, 112. nudatque circa Pu-
bem velut circulus 7, 25, 6. cir-
ca Pubem interiores partes do-
lent 2, 7, 33. v. Pubertas. circa
hanc (Pustulam) vehemens in-
flammatio est 5, 28, 250. Scapu-
las 2, 8, 16. Stomachum fauces-
ve 5, 28, 3. Tempora & frontem
[K. 3.]

2, 7, 23. Tempora & occipitium
4, 2, 5. ipsum Testiculum 7, 18,
37. Testiculos 7, 18, 1. in mem-
branis, quae ibi (in scroto) cir-
ca Venas & arterias sunt 7, 18,
24. Viscera 2, 7, 27. sunt etiam
circa Umbilicum plura vitia 7,
14, 1. circa Umbilicum inflam-
mationes 2, 1, 42 Hippocr. Aphor.
3, 24 in. ubi circa Umbilicum in-
testina torquentur 2, 7, 15. si cir-
ca Umbilicum & pubem cutis
plana est 2, 3, 2. habere cutem
circa Umbilicum & pubem ma-
cram 2, 4, 7. incidere in palato
circa Uvam 4, 4, 13. scalpello
circa Vulnus incidere 5, 27, 30.
¶ sine casu: circaque quasi crusta est
5, 28. 4. circaque, qua tumor
& inflammatio est 5, 28, 61 conf.
sup. pustulam. circa dolor est &
inflammatio 5, 28, 46. circa,
proxima cutis tumidior & durior
est. 5, 28, 71. chorioides tunica
oculi, modico foramine conca-
va, circa tenuis, ulterioribus
partibus ipsa quoque plenior 7, 7,
119. si qua circa duriora sunt 5,
28, 153. quae circa sunt 5, 28,
29. ea, quae circa sunt 5, 28,
237. pectus atque humeri, cir-
caque jugulum utrumque exte-
nuatur 4, 8, 6. illud ignorari non
oportet, non quidem cartilagi-
nem ipsam glutinari, circa ramen
carneem incrascere 8, 6, 2. quibus
temporibus ramen varia circa pe-
ricula oriuntur 7, 26, 127. si cir-
ca durus tumor diu permanet 5,
26, 180.
¶ de tempore: circa vigesimum
Diem, aut circa trigessimum, aut
circa quadragesimum, nonnun-
quam etiam circa sexagesimum 2,
7, 86. circa quadragesimum Diem
2, 1, 47. 2, 7, 86. circa septi-
mum Diem 2, 6, 27. circa quar-
tum decimum Diem 2, 6, 27.
circa vigesimum Diem 2, 7, 22.
& 86 & 93. circa tertiam Ho-
ram 4, 25, 1. circa Pubertatem
2, 1, 47.
¶ i. usque ad: esse etiam is (cana-
lis) debet a planta, si crus fra-
ctum est, circa poplitem; si fe-
mur, usque ad coxam 8, 10, 69
synon.
¶ de mensurae modo. per insequen-
tes dies circa singulas heminas.
(aquae in ascite) emittendum 7,
15, 9 i. circiter singulae heminae.
¶ circaque 4, 8, 6. 5, 26, 102. 5,
28, 4 & 61. 7, 8, 8. & circa 7,
33, 5.
Circum, adv. ubi scabri ungues
sunt, circum aperiri debent 6,
19, 15. interdum veritatis ulcus
occupat, & circum orae crassae
livent 5, 26, 210. circumque exi-
guae pustulae oriuntur 5, 28, 7.
Circulus, i. aspera arteria constat

ex circulis quibusdam 4, 1, 10 i. annulis. nudaturque circa pubem velut circulus 7, 25, 6.

¶ sub circulo glandis 7, 25, 9 i. *corona*, sicut hodie vocari consuevit. a pube usque circumlum ib. 13.

Circulator, oris. circulatores 5, 27, 35.

Circumago, gere. saepiusque ad eandem rationem circumagi (debet Fascia) 8, 15, 21. circumagitur Modiolus 8, 3, 7. ut circumagatur ib. 8, quo magis lubrico circumagatur ib. 9.

Circumcido, ere. cutis ipsa circumcidenda est 6, 18, 42 i. *praeputium*. in eo, qui quarundam gentium more circumcisis est 7, 25, 2. add. ib. 9 i. *Judaeo castr.* Tuberculum hamulo excipi & circumcidi debet 7, 7, 43. inde, si qua Vitiosa sunt, circumcidenda sunt 7, 19, 11. Ulcus scalpello circumcidendum est 5, 26, 199. diligenter Unguibus circumcisis 7, 26, 34.

¶ circumcisa omni negotiosa Adione 4, 25, 2 i. *interdista*. Vinum ex toto circumcidendum est 6, 9, 1. circumcidendum Vinum est in totum annum 4, 20, 8.

Circumcingo, ere. eadem (labra fistulae) circumcingente quadam remora 7, 15, 6.

Circumdo, dare. Alumen lanae circumdatum 4, 8, 6. in abscessu velamento suo incluso Callum circumdari 7, 2, 6. in cubito celerius, quam in ullo alio articulo Callus circumdatur 8, 16, extr. Cataplasmata imo ventri inguinibusque circumdare 4, 21, 5. insuper circumdare Cataplasma 5, 26, 141. Ceratum circumdari debet 6, 7, 11. Emplastroque circumdatur (cutis) 7, 25, 11. separatim uterque (digitus) non pingui Emplastro circumdatur 7, 32, 2. Fasciaeque aut Habenae media ala circumdanda est 8, 15, 17. quae (Fascia) jugulo composito circumdanda est saepius potius quam valentius 8, 8, 14. reliqua Fasciae pars arcte circumdatur 7, 20, 3. circumdataeque (Fasciae) circa alvum 6, 18, 101. Ferulaeque circumdanda 8, 10, 118. Fomentisque protinus calidioribus totum corpus circumdare convenit 3, 12, 14. extrinsecus circumdanda Habena est 8, 5, 10. v. *supra* Fascia circumdanda. Humore mucoso circumdatur 6, 18, 123. Idque circumdatur 6, 9, 23. insuper circumdare Lanam succidam 5, 26, 140. fauces Lana circumdare 4, 2, 60. lora (Lana) melius circumdatur 5, 26, 197. circumdare oportet latius. hapsio Lanae sulphuratae 4, 6, 9. pinna molli Pellicula cir-

cumdata 8, 5, 7. quae (Resina) denti circumdata hunc solvit 6, 9, 27. momento alienantur intestina externo & infueto Spiritu circumdata 7, 16, 6. Spongia acri aceto madens circumdari (debet) 7, 19, 39. circumdati Titiones involuti panniculis 2, 17, 24. Tunica undique circumdata (abscessui) 7, 12, 43. isque (sinus abscessus) ab ima parte mediis Tunicis leviter innexus, a superiore tantum circumdatus est 7, 18, 9. superior (Vertebra) secundae circumdata 8, 1, 50. caetera Veltimentis circumdata sunt 7, 26, 105.

¶ cum adverbis, aliisque particulis: A. Arcte, Celerius, Circa, Extrinsecus, Insuper, Melius, Saepius, Separatim, Valentius, Undique; v. in praecedentibus.

Circumduco, ere. utro modo id circumductum est 8, 3, 16.

Circumceo, circuire. hieme saepius fascia circuire debet; aestate, quoties necesse est 5, 26, 147. satisque est, eam (fasciam) ter hoc quoque modo circuire 8, 10, 17. latius est, saepius circuire (fasciam,) quam attingi 8, 10, 23.

Circuitus, us. quod ad circuitum pertinet 8, 1, 49 i. *circumferentia*, *synon.* orbis ib.

¶ i. *periodus febris*: si circuitum habere ea febris solita est, sic ut tertio quartove die revertatur 2, 17, 11 i. *periodica est*. in his febribus, quae Certum circuitum habent 2, 17, 14. eas febres, quae Certum habent circuitum 3, 12, 1. tertianarum quartanarumque quarum Certus circuitus (est) 3, 5, 7. ubi Certus Circuitus est 3, 12, 5. ex his (febribus) una quotidiana; altera tertiana, altera quartana est: interdum etiam Longiore circuitu quaedam redeunt 3, 3, 3-4. haec ad Omnes circuitus febrium pertinent 3, 13, 1. si Proximo quoque circuitu aequae accessit (horror) 3, 12, 9.

Circumfluò, ere. preslu circumfluit melicris 7, 6, 9. si digito premimus (tumorem,) cedit humor, circumfluensque caesi. 7, 18, 30.

Circumpono, ere. circumpositae calvariae inhaeret exigua parte (os fractum) 8, 4, 53. quae (ferulae) fissae circumpositaeque ossa in sua sede continent 8, 10, 33.

Circumpurgo, are. si quis eum (clavum) circumpurgat 5, 28, 235.

Circumrado, ere. circumradi debet (Dens) 7, 12, 5. is (Dens) qui cadere debuit, circumradendus & eveiendus est 7, 12, 22. circumradendae laevandaeque sunt Orae (ossis) 8, 3, 30. oportet

ter digito circumradere & evei-
lere (Tonillas) 7, 12, 25.

Circumspicio, cere. quo curiosius etiam circumspiciat (medicus) ne 5, 26, 14 i. *studeas, animadvertas, provideat*. illi multa circumspiciunt, hi tantum facillima & non plus quam vulgaria I Praef. 101 i. *cognoscere student*.

Circumspectus, a, um. est circumspiciti quoque hominis 3, 9, 19.

Circumspecte. multo circumspectius excidenda sunt, ne forte caesi. 8, 3, 26.

Circumsto, are. hic quoque duo pericula circumstant 7, 7, 82. circumstant, ne 7, 26, 33.

Circumsumo, ere. linamenta, molli pellicula cincta circumsumataque 8, 5, 5.

Κερατοχάλη, ης. κερατοχάλη Graeci appellant, quum venae intumescent 7, 18, 35.

Citus, a, um. a Cito vel Cio. cita alvus vel alvus cita, v. in Alvus.

Cito, adv. morbi, qui cito vel tollunt hominem, vel ipsi cito finiuntur 3, 1, 4. v. Adsum. Afficio. Infirmit. Muto. Recido. Reddo. Serpo. Supprimo. Tollo. *postremum in comitate*: id redditur cito 5, 26, 56. cito tursus 5, 26, 263. ista cito minus cito adfuerint, eo tardius solventur 2, 7, 94 *synon.* cito, non statim, opp. 3, 1, 19. citius 2, 14, 13.

Cito, are. & tum medicamentum (imponitur,) quod Humorem illuc citet 4, 6, 8. modo Pituitam facit vel citat (tussis) 4, 4, 52. ut Pus citet (aqua calida) 5, 26, 171. medicamenta, quae Pus citent 5, 28, 218 i. *suppurantia*. Sanguinem citat sermo 7, 12, 45. *scil.* ex labris fissis, aliae res citent Urinam, aliae tardant 2, 19, 4 opp.

¶ alumen scissile in foramen coniectum, dentem citat 6, 9, 28 *synon.* 27 solvit.

Citra, i. *sine, minus*. haec citra Can-
crum sunt 6, 18, 47. palpebrae citra Duritiem ullam noctu praegravi pituita inhaerescunt (in arida lipitudine) 6, 6, 173. lassitudo, quae sit citra Fatigationem 1, 2, 13. fereque citra Magnitudinem fabae Aegyptiae est (acrotymion) raro majus 5, 28, 224. citra Satietatem 4, 5, 16. ungi citra Sudorem 1, 6, 1. ejusmodi dolores (genuum,) ubi inveneraverunt, vix citra Ulsionem finiuntur 4, 23 extr.

Citerior, us. quae lineae ceterior-
rem partem ab ulteriore diducunt 7, 4, 5 opp.

Civis, unde.

Civilis, e. intermissus propter aliquas civiles Necesitates ordo exercitationis 1, 1, 7 i. *quibus prop-*

ser uerbis & vitae societatem interesse oportet. quem interdiu vel domesticam vel civilia Officia tenuerunt 1, 2, 9.

Clamor, oris. vitandus clamor 8, 9, 7. clamor ejus (aegri) motus 7 Praef. 15. sub clamore 7, 18, 18.

Clarus, a, um. esse chirurgus debet Acie oculorum acri claraque 7 Praef. 14.

¶ commodè exercent clara Lectio, arma, caet. 1, 2, 11.

¶ clari admodum Autores 8, 20, 12, longe clarissimi Autores I Praef. 16. ex tribus medicinae partibus clarissima est ea, quae morbis medetur I Praef. 20.

Clare, adv. legere clare debet 1, 8, 1. prodest etiam adversus raram concoctionem, clare legere 1, 8, 6.

Claudo, ere. quae (lingula, epiglottis) Arteriam claudit 4, 1, 8. superque cera Cavum id clausum est 2, 11, 4. aenea (Cucurbitula) altera parte patet, altera clausa est 2, 11, 2 opp. it. ib. foramen habet. clausis Fenestris aegrum continere 4, 7, 17 opp. a. pertis ib. claudenda demisso linzeolo Fistula est 7, 15, 8 de canali quo facilius claudatur eā (Fistula, de morbo) 7, 27, 35. si manantia corpuscula per invisibilia foramina subfistendo iter claudunt I Praef. 28. haec (gravedo) Nares claudit 4, 2, 44. si Nares aequae clausae videntur 4, 2, 52. ea, Quae natura ante clausisset I Praef. 41. donec ex toto Plaga claudatur 7, 27, 26. ne claudatur (Utrera) 6, 18, 62.

Clavus, i. per quod (feramentum modiolii) medium clavus, ipse quoque interiore orbe cinctus, demittitur 8, 3, 2. medius clavus in foramen demittitur 8, 3, 6. angulo scalpri sinus exiguus sit, qui clavum recipiat, ut eo insistente circum actus modiolus debili non possit 8, 3, 7. medius clavus educitur 8, 3, 10.

¶ vitium: in pedibus maxime, quod describ. 5, 28, 229. clavi quæ curatione vix unquam Desinunt 5, 28, 230. saepe Emoritur ib. 234. acrothymio clavoque Excisus ib. 232. Mollificat ib. 234. Nascitur præcipue ex contuso, quamvis interdum aliter: doloremque Mover ib. 229. clavum subinde Radere, commodissimum est ib. 234. Tollitur etiam, si quis eum Circumpurgat ib. 235.

¶ clavi vocantur callosa in albo oculi tubercula, caet. 7, 7, 113 ubi & seq. desor. & curatio.

Clibanus, i. furnus, ex Graeco, clibanus. calor 2, 17, 2. in clibano 3, 21, 20.

Clunis, is. si clunes (infantis in

utero emortui) os vulvae urgere coeperunt, iterum retro repellendae sunt 7, 29, 38.

Clyster, eris. ex Graeco, instrumentum, quo liquor in cavum aliquod immittitur eluendi gratia. conf. Rhod. ad Scribon. Comp. 112. p. 184. Et apud Scribonium quidem ad alvum ducendum adhibetur: apud Celsum nostrum vero ad alias tantum partes. per Oricularium clysterem, i. siphunculium auribus primum eluendis dicatum, quasi auricularium, qui ὠτὸν καὶ ὤτις Galeno de Medicam. sec. loca Lib. 3. cap. 1. v. Rhod. ad Scribon. Comp. 39. p. 81. non alienum est, mixto vino per Oricularium clysterem eluere, scil. aurem sive ejus meatum, 6, 7, 52. (add. de aure 6, 7, 100) idemque humor clystere intus Adigetur 7, 27, 10 de vesica urinaria. idem humor rosa mixtus in ipsum vulnus (colli vesicae, in lithotomia factum) oriculario clystere Agendus 7, 27, 25. oriculario clystere aqua vehementer intus Compulsa 6, 7, 100 sc. in auris meatum. carbunculus ibi (in cole) natus oriculario clystere Eluendus est 6, 18, 66. neque alienum est, per oricularium clysterem fistulam Eluere 5, 28, 199. conf. 6, 7, 52. ubi glans contexta est, oriculario quoque clystere inter eam cutemque aqua calida Inferenda est 6, 18, 7.

Coaeasco, ere. secunda mensa in imbecillo (stomacho) coaeascit 1, 2, 20. si coacuit intus cibus 4, 5, 39.

Coagulum, i. mollit 5, 15, 2. purgat coagulum, sed maxime Lepotinum; cui eadem, quae caeteris coagulis, facultas, sed utriusque validior, est 5, 5, 4.

Coalesco, ere. interdum inter se palpebrae coalescunt 7, 7, 47.

Coangusto, are. quo facilius claudatur ea (fistula, morbus;) vel certe coangustetur 7, 27, 35.

Coarcto, vel Coarro, are. quum spacio laxentur (serulae,) tertio quoque die paulum habentis suis coarctari (oportet) 8, 10, 36. ima ventriculi pars in intestinum coarctatur 4, 1, 23 scil. in pylorum.

Coccum, i. coccum Gnidium, Graecis κόκκος Κνιδίος; purgat 5, 5, 4. adurit 5, 8, 2. cocci Gnidii genis. 5, 18, 23. est semen thymelaeae.

Cochlea, ae. imbecillissimam materiam esse cochleas, (scire oportet) 2, 18, 10. cochleae boni succi sunt 2, 20, 4. stomacho idoneae sunt 2, 24, 9 & 12. minime intus vitiantur 2, 28, 5. alvum movent 2, 29, 4. cochlea cocta mollit 5, 15, 3. contusae cum testis suis cochleae glutinant vul-

nus 5, 2, 2. cochleae cum testis suis comburendae conterendaeque caet. contra suffocationem hystericam 5, 21, 12.

¶ quasi in cochleam serpat fascia 8, 10, 17.

Cochlear, vel Cochleare, ris. per cochlear 6, 14, 7. ita ut hujus (succu marubii caet.) cochleare plenum paulatim delingatur 3, 22, 45. duo aut tria cochlearia uno die sumsisse satis est 4, 19, 23. eamque aquam cochleari exceptam ipsi uvae subicere 6, 14, 9. extractumque (ex malo punico caet.) cochleari quod intus est, edisse (oportet) 4, 19, 27.

Coelum, i. atmosphaera, constitutio aeris, clima. pessimum aegro est coelum, quod aegrum fecit: adeo, ut in id quoque Genus, quod Natura pejus est, in hoc Statu salubris Mutatio sit 2, 1, 10. opus est coeli Mutatione 3, 22, 25. coeli Ratio 3, 4, 22. propter coeli Varietatem 1, 3, 80.

¶ cum adjectivis: Calido coelo, v. passim. facilius in Denso coelo, quam in Tenui (saepe fert aliquis) I Praef. 115. Densius 3, 22, 25. Frigido, v. inferius. ubi Gravius coelum austri reddiderunt 1, 5, 3 i. infalubre. omne animal, quodcumque Humido coelo (natum est, levius) quam quod Sicco natum est 2, 18, 36. add. infra, Temperato caet. is: eo coelo (celerius cibus dandus est,) quo magis digerit (aeger) 3, 4, 27. minimeque Nubilo coelo soli apertienti se committere (debet) 1, 2, 4. Pejus 2, 1, 10. Pessimum aegro est coelum, quod aegrum fecit 2, 1, 10. refert. Quale coelum sit 3, 4, 26. considerandum esse, Quod coelum sit I Praef. 113. Quo (coelo) 3, 4, 27. Sicco, v. Humido & Temperato c. firmiter potio est ex eo vino; quod Temperato coelo, quam quod aut nimis Humido aut nimis Sicco, nimiumque aut Frigido aut Calido natum est 2, 18, 45. Tenui, v. Denso c.

¶ cum verbis: opus est coeli mutatione sic, ut densius, quam id est, ex quo Discedit aeger, Pertatur 3, 22, 25. coelum, quod aegrum Fecit 2, 1, 10. quod coelo Fit. 2, 18, 27. ei, qui vel coelum vel locum Mutat 1, 3, 46. loca, coelum, cibos saepe Mutare debet 4, 25, 3. Mutandum subinde peregrinationibus coelum 3, 27, 21. Peti, v. paulo ante. Sum, v. in praecedentibus.

Coena, ae. coena exigua 1, 3, 27. in coena 1, 6, 6, 5; 28, 54. post coenam 1, 3, 53. 1, 4, 14. 3, 27, 19.

Coeno, are. deinde coenare debet

1, 3, 53. alia via est, coenare, deinde vomere 4, 19, 11. post haec coenat 3, 23, 23. neque jejuno, neque coenato vomendum est 1, 10, 5. mane & coenato dari debet 5, 25, 36.

Coenum, i. coeno simile ulcus 5, 28, 49.

Coëo, ire. *conjungo: de solidis.* Arteria incisa neque coit neque sanescit 2, 10, 44 i. *occluditur, ne sanguis profluat.* qua coëunt aspera Arteria & Stomachus 4, 1, 8. neque verendum est, ne purum Corpus puro corpori junctum non coëat 5, 23, 204 i. *coalescat: synon.* sanescendo in unum jungat ib. 205. quod per ignem Divisum est, minus celeriter coit 7, 15, 3 *opp.* ut Fragmenta (*ossis*) quaedam velut emoriantur, neque cum caeteris coëant 8, 10, 100. jugulum si transversum Fractum est, nonnunquam per se recte coit 8, 8, 1. potestque ea ratione & os coire, & vulnus sanescere 8, 10, 99. *add. ib.* 113. ne protinus Orae (*divisae cutis*) coëant 7, 4, 36. in cubito tria coire Ossa, humeri, & radii, & cubiti ipsius 8, 16, 1 i. *ad se mutuo accedere.* primo duo radii & brachii Ossa juncta, paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coëunt 8, 1, 82. si Palpebrae dormientis non coëunt, sed album oculorum apparet 2, 8, 82. quod vetus est, futura non coit 7, 17, 7 *de Rupto peritonaeo.* rursus sub his (interioribus oculi) coëunt (Tunicae, *sclerotica & chorioidea*) 7, 7, 120 i. *conglutinantur.* Venae, quae sanguinem fundunt, duobus locis deligandae intercedendaeque sunt, ut & in se ipsae coëant & nihilominus ora praeclosa habeant 5, 26, 102.

¶ *de fluidis:* ad digerenda, quae coëunt 5, 18, 25. 30 *opp.* quo facilius ea, quae coëundo nocuerunt, digerantur 4, 22, 12 *opp.* ad discutienda ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime posunt, quae sequuntur 5, 15, 1 *opp.* demissis digitis, leniter pertractanda vesica est, & discutienda, si qua coierunt 7, 26, 113 *opp.* *synon.* sanguinem concretum 112. sic quoque discutiuntur, si qua cruenta coierunt ib. 114 *opp.* decoquebantque id (*lac,*) & sublatis his, quae coierant, quod quasi serum supererat, bibere cogeant 2, 12, 3 *de coagulo lactis.* simulque coquuntur mel, galbanum, resina, terebinthina: ubi autem coierunt, *saec.* 4, 4, 31 i. in unam massam commixta sunt. coquendumque id, donec omnia, quae indita sunt, liquata, in unitatem quandam

coëant 4, 19, 22. nec Humorem intus coire patitur 5, 27, 44 i. *sanguinem.* si Lac intus coit 5, 5, 27, 83.

¶ *colligor.* *αποκαθίζω* Graeci vocant, ubi sub cute coit Aliquid durius, & interdum paulo asperius 5, 28, 220. si Pituita in os ejus coit 6, 11, 18. si Pituita in Stomacho coit 3, 7, 17. sive in magno abscessu multum Puris coit 2, 8, 90. non Pus, sed Humor quidam muco similis, intus coit 8, 9, 30. Quicquid intus (*in tuberculis*) coit 7, 6, 11. Quicquid illud malae corruptaeque materiae coit 7, 2, 3.

Coitus, us. *conjunctio, concretio, coactio.* post venae sectionem postero die adverso medio digito venae fricanda, ut recens coitus ejus resolvatur, iterumque sanguinem fundat 2, 10, 54. prodest ad omnem coitum humoris emolliendum 5, 18, 63.

¶ *collectio:* id agere oportet per ea cataplasmata, quae reprimunt, ne coitus iuvtilis Materiae fiat 3, 27, 31. ne inter duas oras liberae cutis utrinque coitus Puris fieri possit 7, 9, 14. apparebit (*in auris meatu*) Sordium coitus 6, 7, 70.

¶ *congressus veneris, concubitus.* ea (*vicia*) raro pueros ante facieminae coitum tentant 4, 12, 2. si qua genera morborum neque pubertate, neque primis coitibus finita sunt 2, 1, 48.

Coepi, isse. Aqua inter cutem, quae nullo antecedente morbo coepit 2, 8, 18. ubi is Dolor coepit 4, 14, 4. non, quando coepisset Febris, sed quando desisset, considerabat 3, 4, 24 *opp.* si postea coepit Febris 2, 8, 51 i. post morbum jam factum. Febris ita, ut coepere, continuant 3, 3, 14 ubi ista coeperunt 4, 11, 7. si serius ista coeperint 2, 7, 94. si simul & Lachryma, & Tumor, & crassa Pituita coeperint 6, 6, 4. is (Morbus,) qui post quadragesimum annum coepit 2, 8, 94 *synon.* ortus est 93. Quartana, quae coepit hieme appropinquante 2, 8, 128. quaeque eorum (articulorum) Vicia in senectute coepetunt 2, 8, 92. si sine his coepit (*id Vitii genus*) 6, 7, 89.

¶ *cum infinitivo:* ubi gravius aliquis Audire coepit 6, 7, 69. reperiis deinde medicinae remediis, homines de rationibus eorum Disserere coepisse I Praef. 58. quibus in fistula urinae minuti abscessus Esse coeperunt 2, 8, 58. quum caput gravius Esse coeperit 1, 4, 12. qui meliusculus Esse coepit 3, 22, 49. si siccus oculi Esse coeperunt 7, 7,

161. si inter haec tormina vetera Esse coeperunt 2, 8, 98. quum pura ulcera Esse coeperunt 6, 11, 3. ut pura ulcera Esse coeperunt 7, 12, 4. ubi Frigere coepit (ferramentum) 2, 17, 27. quodsi caruncula Increfcere coeperit 8, 8, 4, 39. deinde agrotantibus ea Praecipere coepisse medicos I Praef. 57. sive autem primo, sive secundo die sanguis & Rubere & Pellucere coepit 2, 10, 55. ubi Sentire coeperunt (*arthritis morbum redennens*) 4, 24, 3. ubi Stare coepit cancer 7, 27, 13. si clunēs (infantis) os vulvae Urgere coeperunt 7, 29, 38 *caet.* cum infinitivo passivo: quum adduci uncus coeperit 7, 26, 56. quum post ebrietatem eum premi coepisse cognosceret I Praef. 110. ubi paulum remitti coeperat febris 3, 9, 11. cum infinitivo deponente simul & passivo: ubi aliquis ingredi ac moveri coepit 7, 4, 22.

¶ *cum particulis:* si A consilio coeperunt, scilicet quae explorata sunt I Praef. 30. A sexto die coepisse inhorrescere 2, 4, 5. in pulmonis morbo si sputum A septimo die coepit 2, 8, 62. quum Ab his coeperim 3, 2, 14. si Circa septimum diem tale esse coepit 2, 6, 27. Deinde coepisse I Praef. 57. 58. aqua inter cutem si Ex acuto morbo coepit 2, 8, 84. ut Inde coeperit *hydrops* 3, 21, 18. morbus, qui Post quadragesimum annum coepit 2, 8, 94 *conf.* I Praef. 110. Quando coepisset febris 3, 4, 24. si Serius ista coeperint 2, 7, 94. Unde ea coeperint I Praef. 31. febres ita, Ut coepere, continuant 3, 3, 14. Coërceo, ere. *reprimō, astringo.* eadem Incalescentem quoque Carnem coërcent 5, 22, 22. supercrescentem Carnem coërcent id (emplastrum) 5, 19, 44. si quia Increfcit, squamā aeris coërcent dum est 7, 30, 14. quod Inflammationem coërceat 7, 7, 145. Inflammationem vulvae coërcent 5, 25, 17. haec (aqua a ferrario fabro) vel praecipue Lienem coërceat 4, 9, 9. coërcebit eam (Membranam) bene trita lenticula 8, 4, 67. ea res refrigerando Pituitam coërceat 6, 6, 40. Si durum coërcentis erit 3, 6, 52. subijcienda sunt Coërcentia 4, 20, 18 *dubium: vid. Annot.*

¶ quorundam (*phreneticorum*) Audacia coërcentia est 3, 18, 34. fame, vinculis, plagis coërcentis est (infantis) 3, 18, 72.

Coërcitio, onis. onerare asperioribus coërcitionibus phreneticos 3, 18, 10.

Coeruleus, a, um. & suffusio caerulea

Ior coeruleus est 7, 7, 130. *Mercurial. Var. Lect. Lib. 5. Cap. 5 & D. Cleric. Hist. Med. P. 2. Lib. 4. Sect. 2. Cap. 5 p. m. 537 leg. cereus.*

Cogito, arc. cogitasse, quid maxime conveniret I Praef. 30 *i. deliberasse*. id ipsum rationabile est, inter multa similia genera & morborum & remedium, cogitare, quo potissimum medicamento sit utendum *ib.* 83. non ideo tamen fore medico de rebus cogitandum obcuris *ib.* 61.

Cogitatio, onis. *meditatio, ratiocinatio*, I Praef. 53 *coll.* 17. qui corporum suorum robora inquiete cogitatione nocturna vigilia minuerant I Praef. 11. post quam (coenam) ne cogitatio quidem ei satis tuta est 1, 4, 14. circumcisa omni negotiosa cogitatione vel actione 4, 25, 2. quorundam discutiendae tristes cogitationes 3, 18, 36. obcuris omnibus (causis) non a cogitatione artificis, sed ab ipsa arte rejectis I Praef. 117. nihil istas cogitationes ad medicinam pertinere *ib.* 53. in omnibus ejusmodi cogitationibus in utramque partem diseri posse *ib.* 64.

Cognomen, minis. nigrae (impetiginis) cognomen est 5, 28, 279.

Cognomino, are. Apollonii, qui Mus cognominatus est 5 Praef. 3. Ammonius, qui ob id *Ἀμμόλιος* cognominatus est 7, 26, 83. rubra cognominatur (imperigo) 5, 28, 277. myrrhae, quam *σουλὴν* cognominant 6, 7, 30.

Cognosco, cere. quum praesertim ex his Alia non possint omnino cognosci, alia possint etiam sine scelere I Praef. 66. in vulgus eorum Curatio enim praecipue cognoscenda est, quae 6, 18, 5. nullis Discriminibus satis cognitis 7, 18, 26. cognito igitur Eo, quod ex his est I Praef. 90. cognititis Facultatibus (simplicium) 5, 17, 4. His cognititis 5, 18, 1. 5, 26, 65. 7, 19, 1. cognititis Indiciis 2, 9, 1. cognita eorum (interiorum) Magnitudine I Praef. 44. parum Modum rei cognoverunt 7, 4, 17. vulvae Natura mirabilis quam in multis aliis, tum in hac re quoque facile cognoscitur 7, 29, 3. quum, Quantum in vivis cognosci potest, ipsa curatio ostendat I Praef. 73. caetera, Quae in vivis cognosci modo possunt I Praef. 119. ita Sedem, Positum, Ordinem, Figuram, Similiaque cognoscere prudentem medicum I Praef. 72.

i. video: ego cognovi, qui fucifera lingua *caet.* 7, 12, 39. cognovi medicos, qui 5, 27, 55. quod ipse non cognoverat 7, 14, 2 *synon.* viderat *ib.*

¶ cum ablativo: quod an incidit, Digitis quoque demissis cognoscitur 7, 26, 25. agrestium Experimento cognitum est 6, 9, 29. quorundam rusticorum Experimento cognitum 5, 28, 111. haec cognosci Experimentis I Praef. 69. quae (vena) quo tendat, Hamulo extento cognoscitur 7, 31, 10. calculosi his Indiciis cognoscuntur 2, 7, 34. nisi quum hoc Indiciis suis cognitum est 7, 26, 38. quod autem horum sit, his Indiciis cognoscitur 7, 14, 8. quid sit autem, hac Ratione cognoscitur 7, 7, 160. quum sanitas inferioris partis (ossis) Scobe cognita est 8, 3, 11. Usu cognitum est 5, 26, 277.

¶ cum particulis casum regentibus: quo A prurigne & punctiōibus cognito 8, 10, 106. adeo, ut habitus & decōr alterius Ex altero cognoscatur 8, 1, 109. cognosci potest Ex modo puris 5, 28, 174. cognitisque Ex motu maxillarum musculorum initis 7, 7, 166. Ex ratione valetudinis suae cognoscatur 2, 17, 20. Ex toto cognosci non potest 7, 6, 6 *opp.* conjecturā praeflagari potest.

¶ cum aliis particulis & verbo finito: quod An incidit, digitis quoque demissis cognoscitur 7, 26, 25. ante vero, quam in aquam calidam se demittat, An postea aliquis perungi debeat, ex ratione valetudinis suae cognoscatur 2, 17, 20. simplices vero hae (sistulae) sint, An in plures partes diducantur, cognosci potest ex modo puris 5, 28, 174. Quid intus habeant (tubercula,) ut conjectura praeflagari potest, sic ex toto cognosci, nisi quum ejecta sunt, non potest 7, 6, 6. Quid sit autem, hac ratione cognoscitur 7, 7, 160. qui, Qua parte quodque viscus intestinumve sit, non cognoverit I Praef. 42. Quod autem horum sit, his indiciis cognoscitur 7, 14, 8. quae vena Quo tendat, facile hamulo extento cognoscitur 7, 31, 10. is (cancer) cognoscitur, Si fuit sanis *caet.* 7, 27, 1.

¶ cum infinitivo: quum post ebrietatem eum premi coepisse cognoscere I Praef. 110. *conf.* 5, 28, 111. 6, 2, 9. usu cognitum est, utramque adversus alteram medicamentum esse 5, 26, 277.

Cognitio, onis. & ita apud eum Morbi cognitio extra artem est I Praef. 101. cuius (Oculi) cognitio quum ad plura loca pertineat 7, 7, 117. in carie quidem Expedita cognitio est, Si specillum demittitur *caet.* 8, 2, 15. Facilis etiam & Necessaria cognitio est (aquae) natu-

ram ejus requirētibz 2, 18, 48.

Cogo, ere. *compingo*. si matutinis temporibus coacta magis est (Alvus) 2, 3, 10. Alvus, quae quotidie coacta reddit 2, 8, 14. 6. *ἄλγος Hippocr. Praedictor. Lib. 2. Cap. 12. num. 15.* sanies tenuis, non coacta, at aquae similis 6, 18, 37. quaedam Mitturae medicamentorum sunt, quibus aridis neque coactis ultimus sic, ut inpergamus 5, 22, 1. arida medicamenta contrita Humore non pingui, ut Vino vel Aceto, coguntur, & rursus coacta inarescunt 5, 17, 17. quae ex Aceto coguntur 5, 20, 11. Aceto liquare, eoque infuso aeruginem cingere 5, 28, 190. cinis ex Aceto, vel etiam ex Aqua coactus 7, 1 extr. cum cerato, quod ex Adipe fuilla coactum sit 5, 28, 139. quae vel Aqua pluviali vel Vino levi subaustro coguntur 6, 6, 85. eaque contrita, Aqua pluviali coguntur 6, 9, 14. creta cum shuris cortice contrita, & Aqua coacta 5, 27, 92. ex farina, quae frigidā Aqua coacta sit 6, 6, 127. ex quibus Aqua coactis collyrium sit 5, 28, 187. lini semen contritum & Aqua coactum 6, 3, 5. quod est ex fabae farina ex mullis cocta, & cum cumino contrito ex Melle coacta 6, 18, 70. quae omnia contrita, Melle quam amarissimum coguntur 6, 5, 12. Mellis cyathos coguntur 6, 19, 10. Mellis quantum satis sit ad ea cogenda 5, 22, 11. 6, 18, 79. ex Paslo coactum 5, 20, 14. quibus adjicitur Unguenti irini quantum satis est ad ea mollienda atque cogenda 5, 18, 24. quae Urina coguntur 5, 22, 17. olei tantundem & aceti, quo pollen & aerugo in Unum coguntur 5, 19, 9. hae duae tunicae (*oculi, sclerotica & chorioideae*) in Unum coactae 7, 7, 120.

¶ i. compello, impello, repello: haec reprimunt Inflammationem, nisi magna vis eam cogit 5, 19, 2 *i. concitat, congerit.* Humertum genui sub ala ejus (*aegri*) cogere 8, 15, 6 *synon.* impellere *ib.* & 15. compellere 15. medicus debet id, quod eminet, retro cogere 8, 20, 23. digitis tumorem eum premere, ut, si quid relapsum non est, Manu cogatur 7, 14, 24. quod non Vi cogendum est, sed ita adducendum, ut ex facili subsequatur 7, 9, 7.

¶ vi quacunque illata permoveo ad agendum: Alvusque nisi coacta non reddit 2, 8, 118: v. Alvus. coacta Dejectione 3, 2, 19 *i. arte facta*. sic, ut ipsius alvi Dolor id non coegerit 2, 7, 64, ut paulatim

latum Metu cogatur considerare *caet.* 3, 18, 73. Qui facile coguntur 3, 21, 8 *scil. servi.* quoties Res coëgit 2, 12, 27. nisi Res coëgit 6, 9, 21. si tamen Res coëgit 3, 21, 24. si Res coëgerit 4, 2, 61. potio esse debet magis liberalis, ultra quam Sitis coëgit 3, 6, 50. *cum infinitivo*: atque ita deligando assuescere iterum ventustae sedi cogit (*membrum*) 8, 20, 124. cogendus est & attendere, & edificare aliquid, & meminisse 3, 18, 73. decoquebanturque id (lac) & quod quasi sezum supererat, bibere cogebant 2, 12, 3 *i. ordinabant tanquam medici.* decoquebat aquam sale adjecto, eamque bibere cogebat 3, 9, 14. aquam quoque salis purgationis causa bibere cogebat 3, 24, 9. nisi festinare. curandi imbecillitas cogit 7, 2, 12. recitare, si qua meminerunt, cogendi sunt 3, 18, 39. faeminae. oras naturalium suorum manibus admotis scabere crebro coguntur 2, 7, 39 *sc. calculo in vesica praesente.* liberaliter oportet aquam tepidam potui dare & vomere cogere 3, 6, 54. *add.* 3, 12, 7 & 18. plus etiam aquae frigidae ingerebat, & tum vomere cogebat 3, 9, 12. inclinata jam accessione (*febris*) vomere cogendus est 3, 7, 17. *conf.* Vomeres interdum cogit emoliri manu. urinam 7, 16, 1. *cum infinitivo passivo*: quodsi dolor eximi eum (dentem) cogit 6, 9, 26. inprimis nutrix cogenda est exerceri ambulationibus *caet.* 6, 11, 15.

Cohaereo, ere. si Digni vel in uero protinus, vel propter communem exulcerationem postea cohaeserunt 7, 32, 1. latius fracta Ossa, si qua inter se non cohaerebunt, eodem callo glutinantur 8, 4, 42. maxillae semper aliqua, parte etiam vexata, Ossa inter se cohaerent 8, 7, 6. Palpebrae tantum inter se cohaerentes non difficulter diducuntur 7, 7, 49.

Cohaeresco, ere. ut palpebrae cum albo oculi cohaerescant 7, 7, 47.

Cohibeo, ere. ad cohibendos purgandosque Cancros 7, 27, 11. in spargenda (*carni increscenti*) Squama aeris est, ut Id reprimat & cohibeat 8, 4, 78. ut pituitae Impetum cohibeat 6, 6, 32. sive aliquid Sanguinis ex ea profluat, cohibeatur 8, 4, 62. Spongia cohibendus est (Sanguis) 8, 4, 32. curatio secunda est, Sudorem cohibere 3, 19, 5.

Cohortalis, e. quo tenerior pallus cohortalis est 2, 18, 28.

Κοιλιακός, ὁ, *ov.* is (morbus,) qui *κοιλιακός* a Graecis nominatur 4, 12, 1 *quo capite tractatur a κοιλία, venter*: venter enim patitur, quem Graeci *κοιλίαν* appellant, ut ait Plinius *Hist. Nat. Lib. 2. Cap. 26.* de morbo Coeliaco Celsi *Disp. Dan. Wilh. Trilleri. Resp. XL. Imman. Loescher*: qui eo evadit, ut asserat, nostrum confudisse coeliacum cum colico, si quidem omnes Graeci, quotquot supersunt (ex quibus sua sumserit sc. Celsus) coeliacum aliter describant quam Celsus. Potuit tamen fortassis Celsi tempore Romae a vulgo mediorum Graecorum alias morbus singularis hoc nomine vocari, licet in libris Graecorum hodie non inveniatur haec significatio. Nam in aliis quoque nominibus idem apud Celsum animadvertere licet, ut in apoplexia, paralyti, colico.

Coles, is. Brevis ipse coles est 7, 25, 3. diducenda cutis ab Interiore cole est 7, 25, 9. Superior coles 7, 18, 34. colem. Masculi 7, 26, 9.

¶ si Cancer ipsum colem occupavit 6, 18, 51. Carbunculus ibi (in cole) natus 6, 18, 66. Inflammatio 6, 18, 6. quae (Mala) in cole ipso sunt 7, 25, 1. ne ex cole Profusio sanguinis insequatur 6, 18, 54. Ulcera in cole reperiuntur 6, 18, 14. *conf. ib.* 42.

¶ *cum verbis*: ut incisum colem integra pars cutis Consegat 7, 26, 16. medicus sinistra quidem manu colem masculi Continere debet 7, 26, 9. adeo ut superior coles sub tumore eo Delitescat 7, 18, 34. interdum per ipsa ulcera coles sub cute Exesus est sic, ut glans excidat 6, 18, 42. colemque Extendendo dolorem levant calculosi 2, 7, 36. a latere recta plagâ coles Incidendus 7, 26, 15. Incisum colem 7, 26, 16. si ex inflammatione coles Intumuit 6, 18, 6. donec coles Nudetur 7, 25, 5. Occalescit in cole interdum aliquid 6, 18, 65. si cancer ipsum colem Occupavit 6, 18, 51.

¶ *cum particulis*: diducenda cutis Ab interiore cole est 7, 25, 9. in masculis iter urinae a cervice vesicae descendit Ad colem 4, 1, 36. si Ad colem it (cancer) 7, 27, 8. si Ad colem canceris (*colli vesicae*) tendat 7, 27, 4. simul Cum cole fistulam (*catheterem*) inclinatam in ipsam vesicam compellere debet 7, 26, 10. quoties Ex cole aliquid vel excidit vel absceinditur 6, 18, 43. ne Ex

cole profusio sanguinis insequatur 6, 18, 54. In cole 6, 18, 14, 65, 7, 25, 1. In cole ipso 7, 25, 1. pars (urinae) Per colem descendere incipit 7, 27, 26. si Per ipsum colem sinit sanies 7, 27, 1. *Κολικός*, Colice, v. sub *Κάλον*.

Collabor, lapsus sum, labi. quia senectute iter urinae collapsum est 7, 26, 1. collapsa tempora 2, 6, 2 in *Hippocratica facie*.

Collido, ere. quacunque de causa ruptum Aliquid intus atque collisum est 2, 10, 17 *i. contusum*. si quid in corpore collisum est, reficit malagma *sequi.* 5, 18, 26. id, quod collisum est 5, 26, 138. colliso Corpore 5, 26, 136. collisis Corporibus vel per ictus, vel ubi ex alto deciderunt 5, 23, 2. ubi interior Pars collisa est 5, 29, 266. Os colliditur 8, 2, 1. Ossa, quae colliduntur 8, 8, 18. potest etiam evenire, ut ex ictu neque findatur Os, neque perfringatur, sed summum tantum collidatur exaspereturque 8, 3, 39. quum ea (Ossa) collisa sunt *ib.* 41.

Colligo, ere. neque potest colligi (effusus humor) 7, 7, 5. forcipe colligenda sunt (ossa fracta) 8, 4, 56. mali Punici tenuis radicularum colligat (*aeger*) quantum manu comprehendet 4, 17, 4. si quid scobis membranæ infedit, colligendum 8, 3, 36. sudor, qui Necesario in capite collectus est 6, 6, 76.

¶ mistis inter se rosae foliis aridis, nucleis pini, mentha, collectis cum melle 6, 11, 20 *i. coactis, in unam massam redactis*.

¶ *concludo. cum ex*: os laesum esse, ex Dolore colligimus 8, 8, 22. colligi idem potest etiam ex Dolore & ex Febre 8, 2, 16. ex. Eo colligat, posuit necne superesse *caet.* 2, 10, 11. ex His autem colligi potest, utrum, an 5, 26, 217. ex His quidem colliguntur fistularum sedes, spacia, noxae 5, 28, 173. quod hic quoque ex Modo fluentis humoris colligitur 8, 10, 101. ex Quo colligi potest, dari debere *caet.* 4, 5, 28. protinus quaedam Notae sunt, ex quibus, quid eventurum sit, colligere possumus 6, 6, 3. protinus. Signa quaedam sunt, ex quibus colligere possumus, morbum longius tempus habiturum 2, 5, 3. id ex Viribus hominis colligendum est 2, 14, 20.

¶ *sine ex*: colligitur Eo, quod difficiliter urina redditur, in cervice calculum esse *caet.* 7, 26, 64. Experimento facile colligitur, utrum, an non 5, 28, 302.

Collis, unde.

Collinus, a, um. frumentum valentius.

lentius est collinum, quam campestre 2, 18, 33.

Colloco, are. tabula collocatur media 6, 7, 101. collocandus autem homo est aut pronus aut supinus aut in latus, sic, ut 20, 20. primum hominem collocandum esse 8, 14, 8. resupinus collocandus est, sic, ut 7, 26, 103. *add. ib.* 8, 7, 29, 4. homo collocari supinus debet 7, 19, 4. supinus est collocari debet 7, 27, 8. *conf.* 7, 26, 27. 8, 20, 20. 8, 8, 16. 8, 15, 27.

¶ *cum praepositionibus:* ubi ea (maxilla) in suam sedem collocata est 8, 7, 9. collocandus homo est in latus, 8, 20, 20. In ventrem is (*aeger*) collocari debet, in latus 7, 27, 8. illa in conclavi collocanda est 7, 29, 44. homo in lecto collocandus est 5, 26, 153. collocandusque is loco In tepido 8, 4, 64 *suspect.* collocare id (corpus) In sedili 8, 35, 5. primo quoque tempore homo In sedili collocandus est sic, ut 8, 12, 4. ad cibum quoque quosdam (infantes) non desiderantes reduxerunt hi, qui Inter epulantes eos collocaverunt 3, 18, 40. tum is Super duorum genua eodem modo collocatur 7, 26, 30. supinumque eum & aversum, Super genua sua coxis ejus collocatis, comprehendit 7, 26, 27. *fomentum* Super id membrum collocatur 2, 17, 26. collocandus autem homo Super id scammum est aut pronus aut supinus aut in latus, sic, ut 8, 20, 20. homo tum resupinus eo modo, quo in curatione calculi figuratur, Super subfellium aut lectum collocandus est 7, 26, 8. Super ventrem cum duabus suis tunicis collocetur (testiculus) 7, 19, 10.

¶ *cum casu sine praepositione:* oportet ante omnia resupinam mulierem transverso lecto sic collocare, ut 7, 29, 4. is homo Loco calido collocandus est sic, ut 5, 27, 38. alio quovis Modo collocatum corpus 7, 18, 14. homo eo Modo collocandus est 7, 26, 8. is eodem Modo collocatur 7, 26, 30. collocari quoque membrum, quod istum est, Ratione certa debet 5, 26, 183. homo collocatur alto Sedili, medicus autem humiliore adversus 8, 10, 40.

¶ *cum adverbis & conjunctionibus:* homo collocatur alto sedili, medicus autem humiliore, Adversus 8, 10, 40. quum quis Aliter membrum collocavit 5, 28, 177. medicum tunicam, Extra collo-

care (oportet) 7, 19, 32. totae hae (tunicae) Extra ictorum collocandae excidendaeque sunt 7, 21, 15. collocarique juxta (debere) sedentem hominem 6, 9, 29. ut Sic ea (membra) collocata habeat, quemadmodum minimum laeduntur 8, 10, 85. oportet mulierem lecto Sic collocare, ut 7, 29, 4. is homo loco calido collocandus est Sic, ut 5, 27, 38. *add.* 7, 26, 103. 8, 12, 4. 8, 20, 20. multa veste operiendus est, & collocandus, Ut dormiat 3, 7, 22. morae quaedam crur femurque, Ut collocatum est, declinant 8, 10, 68.

Collum, i. ex Avibus colla alaeve recte infirmisimis (materiis) an. numerantur 2, 18, 32. nisi utrinque recti valentesque Nervi collum continerent 38, 1, 52 *i. tendines, musculi.* iis (Vertebri,) quae in collo sunt 4, 3, 13.

¶ Incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis, Supra collum 4, 4, 13. quae (mitella) latitudine ipsa brachio, perangustis capitibus collo Injicitur 8, 10, 60.

Collyrium, i. κολλύριον, a κολλῶ-
-ειν, panis parvuli modi. genus pastillarum, sigillatim oculis destinatorum, quorum compositionis ratio traditur 6, 6, 49 50. *Arabice* sief. multa multorumque collyria ad id apta sunt, sc. ut in ipsum oculum conjiciantur, & lippitudini per indita medicamenta haec succurratur 6, 6, 47 *coll.* 45 & 46. *Ἀχάριον*, v. *inf.* collyrium Theodoti. compositio Andreae 6, 6, 125-126. id, quod Asclepias nominatur 6, 6, 151-152. 192. *Βασίλειον*, v. Euelpidis. medicamentum id, quod Caesarianum vocatur 6, 6, 167-168. Canopite collyrium 6, 6, 153-154. id, quod Canopite vocatur 6, 6, 170. Cleonis nobile admodum 6, 6, 52. aliud ejusdem valentius *ib.* 54. ea, quae Theodorus huic compositioni adjecit 55. opus lenissimis medicamentis est: ideoque Cleonis collyrio quidam, quod ex duobus ante positum est, utuntur 6, 6, 83. medicamentis hic quoque lenibus opus est, quale Cleonis est 6, 6, 103. id, quod ex Crocomagmate fit 6, 6, 192. *videatur id*, quod descriptum extat 6, 6, 157. ex frequentissimis collyriis est id, quod quidam Cythion, quidam a cinereo colore Tephriion appellant 6, 6, 58-59. collyrium, quod, quia cornu habet, *Διά κέρατος* nominant 6, 6, 129-130. quod *Διά κέρατος* vocant 6, 6, 193. quod *Διά*

λίθων vocatur 6, 6, 108. Dionysi collyrium 6, 6, 51. Euelpidis, quod *Βασίλειον* nominabat 6, 6, 183-184. de basilico quoque collyrio convenit, *caet. ib.* 187. Liquidum quoque medicamentum ad idem componebat (Euelpides,) in quo erant haec *caet.* 6, 6, 142-144. Euelpidis, quod *Μεμεγμένον* nominabat 6, 6, 132. supercrefcentia (ulcera) collyrio, quod *μεμεγμένον* vocatur, optime reprimuntur 6, 6, 137. id Euelpidis, quod Phynona appellabat 6, 6, 140. Euelpidis Pyxinum 6, 6, 155-156. id, quod Pyxinum (vocatur) 6, 6, 170. ac Pyxinum quoque eidem accommodatum est 6, 6, 180. id ejusdem, quod Sphaerion nominabat 6, 6, 141. eo quod Sphaerion nominatur, quodque lapideum haematitium habet 6, 6, 160. ex his, quae supra posita sunt, Sphaerion 6, 6, 145. idem Sphaerion 6, 6, 146. id, quod Sphaerion vocari dixi 6, 6, 151. *add. ib.* 170. Euelpides utebatur eo, quod ipse composuerat, & *Τεφρῶδες* nominabat 6, 6, 60. *deser.* 61. est etiam collyrium, quod *caet.* refertur ad Hermenem autorem 6, 6, 147. *deser.* 148-149. id, quod Hieracis nominatur 6, 6, 169. quod Lapidem haematiten habet: est Euelpidis Sphaerion 6, 6, 160. *coll.* 141. (quantum Rhinion quoque habet eundem lapidem 6, 6, 179. *Μεμεγμένον*, v. Euelpidis. optimum est Nilei, neque de ullo magis inter omnes autores convenit 6, 6, 84. *deser.* 85. atque hic quoque Nilei collyrium optimum est 6, 6, 99. medicamentis hic quoque lenibus opus est, quale Nilei est 6, 6, 103. id quod Philetis vocatur 6, 6, 104-106. 145. Philonis 6, 6, 48. Phynon, v. supra Euelpidis. Pyxinum, v. Euelpidis collyrium. collyrium, quod Rhinion vocatur 6, 6, 173-179. Rhinion id, quod supra positum est *ib.* 181. fordida (ulcera) purgantur eo, quod Smilion nominatur 6, 6, 138. id, quod Smilion vocatur 6, 6, 170. extenuat Smilion collyrium 6, 6, 153. *deser.* 139. Sphaerion, v. Euelpidis collyrium. Tephriion, v. supra Cythion collyrium. Theodoti, v. Cleonis collyrium. ipsius Theodoti, quod a quibusdam *Ἀχάριον* nominatur, ejusmodi est, ut sequitur 6, 6, 56-57. *Τεφρῶδες*, v. Euelpidis collyr. praeter haec describitur collyrium nullo peculiari nomine appellatum 6, 6, 182. inungendum collyrio, quod

quo ulcera ad cicatricem perduntur 7, 7, 34. *cujusmodi* proponuntur 6, 6, 136 seqq. *ad callum fistularum* collyria 5, 28, 187-190. collyrio, quod inflammationes reprimat, superinungendum 7, 7, 92 *qualia* exponuntur 6, 6, 147 seqq. *synon.* medicamentum, q. v.

¶ *cum adjectivis, similibusque:* v. Aptus. Eiusmodi. Frequens. Idoneus. Melior. Multus. Nobilis. Nullum. Optimus. Qualis 6, 6, 103. Utilis.

¶ *cum substantivis:* usus collyrii vel ex ovo vel ex lacte est 6, 6, 106.

¶ *cum verbis:* v. Accommodatus. Adjuvo. Conko. ex. Compono. Extenuo. Facio. Fio. Frio. Glutino. Habet. Illino. Impleo. Impono. Inaresco. Inungo. Possum. Proficio. Prosum. Purgo. Reprimio. Succurro. Sum in. Superinungo. Tempero. Tollo. Valeo. Valens. Ungo. Utor.

¶ *cum particulis:* v. Ad id. caet. Ad idem. Adversus.

¶ 2. medicamentum solidum, in oblongam figuram effictum, ut caris immittatur, *cujusmodi* sunt pro ano glandes, pro fistulis vulneribusque aut ulceribus turundae, pro ulero positi; similiterque pro naribus auribusque olim facta sunt. *vid.* Gortacius in *Definitionibus Med. h. v.* An. Forssius in *Oeconomia Hippocratis h. v.* Rhodius ad Scribon. Compof. 142. pag. 215. Gesner. in *Theatro Latinit. Lexicon. Med.* Castelli auctum a J. P. Brunone, caet. inde collyrium factum in Aurem demittitur 6, 7, 88. ex quo eo (emplastro) collyrium fieri debet, altera parte tenuius, altera paulo plenius: idque ea parte, qua tenuius est, antecedente demitti oportet in Fistulam, caet. quae in omnibus Fistularum collyriis perpetua sunt 5, 28, 181-182. *conf.* 187 seqq. si quando vero longior & transversa Fistula est, caet. inoidi commodissimum est, & collyrium, quod volueris, demitti *ib.* 194. si altius penetrant (Fistulae), ut ad ultimas demitti collyrium non possit 7, 4, 1. si intus aliqua (Fistula in ano) procedet, quo ferum tuto pervenire non poterit, collyrium demittendum erit 7, 4, 40. ali- quid ex penicillo in modum collyrii attritum eo (adrente medicamento) illinere (pro Fistularum callo) 5, 28, 192.

Colo, ere: v. Cultus.

Κῶλον, κ. si laxius intestinum dolere consuevit, quod κῶλον nominant 1, 7, 1. si morbus majoris intestini est, quod Graeci κῶλον nominant 2, 12, 10.

Κωλικός, κ, δρ. a plerisque video hunc hunc (plenioris intestini

morbum) κωλικόν nominari 4, 13, 3 hodie vulgo colicam. est etiam medicamentum ejus rei causa (ad discutendum dolorem intestini plenioris, sive morbum colicum) comparatum, quod κωλικόν nominatur: id se reperisse Cassius gloriabatur 4, 14, 6 *idem cum sequente.* medicamenti, quod κωλικόν, nominatur 4, 14, 9.

Colice, es, κωλική, scil. *compessio sive amictus, adversus colicum dolorem.* colice Cassii 5, 25, 29 *ubi describitur: quemadmodum item a Scribonio Largo Comp. 120, quamvis paulo aliter.*

Colophonia, ae, resina liquida e pinis & picea, a Colophone urbe, unde antiquitus petebatur, sic appellata. resinae Colophoniae genit. 5, 19, 29. resinae Colophoniae aut pineae 5, 19, 42.

Color, oris. simpliciter de sano colore 2, 2, 33. vel rubicundo, coll. 2, & 5, 28, 243. quod (Apothe- ma) quamvis rubet, coloris tamen in album mutati est 5, 28, 135. colorque ejus (Carcinomat- is) ruber est aut lenticulae simili- lis 5, 28, 26. quo colorem maxime sano corpori similem accipit (Cicatrix) 5, 26, 283. quod (Collyrium) quidam a cinereo colore tephriton appellant 6, 6, 58. idem (color) colorem Corporis bonum facit 1, 9, 9. proxima Cutis colorem habet ex rubro subnigrum 5, 28, 71. in sacro igne caeque (pustulae) modo rubent, modo colorem Cutis non excedunt 5, 28, 243. his duobus Em- plastris color niger est, qui fere talis sit ex pice atque resina: ut ex bitumine nigerimus: ex ac- rugine aut aeris squama viridis: ex minio ruber: ex cerussa albus 5, 19, 6. est etiam (Em- plastrum) coloris fere rufi 5, 19, 10. quae (Εφελῖς) nihil est, nisi asperitas quaedam & durities mali coloris 6, 5, 4. reperitur intus (in pustula) Exulceratio mucosa, colore humori suo simili- lis 5, 28, 250. quartum genus (Impetiginis) est, distans colore 5, 28, 280. proximum consideran- dum est, an his (Intestinis) color suus maneat 7, 16, 2. si vero adhuc ea (Intestina) sui coloris sunt 7, 16, 6. si rubet facies & quasi Maculis quibusdam colo- rum omnium distinguitur 2, 8, 105. rubor earum (Macularum) paulatim in atrum colorem con- vertitur 3, 25, 3. Μέλας colore ab hoc (αλφῶ) differt 5, 28, 297. Membrana (dura mater) sui co- loris 8, 4, 74. Membrana coloris corrupti *ib.* 75. color eum mor- bum (isterum) detegit, maxime Oculorum 2, 24, 4 qui sanat.

cujusque colorem Partis ignoret 1 Praef. 43. *add. ib.* 41. 67. ex- ejus (vitro similis humoris) colo- re Pupillae color vel niger est vel caehus 7, 7, 124. Pus colo- ris ejusdem caet. 5, 28, 176. quae ad Puris colorem attinent 8, 4, 76. ἰλαρώδης (Pus) colore atque pinguitudine oleo albo non dissi- mile apparet 5, 26, 76. ea (Pu- stula) colore vel sublivida vel subnigra vel alba esse consuevit 5, 28, 249. Pustulae naturali colo- re mutato 5, 28, 143. in iis (Pustulis carbunculi) infra color niger est 5, 28, 3. ex qua (inci- sa vena) quum Sanguis erumpit, colorem ejus habitumque oportet attendere 2, 10, 49. Sputum ejusdem coloris 2, 8, 12. quan- toque magis mixtos, neque inter- se ductos colores habet (Spu- tum) 2, 8, 63. si colorem habet (Suffusio) marinae aquae vel ferri nitentis 7, 7, 129. si Suffu- sioni coloris coeruleus est, aut au- ro similis 7, 7, 130. id (ἀργε- δόμενος), qua summum, colorem floris Thymi repraesentat 5, 28, 223. quibus (Tuberculis tunica- tis) alii alique colores esse con- sueverunt 7, 6, 8. colore albae (Venae) 4, 1, 33. ubi color albus est (Vitiliginis) 5, 28, 295. color (Ulceris theriomatis) est vel lividus vel niger 5, 28, 45. Vomitus, qui varius & multorum colorum est 2, 6, 30. si subrubicundi coloris (est Uva) 7, 12, 28. quodsi lividus aut pallidus aut varius aut niger est (color Vul- neris) 5, 26, 167 *add. ib.* 166. *de Vultu:* color aut niger aut per- pallidus 2, 6, 2. si color aut ru- bore aut pallore novo mutatus est 3, 6, 23. *add.* 2, 5, 5. 5, 26, 39.

¶ color Albus 5, 19, 6. 5, 28, 295. coloris in Album mutati 5, 28, 135. color Alius ex Alio fit 2, 5, 5. quibus (tuberculis) Alii Aliique colores esse consueverunt 7, 6, 8. color marinae Aquae 7, 7, 129. rubor earum (macula- rum) paulatim in Atrum colo- rem convertitur 3, 25, 3. color Auro similis 7, 7, 130. idem (ca- lor) colorem corporis Bonum fa- cit 1, 9, 9. color Caesius est 7, 7, 124. a Cinereo colore 6, 6, 58. color Coeruleus 7, 7, 130. quo colorem maxime sano Corpori si- milem accipit (cicatrix) 5, 26, 283. donec similis Croco color fiat 6, 19, 4. Ejusdem coloris, ejus reliquae partes sunt 2, 8, 8. Ejusdem coloris 2, 8, 11 i. *nnius.* coloris Ejusdem 5, 28, 220. co- lor Ferri nitentis 7, 7, 129. co- lor Floris thymi 5, 28, 223. color Lenticulae similis 5, 28, 26. color est.

est Lividus 5, 28, 45. Lividus est color 5, 26, 167. quibus diu color sine morbo regio Malus est 2, 7, 7. quae (ἰσχυρὸς) nihil est nisi asperitas quaedam & durities Mali coloris 6, 5, 4. vomitus Multorum colorum 2, 6, 30. color aut Niger aut caet. 2, 6, 2. color Niger est 5, 28, 3. pustulae lividae sunt, aut pallidae, aut nigrae, aut aliter Naturali colore murato 5, 28, 243. Niger color 5, 26, 167. 7, 7, 124. color & Niger 5, 19, 6. color fit Nigerrimus 5, 19, 6. maculae colorum Omnium 2, 8, 105. Pallidus color est 5, 26, 167. color Pallidissimus oritur 5, 26, 39. color Perpallidus 2, 6, 2. coloreque ejus Ruber est 5, 28, 26. color Ruber fit 5, 19, 6. colorem habet ex Rubro subnigrum 5, 28, 71. emplastrum coloris fere Rufi 5, 19, 10. Sanus color 5, 28, 302. Subniger, v. color Ruber. Subrubicundi coloris est (uva) 7, 22, 28. an his (intestinis) color Suus maneat 7, 16, 2. Sui coloris membrana, caet. 7, 16, 6. 8, 4, 74. color fere Talis fit ex caet. 5, 19, 6. color Varius est 2, 6, 30. color Viridis fit ex caet. 5, 19, 6.

¶ cum verbis: v. Accipio. ubi aliquis colorem decoremque Amisit 2, 2, 3. v. Attendo. Attineo ad. Considero. rubor paulatim in aegrum colorem Convertitur 3, 25, 3. membrana nigra, vel livida, vel aliter coloris Corrupti 8, 4, 75. v. Detego. quantoque magis mixtos, neque inter se Diductos colores habet (sputum) 2, 8, 63. v. Differo ab. Diffio. eaeque (pustulae) modo rubent, modo colorem cutis non Excedunt 5, 28, 243 i. non magis rubent. v. Facio. Fio. Habeo. Ignoro. Maneo. Mixtos, v. paulo ante Diductos colores. Mutaturque ei color 2, 7, 9. naturali colore Murato 5, 28, 243. coloris in album Mutati 5, 28, 135. si color aut rubore aut pallore novo Mutatus est 3, 6, 23. v. Orior. Color Pallet 7, 7, 56. v. Repraesento. Sum, vel in praeced.

Coloro, are. varie colorata (est sanies) 5, 26, 67. si plenior aliquis & speciosior & coloratior factus est 2, 2, 2 i. rubicundior. ad colorandas cicatrices 6, 5, 10.

Colubra ipsa tuto effus 5, 37, 35.

Columba, ae. columbae jecur recens & crudum (utile in hepatico morbo est) 4, 8, 10. Sanguis columbae purgat 5, 5, 3. huic (oculo, in quo sanguis post ictum suffusus est,) nihil commodius, quam Sanguine vel columbae vel palumbae vel hirundinis inunge-

re, caet. hoc ordine, ut, sit caet. minimum efficax columbae, & sibi ipsi & nobis 6, 6, 220, 224. add. ib. 223. Stercus columbae adurit 5, 8, 2. evocat & educit 5, 12, 2.

Columbinus, a, um. columbina ova 6, 18, 84. ubi eorum usus in scisla cure ani exponitur.

Coma, ae. unde

Comatus, a, um. in Gallia quoque Comata 7, 7, 179. ubi de curatione, quae ibi fiebat, pituitae curfus in oculis.

Comburo, ere. quum haec comburuntur 3, 20, 5. pullum hiran-dinum comburi caet. 4, 4, 17. cochleae cum testis suis comburandae 5, 21, 12. Combustus, a, um: v. Aes. Cerusfa. Charta. Cornu. Fex. Minium. Murex. Nuclei. Papaveris lachryma. Plumbum. Sal. Stibium. Vitellus.

Comitialis, e. comitialis morbus 2. epilepsia, inde sic vocatus, quia, si quis in comitiis eo corripisbatur, haec dirimebat, teste Sereno Samonico de Medicina cap. 57, versu 1015 seqq. inter notissimos morbos est etiam is, qui comitialis vel major nominatur 3, 23, 1 quo capite tractatur. ubi longi valentesque morbi sine febre sunt, ut comitialis caet. 2, 13, 5. ubi quidam morbi, qualis comitialis est, caet. sine febre, quamvis diu manent 2, 15, 11. interdum Evenit ex morbo comitiali (paralysis oculi) 6, 6, 205. Fit item (autumno) laevis intestinorum, caet. morbi comitiales 2, 1, 19 i. paroxysmi epileptici. adolescentia morbis acutis, item comitiales, tabique maxime Objecta est 2, 1, 50. vomitus comitali quoque morbo Oppressis necessarius est 2, 13, 2. tum (vere) morbus comitalis Orii solet 2, 1, 15. per imbres morbi comitiales Oriuntur 2, 1, 30. morbus quoque comitalis post annum quintum & vigesimum Ortus, aegre Curatur: multoque aegrius is, qui post quadragesimum annum Coepit 2, 8, 93-94. ubi in seqq. alia adhuc signa prognostica. morbus comitalis ante pubertatem Ortus non aegre Finitur 2, 8, 26 ubi sequ. etiam alia signa prognostica. ut tanquam comitali morbo Proferat 4, 20, 2. pessimum est, (aures intra se ipsas sonare,) ubi magnis morbis Venientibus, maximeque comitali, provenit 6, 7, 83.

Commendo, are. apud nos foediora verba ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata sunt 6, 18, 3.

Commilito, onis. Podalirius & Machaon bello Trojano non me-

diocrem opem commilitonibus suis attulerunt I Praef. 5.

Commينو, ere. inprimis considerandum est, alterum Os (brachii) an utrumque comminutum sit 8, 10, 54. quodsi Spicula apparuerint (in vulnere) caet. for-cipe ibi comminui debent 7, 5, 21.

Committo, ere. conjungo, quovis modo id fiat. aspera Arteria descendens ad praecordia, cum pulmone committitur 4, 1, 11 i. coalescit. donec se duo Capita (ἐφιδύστος morbi) in priorem partem committant 6, 4, 6. ubi cum ano committitur (Capitulum, haemorrhoidale) 7, 30, 17. Costae committuntur cum osse pectoris 8, 1, 61. sicut cum humero Cubitus (committitur) 8, 1, 112 i. articuletur. neque inter se cutis antiqui Fines committerentur 7, 7, 167. id Intestinum (ileum) cum crasiore altero transverso (colo) committitur 4, 1, 28. ubi Lineae committebantur 7, 7, 169. nisi ea (ossa, carnem, nervosque) media quaedam Materia committeret 8, 1, 87. qua spinae Medulla cerebro commissa descendit 8, 1, 44. quia vehementer rursus se commiserunt (Orae ossis) 8, 4, 45. plagam Orae committuntur 7, 31, 13. committendae Orae, sibilulae quae his injicienda 7, 6, 15. Oraeque scroti futuris inter se committendae 7, 19, 37. naturaliter commissum (Os) 8, 4, 17. solum (Os tibiae) cum femoris inferiore capite committitur 8, 1, 112. si parum commissum sunt (Ossa,) committi debent 8, 10, 32. tum retusa Ossa committenda sunt 8, 8, 12. quia neque facile committuntur (Ossa fracta,) quae nulli retuso innituntur 8, 7, 4. neque potest cum superiore (Palpebra) committi (inferior) 7, 7, 103. perque solum Palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet 2, 6, 8 opp. cum ventriculo committitur (Stomachus) 4, 1, 20. Suturae (verae) in unguem committuntur 3, 1, 12. qua cum abdomine Tunicae inferiores (testiculorum) committuntur 7, 19, 5. qua summa Vertebra cum capite committitur 3, 23, 26. in Unguem committi, v. in Unguem.

¶ cum Darivo: post cibum neque frigori, neque aestui, neque labori se debet committere 1, 2, 23. minimeque nubo coelo soli aperiienti se committere (debet) 1, 2, 4. ut sciamus, non esse ejus generis tusti aridas fauces committendas 4, 6, 18 neque frigori committendum (id ulcus) 6, 18, 41.

¶ i. facio.

¶ *i. facio, sine, permitto:* neque committendum est, ut id linum putrescat 7, 4, 30. neque committendum, ut per aestum anima deficiat 2, 17, 22. ut inarescat (spongia,) non est committendum 5, 26, 131.

¶ *cum particulis:* Cum, In, Inter, Quae, quemadmodum cum dativo, v. in superioribus exemplis.

Commisura, ac. articulatio. quae commisura (femur cum cruribus) osse parvo, molli, cartilagineo (patella) legitur 8, 1, 106. quum in humeris aliisve commissuris dolor aliquis exortus est 4, 23, 2.

Commodus, a, um. *conveniens, bonus, utilis, salubris, facilis, caet.* commodissimum est, paulatim deinde cibus Adjicere aliquid 7, 30, 7. cucurbitulam Admovere 5, 26, 105. *conf.* 7, 30, 2. haec (Ambulatio) non utique plana commodior est 1, 2, 11. commodius est Aperire, quod superest 7, 5, 6. quamvis specillo nihil (*fracti in calvaria*) invenitur, tamen Aperire commodius est 8, 4, 18. Aperiri (abscisum) 6, 16, 3. Apprehendere 7, 12, 31. utraque (Aqua) decocta commodior est 2, 12, 21. & ipsum (cappar) cum cibo Assumere, & muriam ejus cum aceto Sorbere, commodum est 4, 9, 16. commodissimum est, impetum ejus (sanguinis) admodum occipitio cucurbitula Avertere 4, 4, 82. in primo casu commodissimum est, malicorium ex vino Coquere, *caet.* 5, 26, 268. has (rimas) medicamentis Curare commodius est 7, 12, 46. tum commodum est, hysopum *caet.* cum mulla Decoquere, eaque Gargarizare, *caet.* 4, 4, 11. itaque eam (membranulam *pericranii*) commodius est ex toto ab osse Deduci 8, 4, 30. id (alumen feisile) tamen involutum in lanula Demitti, commodius est 6, 9, 28. collyrium Demitti, commodissimum est 5, 28, 194. commodissimum est, Ducere alvum, *caet.* 7, 30, 2. seqq. quos (pannos) lineos Esse, commodius est 8, 10, 16 *i. convenientissimum*. album aut rubicundum Esse vulnus, commodissimum est 5, 26, 268 *i. optimum*. ideoque Excidere (emortuum) commodius est 7, 2, 24. *conf.* 6, 15, 15. 7, 12, 31. 7, 30, 4. clavos oculorum Excidere, commodissimum est 7, 114. commodissimum est autem, Experiri manu *caet.* 7, 17, 6. in aliis casibus commodissimum est, eadem ratione brachium Extendere 8, 16, 12. id ipso seroto inciso Fieri commodius est 7,

23, 1. commodissimum est, Implere *caet.* 7, 30, 5. commodissimum est inter initia calida cataplasmata tori ventri Imponere 4, 12, 3. quae (cataplasmata) quia refrigescunt, Imponere noctu, malagmata commodius est 4, 22, 7. demisso specillo, contra principium hujus Incidi, (fistulam,) commodissimum est 5, 28, 194. commodissimum est, Inducere *caet.* 5, 26, 268. nihil commodius est, quam Inungere *caet.* 6, 6, 220. commodissimum est, Inungere *caet.* 7, 7, 114. illud inimicum est, Maturarique & quum primum aperiri (abscisum) commodius est 6, 16, 3. *opp.* commodum est etiam, lino quotidie ventrem Metiri, notam Imponere, postero quoque die Videre, *caet.* 3, 21, 29. commodius est; cerato Miscere (pastillum) 5, 20. 4. commodissimum est, cerato Miscere *caet.* 5, 26, 268. *conf.* 6, 6, 195. aestas est, in mari Natrare commodum est 3, 21, 65. Nihil commodius est, quam id, qua via primum expelli potest, Ejicere 1, 3, 43. huic (oculo icto) Nihil commodius est, quam sanguine hirundinis *caet.* Inungere 6, 6, 220. hos (clavos oculorum) ad imam radicem Perforare acu, commodissimum est. *caet.* 7, 7, 114. si ex acuto telo Plaga est, & ea transversa, commodior est 5, 26, 177. *i. minus mala*. si manu facienda est (Plaga,) ea fere commodissima est, quae *caet.* 8, 4, 31. aetate Prandere quoque commodum est 1, 3, 78. neque Quicquam commodius est, quam vulsella apprehendere (uvam) *caet.* 7, 12, 31. noctu, quo commodior Quies veniat, non alienum est superimponere *caet.* 6, 6, 36 *i. facilius, melior*. sive id, ut emplastrum imponitur, Quod in aliis partibus commodius est 5, 26, 287. *synon. facilius* fieri potest *ib.* clavum subinde Radere, commodissimum est 5, 28, 234. & quod ad somnum quidem pertinet, commodissima haec Ratio est 3, 20, 12 *i. optima methodus*. commodissimum est, ulcera Renovare 7, 30, 4. commodius est ergo, subinde pectendo Repurgare (porriginem,) quam id ex toto Prohibere 6, 2, 6. commodissimum est id Superponere 5, 26, 268. eum forbitionibus Sustinere 7, 30, 7. quo futurae pauciores sunt, eo capitis Valetudo commodior est 8, 1, 7 *i. firmior*. nave Vectari, commodissimum est 3, 22, 27. commodissimum est, ita Vincire 7, 30, 5. in hoc genere valetudinis dulce, vel certe lene (Vinum)

commodius est 4, 6, 23. tum commodum est, palatum Ungere *caet.* 4, 4, 12. commodissimum est tamen, ubi primum sensu aliquis (venenum sumtum,) protinus Vomere 5, 27, 74. Uti *caet.* 7, 30, 6. adeo, ut acuto quoque, quam retuso telo Vulnerari, commodius sit 5, 26, 27 *i. minus malum, tolerabilius*.

Commode, adv. *convenienter, bene, caet.* calculus quoque ei rei commodum Apratur 2, 12, 6. qui (cibus) tamen semel die tunc commodius Assumitur 1, 10, 7 *i. saluberrime*. si id commode Cessit 4, 13, 15. calculus parum commode Comprehenditur 7, 26, 60. id quasi gluten nares (fractas) commodum Continet 8, 5, 12. vinctus hac ratione humerus commodius Continetur, si 8, 15, 22. felle caprino, vel quam optimo melle, satis commode alpritudo Curatur 6, 6, 171. aqitorum vetera ulcera commodissime Curantur aut lycio aut amurca cocta *caet.* 6, 19, 1. repposito humero, lana alae subsucienda est, si in priore (parte os fuit,) ut tamen commodius Deligetur 8, 15, 20. commodeque Erassistratus Dixit 3, 4, 19 *i. recte*. tertio quoque die cibus aegro commodissime Datur 3, 5, 9. in febre, haec inde (*ex liene*) commodissime videntur humorem Educere 4, 9, 11 *i. valentissime*. sternutamenta quoque admota id (quod in aurem incidit) commode Elidunt 6, 7, 100 *i. potenter*. commodius totus (tumor) Exciditur 6, 13, 9. idque (brachium) involutum mitella commodissime Excipitur 8, 10, 60. commode Exercent clara lectio, arma, *caet.* 1, 2, 11. commodeque Facit cyathus lactis cyathus aquae mistus, & sic datus 4, 12, 6 *bene aegro ad medendum cedit*. commode mel super linamenta, vel sine his Imponitur lenticula ex melle, *caet.* 5, 28, 152. farina quoque hordeacea cocta *caet.* commode Imponitur 6, 6, 41. omnibusque ea (cicatrix) commode Inducitur, excepta *caet.* 13, 4, 79 *i. facile*. cicatricem commode Inducit lycium 5, 26, 202. ubi (*in femore luxato*) cum dolore inflammatio quievit, commode Ingrediuntur 8, 20, 9. commodissimeque (medicamentum in aurem) per strigilem Instillatur 6, 7, 13. carcinomata & phymata commode his Leniuntur 5, 18, 50. quodsi graves dolores sunt, commodius secundo die; si tamen res urget, etiam primo sanguis Mittendus est 6, 6, 21 *i. nullius, magis in commodum aegri*. Mollire (duri-

tiem)

eiem) commodè videtur solanum *caet.* 4, 20, *rs.* si angustius vulnus (abdominis) est, quam ut intestina commodè Refundantur 7, 16, 7 *i. facile.* hoc Reponi ab ipso aegro commodè potest 6, 6, 43 *i. facile.* id saepe commodè Respondere, experimenta testantur, 4, 4, 90 *i. bene cedere.* atque ita commodè brachium ex cervicæ Suspensum est 8, 10, 61. maior (papula) commodissime murali herba Tollitur 5, 28, 290. commodissime Tolluntur variimposita resina 6, 5, 6. quibus extenuatum corpus incipit spiritum Trahere commodius 4, 4, 26 *i. facilius.* eorum (avium) sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime Tuetur 6, 6, 223.

¶ cum aliis adverbis: Parum commodè 7, 26, 60. Satis commodè 6, 6, 171.

Commodo, are. ut tamen, quae magis communia (medicamenta) sunt, simul jungam: si qua singulis, vel etiam paucis (morbis, vitis) commodata sunt, in ipso. rum locum differam 5, 17, 7 *i. accommodata, destinata.*

Commoneo, ere. commoneo tamen, ne quis *caet.* 1, 3, 43 *i. cautionem addo.*

Communis, e. opp. proprius, in exemplis deinde seqq. paucim: item singuli I Pr. 103, 8, 11 extr. in eo volumine, quod communium Auxiliorum inscripsit 2, 14, 1. ita protinus in his a communi fluentis morbi Contemplatione ad propriam medicinam descendit I Praef. 107. ex his (Curationibus) quaedam communes sunt, quaedam propriae: communes, quae pluribus morbis opitulantur; propriae, quae singulis 2, 9, 2. quasdam proprias in singulis generibus, quasdam communes in pluribus Curationes requirunt (osia fracta, *caet.*) 8, 3, 41. propter communem Exulcerationem (duorum digitorum) 7, 32, 1. in his ergo communium (ex methodicorum doctrina, trium generum morborum & remedium) Inspectio contraria est, propriorum tantum salutaris I Praef. 109. opp. Nomen 7, 18, 13. Graeci communium Nomine, quicquid est, *συνεχόμενα* appellant 7, 18, 26. Signa quaedam (*συνεχόμενα*) communia sunt, quaedam propria: *caet.* 7, 18, 27. Commune, opp. proprie *adv.* 7, 28, 1. 8, 10, 73. haec Communia & brevia; sed, si neglecta sunt, longa esse consueverunt 4, 2, 47 *i. vulgo graecis.* haec quidem Communia sunt 6, 7, 14. haec Communia sunt: praeter quae Propria quae-

dam *caet.* 7, 5, 14 *sc. praecepta.* haec Communia sunt, illa Propria 8, 10, 40. illa Communia sunt 3, 18, 78. 4, 13, 13. *sc. remedia.* ista Communia sunt 8, 10, 73 *sc. remedia.* haec Communia sunt, nunc de Singulis dicam 8, 11 extr. *similiter, opp.* habetque (fistula) quaedam in singulis locis Propria. prius de Communibus dicam 5, 28, 158 *conf.* 7, 19, 12. quum Propria cujusque nosse non possint, Communibus tantummodo insunt I Praef. 102 *sc. praecepta, vel simile; de methodicorum tribus generibus morborum & remedium.* quum subtilem medicinae rationem non noverint, Communia tantum vident *ib.* 103. quia Singulis summa cura consulere non possunt, ad Communia ista confugiunt *ib.* 103 *opp.* ob quae conjicio, eum, qui Propria non novit, Communia tantum intueri debere, *caet.* *ib.* 116 *opp.* quae vera quidem sunt, a Communibus tamen ad quaedam Propria descendunt *ib.* 113. quae magis Communia sunt: quae Singulis, vel etiam Paucis (*vitis, morbis*) commodata sunt. (*medicamenta*) 5, 17, 7 *opp.*

¶ cum genitivo: communis omnium, (specierum hydropis) est humoris nimia Abundantia 3, 21, 6. communes jejuni intestini & ventriculi vulnerati Notae sunt 5, 26, 58. non omnium tantum morborum, sed etiam secundae valetudinis communia Praesidia 2, 18, 2. Signum id solum est, quod omnium commune est 8, 18, 3. suntque quaedam communia omnium Signa, quaedam propria cujusque 8, 11, 14 *opp.* commune id stomachi atque intestini Vitium videri potest 4, 11, 2. quarum (notarum) omnium Commune est, *caet.* 2, 2, 1. satisque esse contendunt methodici quaedam Communia morborum intueri I Praef. 88. in qua (curatione) quaedam Communia omnium sunt, quaedam Propria singulorum (*vitiis, caet.*) 7, 19, 1 *opp.*

¶ cum dativo: commune Auxilium auribus laborantibus est *caet.* 6, 7, 51. commune & jocinori & lienii & abscessibus *caet.* (Maligna) composuit *caet.* 5, 18, 14. commune his herniae Nomen est 7, 18, 13. haec sunt propria utriusque testiculo & velamenta & auxilia sunt: communis deinde utriusque, omnibusque interioribus, Sinus est 7, 18, 7-8. his omnibus (fomentis) Commune est, digerere *caet.* 2, 17, 29. Commune omnibus (vitis) est, umbilicum indecore prominere 7,

14, 3. & hoc quidem Commune esse maribus & faeminis potest, proprie vero pertinet *caet.* 7, 28, 1 *opp.* Commune ei (cruri) femorique est 8, 10, 65. Communia etiam quaedam (sunt) humeris, brachiis, femoribus, cruribus, digitis 8, 10, 1. Communia deinde omnibus sunt post fatigationem cibum sumturus, ungi, sudare, *caet.* 1, 3, 9. haec caeteris quoque ossibus Communia sunt 8, 3, 40. his Communia sunt, quod 4, 4, 24. illis Communia sunt: aeger non potest *caet.* 4, 4, 4.

¶ cum praepositionibus: commune auxilium Adversus omnes aurium casus 6, 7, 47. haec Adversus omnes ictus (venenatos) utilia sunt: communiaque 5, 27, 46. illa Cum hydropicis communia sunt (*in hydropicis*) ut exerceatur, insudet, *caet.* 4, 2, 29. ut (medicinas) eorum, quae In morbis communia sunt, contemplari commesse contendant (methodici) I Praef. 91. haec In omni lateris dolore communia sunt (*sc. remedia*) 4, 6, 14. illa In omni ventris capitis dolore communia sunt, sternutamenta excitare, gargarizare, *caet.* 4, 2, 23. signa, quae In omni adversa valetudine communia esse consueverunt 2, 7, 1.

¶ cum conjunctionibus: his communia sunt, Quod sibilum elidit (spiritus) dolor in pectore est, *caet.* 4, 4, 24. commune utrique (generi arearum) est, Quod pilis primum extenuantur, deinde excidunt, sanguis exit, *caet.* 6, 4, 1. commune ei (cruri) femorique est, Quod in canalem conjiciendum est 8, 10, 64. alias sequitur infinitivus: quarum (notarum) omnium commune est, aliter se corpus habere, atque consuevit 2, 2, 1. *add.* 1, 3, 9, 2, 17, 29. 4, 2, 23. 7, 14, 3. vel Ut illa cum hydropicis communia sunt, Ut exerceatur aeger, insudet, *caet.* 4, 2, 29. vel sine conjunctione: illis communia sunt, aeger non cibum devorare, non potionem potest: spiritus ejus intercluditur 4, 4, 4.

Communiter, adv. quaedam communiter ad omnia ossa pertinentia 8, 7, 1. haecenus communiter de omni specie (hydropis) praecipit potest: si vehementius malum est, diducenda ratio curandi est 3, 21, 32.

Compago,inis. a compagine corporis ad viscera transeundum est: 4, 7, 1 *i. partibus externis ambientibus.*

Comparo, are. est etiam medicamentum ejus rei causa comparatum, quod *παραλκός* nominatur 4, 4, 6 *i. praeparatum.*

Compello, q.

Compello, ere. tumque palmâ compelli debent (digiti) 8, 19, 3. quo fit, ut illud caput Ad os vulvae compellatur 7, 29, 36. quo fit, ut infans Ad os vulvae compellatur 7, 29, 5. index digitus sinistrae manus ad imum testiculum demittitur, eumque Ad plagam compellit 7, 20, 19. ultra calculum dextra semper manus ei se opponit, sinistra eum compellit Deorsum digitis 7, 26, 41. compellendum Eo (intus) lanæ paululum est 6, 7, 96. In angustum compulsa vesicâ 7, 26, 32. is (calculus) urinâ In cervicem (vesicae) compellitur 7, 26, 88. In quam (cervicem vesicae) sic compellendus est (calculus,) ut 7, 26, 42. In ipsum inguen averso specillo compelli debent (venae) 7, 22, 15. caetera manibus simul tum osâ In diversas partes compelluntur 8, 21 extr. compulsi In suas sedes articuli 8, 11, 19. eoque fit, ut capite ligni caput humeri impulsim, In suam sedem, modo cum sono, modo sine hoc, compellatur 8, 15, 15. excitato mento maxilla In suam sedem compellenda 8, 12, 8. vulsella injicienda est acutae osis prominentis cuspidi, caet. ut ea parte, qua gibba est, eminens os In suam sedem compellat 8, 10, 97. medicus pertractans osâ, manibus ea diducit, compellitque id, quod eminet, In suam sedem 8, 10, 123. tum demum osâ manibus In suam sedem compellenda sunt 8, 10, 15. per quod, os vis adjecta facilis In suam sedem compellit 8, 17 extr. medicus os In suam sedem (debet) compellere 8, 15, 19. digitis duobus utrinque prementibus & ab ore & a mento, omnia osâ In suam sedem compellenda sunt 8, 7, 7. quodsi plura erunt fragmenta, nihilominus intrinsecus singula In suas sedes digitis erunt compellenda 8, 5, 19. medicus simul cum cole fistulam (cathetrem) inclinatam In ipsam vesicam compellere (debet) 7, 26, 10. Intrinsecus, v. paulo ante, 8, 5, 19. inspirandum (in calamentum scriptorium,) ut ea medicamenta (arida) Intus compellantur 5, 28, 196. sub quo saepe Intus compellitur intestinum 7, 20, 3. oriculario clystere aqua vehementer Intus compulsa 6, 7, 100. conf. 7, 26, 114. Per eamque (membranam) In alteram oram compellitur acus 7, 22, 12. non alienum etiam est, oriculario clystere acetum nitro mixtum Per plagam In vesicam compellere 7, 26, 114. Retroque compelli non potest (intestinum) 7,

18, 21. *omissa particula:* caput nunquam compellitur, neque in spina vertebra, neque ea maxilla, quae caet. 8, 11. 18 sc. in suam sedem: *synon.* reponi ib. 17, 18, 20.

Comperio, ire. ut magis, quid quisque persuaferit sibi, appareat, quam quid evidenter compererit 2, 33 extr. corporum rerumque naturalium ratione comperta I Praef. 21. compertis interiorum & sedibus & figuris ib. 41.

Complector, sti. ut utrinque mentum complectatur (fascia) 8, 7, 12.

Compleo, ere. eaque (caro increfcentis) factum manu sinum complet 8, 3, 36. superiores partes (abdominis) magis compleent orbis jejuni intestini 4, 1, 27. quae (lana) quod est inter hanc (aurem) & caput, compleat 8, 6, 7. donec duae partes eius temporis compleantur 8, 10, 36.

Complures, ra. instantis valetudinis signa complura sunt 2 Praef. 1.

Compono, ere. colloco, coordino. compositis (circulis) *sive annulis* asperae arteriae ad imaginem vertebrarum 4, 1, 10. si forte aliter compositus est (infans in utero) 7, 19, 16 i. *situs est, jacet.* linamentum in modum collyrii compositum 5, 28, 203. aut eodem modo compositum aliquid ex arido penicillo 8, 5, 6. osâ si se habent, ut aliquis composuit 8, 10, 49.

¶ prodest ad id, atque etiam ad mentem ipsam componendam, crocinum unguentum caet. 3, 18, 42 i. in ordinem redigendam, rationis usum restituendum.

¶ conficis ex pluribus conjunctis: quod (antidotum) Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse 5, 23, 10. Euclides utebatur eo (collyrio,) quod ipse composuerat 6, 6, 60. ut vero ad composita medicamenta, veniamus 5, 28, 291. sine peregrinis & conquisitis & compositis medicamentis 5, 26, 132. at, ubi non sunt medicamenta composita, scabros angulos laevant & mel & vinum 6, 6, 188. si autem composita medicamenta non adsunt, caet. 6, 6, 171. *conf.* Medicamenta. *cum particulis,* caet. proprie etiam Ad id componitur (collyrium) 6, 6, 193. liquidum medicamentum Ad idem componebat 6, 6, 142. liquidis medicamentis, quae Ad oras ulceris componuntur 6, 18, 68 forte ad oris ulcera. composita Ad inflammationem doloremque leniendum haec fere sunt 6, 7, 16. commune auxilium Adversus omnes aurium casus com-

posuit 6, 7, 47. ea quoque medicamenta, quae oris exulcerati Causa componuntur 6, 7, 32 emplastra, quae calvariae Causa componuntur 8, 4, 35. utrum liberet (cataplasma) ex his, quae Cum cumino componuntur, supraque (70-71) posita sunt 6, 18, 78. mollis calculos & Ex pluribus minutisque, sed inter se parum attritis, compositos indicat urina 7, 26, 74. id, quod Ex calce, chalcitide, auripigmento componitur 6, 18, 51. commune & jocinori & lieni caet. (malagma) composuit Ex his 5, 18, 14. eum humorem, Ex quo id (medicamentum) componi debet 6, 7, 26. medicamentum, quod Sine sevo compositum sit Ex his, quae caet. 5, 26, 133.

¶ in eo Volumine quod de tuenda sanitate composuit 1, 3, 35.

Compositio, onis. *medicamentum compositum* haec tria compositio-num Genera, id est, quae in malagmatis, emplastis, pastillisque sunt 5, 21, 1. Alia 5, 19, 64 sc. compositio. Alia compositio generis ejusdem 5, 19, 61. ex compositione Andreae 6, 6, 125 de collyrio. compositio Andronis 6, 18, 29 i. pastillus 5, 20, 12. Andronis compositio 6, 18, 31. compositiones, quas Graeci *Ἀνδρῶν* nominant 6, 11, 6. aliqua compositione ex his, quas *Ἀνδρῶν* vocari dixi 6, 13, 5. v. *Ἀνδρῶν*. Anthera. ad laterum dolores compositio est Apollophanis 5, 18, 16 de malagmate. quae (ulcera) si vetustiora sunt, caet. Aptra compositio est, quae 6, 7, 33. Cratonis (compositio) 6, 18, 22 quae deser. 6, 7, 41. de unguento vel simili. Ea compositio 5, 18, 68 de malagmate 5, 22, 11 de unguento, caet. 6, 8, 22 de pulvere, caet. Eadem compositio 6, 18, 18 de unguento, quae Elephantina nominatur 5, 19, 59 de emplastro. compositio, quae ad autorem Erasistratum refertur 6, 7, 33 de unguento. Erasistrati compositio 6, 18, 22. compositiones haec, quae corpus Exedunt 5, 26, 290. cuiusmodi emplastra proponuntur 5, 19, 43 seqq. Haec compositio 5, 18, 51 de malagmate. 5, 20, 18 de pastillo. aut Haec compositio 5, 19, 67 de emplastro: item ib. 68. aut compositio Haec 5, 19, 66 de simili. Herae compositio 5, 22, 16 de pulvere, quae eadem tamen emplastrum dicitur 5, 28, 86. *conf. ib.* 19. Judaei (compositio) 5, 22, 17 de unguento. contentus his (compositionibus) ero, quas accepi velut Nobilissimas 5, 17, 5. Paucae admodum compositiones sunt, in quibus 5, 19, 7. *idem*

īdem effectus iatra Paucas compositiones sunt 5, 17, 4. Philotae compositio 5, 19, 14 de emplastro. est autem ea Percandida compositio, quae elephantina nominatur 5, 19, 59. Quae compositio priori libro continetur 6, 7, 51 de pastillo 5, 20, 6. Quales (compositiones) hae sunt, quae habent caet. 6, 9, 23. ea compositio, quae ad Tryphonem patrem auctorem refertur 6, 5, 10-12 de unguento. quaedam Valentiores compositiones 6, 9, 22 de masis, pastis, similibusve.

¶ cum verbis: v. Accommodo. Ad-
dit in. huic compositioni Ad-
ject quae sequi. 6, 6, 55. v. Aduro.
Comprehendo. Desidero. Efficio.
Explico. compositio Habere quae
sequi. 5, 19, 14. add. 5, 22, 11. 5,
26, 285. 6, 6, 125. 6, 7, 33. 6, 8,
22. 6, 9, 23. 6, 18, 79. 98. caet.
conf. Habeo Impono. Muto. Pos-
sum. Praesto. Profum. Venio ad.
Utor.

¶ cum particulis: Ad laterum do-
lores compositio 5, 18, 16. opti-
ma Adversus inflammationes vul-
vae compositio 5, 21, 10. Ex hac
compositione aliquid 6, 19, 15.
sine aliquid: neque alienum est,
illini frontem. Ex compositione
Andraeae 6, 6, 125. & Ex ea
compositione, quae habet caet.
(imponitur) 6, 18, 98. īdem ef-
fectus Intra paucas compositiones
sunt 5, 17, 4. Si multa sanies
fluit, apta compositio est, caet.
6, 7, 33.

Compos. otis. alii, quamvis men-
tis suae compotes sunt 5, 26, 226
opp. quibusdam delirium accedit
225. quaedam (faeminae), quibus
vulva percussa est) sui compotes
5, 26, 51 opp. quaedam mente
labuntur ib. 50.

Comprehendo, ere. qua compre-
hendit Alvim (linum) 3, 21, 29.
Articuli validis nervis compre-
henduntur 8, 11, 11 i. ligamentis.
quodsi aliquando a superiore par-
te Calculus parum commodè
comprehenditur, a latere erit ap-
prehendus 7, 26, 60. croci,
quantum tribus Digitis compre-
hendit potest, sumatur 6, 6, 34 i.
pugillus. (Fascia) transverse com-
prehendere oras (vulneris) de-
bet 5, 26, 144. eaque (Fascia)
lata esse debet, ut semel injecta
non vulnus tantum, sed paululum
utrinque ejus comprehendat 5,
26, 142. Fascia primum sub ala
obvoluta, caput ejus (humeri)
debet comprehendere 8, 15, 21.
haec tertiā Fasciā comprehen-
denda sunt quartāque 8, 10, 23.
Fascia tantummodo calcem quo-
que debet comprehendere 8, 23,
2. Fibulae oris sic injiciendae,

ut simul eas quoque venas com-
prehendant 7, 22, 11 add. infra
comprehendi Sutura. Filo com-
prehensas illas (venas) abunde
tener (membrana) 7, 22, 14.
saepè Forceps, quum dentem
comprehendere non possit, aut
frustra comprehendat, os gingi-
vae prehendit & frangit 7, 12, 12.
Homo praevalens caet. supinum
eum (puerum) & aversum com-
prehendit 7, 26, 27. Lanāque id
(ceratum) comprehendendum 6,
9, 3. qua comprehendit alvim
(Linum) 3, 21, 29. vulva in mu-
lieribus non multo major (est),
quam ut Manu comprehendatur
4, 1, 37. radículas colligat,
quantum Manu comprehendet 4,
17, 4 i. manipulum. silvestris pa-
paveris manipulus, qui Manu com-
prehendi potest 5, 25, 12 nisi
glossēma est. sinistra Manu com-
prehensio scroto 7, 19, 8. multae
Membranulae venas & arterias
eosque nervos comprehendunt 7,
18, 6. si vinum in angusto est,
quod comprehendere Modiolus
possit 8, 3, 5. si latius vitium
est, quam ut illo (Modiolo) com-
prehendatur 8, 3, 12. Oras, v.
sup. fascia, inf. suturae. si non
est secutus (pulex,) aliudve ani-
mal est, Specillum lana involu-
tum in Resinam quam glutinosis-
simam demittendum, idque in
aurem injiciendum ibique verten-
dum: utrique enim comprehendet
& eximer 6, 7, 97. Supinum, v.
sup. homo. comprehendit Sutura
vel Fibulā non cutem tantum,
sed etiam aliquid ex carne oport-
tebit 5, 26, 121. oras vulneris
suturae comprehendunt 7, 4, 18.
Tunicā quiddam, quod difficul-
ter maturescit, comprehensum
est 7, 7, 8 de cribe.

¶ si non comprehendit (mulier) 5,
21, 13 sc. utero. i. concipit, de
Graeco συλλαμβάνουσαι, unde
σύνληψις, vocabulo proprio, con-
ceptio

¶ de verborum compositione, scriptio-
ne, caet. quod ab Hippocrate pau-
cis verbis comprehensum est, qui
dixit caet. 2, 14, 3-4. qui (Phi-
loxenus) pluribus voluminibus
hanc partem (chirurgicam) dili-
gentissime comprehendit 7 Praef.
9. innumerabilia misturarum ge-
nera sunt, quae comprehendit si
posset, tamen esset supervacuum
5, 17, 3 i. omnia describi. quas
(curationes) protinus hic com-
prehendam 5, 17, 6. ut omnia,
quae salutaria accepi, compre-
henderem 6, 18, 4. ea quoque
genera exercitationum necessaria
sunt, quae comprehendimus eo
loco, quo caet. 2, 15, 12 i. simul
diximus, eademque facienda sunt,

[M]

quae supra comprehendit 6, 7, 92.
post eos (medicos) qui supra
comprehensi sunt I Praef. 18 i.
recensiti. hi quidem (hydropici)
tutiores sunt, quam qui supra
comprehensi sunt 2, 8, 88 i. dicti
sed alia quoque (medicamenta)
supra comprehensa sunt 5, 28,
116. medicamenta, quae ad cal-
liginem proxime, quaeque ad ex-
tenuandas cicatrices supra com-
prehensa sunt 6, 6, 196. ea, quae
ad oris ulcera supra comprehen-
sa sunt 6, 18, 21. lac utrumque,
quod proximo capite supra com-
prehensum est 5, 8, 2. post quae
quid fieri debeat, supra in alio-
rum ulcerum curatione compre-
hensum est 6, 13, 16. caetera,
quae caet. supra comprehensa sunt
7, 17, 9. cibis his, qui supra
comprehensi sunt 3, 23, 29. vi-
ctus, qui supra comprehensus est
3, 23, 15. vix ullum ex iis, quae
supra comprehensa sunt, oculi
vitium esse, quod caet. 6, 6 extr.
quae supra comprehensa sunt 3,
20, 11. 4, 11, 5. 4, 15, 21. 5, 27,
42. 6, 6, 160. 6, 11, 23. 8, 8, 17.
ut supra comprehensum est 1,
10, 2.

¶ de intellectus perceptione & idea-
rum apprehensione sive conjunctione:
non posse vero comprehendit (na-
turam) I Praef. 47. quae demum
causae caet., ne sapientiae quidem
professores scientia comprehend-
dunt, sed conjecturā prosequuntur
I Praef. 75. quodsi contem-
plationem rerum naturae satis
comprehendisset, etiam illud scis-
set, caet. I Praef. 95.

Comprimo, ere. ipsius quoque ve-
nae, si forte praecisa est, Capi-
ta comprimuntur 2, 10, 45. duo-
bus Digitis utrinque compressis
8, 5, 4. compresso Digitis duo-
bus oculo 7, 7, 3. compressis in
unum Feminibus 7, 29, 44, si Fo-
ramen auris compressum est 6, 7,
65. iter urinae compressius in
masculis, in faeminis plenius 4,
1, 36 opp. Spongia Manu super
comprimenda 5, 26, 96. si Orae
(osis fracti) inter se comprimi-
untur 8, 4, 50. possunt Orae
(osis) esse compressae vel quia
caet. 8, 4, 45. Oris compressioris
pultarius 2, 11, 6 i. angustioris.
compresso vulvae Ore 7, 29, 20
i. clauso. vulva emortuo parit Os
comprimit 7, 29, 5. Os ejus (ae-
gri) comprimendum est 8, 12, 8.
compressis Venis 6, 6, 32. com-
pressa Vulva, hiante 7, 29, 22 opp.
¶ i. obstruo, oculo: si compres-
serit Aliquem morbus aut fude-
rit I Praef. 99 opp. v. Alvus. Ci-
bus comprimens (esse debet) 4,
20, 23. v. Cibum. quid compres-
sum Corpus resolvat, quid solu-

tum

tum tenet I Praef. 100 *opp.* & compressorum & sumentium Morborum genera diversa sunt I Praef. 105 *opp.* i. in obstrukione vel astri-
ctione positorum. vinum ad comprimendum Stomachum potest 4, 5, 37. Ventrem vomitus solum compressit, compressum solvit 1, 3, 68 *opp.* v. Venter. aqua decocta ex Verbenis comprimentibus 4, 21, 5. aceto comprimi Ulcera (saucium) 4, 4, 43.

Comprobo, are. jamque usu comprobatum (auxilium) 6, 7, 47. non alia ratio (reponendi luxatum humerum) magis usu comprobata est 8, 15, 16.

Compungo, ere. acu compungendum capitulum haemorrhoidale 6, 18, 119.

Computresco, ere. si computruit intus cibus 4, 5, 39.

Concavus, a, um. Calvaria ex interiore parte concava, extrinsece gibba 8, 1, 2 *opp.* super eminentem Carnem, super concavam 5, 26, 291 *opp.* si concava est Cicatrix 5, 26, 288. modiolus Ferramentum concavum teres est 8, 3, 1. Locus quidem concavus sit 8, 9, 31. Oculus quoque curationi (catarrhac) neque exiguis neque concavus satis opportunus est 7, 7, 133. Oculi concavi 1, 6, 2 in Hippocratica facie. etoque fit ex his (ossibus sarpi) unius Ossis paululum in interiora concavi species 8, 1, 89. Sporangium concavam imponere (expedit) 4, 2, 17. media parte, qua pupilla est, modico foramine concava (Tunica oculi chorioidea) 7, 7, 119.

Concedo, ere. ego autem, medicamentorum dari portiones caet. debere, concedo 3, 4, 13.

Concha, ae. concharum cinis rodit 5, 6 extr. vel jure etiam concharum uti, utile est in febribus 3, 6, 49.

Conchula, ae. alvum movent omnes fere conchulae, maximeque jus earum 2, 29, 4.

Conchylium, i. 3, 6, 36. conchylium, ad imbecillissimam materiam refert 2, 18, 10. minima inflatio fit ex conchyliis 2, 26, 4.

Concido, ere. a cado. homo subito concidit 3, 23, 2 de epileptico. in eodem morbo (comitiali) si homo ex improvviso concidit 2, 8, 95. ubi concidit aliquis (epilepticus) 3, 23, 8. hora, qua concidit ib. 10. nisi conciderit ib. 18. ubi calvaria percussa, protinus requirendum est, num conciderit (is homo) 8, 4, 2. si concidere vitio locorum mulier soler 5, 21, 12 i. uterina suffocazione affligi. *synon.* prolabi 3, 23, 5, 25, 8. abstinendum in sep-

timum diem (in quartana) dixit: quod ut sustinere aliquis possit, tamen etiam febre liberatus vix refectioni valebit; adeo, si febris saepius accesserit, concider 3, 15, 13 i. puer virium imbecillitate moritur. quicquid e cartilagine concidit, excitandum leniter est 8, 5, 4 *opp.* palpebra concidit, neque attolli postea potest 7, 7, 98. si protinus venae conciderunt 3, 5, 34 i. arteriarum pulsus debilis factus est. nisi subito sic venae conciderunt, ut 3, 6, 5.

Concido, ere. a cado. eadem (suffusio, catarrhac) acu magis concidenda, & in plures partes dispanda est 7, 7, 144. ubi inhaesit (eucurbitula) si concisa ante scalpello cutis est, sanguinem extrahit 2, 11, 7 i. scarificata. leviter summa (cutis) scalpello concidenda erit 6, 18, 13. quicquid aridum est (in ulcere) usque ad sanam corpus concidere (oportet) 5, 26, 253. capparitis cortex concisus 4, 22, 5. ut, qui (infans) solidus non exit, concisus eximi debeat 7, 29, 39.

Concipio, ere. donec omnis calor, qui conceptus est, finiatur 6, 6, 76. nec protinus etiam sub calore motuque Febrem sese concipere, (scire oportet) 3, 6, 22 i. *conflari.* ubi concepit aliqua 7, 29, 1 i. *gravida facta est.*

¶ i. intellectum comprehendendo: ego eundem quidem hominem posse omnia ista praestare concipio 7 Praef. 18. quod per eas (oviparum) urinam in vesicam distillare concipiunt (Graeci) 4, 1, 33. quo magis falluntur, qui per omnia jucundam ejus (Asclepiadis) disciplinam esse concipiunt 3, 4, 21. i. *credunt, putant.*

Conceptio, onis. neque conceptionem solam videat 2, 10, 11 de muliere praegnanate.

Concito, are. adusta (Carcinomat) protinus concitata sunt & increverunt 5, 28, 33 i. *irritata.* quod suppurat, ea parte, quam afficit, Dolorem Inflammationemque concitat 2, 7, 89 i. *efficit.* quae res maxime Gravedines Destillationesque concitat 1, 2, 4. si ne levatur quidem Febris, sed aequae concitata continuat 2, 4, 24 e. *vehemens.* haec concitare ea (Mala) possunt & accendere 6, 6, 73. eaque per se non tanta, ut concitent Morbum I Praef. 94. in his Morbis, quos bilis concitavit 2, 13, 1. ne quid acrioris Picitutae concitent (medicamenta) 6, 6, 119. potius concitatur eo (facto) Picituta, quam minuitur 6, 6, 45 *opp.* Puris aliquanto amplius concitatur 7, 30, 9. ex his Suppurationibus, quae pul-

monum morbum concitarent 2, 8, 73. Venas concitat sol & balneum & exercitatio caet. 3, 6, 13 i. *pulsus arteriarum celeritatem facit:* *opp.* resolvit ib. *synon.* excitat ib. 18. ubi raro quis & vehementer spirat, Venasque concitatas habet 2, 7, 61.

Conclave, is. balneum, sed in conclavi quam maxime & Alto & Lucido & Spacioso 1, 2, 15. etiam Amplo conclavi tenendus 3, 7, 14. conclave Calidum & Inclusum (inimicum est) 4, 4, 95. illa (puerpera) in conclavi collocanda est, modicum Calorem, sine ullo Peristatu, habente 7, 29, 44. ideoque in eo conclavi, quo curatur aeger, Ignis continuus esse debet 4, 3, 15. utendum est conclavi Cultiore 3, 24, 17. isque (aeger) cubare quam Maximo conclavi debet 3, 4, 16.

Concludo, ere. unctus injicitur caliculo sic, ut facile eum conclusum teneat 7, 26, 84. suppurationes, quae conclusae curem non efficiunt 2, 8, 8.

Concoquo, ere. de coctione vulga proprie sic dicta: ex quibus (cum quibus) spuma argenti concoquitur 5, 19, 50.

¶ de actione ventriculi in assumta, chymi - vel chylicatione: per quas (actiones) cibum potionemque assumimus & concoquimus I Praef. 33. alii credunt Hippocrati, per calorem cibos concoqui I Praef. 35. prodest (sano homini) bis die potius, quam semel cibum capere, & semper quam plurimum, dummodo hunc concoquat 1, 1, 5. plerique, qui nihil aliud concoquere possunt, bubulam coquant 4, 5, 27 *synon.* v. Cibus, Materia. nihil omnino concoqui, (Asclepiadis aemuli proponunt,) sed crudam materiam, sicut assumta est, in corpus omne diduci I Praef. 36 *opp.* qui Nihil Aliud concoquere possunt, Bubulam coquant 4, 5, 27 *synon.* si nihil concoquitur ib. 38. sive plus est, quam quod concoqui possit 1, 3, 43. ne plus assumat (aeger,) quam concoquat 3, 6, 40. *absolute:* scire licet, integrum corpus esse, quum quotidie mane urina alba, dein rufa est: illud concoquere, hoc concoxisse significat 1, 2, 6. mane, ubi concoxisse manifestum est 6, 6, 177. id agendum est, ut concoquat aliquis. 1, 7, 1. prodest tamen etiam ad concoquendum, quod (carapodium) habet quae sequi. 5, 25, 3. cum adverbis: & quod (conditorum) modo par est, tamen Aegrius concoquitur 1, 2, 19. qui Bene concoxit, mane tuto surget 1, 2, 2. add.

2. add. 7. 10. 1, 4, 2. quum Bene jam concoxerit 3, 27, 22. huic modicus cibus necessarius est, quem Facile concoquat 1, 4, 11. cibum bis die asumere (debet,) sic tamen, ut Facile concoquat 1, 8, 2. cibi esse debent ex his, qui Facile concoquuntur maximeque alunt 3, 22, 19. fere vero sequitur, ut, quo valentior quaeque materia est, eo minus Facile concoquatur: sed, si concocta est, plus alar 2, 18, 50. Facilius concoquit (aliquis,) si quid assumpsit, potione aquae frigidae includit 1, 2, 22. neque verum est, Facilius concoqui cibos varios 3, 6, 41. Melius concoquitur, ubi frigus quidem est, sed caverit 1, 9, 6. qui Minus concoxit 1, 2, 10. qui bene concoxit, mane tuto surget: qui Parum, quiescere debet 1, 2, 2. si Parum concoxerunt 1, 3, 42. qui Tarde concoquitur 1, 8, 5. omnia denique sumere (opus est,) quae Tarde concoquuntur 1, 6, 2.

¶ de actione viscerum & vasorum aliarumve rerum, in morbis, quae humores in eam, quae sanationi convenit, conditionem perficiuntur, seu matrantur, quasi fructus arborum, caet. non concocta urina in morbis 2, 7, 6 quae sedimentum non dimittit. concoquunt & movent pus, quae sequuntur 5, 3. in his tuberculis, quae difficulter concoquuntur 5, 18, 41 i. ad maturam suppurationem perducuntur. hac ratione saepe discutitur, interdum concoquitur (tuberculum) 7, 7, 10 i. pus in eo generatur; nam sequitur, si pus se offendit. conf. FOESIUS in Oeconomia Hippoc. GORRAEUS in Definitionibus, voc. Περσμός, Πέψις.

Concoctio, onis. de chylificatione, concoctioni ventris conveniens malagma 5, 18, 14. naturalis actio I Praef. 35. coll. 33. sive concoctio sit illa, sive tantum digestio I Praef. 63. v. Digestio. concoctio, sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria: cruditas enim id maxime laedit 1, 9, 2 opp. conf. 2, 10, 25. ad concoctionem materiae genus & modus pertinent 3, 6, 42. scire licet, incrementum (morbos,) si Deterior concoctio 3, 2, 7. prodest etiam adversus Tardam concoctionem, clare legere, caet. 1, 8, 6.

¶ cum verbis: neque enim semper concoctionem res Expectat 2, 10, 25. ne stomachus gravetur & concoctionem Impediat 3, 22, 13. sive hac de causa concoctio Intercedat, sive de illa I Praef. 63. concoctio omnibus vitis Occurrit 1, 9, 3. calor concoctionem Prohibet 1, 9, 11. dum modo con-

coctioni utique Studeatur 3, 27, 29.

¶ cum particulis: Post concoctionem 1, 2, 8. 1, 5, 6.

¶ de maturatione materiae in morbis: antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionem moliebantur (in febribus,) eo, quod cruditatem maxime horrebant 3, 4, 7 opp. Concreto, ere. sive intus concretus Cruor remaneat, discutatur 8, 4, 62 opp. vel ex morbo vel ex ictu concreto Humor sub duabus tunicis oculi 7, 7, 127 de cataracta. si quod (al. quid) intus Humoris concreverit 5, 26, 126. id (vitrum in oculo) neque liquidum neque aridum est, sed quasi concretus Humor 7, 7, 123. concreti confertique Pili 7, 6, 7 in tumoribus cysticis. in quo (tumore strumae) subter concreta quaedam ex Pure & Sanguine, quasi glandulae oriuntur 5, 28, 102. si Sanguis per hanc (urinam) editur, & in eo quaedam cruenta concreta sunt 2, 7, 33. neve concretus aliquo loco maneat 7, 19, 18. isque (Sanguis) ibi concretus 8, 4, 25. ne quid ibi (in vulnere) concreti Sanguinis relinquatur 5, 26, 118. si quid intus (in vesica) concreti Sanguinis mansit 7, 26, 95. scire licet, in vesica Sanguinem concretum remansisse 7, 26, 112. si quid intus (in vulva) praeterea concreti Sanguinis remanet 7, 29, 43. si quando in scrotum Sanguis defluxit, aliquidve concretum ex eo decidit 7, 19, 39. quia calculus vel concretum aliquid ex Sanguine intus se opposuit (urinam) 7, 26, 2. quaedam a concreto Sanguine non abhorrentia 7, 27, 1. donec jam non fluere, sed duritie quadam concrevisse videatur (Suffusio) 7, 7, 134.

Concumbo, unde

Concubitus, us. quod earum (feminarum) naturalia nonnunquam inter se glutinatis oris concubitus non admittunt 7, 28, 2. Frequens 1, 1, 8, 9. scire licet, eum non Inutilem esse, quem caet. 1, 1, 9. interdum Pejor est, Tutior noctu 1, 1, 10. Rarus corpus Excitat, frequens Solvit 1, 1, 8. neque nimis Concupiscendus, neque nimis Pertimescendus est 1, 1, 8.

Concupisco, ere. quum in adversa valetudine vinum aut frigidam aquam concupierunt 1, 8, 4. saepe stomachus hunc (cibum) respuit, etiamsi mens concupiscit 3, 6, 1 opp. concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est 1, 1, 8 opp.

Concurro, ere. accessiones etiam [M 2]

(febrium) modo singulae singulis diebus fiunt, modo binae pluresve concurrunt 3, 4, 20 scil. una die, simul incidunt, opp. quibus (Symptomatibus) concurrentibus, non mirum est, si subito quis moritur 4, 11, 6 i. una contingentibus. ne, si utrinque Digni circa calculum vehementer concurrerint, vesicam laedat 7, 26, 35 i. ex adverso premant. si Ossa forte recte concurrerint 8, 10, 89 de fractis, i. naturali modo conjuncta, commissa, fuerint, si quando ossa non conferbuerunt, caet. si vetustas occupavit, membrum extendendum est, ut aliquid laedatur, Ossa inter se manu dividenda, ut concurrando exasperarentur 8, 10, 114 i. contra se mutuo atterendo. si in stomachum quaedam biliola concurrunt 2, 12, 11 i. calliguntur. ne plus eo materia concurrat 3, 10, 7. vel averterenda concurrens eo materia, vel digerenda, vel ad maturitatem perducenda est 7, 2, 10.

Concursus, us. utileque (est) lanam vitare, maximeque ante ipsum lunae solisque concursum 1, 4, 3 i. conjunctionem, in navilio.

Concutio, ere. atque ita concussa Aure 6, 7, 102. concussisse vehementibus gestationibus Corpus, prodest 3, 6, 46. concutiendumque Corpus est multa gestatione 3, 21, 46. tum is (Dens) concutiendus est 7, 12, 5 si eximium placuit. motu lecti concutiatur (homo paralyticus) 3, 27, 11. leniter Homo concutiendus est 7, 16, 11. concutiendum Mentum & ad guttur adducendum est 8, 12, 7. potest Tempora Oculosse concutere (dentis superioris evulso) 7, 12, 7.

Condemno, are. sic tamen (oportet experiri aliud atque aliud,) ut in longis (morbis) non statim condemnentur, si quid non statim profuit 3, 1, 19 i. improbetur. ita non ex toto res condemnanda est 1, 3, 39.

Conditio, ire. acetum, quod scilla conditum est 4, 9, 5 i. acetum scilliticum. vinum, quod resina conditum est 4, 5, 29 i. resinaturn, ut noster alibi. quae separatim contrita, rursus mixta, ex aceto conteruntur; atque ita condita caet. 6, 7, 50 speciatim de dulcibus. condita omnia duabus de causis inutilia sunt, quoniam & plus propter dulcedinem assumitur, caet. 1, 2, 19.

Conditio, onis. ejus (morbi) haec conditio est 4, 7, 3 i. symptomatum modus. quum jam ante misera conditio vulneris sit 8, 10, 103 i. status.

Condo,

Condo, ere. conditus Articulus 8, 20 extr. *i. in sedem suam repositus. si in posteriore (partem prorumpit, i. luxatur, talus.)* Calx paene conditur 8, 22, 4. cutis circa Glandem prehenditur & extenditur, donec illam ipsam condat 7, 25, 4. condita Glande, lino vincienda est (cutis) 7, 26, 14. prolapsaeque Intestina conduntur 7, 4, 18 *i. in ventrem reponuntur.* medicus priora semper Intestina, quae posteriora prolapsa sunt, condere debet 7, 16, 10. his (Intestinis) conditis 7, 26, 12. plantarum Ossia iisdem modis, quibus in manibus, prodeunt, iisdemque conduntur 8, 23, 1. singulae partes (suffusionis) facilius conduntur 7, 7, 144. penitus condita Suppuratione 5, 28, 146 *i. profundius abdita.* isque (Testiculus) ut condatur 7, 22, 9. Venae (varicosae) magis conditae 7, 18, 38 *i. abditae, profundius sitae: cum ablativo: eorum (pesforum) haec proprietas est: medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur 5, 21, 3 *i. immittitur. cum particulis: nihil tam facile In corpus, quam fagitta, conditur 7, 5, 15 *i. inhaerescit.* usque ad grandes Intusque conditas venas in alis vel poplitibus 5, 26, 20. ubi vetus morbus est (elephantiasis) digiti in manibus pedibusque Sub tumore conduntur 3, 25, 5 *i. delitescunt.* lien ex maxima parte Sub coctis conditur 4, 1, 18. si Sub illa (tunica) conditur (vitium) 7, 19, 30 *i. later.***

Κονδυλωμα, αλος. & Condyloma, atis. describitur & tractatur 6, 18, 92 seqq. & 7, 30, 11 seqq. interdum (carcinoma) simile his est, quae vocant Graeci *κονδυλωμα*, aspredine quadam & magnitudine sua 5, 28, 25. ruber cula, quae *κονδυλωμα* vocantur 7, 30, 11. si vetus condyloma jam induruit, neque sub his curationibus desit 6, 18, 102. ubi induruerunt 7, 30, 11. si id nondum in condylomate proficit 6, 18, 105.

Confero, erre. quin etiam confert Aliquid & aetas, & corpus, & vitae propositum, caet. 5, 26, 31 *sc. ad diversitatem in curandis vulneribus.* in morbis quum Multum fortuna conferat 7 Praef. 4. etiam illud scisset, nihil omnino ob uanam causam fieri, sed id pro causa apprehendi, quod contulisse Plurimum videtur 1 Praef. 95 *cum.* Ad: ad quod medicinae genus neque semper similitudo Aliquid confert 1 Praef. 83 *i. adiuvat.* ad quietem animi tenebras ipsas con-

ferre Aliquid iudicabant 3, 18, 13. confert etiam Aliquid ad somnum silanus juxta cadens, vel gestatio post cibum, & noctu, caet. 3, 18, 53. ad cuius rei facilitatem Multum confert magnitudo vulvae caet. 7, 29, 8. qui (oculi) quum magnam Partem ad vitae simul & ulum & dulcedinem conferant 6, 6, 2. verumque est, ad ipsam curandi rationem nihil Plus conferre, quam experientiam 1 Praef. 76. neque ad generationem Quicquam is (testiculus) confert 7, 22, 18. *cum eo: si figura quoque calculi vel aspritudo Aliquid eo contulit 7, 26, 48.* Multum autem eo confert & corporis & nervorum habitus 8, 11, 27. Plus tamen victus ratio eo confert 7, 3, 11. si pituita eo (in stomachum) Se humore aliquis aquae similis confert 2, 12, 11 *i. congeritur, colligitur.*

¶ impersonaliter: confertque aliquid de sinapi cum sicu impositum 8, 10, 129 *i. utile est, salubre.*

Conferunt, a, um. a confercio. concreti confertique pili 7, 6, 7 in tumoribus tunicatis.

Conferveo, ere. coalescere quasi ferruminando: v. Plin. Hist. Nat. lib. 27. cap. 8. vel secundum alios, quia calore, & tanquam ana fervendo fit coactis: v. Joh. Henr. Schultz. in Diss. de Ossibus conferventibus, vel Joh. Matthi. Gesner. in Thesaur. Latinis. h. v. qui etiam quum aliorum aeternum hoc verbo utentium loca asserunt, tum lectionem ejus in nostro defendunt. donec duae partes ejus temporis, quo os quodque confervet, compleantur 8, 10, 36. *conf. Hippocr. de Fracturis cap. 8. num. 7.* 8. nisi duae partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa confervent, transierint 8, 7, 18. solent interdum adversa inter se ossa confervere 8, 10, 120. si quando vero ossa non confervuerunt 8, 10, 113. nonnunquam recte quidem ossa confervuerunt, superincrevit vero nimis callus 8, 10, 125.

Conficio, ere. his confectis 7, 19, 34 *i. factis: sed rectius leg. coniectis.*

¶ donec utriusque terni cyathi conficiantur 5, 24, 10 *i. compleantur.*

¶ *i. consumo, destruo, perdo, interficio.* ubi prioris Febris accessio paene confecit (aegrum) 2, 10, 24. idemque tempus (autumni) & diutinis malis fatigatos caet. interimit, & alios novis Morbis confecit 2, 1, 20 *synon.* quum jam longo Morbo corpus ejus esset extenuatum & confectum 2, 6, 25. inedia minime sustinent pueri & Senectute confecti 1, 3, 69. longa statura ut in juvenia

decora est, sic matura Senectute conficitur 2, 1, 13. bona signa sunt, Siti non confici. caet. 7, 3, 2. Confectio, onis. confectio medicinali, quod *καλὸν* nominatur, ex his constat 4, 14, 9 *i. compositio.*

Confido, ere. si quis huic rei parum confidit 5, 26, 133.

Confirmo, are. robur addo. Audaciam habent psylli usu ipso confirmatam 5, 27, 33. imponendum (cartilagini in aure ruptae) glutinans medicamentum est, saepe enim Aurem confirmat 8, 6, 2. quae (Cicatricula) celerrime in vena confirmatur 2, 10 extr. ubi hae (Cicatriculae) confirmatae sunt 7, 25, 24. si tarde confirmatur (Convalescens) 4, 25, 10. si ante confirmare & implere Corpus licuit 4, 4, 78. neque ulla res magis Intestina confirmat 4, 19, 18. quum frigus subit, nisi bene jam confirmatis Intestinis, revertitur (malum) 4, 13 extr. Membrum aliquod resolutum ipsius frictione confirmatur 2, 14, 18. donec id Membrum confirmetur 8, 10, 112. parum confirmatis Nervis 8, 22, 6. quam (parrem) exhauriri (sanguine) ad confirmandum Valetudinem satis est 2, 11, 8 *i. conservandam.*

Confiteor, eri. *i. concedo.* istud (vomere) luxuriae causa fieri non oportere confiteor 1, 3, 48. ut ei confiteri necesse est 1 Praef. 100. ille quoque ipse expelli debere confesus est 1, 3, 39. illo confitente 3, 18, 51. quaedam dolore urgeri se confitentur 5, 26, 51. *i. profitentur.*

Confessio, onis. magno ingenio multaque nihilominus habitu convenit etiam simplex veri erroris confessio, praecipueque in eo ministerio, quod utilitatis causa posteris traditur 8, 4, 12. 13. obligari (medicum) aequum est confessione (aegri) promtae rei 5, 26, 14. emendandum videtur, obligarique aegrum aequum est *conf. (medici) promtae rei (expeditae curationis.)*

Conflictor, ari. si non conflctatur (febricitans) 2, 3, 2 *i. non graviter afficitur morbo, synon. non dactiliter fert morbum 2, 4, 6.* hi capitis Doloribus conflctantur 2, 7, 7. hi capitis Doloribus conflctentur necesse est 2, 7, 18. is neque vehementi Siti conflctari debet caet. 3, 7, 26.

Confluo, ere. si in ventrem sanguis confluit 2, 7, 55.

Confringo, ere. ne sub forcipe confringatur (dens) 7, 12, 9. ita nihil latere sub eo osse confractum potest 8, 4, 52 *al. conca-*

Confractus.

Confractus, us. **confractum** (*interiorum*) leg. a quibusdam I Praef. 41 & exponitur, *fracturam*: an potius, *anfractum*, *circumvolutionem*? v. *Annot.*

Confugio, ere. qui ample valetudinarios nutriunt, quia singulis summa cura consulere non possunt, Ad communia ista confugiunt I Praef. 103 *i. remedia in illis quaerunt*. **confugiendumque** Ad cucurbitulas est 4, 6, 7 *proxime ante*, auxilium, remedium est. **confugiendum** est Ad ea, quae astringunt 6, 6, 135. si per haec morbus finitus non fuerit, **confugiendum** erit Ad album veratrum 3, 23, 18. tum magis verendum est, ne anima deficiat: ergo tum **confugiendum** est Ad vinum 4, 11, 13. itaque Ad hunc (vomitum) protinus **confugiendum** est 1, 3, 44. Huc (*ad cucurbitulas*) potius **confugiendum** est 2, 11, 14. ut sit, Quo **confugiat** 1, 4, 12.

Confundo, ere. interdum accessiones quoque confunduntur 3, 3, 22 *de febribus inordinatis*. neque apparet, quid corpus confuderit 3, 5, 3 *i. aegrum fecerit*.

Conglomeratio, are. venae intortae conglomeratae *in circofale* 7, 18, 36.

Conjicio, ere. In duas acis fila conjicienda 7, 16, 15 *i. transmittuntur*. in aeneam (cucurbitulam) linamentum ardens conjicitur 2, 11, 3. In eas (anas) adductae fasciae conjiciuntur 6, 18, 100 *i. inferuntur*. medicamenta arida In calamum scriptorium conjicienda sunt 5, 28, 196. In canalem conjiciendum est crus femurque 8, 10, 65 *i. collocandum*. piperis semen cortice liberatum, & eodem modo bacca hederæ, conjecta In ejus (dentis) foramen, dentem findit 6, 9, 26. alumen quoque fessile In foramen conjectum, dentem citat *ib.* 28. quidam In aeti heminam frictum falem conjiciunt 6, 15, 7. In ignem conjicienda est (acus) 7, 7, 69. quodlibet eorum (milium, sal, arena) calefactum & In linteum conjectum (fomentum est) 2, 17, 23. conjiciuntur In passu eundem modum 5, 25, 38. sternutamenta vero & albo veratro vel struthio conjecto In nares excitantur 5, 22, 26. tum In narem ipsam mel caesi, conjiciatur, quod specillo quoque involuto lana sit 6, 8, 6. apud quosdam positum est, vel subtillem fistulam vel enodem scriptorium calamum In narem esse conjiciendum, donec sursum ad os perveniat 7, 11, 3. In ipsum oculum primo die nihil recte conjicitur 6, 6, 45 *synon.* inditur 46. medici digiti pollices, linteolis

vel fasciis involuti, In os ejus (*aegri*) conjiciendi (sunt) 8, 12, 6. *superiora* (capita feminum). In sinus coxae, sicut humeri In ea ossa, quae scapularum sunt, conjiciuntur 8, 1, 103 *i. ariculantur, inferuntur*, aquam marinam *caet.* fervescere oportet, deinde In pelvem conjicere 4, 24, 11-12. itaque (hoc) etiam In piperatum conjicitur, misceturque cum sale & pipere, *caet.* 4, 19, 28 *i. in piperatum jam factum injicitur, aut recens ex hoc, sale, & pipere fit, quasi piperatum*. ex manu duo exigui processus In sinum radii conjiciuntur 8, 1, 90. *conf.* conjici In ossa. Specillum educi (debet) lino sequente, quod in aliam ejus partem, ob id ipsum perforatam, conjectum sit 7, 4, 25. In grande vas conjicienda sunt 4, 19, 20. In vasa fictilia aqua conjicitur 2, 17, 25 *i. infunditur*. In quod (vinum) galla candens conjecta sit 7, 12, 21. Super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt, Super concavam implentia 5, 26, 91 *i. imponenda. sine particula: laureum oleum conjecisse abunde est* 6, 7, 94 *scil. in aurem: synonym.* In aurem dare *ib.* 87 & 89: in aurem demittere *ib.* 88. malum punicum excavare, exemptisque omnibus feminibus, membranas, quae inter ea fuerunt, iterum conjicere 4, 19, 25 *scil. in malum istud excavatum*. his (digitis) deinde conjectis 7, 19, 34 *i. immisis*.

¶ ob quae conjicio, debere *caet.* I Praef. 116 *synon.* puto *ib.* 117.

Conjectura, ae. rationemque conjecturae talem esse, ut, quum sapies aliquando responderit, interdum tamen fallat 2, 6, 39. has latentium rerum conjecturas I Praef. 62. in conjectura rerum latentium nolunt esse medicinam *ib.* 92. id usu explorasse, ad quod ante conjecturâ aliquâ ducti essent I Praef. 30. quos ideo nihil tentasse judico, quia nemo in splendida persona Periclitari conjecturâ suâ voluerit I Praef. 81. ut conjecturâ Praefagiri potest, sic ex toto cognosci non potest 7, 6, 6 *opp.* quae demum causae *caet.*, ne sapientiae quidem professores scientiâ comprehendunt, sed conjecturâ Prosequuntur I Praef. 75 *opp.* neque Respondet ei (*medicinae*) plerumque non solum conjectura, sed etiam experientia I Praef. 79 *opp.*

Conjecturalis, e. est enim haec ars conjecturalis I Praef. 79 *de medicina*. subijciam: conjecturalem artem esse medicinam 2, 6, 39.

Conjecto, arc. quum hic quoque

medicus ex his (*accessionibus febrium*) conjectare (debeat,) quando dandus cibus sit 3, 4, 49.

Conjungo, ere. quod conjungi ductum Cutem prohibeat 7, 7, 100. futurâque Oras conjungere (*licet*) 7, 4, 19. atque ea quoque Ossa (*cruris*), infra supraque conjuncta, media ut in brachio dehiscunt 8, 1, 113. inflammationemque in eas Partes, quae conjunctae sunt, evocat 7, 7, 56.

¶ neque Cum carne nervisque conjungi posset articulus 8, 1, 87.

Conjunctio, onis. potest caro (glutinari in vulnere) alia parte dependens, alia inhaerens; si tamen etiamnum integra est, & conjunctione corporis fovetur 5, 26, 112.

Connecto, ere. id ante omnia scire convenit, quod omnes medicinae partes ita connexae sunt, ut ex toto separari non possint 5 Praef. 6, orbes jejuni intestini per membranas singuli Cum interioribus connectuntur 4, 1, 26. id (os juguli, *i. claviculae*) Cum lato osse scapularum nervis & cartilagine connectitur 8, 1, 72. ossaque ejus (calvariae) ab exterioribus (*partibus*) dura, ab interioribus, quibus Inter se connectuntur, molliora sunt 8, 1, 4. membranulae, per quas Inter se tria ista (lien, *hecur*, *ventriculus*) connectuntur 4, 1, 22. structurâ quadam Inter se connectuntur (ossa carpi) 8, 1, 89.

Conor, ari. *diaeteticæ* longe clarissimi auctores, etiam altius quaedam agitare conati I Praef. 16. quidam hos (*epilepticos*) iisdem, quibus lethargicos, excitare conantur 3, 23, 6.

Conquiesco, ere. alvus, quae inter febres fluens conquiescere hominem in Cubili non patitur 2, 4, 22. Lecto conquiescere 4, 19, 11. vigilare prima luce debet, nihilominus in Lecto conquiescere 4, 25, 1. In Lecto conquiescendum 6, 10, 11. quod ad sitim somnumque pertinet, moderandum est, ut interdiu vigilet, Noctu, si fieri potest, conquiescat 3, 4, 17 *opp. i. dormiat*. per hiemem potissimum totis Noctibus conquiescere (debet) 1, 2, 8. *simpli.* ceter: quum conquiescit aliquis aut jacet, interdum ex toto desidit (*enterocoele*) 7, 18, 17 *i. in lecto cubat aut dormit*. qui noctu sistre consueverunt, antequam conquiescant, duos tresve cyathos bibant 1, 8, 5 *i. cubitum eant, vel obdormiscant*. conquiescat 3, 14, 8. 3, 23, 22 *opp.* ambulatio. necessarium autem est, donec cicatrix sit, conquiescere: nam ambulatio atterendo ulcus sordidum reddit 7, 25, 19 *opp.* oportet in primis

primis conquiescere, si quidem omnis agitatio exulcerat 4, 15, 6 *opp.* oportet conquiescere, cubare molliter 4, 10, 2. interim conquiescere hominem (oportet) 6, 17, 4. postero die aequa conquiescere (satis est) 4, 19, 7 *synon.* quiescere 6. *cum particulis:* quum jam Bene venae conquieverunt 3, 4, 50 *i. pulsus moderatus factus est. conf.* 4, 4, 96. Celeriter 7, 18, 42. ubi Ex eo (alvi ductione) corpus conquieverit 4, 15, 8. Magisque ut conquiescat iisdem aut locis aut temporibus I Praef. 112. Post haec Paulum conquiescere opus est 2, 2, 116. ubi Paulum conquieverunt 1, 3, 10. quum vero desidendo aliquis se exhaurit, Paulisper debet conquiescere 2, 12, 27. semper autem Post cibum conquiescere (debet,) ac neque intendere animum, neque ambulatione quamvis leni dimoveri 1, 6 extr. qui parum (concoxit,) quiescere debet, & si mane surgendi necessitas fuerit, redormire: qui non concoxit, ex Toto conquiescere, ac neque labori se, neque exercitationi, neque negotio credere 1, 2, 2 *synon. & opp.* ex Toto add. 4, 19, 9.

¶ compressa vulva, conquiescere; hiant, leniter trahere oportet (*embryulcum*) 7, 29, 22 *i. intermittere.*

¶ *i. desino.* donec in oculos pituitae Cursus conquiescat 7, 7, 173. dum intra septimum diem id (*Diarrhoea*) conquiescat 4, 19, 3. add. *ib.* 9. quo (pure) effuso Febris protinus conquievit 2, 8, 9. docendus aeger est, ubi Febris conquieverit, protinus sitim quoque quieturam 3, 6, 3 *synon.* nisi celeriter ea Inflammatio conquievit 7, 18, 42. si sub his Inflammatio non conquirit 7, 19, 43. si illa (Inflammatio) occupavit (*membrum*), dum conquiescat, laceffendum non est 8, 11, 26. sub quo & Sanguis (profluens, *i. haemorrhagia*) fere conquiescit 7, 26, 101. ubi bene Sanguis conquievit 4, 4, 96. antequam Sudor & Calor domi conquierint 6, 6, 198. donec id Vitium, cui per haec (ulcera arte facta) opitulamur, conquiescat 4, 22 extr.

Conquiro, ere in vesica vero nuto vel hi (Calculi spinosi) conquiruntur vel atrahuntur 7, 26, 62. licetque sine peregrinis & conquistis & compositis Medicamentis vulnus curare 5, 26, 132 *i. curiose investigatis.* conquistusque Pes ejus (infantis in utero) adducendus 7, 29, 38. specillo conquirenda est Testa testis fra-

cti,) quae recessit, & vulsellâ protrahenda est 7, 12, 14.

Confascio, ere. ubi confanuerunt aegri 7, 12, 38.

Consentio, ire. cum humeri motu consentit (jugulum) 8, 8, 3.

Consequor, i. quodsi non est mors consecuta 2, 7, 95 *i. secuta.* adeo in medicina etiam, ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod consequi convenit 7, 12, 40.

¶ *e. efficio, adipiscor.* non tamen loquendi Facultatem consecutus est 7, 12, 39. ea, quae urinam moveant, si id consecuta sunt, in aliam partem humorem avertendo profunt. si non sunt consecuta, noxam augent 4, 15, 15. his (emplastris) potius adhibitis, quae id proprie, quod eo tempore opus est, consequuntur 5, 19, 25. per haec & per eos cibos, qui extenuant, Idem se consequi dicunt 3, 24, 10. Quod consequitur is, qui caet. 7, 30, 21. Quod si consecuti non sumus 3, 27, 32. quidam *podagrici*, quum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperassent, Securitatem totius vitae consecuti sunt 4, 24, 5. *sequente* Ut: ira consequi medicum, Ut hominem crudeliter jugulet, non Ut sciat, caet. I Praef. 60. quo consequatur, Ut 7, 26, 70. per quae si consequi potuimus, Ut 3, 19, 23. per hanc enim (frictionem) nos consecuturos (dixit,) Ut somnus accedat 3, 18, 51. ubi per haec consecuti sumus, Ut 4, 13, 15.

Confero, ere. extremae partes corporis, quae articulis inter se conferuntur 4, 22, 1.

Confervo, are. adeo, ut etiam gravida mulier non solum conservari possit (*in dysenteria*), sed etiam partum reservare 2, 8, 31. *i. vitâ sustentari.* Humerus vero quoque in periculum venit, sed facilius conservatur 8, 10, 80. & ne in hoc quidem Propositum conservavit 3, 4, 47 *i. priori asserito postea consentaneus fuit.* ut Vires conserventur 3, 25, 10.

Considero, are. foraminis Altitudo consideranda 8, 3, 24. inprimis Aurem ipsam considerare oportet 6, 7, 69. considerandus Color est 5, 26, 166. qui vivas inciderint, considerantque etiam nunc spiritu remanente Ea, quae natura ante clausisset I Praef. 41. Idque ante omnia considerari debet 8, 10, 6. neque solum haec consideranda sunt, sed etiam, morbi genus quod sit, utrum superans, an deficiens materia laeserit, corruptum corpus sit an integrum 2, 10, 14. inprimis ta-

men Illud considerandum est, num 2, 2, 8. Omentum quoque considerandum est 7, 16, 12. Tempus quoque anni considerare oportet 1, 3, 74. *cum vocabulis interrogativis:* quod ubi incidit, protinus considerandum est, Aniat segra ea sint: deinde, An his color suus maneat 7, 16, 2. si nihil horum secutum est, protinus considerandum est, lapide, An ligno, An ferro, An alio telo percussum sit; & hoc ipso, laevi, An aspero, mediocri, An vastiore, vehementer, An leviter 8, 4, 5-6. Si brachium fractum est, inprimis considerandum est, alterum os, An utrumque comminutum sit 2, 10, 54. si plures accessiones eodem die veniunt, considerare oportet, pares Ne per omnia sint, An impares 3, 5, 23. considerandum etiam est, febres Ne solae sint, An alia his quoque mala accedant, id est, Num caput doleat, Num lingua aspera, Num praecordia intorta sint 3, 10, 1. si anus ipse vel os vulvae procidit, considerari debet, purum Ne id sit, quod prevolutum est. An humore mucoso circumdatum 6, 18, 123. si autem altius malum est, considerari debet, nervosus Ne is locus sit, An non sit 7, 2, 14. considerandum autem est, major Ne ejus modus, An exiguus sit 7, 21, 2. illud considerandum est, Num cui saepius horum aliquid eveniat 2, 2, 8. non incommodum est parte altera considerare, Num quis locus mollior sit 8, 4, 22. si quando autem ulcera oris cancer invasit, primo considerandum est, Num malus corporis habitus sit 6, 15, 1. si vero in his auxilii parum est, considerandum est, Quae causa dolorem excitarit 4, 2, 16. considerandum autem est, in Quam partem cancer is tendat 7, 27, 3. Qua vero moderatione utendum sit, in ipsis partibus curationum considerandum erit 3, 4, 5. nisi persuadere nobis vult, sanis quidem considerandum esse, Quod coelum, Quod tempus anni sit; aegris vero non esse I Praef. 113. ut paulatim metu cogatur considerare, Quid faciat 3, 18, 73. non. Quando caepisset febris, sed Quando desisset, considerabat 3, 4, 24. tum (oportet) considerare, Quantum detractum futurum sit, ut caet. 7, 7, 81. si impares sunt (accessiones,) considerandum est, Quo distent 3, 5, 25. si altera (accessio) gravior, altera levior est, considerandum est, Utra magis affligat, illa vi, An haec tempore 3, 5, 26.

Con-

Confido, ere. leniter ambulare, hinc confidere (opus est) 3, 16, 1. homo in sedili alto confidit 7, 26, 27. alter, prout confedit 7, 26, 30.

¶ ne confidat (Curtis) ulcerique agglutinetur 6, 18, 44. repositis omnibus (Intestinis,) leniter homo concutiendus est; quo fit, ut per se singula Intestina in suas sedes reducantur, & in his confidant 7, 16, 11. quo facilius Omnia, quae excefferunt in *herniam*, intra uterum confidant 7, 14 extr.

Consilium, i. nec interesse, a initio pleraque explorata sint, si a consilio tamen coeperunt I Praef. 30 *synon.* conjectura *ib.* ratio 29, neque enim se dicere, consilio medicum non egere I Praef. 62. patet autem (medicus) novum quoque consilium non ab rebus latentibus, caet. I Praef. 84. aliasque potius observationes adhibendas esse, ad quas dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4. perperum est, ad quod omne consilium dirigi potest, caet. 3, 5, 30. si consilium infanientem fallit 3, 18, 72 *synon.* mente fallunt, animo desipiunt *ib.* 66.

Consisto, ere. dixit, calce aliquem super ipsum (prorum hominem collocatum) debere consistere 8, 24, 8. ita altae (scalae,) ut consistere homo ipse (cujus brachium super scalae gradum trajectum est) non possit 8, 15, 13. si in posteriorem partem (prolapsum est semur,) ubi consistit (crus,) calx terram non contingit 8, 20, 10. eo (jugulo) consistente, super id humerus agitur 8, 8, 3. i. immoto. cum In: consistere In frigidis medicatisque fontibus 4, 5, 26.

¶ i. quiescere, non moveri aut turbari. si cui ex hoc (aqua egelida & vomitu) frequens dejectio incidit, quoties Alvus ei consistere, frigida potione potissimum utatur 1, 8 extr. i. diarrhoea desierit. jamque pituitae Cursus consistit 6, 64 *synon.* substitit *ib.* 70. conquiescit 7, 7, 173. quum Decessio ejus (febris) consistit 3, 5, 37 i. ad finem pervenit. quum Febris instet, incipiat, augeatur, consistat, decedat, deinde in decensione consistat aut finiat 3, 5, 36 i. ad statum, vigorem, *et cetera* perveniat: item *synon.* finiat. consistente jam Incremento febris 3, 5, 38 i. ipso statu seu vigore praesente. ubi Incrementum consistit 4, 7, 12 scil. peripneumoniae. si nihilo magis Malum (gangraena) consistit 5, 26, 256 i. non amplius serpit 254, si Mens homini consistit 5, 26, 18 i. con-

stans rationis usus est. haec genera Morborum modo incrementum, modo consistere, modo minui conluisse I Praef. 89 i. ultra gradum virgoris non amplius progredi. videndum etiam est, Morbus an incrementum, an consistat, an minuat 3, 2, 4. qua (epilepsia) vehementer ipse Oculus convulsus est, ut is neque quoquam intendi possit, neque omnino consistat, sed hinc illuc sine ratione moveatur 6, 6, 205-206 opp. donec Stomachus consistat 4, 5, 35 i. a vomitu cesset. ubi is (Ventriculus) consistit 4, 12, 21 i. a cholericis vomitu & diarrhoea cessavit. postea si Vitium (gangraena) consistit 5, 26, 261. consistitque uno loco Vitium (gangraena) 26, 251. cum particulis: ac ne isti quidem ipsi Intra suam professionem consistere ullo modo possunt I Praef. 105 i. intra terminos positos manere. Intra quietem & unctionem & cibum consistendum est 3, 15, 23 i. his solis utendum.

¶ i. contineri, sedem habere, positum esse; *synon.* sedes est 7, 18, 25. cum particulis: si Circa cervicem aut caput consistit (erysipelas) 5, 26, 234. dividam autem omnes (morbos) in eos, qui In totis corporibus consistere videntur, & qui oriuntur in partibus 3, 1, 9. omne (malum) In difficultate spirandi consistit 4, 4, 20. In ipsius ventriculi porta consistit is (morbis) qui *καλιαικός* a Graecis nominatur 4, 12, 1. alterum genus infaniae consistit In tristitia 3, 18, 57, quod (abscedens) consistit fere In tunica 7, 12, 41. modo Inter summam & mediam (tunicam scroci,) modo Inter mediam & imam consistit (humor in hydrocele) 7, 18, 25. Intra intestina consistunt duo morbi (iliacus & colicus) 4, 13, 1.

¶ i. cohaerere. album ex ovo cum rosa (oleo ros.) mistum, adjecto, quo facilius consistat, contritae rosae pulvere 4, 20, 15.

¶ maximeque id sub digitis quoque experiendum est, neque adhibenda manus, nisi id consistit i. certo exploratum est 7, 26, 65. per errorem editum est a Lindenio eumque secutus, quum in prioribus add. sit consistit, a consto.

Concolor, ari. cognitis indicis, quae nos vel spe concolentur, vel metu terreant 2, 9, 1 opp.

Consortium, i. cui (Stomacho) cum vesica quoddam consortium est 7, 27, 15 i. consensus, συμπαθεια.

Conspicio, ere. ut & conspici locus possit 7, 11, 6, ut post uvam

conspici possit (polypus narium) 6, 8, 19. qui (sinus, scrotum) etiam conspiciuntur a nobis 7, 18, 8 i. oculis palam expostuit esse.

Conspicuus, a, um. ut omnia vasa quasi capicula conspicua sint 7, 30, 16 de haemorrhoidibus caecis.

Conspectus, us. quas venas aeneam conspectus medici movet (in aegro) 3, 6, 17. fugere oportet loci praecipitis conspectum omniumque terrentium 3, 23, 12. his veluti in conspectum quandam Adductis 4, 2, 1. itaque demum mortui praecordia & vitus omne in conspectum latrocinantis medici Dari I Praef. 70. ut ne conspectum quidem rerum Praefert (oculus) 6, 6, 206. si quid tamen sit, quod adhuc spirante homine conspici Subjiciatur I Praef. 71. lacus aperienda est (cutis,) donec, quicquid laefum est, in conspectu Sit 8, 4, 27. ubi in conspectu Sunt (ani fissa) 7, 30, 4. ut imus venter in conspectu medici Sit 7, 29, 5. quum via patefacta est, in conspectum calculus Venit 7, 26, 50 add. *ib.* 77. sublati palpebrae sic, ut ejus perniciosi pili in conspectum curantis Veniant 7, 70.

Constituo, ere. his constitutus 7, 78, 84 i. dispositis.

Consto, are. alterum (Ansidotum,) quod ex his constat 5, 23, 10. Alpera Arteria constat ex circulis quibusdam 4, 1, 10. quod (Brachium) constat ex ossibus duobus 8, 1, 79. Colice Cassii ex his constat 5, 25, 29. quod (Collyrium) ex his constat 6, 6, 155. Confectio medicamenti ex his constat 4, 14, 9. qui (Dignis) ex ossibus ternis constat 8, 1, 92. constant autem (haec emplastra) ex medicamentis non pinguibus 5, 19, 3. constat ex his (hoc Emplastrum) 5, 19, 12. add. *ib.* 28. id (Emplastrum,) quod ex his constat 5, 19, 53. constat (hoc Emplastrum) ex novem rebus 5, 19, 22. quod (Malagma) ex his constat 5, 18, 41. 55. constat (hoc Malagma) ex his 5, 18, 49. quod (Medicamentum) ex his constat 6, 7, 38. 6, 18, 102. constat (hoc Medicamentum) ex his 6, 14, 5. item de Medicamentis compositis: aut quod constat ex chalcidite & e laxo calce, quibus adjicitur caet. 5, 28, 189. aut quod ex his constat 5, 22, 9. imponatur id, quod ex his constat: 6, 17, 2. ea, quum ex peregrinis medicamentis maxime constent 2, 33, 1. caet. Opus pistorium, quod ex frumento, adipemelle, caseo constat 2, 18, 8. prima Palmae pars ex multis minorisque ossibus constat 8, 1, 92. alius.

alius (Paskillus) ad idem: constat ex his 5, 20, 5. Spina constat ex vertebra quatuor & viginti 8, 1, 43. Venterculus constat ex duobus tergoribus 4, 1, 21.

¶ si neque mens constat, caet. 3, 18, 54 i. ratio statum suum conservat, constans est. si mens non constat 8, 4, 4. si quidem mens, in illis (phreniticis) laborat, (al. labat.) in hoc (cardiaco morbo) vero constat 3, 19, 2 opp. *synon.* mens consistit, q. v.

¶ certo cognitum esse, extra dubitationem, contradictionem esse. maximeque id sub digitis quoque experiendum est, neque adhibenda manus, nisi id constitit 7, 26, 65 i. certo exploratum est. haec Inter eos Parum constant I Praef. 37 *synon.* convenit. De quibus Inter autores Parum constat 7, 14, 1. verus ergo anguli finis noscendus est, qui ubi Satis constitit 7, 7, 31. Satisque constat, hoc collyrium idoneum esse caet. 6, 6, 168.

Constringo, ere. ibi validis musculis nervisque contracta sunt (ossa scapularum) 8, 1, 68.

Conversco, ere. Dolere consuevit 1, 7, 1. Esse consuevit 1, 9, 1. 2, 6, 31. 3, 4, 35. 3, 18, 5, 65. caet. Evenire consuevit 6, 7, 69. 6, 13, 14. 7, 17, 2. 7, 32, 4. Incidere consuevit 3, 22, 3. quicquid Inflare consuevit 1, 7, 2. Movere consuevit 8, 11, 7. facille malum Redire consuevit 4, 13, 19. Caligare oculi consueverunt 6, 6, 191. Esse consueverunt 2, 7, 1. 4, 15, 1. 7, 6, 8, 7, 18, 10. caet. Facere consueverunt 7, 15, 2. Habere consueverunt 1, 5, 4. Incidere consueverunt 6, 1, 2. 7, 7, 107. Inflare consueverunt 2, 25, 3. Irritare consueverunt 7, 7, 66. Prodesse consueverunt 1, 3, 27. Sitire consueverunt 1, 8, 5. Alere consueverunt 6, 6, 111. Contrahere consueverunt 4, 5, 19. Esse consueverunt 2, 1, 14, 2, 8, 67. 4, 2, 47. 4, 4, 23. 4, 6, 1, 4, 24, 2. 6, 6, 73. 136, 6, 11, 6, 7, 9, 12. Facere consueverunt 4, 15, 19. Incidere consueverunt 5, 1, 5. Praef. 5, 5, 26, 209. Infiltrare consueverunt 7, 25, 20. Movere consueverunt 5, 26, 254. Solicitare consueverunt 4, 2, 54. Movere consueverunt 5, 28, 212. Esse consueverunt 3, 4, 41. haec autem genera morborum modo acuta Esse, modo longa; modo Increscere, modo Consistere, modo Minui consueverunt I Praef. 89. aliter habere Atque consuevit 2, 2, 1. Interdum esse consuevit 4, 38, 7, 2, 8. Interdum esse consueverunt 7, 9, 12. infiltrare Interdum quidam consueverunt 7, 25, 20.

Consuetudo, dinis. si offensus eorum est consuetudine, qui 1, 3, 36. apud nos foediora verba ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata sunt 6, 18, 3. quodsi jam consuetudo ejus (Doloris) facta est 4, 24, 6. ex Operum consuetudine 6, 6, 67 al. eorum dierum c. ex reliqua Victus consuetudine quam minimum mutari debet 1, 10, 8 i. *diaeta & regimen consuetum.* deinde Ad consuetudinem redire (debet) 1, 6, 6. post quae Ad balneum & Ad consuetudinem revertendum est 4, 2, 52. periclitaturque & qui semel & qui bis die cibum incontinenter Contra consuetudinem assumit 1, 3, 3. quod Contra consuetudinem est, nocet, seu ubi seu durum est 1, 3, 21. ubi aliquis Contra consuetudinem emacuit 2, 2, 3. si corpus dormientis circa partes aliquas Contra consuetudinem insudat 2, 2, 5. prostratum Contra consuetudinem corpus in ventrem 2, 7, 64 labor minor, quam Ex consuetudine 1, 3, 63 i. *secundum, pro c.* (si excrementum est) peioris odoris, quam Ex consuetudine 2, 4, 23. timeri potest, ne ille (aeger) magis etiam, quam Ex consuetudine, urgeatur 3, 5, 18. ubi & liquida alvus & saepius quam Ex consuetudine fertur 4, 19, 1. posthaec cibo paulo plenior, quam Ex operum (*vest. add.* eorum dierum) consuetudine utri (debet) 6, 6, 67, donec tenuius, quam Ex consuetudine, id membrum fiat 8, 10, 30. vini non perfrigidi potio jejuno in consuetudinem adducta 1, 3, 33. ut mora In consuetudinem ferendi oneris intestina deducat 4, 16, 7. eumque, quem novum genus ejusdam laboris presit, id, quod In consuetudine est, reficit 1, 3, 20 i. *consuetum.* vomere; non alienum est, praecipue his, quibus In consuetudine fuit 5, 26, 163. frequens singultus & Praeter consuetudinem continuus 2, 7, 44. si corpus Supra consuetudinem incaluit 2, 2, 4. sudor Supra consuetudinem & modo & tempore prorumpit 3, 19, 4. id (genus doloris capitis,) quod Supra consuetudinem intenditur 4, 2, 12.

Consulo, ere. quia singulis summa curâ consulere, non sistent I Praef. 103. i. *medicinam propriam & adaequatam asserre.* qui vomere bis in mense vult, melius consulet, si biduo continuatur, caet. 1, 3, 55 *scil. sibi.* satis ostendit, dum vires supersessent, dari non oportere (cibum;) ne deficerent,

consulendum esse 3, 4, 31 i. *curandum, studendum.*

Consummare, unde Consummatio, onis ita non haec (poma,) sed consummatio omnium nocet 1, 3, 83 *synon.* si immodice assumuntur 82.

Consumo, ere. *detero, destruo.* de frictione adeo multa Aesclepiades posuit in eo volumine, ut maximam partem in hoc (frictione) consumserit 2, 14, 1. quo Caro consumeretur 7, 2, 6. sub quibus (medicamentis adurentibus) ex toto consumuntur (Carunculae) 6, 8, 17. mify quoque & galla Corpus consumunt 5, 22, 4 *synon.* exedere *ib. 2. v. infra* Tabes consumi. is enim fere nervorum Distentione consumitur 2, 6, 23 i. *interimitur.* sequetur nervorum Distentio, eaque hominem crudeliter consumit 2, 10, 43 *scil. consumit.* mulier quoque Gravida acuto morbo facile consumitur 2, 6, 24. febricula oritur, quae facile tot malis obrutum Hominem consumit 3, 25, 5. quia consumere Hominem potest haemorrhagia 4, 4, 82. *add. inf. tabe.* iacquitur, donec omnis Humor consumatur 5, 18, 67. ne Lienem consumat (malagma) 5, 18, 13. cavendumque, ne in secunda valetudine adversae Praesidia consumantur 1, 1 extr. hos (Pueros) saepe consumunt *αφθαι* 6, 11, 12. ut Tabes hominem consumat (*gonorrhoea*) 4, 21, 1. aliud (est) sudore digeri; aliud, Tabes consumi I Praef. 106. solletque desinere, ali corpus, ac sic Tabes consumi 4, 5, 23. ubi consumtus est Tumor (*adurentibus medicamentis*) 6, 18, 106. Vires consumit diarrhoea longior 4, 19, 5.

Consurgo, ere. homo epilepticus deinde interposito tempore ad se redit, & per se ipsum consurgit 3, 23, 2. pulmone icto in vulnus inclinari juvat, quidam sine ratione consurgunt 5, 26, 42. in caput cartilaginofum consurgens (radius) 8, 1, 84 i. *protensus, increscens.*

Contego, ere. superfunditur Aqua, quae id (in vase) contegat 5, 25, 12 i. *supra ascendat.* insis scriptoris Calamis contegenda spicula 7, 5, 22. utrinque laevis (Calvaria,) & qua cerebri membranam contegit, & qua Cute capillum gignente contegitur 8, 1, 2. si Capillis contegantur tubercula 7, 6, 11. quicquid ante adhibuimus, Cerato contegendum 6, 18, 89. ut incisum colem integra pars Cutis contegat 7, 26, 16. quae (Cutis) sub ejusmodi curatione (*amputatione*) laxa

laxa esse debet, ut quam maxime undique os contegat 7, 33, 8. quicquid impositum est, betae Folio contegendum est 5, 26, 238. sed ea, quae circa sunt, Folii contegere debent 5, 28, 237. idque in vas fictile inditum, & contextum ficulneis Folii 6, 6, 186. ubi Glans (*penis*) contexta est 6, 18, 7. si Glans ita contexta est, ut nudari non possit 7, 25, 15. quo cutis indurata non fuerit, id Linamentis erit contegendum 7, 33, 9. qui (hapsus lanae) plagam ipsam, contextam eodem ante se Linteolo, protegat 7, 26, 108. super Linteolo contegendum (linamentum) 8, 4, 70. eaque (linamenta vel folia *caet.*) Linteolo contegenda in aqua frigida madefacto 5, 28, 60. quae (exulceratio) Linteolo medicamentum habente contegenda erit 8, 4, 80. at si quis nervus exesa carne nudatus est, contegendus ante Linteolo est, ne sub eo medicamento aduratur 5, 28, 57. diligenter Nervis, qui apparent, ante contextis 5, 28, 62. duo pericula circumstant: si nimium fuerit excisum (*ex palpebra*.) ne conteri Oculum non possit, *caet.* 7, 7, 82. contexto Oculo *ib.* 80. evenit, ut Oculum non contegatur 7, 7, 93. contegit univërfa haec Omentum 4, 1, 31. Os, *v. sup.* cutis. in his partibus, quae Pilis conteguntur 6, 3, 4. si inguen jam Pube contegitur 7, 19, 4. super hos musculos, qui Tempora contegunt 8, 1, 15. haec (*spermatica* vasa *caet.*) Tunicae conteguntur tenui, nervosa, *caet.* 7, 18, 4. renes Tunicae super conteguntur 4, 1, 19. eademque (Veste) crura pedesque contegere (debet) 3, 6, 28. levi Veste debet esse contextus (*aeger*) 3, 19, 11. colloca-rique juxta (debere) sedentem hominem undique Veste contextum 6, 9, 29.

¶ *cum pariculis* : Super, *v.* Linteolo contegendum, renes Tunicae conteg. Undique, *v.* Cutis contegat, Veste contextum.

Contemno, ere. non oportere esse (infantes) inter eos, quos aut contemnant aut negligant 3, 18, 80. neque id (vulnus) quia non habebit altiores istus, contemnendum erit 5, 26, 271.

Contemplor, unde

Contemplatio, onis. protinus in his a communi fluentis Morbi contemplatione ad propriam medicina descendit I Praef. 107. ut & morborum curatio & rerum Naturae contemplatio sub iisdem autoribus nata sit I Praef. 11 synon. sapientia, *i. philosophia*, *ib.* itaque ista quoque Naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat

medicum, aptiorem tamen medicinae reddit *ib.* 77. quodsi contemplationem rerum Naturae, quam non temere medici sibi vindicant, satis comprehenderit, etiam illud scisset, *caet.* *ib.* 95.

Contemplatrix, icis. quam (medicinam) ita finiunt (methodici,) ut quasi viam quandam, *caet.* eorumque, quae in morbis communia sunt, contemplatricem esse contendunt I Praef. 91.

Contendo, ere. valentius membrum duobus eget, qui in diversa contendunt 8, 10, 12 *i. trahant.* voce contendere, huic opus non est 1, 4, 14 *i. vociferari.*

¶ *i. affirmo, statuo.* alii alteri cibum in ventre contendunt I Praef. 35. *conf. ib.* 21. 29. 46. 91. quidam semper iterum excidere contendunt 8, 20, 12. & quidam contendunt, nullius causae notitiam quicquam ad medicinam pertinere I Praef. 88. ut Asclepiades contendit I Praef. 28. qui quum octavum primi naturam habere contenderent 3, 4, 43.

Contentio, onis. quumque omnibus inutilis sit post cibum aut contentio, aut fatigatio animi, tum his praecipue, *caet.* 1, 5, 4 *i. intentio vocis*, Cap. 4. §. 14. vel animi, Cap. 6. §. 7. quum haec per magnae contentionis disputationes a medicis saepe tractata sint atque tractentur I Praef. 74 *i. acris altercationis, concertationis.* quod in plurimis contentionibus deprehendere licet *ib.* 75.

Contentus, a, um. a contineo. omnibus fatigatis aptum est, Aquâ, vel certe diluta Potione esse contentos 1, 3, 13. postero die, Aqua tantum contentus, conquiescat 3, 14, 8. potionis quantum volet, (*capiat*.) sic, ut interdiu quidem Aqua contentus sit, in coena vero etiam vini austeri aliquid bibat 5, 28, 54. eodem Cerato contenti esse debebimus 5, 28, 43. donec jam Cerato aut Malagmate posimus esse contenti 8, 9, 19 *i. ea sufficiant.* humidoque Cibo esse contentum (satis est,) & Olere potissimum 3, 2, 23. itaque contentus his (Compositionibus) ero 5, 17, 5. neque istud antiqui medici nescierunt, sed His contenti non fuerunt I Praef. 104. contentique medici quidam una Frictione sunt 3, 11, 4 *i. eam sufficere credunt.* contenti esse poterimus eodem leni Medicamento 5, 26, 272. immittenda in alvum est, si levi Medicina contenti sumus, pura aqua : si paulo valentiori, mulsa, *caet.* 2, 12, 20. ex quibus contentus Uno ero I Praef. 114. *cum infinitivo* : quicumque alii, non contenti febres & ulcera agitare, rerum quo-

que naturam ex aliqua parte scrutati sunt I Praef. 78. idque bis ita fecisse contenti sunt 7, 15 extr. *i. sufficere credunt.*

Contero, ere. quum quodlibet horum aliquis conterit, ei, dum teritur, adiciat *caet.* 6, 8, 2. conterere 5, 28, 190. ex vino coquere, deinde conterere 6, 6, 86. conteritur, *v.* Allii radix. conteruntur 5, 24, 10. dum conteruntur 6, 7, 40. pares portiones conteruntur 5, 20, 18. 6, 7, 16. 6, 9, 15. conterantur 6, 6, 34. conterenda sunt 5, 25, 28. 5, 26, 240. contritus 5, 27, 51. contrita nom. sing. 5, 28, 153. *caet.* contrita est 5, 26, 277. contritum sit 6, 8, 10. contritum 4, 12, 7. *caet.* contriti genit. 1, 3, 12. 4, 4, 59. *caet.* contritae genit. 4, 24, 25. 5, 27, 81. 5, 28, 308. contritum *caet.* 4, 4, 17. contrito abl. 5, 28, 235. 6, 6, 217. contrita n. plur. 4, 10, 6. 6, 9, 14. 18, *caet.* contritis abl. 6, 7, 80. *caet.*

¶ Cocta atque contrita 5, 28, 85. ex vino coquere, deinde conterere 6, 6, 86. malicorium in aqua Coctum, deinde contritum 5, 28, 100. Cocta, deinde contrita 5, 22, 6. 5, 26, 275. 6, 18, 76. solanum in hac demissum, deinde contritum 4, 20, 11. plani quoque piscis aculeus Torretur, deinde conteritur 6, 9, 27. ¶ id conteritur rosa (*id est, oleo ros.*) Adjecta 6, 7, 18. *conf.* 5, 27, 61. 5, 28, 100. 6, 7, 40. 6, 8, 2. Cum aceto contritum 4, 17, 6. 7, 6, 7. 62. contritum semen *caet.* Cum aqua, vel mentha Cum eadem 4, 17, 7. aqua, Cum qua contrita capparidis radix sit 4, 4, 29. ruta contrita Cum melle 4, 20, 6. eaque Cum paslo conterantur 6, 6, 34. malicorii pars interior Cum pari portione & gallae & pinci corticis conteritur 6, 9, 14. ruta vel nepera Cum sale contrita, melle adjecto 5, 27, 61. squama quoque aeris Cum sandaracha contrita 6, 7, 60. alumen aequa portione Cum thure contritum, tum vino adjecto 5, 28, 100 al. cum vino adj. creta cimolia Cum thuris cortice contrita 5, 27, 92. ea Cum vino conterenda sunt 5, 26, 240. quae Cum vino aminae conteruntur 6, 6, 141. scorpionem contritum Cum vino 5, 27, 51. Ex aceto simul conteruntur 6, 6, 186. imponenda lenticula mixta cum sulphure & thure, sic, ut ea contrita Ex aceto sit 5, 28, 304. quae separatim contrita, rursus mixta Ex aceto conteruntur 6, 7, 50. aceti quantum satis est, dum arida Ex eo conteruntur 5, 19, 16. galbanum & nitrum, quum

quam contrita Ex aceto sunt 6, 5, 7. rura Ex aceto contrita 3, 18, 28, 3, 20, 14. quae aequae Ex aqua pluviali conteruntur 6, 6, 59. apsinthium contritum Ex melle & pipere 4, 8, 12. allium cum ruta recte miscetur, Ex oleoque contritum superimponitur 5, 27, 56. arida haec medicamenta Ex succo myrti conteruntur 6, 6, 126. quae Ex vino austero conteruntur 6, 18, 20. similia Ex vino contrita 6, 18, 75. ius malvae vel juglandis Ex vino contritae 5, 27, 81. In vino cocta atque contrita 5, 28, 85. haec Per se contrita, rursus infillatur subinde passo simul omnia teruntur, donec crassitudo fordiam fiat 5, 25, 10. *i. sigillatim*, separatim alias *nosfer*. Per se conteruntur, paulatimque his adjiunguntur vini lenis cyathi duo, mellis unus 6, 10, 6. quae Per se contrita, mixtaque rursus paulatim adiecto vino austero teruntur, donec his mellis crassitudo sit 6, 14, 6. *cum adverbis, cas.* Laboriose vero conteruntur ea, ex quibus emplastra pastillique fiunt, ne laedant vulnera 5, 17, 12. *subtiliter, opp.* contunduntur *ib.* eodem Modo contritum 5, 27, 51. quae Separatim contrita, rursus mixta ex aceto conteruntur 6, 7, 50. Simul conteruntur 6, 6, 186. quum Simul contrita sunt aleyonium, thus, hordeum, faba 5, 28, 309. *conf.* Acetabulum piperis, Aleyonium, Allium, Aloe, Apsinthium, Arida, Betula, Brassica, Bulbi, Cappar, Carbo, Chalciatis, Cochlea, Cortex, Cuminum, Flos, Folia, Gleba, Herba muralis, Hysopum, Lapis molaris, Liliū, Linum, Malieorium, Malum, Melum cotoneum, Medicamentum, Mentha, Minium, Murex, Myrrha, Nitrum, Nux, Graecae, Palmulae, Papaver, Pars interior, Pirum, Plantago, Quinquefolium, Radix, Rosa, Rubus, Rura, Sal, Scilla, Semen, Serrula campana, Simila, Sinapi Solanum, Stercus, Testa, Vitellus. Contineo, ere. potest conditus articulus (femoris) medicus aut summus Canaliculo aliquo contineri 8, 10 extr. sequitur autem, (rupto peritonaeo) quum superior Cato mollis sit, ut non satis intestina continent 7, 17, 3. Cartilagine, *v. infra* Nervia, Cavo, *v.* Tunica continet morbos continentium Causarum notitia I Praef, 22. super has (fascias) Injiciendum latiore linteo Ceraum est, quod eas continet 8, 10, 20. *zans ea rebiat in sinu*

stram (manum,) quam Dextra continuit 7, 16, 17. sic deliganda est (Fascia,) ut & contineat, nec astringat: quod non continetur, elabitur 5, 26, 146. numero potius Fasciarum id agendum est, ut laxae quoque aequae contineant 8, 10, 88. eatenus circumdari Fascia debet, ut impositum medicamentum contineat 8, 10, 90. Ferulaeque super accommodandae sunt, quae fasciae circumpositaeque ossa in sua sede contineant 8, 10, 33. nec ultra astringi (Ferulas oportet,) quam ut ossa contineant 8, 10, 35. si nimis rara est (Fibula,) non continet 5, 26, 123. id corpori quasi Gluten inhaerescit, & quum induruit, nares commodè continet 8, 5, 12. *de fractis*. excitatae nares eadem tantummodo habenda continentur 8, 5, 13. simulque ipse (Homo) sic eos (poplites *degi*) continet 7, 26, 28. si autem unus sive duo continent *ib.* 31. qui puerum continent *ib.* 33. quae (Lana) humorem intus continet 6, 7, 14. quae compositio priori Libro continetur 6, 7, 51. Lectulo, Loco, *v. infra*. Lina, quibus capita earum (venarum) continentur 7, 19, 19. *vincta erunt, proxime ante.* ad id continentum recte imponuntur (Linamenta) 7, 14, 125. ejusque continendi causa unum aut alterum Linamentum injiciendum 8, 4, 70. quorū solutae sunt (ferulae,) fractura Manu continenda 8, 10, 52. medicus sinistra quidem Manu colem masculi continere (debet) 7, 26, 9. *v. supra* Dextra. Membrana, quae continet cerebrum 5, 26, 182. Membranae, si quaecum (humorem) contineant 7, 21, 13. deligatum vero Membrum in diem tertium continendum est 8, 10, 125. *scil. vinctum*. Membrum quod rectum continuerimus 5, 26, 182. *i. recta extensum tenuerimus.* quoque validioribus nervis aut musculis continetur (Membrum) 8, 25, 2. caput ejus, qui curabitur, Minister continet 7, 7, 137. sic, ut Minister a posteriore parte caput ejus (hominis) continet 8, 12, 4. inter Musculos, qui tempora continent 8, 4, 33. quae (ossa) validis plenisque Musculis continentur 8, 11, 32. *scil. in articulis*. Nervii, qui continebant articulos 5, 26, 176. *scil. ligamenta.* nisi utrinque recti valentesque Nervii collum continent 8, 1, 52. *i. firmarent, tandem se.* quo majus membrum est, quoque validioribus Nervis aut Musculis continetur 8, 15, 2. illud verum, quum

ibi (in femoris articulo) valentissimi Nervii Musculique sint, si (suum robur) non habent, repositum non continere 8, 20, 14. Nervique ea (ossa digitorum) continent 8, 1, 93. quod (tuberculum humeri) ibi (quod capite radii) Nervii & Cartilagine continetur 8, 1, 80. multisque Nervis & multa Cartilagine continentur (vertebrae) 8, 1, 56. Nervis, qui continent (vertebras) ruptis 8, 14, 2. inter Oram (palpebrae,) quae pilos continet 7, 7, 83. acetum retentum Ore satis proficit, *caet.* sed & diu continere utrumlibet, & id bis aut ter die facere, necessarium est 6, 15, 9. *synon.* satis est Ore calidam aquam continere 6, 13, 10. interdum etiam quam optimam aqua Ore continenda est 6, 11, 3. continendusque saepe Ore reprimens cremor est 6, 11, 2. Ore humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur 6, 9, 4. utile est etiam, pira aut mala non permatura mandere, & Ore cum humorem continere 6, 13, 18. *synon.* retinere *ib.* extr. erit & continentum Ore calidum multum, in quo ficus decocta sit 6, 13, 7. continentiaque Ore reprimenda 7, 12, 21. mandere mligustum oportet, succumque nemum Ore continere 6, 13, 13. si ex Ore (exit sanguis), continuus esse eo merum vinum, (satis est) *scil. id parum* proficit, acrum 4, 24, 81. continentumque Ore crebro vinum mtracum 7, 12, 18. Spiritum Ore, *v. inferius* continet *scil. retinere* inducendum super Os atramentum scriptorium est, *caet.* nigritum enim continet, si quid dissimulatum est 8, 4, 19. ut cutiosius omnia in continendis Ossibus fiant, si neutrum alteri (in brachii utroque osse fracto) auxilio est 8, 10, 57. minus fideliter continetur (Os articulo) 8, 11, 28. quae contraria his sunt melius continent *ib.* 29. in his Partibus, quibus viscera continentur 2, 8, 113. quum ibidem (in priore parte genu) opposita Patella, ipsa quoque caput tibiae continet 8, 21, 2. caput duobus Processibus in duos sinus summae vertebrae dimissis super cervicem contineri, propositi 8, 13, 1. *Se, v. infra*. Spiritum, *v.* continet *i. retinere*. si nimis rara est Sutura, non continet 5, 26, 123. quod Tunica continetur 7, 13, 2. *de bronchocele, i. includitur.* ea (Tunica oculi arachnoides) media subsidit, eoque cavo continet quiddam (vitrum humorem) 7, 7, 122. Tunicarum, quibus hi (testiculi) continentur 7, 18, 2. continere

continere aeger sub Veste satis multa manus debet 3, 6, 28.

¶ *de regimine aegrorum.* neque alienum est, clausis Fenestris aegrum continere 4, 7, 17. continere se in Lectulo debet aeger 2, 12, 25. *manere, quiescere.* continereque (convenit) in Lectulo se, donec 6, 6, 76. quo die febris expectabitur, in Lectulo se continet 3, 14, 7. aeger Loco lucido, obscuro continendus est 3, 18, 17. tepidoque is (aeger) Loco continendus 7, 30, 27. qui crudum ruat, caet. se continere (debet) 2, 3, 3. *i. domi manere.* tum (in pestilentia) oportet gestari, ambulare sub divo caet. multoque magis se continere 1, 10, 3. (an a libidine? quae proxime praecessit.) si cui cum horrore febris accessit, eaque desit, eodem die & postero tertioque continere se debet 3, 15, 2. septimo die balneo frigus praevenire, abstinere, continere se debet ib. 6. ubi primum dolorem (inflammatorium auris) aliquis sensit, abstinere & continere se debet 6, 7, 5. isque homo (si ex inflammatione coles intumuit) continere se, & abstinere a cibo debet 6, 18, 11. pridie is puer in Jejunio continendus est 7, 26, 26. & ante omnia quaeritur, primis diebus (febris) aeger qua ratione continendus sit 3, 4, 6. *i. habendus, tractandus, curandus.*

¶ *i. retineo.* quod tum infusum est, (*i. dysma.*) Alvo continetur 2, 12, 17. si Cibus non continetur 4, 5, 30. neque assumi facile Cibus, neque contineri potest 7, 23, 4. ibique duabus aut tribus horis continendae sunt (Cucurbitulae) 4, 5, 30. unctae manus indicem Digitum primum debent inferere (in uterum embryonicum) atque ibi continere, donec 7, 29, 6. eaque tunica duobus Hamis excipitur sit, ut a sinistro testiculo eatenus continetur, ne per vulnus exeat 7, 20, 18. vincitus hac ratione Humerus commodius continetur, sit 8, 15, 22. ab ea Jejunum intestinum incipit, cui tale vocabulum est, quia nunquam, quod accipit, continet, sed protinus in inferiores partes transmittit 4, 1, 25. Intestinorum laevitas, qua continere nihil possunt, & quicquid assumunt est, inconfectum protinus reddunt 4, 16, 1. Spiritum ipse (aeger) continet 3, 12, 1. 3, 21, 19. *i. aetrem pulmonibus haustu.* Spiritum continere (oportet) 6, 7, 84. abunde est, jubere Spiritum continere 7, 14, 23. ne Spiritum quidem magno opere continere expedit 8, 9, 8. ne Spiritum

quidem diutius continendus est 4, 8, 14. si hunc (Spiritum) ore ille (aeger) continuit 7, 4, 11. si venter fluit, aut si Stomachus non continet 3, 6, 54. quodsi Stomachus resolutus parum continet 3, 19, 17. protinus dandus panis ex posca frigida: si non continuit (Stomachus) caet. 4, 5, 33-34. qui efficiunt, ut vinum in Stomacho contineatur 3, 19, 26.

¶ *i. cohibeo, astringo.* putrem carnem continet, neque ultra serpere patitur quod sequitur 5, 22, 5. quum jam continenda est (caro in cicatrice) 5, 26, 282. si corpus astrictum est, digerendum esse: si profuvio laborat, continendum 1 Praef. 90. *synon. & opp.*

¶ *cum adverbis:* Aequae, Commodae, Commodius, Cebro, Diu, Diutius, Eatenus, Facile, Facilius, Fideliter, Ibi, Intus, Magnopere, Melius, Parum, qua Ratione, Recte, Satis, *v. in exemplis ante propositis.*

¶ *cum praepositionibus:* In, Sub, Super, *v. pariter in illarum exemplis.* Continens, entis, quasi coliaerente serie durans, respectu temporis, & loci. in Febre continenti 2, 8, 60. si continentes Febres sine remissionibus sunt 3, 5, 33. v. Febbris, per os continens Pituita defluit 6, 9, 31. si continens ei (lethargico) Somnus est 3, 20, 9.

Continuus, a, um, *conjunctus, vel tempore, vel loco.* Aegros non continuus 2, 28, 295. *respectu loci affert.* continua Balnea 1, 6, 1. id fere sine continuo Delirio esse non potest 2, 4, 3. phrenitis tum demum est, quum continua Dementia esse incipit 3, 18, 7. Dolorem habere continuum, (mali morbi testimonium est) 2, 4, 6. continua Febris 2, 6, 19. v. Febbris. cavendum vero & praecipue frigus, ideoque in eo conclavi Ignis continuus esse debet 4, 3, 15. exasperatumque (genus sacri ignis) per Pustulas continuas 5, 28, 65. *respectu loci.* frequens Singultus & praeter consuetudinem continuus 2, 7, 44. continua Vigilia 4, 7, 3. si continua Vigilia est 7, 26, 128.

Continuo, are, ubi Accessiones (febris) continuantur 3, 5, 29 de remissionibus febribus, *i. sine plena intermissione revertuntur.* quae res Alpitrudinem continuat 7, 7, 150. *i. continuam facit.* si a prima hieme Austri ad ultimum ver continuant 2, 1, 35. qui vomere bis in mense vult, melius consulat, si Biduo continuavit 1, 3, 55. sitque ex his (pustulis) continua Exulceratio priuriens 5, 28, 263. si ne levatur quidem Febris, sed aequae concitata continuat 2, 4, 1 N 2]

14. *i. continua propter diuturnitatem, ovio- xas, etiam continua non remittens.* si continuatur Febbris, neque levior unquam fit 3, 5, 14. saepe aliae (Febres) vix quicquam aut nihil remittunt, sed ita, ut coepere, continuant 3, 3, 14. quaeve (Febres) sic continent, ut per accessiones incrementum, per decediones tantum molliantur, nec unquam integrum corpus dimittant 2, 4, 13. *i. continuae proprie dictae, ovioxis, remittentes.* continuari Fletus 6, 6, 110. pejusque (est,) quo magis Sopor interdiu nocturne continuat 2, 4, 4. continuatur (Tussis) & irregulari 4, 6, 18. fomitus ereptus, continuataque nocte & die Vigilia 2, 7, 63. ruptis pustulis Ulcus continuatur 5, 28, 67. *i. scribit.*

Contingo, ere, ea (Aqua) sic temperanda est, ut manu contingenti jucunda sit 5, 26, 172. qua Corpus contingunt (ungues) 6, 19, 15. colon contingit Jecur atque Venter 4, 1, 29. stomacho apta sunt, quae contacta Sale modico sunt 2, 24, 1. *i. conpersa.* si molle est, quod ultimo specillo contingitur 5, 28, 170. calx ingressu Terram non contingit, sed planta ima 8, 20, 5. *add. 76.* 10. petrificetur, sic ut neque Venter neque Caput contingat 3, 23, 22. cum inter futura oras jungit, quae ne ipsae quidem later se contingere ex toto debeat 5, 26, 126.

¶ contingit impersonale. ut, quantum fieri potest, Omnia ista contingant 3, 4, 5. si Priora contigerunt 7, 2, 11. quae (Quies) non semper contingere potest agendi necessitatem habentibus 1, 3, 47. Quod ubi contigit 5, 28, 202. verique simile est, inter non multa auxilia adversae Valetudinis, plerumque tamen eam bonam contigisse ob bonos mores 1 Praef. 8. ut quam primum bona Valetudo contingat 2, 14, 14. omnibus quidem mollioribus corporibus bona Valetudo contigit 2, 1, 38. potest ei secunda Valetudo contingere 2, 8, 3. dubitari potest, secunda Valetudo medicinae an corporis beneficio contigerit 7 Praef. 4. cum insinuat: ab interiore parte non contingit quidem propelli (vertebram) 8, 14, 11.

Contactus, us, atque ibi (in solio) quoque videndum, num sub primo contractu aquae calidae summa cutis inhorrescat 2, 17, 19.

Contra, praepositio: repugnante, ex toto aliter. contra priores Autores Aclepiades affirmavit 4, 19, 14. contra Consuetudinem 1, 3, 21. caet. v. Consuetudo, aqua, quae

quae contra Naturam ibi (*in jectare*) substitit 3, 21, 58 *de hydrop.* *sine casu*: contra hi, qui *caet.*

I Praef. 46. calefaciunt unctio, *caet.* contra refrigerant, *caet.* 1, 3, 61, 62. *add. ib.* 65. 67. 2, 4, 1, 2, 8, 33. 60. 2, 30, 1. 3, 6, 13, 7, 25, 15. *caet.* contra vero 3, 6, 52. *post praemissam vocem*: fatigato quotidianum cubile turisimum est, insolitum contra lasat 1, 3, 21. *cum verbis*: ex toto donec conquiescat diarrhoea, contra fiti, fame, vomitu Niti (*oportet*) 4, 19, 9. medicus debet id, quod eminet (*in luxatione femoris*), retro cogere, minister contra coxam Propellere 8, 20, 23. quae (spicula sagittae *in vulnere*) magis laniant, si retro, quam si contra Trahuntur 7, 5, 16.

¶ *i. e. regione, exadversum, cum casu*: vulva cervice contra mediam Alvum orsa 4, 1, 38. ut neque contra ipsum Articulum id (*incisio*) fiat 7, 23, 4. minister contra Coxam propellere (debet os) 8, 20, 23. ferulaeque vel omnino non imponendae contra Eminentia cubiti, *caet.* 8, 10, 53. summa costa contra Humeros sita est 8, 1, 58. contra Id dolor est 8, 4, 26. solet contra Id tumere 4, 13, 8. tutior fistula est contra Jecur & Lienem & Ventricleum, quam contra Intestina 7, 4, 15 *i. versus*. adversus in fedili contra Medicum is homo collocandus est 7, 7, 21. contra Mucronem (scalpelli) caro inciditur 7, 5, 4. contra Principium hujus (specilli) incidit commodissimum est 5, 28, 194. fricatione (oportet) uti diutissime in seapulis, *caet.* Ieniter contra Pulmonem 4, 7, 7. id, quod contra Stomachum est 4, 5, 25. contra Telum os excidere 7, 5, 33. venas contra Tempora 7, 7, 175. contra Tempora quidem (adurere) timide *ib.* 177. extrinsecus contra Ventricleum ipsum cucurbitula admovenda est 4, 11, 20. *sine casu*: aperienda altera parte cutis, & ipsa cartilago contra lunata plagâ Excidenda est 8, 6, 4. Incidi contra cutis debet 8, 8, 11. Mollescitque contra cutis 8, 9, 30. sic, ut contra medicus paulo altius Sedeat 7, 7, 136. videndum est, num contra dens aliquis acutior Sit 6, 12, 2.

Contrarius, a, um. *ex toto alius, repugnans*. qui (*ἰχμῶς*) Caetera omnia contraria prioribus habet 5, 26, 85. ubi huic contrarius Casus, contrarium etiam Signum est 8, 22, 2. quaedam (auxilia) non uno Modo tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adjuvant 2, 9, 5. alter quoque

Morbus est, (*lesbargus*), aliter phrenitico contrarius 3, 20, 1. nunc quidam traditos sibi aegros, qui sub cautiore medicis trahebantur, interdum contrariis Remediis sanant 3, 9, 8. ne Vitium contrarium oriatur 4, 16, 5. *neutr. plur.* si contraria his, quae supra posita sunt, subsequuntur 2, 8, 85. ea, quae contraria his sunt 3, 2, 8. quae contraria his sunt 8, 11, 29. expeditius (fieri potest) in eo, cui *caet.* quam in quo contraria his sunt 7, 25, 3. inimica, contraria his, sunt 5, 28, 164.

¶ *i. curatarius, sanans*: multum meracumque Vinum omnibus venenis contrarium est 5, 27, 16.

¶ *i. inutilis, noxius*: fere vero antiqui tales aegros in tenebris habebant, eo quod illis contrarium esset Exterreri 3, 18, 13. in his ergo communium Inspectio contraria est, propriorum tantum salutaris I Praef. 109 *opp.* require re etiam (*solent*), Ratio idem doceat, quod experientia, an aliud: si idem, supervacuum esse; si aliud, etiam contrariam I Praef. 59. qui secundis aliquando frustra curatus est, contrariis saepe restituitur I Praef. 114 *opp.* videlicet hic quoque ut alibi, quum secunda vana fuerat, contrariis adjuvantibus 6, 6, 74 *synon.* aliena 73.

¶ *i. e. regione oppositus*: si in alterutrum Latus (manus excidit,) manus in contrarium convertitur 8, 17, 2. si altera (parte maxilla propellitur,) in contrariam Partem ipsa mentumque inclinatur 8, 12, 2. tum id os, quod excidit, ab ea Parte, in quam prolapsum est, in contrariam impellere 8, 16, 7.

¶ *cum Inter*: modis Inter se non contrariis 2, 9, 5.

Contraho, ere. recenti cicatrice contracti Articuli, *v.* Articuli. si Crura ejus (aegri) contrahuntur 4, 11, 18. saepe etiam Crura Manusque contrahuntur (*in cholerae morbo*) 4, 11, 5. mors denunciatur, ubi aeger supinus cubat, eique Genua contracta sunt 2, 6, 11, in Labris, si nimium contracta sunt 7, 9, 2. futurumque est, ut tarde Membrum id vel extendatur vel contrahatur 5, 26, 181 *opp.* Nervos quoque, qui contrahuntur, (calor adjuvat) 1, 9, 8. dolor articulus, prout in pedibus manibusve aut alia qualibet parte sic est, ut eo loco Nervi contrahantur 2, 7, 16. salus & calidus succus, qui contractis aliquo morbo Nervis opitulatur 2, 17, 28. necesse est, minus Nervos contrahi altero

osse (brachii) integro eosque incedente 8, 10, 56 *opp.* Nervi Musculique, intenti per ossa (fracta,) contrahuntur, neque in suum locum veniunt, nisi illos per vim aliquis intendit 8, 10, 8 *opp.* quae (fibulae) Oras (vulneris,) paulatim tamen contrahant 5, 26, 116. Praecordia fursum contrahuntur 5, 26, 62. frigore omni contrahitur (Tumor enterocoeles,) calore diffunditur 7, 18, 19 *opp.*

¶ *i. astringo, obstruo*: *v.* Alvus, paulatim. Venter.

¶ *i. colligo, congero, creta, existere facio, potissimum de morbis nascentibus*: id genus (doloris capitis,) quod humorem in caput contrahit 4, 2, 28. Intus In uterum aqua contrahitur 3, 21, 4 *de hydropse ascite*. si vero id morbi genus est, quo In uterum multa aqua contrahitur *ib.* 52. quicquid In faucibus, In lateribus, In visceribus mali contrahitur 2, 1, 22. capitis Dolor vel vino vel cruditate vel frigore vel igne aut sole contrahitur 4, 2, 7. his, quae Pituitam contrahere consueverunt 4, 5, 19. nihilque ex his asumere (oportet,) quae contrahere Semen videntur 4, 21, 3. alterum genus infaniae est, quod consistit in Tristitia, quam videtur bilis atra contrahere 3, 18, 57. Tusis multis modis contrahitur 4, 4, 51.

Contrecto, are. contrectato ventre 2, 8, 29.

Controverfia, ae. neque de re, sed de verbo controverfiam Movent, qui 3, 3, 25 *i. logomachiam committunt*. quamvis ne haec quidem sic praeteriri debent, quasi nullam controverfiam Recipient I Praef. 87. ac ne illud quidem in controverfiam Venit, quin non omnes in hoc morbo sic curari possint, sed juvenes robusti 3, 21, 60.

Contundo, ere, si contusus est (aliquis) 2, 10, 26. quodsi facie contusa livor suberuentus est 5, 18, 51. praecipue ex contusa (nascitur clavus in pedibus) 5, 28, 229. contunditurque cum corticibus feminibusque suis punicum malum 4, 19, 34. glandis (*myrobalani*) cortex & nitrurum paribus portionibus contunduntur 5, 18, 11. hisque, dum contunduntur, subinde mel instillatur, donec malagmatis crassitudo sit 5, 18, 44. vulpinum, ubi sicum & aridum factum est, contundi oportere 4, 4, 33. Ficus arida contusa 5, 28, 138. sicum pinguem contusam 3, 21, 54. *v.* Cochleae. Inula. Malagmata contusa 5, 17, 11. Piper. Radix dulcis. Radiculae

culae mali punici. Verbenæ. *cum particulis*: panaces Cum lacte contusa 5, 27, 71. Ex vino leni contunduntur 5, 18, 10. quæ Ex leni vino contunduntur 5, 18, 35. quæ Separatim contusa, postea junguntur 5, 25, 25.

Convalesco, ere. ubi convaleuit Aliquis 3, 21, 66. si reliquum Corpus convaleuit 2, 7, 95. illud interrogari me posse ab aliquo scio, quomodo interdum Deserti a medicis convalescant, *caet.* 2, 6, 36. Mulier quoque gravida, etiam si ipsa convaleuit (*ex dysenteria*), partum tamen perdit 2, 8, 100. non facile fit, ut Puer convalescat (*faucibus obfessis ab aphris*) 6, 11, 13. *cum particulis*: Ex quocunque morbo quis convalescit 4, 25, 1. donec Ex toto convalescat (*aeger*) 3, 21, 64. quum Ex toto convaleuerit (*aeger qui fuit*) 4, 25, 6.

Convellō, ere. qua (distentione nervorum, *i. epilepsia*) vehementer ipse oculus convulsus est 6, 6, 205. convellendas etiam vires aegri putavit (Asclepiades) luce, vigilia, siti ingenti 3, 4, 11 *i. debilitandas*. & id non ideo tamen agendum, ut aegri vires convellantur, existimo, quoniam ex imbecillitate summum periculum est 3, 4, 14.

Convenio, ire. unde impersonale Convenit *caet.* *i. consensus est*. idque convenit 4, 3, 5 *P. extra controversiam est*. quum De ista re neque Inter sapientiae professores, neque Inter ipsos medicos conveniat 1 Praef. 47. neque De ullo magis Inter omnes autores convenit 6, 6, 84. *cum infinitivo*: convenitque, corpus nihilominus esse curandum 3, 21, 9. illud vero convenit, alium dandum cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est 1 Praef. 37 *synon.* inter eos constat *ib.* Satis autem convenit, *caet.* 3, 6, 9. illud Satis convenit, quotidie parvum cibum dandum, *caet.* 3, 11, 9. De basilico quoque collyrio convenit, ad omnes affectus oculorum id esse idoneum *caet.* 6, 6, 187.

i. consentaneum, congruum, utile, salubre est. Acida maxime conveniunt 4, 9, 5 *scil. liensis, opp. inimica sunt ib.* Aliud alii vel corpori vel valetudini convenit 3, 19 extr. minimeque Ambulatio convenit femine aut crure aut pede laborante 5, 26, 187. non omnibus aegris eadem Auxilia conveniunt 3, 1, 16. & Caetera (genera) infirmis possunt convenire, Sol & Exercitatio robustioribus 2, 17, 5. Caetera, quæ conveniunt vulneribus 5, 28, 156.

quum omnibus vero liquidior Cibus conveniat, tum his praecipue 8, 12, 11. Cibi, qui pulmonis quoque dolori conveniunt 4, 8, 9. *conf. infra* Sorbitiones. magno ingenio multaque nihilominus habituaro convenit etiam simplex veri erroris Confessio 8, 4, 12. quum Eadem omnibus convenire non possint; fere, quos ratio non restituit, temeritas adjuvat 5, 9, 17. alvus, quæ quotidie coacta, Eaque (*Excrementa*) convenientia his, quæ assumuntur, reddit 2, 8, 14. *add.* 2, 3, 9. quæ (Emplastra) capitibus fractis maxime conveniunt 5, 19, 13. priori rei Philocratis, huic Hecataei Emplastrum maxime convenit 5, 26, 280. & levia quidem genera Exercitationis infirmis conveniunt, valentiora vero his, qui *caet.* 2, 15, 9. *conf.* 2, 17, 5. Haec prudenti viro conveniunt 5, 26, 13. maximeque nervis & articulis Malagma hoc convenit 5, 18, 60. suntque valetudinis genera, quibus ex lacte Purgatio convenit 2, 12, 7. modo convenire & magnitudini vulneris & temporis debet (*Pus*) 5, 26, 92. cognosci potest ex modo Puris: cuius si plus fertur, quam quod simplici spacio convenit, plures sinus (fistulae) esse manifestum est 5, 28, 74. non enim quilibet antiquiores viros aegris inculcasse, sed cogitasse. Quid maxime conveniret 1 Praef. 30. ex his, Quæ stomacho conveniunt 3, 7, 17. ex his autem intelligi potest, non, Quicquid boni succi est, protinus stomacho convenire: neque, Quicquid stomacho convenit, protinus boni succi esse 2, 25, 5. quaedam Remedia incrementibus morbis, plura inclinatim conveniunt 3, 2, 4. neque Sorbitiones his (*epilepticis*) aut alioqui molles & faciles Cibi, neque Caro, minimeque suilla convenit, sed mediae materiae 3, 23, 11. alioquin vulnus interius ea Victus ratio eaque Medicamenta sanabunt, quæ cuique visceri convenire proposui 5, 26, 152. Sol, *v. sup.* Caetera. *cum ablativo*: venter ei reddit mollia, figurata, *caet.* modoque convenientia his, quæ assumuntur 2, 3, 9. *conf. supra* Pus conv. *cum particulis*: Ad articulos & Ad omnem dolorem *caet.* conveniens (malagma) 5, 18, 61. longa vero frictione uti, neque In acutis morbis, neque incrementibus convenit 2, 14, 10. *cum infinitivo*: quemadmodum sanos Agere conveniat 1 Praef. 120. *conf.* 3, 5, 41. quomodo morbos Curare conveniat 1 Praef. 23.

hieme plus Esse convenit, minus, sed meracius Bibere, multo pane Uti, semel die cibum Capere 1, 3, 74. potionis quam minimum Esse convenit 4, 4, 48 *synon.* debet 47. ad quam (*lithotomiam*) Festinare, nullo modo convenit 7, 26, 18. ante omnia autem Scire convenit naturam corporis 1, 3, 29. id ante omnia Scire convenit, quod *caet.* 5 Praef. 6. *conf.* 1, 3, 83. 2, 14, 10. 2, 16, 3. 3, 6, 9. 3, 12, 14. 3, 16, 9 *caet.* *cum infinitivo passivo*: ante omnia autem Demitti specillum in fistulam convenit 5, 28, 163. itaque etiam tum id Extrahi convenit 7, 12, 19. cataplasma imponi quoque convenit 8, 9, 17. Produci carnem convenit, & Foveri ulcus *caet.* 7, 3, 10. quod (medicamentum) semper ante Tepesceri convenit 6, 7, 13. neque Terreri convenit, si 2, 8, 4, 7, 26, 93 *caet.* *cum infinitivo passivo simul & activo*: ante Tonderi ad cutem convenit, deinde in balneo aqua calida quamplurima caput atque oculos Fovere, tum utrumque penicillo Detergere, & Ungere caput irino unguento 6, 6, 75.

Conveniens, Conventia, *v. superius* in Convenit.

Converto, ere, si facile convertitur (*aeger*) 2, 3, 2 *i. se circumvertere potest*. axes ut in torcularibus conversi 8, 20, 19. is (modiolus) habenâ quasi terebra convertitur 8, 3, 7 *synon.* circumagitur *ib.* & 8 & 9. *cum particulis*: vulva paulum Ad dexteriores coxam convertitur 4, 1, 38. plaga tantum cornua Ad maxillas, non Ad oculum; convertenda sunt 7, 7, 105. ut ejus (palpebrae) pili Ad ipsum oculum convertantur 7, 7, 67. ubi Ad pectus conversum est (jugulum fractum) 8, 8, 8. Ad plagam conversas (lineas) immittere 7, 9, 6. manus Ad pollicem aut Ad minimum digitum convertitur 8, 17, 2. Deorulum conversos uncus 7, 5, 25. corpus Huc Illucve conversum 7, 18, 14. Illuc imperu morbi converso 6, 16, 1. aut In caput aut In pedes conversum est (*corpus foetus emortui*) 7, 29, 15. manus In caput, pes In pedes eum (*infantem in utero*) convertet 7, 29, 17. manus In contrarium (latus) convertitur 8, 17, 2. orbes jejuni intestini In dexteriore partem conversi 4, 1, 27. Inde ima ventriculi pars paulum In dexteriore partem conversa 4, 1, 23. ima pars pedis In exteriorem partem convertitur 8, 22, 1. In pedes conversus infans non difficulter extrahitur 7, 29, 27.

¶ in commisso, immuto: quos lienes male habent, si tormina prehenderunt, deinde conversa sunt vel in aquam inter cutem vel in intestinorum laevitatem, vix ulla medicina periculo subtrahit 2, 8, 110. rubor earum (maculatum) paulatim in atrum colorem convertitur 3, 25, 3. ea supervacua esse dixit, quoniam in lethargum saepe convertunt (phrenitis) 3, 18, 48. neque magnopere in pus convertitur (phygethlon) 5, 28, 126. sunt (tubercula) quae etiam in pus convertuntur 5, 28, 221. vena intumescens in varicem convertitur 5, 26, 51.

Convictus, us. interdum in convictu esse (prodest.) 1, 1, 5 i. convivio.

Convulsero, are. ubi illam (vesicam) convulserant (calculi) 7, 26, 62. ne violentè promovendo convulserent (digiti vesicam) 7, 26, 66. ancus oram vulneris convulserat 7, 26, 56.

Copia, ae. quum digerendum (sit) in eo (corpore,) cui copia nocet 2, 14, 5. si copia ubi male habet (materia) 2, 10, 15.

Copiosus, a, um. per alvum infundere copiosam Aquam calidam 3, 21, 36. Cibis opus est copiosis 3, 22, 22. Melicera minus copiosa 5, 26, 86. quod ipsum tamen (Oleum vel Lac) si copiosus est 8, 3, 9. Pituitae cyclus copiosior 6, 6, 18. ex carne Pus laeve, album, copiosius fertur 5, 28, 176 opp. minus ib. ea excipiebat Resina copiosa 5, 28, 284.

Copiose, adv. vinum copiosius Bibere (debet) 3, 15, 9. Exit (sanguis) ex hoc (ore) interdum etiam copiose 4, 4, 65. frigida aqua copiose Praestanda est 3, 7, 19. copiosius vino Utendum.

Coquo, ere. ubi id (jecur) assum coquitur 6, 6, 215. columbina ova coquenda sunt, & ubi induerunt, purganda 6, 18, 84. v. Acetum. Alumen scissile. Amurca. Atramentum sutorium. Chalcitis. Cochlea. Farina. Ficus. Grossi. Inula. Lenticula. Lolium. Malum cotoneum. Mala. Manipulus. Marmor. Mel. Nitrum. Portulaca. Resina. Spuma argenti. Stibium Vitellus. caet. cum ad. verbis: ubi jam Bene manipulus is coctus est 5, 25, 13. panis, si Bis coquitur 2, 30, 1. atque Ita coquitur 5, 25, 12. in aeneo vase Leniter coquuntur, ne superfluant 6, 18, 34. excipiuntur fico pingui Leviter cocta 6, 19, 8. aluminis scissilis Modice cocti 5, 20, 2. ejusdem succi sextarius eodem modo coquitur 6, 19, 8. add. 6, 6, 100. 6, 9, 7.

ex cibo Recte cocta 4, 18, 4. ex populo quoque alba cortex radicis in vino mixto Recte coquitur 6, 9, 9. hyoscyami radix in vino mixto coquitur Sic, ut paululum his salis adjiciatur 6, 9, 6. conf. 5, 28, 215. Simul coquuntur mel, galbanum, resina, terebinthina 4, 4, 31. Usque eo coquuntur, donec 5, 25, 39. cum praepositionibus: mororum succus Ad mellis crassitudinem coquitur 6, 11, 21. tres heminae Ad unam coquuntur 6, 10, 16. lac Cum alio coctum 4, 4, 61. aqua, Cum qua hysopos cocta sit 4, 4, 29. Cum quo (cremore) recens adeps cocta sit 3, 7, 18. pulicula, Cum qua paulum ex favo vetere coctum sit 4, 19, 29. sorbitio, Cum qua recens adeps cocta sit 4, 7, 9. amurca cocta Cum vino 6, 18, 15. hyoscyami folia Cum ovi vitello cocta caet. 6, 6, 87. steracus caprinum Ex aceto coctum, aut Ex eodem hordeacea farina 5, 27, 61. surfures Ex aceto cocti 5, 27, 64. quae ipsa, si robustus curatur, Ex aceto; si tener, Ex melle coquenda sunt 7, 19, 44. ea spuma Ex aqua pluviatili coquitur 6, 6, 126. valentior ad id omnis farina est Ex mulso, quam Ex aqua cocta 2, 33, 14. farina ordeacea Ex aqua cocta 5, 28, 143. farina Ex mulso cocta, sic, ut ei dimidium resinae terebinthinae miscetur 5, 28, 215. imponendum, quod est ex fabae farina Ex mulso cocta 6, 18, 76. ad cataplasmata aptissimum est lini semen Ex mulso coctum, aut, si id non est, tritici farina eodem modo cocta 6, 6, 100. interdum etiam aridum aliquod Ex oleo prius coquitur 5, 17, 15. spuma prius Ex tribus olei heminis coquitur 5, 19, 5. olei heminas tres, Ex quibus ea cerussa coquitur 5, 19, 56. quae (oleum & aqua) quoties adjiciuntur cerussae vel spumae argenti, scire licet, illa Ex his coquenda esse 5, 19, 58. spumae argenti felibra, Ex olei hemina & aquae marinae altera cocta, donec bullire desierit 5, 19, 67. foeni Graeci linive semen Ex passo coctum 5, 28, 153. Ex passo coquuntur 5, 28, 271. commodissimum est, malicorium Ex vino coquere. 5, 26, 268. conf. 6, 6, 86. quae Ex vino coquuntur 6, 18, 17. folia quoque oleae Ex novem cyathis vini coquuntur 6, 18, 23. hibisci radix Ex vino cocta 4, 24, 14. conf. 4, 22, 6, 8, 5, 28, 87. 6, 18, 95. malicorium Ex vino coctum 5, 28, 152. 6, 18, 96. lenticula vel marrubium vel oleae folia Ex vino cocta 6, 18, 9. In aceto cornu cervini ra-

mentum & nepeta cum teda ac ficu pingui, item ficus pinguis vel In mulso vel in aceto & melle (coquitur) 6, 9, 10-11. aqua, In qua ervum coctum sit 5, 28, 200. aqua, In qua lenticula cocta sit 5, 3, 9. malicorium In aqua coctum 5, 28, 100. infundere (clystere oportet) aquam, In qua lini semen decoctum sit; vel vitellos cum aqua, In qua rosae floris folia cocta sint 4, 15, 11 synon. aqua calida, In qua verbenae coctae sunt 2, 33, 12. jus, In quo porrus cum pullo gallinae coctus sit 4, 6, 15. ficus pinguis, In mulso (coquitur) 6, 9, 11. & ficus arida & lini semen In mulso coctum 5, 28, 213. conf. 5, 22, 6. oleum, In quo lumbrici cocti sint 6, 7, 15. hyoscyami radix vel In posca vel In vino mixto coquitur sic, ut paululum his salis adjiciatur 6, 9, 6. quinquifolii radix In vino mixto coquitur 6, 9, 5. conf. 6, 9, 6 & 9. ex malicorio, quod In austero vino coctum sit 7, 19, 42. mala cotonea In vino cocta 5, 28, 85. papaveris cortices In vino coquendi sunt 4, 24, 17. In aeneo vase coquuntur 6, 18, 34. ejusdem (vulpis) pulmonem quam recentissimum asium, sed Sine ferro coctum 4, 4, 34. sine praepositione, cum ablative: paribus portionibus mixta aetugo & plumbum elotum, eademque resina cocta 5, 26, 286. cum conjunctionibus: id acetum coquunt, Donec exsiccet 6, 15, 7. usque eo coquuntur, Donec 5, 25, 39. cocta, Donec bullire desierit 5, 19, 67. coquendi, Donec omnia in unitatem quandam coeant 4, 19, 22. aut lycio aut amurca cocta, Quum utrilibet vinum adjectum est 6, 19, 10.

¶ de functione ventriculi in assumptis: descendunt (in tenesmo) pituitae mucisque similia, caet. sed his interponuntur nonnunquam ex cibo quoque recte cocta 4, 18, 4. cibi, qui potius difficulter coquuntur, quam facile viciantur 4, 5, 27. ergo plerique qui nihil aliud concoquere possunt, bubulam coquunt ib.

Coctura, ae. cocturae genere idonei fieri possunt fungi inutilis 5, 27, 87.

Cor, cordis, describ. 4, 13, 13. natura musculosum ib. duos quasi ventriculos habet. ib. servari non potest, cum percussus est 5, 26, 15. corde percusso 5, 26, 39. corde vulnerato 5, 26, 51. sub corde 4, 1, 14.

Corallium, i. adurit 5, 8, 3.

Coriandrum, i. inter ea recensetur, quaecunque in horto nascentia boni

boni odoris sunt 2, 31. 1. refrigerat 2, 27, 2. coriandri folia simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 7. coriandri feminis plenum acetabulum 5, 18, 2. *irruvellig* post lenticulam recte viridi coriandro curatur 5, 28, 258. *refrigerantem* coriandro vim irribunt quoque Dioscorides lib. 3. cap. 71. Plinius Major lib. 20. cap. 20. P. Vegetius de Mulomedicina lib. 2. cap. 35. calidum pronunciat Hippocrates, vel quisquis auctor est. lib. 2. de Dieta cap. 25. num. 10. Galenus de Simplicio facultatibus lib. 7. humiditate sua temperatum cum leni affricione, cui fere affipulantur Plinius Valerianus lib. 4. cap. 4. Aëtius Tetrabiblo 1. Sermones 1. Paulus Aegineta lib. 7. cap. 3. & Oribasius Collectionum libro 14. cap. 10. calidam & siccam in eo facultatem potiorum esse tradit. ceterum refrigerantem potestatem ad viride coriandrum referri, significat Plinius in Hist. Nat. l. c. haec fere ex Rhodio ad Scribonii Comp. 245. pag. 319. seq. qui etiam de coriandro dispuantem laudat Casp. Hoffmannum de Medicamentis Officialibus lib. 2. cap. 220. cui add. Frid. Hoffmann. ad Pharmacopoeiam Schroederianam pag. 452. seq.

Cornu a. cornu Bubuli combusti 5, 28, 8. 5, 24, 10. cornu Cervinum purgat 5, 5, 5. juxta (*lethargicos*) etiam galbanum incendunt, aut cornu Cervinum; si non est. Quodlibet aliud: haec enim, quum comburantur, odore foedo movent 3, 20, 5. cornu Cervini ramentum 6, 9, 10. Cervini cornu combusti & elori 6, 6, 129. *simpliciter* de cornu cervino: hoc collyrium, quia cornu habet, dicitur *reges* nominant 6, 6, 130.

de figura: lunata figura, cornibus ejus deorsum spectantibus 7, 96. incidi cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae debet, cornibus ad coxas spectantibus paululum 7, 26, 45. plagae tantum cornua ad maxillas, non ad oculum convertenda sunt 7, 7, 105. ut lunatum sinum faciat, imaque pars ejus intus ad fracturam, cornua ad os integrum spectent 8, 4, 55.

Corpus, oris, quorum & corpus & mens stupet 3, 26, 1. *opp.* quae (literaturae disciplina) ut animo praecipue omnium necessaria, sic corpori inimica est I Praef. 10. *opp.* item, quum semper aegros secutos agere conveniat, ut corpore tantum, non etiam animo laborent 3, 5, 41. implet corpus animi securitas 1, 3, 31.

in homo, non itaque, si quid vix

millesimo in corpore aliquem decipit, id fidem non habet, quum per innumerabiles homines respondet 2, 6, 40. *synon.* collocare id corpus in sedili 8, 15, 5. *synon.* homo 8, 12, 4. *conf.* 7, 18, 14. coll. 7, 26, 8. 7, 14, 19. coll. 7, 16, 7. 7, 14, 12 & 14 & 7, 17, 6. coll. 7, 14, 24 & 7, 19, 24. quod in una muliere (gravida) duo corpora simul sustineat 2, 10, 11. ut alimenta sanis corporibus agricultura, sic sanitatem aegris medicina promittit I Praef. 1. haec duo (desidia atque luxuria) corpora prius in Graecia, deinde apud nos affluerunt I Praef. 8. & intermissus propter aliquas civiles necessitates ordo exercitationis (athleticae) corpus affligit, & ea corpora, quae more eorum repleta sunt, celerrime & senescunt & aegrotant 1, 1, 7. *farus* (concupitus) corpus excitat, frequens solvit 1, 1, 8. quum ex toto corpus ea (febre) vacabit 2, 14, 16. in eo corpore, quod jam novem annos, nondum quatuordecim excessit 7, 26, 20. nisi corporum rerumque naturalium ratione comperta, non satis potentem usum esse proponunt I Praef. 21. add. I Praef. 94. coll. 93. ibi 96.

de tota humano corpore, nihil enim concoqui: (proponunt,) sed crudam materiam, sicut assumta est, in corpus omne diduci I Praef. 36. ut omni corpori, ampliori minoque sufficiant (fistulae, catheteres) 7, 26, 5. *i. s. naturae,* quum plenum corpus est I Praef. 97. assuescit enim non ali corpus 1, 13, 60. humiditas autem corpus frequens balneum, eibus plenior, multa potio, *caet.* 1, 3, 63, aestate vero & potione & cibo saepius corpus eget 1, 3, 78. quodsi reliquum corpus convaduit, pedes tamen decidunt 2, 7, 95. *conf.* Toto vel in Toto corpore, in Totis corporibus, Reliquum corpus. Juvenile, Puerile, Senile corpus, *caet.*

de distinguatur a ventre i. e. alvo s. primis viis, qui quamvis paruta docuit, quando venter, quando corpus ipsum exinaniretur, (i. evacuati deberet) dicendo tamen, cibum dandum, quum corpori deberetur, *caet.* 3, 4, 31.

de distinguatur a capite, corpus ejus leniter ex oleo veteri (cum capite, excepto ventre,) permulceatur 3, 23, 20. non distingu. retroque caput ad reliquum corpus spectat 7, 29, 19.

de distinguatur ab artibus s. extremitatibus, manus vel pes (insantis in utero) corpus rectius reddit 7, 29, 17. in alteram partem

(scilicet) corpus demittitur, in alteram brachium intenditur 8, 15, 14. *truncus,* resupinato corpore 7, 14, 12. *truncus corporis,* add. ib. 14 & 19, 7, 17, 6. non distingu. meliusque id cruris superius corpus fert 8, 26, 6.

de artibus & membris quibusque: jamque ad usus quoque suos id membrum (quod luxuriam fuerat iterumque repositum) promovere (oportet) quia motus, ut in dolore pestifer, sic alias saluberrimus corpori est 8, 11, 35. *synon.* corpori manum admovere 3, 6, 16. pro carpo leg. in vet. edit. *synon.* 15 brachium.

de exteriore habitu, carne & conjunctis, similiaque omnia non esse talia inciso corpore, qualia integro fuerint: tum, quia corporibus involutis haec tamen metu, dolore, *caet.* saepe mutantur; unde multo magis verisimile, interiora sub gravissimis vulneribus & ipsa cruciatione mutari I Praef. 67-68. *opp.* ipsum corpus aridum, & durius quam naturaliter oportet 5, 28, 3. corpus contrita plantago & illita optime tueri viderit 3, 26. extr. in elephantiasi, prodest etiam torpentis membri summam cutem exasperasse, vel urticis caesam vel imposito sinapi, sic, ut, ubi rubere coeperit corpus, haec removeantur 3, 27, 12. sanguinis ex naribus curius, sic, ut corpus frigescat, anima deficiat 4, 2, 4. quo saepius acus (in futura vel fistula), corpus transivit 5, 26, 124. usque ad sanum corpus concidere (apud est gangraena affectum) 5, 26, 253. danda, quae per cibum potionemque alvum, ideoque etiam corpus astringant 5, 26, 260. non nisi, alvum corpusque siccantibus (uti licebit) ib. 252. circum aperiri debent (ungues,) quae corpus continent 6, 19, 15. cibi potionesque corpori faciendi aptae 7, 3, 11. neque enim creatur ibi (in labris curtis) corpus, sed ex vicino adducitur 7, 2, 3. cute incisa hamulo orae excipiuntur, scalpelloque undique a corpore vena diducitur 7, 31, 8. 9. quo melius os vestiat corpus 8, 2, 6.

de contextu quolibet corporis, genus quoque puris docebit, num plures sinus (fistulae) intus diversae corporis genera perferunt 5, 28, 175. 1. carnem, nervum, nervosa ib. & 176. neque verendum est, ne purum corpus puro corpori junctum non coeat 5, 28, 1204. uncus, ab exteriori parte laevis, qua corpori (vesicae urinariae, in calculo extrahendo) jungitur 7, 26, 53. potestque in aliqua

aliqua prominentia incidere (scalpellus, inciseoque super illa corpore (vesicae) caet. 7, 26, 67. in cuius (calculi) corpore multum discrimen est 7, 26, 50.

¶ *i. corporis constitutio*: quin etiam confert aliquid (ad vulnera sananda) & aetas, & corpus, & vitae propositum, caet. 5, 26, 31 coll. 32. Hippocr. Praedictor. Lib. 2. Cap. 19. num. 7. τὰ σώματα ἢ παρασκευά, aliud alii vel corpori vel valetudini convenit 2, 19 extr.

¶ *i. valetudo, sanitas*: nobilissimum autem est Michridatis (Antidorum,) quod quotidie sumendo rex ille dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse 5, 23, 14.

¶ *i. vires, robur vitale*: Illud tamen in his servandum est, ut post eas febres minus cibi detur; post quas, si per corpus liceret, omnino non daretur 3, 5, 35 paulo ante vis: synon. 4, 6, 16 si per vires licebit.

¶ *i. massa ex pluribus unita*, haec cum passi tribus heminis decoquantur, donec corpus unum sit 6, 6, 144.

¶ *cum aliis substantiis, vel similibus, v. Affectus, Alimentum*. Extrema corporis 7, 29, 10. exque eo (vino ut) toti corpori Calor redeat 3, 19, 20. si sine Calore corpus est 2, 8, 19 i. sine febre, crebra Coloris in facie totoque corpore mutatio 4, 2, 32. a Compagine corporis ad viscera transcundum est, 4, 7, 1. sine ea Curatione, quae corpori manu adhibetur 6, 15, 16. v. Curatio. Dolor. v. Fricatio. corporum Genera 1, 3, 1 i. hominum temperamenta, diversa corporis Genera 5, 28, 175 i. partes diversae compositionis & naturae, si quae Gravitas in corpore est 1, 10, 4. aliis (vitiis occurrit) frigus, aliis calor: quae sequi quisque pro Habitu corporis sui debet 1, 9, 3 natura & constitutione, multum autem eo (ut luxatum membrum reponatur) confert & corporis & nervorum Habitus 8, 11, 27 i. carnis cum conjunctis: v. 16. 28. add. 7, 29, 8. fereque adhibetur (baileum,) ubi Habitus corporis mutari expedit 2, 17, 8. intus (in utero) emortuo corpori (infantis) manus injecta, protinus Habitus ejus sentit 7, 29, 14 i. situm, posituram, ut ex sequ. apparet. v. plura in Habitus, totius corporis Imbecillitas 2, 14, 25. nimia Imbecillitas corporis 3, 19, 30. corporis Inclinatio, 5, 28, 177. in omnibus Malis corporis 5 Praef. 7. add. ib. 1 conf. malum, Morbus v. inf. cum To-

tus, necessarium ergo esse, incidere corpora Mortuorum I Praef. 40 i. cadavera. add. ib. 118. ab omni Motu corporis abstinere 3, 2, 24. ubi corporis vehemens Motus est 3, 24, 5. Motus vehementior corporis 8, 9, 7. ante omnia autem scire convenit Naturam corporis 1, 3, 29. corporum Naturā 3, 6, 11. vulnera aperiantur tanquam Ora in corporibus, quod ἀνατομήν Graece dicitur 5, 4, 1. raro quisquam non aliquam Partem corporis imbecillam habet 1, 3, 29. qui Partes aliquas corporis imbecillas habent 1, 4, 1. in corporis Parte aliqua 5, 11, 1. quae (vitia) interius, corrupta aliqua corporum Parte, nascuntur 5, 28, 1. v. Pars. Perfusio corporis ex aqua 4, 8, 15. v. Pustulae. corporum rerumque naturalium Ratione comperta I Praef. 21. corporis Ratio 1, 1, 9. 1, 2, 1. corporum temporumque Ratio 1, 3, 38. qui corporum suorum Robora inquietā cogitatione nocturnaque vigilia minuerant I Praef. 11. Tumoribus aliter aliterque per totum id orientibus 3, 21, 3. in tanta Varietate corporum 2, 6, 43. Vis corporis 2, 20, 13. 7, 27, 21. magis ad rem pertinet, Vim totius corporis moliri, quam partis 3, 2, 11. pro Vi corporis 3, 27, 9. 5, 26, 155. 7, 20, 6. Vis corpori deest 3, 5, 34. Vires corporis 5, 27, 15. donec satis Virium corpori redeat 3, 19 extr. quo Vestitus id Vitium est & quo magis in corpore senili est 2, 8, 122. si corpus mixtum Vitium habet I Praef. 90. ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua Vitium est 2, 11, 8. Vitia per totum corpus orientia 6, 1, 1. porrigo non sine aliquo corporis Vitio nascitur 6, 2, 4. sive tempestatum Vitio, sive corporis 6, 6, 71. incidere autem Vivorum corpora, & crudele & supervacuum est I Praef. 118.

¶ *cum adjectivis & affinis*. si corpus vel Aegrum vel senile vel mali habitus est 5, 28, 167. Aegris (corporibus) dat. I Praef. 1 opp. sanis. sanis corporibus, infirmo, Aegro dat. 2, 16, 3 opp. tanquam in Aegrototo corpore 5, 26, 39. aliud Alii vel corpori vel valetudini convenit 2, 19 extr. ut omni corpori, Ampliori minorique sufficient (hiltulae i. castiores) 7, 26, 5 i. longiori. corpus Aridum est 4, 4, 2. ipsum corpus Aridum, & durius quam naturaliter oportet 5, 28, 3. si corpus Astrictum est I Praef. 90. an Astrictum corpus sit, an profluat

3, 6, 44 opp. v. Astringo. Callidum, v. infra corpus Frigidum & Molle. utrum Corruptum corpus sit an integrum, (confiderandum est) 2, 10, 14 opp. neque enim id malum (gangraenae) nisi Corrupti vitiosique corporis est 5, 26, 258. v. Corrumpto, si corpus Durum & virile est 4, 12, 9. Durius est, v. supra corpus Aridum. Durioribus (corporibus) dat. 2, 1, 39 opp. mollioribus ib. 38. v. Εἰλικρινής. hoc (nimis intumescere vulnus, indicium) Emortui corporis est 5, 26, 157. si corpus Exercitatum est 5, 26, 109. Expeditius, v. Sanum corpus. corpus, si Firmum est 5, 28, 163. Firmo corpore 6, 6, 21. ubi corpus modo Frigidum, modo calidum est 2, 5, 5. corpus neque Gracile neque obesum: Gracile corpus infirmum, obesum hebes est 2, 1, 13 opp. corpus autem Habilissimum quadratum est, neque gracile neque obesum 2, 1, 13. i. quod in omni vitae varietate optime se habet. Hebes, v. paulo ante corpus Gracile. auster totum corpus efficit Hebes, Humidum, languidum 2, 1, 251. sentiendi facultate minus valens. Humidum c. faciant 1, 3, 63 in ansg. add. si (corpus). Humidum est 8, 11, 28. neque ignorare hunc oportet, quae sit aegri natura, Humidum magis, an magis siccum corpus ejus sit I Praef. 86 opp. quisquis daturus est (veratrum,) id agere ante debet, ut accepturi corpus Humidius sit 2, 13, 7 i. succis magis abundans, ex pluri cibo & quiete Hippocr. Aphor. 4, 13. ut detractio (sanguinis) Imbecillum id (corpus) facere possit, non possit. Integrum 2, 10, 31. conf. Imbecillus. Immobili paene corpore opus est, 6, 18, 55. Infirmum, v. corpus Gracile, it. Valens & Tenue. si corpus Infirmum est 3, 5, 32. afflicte non ali corpus, & ob hoc Infirmum erit 1, 3, 60. sanis corporibus, Infirmo, aegro dat. 2, 16, 3 dist. in corpore Infirmo 2, 12, 15. Infirmum corpus accens. 5, 27, 22 i. aegrum, de eo qui a rabioso cane morsus est. corpus Ina suetum 3, 22, 13 accus. Integrum, v. antes imbecillum. inciso corpore, Integra opp. I Praef. 67. scire autem licet, Integrum corpus esse, quum quotidie mane urina alba, dein rufa est 1, 2, 6 i. sanum. opp. corruptum, quod v. supra. ea (febris) quae ante alteram accessionem ex toto quievit, sic, ut corpus Integrum, quod εἰλικρινής Graeci vocant, fieret 2, 3, 7. v. plura in Interger.

ger. corporibus Inviolatis I Praef. 61. Ipsum corpus 5, 28, 31. *habitus exterior.* corpus Ipsum 3, 4, 31. & haec quidem in Ipsis corporibus oriuntur (*vitia oculorum:*) extrinsecus vero interdum ictus oculum laedit 6, 6, 219. si corpus Juvenile est 5, 26, 109. corpus, si Juvenile est 5, 28, 163. in corpore Juvenili 5, 26, 248. Languidum, *v. supra* Hebes. Longum, *v. corpus* Tenue. si sine calore corpus est, aequaliterque in extremis partibus Macrum est 2, 8, 19. corpus Mali habitus, *v. corpus* Senile & Senius, *vel* Habitus. Medius. Minus, *v. corpus* Amplius. Mobilis, *v. corpus* Sanum. corpus, quod aequaliter Molle & calidum est 2, 5, 5. Molle (est corpus) 8, 15, 4. maximeque in Mollioribus corporibus, praecipue in Muliebribus 2, 1, 32 Hippoc. Aphor. 3, 11 *τοῖσιν ὑγροῖς τὰς φύσεις.* omnibus quidem Mollioribus corporibus, inter quae Muliebris esse proposui 2, 1, 38. ex Muliebri corpore 7, 26, 93. corporum rerumque Naturalium ratione comperta I Pr. 21. *v. Nostra* &c. Obesum, *v. Gracile* corpus, *it. Valens.* in corpus Omne I Praef. 36. Omni corpori 7, 26, 5. periculis Opportuna 2 Pr. 3, quum Plenum corpus est I Praef. 97 *i. repletum* 96. si Plenus corpus est 1, 10, 6. postero quoque die videre (commodum est,) Plenus corpus sit, an extenuetur 3, 21, 29. id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam Plenissimum sit 8, 9, 5. Puerile adhuc est corpus 8, 15, 4. Purum corpus Puro corpori junctum 5, 28, 204. Quadratum, *v. corpus* Habillissimum. refert enim, qualis morbus sit, Quale corpus, *caet.* 3, 4, 26. Qualia corpora maxime tuta vel periculis opportuna sint 2 Praef. 3. qui scit, ex Quali corpore sanguis mittendus sit 2, 10, 52. manus vel pes (*infantis in utero*) apprehensus corpus Rectius reddit 7, 29, 17. Reliquum corpus 2, 7, 95. retroque caput ad Reliquum corpus spectat 7, 29, 29. si corpus Robustum est 5, 26, 109. quod (infantiae genus) Robusti corporis esse consuevit 3, 18, 65. Robusto adhuc corpore 2, 7, 65. in corpore Robusto vomitus sanguinis 4, 4, 79. quodsi Robustius corpus ejus est, qui 7, 26, 29. si quis Sani corporis vulnere factus exsanguis est 2, 8, 90. colorem maxime Sano corpori similem accipit (*cicatrix*) 5, 26, 283. Sano corpus spissat (aquilo,) & mobilis at-

que expeditius reddit 2, 1, 24. quicquid aridum est, *caet.* (*in gangraena*,) usque ad Sanum corpus concidere (*opus est*) 5, 26, 253. satis Sano corpore, si stomachus infirmus est 3, 6, 12. Sanis corporibus, aegris *opp. datur.* I Pr. 1, quod si Sanis quoque corporibus inutile est, quanto inutilius est infirmo, nedom aegro? 2, 16, 3. quia corpus Senile aut mali habitus est 5, 26, 212. neque Senile autem corpus, neque quod mali habitus est, *caet.* huic medicinae idoneum est (*chirurgiae curtorum*) 7, 9, 4. *v. sup.* corpus Aegrum. si in corpore Senili est (vitium) 2, 8, 107. eoque minus (*sanescit* membrum resolutum) quo verius id vitium est, & quo magis in corpore Senili est 2, 8, 122 *pro in corp.* magis sen, atque hoc quoque malo (*sacro igne*) fere corpora Seniora tentantur, aut quae mali habitus sunt 5, 28, 72. magis Siccum I Praef. 86. aut Strictum corpus erat, aut fluebat I Praef. 111 *opp. alias* alitricum, *i. obstructum*, meliusque id crus Superius corpus fert 8, 20, 6. corpus Suum 5, 23, 14. corporis Sui 1, 9, 3. corporum Suorum I Praef. 11. si Tenerius corpus est 5, 26, 237. si corpora Teneriora sunt 3, 21, 44. quum alendum id (corpus sit,) quod Tenue & infirmum est 2, 14, 5. si corpus Tenue (est) 8, 11, 28. in corpore Tenui longoque 2, 7, 10. corpus id, quod minime Tenue (est) 2, 8, 15. quod in corpore Tenuiore vix evenit 2, 1 *extr. conf.* corpus Valens. Totum corpus 3, 3, 121. 3, 19, 19. 3, 20, 10. Totumve corpus 2, 7. neque Totum corpus infirmari cito per partem potest 2, 14, 24. si simul totum corpus afficitur, neque ante in partibus aliquis venientis mali (*epilepsiae*) sensus est 2, 8, 95. corpus, quod aequaliter Totum insudat 2, 3, 5. talus, qui Totum corpus sustinet 8, 22, 6. Totum quidem corpus perficandum est, praecipue tamen caput 6, 6, 198. *conf.* 1, 3, 12. 1, 4, 9. Totius corporis causa sit, si partis alicujus 2, 10, 36. ubi Totius corporis imbecillitas hanc curationem per Totum id exigit 2, 14, 25. per Totum corpus orientia (vitia) in singulis partibus 6, 1, 1. 2. *v. habitus* corporis. vis corporis 8, 22, 6. Toti corpori 3, 19, 20. Totum corpus *acc.* 2, 1, 25. 3, 12, 14. circa Totum corpus partemve 5, 28, 240. Toto corpore 2, 7, 92. Totove corpore 2, 8, 115. in eo membro, quod per se immobile, non nisi

cum Toto corpore movetur 5, 28, 179. quod (genus morbi, febres) in Toto corpore est 3, 3, 2. ubi non in Toto corpore, sed in parte aliqua vitium est 2, 11, 8. si quando is (morbis) non in Toto corpore, sed in parte est 3, 2, 11. interdum Tota corpora, interdum partes infestat (*paralysis*) 3, 27, 2. eadem (strictio) modo in Totis corporibus esse debet, modo in partibus 2, 14, 17. dividam autem omnes (morbos) in eos, qui in Totis corporibus consistere videntur, & eos, qui oriuntur in partibus 3, 1, 9. ea genera morborum, quae in Totis corporibus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint: de his, quae sunt in partibus 4, 1, 1. dicitur adversus venenorum pericula Tutum corpus suum reddidisse 5, 23, 14. qualia corpora maxime Tutae vel periculis opportuna sint 2 Praef. 3 *opp.* interest etiam inter Valens corpus & obesum, inter tenue & infirmum 2, 10, 12 *opp.* si Valens corpus est 7, 26, 94. si Valens corpus est 3, 19, 15. 8, 15. si corpus Virile est 4, 12, 91. *i. viri.* Vitiosum, *v. Corruptum* corp.

¶ *cum verbis.* Adducitur, *v. inf.* Creatur. Adustum vel ferro vel medicamentis corpus 5, 28, 63. neque ulla re magis aut afficitur stomachus aut corpus Afficit 4, 5, 3. proxime ab stomacho vel afficitur haec (vulva) vel corpus Afficit 4, 20, 1. si simul totum corpus Afficitur 2, 8, 95. *v. Affigo.* Agglutino. Alo. Collido. Collocare id (corpus) in sedili 8, 15, 5. alio quovis modo Collocatum corpus 7, 18, 14. *v. Confirma.* Confuesco, *v. inf.* Habere. Consumo. Convalesco. Converto. Corrumpto. neque enim Creatur ibi (*ubi curia in labris resarciuntur*) corpus, sed ex vicino adducitur 7, 9, 3. *v. Curo.* Demitto. Diger. Doleo. Egeo. Eluo. Excito. Exedo. Exinanio. Extenuo. cibi potionesque corpori Faciendo aptae 7, 3, 11. *v. Firmo.* Fluo. Foro. Habes. quarum (notarum adversae valetudinis *infantis*) omnium commune est, aliter se corpus Habere, atque consuevit 2, 1. *v. Jaceo.* Illino. Impleo. Incalisco. Incido. Infero. Infero tela. Inesto. Inhaeresco. Injicio. Inrenum est. Intremo. Intumesco. Lanior. Levo. Mollio. Moveo. Muto. Nutrio. Offendo. Palleo. Percurro. Perfico. Pertracto. Praeparo. Profuo. Recipio. Refrigero. Relaxo. Repleo. Resolvo. Resupino. Revertor. Rubeo. Sentio. Siccio. Solvo. Stupeo. Sum in, *v. sup.* Superfluum.

Superum. Torpeo. Vaco. Valeo. Veitio. Vexo.

¶ *cum particulis.* nihil tam facile In corpus, quam fagitta, conditur 7, 5, 15. si quid In corpore collisum est 5, 18, 20 *i. intus.* manente adhuc In corpore solita febre 2, 7, 66. *v. superius.* quid In corpore Intus geratur 2, 10, 5. si Per corpus liceret 3, 5, 35. *v. Per.* quod Super corpus quasi verrucula eminet 5, 28, 222.

¶ *corpori i. in corpore:* cavere oportet, ne inutilis materia corpori superfit 4, 24, 30. corporum, *pro corporis* 5, 28, 1.

Corpusculum *i.* uncus injectus putri corpusculo facile elabitur 7, 29, 26 *si infantis in utero emortui.* si manantia corpuscula per invisibilia foramina subsistunt iter claudunt I Praef. 28 *i. atomi,* ut Asclepiades contendit.

Corripio, ere. curati quidam, *(suppreffo haemorrhoidum sanguine)* inclinata in praecordia ac viscera materia subitis & gravissimis morbis correpti sunt 6, 18, 110. quo celerius ejusmodi tempestates corripunt, *sc. morbo homines* 3, 7, 6 *de pestilentis constitutione.* si correpti non sunt paralytici 3, 27, 4 *synon.* 3. celeriter rapti, *i. exstincti.*

Corruptio, ere. *in praeternaturali, perversum, statum commuto.* pituitae curfus acerrimus sequitur, exulceratisque vehementer oculis Aciem quoque ipsam corrumpit 6, 6, 115 *i. videndi facultatem.* ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia Alimenta corrumpuntur 3, 22, 44 *similiter de Assumptis:* aliae (res) facile in stomacho acescunt, aliae non facile intus corrumpuntur 2, 19, 3 *synon.* facile intus corrumpuntur, *quas sequi.* 2, 28, 1 *synon.* viciantur *ib.* 4. si plus est (*assumptum*), quam quod concoqui possit, periclitari, ne corrumpatur, non oportet: sive jam corruptum est, *caet.* 1, 3, 43, *add. ib.* 39. minus corrumpitur, quod inegerat corpori inferitur 3, 4, 52. aviditate nimia aliquis plus, quam debet, assumit: ita, quod superat, corrumpitur 3, 22, 3. omnis Cancer id corrumpit, quod occupavit 5, 26, 214. alla Caro danda est, valens, & quae non facile corrumpatur 4, 12, 10 modo ulcus nigrum est, quia Caro ejus corrupta est 5, 25, 216. Caro intus (*in ulcere*) corrupta *ib.* 218. omnis corrupta Caro (*in phymate*) in pus vertitur 5, 28, 122. subter (*in furunculo*) apparet pars Carnis in pus versa, pars corrupta subalbida, subnigra 5, 28, 113. multo plus intus cor-

rupti, quam in furunculo, apparet *in favo ulcere* 5, 28, 209. Cibus dari debet his, qui quam minime corrumpi possit 3, 6, 60. alenda (nutrix) Cibis his, qui non facile corrumpuntur 6, 11, 17. *conf.* Cibus. membra nigra, vel livida, vel aliter Coloris corrupti 8, 4, 75. quum jam spacio ipso materia (*morbi*) Corpus corruptum 2, 10, 31. quo plus puris exeat, & id, quo ibi corruptum Corpus est, extrahatur 5, 28, 76. neque enim id malum (*gangraena*) nisi corrupti viciosique Corporis est 5, 28, 258. utrum corruptum Corpus sit, an integrum 2, 10, 14 *opp.* quae (*vitia*) corrupta aliqua Corporum parte nascuntur 5, 28, 1. summam Cutem potius subinde corrumpi, quam *caet.* 6, 2, 5. Dente corrupto 6, 13, 14 *i. carioso.* si corruptum est, quod Exceritur (*alvo*) 2, 12, 12. facilius sanescit vulneratus integri Habitus, quam corrupti 5, 26, 32 *opp.* fereque adhibetur (*balneum*) ubi summam cutem relaxari, evocarique corruptum Humorem expedit 2, 17, 8. si Materia integra est, si corrupta est 2, 10, 15 *opp.* opus esse cucurbitula potest corrupta Materia male habente 2, 11, 11. quicquid illuc malae corruptae Materiae coit 7, 2, 3. expedire quoque per modicas portiones misceri novam Materiam corruptae 3, 6, 7. corruptae miscuisse novam Materiam prodest 4, 11, 8. in Osse corrupto 8, 3, 16 *i. carioso.* si inferior pars (*Ossis*) integra est, eatenus, quod corruptum est, excidi debet 8, 2, 24 *opp. i. cariosum.* *v.* Panis protinus a viva corruptam Partem resolvit (*medicamentum*) 5, 28, 14 *opp. de carbunculo,* quae (*crusta inusta*) undique a viva carne ducta, trahit secum, Quicquid corruptum erat *ib.* 12 *opp. de eodem.* Quicquid corruptum est, excidendum, sic, ut ex integro quoque paulum dematur 6, 18, 49 *opp. de cancro add. ib.* 52. ne Quid intus corruptum relinquatur 7, 4, 9 *de fistula.* quum Quid intra se ipsum corruptum est, ut in cancro 5, 26, 3. quorum Stomachus corruptus est (*in hydrope*) 3, 21, 61. si corruptius Ulcus est 7, 4, 8.

¶ *cum verbis.* qui sanae ejusque colorem partis ignoret, nescire, quid integrum, quid corruptum sit I Praef. 43 *opp.* ideo nec succurrere quidem posse Corruptis *ib.* Corruptus 7, 4, 8. Plus corrupti 5, 28, 209.

Cortex, icis. cucumeris semina detractis corticibus 4, 10, 5. *v.* Caprar. Cassia. Glans. Halicacabus.

Hyoscyamus. Morns. Papaver. Pensei. Piper. Populus. Punicum malum. Radicula. Semen. Thus.

Corvus, *i. piseis* 2, 18, 25. ferramento, quod a similitudine corvum vocant, incidere 7, 19, 33.

Κορυζα, *ns.* haec omnia (distillationes pariter ac gravedinem) κορυζας Hippocrates nominat 4, 2, 46.

Cos, *insula, unde*

Cous, a, um. Hippocrates Cous I Praef. 13.

Costa, ae. ubi costas transferunt Fistulae 7, 4, 10. *v. inferius cum particulis* Circa & Inter. Os (costae) 8, 9, 5, 6. summum Os 8, 9, 2. vomicae modo a pulmone, modo a costarum Parte nascuntur 2, 7, 88. Pars, Partes 8, 1, 59. 61. 64. interior Pars ejus, quae rara est 8, 9, 2. isque (lien) paulum a costarum Regione in uterum excedens 4, 1, 18. reliquae quinque (*Vertebrae*) sunt proximae costis 8, 1, 43.

¶ Breves *v. infra* Νόδας. Capitulae, *v. inf.* Rotundae sive costa Cariosa est 8, 2, 25. Cartilago, *v.* Ima costa, & Quinque Νόδας costae, & Septem inferiores, *vel cum verbis* Degenero & Verto. Imaque ex his (*spuriis c.*) majore jam parte nihil nisi cartilago est 8, 1, 64. qui (renes) lumbis sub Imis costis inhaerent 4, 1, 19. *Lind. & alii* perperam coxis. Inferiores, *v.* Septem e. Media, *v.* Summa e. sub costis superioribus. Quinque, quas Νόδας Graeci nominant, breves tenuioresque, atque ipsae quoque paulatim in cartilagine veras 8, 1, 63. primis partibus Rotundae & leniter quasi capitulae 8, 1, 59. inde (*infra cervicem*) Septem inferiores (costae) usque ad imum pectus perveniunt 8, 1, 58 hodie verae & superiores distae. Summa costa contra humeros sita est 8, 1, 58 a Summa costa, ubi ea media est 8, 1, 69. sub costis vero Superioribus, quinque spuriae *caet.* 8, 1, 63. Tenuiores, *v. sup.* Quinque, quas νόδας *caet.* Tota costa 8, 9, 9. *add. ib.* 3 & 2 Totam.

¶ *cum verbis.* (costae verae) paulatim in cartilagine Degenerant 8, 1, 60. Committit, *v. paulo post.* Eximi, *v. intra* Praecidi. rursus in interiora leniter Flexae, Committuntur cum osse pectoris 8, 1, 61. costae vel Franguntur, vel Forantur, vel Colliduntur, vel Finduntur 8, 8, 12. costa interdum sic Finditur, ut 8, 9, 2. si tota Fracta non est 8, 9, 3. verberarum transversis processibus inhaerent 8, 1, 59. ab uno ve-

80 & vigesimo die, quo utique os (Costae) esse debet Glutina-
tum 8, 9, 5. *Spuriae* extremis
abdominis partibus Inhaerescunt
8, 1, 63. ut, interior pars ejus
Laedatur 8, 9, 2. inde, a *verte-
bris*, Latescunt 8, 1, 60. si tota
costa Perfracta est 8, 9, 9. inter-
dum sic (finditur costae,) ut eam
toram in casus Perruperit 8, 9, 2.
eo loco costae ab utraque parte
Praecidenda & eximenda est 7,
4, 9. in exteriorem partem Re-
curvatae 8, 1, 60. fere vero in-
ter quartum decimum & unum
& vigesimum diem Sanescunt co-
stae 8, 7, 19. *conf.* 8, 9, 5. atque
ipsae (*spuriae*) quoque paulatim
in cartilaginem Verticis 8, 1, 63.
¶ *cum particulis.* A summa costae os
excrevit (*claviculae*) 8, 1, 69.
duodecim (vertebrae) Ad costas
(sunt) 8, 1, 43. in caeteris (si-
stularum generibus,) quae Circa
costas sanabilia sunt 7, 4, 12
proprie quaedam De costis di-
cenda sunt 8, 9, 1. solent autem
Inter costas fistulae Subter ire 7,
4, 9. ab eo brachio, quod Super
eam costam (*fractam*) est, san-
guis mittendus est 8, 9, 10. Sub
costis 4, 18, 19. 8, 1, 63.
Costum, *i. nominat.* videtur hanc
facultatem (alvum molienti) ha-
bere 3, 23. purgat 5, 5, 6. co-
stumque recte per portionem assu-
mitur, (si cerastes, aut diplas,
aut haemorrhoids percussit) 5, 27,
59. Costus nominat concoquit &
mover pus 5, 3, 1. costi *genit.* 4,
14, 9. 5, 18, 8. 5, 20, 18. 5, 23,
8. 11. 15. 5, 24, 1. 5, 25, 26. 35.
Coroneum, *i. sc.* malum: *immuta-
tum ex Graeco* cydonium, a Cydo-
ne urbe Cretae. v. Plin. Hist. Nat.
lib. XV. cap. XI. costae cotonea
sine frigore reprimunt 2, 33, 12.
hisque adicienda sunt cotonea 4,
19, 21. v. *plura in* Malum.
Coxa, *ae.* sic, ut ipsa quoque ei
(canali) coxa intus 8, 10, 69. in
coxae Dolor 2, 8, 34. *i. ischiadi-
ci dolor.* coxae Dolores 2, 1, 19.
coxaeque Dolores 2, 7, 15. Do-
lores circa coxas orti 2, 6, 16. si
in coxa Dolores sunt 2, 12, 10.
si a coxis Dolor in pectus transit
2, 7, 56. Dolor in coxis est 5,
26, 49. ubi Dolor in coxis est 2,
7, 12. in coxae Doloribus si ve-
hemens torpor est 2, 8, 118. Fri-
catio, v. Adhibeo. coxis proxima
Genua sunt 4, 23. 1. Frigus ini-
micum est coxis 1, 9, 4. Inflam-
matio coxae est 5, 25, 7. ima
spina (*dorsi*) in coxarum Osse de-
sinit, quod *deser.* 8, 1, 96-97. v.
resupino. (os coxarum) a lateri-
bus, id est, in ipsis coxis, Si-
nus rotundus habet 8, 1, 97. *i. a.*
avabulum femoris superiora (capi-

ta feminum) in Sinus coxae con-
jiciuntur 8, 1, 103. Spina coxa-
rum inter quartum decimum &
unum & vigesimum diem sane-
scit 8, 7, 19. *sed cum Morgagnio*
*videtur legendum tum hoc, tum se-
quente loco* spina, coxarum os,
caet. Spina coxarum vel fran-
gitur, vel foratur, vel colliditur,
vel finditur 8, 8, 19.
¶ coxa *i. dolor coxae, ischiadicum*
malum. coxa, si sine torpore est,
si leviter friget, quamvis magnos
dolores habet, tamen & facile
& mature sanatur 2, 8, 35 *synon.*
coxae dolor 34.
¶ e regione Dexteroris coxae fini-
tici (orbis tenuioris intellini) 4,
1, 27. vulva paulum ad Dexte-
riorem coxam convertitur 4, 1,
38. resupinandus autem homo
est, coxis Erectioribus 7, 16, 7.
qui (tenes) lumbis sub imis co-
xis inhaerent 4, 1, 19. *sed leg.* costis.
¶ *cum verbis.* v. Adhibenda frica-
tio. Admotae cucurbitulae; Ad-
movere cucurbitulas. Aggluti-
nanda cucurbitula. Super genua
sua coxis ejus Collocatis 7, 26,
27. Dolent coxae 2, 7, 31, qui-
bus spina Dolent coxaeve 4, 4, 76.
coxis Dolentibus (prodest *id* ma-
lagma) 5, 18, 19. coxae paulu-
lum Excitantur 7, 26, 163. *i. ele-
ventur.* v. Perficio. Protego. Tum-
esco.
¶ *cum particulis.* initium A coxis
faciam 4, 22, 2. v. *supra* Dolor.
cornibus (plagae lunatae) Ad
coxas spectantibus paululum 7,
26, 45. esse canalis debet a plan-
ta, si femur fractum est, usque
Ad coxam 8, 10, 69. Circa co-
xas 2, 2, 5, 2, 6, 16. minister
Contra coxam propellere (debet
os) 8, 20, 23. In coxa 2, 12, 10.
In coxis 2, 7, 12, 5, 26, 49. In
ipsis coxis 8, 1, 97. ilia Inter
coxas & pubem posita sunt 4, 1,
39. inulae radix *caet.* late Super
coxam imposita 4, 22, 8. tribus
aut quatuor locis Super coxam
cutem candentibus fermentis
exulcerare (efficacissimum est) 4,
22, 11.
Crassus, a, um. *opp.* tenuis, v. Cu-
tis. si de nigro Aliquid albidum
factum est, *caet.* si asperum &
crassum est 6, 6, 14. v. Caro Cu-
tis. *ἰχθῆρ.* Impetigo. Intestinum.
Medicamentum. *Μελιχρῶ* Orae
ulceris. Palpebrae. Pituitae. Pus.
Sanguis. Sanies. Squama. Tunica.
Urina. Uva palati.
¶ Crassior. *μελικρῶ*, pituita *caet.*
2, 19, 2. 5, 26, 74. *caet.* crassus,
tenuis 8, 5, 9 *opp.* Crassissimum,
os, pus 5, 26, 68. 8, 1, 14.
¶ Modice crassus sanguis 5, 26, 78.
Modice crassa (sanies) 5, 26, 83.
Nimium crassus sanguis 5, 26, 77.
[0 2]

Satis crassa tunica 7, 7, 118. Va-
rie crassa (est sanies) 5, 26, 67.
¶ *quasi subf.* Crassum quibus jocinoris
crassum vulneratum est 5, 26, 18.
Crassitudo, inis. jamque ei (ungui
oculorum) crassitudo quoque
accescit 7, 7, 20. *tut* fiat Cerati cras-
situs 5, 13, 57. donec Cerati cras-
situs sit 5, 18, 9. ubi Cerati
crassitudinem habet 5, 18, 12. do-
nec Cerati crassitudinem habeant
6, 7, 24. donec liquidum Cerati
crassitudinem habeant 6, 18, 33.
quae (spatha) crassitudinem duo-
rum Digitorum habet 8, 15, 7.
donec Emplastri crassitudo ex
omnibus fiat 5, 26, 285. donec
Malagmatis crassitudo sit 5, 18, 44.
ex malo Punico dulci succus ex-
primitur, & ejus sextarius ad le-
nem ignem decoquitur, donec ei
Mellis crassitudo sit 6, 10, 5. do-
nec eis Mellis crassitudo sit 6, 6,
120. donec his Mellis crassitudo
sit 6, 14, 6. donec Mellis cras-
situdo his fiat 5, 25, 37. donec
Mellis crassitudo ei fiat 5, 28,
259. humor crassitudinem Mellis
aut Visci referens, interdum Olei
5, 28, 211. donec Mellis cras-
situdinem fecerit (*pharmacopoeus*) 6,
8, 2. donec Mellis crassitudinem ha-
beat 6, 6, 31. 6, 19, 3. donec
Mellis crassitudinem habeant 6,
18, 17. quorum (mororum) suc-
cus eodem modo, quo Punici ma-
li, (6, 10, 5.) ad Mellis cras-
situdinem coquitur 6, 11, 21. donec
ad Mellis crassitudinem venerint
6, 5, 7. ferramentum crassitudi-
nis Modicae 7, 26, 85. lien lon-
gitudinis crassitudinisque Modicae
4, 1, 17. Modici crassitudinis (os-
sium radii & brachii) mutato 8, 1,
83. crassitudo Olei, v. *sup.* cras-
sus. Mellis. donec crassitudo in
his Passi fiat 6, 7, 140. donec
crassitudo Sordium fiat 5, 25, 10.
donec crassitudinem Sordium ha-
beat 5, 25, 13. donec crassitudo
Strigmenti fiat 6, 6, 226. inco-
quantur, donec Visci crassitudi-
nem habeant 6, 18, 20.
Creber, bra, brum. *opp.* rarus 5,
26, 123. *bis.* v. Cupiditas. Dolor.
alvi Ductio. Fibula. Foramina.
Maculae. Mutatio coloris. Sitis.
Sonus. Sutura. Tumores. Ulcera.
Vomitur. crebriore vomitu uti 4,
24, 31. minus crebris voraminibus
5, 28, 213. nimis creber 5,
26, 123. *bis.*
Crebro. v. Contineo. Impono. Inci-
di cutis. Revertor. Scabo. Spi-
ro. imponendum vero in eum
(ventrem) crebrius sinapi 3, 23,
38. *i. crebro.*
Credo, ere. istud interdum valetu-
dinis causa recte fieri, Experi-
mentis credo 1, 3, 48. v. Expe-
rimentum. cur enim potius ali-
quis

quis Hippocrati credat quam Herophilo? caet. I Praef. 47. alii credunt Hippocrati, per calorem cibos concoqui *ib.* 35. ne finitae quidem vitae satis certas Notas esse proposuit, quibus medici credidissent 2, 6, 37. ei Remissioni (febris) credendum est, quae etiam immoratur 3, 11, 8. *fidendum.* Venis maxime credimus, fallacissimae rei 3, 6, 11 *i. pulsui.* altera res est, cui credimus, Calor, aequae fallax *ib.* 18. igitur intueri quidem etiam ista oportet, sed His non omnia credere *ib.* 19. *cum accus. enim infinitivo:* credo autem, eo plura esse tentata 5, 18, 32. in quibus plus profici manu, quam medicamentis, credo I Praef. 19. neque enim credunt, posse eum scire, caet. I Praef. 23. *add. ib.* 92. 2, 16, 6. id inferendum huic operi meo credidi 4, 4, 18. Asclepiades utique mittendum sanguinem credidit 4, 3, 5. ut insanabiles esse crediderit 7, 4, 14. neque credendum utique nostris est, Qui 1, 8, 4. credo, Quia 2, 10, 40. 7, 11, 2. ponendum autem: hoc esse credidi, non Quo curatio ejus rei ulla sit, sed Ut res indicis cognosceretur 8, 13, 4. Credo, Quoniam 5, 27, 48. neque credendum est, Si 3, 18, 12. Ut quidam crediderunt I Praef. 13. ¶ neque labori se, neque excitationi, neque negotio credere (debet) 1, 2, 2 *i. agere.*

Credibilis, e. nervum praecisum esse, credibile est 5, 26, 178. *conf.* 8, 1, 5. 8, 4, 6.

Κρεμνισμός, *negos*, mascul. quicquid suspendit sive suspensum tenet. dependens vero (testiculi) ab inguinibus per singulos nervos, quos *κρεμνισμός* Graeci nominant 7, 18, 3. hos vulgo quidem accipiunt de musculis, qui hodie hoc nomine appellari consueverunt; sed, Morgagnius in Celsum Epist. IV. ostendit, ita dictum vas deferens intelligendum esse; si quidem & ipse Celsus deinceps aliquoties de hoc nervo ita loquatur, ut non nisi is, qui funiculo spermatico comprehendatur, intelligi possit: & Columellam, dum scribit de Re Rustica lib. 6. cap. 26. testium nervos, quos Graeci *κρεμνισμός* ab eo appellant, quod ex illis genitales partes dependunt; jubetque in visulorum castratione extremam partem testium, adhaerentem praedictis nervis relinqui, pariter vas deferens significare necesse sit: denique Rufus Ephesus clarissime dicit, ex interpretatione Latina, de Corporis humani partium appellationibus lib. 1. cap. 32. nervus quoque cum arteria concavus ad testem pervenit, qui suspensor di-

ci potest, cremastera Graeci nuncupant.

Cremor, oris. Alicae cremor dandus est 3, 7, 18. in alvum Alicae cremorem ex inferioribus partibus indere, si quidem id quoque vires tuerit 3, 19, 21. gargarizare ex Fici cremore (necessarium est) 6, 6, 159. laevat cremor Furfurum 5, 22, 29. Furfurum cremori ad gargarizandum paulum mellis adiciendum 6, 10, 15. eodem Furfurum cremore gargarizandum est 6, 10, 17. os diluendum est cremore Lenticulae 6, 15, 8. eluere os cremore Lenticulae (oportet) 6, 13, 3. elui (pus) cremore Lenticulae debet 6, 18, 26. Lenticulae cremore uti (satis est) 6, 13, 11. Oryzae cremor dandus est 3, 7, 18. Psifanae cremor dandus est 3, 7, 18. laevat cremor Psifanae 5, 22, 29. cremor Psifanae fumendus est 4, 6, 20. in alvum Psifanae cremorem ex inferioribus partibus indere, (ultimum auxilium est,) si quidem id quoque vires tuerit 3, 19, 21. ex inferioribus partibus tepidum infundere Psifanae cremorem 4, 15, 9. ducenda alvus Psifanae cremore 3, 7, 8. ducitur autem (alvus) percolato Psifanae cremore cum oleo & melle 4, 13, 10. continendusque saepe ore Reprimens cremor est, cui paulum mellis sit adiectum 6, 11, 2. ¶ Percolato psifanae cremore 4, 13, 10.

Creo, are. quo plus create Carnis possit (plaga) 7, 20 extr. quod in medio (plagae) Carunculam creet 7, 7, 100. neque enim creatur ibi (*in cuturum chirurgiae*) Corpus, sed ex vicino adducitur 7, 9, 3. ubi humerorum dolor vel ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit, Torporemque & Dolorem creat 2, 8, 120. quod Duritiem creabat 2, 14, 7. si ex quatuor principiis vel superans aliquid vel deficient adversam Valetudinem creat I Praef. 24.

Cresco, ere. quibus in pueritia exciderunt (Articuli,) neque repositi sunt, minus quam caeteri crescunt 8, 11, 20. si etiam vehementius Dolor crevit 4, 3, 19. quum crescere desit (Febris) 2, 10, 33. *synon.* remissio *ib.* eaque (remedia) quae crescentibus (Morbis) apta sunt, in remissionibus potius experienda sunt 3, 2, 5 *opp.* non solum sub omni calore, sed etiam retento spiritu, crescit (Tumor *omphalocetes*) 7, 14, 9. sub clamore & satietate caet. crescit (Tumor *enterocetes*) 7, 18, 18.

Creta, ac. insula, unde

Creticus, a, um. v. A istolochia Cera. Daucus. Dictamnus.

Creta, ae. terrae genus. creta Cimolia simul reprimat & refrigerat 5, 33, 10. sanguinem supprimit 5, 1, 2. creta Cimolia cum thuris cortice contrita, & aqua coacta 5, 27, 92. cretae Cimoliae subcaeruleae *genit.* 6, 5, 11. Cimoliam cremam aqua pluviali exceptam 5, 26, 236. delinendus homo (*cardiacus*) est Cimolia creta, vel subinde hujus Pulvere respergendus 3, 19, 8. creta Cimolia totum locum illinemus 8, 9, 26. Rhod. in Lexico Scribon. legit. p. 368 terra cim. creta Fingularis sanguinem supprimit 5, 1, 2. alvum attingit corpori illita 1, 3, 66. *conf.* *Asag.*

Crimen, inis. nec protinus crimen artis esse, si quod professoris est 2, 6, 38.

Κριτικός, *ov. criticus*, judicatorius. eosque (dies impares) tanquam tunc de aegris judicaretur, *κριτικός* nominabant (antiqui) 3, 4, 36.

Κριθή, *ης*. tuberculi genus, a similitudine hordei dictum, in palpebra 7, 7, 7 ubi & seqq. tractatur.

Crocum, i. videtur hanc facultatem (alvum molienti) habere 3, 21, 25. purgat 5, 5, 5. discutit 5, 11, 3. crocum nominat. 3, 21, 25. 5, 5, 5. 5, 11, 3. 5, 21, 7. 5, 28, 271. 6, 6, 33. 6, 11, 21. crocum acc. 4, 24, 23. croci *genit.* 5, 18, 8. 5, 19, 37. 5, 20, 18. 5, 21, 9. 10. 5, 23, 8. 12. 20. 5, 25, 19. 21. 23. 26. 29. 35. 37. 38. 5, 26, 240. 5, 28, 268. 6, 6, 31. 34. 52. 53. 56. 61. 85. 140. 141. 143. 149. 154. 156. 184. 193. 6, 7, 17. 21. 30. 34. 39. 49. 6, 9, 18. 24. 6, 10, 6. 16. 6, 11, 8. 10. 6, 18, 17. 19. 32. croci paulum 4, 10, 5. croci paululum 4, 10, 6. cui paululum croci sit adiectum 6, 18, 75. quum paululum his croci quoque accessit 5, 25, 17. paululumque his croci adiciatur 5, 22, 7. donec similis croco color fiat 6, 19, 4. potiones, quae ex odoribus fiunt, id est, spica nardi, croco, caet. 4, 20, 20. utendum croco, cui album ovi misceatur 6, 6, 93. croci Cilicii 5, 23, 12. 6, 6, 156 & 193.

Crocinus, a, um. Crocinum unguentum, v. Unguentum.

Crocomagma, atis. *genit.* crocomagmaris, quod quasi recrementum ejus est 5, 18, 27 quae adjecta verba glossata esse videntur, recrementum ejus, scil. croci. 2. e. *μάγμα* crassum quod superest, *πορώμα* unguentum ex croco, omne

additis, expressum est. v. Dioscorid. lib. 1. cap. 26. Galen. de Antidotis lib. 2. cap. 5. Aët. Tetrabib. I. Sermones 2. cap. 196. crocomagmatis genit. s. 18, 40. 6, 5, 11. 6, 6, 157. id (collyrium,) quod ex crocomagmate fit 6, 6, 192. v. Collyrium.

Crucio, v. post Crux.

Crudelis, e. quae (mortuorum laceratio) etsi non crudelis, tamen foeda sit I Praef. 73. incidere autem vivorum corpora, & crudelle, & supervacuum est I Praef. 118. *conf. ib. 66.* neque esse crudelle, hominum nocentium, & horum quoque paucorum, suppellicis remedia populis innocentibus saeculorum omnium quaeri I Praef. 45.

Crudeliter, eaque (nervorum distentio) hominem crudeliter consumit 2, 10, 43. itaque (incidendo corpora vivorum) consequi medicum, ut hominem crudeliter jugulet I Praef. 70.

Crudelitas, atis. idque per misericordiam discere, quod alii dira crudelitate cognoverint (*incisione vivorum hominum*) I Praef. 72.

Crudus, a, um. *opp. coctus.* Album crudum ex ovis 4, 15, 10. refrigerant olera, quorum crudi Caules assumuntur 2, 27, 2. siid, quod Excernitur, crudum est 2, 8, 103. columbae Jecur recens & crudum 4, 8, 10. idque Linum debet esse crudum, & duplex triplexve 7, 4, 27. nihil enim concoqui (proponunt) sed crudam Materiam, sicut assumta est, in corpus omne diduci I Praef. 36. Mel crudum 2, 29, 6. 5, 5, 5, 6, 4. infundere cruda Ova 4, 19, 26. Pix cruda 5, 5, 6. Picis crudae 5, 28, 293. crudus Vitellus 5, 11, 5. Vitellus crudus 5, 5, 5, 15, 2.

translate, oppositum ei quod concoctum appellatur in vitis morbusne corporis: v. Concoqui, crudum est in abscessu quid? 5, 28, 145. 146. opp. matura suppuratio ib. 147. conf. ib. 143. si crudum infusum est 7, 30, 9 *de apostemate in ulcere opp.* ubi primum pus apparuit *ib. 8.* Urina tenuis & cruda 2, 7, 85 *i. sine sedimento.*

quum sit autem minime crudo sanguis mittendus 2, 10, 25 i. homini ante concoctionem ciborum peractam: opp. concoctio ib.

qui crudum ructat 1, 2, 3 i. ex crudis assumtis in ventriculo reliquis.

Cruditatis, atis. concoctio (*in arthriticis*) sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria: cruditas enim id maxime laedit 1, 9, 2 *opp.* Aliqua 3, 15, 24. Ulla 2, 12, 15. Metus cruditatis 4, 11, 17.

Signa cruditatis 2, 7, 6. aulla

cruditatis Suspicionem remanente 2, 10, 28. *opp. concoctio ib. 25.*

¶ cum verbis. cruditates Cavendae sunt 3, 23, 11. capitis dolor cruditate Contrahitur 4, 2, 7. quum Discussa cruditas est 4, 11, 13. ut neque cruditas ex eo (vino,) & tamen somnus Fiat 6, 6, 68. aut bilis aegrum aut cruditas male Habet 3, 6, 7. maxime Laedis (corpus) 1, 9, 2. ne cruditatem Moveat (cibus immodicus) 2, 9, 7. haec (*intiora corporis*) cruditate Mutantur I Praef. 67. ne ulla cruditate Substante (ducatur alvus) 2, 12, 15. Sum: si praecordia dolent, aut inflatio gravis est, aut toto die non concoctis fertur urina; cruditatem esse manifestum est 2, 7, 6. ne qua cruditas in quotidianam (febrem) id malum (quartanam) Vertat 3, 15, 24. Vitare oportet cruditatem 1, 10, 3. *add. 3, 16, 9.* Vitanda cruditas 3, 22, 29. 4, 5, 22. oportet Vitare cruditates 4, 21, 3.

¶ cum particulis. si Ex cruditate origo est (doloris capitis) 4, 2, 15. etiam In cruditate adhibetur (auxilium cucurbitulae) 2, 11, 13. cavendum autem est, ne quid horum (*sudorem moventium*) In cruditate teneatur 2, 17, 6. adiciunturque dolores & vomitus (*in enterocolo*), quae ex stercore Per cruditatem eo delapso fere accidunt 7, 20, 4. in plerisque Post frigora cruditatesque oritur (morbus colicus) 4, 14, 3.

¶ de conditione morbi ejusve materiae, opposita concoctioni & maturitati, antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionem moliebantur, eo quod cruditatem maxime horrebant in febribus 3, 4, 7. opp. urina vero fulva & tenuis in magna cruditate esse consuevit, & saepe, antequam spacio maturelcat, hominem rapit 2, 6, 31. opp.

Cruor, oris. Aliquid cruoris 8, 2, 6. cruoris Aliquid 8, 2, 13. si cruor quoque ex ulceribus Apparet 6, 7, 57. siue intus Concretus sruor remanet, Discutitur 8, 4, 62. difficulter urina redditur, eaque aut est cruenta, aut cruor Fertur 5, 26, 46. intus intestina exulcerantur (*in dysenteria*), ex his cruor Manat, isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis Excernitur 4, 15, 2. radere (os oportet,) donec jam aliquid cruoris Ostendatur, quae integri ossis nota est 8, 2, 6.

Cruentus, a, um. nonnunquam aut sanguis aut cruentum, aut purulentum Aliquid cum ea (urina) excernitur 2, 7, 35. interdum

[0 3]

cruentum Aliquid (excreatur) 3, 22, 11. Carni cruentae (simile aliquid) 7, 6, 8. periculum offendit id, quod Excernitur, si est cruentum 2, 4, 23. Pus cruentum 2, 8, 68. siue cruentum (est Sputum) 2, 8, 64. quae (Vomica) quo cruentior, eo melior est 2, 8, 17. Urina cruenta 5, 26, 46. 7, 26, 64. emplastrum, quae cruentis Vulneribus injiciuntur 5, 19, 1. *conf. 5, 26, 133.*

¶ cum verbis. si qua cruenta Colerunt 7, 26, 114. si sanguis per hanc (urinam) editur, & in eo quaedam cruenta Concreta sunt 2, 7, 33.

Cruento, are. ibique (qua summum est acrothymium) facile finditur & cruentatur 5, 28, 223.

Crus, cruris. ad extremas partes, id est, crura brachiaque 4, 14, 4. fere inter vigesimum & trigessimam diem sanescunt crura brachiaque 8, 7, 20 *sc. fracta. conf. Brachia. Femur.* crus femurque *acc. 8, 10, 68.* commune ei (cruri) femorique 8, 10, 65. crura manusque contrahuntur 4, 11, 5. crura pedesque 4, 8, 6. *acc. 3, 6, 28.* pede & crure 8, 22, 5. *conf. pes.*

¶ cum adjectivis. extensumque (crus) Alteri cruri ad calcem par est 8, 20, 7. crus longius Altero est 8, 20, 4. crus Brevius varumque fit 8, 20, 4. Dextrum crus *acc. 7, 26, 30.* Interiora crura 7, 26, 29. ipsum crus 8, 1, 108. crus Longius altero est 8, 20, 4. per omnia crus brachio Simile est 8, 1, 108. Sinistrum crus 7, 26, 30. crus longius altero & Valgius est 8, 20, 4. crus brevius Varumque fit 8, 20, 4. ex Utroque crure 3, 23, 26.

¶ cum substantivis similibus. Commune ei (cruri) femorique est 8, 10, 65. Communia etiam quaedam (sunt) femoribus, cruribus, caet. 8, 10, 1. summisque Dignis postea cruris ejus insisti 8, 10, 70. inter omnes erum Flexus 8, 1, 107. v. Fricatio. crurum Imbecillitas 3, 27, 11. ipsum crus est ex Ossibus duobus 8, 1, 108. alterum Os (cruris,) alterum 8, 1, 110-112. aliquis etiam cruribus Tumor est 4, 9, 1. crurum Varices 7, 7, 183. in cruribus orti Varices 7, 31, 1. undique Varicibus crure liberato 7, 31, 13.

¶ cum verbis. v. Adduco. Attraho. Calefacio. Colloco. Conjicio. Consisco. Contego. Contraho. Delligo. Detineo. Diduco. Dispergo. Excipio. Extendo, meliusque id crus superius corpus Fert 8, 20, 6. v. Frango. Frigefco. Jacto. Intumesco. Laboro. Libero. Nudo. Perficio. Plisco. Porrigo. Reduco.

duco. Repono. Sum: crus est ex ossibus duobus 8, 1, 108.
 ¶ cum particulis. A cruribus 8, 1, 105. A brachiis cruribusque 4, 4, 96. ab his (ani vitiis) Ad crura proximus transitus est 7, 31, 1. Circa crura 2, 2, 5. Ex utroque crure 3, 23, 26. In crura 2, 8, 10. In crure 8, 10, 64. 8, 11, 3. In cruribus 2, 7, 53. 4, 7, 7. 5, 28, 72. 6, 6, 65. 7, 17, 10. 7, 31, 1. 8, 10, 13. 8, 20, 1.
 Crusta, ae. sive ex Medicamentis sive ex Ferro crustae 6, 18, 54. conf. 5, 9, 5, 28, 11. & 24. 6, 11, 6. crustae Maturae 6, 18, 55. Plures acc. 6, 8, 3. Qualis 6, 7, 70. 6, 12, 6. crusta eum locum Astringunt 5, 28, 109. donec crustae Cadant 5, 27, 95. ut crustae Decidant 7, 7, 180. his (crustis) Decidentibus 6, 18, 54. crusta undique a viva carne Diducta 5, 28, 12. si vel volens aliquis vel imprudens, immature crustas Diduxit 6, 18, 56. Elidi, v. infra crustae Resolvuntur. quum crustae Exciderunt 6, 18, 46. ubi Exciderunt (crustae) 5, 26, 246. ubi crustae Exciderunt 6, 18, 50. 7, 7, 72. si jam crustas Habent (ulcera oris,) quales in adultis esse confluunt 6, 11, 6. sin autem ea ulcera circa os sunt, pluresque crustas Habent 6, 8, 3. crustas ulceribus tanquam igne adustis, Inducunt quae? 5, 9. adhibenda sunt ea, quae adurendo crustas ulceribus Inducant 6, 11, 24. neque rodentibus medicamentis, neque adurentibus, & ob id ipsum Inducentibus crustam 5, 26, 200. crusta, qualis super ulcera Innascitur 6, 7, 70. sive ex medicamentis sive ex ferro crustae Occalluerint 6, 18, 54. ubi crusta ex auricula Procidit 6, 7, 72. crustas vero has (ulceribus inducas) Resolvit farina triticea caet. 5, 10 quae crustas a vivo Resolvant, *αποσφραγιστά* Graeci nominant 5, 26, 245. donec ex ipso (cole) crustae maturae leniter Resolvantur 6, 18, 55. sub his (medicamentis) crustae Resolvuntur (in naribus,) quae tum per stercutamenta Elidi debent 6, 8, 7. tum deinde ulcus, sicut caetera adusta, curandum est: Sequitur enim sub medicamentis rodentibus crusta 5, 28, 11. Sum: si crusta est 6, 7, 71. circaque quasi crusta est 5, 28, 4.
 Crustumium, urbs Latii; unde
 Crustuminus, a, um. pitrum fragile, quale Crustumium est 2, 24, 6. v. Rhod. ad Scribon. Comp. 104. p. 175 & in Lexico Scribon. h. v.
 Crux, ucis. unde
 Crucio, are. parcius in his (pueris) agendum est, non cruciari vigi-

lia, fameve, aut nimia siti 3, 7, 10. neque nimium siti crucietur (febricitans) 3, 4, 17. in quo (morbo) simul aeger & siti & aquae metu cruciatur 5, 27, 19. quae (mala) dolore non cruciant 7, 7, 37. sic cruciat (colicus morbus,) ut vitae spacio nihil demat 4, 14, 3.
 Κρυσαλλος, x. unde
 Κρυσαλλοειδής, es. crystallo similis. gutta humoris, ovi albo similis, in interiore oculi: *κρυσαλλοειδής* a Graecis nominatur 7, 7, 126 hodie humor crystallinus, vel lens crystallina.
 Cubo, are. cubantem aegrum fluens alvus exercuit 7, 2, 24. isque (aeger) cubare quam maximo conclavi debet 3, 4, 16. locus, in quo cubat (vulneratus) 5, 26, 188. loco obscuro cubare debet (ophthalmicus,) sic, ut a sermone quoque abstinere 6, 6, 10. scire licet, non periclitari (febricitantem,) si in larus aut dextrum aut sinistrum, ut ipsi in usu est, cubat, cruribus paulum reductis, qui fere sani quoque iacentis habitus est 2, 3, 1. In ventrem cubandi dulcedo, (jocinoris vulnerati nota est,) 5, 26, 44. si cubare in ventrem iucundius est (cui calculus excaecus est) 7, 26, 130. oportet cubare Molliter (in nephritide) 4, 10, 2. mors denunciatur, ubi aeger Supinus cubat 2, 6, 14.
 Cubans i. aegrotus: ulterioribus quidem diebus cubantis luxuriae subscripsit (Asclepiades) 3, 4, 12. ut (medicus) omnes notas ex vultu quoque cubantis perspicat 3, 6, 25. caput huius quoque cubantis sublime esse debet 4, 4, 94. ut maxime cubantem juvat 8, 25, 9. cubantis quoque legendum videtur 5, 26, 14 pro curantibus.
 Cubile, is. lectus per aetatem terra; per hiemem, Durum cubile (extenuat corpus) 1, 3, 32. fatigato Quotidianum cubile turpissimum est, Insolitum contra lassat: quod enim contra consuetudinem est, nocet, seu Molle seu Durum est 1, 3, 21. Molle cubile (implet) corpus 1, 3, 31. periculosa etiam (alvus est,) quae inter febres fluens conquiret hominem in cubili non patitur 2, 4, 22.
 Cubitus, i. alterum os brachii. cubiti Alterius 8, 10, 61. cubitus inferior Longiorque, & primo Pleator (radius) 8, 1, 81. cubitus Rotundus in extremo 8, 1, 85. ex Summo cubito 8, 10, 62. ibi (ad manum) cubitus admodum Tenuis est 8, 1, 83.
 ¶ articulus humeri cum brachio. In cubito tria coire ossa, humeri & radii & cubiti ipsius caet. 8, 16, 1.

¶ cum substantivis. In summo Capite in sinum humeri se inserit 8, 1, 81. radius in Cervicem ejus (cubiti) insinuat 8, 1, 84. al. verticem: Morg. emendat. in vicem. modo Crassitudinis (ossium brachii) motato 8, 1, 83. ferulaeque vel omnino non imponendae contra Eminentia cubiti 8, 10, 53. cubitus rotundus in Extremo 8, 1, 85. in cubito callus circumdatur, isque Flexus illius, postea prohibet 8, 16, 14. cubitus cum Humero 8, 15, 2. add. ib. 19. Os cubiti ipsius 8, 16, 1. v. Ossa duo, radii & brachii. Ossa juncta paulatim diripiuntur, rursusque ad manum coeunt 8, 1, 82. brachii, synon. cubitus ib. 83. cubitus rotundus in extremo. Parte altera paululum procedit 8, 1, 85. i. processu coronae. supra cubiti alterius Regionem 8, 10, 61. in hoc casu quaedam Similitudo est tibiae & cubito 8, 20, 2. radius in Verticem ejus (cubiti) insinuat 8, 1, 84. secundum primas add. in summo capite duobus quasi Verticibus extantibus in sinum humeri se inserit (cubitus) 8, 1, 81. ubi in Vicinia cubiti humerus rursus est 8, 10, 51.
 ¶ cum verbis v. Annecto. Attollo. Committo. Excido, penultimā correptā. Extendo. Foveo. Frango. Impello. Infero. Jungo. Perficio. Porrigo. Procedo. Prolabor. Recedo. Remaneo. Repono. Revertor.
 ¶ cum particulis. quodsi Ex summo cubito quid fractum sit 8, 10, 62. In cubito 8, 16, 1. 6, 14. paulum Supra cubitum 8, 15, 11.
 Cucumis, meris. imbecillissimam materiam esse, (scire oportet) quicquid in cauliculo nascitur, qualis est cucumis 2, 18, 10. boni succi est 2, 20, 4. contra mali succi est 2, 21, 2. acris est 2, 22, 5. refrigerat 2, 27, 2. cucumeris Semina detractis corticibus sexaginta 4, 10, 5. ejusdem cucumeris Semina triginta 4, 10, 6.
 ¶ cucumeris Agrestis radix 6, 18, 76 alias vocari solet aspinus cucumis. cucumeris Agrestis radices 5, 18, 23. cum succo radices ex cucumere Agrestis 6, 7, 87. cucumeris Agrestis succus 6, 7, 80. cucumeris Silvestris pars interior 5, 21, 6. cucumeris Silvestris radix 4, 24, 22. 5, 28, 140. radix Silvestris cucumeris 5, 26, 284. radices cucumeris Silvestris 5, 18, 35.
 Cucurbita, ae. imbecillissimam materiam esse (scire oportet) quicquid in cauliculo nascitur, qualis est cucurbita 2, 18, 10. firmior brassica & beta caet. quam cucurbita 2, 18, 16. boni succi est 2, 20, 4. alvum movet 2, 29, 2. cucurbita

curbita Elixa stomacho apta est 2, 24, 5. Elixa cucurbita refrigerat 2, 27, 2.

Cucurbitula, ae. cucurbitularum duo genera sunt, Aeneum & Corneum 2, 11, 1. Aenea, Cornea 2, 11, 2-4 ubi deservit. Utraque etiam ex quolibet alio (materiae genere) recte fit 2, 11, 5. add. ib. 6. conf. Os, oris, cum scarificatione, Cello est, cutem incidere & cucurbitulam accommodare oportet 7, 2, 3 si concisa ante scapello cutis est 2, 11, 7. occipitio incisio cucurbitulam admove- re 3, 18, 54 ab occipitio, incisio cute, cucurbitula adhibenda est 6, 6, 90. sic, ut cutis incidatur 4, 3, 19. sic, ut cutis quoque incidatur 4, 4, 82. cucurbitulae cute incisio 4, 20, 17. cucurbitulas pluribus locis admove- re, non ubique cute incisio, id enim duobus aut tribus locis satis est; ex caeteris spiritum evocare 4, 13, 7. sine scarifica- tione, redditur, sine ferro cucurbitulae 3, 11, 34. cucurbitulas sine ferro admove- re vel desigere 4, 7, 4, 4, 14, 5. pluribus etiam locis, aliquando sine ferro, cucurbitulas admove- re 3, 27, 14. si integra est (cutis) 2, 11, 7. admotae cucurbitulae, neque incidere cutem necesse est 4, 5, 5.

¶ Necessariae sunt 3, 21, 34. v. Opus esse. Praesidium est. Remedio sunt. Usus cucurbitulae praecipuus est, ubi caet. 2, 11, 8.

¶ cum verbis. v. Accommo. Adhibeo. Admoveo. Agglutino. Apto. Desigo. Demo. Evoco. Extraho. Facio optime. Impono. Imprimio. Inhaereo. Opus sum. Profum. Sum: si cucurbitula non est 5, 27, 31. add. ib. 39. v. Utor.

¶ cum particulis. nihil A cucurbitula agere 7, 2, 4 i. post applicationem cucurbitularum: sed verr. add. amittunt 2, v. loc. confugiendum. quor. Ad cucurbitulas est 4, 6, 7. In iisdem cataplasmatibus cucurbitulisque praesidium est 4, 23, 2. dolor pulmonis si neque Per cucurbitulas finitus est 2, 7, 86. Extrahi Per cucurbitulam non potest 1, 2, 9. si ne Per has quidem tormentum tollitur 3, 21, 35.

Culpa, ae. quod tamen nisi culpa vel aegri vel curantis nunquam fit 3, 15 extr.

Cultus, a, um. a Colo. lecto etiam & conclavi cultiore (utendum est) 3, 24, 17.

Cultus, u. saepe ineptiae sunt, curare varos & lenticulas & ephe- lidas: sed eripi tamen saeminis cura cultus sui non potest 6, 5, 1 i. remissus.

Cum, adverbium vel conjunctio, v. Quum.

Cum, praepositio. neque cum carne nervisque conjungi posset articu- lus 8, 1, 87. orbes jejuni intestini per membranas singuli cum inter- ioribus connectuntur 4, 1, 26. cum quo (cremore) recens adeps cocta fit 3, 7, 18. proximum est, ut quies tot dierum & abstinencia, cum caeteris, quae praeci- piuntur, febrem tollant 3, 15, 10 i. addita caeteris. conf. cum Verbis.

¶ de toto quodam. cum ipsis corti- cibus suis punica 4, 19, 21. con- tulae cum testis suis cochleae 5, 2, 2. cochleae cum testis suis comburendae 5, 21, 12. si cum cute cartilago rupta est 8, 6, 3. in eo membro, quod per se im- mobile, non nisi cum toto cor- pore moveretur 5, 28, 179. herbam mentastrum cum suis radicibus evelli debere 6, 9, 29. verbenarum confusa cum teneris caulibus folia 2, 33, 10. malae cum toto osse, quod superiores dentes excipit, immobiles sunt 8, 1, 33. praecordia cum ventriculo 5, 26, 7. ejiciendaque (tunica cystici tumoris) cum eo quod intus tenet 7, 6, 13. testiculus cum venis & arteriis & nervo suo 7, 19, 17. testiculus cum duabus suis tunica 7, 19, 10. totusque (sinus) cum velamento suo eximitur 7, 13, 5. pedes cum digitis ungui- busque 2, 7, 95.

¶ i. s. corpus cum capite 3, 23, 20 synon. corpus & caput 1, 3, 23. ex agno cum petiolis totum caput 2, 18, 31. cubitus cum hu- mero 8, 15, 2. cubitum cum hu- mero 8, 15, 19. summa cutis cum subjecta tunica 7, 13, 3. cum car- ne callus quoque extenuatur 8, 10, 128. aliquid de sinapi cum ficu 8, 10, 129. jus, in quo por- rus cum pullo gallinaceo coctus fit 4, 6, 15. id (linum) in fistula cum simili nodo relinquendum 7, 4, 30. notae inflammationis sunt quatuor, rubor & tumor cum calore & dolore 3, 10, 9. in his (pustulis) saepe rubor cum calo- re est 5, 28, 66. tumor cum ca- lore 4, 24, 10 synon. tumor calor- que ib. 15. ubi cum tumore in his (oculis) dolor est 6, 6, 18. uva si cum inflammatione de- scendit 7, 12, 28 i. inflammatur & descendit ulcera si cum inflam- matione finita non sunt 6, 6, 136 i. ulcera & inst. simul f. rubor cum inflammatione mediocri est 5, 28, 96. ulcera oris, si cum in- flammatione sunt 6, 11, 1. ubi cum dolore inflammatio quievit 8, 20, 9. ulcus cum magno dolore 4, 28, 207. saepe cum vulnere lo- co moventur ossa 8, 25, 1. mem-

brum, quod cum vulnere loco- morum est 8, 25, 9. furunculus est tuberculum acutum cum in- flammatione & dolore 5, 28, 112. ex pustulis vero nonnunquam etiam ulcuscula sunt, & modo tantum cum prurigine, modo etiam cum inflammatione ac do- lore 5, 28, 246-247. rubetque (abscessus) cum calore, & paulo post etiam cum duritia 5, 28, 133. habet cum dolore etiam hanc molestiam 7, 12, 45. si cui tument ac distenduntur cum dolore oculi 6, 6, 158. atque in ipsis cervi- cibus glandulae posita sunt, quae interdum cum dolore intume- scunt 4, 1, 5. lingua faucesque cum rubore intumescunt 4, 4, 3. is (rubor) cum dolore procedit 5, 26, 215. mulier ex partu si cum febre vehementibus etiam & assiduis capitis doloribus premitur 2, 8, 112. add. ib. 132, 6, 7, 7. ubi cum febre dolor est 4, 2, 11. sy- non. in ib. 8. mediocris est cum fe- bre modica dolor 7, 26, 119. quod neque infania esset nisi cum febre intenta 3, 18, 20. auris quoque dolor acutus cum febre continua vehementique, saepe mentem turbat 2, 7, 67. conf. in- fra cum verbo Orior caet. cum siti vigiliae sentiuntur intus aliquae punctiones 5, 28, 134. ubi inter- ior (pars corporis) cum siti ca- let 2, 14, 26. si longa tristitia cum longo timore & vigilia est 2, 7, 50. dolores capitis, quibus oculorum caligo & rubor, cum quadam frontis prurigine acce- dunt 2, 8, 53. rubent tantum o- culi, & cum dolore quodam fere levi ac prurigine graves sunt 6, 6, 173. dementia cum distentione nervorum 2, 8, 129. illa cum hy- dropicis communia sunt (hydro- cephalicis) 4, 2, 29.

¶ de assumtis in pastu se invicem excipientibus. isque (cibus) esse debet cum pane hesterno, vino austero meraco, & carne assa, cibusque omnibus quam siccissimis 1, 3, 54 i. ex iis constare pastus. po- tio esse debet magis liberalis & ante cibum & post hunc, & cum hoc 3, 6, 50 i. inter pastum, & ip- sum cappar cum cibo asumere, & muriam ejus cum aceto forbe- re, commodum est 4, 9, 16. cum cibo vini paulo plus asumere (oportebit) 4, 6, 22. deinde cum cibo pleniore vinum bibendum 4, 2, 51. dare cum cibo vinum 3, 9, 6. vinum cum tempestivo ci- bo datum 3, 20, 18. cibum semper modicum cum aqua sumere (oportet) 4, 2, 25. cum melle quaedam edenda, ut nuclei pinei caet. panis non ita multum ex parte interiore cum pisciculis vel levi

levi carne sumere (opus est, vel expedit) 4, 2, 62. cum hac (sorbitione dandum) forbile ovum, nuclei pinei 4, 7, 10.

¶ *de medicamentariis rebus, quae mixtae assumuntur, vel aliter adhibentur.* bibat calidam aquam cum pipere 3, 12, 12. ante accessionem (febris) forbere (prodest) vel aceti cyathos duos, vel unum sinapis, cum tribus Graeci vini falsi: vel mista partibus portionibus & in aqua diluta piper, castoreum, laser, myrrham 3, 16, 7 *synon in.* ante accessionem autem dandum est castoreum cum scamonea; si non est, per se ipsum castoreum, cum aqua dandum est 3, 20, 20. potui dare (oportet) cum aqua betam albam contritam, vel cum aqua multa nuces amaras, apsinthium, anisum, sic, ut pars hujus minima sit 3, 24, 8 *i. in.* hederam cum rosa & aceto (imponenda) 3, 20, 14. impostam habere cum melle lenticulam: farinam cum ruta vel porro vel marrubio: ervum cum melle 5, 27, 94-96. *conf.* 4, 19, 17. tum imponendum linteolum cum emplastro 8, 6, 6. efficacissimumque est hic quoque salem calidis cum facellis superponere 4, 4, 10 *i. in.* lycium cum vino decoquitur 6, 7, 42. *add.* 4, 4, 11. castoreum cum aceto & laureo oleo & succo radicae corticis 6, 7, 79. acetum cum sale 5, 27, 82. *v.* Acetum. Album ex ovo. Butyrum. Castoreum. Cera. Farina. Gummi. Laser. Papaver. Piper. Pulvis. Sal. Vinum. Vitellus. *caet.* ducitur (alvus) percolato prisanae cremore cum oleo & melle, sic, ut praeterea nihil adjiciatur 4, 13, 10. vitellos cum aqua, in qua rosae floris folia cocta sint, (infundere oportet, per clysterem) 4, 15, 11. *conf.* 6, 7, 71. habet (collyrium) haec cum aqua pluviali 6, 6, 154-169. quibus myrrhae quoque paululum a quibusdam miscetur, vel papaveris lachrymae, aut thus cum muliebri lacte, vel amararum nucum cum rosa succus, vel castorei, myrrhae, papaveris lachrymae pares portiones cum passo 6, 7, 19-20. ore humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur 6, 9, 4. illinendum mel cum omphacio 6, 10, 12. tum inducere (oportet) articulis crocum cum succo papaveris & ovillo lacte 4, 24, 23. quidam resina terebinthinam cum thapsia inducunt 6, 4, 8. haec eadem cum melle purgant ulcera, & cum cera implent 5, 22, 3. dein id (caput) super adjuvandum aliquibus ex leviter

reprimentibus, quale est nitrum cum aceto, vel ladanum cum myrteo & vino, vel myrobalanum cum vino 6, 23, 8. *conf.* 5, 16, 5, 22, 5 & 10. 5, 26, 275, 5, 27, 58-78. 6, 7, 28 *bis:* 87 *bis:* 91. 6, 8, 12. 6, 9, 10. 6, 18, 71. *segg. caet.* porri succus cum hemina vini sumendus est 5, 27, 60. superdanda cum melle sunt vel linamenta, vel oleae folia ex vino decocta *caet.* 5, 28, 60. linteolum duplex, madens vino & oleo, superiniciendum est, cum eo similia & thuris fuligo 8, 7, 11. Ex ea aqua cum spongia os & caput subinde fovet 3, 18, 47. crocinum unguentum cum irino in caput datum 3, 18, 42. *caet.* ex simili ter usurpatur, sed distinguuntur 5, 27, 84. radícula aut e posca aut cum sale & aceto edenda est.

¶ *loco adjectivi.* quod is vitae genus sit securus, laboriosum an quietum, cum luxu an cum frugalitate I Praef. 86 *i. luxuriosum, frugale.* si alvus varia, si cum dolore est 2, 8, 97. si cum ardore febris est 3, 7, 3 *i. ardens.* febres cum inflammationibus 8, 4, 29. quod si pus & multum & cum malo odore coepit produrere 6, 18, 26 *i. male olens.* os cum rictu quodam pervertitur 4, 2, 31. id lippitudinis genus minime cum dolore est 6, 6, 6 *i. dolens.* inflammationes cum periculo mortis 8, 3, 25. laesa vesica nervorum distentiones cum periculo mortis excitat 7, 26, 36. viscerum dolor tumorque cum aliquo periculo subest 2, 7, 28.

¶ *loco adverbii.* idque ipsum cum difficultate redditur (per urinam) 2, 7, 33 *i. difficulter.* eadem facienda sunt cum majore quoque diligentia 6, 7, 92 *i. diligentius.* dolorque in ano est cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur 4, 15, 3. qui subinde eas rimas cum dolore diducendo sanguinem citat 7, 12, 45. omnibus indecore, quibusdam etiam cum dolore, dependet (testiculus) 7, 22, 18. in iisdem (digitis) recedere caruncula ab unguibus cum magno dolore consuevit 6, 19, 2. si cui tument ac distendantur cum dolore oculi 6, 6, 158. si oculi cum dolore vertuntur 2, 2, 7. si spiritus ex naribus cum fervore prorumpit 3, 6, 22. cum magna festinatione succurrendum est 7, 16, 6. die quarto demum eo (cibo) cum fiducia utendum 3, 5, 5. interdum latius & cum quibusdam intermissionibus scripsit 5, 28, 296. adverso scalpello subsecare magna cum moderatione 7, 7, 51. cum quo-

dam quasi murmure devolvitur (intestinum) 7, 18, 20. neque enim nisi cum periculo laeditur (tunica) 7, 20, 14. caro carcinomati similis cum periculo tractatur 7, 14, 16. cum majore periculo eodem revolvuntur 7, 26, 47. dens haerens cum summo periculo evellitur 7, 12, 6. bilis alvo cum rosione redditur 7, 23, 3. simulque etiam spiritus cum sono fertur 5, 26, 41. si venter omnibus horis & cum sono & sine hoc profluit 2, 8, 102. alvus cum multo spiritu redditur 2, 7, 32. auxilia etiam cum quadam temeritate rapienda sunt 3, 7, 6. siquidem melius ascensus quoque & descensus cum quadam varietate corpus moveat 1, 2, 11. cum his, cum quibus, *i. una, simul:* cum his 4, 16, 11. cum quibus 5, 23, 12.

¶ *abundat.* excuti quoque cum aliquo ferramento poterit (telum) 7, 5, 32. locumque cum molli lana implere! 7, 30, 5. opus est uti fricatione vehementi cum oleo & quibusdam calefacientibus 3, 21, 37. profunt fricationes validae cum quibusdam calefacientibus 4, 4, 55. ut etiam cum acopo vel siquido cerato cyprino articuli perfricentur 4, 24, 28. collectis cum melle 6, 11, 20.

¶ *substantivis aut similibus.* illa cum hydropicis Communia sunt (in hydrocephalo) 4, 2, 29. de cibo facilius quidem cum aegris Ratio est 3, 6, 1.

¶ *eum verbis.* si cui cum horrore febris Accessit 3, 15, 2. *v.* Accedo. Assumo, vel supra ¶ *de assumtis caet.* Cogo. Cohaeresco. Colligo. Committo. Compono. Conjungo. Connecto. Contero. Coquo. Decoquo. Do. Edo, esse. Ejicio. si sine difficultate cum stercore Excessit (sonitus ventris) 2, 3 extr. isque (crur) modo cum stercore aliquo, semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis Excernitur 4, 15, 2. nonnunquam aut sanguis aut cruentum aut purulentum aliquid cum urina Excernitur 2, 7, 35. Expellere ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio 5, 20, 18. *v.* Exsorbeo. Exuro. Glutino. acetum, quod forte secum Habebat 5, 27, 47. *v.* Impleo. Impono. si cum dolore oculorum & cervicis iste casus Incidit 8, 12, 10. Incoquo. Induco. Intervesco. Intumesco. Jungo. cera cum rosa Liquatur 5, 18, 28 *i. in oleo rosaceo.* *v.* Miscebo. is (morbis) cum acuta febre Oritur 4, 2, 31. *v.* Prorumpo. Recedo. quarto die, si cum horrore febris Revertitur 3, 15, 3. *v.* Serpo,

v. Serp. Sorbeo. Sum : alter (pes infantis in utero) retro cum corpore est 7, 29, 37. mel si est cum galla, vel ervo, caet. 5, 16. ubi cum febre dolor est 4, 2, 11. si alvus varia, si cum dolore est 2, 8, 97. ut id lipitudinis genus minime cum dolore est 6, 6, 6. ubi cum tumore in his (oculis) dolor est 6, 6, 18. *conf. supra ¶ 8, & loci adjectivi.* v. Summo. Superdo. Superpono. crusta Trahit secum, quicquid corruptum erat 5, 28, 12. scalpello, quicquid corruptum est, sic, ut aliquid secum integri Trahat, praecidi debet 6, 18, 52. v. Vincio. caet. ¶ cum eo i. eatenus, sub ea limitatione, conditione, caet. potest adhiberi curatio; cum eo, Ne ignotum sit, esse difficilem 7, 7, 59. recte medicinā ista tentatur; cum eo tamen; Ne praecordia dura sint, Neve ea tumeant, Neve &c. 2, 17, 13. ramex adurendus est tenuibus & acutis fermentis, quae ipsis venis infingantur; cum eo, Ne amplius, quam has urant 7, 22, 12. sub quibus perveniri ad sanitatem potest; cum eo tamen, Quod non ignoremus, facpe affici stomachum, caet. 7, 27, 15. huc (ad cucurbitulas) potius confugiendum est; cum eo tamen, Ut sciamus, hic ut nullum periculum, ita levius praesidium esse 2, 11, 15. add. 4, 6, 18. si parum per haec proficitur, vehementioribus nti licet; cum eo, Ut sciamus, utique in recenti vitio id inutile esse 6, 2, 9. satius esse, (scire licet,) instante, quam incipiente (febre aliquid cibi offerre;) cum eo tamen. Ut nullo tempore is, qui deficit, non sit sustinendus 3, 5, 39. sanguis mittendus est, sed paulatim, quotidieque pluribus diebus; cum eo, Ut caetera quoque eodem modo servantur 3, 22, 23. deinde ad superius genus victus reverti (oportet;) cum eo, Ut magis satietur 3, 24, 14. semper autem, ubi scalpellum admovent, id agendum est, ut & quam minimae & quam paucissimae plagae sint; cum eo tamen, Ut necessitati succurramus & in modo & in numero 7, 2, 19-20. ¶ cum, sine opp. modo cum distinctione membrorum aut nervorum prolabitur aliquis, modo sine illa 3, 23, 5. add. 7, 19, 9-10. 8, 15, 15. vel cum laesae, vel sine eo 6, 14, 11. tumor magnus si sine dolore est, & siccus: si siccus quidem, sed cum dolore est 6, 6, 9. *conf. 8, 25, 1.* ¶ cum, tum: v. in Quum. ¶ cum quo, pro quocum vel quicum: cremor, cum quo recens

adeps cocta sit 3, 7, 18. hyssopum dare, cum quo ficus arida sit incocta 4, 7, 6. cum quibus 3, 23, 12. ¶ simul cum: v. Simul. ¶ cumque ca 7, 27, 1. cumque eo 8, 7, 11. Cuminum, i. 5, 28, 305. mali succi est 2, 21, 3. praecipue ad urinam movendam valet 4, 9, 11. contritum cumino 6, 18, 79. cumini 5, 23, 15. 6, 8, 79. cumini acetabulum 5, 18, 37. cumini farina 5, 18, 7. contritum semen cumini cum aqua 4, 17, 7. sebum miscere cum cumino contrito 6, 18, 70. utrum libet (cavaplasmā) ex his, quae cum cumino componuntur 6, 18, 78. (supraque 70-71 posita sunt) potio ex cumino & pipere 8, 9, 16. Cupio, ere. dum levare vinculis cupit 3, 18, 12. quum aegrum dormire cupiemus 3, 6, 8. Cupidus, a, um. cupidi literarum 1, 2, 1 i. *literarum studiis dediti.* Cupiditas, atis. cupiditas Cibi vel a principio servata, vel etiam post fastidium orta 2, 3, 6. post cupiditatem Cibi hunc fastidire 2, 4, 11. si Cibi cupiditas est 2, 8, 21. si & Cibi cupiditas non est 2, 8, 106. ad excitandam Cibi cupiditatem 4, 16, 10. Cibi cupiditate reddita 7, 3, 11. quodsi cupiditas Cibi reverterit 8, 4, 39. *sine adjecto* cibi: si neque vis, neque cupiditas deest 3, 6, 40. quum infusum est (clysmā) continere se in lectulo debet aeger, nec primae cupiditati Dejectionis protinus cedere 2, 12, 25. i. *stimulo*. frequens Dejiendi cupiditas dolorque in ano est 4, 15, 3. i. *tenemus, de dysenteria*. in hoc (tenesmo) aeque atque in torminibus frequens dejiendi cupiditas est 4, 18, 3. cupiditas Tusendi est 2, 7, 91. Urinae crebra cupiditas, sed magna difficultas est 2, 7, 32. Cupressus, i. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 11. discutit 5, 11, 2. cuique cupressus adjecta sit 6, 6, 127. homo in aquam demitteretur, in qua marrubium decoctum sit, aut cupressus caet. 7, 27, 9. cupressi semen videtur facultatem alvum moliendi habere 3, 21, 25. cupresso abl. 6, 13, 2. cupresso adjecta 5, 26, 237. cum cupresso 6, 18, 73. sit ex cupresso viridi & arida sicut, scil. *epithema* 4, 9, 14. Cur. cur Graeci morum *συνεπισμους* appellant, quum mori nulla lachryma sit? 3, 18, 45. cur enim potius aliquid Hippocrati credat, quam Herophilo? (dicunt empirici:) cur huic potius, quam Aesclepiadi? I Praef. 47. ceu sine [P]

quo nemo mortalium reperire possit, cur hoc, quam illo, potius utatur I Praef. 31. subinde admonendus (insaniens melancholicus;) in his ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius laetitia quam sollicitudinis causa sit 3, 18, 63. reperit cur ex duobus aeque repletis alter in morbum inciderit, alter omni periculo vacarit I Praef. 96. Cura, ae. imbecillis observatio major necessaria est, ut, quod vel corporis vel loci vel studii ratio detrahit, cura restituat 1, 2, 1 *synon.* eripi faeminis cura Cultus sui non potest 6, 5, 1. cura Domesticatorum 6, 6, 112. Medici cura esse debet, ut 3, 9, 2. ¶ Eadem cura habita, ne 7, 5, 13. Magna cura opus est, ne 3, 8, 1. Magnaque cura caveatur, ne 7, 25, 5. Magna cura habita, ne 7, 12, 37. 7, 15, 4. 7, 26, 86. 7, 28, 5. Magni tamen cura habita, ne 8, 10, 115. nisi Magna cura propeximus 5, 28, 205. Magna cura vitandum est, ne 4, 13, 15. Major vulneri quam ossi cura adhibenda est 8, 10, 94. & metus major est, & cura Major adhibenda 4, 4, 84. Majorem curam adhibere debent hi, quibus 4, 24, 6. tum Majore cura agendum est, quum 8, 3, 23. ad ipsius victus rationem potius Omnem curam suam transtulit I Praef. 4. quia singulis Summā cura consulere non sistent I Praef. 103. remedia Summā cura exploranda fuisse I Praef. 60. Summā utraque parte ita habenda cura est, ne 7, 5, 10. Summā cura providendum est, ut 7, 27, 29. oculi Summa cura tuendi sunt 6, 6, 2. Summāque cura id, quod ita futum est, tuendum esse 7, 9, 18. hac quoque (tunica) vinciri Summa cura debent 7, 19, 36. ¶ i. *sollicitudo*. extenuat corpus cura 1, 3, 32. i. *cuvae*. secundum cibum curis abstinendum 3, 27, 30. ¶ i. *curatio medica*. quod si in cura quoque aquae, quae inter cutem est, ita responderet 2, 10, 35. cavendae distillationes, ne, si quid cura levarit, exasperent 3, 22, 29. Curiosus, a, um. hos ante curiofo victu cavere oportet, ne 4, 24, 30 i. *accuratus*. huic enim quaedam curiosior observatio necessaria est 4, 2, 54. Curiose, adv. quas tamen species si quis curiosius Aestimaret 2, 14, 6 i. *accuratus*. curiosius Id Agendum est 8, 10, 82. quo curiosius etiam Circumspiciat (medicus) ne 5, 26, 14 i. *maiore cura*. calculus eo curiosius Deducitur quo minor laeviorque est 7, 26, 40. Curiosusque

hasque haec Facere (oportet) 8, 11, 32. ut variolos omnia in con-
vinendis oñibus Fiant 8, 10, 57.
curiosaeque vestimentis involven-
das est (homo) 2, 17, 22. curiose
Prospiciendum est, ne 3, 11, 6.
Curo, are. opus medicum peragere,
avallare aegrum, paries aegras, mor-
bos, vitare, five interne five ex-
terne. ex his (aeglope laboranti-
bus) eos, qui quasi carcinoma
habere, curare periculosum est
7, 7, 57. ejus, qui curatur 7, 26,
29. 8, 10, 44. i. aegri. caput e-
jus, qui curabitur 7, 7, 137. mul-
tum etiam interest, ab initio quis
recte curatus sit, an perperam 3,
2, 12. cum vero recte curatu-
rum, quem prima origo caulae
non fefellerit I Praef. 28. eum,
cui in priorem partem excidisset
(genus,) a se curatum esse, me-
moriae prodidit 8, 21, 3. i. vel
tractatum vel sanatum. in eo con-
clavi quo curatur Aeger 4, 3, 15.
Affectus, qui non lenibus medi-
camentis curantur 6, 6, 187. &
ideo dixi, ne curandum quidem
(esse Calculum,) nisi quum caet.
7, 26, 38. intimum quodque (Ca-
pitulum haemorrhoidale) primum
curandum est 7, 30, 25. conve-
nienter, Corpus nihilominus esse
curandum 3, 21, 19. Ephelidas,
v. infra Varos. remedium, quod
in curanda Febre praeceptum est
3, 18, 6. si sinister, si dexter Hu-
merus curatur 8, 10, 45. quod
genus Infantientium specie simile
similique victus genere curandum
est 3, 18, 82. conf. ib. 72. Juve-
num minus, quae assumant, &
quomodo curentur, interest 1, 3,
72. Lenticulas, v. inf. Varos.
quomodo Morbos curare conve-
niat I Praef. 23. adeo, ut nul-
lum Morbi genus sine his (medi-
camentis) curarent 5 Praef. 2.
persuaserantque sibi, Mulierem
gravidam, quae ita curata esset,
(sanguinis missione,) abortum esse
facturam 2, 10, 3. conf. ib. 7. ex
his autem intelligi potest ab uno
medico Multos non posse curari
3, 4, 32. ipse Oculum, qui cura-
bitur 7, 7, 138. i. in quo catarrha-
lia deponitur. curari sinister O-
culus, dextra manu, dexter sini-
stra debet 7, 7, 139. de deposi-
tione catarrhastis. Plaga ipsa cu-
randa extrinsecus vel futura vel
alio medicinae genere est 5, 26,
150. firmus Puer & robustus Se-
nex & gravis Mulier tuto sic
(sanguinem mittendo) curantur
2, 10, 7. ex toto non sic Pueri,
ut Viri, curari debent 3, 7, 9.
sed iis quoque purgari potest (ul-
cus,) quibus Purulenta curantur
3, 26, 247. ne Resolutio quidem
oculorum, alia victus modo vel

alii medicamentis curanda est 6,
6, 204. si Robustus curatur, si
Tener 7, 19, 44. de herniotomia.
Senex, v. supra Puer. paene in-
eptiae sunt curare Varos & Len-
ticulas & Ephelidas 6, 5, 1. Ve-
xata quamprimum sic curari de-
bent, ut caet. 7, 1, 1. Viri, v.
superius Pueri. tum ut Ulcus cu-
rant 5, 28, 109. v. Ulcus. tunc
Vulnus deligare, & quotidie re-
solvere, similiterque curare (o-
portet) usque ad diem quintum
8, 4, 37. curandum quotidie Vul-
nus, bis etiam aestate 8, 4, 65.
v. Vulnus.
¶ i. remedia adhibendo ad sanitatem
perducere, vitium tollere caet. ea
curant 6, 18, 21. i. sanant. curari
quidem (haemorrhoidibus suppres-
sis,) quum sanguis exitum non
haberet, subitis & gravissimis
morbis correpti sunt 6, 18, 110. i.
liberati. haec (Adustra) optime
curantur foliis lilii caet. 5, 27, 88.
Affectus, v. in praecedente mem-
bra. felle caprino, vel quam o-
ptimo melle latis commode Aspri-
tudo curatur 6, 6, 171. conf. 7, 7,
52. has (Carunculas) curare o-
porteret medicamentis adurentibus,
sub quibus ex toto consumuntur
6, 8, 17. synonym. Curta in his tri-
bus (auribus, labris, & naribus)
ac si qua parte parva sunt, cura-
ri possunt: si qua majora sunt,
aut non accipiunt curationem,
aut caet. 7, 9, 1. synonym. i. restitui,
reintegrari. aliae (Fistulae) facile-
ter, aliae non nisi cum difficultate
curantur 5, 28, 162. collyrio uti
non debemus, quod unam partem
(Fistulae) curet, reliquas omit-
tat 5, 28, 195. hoc (Foramen
auris in summo tantum glutina-
tum) facile curatur 7, 8, 5. dif-
ficilius curatur (Fractura,) quo
propior capiti caet. 8, 10, 3. Gan-
graenam, si nondum plane tenet,
sed adhuc incipit, curare non
difficillimum est 5, 26, 248. id
Genus difficillime curatur 4, 22, 3.
dementis Hilaritas terroribus his
melius curatur 3, 18, 76. Ictus
parum bene curati 6, 6, 110. ut
id Malum, pluribus diebus ne-
glectum, curari difficilius possit
4, 19, 16. hi vero, quos Mela-
nas vocari dixi, curantur, quum
5, 28, 309. Morbos autem non
eloquentia, sed remediis curari I
Praef. 64. ejus (partis medici-
nae,) quae victu Morbos curat I
Praef. 16. Morbus quoque comi-
tialis post annum quintum & vi-
gesimum ortus aegre curatur mul-
toque aegrius is, qui caet. 2, 8,
93-94. & acutus quidem (Mor-
bus,) quo ventrior est; longius
autem, quo recentior, eo facilius
curatur 3, 1, 15. Oculum, qui

curabitur 7, 7, 138. curari vero
oculos sanguinis detractioe, me-
dicamento, balneo, fori, vino,
memoriae prodidit 6, 6, 15. id
autem (Phyma) in pueris facilius
tollitur: in juvenibus difficilius
curatur 5, 28, 123. synonym. illud a-
liud genus (Polypi narium) fere
quidem ferro curatur 6, 8, 21.
Polypum vero, qui in naribus
nascitur, praecipue ferro curari,
jam alias posui 7, 10, 1. curari
Res neque ferro neque medica-
mento potest 7, 23, 2. purusque
jam Sinus (ulceris) curari potest
implentibus 5, 28, 12. five ferro.
five medicamentis curantur (Stru-
mae,) plerumque iterum juxta ci-
catrices ipsas resurgunt 5, 28, 104. i.
tolluntur, five exciduntur, five adun-
tibus consumuntur. Tubercula, quae
καυδολύματα appellantur, hac
ratione curantur 7, 30, 11. conf.
7, 6, 3. ac nervorum quoque
quaedam Vitia sic optime cura-
ntur 2, 17, 4. ea curant quoque
Ulcera colis 6, 18, 21. v. Ulcus.
licet sine peregrinis & conquisi-
tis & compositis medicamentis.
Vulnus curare 5, 26, 132. v. Vul-
nus. conf. 1299.
¶ cum substantiis: curari oculos
Balneo, sanguinis Detractione 6,
6, 15. morbos non Eloquentia
curari I Praef. 64. Felle caprino
aspritudo curatur 6, 6, 171. Ferro
curari 5, 28, 104. 6, 8, 21. 7,
10, 1. 7, 23, 2. haec curantur
Foliis aut lilii, aut linguae cani-
nae aut betae, in vino oleoque
decoctis 5, 27, 88. curari oculos
Fori 6, 6, 15. quum ista omnia
(tubercula) neque periculo ter-
reant, neque diverso Genere cu-
rentur 7, 6, 3. se. remedium.
επιπυλλε recte Herba quoque
sanguinali vel viridi Coriandro
curatur 5, 28, 258. raro secan-
dum est caet. nisi festinare curan-
di Imbecillitas cogit 7, 2, 12. i.
aegri imbecillitas. Sinus ulceris
curari potest Implentibus 5, 28,
12. Linamentisque id curandum
& caeteris post moventibus 7, 13
extr. sana (caro) excidi debet,
idque vulnus Linamentis curari
7, 14, 17. add. ib. 18. digitorum
autem vetera ulcera commodissi-
me curantur aut Lycio aut A-
murca cocta 6, 19, 1. conf. 6, 18,
30. curari Manu 7, 23, 2. id vi-
tium, si medicamentis non cede-
ret, quemadmodum Manu cu-
randum esset, non reperi 7, 11, 1.
tertiarum esse medicinae partem
quae Manu curet 7 Praef. 1. cu-
rari sinister oculus dextra Manu,
dexter sinister debet 7, 7, 139.
conf. Manu curari Medicamenta
6, 6, 15. 7, 23, 2. has (Carun-
culas) curare oportet Medica-
mentis.

mentis adurentibus 6, 8, 17. v. Medicamentis, Ulcus, caet. Medicinā, v. *inferius* Sutura, quam optimo Melle satis commode alpritudo curatur 6, 6, 171. is eo Modo curandus est, quo in caeteris febribus praecipitur 3, 7 extr. ubi utrolibet Modo curatum est (quod prolapsum est) 6, 18, 126. v. Pars, verumque est ad ipsam curandi Rationem nihil plus conferre quam experientiam I Praef. 76. eadem Ratio curandi est 7, 9, 12. *add.* 3, 3, 26, 3, 21, 32. 5, 28, 110. ex his enim similibusque saepe curandi nova Ratio ducenda est I Praef. 87. eadem omnia Ratione curantur 4, 3, 5. *conf.* 7, 11, 7 tubercula, quae *καυδάμυα* appellantur, hac Ratione curantur 7, 30, 11. id (genus *cephalalgiae*) qua sit Ratione curandum 4, 2, 10. morbos autem non eloquentiā, sed Remediis curari I Praef. 64. in eo (*herniosa*) quem Scalpello curari oportebit 7, 20, 13. qui Secundis aliquando frustra curatus est, contrariis saepe restituitur I Praef. 114. plaga ipsa curanda extrinsecus vel Sutura vel alio Medicinae genere est 5, 26, 150. vulnus autem curari Sutura debet 7, 21, 10. dementis hilaritas Terroribus his melius curatur 3, 18, 76. si vero consilium infanientem fallit, Tormentis quibusdam optime curatur 3, 18, 72. neque ignoro, Erasistrato displicuisse hanc curandi Viam 3, 21, 56. si artem hanc (*medicinalē*) exercuerunt, ut etiam in diversis curandi Viis processerint I Praef. 14. ea quoque, quae Victu curat, medicina I Praef. 18. *conf.* I Praef. 16. 5 Praef. 7. ne resolutio quidem oculorum alio Victus modo curanda est 6, 6, 204. non Vino curare, (puerum *licet*) 3, 7, 10. curari oculis Vino 6, 6, 15.

¶ cum adverbis similibusque: morbus Aegre curatur, multoque Aegrius 2, 8, 93-94. haec in oculis & ipsa diversa sunt & Aliter Aliterque curantur 7, 7, 2. atque id quoque Aliter Aliterque curatur 7, 17, 4. ictus parum Bene curati 6, 6, 110. Bis, v. *infra* Quotidie. Celeriter, v. *inf.* Tuto. felle caprino satis Commode alpritudo curatur 6, 6, 171. digitorum vetera ulcera Commodissime curantur lycio caet. 6, 19, 1. cum Difficultate, v. *inf.* Facile. Difficilius, v. *inf.* Facilius. ut id malum curari Difficilius possit 4, 19, 26. *add.* 8, 10, 3. id genus Difficillime curatur 4, 22, 3. plaga ipsa curanda Extrinsecus futura

caet. 5, 26, 150. hoc Facile cura-

etur 7, 8, 5. allae (fistulae) Facile, aliae cum Difficultate curantur 5, 28, 262. id (phyma) in pueris Facilius tollitur, in juvenibus Difficilius curatur 5, 28, 123 *opp.* morbus, quo caet. eo Facilius curatur 3, 1, 15. qui secundis aliquando Frustra curatus est I Praef. 114. ab Initio, v. *inferius* Recte. mulierem gravidam, quae Ita curata esset (se sanguinem mittendo) 2, 10, 3. Jucunde, v. *inf.* Tuto. dementis hilaritas terroribus Melius curatur 3, 18, 76. Negligenter curato ulceri 5, 26, 211. quum in utrovis (oculo & palpebra) fuit ulcus Negligenter curatum 7, 7, 48. tormentis quibusdam Optime curatur (infantiens) 3, 18, 72. ulcera autem oris Optime his medicamentis curantur 6, 11, 1. *conf.* 2, 27, 4. 5, 27, 88. Perperam, v. *inf.* Recte. Praecipue ferro curari 7, 10, 1. intimum quoque (capitulum *haemorrhoidale*) Primum curandum est 7, 30, 23. vexata igitur Quamprimum sic curari debent, ut 7, 1, 1. id vitium Quemadmodum manu curandum esset 7, 11, 1. Quomodo morbos curare conveniat I Praef. 23. *conf.* 1, 3, 72. curandum Quotidie vulnus, Bis etiam aestare 8, 4, 65. eum vero Recte curaturum I Praef. 28. multum etiam interest, ab initio quis recte curatus sit, an Perperam 3, 2, 12. *conf.* 5, 26, 258. at firmus puer & robustus senex caet. tuto sic curantur 2, 10, 7 *scil.* mittendo sanguinem ac nervorum quoque quaedam vitia Sic optime curantur 2, 17, 4. i. e. sudorem eliciendo. *conf.* 3, 21, 60. nihil autem horum Sic ut aliud curatur I Praef. 107. *add.* 3, 7, 9. Similiterque curare (oportet) usque ad diem quintum 8, 4, 37. Asclepiades officium esse medici dixit, ut Tuto, ut Celeriter, ut Jucunde curet 3, 4, 3. *conf.* 2, 10, 7. tum vero Ut ulcus curant 5, 28, 109. & ex toto non sic pueri, Ut viri, curari debent 3, 7, 9. *add.* I Praef. 107.

¶ cum praepositionibus conjunctionibusque: eum & se curatum esse 8, 21, 3. Ab uno medico multis non posse curari 3, 4, 32. In eo conclavi, quo curatur aeger 4, 3, 15. id autem In juvenibus Difficilius curatur 5, 28, 123. haec In oculis aliter aliterque curantur 7, 7, 1. *add.* *ib.* 48. quin non omnes In hoc morbo sic curari possint 3, 21, 60. hi vero, quos melanas vocari dixi, curantur, Quum simul contrita sunt alyconium, thus caet. eaque insperguntur, caet. 5, 28, 309 *seq.* & ideo

[P 2]

dixi, ne curandum quidem (calculum,) nisi Quum hoc indicis suis cognitum est 7, 26, 38. adeo, ut nullum morbi genus Sine his (medicamentis) curarent 5 Praef. 2. licetque Sine peregrinis & conquisitis & compolis medicamentis vulnus curare 5, 26, 132.

¶ curans i. medicus. observationes, ad quas dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4. ut ejus (palpebrae) perniciosi pili in conspectum curantis veniant 7, 7, 70. quod tamen, nisi culpa vel aegri vel curantis nunquam sit 3, 15 extr. plurimique sub alterutro curantis errore moriuntur 3, 8, 5. nisi imprudentia curantis agitata est (*καρηνισμα*) 5, 28, 19. ne, quod per se exiguum est, majus curantis negligentia fiat 5, 26, 14. *sed leg.* videtur curantis, quatenus scire curanti necessarium est 4, 2, 1. intemperantes homines apud nos sibi cibi tempora, modum curantibus dant: rursus alii tempora medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant 2, 16, 5 *synon.* id saepe casum offerre curantibus I Praef. 71.

Curandus i. aeger. nisi festinare curandi imbecillitas cogit 7, 2, 12.

¶ Curatus i. purgatus, qua significatione hodieque etiam Italica lingua usurpat curato. *τεβεσπαισμος* Graeci appellant, nos curata vocamus; quum ex sevo puta omnes membranae diligenter eximae sunt, aut ex alio medicamento 5, 19, 30. Cadmiaecuratae *genit.* 6, 6, 54. Sevi vitulina curati 5, 19, 29, 56. *conf.* Rhod. in Lexico Scribon. ubi & aliorum loca.

Curatio, onis, quaelibet tractatio corporis humani verumque eo penitentiū, quae sanitatis causa sit. Neque esse dubium, quin alia curatione opus sit, si ex quatuor principiis vel superans aliquid vel deficiens adversam valetudinem creat: aliā, si in humidis omne vitium est, caet. I Praef. 24 *seqq.* ob haec ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse; quae foeda sit, caet. quantum vero in vivis cognosci potest, ipsa curatio ostendat I Praef. 73. a certis potius & exploratis petendum esse praesidium, id est, his, quae experientia in ipsis curatibus docuerit I Praef. 52. i. *sanatio*: facilius enim semper curatio foret, si hoc verum esset 3, 3, 24. in hoc casu medici cura esse debet, ut morbum mutet: fortasse enim curationi opportunior fiet 3, 9, 2. intenditur enim saepe ex eo febris, & major ortus calor simul & priora mala tollit, & spem remissionis, inque ea curationis ostendit 3, 9, 7. inter ini-

ita

tia tamen non difficillima curatio est (*hydropsis*.) si imperata sunt corpori quies, sitis, inedia: at, si malum inveteravit, non sine magna mole discutitur 3, 21, 13. curia, si qua parte parva sunt, curari possunt: si qua majora sunt, aut non accipiunt curationem, aut per hanc ipsam deformantur 7, 9, 1. *i. redintegrationem.* *i. recta curatio*: si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit, admotâ curatione momento restituitur 3, 2, 13. *i. methodus curandi*: Astrozum curatio 7, 7, 178. quo minus etiam curatio probari Heraclidis Tarentini debet, *caet.* 3, 15, 12. frequens curatio est, venas in temporibus adurere, *caet.* 7, 7, 171. est etiam illa adustorum curatio, *caet.* 5, 27, 24. curatio duplex est: altera, altera 7, 7, 109 seqq. *conf.* 5, 26, 113. *Ere.* curationes vero hae sunt, *caet.* 7, 7, 69. *i. chirurgi opus sive operatio.* ac bis die, & arte curationem (*haemorrhoidum*) & post eam *caet.* 7, 30, 27. *add.* 7, 12, 34. in curatione calculi 7, 26, 8. scalpelli curatio 7, 4, 35. 7, 13, 4. *synon.* auxilium 3, 19, 5 *coll.* 12. de exercitatione: prima corporis curatio, exercitatio est 1, 2, 10. *i. clysteris applicatio* 2, 12, 18. *i. frictio* 2, 14, 25. *i. venae sectio* 2, 10, 9.

¶ Adustrum curatio 5, 27, 94. Ani curationibus idoneum vinculum 7, 22, 3. in curatione Calculi 7, 26, 8. hae vero curationes (Calculi) in faeminis quoque similes sunt 7, 26, 87. quae curatio Calculosis adhibeatur 7, 26, 17. quod in omni curatione ejus (Colis) necessarium est 6, 38, 10. prima Corporis curatio, exercitatio est 1, 2, 10. huic tempus aliquod servandum curationi Corporis sui est 1, 2, 9. curatio autem eorum, quibus id naturale est, ejusmodi est 7, 25, 4. sequitur vero curatio Februm 3, 3, 2. eo loco, quo Februm curatio exposita est 4, 2, 11. & Februm quidem curatio exposita est 3, 18, 1. Fistulae, *v. v.* omnium Interiorum morbi curationesque 4, 1, 2. Morborum curatio I Praef. 11. curationes Morborum 2, 9, 1. Morborum curationes 2, 18, 4. ad Morbos & curationes eorum I Praef. 120 *conf.* 3, 1, 1. eademque Omnium (*abscessum aut similit*) curatio 5, 28, 144. horum omnium (Ossium) eadem curatio est 8, 8, 20. in omni Puscularum curatione 5, 28, 253. curatio ejus Rei, *i. generis luxationis*, 8, 13, 4. Scalpelli cura-

rio brevior est 7, 13, 4. *i. cum scalp.* ut ad Scalpelli curationem veniendum sit 7, 4, 35. Varicum curatio 7, 31, 2. *add.* 7, 17, 10. Vitii, *v. infra* curatione Opus est. curatio utriusque (Ulceris) eadem est 5, 28, 57. curatio Unguis (*vitii in oculis*) 7, 7, 41. in ipsis curationibus Vulneratorum I Praef. 119. reliqua curatio Vulneris 7, 12, 38. curatio Vulneris ejus 7, 24 extr. ejus Vulneris expedita magis curatio est 5, 26, 79. Vulnerum curationes 5, 26, 266. 7 Praef. 17 (*accus.*)

¶ *cum aliis substantiis, vel similibus*: quae (reliquiae) postmodum curationi Difficultatem faciunt 7, 26, 76. aliud ex toto sequendum est curationis Genus 3, 15, 11. *conf.* 3, 27, 7. hoc Genus curationis 8, 4, 59. curationum vero (februm) diversa Genera sunt 3, 4, 2. duo Genera curationum sunt, alia, alia 7, 7, 36-37. quod (tempus) curationi Locum praestet 2, 5, 2. Manus curationem desiderant (suffusio) 7, 7, 115. *i. chirurgiam.* oculi multiplicem curationem, etiam Manus, exigunt 7, 8, 1. curatio, quae Manu editur 5, 27, 63. sine ea curatione, quae corpori Manu adhibetur 6, 15, 16. quae curationem ex Manu postulant 7, 7, 148. hic Ordo felicitis curationis est 5, 26, 209. in ipsis Partibus curationum considerandum erit 3, 4, 5. in eorum (tumorum) curatione Periculum est 7, 14, 30. curationum quoque Principium ab animadversione *caet.* faciam 3, 2, 14. Ratio curationis ejusmodi est 7, 9, 5. haec Ratio curationis longa, sed sine dolore est 7, 4, 32. a primo tamen die tenenda Ratio curationis est 7, 27, 18. at curationis uvae producae per manum Ratio subiecta est 6, 14 extr. quod ad curationis Rationem nullo modo pertinet 7, 2, 7. Ratione curationis 7, 7, 1. quo sublato, *caet.* curationi Satis est 8, 4, 49. saepe major ortus calor (*in febre*) Spem remissionis, inque ea curationis ostendit 3, 9, 7. per omne Tempus curationis 8, 9, 7. ex simili Vicio curationis 7, 7, 104.

¶ *cum adjectivis aut similibus*: nec a se multum Abhorrentes curationes habet anus 6, 18, 81. minus Acrem curationem negaverit 6, 6, 22. Alia curatio 8, 10, 55. *conf.* 7, 7, 36-37. 3, 15, 11. 3, 27, 7. quin Alia curatione Opus sit I Praef. 24 seqq. *quinq.* per Alias curationes 7, 20, 5. *v. infra* Nulla curatio. curatio duplex est, Altera, Altera 7, 7,

109 seqq. in Aperto deinde curatio est 8, 10, 113. *i. facilis.* ut Aptus tali curationi sit (aeger) 2, 12, 18. nam curationi (*omphalocetes*) neque infans neque aut robustus annis aut senex Aptus est *caet.* 7, 14, 28. huic curationi Aptissimum videtur *ibidem*. *Phlegmon* emplastrum 7, 26, 123. scalpelli curatio Brevior est 7, 13, 4. Brevior esse debet haec curatio (fricationis) 2, 14, 25. Communes, Propriae 2, 9, 2 *opp.* Propriae, Communes 8, 3, 41. in qua (cartilagine) Difficilis curatio est 7, 10, 2. Difficilis aequae curatio est in eadem aetate, ubi *caet.* 2, 8, 120. potest adhiberi curatio; cum eo, ne ignotum sit, esse Difficilem 7, 7, 59. *v. inferius* Necesariam. scire medicus debet, quae (vulnera) Difficilem curationem habeant, quae Promptiorem 8, 26, 10 *opp.* quanto *caet.* tanto Difficilior est (curatio) 7, 7, 60. inter initia tamen non Difficillima curatio est (*hydropsis*) 3, 21, 13. quae (curatio) *i. ejectio parvis intus mortui* numerari inter Difficillimas potest 7, 29, 2. serpentium quoque mortui non nimium Distantem curationem desiderant 5, 27, 26. quae (genera morborum) Diversam curationem desiderant 6, 6, 122. *conf.* 3, 4, 2. Duplex curatio est 5, 20, 113. curatio duplex est 7, 7, 109. Ea curatio 7, 7, 35. curatio eorum Ejusmodi est 7, 25, 4. *add.* 7, 33, 8. Eadem curatio, quae 5, 26, 231. Ei (curationi) 7, 14, 29. *v. inferius* Necesaria. curatio sequitur Eadem, quae 7, 7, 65. horum omnium (ossium) Eadem curatio est 8, 8, 20. curatio utriusque Eadem est 5, 28, 51. *conf.* 8, 10, 107. 8, 16, 13. Eademque omnium curatio 5, 28, 144. quoniam ubique Eadem est 7, 31, 2. *sc.* curatio. ex curatione Eadem 8, 25, 10. Efficacior etiamnum 7, 7, 178. Expedita curatio est in fistula simplici, *caet.* 5, 28, 163. itaque protinus ejus vulneris Expedita magis curatio est 5, 26, 79. Expeditior reliqua curatio est 6, 18, 8. Facilior enim semper curatio foret, si 3, 3, 24. si Felix curatio non fuit 7, 26, 27. hic Ordo Felicitis curationis est 5, 26, 209. Frequens curatio est 7, 7, 171. haec est simplicissima curatio 7, 26, 60. Huic curationi 3, 21, 61. 7, 26, 123. Hanc curationem 2, 14, 25. 7, 9, 1. Hae curationes 7, 26, 87. curationes vero Hae sunt 7, 7, 69. inter Hae curationes 6, 6, 133. neque Idonea curationi (suffusionis) semi-

Et aetas est 7, 7, 132. deinde ei (curatio) *omphalocetes* corpus Idoneum est id, quod 7, 14, 29. Idonei huic curatio non sunt 3, 21, 61. Illa 5, 27, 94. Ipsa curatio I Praef. 73. per hanc ipsam (curat.) 7, 9, 1. ab Ipsa curatio 7, 26, 27. simul cum Ipsa curatione 7, 26, 22. in Ipsa curatione 7, 3, 5. 7, 11, 2. 7, 26, 73. in Ipsis curationibus I Praef. 52. 119. Ista curatio, qua 3, 9, 8. ne Longior fiat curatio 7, 19, 37. per Malam curationem 7, 28, 3. si ex Mala curatione est 7, 7, 105. curationem tamen Matram desiderat 4, 4, 50. oculi Multiplicem curationem, etiam manus exigunt 7, 8, 1. curatio haec Necessaria est 8, 4, 27. non Necessaria (curatio est) etiam in his, quibus 7, 7, 153. ac in maioribus calculis Necessaria eadem curatio est 7, 26, 90. *conf. mox* Nulla. scire licet, Necessariam, sed difficilem curationem esse 8, 4, 3. neque hercule ista curatio Nova est, qua 3, 9, 8. *v. inf.* Nulla. etiamsi Nulla curatio adhibeat 5, 28, 114. Nulla ultra curatio necessaria est 5, 28, 118. Nulla id restituere curatio potest 7, 7, 95. quarum (varicum) quia Nulla alia curatio est, quam quae esse consuevit *caet.* 7, 18, 10. itaque Nullam Novam curationem desiderat (parotis) 6, 16, 2. in Omni curatione 5, 28, 253. 6, 18, 10. oculus quoque curationi (suffusionis) neque exiguis neque concavis satis Opportunus est 7, 7, 133. fortasse enim curationi Opportunior fiet (morbis) 3, 9, 2. Opportunissimum curationi tempus vernum est 5, 26, 34. Paucis (curationibus) accommodata sunt 5, 17, 7. Prima corporis curatio, exercitatio est 1, 2, 10 *conf.* 4, 2, 12. si vero sub Prima curatione febris intenditur, *caet.* tum demum ad manum scalprumque veniendum est 8, 4, 43. curatio Prima est, imponere cataplasmata: Secunda, sudorem cohibere 3, 19, 5. Promptior, *v. sup.* difficilior. ut propria viscera; curationem requirant 5, 26, 149. Reliqua. Propriae, *v. superius* Communes. *v. Quaedam.* Qualis, *v. inf.* Reliqua curatio eadem est quae in omnibus *caet.* 8, 16, 13. *add.* 8, 10, 107. *conf. sup.* expeditior. Reliqua curatio vulneris 7, 12, 38. Reliqua curatio Talis esse debet, Qualis in inflammationibus *caet.* adhibetur 7, 29 extr. quae ad futuram Reliquamque curationem pertinent 7, 17, 9. Secunda, *v. supra* Prima cur. Similibusque adhibenda curatio est 6, 12, 13. Similes

ex magna parte casus curationesque sunt humeris & femoribus 8, 10, 1. hae curationes (calculi) in faeminis quoque Similes sunt 7, 26, 87. haec est Simplicissima curatio 7, 26, 60. quae (curatio suffusionis *per depositionem*) inter Subtilissimas haberi potest 7, 7, 115. Supervacua curatio est in his, qui 7, 7, 152. Talis, *v. superius* Reliqua cur. aptus Tali curationi 2, 12, 18. non, quo curatio ejus rei Ulla sit 8, 13, 4. ante Ullam curationem 5, 26, 156. quod exulceratum vix Ullam recipiat curationem 7, 7, 28. Una curatio est, quae totum testiculum abscindit 7, 22, 17. in Utraque curatione 7, 19, 3.

¶ *cum verbis:* v. Accipio. Adhibeo. Adjicio. Admitto. Admoveo. Cedo recte. Cognitione. Desidero. Differo. Dirigo. Divido. Edo. Efficio. Exigo. Expleo. Expono. Exsequor. Facio. Frequenter. Habeo. Impedio. reliqua (genera carcinomatosis) curationibus Irriantur 5, 28, 31. id primam curationem habet, qua sanguis Mitatur 4, 2, 12 ut & morborum curatio & rerum naturae contemplatio sub iisdem autoribus Nata sit I Praef. 11. *v. Numeror* inter. Opitulator. Opus est. Ordino. Ostendo. Pertinco ad. Pervenio ad. Procedo, *it. recte & ad.* Propono. Profum. Recipio. Sequor. Sum: est etiam illa aduflorum curatio, impositam habere *caet.* 5, 27, 94. *conf.* curatio *supra*. Sustineo. Transeo ad. Venio ad.

¶ *cum adverbis:* Ejusmodi, *v. in adjectivis.* curatio minus his prodest, in quibus assidue Frustratur 3, 2, 12. Satis, *v. in substantivis.*

¶ *cum praepositionibus:* protinus Ab ipsa curatione 7, 26, 27. Ad, *v. in verbis*, pervenio, procedo, transeo, venio. Ante curationem 7, 7, 135. Ante ullam curationem 5, 26, 156. & Ante curationem & post eam 7, 30, 27. quae simul Cum ipsa curatione proponam 7, 26, 22. Ex curatione eadem 8, 25, 10. In curatione 7, 3, 5. 7, 19, 3. 48. 7, 20, 8. 2. 5, 13. *caet.* In omni curatione 5, 28, 253. 6, 18, 10. In curationibus I Praef. 52. 119. 2. Praef. 2. *caet.* Inter has curationes, 6, 6, 133. quae (curatio) numerant Inter difficillimas potest 7, 29, 2. *add.* 7, 7, 115. Per hanc ipsam (curationem) deformantur (curta) 7, 9, 1. Per malam curationem his oris sanescendo junctis 7, 23, 3. Per alias curationes 7, 20, 5. Post curationem 7, 30, 13. *v. supra* [P. 3].

Ante curat. Post curationem quoque 2, 10, 9. etiam Post curationem 6, 6, 14. Sine curatione, *v. Desino.* Finior. Sine ea curatione, quae corpori manu adhibetur 6, 15, 16. Sub ejusmodi curatione 7, 33, 8. Sub hac curatione 7, 7, 90. Sub his curationibus 6, 18, 102. Sub prima curatione 8, 4, 43. Sub qua (curatione) 8, 9, 22.

Curro, ere. aves, quae magis currunt, quam volant 2, 30, 6. oportet Spiritu retento currere, sed minime in pulvere 4, 4, 53. multum ambulandum, currendum aliquando 3, 21, 19. huic nihil currendum, sed lente ambulandum est 1, 3, 27. exercitatio ambulandi currendique necessaria est 4, 4, 46. ne currendo sanescientia ulcera exasperentur 3, 27, 38.

Cursus, us. commodè exercet cursus 1, 2, 11. extenuat corpus cursus 1, 3, 33. pondus, jactus, cursus *caet.* in hoc (morbo hepatis) inimica sunt 4, 8, 14. in intenta ambulatione vel cursu 4, 9, 3. eorum (dolorum *pleuritiscorum*) initium vel ex Nimio cursu *caet.* est 4, 6, 1. post cursum Vehementem vel ambulationem 4, 4, 76. atque ea (gravitas) cursu omnique motu augeatur 2, 7, 37. Utendum est cursu 3, 25, 8. 4, 2, 35.

¶ *fluxio, congestio.* ne in inferiores partes factus cursus pedes repleat 4, 24, 32. sic enim averti Materiae cursus 2, 10, 37. Pituitae cursus 6, 6, 18 de *ophthalmia humida*, acer Pituitae cursus 6, 6, 110. sequiturque Pituitae cursus, nonnunquam copiosior vel acrior, nonnunquam utraque parte moderatior 6, 6, 18. Pituitae cursus acerrimus sequitur 6, 6, 115. donec in oculos Pituitae cursus conquiescat 7, 7, 173. jamque Pituitae cursus constitit 6, 6, 64. de Pituitae tenuis cursu 7, 7, 148. levesque Pituitae cursus, sed assiduus, in oculis movetur 7, 7, 2. *conf.* Pituita, & Finio, Maneo, Persevero: Sanguinis ex naribus cursus 2, 1, 40. *Hippocr.* Aphor. 3, 27. *adversus* *provisio.* *add.* 4, 2, 4 ubi videtur esse singularis num. in Sanguinis cursu 5, 26, 106. ut illuc Sanguinis cursus revocetur 5, 26, 105.

Curvus, a, um. quum curta pars aliqua est 5, 26, 6. si quid ibi curti est, scire 7, 8, 13. curta in his tribus, (auribus, labris & naribus,) 7, 9, 1. si qua parte parva sunt ibi: si qua majora sunt: ibi. curtorum, quo pertinet labrum leporinum hodie ita dictum, curatio traditur 7, 9, 9.

Curto, 3.

Curto. are. id. quod *curtatum* est 7, 9, 5. quae tamen interdum etiam duobus locis *curtata* esse consuevit 7, 9, 12.

Curvus, a, um. Brachium curvum est 8, 16, 4. rectique Dentis recta etiam radix, curvi flexa est 8, 1, 4ⁱ opp. cicatrix curvum eum (Digitum) reddit 7, 32, 3. Plaga curva, recta opp. 5, 26, 29. si curva est (Vena i. varix) 7, 31, 5 opp. recta 4.

Curvo, are. ad necessaria opera curvatur (homo) 8, 1, 57. os paululum in interiora curvatum 8, 1, 69.

Cuspis, idis. vulsella injicienda est acutae ossis prominentis cuspidi 8, 10, 97.

Custos, odis. membranæ (cerebri i. duræ matris) custos: *μυνηγο*. *Φύλακα* Graeci vocant 8, 3, 27. subjicienda lamina est, quam custodem ejus membranæ esse proposui 8, 4, 57.

Custodia, ae. ille sollicitari debet, qui ista nunquam sine custodia sui tuto habuit 2, 2 extr. i. diligenti cura valetudinis, prophylaxi.

Custodio, ire. ille quem summâ diligentia non medici tantummodo, sed etiam regis custodiretur 3, 21, 12.

Cutilla, ae. agri Reatini laeus, cum insula immanente. consistere in frigidis medicatisque fontibus, quales Cutiliarum Sumbruinarumque sunt 4, 5, 26 subaud aquarum.

Cutis, is. de externis corporis integumentis omnibus 5, 28, 4. 8, 9, 62. cast. cute Capillum gignente 8, 1, 2. inter Calvariam & cutem 7, 7, 156. inter cutem & Asperam arteriam 7, 13, 1. cutis circa Frontem 2, 6, 2. cutem quae super Fistulam est 7, 4, 26. cutis, quae supra Fistulam est 7, 4, 31. cutis circa Glandem 7, 25, 4 i. praeputium, cutis, quae super Glandem est 7, 26, 21. inferior pars, superior 7, 25, 14. cutis guttur cutis 5, 26, 114. cutis Inguinis 7, 19, 4. mediam Palpebrae cutem 7, 7, 80. Palpebrae summa cutis 7, 7, 66. circa Umbilicum & Pubem cutis 2, 3, 2. cutis circa Umbilicum & Pubem 2, 4, 7. i. praeputium. 6, 18, 7. 12, 42. bis.

Color cutis 5, 28, 243. naturalis 243. add. 5, 28, 71. Durities cutis 15, 28, 262. cutis antiqui Fines 7, 7, 167. v. Fistula. Nigrities in cutem occupavit 6, 18, 48. Grae cutis 7, 4, 7. conf. 7, 9, 14. 6, 18, 49. in cutis ultimore Parte 6, 18, 14. Squamulae add. 6, 22. v. Squamae. ex summa cute decidunt 5, 28, 277. Sutura summae cutis 7, 16, 13. cutis id Vitium est 7, 32, 4 & 6.

si in cute Vitium est 3, 6, 59. v. Vitium. Vulnus cutis 8, 5, 23. Vulnus, quod in cute est 5, 26, 112.

¶ cum adjectivis: cutis fere Aeruginosa 5, 26, 222. si summa quoque Arida inaequaliter cutis est 3, 6, 21. frigus summam cutem facit Aridam 1, 9, 5. Astriictior 7, 6, 10. Crassa 5, 26, 169. summa cutis inaequaliter Crassa, tenuis, dura, mollisque 3, 25, 4 opp. quod (vitium) Densam cutem fecit 6, 4, 3. Dolens 5, 26, 169. sine Dolo 5, 26, 169. Dura 1, 9, 5. 2, 6, 2. 5, 26, 169. 5, 28, 281. 7, 7, 55. v. Cutis crassa. Durior 5, 28, 71. eam (cutem) jam Emortuam esse 7, 2, 23. abdomen ab exteriori parte, Evidenti cute; ab interiori, levi membrana inclusum 4, 1, 40. sic, ut Exteriori quoque cutem decolorent (suppurationes) 2, 8, 69. cutis Extrema 7, 26, 14. Fissa est 5, 28, 281. quod (vitium) densam cutem & subpinguem & ex toto Glabram fecit 6, 4, 3. si cutis Integra est 8, 8, 22 opp. ruptis, fractisve. cute Integra 7, 17, 1. quae (cartilago auris) cute Integra frangitur 8, 6, 3. Integra cute 8, 10, 104. si concisa ante scalpello cutis est, si Integra est 2, 11, 7 opp. malagmata super Integram cutem injiciuntur 5, 17, 11. cutis circa frontem dura & Intenta 2, 6, 2. eam (cutem) Inutilem futuram 7, 2, 23. cutis Ipsa 6, 18, 42. quae (cutis) sub ejusmodi curatione (amputatione) Laxa esse debet 7, 33, 8. ne inter duas oras Liberae cutis utrinque coitus puris fiat 7, 9, 14. Livida 5, 26, 222. cutem circa umbilicum & pubem Macram 2, 4, 7. Mollis 5, 26, 169. conf. supra cutis Crassa. Nigra 1, 9, 5. Pallida 5, 26, 222. si circa umbilicum & pubem cutis Plana est 2, 3, 2 videtur cum Constantino legendum plena: ex Hippocratis textu, & opposita macra 2, 4, 7. Proxima cutis 5, 28, 71. Proximaque cutis 5, 26, 222. deinde ei Proxima ib. Sanae dat. 5, 26 extr. sine Sensu 5, 26, 222. in eo, cui glans parva, juxtaque eam cutis Spaciolor est 7, 25, 3. Subpinguis, e. sup. Glabram cut. Summa cutis 2, 17, 19. 3, 6, 21. 3, 22, 8. 3, 25, 4. 7, 12, 42. 7, 13, 3. 8, 10, 38. i. epidermis, cuticula. v. sup. palpebrae cutis. Summae cutis 5, 28, 69. 7, 16, 13. Summam cutem 1, 9, 5. 2, 10, 46. 2, 14, 25. 2, 17, 8. 3, 27, 12. 6, 2, 5. Summa cute 4, 6, 7. Squamulae ex Summa cute decidunt 5, 28, 277. in Summa cute

5, 28, 13. 88. 278. leviter Summa scalpello concidenda erit 6, 18, 13. de cute proprie magis dista. coles intumuit, reducique Summa cutis aut rursus induci non potest 6, 18, 6 i. praeputium. internum interior abdominis membrana (peritoneum) Superiore cute integra, rumpitur 7, 17, 1. totam cutem Superpositam 7, 6, 10. cutis Tenuis 5, 26, 169. conf. supra Crassa cut. sub Tenui cute 8, 9, 6. Tota ea 7, 29, 18. Totam cutem superpositam 7, 6, 10. proxima cutis Tumidior & durior est 5, 28, 71.

¶ cum verbis: v. Abrumpo. Adduco. Aduro. Afficio. Affixa est, v. infra Levari cutis. Agglutino. Aperio. Astringo lino. Attraho. Cedo. Circumcido. Concido. Condo. Confido. Contego. Deligo. Descendo. Diduco. Discendo. Doleo. Duco. Duro. Erodo. Exaspero. Excindo. Extendo. Extenuo. Exulcero. Exuro. Findo. cute capillum Gignente 8, 1, 2 i. cute calvariae, v. Incido. Inclino. Increfco. Induco. Inflo. Inhorresco. Innascor. Intumesco. Labo. neque in eo loco Levari cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est 5, 28, 4. v. Mollisco. Mollio. nigrities in cutem Occupavit 6, 18, 48. penitusque condita suppuratione, pro his, quae alioqui cutis Ostendit, punctiones sunt 5, 28, 146. v. Palleo Pateo. Patefio. Penetro. Persforo. Persfrico. Perrumpo. Praehendo. Procido. acu Pungo. Purgo. Reduco. Relaxo. Remitto. Resolvo. Rodo. Rubeo. Rumpo. Sanesco. Scindo. Seco. Servo. Subesco. Suo. Superincido. Superimpono. Teneo. Vello. Vincio.

¶ cum particulis. noxa non A cute incipit 5, 27, 33. eaeque (squamulae) A cute resolvuntur 6, 2, 1. caput Ad cutem tondere 1, 4, 2. v. Tondeo. tuberculum infra Ad cutem tenue, supra latius 5, 28, 220. acrothymium Ad cutem latius, supra tenue 5, 28, 222. Squamulae Ex summa cute decidunt 5, 28, 277. interdum tamen nihil horum in cute deprehendi potest 5, 28, 134. v. supra cutis Vitium, Vulnus. Inter cutem & asperam arteriam 7, 13, 1. venae, quae Inter, calvariam & cutem sunt 7, 7, 156. Inter eam (glandem penis) cutemque aqua calida inferenda est 6, 18, 7. membranula, quae Sub cute calvariam cingit 8, 4, 28. ubi Sub cute coit aliquid durius cast. 5, 28, 220. interdum per ipsa ulcerata coles Sub cute exesus est 6, 18, 42. si Sub cute sunt (*χυδαίαι*)

7, 7, 15. si Sub cute transversa fistula est 7, 4, 3. si Sub cute transversae feruntur (fistulae) 7, 4, 2. venae, quae Sub cute sunt 7, 7, 161. etiamnum Sub cute 7, 25, 46. Sub tenui cute 8, 2, 6. scilla costa deligatur Super cutim 3, 21, 39. Super integram cutem injiciuntur malagmata 5, 17, 11.

¶ cutim 3, 21, 39.

Cyathus, i. Aceti cyathus 5, 18, 6. forbere (prodest) vel Aceti cyathos duos, vel unum sinapis, cum tribus Graeci vini salis 3, 16, 7. habet hoc (medicamentum) Aceti cyathos tres 5, 28, 270. mellis cyathi duo, Aceti quatuor 6, 7, 43. commodè facit cyatho lactis cyathus Aquae mixtus, & sic datus 4, 12, 6. in tribus cyathis Aquae diluitur 5, 25, 20. Aquae frigidae cyathi tres bibendi sunt 1, 3, 52. opus est portione Aquae mullae, cujus ternos cyathos hieme, aestate vero quatuor dedisse satis est 3, 18, 56. quae (Aqua) per binos ternosve cyathos bibatur 4, 12, 20. quibus adjicitur Cedrae cyathus unus, olei laurini cyathi tres 5, 18, 76. Lactis, v. supra Aquae c. Mellis absinthii cyathus 5, 25, 35. Mellis cyatho coguntur 6, 19, 10. add. inf. dimidio. paulatimque his adjiciuntur vini lenis cyathi duo, Mellis unus 6, 10, 6. Mellis cyathi duo 6, 7, 43. Mellis cyathi tres 6, 7, 41. dare Multi tres aut quatuor cyathos 3, 9, 6. habet hoc (medicamentum) Nitri cyathos quatuor 5, 28, 270. Olei cyathi tres 5, 18, 66. 5, 28, 260. compositio habet rosae & Olei acerbi ternos cyathos 5, 19, 16. in alvum ex parte inferiore tres aut quatuor cyathos calidi Olei dare 4, 13, 14. Olei laurini cyathi tres 5, 18, 76. quod habet Olei myrtici & vini cyathos ternos 5, 22, 8. gummi cum cyatho Passi datum 4, 20, 19. quibus paulatim miscentur Passi cyathi tres 6, 7, 22. iterum teruntur ex Passi tribus cyathis 6, 18, 20. Rosae, v. supra Olei: & infra Unguenti c. Sinapis, v. superius Aceti c. nonnulli tres quatuor Sorbitionis cyathos dant 3, 11, 5 sed rett. add. tres aut quatuor. ita, ut illius (Succi) cyathus sorbeat 3, 22, 45. adjuvat Vini austri cyathus assumtus 4, 4, 58. forbere (oportet) Vini cyathum 3, 19, 18. 4, 15, 6. conf. 4, 19, 24. in Vini cyatho teruntur 4, 4, 32. singuli cyathi Vini (dandi) 4, 5, 35. tum non erit alienum Vini cyathos forbere 4, 6, 23. oportet singulos Vini cyathos 4, 12, 11. lenis Vini cyathi duo 6, 10, 6. duos Vini cyathos (forbere opus est) 4, 4, 59. in duobus cyathis Vini datum 5, 25, 34. cum tribus v. superius Aceti c. ex novem cyathis Vini coquantur 6, 18, 23. donec utriusque (Vini) terni cyathi conficiantur 5, 24, 10. quod habet Unguenti irini cyathum 5, 24, 3. irini Unguenti & rosae terni cyathi 5, 24, 5. sine adjecta humoris specie: antequam conquiescant, duos tresve cyathos per tenuem fistulam bibant 4, 8, 5. superius autem inferiusque de aqua pariter ac vino dixerat. per intervalla temporis sat est cyathos binos ternosve (humoris universi) assumere 4, 12, 6 inferius 10 aqua. habet (id emplastrum) olei Dimidium cyathum 5, 19, 8. hisque olei cyathum & Dimidium adjiciebat 5, 18, 43. mellis cyatho & Dimidio 6, 7, 66. mellis Minus cyatho 6, 7, 21. olei Minus cyatho 5, 19, 29. rosae Minus cyatho 5, 21, 10. v. Sesquicyathus.

Cyma, ac-brassica, magisque etiam cyma ejus (mali succi est) 2, 21, 2.

Cymbalum, i. cymbala 3, 18, 36.

Kynidos, n, or, caninus: v. *Σταυρος*.

Kύνιστος, & junci quadrati & rotundi flos: illum *κύνιστος*, hunc *εχέινος* Graeci vocant 3, 21, 25. conf. juncus quadratus. Proprie cyprus est gladiolus radice bulbosa, cyperus juncus angulosus seu quadratus; nisi confundantur, ut nonnunquam fit. Vid. Joh. Rhodius ad Scribon. Compos. 61. p. 120.

Cyperus, i. discutit 5, 11, 2.

Cyprus, 5, 24, 9. oleum quod fit, dum cypri arboris semen coquitur in oleo communi, s. olivarum, premittiturque postea, secundum Plin. Hist. Nat. Lib. 12 cap. 24. segm. 51.

Cyprinus, a, um. de oleo proximo dicto. cum liquido Cerato cyprino articuli perfricentur 4, 24, 28. Cyprinum absolute pro oleo vel unguento cyprino: calefacit cyprinum 2, 33, 15. olei veteris, aut cyprini partes duas 6, 6, 193. ceratum ex cyprino factum 6, 7, 14. 6, 9, 3. 8, 11, 33. ex cyprino ceratum 4, 20, 6. 6, 18, 75. inungi potest (oculos) cyprino 6, 6, 194. caput cyprino calido madefacere 4, 3, 16. conf. Plin. Hist. Nat. Lib. 15. cap. 7.

Cyprius, a, um. de arundine s. donace, cinis Cyprius 5, 7, 1. v. Cinis. Cythion, i. collyrii genus 6, 6, 58. v. Collyrium.

Cytisus, i. ad urinam movendam valet 4, 9, 11.

D.

Daucus, i. dauci Cretici seminis 5, 23, 19. De. de carnibus ungulae, rostracael. 4, 9, 7. si de nigro (oculi) aliquid albidum: factum est 6, 6, 14. aliquid de sinapi cum ficu 8, 10, 129.

¶ ex. de loco moveretur os 8, 2, 1.

¶ i. propter. etiam alia de causa 7, 7, 94. aliis quoque de causis 7, 7, 41. aliquibus de causis 1, 2, 24. duabus de causis 1, 2, 19. 2, 14, 14. 7, 7, 66. eademque de causa, qua 8, 20, 22. sive hac de causa, sive de illa 1 Praef. 63. quamvis levi de causa 2, 14, 14. quacunque de causa 2, 10, 17. variis de causis 5, 25, 1.

¶ i. quod attinet ad. est autem alia etiam de diebus ipsis dubitatio 3, 4, 36. de cibo facilius cum aegris ratio est: de potione pugna est 3, 6, 1-2. de maxilla illud quoque adjiciendum est 8, 7, 22. conf. Constat. Convenit. Contraversiam moveo. Dubito. caet.

¶ cum verbis. v. Dico. Disputo. Distillo. Explico. Judico. Loquor. Pono. Praecipio. Propono. caet.

¶ cum adverbis, de subito 5, 28, 135. Debeo, ere. synon. oportere 1 Praef. 50 coll. 49. 1 Praef. 116. 1, 1, 1 coll. 2. 2, 8, 11 coll. 12. 3, 4, 28 coll. 31. synon. necesse est 3, 5, 14 & 16. i. convenit, utile, salubre est: tunc debet assumere (cibum) 3, 5, 22. add. ibi 24. 26. 3, 7, 20. 4, 2, 48. 4, 4, 86. caet. si pili nati sunt, qui non debuerunt 7, 7, 69. i. solio: eo tempore, quo ebrietas solvi debet, loqui coepit 2, 6, 23. ab uno vero & vigeimo die, quoutrique os esse debet glutinarum 8, 9, 5. protinus abstinere debemus 4, 2, 48. non debemus uti 5, 28, 195. nosse debent 1 Praef. 118. debebit 1, 3, 4. 1, 10, 11. 4, 25, 6. 5, 27, 37. 7, 3, 9. 7, 20, 13. 15. 8, 4, 52. 8, 9, 26. 29. 8, 10, 90. caet. debet, debet, similiter: medicus indicem digitum primum debet inferere, rursusque alterum digitum demittere debet 7, 27, 6. 7. debemus 5, 28, 43. debebunt 4, 16, 6. 7, 19, 19. cum nominativo: tum cibum dandum, quam corpori deberetur 3, 4, 31. cum infinitivo. Esse debere, caet. 1 Praef. 117. 1, 2, 13. 14. 2, 8, 11. 2, 14, 17. 25. 3, 5, 17. 4, 4, 47. 94. 5, 28, 24. 7, 7, 35. 8, 5, 2. 8, 10, 25. 50. 69. caet. quae (suturae) supra tres Esse non debent 7, 7, 88. Esse debuisse 1 Praef. 50. Facere deberent 4, 2, 10. Intueri debere 1 Praef. 116. neque Terrere debet ea febris, quae

quae 2, 3, 7. *conf.* 2, 17, 9. *add. cum inf.* *act.* 1, 2, 2 *seqq.* 10, 23, 1, 4, 2 *seqq.* 1, 6, 6, 7, 1, 8, 1-2, 7, 3, 6, 28, 3, 15, 2 *seqq.* 4, 4, 86, 5, 26, 10, 8, 10, 18, 109, 121, 8, 15, 19. *caet. cum inf.* *passivi.* Circumdari fascia debet 8, 10, 90. Fieri debet, debeat 7, 2, 7. *caet.* 3, 15, 1, 4, 3, 11. Firmari Incestina debebunt 4, 16, 6. sanguis Mitti debet 3, 8, 6. *add.* 2, 10, 36. protinus Timere debet 2, 2, 4. *similiter cum inf.* *pass.* 3, 4, 13, 6, 18, 58, 7, 12, 5, 7, 30, 22 *bis* 8, 7, 15, 16, 8, 9, 26, 29, 8, 8, 11, 15, 8, 10, 6, 32. *caet. cum inf.* *act.* *simul & pass.* inunctione vehementer perfricari (debet) eodem modo lumere cibum, *caet.* rursus balneum experiri, aequae perfricari, vinum copiosius bibere 3, 15, 8-9. *add.* 1 Praef. 117-1, 8, 1. *caet.* per ellipsin omittitur 1, 2, 2. *seqq.* 8, 1, 4, 2-7, 9, 10, 1, 6, 6-7, 1, 8, 1-2, 3, 15, 2-5, 6-9, 7, 25, 12 *coll.* 8. *caet.*

Debitum, i. ultra debitum 2, 4, 4 i. modum *justum*.

Debilis, e. tanquam sine ea (rerum naturae cognitione) trunca & debilis medicina esset 1 Praef. 16.

Debilitas, atis. in quibus (articulis) si praecisi nervi (*ligamenta & tendines*) sunt, qui continebant, debilitas ejus partis sequitur 5, 26, 176. *conf.* 8, 25, 14. ex quo (femore per fracturam breviore facto) multa debilitas est, foedior tamen, ubi *caet.* 8, 10, 71.

Debilito, are. isque (dolor *ischiadicus*) hominem saepe debilitat 4, 22, 2 i. claudum facit, ex Hippocr. ne distendaatur (nervi *usque*) & membrum debilitent 7, 2, 16. ex quo casu (membrum resoluti) id fere membrum debilitatur 2, 4, 18. hi aliquo morbo etiam debilitentur (necesse est) 2, 7, 18.

Decedo, ere. quum ea (Accessio) decesit 3, 20, 6. naturaliter semper Aliquibus decedentibus, nullis vero in eorum locum subeuntibus, summa macies oritur 3, 21, 2 *opp.* isque (Dolor) modo decedit, modo revertitur 4, 4, 24 *opp.* i. intermittit, periodicus est. si non decedit (Febris) 2, 10, 33. *synon. ib.* intermissio est. quum Febris infet, incipiat, augeatur, consistat, decedat, deinde in decensione consistat aut finiat 3, 5, 36 i. declinet, decreseat. aliae (Febres) quum decedunt, sudorem movent 3, 3, 19. decedente Febre, incipiente 3, 4, 54 *opp.* decedentis ejus (Morbi) notae 3, 2, 8. Testa ossis, si qua decesit 6, 13, 15 i. a reliquo esse soluta est.

¶ i. morior. proximum est, ut is (*plenitudo*) circa quartum deci-

um diem decedat 2, 6, 17. si infans intus decesit 5, 21, 11 i. in utero mortuus est. excitatque inflammationes mortiferas, adeo ut quidam deceserint 7, 26, 81.

Decessio, onis. aliae (Febres) diem noctemque accessione & decensione implent 3, 3, 18 *opp.* i. *paroxysmo & anesi.* quaeve (Febres) sic continent, ut per accessiones incrementum, per decensiones tantum molliantur 2, 4, 13. habet (*puritates*) plerumque frequentiores accessiones decensionesque 3, 8, 2. in decensione 3, 20, 7. quum Febris in decensione consistat aut finiat 3, 5, 36 i. intermittat.

Decesfus, us. sub decesfu febris 3, 12, 4.

Decem. fistula maxima decem & quinque est digitorum 7, 26, 6. decem diebus 8, 9, 20.

Decimus, a, um. isque morbus (*diarrhoea*) maxime pueros assumit usque ad annum decimum 2, 8, 99. decimum diem 3, 4, 43. in decimum diem 8, 10, 83. decimo tertio die 3, 15, 2. v. *Quartusdecimus*, Quintusdecimus, *caet.* id decoquere, ut decima pars remaneat 4, 19, 24.

Deni, v. *inferius*.

Decet, ere. neminem decipi decet 5, 26, 149. 5, 28, 155. unde Decor, Decorus: v. *postea*.

Decido, ere. a cado. si ex superiore parte aliquis decedit 2, 10, 26. qui ex superiore loco decedit 4, 4, 77. ubi ex alto deciderunt (corpora) 5, 23, 2. si jam illa (*Arundo sagittae in vulnere haerentis*) decedit, solumque intus ferrum est 7, 5, 19. quae, (*Caruncula in angulo oculi*), si vehementius unguis ducitur, sequitur quoque ac decedit 7, 7, 29. & id quidem (cataplasma) interdiu superjacebit: noctu vero ceratum *caet.* quia potest Cataplasma decidere 8, 9, 18. si quando in scrotum sanguis defluxit, aliquidve Concretum ex eo decedit 7, 19, 30. ut Crustae decident 7, 7, 80. his (Crustis) decidentibus 6, 18, 54. Squamulae ex summa cute decident 5, 23, 277.

¶ *translat.* si sine causa quis emacrescit, ne in malum habitum corpus ejus decadat, metus est 2, 7, 5. in eo, qui ex quartana in hydropa deciderat 3, 21, 31. quive ex atra bile huc (*in asinen*) deciderunt 3, 21, 61. quodsi non est mors consecuta (in gravi morbo), pedes tamen decident 2, 7, extr.

Decido, ere. a caedo. decidenda superior pars illius (tunicae) 7, 6, 14.

Decipio, ere. in vicino saepe quaedam notae positae, non bonos,

sed imperitos medicos decipiunt 2, 6, 38. si quid vix millesimo in corpore aliquem decipit 2, 6, 40. a futuris se deceptum esse, Hippocrates memoria tradidit 8, 4, 11. ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus est 8, 4, 13. potest autem futura eo nomine fallere, *caet.* ergo eo nomine decipi non oportet 8, 4, 16. *synon.* curiose prospiciendum est, ne tempus remissionis (*febrilis*) decipiat 3, 11, 6. neminem decipi decet, ut propriam viscera curationem requirant 5, 26, 149. illo neminem decipi decet, ut in hoc genere cerato utatur 5, 28, 155. non, quod non interdum id incidat, aut non decipiat (*remedium*), sed quod saepius fallat 3, 2, 20. *synon. i. frustratur: opp.* medeatur *ib.*

Declino, are. in alteram partem nares declinantur 8, 5, 3. *translat.* ubi ea (inflammatio) declinavit 5, 27, 95 i. decrevit.

Decoloro, are. si pallor labra & nares decolorat 2, 6, 9. quae (suppurationes) intus tendunt, sic ut exteriores quoque cutem decolorent 2, 8, 69.

Decoquo, ere. ex his Aliquid, quae id praestant, erit decoquendum, eaque aqua potui danda 3, 21, 24. Amurcae decocta 5, 28, 272. Apinthium decoctum 4, 17, 7. decoquebat Aquam sale adjecto, eamque bibere cogeat 3, 9, 14. nulli Aquam nisi decoctam, potionis causa utatur 3, 23, 24. acris autem est marina Aqua, vel alia sale adjecto: at utraque decocta commodior est (*praelymate*) 2, 12, 21. in portum vero (danda) pluvialis Aqua decocta 4, 12, 10. Brassica bis decocta 2, 30, 4. decoctis papaveris Corticibus 3, 18, 47. De-strutum, quo magis decoctum (est) 2, 18, 46. Ficus arida decocta 5, 12, 2. oleae aut lentisci Folia, vel Marrubium decoquendum est 6, 18, 27. decoquebant id (Lac) 2, 12, 3. decocta Lentiscus 4, 20, 20. id (mullum) ex decocto Melle faciendum est 1, 6, 5. Verbenae decoctae 4, 18, 7.

¶ *cum adverbis, caet.* brassica Bis decocta 2, 30, 4. quo Magis decoctum (est de-strutum) 2, 18, 46. eodem Modo decoquantur 5, 25, 38 i. ad eandem crassitudinem. oleae folia eodem Modo decocta 7, 27, 11 i. ex vino, decoquere Simul malunt 6, 19, 5. eaque tum simul ex passo vel mulso decoquantur 6, 7, 12. *conf.* 6, 14, 3.

¶ *cum praepositionibus.* amurca Ad tertiam partem decocta 5, 28, 272. ejus sextarius Ad lenem nem decoquitur, donec 6, 10, 5.

an commodum est, hysopum vel nepetam vel thymum vel apunthium, vel etiam fursures, aut ficus, aridas Cum mulla decoquere, eaque gargarizare 4, 4, 11. quae Cum passi tribus heminis decoquuntur 6, 6, 144. lycium Cum vino decoquitur 6, 7, 42. caseus Ex melle mulsove decoctus 2, 30, 7 *i. cum, vel in.* cataplasma ex lini semine, quod ante aliquis Ex mulso decoxerit 7, 20, 7. cui ex farina duae partes adjectae sint, ante Ex mulso decoctae 5, 28, 140. Ex passi tribus sextariis decoquuntur 5, 25, 37. eaque tum simul Ex passio vel mulso decoquuntur 6, 7, 12. lenticula, marrubio, oleae foliis, Ex vino decoctis 5, 21, 5. *add.* 5, 28, 60. lenticula cum malicorio mixta, quae utraque Ex vino decocta sint, *caet.* 7, 27, 10. aqua vel falsa, vel Ex lauro decocta 4, 2, 22. aqua decocta Ex verbenis comprimentibus 4, 21, 5. Ex verbenis decocta in aqua desideat 4, 16, 4. *v.* Verbenae. ficus In aqua decocta 5, 28, 238. ficum In aqua decoctam 6, 3, 5. fursures In falsa aqua vel aceto decocti 2, 33, 4. aqua, In qua fornum Graecum vel pifana vel malva decocta sit: si reprimendi causa (immittenda in alvum est,) Ex verbenis 2, 12, 20. aqua, In qua aliquid ex his, quae alvum astringunt, decoctum sit 4, 4, 92. aqua, In qua aut ervum aut oleae aut verbenae decoctae sint 6, 15, 8. aqua, In qua decoctae verbenae sint 4, 15, 7. aqua, In qua sulphur decoctum sit 3, 27, 24. *conf.* 4, 2, 19. 38. 4, 3, 17. 4, 15, 10. 4, 17, 3. 4, 24, 22. 24. 6, 16, 117. 6, 7, 57. 6, 14, 3. aqua, In qua papaver aut hyoscyamus decocta sint 3, 18, 43. *conf.* 3, 18, 26. 6, 6, 89. 8, 10, 111. 117. multa calida aqua fovendum est, In qua rapa decocta, aut, si ea non sunt, aliquae verbenae exreprimentibus 5, 28, 98. desiderare ante homo in aqua debet, In qua verbenae decoctae sunt exreprimentibus 6, 18, 94. aqua dari potest, In qua malum cotoneum palmulaeve decoctae sunt 4, 4, 48. reprimat autem aqua, In qua vel lenticula vel rosa vel rubus vel cotoneum malum vel palmulae decoctae sunt 5, 22, 30. *conf.* 4, 19, 31. eas (radiculas mali punici) confusas In aquae tribus sextariis decoquat 4, 17, 4. porri (detur) aqua mulla, In qua hysopum aut ruta decocta sit 4, 6, 16. in potionem (dare) aquam mullam, In qua vel hysopum vel ruta decocta sit 4, 7, 6. *conf.* 6, 10, 30. calidum mullum, in

quo ficus decocta sit 6, 13, 7. ficus in mulso decocta 5, 28, 216. arundinis radix ante In mulso decocta 5, 26, 275. In oleo, *v.* infra In vino. radix contusa & in passo mulsove decocta 6, 10, 3. avis, si In posca decocta est 2, 30, 5. caput posca fovendum est, In qua laurus aut ruta decocta sit 3, 20, 13. In vino oleoque decoctis (foliis) 5, 27, 88. tritici hemina In vino aminaeo auttero decoquitur 4, 19, 32. vino, In quo marrubium decoctum sit 6, 7, 63. *conf.* 7, 12, 21. 8, 10, 116.

¶ *cum conjunctionibus:* ejus (succ) sextarius ad lenem ignem decoquitur, Donec ei mellis crassitudo sit 6, 10, 5. id decoquere, Ut decima pars remaneat 4, 19, 24. Decor, oris. ubi aliquis colorem decoremque amisit 2, 2, 3. per omnia femur humero, crus vero brachio simile est, adeo ut habitus quoque & decor alterius ex altero cognoscatur 8, 1, 108. 9. ut aliquid decoris eo loco (in luxatis ossibus,) sic nihil usus admittitur 8, 11, 10. decoris causa 5, 26, 288. 7, 25, 1.

Decorus, a, um. longa statura, ut in juvenia decora est, *caet.* 2, 1, 13. Decresco, ere. ubi febris decrevit 3, 6, 26. 54. donec morbus decrescere incipiat 3, 20, 17.

Decumbo, ere. quum quis aliter decubuit 5, 28, 177. si in partem sanam aliquis decubuit 2, 7, 89.

Decurro, ere. fere multa pituita decurrit 6, 14, 8. pituitam in oculos decurrentem tenent catapota *caet.* 5, 25, 18. *translate.* decurso jam gravissimo tempore 3, 5, 20. *i. transacto.* decurrendum est ad modicas exercitationes 3, 22, 32. *i. transeundum est.* si semel ad ea medicamenta decurritur 5, 26, 101. si haec parum valet, decurrendum est ad medicamenta, quae 6, 18, 57.

Dedo, ere. vino venerique deditus 5, 26, 33.

Deduco, ere. deducendus in balneum est aeger 3, 12, 10. Calculus eo curiosius deducitur, quo minor laeviorque est; ne effugiat 7, 26, 40. *add.* 63. scalpelli manubriolo deducenda ab integris partibus sunt (Chalazia) 7, 7, 15. ut mora in consuetudinem ferendi oneris Intestina deducat 4, 16, 7. qui a vertice recta eas Lineas ad tempora deducerent 7, 7, 166. duas Manus imponere oportet supra summum ventrem, paulatimque deducere 4, 13, 13. ne inter initia quidem ab istis quaestionibus deductam esse Medicinam, sed ab experimentis I Praef. 54. per quae (cava) a membrana cerebri similes Membranulae

deducuntur 3, 1, 45. eam (Membranulam) commodius est ex toto ab osse deduci 8, 4, 30. paulatim eam (Suffusionem) deducere infra regionem pupillae debet 7, 7, 143. deducti ab illo (Herophilo) Viri 5 Praef. 2 *i. ejus sectatores.*

Defendo, ere. redit huic imbecillitas sua, nisi iisdem defenditur bona valetudo, quibus reddita est 4, 5, 11.

Defero, erre. quomodo spiritus aut cibus vel deferator vel digeratur I Praef. 75. sic, ut etiam, si quae quasi nubeculae innatarint (in urina) in imum deferantur 2, 3, 8.

Defervesco, ere. ubi ea (farina) deferbuit 2, 33, 13.

Deficio, ere. si vel superans Aliquid vel deficiens adversam valetudinem creet I Praef. 24. si Caetera defecerunt 2, 11, 6 *i. defuerunt.* *v.* Materia. a mensuris defecta est (Mulier) 2, 8, 127.

¶ *de lapsu virium vitalium:* cum eo tamen ut nullo tempore is (Aeger) qui deficit, non sit sustinendus (cibo) 3, 5, 39. non est expeditissimum scire, quando Aeger febricitet, quando melior sit, quando deficiat 3, 6, 10. si verendum est, ne deficiat (jaecens, vel is aeger) 3, 19, 14. Anima deficit 4, 11, 5 *i. lipothymia incidit add.* 5, 28, 28. femperque ante finis (missionis sanguinis) faciendus est quam Anima deficiat 2, 10, 53. deficere Animam 7, 3, 5. *v.* Anima. id Membrum, quod deficit 5, 27, 11 *i. paralyticum est.* praecipueque in his (natationibus) agitata Membra, quae maxime deficiunt 3, 27, 17. ne Vires deficiant, cibum assumere 2, 12, 27. dum Vires supersessent, dari non oportere (cibum:) ne deficerent, consulendum esse 3, 4, 31.

Defectio, onis. saepe in ipso opera (amputationis membri gangraena affecti) vel profusione sanguinis vel animae defectione moriuntur 7, 33, 2. *absolute:* non ulcus, non defectio, non profluvium alvi fuit 3, 7, 25.

Defigo, ere. qua debet, cucurbitulas sine ferro defigere (oportet) 4, 14, 5. cucurbitulae defigendae sunt in inguinibus 4, 20, 4.

Deflecto, ere. nuper ipse quoque quaedam in senectute deflexit I Praef. 19 *synon.* mutavit 18.

Defluo, ere. eamque (aquam) defluentem. (dum caput perfunditur,) subinde manibus ad hoc regerere (debet) 1, 4, 10. per os continens pituita defluit 6, 9, 31. si quando autem in scrotum sanguis defluxit 7, 19, 38.

Deformis, e. cutis haur omnino adducta.

- adducta, deformem, quem reliquit, locum reddit 7, 9, 8.
- Deformitas, atis in aure & naribus deformitas sola timeri potest 7, 9, 2 in *curtorum curatione*.
- Deformo, are. ita per hanc ipsam (curationem) deformantur (curta,) ut 7, 9, 1.
- Defricio, are. si jejuna saliva quotidie defricetur (papula) 5, 28, 289. ac tum genus id vitiliginis defricatur 5, 28, 310. sc. inspersis modo dilis.
- Defrutum, i. a deservio 2, 18, 41. boni succi est 2, 20, 6. lene est 2, 22, 3. alienum stomacho est 2, 25, 3. facile intus corrumpitur 2, 28, 2. defrutum, quo magis decoctum, eo valentius est 2, 18, 46. asperum defrutum 2, 30, 10. ova fricta ex defruto (esse i. edere) 1, 6, 6. oleae, quae in passio defrutove versatae sunt 2, 24, 10. vett. edd. *fervatae* sunt conf. 2, 20, 6.
- Defundo, ere. ovi & album & vitellus in vas defundendum est 6, 6, 38.
- Degenero, are. (costae verae) paulatim in cartilaginem degenerant 8, 1, 60.
- Degeo, ere. (aves) eae, quae in aqua degunt 2, 18, 21.
- Degusto, are. ut paulum ex singulis (cibis variis) degustando, famem vitet (aeger) 3, 6, 39.
- Dehinc primum, dehinc 1, 3, 58.
- Dehisco, ere. atque ea quoque ossa (crurum,) infra supraque conjuncta, media dehiscunt 8, 1, 213. modo, quae juncta sunt, inter se dehiscunt (ossa, in luxatione) 8, 11, 2. vulva ex intervallo paululum dehiscit in partu 7, 29, 5.
- Dejicio, ere. *alvum exonerare, purgare* qui dejicere volet 1, 3, 58. nihil dejiciens 2, 12, 12. frequens dejiciendi cupiditas dolorque in ano est 4, 15, 1 de *tenesmo*.
- Dejectio, onis. *synon. purgatio* 1, 3, 37. coll. 34, 56. coll. 59. i. *diarrhoea* 4, 19, 1. quo cap. tractatur. *disting.* a torminibus i. *dysenteria* I Praef. 106. 2, 8, 29-30. 97-98: *dyssenterias*. Hippocr. 2, 8, 97. dejectio extenuat corpus 1, 3, 33. demittit materia dejectione 2, 9, 6. dejectionem 1, 3, 34. Alvi dejectio 6, 6, 78. *diarrhoea* Hippocr. Alvi dejectiones 2, 1, 17, 30. 43. dejectionis Causa 3, 18, 67 i. *purgationis*, continere se in lectulo. debet aeger (*insano clysmate*,) nec primae Cupiditati dejectionis protinus cedere 2, 12, 25. ipsa autem dejectio sine ulla Noxa est, quae 2, 8, 29.
- Coacta dejectione 3, 2, 19. i. *ar. safa*. a Fastidiores dejectiones 3, 2, 7. si cui ex hoc Frequens dejectio incidit 1, 8, 7. si Frequens dejectio est 2, 8, 102. Levior etiam, dum Recens dejectio 4, 19, 1. ubi Longae dejectiones sunt 2, 7, 12. Longas dejectiones supprimit vomitus 2, 8, 43. si haec secuta Subita dejectio est 2, 8, 66. Subitam dejectionem instare 2, 7, 11.
- ¶ ea, quae per dejectiones Exceruntur 2, 8, 28. graciles dejectiones Fatigant 2, 1, 53. dejectio Incidit 1, 8, 7. dejectionem Instare 2, 7, 11. dejectionibus Laborare I Praef. 106. medicamentis quoque Moliri dejectiones 6, 6, 213. dejectionem autem antiqui variis medicamentis crebraque alvi ductione in omnibus fere morbis Moliebantur 2, 12, 1. ubi post haec Orta dejectio est 2, 8, 75. conf. 2, 1, 30. dejectio autem a medicamento quoque Petenda est 1, 3, 56. Sum: simul & dejectio & vomitus est 4, 12, 3. conf. 2, 7, 12. 2, 8, 102. caet. longas dejectiones Supprimit vomitus 2, 8, 43. quodsi vehementer & vomitus & dejectio & sitis Vexant 4, 11, 12.
- Dein 1, 2, 6. 1, 3, 27. 2, 7, 18. 2, 8, 81. 5, 27, 29. 5, 28, 7. 60. 6, 2, 8. 6, 18, 128. 7, 2, 28. 7, 3, 6. 7, 4, 7. 25. 7, 7, 4. 15. 165. 7, 16, 20. 7, 19, 47. 7, 32, 2. 7, 33, 6. 8, 1. 84. 102. primum, dein 5, 28, 52-53. 6, 18, 4. 7, 32, 3-4. primum, tum, tum, dein, deinde, novissime 1, 4, 6-7. primo, dein 8, 1, 82-84. dein, ac tum 7, 33, 6-7.
- Deinceps 7 Praef. 20. iterumque, tertio & quarto, deincepsque 7, 16, 18. altero die. deincepsque caeteris 7, 30, 6.
- Deinde, de temporis ordine, I Praef. 57. 1, 2, 7. 1, 3, 18. 1, 3, 50. 1, 6, 6. 1, 8, 6. 2, 2, 4. 2, 8, 5. 18. 62. 77. 110. 129. 2, 17, 21. 3, 5, 2. 36. caet. post praemissum vocabulum, ut, hujus deinde duo filii I Praef. 5. deinde postero die 4, 19, 17. postero deinde die 3, 18, 50. proximis deinde diebus 4, 12, 4. insequentibus deinde diebus 3, 23, 17. conf. I Praef. 55. 58. 1, 3, 9. 2, 1, 2. 2, 8, 70. 2, 14, 21. 2, 16, 2. 2, 18, 53. 4, 4, 29. 5, 28, 154. 171. 7, 7, 83. 7, 13, 7. 7, 30, 7. 8, 10, 113. caet. in transitione, sive praemissa voce, sive non: 1, 3, 9. 2, 18, 30-37. 3, 15. 4, 4, 8. 5, 26, 215. 7, 18, 14. caet. de loci ordine proximaque cutis, deinde ei proxima 5, 26, 222. conf. 4, 1, 6. 28. 30. 38. 5, 28, 171. caet. de praestantiae ordine, ut: igitur saluberrimum verum est, proxime deinde ab hoc hiems 2, 1, 1. optimum est, a. manibus pedibusve initium fieri; deinde a lateribus; pesimum inter haec, a capite 2, 8, 27. conf. 2, 14, 21. 3, 5, 21. 6, 6, 224. de frequentiae ordine: femur in omnes quatuor partes promovetur, saepissime, in anteriorem; deinde, in anteriorem; raro admodum, in priorem aut posteriorem 8, 20, 3. i. deinde demum I Praef. 5, 7, 58. i. tandem, denique 5, 28, 62. disting. a postea 7, 18, 11. 7, 8, 10. i. postea 3, 18, 57. i. adhaec, item 8, 25, 10. i. at, vero 4, 16, 10. *synon.* tum 5, 28, 100. dist. a tum v. inf. Tum deinde Ante, deinde 7, 29, 32. Ante, deinde, tum 6, 75. Ante omnia, deinde, tum, iterum, posthaec, deinde 1, 3, 10. Ante omnia, tum deinde 8, 2, 4. 5. 8. Interdum, deinde 5, 28, 92. 96. Paulatim deinde 7, 30, 7. Postea deinde, tum 7, 8, 10. Prius, deinde I Praef. 8. 1, 3, 23. 3, 6, 58. 4, 2, 26. 6, 18, 62. Prius, deinde & iterum ac novissime 3, 18, 27. Prius, post, deinde 4, 2, 51. Primum, deinde 2, 7, 66. 2, 10, 34. 2, 16, 2. 2, 17, 18. 2, 18, 3. 4, 4, 63. 4, 6, 9. 4, 11, 3. 4, 22, 4. 5, 26, 11-12. 5, 27, 72. 3, 5, 28, 63. 6, 18, 20. 7, 7, 146. 7, 8, 10, 55. 57. caet. Primum, deinde, accedit I Praef. 93-96. Primum, deinde, deinde 8, 7, 13. 15. Primum, deinde, novissime 7, 7, 76-78. Primum, deinde, postea 7, 18, 11. Primum, deinde, posthaec 4, 8, 8. Primum, deinde, tum 1, 3, 22. 3, 22, 20. 5, 26, 282-3. 5, 28, 218. 6, 18, 33. seq. 7, 7, 152-156. Primum, deinde; postea 2, 1, 47. Primum, tum deinde 3, 6, 15-16. Primum, tum, deinde 1, 3, 24. Primum, tum, tum, dein, deinde, novissime 1, 4, 6-7. Primo, deinde 3, 10, 7-8. 4, 4, 57. 4, 5, 7. 4, 11, 16. 4, 14, 4. 5, 27, 90. 6, 15, 1. 7, 7, 16. 7, 27, 26. 8, 2, 2. Primo, deinde, postea, ac tum quoque 5, 26, 259, 262. Primo, deinde, tum 6, 9, 2-3. Primum est, deinde 5, 26, 252. 3. fereque Primum id fit, deinde ex eo, deinde, & ex eo 5, 28, 30-31. Primo die, deinde 3, 15, 2. 4. per Primos dies, paulatim deinde 7, 30, 7. Primis diebus, deinde 3, 12, 4. 3, 15, 12. 8, 10, 73. Primis tantummodo diebus, deinde 3, 12, 6. Protinus, deinde 7, 15, 10-11. 7, 16, 2. Protinus, deinde, tum 1, 3, 23. 6, 18, 48-49. Tum deinde 3, 6, 16. 4, 19, 21. 4, 19, 22. 5, 28, 11. 6, 6, 177. 7, 14, 22. Tum, deinde 1, 2, 22. 1, 3, 53. 3, 6, 32. 4, 2, 19. 4, 19, 26. 7, 12. 4. 5. 7, 30, 3. 5. Tum deinde.

deinde, posthaec 4, 4, 54. Tum, deinde, rursusque 8, 15, 21. Tum, deinde, tum, post quos, post hos 2, 18, 24-26. Tum, post haec, deinde 7, 14, 24 25-26. deinde, deinde 2, 18, 13, 3, 4, 37, 4, 12, 9-10, 7, 9, 33-34, 8, 7, 14-15. deinde, deinde rursus 2, 8, 87. deinde, deinde, deinde 4, 24, 11-12 13. deinde postea 3, 4, 38, 5, 28, 237, 7, 28, 11. deinde, posteaque 5, 27, 78. deinde, posthaec 1, 3, 12-13. deinde, posthaec, novissime I Praef. 22. deinde, postero die, deinde, tum, & postea, iterumque 4, 19, 11-13. deinde, rursus, post quae 4, 2, 52. deinde, tertium (tempus) 3, 5, 37. Deinde, tum 1, 8, 6, 2, 8, 69-70, 3, 7, 11, 4, 25, 2-3, 83, 308, 6, 11, 13, 8, 1, 21. deinde, & tum 5, 24, 8. deinde, tum, deinde 4, 24, 7-8, 9. deinde tum, tum 8, 6, 5-6-8. deinde, tum, tum, posthaec 2, 18, 47. deinde, tunc 8, 4, 36-37.

Delabor, bi, ubi deorsum ad pedes subinde delabitur (Aeger) 2, 6, 11 qui (Calculi) per se quidem delapsi in cervicem (*vesicae*) 7, 26, 61. ne tota (Eistula) intus delabi possit 7, 15, 6. si in alam delapsus est (Humerus) 8, 15, 2. ut eo (clavo) infistente circum actus Modiolus delabi non possit 8, 3, 7. is canalis (*pro fracto osse*) habere debet a Planta moram, quae simul & sustineat eam & delabi non patiatur 8, 10, 67. quae ex Stercore, per crudritatem eo (*in enterocelen*) delapso, fere accidunt 7, 20, 4. Tetticulus delapsus 7, 19, 10. Unci acumen in ipsum os vulvae delabitur 7, 29, 21.

Delecto, are, quibus (hominibus studiosis literarum infantentibus) liber legitur, aut recte, si delectantur; aut perperam, si id ipsum eos offendit 3, 18, 38 *opp.*

Delectatio, onis, delectationis causa, quantum juvat, ambulare (debet) 4, 25, 27 quaerenda delectatio ex fabulis ludisque 3, 18, 62.

Deliciae, arum, deliciarum patrociniis in accusationem non merentis stomachi habent 1, 8, 4.

Delibero, are, deliberari poterit, ducenda necne alvus sit 4, 13, 12.

Deliberatio, onis, ibi (in longis morbis) & deliberationi & mutationi remediorum tempus patet 3, 1, 13.

Deligo, are, Arteriae, *v. inf.* Venae delig. capita Articulorum, *v. inf.* Habenis delig. leniter ea (Auris fracta) deliganda est 8, 6, 8 *scil. fasciâ, cum reliquis deligandumque Brachium (post venae sectionem) super imposito expres-*

so ex aqua frigida penicillo 2, 10, 54. ideoque protinus Brachium deligandum (est) *ib.* 56. *conf.* 4, 4, 88. Brachium (*fractum*) quum deligatur 8, 10, 48 *add. ib.* 59, 8, 15, 13, 8, 8, 16. fascias quibus Caput deligatum est 5, 26, 55. *v. inf.* Fili. Ceratum 8, 15, 17. Habenis. Regulae. Nervis. Cervix ante modice deliganda est 7, 7, 172. eodem modo Cervice deligata 7, 7, 175. sursumque Coles ad ventrem deligandus est 6, 18, 10. *conf.* 7, 25, 13. horum (*haemoptycorum*) Cura quoque & femora brachiaque pluribus locis deligabat 4, 4, 88 *scil. vinculis injectis. conf.* 7, 26, 29. Cutis circa glandem extenditur *caet.* ibique deligatur 7, 25, 4. Dentes, *v. inferius* Setâ delig. Digitum (*fractum*) satis est ad unum surculum deligari 8, 10, 72. Emplastrum insuper nullo vinculo deligandum est 8, 5 extr. sic autem deliganda est (Fascia,) ut & contineat, nec attingat 5, 26, 146. a media Fascia incipere deligare 8, 9, 4. circumdataeque (Fasciae) circa alvum, inter se novissime nodo deligantur 6, 18, 101. Femina, *v. inter se* delig. Femora, *v. superius* Crura delig. ejusque Fili capita inter se deligantur 7, 25, 23 *i. nodo implicatur.* ad quos (axes) Habena illae deligantur 8, 20, 18. *v. inf.* Ad bacula delig. superque eam (tabulam) Homo deligatur 6, 7, 101. quum deligatur (Humerus fractus) 8, 10, 48. ipse quoque Humerus ad latus leniter deligandus est 8, 10, 49. *conf. infra* Fasciâ delig. Nervis delig. *vel* Ad latus *caet.* delig. *ib.* Super delig. quicquid deinde Impositum est, (*ulceri*,) non attingi, sed modice deligari debet 5, 28, 154. Lana, *v. paulo infra* Linteolum, super alterum (oculum) Lana imposita & deligata 7, 7, 138. supraque fuccidam Lanam aceto madentem deligare 7, 28, 8. demittendumque in narem (Linamentum,) & ab inferiore parte leniter deligandum 6, 8, 14. tum Linteolum & lana (imponenda,) eaque super Deliganda sunt 6, 18, 126. farinâ hordeacea calida implendus is Locus, & sic deligandus est 7, 30, 25. priora (*Medicamenta*) fasciâ deliganda sunt 6, 6, 43. supra vulnus id Membrum deligandum est 5, 27, 28. *conf.* 8, 10, 38. deinde eodem modo Membrum deligandum 8, 10, 33. tum rursus id Membrum deligandum 8, 10, 26. deligatum Membrum in diem tertium continendum est 8, 10, 25. *conf. infra* Fasciis delig. ut tamen commodius deligetur

(Os luxatum) 8, 15, 20. deligari super (carnem *caet.*) Plumbum oportet 5, 26, 283. sinus umbilici duabus Regulis excipitur, vehementerque earum capitibus deligatis ibi emoritur 7, 14, 20. Scilla cocta deligatur super cutem 3, 21, 39 *add. ib.* 50. Sedilia, *v. postea* Inter se delig. Spatha, *v. infra* Loris delig. quidam super vulnus Spongiam expressam ex aqua frigida vel ex aceto deligant 7, 15, 10. *add.* 7, 7, 91, 7, 33, 9. Tali *v.* Inter se delig. Venae & arteriae ad inguen lino deligandae & infra vinculum abscindendae sunt 7, 22, 20. *add.* 7, 19, 12. 5, 26, 102. deligatae venae 7, 22, 9. Venter deligari debet 7, 16, 21. *conf. inf.* Ad & Super *v.* delig. Vulnus deligare 8, 4, 37. fasciâ ad Vulnus deligandum 5, 26, 142. deligatum Vulnus 7, 19, 40. *conf. infra* Fasciis delig. Super delig.

¶ cum ablativo instrumenti. *caet.* Carne & Nervis deligata (patella) 8, 1, 107. circa vulnus duo membra Fasciis Habenisve deliganda, & per has in diversas partes diducenda sunt 7, 5, 34. priora Fasciâ deliganda sunt 6, 6, 43. deliganda Fasciis sunt (membra) aliquanto, quam vulnus, laxioribus, scilicet laxius, quam si 8, 10, 87. *conf.* 5, 26, 55. 8, 10, 14. Habenis quoque vel lineis Fasciis utrinque capita articulorum deliganda, & per plures & in diversa ducenda sunt 8, 10, 14. Lino, *v. supra* Venae delig. majores (Venae) ante longiore Lino deligandae sunt 7, 19, 12. neque tamen pluribus Locis deligari necesse est, sed sat est infra inguina & super talos summosque humeros, etiam brachia 4, 4, 91. *add. ib.* 88. Loris suis ad brachium deligatur (spatha) 8, 15, 11. superius humeri caput Nervis deligatur 8, 1, 77 *conf. sup.* Carne delig. Nodo, *v. sup.* Fasciae. dentes inter se Setâ deligandi sunt 8, 7, 9. nullo Vinculo deligandum est (emplastrum) 8, 5, 25.

¶ cum adverbis Commodius 8, 15, 20. Ibi 7, 25, 4. Insuper 8, 5, 25. atque ita deligando 8, 10, 124. Laxius 8, 10, 87. Laxiusque id (membrum) deligandum est 8, 10, 38. Leniter 6, 8, 14, 7, 16, 21. 8, 6, 8, 8, 10, 49. Leniter deligandum 8, 8, 23. Leniter deinde deligatur, 7, 13, 7. Modice, 5, 28, 154, 7, 7, 172. eodem modo 7, 7, 175, 7, 28, 8, 8, 10, 33. Rursus 8, 10, 26. Sic 5, 26, 146. 7, 30, 25. 8, 15, 113. Super Supra, *v. mox inf. in articulo cum praepositionibus.* Sursumque 6, 18, 10. Vehementer 7, 14, 20. non

nimum. Vehementer 5, 27, 28. paulo Vehementius 8, 5, 17.
 ¶ *cum. praepositionibus*: Ab inguine & A testiculo deligatae venae 7, 22, 9. Ab interiore parte deligandum est 6, 8, 14. A pube usque circulum 7, 25, 13. melius adducent, qui easdem habenas Ad valida bacula deligarint 8, 20, 16. *add.* 8, 20, 18. loris suis Ad brachium deligatur (spatha) 8, 15, 11. brachium Ad latus, Ad cervicem deligandum est 8, 8, 16. humerus Ad latus fasciâ deligatur 8, 15, 22. *add.* 7, 22, 20, 8, 10, 49, 8, 8, 10, 8, 10, 72, 6, 13, 10. Circaque id, quod ictum est, duobus locis deligandae interci-dendaeque sunt (venae) 5, 20, 102. *conf.* 7, 5, 34. Infra inguina 4, 4, 91. quorum (hominum) & sedilia & interiora crura Inter se deligantur, ne diduci possint 7, 26, 29. femina talique Inter se deliganda sunt 7, 27, 36. dentes Inter se serra deligandi sunt 8, 7, 9. (fasciae) Inter se novissime nodo deligantur 6, 18, 101. ejusque filii capita Inter se deligan-tur 7, 25, 23 *scil.* nodo. Superque eam (tabulam) homo deligatur 6, 7, 101. scilla cocta deligatur Super cutim 3, 21, 39. ei scilla cocta simul Super ventrem deli-gatur 3, 21, 50. Super alterum (oculum) lana imposita & deli-gata 7, 7, 138. neque tamen plu-ribus locis deligari necesse est, sed sat est infra inguina, & Super talos summosque humeros, etiam brachia 4, 4, 91. quidam carbonem scorpionis Super vul-nus (venenatum) deligant 5, 27, 52. fassamentum quoque recte Super id vulnus deligatur 5, 27, 8. *add.* 7, 15, 10, 7, 33, 9. eaque Super deliganda sunt (linteolum & lana) 6, 18, 126. deligati Super alium plumbum oportet 5, 26, 283 *scil.* super carnem *caet.* spongia ex aqua frigida expressa Super deliganda est 7, 7, 91. Supra vulnus id membrum deli-gandum est 5, 27, 28. Supraque eodem modo deligandum 7, 7, 45 *scil.* supra linamentum insertum. *add.* 7, 28, 9.
 Deligo, ere. deligitur etiam utili-ter aut nitrum aut nassurtium *caet.* 4, 4, 30. *vid. legendum* delingitur. illud videndum est, ut, qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque: ubi sine il-lo datur, deligantur, quum ae-grum dormire cupiemus 3, 6, 8 *synon.* quemadmodum venae de-ligandae sint, quidque lectis his fa-ciendum sit 7, 7, 183 *synon.* i. a reliquis separandae.

Delingo, ere. ita, ut hujus (suc-ci cochleare. plenum paulatim de-

lingatur 3, 22, 45. scillam delin-gere (opus est) 4, 4, 59.
 Delinio, ere. delinendus homo est vel gypso vel *caet.* 3, 19, 8.

Deliquo, arc. quae ex vino deli-quantur 5, 20, 17.

Delirium, i. *παράφροσύνη*. Hippocr. ubi caput vulneratum est, deli-rium erit 2, 7, 77. cui calor & tremor est, saluti delirium est 2, 8, 47. si in tenuiore intestino morbus est, delirium *caet.* mala sunt 2, 8, 108. pessimum tamen est, si somnus neque noctu neque interdiu accedit. id enim fere sine Continuo. delirio esse non potest 2, 4, 3. fereque tertio vel quinto die delirium Accedit 5, 26, 54. *scil.* si cerebrum mem-branave ejus vulnus accepit. illa (febris vulneraria) perniciofa est, quae delirium Movet 5, 26, 160. raro, sed aliquando tamen, ex metu delirium Nascitur 3, 18, 82 i. *insania*. neque si servari pot-est, qui febre non quiescente, si-mul & delirio & spirandi difficul-tate Vexatur 2, 6, 21.

Delitescio, ere. adeo, ut superior coles sub tumore eo delitescat 7, 18, 34 *de hydrocele*. nonnunquam etiam in quibusdam delitescit (venae carcinomatosis) 5, 28, 22.

Deluo, ere. alvus aquâ multâ delui debet 4, 15, 21.

Demens, entis. dementis hilaritas 3, 18, 76 i. *phrenitici*.

Dementia, ae. 8, 4, 75. malum signum est, si sanguis profluxit, deinde secuta est dementia cum distentione nervorum, periculum mortis est 2, 8, 129. phrenitis tum demum est, quum Continua dementia esse incipit 3, 18, 7. ad dementia Praecipitant, v. Aurium inflammationes.

Demergo, ere. si telum in articulo se inter duo ossa demersit 7, 5, 30.

Demitto, ere. neque tamen timide demittenda est (Acus) 7, 7, 141. demittere id (Caput debet) 1, 4, 102 v. Collyrium, vel infra Ad & In fistulam dem. rursusque alte-rum Digitum demittere debebit, & per easdem occasiones alios 7, 29, 7 *scil.* in iterum: *synon.* inferre ib. 6. Digito demisso 7, 14, 22. quod an incidit, Digitis quoque demissis cognoscitur 7, 26, 25. demissis eodem modo Di-gitis 7, 26, 113. *add. inferius cum* Ad. tertia (Fascia) vincto imo humero deorsum demittitur 8, 10, 43. Ferramentum demittitur 7, 15, 4. demittendum erit candens Ferramentum 8, 9, 24. demittendumque ita est. (Ferra-mentum), ut 7, 15, 5. deinde postero die rursus Fistulam de-mittunt 7, 15, 11. quae (Lami-na, meningophylla) demissa sic, ut

8, 3, 28. demitti debet Lana mollior *caet.* 6, 6, 39. demittendumque Li-namentum, aut aliquid ex Penicil-lo 8, 9, 27 claudenda demisso Lin-teolo fistula est 7, 15, 8. si corpus jam intumuit neque demitti manus *caet.* nisi aegerrime potest 7, 29, 12. *scil.* in vulvam. demissos Pedes 4, 24, 26. si timide Scalpellus de-mittitur 2, 10, 46 in venae sectio-ne. demitti Specillum debet 7, 4, 3. Specillumque demissum de-scendit *caet.* 5, 26, 218. demisso. Specillo 5, 28, 194. v. Specil-lum. demitti debet Uncus 7, 29, 18.

¶ ut Ad ultimas (fistulas) demit-ti. collyrium non possit 7, 4, 1. index digitus sinistrae manus Ad imum testiculum demittitur 7, 20, 19. Aegerrime 8, 29, 12. ter-tia (fascia) vincto imo humero Deorsum demittitur 8, 10, 43. supraque injicienda spongia est. In. acrum ante demissa 5, 28, 283. sinistrae manus duos digi-tos, indicem & medium, simul in anum ejus (pueri) demittit 7, 26, 34. deinde In aquam calidam demittendum est (Corpus) 2, 17, 21. demissumque corpus In a-quam & oleum 3, 18, 77. homo In aquam demittetur, in qua *caet.* 7, 27, 9. pedes, v. paulo post In pelvem. sal sacco lineo exci-pitur, demittiturque In aquam bene calidam 2, 17, 26. huic abunde est, demittere se ingui-nibus tenus In aquam calidam 1, 3, 11. ante vero quam In aquam calidam se demittat 2, 17, 20 id fovere oportet spongia, quae In aquam calidam demittatur 4, 24, 22. subinde In aquam frigidam demittenda est (terebra) 8, 3, 22 inde collyrium factum In au-rem demittitur 6, 7, 88. idque (collyrium) ea parte, qua tenuius est, antecedente demitti oportet In fistulam 5, 28, 182. incidi (fistulam) commodissimum est, & collyrium demitti 5, 28, 194. *conf.* 7, 4, 40. demitti spe-cillum In fistulam. convenit 5, 28, 168 In has (fistulas) demis-sio specillo: 7, 4, 25. In haec ge-nera (fistularum) demisso specil-lo 7, 4, 36. si in summa glande circa fistulam urinae est (pha-gaena) prius In eam tenue spe-cillum demittendum est 6, 18, 62. sed id (alumen) tamen in-volutum in lanula demitti com-modius est 6, 9, 28 *scil.* In fora-men dentis: *synon.* conjici ib. medius clavus In foramen (tre-pani) demittitur 8, 3, 6. In id (foramen) demittendus est sinistrae manus digitus index 7, 19, 7. In ea foramina demittenda candeu-tia ferramenta sunt 8, 2, 19. dex-tra vero fistulam demittere In iter

iter urinae debet 7, 26, 9. si specillum tenue in foramina (cariei) demittitur 8, 2, 15. Iolanum In lac demissum, deinde contritum 4, 20, 11. Specillum lana involutum In medicamentum demittendum est 6, 15, 12. demittendum In nares (linamentum) 6, 8, 14. demittere totum hominem In calidum oleum 4, 13, 13. a piscina protinus In oleum calidum demittendus est (a rabido cane demorsus) 5, 27, 23. Spongiae 4, 4, 9. Specillum quoque lana involutum In calidum oleum demittitur 6, 9, 12. *conf. supra* dem. In aquam. In pelvem candentes filices demitti (debere) 6, 9, 30. *conf.* 4, 24, 12. Specillum lana involutum In resinam demittendum est 6, 7, 97. alterum (feramentum ignitum) ex his demittitur In siccum salem 2, 17, 27. In alteram (partem scalae) corpus demittitur 8, 15, 14. ut demittatur In solium 7, 26, 116. utile est etiam prius demittere (aegrum) In solium 3, 6, 47. interpositis denis diebus demittendus aeger In solium est 3, 22, 41. deinde, interpositis duobus horis, In solium is aquae calidae resupinus demittendus est sic, ut 7, 26, 105. saepe homo demittendus In solium est 5, 27, 63. *conf.* 3, 6, 58. 7, 20, 8. silvestris papaveris manipulus In vas demittitur 5, 25, 12. demissum Inter femina ejus baculum tenet 8, 10, 44. demittendumque id Inter dentem & gingivam 6, 13, 5. paxillus Inter ea (osia) demitti debet 8, 10, 109. eo pinna Intus demittenda 7, 10, 6. ex peniculo tenuia quaedam Intus demittere (debent) 7, 4, 33. Intus implicitum in longitudinem linamentum demittere (necessarium est) 7, 28, 7. demittendumque Ita est, ut 7, 15, 5. haec (lamina) Juxta telum transversa demittitur 7, 5, 26. Leniter 7, 19, 17. Per quod (feramentum) medium clavus demittitur 8, 3, 2. Per plagam demittendus digitus index erit 7, 22, 10. testiculus Per ipsam plagam cum venis & arteriis & nervo suo leniter demittendus est 7, 19, 17. eaque (acus) demittenda, sed recta, est Per tunicas 7, 7, 140. Recta 7, 7, 140. Sic, ut 8, 3, 28. 8, 10, 109. Timide 2, 10, 46. 7, 7, 141.

¶ an moestus demissusque sit 3, 18; 76 *i. animo prostrato, abjecto.*

Demo, ere. omne vero auxilium corporis aut demit aliquam materiam aut adjicit 2, 9, 4 *opp. similiter opp.* I Praef. 101. 1, 3, 77. 5, 17, 2. demitur materia sanguinis detractione, cucurbitula, de-

jectione, *caet.* 2, 9, 6. eo modo demata materia 2, 12, 26. demata materia *abl.* 3, 2, 9. *conf.* 2, 10, 26. post quatuordecim dies id ipsum demendum est 8, 5, 14 *i. removendum, auferendum.* eo demoto 2, 14, 7. *synon.* detracto *ib.* quibus demtis 5, 28, 281. quum ex similibus alia demantur, alia adjiciantur 5, 17, 2. infra non tota (media tunica) demenda est 7, 19, 14. *synon.* excidenda vel praecidenda *ib.* 13. causa, quae demit 2, 14, 6. *scil. materiam morbi.* in his, quae superant, est, quod morbus demat 2, 2, 3.

¶ cum dativo: aliquid densiori Cibo, quum hic (pomorum) accedit, necessarium est demi 1, 3, 84. *opp.* vere paulum Cibo demendum, adjiciendumque Portioni (est) 1, 3, 77. quod (vinum) subtractum plus, quam si Cibo aliquid dematur, adjuvat 3, 2, 21. *syn.* demenda asuetu Cibo pars dimidia 4, 2, 56. scire oportebit, Ei (baccae, nuci, *caet.*) summam pelliculam esse demendam 5, 19, 33. protinus Ei (aegro) demenda materia est 2, 10, 26. Portioni, v. paulo ante Cibo. neque adjectum quicquam empiricorum Professioni, sed demtum est I Praef. 101. sic cruciat (colicus morbus,) ut vitae Spacio nihil demat 4, 14, 3. vomitus multum Taedio demit 3, 21, 15. si quid ei Vitio demtum est, tamen non ex toto sanus color redditur 5, 28, 301.

¶ cum particulis: Ab ora vulneris demenda habenula paulo latior est 7, 20, 22. neque quicquam Ex ano demendum est 7, 30, 21. demendumque aliquid Ex cibo 6, 6, 124. quicquid corruptum est, excidendum, sic, ut Ex integro quoque paulum dematur 6, 18, 49. *synon.* quam minimum Ex osse dematur 8, 4, 48.

Demonstro, are. quas (sedes) alio loco demonstravimus 5, 26, 36. *synon.* ostendimus *ib.* quod de monstrasse dicitur casus cujusdam: pueri 5, 27, 47. supra demonstravi, (quo medicamento tolleretur) 5, 28, 126. sicut supra demonstratum est 6, 15, 10.

Demum, quae demum causae vel secundam valerudinem praestent, vel morbos excitent I Praef. 75 *i. proprie, revera.* Ad die quarto demum 3, 5, 5. Ex eo demum 4, 13, 12. Ita demum 3, 21, 30. Itaque demum I Praef. 70. Tum demum 2, 10, 21. 28. 2, 12, 25. 3, 6, 39. 3, 7, 8. 3, 15, 19. 3, 18, 7. 52. 7, 4, 42. *caet.* Tum demum vero 5, 26, 194. Tum demum, quum 3, 18, 7. 5, 26, 194. Tum demum, ubi 7, 27, 32. quum, Tum demum 7, 27, 34. si, Tum

demum 8, 4, 43. ubi, Tum demum 4, 13, 16. 8, 10, 15. Tunc demum 3, 6, 27. 3, 10, 8.

Denarius, i. sciri volo, in uncia pondus denariorum septem esse: unius deinde denarii pondus dividi a me in sex partes, id est, sextantes 5, 17, 8. ut idem in sextante denarii habeam, quod Graeci habent in eo, quem *δηνάριον* appellant *ib.* 9.

Deni, ae, a. interpositis denis diebus 3, 22, 41.

Denique 1, 3, 84. 2, 7, 74. 2, 8, 49. 2, 14, 23. *post praemisam uerem, ut, omnia denique* 1, 6, 2. *add.* 2, 26, 3. 2, 28, 3. 7, 7, 150. 165. denique etiam 5, 28, 177. *i. summam* 15, 6, 2. 1, 7, 2. 2, 10, 17. 2, 26, 3. 2, 28, 3. *i. quin ad.* eo 7, 7, 150.

Dens, ntis. videndumque, num contra dens aliquis Acutior sit 6, 12, 2. Aliqui dentes 7, 12, 21. indentibus Brevibus 7, 12, 11. Breuiorem, v. infra Radix. Canini (dentes) 8, 12, 2. Caninis dentibus orientibus 2, 1, 43. quatuor Caninis (dentibus) *abl.* 8, 1, 38. Curvi, v. Recti d. Duriores osse dentes sunt: 8, 1, 36. Genuini 8, 1, 39. *alias ferotini, sapientiae dentes.* Inferioresque dentes (si) longius quam superiores excedunt 8, 12, 3. *conf. inferius Superior d. Maxillares* quini 8, 1, 39. *conf. Radix d. ad Maxillares dentes (compositio)* 6, 9, 24. Niger, v. infra Scaber. Novus dens 8, 1, 39. *synon.* qui in pueris nascitur, natus est in locum prioris 7, 12, 22-23. is, qui cadere debuit *ib.* si dentes Paribus non respondent: 8, 12, 2. quaterni Primi 8, 1, 37. Primores 8, 1, 40. Prior 7, 12, 22. *opp.* novus, in pueris 8, 1, 42. Priorem expellit (novus) 8, 1, 42. qui natus est in locum Prioris 7, 12, 23. super Proximum dentem 8, 7, 8. duo Proximi dentes 8, 7, 9. Rectique dentis recta etiam radix, curvi flexa est: 8, 1, 41. dens Scaber, qua parte niger est 7, 12, 18. si is (dens) Superior est: si inferior 6, 9, 19. Superiores 8, 12, 3. 8, 1, 33. Superiorum dentium 8, 1, 19. in Superioribus dentibus 7, 12, 7. *ταλαινοι* 8, 1, 37. *synon.* qui secant *ib.* & 8, 12, 2. Ulteriores 8, 7, 9.

¶ cum substantivis. v. Dolor. coniecta in ejus (dentis) Foramen 6, 9, 26. Frigus inimicum est dentibus 1, 9, 4. Inter dentem & Gingivam 6, 13, 5. si a dentibus Gingivae recedunt 6, 13, 17. juxta dentes in Gingivae 6, 13, 1. a mediis superiorum dentium Gingivis 8, 1, 19. habere Humorem glutinosum dentibus inhaerentem 4,

tem, (mali morbi testimonium est) 2, 4, 7. is (dens) qui natus est in Locum prioris 7, 12, 23. donec ad justam Magnitudinem perveniat (*novus dens*) 7, 12, 23. malae cum toto Osse, quod superiores dentes excipit 8, 1, 33. Os rarum, cui dens inhaeret 7, 12, 10 *i. alveolus. conf.* 6, 13, 14. *distingu.* dens ab osse 8, 1, 36. quorum (dentium) Pars maxillae, Pars superiori osi malarum haeret 8, 1, 36. ex his (dentibus) primores singulis Radicibus, maxillares utique binis, quidam etiam ternis quaternisque nituntur 8, 1, 40. utique in dentibus brevibus, qui fere longiores Radices habent 7, 12, 11. fereque longior Radix brevior dentem edit: rectique dentis recta etiam Radix, curvi flexa est 8, 1, 41. ex ea Radice in pueris novus dens subit 8, 1, 42. quotiescunque dente exento Radix relicta est 7, 12, 24 propter Radicum imbecillitatem 7, 12, 1. inflexis Radicibus 7, 12, 10. insolitus dentium Stridor, infaniae signum 2, 7, 65.

¶ *cum verbis:* v. Admoveo. Adurgeo. Cado. Cingo. Circumdata refina. Circumrado. Cito. Comprehendo. Concutio. Confringo. Corumpo. Deligare. Doleo. Edo. Ejicio. Evello. Excedo. Excido. Excipio. Exedo. Eximo. Expello. Findo. Foveo. Frango. Gigno. Haereo. Illino. Incresco. Indoo. Inhaereo. Labo. Libero. Limo. Moveo. Nascor. Nitor. Orior. Ostendo, *vel inferius* Supra. Rado. Recedo. a. Refigo. Respondeo. Seco, *vel superius τορῶμαι* d. Servo. Solvo. Strideo. Subeo. Vincio,

¶ *cum particulis:* si A dentibus gingivae recedunt 6, 13, 17. Ad dentes (compositio) 6, 9, 24. Cum, v. Vincio. In dentibus 7, 12, 7, 11. Infra, v. paulo post Supradentes Inter se seta deligandi sunt 8, 7, 9. Inter dentem & gingivam 6, 13, 5. Juxta dentes in gingivis 6, 13, 1. si dentes paribus non respondent, sed Sub his, qui secant, canini sunt 8, 12, 2. quum abunde Super dentes eam (linguam) promeret 7, 12, 39. dens Super proximum dentem excidit 8, 7, 8. interdu tamen Supra infrave eum (priorem dentem) se offendit (novus) 8, 1, 42. Ultra quos (dentes) 8, 1, 39.

¶ *dentes, pro, dentium dolores* 5, 25, 7.

Dentio, ire. propria etiam dentientium, gingivarum exulcerationes, distentiones nervorum, *caet.* 2, 1, 43.

Densus, a, um. facilius in denso Coelo quam in tenui (famem fert *aliquis*) I Praef. 115 *opp.* quod (virium) densam Cutem fecit 6, 4, 3. sive humor profuit, sive quid densius 7, 13, 3. poma, quae sic assumuntur, ut ne quid ex densiore cibo remittatur 1, 3, 82 *i. plus alente*, aliquid densiori cibo, quum hic accedit, necessarium est demi *ib.* 84.

Denuntio, are. si id membrum *caet.* ostenditur, morbum futurum esse denuntiat 2, 7, 17. urina quoque *caet.*, circa aures futuram aliquam suppurationem esse denuntiat 2, 7, 58 in praecipiti vero jam esse denuntiat (alvus,) quae *caet.* 2, 6, 35. quae quo leviora graviorave subsecuta sunt, eo vel ferio rem mortem vel maturiorem denuntiant 2, 6, 23. eadem mors denuntiat, ubi 2, 6, 11.

Deoperio, ire. os deoperire 8, 4, 16 *i. detegere*.

Deorsum. sinistra (manus) eum (calculeum) Compellit deorsum digitis 7, 26, 41. tertia (fascia) vincto imo humero deorsum Demittitur 8, 10, 43. Specillumque demissum Descendit aut in latns aut Deorsum 5, 26, 218. Diduci, v. d. Usque ad. si sanguis sursum deorsumve Erupit 2, 8, 86. lunata figura, cornibus ejus deorsum Spectantibus 7, 7, 96. processibus (vertebrarum) deorsum Spectantibus 8, 1, 55, a qua (sutura) breves duae deorsum Spectant 8, 1, 17. quisquis dolor deorsum Tendit 2, 8, 41. deorsumque Tendere (debet fascia) 8, 10, 18.

¶ *i inferiore superficie:* quo fit, ut caput deorsum parvis tuberculis exasperetur 8, 1, 48 *scil. condylis juxta magnam occipitis foramen*, eadem lamina quicquid deorsum insedit attollendum 8, 4, 58.

¶ *cum particulis:* A qua (sutura) duae sub interioribus angulis deorsum Spectant 8, 1, 17. ubi (aeger) deorsum Ad pedes subinde delabitur 2, 6, 11. deorsum Versus, 7, 19, 7, 7, 20, 19, 8, 1, 46. diduci deorsum Usque ad pubem manu potest (cutis colis) 7, 25, 10.

Depello, ere. quo facilius digito demisso, quod illuc (*in omphaloceles*) irrupisset, depellerent 7, 14, 22. medicamentis quoque moliri dejectiones, quae omnem noxiam materiam in inferiora depellant 6, 6, 213. intestinorum laevitas facilius a teneris aetatibus depellitur 2, 8, 33. ad robur ipsum depellendum 3, 20, 15.

Dependeo, ere. sinere oportet dependere, quantum prolapsum est 7, 21, 4. caro alia parte depen-

dens, alia inhaerens 5, 26, 112 *opp. add. ib.* 117. membrum sic jacere convenit *caet.* tantum ne moveatur, neve dependeat 8, 25, 9. is (testiculus) omnibus indecore, quibusdam etiam cum dolore dependet 7, 22, 18. testiculus magis iusto dependet 7, 18, 39. dependent (testiculi) Ab inguinibus Per singulos nervos 7, 18, 3. nervus, Ex quo testiculus dependet 7, 22, 19. Ex quo vulnere caro alia parte abscissa, alia dependet 5, 26, 28. si quid aut Ex jocinore aut liene aut pulmone duntaxat extremo dependeat 5, 26, 151. lina Extra plagam dependere debebunt 7, 19, 19.

Depono, ere. quos (dies) ubi morbus excessit, acuti vim deposuit 3, 23, 14.

Deprehendo, ere. si hoc deprehensum est 8, 10, 8. exitu deprehenduntur *phrenitici astuti* 3, 18, 9. communia (signa sunt *hydroceles*), quibus humor deprehenditur: propria, quibus locus 7, 18, 27. quod In plurimis contentionibus deprehendere licet sine ambitione verum scrutantibus, perinde ut In hac ipsa re I Praef. 75. interdu nihil horum In cute deprehendi potest 5, 28, 134. reperiunturque (*insanientes*), In quibus nullum discrimen deprehendi vel hoc vel illo modo possit 3, 18, 15. & haec quidem (signa) In omnibus deprehenduntur, alia vero In singulis 8, 11, 36. omnis etiam suppuratio, quae nondum oculis patet, Sic deprehendi potest 2, 7, 90. sedes ejus (humoris) Sic deprehenditur 7, 18, 32. Sic deprehenditur 7, 18, 32. Sic in oculis quoque deprehendi potest 7, Praef. 6.

Deprimo, ere. id (ferramentum) super pollice imposito sic deprimebat, ut 7, 26, 69. remedium est, in piscinam projicere (*demorsum a rabido cane*), *caet.* interdu deprimere 5, 27, 21. depressusque digitus sinum invenit 8, 11, 5. non id (jugulum), quod a pectore est, deprimendum est, quia immobile est 8, 9. depressum (specillum) in id foramen 8, 3, 18.

Derado, ere. scalpro id (atramentum scriptorium, deradendum) 8, 4, 19. ubi derafum detritumve aliquid est 5, 26, 267. derafo detritoque imponendum est emplastrum *caet.* 5, 26, 270. derafa ante (tubercula) 7, 6, 11.

Derogo, are. itaque neque disputationi neque autoritati cuiusquam fidem derogari oportuisse I Praef. 48.

Descendo, ere. ubi pluribus diebus non descendit Alvus 2, 7, 11 *i. faeces*

faeces excernuntur. eaque (Arteria aspera) descendens, ad praecordia cum pulmone committitur 4, 1, 11. *v. infra* Venae desc. quo propius ori descendunt (Foramina narium) 8, 1, 24. si cui parvulo puero Intestinum descendit 7, 20, 1 *de hernia.* si Intestinum quoque descendit 7, 18, 16. Intestumque Intestini descendisse, ex tumore magno patet 7, 20, 4. quae spinae Medulla cerebro commissa descendit 8, 1, 44. si descendit Omentum 7, 18, 14 *de hernia.* si Omentum descendit 7, 21, 1. vitium, quo parum descendit (superior Palpebra) 7, 7, 102. si parum Palpebra descendit, si nimium 7, 7, 87. quibus Picuita utrinque (*i. ad utrumque oculum*) descendit 7, 7, 159. Rimae, *v. inf. cum* altius Sanguis, *v. infra* de excretis. Sanies, *v. postea* de excretis alvi. Specillum, *v. cum* deorsum & in latus Spiritus, *v. cum* a intereaque dum ferramentum ignitum demittitur in sicum salem, & aqua super leviter aspersigitur, descendit falsus & calidus Succus 2, 17, 28. Suppuratio, *v. cum* in crura aliquando longius Testiculus ipse descendit 7, 18, 40. cum quorum (*hypostegma*) utroque binae descendunt & Venae & arteriae 7, 18, 3. quum diutius pura Urina descendit 5, 27, 34. Uva si cum inflammatione descendit 7, 12, 28. *de excretis alvi absolute:* quod descendit 2, 4, 22. *i. faeces.* non uti leguminibus, oleribusve iis, quae celeriter descendunt 1, 6, 2: ac lumbricos quoque aliquos sub fine morbi descendisse, nihil nocet 2, 3, 11. si sanguis & strigmenta descendunt 2, 8, 30 *indysenteria.* solet autem interdum etiam putris sanies descendere 4, 25, 20 *synon.* profluere *ib. add.* 4, 15, 3 & 4, 18, 4 *ubi synonym.* excerni, emitti. *etiam de excretis viarum urinae:* pro urina sanguis descendit 5, 26, 63. *translate:* nunc ad singulas earum (februm) species descendam 3, 5, 1. *conf.* 1 Praef. 107, 113. *cum adverbis:* si caries Alve descendit 8, 2, 18. illa (caries) Alve descendisse non potest 8, 2, 16. vel in summo cariem esse, vel Altius descendisse 8, 2, 15. *opp.* Altius descendit (leuce) 5, 28, 298. si Altius descenderunt (rimae) 7, 12, 47. Altius descendens (specillum) 18, 3, 19. si Altius descendit (fureculus *in vulnere*), quam ut. 5, 26, 274. si quando Altius descendit utrumlibet (vitium) 8, 2, 14. Altius quod descendit (ulcus) 5, 28, 209. Deorsum 5, 26, 218. Diutius uri-

na 5, 27, 34. Inde 4, 1, 33. Longius testiculus 7, 18, 40. Magis 7, 26, 24. Nimium palpebra 7, 7, 87. Parum palpebra 7, 7, 87, 102. ut Paululum descendat (cutis) 7, 7, 99. quae (radicula acrothymii clavi) Penitus descendit ad carnem 5, 28, 232. si Penitus malum descendit 6, 15, 4. Propius 8, 1, 24. Qua 8, 1, 44. Utrinque 7, 7, 159.

cum praepositionibus: iter urinae A cervice vesicae descendit Ad colem 4, 1, 36. ita protinus in his A communi fluentis morbi contemplatione Ad propriam medicinam descendit 1 Praef. 107. *add. ib.* 113. per id foramen, quo spiritus A naribus Ad fauces descendit 6, 8, 19. quae (radicula clavi *caet.*) penitus descendit Ad carnem 5, 28, 232. demittere id (caput debet.) ne Ad cervicis aqua descendat 1, 4, 10. quo magis calculus Ad vesicae cervicem descendat 7, 26, 24. ut humor Ad membranam (*duram matrem*) descendat 8, 4, 46. dolor Ad inguinam testiculosque descendit 5, 26, 46. Ad uvam faucesque descendunt (ulcera, apthae) 6, 11, 13. solet etiam interdum Ad nervos ulcus descendere 6, 18, 37. Cum 7, 18, 3. 7, 12, 28. pro urina sanguis, ac Ex ipso vulnere urina descendit 5, 26, 63. testaturque, non solum alium sinum (fistulae) esse, Ex quo descendat (pus) 5, 28, 178. aqua calida, si quis In eam descendit 1, 3, 32. In aquam calidam (totum descendere) 4, 3, 17. si quando etiam suppuratio descendit In crura 2, 8, 10. specillumque demissum descendit In latus 5, 26, 218. In calidum oleum totum (aegrum) descendere 4, 3, 17. ne sanguis In scrotum descendat 7, 19, 18 *synon.* defluat *ib.* 38. descendere In folium 1, 3, 10. iterum In folium descendere *ib.* deinde In folium bene calidum descendendum est *ib.* 23. *add.* 1, 4, 7, 5, 28, 256. quia tunc liquor omnis non In vesicam, sed In intestina descendit 2, 8, 104. (specillum) altius descendens Inter os & membranam 8, 3, 19. pars (urinae) Per colem descendere incipit 7, 27, 26. patefit foramen, Per quod postea semper humor descendit 7, 7, 30. foramina, Per quae humor descendat 8, 10, 66. sanguinis pars Per vulnus, pars Per naturam descendit 5, 26, 49. Per ureteres inde descendentem urinam 4, 1, 33. Sub osse descendere (pituitam) 7, 7, 162.

Defero, ere. quomodo interdum deserti a medicis convalescant 2, 6,

Desideo, ere: & Desido, ere. *in quorum verborum usu distinctio grammaticorum, qua prius absque motu, alteram cum motu poni dicitur, non videtur attendi.* quae desiderare Cartilaginem non sinunt 8, 5, 7. *i. deprimi frastra.* in quibus usque ad grandes intestus conditas venas in alis vel popliritibus Muco desedit 5, 26, 20. si fracta sunt (os & cartilago in naribus,) Nares desidunt 8, 5, 2. ne si fractum quidem Os desedit 8, 4, 53. ne medium (Os) desidat 8, 4, 44. ubi medium Os desidat 8, 4, 47. in eo (Osse) quod desidit 8, 4, 54. omnesque vertebrae a superiore parte, in ipsis processibus, parum desidentes Sinus habent 8, 1, 46. relapsio intestino ipse (Tumor *omphalocetes*) desidit 7, 14, 9. interdum ex toto desidit (Tumor *enterocetes*) 7, 18, 17. ex qua (Urina) quod desidit 2, 7, 27. *i. sedimentum.*

i. alvum exonerare, ubi necesse est (post clyisma infusum) tum demum desiderare (debet) 2, 12, 25. in omni Alore ventris necessarium est, non quoties liber, desiderare, sed quoties necesse est 4, 16, 7. desiderare oportet in aqua calida 4, 18, 5. *in tenesmo,* tum desideat, subjecta calida aqua in pelve 4, 17, 5. *conf. paulo infra cum praepositionibus.* quotiesque desedit (*dysentericus*), subluere aqua calida, *caet.* (oportet *anum*) 4, 15, 7. frequens desidendi Cupiditas 4, 18, 3. quum Voluntas desidendi est 2, 7, 13. quum desidendo aliquis se exhaust 2, 12, 27.

cum praepositionibus: Ex qua (urina) quod desidit 2, 7, 27. desiderare is debet In acre acernum 7, 26, 100. desiderare ante homo In aqua debet, in qua *caet.* 6, 18, 94. *add. ib.* 111. & 124. ex verbenis decocta In aqua desideat. *lientericus* 4, 16, 4. saepe desiderare In aqua calida (oportet) 4, 10, 3. *conf.* 6, 18, 83. 7, 30, 26. In aqua dulci desidendum est 6, 18, 113. tum In folio desidendum est 2, 17, 18. Usque ad 5, 26, 20.

Desidia, ae. quos (mores) neque desideria neque luxuria vitiantur 1 Praef. 8.

Desidero, are. desiderat etiam propriam Animadversionem in febribus pestilentiali casus 3, 7, 33. Antidota maxime desideranda sunt adversus venena 5, 23, 3. antequam vitia manus Auxilium desiderant 7, 30, 1. de his vitiis, quae medicamentorum Auxilia desiderant 6, 1, 1. at modica inflammatio neutrum ex his Auxilium desiderat 6, 6, 24. ad Cibum quoque quosdam insani-

tes) non desiderantes reduxerunt 3, 18, 40. manus Curationem desiderat (suffusio) 7, 7, 115. quae (genera morborum) diversam Curationem desiderant 6, 6, 122. Curationem tamen maturam desiderat (hoc genus) 4, 4, 50. nullam novam Curationem desiderat (*parotis*) 6, 16, 2. *conf.* 5, 27, 26. fieri tamen potest, ut morbus quidem id (sanguinis Detractionem) desideret *caet.* 2, 10, 19 *synon.* requirit 16. quum (*hydrops*) desideret Famem, Sitim, & mille alia Taedia, longamque Patientiam 3, 21, 8. initia morborum primura Famem Sitimque desiderant: ipsi deinde morbi Moderationem 2, 16, 2. neque ulla aut nova genera morborum reperiri, aut novam desiderari Medicinam I Praef. 60. ipsi deinde morbi Moderationem (desiderant) 2, 16, 2. *add. inf.* prudentiam, quasdam tamen Observationes desiderant & novae res, & corporum genera, & sexus, & aetates, & tempora anni 1, 3, 1. jamque alia (*apostemata*) rectam Plagam desiderant 7, 2, 18. summam Prudentiam Moderationemque desiderat (curatio) 7, 29, 2. neque id genus morbi Remedium aliud desiderat, quam 3, 18, 6. de his (*vitiis*), quae Scalpellum desiderant 7, 19, 2. neutra etiam (sutura vel fibula) Vim ullam desiderat 5, 26, 125.

¶ quae (compositiones) in prioribus (voluminibus) desiderari potuerunt 5, 17, 6 *i. desse.*

¶ *cum particulis:* antidota desideranda sunt Adversus venena 5, 23, 3. Magis quam res desiderat 7 Praef. 15.

Desiderium, i. quae ad Cibi desiderium attinent 8, 4, 76 *i. appetitus.* Potionis desiderium 2, 8, 9 *i. sitiis.*

Desino, ere. Accessionem, quae non inter meridiem & vespertam definit 3, 5, 24. haeque (Accessiones) & ante, quam proximae revertuntur, & postea desinunt 3, 2, 6. Alphas & Melas in quibusdam variis temporibus oriuntur & desinunt 5, 28, 300 *opp.* Dolores si subito desierunt 2, 6, 16. ubi ea (Febris) vel desierat, vel si assidue inhaerebat, si certe se inclinaverat 3, 4, 24. si semel tantum accessit (Febris) deinde desit 3, 5, 2 *opp.* quoties Febris accessit 3, 16, 2. si cui cum horrore Febris accessit, eaque desit 3, 15, 2. non quando coepisset Febris, sed quando desisset 3, 4, 24 *opp.* si alio die Febris desisset 3, 4, 38. si Febris non desinit 7, 27, 2. ubi vero aut desinunt (Febres) aut levantur 3, 6, 38. quotidianae aliae sic desinunt, ut ex toto se-

quatur integritas 3, 3, 12. Febri- culae desinunt 2, 8, 16. certioribusque etiam quam prior (Impetigo,) temporibus & sit & desinit 5, 28, 177. quibus (temporibus) aut oritur (Impetigo) aut desinit 5, 28, 279 *opp.* quum ea (Inflammatio) desit 8, 10, 74. Pus, v. *infra cum infinit. pass.* ferri. Scabies 5, 28, 264. Sitis atque febriculae desinunt 2, 8, 16. donec omnis calor finiat, desinatque Sudor *caet.* 6, 6, 76 *synon.* quibusdam etiam in hoc morbo Tumores oriuntur, deinde desinunt, deinde rursum asurgunt 2, 8, 87. quibus articulo- rum Vitia sine podagra *caet.* oriuntur & desinunt 2, 7, 20.

¶ *cum infinit. activi:* cocta, donec Bullire desierit 5, 19, 67. quum Crescere desit (febris) 2, 10, 33. si tumores super ulcera subito Esse desierunt 2, 7, 45. finis vitii est, ubi scobis nigra Esse desit 8, 2, 17. quibus in pueritia sanguis ex naribus fluxit, deinde Fluere desit 2, 7, 18. desinit enim Fluere (sanguis,) qua volumus 2, 10, 41. donec sanguis Fluere desinat 8, 6, 5. si praecordia tumorem mollem habent neque habere intra sexaginta dies desinunt 2, 7, 81. celerius eam desinare Sitire, qui non bibit 3, 6, 3. ex toto Spuere (pus) desisse 2, 8, 77. donec Tabescere desinat (sal) 6, 15, 7. desieruntque Urgere cibi fastidium & potionis desiderium 2, 8, 9. *cum infinit. passiv.* tolerare desinare. Alii corpus 4, 5, 23. quodli. ex ictu testiculus Alii quidem desit 6, 18, 80. ubi pus Ferri desit 3, 27, 34. pus Ferri, quod jam desierat, iterum incipit 5, 28, 177.

¶ *cum adverbis similibusve:* si Celeriter desinit (dejectio) 2, 8, 29. Celerius desinare 3, 6, 3. illud malum desinit Ex toto 2, 8, 56. atque in aliis quidem Ex toto desinit (scabies) 5, 28, 264. Ex toto spuere (pus) desisse 2, 8, 77. ut Maturius desinat (*qui fermento os adurit*) 8, 2, 10. *sphthalma* sicca & arida dolorem quidem movet, sed Maturius desinit 6, 6, 8. alterum (tertianarum febrium genus) eodem Modo, quo quartana, & incipiens & desinens 3, 3, 7. Sic desinunt, ut 3, 3, 12. dolores *caet.* si ad viscera transierunt, Subitoque desierunt 2, 6, 16. eaque (*tubercula*) nonnunquam Subito desinunt 5, 28, 221. si tumores super ulcera Subito esse desierunt 2, 7, 45. myrmecia sine curatione vix Unquam desinunt 5, 28, 230.

¶ *cum praepositionibus:* plurima ossa In cartilaginem desinare 8, 1, 86. *synon.* Aniri. ima spina (dorsi)

In coxarum osse desinit 8, 1, 96. In superiore parte ultra priorem fasciam desinare (debet fascia) 8, 10, 19. habere (praecordia) tumorem Intra sexaginta dies desinunt 2, 7, 81. aliae (fistulae) Intra carnem desinunt 5, 28, 151. ¶ Per se desit (imperus ventris) 4, 19, 6. eaque (sutura) Sub imo capillo desinit 8, 2, 12 *synon.* finitur. neque Sub his curationibus desit (condyloma) 6, 18, 102.

Desipio, ere. scire oportet, interdum in accessione (*febris*) aegros desipere, & loqui aliena 3, 18, 3. quidam animo desipiunt 3, 18, 66 *i.* consilio *fascinaris perperandi.* ib. 72. ex phreneticis alii intra verba desipiunt 3, 18, 8. *add. ib.* 10.

Desisto, ere. neque desistendum est 3, 12, 17. neque ante oportet desistere, quam 6, 4, 10. quodsi per se non desitit (sanguis fluere) 7, 96, 96. alterum (genus tertianarum) longe perniciosius *caet.* neque ex toto in remissione desitit, sed tantum levius est 3, 3, 8.

Despero, are. neque desperari debet solida glutinosa vulnere, nisi ubi *caet.* 7, 27, 28.

Desperatio, onis. necessarium est notas subjicere, ex quibus vel ipse vel desperatio oriatur (in vulneribus) 5, 26, 38. ubi gravis metus, sine certa tamen desperatione, est 5, 26, 12. non omni modo res ea desperationem habet 7, 4, 23.

Despumo, are. mel despumatum 3, 6, 33.

Destillo, are. si quid in nares a capite destillat 2, 8, 12. si in pulmone quoque destillat (humor) 4, 2, 58 *caet.* 41. per quam (fistula) pituita assidue destillat 7, 7, 54. si psalium destillat (urina) 2, 7, 33. difficulter urina redditur, psaliumque interdum, etiam sine voluntate, destillat 2, 7, 34. v. Distillo.

Destillatio, onis. *αἰσχυρὰ Hippocr.* destillatio 2, 1, 37. periculosa 2, 8, 65. *distingu.* gravedines, destillationesque 1, 2, 4. 1, 5, 5. gravedines, destillationes 3, 5, 1. 2, 1, 15. gravedines atque destillationes 2, 7, 34. destillationes 2, 1, 53. Frequens destillatio in corpore tenui longoque, tabem timendam esse testatur 2, 7, 10. post Nimias destillationes tabes 2, 7, 75. *conf.* Distillatio.

Destino, are. quartum diem cibo destinabat 3, 4, 23.

Destituo, ere. paulatim deinde ex eadem aqua (servata) leniter infundere (in pelvem) ne calor intus desinuat 4, 24, 15. nisi

vis nervi destituta est 8, 14 extr.
 Desudo, are. is desudare in balneo debet 5, 28, 256. lavari saepe, ibique desudare (*sc. in balneo*) necessarium est 6, 6, 175. quidam post rabiosi canis morium procius in balneo mittunt, eumque ibi patiuntur desudare, dum vires corporis sinunt 5, 27, 15.

Desum, esse. quod deest, infirmat: quod superat, corrumpitur 3, 22, 3 opp. in his, quae superant, est, quod morbus demat: in his, quae defunt, non est, quod caet. 2, 2, 3. quum quid deest 5, 26, 6. si Caetera defunt 5, 28, 117. si Materia deest 2, 10, 15 *synon.* deficiens materia, opp. superans. *ib.* 14. quum diu Necessaria defuerunt 3, 22, 6. Quae si defunt 3, 19, 10. si neque Vis neque Cupiditas (*cibi*) deest 3, 6, 40. seu supersunt Vires, seu defunt 3, 5, 40 opp. si Vires defunt 3, 22, 62. 4, 7, 13. ¶ *cum dativo*; si quid summis auribus, si quid imis aut mediis naribus, aut mediis labris deerit 7, 9, 11. ne humili desunt (*Gestationes*) 2, 15, 6 *i. inopi*, propter inopiam adhiberi non possint. ponendum autem hoc esse credidi, ut caet. non putarent, sibi Medicum defuisse, si qui se aliquem perdidissent 8, 13 extr. *i. medicum minus recte officio suo functum esse*. in quo (*lagophthalmos*) si Nimum palpebrae deest: si Exiguum 7, 7, 95. nunc illis verba superesse, deesse mendici Scientiam I Praef. 49. si inter plures accessiones (*febris*) subinde Vis corpori deest 3, 5, 34. in his, quibus Vires non defunt 3, 18, 29.

Derogo, ere. quorum ubi aliquid detractum est 7, 5, 11 *sc. nervorum, venarum majorum, arteriarumve*. nec detegendum (*caput*) 6, 6, 198. siue autem nigrities, quam terebra derexit, siue caries, quam specillum ostendit, os transit 8, 3, 21. os detegendum (*est*) 8, 2, 27. quinto die, rursus detecto vulnere, considerandus color est 5, 26, 166 *synon.* aperiendum *ib.* 165. color autem eum morbum (*regium*) detegit, maxime oculorum 3, 24, 4.

Derergeo, ere. tum detergendus (*est Aeger*) 3, 6, 31. detergere (*Caput debet*) 1, 4, 7. ubi penicillo deterfa (*Lingua*) 3, 10, 14. paulatimque singula Membra detegere (*oportet*) 3, 6, 30. detergeturque eodem (*scalpello*) adverso profluens Sanguis 7, 1, 1. qui (*Sudor*) spongia fube in facie derergendus est 7, 26, 107. tum Utrumque (*caput atque oculos*), penicillo detergere (*convenit*) 6, 6, 75.

¶ detergenda (*lingua*) primum penicillo est Ex aqua calida 3, 10, 13.

detergendaque sanies Ex aqua frigida est 5, 26, 165.

Derero, ere. ubi derafum detritumve aliquid est 5, 26, 267. derafo detritoque imponendum emplastrum caet. 5, 26, 270.

Deterior, us. si deterior Concoctio 3, 2, 7 *i. debilior*. deterior (*Cutis gangraenae*) in inflammatione est 5, 26, 223. Emplastra meliora, deteriora 5, 19, 23-24 opp. tertia Impetiginis (*species*) etiamnum deterior est 5, 28, 278. quantoque magis mixtos, neque inter se ductos colores habet (*Sputum in pulmonis morbo*), tanto deterius (*est*) 2, 8, 63 *i. periculosus*. mala Urina est, in qua caet. deterior, caet. pessima, caet. 2, 4, 20. talis (*Urina*) deterrima est 2, 6, 33. quo deinde propius huic illive figura Vultus est, eo vel deterius vel tolerabilius est 5, 26, 30.

Deterreo, ere. neque tamen ea res ascribendo detertere me debuit 6, 18, 4.

Detineo, ere. ut diutius is (*aeger*) in Lecto detineatur 8, 20, 24. Lecto die in Lectulo detineri (*oportere dicit*) 3, 14, 5. in his vero, qui lentis Febriculis diu detinentur 2, 17, 15. Morae quaedam crus femurque, ut collocatum est, detineant 8, 10, 68. longo Spatio detinent (*strumae*) 5, 28, 104. ut (*corpus*) moveatur ex eo Statu, quo detinetur 3, 16, 8.

Detraho, ere. ubi, quod ex eo (*cataplasmate*) impositum est, incaluit, detrahendum, & subinde aliud imponendum est 4, 24, 19. eo detracto, quod 2, 14, 7 *synon.* demto *ib.* his detractis 4, 5, 14. quantulo detracto 7, 7, 81. cucumeris femina detractis corticibus 4, 10, 5 *i. excorticata*. si summa detracta pellicula est 5, 28, 101 *i. epidermis ablata*. ut, quod vel corporis vel loci vel studii ratio detrahit, cura restituat 1, 2, 1 opp. de his, quae detrahendo juvant 2, 18, 1. *de sanguinis missione*: siue autem primo siue secundo die sanguis, qui crasus & niger initio fluxerat, & rubere & pellucere coepit, satis materiae detractum est 2, 10, 55. *conf.* 4, 2, 24. si purulenta urina procescit, caet. metum detrahit 2, 8, 2. detracta tali verecundia I Praef. 82. *cum particula*: qui Ex suspensio spumante ore detractus est 2, 8, 131. sanguinem Ex naribus detrahare (*oportet*) 4, 2, 24. *cum dativo*: quantum inflammationi detrahetur, tantum adjici cibis poterit 6, 6, 28. levitia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt 8, 4, 12.

Detractio, onis. sanguinis detractio (*i. venae sectio*) vel occidit, vel liberat in apoplexia 3, 27, 6. etiam

[R]

sanguinis detractio Apta est 4, 20, 21. in hac (*infantia*) Utilis detractio sanguinis est 3, 18, 58. Curari oculos sanguinis detractio 6, 6, 15. Demitur materia sanguinis detractio 2, 9, 6. vehemens febris sanguinis detractio 6, 6, 15. Requirit 2, 10, 16. facilius itaque isti (*tenuiores*) detractio 6, 6, 15. Sine sanguinis detractio 2, 10, 21. *absolute*: ut detractio imbecillum id (*corpus*) facere possit, non possit integrum 2, 10, 31.

Devexus, a, um. ut devexus sit (*membrum*) 5, 26, 184.

Devincio, ire. quidam etiam id (*caput*) devinciunt 4, 2, 20 *i. fasciâ obligant*. quidam per acum duobus lineis ad inam basim immisisis sic utrinque devinciunt (*peritonaeum prolapsum*), quemadmodum 7, 17, 4. quod summum lino sit devinctum 8, 9, 27. atque ita devinctum 7, 7, 145 *i. fasciâ cum reliquis obligandum*. ut una simul & oras & venas cicatrix devinciatur 7, 22, 16.

Devolvere, ere. pondere eo (*versus scrotum*) devolvitur aut omentum aut etiam intestinum 7, 18, 12. iterum cum quodam quasi marmure devolvitur (*intestinum*) 7, 18, 20. bonum signum est sonitus ventris inde (*a superioribus partibus*) ad inferiores partes devolutus 2, 3, 12.

Devoro, are. ne per imprudentiam Audentia devoret (*puer*) 6, 15, 12. ejusque Catapotium quotidie devorare, (*non alienum est*) 4, 8, 12. aeger non Cibum devorare, non Potionem potest 4, 4, 4. ne, quod Haustum est, devoretur 6, 9, 8. Id & devocari potest & ex aqua calida sumi 4, 14 extr. 5, 25, 31. oportet Laser quam optimum devorare 4, 12, 11. Malagmata sua devorando 3, 21, 12. cervix invertitur, sic ut devorare aequae Nihil possit 2, 6, 18. ex eo Paulum devoratur, 5, 25, 11. laseris quam optimi Paululum devorare opus est 4, 4, 59. Quod digito excipi potest, devorandum est 5, 25, 28. ex quibus, Quod ervi magnitudinem habet, satis est devorasse 5, 25, 4. qui devorare Salivam suam non potest 2, 6, 17.

Deus, i. in deorum numerum receptus est I Praef. 4. disci potest, morbos tum ad iram deorum immortalium relatos esse I Praef. 7.

Dexter, dextera vel dextra, um. a dextro jugulo ad Alam sinistram, a sinistro ad dextram fascia dextera debet

debet 8, 8, 15. dextro Brachio *abl.* 8, 10, 44. vulva paulum ad dexteriorem Coxam convertitur 4, 1, 38. e regione dexterioris Coxae 4, 1, 27. dextrum Crus *acc.* 7, 26, 30. dexterior (Fascia) sinistra, sinisterior dextra procedit 6, 18, 101. *sc.* parte. si dexter Humerus ducendus est, si sinister 8, 10, 44. si sinister, si dexter Humerus curatur 8, 10, 45. a dextro Jugulo *caet.* v. *superius* Alam. si in Latus aut dextrum aut sinistrum cubat *aeger* 2, 3, 1. a dextro Latere 7, 26, 9. Manus quoque dextra 4, 8, 2. dextra quoque Manus 7, 26, 39. dextra semper Manus 7, 26, 41. dextrae Manus duo digiti 7, 20, 20. dextraeque (Manus) digitos 7, 26, 35. dextra Manu 8, 8, 7. permutandae acus inter Manus sunt, ut ea sit in dextra, quae fuit in sinistra; ea venit in sinistram, quam dextra continuit 7, 16, 17. *add. ib.* 15. 7, 26, 9. Manus, *itemque* Sinistra. in sinistro Oculo, in dextro 7, 22, 85. in dexteriore Ora (vulneris) in sinisteriore 7, 16, 15. quod (intestinum colon) a dextra Parte incipiens, in sinisteriore pervium & longum est, in dexteriolem non est 4, 1, 28. in dexteriore Partem conversa *caet.* 4, 1, 23. 27. dextra Parte 2, 4, 15. 3, 24, 5. 4, 8, 2. 4. dextra magis Parte (intestini coli) 4, 14, 2. magisque, si haec dextra Parte, quam sinistra sunt 2, 4, 8. modo dextra, modo sinistra Parte ventris 2, 7, 14. a dextra Parte 4, 1, 16. sub dextra Parte praecordiorum 5, 26, 44. Plantam inijcit dextram, sinistram 8, 10, 45. *absolute omisso* manus: alteram partem dextra, alteram sinistra prendit 8, 10, 11. medicus caput quidem hominis sinistra debet repellere, dextrum vero cubitum cum humero attollere 8, 15, 19. *omissaparte*: dextra sinistraque 4, 1, 15. in dextra sinistraque 4, 1, 4. dexterior (fascia) sinistra, sinisterior dextra procedit 6, 18, 101. *neutrum plurale absolute*: atque hinc ad dextra recurvatum (colon) in ima dirigitur 4, 1, 30.

Διάβρωσις. *εως. διάβρωσιν* quam appellant autores medici 4, 4, 72.

Διά δαφνίδιον, emplastrum 5, 19, 32. 34.

Διά κέρατος, collyrium 6, 6, 130.

Διά κροκx, collyrium 6, 6, 193.

Διά λιβάνης collyrium 6, 6, 108.

Διάκτω, unde

Διάκτωτικός, ήν. διακτωτικήν quam partem medicinae Graeci nominaverint I Praef. 15 seq.

Διάφραγμα, *ωλος.* I Praef. 69. 2, 7, 85. v. transversum Septum.

Dico, ere. ubi perperam aliquid dixit aut fecit (insaniens) 3, 18, 72.

quae stulte dicuntur (*ab insaniante*) 3, 18, 37.

¶ i. scribo. synon. loquor 7, 19, 2. quod genus significo, quoties positionem dandam esse dico, quae astringat 4, 19, 31. sicut in fistulis dixi 7, 7, 61. & sic passim. Asclepiades officium esse medici dicit, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet 3, 4, 3. Hippocrates, qui dixit 2, 14, 4. *conf.* 8, 25, 5. I Praef. 87. 96. 104. 8, 14, 8. 2, 15, 2. 3, 4, 19. 39. 3, 6, 7. 3, 14, 4. 3, 15, 12. 3, 18, 14. 7, 2, 6. 7, 14, 5. 6. *caet.*

¶ i. statuo, doceo, praecipio, caet. si ex quatuor principibus vel superans aliquid vel deficiens adversam valetudinem creat, ut quidam ex sapientiae professoribus dixerunt I Praef. 24 *synon.* visum est 25. placuit 27. contendit 28. *synon.* doceo 3, 4, 31. idque non in his tantum, quae pestifera sunt, dico; sed in his quoque, quae salutaria 2, 6, 41. neque ignoro, quosdam dicere, *caet.* 2, 10, 37. 2, 14, 12. *conf.* I Praef. 32. 62. 3, 1, 2. 3, 3, 24. 26. 3, 24, 10. 10. 4, 3, 5. 4, 4, 39. *caet.*

¶ i. disputo. quae maxime ex utraque parte dicantur I Praef. 21. *conf.* 2, 6, 38. 3, 3, 25.

¶ i. ago, tracto, expono. his propositis, primum dicam, quemadmodum sanos agere conveniat: tum *caet.* I Praef. 120. *conf.* I Praef. 21. 65. 1, 4, 1. 2 praef. 3. 2, 9, 3. 6. 2, 18, 1. 2, 33, 2. 3, 1, 8. 5, 17, 1. 5, 27, 2. 87. 5, 28, 158. 6, 6, 161. 7, 19, 2. 8, 3, 33. *caet.*

¶ i. nomino, voco. quod *ἀναστροφῶν* Graece dicitur 5, 4, 1. morbi genus, quod neque acutum dici potest, neque utique longum 3, 1, 7.

¶ i. scio. id quoque dici potest, in osse vitium sit, necne; & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit 5, 28, 169 *synon.* scire possumus 168. *sed vet. edd.* disci. *conf.* 4, 11 extr.

¶ cum substantivis, aut eorum vicem gerentibus. Id quoque dici potest 5, 28, 169. Idem etiam in aliis casibus repentinis dictum erit 2, 10, 27. ne saepius eadem dicenda sint 8, 7, 1. Illud quoque ad omnia ossa pertinens dictum erit 8, 7, 13. Nihil de omento dixit 7, 14, 5. de his quoque Propria quaedam dicenda sunt 1, 3, 34. de quibus parum, proprie tamen Quaedam dicenda sunt 7, 26, 87. proprie tamen Quaedam de Costis dicenda sunt 8, 9, 1. Quaedam tamen separatim quoque de his dicenda sunt 8, 20, 2. neque verum est, Quod ab eo dicitur 3, 6, 41. ob id, Quod dixi 7, 18, 12. Quod Hippocrates dixit, esse *caet.* 8, 14, 8.

¶ cum accusativo & infinit. dicendo tamen haec esse videnda 3, 4, 31.

id, quod *ἐπιπιδῶν* vocari dixi 5, 26, 233. *add.* 5, 28, 307. 309. 6, 6, 151. 6, 13, 5. gangraenam nasci, & membrum praecidi oportere, alio loco mihi dictum est 7, 33, 1 & sic saepius.

¶ cum Quod *conj. simul & cum accus.* & *inf.* adversus quod ne illud quidem dicam, quod in vicino saepe quaedam notae positae, non bonos, sed imperitos medicos decipiunt: nec protinus crimen artis esse, si quod profesoris sit, 2, 6, 38.

¶ cum nominativo & infinit. rusticos nostros epota ex aqua trixago fatis adjuvare dicitur 4, 6, 13. quod (antidotum) sumendo rex ille (Mithridates) dicitur adversus venenorum periculatum corpus suum reddidisse 5, 23, 14. quod Moschi esse dicitur 5, 18, 29 de malagmate, quod (antidotum) Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse 5, 23, 10. quod demonstrasse dicitur casus cujusdam pueri 5, 27, 47.

¶ cum adverbis, similibusve. de quibus Adhuc dixi 8, 1, 77. de quibus Adhuc dictum est 6, 18, 30. aquam emitti oportere, Alias dixi 7, 15, 1. ut Alias quoque dixi 7, 3, 11. quando autem linamentis opus sit, quando non sit, Alias dictum est 7, 2, 30. Ante de communibus dicam 2, 9, 3. Ante dicam de his, quae 5, 26, 9. Ante de prioribus dicam 8, 11, 4. de qua (curatione) Antequam dico 7, 7, 116. sed Antequam dico, quibus *caet.* 2 Praef. 3. sic, ut, cujus potissimum partis sit (morbus,) non Facile dici possit 4, 11 extr. de fractis ossibus Haetenus dictum sit 8, 11, 1. quo vitium sit utendum, Jam mihi dictum est 4, 14, 8. & Ideo dixi, ne curandum quidem 7, 26, 38. alio Loco mihi dictum est 7, 33, 1. *conf.* 7, 5 extr. de quibus suo Loco dicam 3, 5, 7. de qua tertio Loco dixi 8, 10, 45. Nunc de ea dico, quae 8, 6, 3. Nunc de his dicam, quae 4, 1, 1. 5, 26, 8. Nunc de singulis dicam 8, 11 extr. Nunc de caeteris dicendum est 4, 2, 11. Nunc superest, ut dicam, quae 7, 2, 2. Nunc, quemadmodum id fiat, dicendum 7, 15, 1. de quibus Parum, proprie tamen quaedam dicenda sunt 7, 26, 87. ubi Perperam aliquid dixit 3, 18, 72. his propositis, Primum dicam, quemadmodum *caet.* I Praef. 120. Prius de communibus dicam 7, 19, 2. Proprie quaedam dicenda sunt 7, 26, 87. 8, 9, 1. de quibus Protinus dicam 2, 9 extr. 8, 3 extr. *conf.* 6, 6, 161. de quibus Proxime dixi 6, 18, 104. de qua (febre) Proxime dictum est 3, 4, 59. Quoties dico 4, 19, 31. Quum de humeris dixerim 8, 20, 1. ne Saepius dicendum sit 8, 1, 86. i. *repetendum*: ne Saepius eadem dicenda

ceenda sint 8, 7, 1. de qua (medicina) Satis alio loco dictum est 7, 5 extr. de qua re, ad plura loca pertinent, Semel dixisse satis erit 7, 7, 35. manifestius est, quam ut Semper dicendum sit 7, 16, 20 *i. repetendum*. quaedam tamen Separatim quoque de his dicenda sunt 8, 20, 2. Sicut in fistulis dixi 7, 7, 61. *conf.* 2, 13, 3. quae vel sanari non possint, *caet.* dicendum erit, Simul ac *caet.* 7, 19, 2. quae Simul atque de quoque dicam, proponenda erunt 8, 11, 16. quae Stulte dicuntur 3, 18, 37. manifestius est, quam ut Subinde dicendum sit 7, 27, 23 *i. repetendum*, de quibus Supra dixi 3, 18, 76. 8, 10, 117. de quibus Supra dictum est 4, 18, 1. accedere etiam *caet.* Supra dictum est 8, 2, 13. sicut in dejectionibus quoque Supra dictum est 2, 13, 3. ut Supra dixi 1, 8, 6. 2, 2, 1. 7, 19, 35. ut Supra dictum est 6, 9, 30. etiam si Vere diceretur 3, 3, 26. Ut dixi *caet. v. supra* in Supra, Alias. Ut dixi 7, 7, 41. sequitur, Ut dicam *caet.* 5, 27, 2. 8, 7. nunc superest, Ut dicam 7, 2, 2. *alia exempla cum* Ut, in superioribus reperire licet.

¶ *cum praepositionibus*. quod dicitur A quibusdam 3, 3, 23. illud Ab Heraclide Tarentino dictum 3, 6, 7. Adversus quod ne illud quidem dicam, quod 2, 6, 38 *i. opponam*. Ante omnia de hac (medicinae parte) dicendum est I Praef. 20. De quibus dicam 7, 6, 1. dixi De his malis corporis, quibus I Praef. 1. quum De humeris dixerim, De his quoque, quae *caet.* videri possum dixisse 8, 20, 1. his cognitis, De curatione dicendum est 7, 19, 1. De quibus dicturi sumus 5, 26, 65. *plura exempla cum* De *v. in superioribus passim*. indicandum est, quae maxime, Ex utraque parte dicantur I Praef. 21 *i. disponentur*. idem etiam In aliis casibus repentinis dictum erit 2, 10, 27 *i. de*. sicut In dejectionibus quoque supra dictum est 2, 13, 3. sicut In fistulis dixi 7, 7, 61. quando autem quoque utendum sit, In ipsis morborum generibus diceretur 2, 17 extr. idque non In his tantum, quae pestifera sunt, dico, sed In his quoque, quae salutaria 2, 6, 41. Ob quam causam dixi etiam *caet.* 4, 6, 19.

¶ *cum dativo*. jam mihi dictum est 4, 14, 8. alio loco mihi dictum est 7, 33, 1.

Dictamnus vel Dictamnium, *i. dictamni Cretici genit.* 5, 25, 32. Diduco, ere. *separo, divido, distinguo, distendo, distraho, caet. synon.* digero I Praef. 36 coll. 33. *synon.* aperio 5, 26, 137-138. cataplasma calida, quae diducant 4, 8, 8 *i.*

digerant, resolvant, dissipent. inde Caro diduci debet ferramento *caet.* 7, 5, 17 *i. abstrahi*. ut ab integro corpore potissimum diduceretur (Cibus) 3, 4, 53 *i. distribueretur*. *add. ib.* 54. si vel volens aliquis vel imprudens; immature Crustas diduxit 6, 18, 56 *i. resolvit*. haecenus communiter de omni specie (*hydropis*) praeciipi potest: si vehementius malum est, diducenda ratio Curandi est 3, 21, 32 *i. diversa methodo curatio instituenda*. quibus (lineis *incisis*) summa tantum Cutis diducatur 7, 9, 6. Cute tantum diducta 7, 7, 99 *i. divisa per sectionem*. quod (linamentum injectum) conjungi diductam Cutem prohibeat 7, 7, 100. *opp. conf. inferius* diduco A, & Deorsum. si Digiti cohaeserunt, scalpello diducuntur 7, 32, 1 *opp.* ne Fascia diducatur 8, 8, 13 *i. loco cedat*. si manibus quis in febre *caet.* in veste floccos legit, Fimbriasve diducit 2, 6, 15 *i. explicat*. Intestina, *v. cum* ab. Lineae, quae diducuntur 7, 5, 33. diductis intervenientibus Membranulis 7, 19, 7. si digito diducere non potest (Membranulas) 7, 19, 9. *conf.* 7, 29, 43. ubi satis Nervi diducti sunt 8, 17, 5. tum minister Oras vulneris leniter diducere manibus suis vel etiam duobus hamis debet 7, 16, 9. *conf.* 7, 7, 167. medicus pertractans Osia, ut adhuc tenero collo, manibus ea diducit 8, 10, 123. quod (tuberculum) Palpebras parum diduci patitur 7, 7, 42 *i. aperire*. alteram Palpebram a ministro diduci oportet, alteram a medico 7, 7, 23. Palpebrae tamen inter se cohaerentes non diffuciler diducuntur, sed interdum frustra 7, 7, 49 *opp.* diductis Palpebris 7, 7, 45. diducendaeque eo (specillo) Palpebrae sunt 7, 7, 50. digito manubriolove scalpelli diducta inferiore Parte 7, 19, 32. sanescendo, Quod diduci potuit & debuit, glutinabitur 7, 7, 48 *opp.* qui (fermo) subinde eas Rimas (labrorum) cum dolore diducendo, sanguinem citat 7, 12, 45. donec Scrotum ipsum diducatur (scalpellus) 7, 19, 27. tum pondere eo devolvitur (*in scrotum*) aut omentum ut etiam Intestinum, atque ibi *caet.* subinde nervosas Tunicas, & ob id, quod dixi, patentes diducit 7, 18, 12. ubi diducta erit (media Tunica) 7, 20, 15. diducendaeque Tunicae sunt 7, 21, 1. si qua parte oculo inhaeret (Unguis,) manubriolo scalpelli diducere (debet medicus) 7, 7, 26. ne Uterum quidem, ut nihilominus aërem contineat, spirante homine posse diduci I Praef. 69 *i. abdomen incidi*. Vulnus digitis vel averfo specillo diducendum est 7, 27, 33. recens

[R 2]

Vulnus paululum diductum 7, 15, 11. ¶ *cum adverbis, aut similibus*. si diduci tam Celeriter posset (cibus) 3, 5, 54. summo soluto, diduci Deorsum usque ad pubem manu potest (cutis penis) 7, 25, 10. non Difficulter 7, 7, 49. cum Dolore 7, 12, 45. Ex toto 7, 9, 5. Frustra 7, 7, 49. Inde 7, 5, 17. Leniter 7, 16, 9. eodem Modo 7, 21, 1. Parum 5, 26, 137. 7, 7, 42. Paululum 7, 15, 11. eadem Ratione 7, 29, 43. ubi Satis diductum est (*issum*): at si id, quod collisum est, quamvis Parum diductum est, satius tamen aperiri non licet 5, 26, 137-138 *opp. & synon.* Satis 8, 17, 5. Subinde 7, 12, 45. 7, 18, 12. Undique 5, 28, 12. 7, 31, 9.

¶ *cum praepositionibus*. ut Ab integro corpore potissimum diduceretur (cibus) 3, 5, 53 alteram palpebram A ministro diduci oportet, alteram A medico 7, 7, 23. si nva ultra iustum modum A pituita diducta est 7, 12, 30 *i. longior reddita*, posteaquam diducta (pars *chirurgica*) Ab aliis habere professores suos coepit 7 Praef. 9 *i. separata*. tertia (futura) occipitium A summo capite diducit 8, 1, 9 *i. dividit, distinguit*. crusta undique A viva carne diducta 5, 28, 12. scalpelli manubriolo diducenda A cute & carne est (tunica steatomatis) 7, 6, 13 *synon.* separari *ib.* 12. scalpello diducenda cutis Ab inferiore cole est 7, 25, 9. scalpelloque undique A corpore vena deducitur 7, 31, 9. quod (transversum septum) membrana quadam superiores partes Ab inferioribus diducit I Praef. 69. quae (lineae incisae) ceteriora partem Ab ulteriore ex toto diducant 7, 9, 5. ut Ab inferiore parte diducti pili sursum spectent 7, 7, 89. quae (tunica) diducere Ab inferioribus, partibus intestina debuit 7, 18, 11 *de septo inter scrotum & abdomen*. dextrae manus duo digiti, pollex atque index, venam & arteriam & nervum tunicamque eorum A superiore tunica diducunt 7, 20, 20. venulas membranulasque omnes eadem ratione manu diducere A vulva (debet) 7, 29, 43. crudam materiam, sicut assumpta est, In corpus omne diduci (proponunt) I Praef. 36. prius In diversa pede & crure diductis 8, 21, 5. circa vulnus duo membra fasciis habenisve deliganda, & per has In diversas partes diducenda sunt 7, 5, 34. simplices vero hae (fistulae) sint, an In plures partes diducantur, cognosci potest ex modo puris 5, 28, 174. In tres partes medicina diducta est I Praef. 15. quod (iter auris) iuxta cerebrum In multa & tenuia foramina diducitur 8, 1, 29 *i. dividitur*. id genus Graecis

Graecis diductum In species est 5, 26, 213. quantoque magis mixtos, neque Inter fe diductos colores habet (Sputum) 2, 8, 63 *i. distinctos*. diductisque Per retusos hamos oris (incisae cutis) 7, 7, 167. *conf.* 7, 5, 34. Ultra iustum modum 7, 12, 30. Dies, ei. si Febris quievit, diu meminisse ejus diei convenit, eoque vitare frigus, *caet.* 3, 16, 9. usque ad Mortis diem 5, 23, 3. usque Mortis diem 7, 7, 152. adversae Valetudinis dies secundus aut tertius 2, 10, 29. octavum primi Naturam habere 3, 4, 43. v. Potentia. Quies tot dierum 3, 15, 10. dierum Ratio 3, 4, 41. *conf.* 46. in quo (quartodecimo) esse magnam Vim, antiqui fatebantur 3, 4, 42. *i. tempestas, constitutio coeli vel aeris*: neque solum interest, quales dies sint, sed etiam, quales ante praecesserint 2, 1, 31. *conf.* 1, 3, 80. 2, 1, 6. diem noctemque, *v. infra* Impleo diem. die nocteque 4, 3, 146. *perpetuo*. tota die ac nocte 3, 19, 15 *i. spacio nyctihemeri. conf.* Noctē bis die *caet.* *v. inf.* cum particulis.

¶ cum adjectivis. Aliquibus, *v. Interpositis* dieb. Aliquot, *v. infra cum* Ante & Per, Post Alio die 3, 4, 38. Aliis diebus 4, 4, 63. Alter dies, alter 3, 5, 9. Altero die deincepsque caeteris 7, 30, 6. Altera die 3, 20, 14. Altero die, altero 3, 5, 12. v. Alter. Alternis diebus 1, 10, 8. 3, 2, 17. 4, 18, 8. v. Alternus. Apertissimus 2, 10, 29. Caeteris diebus 3, 22, 42. *conf.* 3, 6, 6. 7, 36, 6. *Κερίσιμος, v. Κερίσιμος*. Decem diebus 8, 9, 20. Decimum diem 3, 4, 43. *conf.* 8, 10, 83. Decimum septimum (diem) 3, 4, 46. Decimo tertio die 3, 15, 9. interpositis Denis diebus 3, 22, 41. Duodecimum diem 3, 4, 43. quantum quemque diem ut in urumque Efficacissimum apprehendit 3, 4, 46. diebus Frigidioribus 1, 3, 80. nonnunquam etiam in ipso morbo dierum ratio mutatur, sitque Gravior, qui Remissior esse consueverat 3, 4, 41. *opp.* est etiam apud Hippocratem, ei. quem septimus dies liberaturus sit, quantum esse Gravisissimum 3, 4, 45. Idem primus *i. unus*: neque terrere debet ea febris, quae eodem die finita 2, 3, 7 *i. ephemera, diaria. conf.* 3, 5, 23, 33. saepius eodem die 3, 5, 34. eodem die & postero tertioque 3, 15, 2. diebus eisdem 6, 6, 8 *i. modo distis*. Is: eo die 2, 12, 27. 2, 17, 17. 6, 6, 70. Impar 3, 4, 39. ab Impari, *v. inf.* Pars diei. Integrum, *v. Unum d.* Impares acc. 3, 4, 36. dierum Imparium accessiones 3, 4, 38. Insequentibus diebus 3, 21, 63. 6, 6, 28. *conf.* 7, 15, 9. Ipsis diebus, quibus 4, 2, 53. de diebus Ipsis 3, 4, 36. Longis

diebus 1, 2, 8. Medio die 1, 4, 11 *i. meridie*. Mediis diebus 3, 14, 1. 3, 23, 19 *i. interjectis*. Meliores 2, 1, 6. a prima Natali die protinus 7, 8, 2. a primo Natali die 7, 12, 35. Nebulosi Nubilive 2, 1, 6. Nonus 3, 4, 46. 8, 10, 31. Nono *dat.* 3, 4, 43. Nono die 3, 15, 7. 8, 7, 16. *conf. infra* Ante diem. in quibus (*morbis*) Nullus dies urget (*curationem*) 7, 7, 37. Nullo die 3, 4, 27. Octavum 3, 4, 43. Optimi 2, 1, 6. neque in ullo die, quia Par imparve eslet, aegris vel majus vel minus periculum esse dixit 3, 4, 39. *opp.* atque ipse quartusdecimus Par est 3, 4, 42. in quo ab impari ad Paris rationem transit 3, 4, 46. interdum enim peiores dies pares fiunt 3, 4, 40. *conf. infra* In die. Paucissimis diebus 7, 7, 4. Pejores 3, 4, 40. Pluribus diebus 2, 7, 11. 2, 15, 9. 3, 22, 23. 4, 7, 18. 4, 15, 18. 4, 19, 3. 16. 6, 6, 71. *conf. inf.* Per dies. Uno d. Pluvii 2, 1, 6. in Postero diem 1, 3, 7. Postero die *i. secundo* 1, 3, 18. 53. 1, 6, 6. 2, 10, 54. 3, 2, 17. 3, 5, 2. 6. 3, 7, 11. 3, 14, 8. 3, 15, 2. 17. 4, 2, 14. 61. 4, 11, 21. 4, 17, 4. 4, 19, 11. 6, 7, 6. 7, 7, 146. 7, 30, 26. *caet.* deinde Postero die 4, 19, 17. deinde, Postero die, deinde, tum, & postea 4, 19, 11-13. Postero deinde die 3, 18, 50. Postero quoque die 4, 19, 9. Postero die, tertio 3, 7, 11. Postero quoque die, tertio 1, 6, 6. Postero quoque (*a quisque*) die 3, 21, 29. primo die, Postero die, tertio die 4, 2, 60. 62. 4, 19, 6-8. Postero tertioque die 3, 15, 5. eodem die & Postero tertioque 3, 15, 2. Postero tertiove aut quarto die 3, 5, 6. duodecimum diem sumendo quasi Potentiores 3, 4, 43. *conf.* In diem. Primi (diei) 3, 4, 43. Primo die 2, 10, 53. 3, 15, 2. 3, 18, 48. 4, 19, 6. 5, 26, 153. 6, 6, 20. 7, 26, 115. etiam Primo die 2, 10, 30. *conf.* 6, 6, 21. five autem Primo five secundo die 2, 10, 55. protinus Primo die 6, 6, 31. Primo die, secundo 6, 6, 45-46. Primo die, secundo, tertio 8, 10, 25. Primo die, secundo, tum 3, 14, 7. potest Primo die primus cibus dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto aut quinto 3, 4, 25. Primo quidem die, secundo vero, caeterisque etiam 3, 6, 5-6. *conf. paulo ante* Postero die. A die. Primis diebus 2, 8, 62. 3, 4, 6, 11. 12. 16. 3, 12, 4. 3, 14, 7. 3, 15, 1. 3, 21, 1. 3, 25, 11. 4, 7, 9. 5, 28, 52. 8, 10, 9. *caet.* Primis diebus, protinus I Praef. 54. Primis diebus deinde 3, 12, 6. Primus tantummodo diebus deinde 3, 12, 6. Primis utique diebus 8, 7, 24. *add. infra* Quinquē d. Ulteriores d. Per d. Proxi-

mo die 7, 26, 112. die, qui Proximus est post tempus accessionis 2, 17, 10 *i. postdie*. Proximis deinde diebus 4, 12, 4. Proximisque diebus 7, 7, 33. 46. 7, 25, 12. Quadraginta, *v. Intra d.* Quadragesimum diem, *v. inferius*, Ad diem. Circa d. Inter d. Intra d. Quales dies 2, 1, 31 *bis*. Quartus, *v. A septimo die in pluribus tamen ad initium cibi dies Quartus aptissimus est* 3, 4, 35. Quartum (diem) 3, 4, 45. Quartum quemque diem 3, 4, 46. *conf.* Destino d. Intermittere diem. Ante d. Intra d. Post d. Quarto die 3, 3, 6. 3, 15, 3. 7, 7, 92. *add.* 3, 4, 25. die Quarto 4, 2, 52. die Quarto demum 3, 5, 5. Quarto vel quinto die 3, 27, 19. *conf.* A die. Tertio die. Quartusdecimus (dies) 3, 4, 37. 42. Quartumdecimum (diem) 3, 4, 46. *add.* Ad diem, Circa d. Inter d. Quartodecimo (diei) 3, 4, 37. Quatuor diebus 3, 23, 23. Quatuordecim d. *v. Transeant d.* Post d. Quidam, *v. Interpositis*, interpositis Quinque aut sex diebus 7, 30, 28. Quinque diebus abstinere 8, 11, 31. Quinque primis diebus 7, 19, 40. dies Quintus 3, 4, 37. *conf.* Undecimus d. diem Quintum, *v. Post d.* Usque ad d. die Quinto 8, 11, 33. Quinto die 3, 4, 25. 3, 14, 45. 28. 183. 8, 7, 16. 8, 10, 27. 118. Quinto jam die 5, 26, 166. Quinto vel septimo die 7, 26, 120. saepe Quinto die, saepe sexto 3, 4, 22. *conf.* Quarto d. Tertio d. Quintusdecimus dies, *i. decimus quintus, v. infra* Post d. Quisque *v. Alter d. in Alter. quarto Quoque* 4, 20, 10. tertio Quoque d. 2, 4, 13. 3, 5, 9. 32. 3, 27, 4. 4, 20, 10. 7, 4, 30. 7, 9, 49. 8, 10, 36. 39. Quartus d. Tertius d. Quo die 5, 26, 166. Remissior, *v. antea* Gravior dies. Saluberrimi dies 2, 1, 6. dies Secundus 2, 10, 29. Secundo die, *v. Primo d. item* 6, 6, 26. 46. non nisi Secundo tertiove die 6, 6, 23. commodius Secundo die; si tamen res urget, etiam primo. sanguis mittendus est 6, 6, 21. dies Septimus 3, 4, 37. Septimus dies 3, 4, 45. 8, 10, 31. *v. infra* Ante d. Circa d. Inter, Intra Post d. A die. Septimo (diei) 3, 4, 37. Septimum (diem) 3, 4, 46. die Septimo 3, 14, 6 *bis*. Septimo die 3, 14, 5. 3, 15, 6. 7, 9, 20. 7, 26, 120. 8, 7, 16. Septimus & vigesimus, *i. vigesimus septimus, v. Inter diem*, in Sequentibus diebus 3, 21, 63. in Sequentibus deinde diebus 3, 23, 17. *fortassis seq.* Insequent. Sereni dies 2, 1, 6. Sexagesimus, *v. inf.* Circa d. Sexaginta, *v. Intra d.* Sexto (die) 3, 4, 22. *v. inf.* A die. Quinto d. Singulis diebus 3, 3, 20. dies Tertius 2, 10, 29. 3, 4, 37.

4, 37. 3, 5. 4. diem Tertium, v. infra Exspecto diem, In diem. Tertium diem, v. Ante d. Tertia die 7, 19, 41. die Tertio 3, 4, 24. 4, 11, 21. die Tertio & quinto & septimo 3, 14, 6. *conf.* A die. Tertio die 1, 6, 6, 3, 14, 4, 3, 15, 17. 3, 17, 2. 3, 21, 31. 3, 23, 13. 4, 2, 62. 4, 6, 16. 5, 26, 165. 6, 19, 13. 7, 22, 4. 7, 28, 8. 8, 7, 15. 8, 10, 117. *caet.* *conf.* Primod. A d. Tertio (die) 3, 3, 7. v. Postero d. Primo d. Tertio die post accessionem 3, 14, 4. Tertioque (die) v. Postero d. Tertioque id die 6, 19, 16. Tertiove (die) v. Postero d. Secundo d. Tertio quidem die 3, 3, 8. Tertio quoque (a quisque) die 2, 4, 13. 3, 5, 9, 32. 3, 27, 14. 7, 4, 30. 7, 9, 19. 8, 10, 36. 39. Tertio quoque aut quarto die 4, 20, 10. Tertio quartove die 2, 17, 11. Tertio decimo die 3, 15, 14. *conf. inf.* Ad d. quies Tot dieum 3, 15, 10. Tota die ac nocte 3, 19, 15. *i. nycthemeri spacio.* Toto die 1, 3, 27, 82. 2, 7, 6. Triginta, v. Intra d. Trigesimus, v. Circa d. Inter d. Viginti, v. Per dies. diebus Viginti 6, 6, 186. Vigessimus, v. Unus, Antz d. Circa d. Inter d. Ullus, v. sup. par. Ulterioribus quidem diebus, primis vero 3, 4, 12. dies Undecimus 3, 4, 37. Undecimus (dies) 3, 4, 47. Undecima (diei) 3, 4, 43. Undecimum diem 3, 4, 46. *conf.* Ab die. dies Unus aut alter 4, 2, 15. post abstinentiam Unius diei 7, 7, 21. quod Unum diem praestat integrum (tertiana febris) tertio redit 3, 3, 7. Uno die 2, 6, 4, 3, 22, 14. 4, 6, 22. 4, 19, 23. 5, 28, 74. Uno aut altero die 3, 23, 23. Uno aut etiam altero die 4, 25, 4. interdum Uno die, interdum bi-duo 3, 2, 16. Uno die, atque etiam pluribus 4, 19, 3. simul atque febris Uno die non accessit, eo, qui proximus est post tempus ac-cessionis, tuto lavari potest 2, 17, 10. *i. primo.* dies Unus & vigessimus 3, 4, 37. *i. vigessimus primus.* Uni & vigesimo (diei) 3, 4, 37. *conf.* Ab die.

¶ *cum verbis.* v. Apprehendo. quar-tum diem cibo Destinabat 3, 4, 23. Do, v. Potentia. quod si septimus dies non Dedit, certe nonus Ex-hibet 8, 10, 31. qui offe nudato diem tertium Exspectant 8, 2, 26. Exspectandus est dies, quo 3, 23, 25. Exspectandus est dies tertius 3, 5, 4. ab illo tempore Exspectato die tertio 3, 4, 24. aliae (febres) diem noctemque accessione & de-cessione Implet 3, 3, 18. Infe-quens, v. in adjectivis ubi tertio die cibus datus est, Intermittere (oportet) quartum, & in vicem alterum quemque 3, 23, 13. Inter-

mittere oportebit uno die 4, 6, 22. Interposito die 3, 18, 26. ubi tri-duo quattuorve vinum bibit, uno aut etiam altero die Interponere aquam 4, 25, 4. Interpositisque aliquibus diebus 6, 6, 199. Inter-positis quibusdam diebus 4, 5, 20. Interpositis denis diebus 3, 22, 41. Interpositisque tribus aut quatuor diebus 3, 23, 23. Interpositis quin-que aut sex diebus 7, 30, 28. v. Libero. si febris quievit, diu Mem-inisise ejus diei convenit 3, 16, 9. tertio quoque die cibus aegro com-modissime datur, ut alter febrem Minuat, alter viribus Subveniat 3, 5, 9. facile est enim, dies vel ac-cessiones Numerare his quoque, qui 3, 4, 34. quum hic quoque me-dicus non Numerare dies debeat 3, 4, 49. Numerabimus autem ab eo die, quo primum febricitavit ali-quis 2, 7, 87. tertianarum alterum genus unum diem praestat inte-grum, tertio Redit 3, 3, 7. tertio (die) ad similem cibum Redeat 3, 7, 11. ut tertio quartove die Re-vertatur (febris) 2, 17, 11. *add.* 3, 3, 6. 8. 3, 15, 3. Sequens, v. in adjectivis. antiqui potissimum im-pares (dies) Sequebantur 3, 4, 36. non octavum, neque decimum, neque duodecimum diem Sumen-do, quasi potentiorum 3, 4, 43. donec quattuordecim dies Trans-eant 5, 23, 13. v. *inf.* Ab die. plus Tribuebat nono & undecimo (diei) 3, 4, 43. optimique (dies) hieiae (sunt,) qui omni vento Vacant 2, 1, 6. in quibus (morbis) nullus dies Urget 7, 7, 37.

¶ *cum particulis.* A primo die 7, 27, 18. A primo die protinus 3, 5, 34. A prima natali die protinus 7, 8, 2. A die tertio 3, 7, 16. 7, 23, 3. 8, 7, 14. A tertio die 8, 5, 18. 8, 6, 8. A quarto die 7, 7, 106. A sexto die 2, 4, 5. 8, 4, 38. A septimo die 2, 8, 62. A septimo die undeci-mus non quartus, sed quintus est 3, 4, 47. Ab undecimo die 8, 9, 20. Ab uno & vigesimo die 8, 9, 5. *conf.* *supra* Numerare ab: *infra* Transco ad diem. fereque ea cura-tione Ad quadragesimum diem pervenit aeger 8, 9, 21. ab undeci-mo non Ad tertiumdecimum, sed Ad quartumdecimum transibant 3, 4, 44. *conf. ib.* 46. Ante diem ter-tium 2, 12, 15. Ante tertium diem 7, 26, 129. non Ante diem quartum 3, 7, 19. Ante septimum diem 8, 9, 12. Ante nonum diem 7, 26, 31. Ante diem vigesimum 2, 7, 79. vix Ante vigesimum diem 6, 6, 6. vel Ante vel circa vigesimum diem 2, 7, 93. Ante aliquot diebus 7, 26, 23. Bis die 1, 8, 2. 3, 18, 58. 77. 3, 27, 21. 6, 8, 15. 6, 15, 11. 7, 19, 40. 7, 30, 27. Bis die potius quam semel 1, 1, 5. Bis die, ter 6, 8, 15.

[R 3]

Bis aut ter die 6, 15, 11. Bis in die 7, 4, 29. Circa septimum diem 2, 6, 27. Circa quartumdecimum diem 2, 6, 27. Circa vigesimum diem 2, 7, 22. 85. 93. Circa vige-simum diem, aut Circa trigesi-mum, aut Circa quadragesimum, nonnunquam etiam Circa se-xagesimum 2, 7, 86. Circa qua-dragesimum diem 2, 1, 47. 2, 7, 86. In posterum diem ita permanen-dum 1, 3, 7. In diem tertium 8, 10, 25. In septimum diem 3, 15, 12. In decimum diem 8, 10, 83. In die, v. paulo *supra* Bis: & *infra* Semel. In die pari & gravior fe-bris esse potest, & certa futuri no-ta 3, 4, 45. In ullo die v. *sup.* par. In quod v. *sup.* vim. Inter quar-tumdecimum & unum & vige-simum diem sanescunt maxilla, ma-lae, *caet.* Inter vigesimum & tri-gesimum diem crura brachiaque. Inter septimum & vigesimum & quadragesimum humeri & femora 8, 7, 19 - 21. Intra quartum diem 4, 3, 4. Intra septimum diem 2, 7, 68. 73. 2, 8, 81. 111. 4, 19, 3. In-tra dies triginta 4, 24, 28. Intra quadraginta dies 2, 7, 49. Intra quadragesimum diem 2, 8, 5. Intra sexaginta dies 2, 7, 81. Per ali-quot dies 3, 21, 45. Per plures dies 6, 6, 79. Per primos dies 7, 30, 7. Per viginti dies 5, 18, 71. Post diem tertium 3, 23, 10. Post diem quartum 2, 10, 30. Post diem quintum 7, 19, 43 - 7, 26, 130. Post septimum diem 3, 24, 2. Post quintumdecimum diem 1, 3, 55. Post aliquot dies 8, 10, 102. Post quatuordecim dies 8, 5, 14. Quar-ter, v. *max* Ter die. Semel (die) 1, 1, 5. Semel in die 1, 3, 33. Ter die, v. *supra* Bis die Ter aut qua-ter die 4, 7, 17. 4, 12, 8. Terqua-terque die 3, 22, 40. Ultra se-ptimum (diem) 2, 8, 62. Usque ad diem quintum 8, 4, 37. Usque ad mortis diem 3, 23, 3. Usque quintum diem 4, 19, 13.

Differo, erre. prorogare, seponere, *caet.* ea in praesentia differam 2, 33. *i.* dilatis his 5, 26. 8. saepe mortem tantum differt (aliud cura-tionis genus) 3, 27, 7. ob haec alii differunt (cibum dare) Ad mediam noctem 3, 5, 20. tum eam partem explanaturus, hanc quo-que Eo differo 7, 17, 10. Huc ea-rum venularum curationem distuli 7, 31, 2. ea In ipsorum locum disse-ram 5, 17, 7. hujus (vini) usus In longius tempus differendus est. 4, 3 extr. dilatisque In aliud volu-men osibus 7 Praef. 20. *sine casu* in quo (malo) minime differen-dum est (6, 18, 60. *i. mora neſtenda.*

¶ *diversum esse.* differre quoque pro-natura locorum genera medicinae 1 Praef. 50. colore Ab hoc (alphe) differt

differt (melas) 5, 28, 297. differunt Eo, quod 5, 17, 20. in rebus multum Inter se differentibus 3, 4, 26.

Differentia, ae. quum omnia ista medicos differentias habeant 7, 6, 3.

Difficilis, e. v. Curatio. Explanatio. Febriculae Ratio. Somnus. si id difficile est 3, 16, 1. non difficile est discutere 7, 7, 19. multae res id difficile incio faciunt, quod perito facillimum est 2, 10, 48. difficilis aequae curatio est 2, 8, 120. indicare (oportet) necessarii periclitantis, in difficili rem esse 5, 26, 12. Difficilior: v. Curatio. Sanitas. Somnus. Difficillimus: mittere sanguinem, ignaro difficillimum est 2, 10, 42. gangraenam, si adhuc incipit, curare, non difficillimum est 5, 26, 248. v. Curatio. Pars medicinae.

Difficile, adv. sub qua (inflammatione) & difficile & periculose vis nervis adhibetur 8, 10, 9.

Difficillius: v. Curo. Facio. Por-rigo. Reddo spiritum, urinam. Tollo. Tracto. Traho spiritum. difficilliusque 8, 4, 23. 8, 15, 3. Difficillime; v. Curo. Elido. Tollo. non difficillime 8, 17, 2.

Difficiter, adv. v. Admitto. Co-haereo. Concoquo. Coquo. Edo partum. Extraho infantem. Fero morbum. Invenio calculum. Moveretur urina. Redditur spiritus, urina. Sanescunt ulcera non difficulter 2, 8, 3. 7, 29, 27.

Difficultas, atis. in intenta Ambulatione (lieno-forum) vel cursu dolor & quaedam difficultas est 4, 9, 3. considerandum est, num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo Corporis ulla difficultas subsequatur 2, 2, 8 i. aegritudo, molestia. quae (reliquiae) postmodum Curationi difficultatem faciant 7, 26, 76. Spiritus difficultas 2, 7, 93. 3, 24, 5. 4, 7, 3. 5, 25, 7. 7, 26, 128. major Spiritus difficultas 4, 8, 5. quicquid fauces difficultate Spiritus strangulat 2, 10, 17. Spiritus & urinae difficultas 2, 1, 52. Spirandi difficultas est 5, 26, 41. omne (malum) in difficultate Spirandi consistit: sed haec, dum modica est, neque ex toto strangulat, δύσπνοια appellatur: quum vehementior est, ἀσπνοια 4, 20, 21. obesi plerumque acutis morbis & difficultate Spirandi strangulantur 2, 1, 54. qui Spirandi difficultate vexatur 2, 6, 21. Urinae difficultas 2, 1, 18, 29. 52. 7, 30, 19. si Urinae crebra cupiditas, sed magna difficultas est 2, 7, 32. adversus Urinae difficultatem 5, 25, 35. ex difficultate Urinae 2, 8, 52. ex Urinae difficultate 2, 8, 111 de impedimen-

tis sanationis: longus morbus, quod ad difficultatem pertinet, acuto par est 3, 1, 14. accedit aliquid difficultatis sub omni ictu, si 7, 5, 30, aliquanto minus difficultatis exhibet urethra muliebris 7, 26, 11. aliaeque etiamnum difficultates faciunt, ut 7, 29, 39. sunt quaedam difficultates ex generibus eorum (telorum) quaedam ex his sedibus caet. 7, 5, 2.

¶ cum particulis. Cum difficultate 2, 7, 33. 5, 28, 162 opp. facile. Sine difficultate 2, 3, 12. 7, 5, 35.

Diffundo, ere. Pupilla (oculi) diffunditur & dilatur in mydriasi 6, 6, 207. quoniam ibi, ut in latiore sede, diffusa sit (Sanies) 8, 3, 20. tunc demum dare potui calidam aquam, cujus salubris effectus est, si Sudorem per omnia imembra diffundit 3, 6, 27. frigore omni contrahitur, calore diffunditur (Tumor enterocoeles) 7, 18, 19.

Digero, ere. divisa distribuo, dissipatio. caet. ad digerenda, quae coeunt 5, 18, 25 & 30 opp. quo facilius ea, quae coeundo nocuerunt, digerantur 4, 22, 12 opp. synonym. discutio, v. Coeo. donec ea (concreta) digerantur 5, 28, 107. quae calefaciunt & digerunt, ea emolliunt 2, 33, 16 ea, quae digerant & resolvant 5, 28, 138. quum digerendum (sit) in eo (corpore,) cui copia nocet 2, 14, 5. de Frictione. Calor sudore digerit 1, 9, 11. Cataplasmatibus, quae reliquias digerant 4, 5, 14. de Exercitatione 6, 18, 121. his omnibus (Fomentis calidis) commune est, digerere id, quod vel praecordia onerat, vel fauces strangulat, vel in aliquo membro nocet 2, 17, 29. de Frictione 2, 14, 5 & 24. Gestando aegrum digerere (oportet) 4, 7, 5, conf. 2, 15, 6. de Luce 3, 4, 16. imponendum Malagma, quod digerat 8, 10, 127. Malagma, quod digerat, impositum habere (oportet) 3, 21, 53. ut per ea Malagmata quae digerunt, dissipetur (coitus inutilis materiae) 3, 27, 31 synonym. aliud est, Sudore digerere, aliud tunc consumi I Praef. 106 synonym. de concoctione sumitur I Praef. 63. a qua tamen etiam distinguitur, v. Digestio.

¶ satis omnia Abfcedentia digerit murex 5, 5, 18, 47. gestando Aegrum digerere 4, 7, 5. ut minus digeratur Aeger 7, 26, 106. quomodo spiritus aut Cibus vel deferatur vel digeratur I Praef. 75. per quas (actiones) eadem haec (Cibus Potioque) in omnes membrorum partes digeruntur I Praef. 33. implet corpus frequentior Cibus, & quantum plenissime pot-

est digerere (sc. corpus) 1, 3, 35. in morbo, qui plus virium aufert, celerius Cibus dandus est, itemque eo coelo, quo magis digerit 3, 4, 27 forte leg. digeritur, aut subaud. aeger, quod sequitur. neque ad rem pertinere (contendunt,) quomodo, sed, quid optime digeratur I Praef. 63. si Corpus attritum est, digerendum esse: si profluvio laborat, continendum I Praef. 90 opp. is, cujus Corpus digeritur, is, cujus attritum opp. videndum est, an attritum Corpus sit, an profluat; quorum alterum strangulat, alterum digerit 3, 6, 45. opp. Corpus ista (lux) quoque digerit 3, 4, 16. quod (Corpus) immodico sudore digeritur 3, 19, 3. ne imbecillum Hominem nimis digerant (gestationes,) 2, 15, 6. quoties Humor intus nocet, isque digerendum est 2, 17, 4. minui ergo tantum Materiam superantem oportet, quae naturaliter digeritur, ubi nihil novi accedit 3, 4, 15. quaedam (malagmata) digerunt Materiam 5, 18, 3. multa exercitatione digerenda Materia est 6, 18, 121. primo digeri Materiam opus est, tum evocari 8, 10, 37. opus est, quam plurimum Materiae digeri 2, 14, 24. cataplasmatibus, quae Reliquias digerant 4, 5, 14. digerendo Spiritum (i. flatus ventris) dolorem levat (medicamentum καθάρσιον) 4, 14, 7. Strumae 5, 28, 107. quod (malagma) haec (Tubercula) digerit 5, 18, 39.

Digestio, onis. dissipatio, discussio. impletur aliquid non ipsa frictione, sed eo cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem quaedam relaxatam penetrat 2, 14, 7. sive concoctio sit illa (actio ventriculi,) sive tantum digestio I Praef. 63.

Digitus, i. digitis Cruris ejus (fracti) 8, 10, 70. Manus digiti, v. postea Index dig. Pedis dig. Pollex dig. in his (digitis) qui sunt in Manu 8, 24. digiti in Manibus pedibusque 3, 25, 5. dextraeque (Manus) digitos 7, 26, 35. Medici, v. digiti Pollices. digiti (Pedis) digitis (manus) respondent 8, 1, 118. in Pedibus digitisque eorum 5, 28, 95. Pedes cum digitis unguibusque 2, 7, 95.

¶ Alios (digitos) 7, 29, 7. Alterum digitum 7, 29, 7. Caeteri 8, 12, 6. si cicatrix Curvum eum reddidit 7, 32, 3. fistula maxima Decem & quinque (i. quindecim) est digitorum, media Duodecim, minima novem; ex muliebris major novem, minor sex 7, 26, 6 de latitudine digitorum. Duo digiti 7, 5, 27. 7, 20, 20. quae (spatha)

(*spatha*) crassitudinem Duorum digitorum habet 8, 15, 7. Duorum digitorum latitudinem non excedit 6, 4, 5 digitis Duobus 7, 7, 3, 8, 7, 5. Duobus digitis 7, 7, 52. 8, 5, 4. Duodecim, *v. paulo ante* Decem & quinque digit. Index digitus finitiae manus 7, 20, 19. duo digiti, Index & medius 7, 19, 33. finitiae manus duos digitos, Indicem & medium, demittit 7, 26, 34. *conf.* 69. unctae manus Indicem digitum primum debet inferere 7, 29, 6. Indice digito corpus illud (*foetus mortui*) forandum est 7, 29, 25. *add. infra* Pollex dig. Ipsi digiti 8, 1, 92. Medius, *v.* Index dig. adverso Medio digito vena fricanda est 2, 10, 54. ad Minimum digitum convertitur (manus) 8, 17, 2. Novem, *v.* Decem & quinque dig. ungues digitique Pallidi 2, 6, 14. dextrae manus duo digiti, Pollex atque index 7, 20, 20. digiti Pollices 8, 12, 6. *conf.* Pollex. Quatuor fere digitis super talum 3, 21, 45. fere Quatuor interpositis digitis 7, 15, 2. interpositis fere Quaternis digitis 7, 31, 7. Rectus 7, 32, 7. Sex, *v.* Decem & quinque dig. digiti, maximeque Summi 2, 7, 92. Summisque digitis postea cruris ejus (*fracti*) infisti 8, 10, 70. quod Tribus digitis sumi possit 4, 10, 5. *i. pugillus*, quantum Tribus digitis comprehendit potest 6, 6, 34. Uterque (digitus) 7, 32, 2. *bis.*

¶ *cum substantivis.* quod & Articuli (digitorum) breviores, & nervi minus validi sint 8, 19, 2. in digitis totidem fere Casus, eademque signa sunt, quae in manibus 8, 19, 1. *v.* Communia digitis, *caet.* Exulceratio digitorum 5, 28, 205. *add.* 7, 32, 1. ut ita in Locum, unde lapsus est digitus, restituitur 8, 19, 4. Nervi, *v. supra* Articuli digit. qui (digiti) ex Ossibus ternis constant 8, 1, 92. interius Os (digiti) 8, 1, 93. ut fere tertium digiti Partem latitudo mucronis impleat 7, 15, 4. Signa, *v.* Casus digit. interposito digiti Spacio 8, 4, 50. *conf.* 7, 31, 10. permutatis subinde digitorum Vicibus 7, 26, 75. Ulcus in digito 7, 32, 3. Ulcera digitorum 6, 19, 1.

¶ *cum verbis.* *v.* Admoveo. Adurgo. Apprehendo. Attollo. Cedo. Circumdo. Circumrado. Cohaeceo. Compello. Comprimo. Concurro. Conicio. Consto. Deligo. Demitto. Deprimo. Diduco. Dilabor. Do ad vesicam. Educo. Excido. Excipio. Eximo. Exten-

do. Foveo. Illino. Immitto. Impello. Impleo. Impono. Inclino. Indo. Infero. Intendo. Interpono. Intro. Involveo. Labor. Obijcio. Orior. Perduco ad cicatricem. Permisceo. Porrigo. Priemo. Promo. Promoveo. Propello. Protraho. Recipio. Repello. Repono. Resolvo. Respondeo. Restituo. Sanesco. Separo. Subjicio. Sumo. Tendo ad. Verbero. Utor. Urgeo. ¶ *cum particulis.* manus aut Ad pollicem aut Ad minimum digitum convertitur 8, 17, 2. quinque ossa, recta Ad digitos tendentia 8, 1, 91. In digito 5, 26, 251. In digitis 5, 26, 23, 173. 8, 19, 1. 8, 24. *caet.* Inter digitos 7, 19, 34, 7, 26, 73. *conf.* 7, 18, 32. 7, 26, 73. quum diu frustra Per digitos velica esfer agitata 7, 26, 87. id Sub digitis quoque experiendum est 7, 26, 65.

Dignus, a, um. primus quidem ex omnibus memoriâ dignis I. Praef. 13.

Dilabor, dilapsus sum. Calculus arenosus inter subjectos digitos dilabitur 7, 26, 73. ne dilabantur (Digiti) 8, 12, 6. ne is Fumus dilabatur 5, 27, 52. ibi deinde si dilabitur Specillum: si non dilabitur fede, qua innititur 5, 28, 171.

Dilacero, are. ne quid dilacerent (spicula) 7, 5, 22.

Dilato, are. *διλαττω* sub qualibet figura dilaturatur 6, 4, 4. *polypos* nares dilatat 6, 8, 20. pupilla (oculi) diffunditur & dilaturatur in *mydriasi* 6, 6, 207.

Diligens, entis. diligentes homines notasae, quae plerumque melius responderent I. Praef. 57.

Diligenter, *adv.* *v.* Aduro. Ago. Circumcido. Contego. Eximo. Involveo. Praecipio. Tempero. Utor. diligentissime, *v.* Comprehendo.

Diligentia, ae. adhibitâ diligentia, ne 7, 10, 2. ille enim quum summâ diligentia, non medici tantummodo, sed etiam regis, custodiretur 3, 21, 12. magnâ diligentia per hanc curationem habitâ, ne 7, 12, 44. Cum majore quoque diligentia 6, 7, 92.

Dilucide, *adv.* dilucidius, *v.* Praecipio.

Diluo, ere. hunc (pastillum) diluere oportet Aceto 5, 20, 3. *i. liquare*, quae, ubi utendum est, Aceto diluuntur 6, 7, 50. ex passio coactorum, & quum usus exigit Aceto vel Vino diluorurum 5, 20, 14. *conf.* 5, 17, 17. creta cimolia *caet.* aquâ coacta, atque, ubi usus necessitas incidit, Aceto diluta 5, 27, 92. ex eo paulum Aquâ diluitur 5, 25, 11. lycium Aquâ dilutum 8, 6, 5. *conf.*

6, 15, 8. os diluendum est vel Cremore lenticulae, vel Aqua, in qua *caet.* 6, 15, 8. *i. eluendum*, pastilli, ubi utendum est, ejusdem generis Humore diluuntur, (sc. humore non pingui, ut Vino vel Aceto) 5, 17, 17. rhyppodes (emplastrum) Rosa (*i. oleo ros.*) diluendum est 6, 18, 85. Vini quantum satis est ad myrrham diluendam 6, 7, 68. Vini dilui, *v. sup.* dilui Aceto, Humore. *cum praepositionibus:* quae Ex aceto diluuntur 5, 20, 11. cucumeris silvestris pars interior Ex lacte muliebri diluitur 5, 23, 6. *conf.* 5, 26, 208. si plus puris est, id medicamentum Ex melle; si minus, Ex vino diluitur 6, 18, 24. lycium Ex passio aut lacte dilutum 5, 26, 208. ea trita Ex vino diluuntur 6, 7, 45. lycium Ex vino dilutum 6, 8, 9. *add.* 6, 13, 24. prodestque forbere In aqua diluta piper, castoreum, lafer, myrrham 3, 16, 7. quod lupini magnitudinem habet, In tribus cyathis aquae diluitur 5, 25, 20. ubi utendum est, id, quod Aegyptiae fabae magnitudinem impleat, In potionem vini diluitur 5, 23, 13.

Dilutus, a, um. *liquore admixto tenuior redditus.* Omnia diluta 2, 29, 6. aptum est, aquâ, vel certe diluta Potione esse contentos 1, 3, 13. *i. vino aquâ diluto.* dilutae Potiones 6, 7, 77. post dilutas Potiones 1, 3, 18. Potio quam dilutissima 1, 3, 79. (Pus) multum, tenue, dilutum 5, 26, 87. bibere Vinum dilutum 1, 4, 12. Vinum bene dilutum *acc.* 3, 9, 6. Vinum dilutius pueris, senibus meracius (aptum est) 1, 3, 71 *opp.* lolii farina ex Vino diluto cocta 4, 22, 6. sed dilutius ramen bibendum est 1, 3, 77 *sc. vinum*, diluta atque alba Urina 2, 4, 21. Urina, quae tenuis & diluta est 2, 6, 33.

Dimidium, a, um. olei dimidium Cyathum 5, 19, 8. olei Cyathum & dimidium 5, 18, 43. *i. unus semis*, mellis Cyatho & dimidio dato. 6, 7, 66. quum jam aut simplex Os dimidium perforatum est, aut in duplici superius 8, 3, 23. furunculus Ovi dimidii magnitudinem raro explet, nunquam excedit 5, 28, 120. demenda asueto cibo Pars dimidia 4, 2, 56. Pars dimidia (febris) 3, 4, 58. resinae terebinthinae Pars dimidia, butyri & mellis pars altera 3, 22, 46. sic ut ex his Pars dimidia sit 6, 7, 12, paulo plus dimidio Scrupulo 5, 17, 9. Dimidium: dimidium resinae terebinthinae

rebinthinae 5, 28, 215. altera (fascia) dimidio longior eâ (priori) 3, 10, 18. dimidio minus, quam in singulis prioribus est 5, 28, 189. pondus dimidio minus 5, 28, 141. hyoscyami fucci dimidio minor, quam unius ex superioribus, portio 6, 7, 45. chalcitidis aliquid, & cadmia dimidio plus 6, 186. dimidio plus gallae 6, 11, 5.

Dimitto, ere. quosdam non dimittit (coxarum Dolor) 4, 22, 2. malae etiam Febres, quae sic continentur, ut per accessiones incrementum, per decensiones tantum molliantur, nec unquam integrum corpus dimittant 2, 4, 13. remittentes febres. si Febris non dimittit 2, 7, 90. Leuce, quem occupavit, non facile dimittit 5, 23, 300. si presium est (intestinum in enterocoele,) ad inguen revertitur; dimissumque iterum cum quodam quasi murmure devolvitur 7, 18, 20. i. sibi reliquum. conf. 7, 9, 7. quae (spongiae) melius In calidum oleum, quam In calidam aquam, subinde demittuntur 4, 4, 9. i. immergantur. caput duobus processibus In duos sinus fummae vertebrae dimissis super cervicem contineri caet. 8, 13, 1.

Dimoveo, ere. quod si satis valet, gestando Aegrum digerere (oportet) si parum, intra domum tantum dimovere 4, 7, 5. i. diversimode agitare. neque Ambulatione quamvis levi dimoveri (debet,) 1, 6, 7. mane gestari debet, deinde ferri, aut Inambulatione leni se dimovere 4, 24, 7. vitari etiam gravedines destillationesque possunt, si is caet. caput in sole protegit, ne incendatur, neve subitum ex repentino nubilo Frigus dimoveat 1, 5, 6. quo fit, ut etiam minus saepe Manus dimovendae sunt in frictione 2, 14, 22. Pillâ similibusque superiores partes dimovendae 3, 27, 29.

Diphyrges, is. 5, 22, 13. exedit corpus 5, 7, 2. aurit 5, 8, 2. est faex sive recrementum aeris jam liquati atque percolati, quod cum de novo uritur: unde diphyrgem vocant Graeci ab eo, quod bis torreatur, see Plin. Hist. Natur. Lib. 34. cap. 13. a *dis* & *φύρω*. Ho die ejus loco lutia addhiberi solet.

Dipsas, adis. serpentis genus 5, 27, 57.

Dirigo, ere. trahere autem dextra manus (embryulci) uncum; sinistra intus posita infantem ipsum, simulque dirigere eum debet 7, 29, 23. i. in rectum suum convertere. si vero transversus est (in-

fans,) neque dirigi potuit 7, 29, 23. frangi rursus Osa & dirigi debent 8, 10, 121. Ad alam A brachio dirigitur (spatha) 8, 15, 10. postea vero usus ostendit, nihil ex his esse perpetuum, aliasque potius observationes adhibendas esse Ad quas dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4. perpetuum est, Ad quod omne consilium dirigi potest 3, 5, 30. etiam totius corporis habitum (intueri medicum oportet,) & Ad eum dirigere curationem 3, 5, 40. ut infantem manu dirigat vel In caput vel etiam In pedes 7, 29, 16. hinc ad dextra recurvatum (crasius intestinum, colon,) In ima dirigitur, qua excernit; ideoque id ibi rectum, intestinum nominatur 4, 1, 30.

Dirimo, ere. primo duo radii & brachii osa juncta, paulatim dirimuntur, rursusque ad manum coeunt 8, 1, 22.

Dirus, a, um. quod alii dira crudelitate (incoisione vivorum hominum) cognoverint I Praef. 72.

Discedo, ere. sic, ut densius (coelum,) quam id est, ex quo discedit aeger, petatur 3, 22, 25. atque etiam peregrinantibus eadem necessaria sunt, ubi gravi tempore anni discesserunt ex suis sedibus 1, 10, 10. quamprimum discedere debet 6, 6, 70. se. ex balneo.

Discerno, ere. si parum Causa discernitur 4, 2, 22. haec ad omnes circuitus Febrium pertinent: discernendae tamen singulae sunt, sicut rationem habent dissimilem 3, 13, 1. quamvis Haecita discreta sint 2, 18, 11. conf. 7, 3, 8. alvus, quae frumentum, sanguinem, bilem, viride aliquid, in mistura quadam, discreta tamen repraesentat 2, 6, 34.

Discernarium duo foramina Oste medio discernuntur 8, 1, 23. aliis aliisque Signis discernitur (cancer,) 5, 26, 215. aliis etiamnum Vocabulis quaedam (tubercula) alii discernunt 7, 6, 2. quae (remedia) si quis elinguis Usu discreta bene norit I Praef. 65.

Discernere cacoëthes A carcinoma te nemo scire potest, nisi tempore & experimento 5, 22, 36. ipsi vero hi (fungi inuiles) & specie quidem discerni possunt Abutilibus, caet. 5, 27, 85. medicinam, perniciofa discernentem A salutaribus I Praef. 57. transversum septum A superiore parte non solum intestina, sed jecur quoque lienemque discernit 4, 1, 15. septum id, quod transversum A superioribus visceribus intestina discernit 7, 4, 10. fere duae (futuræ) super au-

res tempora A superiore capitis parte discernunt 3, 1, 8.

Haec (accidentia) ipsa fortuna Huc Illucve discernit 7, 3, 8. i. evenus ipse vel ad bonum vel ad malum exitum ducit. Ita, Parum discernere, v. in superioribus.

Discrimen, minis. Magna, v. infra. Multum, v. postea. Nullum, v. inferius. Plurima, v. inf. quod Primum discrimen nosse oportet 7, 7, 15. neque haec Sola discrimina sunt 2, 19, 1. ubi nullum Tale discrimen est 3, 18, 17. cum verbis: nullis discriminiibus satis Cognitis 7, 18, 26. Deprehendi, v. postea In. illo tantum Interposito discrimine, quod 3, 3, 7. Nosse, v. paulo ante, etiam, quae sub eadem specie sunt, magna discrimina Recipiunt 2, 18, 11. Reperio, v. mox. cum In: plurimaque In dando cibo discrimina reperiuntur I Praef. 114. In cuius (calculi) corpore multum discrimen est 7, 26, 50. nullum In figura discrimen est 5, 26, 177. neque vero In generibus rerum tantummodo discrimen est, sed etiam In ipsis 2, 18, 27. In quibus nullum discrimen deprehendi posuit 3, 18, 15. Ubi, v. supra.

Discindo, ere. si discissa Auris ima est, vel imus Nasus, vel Frons, vel Bucca, vel Palpebra, vel Labrum, vel circa guttur Cutis, vel Venter 5, 26, 114. ea parte, qua Cutis discissa est 8, 4, 21. Hoedus Agnusve discissus 5, 27, 41. Medullâ vero quae in spina est, discissa 5, 26, 60. simulatque discissum transversum Septum est I Praef. 69. Venter, v. supra. discisso Ventre 7, 21, 9.

Disco, cere. eodemque autore disci potest, morbos relatos esse caet. I Praef. 7. id quoque disci potest 5, 23, 168. nihil pertinere caet. Eo quoque disci, quod I Praef. 53. humorem subesse discimus 7, 18, 28. Ex quo disci potest, fieri caet. I Praef. 97. idque Per misericordiam discere, quod alii dira crudelitate cognoverint I Praef. 72. incidere mortuorum (corpora,) Discitentibus necessarium (est) I Praef. 118.

Discipulus, i. Chryssippi discipulus 3, 21, 10. hujus (Democriti) discipulus I Praef. 13. Epicuri discipulum 3, 21, 14. Plaxagorae discipulo dat. I Praef. 35.

Disciplina, ae. literarum disciplina 4 Praef. 10. ab studio sapientiae disciplinam hanc separavit (Hippocrates) I Praef. 13. de medicina. falluntur, qui per omnia jucundam ejus. (Aclepiadis) disciplinam esse concipiunt 3, 4, 12. i. methodum

methodum curandi aliquantum ei disciplinae (*chirurgicae*) adiecerunt 7 Praef. 11. nihil hanc rationalem disciplinam pertinere ad medicinam professus I Praef. 17 *de physica*.

Discoquo, ere. ex quibus (mullo vel aceto caet.) quum ficus discosta est 6, 9, 11.

Discordia, ae patere ex eorum, qui de his disputarunt, discordia I Praef. 47.

Discrimen, v. sub Discerno.

Discurso, ere. interque ea (ossia calvariae) venae discurrunt 3, 1, 5. in quibus quum multae venae discurrant 7, 10, 12 multas etiam venas perid (transversum leprum) discurrentibus 4, 1, 14.

Discurto, ere. ei subiungitur, quod scilicet discurtiendum est 3, 3, 23 *i. impulsu efficiendum. conf.* 7, 26, 113.

¶ *translate*. ad discurtienda vero ea, quae in corporis parte aliqua Coierunt, maxime possunt, quae sequuntur 5, 11, 1. sic quoque discurtiuntur, si qua euenia Coierunt 7, 26, 114 *sc.* aceto & nitro mixtis demissis eodem modo digitis, leniter pertractanda vesica est, & discurtienda, si qua Coierunt 7, 26, 113 *sc.* pressu, agitatione, caet. ut, siue caet., siue intus Concretus cruor resanet, discatiatur 3, 4, 62 *sc.* aceto respersum. quorundam discutiendae tristes Cogitationes 3, 13, 36. quum discussa Cruditas est 4, 11, 13. si discussus non est (Dolor) 4, 14, 5 *sc.* fomentis & fricatione. *conf. infra*. sic saepe illa (Febris) discurtitur 3, 15, 12 *sc.* exercitatione. protinus Febrem somno & sudore discessit I Pr. 110. ad discutiendam eam (Febrem) gestatione dixit utendum 2, 15, 2. discussis Febribus 2, 17, 7 *sc.* balneo. *add. plura Inferius*. ante Horror, tum Febris discutienda (est) 3, 12, 6. jara Horrore discussio 3, 15, 24. *conf. plura infra*. Humorem, v. Spissescentem disc. si discussus his non est (Malum) 4, 2, 35. *add. post sequ.* si vero primis diebus discussus Morbus non est 3, 14, 7. *conf. sequ.* Phymata, v. Malagma disc. Quartana nisi primis diebus discussa est 3, 15, 1 *et* 6, 6, 64. Quod, v. Per haec disc. Reliquias, v. Auxilium disc. Balneum disc. tunc demum ad calida & humida (cataplasmata) veniendum est, ut ea, quae Remanserunt, discutiant 3, 10, 8. Spissescentem intus humorem hominis ab eo (aceto) discuti 5, 27, 49 *synon.* dissipari 48. Suffusio, v. Medicamentis disc. Suppuratio, v. Per

quae disc. Tuberculum, v. Malagma disc. Ratione disc. Unguis, v. Medicamentis disc.

¶ *de instrumento discutiendi*: de Aceto, Cataplasmatibus, Digitis, Excitatione, Gestatione, caet. v. in superioribus quas (reliquias morbi) adnotum aliquod Auxilium discunt 2, 14, 15. reliquias discutiunt Balneum & Vinum 6, 6, 64. Dies, v. *inf.* hac Ratione disc. si id malum non est Febre discusculum 2, 8, 83. discunt etiam omnem tuberculum, quod *Φέμα* vocatur id (Malagma,) quod 5, 18, 49. idem autem (Malagma) etiam recentia phymata doloresque omnes discunt 5, 18, 72. quibus vero Medicamentis discutiuntur (pigma) supra propositum est 5, 28, 124. hunc (unguem oculi) recentem non difficile est discuere Medicamentis 7, 7, 19. Medicamentis quoque saepe discutitur (i. suffuso recens) 7, 7, 115. inter initia nonnunquam certis Observationibus discutitur suffusio 6, 6, 20. Remanens discutitur dolor 4, 6, 14. protinus febrem Somno & Sudore discessit I Praef. 110. si febris est, eam Vidus genere discutere (oportet) 3, 24, 7. Vinum v. *sup.* Balneum disc. eadem ergo Vi (i. suffundendi) verisimile est, spissescentem quoque intus humorem hominis ab eo (aceto) discuti 5, 27, 49.

¶ *cum particulis similibusve*. Ab v. proxime ante Vi disc. Per haec enim saepe instans gravis morbus discutitur 3, 2, 17. quod Per haec discussum non est 5, 28, 143. si suppuratio vicerit, neque Per quae supra scripta sunt, discuti poterit 8, 9, 23. si discussus Ex toto dolor est 4, 2, 27. quo peius id malum est, minusque Facile discutitur 5, 18, 32 de strumis. eo quoque Modo saepe is (horror) discutitur 3, 12, 11. si malum (hydrops) in veteravit, non sine magna Mole discutitur 3, 21, 13. saepe dies unus aut alter totum dolorem hac Ratione discutit 4, 2, 15. hac Ratione saepe discutitur (tuberculum) 7, 7, 10. Sic enim saepe illa (febris) discutitur 3, 15, 18. saepe enim Sic discutitur (horror) 3, 12, 9. si ne Sic quidem discussum est (malum) 4, 2, 34.

Dispenso, are. sine quibus dispensari illa (tempora) non possunt 3, 6, 10 *i. ordinate distribui*.

Dispergo, ere. ubi brachia & crura nudat (aeger,) & inaequaliter dispergit 2, 6, 12. ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur 5, 28, 295.

Displiceo, ere. neque ignoro, E-

[S]

rastrato displicuisse hanc curandam viam 3, 21, 56.

Dispono, ere. eo inlita linamenta disponi per plagam (oportet) 5, 26, 174.

Disputo, are. qui quum disputant, quemadmodum fanis hominibus agendum sit I Praef. 112 *i. explicant*. qui De his disputarunt I Praef. 47.

Disputatio, onis. neque disputationi, neque autoritati cujusquam fidem derogari oportuisse I Praef. 48 *opp. i. ratiocinorum explicanti*. ne agricolam quidem aut gubernatorem disputatione, sed usu fieri I Praef. 52 *opp.* quum haec per multa volumina perque magnae contentionis disputationes a medicis saepe tractata sint atque tractentur I Praef. 74.

Dissentio, ire. quum Ab illis eo nomine dissentiant, quod I Praef. 92.

Dissentio, onis. prima In eo dissentio est, quod I Praef. 21. quando dari (cibus) debeat, magna dissentio est 3, 5, 14.

Dissero, ere. repertis deinde medicinae remediis, homines De rationibus eorum differere coepisse I Praef. 58 *i. disputare*. in omnibus ejusmodi cogitationibus In utramque partem dissenti posse I Praef. 64.

Dis similis, e. ut dissimilis uterque casus est, sic quaedam dissimilia requirit 8, 3, 6. dissimile est id Genus (doloris capitis) 4, 2, 28. ex nervo (Pus fertur) pingue & oleo non dissimile 5, 23, 176. *λαιώδης* (Pus) colore atque pingitudine oleo albo non dissimile apparet 5, 26, 76. discernendae ramen singulae (febres) sunt, sic ut Rationem habent dissimilem 3, 13, 1. alia quaedam (Tubercula) huic non dissimilia 7, 7, 13.

Dissimulo, are. qui non dissimulavit 3, 2, 25 *sc.* signa instantis morbi.

Dissipo, are. quoniam id (acetum,) quamvis refrigerandi vim habet, tamen & dissipandi 5, 27, 48 *i. dissolvendi*. (Foramina narium) ubi ad cerebrum tendunt, in ultima parte in multa & tenuia foramina dissipantur, per quae sensus odoris nobis datur 8, 1, 2 *i. dividuntur, sc. in esse cribriforme*. medicamenta imponuntur (strumae,) quae Humorem vel educant vel dissipent 5, 28, 108 *i. discutiant*. ut (Materia suppurationis) per ea malagmata, quae digerunt, dissipetur 3, 27, 31. neve intus aliqua dissipatae Reliquiae (arenosi calculi) maneant 7, 26, 76 *i. dissolvatae*. si subinde redit

redit (Suffusio) eadem acu magis concidenda, & in plures partes dissipanda est 7, 7, 144.

Distendo, ere. per has (fascias habenasve) in diversas partes diducenda sunt (membra,) ut nervos distendant, quibus extensis laxius inter ossa spacium est 7, 5, 34 *synon.* nervi distenduntur 4, 20, 2. *i. spasmo, convulsione agitantur. conf.* 5, 26, 54. 60. 7, 2, 16. 8, 25, 8. *v.* Nervus. integris vero membranis (scroti) interduam eam partem humor distendit 7, 18, 23 *de hydrocele.* solet etiam evenire, ut is infans (*emortuus in utero*) humore distendatur 7, 29, 24. si cui tument ac distenduntur cum dolore oculi 6, 6, 158.

Distentio, onis. crudum est autem (*apostema*), in quo major quasi venarum motus est, & distentio & dolor caet. 5, 28, 145 *i. tensio.* dolor distentioque vehemens est (*in phygethlo*) & major quam pro magnitudine tumoris 5, 28, 126. modo cum distensione membrorum aut nervorum prolabitur aliquis (*epilepticus*), modo sine illa 3, 23, 5. *i. spasmo, convulsione.* distentio nervorum 2, 7, 45. 5, 28, 27. 7, 8, 5, 14, 5. ex distensione nervorum, qua vehementer ipse oculus convulsus est 6, 6, 205. nervorum distentio 2, 4, 16. 2, 7, 9. 72. 76. 77. 2, 8, 108. 130. 2, 10, 16. 43. 5, 27, 22. mortifera 7, 29, 13. terribilis 2, 4, 16. 3, 23, 8. 7, 29, 13, 21. 8, 4, 4. 75. caet. distentio nervorum 2, 7, 22. nervorum distentionem 2, 8, 51. 5, 26, 161. nervorum distensione 2, 7, 23. distentiones nervorum 2, 1, 43. 8, 25, 6. nervorum distentiones 8, 11, 7. cum distensione nervorum 2, 8, 129. *v.* Nervus.

Distillo, are. quod cruenta distillat (urina) 7, 26, 64. distillat autem humor De capite interdum In nares, interdum In fauces, interdum etiam In pulmonem 4, 2, 41. mel adijciunt eatenus, ne id Ex specillo distillet 6, 6, 217. quo magis Ex vulnere virus distillet 5, 27, 15. oritur fere a capite (*phlogis*) Inde In pulmonem distillat (*subaud. materia*) 3, 22, 9. si In nares distillaverit: si In fauces: si In pulmonem 4, 2, 42-43. si In nares vel In fauces distillavit 4, 2, 55. Per eas (ureteres) urinam In vesicam distillare concipiunt 4, 1, 33. *conf.* Destillo.

Distillatio, onis nunc video apud Graecos distillationes *κατακταγμους* appellari 4, 2, 46. in distillatione 4, 2, 51. cavendae distillationes 3, 22, 29. *conf.* Destillatio.

Distinguo, ere. si rubet facies, & quasi maculis quibusdam colorum omnium distinguitur 2, 8, 105. & sanies, & pus quasdam species

Graecis nominibus distinctas habent 5, 26, 70.

Disio, are. *remotis sum: diversus sum.* distans Colore (genus imperiginis) 5, 28, 280. distat tamen hic calus Eo, quod 4, 20, 2. eadem omnium (abscessuum) curatio, tantum Modo distat 5, 28, 144. Quo distent (accessiones febris impares) considerandum est 3, 5, 25. *conf.* paulo post Inter se distare.

¶ non multum **Ab hoc malo** distat id quod 6, 6, 207. distat (imperigo) Ab ea (scabie), quae magis exulcerata est 5, 28, 274. haec neque genere vitii neque ratione curationis Inter se multum distant 7, 7, 1. tribus locis Inter se spacio distantibus 8, 15, 9 *i. remotis.*

¶ cum adverbis. eodemque (tempore) Longissime distante 3, 5, 20 *i. remoto.* non Multum distans malum 4, 2, 44 *i. diversum. v. supra* distare A, & Inter se. serpentium quoque morsus non Nimum distantem curationem desiderant 5, 27, 26.

Distorqueo, unde

Distortio, onis. distortio oris 4, 2, 31.

Distraho, ere. si cubitus, qui annexus humero est, ab hoc excidit, radius, qui adjunctus est, interdum distrahitur 8, 16, 2.

Diu, adv. per longum tempus 2, 7, 7. 8. 85. 2, 17, 15. 3, 16, 9. caet. *v.* Abstineo. Agito. Bibo. Contineo. Detineo. Exhaurio. Feror. Fio. Habeo. Increfco. Maneo. Memini. Perficio. Permaneo. Prohibeo. Sustineo. Traho. Vito. *i. a longo tempore:* ubi collyria diu facta inaruerunt 6, 6, 50. si diu frigus est 3, 9, 6 *i. diuturnum.* diuque 2, 12, 15. 6, 6, 116. 7, 4, 41. diu frustra 7, 26, 81. diu paulatimque 7, 6, 4. diu post has institutiones 3, 21, 39. jam diu, *v.* Jam. satis diu. *v.* Satis. Tam Diutius, quam 1, 4, 7. *omisso* quam 2, 6, 4. 3, 27, 4. 6, 6, 65. 8, 16, 13. *pro diu* 2, 15, 49. 2, 6, 32. 35. 2, 8, 75. 3, 21, 38. 3, 22, 1. 4, 8, 14. 6, 13, 8. 14. 6, 17, 4. 7, 17, 1. 7, 26, 106. 7, 27, 32. 34. 8, 20, 24. 8, 22, 6. caet. *v.* Contineo. Detineo. Jacco. Maneo. Perficio. Permaneo. Persevero. Vello. Vito. diutiusque 1, 4, 7. 6, 6, 65. 8, 9, 11. aliquanto diutius, paulo diutius, *v.* Aliquanto, Paulo. Diutissime 4, 7, 7. 6, 12, 2. *v.* Duro. Utor.

Divello, ere. ubi divulsus est (phyma) 5, 28, 122. *synon.* adaperus est furunculus 113.

Diutinus, a, um. diutinis malis fatigatos 2, 1, 20.

Diuturnus, a, um. diuturnum ul-

cus esse 5, 26, 180. diuturnus vulnus 8, 10, 103.

Diversus, a, um. quae (Causae & naturales Actiones) apud eos (rationales medicos) diversae erant I Praef. 53. haec in oculis & ipsa diversae sunt, & aliter aliterque curantur 7, 7, 1. *v.* Curatio. Facultas. Genus. Nomen. Remedia. Res. Sententiae. Tempora. Viae. quod, qui diversa de his fenserint, ad eandem tamen sanitatem homines perduxerint I Praef. 53 *opp. i. alius:* nemo cucurbitulam diversae parti imponit, sed ei ipsi, quae dolet, quaeque liberanda est 2, 11, 10 *opp. i. oppositus:* quidam duo linea trajiciunt, binisque singulorum capitibus diversas partes astringunt 7, 21, 5. manibus simultum ossa in diversas partes compelluntur 8, 21, extr. duo membra fasciis habenisve deliganda, & per has in diversas partes diducenda sunt 7, 5, 34. reponendi ratio una est, utrumque membrum in diversas partes extendere 8, 16, 6. valentius membrum duobus eget, qui in diversa contendant 8, 10, 12. prius in diversa pede & crure diductis 8, 22, 5. habenis quoque vel lineis fasciis utrinque capita articulorum deliganda, & per plures & in diversa ducenda sunt 8, 10, 14.

Divido, ere. atque haec quidem (viscera) juncta sunt, renes vero divisi 4, 1, 19 *opp.* scalpello dividi debet (tuberculum) 7, 7, 11 *i. dissecari.* si dividum est (ulcus) 5, 28, 209. *conf.* 5, 27, 40. 7, 15, 3. 8, 4, 53. dividenda curatio est, & ante horror, tum febris discutienda 3, 12, 6. *i. separatim instituenda.* dividam autem hanc quoque curandi partem, sicut priorem, & ante dicam, tum caet. 5, 26, 9. ego eundem quidem hominem posse omnia ista (curationes internorum morborum & chirurgica) praestare concipio, atque, ubi se diviserunt, eum laudo, qui quamplurimum percipit 7 Praef. 18 *i. in separatas medicinae partes distribuenda.* deinde dividitur (urina) 7, 26 *i. divise effluit.*

¶ cum particulis. Ab eo (osse), quod naturaliter se habet, scalpro dividendum est (fractum) 8, 4, 53. fere etiam ista medicina (*misio sanguinis*) In biduum dividenda est 2, 10, 34 *i. aliqua pars primo die detrahenda, altera altero.* dividi curatio potest In ea, quae, deinde ea, quae caet. 5, 27, 90. dividam autem omnes (morbos) In eos, qui; & eos, qui caet. 3, 1, 9. is (pulmo) In duas fibras, ungulae bubulae modo,

do, dividitur 4, 1, 12. jecur In quatuor fibras dividitur 4, 1, 16. ea foramina, quae a summis ad intimas nares simplicia sunt, ibi rursus In bina itinera dividuntur 3, 1, 25. sciri volo *caet.* unius deinde denarii pondus dividi a me In sex partes, id est, sextantes 5, 17, 8. sic In duas partes ea quoque, quae victu curat, medicina divisa est I Praef. 18. *ea* In duas multi poriones divisa 4, 10, 5. *i. dimidium cum una porione sumendum, dimidium cum altera.* 2. sphodeli quod Aegyptiae fabae magnitudinem aequat arefactum, In duas poriones dividendum est sic, ut 5, 27, 57. aut etiam In plures sinus dividuntur (sistulae) 5, 18, 160. hos autem (morbos) In duas species Graeci dividerunt 3, 1, 2. osla Inter se manu dividenda 8, 10, 114. quod Per ignem divisum est, minus celeriter coit 7, 15, 3. vivina autem gallinaceum pullum Per medium dividere (oportet) 5, 27, 40.

Diurnus, Diurnus, v. sub Div. Divum, i. coelum apertum, oportet ambulare sub divo 1, 10, 2. melior autem est (ambulatio) sub divo, quam In porticu 1, 2, 12. neque sub divo noctu dormire (oportet) 1, 3, 80.

Do, dare. interperantes homines apud nos sibi cibi tempora, modum curantibus dant 2, 16, 5. *synon. ib.* & 6 arbitrio relinquere, pro dono remittere, vindicare, quod si septimus dies non dedit, certe nonus exhibet 8, 10, 31. *synon. i. tot diebus factum non est.* elota Alica dari potest 4, 4, 93. v. Alica. Alimenta pleniora, & vini quoque Aliquid dari potest 4, 6, 21. si quod ei (febri) datum fuerit Alimentum 3, 6, 3. eorum Aliquid dandum est 6, 6, 44. dandumque Aliquid cibi levius & calidi 7, 20, 8. *conf. infra* Vini. neque Alvi ductio, neque Balneum, neque vinum, neque medicamentum aliud recte datur 3, 12, 2. Anethum, v. *infra* dare potui. ea (Antidota) recte quidem dantur collisitis corporibus *caet.* 5, 23, 2. *conf.* Antidotum. Aqua danda est 4, 11, 11. danda Aqua (est) 4, 5, 30. Aqua dari potest 4, 4, 48. Aqua potui Dari debet, in qua 4, 17, 3. danda est potui Aqua, in qua 4, 4, 92. potui dando Aquam, in qua 3, 18, 43. Aquam frigidam potui dabit 3, 9, 11. *conf.* Aqua, & *inferius* dare Potui. Avis dari potest 5, 26, 201. neque Avem dari debere nisi generis durioris 4, 5, 28. neque Balneum recte datur 3, 12, 2. neque danda Caro, nisi elixa,

est 3, 6, 49. assa Caro danda 4, 12, 10. *conf.* 3, 12, 21. & *inferius* dare Suillam. ad purganda ulcera (aphtharum) interdum Caseus ex melle recte datur 6, 11, extr. Castoreum, v. Castoreum & potui dare. bina Cataportia mane, bina noctu dormituro dantur 5, 25, 25. *add. ib.* 11. 20. 21. 36. alii vespere tali aegro Cibum dant 3, 5, 18. statim Cibum dabit 3, 4, 24. plerique ex antiquis tarde dabant (Cibum) 3, 4, 22. ut deinde postea Cibum darent 3, 4, 38. satius esse, tunc dare (Cibum) 3, 4, 53. perpetuum est, Cibum dare quam integerrimo corpore 3, 5, 30. quam sit aptissimum, tertio quoque die Cibum dare 3, 5, 32. tertio quoque die Cibum aegro commodissime datur 3, 5, 9. postero die satis mature datur (Cibum) 7, 7, 146. opportunius post febrium accessiones Cibum datur 3, 4, 40. securius vero datur (Cibum) antelucanis horis 3, 5, 21. sic tamen, ne quis aut Cibum aut humor univertus detur, sed paulatim 4, 12, 5. ut minus Cibi detur: omnino non daretur 3, 5, 35. si dari Cibum necesse est, quando dari debeat, magna dissensio est 3, 5, 14. magnopere necessarium est, neque dari Cibum, nisi in ea remissione, quae vera est; & ubi ea venit, protinus dari 3, 8, 4. post eam potius accessione Cibum dari debet, quae 8, 5, 24. tum dari Cibum (debet) 3, 8, 7. is (Cibum) dari debet, simulatque *caet.* 3, 5, 10. *add. ib.* 16. maturius etiam puero quam juveni; aestate quam hieme, dari debet (Cibum) 3, 4, 28. Cibum autem in omnibus ejusmodi casibus dari debet humidus 7, 4, 41. Cibum inter principia non nisi humidus dari debet 7, 27, 20. qui (Cibum) quando primum dari debeat, quaeritur 3, 4, 21. quod scilicet non nisi quam sanissimo dari debeat (Cibum) 3, 4, 52. quae res efficit, ut & a primo die protinus Cibum dari quotidie debeat, si *caet.* & saepius eodem die, si 3, 5, 34. nisi subito sic venae concenterunt, ut Cibum quoque dari debeat 3, 6, 5. scire, Cibumne oporteat dari, quum 3, 4, 50. satis ostendit, dum vires superefflent, dari non oportere (Cibum) 3, 4, 31. postero die Cibum dari potest 3, 5, 2. scire licet, etiam ex infirmissima (materia) dari posse (Cibum) 3, 18, 60. Cibum, semel, & post febrem datur 3, 11, 6. optimum vero medicamentum est, oportetne Cibum datus 3, 4, 21. in morbo, qui plus virum aufert,

[52]

celerius Cibum dandus est 3, 4, 27. quam integerrimo dandus est (Cibum) 3, 4, 55. deinde ei (aegro) Cibum dandus 3, 6, 31. deinde dandus Cibum ex levissimis 3, 7, 11. Cibum sine vino dandus ex media materia est 3, 18, 59. iterumque dandus Cibum 4, 5, 30. post eam (accessionem) dandus est (Cibum) 3, 5, 26. ubi accessionis tempus praeteriit, Cibum dandus est 3, 5, 4. Cibum post accessionis tempus est dandus 3, 17, 2. si corpus infirmum est, quotidie dandus est (Cibum) 3, 5, 32. qui (Cibum) plenior, an exiguus sit dandus ex ratione accessionis aestimari oportebit 7, 12, extr. ex his conjectare (debeat medicus,) quando dandus Cibum sit 3, 4, 49. non, quod non sit interdum maturius Cibum dandus 3, 4, 52. adeo ut, ubi accessiones continuantur, protinus inclinata priore dandus Cibum sit 3, 5, 29. dandumque, v. *supra* Aliquid cibi, paulatim Cibi dandi 3, 22, 20. dandae vero forbitiones sunt, omnesque Cibi & calidi & qui *caet.* 4, 8, 9. illud vero convenit, alium dandum Cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est I Praef. 37. dicendo tamen, haec esse videnda, & tum Cibum dandum, quum 3, 4, 31. quidam tunc putant dandum (esse Cibum) 3, 5, 15. potest primo die primus Cibum dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto aut quinto, potest post unam accessionem, potest post duas, potest post plures 3, 4, 25. in dando Cibo I Praef. 114. protinus vel pisanæ vel alicae vel oryzae Cremor dandus est 3, 7, 18. in harum febrium remissionibus nonnulli tres aut quatuor forbitionis Cyathos, etiamnum manente febre, dant 3, 11, 5. non alienum est, in ipsa febre dare multi tres aut quatuor Cyathos 3, 9, 6. *conf. inf.* dare Satis est. Erysimum, v. *postea* dare Ex vino. ut Exitus detur (*puri*) 7, 19, 46. Filiculam, v. dare Veratrum. uno Flexu modico in pronum dato 8, 1, 57. Galbanum v. *infra* Panaces dari. Git, v. *inferius* dare potui. Haec dare satis est 4, 7, 12. Herbae, v. potui dare. primo quidem die nullus Humor dari debet 3, 6, 5. sic tamen ne quis aut cibum aut Humor univertus detur, sed paulatim 4, 2, 5. Id in febre periculose datur 5, 25, 20. secundo die dari debet Id, quod levissimum videri potest ex iis, quae *caet.* 6, 6, 26. Idque non nisi tertio die detur 4, 6, 16. ut, quum pleraque utilia infusa

via

via sint, ea potissimum ex his dertur, quae maxime aeger vollet 4, 16, 9. Idem, quod supra scriptum est (dari potest potui) 4, 4, 93. & eadem dari possunt & quaedam leviora 4, 17, 6. desinit enim fluere (sanguis,) quoniam nolumus, inde objectis quae prohibeant, alio dato itinere 2, 10, 41. poteritque a balneo etiam pingue Jus aut, dulcius dari vinum 3, 6, 51. *conf.* 4, 6, 16. Lac, *v. infra* Panaces & Veratrum. Lac quoque, quod in capitis doloribus, & in acutis febris, *caet.* pro veneno est, in phthisi tamen, sicut in omnibus longis difficilibusque febriculis, recte dari potest 3, 22, 31. dato Lacte 4, 12, 4. Lac caprinum calidum jejuno dandum 4, 4, 25. *conf.* Potui dare. neque ullo postea motu dandus eidem periculo Locus est 6, 18, 58. neque Medicamentum aliud recte datur 3, 12, 2. omne ejusmodi Medicamentum, quod potui datur 2, 13, 8. Medicamentum *καλίκων* magis prodest potui datum 4, 14, 7. antiqui Medicamentis quibusdam datis concoctionem mollebantur 3, 4, 7. *conf.* Medicamentum, & circa dare, intus dare, & Potui dare. Modum, *v. ab initio.* dandusque ei myrrhae & uvae taminiae par Modus ex passi hemina 5, 27, 63. dum Nihil derur, quod 4, 6, 21. *conf.* 4, 13, 17. cum hac (sorbitione) Nuclei pinci (dandi sunt) 4, 7, 10. & tunc dandum frigidum Olus aut Pomum 3, 7, 17. Omnia, *v.* Vinum dare. dandaque Opera est, quantum fieri potest, ut 3, 7, 12. *v.* Opera. molle quoque Ovum dari potest potui 4, 4, 93. cum hac (sorbitione) forbile Ovum (dandum est) 4, 7, 10. Panaces cum lacte confusa, vel galbanum vino adjecto dari, vel lac per se, debet 5, 27, 77. Panis ex aqua frigida dari potest 4, 4, 93. protinus dandus Panis ex posca frigida 4, 5, 33. Panis ex lacte (dari debet) 6, 6, 27. ex lacte dandus 4, 7, 10. hique (Pastilli) singuli quotidie mane jejuno dantur 5, 20, extr. ex eo Paulum 5, 25, 11. ex quo colligi potest neque Piscem dari debere 4, 5, 28. & tunc dandum Pomum 3, 7, 17. ita, ut summa Potentia septimo (diei) *caet.* daretur 3, 4, 37. *ascriberetur.* Potio dari potest 3, 6, 6. Potio liberalis dari debet 7, 4, 41. quoties Portionem dandam esse dico, quae attingat 4, 19, 31. nulla medicamenti danda Potio est 3, 7, 13. ego autem medicamentorum dari Portiones, & alvum duci, non nisi raro debere, concedo 3, 4, 13. Portiones ex asplinthio dantur 4, 5, 21. da-

turque Quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat 5, 25, 21. *conf. supra in princ.* deinde danda Quae 5, 26, 260. Quae quibus temporibus danda sint, ex ratione vel adauctae vel levatae febris apparebit; sic, ut in remissione quam maxima dentur 4, 6, 17. & eadem dari possunt & Quaedam leviora 4, 17, 6. neque Quicquam dandum, a quo *caet.* 6, 11, 22. & sic dari Sanitatem, (verisimile est) 5, 27, 49. haec autem altero quoque die, incremente morbo, dare Satis est 4, 7, 12, cujus (aquae mullae) ternos cyathos hieme, aestate vero quatuor dedisse Satis est 3, 18, 56. prout ossa huc illucve Se dederunt 8, 16, 8. per quae (foramina) Sensus odoris nobis datur 8, 1, 27. praecepit, ut vespere ei daretur Sorbitio 3, 18, 50. tum, si febris urget, danda est Sorbitio 4, 4, 92. primis diebus danda est sorbitio ptisanae vel alicae vel oryzae 4, 7, 9. dandae vero Sorbitiones sunt 4, 8, 9. *conf. supra* Cyathos dare. Squamam aeris, *v.* dare Veratrum. protinus Suillam affam & vinum homini dabat 3, 9, 13. quum Tempora cibo portionique febris & remissionis ratio det 3, 6, 10. *conf. a principio.* idque Triticum jejuno ac sitienti datur 4, 19, 32. ex quo colligi potest, neque Venarionem dari debere 4, 5, 28. album Veratrum recte datur, atque etiam saepius 5, 28, 107. dabantque (antiqui) aut nigrum Veratrum, aut filiculam, aut squamam aeris, aut lactuca marinae lac, aut lac vel asinum vel bubulum vel caprinum 2, 12, 2-3. *sc.* dejectionis molendi *causa.* quisquis daturus erit (Veratrum album) 2, 13, 7. *conf.* Veratrum. Vinum, *v. paulo ante* Suillam. si ab initio Vinum dedit 4, 11, 17. Vinum calidum & meracius dare (opus est) 5, 7, 5. non alienum est dare cum cibo Vinum bene dilutum 3, 9, 6. Vini quoque aliquid dari potest 4, 6, 21. Vinum quum dabitur 3, 12, extr. Vinum modice datum 5, 26, 204. *v.* Vinum, & dare. Cum aurium Ulum proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2.

¶ cum dativo, henis bubulus utiliter Esui datur 4, 9, 12. dandum Potui etiam vel castoreum est vel git vel anethum 4, 20, 12. tunc demum dare (oportet) Potui calidam aquam 3, 6, 27. liberaliter oportet aquam tepidam Potui dare & vomere cogere 3, 6, 54. dare ei oportet Potui tepidam aquam subfalsam & vomere eum cogere 3, 12, 7. aquam tantummodo Potui dare (opor-

et) 3, 17, 1. praecepit, ut vespere ei daretur Potui aqua 3, 18, 49. carbonemque ejus (pulli hircundinum) contritum in aquam mullam, quae Potui detur, infriari 4, 4, 17. Potui vero aqua mulla (detur,) in qua *caet.* 4, 6, 16. Potui dare (oportet) cum aqua betam albam contritam, vel cum aqua mulla nuces amaras, asplinthium, anisum 3, 24, 8. Potui ex aqua dandum est 5, 27, 24. *conf. supra* dare Aquam, *item* Aquam. somnum molliuntur potui dando aquam *caet.* 3, 18, 43. castoreum, *v. supra ab initio hujus* ¶ dandum est castoreum cum scammonia; si non est, per se ipsum castoreum cum aqua dandum est 3, 20, 20. si vel singulae binaeve (herbae) tritae & sic Potui datae sunt cum vino 5, 27, 68. lac Potui dandum 6, 6, 98. contrita & cum lacte Potui data 4, 10, 6. omne ejusmodi medicamentum, quod Potui datur 2, 13, 8. magis prodest (medicamentum *καλίκων*) Potui datum 4, 14, 7. molle quoque ovum dari potest. Potui 4, 4, 93. ex eo paulum aqua diluitur & Potui datur 5, 25, 11. scammonem Potui dare (oportet) 3, 24, 8. tum vinum, si tussis non est, Potui frigidum dandum: si vero est, egelidum 3, 22, 42.

¶ cum adverbis similibusve, ab initio 4, 11, 17. a primo die 3, 5, 34. a balneo 3, 6, 51. celerius 3, 4, 27. commodissime 3, 5, 9. deinde, deinde postea, *v. supra cum substantiis.* die primo, secundo, *caet.* primis, *v. in substantiis.* diuque 7, 4, 41. etiam 3, 4, 28, 3, 18, 60. 3, 6, 51. 5, 28, 107. 4, 29, 12. antelucanis Horis 3, 5, 21. huc illuc se 8, 16, 8. inter principia 7, 27, 20. interdum 6, 11, extr. 3, 4, 52. plumbeam fistulam (necessarium est) medicamento cicatricem inducente illinere, eamque Intus dare 7, 28, 9. quum praefertim Intus nonnunquam etiam duae manus dari debeant 7, 29, 9. medicamenta vero Intus quidem lenia danda sunt 6, 6, 119. iterum 3, 18, 69. iterumque 4, 5, 30. liberaliter potui 3, 6, 54. mane 5, 25, 25. satis Mature 7, 7, 146. maturius 3, 4, 52. maturius, quam 3, 4, 28. modice 5, 26, 204. noctu 5, 25, 25. non, *v. in substantiis.* nonnunquam 7, 29, 9. omnino non 3, 5, 35. opportune 3, 4, 21. opportunius 3, 4, 40. paulatim 3, 22, 20. 4, 12, 5. periculose 5, 25, 20. lac per se 5, 27, 77. potius 3, 5, 24. potissimum 4, 16, 9. primum 3, 4, 21. protinus 3, 8, 4. 3, 5, 34. 29, 3, 7, 18. 3, 9, 13. 4, 5, 33. prout 8, 16, 8.

16, 8. quando 3, 5, 14. 3, 4, 21.
49. quoque *v. in substantivis. & praepositionib.* quotidie 3, 5, 34.
32, 5, 20 extr. non nisi Raro 3,
4, 13. recte 2, 12, 5, 3, 12, 15,
33, 18, 83. 3, 21, 22. 5, 23, 2, 6,
11 extr. 3, 22, 31. 5, 28, 107. 3,
25, 11. 4, 3, 8. ipsum quidem
(jugulum) Retro dandum 8, 8, 8
5. *compellendum.* saepius 3, 5, 34.
5, 28, 107. securius 3, 5, 21. fe-
mel 3, 11, 6, 3, 18, 69. sic 5, 27,
49. 5, 27, 68. similiter 2, 29.
simul atque 3, 5, 10. statim 3, 4,
24. subter, super, supra, *v. in*
praepositionib. tarde 3, 4, 22.
tum, tunc, tunc demum, *v. in*
substantivis. vespere 3, 5, 18. 3,
18, 49. 50. utiliter 4, 9, 12.

¶ *cum praepositionibus.* A *v. inter ad-*
verbia. A dextro jugulo Ad alam
sinistram, A sinistro Ad dextram
fascia dari debet 8, 8, 15. per id
(fistulam aut calamum) tenue
ferramentum candens dandum esse
Ad ipsumos 7, 11, 4. manibus
Ad suos poplites datis 7, 26, 28,
ansis (linolei) Ad ventrem datis
6, 18, 100. digiti Ad ultimam
vesicam dantur 7, 26, 39. aqua
frigida Ad satietatem data 3, 7,
21. Adversus venenum ex vino
datur 5, 23, 21. Ante, *v. cum*
substantivis. Circaque id (*factum*
foramen) medicamentum dandum
7, 8, 8. vinum Cum tempetivo
cibo datum 3, 20, 18. si potui
datae sunt herbae Cum vino 5,
27, 68 *i. in.* Cum lacte potui da-
ta 4, 10, 6. plura *v. in substanti-*
vis. panis Ex aqua frigida dari
potest 4, 4, 93 *i. in.* cum. cata-
poria Ex aqua data 5, 25, 15. po-
tuit Ex aqua dandum est 5, 27,
24. panis Ex lacte (dari debet)
6, 6, 27. Ex melle panis, vel e-
lota alica Ex aqua mulla (danda
est) 4, 7, 10 dandusque ei myr-
rhæ & uvæ taminiae par modus
Ex passî hemina 5, 23, 63. dandus
panis Ex posca frigida 4, 5, 33.
Ex vino datur 5, 23, 21. erysi-
mum Ex vino tepido jejunis dari
debet 5, 25, 33. laser Ex vino
dandum 5, 27, 78. lolii radix Ex
vino danda 5, 27, 64. In duobus
vini cyathis datum 5, 25, 34. In
cibus & portionibus, *v. cibus.*
mixta his aqua In alvum datur 4,
15, 22 *i. inicitur.* In alvum oleum
subter dedisse (prodest) 4, 17, 8.
In anum quoque danda plumbea
fistula est 7, 27, 35 *i. immitten-*
da. In aurem dari debet catto-
reum cum aceto *caet.* 6, 7, 89 *i.*
infill. In aurem dandus radicu-
lae fuccus cum rosa, *caet.* vel
castoreum ex aceto & lauro o-
leo 6, 7, 87. crocinum unguen-
tum cum irino In caput datum 3,
18, 42 *i. inillitum.* In interiores lu-

natasque plagas linamentum dan-
dum est 7, 9, 17. In porum, *v.*
porus. fragmentum ossis In suam
sedem dandum 8, 10, 95 *synon.*
reponendum ib. 32. Per, *v. su-*
pra cum adverb. item dare Ad.
Per quæ (cava) loris datis 8, 10,
68. Post, *v. in substantivis.* cibus
Sine vino dandus 3, 18, 59. Sub-
ter, *v. dare* In alvum deinde
emplastrum supra dari (oportet,) &
Super id lanam succidam 5,
26, 175. Super ea (linamenta)
quoque similiter dari spongia eo-
dem modo ex vino expressa de-
bet 7, 2, 29. altera (fascia) ab
altera parte Super caput data,
ibi accipit nodum 8, 10, 42. ma-
lagma quoque, quod digerat,
Super praecordia datum prodest
3, 24, 18. Super ipsos vero pedi-
culos alia (medicamenta danda
sunt) 6, 6, 119. ulcere ablato,
Super plagam medicamenta dan-
da sunt 5, 28, 218. tum Super eo
linamenta dantur 7, 25, 7. Super-
que fistulae dandae & medica-
mentum quo glutinetur (fistula)
7, 4, 5. & Super medicamentum
glutinans dandum est 7, 6, 15.
deinde in pelvem conijcere (o-
portet aquam fervefactam,) &
quum jam homo pati potest, pe-
des demittere, Superque pallam
dare & vestimento tegere 4, 24,
12. *conf.* Superdo. Supraque id
(linamentum) emplastrum vel
τῆταφαγεων vel *ἰνσαφάγου*
αου dandum est 5, 26, 193. deinde
emplastrum Supra dari (opor-
tet) 5, 26, 175. Subter, *v. sup.*
in alvum.

Docuo, ere. sed docendus Aeger
est, ubi febris conquieverit, pro-
tinus sitim quoque quieturam 3,
6, 3. quæ quum medici doceant
5, 28, 110. quo (victus genere)
carnem ali docui 5, 28, 184. sic
ut intestinis quoque prolapsis
interdum fieri docui 7, 24, 2 ut
supra docui 7, 27, 34. si quando
autem in articulis callus increvit,
Dextius docuit imponere calcis
p. IV. *caet.* 5, 18, 77 *i. praecipit,*
praescripsit sicut in curatione do-
cebo 7, 26, 25. his, quæ experi-
entia in ipsis curationibus do-
cuerit I Praef. 52. requirere etiam
(solent,) Ratio idem doceat, quod
Experientia, an aliud I Praef.
59. at cartilago ubi subit, ipsa
Sedes docet 5, 28, 172. videtur
tamen Usus ipse docuisse, si ca-
put fractum est, ex brachio po-
tius sanguinem mittendum esse,
caet. 2, 10, 39. Usus tamen ipse
docuit, eum *caet.* 5, 27, 46. ubi
pluribus diebus non descendit al-
vus, docet, aut subitam deje-
ctionem, aut febriculam instare 2,
7, 11. *i. signum est.* genus quoque

puris docebit, Num plures sinus
(fistulae) intus diversa corporis
genera perproferint 5, 28, 175. deni-
que etiam corporis inclinatio
docet, Num in plures partes fi-
stulae penetrarint 5, 28, 177. qui
quamvis parum docuit, Quando
venter, Quando corpus ipsum ex-
inaniretur 3, 4, 31. cartilago Ubi
subsit, ipsa sedes docet 5, 28, 172.
Doleo, ere. Articuli cui sic do-
lent, ut 2, 8, 91. Articulis do-
lentibus *dativ.* 5, 18, 14. 19.
Calcibus suppurantibus aut aliter
dolentibus 5, 18, 14. si Caput in
febre continenti dolet 2, 8, 60.
Caput leniter dolet 4, 2, 42.
num. Caput doleat 3, 10, 1. Cor-
pus dolens 2, 15, 5. *v. Coxae.*
Cutis dolens 5, 26, 169. non ita
dolet (Cutis, quæ scapello di-
ducitur) 7, 25, 10. nisi aut Fau-
ces, aut praecordia, aut latus
dolet 3, 6, 55. cui Genua dolent
4, 23, 3. si Jecur dolet 5, 18, 8.
dolent Inguina 5, 26, 63. si do-
lent Inguina 7, 27, 2. si laxius.
Intestinum dolere consuevit 1, 7,
1. Latus, *v. supra* Fauces, longe-
tamen saepius aliud (Membrum)
perfricandum est, quum aliud
dolet 2, 14, 19. si cui vero do-
lere Nervi solent 1, 9, 1. *v. Nervi.*
si circa pubem interiores Par-
tes dolent 2, 7, 33. nemo cucur-
bitulam diversae Partii imponit,
sed ei ipsi, quæ dolet 2, 11, 10.
cucurbitulae quoque saepe do-
lenti Partii admoventur sunt 3, 27,
23. Pedes, quum dolent 4, 24,
26. Pedibus dolentibus 5, 18, 19.
dativ. quod si non dolent (Prae-
cordia) 2, 3, 3. *v. Praecordia,*
& supra Fauces. scire, Quid doleat
I Praef. 42. id, Quod dolet 4, 4,
87. Spina dolet 5, 26, 62. quibus
Spina dolet coxaeve 4, 4, 76. ut-
tique, si saepe Tempora iisdem
dolent 2, 7, 21. Testiculi, *v. inf.*
cum In. solent etiam interdum
juxta dentes in gingivis Tuber-
cula quaedam oriri dolentia 6,
13, 1. Tumores dolent 4, 24, 20.
si Venter dolet 4, 11, 10. Verru-
carum quaedam genera dolentia
2, 1, 45. ex Vesica dolente si pu-
rulenta urina processit 2, 8, 2,
dolens Vulva 4, 20, 16. Vulva
dolens 5, 25, 19.

¶ *cum participiis.* Aliger 5, 18, 14.
dolent autem (testiculi) In icti-
bus & inflammationibus tunica-
rum 7, 18, 2. non ita dolet (cu-
tis diducta) 7, 25, 10. Leniter 4,
2, 42 *al.* leviter si discussus non
est (dolor,) Qua dolet, cucur-
bitulas sine ferro defigere (opor-
tet) 4, 14, 5. Sic 2, 8, 91.
Dolor, oris. Alvi dolor 2, 7, 64.
Ani dolor 7, 27, 5. qui Artoriae
dolores habere consueverunt, 7,
5, 4

112. in omni Vetusto capitis dolore 4, 2, 23. neve dolor Ullus caet. 2, 17, 13. sine Ullo dolore 7, 19, 19.

¶ cum verbis. v. Accedo cum dativo. Adjicio. Coepi. Cogo. Colligo ex. Contraho. Creco. Cresco. Crucio. Debilito. Dimitto. Discutio. Efficacio. Evenio. Excito. Exerucio. Exorior. Facio. Finio. Fio. Habeo. Incido. Increfo. Infeſto. Intendo. Lenio. Levo. Maneo. Minuo. Moveo. Muto. Nascor. Occurro. Orrior. Pareo. Patior. Pervenio. Premo. Procedo. Profum. Quiesco. Redeo. Remaneo. Remitto. Revertor. Revertor. Sentio. Solvo. Subfum. Sum. Suſtineo. Tendo. Tollo. Transeo. Vaco. Venio. Urgeo. ¶ si dolori effe uva 7, 12, 28 i. dolorem facit.

¶ cum particulis. id caput A dolore tutiſſimum eſt 8, 1, 6. Ad omnem dolorem conveniens (malagma) 5, 18, 61. profuntque Adverſus dolores impoſita calida fomenta 4, 7, 14, rubor, tumor, ulcus caet. Cum dolore 3, 10, 9, 5, 28, 112, 207, 246-247. 7, 12, 45. Cum dolore diduci, diſtendi, intumescere caet. 2, 2, 7-4, 15, 5-4, 15, 3, 5, 26, 215. 6, 6, 158. 6, 19, 2, 7, 12, 45. 7, 22, 18. 8, 12, 10. ſi alvus varia, ſi Cum dolore eſt 2, 8, 97. tumor magnus (oculi in ophthalmia) ſi ſine dolore eſt; ſi Cum dolore eſt 6, 6, 9. ubi Cum dolore inflammatio quievit 8, 20, 9. Ejusmodi dolores 4, 23, 4. ſi Ex capitis dolore (eſt vitium) 6, 7, 85. ubi Ex morbo capitisve longis doloribus incidit (vitium) 6, 7, 83. quo Ex graviore morbo majoribusve capitis doloribus orta eſt (ſuſſuſio) 7, 7, 131. motus ut In dolore peſſifer, ſic alias ſaluberriſſimo corpori eſt 8, 11, 35. In lateris dolore 2, 7, 49. v. ſupra cum ſubſtantivis & adjectivis. Inter magnos dolores 3, 6, 43. interdum id malum (pleuritis) Intra dolorem eſt 4, 6, 3 i. eſt tantum dolorificum, non ſimul moriſerum. Poſt lateris dolorem 2, 7, 75. Poſt primum dolorem 4, 24, 5. Poſt dolores partis alicuius 5, 28, 131. Poſt longos capitis dolores 6, 7, 69. Propter magnum oculorum dolorem 6, 6, 38. Quà dolor eſt 7, 1, 1. Sine dolore, v. ſuperius Cum d. ii 2, 8, 8. 7, 4, 32. 7, 6, 5. 7, 18, 16. 31. 7, 19, 15. 7, 20, 21. ubi haec (cutis) Sine dolore, tenuis & mollis eſt 5, 26, 169. ubi Super magnum dolorem lachrymae falſae calidaeque eunt 6, 6, 10.

¶ Cum febre dolor 4, 2, 11. conf. 2, 8, 112. magnus Cum febre vigiliae que dolor 6, 7, 7. dolor aut prurigo Cum rubore & calore 2, 7, 57. Cum tumore dolor 6, 6, 18. dolores capitis, quibus oculorum caligo &

rubor Cum quadam frontis pruriginē accedunt 2, 8, 53. inflatio & Ex ea dolor creber eſt 3, 21, 33. dolor Ex ea (puſtula) ſupra magnitudinem ejus eſt 5, 28, 251. In intenta ambulatione vel curſu dolor eſt 4, 9, 3. dolorque In hoc caſu praecipuus eſt 8, 10, 8. In qua (diarrhoea) interdum tolerabilis dolor eſt, interdum graviffimus 4, 19, 2 quum dolor Intus incidit I Praef. 42 i. interius oritur. quibus Sine febre aliqua parte dolor aut prurigo cum rubore & calore eſt 2, 7, 57. ſi Sine inflammatione dolor eſt 3, 10, 11. praecordiorum dolores, ſi Sine inflammatione ſunt, finit (febris) 2, 8, 50. doloribusque, qui ſunt Sine ulceribus 1, 9, 7.

Dolus, i. is dolus infanientis eſt 3, 18, 12.

Domus, uſ. intra domum tantum dimovere (oportet aegrum) 4, 7, 5.

Domi, adv. antequam ſudor & calor domi conquierint 6, 6, 198. animal quadrupes domi natum 2, 18, 6.

Domesticus, a, um. ex domesticis Animalibus aſſa caro 1, 6, 3. ex domesticis Animalibus bubula 2, 24, 3. Caro domestica 2, 21, 1. 2, 22, 1. inter domestica Quadrupedes 2, 18, 22. quem interdum vel domestica vel civilia Officia tenebant 1, 2, 9. cura domesticorum 6, 6, 112 i. rerum domesticarum.

Donec. cum indicativo: donec majore ſtudio literarum diſciplina agitari coepit I Praef. 10. donec Aſclepiades medendi ratione magna ex parte mutavit I Praef. 18. cum conjunctivo: i. tamdiu donec: quae milcenda manu ſunt, donec albeſcant 3, 7, 13. easque (radiculas) contuſas in aquae tribus ſextariis decoquant, donec tertia pars ſuperſit 4, 17, 4 i. ad tertias. add. 1, 3, 24. 2, 10, 56. 3, 2, 17. 3, 3, 13. 3, 12, 18. 3, 19, 25. 3, 20, 17. 4, 2, 37. 4, 4, 16. 56. 7, 12, 6. 14. 8, 2, 7. caet. i. tam fortiter: imprimiturque (os cucurbitulae,) donec inhaereat 2, 11, 3. ex toto donec conquiescat (diarrhoea) 4, 19, 9. cum futuro exacto, aut perfectoproterito conjunctivo: coctus, donec bullire deſierit 5, 19, 67. neque quicquam edendum, donec ex toto maxillam callus firmaverit 8, 7, 23. donec jam, cum futuro indicativo: donec jam valida cicatrix erit 8, 4, 81. cum conjunctivo: donec jam aliquid cruoris offendantur 8, 2, 6. donec jam cerato aut malagmate poſſimus eſſe contenti 8, 9, 19. Uſque eo coquantur, donec extracta inde gutta indureſcat 5, 25, 39. Uſque eo movendum eſt, donec laxetur is locus 7, 5, 32. conf. 5, 26, 172.

Donum, i. alii tempora medicis pro dono remittunt 2, 16, 5.

Dormio, ire. quum Aegrum dormire cupiemus 3, 6, 8. antelucanis horis, quibus omnes (aegri) ſere maxime dormiunt 3, 5, 21. ne Supinus dormiat (aeger) 4, 21 extr. dormire oportet 4, 11, 21. dormiendi neceſſitas 3, 20, 2. huic jejuno dormiendum eſt 1, 3, 6. tum enim non dormiendum tantummodo jejuno eſt 1, 3, 7. tum is dormiat 3, 7, 11 i. ad ſomnum capiendum ſe componat. corpus dormientis 2, 2, 5. palpebrae dormientis non coeunt 2, 8, 82. bina (cataportia) noctu dormituro dantur 5, 25, 25. ubi Aſſidue dormit (aeger) 2, 6, 12. ſi deinde Bene dormit 1, 2, 22. ſi Noctu dormit (ſabricians) 2, 3, 2. neque Sub divo Noctu dormire (oportet) 1, 3, 80.

Dubius, a, um. iſtae enim (res latentes) dubiae & incertae ſunt I Praef. 84. dubia ſpes 7, 16, 4. dubium eſt 8, 2, 14. ſi id dubium eſt 5, 26, 177. neque eſſe dubium, quin I Praef. 24. neque dubium eſt, quin 3, 2, 25. 7, 19, 45. nihil dubii eſt, quin 7, 23, 1. ea curatio nihil habet dubii 7, 7, 79. quae (cauſa) in dubio eſt I Praef. 51.

Dubito, are. qui De morbo dubitant, hac nota utuntur 3, 22, 11 i. incerti ſunt, an morbus ille revera praefens ſit. add. 2, 10, 22. nec minus dubitari poſteſt, An alvus duenda ſit 3, 18, 25 vid. leg. dubitari non poſteſt. jam poſteſt dubitari, An os fractum ſit 8, 4, 5 poſteſt dubitari, ſecunda valetudo medicinae, An corporis beneficio contigerit 7 Praef. 4. neque dubitari poſteſt, Quin 2, 14, 3. ſollicitudo aegri dubitantis, Quomodo illi (medico) ſe habere videatur 3, 6, 14. in quibus (ſignis) explicandis non dubitabo autoritate antiquorum virorum ſuti 2 Praef. 1. i. non tergi verſabor. de quo (ſanguinis miſſione) dubitare in ejusmodi re non oportet: ſatius eſt enim anceps auxilium experiri, quam nullum 2, 10, 22.

Dubitatio, onis. eſt autem alia etiam de diebus iſſis dubitatio 3, 4, 36.

Ducentes. poſteſt ducentes eſſe faciendum (fricatio) 2, 14, 21. non minus ducentes perfricetur 3, 23, 21.

Duco, ere. utile eſt etiam ducere (aegrum) in balneum 3, 6, 47. in hoc maturius, quam in aliis morbis, ducere in balneum opus eſt 3, 7, 5. id (clyſma) ducere Aliquid in ſerotum poſteſt, educere ex eo non poſteſt 7, 20, 9. acum duplicem Capillum muliebrem ducentem 7, 7, 73. habenis quoque vel lineis falciis urrinque Capita articularum deliganda, & per plures

& in diversa ducenda sunt 3, 10, 14. facilius Cutis ducetur 6, 18, 13. haecenus, qua Cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur 5, 26, 125. media (Fascia) primum injicienda est, ut tum in utramque partem ducatur 5, 26, 145. acu Filum ducente 7, 25, 23. recta Forceps ducendus est 7, 12, 10. tum lentius ducenda Habena (est) 8, 3, 24. eaque (Habena) ultra aures ducenda (est) 8, 5, 11. qui neque nimium, neque parum Hamus ducit 7, 30, 21. si dexter Humerus ducendus est (fasciis) si sinister 8, 10, 44. quidam etiam atramento duas Lineas duxerunt a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem 7, 7, 168. acu duo Lina ducente 7, 7, 109. 7, 14, 21. id Linum bis in die, soluto nodo, ducendum est sic, ut 7, 4, 29. si ducitur (Scrotum,) aut nihil aut parum intenditur (in hydrocele) 7, 18, 33. si vehementius Unguis (oculi vitium) ducitur 7, 7, 29.

¶ Alvim ducere i clymate infuso eluere: v. in Alvus.

¶ id usu explorasse (antiquiores viros i. medicos) ad quod ante conjectura aliqua ducti essent I Praef. 30 i. probabiliter conclusissent. ex his enim similibusque saepe curandi nova ratio ducenda est I Praef. 87.

¶ cum particulis: v. supra, ducere A-Ad: Bis: Facilius: In balneum, diversa, caet.: Lentius: Maturius: Nimium, Parum: Per: Recta: Vehementius: Ultra.

Ductio, onis. alviductio tanquam *u-ni-vocabulum*, i. clysmata. Crebra 2, 12, 1. alvi ductio Utilis non est 4, 13, 8. neque minus in abstinentia & alvi-ductione saepe Auxilii est 6, 6, 17. Remedia vomitus, alvi-ductionis, vini potus 3, 14, 6. neque alvi ductio, neque balneum, neque vinum, neque medicamentum aliud recte Datur 3, 12, 2. dejectionem autem antiqui variis medicamentis crebraque alvi-ductione in omnibus fere morbis Molicbantur 2, 12, 1. Opus est interdum alvi-ductione 4, 5, 8. alvi-ductione Opus est 5, 28, 77. Utendumque tum vel sanguinis missione vel-ductione alvi 3, 23, 16. alvi-ductione Uri (oportet) 4, 24, 31. alvi-ductione Utendum 3, 26, 3.

Dux, ducis. bello Trojano ducem Agamemnonem secuti I Praef. 5. duce alii Erasistrato contendunt, alii Plistonico I Praef. 35.

Dulcis, e. v. Aqua. Malum Punicum Radix. Vinum. quicquid nimis dulce est 2, 28, 3 quae proprie dulcia nominantur 2, 22, 3. dulcia omnia (evitet colicis dolorem obnoxium) 1; 7; 2. dulcia

omnia inimica sunt (lienosis) 4, 9, 5. omnia dulcia (alvim movent) 2, 29, 6. assumta per cibos & poriones maxime dulcia (implent corpus) 1, 3, 31. Dulcius vinum 3, 6, 51. vinum dulcius 3, 21, 48. passi quam Dulcissimi tres heminae 6, 10, 16.

Dulcedo, dinis condita omnia duabus de causis inutilia sunt, quoniam & plus propter dulcedinem assumitur, caet. 1, 2, 19. in ventrem cubandi dulcedo 5, 26, 44 i. jucunditas qui (oculi) quum magnam partem ad vitae simul & ulum & dulcedinem conferant 6, 6, 2.

Dum. cum indicativo: distentione nervorum periculatur aliquis, dum vesica ejus agitur 7, 26, 98, quum quodlibet horum aliquis conterit, ei, dum teritur, adjiciat caet. 6, 8, 2. quibus, dum conteruntur, adjicitur acetum 6, 7, 40. hisque, dum contunduntur, subinde mel instillatur 5, 18, 44. add. ib. 78 si ab illo ipso relo, dum redit, corpus laeniatur 7, 5, 8. conf. 4, 4, 42. i. quum, cum indicativo: haec (difficultas spirandi) dum modica est: quum vehementior est 4, 4, 20-21. synon. huic opus est, dum jejunos est, ambulare 1, 6, 1. finisque adrendi est, dum ex omni parte sensus doloris est 5, 28, 10. i. quamdiu, tamdiu donec, cum indicativo: vinum omnibus, dum febris, dum inflammatio est, alienum est, itemque usque ad cicatricem, si caet. 5, 26, 202. fomentum aquae calidae, dum inflammatio est liberale: quum ea desit, modicum 8, 10, 74. add. 5, 26, 26. dum inflammatio manet 5, 26, 162. increfcit autem morbus, dum gravioris dolores accessionesque veniunt 3, 2, 6. si quae sunt, quae exasperatura eorum animos sunt, optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae subtrahere 3, 5, 42. quod (malum Punicum,) dum humor in tus est, non aduritur: ubi siccum esse coepit, remove oportet 4, 19, 26-27. acciti quantum satis est, dum arida ex eo conteruntur 5, 19, 16. pati fluere (sanguinem oportebit,) dum tutum erit 5, 26, 108. conf. 3, 6, 37. 4, 2, 10. 4, 3, 14. 4, 7, 17. 5, 26, 131. 189. 254. caet. cum conjunctivo: ita sultinent (aegri,) dum is affectus in pus vertatur 2, 7, 69. ostendit, dum vires superessent, dari (cibum) non oportere 3, 4, 31. synon. 20. quamdiu supererunt, minister eum (sinum herniae) debet extendere: dum medicus omnes membranas scalpello abscindat 7, 19, 9. duobus hamis ea (tunica) apprehendi debet,

dum eductis omnibus membranis medicus eam liberet 7, 20, 13. bibere aquam calidam oportet, dum sitis finiatur 8, 11, 31. si illa (inflammatio) occupavit, dum conquescat, lacerandum non est (membrum luxatum) 8, 11, 26. i. antequam i. dummodo, ita tamen ut, cum conjunctivo: ac ne tormina quidem periculosa sunt, si sanguis & strigmenta descendunt, dum febris caeteraeque accessiones hujus morbi absint 2, 8, 30. dum febris absit 4, 4, 76. 4, 19, 3. corporum temporumque ratio potest ea facere necessaria, dum & modo, & non nisi, quum opus est, adhibeantur 1, 3, 38. satis proficiet emplastrum, quod recentibus vulneribus imponitur, dum habeat vel salem vel alumen caet. 5, 28, 180. conf. 4, 6, 21. 5, 18, 10. 6, 11, 4. potest indulgeri (cibus) aegro maturius, dum tamen ante minimum pars dimidia (febris) praetereatur 3, 4, 58. i. quod, cum indicativo: plurimique falluntur, dum sperant caet. 3, 2, 19. neque credendum est, si vinculis aliquis (maniacus,) dum levati vinculis cupit, sanum jam se fingat 3, 18, 12. sine verbo: levior etiam, dum recens, dejectione, ubi caet. 4, 19, 1. Neque dum, v. in Neque.

Dummodo, cum conjunctivo: semper quam plurimum (cibum capere potest,) dummodo hunc concoquat 1, 1, 5. add. 2, 8, 4, 3, 27, 29.

Dum ne, cum conjunctivo: scire licet, etiam ex infirmissima (materia cibum) dari posse, dum ne ea sola quis utatur 3, 18, 60. adjuvat vini austeri cyathus assumptus, dum ne amplius id, interposito tempore aliquo, quam ter aut quater fiat 4, 4, 58.

Duntaxat. si quid ex pulmone duntaxat extremo dependeat 5, 26, 151. i. tantummodo malum signum est in his duntaxat, quorum ibid. 162.

Duo, duae, duo. Apollonii duo 7 Praef. 10. cyathi duo 6, 7, 43. 6, 10, 6. duo digiti 7, 5, 27. duo morbi, quorum unus, alter 4, 13, 1. duae febres 3, 16, 3. duae quartanae 3, 16, 1. partes duae 5, 22, 17. duae partes 5, 28, 140. duae treve venae 7, 22, 8. haec duo I Praef. 8. protinus prospicienda duo sunt 5, 26, 94. ferramenta duo 2, 17, 27. duo genera 2, 11, 1. 2, 16, 1. 3, 3, 7. 6, 4, 1. 7, 7, 36. 8, 3, 3. duo triave (capitula) 7, 30, 23. duorum (hominum) 7, 26, 30. duorum digitorum 6, 4, 5. 8, 15, 7. cauneis duabus dat. 5, 21, 4. duobus iisdem adjecit carnem caet. 7, 14, 5. cyathos duos 3, 16, 7. duos

duos vini cyathos 4, 4, 59. duosque quasi ventriculos 4, 1, 13. vitellos coctos duos 5, 21, 10. duos tresve cyathos 1, 8, 5. duas vel tres heminas 3, 19, 15. duas acus 7, 16, 15. duas manus 7, 29, 35. 8, 16, 10. quod in una muliere duo corpora simul sustineat 2, 10, 11. habere (oportet) duo pittacia 3, 10, 2. duo aut tria cochlearia uno die sumfisse satis est 4, 19, 23. duobus (hominibus) 8, 10, 12. duobus digitis 7, 7, 52. 8, 5, 4. digitis duobus 7, 7, 3. 8, 7, 7. duobus aut tribus locis 4, 13, 7. 8, 9, 27. ex duobus ministris alteri, alteri 8, 15, 5. duabus horis. 3, 4, 53. duabus manibus 7, 16, 5. cum duabus partibus similiae 5, 18, 44. cum duabus suis tunicis 7, 19, 10. duabus de causis 1, 2, 19. v. De. constat ex ossibus duobus 8, 1, 79. est ex ossibus duobus 8, 1, 108. ovis duobus 6, 17, 3. ex his duobus in alterutro 2, 20, 6. vid. Acus. Anguli. Ansa. Capita. Causae. Cyathi. Dentes. Digiti. Emplastra. Fasciae. Fibrae. Fibulae. Fistulae. Foramina. Genera. Hami. Hamuli. Heminae. Horae. Infrequentia. Itinera. Lineae. Lina. Loci. Manus. Membranulae. Membra. Menses. Modi. Orae. Offa. Partes. Pericula. Portiones. Potiones. Priora. Processus. Regulae. Scrupuli. Sedilia. Sinus. Species. Suturae. Tempora. Tergora. Tunicae. Valentes. Ventriculi. Vertebrae. Vertices. Vitelli. Vitia. Unci. Unus.

Duodecim. fistula duodecim digitorum 7, 26, 6. duodecim vertebrae 8, 1, 43.

Duodecimus, a, um. duodecimum diem 3, 4, 43.

Duodevigesimus, a, um. ab anno duodevigesimo 3, 22, 26.

Duplex, plicis. duplicem capillum muliebrem 7, 7, 73 i. *duplicatum*. linum duplex triplexve, sic tortum, ut unitas in eo facta sit 7, 4, 27. duplex aut triplex lineolum aceto madens 7, 26, 104 i. *vel duo, vel duplicatum*. super ventrem mulieris duplici panniculo injecto 7, 29, 34. duplicibusve pannis 8, 10, 16. eaque (calvaria) simplex ab occipitio & temporibus, duplex usque in verticem a fronte est 8, 1, 3 i. *duabus laminis ossis constans*. conf. 8, 3, 23. vesica (urinaria) duplex 4, 1, 34 i. *duabus tunicis seu membranis constans*. duplex curatio est 5, 26, 113. curatio duplex est 7, 7, 109. duplex enim periculum est 7, 7, 28. conf. Calvaria. Capillus. Curatio. Fistulae. Linum. Linteolum. Os. Pannus. Panniculus. Periculum. Vitium. Usus balnei.

Duplico, are. eamque. (vesicam) duplicavit. (spina calculi deducta) 7, 26, 53. duplicata lateribus lamina 7, 5, 25. in ipsius capilli sinum, quā duplicatur 7, 7, 74.

Durus, a, um. superimponendum aliquid durum 8, 17, 6. venter nihil reddit nisi & aegre & durum 2, 7, 13. dura emollit (haec compositio) 5, 18, 17. dura mollit id 5, 18, 29. ad mollienda, quae dura sunt 5, 18, 25. omnia dura 2, 30, 11. is locus durus est 5, 28, 40. super locum durum & renitentem 8, 17, 3. dura alvus 6, 18, 112 i. *faeces compaetae*. ipsa autem arteria (aspera) dura & cartilaginosa 4, 1, 9. durum cubile 1, 3, 32. seu molle seu durum est (cubile) 1, 3, 21 opp. v. Callus. Caro. Caruncula. Cutis. Femur. Humerus. Jecur. Locus Mammæ. Muria. Nervus. Oleae. Orae. Offa. Ovum. Palpebrae. Pars. Piscis. Praecordia. Pulvinus. Sordes. Tuberculum. Tumorem. Ulcus. durior: aliquid durius 5, 28, 220. arundinis radix, si tenera est, si jam durior 5, 26, 275 opp. corpus durius, quam naturaliter oportet (esse) 5, 28, 3. durior aut mollior est (locus,) quam esse naturaliter debet 5, 28, 24. si durior locus est 5, 26, 241. conf. 5, 28, 138. cibus generis durioris 3, 21, 23. add. 4, 5, 28. duriores osse dentes sunt 8, 1, 36. duriora 5, 28, 227. si qua circa duriora sunt 5, 28, 153. mollioribus corporibus, durioribus dativ. 2, 1, 38-39 opp. paulo durior pustula 5, 28, 245. durior pro positivo dura 5, 28, 273. v. Aves. Cutis. Imperigo. Locus. Παγκλις. Venatio. Vitium.

¶ Nimum duri pisces 2, 21, 5.

¶ si grave id & durum videtur 6, 6, 38 i. *molestum*.

Duritia, ae. ut duritiem emolliat (aqua calida) 5, 26, 171. rubetque (abjessus) cum duritia 5, 28, 133.

Durities, ei. in Abscessu 5, 28, 145. 7, 2, 10. durities Cutis rubicundior 5, 28, 262. Έφελις nihil est nisi asperitas quaedam & durities mali coloris 6, 5, 4. duritiem, molliem (Interiorum corporis considerant) 1 Praef. 41. conf. ib. 67. Palpebrae citra duritiem ullam noctu praegravi pituita inhaerescunt 6, 6, 173. Praecordiorum dextra parte durities 3, 24, 5. de Suffusione 7, 7, 134. propter duritiem Tergoris 7, 25, 17. in Testiculis 6, 18, 76. si durities (Ventrivis exterior) manet 4, 20, 11. si nullus tumor, nulla durities, nullus dolor Visceribus aut Capiti aut Praecordiis suberit 2, 15, 4.

¶ cum. adjectivis. Nulla, Rubicundior, Ulla, v. in superioribus. Quaedam, v. in verbis. si Verusior jam durities est 6, 18, 76.

¶ cum verbis. expectandum igitur est, donec jam non fluere (suffusio,) sed duritie quadam Concrevisse videatur 7, 7, 134. mollitur (aliquid) eo detracto, quod duritiem Creabat 2, 14, 7. Manet. v. supra. v. Mollio. Subsum, supra Sui. siue jam durities est 7, 2, 10.

Duro, are. i. permaneo. illa Febris (vulneraria) perniciofa est, quae ultra tempus inflammationis durat 5, 26, 160. per duos menses durat (Lippitudo) 6, 6, 6. diutius durans (haec Species siue facies Hippocratica) mortis index est 2, 6, 4. quae Ulcera in latere linguae nascuntur, diutissime durant 6, 12, 2.

¶ i. durum facio, omne vero Auxilium corporis aut demit aliquam materiam aut adjicit, caet. simulque aut durat aut mollit 2, 9, 4 opp. fereque, quae vehementer & reprimunt & refrigerant, durant: quae autem calefaciunt & digerunt, ea emolliunt 2, 33, 16 opp. qui dixit, frictione, si vehemens sit, durari Corpus: si lenis, molliari 2, 14, 4. duranda Cutis est vel nitro vel sale 3, 6, 56.

Dux, v. sub Duco.

Δυσσπείγια, as. δυσσπείγια Graece vocatur, quae Larine tormina 4, 15, 1 quo cap. tractatur. v. Tormina.

Δύσπνοια, as. quae appelletur? 4, 4, 20.

E.

E, praepositio, constat ex chalcitide & e saxo Calce 5, 28, 189. quicquid & Cartilagine (narium) concidit 8, 5, 4. unctio e liquido Cerato 8, 10, 75. e duobus Linis facienda est (sutura) 7, 16, 14. e Posca 5, 27, 84. e Pullis molli-busve jus aliquod 4, 3, 21. ut oculos e sua Sede propellat 6, 6, 81.

¶ e regione. 4, 1, 27. 7, 7, 140.

Ea i. ea parte; quod additur in his exemplis: compellendus est (calculus) si altera parte plenior (est,) sic, ut prius ea, qua tenuior sit, evadat: si laevior altera parte est, ut ea antecedit 7, 26, 42-43 44. experiri manu, qua parte is tumor maxime cedat, quia necesse est ea parte rupta membrana (peritonea) sit; quaque integra est, ea magis obnitatur 7, 17, 6. telum extrahitur ab ea parte qua venit 7, 5, 3. add. ib. 20. id, quod inest (in vulnere,) Ea, qua venit, forci-

pe extrahendum est 7, 5, 29. commodius est, aperire quod superest (*carnis cast.*) Eaque extrahere (telum) 7, 5, 6. v. Qua. add. 7, 26, 12.

Eatenus. ex ulterioribus autem (locis) eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur (*in venae sectione*) 2, 10, 38. si inferior pars (ossis) integra est, eatenus, quod corruptum est, excidi debet 8, 2, 24. quidam mel adjiciunt, eatenus, Ne id ex specillo distillet 6, 6, 217. *conf.* 5, 28; 42. 7, 20, 18. purgato vulnere calida aqua eatenus necessaria est, Ut sanies removeatur 5, 26, 196. linamentumque eatenus imponendum est, Ut foramen tegat 7, 19, 46. eatenus circumdari fascia debet, Ut impositum medicamentum contineat 8, 10, 90.

Ebibō, ere. acetum, quod forte secum habebat, ebibit (puer iustus ab aspidē) 5, 27, 47 *praestitit. perf.* si cantharidas aliquis ebibit ib. 77 *idem.*

Ebrius, a, um. qui ebrius obmutuit 2, 6, 12.

Ebrietas, atis. si id vulnus ebrietas praecessit 5, 26, 109. quum post ebrietatem eum (febricitantem) premi coepisse cognosceret I Praef. 110. eo tempore, quo ebrietas solvi debet 2, 6, 23.

Ebur, oris. scobis eboris purgat 5, 4.

Echinus, i. *aquatile genus animalium.* echini alvum movent 2, 29, 4.

Elegentior, u. Graeci vocant quid? 7, 7, 103 *seqq.*

Edisco, ere. cogendus est (insaniens) ediscere aliquid & meminisse 3, 18, 73.

Edo, *prima brevi,* edere & esse, alios in ipsa febre Aliquid edisse, alios paulo ante eam, alios post remissionem ejus I Praef. 55. ante accessum Allium edat 3, 12, 12. quum multum Allium ediderit 4, 17, 4. *add. ib.* 8. eum, si Anguem edit, liberari 5, 28, 111. Validiores Cibus & Carnis quoque aliquid esse (oportet) 3, 24, 13. eduntur quidem facilius (Cibi varii) 3, 6, 42. Colubra ipsa tuto estur 5, 27, 35. quam pinguis Ficus uncias tres super prunam incoctas esse (oportet) 4, 4, 54. Herbam sanguinalem, v. *infra* edere Ex Hyslopum esse debet 1, 3, 50. edi ipsum Jecur debet 6, 6, 215. edisse etiam & Lupinum & allium prodest 4, 17, 8. post multas potiones Nihil edendum est 1, 2, 21. *conf.* 4, 5, 19. Oleae; Olus, Panem v. *postea* edere Ex. Plantaginem esse (utile est) 3, 22, 44. hieme Plus esse convenit 1, 3, 74. Plus edisse

(oportet) 4, 19, 9. Portulacam vel coctam vel ex dura muria edisse (oportet) 4, 15, 8. si quis Pullum hircundinum ediderit 4, 4, 27. ejusdem (vulpis) Pulmonem quam recentissimum assum, sed sine ferro coctum, edendum esse 4, 4, 33. edenda est Pulicula etiam 4, 19, 29. Quaedam, v. *inferius* edere Cum, & Per se. neque Quicquam edendum, donec 8, 7, 23. nonnunquam multam esse Radiculam, deinde vomere (oportet) 4, 2, 40. *conf.* 1, 3, 50, 5, 28, 185. *item infra* edere E. esse Radicem (prodest,) deinde vomere 3, 16, 6. edenda sunt Salsamenta, vel Oleae ex muria dura, Lactucae intinctae in aceto, Intubi quoque & Betae esse eodem, & Sinapi, & Armoraciae, & Pastinacae, de carnibus vero Ungulae, Rostra, Aves macrae, ejusdemque generis Venatio 4, 9, 6-7. edenda multa Satureia 5, 27, 60. Terram edunt 2, 7, 7.

cum adverbis: Facilius, v. *supra* eduntur Cibi. bibendumque Liberalius quam edendum & 6, 6, 118. Tuto 5, 27, 35.

cum praepositionibus: Cum melle quaedam edenda, ut nuclei pinei, vel Graecae nuces, vel avellanae 3, 27, 35. radicula aut Eposca aut Cum sale & aceto edenda est 5, 27, 84. quodcumque olus Ex oleo garove estur 2, 25, 2. miscetur (hoc) cum sale & pipere, esturque Ex his 4, 19, 28. interdum herbam sanguinalem Ex aceto vel plantaginem esse (utile est) 3, 22, 44. panem Ex vino esse (debet) aut ova fricta Ex oleo vel Ex defruto similibusque aliis 1, 6, 6. *conf. supra* edere Portulacam, & Salsamenta. ex quibus quaedam Per se esse, quaedam adicere vel sorbitioni vel potioni licet 4, 8, 11.

translate: lapis etiam, qui carnem edit, quem *σαρκοφάγοι* Graeci vocant 4, 24, 26 *i. consumit.*

neque esse, neque bibere 4, 2, 60. *conf.* 1, 3, 74, 4, 5, 19, 6, 6, 118. edisse *pro edere s. potius esse:* remove oportet, extractumque cochleari quod intus est edisse 4, 19, 27. *conf.* 4, 17, 8, 4, 15, 8.

Esca, v. *infra.*
Ejus, us. lienis bubulus utiliter eius datur 4, 9, 12.

Edo, ere: ab ex & do. minus terribiles Angues edunt (frigidiores regiones) 5, 27, 66. Curatio quae manu editur 5, 27, 63 *i. peragitur, chirurgica.* fereque longior radix brevior Dentem edit 8, 1, 41. quae difficulter Partum edie 2, 8, 46. hae vero (gravidae facinae,) quae gignunt, im-

becillos vixque vitales edunt (*Partus*) 2, 1, 33. levior Piscis inter saxa editus quam in arena: levior, in arena: quam in limo 2, 18, 34. si paulatim destillat (urina,) vel si Sanguis per hanc editur 2, 7, 33. nihil pejus est, quam sincerum id (Sputum in pulmonis morbo) edi 2, 8, 64.

quorum (abscessuum) nomina proprietatesque supra edidi 5, 18, 144 *i. exposui.*

Educo, are. animalia apud hos (ferrarios) fabros educata 4, 9, 9.

Educo, ere. educenda Acus recta est 7, 7, 145. unco educitur (Calculus) 7, 26, 89. ubi jam iter modiolio impressum est, medius Clavus educitur 8, 3, 10. sive quid Densius (*est in bronchocele*) digitis educitur 7, 13, 3. per has occasiones paulatim eum (Infantem *emortuum*) educere (oportet) 7, 29, 22. his (pedibus) apprehensis per ipsas manus commode educitur (Infans) 7, 29, 27. deinde attractus (uncus) Infantem educit 7, 29, 19. demittendumque Linamentum *cast. (in abscessum)* quod summum lino fit devinctum, ut facile educatur 8, 9, 27 *i. educi possit.* oriculario specillo Linamenta educenda 7, 30, 28. eductoque vetere (Lino) id (recens) in fistula cum simili modo relinquendum 7, 4, 30. eductis omnibus Membranulis 4, 20, 13. Mucro vel digitis apprehendi vel forcipe, atque ita educi debet 7, 5, 19. educiturque siccum (Specillum) 8, 3, 19. novo foramine Specillum educi (debet) lino sequente 7, 4, 25. Surculum oportet, vel manu vel etiam ferreamento educere 5, 26, 273. optime educit (Surculum) superimposita arundinis radix 5, 26, 275. Telum educi (debet) 7, 5, 21. latum vero Telum ab altera parte educi non expedit ib. 23. unde (ex prima auri parte) facillime educi possunt (Vermes) 6, 7, 64.

de virtute medicamentorum, evacuante ea, quae removenda sunt. e-vocat & educit ladanum, alumen, *cast.* 5, 12 *synon. conf.* 5, 26, 273 275. haec inde (ex liene) commodissime videntur humorem educere 4, 9, 11. malagma quod humorem educit 5, 18, 18. quae medicamenta humorem (strumae) vel educant vel dissipant 5, 28, 108. emplastra aut malagmata materiam educuntia 5, 28, 214.

cum particulis: id (*elysma*) ducere aliquid in scrotum potest, educere Ex eo non potest 7, 20, 9 de *enterocele.* Commodissime, Facile, Inde, Ita, Optime, Paulatim, Per, Recta, Unde, v. *in superio-ribus.*

Edico,

Effero, ferre. funeri obvis inclamavit, cum vivere, qui efferebatur 2, 6, 38. aliudque (os) super aliud effertur 8, 10, § *i. propellitur*.
Efficio, ere. multoque Gravius periculum efficit (*clasma*) 2, 12, 17. auster totum corpus efficit Hebes. Humidum, Languidum 2, 1, 25. Idque & acer pituitae cursus in lipitudine efficit, & continuati flatus, & ictus parum bene curati 6, 110. Idemque aquae frigidae perfusio efficit 4, 20, 6. Idem efficiunt compositiones hae, quae 5, 26, 290. atque emplastrum quoque & malagmata Idem efficiunt, quae supra explicui 5, 28, 142. ne Inutile brachium efficiatur 8, 10, 51. haec Mitiora ulcera efficiunt 4, 15, 12. eaque inflammatio talem Motum efficit, qualis in febre est I Praef. 27. ut (ea) tamen Obnoxium magis aliis injuriis corpus efficiant I Praef. 94. calor Obnoxium morbis pestilentibus corpus efficit 1, 9, 11. protinus autem, Quantum curatio efficiat, quantumque aut sperari aut timeri debeat, ex quibusdam signis intelligi potest 7, 3, 1 *i. efficere possit, in supurationibus*, in Umbra, quam parietes aut viridaria efficiunt 1, 2, 12. quae res efficit, Ut 3, 5, 34. 5, 26, 100. calor omnis & jecur & lienem inflammant, mentem hebetat, & Ut anima deficiat, Ut sanguis prorumpat, efficit 2, 1, 27. *conf.* 2, 10, 44. attingitur aliquid ex demto, quod interpositum, Ut id laxaretur, effecerat 2, 14, 7. qui (Bulbi) ubi inaruerunt, efficiunt, Ut 3, 19, 20. sed haec quidem alioquin, memoria magni professoris, Uti interponeremus, efficit 8, 4, 14. dolor efficit, Ut 5, 28, 115. *conf.* 7, 32, 6. 8, 4, 59. 8, 14, 10. *caet.*
Efficax, acis. efficacia sunt 4, 19, 30. efficator etiamnum efficit curatio 7, 7, 178. hoc ordine eorum (*avium*) sanguis nostros quoque oculos ab externo casu tuerit, ut sit hirundinis optimus, deinde palumbae, minimum efficax columbae, & sibi ipsi, & nobis 6, 6, 224. idque medicamentum vetustate efficacius fit 6, 6, 144. adjectis quoque medicamentis Ad id efficacibus 5, 23, 204. movere (convenit) Iternutamenta medicamentis Ad id efficacibus 3, 18, 28. potiones Ad id efficaces 4, 8, 9. efficacissimum est Hic quoque, salem superponere *caet.* 4, 4, 16. quantum quemque diem, ut In utrumque efficacissimum apprehendit 3, 4, 46. haec In veteribus (malis) admodum efficacia esse consuevit 6, 6, 73. In uteri quoque morbis efficacissimum 4, 22, 11.
Effectus, us. sine effectus dpe 7, 8, 5.

ejus (calidae Aquae) salubris effectus est, si sudorem per omnia membra diffundit 3, 6, 27. estque ejus (Chirurgices) effectus inter omnes medicinae partes evidentissimus 7 Praef. 3. iidem effectus intra paucas compositiones (*Medicamentorum*) sunt 5, 17, 4. haec (*Medicamenta*) maximi effectus sunt 5, 28, 191.
Effluo, ere. ubi sanguini, qui effluit, sanies adjicitur 7, 30, 15. num per nares auresve sanguis ei effluxerit 8, 4, 2.
Effugio, ere. ut impetum morbi trahendo aliquis effugiat 2, 5, 2. ne effugiat (minor laeviorque Calculus) 7, 26, 40. ne Calculus intus effugiat 7, 26, 56. in vesica difficulter invenitur (Calculus exiguus,) inventusque celeriter effugit 7, 26, 79.
Effundo, ere. quoties Aliquid aut stomachus aut venter effudit 4, 11, 15 *i. vomitu aut alvi profluvio rejecit. ventris fluxu purgatur corpus*, & quod intus laesum erat, utiliter effunditur 4, 19, 4. ut effundatur, quicquid intus coit 7, 6, 11 *i. effluat*. eximendumque aut effundendum, quicquid est noxium 7, 19, 34. siue Aqua inter cutem quem implevit, siue in magno abscessu multum Puris coit, simul id omne effudisse, mortiferum est 2, 8, 90. sic averlus (homo collocaudus est,) ut in gremium ejus (medici) Caput resupinus effundat 7, 7, 21. Hisque effusus 7, 27, 34. Humorem (*emphalocetes*) quidam vel inciso summo tumore effundunt 7, 14, 18. molestius est, ubi incisa vesica (palpebrae) est: effundit enim Humorem, *caet.* 7, 7, 5. per hanc (fistulam) effundendus Humor est 7, 15, 8 *de paracentesi abdominis hydropici*. ut effuso Humore extenuetur corpus (infantis in utero emortui) 7, 29, 25. si Pituitam acidam effudit 1, 3, 26 *synon.* evomuit 25. idque (Pus) effundendum 8, 9, 24. Pure effuso 7, 2, 27. quo (Pure) effuso 2, 8, 9. effuso Pure 6, 6, 92. 7, 3, 6. ideoque utiliter effunditur (Sanguis) 2, 10, 50 *i. mittitur incisa vena*, folet (uva palati incisa) multum Sanguinem effundere 7, 12, 29. scalpello inciderunt (*tegumenta capitis*.) & post Sanguinem effusum, os ibidem adusserunt 7, 7, 169. satis multo Sanguine effuso ex colloco 5, 26, 104 *de haemorrhagia vulneris*, per quem (somnia) ingens Sudor effunditur 3, 7, 24 *in ardente febre*. simul omni Vi effusa 2, 10, 34 *per venae sectionem scil. synon.* 6 crepta.
Effuse, adv. vinum bibere (oportet) neque effulse, neque timide 6, 6, 68 *i. copiose*.

Eggestos, *u. ar. qui caet. illinuntur.*
eggesta autem (*scil. medicamenta*) Graeci vocant liquida, quae illinuntur 5, 24, 6.
Eggestis, *idos. quid?* 7, 7, 42.
Egelidus, a, um Aqua, neque ea ipsa frigida, sed potius egelida danda est 4, 11, 11. potui danda deinde non solum pura Aqua, sed etiam multa, egelida: aut, aestas est, etiam frigida 4, 7, 11 *opp. conf.* 3, 27, 34. bibere Aquam egelidam debet 1, 8, 7 *opp. ibid.* frigida potio, ex inferiori parte infundere (oportet) Aquam pluviatilem egelidam 4, 12, 12. ab omnibus abstinendum est, praeterquam Aquam egelida 4, 7, 12. multaque Aqua, prius calida, post egelida, fovendum os caputque 4, 2, 51 *opp.* si tumor est, foveri quidem debet Aquam egelida *caet.* 4, 24, 24. fovere Aqua (oportet *ulcus*) per aestatem frigida, per hiemem egelida 8, 10, 105 *opp.* id (*ulcus*.) si hiems est, egelida; si aliud tempus, frigida Aqua fovendum est 6, 18, 127 *opp.* proximisque diebus similiter nutriendum (*ulcus*.) ut primo tantum Aqua egelida, vel etiam frigida foveatur 7, 7, 46 *opp.* per caput prius calida (Aqua,) tum egelida perfundi (debet *ager*) 6, 6, 66. transcendendum ad frigidos Cibus frigidamque Aquam, sic, ut ab egelidis tamen initium fiat 3, 27, 34 *opp.* oportet frigidis & humidis Fomentis Stomachum fovere, vel, si venter dolet, iisdem egelidis, sic, ut venter ipse medicriter calentibus juvetur 4, 11, 10 *opp.* Potio esse debet egelida, & frigidae propior 4, 18, 9. Vinum, si tussis non est, potui frigidum dandum: si vero est, egelidum 3, 22, 42 *opp. conf.* 3, 19, 14.
Egeo, ere. non minus saepe Auxilio eget *urethra* feminarum 7, 26, 11. minusque Baculo eget (crus) 8, 20, 6. eo quod maxime tum corpus Calore egeret 4, 3, 5. maximeque eo (Cibo) eget, qui increvit 1, 3, 70. *add. ib. 78* neque enim se dicere, Consilio medicum non egere I Praef. 62. inferior palpebra Eo non eget 7, 7, 90. valentius membrum duobus (Homini-bus) eget, qui in diversa contendit 8, 10, 12. sanus homo neque Medico, neque iatroaliptra egere (debet) 1, 1, 1. haec in capite ferre Medicamentis egent 9, 16, 1. quae (genera noxarum) maxime Medicamentis egent 5, 26, 8. linguae ulcera non aliis Medicamentis egent, quam 6, 12, 1. aestate vero & Potione & Cibo saepius corpus eget 1, 3, 78.
Ego 3, 1, 8. 3, 11, 6. 3, 24, 11. 4, 19, 15.

13. 5, 26, 8. 7 Praef. 18. 7, 6, 2. 7, 7, 53. ego autem 3, 4, 13. 6, 6, 47. 7, 12, 39. mihi 4, 14, 8. 7, 33. 1. me 6, 18, 4. a me 5, 17, 8. 7 Praef. 1.

Meus, v. suo loco.

Ejicio, ere. ejectis Crustis 7, 22, 4 i. resolutis, ablatis. in Dentibus ejiciendis 7, 5, 31. quo facilius ejiciatur Infans (in utero mortuus) 5, 21, 11. ubi totum Os ejectum est 8, 3, 30 i. excisum & ablatum. Tela, quae illata corporibus intus haeserunt, magno negotio saepe ejiciuntur 7, 5, 1 i. extrahuntur. quid intus habeant (Tubercula,) ex toto cognosci, nisi quum ejecta sunt, non potest 7, 6, 6 i. excisa. ejiciendaque (Tunica) cum eo, quod intus tenet 7, 6, 13.

† i. vomitu expello. si coarctat intus cibum caet., ejiciendus est 4, 5, 39. vomitus utilis est caet. nam five plus est, quam quod concoqui possit, caet. five jam corruptum est, nihil commodius est, quam id, qua via primam expelli potest, ejicere 1, 3, 43. qui quotidie ejiciendo, vorandi facultatem moliantur 1, 3, 36.

† i. improbo, rejicio. non, quicquid aut intentionem animi aut prudentiam exigit, protinus ejiciendum est 2, 10, 10.

Eileis, 8. volutus, miserere mei, iliaca passio, ab eila, volvo. tenuioris intestini morbus, quem eilem nominant 2, 1, 18. conf. 4, 13, 3. Diocles. Carystius plenioris (intestini morbum) eilem nominavit 4, 13, 2 i. colicam.

Eiluxivus, 8. distinctus, sincerus, purus: ab eila, solis splendor, & xivon, discerno, judico. corpus integrum, quod eiluxivus Graeci vocant 2, 3, 7. v. Integer.

Ejusmodi. ex ejusmodi Casu 2, 9, 100. v. casus. ejusmodi Cataportum 5, 25, 8 quod seq. in omnibus ejusmodi Cogitationibus I Praef. 64. ejusmodi est (Collyrium) 6, 6, 56. Curatio eorum ejusmodi est 7, 25, 4. ratio Curationis ejusmodi est 7, 9, 5. facilius itaque illi Detractionem ejusmodi sustinetur 2, 10, 13. omnes autem ejusmodi Dolores 4, 20, 4, meliusque in quiete ejusmodi Imperitus sustinetur 2, 15, 3, in ejusmodi Malo 7, 7, 171. omne ejusmodi Medicamentum 2, 13, 3. ejusmodi Medici melius alienos aegros quam suos nutriunt 3, 9, 18. ex ejusmodi Morbo 2, 7, 78. in ejusmodi Morbis 3, 12, 21. in ejusmodi Re 2, 10, 22. ejusmodi Tempestates 3, 7, 6. ejusmodi Torpor 3, 20, 19. in ejusmodi Valetudine 3, 15, 20. sub ejusmodi Victu 7, 27, 24.

ad ejusmodi Vulnere 7, 19, 48. Elabor, bi. sic autem deliganda est (fascia super vulnus,) ut & contineat, nec astringat: quod non continetur, elabatur 5, 26, 146. hique (Articuli) elabuntur in priorem & in posteriorem, in anteriorem & in posteriorem partem: quidam omnibus modis, quidam certis 8, 11, 13 i. luxantur. Jugulum, si transversum fractum est, nonnunquam, maximeque ubi motum est, elabatur 8, 8, 2. ubi vero omentum est (in omphalocele,) Tumor, si quis apprehenditur, elabatur 7, 14, 10. Uncus injectus putri corpusculo facile elabatur 7, 29, 26.

† Eleasidēs, 8. ab ēlaion, oleum: oleosus, pinguis, alterum (acopum) quod eleasidēs vocant 5, 24, 4. est pus, quod eleasidēs appellatur 5, 26, 72. describitur ibidem. Tenue, Subalbidum, quasi Unguinofum ib. quid differat ibid. 93. pejus, melius ib. opp.

Elaterium, i. qui est succus cucumeris silvatici, ut ait Scribonius Largus Compos. 70. evocat & educit 5, 12, 2. elaterii 5, 21, 8. 5, 26, 285, 6, 9, 25. elaterium acutus. 6, 3, 5.

† Elephantiasis, 109. morbi genus, qui describitur & tractatur 3, 25: is morbus, quem elephantiasin Graeci vocant 3, 25, 1.

Elephantinus, 2, um. est autem ea per candida compositio (emplastri,) quae supra posita est, ideoque elephantina nominatur 5, 19, 59 ab ebore scil. elephantino dente. Fabricius tamen in Bihl. Graec. Vol. XIII. p. 147. Emplastrum Elephantinum, scribit, incertum an ab hac (Elephantide) aut Elephantina, medica apud Celsum.

Elicio, ere. ubi ambulando Id (concreti in vesica sanguinis) elicere imbecillitas prohibuit 7, 26, 115. interdum etiam elicienda ipsius (mentis) Intentio (in insaniente) 3, 18, 38. Sudor duobus modis elicitur, aut sicco calore, aut balneo 2, 17, 1. eliciendus (est) omni modo Sudor 3, 6, 45. post horrorem Vomitus elicere (oportere) 3, 14, 4. Vomitus post febrem eliciendus est 3, 7, 11. eliciendus plenior Vomitus est 4, 5, 30.

Elido, ere. sternutamenta admota id commode elidunt (ex aures) 6, 7, 100. quae, tum per sternutamenta elidi debent 6, 8, 7. difficillime genus id Imbecillitatis eliditur 6, 6, 208 i. sanatur, tollitur. quibus lentae Morborum reliquiae remanent, neque aliter eliduntur (quam gestatione scil.) 2, 15, 1. mulieri gravidae

sine modo fusa alvus elidere Partum potest 2, 7, 42 i. abortum facere. propter angustias, per quas spiritus evadit, Sibilum elidit 4, 4, 24 i. edit. si circa stomachum faucesve incidit (carbunculus,) subito Spiritum saepe elidit 5, 28, 8 i. strangulat, praefocatur. sicca (fomenta) Spiritum elidunt 4, 4, 8. quod (dum in colicis doloribus intestinum verti videtur) prope Spiritum elidit 4, 4, 2. Tussis vix eliditur 4, 4, 52 i. editur.

Eligo, ere. id potius eligendum est 3, 5, 29. alia (genera curationum sunt,) in quibus eligere tempus non licet 7, 7, 36.

Elinguis, e. si quis elinguis I Praef. 65.

† Hemitēption, Hemitēptiōs, caet. v. in. H.

† Eleasidēs, 8. ulcerosus ab ēlaion, ulcus. Φλυκταίναι eleasidēs Graece nominantur, quae? 5, 28, 244.

Eloquentia, ae. morbos autem non eloquentia, sed remediis curari I Praef. 64.

Elotus, a, um. ab elavo. πηλυκίτης Graece 5, 18, 2. elora quaedam genera fumentum, ut alica, oryza, prifana 2, 18, 40. conf. 2, 24, 2. v. Aes. Alica. Cadmia. Ceratum. Cerussa. Cornu. Haematites. Oryza. Plumbum. Prifana. Spodium. Spuma. argenti. Stibium.

Eluo, ere. non alienum est, mixto vino per oricularium clysterem eluere (Aurem five ejus meatum) 6, 7, 52. elui Aurem oportet vino 6, 7, 63. eodem modo elui Aurem purgare oportet 6, 7, 74. eluenda est (Auricula) aqua tepida 6, 7, 72. Carbunculus ibi (in cole) natus oriculario clystere eluendus est 6, 19, 66. aqua tepida elui debet (Caro) 6, 7, 58. his Corpus illinendum est, & interpositis pluribus horis mane eluendum 6, 5, 8. neque alienum est, per oricularium clysterem Fistulam eluere vino, aceto, mulso, vel aqua, in qua caet. 5, 28, 199 seq. adustae Gingivae melle illinendae & mulso eluendae sunt 7, 12, 3. illitumque (id Medicamentum) a vespere usque mane, eluitur 6, 5 extr. sic, ut ne Os quidem primis diebus elui sineret 3, 4, 11. Os etiam ejus elui potest 3, 4, 18. deinde eluere (oportet) Os cremore, lenticulae 6, 13, 3. elui (Pus) cremore lenticulae debet 6, 18, 26. eluendum id (Scrotum) ex aqua 7, 21, 14. quidam quum asinino lacte potius toto Se eluissent 4, 24, 4 i. purgassent. his in sole Vitiligo perungitur, deinde non ita mul-

Induruit (Oculus) & sic emortuus est, ut ne in pus verteretur 6, 6, 94. si id (Omentum prolapsum) extra emortuum est 7, 21, 10. ex quo (Omento) si quid jam nigri & emortui est 7, 16, 12. si jam prope maturus Partus intus emortuus est 7, 29, 1. emortuo Partu 7, 29, 5. emortuā summā Pelliculā 6, 4, 1. quum emortuum sic (Prolapsum ex omento) 7, 21, 9. sinus vero Umbilici tum vacuus, a quibusdam duabus regulis excipitur, vehementerque earum capitibus deligatis, ibi emoritur 7, 14, 20. emortui Vermes 6, 7, 64. per acum duobus linis ad imam basim (tumoris) immis- sis utrinque devinciunt. ut, quicquid super Vinculum est, emoriatur 7, 17, 4. emoritur enim Vis, si qua supererat, hoc modo (Sanguinis missione) erepta 2, 10, 6.

Εμπειρικός, h. dv. experient. hi, qui se *ἐμπειρικός* ab experientia nominant I Praef. 46 de medicorum *scēla*. ex ipsa professione se *ἐμπειρικός* appellaverunt I Praef. 17. hi, qui se *ἐμπειρικός* nominaverunt 5 Praef. 2.

Empiricus, a, um. si a ratione tractum est, rationalis est medicus: si ab experientia, empiricus I Praef. 100. neque adjectum quicquam empiricorum professioni, sed dentum est I Praef. 101.

Emplastrum, i. malagmata vero atque emplastra pastillique, quum plurima eadem habeant, differunt eo, quod *caet.* 5, 17, 10 seqq. inter emplastrum autem & pastillum hoc interest, quod *caet.* 5, 17, 13. emplastrorum compositiones exponuntur 5, 19. emplastra quoque, quae supra comprehensa sunt (faciunt id) 5, 27, 42. atque emplastra quoque & malagmata idem efficiunt, quae supra explicui 5, 28, 142. emolliendum id emplastrum adjecto cerato ex rosa facto, quo facilius carnem producat 8, 4, 40 eadem ratione adjiendum emplastro ceratum, ut carnem producat 8, 4, 71. Albus color unde? 5, 19, 6. sunt etiam Alba lenia, λευκά Graeci vocant 5, 19, 55. emplastrum viride Alexandrinum 5, 19, 41. Alexandrinum viride 5, 26, 135. 5, 27, 5. *Αλίπανα* (emplastra) quae? 5, 19, 3. e. huc Aptum est 5, 19, 51. Aptissimum 5, 27, 42. 7, 26, 123. alia (compositio,) quae ad autorem Archagathum refertur 5, 19, 64. est igitur ad vulnera Attalum 5, 19, 26. emplastrum, quod Barbarum nominatur 5, 19, 4. Barbarum 5, 26, 134. quod Βασιλικόν nominatur 5, 19, 7. emplastra, quae Calvariae

causa componuntur 8, 4, 35 i. *cephalica*. inter ea, quae fracto Capiti accommodantur 5, 19, 27. sunt quaedam generis ejusdemque quia Capitibus fractis maxime conveniunt, *Κεφαλικά* a Graecis nominantur 5, 19, 13. supererescentem Carnem coercet id, quod *caet.* 5, 19, 44. quod Clea- con vocat 5, 19, 5. id, quo Cicatrix inducitur 5, 26, 132. aliud ib. 285. quod emplastrum celeriter ad Cicatricem vulnera perducere videtur 5, 19, 10. haec (*ἐναιμα* emplastra) Cicatricem iisdem (vulneribus) inducunt 5, 19, 2. Deteriora 5, 19, 24. quale est, quod, quia lauri baccas habet. *Διά δαφνίδων* appellatur 5, 19, 32. aliud eodem nomine 5, 19, 34. quale (emplastrum) est Diogenis nigrum 5, 19, 48. protinus emplastrum injiciendum (vulneribus morsu factis,) praecipueque Diogenis 5, 27, 4. exempli causa Duo (emplastra) proponam 5, 19, 25. his Duobus emplastris color niger est 5, 19, 6. emplastra materiam Educentia 5, 28, 214. Elephantina (compositio) 5, 19, 59. *Ἐναιμα* quae? 5, 19, 1-3. *conf.* *Ἐναιμος*. alterum ad idem, *Ἐναιμόφρακτον* nominatur 5, 19, 21. emplastrum *Ἐναιμόφρακτον* 5, 26, 193. huic curationi aptissimum videtur *Ἐναιμόφρακτον* emplastrum, nam & sebum habet, *sc.* 7, 26, 123. emplastrum, quod Ephesium vocatur 5, 19, 51. aptissimumque est vel Ephesium, vel id, quod ei subiectum est 5, 27, 42. *Ἐπισπασικά* quae nominantur 5, 19, 31. Exest etiam vehementer corpus id, quod *caet.* 5, 19, 44. quaedam autem sunt emplastra Exedentia, quae *σηπτικά* Graeci vocant 5, 19, 43. quod Expeditissimum est 5, 19, 19. sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad Extrahendum, quae ipsa quoque *ἐπισπασικά* nominantur 5, 19, 31. optimum tamen ad Extrahendum est id, quod a similitudine sordium *ρυπῶδες* Graeci appellant 5, 19, 37. Generis ejusdem 5, 19, 13 40. 62. 65. emplastrum Glutinans 7, 31, 13. Glutinans emplastrum 7, 7, 91. haec (*ἐναιμα* emplastra) Glutinant vulnera 5, 19, 2. *conf.* Emplastrum *Παρακολλητικόν*. Hecataeo quoque autore, emplastrum generis ejusdem fit 5, 19, 40. huic (rei) Hecataei emplastrum maxime convenit 5, 26, 280. est etiam Herae compositio 5, 22, 16. emplastrum Herae 5, 28, 86. id, quod ad autorem Judacum refertur 5, 19, 27.

id emplastrum, quod ex Ladano fit 5, 26, 232 *scil.* exedens *descriptum* 5, 19, 43. alba Lenia 5, 19, 55. Lenia quoque quaedam emplastra sunt, quae *Λιπαρά* fere Graeci nominant 5, 19, 60. Meliora 5, 19, 23. sunt etiam adversus Morus quaedam accommodata 5, 19, 48. quodlibet ex his, quae adversus Morus propositi 5, 27, 5. Nigrum 5, 19, 7. 48. emplastris color Niger & Nigerrimus, unde? 5, 19, 6. sunt etiam quaedam emplastra Nobilia ad extrahendum 5, 19, 31. praeterea est, quod *Παρακολλητικόν* a glutinando vocat 5, 19, 12. Percandida compositio 5, 19, 59. Perviride 5, 19, 9. praeter haec est Philocratis (emplastrum) 5, 19, 35. priori rei Philocratis emplastrum maxime convenit 5, 280. Philotae compositio 5, 19, 14. non Pingue 5, 27, 6. 5, 28, 117. non Pingui, *ablat.* 7, 32, 2. quod magis Purgat 5, 19, 21 *sc.* *ἐναιμόφρακτον*. Puri autem movendo non aliud melius, quam quod expeditissimum est, & *τετραφάρμακον* a Graecis nominatur 5, 19, 19 ubi *deser.* aliud eodem nomine (*διά δαφνίδων*,) quod Puri quoque movendo est 5, 19, 34. quodlibet Puri movendo accommodatum 5, 28, 117. imponi debet primum, non pingue empl., ut id Reprimat: deinde, si non Repressit, *caet.* 5, 28, 117. haec (*ἐναιμα* empl.) Reprimunt inflammationem 5, 19, 22. emplastroque circumdatur, quod valenter inflammationem Reprimat 7, 25, 11. per se Reprimendi vim habet (id empl.) 8, 4, 40. ossa quoque Resolvit id, quod *caet.* 5, 19, 44. *emplastrorum* color Ruber unde? 5, 19, 6. Rubrum quoque emplastrum, quod Epheum vocatur 5, 19, 51. est etiam coloris fere Rusti, quod 5, 19, 10. optimum tamen ad extrahendum est id, quod a similitudine sordium *ρυπῶδες* Graeci appellant 5, 19, 37. imponi protinus emplastrum debet, si in articulis, digitis, locis cartilaginosis (vulnus est.) *ρυπῶδες* 5, 26, 173. idem illud emplastrum liquari ex irino unguento oportet 5, 26, 174. si sine ulcere is locus durus est, imponi *ρυπῶδες* emplastrum satis est 5, 28, 40. Rhy-podes rosa diluendum est 6, 18, 85. *Σηπτικά* 5, 19, 43. in Singulis 5, 19, 24. quod perviride est, Smaragdinum appellatur 5, 19, 9. *Τετραφάρμακον*, v. *supra*. Puri movendo. emplastrum id, quod *Τετραφάρμακον* Graeci vocant, rosa

rosa liquatum 4, 18, 6. cum eadem parte mellis aut cum eadem rosa *Τετραφάρμακον* 5, 26, 199. quale est emplastrum *Τετραφάρμακον* ex rosa liquatum, sic, ut thuris quoque paululum ei miscetur 6, 18, 39. potest (proficere) emplastrum *Τετραφάρμακον* cui quinta pars thuris adjecta sit 5, 28, 86. supra id emplastrum *Τετραφάρμακον* dandum est 5, 26, 193. de raso detrictoque imponendum est emplastrum *Τετραφάρμακον* 5, 26, 170. oportet imponere emplastrum *Tetrapharmacum* ex aceto subactum 6, 3, 5. imponi protinus emplastrum debet, maximeque, si grande vulnus est, *Tetrapharmacum* 5, 26, 173. at si latius hiat, idem illud emplastrum liquari ex irino unguento oportet 5, 26, 174. tum *Tetrapharmacum* rosa diluendum est 6, 18, 85. aliud genus *Tetrapharmacum* emplastrum, sed non sub eo nomine describitur 6, 18, 16 & 40. aliud ad idem Viride 5, 19, 17. conf. supra emplastrum Alexandrinum. color Viridis emplastrorum unde? 5, 19, 6. ex emplastris autem nulla maiorem usum praestant, quam quae cruentis protinus Vulneribus injiciuntur: *ἐναιμα* Graeci vocant 5, 19, 1 i. *vulneraria empl.* haec (emplastra) aliis quoque recentioribus Vulneribus recte imponuntur 5, 19, 54. emplastrum, quod recentibus Vulneribus imponitur 5, 28, 180. quodlibet emplastrum ex his, quae recentibus Vulneribus accommodantur 5, 27, 6. emplastrum aliquod ex his, quae recentibus Vulneribus accommodata sunt 8, 5 extr. emplastra fere non gravibus Vulneribus accommodata 5, 19, 55. est igitur ad Vulnera Attalum (empl.) 5, 19, 26. emplastrum sine nomine, cicatricem inducens 5, 26, 285. conf. Compositio. Medicamentum.

¶ cum substantivis: in Copia (emplastrorum singulorum) 5, 19, 25. donec emplastri Crassitudo ex omnibus fiat 5, 26, 285. emplastra quibus utriusque rei Facultas est 5, 19, 23. in singulorum (emplastrorum) Inopia 5, 19, 24. par Modus ejus emplastri & mellis miscendus erit 8, 4, 69 ejus sc. quod num. 63 & 35 indicatum est.

¶ cum verbis: emplastrum utique liquati aliquid Accipit 5, 17, 13. v. Accommodo. emplastrum, cui quinta pars thuris Adjecta sit 5, 28, 86. v. Adjicio & Ceratum, vel supra sub initis. Circumdo. Compono, vel supra Calvariae causa ejusque (emplastri, caet.) Continendi causa 8, 4, 70. conf.

7, 26, 125. v. supra Do. emplastrum Educentia, v. supra. Emollio. Exporio. emplastrum hoc modo Fit 5, 17, 14. v. Fio. Illino. Impono. Injicio. idem illud emplastrum Liquari ex irinae unguento oportet 5, 26, 174. emplastrum *τετραφάρμακον* ex rosa Liquatum 6, 18, 39. v. Sano. emplastrum *tetrapharmacum* ex aceto Subactum 6, 3, 5. v. Sum. in super. Superdo. Superimpono. Suprado vel Do. quum ulcus Sub eo (empl.) exelusum est 5, 232.

¶ *Ἐμπροσθένος*, g. morbi genus, quod describitur & tractatur 4, 3, 2 seqq. *ἐμπροσθένος* appellant (Graeci) 4, 3, 3.

¶ *Ἐναιμος*, ov. sanguine praeditus: item, sanguinem adhuc stillans, cruentus: & de medicamentis, id quod vulneribus sanguine adhuc manantibus aptum est. v. Emplastra *Ἐναιμα*, vel quae Vulneribus injiciuntur. *Ἐναιμον*, *ἐναιμον φάρμακον*, *ἐναιμα*, caet. apud Hippocratem occurrunt de Fracturis Cap. 27-3. de Articulis Cap. 34, 2, 36, 4, 75, 4. de Ulcerib. Cap. 2, 13. Epidem. lib. 5. sect. 34. in fine: caet. conf. Galen. in Commentar. ad Hippocratis l. c. de Fractur. & de Articulis. item de Composit. Medicam. per Genera lib. 2. Cap. 21. & de Methodo Medendi lib. 4. Cap. 5. & 6.

Eneco, are. si longius (sunt vermes in auditio meatu,) medicamentis enecandi (sunt) 6, 7, 61.

Enim, post unum vocabulum praemissum I Praef. 53. 71. 1, 3, 57-60, 2, 2, 9. 2, 10, 5. 6. 38. 41. 43. 2, 14, 9. 13. 15. 20. caet. v. Cur. Neque. Non. Saepe. Sic. Tum. post duo vocabula praemissa I Praef. 106. 2, 10, 22. 34. 3, 4, 34. 3, 12, 3. 8, 2, 26. 8, 18, 2. claudis peridum 4, 4, 41.

Enitor, niti. medici partium est, eniti ad reperendum sanitatem 7, 3, 8.

¶ *Ἐννεαφάρμακος*, ov. ex novem medicamentis compositus. *ἐννεαφάρμακον* (emplastrum) 5, 19, 21. constat ex novem rebus ib. 22. *ἐννεαφάρμακον* emplastrum 7, 26, 123. v. Emplastrum.

Enodis, e. enodem scriptorium calamlum 7, 11, 3.

¶ *Ἐντεροκήλη*, ης. *ἐντεροκήλη* Graeci vocant 7, 18, 13.

¶ *Εο*, ire. aptissime Alexandriam ex Italia itur 3, 22, 25. In balneum ire (oportet) 4, 2, 26. die tertio In balneum ire (oportet) 4, 11, 21. tertio die In balneum ire (satis est) 4, 19, 8. huic In balneum protinus eundem est 1, 3, 23. iturus In balneum 2, 17, 16. ¶ solent autem inter costas Fistulae subter ire 7, 4, 9. ubi super magnum dolorem Lachrymae salsae calidaeque

eunt 6, 6, 10 in *ophthalmia*. si ad colem ite (Vitiū,) si ad vesicam, si in latus 7, 27, 8 *synon.* fertur ib. 7 tendit ib. 3.

¶ *Εο*, particula. i. ei: adjiciendumque eo multis paulum 6, 6, 38. ¶ i ad id, in id. v. Adduco. Admoveo. Avertō. Compello. Concurro. Confero. Delabor. Demitto. Devolveo. Dissero. Evoco. Injicio. Irrumpo. Penetro. Prorumpo. Protraho. Redeo. Tendo. Trans-eo. Venio. Urgeo. item Usque eo.

¶ i. in eo loco. quo loco maxime humor intus perleverabit, ibi pus proximum erit, eoque uri debet 8, 9, 26. quum fere breves (pili) eo loci nascantur 7, 7, 76.

¶ Abl. i. ideo, ex ratione, ex eo, in eo, caet. si plus aequo assumitur (portionis, post lithotomiam,) subinde vesica impletur, eoque irritatur 7, 27, 22. cum eodem dolore (in dysenteria) exiguum aliquid emititur, atque eo quoque tormentum intenditur 4, 15, 3. solent tamen interdum adversa inter se ossa conservare, eoque & brevius membrum & indecorum sit 8, 10, 120. structura quadam inter se connectuntur (ossa carpi,) eoque fit ex his unius ossis paululum in interiora concavi species 8, 1, 89. eo. Quod: antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionem moliebantur, eo Quod cruditer maxime horrebant 3, 4, 7. malagma vero atque emplastra pastillique, quum plurima eadem habeant, differunt eo. Quod sunt caet. 5, 17, 10. distat tamen hic casus eo. Quod neque oculi vertuntur. caet. 4, 20, 2. eoque id genus difficillime curatur, Quod fere post longos morbos vi pestifera huc se inclinat 4, 22, 3. colligitur autem eo. Quod difficiliter urina redditur, in cervice calculum esse: eo, Quod cruenta distillat, illum esse spinosum 7, 26, 64. cum conjunctivo: fere vero antequam tales aegros in tenebris habebant, eo Quod illis contrarium esset exterreri 3, 18, 13. id quidam utique vitandum esse dixerunt, eo Quod maxime tum corpus calore egeret 4, 3, 5. eo Ur: eoque fit, Ur is (pilus,) eo, unde vi abductus est, redeat 7, 7, 78. conf. 7, 30, 16. 8, 15, 15. aliter, sive in significatione ad id caet. quum jam eo venit, Ut super vesicam cervicem sit (calculus) 7, 26, 45. ¶ cum comparativo, in relatione ad Quo: eo tamen difficilior sanitas est, Quo minus saepe sub his malis illi (abscessus) subsequuntur 2, 8, 117. eoque minus. Quo vetustius id vitium est, & Quo magis in corpore senilis aet. 8, 222. eo melior quaeque (aqua) est, Quo celerius & calescit & frigescit,

gescit, Quoque celerius ex ea legumina percoquantur 2, 18, 49. eo gravius periculum est, Quo magis membrum est, Quo validioribus nervis aut musculis continetur 8, 25, 2. eadem, quae caet. servanda sunt; eo magis Quo periculosius haec pars afficitur 8, 4, 72. de potione, vero ingens pugna est, eoque magis, Quo major febris est 3, 6, 2. Quo propiores, -- eo magis 2, 1, 26. Quo melius est (mel.) eo magis (acre est) 2, 22, 4. Quo minora sunt (*tubercula*), eo magis (per se finiuntur) 5, 28, 230. Quo minus, eo saepius 1, 3, 70. eoque major in utroque timor est, Quo propius vulnus articulo est 8, 25, 4. eo curiosius deducitur (calculus.) Quo minor laeviorque est 7, 26, 40. *post* Quo, *v. in* Quo. *omittitur etiam aliquando, v. in* Quo. quo, eo magis. Quoque 8, 1, 24. *non sequente* Quo: eoque in angusto magis spes est 8, 4, 4. eo magis, Quoniam I Praef. 99. eo *post* Si, *v. in* Si.

Eodem, particula. melius eodem (ad sanitatem.) ratione victus & idoneis medicamentis pervenitur 6, 6, 165. qui metu fistulae parum patefaciunt (cervicem vesicae in *lithotomia*) cum majore periculo eodem revolvuntur 7, 26, 47. id quoque ejusdem, quod Sphaerion nominabat, eodem valet 6, 6, 141.

Ἐφελῖς, ἰδός, quid? 6, 5. 4. *quo capite tractatur.*

Ephelis, idis. ephelidem tollit resina cui caet. 6, 5, 9. pene incipitiae sunt, curare ephelidas 6, 5, 1.

Ephesus, a, um. de urbe Epheso nominatus. *v. Emplastrum.*

Ἐπιπυλῖς, ἰδός, quid? 5, 28, 249. *seqq. unde nomen a Graecis ei impositum? ib. 252. quo curetur? ib. 258. add. 253. seqq.*

Ἐπιπλοκήλη, ἡς ἐπιπλοκήλην Graeci vocant, *quid?* 7, 18, 13.

Ἐπισπαστικός, ὁ, ὄν. attrahendi facultatem habens. quaedam (maligna) extrahunt, quae *ἐπισπαστικά* vocantur 5, 18, 3. sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum, quae ipsa quoque *ἐπισπαστικά* nominantur 5, 19, 31.

Epota, a, um. qua (Aqua) ille epota I Praef. 110. epotis aliquibus Medicamentis 2, 8, 12. Oleo multo epoto 5, 27, 75. si Sanguisuga epota est 5, 27, 82. epota ex aqua Truxago 4, 6, 13. epota Veneno 7, 5, 37. epoto Veratro 2, 6, 22.

Epulae, arum. semel in die assumptae epulae 1, 3, 33.

Epulor, ari. qui inter epulantes eos

(infantes) collocaverunt 3, 1, 40.

Equus, i. vehiculo sedisse, vel magis etiam equo, prodest 4, 19, 18.

Equito, are. equitare ei, cui genua dolent, inimicissimum omnium est 4, 23, 3. equitare podagricis quoque alienum est 4, 24, 29.

Erado, ere. quidam crassas durasque palpebras & sculneo folio, & alperato specillo, & interdum scalpello eradunt 6, 6, 164. quae (fistula) eradi debet 7, 12, 17. si quid pingue est (*in fractis ossibus*), eradatur 8, 10, 114.

Eretrius, a, um. de Eretri i. *insula dictus v. Terra.*

Ergo. *ap principio* 1, 3, 4. 11. 2, 1, 15. 2, 2, 2. 2, 10, 6. 2, 11, 7. 2, 12, 5. 2, 18, 52. 3, 7, 9. 3, 10, 11. caet. ergo etiam I Praef. 10. 104. 110. 3, 18, 69. 4, 2, 21. 7, 9, 18. caet. ergo quoque 1, 3, 39. 3, 22, 19. caet. *post alias voces praemissas* I Praef. 40. 109. 2, 1, 4. 2, 10, 33. 2, 14, 5. 3, 4, 15. 3, 25, 6. 5, 27, 49. 6, 2, 6. 8, 10, 32. caet. i. *qua de causa, ex qua ratione* 7, 4, 22. 7, 26, 111. i. *ita exempli causa* 2, 2, 2. 2, 7, 60. 2, 10, 16. 26. 2, 13, 2.

Erigo, ere. per ea erecto ungue 7, 7, 26. resupinandus autem homo est, coxis erectioribus 7, 16, 7. erectiorque meus est 1, 9, 6 i. *alacrior.*

Eripio, ere. levi motu (capitis) eripi Acies in perpetuum potest 7, 137. eripi faeminis Cura cultus sui non potest 6, 5, 1. quod (*in* curtis labris corpus ex vicino adducere) etsi in levi mutilatione & Nihil eripere & fallere oculum potest caet. 7, 9, 3. Somnus ereptus 2, 7, 63. febris assidua, quae & cibi Tempora eripit, & caet. 2, 8, 74. emoritur enim Vis, si qua supererat, hoc modo erepta 2, 10, 6.

Erodo, ere. ponam vero ea quae corpus erodunt, & sic ex eo, quidquid mali est extrahunt 2, 33, 2. indicantur ib. 3. si omentum super vinculum illinitur medicamentis, quae exedunt, nec erodunt: *σηπτικά* Graeci vocant 7, 21, 6. *diff.* opus est vehementius erodentibus 5, 26, 243. sub Medicamentis erodentibus 5, 28, 11. facile est callum quibuslibet adurentibus Medicamentis erodere 5, 28, 191. *synon.* prodest etiam impositus super pectus (*in. peripneumonia*) Sal bene contritus, cum cerato mistus; quia leviter cutem erodit, caet. 4, 7, 19. Sanies, quae ipsum ulcus & junctam ei cutem erodit 5, 26, 82. imponendum vero in eum (ventrem) crebrius Sinapi, donec cutem erodat 3, 21, 38. integris item (oris partibus) Sinapi, donec e-

rodat, imponere (prodest) 4, 2, 37. conferretque aliquid de Sinapi cum sic in alterum pariter membrum impositum, donec id paulum erodat 8, 10, 129. ne vehementer erodat (Sinapi) 4, 2, 24. ne nimis erodatur (vitiligo) 5, 28, 306.

Ἐρπῆς, v. in H.

Erro, are. is, si putavit caet., erravit 4, 11, 17. quo magis erravit. Erasistratus, qui dixit caet. 3, 10, 10. minus vero errat (tertia impetiginis species) in temporibus, quibus aut oritur aut desinit 5, 28, 279.

Error, oris. magno ingenio, multaque nihilominus habituro, convenit etiam simplex veri erroris confessio 8, 4, 12. plurimique sub alterutro curantis errore subito moriuntur 3, 8, 5.

Eruca, ae. *herbae genus.* mali succi est 2, 21, 3. acris est 2, 22, 5. urinae movet 2, 31, 1. contrahere semen videtur 4, 21, 3-4. exedit corpus 5, 7, 2. adurit 5, 8, 3. praecipueque eruca & nasturtium lienem extenuant 4, 9, 12. semina erucae (habent facultatem corpus erodendi, & sic ex eo, quidquid mali est, extrahendi) 2, 33, 3.

Erudio: unde

Eruditus, a, um. horum (professorum chirurgies) eruditissimus 7 Praef. 11.

Ervum, i. purgat 5, 5. extr. cutem purgat mel, sed magis, si est cum ervo 5, 16. ervum cum melle (impositum habere) 5, 27, 96. aqua in qua ervum coctum sit, sic ut huic quoque mellis paululum adjiciatur, (fistulam eluere) 5, 28, 200. *conf.* 6, 15, 8. Farina ervi 2, 2, 33. 13, 6, 5, 11. ex quibus, quod ervi Magnitudinem habet, satis est devorasse 5, 25, 4. de *cataplasma* pilula satisque est (*anodynorum*) puero, quod ervi; viro, quod fabae Magnitudinem impleat 6, 6, 44.

Erumpo, ere. circa aures erumpit (Abscessus) 2, 7, 82. Bilis supra infraque erumpit 4, 11, 3. deinde Calor erumpit (*in* quartanis febribus) 3, 3, 6. ne, si motum Femur fuerit adhuc laxioribus nervis, rursus erumpat 8, 20, 24 i. *luxur.* maturescit enim per se (Furunculus,) atque erumpit 5, 28, 114. atque in partes quoque Humor erumpit, ut oculos auresque I Praef. 106. nonnunquam ingens Inflammatio (*oculi*) tanto impetu erumpit, ut 6, 6, 81. ultimum est, incidere facis altis plagis sub ipsis maxillis caet. ut per ea vulnera Morbus (*angina*) erumpat 4, 4, 13. Pus quoque, quacunque parte erumpit, caet. 2, 8, 9. *synon.* effundi

ib. tuberculis quibusdam natis, ex hisque Sanguine erumpente 4, 4, 67. ex qua (vena incisa) quum Sanguis erumpit 2, 10, 49. nonnunquam ex ulcere Sanguis erumpit 5, 28, 47. circa vigesimum diem aut Sanguis per nates erumpet, aut 2, 7, 22. ne Sanguis erumpat 7, 7, 181. si quando tamen Sanguis erupit 7, 7, 182. si nimius erumpit (Sanguis) 5, 26, 111. si inter haec quoque graviter erumpit (Sanguis) 4, 4, 82. subitoque Sanguis erupit 2, 8, 16 de menstruis antea suppressis. si Sanguis furium deorsumve erupit 2, 8, 86. interdum etiam, ut Sanguis vehementer erumpat, efficitur (arteria incisa) 2, 10, 44. Vomica vel ante vel circa vigesimum diem erumpit 2, 7, 93. iisdem fere (mulieribus, quibus suppressa menstrua sunt,) nisi redit sanguis, Vomica erumpit 2, 8, 17.

Eruptio, onis. procedente curatione (suppurationis) eruptio sanguinis (mala est) 7, 3, 4.

Erysimum, *i. herbae genus*. ex partu laborantibus erysimum ex vino tepido jejunis dari debet 5, 25, 33. erysini genis, 5, 18, 55.

Ἐρυσιπέλας, *alos. ἔρυσιπέλας* Graeci nominant 5, 26, 215 ubi describitur. id autem, quod *ἔρυσιπέλας* vocari dixi 5, 26, 233 ubi & segg. ejus diversitas, prognos & curatio, traditur.

Erysipelas, artis. qualia (cataplasmata) & alias & paulo ante in erysipellate proposui 5, 28, 137.

Esca, ac. solvit (alvum) aucta ambulatorio atque esca 1, 3, 67. ea genera escae (humidant corpus,) quae veniunt ex locis frigidis & pluvii & riguis 1, 3, 64. saepe, si qua intemperantia subest, tutior est in porione quam in esca 1, 2, 17.

Esse i. edere, *v. supra in Edo.*

Efus, us. *v. sub Edo.*

Ἐδιόμνους, *η, ov. comedens, corrodens*: ab *ἔδιω*. *v. Ἐρπης.*

Et I Praef. 4. 5, 6, 7. 14 bis: 16. 17. 22. 27. 30. 33 bis: 35. caet. bis I Praef. 12. 1, 3, 64 bis: 2, 18, 7. 10. 16. 3, 14. 6. 7. 18. 15. 7. 19. 17. 7. 30. 24. 8. 9. 13. 8. 10. 14 bis: 12. 6. 8. 11. 7. 8. 16. 1. 8. 24. 5. caet. ter I Praef. 17. 1, 3, 33. 8, 11. 3, 6, 6. 186. 6, 7, 59. 7. 26. 108. caet. quater 7 Praef. 10 tum que: 8. 20. 12. caet. quinquies 3, 6, 13. 7. 26. 119. septies 5, 28, 145. partim que, partim &, semel atque repetit. 2, 6, 6-10. &, ac 8, 16, 13. omiffum saepius I Praef. 112. 1, 1. 2. 1, 3, 31. 32. 33. 56. 61 seqq. 1, 5, 1. 1, 10. 2-3. 2, 4. 23. 2, 33. 3, 3, 14. 6. 3, 15. 6. 20. 3, 16. 7. 9. 3, 18. 48. 3, 22. 20. 49. 5, 28. 20. 8. 20.

13. &c. partim repetit, partim non 8, 11, 13. 8. 20. 2. ¶ abundat 3, 9. 15 ab initio periodi: it. 5, 28, 20. oportet aquam tepidam potui dare & vomere cogere 3, 6, 54 pro, aqua tep. data vomere cogere. album ovi lana excipiendum & imponendum 7, 7, 112 pro, lana exceptum imponendum. add. 7, 12, 126. 31 37. ¶ et, et caet. *i. simul, cum tum; tam quam caet.* duabus de causis, et - et 1, 2, 19. 2, 14, 14. add. I Praef. 11. 14. 40. 44. 87-88 bis: 104. 112. 118. 1, 1, 1. 3, 12, 5. 3, 14, 1. 5, 28. 38. 6, 9, 14. 28. 31. 6, 10, 9. 6, 15. 8, 11. caet. ter I Praef. 78. 102-103. 1, 2, 15. 2, 14, 7. 3, 5, 7. 3, 6, 11. 5, 22. 14. 6, 6, 37. 110. 6, 9, 4. 7. 4, 11. 7. 6, 34. 7, 26, 102. 8, 2, 27. 8, 14. 2. caet. quater 2, 15, 10. 2, 17. 2. 4, 16, 3-4. 5, 26, 31. 5, 28. 80. 215. 216. caet. quater, tum omiffum, denique etiam 5, 18, 14. quinquies 1, 3, 1. 2, 18, 27. 5, 25, 15-18. 6, 7, 56. 8, 9, 9. caet. et, et bis proxime: & omenti mentionem habuit, & ejus, quod simul & omentum & intestinum habuerit 7, 14, 7. conf. 8, 14, 3. 8, 4, 17 vel Neque, et. et, et inter diversas orationis partes: oportebit cibum & validum & fortiter assumere 3, 15, 16. et, et, etiam 7, 26, 123-124. conf. Idem et. Neque et. Simul et.

¶ et nihil eripere & fallere oculum potest 7, 9, 3 *i. nec quicquam eripere*, et. minus facile & cibus assumitur & sermo explicatur 7, 9, 2 *i. nec ita facile, nec.*

¶ et, et *i. vel, aut, caet.* recte inungi potest & melle quam optimo, & cyprino, & oleo veteri 6, 6, 194. conf. ib. 164. quater 5, 8, 2. 6, 7, 15. 6, 9, 5-7. sexies 6, 18, 95-98.

¶ et, que, pro et, et 3, 21, 63-64. et quidem, et pro et, et 5, 27. 1. et, nec 1, 3, 79. 5, 26, 146. et, nec, et 5, 28, 103-4.

¶ *i. simul* 4, 3, 15. *i. cum*: recens adeps & ex ovis album misceatur 4, 20, 14. *i. amplius*, adhaec 3, 6, 12. 3, 7, 14. 15. 3, 18, 23. 8, 4, 65. caet. *i. etiam*, post praemissam unam vocem, ut, adjuvat & id 6, 6, 192. cui & olerum aliquid 5, 28, 143. est et 5, 18, 65. 5, 22, 17 synon. etiam 16, 6, 7, 38. synon. etiam 2, 37, 41. conf. Est etiam. erit et 6, 13, 7. idem et 2, 17, 28. quamvis & iis jam 2, 11, 11. sed & I Praef. 119. conf. Sed etiam, Sed quoque. si et 2, 8, 106. solet & interdum 4, 15, 20 synon. etiam. ut et 4, 19, 31. post binas voces: habet tamen & 5, 27, 48. alternamenta vero & 5, 22, 26. *i. porro* 2, 8, 41. 4, 19, 30. 5, 28, 24.

¶ et in principio periodi, in transitione, caet. I Praef. 21. 64. 2, 17,

5, 3, 4, 6. 4, 16, 7. conf. et quidem.

¶ *i. quin, immo* 1, 3, 37. 3, 7, 9. 3, 8, 3. 7, 1, 5.

¶ *i. exempli gratia* I Praef. 50.

¶ *i. et quidem* 2, 17, 5. 2, 27, 1. 2, 28, 4. 3, 11, 6.

¶ *i. hinc, quo facto sic, caet.* 3, 7, 20. 4, 4, 17. 5, 27, 47.

¶ *i. tunc* 3, 22, 40.

¶ *i. quam ad rem* 8, 10, 6.

¶ *i. propterea, ideo* 4, 13, 8.

¶ *i. et nihilo tamen secius* 2, 7, 98. 3, 11, 7.

¶ *i. quantumvis licet* 3, 15, 13.

¶ *i. at* 3, 8, 4. et tamen *i. at tamen* 2, 8, 64. 3, 4, 14. 8, 10, 75.

¶ et Ad 5, 27, 14 & Etiam 2, 1, 20. & magis Etiam 8, 10, 112. et Jam

4, 20, 22. 7, 8, 7. 8, 4, 5. et Ideo 7, 25, 38. et id non Ideo tamen 3, 4, 14. et Ita I Praef. 101. 4, 18, 6.

7, 30, 5. 8, 4, 52. et Magis, v. magis. si Non redit et motus er

mens 3, 27, 8. et Non *i. neque* 8, 13.

4. et Praecipue 4, 3, 15 dub. et Quidem I Praef. 89. 3, 249. 4, 5,

20. 4, 19. 14. 6, 18, 82. 7, 4, 15. 7, 16, 14. 8, 5, 1. cum interpositis

vocibus, ut, et id Quidem I Praef. 31. et per hos Quidem I Praef. 19.

add. 2, 22. 4, 6, 6, 30. 7, 12, 38. et Quidem, autem 3, 1, 15. 5, 26,

106. 7, 18, 21. 8, 1, 20. et Quidem, sed 4, 4, 65. et Quidem,

vero I Praef. 31. 32. 37. 2, 15, 9. 2, 17, 14. 3, 4, 1. 3, 6, 36. 3, 14, 9.

4, 8, 4. 5, 18, 10. 5, 24, 9. 5, 26, 25. 5, 28, 55. 6, 3, 1. 6, 6, 30. 219. 6,

7, 15. 6, 15. 16, 7, 5, 22. 7, 28, 1. 8, 9, 18. 25. 8, 11, 16. et Quidem

adeo, ut 3, 18, 51. et Quoque, interpositis vocibus, una I Praef. 45.

199. 2, 13. 2, 2, 17, 22. 2, 18, 40. 3, 18, 23. 4, 93. 8, 1, 18. duabus

8, 22, 6. et horum Quoque paucorum I Praef. 45. *i. praesertim quum*

tantummodo pauci sint. Quoque 2,

18, 15. et Si 5, 28, 8. et Sic 2, 33.

2. v. Sic. et quae Similia I Praef. 32. et Simul 6, 7, 96. et Tamen

2, 8, 64. 8, 10, 75. et Tum 3, 9,

12. 4, 5, 30. 4, 6, 8. 5, 18, 28. 5,

24, 8. 5, 26 extr. 5, 28, 261. 6, 7,

53. 55. 6, 18, 12. 7, 17, 5. 7, 26, 26.

7, 31, 7. 8, 4, 55. 8, 10, 27. 8, 16,

12. et, Tum 7 Praef. 19. et Tunc

3, 7, 17. 7, 5, 31.

¶ Simul et, v. Simul.

Etenim 3, 4, 12. 3, 5, 30. 8, 1,

108.

Etiā 5, 26, 198. ab initio commatis

I Praef. 95. 108. 1, 3, 6. 1, 3, 6.

1, 9, 7. 2, 1, 52. 2, 11, 9. 14.

2, 17, 24. 4, 20, 14. 5, 26, 203

synon itemque: caet. post praemissum vocabulum unum I Praef. 10.

112. 1, 1, 4. 1, 3, 5. 18. 1, 5, 5.

1, 8, 6. 1, 10, 7. 4, 4, 12. 60.

4, 6, 8. 4, 7, 15. 16. caet. v. postea.

plura 2, 1, 51. 2, 4, 15. 2, 30, 1.

4, 20, 12.

4, 20, 12. 7, 26, 114. *caet. postremum in comate* 2, 4, 15. 2, 30, 1. 4, 6, 19. 4, 19, 29. 5, 26, 130. *bis una periodo* 1 Praef. 66. 1, 3, 6.

¶ *i. amplius, adhaec, praeterea, caet.* 1 Praef. 22. 34. 49. 59. 66. 1, 3, 6. 1, 10, 7. 2, 1, 37. 48. 2, 7, 38. 84. 3, 5, 41. 3, 6, 12. 4, 2, 40. 4, 9, 1. *caet.*

¶ *pro, et:* 2, 1, 52. 2, 7, 36.

¶ *i. porro, in transizione:* 1 Praef. 112. 1, 10, 1. 2, 4, 5. 9. 15. 17. 19. 22. 24. 2, 6, 16. 26. 2, 7, 23. 2, 8, 125. *caet.*

¶ *est particula intendendi, i. adeo etiam, caet.* 1 Praef. 2. 14. 16. 59. 66. 108. 1, 2, 5. 1, 3, 6. 36. 1, 4, 11. 1, 10, 5. 2, 6, 20. 42. 2, 8, 65. 98. 2, 17, 24. 4, 2, 27. 4, 3, 23. 4, 4, 78. 4, 5, 25. 4, 22, 13. 5, 28, 221. 6, 18, 5. *caet.*

¶ *i. mihi, omnino* 1 Praef. 84. 95. 3, 6, 19.

¶ *i. adhuc, ut etiam vehementius, magis etiam, plus etiam, caet.* 1 Praef. 98. 1, 3, 36. 40. 2, 18, 26. 3, 9, 12. 3, 19, 15. 4, 3, 19. 5, 28, 58. 121. 277. 7, 12, 7. 7, 33, 6. *caet.*

¶ *i. et* 2, 1, 52. 2, 7, 36.

¶ *i. autem, tamen* 3, 3, 8. 3, 4, 55. 8, 20, 20.

¶ *i. quamvis* 2, 14, 13. 3, 6, 6. 5, 28, 34.

¶ *etiam* Cum 3, 7, 6. 4, 24, 28. 5, 28, 133. 247. 7, 22, 18. Cum dolore etiam hanc molestiam 7, 12, 45. *conf.* 2, 8, 112. *v. Plus, etiam* Praecipue 6, 18, 5. etiam Quum 2, 7, 26. 4, 4, 78 *i. est.* etiam 5, 2, 301. 6, 6, 112. etiam Tunc 7, 12, 36. etiam, Tamen 2, 14, 13. 5, 28, 34. 3, 6, 6. etiam Ubi, tamen 7, 12, 40. etiam Usque ad 3, 22, 21.

¶ *Ac, etiam, v. Ac: similiter* Atque. Autem. Ergo. Est. Et. Id. eoque. Insuper. Interdum. Itaque. Magis. Magisque. Maxime. Nec. Non. Nonnunquam. Praeter. Praeter haec, *caet.* Praeterquam. Quin. Recte. Saepe. Sed. Si etiam *i. si vero tantummodo* 3, 4, 55. *v. Si. Sive. Sic. Simul.* Si mulque. Sunt. Tamen. Tantum. Vel. Unde. Ut.

Etiamnum. 1 Praef. 41. 3, 4, 50. 3, 11, 5. 5, 19, 65. 5, 26, 65. 112. 207. 5, 28, 278. 6, 6, 47. 7, 4, 24. 7, 6, 2, 7, 54. 178. 7, 26, 33. 46. 61. 7, 29, 39. 8, 20, 18. *synon.* adhuc 3, 11, 5. *coll.* 2, 7, 66.

Etiamsi, *bis proxime repetit.* 2, 11, 13. *cum indicativo* 1, 4, 9. 2, 4, 2. 2, 8, 100. 2, 11, 13. 3, 6, 1. 3, 12, 17. 3, 22, 5. 4, 11, 8. 4, 15, 5. 4, 20, 8. 4, 24, 5. 5, 23, 229. 8, 2, 28. 8, 4, 15. 23. *cum conjunctivo* 3, 3, 26. 5, 18, 114. etiamsi, tamen 1, 4, 9. 2, 8, 100. 3, 22, 5. 4, 11, 8. 5, 28, 229. *sed etiam* 4, 11, 8. tamen, etiamsi 3, 3, 26.

Esti, *cum indicativo* 4, 5, 38. 7, 9, 3.

i. e. adeo etiam, si; cum indicat. 4, 4, 6. *est, tamen; cum indicat.* 3, 18, 23. 4, 2, 12. *cum conjunctivo* 1 Praef. 73. 2, 5, 3.

Evado, ere. ut prius ea (parte,) qua tenuior est (calculus,) evadat 7, 26, 43. ea (morborum genera) saepe intra quartum diem tollunt: si hunc evaserunt (aegri,) sine periculo sunt 4, 3, 4. quidam etiam, quum asinino lacte poto ex toto se eluissent, in perpetuum hoc malum evaserunt 4, 24, 4. quae (mala) si quis evasit 7, 26, 49. facile itaque securus est in his aliis, quae saepe sine periculo evasit 2, 2, 10. adurere duobus locis, ut Per ea perniciosus humor evadat 3, 23, 27. propter angustias, Per quas spiritus evadit, sibilum elidit 4, 4, 24.

¶ *i. si. id vitium quibusdam feminis crebro revertens perpetuum* evadit 4, 20, 3.

Εὐχμος, *ov. quod boni succi est.* aliae res boni succi, aliae mali sunt, quae εὐχμος & κακὸς χμος Graeci vocant 2, 19, 1.

Evello, ere. aut Arundo evellenda est, aut Ferrum ipsum 7, 5, 20. eum (Calculeum) oportet evellere vel oriculario specillo, vel eo ferramento, quo *caet.* 7, 26, 13. Calculo evulso 7, 26, 94. Dens haerens cum summo periculo evellitur 7, 12, 6. is (Dens,) qui cadere debuit, circumradendus & evellendus est 7, 12, 22. Herbam mentastrum cum suis radicibus evelli debere 6, 9, 29. ubi ab ea parte, qua venit, evelli magis placuit (Sagittam) 7, 5, 20. Spicula sic evellenda sunt 7, 5, 22. ubi non evellitur Telum 7, 5, 33 *i. evelli potest.* tutius evellitur (Telum) 7, 5, 6. genus Telorum, quod interdum evelli debet 7, 5, 28. evellendum est (Telum) quodam genere ferramenti 7, 5, 24. oportet digito circumradere & evellere (Tonfillas) 7, 12, 25. Vena (varicosa) attrahitur & evellitur 7, 31, 12. digitis eam (Vesicam in palpebra) apprehendere & evellere (oportet) 7, 7, 3.

Evenio, ire. quorum si nihil evenit 2, 7, 53. quaedam notae sunt, ex quibus, quid eventurum sit, colligere possumus 6, 6, 3. *cum dativo* considerandum est, num cui facilius horum aliquid eveniat 2, 2, 8. si id mulieri evenit 4, 4, 83. *add.* 7, 17, 2. *cum ablativo* atque id quoque evenit interdum ex simili vitio curationis, interdum etiam fenesturae 7, 7, 104. quae supernatis gravibus ulceribus aut fistulis eveniunt 8, 2, 3. *conf.* 6, 2, 2. 7, 28, 3. 8, 4, 3. *cum particulis* si Apriore parte id evenit 2, 7, 46. *synon.* inci-

dit 45. Aliquando, *v. infra* Raro. inventiuntur tamen, in quibus Aliiter atque in caeteris idem eveniat 1 Praef. 108. si Circa articulos majores id evenit 7, 2, 24. evenit Etiam, ut 6, 6, 109. *conf.* 7, 29, 24. potest Etiam evenire, ut 8, 3, 39. *conf.* 8, 4, 20. interdum evenit, modo in uno oculo, modo in utroque, aut Ex ictu aliquo, aut Ex morbo comitiali, aut Ex distentione nervorum, ut 6, 6, 205. quod faeminis quoque Ex utero saepe evenire consuevit 7, 17, 2. *add. supra cum ablativo.* Ex quo evenit, ut 8, 4, 46. Ex quo saepe evenit, ut 3, 3, 21. Ex quibus evenit, ut 7, 26, 32. quod Frequentius tamen quaedam eveniant 2 Praef. 4. quod In corpore tenuiore vix evenit 2, 1 extr. qui (dolor capitis) In plurimis evenit 2, 2, 6, idque evenit non In alis tantum atque poplitis, sed etiam In his venis *caet.* 5, 26, 22. maximeque id evenit in aetate puerili, raro In medio corpore, saepe In eminentibus partibus 5, 28, 248. Et id quidem In levioribus malis evenit 7, 18, 21. *conf.* 6, 205. 7, 6, 1. 7, 7, 37. 7, 28, 3. 7, 32, 4. 8, 10, 13. 100. idque Interdum evenit protinus in utero matris, Interdum exulceratione in his partibus facta *caet.* 7, 28, 3. *add.* 7, 7, 104. Interdum evenit, ut 3, 9, 4. 4, 19, 16. 6, 6, 205. quod Maxime post longos capitis dolores evenire consuevit 6, 7, 69. *conf.* 1, 3, 57. Maximeque id evenit in aetate puerili 5, 28, 248. *add.* 6, 13, 14. 8, 10, 13. idque evenit Modo sine ulcere, Modo exulcerato loco 6, 2, 2. *conf.* 6, 6, 205. haec enim Non nisi ossis fracto eveniunt 8, 4, 3. Nonnunquam evenit, ut 7, 7, 93. Nonnunquam etiam in magno vulnere evenit, ut 8, 10, 100. solet evenire Nonnunquam, ut 6, 6, 71. Per quae illa maxime eveniunt 1, 3, 57 *i. ex quibus.* maximeque id Per fistulam evenire consuevit 6, 13, 14. Post, *v. paulo ante* Maxime. Postea, *v. mox* Protinus. Praeter haec evenit, ut 7, 17, 10. solet tamen evenire vena prima natali die Protinus, vel Postea facta exulceratione, *caet.* ut 7, 8, 2. idque interdum evenit Protinus in utero matris, *caet.* 7, 28, 3. eum mederi posse arbitratur, qui prius illa ipsa, Qualiter eveniant, percepit 1 Praef. 39. ut eo tempore id maxime sit, sic, Quandoquocunque evenit, noxium est 2, 1, 5. *synon.* quod evenit, Quid 2, 8, 104. id Raro evenit 3, 3, 4. *conf.* 5, 28, 248. Raro, sed aliquando tamen evenit, ut 8, 4, 24. Saepe 3, 3, 21. *conf.* 4, 4, 73. 5, 28, 248. 8, 4, 46. Saepius 2, 2, 8. Interdum Sic evenit, ut 3, 9, 4. Sic

ut evenit iniis (malis,) quae 7, 7, 37. idque evenit modo Sine ulcere, modo exulcerato loco 6, 2, 2. id evenire non potest Sub eo medicamento, qui 2, 10, 52. quod & in veteri cicatrice, & Ubi nervi laesi sunt, evenire consuevit 7, 32, 4. Vix 2, 1, 54. Ut in viris robustis, maximeque eorum feminibus & cruribus evenit 8, 10, 13. evenit, Ut 3, 3, 21. 3, 9, 4. 4, 4, 73. 4, 19, 16. 6, 6, 71. 109. 295. 7, 7, 93. 7, 8, 2. 7, 17, 10. 7, 26, 32. 7, 27, 24. 7, 29, 24. 8, 3, 39. 8, 4, 20. 46. 8, 10, 100. *caet. cum verbis:* evenire Consuevit 6, 7, 69. 6, 13, 14. 7, 17, 2. 7, 32, 4. Potest evenire, ut 8, 3, 39. quod evenire non Potest 2, 10, 52. haec evenire in qualibet parte corporis Possunt 7, 6, 1. Solet evenire, ut 6, 6, 71. 7, 8, 2. 8, 4, 20.

Evidens, entis. quum evidens sit, exinaniri *caet.* 4, 24, 33. in ea parte, quae manu curat, evidens est, omnem profectum hinc plurimum trahere 7 Praef. 7. evidens Causa *caet.*, v. Causa. abdomen, ab exteriori parte, evidenti Cutis; ab interiore, levi membrana inclusum 4, 1, 40 *i. notabili, insigni, crassa.* estque ejus (chirurgice) Effectus inter omnes medicinae partes evidentissimus 7 Praef. 3. inter quae quum evidens Mors sit, multo evidenter est, si jam *caet.* 2, 8, 107 *i. certa, caet.* in his quoque quamvis Profectus evidenter est 7 Praef. 5.

Evidenter, his varie medici utuntur, ut magis, quid quisque persuaserit sibi, appareat, quam quid evidenter compererit 2, 33 extr. paulatimque & non evidenter ab his, quae stulte dicuntur, ad meliora mens (infanientis) abducenda 3, 18, 37.

Evidentia, ae. ipsa evidentia ejus opinionii repugnat 1 Praef. 93.

Evinco, ere. si ne haec quidem evincunt (carnem putrem) 5, 26, 244 *synon.* erodunt 242. 243. neque facile enim hic morbus, quum inveteraverit, evincitur 3, 22, 24 de vera phthisi, *i. tollitur.*

Evito, are. neque id evitare humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest 2, 6, 43. omni modo frigus evitet, item dulcia omnia, *caet.* 1, 7, 2.

Evoco, are. omne vero auxilium corporis aut demit aliquam materiam aut adjicit: aut evocat aut reprimt 2, 9, 4 *opp. i. attrahit. conf.* 5, 22, 28 *synon.* extraho 2, 33, 1-2. *synon.* educo 5, 26, 273 275. evocat & educit ladanum, alumen *caet.* 5, 12. evocant sinapi, piper 5, 22 extr. evocandi causa 5, 22, 28. impositus super pectus sal *caet.* leviter cutem erodit eoque impe-

tum materiae, qua pulmo vexatur, evocat 4, 7, 15. *conf.* 2, 33, 12. ut id, quod strangulat, evocer (Cucurbitula) 4, 4, 7. *conf.* 4, 13, 7, quae (Frictio) si calorem evocavit 2, 14, 27. *conf.* 2, 14, 19. 3, 21, 19. 4, 14, 4. Gargarizando pituitam evocat 6, 6, 202. Medicamento evocandus est (furculus) 5, 26, 274.

¶ quibus Alvus ab inferiore parte evocanda est 6, 6, 124 *i. ducenda, de clysmate.* Calorem 2, 14, 27. 3, 21, 19. quod Humorem evocat 4, 16, 3. ubi major pars ejus (Humoris *i. aquae hydropicae, per paracensesin*) evocata est 7, 15, 8 *synon.* effundendus, quicquam, a quo Humor evocari possit 6, 11, 22. fereque adhibetur (balneum,) ubi summam cutem relaxari, evocarique corruptum Humorem expedit 2, 17, 8. Impetum materiae 4, 7, 15. Inflammationem 7, 7, 56. evocare Materiam multa admodum possunt 2, 33, 1. donec id paulum erodat, eoque evocet Materiam 8, 10, 129. sequitur, ut evocetur (Materia) 3, 27, 32. ut Materia inutilis evocetur 4, 22, 14. *add.* 2, 9, 4, 2. 10, 37. 2, 14, 9. 4, 14, 4. Pituitam 6, 6, 202. ad Pus evocandum 7, 2, 15. ubi jam satis vel evocatus est Sanguis vel prohibitus 7, 26, 103 *opp. i. effluere permissus.* ad Sanguinem evocandum (pess) 5, 21, 4. ex ceteris (locis) Spiritum evocare (cucurbitula) 4, 13, 7. Sternutamenta evocare 4, 2, 14. *add.* 3, 20, 4. evocandus est Sudor 3, 21, 20. Sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam siccis sudationibus evocandus 3, 25, 9. Vomitus etiam albo veratro evocatus 4, 16, 12.

¶ neque dandum quicquam, A quo humor evocari possit 6, 11, 22. In arena calida, vel laconico, *caet.* 3, 21, 20. admotis his, Per quae sternutamenta evocantur 3, 20, 4. Per exercitationem 3, 21, 20.

¶ quum A summis aut A mediis partibus corporis evocare materiam volumus 2, 14, 19. Ad extremas partes, id est, crura brachiaque, materiam evocare (oportet) 4, 14, 4. cutem erodit, Eoque impetum materiae, qua pulmo vexatur, evocat 4, 7, 15. superiores maxime partes sic perficandae, ut calorem In cutem evocet 3, 21, 19. *add.* 2, 14, 27. sic enim averti materiae cursum, at illo modo In id ipsum, quod gravatur, evocari 2, 10, 37. inflammationemque In eas partes evocat (aegilops) 7, 7, 66.

Evolvo, ere. ut intestina evolvantur 7, 16, 1 *i. precipiant.*

Evomo, ere. folitum bibere, deinde evomere 3, 21, 14. si quid ev-

muat (*febricitans*) 3, 12, 18. quotiesque plenior est (*podagricus*), evomere (debet) 4, 24, 9. si multam bilem evomuit 1, 3, 25. bilis evomitur 4, 8, 3.

Eurus, i. euro flante 6, 8, 20.

Ex. (*E vid. supra.*) Alexandriam ex Italia itur 3, 22, 25. v. *infra cum Verbis.* oleae aloae ex dura muria 2, 24, 10 *sc. sumtae, vel in muria conditae.* edenda sunt fassamenta vel oleae ex muria durae, lactucae intinctae in aceto, intubi quoque & betae ex eodem 4, 9, 6. uvae ex olla 2, 24, 9 *i. ollares Columellae,* ex stagno vel lacu vel flumine pisces 2, 18, 35. ex sua vulvae steriles 2, 24, 4. *i. de, inter, vel loco generativi:* ex cujus successoribus Theomison 1 Praef. 19. *cum substantivis:* ex his Acrochordon & Acrothymium 5, 28, 230. Album ex ovo 4, 20, 15. Album ex ovis 4, 15, 10. Aliquid v. *infra.* ex quibus quo majus quodque Animal est 2, 18, 23. sunt etiam (Carapotia) ex vehementibus medicamentis & stomacho alienis 5, 25, 2. ex quibus Cetus est 2, 18, 7. dandus Cibus ex levissimis 3, 7, 11. cibi esse debent ex his, qui 3, 22, 19. Corticis ex radice capparidis 5, 18, 46. ex quibus Coxa 2, 8, 35. Farinam ex faba 5, 28, 308. Genus ex his longissimum 3, 18, 65. ex quadrupedibus Leporem 2, 18, 9 *synon.* inter 22. ex quibus Lycium cum vino decoquitur 6, 7, 42. ex malo punico acido atque arido Malicorii pars interior 6, 9, 14. ex malo cotone Medium 4, 8, 10. Nihil ex his 2, 10, 4. 21, 3. 6, 6, 29. panis non ita Multum ex parte interiore 4, 2, 62. Nuclei ex pinu silvestri quindecim 4, 10, 5. ex tribus medicinae Partibus ut difficillima, sic etiam clarissima est ea, quae morbis medetur 1 Praef. 20. ex Aegyptia faba Partis interioris 6, 7, 39. *conf.* 5, 18, 58. sic, ut ex his Pars dimidia sit 6, 7, 12. cui ex farina duae Partes adjectae sint 5, 28, 140 *synon. genit.* 6, 18, 70. ut recipere Particulam aliquam ex capite humeri possit 8, 15, 8. Paulum, v. *in adjectivis.* Pollinemque ex eo 4, 4, 33. Pomum ex his, quae 3, 7, 17. Potiones ex apsinthio dantur 4, 5, 21 *synon. genit.* 6. Pulvis ex contrita testa 5, 28, 41. Quantum, v. *infra.* ex populo alba cortex Radicis 6, 9, 9. Resinae aridae & ex lentisco liquidae 5, 18, 52. Succus, qui ex dulci punico malo est 4, 5, 36. ex his caeterae quidem Suturae *caet.* hae vero, quae 8, 1, 12. ex reliquis vero minime facile sanantur Virgines 2, 8, 80. *conf.* 4, 7, 19. 6, 6, 137. 8, 1, 37. 40. *caet. cum adjectivis & pronomi-nibus:* ut Aliquantum quidem minuat

nuatur ex febre 3, 3, 13. ut Aliquid minuisse ex tumore videatur 5, 26, 172. inter has (palpebras) ex albo oculorum Aliquid apparet 2, 6, 8. eique adjiciendum aliquid ex calefacientibus 3, 11, 4. *add.* 3, 12, 15. aliquid ex densiore cibo 1, 3, 82. adjiciendum aliquid ex media materia 3, 6, 38. *conf.* 3, 22, 35. ex his aliqua, quae 6, 18, 111. ex quibus saepe plura, nunquam non aliqua 2, 2, 8. ex quibus si qua erunt arida 7, 27, 12. ex ungue aliquid 7, 7, 28. Aliquod ex his 6, 7, 55. Aliquot ex nobis I Praef. 9. ex quibus non Aliud carbunculo pejus est 5, 28, 2. ex his ipsis alii, alii 3, 18, 9. ex his alia, alia I Praef. 66. 5, 26, 7. ex similibus alia, alia 5, 17, 2. ex duobus Alter, alter I Praef. 96. ex his invicem alterum, alterum 3, 10, 3. ex his Alterutrum 1, 2, 16. ex his duobus in alterutro 2, 20, 6. Clarissimos ex his I Praef. 12. *add. ib.* 20. ex his ipsis (pomis) Firmiora 2, 18, 18. *conf. ib.* 20. Illa ex caeteris 8, 1, 100. ex his Id, quod 4, 2, 10. 7, 14, 15. ex his eos, qui 3, 18, 10. 7, 7, 57. ex quibus eos, qui 3, 18, 1. ex his eae, quae 7, 18, 38. ea potissimum ex his dentur, quae 4, 16, 9. ex oleribus ea, quorum 2, 18, 9. ex ossibus ea, quae 8, 8, 11. quae (squama aeris) Lenissima ex adurentibus est 5, 28, 42. ex his (aquis) Melior 2, 18, 49. ex reliqua victus consuetudine quam Minimum 1, 10, 8. panis non ita Multum ex parte interiore 4, 2, 62. multos ex sapientiae professoribus I Praef. 12. *conf.* 4, 2, 62. ex quibus Neutra 5, 26, 118. ex his Neutrum 1, 2, 16. neque tamen Nimum ex ea rursus relinquendum est 7, 19, 16. ex quibus Nonnulli 6, 6, 212. ex emplastris nulla 5, 19, 1. ex quibus in Nullo 1, 3, 83. Optimum ex his est, quod 5, 19, 4. ex his Pars dimidia 6, 7, 12. ex eo Paulum 5, 25, 11. paulum ex favo vetere 4, 19, 29. paulum ex singulis degustando 3, 6, 39. ex quo (somnia) ramen Pejor est, qui 2, 4, 2. ex quibus quum Pleraque 2, 8, 59. Plus deinde aliquis assumere ex levioribus potest 2, 18, 53. Plura ex his 2, 8, 23. *conf.* 2, 28. Plurimi ex laborantibus 7, 7, 163. Praecipua ex his omnibus sunt 3, 22, 47. ex quibus duo priora 5, 18, 28. Primus ex omnibus I Praef. 13. tantundem, Quantum ex his omnibus est 4, 5, 37. Quod ex duobus ante positum est 6, 6, 83. quod ex eo impositum est 4, 24, 19. eo, quod ex his est I Praef. 90. ex his, quod habeat 4, 4, 31. ex quibus quod habet 5, 25, 4. ex his, quae 4, 3, 6, 5, 28, 73. 6, 6, 145. 6, 18, 78. 7, 12, 4. *caet.* ex his

quae 6, 5, 2. ex potionibus vero, Quaecunque ex frumento facta est 2, 18, 41. ex quibus Quaedam, quaedam 2, 9, 3, 4, 8, 11. Quolibet ex his 6, 18, 88. ex insequentibus quaelibet 5, 27, 93. ex quibus Quicquid est, quod 7, 13, 2. ex quibus Superior (tunica) 7, 7, 118. ex leguminibus vero Valentior faba vel lenticula, quam pisum: ex oleribus valentior rapa napique & omnes bulbi, quam pastinaca *caet.* 2, 18, 14-15. ex his avibus valentiores 2, 18, 19. ex fructibus furculorum valentiores 2, 18, 17. dimidio minor, quam Unius ex superioribus, portio 6, 7, 45. ex quibus contentus Uno ero I Praef. 114. Utrumlibet ex his 6, 18, 78. *synon. genit.* 6, 6, 63. *omitt. nomen:* paulatim deinde iuxta labrum ipsum ex eadem aqua leniter infundere (oportet) 4, 24, 13. *sc.* aliquid. *conf.* 6, 18, 98.

¶ *i. de.* sordes ex gymnasio 5, 11, 5. 5, 15, 4. quilibet ex via pulvis 3, 19, 10. is (quaestus) major ex populo est 3, 4, 33. aqua ex flumine, ex putco, ex nive aut glacie, ex lacu, ex palude 2, 18, 47. *i. fluvialis, putealis, nivalis, caet.* extinctum ex lucerna linamentum 4, 20, 5. *conf. infra* ¶ *loco adjectivi.* ¶ *de materia unde aliquid est.* ex quolibet farina cataplasma 2, 33, 13. v. Cataplasma. Ceratum. Cibus. Cinis. Medicamentum. Panis. Panificium. Potio. Pulicula. Pulvis. Siligo. transversum ex valida membrana seprum 4, 1, 14. ex quibus principiis nostra corpora sint I Praef. 23. v. cum Verbis.

¶ *de causa efficientis, instrumentali, vel finali, i. propter, per.* ne ex hac quidem causa 1, 3, 17. *synon.* De, v. Causa ex cuius (vitae humoris) colore pupillae color vel niger est vel caelestis 7, 7, 124. ex aliquo subito casu sanguinem vomit 2, 10, 26. v. Casus. possunt quaedam subesse corpori vel ex infirmitate ejus, vel ex aliquo affectu I Praef. 94. subitum ex repentino nubilo frigus 1, 5, 6. ea ulcera, quae ex frigore sunt 1, 9, 8. si capitis ac frontis dolores ex vento vel frigore aut aestu sunt 2, 8, 54. eorum (dolorum in lateribus) initium vel ex frigore, vel ex ictu, vel ex nimio cursu, vel ex morbo est 4, 6, 1. si ex vino vel cruditate origo est (doloris capitis) 4, 2, 15. sunt enim quaedam difficultates ex generibus eorum (telorum) quaedam ex his sedibus, in quas illa penetrarunt 7, 5, 2. nullam febrem inordinatam esse, nisi aut ex vomica, aut ex inflammatione, aut ex ulcere 3, 3, 23. eaque (febris) vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex aestu, aliave simili re suit 3, 5, 2. si

mulieri ex inguine febricula orta est 2, 7, 26. interdum vel ex nimia inflammatione, vel ob aestus immodicos, vel ob nimia frigora, vel quia nimis vulnus adstrictum est, vel quia corpus senile aut mali habitus est, cancer occupat 5, 26, 212. *synon.* ex imbecillitate summum periculum est 3, 4, 14. si ex senectute aliave imbecillitate id est 6, 6, 194. *synon.* propter minima inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, *caet.* si inflatio, & ex ea dolor creber est 3, 21, 33. si ex acuto telo plaga est, si ex retuso & gravi 5, 26, 177. ex fractura quibusdam velut aculeis pungentibus 8, 4, 47. circaque, qua tumor ex inflammatione est 5, 28, 61. si ex reliquis lippitudinis id vitium (caligo oculorum) est 6, 6, 192. *conf.* 7, 14, 15. ex aliquo vitio quasi parva fistula aperitur 7, 7, 54. quum in iisdem morbis ex abscessibus auxilium sit 2, 8, 117. in omni tali morbo magnum ex longa fame praesidium est, deinde ex curatione eadem, quae proposita est 8, 25, 10. *synon.* A, & In, v. Praesidium. ex nausea vomitus 4, 5, 21. si ex mala curatione est: si ex senectute est 7, 7, 105. seq. id quoque evenit interdum ex simili vitio curationis. interdum etiam senectute 7, 7, 104. *synon.* ablat. ex quo saepe evenit, ut 3, 3, 21. ex quo sudor multus oriri solet 7, 26, 107. v. cum Verbis, & Sum. ¶ *i. a.* omnia autem ista (tubercula) & ex parvulo incipiunt *caet.* 7, 6, 4. si ex utero est naturalium coactius 7, 28, 4. *i. a.* nativitate. ubi ex alto deciderunt (aegri) 5, 23, 2. qui ex superiore loco deciderit 4, 4, 77. v. Decido, & Verba quae inferius exstantur. indicandum est, quae maxime ex utraque parte dicantur I Praef. 21. v. Pars. quod (fermentum) admotum calculo & ex altera parte ictum, findat 7, 26, 85. *synon.* ab v. Alter. ¶ *i. post.* ex hoc 3, 22, 12. & ex eodem deliberari poteris, ducenda necne alvus sit 4, 13, 12. ut fiat initium quoddam novi motus, exque eo, quum magis corpus incaluit, sequatur etiam remissio 3, 9, 4. color alius ex alio fit 2, 5, 5. ex quo casu quamvis vita redditur 2, 4, 18. exque eo casu plerumque infra transversum seprum fit abscessus 2, 7, 85. mulier ex partu si cum febre vehementibus. etiam & assiduis capitis doloribus premitur 2, 8, 112. faeminis, quae ex partu in febres inciderunt 3, 6, 9. timere etiam ex somno, mali morbi est 2, 4, 17. ex somno oculi caligant 2, 7, 3. morbus Intestini tenuioris ex urinae difficultate 2, 8, 111. ex difficultate urinae morbum tenuio-

gis intestini ortum 2, 8, 52. quancumque quis ex accessione (febris) levatus est 3, 5, 22. ubi ex eo (alvi ductione) corpus conquiescit 4, 15, 8. ex quocunque morbo quis convalescit 4, 25, 1. quum primum aliquis inhorruit, & ex horrore incaluit 3, 12, 7. faeciae ex ulceribus cicatrices 6, 6, 150. v. Cicatrix. albo siniri ex nigritie vitium (offis,) soliditate quadam ex carie, manifestum est 8, 2, 12. ex intervallo, v. Interval-lum. conf. ¶ cum Verbis.

¶ i. In eadem ex vino liquanda sunt, vel, si sordidior fistula est, ex mulso: si callosior, ex aceto 5, 28, 197. *synon.* in, & cum: v. Li-quo. servatum eum (pullum hiru-dinum) ex sale 4, 4, 17. superque imponi spongiam ex vino & rosa tinctam 7, 3, 10. *synon.* in: v. Tin-go. lactucae intinctae in aceto, in-tubi quoque & betae ex eodem 4, 9, 6 *synon.* quibus servatis, ex re-liqua victus consuetudine quam minimum mutari debet 1, 10, 8. si ex alia parte vulnus aperitur 7, 5, 9. ex altera parte quinque ossa rec-ta ad digitos tendentia palmam explent 8, 1, 91. conf. 8, 17, 3. ita-tamen, ut ex parte exteriori aspe-ra; ex interiori, stomachi mo-do, laevis sit (arteria aspera) 4, 1, 11. sinapi ex parte exteriori fauci-bus impositum 4, 4, 56. inciden-dum quoque super talum quatuor fere digitis ex parte interiori est 3, 21, 45. sic, ut ex utraque parte dens liberetur 6, 13, 9. *synon.* in 2, 3, 3. contigit vero universa haec omentum, ex inferiore parte laeve & adstrictum, ex superiore mollius 4, 1, 31. conf. 7, 7, 110. ex inferiore vero parte ei (jecinori) fel inhaeret 4, 1, 16. in alvum pti-saniae vel alicae cremorem ex infe-rioribus partibus indere 3, 19, 21. i. elysma nutriendi injicere, eadem ex inferiore parte indita, quae 4, 18, 7. similiter cum infundo, v. inf. cum Verbis. *synon.* In & A: v. Pars, vel istas particulas.

¶ i. cum, vel in, vel loco ablativi; locutione medicis quasi propria, ut notat Rhadius in Lexico Scribon. v. Acetum, Aqua, Castoreum, Lana succida, Linamentum, Lycium, Spongia, Verbenae, Vi-num, caet. cum Substantivis: Ace-tum ex scilla 4, 4, 59. 6, 15, 9. i. acetum quod scilla conditum est 4, 9, 5. scilliticum 5, 19, 47. cibis esse debet primo acer, ut Allium, porrum, idque ipsum ex aceto, vel ex eodem intubus, ocimum, lactuca 3, 22, 33. immittenda in al-vum est Aqua ex verbenis 2, 12, 20. is desiderare in Aqua ex verbe-nis debet 6, 18, 111. add. 6, 19, 7. sc. decocta, v. Verbenae. Casto-

reum ex aceto & laureo oleo 6, 7, 87. *synon.* cum *ibid.* 79 & 89. Cata-plasmata ex aceto 4, 21, 5. de Co-loribus: proxima cutis colorem habet ex rubro subnigrum 5, 28, 71. Fibula, v. inf. Sutura. Fri-ctio ex oleo & sale 3, 9, 5. conten-tique medici quidam una Frictio-ne, etiam ex quolibet oleo sunt 3, 12, 4. Furfures ex aceto 5, 27, 54. sc. cocti *ibid.* 64. Hyssopum ex aqua mulsa (dari potest) 4, 17, 7. Intrita ex aqua calida 3, 6, 34. ex vino 3, 19, 14. Intubi quoque & betae ex eodem (aceto) 4, 9, 6. Lana succida ex aceto vel vino 2, 33, 4. ex aceto vel Lana succida vel Spongia 7, 19, 22. v. Lana, vel Acetum. ex aqua frigida Lin-amentum 5, 26, 282. ex melle Li-namentum 7, 3, 32. *synon.* cum 5, 28, 60. ex rosa Linamenta 5, 26, 199 *synon.* cum *ibid.* Panni ex vi-no & rosa & oleo 8, 9, 13. Papa-veris lachryma ex aceto 6, 7, 22. & 23. Persufio corporis multa prodest ex aqua 4, 8, 15. admo-ventumque naribus est Pulegium ex aceto 4, 11, 12. quibus (morbis) ex lacte Purgatio convenit 2, 12, 7. Sinapi ex aceto 4, 6, 8. Spongia ex aceto 4, 5, 31. imponendaque Spongia ex aqua calida est 7, 30, 18. utraque (Sutura & Fibula) optima est ex acia molli 5, 26, 122. Usus collyrii vel ex ovo vel ex la-cte est 6, 6, 106. cum Verbis: five cibis ex aceto five potio Assuma-tur 2, 27, 3. rubique cacumina in aqua decocta, & ex oleo atque a-ceto Assumta 4, 19, 30. Bibat je-junus, ex aqua castoreum 3, 23, 24. Bibere autem oportet herbae sola-ris semen vel coepe folia ex vino 5, 27, 53. v. Coepi. quae ex aceto Coguntur 5, 20, 11. sc. in pastillum. cinis ex aceto vel etiam ex aqua Coactus 7, 1 extr. quod est ex fa-bae farina ex mulso Cocta, & cum cumino contrito ex melle Cocta 6, 18, 70. cum cerato quod ex adipe luilla coactum sit 5, 28, 139. conf. Cogo ex quibus spuma ar-genti Concoquitur 5, 19, 50. quae aequae ex aqua pluviali Conterun-tur 6, 6, 59. quae separatim contri-ta, rursus mixta ex aceto Conte-runtur 6, 7, 50. ruta ex aceto Contrita 3, 18, 28. 3, 20, 14. v. Contero. *synon.* cum & in *ibid.* quae ex leni vino Contunduntur 5, 18, 35. conf. 5, 18, 10. *synon.* cum, v. Contundo. ea spuma ex aqua pluviali Coquitur 6, 6, 126. lini semen ex mulso Coctum 6, 6, 100. v. Coquo. *synon.* cum, & in: v. *ibid.* eaque tum simul ex passo vel mulso Decoquantur 6, 7, 12. aqua vel salsa vel ex lauro De-cocta 4, 2, 22. aqua Decocta ex ver-benis comprimentibus 4, 21, 5. v.

[V 3.]

Decoquo, & *ibid.* *synon.* cum & in. super id Spongia ex aceto Deli-ganda 7, 33, 9. quae ex vino Deli-quantur 5, 20, 17. Detergenda (lingua) primum penicillo est ex aqua calida 3, 10, 13. Detergen-dae sanies ex aqua frigida est 5, 26, 165. quae ex aceto Diluuntur 5, 20, 11. Lycium ex vino Dilutum 6, 8, 9. v. Diluo, atque ibi *synon.* ablativ. & in. panis ex aqua frigi-da Dari potest 4, 4, 93. potui ex a-quanda est 5, 27, 24. v. Do, ac *synon.* cum & in. radícula aut e posca, aut cum sale & aceto li-denda est 5, 27, 84. miscetur (hoc) cum sale & pipere Esturque ex his 4, 19, 28. v. Edo: *synon.* cum il-ludendum id (scrotum) ex aqua 7, 21, 14. *synon.* ablativ. Epota ex aqua trisago 4, 6, 13. levatque Spongia imposita, quae subinde ex oleo vel aceto vel aqua frigida Ex-primitur 4, 24, 20. Spongia vel ex a-quafrigida, vel ex vino, vel ex aceto Expressa: ex iisdem lana succida, si levis plagae sit 5, 23, 7. Exprimo: *synon.* ablativ. ex ea aqua cum spon-gia os & caput subinde Fovet 3, 18, 47. Fovere (oportet inflamma-tionem) ex aqua calida 8, 11, 33. sed frequentius cum ablativo, v. Foveo. ova Frida ex oleo 1, 6, 6. per se etiam intubus, vel ex plantagine vel ambubeja Fricta 2, 30, 4. opor-tet Gargarizare, ex aqua, in qua caet. 4, 2, 38. Gargarizare ex len-ticula, vel ex fici cremore (ne-cessarium est) 6, 6, 159. ex sinapi Gargarizandum 6, 6, 199. v. Gar-garizo: *synon.* ablativ. quidam Illi-nunt adurentia ex oleo 6, 4, 8. ne-que alienum est Illini frontem ex compositione Andreae 6, 6, 125. *usitatus constructus cum ablat.* v. Illino. quorum quilibet ex aceto Impositum, dolorem minuit 3, 10, 5. v. Impono. & ex aqua fronti Inducta (catapotia de-scripta) pituitam in oculis decur-rentem tenet 5, 25, 18. *synon.* cum 4, 24, 23. terra Eretria ex aceto Li-quata 6, 3, 6. v. Ligo: *synon.* cum, in, & ablativ. vino ex aqua pluviali Mixto 7, 3, 9. in quibus-dam antiquiss. edit. al. et. eorum-que (emplastrorum) aliquod ex aceto Mollitum 8, 4, 35. *synon.* cum, & ablativ. v. Mollio. quod suppurat, si in partem sanam ali-quid decubuit, Onerare eam ex pondere aliquo videtur 2, 7, 89. alias constructus solet cum ablat. quo celerius ex aqua legumina Perco-quantur 2, 18, 49. corpus leniter Perficere ex oleo 1, 3, 12. ex ce-rato liquido Perficatur (idemem-brum) 8, 10, 122. v. Perfico: *synon.* cum, & frequentius ablativ. corpus ejus leniter ex oleo vetero (cum capite, excepto ventre)

Permulceatur

Permulceatur 3, 23, 20. ex aqua frigida, cui oleum sit adjectum, corpus ejus Petractandum est 3, 9, 3. ex eadem aqua Subactam farinam (imponere oportet) 5, 26, 237. v. Subigo. Sum: quod est ex fabae farina, v. supra cum cogo. id autem & devorari potest, & ex aqua calida Sumi 4, 14 extr. 5, 25, 31. quae quidam ex aqua, quidam ex aceto Terunt 6, 6, 139. v. Tero: *synon.* in & ablat. perfricandae quoque eae partes manibus Unctis ex vetere oleo sunt 3, 11, 4. Ungi ex cerussa pustulae debent 5, 28, 261. Ungendus ex calefacientibus est aeger 5, 27, 79. plerumque cum solo ablativo *conf.* v. Ungo. Utendum iisdem collyriis ex lacte aut ovo 6, 6, 93. iisdem medicamentis ex muliebri lacte Utendum est 6, 6, 111. *conf.* 1, 6, 5.

¶ *i. pro.* secundum. labor minor quam ex consuetudine 1, 3, 63. add. 2, 4, 23. 3, 5, 18. 4, 19, 16, 6, 67, 8, 10, 30.

¶ *i. secundum.* ex praecepto Megetis 5, 28, 190.

¶ loco adjectivi ex callo quaedam tubercula 2, 8, 91. *i. callosa* nuclei ex pinu 4, 10, 5 alias pinei, v. v. quae curationem ex manu possulant 7, 7, 148. *i. chirurgicam.* excipitur autem crus infra osse ex transverso talorum 8, 1, 114. *i. transversali.* oleae ex muria 2, 24, 10. 4, 9, 6. uvae ex olla 2, 24, 9. i. ollares Columellae. ex stagno vel lacu vel flumine pisces 2, 18, 35. *i. lacustres,* *caet. conf. supra ab initio,* & ¶ *i. de.*

¶ loco adverbii. si ex Facili facit, (*id.* vomere;) si difficilius 1, 3, 49. si id ex facili fieri non potest 8, 4, 57. add. 2, 3, 2. 7, 9, 7. 8, 4, 56. ex Improviso 2, 8, 95. is ex Intervallo aquam frigidam bibere (debet) 1, 2, 3. *i. subinde:* add. 5, 28, 185. 7, 29, 5. rerum quoque naturam ex aliqua Parte scrutati sunt I Praef. 78. *i. aliquatenus.* omitt. ex 2, 8, 89. magna ex parte I Praef. 18. ex magna parte 3, 18, 68. 5 Praef. 4, 8, 10, 1. ex maxima parte 4, 1, 18. ex omni parte 5, 28, 10. 8, 1, 38. *i. undique.* ex utraque parte I Praef. 21. 6, 13, 9. *i. utrinque.* omitt. etiam ex: v. Pars. ex Toto. *i. omnino, universe,* plene 1, 2, 2. 1, 3, 39. 1, 4, 13. 2, 3, 7. 2, 4, 22. 2, 8, 23. 5, 1. 56. 77. 92. 2, 14, 16. 2, 15, 1. 5, 2, 17. 15. 3, 3, 12. 3, 14, 1. 4, 19, 9. 4, 24, 4. *caet. i. ex parte,* 5, 26, 126. 7, 6, 6.

¶ cum Verbis, & quibusdam Nominibus; praeterea quae in ¶ *i. cum,* annotata sunt. v. Abscindo: ex hoc exulceratio Accidit 3, 22, 10. *i. posthac* quae ex stercore, per crustatam eo (*in herniam*) delapso, fere Accidunt 7, 20, 4. *i.*

propter. ex vicino Adducitur 7, 9, 3. in angulo (*oculi, majore*) ex aliquo vitio quasi parva fistula Aperitur 7, 7, 54. si cruor quoque ex ulceribus Apparet 6, 7, 57. ex quo Apparet I Praef. 6. Apparere ex eo potest, quod posui 7, 9, 18. add. 4, 6, 17. 5, 28, 63. *omittitur quoque* ex: v. Appareo. alii ex ipsa professione se *ἐπιστημονος* Appellaverunt I Praef. 17. *synon.* ab I Praef. 46. *conf.* Appello. neque ex imis auribus quicquam Attrahere tentabimus 7, 9, 10. Caligare oculi nonnunquam ex lipitudine consueverunt 6, 6, 191. imbecillitas oculorum est, ex qua quidem interdiu satis, noctu nihil Cernunt 6, 6, 214. aqua inter cutem si ex acuto morbo Coepit 2, 8, 84. *synon.* a, inde, unde: v. Coepi. adeo. ut habitus & decor alterius ex altero Cognoscatur 8, 1, 109. ex ratione valetudinis suae Cognoscatur 2, 17, 20. *synon.* a, & ablat. Colligi idem potest etiam ex dolore & ex febre 8, 2, 16. ex quo Colligi potest, dari debere 4, 5, 28. v. Colligo: *synon. ablativ.* id, quod ex calce, chalcitide, auripigmento Componitur 6, 18, 51. v. Compono. Concretum aliquid ex sanguine 7, 26, 2. add. 7, 19, 39. Concreta quaedam ex pure & sanguine 5, 28, 102. vel ex morbo vel ex ictu Concrefcit humor sub duabus tunicis oculi 7, 7, 127. *i. a causa.* aspera arteria Constat ex circulis quibusdam 4, 1, 10. v. Consto. ex quo casu, quamvis vita redditur, tamen id fere membrum Debilitatur 2, 4, 18. *i. ob, vel post.* si ex superiore parte aliquis Decidit 2, 10, 26. *i. a squamulae:* ex summa cute Decidunt 5, 28, 277. add. 4, 4, 77. 5, 23, 2. in eo, qui ex quartana in hydropa Deciderat 3, 21, 31. quive ex atra bile huc (*in asciten*) Deciderunt 3, 21, 61. nervus, ex quo testiculus Dependet 7, 22, 19. v. Dependeo. *synon.* ab 7, 18, 3. qui ex suspensio spumante ore Detrahitur est 2, 8, 131. *i. a sanguinem* ex naribus Detrahère (*oportet*) 4, 2, 24. ut densius (coelum,) quam id, est, ex quo Discedit aeger, petatur 3, 22, 25. add. 1, 10, 10. v. Dico. mel adjiciunt eatenus; ne id ex specillo Distillet 6, 6, 217. *i. a.* add. 5, 27, 15. v. Educo. Effundo. Emitto. ex quo Evenit, ut 8, 4, 46. quod faeminis quoque ex utero saepe Evenire consuevit 7, 17, 2. *de causa.* v. Evenio. Excido. Excito. Exeo. Eximo. Expello. Exprimo, *conf.* ¶ *cum.* Excreo. Extraho. Facio & Fio, *de materia, de causa, de conse-*

quentibus. membrum ex levi causa Fatigatum 2, 7, 17. v. Fero. Fluo. ex quo Incidit, ut 3, 1, 17. *de causa.* v. Incipio, *i. a.* eadem quae ex inferiore parte Indita 4, 18, 7. *i. clysmata injecta:* *conf. supra* ¶ *i.* in ex morbo Inflammatur (*inica*) 7, 18, 11. paulatim deinde juxta labrum ipsum ex eadem aqua leniter Infundere (*oportet*) 4, 24, 13. *se.* aliquid ex inferiori parte Infundere (*oportet*) aquam pluviatilem egelidam 4, 12, 12. *de clysmate.* ex inferioribus partibus tepidam Infundere (*oportet*), vel pitanae cremorem, *caet.* 4, 15, 9. *synon.* per 3, 21, 36. quod Intelligi potest & ex loco, & ex magnitudine doloris, & quia *caet.* 7, 4, 11. *synon.* quia. v. Intelligo. Intenditur enim saepe ex eo febris 3, 9, 7. *i. ob.* si ex inflammatione coles Intumuit 6, 18, 6. si ex adversa valetudine (*id.* Intumuit) 6, 16, 3. *i. in, vel ob. opp.* sine 2. si ex ictu vel alio casu aliqui Labant dentes 7, 12, 20. ex partu Laborantibus 5, 25, 33. *synon. ablativ.* sic, ut ex utraque parte dens Liberetur 6, 13, 9. ex horum aliquo Madens vel panis vel farina vel spongia, *caet.* 2, 33, 9. *synon. ablativ.* ex quo Manifestum est 3, 1, 4. v. Mano. quod si fistulae Merus ex his causis, quas proposui, subesse videbitur 7, 27, 35. si quis ex corpore Merus est 4, 24, 31. ubi ex anguibus Merus est 5, 27, 70. *synon.* a. Mixtus esse ex bile & pituita debet (*vomit*) 2, 3, 8. *de coloribus mixtis:* colorem habet ex rubro subnigrum 5, 28, 71. vino ex aqua pluviatili Mixto 7, 3, 9. *in antiq. edit.* i. cum, ut alias, vel cum ablat. aut dativo, v. Misceo. ex brachio sanguinem Miserunt 5, 27, 55. *synon.* a. 8, 9, 10. ex vena sanguinem Mitti 2, 11, 12. v. Mitto. atque ex his quidem suppurationibus, quas pulmonum morbi concitant, fere senes Moriuntur, ex caeteris juniores 2, 8, 73. *synon.* per, & ablat. ex distentione nervorum Mortem mutant (*calculi*) 7, 26, 62. *i. per.* ex ore spumae Moventur 3, 23, 2. ut Moveatur (corpus) ex eo statu, quo detinetur 3, 16, 8. alias cum ablat. morbi, qui ex atra bile Nascuntur 2, 1, 39. v. Nasco. ex jecore aut splene hoc (carcinoma) Nascitur 5, 28, 20. Onero. v. supra in ¶ *cum.* solet etiam in adolescentibus is morbus ex vomica fistulave Oriri 2, 8, 78. *synon.* a. 2, 8, 101. si mulieri ex inguine febricula Orta est 2, 7, 26. *synon.* a. v. Orior. ex ipsa figura Patet 7, 26, 44. v. Patet. facile intelligit, omnes

ex

ex una causa Pendere 2, 14, 6. i. ab ut omnes notas ex vultu quae cubantibus Perspicitur 3, 6, 25. vitia, quae curationem ex manu Postulant 7, 7, 148. v. Procedo. Procido. Profluo: *synon.* per, & ablat. si ex alio loco sanguinis Profluvium est 5, 22, 21. ne ex cole Profusio sanguinis insequatur 6, 18, 54 *synon.* per, v. Profusio. Prolabor. si quid ex calculo Prominebat 7, 26, 69. v. Pro-rumpo. *synon.* a. Provenio. Pro-video. exque eo (vino totum corpori calor venisive vis Redeat 3, 19, 20. donec ex ipso (cole) crustae maturae Resolvantur 6, 18, 55. *synon.* a. 6, 2, 1. v. Resolvo. vel ex ictu aliquo, vel re-tento diutius spiritu, vel sub gravi faece interior abdominis membrana Rumpitur 7, 17, 1. *synon.* conf. Rumpo. Secedo. si stercoris odorem nihil deiciens aeger ex spiritu suo Sentit 2, 12, 12 i. in. ex ulterioribus autem (locis) eatenus sanguis Sequitur, quatenus emittitur 2, 10, 38. frigus, & ex eo mors Sequitur 5, 26, 64 i. *post.* add 3, 9, 4. ex quibus (bullulis) quasi squamulae Solvuntur 5, 28, 275. *synon.* a. v. Solvo. ventre vehementer inten-to creber intus ex motu spiritus Sonus est in tympanite 3, 21, 2. v. Sum, & supra ¶ de materia: ¶ de causa, &c. Sudo. Suspendo. fascia brachium amplexa, ex cervice ipsius, qui laevis est, id Sustinet 8, 10, 41. *synon.* a. v. Transeo. Transitus. Transmitto. Venio *synon.* a.

¶ Ex abundat: quod suppurat, si in partem sanam aliquis decubuit, onerare eam ex pondere aliquo videtur 2, 7, 89. *conf.* ¶ i. cum. Ex omittitur, v. ¶ cum ver-bis, Appareo, Cognosco, Colligo, caet. ex qualibet farina cata-plasma, sive ex tritici, sive ex farris, sive hordei, sive ervi, vel lolii, vel milii, caet. 2, 33, 13.

¶ Ex - Ad, v. Transeo. Transi-tus. Ex - In, v. Decido. Trans-co. quod interdum Per se, inter-dum Ex morbo aliquo fit 4, 2, 38.

¶ Exque eo 3, 9, 4. 7, 27, 16. Exque eo casu 5, 28, 85. Exque eo (emplastro) 5, 28, 181. eo (infante) 7, 29, 24. Exque eo (vino) 3, 19, 20. Ex eoque 1, 3, 56. Ex hisque 4, 4, 67. Ex quove 5, 26, 28.

¶ Ex repetitur: vel ex infirmitate ejus, vel ex aliquo affectu I Praef. 94. add. 2, 25, 2. 2, 30, 1. 2, 33, 12. 5, 28, 240. 6, 6, 159. 6, 7, 15. caet. ter 5, 28, 244 qua-ter 2, 30, 2. 4, 4, 70 in quibus-dam add. omitt. 2, 26, 4. 2, 30, 4. 2, 33, 4. caet. partim repet. partim

omitt. 2, 33, 13. 3, 19, 4. ter ve-per. tum omitt. 3, 5, 2. 4, 4, 70 caet. alio modo saepe proxime re et. 5, 28, 41. 6, 18, 70. 7, 14, 15. caet.

Exacerbo, are. si nihil exacerbavit (squama aeris carcinoma) 5, 23, 43.

Exaethus, are. ubi exaethuat (sto-machus) 4, 5, 4.

Εξάνθημα, ατος. εξανθήματα Graeci vocant 5, 28, 241.

Exanimis, e. Sin aliquid exanime est 6, 7, 98. fa. in aure: *opp.* animal.

Exanimo, are. interdum etiam sic exanimat (malum ex vulva,) ut tanquam comitiali morbo proster-natur 4, 20, 2.

Exaresco, ere. non exarescit (ea-res) 6, 6, 40.

Exaspero, are. *opp.* Laevo 5, 13. 7, 33, 7. translate, i. deterius facere, morbum, ulcera, caet. v. inf. i. in perturbationem concitare, animum, v. inf. laevant id, quod exasperatum est 5, 13. Aquilo tussim movet, fauces ex-asperat 2, 1, 23. Cibus in hac quoque valetudine (tonsillarum inflammatione) lenis esse debet, ne exasperet 6, 10, 10. cavendae Distillationes, ne, si quid cura levavit, exasperent 3, 22, 29 de tate *conf.* 4, 2, 42. quum fere sit Humor aliquis, qui modo ipsum oculum, modo angulos, aut pal-pebras exasperat 6, 6, 190. *conf.* 4, 2, 42. alterum (papularum ge-nus) est, in quo per minimas Pustulas cutis exasperatur 5, 28, 285. *conf.* 3, 22, 8. quidam haec genera arearum Scalpello exaspe-rant 6, 4, 8 frons ossis, quam Serrula exasperavit, laevanda est 7, 33, 7. prodest etiam, torpen-tis membri summam cutem exas-perasse vel Urticis caesam, vel imposito Sinapi 3, 27, 12. summa cutis quasi Squamis quibusdam exasperatur 3, 25, 4. quo (pro-cessibus condyloideis occipitis) fit, ut caput deorsum parvis Tuberi-bus exasperetur 8, 1, 48. huic (cacexiae) illud quoque nonnun-quam accidere solet, ut per assi-duas pustulas aut Ulcera, summa cutis exasperetur 3, 22, 8. si qui-dem Vomitus fauces exasperavit 1, 3, 52.

¶ si qua sunt, quae exasperatura eorum Animos sunt 3, 5, 42. ubi Cutis ipsa exasperata est 5, 26, 269. in qua (papula) similiter quidem, sed magis, Cutis exas-peratur 5, 28, 287. *conf.* 3, 22, 8. 3, 25, 4. 3, 27, 12. 5, 28, 285. ne Morbus, qui remanet, ite-rum, quamvis levi de causa, exas-peretur 2, 14, 14 i. ingravescat, recrudescat, ut ex ictu neque sin-datur Os, neque perfringatur, sed summum tantum collidatur

exaspereturque 8, 3, 39. Ossa in-ter se manu dividenda, ut con-currendo exasperentur 8, 10, 114. quae summam Pelliculam exaspe-rent 5, 27, 90. ne vel luctando vel currendo vel alia ratione, sa-nescentia Ulcera exasperentur 3, 27, 38 i. recrudescant. exaspera-tumque per pustulas continuas (Ulcus) 5, 28, 65. id (Ulcus) quod minus crebris foraminibus exasperatum est *ib.* 213.

Excaeco, are. signum est quasi ex-caecatorum itinerum, per: quae humor ferebatur 7, 7, 174 i. ob-fructorum.

Excavo, are. malum punicum ex-cavare 4, 19, 25.

Excedo, ere. omnia, quae exces-serunt 7, 14, 32 i. prolapsa in hernia is (lien) paulum A costa-rum regione in uterum excedens 4, 1, 18 i. procedens. inferioresque Dentes longius, quam superiores excedunt 8, 12, 3. si quis Humor excesserit 8, 10, 66 i. profluxerit, donec omne Indicium inflam-mationis excedat 7, 2, 4 i. transeat, definit, quia altera (Ora calvariae fissae) Super alteram excessit 8, 4, 45. si nudum Os eminet, -quod excessit, abscindendum est 8, 25, 11 - 12 *synon.* Sonitus ven-tris - si sine difficultate cum stercore excessit 3, 2 extr. Verte-brae, quae paululum excesserunt 8, 14, 9 *synon.* *ibid.* loco morae sunt.

¶ neque foeditate odoris similem. Alvum sani hominis excedit (al-vus i. faeces) 2, 3, 10 i. superat. jamque aetas ejus hominis qua-dragesimum Annum excessit 2, 8, 119. in eo corpore quod jam no-vem Annos, nondum quatuorde-cim excessit 7, 26, 20 pustulae modo rubent, modo Colorem cutis non excedunt 5, 28, 241. quos (Dies) ubi morbus exces-sit 3, 23, 14 i. transit. duorum digitorum Latitudinem non ex-cedit 6, 4, 5. furunculus ovi di-midii Magnitudinem raro explet, nunquam excedit 5, 28, 120 add. *ib.* 220. quive (pisces) In nimiam Magnitudinem excesserunt 2, 21 extr. magnitudine vix unquam lupini Modum excedunt 5, 28, 227. potiones, quae aliquantum Sicim excesserunt 1, 2, 21.

Excessus, us. quod (os calcis) quadam parte sinuatur, quadam excessus habet 8, 1, 115 i. pro-cessus.

Exerno, ere. modo parum ex-cernere aegros, modo nimium: modo alia parte parum, alia ni-mium I Praef. 89 *opp.* sine volun-tate inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam stercus ex-cernunt 5, 26, 61.

¶ *de excrementis alvi*: atque hinc ad dextra recurvatum (intestinum crassius *colon*) in ima dirigitur, qua excernit 4, 1, 30. si nihil per se venter excernit 2, 12, 12. si (venter) per se excernit mollia & figurata 2, 8, 21. *πυλωγόν* Graeci vocant, quoniam portae modo in inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittit 4, 1, 24. ea, quae per dejectiones excernuntur 2, 8, 28. ut excernat aliquid 3, 20, 9. ubi aliquid excernitur 4, 18, 3. id, quod excernitur, siest exiguum, glutinosum, laeve, album, *caet.* 2, 4, 23. 24. *conf.* 2, 8, 103. & 118. 2, 12, 12. isque (cruoer *in dysenteria*) modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quali mucosis excernitur 4, 15, 2.

¶ *de urina*: urinae crebra cupiditas, sed magna difficultas est, & quod inde excretum est, aquae simile, vel rufum, vel pallidum est 2, 7, 31. nonnunquam aut sanguis, aut cruentum, aut purulentum aliquid cum ea (urina) excernitur 2, 7, 35. neque alienum est metiri & potionem ejus & urinam: nam si plus humoris excernitur, quam assumitur, *caet.* 3, 21, 30.

Excido, ere, *a* *cado*. Aliquid, *v.* *postea* Glans. donec emoriatur & excidat *omni particula* 7, 21, 4. si quid ex vertebra excidit 8, 9, 31. exiguus Calculus, ad plagam urina postea promovente, excidit 7, 26, 82. per se saepe excidit (Calculus *in faeminis*) *ibid.* 89. si Capitula (*haemorrhoidum*) simul non exciderunt 7, 30, 28. ubi is (Carbunculus) excidit 6, 18, 68. si undique vitiosa Caro excidat 5, 28, 15. ex cancro multae magnaeque Carunculae, simulque nervosa aliqua exciderunt 7, 27, 28. quum Crustae exciderunt 6, 18, 46. ubi Crustae exciderunt 6, 18, 50. 7, 7, 72. *add.* 5, 26, 246. isque (Dens) per partes excidit 6, 9, 26. si quando in pueris ante Dens nascitur, quam prior excidat 7, 12, 22. Dens super proximum dentem excidit 8, 7, 8. interdum per ulcera coles sub cute exelut est sic, ut Glans excidat 6, 18, 42. quoties Glans, aut ex cole aliquid, vel excidit, vel *ib.* 43. atque ita concussa aure Id, quod inest, excidit 6, 7 extr. quae (Lina) pure orto excident 7, 19, 19. quaedam Livida excident 7, 26, 129. Nervosa aliqua, *v.* *supra* Carunculae ut id Os per se post aliquot dies excidat 8, 10, 102 ut (Ossa) - qua parte abrupta sunt, sine ullo tormento sub medicamentis tempore exci-

dant 8, 4, 60. si jam prope maturus Partus, intus emortuus est, neque excidere per se potest 7, 29, 1. Pili primum extenuantur, deinde excidunt 6, 4, 1. si hac ratione ea (Ulcerata) non exciderunt, excidentia sunt 6, 19, 6.

¶ *de luxatis*. maxilla vero & vertebrae omnesque Articuli - excidunt aut vi expulsi, aut aliquo casu nervis vel ruptis vel infirmatis 8, 11, 11. *v.* Articuli. in omnes vero quatuor partes excidere Cubitus potest 8, 16, 4. *add.* *ib.* 2. qui (Digitus) vel in priorem vel in posteriorem partem exciderunt 8, 19, 3. quidam semper iterum excidere (Femur) contendunt 8, 20, 12. ne - reposum (Femur) rursus excidat 8, 20, 11. id (Genu) quod in posteriorem partem excidit 8, 21, 5. Genu vero & in anteriorem & in anteriorem & in posteriorem partem excidere, notissimum est *ib.* 1. eum, cui in priorem partem excidisset *ib.* 3. Humerus modo in alam excidit, modo in partem priorem 8, 15, 1. *add.* *ib.* 4. si in posteriorem excidit (Manus,) si in priorem, si in alterutrum latus 8, 17, 12. Maxilla, *v.* *ab initio*. nonnunquam fracta in his (membris) Ossa in suis sedibus remanent, multo saepius excidunt 8, 10, 5 *opp.* *v.* Os. hi Processus (condyloidei occipitis) interdum in posteriorem partem excidunt 8, 13, 2. ubi (Talus) in anteriorem partem excidit 8, 22, 1. quamvis non exciderit Vertebra 8, 14, 10. quorum in spina Vertebrae exciderunt 8, 14, 1. excidunt autem & in posteriorem partem & in priorem *ib.* 3. si in utramvis partem exciderint *ib.* 4. *add.* 8, 11, 11.

¶ *cum particulis*. si cubitus, qui annexus humero est, Ab hoc excidit 8, 16, 2. Ex, 6, 18, 43. 7, 27, 28. 8, 9, 31. *In cum accus.* *v.* *supra de luxatis*. Super 8, 7, 8. *sine praepositione*: modo articuli suis sedibus excidunt 8, 11, 4. Facilius 8, 11, 11. 28. Iterum 8, 20, 12. Per se 7, 26, 89. 7, 29, 1. 8, 10, 102. Rursus 8, 29, 11. Undique 5, 28, 15.

Excido, ere, *a* *Caedo* ut potius ex sana parte aliquid excidatur, quam ex aegra relinquatur 7, 33, 4. solet interdum ab altera ora, necessarium esse, aliquid excidi 7, 19, 21. *conf.* *inf.* Vulsus, quod ipsum quoque excidi debet 6, 18, 65. idque, quod inter duas lineas est, excidendum 7, 7, 85. neque quicquam commodius est, quam vulsella apprehendere sub eaque, quod volumus, excidere 7, 12, 31. quod - excidi sine summo pe-

riculo non potest 7, 19, 14. excisis, quae excidentia sunt 7, 20, 22. *sine casu*: neque longe tamen excidi debet 7, 9, 14 si - emortuus est (oculus,) excidendum erit sic, ut 6, 6, 94. excidendi necessitas 8, 2, 25.

¶ **Acrochordon** si excisa est 5, 28, 231. **Acrothymio** clavoque excisis 5, 28, 232. Aliquid, *v.* *inf.* cum ab. si quid Aridi est (*in ulcere*,) iterum excidendum 6, 19, 13. excidendus ex ea (fistula) totus Callus est 7, 4, 5. exciso Cancro 6, 18, 53. quidam scalpello exciderunt (Carcinomata) 5, 28, 33. excisa etiam (Carcinomata) *ib.* 34. oportet excidi (Cariem) 8, 2, 21. ut tunc excidant (Cariem) *ib.* 26. sana (Caro) excidendi debet 7, 14, 17. *v.* Cartilago. totum id Cavum - usque ad os excidendum 7, 7, 61. tota Cicatrix excidenda est 7, 32, 6. **acrothymio** Clavoque excisis 5, 28, 232. infragere eam (radicem) excidere (Clavos) 7, 7, 114. tum, quicquid Corruptum est, excidendum 6, 18, 49. *conf.* 8, 2, 24. in quibus (*abscessibus*) tota ea (Cutis) super pus excidenda est 7, 2, 18. nimium sub hac curatione excisa Cute 7, 7, 93. summa Cutis usque ad tunicam excidenda est 7, 12, 42. Cutis ab inferiore parte excidenda est sic, ut 7, 25, 17. ex quo (omento,) si quid jam nigri & Emortui est, forcice excidendi debet 7, 16, 12. scalpello singula (Fissa in ano) excidere 7, 30, 4. etiam ubi tenuis Fistula abdomen perripit, excidere eam licet 7, 4, 19. excisa (Fistula) *ib.* 20. tenuis excidenda Habena est 7, 17, 8. rursus tenuis Habenua ab ulteriore ora excidenda 7, 7, 87. tum ab ora vel vulsella vel hamo apprehensam tanquam Habenuam excidere 7, 28, 6. Lapis - excisis sic, ut pedes capiat 4, 24, 26. is Locus, qui excidendus est 8, 3, 13. ut Medium excidatur 7, 24, 1. exciso Medio 7, 17, 7. *conf.* 8, 3, 15. deinde undique eam Membranam excidere (oportet) 7, 28, 5. sic excidenda Membranula, ne 7, 7, 31. ne excidi quidem sine magna ulceratione possunt (Myrmecia) 5, 28, 233. Nigrum, *v.* *sup.* Emortuum. Si Nimium fuerit erisum 7, 7, 82. excidendae ejus (ulceris) Orae 5, 26, 229. excisis Oris (omenti) 7, 21, 10. exciditur Os duobus modis; modiolis, terebris 8, 3, 1. contra telum Os excidere sic 7, 5, 33. totum (Os) excidendi necesse est 8, 4, 53. id quoque Os excidendum est 8, 4, 26. excisum undique Os 8, 3, 29. exciso Osse 8, 4, 42. eo (osse) exci-

exco *ib.* 61. si Parum (fuerit excisum) 7, 7, 82. quum paulatim summa Pellicula excisa est 6, 4, 9: paulo ante, novacula quotidie radere, eodem modo media Septa, sed multo circumspicius, excidenda sunt 8, 3, 26. *conf.* 8, 4, 54. excidi is Sinus (fistulae) debet 7, 4, 6. super eam (laminam, *meningophylacem*,) quicquid Spinulosum est & intus eminet, excidendum est 8, 4, 58. quae (lina) paulatim secando id (Staphyloma) excidant 7, 7, 110. ipse Testiculus excisus est 6, 18, 80. (Tonsillas) hamulo excipere & scalpello excidere (oportet) 7, 12, 26. tum vulsella Tuberculum apprehensum, iuxta radices exciditur 7, 30, 12. commodius totus (Tumor) exciditur 6, 13, 9. quidam medium Tumorem excidunt 7, 17, 5. quamcumque autem Tunicam (testiculi) quis violaverit, illam quoque debet excidere 7, 19, 35. antequam excidatur (Tunicae testic.) 7, 19, 36. tum excidi (debebit media Tunica) 7, 20, 15. excidenda erit (media Tunica) sic, ut 7, 19, 13. excidendaque sunt (totae hae Tunicae) 7, 21, 15. *v.* Tunica. (Varix) exciditur hoc modo 7, 31, 8. si Varicula intus est, ea quoque excidenda 5, 26, 230. Vena omnis quae noxia est, aut adusta tabescit, aut manu exciditur 7, 31, 3. *v.* Vena. totum Ulcus usque ad sanam carnem excidi oportet 5, 28, 217. *v.* Ulcus. si inveteravit (Unguis,) excidi debet 7, 7, 25. parum Ungue exciso *ib.* 42. Vulnus, ex quo aliquid excisum est 5, 26, 28.

¶ ad Ferramenta veniebant, quibus id (os) exciderent 8, 4, 34. ex quo (omento,) si quid jam nigri & emortui est, Forfice excidi debet 7, 16, 12. quae (Lina) paulatim secando id excidant 7, 7, 110. vena. Manu exciditur 7, 31, 3. exciditur os duobus modis, Modiolo, Terebris 8, 3, 1. ipsa cartilago contra lunatâ Plagâ excidenda est 8, 6, 4. Scalpello exciderunt, (carcinomata) 5, 28, 33. *conf.* 7, 12, 26. 7, 30, 4. id, quod eminet (in osse,) plana Scalpro excidere 8, 4, 48. *conf.* Excisorius scalpro.

¶ cum Praepositionibus: Ab altera ora aliquid excidi 7, 19, 21. *conf.* 7, 7, 87. 7, 25, 17. 7, 28, 6. Ad inguen 7, 19, 35. in summa parte ejus Ad lentisculae magnitudinem excidere 7, 7, 111. Ad speciem literae *V.* Contra telum os excidere, sic ut 7, 5, 33. *conf.* 8, 6, 4. vulnus. Ex quo aliquid excisum est 5, 26, 28. *add.* 7, 4, 5.

7, 16, 12, 7, 33, 4. Sub vulsella 7, 12, 31. Super laminam 8, 4, 58. Tenuis, si inferior pars integra est, eatenus, quod corruptum, excidi debet 8, 2, 24. Usque ad 5, 28, 217. 7, 7, 61. 7, 12, 42. *cum Adverbis:* quam Altissime ad inguen 7, 19, 35. multo Circumspicius 8, 3, 26. Commodius 6, 13, 9. paulo Infra 7, 19, 35. Iterum 6, 19, 13. Longe 7, 9, 14. Nimium 7, 7, 93. Parum 7, 7, 42. Paulatim 6, 4, 9. Rursus 7, 7, 87. Undique 7, 28, 5, 8, 5, 29.

Excisorius, a, um. tum excisorius scalpro, ab altero foramine ad alterum malleolo adactus id, quod inter utrumque medium est, excidit 8, 3, 15. *conf. ib.* 16.

Excipio, ere. papaver ad excipiendam lachrymam maturum 5, 25, 12. viatorem a latronibus exceptum sic vulnerari I Praef. 71. (ista medicina) plures si protinus a principis excipit, interemit 3, 9, 16. *i. methodus medendi aegros tractandos, accepit, addibita est.* deinde multo meracoque vino excipiunt (aegrum) 5, 27, 16. alter motus excipit (aegrum) 7, 26, 99. aliud periculum excipit (aegrum) 5, 27, 22. corpus ergo, & aestate & subinde meridianis caloribus relaxatum, subito frigore excipitur 2, 1, 4. qui, epoto verro, exceptus distentione nervorum est 2, 6, 22. satius est, principia cibi a decedente febre, quam reliquias ab incipiente excipi 3, 4, 54. *de consequentibus.* caput spina excipit 8, 1, 43. *i. sequitur: vel accipit ut sustineat.*

¶ *i. in se recipere:* dicta excipere oportet ovi Albo, donec mellis crassitudinem habeat massa 6, 6, 31. quae Aqua pluviali excipiuntur 6, 6, 105. cimoliam creatam Aqua pluviali exceptam 5, 26, 26. eaque vel arida inspergere licet, vel excepta Cadmia illipire 5, 22, 4. si plura fragmenta (assu) sunt, excipienda sunt ex ferula facto Canaliculo 8, 8, 13. quae excipiuntur Cerato ex rosa facto 5, 28, 45. aquam Cochleari, exceptam 6, 14, 9. quod Digno excipi potest 5, 25, 28. dicta excipiuntur Fico pingui leviter cocta & melle 6, 19, 8. *ant.* *edd.* cocto ex utrumque telum Foramine suo excipiat (lamina) 7, 15, 26. excipiendum Hamulo retuso est 7, 5, 11. (media tunica testiculi) eodem modo duobus Hamis excipitur 7, 29, 18. excipi (encaustis) Hamulo & circumcidi debet 7, 7, 43. Hamulo excipere (tonsillas) 7, 12, 26. *v.* Hamulus, orae demitti debet. Lana

molli bene carpta, quae id excipiat 6, 6, 39. medicamenta composita molli Lana excipiuntur 5, 21, 3. imponendumque est Lana molli exceptum ovi album 7, 7, 145. album ovi Lana excipiendum & imponendum 7, 7, 112. Linleo an Lana excipiat, nihil interest 6, 6, 33. caeterae (fistulae,) quae jam patebunt, Lino excipiendae 7, 4, 39. inani Loco excipitur (acus) 7, 7, 141. quae Melle excipiuntur 4, 14, 9. *v.* Mel. si (Meningophylax) excipit ejus (scalpri) angulum 8, 3, 28. idque (brachium fractum) involutum Mitella commodissime excipitur 8, 10, 50. deinde Oesophago ac Rosa excepta (chalcitis) 6, 18, 97. Ore exceptum & in eo retentum acetum 1, 3, 28. hominemque cum hiante Ore vaporem excipere (debere) 6, 9, 30. Osse, quod superiores dentes excipitur crus infra Osse ex transversalorum 8, 1, 114. quae melle vel Passo excipiuntur 5, 23, 9. sinus umbilici tum vacuus a quibusdam duabus Regulis excipitur 7, 14, 29. excipiebant (ea) Resina 5, 28, 284. quae excipiuntur Resina terebinthina, donec emplastri crassitudo ex omnibus fiat 5, 26, 285. sal Sacco lineo excipitur 2, 17, 26. si sanguis profuit, excipiendus est Spongia 7, 30, 24. cerussam solani Succo exceptam 5, 26, 236. tertia (Vertebra) eodem modo secundam excipit 8, 1, 51. *add. ib.* 54. *ubi tamen rectius leg.* exigit quae contrita Vino excipiuntur 5, 20, 8. miscentur excipiunturque Vino veteri 5, 25, 20.

¶ cum A: atque in eo inferiora quoque capita (femina) media sinuantur, quo facilius excipi a curibus possint 8, 1, 105.

¶ *i. eximo:* ubi hae (cicatriculae) confirmatae sunt, excepto filo fibula inditur 7, 25, 24. *sed vet.* *edd.* exempto tum, si fieri potest, manu; si minus, forpice dens excipiendus est 7, 12, 8.

¶ *i. excludo:* vitanda omnia, quae, ne fierent, excipimus 3, 23. extr. exceptoque Apris, omnis fere venatio 5, 28, 79. per omnia membra, excepto Capite 4, 12, 9. exceptis His 6, 6, 108. exceptis Nucleis pineis 2, 26, 3. excepta frontis ea Parte 8, 4, 79. excepto Sisere & Pastinaca 2, 26, 2. corpus cum capite, excepto Ventre 3, 23, 20. exceptis tribus summis (Vertebrae) 8, 1, 46.

Excito, are. *i. irrito, exasperatio.* *v.* 3, 20, 6. 7, 8, 3, 23, 6. 7. quaedam somnum movent, quaedam sensus excitant 2, 19, 4. *opp. add.* 2, 32, 1. 2. *ne,* quem obdormire

obdormire volumus, excitare postea non possumus 3, 18, 52 *opp.* ex eo (*lethargo*) aegros quidam excitare nituntur ad mortis his *caet.* 3, 20, 4. excitat autem validissime repente aqua frigida superinfusa 3, 20, 10. quidam hos (*epilepticos*) quoque iisdem, quibus *lethargicos*, excitare conantur 3, 23, 6. eos (*lethargicos*) qui subinde excitant 3, 20, 6. si vero continens ei somnus est, utique excitandus est 3, 20, 9. *opp.* ad excitandum hominem 3, 20, 15 quod mulierem (*suffocatione hysterica affectam*) excitat 4, 20, 5. *translate*: rarus (*concupitus*) Corpus excitat, frequens solvit 1, 1, 8 *opp.* excitando artificis Ingenium 1 Praef. 77. ne forte eam partem fatietas excitet 7, 25, 12. *i.* irriter, ad inflammationem disponat.

¶ *i. produco*: si Bullulas excitat (*urina*) 2, 5 extr. (*hic Calor*) quoque excitatur aestu, labore, somno, metu, sollicitudine 3, 6, 18. ut simul Calorem ingentem sitimque excitaret 3, 9, 10. ad excitandam cibi Cupiditatem 4, 16, 10. laesa vesica nervorum Distentiones cum periculo mortis excitat 7, 26, 36. quae causa Dolorem excitat 4, 2, 16. si calor Dolorem (*capitis*) excitavit 4, 2, 17. tactu Dolorem excitat (*locus*) 7, 27, 4. frigus lateris Dolores aliaque vitia excitat 1, 9, 10. *conf.* 2, 1, 23. magisque, quo majores Dolores inflammationesque, & quo maturius excitatae sunt 5, 26, 179. ne Febrem ista excitent 4, 9, 4. haec (*perioei* membranula) icalpro terebrisve lacerata vehementes Febres cum inflammationibus excitat 8, 4, 29. leves deinde Febriculas excitat (*melancholia*) 5, 18, 57. *conf.* 4, 19, 5. aquilo Horrores excitat, item dolorem lateris & pectoris 2, 1, 13. frigus Horrorem in febribus excitat 2, 1, 28. *v. inf.* Nigrorem. si sanguis Inflammationem - excitat 1 Praef. 27. *v.* Inflammatio. quae res ex levibus momentis Inflammationes & Lippitudines excitat 7, 7, 150. nonnunquam mediocrem Inflammationem excitant (*tubercula*) 5, 28, 22. vesica laeditur, excitatque Inflammationes mortiferas 7, 26, 80. *conf.* 5, 26, 179. causa, quae Lachrymas excitet 6, 6, 112. Lippitudines, *v.* paulo ante Inflammationes. quae demum causae - Morbos excitent 1 Praef. 75. frigus Nigrorem in ulceribus, & horrorem in febribus excitat 2, 1, 28. nisi tamen locus hunc Odorem excitat 5, 26, 80. quam (*Pestilentiam*) auxilii excitant

1, 10, 9. Pustulas, *v. inf.* Ulcera. Sitim, *v. sup.* Calorem. quicquid excitat Sternutamentum 8, 4, 73. Sternutamenta excitare 4, 2, 23. Sternutamenta vero & albo veratro vel struthio coniecto in nares excitantur, *caet.* 5, 22, 26. frigida aqua Strumas excitat 1, 9, 10. Suppuratio vero pluribus modis excitatur 2, 7, 78. interdum Formina ac febriculas excitat *diarrhoea longior* 4, 19, 5. quo repulsa (*intestina*) inguinibus immorentur, ibique Tumorem excitent 7, 20, 12. frigus lateris dolores aliaque Vitia excitat 1, 9, 10. sinapi ex acero imponitur, donec Ulcera pustulasque excitet 4, 6, 2. candentibus fermentis, ubi dolor est, Ulcera excitare 4, 2, 25. nisi Vomica aliquam excitat (*longus dolor capitis*,) ut pus extrahatur 2, 8, 115. dolor pulmonis - Vomicae aliquas interdum excitat, aut circa vigesimum diem, aut *caet.* 2, 7, 86. ad Vomitum excitandum 3, 18, 67.

¶ *i. elevo*: coxae paululum excitentur 7, 26, 103. caput altius excitandum 8, 4, 32. quicquid e cartilagine concidit, excitandum leniter est aut subiecto specillo aut duobus digitis utrinque compressis 8, 5, 4. illa (*fracta*) quidem nihilominus eadem ratione in suas sedes excitanda sunt 8, 5, 24. excitato mento 8, 12, 8. excitatae nares 8, 5, 13.

¶ *quo particulis*: Ex 3, 20, 4. 7, 7, 150. In cum accipi 8, 5, 24. quo Maturius 5, 26, 179.

Excludo, ere. non quo excludi a scroto non possint (*intestina*) 7, 20, 11.

Excogito, are. potuisse aliquid excogitare 1 Praef. 82. *f. leg.* excogitari.

Excolo, ere. haec autem pars (*Chirurgica*) - magis - ab Hippocrate, quam a prioribus exculta est 7 Praef. 8. si sine usu Linguam suam excoluerit 1 Praef. 65. apud Graecos aliquanto magis, quam in caeteris nationibus exculta est (*Medicina*) 1 Praef. 3. adhuc rudem & vulgarem hanc Scientiam paulo subtilius excoluit 1 Praef. 4.

Exeresco, ere. Caro In eo (*ulcere*) exerescit 6, 3, 1. nonnunquam etiam Super calvariam exerescit (*Caro*) 8, 4, 77. si exerevit Cicatrix 5, 26, 288. A summa costa Os exerescit 8, 1, 69.

Exercrucio, are. his omnes dolores (*capitis*) modo in febre, modo sine hac sunt, - interdum sic, ut oris quoque proximam partem excrucient 4, 2, 8. longo tempo-

re id malum quam inveteraverit, aut tollit hominem, aut, etiam si finitur, excruciat 4, 15, 5.

Excutio, ere. excuti quoque (*telum*) cum aliquo ferramento poterit 7, 5, 32.

Exedo, ere. quaedam vel exedentia tantum, vel etiam adurentia 5, 28, 13. *conf.* 5, 22, 10. adurentibus quoque quidam utuntur, quae exedunt 5, 28, 109. ea, quae mediocriter exedentia reprimuntur, primo & pustulas prohibeant & summam pelliculam exasperent 5, 27, 90. Compositiones hae, quae corpus exedunt 5, 26, 290. quaedam autem sunt Emplastra exedentia, quae *antipia* Graeci vocant 5, 19, 43. 44. quae hujuscemodi Medicamenta exest 5, 28, 15. exedentia Medicamenta 5, 26, 291. ea Medicamenta, quae vehementer exedunt 5, 27, 13. Medicamentis, quae exedunt, nec erodunt 7, 21, 6. Scilla quoque cocta & mixta cum calce callum exest 5, 28, 193.

¶ Scilla *caet.* Callum exest 5, 28, 193. ex iis, quibus Callum exedi proposui 7, 4, 34. putrem vero Carnem - leniter exest mel *caet.* vehementius idem facit, etiam adurendo, auripigmentum *caet.* 5, 22, 5-19. imponenda sunt, quae Carnem putrem lenius exedunt 5, 26, 242. tum imponenda ea, quae putrem Carnem exedant 5, 28, 83. exesa Carne 5, 28, 57. ad Carnem supercrefcentem exedendam 5, 22, 2. interdum per ipsa ulcera Coles sub cute exesus est sic, ut glans excidat 6, 18, 42. exedunt Corpus quae 2, 5, 7. quae Corpus exedant 5, 26, 207. exest etiam vehementer Corpus - id (*emplastrum*) quod 5, 19, 44. si vero exesus est Dens 6, 9, 21. *add.* 7, 12, 9. vehementius Os exesum est 5, 28, 171. *de carie.* exeso Osse 7, 7, 55. ferunt, vel exesa Parte aliqua sanguinem exire 4, 4, 72. *de diabrosi.* quum Ulcus sub eo (*emplastro*) exesum est 5, 26, 232.

¶ *cum particulis*: Per. Qua, Sub: Leniter, Lenius, Mediocriter, Vehementer, Vehementius; *v. in superioribus.*

¶ Exest 5, 19, 44. 5, 22, 5. 28, 15. & 193.

Exemplum, i. neque vero - inde huc exemplum transferendum est 7, 21, 9. *sc. ad imitandum.* exemplum Pfylli secutus 5, 27, 36. athletarum exemplo 1, 2, 14. exempli causa duo (*emplastra*) proponam 5, 19, 25.

Exeo, ire. ut ne pronus exeat (*Calculus*) 7, 26, 42. *i. extrahatur.* Cibus & potio per vulnus exeunt 5, 26, 58. Humorque exie

(14)

(*ex pustulis*) 5, 28, 67. *add. ib.* 97, 303. *Ŷywg* tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit 5, 26, 73. eaque (radice) relicta Idem (*acrotymion clavusve*) rursus exit 5, 28, 232 *i. exerc. scit.* bene integro capite non exit (Id. *ſc. porrigo*) 6, 2, 4 *ſynon. ib.* nascitur, ut, qui (Infans) solidus non exit, concisus eximi debeat 7, 29, 39. Porio, *v. ſup.* Cibus. *ex* jocinore ſi Pus cruentum exit 2, 8, 68. exitque aut Pus aut fanies aut utrumque 5, 28, 247. quo plus Puris exeat 5, 28, 76. qui (furunculus) ubi adaperus eſt, & exiit Pus 5, 28, 113. *conf. inf.* Sanguis, ex duro (ulcere) exiguum Quidam & glutinoſum exit, ex humido plus *caet.* 6, 3, 5. ſi iſtus eſt locus eſt, Sanguis exit liquidus *caet.* 6, 4, 2. ſi Sanguis exit 5, 28, 303. exit enim (Sanguis) modo ex gingivis, modo ex ore *caet.* 4, 4, 65. *add. ib.* 181. ex his (vulneribus ulceribusque) autem exit Sanguis, fanies, pus 5, 26, 66. 69. Sanguis per nares, quibundam etiam per aures exit 5, 26, 52. ferunt, vel exefa parte aliqua Sanguinem exire, vel rupta, vel ore alicujus venae patefacto 4, 4, 72 *de diabroſi, diaerſi & anaſtomofi.* Sanies, *v. p. a.* Sanguis. exit Sanies non multa *caet.* 5, 28, 90. exit ex quibusdam Sanies 5, 28, 263. quod (Specillum) madens exit 1, 3, 18. ut a ſiniſtro (hamo) Teſticulus eatenus contineatur, ne per vulnus exeat 7, 26, 13. fere vero ſit, ut ea Tunica, viſta tot medicamentis exeat 5, 28, 201. ſi Urina non exit (*poſt lithotiſmiam*) 7, 26, 112. fere vero primo per vulnus exit haec (Urina) 7, 27, 26.

¶ *cum particulis:* Ex, & Per, *v. ſup.*

Exitus, *us.* non longe ab exitu inhaereſcit (calculus) 7, 26, 12 *i. extremo foramine ſine urethrae.* exitu Deprehenduntur *phrenitici aſtuti* 3, 18, 9 *i. ſine ſimulationis, ultimo aſtu.* ut torquentibus (*in veſica*) exitus Detur 7, 27, 33 *i. effluſus. conf.* 7, 19, 46. abundeque exitus Datur intus lacdentibus 8, 4, 52. ut imus ſinus exitum Habeat 7, 2, 21. ut humor ad membranam quidem deſcendat, exitum vero non Habeat 8, 4, 46. quum ſanguis exitum non Haberet 6, 18, 110.

Exitium, *i. de morte.* quidam (morbis) longi (ſunt,) ſub quibus neque ſanitas in propinquo, neque exitium eſt 3, 1, 5. in exitium ſeſe praecipitavit 3, 21, 12.

Exerceo, *ere. i. agito.* ſic hanc Artem exercuerunt, ut I Praef. 14. poſt eos - nulli clari Viri Medicinam exercuerunt I Praef. 10.

¶ *de motu corporis:* ambulare (oportebit,) exerceri, *caet.* 3, 15, 17. *add. ib.* 18. primum eſt, mul-tum ambulare atque exerceri 5, 28, 253. ut exerceatur (*aeger*) 4, 2, 29. inſanientes vehementer exerceri debere 3, 18, 78. nutritrix cogenda eſt exerceri Ambulationibus, & his Operibus quae ſuperiores partes movent 6, 11, 15. commodè vero exercent clara Lectio, Atma, Pila, Curſus, Ambulatio 1, 2, 11. ut Lectioe & aliis Generibus exerceatur 1, 7, 1. per Manus quoque exerceri (convenit) 3, 22, 15. 4, 4, 54. tum Pila, vel Armis, aliove quo Genere, quo ſuperior pars movetur, exerceri (debet) 1, 8, 1. huic opus eſt Pila ſimilibusque ſuperiores partes exercere 1, 6, 1. (oportet) exerceri retento Spiritu 4, 2, 40. huic, quantum fieri poteſt, exercendum id eſt, quod Affectum eſt 1, 9, 1. his Corporibus, quae jam ex toto febre carent, ſed adhuc exerceri per ſe non poſſunt 2, 19, 1. Corpus puro ulcere exercendum atque alendum eſt 5, 28, 110. nec protinus exercendum id Membrum, ſed paulatim ad antiquos uſus reducendum eſt 8, 10, 76. ſuperiores Partes 1, 6, 1. *conf.* 1, 8, 1. 6, 11, 15. hunc oportet - quieſcere interdum, ſed frequenter Se exercere 1, 1, 2. *cum particulis,* Commodè, Frequenter, Multum, Vehementer; *v. in ſuper.*

¶ *i. moleſte afficio.* proximum eſt, ut infantes tenerosque adhuc pueros ſerpentia Ulcera oris, quae *Aphas* Graeci nominant, Vomitus, nocturnae Vigiliae, aurium - Humor, circa umbilicum Inflammationes exerceant 2, 1, 42. *ſynon* 43 male habent. alios aſticta, alios reſoluta Alvus exercet 1, 3, 29. quem vero frequenter cita Alvus exercet 1, 6, 1. cubantemque aegrum fluens Alvus exercuit 7, 2, 24. ſi vero reteres ſunt (Lumbici,) qui pueros maxime exercent 4, 17, 6. Quatitanis, quae per hiemem quoque exerceant 2, 1, 20. ſi vero Sudor exercet (*aegrum*) 3, 16, 56. plurimi tamen ex laborantibus reperiuntur, quos ſuperiores Venae exercent 7, 7, 163.

Exercito, *are.* facilis (ſamem fert) inexercitatus quam exercitatus homo I Praef. 115 *opp.* (facilis fanefcit) exercitatus quam [X 2]

iners 5, 26, 33. ſi corpus exercitatum eſt 5, 26, 109.

Exercitatio, *onis.* *de motu corporis* 1, 1, 6. 1, 2, 10. 2, 17, 5. 3, 6, 13. 3, 14, 8. 3, 15, 18. 3, 21, 64. *caet.* hujus Generis exercitationes 1, 1, 6. primaque autem ejus (corporis) Curatio exercitationum 1, 2, 10. exercitationis autem plerumque Finis eſſe debet ſudor aut certe laſſitudo 1, 2, 13. quod Genus exercitationis 4, 5, 7. Genera exercitationis 2, 15, 9. ea quoque Genera exercitationum 2, 15, 12. exercitationis Ordo 1, 1, 7. ¶ Ambulandi exercitatione 7, 26, 24. exercitatio quoque Ambulandi Currendique 4, 4, 46. Ambulationibus aliisque exercitationibus 3, 14, 1. 6, 6, 116. modicas exercitationes, maximeque Ambulationes 3, 22, 32. Ambulatione atque exercitatione 6, 6, 197 *diff.* exercitatione, praecipueque Curſu 3, 25, 8. *diff.* Fatigationes 3, 21, 64. Frictionibus exercitationibusque 4, 2 extr. *diff. conf.* 2, 9, 6. 3, 21, 64. 3, 22, 32. 3, 24, 16. 3, 27, 21. 4, 5, 8. 4, 5, 16. 4, 16, 11. 4, 20, 22. 6, 6, 218. 6, 7, 35. exercitatio, Geſtatio, Navigatio, Frictio 4, 5, 8 *diff. conf.* 2, 9, 6. pro exercitatione Geſtatio eſt 3, 15, 21. genera Geſtationis, exercitationis *ſynon.* 2, 15, 6 & 9. *de Ingreſſu* 3, 27, 10. neque Labori ſe neque exercitationi, neque Negotio credere 1, 2, 2 *diff.* exercitatione & Labore 4, 9, 4 *diff.*

¶ *omnique exercitatione Corporis* 2, 9, 6. exercitationesque ſuperioris Partis 4, 5, 24. exercitatio, quae ſuperiores Partes moveat 4, 5, 7. in ipſa exercitatione potius ſuperiores partes movendae 3, 27, 21.

¶ exercitatio Amplior 3, 2, 10. ut hujus generis exercitationes cibique neceſſarii ſunt, ſic Athletici ſupervacui 1, 1, 6. Frequens 3, 18, 59. Immodica 1, 3, 65. Levis 4, 5, 7. et Levia quidem genera exercitationis 2, 15, 9. Major 4, 5, 7. Matutina 1, 3, 64. Modica 1, 3, 18. 31. Modicas 3, 22, 32. Modicis 4, 24, 28. Multa 6, 6, 197. 6, 18, 121. Neceſſaria 4, 46. Neceſſariae 1, 1, 6. 4, 2 extr. 4, 16, 11. genera exercitationum Neceſſaria 2, 15, 12. Omnis 1, 3, 33. 2, 9, 6. Remiſſior 1, 2, 10. Supervacuae 1, 1, 6. Valentiora (genera exercitationis) 2, 15, 9. Vehemens 1, 3, 33. Utilis (eſt) 4, 5, 18.

¶ *cum Verbis:* *v.* Adhibeo. matutinae exercitationi non protinus cibus

parte praecidenda & eximenda est 7, 4, 9. Dens eximendus 6, 13, 15. quotiescunque Dente exento radix relicta est, protinus ea quoque ad id facto forcipe eximenda est 7, 12, 24 quodsi dolor eximi eum (Dentem) cogit 6, 9, 26. eximique eum (Dentem) placuit 7, 12, 5. exento Filo 7, 25, 24. al. excepto. festinare ad eximendum eum (Dentem) nisi res coëgit, non est necesse 6, 9, 21. ut, qui (Infans) solidus non exit, concisus eximi debeat 7, 29, 39. quum ex sevo puta omnes Membranulae diligenter exemtae sunt, aut ex alio medicamento 5, 19, 30. Pure exento 6, 13, 10. eximenduraque aut effundendum, Quicquid est noxium 7, 19, 34. conf. 7, 26, 77. malum Punicum excavare, exentisque omnibus Seminibus 4, 19, 25. vitiosus Sinus bronchoceles totus cum velamento suo eximitur 7, 13, 5. Sordes, v. inf. Specillo. tum Suturam eximi debent 7, 9, 20. Telum eximendum est 7, 5, 12. sub eo, quod eximitur ib. 13. quod totum (in osse) vitiatum, Totum eximendum est 8, 2, 23. ubi tota (Tunica) exenta est 7, 6, 15. si quando autem Tunica eximi non poterit 7, 13, 8.

¶ Quicquid autem ex his in conspectum venit, vel Digtis vel Unco eximendum est 7, 26, 77. protinus ea quoque (radix dentis) ad id facto Forcipe, quam *ψαλξ* Graeci vocant, eximenda est 7, 12, 24. Specillum lana involutum in resinam quam glutinosissimam - demittendum, idque in aurem injiciendum, ibique vertendum est: utrique enim comprehender & eximet (pulicem aliudve animal) 6, 7, 97. si sordes, eaeque molles sunt, (in aure,) eodem Specillo (oriculario) eximendae sunt 6, 7, 73.

Exinatio, ire. quum evidens sit, omni purgatione non superiora tantummodo, sed etiam inferiora exinaniri 4, 24 extr. post cibum vomere, atque ita Ventrem exinanire 4, 12, 3. quando Venter, quando Corpus ipsum exinaniretur 3, 4, 31.

Existimo, are. quale quid vivo homine est, tale existimare esse moriente I Praef. 68. existimo 3, 4, 14. 4, 19, 15. existimamus 5, 28, 195 i. cognoverimus. ut aliquis hanc esse (futuram,) etiam si rima est, existimet eo loco, quo subesse hanc verisimile est 8, 4, 15.

Existo, ere. profecto verisimile est, & Hippocratem & Erasistratum, & quicumque - rerum quoque naturam ex aliqua parte scrutati sunt, non ideo quidem medicos fuisse, verum ideo quoque ma-

jores medicos existisse I Praef. 78.

Exitium, Exitus, v. sub Exeo.

Exonero, are. praeter haec duenda alvus est, - si quidem id quoque exonerato corpore (per vomitum sc. 18.) prodest 3, 12, 19.

Exorior, iri. quum in humeris aliusve commissuris dolor aliquis exortus est 4, 23, 2. dein suppuratione exorta est 7, 3, 6.

Expavesco, ere. subito etiam terri, & expavescere, in hoc morbo (infania) prodest 3, 18, 74.

Expedio, ire. neque quaerendum esse, quomodo spiremus; sed quid gravem tardumque spiritum expediat I Praef. 63 i. *respirationem liberiores faciat*. eaque (medicina) non minus grata fuit his, quos Hippocratis successeurs non resecerant; quam nunc est his, quos Herophili vel Erasistrati aemuli diu tractos non expedierunt 3, 9, 15 synon. ib. 11 explicuerunt, i. sanarunt.

Expeditus, a, um. si teritur (cibus) intus, eum quaerendum esse; qui facillime teri possit: si putrescit, eum, in quo hoc expeditissimum est I Praef. 37 synon. mittere autem sanguinem, quum sit expeditissimum, usum habenti; tamen ignaro difficillimum est 2, 10, 42 opp. non est expeditissimum, scire caet. 3, 6, 10. expeditissimum autem est, contere caet. *quae sequuntur* 5, 28, 190. in carie quidem expedita Cognitio est, si specillum demittitur caet. 8, 2, 15. sanum tamen Corpus spissat (aquilolo) & mobilis atque expeditus reddit 2, 1, 24 i. *promptius ad functiones peragendas*. expedita Curatio est in fistula simplici caet. 5, 28, 163. ejus vulneris expedita magis Curatio est, ex quo sanguis bonus fluxit 5, 26, 79. expeditior reliqua Curatio est 6, 18, 8. quod (Emplastrum) expeditissimum est 5, 19, 19 i. *facillime & celerrime confici potest*. quantoque minor generi huic (xerophthalmiae) impetus, tanto Finis minus expeditus, est 6, 6, 174 *perperam leg. expeditior. conf.* 4, 4, 75. expeditus ad idem fit (Malagma) 5, 18, 36 tertianarum quartanarumque (febrium,) quarum & certus circuitus & finis integer & liberaliter quieta tempora sunt, expeditior Ratio est 3, 5, 7 i. *cognitu curatque facilius*. si vero sanguis tantum fluxit (in haemoptys,) expeditus & Remedium & Finis est 4, 4, 75. protinus infania timenda est, ubi expeditior alicujus, quam sani fuit, Sermo est 2, 7, 60 i. *celerius, citatior*.

Expedito, adv. fieri (id) potest, sed expeditus in puero, quam in

viro, in eo, cui caet. 7, 25, 2. si nervi infirmi, caet. expeditus os reponitur, sed & multo facilius excidit 8, 11, 28.

Expedit, imperf. ut neque aliud quam expedit, neque ejus ipsius nimium sumatur 2, 16, 2. quod in superioribus ventris morbis non expedit 4, 15, 7. nunquam vinum salum bibere expedit 1, 6, 4. similiter cum infn. *activ.* 3, 27, 20. 4, 2, 17 seq. 53. 4, 9, 17. 4, 11, 15. 5, 28, 17. 6, 6, 202. 8, 9, 8. bibere huic assidue vinum dilutum lene, quam aquam, magis expedit 1, 4, 12. acetum acre per se sorbere, & magis etiam, quod scilla conditum est, expedit 4, 9, 5. fereque adhibetur (balneum,) ubi summam cutem relaxari, evocarique corruptum humorem, & habitum corporis mutari expedit 2, 17, 8. quos (musculos nervosque) incidi non expedit 5, 26, 137. expeditre quoque, per modicas potiones misceri novam materiam corruptae 3, 6, 7. conf. cum infn. *pass.* 7, 5, 23. his vero neque intendi nervos, neque ossa tractari, satis expedit 8, 10, 85. quando potiones febricitantibus dari expedit 3, 6 argum.

Expello, ere. subitoque inter integram atque emortuam partem caruncula, quae, quod Abscessit, expellat 8, 3, 37 i. *protrudat*. expellere ex vesica cum urina Calculum videtur haec compositio 5, 20, 18. primum circa cervicem quaeritur Calculus, ubi repertus, minore negotio expellitur 7, 26, 37. si jam Corruptum est, nihil commodius est, quam id, qua via primum expelli potest ejicere 1, 3, 43 synon. *de vomitu*. si quid jam Corruptum esset, expelli debere confessus est 1, 3, 39 *de purgatione*. ex ea radice in pueris novus dens subit, qui multo saepius priorem (Dentem) expellit 8, 1, 42 i. *protrudit*. Infantem vero mortuum aut Secundas expellit aquae potio cui caet. 5, 25, 32. *de luxatis*: omnes Articuli excidunt aut vi expulsi, aut caet. 8, 11, 11. id, quod expulsum est 8, 11, 29. si quoque reposito osse nervi distenduntur, rursus id protinus expellendum est 8, 25, 8.

¶ i. improbo. idem (Asclepiades) purgationes quoque eodem volumine expulit 1, 3, 37 synon. *rejecit*, submoveo, condemo ib. 35, 38, 39. quod Erasistratus in podagricis expulit 4, 24, 32.

Expendo, ere. pondere metiri, antequam expendatur ingrediens compositi medicamenti 5, 19, 33.

Expergiscor, sci. si saepius expergiscitur

scitur aliquis, quam assuevit, deinde iterum soporatur 2, 24. *conf.* 3, 20, 8. dein somnus (quem) oppressit, sic ut stertat, neque expurgiscatur 2, 81. *conf.* 3, 20, 7. ubi expectatus est aliquis 1, 2, 7. ubi mane expectatus est (*aeger*) 3, 23, 20. postque somni tempus, & quum expectati sunt 3, 5 extr. quum possit ille nunquam expurgisci 3, 23, 7.

Experior, iri. oportet itaque, ubi aliquid non responderet, - experiri Aliud atque Aliud 3, 1, 18. satius est enim anceps Auxilium experiri quam nullum 2, 10, 22. post febrem experiri (oportet) Balneum & Vinum 3, 13, 3. *conf.* 3, 15, 9. multo melius est, ante Emplastra experiri 8, 4, 35. ac neque omni tempore, neque in omni aetate, neque in omni vitio id experientum est, *caet.* 7, 26, 19. in pueris vero Idem (*sanguinis missionem*) experiri, & in senioribus, & in gravidis quoque mulieribus, vetus non est 2, 10, 2. fortasse responsurum fuisse id, Quod aliquis esset expertus I Praef. 82. eaque (Remedia,) - in remissionibus (morborum) potius experienda esse 3, 2, 5. ante scalpellum experienda Vinctura est in hernia 7, 20, 1. ubi Ultima experiri statutum est 7, 26, 23. optimum itaque est, Utrumque experiri 3, 18, 16. *sine casu*: si quis tamen experiri volet, sic experiatur, si 2, 15, 4. experiri tamen oportet, quia bene res saepius cedit 7, 7, 50. *cum ablativo instrumenti, & particulis*: experiri Manu, qua parte est tumor maxime cedat 7, 17, 6. & tum Vi quoque experiendum, An cutis sequatur 6, 18, 12. ubi in balneum venit, paulisper resistere (debet,) experiri, Num tempora adstringantur, & An sudor aliquis oriatur 2, 17, 16. *i. attendere*. maximeque id Sub Digitis quoque experiendum est 7, 26, 65. *antea* 25 digitis quoque demissis cognoscitur.

¶ **i. patior, sentio.** neque aequae magnas Febres experiuntur (seniores) 2, 7, 69. is locus, qui expertus Ferrum non est 7, 2, 13. imbecillus homo, iturus in balneum, vitare debet, ne ante Frigus aliquod experiatur 2, 17, 16. nitri Ignem non experti 5, 19, 45. sulphuris Ignem non experti, v. Sulphur. ei vero (vulneri,) quod expertum Ignem non est 5, 27, 13. *opp.* ulto 12.

Experientia. ac. requirere etiam, ratio idem doceat, quod experientia I Praef. 59. a certis potius & exploratis petendum esse praedictum, id est, his, quae experientia in ipsis curationibus docue-

rit, sicut in caeteris omnibus artibus *ib.* 52. verumque est, ad ipsam curandi rationem nihil plus conferre, quam experientiam *ib.* 76. hi, qui se *εμπειροὺς* ab experientia nominant *ib.* 46. v. Respondeo.

Experimentum, i. Serapion primus omnium, nihil hanc rationalem disciplinam pertinere ad medicinam, professus, in usu & experimentis eam posuit I Praef. 17. quia non ab obscuris causis, *caet.* sed ab experimentis, prout cuique responderant, medendi vias traxerint *ib.* 53. ne inter initia quidem ab istis quaestionibus deductam esse medicinam, sed ab experimentis *ib.* 54. alii, sibi experimentorum tantummodo Notitiam necessariam esse contendunt: alii, nisi corporum rerumque naturalium ratione comprehensa, non satis potentem usum esse proponunt *ib.* 21 *synon.* neque vero insipientur, experimenta quoque esse necessaria, sed ne ad haec quidem aditum fieri potuissent, nisi ab aliqua ratione, contendunt *ib.* 29. quod parum artis esse in Observatione experimentorum credunt I Praef. 92. Sola I Praef. 99. his uti (oportet,) quae experimentum Approbat 4, 2, 21. haec autem Cognosci experimentis I Praef. 64. agrestium experimentum Cognitum est 6, 9, 29. *conf.* 5, 28, 111. utrum autem aliquid horum sanabile sit, an non, experimento facile Colligitur: incidi enim cutis debet *caet.* 5, 28, 302 seq. interdum valerdinis causa recte fieri (istud) experimentis Credo 1, 3, 48. ego experimentis quemque in se Credere debere existimo, calida potius (aqua) an frigida utatur 4, 19, 15. primum reperimentibus experimentum Fiat 6, 16, 2. cuius (*rei*) experimento Moti quidam *caet.* 7, 4, 17 *synon.* usus 15 *i. observatio.* ab experimentis, prout cuique Responderant I Praef. 53. discernere cacoethes a carcinomate nemo Scire potest, nisi tempore & experimento 5, 28, 36. neque rationalibus se, neque experimenta tantum Spectantibus, annumerari volunt I Praef. 92. *opp.* quos experimenta sola Sufficiunt I Praef. 99. sed id saepe commode respondere, experimenta Testantur 4, 4, 90.

Explano, are. tum eam parrem (curationis) explanaturus 7, 17, 10.

Explanatio, onis ut difficilis haec explanatio sit simul & pudore & artis praecepta servantibus 6, 18, 3. *i. de herniis traditio, expositio.*

Expleo, ere. ubi expletus est aliquis 1, 2, 22. *i. cibis impletus, satiatus.* si haec sit (*catarrha deposita*),

Curatio expleta est 7, 7, 144. *i. peracta.* furunculus ovi dimidii Magnitudinem raro explet, nunquam excedit 5, 28, 120. *i. aequat.* quinque ossa recta ad digitostendenta Palmam expleant 8, 1, 91. *i. consuevit, constituunt.* minus vero removeatur, si quid paulum saltem juvat, quia profectus tempore expletur 3, 1 extr. *i. plenus & perfectus redditur.*

Explico, are. quae deinceps exsequi aggrediar, dilatisque in aliud volumen ossibus, in hoc Caetera explicabo 7 Praef. 20 *synon.* Causas, v. inf. Tempora. in hoc autem volumine eas (Compositiones) explicabo, quae *caet.* 5, 27, 6. oculorum, aurium, dentium Dolor, & si quis similis est, alias erit explicandus 4, 2, 2. quae (Emplastra) supra explicui 5, 28, 142. de quibus (Febribus) suo loco dicam: nunc vero eas (Febres) explicabo, quae 3, 5, 8 *synon.* sequitur, ut in quoque morbi genere proprias Notas explicem, quae 2, 8 Praef. Quae quoque facilius explicem 7, 18, 1. quae Pes simul explicanda est 7, 8 extr. alii balbum tiendo vix Sensus suos explicant 5, 26, 226. si lingua resoluta est, sic, ut Sermo hominis non explicetur 4, 2, 38. minus facile Sermo explicatur 7, 9, 2. in quibus (instantis valetudinis Signis) explicandis 2 Praef. 1. eorum (remediorum) Tempora & Causas parum explicuit 6, 8, 16. quae vero auxilia sint, - eo loco explicuitum est, quo febrium curatio exposita est 4, 2, 12 *synon.* adulta quomodo curanda sint, jam explicui 7, 7, 180. *cum* De: De pituitae quoque tenuis cursu, - quatenus medicamentis agendum est, jam explicui 7, 7, 143.

¶ si moverat sudorem, explicuisse se aegrum iudicabat 3, 9, 11 *synon.* 13 & 14 liberare.

Exploro, are. primo tamen remedia exploranda summa cura fuisse, nunc vero illa explorata esse I Praef. 60. petet autem (medicus) novum consilium non ab rebus latentibus, - sed ab his, quae explorari possunt, id est, evidentiibus causis *ib.* 84. *opp.* & *synon.* a certis potius & exploratis petendum esse praedictum *ib.* 52. quibus exploratis 5, 26, 94 *synon.* cognitio 65. nihil tamen melius est, quam certiore id Nota explorare 8, 4, 7. ubi, quo maxime ferat (sistula,) Specillo exploratum est 7, 4, 6. id Usu explorasse ad quod ante conjectura aliqua ducti essent I Praef. 30.

Expono, ere. Caetera, quae pertinent ad *caet.* exposita sunt 5, 28, 156. & febrium quidem Curatio exposita

exposita est 3, 18, 1. eo loco explicatum est, quo febrim Curatio exposita est 4, 2, 11 *synon* eadem Curatio adhibenda, quae in recentibus vulneribus exposita est 5, 26, 23. facienda Eadem sunt quae in naribus aduflis exposita sunt 7, 12 extr. expositis simplicibus Facultatibus, dicendum est 5, 17, 1 *synon*. exposuisse tantum Genus vitii, satis est 6, 6, 204. quae (Medicamenta) prima parte superioris capitis exposita sunt 6, 12, 1. -- huius capitis 8, 9 extr. quas (Notas) in carcinomate exposui 7, 14, 13 ea Signa, quae in priore volumine exposita sunt 3, 2, 3. *conf.* 7, 3, 1. non alienum videtur exponere, quae tempora anni *caet.* 2 Praef. 3. finito vitio quemadmodum agendum esset, jam alias superius exposui 7, 30 extr. si quae sunt, quae exasperatura eorum animos sunt, optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae subtrahere: & quum expectati sunt, tum exponere 3, 5 extr. *i. narrare, referre.*

¶ *i. pateo: cum dativo.* non aequè magnis Inflammationibus pars ea exposita est 7, 16, 14. quos (os) tenerum adhuc, Injuriae sub tenuitate expositum est 8, 9, 6. saepiusque Oculis expositum est (*apostema*) 5, 28, 132. Oculis id expositum est 7, 27, 6. caput igitur, eaque, quae in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur, sed etiam quatenus Oculis nostris exposita sunt 4, 1, 3. gravioribus Periculis is locus expositus est 8, 9, 1. quibus Periculis etiam magis id expositum, quod iuxta ipsos articulos ictum est 8, 10, 81. *cum praepositione:* idque non in Graecia tantummodo, sed in aliis quoque gentibus celebre est, adeo ut nulla medicinae pars magis Per nationes quasque exposita sit 7, 7, 164 *synon.* celebris, *recepta sit.*

Exprimo, ere. Humor ex amaris nubicus aut ex nucleo mali Perfici expressus 6, 7, 15. eaque Linteolo contegenda in aqua frigida madefacto, dein bene expresso 5, 28, 60. ubi jam bene Manipulus coctus est, ibidem expressus projiciatur 5, 25, 13. id (Oleum,) quod ex amaris nubicus exprimitur 6, 7, 94. deligandumque brachium superimposito expresso ex aqua frigida Penicillo 2, 10, 54. v. Penicillus. expresso Pure 5, 28, 118. si Pus se ostendit, scalpello dividi debet, & quicquid intus humoris est, exprimi 7, 7, 11. ex qua ipsa (pustula) Quod exprimitur 5, 28, 245. ministrum ab inferiore parte exprimere moderare Scrotum oportet 7, 19, 31. fovere

oportet vapore aquae calidae: id & Spongia expressa atque admota sit, & *caet.* 6, 8, 1. levat Spongia imposita, quae subinde ex oleo vel aceto vel aqua frigida exprimitur 4, 24, 20. Spongia vel ex aqua frigida vel ex vino vel ex aceto expressa 5, 2, 3. *add.* 5, 26, 96. 128. 7, 7, 91. 7, 15, 10. 7, 16, 20. Spongiam concavam imponere (expedit,) subinde aqua frigida expressam 4, 2, 17 al. in aqua fr. Morg. ex. v. Spongia. si simul ex utraque (herba) Succo expresso, caput impleatur 3, 18, 30. ex malo Punico dulci Succus exprimitur 6, 10, 5. ex his (myrti baccis) Vinum exprimere 4, 19, 24.

¶ *i. officio, prodico:* rubetque (abscessus) cum calore, & paulo post etiam cum duritia, magisque nocenter adolescit, & sitim vigiliamque exprimit 5, 28, 133. perque somnum (si) palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet, neque id fluens alvus expressit 2, 6, 8. magna vi luctari (oportet in linguae paralyti,) ut verba exprimentur 4, 2, 40.

Expugno, are. horror ipse per eadem, quae supra praescripta sunt, expugnandus 3, 15, 15.

Exlanguis, e. si quis sani corporis vulnere factus exlanguis est 2, 8, 90.

Exsanio, are. exsanat enim (sal, si aridum vulnere imponitur, *caet.*) 5, 27, 7.

Exscreo, are. si aeger facile spirat, facile exscreat 2, 8, 3. Vix exscreare, (mali morbi testimonium est) 2, 4, 5. ubi Nihil est, quod exscreetur 4, 6, 18. ita, ut Nihil exscreetur 4, 4, 65. si Nihil aeger exscreat, nisi Pituitam spumantem 2, 8, 72. in ea (phthisi) quoque frequens tussis est & Pus exscreatur, interdum Cruentum aliquid 3, 22, 11. Quicquid exscreatum est 3, 22, 11. qui spumantem Sanguinem exscreant 2, 7, 41. neque Quicquam, ut Exulcere exscreatur 4, 4, 68 cupiditas tussendi est, & paene Nihil In tussi exscreatur 2, 7, 91. huic dolori lateris febris & tussis accedit, & Per hanc exscreatur, si tolerabilis morbus est, Pituita; si gravis, Sanguis 4, 6, 5.

Exsequor, qui. quae deinceps exsequi aggrediar 7 Praef. 20 *synon. ib.* explicabo. ego autem nobilissima (Collyria) exsequar 6, 6, 47. quas (vulnrum ulcerumque multorum Curationes) alibi exsecutus sum 7 Praef. 17. exsequentibus nobis morborum Curationes 2, 18, 4 ipsam Curationem exsequentibus 5 Praef. extr. Medicamenta quoque his idonea exsecutus sum 7, 2, 2. Re-

media singularum laborantium partium exlequar 4, 2, 1.

Exsicco, are. id acetum (*cum sale injesto & liquato*) coquunt, donec exsiccentur 6, 15, 7.

Exsolvo, ere. febrem autem ardentem - subitus horror exsolvit 2, 8, 55 *i. finit salutariter, Alet Hippoc.*

Exsorbeo, ere. necessarium est exsorbere portionem meri vini cum pipere, *caet.* 5, 27, 43.

Expecto, are. alia (genera curationum sunt,) in quibus nullus dies urget, & expectare tutissimum & facile est 7, 7, 37. expectandum igitur est, donec 7, 7, 134. ex ratione ejus Accessionis, quae expectabitur, aut in metu non erit 2, 12 extr. *synon.* sic aegros nutriebant, ut dierum imparium Accessiones expectarent 3, 4, 38. neque enim semper Concoctionem res expectat 2, 10, 25 *i. expectare potest, venae sectionem eo usque deferre permittit.* expectandus est Dies tertius 3, 5, 4. *conf.* 3, 23, 15. qui osse nudato Diem tertium expectant, ut tunc excidant (cariam) 8, 2, 26. ab illo tempore expectato Die tertio 3, 4, 24. quod die Febris expectabitur 3, 14, 7. ubi id (Frigus ante febres) expectatur 3, 11, 2. utrum tot Horae expectandae sint, quot febre habuerunt 3, 4, 57 *synon. ib.* praeteriri debeant, intermittendae, Infania expectanda est 2, 7, 46 *i. metuenda.* expectanda ergo Intermissio (febris) est 2, 10, 33 *synon. ib.* speratur, ultima expectanda Maturitas est (*abscessus*) 7, 2, 17. quum corpus ita se habet (*in febre*), ut major Remissio non expectetur 3, 5, 11 *synon.* 2, 10, 33. speratur. in his (curationibus) Ver expectandum est 7, 7, 38.

Expectatio, onis. sub expectatione proximae accessionis 3, 12, 10. sub expectatione accessionis quartae *ib.* 16.

Exspiro, are. quum aetate nostra caecam, ex naturalibus partibus carne prolapsa & arente, intra paucas horas exspiraverit 1 Praef. 81 *i. mortua sit.*

Expumo, are. purgare aurem oportet & spiritum continere, donec inde humor aliquis expumeret 6, 7, 84.

Expugno, ere. Pus expuere 2, 4, 5. Pus expuisset in hoc morbo (*phthisi*), deinde ex toto spuerit desisset, mortiferum est 2, 8, 77. fereque juvenes sunt, qui Sanguinem expuunt 2, 1, 50 *i. haemoptysi laborant.* magis terri potest aliquis, quum Sanguinem expuit 4, 4, 64. saepe faecinae, quibus Sanguis per menstrua non responderet, hunc expuunt 4, 4, 71.

Extinguo, ere. aqua a ferrario fabrico.

bro, in qua candens Ferrum subinde extinctum sit 4, 9, 8. admove oportet naribus extinctum ex lucerna Linamentum 4, 20, 5. extincti Titiones 2, 17, 24. extinctis Testis & Titionibus 3, 12, 14.

Exsto, are. cubitus - in summo capite duobus quasi verticibus exstantibus in sinum humeri - se inferit 8, 1, 81.

Exsugo, ere. homo adhibendus est, qui vulnus exsugat 5, 27, 32. quiquis exemplum Pylly secutus, id vulnus exsuxerit *ib.* 36.

Extendo, ere. extendendi - alia atque alia Genera 8, 16, 8. ut valentius extendatur (Brachium) 8, 10, 55 *i. extendi possit*. si in priorem partem (humerus excidit,) summum quidem Brachium extenditur, minus tamen quam naturaliter 8, 19, 3. *i. extendi potest*. ut Brachium extendat (minister) *ib.* 5, 18. si in priorem (partem) prolapsus est (cubitus) extantum Brachium est, neque recipitur: si in posteriorem, Brachium curvum est, neque extenditur (*i. extendi potest*) 8, 16, 3. 4. commodissimum est eadem ratione Brachium extendere, quae *caet.* 8, 16, 12. ◉ Coleman extendendo dolorem levant (pueri calculosi) 2, 7, 36. si in priorem (partem femur prolapsus est,) Crus plicari non potest, extensumque alteri cruri ad calcem par est *caet.* 8, 20, 7. si in posteriorem, extendi non potest Crus *ib.* 10. non facile Crura extendi possunt 7, 27, 5. extensis Cruribus 7, 27, 36. *conf.* 7, 27, 30. si in priorem partem Cubitus prolapsus est, extendi per duas manus - satis est 8, 16, 10. ut Cutis hoc ipso extenuetur, quo extenditur 7, 4, 33. quae (cicatrices) fere callosa efficit, ut extendi Digitus non possit 7, 32, 6. in his (Digitis) extendendis non aequè vi opus est 8, 19, 2. extensis jacere Feminibus & Cruribus oportet 7, 27, 30. ad extendendum in hoc casu Femur 8, 20, 13. utille (minister) Habenam, hic Brachium extendat 8, 15, 18. *conf.* 8, 16, 10. quae (vena) quo tendat, facile Hamulo extento cognoscitur 7, 36, 10. extendendum (esse Hominem) 8, 14, 8. ut leniter Humerus extendatur 8, 10, 46. Manus sine ratione extenduntur (morte appropinquante) 7, 23, 5. futurumque est, ut tarde Membrum id vel extendatur vel contrahatur 5, 26, 181 *opp.* major tamen in extendendo (Membro) mora est *ib.* 182. protinus id Membrum oportet extendere 8, 10, 8. reponendi (luxata) ratio una est, - utrumque Membrum in diversas partes extendere 8, 16, 6. extendendi (Membra) tamen alia at-

que alia genera sunt *ib.* 8. qui (axes) ut in torcularibus converfi, rumpere quoque, si quis perseveraverit, non solum extendere Nervos & Musculos possunt 8, 20, 19. hi processus (condyloidei occipitis) interdum in posteriorem partem excidunt, quo fit, ut Nervi sub occipitio extendantur 8, 13, 2. Nervis extensis 8, 20, 21. quibus (Nervis) extensis 7, 5, 35. extendendique, ut supra docui, Pedes 7, 27, 34. extento Scroto, ut cutis inguinis intenta sit 7, 19, 5. minister autem sinistra manu comprehenso scroto, sursum versus eum (Sinum) debet extendere 7, 19, 8. ex quibus evenit, ut inter illa Sinus super pubem sine ullis rugis sit extensus 7, 26, 32.

¶ *cum particulis*: In diversas partes 8, 16, 6. Per manus 8, 16, 10. Facile 7, 27, 5. Leniter 8, 10, 46. Minus, Naturaliter 8, 15, 3. Sursum versus 7, 19, 8. Tarde 5, 26, 181. Valentius 8, 10, 55.

Extenuo, are. quae (medicamenta) ad extenuandam Aspritudinem sunt 6, 6, 161. *add.* 216. prolapsus in ipsam fistulam Calculus, qui subinde ea extenuatur 7, 26, 12. per quae cum Carne Callus quoque extenuatur 8, 10, 128. extenuat Cicatrices vel smilion vel *caet.* 6, 6, 153. quaeque ad extenuandas Cicatrices supra comprehensa sunt 6, 6, 196. iisdem medicamentis, quae vel Cicatrices vel Aspritudinem extenuant 6, 6, 216. iisdem medicamentis, quibus Cicatrices in oculis extenuantur 7, 7, 19. extenuat Corpus aqua calida, *caet.* 1, 3, 32. postero quoque die videre (commodum est,) plenius Corpus sit, an extenuetur: id enim, quod extenuatur, medicinam recipit 3, 21, 29 *de hydropico*. quum jam longo morbo Corpus ejus esset extenuatum & confectum 2, 6, 25. extenuato jam Corpore 2, 8, 101. quibus extenuatum Corpus 4, 4, 26. ut effusus humore extenuetur (Corpus) 7, 29, 25. & decem quidem diebus extenuabitur fame Corpus 8, 9, 20. Corpus inedia in decimum diem extenuandum 8, 10, 83. quae (ultima maturitas abscessus) Cutem extenuet 7, 2, 17. ut Cutis hoc ipso extenuetur, quo extenditur 7, 4, 33. alia vehementer Cutem extenuant 7, 2, 18. si mollita sic & extenuata Cutis reducenti paruit 6, 18, 8. Humeri, Jugulum, *v. inf.* pectus, praecipueque crura & narturium Lienem extenuant 4, 9, 12. quum sanies profluxerit, extenuabitur is Locus, & facilius cutis ducetur 6, 18, 13. omnia etiam urinam moventia, quia Materiam extenuant, utilia sunt 5, 27, 45. *conf.* 4, 4, 42.

quoque in eo (Membro) plus usus superest, eo minus id extenuatur 8, 11, 24. Pectus atque humeri circaque jugulum utrumque extenuatur in *hepaticis* 4, 8, 6. Pili primum extenuantur, deinde excidunt 6, 4, 1. extenuant eandem (Pituitam) omnia salsa atque acida & acida 2, 23, 2 *opp.* crassiores faciunt *ib.* 1. neque utilia sunt, quae urinae movendae sunt apta, quia possunt, dum transiunt, ibi quoque Pituitam extenuare 4, 4, 42. vitatis omnibus Pituitam extenuantibus 6, 6, 67. victus optimus est, qui Pituitam extenuat 6, 6, 203. multa calida aqua vulnus fovendum, donec Scrotum ipsum & extenuetur & rugosius fiat 7, 19, 43. tenuis vero homo implere se debet, plenus extenuare 1, 3, 30. hae vero (Suturae,) quae super aures transverfae sunt, totis oris paulatim extenuantur 8, 1, 13. ubi vero omenum est (in *omphalocele*,) - Tumor mollior, & ab ima parte extenuatus in verticem est 7, 14, 10. ubi his Tumor extenuatus est 8, 10, 130. eaque (Tunica *sclerotica oculi*) qua parte alba est, satis crassa, pupillae loco extenuatur 7, 7, 118 *opp.* extenuataeque (duae *Tunicae oculi*) & in unum coactae *ib.* 120. si Venter - non extenuatur 2, 8, 21.

¶ *Extenuantia, caet. absolute*. quum vero inter extenuantia poluerim vomitum & dejectionem 1, 3, 34. abstinere ab omnibus acerbis & extenuantibus 5, 28, 254. nihil ex his, quae extenuant 6, 6, 29. per eos Cibus, qui extenuant 3, 24, 10. quumque omnibus lippientibus vitandi Cibi sint, qui extenuant 6, 6, 134. Cibi autem sumendi sunt acres & extenuantes 6, 6, 166. tum Cibus utendum acerbis & extenuantibus 6, 6, 199.

¶ *cum particulis*: Ab ima parte extenuatus In verticem tumor 7, 14, 10. Minus 8, 11, 24. Per quae callus extenuatur 8, 10, 128. Paulatim 8, 1, 13. Vehementer 7, 2, 18.

Exterus, Exterior, Externus, *v. sub Extra*.

Exterreo, eri. quod illis (infantibus) contrarium esset exterreri 3, 18, 13.

Extorreo, ere. si vero ardens febris extortet (aliquem) 3, 7, 13.

Extra, *cum casu*: totae hae (tunicae) extra Scroto Collocandae excidendaeque sunt 7, 21. extra linea extra plagam Dependere debent 7, 19, 19. sic ut extra tabulam non Emineat, (auris) 6, 7, 101. ejus lini capita extra plagam Relinquenda sunt 7, 19, 36. majore parte extra id (scapularum, os) Situm

Situm (superius humeri caput) 8, 1, 77. **Sum**: & ita apud eum (methodicum) morbi cognitio extra artem, medicina intra usum est I Praef. 101 *opp.* i. e. ad cognoscendum morbum artei non opus est, ad curandum sola experientia adhibeatur. *sine casu*: tunicam extra Collocare (oportet) 7, 19, 32. extra Emortuum est (omentum) 7, 21, 10. ubi jam nihil tale extra Fertur 7, 27, 32. eodem paene momento triplex Motus adhibendus est, in utrumque latus, deinde extra 7, 26, 18. sive extra Remanet (cubitus,) sive intus revertit 8, 16, 14 *opp.* extra enim pes ultimus Spectat 8, 20, 4 *i. extrorsum*. **Sum**: si, quicquid laesum est, extra est, neque intus reconditur 6, 18, 89. idque si intus est, - si extra 6, 18, 114 *opp.* hujus (fistulae) ea pars, quae intra, paulo longior esse debet, quam quae extra 7, 15, 7 *opp.*

Extraneus, a, um. utiliorum tamen medicum esse amicum (conicio,) quam extraneum I Praef. 116.

Exterus, a, um. exterae gentes I Praef. 103.

Exterior, us. Arteria (aspera) exterior ad pulmonem, stomachac interior ad ventriculum fertur 4, 1, 7 *opp.* i. anterior, posterior. ut exteriorem quoque Cutem decoloret 2, 8, 69. interior Os (digiti) in vertice sinuatur recipitque exterioris exiguum tuberculum 8, 1, 93. exterior Pars quae sit in articulis, v. 8, 1, 75 *vel* Pars. quae (lamina meningophylax) demissa sic, ut exterior Pars ejus cerebro propior sit 8, 3, 28 *i. latus exterius*. exteriorem Partem palpebrae 7, 73. quae (suppuraciones) in exteriorem Partem feruntur 2, 8, 7 *opp.* 8. quae intus procedunt. quae (suppuratio) in exteriorem Partem prorumpit 2, 8, 70 *opp.* 69. quae intus tendunt. in exteriorem Partem recurvatae (costae) 8, 1, 60. (fistula) recurvatis in exteriorem Partem labris 7, 15, 6. os medium in exteriorem Partem inclinatum 8, 1, 15. totum mentum inclinatur & in exteriorem Partem promovetur 8, 12, 3. vertebra in exteriorem Partem prolapsa 8, 14, 8. ut is pilus in exteriorem Partem (palpebrae) postea spectet 7, 7, 75. ab exteriore Parte, ab interiore 4, 1, 40 7, 7, 15 *opp.* ab exteriori Parte, ab interiori 7, 26, 53 *opp.* ab exteriore Parte 8, 1, 97. *caet.* v. Ab. (ut manus) ab interiori Parte in exteriorem, acum immittat 7, 16, 15 *opp.* *conf.* Pars & A. ut ex Parte exteriore aspera, ex interiore laevis sit (arteria aspera) 4, 1, 11 *opp.* sinapi ex Parte

exteriore faucibus impositum 4, 4, 56. cui, febre non quiescente, exterior Pars frigit, interior sic calet, ut etiam sitim faciat 2, 6, 20 *i. partes*, *opp.* ubi exterior Pars corporis frigit, interior cum siti calet 2, 14, 26 *opp.* recurvatum magis (os pectinis) in Exteriora in faeminis 8, 1, 99.

Extremus, a, um. si extremam Alvim spiritus sequitur 2, 8, 29 *i. faeces*. humerus extremis utrinque Capitis tumidus 8, 1, 73. Cutis extrema 7, 26, 14 *i. praepulium*. extrema (Lamina) 7, 5, 25. extrema Pars ejus (fasciae) 5, 26, 148. v. Lingua. ad extremas Partes, id est, crura brachiae 4, 14, 4. vulgo extremitates. superest, ut ad extremas Partes corporis veniam, quae articulis inter se conferuntur 4, 22, 1. extremae Partes corporis 4, 11, 19. extremis abdominis Partibus inhaerescunt (costae spuriae) 8, 1, 63. extremae Partes membrae 3, 3, 11. maxillae Partes extremae quasi bicornes sunt 8, 1, 34. extremaeque Partes 2, 7, 31. extremae Partes 2, 8, 130. 3, 22, 40. 4, 12, 2. 5, 26, 57. 7, 23, 5. extremas Partes 2, 4, 10. 2, 14, 19. 4, 6, 11. extremis Partibus 8, 1, 78. extremisque Partibus 5, 26, 40. in extremis Partibus 2, 8, 19. 3, 19, 22. 4, 8, 13. Pulmone duntaxat extremo 5, 26, 151. in Tergo extremo 7, 25, 17. Uneus extremus 7, 26, 59. extremo Ungui (oculi) 7, 7, 24. pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse ium ventrem & Extrema corporis 7, 29, 10 *i. extremitates superiores & inferiores*. mediumque (ulcus) sanescit, Extremis procedentibus 5, 28, 70.

cum Particulis: Ad extremum *i. in extremo* 7, 8, 11. 7, 26, 53. In extremo 8, 1, 85.

Externus, a, um. oculos ab externo Casu tuetur 6, 6, 223 *i. laesione*. ne externum Sonum accipiant (aures) 6, 7, 82. externo & infuso Spiritu circumdata (intestina) 7, 16, 6.

Extrinfecus. calvaria, ex interiore parte concava, extrinfecus gibba 8, 1, 2 *opp.* jecur intrinfecus cavum, extrinfecus gibberum est 4, 1, 16. extrinfecus contra ventriculum ipsum cucurbitula Admovenda est 4, 11, 20. v. Admoveo. tenui ferramento id totum extrinfecus Adurendum est 7, 7, 106. extrinfecus autem Circumdanda habena est 8, 5, 10. plaga ipsa Curanda extrinfecus futura *caet.* 5, 26, 150. pure extrinfecus Emissio 2, 8, 71. ubi exaestuat (stomachus,) aceto cum rosa extrinfecus subinde Fovendus est 4, 5, 4. aptiusque extrinfecus Imponi remedia, com-

pertis interiorum & sedibus & figuris, *caet.* I Praef. 44. Imponenda vero extrinfecus, quae 4, 5, 13. v. Impono. ab his (ulceribus,) quae extrinfecus Incidunt, ad ea veniendum est, quae interius, corrupta aliqua corporum parte, nascuntur 5, 28, 1 *opp.* adustis quoque locis extrinfecus vis Inferitur 5, 27, 87. Intumescit extrinfecus maxilla 7, 12, 15. quum quid extrinfecus Laesit, ut in vulneribus 5, 26, 2. extrinfecus vero interdum sic ictus oculum Laedit 6, 6, 219. **Sum**: extrinfecus esse earum (ferularum) longissimae debent 8, 10, 50. plerique extrinfecus cataplasmatibus calidis Utuntur 4, 4, 38.

Extraho, ere. v. *inf.* sagitta. si quando autem is (Calculus) major, non videtur nisi rupta cervice extrahi posse 7, 26, 83. leniter extrahi quod asperum est (Calculi,) debet 7, 26, 71. quia fere, majore parte (infantis) extracta, Caput in vacuum vulvam prolabitur, extrahique sine summo periculo non potest 7, 29, 33. quo fit, ut illud Caput - tum eadem ratione - unco extrahi possit 7, 29, 36. illico duo digiti, subiecti partis alterius (laminiae) uncis, simul Ferramentum id extrahunt & telum 7, 5, 27. vullsellâ vero extrahetur (Fragmentum ossis) 8, 5, 21. donec extracta inde Gutta indurescat 5, 25, 39. malagma, quae Humori extrahendo sunt 4, 10 *extr.* sic & si quid prodit Humoris, extrahitur, & *caet.* 6, 6, 190. quo plus puris exeat, & Id, quo ibi corruptum corpus est, extrahatur 5, 28, 76. Idque, quod inest, v. *inf.* Telum. neque tamen quolibet is (Infans) tempore extrahi debet 7, 29, 29. sed in pedes quoque conversus Infans non difficulter extrahitur 7, 29, 27. quae - corpus erodunt & sic ex eo, quidquid est Mali, extrahunt 2, 33, 2. levandum tantummodo Malum, & per alias curationes extrahendum est 7, 20, 5. quaedam (malagmata) digerunt Materiam, quaedam extrahunt, quae *ἐκπρωσιν* vocantur 5, 18, 3. si Materia extrahenda est 5, 18, 4. quod, quicquid illuc malae corruptaeque Materiae colit, extrahat 7, 2, 3. itaque etiam tum id (Os fractum) extrahi convenit 7, 12, 16. Offa extrahit (id malagma) 5, 18, 20. majore Parte (infantis) extracta 7, 29, 33 si acrior est (clyster,) eo Plus extrahit 2, 14, 23. ubi abscessus est (Polypus,) unco ferramento extrahendus est 7, 10, 3. si Pulex intus (in aure) est, compellendum eo lae-nae paululum est, quo ipse si subit, & simul extrahitur 6, 7, 96. Quod

Quod sub ea (tunica) est, extrahi per cucurbitulam non potest 7, 2, 9. extractumque cochleari Quod intus est 4, 19, 27. donec ab altera parte apprehendi & extrahi (Sagitta vel arundo) possit 7, 5, 18. ubi inhaesit (cucurbitula,) si concisa ante scalpello cutis est, Sanguinem extrahit: si integra est, Spiritum 2, 11, 7. quo plus vitiatum jam Sanguinis extrahatur 5, 27, 30. spaciūque inter haec, satis illis (fractis ossibus) magnum ad extrahendam Sanielem relinquitur 8, 4, 60. extracto Specillo 5, 28, 168. omne autem Telum extrahitur aut ab ea parte, qua venit; aut ab ea, in quam tendit 7, 5, 3. idque (Teli,) quod inest, ea, qua venit, forcipe extrahendum est 7, 5, 29. & tunc vel manu vel forcipe Telum extrahendum est 7, 5, 31. v. Telum. extrahi Testiculus non debet, sed in sua sede permanere 7, 20, 17 in *hermionomia*. non extracto Testiculo 7, 24, 2. Totumque illud extrahere & si quid caet. 7, 29, 43 de *secundis*. dein Venenum extrahendum est 5, 27, 29. si rabiosus canis fuit, cucurbitula Virus ejus extrahendum est 5, 27, 9. *absolute*: sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum, quae ipsa quoque *intra* nominantur 5, 19, 31. optimum tamen ad extrahendum est id (emplastrum) 5, 19, 37. neque alia Ratio extrahendi est, ubi 7, 5, 20. quodcumque medicamentum extrahendi Vim habet 5, 26, 278. brevior (uncus) extrahendi Vim non habet 7, 26, 54.

¶ *cum particulis*: Ab 7, 5, 3. & 18. Ea 7, 5, 29. Ex 2, 33, 2. Inde 5, 25, 39. Per 7, 2, 9. 71. 10, 5.

Extundo, ere. aliquando vero, gutture & arteriis exulceratis, frequens tussis sanguinem quoque extundit 4, 4, 69.

Extussio, ire. nisi vomitum aliquam excitat, sic, ut pus extussiat 2, 8, 115.

Exulcero, are. exulcerandus est (Ager) ferro candenti, uno loco sub mento, altero caet. 3, 22, 38. quum vero saepe Aliquid exulcerandum candenti ferramento sit 4, 22, 14. Arteriis (i. *bronchiis*) exulceratis 4, 4, 69. aut ungue aut scalpello supra nodum id (Capitulum *haemorrhoidum*) exulcerandum est 7, 30, 18. ubi hae (pustulae) ruptae sunt, infra quasi exulcerata Caro apparet 5, 28, 244. adurente medicamento idem (Cavum auris) exulcerare 7, 8, 10. utraque Cicatrix exulcerari scalpello potest 5, 26, 289. ea quae Circa sunt, foliis contegi debent, ne ipsa quoque exulcerentur (medicamentis adurentibus) 5, 28, 237.

efficacissimum (est) tribus aut quatuor locis super coxam Cutem candentibus ferramentis exulcerare 4, 22, 11 in *ischiatico morbo*. in qua (papula) similiter quidem, sed magis, Cutis exasperatur exulceraturque 5, 28, 287. super pectus ponatur sinapi, exulcerataque Cute malagma caet. 4, 16, 3. Cute exulcerata 5, 26, 291. quae in Fauibus exulceratis praeparata sunt 4, 5, 15. Guttura & arteriis exulceratis 4, 4, 69. exulcerata (est Imperigo) 5, 28, 273. quae (Imperigo) magis exulcerata est ib. 274. intus Intestina exulcerantur 4, 15, 2 in *dysenteria*. idque (porrigo) evenit modo sine ulcere, modo exulcerato Loco 6, 2, 2. imposito sinapi exulcerare ea, quae Male habent 4, 2, 24. Nares vero exulceratas fovere oportet caet. 6, 8, 1. sub his Oculis plerumque rumpitur, votumque est, ut tantum exulceretur 6, 6, 12. Exulceratisque vehementer Oculis 6, 6, 115. ubi aures perforatae sunt, & offendunt, trajicere id cavum celeriter candente acu satis est, ut leniter ejus Orae exulcerentur 7, 8, 9. supra (extremum) deinde Oras scalpello exulcerare (oportet) 7, 8, 12. tenuis excidenda habena est, quae tantum Oras ejus (membranae) exulceret 7, 17, 8. si Os exulceratur 2, 8, 105. ea quoque medicamenta, quae Oris exulcerati causa componentur 6, 7, 32. modo exulcerata ea Parte, modo non exulcerata 4, 4, 67. nihil pestiferum est, nisi quod Pulmonem exulcerat 4, 2, 47. Renes exulcerati sunt 2, 7, 29. auxilio quoque his (Renibus) exulceratis sunt - cucumeris femina 4, 105. serpicque id (Sacer ignis,) nonnunquam sanefcente eo, quod primum vitiatum est; nonnunquam etiam exulcerato 5, 28, 67. saepe id, quod jam Sanum videbatur, (in sacro igne,) iterum exulceratur 5, 28, 70. ferramentisque candentibus pluribus locis Venter exulcerandus est, & servanda ulcera diutius 3, 21, 38. magis exulceratum (Ulcus) 5, 28, 210. ne vel ex Ungue (oculi) aliquid relinquitur, quod exulceratum vix ullam recipiat curationem 7, 7, 28. si vero Vulva exulcerata est 4, 20, 14.

¶ oportet in primis conquirere (in *dysenteria*), si quidem omnis Ratio exulcerat 4, 15, 6. perfricare fauces periculosum est, exulcerat enim (Id, *scilicet*) 4, 4, 41. Piruita (i. *Ophthalmia*) autem sicca & arida dolorem quidem movet, sed maturius desinit, nisi quid exulceravit 6, 6, 8. Sinapi-impositum, donec leviter exulceret 4, 4, 56.

imponere Sinapi (necessarium est,) sic, ut exulceret 4, 2, 28. *conf. ib.* 24, 4, 16, 3. Tumor magnus. (in *ophthalmia*,) - si sicus quidem, sed cum dolore est, fere exulcerat 6, 6, 9. de Acu candente, Adrentibus, Ferro vel Ferramentis candentibus, Scalpello, Ungue, v. in *super*.

¶ *cum particulis*: Intus 4, 15, 2. Iterum 5, 28, 70. Leniter 7, 8, 9. Leviter 4, 4, 56. Magis 5, 28, 210. & 274. Supra 7, 8, 12. Vehementer 6, 6, 115.

Exulceratio, onis. exulcerationis timor est 6, 6, 10. de *materia contenta*: circa hanc (epiphytidem) autem vehemens inflammatio est: & quum aperta est, reperitur intus exulceratio mucosa, colore humori suo similis 5, 28, 250. in Articulis aliquas exulcerationes graves habeant 2, 7, 18. alterum (genus sacri ignis) autem est in summae Cutis exulceratione 5, 28, 69. exulceratio Digitorum 5, 28, 205. si Digni vel in utero protinus vel propter communem exulcerationem cohaeserunt 7, 32, 1. in interiore vero Faucium parte interdum exulceratio esse confuevit 4, 4, 38. propter Faucium exulcerationem ib. 51. Gingivarum exulcerationes 2, 1, 43. exulceratio ejus Locis 7, 7, 50. ejusdem exulcerationis timor in Palpebris Pupillivae est 6, 6, 10. exulceratione in his Partibus (naturalibus faeminarum) facta 7, 28, 3. Stomachum afficit 4, 5, 2. - infestatur ib. 15. si Tonsillae sine exulceratione per inflammationem intumescent 6, 10, 1.

¶ Aliquas 2, 7, 18. Communem 7, 32, 1. Graves 2, 7, 18. sine Magna exulc. 5, 28, 233. Mucosa 5, 28, 250. Nulla 4, 22, 13.

¶ ex hoc exulceratio Accidit 3, 22, 10. modo exulceratio Afficit (Stomachum) 4, 5, 2. Continua 5, 28, 263. donec exulceratur ejus loci Finitur 7, 7, 50. Fitque ex his continuata exulceratio pruriens 5, 28, 263. Facta exulceratione 7, 8, 2. exulceratione in his partibus Facta 7, 28, 3. vel in articulis aliquas exulcerationes graves Habeant (necesse est) 2, 7, 18. si exulceratio Stomachum Infestat 4, 5, 15. interdum pustulae Oriuntur, deinde exulceratio 5, 28, 96. exulceratio Pruriens 5, 28, 263. quum aperta est (epiphytisi,) Reperitur intus exulceratio mucosa 5, 28, 250. Sum: si nulla exulceratio est: - si est 4, 22, 13. si jam exulceratio est 5, 28, 100. ubi jam est exulceratio 5, 28, 269. si exulceratio est 6, 10, 15. ibi enim vix fieri potest, ut non per

per omnem aetatem sit exulceratio 8, 4, 80.

Exuro, ere. si quis vero exustus in sole est 1, 3, 23. quibus (adurentibus medicamentis) summa cutis cum subiecta tunica exurit 7, 13, 3.

F.

Faba, ae. ex leguminibus vero valentior faba 2, 18, 14. quum simul contrita sunt alcyonium, caet. faba 5, 28, 309. eidem faba quoque imposita proficit 5, 18, 53. super vitiliginem inpergunt Farinam ex faba 5, 28, 308. calefacit vero ex qualibet Farina cataplasma, sive ex tritici, sive ex faris, sive hordei, sive ervi, vel lolii, vel milii, caet. vel fabae, caet. 2, 33, 13. imponendumque, quod est ex fabae Farina ex multo cocta, caet. 6, 18, 70. fabae Eresae genit. 5, 18, 46. ex & in Aegyptia faba, v. Aegyptius. neque ea (pustula) faba major est 5, 28, 251. quod fabae magnitudinem habet 4, 4, 31. quod fabae magnitudinem impleat 6, 6, 44. raro fabae magnitudinem excedit 5, 28, 220. ad nostrae fabae magnitudinem 5, 25, 14. myrrhae ad fabae, papaveris lachrymae ad lentis magnitudinem (sumatur) 6, 6, 34. Latinam fabam habere scrupulum dimidiatum, in Sorani Ephesii Isagoga cap. 24. legitur: quod tamen Hieron. Mercurialis Var. Lect. lib. 2. cap. 6. refellit. Rhodius ad Scribon. Comp. 13. pag. 45. docet, fabae folidae magnitudinem duos scrupulos vel drachmam ad summum pendere; quo fabam Aegyptiam, ut videtur, intellexit: v. Aegyptius, & Aegyptiae fabae magnitud.

Faber, bri. alterum (genus terobarum) simile ei, quo fabri utuntur 8, 3, 3. vulsellâ, quali fabri utuntur 8, 10, 57. faber quidam reperisse quaedam genera machinamentorum ad extendendum femur fractum, commemoratur 8, 20, 13; sed dubia est lectio: v. Annot. ex aqua, qua faber Ferrarius tingere candens ferrum solitus est 5, 28, 41. aqua a Ferrario fabro, in qua candens ferrum subinde extinctum sit 4, 9, 8 quod animadversum est in his animalibus, quae apud hos fabros educata exiguius lienes habent ib. 9.

Fabrilis, e. grandis pinna, gummi vel fabrilis glutine illita 8, 5, 7.

Fabula, ae. unde etiam locus fabulae factus est, per parentes id (laesionis oculi) herba restitui 6, 6, 221. quaerenda delectatio ex fabulis ludisque 3, 18, 62 i. lu-

dis scenicis. qualem infantem Ajacem vel Orestem poetarum fabulae ferunt 3, 18, 66.

Facies, ei. quo minus Foeda postea facies sit 6, 6, 92. qui diu habent faciem Pallidam & Tumidam 2, 7, 8.

¶ crebra Coloris in facie totoque corpore mutatio 4, 2, 32. facies Suturae habet maximam 8, 1, 16.

¶ facie Contusa 5, 18, 51. facies saepe aqua frigida Fovenda est 4, 4, 94. facies Pallida 4, 4, 3. si Rubet facies, & quasi maculis quibusdam colorum omnium distinguitur 2, 8, 105.

¶ Circa faciem 4, 2, 30. qui (surdor) spongia subinde in facie detergendus est 7, 26, 107. caetera non nisi in facie (nasci solent) 6, 6, 5.

Facio, ere. persuaserantque sibi, mulierem gravidam, quae ita (missione sanguinis) curata esset, Abortum esse facturam 2, 10, 3. Aegrum, v. in Adjectiv. caeteri venti, quo huic vel illi (austro vel aquiloni) propiores sunt, eo magis vicinos his illisve Affectus faciunt 2, 1, 26. neque Alia facienda sunt, ubi caries caet. 8, 2, 9. Caetera, v. inf. cum Adjectiv. Idem. Caetera omnia quasi sanis facienda sunt 4, 2, 53. Caetera postea sic facienda, ut 7, 33, 10. Caeteraque eodem modo facienda sunt, quae 8, 4, 64. v. Ceratum. ubi Collyria diu facta inaruerunt 6, 6, 50. v. Fio. Collorem, v. in Adjectiv. Bonum cibi potionesque Corpori faciendum aptae 7, 3, 11. donec mellis Crassitudinem fecerit (pharmacopaeus) 6, 8, 2. ne in inferiores partes factus Cursus pedes repleat 4, 24, 32. quae (reliquiae) postmodum curationi Difficultatem faciunt 7, 26, 76. si inflatio sine inflammatione in superioribus partibus Dolorem tumoremque fecit 2, 3, 12. ubi aliqua necessitas Famem fecit 2, 16, 3 i. propter necessaria negotia esuriendum fuit. Ferramentum fecit rectum caet. 7, 26, 68. v. Ferramentum, & inf. Facio cum partic. Ad & In. Forcipe, v. cum partic. Ad, semperque ante Finis (mittendi sanguinis) faciendus est, quam anima deficiat 2, 10, 53. terebrâ Foramen faciendum est 8, 4, 50. v. Foramen. nisi haec mora Graviter pectori facit 1, 3, 55. Haec, v. inf. Curiosus. Haec facienda sunt in his casibus 8, 25, 1. conf. 1, 10, 9. Haec sanis facienda sunt 3, 3, 1. His factis 7, 7, 91. 8, 4, 62. Id enim fecisse (eos,) quia I Praef. 53. qui post finem febris Id fecerant I

[T A]

Praef. 55. id enim inter initia factum caet. 4, 24, 3. vomere debet, idque postero quoque die facere 1, 6, 6. add. 4, 19, 13. idque protinus in imbecillioribus ab ipsa curatione faciendum est 7, 26, 97. qui vomuit, si mane id fecit 1, 3, 53. quidam sub umbilico - id facere consueverunt 7, 15, 2. ubi is, qui mentis suae non est, neque id facere sanus solet, dentibus stridet 2, 6, 12. conf. cum partic. Bis. idque ipsum modo minus, modo magis faciendum est 1, 2, 13. id faciunt etiam albae violae, nigrum papaver, caet. 4, 20, 19 i. efficere valent. dein venenum extrahendum est: id cucurbitula optime facit 5, 27, 29. facit id etiam haedus agnusve discissus, caet. 5, 27, 41. id optime faciunt linamenta caet. 5, 26, 192. itaque nisi in quibus promte id facere consueverunt, non sunt adhibenda 4, 15, 16. si id manus facere non potest 8, 10, 97. eo facto 7, 5, 33. 7, 19, 37. 7, 25, 6. eaque facere etiam primo die convenit 7, 26, 115. Idem faciendum est 3, 12, 9. nihilominus Idem sub expectatione accessionis quartae faciat 3, 12, 11. idem faciendum, quod supra scriptum est 7, 22, 8. quinto die idem faciendum, febrileque circumdanda; caetera & ante & post eadem facienda quae supra scripsi 8, 10, 118. idem in ima quoque tunica faciendum est 7, 19, 15. add. 8, 2, 7. idem in ima (tunica) faciendum 7, 22, 19. subinde idem facere (prodest) 3, 22, 17. ubi jam idem, quacunque varices sunt, factum est 7, 31, 11. idemque faciendum 7, 4, 4. eadem facienda sunt 6, 7, 85. eadem facienda sunt, quae in caeteris interioribus suppurationibus 4, 8, 16. quorum vitandorum causa facienda eadem sunt, quae in ossibus mobilibus laesis 8, 11, 8. post curationem eadem faciendum sunt, quae 7, 12, 34. post facienda eadem sunt, 7, 12, 48. abunde est. eadem, quae supra scripta sunt, facere 8, 9, 4. eadem erunt facienda 7, 20, 10. eadem in quartana facienda sunt 3, 15, 1. eadem fere facienda sunt, quae 4, 5, 15. eademque nutrices facere oportet 5, 28, 255. eademque facienda sunt, quae 6, 7, 92. eademque facienda, donec 7, 12, 6. eademque omnia facienda, donec 8, 10, 30. iisdem omnibus factis 3, 18, 50. nec in omnibus Idem facit (quies) 1, 3, 47 i. efficit, praef. si erocum non est, thus idem facit 6, 6, 33. facit autem idem in omnibus surculis, quodcunque

cunque medicamentum extrahendi vim habet 5, 26, 278. quod & tardius & non idem facit 7, 7, 66 *i. tantundem*. vehementius idem facit, etiam adurendo, auripigmentum 5, 22, 10. Initium a coxis faciam 4, 22, 2. Initium cibi plenioris vinique firmioris valetudini facit (balneum) 2, 17, 7 *i. facit*, ut convalescens possit *cum fructu capere cibum plen. caet.* aquae bene frigidae potio assumpta ulcera *(in dysenteria)* adstringit, & Initium secundae valetudinis facit 4, 15, 18. calculus Inter, quum vi promittit, facit, nisi accipit 7, 26, 48. ultra Lineas, quas ante fecimus 7, 9, 6. quae (frictio) si calorem evocavit, potest alicui medicinae Locum facere 2, 14 extr. *i. parare facultatem operandi*. neque enim sanat emissus humor (*ascitici*) sed medicinae Locum facit 3, 21, 59. unde etiam Locus fabulae factus est, *caet.* 6, 6, 222 *i. ansa data*. non, quo perniciosior ibi (*in intestinis*) res sit; sed quo alteri periculo Locum faciat 7, 4, 16. quum urina super portionum modum mingitur, & jam sine dolore profluens Maciem & periculum facit 4, 20, 22. etiam sapientiae studiosos maximos Medicos esse, si ratiocinatio hos faceret I Praef. 49. ista quoque naturae rerum contemplatio, quamvis non faciat Medicum, aptiorem tamen medicinae reddit I Praef. 77. Medicamentum ita factum 6, 19, 7. quum trium (auxiliorum) tantum faceret Mentionem, hujus (frictionis,) & vini, & gestationis 2, 14, 1. primoque facienda Mentio est choleræ 4, 11, 2. suffusionis jam alias feci Mentionem 7, 7, 115. quum vesicae vero calculique facta Mentio sit 7, 26, 17. quorum supra Mentio facta est 5, 28, 108. sic, ut interior nulla causa Morbum fecerit 3, 5, 2. quod si Morbos hae causae facerent I Praef. 50 quia non interfuit, tollit Morbum faciat, sed quid tollat I Praef. 62 *opp.* interest enim, fatigatio Morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an faeces fecerit, an *caet.* I Praef. 85. in longis (Morbis,) quos tempus ut facit, sic etiam solvit 3, 1, 19. *opp.* Mulsam, *v. cum partio.* Ex. sed Nihil facere oportet, quo minus *caet.* 3, 27, 33. cognovi tamen medicos, qui ab scorpione ictis Nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt 5, 27. *¶ ellips.* fecerunt *v. inf.* *¶ o. mitt.* ne, quum in quosdam naturales sinus inciderit (specillum,) Opinionem fracti ossis frustra fa-

ciat 8, 4, 8. Periculum, *v. supra* Maciem. modo vero Periculum facit, quodcunque magnum est (vulnus) 5, 26, 25. magis vero gravibus locis ista servanda sunt, in quibus etiam Pestilentiam faciunt 1, 2, 5. modo arida est (tussis,) modo Pituitam facit vel citat 4, 4, 52. quo major Plaga facienda, eo magis *caet.* 7, 7, 40. Plaga facta 7, 19, 7. altera transversa Plaga facienda est, qua cervix (vesicae) aperiatur 7, 26, 46. si manu facienda est (Plaga) 8, 4, 31. *de Pondere:* is (*obolus*) ad nostra Pondera relatus, paulo plus dimidio scrupulo facit 5, 17, 9. curationum quoque Principium ab animadversione ejusdem temporis faciam 3, 2, 14. potest Profusionem sanguinis facere 7, 21, 8. quem (Pulverem) ex lapide molari contrito fecit 5, 28, 235. Quod evidentes causae faciunt, facere etiam additae possunt 3, 3, 24. Quod si factum est 1, 3, 8. Quod si factum statim non est 7, 12, 15. Quod quum fecissent 3, 4, 44. quod ubi factum est 7, 30, 13. quod nisi factum est 7, 30, 19. Quo facta 7, 13, 3, 7, 26, 59. Quae neque nisi in magna vetustaque asperitudine, neque saepe facienda sunt 6, 6, 165. quemadmodum autem venae diligendae sunt, Quidque lectis his faciendum sit, - dicam 7, 7 extr. alii (phrenitici) insurgunt & violenter Quaedam manu faciunt 3, 18, 18. Reliqua, *v. inf. cum Adjectiv.* Idem juxta Rimam, quam fecimus 8, 4, 54. Sepulchra, *v. inf. cum partio.* Ex. ab ipso osse caro increfcit, eaque factum manu Sinum complet 8, 3, 36. scalper utrinque ad rimam agendus sic, ut lunatum Sinum faciat 8, 4, 55. interior (pars) sic caler, ut etiam Sitim faciat 2, 6, 20. neque crebram Sitim faciat (febris) 2, 18, 13. *v. inf. cum partio.* Per quae (cucurbitula) quia levat morbum, potest Somnum facere 3, 18, 54. Somnum faciunt (*ea catapotia*) 5, 25, 15. Spem vero certam faciunt, quae sequuntur 8, 4, 74 & quidem e duobus linis facienda est (Sutura) 7, 16, 14. paulatim deinde faciendus est Transitus ad ea, quae 4, 12, 10. Tumorem, *v. sup.* Dolorem fecit. quid secundam, quid adversam Valetudinem faciat I Praef. 23. illic Viam, qua redeat (telum,) ipsum sibi fecit, hic a scalpello accipit 7, 5, 4 *opp.* Ulceri ex alia causa facta 5, 28, 44. Ulcera vero ex pustulis facta 5, 28, 259. *v. Ulc.* Unius ejus rei causa factus 7, 26,

52. idque digito permiscendum; ubi facta Unitas est 6, 6, 39. duplex triplexve (linum,) sic tortum, ut Unitas in eo facta sit 7, 4, 27. ubi Utrumlibet factum est 3, 7, 21. Utrolibet autem facta 7, 7, 12. ei (Vulnere) quod canis fecit 5, 27, 7. Vulnus in inguine factum 7, 20, 13. Vulnus omne, quod ex his causis factum est 17, 19, 40.

¶ cum Adjectivis. pessimum aegro est coelum quod Aegrum fecit 2, 10. idem (calor) corporis colorem Bonum facit 1, 9, 9. aliae (res) Crassiores pituitam in nobis faciunt, aliae Tenuiores 2, 19, 2 *opp.* Crassiores autem pituitam faciunt ova torbilia, *caet.* 2, 23, 1 *opp.* extenuant *ib.* 2. similiaque, quae pituitam faciunt Crassiores 4, 2, 56. ex his, quae pituitam faciunt Crassiores 6, 6, 26. pejus est (*vitiis*), quod Denfam cutem, & Subpinguem, & ex toto Glabram fecit 6, 4, 3. multae res id Difficile infcio faciunt, quod perito facillimum est 2, 10, 48. Idem: caetera eadem, *v. Caetera.* omnia eadem facienda sunt 8, 12, 9. reliqua eadem, quae in caeteris adutis, facienda sunt 8, 9, 28. ut detractio (sanguinis) Imbecillum id (corpus) facere possit, non possit Integrum 2, 10, 31. quin etiam ipse oculus, qui curabitur, Immobilior, faciendus est 7, 7, 138. simulatque corpus Integrum factum est 3, 5, 10. ubi vero paulo Longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit 8, 10, 15. ut, quum jam ante misera conditio vulneris sit, tamen id interdum Majus Diuturniusque faciat 8, 10, 103. ut imbecillitas etiam cibum protinus facere Necessarium possit 5, 26, 155. quia corporum temporumque ratio potest ea facere Necessaria 1, 3, 38. idem (frigus) summam cutem facit Pallidam, Aridam, Duram, Nigram 1, 9, 5. sputumque ejusdem factum pro rufo Purulentum est 2, 8, 10. fecis combustae quam maxima portione, dum id Siccius non faciat, quam esse malagma oportet 5, 18, 50. apud quos miserum auxilium Tolerabile miserius malum fecit 3, 23, 25. quum Vetus facta est (tussis) 4, 4, 52. ubi Veturior facta est (suffusio) 7, 7, 115.

¶ cum dativo pro a cum ablat. 3, 3, 1. 4, 2, 53. *cum Ablat.* manu 3, 18, 8. 8, 3, 36. 8, 4, 31. terebra 8, 4, 50.

¶ cum particulis: primo cum Adverbis. idque Bis quotidie facere oportet 4, 7, 7. idque Bis ita fecisse contenti sunt 7, 15, 11. id Bis

Bis aut **Ter** die **facere**, necessarium est 6, 15, 11. Commodeque facit cyatho lactis cyathus aquae militus & sic datus 4, 12, 6 *i. salubre effectum praestat*. Curiosiusque haec facere (oportet,) his ossibus motis 8, 11, 32. qui vomere post cibum voler, si ex facili facit, - si Difficilius 1, 3, 49. collyria Diu facta 6, 6, 50. si quis perinfirmus est, potest fatis esse quinquagies (perfricare:) si robustior, potest Ducen-ties esse faciendum 2, 14, 21. sed haec Facile validiores faciunt 3, 15, 21. Frustra 8, 4, 8. medicamentum Ita factum 6, 19, 7. idque bis Ita fecisse contenti sunt 7, 15 extr. eo Magis 2, 1, 26. idque ipsum modo Minus, modo Magis faciendum est 1, 2, 13. quod Maturius scilicet faciendum est 8, 10, 98. omniaque eodem Modo facienda, quae in abscessibus posita sunt 7, 4, 38. conf. 8, 4, 64. longeuque Optime fecisse Herophilum & Erasistratum, qui caet. 1 Praef. 41. *v. sup.* Id fac. Paulatim 4, 12, 10. Perinde faciet omnia (*chirurgus*,) ac si caet. 7 Praef. 16. ubi Perperam aliquid dixit aut fecit (infans,) 3, 18, 72. nisi in quibus Promte id facere (urinam move-re) conserunt, non sunt adhibenda 4, 15, 16. idque Protinus in imbecillioribus ab ipsa curatione faciendum est 7, 26, 97. neque Saepe facienda sunt 6, 6, 165. Sic, ut 7, 33, 10. id enim inter initia Statim factum 4, 24, 3. quod si Statim factum non est 7, 12, 15. Subinde 3, 22, 17. quod & Tardius & non idem facit 7, 7, 64. **Ter**, *v. sup.* **Bis**. Vehementius idem facit auripigmentum caet. 5, 22, 10. Violenter, *v. sup.* Quaedam.

¶ cum Praepositionibus. **A**, *v. sup.* Initium, & Principium. forcipe Ad id facto colligenda sunt (*fragmenta*) 8, 4, 56. ea (radix dentis) quoque Ad id facto forcipe, quam *πύργον* Graeci vocant, eximenda est 7, 12, 24. utrumlibet horum in oculos penicillo Ad id ipsum facto infusum 6, 6, 63. ferramento facto Ad similitudinem Graecae literae *v* 7, 5, 17. Apud quos (*epilepticos*) miserum auxillium (jugulati gladiatoris calidum sanguinem porum) tolerabile miserius malum fecit 3, 23, 25 *i. quibus, vel in quibus*. eademque facienda, quae supra comprehendendi, Cum maiore quoque diligentia 6, 7, 92 *i. diligentius*. E duobus linis facienda est (futura) 7, 16, 14. si mulso uti voler, id Ex decocto melle faciendum est 1, 6, 5, ca-

tapotia facta Ex duabus apsinthii, myrrhae tertia parte 3, 21, 22. cerati Ex oleo myrteo facti 5, 19, 66. factae Ex ulceribus cicatrices 6, 6, 150. excipienda sunt Ex ferula facto canaliculo 8, 8, 13. si tanquam Ex furfuribus factas nubeculas repraesentat (urina) 2, 4, 20. ex potionibus vero, quaecunque Ex frumento facta est 2, 18, 41. quem (pulverem) Ex lapide molari contrito fecit 5, 28, 235. Ex quo (lapide) in Allo sepulchra faciunt 4, 24, 27. Ex iisdem facta sorbitio vel pulicula 2, 18, 40. *v. supra*. Ulcus, & Vulus facti. si Ex facili facit (*vomit*) 1, 3, 49. ferramento acuto In modum spathae facto 7, 10, 2. quum persequeretur ea, quae sani homines In imbecillitate partis alicujus facere deberent 4, 2, 10. *v. plura cum in, in super*. Inter initia statim factum 4, 24, 3. quod Per quaedam medicamenta circulatorios faciunt 5, 27, 35. in acutis febris, & Per eas facta nimia siti 3, 22, 31. is, si ab initio vinum dedit, caet. non Sine causa fecit 4, 11, 17. quod quum fecissent Sine ulla probabili ratione 3, 4, 44.

¶ cum Coniunctionibus. aliaeque etiamnum difficultates faciunt, Ut 7, 29, 39.

¶ abundat, aut praecedentis verbi vicem gerit: qui vomit, si mane id fecit 1, 3, 53 *pro, qui mane vomuit, aut, si mane vomuit. add. ex superioribus* facere Id est: Bis: Difficilius, vel Ex facili: Minus & Magis: Promte: Protinus: Statim: Tardius: Sine. *Omittitur*: cognovi tamen medicos, qui ab scorpione istis nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt 5, 27, 55 *pro nihil aliud secerunt, aut medicinae exhibuerunt, caet. si scrotum (incisum est), & sub hoc protinus vitium est, nihil aliud, quam humor est effundendus, caet. 7, 21, 13 pro, nihil aliud faciendum est, caet. eadem facienda sunt, quae in caeteris interioribus suppurationibus 4, 8, 16. conf. 8, 11, 8. ut detractio imbecillum id (corpus) facere possit, non possit integrum 2, 10, 31. ¶ potest esse faciendum 2, 14, 21. Reliqua vid. in sequ. Fio.*

Fio, fieri, in superioribus partibus fit Abscessus 2, 7, 81. exque eo casu plerumque infra transversum septum fit Abscessus 2, 7, 85. Accessiones etiam modo singulae singulis diebus sunt, modo 3, 3, 20. alterum (Acopum) - hoc modo fit 5, 24, 4. donec fiat Aditus, per quem membranae custos immittatur 8, 3, 27. *v. Aditus*. ne Agricola quidem aut gubernat-

orem disputatione, sed usu fieri I Praef. 52. verendum est, ne, quid tunc moverimus, fiat Aliquid asperius 3, 5, 19. ubi eorum Aliquid factum est 4, 3, 12. Alterutrum, *v. inf.* Neutrum. sic Ambitus similis ei fit, qui in angustiore orbem modiolio imprimitur 8, 3, 15. Arteriae vero hoc modo fit 5, 25, 37. circa totum corpus partemve Aspredo quaedam fit 5, 28, 240. ut Caetera eadem fiant 8, 10, 39. ex ejusmodi casibus saepe Cancri fiunt 5, 26, 271. alterum (Catapotium) - ex his fit 5, 25, 5. Catapotia variis de causis fiunt 5, 25, 1. Catapotia ex eo fiunt ad nostrae fabae magnitudinem 5, 25, 14. facta ex duabus apsinthii, myrrhae tertia parte 3, 21, 22. Ceratum ex rosa fiat 4, 20, 14. conf. Ceratum. adultis capitulis (haemorrhoidum) fit Cicatrix 6, 18, 120 ut Cicatrix major & latior fiat 7, 19, 21. factae ex ulceribus Cicatrices 6, 6, 150. necesse est, ex his (ulceribus) nigrae Cicatrices fiant 2, 7, 53. ne Coitus inutilis materiae fiat 3, 27, 31. ne inter duas oras liberae cursu utrinque Coitus puris fieri possit 7, 9, 14. id (Collyrium,) quod ex crocomagmate fit 6, 6, 192. conf. Facio. exque eo (emplastro) Collyrium fieri debet 5, 28, 181. ex quibus aqua coactis Collyrium fit 5, 28, 187 inde Collyrium factum in aurem demittitur 6, 7, 88. quod jam Confluetudo ejus (doloris) facta est 4, 24, 6. ut fiat cerati Crassitudo 5, 18, 57. donec Crassitudo sordium fiat 5, 25, 10. conf. 6, 6, 226. donec emplastri Crassitudo ex omnibus fiat 5, 6, 285. donec mellis Crassitudo ei fiat 5, 28, 219. donec mellis Crassitudo his fiat 5, 25, 37. donec Crassitudo in his passis fiat 6, 7, 40. ut neque Cruditas ex eo (vino,) & tamen somnus fiat 6, 7, 68. utraque (Cucurbitula) non ex his tantum materiae generibus, sed etiam ex quolibet alio recte fit 2, 11, 5. Dissentio nervorum, *v. inf.* Profusio. vehemens fit inflatio, vehementes Dolores 4, 14, 2. conf. 2, 1, 19. Emplastra, *v. inf.* Malagmata. Emplastrum hoc modo fit 5, 17, 14. Emplastrum generis ejusdem fit ex his 5, 19, 40. id Emplastrum, quod ex ladano fit 5, 26, 232. quale ejus rei causa fit ex his 5, 28, 94. quale est (*ἔρρευσον*,) quod fit ad ulcera purganda caet. 5, 24, 6. Epithema: imponenda quoque extrinsecus sunt, quae levent: fit ex unguentariis glandulis, - fit ex lini & nasturtii femine, quo vinum & oleum adicitur: fit ex cupresso viridi & arida ficu: fit ex sinapi, cui caet. 4, 9, 13-15. pri-

num reprimentibus Experimentum fiat 6, 16, 2. sique ex his (pustulis) continuata Exulceratio pruriens 5, 28, 263. Fascia ejus rei causa fit 7, 20, 2. qui transfuso in arterias sanguine Febrem fieri dicit I Praef. 90. si ex ea (quartana) facta quotidiana est 3, 15, 25. si ex quartana quotidiana facta est 3, 17, 1. ex hoc exulceratio accidit, & Fibricula lenis fit 3, 22, 10. similis Figura acino fit 7, 7, 108. atque ita fiat mali non finis, sed mutatio 7, 20, 12. nonnunquam etiam eo (osse) laeso Fissura fit 7, 12, 17. aeneae Fistulae sunt 7, 20, 5. fit (Fistula) in omni fere parte corporis 5, 28, 158. ibi (in ventre) perniciosae admodum Fistulae sunt 7, 4, 14. *conf. in adjektivis* Tres. ea (terebra) Foramen fit in ipso sine 8, 3, 12. aliquando plura Fragmenta a fragmento sunt 8, 7, 5 *Morg. del.* a fragmento. Gangraena fit in prominentibus membris 5, 26, 220. Gargarizationes autem aut laevandi causa sunt, aut reprimendi *caet.* 5, 22, 28. Gubernator, *v. sup.* Agricolam. Haec quamvis maxime sunt in capite 8, 3, 40. in labris vero, si nimium contracta sunt, usus quoque necessarius Jactura fit 7, 9, 2. eo tempore Id maxime fit 2, 1, 5. Id interdum fit 3, 18, 51. nam id quoque interdum fit 6, 18, 123. id admodum raro fit 8, 5, 23. ut quam maxime id tuto fiat 7, 26, 36. si id non fit 5, 28, 16. id hoc modo fit 7, 20, 18, 7, 22, 12, 7, 26, 84, 8, 10, 121. sed id periculose fit 2, 15, 3. sed id quod cum periculo summo fit 7, 33, 2. cum demum nulla crudiditas suspitione remanente id fiat 2, 10, 28. id & spongia expressa fit 2, 10, 28. id & admoda fit, & *caet.* 6, 8, 1. id unco fit 7, 29, 31. fereque id in capillo fit 6, 2, 3. id interpositis fere quaternis digitis per totum varicem fit 7, 31, 7. sic tamen, ut leniter id fiat 7, 26, 58. ut neque contra ipsum articulum id fiat 7, 33, 14. dum ne amplius id, interposito tempore aliquo, Agricam ter aut quater fiat 4, 4, 58. satiusque est, id bis aut ter fieri 5, 18, 13. *conf. inf.* Vitium. id ipso seroto inciso fieri commodius est 7, 23, 1. idque non in febribus tantummodo, in quibus frequentissimum est, sed in aliis quoque fit 3, 1, 6. idque quum ita per triduum factum est 5, 27, 17. idque iterum tertioque recte fit 7, 2, 4. idque interdum etiam alia de causa fit 7, 7, 94. idque etiam majore periculo in superioribus dentibus fit 7, 12, 7. idque per hiemem & ver bis die, per aestatem & autumnum ter fieri debet 6, 8, 15. idque, si vires pariuntur, ante meridiem tota ho-

ra, post meridiem semihora fieri oportet 3, 21, 43. idque quo celerius fiat 5, 28, 143. id saepe fieri posse, verisimile est 3, 14, 5. si id fieri non potest 3, 5, 43. 6, 6, 82. si id fieri non potuit 7, 26, 14. id fieri non potest nisi in pilo longiore 7, 7, 76. id enim non potest fieri, nisi & *caet.* 8, 14, 2. si id ex facili fieri non potest 8, 4, 57. Idem & in altero fit 2, 17, 28. eademque de causa, qua Idem in brachio fit 8, 20, 22. in eadem vena Idem fit 7, 31, 10. Idem quoque in carie ad alteram partem ossis penetrante fieri potest 8, 2, 22. Idem quinto die fieri (debere,) & donec *caet.* 8, 7, 161. per plures dies Idem fieri oportet 6, 6, 79. *conf. inf.* Quicquid. eadem autem haec in minoribus quoque abscessibus *caet.* recte sunt 5, 28, 144. *conf. sup.* Caetera. Illud magis fieri solet, ut 2, 10, 53. certioribusque etiam, quam prior (Impetigo,) temporibus & fit & definit 5, 28, 277. *opp.* fit in alterutro loco Inflammatio 4, 13, 4. quoque minor oriatur Inflammatio, quae major fit, si *caet.* 7, 5, 8 *synon. conf.* 5, 28, 247. minima Inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, *caet.* 2, 26, 4. vehemens fit Inflatio 4, 14, 2. in quo ab una parte corporis venientis accessionis sensus incipit, optimum est a manibus pedibusve Initium fieri 2, 8, 27 *synon.* Interdum sic evenit, ut horror oriatur, & fiat Initium quoddam novi motus 3, 9, 4. sic (transendum ad frigidus cibos frigidamque aquam,) ut ab egelidis tamen Initium fiat 3, 27, 34. Istud luxuriae causa fieri non oportere confiteor, interdum valitudinis causa recte fieri, experimentis credo 1, 3, 48. fit item Laevitas intestinorum, quae *Laevitragia* vocatur: coxae dolores, morbi comitiales 2, 1, 19. nonnunquam etiam ex aspritudine Lippitudo fit 6, 6, 163. major in eo ipso (humero) fit Macies, quam in brachio: major in hoc, quam in manu 8, 11, 22. Malagma maxime ex floribus eorumque etiam furculis, emplastra pastillique magis ex quibusdam metallicis sunt 5, 17, 10. expeditius ad idem fit (Malagma,) quod *caet.* 5, 18, 36. *add. ib.* 70. ad ossa autem Aristogenis (Malagma) fit ex his *ib.* 58. aliud item fit, quod habet *ib.* 63. si vero etiam Medicamentis utendum est, aptissimum est, quod ex pomis fit 4, 19, 19. quod (Medicamentum genus) quodocunque fieri potest *ib.* 25. aliisque id (Medicamentum,) quod ex fece vini; myrmecis id, quod ex alumine & sandaracha fit, aptissimum est 5, 28, 235. Medicamen-

tum autem ad incipientem hanc (scabiem) idoneum est, quod fit *ex caet. ib.* 268. *add.* 269. (Medicamenta) quae ad extenuandam aspritudinem sunt 6, 6, 161. optime his Medicamentis curantur (ulcera oris) quae supra posita ex malis Punicis sunt 6, 11, 1. has (rimas) Medicamentis curare commodius est, quae ad ulcera oris sunt 7, 12, 46. *conf. inf.* Quod. Morbi, *v. sup.* Laevitas. non ex his fieri Morbos dixit I Praef. 87. prout sedes ipsa est, ita varia & periculosa genera Morborum sunt 4, 4, 75. sub quibus (distentionibus nervorum) in ejusmodi casu fieri solet Mors matura 8, 25, 6. Multa in praecipiti periculo recte sunt, alias omittenda 3, 18, 23. potest enim quaedam fieri Mutatio, quum 3, 18, 75. atque ita fiat mali non finis, sed Mutatio 7, 20, 12. ex his vero Neutrum semper fieri oportet, sed saepius alterutrum 1, 2, 16. etiam illud scissur, Nihil omnino ob unam causam fieri I Praef. 95. Nihilque aliud fieri potest, quam 3, 12, 4. in digitis Nihil ultra fieri debet, quam 8, 24. sed ibi quoque Nihil tutius fit 8, 4, 33. Pastilli sunt 5, 20, 19. *conf. sup.* Malagma. Omnia, *v. inf.* Curiosus. fit (Phygethon) maxime aut in cervice aut in alis aut in inguinibus 5, 28, 127. cui (fasciae) uno loco Pila assuta est, ex panniculis facta 7, 20, 2. ut Plaga ad similitudinem myrtei folii fiat 7, 2, 25. *v. plura in Facio.* idoneae Potiones sunt, quae ex odoribus sunt 4, 20, 20. alter (Procissus) brevior & rotundior, & in eo sinu, qui juxta foramina auris est, cardinis modo fit 8, 1, 35. proximum est, ut aliqua parte Profluvium sanguinis fiat 2, 7, 4. ex quo & sanguinis Profluvio & distentione nervorum fieri potest 7, 26, 49. & sunt hae (Purgationes) perniciosae, si nimis valentibus medicamentis sunt 1, 3, 37. sunt (Pustulae similes varis) vel ex frigore vel ex igni vel ex medicamentis 5, 28, 244. Quantum fieri potest 1, 9, 1. Quicquid, si tunica est, idem, si callus est, fieri debet 7, 2, 80. praecipendum est, Quid in ea (febris) debeat fieri 3, 15, 1. post quae Quid fieri debeat, supra *caet.* 6, 13, 16. infundi (debet) id, quod ex thure & aerugine & aceto & melle fit 6, 7, 59 *sa. medicamentum.* id, Quod ex aerugine & melle ad aures fit 6, 18, 28. id, Quod ex butyro, rosa, resina, melle fit *ib.* 40. Quod interdum per se, interdum ex morbo aliquo fit 4, 2, 38. quod interdum tertio mensis, interdum non ante sextum, nonnunquam

nonnunquam exacto quoque anno fit 7, 27, 27. quod intra dies triginta fit 4, 24, 28. quod interdum offe vitiatum fit 7, 4, 8. quod raro tamen fit 8, 11, 3. quod aliquando serius fit 6, 6, 79. quod & aerate fit, & membro, & solo, & coelo, & habitu 2, 18, 27. quod & in tabe & in stomachi vitiis, & quum aqua cutem subit, & interdum in morbo regio fit 2, 15, 10. quod in Gallia quoque Comata fit 7, 7, 179. quod in uva quoque oculi fit 7, 14, 21. quod in femore humeroque sic fiet, si 8, 10, 89. quod fit, quum 3, 22, 5. quod fit, ubi 8, 10, 7. quod hoc modo fit 7, 25, 16. quod quemadmodum fiat, mox indicabo 7, 4, 18. quod quomodo fieri debeat, jam ostendi 4, 13, 21. quod Specillo fit 6, 8, 6. quod quotidie fieri apparet I Praef. 96. adeo in medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod consequi convenit 7, 12, 40. quod in facie fieri potest 5, 26, 287. quod nimium humore sequente fieri potest, magisque, si 6, 2, 7. quod vix tamen fieri potest, si 2, 17, 19. quod vix fieri potest 3, 5, 23. quod fere vere autumnove fieri solet 4, 24, 6. vitanda omnia Quae ne ficerent, exceptimus 3, 23 extr. ubi facta sunt, Quae separatim fieri debuerunt 5, 17, 16. Quae ita fient, si 7, 19, 18. ab his ad ea transeundum est, Quae in cole ipso fiunt 7, 25, 1. Quae hoc modo fiunt 6, 10, 4. expositis simplicibus facultatibus dicendum est, quemadmodum miscantur, Quaeque ex his fiant 5, 17, 1. *de medicamentis compositis*: si ne sub his quidem Quies facta est 4, 11, 20. quae Res quum in labris quoque & naribus fieri possit 7, 8, 13. si vero aut mens laesa fit, aut nervorum facta Resolutio 2, 8, 96. ex quibus (piscibus) Salsamenta quoque fieri possunt 2, 18, 24. angulo scalpri Sinus exiguus fit 8, 3, 7. ab altero foramine rursus similis Sinus fieri debebit 8, 4, 52. ut neque cruditas ex eo (vino) & tamen Somnus fiat 6, 6, 68. eoque fit ex his unius ossis paululum in interiora concavi Species 8, 1, 89. si Sudor, quum fit, inaequalis est 3, 6, 24. eadem Suppuratio fit, si 2, 7, 79. Suppuratione facta, deinde intra quadragesimum diem purgata 2, 8, 5. illam (Transfusionem sanguinis) non per se fieri I Praef. 97. interdum enim fit in angulo (oculi,) parum ungue exciso, vel aliter, Tuberculum 7, 7, 42. Vitiligo - ex malo corporis habitu

fit 5, 28, 294. non hujus visceris unius hoc Vitium est, nam & splene affecto & in totius corporis malo habitu fit 3, 21, 57. id Vitium fit maxime in superioribus partibus, circa faciem, nares, caet. 5, 28, 20. fereque primum id (vitium) fit, quod κακόνθησ a Graecis nominatur: deinde ex eo id καρκίνωμα, quod sine ulcere est: deinde ulcus: & ex eo thymium 5, 28, 30-31. idque (Vitium) abscessus) fere fit aut post febres aut post dolores partis alicujus 5, 28, 131. fitque ex his Ulcus 5, 28, 48. ex pustulis Ulcera interdum fiunt 6, 6, 107. necesse est in cruribus mala Ulcera; & ex his nigrae cicatrices fiant 2, 7, 53. v. Ulcus. ex pustulis vero nonnunquam etiam Ulcuscula fiunt 5, 28, 246. Utrumlibet, v. Facio. sequitur, ut de his (Vulneribus) dicam, quae morsu fiunt 5, 27, 2.

¶ Acrior, v. inf. Tenuior. si Acutus quoque morbus is factus est 4, 6, 14. in manibus fiunt Adunici ungues 2, 7, 92. Albus, v. inf. Niger. si de nigro (oculi) aliquid Albidum factum est 6, 6, 14. color Alius ex alio fit 2, 5, 5. vulpinum jecur, ubi siccum & Aridum factum est 4, 4, 33. ubi ulcus, quod aut ante aut in ipso morbo natum est, Aridum, & aut pallidum aut lividum factum est 2, 6, 13. verendum est, ne, si quid tunc moverimus (*in febre*), fiat aliquid Asperius 3, 5, 19. fitque ea (lippitudo) in aliis Brevis, in aliis longa 6, 6, 163. si in exteriorem (partem) prolapsum est femur, Brevis varumque fit (crus) 8, 20, 5. eoque & Brevis membrum & indecorum fit 8, 10, 120. neque tamen ignorari oportet, si femur fractum est, fieri Brevis 8, 10, 70. quum vetustate Callosa fit fistula 5, 28, 186. si, antequam sinus carne impleatur, orae Callosae fiunt 7, 3, 4. quo facilius Capax ex recenti cibo novae materiae fiat (cutis) 2, 14, 25. Coloratior, v. inf. Plenior, locus quidem Concavus fit 8, 9, 31. si in distillatione Crassa facta pituita est 4, 2, 51. at in morbo arquato Durum fieri jecur, perniciosissimum est 2, 8, 109. si quis sani corporis vulnere factus Exsanguis est 2, 8, 90. in aure quoque primo rectum & simplex iter, procedendo Flexuosum fit 8, 1, 28. Gravioresque eos (aegros) factos, qui se impleant I Praef. 56. fitque Gravior dies, qui remissior esse con fuerat 3, 4, 41. Idem, v. sup. in Substantiv. Caetera, cocturae genere Idonei fieri (possunt) fungi

inutiles) 5, 27, 85. ubi per haec Idoneus aliquis balneo factus, eoque usus est 4, 2, 57. qui sanguinis profluvio Imbecilliores non fiunt 6, 18, 109. fit enim brachium Immobile 8, 10, 62. quin etiam ipse oculus, qui curabitur, Immobiliior faciendus est 7, 7, 138. Indecorum, v. sup. Brevis membrum, sic, ut corpus Integrum, quod σκληρύνεισ Graeci vocant, fieret 2, 3, 7. simulatque corpus Integrum factum est 3, 5, 10. quod (terebrarum genus) ab acuto mucrone incipit, deinde subito Latius fit 8, 3, 4. at si continuatur febris, neque Levior unquam fit 3, 5, 14. Lividum, v. sup. Aridum. dein Lividum fit (vitium, carbunculus) 5, 28, 7. post haec indicia, notum est, Longum morbum fieri 2, 5, 1. (ne) Longior fiat curatio 7, 19, 37. in quibus (oculis) quod album esse debet, fit Luteum 3, 24, 4. si in posteriore (partem) prorumpit talus, calx paene conditur, planta Major fit 8, 22, 4. ne, quod per se exiguum est, Majus curantis negligentia fiat 5, 26, 14. Manifestior tamen adacta terebra fit (caries) 8, 2, 17. neque enim vigilando Melior fit (lethargicus) 3, 20, 8. evenit etiam, ut oculi, vel ambo, vel singuli, Minores fiant, quam esse naturaliter debeant 6, 6, 109. per quem (vaporem) Molliores alii partes eas fieri dicunt, Opportunioresque vitio jam haerenti 4, 4, 39. his duobus emplastris color Niger est, qui fere talis fit ex pice atque resina: ut ex bitumine Nigerrimus, ex aerugine aut aeris squama viridis, ex minio ruber, ex cerussa albus 5, 19, 6. fortasse enim curationi Opportunior fiet (morbus) 3, 9, 2. v. sup. Mollior. Pallidum, v. sup. Atidum. donec Par id membrum alteri fiat 8, 10, 110. donec is testiculus (varicosus) Par alteri fiat 7, 22, 10. a quo (tempore meridiano) quum omnis aeger fere Pejor fiat 3, 5, 18. interdum enim Pejores dies pares fiunt 3, 4, 40. si Plenior aliquis & speciosior & coloratior factus est 2, 2, 2. id agendum cibus uberioribus est, ut corpus quam Plenissimum fiat 8, 9, 5. quo Propius lato scapularum ossi fit (os claviculae) 8, 1, 69. sputumque ejusdem factum pro rufo Purulentum est 2, 8, 10. totumque id (*in offe laeso*) quasi Recens fiat 8, 10, 115. Ruber, v. sup. Niger. donec secretum ipsum & extenuetur & Rugosus fiat 7, 19, 43. resolutumque membrum, si nihilo minus alitur, fieri Sanum potest.

est 2, 8, 36. Siccum, v. *sup.*
Aridum. donec Siccum os ex to-
to fiat 8, 2, 19. donec Similis
croco color fiat 6, 19, 4. Talis.
v. Niger. ne pituita Tenuior at-
que acrior fiat 6, 6, 25. quae (fi-
stulae, ab uno ore orfae, intus
Tres sunt 5, 28, 160. Varus,
v. *sup.* Brevius. caesus, qui Ve-
hementior verustate fit 2, 30, 7.
quum Vetus facta est (tullis) 4,
4, 52. Viridis, v. Niger.

¶ cum Particulis, primo cum Ad-
verbis: Amplius, quam rer aut
quater 4, 4, 58. Bis die 6, 8, 15.
Bis aut ter 5, 18, 13. quo Cele-
rius 5, 28, 143. ut Curiosius omnia
in continendis offibus fiant 8, 10,
57. Diu, v. Quotidie *inf.* fieri
potest, sed Expeditius in puero,
quam caet. 7, 25, 1-2. non Faci-
le 6, 11, 13. quo Facilius 2, 14,
25. Fere 2, 22, 1, 4, 24, 6, 5,
28, 201. Fereque 5, 28, 30. Ibi
8, 4, 33. Inde collyrium factum
6, 7, 88. Interdum 3, 18, 51. 4,
2, 38. 4, 4, 70. 6, 13, 14. 6, 18,
123. 7, 2, 5. 7, 4, 8. 7, 7, 42. 94,
7, 24, 12. 7, 27, 27. Invenit 2,
17, 28. Ita 3, 12, 3. 5, 26, 274. 5,
27, 17. 7, 19, 18. Iterum tertio-
que 7, 2, 4. Leniter 7, 26, 58. Mar-
gis 2, 10, 53. Magisque 6, 2, 7.
Maxime 2, 1, 5. 2, 10, 23. 8, 3, 40.
8, 5, 13. Minus 6, 6, 20. 7, 12, 8.
hoc Modo, v. modus, vel *sup.*
Necessario 7, 9, 2. Non 4, 2, 13.
Nonnunquam 5, 28, 246. 6, 6, 9. 7,
27, 27. Periculose 2, 15, 3. Ple-
rumque 2, 7, 85. Postea 2, 17, 21.
Praecipue 7, 17, 2. Proprie 6, 6,
108. Quater 4, 4, 58. Quemad-
modum 7, 4, 18. Quomodo 4, 3,
11. neque Quotidie neque diu fiat
4, 24, 15. Raro 5, 28, 209. 7, 2, 5.
8, 11, 3. Raroque 4, 2, 50. admo-
dum Raro 8, 5, 23. Recte 1, 3, 48.
2, 11, 5. 3, 18, 23. 5, 28, 144. Sae-
pe 3, 14, 5. 5, 26, 271. Saepius 1,
2, 16. Semper 1, 2, 16. Separatim
5, 17, 16. Serius 6, 6, 79. Sic 3,
18, 73. 4, 2, 38. 7, 9, 7. 7, 25, 14.
7, 26, 16. 8, 10, 89. Sicut 3, 18,
34. 7, 24, 2. 8, 5, 13. Subito, v.
sup. latius. Ter 4, 4, 58. 5, 18, 13.
6, 8, 15. Tum demum 2, 10, 28.
quam maxime Tuto 7, 26, 36. Tu-
tius 8, 4, 33. Vix 2, 17, 19. 3, 5,
23. 4, 2, 65. 4, 19, 10. 7, 7, 78. 8,
4, 80. Ultra 8, 24. Ut 3, 18, 38.
Ut primum 4, 22, 14.

¶ cum Praepositionibus: ne ad haec
quidem aditum fieri potuisse, nisi
Ab aliqua ratione, contendunt I
Praef. 29. fit quoque proprie Ad
haec ulcera collyrium 6, 6, 108.
conf. 5, 18, 36. 70. 5, 24, 6. 6, 6,
161. 7, 12, 46. Circa 5, 28, 20.
240. 7, 17, 2. Cum periculo sum-
mo 7, 33, 2. alia De causa 7, 7, 94.

variis De causis 5, 25, 1. eadem-
que De causa, qua idem in bra-
chio fit 8, 20, 22. fit Ex, v. *sup.*
Epithema, caet. in *Substantiv.* non-
nunquam Ex eo casu fit, ut 6, 6, 9.
Exque eo casu plerumque infra
transversum septum fit abcessus 2,
7, 85. Ex ejusmodi casibus saepe
canceri fiunt 5, 26, 271. Exque eo
fieri, ut 7, 27, 16. Ex quo & san-
guinis profusio & distentio nervo-
rum fieri potest 7, 26, 49. Ex fa-
cili 8, 4, 57. In: ut fit in homi-
nibus studiosis literarum 3, 18, 38.
sicut in his fit 3, 18, 34. v. *plura in*
Substantivis. quod Intra dies tri-
ginta fit 4, 24, 28. Ob unam cau-
sam I Praef. 95. Per haec enim
fieri, ne 4, 25, 5. ubi Per haec idem
neus aliquis balneo factus, eoque
usus est 4, 2, 57. Per quae fit, ut
8, 10, 49. quod interdum Per se,
interdum ex morbo aliquo fit 4, 2,
38. *add. sup.* transfusionem. id -
Per totum varicem fit 7, 31, 7. id-
que fere fit aut Post febres, aut
Post dolores partis alicujus 5, 28,
131. Post quae quid fieri debeat 6,
13, 16. neque id Sine causa fit 6,
6, 221.

¶ cum Genitivo: fit foedi spiritus i-
pse odoris 5, 26, 227. cum Ablativo:
fit (ut & corpus & mens tibi) per
interdum ictu fulminis, interdum
morbo 3, 26, 2. v. *alia similia in*
superioribus: itemque cum ablat. pro
cum in, per, caet. mitti vero is
(sanguis) debet, si totius corpo-
ris causa fit ex brachio; si partis
alicujus, ex ea ipsa parte 2, 10, 36.
conf. 1, 3, 48. 5, 22, 28. 7, 20, 2.
Eoque & brevis membrum & in-
decorum fit 8, 10, 120. *conf.* 8, 1,
89. Eoque fit, ut 7, 7, 78-7, 30,
16. 8, 15, 15. atque Hoc quoque
fit, ne 6, 7, 82. cardinis Modo fit
(processus) 8, 1, 35. emplastrum
hoc Modo fit 5, 17, 14. *conf.* 5, 24,
4. 37. 7, 20, 18. 7, 22, 12. 7, 25,
16. 7, 26, 84. 8, 10, 121. sic, ut
omnia paene uno Momento fiant 8,
12, 8. idque etiam majore Pericu-
lo in superioribus dentibus fit 7,
12, 7. Quo fit, ut 2, 1, 3. 2, 14,
22. 2, 18, 34. 3, 5, 13. 5, 27, 48.
7, 4, 22. 7, 7, 67. 71. 7, 8, 8. 7, 16,
11. 16. 7, 26, 113. 7, 29, 5. 36. 8,
1, 48. 8, 9, 32. 8, 10, 46. 8, 13, 2.
¶ tertio die saepe fit, Ne febris ac-
cedat 3, 17, 2. atque hoc quoque
fit, Ne externum sonum accipiant
(aures) 6, 7, 82. id fieri non pot-
est, Nisi 7, 7, 76. *conf.* 8, 14, 2.
fit, Ut 4, 2, 50. 6, 6, 9. 6, 13, 14.
7, 7, 99. eoque fit, Ut 7, 7, 78. ex
eo fit, Ut: v. *cum* Ex. non facile
fit, Ut 6, 11, 13. fere vero fit, Ut
5, 28, 201. interdum etiam fieri so-
let, Ut 4, 4, 70. ita fieri potest,
Ut 3, 12, 3. potest tamen fieri, Ut
7, 4, 35. sic enim fit, Ut 7, 9, 7.

7, 25, 14. 7, 26, 16. sic enim fiet;
Ut 3, 18, 73. vix fieri potest, Ut 4,
2, 65. 4, 19, 10. 7, 7, 78. 8, 4, 80.
¶ loco praecedentis verbi: mitti vero
is (sanguis) debet, si totius corpo-
ris causa fit, ex brachio 2, 10,
36. pro, *sitotius corporis causa mitti-
tur*, quaecunque (caro) glutino-
sa est, quod fere quidem in omni,
quae domestica, fit 2, 22, 1. i. *qualis fere est*. interdum etiam elicien-
da ipsius (infantis) intentio:
ut fit in hominibus studiosis litera-
rum 3, 18, 38. *plura vid. in supe-
rioribus*.

¶ fieri Debet 6, 8, 15. 7, 2, 80. 7,
12, 40. 8, 24. Debeat fieri 3, 15,
1. fieri Debeat 6, 13, 16. fieri De-
buerunt 5, 17, 16. fieri (Debere)
8, 7, 16. fieri Docui 7, 24, 2. fieri
Oportet 1, 2, 16. 3, 21, 43. 6, 6, 79.
fieri Potest i. *fortasse*, solet 2, 10,
19. 3, 12, 3. 4. 3, 18, 75. 3, 21, 1.
5, 26, 251. 272. 287. 6, 2, 7. 7, 25,
1. 7, 26, 49. 8, 2, 22. fieri non
Potest 3, 5, 43. 6, 6, 82. 7, 7, 76.
8, 4, 57. si fieri Potest 1, 3, 85. 1,
4, 2. 3, 4, 17. 4, 5, 21. 7, 5, 37. 7,
26, 13. si fieri Potest, si non Pot-
est 4, 2, 13. si fieri Potest, sin
minus 6, 6, 20. si fieri Potest,
si minus 7, 12, 8. non Potest
fieri 8, 14, 2. quantum fieri Pot-
est 1, 9, 1. vix fieri Potest 2,
17, 10. 3, 5, 23. *conf. supra*
fit, Ut ut primum fieri Potest
4, 22, 14. fieri Possunt 2, 18, 24.
fieri Possit 5, 26, 274. 7, 8, 13. fieri
Potuit 7, 26, 14. si fieri Poterit 2,
14, 16. fieri Possit 3, 14, 5. fieri
Satis est 3, 2, 16. Satiisque est
fieri 5, 18, 13. fieri Solet 2, 10, 53.
4, 4, 70. 4, 24, 6.

Facilis, e. faciles Cibi 3, 23, 11.
Cibi faciles 4, 5, 22. faciles Ci-
bos 3, 27, 34. i. *qui facile dige-
rantur*. facilis Cogniti est aquae
2, 18, 48. faciliior Curatio 3, 3,
24. ex quo facilis cervici Mobili-
tas est 8, 1, 51. Motus 8, 4, 74.
faciliior Ratio 3, 6, 1. facilis ad
bonam valetudinem Recursus est
4, 4, 14. Salus ei facilis 2, 8, 6
i. *sanatio prompta*. si Spiritus faci-
lis 2, 8, 19. i. *respiratio expedita*.
quod perito Facillimum est 2, 10,
48. hi tantum Facillima & non
plus quam vulgaris (circumspici-
unt) I Praef. 101.

¶ cum infinit. facile est Erodere 5,
28, 191. - Expectare 7, 7, 37.
Mederi facilius est 7, 7, 60. Mu-
tare facile est 5, 17, 4. - Nume-
rare 3, 4, 34. - Opitulari 5, 27,
71. - Reducere 7, 31, 6. - Scire
3, 2, 1. 8, 15, 16.

¶ Ex facili, pro facile 1, 3, 49. 2,
3, 2. 7, 9, 7. 8, 4, 56. 57. non
Tam facile his opitulari est 5,
27, 71.

Facile, adu. v. Accipio. Acefco.
Acquiesco.

Acquiesco. Admoveo. Alieno. Appareo. Attraho. Aufero. Cedo. Claudio Cognosco. Cogō. Colligo. Committo. Compello. Concoquo. Condo. Conservo. Confido. Consisto. Consuefco. Consumo. Converto. Corrumpo. Curo. Depello. Dico. Digerō. Dimitto. Duco. Edo. Educo. Ejicio. Elaboro. Evinco. Excido. Excipio. Explico. Exfereo. Extendo. Facio, fto. Fallo. Fero, & Laturus. Findo. Inhorresco. Inspicio. Intelligo. Interpono. Invenio. Maturefco. Misceo. Noceo. Occupo. Pateo. Poffum. Praefagio. Produco. Propono. Protraho. Reperio. Refisto. Refolvo. Revertor. Rumpo. Sanefco. Sano. Separo. Sequor. Spiro. Subvenio. Sumo. Suffineo. Teneo. Tento. Tero. Tollo. Tracto. Venio in notitiam. Vitio. facile itaque fecurus est in his aliquis, quae faepe sine periculo evafit 2, 2, 10 *i. recte, jure, cum ratione.* non facile sanguinem mittere (*oportet in pueris.*) non facile ducere alvum 3, 7, 10 *i. non sine graviore causa.* locis tamen aestuosis facilius invenitur (calvaria solida, sine futuris) 8, 1, 6 *i. frequentius.* mulier quoque gravida acuto morbo facile consumitur, & is, cui somnus dolore augeat, caet. 2, 6, 24 seq. *i. ple rumpque, fere.* at ubi certus circuitus (febrim) est, facilius omnia illa tentantur 3, 12, 5 *i. minus periculose.* Facilius quam I Praef. 115 *quingies:* 1, 2, 22. caet. facilius, difficilior opp. 5, 28, 123. faciliusque I Praef. 105. 8, 11, 12. 8, 15, 19. caet. Facillime I Praef. 37. 1, 3, 69. 6, 7, 64. 7, 7, 72. 8, 10, 31.

¶ Eo facilius 8, 4, 6 *praecedente* quo. Minus facile, *i. difficilior* 7, 3, 70. 2, 12, 23. 2, 18, 50. 3, 22, 22. 5, 18, 32. 7, 9, 2. Minime facile 2, 8, 80. Multo facilius 8, 11, 28. Nec unquam facile 5, 28, 103. Neque facile 2, 10, 47. 3, 22, 24. 5, 26, 115. Non facile 2, 2, 9. 2, 8, 79. 3, 7, 10 *bis.* 4, 11 extr. 4, 12, 10. 5, 28, 91. 300. 6, 11, 13. 17. 7, 6, 12. 7, 27, 5. Quam facile 3, 6, 17. Quanto facilius 3, 6, 4. Quantoque facilius 8, 10, 87. Quo facilius I Praef. 21. 2, 14, 25. 3, 18, 68. 4, 16, 2. 4, 20, 15. 4, 22, 12. 5, 21, 11. 6, 7, 72. 7, 2, 25. 7, 5, 8. 7, 14, 22. 32. 7, 27, 35. 8, 1, 1. 105. 8, 4, 40. Tam facile, quam 1, 2, 23. 7, 5, 15. v. Tam.

Facilitas, atis ad cuius rei facilitatem multum confert magnitudo vulvae caet. 7, 29, 8.

Facultas, atis. quo fit, ut, eā (pinna) remota, postea facultas

Audiendi fit 7, 8, 8. per quae (foramina) facultas Audiendi est 8, 1, 29. non tamen Loquendi facultatem consecutus est 7, 12, 39. maxillae facultatem Motus praestit (processus) 8, 1, 35. a qua (gutta humoris *i. lente crystallina*) Videndi facultas proficiscitur 7, 7, 126. qui quotidie ejiciendo (*i. vomendo*) Vorandi facultatem molitur 1, 3, 36 *i. operam dant quo magis comedere possint.*

¶ de viribus remedium quum facultatum materia non ita multiplex sit 5, 17, 3 sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est 5, 19, 23. Cognitis facultatibus 5, 17, 4. Expositis Simplicibus facultatibus 5, 17, 1. Habent autem hanc (*erodendi & extrahendi*) facultatem semina erucacae, caet. 2, 33, 3 *synon. ib. vis.* videntur autem hanc (*alvum molendi*) facultatem Habere iris, nardum, caet. 3, 21, 25. quum omnia medicamenta Proprias facultates Habeant 5 Praef. 8. gummi quum quasdam alias facultates Habeat, hoc maxime praestit 6, 6, 50 *synon.* pastilli quoque facultates Diversas Habent 5, 20, 1. nisi Singula (facultas) Habenda sit 5, 19, 23. quum Utraque Opus est 5, 19, 24. multaque etiam de facultatibus medicamentorum memoriae Prodiderunt 5 Praef. 3. quum facultates medicamentorum Proposuerim 5, 26, 1. Sum: cui (coagulo leporino) eadem, quae caeteris coagulis, facultas, sed utique Validior, est 5, 5, 4 *synon. vis ib. 1.*

Facundia, ae. itaque ingenium & facundiam vincere: morbos autem non eloquentia, sed remediis curari I Praef. 64 *synon. vir* (Hippocrates) & arte & facundia insignis I Praef. 13.

Faeteo, ere. ubi & siccum est (os,) & ipsi faetet 3, 4, 18.

Faetidus, a, um. si faetidiore dejectiones (sunt) 3, 2, 7.

Fallo, ere. indicare (*deceit*) necessarii periclitantis, in difficili nem esse, ne, si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel fefellisse videatur 5, 20, 12. Callus neminem fallit 5, 28, 186 *i. cognitionem non effugit.* rationeque Conjecturae talem esse, ut, quum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat 2, 6, 39 *opp. i. frustratur eventum* si vero Consilium instantem fallit 3, 18, 72. magna cura opus est, ne Id (genus febris hemitritaeum) fallat 3, 8, 1. aliud morbi genus videatur *ib. 2.* si Imagines fallunt (*sc. instantem*) 3, 18, 67. quidam (instantes) Imaginibus, non Mente fallunt 3, 18, 66 *i. falluntur, aberrant: conf. 72. non,*

[Z]

quo non interdum etiam temeraria Medicina proficiat; sed, quo saepius utique in hoc fallat, in quo caet. 7, 26, 22. non, quod non interdum id incidat, aut non decipiat, (*tale remedium*.) sed quod saepius fallat 3, 2, 24 *i. speratum effectum non praestit. synon.* verum in his quidem antiquos tunc celebres admodum Pythagorici Numeri fefellerunt 3, 4, 49. cum vero recte curaturum, quem prima Origo causae non fefellerit I Praef. 28 *i. latuerit.* neque cum Res fefellit 3, 21, 12 *i. effectus non est frustratus.* ne parvulae Rimulae fallant 8, 4, 8 *i. lateant.* potest autem Sutura eo nomine fallere, quia aeque aspera est (*quam fractura*) 8, 4, 15. idque (*Veratrum*.) si in portione non accipit, pani adjiendum est, quo facilius fallat 3, 18, 68 *i. clanculum assumi possit.*

¶ plurimique falluntur, dum sperant caet. 3, 2, 19. quo magis falluntur, qui concipiunt caet. 3, 4, 12. maxime tamen in his Medicus Imperitus falli potest 2, 10, 8. ne mediocriter quidem Peritus falli potest 7, 7, 142. quod etsi in laevi mutilatione & nihil eripere & fallere Oculum potest, in magna non potest 7, 9, 3 *i. non animadverti.*

Fallus, a, um. quem (morbum novum) non incidere, manifeste falsum est I Praef. 80. sed id ipsum falsum est 2, 10, 38. hoc quidem falsum est 4, 3, 6. ut haec falsa opinio est, sic illud verum 8, 20, 14 *opp. cui subinde falsae hereditates nunciabantur* 3, 18, 33.

Fallax, acis. neque tamen ignorare oportet, in acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis & mortis 2, 6 extr. venis enim maxime credimus, fallacissimae rei 3, 6, 11.

Fama, ae. quosdamque fama prodiderit in ipsis funeribus revixisse 2, 6, 36.

Fames, is. I Praef. 85. *synon.* inedia I Praef. 115. 2, 16, 2 - 3. 3, 21, 8 coll. 13. *opp. fatietas* I Praef. 32. 1, 3, 3. fames & abstinentia 6, 11, 26. primis diebus fames (*servanda est in curatione fracturorum*) 8, 10, 73. quaerunt, initium morbi calor attulerit an frigus, fames an fatietas I Praef. 32. an fames (morbum) fecerit, (interest) I Praef. 85. siccant immoda exercitatio, fames, caet. 1, 3, 65. ubi aliqua necessitas famem fecit 2, 16, 3. propter famem 7, 18, 28. quum possit ille (lethargicus) nunquam expergisci, atque ita fame interire 3, 23, 7.

¶ in omni tali morbo magnum ex Longa fame praesidium est 8, 25, 10. prodest etiam fames

82

& abstinentia, quanta Maxima imperari potest 6, 11, 26. neque vero ex Multa fame nimia fatietas, neque ex nimia fatietate fames Idonea est 1, 3, 3. illud quoque ad omnia ossa (*fracta*) pertinens dictum erit, famem primum esse Necessariam 8, 7, 13. in his autem (*periodicis* febribus,) quum veteraverunt, Utilis fames non est 3, 12, 6.

¶ *cum verbis:* v. Coërceo. Crucio. Desidero. Extenuo. Facio. Fero. Impero. Intereo. Nitro. Perdo. Prosum. Pugno. Siccio. Sustineo. Vinco. Vito. Utor.

Far, farris. si nihil aliud est, far idem praestat (*leni forbitioni faciendae*) 3, 22, 34 ex farris (farina cataplasma) 2, 33, 13.

Farina, ac. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 9. ex Qualibet farina cataplasma, sive ex Tritici, sive ex Farris, sive Hordei, sive Ervi, vel Lolii, vel Milii, vel Panici, vel Lenticulae, vel Fabae, vel Lupini, vel Lini, vel Foeni Graeci 2, 33, 13. farinae Candidae quam tenuissimae P. II. 6, 6, 31, idem praestat Cumini farina cum struthio & melle 5, 18, 7. farinae hordei atque Ervi (pares portiones) 6, 5, 11. inspergunt farinam ex Faba 5, 28, 308. imponendum, quod est ex Fabae farina ex mulso cocta *caet.* 6, 18, 70 sive Foeni Graeci, sive Lini, sive Aliâ farinâ ex mulso decoctâ 6, 7, 9. Hordei, v. paulo ante Ervi. bitumen cum Hordeacea farina mixtum 3, 27, 25. cum Hordeacea farina - mixtus capparitis cortex concisus 4, 22, 5. ex eodem (aceto cocta) Hordeacea farina 5, 27, 61. farina quoque Hordeacea cocta, *caet.* 6, 6, 41. id deinde miscendum est cum Hordeacea farina, quae ex mulso decocta sit 6, 6, 227. farina Hordeacea cum refina injicienda 7, 20, 8. farinâ Hordeacea calida implendus is locus 7, 30, 25. supraque farina Ordeacea injicitur 5, 18, 12. imponenda est farina Ordeacea ex aqua cocta 5, 28, 143. Lini farinâ 2, 33, 13. 6, 7, 9. farina Lolii 5, 12, 2. Lolii farina ex vino diluto cocta, & mista cum arida faece 4, 22, 6. farinae Lolii sext. III. 5, 28, 293. Lupini farinâ 2, 33, 13. habet hoc farinae Lupinorum sextarium 5, 28, 270. Omnis farina 2, 33, 14. Tritici farina (ex mulso cocta, ad cataplasma aptissima est) 6, 6, 100. Tritici farina ex mulso cocta cum cupresso 6, 18, 73. ex Tritici *caet.* (farina cataplasma) 2, 33, 13. crustas vero has resolvit farina Triticea cum ruta, *caet.* 5, 10. tum imponendum cataplasma ex Triticea farina, cui re-

sina pinea adjecta sit 7, 19, 44. Valentior tamen ad id (*ad calefaciendum*) omnis farina est ex mulso, quam ex aqua cocta 2, 33, 14.

¶ farinam Cum ruta, vel marrubio (impositam) habere 5, 27, 95. farina etiam Cum sevo ovillo caprinove mista, deinde incocta *caet.* 3, 22, 36. farinam Cum acaciae succo, vel passo aut mulso (miscere) 6, 6, 87. *conf. in superiorib.* f. Cummi, Hordeacea, Triticea, Tritici farinam Ex faba 5, 28, 308.

¶ ex qualibet farina Cataplasma 2, 33, 13. Cataplasma quoque superinjiciendum ex farina, *caet.* 6, 6, 127. foris imponendum calidum ex farina & sico Cataplasma est 7, 12, 15. Cataplasma ex triticea farina 7, 19, 44. cui ex farina duae Partes adjectae sint 5, 28, 140.

¶ *cum verbis:* v. Cogo. Coquo. De-coquo. Deservefco. Impono. Incoquo. Injicio. Inpergo. Misceo. Fas. neque tamen fas est nihil a cucurbitula agere 7, 2, 4.

Fascia, ac. priori Adversa 8, 10, 18. 22. Altera 8, 10, 18. 42. Alteram 8, 10, 46 *bis.* fasciis vero - Brevioribus opus est 8, 10, 47. prima (fascia) Brevissima adhibenda 8, 10, 17. Caeterae 8, 10, 27. Dexterior 6, 18, 101. Duae 8, 9, 14. sic, ut semper Insequens priori adversa sit 8, 10, 22. eaque (fascia) Lata esse debet 5, 26, 142. Latioribus fasciis opus est 8, 10, 91. Laxae quoque 8, 10, 88. ideoque etiam Laxior quam primo fascia sit 8, 9, 20. deliganda (membra) fasciis sunt aliquantulo, quam vulnus, Laxioribus 8, 10, 87. fascia vero ad vulnus deligandum Linea aptissima est 5, 26, 142. Lineis fasciis utrinque capita articularum deliganda (sunt) 8, 10, 14. dimidio Longior 8, 10, 18. Longioribus (fasciis opus est) 8, 10, 47. Media (fascia) primum injicienda est 5, 26, 145. *conf.* 8, 9, 4. Pluribus tantummodo & latioribus fasciis opus est 8, 10, 91. Prima 8, 10, 17. Priori 8, 10, 18. 22. ultra Priorem fasciam 8, 10, 19. adji-ciendaeque Prioribus quinta fascia est 8, 10, 27. Quartae 8, 10, 22. Quinta fascia 8, 10, 26. 27. quam Secundo loco posui 8, 10, 44. fasciis Sex opus est 8, 10, 17. tum Sex fasciis involvendum (id membrum) 8, 10, 27. Singulae fasciae 8, 10, 39. Sinisterior 6, 18, 101. Tertia 8, 10, 22. 27. 43. de qua Tertiio loco dixi 8, 10, 45. Tertiâ fasciâ 8, 10, 22. Tres 8, 10, 22. Totidem (i. duas) fascias habet (panniculus) 6, 18, 99. Una fascia, altera 8, 10, 41. 42. ¶ Capita ejus (fasciae) supra caput addu-

cta ibi ligentur 8, 7, 12. Capitaque ejus (fasciae) post caput hominis ministro tradenda 8, 15, 18. ibi quoque Capitibus ejus (fasciae) inter se vinctis 8, 10, 43. accipit Nodum (fascia) 8, 10, 42. Numero potius fasciarum id agendum est, ut laxae quoque aequae contineant 8, 10, 88. plus Opis in eo (osse,) quam in fasciis ferulisque est 8, 10, 58. ab altera vero parte toridem (duas) fascias habet (Panniculus) 6, 18, 99. reliqua fasciae Pars 7, 20, 3. *conf.* 8, 10, 42. ¶ *cum verbis:* Adductae fasciae 6, 18, 100 i. attrahâs. inde capita ejus (fasciae) supra caput Adducta 8, 7, 12. v. Adhibeo. Adjicio *cum dativo.* Adstringo. Amplector. Arto. Attollo. Attraho. Circumago. Circumdo. Circumeo. Complector. Compre-hendo. Concilio in. Contineo. Deligo. Demitro. Desino in. Diduco. Do a, super. Duco. Feror fursum, ut id, quod afficitur (in brachio) ante fasciis quoque sic Figuratum sit, ne 8, 10, 48. Fio. Finio. Impono fascia, aut mollis habena, medio in longitudinem Incisa, ut utrinque mentum complectatur 8, 7, 12. a media fascia Incipere deligare (abunde est,) ne in alterutram partem haec cutem Inclinet 8, 9, 4. quae (fascia,) si qua parte os eminet, ab ea; si torum aequale est, unde libet super fracturam Incipere debet priori adversa 8, 10, 18. v. Injicio. Involvo. Ligo. Obvolvo. Ordior. Porrigo. Premo. Procedo. Resolvo. Revertor. Serpo. Subtraho. Sustineo. Tendo ad, deorsum. Teneo. Volvo. ¶ Per fascias 7, 5, 34. Sub ea fascia 8, 10, 44.

Fascis, is. sub gravi fasce 7, 17, 1. Fastidio, ire. postve longas febres hunc (cibum) fastidire, (mali morbi signum est) 2, 4, 12. cibum non fastidire, (bonum signum est in suppurationibus) 7, 3, 2. si omnia ista fastidire 4, 16, 10. Fastidium, i. alios (aegrorum) propter aviditatem primis diebus protinus cibum assumisse, alios propter fastidium abstinuisse 1 Praef. 54 *opp.* cupiditas cibi vel a principio servata, vel etiam post fastidium orta, (inter bona indicia est) 2, 3, 6 *opp.* v. Cibus. Permaneo, Sequor, Urgeo. quodsi jam fastidium est eorum, quae 6, 6, 135.

Fateor, eri quum - haec illum optime praefagisse fateantur 2 Praef. 2. in quo (die) esse magnam vim antiqui dicebantur 3, 4, 42. fa-terique, boni medici est, quantus in hac ipsa re metus sit 2, 10, 21. Fatigo, are. qui Ambulando fati-gatur

gatur 1, 3, 22. Itinere fatigatis inutilis (frigidae portio est) 1, 3, 14. diutinis Malis fatigatos 2, 1, 20. graciles Tabes, Dejectiones, Destillationes, item viscerum & laterum Dolores fatigant 2, 1, 53. fatigato quotidianum cubile tutissimum est 1, 3, 21. si nimium alicui fatigato paene febris est 1, 3, 11. omnibus fatigatis aptum est 1, 3, 13. ¶ ubi Aegrum tri-duo Per omnia fatigaverat 3, 4, 23. si Genua quasi fatigata sunt, totumve corpus lassitudinem sentit 2, 2, 7. Membrum Ex levi causa fatigatum 2, 7, 17. quae (strumae) vel praecipue fatigare Medicos solent 5, 28, 103.

Fatigatio, onis, lassitudo, quae citra fatigationem sit 1, 2, 13 *opp.* paulatimque revocandus aeger est ad exercitationes, fricationes, folem, sudationes, fatigationes 3, 21, 64 *opp.* interest enim, fatigatio morbum, an sitis, *caet.* fecerit I Praef. 85. post fatigationem cibum sumitur 1, 3, 9. vitare fatigationem (oportet) 1, 10, 3. inutilis post cibum - fatigatio Animi 1, 5, 4.

Favonius, i. aestate (optimi dies sunt,) quibus favonii perflant 2, 1, 6.

Favus, i. paulum ex favo vetere 4, 19, 29. ad favi similitudinem 5, 28, 206. ad tubercula, quae *μυλκηριδες*, id est, favi nominantur 5, 18, 43.

Faux, faucis, aridas fauces 4, 6, 18. a summis faucibus 4, 4, 67. in faucium Doloribus 5, 23, 2. propter faucium Exulcerationem 4, 4, 51. quicquid in faucibus - Mali contrahitur 2, 1, 22. alterum (Morbi genus) in faucibus esse consuevit 4, 4, 1. in interiore vero faucium Parte interdum exulceratio esse consuevit 4, 4, 38. *conf. inf.* Impositum, in faucibus Ulcus reperitur 2, 7, 25. Ulcera in faucibus tussientibus 5, 25, 27.

¶ *cum verbis* : v. Aspero. jamque fauces cibum & potum Capiunt 4, 4, 14. fauces lanā Circumdare (oportet) 4, 2, 60. v. Committo *cum Dativo*. Doleo, siquidem vomitus fauces Exasperavit 1, 3, 52. aquilo fauces Exasperat 2, 1, 23. v. Exulcero. quorum faucibus in febre Illiditur Spiritus 2, 7, 72. sinapi ex parte exteriore faucibus Impositum 4, 4, 56. v. Intumesco. Levo Libero. Perfri-co Repleo. dixit, saepe interio-re parte humorem non requirente, os & fauces Requiere 3, 4, 29. illis Restitutis, ipsa (tussis) finitur 4, 4, 51. donec fauces ad pristinum habitum Revertantur 4, 4, 16. v. Strangulo. faucibus

Subest Stomachus 4, 5, 1. in faucibus Tussientibus 5, 25, 27. fauces Velandae 3, 22, 29 *i. collum supremum*. ne fauces Urgeat (*ligatura*) 7, 13, 7.

¶ *cum particulis*. A faucibus incipit (os pectoris) 8, 1, 62. is (sanguis) A summis faucibus fertur 4, 4, 67. aliaque (foramina) ex his, Ad fauces pervia, spiritum & reddunt & accipiunt 8, 1, 26. per id foramen, quo spiritus a naribus Ad fauces descendit 6, 8, 19. Circa fauces 4, 4, 7. 5, 28, 8. est etiam Circa fauces malum 4, 4, 19 *de difficultate spirandi*. Circa fauces grandes venae vel arteriae 5, 26, 17 *i. in lateribus colli supremi*. si Ex faucibus interioribusve partibus processit (sanguis) 4, 4, 84. distillat autem humor de capite interdum - In fauces 4, 2, 41. si In fauces (distillaverit) 4, 2, 42. si - In fauces distillavit 4, 2, 55. quicquid in faucibus - mali contrahitur 2, 1, 22. nihil prohibens vel in pulmone vel In faucibus (fuit) 3, 7, 25. In faucibus esse consuevit (morbi genus) 4, 4, 1. quae In faucibus exulceratis praeccepta sunt 4, 5, 15 *i. in expositione de f. exigua in arteria* Sub ipsis faucibus lingua est 4, 1, 8 *i. epiglottis*.

Febris, is, quod & in toto corpore & vulgare maxime morbi genus est 3, 3, 4. nulla Acuta febris leviter terrere nos debet 2, 4, 16. adeo ut Acutam quoque febrem movere consuerint (dolor & inflammatio ingens) 5, 28, 212. is (*cynicus spasmus*) cum Acuta febre oritur 4, 2, 31. neque unquam in Acuta febre aut a somno non est terribilis nervorum distentio 2, 4, 16. sudor quoque frigidus in Acuta febre pestiferus est 2, 6, 29. Acutae febres (in siccitatibus oriuntur) 2, 1, 29. febres partim Acutae partim longae (durioribus corporibus instare possunt) 2, 1, 39 *opp.* ubi frigidus sudor inter febres non Acutas circa caput tantum & cervicis oritur 2, 5, 4. *conf.* Morbus. si vero Ardens febris extorret 3, 7, 13. ubi Ardens ea (febris) est 3, 6, 29. febrem autem Ardentem, quam Graeci *καυσάδη* vocant, subitus horror exsolvit 2, 8, 55. in recenti vehementique, praecipueque Ardente febre 2, 15, 2. adjicit (aestas) febres vel Ardentes vel tertianas 2, 1, 17. uring enim febres Ardentes 7, 23, 2. si cum Ardore febris est 3, 7, 3 *i. ardens*. febris Affidua 2, 8, 74. si caput in febre Continenti dolet, neque quicquam remittit 2, 8, 60.

[22]

si Continentes febres sine remissione sunt 3, 5, 33. & Continua quoque febris habet tempora, quibus, etsi non remittit, non tamen crescit 3, 18, 23. cui simul & Continua febris & ultima corporis infirmitas est 2, 6, 19. cum febre Continua 2, 7, 67. in Continua febre 2, 7, 9. remissio, quae maxima in febre Continua potest esse 3, 4, 56. in die pari & Gravior febris esse potest & certa futuri nota 3, 4, 45. febris ejus, quae Gravissima est 3, 12, 4. Impares. v. Quotidianae. oriuntur eo quoque tempore (autumni) febres Incertae 2, 1, 18 Hippocr. *πλάνητες, erraticae*. vehementes febres cum Inflammationibus excitat 8, 4, 29. qui febrem nullam sine hac (Inflammatione) esse dixit 3, 10, 10. atne febris quidem terrere debet, si in magno vulnere dum Inflammatio est, permanet: illa perniciofa est, quae vel levi vulneri supervenit, vel ultra tempus Inflammationis durat, *caet.* 5, 26, 159 - 160. ex Inguine (si fuit) 3, 5, 2. (*conf.* 2, 7, 26.) neque verum est, quod dicitur a quibusdam, nullam febrem Inordinatam esse, nisi aut ex vomica, aut ex inflammatione, aut ex ulcere 3, 3, 23. hunc enim (dolorem capitis) statim Ipsa febris solvet 3, 10, 11. *v. plura ex. in reliquis*. Lenes, v. quotidianae. si hae (febres) sunt Lentae 2, 17, 12. ubi lenti dolores lentaeve febres sunt 3, 2, 3. nonnunquam etiam Lentae febres sine ulla remissione corpus tenent 3, 9, 1. eaque (febris) interdum Levior est 2, 7, 90. tantum Levius fit (genus febris haemicritaeon) 3, 3, 8. neque Levior unquam fit (febris) 3, 5, 14. his temporibus, quibus febris Levissima est 3, 20, 9. ubi Longa febris fuit 3, 4, 58. per imbres Longae febres (oriuntur) 2, 1, 30. *add. ib.* 46. quibus autem Longae febres sunt 2, 7, 71. si Longae febres sine dolore, sine manifesta causa remanent 2, 7, 78. *conf. sup.* Acutae & post febres Longas 2, 4, 24. post Longas febres 2, 4, 11. 3, 20, 19. 6, 16, 1. *v. inf.* Circuitus feb. si Magnae febres fuerunt 3, 6, 32 *i. paroxysmi*. Magnae febres (subsequuntur peripneumoniam) 4, 7, 3. neque aeque Magnas febres experiuntur 2, 7, 69. si post diem quintum Magnae febres urgent 7, 26, 130. eoque magis, quo Major febris est 3, 6, 2. Malae etiam febres, quae *caet.* 2, 4, 13. ex dolore & febre, quae ubi Mediocria sunt 8, 2, 16. mediocris est cum febre Modica dolor 7, 26, 119.

26, 119. Nulla acuta 2, 4, 16. Nullam, v. sine Inflammatione, Inordinatam. (idque) Omnibus (febris) ita servandum est 3, 4 extr. illa (febris) Perniciola est, quae vel levi vulnere super-venit, vel ultra tempus inflam-mationis durat, vel delirium mover, caet. 5, 26, 160 seq. Pa-res, v. Quotidianae. alterum lon-ge Perniciosius (genus febris he-mitritaeon) 3, 3, 8. *Pestilentes febris* 3, 7 *argum.* in Prima febre protinus mentem esse turbatam, membrumve aliquod esse resolu-tum, (mali morbi est) 2, 4, 17. Prioris febris accessio 2, 10, 24. ex his (febris) una Quotidia-na, altera tertiana, altera Quar-tana est 3, 3, 3. v. *Quartana Quotidiana.* si Quotidiana febris est, quae ex toto desinat 3, 5, 10 in Recenti-febre 2, 15, 2. ac quartanae quidem Simplici-tes sunt 3, 3, 6. i. *unius ejusdem-ve generis, coll.* 7. discernendae tamen Singulae (febres) sunt 3, 13, 1. in ea Sola febre 3, 4, 59. febris in *Suppurationibus* (malum signum est) 7, 3, 3. febresne Solae sint 3, 10, 1. lon-ge optimum est, febrem omnino non esse: secundum est, Tantil-lam esse, ut caet. 2, 8, 13. si Ter-tiana febris est 3, 14, 4. v. Ter-tiana. ideoque Tutissimae sunt (eae febres) 3, 12, 1. si vero fe-bres Vagae sunt 3, 5, 22 i. incer-tae. *conf. opp.* 3, 5, 7. Vehemens febris, ubi ruber corpus, ple-naeque venae tument 2, 10, 16. quodsi Vehemens febris urget 2, 10, 32. auris quoque dolor acu-tus cum febre continua Vehementique 2, 7, 67. in recenti Ve-hementique, praecipueque ar-dente febre 2, 15, 2. in febre Vehementi 3, 18, 4. Vehementes febres (excitat) 8, 4, 29. *conf.* Quotidianae, vehementiores in Vulnere, v. v.

¶ *cum substantivis.* febris Accessio. v. Accessio. si cum Ardore fe-bris est 3, 7, 3. praeter Ardorem in febre 3, 7, 24. quarum (fe-brium) certus Circuitus est 3, 5, 7. v. Circuitus. Curatio februm 3, 3, 2. februm Curatio 3, 18, 1. 4, 2, 11. Decessio, Decessus, v. v. quarum (tertianarum quarta-narumque) Finis integer (est) 3, 5, 7. post Finem febris 1 Praef. 55. Genus (febris) 3, 3, 9. *conf.* ab 8. per omnia Genera februm 3, 5, 1. in ipso Impetu ejus (ve-hementis febris) 2, 10, 32. in ipso Impetu febris 3, 6, 29. consisten-te jam Incremento febris 3, 5, 38. Intentio febris 3, 18, 22. eaque inflammatio talem Motum efficit, qualis in febre est. 1 Praef.

27. Morio 3, 5, 28. desiderat etiam propriam animadversionem in febris Pestilentiae casus 3, 7, 1. ipsa febris quod maxime mirum videri potest, saepe Praesidio est 2, 8, 49. quum tempora cibo po-tionette febris & remissionis Ra-tio det 3, 6, 10. & februm qui-dem Ratio maxime talis est 3, 4, 1. discernendae tamen singulae (febres) sunt, sicut Rationem habent dissimilem 3, 13, 1. ex Ra-tione vel adauctae vel levatae fe-bris apparebit 4, 6, 17. aliae (quotidianae sic desinunt) ut ali-quantum quidem minuatur ex fe-bre, nihilominus tamen quaedam Reliquiae remaneant, donec al-tera accessio accedat 3, 3, 13. v. Remissio si febris est, inter Ri-gores 2, 13, 3. longum ejus (fe-bris) Spatium 3, 8, 7. nunc ad singulas earum (februm) Species delcendam 3, 5, 1. ut in ipsam exercitationem Tempus febris incurrat 3, 15, 18 i. *paroxysmi.* *conf.* 3, 5, 20. 21 caet. 3, 12, 2.

¶ *cum aliis substantivis, ut Inflam-matio, Vulnus caet. v. in his.*

¶ *cum Verbis.* v. Absum. Accedo. Adaugeo. Adjicio. Affero. Ante-cedo. Augeo. Carco. Coepi. Concipio. Conficio. Conquiesco. Consisto. Continuo. Cresco. De-cedo. Decresco. Desino. Di-mitto. Discerno. Discutio. Du-ro. Excito. Exsolvo. Extorreo. Facio. Fio. Finio. Habeo. Im-pedio. Incido. Incipio. Inclino. Inresco. Incurso. Inhaereo. In-sto. Intendo. Intermitto. In-tueor. Jungo. Levo. Libero. Maneo. Minuo. Moveo. Occu-po. Orior. Permaneo. Quiesco. Redeo. Remaneo. Remitto. Re-peto. Resolvo. Revertor. Se-quir. Soleo. solitus Solvo. Sub-eo. Submoveo. Succurro. Sum. Supervenio. Teneo. Tenuo. Ter-reo. Timeo. Tollo. Vaco. Ve-nio. Urgeo. Utor.

¶ *cum Particulis.* Ad, v. Attinet, Descendo. Ante, v. v. it Cum i. et. Ex, v. Aliquantum, Col-ligo. Ex febris una, altera 3, 3, 3. qualis (motus) In febre est 1 Praef. 27. alios In ipsa febre aliquid edisse 1 Praef. 55. In ipsa febre dare multum tres aut quatuor cyathos 3, 9, 6. In febre 2, 6, 15. 30. 2, 7, 72. 84. 2, 8, 56. 2, 17, 6. 4, 2, 8. 5, 25, 20. In acuta febre 2, 4, 16. 2, 16, 29. v. *sup.* Ardens f., Continens, Con-tinua, Sola. In febris 2, 1, 28. 36. 3, 1, 6. Inter febres 2, 4, 22. i. in add. 2, 5, 5. 2, 7, 2. Inter febres non acutas 2, 5, 4. Per febris 3, 22, 31. Post febrem datus (cibus) 3, 11, 6 i. *paroxysmum.* add. 3, 13, 3. 3, 14, 5.

7. 9. caet. Post febres 5, 28, 31. quibus Sine febre aliqua parte dolor aut prurigo cum rubore & calore est 2, 7, 57. add. 2, 7, 59. 2, 8, 29. 4, 2, 8. si febricitat puer, si Sine febre est 6, 11, 17. add. 2, 17, 5. si Sine febre aeger est 3, 21, 17.

¶ febris i. *paroxysmus.* si post alte-ram febrem motio manet, post alteram integrum corpus est 3, 5, 28. anica accessio 23-27. ubi vero febris fuit, atque decrevit 3, 6, 26. *conf.* 2, 5, 4. 2, 13, 2. 3, 3, 10. *segg.* 11. 3, 5, 35-36. 3, 12, 4. *supra.* Post feb. Magnae f. caet. prioris febris accessio 2, 10, 24. febris & remissionis ratio 3, 6, 10. *opp.* fin. quamvis non accessio-nes, febres tamen junguntur, & quotidie quidem increverunt, sed sine integritate tamen remittunt 3, 5, 11. febres *pro sing.* febris: omnibus, qui ante febres horro-re & tremore vexantur 2, 13, 2. faeminis, quae ex partu in fe-bres inciderunt 3, 6, 9.

Febricula, ae. ubi pluribus diebus non descendit alvus, docet, aut subitam defectionem aut febricu-lam instare 2, 7, 11. cujus fauces sanguine & interdiu & noctu re-plentur, sic, ut neque febricu-la praecesserit 2, 7, 25. si febricu-la quodque accessit 5, 23, 18. add. ib. 77. de *symptomata.* si fe-bricula est, si non est 4, 15, 17. interdiu etiam febricula (est) 5, 28, 126. si non est febricula 5, 28, 86. si febricula fuit (*in sup-puratione,*) ea vacare, (bonum signum est) 7, 3, 2. intus ruptum oculum febricula juvat: si foras jam ruptus procedit, sine auxilio est 6, 6, 13. sitis atque febricu-lae desinunt 2, 8, 16 de *tabe phthi-si,* i. *paroxysmi febriles.* ex hoc exulceratio accidit, & febricula lenis fit, quae etiam quum quie-vit, tamen repetit 3, 22, 10 de *phthisi.* *conf.* 2, 1, 43 de denti-entibus. cujus febricula eo sudore finitur 2, 3, 5. si semper febricu-la manet 3, 5, 29 p. a. febris, i. *residua febris in remittentibus.* add. 4, 11, 23. propter febricu-lam 7, 18, 28 ex inguine febricu-la orta est 2, 7, 26.

¶ in omnibus Longis Difficilibus-que febriculis 3, 22, 31. febricu-la lenis fit 3, 22, 10. qui Lentis febriculis diu detinentur 2, 17, 15. tere sine febre incipit. (*melancholia,*) Leves deinde febricu-las excitat 3, 18, 57. *synon. conf.* ib. 64. quodsi febricula aut so-luta fuerit, aut Levior 8, 4, 39.

¶ *cum verbis.* v. Accedo. Consumo. Desino. Detineo. Excito. Finio. Fio. Inendo. Incurso. Insto. Juvo. Maneo. Orior. Per-maneo.

maneo. Praecedo. Quiesco. Repeto. Sequor. Solvo. Sum. Vaco. Febrio, ire, si non febricitat aeger 4, 4, 25.

Febricitatio, are, non est expeditissimum scire, quando Aeger febricitet, quando melior sit 3, 6, 10 *app. i. paroxysmum patiatur*. febricitante Aegro 3, 22, 2. ab eodie, quo primum febricitavit Aliquis 2, 7, 87. quoniam & Alii, & Idem alias, post ista non febricitarent 1 Praef. 87. febricitanti Cuidam 1 Praef. 110. non febricitare Eum, cuius 3, 6, 20. qui febricitantem Hominem, ubi acceperat, multis vestimentis operiebat 3, 9, 10. si febricitat Puer, si sine febre est 6, 11, 17 *app.* sine ullo tumore febricitans 2, 6, 17. infania febricitantium quam *Phæritia* appellat 2, 1, 35. febricitantibus *dat.* 3, 6 *argum. & 32.* omnibus febricitantibus 3, 6, 9.

Fel, fellis. exedit corpus 5, 7, 4. evocat & educit 5, 12, 1. felle Caprino-aspiritudo curatur 6, 6, 171. fel Taurinum purgat 3, 5, 5. rodit 5, 6, 4. fellis Taurini 5, 20, 8, 6, 7, 68. palatum ungere vel felle Taurino, vel *caet.* 4, 4, 12.

¶ *i. cystis fellis.* ex inferiore vero parte ei (jecinori) fel inhaeret 4, 1, 16.

Felis, is adeps ex fele juncta oleo (calefacit,) magisque si vetus est 2, 33, 15.

Felinus, 2, um. felini stercoris 5, 18, 36.

Felix, icis. si felix curatio non fuit 7, 26, 127. hic ordo felicis curationis est 5, 26, 209.

Femen, inis. Dura, & Medullifera, & ab exteriori parte Gibba 8, 1, 102. Superiora in sinus coxae-conjiciuntur 8, 1, 103.

¶ inde femina oriuntur, quorum Capita rotundiora etiam, quam humerorum, sunt 8, 1, 100. atque in eo (f.ideo) inferiora quoque Capita media sinuantur 8, 1, 105. rursus ab inferioribus quoque Capitibus intumescunt 8, 1, 102. Dolor in inguinibus & coxis & feminibus est 5, 26, 49. infra (capita superiora, vero duos Processus a priore & a posteriore parte habent 8, 1, 101. malum Vulnus est quodcumque in alis vel feminibus-est 5, 26, 23.

¶ ut feminibus ejus ipsius (mulieris) illis Comprimentantur 7, 29, 4. Complessus in unum feminibus 7, 29, 44. Conjiciuntur in sinus, v. *sup.* femina talique inter se Deliganda sunt 8, 1, 105. quo facilius Excipi a cruribus possint (inferiora capita) 8, 1, 105. Extensis jacere feminibus & cruribus oportet 7, 27, 30. rursus ab in-

terioribus quoque capitibus Intumescunt (femina) 8, 1, 102. femine aut crure aut pede Laborante 5, 26, 187. inde (*sub pectine*) femina Oriuntur 8, 1, 100. coxendices ac femina liquido cerato Perungenda sunt 7, 30, 27. tum infra intercrus leviter Tendunt 8, 1, 104. Ungenda femina & inguina 7, 30, 24.

¶ In cruribus & feminibus (lavari debet) 6, 6, 65. si firmiores nervi sunt, ut In viis robustis, maximeque eorum feminibus & cruribus evenit 8, 10, 13. *conf.* 5, 26, 23. Inter femina ejus, qui curatur 8, 10, 44.

Femina, ac. & hoc quidem commune esse Maribus & feminis potest: proprie vero quaedam ad feminas pertinent 7, 28, 1. *conf.* 7, 26, 87. ad Mares, tres (aeneae fistulae) ad feminas duae medico habendae sunt 7, 26, 5. id genus 1. comitalis morbus) saepius Viros quam feminas occupat 3, 23, 3. aliter in Viris atque in feminis posita (vesica) 4, 1, 34. & Viris & feminis, quibus menstrua non proveniunt, interdum ex brachio sanguis mittendus est 6, 18, 122 *de haemorrhoidibus.* rectus (os pectinis) in Visis, recurvatus magis in exteriora in feminis, ne partum prohibeat 8, 1, 99.

¶ Gravidae quidem feminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur 2, 1, 33. mitti (sanguinem) junioribus, & feminis Uterum non gerentibus, vetus est 2, 10, 2.

¶ pueros ante feminae Coitum 4, 24, 2. sed eripi tamen feminis cura Cultus sui non potest 6, 5, 1. hae vero Curationes in feminis quoque similes sunt 7, 26, 87. in feminis super Genitale earum posita est (vesica) 4, 1, 35. Illis feminae latera sua innescit (vulva) 4, 1, 38. circa Mammam feminarum (carcinoma fit,) 5, 28, 20. in Mammis quoque feminarum se reperisse (strumas) 5, 28, 106. quibus feminis Menstrua non proveniunt 2, 7, 19. feminis, quibus Menstrua non proveniunt 6, 18, 122. saepe feminae, quibus sanguis per Menstrua non respondet, hunc expuunt 4, 4, 71. quod in feminam bene respondentibus Menstruis non cadit 6, 6, 214. neque in femina primis Menstruis finita sunt (quae genera morborum) 2, 1, 48. feminae vero oras Naturalium suorum manibus admotis scabere crebro coguntur 2, 7, 39. feminis, quae ex Partu in febres inciderunt 3, 6, 9. ea, quae feminis subjiciunt: *Menstris Graeci* [23]

vocat 5, 21, 20. Vesica, v. *sup.* Genitale. id Vitium (*suffocatio hysterica*) quibusdam feminis, crebro revertens, perpetuum evadit 4, 20, 3. in feminis brevius & plenius (iter Urinae) 4, 1, 36. femina brevius Urinae iter, simul & rectus habet 7, 26, 11. feminis Uterum non gerentibus 2, 10, 2. quod (ut interior abdominis membrana rumpatur) feminis quoque ex Utero saepe evenire consuevit 7, 17, 2. in ore Vulvae feminarum 6, 18, 108. ex Vulva quoque feminis vehemens malum nascitur 4, 20, 1.

Femur, oris commune ei (cruri) femorique est 8, 10, 65. communia etiam quaedam (sunt) humerus brachiis, femoribus, cruribus, *caet.* 8, 10, 1. morae quaedam crus femurque, ut collocatum est, detineant 8, 10, 68. per omnia femur humero, crus vero brachio simile est 8, 1, 103. similes ex magna parte casus curationesque sunt humeris & femoribus 8, 10, 1. in hoc casu quaedam similitudo est femori & humero 8, 20, 2. quod in femore humerove sic fiet, si ossa forte recte concurrerint 8, 1, 89. inter septimum & vigesimum & quadragesimum (diem sanescunt) humeri & femora (fracta) 8, 7, 21. ideoque ab humeris femoribusque metus mortis est 8, 25, 2. ¶ si femur fractum est, fieri Brevis 8, 10, 70. Simile, v. *paulo sup.*

¶ juxta superius Caput femoris 8, 10, 69. solum (os tibiae) cum femoris inferiore Capite committitur 8, 1, 112. Casus Curationesque, v. *paulo ante.* Metus mortis, v. *p. ante.* si id Musculi femoris aut humeri senserint 8, 10, 77. quum ibi valentissimi Nervi Musculique sint 8, 20, 14. *conf.* 8, 25, 2. si motum fetur fuerit adhuc laxioribus Nervis 8, 20, 24. pauloque magis ad femoris Os tendens (patella) 8, 1, 107. Ossa, v. 8, 1, 89. 8, 7, 21. 8, 10, 79. magnum femori Periculum est, ne vel difficulter reponatur, vel repositum rursus excidat 8, 20, 11. Similitudo, v. *sup.*

¶ cum Verbis: v. Colloco. Committo. Complico. Contineo. Deligo. Erumpo. Excido. Extendo. Frango. Moveo. Praecido. Prolabor. Promoveo. Repono. Restituo. Revertor.

Fenestra, ac fenestris aliquantum Apertis 4, 7, 17. Clausis fenestris ib. fenestris Patentibus 3, 19, 11.

Feniculum, i. mali succi est 2, 21, 3. inflationes levat 2, 35, 5. urinam movet 2, 31, 1. feniculi semen.

Semen simul reprimt & refrigera-
rat 2, 33, 8.
Fere venter ei (aegro,) qui a pe-
riculo tutus est, reddit mollia,
figurata, atque eodem fere tem-
pore, quo secunda valetudine as-
suevit 2, 13, 9. in omnibus fere
morbis 2, 12, 1. infant autem
omnia fere legumina 2, 26, 1.
quibus (antelucanis horis) omnes
fere maxime dormiunt 3, 5, 21.
eadem fere 4, 5, 15. 5, 9. semper
fere 5, 28, 66. *similiter postpositum*
uni voci 2, 23, 1. 2, 29, 4. 3, 21, 45.
caet. i. plerumque, ut plurimum,
solito: nam fere meridianis tem-
poribus calor, nocturnis atque
matutinis, simulque etiam ves-
pertinis, frigus est (in autumno)
2, 1, 3. nam fere ventus *caet.* ib.
8. & sic non praeposito vocabulo ib.
32, 48. 50. 2, 2, 2. 2, 3, 1. 2, 4,
3. 2, 6, 23. *caet.* praepositis voca-
bus 2, 4, 18. 2, 7, 78. 83. *caet.*
fere vero fit, ut 5, 28, 201. quod
fere quidem in omni (carne,) *i.*
quae domestica, fit 2, 22, 1.
quod fere vere autumnove fieri
solet 4, 24, 6. *conf.* Fio. *opp.*
interdum 6, 8, 21-22. *opp.* raro
6, 8, 20. fereque id in capillo
fit, rarius in barba, aliquando
etiam in supercilio 6, 2, 3. *opp.*
fere remissus matutinum tempus
aegris est 3, 5, 15. fere pericu-
losa esse nimia & festinatio &
voluptas solet 3, 4, 4. quumque
fere iuxta sint caro & nervus &
aliqua nervosa 5, 28, 175. estque
fere sine dolore (tumor) 7, 18,
16. ut fere 2, 21, 6. *i.* plerumque
tantum: atque hoc quoque malo
fere corpora seniores tentantur 5,
28, 72. illud vitium in qualibet
aetate est, hoc fere infantibus 6,
4, 7. *add.* 7, 7, 76. 7, 20, 16. *i.*
plurima ex parte: quae (malagma-
ta) fere non sunt refrigerandi,
sed calefaciendi causa reperta 5,
18, 1. reliqua fere calefaciunt 5,
18, 3. *i.* quasi: vel pallida vel li-
vida, fereque aeruginosa, & sine
sensu est (caro) 5, 26, 222.
¶ fere Etiam 2, 10, 34. 5, 26, 126.
fere Que 2, 1, 50. 2, 33, 16. 3,
7, 23. 5, 26, 221. 222. 5, 28, 30.
6, 2, 3. 6, 8, 20. *bis.* 7, 23, 3. 8,
1, 41. *caet.* fereque iisdem 7, 3,
1. fere Quidem 6, 8, 21. fere qui-
dem, sed tamen 7, 7, 172. fere
Quoque 6, 18, 80. fere Tamen
2, 17, 21. 3, 4, 9. 7, 29, 15. 7,
20, 16. *i.* *tantum tamen*. fere Vero
2, 8, 67. 2, 18, 50. 3, 5, 13. 3, 18,
13. 5, 28, 201. 7, 2, 7, 131.
7, 27, 26. 8, 7, 19. 8, 10, 17. *caet.*
¶ ultra quos utriusque fere maxil-
lares quini sunt 8, 1, 39. *sc.* den-
tes, pro fere quini max. *f.*
maxillares fere qu. *in fine com-*
malis: certaue esse fiducia pot-

est fere 5, 28, 15. *add.* ib. 276.
Ferio, ire. eoque & audacius &
tutius scalprum malleolo subinde
medicus ferit 8, 3, 29. malleo
caput tabulae feritur 6, 7, 102.
Fermentum, i. 5, 28, 117. panis si-
ne fermento 2, 24, 2. 2, 28, 4. 5,
28, 79. si sine fermento est (pa-
nis) 2, 30, 1.
Fermento, are. panis fermentatus
2, 25, 2. 2, 28, 1. 2, 29, 1. si
venter est quasi fermentatus 2, 8,
106. *Hippocr.* ὑπόζυμος.
Fero, tuli, latum, ferre. mane
gestari debet, deinde ferri (ae-
ger) 4, 24, 7. *diff.* cui facile la-
turo gravis instat Accessio (febris)
3, 6, 12. meliusque id crus supe-
rius Corpus, quam in priore ca-
su fert 8, 20, 6. Famem facilius
fert adolescens quam puer, faci-
lius in densa coelo quam in tenui,
caet. 1 Praef. 115. quo minus
fert facile quisque (Inediam) 1,
3, 70. *synon.* sustinet 69. in his,
quae defunt, non est, quod ipsum
Morbum ferat 2, 2, 3. difficulter
ferre Morbum 2, 4, 6. ut haec
ipsa mora in consuetudinem fe-
rendi Oneris intestina deducat 4,
16, 7. ne is talis, qui totum cor-
pus sustinet, parum confirmatis
nervis ferendo Oneri cedat 8, 22, 6.
¶ ubi & liquida Alvus, & saepius
quam ex consuetudine fertur 4,
19, 1. *i.* exornitur, fluit. difficul-
ter urina redditur, eaque aut est
cruenta, aut Cruor fertur 5, 26,
46. *synon.* quibus (lippientibus)
tenuis Humor diu fertur 6, 6, 134.
Humor aut nullus postea feretur,
aut mediocris 8, 2, 20. *v. inf.*
Ex, Per, & Quo. mulieri, cui
Mensura non feruntur 4, 4, 83.
ubi Pus ferri desit 3, 17, 34. Pus
ferri, quod jam desierat, iterum
incipit 5, 28, 177. cuius (Puris)
si plus fertur quam 5, 26, 174.
albumque & crassum diu fertur
5, 26, 178. si plus Puris fertur 5,
28, 200. *v. inf.* Ex magna vi fer-
tur Sagitta 7, 5, 15. corde per-
cussio Sanguis multus fertur 5, 26,
39. Sanguis spumans fertur, (si
septum transversum percussum
est) 5, 26, 62. si Sanguis fertur 8,
4, 32. *v. postea* A & Ex. quod
(Semen) sine venere, sine no-
cturnis imaginibus sic fertur, ut
4, 21, 1. in gonorrhoea benigna. to-
to die non concocta fertur Urina
2, 7, 6. interdum quoque Urina
tenuis & cruda sic diu fertur, ut
2, 7, 85. si ferri Urina & ali cor-
pus incipit 2, 8, 33.
¶ nonnunquam autem is (sanguis)
A summis faucibus fertur 4, 4,
67. A renibus singulae venae,
colore albae Ad vesicam feruntur
4, 1, 33. arteria (aspera) exte-
rior Ad pulmonem, stomachus

interior Ad ventriculum fertur 4,
1, 7. *i.* tendit. Cum sono, *v.*
postea Ex, sanguis. Ex nigro ul-
cere humor pallidus fertur 5, 26,
217. donec nullus Ex eo (ulcere)
humor feratur 5, 26, 244. intelli-
getur quidem ex humore, qui
multus Ex vulnere feretur 8, 5,
21. fertur haec (psilix) Ex
malis ulceribus 5, 26, 75. si in
jocinore vomica est, & Ex ea fer-
tur pus purum & album 2, 8, 6.
plus (puris) Ex majore (vulne-
re,) plus nondum solutis inflam-
mationibus naturaliter fertur 5,
26, 92. siquidem Ex carne pus
laeve, album, copiosius fertur:
at Ex nervoso loco, coloris qui-
dem ejusdem, sed tenuius & mi-
nus: Ex nervo, pingue & oleo
non dissimile 5, 28, 176. interdum
etiam fieri solet, ut aut Ex pul-
mone, aut Ex pectore, aut Ex
latere, aut jocinore feratur (san-
guis 4, 4, 70. pulmone isto spi-
randi difficultas est, sanguis Ex
ore spumans, Ex plaga rubens,
simulque etiam spiritus cum sono
fertur 5, 26, 41. ubi jam nihil
tale Extra fertur 7, 27, 32. ex
suppurationibus vero hae tolera-
biles sunt, quae In exteriorem
partem feruntur 2, 8, 7. *synon.* 8
procedunt. In quam (partem)
vitium fertur 7, 27, 7. si Intus fi-
stula fert 7, 4, 35. *i.* tendit, *syn-*
on. ib. 40. procedit. aliae (fistu-
lae) recta Intus feruntur; aliae,
multoque plures, transversae 5,
28, 159. quod (xngioy ulcus) ubi
maturefcit, habet foramina, Per
quae fertur humor glutinosus &
purulentus 5, 28, 208. ad singu-
lorum pilorum radices foramina
sunt, Per quae fertur humor glu-
tinofus, *caet.* 5, 28, 211. itine-
rum, Per quae humor ferebatur
7, 7, 174. medulla (spinae,) *i.*
quae Per medium; & duabus
membranulis, quae Per duos a-
lateribus processus feruntur, &
nervis, qui continent, ruptis 8,
14, 2. Quo per aliquot dies fre-
quens humor feratur 3, 21, 45. si
recta subter tendit (fistula,) ubi,
Quo maxime ferat, specillo explo-
ratum est 7, 4, 6. *synon.* Recta *v.*
sup. intus. minusque operae est, si
sub cute transversae feruntur (fi-
stulae) quam si recta intus tendunt
7, 4, 2. *synon.* quae (fascia) circa
fracturam ter voluta, Sursum
Versum feratur 8, 10, 17.

¶ ut fere (sunt pisces,) quos sta-
gna, lacus, limosive rivi ferunt
2, 21, 6. *i.* continent, alunt, pro-
ducunt, educant.

¶ Qualem infantem Ajacem vel
Orestem poetarum fabulae ferunt
3, 18, 66. *i.* narrant, referunt auc-
toresque

toresque medici ferunt, vel exesa parte aliqua sanguinem exire, vel rupta, *caet.* 4, 4, 72 *i. scribunt, docent, tradunt.* fertur etiam ad digerenda, quae coeunt, sub autore Medo (malagma) 5, 18, 30 *i. celebratur.*

Ferrum, i. Colorem habet (suffusio) marinae aquae vel ferri nientis 7, 7, 129. Squama & ferri & aeris (sanguinem supprimit) 5, 1. Squama ferri (rodit) 5, 6, 4. Squamae ferri, quod *σάμα* appellant, p. 1. 6, 6, 53. *σάμα* aqua a ferrario fabro, in qua Candens ferrum subinde extinctum sit 4, 9, 8. *conf.* 5, 28, 41. considerandum est, lapide, an ligno, an ferro, an alio telo percussum sit (os calvariae) 8, 4, 3. *i. telo ferreo.* sine ferro coctum (pulmonem vulpis) 4, 4, 34 *i. non in vase ferreo, ferretisque mensilibus non adhibitis.* si jam illa (arundo sagittae) decidit (ex vulnere,) solumque intus ferrum est 7, 5, 19 *i. pars ferrea sagittae.* de instr. ib. 20

¶ cum verbis: v. *Adhibeo. Admoveo. Aduro. Aperio. Candens. Demitto. Deprimo. Educo. Excido. Excutio. Extraho. Exulcero. Facio vel Fio. f. Ignita 2, 17, 27. Imprimo. Infigo. Pervenio. Premo. Protraho. Recipio. Venio ad. Uro.*
Ferreus, a, um. tenuis Acus ferrea 7, 7, 69. Lamina est ferrea 7, 5, 25.
Ferrarius, a, um. faber ferrarius 5, 28, 41. aqua a ferrario fabro 4, 9, 8.
Ferveo, ere. Balneum his fervens idoneum non est 1, 3, 11. fervens Mulsim bibendum est 5, 27, 80. neque fervens, neque frigidum (Tempus) 5, 26, 34.
Fervefco, ere. iterumque omnia fervescunt 6, 10, 16 *de coctura.*
Fervescio, ere. aquam marinam vel muriam duram fervescere oportet 4, 24, 11.
Fervidus, a, um. cibi potionesque frigidae vel fervidae 2, 24 extr.
Fervor, oris. aliae (febres) fervorem ingentem habent, aliae tolerabilem 3, 3, 15. & remissioni (febris) credendum est, quae etiam immorantur, & iactationem fervoremque corporis, quem *ζέων* Graeci vocant, minuit 3, 11, 8. post magnos fervores corporis 2, 7, 76. ut his autem in ipso morbi fervore sustinendus aeger est, sic, ubi paulum is se remisit, *caet.* 4, 6, 21 *opp. i. vehementia.* si Spiritus ex naribus cum fervore prorumpit 3, 6, 22.

¶ cum verbis: v. *Accedo. Admoveo. Aduro. Aperio. Candens. Curo. Exporior. Exulcero. Meddeor. Perlequor. Pervenio. Utor.*
Ferramentum, i. i. instrumentum chirurgicum ex ferro. ferramento Acuto 7, 10, 2. Acutumque 7, 26, 68. Acutis f. 7, 22, 1. modiolus f. Concavum, teres est, imis oris ferratum 8, 3, 2. ferramentum, quod a similitudine Corvum vocat 7, 19, 33. f. adhibetur Crassitudinis modicae, prima parte tenui. sed retusa 7, 26, 85. in summa parte Labrosum, in ima femicirculatum acutumque 7, 26, 68. f. facto ad similitudinem Graecae Literae 7, 5, 17. Retudum 7, 26, 68. retuso f. 7, 31, 6. *conf.* 7, 26, 85. Semicirculatum, v. sup. Labrosum. Serratum, v. antea Concavum. Solum 7, 5, 19. in modum Spathae facto 7, 10, 2. quod Spathae simile 7, 12, 47. id Tale esse debet,

ut fere tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat 7, 15, 4. *de troisquarts vulgo dicto.* Tenuis f. candens 7, 11, 4. Tenui f. 7, 106. 7, 31, 6. Tenuibusque f. 6, 19, 14. *conf.* 7, 26, 85. Teres, v. Concavum. Unco f. 7, 10, 3.
¶ Aciem ferramenti 8, 3, 9. Caputibus paulo latioribus f. 2, 17, 27 *de canteris aët.* quodam Genere ferramenti 7, 5, 24. latitudo Mucronis (ferramenti) 7, 15, 4. imis Oris ferratum 8, 3, 2. prima Parte 7, 26, 85. in summa Parte, in ima 7, 26, 68.

¶ cum verbis: v. *Adhibeo. Admoveo. Aduro. Aperio. Candens. Demitto. Deprimo. Educo. Excido. Excutio. Extraho. Exulcero. Facio vel Fio. f. Ignita 2, 17, 27. Imprimo. Infigo. Pervenio. Premo. Protraho. Recipio. Venio ad. Uro.*

Ferreus, a, um. tenuis Acus ferrea 7, 7, 69. Lamina est ferrea 7, 5, 25.

Ferrarius, a, um. faber ferrarius 5, 28, 41. aqua a ferrario fabro 4, 9, 8.

Ferveo, ere. Balneum his fervens idoneum non est 1, 3, 11. fervens Mulsim bibendum est 5, 27, 80. neque fervens, neque frigidum (Tempus) 5, 26, 34.

Fervefco, ere. iterumque omnia fervescunt 6, 10, 16 *de coctura.*

Fervescio, ere. aquam marinam vel muriam duram fervescere oportet 4, 24, 11.

Fervidus, a, um. cibi potionesque frigidae vel fervidae 2, 24 extr.

Fervor, oris. aliae (febres) fervorem ingentem habent, aliae tolerabilem 3, 3, 15. & remissioni (febris) credendum est, quae etiam immorantur, & iactationem fervoremque corporis, quem *ζέων* Graeci vocant, minuit 3, 11, 8. post magnos fervores corporis 2, 7, 76. ut his autem in ipso morbi fervore sustinendus aeger est, sic, ubi paulum is se remisit, *caet.* 4, 6, 21 *opp. i. vehementia.* si Spiritus ex naribus cum fervore prorumpit 3, 6, 22.

Ferula, ae. arboris f. fruticis genus. adjicere (oportet) modo cibo, modo potioni piper, porrum, ferulam, album papaver; quae maxime inde urinam movere consueverunt 4, 10, 4. ex ferula facto canaliculo 8, 8, 13.

¶ instrumenti chirurgici genus, a ferula arbore dictum, unde primum olim fieri consueverat, ad fracta continenda. plus opis in eo (osse altero brachii) quam in fasciis ferulisque est 8, 10, 58. quum ad ferulas ventum est 8, 10, 50. ferulaeque superaccommodandae sunt, quae filulae circumpositae

quae ossa in sua sede contineant 8, 10, 33. nec ultra attingi (ferulas oportet,) quam ut ossa contineant 8, 10, 35. quum spacio laxetur, tertio quoque die paulum Habenis suis coartari (oportet ferulas) - sic manere, donec 8, 10, 36.

¶ extrinsecus esse earum Longissimae debent, a lacerto Breviores, sed sub ala Brevissimae 8, 10, 50. Latior Valentiorque 8, 10, 34. easque omnes circa articulum esse oportet Resimas 8, 10, 35.

¶ cum verbis: v. *Astringo. Circumdo. Circumpono. Coarto. Contineo. Findo. Impono. Laxo. Laxo. Maneo. Opus est. Resolvo. Solvo. Superaccommodo.*

Ferus, a, um. omne etiam ferum animal domesticum levius 2, 18, 36. itaque eam (scabiem,) quae talis est, *δύει* Graeci appellant, id est, feram 5, 28, 266.

Fera, ae. omnis autem ferae morsus habent quoddam virus 5, 27, 3. omnem grandem feram, quales sunt caprea, cervus, aper, onager 2, 18, 6. quae (vulnera) morsu sunt, interdum hominis, interdum simiae, saepe canis, nonnunquam ferarum, aut aliorum animalium, aut serpentium 5, 27, 2. ex feris, quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est 2, 18, 23.

Festino, are. ad quam (curationem) festinare, nullo modo convenit 7, 26, 18. festinare ad eximendum eum (dentem) nisi res coegit, non est necesse 6, 9, 21. nisi autem necesse est, ad vinum festinare non oportet 3, 19, 13. haec ratio curationis longa, sed sine dolore est: qui festinant, debent *caet.* 7, 4, 32. 3. nisi festinare curandi imbecillitas cogit 7, 2, 12. quod incidere his solet, qui manente adhuc pituitae cursu festinarunt 6, 6, 69.

Festinantur. ubi vero res patitur, festinantur subveniendum est 3, 18, 19. se phrenitico. iisdem omnibus, si fieri potest, etiam festinantius actis 7, 5, 37.

Festinatio, onis fere periculosa esse nimia & festinatio & voluptas solet 3, 4, 4 *de curatione ferarum.* cum magna festinatione succurrendum est 7, 16, 6. saepe autem in eo magis necessaria cibi festinatio est, qui minus inedia tolerat I Praef. 115 *i. festinata iteratio.*

Fex, fecis. sigillatim de vino. pulvis ex fece Vini (sine frigore reprimat) 2, 33, 12. pulvis ex austeri & boni Vini arida fece 3, 19, 9. ex fece Vini fit (medicamentum) 5, 28, 236. fece Vini combusta

combusta illinendum 6, 18, 125.
 feces Vini combustae 5, 22, 14.
 fecis Aridae 5, 18, 35. Iolii farina ex vino diluta cocta, & mista cum Arida fece 4, 22, 6. *conf.* 3, 19, 9. fex Combusta (adurit) 5, 8, 11. fecis Combustae 5, 18, 50. *conf.* 5, 22, 14. 6, 18, 125. fex mista cum cerato 5, 28, 139.
Feculentus, a, um. pus nigrum aut feculentum 7, 3, 3. si feculentum est pus 5, 26, 88.
Fibra, ae. in duas fibras, ungulae bubulae modo, dividitur (pulmo) 4, 1, 12 in quatuor fibras dividitur (jecur) 4, 1, 16.
Fibula, ae. *modus chirurgicae partium separatarum mollium conjunctionis ope filorum aut similis vinculi: de qua vid. Rhod. de Acia: D. Cleric. Hist. Med. P. 2. Lib. 4. Sect. 2. Cap. 5. p. m. 340 seq.* si vero in carne vulnus est, hiatque, neque in unum orae facile attrahuntur; futura quidem aliena est: imponendae vero fibulae sunt, (*αὐχνης* Graeci nominantur,) quae oras, paulatim tamen contrahant 5, 26, 115 - 116. *add. ib. 117. 121. caet. synon. vinculum ib. 124.* fere etiam fibulae latius vulnus esse patiuntur, futura oras jungit *ib. 126. conf.* Sutura, optima est ex Acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori infideat 5, 26, 122. *Acu fit:* quo saepius Acus corpus transivit, *caet. 5, 26, 124. conf. 7, 22, 12.* Fili *ope 7, 22, 14.* neutra (futura & fibula) Vimullam desiderat *ib. 125.*
 ¶ *nimis Crebra 5, 26, 123 bis.* satis est, Duas fibulas esse 7, 22, 14. Optima 5, 26, 122. nimis Rara 5, 26, 123 *bis.*
 ¶ *cum verbis:* v. Abrumpo. Afficio. Comprehendo. Contineo. Contraho. Do super. Haereo. Impono. Incido. Indo. Injicio. Infideo. Postulo. Solvo.
 ¶ *annulus praepitio inditus ad impediendum coitum.* locus idoneus fibulae 7, 25, 22. excepto filo fibula inditur: quae quo Levior, eo Melior est *ib. 24.*
Ficedula, ae. minutae (aves,) ut ficedula 2, 18, 20.
Fidilis, v. *sub Fingo.*
Ficus, us, & i. arbor: fici folia arida 5, 28, 305.
 ¶ *fructus.* fici *genit.* 2, 33, 3. 5, 18, 69. 5, 28, 305. 6, 3, 1. 6, 6, 159. 8, 9, 17. ficus *genit.* 4, 4, 54. 5, 18, 59. fico *dat.* 5, 28, 216. fico *abl.* 6, 10, 12. 6, 19, 8. 7, 12, 15. fici *abl.* 4, 3, 10. 4, 9, 14. 4, 22. 5, 6, 9, 30. 8, 10, 129. ficus *nomin. plur.* 2, 18, 17. 2, 26, 2. *accus. plur.* 4, 4, 11. ficorum

6, 9, 18, 24. salis quoque & fici eadem vis (evocandi materiam f. extrahendi) est 2, 33, 3. ficus Arida (calefacit) 2, 27, 1. *ca. rita.* ficus Arida (purgat) 5, 3, 4. (discutit) 5, 11, 4. ficus Arida decocta (evocat & educit) 5, 12, 2. ficus Arida (mollit) 5, 15, 2. ad ea veniendum est, quae digerant & resolvant. qualis est ficus Arida contusa 5, 28, 138. ficus Arida 5, 28, 213. Arida ibi (super praecordia) ficus imposita 3, 18, 24. ficus Aridae quam pinguissimae 5, 18, 59 fici quoque Aridae partem nepetae mistam 5, 18, 69. ficus etiam Aridae, sed magis virides (inflant) 2, 26, 2. ficus etiam Arida, sed magis viridis (alvum movet) 2, 29, 3. ficus & viridis & Arida (aliena stomacho est) 2, 25, 3. ficus Aridas cum mulla decoquere 4, 4, 11. Pinguis ficus 6, 6, 117. ficus Pinguis 6, 9, 11. Pinguis fici tertia pars 8, 9, 17. ficum Pinguem contusam, adjecto melle, superponere 3, 21, 54. quam Pinguissimae ficus uncias tres, super prunam incoctas, esse 4, 4, 54. ficus aridae quam Pinguissimae 5, 18, 59. imponi ficum quam Pinguissimam, satis est 5, 28, 40. cum fici Pinguis 6, 9, 10. ficus & Viridis & arida (aliena stomacho est) 2, 25, 3. viridis i. recens, non siccata. *conf. sup.* Arida fici.
 ¶ *calidum ex farina & fico Cataplasma 7, 12, 15.* gargarizare ex lenicula, vel ex fici Cremore 6, 6, 159. fici aridae Partem 5, 18, 69. Piper cum fici contusum 4, 3, 10. ulcus, quod a fici Similitudine *οὐκνως* a Graecis nominatur 6, 3, 1. aliquid de Sinapi cum fici 8, 10, 129. fici eadem Vis est 2, 33, 3. quam pinguissimae ficus Uncias tres 4, 4, 54.
 ¶ *cum verbis:* v. Contundo, excipiuntur ficio pingui leviter Cocta, & melle 6, 19, 8. v. Decoquo, in. Discoquo. Excipio. Gargarizo ex. Impono. Incoquo. Misceo. Profum. Superpono.
Ficulneus, a, um. ficulneo folio 6, 6, 164. ficulneis foliis 6, 6, 186.
Fido, ere. ex his (avibus,) quae volatu fidunt 2, 18, 20 *synon.* 19 quae volatu magis nituntur.
Fides, ei. neque disputationi neque auctoritati cuiusquam fidem Derogari oportuisse 1 Praef. 48. sed Est tamen medicinae fides 2, 6, 43 i. certa ratio, cui fidere liceat. ubi ejus rei fides Est 7, 26, 26. non itaque, si quid vix mellesimo in corpore aliquem deci-

pit, id fidem non Habet, quam per innumerabiles homines respondeat 2, 6, 40 *opp. conf.* Habeo

Fideliter, & multo facilius excidit (os) & postea minus fideliter continetur 8, 11, 28.

Fiducia, ae. non, quod Certa fiducia sit 7, 16, 4. Certa esse fiducia potest fere, si 5, 28, 15. nisi jam Certa fiducia reddirae Sanitatis est 5, 26, 263. more scilicet magnorum virorum, & fiduciam magnarum Rerum habentium 8, 4, 11. hi quidem tutiores sunt - si attendunt: sed fere fiduciam secundae Valetudinis opprimuntur 2, 8, 88.

¶ *at die quarto demum, si corpus inegrum est, eo (cibo) Cum fiducia utendum 3, 5, 5.*

Figulus, unde Figularis, e. v. Creta.

Figura, *caet. v. sub Fingo.*

Filius, i. Euelpistus Phlegetis filius 7 Praef. 11. hujus deinde duo filii 1 Praef. 5

Filix, icis. eademque offensae etiam in filice est 5, 26, 276.

Filicula, ae. dabantque (ad dejectionem molendam) aut nigrum veratrum aut filiculam 2, 12, 2. Plinius Hist. Nat. Lib. 26. Cap. 3. detrahit bilem Polypodium, quam nostri filiculam vocant; similis enim est filici.

Filum, i. ejusque fici Capita inter se deligantur 7, 25, 23. acu filum ducente 7, 25, 23. eadem fila eademque acus ad cutem transferendae 7, 16, 19. in duas acus fila conjicienda 7, 16, 15. excepto filo 7, 25, 24 *reftius al.* exemtro. filo comprehensas illas (venas) 7, 22, 14

¶ *deterior (urina est,) in qua quasi fila quaedam tenuia atque alba (subsident) 2, 4, 20.*

Fimbria, ae. si manibus quis in febre *caet.* in veste floccos legit fimbriasve diducit 2, 6, 15.

Findo, ere. ibique facile finditur (*ἄποδύπτω*) 5, 28, 223. Aliquid, v. Os. fissis scriptoriis Calamis 7, 5, 22. findendus est (Calculus major) 7, 26, 83 quod (ferramentum) admotum Calculo & ex altera parte ictum, findat *ib. 85.* Costa interdum sic finditur, ut 8, 9, 2. *conf.* Costa. solet etiam, colliso corpore, exigua parte findi Cutis 5, 26, 136. Cutis dura atque fissa est 5, 28, 241. Dentem findit (piperis semen *caet.*) 6, 9, 26. quae (Femulae) fissae 8, 10, 33. in summa cute finditur (Imperigo) 5, 28, 278. Labra autem saepe finduntur 7, 12, 45. per plura loca fissus

ſus eſt (Oculus) 6, 6, 96. omne Os aut viciatur, aut finditur, aut frangitur, *caet. ib. 8, 2, 1.* omne Os modo in longitudinem finditur 8, 7, 2. finduntur 8, 8, 18. ut ex icſtu neque findatur Os 8, 3, 39. ne findatur 8, 4, 44. ſi quid fiſſum eſt (in Oſſe calvariae) 8, 4, 19. ſolet etiam evenire, ut altera parte fuerit icſtus, & Os altera fiderit 8, 4, 20, aliquid fiſſum habere (poſteſt os) 8, 4, 17. fiſſum Os 8, 4, 22. ſi fiſſum eſt 8, 4, 45. poſteſt idem icſtu fiſſum eſſe 8, 4, 17. ſuper fiſſum fractumve Os 8, 4, 35. in omni fiſſo fractove Oſſe 8, 4, 34. fiſſa (Oſſa) 8, 3, 41.

¶ ad Ani fiſſa 5, 20, 15. ſi qua fiſſa in eo (ano) vetuſtate induruerunt, jamque callum habent 7, 30, 2. ſcalpello ſingula excidere *ib. 4. conf. Prodeo. Relaxo.*

Fiſſura, ae. nonnunquam etiam, eo (oſſe maxillae) laeſo, fiſſura ſit 7, 12, 17.

Fingo, ere. neque credendum eſt, ſi vincuſ aliquis (phreniticus,) dum levare vinculis cupit, ſanum jam ſeingat 3, 18, 12. a nullo id, quod non viderat, fictum, (verſimile eſt) 7, 14, 2.

Fictilis, e. idque in vas fictile inditum 6, 6, 186. in vaſa fictilia, quas a ſimilitudine lenticulae vocant, aqua conjicitur 2, 17, 25.

Figura, ae. ſi figura quoque Calculi vel aſpſitudo aliquid eo contulit 7, 26, 48. in rotundo (Calculo) nihil intereſſe, ex ipſa figura patet *ib. 44.* atque ita ſedem, poſitum, ordinem, figuram (interioris partis,) ſimiliaque cognoscere prudentem medicum I Praef. 72. conſiderantque etiamnum ſpiritu remanente, ea, quae natura ante clauſiſſet, eorumque poſituram, colorem, figuram, *caet. ib. 41.* compertis Interiorum & ſedibus & figuris *ib. 44.* quae (plaga) duabus tranſverſis lineis Literae X figuram accipit 8, 4, 31. prius poſitus figurae eorum (Oſſium) indicabo 8, 1, 1. Femorem (*omphalocetes*) in eadem figura tenet (ſpiritus preſſus) 7, 14, 14. aliquid etiam in Vulneris genere figurae eſt 5, 26, 26. quo deinde propius huic illive figurae Vultus eſt 5, 26, 30.

¶ neque utique figurae Ejusdem 7, 7, 13. *conf. 7, 14, 14.* cutis incidenda eſt Lunata figurâ 7, 7, 96. amiſſa Naturali figura 7, 7, 130. ſub Qualibet figura dilatatur (*ἀλωπεκία*) 6, 4, 4. Similis figura acino ſit 7, 7, 18. Teretem ibi figuram repraeſentat (os calcis) 8, 1, 116. figuras Varias habens (genus impetiginis) 5, 28, 276.

¶ ad Similitudinem figurae 5, 28, 128. a Similitudine figurae 7, 7, 113.

¶ *cum verbis: v. Accipio. Amitto. Cognosco. Comperio. Conſidero. Fio. Habeo. Indico. Repraefento. Teneo.*

¶ Sub figura 6, 4, 4.

Figura, arc. homo tum reſupinus eo modo, quo in curatione calculi figuratur, ſuper ſubſellium aut lectum collocandus eſt 7, 26, 8 *i. quaſi membrorum figura componitur.* ut id, quod aſſicitur (in brachio,) ante faſciis quoque ſic figuratum ſit, ne 8, 10, 48.

¶ ſi per ſe exercit (venter) mollia & figurata 2, 8, 21 *i. figuram certam a continentibus partibus nata.* venter ei, qui a periculo tutus eſt, reddit mollia, figurata 2, 3, 9.

Finis, is. finisque Adurendi eſt, dum 5, 28, 10. ut ſic & initium ejus (unguis oculi) & finis Anguli (oculi) reperiatur 7, 7, 27. verus ergo Anguli finis utique noſcendus eſt *ib. 31.* ſic, ut neque inter ſe Cutis (incisae) antiqui fines committerentur 7, 7, 167. Exercitationis autem plerumque finis eſſe debet ſudor, aut certe laſſitudo, quae citra fatigueationem ſit 1, 2, 13. qui poſt finem Febris id fecerant I Praef. 55 *ſynon.* remiſſio *ib.* tertianarum quartanarumque, quarum & certus circuitus & finis integer (eſt) 3, 5, 7 *i. intermiſſio.* ubi ad fines Fiſſulae ventum eſt 7, 4, 5. finisque ejus Fomenti eſt, donec 7, 26, 107. atque ita fiat Mali non finis, ſed mutatio 7, 20, 12. ſub fine Morbi 2, 3, 11. in ipſo ſine vitioſi Oſſis atque integri 8, 3, 12. finis Vitii (cariei) eſt, ubi 8, 2, 17. omnis tum Vomicae finis eſt, ut rumpatur 3, 27, 32.

¶ *i. ſanatio.* expeditius & remedium & finis eſt 4, 4, 75. quantoque minor huic generi (lippi tudinis) impetus, tanto finis minus expeditior eſt 6, 6, 174.

¶ *cum Adjekt.* Antiqui, Integer, Ipſe, Verus, *v. in ſuperiorib.*

¶ *cum Verbis: v. Committo. Facio. Fio. Habeo. Noſco. Reperio.* Sum: finis eſt, donec 7, 26, 107. dum 5, 28, 10. quum 8, 2, 11. ubi 8, 2, 17. ut 3, 27, 32.

¶ Sub ſine 2, 3, 11.

Finio, ire. ab interiore parte, qua quaſi membrana quaedam ſinit Abdomen, quam *περιτόναιον* Graeci vocant 7, 4, 21. ſi Angina ſubito ſinita eſt 2, 7, 73. illud ignorari non oportet, plurima oſſa in cartilaginem deſinere, nullum Articulum non ſic ſiniri 8, 1, 86 *ſynon.* donec omnis Calor, qui conceptus eſt, ſiniatur 6, 6, 76. donec omnis Cauſa metus ſinia-

[44]

tur 3, 2, 17. pituitae Curſus, v. mox Dolor. ſaepe enim poſthaecc gravis ſomnus, ſaepe ſudor, ſaepe alvi deſectio pituitae Curſum ſinit 6, 6, 78. Diſtento, *v. inf.* Rigor. ut pluribus diebus neque Dolor, neque Inflammatio, & minime pituitae Curſus ſiniatur 6, 6, 71. ſi per haec Dolor non ſinitur 3, 21, 34 *i. ſanatur. add. inf.* ſinio *i. ſano.* ſi ne ſic quidem finitus Dolor eſt 4, 22, 10. Dolorque modo ſinitur, modo intenditur 4, 8, 4. donec omnis Dolor ſiniatur 6, 6, 95. donec ſanitate oſſis Dolor ſiniatur 8, 8 extr. *v. inf.* Inflammatio. Dolores, ubi inveteraverunt, vix citra uſionem ſiniuntur 4, 23 extr. quicumque etiam Dolorem ingentem circa tempora & frontem habebit, ei alterutra ratione ſiniet 2, 7, 23 *i. ſiniatur.* donec Exulceratio ejus loci ſiniatur 7, 7, 50. tertia (Fascia) tantum in inferiore parte tres in ſuperiore ſiniant 8, 10, 22 *i. deſinant, ſiniantur.* tum ſex Faſciis involvendum, ſic, ut tertia & quinta infra, caeterae ſupra ſiniantur *ib. 27.* quum vero Febris inter, incipiat, augeatur, conſiſtat, decedat, deinde in deſceſſione conſiſtat aut ſiniatur 3, 5, 36 *ſynon.* ſed quum haec (quartana) tarde admodum ſiniatur 3, 15, 1. Febris, quae eodem die ſinita eſt 2, 3, 7 *ſynon. ib.* quievit. Febris autem, quae ſubito ſine ratione, ſine bonis ſignis ſinita eſt, fere revertitur 2, 7, 24. Febre ſinita 2, 17, 14. 3, 5, 37. ſinitaque Febre 3, 3, 6. ea (Febre) bene ſinita 3, 11, 5. quique (ſudores) Febrem non ſiniant 2, 4, 12. quodque (corpus *aegrum*) aequaliter totum inſidat, & cujus Febricula eo ſudore ſinitur, ſecuritatem pollicetur 2, 3, 5. donec Horror ſiniatur 3, 12, 18. in his Inflammatio fere quinto vel ſeptimo die ſinitur 7, 26, 120. ut eſuſo pure Inflammatio ac dolor ſiniatur 6, 6, 92. *conf. ſupra.* Dolor, *inf.* altera. donec Inflammatio ſiniatur 8, 6, extr. 8, 7, 16. donec omnis Inflammatio ſiniatur 8, 11, 33. ubi ſinita eſt (Inflammatio) 8, 11, 26 *ſynon. ib.* conqueſcat. Inflammatione ſinita 5, 26, 192. 7, 7, 147. 7, 19, 47. 7, 22, 16. ſinitis quoque his (Inflammationibus) 6, 6, 122. ſinitisque Inflammationibus 8, 5, 22. & quae (Lippitudo) vix unquam ſiniatur 6, 6, 163. etiamſi ſinitum (Malum) 4, 15, 5. ſi ſinitum eo Malum non eſt 4, 2, 33 *i. ſanatur.* quibus ſi ſinitum Malum non fuerit 3, 23, 28. Morbus, *v. inf.* ſinio *v. ſano.* e regione

gione dexteroris coxae finiti (Orbes tenuiores intestini) 4, 1, 27. superque eos (finis) finitur Os (jugulae) 8, 1, 30. quod ad circuitum pertinet, pars summa (vertebrae) angustiore orbe finitur 8, 1, 49. *i. circumferibitur.* Resolutio, v. finio. *i. sano.* si nervorum Rigorem aut distentionem, quae ex vulnere orta est, ea (febris) non finit 5, 26, 161. bibere (debet,) donec Sitim finiat 5, 26, 154. bibere (oportet) aquam calidam, dum Sitis finitur 8, 11, 31. donec is Sonus (aurium) finiat 6, 7, 93. *i. sanetur.* ex quibus causis interdum haec Species (vultus) oritur, sed uno die finitur 2, 6, 4. ubi Sudor omnis finitus est 3, 6, 31. eaque (Sutura sagittalis) modo sub imo capillo desinit, modo frontem ipsam secans, inter supercilia finitur 8, 1, 11. nisi finito vero Tormento (dolore colico) recte neque cibus neque potio assumitur 4, 14, 8. *i. curato, sanato.* invicem oritur atque finitur (Tumor) 2, 7, 14. Tumorem jam finito 6, 6, 10. itaque illis (faucibus) restituitur ipsa (Tussis) finitur 4, 4, 51. ne sanescere sinas ulcera, nisi Tussis finita fuerit 3, 22, 39. *de tabe.* Tussicula suis remediis finiendi 3, 22, 39. *i. sananda.* ne finitae quidem Vitae satis certas notas esse 2, 6, 37. albo finiri ex nigritie Vitium, soliditate quadam ex carie, manifestum est 8, 2, 12. finito Vitio 7, 30. extr. *i. sanato, conf. finio i. sano.* Ulcera, si cum inflammatione finita non sunt 6, 6, 136.

¶ *i. sano. cura.* quidam enim (morbi) breves acutique sunt, qui cito vel tollunt hominem, vel ipsi cito finiuntur 3, 1, 4. promptius finiuntur (morbi) 2, 1, 9. si qua etiam genera morborum in infantem inciderunt, ac neque pubertate, neque primis coitibus, neque in femina primis menstruis finita sunt 2, 1, 48. dolor pulmonis, si neque per sputa, neque per cneuritulas, neque per sanguinis detractionem, neque per victus rationem finitus est, vomicae aliquas interdum excitat 2, 7, 86. laterum dolores, suppuratione facta, deinde intra quadragesimum diem purgata, finiuntur 2, 8, 5. nam & praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt, finit (febris) 2, 8, 50. si capitis ac frontis dolores ex vento vel frigore aut aestu sunt, gravedine & sternutamentis finiuntur 2, 8, 54. morbus comitialis ante pubertatem ortus, non aegre finitur 2, 8, 26. oris resolutio etiam alvo cito fi-

nitur 2, 8, 37. singultus sternutamento finitur 2, 8, 42. neque finiri poterit (is morbus,) nisi aut vere aut autumnus 2, 8, 119. neque ignoro, quosdam dicere, omne auxilium necessarium esse incrementibus morbis, non quum jam per se finiuntur 2, 14, 12. si per haec morbus finitus non fuerit 3, 23, 18. ex his acrochordon & acrothymium saepe etiam per se finiuntur, & quo minora sunt, eo magis 5, 28, 230. illud (vitium) vix unquam sine curatione, hoc per se saepe finitur 6, 4, 7. *conf. sup.* Dolor, Febris quartana, Inflammatio, Lippitudo, Malum, Rigor, Sonus, Tormentum, Tussis, Tussicula, Vitium, Ulcera.

¶ *i. definitio, determino.* quam (medicinam) ita finiunt, ut quasi viam quandam, quam *phibodov* Graeci nominant, eorumque, quae in morbis communia sunt, contemplatricem esse contendunt I Praef. 91. neque audiendi sunt, qui numero finiunt, quoties aliquis perfricandus sit 2, 14, 20.

¶ *cum particulis:* Aegre 2, 8, 26. Bene 3, 11, 5. Brevius 6, 6, 6. Cito 3, 1, 4. Jam 2, 14, 12. 6, 10. Infra, Supra 8, 10, 27. Invicem 2, 7, 14. Magis 5, 28, 230. Minime 6, 6, 71. Modo 4, 8, 4. 8, 1, 11. Per aliquid, *de sanatione* 2, 7, 23. 86. 3, 21, 34. 3, 23, 18. Per se 2, 14, 12. 5, 28, 230. 6, 4, 7. Promptius 2, 1, 9. alterutra Ratione finiet, Per sanguinis profusionem, Per supurationem 2, 7, 23. Saepe 6, 6, 78. *ter. s.* 28, 230. 6, 4, 7. Sic 4, 22, 10. 8, 1, 86. Subito 2, 7, 24. 73. Tarde 3, 15, 1. Vix 4, 23. extr. Vix unquam 6, 4, 7. 6, 6, 163.

Firmus, a, um. *robustus, valens.* quum hic morbus (phthisis) Aetate firmissima maxime oriat, id est, ab anno duodevigesimo usque ad annum quintum & trigessimum 3, 22, 26. Carne hebere, nec firma (sinus ulceris impletur) 7, 3, 4. Corpus, si juvenile, si firmum est 5, 28, 163. firmo Corpore 6, 6, 21. Lamina autem est aenea firma 8, 3, 27. si firmiores Nervi sunt, ut in viris robustis, maximeque eorum feminibus & cruribus, event 8, 10, 13. firmus Puer, & robustus senex, & gravior mulier valens, tuto sic (*missione sanguinis*) curantur 2, 10, 7. *synon.* si vero jam firmior Puer est 6, 11, 23. is firmi Stomachi est 1, 8, 3. *opp. ib.* infirmus. si firmus est stomachus 3, 6, 35. si firma Viscera sunt 2, 8, 19. Mediocriter firmos media materia optime sustinet 2, 18, 52.

¶ *i. sanus, bene valens.* haec firmis servanda sunt 1, 1, 11. *synon. ib.* 1. sanus: *opp.* 1, 2, 1. imbecilli. *i. valetudinarii.*

¶ *i. multum aliens, roborans:* firmiorque ex frumento Porio est, quo firmius fuit ipsum Frumentum: firmior ex eo vino, quod caet. 2, 18, 44. seq. firmius est Triticum, quam Milium: id ipsum, quam Hordeum: & ex tritico firmissima Siligo: deinde Simila, caet. 2, 18, 12-13. *synon. ib.* plus alimenti. item firmior Brassica, & Beta, & Porrum, quam Lactuca, vel Cucurbita, vel Asparagus *ib.* 16. atque ex his ipsis (Pomis) firmiora, quae succosa, quam quae fragilia sunt *ib.* 18, ex his (avibus,) quae volatu fidunt, firmiores sunt grandiores Aves, quam minutae *ib.* 20. *synon. ib.* 14, 15, 17, 19, 24. valentior, robustior ex eo cibus, quumque Panificia omnia firmissima sint 2, 18, 40. initium cibi plenioris, Vinique firmioris 2, 17, 7.

Firmo, are. Alvim firmare is (debet,) cui fusa: solvere is, cui affricata est 1, 3, 30. *opp.* athletico victu Corpus firmandum est 4, 6. extr. paulatim ergo firmari Inrectina debebunt 4, 16, 6. donec ex toto Maxillam callus firmaverit 8, 7, 23. idque (os pectinis) super intestina, sub pube transversum, Ventrem firmat 8, 1, 08.

Fistula, ae. Aenea fistula 7, 15, 6. Aeneae fistulae 7, 26, 5. ad Feminas duae 7, 26, 5. Incurvae paululum 7, 26, 7. Laevesque admodum 7, 26, 7. ad Mares, tres 7, 26, 5. ex Muliebris major, minor 7, 26, 6. neque nimis Plenas, neque nimis Tenuis 7, 26, 7. *opp.* Plumbea fistula 7, 15, 6. 7, 27, 35. Plumbeam fistulam 7, 23, 9. Subtilem fistulam 7, 11, 3. duos tresve cyathos per Tenuem fistulam bibant 1, 8, 5. *synon. ib.* 6. per siphonem: neque nimis Tenuis 7, 26, 7. Tota 7, 15, 6. Vitiles 7, 26, 7. ex Virilibus maxima, media, minima 7, 26, 6.

¶ vel recurvatis in exteriorem partem Labris, vel eadem circumcingente quadam Remora 7, 15, 6. hujus (fistulae) ea Pars, quae extra 7, 15, 7.

¶ *nam Verbis:* v. Claudio. Compello in. Conicio in. Delabor. Demitto. Do in & intus. Habeo. Illino. Inclinas. Inficio. Recipio. Relinquo. Sufficio.

¶ Per fistulam bibant 1, 8, 5. Per hanc (fistulam) effundendus humor est 7, 15, 8. Per fistulam recte infillatur 6, 7, 60.

¶ *i. urethra.* prolapsus in ipsam fistulam

Stulam calculus 7, 26, 12. *fistulam urinae* 6, 18, 44. circa *fistulam urinae* 6, 18, 62. in *fistula urinae* 2, 8, 58. v. *Intercludo* *ulceris genus*. id nomen est *ulceri alto*, angusto, calloso 5, 29, 157. *quo loco trahantur*. ubi tenuis *fistula Abdomen* perripit 7, 4, 19. in *Angulo (oculi)*, qui naribus proprius est, ex aliquo vitio quasi parva *fistula* aperitur, *caet.* *Αιγίλαππα* Graeci vocant 7, 7, 54. *eae (fistulae)*, quae in Ano sunt 7, 4, 24. ad *Arterias*, v. *inf.* ad *Venas*. si *Articulum* occupavit (*fistula*) 5, 28, 164. neque in *Articulo* (est *f.*) 5, 28, 179. in *fistula simplici*, recenti, intra *Carnem* 5, 28, 163. ut brevis intraque *Carnem* sit (*fistula*) 5, 28, 195. aliae (*fistulae*) intra *Carnem* desinunt 5, 28, 161. *conf.* *ib.* 170. si in *Carne* (est *fistula*) 5, 28, 179. ad ossa aut *Cartilaginem* penetrant 5, 28, 161. si *fistula* os, vel *Cartilaginem* laesit 5, 28, 164. *Cartilago* ubi subsit 5, 28, 172. solent autem inter *Costas fistulae* subter ire 7, 4, 19. ubi *Costas* transierunt *ib.* 10. *add.* *ib.* 12. si sub *Cute transversae* feruntur (*fistulae*) 7, 4, 2. si sub *Cute transversa fistula* est 7, 4, 3. *Cutem*, quae super *fistulam* est 7, 4, 26. *Cutis*, quae supra *fistulam* est 7, 4, 31. *ad Gutturpene*travit 5, 28, 165. *tutior fistula* est contra *Jecur & Lienem & Ventericulum*, quam contra *Intestina* 7, 4, 15. ad *Interiora* perveniunt 5, 28, 161. ad *Intestina* quoque eam (*fistulam*) tendere 5, 28, 166. in *singulis Locis* 5, 28, 158. ad *Maxillas* penetravit 5, 28, 165. in eo *Membro*, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur 5, 28, 179. *Musculos* laesit 5, 28, 164. *Nervum* laesit 5, 28, 164. si *fistula* Os laesit 5, 28, 164. aliae ad *Ossa* penetrant 5, 28, 161. si jam eo (*ad os*) *fistula* penetravit *ib.* 169. *conf.* 170. 171. num in *plures Partes fistulae* penetrant 5, 28, 177. si longius a *Praecordiis* *fistula* est 5, 28, 185. ad *Pulmonem* penetravit 5, 28, 165. solent quoque, ubi *costas* transierunt, *Septum* id, quod transversum a superioribus visceribus *intestina* discernit, violare 7, 4, 10. ad *Stomachum*, *Thoracem* penetravit 5, 28, 165. ad *grandes Venas Arterias* penetravit 5, 28, 165. ibi (in *Ventre*) perniciosae admodum *fistulae* sunt 7, 4, 14. contra *Ventriculum* 7, 4, 15. ad *Vesicam* penetravit 5, 28, 165. qui metu *fistulae*, quam illo loco *εσπευδα* Graeci vocant, parum patesciunt (*cervicem* *vesicae* in

lithotomia) 7, 26, 47. ad *Vulvam* penetravit 5, 28, 165. *¶ Callus fistulae* 5, 28, 186. 200. 7, 4, 5. hisque (*ulceribus* aut *fistulis*) etiam *Cancro* occupatis 8, 2, 3. in omnibus *fistularum Collyriis* 5, 28, 182. *conf.* *Collyrium*. de *Communibus (fistularum)* 5, 28, 158. expedita *Curatio* est in *fistula simplici*, recenti, intra *carnem* 5, 28, 163. *tenuioribus fistulis (ventris)* adhibenda *Curatio* est 7, 4, 23. ad *Fines fistulae* 7, 4, 5. si *Flexus (fistulae)* reperiuntur 7, 4, 4. *Foramen*, v. *inf.* *fistulae*. *Tunica*. *Genera* igitur *fistularum* plura sunt 5, 28, 159. ubi & *segg. recensentur*. recens *Linum* alligandum, eductoque vetere id in *fistula* cum simili nodo relinquendum 7, 4, 30. *Lino* excipiendae 7, 4, 39. *fistulae* *Metus* 7, 27, 35. *Metu fistulae* 7, 26, 47. *fistularum Noxae* 5, 28, 173. quae ab uno *Ore orsae* intus tres sunt 5, 28, 160. si vero ab uno *Ore* plures *sinus (fistulae)* erunt 7, 4, 39. isque (*calamus scriptorius*) *Ori fistulae* aptandus 5, 28, 196. *simplices* sunt, an in *plures Partes* diducantur 5, 28, 174. per quam (*fistulam in oculi angulo majore*) *Pituita* assidue destillat 7, 7, 54. *adversus fistulas* quoque, si altius penetrant, *caet.* majus in manu, quam in medicamentis *Praesidium* est 7, 4, 1. habetque (*fistula*) quaedam in *singulis locis Propria* 5, 28, 158. de *Pure fistularum* v. 5, 28, 174. *segg. & Pus*. si *plures* se quasi *Rivuli (in fistula)* ostendunt 7, 4, 4. *fistularum Sedes* 5, 28, 173. neque *sinuosa* neque *cava Sede (fistula)* 5, 28, 179. quae in *plures Sinus* dividuntur 5, 28, 160. *plures Sinus* esse, manifestum est 5, 28, 174. *conf.* 7, 4, 39. docebit, num *plures Sinus* intus diversa corporis genera perferant 5, 28, 175. testaturque non solum alium *Sinum* esse, *caet.* 5, 28, 178. excidi is *Sinus (fistulae)* debet 7, 4, 6. *fistularum Spacia* 5, 28, 173. fere vero sit, ut ea *Tunica*, quae inter *Foramen & integram carnem* est, victa tot medicamentis exeat 5, 28, 201. longa *Vetustate* occupatis (*fistulis*) 8, 2, 3. *¶ Aliqua (fistula)* 7, 4, 40. *Brevis* 5, 28, 195. aliae *Breves* sunt 5, 28, 159. ab eo *Caeterae*, quae jam patebunt 7, 4, 39. quum *vetustate Callosa* sit *fistula* 5, 28, 186. si *Callosior* *fistula* est 5, 28, 197. *Duplicem* esse *fistulam* 5, 28, 195. *Duplices* 5, 28, 160. *Exigua* 7, 27, 29. *Flexae* 5, 28, 161. *Gravibus fistulis* 8, 2, 3. *prorsus Humida* 5, 28, 168. In-

fanabiles 5, 28, 162. 7, 4, 14. *Longior* 5, 28, 194. si *Multiplex* est *fistula* 7, 4, 35. *Multiplicem (esse f.)* 5, 28, 195. *Multiplices* 7, 4, 1. *Nulla ibi fistula*, vel *exigua admodum relinquitur* 7, 27, 29. quasi *Parva* 7, 7, 54. multo tamen *Patentior* *fistulam* habiturus est *rupta cervicē (vesicae)*, quam habuisset *incisa* 7, 26, 49. *Ferniciosae* admodum *fistulae* 7, 4, 14. *Recens* 5, 28, 179. in *fistula Recenti* 5, 28, 163. *Recta f.* 7, 4, 39. *Rectae* 5, 28, 161. *Siccior* 5, 28, 168. *Simplex* 5, 28, 179. in *f.* *Simplici* 5, 28, 163. *Simplices* 5, 28, 160. 174. *Sordidior* 5, 28, 197. *Tenuis* 7, 4, 19. *Tenuioribus* 7, 4, 23. *Tortuosae* 5, 28, 161. 7, 4, 1. *Transversa* 5, 28, 194. si sub *cute Transversa* *fistula* est 7, 4, 3. multoque *plures Transversae* 5, 28, 159. si sub *cute Transversae* feruntur 7, 4, 2. quae ab uno ore orsae, intus *Tres* sunt 5, 28, 160. *Triplicesve* 5, 28, 160. *Tutior* 7, 4, 15. ad *Ultimas* 7, 4, 1. *¶ cum Verbis* : v. *Aperio*. *Claudo*. *Coangusto*. aliae deinde *facile*, aliae cum *difficultate Curantur*, atque etiam quaedam *insanabiles* reperiuntur 5, 28, 162. v. *Demitto* in. *Desino*. *Destillo* per. an in *plures partes* *Diducantur* 5, 28, 174. aut etiam in *plures sinus* *Diducuntur* 5, 28, 160 per *oricularem clytrem* *fistulam* *Eluere*, vino, aceto, mulso, vel aqua, in qua *caet.* 5, 28, 199. *segg.* subter *eo*, v. *inf.* cum *Subter*. *Evenio*. *Excido*. *Excipio lino*. *Fero & feror* intus. *Fio*. *Habeo*. *Incido*. *Laedo*. *Noceo*. *Occupo*. *Orior*. *Pateo*. *Penetro*. *Perrumpo*. *Pervenio*. *Procedo*. *Relinquo*. *Reperio*. *Subeo*. *Sum* est 5, 28, 179. sunt 7, 4, 24. *duplicem* esse *caet.* 5, 28, 195. sub *cute transversa* est 7, 4, 3. *conf.* 5, 28, 174. 185. 7, 4, 14. 15. 35. v. *Supernascor*. *Tendo*. *Transeo*. *Violo*. *¶ cum Particulis* : ut *Ad ultimas demitti collyrium* non possit 7, 4, 1. *Adversus fistulas* 7, 4, 1. aliae *Altius* penetrant 5, 28, 159. si *Altius* penetrant 7, 4, 1. fere, quae *Circa fistulam* sunt, habent aliquid *inflammationis* 5, 28, 198. In *fistula* 5, 28, 163. 7, 4, 30. In *fistulis* 7, 7, 36. 61. In *fistulam*, v. *Demitto*. si *Intus fistula* fert 7, 4, 35. aliae *recta* intus feruntur 5, 28, 159. si ea *fistula* intus patuit 7, 4, 20. si *Intus aliqua* procedit 7, 4, 40. *Intus* tendunt 7, 4, 2. id *Per fistulam* *evenire* consuevit 6, 13, 14. *Per* quam (*fistulam*) *pituita assidue destillat* 7, 7, 54. aliae *Recta* *inven-*
runtur

runtur 5, 28, 159. si Recta intus tendunt 7, 4, 2. cutem, quae Super fistulam est 7, 4, 26. cutis, quae Supra fistulam est 7, 4, 31. Flamma, ac. nunquam ad flammam ungi 1, 4, 5. Flecto, ere. in interiora leniter flexae (Costae) 8, 1, 61. aliae (Fistulae) rectae, aliae flexae, & tortuosae sunt 5, 28, 161 *opp.* recti dentis recta etiam Radix, curvi flexa est 8, 1, 41 *opp.* Flexus, us. horum (nervorum) inter omnes flexus (Colli) alter semper intentus ultra prolabi superiora non patitur 8, 1, 53. inter omnes Crurum flexus 8, 1, 107. isque (callus) flexus illius (Cubiti) postea prohibet 8, 16, 14 si flexus (Fistulae) reperiuntur 7, 4, 4. uno flexu (Spinæ vertebrarum) modico in pronum dato 8, 1, 57. Flexuosus, a, um. melior (Ambulatio) recta, quam flexuosa 1, 2, 12 *opp.* in aure quoque primo rectum & simplex iter, procedendo flexuosum fit 8, 1, 28 *opp.* Fletus, us. continuati fletus 6, 6, 110. Flo, are. auro aut euro flante 6, 8, 20. Floccus, i. si quis in veste floccos legit 2, 6, 15. Flos, oris. malagmata maxime ex floribus, eorumque etiam fuculis fiunt 5, 17, 10. Aeris flos 5, 7, 2. flos Aeris 5, 5, 9. floris Aeris 5, 20, 2. Junci quadrati & rotundi flos 3, 21, 25. Junci rotundi floris 5, 25, 9. floris Junci rotundi 5, 23, 8. 11. 19. 5, 24, 1. 6, 7, 48. Pini flos 4, 8, 10. floris Punci mali 5, 22, 9. colorem floris Thymi 5, 28, 223. flos albae Violae 5, 4, 2. Fluo, ere. quibus juvenibus fluxit Alvus, plerumque in senectute contrahitur 1, 3, 73 *opp.* v. v. ubi Capilli fluunt 2, 8, 75 *i. e.* sponte solvantur caduntque. de his Capillis loquor, qui post morbum fere fluunt 6, 1, 5. Capillis fluentibus 6, 1, 3. quod aut strictum Corpus erat, aut fluebat I Praef. 111 *opp.* i. nimia excretionē laborabat, ex doctrina Methodicorum. quum aut attingendum Corpus sit, quod fluens est 2, 14, 5 *opp.* quod hic quoque ex modo fluentis Humoris colligitur 8, 10, 101 *i. e.* fluentis. horum (Morborum) tria genera esse (contendunt methodici,) unum strictum, alterum fluens, tertium mixtum. I Praef. 89 *opp.* i. in quibus nimium aut praeter naturam aliquid excretionis, siquidem & compressorum & fluentium Morborum genera diversa sunt; faciliusque id in his, quae fluunt, inspicere potest I Praef. 105. *opp.* a communi fluentis Mor-

bi contemplatione I Praef. 107. sub hoc (genere lippitudinis) neque tument neque fluunt Oculi 6, 6, 173 *i. e.* nihil humoris ex his effluit. Sanguis ex naribus non fluit 2, 7, 82. si Sanguis ex naribus fluxit 2, 8, 56. quibus in puericia Sanguis ex naribus fluxit, dein fluere desit 2, 7, 13. quibus saepe ex naribus fluit Sanguis *ib.* 51. neque Sanguis ex naribus fluxit, maximeque in adolescentibus *ib.* 79. desinit enim fluere (Sanguis,) qua nolimus 2, 10, 41 *i. e.* effluere. si jam latis fluxit, supprimendus est *ib.* 53 *opp.* synon. *ib.* profliat: de venae sectione add. 7, 7, 476. Sanguis, qui crassus & niger initio fluxerat, & rubere & pellucere coepit 2, 10, 55. si vero Sanguis fluxit 3, 22, 31 *i. e.* haemorrhagia fuit. eis, quibus fluere Sanguis solet 4, 4, 76. si vero Sanguis tantum fluit *ib.* 75 de haemoptysi. ex quo (vulnere) Sanguis bonus fluxit 5, 26, 79. ubi parum Sanguinis pro modo vulneris fluxit 5, 26, 107. si parum fluxisse videbitur *ib.* 109. si per se parum fluxit *ib.* 111. quoties quid tale erit, sanguinem mature supprimere non oportebit, sed pati fluere *ib.* 108. Sanguis vero, si parum fluxit, mittendus 8, 10, 83. si vel volens aliquis caet. crustas diduxit, & fluit Sanguis 6, 18, 56. calculo evulso, si valens corpus est, neque magnopere vexatum, sinere oportet Sanguinem fluere, quo minor inflammatio oritur 7, 26, 94. Utendum est medicamento leniter sanguinem supprimente, — donec Sanguis fluere desinat 8, 6, 5 *opp.* quae (ulcera aurium) si verustiora sunt, & multa Sanies fluit 6, 7, 33. si & per vulnus (post lithotomiam) & per ipsum colem fluit Sanies mali odoris 7, 27, 1. expectandum igitur est, donec jam non fluere (Suffusi,) sed duritie quadam concrevisse videatur 7, 7, 134 *opp.* potest autem adhiberi remedium his (Venis capitis) quae supra os fluunt; non potest his, quae ab osse 7, 7, 158 *i. e.* humorem dimittunt in ophthalmia. si quocunque modo Venter fluit 2, 8, 25 *i. e.* prius solito excernit. si Venter fluit 3, 6, 54. ¶ cum Particulis: Ab, Ex, Parum. Per, Qua, Satis, Supra; v. in superioribus.

Fluor, oris. quisquis autem fluere aeger est 3, 6, 58 *i. e.* nimis excretionibus. cum in omni fluore ventris, tum in hoc (laevitate intestinum, lienteria) praecipue 4, 16, 7.

Flumen, inis. aqua ex flumine 2, 18, 47. auras fluminum. 1, 2, 4.

gestationum lenissima est nave, vel in portu, vel in flumine 2, 15, 7. quo fit, ut ex stagno vel lacu vel flumine eadem genera (piscium) graviora sint 2, 18, 37.

Fodio, unde Fossilis, v. inf.

Foedus, a, um. ex quo (quod fecimus frustum brevius fit,) multa Debilitas est, foedior tamen. ubi caet. 8, 10, 71 *i. e.* deformior. quo minus foeda postea Facies fit 6, 6, 92. quae (mortuorum laceratio i. anatome) etsi non crudelis, tamen foeda fit I Praef. 73. in spiritus Odor foedus est 2, 8, 75 *i. e.* foetidus. foedi Odoris sanies 7, 29, 24. fit foedi spiritus ipse Odoris 5, 26, 227. ex his, quae foedioris esse Odoris retuli 4, 20, 5. his, quae Odore foedo movent 3, 20, 4 haec enim, quum comburantur, Odore foedo movent *ib.* 5. hique (lumbri) modo ex inferioribus partibus, modo, Quod foedius, ore redduntur 4, 17, 1 *i. e.* horribilius. foediora Verba 6, 18, 3 de nominibus obcaenarum partium parum verecundis. Vitiligo quoque, quamvis per se nullum periculum afferat, tamen & foeda est, caet. 5, 28, 294.

Foede, adv. quatenus foede prominebit (oculis) excidendum erit 6, 6, 94 *i. e.* deformiter.

Foeditas, atis. neque foeditate odoris similem alvum sani hominis excedit 2, 3, 10 *i. e.* foetore. si magna foeditas odoris accessit 2, 6, 35.

Foemina, v. Fem.

Foeniculum, v. Fenic.

Foenum Graecum, i. i. foenum. Graecum 5, 21, 7. in qua (aqua) foenum Graecum decoctum sit 2, 12, 20. 4, 3, 17-7, 27, 24. foeni Graeci 5, 18, 31. cataplasma ex foeni Graeci farina 2, 33, 13. foeni Graeci semen ex mulso coctum. 6, 18, 74. foeni Graeci linive semen ex passo coctum 5, 28, 153. spuma argenti cum semine foeni Graeci mixta 5, 28, 250. praecipueque ad emolliendum potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine 2, 33, 17.

Foeteo, Foetidis, v. Faet.

Folium, i. ea, quae circa sunt, foliis contegi debent 5, 28, 237. v. Beta. Brassica. Coriandrum. Ficus. Ficulneus. Herba solaris. Lentiscus. Liliū. Lingua canina. Malabathrum. Myrtus. Myrteus. Olea. Papaver. Rosa. Sali. Solanum. Verbena. Vitis.

Fomentum, v. sup. Foveo.

Fons, tis. consistere in frigidis medicamentisque fontibus, quales Cutiliarum Sumbrinarumque sunt. 4, 5, 26.

Fontanus, a, um. aqua fontana. 2, 18, 47.

Foras.

Foras, *adv.* si foras jam ruptus pro-
cedit (oculus) 6, 6, 13. ut rela-
xentur illa (ani fissa) & foras
prodeant 7, 30, 3.

Foris, *adv.* foris imponendum cal-
lidum ex farina & fisco catapla-
sma est 7, 12, 15.

Forceps, *ipis.* mucro vel digitis
Apprehendi vel forcepe, atque
ita educi debet 7, 5, 19. forcepe
ad id facto Colligenda sunt (*fra-*
gmenta ossis) 8, 4, 56. quodsi spi-
cula apparuerunt (in vulnere,) *saet.*
forcepe ibi Communi de-
bent 7, 5, 21. saepe forceps,
quum dentem Comprehendere
non possit, aut frustra Comprehen-
dat, os gingivae Prehendit &
Frangit 7, 12, 12. recta vero for-
ceps Ducendus est *in extrahendo*
dente 7, 12, 10. tum, si fieri
potest, manu; si minus, forcepe
dens Excipiendus est 7, 12, 8.
protinus ea (radix dentis) quo-
que ad id facto forcepe quam
πύργον Graeci vocant. Exi-
menda est 7, 12, 24. idque (teli)
quod inest (in vulnere) ea, qua
venit, forcepe Extrahendum est
7, 5, 29. & tunc vel manu vel
forcepe telum Extrahendum est
7, 5, 31. Facto, *v.* facio Ad.

¶ ne Sub forcepe confringatur
(dens) 7, 12, 9.

Forem, fore. docendus aeger est,
longiorem Accessionem (febris)
fore si 3, 6, 3. facilius enim
semper Curatio foret, si 3, 3,
24. scire licet, mature Vulnus
sanum fore, si 5, 26, 158. non id-
eo tamen fore medico de rebus
cogitandum obscuris I Praef. 61.
sic enim fore, Ne 3, 14, 5. sic
enim fore, Ut 7, 7, 75.

Forfex, *icis.* ex quo (omento,) si
quid jam nigri & emortui est,
forfice excidi debet 7, 16, 12.
fuerunt etiam, qui omentum for-
fice praeciderent 7, 21, 7. si dis-
ciso ventre id (omenti,) quod
prolapsum est, forfice praecidi-
tur *ib.* 9.

Forma, ae. triangula formâ cutis
ab inferiore parte excidenda est
7, 25, 17.

Foro, *atc.* indice Digito corpus
illud (emortui foetus) forandum
est 7, 29, 25. etque quidam pre-
mendi (Modiolum) modus, ut &
foretur, & circumagatur 8, 3, 8.
Terebrâ juxta forare 7, 5, 33.
omne Os aut foratur *caet.* 8, 2, 1.
quum ea (Ossa) fracta, fissa, fo-
rata, collisa sunt 8, 3, 41.

Foramen, *inis.* foramen Auris, *v.*
Auris: foramina intra Caput 8, 1,
21. in Carie quidem expedita co-
gnitio est, si specillum tenue in
foramina demittitur 8, 2, 15. *add.*
8, 3, 18. coniecta in ejus (Dentis
arosi) foramen 6, 9, 26. *v.* Fistu-

la. ut telum foramine suo exci-
piat (Lamina) 7, 5, 26. foramina
Narium, *v.* Nares. foramina in-
tra caput maxima Oculorum sunt
8, 1, 21. quae Oculorum sunt *ib.*
22. per foramen, quod inter Ossa
(calvariae) est 7, 7, 120. *conf.* Os.
oculo & ante per pilos & tum
per Palpebrae foramina (*acu facta*)
affecto 7, 7, 78. *add.* *ib.* 75. ad
singulorum Pilorum radices for-
amina sunt (in Ulcere *νεκρία*) 5, 28,
211. inque ea (Spatha) bina fo-
ramina tribus locis sunt 8, 15, 9.
quod (Ulcus *νεκρίον*,) ubi matu-
rescit, habet foramina 5, 28, 208.
super id (Ulcus *νεκρίον*) quod mi-
nus crebris foraminibus exalpe-
ratum est 5, 28, 213.

¶ Aliquod 8, 8, 21. Alterum, *v.*
cum Ab. Bina 8, 15, 9. Crebris
5, 28, 213. 8, 2, 18. Duo 8, 1,
23. 8, 4, 54. cornea (cucurbitu-
la,) altera parte aequae patens,
altera foramen habet Exiguum
2, 11, 2. ea parte, qua Exiguum
foramen est *ib.* 4. si manantia
corpuscula per Invisibilia forami-
na subsistendo iter claudunt I
Praef. 28. *i. poros.* excisa (fistula)
necesse est Latius foramen relin-
quat 7, 4, 20. quodsi Magnum id
foramen (in auribus perforatis)
est 7, 8, 11. foramina intra caput
Maxima oculorum sunt, deinde
narium, tum quae in auribus ha-
bemus 8, 1, 21. Modico forami-
ne concava (est tunica chorioi-
des *oculi*) 7, 7, 119. in Multa 8,
1, 29. dein Novo foramine spe-
cillum educi (debet ex fistula a-
ni) 7, 4, 25. Nullum 7, 8, 2.
Pervium 8, 3, 19. aliaque ex his
(foramina narium) ad fauces Per-
via, *caet.* 8, 1, 26. Propius, *v.*
in seq. Curatio. Recta 8, 1, 22.
25. Simplicia 8, 1, 22. 25. in Te-
nuia 8, 1, 27, 29. Tertiumque 8,
3, 13. Tria 8, 4, 54.

¶ quae Altitudine vitium (cariei)
aequant 8, 2, 18. quanto autem
angulo (*majori oculi*) propius id
foramen (*aegilopis*) est, tanto
difficilior est (Curatio) 7, 7, 60.
Intervalla foraminum 8, 15, 12.
ea (foramina narium,) quae a
summis ad imas nares simplicia
sunt, ibi rursus in bina itinera
dividuntur 8, 1, 25. id, quod in-
ter utrumque (foramen) Medium
est 8, 3, 15. narium duo forami-
na Osse medio discernuntur 8, 1,
23. quod (specillum) depresso
in id foramen (cariei,) quod in-
fra solidam Sedem habet 8, 3,
13. *add.* *ib.* 20. Septaque eorum
foraminum excidenda 8, 4, 54.
Summum ejus foraminis (*aegilo-
pis*) 7, 7, 61.

¶ *cum Verbis:* *v.* Attingo. Cedo.
Curo. per id foramen, quo spiri-
[114 3]

tus a naribus ad fauces descendit
6, 8, 19. quo propius ori De-
scendunt (narium foramina) 8, 1,
24. *v.* Discerno. Educo. Exa-
spero. Excipio. terebrâ foramen
Faciendum est 8, 4, 50. juxta ri-
mam, quam fecimus, foramina
Facienda sunt, si in angusto noxa
est, duo; si latius patet, tria 8,
4, 54. *v.* Fio. imponendum me-
dicamentum, quo foramen (in
palpebra *acu factum*) Glutinetur 7,
7, 75. an in summo tantum Glu-
tinatum sit (foramen auris) 7, 8, 3.
v. Habeo. haec (narium forami-
na) primum a superciliis angu-
lisque oculorum osse Inchoantur
ad tertiam fere partem 8, 1, 23.
Molliuntur, *v. inf.* Versa si ab-
scissa est (caruncula ex angulo
oculi,) Patetis foramen, per quod
postea semper humor descendit 7,
7, 30. quumque id (foramen au-
ris) Patet factum (est) 7, 8, 7. si
in summo (tantum glutinatum est
foramen auris,) specillum protin-
sus Recipit 7, 8, 4. *v.* Repleo.
plagâ factâ (in inguine) foramen
deorsum versus Subest 7, 19, 7.
Sum: per foramen, quod inter
ossa (*oculi*) est 7, 7, 120. quae
(foramina) oculorum sunt 8, 1,
22. rimas quoque ossis, aut si
quod foramen est, implet 8, 8,
21. ut foramen (in scroto inciso)
Tegat (linamentum) 7, 19, 46.
quae oculorum sunt, recta sim-
pliciaque ad cerebrum Tendunt
8, 1, 22. *add.* *ib.* 26. deinde in
cartilagine Versa (foramina for-
mina) quo propius ori descen-
dunt, eo magis caruncula quoque
molliuntur 8, 1, 24. si caries alte
descendit, per terebram Urgenda
crebris foraminibus est, quae al-
titudine vitium aequant 8, 2, 18.

¶ *cum Particulis:* terebrâ juxta fo-
rare & Ab eo foramine os exci-
dere *caet.* 7, 5, 33. excisforius
scalper Ab altero foramine Ad
alterum malleolo adactus 8, 3, 15.
sic, ut vertex ejus (literae λ)
A foramine (facto) basis ad ri-
mam sit 8, 4, 51. Ab altero fo-
ramine rursus similis sinus fieri
debebit 8, 4, 52. donec Circa fo-
ramina (in praepurio facta) cica-
triculae fiant 7, 25, 23. in eo si-
nu, qui juxta foramina auris est
8, 1, 35. In f. *v.* Conicio. De-
mitto. Deprimo. Diduco. Dis-
sipo. Per id foramen *caet.* incre-
scit (polypus narium) 6, 8, 19.
Per quod (foramen) postea sem-
per humor descendit 7, 7, 30.
Per foramen, quod inter ossa (*o-
culi*) est, ad membranam cere-
bri perveniunt (duae tunicae
oculi) 7, 7, 120. Per palpebrae
foramina (*acu facta*) affecto ocu-
lo) 7, 7, 78. Per quae (foramina)
tenentur

sensus odoris nobis datur 8, 1, 27.
Per quae facultas audiendi est *ib.* 29.
Fortasse I Praef. 82. 2, 10, 34, 34, 22, 6, 6, 64, 6, 18, 44. fortasse enim 3, 9, 2. non ubique fortasse, sed saepius tamen I Praef. 84.
Forte, *adv.* ne forte 7, 25, 12, 8, 3, 26. quod forte secum habebat 5, 27, 47. si forte 2, 10, 45, 7, 29, 16. si ossa forte 8, 10, 89. si quid forte 6, 6, 112.
Fortis, *e.* medicamentum ejus (sacri ignis) fortissimum 5, 28, 74 *i.* efficacissimum: *al. leg.* fortitum.
Fortiter cibum & validum & fortiter assumere 3, 15, 16 *i.* avidè. perficari fortiter 3, 15, 17 *synon.* *ib.* 16 vehementer.
Fortuna, *ac.* in morbis quum multum fortuna conferat, eademque saepe salutaria, saepe vana sunt 7 Praef. 4. sed ut haec (*accidentia*, signa prognostica,) ipsa fortuna huc illuc discernit 7, 3, 8 *i.* eventus fortuitus, *s.* qui extra potestatem medici est. in nullo quidem morbo plus fortuna sibi vindicare quam ars, ars quam natura potest 3, 1, 11. foedior tamen (debilitas, *i.* claudicatio, ex fracto femore est) ubi fortunae negligentia quoque accessit 8, 10, 71. *leg.* videtur, forte curae neglig. vel vinciturae *negl.*
Fortuitus, *a.* um. dolores capitis sanguinis profusione vel fortuita vel etiam petita summoventur 2, 8, 53 *i.* spontanea.
Fossilis, *e.* v. Sal.
Foveo, *ere.* eademque, quae primo foverant (ossa fracta,) superdari (debere) 8, 7, 15 *i.* quibus foga erant. si ardor stomachum urget Aceto cum rosa subinde fovendus est 4, 5, 13 *add.* *ib.* 4. Aquâ calidâ fovere (oportet) 8, 10, 37. fovendumque Aquâ, in qua 8, 10, 117. facies saepe Aquâ frigida fovenda est 4, 4, 94. multâ frigida Aqua fovetur (cutis) 7, 25, 11. os Aqua calida fovere (oportet,) deinde frigida 1, 3, 10. multâque Aqua, prius calida, post egelida fovendum os caputque 4, 2, 51. *v.* Aqua: tum calida aqua aut Balneo magis inferioris partes quam superiores foveat 1, 3, 22. eodemque Cataplasmate foveri (is aeger debet) 7, 30, 26. Cerâ subinde calefactâ foveri oportet (crithe) 7, 7, 9. si calor concoquit, eum (Cibum quaerendum esse) qui maxime calorem foveat I Praef. 37 *i.* sustentet, sufficiat potest caro (glutinari,) alia parte dependens, alia inhaerens; si tamen etiamnum integra est, & Conjunctione corporis fovetur 5, 26, 112 *i.* nutritur. oportet frigidis & humidis

Fomentis stomachum fovere 4, 11, 10. si qua in extremis partibus frigent, unctis & calidis Manibus fovere (non alienum est) 3, 19, 22. utrinque Medicamento fovetur (membrum) 7, 5, 7. eoque (calido Oleo) ipse dens (*dolens*) fovetur 6, 9, 12. altero (Ovo) calido foveri locus (debet) 6, 18, 84. iisdem etiam Ovis recte tuberculum id fovetur 6, 18, 94. id fovendum Ovis. imponendi vitelli cum rosae foliis ex passio subactis 6, 18, 113. id (tuberculum crithe) vel calido Pane caet. foveri oportet sic, ne nimius is calor sit 7, 7, 9. *add.* *ib.* 12. Penicillo fovere oculos oportet ex aqua calida expresso 6, 6, 89. caput radendum, deinde Polca fovendum est, in qua 3, 20, 13. utilissimum tamen est, humido Sale fovere (cervicem) 4, 3, 11. *conf.* 2, 17, 26. id (membrum podagricum) quod sine tumore est, fovere oportet Spongiâ, quae 4, 24, 22. a tertio die Vapore, ut in naribus posui, fovenda (auris) 8, 6, 8. eodemque deinde Vapore (panis vel cerae) postea quoque foveri (debet crithe) 7, 7, 12. Vapore aquae calidae fovendum (ectropion) 7, 7, 106. extrinsecus is locus Vapore calido fovendus 6, 10, 1. nares vero exulceratas fovere oportet Vapore aquae calidae 6, 8, 1. posteaque Vapore aquae calidae fovendus oculus 7, 7, 112. tertio die resolvi debere (ossa fracta,) fovere per spongiam Vapore calidae 8, 7, 15. a sexto die etiam Vapore aquae calidae per spongiam fovere (oportet vulnus, vel os fractum) 8, 4, 38. pure exento (*ex parulide*,) si levis plaga est, fatis est ore calidam aquam continere, & extrinsecus fovere eodem Vapore 6, 13, 10. ergo etiam tertio quoque die fovendum erit (id quod sutum est,) Vapore aquae calidae 7, 19, 19. tum Vino fovendum est (os fractum) 8, 10, 116. foveri ulcus (conveniet) pari portione Vini ac mellis 7, 3, 10. ipsa autem ulcera (sacri ignis) si mediocriter ferpunt, aqua calida; si vehementius, Vino calido fovenda sunt 5, 28, 82.
Autis, *v.* in super. qui (cibus) maxime Calorem foveat I Praef. 37. Caput, *v.* Aquâ, Polcâ, (*supra*.) Caro, Cervicem, *v.* sup. Cicatrix, *v.* v. Crithe, *v.* sup. Cubitus, in Aqua. Cutis, *sup.* Dens, *sup.* Digiti, in Aqua. Ectropion, Facies, quae Frigent, *sup.* Inguina, in Aqua. Locus, in Aqua, & *sup.* super id Membrum, quod fovendum est 2, 17,

26. quotiescunque autem solvitur Membrum, calida aqua fovendum est 8, 10, 28 *add.* *ib.* 37-122. 126. 3, 27, 16. vel in Aqua. Oculus, Oculos, *sup.* Os, *sup.* & in Aqua. Ossa, *sup.* multâque oculorum Palpebras aqua calida fovebimus 6, 6, 166. Partes, Plaga, stomachus, Tuberculum, in *sup.* per. Tumor, in Aqua. Ulcus, Vulnus, in *sup.* & Aqua, Ulcus, caet.

cum Praepositionibus: Ex ea aqua Cum Spongia os & caput subinde foveat 3, 18, 47. die quinto fovere (oportet Lunata) Ex aqua calida 8, 11, 33. foverique (debere ossa fracta) Per spongiam vapore calidae 8, 7, 15. a sexto die etiam vapore aquae calidae Per spongiam fovere (oportet fissum fractumve os) 8, 4, 38.

cum Adverbis: Extrinsecus 4, 5, 4, 6, 10, 1. 6, 13, 10. Leniter 6, 7, 76. Levius 8, 10, 37 *an* lenius, multo Magis 8, 16, 13. Maxime I Praef. 37. Multum 8, 10, 126. Quotidie 8, 5, 14. Recte 6, 18, 94. Saepe 4, 4, 94. 6, 6, 117. Sic, ut 7, 7, 9. Subinde 3, 18, 47. 4, 5, 4. 13. Utrunque 7, 5, 7.

Fomentum, *i.* fomentum calidorum genera 2, 17, 1 *seqq.* 23 *seqq.* 3, 12, 14. 6, 9, 3 *seqq.* de aqua calida 5, 26, 173 *coll.* 171. 6, 8 *coll.* 1. 7, 26, 107 *coll.* 105. Aquae fomentum 6, 18, 12. fomentum Aquae calidae 8, 10, 74. fomentis cataplasmaticisque 4, 4, 27 *diff.* *i.* fatus, fomentatio 6, 8, 2.

Calido 4, 3, 8. Calida 2, 17, 23. 3, 11, 3. 4, 4, 95. 4, 5, 5. 4, 7, 14. 4, 14. 4. Calidis 3, 10, 12. 3, 21, 33. 4, 4, 27. 4, 6, 9. 4, 11, 19. 4, 24, 11. Calidioribus 3, 12, 14. Egelidis 4, 11, 10. quae Emolliunt 4, 7, 14. Frigidis 4, 11, 10. Humido 4, 3, 8. Humidis 4, 4, 8. 7, 38. 4, 11, 10. Inimica sunt caet. calida fomenta (in haemoptysi) 4, 4, 95. Lenia 4, 14, 4. fomentum aquae calidae, dum inflammatio est (in ossibus fractis) Liberale; quum ea desit, Medicum 8, 10, 74. Omnibus fomentis, quae supra posita sunt, adjuvandas caet. 6, 9, 21 quae simul & Reprimunt & emolliunt 4, 7, 14. Sicca 3, 11, 3. 4, 4, 8. 4, 5, 5. 4, 14. 4. Siccis 3, 10, 12. 3, 21, 33. 4, 4, 27. 4, 6, 9. Validiora 4, 14, 4. non Vehementissima 4, 5, 5.

cum Verbis: *v.* Adhibeo. thorax fomentis cataplasmaticisque calidis, aut siccis aut etiam humidis, Adjuvandas est 4, 4, 27. *v.* Admoveo. fomentisque protinus calidioribus totum corpus Circundare convenit 3, 12, 14. sicca (fomenta)

(fomenta) spiritum Elidunt (in angina) 4, 4, 8. v. Foveo. Impono. si extremae partes corporis frigent, ungendae sunt *caet.* calidisque fomentis Nutriendae 4, 11, 19 *i. fovendae.* v. Opus est. Profum. Succurri abstinentiā, modicis & tempestivis cibis, inter haec fomentis, *caet.* oportet 7, 26, extr. v. Utor.

¶ Post id fomentum 5, 26, 173. 6, 8, 2.

Fotus, us. curari oculos fotu 6, 6, 15.

Frango, ere. saepe enim forceps, quum dentem comprehendere non possit, aut frustra comprehendat, os gingivae prehendit & frangit 7, 12, 12. in naribus vero & os & cartilago frangi solet, & quidem modo Adversa, modo a Latere 8, 5, 1. v. Adversus, a, um. Latius fracta ossa 8, 4, 42.

ea (humeri, brachia, *caet. membra extrema*) minime periculose Media franguntur 8, 10, 2. si Transversum fractum est (jugulum) 8, 8, 1. si maxilla Transversa fracta est 8, 7, 8. v. Brachium. Caput. Cartilago. Costae. Crus. Cubitus. Dens. Femur. Humerus. Jugulum. Maxilla. Os. Vertebra.

¶ Fracta *i. ossa, vel membra, partes fractae*, in omnibus fractis 8, 8, 14.

¶ translate, *i. enervo, imminuo*, *caet.* jam fractis Aestibus 7, 3, 38. in acutis morbis serius aeger alendus est, nec nisi jam inclinatis; ut inedia, demta materia, Impetum frangat 3, 2, 9. quae (aqua frigida) ille epota quum vini Vim miscendo fregisset I Praef. 110.

Fractura, ae. Calculi fractura *abl.* (per lithotomum) 7, 26, 86.

¶ partium Ossearum & Cartilaginum imaque pars ejus (lunati sinus) ad fracturam, cornua ad os integrum spectent 8, 4, 55 *opp.* ex fractura quibusdam velut Aculeis pungentibus 8, 4, 47. interdum fractura quibusdam velut Aculeis carnem vexat 8, 10, 106. quae (Fascia) circa fracturam rer voluta 8, 10, 17. undelibet super fracturam incipere debet (Fascia) 8, 10, 18. atque iterum ad fracturam reversa *ib.* 19. in quam partem fractura inclinat, ab eo (*f. ab ea*) latior valentiorque Ferula imponenda est 8, 10, 34. in alio. Genere fracturae 8, 7, 10. quum ossis fracturae carnis quoque Vultus accessit 8, 10, 77.

¶ si juxta Articulum fractura est 8, 10, 29. quo propior fractura Capiti (*ossis*) vel superiori vel inferiori est, eo Pejor est 8, 10, 2. earum maxime Tolerabilis est

Simplex, eaque Transversa: Pejor, ubi Obliqua, atque ubi fragmenta Pessima, ubi eadem acuta sunt 8, 10, 4.

¶ v. Contineo manu. Inclino.

Fragmentum, i. pejor (fractura *ossis* est) ubi obliqua, atque ubi fragmenta 8, 10, 4. Acumen ejus 8, 10, 95-96. si quod fragmentum Loco suo non est 8, 7, 17. in suam Sedem dandum 8, 10, 95. in suas Sedes reponenda 8, 10, 32. *conf.* 8, 5, 19.

¶ si Acutum 8, 10, 95. si Acuta fragmenta sunt 8, 8, 11. ubi eadem Acuta sunt 8, 10, 4 ea, quae Accura 8, 4, 56. inter quae si quod Parvulum fragmentum ossis eminet 8, 10, 95. quodsi Plura erunt fragmenta 8, 5, 19. si Plura fragmenta sunt 8, 8, 13. aliquando Plura fragmenta a fragmento sunt 8, 7, 5. *vid. del.* a fragm. si quod fragmentum undique Resolutum 8, 5, 21. id si Retulum est 8, 10, 95. Singula 8, 5, 19. necesse est, ea fragmenta Spinosa esse 8, 9, 32.

¶ cum Verbis: v. Coëo. Compello in. Emineo. Emorior. Excipio canaliculo. Fio. Glutino. Infesto. Recedo. Recondo. Repono.

Fragilis, e. pium fragile 2, 24, 6. pira fragilia 2, 27, 3. ex his ipfis (pomis) firmiora (sunt), quae succola, quam quae fragilia sunt 2, 18, 18 *opp.*

Fraudo, are. oportet autem neque recentiores viros in his fraudare, quae vel repererunt, vel recte secuti sunt 2, 14, 2.

Frenum, i. in glande penis 7, 25, 16, 17.

Frequens, ntis. *opp.* rarus. I Praef. 86. 1, 1, 8. quum autem frequens, non numero, sit (concupitus), sed natura, ratione aetatis & corporis 1, 1, 9. in quibus (febris) frequentissimum est 3, 1, 6. frequentiores Accessiones Decessionesque 3, 8, 2. v. Balneum. Cibis. Collyrium. ex frequentissimis collyriis est id, quod 6, 6, 58 *i. frequentissimi usus, usitatis.* v. Concupitus. Cupiditas deijcendi, desidendi: *synon.* crebra 2, 7, 32. frequens Curatio est 7, 7, 171 *i. multum usitata.* v. Dejectio. Destillatio. Exercitatio. Frictio. quo per aliquot dies frequens Humor feratur 3, 21, 45 *i. copiosus* v. Malum. Morbus. Motus. Oscitatio. frequentem Pilum nasci 6, 4, 10 *i. multum, copiosum.* v. Potio. Purgatio. Quies. Ructus. frequens Saliva 1, 3, 45 *i. frequenter affluens* adeo ut Sermo quoque frequens motu oris temporum nervos laedat 8, 12 extr. *i. frequenter exercitus.* v. Singultus. Sternutamenta, ad-

versa Valetudo. Vitia. Vomitus.

Frequenter. sed quod frequentius tamen quaedam Eveniant 2 Praef. 4. quiescere interdum, sed frequenter se Exercere 1, 1, 2. quem vero frequenter cita alvus Exercet 1, 6, 1. frequenter Spirare 2, 8, 113.

Frequento, are. curatio, quae palpebrae laxioris ab omnibus frequentatur 7, 7, 79.

Fressus, a, um. a Frendeo. fabae fressae *genit.* 5, 18, 46.

Frico, cui, dum. ut cavi, catum, are. ita, ut ne manum quidem, qui fricaret, vehementer imprimeret 3, 18, 49. adverso medio digito vena fricanda 2, 10, 54.

Fricatio, onis. & frictio *synon.* 3, 18, 50-51. 3, 21, 37. in hoc Affectu (*gonorrhoea*) salutares sunt vehementes fricationes 4, 21, 2. levior Capiti (fricatio adhibenda erit) 4, 2, 55. fricatione Capitis utendum est 7, 12, 19. fricatione quotidie utendum, totius quidem Corporis, praecipue vero Ventris, & Poplitum 4, 20, 9. eaque, si nulla exulceratio est, etiam ipsis Coxis; si est, caeteris Partibus adhibenda est 4, 22, 13. fricatione (utendum est) in eo, quod Laesum est, leni & multa, in reliquis Partibus breviori, sed vehementi 4, 2, 35. fricationes huic quoque Morbo (Lienteriae) necessariae sunt 4, 16, 11. oportebit autem uti in his Partibus, quae non afficiuntur, fricationibus 3, 27, 37. fricationibus utendum in extremis Partibus 4, 8, 13. lenis fricatio recte adhibetur, sed his Partibus, quae 5, 26, 191. superioris Partis 4, 5, 24. fricatio a pectore vehemens toti inferiori Parti adhibenda 4, 4, 6. fricatio multa (prodest,) praecipue inferiorum Partium 4, 4, 37. *add.* 4, 5, 16. fricatione uti (oportet) diutissime in Scapulis, proxime ab his in Brachiis, & Pedibus, & Cruribus, leniter contra Pulmonem 4, 7, 7. levior fricatio adhibenda Thoraci erit 4, 2, 55. fricatio quum omnibus Vertebrae hominum utilis sit, tum iis praecipue, quae in Collo sunt 4, 3, 13. si crassa Urina (*in diabete*) est, vehementior esse debet & exercitatio & fricatio 4, 20, 26.

¶ fricatio Apectore 4, 4, 46. utendumque fricatione, madefactis tantum manibus Aqua, cui Sal & Nitrum & Olei paulum sit adjectum 3, 21, 41. fricatione uti (oportet) *caet.* idque Bis quotidie facere 4, 7, 7. profunt fricationes validae Cum quibusdam calefacientibus 4, 4, 55. quin et-

iam quotidie ter quaterve opus est uti frictione vehementi Cum oleo & quibusdam calefacientibus 3, 21, 37. Cum his sol, ignis, *caet.* 4, 16, 11. ad Ignem 4, 4, 37. 4, 20, 22. Manibus 3, 21, 41. *conf.* 3, 18, 49. & Per se ipsum & Per alios 4, 4, 37. maxime Per se ipsum 3, 27, 28. frictione Quotidie utendum est 3, 17, 3. eodem die Saepius frictione utendum est 4, 22, 12. in Sole 4, 4, 37. 4, 20, 22. 4, 22, 12. si sine hoc (Solio) fricatio fuit 3, 22, 18. quotidie Ter Quaterve 3, 21, 37.

¶ Brevior esse debet 2, 14, 25. Breviore (utendum est) 4, 2, 35 *opp.* multa. etiam frictiones (Inimicae sunt in haemoptysi) 4, 4, 96. Lenis f. 5, 26, 191. Leni (utendum est) 4, 2, 35. item (decurrendum est ad) Lenes frictiones 3, 32. Lenior 2, 14, 25. Levior fricatio adhibenda thoraci erit, Levior capiti 4, 2, 55. f. Multa 4, 4, 37. Multa valentique frictione opus est 2, 14, 23. Multa frictione uti (debet) 4, 25, 3. frictione (utendum est) Multa 4, 2, 35 *opp.* brevior. unctiones frictionesque (superioris partis Necessariae) 4, 5, 24. frictiones huic quoque morbo Necessariae sunt 4, 16, 11. adeo ut, illo continente, Nimia fricatio etiam lethargi periculum afferat 3, 18, 51. Salutares 4, 21, 2. usque ad Sudorem 4, 4, 37. Valenti, v. Multa. frictiones Validae 4, 4, 55. Vehemens 4, 4, 46. Vehementi 3, 21, 37. Vehementes f. 4, 21, 2. Vehementior esse debet & exercitatio & fricatio 4, 20, 26. f. Utilis 4, 3, 13. Utilis f. 4, 5, 18.

¶ cum Verbis: v. Adhibeo. Decurro ad 3, 22, 32. frictione ad extremas partes, id est, crura brachiaque materiam Evocare (oportet) 4, 14, 4. v. Opus est, quod ad frictionem Pertinet 6, 7, 85. v. Profum, *vel supra.* Revoco ad. Sum: si sine hoc fricatio fuit 3, 22, 18. *caet.* Utor, *vel in super.*

Fricatio, onis. de ea agitur in univ. 2, 14. *synon.* fricatio, v. v. trium communium Auxiliorum Asclepiadis est unum 2, 14, 1. hoc Auxilium 2, 14. 11. 3, 18, 22. ubi totius corporis imbecillitas hanc Curationem per totum id exigit 2, 14, 25. unicum in frictione Praesidium est 2, 14, 27. inter unctionem autem & frictionem multum interest 2, 14, 9.

¶ Oleo ad frictiones adjicere (prodest) calefacientia 3, 16, 6. *conf.* 3, 11, 4. frictio ex Oleo & sale 3,

9, 5. frictione ex quolibet Oleo 3, 11, 4.

¶ Capitis longos dolores ipsius frictio levat, non in impetu tamen Doloris 2, 14, 18. eadem (frictio) autem modo in totis Corporibus esse debet, *caet.* modo in Partibus 2, 14, 17. nunquam adhibenda est Febre increlcente, *caet.* 2, 14, 16. *conf.* ib. 10. 3, 18, 22. 31. 3, 22, 43. in ipso quoque Itinere 1, 3, 22. Membrum aliquod resolutum ipsius frictione confirmatur 2, 14, 18. phreneticis Somnus eâ (frictione) quaeritur 2, 14, 10. *conf.* 3, 18, 21. amat autem hoc auxilium Valetudo longa, & jam a primo impetu inclinata 2, 14, 11. levata quoque adversa Valetudine recte frictio adhibetur 2, 14, 16. servatis frictionibus exercitationibusque, quae in omni tali genere Valetudinis (catarrhis) necessariae sunt 4, 2. *extr.* de lie. nosis idem 4, 9, 4. in hac frictione a Ventre abstinendum est 3, 21, 37.

¶ hunc (qui ambulando fatigatur) reficit in ipso quoque itinere Frequens fr. 1, 3, 22. Lenis 2, 14, 4. 3, 18, 49. ita, ut ne maximum quidem, qui fricaret, vehementer imprimeret 3, 18, 77. Longa vero frictione uti, neque in acutis morbis, neque incrementibus convenit 2, 14, 16. Modica 2, 14, 4. Multa 2, 14, 4. 3, 18, 77. ipse in his (infantibus) somnum Multa frictione quaesivit 3, 18, 21. Multa frictione uti (infantes debere) 3, 18, 78. Necessariae sunt 4, 2. *extr.* 4, 9, 4. Quanta 3, 12, 16. Salubris 3, 9, 5. Vehemens 2, 14, 4. 3, 15, 23. Una frictione 3, 14, 4. quum frictio non nisi in remissione ejus (febris) Utilis fit 3, 18, 22.

¶ cum Verbis: v. Adhibeo. Admoveo. Confirmo. Contentique medici quidam una frictione, etiam ex quolibet oleo, sunt 3, 11, 4. Demitur materia frictione 2, 9, 6. qui (Hippocrates) dixit, frictione. si vehemens sit, Durari corpus: si lenis, Molliri: si multa, Minui: si modica, Impleri 2, 14, 4. quae si calorem Evocavit, potest alicui medicinae locum Facere 2, 14. *extr.* v. Levo dolores. si haec (frictio) quoque vehemens Onerat 3, 15, 23. v. Opus est. Profum. Quae-ro. Reficit 1, 3, 22. v. Servo. Sustineo. quando ea Utendum sit 2, 14, 5. v. Utor.

¶ cum Particulis: Bis die frictio *caet.* 3, 18, 58. 77. De frictione 2, 14, 1. In frictione 2, 14, 1. 27. 3, 21, 37. Inter unctionem & frictionem 2, 14, 9. Per hanc 3,

18, 51. Rursusque 3, 18, 50. Vespere frictione uti (oportet) 3, 17, 1. 3, 18, 50.

¶ Frigo, v. post frigeo.

¶ Frigus, oris. ex repentino Nubilo frigus 1, 5, 6. *conf.* 1, 2, 4. medius (autumnus,) nondum ortis frigoribus 7, 7, 38. frigora 4, 11, 22. 4, 14, 3. 5, 26, 212. Tempore antelucano, quo praecipue frigus intenditur 4, 3, 15. densus alicuius ibi Quasi frigoris est 2, 8, 116.

¶ idem summam Cutem facit pallidam, aridam, duram, nigram 1, 9, 5. capitis Dolor frigore *caet.* contrahitur 4, 2, 7. frigus lateris Dolores aliaque Vitia excitat 1, 9, 10. eorum (Dolorum in lateribus) initium vel ex frigore, vel *caet.* est 4, 6, 1. solet etiam ante Febres esse frigus 3, 11, 1. frigus (in Febribus) voco, ubi extremas partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intremat 3, 3, 11. si diu frigus est (in lenia Febre) 3, 9, 6. aliae (quotidianae Febres incipiunt) a frigore 3, 3, 10. *conf.* 3, 15, 6. 7. ex hoc Horrores Tremoresque nascuntur 1, 9, 5. prodest (frigus) Juvenibus & omnibus Plenis 1, 9, 6. quaerunt, initium Morbi calor attulerit, an frigus I Praef. 32. frigus modo Nervorum distentionem, modo rigorem insert: — Nigrorem in ulceribus, & Horrorem in febribus excitat 2, 1, 28. obijciendumque labori & frigori (id quod) affectum est in Nervorum morbis 19, 1. id opportuniore Nervos frigori reddidit 4, 3, 9. sunt (pustulae) vel ex frigore, *caet.* 5, 23, 244. neque Senectutis frigore infestatur (aetas media) 2, 1, 11. omni frigore minuitur (Tumor omphalocelus) 7, 14, 8. frigore cuncti contrahitur (Tumor enterocoeles) 7, 18, 19. aliis (Vitiis) frigus (occurrit,) aliis calor 1, 9, 3. praecipueque ea Ulcera, quae ex frigore sunt, (calore adjuvat) 1, 9, 8. sunt etiam ex frigore hiberno Ulcera, *caet.* 5, 28, 95. neque frigori committendum (id Ulcus) 6, 18, 41. *conf.* inf. Nimius. de Vulnere &c. v. inf. Inimicum. Vulnere & nimius calor & nimium frigus infestant, maxime tamen horum varietas 5, 26, 35. nudum Vulnus frigori obijciunt, (quorum) cerebrum membranae ejus vulnus accepit) 5, 26, 55.

¶ cum adjectivis: ex frigore Hiberno 5, 28, 95. frigus Inimicum est feni, tenui, vulneri, praecordii, intestinis, vesicae, auribus, coxis, scapulis, naturalibus, ossibus, dentibus, nervis, vulvae, cerebro

cerebro 1, 9, 4. cavere (debet) Marucinum & Vespertinum frigus 1, 2, 4. Modicum frigus hienē (implet corpus) 1, 3, 31. Nimum fr. 5, 26, 35. ob Nimia frigora (cancer occupat ulcera) 5, 26, 212. omni frigore 7, 14, 8. frigore Omni 7, 18, 19. minime vero aut frigus, aut calor, Tuta sunt, ubi Subita insuetis sunt 1, 9, 10. neve Subitum ex repentino nubilo frigus dimoveat (caput) 1, 5, 6. Subito frigore excipitur, (corpus) 2, 1, 4. minime vero aut frigus aut calor tuta sunt, ubi 1, 9, 10.

¶ *cum Verbis:* v. Admitto. Aspiro. erectiorque mens est, & melius concoquitur, ubi frigus quidem est, sed caverit 1, 9, 6. v. Caveo. Committo. Contraho. tumor; dolor. Dimoveo. Excito. dolorem, horrorem, nigrorem. Exporio. Egere oportet frigus 3, 23, 12. v. Infero vel 2, 1, 28. v. Infesto. Intendo. maxima pars venenorum frigore Interimit 5, 27, 44. a balneo cavere (debet.) ne quo frigore afflatur Laedatur 6, 6, 66. ne modo frigus, modo calor Moveat 1, 2, 4. si frigus Nocuit 4, 2, 19. i. capitis dolorem exciavit. v. Objicio. Occurro. Orior. si Percurrit corpus frigus aut calor 3, 2, 7. balneo frigus Praevenire (debet in quartana) 3, 15, 6, 7. v. Profum. Subeo. Sum, in super. Vito. Voco.

¶ *cum Particulis:* A, v. sup. Febres, vel Incipio Ex 1, 9, 5, 8. 4, 6, 1. Ob 5, 26, 212. Post frigora 4, 14, 3 i. refrigerationes. Sine frigore autem reprimunt cocta cotonea, caet. 2, 33, 12.

Frigeo, ere. si leviter friget (Coxa) 2, 8, 35. iuxtaque ignem Ferramenta duo ignita sunt, — alterum, ubi frigere coepit, ad ignem refertur 2, 17, 27. cui, febre non quiescente, exterior Pars friget, interior sic calet, ut 2, 6, 20 opp. ubi exterior Pars corporis friget, interior cum siti calet 2, 14, 26 opp. si in magno dolore extremae Partes frigent 2, 8, 130. si qua in extremis Partibus frigent 3, 19, 22. quum potius naturale sit, potione aestuante Stomachum refrigerari, frigentem calefieri 1, 3, 16 opp.

Frigeſco, ere. eo melior quaeque (Aqua) est, quo celerius & caleſcit & frigeſcit 2, 18, 49 opp. sanguinis ex naribus curſus, sic ut Corpus frigeſcat 4, 2, 4. frigeſcitque Crus & Coxa 2, 8, 118. extremaeque Partes frigeſcunt 2, 7, 31. 4, 12, 2. 5, 26, 57.

Frigidus, a, um. v. Aqua. Caput & Pedes Manusque frigidas habe-

re, ventre & lateribus calentibus; aut frigidas extremas Partes acuto morbo urgente 2, 4, 10 v. Cibus. Coclum. Corpus. Diebus frigidioribus 1, 3, 80. v. Fomenta. Fons. frigidus (Homo) calefacere (ſe debet) 1, 3, 30. alii calidi (sunt,) alii frigidiores 1, 3, 29. v. Lavatio. Linamentum. Linteum. Linteolum. Loca. Manus. Natatio. Olus. Partes. Pedes. Perfusio. Pomum. Posca. Potio. Regio. Sodor. Tempus. Vinum. Nimumque aut frigidum aut calido (coelo) 2, 18, 45. aqua Quam frigidissima 1, 3, 62. in aqua Quam frigidissima 4, 24, 15. frigidam autem assidue potionem esse debere, — & quidem Quam frigidissimam 4, 19, 14. Quam Maxime frigidis locis 3, 22, 15.

¶ Frigidum quasi substant. aequae frigido calidoque offenditur (membrum) 2, 7, 17. id, quod infunditur (pro dysmate,) neque frigidum esse oportet neque calidum 2, 12, 24. abstinendum utique est ab omnibus frigidis 4, 8, 13. Frigida, pro aqua frigida: ex labore sudanti frigidae potio perniciosissima est, caet. 1, 3, 14. ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidam bibendam esse 1, 3, 17. hinc perfundi frigida, atque in eadem natate 4, 5, 25.

Frigo, ere. unde Frictus & Frixus, a, um. pulticula, vel ex alica vel ex panico vel ex millo, itemque ex iisdem sorbitio. (astringunt,) & magis, si haec ante fricta sunt 2, 33, 2. magisque etiam (astringit lenticula,) si illa ante fricta est ibi 3, per se etiam intubus, vel ex plantagine vel ambubeja fricta ibi 4. panem ex vino esse (debet,) aut ova fricta ex oleo, vel ex defruto, similibusque aliis 1, 6, 6. v. papaveris Corrices. Iris. papaveris Lachryma. Nitrum. Sal. Sesamum. Stercus ovill. Frixus: res eadem magis alit jurulenta quam assa, magis assa quam Frixia 2, 18, 38.

Frio, are. gummi (in collyriis) hoc maxime praestat, ut, ubi collyria diu facta inaruerunt, glutinata sint, neque frientur 6, 6, 50.

Frons, tis. v. Dolor. duo pittacia, quae Latitudinem frontis Longitudinemque aequant 3, 10, 2. excepta frontis ea Parte, quae paululum super id est, quod inter supercilia est 8, 4, 79. dolores capitis, quibus oculorum caligo, & rubor cum quadam frontis Pruriginē accedunt 2, 8, 53. frontem ipsam secans (Sutura) 8, 1, 11.

¶ *cum Verbis:* v. Agglutino. Discindo. Illino. Impono. Induco, cataportia. Injicio. Prurio. Seco. ¶ *cum Particulis:* eaque (calvaria) [B b]

simplex ab occipitio & temporibus; duplex usque in verticem. A fronte est 8, 1, 3 quarta (sutura) ab eodem vertice per medium caput Ad frontem procedit 8, 1, 10. ad aures duobus capitibus serpit (diphasis) quibusdam etiam Ad frontem 6, 4, 6. Circa frontem intentae venae moventur 2, 2, 7. cutis Circa frontem dura & intenta 2, 6, 2. quicunque etiam dolorem ingentem Circa tempora & frontem habebit 2, 7, 23. in qua (inflammatione oculorum) sanguinem Ex fronte mitti necessarium est 6, 6, 158. si calor & in fronte est & caet. 3, 6, 22. ex eo loco, quo neque nervus neque musculus est, ut puta in fronte caet. 5, 26, 104. si in fronte venae tument 6, 6, 21. deinde in fronte frigidus sudor, eumque mors sequitur 7, 23, 6. alterum (pittacium) in fronte (habere oportet) 3, 10, 3. Inter frontem atque verticem eminentibus venis 7, 170. tribus denique Inter verticem & frontem rectis (lineis cutem capitis inciderent) 7, 7, 165.

¶ frons ossis, quam ferrula exasperavit, laevanda est 7, 33, 7 i. anterior pars.

Frugalitas, atis. quod is vitae genus sit secutus, laboriosum an quietum, cum luxu an cum frugalitate 1 pr. 86 opp.

Fuor, unde

Fructus, us. ex fructibus surculorum valentiores uvae, ficus, nuces, palmulae, quaeque poma proprie nominantur 2, 18, 17.

Frumentum, i. frumentum quoque valentius est Collinum quam Campanense 2, 18, 33. firmiterque ex frumento potio est, quo Firmius fuit ipsum frumentum 2, 8, 44. Elota quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, psilana 2, 18, 40. quaeque ex frumentis Panificia sunt, generis valentissimi esse (scire oportet) 2, 18, 5. quo minus mirum est, opus Pistorium valentissimum esse, quod ex frumento, adipe, melle, caseo constat 2, 18, 8 ex Porcionibus vero, quaecumque ex frumento facta est, — valentissimi generis est 2, 18, 41.

Frustra, adv. curatio minus his prodest, in quibus assidue frustra fuit 3, 2, 12. si id frustra esset 8, 20, 13. v. Agito. Cohaeceo. Comprehendo, foreeps. Curo. Emitto. Quaero. Seco. ne, quum in quosdam naturales sinus inciderit, opinionem fracti ossis frustra faciat 8, 4, 8 i. erronee, falso.

Frustror, ari. si quidem etiam spes interdum frustratur 2, 6, 42.

Fugio, ere. nullum cibi genus fuge

gere, quo populus utatur 1, 1, 4 *i. vitare*. cum quibus fugere oportet solem, balneum, ignem, omniaque calefacientia; item frigus, vinum, venerem, *caet.* 3, 23, 12.

Fulcio, ire. linamenta super non fulcienda, sed leviter tantum ponenda sunt 7, 19, 22.

Fulcimentum, i. uni pedi lecti fulcimentum subjiendum est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus 2, 15, 8 *i. hypomochlion*.

Fulgor, oris. si a latere sensum aliquem fulgoris relinquit (suffusio) 7, 7, 129.

Fulmen, inis. fit interdum ictu fulminis, (*ut* & corpus & mens stupet) 3, 26, 21.

Fuligo, inis. fuliginis p. 1. 6, 17, 3. paululum fuliginis 6, 18, 128. *Thuris fuligo*, v. *Thus*.

Fulvus, a, um. v. *Urina*.

Fumus, i. quidem super prunas eo (scorpionae) imposito, vulnus suffumigant, undique veste circumdata, ne is fumus dilabatur 5, 27, 52. fumus vitandus 8, 4, 73. 8, 9, 8.

Fundo, ere. si compresserit aliquem morbus aut fuderit 1 pr. 99 *opp. i. solverit*, excretionem nimiam induxerit, v. *Alvus*. Venter. nonnunquam aliquantum Sanguinis fundit (acrotymium) 5, 28, 223 *i. emittit*. *add. ib.* 226. quod si super ulcera Caro increvit, eaque mali odoris, & Sanguinem fundit 6, 7, 58. fit cicatrix, quae Sanguinem futuram prohibet 6, 18, 120. quae (mulier) menstruis non purgatur, si Sanguinem ex naribus fudit, omni periculo vacat 2, 8, 45. postero die (*post VSnem*) adverso medio digito vena fricanda, ut recens coitus ejus resolvatur, iterumque Sanguinem fundat 2, 10, 54. ne periculose Sanguinem fundant 7, 19, 12. ora venarum fundentia Sanguinem, 5, 20, 15. 7, 30, 15. v. *Venae*, & *Venarum ora*.

late solum atque sinuatum (intestinum colon) 4, 1, 29 *i. diffusum, circumvolutum*.

Fungus, i. si fungos inutiles quis assumsit 5, 27, 84. ipsi vero hi & specie quidem discerni possunt ab Utrilibus, & cocturae genere idonei fieri *ib.* 85. fungo quoque simile Ulcus in eadem sede nasci solet 6, 18, 127.

Funus, eris. quod Asclepiades sciens, funeri obvis inelamavit, eum vivere, qui efferebatur 2, 6, 38. quosdamque fama proderit, in ipsis funeribus revixisse *ib.* 36.

Furfur, ris. furfures in falsa aqua vel aceto decocti leniter simul & reprimunt & molliunt 2, 33, 4. super vulnus vero (a scorpione *istum*) etiam furfures ex aceto

recte imponitur 5, 27, 54. super vulnus (Phalangii *istum factum*) furfures ex aceto cocti (dandi) 5, 27, 64. furfures cum multa decoquere, etque gargarizare (commodum est) 4, 4, 11. laevat Cre-mor furfurum 5, 22, 19. eodem furfurum Cremore gargarizandum est 6, 10, 17. furfurum Cremori ad gargarizandum paulum mellis adjiciendum est 6, 10, 15. corticem ejus (capparis) Cum furfuribus, aut ipsum cappari cum melle contritum imponere expediat 4, 9, 17. si tanquam Ex furfuribus factas nubesulas repraesentat (urina) 2, 4, 20.

Furor, oris. ubi maxime furor urget 3, 18, 18 *synon. 2 &c.* infania, phrenitis, periculum affert primum furoris, deinde interitus 2, 7, 66. suffusae quoque sanguine mulieris mammae, furorem venturum esse testantur 2, 7, 70.

Furunculus, i. *quid* 25, 28, 112. ovi dimidii magnitudinem raro explet, nunquam excedit 5, 28, 120. Dolor *ib.* 115. proprium ejus Medicamentum galbanum est *ib.* 116. in eo nullum Periculum est *ib.* 114. quem Ventrículum quidam furunculi nominant *ib.* 113. *conf.* 122. in furunculo *ib.* 122. 209. tuberculum furunculo simile *ib.* 119. furunculo simile (ulceris genus) *ib.* 207. v. *Adaperio*. *Erum-po*. Maturefco.

Fustis, is. eorum fustium imas partes 8, 20, 17. *synon.* 16 bacula.

Futurus, a, um. ab Accessione futura 3, 5, 30. visurus est, quando nimis Imbecillus futurus sit (aeger) 3, 4, 34. si quibus de causis futura Inedia est 1, 2, 24. si duabus horis Integer futurus esset aeger 3, 4, 53. Inutilem futuram (cutem emortuam) 7, 2, 23. reliquias, fortasse Leviores futuras 6, 6, 64. Longum id, sed sine periculo, futurum est 6, 6, 5. Longum hunc (morbum) futurum esse, manifestum est 3, 2, 3. hunc aliquantum Majorem medicum futurum, quam I praef. 65. ejus articuli, in quo id lentitur, Morbum futurum esse 2, 7, 17. futurae Mortis indicia 2, 6, 36. signa futurae Mortis *ib.* 37. ne tabes, Perniciosa futura, id malum subsequatur 8, 9, 29. quinto jam die, Quanta inflammatio futura est, se ostendit 5, 26, 166. vel latentium vel futurarum Rerum notas 2, 7, 59. in tabe ejus, qui Salvus futurus est 2, 8, 11. circa aures futuram aliquam Suppurationem esse 2, 7, 58. quae notas quasdam futurae adversae Valitudinis exhibet 3, 2, 14.

quasi substantiu. certa futuri nota 3, 4, 45. in futurum praeflagari 2, 2, 9.

¶ cum Ut: futurumque est, ut 5, 26, 181. deinde futurum (esse) ut 6, 6, 91. tum considerare (oportet,) quantulo detracto futurum sit, ut 7, 7, 81.

Γ. G.

Γάγγλιον, & γάγγραινα *accus.* 7, 6, 2. v. *Ganglium*.

Γάγγραινα, *as.* γάγγραιναν 5, 26, 219. v. *Gangraena*.

Galbanum, i. videtur hanc (alvum molienti) facultatem habere 3, 21, 5. concoquit & movet pus, 3, 1. vulnera aperit tanquam ora in corporibus 5, 4, 2. rodit 5, 6, 2. molit 5, 15, 4. proprium ejus (furunculi) medicamentum galbanum est 5, 28, 116. lenticulam tollunt, galbanum & nitrum, *caet.* 6, 5, 7. quum comburitur, ex ore foedo movet in lethargo 3, 20, 5. si cantharidas aliquis ebibit, galbanum vino adjecto dari (debet) 5, 27, 77. usus in difficultate spirandi 4, 4, 31. in abscessibus 5, 28, 141. *caet.* galbani sine Surculis fescunciam 5, 18, 62. galbani 5, 18, 5. 15. 29. 33. 45. 46. 49. 50. 52. 62. 63. 5, 19, 8, 36. 40. 50. 52. 53. 5, 23, 8. 19. 5, 25. 3. 26. 27. 35. 6, 7, 63. 6, 9, 10. galbanum *accus.* v. *Coquo*, *In-cendo*, *Misceo*. galbano *ablat.* 6, 9, 23.

Galla, ae. purgat 5, 5, 5. exedit corpus 5, 7, 3. cutem purgat mel, sed magis, si est cum galla 5, 16. *conf.* 6, 14. 4. reprimentia, ut vinum, in quod galla Candens coniecta sit 7, 12, 21. gallae & Immaturae & Alterius acetabulum 5, 8, 2. gallae Immaturae *genit.* 5, 22, 16. 6, 11, 5. gallae *genit.* 5, 20, 2. 13, 5, 22. 9. 11. 15. 24. 5, 28. 183. 6, 6, 148. 6, 7, 37. 6, 9, 14. 6, 11, 9. 6, 18, 32. Gallae quarta pars 7, 12, 18. galla *ablat.* 6, 14, 4. 5.

Galla, i. de potione. venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur 5, 27, 34.

Gallia, ae. aliud in Gallia opus esse) 1 Praef. 50. quod in Gallia quoque Comata sit 7, 7, 179.

Gallicus, a, um. v. *Nardus*.

Gallinaceus, a, um. v. *Pullus*.

Gallinarius, a, um. super scalae gallinariae gradum 8, 15, 13.

Ganglium, i. fereque ganglia reniuntur 7, 6, 9.

Gangraena, ae. modo oritur ea, quam Graeci γάγγραιναν appellant 5, 26, 219. ubi fiat vel nascatur *ib.* 226. seq. 7, 33, 1. tractatur de ea *ib.* & seqq. de curatione 5, 26, 48. seqq. de amputatione membri 7, 33. gangraenam vero, si nondum plane tenet, sed adhuc

adhuc incipit, curare non difficillimum est, *caet.* ib. 248.

Gargarizo, are. gargarizandum (est) 6, 7, 56. nonnunquam gargarizandum est 6, 7, 78. gargarizando pituitam evocare (expedit) 6, 6, 202. Aqua gargarizandum, in qua *caet.* 6, 14, 3. eodem fursurum Cremore vel Lacte gargarizandum est 6, 10, 17. fursurum Cremoti ad gargarizandum paulum mellis adiciendum est 6, 10, 5. gargarizare His, quae salivam movent 4, 2, 23. gargarizare debet His fere, quae 6, 11, 23. eaque (Mulfā) gargarizare commodum (est) 4, 4, 11. Mulsio calido gargarizandum 6, 10, 4. gargarizandumque Reprimentibus medicamentis 6, 10, 2.

¶ oportet gargarizare Ex aqua, in qua 4, 2, 38. Ex eadem autem aqua gargarizandum quoque est, vel cum laesere vel sine eo 6, 14, 11. gargarizandum Ex fico & mulsio 6, 10, 12. gargarizare Ex lentiscula, vel Ex fici Cremore, (necessarium est) 6, 6, 159. gargarizandum Ex mulsio, in quo *caet.* 6, 6, 117. non est alienum Ex sinapi gargarizare 6, 6, 177. Ex sinapi gargarizandum 6, 6, 199. Ex vino calido gargarizandum 6, 14, 8.

Gargarizatio, onis. quod ad gargarizationem pertinet 6, 7, 85. gargarizationes quoque lenes; in hac parum proficiunt, reprimentes, utiles sunt 4, 4, 49. *i. gargarismata, collutoria*, gargarizationes autem aut laevandi causa sunt, aut reprimendi, aut evocandi 5, 22, 28. *deinde enarrantur.*

Garum, i. mali succi est 2, 21, 2. alvum movet 2, 29, 4.

Gelidus, a, um. potui, nisi quod obstat, gelida aqua praestanda (in exactuante stomacho) 4, 5, 4.

Gena, ae. os, quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustentur: jugale appellari potest *caet.* 8, 1, 30.

Gens, tis. apud Alias gentes I Praef. 9. in Aliis quoque gentibus 7, 7, 164. Exterae gentes I Praef. 103. etiam Imperitissimae gentes I Praef. 2. Quarundam gentium more 7, 25, 2.

Genu, u. coxis proxima genera sunt 4, 23, 1. in quibus ipsis nonnunquam Dolor esse consuevit *ib.*

¶ subitoque super id (*hypomochlion*) genu Adducendum est 8, 20, 22. humerum (*luxatum*) genu sub ala ejus (aegri) Cogere 8, 15, 6. ubi aeger supinus cubat, eique genera Contracta sunt 2, 6, 11. ei, cui genera Dolent 4, 23, 3. genu vero & in anteriorem & in posteriorem partem Excidere, notissimum est 8, 21, 1.

eum, cui in priorem partem Excideret *ib.* 3. & id quidem, quod in posteriorem partem Excideret *ib.* 5. in genua quasi Fatigata sunt 2, 2, 7. in priorem (partem) non Prolabi (genu,) plerique scripserunt 8, 21, 2. Reconditur *caet.* *ib.* 5.

¶ cum Praepositionib: satis est, (in luxato temore reponendo) habentem alteram ab inguine, alteram A genu intendi 8, 20, 15. *i. a genu deorsum trahendo.* A genibus ad umbilicum 7, 26, 105. Circa genua 2, 2, 5. Ex genibus (fertur melicera) 5, 26, 75. In genibus (agglutinenda cucurbitula est) 7, 20, 102. Super genua sua coxis ejus (pueri) collocatis 7, 26, 27.

Genuinus, a, um. v. Dentes, genuini dentes, quod a gena dependunt, *ita dicti, secundum Festum.*

Genus, eris. haec magis per omnia Genera febrium perpetua sunt: nunc ad singulas earum species descendam 3, 5, 1. *dist.* id Genus (cancri) a Graecis diductum in Species est 5, 26, 231. *dist.* hujus autem (tertii infaniae Generis) Species quae sunt 3, 18, 66. idque (Genus) duas Species habet 5, 28, 206. *conf.* 4, 4, 1-2. 6, 3, 1-2. v. Species. Genus & Species *synon.* 3, 22, 12. *coll.* 1 & 4 & 9. 5, 28, 217. *coll.* 206. 5, 28, 273. *coll.* 276. 278. 280. 282. 6, 4, 1 & 8. *coll.* 6, 3, 2. 6, 18, 59. *coll.* 5, 26, 213. Genus insanientium Specie simile 3, 18, 82. *i. habitu externo, more modoque.* id Abscessus genus est 6, 16, 2. genera Abscessuum esse 7, 2, 2. v. Abstinencia. Anguis. Area. hoc Auxilii genus 2, 10, 3. id genus ibi Cancri oriri solet 6, 18, 59. *conf.* 5, 26, 213. v. Cibis. Coctura. Compositio. Corpus. Cucurbitula. Curatio. Elca. Exercitatio. Extendendi alia atque alia genera 8, 16, 8. v. Febris. Ferramentum. Fistula. Fractura. Frumentum. Gestatio. quotiescunque non adjicio, quod genus Humoris adiciendum sit, aquam intelligi volo 6, 6, 131. v. Imbecillitas. Imperigo. Inflammatio. Infantia. Infania. Infantes. Labor. Lippitudo. Machinamentum. Malum. Materia. adeo ut in singula anguium genera singula Medendi praecipere 5, 27, 27. v. Medicina. Mistura. Morbus. Morus. genera, in quibus Noxa corpori est, proponam: ea quinque sunt, *caet.* 5, 26, 1-2. v. Papula. Periculum. Phrenitis. Piscis. Pus. Puella. Remedium. neque vero in generibus Rerum tantummodo discrimen est, sed etiam in ipsis 2, 18, 27. *de alimentis.* v. Serpens.

[Bb 2]

Tabes. Telum. Tempestas. Te-rebra. Tertiana (febris.) Tussis. Valetudo. adversa valetudo. Ventus. Verruca. Vitium. Vinum. Vita. Vitium. Ulcus. Vulus.

¶ *genitiv.* neque Avem neque Venationem neque Piscem dari debere, nisi generis durioris 4, 5, 28. Cibis esse debet ex media quidem materia, sed tamen generis durioris 3, 21, 23. tantum adjici Cibis poterit, sed generis ejusdem 6, 6, 28. paulatim deinde Cibis adjicere aliquid, generis tamen ejus, quod 7, 30, 7. hujus generis Exercitationes Cibique 1, 1, 6. scire oportet, omnia Legumina, quaeque ex frumentis Panificia sunt, generis valentissimi esse 2, 18, 5. ex Portionibus vero, quaecunque ex frumento facta est, itemque Lac, Mulsium, Vestrutum, Passum, Vinum aut dulce aut vehemens aut mustum aut magnae vetustatis, valentissimi generis est 2, 18, 41. ejus generis (Malagma) est *caet.* 5, 18, 56. cuius quisque (Morbus) generis sit 3, 1, 8. v. Paxillus. spes in his (vulneribus ulcerisque) major est, ex quibus melioris generis Quaeque proveniunt 5, 26, 80. ejus generis Tussis 4, 6, 18. infirmis nunquam ejus generis (Vinum) dari debet 2, 18, 42. hujus generis Ulcera, 4, 22, 14.

¶ *cum Adjectiv.* Alio medicinae genere 5, 26, 150. in alio quoque genere morborum 3, 7, 9. Aliquod I Praef. 61. aliove quo genere 1, 8, 1. v. Aliud, & *inf.* loco alterius substitui. Alterum 4, 4, 19, 24. In Altero autem genere 5, 28, 85. 5, 28, 276. Alterum, Alterum 3, 3, 7-8. 8, 3, 3-4. v. Aprissimum 4, 5, 7. Caetera. Dissimile 4, 2, 28. siquidem & compressorum & fluentium morborum genera Diversa sunt I Praef. 105. neque Diverso genere curentur, 7, 6, 3. *i. modo.* v. Duo. generis Durioris 3, 21, 23. 4, 5, 28. Hoc 2, 7, 12. 3, 6, 46. 3, 14, 2. 4, 4, 50. 4, 14, 8. 5, 28, 81. 1. 55. 8, 4, 59. Hujus 1, 1, 6. 3, 18, 60. 4, 22, 14. Huic generi 4, 5, 24. generi Huic 6, 6, 174. Haec 2, 17, 4. 7, 4, 36. His 8, 6, 9. id genus 3, 18, 6. 3, 23, 3. 4, 2, 10. 12. *ter.* 28. 4, 6, 19. 4, 7, 3. 4, 22, 3. 5, 26, 213. 5, 28, 30. 6, 18, 38. 59. 7, 7, 72. genus Id 5, 28, 310. 6, 6, 208. ejus generis 2, 18, 42. 4, 6, 18. 5, 18, 56. generis ejus 7, 30, 7. eis, 3, 3. ea 5, 26, 2. ejusdem generis humore 5, 17, 17. generis ejusdem 3, 7, 5. 5, 19, 13. 40. 62. 65. 6, 6, 28. ex eodem gen. 3, 6, 36. eadem gen. 2, 18, 35. mali genus ali-

quod Ignotum I Praef. 61. paxillus tenuis & Laevissimi generis 8, 10, 109. Longum 3, 23, 3, 4, 2, 7. non Longum 4, 4, 50. Longissimum 3, 18, 65. Majus 5, 28, 257. Melioris generis quaeque 5, 26, 80. Multa similia I Praef. 83. Novum gen. cujusdam laboris 1, 3, 20. in Omni gen. 2 Praef. 4, 4, 2 extr. Omnia gen. 2 Praef. vitae non Periculolum 3, 23, 3. Pestis 2, 1, 10, 4, 6, 19, 5, 28, 276, 6, 4, 3. Pessimum id gen. est 5, 28, 30. quod genus Pessimum est 8, 7, 4. Plura 3, 1, 4, 5, 28, 239. in Pluribus 8, 3, 41. Quod genus 3, 13, 82, 4, 19, 31, 4, 5, 7. Quartum 5, 28, 280, 6, 8, 3, 8, 7, 4 cujus generis sunt olea, cupressus, caet. 2, 33, 11. conf. 3, 1, 8. in alio Quoquo gen. 3, 7, 9. Quodam gen. 7, 5, 24. Reliqua 5, 28, 32. Simile 8, 3, 3. genus infanientium specie simile 3, 18, 82. Similique 3, 18, 82. multa Similia I Praef. 83. Singula 5, 27, 27. in Singulis 7, 5, 14, 8, 3, 41. in hoc infaniae genere Solo 3, 18, 83. qui (pisces) ex Tenerissimo genere sunt 2, 21, 5. Tertium 1, 8, 9, 4, 19, 25, 3, 1, 6, 7, 5, 28. Tria I Praef. 89, 5, 21, 1. Valentius 4, 19, 24. generis Valentissimi 2, 18, 5. Valentissimi generis 2, 18, 41. Universa 3, I Praef. Utiliaque haec genera sunt 2, 17, 4. Vulgare maxime morbi genus 3, 3, 2. v. plur. in Febris, Morbus, &c. is. in seq.

¶ loco alterius substantivi, vel hoc omisso. praeter haec etiam invenitur genus, quod potest longum esse: - ὑδρόκεφαλός Graeci appellant 4, 2, 9 de dolore capitis. Lēctio & Aliis generibus exerceatur 1, 7, 1 sc. exorotationum. tum pila vel armis Aliove quo genere, quo superior pars movetur, exerceri 1, 8, 1. illud Aliud genus 6, 8, 21 de caruncula narium diversa a polypode. haecenus oculorum morbi, qui lenibus medicamentis nutriuntur: genera deinde Alia sunt, quae diversam curationem desiderant 6, 6, 122. Aliisque id, quod caet. aptissimum est 5, 28, 236. si vero etiam medicamentis utendum est, aptissimum est, quod ex pomis fit: - Alterum valentius genus: - tertium, caet. 4, 19, 19-24-25. in Altero autem genere 5, 28, 85 de erysipellate. Caetera vera genera medicamentis adurenda sunt 5, 28, 236 de exerescentiis. Hoc genus neque acutum est, & potest esse non longum 4, 4, 50 i. fancium exulceratio. Huic generi inutilissimum balneum est 4, 5, 24 i. stomachi resolutioni. quantoque minor generi Huic impetus, tanto finis minus

expeditior est 6, 6, 174 i. xerophthalmiae. qui Hoc genere tentantur 4, 14, 8 i. colico dolore. in Hoc genere 5, 28, 155 i. abscessu. utiliaque Haec genera sunt, quoties 2, 17, 4 i. modi sudorem elicendi 1. in Haec genera demisso specillo 7, 4, 36 i. fistulas hujus generis. in His quoque generibus 8, 6, 9 i. in fracta auris cartilagine. Id genus 3, 23, 3 i. comitialis morbus de dolore capitis 4, 2, 10. 12 ter: 28 de coxae dolore 4, 22, 3. de cancro 5, 26, 213. de carcinoma 5, 28, 30. de ulcere 6, 18, 30. Id genus quamvis inter purulenta est. de adnata trichiasis 7, 7, 72. in Pluribus, v. postea in Singulis. Quod genus 4, 5, 7 de exercitatione, quae superiores partes moveat. Quod genus significo, quoties potionem dandam esse dico, quae adstringat 4, 19, 31 de doctō. Quod genus Graeci ὀγκρα appellat 6, 8, 3. Quod genus pessimum est 8, 7, 4 de fractura cum acutis capitis. at quum ea (ossa) fracta, Fissa, forata, collisa sunt, quasdam proprias in Singulis generibus, quasdam communes in Pluribus curationes requirunt 8, 3, 41. in Utrolibet genere 5, 28, 217 de ulcere xipiae. Generalis, e. quum omnes hi nihil nisi minuti abscessus sint, generalē nomen trahit vitium, totum ad suppurationem spectans 5, 28, 130 nomen sc. abscessus. & id quidem (σύνκλις) generale nomen est: sub eo vero duae species sunt 6, 3, 1-2.

Generatio, onis. neque ad generationem quicquam is (testiculus) confert 7, 22, 18.

Genitalis, v. sub Gigno.

Gentiana, ae. gentianae radices 5, 23, 16.

Gero, ere. Adversus, v. paulo post. Se. imbecillum est, quod intus gerit (mulier gravida) 2, 7, 43 i. foetus. quid in corpore intus geratur 2, 10, 5 de muliere gravida. in his, qui majora Pondere auribus gesserunt 7, 8, 12. Quemadmodum sani, neque firmi homines, Se gerere debent 2, 15, 12. qui Violentius Se gerunt 3, 18, 11. adversus omnium autem sic infanientium animos gerere Se pro cuiusque natura necessarium est 3, 18, 32.

Gesto, are. de genere exercitationis corporis. dist. ab exerceri 3, 22, 16, 3, 27, 10-11. 5, 28, 253. dist. a ferri 4, 24, 7. gestari (convenit) 3, 22, 16. mane gestari debet (aegro) 4, 24, 7. gestari Diu (debet) 4, 25, 3. gestari oportet 1, 10, 2. opus est gestari 4, 12, 8. gestetur (aeger) 65.

stando Aegrum digerere (oportet) 4, 7, 5. at ex toto nunquam gestari Corpus dolens debet, caet. nisi tamen solis nervis dolentibus: neque unquam increfcente febre, sed in remissione ejus 2, 15, 5.

Cestatio, onis. de ea in universum tractatur 2, 15. dist. ab exerceri per se 2, 15, 1. ab exercitatione 3, 15, 21. 4, 5, 18. synon. exercitatio 2, 15, 91. Auxilium 3, 12, 201. sin imbecillitas occupavit, pro Exercitatione gestatio est 3, 15, 21. Genera autem gestationis plura sunt 2, 15, 6. gestatio-nuleniissima est Navi, vel Lectica, aut Scamno. si nihil horum est, suspendi Lectus & moveri: si ne id quidem est, at certe unipedi Lecti fulcrumentum subiciendum est, atque ita Lectus huc & illuc manu impellendus 2, 15, 7-8. Lecti suspensi motus 3, 18, 53. acrior. Vehiculo: vehementior, in alto Mari navi ib. 7.

¶ Acrior 2, 15, 7. gestatio quoque longis & jam inclinatis morbis Aptissima est 2, 15, 1. Lenis g. 7, 3, 11. Lenissima 2, 15, 7. non nisi Levi gestatione corpus agendum 3, 6, 53. Levia genera 2, 15, 9. concutendumque corpus est Multa gestatione 3, 21, 40. Necessaria gestatio (est) 14, 5, 20. Quotidiana 7, 3, 11. Valentiora genera 2, 15, 9. in ipso potissimum dolore (nervorum) utendum gestatione Vehementi est 3, 27, 26. concussisse Vehementibus gestationibus corpus prodest 3, 6, 46. Vehementior 2, 15, 7. Utilisque est (gestatio) & his corporibus, quae caet. & his caet. 2, 15, 1. Utilis 4, 5, 18. si non est febricula (in sacro igr.) & gestatio Utilis est, & caet. 5, 28, 80.

¶ cum Verbis: v. Adhibeo. Agito. Concutio. Confero ad. ne aut imbecillum hominem nimis Digerant (gestationes,) aut humiliter Desint 2, 5, 6. Demitur materia gestatione 2, 9, 6. quum gestationis Faceret mentionem 2, 14, 1. atque hae ipsae (gestationes) & Intendi & Leniri possunt 2, 15, 7. gestatio etiam in hoc morbo (lethargo) Prodest 3, 20, 26. conf. 3, 6, 46. si ne hanc (gestationem) quidem Sustinet (aeger) 3, 15, 22. ac postea quoque (curato iliaco dolore) Vitare oportet gestationem 4, 13, 18. atque in ipso potissimum dolore (nervorum i. tendinum, ligamentorum, caet.) Utendum gestatione vehementi est 3, 27, 26. neque alienum est, deinde in refectione (a peripneumonia) gestatione Uti 4, 7, 18. conf. Utor.

¶ cum

¶ *cum Particulis*: De frictione vero & gestatione adeo multa Asclepiades posuit 2, 14 1. Confert etiam aliquid ad somnum - gestatio Post cibum, & Noctu, maximeque lecti suspensi motus 3, 18, 53.

Gibbus, a, um. Calvaria incipit, ex interiore parte concava, extrinsecus gibba 8, 1, 2 *opp. i. convexa*. idque (Coxarum os) ab exteriori parte gibbus 8, 1, 97. ab exteriori parte gibba (Femina) 8, 1, 102. gibbus in posteriorem & anteriorem partem (Humerus) 8, 1, 74. Vulsella - ab ea parte, qua sima est: ea parte, qua gibba est 8, 10, 97 *opp.*

Gibber, a, um. jecur - intrinsecus cavum, extrinsecus gibberum est 4, 1, 16.

Signo, genui, genitum. quā cute Capillum gignente contegitur (calvaria) 8, 1, 2. crassissimum vero in capite os post aurem est, quia Capillus, ut verissimile est, ob id ipsum non gignitur 8, 1, 14. genuini (Dentes,) qui sero gigni solent 8, 1, 39. hae vero (gravidae feminae,) quae gignunt, Imbecillos vixque vitales edunt (*Infantes*) 2, 1, 33 *i. parvum*. quae (genera Serpantium) aestuosius gignuntur locis 5, 27, 65.

Genitalis, e. in feminis super genitalae earum posita est (velica (*urin.*) 4, 1, 35 *i. uterum cum vagina, genitale arum.*

Gingiva, ae. inter Dentem & gingivam 6, 13, 5. a superiorum Dentium gingivis 8, 1, 19. si Dolor in gingivis est 6, 15, 13. propria etiam dentientium, gingivarum Exulcerationes 2, 1, 43. saepe forceps, quum dentem comprehendere non possit aut frustra comprehendat, Os gingivae prehendit & frangit 7, 12, 12. gingivarum vero Ossa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur 6, 15, 17. exit enim (Sanguis) modo ex gingivis 4, 4, 65. si ex gingivis exit (Sanguis) *ib.* 81. solent etiam interdum juxta dentes in gingivis Tubercula quaedam oriri dolentia, *παρωλιδας* Graeci appellant 6, 13, 1. propter gingivarum marcescentium Vitium (dentes nonnunquam moventur 7, 12, 1. sine gingivarum ullo Vitio (modo ex ore exit sanguis) 4, 4, 65. fit etiam interdum, ut ex gingivae Ulcere, sive *παρωλιδis* fuit, sive non fuit, diutius pus feratur 6, 13, 14. ne quod in gingivis palatove aliave parte oris Ulcus habeat 5, 27, 37. alia quoque (praeter *παρωλιδας*) Ulcera in gingivis plerumque oriuntur 6, 13, 12, *conf.* 6, 11, 13.

¶ quibus magnilienes sunt, his gingivae Malaе sunt, & os olet 2, 7, 52. *Hippocr. de intern. Affectionib.* 34. *gingivae male olent, & a dentibus recedunt.* a Mediisque naribus aut superiorum dentium gingivis per medium palatum una (sutura) procedit 8, 1, 19.

¶ *cum Verbis*: oportet in utrolibet (vicio) candens ferramentum gingivis Admovere *caet.* 7, 12, 2. Adultae gingivae melle llinendae, & mullo Eluendae sunt *ib.* 3. Incidi gingiva debet 7, 12, 14. tum Incidi gingiva debet *ib.* 15. propter gingivarum Marcescentium vitium 7, 12, 1. si vero a dentibus gingivae Recedunt 6, 13, 17. circumradi debet (dens,) ut gingiva ab eo Resolvatur 7, 12, 5.

¶ *cum Particulis*: haec ulcera (aphthae) A gingivis incipiunt 6, 11, 13. A superiorum dentium gingivis 8, 1, 19. Ex, In, Inter, *v. in superioribus.*

Git. calefacit 2, 33, 15. dandum potui (in malo hysserico 4, 20, 12. git cyathi tres 5, 28, 293. git, *alias melanthion, & nigella: v. Rhod. ad Scribon. Compos.* 69.

Glaber, bra, brum. cutem ex toto glabram 6, 4, 3.

Glacies, ei, aqua ex nive aut glacie 2, 18, 47.

Gladiator, oris. gladiatorem in arena 1 Praef. 71. quidam jugulati gladiatoris calido sanguine potu tali morbo (*epilepsiae*) se liberant 3, 23, 25.

Glans, ndis, glandis quam *μυροβαλαν* Graeci vocant, cortex, 5, 18, 11. fit (*epithema*) ex unguentariis glandulis, quas *μυροβαλαν* Graeci vocant 4, 9, 13. glandis unguentariae pondo 1V 5, 26, 285.

¶ genus telorum, quod interdum evelli debet, est plumbea glans 7, 5, 28.

¶ de anteriore parte penis. sub Circulo glandis 7, 25, 9 *i. corona v.* Circulus. Cutis circa glandemprehenditur & extenditur 7, 25, 4 *i. praeputium*. in eo, cui glans parva, juxtaque eam Cutis spatiofior (est) *ib.* 3. Cutis, quae super glandem est *ib.* 21. Phagedaena, *v. paulo post.* Ulcera in glande 6, 18, 14.

¶ *cum Adjectivis*: v. Libera, in quo (cole) si glans Nuda est 7, 25, 1. In eo, cui glans Parva (est) *ib.* 3. si in Summa glande circa fistulam urinae est (phagedaena) 6, 8, 62.

¶ *cum Verbis*: v. Aperio. Condo. Contego. Excido *media brevi.* Nudo. Tego.

¶ *cum Particulis*: Circa & In, *v. sup.* Super glandem autem adverso emplastro imposito induci (de-

[Eb 3]

bet cutis) 7, 25, 13. si Super glandem notae revertuntur *ib.* 22. resoluta autem cutis rursus extenditur Ultra glandem 7, 25, 11. *v. de hac curatione circumscissorum D. Clerici. Hist. Medic. P. 2. Lib. 4. Sect. 2. Cap. 5, p. m. 535.* ulcera vel in cutis ulteriore parte vel in glande, Ultrave eam in cole reperientur 6, 18, 14.

Glandula, ae. atque in ipsis cervicibus glandulae positaе sunt, quae interdum cum dolore intumescunt 4, 1, 5 *i. tonsillae, amygdalae.* ubi aetas (*puerorum*) paulum processit, glandulae oriuntur 2, 1, 45 *Hippocr. Aphor. 3, 26 παρισθμια, i. tumores tonsillarum.* si vero sub prima curatione (*fractae valvariae*) febris intenditur, *caet.* & in cervicibus glandulae oriuntur 8, 4, 43. istruma quoque est tumor, in quo subter concreta quaedam ex pure & sanguine quasi glandulae oriuntur 5, 28, 102. testiculi simile quiddam glandulis habent; nam sanguinem non emittunt, & omni sensu carent; dolent autem in ictibus & inflammationibus tunnicarum, *caet.* 7, 18, 2.

Gleba, ae. minii gleba 4, 15, 22. Glomero, are. ubi inter se implicatae glomerantur (venae) 7, 22, 2. *de cirsoele.*

Glorior, ari. id (*καλίων*) se reperisse Cassius gloriabatur 4, 14, 6.

Gluten, inis. glutinat 5, 2, 2. purgat. 5, 5, 5. gluten, quo victus est pilus (*cilli*) 7, 7, 78 *i. palpebrae adglutinati* 75. grandis pinna, gummi vel fabrilis glutine illita 8, 5, 7. id enim (mixta inter se similia & thuris fuligo) corpori quasi gluten inhaerescit 8, 5, 12.

Glutinosus, a, um. Caro. Cibus. Humor. *Ἰχθὺς Μελίχροα.* Pus. Resina. Sanguis. Sanies. Sputum. glutinosum (si est id, quod excernitur per alvum) 2, 4, 23. glutinosa de alimentis 6, 18, 91. omnia glutinosa 3, 7, 5. omnia quiescere glutinosa 2, 23, 1. cibus sine glutinosus 3, 25, 11. ex duro (ulcere lyeosis) exiguum quiddam & glutinosum exit 6, 3, 2. Glutinosior 5, 26, 74. Glutinosus 5, 26, 68. in refinam quam Glutinosissimam 6, 7, 97.

¶ Minime glutinosos cibos 7, 26, 23.

Glutino, are. quod (emplastrum) *παράκολληκόν* a glutinando vocant 5, 19, 12. si glutinandum est 5, 26, 84. *sc. sclus vel vulnus.* Callo glutinantur (fracta ossa) 8, 4, 42. ne Cicatrice inter se palpebrae glutinentur 7, 7, 33. *v. Emplastrum.* Gummi - hoc maxime praestat (*in collyriis*,) ut, ubi collyria

collyria diu facta inaruerunt, glutinata sint, neque frientur 6, 6, 50. eique glutinantia Medicamenta superdanda sunt 7, 4, 7. dein glutinantia superdanda 7, 2, 28. quae glutinant vulnus, enarrantur 5, 2, 1-3. imponendum glutinans Medicamentum est 8, 6, 1. imponenda glutinantia 5, 28, 202. dein glutinantia injicienda 7, 16, 20. superque fibulae dandae, & Medicamentum, quo glutinetur (fistula) 7, 4, 5. imponendum Medicamentum, quo foramen glutinetur 7, 7, 75. conf. 7, 8, 12, 7, 19, 20. quo (Medicamento) fere septimo die glutinatum est (quod futurum est) 7, 9, 20. vel alio glutinate 7, 11 extr. Saneſcendo enim, quod diduci potuit & debuit, glutinabitur 7, 7, 48. orae (plagae) Se glutinantur 7, 27, 33. oraeque seroti Suturae inter se committendae, neque paucis, ne parum glutinentur 7, 19, 37. quodsi ex summo cubito quia fractum sit, glutinare id Vinciendo alienum est 8, 10, 62.

¶ cum aliis substantiis. v. Caro. Cartilago. Collyria, v. sup. Gummi. Coſta. sic enim fit, ut inferior pars (Cutis in glande) glutinetur 7, 25, 14. Foramen. Fragmentum, v. inf. cum Partic. Cum. latius Intestinum sui potest, - interdum enim glutinatur 7, 16, 4 i. coaleſcit, consolidatur. ſimiliter, Oculum glutinari non patitur 6, 6, 37. glutinari Oculum non patitur ib. 40. Orae, v. sup. Se, & inf. Inter, & Parum. rursus glutinantur (Palpebrae in ancyloblepharo tantum inter se cohaerentes, & diductae) 7, 7, 49. add. inf. Cum & Inter. Tunicae, v. cum Inter. Ulcus. Vulnus.

¶ cum Particulis: si quod fragmentum (ossis) undique resolutum Cum caeteris non glutinabitur 8, 5, 21. fit, ut palpebra Cum oculi glutinetur 6, 6, 9. ne cicatrice Inter se palpebrae glutinentur 7, 7, 33. earum (feminarum) naturalia nonnunquam, Inter se glutinatis oris, concubitus non admittunt 7, 28, 2. Inter se tunicae glutinantur 7, 29, 3. ne Parum glutinentur (orae seroti) 7, 19, 3.

Glutinatior, onis. neque desperari debet solida glutinatio vulneris (liothotomia facti) nisi ubi caet. 7, 27, 28.

Gnidius, a, um. v. Coccum.

Gracilis, e. alii graciles. alii obesi sunt 1, 3, 29 opp. conf. 2, 1, 53-54. & Corpus. inutilis est (vomitus) gracilibus, utilis vero plenis 1, 3, 42 opp.

Gradus, us. super scalae gallinae gradum 8, 15, 13.

Graecus, a, um. v. Litera. Nomina. Nux. Vinum. ¶ Graeci: Graeci, nos opp. 5, 19, 30. Graeci, nostri opp. 7, 18, 8 & 26. Graeci appellant, caet. 2, 1, 15, 18, 45, 51, 52. 12, 3, 18, 2, 45, 3, 22, 4, 3, 26, 2, 4, 2, 9, 4, 3, 3, 5, 1, 1, 5, 17, 9, 5, 19, 30, 37, 5, 26, 219, 5, 27, 18, 5, 28, 287, 6, 6, 8, 44, 172, 6, 8, 3, 6, 11, 12, 6, 13, 1, 6, 19, 2, 7, 7, 94, 7, 18, 35, 7, 25, 15, 8, 1, 31, 52, 80. omitt. Graeci I Praef. 17, 2, 1, 18, 35, 3, 3, 9, 3, 8, 2, 3, 18, 46, 4, 4, 5, 72, 6, 6, 53, 58, 7, 18, 44. diſſerunt 3, 1, 2. habent 5, 17, 9. nominant, caet. I Praef. 15, 27, 91, 2, 1, 15, 18 bis: 30, 42, 2, 7, 15, 2, 12, 10, 3, 20, 2, 3, 21, 5, 25, 3, 22, 2, 9, 4, 2, 30, 4, 11, 4, 5, 18, 61, 5, 19, 60, 5, 26, 116, 215, 245, 6, 6, 114, 200, 204, 6, 11, 6, 7, 18, 3, 8, 1, 63, 65. omitt. Graeci I, 7, 1, 2, 1, 18, 3, 4, 36, 3, 27, 2, 5 Praef. 2, 5, 23, 12, 6, 130, 7, 6, 2. vocant caet. I Praef. 69, 2, 3, 7, 2, 7, 85, 2, 8, 55, 58, 2, 12, 2, 2, 18, 13, 2, 19, 1, 2, 33, 6, 7, 3, 11, 8, 3, 21, 1, 25, 3, 22, 38, 3, 25, 1, 4, 1, 24, 33, 4, 2, 3, 4, 7, 2, 4, 8, 1, 4, 9, 13, 4, 18, 1, 6, 4, 24, 26, 5, 15, 3, 5, 17, 10, 5, 18, 2, 11, 44, 54, 5, 19, 5, 44, 55, 63, 5, 21, 2, 5, 24, 6, 5, 28, 25, 220, 241, 6, 5, 3, 6, 18, 45, 82, 107, 7, 7, 30, 48, 54, 104, 108, 122, 7, 12, 24, 7, 13, 1, 7, 18, 5, 8, 13, 41, 7, 21, 6, 7, 26, 47, 7, 28, 7, 8, 1, 106, 8, 3, 27. omitt. Graeci 4, 1, 4, 4, 4, 2, 5, 18, 21, 37, 40, 5, 19, 12, 5, 24, 4, 5, 25, 1, 6, 6, 193, 6, 11, 19. dat. Graecis nominatur 5, 28, 206. apud Graecos I Praef. 3, 4, 2, 46, 4, 4, 2, 19, 6, 18, 2, a Graecis (vel Graecae) appellatur, nominatur, nomen impositum est, vocatur, caet. cum appello 7, 12, 25. omitt. a Graecis, caet. 3, 27, 2, 4, 4, 20, 5, 19, 32, 5, 26, 72, 6, 4, 5, 6, 14, 5, 7, 30, 11. id genus a Graecis diductum in specie est, nostris vocabulis non est 5, 26, 213. cum nomino 3, 19, 1, 4, 1 extr. 4, 6, 4, 12, 1, 5, 5, 1, 5, 7, 3, 5, 19, 3, 7, 13, 19, 5, 28, 30, 6, 3, 1, (6, 6, 58.) 6, 18, 59, 7, 7, 7, 119, 126, 7, 18, 4, 8, 1, 37, 8, 3, 38. omitt. a Graecis 4, 14, 6, 9, 5, 18, 43, 44, 5, 19, 21, 5, 20, 6, 5, 26, 71, 5, 28, 119, 222, 6, 4, 4, 5, 6, 6, 118, 151, 160, 192. unde nomen quoque a Graecis ei impositum est impositum 5, 28, 252. cum voco 7, 7, 118, 7, 11, 1. omitt. a Graecis 2, 1, 19, 4, 4, 3, 5, 2, 4, 5, 18, 3, 34, 39, 45, 5, 19, 51, 5, 26, 233, 5, 28, 132, 227, 233, 249, 295, 307, 309, 6, 6, 104, 108, 137, 151, 167, 178, 6, 13, 5.

Graece, adv. dicitur 5, 4, 1. nominatur caet. 2, 1, 28, 5, 28, 244, 7, 7, 42. vocatur 4, 15, 1.

Graecia, ae. prius in Graecia, deinde apud nos I Praef. 8. in Graecia 7, 7, 164, 165.

Grandis, is. v. Avis. Calculus. Fera Lactuca marina. Pinna, Vaa, Venae. Vulnus. firmiores sunt grandiores aves, quam minutae 2, 18, 20 opp.

Grando, dinis. grandini similia 7, 7, 14.

Granum, i. grana, granis, v. Piper. Γράφιςκος, s. quodam genere fermenti, quod Διοσκρίδους γράφιςκον Graeci vocant 7, 5, 24.

Gratus, a, um. si omnia ista fastidiet, ad excitandam cibi cupiditatem interponatur aliquid minus utile, sed magis gratum 4, 16, 10. eaque (medicina) non minus grata fuit his, quos caet. 3, 9, 15.

Gratia, ae. lapidi Asio gratia est ad juvandum 4, 24, 27.

Gravis, e, de pondere. v. Aqua sub gravi faece 7, 17, 1. si ex retulio & gravi (Telo) est (plaga) 5, 26, 177. gravia quoque, quamvis reprimenda, aliena sunt (in gangraena,) sed his quam levissimis opus est 5, 26, 255 opp.

¶ de sensu molestiae in corpore. neque id (adurere) grave est: nam non sentit, quoniam ea caro mortua est 5, 28, 9. si grave id & durum, propter magnum oculorum dolorem videtur 6, 6, 38. alios inter principia (febris) protinus usos esse cibo pleniori, alios exiguo; gravioreque eos factos, qui se implerant I Praef. 56. si Caput grave est 7, 7, 3, 2, 12, 10. quum Caput gravius esse coeperit 1, 4, 12. protinus timere debet (morbus,) si graviora Membra sunt 2, 2, 4. si Oculi graves (sunt) 3, 6, 23. cum dolore quodam fere levi ac prurigne graves sunt (Oculi) 6, 6, 173. in superioribus Palpebris Vesicae nasci solent, pingues gravesque, quae vix attollere Oculos sinunt 7, 7, 2. si gravior Somnus praesit 2, 2, 4 i. profundior. saepe enim post haec gravis Somnus, saepe sudor, saepe alvi deſectio pituitae cursum sinit 6, 6, 87 de crisi. co. Spiritus, v. v.

¶ de majore gradu affectuum praeter naturam: magnus, malus. gravior aliquanto est, quum ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit 8, 10, 77. v. Accessio. Dies. Dolor, Exulceratio, Febris, Fistula. Imbecillitas. Indicia. Inflammatio. Inſtatio. Lippitudo. Metus. Morbus. Noxa. Periculum. Signum. Vitium. Ulcus. Vulnus.

¶ i. insalubris. v. Coelum. neque

ex salubri Loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus satis tutus est: ex salubri in gravem prima hieme; ex gravi in eum, qui salubris est, prima aestate transire, melius est, 3, 2 *opp.* gravibus Locis 1, 2, 5. gravibus aut Locis aut Temporibus I Praef. 112. atque etiam peregrinantibus eadem necessaria sunt, ubi gravi Tempore anni disceserunt ex suis sedibus, vel ubi in graves Regiones venerunt 1, 10, 10. ob haec alii differunt (cibum dare febricitantibus) ad mediam noctem, decurso jam gravissimo Tempore 3, 5, 20 *i.* quo tempore fere pessimi sunt, qui aegrotant 19. fere Ventus ubique a mediterraneis regionibus veniens, salubris, a mari, gravis est 2, 1, 8 *opp.*

¶ i. multum alens: inter domesticas vero quadrupedes levissima suilla (caro) est, gravissima bubula 2, 18, 22 *opp.* *synon.* valens, firmus, robustus *ib.* 5, 11, 12 seqq. 23. *caet. conf.* Levis, piscium gravissimi *ib.* 24. quo fit, ut ex stagno vel lacu vel flumine eadem genera graviora sint *ib.* 35.

¶ Minus gravis morbus 2, 14, 15 *i.* *levior.* inflammationes Multo graviores 8, 10, 78. Multo gravior periculum 2, 12, 17. si Paulo graviora (indicia fuerunt) 3, 2, 22.

Graviter, *adv.* graviter erumpit (sanguis) 4, 4, 82 *i.* vehementer & copiose. si leviter imprimitur (trepidum,) si graviter 8, 3, 8 *opp.* *i.* fortiter. si graviter aliquis percussus est 8, 4, 21. ubi vero gravior aliquis audire coepit 6, 7, 69 *i.* *difficilis.* ultima (anastomosis) minime nocet, prima (de abrohis) gravissime 4, 4, 73 *opp.* *i.* maxime.

Gravitas, aris, crudum est autem (apostema,) in quo major quasi venarum motus est, & gravitas 5, 28, 145 *i.* *pondere sensus.* gravitatis quoque cujusdam in ea parte (in vesica urinaria calculorum) sensus est 2, 7, 37.

¶ de sensu molestiae in affectibus praeter naturam. gravitas in eo (Capite) sentitur 4, 2, 42. est etiam Capitis gravitas 4, 2, 43. quodsi Capitis gravitas manet 6, 7, 75. si gravitas vel Capitis vel Praecordiorum secuta est 3, 5, 3. cum (hieme) & pituitae plus & Capitis gravitas major lubet 1, 3, 41. si quis gravitatem Corporis sentit I Praef. 112. si qua gravitas in Corpore est 1, 10, 4. quo (die) primum gravitatem ejus Partis (pulmonis) sentit (aliquis) 25, 7, 87. nisi haec gravitatem Pectoris faciet 1, 3, 55. Praecordiorum totiusque Pectoris gravitas

(subsequitur) 4, 7, 3. *add.* 3, 5, 3, ubi amari ructus cum dolore & gravitate Praecordiorum sunt 1, 3, 44. Spiritus gravitas 7, 3, 3 *i.* *difficilis respiratio.*

Gravedo, dinis. *trahatur* 4, 2, 44 seqq. aliud autem (quam distillatio,) quamvis non multum distans, malum gravedo est *ib.* nunc video apud Graecos in gravedine hoc nomen (*κροφίλος*) servari *ib.* 46 *i.* *de gr.* in lenecture gravedo (*frequenter oritur*) 2, 1, 52. caeteros, si seniores sunt, gravedines atque destillationes male habent 2, 1, 34. quos affluuae lippitudines, gravedines, destillationes, confusillaeque male habent 1, 5, 1. tum (vere) gravedines, destillationes oriri solent 2, 1, 15. quae res maxime gravedines destillationesque concitat 1, 2, 4. vitari etiam gravedines destillationesque possunt, si 1, 5, 5. si capitis ac frontis dolores ex vento vel frigore aut aestu sunt, gravedine & sternutamentis finiuntur 2, 8, 54. ubi id (vitium *senilis aurium*) Ex gravedine est 6, 7, 83. si Ex gravedine est *ib.* 84. In gravedine 4, 2, 51. 60. *conf.* 46. Sub eadem *ib.* 45.

Gravo, are. in id ipsum, quod gravatur, evocari (sanguinem) 2, 10, 37 *synon.* *ib.* laeditur, *i.* praeter naturam affectum est. ubi haec (membranae) gravatae occurrunt 7, 18, 24 *i.* *pressae.* ne stomachus gravetur (cibo confesso) 3, 22, 13.

Gravidus, a, um. gravidae quidem feminae, quibus tum (vere) adest partus, abortu periclitantur 2, 1, 33. mulier quoque gravida acuto morbo facile consumitur 2, 6, 24. mulieri gravidae 2, 7, 42. 2, 8, 126. gravida mulier 2, 8, 31. 2, 10, 7. quae neque peperit, neque gravida est 2, 8, 127. in mulieribus vero, nisi ubi gravidae sunt 4, 1, 37. gravida mulier valens 10, 7. *conf.* Mulier.

Gremium, i. in gremium ejus (medici) caput resupinus effundat (*aeger*) 7, 7, 21.

Gressus, us. calx in gressu terram non contingit, sed planta ima 8, 20, 5. *sic veteres edd. sed Linden.* ingressu.

Grossus, i. *ficus immatura.* grossi in aqua cocti (evocant & educunt) 5, 12, 2. *ap. alios usurpatur feminino genere.*

Grus, gruis: grus genetis valentissimi est 2, 18, 7. alvum attingit 2, 30, 6.

Gubernator, oris. nam neagricola quidem aut gubernatorem disputatione, sed ulu fieri I Praef. 52.

Gummi, i. sanguinem supprimit 5,

1, 1. glutinat vulnus, praecipueque Acanthium 5, 2, 1. laevae id. quod exasperatum est 9, 15. gummi, quum quasdam alias facultates habeat, hoc maxime praeficit (*in collyriis*), ut, ubi collyria diu facta inaruerunt, glutinata sint; neque frientur 6, 6, 50. gummi cum trito semine spii liquatum, & cum cyatho passidatum (coëcet malignam purgationem *uterinam*) 4, 20, 19. gummi Acetabulum 5, 18, 2. gummi libra 6, 6, 132. gummi *genit.* 5, 20, 16. 5, 23, 4. 5, 28, 187. 6, 6, 35. 48. 51. 52. 53. 55. 57. 59. 61. 85. 108. 125. 129. 139. 140. 141. 149. 152. 154. 156. 157. 167. 179. 182. 184. 193. 6, 18, 103. *ablat.* grandis pinna, gummi vel fabrili glutine illita 8, 5, 7.

Gustus, us. donec in ore gustus ejus (succei) sentiatur 6, 8, 6 *i.* *sapor.* id gustui non insuave est 4, 19, 23. non gustu, sed in vulnere nocent (quaedam venena) 5, 27, 34.

Gusto, are. paulum cibi, sed hujus idonei, gustandum 1, 3, 52 *i.* *comedendum est.* celerius tamen etiam panis mandendus (*in spasmo cervicis*;) quam vinum gustandum 4, 3, 23 *i.* *bibendum.*

Gutta, ae. sub his (*oculi partibus*) gutta Humoris est, ovi albo similis: *κρυταλλοειδής* a Graecis nominatur 7, 7, 126. cujus (lactis) cae marinae Lactis gutta pani adjecta abunde purgat 2, 12, 2. tribus Vini guttis aut quinis aspergendam potionem esse dixit 4, 11, 16. si vehementem infirmitatem adjuvari posse tribus guttis (vini) putavit, erravit *ib.* 17. ejusdem passii heminae tres usque eo coquantur, donec extracta inde gutta Indurescat 5, 25, 39. tum in aeneo vase leniter coquantur, ne superfluant; quum jam guttae Indurescant, vas ab igne remouetur 6, 18, 34. *ἄλφος* vocatur, ubi color albus est, fere subasper & non continuus; ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur 5, 28, 295.

Guttur, uris: gutture & arteris exulceratis 4, 4, 69. concutendum mentum & Ad guttur adducendum est (in maxilla luxata) 8, 12, 7. si Ad guttur penetravit (fistula) 5, 28, 165. Circa guttur 4, 1, 4. 5, 26, 114. In gutture 3, 22, 38. 4, 1, 9.

Gymnasium, i. sordes ex gymnasio 5, 11, 5. 5, 153, 4.

Gypsum, i. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 10. si sudor vincit, delinendus homo est vel gypso vel cast. 3, 19, 8.

H.

Habena, ac. Capita ejus (habena) 8, 7, 12. duobus Capitis agglutinanda est 8, 5, 11. h. Mollis 8, 5, 10. mollis h. 8, 7, 12. Tenuis h. 7, 17, 8.

¶ cum Verbis: Adduco, v. inf. Incisa. Adjicio, v. inf. Extendi. Agglutinanda v. postea in Ducpo. extrinsecus Circumdanda habena est 8, 5, 10. fasciâque aut habena media ala Circumdanda est 8, 15, 17. paulum habenis suis Coarctari (oportet ferulas) 8, 10, 36. Complecti, v. inf. Incisa. excitatae nares eadem tantummodo habena Continendae sunt 8, 5, 13. is (modiolus) habena quasi tebra Convertitur 8, 3, 7. melius adducunt, qui easdem habenas ad valida bacula Deligarint, caet. 8, 20, 16. ad quos (axes) habena illae Deligantur ib. 18. habenis quoque vel lineis fasciis utrinque capita articulorum Deliganda, & per plures & in diversa Ducenda sunt 8, 10, 14. tum lentius Ducenda habena (modiolus est) 8, 3, 24. eaque (habena) ultra aures Ducenda, & fronti duobus capitibus Agglutinanda est 8, 5, 12. tenuis Excidenda (ex peritonaeo) habena est 7, 17, 8. ut ille (minister) habenam, hic brachium Extendat 8, 15, 18. Extendi per duas manus (cubium,) interdum etiam habenis adjectis, satis est 8, 16, 10. medio Illita mixtis. caet. 8, 5, 10. Imponendaque extrinsecus eadem habena 8, 5, 20. aut fascia aut mollis habena, medio in longitudinem Incisa, ut utrinque mentum Complectatur, (Superinjiacienda;) & inde capita ejus supra caput Adducta, ibi Ligentur 8, 7, 12. satis est habenam alteram ab inguine, alteram a genu Intendi 8, 20, 15.

¶ Per habenas. 7, 5, 34. Super eam (habenam) 8, 5, 20.

Habenula, ac. paulo Latior 7, 20, 22. Tenuis 7, 7, 87. Tenuis admodum 7, 4, 36.

¶ ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine est, Demenda habenula paulo latior est, quo major plaga sit 7, 20, 22. tum ab ora (plagae fasciae) vel vulsella vel hamo Apprehensam tantquam habenulam Excidere (necessarium est) 7, 28, 6. si nimium (palpebra descendit,) ad astringenda, aut etiam rursus tenuis habenula ab ulteriore ora Excidenda 7, 7, 87 paulo ante 85 idque, quod inter duas lineas (atramento notatas) est, excidendum. duabus lineis incidenta cutis est (in ani fistula,) ut

media inter eas habenula tenuis admodum Injiciatur, ne protinus orae coeant 7, 4, 36.

Habeo, ere. hi, qui grandes calculos habent 2, 7, 36. sicut super Bajas in mureris habemus (naturales sudationes) 2, 17, 2. quales naturales & siccas sudationes super Bajas habemus in myretis 3, 21, 21. plura vid. postea cum Nominibus.

¶ i. praeflo, ad manus habeo. deinde habere (oportet) duo pittaacia, caet. ex his in vicem alterum in aceta & rosa habere, alterum in fronte 3, 10, 2-3. conf. inf. Facultas. Fistula.

¶ i. contineo, comprehendo. quod (emplastrum,) quia lauri baccas habet *dia daquidau* appellatur 5, 19, 32. add. 6, 6, 130. & 160. 6, 7, 55. 5, 19, 32 & 49 & 50 & 6, 6, 132 & 142. 6, 7, 48. 7, 5, 19, 22. 28. 53. 5, 20, 5. 5, 23, 10. 6, 6, 155. habet (id malagma) gallae caet. singulorum plenum acerbabulum 5, 18, 2. add. ib. 5. (synon. 6 & 37 & 38 & 46 in quo sunt.) 21. 26. 29. 30. 36. 40. 45. 56. 57. 62. 63. 70. (synon. constat ex his 41. 49. 55. 5, 19, 22. 28. 53. 5, 20, 5. 5, 23, 10. 6, 155.) De Emplastris 5, 19, 4. 5. 8. 11. 14. 17. 20. 26. 35. 38. 41. 43. 44. 48. 52. 56. 57. 61. de pastillis 5, 20, 2. 7. 19. de pessis 5, 21, 9. 10. de aliis compositionum generibus 5, 22. 8. 11. 16. 5, 23, 4. 5, 24, 1. 5, 25, 3. 5, 27, 93. 5, 28, 93. 180. 187. 270. 6, 6, 48. 59. 61. 85. 104. 108. 125. 129. 139. 148. 152. 153. 157. 167. 169. 179. 182. 184. 193. 6, 7, 23. 34. 37. 6, 9, 23. 7, 26, 123-124. conf. Compositio Mel. Portio. ejus (generis omphalocetes,) quod simul & omentum & intestinum habuerit 7, 14, 7. add. cum adverb. Intus.

¶ i. gero, gesto, teneo. ideoque protinus (post venae sectionem) brachium deligandum, habendumque ita est, donec valens cicatricula sit 2, 10, 56. ut sic ea (membra) collocata habeat, quemadmodum minimum laeduntur 8, 10, 85. in luce habendus aeger 3, 4, 16. synonym. 20. tenendus. fere vero antiqui tales aegros in tenebris habebant 3, 18, 13. optimum itaque est utrumque experiri & habere eum, qui tenebras horret, in luce; eum, qui lucem, in tenebris ib. 16. synonym. ib. 17. continendus est. conf. in Lumine, in Tenebris. neque saepe neque tamdiu in aqua calida puer habendus, quam adolescens, est; infirmus, quam valens, caet. 7, 26, 117. caput autem etiam in lecto sublime habendum est 4, 4, 27.

caput in lecto sublime habendum 6, 10, 2. caputque super haec velandum, & sublimius habendum est 6, 14, 3. neque inutile erit, caput attonsum habere 4, 3, 16. ex his (pittaciis) in vicem alterum in aceto & rosa habere oportet,) alterum in fronte 3, 10, 3. impositam super ventrem habere (oportet) cum cerato ratam 4, 19, 17. est etiam illa adustorum curatio, dum inflammatio est, impositam habere cum melle lenticulam 5, 27, 94. quae (exulceratio) linteolo medicamentum habente contengenda erit 8, 4, 80.

¶ i. curo aegrum, tracto. si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit, admota curatione (re-*ba*) momento restituitur 3, 2, 13. synonym. 12. ab initio quis recte curatus sit, an perperam. quamole (vestis) plerique aegros in ipso impetu febris male habent 3, 6, 29. eos, qui subinde excitant (lethargicos) sine usu male habere (dixit) 3, 20, 6. sic vulneri habito 5, 26, 165.

¶ i. servo. si perpetua, quae promittunt, habent 1 Praef. 98. hujusmodi loci altera pars incidenda, altera intacta habenda est 7, 9, 9. habita scilicet eadem moderatione, ne 3, 18, 52. i. observata. protinus eo genere victus habito, qui supra comprehensus est, expectandus est dies, quo 3, 23, 15. v. inf. Cura. Plaga. Silentium.

¶ i. facio, exerco, ago. hunc oportet varium habere vitae genus 1, 1, 2. commoneo tamen, ne quis, qui valere & senescere volet, hoc quotidianum habeat 1, 3, 48. de vomitu.

¶ i. utor, adhibeo. neque credendum utique nostris est, qui, quum in adversa valetudine vinum aut frigidam aquam concupierunt, deliciarum patrociniū in accusationem non merentis stomachi habent 1, 8, 4. i. dum revera, quod ipsis gratum est, tuerunt, causam, cur id sumere velint, praetextum infirmitatem stomachi. conf. inf. Facultas. inter ea (emplastra,) quae fracto capiti accommodantur, habent quidam id, quod 5, 19, 27.

¶ i. fruo. habent enim purgationem hanc (sanguinis profluvium ex haemorrhoidibus,) non morbum 6, 18, 129. i. repurgatur corpus fluxu haemorrhoidal.

¶ i. accipio, admitto. gravius aliquanto, quum ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit; maximeque, si id musculi femoris aut humeri senserint: nam & inflammationes multo graviores & promtiores cancri habent 8, 10.

78. *conf. inf. cum* Exulcerationes. Perflatum.

¶ *i. requiro, admitto.* primam curationem habet (id genus doloris,) qua sanguis mittatur 4, 2, 12. *v. inf. cum* Nominibus Curatione.

¶ *i. existimo.* primoque medendi scientia sapientiae pars habebatur I Praef. 11. si plenior aliquis & speciosior & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet 2, 2. in eodem morbo (pulmonis) periculosa sunt tussis, destillatio, etiam, quod alias salutare habetur, sternutamentum 2, 8, 65. prima semper habita salute 3, 4, 5.

¶ *i. computo.* unius deinde denarii pondus (sciri volo) dividi a me in sex partes, id est, sextantes, ut idem in sextante denarii habeam, quod Graeci habent in eo, quem *δρόλον* appellant 5, 17, 9.

¶ *i. exhibeo, praesto, praebeo.* si hiems sicca septentrionales ventos habuit, ver autem austros & pluvias exhibet 2, 1, 32 *synon. add. ib.* 37. haec vero quum sine febre quoque vel latentium vel futurarum rerum notas habeant 2, 7, 59. *conf. 3. 2. 7. inf.* Alimentum. Dolorem. Exitum.

¶ *i. comparatis sum.* quae (partes) jam male habent 2, 10, 40. *conf. 4, 2, 24.* si corrupta materia, si spiritus male habente 2, 11, 11. & id quidem in multis ita se habere I Praef. 31. quum aliter pleraque in mortuis se habeant *ib.* 73. *conf. inf. cum* Se.

¶ *i. officio.* quos assiduae lippitudines, gravedines, destillationes, tonsillaeque male habent 1, 5, 1 *synon. ib.* torquet. *conf. 2, 1, 34-43. 2, 8, 110. 3, 6, 7. 3, 20, 6. 3, 21, 1. 3, 27, 1. 4, 4, 52. (synon. molesta est illi) 4, 10, 1. 5, 26, 253. 5, 28, 111. 260. 7, 7, 55.* male haberi aegrum 3, 4, 19 *synon.* 17 cruciari. si vel copia sui male habet (materia) vel corrupta est 2, 10, 15. Diu male habent (renes) affecti 4, 10, 1. Diutius laepe & Periculosius tabes eos male habet 3, 22, 1.

¶ *cum* Nominibus: quaeve (febres) semper pares Accensiones habeant 4, 4, 13. habet enim (*ἡσπερπυρσός*) plerumque frequentiores Accensiones Decepcionesque 3, 8, 2. quae (senilis aetas) sine novo vitio ramentum Acie hebetem habet 7, 132. *v. Aeger, vel supra.* Affectus *v. inf.* Dolores. deinde eadem omnia pingua quam macra, recentia quam falsa, nova quam vetusta, plus Alimentum habent 2, 18, 37 *synon.* praestant *ib.* 28 subito habet Alvum suppressam 2, 12, 14. quive eam liquidam habet 16. Animadversio-

nem tantummodo hanc habet necessariam (parotis,) ut 6, 16, 2. qui (panniculus) ad duo capita duas Anfas habet 6, 18, 99. Aquilones, *v. inf.* Ventos. neque hercule scientiam praecipuam habent hi, qui psylli nominantur, sed Audaciam usu ipso confirmatam 5, 27, 33. quoniam Autorem Dioclem habet (*id* ferramentum) 7, 5, 24. curationum vero diversae genera sunt, prout Autores aliquos habent 3, 4, 2. *id (medium)* quum idoneos Autores ex populo habeat 4, 4, 18. si capitulum exiguum est, Bassimque tenuem habet 7, 30, 17. Bona, *v. inf.* suspecta *in* *adjectiv.* qui grandes Calculos habent 2, 7, 36. jamque Callum habent (*fissa in ano*) 7, 30, 2. in conclavi modicum Calorem sine ullo perflatu habente 7, 29, 44. quasi Capillos habet (urina) 2, 7, 30. Caput artus habere 4, 3, 16. Caput & pedes manusque frigiditas habere, ventre & lateribus calentibus; aut frigiditas extremas partes acuto morbo urgente 2, 4, 10. caput sublime, *caet. v.* ¶ *i. gero, teneo.* *id* (os *fractum*) nonnunquam retusa habet Capita, nonnunquam acuta 8, 7, 3. qui quasi Carcinoma habent 7, 7, 57. si haec (urina) crassa, Carunculas quasdam exiguas habet 2, 7, 30 a lateribus Cava habere debet canalis 8, 10, 68. si Circuitum habere ea febris solita est 2, 17, 11. *v.* Circuitus. quantoque magis mixtos, neque inter se diductos Colores habet (sputum *pleuriticum*) 2, 8, 63. Coloremque habet (cutis) ex rubro subnigrum 5, 28, 71. caetera omnia Contraria prioribus habet (ichor) 5, 26, 85. ubi cerati Crassitudinem habet 5, 18, 12. donec cerati Crassitudinem habeant 6, 7, 24. *conf. 6, 18, 33. 8, 15, 7. 6, 31. 6, 19, 3. 6, 18, 17. 5, 25, 13. 6, 18, 20. vel* Crassitudo. si jam Crustas habent (ulcera oris) 6, 11, 6. pluresque Crustas habent (ea ulcera) 6, 8, 3. eadem Cura habita, ne 7, 5, 13. magna Cura habita, ne 7, 12, 37 *caet. v.* Cura. summa utraque parte ista habenda Cura est, ne, 7, 5, 10. primam Curationem habet (*id* genus doloris) qua sanguis mittatur 4, 2, 12. quae (vulnera) difficilem Curationem habeant, quae promptiorem, (scire medicus debet) 5, 26, 10. quae res quum in labris quoque & naribus fieri possit, (sc. curtum sarcire,) eandem autem Curationem habeat 7, 8, 13. anus quoque multa caedique plena mala recipit, nec a se multum abhorrentes Cu-

rationes habet 6, 18, 81. habere Cutem circa umbilicum & pubem macram 2, 4, 7. sed non omni modo res ea Desperationem habet 7, 4, 23. quum omnia ista medicos Differentias habeant 7, 6, 3 magna Diligentia per hanc curationem habita, ne 7, 12, 4. Dolorem habere continuum 2, 4, 6. quicumque etiam Dolorem ingentem circa tempora & frontem habebit 2, 7, 23. *conf.* Molestiam. qui vel capitis vel arteriae Dolores habere consueverunt, vel quoslibet alios oris Affectus 1, 5, 4. si mulier a partu vehementes Dolores habet 2, 7, 22. quamvis magnos Dolores habet (coxa) 2, 8, 35. tactusque is locus alius Dolorem avertit, in aliis cum non habet 5, 28, 23 *synon. i. praestat.* Doloresque is locus & Punctiones habet 6, 18, 37. ea vero curatione nihil habet Dubii 7, 7, 79. quod (os calcis) quadam parte sinuatur, quadam Excessus habet 8, 1, 115. ut humor ad membranam quidem descendat, Exitum vero non habeat 8, 4, 46. quum sanguis Exitum non haberet 6, 18, 110. ut imus sinus Exitum habeat 7, 2, 21 *i. det, praebat.* in articulis aliquas Exulcerationes graves habent (necesse est) 2, 7, 18 *i. accipiant.* qui diu habent Faciem pallidam & tumidam 2, 7, 8. habent autem hanc Facultatem semina erucae *caet. 2, 33, 3. v. Facultas.* sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei Facultas est: quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt 5, 19, 23 *i. praesto esse debeat, vel adhibenda.* ab altera parte toridem Fascias habet (panniculus) 6, 18, 99. Febrem, *v. inf. cum* Nominativis: aliae (febres) Ferorem ingentem habent, aliae tolerabilem 3, 3, 15. non itaque, si quid vix millesimo in corpore aliquem decipit, id Fidem non habet, quum per innumera-biles homines respondeat 2, 6, 40 *opp. i. invenit, ita est, ut ei fidere liceat.* more scilicet magnorum virorum, & Fiduciam magnarum rerum habentium 8, 4, 11. Figuras varias habens (genus impetiginis) 5, 28, 276. morbus, qui per se Finem habiturus est 2, 14, 13. juxtae aliquid Fissum habere (potest os) 8, 4, 17. eaeque (Fistulae) ad mares, tres; ad feminas duae medico habendae sunt 7, 26, 5. multo tamen patentiorum Fistulam habiturus est rupta cervice (vesicae,) quam habuisset incisa 7, 26, 49. cornea (cucurbitula) altera parte aequa patens, altera Foramen habet exiguum 2, 11, 2. is canalis ab infiore parte

parte Foramina habere debet 8, 10, 66. Genus, *v. inf.* Victus gen. Vitae gen. quique malum corporis Habitus habent 3, 21, 61. habere Humorem glutinosum dentibus inhaerentem 2, 4, 7. neque id (derasum deritumque,) quia non habebit aliores lctus, contemnendum erit 5, 26, 271. Idem: malagma vero atque emplastra pastillique, quum plurima eadem habeant; differunt eo, quod 5, 17, 10 *opp.* Impetigines, *v. Papulas.* fere quae circa fistulam sunt, habent aliquid Inflammationis 5, 28, 198, *conf. sup. ¶ i. accipio.* Inimica, *v. inf. cum adjectiv.* qui vel ex toto carent febre, vel certe satis liberales Intermissiones habent 3, 21, 60. femina brevis urinae iter simul & rectius habet 7, 26, 11. quae neque peperit, neque gravis est (mulier,) si Lac habet 2, 8, 127. in his animalibus, quae apud hos fabros (ferrarios) educata, exiguis Lienes habent 4, 9, 9. summa pars corporis crebras Maculas crebrosque tumores habet 3, 25, 3. ex his quod fabae Magnitudinem habet, quotidie sub lingua liquatur 4, 31. *add. 5, 25, 4 & 20.* daturque, quod Aegyptiae fabae Magnitudinem habeat 5, 25, 21. Manus, *v. sup. caput.* linteolo Medicamentum habente 8, 4, 80. Medium habet (hoc papularum genus) paulillo levius 5, 28, 285. multum, quo plus Mellis habet 2, 18, 46. aliquod ex his, - quod mel habeat 6, 7, 55. omnibus his quatuor (causis *omphaloteles*) positis, & omenti Mentionem habuit, & ejus (*generis*) quod simul & omentum & intestinum habuerit 7, 14, 7 *i. mentionem fecit.* habitus eadem Moderatione 3, 18, 52. eaque res habet cum dolore etiam hoc Molestiam, quod 7, 17, 45. hoc (medicamentum) aliquibus adjectis majus Momentum habet 4, 19, 28. a planta Moram (habere debet is canalis pro crure femoreque *fracto*) 8, 10, 67. magno ingenio, Multaque nihilominus habituro 8, 4, 12 *i. possessoro.* qui quum octavum (diem) primi Naturam habere contenderent 3, 4, 43. idque (vitium) interdum Naturam carcinomatosis habet 7, 7, 56. quae (quies) non semper contingere potest agendi Necessitatem habentibus 1, 3, 47. levia ingenia, quia Nihil habent, nihil sibi detrahunt 8, 4, 12. *conf. sup.* Dubit, Nitrum, *v. inf.* Sale. est etiam circa fauces malum, quod apud Graecos aliud aliudque Nomen habet, prout se intendit 4, 4, 19. ut, quas ali-

quis in singulis morborum generibus habere possit Notas, indicem 2, 7, 1. si vitiosa est (ca-ro,) easdem Notas habet, quas in carcinomate exposui 7, 14, 13 *i. praebet, ostendit.* si in alterutrum latus (cancer vesicae *incisae* tendat,) oculis id expositum est, paresque utrinque easdem Notas, sed minores, (*quam dictum est,*) habet 7, 27, 6. idque (vitium aegilopis) assidue male habet Oculum 7, 7, 55. Odorem foedum habent (ulcera) 6, 8, 3. ut Ora praeclosa habeant (venae) 5, 26, 102. habet Oras, duras, callosas, tumentes (Chironium ulcus) 5, 28, 89. quodque (corpus) Papulas, impetigines, similiaque habet 7, 14, 29. raro quisquam non aliquam Partem corporis imbecillam habet 1, 3, 29. qui Partes aliquas corporis imbecillas habent 1, 4, 1. *conf. sup. caput.* deliciarum Patrociniū habent (*aegri*) 1, 8, 4. Pedes, *v. sup. caput.* habitare vero (debet) aedificio lucido Perslatum aestivum, hibernum solem habente 2, 2, 3 *i. admittit.* neque habere quicquam Periculi possit (id *medicamentum*) 4, 4, 18. id (sanguinis *sputum*) modo minus, modo plus Periculi habet 4, 4, 64 *i. asserti, praestat.* id genus morbi plus Periculi quam doloris habet 4, 7, 3. sacer ignis, ut minimum Periculum habet ex his, quae serpunt, sic 5, 28, 73. si Perpetua, quae promittunt, habent 1 Praef. 98 *i. servant.* ut, exciso medio, interior membrana utrinque recentem Plagam habeat 7, 17, 7. si qua parte membrana non novam Plagam, sed veterem habet *ib.* 8. Plagam, si ex vulnere est, talem necesse est habeamus, qualem acceperimus 8, 4, 30 *i. servemus.* Praecordia (habere) inflammata, dolentia, dura, tumida, intenta 2, 4, 8. duos Processus a priore & a posteriore parte habent (capita *superiora* feminum) 8, 1, 101. inferius (humeri caput) duos Processus habet 8, 1, 78. habere Professores suos coepit (*chirurgica pars*) 7 Praef. 9. habetque quaedam in singulis locis Propria (fistula) 5, 28, 158. interdumque nullam habet Proprietatem (carcinoma) 5, 28, 25. plusque in osse Propugnaculi cerebrum habeat, quam habiturum fuit eo exciso 8, 4, 61. si vero Pus quoque aures habent 6, 7, 27. habere Pus album, laeve, non foedi odoris 7, 3, 2 de supurationibus. vari similes Pustulas habet (impetiginis species *aliqua*) 5, 28, 274. Quotidianum, *v. sup. ¶ i. facio caeli.* qui (dentes bre-

ves) fere longiores Radices habent 7, 12, 11. discernendae tamen singulae (febres) sunt, sicut Rationem habent dissimilem 3, 13, 1. atque hic quoque habenda virium Ratio est 2, 17, 22. Ratione habita subinde & virium hominis & morbi 3, 6, 38. habita tamen Ratione, ne 4, 9, 4. similesque omnia, quae proposita sunt, Rationes habere 1 Praef. 44. si sumum Robur habent (nervi musculique) 8, 10, 14. ex aqua, quae vel Sale m adjectum vel nitrum habeat 7, 21, 14. Italia frigidiores regiones hac quoque parte Salubritatem habent, quod 5, 27, 66. primā semper habitā Salute 3, 4, 5. quod alias Salutare habetur 2, 8, 65. quae (aves) natandi Scientiam non habent 2, 18, 21. si natandi Scientiam non habet (*homo*;) si habet 5, 27, 20-21. neque hercule Scientiam praecipuam habent hi, qui *ib.* 33. & id quidem in multis ita Se habere 1 Praef. 31. quum aliter pleraque in mortuis Se habeant 1 Praef. 73. quarum (notarum adversae valetudinis *instantis*) omnium commune est, aliter Se corpus habere atque consuevit, neque in pejus tantum, sed etiam in melius 2, 2, 1. prout autem inter initia scire facile est, quis acutus morbus, quis longus sit; non in his solum, in quibus semper ita Se habet; sed in his quoque, in quibus variat 3, 2, 1 *opp. sc. res.* quum corpus ita Se habet (*in febre*;) ut major remissio non expectetur 3, 5, 11. id (fistulas ventris infanabiles esse) non ex toto ita Se habere, usus ostendit 7, 4, 15. tum considerare (oportet,) quantum (ex palpebrae cure) detracto futurum sit, ut naturaliter Se habeat 7, 7, 81. ab eo (osse,) quod naturaliter Se habet, scalpro dividendum est (*id, quod fractum est*) 8, 4, 53 *opp. ideoque ossa (fracta & deligata)* sic Se habent, ut aliquis composuit 8, 10, 49. si ossa forte recte concurrerint (*in repositione fractorum*;) sin aliter Se habebunt 8, 10, 60. prout Se habet (vulnus) 8, 10, 99. percussarique, (periti medici est,) quemadmodum Se habeat (aeger) 3, 6, 15. sollicitudo aegri, dubitantis, quomodo illi (medico) Se habere videatur 3, 6, 14. jam ex toto recte Se habere cervices videbuntur 4, 3, 22. quarum (partium obscenarum) apud Graecos vocabula & tolerabilius Se habent, & *caus.* apud nos foediora verba 6, 18, 2-3 *opp. ad ea (vitia),* quae proprias Sedes habent, transibunt 7 Praef.

7 Praef. extr. haec evenire in qualibet parte corporis possunt: reliqua certas Sedes habent 7, 6, 2. ex his (animalibus,) quae Sevum habent 2, 30, 6. habendum (est) Silentium 8, 7 extr. i. *servandum*. *Λεύκη* habet quiddam Simile alphe 5, 28, 298. testiculi Simile quiddam glandulis habent 7, 18, 2. Similiaque; v. sup. papulas. per Sinus, quos utrinque habent (vertebrae) 8, 1, 56, a lateribus, id est, in ipsis coxis, Sinus rotundos habet (os coxarum) 8, 1, 97. Solem, v. sup. perflatum. haec valetudo, (febris,) ut Spacium aliquod habeat, sic tuta erit 2, 3, 4 i. *durabit*. & sanies & pus quasdam Species Graecis nominibus distinctas habent 5, 26, 70. idque (ulceris genus) duas Species habet 3, 28, 206. imbecillum Stomachum habentibus 1, 3, 42. si Urina modo liquida & pura est, modo habet quaedam Subsidientia 2, 5, 6. Sudationes, v. *abintus*. habere Sudores non per tout corpus aequales 2, 4, 12. Suspecta, v. cum *adfectivo*. facies Suturae habet maximam 8, 1, 16. & malae quoque in summa parte singulas transversas Suturae habent ibi. 18. latum vero Telum si aliquis intus in carne habuerit 7, 5, 23. ex quibus (signis) colligere possumus, morbum, etsi non interemerit, longius tamen Tempus habiturum 2, 5, 3 i. *duraturum*. & continua quoque febris habet Tempora, quibus etsi non remittit, non tamen crescit 3, 18, 23. in his, qui *Oniopia* adhuc habebunt 5, 28, 55. quum aliquod in ipsa curatione Tormentum habeat (*ozæna*) 7, 11, 2. si praecordia Tumorem mollem habent, neque habere intra sexaginta dies desinunt 2, 7, 81. *conf. sup.* maculas. is (oculus) igitur summas habet duas Tunicas 7, 7, 113 Venasque concitatas habet (aliquis) 2, 7, 61. Ventos, v. *q. i. exhibes*. si sicca aestas aquilones habuit, autumno vero imbres austrique sunt 2, 1, 37 *synon.* duosque quasi Ventriculos habet (cor) 4, 1, 13. eo genere Victus habito 3, 23, 15. quoniam aperienti Vim habent (malagmata ea) 5, 18, 54. *add.* 5, 26, 278. 5, 27, 48. 7, 26, 54. 8, 4, 40. vel Vis. aeger, si Vires habet, loco lucido; si non habet, obscuro continendus est 3, 18, 17. omnis autem ferae morbus habent quoddam Virus 5, 27, 3. qualia vivi Viscera habeamus I Praef. 70. hunc oportet varium habere Vitae genus 1, 1, 2. si mixtum Vitium habet (corpus) I Praef. 90. in his, qui ab

infantibus id Vitium habent 7, 7, 152. ne quod in gingivis palatove aliave parte oris Ulcus habeat 5, 27, 37. duos utrinque converfos Uncos habens (lamina) 7, 5, 25. mittere autem sanguinem quum sit expeditissimum. Usum habenti; tamen ignaro difficillimum est 2, 10, 42 *opp.* perito *synon.* 48. habentque (cacataporia) Usum multiplicem 5, 25, 14. Vulnus, v. *q. i. tracto*. *¶ cum Adjectivis similibusve:* habere capita Acuta, *caet. v. sup.* caput Adjectum, v. sup. falem. Aequales, v. sudores. Album, *caet. v. pus* Attonsum, v. caput. Brevius, v. iter. sic Collocata (membra) 8, 10, 85. Concitatas, v. venas. Contraria, v. sup. Difficilem, v. curationem, Dissimilem, v. rationem. Duras *caet. v. oras*, praecordia. Frigidum, *caet. v. caput*, partes. Graviores, *caet. v. inflammationes in q. i. accipio*. Hebetem, v. aciem. Imbecillum, v. partem *caet.* Stomachum. Impositum, v. *q. i. gero caet.* Inflammata, *caet. v. praecordia*. Ingentem, v. fervorem. Inhaerentem, v. Humorem. Inimica etiam habet (tremor nervorum) balneasque sudationes 3, 27, 27. Intacta, v. *q. i. servo*. Levius, v. medium. Liquidam, v. alvum. Macram, v. cutem. aperire id medicus, eosque aculeos praecidere, Necesse habet 8, 10, 106. Necessariam, v. animadversionem. Novam, v. plagam. Perpetua, v. *q. i. servo*. Praeclusa, v. ora. Praecipua, v. scientiam. Prima, *caet. v. curatio*, salus. Promtiorum, v. curationem. Propria, v. sup. Quales, *caet. v. sudationes*, viscera. Quotidianum, v. sup. Rectius, v. iter. Salutare, Simile, *caet. v. sup.* Sublime, v. caput. Subsidientia, v. sup. Suppressam, v. alvum. Suspecta, v. bona. Talem, v. plagam. Tolerabilem, v. fervorem. Hoc, Idem, aliaque plura v. in *superiorib.*

¶ cum Nominativis, vel similiter contruistis. Aedificium, v. sup. perflatum. Aegilops, v. oculum. Aestas, v. ventos. Aetas, v. aciem. Anus, v. curationes. Corpus, v. maculas, papulas, vitium. Aures, v. pus. Canalis, v. cava, foramina, moram. Caro, v. notas. Compositio, v. *q. i. continuo*. Conclavis, v. calorem. Coxa, v. dolores, sinus. Cucurbitula, v. foramen. Curatio, v. dubius. Derafum, *caet. v. ictus*. Dies, v. naturam. Dolor, v. curationem. Emplastrum, v. *q. i. continuo*: facultatem, idem. Febris, v. accessiones, circuitum, [Cc 2]

rationem, spacium, tempora. Femen, v. processus. Hiems, v. *q. i. exhibeo*. quaeritur, utrum tor Horae expectandae sint (*ad cibum dandum*), quot febrem habuerunt 3, 4, 57 i. *exhibuerunt*, praefiterunt. Humerus, v. processus. Locus, v. dolorem, dolores. Malagma, v. *q. i. continuo*, & idem. Morbus, v. finem, tempus. Omphalocoele, v. *q. i. continuo*. Os, v. excessus, sinus. Ozaena, v. tormentum. Pallilus, Pessus, v. *q. i. continuo*: & idem. Praecordia, v. tumorem. Res, v. curationem, desperationem, molestiam. Tremor, v. *q. cum adjectivo*. inimica. Vertebrae, v. sinus. Vitium, v. naturam. Ulcus, v. crustas, odorem, oras, Species. Urina, v. capillos, carunculas, obfidentia. Vulnus, v. curationem. plura v. *istidem in superioribus*.

¶ cum Particulis: & primo Adverbis. Aliter, v. habere Se. quid Intus habeant (tubercula i. *tumores cystici*) 7, 7, 6 i. *contineant*. v. sup. habeo telum. Ita 2, 10, 56. non ex toto Ita se 7, 4, 15, v. cum Se. Juxta 8, 4, 17. Male, v. *q. i. afficio*, vel Male. Naturaliter, v. cum Se. Omni modo 7, 4, 23. Prout 3, 4, 2. 8, 10, 99. Quomodo admodum se 3, 6, 15. Quomodo se 3, 6, 14. Raro 1, 3, 29. Recte se 4, 3, 22. Semper, v. Ita se. Sic 5, 26, 165. *add. cum Se.* Sicut 2, 17, 2. 3, 13, 1. Temere habitus 3, 2, 13. Tolerabilis se 6, 18, 2. qui ista nunquam sine custodia sui Tuto habuit 2, 2 extr. i. *sibi evenire sensit*.

¶ cum Praepositionibus: Cum: accetum, quod forte secum habebat 5, 27, 47. In aqua calida habendus 7, 26, 117. v. sup. *q. i. gero teneo: conf. l.* Praef. 31. 2, 7, 18. 3, 2, 1. 3, 4, 16. 3, 10, 3. 3, 18, 13. 5, 17, 9. 5, 27, 37. 5, 28, 158. 7, 5, 23. 7, 11, 2. 8, 1, 18. 8, 4, 61. deliciarum patrocini. In accusationem non merentis stomachi habent, 1, 8, 4. quarum omnium (notarum adversae valetudinis *instantis*) commune est; aliter se corpus habere atque consuevit; neque In peius tantum, sed etiam In melius 2, 2, 1. Inter ea (emplastra,) quae fracto capiti accommodantur, habent quidam id, quod 5, 19, 27. quae (manus curatio i. *catarrhæ depositio*) Inter subtilissimas haberi potest 7, 7, 115. hoc quoque (genus *herniæ*) sub eodem nomine, quo priora, habent 7, 18, 26 i. *comprehendunt*.

Habilis, e. corpus autem habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum 2, 1, 13 i. *ad valetudinem*

valetudinem conservandam vel vesti-
tuendam apertissimum.

Habitus, *us, constitutio*, quemadmo-
dum in sensu incurrit: speciatim
quoque aspectus exterior, & positi-
ra: de forma, specie, modo, quo
se corpus habet, quatum (nota-
rum instantis adversae valetudi-
nis) omnium commune est, ali-
ter se corpus habere atque con-
suevit; neque in pejus tantum,
sed etiam in melius: ergo si ple-
nior aliquis & speciosior & colo-
rator factus est, suspecta habere,
bona sua debet: quae quia neque
in eodem habitu subsistere, ne-
que ultra progredi possunt, fere
retro quasi ruina quadam revol-
vuntur 2, 2, 2. si in latus aut
dextrum aut sinistrum, ut ipsi in
usu est, cubat (*sebricitans*) cru-
ribus paulum reductis, qui fere
sani quoque Jacentis habitus est
2, 3, 1. deligari autem brachium
debet, paululum pollice ad pe-
tus inclinari, siquidem is maxi-
me Brachii naturalis habitus sit
8, 10, 59. *conf. inf.* Femur quae
sequi quisque pro habitu Corpo-
ris sui debet 1, 9, 3. *i. natura &
constitutione, add. inf.* febris habi-
tu, fereque adhibetur (balneum),
ubi summam cutem relaxari, e-
vocarique corruptum humorem,
& habitum Corporis mutari ex-
pedit 2, 17, 8. *i. exteriora, inte-
gmenta cum carnibus conjunctisque.*
multum autem eo confert & Cor-
poris & Nervorum habitus: nam
si corpus tenue, si humidum est,
si nervi infirmi, *caet.* 8, 11, 27-
28. *conf.* 7, 29, 8. neque hercule
satis est, ipsas tantum febres
medicum intueri, sed etiam to-
tius Corporis habitum 3, 5, 49.
ubi post longos morbos, totius
Corporis habitus vitiatu est 7, 2,
23. Corporis totius habitus 7,
29, 8. intus emortuo Corpori (*in-
fantis*) manus injecta, protinus
habitum ejus sentit 7, 29, 14. in-
tegrus habitus (*Corporis*) quam
corrupti (facilius sanescit a vul-
nere) 5, 26, 32. malus Corporis
habitus, καχεξία Graeci appel-
lant 2, 1, 52. ne in malum habi-
tum Corpus ejus decidat 2, 7, 5.
altera species (tabis) est, quam
Graeci καχεξία appellant, ubi
malus Corporis habitus est, ideo-
que omnia alimenta corrumpun-
tur 3, 25, 4. si malus habitus
Corporis est 3, 22, 20. conside-
randum est, num malus Corporis
habitus sit 6, 15, 1. quod (*Cor-
pus*) mali habitus est 7, 14, 29. in
totius Corporis malo habitu sic
(*hydrops*) 3, 21, 57. in his, quo-
rum Corpus mali habitus est, (*sic
gangraena*) 5, 26, 221. *add. ib.*
212, 7, 99, 4. in his, quorum Cor-

pura mali habitus sunt, (*sic the-
rioma & herpes ethhiomenos, si-
cut omnis cancer*) 5, 28, 50. *add.*
ib. 72, ex malo Corporis habitu
sit (*vitiligo*) 5, 28, 294. quod
(*vitium phthirialis*) quum ex
malo Corporis habitu fiat 6, 6,
115. malus Corporis habitus (*san-
guinis detractionem* requirit) 2,
10, 18. per omnia Femur Hume-
ro, Crus vero Brachio simile est,
adeo ut habitus quoque & decor
alterius ex altero cognoscatur 8,
1, 102-109. donec Fauces ad
pristinum habitum revertantur,
(*ex angina*) 4, 4, 16. in eodem
Febris corporisque habitus 2, 6,
18. omnis habitus Homines 2
Praef. 4. quacunque vero parte
corporis Membrum aliquod resolu-
tum est, si neque movetur &
emacrescit, in pristinum habitum
non revertitur 2, 8, 121. Nervo-
rum, *v. sup.* corporis 8, 11, 27.
neque vero in generibus Rerum
(*alimentarium*) tantummodo dis-
crimen est, sed etiam in ipsis;
quod & aetate fit & membro &
solo & coelo & habitu 2, 18, 27:
ad quem habitum deinde 37 seqq.
*referunt, quod sunt ea; quae in ci-
bum sumuntur* pinguis, macra;
jutulenta, assa, fixa; dura, molli-
a *caet.* ex qua (vena incisa)
quum Sanguis erumpit, colorem
ejus habitumque oportet attende-
re 2, 10, 49: *exponitur* mox 50,
si is crassus & niger est. neque
solum in bono Temperatuum ha-
bitu certior valetudo est 2, 1, 9
i. cataphasi Hippocr. scil. quatenus
frigidae, calidae, ferentae, plu-
viae, nebulosae nubilae, ven-
tosae, variae, *caet. sunt* tempera-
tes *ib.* 2 seqq.

Habito, *are, habitare* vero (*is de-
bet*) aedificio lucido 1, 2, 3.

Hac, *adv.* si labat (*suffusio*) & hac
atque illac movetur 7, 7, 130.

Haetenus, *adv.* haetenus non magna
mole pugnatur (*in phthisi*) si ve-
hementior noxa est, *caet.* 3, 22,
37. *i. dum hic status morbi est.*
haetenus communiter de omni
specie (*hydropis*) praecipit potest:
si vehementius malum est *caet.* 3,
21, 32. haetenus propria utrique
testiculo & velamenta & auxilia
sunt 7, 18, 7. *i. usque ad hunc lo-
cum vel spacium.* haetenus repe-
riuntur ea genera morborum,
quae *caet.* nunc de his dicam,
quae *caet.* 4, 1. Pr. *i. usque ad
hanc partem operis. conf.* 6, 7. Pr.
ac de fractis quidem ossibus haet-
enus dictum sit: moventur autem
ea sedibus suis *caet.* 8, 11. Pr.
haetenus oculorum morbi, qui
lenibus medicamentis nutriuntur:
genera Deinde alia sunt 6, 6, 121.
add. 7, 18, 7-8. haetenus in o-

culis ea reperiuntur, in quibus
caet. Ideoque ad aures transeun-
dum est, 7. Pr. haetenus.
Nunc 4. 1. Pr. ea (*vis*) haet-
enus utilis est. Quae cutis ducentem
quasi sua sponte subsequitur
5, 26, 125. *i. ad hunc gradum.*

Haedus, *i.* inter utrumque (*inter
lenes & glutinosos cibos, & sal-
sos & acres*) est 5, 28, 79. di-
scissus, & calida ejus caro sta-
tim super vulnus (*morbus venenato
factum*) impōita, (*venenum auferit
vel destruit*) 5, 27, 41. ex agno
haedove cum petiolis torum ca-
put aliquanto, quam caetera
membra, leviora sunt, adeo ut in
media materia poni possint 2, 18,
31. in petiolis capitulisque haed-
orum & vitulorum & agnorum
(*glutinosum est*) 2, 21, 2.

Haematites, *is.* lapis haematites
purgat 5, 5, 6. exedit corpus 5,
7, 4. lapidis haematitis 6, 6, 179.
lapis haematitis eloti 6, 6, 141.
quodque (*collyrium*) lapidem
haematiten habet 6, 6, 160. *conf.*
Rhod. ad Scribo. Comp. 26. p. 66.

Haemorrhoids, *idis.* serpentis genus
si haemorrhoids percussit 5, 27, 57.
Haemorrhoides quae nunc in cor-
pore vocari consueverunt, nostro di-
cuntur ora venarum sanguinem so-
lita fundere 2, 7, 48. ora vena-
rum tanquam capitulis quibusdam
turgentia, quae saepe sanguinem
fundunt 6, 18, 107. *i. caecae haem-
orrhoides, conf. in A. Aëropp.*

Haereditas, *v.* Hered.

Haereo, *ere.* quorum (*Dentium*)
pars maxillae, pars superiori os-
si malarum haeret 8, 1, 36. Dens
haerens cum summo periculo e-
vellitur 7, 12, 6. *sc. firmiter. vel
bene, ut sequitur.* si ex ictu vel
alio casu aliqui labant Dentes,
auro cum his, qui bene haerent,
vinciendi sunt 7, 12, 20. *opp. sym-
on.* inhaeret *ib.* 10. haeretque
per omne id tempus Febris 2, 7,
81. *i. permanet, inhaeret* Fibula, *v.*
postea sutura. si haesit (*Suffusio
depressa*) curatio expleta est: si
subinde redit 7, 7, 144. *opp.* com-
prehendi vero Sutura vel sibu-
la non cutem tantum, sed etiam
aliquid ex carne, ubi suberit
haec, oportebit, quo valentius
haereat 5, 26, 121. Tela quoque,
quae illata corporibus, intus hae-
serunt 7, 5. Pr. Vitis jam
haerenti 4, 4, 39.

¶ cum Particulis: Bene 7, 12, 20.
Jam 4, 4, 39. Intus 7, 5, 1. Va-
lentius 5, 26, 121.

Halicacabus & bum, *i.* halicacabi
corticis 5, 20, 10.

Hamus, *i.* Retusus. *v.* mox dedu-
ctis, & excipiendum. hamo sum-
ma tunica Apprehendatur 6, 6,
94. ab ora vel vulsella vel hamo
Apprehensam

Apprehensam tanquam habentem excidere 7, 28, 6. Contineatur, *v. posita* excipitur. Oris ductisque per reclusos hamos oris 7, 7, 167. tum minister oras vulnibus leniter Diducere manibus suis, vel etiam duobus hamis membranae interiori injectis, debet 7, 16, 9. quod consequitur is, qui neque nimium neque parum hamos ducit 7, 30, 20. quorum ubi aliquid defectum est, Excipiendum hamo recluso est 7, 5, 11. eaque tunica eodem modo duobus hamis Excipitur sic, ut a sinistro testiculus eatenus contineatur, ne 7, 20, 18. duobus hamis membranae interiori Injectis 7, 16, 9. Sum: qua proximius hamus est 7, 31, 12.

Hamulus, i. hamulum Acutum, paulum Mucrone intus Recurvaro (protrahendum est) 6, 7, 98. eique (venae) Retusus hamulus subijcitur 7, 31, 9. ¶ Adducta per hamulum vena 7, 31, 11. hamulo Apprehenso 7, 7, 125. duobus hamulis ea (tunica) juxta ipsas oras Apprehendi debet 7, 20, 13. Excipi hamulo (encanthis) & circumcidi debet 7, 7, 43. hamulo autem summum ejus foraminis Excipiendum 7, 7, 61. hamulo Excipere (tonsillas oportet) & scalpello excidere 7, 12, 26. utrinque orae hamulis Excipiendae 7, 12, 43. hamulo orae Excipiuntur 7, 31, 8. hamulo uno aut altero Excipiendum est (capitulum haemorrhoidale) 7, 30, 20. quae (vena) quo tendat, facile hamulo Extento cognoscitur 7, 31, 10. Infingere, *v. max* subijcere. Protrahendum est, *v. sup.* hamulo recluso. quas (plagae oras) Reducere hamulis facile est 7, 31, 6. tum idem medicus hamulum acutum, paulum mucrone intus recurvaro. Subijcere extremo ungui debet, eumque infingere 7, 7, 24. *add. sup.* reclusus.

Hapso, i. pulvillus, glomus, plumaceum, *Bausib*, vel simile. circumdare primum oportet (in dolore pleuritico) latus hapso lanae sulphuratae 4, 6, 9. tum (post lithotomiam) multo is (*sestus*) oleo perungendus inducendusque hapso lanae mollis, tepido oleo repletus, qui pubem & coxas & inguina & plagam ipsam contentam eodem ante se linteolo, protegat; isque subinde oleo tepido madefaciendus est 7, 26, 108-109. *vid. Nota* ad 4, 6, 9. & *Rhod. ad Scribon. Compof* 43. p. 86.

Haud. entis haud omnino adducta 7, 9, 8.

Haurio, ire. ne, quod haustum erit, devoretur 6, 9, 8.

Hebenus, i. videtur hanc facultatem (alvum molienti) habere 3, 21, 25. exedit corpus 5, 7, 1. evocat & educit 5, 12, 1. laevat id, quod exasperatum est 5, 13.

Hebes, etis. *vigore naturali destitutus*. quae (senilis aetas) sine novo vitio, tamen Aciem (oculorum) hebetem habet 7, 7, 132. quo (tumore bronchoceles) modo Caro, hebes. *caet.* includitur 7, 13, 1. in his vero (tuberculis cystitis,) quae cedunt, aut melli simile aliquid, *caet.* aut Carni hebeti & cruentae, (reperitur) 7, 6, 8. gracile Corpus infirmum, obesum hebes est 2, 1, 13. auster aures hebetat, *caet.* totum Corpus efficit hebes, humidum, languidum 2, 1, 25. gingivarum vero Offa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur 6, 15, 17 *i. invalida*. quo latiora quaque parte (Offa scapularum,) hoc hebetiora 8, 1, 66.

Hebescio, ere. aciesque ejus (pupillae) hebescit ac paene caligat 6, 6, 207. *in optimo codice Florentino, & Pinelli*, hebescit: *v. Rhod. in Lexico Scribon.* p. 391 a.

Hebero, are. quod ipsum (oleum rosae vel lac) tamen, si copiosius est (instillatum,) aciem ferreamenti hebetat 8, 3, 9 *proprie*. *i. obtusam reddit*, ignavia corpus hebetat, labor firmat 1, 1, 3 *opp. i. vigorem perdit*. auster aures hebetat 2, 1, 25. *εαρνακίας ποιεί* Hippocr. calor omnis mentem hebetat 2, 1, 27 *γνώμης τάρκωσιν ποιεί* Hippocr.

Hedera, ae. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 11. *conf.* 8, 10, 111. hedera cum rosa & aceto 3, 20, 14. bacca hederæ (cortice liberata,) conjuncta in ejus (dentis exesi) foramen, dentem findit 6, 9, 26. potest proficere in altero genere sacri ignis) Nigra hedera ex vino austero cocta: ac, si celeriter malum serpit, non aliud magis proficit 5, 28, 87.

Helenium, i. ad discutienda ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime potest 5, 11, 1.

Ἡλιοτρόπιον, s. herbae solaris, quam *ἡλιοτρόπιον* Graeci vocant 5, 27, 53. *v. Herba solaris*.

Hemina, ae. *nominat. v. Mellis*, Olei, Picis, Tritici, Vini. heminae *genit.* singulorum heminae tertia (pars) 5, 19, 63. heminam, *v. Aceti*, Olei, Picis. non ultra heminam aquae assumere (oportet) 4, 2, 61. heminā *ablat.* *v.*

[C e 3]

Olei, Passi, Salis, Vini. heminae *nominat. plur.* olei & aceti singulae heminae 5, 19, 4. mellis heminae tres 5, 25, 23. passi heminae tres usque eo coquuntur, donec 5, 25, 39. passi quum dulcissimi tres heminae ad unam coquuntur 6, 10, 16. passi heminae tres 6, 7, 35. heminas: re. & tota die ac nocte duas vel tres heminas aeger bibet 3, 19, 15. aceti heminas tres 5, 18, 29. 5, 19, 26. olei heminas tres 5, 19, 56. per infrequentes dies circa singulas heminas (*aquae in aceto*) emittendum 7, 15, 9. heminis *ablat.* olei tribus heminis 5, 19, 53. cum passi tribus heminis 6, 6, 144.

Ἡμικριταῖος, ov. id genus (febris) plerique medici *ἡμικριταῖος* appellant 3, 3, 9 ubi id generis tertianae est, quod *ἡμιπύλαϊον* medici appellant 3, 8, 1.

Ἡπάλικος, η, dv. *ἡπάλικόν* Graeci vocant (morbum jocinoris) 4, 8, 1.

Herba, ae. etiam imperitissimae gentes herbas aliisque prompta in auxilium vulnorum morborumque noverunt I Praef. 2. quae libet herba ex refrigerantibus 3, 10, 5. unde etiam locus fabulae factus est, per parentes id (*in laeso oculo*) herba restitui. quod per se sanescit (*in columbis*, *pallumbis*, *hirundinibus*) 6, 6, 222. herba Beticana vel Cantabrica vel Centauration vel Agrimonia vel Trixago vel Personata 5, 27, 67. utiles etiam in quibuscunque viribus (infantientium) herbae duae sunt, Solanum & Muralis 3, 18, 30. *conf.* fuccus expressus. herbam Mentastrium cum suis radicibus evelli debere 6, 9, 29. simul reprimunt & refrigerant. herba Muralis, (parthenium vel perdicium appellant:) serpillum, pulegium, ocimum. herba Sanguinalis, quam Graeci *πολύγονον* vocant: portulaca, papaveris folia, *caet.* 2, 33, 6. ex cerussa (medicamentum,) cui contritae herbae Muralis fuccus sit adjectus 4, 24, 25. major (papula) commodissime Murali herba tollitur, si super eadam trita est 5, 28, 290. herba Sanguinalis, *v. paulo ante* herba muralis. utilis in hepatico morbo est 4, 8, 10. sanguinem supprimit 5, 1, 2. herbae Sanguinalis succum cum rosa (infundere *in aurem*) 6, 7, 54. succo aut herbae Sanguinalis aut acaciae adjecto 6, 7, 57. herbam Sanguinalem ex aceto vel plantaginem esse 3, 22, 44. *ἐπιπυκνίς* post lenticulam recte herba quod

que sanguinali vel viridi coriandro curatur 5, 28, 258. Singulae 5, 27, 68. herba Solanum, v. herba muralis. bibere autem oportet herbae Solaris, quam *ἡλιωτρόπιον* Graeci vocant, semen, vel certe folia, ex vino 5, 27, 53. ex herba Stoechade (potio) 2, 9, 16.

Hercules, *adv.* neque hercules istud antiqui medici nescierunt I Praef. 104.

Hercule, *adv.* neque hercule 3, 5, 40. 3, 9, 8. 5, 27, 33.

Hereditas, artis. cui (praediviti famem timenti in infania) subinde falsae hereditates nunciabantur (*ad metus levandos*) 3, 18, 33.

Heri: unde Hesternus, a, um. isque (cibus) esse debet cum pane hesterno 1, 3, 54.

Hernia, *ae.* *ἰντεροκήλην* & *ἐπιπλοκήλην* Graeci vocant; apud nos indecorum, sed commune his, herniae nomen est 7, 18, 13.

Ἐρπης ἦλος: ulcus, quod *ἐρπητὰ ἐσθιδόμενα* Graeci vocant, quia celeriter serpendo, penetrandoque usque ad ossa, corpus vorat 5, 28, 48. *grattatur in seqq.* in his, quos *ἐρπης* urget ib. 55.

Hibernus, v. sub Hiems.

Hibiscus, i. nocte cataplasmata calefacientia imponere (oportet,) maximeque hibisci radicem ex vino coctam 4, 24, 14.

Hic, haec, hoc. *de propius antecedente*, ille *de remotiore*: convenit, alium dandum cibum laborantibus, si hoc; alium, si illud verum est I Praef. 37. *add. ib.*

92. quum per hoc siccescere eas partes opus sit, per illud exhausti opus non sit 7, 7, 181. caeteri venti, quo huic vel illi (*astro vel aquiloni*) propiores sunt, eo magis vicinis his illisve affectus faciunt 2, 1, 26. quo deinde propius huic illive figurae vulnus est 5, 26, 30. *conf.* Ille.

Hic, ille, in distinguendis: sine quo nemo mortalium reperire possit, cur hoc quam illo potius utatur I Praef. 31. sive hac de causa concoctio interdicat, sive de illa ib. 63.

de proxima ex duobus pluribusve praecedentibus: cur enim potius aliquis Hippocrati credat quam Herophilo? cur huic potius quam Asclepiadi? I Praef. 47. si humerus loco suo non est, maior in eo ipso sit macies, quam in brachio, maior in hoc, quam in manu 8, 11, 22. cum aqua multa nuces amaras, apsinthium, anisum (potui dare oportet,) sic, ut pars huius minima sit 3, 24, 8. adjecti etiam intubi succo & mentae, sed huius minima

parte 4, 5, 36. amarae nuces cum alio, sic ut huius pars tertia sit, paululumque his croci adjiciatur 5, 22, 7. ingerendumque Tubinde in eas est calidum oleum & vinum, magisque hoc 8, 10, 392. ammoniacum, bdellium, quod in omnia idem, quod ammoniacum potest, sed hoc valentius est (*scil.* bdellium) 5, 5, 3. hoc vel *ablat.* *scil.* ammoniacum, vel *nominat.* *sc.* bdellium. *conf. ib.* 1 & 4.

de paulo ante dictis: sanitatem aegris medicina promittit. haec nusquam quidem non est I Praef. 1-2. neque enim credunt, posse eum scire, quomodo morbos curare conveniat, qui, unde hi sint, ignoret I Praef. 23. neque vero inficiantur, experimenta quoque esse necessaria: sed ne ad haec quidem aditum fieri potuisse. *caet. ib.* 29. ex quibus quia quam maxime pertinere ad rem concoctio videtur, huic potissimum insistant *ib.* 35. etiam sapientiae studiosos maximos medicos esse, si ratiocinatio hos faceret *ib.* 49. *conf. ib.* 5. 6. 7. 48. 107 *his*: 7, 76. 63. *caet.* interdum exulceratione in his partibus facta & per malam curationem his oris sanescendo junctis 7, 28, 3. 1, 2, 20, 23. 1, 5, 5. neque ignorare hunc oportet, quae sit *caet.* I Praef. 86. *sc.* medicum hunc oportet varium habere vitae genus 1, 1, 2 *i. eum* semper quam plurimum (cibum capere prodest) dummodo hunc concoquat 1, 1, 5. *caet. caet.* auripigmentum, quod *ἀρπυξίων* a Graecis nominatur: huic autem & sandarachae in omnia eadem vis, sed validius est 5, 5, 1. *in uno commate*: quae (resina) denti circumdata hunc solvit 6, 9, 27. *de tota re proposita*: & haec quidem inter eos parum constant I Praef. 37. & ob haec quidem I Praef. 32. praeter haec I Praef. 40. haec autem cognosci experimentis *ib.* 64. haec similiaque *ib.* 57. *add. ib.* 87. 47-74. hoc salvo 3, 5, 30. expositis simplicibus facultatibus dicendum est. quemadmodum misceantur, quaeque ex his fiant 5, 17, 1 *scil.* *mixtis*. miscentur autem varie, neque huius ullus modus est *ib.* 2. haec communia sunt, & hoc quidem commune est, & haec quidem communia sunt, *caet.* v. Communis.

de remotioribus: apud Graecos aliquid magis quam in caeteris nationibus exculsa est (medicina) ac ne apud hos quidem a prima origine I Praef. 3. non pos-

se vero comprehendi (naturam,) patere ex eorum, qui de his disputarunt, discordia I Praef. 47 *i. istis* obscuris causis & naturalibus actionibus, has latentium rerum conjecturas *ib.* 62. *conf. ib.* 40. post febrem experiri (oportet) balneum & vinum; magisque, si horrore sublato, haec (*sc.* febris) superest 3, 13, 3. nonnunquam spiritus eo cum humore quasi bullante prorumpit, maximeque, si hunc ore ille continuit 7, 4, 11 *sc.* spiritum. ne quum adduci uncus coeperit, calculus iatus effugiat: hic in o. ram vulneris incidat 7, 26, 51. hic *sc.* uncus *caet.* *conf.* Ille, 18. *de proximo & remoto in uno loco*: ac reliqua quidem membra lentius intendenda, & lenius in his ossa in suam sedem reponenda sunt: his vero (*ante dictis* femoribus aut humeris) neque intendi nervos, neque ossa tractari, satis expedit 8, 10, 84-85.

de iis quae ex praecedentibus intelligenda sunt: neque enim se dicere, consilio medicum non egere. & irrationabile animal hanc artem (*sc.* medici) posse praestare I Praef. 62. tum in masculis iter urinae spaciosius & compressius a cervice huius (*sc.* vesicae urinariae) descendit ad colem 4, 1, 36. *conf.* 1, 4, 11 *seqq.* 1, 5, 3, 12, 6. 4, 7, 8, 4, 10, 5, 6, 6, 196. *caet.*

Hic de praegressis, ille, iste, *caet.* de sequentibus: hae gravissimorum vulnerum curationes sunt: sed ne illa quidem negligenda, ubi 5, 26, 266. & haec quidem inter eos parum constant: illud vero convenit, alium dandum cibum, si *caet.* I Praef. 37. haec communia sunt: illa propria; si quidem humerus fractus est, *caet.* 8, 10, 40. his propriae ad singula membra pertinentibus, rursus ista communia sunt: primis diebus faeces, deinde *caet.* 8, 10, 73.

de secuturis: igitur hi, qui rationalem medicinam profitentur, haec necessaria proponunt, abditarum & morbos continentium causarum notitiam, deinde evidentium, *caet.* I Praef. 22. evidentes vero (causas) has appellant, in quibus quaerunt, initium morbi calor attulerit, an frigus, *caet.* I Praef. 32. quae (medicamenta) hoc modo sunt: ex malo Punico dulci succo exprimitur, *caet.* 6, 10, 4 *seqq.* illinendaque ulcera hoc medicamento: passu *caet.* *ib.* 15 *seq.* constat (medicamentum) ex his: alumine scissili squama aeris rubri, *caet.*

caet. 6, 14, 1. add. 5, 16, 239. 6, 10, 8, 6, 17 2. caet. item Hi, qui de sequentibus & praegressis in uno loco: haec (praedicta) enim vel praecipue lienem coërent: quod animadversum est in his animalibus, quae apud hos (ante distos) fabros educata exiguis lienens habent 4, 9, 9.

¶ Hic & iste de praegressis iisdem uno in loco: non ex his fieri morbos dixit, quoniam & alii & idem alias post ista non febricitarent I Praef. 87.

¶ syn. ille, is, iste. itaque is, cui hoc (caput) infirmum est, per aestatem id bene largo canali quotidie debet aliquandiu subjicere 1, 4, 8. his communia sunt 4, 4, 24. illis communia sunt 4, 4, 4. membrana semper inter has Venas est, ac neque periculum affert, & filo comprehensas illas abunde tener 7, 22, 14. super has injiciendum latiore linteo ceratum est, quod eas contineat 8, 10, 20. eaque cum vino conterenda sunt, & id (erysipelas) his illinendum 5, 26, 240. conf. I Praef. 55-56. 1, 4, 11-12. -13, -14. 6, 6, 221 coll. 223. neque hercules istud antiqui medici nescierunt, sed his contenti non fuerunt I Praef. 104. ille sollicitari debet, cui haec nova sunt, aut qui ista nunquam sine custodia sui tuto habuit 2, 2, 10. conf. Ille, 15. Ille.

¶ i. idem. non sequitur, ut, quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat: possunt enim quaedam subesse corpori. - quae vel in alio non sunt, vel in hoc alias non fuerunt I Praef. 93-94.

¶ loco substantivi repetendi. modo in febre, modo sine hac 4, 2, 8. sanguis omnibus notus est: sanies est tenuior hoc 5, 26, 67. modo cum sono, modo sine hoc 8, 15, 15.

¶ i. talis, hujus generis, caet. ob quam (humoris nimiam abundantiam) ne ulcera quidem in his aegris facile sanescunt 3, 21, 6 se. hydropticis. quod animadversum est in his animalibus, quae apud hos fabros (ferrarios) educata, exiguis lienens habent 4, 9, 9 speciatim pro aegris, vel valentinariis, & univse pro nomine, vel re, de quibus praecipitur: hunc oportet varium habere vitae genus 1, 1, 2 i. talem sanum hominem 1. ex his igitur 1, 2, 2 i. imbecillis 1. illud tamen in his servandum est, ut 3, 5, 35 se. praecipitur, regulis. his communia sunt, quod propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit (spiritus) 4, 4,

24, his, aegris. vel difficilis respirationis generibus. caput hujus quoque cubantis sublime esse debet 4, 4, 94. hunc casum ejus (pulmonis) subsequitur tussis, caet. 4, 7, 3 de peripneumonia. tanto valentius in his est (medicamentum,) quanto minus in his vitii est 5, 28, 291 his se. papulis. in his quoque iisdem lenibus medicamentis ex muliebri lacte utendum: cibus vero his, qui 6, 6, 111 in his, i. talibus aegris. add. ib. 113. 116. & saepissime.

¶ i. praefens. ex his, quae prima parte hujus voluminis posita sunt, intelligi potest 8, 16, 2. medicamentis vero iisdem opus est, quae prima parte hujus capitis exposita sunt 8, 9 extr. inferendum huic operi meo credidi 4, 4, 18.

¶ in peculiari animadversione, q. d. quod bene notandum, & quidem, idem, & sim. neque esse crudele, sicut plerique proponunt, hominum nocentium, & horum quoque paucorum suppliciiis remedia populis innocentibus saeculorum omnium quaeri I Praef. 45 i. & quidem, eorumque, eorundemque. salutis humanae praesidem artem, non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre il. 66, paulum cibi, sed hujus idonei, gustandum 1, 3, 52. nihil tuto reponi posse praeter digitos & plantas & manus, dixit; atque in his quoque diligenter esse agendum, ne 8, 25, 5. similiter.

¶ hic ipse, i. & simul: protinus infania timenda est, ubi expeditior alicujus, quam sani fuit, sermo est, subitanea loquacitas orta est, & haec ipsa solito audacior 2, 7, 60, in hoc statu boni medici est, ostendere, quam nulla spes sine sanguinis detractioe sit; facerique, quantus in hac ipsa re metus sit 2, 10, 21. gestationum lenissima est navi, caet. acrior, vehiculo: vehementior, in alto mari navi; atque hae ipsae & intendi & leniri possunt 2, 15, 7. atque ex his ipsis (pomis) firmiora, quae succosa, quam 2, 18, 18. incipiam ab infania, primamque hujus ipsius partem aggrediar, quae caet. 3, 18, 2 i. ejusdem, & hujus vel ejus quidem. quod (genus, i. dolor coxae) ut alias partes liberat, sic hanc ipsam quoque affectamprehendit 4, 22, 3. aut non accipiunt curationem, aut ita per hanc ipsam deformantur, ut 7, 9, 1. protinus considerandum est, lapide, an ligno, anferro, an alio telo percussum sit os;) hoc ipso (telo) laevi an aspero, caet. 8, 4, 5-6.

¶ hic ipse aliter: perinde ut in hac

ipsa re I Praef. 75. hoc ipso pejus id tempus est, quod 3, 5, 17 i. ex hac ipsa ratione. ut cutis hoc ipso extenuetur, quo extenditur 7, 4, 33. tutius tamen est, hoc ipso ordine tria remedia, vomitus, alvi ductionis, vini potus, caet. tentare 3, 14, 6 i. praedicto ordine. subinde admonendus (melancholicus,) in his ipsis rebus quae sollicitant, cur non potius lactitiae quam sollicitudinis causa sit 3, 18, 63. necessarium est, non quoties liber, desiderare, sed quoties necesse est, ut haec ipsa mora in consuetudinem ferendi oneris intestina deducat 4, 16, 7.

¶ hic idem, v. in idem. hic, Qui caet. hoc, quod 6, 6, 178. hi qui I Praef. 22. 46. 102. 2, 1, 16. 39. 2, 7, 36. 4, 5, 20. caet. hi, quos 5, 28, 309. haec, quae I Praef. 50. 2, 8, 7. 8. his, qui I Praef. 11. 55. 1, 5, 4. 6, 11, 17. minus tamen periculosum his est, qui; quam qui 5, 26, 186. his, quae fem. 2, 8, 8. his, quae I Praef. 52. 66. 84. 105. 1, 3, 58. 1, 6, 2. 2, 2, 3 bis. 10. 2, 3, 9. 2, 6, 41 bis. 4, 2, 21. 23. 4, 3, 6. 4, 4, 92. 4, 5, 19. 34. 6, 11, 1. 15, 23. his, quos 1, 5, 1. 3, 9, 15 bis. his, quas I Praef. 40. 6, 13, 5. his, quibus 2, 7, 13. 20. 3, 18, 29. has, in quibus I Pr. 32. caet.

¶ Aliquis, is, Qui, caet. hic, aliquis, is; huic 1, 3, 6. si quis, huic 1, 3, 23. si quis, hunc I Praef. 65. 1, 3, 28. alicui, huic 1, 3, 11. eum, qui, hunc 1, 3, 22. qui, huic 1, 3, 27. quem, huic 1, 2, 9. caet. cuicumque, huic 6, 6, 197. si hunc ore ille continuit 7, 4, 11.

¶ Prior, hic, pro ille, hic: priori rei, huic 5, 26, 280. priora, hoc 6, 6, 43. 6, 11, 12.

¶ Hic 1, 1, 3, 7, 26. 56. Haec nominat. sing. I Praef. 2, 1, 2, 11. 2, 3, 10. 4, 2, 44. 4, 4, 20. 4, 9, 9. 6, 18, 3, 7, 27. 24. 8, 1, 107. caet. Hoc nominat. I Praef. 37 bis. 4, 19, 28. 5, 28, 270. 6, 6, 61. 152. 7, 26, 38. caet. Hujus I Praef. 5, 13. 2, 7, 25. 4, 4, 94. 4, 17, 6. 5, 17, 2. caet. hujus ipsius 3, 18, 2. conf. hujus Generis, hujus Modi, & sim. Huic 4, 1, 13. 4, 2, 54. 55. 4, 4, 44. 4, 5, 11. 4, 2, 8. 4, 16, 11. 4, 17, 4. 5, 26, 133. 5, 28, 200. 6, 6, 104 (forte leg. hic) 196. 197. 220. 6, 14, 5. caet. Hunc I Praef. 65. 86, 1, 1, 2. 5, 4, 5. 2, 5, 20, 3. 6, 9, 27. 7, 4, 11. 7, 7, 19. 7, 10, 2. 8, 10, 24. 35. caet. Hanc 2, 1, 52. 4, 5, 20. 4, 6, 5. 6, 16, 2. 8, 4, 15 bis. 8, 6, 7. caet. Hoc accus. 7, 7, 181. Hoc ablat. male. I Praef. 94. 4, 6, 15. 5, 26, 67. Hac I Praef. 20.

108. 1, 10, 11. 4, 2, 8. 6, 10, 10.
6, 14, 2, 7, 20, 3, 8, 6, 2. v. In.
Hoc ablat. neut. 1 Praef. 31. 1, 8,
7, 1, 9, 5, 4, 4, 43. 5, 18, 74. 5.
23, 261. 6, 7, 8. *quasi adv. v.*
inf. Hi v. sup. hi. Qui: add. 6,
10, 14. 7, 4, 4, 7, 18, 2, 7, 26,
62, 8, 1, 38, 8, 7, 9, 8, 13, 2. Hae
1, 3, 37, 4, 4, 49, 6, 6, 7, 6, 11,
7, 7, 1, 120, 7, 18, 24, 36, 38, 43.
7, 19, 36, 41. caet. Haec nominat.
plur. 1 Praef. 37. 57. 64. 67. 74.
87. 1, 3, 38, 83, 1, 10, 9, 2, 2,
10, 2, 4, 8, 2, 6, 35, 2, 7, 59, 4,
2, 47, 4, 4, 80, 4, 6, 14, 15, 4, 9,
11, 5, 28, 191, 6, 6, 144, 6, 8, 4,
6, 16, 1, 7, 19, 48, 8, 10, 22, 40,
8, 11, 15, caet. sic tamen haec,
(sc. sunt, simil.) ut 2, 1, 7. conf.
2, 6, 3. haec tentari possunt, ut
6, 8, 4. haec duo 1 Praef. 8.
haec eadem 5, 22, 3. eadem haec
1 Praef. 33. in quo omnia haec
sunt 2, 8, 23. Horum eruditissi-
mus 7 Praef. 11. ceratumque ex
aliquo horum 3, 19, 7. horum al-
ter 8, 1, 53. horum (aegrorum)
4, 4, 88. 5 Praef. 4 sc. medica-
mentorum (ossium) 8, 8, 20, 7,
12, 36 sc. hominum: conf. Ali-
quid. Nihil. Quicquid. Quodli-
ber. Utrumlibet. Harum 4, 22,
2, 6, 6, 221. His dat. 1 Praef. 40.
2, 1, 40, 4, 4, 24, 4, 10, 5, 5, 21,
12, 5, 22, 7, 5, 16, 186, 5, 28,
259, 6, 7, 42, 6, 9, 6, 14, 6, 10,
6, 6, 14, 6, 6, 17, 2, 7, 7, 158 bis.
159, 7, 18, 13. caet. omnibus au-
tem his vulneribus 8, 10, 86. Hos
1 Praef. 49. caet. 3, 23, 6, 6, 6,
18, 6, 11, 12, 7, 7, 114, 7, 26, 75
omnes: caet. apud hos 1 Praef. 3.
inter hos 6, 6, 176. Has 1 Praef.
32, 4, 2, 42, 6, 8, 17, 7, 12, 46,
7, 14, 4, 8, 10, 98. in has 7, 4,
25. inter has 2, 6, 8, 2, 7, 31,
6, 6, 133, 7, 22, 14. per has 4, 2,
42, 7, 5, 34. Haec accus. plur. 1
Pr. 22, 2 Pr. 2, 4, 7, 12, 5, 28, 308. caet.
haec omnia 4, 2, 46. ad haec 1
Praef. 29. 96. inter haec 2, 6, 1,
2, 8, 27. intra haec 1 Praef. 34.
ob haec 1 Praef. 32. 73. per haec
3, 24, 10. v. per. post haec 2, 7,
74. 75. v. post. praeter haec 1
Praef. 40, 2, 1, 53, 2, 2, 4, 2, 4,
23, 2, 6, 6. caet. His ablat. 1
Praef. 104. 120, 1, 1, 49, 4, 2, 1,
18, 21, 23, 35, 4, 4, 14, 4, 5, 19,
21, 4, 6, 21. caet. ab his 1 Praef.
6, 52, 84, 92. ab omnibus his 1
Praef. 48. de his 1 Praef. 47. ex
his 1 Praef. 12. 38. 51. 87 bis,
90, 2, 7, 53. 4, 5, 34. in his 1
Praef. 105. 107. 109, 2, 8, 28, 3,
5, 35, 5, 28, 291 bis: 6, 6, 111,
6, 9, 8. 7 Praef. 5, 7, 7, 152. 153.
in his 1. horum 8, 10, 24. sine
his 4, 6, 13. caet.
¶ hique 4, 2, 8, 4, 17, 1, 5, 20, 19.
haeque 5, 28, 22. 6, 8, 16. 8, 1,

59. hisque 4, 19, 21. 5, 18, 43.
44. 73. 5, 25, 28, 6, 7, 45. 7, 17,
3, 7, 27, 34. 7, 29, 43, 8, 2, 3.
¶ hic *pos. nomen conjunctum:* atem
hanc 1 Praef. 14. (hanc artem 1
Praef. 62. haec ars 1 Praef. 79.)
disciplinam hanc 1 Praef. 13.
scientiam hanc 1 Praef. 51. ani-
madversionem tantummodo hanc
habet necessariam 6, 16, 2. cura-
tio haec 8, 4, 27. partesque hae
7, 18, 43. aut compositio haec 5,
19, 60. (aut haec compositio 5,
19, 67. 68.)

¶ hic *postremum in commate:* fere
vero primo per vulnus exit haec:
deinde caet. 7, 27, 26. sc. urina.
soluta alvus, &, quae sequuntur
hanc, tormina 2, 1, 52. modo
ingens calor, modo initio hunc,
modo inflammatio, modo exulce-
ratio afficit 4, 5, 2 sc. stomachum.
idem efficiunt compositiones hae,
quae 5, 26, 290. levant enim do-
lorem haec, & mitiora ulcera
efficiunt 4, 15, 12. in quo (me-
dicamento) erant haec: aerugi-
nis p. * caet. 6, 6, 142. qui ra-
dit haec, audacter imprimere fer-
ramentum debet 8, 2, 10. sanies
est tenuior hoc, varie omilla caet.
5, 26, 67. ingerendumque subin-
de in eas est calidum oleum, &
vinum: magisque hoc. 8, 10, 92.

¶ abundat. dolent autem (testicu-
li) in idibus & inflammationi-
bus tunicarum, quibus hi conti-
nentur 7, 18, 2. in vesica vero
(calculi) non tuto vel hi conqui-
runtur vel attrahuntur 7, 26, 62.

Hujusmodi, caet. v. inf.

Hac, v. sup. Hoc adv. v. inf.

Hic, heic, adv. quae quoties po-
tuerit, non, quae hic nascuntur,
sed quae inter aromata afferuntur,
significabo 3, 21, 26 hic, i.
e. in nostris regionibus. i. in hoc
rei, morbi, caet. statu 2, 11, 15.
4, 6, 20. 6, 6, 140. 6, 18, 115.
7, 5, 4, 8, 25, 2. atque hic quo-
que 2, 17, 22: 3, 21, 18. 6, 6, 99.
6, 10, 18. 7, 19, 38. hic quoque
3, 4, 49. 3, 18, 52. 4, 4, 10. 5,
28, 101. 6, 6, 74. 6, 18, 52. 7,
7, 43. 82. 7, 21, 5. 6, 7, 26, 67.
7, 33. 3, 8, 10, 101. 108. hic, ibi
opp. 2, 17, 22. 3, 1, 13. hic quo-
que, ut alibi opp. 6, 6, 74. illic;
hic opp. 7, 5, 4. hic de remotiore,
ibi de propiore 1, 13.

Hiems, mis. saluberrimum ver est,
proxime deinde ab hoc hiems 2,
1, 1, quos affectus inducat 2, 1, 22.
inimicior senibus hiems 2, 1, 41.
omnique resolutioni nervorum
ad medicinam non idonea tempo-
ra sunt hiems & autumnus 2, 8,
123. melior tamen (ad curanda
mola chirurgica non urgencia) autu-
mnus quam hiems vel aestas est
7, 7, 38. nisi hiems est 1, 2, 7.

si hiems est 3, 24, 16. 4, 8, 15.
6, 18, 127. hieme 1, 3, 13, 32,
41. 74. 2, 1, 6, 37, 40. 2, 13, 6,
3, 4, 28. 3, 18, 56. 5, 26, 147.
Ante hiemem 7, 7, 35. Per hie-
mem 1, 2, 8. 2, 1, 20. 4, 4, 97.
4, 20, 24. 6, 8, 15. 8, 10, 105.
hieme Appropinquante 2, 8, 128.
Prima hieme 1, 3, 2. a Prima
hieme 2, 1, 35. si hiems Sicca
septentrionales ventos habuit 2,
1, 32. tota hieme, quae Proxi-
ma est 2, 1, 37.

Hibernus, a, um. ex Frigore hiber-
no 5, 28, 95. hibernum Solem
habente (aedificio) 1, 2, 3. Tem-
pus autem anni & autumnale &
hibernum vitandum est 7, 14, 31.

Hilaris, e. ex phreniticiis alii hil-
ares, alii tristes sunt 3, 18, 8
opp. parcius tamen in his (frictio-
ne utendum est,) qui nimis hil-
ares; quam in his, qui nimis
tristes sunt 3, 18, 31 opp. si Ima-
gines fallunt (phreniticum,) ante
omnia videndum est, tristes an
hilaris sint 3, 18, 67 opp. pri-
mum residere hilari Vultu, per-
cunctarique, quemadmodum se
habeat (aeger, periti medicis) est
3, 6, 5.

Hilaritas, atis. dementis hilaritas
3, 18, 76. omnibus etiam cum
quadam hilaritate insipientibus
(necessarius est vomitus) 2, 13,
2. in tristitia, in hilaritate (phre-
niticorum) 3, 18, 67 opp.

Hinc, adv. i. ab hoc loco: atque hinc
ad dextra recurvatum (colon in-
testinum) 4, 1, 30. hinc hume-
rus incipit 8, 1, 73. i. ab hoc sam-
pore: leniter ambulare (opus est)
hinc considerare 3, 16, 1. unctio-
nes fricationesque (necessariae)
hinc perfundi frigida 4, 5, 25. i.
ab hac re: in ea parte (medici-
nae) quae manu curat, evidens
est, omnem profectum, ut ali-
quid ab aliis adjuvetur, hinc ta-
men plurimum trahere 7 Praef.
7. sc. a chirurgica parte, a manuum
opera.

Hio, are. ubi hiat (aeger) 2, 6, 12.
Hippocr. habet labra resoluta & pen-
denta. cum hiant Ore vaporem
excipere 6, 9, 30. eluere Os cre-
more lenticulae (oportet,) & in-
ter haec hiare 6, 13, 3. intume-
scit extrinsecus maxilla, ut Os
hiare non possit 7, 22, 15. infe-
rioris (Palpebrae vitium est,) quo
parum sursum attollitur, sed
pendet & hiat 7, 7, 103. si latius
hiat (Plaga) 5, 26, 174. synon.
late patet 173. hiant scilicet su-
per Plagâ 7, 7, 99. si Rima hiat
aliquantum 8, 4, 49. si Vultus
hiat 7, 26, 129. compressa vul-
va, conquiscescere; hiant, leniter
trahere oportet (infantem) 7,
29, 20.

Hircus

Hircus, unde **Hircinus**, 1, um. sic laborantes (nyctalopii) oportet sanguine jocinoris, maxime hircini, sin minus caprini; ubi id assum coquitur, excepto: atque edi quoque ipsum jecur debet 6, 6, 215. sevi vel taurini vel hircini 5, 19, 39.

Hirundo, dinis. quum harum (avium) **Acies** (*oculorum*) extrinsecus laesa, interposito tempore in antiquum statum redeat, celerissimeque hirundinis 6, 6, 221. vulgo audio, si quis Pullum hirundinum ederit, angina toto anno non periclitari 4, 4, 17. Sanguis columbae & palumbi & hirundinis (purgat) 5, 5, 3. huic (oculo sic laeso, ut sanguis in eo suffundatur,) nihil commodius est, quam Sanguine vel columbae vel palumbae vel hirundinis inungere 6, 6, 220. eorum (f. earum) ergo Sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissime tueretur; hoc ordine, ut sit hirundinis optimus, caet. 6, 6, 223 seq. Stercus hirundinis adurit 5, 8, 2.

Histrion, onis. histrionis (*medici*) est, parvam rem attollere, quo plus praestitisse videatur 5, 26, 13.

Hoc, adv. quo magis autem necessaria pars erit, quae tractabitur, hoc quoque majori periculo subiecta est 7, 7, 39. add. 8, 1, 66.

Hoedus, v. **Haed**.

Homo, minis. repertis deinde medicinae remediis, homines de rationibus eorum differere coepisse I Praef. 58. hominem protinus animam amittere ib. 69. confecti medicum, ut hominem crudeliter jugulet ib. 70. homo adhibendus est, qui vulnus exfugat 5, 27, 32. sicut de pecoribus proposui, hominibus quoque scabie laborantibus opitulantur 5, 28, 272 dist. Aetas ejus hominis 2, 8, 119. per hominis Aetatem 4, 2, 6. cujusunque is (homo) Aetatis est 2, 8, 95. Alvim sani hominis 2, 3, 10. omnis Habitus homines 2 Praef. 4. quae Morfu fiunt (vulnera,) interdum hominis (sc. rabiosi) caet. 5, 27, 2. id enim ex Viribus hominis colligendum est 2, 14, 20. totam denique Vitam hominis infestit 7, 7, 150.

i. corpus humanum: quicquid sudore hominem resolvit 2, 1, 17. ex his, quae in homine sunt, is (sanguis) celerissime vel calefcit vel refrigerat 4, 3, 6. conf. 1, 3, 30. cell. 29, 2, 6, 40. alvus si vehementius fluit, aut saepius ducitur, hominem infirmat 2, 12, 5. ac sic uno flexu modico in primum dato, caeteris negotiis hor-

mo & rectus insistit, & alioqui ad necessaria opera curvatur 8, 1, 57.

i. aliquis, subjectum: omnem etiam laborem facilius vel puer vel senex, quam insuetus homo sustinet 1, 3, 5 synon. insuetus aliquis 6. quae cadavera melius, quam vivus & vulneratus homo, repraesentant I Praef. 1118.

i. aeger. eo quoque disci, quod, qui diversa de his senserint, ad eandem tamen sanitatem homines perduxerint I Praef. 53. synon. ab omnibus his aegros perductos esse ad sanitatem 48. quin etiam morborum in iisdem hominibus aliae atque aliae proprietates sunt ib. 114. in eodem morbo (*epilepsiae*) si homo ex improvviso concidit 2, 8, 95. quodsi vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere hominem jugulare est 2, 10, 32. idque quum ita per triduum factum est, tutus esse homo (*a rabioso cane demorsus*) a periculo putatur 5, 27, 17. tutum hominem praestabit, (quisquis id vulnus, *serpentis morsu factum*, exfluxerit) ib. 36. eadem ergo vi, verisimile est, spissescentem quoque intus humorem hominis ab eo (aceto) discuti, & sic dari sanitatem ib. 49. sanguinem homini (*a rabioso cane admorso*) mitteri, non alienum est 5, 27, 11. ipsique homini permittendum est, ut sic ea (membra fracta) collocata habeat, quemadmodum minimum laeduntur 8, 10, 85. homo (*cui humerus fractus est*), collocatur alto sedili, medicus autem humiliore adversus 8, 10, 40. dist. add. 2, 4, 22. 2, 6, 31. 40. 2, 7, 79. 2, 8, 119. 2, 10, 43. 2, 14, 20. 3, 18, 33. 4, 2, 38. caet. Is homo 5, 27, 38. 6, 18, 11. 7, 7, 21. 7, 18, 18. 8, 4, 1. ejus hominis 2, 8, 119.

i. medicus: est circumspecti quoque hominis, & novare interdum & augere morbum, & febres accendere 3, 9, 19. est enim prudentis hominis, primum eum, qui servari non potest, non attingere, caet. 5, 26, 11.

i. Diligentes homines I Praef. 57 accus. Tenuis homo, Plenus, Calidus, Frigidus, Madens, Siccus, 1, 3, 30 opp. Inexercitatus, Exercitatus homo I Praef. 115. Febricitantem hominem 3, 9, 10. Idem: eundem quidem hominem 7 Praef. 18. in iisdem hominibus I Praef. 114. ne aut Imbecillum hominem nimis digerant (gestationes,) aut Humili desint 2, 15, 6. Imbecillus homo, iturus in balneum 2, 17, 16. Imbecillis hominibus rebus infirmis opus est: mediocriter Firmos - Robustis caet. 2, 18, 52. per innume-

[D d]

rabiles homines 2, 6, 40. Insuetus homo 1, 3, 5. Intemperantes homines apud nos 2, 16, 5. homo Ipse 8, 15, 13. Ipsique homini 8, 10, 85. hominibus scabie Laborantibus *dist.* 5, 28, 272. qui Nocentes homines a regibus ex carcere acceptos, vivos inciderint I Praef. 41. hominum Nocentium, & horum quoque Paucorum, supplicii caet. ib. 45. v. Plenus, Plenior, caet. in homine Praedivite 3, 18, 33. homo Praevalens & Peritus 7, 26, 27. Pronum, v. colloco. Rectus 8, 1, 57. Resupinus 7, 7, 21. 7, 26, 8. Rubellus, v. sup. Rubicundis nimis hominibus (aqua frigida infusa prodest) 1, 9, 7. Sanus homo 1, 1, 1. Sani hominis 2, 3, 10. qui quum disputant, quemadmodum Sanis hominibus agendum sit I Praef. 112. quum persequeretur ea, quae Sani homines in imbecillitate partis alicujus facere deberent 4, 2, 10. quo (loco) quemadmodum Sani, neque firmi homines se gerere debent, praecipimus 2, 15 extr. in homine parum Sano 2, 7, 58. Spirante homine I Praef. 69. adhuc Spirante homine ib. 71. in hominibus Studiosis literarum 3, 18, 38. Supinus, v. colloco. Torum hominem 4, 15, 13. Vivus & Vulneratus homo I Pr. 118. neque quicquam esse stultius, quam quale quid Vivo homine est, tale existimare esse Moriente, imo jam Mortuo I Praef. 68. crudele (esse,) Vivorum hominum alvum atque praecordia incidi I Praef. 66. etiam Unus homo potest 8, 10, 11.

i. abundat. fricatio quum omnibus vererebris hominum utilis sit, tum iis caet. 4, 3, 13.

Humanus, a, um. neque id evitare humana Imbecillitas in tanta varietate corporum potest 2, 6, 43. quo periculo nullum humanum Membrum vacat I Praef. 106. Salutis humanae praesidem artem I Praef. 66.

Hora, ae. ante Aliquot horis 2, 12, 19. datur Antelucanis horis 3, 5, 21. si Duabus horis integer futurus esset aeger 3, 4, 53. add. *inf. cum* interpono. ibique (infra stomachum) Duabus aut Tribus horis continendae sunt (cucurbitulae) 4, 5, 30. Eadem hora cibi servata 3, 23, 13. ex Octo autem & Quadraginta horis fere Sex & Triginta per accessionem occupat (hemitritaeos febris) 3, 3, 8. si venter Omnibus horis profluat 2, 8, 102. Paucae, v. *inf. cum* intra. Plures, v. *cum* Interpono. Quarta, v. *postea* inter. manere ibi non amplius Sex horis debet (malagma) 5, 18, 13. Singulae, v.

CAM

cum interpono. Tertia, v. *inf.* *cum* circa. quaeritur, utrum Tot horae expectandae sint, Quot febrem habuerunt; an satis sit, primam Partem earum praeteriri 3, 4, 57. idque, si vires patiuntur, ante meridiem Tota hora; post meridiem Semihora fieri oportet 3, 21, 43. ante accessiōnem autem Tribus Quatuorve horis dandum caet. 3, 20, 20. *conf. inf. cum* interpono. Triginta, V. *inf. cum* in.

¶ Ante aliquot horis 2, 12, 19. Circa tertiam horam 4, 25, 1. porrigiturque febris (hemitritaeos) In horas viginti quatuor, & triginta sex 3, 8, 3. pejor est (somnia,) qui inter quartam horam & noctem, quam qui a matutino tempore Ad quartam (accedit,) 2, 4, 2. Intra paucas horas 1 Praef. 18.

¶ *cum Verbis*: Exspecto, v. *sup.* post cibum Intermittenda hora 3, 22, 40. sorbere vini cyathum, Interpositā horā sumere iterum 3, 19, 18. Interpositis duabus horis 7, 26, 105. Interpositis pluribus horis 6, 5, 8. singuli cyathi vini singulis Interpositis horis (dandi) 4, 5, 35. Interpositis deinde tribus horis 4, 17, 5. Servata, v. *sup.* eādē h. simul ac Transit hora, qua concidit (epilepticus) 3, 23, 10.

Hordeum, i. de granis vel semine. mali succi est 2, 21, 1. quum simul contrita sunt alcyonium, thus, hordeum, faba 5, 28, 309. 2 similitudine hordei 7, 7, 7. Farina hordei, v. Farina, & Cataplasma. Panis fermentatus, idēque vel ex milio vel ex hordeo (alienus stomacho est) 2, 25, 2.

Hordeaceus, a, um. hordeacea vel ordeacea farina, v. Farina. alvum movent Panis fermentatus, magisque, si cibarius vel hordeaceus est 2, 29, 1.

Horreo, ere, si nondum aeger. Aquam horret 5, 27, 24 i. *hydrophobia correptus est*. eo quod Cruentatem maxime horrebant (in febribus antiqui) 3, 4, 7. optimum itaque est utrumque experiri, & habere eum (pheniticum,) qui Tenebras horret, in luce; eum, qui Lucem, in tenebris 3, 18, 16.

Horror, oris. frigus (in febribus) voco, ubi extremas partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intremis 3, 4, 11. si major Abcessus; horror, atque etiam febricula permanet 5, 28, 146. Aquilo horrores excitat 2, 1, 23. nonnunquam (in carbunculo) horror aut febris oritur, aut utrumque 5, 28, 5. ex hoc (Frigore) horrores tremo-

resque nascuntur 1, 9, 5. Frigus horrorem in Febribus excitat 2, 1, 28. omnibus, qui ante Febres horrore & tremore vexantur, necessarius est (vomitus) 2, 13, 2. fere talis horror (in Febribus periodicis) ab his oritur, quae biliosa in stomacho resederunt 3, 12, 8. per Tempus horrores 3, 12, 10. si Inordinati horrores accedunt (post excisum calculum) 7, 27, 2 alias vagi. Subitus horror 2, 8, 55. Talis 3, 12, 8. horror Validus 4, 2, 4, 4, 8, 3.

¶ *cum Verbis*: si proximo quoque circuitu (febris) atque Accessit (horror) 3, 12, 9. si Inordinati horrores Accedunt 7, 27, 2. ea quoque assumpta calorem movent, qui horrorem non Admittit (in febre) 3, 12, 12. horror autem eas fere febres Antecedit, quae certum habent circuitum & ex toto remittuntur 3, 12, 1. ante horror, tum febris Discutienda 5, 12, 6. saepe enim sic (vomendo) Discutitur ib. 9. eo quoque modo (in solio residendo) saepe is Discutitur ib. 11. jam horrore Discusso 3, 15, 14. v. Excitatio, vel *supra*. horror ipse (febrilis) per eadem, quae supra praescripta sunt, Expugnandus 3, 15, 15. febrem autem ardentem - subitus horror Exsolvit 2, 8, 55. donec horror Finiatur 3, 12, 18. v. Naescor, vel *supra*. interdum sic (ex aqua frigida corpore pertractato in lentis febribus) evenit, ut horror Oriatur 3, 9, 4. *conf. supra*. vel Orior. Permanet, v. *supra*. si nihilominus horror Persuperit 3, 12, 15. si tardius horror Quiescit 3, 12, 19. etiamsi horror Redit 3, 12, 17. si ibi (in solio) quoque Senserit (horrorem febricitans) 3, 12, 11. Sum: horror validus est (in hepatitis) 4, 8, 3. Tollo: si horrore sublato, haec (febris) superest 3, 13, 3. Vexari, v. in *supra*.

¶ *cum Particulis*: incipiunt (quarantae febres) fere Ab horrore 3, 3, 6. aliae enim (quotidianae) protinus a calore incipiunt, aliae a frigore, aliae Ab horrore 3, 3, 10. & in his quidem febribus, quae certum circuitum habent, duo balnei tempora sunt. alterum, Ante horrorem, caet. 2, 17, 14. si cui Cum horrore febris accessit 3, 15, 2. quum primum aliquis inhorruit, & Ex horrore incaluit 3, 12, 7. Post horrorem vomitum elicere (oporere) dicit, si tertiana febris est 3, 14, 4.

Horror, ari. si accessit (nervorum) distentio in epileptica insultu, non utrique mittendus est (sanguis,) nisi alia quoque horrantur 3, 23, 8. i. indicant.

Hortus, i. urinam autem movent, quaecunque in hortu nascuntur boni odoris sunt 2, 31, 1.

Huc, adu. i. ad hoc, in hac. rubrum quoque emplastrum - huc Aptum est 5, 19, 51. etiam huc potius Confugiendum est 2, 11, 14 i. ad *chondritularum applicationem*. quive ex atra bile huc Deciderunt 3, 21, 61 i. in hydropem. huc autem & earum venularum, caet. i. curationem Distuli 7, 31, 2. fere post longos morbos vi pestifera huc se Inclinat (sc. in eam dolor) 4, 22, 3. quae propterea huc Partientia supra posui 5, 28, 214. ¶ huc, illuc: atque ita lectus huc Et illuc manu impellendus 2, 15, 8. huc Ex illuc se inclinans (processus condyloides inferioris maxillae) 8, 1, 35. ab utraque parte huc Atque illuc volutum (intestinum colon) 2, 1, 29. oculi quasi resoluti huc illucque moventur 5, 26, 53. ipse oculus convulsus est, ut is - huc illucve sine ratione moveatur 6, 6, 206. sive corpus huc illucve conversum (fuit) 7, 18, 14. prout ossa huc illucve se dederunt 8, 16, 8. haec ipsa fortuna huc illucve discedit 7, 3, 8. mobilia, simul atque digito huc Vel illuc impelluntur 7, 7, 13.

Hujusmodi, tanquam adu. hujusmodi casum 2, 7, 47. in hujusmodi febre 3, 7, 26. hujusmodi lecti altera pars incidenda, caet. 7, 9, 9. Hujuscemodi. hujuscemodi medicamen 5, 28, 15.

Humanus, v. sub Homo.

Humerus, i. per omnia semur humero simile est 8, 1, 108. in hac casu quaedam similitudo est femori & humero 8, 20, 2. quod in femore humerove sic fiet, si 8, 1, 89. inter septimum & vigesimum & quadragesimum (diem sanescunt) humeri & femora (fracta) 8, 7, 21. communia etiam quaedam (sunt) humeris, brachiis, femoribus, cruribus, caet. 8, 10, 1. similes ex magna partecausus curationesque sunt humeris & femoribus 8, 10, 1. ideoque ab humeris femoribusque metus mortis est 8, 25, 2. hinc humerus incipit 8, 1, 73. ei junctus cubitus 8, 15, 2. sicut cum humero cubitus (committitur) 8, 1, 112. ad humerum partis ejusdem (dextra) 4, 8, 2.

¶ Caput, Capita, v. v. & *inf.* tumidus, mollis, caet. inferius, superius, particula, processus, sedes, sinus, inferi. Casus, v. paulo *supra*. Curationes, v. paulo ante. eadem aetas (tenera) prodest & in coxas Dolore & humerorum 2, 8, 34. difficilis aequae curatio est in eadem aetate, (post 40 annum.)

num,) ubi humerorum Dolor vel ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit *caet.* 2, 8, 120. humerorum Dolores, qui ad scapulas vel manus tendunt, vomitu atrae bilis solvuntur 2, 8, 40. quum in humeris alitise commissuris Dolor aliquis exortus est 4, 23, 2. *conf. eum* ad. si humerus Loco suo non est, major in eo ipso sit Macie, quam in brachio 8, 11, 22. Medulla, *v. inf.* si id (vulnus) Musculi femoris aut humeri senserint 8, 10, 77. *v. Nervi.* in cubito autem tria coire Ossa, humeri & radii & cubiti 8, 16, 1. ut recipere (capitulum) spatia ligueneae cavum) Particulam aliquam ex capite humeri possit 8, 15, 8. humerus vero (fractus) quoque in periculum venit 8, 10, 80. inferius (humeri caput) duos Processus habet, Inter quosquod medium est, magis etiam extremis partibus sinuatur 8, 158. *add. ib.* 81. *vel inf. sinus.* eoque sit, ut capite ligni caput humeri impulsum, in suam Sedem, modo cum sono, modo sine hoc, compellatur 8, 15, 15. Similitudo, *v. sup.* in summo capite (cubitus) duobus quasi verticibus extantibus in Sinum humeri, quem inter duos processus ejus esse propoli, se inserit 8, 1, 81. *conf. ib.* 78. rotundo & leniter cavo capite (radius) exiguum humeri Tuberculum recipit, quod ibi nervus & cartilagine continetur 8, 1, 80. si quod in humero Vitium est, ex altero brachio (sanguinem mittendum esse) 2, 10, 39.

¶ cum Adhæsis: hinc humerus incipit extremis utrinque capitibus *v. Tumidus, Mollis, sine Medulla, Cartilaginofus:* Medius, Teres, Dorsus, Medullifus 8, 1, 73: leniter Cavus in priorem & anteriorem, Gibbus in posteriorem & posteriorem partem 74. si Dexter humerus ducendus est, si Sinister 8, 10, 44. *add. 45.* vincto Imo humero 8, 10, 43. si is (humerus) inferior est (jugulo fracto) *caet.* sin autem Superior est 8, 8, 9-10. Inferius (humeri caput) 8, 1, 78. Superius humeri caput *ib.* 77- majore parte extra id (scapularum os) situm, nervis deligatur *ib.* Similis, *v. sup.* super talos, Summosque humeros 4, 4, 92.

¶ cum Verbis: si Adductus ad latus sit (humerus) 8, 15, 12. humerus autem in priorem partem Adducendus est 8, 8, 8. *v. Artollos.* Cogo *i. compello.* Conjici in. Confero. Contineo *i. retineo.* Curo, si in aliam Delapsus est (humerus) 8, 15, 2. *i. luxatus. v. Deligati.* Duci. Exeido *de luxatis.*

Extendi. Extensari. si quidem humerus Fractus est 8, 10, 40. ubi in vicinia cubiti humerus Fractus est 8, 10, 51. Fracto humero 8, 16, 12. *conf. sup. ab initio.* Impono, *v. paulo inferius cum in.* si in partem priorem humerus Incidit 8, 15, 17. *i. luxatus est.* hinc humerus Incipit 8, 1, 73. ne postea suspensum aliter, atque quum deligabatur, humerum Inclinet (id, quod afficitur) 8, 10, 48. superius autem humeri caput-scapularum Ossi inseritur 8, 1, 77. non sic, ut membrum aliud Intenditur 8, 10, 40 (humerus fractus.) *v. Moveri.* Propelli. Repostro humero 8, 15, 20. *v. Danesco, vel in super.* Sinuatur, *v. sup.* processus. Situm, *v. superius humeri caput.* Sum: si humerus loco suo non est 8, 11, 22. Suspensum aliter, atque quam deligabatur, humerum 8, 10, 48. Vinctus hac ratione humerus 8, 15, 22. Vincto imo humero 8, 10, 43.

¶ cum Particulis: fereque id (jugulum,) quod a pectore est, super id, quod Ab humero est, in posteriore partem inclinatur 8, 8, 2. quum latum os scapulatam Ab humero recedit 8, 11, 2. Ab humeris femoribusque metus mortis est 8, 25, 3. (si cum vulnere loco mota sunt) idemque (dolor in hepatide) ad latus dextrum & ad jugulum humerumque partis ejusdem pervenit 4, 8, 2. summa costa Contra humeros sita est 8, 1, 58. sicut Cum humero cubitus (committeritur) 8, 1, 112. sursumque ad ejusdem partis arem Cum humero porrigi non potest (cubitus) 8, 15, 2. dextra vero cubitum Cum humero attollere (medicus debet) 8, 15, 19. quum De humeris dixerim 8, 20, 1. si quod In humero vitium est 2, 10, 39. quum In humeris alitise commissuris dolor aliquis exortus est 4, 23, 2. imponuntur (ea) In humero partis ejus, quod dens dolet 6, 9, 19. In eo ipso (humero) 8, 11, 22. Super talos summosque humeros 4, 4, 92.

Humilis, *e. Calceamentis humilioribus utendum* 8, 22, 7. resupinus collocandus est (*ager,*) sic, ut Caput humile sit 7, 16, 103. homo collocatur alto Sedili, medicus autem humiliore adversus 8, 10, 40. *puerperia* autem vocantur humilia thymio durioraque (Tubercula) 5, 28, 127. *translate:* quæ (genera gestationis) adhibenda sunt & pro viribus cuiusque & pro opibus, ne aut imbecillum hominem nimis digerant, aut humili desint 2, 15, 6. *i. pauperi.*

Humor, oris. *synon.* liquor 7, 21, 11. quo factio (*i. bronchocele aperta,*) siue humor est, profuit: siue quid densius, digitis educitur 7, 13, 3. *opp.* quotiescunque non adjicio, quod genus humoris adjiciendum sit, Aquam intelli volo 6, 6, 131. *conf.* 6, 6, 49. humor aquæ similis *vid. inf. i. fluida corporis:* vere tamen maxime, quaecunque humoris motu novantur, in metu esse confuerunt 2, 1, 14. utiliaque hæc genera (sudorem sicco calore eliciendi) sunt, quoties humor intus nocet, isque digerendus est 2, 17, 4. *conf. 1. pr. 106. in infante intus emortuo* 7, 29, 24. 25. *i. sanguis:* ex quo evenit (sub ictu calvariae,) ut humor ad membranam (duram matrem) quidem descendat, exitum vero non habeat 8, 4, 46. *conf.* 5, 27, 44. *i. urina* 3, 21, 30. *synon.* pituita 6, 6, 123-134-135. *conf. inf. i. succus mali Punice:* malum ipsum super prunam imponere (oportet,) quod, dum humor intus est, non adurit 4, 19, 26. *i. oleum:* humor ex amarioris nucibus aut ex nucleo mali Persici expressus 6, 7, 15. *i. lene crystallina oculi:* sub his gutta humoris est, ubi albo similis, aqua videndi facultas proficitur: *apud medicos* a Graecis nominatur 7, 7, 126. igitur vel ex morbo vel ex ictu concrevit humor *caet.* isque paulatim indurefcens interiori potentiae (videndi) se opponit (in suffusione *s. cataracta*) *ib.* 127. *i. potulentum:* dixit, saepe interiore parte humorem non requirente, os & fauces require 3, 4, 19. *synon.* 18 potio. *add.* 3, 6, 5. *coll.* 4, *ib.* 9, 4, 2, 66 & 4, 12, 5. *opp.* cibi 5, 27, 47. *i. sorbitio & similis materia fluida:* cibis autem fabricantibus humidus est aptissimus, aut humori certe quam proximus, - maxime, que sorbitio 3, 6, 32. *i. decoctum:* ficus pinguis vel in multo, vel in aceto & melle (coquitur,) ex quibus quum ficus discocta est, is humor percolatur 6, 9, 11. homo in aquam demittetur, in qua marrubium decoctum sit, aut cupressus, aut myrtus; idemque humor clystere intus adigetur 7, 27, 10. *conf.* 5, 25 13. 6, 18, 27. *i. medicamentum quod instillatur* 6, 7, 14. *cell.* 13. *i. fluidum excrementitium in variis morbis vitiose, ut in universum* 1. Pr. 106. 5, 28, 74. Aurium humor 2, 1, 42 in infantibus tenerisque adhuc pueris: in sono aurium 6, 7, 84. humor in Bronchocele 7, 23, 2-3. 5, 28, 108. qui ex Carie fertur 8, 2, 20. habere humorem glutinosum Dentibus inhaerentem in morbo

morbo 2, 4, 7. qui Distillat in catarrhis 4, 2, 41. *synon.* pituita ib. 42. caet. v. distillo & destillo: & inf. in ophthalmia. in Epilepsia 3, 23, 27. in Epinyctide 5, 28, 250. in Hernia, & quidam hydrocele 7, 18, 23 seqq. 7, 21, 11 seqq. in omphalocele 7, 14, 4, 14, 27. in Hydrope 3, 21, 6, 45, 55, 59, 62, 7, 15, 8, 11. in Impetigine 5, 28, 281. in Meliceride 7, 6, 9. in Ophthalmia 6, 6, 123-134-135, 7, 7, 149: 174: *synon.* pituita. in Pernionibus 5, 28, 97. in Porriginis 6, 2, 7. in Pustulis 5, 28, 67, 233, 250. in Scurra 5, 28, 103. in Vitiliginis specie leuce 5, 28, 303. in Ulceribus 5, 26, 217, 244, 5, 28, 45, 49, 97, 208, 211, 250, 6, 18, 16, 8, 9, 30. in Veneribus 5, 26, 126, 8, 5, 21. pituita eo (in stomachum) se humore aliquis Aquae similis confert 2, 12, 11. modo humor aliquis Melli Aquaeve similis includitur (tumore bronchoceles) 7, 13, 1. per quae (foramina favi s. ulceris *anpisi*) fertur humor glutinosus, subpallidus, crassitudinem Mellis aut Visci referens, interdatum Olei 5, 28, 211. Mucos similis humor (in ulcere *theriomate* est) 5, 28, 45. ruptis pustulis (sacri Ignis) ulcus continuatur, humorque exit, qui esse inter Sanienem & Pus videri potest 5, 28, 67. nonnunquam humor exit, qui referre vel Pus vel Sanienem videtur 5, 28, 97.

¶ humor ejus (impetiginis) Albidus est 5, 28, 281. si humor Albidus (exit ex leuce) 5, 28, 303. quum omnibus febricitantibus nimius h. Alienus sit 3, 6, 9. v. Alienus, quum fere sit humor Aliquis, qui modo ipsum oculum, modo angulos aut palpebras exasperat 6, 6, 190 de scabris oculis. humor Aliquis aquae similis 2, 12, 11, 7, 13, 1. h. Aliquis melli similis 7, 13, 1. donec inde (ex aere) h. Aliquis expulset 6, 7, 84. quum h. Aliquis ibi (sub ora palpebrae) subsit 7, 7, 78. si quid prodit humoris 6, 6, 190. si quid humoris superest (post paracentesin in aescite) 7, 25, 13. si quod intus humoris concreverit (sub sutura vel fibula vulneris) 5, 26, 126. in pastillo tantum arida medicamenta Aliquo humore janguntur 5, 17, 13. si quis Alius non pinguis humor accessurus est (ad emplastrum faciendum) 5, 17, 14. adjecta paulatim vel aqua vel Alio humore 6, 6, 49. h. Aquae similis, v. in super ore humor Calidus cum medicamentis aliquibus continetur 6, 9, 4. Crassitudinem mellis caet. referens, v. in *praeceps* selt. v.

Frequens. h. Glutinosum 2, 4, 7. h. Glutinosus 5, 28, 40, 208, 211. Idem h. 7, 27, 10, 25. Is: ei h. 7, 18, 25. eum h. 6, 7, 26, 7, 21, 13. isque 7, 7, 127. coque h. 6, 18, 27. Lenis humor 6, 11, 3. meliceridi Liquidior humor (u b est) 7, 6, 9. humor aut nullus postea feretur, aut Mediocritis 8, 2, 20. h. Melli similis, v. sup. humore quam Minimo (utendum erit) 4, 2, 66 i. potu. considerari debet, purumne id sit, quod provolutum est (ex ano vel ore vulvae) an humore Mucoso circumdatum 6, 18, 123. h. Multus 5, 28, 45, 49. Multus h. 7, 21, 11. qui Multus 8, 5, 21. non Multus 5, 28, 97. Nimius h. 3, 6, 9. non Nimius h. 7, 18, 29. febris, quae humorem Noxium absumat 5, 28, 74. Nullus h. 3, 6, 5, 5, 26, 244. humor aut Nullus postea feretur, caet. 8, 2, 20. ex nigro ulcere humor pallidus fertur, malique Odoris est 5, 26, 217. balneum, atque Omnis humor alienus est (in hydrope) 3, 21, 21 i. omnis generis. incoquitur, donec Omnis humor consumatur 5, 18, 67 i. totus. h. Pallidus 5, 26, 217. Perniciosus 3, 23, 27 i. materia peccans, non Pinguis h. 5, 17, 14. humore non Pingui 5, 17, 17. Plus humoris 3, 21, 30. h. Purulentus 5, 28, 208. Quicquid intus humoris est 7, 7, 11. h. Quidam 8, 9, 30. Similis aquae, melli, mucos, v. sup. Spissescens intus h. 5, 27, 49. colore humoris Suo similis (exulceratio) 5, 28, 250. h. Subpallidus 5, 28, 211. Tenuis h. 6, 6, 134. humore Tenui 7, 7, 149. h. Universus 4, 12, 5.

¶ cum Substantivis: humoris nimia Abundantia 3, 21, 6, ad omnem Coitum humoris emolliendum 5, 18, 68. quod Genus humoris adiciendum sit 6, 6, 131. Gutta humoris 7, 7, 126. Itinerum per quae humor ferebatur 7, 7, 174. Locus (humoris) 7, 18, 27. humoris Motu 2, 1, 14. Sedes ejus (humoris) 7, 18, 32. ac ne ei quidem humori, qui inter tunicas est, una Sedes est 7, 18, 25.

¶ cum Verbis: v. Absumo. Abundo. Accedo. Assumo. Attollo. Avertio. Bullio. Cedo. Circundo. Circumfuso. Cito. Coëo. Cogo. Concreasco. Consisto inter. Consumo. Contineo, si. ore. Contraho in. Corrumpto. Deprehendo. Descendo ad. Destillo & Distillo. Digerio. Diluo. Discutio. Dissipo. Distendo. Do. Educo de medicamentis. Effundo. Emitto. Erumpo. Evoco. Exaspero. Excedo. Excerno. Exeo. Exprimo. Expsumo. Extraho. Fero. Fluo. Incresco.

Induresco. Inflo. Inhaereo. Ma-deo. Misceo. Muto. Nocco. Percolo. Persevero. Prodeo. Profluo. Prorumpo. Refero. Repello. Reperio. Reprimio. Requiro. Revertor. Sequor. Subeo. Subsideo. Subsum. Sum: sive humor est, profluat; sive caet. 7, 13, 3. inter, intus, juxta, sub, caet. Superfluo. Utor.

¶ cum Particulis: Ex humore (intelligitur) 8, 5, 21. Intus, v. concreasco, nocco, persevero, spiflesco, sum.

Humidus, a, um. v. Cataplasma. Cibus. Coelum. Corpus. Fittula. Fomentum. Pustulae. Sal. Tullis. Ulcus. Ulcuscula. Vlnus. opp. siccus i. Pr. 86. 1, 3, 29, 2, 18, 30, 4, 4, 27, 4, 4, 55 coll. 58. 5, 28, 262. opp. aridus 5, 28, 246, si autem humidum (est, quod provolutum est ex ano vel ore vulvae) 6, 18, 125. *synon.* humore mucoso circumdatum 123. si in humidis omne vitium est 1 Pr. 25 i. si ex humoribus corporis humani omnes morbi nascuntur. corpus humidum i. fusculentum: v. corpus. alii humidi (sunt,) alii sicciores 1, 3, 29. si humida est (tussis) 4, 2, 55 i. pituitam facit vel citat 52. v. tussis. incipiendum est ab humidis, maximeque aqua multa 4, 4, 16 i. fluidis, quae assumantur. ex qua ipsa (pustula) quod exprimitur. humidum est 5, 28, 245 *synon.* humor 243. corpus Humidius 2, 13, 7. pustulae oriuntur, quaedam Humidiores, quaedam sicciores 5, 28, 262 de scabie. ulcuscula sunt aut aridiora aut Humidiora 5, 28, 246 opp. humidum. Magis. an Magis siccum corpus ejus sit 1 Pr. 86. Nimis humido coelo 2, 18, 45. Nimium humidum ulcus 5, 26, 194, 195.

Humido. are. humidant autem corpus labor minor quam ex consuetudine, frequens balneum, cibus plenior, multa potio, caet. 1, 3, 63. Vulgo humellant, v. opp. siccant 65. sed veti. ead. habent, humidum. faciunt.

Υαλοειδής, dis. eoque cavo continet (arachnoïdes tunica oculi). quiddam, quod a vitri similitudine υαλοειδής Graeci vocant 7, 7, 122 i. vitreus humor.

Υδροειδής, s. υδροειδής Graeci appellant 4, 2, 9: genus morbi, quod humorem in caput contrahit ib. 28. ubi & priore loco tractatur.

Υδροκήλη, ης. Graeci communiter nomine, quicquid est, (humoris inter tunicas testicularum). υδροκήλην appellant 7, 18, 26. tractatur ib. 23 seqq. 7, 21, 11 seqq. *synon.* hernia aquosa 7, 21, 11 *argum.* Υδροφθίμα.

Υδροφθία, *us.* solet autem ex eo vulnere, (quod morsu rabiosi canis factum est,) ubi parum occursum est, aquae timor nasci: *υδροφθίαν* Graeci appellant 5, 27, 18, quo loco tractatur.

Υδρωψ, *ωπος*. in *υδρωπω*, quam Graeci vocant, incidunt 3, 21, 1. Hydrops, opis. qui ex quartana in hydropa deciderat 3, 21, 31. tractatur eo cap. 7, 15. *conf. synon.* Aqua inter cutem.

Hydropicus, a, um. *tantum substantivum*: si materia extrahenda est, ut in hydropico 5, 18, 4. aquam his, qui hydropici sunt, emitti oportere 7, 15, 1. illa (hy drocephalo affecto) cum hydropicis communia sunt 4, 2, 29.

Hyoscyamus, i. 3, 33, 7. Hyoscyamus, i. 3, 18, 43. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 7. quidam somnum moliantur (in phreniticis) potui dando aquam, in qua papaver aut hyoscyamus decocta sint 3, 18, 43. si hyoscyamus (aliquis ebibit) 5, 27, 80. Corticis hyoscyami 5, 18, 64. hyoscyami Folia cum ovi vitello cocta 6, 6, 87. hyoscyami Radix vel in posca vel in vino mixto coquitur *caet.* 6, 9, 6. hyoscyami Seminis 5, 25, 5. hyoscyami Succus 6, 7, 46. hyoscyami Succus dimidia minor portio 6, 7, 45.

Hypericum, i. hyperici *genit.* 5, 20, 18, 5, 23, 15.

Υπό την εα, κα. species hydropis 3, 21, 5.

Υπόχυσις, *ισ.* suffusio. quoque, quam Graeci *υπόχυσις* nominant 6, 6, 200. v. Suffusio.

Hypocistis, idis. exedit corpus 5, 7, 2. hypocistidis succi *genit.* 5, 23, 7, 18.

Hyssopum & Hyssopus, i. hyssopum mali succi est 3, 21, 3. alienum stomacho test 2, 25, 4. urinam mover 2, 31, 1. sensus excitat 2, 32, 2. *ii.* hyssopum *nominat.* 4, 2, 38, 4, 6, 16, 4, 8, 10, 4, 9, 11, 4, 17, 3, 7. contritum 4, 17, 3. aqua mulla, in qua hyssopum decoctum sit 4, 6, 16. hyssopum ex aqua mulla 4, 17, 7. aqua, cum qua vel Hyssopus cocta, vel contrita capparidis radix sit 4, 4, 29. hyssopi *genit.* 5, 25, 27. potio hyssopi 4, 5, 6. paulum hyssopi contriti 5, 18, 216. hyssopum esse debet. 1, 3, 50. hyssopum cum mulla aqua decoquere 4, 4, 11. in potionem autem hyssopum dare (oportet,) cum quo ficus arida sit incocta 4, 7, 6. oportet autem hyssopum altero quoquo die bibere 4, 4, 53.

I.

Jaceo, ere, alterum (ovum) jace- re in aqua bene calida debet 6, 18, 84. quae (iris) in aceto quam acerrimo jacere per viginti dies debet 5, 18, 71. *de homine cuban- te, vel in latus aut dorsum prostra- to*: quum conqueiscit aliquis aut jacet, interdum ex toto desidit (*enterocoele*) 7, 18, 17. si in latus aut dextrum aut sinistrum, ut ipsi in usu est, cubat (*febricitans* aliquis,) cruribus paulum redu- ctis; qui fere sani quoque jacen- tis habitus est 2, 3, 1 *i. in lecto ad quietem & somnum compositi.* peculiariter de aegro: ubi supinus aeger jacet, porrectis manibus & cruribus 2, 4, 1 *synon.* cubat 2, 6, 11. num sine sensu quasi dormiens jacuerit (is, cui calvaria percus- sa) 8, 4, 2, si diutius aut jacet, aut aliqui jacere consuevit (fe- mina quae ex hysterica suffocatione prostrata est) 4, 20, 5.

¶ jacens i aeger, tertium auxilium est, imbecillitati jacentis cibo vino- que succurrere 3, 19, 12.

¶ ad rem pertinet, Corpus recte ja- cere (*post lithotomiam*) 7, 27, 7. *conf. postea* in transversum, omne autem Membrum, quod cum vul- nere loco motum, neque reposi- tum est, sic jacere convenit, ut ma- xime cubantem juvat, *caet.* 8, 25, 9.

¶ Extentis jacere feminibus & cru- ribus oportet 7, 27, 30. In aceto; In aqua, v. a principio, ab ea parte, in quam natus (fractus) jacet 8, 5, 2 *i. concidit.* aut In trans- versum jacet (corpus infans in utero emortui) Recte, v. *sup.* cor- pus. Sic, Sine sensu, Supinus, v. in *superiorib.*

Jacio, unde.

Jactus, us. in morbo hepatico ini- micus est 4, 8, 14.

Jactura, ae. usus quoque necessario jactura sit 7, 9, 2.

Jacto, are. jactare brachia & cru- ra (mali morbi testimonium est) 2, 4, 6, mutare debere regiones, & si mens redit, annua pere- grinatione esse jactandos (insa- nientes antea) 3, 18, 81 *i. in mo- tu & agitatione habendos.* quum in omni fere medicorum volumine atque sermone jactentur (*ea Voca- bula*) 6, 18, 2 *i. usurpantur crebro.*

Jactatio, onis. jactatio corporis (in febre) 3, 9, 6. quae (remis- sio febris) etiam immoratur, & jactationem fervoremque corporis, quem *ζέως*. Graeci vocant, minuit 3, 11, 8. quum frigus subit, sive aliqua jactatio 4, 13, 19 *synon* corporis morus 18.

Jam, adv. moriente homine, imo jam mortuo I Pr. 68. ad ulti- ma vero jam ventum esse, testan-

[D. 4. 3.]

tur nares acutae, cohaesa tem- pora, *caet.* 2, 6, 2. eam (cutem) jam emortuam esse 7, 2, 23. *conf.* 2, 6, 35. *caet.* jam triduo 2, 6, 5. a verbo suo *disjunctum*: jam ad fa- nitatem inclinantibus (morbis) I Pr. 90 pro jam inclin. cibo ve- ro jam paulo pleniori uti licet 1, 3, 81. jam inflammatione orta 5, 26, 164. *caet.* postpositum suo ver- bo: incipiente vero jam pube 2, 1, 46 pro jam incip. extenuato jam corpore 2, 8, 101. quod per- purgatis jam repletisque ulceri- bus necessarium est 5, 26, 281. *add.* 3, 5, 20. 38, 3, 6, 43. 5, 27, 30. 7, 2, 6. *caet.* interpositum binis vocibus: quinto jam die, quanta inflammatione futura est, se ostendit 5, 26, 166. major jam parte 8, 1, 64. tota jam tunica 7, 20, 21. *i. nunc*: si vinctus aliquis (in- faniens,) dum levari vinculis cu- pit, jam se sanum fingat 3, 18, 12. & jam sine dolore profluens urina) 4, 20, 22. *add.* 7, 8, 7. 8, 4, 5. *i. tunc*: quod (os pectoris) valens ac durum a faucibus incipit, ab utroque latere lunatum, & a prae- cordiis, jam ipsum quoque cartilagine (*xiphoide*) mollium, ter- minatur 8, 1, 62. *i. supra, antea*: quatenus medicamentis agendum sit, jam explicui 7, 7, 148 *scil.* 6, 6, 15 *seqq.* adulta quomodo curanda sint, jam explicui 7, 7, 180 *sc.* 5, 27, 87 *seqq.* quod semper eodem modo servandum esse, jam posui 7, 17, 5 *sc.* 7, 2, 26. jam Alias: suffusionis jam alias feci mentionem 7, 7, 115. poly- pum vero *caet.* praecipue Recte curari, jam alias posui 7, 10, 1 finito vitio quemadmodum agen- dum esset, jam Alias superius ex- posui 7, 30 extr. quum jam Ante misera conditio vulneris sit, tamen id interdum majus diu- terniusque faciat 8, 10, 103. jam diu 2, 17, 12. interest, sine tumore is (dolor) sit, an tumor cum calore, an tumor jam Etiam occalluerit 4, 24, 10. jam Non, *i. non amplius*: is- que propter imbecillitatem jam Non audit, aut Non videt 2, 6, 10. expectandum igitur est, donec jam non fluere, sed duritie quadam concrevisse videatur (suffusio) 7, 134. quas tamen species si quis curiosius aestimet, (quod jam ad medicum non pertinet) 2, 14, 6. jam Paene 8, 10, 25. jam- Que 2, 8, 119, 2, 17, 15. 3, 12, 9. 4, 3, 22. 4, 4, 14. 4, 6, 12. 5, 26, 196. 243. 5, 28, 147. 6, 6, 64. 72. *caet.* in *transfusione* *i. porro*: 7, 2, 18. 8, 1, 54. jam-Que Etiam 7, 1, 2. jam-Que ad usus Quoque suos id membrum pro- movere (oportet) 8, 11, 31. jam. Quoque 8, 1, 62. jam Satis 2,

10. 53. 7. 26. 103. jam Superius. v. *sup.* jam alias. jam Supra posito 5, 27. 14. jam Supra propoiui 7, 26, 37.

¶ Donec jam 8, 2, 6. 8, 4. 81. 8, 9, 19. Et jam 4, 20, 22. 7, 8, 7. si nihil horum secutum est, Et jam potest dubitari; an os fractum sit: Et protinus confiderandum est, *caet.* 8, 4, 5. Imo jam I Pr. 68. Nisi jam 5, 26, 263. Quando jam 2, 3, 6. quique jam . . . Quodsi jam I Pr. 61. 6, 6, 135. Quam jam 2, 6, 25. 3, 20. 4, 24, 12. 5, 25, 12. 5, 26, 282. 6, 18, 34. 7, 26, 45. 7, 27, 30. 8, 3, 23. 8, 4, 73. 8, 10, 73. 103. 8, 25, 7. Quumque id patefactum, & jam ulcus purum est 7, 8, 7. Si jam 2, 8, 32. 107. 2, 10, 53. 5, 26, 184. 275. 5, 27, 25. 5, 28, 100. 138, 169. 7, 29, 1. 8, 6, 4. *caet.* Si corpus jam intumuit 7, 29, 12. Si quid jam corruptum esset 1, 3, 39. siue plus est, quam *caet.* Siue jam corruptum est 1, 3, 43. Ubi jam 5, 25, 13. 5, 28, 112. 269. 7, 26, 103. 7, 27, 32. 7, 31, 11. 8, 10, 98. Ubi post longos morbos totius corporis habitus vitiatum est, *caet.* Et in eo jam cutis pallet 7, 2, 25.

¶ jam, Et: saepe enim in hoc quoque genere valetudinis jam minui febris videtur, Et rursus intenditur 3, 11, 7. i. & *tamen.* In eo corpore, quod jam novem annos, Nondum quatuordecim excessit 7, 26, 20 *opp.* jam explicui: Nunc illud adjicio 7, 180 *opp.* add. 148. ¶ si vinctus aliquis (infractus). Dum levare vinculis cupit, sanum jam se fingat 3, 18, 12.

Iatroaliptra, ae. neque medico neque iatroaliptra egere (debet sanus homo) 1, 2, 1. v. Joh. Jac. Bajer diff. de Iatroaliptrice Veterum, & scriptores de arte Gymnastica.

Ibi, *adv.* de loco, regione, *caet.* paulum in tepidario insudare (debet.) ibi ungi 1, 4, 6, arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *συκωμαρον* appellant 3, 18, 46. *add.* 2, 17, 19. 3, 12, 11. 4, 2, 26. 4, 24, 26. 6, 11, 16. 7, 26, 106. *caet.* de parte corporis: quibus sine febre aliqua parte dolor aut prurigo cum rubore & calore est, ibi aliquid suppurat 2, 7, 57. *conf.* 2, 4, 8. 2, 7, 55. 2, 8, 116. 3, 21, 58. 3, 24, 18. 5, 18, 13. 5, 26, 118. 6, 18, 66. *caet.* venae quae ibi sunt 7, 25, 5. unctae manus indicem digitum primum debet inferere, atque ibi continere 7, 29, 6. *intellig.* in ore vulvae. *add.* 7, 5, 21. i. sic, in hoc statu: & ibi quoque (quum vestimentis involutus est) antequam aliquid assumat, insudet 2, 17, 22.

sinus vero umbilici tum vacuus, a quibusdam duabus regulis excipitur, vehementerque earum capitibus deligatis, ibi emoritur 7, 14, 20. i. in illo morborum genere 3, 1, 13. ibi. Alibi *opp.* 2, 17, 18. ibi Deinde 5, 28, 171. ibi. Que 4, 5, 30. 5, 28, 223. 6, 6, 175. 6, 7, 97. 7, 7, 75. 7, 20, 12, 8, 1, 35. *caet.* ibi Quoque 4, 4, 42. 8, 1, 59. & ibi Quoque 2, 47, 22. atque ibi Quoque 8, 3, 14. ¶ Hic, ibi 2, 17, 22. 3, 1, 13. Quo loco maxime humor intus perseverabit, ibi pus proximum erit 8, 9, 26.

Ibidem, *adv.* i. in eodem vase 5, 25, 13. i. in eadem parte generis 8, 21, 2. *add.* 7, 6, 14. 7, 7, 169.

Ixop, *apes.* est quaedam sanies 5, 26, 71. tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit, *caet.* ib. 73. 85. quis pejor, quis tolerabilior ib. 84. 85.

Ichthyocolla, ae. glutinat vulnus 5, 2, 2. ichthyocollae generis 5, 19, 14, 17.

Ico, ere. ubi Aliquis ictus est 5, 26, 94. i. vulneratus. quia quaedam vicina sunt, intereuntque, vulnus in summa parte sit, an penitus penetrarit; necessarium est notas subicere, per quas, quid intus ictum sit, scire possimus ib. 38. circaque id, quod ictum est, duobus locis deligendae interciendaeque sunt (venae, quae sanguinem fundunt) ib. 102. id, (os) quod iuxta ipsos articulos ictum est 8, 10, 81. *add.* inf. corpus, intestina, lien, membrum, os, pulmo. si venenato quoque telo quis ictus est 7, 5, 37. si Corpore icto nihil (telorum) inhaesisset ib. 38. saepe homo ictus obmutescit, atque ejus anima deficit 5, 28, 28. i. cui, carcinoma secatur 27. de morsu venenatorum animalium, nominatim serpentium: qui (puer,) quum ab hac (aspide) ictus esset 5, 27, 47. ab scorpio ne ictus (dativ.) ib. 57. ab angue icti ib. 72. a serpente ictus (dativ.) 7, 5, 37. quod (Ferramentum) admotum calculo & ex altera parte ictum, findat (calculum) 7, 26, 85. Intestina icta 5, 26, 59 *synon.* vulnerata 58. Liene ictos, 26, 47 *synon.* vulnerato 48. si ictus is Locus est, sanguis exit 6, 4, 2. i. ferramento percussus Membrum, quod ictum est 5, 26, 183. i. vulneratum. ubi adversum id (Os) ictum est: ubi a latere 8, 5, 16 de naso fracto, *conf.* 8, 10, 81. Pulmone icto 5, 26, 41 *synon.* vulnerato 18.

Ictus, us. Aranei, v. inf. scorpio nis. adversus Cherydri vero ictum 5, 27, 60. Colubra ipsa tuto estur, ictus ejus occidit 5, 27, 35. fit (attonitus) interdum ictu Fulminis

3, 16, 2. ad Scorpio nis etiam & ad aranei ictum 5, 27, 56. illud ignorare non oportet, omnis Serpents ictum & jejuni & jejuno magis nocere 5, 27, 69. ¶ sub ictu Calvariae 8, 4, 44.

¶ ictu Aliquo 7, 16, 1. ex ictu Aliquo 6, 6, 105. 7, 17, 1. 7, 18, 11. quia non habebit Alciores ictus (vulnus) 5, 26, 271. quo Mior ictus fuit 8, 4, 6. sub Omni ictu 7, 5, 30. adversus Omnes ictus 5, 27, 46. ex ictu Vehementiore 7, 7, 131. ubi ictus fuit Vehementior 8, 4, 18.

¶ cum Verbis: ictus parum bene Curati 6, 6, 110. solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, & os altera Fiderit 8, 4, 20. ictu Fissum esse (potest os) 8, 4, 17. ubi plagam ictus protinus Intulit 8, 10, 107. extrinsecus vero interdum sic ictus oculum Laedit, ut 6, 6, 219. ictus ejus (colubrae) Occidit 5, 27, 35. venter ictu aliquo Perforatur 7, 26, 2.

¶ cum Particulis: Ad, Adversus, v. in superioribus. Ex ictu 4, 6, 1. 6, 6, 205. 6, 18, 77. 80. 7, 7, 127. 131. 7, 12, 20. 7, 17, 1. 7, 18, 11. 8, 3, 39. 8, 4, 24. In ictibus 7, 18, 2. collisis corporibus vel Per ictus, vel *caet.* 5, 23, 2. in testiculis vero si qua inflammatio Sine ictu orta est 6, 18, 69. Sub ictu 7, 5, 30. duo sub ictu calvariae pericula sunt 8, 4, 44.

Idem, eadem, idem, *opp.* alius I Pr. 59 bis: 87. 93. 3, 1, 16-17. 3, 3, 25. 5, 17, 2. *caet.* *opp.* diversus I Pr. 53. ut, quod idem est, non idem esse videatur 3, 8, 3. cujus (maxillae) eadem & media & etiam ima pars mentum est 8, 1, 32. idem medicamentum eodem modo mollium 8, 4, 63. ubicunque idem incidit, eodem remedio sit utendum 8, 3, 40. idem eodem volumine 1, 3, 37. eademque de causa, qua idem in brachio sit 8, 20, 22. eodem modo & eadem cura 7, 5, 13. eadem fila, eademque acus 7, 16, 19. eadem vel arida inspersa, vel melle excepta, idem praestant 5, 22, 25.

¶ i. ejusdem generis: inveniuntur tamen, in quibus aliter atque in ceteris idem eveniat I Pr. 108. in eadem carne, assa potius quam elixa (astringunt alvum) 2, 30 extr. quodsi morbos habet causae facerent, quae ubique eadem essent; remedia quoque ubique eadem esse debuissent I Pr. 50. eadem cura habita; ne 7, 5, 13. curatio utriusque eadem est 5, 28, 51. v. curatio. Iidem effectus intra paucas compositiones (medicamentorum) sunt 5, 17, 4. quoniam

niam non semper eodem modo respondebant (morbo) eosdem alii inter acutos, alii inter longos rulerunt 3, 1, 3. aut cum in eadem parte mellis, aut cum eadem rola, *ετραφάρμακον* 5, 26, 199. malagmata vero atque emplastra pastillique plurima eadem habeant, differunt eo, quod 5, 17, 10. res eadem magis alit iurulentia quam assa, magis assa quam frixa 2, 18, 38. poitea vinum idem bibere 4, 19, 13. eadem verbenae decoctae 4, 18, 7. *conf.* 3, 3, 25. 5, 22, 13. 5, 26, 237. 276. 286. 7, 27, 14. *caet.*

¶ *i. ante dictus* 2, 7, 33. 2, 86, 120. 2, 17, 28. 3, 7, 16. 4, 4, 44. 4, 20, 26. 4, 23. 2, 4, 24. 13. 5, 26, 275. 5, 28, 43. 6, 6, 10. 180. 6, 13, 17. 6, 18, 94. 116. 7, 7, 170. 7, 9, 19. 7, 26, 89. 90. 103. 113. 116. 13. 7, 27, 6. 7, 28, 10. 7, 29, 7. 7, 30, 10. 26. 8, 1, 10. 19. 8, 2, 9. 8, 3, 16. 26. 29. 42. 8, 10, 21. *caet. similiter de subiecto sermonis subintelligendo, ut de aegro* 2, 8, 10, 6, 8, 5. *de auctore* 1, 3, 37. 4, 4, 44. 6, 6, 53. 141. *de malo vel vitio* 5, 18, 36. *de vulpe* 4, 4, 34. *cum repetito nomine: eademque palpebrae pallent, & idem pallor nares & labra decolorat, eademque labra caet.* 2, 6, 9. ejusdem cucumeris femina tringita, iidem nucleis viginti 4, 10, 6. *conf.* 4, 1, 17. 5, 22, 13. 5, 25, 39. 6, 6, 146. 7, 7, 24. 8, 1, 19. 8, 10, 21. *caet.*

¶ *i. is, ille* 2, 6, 6. 2, 7, 21. 2, 8, 117. 2, 10, 2. 3, 3, 25. 4, 2, 65. 4, 5, 25 bis. 4, 8, 2. 4, 11, 10. 5, 28, 24. 6, 7, 75. 7, 7, 7. *caet.* eademque palpebrae pallent, & idem pallor labra & nares decolorat: eademque labra & nares oculique & palpebrae & supercilia *caet.* 2, 6, 9. 10. *in transitione, i. item & is* 1, 1, 10. 1, 3, 37. 45. 1, 9, 5. 9, 2, 6, 9. 11. 2, 7, 13. 15. 28. 35. (*synon. eam* 36.) 43. 49. 2, 14, 17. 2, 28, 5. 5, 26, 279. 6, 13, 8. 7, 8, 10 *synon. id* 9. *caet. idemque caet. similiter* 2, 1, 20. 2, 4, 23. 2, 6, 9. 2, 7, 20. 2, 10, 27. 4, 20, 6. *caet.*

¶ *i. simul & quidem.* quae (urina) liquida, eademque vel nigra vel pallida vel pinguis est 2, 6, 35. quum tumor in pedibus est, idemque modo dextra, modo sinistra parte ventris, in vicem oritur atque finitur 2, 7, 14. decurso jam gravissimo tempore, eodemque longissime distante 3, 5, 20. nihil tam facile in corpus quam sagitta conditur eademque altissime insidit 7, 5, 15. brevesque somni, & iidem per somnia tumultuosi sunt 8, 4, 43. *ex fe-*

rula factio canali, eodemque intus incerato 8, 8, 13.

¶ *i. unus, id, ipse.* ego eundem quidem hominem posse omnia ista praestare concipio 7 Pr. 18. si plures accessiones eodem die veniunt 3, 5, 23. *add. ibi* 33. 34. 3, 22, 16. 4, 22, 12. vix unum (*ruberculum*) tantum eodem tempore nascitur, sed fere plura 5, 28, 221. si plura (capitula haemorrhoidum sunt,) non omnia simul curanda sunt: ne tempore eodem undique tenerae cicatrices sint 7, 30, 23. in tabe ejus, qui salvus futurus est, spurum esse debet album, aequale, totum, ejusdemque coloris 2, 8, 11. *οπαρχοον Hippocr.* sub cute coit aliquid durius, & interdum paulo asperius, coloris ejusdem 5, 28, 220. neque terrere debet ea febris, quae eodem die finita est: ac ne ea quidem, quae, quamvis longiore tempore tenuit, *caet.* 2, 3, 7 *opp. i. uno, & eo quo accessit.* eodem die ante aliquot horis aquam calidam bibere (debet aeger) 2, 12, 19. *i. eo ipso.*

¶ *i. tantum, tantundem, rotidem, caet.* ut idem in sextante denarii habeam. quod Graeci habent in eo, quem 5, 17, 9. butyrum cum rola & exigua mellis parte: aut cum eadem parte mellis *caet.* 5, 26, 199. ea longe periculosissima sunt ulcera, *caet.* sed in pueris, in viris & mulieribus idem periculum non est 6, 11, 12. *v. Periculum. quod (medicamentum) & tardius & non idem facit* 7, 7, 64. per plures dies idem fieri oportet, donec ex toto sanitas restituatur: si diebus eisdem alvus nihil reddit 6, 6, 80 *synon.*

¶ *Idem masc.* 1, 1, 10. 1, 3, 37. 45. 1, 9, 9. 4, 4, 44. *caet. eadem nominat. sing.* 2, 7, 28. 35. 2, 14, 17. 4, 3, 19. 7, 7, 144. *idem nominat. neut.* 1 Pr. 59 bis. 1, 9, 5. 2, 17, 28. 3, 8, 3. 5, 26, 279. 6, 6, 79. 6, 7, 75. 6, 18, 36. 8, 9, 18. *conf. Colligo, evenio, fio, incido media brevi.* ejusdem 2, 8, 10. 4, 4, 34. 4, 5, 25. 6, 6, 53. eidem 1 Pr. 93. 2, 7, 43. 5, 18, 53. 6, 6, 180. 6, 8, 5. eundem 1 Pr. 93. hominem 7 Pr. 18. modum 5, 25, 38. usum 6, 19, 5. eandem, *v. cum substantiv.* idem *accus.* 5, 17, 9. 7, 8, 10. *v. efficio, expior, facio, possum, praesto: & cum ad. eodem masc. v. cum substantivis.* cum eadem (aqua) 4, 17, 7. 5, 26, 199. in eadem 4, 5, 25. eodem *neutr.* 6, 6, 138. cum eodem 6, 18, 15. *conf. cum substantivis.* iidem 1 Pr. 99. 6, 18, 74. 8, 4, 43. eadem 1 Pr. 50. eadem *nom. plur.* 4, 18, 7. 5, 9, 5, 18, 70. 5, 22, 21. 22. 25. 5, 26,

170. 5, 28, 196. 197. 8, 10, 4. *caet. conf. facio: iidem dat.* 2, 7, 21. 5, 28, 24. 7, 14, 5. eosdem 3, 1, 5. eadem 3, 3, 25. eadem *accus. plur.* 5, 17, 10. 7, 3, 9. eisdem *abl.* 3, 12, 18. 6, 6, 72. 80. iidem *abl.* 1 Pr. 112. 2, 6, 6. 2, 8, 17. 117. 3, 7, 16. 4, 11, 10. 4, 21, 5. 5, 2, 3. 5, 17, 2. 6, 19, 2. 7, 3, 1. *caet.*

¶ eademque Acus 7, 16, 9. eadem Aetas 2, 8, 34. in eadem Aetate 2, 8, 120. eadem Anthrax 6, 13, 17. ex eadem Aqua 4, 14, 13. 5, 26, 237. 6, 14, 12. iidem Aquilonibus 2, 138. *v. Caetera.* ab eadem Calvaria 8, 3, 42. Caput 6, 7, 75. eademque (Carg) 2, 18, 5. in eadem Carne 2, 30, 11. idem Calus 8, 14, 1. Calus idem 4, 20, 8. eodemque Cataplasmate 7, 30, 26. in iidem Cataplasmate 4, 23, 2. eademque de Causa 8, 20, 22. *v. Causae.* eodem Cerato 5, 28, 43. Cibis assumtis iidem, quos 4, 5, 39. Cibis vero in hoc casu iidem, quibus in prioribus, attendendum est 6, 18, 116. iidem Collyriis 6, 6, 93. ejusdem Coloris, cuius reliquae partes sunt 2, 8, 8. ejusdem Cucumeris 4, 10, 6. in iidem cataplasmaris Cucurbitulisque 4, 23, 2. *v. Cura.* Curatione. Dies idemque (Dolor) 4, 8, 2. cum eodem Dolor 4, 15, 3. Duobus iidem 7, 14, 5. iidem Effectus 5, 17, 4. ejusdem Exulcerationis 6, 6, 10. idem candens Ferrum 7, 7, 170. eodem Ferramento 8, 2, 9. neque utique Figurae ejusdem 7, 7, 14. in eadem Figura 7, 14, 14. eadem Fila 7, 10, 19. Frictio 2, 14, 17. idem Genus 6, 6, 77. ejusdem Generis 5, 17, 17. Generis ejusdem 3, 7, 5. 5, 19, 13. 40. 62. 65. 6, 6, 28. ex eodem Genere 3, 6, 36. eadem Genera 2, 18, 35. eadem Habena 8, 5, 20. eadem tantummodo Habena 8, 5, 13. eadem Habenas 8, 20, 16. Hic idem: ab His eisdem 6, 6, 72. eadem Haec nominat. 1 Pr. 33. eadem autem Haec 5, 28, 144. 6, 10, 9. eundem quidem Hominem 7 Pr. 18. in iidem Hominibus 1 Pr. 114. ejusdem Humeri 8, 15, 21. idem Humor 7, 27, 25. idemque Humor 7, 27, 10. idem Illud emplastrum 5, 26, 174. idem Illud Protarchi (compositum medicamentum) 5, 28, 291. Idem optimum auxilium est 7, 1, 2. idem Incommodum 4, 2, 65. eademque Labra 2, 6, 10. eadem Lamina 8, 3, 29. 8, 4, 58. Lapidis ejusdem 5, 18, 38. iidem Linamentis 7, 14, 18. eodem Lineteolo 7, 26, 108. eodem Loco 7, 30, 7. *conf.* 3, 4, 56. unum autem ejusdem Magnitudinis, quae 5,

25, 6. eidem Malo 7, 19, 16. ad idem, *sc.* Malum 5, 18, 36 *coll.*
 32. idem Medicamentum 7, 9, 19, 7, 28, 10. idem Medicamentum eodem Modo mollitum 8, 4, 63. eodem Medicamento 6, 18, 14. eodem leni Medicamento 5, 26, 272. eadem Medicamenta 5, 28, 196, 215. iisdem Medicamentis 6, 6, 111, 6, 18, 60. iisdem Medicamentis, quae 6, 6, 216, 6, 13, 4. iisdem Medicamentis opus est 7, 30, 10. — quibus 6, 13, 11. lenibus Medicamentis, iisdemque, quae 7, 30, 29. Medicamentis vero iisdem opus est, quae 8, 9, 33. idem Medicamen- 7, 194. eodem Melle 5, 26, 275. eadem Membranam 8, 3, 20. eodem Modo 7, 5, 13. 7, 26, 113. 116. iisdem Modis, quibus *caet.* iisdemque 8, 23, 1. *v.* Modus. conjiciuntur in pass. eundem Modum, eodemque Modo decoquantur 5, 25, 38. eodem paene Momento 7, 26, 58. eodem Momento &, &, & 8, 2, 27. ejusdem Morbi 2, 7, 15. in eodem Morbo 2, 8, 55. 3, 25. eisdem (Morbos) 3, 1, 3. eadem Mors 2, 6, 11. eadem Necessaria 1, 10, 10. sub eodem Nomine, quo 7, 18, 26. easdem Notas 7, 14, 13. paresque utrinque easdem Notas 7, 27. 6. iidem Nuclei viginti 4, 10, 6. per easdem Occasiones 7, 29, 7. eademque Offensa 5, 26, 279. eadem Omnia 2, 18, 37. *v.* facio. per eadem Omnia, quae 6, 6, 209. iisdem Omnibus *dat.* 5, 28, 24. iisdem Omnibus, si fieri potest, etiam festinantius actis 7, 5, 37. iisdem Omnibus factis 3, 28, 50. Os 8, 4, 17. iisdem etiam Ovis 6, 18, 94. idem Pacatum 8, 1, 19. idem Pallor 2, 6, 9. in eadem Palpebra 7, 7, 7. eademque Palpebrae 2, 6, 9. eadem - Pars 8, 1, 32. Partis ejusdem 4, 8, 2. ejusdem Partis 8, 15, 2. cum exigua mellis Parte, aut, cum eadem Parte Mellis 5, 26, 199. ejusdem Passis 5, 25, 39. idem Periculum 6, 11, 12. eidem Periculo 6, 18, 58. eademque his Pericula sunt, quibus 2, 7, 20. Plurima eadem 5, 17, 10. eadem Ratio, eadem Ratione, iisdem Rationibus, Rationibus iisdem, *v.* in ratio. eodem Remedio 8, 3, 40 (ubiunque idem incidit) Remedia quoque ubique eadem esse debuisse I Pr. 50. Res eadem 2, 18, 38. eademque Resina cocta 5, 26, 286. cum eadem Resina 5, 22, 13. cum eadem Rosa 5, 26, 199. in morbis quum multum fortuna conferat, eademque saepe Salutaria, saepe Vana sint 7 Pr. 4. idem excisiorius Scalper 8, 3, 16. in eadem Sede 6, 18,

127. eidem Septo 4, 1, 17. eadem Signa 2, 8, 67. ab eadem Similitudine 8, 1, 31. eodem fere Spacio, quod 7, 31, 10. eodem Specillo 6, 7, 73. ejusdem Succu 6, 10, 8. ex eodem Sue 2, 18, 30. eadem Tabes 2, 7, 49. idemque Tempus 2, 1, 20. eodem Tempore 5, 28, 221 7, 20, 7. eodemque Tempore 4, 2, 37. eodem fere Tempore, quo 2, 3, 9. Tempore eodem 2, 4, 13. 3, 3, 17 7, 30, 23. iisdem Temporibus *ablat.* I Pr. 15. eadem Trila causatus 7, 14, 6. idemque (Tuberculum) 6, 13, 8. in eadem Vena 7, 31, 10. eadem Verbenae 4, 18, 7. ex iisdem (Verbenis) 4, 21, 5. ab eodem Vertice 8, 1, 10. in eadem Vesica 2, 7, 33. Vinum idem 4, 19, 13 4, 20, 26. eodem Vino & oleo 8, 10, 21. ad idem (Virium) 5, 28, 292 *coll.* 286. eodem tamen Unco 7, 26, 89. idem purgationes quoque eodem Volumine expuit 1, 3, 37. Urina 2, 7, 28. 35. idem Ulus 8, 10, 63. eundem Usum 6, 19, 5.
 ¶ idem Et 2, 17, 28. eadem Et. Et etiam 8, 1, 32. idem Et, Et, *ve* 8, 4, 17. eademque Et, Que, Et, Et 2, 6, 10. iisdem Etiam ovis 6, 18, 94. idem autem Etiam 5, 18, 72. idemque Etiam 2, 10, 27. 4, 20, 20. eademque Offensa Etiam 5, 26, 276. horum Omnium eadem curatio est 8, 8, 20. eademque Omnium curatio 5, 28, 144. Omniumque eadem ratio est 8, 1, 92. non eadem Omnibus, etiam in similibus casibus, opiculantur I Pr. 108. huic autem & landarachae in Omnia eadem vis 5, 5, 1. in Omnibus eadem maxime proficiunt 5, 27, 27. Omniaque eodem modo facienda 7, 4, 38. idemque, *v.* *sup.* ¶ *i. is, in transit; & i. simul, & cum substantiv. caet.* eademque rursus injicienda sunt 5, 26, 165. eadem-que nutritrices facere oportet 5, 28, 255. iisdemque servatis 5, 17, 2. idem, Quoque 1, 3, 37. 4, 4, 44. 5, 22, 21. 22. *caet.* idem, Qui *caet.* requirere etiam (*solent*,) ratio idem doceat, Quod experientia, an aliud I Pr. 59. ut, Quod idem est, non idem esse videatur 3, 8, 3. eademque de causa, Qua idem in brachio fit 8, 20, 22. idem, Qui fuit ejus (brachii) usus est 8, 10, 63. *conf.* 2, 3, 9. 2, 8, 8. 3, 18, 52. 4, 4, 93. 4, 5, 11. 39. 4, 8, 16. 4, 18, 1. 5, 47. 5, 17, 19. 5, 25, 6. 5, 26, 51. 261. 5, 28, 267. 6, 6, 216. 6, 13, 4. 111. 2. 6, 18, 116. 7, 7, 105. 7, 18, 26. 7, 30, 29. 8, 7, 15. 8, 9, 33. 8, 19, 1. 8, 24, 1. *caet.* fere vero Quae in pulmonis, eadem in lateris doloribus, &

mitiora signa & asperiora esse con- fuerunt 2, 8, 67. Quo loco vero integritas est, eodem est remissio 3, 4, 56. ut, Quo modo se quisque aeger refecerit, eodem sanus utatur 4, 5, 10.

¶ *cum Praepositionibus:* Ab eadem calvaria 8, 3, 42. Ab eadem simi- litudine 8, 1, 31. Ab his eisdem 6, 6, 72. Ad idem 5, 18, 36. 5, 28, 292. Cum eadem (aqua) 4, 17, 7. *conf.* 4, 15, 3. 5, 26, 199. *bis:* 275. Ex iisdem 4, 21, 5. 5, 2, 3. Ex eadem autem aqua 6, 14, 11. In iisdem 2, 6, 6. 2, 8, 117. In eadem aetate, *caet. v. in super.* Per eadem 6, 6, 209. Sub eodem nomine 7, 18, 26.

¶ idem *postremum in commato:* ci- bis opus est teneris: vinum idem 4, 20, 26. rursusque imponere eadem 7, 3, 9.

Eodem, *adv. v. sub suis element.* Ideo, *adv.* I Pr. 43. 1, 8, 5. 2 Pr. 5. (7, 18, 3 *Cont.*) 7, 26, 51. *i. consequenter:* danda, quae per cibum portionemque alvum, ideoque etiam corpus astringant 5, 26, 260. *conf.* 5, 28, 231. 7, 7, 163. ideoque I Pr. 9. 12. 116. 2, 10, 23. 29. 50. 56. 2, 11, 14. 2, 12, 4. 2, 14, 19. 2, 18, 42. 2, 30, 10. 3, 8, 19. 3, 21, 10. 56. 4, 3, 15. 5, 26, 260. 5, 27, 69. 5, 28, 231. 233. 7, 7, 163. 8, 9, 20. *caet.* ideo, Quia I Pr. 81. 1, 3, 5. Quia, ideo 5, 27, 72. ideo Quoniam I Pr. 46. 2, 19, 5. 6, 15, 15. ideoque Quoniam 3, 1, 3. non ideo, Ut 3, 4, 14.

¶ Atque ideo quoque 1, 3, 5. Et ideo 7, 26, 38. Et id non ideo tamen 3, 4, 14. Idem Etiam 2, 11, 14. 5, 26, 260. 7, 7, 163. 8, 9, 20. Neque ideo 2, 2, 8. 7, 19, 11. 7, 25, 10. Neque ideo tamen 2, 14, 15. 3, 9, 16. Non ideo quidem, verum ideo Quoque I Pr. 78. Non ideo tamen I Pr. 61. Non ideo, Ut 3, 34, 14. Ut ideo I Pr. 31.

Idoneus, *a. um. i. aptus.* si glans ab his (notis) libera est, is locus idoneus fibulae est 7, 25, 22. ¶ *i. sufficiens.* id quum idoneos au- tores ex populo habeat 4, 4, 18.

¶ *i. par ferendae vel efficiendae ali- cui rei.* cumque (medicum) si artifex est, idoneum esse, qui non multum ab aegro recedit 3, 4, 32. cui rei (*ano ferendo*) plu- ra medicamenta idonea sunt 4, 18, 5. idoneaque etiam strumae ape- riendae sunt 5, 18, 56. *conf.* 6, 18, 115. 7, 2, 2. melius eodem (*ad sanitatem*) ratione victus & ido- neis medicamentis pervenitur 6, 6, 165. idoneus esse cibo aeger videtur 3, 6, 31. ubi per haec idoneus aliquis balneo factus, eo- que usus est 4, 2, 57. quorum

Stomachus

Stomachus corruptus est. *caet.* idonei huius curationi non sunt 3, 21, 61, neque idonea curationi senilis aetas est 7, 7, 132 *synon.* 133 opportunus. ei (curationi) corpus idoneum est id, quod 7, 14, 29 *synon.* 28 aptus. neque senile autem corpus *caet.* huius medicinae idoneum est 7, 9, 4. omnique resolutioni nervorum ad medicinam non idonea tempora sunt hiems & autumnus 2, 8, 123.

¶ *id. salubris, commodus:* neque vero ex multa fame nimia satietas, neque ex nimia satietate fames idonea est 1, 3, 3. balneum his fervens idoneum non est 1, 3, 11. cocturae genere idonei fieri (possunt fungi) 5, 27, 85 *opp.* iniuriales 84. post vomitum, si stomachus infirmus est, paulum cibi, sed huius idonei, gustandum 1, 3, 52. aliae (res) idoneae sunt stomacho, aliae alienae 2, 19, 2 *opp.* dum febres quidem incrementum, hic solus idoneus cibis est 3, 6, 37. paulatimque revocandus aeger est ad idoneos cibos, donec ex toto convalescat 3, 21, 64. quae & per se & mista idonea sunt 5, 28, 132 *synon. ib.* comoda.

¶ *cum dativo: v. in superiorib.* Aeger, Aetas, Aliquis, Balneum, Corpus, Locus, Medicamenta, Quae, Res Alexandrinum (Emplastrum) quoque viride nervis idoneum est 5, 26, 135. sunt etiam plura idonea manibus pedibusque Malagmata 4, 24, 21. idoneae quoque etiam strumae aperientes sunt (Malagmata *diversa*) 5, 18, 56. Medicamentis his (abscessibus) idonea executio sum 7, 2, 2: omnique resolutioni nervorum ad medicinam non idonea Tempora sunt Hiems & Autumnus 2, 8, 123. quod (Vinculum) idoneum esse auctoritatem habet, posui 7, 22, 3.

¶ *cum Ad:* medicamentum autem Ad incipientem hanc idoneum est, quod 5, 28, 268. convenit, Ad omnes affectus oculorum id (collyrium) esse idoneum 6, 6, 187. Ad idem idoneum est etiam id (collyrium,) quod *caet.* 5, 6, 170. Ad medicinam non idonea tempora 2, 8, 123.

¶ *satisque constat,* hoc collyrium Adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse 6, 6, 168. ea quoque medicamenta, quae recentibus scissuris posita sunt, hic idonea sunt 6, 18, 115. In omnibus vulvae doloribus idoneae portiones sunt, quae 4, 20, 20.

¶ *idonea Maxima est (Διπαρα),* quae 5, 27, 93. ver idoneum Maxime est 7, 14, 31. Non idonea tempora 2, 8, 123.

Jecur, jecoris, jecinoris, viscus appellatur 3, 21, 17, 4, 1, 15, 4, 8, 1. a superiore parte non solum intestina, sed jecur quoque lienemque discernit (transversum septum) 4, 1, 15 *distin.* *ibid.* & seq. describitur. contingit jecur atque ventriculum (intestinum *collum*) 4, 1, 29. jecur & lienem 2, 15, 27, 7, 4, 15. inter lienem & jecur 4, 1, 21. commune autem & jecinori & lieni *caet.* (malagma) 5, 18, 14. jecur aut lienis 3, 24 *extr. conf.* 5, 25, 8. jecur aut lienem 3, 21, 54. ex jecore aut splene 5, 28, 20. ex jecinore aut liene 5, 25, 151.

¶ *Bubulum* 2, 30, 6. *Caprini* 6, 6, 215. *Columbae* 4, 8, 10. *Hircini* 6, 6, 215. ex his, quae sebum habent 2, 30, 6. *Vulpinum* 4, 4, 33.

¶ *Aridum, v. inf. siccum.* *Assum* 6, 6, 215. *intrinsecus Cavum* (est) 4, 4, 16. *Crudum, v. inf. recens.* extrinsecus Gibberum est 4, 1, 16. Omne jecur 2, 20, 7. Prominens leviter ventriculo insidet 4, 1, 16. columbae jecur Recens & crudum 4, 8, 10. vulpinum jecur, ubi Siccum & aridum factum est 4, 4, 33.

¶ *cum substantivo.* jecinoris Crasum 5, 26, 18. in jecinoris Dolor 2, 8, 50. in quatuor Fibras dividitur 4, 1, 16. Inflammatio jecinoris 2, 8, 97. suntque etiam Membranulae tenues, per quas inter se tria ista (ventriculus, lien & jecur) connectuntur 4, 1, 21. Morbum enim hunc (hydropem) jecinoris putavit 3, 21, 56. alterius quoque visceris Morbus, id est jecinoris *caet.* 4, 8, 1. jecinoris Portae 5, 26, 15. sic (*hidatopia*) laborantes iungi oportet Sanguine jecinoris maxime hircini: sin minus caprini; ubi id assum coquitur, excepto 6, 6, 215. *v. inf. cum ex,* ubi Suppuratio in jecinore est 4, 8, 4. id enim malum (vomica) in Tunica est 2, 8, 6. non huius visceris unius hoc Vitium (hydrops) est 3, 21, 57. si in jecinore Vomica est 2, 8, 6. si vero jecur Vomica laborat 4, 8, 16.

¶ *cum Verbis: v. Afficio.* Contundit. Coquo. Bivido in. si jecur Dolet 5, 18, 8. atque Edi quoque ipsum jecur debet 6, 6, 215. calor omnis & jecur & lienem inflammant 2, 1, 27. jecur inflammatum esse significat 2, 7, 44. utroque ex his (liene & jecore) paulum super eum ventriculum Ingrediente 4, 1, 21. quod (jecur) prominens leviter ventriculo insidet 4, 1, 16. Laboro, vel sup. vomica. abstinendum utique est ab omnibus frigidis: ne-

[E]

que enim res ulla magis jecur laedit 4, 8, 13. jecinori Nocet *caet.* 3, 21, 58. illud (jecur) esse Sanandum 3, 21, 56. ad Sanandum jecur 5, 25, 21. sive jecur aut lienis aut latus Torquet 5, 25, 8. Viriato illo (jecore) 3, 21, 56. jecinoris autem Vulnerari notae sunt *caet.* 5, 26, 44. jecinore Vulnerato 5, 26, 48.

¶ *cum Particulis:* A jecinore id malum proficisci videtur 2, 7, 14. tutior fistula est Contra jecur & lienem *caet.* 7, 4, 15. & Ex jecore aut splene hoc (carcinoma) nascitur 5, 28, 20. si quid aut Ex jecinore aut liene *caet.* dependeat 5, 26, 151. Ex jecinore si pus cruentum exit 2, 8, 68. interdum etiam fieri solet, ut aut Ex pulmone, *caet.* aut jecinore feratur, (sanguis) 4, 4, 50. In jecinore 2, 8, 6, 4, 8, 4. Inter lienem & jecur 4, 1, 21.

Jejunus, a. um. jejunum Intestinum 4, 1, 25. 5, 26, 16. jejuni Intestini 5, 26, 18. jejunum (intestino) *ib.* 52. si jejunum Saliva quotidie deficiatur (levis papula) 5, 28, 289. illud ignorare non oportet, omnis Serpentis ictum & jejuni & jejuno magis nocere 5, 27, 69. *sine substantivo, vel tanquam ipsum substantivum de homine:* jejunus 1, 5, 6, 1, 6, 1, 1, 8, 2, 3, 23, 24, 4, 17, 4. jejunum dativo 1, 3, 6, 7, 33, 1, 4, 11 (si jejunum caput laeditur, si leg. jejunitio,) 3, 21, 22, 3, 22, 17, 3, 27, 22, 4, 4, 25, 29, 4, 9, 8, 4, 19, 32, 5, 20 *extr. jejunum, ac sitienti* 4, 19, 32. neque jejunum, neque coenato vomendum est 1, 10, 5 *app.* jejunum accus. mascul. 4, 15, 6, 5, 28, 185. in jejunum 1, 3, 32, 62, 1, 8, 3. in jejunum pro dativo jejunum 3, 18, 59, 3, 21, 65, 4, 5, 6, 12, 18. necessarius modo in jejunum, modo post cibum vomitus est 4, 5, 18 *app.* jejunis dat. 3, 22, 21, 5, 25, 33, 6, 6, 116.

Jejunium, i. si jejunitio caput laeditur 1, 4, 11. sed Linden. & secuti jejunum. neque jejunitio utriusque vexandus est (aeger) 3, 18, 55. neque tamen in lippietibus, longum jejunium necessarium est 6, 6, 25. pridie si puer in jejunio continendus est 7, 26, 26.

Igitur 3, 4, 38, 3, 6, 19, 3, 15, 14. *caet. in transitive* 1. Pr. 22, 117, 2, 1, 1, 3, 2, 15, 3, 5, 29, 3, 12, 7, 3, 15, 2, 4, 2, 55, 5, 26, 39, *caet. post alias voces praemissas* 1. Pr. 90, 1, 2, 2, 18, 5, 3, 9, 3, 4, 1, 3, 4, 3, 10, 6, 6, 18. Quia hoc ipso pejus id tempus est, -- igitur 3, 5, 17-18. Quanquam igitur 1. Pr. 77. Quum igitur 1. Pr. 52, 84. Tum igitur 1, 10, 2. Ignarus, a. um. mittere autem sanguinem

guinem quum sit expeditissimum, usum habenti; tamen ignaro difficillimum est 2, 10, 42. *opp.*

Ignavia, *ae.* ignavia corpus hebetat, labor firmat 1, 1, 3.

Ignis, *is.* *i.* calor ignis 4, 16, 17. *i.* ignitum ferramentum 7, 2, 16. *coll.* 15. igne 4, 2, 7. 5, 9. caeli igni ablat 5, 28, 78. 244. si rerum iuxta sunt, ignis Alienus est 7, 2, 16. in eodem conclavi, quod curatur aeger, ignis Continuus esse debet 4, 3, 15. ad Lenem ignem 6, 10, 5.

¶ cum Verbis: v. Experiore Fugio.

¶ cum Particulis: vas Ab igne removeretur 6, 18, 34. admoveo. ejus sextarius Ad lenem ignem decoquitur 6, 10, 5. fricatio Ad ignem 4, 4, 37. 4, 20, 22. ea vero, quae liquari possunt, Ad ignem simullicentur 5, 17, 5. ubi frigare coepit (ferramentum,) Ad ignem refertur unctio. Ad ignem 1, 2, 15. Ad ignem ungi 1, 3, 9. In ignem, *v.* conjicio, impono. Juxtaque ignem ferramenta duo ignita sunt 2, 17, 27. quod Per ignem divinum est, minus celeriter coit 7, 15, 3.

¶ Ignis facer, ulceris genus, de quo 5, 28, 64. *seqq.* facer quoque ignis 5, 28, 64. omnis autem facer ignis *ib.* 73. ejus duae species sunt *ib.* 64. *seqq.* ad ignem sacrum *compositio* 5, 22, 23. ad sacrum ignem *alia compositio* 3, 24, 10. in omni sacro igne 5, 28, 78.

Ignobilis, *e.* non ignobilis medicus 3, 21, 10.

Ignoro, *are.* qui, unde hi (morbi) sint, ignoret I Pr. 23. neminem putant his (interioribus partibus) adhibere posse remedia, quas ipse ignoret *ib.* 40. neque curari id, quod aegrum est, posse ab eo, qui, quid sit, ignoret *ib.* 42. *synon.* non cognoverit *ib.* cum, qui sanae cujusque colorem partis ignoret *ib.* 43. *εφύλλis* a plerisque quae ignoratur 6, 5, 4. quorundam sensus obtunduntur, appellatque ignorant 5, 26, 53. ne, si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel sefellisse videatur 5, 26, 12. qui originem Non ignoravit I Pr. 32. cum eo tamen, quod Non ignoremus 7, 27, 15. alterum illud ignorari Non oportet, quod non omnibus aegris eadem auxilia conveniunt 3, 1, 16. illud ignorare Non oportet, nocere *caet.* 5, 27, 69. illud ignorari Non oportet, desinere *caet.* 8, 1, 86. illud & in hac & in naribus ignorari Non oportet, non quidem glutinari *caet.* 8, 6, 2. Neque ignoro, praecipui 1, 3, 47. Neque ignoro, quosdam dicere 2, 10, 37. 2, 14, 12. Neque ignoro, displicuisse 3, 21, 56.

Neque ignoro, multis placuisse 5, 28, 203. Neque ignorare hunc oportet, quae sit *caet.* I Pr. 86. Neque ignorare oportet, esse *caet.* 3, 18, 70. Neque tamen ignorare oportet, esse 2, 6, 44. Neque ignorari oportet, non esse inutile 4, 4, 76. Neque tamen ignorari oportet, fieri 8, 10, 70.

Ignotus, *a.* um. mali genus aliquod ignotum I Pr. 61. ignotus autem paene in Italia - is morbus est 3, 25, 1. non oportere esse (influentes) vel solos, vel inter ignotos 3, 18, 80. cum eo, ne ignotum sit, esse *caet.* 7, 7, 59.

Ignosco, *ere*, magis tamen ignoscendum medico *est.* 3, 1, 12.

Ille, *illis*: *v.* unde *plur.* Illa, illum, ipsa autem illa inter coxas & pubem, imo ventre posita sunt 4, 1, 39. dolor ad inguina atque alia pervenit 7, 18, 42. ut feminibus ejus (mulieris) ipsius illa comprimantur 7, 29, 4. circa illa 7, 17, 2. inter illa 7, 26, 32. ab illibus 2, 7, 12. illis faecinae latera sua innectit (uternus) 4, 1, 38. illis, *tantum ab ελίσσιν.*

Illac, *v.* post ille.

Ilachrymo, *are.* si praeter haec oculi quoque lumen refugiunt, & ilachrymant 2, 6, 6.

Ille, illa, illud, *synon.* is I Pr. 110. 7, 7, 97-98. 7, 26, 62. *coll.* 56. 7, 2, 28-29. 7, 29, 44-45. *conf.* 18, 11te.

¶ de remotiore, hic *de propiore*, ille, hic 8, 15, 18. illa, haec 3, 5, 26. ille, haec 3, 6, 35. haec *nominat. plur.*, illa *nominat. sing.* 2, 30, 2. 3, illa, hic 1, 1, 3. illud, hoc 1, 2, 6. 2, 1, 28. 6, 4, 7. *bis:* 7, 8, 5. 8, 3, 23. 8, 10, 99. illius, huius 3, 22, 45. huic vel illi 2, 1, 26. illum, hunc 1, 1, 10. 3, 21, 25. 4, 13, 3. illo modo, hoc 2, 11, 7. sive haec de causa, sive de illa I Pr. 63. illa ex his coquenda esse 5, 19, 58. illi, hi I Pr. 101. illa quidem non oportere negligere, sed his quoque insistere I Pr. 116. ab illis, ab his I Pr. 92. in illis, in hoc 3, 19, 2. *ad sensum respiciendo:* & quia ne lethargicus quidem his sanatur, & quia, quum possit ille (lethargicus, *de quo cap. 20 dictum est*,) nunquam expergisci, atque ita fame interire, hic (epilepticus, *de quo hoc capite agitur*,) ad se utique revertitur 3, 23, 6-7. *conf.* hic.

¶ de ante dictis etiam proxime, I Pr. 63. 97. 98. 113. 3, 5, 18. 3, 6, 2. 8, 10. 14. 3, 21, 12. 4, 4, 4. 40. 6, 16, 3. 7, 2, 29. 7, 26, 1. 55. 59. 62. 7, 29, 25. 8, 1, 100. 8, 5, 5. 10. 12. 8, 8, 7. 8, 10, 8. 8, 20, 18. *caet.* tussis vero fere propter faucium exulcerationem molesta est, quae multis modis contra-

hitur: itaque illis restituentis ipse finitur 4, 4, 54. *de subjecto orationis quod ex sensu intelligatur* & quod intelligi potest & ex loco & ex magnitudine doloris & quia nonnunquam spiritus eo cum humore quasi bullante prorumpit; maximeque; si hanc ore ille continuit 7, 4, 11. *i.* aeger. *conf.* 7, 7, 23. tum compressis in unum feminibus, illa in conclavi collocanda est 7, 29, 44. *i.* mulier, de qua agitur, loco substantivi repetendi: febricitanti cuidam & magni affecto, quum post ebrietatem eum premi coepisse cognoscere, aquam frigidam ingessit: qua ille epota *caet.* I Pr. 110. a quo quum omnis aeger fere pejor fiat, timeri potest, ne ille magis etiam, quam ex consuetudine urgeatur; igitur alii vespere tali aegro cibum dant 3, 5, 18. illud videndum est, ut, qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque; ubi sine illo leguntur, deligantur, quum *caet.* 3, 6, 8. modo cum diffentione membrorum aut nervorum probabitur aliquis, modo sine illa 3, 23, 5. *cum repetito subst.* antequam sinus carne impleatur, orae callosae sunt, illa quoque ipsa carne hebetet, nec firma 7, 3, 4. *conf.* 7, 5, 2.

¶ de sequentibus: est etiam illa adutorum curatio, dum inflammatio est, impositam habere cum melle lenticulam, *caet.* 5, 27, 94. in primis tamen illud considerandum est, eum 2, 2, 8. illud videndum est, ut vel ne 3, 6, 8. 7, 5, 36. sed ut haec falsa opinio est, sic illud verum, vix admittere *caet.* 8, 20, 14. illud magis fieri solet, ut, 2, 10, 53. nunc illud adjicio, neque esse propterandum *caet.* 7, 7, 130. sed de maxilla illud quoque adjiciendum est, quod humidus cibis diu assumendus sit 8, 7, 22. illud ignorare vel ignorari non oportet, *v.* ignoro. adversas quod ne illud quidem dicam, quod 2, 6, 38. ac ne illud quidem, ab Heraclide Tarentino dictum, ratione caret, expedire *caet.* 3, 6, 7. *plura de illud exempla* I Pr. 37. 95. 1, 3, 14. 68. 2, 6, 36. 2, 8, 8. 2, 13, 8. 3, 4, 50. 3, 5, 35. 3, 11, 9. 3, 18, 71. *v.* inf. illud Perpetuum 4, 5, 10. 6, 6, 49. 7, 16, 5. 8, 7, 13. *caet.* illo neminem decipi decet, ut 5, 28, 155. servanda vero illa sunt, ne 2, 12, 15. illa utique, capite fracto, servanda sunt, ut 8, 4, 81. illa communia sunt 3, 18, 73. 4, 13, 13. *conf.* communia cum & in illa tamen moderatius subiciam. 2, 6, 39. *conf.* hic *de praegressis*, ille *de sequ.*

¶ de re alias satis nota: ab illo par-

rente omnis medicinae Hippocrate 7 Pr. 8. rex ille (Mithridates) 5, 23, 14.
 ¶ ille, 7, 26, 55. v. in superiorib. & seqq. illa nominat. sing. 7, 2, 9. 7, 5, 15. 19. 7, 19, 30 bis: 8, 2. 16. 8, 11, 26. caet. illud nominat. 6, 16, 3. v. in superiorib. & seqq. illius 3, 22, 45. 7, 6, 14. 8, 16, 14. illi dat. 2, 1, 26. 7, 20, 2. Illum 7, 26, 59, 64. caet. conf. seq. illam 7, 25, 4. 7, 26, 62. illud accus. v. sup. illo 1 Pr. 31. 5, 28, 155. illi nom. pl. 1 Pr. 101. 4, 2, 59. illae 8, 20, 18. illa nom. pl. v. sup. it. 5, 26, 266. 7, 5, 2. 7, 30, 3. illorum 2, 16, 6. illis dat. 1 Pr. 61. 4, 4, 4. 8, 4, 60. illa accus. pl. 2, 6, 39. caet. v. sup. illis abl. 4, 4, 51. caet.
 ¶ illud Caput 7, 29, 36. illa quoque ipsa Carne 7, 3, 4. Corpus illud 7, 29, 25. illud aliud Genus 6, 8, 21. Habenas illae 8, 20, 18. illo Loco 7, 26, 47. 8, 9, 6. etiam illo Loco 7, 4, 35. illo Modo 2, 10, 37. 2, 11, 7. Os 8, 10, 99. illo Parente omnis medicinae 7 Pr. 8. illa Praesidia 4, 4, 40. Rex ille 5, 23, 14. illa Sutura 7, 4, 22. ab illo ipso Telo 7, 5, 8.
 ¶ illud Aliud genus 6, 8, 21. Alterum illud 3, 1, 16. v. Communia. Idem illud 5, 26, 174. 5, 28, 291. ille quoque Ipse 1, 3, 39. Ipsi illi 7, 20, 2. dativ. illam Ipsam 7, 25, 2. Ipsa illa (cartilagine) 7, 7, 97. illa quoque Ipsa carne 7, 3, 4. ab illo ipso telo. 7, 5, 8. qui prius illa Ipsa, qualiter eveniant, perceperit 1 Pr. 39. Omnia illa tentantur 3, 12, 5. illud quoque Perpetuum est in omnibus morbis, ubi 3, 18, 71. illud Perpetuum est, non sanare caet. 4, 22, 14. add. 6, 7, 26. 6, 18, 25. illud quoque aequae Perpetuum est, exciso cancro vulnus esse adurendum 5, 8, 53. remedia similia illis, Quae 1 Pr. 61. ille affideat necesse est. Qui 3, 4, 34. Quicquid illud malae corruptaeque materiae coit 7, 2, 3. perperam in Lindeniana & eam secutis add. datum est pro quicquid illuc. Totumque illud 7, 29, 43. Unum illud 3, 4, 29.
 ¶ cum Particulis: illud Autem 3, 4, 50. Etiam illa, fem. 5, 27, 94. 7, 19, 30. Etiam illud 1 Pr. 95. 7, 7, 47. Etiam illo loco 7, 4, 35. illud Interea 5, 27, 37. illud, Ne 7, 5, 36. illa, Ne 2, 12, 15. Ne illud quidem 2, 6, 38. 3, 6, 7. Ne illa quidem 5, 26, 266. illud, Num 2, 2, 8. Nunc illud 7, 7, 180. hoc Potius Quam illo 1 Pr. 31. illa Quidem 1 Pr. 116. illud, Quod 2, 6, 38. 8, 7, 22. ille caet. Quoque 1, 3, 14. 39. 68. 4, 5, 10. 7, 3, 4. 7, 16, 5. 7, 10,

30. 8, 7, 13, 22. Sic, at illo modo 2, 16, 37. illud Tamen 3, 5, 35. illa Tamen 2, 6, 39. illa, Ubi 5, 26, 266. illud Vero 1 Pr. 37. illud, Ut 3, 6, 8. 7, 7, 47. illa Utique 8, 4, 81.
 ¶ cum Praepositionibus: Ab, De, In, v. in superiorib. Sine illo 3, 6, 8. Sine illa 3, 23, 5. Sub 7, 19, 30. Super illa 7, 26, 67 (perperam in Lindeniana ed. illam).
 ¶ illa ter una periodo: si sub illa quoque conditur, etiam illa incidenda est; sicut tertia quoque, si illa vitium regit. 19, 30.
 Illac, adv. si labor (suffusio) & hac atque illac movetur 7, 7, 130.
 Illic, adv. illic, hic 7, 5, 4.
 Illic, adv. huc, illic v. in Iluc, medicamentum (imponitur,) quod humorem illic Citer 4, 6, 8. il luc impetu morbi Converso 6, 16, 1. quod illic Irripisset 7, 14, 22. ut illic sanguinis curius Revocetur 5, 26, 105.
 Illico, adv. quum in cavo mucro est, illico duo digiti id extrahunt caet. 7, 5, 27.
 Illo, ere. quorum faucibus in febre illiditur spiritus 2, 7, 72 de singulis.
 Illico, are. omentum quoque venis quibusdam, etiam majoribus, illigatum est 7, 21, 8. super id (osjugale) temporum musculis illigatur (processus cornuoides maxillae inf.) 8, 1, 34.
 Illino, ire. eaque vel arida inspergere (ulceribus) licet, vel excepta cadmia illinire 5, 22, 4. illinire vulnus medicamento 7, 12, 17. illinita linteolo 5, 26, 241.
 Illino, illitum, illinere: vel inlino, caet. illinere 5, 20, 3. illinamus 5, 22, 1. illinamus 8, 9, 26. quidam illinunt Adurentia ex oleo 6, 4, 8. Anthera sicciori (ulceri) cum exigua parte mellis illita 6, 15, 2. Contra linteolo illinunt 6, 9, 18. Crera figularis corpori illita 1, 3, 66. linteolo, cui Emplastrum illitum sit 8, 4, 70. folani Folia contrita suillae adipi miscenda sunt, & illinita linteolo superinjicienda 5, 26, 241. Hoc cum melle illinitur, neque ulceribus tantum, sed etiam tonsillis 6, 11, 11. is locus, cui Id illinitur 5, 22, 18. Idque digito illinendum 6, 18, 114. Liquida, quae illinuntur 5, 24, 6. Malagma linteo-inlinitur 5, 18, 12. illinendumque Medicamentum, quod sicer 8, 10, 111. aut cum aliquo liquido mixta (Medicamenta) illinamus 5, 22, 1. ea Medicamenta, quibus caet., a superciliis usque ad verticem illini debent 7, 7, 160. illinendumque Mel cum omphacio 6, 70, 12. Pastillus illinitur 5, 17, 18. hunc

(Pastillum) oportet diluere aceto, ac sic, ubi vulnus glutinandum est, illinere 5, 20, 3. corpus contrita Plantago & illita optime tueri videtur 3, 25 extr. idem (Plumbum elotum) linteolo illitum 7, 27, 14. siccis locis, uti naribus, illita Spuma argenti 7, 9, 16. Terra quoque cretrea, ex aceto liquata, recte illinitur 6, 3 extr. ubi cerati crassitudinem habet, linteo, ante in aqua frigida madefacto, inlinitur 5, 18, 12. quae omnia contrita, melle quam amarissimo coguntur, illitumque a vespere usque mane, eluitur 6, 5 extr.
 ¶ cum ablativo: Aliquid, v. post haec papyrum. his Corpus illinendum est 6, 5, 1. illinendusque (Dens) rosae flore contrito caet. 7, 12, 18. plumbeam Fistulam medicamento cicatricem inducente illinere 7, 28, 9. his illita Fronte 6, 6, 127. Frontem, v. inf. cum ex. adulta Gingivae melle illinendae (sunt) 7, 12, 3. circumdanda Habena est mollis, medio illita mixtis inter se similia & thuris fuligine 8, 5, 10. Id illini atramento futorio satis est 6, 4, 11. Idque adurentibus medicamentis illinere (oportet) 7, 21, 4. Id (eryspelas) his illinendum 5, 26, 240. si autem humidum (est) Id, quod provolurum est ex ano vel vulva, v. vino austero sublavandum est, illinendumque fece vini combusta 6, 18, 125. Linamentum involutum & oblongum eodem medicamento illinendum 6, 8, 14. eo inlita Linamenta 5, 26, 174. eodem medicamento illitum Linteolum 8, 4, 36, quae ad Linteolum illitum pertinent ib. 64. Linteolum illitum melle 7, 30, 5. si & Linum & Id, quod ex penicillo est, aliquo medicamento illinitur ex iis, quibus 7, 4, 34. creta cimolia totum Locum illinamus 8, 9, 26. his Membranulam illitam imponebat 5, 18, 73. si Omentum super vinculum illinitur medicamentis, quae 7, 21, 6. vel Papyrum intortum vel aliquid ex penicillo, in modum collyrii attrictum, eo (medicamento) illinere 5, 28, 192. Pinna illita medicamento caet. 7, 8, 7. Pinna eodem modo, quo caet. medicamento illita 7, 10, 6. prius ungi ex cerussa Fistulae debent, & tum hoc illini 5, 28, 261. Spongia melle cocto illita 5, 28, 202. Suturam illini vel spuma argenti vel alio glutinante (debere) 7, 11 extr. leniterque quibusdam medicamentis eas tonsillas illini non alienum est 6, 10, 4. eoque illinere (Ulcerata oportet) 6, 12, 4. illinenda Ulcera

cera sunt aut plumbi recremento aut cerussa aut argenti spuma 6, 8, 2. illinendaque Ulcera hoc medicamento 6, 10, 15. illinenda autem ipsa Uva vel omphacida vel galla vel alumine scissili, sic, ut cuilibet eorum mel adjiciatur 6, 14, 4. chelidoniae quoque succo per cochlear illita Uva maxime prodest 6, 14, 4. ubi horum aliquo illita Uva est 6, 14, 8. illinere Vultus (oportet) medicamento, quo sanguis superimitur 7, 12, 27.

¶ cum Particulis: A superciliis Usque Ad verticem 7, 7, 106. A vespere Usque mane 6, 5 extr. priora arida insperguntur, hoc Cum melle illinitur 6, 11, 11. add. 6, 15, 2. quidam illinunt adurentia Ex oleo 5, 4, 8. neque alienum est illini frontem Ex compositione Andreae 6, 6, 125. idque In linteolum illinere (oportet) 6, 6, 32. Leniter 6, 10, 4. Per cochlear illita uva 6, 14, 4. Recte 6, 3, 6. Sic 5, 20, 3. 6, 14, 4.

Illustris, e. medicus, neque in renebris, neque a capite aegri debet residere, sed illustri loco adversus eum 3, 6, 25 opp.

Illyricus, a, um. v. Iris.

Imago, inis. sine Nocturnis imaginibus 4, 21, 1. si imagines fallunt, ante omnia videndum est, Tristes an Hilares sint 3, 18, 67. quum aeger (phreniticus) quamvis adhuc sapiat, tamen quasdam Vanas imagines Accipit 3, 18, 7. si imagines Fallunt (sc. insanientem) 3, 18, 67. quidam (insanientes) imaginibus, non mente Fallunt (pro falluntur) 3, 18, 66. ¶ constat aspera arteria ex circulis quibusdam, compositis Ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt 4, 1, 10. ut quaedam ante oculos Tanquam imagines observentur 2, 7, 51.

Imbecillus, a, um. Visurus est, quando nimis imbecillus futurus sit (Aeger) 3, 4, 34. ut Aegrum neque supervacua materia oneret, neque imbecillioem fame perdat 3, 4, 30. Aqua omnium imbecillissima est (materia potionum) 2, 18, 43. i. virium & alimenti minimum praestat. ego utique, si satis virium est, validiora; si parum, imbecilliora Auxilio praefero 3, 24, 11 opp. nisi tamen id (Corpus) perquam imbecillum est 2, 2, 11. ut detractio (sanguinis) imbecillum id (Corpus) facere possit 2, 10, 31. alias per sudorem ad integritatem venit (in febre,) alias Corpus tantum imbecillius redditur 3, 3, 19: ne aut imbecillum Hominem nimis digerant (gestationes) 2, 15, 6.

imbecillus Homo 2, 17, 16. imbecillis Hominibus rebus infirmis-simis opus est 2, 18, 52 opp. ib. firmi, robusti, ne Intestina adhuc imbecilla laedantur 4, 13, 16. ut imbecillus Is (febricitans) videri possit, cui facile laturo gravis intat accessio 3, 6, 12 opp. si Juvenis imbecillus est 2, 10, 6. synon. ib. parum valet: opp. 7. firmus, robustus, valens. imbecillissimum vero Materiam esse (scire oportet) omne olus caet. 2, 18, 10 opp. ib. est: vel forbile, imbecillissimae 2, 18, 39 opp. cibisque utendum ex imbecillissima & media Materia 6, 7, 77. vel puerile adhuc est corpus vel molle, certe imbecillibus Nervis intentum est 8, 15, 4. raro quisquam non aliquam Partem corporis imbecillam habet 1, 3, 29. qui Partes aliquas corporis imbecillas habent 1, 4, 1. ubi venarum exigui imbecillique Pulsus sunt 3, 19, 4. secunda mensa bono Stomacho nihil nocet, in imbecillo coacefcit 1, 2, 20 opp. synon. ib. parum valet. imbecillum Stomachum habentibus 1, 3, 42. imbecillis dat. 1, 2, 1 i. valetudinariis qui sanguinis proflavio imbecilliores non sunt 6, 18, 109. in imbecillioribus 7, 26, 97. eidem (mulieri gravidae) si lac ex mammis profuit, imbecillum est, quod intus gerit: durae mammae sanum illud esse testantur 2, 7, 43 opp.

¶ Nimis imbecillus 3, 4, 34. Perquam imbecillum (corpus) 1, 2, 11. Imbecillitas, atis. Genus id imbecillitatis 6, 6, 208 i. morbi. de mydriasi. ne imbecillitate in cardiacum (morbum) incidat (aeger) 3, 18, 55 i. prae imb.

¶ Capitis imbecillitas 1, 5, 1. in Capite, v. inf. cum longa totius Corporis imbecillitas 2, 14, 25. nimia imbecillitas Corporis 3, 19, 3. Curum imbecillitas 3, 27, 11. Curandi imbecillitas 7, 2, 12. imbecillitati Jacentis cibo vinoque succurrere 3, 19, 12. ipsa ejus Membri imbecillitas 2, 14, i. morbus. Nervorum imbecillitas 8, 14, 10. imbecillitas Oculorum est 6, 6, 214 de nyctalopia. quum persequer ea, quae sani homines in imbecillitate Partis alicujus facere deberent 4, 2, 10. propter Radicum (dentium) imbecillitatem 7, 12, 1. propter Senectutem imbecillitatemve aliam 6, 6, 191. ex Senectute aliave imbecillitate ib. 194.

¶ Alia, v. paulo ante cum substant. senectus. imbecillitas Aliqua 4, 4, 25. tum si qua imbecillitas oritur 2, 1, 42 i. morbus. Eadem 3, 19, 24. interdum autem in capi-

te Longa imbecillitas, sed neque Gravis, neque Periculosa per hominis aetatem est 4, 2, 6 i. affectio valetudinaria: neque id evitare Humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest 2, 6, 43 i. angusta cognitionis. Nimia 3, 19, 3. ut, quo modo se quisque aeger refecerit, eodem sanus utatur. nam redit huic imbecillitas Sua, nisi iidem defenditur bona valetudo, quibus reddita est 4, 5, 10-11 opp.

¶ cum verbis: nonnunquam enim nervorum imbecillitas Efficit, ut 8, 14, 10. difficillime genus id imbecillitatis Eliditur 6, 6, 208. v. Evito. ut imbecillitas etiam cibum protinus Facere necessarium possit 5, 26, 155. sed haec facile validiores aegri faciunt: sin imbecillitas Occupavit 3, 18, 11 opp. si qua imbecillitas Oritur 2, 1, 42. si id curum imbecillitas Prohibet 3, 27, 11. v. Prohibeo. Redeo. si id imbecillitas non dininit 3, 22, 27. imbecillitati Jacentis cibo vinoque Succurrere 3, 19, 12. Sum: imbecillitas est 3, 18, 29. 4, 2, 6. 5, 6, 214. quos capitis imbecillitas Torquet 1, 5, 1. si imbecillitatem (aegri) Vereri coeperit (medicus,) cibo subveniat 3, 4, 29. v. Urgeo.

¶ cum Particulis: Ex imbecillitate summum periculum est 3, 4, 14. imbecillitas oculorum est, Ex qua quidem interdum satis, notatu nihil cernunt 6, 6, 208. conf. 6, 6, 194. In imbecillitate partis alicujus 4, 2, 10. verendum tamen est, ut ne In eandem imbecillitatem cito recadat (homo) 3, 19, 24. isque (aeger) Propter imbecillitatem jam non audit, aut non videt 2, 6, 10.

Imber, bris. autumnno vero imbres austrique sunt 2, 1, 37. per imbres longae febres caet. (oriuntur) 2, 1, 30.

Immaturus, a, um. v. Galla. Pirata Uva.

Immature, adv. si vel volens aliquis vel imprudens, dum ingreditur immature, crustas diduxit 6, 18, 56.

Imminuo, ere. cibus imminutus 1, 3, 66.

Immiscuo, ere. subinde portiones cibo immixtae 2, 3, 67 i. interpositae. minutis ossibus pilli immitti 7, 13, 1.

Immisericors, cordis. esse chirurgus debet 7 Pr. 15.

Immitto, ere. Acus candens sub ipsis pilorum (in palpebra) radicibus angulo immittenda est 7, 17, 70. ultra Lineas, quas ante fecimus, alias duas lunatas & ad plagam conversas immittere 7, 9, 96.

¶ manus Ab interiori parte In anteriorem

teriore acum immittat 7, 16, 15. tum immittenda In alvum est aqua caesi, 2, 12, 20 de *clysmate*. Inter digitos scalpellus immittendus est 7, 19, 34. non Per ipsam venam, sed per membranam ejus immittitur (acus) 7, 22, 12. iterumque eodem modo Per oras immittendae sunt acus 7, 16, 18. Per acum duobus lineis ad imam basim immittis 7, 17, 4. aditus, Per quem membranae cultus immittatur 8, 3, 27. Qua incisum est, acus debet immitti 7, 30, 22. Immobiles, e. sit Brachium immobile 8, 10, 62. immobile id (Caput) praestet (minister) 7, 7, 137. quo sit immobilis (Caput) 8, 12, 5. rectam & immobilem Cervicem intendit (tetanus) 4, 3, 2. immobili paene Corpore opus est 6, 18, 55 i. *immobilitate*. immobile est id (ex jugulo f. *clavicula*), quod a pectore est 8, 8, 9. Isque (Locus) immobilis inaequaliter tumet 5, 23, 21 de *carcinomate*. Malae cum toto Osse, quod superiores dentes excipit, immobiles sunt 8, 1, 33. Membrana (cerebri *dura mater*) immobilis 8, 4, 75. in eo Membro, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur 5, 23, 179. Oculi immobilior faciendus est 7, 7, 138. sunt vero plura Ossa fere immobilia 8, 8, 13, v. *Suffusio*.

Immodicus, a. um. ob Aestus immodicus 5, 26, 212. ob immodicus Aestus 5, 27, 47. immodica Exercitatio 1, 3, 65. nisi immodica Inflammatio est 6, 6, 45. per immodicas Inflationes 4, 16, 5. vel immodicus esse Labor debet (ne his quidem) 1, 2, 14. Potione opus est non immodica 7, 27, 21 *synon.* plus acquo 22. Sal immodicus 1, 8, 65 i. *nimis multus cibo adjectus*. si immodica Sitis (est) 2, 18, 97. immodico Sudore 3, 19, 3.

Immodice, *adv.* quae (poma) immodice toto die plerumque sic assumuntur, ut 1, 3, 82.

Immoror, ari. quo repulsa (intestina) inguinibus immorentur 7, 20, 12. ei remissioni (febris) credendum est, quae etiam immoratur 3, 11, 8 i. *constans est*.

Immortalis, e. deorum immortalium I. Pr. 7.

Imo, *adv. corrig.* quale quid vivo homine est, tale existimare esse moriente, imo jam mortuo I. Pr. 68.

Impar, paris. v. Accessiones vel Par: ii. Dies, Febres, vel Quotidianae.

Impedio, ire. ut neque tantulum Cibum impediatur (febris) 2, 7, 13 i. *obstet, quo minus assumi possit*.

ne-stomachus gravetur (subita multitudine ciborum,) & Concoctionem impediatur 3, 22, 13. Curationem vehementer impediunt (dentes moti) 6, 15, 13. quae (Lectio) primo impeditur a tussis, post eam vincit 4, 4, 53 *opp.* neque enim sanat emissus (per *paracentesin*) humor, sed Medicinae locum facit, quam intus inclusus impedit 3, 22, 59 *opp.* quum & intentio febris Somnum impediatur 3, 18, 22. eaque (caruncula narium f. polypus) magis Spiritum impedit 6, 1, 20 i. *respirationem*. quodsi tanta inflammatio est (confillatum,) ut Spiritum impediatur 6, 10, 11. ne quid fiat, quod Valetudinem impediatur 3, 16, 4 i. *convalescentiam*. tertium infaniae genus est ex his longissimum, adeo ut Vitam ipsam non impediatur 3, 18, 65 i. *non impediatur, quo minus aeger diu vivere possit*.

Impedimentum, i. ubi ossibus fractis vulnus accessit, si nudum os eminet, impedimento semper futurum est 8, 25, 11.

Impello, ere. eoque fit, ut capite ligni caput humeri impulsum, in suam sedem-compellatur 8, 15, 15. id os, quod excidit, Ab ea parte, in quam prolapsum est, in contrariam impellere 8, 16, 7. altera manu brachium ejus Ad latus impellere 3, 15, 6. rotundum aliquid a lacerti parte ponendum est, & super id repente cubitus Ad humerum impellendus est 8, 16, 11. uni pedi lecti fulcimentum subiciendum est, atque ita lectus Huc & Illuc manu impellendus 2, 15, 8. mobilia (*tubercula* quaedam in palpebris,) simul atque digito Huc vel illuc impelluntur 7, 7, 13. ea (naris implenda est,) in quam os impulsus est 8, 5, 16. Intus impellere (calce vertebrae *luxatam*) 8, 14, 8. Super id, v. p. a. cum ad.

Impero, are. per biddum Abstinencia (utendum est,) quanta maxima imperari corpori potest 3, 17, 3 i. *vulgo ordinare*. imperanda tridui Abstinencia est 7, 20, 6. imperasse Famem, Sitim, Vigiliam, prodest (in hoc genere morborum) 3, 6, 46. inter initia tamen non difficillima curatio est (hydropsis,) si imperata sunt corpori Quies, Sitis, Inedia 3, 21, 13. ac miserius etiam est (in aphthis) si lactens adhuc infans est: quo minus imperari Remedium aliquid potest 6, 11, 14. imperandumque, Ut is conquiescat 5, 27, 64. ex duobus miltis alteri imperare, Ut caesi. alteri, Ut 8, 15, 5.

Imperitus, a, um. v. Medicus, valens homo, non imperitus, a. di.

[Ec 3]

nistro latere ejus (mulieris *parientis*) debet assistere. caesi. 7, 29, 34. si compresserit aliquem morbus aut fuderit, quilibet etiam imperitissimus videri I. Pr. 99. etiam imperitissimae gentes herbas aliaque prompta in auxilium vulnere morborumque noverunt I. Pr. 2.

Impetigo, inis, impetiginis vero species sunt quatuor 5, 28, 273 ubi usque ad 282 traduntur. alterum genus 276. quartum genus 280. minime mala (species) 5, 28, 273. haec vero omnia generata 282. tertia (species) 278. quae similitudine Scabiem repraesentat 273. quae Rubra cognominatur 277. ipsa (tertia) quoque Squamola, sed Nigra est 279. cui Nigrae cognomen est 279. quod (genus) Subalbidum est 280. nisi sublata est (papula rotunda,) in impetiginem vertitur 5, 28, 283. quodque (corpus) papulas, impetigines, similiaque habet 7, 14, 29.

Impetus, us. in ipso Accessionis impetu 2, 12, 17. levatoque Accessionis impetu 3, 13, 5. moto corpore ita movetur (Aqua in ascite,) ut impetus ejus conspici possit 3, 21, 4. non in impetu, tamen Doloris 2, 14, 18. quodsi vehemens Febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est 2, 10, 32. in ipso impetu Febris 3, 6, 29. meliusque in quiete ejusmodi impetus (Febris recentis vehementisque, praecipueque ardentis) sustinetur 2, 15, 3. in medio Febris impetu 2, 11, 13. haec enim (emplastra) reprimunt Inflammationem, nisi magna vis eam cogit: atque tum illius quoque impetus minuitur 3, 19, 2. nonnunquam ingens Inflammatio (oculorum) tanto impetu erumpit, ut 6, 6, 81. alii (Infantes) nihil nisi impetu peccant 3, 18, 9. si vero minor impetus (Lippitudinis) minus acrem curationem requirit 6, 6, 22. si levior impetus (Lippitudinis) est, si major 6, 6, 42. quantoque minor generi huic (Lippitudinis) impetus, tanto finis minus expeditior est 6, 6, 174. si leviter eundem erodit (impositus super pectus sal bene contritus,) eoque impetum Materiae, qua pulmo vexatur, evocat 4, 7, 15. neque ulla alia spes in magnis (indiciis) est, quam ut impetum Morbi trahendo aliquis effugiat 2, 5, 2. ut Inedia, demta materia, imperum (acutorem Morborum) frangat 3, 2, 9. in ipso acuti Morbi impetu 2, 4, 1. illuc impetu Morbi conversio 6, 16, 1. circa caput aliquis

aliquis Pituitae impetus timeri potest 2, 7, 3 *i. congestio*. ut compressis venis Pituitae impetus cohibeat 6, 6, 32. si inter haec quoque graviter erumpit (Sanguis) - commodissimum est, impetum ejus admotâ occipitio cucurbitula, sic ut cutis quoque incidatur, avertere 4, 4, 82. quod ex impetu ruentis Sanguinis intelligi potest 5, 26, 95. ut & Sudoris impetus minuatur 3, 19, 23. amat autem hoc auxilium (frictionis) Valetudo longa & jam a primo impetu inclinata 2, 14, 11. primo die (*diarrhoeae*) quiescere satis est, neque impetum Ventris prohibere 4, 19, 6.

¶ *cum adjectivis*: Ipse, Levior, Major, Medius, Minor, Primus, Tantus, *v. in superiorib.*

¶ *cum verbis*: *v.* Avertio. Cohibeo. Consipio. Converto. Efigio. Erumpo. Evoco. Frango. Levo. Minuo. Prohibeo. Sultineo. *vel supra.*

Impleo, ere. Aliquem: sive aqua inter cutem quem implevit 2, 8, 99. *de hydropse*. rofa Caput nareque implere (convenit) 3, 18, 27. si simul ex utraque (herba) succo expresso Caput impleatur 3, 18, 30. calido oleo implere (Caput oportet) 4, 2, 19. si cavae sunt (Cicatrices,) potest eas implere id (collyrium) 6, 6, 15. super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt, super Concavam implentia 5, 26, 291 *opp.* si aqua medium Corpus implevit 2, 8, 86 *de hydropse*. *v. supra int* proximae Cutis pleurumque subnigris pustulis impletur 5, 26, 222. aliae (quotidianae febres) Diem noctemque accessione & decessione implent, aliae minus, aliae plus 3, 3, 18. ut caro increseat & Id impleat 7, 25, 7. Id (juguli,) quod a peccatore est, implendum lana 8, 8, 10. Inguen quoque nonnunquam ramices implent 7, 18, 44. quae (caruncula) ubi eum Locum implevit 7, 7, 101. farinâ hordeacea calida implendus is Locus 7, 30, 25. *v. inf cum cum*. quod Magnitudinem nucis Graecae impleat, ex vino datur 5, 23, 21. satisque est puero, quod ervi, viro, quod fabae Magnitudinem impleat 6, 6, 44. *conf.* 5, 23, 13. & *ib.* extr. in piscibus quoque media aetas, quaeque nondum summam Magnitudinem implevit (minus alimentum praestat) 2, 18, 29. aequaliter utraque Naris implenda est 8, 3, 8 *add. ib.* 16. modo ad labra tendens (polypus) Narem implet 6, 8, 19 eoque (linamento) Nares leniter implendae 7, 10, 4. *conf. sup.* caput. ea (Olla)

multo implenda est 4, 19, 22. id (ferramentum) tale esse debet, ut fere tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat 7, 15, 5. super Plagam medicamenta danda sunt, - quae impleant 5, 28, 218. hac ratione saepe Rimae (ossis) callo quodam implentur 8, 4, 41. Rimas quoque ossis callus implet 8, 8, 21. vel ipsum Scrotum implent (venae varicosae,) vel mediam Tunicam, vel imam 7, 18, 36. *Se v. inf. de nutritione*. purusque jam Sinus curari potest implentibus 5, 28, 12 *de ulcere*. antequam Sinus carne impleatur 7, 3, 4: si vero pituitâ Stomachus impletur 4, 5, 18. si plus aequo (portionis) assumitur, iubeinde Vetrica impletur 7, 27, 22. carnem alunt & Ulcus implent resina pinea, *caet.* 5, 14. *v.* Ulcus. purgato Vulnere, sequitur, ut impleatur 5, 26, 196. ut caro increcens Vultus impleat 7, 9, 17. *v.* Vultus.

¶ Implantia medicamenta *i. sarcoptica*: *v. sup. cum* Ulcus & Vultus: *vel* 5, 14. super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt, super concavam Implantia 5, 26, 291 *opp.* neque ignoro, multis placuisse, linamentum, in modum collyrii compositum & tinctum melle, implendi causa demitti (*in* ulcus fistulae:) sed celerius sic glutinatur, quam impletur 5, 28, 203 *diff.* ulcere ablato, super plagam medicamenta danda sunt primum, quae pus cirent, deinde quae purgent, tum quae impleant 5, 28, 218. purusque jam sinus curari potest implentibus 5, 28, 12. si cavae sunt (cicatrices,) potest eas Implere id (collyrium) 6, 6, 151.

¶ *de nutritione partium, de copiosa alimenti assumptione ac digestionem*. implet autem Corpus modica exercitatio, frequentior quies, *caet.* - frequentior cibus, & quantum plenissime potest digerere 1, 3, 31 *opp.* extenuat 32. dixit, frictione, - si multa (sit,) minui (Corpus:) si modica, impleri 2, 14, 4 *opp. synon.* ali *ib.* 5. impletur (aliquid) non ipsa frictione, sed eo cibo, qui postea usque ad cutem, digestionem quadam relaxatam, penetrat *ib.* 7. si ante confirmare & implere Corpus licuit 4, 4, 78. cibus his (utendum est,) quae maxime Corpus alere & implere consueverunt 6, 6, 111 *diff.* tum demum & balneis raris utendum erit, & cibus Corpus implentibus 7, 4 extr. moderatio autem in cibo quoque adhibenda est: nam neque Aeger (phreneticus) est implendus, ne insaniat; neque jejuni utique vexan-

dus est 3, 18, 55 *opp.* neque inter magnos dolores, neque increcens morbo tutum est, Aegrum cibo impleri 3, 6, 43. quum Infirmus aliquis implendus 2, 14, 17. alios (aegrorum) inter principia protinus usos esse cibo plenior, alios exiguo: gravioreque eos factos, qui Se implerant i Praef. 56. si quis interdum Se implevit, post cibum neque frigori *caet.* 1, 2, 23. tenuis vero homo implere se debet, plenus extenuare 1, 3, 30 *opp.*

¶ locumque Cum molli lana implere 7, 30, 5.

Implico, are. non ita Implicicum (jejunum intestinum) 4, 1, 25 *i. tot flexus, plicas faciens*. inde tenuius intestinum est, In sinus vehementer implicatum *ib.* 26. si curva est (vena varicosa) & velut in orbes quosdam implicatur 7, 31, 5. implicicum In longitudinem linamentum 7, 28, 7. implicicum linamentum 7, 10, 4. In longitudinem implicata linamenta 8, 5, 5. quidam (calculosi) etiam, quum torquentur, pedes Inter se, subinde mutatis vicibus implicant 2, 7, 38. ubi Inter se implicatae glomerantur (venae varicosae) 7, 22, 2.

¶ quosdam longissimis (Morbis) implicat: (aurum.) maximeque quaternis 2, 1, 20. mediocriter eo Morbo (hydropis) implicicum 3, 21, 10.

Impono, ere. *de epithematibus*. imponi vero (debent ulceri) aut Aerugo, aut Omphacium cum melle, aut Andronis Compositio, aut *caet.* 6, 18, 31. imponendumque est lana molli exceptum ovi Album, & supra, quod 7, 7, 145. ex illis Aliquid imponi (oportet) 6, 6, 89. *conf. cum in super*. subinde Aliud imponendum est 4, 24, 19. imponi debet Alumen, aequa portione cum thure contritum, tum vino adjecto: aut Malicorium in aqua coctum, deinde contritum 5, 28, 100. Amurea, *v. inf. Lycium*. Anthera, *v. inf. idem*. Baccae, *v. cum castoreum*. Butyrum, *v. inf. Lycium*. Bulbique contriti cum thure recte imponuntur 3, 27, 13. quin etiam radicem (caparis) contritam, vel corticem ejus, aut ipsum Cappari cum melle contritum imponere expedit 4, 6, 17. Caro, *v. cum super*. altera vero die imponendum Callostreum, aut Ruta ex aceto contrita, aut lauri Baccae, aut Hedera cum rosa & aceto 3, 2, 14. Cataplasma, *v. cum a*, extrinsecus, foris, super, supra, tenuis: cum lana succi, pulvis. calida Cataplasmata toti ventri imponere 4,

12, 3. quodlibet calidum & humidum Cataplasma, naturalibus pube tenuis impositum 4, 20, 6. nocte Cataplasmata calefacientia imponere (oportet,) maximeque hibifici Radicem ex vino coctam 4, 24, 14. imponendum vero Cataplasma, quod refrigeret 4, 24, 26. tum imponendum Cataplasma ex triticea farina 7, 19, 44. *v. inf.* 6, 18, 70: *vel inf. cum* quod. Ceratumque ex aliquo horum tum imponendum est 3, 19, 7. eodemque tempore affectis oris partibus Ceratum, integris item Sinapi, donec erodat, imponere (prodest) 4, 2, 37. imponendumque Ceratum 6, 9, 3. 6, 13, 9, 8, 5, 17. imponendumque Ceratum est 8, 8, 23. imponendumque ei loco Ceratum ex Lycio factum 8, 9, 13. *add. cum super & tenuis. it. inf.* semen. Cerussam, *v. inf.* reprimentia. Καλιξίς, *v. cum* extrinsecus. Compositio, *v. sup.* aerugo: *inf.* idem: utrumlibet. haec Compositio nocte & die imposita 5, 18, 51. Corticem, *v. sup.* cappar. Cretam, *v. inf.* reprimentia. Cornea (Cucurbitula) per se corpori imponitur 2, 11, 4. nemo Cucurbitulam diversae parti imponit, sed ei ipsi, quae doler, quaeque liberanda est 2, 11, 10. Cuminum, *v. inf.* quod. Digtos, *v. cum super.* Elaterium, *v. item cum super.* Emplastrum imponitur, passillus filinur, *caet.* 5, 17, 18. post id fomentum imponi protinus Emplastrum debet 5, 26, 173. imponi debet primum non pingue Emplastrum, ut id (tuberculum furunculi) reprimat: deinde, si non repressit, quodcumque puri movendo accommodatum 5, 28, 117. ne laedant vulnera, quum imposita sunt (Emplastra) Passillique 5, 17, 12. haec autem (Emplastra) alii quoque recentioribus vulneribus recte imponuntur 5, 19, 54. derafo vero detritoque imponendum Emplastrum τριπλάκιον 5, 26, 270. *conf. inf.* ficum, & *cum super.* eidem (faciei contusae) Faba quoque imposita proficit 5, 18, 53. ubi ea (Farina) deserbuit, calidamque imposita est 2, 33, 13. imponenda est Farina ordeacea, ex aqua cocta, *caet.* 5, 23, 143. Farina quoque hordeacea cocta, & cum malo coroneo mixta, commodè imponitur 6, 6, 41. *conf. inf.* quod: reprimentia. Fasciae, *v. cum super.* Ferulae, *v. cum A. & Contra.* ex quibus (furura & Fibula) neutra ante debet imponi, quam intus vulnus purgatum est 5, 26, 118. imponendae vero Fasciae sunt ib. 116. Ficus, *v. cum*

ibi & super. imponi Ficum quam pinguisimam, aut πυκνῶς emplastrum, satis est 5, 28, 40. Folia, *v. cum super:* *inf.* lenticula, & plantago. profunquē adversus dolores imposita calida Fomenta, vel ea, quae simul & reprimunt & emolliunt 4, 7, 14. Furfures, *v. cum super.* imponenda Glutinantia 5, 28, 202. *conf. inf.* medicamentum. *v. Habena, vel inf. cum* extrinsecus. Herbae, *v. cum super.* Hoc diutius impositum esse oportet 6, 17, 4. impositis His 7, 16, 21. Haec autem aliis quoque recentioribus vulneribus recte imponuntur 5, 19, 54. Idque-lupulillitum panniculo, imponendum est 6, 18, 114. *add. inf.* virelli. imponendumque Id ipsum 8, 10, 116. tum imponenda ea, quae 5, 28, 83. Idem. eadem sunt imponenda (vulneri,) quae primo fuerunt 5, 26, 170. imponendaque eadem: aut etiam Omphacium cum melle: aut Id, quod ex aerugine & melle ad aures sit: aut Compositio Andronis: aut Anthera, sic, ut ei paululum mellis adiciatur 6, 18, 28 seq. possunt etiam sine scalpello imposita eadem mederi 7, 1, 4. rursusque imponere eadem (debebit) 7, 3, 9. *conf. cum super.* Inula, *v. radix cum super.* Lana, *v. inf.* plantago. quinque primis diebus non est resolvendum (vulnus,) sed bis die tantum irroranda Lana vel spongia imposita 7, 19, 40. Lana succida, *v. cum super.* supra. intinctam iisque Lanam succidam imponere (oportet) 3, 10, 3. ungere (expedit) rosa & aceto, vel potius his tinctam Lanam succidam imponere, aliave refrigerentia cataplasmata 4, 2, 18. deinde postea Lenticula imponi (debet) 5, 28, 237. imponenda est vel Lenticula vel Marrubium, vel oleae Folia ex vino cocta, sic, ut cuilibet eorum, dum teritur, mellis paululum adiciatur 6, 18, 9. *conf. cum super.* per se impositum sicum Linamentum 5, 26, 203. primum ex aqua frigida Linamentum, dum caro alicur (in vulnere:) deinde, quum jam continenda est, sicum imponendum est 5, 26, 282. eodemque modo Linamentum imponendum 7, 7, 34 optime tamen sicca Linamenta, vel, si purgandum aliquid videtur, in melle tincta imponuntur 7, 4, 13. deinde imponere Linamentum molle 7, 30, 5. deinde Linamentum imponendum 7, 30, 24. omnibus autem his vulneribus imponendum primo Linamentum ex vino madens, cui rosae paulum admodum adiectum

sit 8, 10, 86. *conf. cum in, super,* tenuis. tum imponendum Lincoolum cum emplastro, sic, ut pingue omne videtur 8, 6, 6. *conf. cum super.* deinde imponendum Lycium ex vino est, aut amurca cocta cum eodem, aut cum rosa butyrum 6, 18, 15. Malagma, quod digerat, impositum habere (oportet) 3, 21, 53. imponendum Malagma, quod digerat 8, 10, 127. dum intermittitur, imponendum Malagma aliud quod ex calefacientibus 4, 3, 14. quae (cataplasmata) quia refrigerant, imponere noctu Malagmata commodius est 4, 22, 7. prodest (id Malagma) impositum minutis majoribusque abcessibus, item articulis, & coxis, *caet.* 5, 18, 19. *conf.* 5, 18, 12. & *cum* extrinsecus. Malicorium, *v. sup.* alumen, & *inf.* mel. Malum Punicum, *v. cum super.* Manus, *v. cum super.* supra. Medicamentum, *v. cum* extrinsecus, & super. imponere Medicamentum debet, quod sine fevo compositum sit ex his, quae *caet.* 5, 26, 133 de vulnere. ubi satis diductum est (id, quod collisum est,) Medicamentum imponendum est 5, 26, 137. quocumque vero Medicamentum impositum est, si *caet.* 5, 28, 14. tum idem Medicamentum, eodem modo, qui supra positus est, mollium, ipsi membranae imponendum est 8, 4, 63. ubi inflammatio sublata, ulcusque purgatum est, imponi lenne Medicamentum debet 5, 28, 84. finitisque inflammationibus, imponetur aliquod Medicamentum ex iis, quae leniter reprimunt 8, 5, 21. imponendum glutinans Medicamentum est 8, 6, 1. eatenus circumdari fascia debet, ut impositum Medicamentum contineat 8, 10, 90. imponendo tantum lenia Medicamenta 5, 28, 35. imponi debent Medicamenta adurentia ib. 37. imposita Medicamenta adurentia 6, 18, 117. imponenda autem Medicamenta sunt pus moventia 7, 26, 122. commodè vero Mel super linamenta, vel sine his imponitur lenticula ex melle, aut malicorium ex vino coctum 5, 28, 152. hisque Membranulam illitam imponebat 5, 18, 73. si sine inflammatione dolor (capitis) est, Nihil imponendum est 3, 10, 11. unde Nomen quoque a Graecis ei *πρωκίς* est impositum 5, 28, 252. commodum est etiam, lino quotidie ventrem metiri, & qua comprehendit alvum, Notam imponere 3, 21, 20. Omphacium, *v. in superioribus.* Panem, *v. inf. cum super.* Passilli, *v. sup.* emplastra. imponendaque Plantago contrita.

contrita, vel folia falicis in aceto cocta: tum linteolum & lana 6, 18, 126. Pullum, *v. cum* super. imponendusque Pulvis cum oleo, & ea cataplasmata, quae simul & reprimunt & molliunt 4, 5, 4. rosaeque & vino madefaciendum id, Quod imponitur 7, 19, 41 *i. epithema*, imponendumque praecordiis, Quod simul & reprimat & emolliat 3, 20, 22. ubi, Quod ex eo impositum est, incaluit, detrahendum & subinde aliud imponendum est 4, 24, 19 *opp.* imponendum, Quod est ex fabae farina ex mulso cocta, & cum cumino contrito ex melle cocta: aut contritum cuminum cum cerato ex rosa factum: aut lini Semen frictum, contritum, & in mulso coctum: aut tritici farina ex mulso cocta cum cupressi: aut lili Radix contrita 6, 18, 70 seqq. deinde imponendum, Quod ex his constat 6, 18, 119. imponenda sunt, Quae carnem putrem lenius exedunt 5, 26, 242. protinus his locis imponenda, Quae supra proposita sunt 8, 11, 9, *v. cum* Extrinsicus. Quicquid impositum est 5, 26, 23, 8. Quicquid deinde impositum est 5, 28, 154. quorum Quidlibet ex aceto impositum, dolorem minuit 3, 10, 5. quorum Quodlibet protinus impositum ad sanitatem perducit 5, 27, 89. Radix, *v. quod*: cappari. Remedia, *v. cum* Extrinsicus. deinde imponere (oportet) simul Reprimencia & Refrigerantia, maximeque cerussam solani succo, aut cimoliam creatam aqua pluviali exceptam: aut ex eadem aqua subactam farinam cupressi adjecta, aut, si tenerius corpus est, lenticula 5, 26, 235 seqq. imposita Resina & abducta, subinde idem facere (prodest) 3, 22, 17 *opp.* Resina imposita discutitur (dolor) 4, 6, 10. vari commodissime tolluntur imposita Resina, cui non minus, quam ipsa est, aluminis scissilis & paulum mellis adjectum sit 6, 5, 6. tollitur etiam (clavus,) si quis eum circumpurgat, deinde imponit Resinam, cui miscuit pulveris paululum, quem ex lapide molari contrito fecit 5, 28, 235. Ruta, *v. cum* super & tenuis. si aridus (Sal) vulnere imponitur 5, 27, 7. *conf. cum* super. Scilla, *v. cum* recte. Scorpionem, *v. cum* super. imponi debet lini vel foeni Graeci Semen ex mulso coctum: aut ex cyprino ceratum: aut Similia ex vino contrita, cui paululum croci sit adjectum 6, 18, 74-75. *add. sup.* quod. capiti frontive impositum Sinapi 3, 20, 15. imposito Sinapi 3, 27, 12.

4, 2, 24. deinde imponere Sinapi (necessarium est,) sic, ut exulceret 4, 2, 28. fit ex Sinapi (*epithema*), cui sevi hircini a renibus quarta pars ponderis adjicitur, teriturque in sole, & protinus imponitur 4, 9, 15. *conf. cum* ex, in, per, super: *ii. sup.* ceratum. Spongiam concavam imponere (expedit,) subinde aqua frigida expressam 4, 2, 7. levat Spongia imposita, quae subinde ex oleo vel aceto vel aqua frigida exprimitur: aut pari portione inter se mitta, pix, cera, alumen 4, 24, 20. deinde omni vulnere primo imponenda est Spongia ex aceto expressa 5, 26, 128. si ex aqua frigida expressa Spongia imponitur: sed ea, quocunque modo imposita est, dum maderet, prodest 5, 28, 30 seqq. imponendaque Spongia ex aqua calida est, donec 7, 30, 18. *conf. sup.* lana; *ii. cum* super, supra. Stercus, *v. cum* super. Sutura, *v. sup.* fibula. imponendi Vitelli cum rosae foliis ex passo subactis: idque, si intus est, digito illinendum; si extra, supercillium panniculo imponendum est 6, 18, 113-114. imponendum vero Utrumlibet ex his quae cum cumino componentur, supraque posita sunt: aut ea compositio, quae habet *caet.* 6, 18, 78-79. Uvam taminiam sine seminibus cum pulegio recte aliquis imponit (articulis) 5, 18, 69.

¶ *de non nominatis medicamentorum speciebus s. compositionibus* 4, 9, 13 seqq. 4, 24, 20. 5, 18, 77. 6, 9, 18. 6, 18, 17 & 32 seqq. *conf. sup. cum* id, idem, quod, *caet.* non alienum est etiam, ubicunque vulnus est grave, impositum, quo id juvetur, insuper circumdare lanam succidam ex aceto & oleo, vel cataplasma, *caet.* 5, 26, 140 *videtur leg.* imposito.

¶ *cum particulis*: calida cataplasmata admove, & eaque imponere A mammis Usque Ad inguina & spinam 4, 13, 13. contrita linteolo illinunt, imponuntque in humero partis ejus, qua dens dololet: si is superior est, A scapulis; si inferior, A pectore 6, 9, 19. in quam partem fractura inclinatur, Ab ea latius valentiorque ferula imponenda est 8, 10, 34. Aptius I Praef. 44. Commode 5, 28, 152. 6, 6, 41. ferulaeque vel omnino non imponendae Contra eminentia cubiti, vel *caet.* 8, 10, 53. Crebrius 3, 21, 38. Deinde 4, 2, 28. 4, 12, 9. 5, 26, 108. 235. 5, 28, 154. 235. 6, 18, 15. 119. 7, 4, 36. 7, 30, 5. 24. *conf. cum* primum. Deinde postea 5, 28, 237. Diutius 6, 17, 4. Ex: quorum

quidlibet ex aceto impositum 3, 10, 5. *add.* 3, 19, 7. 4, 4, 87. 4, 6, 8. 6, 18, 15. 7, 30, 18. Sinapi Ex parte exteriore faucibus impositum 4, 4, 56. Extrinsicus: aptiusque Extrinsicus imponi remedia compertis interiorum & sedibus & figuris *caet.* 1 Pr. 44. imponendaque Extrinsicus supra id, quod dololet, lana succida ex aceto est 4, 4, 87. imponenda vero Extrinsicus, quae simul & reprimunt & molliunt 4, 5, 13. imponenda extrinsicus cataplasmata, primum quae reprimant: deinde calida, quae diducant, quibus recte iris vel apsinthium adjicitur: posthaec malagma 4, 8, 8. imponenda quoque Extrinsicus sunt, quae levant 4, 9, 13. impositum quoque Extrinsicus (medicamentum *καλινόν*) digerendo spiritum, dolorem levat 4, 14, 7. imponendaque Extrinsicus eadem habena, & super eam ceratum 8, 5, 20. Foris imponendum calidum ex farina & sico cataplasma est, donec 7, 12, 15. arida ibi siccus imposita 3, 24 extr. imponendum vero In eum (ventrem) crebrius sinapi, donec 3, 21, 38. si In ignem impositum est 3, 22, 11. confertque aliquid de sinapi cum sicu In alterum pariter membrum impositum donec 8, 10, 129. In reliquis (partibus,) Parce tamen, nec nisi magna plaga est, imponi debent (linamenta) 5, 28, 151. imponuntque (*id*) In humero partis ejus, qua dens dololet 6, 9, 19. Late super coxam imposita (inulae radix) 4, 22, 8. deinde super id, aliquanto Latius quam vulnus est, eodem medicamento illitum linteolum (imponere oportet) 8, 4, 36. ubi materia, quae intus est, laedit, illo Modo: ubi inflatio, hoc imponi solet (cucurbitula) 2, 11, 7. ea (spongia) quocunque Modo imposita est, dum maderet, prodest 5, 26, 131. eodemque Modo linamentum imponendum 7, 7, 34. *add. inf.* super poplitem. Optime 7, 4, 15. sinapi imponere (opus est) Per omnia membra, excepto capite, donec 4, 12, 9. cornea (cucurbitula) Per se corpori imponitur 2, 11, 4. *add.* 5, 26, 208. 8, 4, 35. Postea 5, 26, 261. eadem sunt imponenda, quae Primo fuerunt 5, 26, 170. deinde omni vulnere Primo imponenda est spongia *caet.* ibi 128. *conf.* 8, 10, 86. Primum ex aqua frigida linamentum, dum caro alitur: deinde, quum jam continenda est, siccum imponendum est 5, 26, 282. imponi debet Primum, non pingue emplastrum, ut id reprimat: deinde 5, 28, 117. *add. supra*

*supra cum extrinsecus. teriturque in sole, & Protinus imponitur 4, 9, 15. post id fomentum, si late plaga non patet, imponi Protinus emplastrum debet 5, 26, 17. quorum quodlibet Protinus impositum 5, 27, 89. 40. 11. 9. scilla quoque contrita, bulbique contriti cum thure Recte imponuntur 3, 27, 13. add. 4, 6, 8, 5, 5, 19, 54, 5, 27, 54, 6, 18, 95. Rursusque imponere (debebit) eadem 7, 3, 9. & Sic imponitur 5, 18, 12. Sic, ut 4, 2, 28. 5, 28, 215, 6, 18, 9. 28 seq. imponere simul (oportet) reprimentia & refrigerantia 5, 26, 235. Starim 5, 27, 41. Subinde aliud imponendum est 4, 24, 19. commode vero mel Super linamenta, vel sine his imponitur lenticula ex melle, *caet.* 5, 28, 152. dextraeque manus digitos Super imum abdomen leniter imponit 7, 26, 35. v. super coxam. Super habenam, v. *cum extrinsecus.* Super id (vulcus) imponi debet, quod 5, 28, 93. Super id (vulcus) recte imponitur & ficus arida, & lini semen in mulso coctum, & emplastra ac malagmata materiam eductant, aut quae *caet.* Super alterum & eadem medicamenta, & farina ex mulso cocta, - & ficus in mulso decocta, - & uvae taminiae pars quarta fico adiecta 5, 28, 215-216. Super id vero (vitium), quod curationem recipit, imponenda lenticula mixta cum sulphure *caet.* 5, 28, 304. Super medicamentum, ad id continendum, recte imponuntur (linamenta) 7, 26, 125. necessarium autem est linsumentum in rosa tingere & Super adurentia medicamenta imponere 6, 15, 6. si quis panem ex vino subactum Super oculum imponit 6, 6, 189. Super alterum (oculum) lana imposita & deligata 7, 7, 138. demitti debet lana mollis bene carpta, - Superque oculos imponi 6, 6, 39 recte etiam sinapi ex aceto Super pectus imponitur, - & tum medicamentum, quod 4, 6, 8, prodest etiam impositus Super pectus sal bene contritus cum cerato mistus 4, 7, 15. eodem modo rotundo aliquo Super popliteum imposito 8, 21, 5. v. prunam, quidam Super prunas eo (Scorpione) imposito vulnus suffumigant 5, 27, 52. plumbum elorum cum vino inungetur, Super quae idem linteolum illitur imponitur 7, 27, 14 possunt etiam Super stomachum imponi folia vitis in aqua frigida tincta 3, 7, 15. imponere (oportet) cataplasmata Super ventrem 4, 15, 7. impositam Super ventrem habere (oportet)*

cum cerato rutam 4, 19, 17. sinapi Super imum ventrem tertio quoque aut quarto die imponendum 4, 20, 10. Super imum ventrem ejus duas manus imponere debet 7, 29, 35. Super imum ventrem ejus imponenda lana succida in aceto & rosa tincta 7, 29, 45. imponatur Super umbilicum id, quod 6, 7, 2. tum Super eos (ungues) ex hac compositione a liquidum imponi (debet) 6, 19, 15. Super utrumque (ulcus) oportet imponere elaterium, aut lini semen contritum & aqua coactum, aut ficum in aqua decoctum, aut emplastrum tetrapharmacum ex aceto subactum 6, 3, 5. quidam eodem modo (i. cum vino) contritum (Scorpione) Super vulnus imponunt 5, 27, 51. vivum autem gallinaceum pullum per medium dividere (oportet,) & protinus calidam Super vulnus imponere, sic, ut 5, 27, 40. haedus agnusve discissus, & calida ejus caro statim Super vulnus imposita 5, 27, 41. si vel singulae binae (herbae ante dictae) tritae, & sic potui datae sunt vino, & Super vulnus impositae 5, 27, 68. Super vulnus vero etiam furfures ex aceto, vel ruta silvatica recte imponitur, vel cum melle sal tostus 5, 27, 54, postea, si vitium constitit, imponi Super vulnus eadem debent, quae 5, 26, 261. imponendum autem Super vulnus steruus caprinum ex aceto coctum, aut ex eodem hordeacea farina, aut ruta, vel nepeta, cum sale contrita, melle adjecto 5, 27, 61. ac Super vulnus imponendum est duplex aut triplex linteolum aceto madens 7, 26, 104. Super *sine casu*: Superque imponenda lana succida mollis, & duae fasciae 8, 9, 14. Imponendaque Super arida linamenta sunt, & medicamenta non pingua 8, 25, 12. quicquid impositum est, betae folio contegendum est, & Super linteolum frigidam aqua madens imponendum 5, 26, 238. deinde imponere linsumentum molle, & Super linteolum illitur melle 7, 30, 5. imponendum Super medicamentum ita factum 6, 19, 7. id receptum inter duos digitos, indicem ac medium, Super pollice imposito sic deprimebat, ut 7, 26, 69. Superque imponi spongiam (conveniet) ex vino & rosa tinctam 7, 3, 10. *conf.* Superimpono. Supra id, v. *cum extrinsecus.* Supra percussum vero oculum, ad inflammationem leniendam, non est alienum imponere etiam cataplasmata 6, 6, 225. curatio prima est Supra praecor-

(Ff)

dia imponere quae reprimunt cataplasmata 3, 19, 5. imponenda Supra stomachum est lana succida, vel spongia ex aceto, vel cataplasma quod refrigeret 4, 5, 31. duas manus imponere oportet Supra summum ventrem 4, 13, 11. Supra *sine casu*: siccis linamentis vulnus implendum est, Supraque imponenda spongia ex aqua frigida expressa, ac manu super comprimenda 5, 26, 96. imponendumque est lana molli exceptum ovi album, & Supra, quod inflammationem coarceat 7, 7, 145. Supraque imponenda lana succida, oleo atque aceto madens 8, 3, 35. add. 6, 18, 128. cataplasma naturalibus pube Tenus impositum 4, 20, 6. linsumentumque ea Tenus imponendum est, ut 7, 19, 46. ceratumque ex aliquo horum Tum imponendum est 3, 19, 7. add. 5, 28, 83. 6, 18, 17. 126. 6, 19, 15. 7, 19, 44. 8, 4, 63. 8, 6, 6. Tum 4, 6, 8.

Importunus, a, um. neque tamen alius importunior acutiorque morbus est, quam is (*spasmus cervicalis*) 4, 3, 2 i. *molestior*.

Imprimo, ere. vehementius imprimi (Acus debet) 7, 7, 143. ac sic Ambitu similis ei fit, qui in angustiores orbem modiolos imprimitur 8, 3, 15. qui radit haec, audacter imprimere Ferramentum debet 8, 2, 10. quod (Ferramentum) spatulae simile, quasi transcurrere, non imprimi debet 7, 12, 47 *opp.* ubi jam iter modiolos impressum est 8, 3, 10. frictio admoventur lenis, ita ut ne Manum quidem, qui fricaret, vehementer imprimeret 3, 18, 49. estque quidam premendi (Modiolus) modus, ut & foretur & curcumagatur: quia, si leviter imprimitur, parum proficit, si graviter, non movetur 8, 3, 8. Os ejus (cucurbitulae) corpori aptatur imprimiturque, donec inhaereat 2, 11, 3.

Improbabilis, e. non improbables rationes i. Pr. 48.

Improvisus, a, um. Ex improvviso 2, 8, 95.

Imprudens, entis. si vel volens aliquis vel imprudens *caet.* 6, 18, 56 i. *injcius*.

Imprudentia, ac. ne per imprudentiam adurentia devoret (puer) 6, 15, 12. nisi imprudentia curantis agitatum est (*καρπινια*) 5, 28, 19.

Impuber, ris. urinā impuberis pueri 5, 22, 17.

Imus, a, um. v. Abdomen. Auris. Basis. Capillus. Costa. Humerus. Mucro. Nares. Nafus. Ora. Os. ossis. Pars. Pectus. Pes. Plaga. Planta. Radix. sinus. Spina. Testiculus.

sticulus. Tunica. Venter. Uva.

¶ Ad imum (locum) 7, 19, 26. Ad imum acu trajectatur (sinus) 7, 14, 21. sic, ut etiam, si quae quasi nubeculae innatarint (in urina) In imum deferantur 2, 3, 8. In imo cartilaginosa (sunt ossa scapularum) 8, 1, 67 *opp. ib.* in summo. atque hinc ad dextra recurvatum. (colon intestinum,) In ima dirigitur 4, 1, 30.

¶ *pro praepos.* *opp. sine:* modo in febre, modo sine hac 4, 2, 8. *pro nominati-vo:* si acutus morbus est, sicut in cholera 2, 13, 3. in hac (cucurbitula) auxilii nihil est 7, 2, 10. *v. auxilium.* in conjectura I Pr. 92. parum artis esse in observatione experimentorum credunt I Pr. 92. antea q̄ horum observationem, medicinam esse. subinde admonendus, in his ipsis rebus, quae sollicitant, cur non potius laetitiae quam sollicitudinis causa sit 3, 18, 63. sed tunc quoque unicum in frictione praesidium est 2, 14, 27. in eadem carne, assa potius (astringit) quam elixa 2, 30 *extr. conf.* 2, 18, 38. in prioribus (febris) & morbi sunt & medicina 3, 3, 5. alterum (ulcus) est in summae cutis exulceratione 5, 28, 69. diversarum vero rerum in modo causa est 2, 14, 8.

¶ *pro genitivo:* licet etiam miscere aequis portionibus ammoniacum, galbanum, propolis, viscum; pondusque adicere myrrhae dimidio minus, quam in prioribus singulis erit 5, 28, 141 *pro priorum singulorum.* genera, in quibus noxa corpori est, proponam 5, 26, 1. *i. genera nozarum corporis, vel a quibus.* duplex triplexve (linum) sic tortum, ut unitas in eo facta sit 7, 4, 27. in eo (ano, corpore) 6, 18, 82. 7, 2, 23. neque in faemina primis menstruis finita sunt (genera morborum) 2, 1, 48. in phrenitidis 2, 4, 21. si qua intemperantia subest, tutior est in potione quam in esca 1, 2, 17. gravitas in capite 4, 2, 42. alias gravitas capitis 1, 3, 41. 3, 5, 3. 4, 2, 43. *caet.* gravitas in corpore 1, 10, 4. gravitas corporis I Pr. 111. destillatio in corpore 2, 7, 10. in qua (cartilagine) difficilis curatio est 7, 10, 2. expedita curatio est in fistula simplici *caet.* 5, 28, 163. *conf.* 7, 29 *extr.* 3, 2, 12. dolorque in ano est 4, 15, 3. neve autem in medio corpore aut in capite dolor ullus sit 2, 17, 13. alias *cum genit.* capitis, ut 2, 8, 54. 174. 3, 10, 2. 5, 25, 7. si in coxa dolores sunt 2, 12, 10. *caet.* & dolor accedit crebra coloris in facie totoque corpore mutatio 4, 2, 32. crassissimum in capite

os 8, 1, 14. venae in capite, in temporibus 4, 2, 45. 6, 6, 202. 7, 7, 171. 179. *v. venae.* si malus in hoc (vomitu) odor est 2, 6, 30.

¶ *pro dativo:* 1, 3, 73. 4, 4, 77 *coll.* 76. *v. jejunos.* in pluribus tamen ad initium cibi dies quartus aptissimus esse consuevit 3, 4, 35. dare potui, in potum, *synon. v. potus.* in eo magis necessaria cibi festinatio est I Pr. 115. in hoc (morbo) praecipue necessarium est 4, 16, 7 *deinde* 11 fricationes huic quoque morbo necessariae sunt. *v. necessarius.* in his quoque ea maxime profunt 2, 8, 28. *v. profum.* in his frictio quoque ex oleo & sale salubris videtur 3, 9, 5. *v. in angusto.*

¶ *pro adjectivo:* in aperto deinde curatio est 8, 10, 113. in difficili rem esse 5, 26, 12. in dubio, *v. dubius.* quae (causa) in dubio est I Pr. 51. quam praecipua in hoc ars sit, quae 2, 10, 11 *i. haec.* in praecipiti vero jam esse (rem, morbum) 2, 6, 35. hi quoque in praecipiti sunt 5, 26, 20, somnus in promptu est 4, 2, 32. in propinquo mors est 2, 6, 5. *add.* 3, 1, 5. 7, 29, 15. si jam in longinquum quoque id vitium est 2, 8, 107. est etiam in rerum natura, ut 7, 2, 22. id, quod in consuetudine est 1, 3, 20. ut ipsi in usu est 2, 3, 1. quum vero in summo incremento morbus est 3, 7, 19.

¶ *pro adverbio:* & id quidem in multis ira se habere: saepe vero I Pr. 31 *synon.* in perpetuum. *v. v. in primis, v. Inpr.* in praesentia 2, 33, 1. 4, 3, 9. in vicem, *v. vicem.* aliter se corpus habere, atque consuevit, neque in pejus tantum, sed etiam in melius 2, 2, 1. huic autem & sandarachae in omnia eadem vis, sed validius est 5, 5, 1. *add. ib.* 3. aestate in totum, si fieri potest, abstinendum est (venere) 1, 3, 85. in orbem, *v. orb.*

¶ *i. a, vel ex.* si quis vero exustus in sole est 1, 3, 23. ex quibus in nullo tamen minus, quam in his (pomis) noxa est 1, 3, 83. nulla in ejus (colubrae) saliva noxa est 5, 27, 35. genera (laesionum,) in quibus noxa corpori est, proponam 5, 26, 1. *conf.* offensae spes, in eo (surunculo) nullum periculum est 5, 28, 114. *conf.* 7, 26, 22. 5, 7, 29, 26. in corpore infirmo, diuque in adversa valetudine exhausto 2, 12, 15.

¶ *synon.* ad 4, 3, 12. 7, 27, 3-6. - 7-8. *conf. cum adduco,* pervenio, *caet.* herbas aliaque prompta in auxilium vulnere morborumque I Pr. 2. quartum quemque diem,

ut in utrumque efficacissimum apprehendit 3, 4, 46. duo genera curationum sunt; alia in quibus eligere tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit; sicut in vulneribus & fistulis, *caet.* 7, 7, 36-38. ¶ *synon.* apud I Praef. 3. *v. apud.*

¶ *i. contra.* concoctio, sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria 1, 9, 2. in hoc autem affectu corporis neque ambulatio neque frictio opus est 4, 19, 10. in hoc affectu salubres sunt vehementes fricationes *caet.* 4, 21, 2. illa in omni verstu capitis dolore communia sunt 4, 2, 23. *conf.* 5, 23, 2. 4, 20, 20. in ejusmodi valetudine medicamenta sunt *caet.* 3, 15, 20. *conf.* 4, 2, 66. 4, 6, 23. idem illud (medicamentum) tanto valentius in his (paulis) est 5, 28, 291. in quibusdam etiam aliis serpentibus certa quaedam auxilia satis nota sunt 5, 27, 50. adeo, ut in singula anguim genera singula medendi praeciperent 5, 27, 27. sed in omnibus eadem maxime proficiunt *ib.* quae in putri ulcere praescripta sunt 5, 26, 261. quod (antidoto) in eo quoque vulnere quod cerastes fecit, aequae valet 5, 27, 62. est etiam collyrium, quod, quum ad plura valeat, plurimum tamen proficere in his ulceribus videtur 6, 6, 147 *synon.* in utraque vero (imbecillitate oculorum) id est paralyti & mydriasi, pugnandum est per eadem omnia, quae in caligine oculorum praecipua sunt 6, 6, 209, *add.* 6, 7, 1. *v. possum conf.* Efficax. Utilis.

¶ *i. cum.* in cibo oleum 4, 4, 95. *v. cibis.* idem deinde emplastrum in linetolo superimponendum 5, 28, 183. ejus (mellis) in caeteris admodum exigua pars esse debet, in atramento lutorio tanta, ut ea mistura liquida sit: cum scilla utique pars major 6, 8, 12. *syn.* id primum fieri non potest, nisi in pilo longiore 7, 7, 75. hique omnes dolores modo in febre, modo sine hac sunt 4, 2, 8 *opp.* in qua (diarrhoea) interdum tolerabilis dolor est, interdum gravissimus 4, 19, 2. in capitis dolore offusae oculis tenebrae 2, 7, 62.

¶ *i. de.* idemque etiam in aliis casibus repentinis, qui strangulant, dictum erit 2, 16, 27. *conf.* 2, 13, 3. 7, 7, 61. idem fere, quae supra in pustulis proposui 6, 6, 107. *synon.* de *ib.* 101. *v. propono.* quod in his verum est, quibus *caet.* perpetuum in omnibus non est 1, 3, 15-16. quod Hippocrates dixit, in his (vertebris) accipiendum est, quae

caet. non in his, quae 8, 14, 9. easdem notas habet, quas in carcinomate exposui 7, 14, 13. *add.* 7, 12 extr. eodem modo, quo in aure supra positum est 7, 10, 6. haecenus in oculis ea reperiuntur 6, 7, 1. eadem faciendi sunt, quae in tonsillis proxime posui 7, 12, 34. sic utrinque devinciunt, quemadmodum & in umbilico & in uva positum est 7, 17, 4. illud quoque in omnibus stomachi vitilis praecipendum est 4, 5, 10. *ad ib.* 15. in his casibus intendi nervi rationibus iisdem, quas in femore retuli, possunt 8, 21, 4. nunc video apud Graecos in gravedine hoc nomen (coryzae) servari 4, 2, 46. in his autem (vulneribus) ante omnia scire medicus debet, quae 5, 26, 10. in reliquis variae sententiae sunt 7, 14, 19.

¶ *i. ex:* in hoc (capite) igitur capillis fluentibus 6, 1, 3. quicquid in cauliculo nascitur, qualis est cucurbita, & cucumis, & capparis 2, 18, 10.

¶ *i. inter:* quosdamque fama prodiderit in ipsis funeribus revivisse 2, 6, 36. in media vero materia numerari ex oleribus debere ea 2, 18, 9. in bulbis cepam quoque & alium numero 2, 18, 15. neque vero in generibus rerum tantummodo discrimen est, sed etiam in ipsis 2, 18, 27. acetum & id vinum, quod *caet.* in media materia est 2, 18, 42. quo in numero sunt *caet.* 1, 2, 1. *i. inter quos.*

¶ *i. per:* circumcidendum vinum est in totum annum 4, 20, 8.

¶ *i. quoad, ratione, respectu:* ut necessitati succurramus & in modo & in numero (plagatum *s. incisionum*, 7, 2, 20. abditas causas vocant, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, *caet.* 1 Pr. 23. *add. ib.* 31, 32. 108. 109. in omnibus his (reliis) latus vulnus aperiendum 7, 5, 29. in quo 3, 4, 46. 52. 6, 18, 60. 7, 7, 96. in hoc fallit (medicamento) 7, 26, 22. & ne in hoc quidem 3, 4, 47. in his (hominibus) medicus imperitus falli potest 2, 10, 8. *conf.* 3, 4, 49. 2, 24, 32. 7, 9, 3. 6, 7, 3. 6, 11, 12. 7, 12, 11. in hoc statu 2, 1, 10. neque id evitare humana imbecillitas in tanta varietate corporum potest 2, 6, 43. quantum in ipso est 7, 18, 31.

¶ *pro si:* nec, nisi quum utraque (facultate) opus est, aut in singulis singularum inopia, utenda veniunt (emplastra) sed in Copia rejicienda sunt 5, 19, 24 seq. in hoc casu 8, 20, 8.

¶ *i. simul:* latus aperienda est (cutis,) *caet.* in quo ipso videndum est, ne 8, 4, 28.

¶ *i. super, in superficie:* sive eo ungatur cicatrix, quod in facie fieri potest, sive id ut emplastrum imponitur, quod in aliis partibus commodius est 5, 26, 278. quo fit, ut etiam minus saepe in muliere quam in viro, minus saepe puero vel fene quam in juvene, manus dimovendae sint (in frictione) 2, 14, 22. gestationum lenissima est navis in portu vel in flumine: — vehementior, in alto mari navi 2, 15, 7. in cubili 2, 4, 22. in veste floccos legit *caet.* vel in adjuncto pariete si qua minuta eminent, carpit 2, 6, 15. eae quoque (aves,) quae in aqua degunt 2, 18, 21 *opp.* quae natandi scientiam non habent, levior piscis inter saxa editus, quam in arena: levior in arena, quam in limo 2, 18, 34. spiritu retento currere (oportet,) sed minime in pulvere 4, 4, 53. quae (oleae) in arbore bene permaturuerunt 2, 24, 10.

¶ *i. versus:* si febris non desinit eaque in noctem augetur 7, 27, 2. quod (intestinum crassius) a dextra parte incipiens, in sinistro rem pervium & longum est, in dexterio rem non est 4, 1, 28. leniter cavus (humerus) in priorem & interiorem, gibbus in posteriori & exteriorem partem 8, 1, 74. *v. pars.*

¶ *cum ablativo, de regione vel loco:* aliud opus esse Romae, aliud in Aegypto, aliud in Gallia 1 Pr. 59. id fortasse vel in Asia vel in Aegypto coeli ratio patitur 3, 4, 22. in Africa 3, 4, 27. leviorque (piscis,) qui in Alto, quam qui in Vado vivit 2, 18, 35. gladiatorem in Arena, vel militem in Acie vulnerari 1 Praef. 71. *v.* in Balneo: in Conclavi, sicut in aliis Locis posui 7, 5, 36. in Luce habendus aeger 3, 4, 16. *add.* 3, 18, 16. in Lumine habuisse (*aegrum*) prodest 3, 6, 46. *add.* 3, 18, 14. in Murtetis 2, 17, 2. in Sole, *i.* in lumine calido solis, *v.* sol. ambulatio in Porticu, in Sole, in Umbra 1, 2, 12. in Portu 2, 15, 7. medicus neque in Tenebris, neque a capite aegri debet resistere; sed illustri loco, adversus eum 3, 6, 25. *conf.* 3, 18, 13. 16. qui vero toto die vel in Vehiculo vel in Spectaculis sedit 1, 3, 27. ubi in Vicinia cubiti humerus fractus est 8, 10, 51. quae (compositiones) in prioribus (Voluminibus) desiderari potuerunt 5, 17, 6.

¶ *de homine & eius partibus:* in Adolecentibus 2, 7, 79. 2, 8, 78. haec fere circa oculum in Angulis palpebrisque incidere consueverunt: in ipso autem Oculo attollitur tunica *caet.* 7, 7, 167 Seq. [*E f 2*]

in Brachiis 2, 10, 36. *v.* in Capite: in Cole: in Crure, in Cruribus: in Corpore, fit (tumor) maxime aut in Cervice aut in alis aut in inguinibus 5, 28, 127. *conf.* 105, 149. in Eo (ano) saepe, & quidem pluribus locis, cutis scinditur 6, 18, 82. *v. sup. loco geniti-vi.* in Eo (aegro) 7, 4, 12. 7, 20, 13. 7, 25, 2-3 *ter:* in Gingivis 5, 27, 37. in His (pustulis) semper fere pus est 5, 28, 66. si calor & in Fronte est 3, 6, 22. est his, quae in Homine sunt, is (sanguis) celerrime vel calefcit vel refrigescit 3, 6. in Infantibus 6, 4, 7. vulnus in Inguine factum 7, 20, 13. dolor in Inguinibus & coxis & feminibus est 5, 26, 49. si in Jocinore vomica est 2, 8, 6. ubi suppuratio in Jocinore est 4, 8, 4. in Junioribus tantum: nam in senioribus *caet.* 2, 7, 78. in Lectulo 6, 6, 76. *v.* lectul. in Manibus 2, 7, 92. *v.* manus. in Manibus pedibusque 4, 24, 1. in Masculis, in faeminis: in viris, in faeminis: in virginibus, in mulieribus 4, 1, 34 seqq. aliae (res) crassiores pituitam in Nobis faciunt, aliae tenuiores 2, 19, 2. in Ore 4, 1, 30. 6, 8, 6. 7, 12, 1. in Palato 4, 4, 13. 5, 27, 37. nascuntur (verruis similia vitia) vel in Palmis vel in inferioribus pedum Partibus: pessima tamen in Obsoecnis sunt 5, 21, 225 seqq. si praecordia ejus (aegri) sine ullo sensu doloris aequaliter mollia in utraque Parte sunt 2, 3, 3. in dextra sinistraque 4, 1, 4. in sinistra 4, 1, 17. in interiore faucium Parte 4, 4, 38. in caeteris quoque Partibus, in reliquis 5, 28, 150-51. *v. pars.* in Pectore 4, 1, 13. fit (sacer ignis) maxime in Pectore, aut lateribus, aut eminentibus Partibus, praecipueque in Plantis 5, 28, 68. fit (Chironium ulcus) maxime in Pedibus & crutibus 5, 28, 92. *add. ib.* 95. & 229. in Puero, in viro 7, 25, 1. in Pueris, in Puellis 3, 23, 4. in Pueris, in juvenibus 5, 28, 123. *v. puer.* in Quo 1 Praef. 37. 1, 8, 3. 1, 8, 23 bis. 7, 25, 1. 3. *caet.* in Qua (urina) 2, 4, 20 bis. ego experimentis quaeque in Se credere debere existimo 4, 19, 15. in Servis, in Liberis 3, 21, 8. in Stomacho 4, 5, 1. in Temporibus 2, 10, 36. *v. temp.* in Viris 8, 10, 13. in Viris, in faeminis 4, 1, 34. 35. 8, 1, 99. in Urina, *v.* urina. plura *v.* in Verbiis. *postea recens.*

¶ *de tempore:* in Adolecentia, in senectute 1, 3, 73. in qualibet Aetate 6, 4, 7. *v.* aetas. in Coena 1, 6, 6. 5, 28, 54. in Cruditate

tate 2, 6, 31. 3, 11, 13. 2, 17, 6.
in Die 1, 3, 33. 3, 4, 45. 7, 4, 29.
in Distillatione 4, 2, 51. in Do-
lore 2, 7, 49. 2, 8, 130. 8, 11, 35.
in ipso potissimum Doloze 3, 27.
26. in aliis Doloribus 3, 27, 26.
in Febre, in Febris, v. v. in
ipsis Funeribus 2, 6, 36. in Gra-
vedine 4, 2, 51, 60. in bono tem-
pestatum Habitu 2, 1, 9. in Initio
4, 8, 7. in ipso quoque Iterare 1,
3, 22. in Juventa 2, 1, 13. in
quo (Malo) minime differendum
(est) 6, 18, 60. bis in Mense 1,
3, 55. nonnunquam etiam in
ipso Morbo dierum ratio muta-
tur 3, 4, 41. in Morbo, qui plus
virium aufert, celerius cibis dan-
dus est 3, 4, 12. *conf.* 1 Pr. 91.
4, 18, 3. 2, 5, 2. 2, 8, 86. in Pe-
riculo mortis est (aeger) 2, 8,
112. qua (observatione) quis in
Pestilentia utatur adhuc integer
1, 10, 1. in Praesentia 2, 33, 1.
4, 3, 9. in Principio 1, 10, 93.
si in Refectione vero manserit tus-
sis 4, 6, 12. *conf.* 4, 7, 18. in Re-
missione 2, 14, 9. v. remissio.
in Senectute 1 Pr. 19. 3, 73. *bis.*
2, 1, 52. 2, 8, 92. quum ab eo
Statu mens, in quo fuerat, ab-
ducta est 3, 18, 75. in secunda
Valetudine 1, 1, 11. 2, 13, 1. 6,
16, 1. in adversa Valetudine 1,
3, 4. 2, 9, 3. 2, 12, 5. in hoc genere
Valetudinis 3, 11, 7. *conf.* 6, 6, 64.

de actione in intenta Ambulatio-
ne vel Cursu dolor & quaedam
difficultas est (*lianosii*) 4, 9, 3. in
ipsis Curationibus vulneratorum
usus ipse monstrabit *caet.* 1 Praef.
119. in ipso Ufu 3, 20, 17.

cum Verbis: v. Admoveo. Ago.
Animadverto. Cognosco. Coni-
do. Consisto. Contero. Continco.
Coquo. Decoquo. Dego. Depre-
hendo. Desino. Differo. Do. E-
venio. Excido. *mediâ productâ.*
Expedit. Exporio. Exprimo.
Exuro. Fallo. Finio. Fio. Ha-
beo. Jaceo. Incido. *mediâ corre-
ptâ.* Incoquo. Increasco. Interfum.
Involvero. Laboro. Liquor. Made-
facio. Monstro. Muto. Nascor.
Nato. Novo. Orior. Permaneo.
Pono. Praecipio. Praescribo. Pro-
ficio. Relinquo. Respondeo. Reti-
neo. Sum. Sumo. Teneo. Tero.
Tingo. Tollo. Vexo. Vito. Utor.
Vulnero. *caet.*

cum Accusativo: v. *supra* pro Ad-
verbio, pro Ad, pro Versus. Cir-
cumcidendum vinum est in to-
tum Annum 4, 20, 8. prompta in
Auxilium vulnerum morborumque
1 Pr. 2. quasi in Cochleam ser-
pat fascia 8, 10, 17. in Conspe-
ctum adduci, dari, venire, v.
Conspicere. in Diem, v. Dies.
in Diversa, in Diversas partes
compelli, contendere, deduci.

duci, extendere. in Exteriora,
in Exteriorem partem, v. Exte-
rior. non facile quicquam in Fu-
turum praefagiri potest 2, 2, 9.
in Horas, v. *cum* porrigo. in lnum
deferri, in lma dirigi, v. lmus.
osis paululum in Interiora concavi-
vi 8, 1, 89. in Locum nasci, re-
servari, restitui, subire, venire,
v. v. si jam in Longinquum quo-
que id virum est 2, 8, 107. in
Longitudinem findi, implicari,
inciui, v. v. in Medius, v. ha-
bere se. mutari. in Noctem au-
getur (febris) 7, 27, 2. in Omnia,
v. *supra* pro adverbio. in Orbem
imprimi, incidi, in Orbes impli-
cari, v. orbis. in Partem, in Par-
tes, v. v. in Pejus, in Melius se
habere 2, 2, 1. in Pejus vertere
2, 6, 42. in Perpetuum 4, 24, 4.
6, 15, 17. 7, 7, 137. in Potum,
in Potionem dare, sumere, v. v.
in Se, v. coëo. in semicirculi
Speciem retulae latitudinis 7, 26,
53. in Transversum jacet (cor-
pus) 7, 29, 15. in Vicem, v. Vi-
cem. in Unguem committi, v.
Unguis. in Unum, v. unus. in
hunc Usu 6, 2, 2. in quem U-
sum 6, 9, 14. quantum quemque
diem ut in Utrumque efficacissi-
mum apprehendit 3, 4, 46.

cum Verbis: v. Abstinere. Adde.
Adduco. Ago. Avertio. Augeo.
Circumcido. Coarcto. Coëo. Col-
loco. Committo in partem, in
unguem. Compello. Condo. Con-
junctio. Confurgo. Contendo. Con-
tineo. Contraho. Converto. Cur-
vo. Deduco. Defero. Desino. De-
labor. Demitto. Deprimo. Desi-
no. Diduco. Differo. Dirigo. Dis-
fero. Distillo. Divido. Do iuber.
Duco. Elabor. Eo. Excedo. Ex-
cido. *mediâ correptâ.* Exercico. Ex-
tendo. Extenuo. Feror. Flecto.
Habeo cum se. Jaceo. Immitto.
Implicor. Imprimo. Incido. *mediâ
longâ & brevî.* Inclino. Indo. In-
fuso. Infundo. Infero. Insinuo. In-
stillo. Intendo. Misceo. Mitto.
Moveo. Muto. Nascor. Permaneo.
Pervenio. Porrigo. Praefugio. Pro-
cido. Proficiscor. Prolabor. Promo-
veo. Prorumpo. Protraho. Reci-
pio. Recurvo. Redigo. Repello.
Reservo. Restituo. Retusus. Ser-
po. Specto. Subeo. Subterdo.
Sum. Sumo. Tendo. Venio. Ver-
go. Verto.

Usque in verticem A fronte 8, 1,
3. A-In. v. A admoveo Ad
ignem, vel, si aestus est, in sole
aegrum oportet 4, 3, 12.

Inque 2, 8, 2. 3, 9, 7. 7, 7, 45.
8, 15, 9. In eaque 5, 28, 298.
interpositum: quo in numero 1, 2,
1. vix millesimo in corpore 2, 6,
40. nobili in parte corporis 2,
11, 14.

in repetitum: modo in priorem
partem, modo in posteriorem 8,
18, 1. aut in cervice, aut in alis,
aut in unguibus 5, 28, 127. *add.*
7, 6, 3. 8, 21, 1. *partim omissum,*
partim repetitum: in alis, & in-
guibus, & in lateribus 5, 28,
105. *non repetit.* 3, 6, 25. 5, 26,
23. 5, 28, 95. 149. *caet. omis-
sum*: habitare aedificio lucido 1,
2, 3. bello Trojano ducem Aga-
memnonem secuti 1 Praef. 5. *sa-*
cistate, anno, autumno, biduo,
coelo, die, hieme, initio, loco,
locis, mense, parte, saeculo,
tempore, valetudine, vere, vo-
lumine, *caet. abundat.* exultus
in sole 1, 3, 23.

Inaequalis, e. Corpus inaequale est,
tumoribus aliter aliterque per to-
tum id orientibus 3, 23, 3. Len-
ticula rubicundior & inaequalior
6, 5, 3. tactu inaequalia sunt
(Ossa) 8, 10, 6. si Sudor, quum
sit, inaequalis est 3, 6, 24. non
magnopere increvit (Tumor);
tactu vero inaequalis est 7, 18, 15.
altera (species) Ulcus durum &
rotundum est, altera humidum
& inaequale 6, 3, 2. si Inaequale
quoque & asperum subest 5, 28,
171. per ipsos venarum toros In-
aequale est (id tumoris) 7, 18, 39.

Inaequaliter, adv. si summa quo-
que Arida inaequaliter cutis est 3,
6, 21. summa cutis inaequaliter
Crassa, Tenuis, Dura, Molliisque
3, 25, 4. *i. inivicem, alternis, alte-*
rum (ulceris genus) Latum, Sub-
lividum, inaequaliter tamen 5,
28, 69.

ubi brachia & crura nudat, &
inaequaliter Dispergit 2, 6, 12.
isque (locus) immobilis, inae-
qualiter Tumor 5, 23, 21.

Inalbesco, ere. supra inalbescit
(Carbunculus) 5, 28, 7 totum
Corpus cum pallore quodam in-
albescit 3, 24, 6. Venae sub lin-
gua inalbescent 2, 7, 91.

Inalgescio, cere. ubi extremae par-
tes membrorum inalgescunt 3,
3, 11.

Inambulatio, onis. inambulatione le-
ni se dimovere 4, 24, 7.

Inanis, e. inani Corpore, repleto.
op. 1, 2, 23. si medicamentis pur-
gatum & adhuc inanem nervo-
rum distentione oppressit 2, 8, 130.
si inanis est Homo 4, 11, 18. *i.*
evacuatus vomitu vel defecatione. ina-
ni Loco 7, 7, 141. de camera oculi
pastica: quodcumque (vulnus) in-
alis, vel feminibus, vel inanibus
Locis, vel inter digitos est 5, 26,
23. inanibus, *i. ilibus, quae ex-*
vâvis Hippocrati & Galienis. v.
Foësi Oeconom. Hippocr. & expres-
sus apparet hic locus ex Hippocrati
Prorrhethico 2. Cap. 18, num. 10, *ex-*
lectus.

Incis difficilis sanatur alae & u-
ris & semina. Celsus autem
ipse ἀπὸ τῶν κερταίων Hippocr. Pro-
gnost. Cap. 8. num. 3. & Coac. Prae-
not. Sect. 3. num. 176. vertit 2, 7,
12 ab istibus. Similiter Caelius
Aurelianus de Acutis Passionib.
Lib. 1. Cap. 33. illa vocat inania
& celata loca. Medicina omnis
inanis est 7, 16, § i. frustra.
Inarelico, ere. qui (Bulbi) ubi in-
aruerunt 3, 19, 20. ubi Collyria
diu facta inaruerunt 6, 6. 50. de-
inde ubi inaruerunt (Haec) 6, 7,
35. quum inaruit (Hoc) 6, 6, 43.
si Lingua ne per somnum quidem
inarefcit 2, 8, 20. arida Medica-
menta contrita humore non pin-
gui -- coguntur, & rursus co-
cta inarefcunt 5, 17, 17 de ptili-
lis. interdum tamen inarefcit
(Polypus narium) 6, 8, 22. Quae-
deinde ubi inaruerunt 6, 18, 20.
dum mader (Spongia imposita)
prodest: itaque, ut inarefcant,
non est committendum 5, 26, 131.
Incalesco, ere. quum primum A-
liquis inhorruit, & ex horrore
incaluit 3, 12, 7. si Corpus supra
consuetudinem incaluit 2, 2, 4.
quum magis Corpus incaluit 3, 9,
4. ubi, quod ex eo impositum
est, incaluit, detrahendum &
subinde aliud imponendum est
4, 24, 19. eaque (Terebra,) ne ni-
mis incalcescat, subinde in aquam
frigidam demittenda est 8, 3, 22.
Incendo, ere, juxta (lethargicum)
etiam galbanum incendunt; aut
cornu cervinum; si non est, quod-
libet aliud 3, 20, § *synon. ibid.*
comburare. si Caput in sole pro-
tegit, ne incendatur 1, 5, 6. po-
tio quam diutissima, ut & sitim
tollat, nec Corpus incendat 1, 3,
79. eas partes, quae tument,
subjicere soli oportet, sed non ni-
miam, ne Febriculam incendat 3,
21, 40 i. *accendat, excitet, efficiat.*
Incero, are. unde Incertatus: ex le-
cula facto canaliculo. eodemque
incus incerato 8, 13.
Incertus, a, um. quum igitur illa
(Causa) incerta incomprehensibi-
lisque sit I Praef. 52 *synon.* dubia,
quae in dubio est, *opp. evi-*
dens, certa, ib. § i. 52. 84. petet
autem (medicus) novum quoque
consilium, non ab rebus latenti-
bus, illae enim dubiae & incer-
tae sunt; sed ab his, quae ex-
plorari possunt, id est, evidenti-
bus causis I Praef. 84. Febres in-
certae 2, 1, 18. v. Febris. quo-
rum (osium) Numerus incertus
est 8, 1, 88. si Somnus incertus
est 3, 2, 7 i. *interruptus.* ubi in-
certa Tempora (febris si paroxys-
mi) sunt 3, 12, 2. Incertum est
enim, quando febris ventura sit
3, 12, 3.

Inchoo, are. haec (narium forami-
na) primum, a superciliis angu-
lisque oculorum, ossi inchoantur
ad tertiam fere partem; deinde
in cartilagineam vertit, *caet.* 8, 1,
23. hi quoque morbi, quibus ar-
ticulis nervisque modo urgent,
modo quiescunt, tum maxi-
me & inchoantur & repetunt 7,
1, 16.
Incido, a caedo, ere. interiore Ab-
domine inciso 7, 15, 3. vivorum
hominum Alvum atque praecor-
dia incidi I Praef. 66. Arteria
incisa 2, 10, 44 de missione sangui-
nis. ne Arteria incidatur 7, 5, 10.
qua incisum est (Capitulum haem-
orrhoidis) 7, 30, 22. inciden-
da scalpello Caro usque ad os est,
sic, ut 7, 33, 4. ut simul cum
carne, si quid ex calculo promi-
nebat, incideret 7, 26, 69. si ea
(Cartilago palpebrae) incisa est
7, 7, 98. multo patientiorem fi-
stulam habiturus est rupta Cervice
(vesicae,) quam habuisset incisa
7, 26, 49. a latere recta plagâ
Coles incidendus (est) 7, 26, 15.
incisum Colem 7, 26, 16. neces-
sarium ergo esse, incidere Corpo-
ra mortuorum I Praef. 40 i. *ca-*
davera, de anatome. incidere au-
tem vivorum Corpora, & crude-
dele & supervacuum est: mortuo-
rum vero, discentibus necessa-
rium I Praef. 118 de anatome. in-
ciso Corpore I Praef. 67. inciso-
que super illa Corpore (vesicae uri-
nae,) qua cavum subest, non fe-
care, sed relinquere, quod iterum
incidi necesse sit 7, 26, 67 *synon.*
si Crudum (apostema) incisum est
7, 30, 9. subter a summa ora Cu-
tis inciditur recta lineâ usque ad
frenum (praepatii) 7, 27, 16. inci-
denda Cutis est, & tum his
(cucurbitulis) utendum 3, 21,
35. v. Cucurbitulae. Cutis inci-
denda est 8, 2, 27. duabus lineis
incidenda Cutis est 7, 4, 36. pau-
lulum infra supercilium Cutis in-
cidenda est lunatâ figurâ, corni-
bus ejus deorsum spectantibus
7, 7, 66. eaque (Cutis) inciden-
da est 6, 18, 48. ut, quâ dolor
est, eâ scalpello cutis crebro ia-
cidatur 7, 13, 1. ad ultimum ejus
(specilli) caput incidi Cutis de-
bet 7, 4, 25. incidi contra Cutis
debet 8, 3, 11. juxta anum inci-
di Cutis plagâ lunatâ usque ad
cervicem vesicae debet, cornibus
ad coxas spectantibus paululum 7,
26, 45. sic enim id (linum) pau-
lulum Cutem, quae supra fistulam
est, incidit 7, 4, 31. reperti sunt,
qui novem lineis Cutem capitis
inciderent, *caet.* reperti sunt, qui
caet. leviter super eo (musculos)
Cutem inciderent 7, 165. 166.
Cutem eadem ratione super venam

incisa 7, 131, 8. eo loco Cute in-
cisa 8, 4, 26. Fascia, aut mollis
Habena, medio in longitudinem
incisa 8, 7, 12. ubi Fibulae sunt,
haec incidendae 7, 19, 41. demitti
specillum debet, supraque id ea
(Fistula) incidi 7, 4, 3. recta Fi-
stula scalpello erit incidenda 7, 4,
39. incidi Gingiva debet 7, 12,
14. 15. Haec (chalazia, tubercu-
la) incidi debent, si sub cute
sunt, ab exteriori parte; si sub
cartilagine, ab interiori 7, 7, 15.
qui nocentes Homines, a regibus
ex carcere acceptos, vivos inci-
derint I Praef. 41 de anatome. qua-
tenus foede prominebit, exciden-
dum erit, sic, ut hamo summa
tunica apprehendatur, atque in-
fra, id scalpellum incidat 6, 6, 94.
Id, quod ab eo (lineo) morde-
tur, inciditur 7, 4, 31. Idemque
(suppuratum) sub crudum inci-
dendum 6, 13, 8. inciditur in-
terdum liguem, interdum scro-
tum 7, 19, 3. v. liguem. in supe-
riore palpebra sub pilis ipsis in-
cidenda Linea est 7, 17, 89. ab
interioribus ejus (quadrati) an-
gulis Lineas transversas incidere 7,
9, 5, sub eaque (vulsella) Membra-
na incidenda 7, 12, 36. oportet au-
tem Membranam duabus lineis in-
ter se transversis incidere ad simili-
tudinem literae x 7, 28, 5, quos
(Musculos Nervosque) incidi non
expedit 5, 26, 137. Narem inci-
dendam esse ab ima parte ad os
7, 11, 6. ne Nervus incidatur 7,
5, 10. Occipitium incidere 3, 23,
26. Occipitio inciso 3, 18, 54.
Omnia (tubercula cystica) per
medium oportet incidere 7, 6, 11.
hujusmodi loci altera Pars inci-
denda (est) 7, 9, 9. *conf.* 7, 19,
34. Praecordia, v. supra Alvum.
Quicquid super eas oras) liver,
aeque incidendum 5, 26, 229. cal-
culi fractura ne Quid incidat 7,
26, 86. Quod incidi semel satis
est 7, 12, 42. Quod deinde inci-
dendum videbitur 7, 7, 83. in eo
Quod incisum est 7, 9, 13. inci-
ditur Scrotum 7, 15, 3. v. Scro-
tum. majores Sinus (abscessuum)
latius, interdum etiam duabus
aut tribus lineis, incidendi sunt
7, 2, 20. Subcrudum 6, 13, 8.
ut, antequam vincerent (sinum
vel tumorem.) Summum unâ li-
neâ incidere 7, 14, 22. incide-
re, quod Superest, ad extremum
oportet 7, 8, 11. incisa Suppu-
ratione 7, 2, 31. juxta pubem
in orbem Teigus inciditur 7, 25,
5. Tubercula, v. *sup.* omnia me-
dio Tumor (ali. tumore) unâ li-
neâ inciditur usque ad tunicam
7, 13, 4. si Tumor modicus est,
semel incidi; si major, duabus
lineis debet, ut medium excida-

tur 7, 24, 1. si pure substante non rumpuntur hi Tumores, incidendi sunt 6, 10, 14. v. sum. Tumore. deinde eam (Tunicam) ferramento, quod a similitudine corvum vocant, incidere sic (oportet,) ut 7, 19, 33. tum ea Tunica deorsum versus scalpello inciditur 7, 20, 19. donec summa Tunica incidatur 7, 19, 6. etiam illa incidenda est, caet. 7, 19, 30. quae (Tunica) incidenda est 7, 20, 14. incidenda reliqua pars Tunicae 7, 19, 34. incidendae scalpello quae Tunicae sunt 7, 17, 7. *conf. cum ab. Venas incidere & sanguinem mittere* 7, 7, 176 de *venae sectione*. ne Vena major incidatur 7, 5, 19. v. Vena. inciso Vertice 6, 6, 128. ubi incisa Vesica (palpebrae) est 7, 7, 5. si inciditur (xpirov Uleus) 5, 28, 211. v. Vulnus.

¶ *sine casu*. incidendum quoque super talum, quatuor fere digitis ex parte inferiore est 3, 21, 45. ultimum est, incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis supra colum, & in palato circa uvam, vel eas venas, quae sub lingua sunt; ut per ea vulnera morbus erumpat 4, 4, 13. neque alienum est, ante scalpello circa vulnus incidere, quo plus vitariis san sanguinis extrahatur 5, 27, 30. ubi autem incisum est satis 7, 5, 12. oportet scalpello transversa linea incidere 7, 7, 3. al. transversam lineam. propius ipsis pilis incidendum 7, 7, 84. quidam etiam atramento duas lineas duxerunt a media aure ad mediam alteram aurem, deinde a naribus ad verticem: tum, ubi lineae committebantur, scalpello incidunt, & post sanguinem effusum os ibidem adusserunt 7, 7, 168-169. quum infra incidi oportet 7, 16, 24. tum incidendum 7, 2, 66. tum virgini quidem sub ima sinistra ore, mulieri vero inter urinae iter & os pubis, incidendum est sic, ut utroque loco plaga transversa sit 7, 26, 92. si quando autem ex inflammatione pus in his oritur, ubi primum id apparuit, incidendum est, ne anus ipse suppuret 7, 30, 8. paululumque supra basim incidendum 7, 30, 20.

¶ *cum ablativo, vel de instrumento*. Ferramento 7, 19, 33. Figura caet. 7, 7, 96. v. *sup. cutis*. aut calculi Fractura ne quid incidat 7, 26, 86. Linea, Lineis caet. v. in *superiorib.* Linum, v. *sup. eutem*. Plaga, Plagis, v. in *superiorib.* similiter, Ratione & scalpello.

¶ *cum Particulis, caet.* A latere 7, 26, 15. Ab inguine usque Ad testiculum incidi debet (media tunica) sic, ne 7, 20, 15. A summa ora 7, 25, 16. Ab angulis 7, 9, 5. Ab exteriori parte, Ab interiori 7, 7, 15. Ab ima parte Ad os 7, 11, 6. Ad extremum 7, 8, 11. Ad ultimum ejus (specilli) caput 7, 4, 25. Ad similitudinem 7, 28 5. Aequae 5, 26, 229. Amplius 7, 19, 26. Ante 2, 11, 7. 5, 26, 30. 7, 7, 84. 7, 14, 22. Circa uvam 4, 4, 13. Circa vulnus 5, 27, 30. incidi Contra cutis debet 8, 8, 11. Crebro 7, 1, 1. Cum carne 7, 26, 69. Ea 7, 1, 1. Ex parte interiore 3, 21, 45. In occipito, palato, palpebra; v. *sup.* In pueris, in viris 7, 21, 11. In longitudinem 8, 7, 12. In orbem 7, 25, 5. Infra 6, 6, 94. 7, 19, 24. paulum Infra supercilium 7, 7, 96. Inter urinae iter & os pubis 7, 26, 92. Interdum 7, 2, 20. 7, 19, 3. Iterum 7, 26, 67. Juxta anum 7, 26, 4. Juxta pubem 7, 25, 5. Latius 7, 2, 20. Leviter 7, 7, 166. eo Loco 8, 4, 26. duobus aut tribus Locis 4, 23, 7. Modice 7, 19, 25. Paulatim 7, 4, 31. Paululum 7, 19, 46. Per medium 7, 6, 11. Postea 7, 7, 84. Propius 7, 19, 33. Quae 7, 30, 22. Satis 7, 5, 12. Semel 7, 12, 42. 7, 24, 1 *opp.* duabus lineis. Sic 7, 4, 31. 7, 19, 33. 7, 26, 92. 7, 33, 4. Simul cum 7, 26, 69. Sub ipsis maxillis 4, 4, 13. Sub pilis ipsis 7, 7, 89. Sub eaque (vulsella) 7, 12, 36. *add.* 7, 26, 92. Subter 7, 19, 39. 7, 25, 16. Super talum 3, 21, 45. *add.* 7, 7, 166, 7, 26, 67. 7, 31, 8. Supra colum 4, 4, 13. paululumque Supra basim 7, 30, 20. Supraque id 7, 4, 3. Tum 7, 7, 169. 7, 26, 66. 92. Ubique 4, 13, 7. Usque ad 7, 13, 4. 7, 20, 15. 7, 25, 16. 7, 26, 45. 7, 33, 4.

¶ *cum conjunctionibus*: Ne, Quum Si. Ubi, Ut; v. in *superiorib.*

Incido, a cado, ere. solet interdum in aurem Aliquid 6, 7, 95. qui (calculus) necesse est in manus incidat 7, 26, 40. ne, quum adduci uncus coeperit, calculus intus effugiat, hic in oram vulneris incidat 7, 26, 56. si in parter priorem humerus incidit 8, 15, 17 i. *luxari*. potestque in aliqua prominentia incidere (scalpellus 7, 26, 67. quum in quodam naturales sinus inciderit (specillum) 8, 4, 8. v. *inf. cum In.* ¶ *i. contingere, accidere*. Aliquidve simile (quum) incidit 3, 22, 7. quorum ubi Aliquid incidit 8, 11,

5. quorum etiam si quid forte incidit 6, 6, 112. si quid ex his, quae proposita sunt, incidit 3, 2, 15. ea (Apoplexia) duabus fere, de causis incidere consuevit 3, 22, 3. pro Casibus, qui inciderunt 8, 11, 23. si cum dolore oculorum & cervicis iste Casus incidit 8, 12, 10. siue hac de causa Concoctio incidat. siue de illa I pr. 63. *ut primae editt. legunt.* si cui ex hoc frequens Dejectio incidit 1, 8, 7. quum Dolor intus incidit I Praef. 42. Haec similique quum quotidie inciderent I Praef. 5, 7. Haec fere circa oculum in angulis palpebrisque incidere consueverunt 7, 7, 167. Haec enim non nisi osse fracto eveniunt: atque ubi inciderunt 8, 4, 3 *synon.* Idque nimis repleto corpore incidere (dicit) I Praef. 9, 6. Idque a tergo (si) intidit 2, 7, 45. si Id incidit 4, 11, 9. quum Id initio inciderit 3, 17, 1. non quod non interdum Id incidat 3, 2, 20. Id ne incidat 5, 27, 23. quodsi puer est, cui Id incidit 6, 15, 12. Idque etiam in ore vulvae faeminarum incidere consuevit 6, 18, 108. levissimum est, ubi Id ex gravedine est: pejus, ubi ex morbo, capitisve longis doloribus incidit: pessimum, ubi magnis morbis venientibus, maximeque comitiali provenit 6, 7, 83 *synon.* si forte Id incidit 7, 7, 6. Id admodum raro fit: si incidit 8, 5, 24 *synon.* si tamen Id incidit 7, 29, 34. si super septum Id incidit 8, 14, 5. siue Id incidit, siue 7, 2, 10. atque Id ubi incidit, protinus 8, 11, 9. ubicunque Idem incidit 8, 3, 40. Illud si incidit 2, 17, 17. quodsi jam incidat Mali genus aliquod ignotum I Praef. 61. saepe vero etiam nova incidere genera Morborum I Praef. 31. quodie primum is (Morbus) incidit 3, 23, 15. quem (Morbum novum) non incidere, manifeste falsum est I Praef. 80. peiores Morbi quoque, si qui inciderunt 2, 15, 1. ubi usus Necessitas incidit 5, 27, 92. sed quaedam tamen Periculosa incidere consueverunt 5, 26, 209. Quicquid incidit 8, 16, 6. Quod nisi incidat 2, 7, 73. Quod non quidem leve est, neque incidere potest, nisi 3, 18, 4. Quod tamen vix incidere potest 5, 27, 31. Quod incidere his solet 6, 6, 69. Quod an incidit 7, 26, 25. Quod ne incidat 7, 26, 100. Quod si inter initia protinus incidit 6, 6, 101. Quod si incidit 8, 4, 78. 8, 6, 1. Quod ubi incidit 4, 4, 68. 5, 26, 136. 6, 6, 72.

6, 6, 74, 6, 13, 15, 7, 4, 9, 7, 8, 3, 7, 16, 2, 7, 19, 22, 8, 3, 39, 8, 10, 126. Quae extrinsecus incidunt 5, 28, 1. quum igitur talis Res incidit I Praef. 84. quum recens incidit (Suffusio) 7, 7, 115. eligere Tempus (anni) non licet, sed utendum est eo, quod incidit 7, 7, 36. si circa stomachum faucesve incidit (id Vitium) 5, 28, 8. ubi incidit (id Vitium) 4, 20, 4. in quo (stomacho) plura longa Vitia incidere consueverunt 4, 5, 1. si quis autem incidit Vomitus 2, 3, 8.

¶ cum dative, si cui ex hoc frequens dejectio incidit 1, 8, 7. multa admodum (mala) Corporibus nostris incidere consueverunt 5 Praef. 5. quodsi puer est, Cui id incidit 6, 15, 12. quod incidere His solet 6, 6, 69.

¶ cum in & accusativo, vix quicquam ex his (malis) in Autumnum non incidit 2, 1, 18. ne imbecillitate in Cardiacum incidat (aeger) 3, 18, 55. faeminis, quae ex partu in Febres inciderunt 3, 6, 9. in *Uterum*, quem Graeci vocant, incidit 3, 21, 1, si qua etiam genera morborum in Infantem inciderunt 2, 1, 48. in Manus, v. sup. calculus. reperit, eum ex duobus aequae repletis alter in Morbum incidit, alter omni periculo vacat I Praef. 96. quae (genera nozarum) in quamlibet Partem corporis incidunt 5, 26, 9. inciditque in Ventritatem (morbus) 3, 14, 7. *synon.* inverte-ravit 3, 13, 3. ne in Vitia tabem inferentia incidat 4, 25, 5.

¶ cum participio, A tergo 2, 7, 45. Amplius 7, 19, 20. An 7, 26, 25. Circa stomachum faucesve 5, 28, 8. Circa oculum in angulis palpebrisque 7, 7, 107. Cum dolore iste casus 8, 12, 10. Ex quo incidit, ut 3, 1, 17. Ex hoc 2, 1, 7. Ex morbo capitisve longis doloribus 6, 7, 83. Extrinsecus 5, 28, 1. duabus Fere de causis 8, 22, 3. Forte 6, 6, 112. 7, 7, 6. sicut In homine praedivite incidit 3, 18, 53. In quo (stomacho) plura longa Vitia incidere consueverunt 4, 5, 1. quae (vitia) In singulis partibus incidere consueverunt 6, 1, 2. In ore vulvae faeminarum 6, 18, 108. circa oculum In angulis palpebrisque 7, 7, 107. Initio 3, 17, 1. Inter initia protinus 6, 6, 101. Interdum 3, 2, 20, 6, 7, 95. Intus I Praef. 42. Modice 7, 19, 250. Ne, Nisi, Non, v. in Superiorib. Primum 3, 23, 15. Proterius 6, 6, 101. Quodsi, v. sup. Quotidie I Praef. 57. Quum, v. sup. Saepe I Praef. 32. Serius, quam ut 6, 6, 101. Si, v. sup. Sicut 3, 15, 33. Sive 7,

2, 10. Subter 7, 19, 39. Super septem 8, 14, 5. Ubi, v. sup. Ubique 8, 3, 40. Vice 5, 27, 31. incidit, Ut 3, 1, 17.

Incipio, pere, in incipiente Ab. scellu 5, 18, 4. super fracturam incipere debet (fascia) priori Adversa 8, 10, 18. ne statim vehementissimi Calores incipiant, sed paulatim incrementum 3, 12, 3. opp. igitur Calvaria incipit 8, 3, 2. in initium facit osteologiae, quum vero Febris inter, incipiat, aug-geatur, consistat, decedat, caet. 3, 5, 36. opp. incipiente Febre 3, 6, 12. satius est, principia cibi a decedente Febre, quam reliquias ab incipiente excipi 3, 4, 54. opp. satius esse (aliquid offerre) instante (Febre,) quam incipiente 3, 5, 39. Gangraenam vero, si nondum plane tenet, sed adhuc incipit 5, 26, 248. opp. quia fere sine febre incipit (alterum genus Infantiae,) leves deinde feb-riculas excitat 3, 18, 57. opp. sto-machus vero -- Nervosus a septi-ma spinae vertebra incipit 4, 1, 20. incipiente vero jam Pube 2, 1, 46. idque vitium maxime Ro-tundum incipit, eademque ratio-ne in orbem procedit 5, 28, 286. opp. ad incipientem hanc (Sca-biem) 5, 28, 268. primum ibi, deinde alibi Sudor incipit 2, 17, 18. Tubercula, v. inf. ex parv. Tumor enim Ruborque multo ante incipiunt 5, 28, 136.

¶ cum infinitivo, emendando enim Advertere animum incipiunt 3, 18, 39. incipit Affectus stomachus 5, 26, 22. Alii cibo corpus incipit 2, 8, 33. a media fasciae incipere Deligare 8, 9, 4. pars (urinae) per colem Descendere incipit 7, 27, 16. donec morbus Decresce-re incipiat 3, 20, 17. quum con-tinua dementia Esse incipit 3, 18, 7. incipit jam tempus ipsum esse praesidio 3, 19, 23. si pituita alba & mollis Esse incipit 6, 6, 7. si Ferri urina incidit 2, 8, 33. pus Ferri, quod jam desierat, iterum incipit 5, 28, 177. quibus exte-nuatum corpus incipit spiritum Trahere commodius 4, 4, 29.

¶ cum adverbis, Adhuc 5, 26, 248. Alibi 2, 17, 18. multo Ante 5, 28, 236. Deinde duo itinera incipiunt 4, 1, 6. Fere 3, 3, 6, 3, 18, 57. Hinc humerus incipit 8, 1, 73. Jam 2, 1, 46. 3, 19, 23. Ibi 2, 17, 18. Iterum 5, 28, 177. Melius 1, 2, 18. alterum (genus tertianum februm) eodem Mo-do, quo quartana, & incipiens & desinens 3, 3, 7. opp. Protinus 3, 3, 10. Saepe 3, 23, 7. 5, 28, 177. Semper 3, 6, 38. Statim 3, 11, 8. Tum vero 4, 4, 96. Undelibet 3, 10, 18.

¶ cum praepositionibus, semper qui-dem incipiendum est Ab aliquo ex materia levissima 3, 6, 38. tum vero incipiendum est A brachiis cruribusque 4, 4, 96. sc. in frica-tione. aliae enim (quotidianae febres) protinus A calore inci-piunt, aliae A frigore, aliae Ab horrore 3, 3, 10. Ab exiguo ci-bo incipere (oportet) 3, 22, 14. quia noxa non A cure, sed Ab interioribus partibus incipit 5, 27, 73. ut Ab eo (octavo die) se-cundus septenarius inciperet 3, 4, 43. A media fasciae incipere deligare 8, 9, 4. A faucibus incipit (os pectoris) 8, 1, 62. haecul-cera (aphthae) A gingivis inci-piunt 6, 11, 13. incipiunt (quar-tanae) fere Ab horrore 3, 3, 6. add. 3, 3, 10. incipiendum est Ab humidis, maximeque aqua multa 4, 4, 16. ruptis tunicis, quas Ab inguinibus incipere propo-sui 7, 8, 10. incipiam Ab infantia 3, 18, 2. Ab ea (iunctura) jejunum intestinum incipit 4, 1, 25. incipit (caro increfcens post fractam calvariam) ab ipsa mem-brana 8, 4, 77. quod (genus te-rebrarum f. trepani) Ab acuto mucrone incipit 8, 3, 4. incipit (cancer in cole) A nigritie 6, 18, 48. incipit (id genus arede) Ab occipitio 6, 4, 5. quod (simile esse femur humero, crus brachio) Ab ossibus incipiens, etiam in carne responderet 8, 1, 109. in quo (ae-gro) Ab una parte corporis venientis accessionis sensus incipit 2, 8, 27. *synon.* ibid. initium fit. quod (crassius intestinum) A dex-tra parte incipiens 3, 1, 28. quae (fascia,) si qua parte os eminet, Ab ea incipere debet 8, 10, 18. incipiam A prioribus 3, 1, 10. incipiendum erit A pulicula, vel intrita bene madida 4, 3, 22. ci-bus A salsamentis, cleribus, si-milibusque rebus melius incipit 1, 2, 18. quae (lutura) A tempore incipiens 8, 1, 16. A septima spinae vertebra incipit (stoma-chus) 4, 1, 20. A vomitu oportet incipere 4, 16, 17. incipiam a vulneribus 5, 26, 9. omnia au-tem ista (tubercula) & Ex parvulo incipiunt, & caet. 7, 6, 4. saepe vero hoc malum Per se inci-pit, saepe alteri vetusto morbo, maximeque quartanae, supervenit 3, 21, 7. undelibet Super fra-cturam incipere debet (fascia) 8, 10, 18.

Incito, are. cibis, qui neque in-ciret febrem, & caet. 3, 8, 7. i. anguit.

Inclamo, are. funeri obviis, in-clamavit, cum vivere, qui effe-rebatur 2, 6, 38. exclamavit,

Inclino, are. quidam (calculosi) etiam

etiam inclinati reddunt (prom-
tius urinam) 2, 7, 36. protinus ve-
ro Brachium, quum deligatur,
sic inclinandum est, ut 8, 10, 48.
si in priorem (partem manus ex-
cidit,) non inclinatur (Digiti)
8, 17, 1 i. *inclinari possunt.* simul
cum cole Fittulam inclinaram, in
ipsam vesicam compellere (debet)
7, 26, 10. ne postea - Humerum
inclinat (brachium) 1, 10, 48. Ma-
xilla, v. *inf.* in contrariam par-
tem. si utraque (parte maxilla
propellitur,) totum Mentum in-
clinatur 8, 12, 3 i. *distorquetur.*
tum inclinandus Mucro est 7, 19,
28. insuper etiam ea Parte (la-
minae) inclinata 7, 5, 25. huc &
illuc Se inclinans (processus) 8, 1,
35. *conf.* 3, 4. 24. 4, 22, 30. 8,
10, 124.

¶ *translate. i. imminuo.* si pituita
in stomacho coit, inclinata jam
Accessione (febris) vomere co-
gendus est 3, 7, 17. inclinata prio-
re (Accessione) 3, 5, 29. ubi ea
(Febris) vel desiderat, vel, si as-
sidue inhaerebat, si certe se in-
clinaverat 3, 4, 24. inclinata quid-
em Febre, sed adhuc tamen in-
haerente 3, 4, 51. jam ad sanita-
tem inclinantibus (Morbis) 1 Pr.
90. gestatio quoque longis & jam
inclinatis Morbis aptissima est 2,
15, 1. in acutis Morbis serius ae-
ger alendus, nec nisi jam inclina-
tis 3, 2, 9. quaedam remedia in-
crescentibus Morbis, plura inclina-
tis conveniunt 3, 2, 4 *opp.* mi-
nui *synon. ibid.*

¶ *cum adverbis:* Fere post longos
morbos vi pestifera Huc se incli-
nat (dolor) 4, 22, 3. Ibi que Huc
& illuc se inclinans (processus)
8, 1, 35. 1 Pr. 90, 2, 14, 11, 2, 15.
1. Jam 3, 6, 43. 3, 7, 17. Insuper
7, 5, 25. pes Intus inclinatur 8, 20,
5. Leviter 7, 5, 25. Minus 8, 20, 7.
Paululum 8, 10, 59. Potius 4, 1, 35.
Protinus 8, 10, 48. Raro admo-
dum 8, 8, 4. Sic 8, 10, 43. Simul
cum 7, 26, 10. Tum 7, 26, 10.

¶ *cum praepositionibus:* amat autem
hoc auxilium valetudo longa &
jam A primo impetu inclinata 2,
14, 11. paululum pollice Ad pec-
tus inclinato 8, 10, 59. jam Ad
sanitatem inclinantibus (morbis)
1 Praef. 90. inclinanda acus Ad
ipsam suffusionem est 7, 7, 143. cui
Ad vinculum inclinatur 7, 25, 6.
vesica potius ubi inclinata jam In
melius valetudo est 3, 6, 43. In
sinistram partem inclinata (est)
4, 1, 35. ut In neutram partem
inclinatum sit (membrum) 5, 26,
184. In utrumque latus inclinan-
dus est (uncus) 7, 26, 55. ut id,
quod percussum erit. In inferio-
rem partem inclinatur 5, 27, 38.
leviterque extrema (lamina) eam

In partem inclinata 7, 5, 25. os
medium. In anteriorem partem
inclinatum 8, 1, 15. fereque id
(os juguli, quod a pectore est,
super id, quod ab humero est,
In posteriorem partem inclinatur
8, 8, 2, raro vero admodum In
priorem partem jugulum inclina-
tur 8, 8, 4. ne In alteram partem
haec (falcia) cutem inclinet 8, 9,
4. si altera (parte maxilla pro-
pellitur,) In contrariam partem
ipsa mentumque inclinatur 8, 12,
2. ab ea parte, In quam os se
inclinat 8, 10, 124. ima planta
minus In priorem partem inclina-
tur 1, 20, 7. inclinata In praeco-
rdia ac viscera materiâ 6, 18, 110.
In vulnus inclinari juvat 5, 26, 42.
multi, si In ipsam vulnus incli-
nati sunt 5, 26, 43. Super, v. *pau-
lo ante cum In* 8, 1, 2.

Inclinatio, onis. corporis inclina-
tio 5, 28, 177. si levis inclinatio
est 7, 17, 90 i. *flexio.* vertebra-
rum, quae in spina sunt, aliquo incli-
nationes 2, 1, 45 i. *inflexiones quae
aliquoversum fiunt.*

Includo, ere. atque ita tertio, &
quarto, deincepsque permutatis
inter manus Acubus includenda
plaga 7, 16, 18 *de gastroraphia* ubi
a terra profusus calidus vapor
Aedificio includitur 2, 17, 2. om-
nes potiones Aquâ frigidâ in-
cludere (prodest) 1, 8, 6. Con-
clave calidum & inclusum 4, 4,
95. abdomen, ab exteriori parte,
evidenti Cute; ab interiore,
levi Membrana inclusum 4, 1, 40.
id autem (*vitreum corpus oculi*)
superveniens ab interiore parte
Membranula includit 7, 7, 125. si,
quicquid assumsit, Portione aquae
frigidae includit 1, 2, 22. Tumor
increscit, quo modo caro hebes,
modo humor aliquis melli aquae-
ve similis includitur 7, 13, 1. Tun-
ica suâ includuntur (omnia ista
tubercula) 7, 6, 4. ut, quicquid
abscidit, Velamento suo includa-
tur 7, 2, 5.

¶ *cum participiis:* Intus inclusus (hu-
mor) 3, 21, 59 *de aqua ascitici.* ho-
minemque eum hiant ore vapo-
rem excipere (debere,) ut supra
dictum est, Undique inclusum 6,
9, 30 *synon.* 29 undique veste con-
tectum.

Incognitus, a, um. ubi causa inco-
gnita est 4, 2, 21.

Incommodus, a, um. ubi aliquid
in eo (capite) vitium est, non in-
commodum est, summam cutem
potius subinde corrumpi, quam
caet. 6, 2, 5 i. *non mile ad sanatio-
nem,* add. 8, 4, 22.

Incommodum, i. i. *aegritudo.* post
quae vix fieri potest, ut idem in-
commodum maneat: sed si man-
serit, *caet.* 4, 2, 65-66 *de gravedine.*

Incomprehensibilis, e. quum igitur
illa (Causa) incerta incomprehen-
sibilisque sit 1 Praef. 52, quoniam
incomprehensibilis Natura sit 1
Praef. 46.

Inconfectus, a, um. quicquid as-
sumtum est, inconfectum protin-
us reddunt (intestina) 4, 16, 1 i.
*non concoctum: hanc vocem, inconf-
ectum, contra Facciolum sp.
Morgagn. Epist. in Cels. 3 p. 54.
invenitur 1 Riller. ad Hippocr. de Anat.
not. 264.*

Incontinenter, adv. periclitaturque
& qui semel, & qui bis die cibum
incontinenter contra consuetudi-
nem assumit 1, 3, 3 i. *immoderate.*
Incoquo, ere. incoquendumque id)
6, 7, 66. Farina etiam cum sevo
ovillo caprinove mina, deinde in-
cocta 3, 22, 36. Mel cum aeru-
gine incoctum 6, 7, 59. inter se
Mista, & incocta *caet.* 3, 22, 46.
in quibus (sorbitionibus) Porrum
incoctum tabuerit 4, 4, 62.

¶ *cum dativo:* apsinthium aquae
incoctum 4, 9, 8.

¶ *cum adverbis & conjunctionibus:*
& incoquantur. Donec visci cras-
situdinem habeant 6, 18, 20.
all. 5, 18, 67. Rursus leniter in-
coquantur 6, 10, 7. Simul inco-
quantur *caet.* 5, 24, 5. 6, 7, 35.
43. quae Simul Usque ad crassi-
tudinem mellis incoquantur 5,
28, 269.

¶ *cum praepositionibus:* marrubii
(fuccus) si Cum melle sit inco-
ctus 3, 22, 45. hyssopum dare.
Cum quo ficus arida sit incocta
4, 7, 6. Cum sextario ejus (aquae)
incoquitur (nitrum,) donec omnis
humor consumatur 5, 18, 67. mel
Cum aerugine incoctum 6, 7, 59.
aquâ cum verbenis vel malicorio
incocta 6, 18, 124. quam pinguis-
simae ficus uncias tres Super pru-
nam incoctas, esse (edere) 4,
4, 54.

Increfco, ere. qui increfcit 1, 3,
70 i. *nequum adultus homo.*

¶ *i. supercrefco, intumefco.* quum
quid increvit, ut vena, quae in-
tumescens in varicem convertitur
5, 26, 5 *synon.* ne quid ibi rursus
increfcat 6, 18, 46. eadem in-
crefcentem quoque carnem coër-
cent 5, 22, 22. si quid increfci-
t, squamâ aeris coërcendum est 7,
30, 14. *conf.* supercrefcent.

¶ *i. augeo, proprie & translate. v.
in seq.* increfcit utrumque (ge-
nus Arcae) 9, 4, 2. cum, quum
jam increfcere Caligines, v. *inf.*
Mala. Callum oportet 8, 10, 73.
v. Callus, vel *segg.* paulatim in-
crefcant Calores 3, 11, 3. adulta
(Carcinomata) protinus concita
sunt, & increverunt, donec
occiderent 5, 28, 23. Caro, quae
exciso ossè increfcit 8, 4, 4.
v. *Caro.*

o. Caro. quodsi Caruncula incre-
scere coeperit 8, 4, 39. postea-
quam diducta ab aliis, habere
professores suos coepit (chirurgi-
ce,) in Aegypto quoque incre-
vit 7, Praef. 9. ut sine noxa postea
Cutis increfcat 8, 3, 32. in iis,
in quibus genuini (Dentes,) qui
fero gignitulent, non increverunt
8, 1, 39 *synon.* quum Dolor in-
crevit 1, 9, 1. *add.* 1, 3, 56. ci-
bique super haec Fastidium incre-
fcat 8, 4, 43. eaque (Febris) in-
terdiu levior est: noctu increfcat
2, 7, 9 *opp.* Febre incremente 2,
14, 16. incremente Febre 2, 13,
5, 3, 38. *opp.* remittente, in
remissione, consistente jam incre-
mento, *ib.* neve tum Febris in-
crefcat 2, 17, 13. simul enim Fe-
bris quoque increfcat 3, 18, 18. quo-
tidie quidem increfcat (Febres,) *sed*
sine integritate tamen remit-
tunt 3, 5, 11 *opp.* dum Febres
quidem increfcat 3, 6, 37: si is
(Humor) vehementer increvit 7,
18, 29. *v. inf.* cum inter. si In-
flammatio increfcat 7, 19, 42. ne-
cesse est quidem increfcat (Ista
symptomata) 2, 7, 94. ex eoque
Inflationes, caligines, capitis do-
lores, aliaque superioris partis
Mala increfcat 1, 3, 56. sin sub
ea (tunica) Malum increverit 7,
19, 13. *conf. inf.* cum super, &
tarde. modo increfcare (haec ge-
nera Morborum,) modo consistere,
modo minui consuevisse I Pr.
89 *opp.* ubi acutus (Morbus) in-
crefcat urget 3, 2, 5. increfcat
autem Morbus, dum *caet.* 3, 2, 6.
atque in longis quoque Morbis
scire licet, increfcare, si *caet. ib.*
7. aliter incrementibus (Morbis
medendum,) aliter subsistentibus,
aliter jam ad sanitatem inclinan-
tibus I praef. 90 *opp.* omne auxi-
lium necessarium esse increfcan-
tibus Morbis, non quum jam per
se finiuntur 2, 14, 12 *opp.* quae-
dam remedia incrementibus Mor-
bis, plura inclinatis conveniunt
3, 2, 4 *opp. synonym.* crescentibus *ib.*
5. neque in acutis Morbis, ne-
que incrementibus 2, 14, 10. in-
crefcente Morbo 3, 6, 43. 4, 7, 12.
Polypus, Professio, *v. inf.* cum
per. fere quoque Pus increfcat 6,
18, 80. omnia ista (Tubercula)
diu paulatimque increfcat 7, 6,
4, si retentus est spiritus, non
magnopere increfcat (Tumor *epi-
ploceles*) 7, 18, 15. Tumor is (*en-
teroepiploceles*) sine inflammatione
modo minuitur, modo increfcat
ib. 16 *opp. conf. inf.* cum ad & in-
ter. Venae, *v. cum sub.*
¶ *cum adverbis, & conjunctionibus:*
Adeo 6, 8, 19. Aliquando 5, 18,
77, 7, 18, 41. Celeriter, *v. cum*
in. Circa 8, 6, 2. Diu 7, 6, 4.

Donec 5, 18, 33. Dum 3, 6, 37.
Ere 6, 18, 80. Jam 7, 4, 42. 8,
10, 73. Ibi 6, 18, 46. 7, 14, 5.
Inde quoque caro increfcat 8, 4,
77. Interdum 7, 14, 5. 7, 18, 37.
eo Loco 8, 5, 17. non Magnope-
re 7, 18, 15. Modo, modo I Pr.
89. 6, 8, 19. 7, 18, 16. Noctu
2, 7, 90. Paulatim 3, 21, 3. 7,
6, 4. Postea 8, 3, 32. Protinus
5, 18, 33. Quodsi 6, 7, 58. 8, 4,
39. Quoque, *v. in superioribus.*
Quotidie 3, 5, 11. Quum 5, 26,
5, 7, 18, 40. (8, 10, 73.) Raro
7, 18, 41. Retro 6, 8, 19. Rur-
sus 6, 18, 46. Si, *v. in superioribus.*
Simul 3, 18, 18. Super haec 8,
4, 43. Tarde 6, 4, 2. 7, 7, 37.
Tum 2, 27, 13. Vehementer 7,
18, 29.

¶ *cum praepositionibus:* Ab ipso osse
caro increfcat 8, 3, 36. callus eo
loco non Ad sanitatem tantum-
modo, sed etiam Ad tumorem
increfcat 8, 5, 17. Circa ipsum
testiculum nervumque ejus incre-
fcat 7, 18, 37. Ex eoque infla-
tiones, caligines, *caet.* increfcat
1, 3, 56. si quando autem In
articulis callus increvit 5, 18, 77.
increfcatque utrumque, In aliis
celeriter, In aliis tarde 6, 4, 2,
conf. sup. cum dentes. In cervice
inter cutem & asperam arteriam
tumor increfcat 7, 13, 1. In me-
dio caro increfceret 7, 7, 167.
In membranis, *v. cum* inter. In
Aegypto quoque increvit (chir-
urgice) 7 Praef. 9. vel Inter tu-
nicas is (humor) increfcat, vel
in membranis 7, 18, 24. *add. ib.*
41. & supra cum in cervice. &
Per hos quidem maxime viros fa-
lutaris ista nobis professio increvit
I Praef. 19. modo Retro Per
id foramen adeo increfcat (poly-
pus narium, ut 6, 8, 19. isque
(callus) si Per quietem increvit
8, 16 extr. interdum etiam Sub
ima tunica, circa ipsum testicu-
lum nervumque ejus increfcat
(venae varicosae) 7, 18, 37. sin
media tunica vexata erit, aut
Sub ea malum increverit 7, 19,
13. quodsi Super ulcera caro in-
crevit 6, 7, 58.

Incrementum, i. consistente jam in-
cremento febris 3, 5, 38. quum
vero in summo incremento mor-
bus est 3, 7, 19. ubi incremen-
tum (morbi) constitit 4, 7, 12.

Incubo, are. perniciosissimi sunt
(serpentes,) quum incubant 5, 27, 69.
Inculco, are. non enim quilibet
antiquiores viros aegris inculcas-
se I Praef. 30.

Incumbo, ere. In aliquam partem
id malum incubit 2, 7, 78. Super
humeros ejus (aegri) suis pecto-
ribus incubunt 7, 26, 31.

Incurro, ere. ut in ipsam exeret.
[G g]

cationem tempus febris incurrat
3, 15, 18 *i. paroxysmus.*

Incurio, are. quamdiu quidem fe-
bricula incurrat 3, 22, 30. quodsi
febris aut nondum incurrat, aut
jam remisit *ib.* 32 *de paroxysmo.*

Incurvus, a, um. incurvus vero
esse eas (fistulas) paululum, sed
magis viriles oportet 7, 26, 7.

Inde, *adv. i. ab eo loco, parte, caet.*
synon. ab 8, 4, 77. inde capita ejus
(fasciae) supra caput Adducta,
ibi ligentur 8, 7, 12. Diduci 7, 5,
17. Educere 4, 9, 11. inde ten-
uius intestinum Est 4, 1, 26. Ex-
tracta inde gutta 5, 25, 39. inde
Latescunt (costae) 8, 1, 60. quae
maxime inde urinam Movere con-
suerunt 4, 10, 4. inde femina O-
riuntur 8, 1, 100. digitoque inde
Promatur 7, 19, 10.

¶ *synon.* ibi 3, 21, 58. desinit enim
fluere (sanguis) qua nolumus, inde
objectis quae prohibeant 2, 10, 41.

¶ *i. ex materia, parte, caet.* inde
collyrium factum 6, 7, 88. inde,
si quia viriosa sunt, circumciden-
da sunt 7, 19, 10.

¶ *i. deinde.* urinae crebra cupiditas,
sed magna difficultas est, & quod
inde excretum est, aquae simile
vel rufum vel pallidum est 2, 7,
32 *vel loco ejus, urinae scilicet.*

¶ sonitus ventris inde Ad infer-
iores partes devolutus 2, 3, 12.
add. 4, 1, 38. inde usque Ad 8,
1, 58. inde, Deinde 4, 1, 38. 7,
5, 17. Deinde, ut inde 3, 21, 58.
Deinde, inde 8, 7, 12. Deinde,
inde, inde 7, 19, 10-11. inde
Huc 7, 21, 9. inde In cum accusa-
3, 22, 9. inde, In, In 4, 1, 23.
Per eas inde In 4, 1, 33. quam
longissime sanguinem inde, Ubi
laedit, esse mittendum 2, 10, 37.

Indecorus, a, um. ut minus inde-
cora ante fuerint (curta) 7, 9, 1,
eoque & brevius Membrum & in-
decorum fit 8, 10, 120. apud nos
indecorum, sed commune his
herniae Nomen est 7, 18, 13. ut
non satis intestina contineat (*pe-
ritoneum*), hisque intenta cutis
indecora intumescat 7, 17, 3 *i. in-
decere: & sic quoque legendum cum
antiquis editis.*

Indecore, *adv.* umbilicum indeco-
re prominere 7, 14, 3. omnibus
indecore, quibusdam etiam cum
dolore, dependit (is testiculus)
7, 22, 18. cutis indecore intu-
mescat 7, 17, 3.

Indico, are. Molles calculos *caet.*
indicat urina secum trahens quas-
dam quasi squamulas 7, 26, 74.
paucis ipsis oculi Natura indi-
canda est 7, 7, 116. prius Positus
Figurasque eorum (ossium) indi-
cabo 8, 2, 1. indicanda Quaedam
puto *caet.* 8, 7, 1. indicandum est,
quae maxime ex utraque parte
dicantur

dicantur I Praef 21. ut, quas aliquis in singulis morborum generibus habere possit notas, indicem 2, 7, 1. ego, quum de singulis (morbis) dicam, cujus quisque generis sit, indicabo 3, 18. quod quemadmodum fiat, mox indicabo 7, 4, 18. *cum infinitis* indicare necessarii periclitantis, in diffi- cili rem esse 5, 26, 12.

Index, dicis. index Digitus, - indicem, - indice, *v. in* Digitus. quorundam (vulnerum) ipsae Sedes indices sunt 5, 26, 36. diu- tius durans (haec Species, *i. fa- cies Hippocratica*) mortis index est 2, 6, 4.

Indicium, i. indicium Inflammationis 5, 26, 157. 7, 2, 4. emor- rui Corporis 5, 26, 15. Mali indicia 5, 28, 38. Mortis indicia 2, 6, 14. futurae Mortis indicia 2, 6, 36. indiciumque Ossis repositi esse dolor sublatus 8, 10, 15.

¶ Iternutamentum etiam inter Bona indicia est 2, 3, 6. si Cerra futurae mortis indicia sunt 2, 6, 36. si Leviora indicia fuerunt, -- si paulo Graviora 3, 2, 21. 22 *i. Symptomata*. post Haec indicia 2, 5, 1. *conf.* 2, 7, 34. Illud indi- cium magnae inflammationis, Hoc emortui corporis est. 5, 26, 15. Illa quoque mortis indicia sunt 2, 6, 14. si Mala indicia subsecuta sunt 8, 4, 21. ubi utrumque est, indicia quoque Mixta sunt 7, 14, 11. donec Omne indicium inflam- mationis excedat 7, 2, 4. quum hoc indicium Suis cognitum est, 7, 26, 38.

¶ calculosi vero his indicium Cognoscuntur 2, 7, 34. ut res indi- cium Cognosceretur 8, 13, 4. quum hoc indicium Suis Cognitum est 7, 26, 38. Cognitis indicium, quae nos vel spe Consoletur, vel me- tu Terreant 2, 9, 1. donec omne indicium inflammationis Excedat 7, 2, 4. si mala indicia Subsecuta sunt 8, 4, 21. Sum *i. v. in su- periorib.* indicium est pus vel al- vo vel ore redditum 3, 27, 33.

¶ Inter indicia 2, 3, 6.

Indicus, a, um. ab India. nardi Indi- ci genit. 5, 23, 12. 6, 6, 56. 85.

Indigeo, ere, neque enim, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget I Praef 98.

Indisceretur, a, um. quamvis mi- nus subtiliter quidam indisceretur his nominibus utuntur 4, 33 *i. si- ne discrimine significationis*.

Indo, ere, coquendum id, donec omnia, quae indita sunt, liquata in unitatem quandam coeant 4, 19, 22 *i. intella, immissa*. Fibula, inditur 7, 25, 24. ne Linamentum, quidem, quod supprimendi san- guinis causa inditum est, inibi

(in vulnere) relinquendum est 5, 26, 120. lippitudini per indita Medicamenta recte succurritur 6, 6, 46. Mel indendum est 6, 7, 65. Quicquid inditum est 5, 28, 197 *scil.* in calamus scriptorium, *synon.* conjectum 196.

¶ eademque Ex inferiore parte in- dita, quae 4, 18, 7 de *clysmate*. In alvum ptisanae vel alicae cre- morem Ex inferioribus partibus indere 3, 19, 21 *i. clysmata nu- trimenta injicere*. quaedam quasi cataplasmata In dentem ipsum in- duntur 6, 9, 13. si Inos digitum quis indidit 5, 27, 35. idque In vas fistile inditum 6, 6, 186, quod Intus inditum est 8, 5, 13.

Indolesco, ere. tactu is locus levi- indolefcit 8, 9, 3. *i. dolore affici- tur*: al. leniter.

Induco, ere. inducendum super os Atramentum scriptorium est 8, 4, 19 *i. illinendum*. neque Callum induxerunt (articulorum vitia) 2, 8, 24 *i. produxerunt*. Catapota ex aqua fronti inducta 5, 25, 18. Cicatricem *caet.* *v. Cicatrix*. inducere (oportet) articulis Cro- cum cum succo papaveris & o- villo lacte 4, 24, 23. eadem fere Crustas ulceribus tanquam igne adustis inducunt 5, 9. ut neque rodentibus medicamentis, neque adurentibus & ob id ipsum Cru- stam inducentibus sit utendum 5, 26, 100. Cutis, *v. inf.* cum quo & super, & supra. tum Haec in- ducunt 5, 28, 308 *synon.* 307. per- ungunt. Inducendusque Hapfusila- nae mollis repido oleo repletus 7, 26, 108. his alvum duci, longio- remque Inediam induci, necessa- rium est 6, 6, 82 *i. afferri*. indu- ci vero (debet) Medicamentum ex nucibus amarum cum aceto tri- tis, *caet.* 4, 24, 25. ubi cutis ipsa exasperata est, inducere lene Me- dicamentum (commodissimum est) 5, 26, 269. ut ulceri Medicamen- tum inducatur 7, 7, 52 *synon.* *ib.* inungatur. quidam Resinam te- rebinthinam cum thapsia inducunt. 6, 4, 8 *synon.* *ib.* illinunt.

¶ cum particulis: Commodo 5, 26, 258. Male inducta cicatrix 7, 32, 3. Quo cutis inducta non fuerit 7, 33, 9. si ex in- flammatione coles intumuit, re- ducique summa cutis, aut Rur- sus induci non potest 6, 18, 6. Super, *v. antea* atramentum. ea- que cum passo conterantur & spe- cillo Super oculos inducantur 6, 6, 34. Super glandem autem ad- verso emplastro imposito induci (debet cutis) 7, 25, 13. ac tum- fros ossis, quam ferrula exasper-avit, laevanda est, Supraque in- ducenda cutis 7, 33, 7.

Indulgeo, ere. potest indulgeri ac-

gro maturius 3, 4, 58 *de cibo es- sumendo*. necesse est tamen, quan- to facilius etiam sani famem quam sitim sustinent, tanto magis aegris in potione quam in cibo in- dulgere 3, 6, 4. somno indul- gendum 3, 22, 28. magis somno indulgendum est 4, 2, 59.

Induro, are. ubi aetas induravit 5, 28, 123 *i. ad consistentem firmita- tem pervenit* podagram caeteros- que articulos induratos hoc (ma- lagmate) mollebat 5, 18, 74.

Induresco, ere. si vetus Condyloma jam induruit 6, 18, 102. *add.* *inf.* tubercula, molliendum (Cor- pus,) quod induruit 2, 14, 5 *opp.* si qua Fissila in eo (ano) vetustate induruerunt, jamque callum ha- bet 7, 30, 2. coquuntur, donec extracta inde Gutta indurescat 5, 25, 39. leniter coquuntur, ne su- perfluant; quum jam Guttiae in- durescant 6, 18, 34. isque (Hu- mor in loco vacuo oculi) paula- tim indurefcens interiori poten- tia se opponit 7, 7, 127 *de calaradisa*. Id (mixtum) enim cor- pori quasi gluten inhaerescit, & quum induruit *caet.* 8, 5, 12. Nervus (*cremaster*) indurescit 7, 18, 43. indurescit is Locus 7, 27, 3. ne Nervi indurescant 4, 24, 15. si Nervus induruit 7, 23, 21. *cre- master*. futurum, ut indurescat is (Oculus,) 6, 6, 91. si indu- xit (Oculus) *ib.* 94. columbi- na quoque Ova coquenda sunt, & ubi induruerunt, purganda 6, 18, 84. Prae cordia cum ventricu- lo ab eadem parte indurescunt 5, 26, 47. *add.* *ib.* 58. si iidem (Te- sticuli) induruerunt 6, 18, 74. Tonsillas autem, quae post in- flammationem induruerunt, *caet.* 7, 12, 25. Tubercula, quae *nov- dudum* *appellatur*, ubi indu- ruerunt 7, 30, 11. priusquam in- durescant (Tumores) 7, 2, 3. sub hoc (morbo) Venter indurescit 4, 12, 2 *i. cutis & tegumenta*, a quibus (nervis) orti Ungues in- durescunt 8, 1, 94.

¶ cum adverbis: Jam 6, 18, 34. 102. Paulatim 7, 7, 127.

Inedia, ac. inedia, cruditate *opp.* I Praef 67. neque enim conve- nit, juxta inediam protinus fac- rietatem esse 2, 16, 3 *opp.* Longioremque inediam induci 6, 6, 82. si Prima inedia febrem non sustulit 2, 12, 13. adhibenda tri- dum, Quanta sustineri potest, inedia est 3, 25, 7.

¶ cum verbis: Adhibeo. Adjuvo. Extenuo corpus, ut inedia, dem- ti materia, impetum (morbi) Frangat 3, 2, 10. si quibus de cau- sis Futura inedia est 1, 2, 24. *v.* Impero. Induco. Mutor. Praece- do. Pugno. Sum: sive inedia, sicut,

fuit, five cast. 7, 13, 14. v. Sutfiaco. Tolero.

Inepria, ae. unde *ustatior plur.* ineptiae, arum. paene ineptiae sunt, curare varos & lenticulas & ephelidas 6, 5 Pr.

Iners, eris. exercitatus (facilius sanescit,) quam iners 5, 26, 33 opp.

Ineo, unde

Initium, i. quoddam 3, 9, 4. venientis Accessionis 2, 8, 27. Cibi 3, 4, 35. discussifebribus initium Cibi plenioris Vinique firmioris valetudini facit (balneum) 2, 17, 7. Dolorum 4, 6, 1. atque initium ejus quidem Mali recipit curationem 5, 26, 228. Menstruorum initium 3, 23, 4. initium Morbi *ausp.* I Praef. 32. initio Morbi *abl.* 2, 17, 5. initia Morborum primum famem sitimque desiderant 2, 16, 2. qui gravium Morborum initia sic sentiunt, ut adhuc febre vacent 2, 15, 10. (ut) fiat initium quoddam novi Motus 3, 9, 4. cognitisque ex motu maxillarum Muculorum initis 7, 7, 166. initium secundae Valetudinis facit (aquae benefrigidae potio assumpta) 4, 15, 18. in pueris Veneris initium 3, 23, 4. initium ejus (Unguis oculi) 7, 7, 27.

¶ cum verbis: v. Accipio. Affero. Cognosco. Desidero. Facio. Fio. Occurro. Reperio. Sentio. Sum, v. cum ex. Teneo. Tollo.

¶ cum praepositionibus: Ab initio, v. A de tempore, in pluribus tamen Ad initium cibi dies quartus aptissimus esse consuevit 3, 4, 35. eorum (dolorum in lateribus) initium vel Ex frigore vel Ex ictu, vel Ex nimio cursu, vel Ex morbo est 4, 6, 1. In initio, tum 4, 8, 7. Inter ipsa initia (morbi) 2, 7, 82. protinus autem Inter initia (morbi) 3, 2, 1. ne Inter initia quidem ab istis quaestionibus deductam esse medicinam, sed ab experimentis I Praef. 54. *conf.* inter.

Initio, tanquam adv. I Praef. 30. 2, 10, 55, 3, 17, 1. 6, 13, 2. initio, Deinde 6, 13, 2-3. Protinus initio 2, 7, 93.

Inexercitatus, a, um. facilius (fame fert) inexercitatus homo, quam exercitatus I Praef. 115. opp.

Inexpugnabilis, e. inexpugnabilis paene domiendi necessitas 3, 20, 2.

Infans, ntis. i. factus adhuc viro contentus, isque mortuus ante partum, infantem vero Mortuum aut secundas expellit *sequ.* 5, 25, 32. ut (infans,) qui Solidus non exit, conciliis eximi debeat 7, 29, 39 opp. si vero Transversus est (infans) ib. 28. quas secundas vocant, quod Velamentum infan-

tis intus fuit ib. 42. v. verba Abrumpo. Compello. Concido, media longa. Converto. Decedo. Dirigo. Educo. Exco. Eximo. Expello. Extraho. Protraho. Trado.

¶ de jam natis, usque ad septimum circiter annum. curationi neque infans, neque aut robustus annis aut senex aptus est, sed a septimo fere anno ad quantum decimum 7, 14, 28 opp. infantes tenerosque adhuc pueros 2, 1, 42. si Lactens adhuc infans est 6, 11, 14. qui Ab infantibus id vitium habent 7, 7, 152 i. ab infantia. In infantem inciderunt (genera morborum) 2, 1, 48. hoc (vitium) fere In infantibus est 6, 4, 7. ad eas Pustulas, quae infantes male habent 5, 28, 260.

Intero, intuli, illatum. quod (cibi) integro corpori infertur 3, 4, 52.

¶ frigus modo nervorum Distentionem, modo Rigorem infert 2, 1, 28. salutis humanae praesidem artem non solum Pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre I Praef. 66. ubi Plagam ictus protinus intulit 8, 10, 107. ne in vitia Tabem inferentia incidat 4, 25, 5. Tela quoque, quae illata corporibus intus haeserunt 7, 5, 1. adultis quoque locis extrinsecus Vis infertur 5, 27, 87. dixi de his Vulneribus, quae maxime per tela inferuntur 5, 27, 1.

¶ cum particulis, Extrinsecus, Per, Protinus, v. sup.

Inferveo, ere. inferveatque (id mixtum,) donec 5, 25, 13. five Ex oleo inferbuerunt (fungi,) five piri furculus Cum his inferbuit 5, 27, 86. mulsam, quod inferbuit 2, 30, 10.

Inferus, unde Inferior, us, infimus. neque in eo loco levare cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est 5, 28, 4 i. subj. Haec. radius superior, cubitus inferior 8, 1, 80-81 opp. inferioresque dentes (si) longius quam superiores excedunt 8, 12, 3. add. 6, 9, 19. si is (humerus) inferior est, - sin autem superior est 8, 8, 9-10. v. Caput, feminum, humeri. Caro. Costae Cubitus, Cutis. Dens. Humerus. Offa. Palpebra. Pars. Sedes. Tunicae. Venae. Vertebrae.

¶ Inferiora, sine subst. extrema pars ejus (fasciae) inferioribus acuasenda est 5, 26, 148. quamevidens sit, omni purgatione non superiora tantummodo, sed etiam inferiora exinaniri 4, 24 extr. medicamentis quoque moliri dejectiones, quae omnem noxiam materiam in inferiora depellant 6, 6, 213.

Infestus, a, um. balneum quoque, dum parum vulnus purum est, [Ug 2]

inter res infestissimas est 5, 26, 189.

Infecto, are. ea (fracta ossa,) quae Acuta membranam infestant 8, 4, 56 i. male afficiunt, laedunt, affligunt. Caetera (vomitoria,) quae antiqui medici praeceperunt, stomachum omnia infestant 1, 3, 51. actas media turissima est, quia neque juventae Calore, neque senectutis frigore infestatur 2, 1, 11. vulnera & nimius Calor & nimium Frigus infestant, maxime tamen horum Varietas 5, 26, 35. qui (Cancer) quum in reliquis partibus, tum in his (obscenis) quoque vel praecipue ulcerata infestat 6, 18, 47. aliud Curationis genus vix unquam sanitatem restituit, saepe mortem tantum differt, vitam interim infestat 3, 27, 7. de pituitae quoque tenuis Cursu, qui oculos infestat 7, 7, 148. quibus Dolor praecordia infestat 1, 3, 46. eos (Dolores,) qui ventrem infestant 5, 28, 131. si Exulceratio stomachum infestat 4, 5, 15. calor autem adjuvat omnia, quae Frigus infestat 1, 9, 8 opp. haec vero omnia genera (Imperitignis) - ungues quoque infestant 5, 28, 282. quaelibet alia pars Morbo infestetur 2, 7, 19. interdum tota corpora, interdum partes infestat (Morbus resolutionis nervorum) 3, 27, 2. quae (genera Noxarum) certas partes infestant 5, 26, 9. levata altera parte, nihilominus altera infestat (Pituita) 7, 7, 159. quae Res (semper humore tenui madere oculos) - totam denique vitam hominis infestat 7, 7, 150. quodsi Tussis infestabit 8, 9, 16.

¶ cum particulis, In, Interdum, Interim, Praecipue, v. in superioribus. Infibulo, are. infibulare quoque adolescentulos 7, 25, 20. v. Fibula. Infigo, ere. quae (Ferramenta) ipsis venis infigant 7, 22, 1. eumque (Hamulum) infigere (debet ungui oculi) 7, 7, 24. ubi Surculus corpori infixus est 5, 26, 267.

Infimus, a, um. infima alvus quoque vel ducenda, vel lacte purganda est 4, 20, 25.

Infirmus, a, um. quoniam is (scapellus) infirmior est 7, 26, 67.

¶ de sanitae & robore corporis. synon. imbecillus 2, 106-7. & caetera infirmis possunt convenire, sol & exercitatio tantum robustioribus 2, 17, 5 opp. assuescit enim non ali corpus, & ob hoc infirmum erit 1, 3, 60. quod si sanis quoque corporibus inutile est, - quanto inutilius est infirmo, nedum aegro? 2, 16, 3 opp. valens (facilius sanescit,) quam infirmus

mus 5, 26, 32 *opp.* valens corpus, infirmum *opp.* 2, 10, 12. validi nervi an infirmi (sunt) I Praef. 36. abstinendus a cibo primis diebus est & in luce habendus Aeger, nisi infirmus 3, 4, 16. nisi infirmus erit (Aeger) 3, 23, 21. si infirmior est (Aeger) 3, 22, 26. quum infirmus Aliquis implendus 2, 14, 17. infirmis nunquam ejus generis (vinum *caet.*) dari debet 2, 18, 42. & levia quidem genera exercitationis infirmisimis conveniunt 2, 15, 9. v. Caput. Corpus. infirmum Corpus 5, 27, 22. *i. aegrum, de eo qui a rabiofo cane morsus est.* v. Nervii. Stomachus.

¶ *i. parum alens: v. opp.* firmus & valens. aliaque res alia vel valentior est vel infirmior 2, 18, 11 *opp.* opus est autem Cibo infirmo, maximeque sorbitionis 3, 18, 56. scire licet, etiam ex infirmissima (Materia) dari posse (cibum), - valentissimam tantummodo esse removendam 3, 18, 160 *opp.* is (cibus) esse debet ex infirmissima Materia 3, 19, 13. *synon.* imbecillissima 2, 18, 39. *opp.* validissima *ib.* 52. infirmior est ex polline; infirmissimus cibarius Panis 2, 18, 13. Res infirmior 2, 18, 11. imbecillis hominibus Rebus infirmisimis opus est 2, 18, 52. ex avibus colla alaeve recte infirmisimis annumerantur 2, 18, 32.

¶ infirmo, are. aut enim nimio timore aliquis minus, aut aviditate nimia plus, quam debet, assumit: ita vel, quod deest, infirmat, vel 3, 22, 3. donec infirmando offendat (balneum) 7, 26, 107. neque totum Corpus infirmari cito per partem potest 2, 14, 24. alvus si vehementius fluit, aut saepius ducitur, Hominem infirmat 2, 12, 5. Nervus vel ruptis vel infirmatis 8, 31, 11.

¶ infirmitas. atis. possunt enim quaedam subesse Corpori vel ex infirmitate ejus I Praef. 94. quanto magis obnoxia offensis infirmitas est I Praef. 113. quum omnibus morbis obnoxia maxime infirmitas sit 2, 3, 60.

¶ *in morbis: si Vehementem infirmitatem.* Adjuvari posse tribus guttis putavit 4, 11, 17. cui simul & continua febris & Ultima corporis infirmitas est 2, 6, 19. omnesque acuti morbi, qui modo, ut supra dixi, non infirmant, sed onere Noceant 2, 10, 18. si tamen Propter infirmitatem necessitas urget (cibum dare febrienti) 3, 5, 38.

¶ infrior, are. neque vero infirmitur, experimenta quoque esse necessaria I Praef. 29.

¶ inflammo, are. Calor omnis & je-

cur & lienem inflammat 2, 1, 27. ne Linamentum quidem - inibi (in vulnere) relinquendum est, nam id quoque inflammat 5, 26, 120.

¶ Jecur inflammatum esse significat 2, 7, 44. *add.* 2, 1, 27. Praecordia inflammat 2, 4, 8. id, Quod inflammatum est 5, 26, 224. ea, Quae inflammat 5, 26, 255. Interdum vel ex morbo primum inflammatur (Tunica) *caet.* 7, 18, 11. adstringitur Vesica, ideoque minus inflammat 7, 26, 101. ad. Uvam inflammatam (passillus) 5, 2, 12.

¶ *cum partentis*, Ex, Interdum, Minus, Primum, v. *antea.*

Inflammati, onis. inflammationem, quam Graeci *φλεγμονή* vocant, excitat I Praef. 27. notae vero inflammationis sunt quatuor rubor & tumor cum calore & dolore 3, 10, 9. *conf.* 7, 12, 28. si inflatio sine inflammatione in superioribus partibus dolorem tumoremque fecit 2, 3, 12. si inflammatio aliqua est, quam fere tumor & dolor sequitur 4, 5, 12. inflammatio ac Dolor 6, 6, 92. aurium inflammationes doloresque 6, 7, 3. majores dolores inflammationesque 5, 26, 179. dum i. est 5, 26, 159. 202. 5, 27, 94. 8, 10, 74. si dolor atque inflammatio est in his partibus *caet.* 2, 8, 113. si in praecordii inflammatio & dolor est 3, 10, 7. circa dolor est & inflammatio 5, 28, 46. inflammatio dolorque sub eo (phymate) minores sunt 5, 28, 121. cum inflammatione ac dolore (ulcuscula) fiunt ex pustulis 5, 28, 247. *conf. inf.* tuberculum. ubi cum dolore inflammatio quievit 8, 20, 9. praecordiorum dolores, si sine inflammatione sunt 2, 8, 50. si sine inflammatione dolor est 3, 10, 11. & graves inflammationes, & Febris, & Suppuratio, & saepe vitae Periculum sequitur 8, 9, 9. Rubor cum inflammatione mediocri est 5, 28, 96. *de perionibus.* furunculus vero est Tuberculum acutum cum inflammatione & dolore 5, 28, 112. condyloma autem est tuberculum, quod ex quadam inflammatione nasci solet 6, 18, 92. circaque, quia Tumor ex inflammatione est 5, 28, 61. de sacro igne. neque in ulcere neque in ejus tumore ulla est inflammatio 5, 28, 90. tumor is (emero - epiploceles) sine inflammatione 7, 18, 16. *conf.* 7, 25, 13.

¶ ad ulcera. sordida, & nigritiem in Auribus, naribus, obscenis partibus, inflammationibus eorum 5, 20, 9. Aurium inflammationes 6, 7, 3. *add. ib.* 94. si inflammatio vulvae, sive Coxae est 5, 25, 7. si inflammatio Jecinoris aut

praecordiorum aut ventris (accessit) 2, 8, 97. si in inflammatione est (Membrum) 5, 26, 184. Narium, v. *ab init.* in auribus. haec (Aspritudo) autem inflammationem Oculorum fere sequitur 6, 6, 162. *conf. inf.* genus Partium, v. in auribus. in his Partibus 2, 8, 113. sub Phymate 5, 28, 121. Praecordiorum 2, 8, 97. in Praecordiis 3, 10, 7. Stomachum afficit 4, 5, 2. *add. ib.* 12. in Testiculo 8, 11, 6. in Testiculis vero si qua inflammatio sine ictu orta est 6, 18, 69. ex inflammatione tumet iple Testiculus, ac febres quoque affert 7, 18, 42. v. *inf. cum ex.* Tumoris, v. *sup.* Ventris 2, 8, 97. in Ulcere 5, 28, 90. v. *inf. cum cum.* majore, & *supra* in auribus. Ulcuscula cum inflammatione 5, 28, 247. circa Umbilicum inflammationes 2, 1, 42. *ὀμφαλῶς.* umbilici Hippocr. Uvae 6, 14, 1. Uva si cum inflammatione descendit, dolorique est & subrubicundus coloris 7, 12, 28. inflammationem Vulvae coercent 5, 25, 17.

¶ Aliqua 4, 5, 12. 6, 18, 69. Aliquid inflammationis 5, 28, 193. Ea I Praef. 27. si Gravis inflammatio est 5, 26, 171. dein Gravis inflammatio oritur 8, 11, 6. ex quo Graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur 8, 3, 25. (ut) Graves inflammationes moveat (humor) 8, 4, 46. & Graves inflammationes, & febris, *caet.* sequitur 8, 9, 9. os fractum, nisi succursum est, Gravibus inflammationibus afficit 8, 4, 23. quo Gravior vero quaeque inflammatio est 6, 6, 62. *conf.* levi. His *abl.* 6, 6, 122. nisi Immodica inflammatio est 6, 6, 45. Ingens inflammatio 6, 6, 81. neque saepe, neque tamdiu in aqua calida habendus Levi, quam graviore inflammatione affectus 7, 26, 118. illud indicium Magnae inflammationis (est) 5, 26, 157. ne nimis valenter ibi retenta materia Magnam inflammationem postea moveat 5, 26, 99. toties acus transiens Magnam inflammationem moveat 7, 7, 77. si Magna inflammatio est 7, 19, 45. Majorque, quam pro modo ulcers, inflammatio (est) 5, 28, 49. eo Majores inflammationes oriuntur 5, 26, 124. in Majore vero inflammatione 6, 13, 4. *de parulide.* quae (inflammatio) Major sit, si 7, 5, 8. ac Mediocris quoque inflammatio 7, 26, 3. nonnunquam Mediocrem inflammationem excitant 5, 28, 221. rubor cum inflammatione Mediocri est 5, 28, 96. quodsi Minor in ea inflammatio 6, 14, 9. quoque Minor oritur

fiatur inflammatio 7, 5, 8. quo minor inflammatio oritur 7, 26, 24. inflammatio dolorque sub eo (phymate) Minores sunt 5, 28, 121. Modica inflammatio 6, 6, 21. excitatque inflammationes Mortiferas 7, 26, 80. ex Nimia inflammatione 5, 26, 212. si vero inflammatio quidem Nulla est 7, 12, 30. ubi Prima inflammatio se remisit 3, 10, 8. ex Quadam inflammatione 13, 91. Quinto jam die, Quinta inflammatio futura est, se ostendit 5, 26, 166. quodsi Tanta inflammatio est 6, 10, 11. Vehemens inflammatio 5, 28, 250. 6, 7, 12, 6, 141. 1. Ulla 3, 28, 90.

cum aliis substantivis: Dolor, v. sup. Febris, v. tempus, & sine, vel febris. est etiam Genus inflammationis (oculorum) 6, 6, 158. v. Impetus. Indicium. quum inflammationis sit Metus 7, 26, 132. eaque inflammatio talem Motum efficit, qualis in febre est I Praef. 27. Notae, v. ab init. graves inflammationes cum Periculo mortis 8, 3, 25. conf. 8, 9, 9. Ru bor, v. sup. quodsi simul & Sonus est & inflammatio (in auribus) 6, 7, 94. ultra Tempus inflammationis (vulneris) durat (febris) 5, 26, 160. solvendi fibulas Tempus inflammationis finita est 7, 22, 16. Tuberculum, v. ab init. *cum verbis:* si crudum incisum est (ulcus in ano,) inflammationi multum Accedit 7, 30, 9, v. Accipio. Afficio. Augeo. Cingo. Coerceo. Cogō. Conquiesco. Desino. Detraho eum dat. Erumpo. Evoco. Excito. Expono eum dat. Finio. Futurus, vel supra quanta. Habeo. Increasco. Interimo. Lenio. Levo. Maneo. Moveo, etiam in superiorib. Occupo. Orior. Ostendo, se. Praecipito. Prohibeo. Quiesco. Remitto. Repello. Reprimo. Sequor. Solvo. Sum, vel in superiorib. Terreo. Tollo. Transeo.

cum particulis: v. Adversus. Ante. Circa. Cum. Ex, i. propter, & cum verbis, orior, intumesco, tumeo, nascor, sum, (vel quā.) In, v. in superiorib. vel doleo, sum, caet. quodsi membrana Per inflammationem intumuerit 8, 4, 66. add. 6, 10, 1. Post inflammationem 5, 28, 53. 8, 10, 10, 72. inflammationes 7, 12, 25. Circaque, Qua tumor ex inflammatione est 5, 28, 61. Sine inflammatione, v. ab initio, add. 3, 10, 10, 7, 18, 16, 7, 25, 13. Sub qua (inflammatione) & difficile & periculose vis nervis adhibetur 8, 10, 9. plural. per singularem 2, 1. 42. 5, 20, 9, 5, 26, 92. 124. 179. 6, 7, 3 coll. 94. 7, 26, 80, 8, 3, 25, 8, 4, 23, 8, 9, 9.

Infecto, etc. inflexis radicibus (dentis) 7, 12, 10

Inflō, flare. ubi humor cutem inflat 2, 9. de hydropcephalo. Praecordia inflantur 1, 8, 5. Praecordia quoque dura & inflata emolliunt (ad malagma) 5, 18, 20 ut inflentur Venae magisque se ostendant 7, 7, 172. venae quoque in scroto inflantur 7, 18, 30. circa eum (locum carcinomatis) inflatae venae 5, 28, 22. inflatis Vesicis pulsandos tumores (leucophlegmaticorum) esse 3, 21, 50. pulsandusque leniter inflatis Vesicis bubulis is locus est 3, 27, 23.

i. flatus in alvo creare. denique omni modo frigus evitet, item dulcia omnia, leguminaque, & quicquid inflare consuevit 1, 7, 2. legumina omnia, quaeque inflare consueverunt 2, 25, 3. aliae (res) inflant 2, 19, 3. inflant autem omnia fere legumina, omnia pingula, omnia praedulcia, caet. 4, 13, 10. Cibis deinde calidis, neque inflantibus, opus est 4, 5, 9. Cibus sine inflantibus 3, 25, 11. oportet autem vitare cruditates & Omnia inflantia 4, 21, 3. ut vitentur Omnia inflantia 6, 17, 3. sed diu post has inflationes abstinendum est ab Omnibus inflantibus 3, 21, 39.

Magis (inflant) virides (ficus) 2, 26, 2.

Inflatio, onis. ubi inflatio, (quae intus est, laedit,) hoc (modo) imponi solet (cucurbitula, sine scarificatione) 2, 11, 7 sc. a spiritu ib. & 11. conf. 4, 5, 5. feretantum de ventre inferiore, ventriculorum & intestinis: si inflatio sine inflammatione in superioribus partibus dolorem tumoremque fecit, bonum signum est sonitus ventris inde ad inferiores partes devolutus 2, 3, 12. ubi venter suppreffus parum reddit, ex eoque inflationes, caligines, capitis dolores, aliaeque superioris partis mala crescunt 1, 3, 56. modo ingens calor, modo inflatio hunc (Stomachum) modo inflammatio, modo exulceratio afficit 4, 5, 2. si inflatio est 4, 5, 5. add. 2, 7, 6. ubi refedit inflatio 4, 5, 9. minima inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, caet. 2, 26, 4. feniculum vero & anethum inflationes etiam levant ib. 5. quae inflationes movent 1, 3, 71. at si laxius intestinum dolere consuevit, quod *καλός* nominant, quum id nihil nisi genus inflationis sit, caet. 1, 7, 1. conf. 4, 14, 2. (in cholera) simul & dejectio & vomitus est, praeterque haec inflatio est, intestina torquentur, caet.

[G g 3]

4, 11, 3, add. 4, 16, 5. si inflatio, & ex ea dolor creber est 3, 21, 33 de tympanite. diu post has inflationes abstinendum est ab omnibus inflantibus 3, 21, 39.

inflatio Gravis est 2, 7, 6. ne vitium contrarium per Immodicas inflationes oritur 4, 16, 5. Minima 2, 26, 4. Vehemens fit inflatio 4, 14, 2.

cum verbis: Afficio, Fio, Increasco, Laedo, Levo, Moveo, Orior, Relideo, Sum, v. in antea cedentibus.

cum particulis: Ex, Per, Post, v. in superioribus.

Infra, praepos. infraque eam (Acum) 7, 30, 22. videndum est, pus supra Articulum, an infra nascatur 5, 26, 178. infra Caput ejus (osculi scapuli) 8, 1, 72. paulum infra humeri Caput 8, 15, 11. infra Cervicem, 8, 1, 58. interdum tamen supra infraque eum (Dentem priorem) se ostendit (novus) 8, 1, 42. infra Inguina 4, 4, 91. infra Praecordia quatuor digitis cucurbitula utendum est 4, 5, 33. infraque eam (Radice) excidere (clavos) 7, 7, 114. paulatim eam (acum) deducere infra Regionem pupillae debet 7, 7, 143. infra transversum Septum - sit abscessus 2, 7, 85. & supra Septum transversum & infra 8, 14, 3. conf. 4, 1, 15. admoventur duobus infra Stomachum digitis cucurbitulae (sunt) 4, 5, 30. paulum infra Supercilium 7, 7, 96. venae & arteriae ad inguen lino deligendae, & infra Vinculum abscedendae sunt 7, 22 extr. prodest etiam infra Ulcera locum caedi 5, 28, 76. is (tumor) qui supra Umbilicum (magis,) quam is, qui infra est 2, 7, 83. add. 4, 13, 8-9. infra Vulsellam 7, 22, 32.

tantum adverbium, per ellipsin nominis. haec viscera proxime, sed infra tamen posita dextra sinistraque sunt 4, 1, 15 proxime scilicet. & infra transversum septum 14. tum infra introitus leviter tendunt 8, 1, 104. infra ad cutem tenue supra larius 5, 28, 220. infra laea, supra autem tenuia 5, 28, 227. infra color niger est 5, 28, 3. conf. 5, 28, 201. 244. 6, 6, 94. 7, 7, 121. 7, 10, 2. 7, 19, 14. 15. 25. 35. 8, 9, 23. atque ea quoque ossa (cruris, tibiae & fibulae) infra supraque conjuncta, media ut in brachio dehiscunt 8, 1, 173. i. in inferiore extremo. conf. 8, 1, 101. 114. 8, 3, 18. 8, 8, 10, 27. bilis supra infraque erumpit 4, 11, 31. per os & anum. conf. 2, 6, 25.

infraque 4, 11, 3. 5, 28, 202. 7, 7, 14. 7, 30, 22. infravere 8, 1, 423. infra, supra vel supra, infra, 2, 7, 83. 4, 13, 8-9. 5, 26, 178. 5, 28, 220.

28, 220. 227. 8, 10, 27. infra supraque 8, 1, 113. supra infraque 4, 11, 3. supra infrave 8, 1, 42. vel infra vel supra 2, 6, 25. infra Ad cutem 5, 28, 220. Paulo infra 7, 19, 35. Paulum infra humeri caput 8, 15, 11. Paulum infra supercilium 7, 7, 96. infra Paululum 7, 19, 15.

Infrico, are. spodium aut cadmiam infricare 7, 7, 111.

Infrictio, onis. infrictionem ei membro adhibere (oportet) 8, 11, 34.

Infrigesco, frixi, escere. *refrigerari*. quum infrixit 5, 26, 14.

Infringo, ere. id (vinum) esse oportet tenue, odoratum, & cum aqua frigida mixtum, vel potentia adiecta vel infracto pane 4, 11, 14 i. *intrito*. post infractum calorem (febris ardentis) 3, 7, 23 i. *ablatum*.

Infrio, are. carbonemque ejus (pul- li biundinum) contritum in aquam mulsam, quae potui de- tur, infriari 4, 4, 17. si quando tamen sanguis eruperit (ex venis adustis,) infrianda medica- menta esse 7, 7, 182. ut pura ul- cera esse cooperunt, arida medi- camenta infrianda sunt 7, 12, 4.

Infundo, ere. *i. inficio, immitto: de fluidis, sed etiam de solidis*. quicquid autem inspergitur (super ulcus 56) averso specillo infun- di debet 5, 28, 59 *synon.* quidam id (Acetum) vulneri infundunt 5, 26, 98. Aceto liquare (dicta) eoque infuso aeruginem cogere 5, 28, 190. Aerugo, *v. inf.* Oleum. Album ovi, *v. cum penicillo*. Aliquod, *v. inf.* mel. *v. Aqua, v. inf.* Lycium, *ii. pro clysmate, & cum per, super, su- pra*. Castoreum, *v. cum in*. si pro rosa Cyprus (*i. oleum Cyprinum*) infunditur 5, 24, 9. tum infun- di (debet ulceri) Id, quod ex thure & aerugine & aceto & melle fit, aut mel cum aerugine in- coctum 6, 7, 59. Lac, *v. cum penicillo*. si vero pus quoque au- res habent, recte Lycium (*deco- ctum medicamenti genus*) per se infunditur, aut iinum unguen- tum, aut porri succus cum melle, aut centaureae succus cum passo, aut succus mali Punici *caet.* 6, 7, 27-29. si ciuor quoque ex ulce- ribus apparet, Lycium cum lacte debet infundi, vel aqua, in qua *caet.* 6, 7, 57. *add. ib.* 54. Me- dicamentum, *v. cum in*. tum, quantum ejus aridi fuit, tantun- dem Mellis infundere (oportet) 7, 19, 4. & tum aliquod ex his, quae supra scripta sunt, quod Mel habeat, infunditur 6, 7, 55. in

caeteris partibus - purgationis cau- sa paulum Mellis infundendum 7, 2, 28. Nitrum, *v. mox oleum*. si quid Olei misceri debet, tum in- funditur 5, 17, 15, infundendum est aut Oleum calidum, aut cum melle aerugo, vel porri succus, aut cum mulo nitri paulum 6, 7, 71. tum infundere (*in malum Punicum excavatum*) ctuda Ora (*i. vitellos cum albumine*), rudi- culaque miscere 4, 19, 26. in- fundenda erit Rosa tepida 8, 4, 66. *conf.* 5, 24, 9. cucumeris agre- stis Succus, adjectis rosae foliis contritis, (infundendus) 6, 7, 80. *conf.* Lycium, oleum, vinum. & tum infundere Vinum austerrum cum rosa mixtum, cui spodii pau- lum sit adjectum: aut Lycium cum lacte: aut herbae sanguinalis suc- cum cum rosa: aut mali Punici succum cum exigua parte myr- rhæ 6, 7, 53.

¶ *saepius utrumlibet horum (al- bum ovi vel muliebre lac) in oculos Penicillo ad id ipsum fac- to infusum* 6, 6, 63. Specillo. *v. ab initio.*

¶ *Speciatim de clysmate*. neve in ipso accessionis impetu (ducatur alvus) quia, quod tum infusum est, alvo continetur 2, 12, 17. id, quod infunditur, neque frigidum esse oportet, neque calidum 2, 12, 24, quum infusum est, quan- tum fieri potest 2, 12, 25. alvus aqua multa delui debet, tum deinde etiam infundi, quae 4, 15, 21. per alvum infundere copio- sam aquam calidam, eamque re- cipere 3, 21, 36. ex inferiore parte infundere (oportet) aquam pluviatilem egelidam 4, 12, 12, ex inferioribus partibus tepidum infundere (oportet) vel pitanae cremorem, vel lac, vel adipem liquatam, vel medullam cervi- nam, vel oleum *caet. caet.* 4, 15, 9, 11.

¶ *cum adverbis*: Intus infunden- dum, quicquid inditum est (*scil.* in calamus scriptorium) 196) 5, 28, 197 *synon.* intus compellen- dum 196. Leniter 4, 24, 13. Pau- latim 4, 24, 13. Recte 6, 7, 27. Saepius 6, 6, 63. in pelvem mit- ti (herbam debere,) Supraque aquam infundi 6, 9, 29.

¶ *cum praepositionibus*: Ex infe- riori parte, Ex inferioribus par- tibus, *v. supra de clysmate*. pau- latim deinde juxta labrum ipsum (pelvis) Ex eadem aqua leniter in- fundere (oportet, *scil.* aliquid) 4, 24, 13. in aurem vero infundere ali- quod medicamentum oportet 6, 7, 13. infundendam autem in aurem cast. rem cum aceto *caet.*

In oculis, *v. supra penicillo*, in- fusa In mortario teruntur, 5, 24, 5. Juxta, *v. paulo ante cum ex*. Per alvum, *v. supra de clysmate*. multa aqua Per caput infundenda, prius calida, deinde frigida est 1, 3, 23. Super caput aqua fri- gida infusa 3, 18, 770.

Ingens, ntis. *v. Calor*. ingentibus & variis Casibus oculi nostri pa- tent 6, 6, 1 i. *gravibus, v. Do- lor*. Fervor. Inflammatio. Pei- culum. Pugna. Sitis. Sudor. Vi- res de remediis. Vultus.

Ingenium, i. excitando Artificis ingenium I Praef. 77. Levia inge- nia: Magno ingenio, multaque nihilominus habitu conv nit *caet.* 8, 4, 12. itaque ingenium & facundiam vincere I Praef. 64.

Ingeniosus, a, um. ingeniosissimus saeculi nostri medicus I Praef. 110.

Ingero, ere. febricitanti cuidam & magna siti effecto. - Aquam fri- gidam ingessit I Praef. 110. *i. bibendam dedit*. Aquam frigidam potui dabat: - si non moverat (sudorem,) plus etiam aquae fri- gidae ingerebat 3, 9, 11-12 *synon.* *ii. ib.* 14. bibere cogebat. quic- quid Medicamentorum ingeritur 5, 26, 211 i. *infunditur ulceri*. Rosam (*i. oleam ros.*) cum aceto miscere oportet, & id ingerere 3, 10, 2 i. *capiti imponere, in- fundere, applicare, inungere*. Vinum merum calidum cum ruta quam plurimum ingerendum est 5, 27, 78 i. *potui dandum*. inge- rendumque Subinde In eas (fa- scias fracti membri) est calidum oleum & vinum, magisque hoc 8, 10, 92 i. *affundendum*.

Ingridior, di. in vicem modo se- dere, modo ingredi (debet) 4, 24, 7. ubi aliquis ingredi ac mo- veri coepit 7, 4, 22. dolorem, que, etiam non alias, tamen ingredienti movet (clavus) 5, 28, 229. ingredi Aliquantum eo- dem modo debet 1, 3, 8 *synon.* *ib.* lente paululum ambulare. Com- mode ingrediuntur 8, 20, 9. dum ingreditur (aliquis) Immature 6, 18, 56. In vicem 4, 24, 7. at- que ingredi quoque eum Paulu- lum, non alienum est 7, 26, 95. Paulum 4, 1, 21. ut ingrediatur ipse Protinus, si potest 3, 27, 10. Saper, *v. mox.*

¶ isque (ventriculus) inter lienem & jecur positus est, utroque ex his paulum super eum ingredien- te 4, 1, 21 i. *se extendente*.

Ingressus, us. calx ingressu terram non contingit, sed planta ima 8, 20, 5. *sed vesti, ed.* in gressu.

Inguen, guinis. Caraplastata, *v. inf.* in circumdare. remedio sunt Cucurbitulae

Cucurbitulae cute incisa inguinibus admota 4, 20, 17. Cucurbitulae tamen defigendae lunt in inguinibus 4, 20, 5. ut Cutis inguinis intenta sit 7, 19, 5. Dolor ad inguina testiculosque descendit 5, 26, 46. affertque (*entero-epiplocele*) tum Dolorem & scroto & inguinibus & abdomini 7, 18, 21. *conf. cum in.* Febris, *v. postea cum ex.* Gangraenam inter ungues alasque aut inguina nasci 7, 33, 1. *add.* 5, 26, 220. non a summa inguinis Plaga 7, 19, 15. idque (inguen si) jam Pube contegitur 7, 19, 4. inguen quoque nonnunquam Ramices implent, *βουδοκολλη* appellant 7, 18, 44. ubi vero in ipso inguine Ramex est 7, 24, 1. ruptis funiculis (testiculorum,) quas ab inguinibus incipere proposui 7, 18, 10. Vulnus in inguine factum 7, 20, 13. Vulneris, quod in inguine est 7, 20, 22.

¶ Totum Id. 7, 22, 10.

¶ Inguen eadem ratione usque ad medium tunicam scalpello Aperitur 7, 20, 18. *conf.* 7, 19, 6. 7, 21, 1. *v. aperio.* ex iisdem aliqua cataplasmata imo ventri inguinibusque Circumdare 4, 21, 5. Dolent inguina 5, 26, 63. si Dolent inguina 7, 27, 2. multaque aqua Fovere inguina (utile est) 3, 6, 47. *v. Immoror.* Inciditur interdum inguen, interdum scrotum 7, 19, 3. si vero humor intus est (*in hernia*.) Incidendum est in puetis quidem inguen, *caet.* in viris vero - scrotum 7, 21, 11. si inguen Incisum est 7, 21, 12. si inguen Incidendum est 7, 19, 4. id (inguen) Incidendum sub imo ventre 7, 19, 5. sed tum quoque inguen Incidendum (est) 7, 22, 19. Incidendum inguen est 7, 22, 5. sin totum id ramex Obfedit 7, 22, 10. hapsus lanæ mollis - qui pubem & coxas & inguina - Protegat 7, 26, 108. Ungenda femina & inguina *caet.* 7, 30, 24.

¶ *cum praepositionibus:* Ab inguine 7, 22, 9. *v. deligare.* Ab inguinibus, *v. abduco.* dependeo, incipio, nitor, *vel in a.* Ad inguen, *v. revertor.* Ad inguina, *v. descendo.* pervenio. Ex inguine (si fuit febris) 3, 5, 2. simulari Ex inguine febricula orta est 2, 7, 26. tum venae, quaecunque protractae sunt, In ipsum inguen averso specillo compelli debent 7, 22, 15. dolor In inguinibus (est) 5, 26, 49. etiam in alis & inguinibus & in lateribus (nascuntur strumae) 5, 23, 205. fit (phygethlon) maxime aut in cervice aut in alis aut In inguinibus *ib.* 127. si qua (*ulcera*)

In alis vel inguinibus sunt *ib.* 149. In alis quidem & inguinibus raro secundum est 7, 2, 12. In alis vel inguinibus linamento opus non est 7, 2, 27. Infra inguina (deligari) 4, 4, 91. in prominentibus membris, id est, Inter ungues & alas vel inguina 5, 26, 220. rotundum aliquid Super inguen ponendum 8, 20, 21. Super inguen in uterum vel digito vel adverso specillo repellendum est 7, 21, 3. *de epiplocele.* inguinibus Tenuis 1, 3, 11.

Inhaereo, ere. si in urinae itinere, quod est angustius, inhaeret (Calculus) 7, 26, 89. Caro, alia parte dependens, alia inhaerens 5, 26, 112. id quoque, quod alia parte dependens, alia inhaerebit *ib.* 117. id (os) ferrula praeciendum est quam proxime sanae Carni etiam inhaerenti 7, 33, 6. haecque (Carunculae) imis partibus (narium,) quae cartilagineae sunt, inhaerent 6, 8, 16. *conf. inf.* polypus. vertebrae transversis processibus, ibi quoque paululum sinuatis, inhaerent [Costae] 8, 1, 59. os ejus [Cucurbitulae] corpori aptatur, imprimaturque, donec inhaereat 2, 11, 3. ubi inhaesit [Cucurbitula] *ib.* 7. cui (ossi) Dens inhaeret 7, 12, 10. si assidue inhaerebat (Febris) 3, 4, 24 *i. continua erat: sequitur enim,* si certe fe inclinauerat, *i. remiserat.* inclinata quidem Febre, adhuc tamen inhaerente *ib.* 51. ex inferiore vero parte ei (jocinori) Fel inhaeret 4, 1, 16. habere Humorem glutinosum dentibus inhaerentem 2, 4, 7 reliquis quibusdam inhaerere (potest Morbus) 2, 14, 15. si quando tamen ab inferiore parte tunicae Musculus inhaesit 7, 6, 14. Myrmecia latissimis radicibus inhaerent 5, 28, 233. si circumpositae calvariae inhaeret [Os] exigua parte 8, 4, 53. qua parte fracta Ossa tamen inhaerent 8, 4, 59. ubi albo ipsius oculi Palpebra inhaesit 7, 7, 51. quotidieque Palpebra vertatur, - ne inhaereat *ib.* 52. neque unquam profuisse, quae semper iterum oculo Palpebra inhaeserit, memoriae prodidit *ib.* 53. ut inferior Pars glutinetur, superior ita sanescat, ne inhaereat 7, 25, 14 *synon.* haec (Patella) super innatans, nec ulli ossi inhaerens 8, 1, 107 *opp.* quae (caruncula Polypus) narium os sibus inhaeret 6, 8, 18 id quoque, Quod alia parte dependens, alia inhaerebit 5, 26, 117. qui (Renes) lumbis sub imis coxis inhaerent 4, 1, 19. si Spina aliqua (calculi) vesicae inhaeret 7, 26, 63. Tabula - inhaerens capi-

tibus utrique pendentibus 6, 7, 101. si Telum vel ossi inhaesit 7, 5, 30. si Corpore isto nihil (Teli) inhaesisset *ib.* 38. quae (Tunica) interiori vehementer ima parte inhaeret 7, 18, 5. qua parte vero inhaerebunt (Venae) 7, 22, 6. ubi tunicis inhaerebant (Venae) 7, 24, 2. non ossi, sed carni magis, radicibus suis inhaerent (Ungues) 8, 1, 94. erecto Ungue, si qua parte oculo inhaeret 7, 7, 26.

¶ Ab inferiore parte, Adhuc, Assidue, Ex inferiore parte, In urinae itinere, Iterum, Magis, Parte alia, exigua, qua; Vehementer; *v. in superioribus.*

Inharesco, scere. nonnunquam etiam prolapsus in ipsam fistulam Calculus - non longe ab exitu inhaerebit; 7, 26, 12. extremis abdominis partibus inhaerescunt (Costae nothae) 8, 1, 63. cornea [Cucurbitula] - ubi ea parte, qua exiguum foramen est, ore spiritus adductus est, superque cera cavum id clausum est, aequae (ae aenea) inhaerebit 2, 11, 4. Id enim corpori quasi Gluten inhaerebit 8, 5, 12. posteriore parte velut innatant (Omoplateae,) quoniam nisi in summo nulli ossi inhaerescunt 8, 1, 67 *opp.* Palpebrae citra durtiem ullam noctu praegravi pituita inhaerescunt 6, 6, 173. Pituitaque in iis (oculis) innatans, novissime angulis inhaerebit 2, 6, 7 *app.* haec duae Tunicae (oculi cornea & choricides) - ad membranam cerebri perveniunt, eique inhaerescunt 7, 7, 120.

Inhibeo, ere. si id quoque aliquando inhihet 6, 6, 102.

Inhorresco, scere. videndum, num sub primo contactu aquae calidae summa Cutis inhorrescat 22, 17, 19. si Membra inhorrescunt 2, 2, 7.

¶ A sexto die coepisse inhorrescere 2, 4, 5. Antequam inhorrescere possit (*febricitans*) 3, 12, 13. quique facile inhorrescunt 1, 3, 15. Post sudorem inhorrescere 2, 4, 11. numerabimus autem ab eo die, quo Primum febricitavit aliquis aut inhorruit 2, 7, 87. quum Primum aliquis inhorruit 3, 12, 7.

Inibi, *adv.* 5, 26, 120.

Injicio, ere. Acetum, *v. v. utiliter* - calida Cataplasmata super maxillam injiciuntur 6, 9, 4 *i. imponuntur.* Ceratum ex rosa injiciendum est 5, 28, 41. super has injiciendum latiore linteo Ceratum est 8, 10, 20. quae (Emplastrum) cruentis protinus, vulneribus injiciuntur 5, 19, 11. si levius (vulnus est,) protinus Emplastrum injiciendum 5, 27, 4. postero die glutinans Emplastrum injiciendum;

iniciendum 7, 7, 91. *add. inf. cum super.* sic imponitur (malagma.) supraque Farina ordeacea injicitur 5, 18, 12. Farina hordeacea cum refina injicienda 7, 20, 8. *add. inf. cum super.* semel injecta (Fascia) 5, 26, 142. media (Fascia) primum injicienda est ib. 145. Fibula oris cutis injicienda est 7, 4, 7. committendae orae, fibulaeque his injicienda 7, 6, 15. *conf. inf. futura.* ipsi plagae injiciendae duae Fibulae sunt, & insuper medicamentum, quo glutinetur 7, 19, 20. eo tum plumbea aut aenea Fistula injicienda est 7, 15, 6. *in foramen fistulam immittenda.* dein Glutinantia injicienda 7, 16, 20 *v.* Habenuia. Hamus. Idque. *v. cum in.* Idem: eademque rursus injicienda sunt (*vulneri*) 5, 26, 165. in quam (plagam) Linamentum injiciendum est 7, 7, 100. ejusque continendi causa unum aut alterum Linamentum injiciendum 8, 4, 70. *conf. cum intus.* ac insuper quoque recte quaedam Malagmata injiciuntur 4, 10, 7. *conf. cum super.* intus emortuo corpori Manus injecta 7, 19, 14. ut alteris succurratur, alteris Manus non injiciatur 7, 7, 151. *i. chirurgica auxilia adhibeantur,* quoties autem Medicamentum injicitur 6, 15, 8 *synon. ib. 7 & 2.* inpergere, illinere. *conf. sup. fibula.* rursusque idem Medicamentum injiciendum 7, 9, 19 *synon. ib. 16* illinere. supraque idem Medicamentum injicere (oportet) 7, 28, 10 *synon.* 8 supra deligare. antequam rursus alia Medicamenta injiciat (*in fistulam morbum*) 5, 28, 199. tum eadem Medicamenta erunt injicienda (*oculo*) 6, 6, 95. quae (Mitella) latitudine ipsa brachio, perangustis capitibus collo injicitur 8, 10, 60. acetum & cum eo Nitri paululum injiciendum est (*in auris meatum*) 6, 7, 74. Panis cum papavere injectus, *caet. (fronti)* 3, 10, 6. Panniculus, *v. cum super.* Pilus, *v. cum in.* quumque id patefactum, & jam ulcus purum est, injicienda eo Panna est, illita medicamento cicatricem inducente 7, 8, 7. Plantam, *v. cum super.* quilibet ex via cum Pulvis injectus (*praecordiis*) 3, 19, 10. supraque (emplastrum) injicienda Spongia est in acetum ante demissa 5, 28, 183. utraque (Sutura & fibula) neque nimis rara, neque nimis crebra injicienda est 5, 26, 123. prius interiori membranae Sutura injicienda est sic, ut 7, 16, 15. similique ratione ei quoque parti utraque Sutura injicienda ib. 19. quâ priores li-

nase sunt, eâ quoque Suturae injiciendae sunt 7, 9, 15. multa Vestimenta corpori injecta 4, 4, 95. injectum Vinculum 5, 26, 124. Uncus *v. v.*
¶ *cum adverb.* Eâ 7, 9, 15. Eo 7, 8, 7. 7, 15, 6. Insuper 4, 10, 7, 19, 20. linamenta Intus injicienda sunt 8, 5, 5. Primum 5, 26, 145. Protrinus 5, 19, 1. 5, 27, 4. Quoties 6, 15, 8. Recte 4, 10, 7. 7, 29, 19. Rursus 5, 28, 129. Rursusque 7, 9, 19. Semel 5, 26, 142. tum Super farina injicienda est 7, 28, 3. & Super emplastrum glutinans injicitur 7, 31, 13. Supraque 5, 18, 12. 5, 28, 183. 7, 28, 10. Utiliter 6, 9, 4.
¶ *cum praepositionib.* injiciendus A superiore ei parte uncus est 7, 26, 52. idque In aurem injiciendum (est) 6, 7, 97. In quam (plagam) 7, 7, 100. In ipsius capilli sinum, qua duplicatur, pilum esse injiciendum 7, 7, 74. Super integram cutem injiciuntur (*malagmata*) 5, 17, 11. *v. sup.* cataplasmata. Super ventrem mulieris duplici panniculo injecto 7, 29, 34. medicus Super eam fasciam plantam injicit 8, 10, 45.
Inimicus, a um. *insalubris.* at inimica sunt Vinum, Balneum, Venus, in cibo oleum, Acriora omnia, item calida Fomenta, Conclave calidum & inclusum, multa Vestimenta corpori injecta, etiam Frictiones, nisi *caet.* 4, 4, 95 seq. tremor nervorum inimica etiam habet Balnea asaeque Sudationes 3, 27, 27. inimica Contraria his sunt, itemque si *caet.* 5, 28, 164. i. periculosa 166, *curationem difficiliorem reddentia.* quae (literarum Disciplina) ut animo praecipue omnium necessaria, sic corpori inimica est I Praef. 10. Dulcia omnia inimica sunt, item Lac & Caseus 4, 9, 5. Equitare ei, cui genua dolent, inimicissimum omnium est 4, 23, 3. Frigus inimicum est seni, tenui, vulneri, praecordiis, *caet. caet.* 1, 9, 4. inimicior senibus Hiems, Aestas adolescentibus est 2, 1, 41. Id adeo non prodesse, ut etiam inimicum esset, proposuit 4, 4, 89 *opp.* Illud inimicum est 6, 16, 3. Ira, Trepidatio, Pondus, Jactus, Curlus, in hoc (*morbo*) inimica sunt 4, 8, 14. in caeteris vero, quae circa costas, sanabilia sunt, Pingula medicamenta inimica sunt 7, 4, 12. Venus semper inimica est 1, 9, 2. quod (Vinum) alioqui inimicissimum vulneri est 5, 26, 156.
¶ *cum In, v. supra ira, & pingula.* Initium, *v. sub.* Inco.
Injuria, ac. quae per se non tan-

ta, ut concitent morbum, tamen obnoxium magis aliis injuriis corpus efficiant I Praef. 94. *i. incommotis, laesionibus.* opportuniore hae partes injuriae sunt, quae quae iam male habent 2, 10, 40 opportuniore sc. ferendae afflictioni ex missione sanguinis. omne autem os, ubi injuria accessit, aut vitatur, aut finditur, aut frangitur, *caet.* 8, 2, 1. quod (os) illo loco tenerum adhuc, injuriae sub tenui cure expositum est 8, 9, 6.

Injulte, *adv.* non injuste terret (morbus) 7, 3, 6. *i. non sine causa.* Julino, *v.* Illino.

Innascor, sci. quum quid innatum est, ut in vesica calculus 5, 26, 4. cui (omento) Adeps quoque innascitur 4, 1, 32. quae (Cutis) aspero ossi innascens 8, 3, 32 praeter haec aequae integris tunicis Ramex innascitur 7, 18, 35.

¶ Circa faciem vero morbus innascitur, quem *caet.* 4, 2, 30. articuli vero cui sic dolent, ut Super eos ex callo quaedam tubercula innata sint 2, 8, 91. crusta, qualis Super ulcera innascitur 6, 7, 70.

Innato, arc. in urina subsidere (debet) album laeve, aequale; sic, ut etiam, si quae quasi nubeculae innatarint *caet.* 2, 3, 8. pituitaque in iis (oculis) innatas, novissime angulis inhaerescit 2, 6, 7 *opp.* atque ipsa quoque (ossa scapularum) in imo cartilaginosa, posteriore parte velut innata 8, 1, 67. haec (patella) superinnata, nec ulli ossi inhaerens 8, 1, 107 *opp.*

Innecto, ere. isque (sinus scroti) ab ima parte mediis tunicis leviter innexus 7, 18, 9. iliis facinae latera sua innectit (vulva) 4, 1, 38.

Innitor, ti. neque enim aut moveri posset (articulus,) nisi laevi inniteretur 8, 1, 87. neque facile committuntur (ossa fracta,) quae nulli retuso innituntur 8, 7, 4. non dilabitur (specillum) sede, qua innititur 5, 28, 171.

Innocens, ntis. hominum nocentium, & horum quoque paucorum, supplicii remedia populis Innocentibus faeculorum omnium quæri I Praef. 45 *opp.*

Innumerabilis, e. per innumerabiles homines 2, 6, 40. innumerabilia misturarum genera sunt 5, 17, 3.

Inopia, ac. in singulorum (emplastrorum) inopia, in copia 5, 19, 24 seq. *opp.*

Inordinatus, a um. *v.* Febris Horrores.

Inordinate, *adv.* periculose vitae genus subito mutabit, & inordinate

ordinate ager 4, 25, 6, *opp. ib.* omissis his legibus diatae & regimini. neque de re, sed de verbo controversiam movent, qui, quum aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt, non easdem inordinatae redire, sed alias aliasque subinde oriri dicunt 3, 4, 25.

Inprimis, *adv.* inprimis tamen illud considerandum est 2, 2, 8. *add.* 8, 10, 54. inprimis autem ipsam considerare oportet 6, 7, 69. oportet inprimis conquire 4, 15, 6. inprimis fovendum est 5, 28, 98. haec (febris) inprimis submovenda est 3, 21, 16 *i. primo.* ad viscera transeundum est, & inprimis ad pulmonem veniendum 4, 7, 1 *i. primo.*

¶ Atque inprimis In quibusdam perseverat tenuis pituitae cursus 6, 6, 123. Et inprimis 4, 7, 1. Igitur inprimis 5, 27, 28. 8, 7, ubi inprimis dentes Nonnunquam moventur 7, 12, 1. Sed inprimis nutritrix cogenda est exerceri 6, 11, 15. inprimis Tamen 2, 2, 8. proprie vero quaedam ad faciem pertinent: Ut inprimis, quod 7, 28, 1.

Inquietus, 2, um. inquieti cogitatione I Praef. 11.

Inquisitio, onis. longa inquisitione (calculi) vesica laeditur 7, 26, 86. **Insanabilis**, e. *v.* Fistulae, Malum, Morbus, Vulnere.

Infantia, ae. *res maxime Hippocr.* 2, 1, 15. *Opusculis Hipp.* 2, 1, 51. incipiam ab infantia: primamque huius ipsius partem aggrediar, quae & acuta & in febre est: Graeci *Opvtiliv* appellant 3, 18, 2. alterum genus infantiae est, quod spatium longius recipit, quia febre sine febre incipit, leves deinde febriculas excitat, *caet. ib.* 47. tertium infantiae genus est ex his longissimum, *caet.* huius autem species duae sunt, *caet. ib.* 65. seq. in hoc infantiae genere solo (quod ex metu nascitur) recte vinum datur *ib.* 83. infantia febricitantium, quam *Opvtiliv* appellant 2, 1, 35. sine febre 2, 13, 5. 2, 15, 21. infantiae signa 2, 7, 65. In infantia 2, 6, 150. infantia Expectanda est 2, 7, 46. Oriri solet 2, 1, 15. Oritur 2, 7, 75. quam celerime Rapi 2, 1, 35. protinus infantia Timenda est 2, 7, 60. infantiam Tollunt 2, 8, 39.

Infantio, ire. *pheniti laborare*: infantem accuf. 3, 18, 78. quod genus infantientium 3, 18, 82. neque Aequo infantunt 2, 7, 69. omnibus etiam cum quadam Hilaritate infantentibus 2, 13, 2. Ne infantant 3, 18, 55. Qualem infantientem ferunt 3, 18, 66. neque ignorare oportet, leviorē esse

morbum cum Rifu, quam Serio infantientium 3, 18, 70. adversus omnium autem Sic infantientium animos gerere se *caet.* 3, 18, 32. cum Tristitia infantentibus 2, 12, 6. Inficius, a, um. multae res id difficile infesto faciunt, quod perito facillimum est 2, 10, 48.

Inscribo, ere. in eo volumine, quod communium auxiliorum inscripsit 2, 14, 1.

Insequor, quutus sum, qui. ex insequentibus 5, 27, 93 *opp.* prioribus 91. per insequentes Dies 7, 15, 9. insequentibus Diebus 6, 6, 28. id (malum,) quod primum est, Duo insequentia 4, 4, 23 *opp.* insequens (Fascia) priori adversa sit 8, 10, 22 *opp.* *v.* Profusus sanguinis. protinus aut Resolutio nervorum aut Distentio insequitur 5, 28, 27. ubi stomachus autem percussus est, Singultus & bilis Vomitus insequitur 5, 26, 56. simulque insequitur Tempus meridianum 3, 5, 18. Vomitus bilis insequitur 5, 26, 50. fereque bilis Vomitus insequitur *ib.* 52.

¶ Fere, Protinus, simul, *v. in anteced.*

Infero, ere. processus deinde singulorum (interiorum) & recessus, sive quid inferitur alteri, sive quid partem alterius in se recipit I Praef. 41 *opp.* Aqua, *v. cum* inter. superius autem humeri Caput-Scapularum ossi inferitur 8, 1, 77. unctae manus indicem Digtum primum debet inferere (in uterum) 7, 29, 6. Id-inferendum huic operi meo credidi 4, 4 extr. infererent Linamenta sic, ut *caet.* 7, 7, 167 *sc.* in *scitiam* cutis incisionem. *add. inf. cum* in. procedentia ex talo recipit [Os calcis,] ut in sinum ejus inferitur 8, 1, 115. id. Quod inferitur (in narem) 8, 5, 9. Se, *v. cum* in. adversum Specillum inferendum, diducendaque eo palpebrae sunt 7, 7, 50. Venena, *v. cum* per. secunda (Vertebra) superioris parti inferiori inferitur 8, 1, 49.

¶ Inque eum angulum, diductis palpebris, inferendum (linamentum) 7, 7, 45. cubitus in summo capite duobus quasi verticibus extantibus in sinum humeri se inferit 8, 1, 81. oriculario quoque clystere Inter eam (glandem colis) cutemque aqua calida inferenda est 6, 18, 7. adversus venena, vel Per morsus vel Per cibos aut poriones nostris corporibus inserta 5, 23, 3.

Inideo, ere. Fibula, *v. infra* futura. Jecur, *v. cum* leviter. Morbus, *v. cum* penitus. si Ora ossis alteri infedit 8, 4, 48. Ramex, *v. inf. cum* supra, si quid Scobis [Hb]

membranae (duae matri) infedit, colligendum 8, 3, 30. utraque (Satura & Fibula) optima est ex acia molli, non nimis torra, quomitus corpori infideat 5, 26, 121. Telum, *v. cum* alte & intus. hae vero (Venae,) quae mediae imacuve tunicae, infident 7, 13, 38.

¶ si non Alce telum infedit, & in summa carne est 7, 5, 5. *synon.* quod (telum) petrupta cute integrum Intus infedit 7, 5, 28. quod (Jecur) prominens, Leviter ventriculo infidet 4, 1, 162. Mitius, *v. sup.* futura: ubi vero Penitus infedit (malum) 5, 26, 228. longus tamen morbus, quam Penitus infedit 3, 1, 14. ubi Supra tertiam tunicam ramex infedit 7, 22, 7.

Insido, ere. duobus sedilibus iunctis duo valentes insidunt 7, 26, 29. Cibis, *v. cum* jucundius. Os, *v. cum* deorsum, leniter. Sagitta, *v. cum* altissime. candens Ferramentum gingivis admove, ut leviter attingat, non ut infidat 7, 12, 2 *opp.* vehementius imprimi (debet acus,) ut inferiori parti infidat (Suffusio) 7, 7, 14. ut paululum tantum modo ad imum, cui Testiculus insidere possit, integrum maneat 7, 19, 26.

¶ nihil tam facile in corpus quam sagitta conditur, eademque Altissime infidet 7, 5, 15. quicquid (ex osse fracto) Deorsum infedit 8, 4, 58. id (jugulum) - altero capite In eo, quod posui, altero In exiguo sinu pectoralis ossis infidet 8, 1, 71. ut aegris Jucundius infidat (cibus) 3, 4, 57. atque ita inferiora ossa superioribus Leniter insidunt 8, 1, 13. de futuris super aures transversis.

Insignis, e. vir & arte & facundia insignis I Praef. 13.

Insinuo, are: radius in caput cartilaginofum confurgens, In cervicem ejus (cubiti) insinuatur 8, 1, 84. caeterae (vertebrae) processibus deorsum spectantibus In inferiores insinuatur 8, 1, 55.

Instituto, ere. rectus insistit (homo) 8, 1, 57. summisque digitis potest curis ejus insisti 8, 10, 70. ut eo (clavo) insistente circumactus modiolus delabi non possit 8, 3, 7.

¶ ex quibus quia quam maxime pertinere ad rem concoctio videtur, huic potissimum insistant (disputantes) I praef. 35 *i. hoc* urgent, si modo - non memoriae soli. sed rationi quoque insistit (medicus) I Praef. 98 *i. pro principio*, fundamento nititur. hi, qui pecori ac jumentis medentur, quum propria ejusque ex mutis animalibus nosse non possint, communibus tantummodo insistant *ib.* 102 *synon.* ob quae conjicio, eum, qui

- qui propria non novit, communia tantum intueri debere: eumque, qui nosse propria potest, illa quidem non oportere negligere, sed his quoque insistere *ib.* 116.
- Insolitus**, a, um. fatigato quotidianum Cubile tutissimum est, insolitum contra lassat 1, 3, 21. insolitus dentium Stridor 2, 7, 65.
- Inspargo**, ere. inspergi debent ante dicta 5, 22, 21. inspargenda aliqua sunt ex Adurentibus 6, 18, 51. *conf. cum* intus. Aloë, v. *cum* super. inspergite ulcerā debent Alumine scissili 6, 11, 5. Anthrax. humido ulceri Arida insperfa 6, 15, 2. Arida, v. ea, eadem medicamenta, priora. Chalcitis, v. *cum* super. Eaque sine oleo in balneo ante sudorem insperguntur 5, 28, 310. Eaque vel arida inspergere licet, vel 5, 22, 4. Eadem vel arida insperfa, vel *ib.* 25. Farinam, v. *cum* super. quibus (Medicamentis vel Misturis) aridis neque coactis utimur sic, ut inspergamus 5, 22, 1. Nitrum, v. *cum* super. Priora arida insperguntur 6, 11, 11. Quicquid autem inspergitur 5, 28, 59. eumque Salem contritum inspergunt 6, 15, 7. inspargenda Sandaracha est 6, 18, 118. Squama aeris inspergitur 6, 18, 46. Squama aeris inspergenda 6, 18, 128. inspergenda Squama aeris est 8, 4, 78. Vitellus combustus & contritus inspergi debet 5, 22, 20 Ulcera, v. *supra* alumine.
- Intus** inspargenda adurentia 7, 13, 8 Super ulcus vero inspargenda est arida aloë contrita, & si parum proficiat, chalcitis 5, 28, 56. Simulque Super eas (pustulas) nitrum inspergere (debet) *ib.* 256. in balneo Super vitiliginem inspergunt farinam ex faba *ib.* 308.
- Inspectio**, ere. faciliusque id in his (morborum generibus,) quae fiunt, inspicere potest I Praef. 105. *i. videri, cognosci.* ut aegri vires subinde assidens medicus inspicat 3, 4, 29 *i. consideret.*
- Inspectio**, onis. in his ergo communium inspectio contraria est, propriorum tantum salutaris I Pr. 109 *synon.* 107 contemplatio.
- Inspiro**, are. eadem medicamenta arida in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulae aptandus, inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur 5, 28, 196. ex quibus si quaerunt arida, per scriptorium calamum inspirabuntur 7, 27, 12.
- Instillo**, are. *etiam de solidis: v. inf.* cum per. instillaturque subinde quam optimi mellis Acetabulum, tum irini unguenti & rosae terni Cyathi 5, 24, 5. mistis his instillatur aut Acetum aut si quis alius non pinguis Humor accessurus est 5, 17, 14, id nitrum ante per triduum instillatā Aquā teritur 5, 18, 67. quibus, dum contunduntur, Hemina vini lenis instillatur 5, 18 extr. Lac, v. paululum. Medicamentum, v. *cum* in, & per. hisque, dum contunduntur, subinde Mel instillatur 5, 18, 44. *conf. sub.* acetabulum. instillatur subinde Passio 5, 25, 10. *conf. inf. cum* in vicem. instillare Paululum Rosae vel lactis 8, 2, 9. Rosa, v. *inf. cum* in vicem. Squama aeris, v. *cum* per. immaturae quoque uvae Succus cum rosa instillatus 6, 7, 18. Vinum lene instillatur 5, 20, 19. diu instillandum Vinum est exigua parte olei adjecta 8, 10, 19. *add. cum* in vicem. Unguendum, v. *sup.* acetabulum.
- ¶ Commodissime** 6, 7, 13. Diu 8, 10, 29. quotiescunque crassius medicamentum est, quam ut in aurem instillari possit 6, 7, 26. *add.* 13. ut in vicem modo rosae, modo passum instilletur 6, 7, 17. quibus, dum teruntur, in vicem rosa & vinum instillatur 6, 18, 98. Squama quoque aeris cum sandaracha contrita Per fistulam Recte instillatur 6, 7, 60. commodissimeque Per strigilem instillatur (medicamentum in aurem) 6, 7, 13. Subinde 5, 18, 44. 5, 24, 5. 5, 25, 10.
- Insto**, are. cui facile laturo graviter instat Accessio 3, 6, 12 *scil.* febris: sub expectatione proximae Accessionis, quae instare tertia potest 3, 12, 10. postea cubicum, quasi levioribus Accessionibus instantibus, darent 3, 4, 38. Aqua inter cutem instat 2, 7, 12. docet, aut subitam Dejectionem aut Febriculam instare 2, 7, 11. instat his nervorum Distentio 2, 7, 72. quum vero Febris instet, incipiat, augeatur, *caet.* latius esse (aliquid offerre) instante, quam incipiente Febre 3, 5, 39. durioribus vero (corporibus) instare possunt aridae Lippitudines, & Febres partim acutae partim longae, & hi Morbi, qui *caet.* 2, 1, 39. instans gravis Morbus 3, 2, 18. instantis autem Valerudinis signa complura sunt 2 Praef. 1.
- Instruo**, ere. rationalem quidem puto medicinam esse debere, instrui vero ab evidentibus causis I Praef. 117. caetera ossa pedis ad eorum, quae in manu sunt, similitudinem instructa sunt 8, 1, 117.
- Insuavis**, e. id gustui non insuave est 4, 19, 23. quum pleraque utilia insuavia sunt 4, 16, 9.
- Insudo**, are. donec insudet 1, 3, 24, 3, 22, 16. 6, 6, 198. & ibi quoque antequam aliquid assumat, insudet 2, 17, 22. ut exerceatur, insudet 4, 2, 29. donec insudet [Caput] 6, 6, 198. ubi febre non quiescente Corpus insudet 2, 5, 4. quo minus Corpus insudet 3, 19, 11. nocturne (si) Corpora insudant 2, 7, 21. *conf. cum* aequaliter, circa.
- ¶ quodque [corpus] Aequaliter** totum insudet 2, 3, 5. si corpus dormientis Circa partes aliquas contra consuetudinem insudet, maximeque si Circa pectus, aut cervicem, *caet.* 2, 2, 5. Ibi, v. *sup.* Sub veste primum Paulum in tepidario insudare (debet) 1, 4, 6.
- Insuper**, a, um. insuetus Aliquis. 1, 3, 6 *opp.* is qui assuevit. insuetus Homo 1, 3, 5. ubi subita insuetis sunt 1, 9, 10. Corpus insuetum 3, 22, 13. momento enim alienantur (intestina) externo & insueti Spiritu circumdata 7, 16, 6.
- Insum**, inesse. id ulcus inaequale est, coeno simile, inestque multus humor glutinosus 5, 28, 49. atque ita concussa aure id, quod inest, excidit 6, 7 extr. aut arundo, si inest, evellenda est, aut, si ea non est, ferrum ipsum 7, 5, 20. idque, quod inest, extrahendum est *ib.* 29. sic, ut ipsa quoque ei (canali) coxa insit 8, 10, 69.
- Insuper**, adv. 5, 26, 140. 7, 26, 73. 8, 5, 25. insuper etiam 1, 10, 7. 7, 5, 25. ac insuper quoque 4, 10, 7.
- Insurgo**, ere. alii (phrenitici) insurgunt & violenter quaedam manus faciunt 3, 18, 8.
- Intacta**, a, um. altera pars incidenda, altera intacta habenda est 7, 9, 9 *opp.*
- Integer**, gra, grum. *i. indivisus.* non esse talia inciso Corpore, qualia integro fuerint I Praef. 67 *opp.* si concessa ante scalpello Cutis est, - si integra est 2, 11, 7 *opp.* interdum - interior abdominis membrana, superiore Cute integra, rumpitur 7, 17, 1 *opp.* quae (cartilago auris) Cute integra frangitur 8, 6, 3 *opp. conf.* cutis. quia necesse est ea parte rupta Membrana sit, quaque integra est, ea magis obnitatur 7, 17, 6 *opp.* integris vero Membranis 7, 18, 23. integrum id (Os) videri potest - fractum Os esse testatur 8, 4, 9 - 10 *opp.* evenit, ut Os quidem totum integrum maneat, intus vero ex ictu vena aliqua, in cerebri membrana, rupta aliquod sanguinis mittat 8, 4, 24 *opp. conf.* 8, 10, 56. 58. 64. ut tertia Pars integra - relinquatur 7, 19, 25 *opp.* incidendum.

Incidentum 24. Aut Inesum eodem integra Pars cutis contegitur 7, 26, 16 *opp.* modo ruptis Tunicis - modo his integris 7, 18, 10 *opp.* *add.* ib. 35.

¶ 1. *tatus*. quod (genus telorum) perrupta cute integrum inens infedit 7, 5, 28 ut plumbea glans, lapis, *caet. ib.*

¶ 1. *sannus*. quae (febris) ante alteram accessiōnem ex toto quievit, sic, ut Corpus integrum, quod *σιληντης* Graeci vocant, fieret 2, 3, 7. scire autem licet, integrum Corpus esse, quum quotidie mane urina alba, dein rufa est 1, 2, 6. antequam ex toto integer fiat (Aeger *febricitans*) 3, 4, 55. si duabus horis integer futurus esset Aeger 3, 4, 53. *conf. cum* quam. Aliquid, *v. inf.* quicquid. Aliquis: qua (observatiōne) quis in pestilentia utatur adhuc integer 1, 10, 1. finitaque febre Biduum integrum est 3, 3, 6. bene integro Capite, - ubi aliquid in eo vitium est 6, 2, 4 *opp.* si tamen etiamnum integra est [Caro] 5, 26, 122. inter foramen (fistulae) & integrum Carnem 5, 28, 201. eamque [Carnem] modo integram esse, modo carcinomati similem 7, 14, 5 *opp.* donec integrum id (in cartilagine laesa) sit, quod relinquitur 8, 2, 7 *opp.* quaeve (febris) sic continuent, ut - nec unquam integrum Corpus dimittant 2, 4, 13. aut Corpus certe integrum non esse 2, 7, 28. corruptum Corpus sit, an integrum 2, 10, 14 *opp.* ut detractio (sanguinis) imbecillum id [Corpus] facere possit, non possit integrum 2, 10, 31 *opp.* jamque Corpus tam integrum est, quam maxime esse in eo genere valetudinis (febre) solet 2, 17, 55. minus enim corrumpitur, quod integro Corpori infertur 3, 4, 52 *de alimento*. ut ab integro Corpore potissimum diduceretur (cibus) 3, 4, 53. die quarto demum (post febris *paroxysmum*), si Corpus integrum est 3, 5, 5. is (cibus) dari debet, si quotidiana febris est, quae ex toto desinat, simul atque Corpus integrum factum est 3, 5, 10. si post alteram febrem motio manet, post alteram integrum Corpus est, integro Corpore cibo tempus aptius est 3, 5, 28. vitiosus sinus ab integro Corpore digito separatur 7, 13, 5 *opp.* ei (curationi) Corpus idoneum est id, quod integrum est: at quod mali habitus est, quodque papulas, impetigines, similiaque habet, idoneum non est 7, 14, 29. *add. inf. cum* quam. urum Diem praestit integrum, tertio reddit (tertiana febris) 3, 3, 7. qua-

rum (tertianarum quartanarumque) & certus circuitus, & Finis integer, & liberaliter quieta tempora sunt 3, 5, 7. Integri Habitatus (*vulneratus* facilius sanescit,) quam corrupti 5, 26, 32. an integra ea (Intestina) sint 7, 16, 2. quod (Latus) integrus est 7, 27, 8. quod est inter integrum ac vitiatum Locum 5, 26, 256. si Materia - integra est: - si corrupta est 2, 10, 15 *opp.* si Musculi integri sunt 5, 26, 249 *opp.* laesi. ex quo [Omento] si quid jam nigri & emortui est, forcice excidi debet: si quid integrum est 7, 16, 12 *opp.* Os integrum 8, 2, 4. quae integri Ossis nota est 8, 2, 6 *opp.* vitiatum. accedere etiam cruoris aliquid integro [Ossis] supra dictum est 8, 2, 13. in ipso sine vitiosi Ossis atque integri 8, 3, 12 *opp.* donec integrum Os relinquatur 8, 3, 16 *opp.* corruptum. vix unquam nigrities integrum, caries per totum Os perumpit, maximeque ubi vitiatum calvaria est 8, 3, 17 *opp.* affectis oris Partibus ceratum, integris item sinapi, donec erodat, imponere (prodest) 4, 2, 37. deducenda (chalazia) ab integris Partibus sunt 7, 7, 15. si inferior Pars (ossis) integra est, eatenus, quod corruptum est, excidi debet 8, 2, 24 *opp.* inter integrum atque emortuam Partem (ossis) 8, 3, 37 *opp.* Paulum, *v. max. seq.* Quid integrum, quid corruptum sit I Praef. 43 *opp.* Quicquid corruptum est, excidendum, sic, ut ex integro quoque paulum dematur 6, 18, 49 *opp.* Quicquid corruptum est, sic, ut aliquid secum integri trahat, praecidendi debet 6, 11, 52 *opp.* inflammatio in id, Quod integrum est, transit 5, 26, 224 *opp.* si is (Sanguis) crassus & niger est, vitiosus est, *caet.* si rubet & pellucet, integer est 2, 10, 50 - 51 *opp.* si Temporis integris primum ibi, deinde alibi sudor incipit 2, 17, 18 *opp.* 16 tempora astringuntur.

¶ *cum Particulis*: Adhuc 1, 10, 1. Bene integro capite 6, 2, 4. Ex integro paulum 6, 18, 49. Ex toto integer 3, 4, 55. Jam 2, 17, 15. Maxime 2, 17, 15. Quam, *v. cum* tam. antiqui enim Quam integerrimis corporibus alimentum offerebant 3, 4, 51 *synon.* 52 quam sanissimo. Quam integerrimo (aegro) dandus est (cibus) 3, 4, 55. dare (cibum) Quam integerrimo corpore 3, 5, 30. jamque corpus Tam integrum est, quam maxime esse in eo genere valetudinis solet 2, 17, 15.

Integritas, atis. aliae (febres) sic desinunt, ut ex toto sequatur in-

tegritas 3, 3, 12. quo loco vero integritas est, eodem est remissio 3, 4, 56 *opp.* sin - quotidie quidem increscunt (febres,) sed sine integritate tamen remittunt 3, 5, 11. quamvis unam accessiōnem (febris) secuta integritas est 3, 5, 3. alias per sudorem ad integritatem venit (in febrilibus) alias corpus tantum imbecillius redditur 3, 3, 19 *opp.*

Intelligo, ere. quotiescunque non adjicio, quod gentis humoris adjiciendum sit, aquam intelligi volo 6, 6, 131. Ex his autem intelligi potest, non convenire *caet.* 2, 25, 5. *add.* 3, 4, 32. in cubito autem tria coire ossa, *caet.* Ex his, quae prima parte huius voluminis posita sunt, intelligi potuit 8, 16, 1. mitti vero (sanguis) necne debeat, Ex his intelligi potest, quae *caet.* 4, 3, 7. quantum curatio efficiat, quantumque aut sperari aut timeri debeat, Ex quibusdam signis intelligi potest 7, 3, 1. quod Ex sede vulneris, & Ex magnitudine ejus, & Ex impetu ruentis sanguinis intelligi potest 5, 26, 95. quod intelligi potest & Ex loco, & Ex magnitudine doloris, & Quia *caet.* 7, 4, 11. &, ut Ex scriptis ejus intelligi potest, horum eruditissimus 7 Praef. 11. si quod fragmentum undique resolutum cum caeteris non glutinabitur, intelligitur quidem Ex humore 8, 5, 21. Facile intelligit, omnes (species) ex una causa pendere 2, 14, 6. sed Facile id intelligitur, ubi 7, 2, 19. ubi maxime pus subsit, Sic intelligemus 8, 9, 25.

Intemperans, ntis. intemperantes homines 2, 16, 5.

Intemperantia, ae. saepe, si qua intemperantia subest, tutior est in portione quam in esca 1, 2, 17. an intemperantia libidinis (morbum fecerit) I Praef. 85. amicum quandam ejus (regis,) notae intemperantiae 3, 21, 10.

Intempestivus, a, um. intempestivus risus (infantientium) 3, 18, 35.

Intendo, ere. Brachium, *v. cum* in, & *inf.* manus. rectam & immobilem Cervicem intendit (morbus *trivagus*) 4, 3, 2. si in alam humerus excidit, & vel puerile adhuc est Corpus, vel molle, certe imbecillibus nervis intentum est 8, 15, 4. Cutis circa frontem dura & intenta 2, 6, 2. atque ita Cute intenta 7, 7, 3. extento seroto, ut Cutis inguinis intenta sit 7, 19, 5. ut non satis intestina contineat (abdomen,) hisque intenta Cutis indecore intumescat 7, 17, 3. intendere autem Digitum, vel aliud quodque membrum,

membrum, si adhuc tenerum est, etiam unus homo potest 8, 10, 11. *add. inf. cum super.* Habena, v. v. *vel inf. cum a.* Humerus, v. v. Manus, v. *cum in.* & super. Membrum, v. paulo ante digitum, & *inf. cum super.* intenditurque (Membrum) 8, 10, 122. ac reliqua quidem Membra lentius intendenda 8, 10, 84. intentique temporum Musculi apparent 8, 12, 13, *conf. max. nervi.* nam Nervi musculique intenti per ossa, contrahuntur (*in fracto vel luxato membro*, neque in suum locum veniunt, nisi illos per vim aliquis intendit 1, 10, 8. horum (Nervorum) inter omnes flexus alter semper intentus, prolabi superiora non patitur 8, 10, 53. quia necesse est, minus Nervos contrahi altero osse integro, eosque intendente 8, 10, 56. his vero (membris) neque intendi Nervos, neque ossa tractari, satis expedit 8, 10, 85. a posteriore (parte tali) latus Nervus durus & intentus est 8, 22, 3. in his casibus intendi Nervi rationibus iisdem, quas in femore rectuli, possunt 8, 21, 4. Oculus, v. *cum quoquam.* Praecordia inflammata, dolentia, dura, tumida, intenta 2, 4, 8. num Praecordia, intenta sint 3, 10, 1. quod super Pubem, est, intenditur 5, 26, 63. Quae circa sunt, intenduntur & intumescunt 5, 18, 29. si ducitur (Scrosum) aut nihil, aut paulum intenditur 7, 18, 33. intentum Scrosum, magis se attollit ibi, 34. quum, ista (Tunica) alba & intenta, se ostendit 7, 6, 13. si circa frontem intentae Venae moventur 2, 2, 7. ubi intentae Venae & recurvatae sunt 7, 7, 56. Venterque intentus est 4, 9, 10. Ventre vehementer intentus 3, 21, 2. *translate.* in intenta Ambulatione 4, 9, 3. neque intendere Animum (debet) 1, 6, 7. Dolorque modo finitur, modo intenditur 4, 8, 4. id genus. Doloris capitis, quod supra consuetudinem intenditur 4, 2, 12. punctiones Doloresque usque ad jugulum - intenti 5, 26, 45. intenditur enim, saepe ex eo Febris 3, 9, 7. saepe enim in hoc quoque genere valetudinis jam minui Febris videtur, & rursus intenditur 3, 11, 7. *opp.* si vero sub prima curatione Febris intenditur 8, 4, 43. quo (tempore anzulcano) praecipue Frigus intenditur 4, 3, 15. atque hae ipsae (Gestationes) & intendi & leniri possunt 2, 15, 7. aliudque nomen habet (Malum,) prout se intendit 4, 4, 19. quo Omnia saepe intenduntur 5, 28, 48. atque eo quoque Tormentum intendi-

tur 4, 13, 3. Tremor autem nervorum aequae vomitu medicamentisque urinam moventibus intenditur 3, 27, 27. intenditurque Vis ejus (panis) etiam, si his coquitur 2, 30, 1. idque (Ulcus) vehementius etiam putrescendo intenditur 5, 26, 216.

¶ cum partibus: satis est habenam alteram Ab. inguine, alteram A. genu intendi 8, 20, 15. Aequae 3, 27, 27. Circa frontem 2, 2, 7, 2, 6, 2. *conf.* 5, 28, 29. Ex eo 3, 9, 7. *conf.* cum super. simulque in alteram partem corpus demittitur, lo alteram brachium intenditur 8, 15, 14. Lentius 8, 10, 84. Nihil Paulum 7, 18, 33. Per, v. *sup.* nervi. Praecipueque 4, 3, 14. Prout 4, 4, 19. oculus convulsus est, ut is neque Quoquam intendi possit, neque omnino consistat 6, 6, 206. Rursus 3, 11, 7. Saepes 3, 9, 7. 3, 11, 7. 5, 28, 48. Semper 8, 15, 53. Super locum autem durum & renitentem ex altera parte intendi manus, ex altera brachium debet 8, 17, 3. Super mentem tantummodo intendi debent (digiti) 8, 19, 3. etiamnum valetius intenditur membrum Super scamnum, cui 8, 20, 18. Supra consuetudinem 4, 2, 12. Valentius 8, 20, 18. Vehementer 3, 21, 2. Vehementius 5, 26, 15. Usque ad jugulum, *ext.* 5, 26, 45.

Intentio, onis, sine intentione, digito, tantummodo, bene pressum os, in suam sedem revertitur 8, 18, 4. quicquid, aridum est (*in gangraena*) & intentione quadam proximum quoque locum male habet 5, 26, 233.

¶ quicquid aut intentionem Animi aut prudentiam exigit 2, 10, 10. quum, & intentio Febris somnum impedit, & frictio non nisi in remissione ejus utilis sit 3, 12, 22. *opp.* interdum etiam, elicienda ipsius (Mentis) intentio 3, 18, 38.

Intepidus, a, um, loco intepido 8, 4, 65. *perperam editum a Lando, quum legendum sit vel loco inepida vel in loco tepido.*

Inter, praepos. id quod inter utrumque medium est 8, 3, 15. quod non inter duas tantum, sed etiam inter plures Accessiones servabitur 3, 5, 3. *add. ibi 27. & 34, 3, 2, 3.* quod est inter hanc (Aurem) & caput 8, 6, 7. interest pituitam, emittant venae, quae inter Calvariam & cutem sunt, an quae inter membranam, cerebri, & calvariam 7, 17, 156. interest etiam inter valens Corpus & obesum, inter tenue & infirmum 2, 10, 12. solent autem inter Costas fistulae subter ire 7, 4, 9. dolent autem Coxae, quae-

que inter has superque pubem sunt 2, 7, 31. ipsa autem ilia inter Coxas & pubem imo ventre posita sunt 4, 1, 39. in cervice, inter Curam & alperam arteriam tumor increfcit, *ερροχοναλας*. Graeci vocant 7, 13, 1. demittendumque id inter Dentem & gingivam 6, 13, 5. inter quartum, decimum & unum & vigesimum Diem, *caet.* 8, 7, 19. 21. ut intrare duo digiti, index & medius, possint, & inter Digtos scalpellum immittendus est 7, 19, 33. seq. id receptum inter duos Digtos, indicem & medium 7, 26, 69. inter subjectos Digtos neque aequae, sed leniter sentitur 7, 26, 73. quum Digtis duobus premis, paulatim humor inter eos revertens subit 7, 18, 32. demissum inter Femina ejus, qui curatur, baculum 8, 10, 44. tunica, quae inter Foramen (fistulae) & integrum carnem est 5, 28, 201. inter Frontem aequae verticem eminentibus venis 7, 7, 170. inter eam (Glandem) cutemque aqua calida inferenda est 6, 18, 7. spatiumque inter Haec satis illis (medicamentis) magnum ad extrahendam saniem relinquatur 8, 4, 60. qui (somnia) accedit inter quartam Horam & noctem, - a matutino tempore ad quartam 2, 4, 2. *synon.* inter ilia 7, 26, 33. sed hic quidem morbus (cholera) - inter incelsa stomachumque versatur sic, ut, ejus potissimum partis sic, non facile dici possit 4, 10. *ext.* inter urinae iter & os pubis 7, 26, 92. isque (ventriculus) inter Lienem & jecur positus est 4, 1, 21. duabus (Lincis) super aures, una inter eas 7, 7, 165. inter Membranam cerebri & calvariam 7, 17, 156. quae (accessio febris) non inter Meridiem & vespere definit 3, 5, 24. inter Nervos 5, 24, 6. alius descendens (specillum) inter Os & membranam 8, 3, 19. in articulo se inter duo Ossa demersit (telum) 7, 5, 30. inter duo vero Ossa si per ipsum articulum, perripuit (telum) 7, 5, 34. per foramen (*in fundo orbitae oculi*) quod inter Ossa est 7, 7, 120. quibus (nervis duorum membrorum) extensis laxius inter (duo) Ossa spatium est 7, 5, 35. utrumque membrum in diversas partes extendere, donec spatium inter Ossa liberum sit 8, 16, 6. interque ea (Ossa calvariae) venae decurrunt 8, 1, 5. inter ea (Ossa) demitti debet (paxillus) 8, 10, 109. si os eo loco (calvariae) duplex est, inde quoque caro increfcens id, quod Inter Ossa vacuum est, replet 8, 4, 77. perque somnum Palpebrae.

Palpebrae non committuntur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet 2, 6, 8. Subjecto inter Parietem & caput ejus scorreo pulvino 8, 12, 5. subitque inter integrum atque emortuam Partem caruncula 8, 3, 37. latera quoque inter duos Processus (vertebrarum) tenuibus cavis pervia 8, 1, 45. *add. ib.* per quas membranas inter Scrria ista (jecur, lien & ventriculus) connectuntur 4, 1, 22. malum Punicum excavare, exemtisque omnibus Seminibus membranas, quae inter ea fuerunt, iterum concicere 4, 19, 25. frontem ipsam secans (futura) inter Supercilia finitur 8, 1, 11. frontis ea parte, quae paululum super id est, quod inter Supercilia est 8, 4, 79. exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam sanescente: sanies est inter utrumque Tempus 5, 26, 69. inter Tunicas (testiculi) is (humor) increvit 7, 18, 24. humori, qui inter Tunicas est *ib.* 25. modo inter summam & mediam (Tunicam,) modo inter mediam & imam consistit (humor) *ibid.* 25. si inter summam mediamque Tunicam est (humor) *ib.* 32. aliquando caro quoque inter Tunicas (testiculi) increvit *ib.* 41. quae (membranae) inter summam mediamque Tunicam sunt 7, 19, 28. inter imam Tunicam & ipsum testiculum nervumque ejus 7, 22, 17. membrana semper inter has Venas 7, 22, 14. inter Verticem & frontem 7, 7, 165. inter Verticem ac frontem *ib.* 175. multo oleo calefacto inter ipsa Vestimenta perfundatur 3, 12, 1. inter Unctionem autem & frictionem multum interest 2, 14, 9. si quis per infirmus est, potest satis esse quinquagies (perfricare:) si robustior, potest ducenties esse faciendum: inter Utrumque deinde, prout vires sunt 2, 14, 23. *conf. ab init. supra.*

¶ *i. in, ex, caet.* ut inter opportunam Abstinentiam cibo opportuno omittis caeteris nutriatur 3, 7, 12. inter naturales Actiones (ratione opus est ipsi medicinae) I Praef. 79. quae (*simplicia*) inter Aromata afferuntur 3, 21, 26. *i. cum.* inter non multa Auxilia adversae valetudinis, plerumque tamen eam bonam contigisse I Pr. 8, 1. *dum erant.* inulae quoque radix inter valentissima Auxilia est 4, 22, 8. inter obscuras Causas (morborum) I Praef. 79. estque inter Causas timoris, si 7, 3, 7. inter has autem Curaciones, post intermissionem aliquam, profunde balneum & vinum 6, 6, 133. quae (Curatio) numerari inter difficil-

limas potest 7, 29, 2. inter Digitos est (vulnus) 5, 26, 23. neque inter magnos Dolores, neque incrementum morbo 3, 6, 43. inter Eos, *v. inf.* inter ignotos. inter Ea, quae ars adhibet, naturam plurimum posse 2, 8, 59. *conf.* 5, 19, 27. quum vero inter Externantia posuerim vomitum & dejectionem 1, 3, 34. inter Febres fluens (alvus) 2, 4, 22. ubi frigidus sudor inter Febres non acutus circa caput tantum & cervicis oritur 2, 5, 4. *Hippoc. 25.* quod inter Febres aliqua parte abscidit 2, 5, 5. quaedam autem sunt, quae ante Febres, quaedam quae inter eas, quid aut intus sit aut venturum sit, ostendunt 2, 7, 2. inter omnes Flexus (colli) 8, 1, 53. inter omnes crurum Flexus juncturam tuetur (patella) 8, 1, 107. inter multa similia Genera & morborum & remediorum cogitare, quo potissimum medicamento sit utendum I Pr. 83. inter haec *i. dum haec sunt* 14, 3, 47. 57. 2, 6, 1. 2, 7, 47. 2, 8, 27. 98. 3, 15, 10. 4, 20, 7. 5, 26, 87. 6, 13, 3. 7, 26, 24. 132. 7, 31, 9. 8, 10, 123. inter Haec deinde 5, 26, 225. inter Haec quoque 4, 4, 82. inter Haec tamen 4, 6, 11. inter Haec vero 7, 26, 119. non oportere esse vel solos, vel inter Ignotos, vel inter eos, quos *caet.* 3, 13, 80. *i. cum.* sternutamentum etiam inter bona Indicia est 2, 3, 6. inter Initia 2, 8, 4, 4. 3, 1, 13. 3, 8, 6. 4, 12, 3. 6, 6, 201. 8, 9, 30. inter ipsa Initia 2, 7, 82. inter Initia protinus 3, 22, 24. 6, 6, 101. 6, 7, 4. protinus autem inter Initia 3, 2, 1. protinus ergo inter Initia 3, 25, 6. inter Initia statim factum 4, 24, 3. ne inter Initia quidem. I Praef. 54. inter Initia tamen 3, 21, 13. inter haec Loca maxime ex genibus 5, 26, 75. inter intestinorum Mala tormina esse consueverunt 4, 15, 1. quem inter priscos maximosque Medicos fuisse, jam posui 7, 5, 24. inter notissimos Morbos est etiam is, qui 3, 23, 1. neque id vitium ullum metum, nisi inter Musculos, qui tempora continent, affert 8, 4, 33. inter Necessaria, *v. inf.* supervacua. inter durissima Ossa numerandum (jugulum) 8, 1, 71. estque ejus (*chirurgiae*) effectus. inter omnes medicinae Partes evidentissimus 7 Praef. 3. inter Principia 2, 7, 80. 3, 22, 26. 7, 27, 20. inter Principia protinus I Pr. 56. id genus quamvis inter Purulenta est 6, 18, 33. inter doctissimas vero Quadrupedes levissima suilla (caro) est 2, 18, 22. *synon. eodem cap. saepius ex. inter* [*Et h. 3.*]

Quae 2, 1, 38. 2, 8, 187. 3, 7, 53. 3, 21, 19. 4, 2, 48. 5, 26, 265. 8, 4, 32. 8, 40, 91. 95. balneum inter Res infestissimas est 7, 26, 189. si febris est, inter Rigores asperioribus medicamentis opus non est 2, 13, 3. levior piscis inter Saxa editus, quam in arena: levior, in arena, quam in limo 2, 18, 34. *synon.* sed hoc quidem saepius inter Supervacua, quam inter necessaria est 7, 25. extr. haec (gangraena) in prominentibus membris, id est, inter Ungues & alas vel inguina (sit) 5, 26, 220. gangraenam inter Ungues alasque aut inguina nasci 7, 33, 1. *synon. in, v. ala, inguen.*

¶ *i. apud, una cum.* qui inter epulantes eos (insanientes) collocantur 3, 18, 40. haec inter eos parum constant I Praef. 37. de quibus inter auctores parum constat 7, 14, 1. neque de ullo magis inter omnes auctores convenit 6, 6, 8, 4. quum de ista re neque inter sapientiae professores, neque inter ipsos medicos conveniat I Praef. 47.

¶ *de alternis vicibus, vel reciprocis factis.* quaedam (auxilia) non uno modo tantum, sed etiam duobus inter Se non contrariis adjuvant 2, 9, 5. oportet autem membranam duabus lineis inter Se transversis incidere ad similitudinem litterae X 7, 28, 5. semel utraque parte (vulneris integumentis abdominis) trajecta, permittenda acus inter Manus sunt, ut ea sit in dextra, quae fuit in sinistra; ea veniat in sinistram, quam dextra continuit: iterumque eodem modo per oras immittendae sunt: atque ita tertio & quarto, deincepsque, permittatis inter Manus acubus includenda plaga 7, 16, 17-18. inter Se, *v. cum verbis* Astringo, Cedo, Coalesco, Cohaereo, Committo, Comprimo, Conserveo, Connecto, Consero, Contingo, Dehisco, Diduco, Differo, Disso, Divido, Glutino, Implico, Involvo, Jungo, Misceo, Permuto (*paula antea*) Recedo, Sno, Vincio.

¶ *cum aliis verbis, v. in superiorib.* Interea, *adv.* Intereaque 2, 17, 28. illud Interea ante debet attendere, ne 5, 27, 37. *i. saltem.*

Intercido, ere, a caedo. deligandae intercidendaeque sunt (venae) 5, 26, 102.

Intercido, ere, a cado. sive hac de causa concoctio intercidat, sive de illa I Praef. 63. sed primas edidit legunt incidat. medulla vero, quae in spina est, discissa, sensus intercidit 5, 26, 60. *i. perire, aboletur.*

Interculdo, ere. ne fortasse fistulam.

lam quoque urinae intercludat (cutis) 6, 18, 44. Spiritus ejus (aegri) intercluditur 4, 4, 4.

Interdiu, *adv.* 1, 2, 9, 23. 2, 4, 2. 3, 4, 16. 5, 28, 54. interdiu, noctu *opp.* 1, 1, 10. 2, 7, 90. 3, 4, 17. 6, 6, 36. 214. 8, 9, 18. interdiu, noctuque 2, 4, 4. & interdiu & noctu 2, 7, 25. noctu, interdiu, *v. in noctu.*

Interdum, *adv.* I Praef. 71. 1, 3, 48. 1, 4, 5. 2, 1, 7. 2, 6, 4. 36. 42. 5, 28, 211. 220. 229. 6, 6, 18. *caet. postpositum suo verbo*, quiescere interdum, sed Frequenter se exercere 1, 1, 2 *opp.* averitur quoque interdum sanguis, ubi *caet.* 2, 10, 41. sonat interdum 7, 14, 9. *caet.* sed purgationes quoque, ut interdum necessariae sunt, sic, ubi Frequentes sunt, periculum afferunt 1, 3, 59 *opp.* interdum Modo: interdum Nonnunquam, *synon. v. postea.* interdum autem fit, sed Raro 7, 2, 5 *synon.* interdum, - quod tamen Raro fit 8, 11, 3. Raro, sed praecipue interdum 5, 23, 1. rationemque conjecturam talem esse, ut, quum Saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat 2, 6, 39 *opp.* interdum, multo Saepius 6, 2, 1 *opp. conf. etiam inferius, & saepe.*

¶ Interdum exulceratio esse Consequitur 4, 4, 38. haec (tunica) interdum esse Consequitur 2, 8. quae tamen interdum etiam duobus locis curata esse Consequuntur 7, 9, 12. infibulare quoque adolescentulos interdum valetudinis causa quidam Consequuntur 7, 25, 20. interdum Evenit 3, 9, 4. 4, 19, 16. 7, 28, 3. Evenit interdum 7, 7, 164. *conf. inf.* interdum: & interdum modo. nam id quoque interdum fit, *parenthefis* 6, 18, 123. interdum etiam fit 7, 2, 5. *conf. fio.* interdum etiam Fieri Solet 4, 4, 70. Solet interdum 4, 4, 52. 4, 15, 20 *bis.* 6, 7, 95. *conf.* 6, 13, 1. 6, 18, 37. 7, 19, 21. 8, 10, 120. Sum: in capite autem interdum acutus & pestifer morbus est 4, 2, 3. *add. ib.* 6. interdum sic Sunt dolores, ut 4, 2, 8.

¶ Interdum, Deinde 5, 28, 92. 96. Et interdum I Praef. 80. interdum Etiam 4, 4, 24. 26. 65. 70. 4, 6, 6. 4, 15, 20. 4, 18, 4. 5, 26, 218. 5, 28, 21. 47. 126. 287. 296. 7, 2, 5. 20. 7, 7, 18. 7, 9, 12. 7, 13, 1. 7, 18, 37. 42. 7, 26, 22. 7, 29, 19. 7, 30, 19. 8, 4, 47. 8, 11, 31. 8, 14, 6. *caet. conf.* interdum, interdum, *caet.* balneum neque ante febrem, neque post eam tentandum erit, nisi interdum Jam horrore discusso 3, 15, 14 *i. interea.* interdum, In-

terdum 1, 1, 4. 5. 2, 7, 30. 3, 2, 16. 3, 22, 30. 3, 24, 15. 4, 2, 38. 4, 4, 2. 3. 61. 66. 4, 6, 3-4. 5, 26, 210-212. 5, 28, 6. 25. 6, 6, 162. 210. 7, 28, 3. 8, 9, 2. *caet.* interdumque, Interdum 5, 28, 25. interdum, Interdum etiam 7, 7, 104. interdum, Interdum, Interdum etiam 4, 2, 41. interdum, Interdum, Nonnunquam 7, 27, 27. interdum, Interdum, Saepes, Nonnunquam 5, 27, 2. interdum, interdum: Modo, modo 1, 1, 5. 5. interdum evenit, Modo in uno oculo, Modo in utroque 6, 6, 205. interdum id malum intra dolorem est, isque Modo tarde, Modo celeriter solvitur: Interdum ad perniciem quoque procedit 4, 6, 4. *conf.* modo, interdum, Nonnunquam 4, 4, 35. 4, 11, 3. si tumor est Nunquam ex toto se remittens, sed interdum levior 7, 18, 28 *opp.* interdum, multo Saepius 6, 2, 1. Saepes, Saepius, interdum, *opp.* v. Saepes. interdum Tamen 5, 28, 134. 7, 9, 8. Tamen interdum etiam 7, 9, 12. qui (uncus) Vel oculo, Vel auri, Vel ori, interdum etiam fronti recte injicitur 7, 29, 19.

Intereo, ire. fame interire 3, 23, 7. ne vis omnis intereat 7, 20, 96. Interitus, us. sic medicinam ortam, subinde aliorum salute, aliorum interitu perniciose discernentem a salutaribus I Praef. 57 *opp.* interitus periculum ostendunt 2, 6, 26. periculum avertit primum furoris, deinde interitus 2, 7, 66.

Interim, *adv.* saepe mortem tantum differt, vitam interim infestat 3, 27, 7. hoc diutius impositum esse oportet, & interim conquiescere hominem 6, 17, 4. interim Autem 7, 4, 28. Quum interim 5, 28, 35.

Interimo, mere. quo minus Interposito aliquo spatio interimat (Calculus s. Malum) 7, 26, 21. quia plures (temeraria ista Medicina) si protinus a principiis excipit, interemit 3, 9, 16. Morbum etsi non interemerit, longius tamen tempus habiturum 2, 5, 3. ne sanguinis Profusio, neve Inflammatio interimat 5, 26, 94. quem Sors ipsius interimit 5, 26, 11. idemque Tempus (autumni) & diutinis malis fatigatos, & ab aestate etiam proxima pressos interimit 2, 1, 20. maxima pars Venenorum frigore interimit 5, 27, 44.

Interior, us, oris. *quid auctori* interiorius, *v. in pars, i. latius.* interiori Abdomine 7, 15, 3. ab interioribus ejus (quadrati) Angululis 7, 9, 5. sub interioribus Angulis (oculi) 8, 1, 17. interior Carilago (narium) 8, 5, 13. *v. Caula.* Coles. Crura. Membrana. Or-

bis. Os, ossis. ut Pars interior (pulli gallinaei per medium divili) corpori jungatur 5, 27, 40. ab inferiore Parte *i. latere,* 7, 7, 125. 7, 15, 5. 7, 16, 19. ex inferiore Parte 8, 1, 2. *v. plura in ex.* in inferiore tantum Parte 7, 29, 31. ab anteriori Parte in anteriorem 7, 16, 1 *opp.* in aliqua Interiori Parte 3, 27, 31. *v. Pars.* Plaga. isque (humor crystallinus) paulatim indurefcens, interiori Potentiae se opponit 7, 7, 117. *v. Suppuratio. Tunica. Vulnus.*

¶ *i. posticus.* arteria (aspera) exterior ad pulmonem, stomachus interior ad ventriculum fertur 4, 1, 7. ¶ interiora absolute de partibus corporis interioris, I Praef. 68. aliae (fistulae) intra carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant, aut, ubi neutrum horum subest, ad interiora perveniunt 5, 28, 161 *opp.* orbes vero ejus (tenuioris intestini) per membranulas singuli cum interioribus connectuntur 4, 1, 26. aptius extrinsecus imponi remedia, compertis interiorum & Sedibus & Figuris, cognitaque eorum Magnitudine I praef. 44. *add. ib.* 41. Sedem 72. facilius autem omnium interiorum Morbi Curationesque in notitiam veniunt, si prius eorum Sedes breviter ostendero 4, 1, 2. hae duae tunicae quum interiora Oculi cingant 7, 7, 128. sub his *ib.* communis deinde utrique (Testiculo) omnibusque interioribus sinus est 7, 18, 8. *de regione, plaga, latere directionis:* ossis paululum in interiora concavi speciei 8, 1, 89. paululum in interiora curvatum (os) 8, 1, 69. rursus in interiora leniter flexae (costae) 8, 1, 61.

Interus, *adv.* ab his, quae extrinsecus incidunt, ad ea veniendum est, quae interiorius, corrupta aliqua corporum parte, nascuntur 5, 28, 1 *opp.* a summa costa, paulo interiorius quam ubi ea media est, os excrefcit (claviculae) 8, 1, 69 *i. posteriorius.*

Intermitto, ere. ubi tertio Die cibis datus est, intermittere (oportet) quartum & invicem alterum quemque 3, 23, 13. intermittere oportebit uno Die, posteroque cum cibo vini paulo plus assumere 4, 6, 22. tertiana (febris,) quae Ex toto interimitur 3, 14, 1. post cibum intermittenda Hora, & (i. tum) perficienda crura brachiaque 3, 22, 40. intermissus propter aliquas civiles necessitates Ordo exercitationis 1, 1, 7. ubi expectatus est aliquis, Paulum intermittere (debet:) deinde *caet.* 1, 2, 7. die nocteque, interpolitis tamen quibusdam temporibus 3,

poribus, hoc Remedio utendum est: dum intermittitur, imponendum malagma 4, 3, 14.

Intermissio, onis. inter has autem curationes, post intermissionem aliquam, profunt balneum & vinum 6, 6, 131 *i. cessationem.* expectanda ergo intermissio est (febris) 2, 20, 33 *opp. ib. remissio.* ubi sine intermissionibus accessiones & dolores graves urgent, acutus morbus est 3, 2, 2. qui vel ex toto carent febre, vel certe satis liberales intermissiones habent 3, 21, 60. interdum etiam satius, & cum quibusdam intermissionibus scripit (alphos) 5, 28, 296.

Intermorior, mori. multique etiam ex profluvio sanguinis intermorientes, ante ullam curationem vino reficiendi sunt 5, 26, 156 *i. deficientes, ad mortem appropinquantes.*

Interpello, are. somnus interpellatur 4, 15, 4.

Interpono, ere. interponenda Abstinencia est 4, 5, 6. ad excitandam cibi cupiditatem interponatur Aliquid minus utile, sed magis gratum 4, 16, 10. ubi tri-duo quadriduove vinum bibit, uno aut etiam altero die interponere Aquam (debet) 4, 25, 4. interdum interposito Cibo singulos vini cyathos forbere (oportet) 4, 12, 11. ut interdum acres quoque Cibus interponat 3, 24, 15. his (*excrementis*) interponuntur nonnunquam ex cibo quoque recte cocta 4, 18, 4. tum interposito Die, convenit *caet.* 3, 18, 26. interpositisque aliquibus Diebus 6, 6, 199. interpositis quibusdam Diebus 4, 5, 20. interpositisque tribus aut quatuor Diebus 3, 23, 23. interpositis quinque aut sex Diebus 7, 30, 28. interpositis denis Diebus 3, 22, 41. non ita multis interpositis Diebus 3, 23, 18. sub umbilico, fere quatuor interpositis Digitis a sinistra parte 7, 15, 2. id interpositis fere quaternis Digitis per totum varicem fit 7, 31, 7, alterum (tertianarum febrium genus) eodem modo, quo quartana, & incipiens & desinens, illo tantum interposito Discrimine, quod *caet.* 3, 3, 7. sed Haec quidem alioquin, memoria magni professoris, uti interponeremus, effecit 8, 4, 14 *i. extra tractationis seriem diceremus.* interpositaque Horâ 3, 19, 18. singuli cyathi vini, singulis interpositis Horis (dandi) 4, 5, 35. interpositis duobus Horis 7, 26, 105. interpositis deinde tribus

Horis 4, 17, 5. interpositis pluribus Horis 6, 5, 8. indicandum est, quae maxime ex utraque parte dicantur, quo facilius nostra quoque Opinio interponi possit I Praef. 21. (*conf. Quintilian. Inst. Orator. 1, 7, 29. 9, 4, 2.*) diducendaeque eo (specillo) palpebrae sunt, deinde exigua Penicilla interponenda 7, 7, 50. interponenda Porio aspinthii est 4, 11, 18. astringitur aliquid eo demto, Quod interpositum, ut id laxaretur, effecerat 2, 14, 7. cibum sumere (debet) ex media materia, interpositis Rebus urinam moventibus 2, 24, 9. ut interposito Spatio tabe hominem consumat 4, 21, 1. quo minus interposito aliquo Spatio interimit 7, 26, 21 a latere ejus, interposito digiti Spatio, cerebrâ foramen faciendum est 8, 4, 50. interpositoque eodem fere Spatio (quaternis digitis) 7, 31, 10. interposito Tempore 3, 18, 69. 3, 23, 2. 5, 28, 275. 6, 6, 213 221. interposito Tempore aliquo 4, 4, 58. 5, 26, 61. Tempore interposito 6, 6, 115. interpositis Temporibus exiguis 4, 24, 7. interpositis tamen quibusdam Temporibus 4, 3, 14. poteritque a balneo etiam pingue jus, aut dulcius dari Vinum: poterit semel aut bis interponi Graecum salum 3, 6, 51.

Interrogo, are, illud interrogari me posse ab aliquo scio 2, 6, 36.

Interfui, esse. neque interesse, An initio pleraque explorata sint I Praef. 30. interest enim, fatigatio morbum, An sitis, an frigus, an calor, *caet.* fecerit I Praef. 85. interestque, vulnus in summa parte sit, An *caet.* 5, 26, 37. *add.* 3, 2, 12. 3, 18, 76. 3, 20, 7. 4, 24, 10. 6, 6, 33. 7, 7, 156. 7, 33, 3. In rotundo (calculo) nihil interesse, ex ipsa figura patet 7, 26, 44. interest etiam Inter valens corpus & obesum, Inter tenue & infirmum 2, 10, 17. Inter emplastrum autem & pristilum Hoc interest, quod 5, 17, 13. Inter unctionem autem & frictionem multum interest 2, 14, 9. Minus, *v. cum genitivo.* Multum 2, 14, 9. 3, 2, 12. Nihil 6, 6, 33. 7, 26, 44. 7, 33, 3. Plane Plurimum 2, 5, 27. interest enim, non Quae aetas sit, neque Quid in corpore intus geratur, sed Quae vires sint 2, 10, 5. quia non intersit, Quid morbum faciat, sed Quid tollat I Pr. 62. neque solum interest, Quales dies sint, sed etiam, Quales ante praecesserint 2, 1, 3 sed

plane plurimum interest, Quantae Qualesque inter eas (accessiones) remissiones sint 3, 5, 27.

¶ cum genitivo. juvenum minus, quae assumant, & quomodo curentur, interest 1, 3, 72.

Intervallum, i. cui rei protinus intervalla tunc quoque Foraminum aptata sunt 8, 15, 12 *antea* 9 bina foramina tribus locis sunt inter se spatio distantibus, si venae non aequis intervallis moventur 3, 6, 24 *de rhythmo Pulsuum.* Ex intervallo. *i. per vices, v. ex.* Per intervalla temporis sat est cyathos binos ternosque assumere 4, 12, 6 *i. per vices.*

Intervenio, ire. sed quidam mali affectus interveniunt (*in febribus*) 3, 5, 40 *i. symptomata.* ductus intervenientibus membranulis 7, 19, 7.

Intestinum, i. qua parte quodque viscus intestinumve sit I Praef. 42 *dist.* eorumque (mortuorum) viscera arque intestina scrutari I Pr. 40 *dist.* a visceribus ad intestina veniendum est 4, 11, 1 *dist.* a superiore parte non solum Intestina, sed jecur quoque lienemque discernit (transversum septum) 4, 1, 15 *dist. conf.* 2, 21, 4. septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina discernit 7, 4, 10 *dist. de toto primarum viarum a pharynge usque ad anum canali: stomachus vero, (i. oesophagus,) qui intestinum principium est* 4, 1, 20. *dist. finguntur a ventriculo:* commune id stomachi arque intestinorum vitium videri potest 4, 11, 2. inter intestina stomachum versatur (morbis) sit, ut, cujus potissimum partis sit, non facile dici possit 4, 11 extr. intestina *describ.* 4, 1, 25-30. in dexteriorem (partem) non est (pervium intestinum *colon*;) ideoque Caecum nominatur 4, 1, 28. parte, qua Caecum esse profusum 4, 14, 1. Caetera 5, 26, 59. *Καλον, v. postea.* id intestinum (*ileum*) cum Crassiore altero transverso committitur 4, 1, 28 *i. colo.* Jejunum intestinum 4, 1, 25. 5, 26, 16. communes vero Jejuni intestini & ventriculi vulnerati notae sunt 5, 26, 58. intestino tantum sedes inferior est *ib.* 59. ne intestina adhuc Imbecilla laedantur 4, 13, 16. An Integra ea (intestina) sint 7, 16, 2. Latius int. 7, 16, 4 *i. colon.* si Laxius int. dolere consuevit, quod *κλον* nominant 1, 7, 1. Lividum, v. utrumlibet Longum, *v. inf.* pervium. si morbus Majoris intestini est, quod Graeci *κλον* nomi-

nant 2, 12, 10. Multa 7, 20, 11. Nervosum 4, 1, 29. Nigrum, v. *infra* utrumlibet. quae (intestina) sunt & acuris & longis morbis Obnoxia 4, 11, 1. Pallidum, v. *inf.* utrumlibet. in finistriorum (partem) Perivium & longum est (intestinum colon) 4, 1, 28. id quod Perivium est *ib.* 29. Priora, Posteriora, v. Prior. Plenius, v. tenuius. Rectum int. acc. 8, 1, 96. 4, 1, 38. ideoque id ibi Rectum intestinum nominatur 4, 1, 30. in viris juxta Rectum intestinum est (vesica) 4, 1, 34. si jam Sicciora intestina sunt 7, 16, 8. Siogura in suas sedes reducantur 7, 10, 11. ima ventriculi pars - in Summum intestinum coarctatur 4, 1, 23 *i. duodenum*. Superiora intestina 4, 1, 29. quorum (morborum) unus in Tenuiore (intestino,) alter in plenior est 4, 13, 1. Tenuioris intestini morbum *χρόνιος*, plenioris *εἰσὺν* nominavit: a plerisque video nunc illum priorem *εἰσὺν*, hunc *κακὸν* nominari *ib.* 2-3. Tenuioris intestini morbus, quem *εἰσὺν* nominant 2, 1, 18 *ex Hippocr.* morbum Tenuioris intestini 2, 8, 52. morbus intestini Tenuioris 2, 8, 111. si vero in Tenuiore intestino morbus est 2, 8, 108. Tenuius intestinum (vulneratum est) 5, 26, 16. si Tenuius intestinum perforatum est 7, 16, 3. aut (cui) Ullum intestinum - vulneratum est 5, 26, 19. si Utrumlibet intestinum (tenuius *sc.* vel latius) lividum aut pallidum aut nigrum est 7, 16, 5. quum intestinum esse nisi sub ea (tunica) non possit 7, 20, 54 *in enterocoele*. ubi (in *omphalocele*) intestinum vel omentum vel utrumque est 7, 14, 27. *indisrupte*. lien - intestino annexus est 4, 1, 17 *sc.* colo. vesica - jungitur per venas cum intestino 4, 1, 34 *sc.* recto. frigus inimicum est - intestinis 1, 9, 4 *strictius dictis*, *sc.* *vulnere ventris nudatis*. mali fucci sunt 2, 21, 4.

¶ intestinorum. Cancer, v. v. *it.* Color. Fistula. Laevitas. inter intestinorum Mala 4, 15, 1. Morbus, v. *supra*, & cum intra, v. Orbes. Principium 4, 1, 20. v. Sedes, v. *sup.* jejunum, & singula. Sinus. Stercus. Tormenta. Tormina. quo facilius tenendi aliquid intestinis. Vis sit 4, 16, 2. v. Vitium.

¶ cum verbis: v. Alieno. Compello intus. Condo. Confirmit. Confido. Contineo *i. resineo*. Deduco. Descendo. Devolvo. Diduco. Dirigo. cum *in*. Evolvo. Exulcero,

Fitino. Fondo, fufum. Glutino. Habeo *i. contino*. Ico implico. Irrumpo. Laedo. Peiforo. Prolabor. Recurvo. Reddo. Reduco. Refundo. Relabor. Repello. Repono. Sinuo. Solvo. Subjicio. Sudo. Torqueo. Tumeo. Verto. Volvo.

¶ cum Particulis: Ad intestina quoque eam (fistulam) tendere, *caet.* 5, 28, 166. v. Contra *i. e. regione*. Cum intestino (jungitur vesica) 4, 1, 34. tunc liquor omnis non in vesicam, sed In intestina descendit 2, 8, 104. v. Inter. Intra ipsa vero intestina consistunt duo morbi *caet.* 4, 13, 17. *in*. Super intestina sub pube transversum (os pedinis) 8, 1, 98.

Intimus, 2, um. Capitulum, v. v. *de vasis sanguineis protrahentibus*. ea foramina. quae a summis ad intimas Nares - simplicia sunt 8, 1, 25. ex intimis Praecordis 3, 6, 22.

Intingo, ere. lactucae intindae in aceto 4, 9, 6. eadem (oleae albuae) aceto intindae 2, 24, 10. intinctam iisdem (aceto & rosa) lavam fuccidam 3, 10, 3.

Intolerabilis, e. v. Dolor. Odor.

Intorqueo, ere. papyrus intortum 5, 28, 192. hae (venae) quandoque intortae 7, 18, 36 *de cirsocele*.

Intra, praepos. intraque Aquam manere (oportet) 3, 24, 13 *i. ea sola uti*. foramina autem intra Caput maxima oculorum sunt, deinde narium, tum quae in auribus habemus 8, 1, 21 *i. in calvaria*. aliae (fistulae) intra Carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant 5, 28, 161 *opp.* ut brevis intraque Carnem sit (fistula) *ib.* 195. in fistula simplici, recenti, intra Carnem *ib.* 163. intra Carnem adhuc vitium est *ib.* 170. iidem effectus (medicamentorum simplicium) intra paucas Compositiones sunt 5, 17, 4. ea (mala) saepe intra quartum Diem tollunt 4, 3, 4. intra septimum Diem 2, 7, 68. 73, 2, 8, 81. 111. 4, 19, 3. quod intra Dies triginta fit 4, 24, 28. intra quadragesimum Diem 2, 8, 5. intra quadraginta Dies 2, 7, 49. intra sexaginta Dies 2, 7, 81. interdu id malum (lateris) intra Dolorem est, - interdum ad perniciem quoque procedit 4, 6, 3-4 *opp.* intra Domum tantum dimovere (aegrum oportet) 4, 7, 5 *i. in*. morbis intra Haec (i. naturales corporis actiones), nascentibus I Praef. 34. & intra Haec (ordinanda) omnis ejus medicina erat 3, 9, 15. intra paucas Horas I Praef. 81. v. Intestina. vitia Oculorum intra ipsos

nocent 6, 7, 3. ac noscisti quidem ipsi (methodici) intra suam Professionem consistere ullo modo possunt I Praef. 195. intra Quiescem & anctionem & cibum consistendum est 3, 15, 23. quum quid intra Se ipsum corruptum est, ut in cancro 5, 26, 32. ubi cures intra Se ipsae sonant 6, 7, 82. hic enim (*i. e.* in acutis morbis) breve Spatium est, intra quod, si quod auxilium non profuit, aeger extinguitur 3, 15, 13. ejus Temporis, intra quod quaeque ossa conferent 8, 7, 181. intra Triduum 8, 14, 7. alii (phrenitici) facilius continentur, & intra Verba desipiunt 3, 18, 8. eos, qui intra Verba desipiunt *ib.* 10. & ita apud eum (methodicum) morbi cognitio extra artem, medicina intra Usum est I Praef. 101 *opp. conf. extra*.

¶ sine casu, tanquam adverbium. si inciditur (ulcus,) viridis intra caro apparet 5, 28, 211. hujus (fistulae) ea pars, quae intra paulo longior esse debet, quam quae extra 7, 15, 7 *opp.* alter processus (maxillae) intra latior, vertice ipso tenuatur 8, 1, 34.

Inro, acc. intrare (in balneum) 3, 10. incidere sic, ut intrare duo digiti, index & medius possint 7, 19, 33. si specillum tenuius in foramina demittitur, quod magis minusve intrando *caet.* 1, 2, 15.

Intremo, ere. horrorem (in febre voco,) ubi totum corpus intremat 3, 3, 12.

Intremisco, cere. manu stabili, nec unquam intremiscente (esse Chirurgus debet) I Praef. 12.

Intrepidus, 2, um. animo intrepidus 7, Praef. 15.

Intrinsicus, adv. securus intrinsicus cavum, extrinsicus gibberum est 4, 1, 46 *opp. conf.* 8, 5, 19-20.

Intrita, ae. ab intero. intrita ex aqua calida (dari) Potest 3, 6, 34. intrita ex hoc (vino) - danda est 3, 19, 14. incipiendum erit a pulcra, vel intrita bene madida 4, 3, 22 v. Rhod. in Le-xico Scribon.

Introsus, adv. tum intra, introsus leviter tendunt (ossa femorum) 8, 1, 104.

Inrubus, i. acris est 2, 22, 15. refrigerat 2, 27, 2. affringit 2, 306, 3. per se etiam intrubus, vel ex plantagine vel ambubaja fricta *ib.* 4. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 8. ex eodem (aceto) intrubus 3, 22, 33. intrubi succus 5, 28, 259. adjecto. etiam intrubi succo 4, 5, 36. edenda sunt salisamenta, *caet.* intrubi quoque & bene

hetae ex eodem (aecto) 4, 9, 6. Intuba stomacho idonea 2, 24, 5. *nominat. plur.* ab intubum; *sed al. leg.* intubus.

Intueor, eri. *de judicantibus animadversione.* ipsas Accessiones intueri (medicus debet,) & ex his conjectare 3, 4, 49. satisque esse (contendunt methodici,) quaedam Communia morborum intueri I Praef. 88. dixit, mederi oportere & Communia & Propria intuentem *ib.* 104. conjicio, eum, qui propria non novit, Communia tantum intueri debere *ib.* 116 *synon.* *ib.* insistere neque hercule satis est, ipsas tantum Febres medicum intueri, sed etiam totius corporis Habitum, & ad eum dirigere curationem 3, 5, 40.

Intumescō, ere. latius aliquando intumescit (Abscessus) 5, 28, 132. *conf. id.* si ex inflammatione Coles intumuit 6, 18, 5. si Corpus (*partuientis*) jam intumuit 7, 29, 12. Crura, *v. inf.* venter. ubi (*in hydrocephalo*) humor Cutem inflat, eaque intumescit 4, 2, 1. Fauces, *v. inferius* lingua. rursus ab inferioribus quoque capitibus intumescit (Femina) 8, 1, 102. quae (Glandulae *conillae*) interdum cum dolore intumescunt 4, 1, 5. si sine morbo *Id* (genus abscessus) intumuit, - si ex adversa valetudine 6, 16, 2-3 *de parotide.* Lienis ubi affectus est, intumescit, simul cum eo pars sinistra 4, 9, 1. interdum Lingua faucesque cum rubore intumescunt (*in angina*) 4, 4, 3. si Locus circa pubem mature intumuit (*post lithotomiam*) 7, 26, 112. superincrevit vero (*in ossibus*) nimius calculus, ideoque Locus intumuit 8, 21, 125. intumescit extrinsecus Maxilla (*post dentem evulsum*) 7, 12, 15. quodsi Membrana (*dura mater*) per inflammationem intumuerit 8, 4, 66. Os, surae, pedes intumescunt (*in elephantiasi*) 3, 25, 3. quod (Os *claviculae*) protinus altera verticis parte modice intumescens, sustinet jugulum 8, 1, 70. Pars, *v. paulo ante* lien. ut-aliquae corporis Partes intumescant (*in cachexia*) 3, 22, 6. Partesque hae intumescunt 7, 18, 43. Pedes, *v. sup. os, inf.* venter. Quae, *v. cum* per, quibusdam etiam, si id ipsum (*carcinoma*) pressum est. Quae circa sunt, intenduntur & intumescunt 5, 28, 29. Surae, *v. os.* Testiculi intumescunt 7, 27, 4. si vero Tonsillae sine exulceratione per inflammationem intumescunt 6, 10, 1. *conf. sup.* glandulae. quum quid increvit, ut Vena, quae intumescens in varicem convertitur 5, 26, 5. *κυστικὴν* Graeci appel-

lant, quum Venae intumescunt 7, 18, 35. Venter & crura pedesque intumescunt 4, 8, 6. *v. Vulnus.*

¶ cum Particulis: Ab, *v. sup.* femina. Cum dolore, rubor 4, 1, 5. 4, 4, 3. Ex inflammatione 6, 18, 6. Ex adversa valetudine 6, 16, 4. Extrinsecus 7, 12, 15. Jam 7, 29, 12. Ideo 8, 11, 125. Interdum 4, 1, 5. 4, 4, 3. Latius 5, 28, 132. Leviter 5, 26, 170. Mature 7, 26, 112. Modice 8, 1, 70. Nihil 5, 26, 157. Nimis 5, 26, 157. Per inflammationem 6, 10, 1. 8, 4, 66. quae Per se, vitio intus orto, intumescunt 7, 2, 1. Protinus 8, 1, 70. Sine exulceratione 6, 10, 1. Sine morbo 6, 16, 2.

Intus, *adv.* quae (fistulae) ab uno ore orsae, intus tres sunt 5, 28, 160. si teritur intus (cibus) I Pr. 37 *synon.* ateri cibum in ventre 5, 35. quae (suppurationes) intus procedunt 2, 8, 8 *opp.* quae in exterioriorem partem feruntur *ib.* 7. si intus est - si extra 6, 18, 114 *app. add.* 7, 7, 16. *cum Verbis, v.* Adigo. Appareo. Coaelco. Cocto 5, 27, 44. 83. 7, 6, 21. 8, 9, 30. Contemplo. Concreisco 5, 26, 126. Condo. Contineo. Contraho. Corumpo 2, 19, 3. 2, 28, 1. 5, 26, 118. 5, 28, 209. Decedo *i. morior.* Delabor 7, 15, 6. Demitto. Destitui. Do. Effugio. Emineo. Emorior 7, 29, 1. 14. Exulcero. Fero. Gero. Habeo. Haereo. Ico. Impello. Incero. Incido, *media brevi.* Inclino. Includo. Indo. Infundo. Injicio. Insideo. Insupergo. Laedo. Lato. Maneo. Nocco. Objicio. Oppono. Orior. Pateo. Perrodo. Perlevero. Pono. Procedo. Pargo. Recondo. Recurvo. Relinquo. Remaneo. Repeilo. Repono. Refido. Revertor. Rumpo. Sentio. Spissescio. Subfido. Subsum. Sum: protinusque, si complicari semur potest, intus est 8, 20, 22. si jam illa (arundo lagittae) decidit, solumque intus ferum est 7, 5, 19. dum humor intus est (*in malo Punico*) 4, 19, 26. quicquid intus humoris est 7, 11. donec tota esse intus manus possit 7, 29, 7. materia, quae intus est 2, 11, 7. si intus plaga est 7, 7, 16. si pulex intus est (*in auditorio meatu*) 6, 7, 96. quae (signa) inter eas (febres) quid aut intus sit, aut venturum sit, ostendunt 2, 7, 2. si timeamus, ne quid intus (*post lithotomiam, in vesica*) 7, 26, 115. extractumque cochleari quod intus est (*in malo Punico*) edisse 4, 19, 27. ventre vehementer intento creber intus ex motu spiritus ionus est 3, 23, 2. si varicula intus est 5, 26, 230 *sc.* in ulcere quod velamentum infantis intus fuit (*in utero*) 7, 29, (*Id*)

41. si intus est (viciū haemorrhoidum) 6, 18, 114. *v.* Tendo. Teneo. Tero. Vicio.

Invado, ere. si quando autem ulceris oris cancer invadit 6, 15, 1. si simul hae (lachrymae) utrumque oculum invaserunt 6, 6, 7. diutius saepe & periculosus tabes eos male habet, quos invadit 3, 22, 1. Invalico, ere. invalescente quoque tussi 4, 6, 23.

Invenio, ire. inveniuntur tamen, in quibus cael. I Pr. 108 *i. sunt aliqui occurrunt.* Medicus aliquid oportet inveniat, quod I Pr. 84 *i. excoquit.* in vesica difficulter invenitur (exiguus Calculus,) inventusque celeriter effugit 7, 26, 79. raro autem Calvaria solida sine futuris est, locis tamen aestuosius facilius invenitur 8, 1, 6 *synon.* sic, ut nobilissimi medici neque Genus mali, neque remedium invenerint I Praef. 81. praeter haec etiam invenitur Genus (doloris capitis,) quod 4, 2, 9. invenitur enim mali Locus 4, 13, 12. nec post rationem Medicinam esse inventam, sed post inventam Medicinam rationem esse quaesitam I Praef. 58. quamvis specillo Nihil invenitur 8, 4, 18. Nihil, Oppositum, Perivium, *v. paulo post* renitens, in Remissione (febris,) Quanta maxima inveniri poterit 3, 20, 16. Quod auxilii causa fuit inventum 3, 12, 3. Remedium, *v. supra* genus quod (specillum) depressum in id foramen - Renitens aliquid invenit, - si pervium invenit, altius descendens, - nihil oppositum invenit 8, 3, 18. 19. depressusque digitus Sinum invenit 8, 11, 5. Venericulus, qui in furunculo, non invenitur (*in phymate*) 5, 28, 122.

¶ Ad strumam multa malagmata invenio 5, 18, 32 *i. lego* idque Apud Erasistratum quoque invenio 3, 4, 31. Difficulter, facilius, *v. in superiorib.*

Inventor, oris. tanquam inventor ejus (frictionis) 2, 14, 1.

Inverto, ere. cuive in eodem febris corporisque habitus cervix invertitur 2, 6, 18 *επιστρέφω* Hippocr.

Invetero, are. ejusmodi Dolores, ubi inveteraverunt 4, 23, 4. si Malum inveteravit 3, 21, 13. 4, 6, 14. ubi inveteravit Malum 4, 8, 6. id Malum, quum inveteraverit 4, 15, 5. hic Morbus, quum inveteraverit 3, 22, 24. si Res inveteraverit 3, 13, 3.

Invicem, *v. Vicem.*

Invigilo, are paulisper invigilat 1, 2, 22. Inviolatus, a, um corporibus inviolatis I Praef. 67. in cacteris (tuberculis *cycticis*) ipsa tunica inviolata servanda est 7, 6, 12.

Invisibilis, e. *v.* Foramina

Invitus,

Invitus, a, um. ut invitus quoque (*hydrophobus*) aqua satietur 5, 27, 21. quae (*genitalia membra*) invivissimus quisque alteri ostendit 6, 18, 5.

Inula, ae. Graece *helenium*: *vulgo pharmacopolarum enula campana*, pro quo apud Scribon. compositione 128 inula campana, i. e. *campestris*, quae & rustica ap. *enud.* Comp. 83, & Apul. de Herb. cap. 126. v. *plura ap. Rhod. ad Scribon.* Largum comp. 83. p. 147. inulae quoque radix contrita, & posita ex vino austero cocta, & late super coxam imposita, inter valentissima auxilia. (*ischiadici mali*) est 4, 22, 8.

Inungo, ere. Acrioribus, v. lenibus, it. medicamentis. inungi vero eo [Collyrio] debet (*oculus*), quod 6, 6, 129. novissime inungendum Collyrio, quo 7, 7, 34. Eoque inungunt (*oculos*) 6, 6, 217. inungendum primo Lenibus, deinde acrioribus (*in oculo*) 7, 7, 16. oculos acrioribus Medicamentis inungere expedit 6, 6, 202. inungi acrioribus Medicamentis, quae caet. maximeque eo, quod *sphaerion* (*collyrium*) nominatur, quodque caet. (*necessarium est*) 6, 6, 160. post haec inungatur oculus Medicamentis, quibus 7, 7, 52. inungendumque Medicamentis ad cicatricem perducentibus 7, 7, 106. deinde lenibus Medicamentis inungere, (*clavos oculorum*) 7, 7, 114. recte inungi potest (*oculus*) & Melle quam optimo, & cyprino (*unguento*), & oleo veteri 6, 6, 194. oculis vero Melle inungi satis est 6, 6, 210. deinde Melle inungendum (*in oculo*) 7, 7, 106. Oleo, v. paulo ante melle. huic nihil commodius est, quam Sanguine vel columbae vel palumbae vel hirundinis inungere (*oculum*) 6, 6, 220. sic laborantes (*oculorum imbecillitate*) inungi oportet Sanguine jocinoris maxime hircini; sin minus, caprini, caet. 6, 6, 215. Unguento, v. *sup.* melle.

Plumbum elotum cum vino inungetur (*cancro*) 7, 27, 14.

Inunctio, onis. ubi ex eo corpus conquieverit, inunctione vehementer perficari (debet) 3, 15, 8 leg. videtur in unctione, de-vise. opus est quiete, abstinentia, lenium medicamentorum inunctionibus 7, 7, 146.

Involvo, ere. Alumen scissile, v. cum in. idque (*Brachium*) involutum, mitella commodissime excipitur 8, 10, 60 i. fasciis reliquisque rebus deligatur. Capite, v. *inf.* pedibus. Homo vel is, v. cum ablat. vestimentis. ei, qui perstrixit, opus est in lacorisq.

primum involuto sedere 1, 3, 24 *sc. vestimentis*. Linamentum, v. cum ablat. compositione. Linamentum involutum & oblongum demittendum in nares 6, 8, 14 *i. in se convolutum*. Membrum alteri aequatum, involvendum duplicibus triplicibusve pannis 8, 10, 16. *conf. inf. cum ablat. fasciis*. Pars sine oleo, nitro ex aqua perungenda est, deinde involvenda 3, 27, 22. diligenter involutis Pedibus & capite 3, 16, 1. Regula, v. cum ablat. lana. Spatha, v. cum ablat. fascia. Specillum, v. cum ablat. lana. fomentisque protinus calidioribus totum corpus circumdare convenit, maximeque involutis extinctis Testis & Titionibus 3, 12, 14. fomenta quoque calida sunt extincti Titiones involutisque panniculis, & sic circumdari 2, 17, 21. Venae, v. cum inter se.

¶ cum ablativo: mollis linamenti paululum involvendum. aliqua Compositione ex his 6, 13, 5. eaque ipatha, Fascia involuta 8, 15, 10. tum sex Fasciis involvendum (*membrum*) 8, 10, 27. *conf. inf.* linteolis. involutam Lanā regulam 8, 10, 124. involvendumque Lanā specillum est 6, 8, 13. specillum Lanā involutum 6, 7, 97. 6, 9, 12. 6, 15, 12. quod specillo quoque involuto Lanā sit 6, 8, 6. digiti pollices, linteolis vel fasciis, ne dilabantur, involuti in os ejus (*aegri*) conjiciendi 8, 12, 6. Pannis, Panniculis, v. *sup.* membrum, titiones. is (*homo*) auferendus (*ex balneo*) curioleque Vestimentis involvendus est 2, 17, 22.

¶ cum Particulis: Curiose, proxime ante, Diligenter 3, 16, 1. sed id (*alumen scissile*) tamen involutum in lanula 6, 9, 28. pluresve (*venae*) Inter se involvuntur 7, 31, 5 de varicibus.

Inuro, ere. inurens sol (*extenuat*) 1, 3, 32.

Inutilatus, a, um. v. Cibus.

Inutilis, e. ne ibi nervi rigescant, & inutile Brachium efficiatur 8, 10, 51. scire licet, eam [Curam] jam emortuam esse, & inutilem futuram 7, 2, 23. sive capitis sive pectoris os, sive cocta cariosa est, inutilis Ultio, sed excidendi necessitas est 8, 2, 25.

¶ i. corruptus, morbidus. quantum (*uvulae*) inutile esse manifestum est 7, 12, 32. quum vero saepe aliquid exulcerandum candenti ferramento sit, ut materia inutilis evocetur 4, 22, 14. ne coitus inutilis materiae fiat 3, 27, 31.

¶ i. insalubris. nunquam utilis est nimia facietas, saepe inutilis nimia Abstinencia 1, 2, 17 opp. ne

que inutile erit caput Actonsum habere, caet. 4, 3, 16. v. Balneum. Cibus. Concubium non inutilem esse 1, 1, 9. v. Condita. Contentio. Fatigatio animi. ex labore sudanti Frigidae potio perniciosissima est, atque etiam, quum sudor remisit, itinere fatigatis inutilis: a balneo quoque venientibus-inutilem eam judicavit 1, 3, 14-15 *synon. v.* Fungos, neque (Id, porriginis *visum*) ex toto inutile est 6, 2, 4. *synon.* non incommodum est *ib.* 5. ut sciamus, in recenti vitio (*porriginis*) Id inutile est 6, 2, 9. promptius iis succurritur (*in hydrope*), quam facile coguntur. (*servis scil.*) quam (*libetis*) quibus inutilis Libertas est 3, 21, 8. neque ignorari oportet, eis non esse inutile sanguinis mediocre Profluvium 4, 4, 76. Quod si fanis quoque corporibus inutile est, quanto inutilius est infirmo, nedum aegro? 2, 16, 3. Inutilis est. (*Vomitibus*) gracilibus, caet. utilis vero plenis caet. 1, 3, 42 opp. Inutilius 2, 16, 3. Inutilissimum 4, 5, 24.

Inutiliter, adv. i. insalubriter. licet tamen etiam iisdem medicamentis non inutiliter uti 6, 6, 216.

Jocundus, v. Juc.

Ipsa, a, um. opp. alius 2, 14, 18-19. ipse 1 Praef. 46 3, 4, 42. 3, 14, 4. 3, 18, 21. 5, 17, 36. 6, 6, 60. 7, 7, 25. 7, 14, 2. 9, 7, 18, 30. 7, 20, 15. 7, 26, 28. 7, 31, 9. caet. ipsa nominat. *sing.* 2, 8, 100. 4, 1, 34. 4, 4, 51. 8, 12, 2. ipsum nominat. *sing.* 2, 7, 89. 8, 8, 8. 8, 10, 96. ipsius mascul. 3, 18, 38. 5, 26, 11. 6, 6, 56. 8, 10, 41. 44. neut. 2, 14, 18 bis. 6, 7, 29. ipsi dat. 2, 3, 1. 3, 4, 7, 10, 2. v. cum nominib. ipsum accus. mascul. 7, 26, 28. 8, 15, 6. caet. ipsam 7, 28, 163. ipsum accus. neut. 4, 9, 16. isque (tumor,) quantum in uno ipso est 7, 18, 31. ipsa 7, 7, 97. ipso neut. 8, 4, 28. ipsi nom. plur. 1 Praef. 88. 105. 4, 4, 43. 5, 27, 85. caet. ipsae 8, 1, 63. ipsa nom. plur. 7, 7, 1. ipsorum 5, 17, 7 neut. ipsi dat. 7, 22, 1. faemin. ipsos 6, 7, 3. ipsas 1 Praef. 77. caet. ipsa acc. plur. 2, 7, 82. caet. ipsis abl. mascul. 6, 6, 97. faemin. *ib.* neut. 6, 6, 219. caet.

¶ pro subiecto orationis. interdum etiam elicienda ipsius intentio 3, 18, 38 i. phrenitici. interest etiam, si ipse sine causa rideat, caet. *ib.* 76. longa quiete & immobili pae-ne corpore opus est, donec ex ipso (cole) crustae maturae leniter resolvantur 6, 18, 55. certive deligata, retentoque ab ipso (*i. e. aegro. curando*) spirititu, quo magis

- magis venae prodeant 7, 7, 175. posthaec & farina hordeacea cum resina injicienda, & ipse demittendus in solum aquae calidae 7, 20, 8 *i. berniosus*. satis est, collocare id (corpus aegri) in sedili, & ex duobus ministris alteri imperare, ut alteri, ut ipsum posteriore parte residentem 8, 15, 6 *i. medicum*, sic brachium deligatum super scalae gallinae gradum trajicitur, ita altae, ut consistere homo ipse non possit 8, 15, 13 *i. aeger*.
- ¶ *i. modo dictus*. eademque ratione, quum spiritus gravis est, quum somnus aut vigilia urget, eum mederi posse arbitrantur, qui prius illa ipsa, qualiter eveniant, perceperit I Praef. 39. eamque (acum) transmitti (oportere) duplicem capillum muliebrem ducentem, atque ubi acus transit, in ipsius capilli sinum - pilum esse injiciendum 7, 7, 73-74. excipitur autem crus infra osse ex transverso talorum, idque ipsum 8, 1, 114. quinque ossa recta ad digitos tendentia palmam explent: a quibus ipsi digitus oriuntur 8, 1, 91-92. inter omnes curum flexus juncturam tuerur (patella.) ipsum autem crus est ex ossibus duobus 8, 1, 107-108. *conf.* 8, 11, 30.
- ¶ *i. praefens*. ulcus, quod aut ante, aut in ipso morbo natum est 2, 6, 13. nonnunquam etiam in ipso morbo dierum ratio mutatur 3, 4, 41 *i. in medio decursu morbi*. initia morborum primum famem sitimque desiderant, ipsi deinde morbi moderationem 2, 16, 2. in ipsis accessioibus 3, 7, 13. in ipsa febre 3, 9, 6. in ipso impetu ejus (febris) sanguinem mittere hominem jugulare est 2, 20, 32. deicere animam vel in ipsa curatione vel postea 7, 3, 5 *opp.* in ipso opere 7, 3, 2. *caet.* quae ex vino & teruntur & in ipso usu deliquantur 5, 20, 17.
- ¶ *i. is, ille*. ubi vero febris aliquem occupat, scire licet, non periclitari, si in latus aut dextrum aut sinistrum, ut ipsi in usu est, cubat 2, 3, 1. os etiam ejus elui potest, ubi & siccum est, & ipsi foetet 3, 4, 18 *synon.* si pulex intus est, compellendum eo lanæ paululum est, quo ipse si subit, & simul extrahitur 6, 7, 96. expedita curatio est in fistula simplici, recepta, intra carnem: adjuvatque ipsam corpus, si juvenile, si firmum est 5, 28, 163. *add.* ib. 279. primum hominem collocandum esse & extendendum, tum calce aliquem super ipsum debere consistere 8, 14, 8.
- ¶ *i. idem*. si qua singulis, vel etiam paucis commodata sunt, in ipsorum locum differamus 5, 17, 7. ex curatione vero unguis, ut dixi, vitia nascuntur, quae ipsa alijs quoque de causis oriri solent 7, 7, 41. *conf.* 4, 20, 20.
- ¶ *i. ejusmodi, talis*. interdum autem per ipsa ulcera coles sub cute exesus est 6, 18, 42.
- ¶ *i. ego ipse*. eum laudo, qui quam plurimum percipit: ipse autem huic parti ea reliqui, in quibus 7 Praef. 18-19. Asclepiades multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus 4, 4, 43.
- ¶ *i. hic quoque*. tussis vero fere propter faucium exulcerationem molestia est, quae multis modis molestia est: itaque illis restitutis ipsa finitur 4, 4, 51.
- ¶ *i. is ipse*. utilis est, exiguum aliquid, & ipsum siccum, sine carne, sine portione, sumere 1, 3, 75. quod suppurat, ea parte, quam afficit, dolorem inflammationemque concitat, ipsumque calidius est 2, 7, 89.
- ¶ *i. speciatim*. neque vero in generibus rerum tantummodo discernimen est, sed etiam in ipsis 2, 18, 27.
- ¶ *i. praecise, constitutus, caet.* ante ipsum lunae folisque concursus 1, 4, 3. in utraque curatione homo ante per triduum bibere aquam, pridie abstinere etiam a cibo debet: ipse autem die collocari supinus, *caet.* 7, 19, 3-4 *se.* curationis. si inter ipsa initia sanguis e naribus non fuit 2, 7, 82. in arteria (aspera) sub ipsis faucibus singula est (epiglottis) 4, 1, 8. vesica autem (urinae) in ipso sinu 4, 1, 34. incidere fatiis altis plagis sub ipsis maxillis 4, 4, 13. paulatim deinde juxta labrum ipsum ex eadem aqua leniter infundere (in pelvem) 4, 24, 13. sub ipsis vero auribus oriri *παρωτίδες* solent 6, 16, 1. duobus hamulis ea (tunica) juxta ipsas oras apprehendi debet 7, 20, 13. ea (terebra) foramen fit in ipso sine vitiosi ossis atque integri 8, 3, 12. quod (membrum) juxta ipsos articulos ictum est 8, 10, 81. ad ipsos talos intumescit (os fibulae) 8, 1, 111.
- ¶ *i. in se, per se, sua natura*. in oculis quae manum postulant, & ipsa diversa sunt, & aliter aliterque curantur 7, 7, 1. nihil tam facile in corpus quam sagitta conditur, eademque altissime insidit: haec autem eveniunt & quia magna vi fertur illa, & quia ipsa angusta est 7, 5, 15.
- ¶ *i. solus*. quidam ne vomitum quidem exigunt, sed ipsa aqua frigida, tantum ad satietatem data, pro medicamento utuntur 3, 7, 21 *de causo*. & intrita ex hoc (vino) & hoc ipsum - dandum est 3, 19, 14. si venter attritus est, dandum esse castoreum cum scammonia: si non est, per se ipsum castoreum cum aqua dandum est 3, 20, 20 (*potest etiam reddi per idem*.) interdum autem, qui sanguinem ipsum suppressit (in haemoptysi,) satis ad valetudinem profuit 4, 4, 74 *synon.* 75 sanguis tantum. quomodo omnia fere medicamenta stomachum laedant, malique succi sint, ad ipsius victus rationem potius omnia curam suam transulit 5 Praef. 4. in rotundo (calculo) nihil interesse, ex ipsa figura patet 7, 26, 44. tum id (corpus infantis in utero emortui) leniter per ipsas manus recipiendum est: nam unius injectus putri corpusculo facile elabitur 7, 29, 25-26. his (pedibus infantis) apprehensis, per ipsas manus commodè educitur ib. 27. *conf.* 7, 3, 6.
- ¶ *i. etiam, simul, pariter*. si accutum offendit, pura rosa utendum est, si rosa ipsa laedit, oleo acerbo 3, 10, 4. fere vero antiqui tales aegros (phreniticos) in tenebris habebant, eo quod illis contrarium esset exteri, & ad quietem animi tenebras ipsas conferre aliquid judicabant 3, 18, 13. at Asclepiades, tanquam ipsis tenebris terrentibus, in lumine habendos eos dixit ib. 14. aqua pura calida, vel ea quae ipsa quoque astringar, dari debet 4, 15, 17. cum ipsis corticibus suis Punicis 4, 19, 21 (*vel abundat hic id ipsis*) coxis proxima genera sunt, in quibus ipsis nonnunquam dolor esse consuevit 4, 23, 1. *Φλὺξ* autem paulo durior pustula est, subalbida, acuta, ex qua ipsa quod exprimitur, humidum est 5, 28, 245. jamque ipsa veritate res matura est 6, 6, 72. in quo ipso videndum est, ne quid *caet.* 8, 4, 28. *v.* Hic ipse.
- ¶ *i. adeo, quin etiam*. quosdamque fama proderit in ipsis funeribus revivisse 2, 6, 36. sub gravissimis & ipsa trucidatione I Pr. 68. denique ipsa febris, quod maxime mirum videri potest, saepe praesidio est 2, 8, 49. febre vero ipsa praecipue se ad remedium uti processus est 3, 4, 10. quum jam spatio ipso materia vel exhausta est, vel corpus corruptum 2, 10, 31. tenue ferramentum candens dandum esse ad ipsum os 7, 11, 4. excidenda erit (medica) dia

dia tunica testiculī) sic, ut alte ad ipsum inguen praecidatur 7, 19, 13. rum venae, quaecunque protractae sunt in ipsum inguen 7, 22, 15. nonnunquam etiam prolapsus in ipsam fistulam (urinae) calculus, *caet.* 7, 26, 12. simul cum cole fistulam (*catheterem*) inclinatam, in ipsam vesicam compellere (debet medicus) 7, 26, 10. unci acumen in ipsum os vulvae delabitur 7, 29, 21. eaque futura (*sagittalis*) modo sub imo capillo desinit, modo frontem ipsam secans, inter supercilia finitur 8, 1, 11. in quo ipso videndum est, ne quid ex ipsa membrana (*pericranio*) - super os relinquantur 8, 4, 28.

¶ *i. intrinsecus.* & haec quidem in ipsis corporibus oriuntur: extrinsecus vero *caet.* 6, 6, 219. *opp.*

¶ *abundat.* in dentium dolore, qui ipse quoque maximis tormentis annumerari potest 6, 9, 1. occallefcit etiam in cole interdum aliquid, idque omni paene sensu caret: quod ipsum quoque excidi debet 6, 18, 65, ut haec ipsa, fortuna huc illuc discernit 7, 3, 8. cataplasma ex eriticea farina, cui resina pinea adjecta sit, quae ipsa, si robustus curatur, ex aceto, si tener, ex melle coquenda sunt 7, 19, 44.

¶ *ipfas Accessiones* 3, 4, 49. in ipsis Accessionibus 3, 7, 13. ab ipso Aegro 6, 6, 43. ipsique etiam Aegro 7, 7, 52. ipsius Alvi 2, 7, 64. ex ipso Angulo 7, 7, 43. Anus ipse 6, 18, 123. 7, 30, 3. ipsum Anum 4, 18, 5. ab ipsa Arte I Praef. 117. ad ipsas Artes I Praef. 77. ipsa autem Arteria 4, 1, 9. contra ipsum Articulum 7, 33, 4. per ipsum Articulum 7, 5, 34. iuxta ipsos Articulos 8, 10, 81. Arem ipsam 6, 7, 69. sub ipsis Auribus 6, 61, 1. ipsum Cappari 4, 9, 17. ipsa Cartilago 8, 6, 4. Cartilaginem ipsam 8, 6, 2. ipse Coles 7, 25, 3. ipsum Colem 6, 18, 51. 7, 27, 1. in Cole ipso 7, 25, 1. Corpus ipsum 3, 4, 31. ipsum Corpus 5, 28, 3. ipsa quoque ei Copia 8, 10, 62. etiam ipsa Coxis *dativ.* 4, 22, 13. in ipsis Coxis 8, 1, 97. Cubiti ipsius 8, 16, 1. ipsa curatio I Praef. 73. ab ipsa Curatione 7, 26, 97. simul cum ipsa curatione 7, 26, 22. in ipsa Curatione 7, 3, 5. 7, 11, 2. 7, 26, 73. in ipsis Curationibus I Praef. 52, 119. Cutis ipsa 6, 18, 42. ipse Dens 6, 9, 12. in Dentem ipsum 6, 9, 13. ipsi Digiti 8, 1, 92. ipsa Evidentia I Praef. 93. ipsa Febris 2, 8, 49. Febre vero ipsa 3, 4, 10. in ipsa Febre I Praef. 55, 3, 29, 6. ipsas tantum Febres

3, 5, 40. Ferrum ipsum 7, 5, 20. in ipso morbi Fervore 4, 6, 21. ipsum Frumentum 2, 18, 44. in ipsis morborum Generibus 2, 7, 30. Haec ipsa (loquacitas) 2, 7, 60. Haec ipsa mora 4, 16, 7. Huius ipsius 3, 18, 2. Hanc ipsam 4, 22, 3. 7, 9, 1. in Hacia ipsa re I Praef. 75. 2, 10, 21. 3, 4, 31. Hoc ipso 3, 5, 17. 3, 14, 6. 7, 4, 33. 8, 4, 6. ipsi Hi 5, 27, 85. Haec ipsae (gestationes) 2, 15, 7. Haec ipsa 7, 3(8). ex His ipsis (pomis) 2, 18, 18. in His ipsis (palpebris) 6, 6, 97. - rebus 3, 18, 63. Homo ipse 8, 15, 13. ipsique Homini 8, 10, 85. Humerus ipse 8, 8, 9. ipsum Jecur 6, 6, 215. ipsa Ilii 4, 1, 39. Ille ipse, ipse ille, *caet.* v. ille. ipsa ejus membri labeccillitas 4, 14, 17. pro ipsius ejus; sequitur enim, alterius. in ipso accethonis Impetu 2, 12, 17. in ipso Impetu ejus (febris) 2, 10, 32. in ipso Impetu febris 3, 6, 29. Infantem ipsum 7, 29, 23. Is, v. v. Is ipse 1, 3, 65. 66. 7, 7, 38. ejus ipsius 2, 16, 2 (*neutr.*) 7, 29, 4 (*faemin.*) Id ipsum, id que ipsum, v. in is. in eo ipso 8, 11, 22. Isti ipsi I Praef. 105. Latitudiae ipsa 8, 10, 60. Locum ipse 7, 26, 17. ipsius Locum 7, 18, 1. Lux ipsa I Praef. 68. Malum (Funicum) ipsum super prunam imponere 4, 19, 26. ipsius Maxillae 8, 1, 34. ratione vero opus est ipsi Medicinae I Praef. 75. neque inter sapientiae professores, neque inter ipsos Medicos I Praef. 47. ipsi Membranae 8, 4, 63. ipsum Membrum 2, 14, 24. ad Mentem ipsam 3, 18, 42. ab ipsa Membrana (*dura matre*) 8, 4, 77. Morbus quoque ipse I Praef. 80. Morbus ipse 4, 6, 20. 7, 3, 6. Morbum ipsum 2, 8, 3. 3, 20, 15. (ad) in ipso Morbo 2, 6, 13. 3, 4, 41. ipsi deinde Morbi 2, 16, 2. in Narem ipsam 6, 8, 6. ipse Oculum 6, 6, 205, 7, 7, 38. albo ipsius Oculi 7, 7, 51. ipsius Oculi natura *ib.* 116. ad ipsum Oculum 7, 7, 67. ipsum Oculum 6, 6, 190. in ipsum Oculum 6, 6, 45. in ipso autem Oculo 7, 7, 103. in ipsis Oculis 6, 6, 9. 7. in ipsum Os vulvae 7, 29, 21. ad ipsum Os 7, 11, 4. ipso Osse affecto 8, 9, 30. ab ipso Osse 8, 3, 36. in ipsis Partibus curationum 3, 4, 5. super ipsos Pediculos 6, 6, 119. propius ipsi Nilis 7, 7, 84. *dativ.* sub Nilis ipsis 7, 7, 89. Plagae ipsius orae 7, 31, 6. ipsi Plagae 7, 19, 10. ipsi autem Plagae *ib.* 20. Per ipsam Plagam 7, 19, 17. Plagam ipsam 7, 26, 108. in ipsis Processibus 8, 1, 46. Quil (dolor) ipse quoque 6, 9, 1. Quod ipsum quoque 6, 18, 65. 8, 1, 110. 8, 8, 14. (*nominat.*)

Quod ipsum tamen 8, 39 (*nominat.*) Quem ipsum quoque 4, 11, 14. Quae ipsa (*nomin. plur.*) 7, 19, 44. Quae (emplastra) ipsa quoque (*nom. plur.*) 5, 19, 31. ad ipsis Radices 7, 7, 109. ad ipsam curandi Rationem I Praef. 76. in hac ipsa Re, v. *sup. cum hac.* Res ipsa 7, 14, 19. ipsius Scroti 7, 19, 6. ipsum Scrotum implet 7, 18, 36. ipse Sibi 5, 27, 50. ipsum Sibi 7, 5, 4. Sibi ipsi 6, 6, 224. ipse Se perficere debet 3, 12, 49. per Se ipsum 3, 23, 2. v. per. quum quid intra Se ipsum corruptum est 5, 26, 3. in Se ipsae (venae) coeant 5, 26, 102. intra Se ipsae (aures) sonant 6, 7, 82. ab ipso Septo ortum jecur 4, 1, 16. Spatium ipsum 8, 3, 23. jam Spatio ipso 2, 10, 31. Spinac ipsi 4, 1, 12. si Sputo ipso levatur dolor 2, 8, 3. etiam Stomachum ipsum (*accus.*) 4, 5, 25. atque ipsius quoque Suffusionis 7, 7, 134. ad ipsam Suffusionem 7, 7, 143. Talum ipsum 8, 22, 7. ad ipsos Talos 8, 1, 111. Testiculus ipse 7, 18, 40. ipse Testiculus 6, 8, 80. 7, 18, 42. ipsum Testiculum 7, 18, 37. 40. cum ipso Testiculo 7, 19, 9. ipsius Theodosi 6, 6, 56. per ipsos venarum Toros. 7, 28, 39. ipsa Tunica 7, 6, 12. per ipsam Venam 7, 22, 12. ipsis Venis *dativ.* 7, 22, 1. Venter ipse 4, 11, 10. per eum ipsum 3, 21, 55. Ventrem ipsum 4, 12, 4. in ipsius vero Ventriculi porta 4, 12, 1. contra Ventriculum ipsum 4, 12, 20. Vertice ipse 8, 1, 34. ne Velica ipsa vulneretur, & ut loco ei parafacto, ipsa prorumpar 7, 7, 3. ad ipsam Vesicam 7, 26, 86. in ipsam Vesicam 7, 26, 10. 7, 27, 5. ipsa Vetusitate 6, 6, 72. ipsum Ulcus (*accus.*) 5, 26, 82. id ipsum Ulcus 5, 28, 46. ipsa autem Ulcera 5, 28, 82. ipsa Ulcera 6, 11, 19. 6, 15, 1. Ulcera ipsa 4, 4, 44. per ipsa Ulcera 6, 18, 42. ipso Umbilico perforato 7, 15, 2. ipsam Vomicam 4, 8 extr. Usus ipse I Praef. 119, 2, 10, 39. Usus tamen ipse 5, 27, 46. Usu ipso 5, 27, 33. in ipso Usu 5, 20, 17. ipsa Uva 6, 14, 4. ipsi Uvae 6, 14, 9. Vulneris ipsius 7, 5, 38. in ipsum Vulnus 7, 27, 25. ob ipsum Vulnus 5, 27, 47. ex ipso Vulnere 5, 26, 63. ab ipsa Vulva 4, 1, 35. ¶ *cum Particulis:* Atque, v. *cum* quoque. Etiam ipsis coxis 4, 22, 15. ipsisque Etiam aegro 7, 7, 52. Jam v. *cum* quoque. ipsum Quidem (jugulum) 8, 8, 8. Ne ipse Quidem I Praef. 96. quae (futurae) Ne ipsae Quidem 5, 26, 126. Quin etiam morbus ipse 7, 3, 6. Quin etiam ipse oculus 7, 7, 138. ipse

ipse Quoque I Praef. 19. 7, 24, 6, 8, 3, 2. qui ipse Quoque 6, 9, 1. ipla (*nominat. sing.*) Quoque 7, 7, 135. 8, 10, 69. 2, 21. 2. ipla Quoque sorbitio 3, 6, 33. quod ipsum Quoque, *vi. sup. cura quod jam ipsum (os)* Quoque 8, 1, 62. atque ipse Quoque suffusionis 7, 7, 134. ipsum (*aegrum*) Quoque jubet caet. 7, 26, 28. quem ipsum Quoque 4, 11, 14. ipsam Quoque latitudinem 4, 4, 76. aciem Quoque iplam 6, 6, 115. ipsi (*nom. plur.*) Quoque 4, 4, 43. 7, 5, 23. atque ipsae (*coctae*) Quoque 8, 1, 63. quae ipsa (*nom. plur.*) Quoque 5, 19, 31. 7, 7, 41. quod ipsum Tamen 8, 3, 9.

Ira. ae. concitat venas (*i. arterias pulsantes*) 3, 6, 13. in hoc (morbo hepatico) inimica est 4, 8, 14. vitanda per omne tempus curationis (coctarum fractarum) 8, 9, 7. morbos tum ad iram deorum immortalium relatis esse I Pr. 7.

Iris, idis, vel iris. herbae genus, cuius radix in usu medicinali est. a Celso commemoratur, non quae hic (*i. e. in Italia*) nascitur, sed quae inter aromata affertur 3, 21, 26 *i. e. Illyrica, & Macedonica, sicut in sequentibus patebit: a quibus diversa est, quatenus minoris virtutis censetur, Florentina: itemque nostras vulgaris, quae alvum fortius subducit. v. Rhodium ad Scribonem. Compos. 44. & Scriptores Medicarum Materiae.* iris facultatem alvum molliendū habere videtur 3, 21, 25. in cataplasmatibus ad hepaticum morbum 4, 8, 8. purgat 5, 5, 2. conf. 5, 16. discutit 5, 12, 2. molit 5, 15, 4. iridis 5, 18, 16. 43. 49. 13. 71. 75. 5, 19, 36. 38. 5, 25, 37. 6, 11, 8. irim accuf. 5, 27, 96. iride 5, 16. iris Arida 3, 10, 5. iridis Aridae 5, 18, 15. iridis Frictae 6, 15, 5. iridis Illyricae 5, 18, 8. 22. 52. 5, 23, 4. 15, 5, 24, 2. iridis Macedonicae 5, 18, 59. iris cum Melle 6, 7, 67.

Irinus, a, um. adjecto vel irino vel laureo Oleo 6, 7, 75. castoreo cum aceto, vel irino vel laureo Oleo ib. 87. irinum Unguentum, *i. e. oleum: v. Unguentum.* Lycium per se infunditur (*in auro,*) aut irinum Unguentum 6, 7, 27. quibus addicitur Unguenti irini quantum satis est ad ea mollienda atque cogenda 5, 18, 24. quibus paulum irini Unguenti miscetur 5, 19, 40. Unguenti irini cyathum (*habet id acopum*) 5, 24, 3. instillaturque subinde quam optimi mellis acetabulum, tum irini Unguenti & rosae terni cyathi 5, 24, 5. ceratum ex cyprino vel irino Unguento 4, 4, 28. idem illud emplastrum liquari ex irino

Unguento oportet 5, 26, 174. ungere caput irino Unguento (*convenit*) 6, 6, 75. idque (*caput*) irino Unguento calido perungere debet 6, 7, 6. Irinum simpliciter, *i. e. oleum vel unguentum irinum: calefacit* 2, 33, 15. ad caput irino interdum acutum, interdum nitrum adiciendum est 6, 6, 210. crocinum unguentum cum irino in caput datum 3, 18, 42. idque (*caput*) irino vel cyprino calido madefacere 4, 3, 16. cera alba atque medulla cervina cum irino (*molliere commodè videtur imum ventrem in vulvae morbo*) 4, 20, 11. ceratum circumdari debet irino aut cyprino factum 6, 7, 11. imponendumque ceratum ex cyprino aut irino factum 6, 9, 3. cervixque molliori debet liquidi cerato ex irino facto 8, 4, 68. sevi caprini ex irino liquati 5, 18, 71. totum quidem corpus perfricandum est, praecipue tamen caput, ex irino 6, 6, 198.

Irrationabilis, e. irrationabile animal accus. I Praef. 62.

Irrigo, are. si siccī oculi esse coeperunt (postquam medicamenta a superciliis usque ad verticem illita sunt,) apparet per eas venas, quae sub cute sunt, irrigari (*in pituitae tenuis curlu*) 7, 7, 161.

Irrito, are. reliqua (genera Carcinomatī) curationibus irritantur 5, 28, 32. eo (cibo) modico mollique utendum, ne mandentis Dentes irriter 6, 9, 2. Cutis dura est (*in aegilope,*) & levi tactu irritatur, inflammationemque in eas partes, quae conjunctae sunt, evocat 7, 7, 56. hiems autem capitis Dolores, Tussim, & quicquid in faucibus, in lateribus, in visceribus Mali contrahitur, irritat 2, 1, 22. si levatur Malleum ulceris cacoethicis medicamentis adurentibus,) minuuntur quae ejus indicia, - si protinus irritatur est, scire licet, jam carcinoma esse 5, 28, 38-39. ac sic eam (Membranam, duram matrem) irriter (humor) 8, 4, 46. pili vero, qui in palpebris sunt, duabus de causis Oculum irritare confluxerunt 7, 7, 66. si plus aequo (potiones) assumitur, subinde Vesica impletur, eoque irritatur 7, 27, 22. ea (cataplasmata calefactientia) plus pondere nocent, atque vesicam urgendo Vulus irritat 7, 26, 110.

Irroro, are. deligatum autem vulnus quinque primis diebus non est resolvendum, sed bis diea tum aceto irroranda lana vel spongia imposita 7, 19, 40.

Irrumpo, ere. poluit, modo intestinum eo (*in umbilicum*) irrumpo. [2 i 3]

pere, modo cmentum, modo humorem 7, 14, 4. spiritum quoque interdum eo dixit irrumpere ib. 6. quo facilius digito demisso, quod illuc irrupisset, depellerent id 22.

Is, ea, id. is I Praef. 86. 2, 10, 51. 2, 7, 40. 3, 6, 31. 3, 7, 8. 3, 19, 13. 4, 1, 12. 4, 3, 6. 4, 4, 67. 4, 11, 21. 6, 2, 7. 7, 7, 78. 7, 12, 5. 7, 26, 53. 6, 7, 83. 8, 10, 69. caet. v. in seqq. ea nominat. sing. 4, 1, 38. 4, 4, 58. 5, 28, 251. 6, 5, 3. 6, 14, 3. 7, 11, 2. 7, 2, 18. 7, 3, 11. 7, 5, 20. 7, 6, 12. 7, 7, 118. 7, 7, 70. 98. 122. 7, 20, 13. 7, 26, 44. 7, 27, 35. 8, 1, 33. 43. 69. 8, 5, 8. caet. id nominat. sing. I Praef. 61. 205. 1, 2, 11. 1, 3, 28. 2, 4, 4. 2, 7, 73. 2, 14, 20. 2, 15, 5. 8. 3, 2, 20. 4, 6, 3. 4, 19, 32. caet. ejus mase. I Praef. 71. 86. 3, 6, 16 bis. 3, 7, 7. 4, 4, 17. 40. 82. 4, 5, 3. 4, 7, 3. 4, 24, 6. 6, 10, 5. 7, 7, 21. 7, 14, 24. 8, 4, 2. 8, 10, 63. caet. faemin. I Praef. 12. 1, 3, 40. 4, 4, 83. 7 Praef. 3. 7, 7, 67. 70, 80. 96. 7, 29, 34. 35. 8, 1, 4. 8, 3, 28 bis. 8, 10, 43. 8, 15, 18. caet. neutr. I Pr. 61. 1, 2, 10. 4, 1, 20. 6, 19, 4. 7, 7, 111. 7, 29, 14. 15. 8, 1, 47. 8, 10, 7. caet. id dativ. mascul. I Praef. 100. 3, 6, 31. 3, 7, 4. 22, 10. 4, 23, 3. 6, 6, 226. 6, 10, 5. 6, 11, 21. 6, 18, 26. 7, 5, 18. 7, 26, 41. 52. 8, 3, 15. 8, 4, 2. 6, 8, 10, 69. caet. faemin. I Pr. 79. 4, 2, 36. 5, 18, 215. 52. 6, 18, 29. 7, 7, 83. neutr. 4, 1, 16. 5, 28, 223. 259. 8, 3, 3. 28. 8, 10, 21. 65. 8, 15, 20. cum I Praef. 23. 61. 101. 110. 4, 17. 5, 28, 235. 6, 9, 21. 26. 30. 7, 7, 74. 7, 12, 5. 7, 21, 13. 7, 26, 13. 27. 84. 95. 7, 29, 17. 22. 23. 40. 8, 1, 42. caet. eam I Praef. 8, 17. 4, 4. 53. 6, 14, 19. 6, 18, 62. 7, 2, 23. 7, 4, 19. 7, 7, 52. 114. 143 bis. 7, 19, 33. 7, 20, 13. 7, 25, 1. 3. 7, 30, 32. 27. 8, 4, 30. 8, 10, 17. 67. id accus. I Praef. 53. 71. 1, 2, 8. 1, 3, 7. 43. 2, 6, 43. 4, 19, 32. 7, 7, 95. 110. 7, 25, 7. 8, 10, 62. caet. eo mase. 1, 1, 15. 1, 3, 70. 6, 9, 2. 6, 18, 82. 7, 19, 39. 7, 25, 7. 8, 3, 7. 8, 3, 3. caet. ea ablat. I Praef. 16. 21. 1, 3, 40. 4, 1, 25. 5, 28, 251. 6, 14, 9. 7, 6, 16. 7, 8, 8. 7, 20, 14. 7, 26, 12. dub. 7, 27, 1. 7, 7, 17. 8, 3, 12. 8, 10, 17. 18 bis. caet. eo neutr. 1, 3, 28. 76. 77. 79. 9. 16. 20. 4, 2, 33. 4, 4, 33. 5, 26, 287. 6, 6, 45. 6, 7, 66. 6, 8, 13. 7, 4, 31. 7, 5, 33. 7, 7, 90. 7, 22. 8, 7, 25. 6. 7, 27, 26. 7, 29. 20. ii I Praef. 99. caet. 7, 4, 24. 7, 18, 38. ea nom. plur. I Praef. 31. 5, 26, 2. 5, 28, 98. 107. 6, 7, 1, 6, 19.

5. 6, 19, 6. 7, 5, 22. 7, 16, 26.
7, 26, 110 8, 1, 66. 8, 3, 41. 8,
10, 2. eorum *mafc.* I Praef. 120.
4, 6, 2. 5, 21, 5. 6, 6, 223. 8,
20, 9, 17. earum 4, 1, 19, 35. 5,
6, 5. 5, 28, 240. 5, 14, 20. 7, 28,
2. 8, 1, 7, 8, 10, 4. 50. eorum
neur. I Praef. 44 58. 4, 1, 2. 4,
3, 12. 5, 20, 9. 11. 6, 6, 16. 6,
14, 4. 7, 20, 20. eis *dar.* *mafc.* 4,
4, 76. *neur.* 6, 6, 126. iis *dar.*
neur. 4, 1, 1. 6, 18, 16. eos I
Praef. 37. 6, 15, 13. 7, 7, 57. 58.
7, 26, 28 *bis.* 8, 1, 30. eas I Pr.
77. 4, 4, 16. 39. 6, 6, 151. 6, 10,
4. 7, 4, 36. 7, 7, 165. 175. 7, 22,
10. 7, 26, 7. ea *accus.* plur. I Pr.
57. 6, 18, 117. 7 Praef. 19. 8, 1,
30. 87. 93. eis *abl.* 5, 28, 94 *neur.*
iis *abl.* *neur.* 6, 6, 26. 6, 18, 17.
7, 2, 2. 7, 4, 34. 7, 7, 4, 37.
caet.

¶ *de praecedentibus:* morbi & curationes eorum I Praef. 120. interdum in convictu esse, interdum ab eo se retrahere 1, 1, 5. eaque (arteria aspera) descendens ad praecordia, cum pulmone committitur is spongiosus *caet.* 4, 1, 12. *conf.* I Praef. 31. 53, 71. 105. 2, 4, 3. 2, 6, 43. 2, 7, 17. 2, 14, 20. 2, 15, 5. 8, 3, 2, 20. 3, 19, 13. 4, 3, 4. 4, 11, 14. 17. *caet.* de longius praegressis: neque verum est, quod ab eo dicitur 3, 6, 41 scil. Asclepiade *ib.* 39. *conf.* 3, 7, 8. 11. 5, 23, 107. 8, 1, 3. 8, 10, 69. 82. *i.* ante vel modo dictus: inde tenuius intestinum est, *caet.* deinde id intestinum *caet.* 4, 1, 28. vulgo audio, si quis pullum hircinum ederet, angina toto anno non periclitari: servatumque eum ex sale, quum is morbus urget comburi *caet.* 4, 4, 17. sed eadem medicamenta arida in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulae aptandus, inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur 5, 28, 196. *conf.* cum substantivo similiter adjecto 3, 19, 14. 2, 10, 51. I Pr. 27. 2, 8, 19 *bis.* 4, 19, 32. 5, 18, 67. 5, 19, 56. 5, 21, 3. 5, 25, 13. 5, 27, 38. 52. 5, 28, 23. 40. 49. 147. 196. 6, 4, 2. 6, 7, 93. 6, 8, 13. 6, 8, 12. 6, 14, 9. 6, 15, 7 *bis.* 6, 18, 11. 37. 117. 126. 7, 2, 28. 7, 4, 6, 10. 7, 5, 27. 7, 7, 45. 7, 19, 36. 7, 20, 19. 7, 7, 21. 57. 58. 7, 12, 45. 7, 8, 10. 7, 14, 24. 7, 17, 6. 7, 18, 6. 16. 10. 7, 22, 10. 11. 7, 25, 23. 7, 26, 26. 7, 27, 3. 4. 7, 28, 5. 7, 29, 24. 8, 2, 18. 7, 30, 25. 8, 4, 1. 8, 9, 2. 8, 4, 62. 8, 4, 52. 8, 10, 66. 70. 76. 106. 126. 8, 15, 2. 8, 20, 17. 8, 22, 6. *v.* etiam is homo, locus. *de subiecto orationis:* *v.* I Pr. 101. 3, 6, 13. 3, 7, 11. 4, 12, 1. 5, 28, 95. 6, 14, 2. 7, 26, 88. 7,

29, 22. 38. similiter id 3, 18, 42. 3, 27, 22. 4, 2, 13. 28. 4, 3, 5. 9. 4, 4, 2. 4, 13. 7. 8. 4, 16, 1. 4, 14. 6. 5, 18. 25. 32. 58. 64. 83. 87. 89. 90. 5, 22, 18. 5, 25, 12. 5, 25. 177. 193. 268. 287. 5, 27, 41. 5, 28, 190. 6, 6, 5 *bis.* 81. 82. 186. 6, 18, 83. 88. 113. 7, 8, 9. 55. 56. 59. 150. 7, 11, 4. 7, 13. 8. 7, 14. 7. 7, 20, 9. 7, 25, 7. 8. 7, 26, 19. 8, 1, 97. 98. 8, 4, 69. 8, 9, 24. 8, 10, 6. 9. 61. 82. *caet.* (ubi saepe referendum ad nomina alius generis, vel ad pluralem: e. g. id optime faciunt tincta in melle linamenta, suprapraeque id emplastrum 5, 26, 193 pro suprapraeque ea) similiter ea *neur.* plur. 4, 3, 4. 5, 28, 107. 6, 6, 73. *conf.* idque. *de nomine vel re ex sensu intelligenda:* crocomagmaris, quod quasi recrementum ejus (scil. croci) est 5, 18, 27. extrinsecus admovendus, sed aliquanto diutius vapor calidus, donec ea suppurent & per se aperiantur 6, 10, 13. *i.* e. loca inflammata, mala, vitia, tubercula. ubi acus transit, in ipsius capilli sinum, qua duplicatur, pilum esse injiciendum, & per eum (sc. sinum) in superiorem palpebrae partem attrahendum (pilum) 7, 7, 74. siquidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis est: dein radius, in caput cartilaginofum confurgens, in cervicem ejus (sc. cubiti) insinuat 8, 1, 83, 84. interdum fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat: quo a prurigine & punctioibus cognito, aperire id (*i. e. eum locum*) medicus, eosque aculeos praecidere necesse habet 8, 10, 106. *conf.* 7, 26, 39. 8, 4, 50. 8, 10, 38 *id bis.* is, *i.* aeger de quo agitur: I Praef. 86 *synon.* aeger. (*ii.* 3, 19, 14. 15.) 2, 6, 10. 27. 3, 4, 16. (*synon.* aeger) 3, 6, 16 *bis.* 3, 7, 8. 11. 26. 3, 18, 49. 50. 4, 6, 21. 5, 26, 153. 5, 27, 64. 78. 79. 7, 26, 100. 105. 108. 130. 7, 27, 8. 7, 30, 26. 27. 8, 4, 65. 8, 13, 3. 8, 20, 24. ejus I Praef. 80. 3, 9, 3. 6, 6, 112. 8, 12, 8. 8, 15, 6 *bis.* eum 7, 26, 27. 95. 7, 30, 7. is scil. morbus 4, 12, 1. is scil. calculus 7, 26, 88. ejus sc. medicum 7, 26. 39 coll. 34. is loco re lativi 4, 3, 22. 4, 5, 26. 4, 11, 13. 17. 21. 7, 7, 1. 7, 26, 53. 3, 1, 97. 98. *caet.* pro suo substantivo: caseus, qui vehementior vetustate, sit, vel ea mutatione quam in eo transmarino videmus 2, 30, 7. cibo quoque primo abstinentum, deinde eo modico molliorque utendum 6, 9, 2. interdum sic, (laeditur costa,) ut eam totam is casus perperit 8, 9, 2. vel cum laesere, vel sine eo

6, 14, 11. is de remotiore. id nigrum ante per triduum infillatam aquam teritur, & cum sextario ejus (sc. aquae) incoquitur 5, 18, 67. oportet conjecio oculo medicum palpebrae cutem, sive ea (palpebra, superior, sive inferior est, apprehendere 7, 7, 80. *conf.* *ib.* 74. 7, 26, 88.

¶ is de praegressis, hic de praesentibus: haecenus reperiuntur ea genera morborum, quae *caet.* nunc de his dicam, quae *caet.* 4, 1, 1. ejus haec conditio est 4, 7, 3. ejusque haec ratio est 7, 25, 20. eorum haec proprietas est 5, 21, 3. is de remotiore, hic de propinquiore: alter quoque morbus est, aliter phrenitico contrarius: in eo difficiolor somnus, prompta ad omnem audaciam mens est; in hoc marcor & inexpugnabilis paene dormiendi necessitas, *ἀνύκτορος* Graeci nominant 3, 20, 1-2. ex his eae (venae,) quae in ipso scroto sunt, oculis patent: hae vero, quae mediae imaeve tunicae insident: *caet.* 7, 18, 38. is de propioribus, hic de remotioribus: venit, ut in quorundam ventribus varices sint; quarum quia nulla alia curatio est, quam quae in cruribus esse consuevit, tum eam partem (de crurum varicibus) explanaturus, hanc (de ventris varicibus) quoque eo differo 7, 18, 10. *synon.* hic: proprie quaedam ad eum pertinent, qui ambulando fatigatur: hunc reficit *caet.* 1, 3, 22. eaque cum vino conterenda sunt, & id his illinendum 5, 26, 240. considerandum est; an integra ea (intestina) sint; deinde, an his (intestinis) color suus maneat 7, 16, 2. interque ea venae discurrunt, quas his alimentum subministrare credibile est 8, 1, 5. *conf.* I Praef. 46. 54. coll. 55. 7, 18, 38. *it.* hic.

¶ is de propioribus, ille de remotioribus: si quando tamen ab inferiore parte tunicae musculus inhaesit, ne is (musculus) laedatur, superior pars illius (tunicae) decidenda 7, 6, 14. is, ille, *synon.* in caeteris partibus si aequae ea linamenta supervacua sunt, purgationis causa paulum mellis infundendum, dein glutinantis superdanda: si illa necessaria sunt, super ea quoque similiter dari spongia eodem ex vino expressa debet 7, 2, 28-29. *conf.* 7, 7, 97-98.

¶ is, iste, *synon.* sed steatomatis tunica quoque secanda est, quia non facile a cute & subiecta carne ea separatur: at in caeteris ipsa tunica inviolata servanda est: protinus autem, quum ista, al-

ba & intenta se ostendit, *caet.* 7, 6, 12-13.

¶ *i. de sequensibus, v. inf.* is, qui, id quoque, ne 4, 4, 22, § Praef. 6. de sequensibus & praegressis, in una periodo: ea corpora, quae more eorum (athletarum ante commemoratorum) repleta sunt 1, 1, 7. de propiore & remotiore simul: quoties autem infans protrahit est, tradendus minister est: is eum supinis manibus sustinere caet. debet 7, 29, 40.

¶ *i. suis tertia* (fascia) vincto imo humero deorsum demittitur, ibi quoque capitibus ejus inter se vinctis 8, 10, 43. *distinguitur a suis*: homo praevalens & peritus in sedili alto confidit, supinumque eum & verum, super genua sua coxis ejus collocatis comprehendit, reductisque ejus cruribus, ipsum quoque jubet manibus ad suos poplites daret, eos, quam maxime possit, attrahere, simulque ipse eos continet 7, 26, 27-28.

¶ *i. talis*, alvus in hac valetudine ea tuta est, quae quotidie coacta reddit: corpus id, quod minime tenue, *caet.* 2, 8, 14-15. eo coelo, quo magis digerit homo, celerius cibus dandus est 3, 4, 27. in eo membro (est fistula,) quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur 5, 28, 139. imponere id (medicamentum,) quod purget; tum, quod eum locum repleat 7, 8, 10. sollet etiam evenire, ut is infans humore distendatur, exque eo profluat foedi odoris sanies: quod si tale est 7, 29, 24 seq. *synon. add.* 4, 19, 32, & 34. *conf.* 7, 22, 18, 8, 1, 6, 8, 7, 14, 8, 9, 2.

¶ *i. tantus*, ubi utendum est, id, quod Aegyptiae fabae magnitudinem impleat, in potione vini diluitur 5, 23, 13.

¶ *i. idem*, plus negotii, si acutus quoque morbus is factus est 4, 6, 14. *conf.* 8, 3, 7. *similiter* isque 7, 26, 54. idque 7, 7, 56 ejus, ejusque 6, 6, 54. 8, 4, 60. 70. eoque 5, 26, 218.

¶ *i. productus*, neque alienum est, apsinthium contritum ex melle, ejusque catapotium quotidie devorare 4, 8, 12. *add.* 4, 19, 24. ficus pinguis vel in mulo, vel in aceto & melle (coquitur,) ex quibus quum ficus discoscit, is humor percolatur 6, 9, 11. mandere liguatur oportet, succumque eum ore continere 6, 13, 13. *add. ib.* 18. 6, 8, 12. 6, 14, 9. 6, 15, 7. ea (tunica arachnoides oculi) media subsidit, eoque cavo continere quiddam *caet.* 7, 7, 122. si exelus est ante (dens,) id foramen replendum est 7, 12,

9. posthaec solvetur ab inferiore osse, quodcumque vitiatum est, & is sinus carne replebitur 8, 2, 20.

¶ *in singulari animadversione, quod bene notandum, caet.* quae (alvus) quotidie coacta, eaque convenientia his, quae assumuntur, reddit 2, 8, 14. ex acuto telo plaga est, & ea transversa 5, 26, 177. *i. & quidem*, si sordes, eaque molles sunt 6, 7, 73. earum fracturarum) maxime tolerabilis est simplex, eaque transversa 8, 10, 4. danda, quae per cibum portionemque alvum, ideoque etiam corpus altringant, sed ea levia 5, 26, 260. *i. sed non nisi sic saepe* idque.

¶ *i. aliquis*, in priorem (partem) non prolabi (genu,) plerique scripserunt: Meges tamen eum, cui in priorem partem excidisset, a se curatum esse, memoriae prodidit 8, 21, 2-3.

¶ *i. ideo*, cibus non multus quidem, sed saepe tamen nocte ac die dandus est; ut nutriat, neque oneret: is esse debet ex infirmissima materia, & stomacho aptus 3, 19, 13.

¶ *id, pro sed id* 7, 7, 76. *pro id quidem*: id votum est, sed *caet.* 3, 4, 4.

¶ *abundat*, constat (aspera arteria) ex circulis quibusdam, compositis ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt 4, 1, 10. is locus 5, 20, 4. *conf.* 7, 12, 5: 7, 26, 84.

¶ *omittitur* 3, 5, 14. 15. 7, 12, 40. *sic saepe ante qui &c.*

¶ Cancer is 7, 27, 3. Corpus id 2, 8, 15. Cruris ejus 8, 10, 70. Ferum id 7, 22, 2. Ferramentum id 7, 5, 27. id Genus, Genus id, *v. in genus*. Liquoris ejus 7, 21, 11. Longum id 6, 6, 5. Manipulus is 5, 25, 13. id Membrum 2, 7, 17. 2, 14, 24. 27, 26. 8, 10, 8, 26, 30, 76. 110. 112. Membrum id 5, 26, 181. 8, 10, 7. is Morbus 2, 8, 119. 5, 27, 25. isque Morbus 2, 8, 124. Morbus 4, 6, 14. Musculi ejus (membri) 8, 10, 7. Nomen 5, 28, 137. ea Omnia 7, 2, 2. Omniaque ea 5, 26, 223. Optimum 3, 4, 54. 3, 14, 9. Os 8, 1, 111. 8, 2, 2. 8, 8, 2. 8, 10: 98. 102. 123. 8, 16, 7. id ipsum Os 8, 1, 71. 8, 7, 3. idque Os 8, 1, 116. 8, 10, 99. eo Osse 4, 1, 34. 8, 4, 52. 53. ea Ossa 8, 1, 113. 8, 3, 41. 8, 8, 11. 8, 10, 109. 123. eorum 8, 1, 117. ea Pars, eam Partem, ea Parte, eas Partes 1, 3, 12. 4, 2, 2. 7, 15, 25. 7, 16, 16. 7, 17, 6. 7, 18, 33. 7, 33, 5. 8, 1, 61. Pars ea, Partes eas 4, 4, 39. 7, 16, 14. 7, 27, 7. *conf.* Pars. Pars ejus 8, 3, 28. 8, 4, 155. inter duos Proces-

fus ejus 8, 1, 81. *conf.* Res. Succumque eum 6, 13, 13. Terebra ea 8, 3, 22. eam Totam 8, 9, 2. id Totum 7, 7, 106. Totus is 8, 3, 13. Tota ea 7, 2, 18. Totum id 2, 14, 25. 7, 22, 10. 8, 10, 115. Tuberculum id 6, 18, 94. is Tumor 7, 17, 6. Tumor is 7, 18, 16. Tumorem eum 7, 14, 24. sub Tumore eo 7, 18, 34. id Vinum 2, 26, 1. 4, 19, 34. Vinum id 4, 19, 32. Vulneris ejus 7, 24 extr.

¶ Aliquid eorum 7, 5, 13. eorum Aliquid 4, 3, 12. 6, 6, 44. 7, 7, 6. eorumque (emplastrorum) Aliquod 8, 4, 35. ex iis. Aliquo 7, 7, 4. Aliquod medicamentum ex iis 8, 5, 22. id Est, *uberius expositionis ergo, nempe, scilicet, nominatum, in interpretatione Graecorum vocabulorum. caet.* 1 Praef. 52. 84. 2, 18, 1. 2, 30, 10. 3, 4, 45. 3, 7, 16. 3, 10, 1. 3, 20, 16. 3, 21, 27. 3, 22, 26. 4, 2, 39. 4, 5, 23. 4, 8, 1. 4, 14, 4. 4, 20, 20. 5, 17, 8. 5, 18, 43. 5, 21, 1. 5, 26, 220. 5, 28, 266. 6, 6, 72. 209. 7, 19, 21. 7, 26, 46. 8, 1, 97. 8, 3, 38. 8, 17, 2. Et id 3, 4, 14. eo Facto 7, 5, 33. 7, 25, 6. ejus Haec, &c. *v. in superiorib.* id Idem 7, 1, 2. is Ipse, idem 1, 3, 65. 66. 7, 7, 38. aqua, neque ea Ipsa frigida, sed potius egelida danda est 4, 11, 11. ejus Ipsius 2, 16, 2. 7, 29, 4. nemo cucurbitulam diversae parti imponit, sed ei Ipse, quae dolet 2, 11, 10. mitti vero is (sanguis) debet, si totius corporis causa sit, ex brachio: si partis alienigenae, ex ea Ipsa parte 2, 10, 36. in eo Ipso 11, 22. id Ipsum *i. id, vel idem nominat.* 1 Praef. 83. 2, 10, 38. 2, 18, 12. 3, 18, 38. 3, 27, 33. 5, 26, 93. 5, 28, 29. 46. 129. 8, 1, 71. 8, 5, 14. 8, 7, 3. 8, 10, 116. idque Ipsum, *nominat.* 1, 2, 13. 2, 7, 33. 2, 11, 9. 3, 22, 33. 8, 1, 114. id Ipsum *accus.* 1, 1, 4. 1, 6, 4. ad id Ipsum 6, 6, 63. 120. in id Ipsum 2, 10, 37. ob id Ipsum 5, 26, 100. 7, 4, 25. 8, 1, 14. idque Ipsum 3, 21, 53. is eum is: is eum 7, 29, 40. Per id 7, 11, 4. isQue 1, 3, 54. 1, 4, 11. 2, 8, 124. 2, 17, 4. 4, 13. 18. 21. 4, 3, 5. 4, 4, 24. 4, 6, 3. 4, 15, 2. 5, 26, 153. 215. 5, 28, 196. 6, 9, 26. 5, 7, 127. 7, 18, 29. 31. 7, 22, 9. 7, 26, 109. 8, 4, 25. 8, 16, 14. *i. aeger.* 2, 6, 16. 3, 4, 16. 5, 27, 79. eaQue *nominat. sing.* 1 Praef. 86. 2, 16, 43. 51. 3, 5, 2. 3, 6, 32. 3, 15, 2. 4, 1, 11. 4, 2, 9. 4, 6, 15. 4, 22, 13. 6, 7, 58. 6, 8, 20. 6, 18, 13. 48. 7, 7, 118. 140. 7, 12, 45. 7, 20, 18. 7, 27, 2. 8, 1, 11. 32. 8, 3, 22. 36. 38. 8, 5, 11. 8, 10, 4. 25.

4, 25. 8, 15, 10. idQue, (saepe de tota re posita, & alio, quam praecedens, genere, sicut id) nomin. sing. 2, 7, 45. 73. 2, 8, 118. 2, 10, 23. 2, 11, 13. 3, 1, 6. 3, 4, 59. 3, 7, 24. 3, 18, 68. 3, 19, 15. 4, 2, 12. 4, 3, 5. 4, 4, 3. 6, 8, 15, caet. 7, 7, 55. 56. ejusQue neutr. 4, 8, 12. 7, 25. 20. 8, 4, 70. eiQue masc. 6, 15, 1. faemin. 7, 2, 17. 7, 4, 7. 7, 7, 17. 120. 7, 31, 9. neutr. 2, 12, 3. 6, 14, 9. eumQue I Pr. 116. 1, 3, 20. 5, 27, 15. 6, 15, 7. 7, 7, 24. 25. 7, 23, 6. 8, 4, 22. 8, 7, 14. eamQue 6, 14, 9. 7, 7, 73. 7, 14, 5. 7, 60, 19. 7, 32, 12. 7, 26, 10. 56. 63. 7, 28. 9. idQue accus. I Praef. 72. 96. 2, 6, 41. 3, 2, 16. 3, 4, 31. 4, 2, 36. 4, 3, 16. eoQue masc. 1, 3, 13. 3, 16, 9. 6, 18, 27. eaQue abl. 4, 4, 11. 5, 28, 232. 298. 7, Praef. 13. 7, 20, 19. 8, 161. 8, 5, 14. 8, 15, 21. eoQue neutr. 1, 3, 56. 5, 28, 190. 284. 4, 2, 57. 5, 21, 11. 5, 26, 174. 218. 6, 6, 217. 6, 8, 13. 6, 9, 12. 6, 18, 16. 6, 19, 4. 7, 7, 122. 7, 10, 4. 8, 4, 51. eaeQue 5, 28, 241. 6, 2, 1. 6, 7, 73. 7, 26, 5. eaQue, nominat. plur. I Praef. 94. 2, 8, 116. 5, 26, 152. 240. 5, 28, 60. 189. 221. 310. 6, 18, 126. 6, 7, 12. 8, 5, 21. 8, 4, 78. eorumQue mascul. I Praef. 40. 5, 17, 10. neutr. 41. 91. 8, 4, 35. eosQue 7, 18, 6. 8, 10, 56. 106. easQue I Praef. 6. easQue omnes 8, 10, 35. eaQue accus. plur. 4, 13, 13. 5, 22, 4. 7, 26, 115. is, Qui 1, 3, 6. 25. 68 bis. 3, 5, 39. 4, 12, 1. 8, 3, 3. is, cujus 7, 26, 118 bis. is, cui 1, 3, 30. nis. 3, 6, 12. easQue nominat. sing. I Praef. 18. 2, 2, 8, 14. 5, 26, 152. 6, 4, 4. 8, 4, 31. ea, Quam 5, 26, 219. 6, 5, 3, 6, 10, 3. id, Quod I Praef. 95. 2, 8, 15. 2, 12, 24. 3, 5, 17. 3, 9, 20 bis. 4, 2, 10. 12. ter. 28. 4, 4, 23. 5, 26, 232. 233. 256. 5, 28, 236 bis. 6, 6, 141. 170 quater. 207. 6, 7, 59. 85. 6, 18, 28. 40. 7, 8, 10. 7, 12, 40. 8, 8, 10. caet. id, cujus 2, 8, 15. id, Quo 5, 26, 232. ejus, qui 8, 10, 44. is locus, cui 5, 22, 18. ejus articuli, in Quo 2, 7, 17. ejus, Quae I Pr. 16. ejus, Quod 7, 30. 7. ejus temporis, Quo 8, 10, 35. ei, Qui I Praef. 100. 1, 3, 24. 46. ei, cui 1, 3, 45. 4, 23. 3. eum, Qui I Praef. 23. 32. 37. ter. 39. 42. 43. 116 bis. 1, 3, 2. 22. 3, 6, 3. 5, 26, 224. 7 Pr. 18. eum, Quem I Praef. 28. 1, 3, 20. 7 Praef. 15. eam, Quae I Praef. 51. 4, 2, 2. 5, 28, 266. eam, de Qua 8, 10, 45. id, Quod, accus. I Praef. 30. 42. 66. 72. 82. 95. 1, 3, 20. 4, 4, 7. 87. 4, 5, 25. 4, 6, 19. 5, 26, 224. caet. eo, qui I Praef. 42. 115.

1, 2, 10. 6, 7, 85 bis. 7, 25, 2. 9. in eo, cui 7, 25, 2. 5. eo modo, Quo 7, 26, 8. ea ablat. quam 8, 3, 23. 8, 10, 4. in ea, Quod I Praef. 21. sed alii, in eo. eo, Quod I Praef. 21, 53. 90. 92 bis. 111. 1, 3, 35. 4, 2, 35. 6, 6, 60. 138. 7, 2, 18. 8, 1, 71. eo, Quo 3, 4, 27. ii, Quos I Praef. 100. eae, Quae 7, 4, 24. 7, 18, 38. ea, Quae, nominat. plur. 2, 8, 28. 4, 11, 3. 4, 5, 4. 4, 7, 14. 4, 10, 7. 5, 7, 152. 8, 4, 76. ea ulcera, Quas apud 6, 11, 12. ea, in Quibus 6, 7, 1. eorum, Qui I Praef. 47. 54. 1, 3, 36. 7, 31, 2. earum, Quae I Praef. 91. 4, 1, 10. 7, 31, 2. eorum, Quae 6, 6, 135. 6, 18, 5. 8, 1, 117. 8, 10, 13. eis, dat. Quibus 4, 4, 76 mascul. eos, Qui I Praef. 56. 7, 7, 57. 58. post eos, de Quibus I Praef. 10. eas, Quae 1, 3, 12. eas, Quas 7, 29, 42. ea accus. pl. Quae I Praef. 41. 120. 1, 1, 7. 4, 1, 24. 4, 2, 10. 4, 2, 24. 4, 5. extr. 4, 12, 10. 4, 15, 15. 5, 26, 255. 6, 4, 135. 7, 7, 148. iis abl. neutr. Quae 6, 5, 2. 6, 6, 26. 27. 7, 37. iis Quibus, neutr. 5, 6, 247. 7, 4, 34. Qui, is 1, 2, 3. Quod, id I Praef. 93. Quodcunque, Quod, Quod; id 5, 26, 195. cujus, ejus I Praef. 76. in Quam partem, ab ea 1, 20, 34. Quae, in iis 5, 28, 110. si Quis, is 3, 7, 26. si Quid tamen sit, Quod, id I Praef. 71. & id Quidem I Praef. 31. atque ea Quidem, de Quibus I Praef. 65. ne is Quidem 3, 29, 18. ne id Quidem 2, 15, 8. atque in eo inferiora quoque capita media sinuantur. Quo facilius excipi a cruribus possint (femina) 8, 1, 105 forte scrib. ideo. ea Quoque, nominat. sing. 5, 26, 230. id Quoque 3, 19, 19. 4, 4, 22. 5, 9, 5. 28, 169. 6, 6, 141. ei Quoque 4, 2, 36. 7, 7, 20. ea Quoque, accus. plur. 7, 2, 29. id Si 4, 3, 22. Si id 4, 5, 29.

¶ singularis pro plurali. hoedus agnusve discissus, & calida ejus caro statim super vulnus imposita 5, 27, 41 pro, eorum. add. 8, 15, 18. conf. supra id de subiecto orationis.

¶ convenit genere cum sequente nomine. oriture ea, quam Graeci γαῖαν γαῖαν appellat 5, 26, 219. sub ipsis vero auribus oriri naparides solent; - id abscessus genus est 6, 16, 2, usque ad eas, quas secundas vocant 7, 29, 42. rimae callo quodam implentur; effuse ea, ovis velut cicatrix 8, 4, 41. latus fracta ossa eodem callo glutinantur; effuse id aliquanto mellis velamentum cerebro, quam

caro, quae caet. 5. 42, conf. supra id de subiecto orat.

¶ saepe proxime repetitum, servatumque cum ex sale, quom is morbus urget, comburi carbonemque ejus caet. 4, 4, 17. ex quibus id, quod acutum est, & id, quod supra consuetudinem intenditur, idque, quod ex subita causa caet. 4, 2, 12. idque triticum jejuno ac sitienti datur, superque id vinum id forberetur 4, 19, 32. dolor ex ea supra magnitudinem ejus est: neque enim ea faba major est 5, 28, 251. add. I Praef. 61. 5, 26, 224. 7, 7, 85. 7, 20, 13. 18. 7, 25, 2-3. 8, 3, 28. 8, 9, 10. caet. quae exasperatura eorum animos sunt, optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae subtrahere: si id fieri non potest, caet. 3, 5, 42-43. id, quod Canopire, & id, quod Smilion vocatur, & id, quod Iyxinum, & id, quod Sphaerion 6, 6, 170.

¶ extremum in commate: deinde futurum, ut indurecat is, aut in pus vertatur 6, 6, 91. quo facilius claudatur ea, vel certe coangustetur 7, 27, 35. quod consequitur is, qui 7, 30, 22. add. 8, 10, 67.

¶ ab eoque 8, 4, 51. ex eoque 1, 3, 56. exque eo 3, 19, 20.

Ea, Ejusmodi, Eo, v. sub suis elementis.

Iste, ista, istud. de praecedentibus, sicut is, I Praef. 47. 84. 87. 104. 1, 3, 48. caet. ista medicina 2, 10, 34. 3, 9, 16. medicina ista 2, 27, 12.

¶ de re, quae nota praesupponitur. multiplex ista medicina I Praef. 9. & per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit I Praef. 19. ista quoque naturae rerum contemplatio I Pr. 77. synon. hic: ille sollicitari debet, cui haec nova sunt, aut qui ista nunquam sine custodia sui tuto habuit 2, 2, 10. intueri quidem etiam ista oportet, sed his non omnia credere 3, 6, 19. add. 5, 28, 191. I Pr. 104. sic synon. omnia haec 2, 8, 23. caet. omniaque ea 5, 26, 223. omnia illa 3, 12, 5. omnia ista, v. inf.

¶ i. talis. istas cogitationes (de abditis causis & naturalibus adiectionibus) I Praef. 53. similiter, ab istis quaestionibus ib. 54. omnia ista ib. 56. add. 103.

¶ ille casus 8, 12, 10. ista nominat. sing. I Praef. 9. 19. 77. 2, 10, 34. 2, 17, 12. 3, 4, 16. 3, 9, 16. istud 2, 10, 15. sine substant. item accus. neque hercules istud antiqui medici nescierunt, sed his contenti non fuerunt I Praef. 104. sing. pro plurali. it. accus. pro substantivo 1, 3, 48. ista ablat. de ista

ista re I Praef. 47. in summa autem utraque parte ista habenda cura est, ne 7, 5, 10 (*potest etiam constitui cura.*) isti I Praef. 105. istae I Praef. 84. ista nom. plur. *tangam subf.* 1, 2, 5, 2, 5, 26. 2, 7, 94. 3, 10, 5. 4, 2, 54. 4, 9, 4. 4, 11, 7. 4, 22, 9. 5, 28, 247. 191. 6, 11, 7. 6, 18, 117. ista omnia 7, 6, 3. omnia ista 3, 4, 5. 7, 6, 4. omnia autem ista 7, 6, 4. tria ista 4, 1, 22. istas I Praef. 53. ista accus. plur. *tangam subf.* I Praef. 37. 87. 103. 2, 2, 10. 3, 6, 19. 5, 28, 253. ad communia ista I Pr. 103. omnia ista I Pr. 36. 4, 16, 10. 7 Praef. 18. ad omnia vero ista 6, 5, 10. istis abl. maj. I Praef. 112. fem. I Praef. 54.

¶ ac ne isti quidem Ipsi I Pr. 105. ista Quoque naturae rerum contemplatio I Pr. 77. istis Quoque autoribus I Pr. 112.

¶ *extremum in commate* 2, 6, 26. 4, 9, 4.

Ita, adv. i. taliter: 1, 3, 7. 2, 18, 11. 3, 4, 59. 4, 12, 3, 26, 80. caet. v. ita, ut, inferius, & cum verbis. persuaserantque sibi, mulierem gravidam, quae ita curata esset, abortum esse facturam. 2, 10, 3. *itali methodo, sc. sanguinem mittendo.* & vix unquam ita non sequitur 7, 5, 32. *itali embri-vesti* locumque cum molli lana implere, & ita vincere 7, 30, 5. *sc. sic instruum.* quodsi rima longius parer, ab altero foramine rursus similis sinus fieri debebit; & ita nihil latere sub eo osse contractum potest 8, 4, 52. *i. hoc facto.*

¶ *in conclusione ex praemissis, i. itaque.* nihil autem horum sic, ut aliud turatur: ita protinus in his a communi fluentis morbi contemplatione ad propriam medicina descendit I Praef. 107. ergo ille quoque ipse, si quid jam corruptum esset, expelli debere confessus est: ita non ex toto res condemnanda est 1, 3, 39. *synon. conf. ib.* 83. 2, 10, 43. 48. 2, 7, 69. 3, 3, 6. 3, 4, 45. 55. 3, 6, 3. caet.

¶ *i. sub hac conditione, limitatione.* nec protinus etiam sub calore motuque febrem sese concipere, sed ita, si summa quoque arida inaequaliter cutis est, si caet. 3, 6, 21. tentanda squama aeris est. - sed ita, si nihil exacerbavit, caet. 5, 28, 42 - 43. idem (concubitus) interdiu pejor est, turior noctu, ita tamen, si caet. 1, 1, 10. *conf. tamen, & inf. tamen ita.*

¶ *i. similiter.* septimo die balneo frigus praevinire, abstinere, continere se debet, & aqua tantum-

modo calida, si sitis est, uti: ac tum ita nono die balneo frigus praevinire 3, 15, 6 - 7.

¶ *i. exempli gratia.* ad rem pertinet, corpus recte jacere, ut superior pars semper ea sit, in quam vitium fertur: ita si ad colem it (cancer,) supinus is (*aeger*) collocari debet; si ad vetricam, in ventrem, caet. 7, 27, 8.

¶ *i. adeo, valde.* brachium deligatum super scalae gallinariae gradum trajicitur, ita altae, ut consistere homo ipse non possit 8, 15, 13. sub circulo glandis scalpello diducenda cutis ab inferiore cole est: non ita dolet; quia caet. 7, 25, 9 - 10. non ita implicitum 4, 1, 25. non ita longe 8, 3, 13. panis non ita multum ex parte interiore cum piliculo vel levi carne sumere 4, 2, 62. vinum meracius quidem, sed non ita multum dari debet 3, 21, 63. non ita multis interpositis diebus 3, 23, 18. non ita multo post 5, 28, 306. non ita multiplex 5, 17, 3.

¶ Atque ita, v. atque: ita Demum I Praef. 70. 3, 21, 30. Et ita, v. et. ita, Ne 7, 25, 14. 7, 29, 41. Prout, ita 4, 4, 15. itaque demum I Praef. 70. ita satis est 3, 6, 36. Sed ita 3, 6, 21. 5, 28, 43. 7, 26, 36. quos Tamen ita mors sequitur, Si id malum non est febre discussum 2, 8, 83. ita Tamen, v. tamen. ita, Ut I Praef. 91. 2, 6, 3. 3, 3. 14. 3, 4, 37. 3, 5, 2. 3, 18, 49. 3, 21, 48. 4, 1, 1. 5 Praef. 6. 7, 9, 7. 7, 2, 8. 7, 26, 36. 8, 10, 48. ita, Ut tamen 1, 3, 17. ita tamen, Ut 4, 1, 11. ita, Ut non 7, 25, 15. Ut ita 8, 19, 4.

¶ *cum verbis, v. Adduco. Afficio. Ago. Curo. Deligo. Discerno. Doleo. Facio. Fio. Habeo. Implico. Ordino. Permaneo. Praecipio. Purgio. Servo. Succurro. Sum. Suo.*

¶ *post praemissam vocem.* purgatus ita testiculus 7, 19, 17. *extremum in commate:* leniter trahere umbilicum debet ita, ne 7, 29, 41. Itaque, conj. i. atque ita, & tali ratione, I Pr. 48. 64. 70 bis 77, caet.

¶ *i. job eam causam, adeo,* 1, 3, 44. 48. 80. 1, 4, 8. 2, 6, 4. 32. 2, 18, 51. 3, 4, 16. 3, 5, 42. 3, 19, 25. 6, 8, 20. 7, 12, 29. 7, 19, 14. caet.

¶ *post praemissam vocem unam:* facile itaque 2, 2, 10. facilius itaque 2, 10, 13. optimum itaque est 3, 18, 16. non itaque 2, 6, 40. tum itaque 3, 18, 19. oportet itaque 3, 1, 18. *add.* 7, 5, 16. caet. *post duas voces:* si quis itaque 1, 2, 20. post remissionem itaque 3, 20, 10.

¶ Itaque Etiam 4, 19, 28. 7, 4, 19. 7, 22, 14. itaque Quo I Pr. 77.

[Rk]

Italia, ae. Italia - minus terribiles angues edit 5, 27, 66. ut densius, quam id est, ex quo discedit aeger, (*tabidus*;) petatur: ideoque aptissime Alexandriam ex Italia itur 3, 22, 25. ignotus autem paene in Italia - is morbus est, quem *ἐλκυσσισμ* Graeci vocant 3, 25, 1.

Item, adv. 1, 3, 4. 1, 7, 2. 1, 9, 7 bis. 8, 2, 1, 23. 53. 2, 2, 6. 2, 5, 6. 2, 7, 65. 2, 8, 26 - 72. 77, 86. 5, 18. 19. 20. 31. 43. 5, 26, 169. 6, 7, 67. 68. 8, 2, 25. caet.

¶ *i. et.* aluminis rotundi, item scissilis 5, 18, 30.

¶ *i. idem.* sinapi manducare (prodest,) eodemque tempore affectis oris partibus ceratum, integris item sinapi, donec erodant, imponere 4, 2, 37 & *utissimae* edd. habent quoque idem

¶ *post praemissum vocabulum:* sit item 2, 1, 19. asperum item desfrutum 2, 30, 10. aliud item sit 5, 18, 63.

¶ Itemque I Praef. 33. 55. 12, 4. 1, 3, 30. 68. 1, 10, 6. 2, 4, 17. 2, 8, 130. 2, 18, 10. 28. 41. 2, 19. 3. 2, 27. 2. 2, 28. 2. 2, 30, 2. caet.

Iter, itineris. itinere fatigatis 1, 3, 14. qui ambulando fatigatur: hunc reficit in ipso quoque itinere frequens frictio: post iter, primum sedile 1, 3, 22.

¶ *translate.* ubi jam iter modiolis impressum est 8, 3, 10. calculus iter, quum vi promitur, facit, nisi accipit 7, 26, 48. *de meatibus canalibusve corporis:* si manantia corpuscula per invisibilia foramina (*i. poros*) subsistendo iter claudunt I Praef. 28. id enim signum est quasi exaeratorum itinerum, per quae humor (*in lipitudine*) ferebatur 7, 7, 114. desinit enim fluere (sanguis,) qua nolumus, inde objectis quae prohibeant, alio dato itinere 2, 10, 41. ea foramina, quae a summis ad intimas nares simplicia sunt, ibi rursus in bina itinera dividuntur; aliaque ex his, ad fauces pervia, spiritum & reddunt & accipiunt, alia ad cerebrum tendunt, in ultima parte in multa & tenuia foramina dissipantur, per quae sensus odoris nobis datur 8, 1, 25. seqq. in aure quoque primo rectum & simplex iter, procedendo flexuosum sit 8, 1, 28. *i. meatus auditorius externus.* deinde duo itinera incipiunt: alterum asperam arteriam nominant, alterum stomachum 4, 1, 6. iter urinae, vel urinae iter, nominat. & accus. it. urinae itinere, de urethra, v. in Urina.

Iterum, adv. 1, 2, 10. 2, 2, 4. 2, 14. 14. 3, 18, 69. 3, 19, 18. 5, 28, 177.

28, 177. 7, 18, 20. *caet.* v. Re-
deo. Refurgo Revolto. Tero. de
eo quod necdum antea jam facta
erat: si clunes (infantis) os vul-
vae urgere coeperunt, iterum re-
tro repellendae sunt 7, 29, 38.
add. 4, 19, 25.

¶ Prius, deinde, & iterum, ac
novissime 3, 28, 27. Prius, tum,
iterum 3, 6, 47. IterumQue 2,
10, 54; 3, 12, 13. 4, 5, 30. 4,
19, 13. 6, 10, 16. 7, 16, 18.
Rursus, iterumQue 8, 16, 26. Se-
mel, iterum 3, 13, 96. Semel
atque iterum 8, 3, 4. 8, 10, 19.
Semel iterumVe 8, 2, 5. iterum,
Tertioque 4, 4, 85. 7, 2, 4. 7, 7, 71.

¶ *postpositum*: assuescere iterum.
Jubeo, ere. mittenda (nutrix) in
balneum, jubendaque, ibi calida
aqua mammae perfundere 6, 11,
16. abunde est jubere, spiritum
continere 7, 14, 23. ipsum quo-
que jubere, manibus ad suos po-
plices datis, eos quam maxime
possit attrahere 7, 26, 28.

Jucundus, (jocundus,) a. um. ea
(aqua calida) sic temperanda est,
ut manu contingentem jucunda sit 5,
26, 172. qui per omnia jucun-
dam ejus (Aesclepiadis) discipli-
nam esse concipiunt 3, 4, 12. si
tubare in ventrem jucundius est
7, 26, 130.

Jucunde, *adv.* Aesclepiades officium
esse medici dicit, ut tuto, ut
celeriter, ut jucunde curet 3, 4,
3. ut aegris jucundius insidat (ci-
bus) 3, 4, 57.

Judico, are. quos ideo nihil ten-
tasse judico I Pr. 81 i. *part.* an-
tiqui primam ultimamque aeta-
tatem sustinere non posse hoc au-
xillii genus judicabant 2, 10, 3.
add. 3, 13, 13. a balneo quoque
venientibus Aesclepiades inutilem
eam (frigidae potionem) judica-
vit 1, 3, 15. si moverat sudorem,
explicuisse se aegrum judicabat 4,
9, 11 i. hoc signo colligebat.

¶ eosque (dies impares) tanquam
tunc de aegris judicaretur, *apo-
ripous* nominabant 3, 4, 36.

Juglans, andis. ad nucis juglandis
magnitudinem 5, 24, 4. jus mal-
vae vel juglandis ex vino contri-
tae 5, 27, 81 juglandes (alienae
stomacho sunt) 2, 25, 4.

Jugulum, i. pectus atque humeri
circaque jugulum utrumque exten-
duatur 4, 8, 6. punctiones dolo-
resque usque ad jugulum intenti
5, 26, 45. idemque (dolor) ad
satus dextrum & ad jugulum hu-
merumque partis ejusdem perve-
nit 4, 8, 2. dolor ad jugulum,
sicut iocinore vulnerato, venit
(hiene ideo) 5, 26, 48.

¶ i. os clavicularae. quod (*acromion*)

protinus altera verticis parte mo-
dicè intumescens, sustinet jugu-
lum: id ipsum recurvum ac in-
ter durissima ossa numerandum
aet. 8, 1, 76 seq. altero Ca-
pite *caet.* v. *inf.* insidit. a Dextro
jugulo, a Sinistro 8, 8, 15. id,
quod a Pectore est 8, 8, 2. 9. 10.
id quod ab Humero est 8, 8, 2.
Recurvum 8, 1, 71. illud in prio-
rem (partem) Attrahendum 8, 8,
7. nonnunquam per se rectè Coit
8, 8, 1. jugulo Composito cir-
cumdanda est (fascia) 8, 18, 14.
cum lato osse scapularum infra
caput ejus nervis & cartilagine
Connectitur 8, 1, 72. eo Consi-
stente super id humerus agitur
8, 8, 3. ubi ad pectus Conver-
sum est, ipsum quidem Recto
Dandum 8, 8, 8. nonnunquam
Elabitur 8, 8, 2. si transversum
Fractum est 8, 8, 1. in postero-
rem partem Inclinator 8, 8, 2.
raro vero admodum in priorem
partem jugulum Inclinator 8, 8,
4. si in partem priorem (Incli-
natam est) 8, 8, 16. si jugulum
ad scapulas Inclinator est *ib.* al-
tero capite in eo (osse) quod po-
sui, (*acromion*;) altero in exiguo
sinu pectoralis ossis Insidit 8, 1,
71. paululumque motu brachii
Moverit *ib.* 72. ubi Motum est
ib. 2. per se non Moverit, sed
cum humeri motu consentit *ib.* 3.
nisi Moverit, Sanari sine vinctu-
ra potest 8, 8, 1. fere vero inter
quartum decimum & unum & vi-
gesimum diem Sanescit 8, 7, 19.
ubi ad scapulas jugulum Tendit
8, 8, 7.

Jugulo, are. *morbi tradere.* jugula-
ri Gladiatori calido sanguine po-
to 3, 23, 25. itaque consequi
medicum, ut Hominem crudeli-
ter jugulet I Pr. 70. in ipso im-
petu ejus (febris) sanguinem mite-
tere, Hominem jugulare, est 2,
10, 52. Id non jugulat 8, 14, 10.
Id quoque (*morbi*) genus acutum
est, & nisi succurritur, celeriter
jugulat 3, 20, 3. Quotiana ne-
minem jugulat 3, 13, 23. quum
facile tollatur, neque unquam per
se jugulet (Tenesinus) 4, 18, 2.

Jugum, unde

Jugalis, e. jugale (os) appellari
potest ab eadem similitudine, a
qua id Graeci *ζυγῶδης* appellant
8, 1, 31. sub osse jugali *ib.* 34.

Jumentum, i. hi, qui pecoribus ac
jumentis medentur I Pr. 102.

Juncus, i. junci Quadrati & Ro-
tundi flos: illum *κύνισπος*, hunc
oxyflos Graeci vocant 3, 21, 25.
juncus Quadratus *άναρσός* 5, 4,
2. -discutit 5, 11, 3. junci Qua-
drati *genis*. 5, 18, 26. 5, 24, 1. 6.

ex. 7. 8. 10. si psam pura est
(mulier hysterica,) purgetur jun-
co Quadrato 4, 20, 13. junci Ro-
tundi *genis*. 4, 14, 9. 3, 18, 8. 70.
5, 24, 3. 5, 25, 30. floris junci
Rotundi 5, 23, 3. 11. 19, 5, 24,
1. 6, 7, 48. junci Rotundi floris
5, 25, 9.

Jungo, ere. atque haec quidem
juncta sunt, tenes vero divisi 4,
1, 19 *opp.* potest autem id, dum
solum est, non movere, quod
junctum aliis, Maxime movere I
Pr. 95 *opp.* quae per se singula
primum teruntur, deinde juncta
iterum, melle adjecto 6, 18, 13
opp. ex quibus (affectibus) eos-
protinus jungam 3, 18, 1. i. *scri-
bendo addam.* sic, ut tamen,
quae magis communia sunt, si-
mul jungam 5, 17, 7. juncta
enim est vena arteriis, his nervi
2, 10, 43 i. *juxta siti.* duobus
sedilibus junctis duo valentes in-
sidunt 7, 26, 29 i. *mutuo ad se
applicitis.* ea, quae sic resolvim-
us, in unum adducere: si non
satis junguntur 7, 9, 6 *syn.* ab
exteriori parte laevis (uncus,) *i.*
qua corpori jungitur 7, 26, 53.
calidam (pullum), per medium
divisum (super vultus imponere,
sic ut pars interior corpori junga-
tur 5, 27, 40. ei (humero)
junctus, cubitus 8, 15, 2 i. *con-
nectus in articulo.* neque in cubi-
to tantum, sed in omnibus quo-
que membris longis, quae per
articulum longa resta junguntur
8, 16, 6. modo, quae juncta
sunt (ossa,) inter se dehiscunt
8, 11, 2. suntque etiam mem-
branulae tenues, per quas inter
se tria ista (lien, secur, ventricu-
lus,) connectuntur, junguntur-
que ei septo, quod transversum
caet. 4, 1, 22 *syn.* in passillo tan-
tum arida medicamenta aliquo
humore junguntur 5, 17, 13 i. *in
unam massam rediguntur.* ex qui-
bus duo priora ex aceto teruntur,
cera cum rosa liquatur, & tum
omnia junguntur 5, 18, 28. qui-
bus adjectis picis liquidae quan-
tum satis est ad jungendum 5,
22, 12. adeps ex fele juncta oleo
2, 53, 15 i. *admista, permixta.*
¶ sin, quamvis non Accessiones,
Febres tamen junguntur 3, 5, 11
i. *non ex toto intermittit febris,
sed tantum remittit.* si duae Fe-
bres paene junguntur 3, 16, 3.
sutura Oras jungit 5, 26, 126. O-
ras suturae jungunt 7, 17, 5. tum
junctae Orae, inter se suendae
sunt 7, 9, 15 *conf.* Ora, si vero
non adversa, sed obliqua jun-
guntur (Ossa suis sedibus mota)
8, 10, 7. *conf.* 8, 13, 2. 16. Ossa
juncta.

Juncta paulatim dirimuntur 8, 1, 82. oculoque & caeteris junctis Partibus bene obiectis 7, 7, 62. Pedes quam maxime juncti 7, 27, 34.

¶ cum dativo: Aliis, v. *sup.* Arteris v. *sup.* ne purum corpus puro Corpori junctum non coëat 5, 28, 204. *add. sup.* quae (ma-
suritas) Cutem extenuet eique pus jungat 7, 2, 17 i. *proximum reddat.* Humero cubitus 8, 15, 2. usque ad jugulum, junctumque ei latum scapularum os 5, 26, 45. Oleo adeps 2, 33, 15. quae (membrana *tripartita*) Omento jungitur 4, 1, 40. ut is (testiculus) delapsus ipsi Plagae jungatur 7, 29, 10. Septo transverso, v. *cum per.* a tergo Spinae ipsi junctus (pulmo) 4, 1, 12. quae (sanies) ipsium Ulcus, & junctam ei cutem erodit 5, 26, 82.

¶ cum Particulis: Cum quibusdam membranulis, a sinistro tene venientibus, jungitur (intestinum *colon*) 4, 1, 30. jungitur per venas Cum intestino (vesica) 4, 1, 44. lingua vero quibusdam Cum subjecta parte a primo natali die juncta est 7, 12, 35. quum saepe exulceratio digitorum -- fane-
scendo In unum eos jungat 5, 28, 205. diducta ossa nunquam rursus Inter se junguntur 8, 11, 10. Iterum 6, 18, 33. quam Maxime 7, 27, 34. Paene 3, 16, 3. Per articulum longa testa junguntur (membra) 8, 16, 6. membranae tenues, Per quas inter se tria ista connectuntur jungunturque ei septo, quod transversum *caet.* 4, 1, 22. jungitur Per venas cum intestino (vesica) 4, 1, 34. Rursus 8, 11, 10. Satis 7, 9, 6. Simul 5, 17, 7.

Junctura, ae. hanc juncturam *πυλαὶον* Graeci vocant 4, 1, 24. inter omnes crurum flexus juncturam tuerur (patella) 8, 1, 107.

Junior, us. juniores 2, 7, 68 *opp.* seniores 2, 8, 73 *opp.* senes. in junioribus 2, 7, 78 *opp.* in senioribus. junioribus *dat.* 2, 10, 2 *opp.* pueris, senioribus: *syn.* 6 juvenis.

Jus, juris, de alimento fluido. for-
bere oportet jus Anserinum vel vitulinum 5, 27, 39. vel jure etiam Concharum, Musculorumve, aut Locustarum (uti) 3, 6, 49. omnes fere Conchulae, maximeque jus earum (alvum movet) 2, 29, 4. si cerussam (aliquis ebibit,) jus Malvae vel Juglandis, ex vino contritae, maxime profunt 5, 27, 81. poteritque a balneo etiam Pingue jus, aut dulcius dari vinum 3, 6, 52. jus, in quo Porrus cum Pullo gallinaceo coctus sit, (cibus sit:) idque non nisi tertio die detur 4, 6, 15-16. jureve Pulli gallinacei ventrem Resolvere (pro-

dest) 3, 16, 6. e Pullis Molli-
busve jus aliquod assumendum 4, 3, 21. Vitulinum, v. *antea* asen-
rinum.

Jurulentus, a, um. caro omnis ju-
rulenta (calefacit) 2, 27, 1. - al-
vum movet 2, 29, 5. quicquid
jurulentum est, (facile intus cor-
rumpitur) 2, 28, 3. omnia juru-
lenta (aliena stomacho sunt) 2,
25, 1. - inflant 2, 26, 1. - alvum
moven 2, 29, 6. res eadem ma-
ris alit jurulenta, quam assa 2, 18,
38. non uti cibus variis, minime-
que jurulentis 1, 6, 2.

**Jus, juris, de norma agendi, ejusve
rationibus.** vir jure magni nomi-
nis 2, 6, 37 i. *merito.* illud jure
aliquis mirabitur 2, 8, 89. iud
Alclepiades jure ut vanum repu-
diavit 3, 4, 39. quod jure valen-
tissimis medicamentis annuerari
potest 4, 19, 32.

**Justus, a, um, respectu valetudinis,
quod hujus rationibus conveniens &c.**
donec ad justam Magnitudinem
perveniat (dens) 7, 12, 23. nec
tamen ad justam Maturitatem per-
venit (ulcus) 8, 18, 20 i. *plenam,*
adiciendum est cibus pisciculus,
aut caro; sic tamen, ne protin-
us justus Modus cibi sumatur 4,
2, 57 i. *ordinarius, regularis.* si
vero plus justo quis assumere so-
litus est, abstinere uno die (o-
portet,) deinde ab exiguo cibo
incipere, quotidie adicere, doe-
nec ad justum Modum perveniat
3, 22, 14. ea (uva) ultra justum
Modum a pituita diducta est 7,
12, 30.

¶ testiculus magis justo dependet
7, 18, 39. modo plus justo, mo-
do non amplius assumere 1, 1, 5.
add. 3, 22, 14.

Juvenis, is. si juvenis imbecillus est
2, 10, 6. si juvenis erit, si fe-
nior 2, 7, 23 *opp.* puero, juveni
3, 4, 28 *opp.* in juvene, in sene
2, 3, 73 *opp.* minus saepe in pue-
ro vel sene, quam in juvene 2,
14, 22 *opp.* pueri, proximique
his, senes, juvenes 2, 1, 40 *opp.*
mediae aetates, juvenes, pueri,
senectute confecti 1, 3, 69 *opp.*
fereque juvenes sunt, qui 2, 1, 50
syn. adolescentia. juvenes robusti
3, 21, 60. juvenum 1, 3, 72. ju-
venibus *dat.* 1, 9, 6. quibus ju-
venibus fluxit alvus, plerumque
in senectute contrahitur 1, 3, 73
opp. syn. in adolescentia. juvenes
acc. 2, 8, 24. in pueris, in ju-
venibus, ubi aetas induravit 5, 28,
123 *opp.*

Juvenilis, e. si corpus juvenile &
robustum & exercitatum est 5,
26, 109.

Juventa, ae. aetas media tutissima
est, quia neque juvenae calore,
neque senectutis frigore infecta-

tur 2, 1, 12 *opp.* juvenes, qui-
que inter juventam senectutem-
que sunt 2, 1, 40 *opp.* longa sta-
tura ut in juvena decora est, sic
matura senectute conficitur 2,
1, 13 *opp.*

**Juvo, arc. juvendam, salubre esse. &
lapidi Asio gratia est ad juvandum**
4, 24, 17 in podagra, i. ad levand-
um dolorem, in vulnus inclina-
ri juvat 5, 26, 42 i. *commodum est.*
quae detrahendo juvant 2, 18, 1
i. remedia evacuamta. Venatio,
durique Pisces, & ex domesticis
animalibus assa Caro maxime ju-
vant 2, 6, 3 in alvo nimis laxa.
intus ruptum oculum Febricula
juvat: si foras jam ruptus proce-
dit, sine auxilio est 6, 6, 13 *syn.*
juvat etiam Panis cum papavere
infectus 5, 10, 6 in capitis dolore.
si pluribus diebus nihil Remedia
illa juverunt 4, 15, 18.

¶ si facere convenit (membrum,)
ut imaxime Cubantem juvat 8,
25, 9. levis Plaga juvat etiam,
si 5, 26, 130. sic, ut Venter ipse
mediocriter calentibus juvetur 4,
11, 10. quod id (Vulnus) juvetur
5, 26, 140.

¶ Maxime 2, 6, 3. Nihil 4, 15, 18.
si ista Parum juvant 3, 10, 5. 6,
18, 117. si quid Paulum saltem
juvat 3, 1, 20 *syn.* prodest 19.
delectationis causa, Quantum ju-
vat, ambulare 4, 25, 2.

¶ juvans i. medens. saepe enim
pertinacia juvenis malum corporis
vincit 3, 12, 17.

**Juxta, praepos. juxta Anum 7, 26,
45. Articulum fractura est 8,
10, 29. *add. ib.* 20. ipsos Arti-
culos 8, 10, 82. superius Caput
femoris 8, 10, 69. Cerebrum 8,
1, 28. Cicatrices ipsas 5, 28, 104.
Foramina auris 3, 1, 35. *add. ib.*
30. Glandem cutis spatiosior (est)
7, 25, 3. Ignem 2, 17, 27. re-
ctum Intestinum 4, 1, 35. Labrum
ipsum 4, 24, 13. Mare 3, 21, 49.
ipsas Oras 7, 20, 13. Parietem 8,
12, 5. Pilos 7, 7, 73. Pubem 7,
25, 5. Radices 7, 30, 12. Rimam
8, 4, 54. Talum 3, 23, 27. Ta-
los 2, 10, 36. Telum 7, 5, 26.
Viscera 7, 9, 1.**

¶ i. statim post. neque enim con-
venit, juxta inediā protinus fa-
tietatem esse 2, 16, 3.

¶ adv. i. prope. si juxta juxta Ca-
dens 3, 18, 53. *conf.* Colloco. Fo-
ro. Habeo. Incendo. Reperio.
quumque fere juxta Sint caro &
nervus & aliqua nervosa 5, 28, 175
i. *juncta, contigua, vicina sibi.* si
juxta Sunt (vermes,) si longius
6, 7, 61 *opp. conf. cum* Sum 5, 16,
137. 6, 6, 190. 7, 2, 16. 7, 12, 37.

**¶ utique, si juxta quoque stercus
est, & intus remanet 2, 12, 12
i. &c. &c. simul, &c.**

¶ juxta

¶ juxta Etiam 3, 20, 5. juxta Quo-
que 2, 12, 12. juxta Que 2, 17,
27. 7, 25, 3. juxta Ve 8, 4, 17.

L.

Λ. ad similitudinem literae A 8,
4, 51.

Labo, are. etiamnum a lateribus
duo valentes obijciuntur, qui cir-
cumstantes, labare vel unum vel
duos, qui puerum (*calculosum*)
continent, non sinunt 7, 26, 33
i. *vacillare*. resolvitque totam
Cutem superpositam (steatoma)
sic, ut ea labet, quum in caete-
ris sit adstridior 7, 6, 10 *opp.* si
hi (Dentes) labant 8, 7, 9. Mens
labat *quidam leg.* 3, 19, 2 ubi al.
laborat. eo facto id (Os) ne-
cesse est labat, & facile auferat-
ur 7, 5, 33. si qua labant (*in*
Osse fracto) 8, 4, 56. si labat
(*Suffusio*) & hac atque illac mo-
vetur 7, 7, 13 *syn.* labans ossis
(dents fracti) Testa 7, 12, 14.

Labor, i. ut ita in locum, unde
lapsus est Digitus, restituitur 8,
19, 4 i. *Luxatus*. quaedam (Re-
minae, quum vulva percussa est.)
Menre labuntur 5, 26, 50 *opp.* sui
comportes *ib.* 51. Superne lapsa
(Vesica,) ab ipsa vulva suite-
tur 4, 1, 35.

Labor, oris. neque labori se, ne-
que exercitationi, neque nego-
tio credere 13, 2, 2 *opp.* exercita-
tione & labore opus est 4, 9, 4.
conf. 1, 2, 14. neque ex nimio
labore subitum otium, neque ex
nimio otio subitus labor, sine gra-
vi noxa est 1, 3, 4 *opp.* ignavia
corpus hebetat, labor firmat 1,
1, 3 *opp.* hic (Calor) quoque
excitatur aestu, labore, *caet.* 3,
6, 18, sudor primum labore ipsius
Corporis, deinde etiam siccis su-
dationibus evocandus 3, 25, 9. le-
vaturque lassitudinem etiam laboris
Mutatio: eumque, quem novum
Genus ejusdam laboris praefit,
id, quod in consuetudine est, re-
ficit 1, 3, 20. cum Vigilia labor
1, 1, 10.

¶ Immodicus 1, 2, 14. humidant
autem corpus labor Minor quam
ex consuetudine, *caet.* 1, 3, 63. ex
Nimio labore 1, 3, 4. labor Omnis
vitandus est 1, 2 extr. Omnem
etiam laborem facilius vel puer
vel senex, quam insuerus homo
sustinet 1, 3, 5. Quidam 1, 3, 20.
Subitus 1, 3, 4.

¶ alvum attingit labor 1, 3, 66.
labori se Credere, v. *sup.* Fir-
mar, v. *sup.* exercendum id (*mem-
brum*) est, quod affectum est,
Obijciendumque labori & frigori
1, 9, 13. Sum: immodicus esse
labor debet 1, 2, 14. Sustineo,
v. *sup.* Vito, v. *sup.* & Vito.

Laboro, are. in eo, qui Minus la-
boravit 1, 2, 16. si quando ta-
men insuerus aliquis laboravit,
aut multo Plus, quam solet, etiam
is, qui assuevit 1, 3, 6. quia Mo-
dice magis aliquis laboravit 1, 3,
8. liquido (cibo) opus est, ne
maxillae laborent 7, 7, 164 i. *ag-
gientur*.

¶ i. *aegrum esse*. qui laborat 2, 10,
20 i. *aeger*. neque ulla magis ad-
juvat laborantem 2, 16, 4. alium
dandum cibum laborantibus 1 Pr.
37. plurimi ex laborantibus 7, 7,
163. ejus (lateris) Auris eo mo-
do laborat 6, 7, 101. commune
auxilium Auribus laborantibus est
6, 7, 51. minimeque ambulatio
convenit Femine aut Crure aut
Pede laborante 5, 26, 187 *syn.*
vulnerato 186. his Mens laborat
2, 7, 54. Mens in illis (morbis)
laborat, in hoc vero constat 3,
19, 2 *opp.* succurrendumque sem-
per Partii maxime laboranti est 1,
3, 30. remedia singularum labo-
rantium Partium 4, 2, 1. Pulmo-
nibus laborantibus 2, 4, 1.

¶ cum ablativo: ad naturalia sordi-
da, etiam Cancro laborantia 5,
20, 112. qui diu habent faciem
pallidam & tumidam, aut Capite,
aut Visceribus, aut Alvo la-
borant 2, 7, 8. omnibus qui Cho-
lera laborant 2, 13, 2. quum ve-
ro semper aegros securos agere
conveniat, ut Corpore tantum,
non etiam Animo laborent 3, 5,
41. aliud (est) Dejectionibus,
aliud Torminibus laborare 1 Pr.
106. quae Locis laborat 2, 8, 46
i. *hysterica*, *sec. Hippoc.* si Proflu-
vio laborat (corpus) 1 Pr. 90. ho-
minibus quoque Scabie laboran-
tibus opitulantur 5, 28, 272. si
quis vero Stomacho laborat 1, 8,
1 *syn.* 3. Stomacho infirmus. si
vero jecur Vomica laborat 4,
8, 16.

¶ cum praepositione: Ex partu la-
borantibus dari debet *caet.* 5, 25,
33. quid sit, In quo laboratur 3,
22, 12 i. *quae morbi species sit*.

¶ cum adverbis: Maxime, eo Mo-
do, v. *sup.* Sic laborantes 6, 6,
215.

Laboriosus, a, um. laboriosum, an
quietum (vitrae genus sit seca-
tus) 1 Pr. 85 *opp.*

Laboriose. adv. laboriose vero con-
teruntur ea, ex quibus emplastra
pastillique fiunt; ne laedant vul-
nera 5, 17, 12 i. *subtiliter*.

Labrum, i. Fistula vel recurvatis
in exteriorem partem labris, vel
eadem circumcingente quadam re-
mora 7, 15, 6. juxta labrum ipsum
(Pelvis) 4, 24, 13. de Ore: ali-
quid ex eminentibus, quales aures
vel labra sunt 5, 26, 134. ex

Angulis labrorum 7, 9, 10. Me-
diis labris *dat.* 7, 9, 11.

¶ si nimium Contracta sunt 7, 9, 2.
pallor labra Decolorat 2, 6, 9. la-
brum (si Dilatissimum est) 5, 26, 114.
labra autem saepe Finduntur 7,
12, 45. Pervertuntur 2, 6, 10.

¶ Ad labra rendens (caruncula na-
rium) 6, 8, 19. Circa labra 5, 18,
20. In labris 6, 13, 15. 7, 8, 13.

7, 9, 2.
Labrolus, a, um. ferramentum se-
cis rectum, in summa parte la-
brosum 7, 26, 68.

Lac, lactis. valentissimi generis est,
ex potionibus 2, 18, 41. boni
succus est 2, 20, 1. lene est 2, 26,
3. crassiores pituitam facit 2, 23,
1. alienum Stomacho est 2, 15, 3.
inflat 2, 26, 3. facile intus cor-
rumpitur 2, 18, 1. alvum movet
2, 29, 6. pro veneno est in quibus
affectibus? in quibus contra res-
te dari potest? 3, 22, 31. dis-
cutit 5, 11, 2. laevat 5, 13, 5,
22, 29. si cantharidas aliquis ebi-
bit, lac per se (dari) debet 5, 27,
77. Quodlibet lac, maxime ta-
men Asinum (bibendum est, si
hyoscyamum aliquis ebibit) 5, 27,
80. lac vel Asinum vel Bubulum
vel Caprinum 2, 12, 3. Asi-
nino lacte poto 4, 24, 4. Capri-
num Calidum 4, 2, 25. Inimicum
est 4, 9, 5. ex lacte Muliebri di-
lutum 5, 21, 6. Muliebri lacte
(adjecto) 6, 6, 62. ex Muliebri
lacte 6, 6, 111. cum Muliebri la-
cte 6, 7, 19. inducere articulis
crocum cum succo papaveris &
Ovillo lacte 5, 24, 23. lacte Pin-
gui urendum 6, 6, 118. Tepidum
infundere 4, 15, 9.

¶ lac Cibus 4, 4, 47. Cyatholactis
cyathus aquae mistus 4, 12, 6.
instillare Paululum rosae vel la-
ctis 8, 3, 9.

¶ cum verbis: adeo ut lacti quoque
recte contritum allium Adjicia-
tur 4, 12, 7. *add.* 2, 12, 3. *conf.*
Adjecto abl. Cocto. lac cum allio
Coctum 4, 4, 61. v. Decoquo. Do.
Eluo. Habeo. Gargarizo. Infundo.
Instillo. *cidem* (mulieri gravidae)
si lac ex mammis Profluit 2, 7,
43. *alia verba, ut* Bibo. Cor-
rumpo. Discutio. Inflo. Moveo.
Uro, *caet.* v. *sup.*

¶ cum praepositionibus: Cum lacte 4,
10, 6. 4, 24, 23. 5, 27, 77. 6, 7,
19. 54. 57. Ex lacte 2, 12, 7. 3,
21, 6. 5, 26, 208. 6, 6, 93. 106.
111. solanum In lac demissum 4,
29, 11.

¶ i. *serum lactis*. ex lacte purgatio
2, 12, 7. *coll.* 3. infima alvus quo-
que vel ducenda, vel lacte pur-
ganda est 4, 20, 25. vel alvi du-
ctione uti, vel lacte purgari (o-
portet) 4, 24, 31.

¶ de aliis succis lactis colore simili-
bus.

Lactuca, v. **Caprifolius**. **Lactuca**. **Lactuca marina**. lac utrumque, quod proximo capite supra comprehensum est, (i. lac caprifolii, & lactucae marinae) 5, 8, 2.

Lacteo, ere. quadrupes vel omne Animal si lactens est, minus alimentum praestat 2, 18, 28. lactentia facili intus corrumpuntur 2, 28, 2. lactentia omnia alium movent 2, 29, 6. si lactens adhuc Infans est 6, 11, 14. lactens Puer 5, 18, 255.

Lactuca, ae. firmior brassica & betula & porrum, quam lactuca 2, 18, 16. boni succi est 2, 20, 4. acris est 2, 22, 5. stomacho idonea est 2, 24, 5. refrigerat 2, 27, 2. alvum movet 2, 29, 2. somno apta est, maximeque aetiva, cuius Cauliculus jam Lacte repletus est 2, 32, 1. ex Aceto 3, 22, 35. lactucae intricatae in Aceto 4, 9, 6.

Lactuca marina. lactucae marinae Lac (dabant) cuius gutta panis adjecta abunde purgat 2, 12, 2. lac caprifolii, vel lactucae marinae, quae *πικύραλλος* a Graecis nominantur, exedunt corpus 5, 7, 3. adurunt 5, 8, 2, prodest etiam lactucae marinae, quae grandis iuxta mare nascitur, Semen; cum aqua potui datum 3, 27, 49. lactucae marinae seminis 5, 18, 34.

Lacero, are. fascias, quibus caput deligatum est, lacerant *desinantes* 2, 26, 55. si timide scalpellum demittitur (in *venae sectione*) summam cutem lacerat, neque venam incidit 2, 10, 45. haec (membranula pericranium, scalpo terebrisque lacerata) vehementes febres cum inflammationibus excitat 8, 4, 29.

Laceratio, onis. ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse I Pr. 73 i. *anatomien*.

Lacertus, i. rotundum aliquid a lacerti parte ponendum est 8, 16, 11.

Lacris genus 2, 18, 24. lacerti flegus purgat 5, 5, 3. adurit 5, 8, 2.

Lacessio, ere. si illa (inflammatio) occupavit (*membrum luxatum*), dum conquiescat, lacessendum non est 8, 11, 26.

Lachryma, ae. lippientes (calor adjuvat) si nec dolor nec lachrymae sunt 1, 9, 8. Calida 6, 6, 4, 5, 11. Multa 6, 6, 5, 11. Salsae Calidaeque 6, 6, 10.

L si simul & lachryma & tumor & crassa pituita Cooperunt (*in ophthalmia*) 6, 6, 4. lachrymae salinae calidaeque sunt 6, 6, 10. vitandaque omni modo causa, quae lachrymas excitet 6, 6, 112. si simul hae utrumque oculum Invalerunt 6, 6, 7. si ea pituita lachrymae Mistra est 6, 6, 4. lachrymae Miscetur (pituita) 6, 6,

7. lachrymas Movent (acria) 6, 6, 113. si quid lachrymae Proceffit 6, 6, 37. diu lachryma cum pituita Profluit 6, 6, 10. lachryma calida aut multa Profluit 6, 6, 11. Sum: neque lachryma calida est 6, 6, 4. add. ibi 5. lachrymae sunt 1, 9, 8.

L de aliorum succorum generis: Talsami lachrymae, generis 5, 18, 8. Cicutae lachrymae aridae generis 5, 13, 2. quum Morbi nulla lachryma sit 3, 18, 45. Papaveris lachryma, & lachrymae generis v. Papaver. Sycamini lachrymam fronti inducunt 3, 18, 44. lachryma arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *Συκόμορον* appellant 3, 18, 46.

Lachrymo, are. sine voluntate lachrymare 2, 4, 6.

Lacinia, ae. 2, 33, 9.

Laconicum, i. i pars balnearum: cuius descriptionem & iconem v. ap. Rhodum ad Scribon. Largum p. 103-118. laconici siccus calor est 2, 17, 2. in laconico evocandus est sudor 3, 21, 20. in laconico sedere 1, 3, 24.

Lacus, us. ex lacu aqua 2, 18, 47. ex lacu genera pitium 2, 18, 35. quos (pitices) lacus ferunt 2, 21, 6.

Ladanum, i. alvum molienti facultatem habere videtur 3, 21, 25. evocat & educit 5, 12, 1. ladanum cum oleo mistum 6, 1, 4. ladanum cum myrteo & vino 6, 2, 8. ladanum 5, 19, 43. id emplastrum, quod ex ladano fit 5, 26, 32.

Laedo, ere. ut Acria, quae laeserunt, leniantur 6, 6, 98. ne vicinum & sanum locum laedant (Adurentia medicamenta) 6, 15, 6. ne quo frigore Afflatus laedatur (*homo*) 6, 6, 66. Aliquid, v. cum extrinsecus ubi dura Alvus cum locum (*aut*) laedit 6, 18, 112. neque laedit potio aut Cibum 4, 4, 68. Cruditas enim id (corpus) maxime laedit 1, 9, 2. easque (Perculas) omnes circa articulum esse oportet resimas, ne hunc laedant 8, 10, 35. si Fistula os, vel cartilaginem, vel nervum, vel musculos laedit 5, 28, 164. Frigore, v. sup. afflatum ubi Inflatio (laedit) 2, 11, 7. utrum superans an deficiens Materiala laedit 2, 10, 14. ubi Materia, quae intus est, laedit 2, 11, 7. eam Materiam, quae laedere videbatur 3, 4, 8. quum omnia fere Medicamenta Stomachum laedant 5 Pr. 4. add. 6, 15, 6. ne alterutro Modo laedat 2, 12, 24. ne vehementer & diu laedat (hoc genus Morbi) 4, 4, 50. ne Mucrone cerebri membrana laedatur 8, 3, 25. Nodus vulnus laedit 5, 20, 148. Porio, v. sup. cibum. ne, si ibi diutius Pus permanferit, os laedit 6, 13,

8. Quod, v. cum intus. neque enim Res ulla magis jecur laedit 4, 8, 13. si Rosa ipsa laedit 3, 10, 4. quum longissimum Sanguinem inde, ubi laedit, esse mitemdum 2, 10, 37. quo minus Tactu laedat (*Spatha*) 8, 15, 10. a Telo, v. cum praeposit. ne Vincitura talum ipsum laedat 8, 22 extr. quodcunque (Vulnus) musculum, aut nervum, aut arteriam, aut membranam, aut os, aut cartilaginem laedit 5, 26, 24.

L Acies, v. cum extrinsecus. ne Aliquid eorum laedatur, quae tuenda esse proposui 7, 5, 13. ne quid ex angulo laedatur 7, 7, 31. si jejuno Caput laeditur: si non laeditur 1, 4, 11. v. Cartilago. Corpus, v. sup. cruditas. v. Cocta. ne Intestina adhuc imbecilla laedantur (cibo instante vel valido) 4, 13, 16. Membrana, v. sup. mucrone, & vulnus. ne laesa ab dominis Membrana inflammatio nes moveat 7, 19, 15. ut sic ea (Membra) collocata habeat, quemadmodum minimum laedantur 8, 10, 85. Mens laesa est 2, 8, 96. v. Musculus. Nervus. Oculus, inf. extrinsecus. Os, Ossa. sanguinem ab ea potissimum Parte, quae jam laesa est, esse mitemdum 2, 11, 9. ipsius, Qui laesus est 8, 10, 41. i. cuius humerus fractus est. Quicquid laesum est 8, 4, 27. in eo, Quod laesum est 4, 2, 35. si parvulum est, quod laesum est 8, 3, 1. in offe. v. Stomachus. Talus. Testiculus. Tunica (ima testiculi) si laesa est 7, 19, 15. v. Vena. Vesica.

L cum Particulis: ne quis nervus aut vena aut arteria A telo laedatur, dum id extrahitur 7, 5, 30. neque enim nisi Cum periculo laeditur (tunica) 7, 20, 14. Diu 4, 4, 50. quum quid Extrinsecus laedit 5, 26, 2. Extrinsecus interdum sic ictus oculum laedit 6, 6, 219. acies (oculi) Extrinsecus laeda 6, 6, 221. Jam 2, 11, 9. Infra 7, 10, 2. exitus datur Intus laedentibus 8, 4, 52. al. laedentibus. fin. quod Intus inditum est; laedit 8, 5, 13. quod Intus laesum erat 4, 19, 4. Magis 4, 8, 13. Maxime 2, 9, 2. Minus 8, 15, 10. Minimum 8, 10, 85. Nihil 7, 7, 97. Quemadmodum 8, 10, 85. Ubi 2, 10, 37. Vehementer 4, 4, 50.

Lactitia, ae. cur non potius lactitiae, quam sollicitudinis causa sit 2, 18, 63. opp.

Laevis, e. vel levis. penultimam longam. ex Graeco *λείος* conf. levis. ut ex parte exteriori aspera; ex interiore, stomachi modo, laevis sit (arteria aspera) 4, 2, 2. v. app. v. laevi an aspero (telo) 8, 4, 6. app. id, quod excernitur (*alvus*) 11, 11, 11.

est laeve 2, 4, 25. *add.* 2, 8, 103. in urina subfidere (debet) album, laeve, aequale 2, 3, 8. *add.* 2, 8, 2. si laevia atque alba rubrae sunt, quae in ea (urina) subfidunt 2, 5, 6. pus- si est laeve, album, & unius modi 2, 8, 9. v. pus. nisi laevi inniteretur (articulus) 8, 1, 87. paxillus laevissimi generis 8, 10. 109. v. Calculus. Calvaria. Fistulae. Lamina. Omentum. Os 8, 4, 9. Scrotum. Telum.

Laevo, ac. laevant id, quod exasperatum est, quae? 5, 13 *opp.* laevant, in gargarizationibus, quae? 5, 22, 29. frons ossis, quam ferula exasperavit, laevanda est 7, 33, 7 *opp.* scabros angulos (oculorum) laevant & mel & vinum 6, 6, 188 *opp.* laevandi causa 5, 22, 28. scalpito laevandum (est Alumen fragmenti ossis) 1, 10, 96. ubi totum os (cerebra excisum) ejectum est, circumradendae laevandaeque sunt Orae 8, 3, 30. ubi superiori parte sublata, inferior relida est, non Orae tantum, sed Os quoque totum laevandum est *ib.* 31. radi & laevari (Os) satis est 8, 3, 39. idem excisioris scalper, & in osse corrupto planus, summam quamque Testam laevert 8, 3, 16.

Laevor, oris. laevorem interiore corporis I Pr. 41. 67.

Laevitas, aris. laevitas intestinorum, quae *Λιαννίπια* vocatur 2, 1, 19. *add.* *ib.* 52. intestinorum laevitas 2, 7, 74. 2, 8, 22. & 102. 4, 16, 1. (quo cap. tractatur.) Periculosior 2, 8, 102. in intestinorum laevitatem (tormina conversa sunt) 2, 8, 10.

Laevus, a, um. si praecordia dextra parte dura manserunt, aut dolentibus iis laeva 2, 4, 15 *opp.*

Laganum, i. lenis (res est) 2, 22, 1. *Λαγώφθαλμος*, s. tractatur 7, 7, 93 seqq. *Λαγώφθαλμος* Graeci appellant *ib.* 94.

Lamina, ae. lamina est Ferrea, vel Aenea etiam (Διοκλῆς γράψισκος) 7, 5, 25. Caput, Paris *ib.* 25. 17. Transversa Demittitur *ib.* 26. Paululum Torquetur *ib.* 26. lamina autem Aenea est, Firma, paululum Resima, ab exteriori parte Levis 8, 3, 27 *i. μινυφόλαξ*. subjicienda laminae est, quam cutidemi ejus membranae esse propositi 8, 4, 75. eadem lamina, quicquid, deorum infestit, attollendum 8, 40, 58. donec excisum undique os, eadem lamina laevetur 8, 3, 29.

Lampiana, ae. aliena stomacho est 2, 25, 4. urinam movet 2, 31, 2.

Lana, ac. Album ovi lana exci-

piendum & imponendum 7, 7, 112. Alumen lana circumdatur 4, 8, 6. Hapfus lanae, v. haplus. Linteolum & lana 6, 18, 126. *add.* 6, 6, 33. 1, 7, 32. 8, 4, 64. lanae Paululum 6, 7, 96.

¶ bene Carpta 6, 6, 39. Lota melius circumdatur (vulnere) 5, 26, 167 v. cum ulus. lana Molliis 6, 6, 3, 9. 6, 7, 14. 8, 6, 7. 8, 9, 14. hapfus lanae Molliis 7, 26, 108. medicamenta composita Molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur 5, 21, 3 de pello. locumque cum Molli lana implere 7, 30, 5. imponendumque est lana Molli exceptum ovi album 7, 7, 145. lana Succida, ex aceto vel vino, (leniter simul & reprimat & molliat) 2, 33, 4. ex horum (aqua frigida, vino, aceto) aliquo madens lana Succida (simul reprimat & refrigerat) 2, 33, 9. his, quae odore foedo movent, qualis est pix usta, lana Succida 3, 20, 4.

¶ quae Ad linteolum illitum & lanam succidam pertinent 8, 4, 64. insuper Circumdare lanam succidam 5, 26, 140. super id lanam Succidam (Dari oportet) 5, 26, 175. Ex aceto vel lana Succida vel Spongia (super ea linamenta ponenda) 7, 19, 22. lana succida vel Spongia ex aceto 4, 5, 31. aut Spongiam aut Succidam lanam Ex aceto expressam 7, 16, 20. lana succida Ex aceto 2, 33, 4. 4, 4, 87. Ex iisdem (vel ex aqua frigida, vel ex vino, vel ex aceto expressa) lana succida (glutinat) 5, 2, 3. lana succida Ex aceto & oleo (superdanda) 7, 1, 3. succida lana Ex aceto superimposita 8, 11, 30. superque imponenda lana succida molliis 8, 9, 14. lana succida In aceto & rosa tincta 7, 29, 45. Ininctam iisdem (aceto & rosa) lanam succidam imponere (oportet) 3, 10, 3. supraque imponenda lana succida, oleo atque aceto Madens 8, 3, 35. supraque succidam lanam aceto Madentem deligare 7, 28, 8. lana succida Molliis 8, 9, 14. rosa & aceto Tinctam lanam succidam 4, 2, 18. lanae succidae supervacuum Usus est: lota melius circumdatur 5, 26, 197 *opp.*

¶ lana Sulphurata circumdata 4, 5, 12. circumdare primum (in pleuritico dolore) oportet latus hapso lanae Sulphuratae 4, 6, 9.

¶ Succida lana est recens confusa, a succo sudoris ita dista, necdum Lota: v. Varr. de Re Rust. 2, 11. *Diagorid.* 2, 28. *Galen.* de *Medico Med.* 14, 17. Sulfurata lana est succida sulfure smigata, sive, ut *Pli-*

nus *Valerianus loquitur* 1, 45 vel. lus suffumigatum vivo sulfure conf. Aretaeus de curat. Acutorum morib. 1, 10. *Galen.* de compos. medicamentor. secundum loc. 3, 2.

¶ fauces lana Circumdare 4, 2, 60. lanaeque id comprehendendum 6, 9, 3. linteolo an lana Excipiatur (thus) nihil interest 6, 6, 33. bis die tantum Ittoranda lana vel Spongia Imposita 7, 19, 40. Involvendumque lana Specillum est 6, 18, 13. Specillum lana Involutum 6, 7, 97. quod Specillo quoque involuto lana fit 6, 8, 6. ceratum lana obiectum 6, 9, 17. Oppona, v. cum subspicio. Remotaque lana 8, 11, 33. reposito humero, lana alae Subjicienda est: si in interiore parte os fuit, ut ei opponatur 8, 15, 20. ut eodem modo panniculus, eodem lana Superinjiciatur 7, 26, 116.

Lanula, ae. involutum in lanula (alumen) demitti (in foramen dentis) commodius est 6, 9, 23, tenuesque carunculae, lanulis similes (ex vesica incisae fluunt) 7, 27, 1.

Langus, ginis. inaeque (leuce) albi pili sunt & lanugini similes 5, 28, 296.

Langueo, ere. si firmus est stomachus: si ille languet 3, 6, 35 *opp.* stomacho languente 3, 19, 3.

Languesco, ere. venae languescunt 5, 26, 39 *i. debilis fit pulsus*.

Languor, oris. corporis languor 1, 1, 9. dum se primo die (instantis morbi) protinus sublaturos languorem aut exercitatione aut balneo aut coacta dejectione curant, sperant 3, 2, 19.

Languidus, a, um. frigidae languidaeque Aures 2, 6, 2 *i. flaccidae*, in facie Hippocratica, austerotum Corpus esse habes humidum, languidum 2, 1, 25.

Lanio, are. quae (spicula sagittae) magis laniant, si retro, quam si contra trahuntur 7, 5, 16. si Ab illo ipso telo, dum redit, corpus laniantur 7, 5, 8.

Lapathum, i. mali succi est 2, 21, 3. alienum stomacho est 2, 25, 4. alvum movet 2, 28, 2. quale sit? 3, 6, 48.

Lapis, idis. teli genus 5, 28. *conf.* 8, 4, 5. & Percussio.

¶ Species ad medicam materiam pertinentes. v. Afius. Haematites. Molaris lapis discutit 5, 11, 5. ex lapide Molari contrito 5, 28, 235. lapis Phrygius, i. marmor, v. *Plin.* *Hist. Nat.* 36, 19. exedit corpus 5, 7, 4. lapidis Phrygii 6, 6, 179. Pyrites lapis, v. *Plin.* *Hist. Nat.* 36, 19. discutit 5, 11, 5. lapidis, quem

quem Pyriten vocant 5, 18, 37. lapidis ejusdem *ib.* 38. lapidis, quem *πυρίτης* Graeci vocant 5, 28, 260. lapidis ejus, quem *πυρίτης* vocant 5, 18, 40. lapis etiam, qui carnem edit, quem *Σαρκοφαγός* Graeci vocant, excisus sic, ut pedes (*podagra laborantes*) capiat, demissos eos, quum dolent, retentosque ibi, levare consuevit 4, 24, 26. v. *ibid.* Not. lapis Scissilis, Gr. *σχιστός*, haematitidis affinis, v. Dioscor. 5, 145. Galen. de Simplicium Facult. 9, Plin. Hist. Nat. 36, 20. & *Materiae Med. Scriptores.* exedit corpus 5, 7, 4. lapidis Scissilis 6, 6, 179.

Lapillus, i. lapillis quaedam similia (in quibusdam tuberculis cysticis reperiuntur) 7, 6, 7.

Largus, a, um. bene largo canali 1, 4, 8.

Lascivia, ae. lascivia (utendum est, in regio morbo) 3, 24, 27.

Lafer, eris. *fucois filipii radicis & caulium concretus: de quo Theophrast. Hist. Plantar. 3, 2. Dioscor. 3, 94. Plin. Hist. Nat. 16, 33, & 22, 23. alibi que: Solia cap. 29. Pallad. de Re Rust. 3, tit. 29, 4 tit. 10. Salmas. ad Solin. p. 2, 4, 9 seqq. Rhod. ad Scribon. Com. 67, p. 126. seq. & Comp. 192, p. 279 seq. Spanhem. de usu & praesant. Numism. Dissl. 6, p. 293 seqq. Laferpitium, quod Graeci *silphion* vocant - ejus succum vocant lafer Plin. H. N. 19, 3. add. Colum. de Re Rust. 6, 17. & 12, 37. optimum lafer Cyrenaticum, sed idem rarissimum: minoris virtutis, Syriacum, quod Plinius acetate maxime in usu fuit: adhuc minoris praestantiae Partibum: ultimae notae, Medicum, auctores perhibent. lafer nominat. 4, 3, 8. 4, 4, 62. 5, 27, 60. 78. 83. *accusf.* 3, 16, 7. 4, 12, 11. 6, 14, 9. oportet lafer quam Optimum ad piperis magnitudinem devorare 4, 12, 11. laferis quam Optimi paululum devorare opus est, 4, 4, 59. lafer rerece 6, 14, 9. lafer lingnam ipsam finire (oportet) 4, 2, 39. ex eadem autem aqua gargarizandum quoque est vel cum lafero vel sine eo. 6, 14, 12.*

Lasso, are. insolitum (cubile) contra lassat 1, 3, 21.

Lassitudo, inis. si lassitudinis etiam sensus in febre est 2, 7, 84. lassitudine 1 Praef. 67. lassitudo, quae citra fatigationem sit 1, 2, 13 *opp.* lassitudinem (Fingere oportet) 3, 23, 12. Levareque lassitudinem etiam laboris mutatio 1, 3, 20. torumve corpus lassitudinem sentit 2, 2, 7. idque (sanguinis mediocriter profusum) per cinnam redditum ipsam quoque

lassitudinem Solvere 4, 4, 76. Sum: est etiam capitis gravitas, lassitudo, *caus. in catarrho*, 4, 2, 43 v. Vito.

¶ cum Particulis: usque Ad lassitudinem, v. usque. Ex lassitudine (febris fuit) 3, 5, 2. si corpus Sine lassitudine est (*in hydropse*) 2, 8, 12.

Lateo, latere. intus latentia Aeria 6, 6, 68. proceditur & latet (tertia Impetiginis species) 5, 28, 297. & ita Nihil latere sub eo esse contractum potest 8, 4, 52. latentium Rerum conjecturas 1 Pr. 62 i. adbiturum causarum & naturalium actionum 22 & 40. in conjectura Rerum latentium nolunt esse medicinam *ib.* 92. haec vero quum sine febre quoque vel latentium vel futurarum Rerum notas habeant 2, 7, 59 i. *signa diagnostica & prognostica.* petet autem (medicus) novum quoque consilium non ab Rebus latentibus 1 Pr. 84. nonnunquam etiam ea (Vena) latet, neque facile reperitur 3, 10, 47.

Latro, onis. viatorem a latronibus exceptum sic vulnerari 1 Pr. 71. Latrocinor, ari. itaque demum mortui praecordia & viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari 1 Pr. 70 i. vivorum hominum alvum atque praecordia incidentis *ib.* 66.

Laturus, a, um. v. Fero.

Latus, eris. ab altero capite duplicata (Lamina) lateribus 7, 5, 25. quae (ulcera) in latere ejus (Linguae) nascuntur 6, 12, 2. ab utroque latere processus duos exigunt (Vertebrae) 8, 1, 44. latera quoque inter duos processus (Vertebrae) *ib.* 45. specillumque demissum descendit ant in latus (Ulcus cancerosum) aut deorsum 5, 26, 218. illis faeminae latera sua innectit (Vulva) 4, 1, 38.

¶ *κατ' ἰσχυρὸν* de trunko corporis. fieri solet, ut aut ex pulmone, aut ex pectore, aut ex latere, aut jecinore feratur (sanguis) 4, 4, 70. Stomachus lateribus cingitur, 4, 6, 1. ventere & lateribus Calentibus 2, 4, 10. latus Dolor 3, 6, 55. lateris acutus Dolor 2, 7, 46 i. pleuritidis. huic Dolori lateris febris & tussis accedit 4, 6, 5. Dolorem lateris & pectoris (excitat aquilo) 2, 1, 23. post lateris Dolorem 2, 7, 75. in lateris Doloze 2, 7, 49 5, 18, 4. in omni lateris Doloze 4, 6, 14. laterum Dolores 2, 1, 35. 2, 8, 5. laterum & pulmonis Dolores 2, 1, 51. viscerum & laterum Dolores 2, 1, 53. in his (lateribus) quoque vehementes Dolores esse consueverunt 4, 6, 1 *quo cap. sedes translationis de plenitudine.*

accusf. frigus lateris Dolores excitat 1, 9, 10. ad lateris Dolores 5, 25, 22. ad laterum Dolores 5, 18, 16. in lateris Doloribus 2, 8, 67. in laterum Doloribus 5, 23, 2. fit (facit Ignis) in lateribus 5, 18, 68. a lateribus (Initium fieri accessionis morbi comitialis) 2, 8, 27. quicquid in faucibus, in lateribus, in visceribus Mali contrahitur 2, 1, 22. in lateribus (Strumae nascuntur) 5, 28, 105. latus Torquet 5, 25, 8. in lateribus oriri solent (Tubercula cystica) 7, 6, 3.

¶ de quibusvis partibus lateralibus corporis: sicut in exemplis sequentibus apparet. membrum id Altero latere brevius est 8, 10, 7. si in Alterutrum latus 1 cancer vesicae tendit 7, 27, 6. si in Alterutrum latus (manus excidit) 8, 17, 2. si usque in Alterutrum latus procidit (manus) 8, 17, 5. ad latus Dextrum 4, 8, 2. si in latus aut dextrum aut Sinistrum cubat (*agger*) 2, 3, 1. medicus autem a Dextro latere (hominis cui cubiter admoventus est, collocandus est) 7, 26, 9. si in latus (id vitium,) in id (collocari debet corpus,) quod Integrius est 7, 17, 8. latera (vertebrarum) tenuibus cavis Pervia 8, 1, 45. a Sinistro latere ejus (mulieris, a qua infans mortuus extrahendus est) debet assistere 7, 29, 34. in Utrumque latus inclinandus est (uncus,) ut appareat calculus 7, 26, 55. in Utrumque latus (motus adhibendus est, in extrahendo calculo) *ib.* 58. ab Utroque latere processus duos exigunt (vertebrae) 8, 1, 44. ab Utroque latere lunatum (os pectoris) 8, 1, 62.

¶ cum Particulis: A latere 7, 7, 129. 7, 26, 15. 60. 8, 4, 50. 8, 5, 1. 3, 9, 16. Ab latere, v. recedo. A dextro latere 7, 26, 9. A sinistro latere 7, 29, 34. Ab utroque 8, 1, 44 62. A lateribus 7, 25, 21. 7, 26, 33. 8, 1, 97. 8, 10, 68. 8, 14, 2 v. cum verbis assisto, colloco, exigo, objicio, recedo. Ad latus, v. cum verbis adduco, deligo, impello, pervenio. Ex latere, v. cum feror. In latus, v. cum colloco, cubo, descendo, eo, excido, inclino, moveo, motus, procido, tendo, verto. Latus, a, um. si ex angustiore sede vitium transit in latiore 4, 4, 15 *opp.* infra aut eadem tenue, supra latus 5, 28, 220 *opp.* ad eadem latus, supra tenue *ib.* 222 *opp.* infra lata, supra autem tenuia *ib.* 227 *opp.* *conf.* 7, 30, 17 *vall.* & 20, 8, 1, 34. capitibus paulo latoribus fermenta 2, 17, 17. quo latiore quaque parte sunt (oscula scapularum) 8, 1, 66. subito

latius

latius fit (genus terebrae) 8, 3.
 4. v. Acuo. Basis Caput. Capitulum. minus lara Cicatrix 5, 26, 116. Fascia Ferula, Foramen. Habenula. Intestinum. Lintheum. Lumbricus. Nervus Os, Ossa scapularum. Pectus Processus. myrmecia latissimis Radicibus inhaerent 5, 28, 233. Telum, Terebra. Tumor. Vitium. Ulcus. Vultus.
 Late, *adv.* late fufum (intestinum colon.) 4, 1, 29. minus late 7, 7, 144. aliquanto latius, quam vultus est 8, 4, 36. v. Abicedo. Aperio. Frango. Fundo. Hio. Impono. Incido. Intumesco. Officio. Pareo. Praecipio. Procedo. Serpo. Suffundo.
 Latefco, *ere.* inde latefcunt (coctae) 8, 1, 60. paulatimque latefcencia (lara ossa scapularum) ad spinam tendunt 8, 1, 66.
 Latitudo, dinis duorum Digitorum latitudinem non excedit 6, 4, 5. quae (pittacia) latitudinem Frontis longitudinesque aequant 3, 10, 2. quae (Mitella) latitudine ipsa brachio, perangustis capitibus collo injicitur 8, 10, 60. ut fere tertiam digiti partem latitudo Mucronis impleat 7, 15, 4. latitudo Plagae 7, 25, 7. in femicirculi speciem retusae latitudinis (Uncus) 7, 29, 53.
 Laudo, *are.* eum laudo, qui 7 Pr. 18 laudanda, si qua sunt, ipsius (melancholici) opera 3, 18, 62.
 Lavo, *are. de balneo.* postero die lavari (debet,) & in balneo sudare 1, 3, 53. lavare (licet) 7, 4, 28. lavari saepe, ibique desudare (necessarium est) 6, 6, 175. tum ungi (opus est) deinde lavari 1, 3, 24. potius ungi, quam lavari (debet) 1, 4, 5. tum vel ungi vel lavari (prodest) 1, 8, 6. lavari debet Leviter, ante ex oleo perfricatus 6, 6, 65 (nisi ad perfricatus referri debet.) Saepe 6, 6, 157. Tuto lavari potest 2, 17, 10.
 Lorulus, 2, um. Cadmiae lotae *genit.* 6, 6, 167. & 182. simile aquae quiddam, in qua Caro recens lota est 4, 4, 66. bilis supra infraque erumpit, primum aquae similis, deinde ut in ea recens Caro lota esse videatur 4, 11, 3. aquae similis (sanies) in qua Caro recens est 6, 18, 37. lana lota 5, 26, 197. v. Lana.
 Lavatio, onis. calida lavatio 1, 3, 7, 1. frigida lavatio *ib.* 79.
 Lotio, onis. alvus lotionibus duccenda est 2, 12, 8 *i. clysmatibus.*
 Laurus, i. inter verbenas, quarum confusa cum teneris caulibus folia, simul reprimunt & refrigerant, refertur 2, 33, 11. in qua (aqua) laurus decocta fit 4, 26, 19. aqua ex lauro decocta *ib.*

22. in qua (posca) laurus aut ruta decocta fit 3, 20, 13. lauri baccae *caet. v. Bacca.*

Laureus, 2, um. laureum oleum *acc.* 6, 7, 94. adjecto vel irino, vel laureo oleo *ib.* 75. castoreum cum aceto & laureo oleo *ib.* 79. castoreum cum aceto, vel irino, vel laureo oleo *ib.* 89. castoreum ex aceto & laureo oleo *ib.* 87. huic (laureo oleo) mixtum castoreum *ib.* 90.

Laurinus, 2, um. olei laurini cyathi tres 5, 18, 76.

Laxus, 2, um. v. Cervix (vesicae) quae (Cutis) sub ejusmodi curatione (amputatione) laxa esse debet, ut quam maxime undique os contegat 7, 33, 8. v. Fascia. si laxius intestinum dolore confluevit, quod *καλός* nominant 1, 7, 1. adhuc laxioribus Nervis 3, 20, 24. v. Palpebra. Spatium. Vincitura. Vultus.

Laxe, *adv.* ut laxe cutem teneat (linum) 7, 4, 26. laxiusque id membrum deligandum est 8, 10, 38. deliganda fasciis sunt (membra) aliquanto, quam vultus, laxioribus, scilicet laxius, quam si ea plaga non esset *ib.* 87.

Laxo, *are.* attingitur aliquid eodemto, quod interpositum, ut id laxaretur, effecerat 2, 14, 7. v. Ferula. Locus. Membrana. Palpebra. Sinus: ut diductis interventibus membranis sinum laxet, 7, 19, 7.

Lectus, i. lectus per aestatem terra, hieme durum cubile, (extenuat corpus) 1, 3, 32. uni Pediti fuscimentum subjiciendum est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus 2, 15, 8. Motu lecti concutitur (paralyticus) 3, 27, 11. maximeque lecti suspensi Motus contert ad somnum 3, 18, 53. lecto etiam & conclavi Cultiore (utendum est) 3, 24, 17.

refupinam mulierem transverso lecto sic Collocare (oportet) 7, 29, 4. lecto Conquiescere 4, 19, 11. Impellendus, v. paulo ante Suspendi lectus debet & Moveri 2, 15, 8. Uti, v. paulo ante.

homo in lecto collocandus est 5, 21, 153. In lecto conquiescere 4, 25, 1. -- conquiescendum 6, 10, 11. In lecto detineatur, aeger 8, 20, 24 caput in lecto sublime habendum 6, 10, 2. caput autem etiam in lecto sublime habendum est 4, 4, 27. Super subellium aut lectum collocandus est (homo) 7, 26, 8.

Lectulus, i. in lectulo, v. Contineo, Detineo, Perfrico, Perlevero, Quiesco. lectulo opus est 5, 28, 77 *i. quiete in lectulo.*

Lectica, ae. gestationum lenissima

est navi, - vel lectica 2, 15, 7. lectica, vel alio modo corpus movendum est 3, 22, 27.

Lego, etc. scribere, legere - huic opus non est 1, 4, 14. si post cibum neque legit, neque scribit 1, 5 extr. legere Clare debet 1, 8, 1. prodest etiam adversus tardam concoctionem Clare legere *ib.* 6. quibus liber legitur aut Recte, - aut Perperam 3, 18, 38.

uno Hippocrate lecto 8, 15, 16. id - quamvis in Monumentis medicorum non legerim 4, 4, 18.

i. colligo. si manibus quis in febre & acuto morbo, *caet.* investit foccos legit 2, 6, 15.

i. deligo, eligo ut, qualia tempora cibo leguntur, talia potioni quoque: ubi sine illo datur, deligantur, quum aegrum dormire cupimus 3, 6, 8 *synon. conf.* Venae.

Lectio, onis. legere clare debet, post lectionem ambulare 1, 8, 1, commodum vero exercent Clara lectio, arma, *caet.* Leni lectione uti 4, 6, 12. lectiones exercitationesque superioris partis Necessariae 4, 5, 24. Vehemens, v. paulo post.

ut lectione & aliis generibus Exerceatur 1, 7, 1. lectione Uri Vehementi (oportet:) quae primo Impeditur a tussi, post eam Vincit 4, 4, 53. *add.* 4, 6, 12.

Legumen, inis mali succi sunt 2, 21, 1. legumina omnia aliena stomacho sunt 2, 25, 3. infant omnia fere leg 2, 26, 1. scire igitur licet, omnia legumina - generis valentissimi esse 2, 18, 5. ex leguminibus vero valentior faba, vel lenticula quam pisum 2, 18, 14. quoque celerius ex ea (aqua) legumina percoquantur 2, 18, 49. leguminaque (evitet) 1, 7, 2. leguminibus (non uti) 1, 6, 2.

Λευκέρπια, ae. laevitas intestinorum, quae *Λευκέρπια* vocatur 2, 1, 19.

Ληνίσκος, g. implicitum in longiusinem linamentum (*Ληνίσκος* Graeci vocant) 7, 28, 7.

Lenis, e. ambulatione quamvis leni dimoveri 1, 6 extr. lectione leni uti 4, 6, 12. lenis humor 6, 11, 3. primo lenia (fomenta,) deinde validior 4, 14, 4 *opp.* aliae res) lenes, aliae acres sunt 2, 19, 3. 2, 22 ubi enumerantur *opp.* a lenibus cibis ad acres, ab acerbis ad lenes transire (prodest) 3, 16, 5 *opp.* lenis *idem* quod laevis, mitis nempe ac gravis. Rhod. ad Scrib. Comp. 135. ad lenem ignem 6, 10, 5. lenior esse debet frictio 2, 14, 25 *opp.* 23 valens. (quotidianae febres) in vicem altero die leniores, altero

vero vehementiores 3, 5, 16 *opp.* lenissima gestatio 2, 15, 7. ut diu nihil nisi molle & lene sumatur 4, 7 *extr.* super id imponi debet, quod & lene aliquid & vehemens & reprimens habeat 5, 28, 93 *opp.* distillat autem humor de capite interdum in nares, quod lene est: interdum in fauces, quod pejus est: interdum etiam in pulmonem, quod pessimum est 4, 2, 41 *opp.* lenia de cibis 6, 18, 92. de medicamentis 5, 27, 90 *opp.* exedentia, quae (Aqua aëris) lenissima ex adurentibus est 5, 28, 42. quae lenissima ex his sunt, id est, rosae folia, vel nardi spica 3, 21, 27. ut cibus sit quam maxime tenuis & lenis 4, 6, 15. paulo lenioribus (opus est in cibo) 4, 7, 8. v. Ambulatio. Cibus. Emplastrum. Febri quotidiana. Febricula. Fomentum. Frictio. Frictio. Gargarizatio. Gestatio. Humor. Ignis. Inambulatio. Lectio. Manus. Medicamentum. Medicina. Pruna. Sorbitio. Squama aëris. Vinum.

¶ Non lenibus medicamentis 6, 6, 187.

Leniter, *adv.* in aeneo vase leniter coquuntur, ne superfluent 6, 18, 34. caput leniter dolet 4, 2, 42 *al.* leviter: *i. parum.* tactu tamen is locus leniter indolescit 8, 9, 3 *al.* leviter. haecque (coctae) primis partibus rotundae & leniter quasi capitulae 8, 1, 59 *i. parum.* humerus leniter cavus in priorem & anteriorem (partem) 8, 1, 74. v. cavus. rursus in interiora leniter flexae (coctae) 8, 1, 61. imis partibus leniter versae (aures) 2, 6, 2. lenius *pro leniter* 5, 26, 242. 8, 10, 84. v. Ambulo. Astringo. Capitulatus. Cavus. Concutio. Coquo. Deligo. Demitto. Ducto. Doleo. Excito. Exedo. Extendo. Exulcero. Fio. Flecto. Illino. Impleo. Impono. Incoquo. Indolesco. Infundo. Infido. Mollio. Objicio. Perficio. Permulceo. Permutato vices. Pertracto. Perungo. Pulso. Purgo. Recipio. Reduco. Renitor. Repono. Reprimo. Supprimo. Teneo. Tussio. Verto. Ungo. Utor.

Lenio, *ire.* quum aut ex toto recessit Accessio (febris,) aut, si id non solet, certe lenita est 2, 17, 15 *i. remisit, in febre continua remittente.* lenianturque intus latentia Acria 6, 6, 68. ut Acria, quae laeserunt, leniantur 6, 6, 98. Carcinomata & phymata commode his leniuntur 5, 18, 50. ut Dolorem leniant (cataplasmata) 4, 12, 3. *add.* 4, 2, 21. 6, 7, 16. atque hae ipsae (Gestationes) & intendi & leniri possunt 2, 15, 7. *in vehementius, remissius fieri.* leni-

ri medicamento debet (Inflammatio) 6, 6, 62. ad Inflammationem leniendam *ib.* 225. composita vero ad Inflammationem doloremque leniendum haec fere sunt 6, 7, 16. utrumlibet horum id Malum lenit 6, 6, 63. si quis ejus (aegri) Metus est, eum probabiliter sermone lenire 3, 6, 16. Phymata, v. paulo ante carcinomata. maximeque torminibus leniuntur (articulorum Vitia) 2, 8, 25. ut aliquando leniri possunt (articulorum in senectute Vitia) sic nunquam ex toto finiuntur 2, 8, 92.

¶ Commode 5, 18, 50 videre oportet, refrigerantia Magis, an calefacientia leniant (capitis dolorem) 4, 2, 11. Maxime 2, 8, 25.

Lenis, *ntis.* ad lentis magnitudinem 6, 6, 34.

Lenticula, *aë.* *leguminis genus*, ex leguminibus vero valentior faba vel lenticula, quam pisum 2, 18, 24. lenticula, cui vel beta vel intubus vel ambubeja vel plantago adjecta est, (astringit alvum) magisque etiam, si illa ante fricta est 2, 30, 3. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 8. purgat 5, 5, 6. exedit corpus 5, 7, 4. *conf.* 5, 22. 5. crustas resolvit lenticula, cui mellis aliquid adjectum est 5, 10. cutem purgat, si est cum melle 5, 16. in cibo 4, 4, 47. Cataplasma ex lenticula & melle 7, 19, 42. *conf.* 2, 33, 13. Color lenticulae similis 5, 28, 26. quasdam (squamulas habet impetigo) lenticulae similes 5, 28, 281. Cremore lenticulae 6, 13, 3. 6, 15, 8. 6, 18, 26. lenticulae Cremore 6, 13, 11. ex Farina lenticulae cataplasma calefacit 2, 33, 13. lenticulae cum melle Farina 5, 27, 91. ad lenticulae Magnitudinem 7, 7, 111.

¶ Aqua, in qua lenticula cocta sit 7, 3, 9. Aqua, in qua vel lenticula, vel rosa, *caet.* decoctae sunt 5, 22, 30. *add.* 6, 14, 3. Farinam, adjecta lenticula 5, 26, 237. lenticula cum Maliciorum cocta 4, 19, 30. superponetur lenticula cum Maliciorum mixta, quae utraque ex vino decocta sint 7, 27, 10. impositam habere cum Melle lenticulam 5, 27, 94. imponitur lenticula ex Melle (cocta) 5, 28, 152. lenticula cum exigua Mellis parte (imponitur) 6, 18, 95. imponenda lenticula mixta cum Sulphure & Thure, sic, ut ea contrita ex Aceto sit 5, 28, 304. ex Vino decocta 7, 27, 10. imponenda est vel lenticula, vel marubium, vel oleae folia ex Vino cocta, sic, ut cuilibet eorum, dum teritur, Mellis paululum adjiciatur 6, 18, 91.

¶ cum Verbis v. in superiorib. Ad.

jecta, Cocta, Contrita, Decocta, Fricta, Imponi deinde postea lenticula Imponi (debet) 5, 28, 237. Imponenda lenticula est *ib.* 237. Imponenda tamen adutis lenticula est 6, 15, 18. ut Imponenda lenticula sit 6, 18, 50. Mixta, Superponi, Teritur, v. *sup.* bene Trita lenticula 8, 4, 67.

¶ cum Praepositionibus: mel vel Cum lenticula vel cum marr. *caet.* 5, 22, 5. Ex, v. *sup.* cataplasma, *caet.* gargarizare Ex lenticula 6, 6, 159. Post lenticulam 5, 28, 258.

Lenticula, *initium cutis.* lenticula rubicundior & inaequalior 6, 5, 3. rarior ea species est, quam *φωκίαν* Graeci vocant *ib.* *ἐπιπυλίσ* post lenticulam recte herba quoque sanguinali *caet.* curatur 5, 28, 258. lenticulam tollunt galbanum & nitrum, *caet.* *ib.* 7. vari lenticulaeque vulgo notae sunt *ib.* 2. lenticulae etiam in alia parte (quam in facie) nonnunquam nasci solent *ib.* 5. curare varos & lenticulas *ib.* 1.

Lenticula, *vasis genus.* in vasa fistilia, quas a similitudine lenticulas vocant, aqua conjicitur 2, 17, 25.

Lentiscus, *i.* inter verbenas refertur 2, 23, 11 quae simul reprimunt & refrigerant *ib.* 5. 4, 24, rodicit 5, 6, 4. idemque etiam decocta lentiscus praeficit (ut in omnibus vulvae doloribus idonea potio sit) 4, 26, 20. lentiscus *genit.* 5, 18, 49. 6, 7, 73. lentisci folia 6, 18, 27. resinae aridae & ex lentisco liquidae 5, 18, 52.

Lentus, *a, um.* Ambulatio lenta 4, 4, 36. ubi lenti Dolores lentaeque Febres sunt 3, 2, 3. v. Febris. Febricula. lenta quoque in balneo Mora 1, 3, 27. his, quibus lentae morborum Reliquiae remanent 2, 15, 1. saepe istae (venae) lentiores celestioresve sunt 3, 6, 11 de pulsu.

Lente, *adv.* v. Ambulo. lentius, v. Ducto, Intendo.

Leo, *onis unde*

Leonius, *a, um.* adeps leonina 5, 21, 13.

Λεπίς, *idos.* squamam aëris, quam *λεπίδα καλῶς* Graeci vocant 2, 12, 2. *λεπίς*, id est, squama, a Graecis nominatur (ea testa ossis) 8, 3, 38.

Lepus, *oris.* alvum astringit 2, 30, 6. urinam movet 2, 31, 3.

Λήθαργος, *α.* *λήθαργον* Graeci nominant (hunc morbum) 3, 20, 2. quod caput huius argumenti sedes est.

Lethargus, *i.* 2, 1, 51. in lethargum saepe convertunt (phrenitis) 3, 18, 48. ut, illo consistente, nimia frictio

fricatio etiam lethargi periculum afferat 3, 18, 51.
 Lethargicus. i. ne lethargicus quidem his sanatur 3, 23, 6. quibus lethargicos excitare conatur 3, 23, 6.
 Λευκός, ἢ, ὅν. sunt etiam alba levia (emplastra,) λευκὰ Graeci vocant 5, 19, 55.
 Λεύκη, ἡ. populus alba. item vitiliginis species 5, 28, 298. magis alba est (quam alphas) ib.
 Leuce, es. ib. 300. de eodem vitio.
 Λευκοφλεγματία, ας. secundum (morbum hydropicum) λευκοφλεγματίαν vel ὑπὸ τὴν σάρκα. Graeci nominant 3, 21, 5. levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. v. aqua. si id vitium est, cui λευκοφλεγματία nomen est ib. 40.
 Levis, e. sibiula inditur (praeputio,) quae quo levior, eo melior est 7, 25, 24. rectus scalpellus quam levissima manu teneri debet 7, 19, 27. res 6, 6. 40. levi veste debet esse contactus 3, 19, 11. ite-
 nui. gravia quoque (medicamenta,) quamvis reprimantia, aliena sunt (in gangraena,) sed his quam levissimis opus est 5, 26, 255 opp.
 ¶ i. parvus, parvi momenti, caet. v. Causa. Curfus pituitae. levia genera Exercitationis, valentiora 2, 15, 9 opp. v. Fricatio Gestatio. si levior Imperus (lippitudinis) est, si major 6, 6, 42 opp. v. Inclination. levia Ingenia, magno ingenio 8, 4, 12 opp. v. Momentum. Motus in levi mutilatione, in magna 7, 9, 3 opp. Plaga. si levis Plaga est, si major est 6, 13, 10-11 opp. cutis levi Tactu irritatur, inflammationemque in eas partes, quae conjunctae sunt, evocat 7, 7, 56. si Tumor est, nunquam ex toto se remittens, sed interdum levior 7, 18, 28: opp. si is vehementer increvit 29, opp. si is vehementer increvit 29, opp. si is vehementer increvit 29, opp. si is vehementer increvit 29, opp.
 ¶ i. minus molestus, minus periculosus. Accessio gravior, levior opp. v. acc. est autem Aliud levius, si. genus morbi vel malum 4, 18, 1. interdum major, interdum levior (Aspirtudo) 6, 6, 162 opp. Caries quidem, verum adhuc levis est: - vehementius os. excusum est 5, 28, 171. opp. v. Casus. Dejectio. Dolor. magnus dolor opp. 4, 6, 7. v. Febris. interdum levior est (Febris,) noctu increfcit 2, 7, 90 opp. v. Febricula. leviora Indicia, paulo graviora 3, 2, 21-22 opp. levius graviore Inflammatione affectus 7, 26, 118 opp. v. Malum. Medium. Morbus. sere vero graviore accessione levior Nox sequitur 3, 5, 13 opp. it. tristior opp. ib. v. Papula. Reliquiae. leviora graviora (Signa) 2, 6, 23 opp. syn. ib. 27. mi-

tiora pejorave. v. Suppuratio. matutino Tempore, quod natura sua levissimum est 3, 5, 21. ea-que (adversa Valerudo) quum est, vehementius esse solet, an levis 1 Pr. 86 opp. si levius id Vitium est, - si vehementius 3, 6, 57 opp. prout valentius aut levius Vitium est, cui medendum est 5, 20, 14 opp. levissimum est (Vitium,) ubi id ex gravedine est: pejus, - pessimum 6, 7, 83 opp. si Vehemens Vulnus est, si levius 5, 27, 4 opp. conf. Vulnus. quod non quidem leve est 3, 18, 4. levius est, ubi 4, 4, 5.
 ¶ i. debilis. immitenda in alvum est, si levi Medicina contenti sumus, pura aqua: si paulo valentiori, multa 2, 12, 20 opp. levius Praesidium esse (in cucurbitula, quam in venae sectione) 2, 11, 15 opp. vehemens. Venena leviora 5, 27, 76. v. Vinum.
 ¶ i. parvus alens, vel roborans, de cibis potibusque. v. 2, 18 per tot. opp. valens, firmus, robustus, gravis. caet. syn. imbecillus, inrursus, caet. ib. minus alimenti praestat 28. Aqua levissima 2, 18, 47. panis cum levi Carne 4, 2, 62. v. Cibus. Materia. Membra. Piscis. Res. Suilla. leve aliquid 4, 5, 34. danda, quae per cibum positionemque alvum, ideoque etiam corpus astringant, sed ea levia 5, 26, 260. leviora 2, 18, 31. ex levioribus 2, 18, 53. id. quod levissimum videri potest ex his, quae pituitam faciunt crassiores, qualia sunt ova torbilia 6, 6, 26.
 ¶ i. laevius. ab interiori (parte) levi membrana inclulum (abdomen) 4, 1, 40. estque tum scrotum & rotundum & tactu leve 7, 18, 19. quum sub levi Tunica sint (ton-
 fillae) 7, 12, 25 i. molli. leve factum, levia fiant, levia facta, levissima facta, caet. levia i. levigata Scribon. Comp. 23, 37, 42. 113. 201. 204. 208. 214. 216. 222. 228. 244. 258. 258. conf. Rhod. de Acia. Celsi cap. 6.
 ¶ Aliquanto leviora 2, 18, 31. Pan-
 xillo levius 5, 28, 285. Quam levissimus 3, 18, 79. 5, 26, 255. 7, 19, 27.
 Leviter. adv. si leviter imprimitur, si gravior 8, 3, 8. opp. vehementer, an leviter (percussus sit os) 8, 4, 6 opp. levius pro leviter 8, 9, 30. 8, 10, 37.
 ¶ cum Verbis. v. Afficio. Aspergo. Attingo. Concido. Coquo. Erodo. Exulcero. Foveo. Frigeo. Imprimio. Incido. Inclino. Indolesco. Innecto. Inseido. Intumesco. Lavo. Objurgo. Pecco. Percutio. Pono. super. Reprimo. Rodo. Suspendo. Terreo. Ungo.
 ¶ Infra. Introrsus leviter tendunt

(femina) 8, 1, 204. descendit autem pituitae mucusque similia. Interdum etiam leviter Subcruenta. 4, 18, 4
 Levo, are. oportet contextio oculo-
 mediam palpebrae cutem - apprehendere digitis ac levare 7, 7, 80. neque in eo loco levare cutis potest, sed inferiori carne quasi affixa est 5, 18, 4 opp. donec excisum undique os eadem lamina levetur 8, 3, 19. hamulo apprehenso levare unguem (debet, oculi) 7, 7, 25.
 ¶ i. molestias minvere. satius est enim, primum levare Aegrum, deinde perpurpare, quam simul omni vi cuncta fortasse praecipitare 2, 10, 34 opp. Alii - sic levantur, alios calida Cataplasmata adjuvant 4, 2, 20 syn. ubi paululum levatus est (aeger) 4, 7, 17. quae locis laborat, aut difficulter partum edit, sternutamento levatur 2, 8, 46. quandoque quis ex accessione levatus est 3, 5, 22. in acutis quoque quibusdam (morbis,) si & levare Corpus debet, & caet. 2, 11, 12. ubi Corpus levatum est 3, 25, 8. eolemq. extendendo Dolorem levant (calculosi) 2, 7, 36. conf. 4, 14, 7. ἀρδύρα vocantur, quae somno Dolorem levant 5, 25, 1. levant enim Dolorem haec 4, 15, 12. add. 6, 9, 22. haec (Compositio) autem omnem Dolorem levat 5, 18, 17. idque Dolorem levat, & quum levavit, protinus submovendum est 6, 9, 20. add. ib. 28. capitis longos Dolores ipsius frictio levat 2, 14, 18. autium Dolores levant (is cataplasia) 5, 25, 16. si sputo ipse levatur Dolor 2, 8, 3. neque bilis vomitu levatur (Dolor) 2, 8, 120 (perperam Linden. levata est) ubi levatus est Dolor 4, 2, 26. 4, 3, 20. levato Dolore 6, 7, 11. si vero Dolor tantum levandus est 4, 10, 6. quicquid autem eas (Fauces) levavit 4, 4, 16 synon. 15. liberare. quaeve (Febris) semper pares accessiones habeant, neque terro quoque die levetur 2, 4, 13. i. remittentes tertianae, si ne levatur quidem Febris, sed aeque concitata continuat ib. 14. opp. i. continua remittens. quando desisset (Febris,) aut certe levata esset 3, 4, 24. opp. ubi vero aut desinunt (Febris,) aut levantur 3, 6, 38 opp. interest autem, in decessione expersgiscatur aeger, an quum Febris levatur, aut levata quoque ea, somnus urgeat 3, 20, 7. ubi febris aut remota est, aut levata 3, 7, 4 opp. levatoque accessione Impetu 3, 18, 5. oportet ipsam Inflammationem levare succidat laesā caet. 3, 11, 38.

21, 30. qua (Inflammatione) levata 2, 26, 120. feniculum vero & anethum Inflationes etiam levant 2, 26, 5. levaturque Lassitudinem etiam laboris mutatio 3, 20 *syn. ib.* reficit. si levatur Malum 5, 28, 38. si levatum est Malum 6, 6, 79. *add. inf. cam per.* levandum tantummodo Malum est 7, 20, 5. ad levandum id (Malum) 3, 25, 29. sive ipsum Membrum, sive per id aliud levamus 2, 14, 24. quorundam enim vani Merus levandi sunt 3, 18, 33. quae (cucurbitula) quia levat Morbum 3, 18, 54. si bene se purgaverit, ex magna parte Morbum levabit 3, 18, 68. levari Morbus solet 2, 8, 16. si his Morbus levatus est 4, 4, 14. levatumque magis eorum Morbum fuisse, qui I Praef. 54. levaturque altera Parte, nihilominus altera infestat 7, 7, 159 *opp.* quo magis superiores Partes levantur 6, 6, 80. demissa materia superioribus Partibus levatis morbum ipsum mollit 2, 12, 26 *syn.* demissos Pedes retentosque ibi levare consuevit (lapis *σπογγή*) 4, 24, 26. idque (Tormentum) post tempus aliquod levatur 4, 15, 4. si levata Tussis est 4, 6, 12. levata quoque adversa Valetudine 2, 14, 16. *v. Vitium*

¶ ne, si quid Cura levavit, exasperent 3, 22, 29 *opp.* levat (Febris morbum *iliacum*) 2, 8, 52. imponenda quoque extrinsecus sunt, Quae levant 4, 9, 13. levat Spongia imposita 4, 24, 20. *alia ut* Catapotia, Compositio, Cucurbitula, Feniculum, Frigidio, Lana succ. Somno, Sputo, Sternutamento, Vomitu, *caut. v. in superiorib.*

¶ cum Particulis: Ex accessione (febris) levari 3, 5, 23 *v. sup.* Magis I Pr. 54. 6, 6, 80. Ex magna Parte 3, 18, 68 Paulum 4, 7, 17. Per aliquid 2, 14, 24. 7, 20, 10. Sic 4, 2, 20. Tantum 4, 10, 6. Tantummodo 3, 23, 29.

Levamentum, i paulum tamen in eo levamenti est 2, 7, 32.

Lex, legis de regimine & diæta ac ne his (valetudinariis) quidem athletarum exemplo, vel Certa esse lex, vel immodicus esse labor debet 1, 2, 14. Nullis obligare se legibus debet 1, 1, 1. omnis his legibus 4, 15, 6.

Liber, brii, quibus liber legitur 3, 18, 38. priori libro continetur 6, 7, 51. superiore libro 3, 26, 152.

Liber, era, erum, inter duas oras liberae cutis 7, 9, 14. ipsa vesica liberior est 4, 1, 34. donec spatium inter ossa liberum sit 8, 16, 6 *i. vacuum* liber talus in medio relictus 8, 23 *extr. sc. a fascia li-*

ber. si glans Ab his (notis) libera est 7, 25, 22. In genere cibi liberi sunt 2, 16, 6 *i. sui arbitrii.*

¶ facilius in servis quam in liberis tollitur *hydrops* 3, 21, 8 *opp.*

Libertas, atis, quibus inutilis libertas est 3, 21, 8.

Libero, are, sic, ut ex utraque parte Dens liberetur 6, 13, 9 *sc. exciso tumore*. piperis Semen cortice liberatum 6, 9, 26. dum eunctis omnibus membranis medicus eam (Tunicam) liberet 7, 20, 13. Tunica undique circumdata liberanda est 7, 12, 43.

¶ i. Jano, sanguinis Detractio vel occidit vel liberat (in *apoplexia*) 3, 27, 6. ei, quem septimus Dies liberaturus sit 3, 4, 45. *sc. febre.* quod (genus, Dolor) ut alias partes liberat, sic hanc ipsam quoque affectamprehendit 4, 22, 3 *opp.* quae (Medicina) maturius liberet 5, 28, 115.

¶ Articuli vero cui sic dolent, nunquam liberantur 2, 8, 91. quem struma male habet, Eum, si anguem edic, liberari 5, 28, 111. fauces, *v. cum abl. rubore caet.* acetum - ebibit & liberatus est (puer lictus ab alpe) 5, 27, 47. Os, *v. cum vitio.* quae (Pars) dolet, quaeque liberanda est 2, 12, 10. Se, *v. cum sanguine.*

¶ jam & Febre & Aqua liberato 3, 21, 31. si alterutro modo Febre liberaverat (hominem) 3, 9, 13. si non liberaverat *ib.* 14. qui jam pluribus diebus Febre liberati sunt 2, 15, 9. quisquis Febre liberatus est 2, 17, 10. etiam Febre liberatus 3, 15, 13. Morbo, *v. cum sanguine.* sic undique Varicibus crure liberato 7, 31, 13. os detegendum & omni Vicio liberandum est 8, 2, 27. mulier sanguinem vomens profusis Menstruis liberatur 2, 8, 44. alterutro Modo, *v. sup. cum febre.* Rubore & Tumore in praecordiis orto, scire licet, fauces liberari 4, 4, 15. quidam jugulati gladiatoris calido sanguine poto, tali morbo se liberarunt 3, 23, 25.

¶ si ne Per haec quidem fuerit liberatus 3, 23, 24.

¶ cum Jam, Maturius, Nunquam, *v. in super.*

Liberalis, e. liberalis Alimentum 8, 10, 73 *i. copiosius*. Fomentum aquae calidae, dum inflammatio est, liberale: quum ea desit, modicum 8, 10, 74 *opp.* qui vel ex toto caret febre, vel certe fatis liberales Intermissiones habent 3, 21, 60 *i. longas*. Potio esse debet magis liberalis 3, 6, 50. atque in hoc quoque genere Potio magis liberalis esse quam Cibus debet 5, 28, 81. Potio liberalis

(dari debet) 7, 4, 41. Tempora quoque remissionum modo liberalia, modo vix ulla sunt 3, 3 *extr. opp.* liberalis Unctio 4, 8, 15.

Liberaliter, *adv.* liberaliter Agere se credunt 2, 16, 6 *i. plus quam postulari potest concedere*. Bibere liberaliter (oportet) 4, 10, 3. aquam liberaliter Bibere expedire 5, 28, 17. Bibendumque liberalius quam edendum est 6, 6, 118. liberaliter oportet aquam tepidam potui Dare 3, 6, 54. subinde & liberaliter Dandum est (vinum) 3, 19, 14. liberaliter Quiera tempora sunt (tertianarum quartanarumque *febrim*) 3, 5, 7 *i. diu*. Liber, bere, Vino uti, quanto libebit, (oportebit,) 3, 15, 16. necessarium est, non quoties libet, desiderare, sed quoties necessesse est 4, 16, 7.

Libenter, *adv.* libenter amplectuntur ea praecepta, quae 3, 4, 33. Libido, dinis *de re venera.* videtur - libido I Pr. 112. vitare - libidinem 1, 10, 3. intemperantia libidinis I Pr. 85.

Libra, ae, gummi libra 6, 6, 132. Licet, ere, ubi id non licet 1, 10, 2. quid medico liceat 2, 16, 7. quod, *v. cum deprehendo.*

¶ i. potest, si nimium palpebrae deest, nulla id restituere curatio potest: si exiguum, mederi licet 7, 7, 95 *syn. conf.* 6, 3, 12. 5, 28, 141. *caet. in segg.*

¶ cum *in su. ad.* interim autem licet negocia Agere, Ambulare, Lavare, cibum Capere perinde atque sanissimo 7, 4, 28. Bibere 1, 3, 81. si ante Confirmare & Implere corpus licuit 4, 4, 78. licetque sine peregrinis - medicamentis vulnus Curare 5, 26, 132. quod in plurimis contentionibus Deprehendere licet - verum scrutantibus I Pr. 75 *synon. potest, v. deprehendo.* in quibus (curationibus) Eligere tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit 7, 7, 36. ex quibus quaedam per se Esse, quaedam Adficere vel sorbitioni vel potioni licet 4, 8, 11. Excidere eam (fistulam) licet 7, 4, 19. Mederi licet 7, 3, 12. 7, 7, 95. Opitulari licet 7, 7, 163. quae (pericula) Praeflagre protinus licet 7, 26, 228. quum liceat tantum infra vulsellam Relinquere 7, 12, 32. Scire licet 1, 1, 9. 1, 2, 6. 2, 3, 1. 2, 8, 59. 3, 2, 7. 3, 5, 6. 37. 3, 12, 9. 3, 18, 60. 4, 3, 20. 4, 4, 14. 15. 5, 19, 58. 5, 26, 158. 167. 5, 28, 39. *caet.* licetque protinus Scire 3, 19, 4. ut ex sequentibus nobis morborum curationes liceat species rerum - Subjicere 2, 18, 4. cibo vero jam paulo pleniore Uti licet

- licet 1, 3, 81. licet tamen etiam -
 Uti 6, 6, 216. add. 6, 7, 23. v.
 Uti. cum infin. pass. id - latius a-
 periri - non licet 5, 26, 138.
- ¶ Quum liceat 7, 12, 32. Si licet
 1, 4, 4. i. si fieri potest, conf. 3, 21,
 48. 5, 26, 138. Si licuit 4, 4, 73.
 Si licebit 4, 6, 16. Si liceret 3,
 5, 33. Ubi licet 1, 10, 2.
- ¶ si Per stomachum licet 3, 21, 48.
 Per corpus liceret 3, 5, 35. si ra-
 men Per vires licebit 4, 6, 16.
 si id latius tamen aperiri Propter
 nervos aut musculos non licet 5,
 26, 138. Protinus 3, 10, 12, 3,
 19, 4.
- Licet, conj. vinum austerum, licet
 jam asperum sit 2, 24, 11.
- Licium perperam scriptum 4, 4, 44,
 6, 18, 15. leg. Lycium.
- Lien, enis: & lienis, enis. lien 4,
 1, 17 ubi, & 18, 19. defer. it. 22.
 lienis, nominat. v. in segg. lienis
 quoque Bubulus utiliter esui de-
 tur 4, 9, 12. in his animalibus,
 quae apud hos fabros (ferrarios)
 educata, Exiguos lienes habent
 4, 9, 9. quibus Magni lienes sunt
 2, 7, 52. i. lienesi: v. not. lienes
 Mali succi sunt 2, 21, 4. natura
 Mollis & Rarus 4, 1, 17.
- ¶ lienis Dolor 2, 1, 18. commune
 & jocinori & lien (Malagma)
 composuit caet. 5, 18, 14.
- ¶ lienis ubi Affectus est 4, 9, 1.
 conf. Afficio. Annecto. Coerceo.
 Consumo. Discerno a. Extenuo.
 quos lienes male Habent 2, 8,
 110. i. lienesi. lienesque jamdiu
 male Habent 2, 17, 12. lienes lecto
 5, 26, 47. v. Inflammo. Intume-
 sco. lienis Torquet 5, 18, 11, 5,
 25, 8. v. Tumeo. quibus lienis
 Vulneratus est 5, 26, 19.
- ¶ fistula Contra jecur & lienem 7,
 4, 15. si quid aut Ex jocinore
 aut liene caet. dependeat 5, 26,
 151. Inter lienem & jecur 4, 1, 21.
- Lienosus, a, um. lienosis bono tor-
 mina sunt 2, 8, 43. i. qui magnos
 lienes habent.
- Lignum, i. os modo rectum, ut
 lignum, in longitudinem finditur
 8, 7, 2. capite ligni 8, 15, 15.
 an ligno - percussus sit (os calva-
 riae) 8, 4, 5.
- Ligneus, a, um. spatha lignea 8,
 15, 7.
- Ligo, are. ibi linum apprehenden-
 dum, ligandumque cum altero ca-
 pite est 7, 4, 26.
- Ligultrum, i. e. herbae genus. simul
 reprimat & refrigerat 2, 33, 11.
 mandare ligultrum oportet, suc-
 cumque cum ore continere 6, 13,
 13.
- Lilium, i. herba. discutit 5, 11, 2.
 Foliis aut lilii caet. 5, 27, 88. li-
 lli radia contrita 6, 18, 73.
- Limo, are. limandum (acumen os-
 sis) 8, 10, 96. limandus est (dens)
 6, 12, 20.
- Limus, i. in limo (editus piscis)
 2, 18, 34.
- Limosus, a, um. limosive rivi 2,
 21, 6.
- Linamentum, caet. v. post Linum.
- Linea, ae. quae (plaga) lineae mo-
 do recta est 5, 26, 29. Inter Duas
 lineas 7, 7, 85. Duas lineas du-
 xerunt 7, 7, 168. scalper Duabus
 lineis ad rimam agendus ad simi-
 litudinem literae A 8, 4, 51. Dua-
 bus lineis incidenda cutis est 7,
 4, 36. add. 7, 24, 1. Duas Luna-
 tas, v. immitto. si. cum per. ma-
 jores sinus (abscessum) latius,
 interdum etiam Duabus aut Tri-
 bus lineis incidendi sunt 7, 2, 20.
 conf. inf. transversis. reperti - sunt,
 qui Novem lineis cutem capitis
 incidenter, Duabus in occipitio
 Rectis, Una super eas Transver-
 sa, dein Duabus super aures, Una
 inter eas item Transversa, Tri-
 bus denique inter verticem &
 frontem Rectis 7, 7, 165. quā
 Priores lineae sunt 7, 9, 15 Propio-
 rem ei (orae) lineam 7, 7, 83.
 cutis inciditur Rectā lineā 7, 25,
 16. Rectā lineā patefacere 7, 28,
 6. scalpello Transversā lineā inci-
 dere (oportet) 7, 7, 3. al. trans-
 versam lineam. lineas Transver-
 sas incidere 7, 9, 5. oportet au-
 tem membranam duabus lineis
 inter se Transversis incidere ad
 similitudinem literae X 7, 28, 5.
 quae (plaga) duabus Transversis
 lineis literae X figuram accipit
 8, 4, 31. medio tumor (al. tu-
 more) Una linea inciditur 7, 13,
 4. ut summum Una linea inci-
 dent 7, 14, 22.
- ¶ cum Verbis: v. Committo. Con-
 versus. Deduco. Diduco. Ducō.
 Eacio. Immitto. Incido.
- ¶ cum Particulis: Inter duas lineas
 7, 7, 85. Per duas lineas atra-
 mento notandum est 7, 7, 83. Su-
 per eas 7, 7, 165. Ultra lineas,
 quas ante fecimus, alias duas lu-
 natas & ad plagam conversas im-
 mittere 7, 9, 6.
- Lingua, ae. lingua Arida est 3, 10,
 14, 7, 26, 128. neve lingua Aspe-
 ra sit 2, 17, 13. num lingua As-
 pera (sit) 3, 10, 1. si lingua
 non erit Aspera 2, 15, 4. Extre-
 ma lingua 7, 12, 36. Lingua Sic-
 ca est & Scabra 3, 10, 13. si Sca-
 bra non est 3, 10, 14. eaque ad
 Summam quoque linguam perve-
 niunt 2, 8, 116.
- ¶ remedia in febribus ad - Aridita-
 tem & Scabritiem linguae 3, 10
 argumento. linguae Alpitudo 7,
 23, 3. v. Latus, eris. in Tunica,
 caet. 7, 12, 41. segg. v. Venae sub.
 Ulcera.
- ¶ cum Verbis: v. Apprehendo. Ex-
 colo. Inarefco. Intumesco. lingua
 vero quibusdam cum subiecta par-
- te a primo natali die juncta est
 7, 12, 35. v. Lino vel laferre. Ma-
 dens lingua (est) 7, 26, 119. quum
 abunde super dentes eam (lin-
 guam) Promeret 7, 12, 39. si lin-
 gua Resoluta est 4, 2, 38. Suc-
 cisa linguā 7, 12, 39. caput igitur,
 eaque quae in ore sunt, non lin-
 gua tantummodo palatoque Ter-
 minantur 4, 1, 3.
- ¶ Sub lingua quoque interdum ali-
 quid abscedit 7, 12, 41. conf. Li-
 quatur, & Venae sub l.
- Lingula, ae. exigua in arteria (aspe-
 ra) sub ipsis faucibus lingua est,
 quae quum spiramus, attollitur;
 quum cibum potionemque assu-
 mimus, arteriam claudit 4, 1, 8
 i. epiglottis.
- Lingua canina, herbae genus, alias
 cynoglossum, foliis aut lilii aut lin-
 guae caninae 5, 27, 88.
- Lino, ere. laferre linguam ipsam li-
 nere (oportet) 4, 2, 39.
- Linio, ire. si purgandum ulcus vi-
 debitur, melle liniendum 7, 26,
 122.
- Litus. ante litum 6, 6, 140. al.
 linitum.
- Linum, caet. v. sub Linum.
- Linum, i. herbae genus. ex lini Fa-
 rina cataplasma (calefacit) 2, 33,
 13. praecipueque ad emolliendum
 potest cataplasma ex lini vel foeni
 Graeci Semine 2, 33, 17. fit
 ex lini & nasturtii Semine (epi-
 thema) 4, 9, 14. lini Semen glu-
 tinat 5, 2, 2. discutit 5, 11, 4.
 - evocat & educit 5, 12, 1. foeni
 Graecilivine Semen ex passo co-
 ctum 5, 28, 153. lini Semen ex
 mulso coctum 6, 6, 100. lini vel
 foeni Graeci Semen ex mulso co-
 ctum 6, 18, 74. cataplasma ex li-
 ni Semine, quod ante aliquis ex
 mulso decoxit 7, 20, 7. lini
 Semen in mulso coctum 5, 28,
 213. lini Semen frictum, contri-
 tum, & in mulso coctum 6, 18,
 72. lini Semen contritum &
 aqua coactum 6, 3, 5. lini
 Semen contritum & cum dul-
 ci vino mixtum 4, 4, 45. aquam in
 qua lini Semen decoctum sit 4,
 15, 10.
- ¶ i. filum ex lino confectum, idque
 linum debet esse Crudum, & Du-
 plex Triplexve, sic Tortum ut
 unitas in eo facta sit 7, 4, 27.
 Duo lina acu trajiciunt 7, 21, 5.
 per acum Duobus linis ad imam
 basim immisis 7, 17, 4. e Duo-
 bus linis facienda est (sutura) 7,
 16, 14. Longiore lino deligandae
 sunt. (venae) 7, 19, 12. ad ca-
 put alterum (lini) Recens linum
 alligandum 7, 4, 30. Singulorum
 7, 21, 5. educto Vetere 7, 4, 30.
 Urrisque lini 7, 14, 21.
- ¶ ad Caput (lini) 7, 4, 30. v. ca-
 put. Nodus 7, 4, 30. Iqluto Nodo
 ib. 29.

ib. 19. cum simili Nodo *ib.* 30. Pars 7. 4. 19.

¶ *v.* Alligo, lino, linum. Apprehendo Altringo. Conjicio in. Contineo. Deligo, lino. Devincio, lino. Duco. Educo. Excido a cado. Excipio, lino. Illino. Immitto per. Ligo. Melior, lino. Mordeo, ab. Putresco. Relinquo. Seco. Sequor. Tortum, *v. sup.* linum crudum. *v.* Traho. Trajicio.

¶ A lino, Ab eo 7. 4. 31.

Lineus, a, um. lineis Fasciis 8, 10, 14. quos (Pannos) lineos esse, commodius est 8, 10, 16. *¶* Sacco lineo excipitur 2, 17, 26.

Linamentum, i. in aeneam (cucurbitulam) linamentum Ardens conjicitur 2, 11, 3. imponendaque super Arida linamenta sunt 8, 25, 12. ad cicatricem Aridis linamentis perducenda sunt (ulcera) 7, 22, 4. Exiguum lin. 7, 39, 44. sitque Locus aliquis linamentis 7, 43, 37. admoveere oportet naribus extinguitur ex Lucerna lin. 4, 20, 5. imponere lin. Molle 7, 30, 5. Molle linamenti paulum 6, 15, 5. linamenta tum super ulcus non sunt Necessaria 7, 26, 125. si illa Necessaria sunt 7, 2, 29. Oblongum 6, 8, 14. in alis vel inguinibus linamento Opus non est 7, 2, 27. quando autem linamentis Opus sit, quando non sit 7, 2, 30. quae (linam.) quam Paucissima superinjicienda sunt 7, 4, 37. Pellicula cincta caet. *v. inf. cum* implico. Puro linamento ad cicatricem perducendum est (ulcus) 7, 26, 126. modice reprimat Siccum lin. 5, 26, 206. perse impositum Siccum lin., vehementius (cicatricem inducit) 5, 26, 208. novissime Siccum l. (impositum habere) 5, 27 extr. ex aqua frigida lin. Siccum imponendum est 5, 26, 282. si Siccum (lin.) parum valet 5, 26, 98. optime tamen Sicca lin. - imponuntur 7, 4, 13. Siccis lin. vulnus implendum est 5, 26, 96. aequae lin. Supervacua sunt 5, 28, 150. si aequae ea lin. Supervacua sunt 7, 2, 28. ejusque (emplastri) continendi causa Unum aut alterum linamentum injiciendum 8, 4, 70. linamentum in modum collyrii Compositum 5, 28, 203. *v.* Contego, linamentis: *it.* Curo. Demitto. Dispono. Do in, & super, & supra. Educere. Extinguo. Fulcio. Illino *cum ablat.* Implico nates, & vulnus. in longitudinem Implicata lin., & molli pellicula cincta circumfusaque 8, 5, 5. Implicitum in longitudinem lin. 7, 28, 7. Implicitum linamentum 7, 10, 4. *v.* Impono. Indo. Inflammo. Injicio. Involvo. Involutum. Madefacio. linamentum

ex vino Madens 8, 10, 86. *v.* Mu- ro. sine linamento Nutrienda sunt (ulcera) 5, 28, 149. *i. in urina:* *v.* Objicio. Pono. Purgo linamento. Relinquo. Repleo linamento. Respergo. Sum: ubi linamentum (est,) id mutandum est 7, 19, 41. saepius linamenta Mutanda sunt 5, 26, 97. *v.* Superdo. Superinjicio. Tingo. Valeo.

¶ cum Particulis: superdanda Cum melle sunt vel linamenta, vel caet. *v.* Ex pro cum: *it.* pro de. Per linamentum 6, 8, 22. linamentum Que 7, 19, 46. linamentis Que 7, 13 extr. Sine linamento 5, 28, 149. commodè vero mel super linamenta, vel Sine his imponitur lenticula ex melle 5, 28, 152. tum ulcus Sub linamentis fasciis 7, 13, 3 Super linamenta, paulo ante.

Linteum, i. quodlibet eorum calefactum & in linteum conjectum: etiam solum linteum, si minore vi opus est, (fomenta calida sunt) 2, 17, 23 - 24. linteo, ante in aqua frigida madefacto, injicitur (malagma) 5, 18, 12. linteum tepescere oportet, paulatimque ungula membra detergere 3, 6, 30. saper has injiciendum latiore linteo ceratum est 8, 17, 20.

Linteolum, i. linteolum & lana (imponenda) 6, 18, 126. vinculum autem ei loco Linteolum (est) 6, 18 99. super vulnus imponendum est Duplex aut Triplex linteolum, aceto madens 7, 26, 104. linteolum Duplex, madens vino & oleo, superinjiciendum est, cumque eo similia caet. 8, 7, 11. si quod (os) ab aliqua parte eminet, opponendum est Triplex linteolum in vino & oleo tinctum 8, 8, 12.

¶ cum Verbis: *v.* Contego, linteolo. Deligare. Demitto. Excipio, linteolo. Exprimo. quae linteolo medicamentum Habente contedenda erit 8, 4, 80. *v.* Illinio & Illino, *cum dat. & ablat.* Impono. Involvo, linteolis. Madefacio. Madeco. Oppono. Subjicio. Superdo. Superinjicio. Tego. Tinctus.

¶ tum imponendum linteolum Cum emplastro 8, 6, 6. Cumque eo (linteolo) similia & thuris fuligo (superinjicienda sunt) 8, 7, 11.

Λιπαρός, α, ον. a λιπαρ, quod pingue, oleum, apud Homerum, Hesiodum, Hippocratem, alios. *v.* Foetum in Oeconomia Hippocr. lenia quoque quaedam emplastra sunt, quae λιπαρά fere Graeci nominant 5, 19, 60 antiquissimae add. quas λιπαράs: similiter Plin. H. N. 33, 6 medicamenta, quae vocant λιπαράs. add. Galen. de Com-

[L. 1. 3.]

posit. Medicam. secundum loca lib. 1. cap. 8. *f. de Achorib.* Scribon. Larg. & ad eum Rhod. his oppon. *αλιπαρὰς αλιπαρὰς emplastra.* inducere lene medicamentum, qualis λιπαρά est 5, 26, 269. quaelibet λιπαρά 5, 27, 93.

Lippio, ire. ophthalmia laboro. lippienti 2, 8, 38. omnibus lippientibus dat. 6, 6, 134. lippientes aic. 1, 9, 8. in lippientibus 6, 6, 25.

Lippitudo, inis. ophthalmia. τραχυνtur 6, 6, 3 seqq. lippitudo Arida 2, 1, 34. genus Aridae lippitudinis 6, 6, 172. Aridae lippitudini 6, 6, 189. Aridae lippitudines 2, 1, 39. Assidue lippitudines 1, 5, 1. sitque ea (lippit.) in aliis Brevis, in aliis Longa 6, 6, 163. Gravi quoque lippitudini per indita medicamenta recte succurritur 6, 6, 46.

¶ Causas lippitudinis I Pr. 51, idque lippitudinis Genus 6, 6, 6. Genus aridae lippit. 6, 6, 172. lippitudinis Metus est 2, 7, 21. ex reliquis lippitudinis 6, 6, 192.

¶ cum Verbis: *v.* Augeo. Excito. Fio. male habeo. Infio. Orior. Subeo.

¶ In lippitudine 6, 6, 110. 7, 7, 160. Sub hoc (lippitudinis genere) 6, 6, 173.

Liquo, are. Adipem liquatam 4, 15, 9. liquari Aliquid 5, 17, 13. liquanda Alvus, interdum etiam duccenda 4, 4, 26 opp. *i. laxanda, fluens facienda.* coquendumque id, donec Omnia, quae indita sunt, liquata, in unitatem quandam coeant 4, 19, 22. quae separatim Omnia liquantur, deinde liquida miscentur 5, 24, 8. Ventrem ipsum liquare dato lacte & vino falso frigido caet. 4, 12, 4 - 5.

¶ cum ablativo: aceto liquare, ali. quid 5, 28, 190.

¶ cum Particulis: ea, quae liquari possunt. Ad ignem simul liquantur 5, 17, 15. cera Cum rosā liquatur 5, 18, 28 *i. cum oleo rosarum.* gummi. Cum trito semine apii liquatum 4, 20, 19. acacia Ex aceto liquata 4, 18, 6. idem illud emplastrum liquari Ex itin. unguento oportet 5, 26, 174. *v.* emplastrum. levi caprini Ex itin. liquati 5, 18, 71. eadem Ex vino liquanda sunt, vel - Ex mulso, - Ex aceto 5, 28, 197. medicamentum aut Ex melle aut Ex vino liquatur 6, 18, 35. terra Eretria Ex aceto liquata 6, 3, 6. conf. ex vino. oportet alumen Mellium rotundum in aqua liquare, donec mellis: crassitudinem habeat 6, 19, 3. Ammoniacum thymiana. In aceto liquatum 5, 18, 73. Separatim, Simul, *v. in superiorib.* ubi autem.

antem coferant, ex his, quod fabae magnitudinem habet, quod die Sub lingua liquatur 4, 4, 31. ceræ & adipis suillae tantundem Unâ liquidandum (est) 4, 24, 18. Liqueor, oris. tunc liquor omnis non in vesicam, sed in intestina descendit 2, 8, 104 de potione *synon.* liquoris ejus major modus 7, 21, 111 *i. materia hydroscles* *synon.* humor.

Liquidus, a, um. id neque liquidum, neque aridum est, sed quasi concretus humor 7, 7, 123 *opp. conf.* pix. liquidus, arida: resina liquida, arida. *ερρηκτος* autem Graeci vocant liquida, quae illinuntur 5, 24, 6. quae separatim omnia liquantur, deinde liquida miscentur 5, 24, 8 *i. liquefacta.* liquida *pro cibis fluidis.* cum Aliquo liquido mixta (medicamenta) illinere 5, 22, 1. Alumen liquidum 5, 2, 4. 5, 6, 1. liquida Alvus 4, 19, 1. 7. *i. fluens, laxa.* quae Alvus) liquida (est) 2, 6, 35. quive eam (Alvum) liquidum habet 2, 12, 26. liquidus Cerati 6, 18, 33. liquidus Cerato, vel Cerato liquido, *abl. v. ceratum.* liquidior Cibus 8, 12, 11. Cibo liquidio opus est 7, 7, 146. liquidior Humor 7, 6, 9. donec satis liquidum sit (Medicamentum) 6, 7, 26. liquidum quoque Medicamentum ad idem componebat 6, 6, 142. liquidus Medicamentis *abl.* 6, 18, 68. ut ea Mistura liquida sit 6, 8, 12. Picis liquidae, Pici liquidae, cum Pice liquida, *v. pix.* Resina liquida, Resinae liquidae, *v. resina.* Sanguis exit liquidus & mali odoris 6, 4, 2. cum Stercore aliquo, semper liquido 4, 15, 2. si Venter liquidus (est) 2, 8, 72 *i. fluens, solutus.* Urina liquida est 2, 5, 6, 2, 7, 58 *i. aquae.*

Litera, ae. ab eoque scalper duabus lineis ad rimam agendus ad similitudinem literae A, sic ut vertex ejus a foramine basis ad rimam sit 8, 4, 51. caro diduci debet ferramento facto ad similitudinem Graecae literae *v.* 7, 5, 17. ab eo foramine ad speciem literae *v.* contra telum os excidere, sic. ut lineae, quae diducuntur, ad telum spectent 7, 5, 33. quae (plaga) duabus transversis lineis literae X figuram accipit 8, 4, 31. oportet autem membranam duabus lineis inter se transversis incidere ad similitudinem literae X 7, 28, 5.

de eruditione. Cupidi literarum 1, 2, 1. literarum Disciplina 1 Pr. 10. in hominibus Studiosis literarum 3, 18, 38.

Αιστόμος, v. calenti fessor. cuius

(findendi calculi) reperiuntur Amomtus, qui ob id *Αιστόμος* cognominatus est 7, 26, 83.

Litus, us. *v. sub. Linere.*

Liveo, ere. donec id (Capitulum haemorrhoidale) liveat 7, 30, 18. in gangraena pustulae in eum (Locum transeunt.) qui palliat aut livet: pallor aut livor in id, *caet.* 5, 26, 224 *synon.* circum Orae (ulceris) crassae liveat 5, 26, 210. si ex istu tument (Testiculi,) sanguinem mittere necessarium est; magisque, si etiam liveat 6, 18, 77. circa eum (locum carcinomatis) inflatae Venae quasi recurvantur, haeque pallent aut liveat 5, 28, 22 *syn.*

Livor, oris. pallor aut livor in id, quod inflammatum est, (transit) 5, 26, 224 *syn.* quodsi facie contulit livor suberuentus est 5, 18, 51.

Lividus, a, um. *v. Caro.* Color Cutis. id quod Excernitur, si est aut lividum, aut biliosum *caet.* 2, 4, 23. *v. Intestinum.* Membrana Pituita Pus. Pustulae. colore vel lividus vel niger (Sanguis) 5, 26, 77. *v. Sanies.* Vitium. Ulcus. Uva *pro uvula.* in qua (urina) subsidunt subrubra aut livida 2, 4, 25. quaedam livida excidunt (ex vesicae vulnere, cum urina) 7, 26, 129.

Locus, i. de partibus terrae, regionis, domus, *caet.* pro Natura locorum 1 Pr. 50. estque etiam Proprium aliquid & loci & temporis 1 Pr. 112. Ratio loci 1, 2, 1. ex siccis & Aetuosiss locis veniens (cibus) 1, 3, 65. si quo loco 3, 27, 17. Calido loco, vel in sole, vel ad ignem 1, 3, 9. loco Calido 4, 24, 8. 5, 27, 38. 7, 26, 26. positusque (debet esse homo) loco non Calido 3, 19, 11. genera escæ, quae veniunt ex locis Frigidis & pluviis & riguis 1, 3, 64. convenit ambulare locis quam maxime Frigidis 3, 22, 15. *v. Gravitas.* Illuistris. aeger, si vires habet, loco Lucido; si non habet, obscuro continendus est 3, 18, 17. *opp.* in adverso sedili collocandus est (aeger) loco Lucido, lumine adverso 7, 7, 136. loca Maritima 4, 4, 60. per hiemem locis Maritimis, per aestatem Mediterraneis opus est 4, 4. extr. loco Obscuro 3, 18, 17. 6, 6, 20. Pluviis, *v. sup.* frigidis. loci Praecipitis, conspectum (fugere oportet) 3, 23, 12. Riguis, *v. frigidis.* *sup.* Salubris *caet.* *v. gravis.* Siccis, *v. sup.* aestuosiss. locis Siccis 5, 27, 47. qui ex Superiore loco decidit 4, 4, 77. locus, in quo cubat (vulneratus,) Tepido esse debet 5, 26, 188 *i. cubiculum.* loco Tepido 1, 3, 11. 3, 23, 21. Tepido loco 4, 19, 17. Tepido-

que is loco 7, 30, 27. Is loco in Tepido 8, 4, 6, 65. ei, qui vel coelum vel locum Mutat 1, 3, 46. loca, coelum, cibo, saepe Mutare debet 4, 25, 3. si quam minime is, qui his (gravidinibus de stillationibusque) opportunus est, aërem vel loca aquasque Mutat 1, 5, 5. lecto etiam & conclavi cultiore, usu, loco, ludis, lascivia, aliis, per quae mens exhiberetur, (utendum est) 3, 24, 17. *¶ de corporis humani partibus.* nisi tamen locus hunc odorem excitat 5, 26, 89. Exulceratio ejus loci 7, 7, 50. ipsius loci Natura 7, 18, 1. Aliquis 8, 4, 22. Aliquo loco 7, 19, 18. ex Alio loco 5, 22, 21. Alter, *v. uno.* in Alterutro loco 4, 13, 4. in locis Cartilaginosis 5, 26, 173. is locus Cavus est 8, 11, 5. Certus, *v. inf.* futurarum, locus quidem Concavus sit 8, 9, 31. Cutis haud omnino adducta Deformem, quem requirit, locum reddit 7, 9, 8. ex loco Doloris 7, 4, 11. adure-re Duobus locis 3, 23, 27. *conf.* 5, 26, 102. Duobus aut tribus locis satis est (cucurbitulas admove-re) 4, 13, 7. Duobus aut tribus locis erit perforandum 8, 9, 27. si sine ulcere is locus Durus est 5, 28, 40. *conf.* 3, 22, 38. si Durior locus est 5, 26, 241. si jam Durior est (locus) 5, 28, 138. nonnunquam sine ulcere Durior aut mollior est (is locus carcinomatis,) quam esse naturaliter debet 5, 28, 24. inter Haec loca 5, 26, 75. His locis 8, 11, 9 *dat.* *v. Humerus.* is locus Idoneus fibulae est 7, 25, 22. *v. Illo.* immobilis. Inanis. Integer *i. sanus.* Ipsius loci 7, 18, 1. Is locus 3, 27, 23. 5, 20, 4. 5, 22, 18. 5, 28, 21. 23, 40. 147. 6, 4, 2. 6, 11, 1. 6, 18, 37. 7, 2, 13. 7, 25, 12. 7, 27, 4. 7, 30, 25. 8, 5, 3. 8, 9, 1. 8, 11, 5. Is locus, qui 7, 2, 13. 7, 5, 31. 8, 3, 13. Is locus, cui 5, 22, 18. ejus loci 7, 7, 50. ei loco 8, 9, 13. eum locum 6, 18, 112. 7, 7, 101. 7, 8, 10. 8, 6, 2. pustulae in eum (locum trans-eunt.) qui palliat 5, 26, 224. eo loco 2, 7, 16 *syn. parte.* 56. 6, 12, 1. 7, 4, 9. 8, 4, 26. 77. 8, 5, 17. 8, 11, 10. eo loci 7, 7, 76. eoque 8, 9, 26. in eo loco 5, 26, 250. 5, 28, 4. eo loco, quo 8, 4, 15. ex eo loco, quo 5, 26, 104. Mali locus 4, 13, 12. *v. Medio intrer.* si Mollis is locus est 5, 26, 141. num quis locus Mollior sit 8, 4, 22. *conf. sup.* durior. si Nervosus aut Musculosus is locus est 5, 20, 4. 5, 26, 141. si locus neque Nervosus, neque Musculosus est 5, 27, 10. quod in Nervosis locis Musculosisque necessarium

necessarium est 5, 26, 205. si locus Nobilis est 5, 28, 137. Omnisque ea locis commode inducitur 8, 4, 79. ut Orbium (intestinatorum) singulorum locum servet 7, 16, 10. in eadem palpebra super Pilorum locum 7, 7, 7. quod Plura loca injectum vinculum mordet 5, 26, 124. Pluribus etiam locis, aliquando sine ferro, cucurbitulas admove 3, 27, 14. add. 4, 13, 7. Pluribus locis venter exulcerandus est 3, 21, 38. add. 4, 4, 88. 91. 6, 18, 82. Proximum enim locum primo exhaurit (sanguis missus) 2, 10, 38. Proximum quoque locum 5, 26, 253. locus circa Pubem 7, 26, 112. Pupillae loco 7, 7, 118. ubi Purus est 7, 11, 5. ulcus in locum Pusculotum (transit) 5, 26, 223. Quatuor, v. Tribus. Quo loco, - ibi, - eoque 8, 9, 26. Sanum, v. Vicinum. Siccis locis, uti naribus, illita spuma argenti 7, 9, 16. in Singulis locis 5, 28, 158. jamque is locus prurit, & aut sublividus aut subalbidus est 5, 28, 147. neque enim certus earum (Suturarum) numerus est, sicut nec locus quidem 8, 1, 7. neque in Suum locum veniunt (nervi musculique membrorum laxatorum,) nisi illos per vim aliquis intendit 8, 10, 8. ubi loco suo non sunt (ossa) 8, 10, 7. 109. conf. fragmentum, humerus, ossa, omnique (membrorum,) quae loco suo non sunt 8, 11, 21. quicquid loco suo motum est 8, 11, 25. Totus is 8, 3, 13. creta cimolia Totum locum illinemus 8, 9, 26. Toto loco motae sunt (vertebrae 8, 14, 9. Tertio, v. uno. Tribus, v. duobus. Tribus locis inter se spatio distantibus 8, 15, 9. Tribus aut quatuor locis 4, 22, 11. sub his (tunicis) autem, qua parte pupilla est, locus Vacuum est 7, 7, 121. sub duabus tunicis, qua locum Vacuum esse proposui 7, 7, 127. ne Vicinum & sanum locum laedant (adurentia medicamenta) 6, 15, 6. prodest etiam infra Ulcera locum caedi 5, 28, 76. consistitque Uno loco vitium 5, 26, 251. add. 7, 20, 2. 7, 31, 11. Uno loco, altero, duobus 3, 22, 38. Uno loco, altero, tertio 8, 15, 11. Utroque loco 7, 26, 92. & haec quidem (Vulnera) loco vel pejora vel meliora sunt 5, 26, 25. conf. moveo, loco: & alia verba.

¶ *sigillatim de utero.* quae (mulier) locis laborat 2, 8, 46. Hippo. *hyserica.* si concidere vitio locorum mulier solet 5, 21, 12. sive vitio locorum aliqua prolabitur & obmutescit 5, 25, 8.

¶ *i. sedes mali, locus affectus.* nunc

ad ea loca, quae proposui, veniam 4, 4, 80. *syn.* sedes ipsa 75. propria (signa hydrocelis sunt,) quibus locus (deprehenditur) 7, 18, 27. *syn.* sedes 31. animadvertere oportet, quo loco malum sit 4, 13, 8. invenietur enim (cancerinomatosis) mali locus 4, 13, 12. aduri locus debet 5, 26, 244. circa locum aliqua quasi puncta sentiuntur, isque immobilis, inaequaliter tumor, interdum etiam torpet 5, 28, 21. conf. ib. 62, 76. 138. 5, 26, 241. 8, 9, 26. *similiter* is locus, ei loco, cum locum, 5, 20, 4. 5, 26, 25. 5, 28, 21. 23. 40. 109. 147. 6, 4, 2. 6, 10, 1. 6, 18, 37. 7, 7, 101. 7, 8, 10. 7, 30, 25. 8, 5, 3. 8, 6, 2. 8, 9, 3. 13. 8, 11, 5.

¶ *i. pars libri, argumenti, caet.* atque idem (auctor) Alio loco caet. 3, 4, 46. quas Alio loco demonstravimus 5, 26, 36. add. 6, 5, 5. 7, 5, 38. 7, 33, 1. sicut in Aliis locis posui 7, 5, 36. Eo loco, quo praecipimus 2, 15, 12. Eo loco explicitum est, quo febrim curatio exposita est 4, 2, 11. quod Eodem loco praecceptum est 7, 30, 7. in Hunc locum reservata sunt 7, 3 extr. conf. inf. plura. Locus ipse exigere videtur, ut subjiciam caet. 7, 26, 17. si qua singulis vel etiam paucis (curationibus) commodata sunt (medicamenta,) in Iplorum locum differam 5, 17, 7. de qua re ad Plura loca pertinente, semel dixisse satis erit 7, 7, 35. cuius cognitio quum ad Plura loca pertineat, tum vel praecipue ad hunc pertinet 7, 7, 117. id, quod Primo loco posui 5, 27, 24. id, quod Secundo loco positum est 4, 2, 10. quam (terebiam) Secundo loco posui 8, 3, 22. conf. 8, 10, 44. de quibus duo loco dicam 3, 5, 7. de qua (falcia) Tertio loco dixi 8, 10, 45.

¶ *i. copia, opportunitas.* neque ullo postea motu Dandus eidem periculo locus est 6, 18, 58. unde etiam locus fabulae Factus est 6, 6, 222. quae (strictio) si calorem evocavit, potest alicui medicinae locum Facere 2, 14 extr. neque enim sanat emissus humor (in ascite) sed medicinae locum Facit 3, 21, 59. quo alteri periculo locum Faciat 7, 4, 16. tempus, quod curationi locum Praestet 2, 5, 2. Sum: sitque locus aliquis linamentis 7, 4, 37. medicinae locus non est 2, 8, 96. in eo (casu) medicinae locus nullus est 7, 4, 12. ne majori periculo locus sit 6, 7, 4. nonnumquam etiam lentae febres sine ulla remissione corpus tenent, ac neque cibo, neque ulli remedio

locus est 3, 9, 1. *syn.* 2. curatione opportunior fiet (morbus.) remedio locus est 5, 28, 303. opp. sanari non potest.

¶ vitiosi ungues cadunt, & in eorum locum meliores renascuntur 6, 19 extr. *i. in vicem.* naturaliter semper aliquibus decedentibus, nullis vero in eorum locum subeuntibus, summa macies oritur 3, 21, 2.

¶ *i. conditio, ratio, existimatio.* quo loco vero integritas est, eodem est remissio (febris) 3, 4, 56.

¶ *i. res.* super locum autem durum & renitentem ex altera parte intendi manus caet. debet 8, 17, 3.

¶ *cum Verbis:* v. Aduro. Aperio. Caedo. Deligae. Disto. Extenuo. Exulcero. Foveo. Ico. Illino. Impleo. Madefacio. Moveo, loco & de loco. Palleo. *sup.* in is locus. Parefacio. Renitor. Rubeo. Tango. Torpeo. Tumeo. Vincio. Vitio.

¶ *cum Particulis:* v. Ad cum pertineo. Circa. De. In, cum accus. v. reservo. restituo. subeo: cum abl. v. *sup.* cum aliis. Inter. Per. Super.

Locuples, eris. sed locuples tamen ejus rei auctor Hippocrates est 8, 8, 5.

Locusta, ae. *genus* duri piscis, quod minime intus vitatur 2, 28, 4. jure etiam locustarum (uti) 3, 6, 49.

Lolium, ii. *herbae genus.* lolii 5, 22, 12. 5, 23, 17. cataplasma vel ex lolio vel ex hordeo 8, 9, 17. ex qualibet Farina cataplasma, sive ex tritici, - sive ervi, vel lolii 2: 3, 13 calefacit. Farina lolii, evecat & educit 5, 12, 2. lolii Farina ex vino diluto cocta, & mista cum arida fece 4, 22, 6. Farinae lolii sext. III. 5, 28, 293. lolii Radix ex vino (danda, ubi phalangium nocuit) 5, 27, 64.

Loligo, f. loligo, ginis. duri piscis *genus*, quod minime intus vitatur 2, 28, 4.

Longus, a, um. *de spacia extensionis, & de tempore opp.* brevis: v. Brevis. *de mensura extensionis:* v. Acumen. Brachium. Capitulum. Corpus. Crus. Cubitus. Fascia. Ferula. Fistula. Intestinum. Linum. Membrum. Os tibiae. Pilus. Piper. Radix dentis. Statura. Testa. Uncus. Uva. *de mensura temporis:* v. Abstinencia. Accessio. Adolescencia. Circuitus. Curatio. Dejestio. Dies. Dolor. Fames. Febris. Febriula. Genus. Haec in communia. Jejunium. Imbecillitas. Inedia. Inquistio. Insania. Is, id Mora. Morbus: acutus, longus opp. 3, 23, 14. 3, 27, 5. caet. v. Morbus. Navigatio. Patientia.

scientia. Quartana. Quies. Ratio curatiua. Resolutio Nervorum. Sitis. Somnus spaciū. Tempus. Timor. Tormentum. Tristitia. Tumor. Valendo. Veritas. Vigilia. Virium. Unctio.

¶ Nimis longus 1, 3, 31. 62. Nimum longus 1, 3, 32. Non longus 4, 4, 50. paulo longior (fistulae pars) quam 7, 15, 7. paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit 8, 10, 5. quam longissima abstinentia 7, 20, 6.

Longe, *adv.* partibus, quae longe Absunt a vulnere 5, 26, 191. *v.* Descendo. eodemque (tempore) longissime Distante 3, 5, 20. *v.* Excedo, dentes. Excido, *med. a. long.* Pateo. Procedo Sum: nodus vulnus laedit, nisi tamen longe est 5, 26, 148 *i. distat.* ut ab intestinis ea pars acium semper longe sit, quae acuta; propinqua, quae retusa est 7, 16, 16 *opp.* si iuxta sunt (vermes,) si longius 6, 7, 61 *opp. conf. cum a. nave* tamen, sed non longe, Veritari 3, 22, 27.

¶ longe A, *v. sup. cum* absum, & sum. non longe Ab exitu inhaerescit (calculus) 7, 26, 12. si longius A praecordiis fistula est 5, 28, 185. quam longissime sanguinem inde, ubi laedit, esse mittendum 2, 10, 37.

¶ *cum* Adjectivis, &c. sed longe Polyide Celeberrimus est (pastillus) 5, 20, 6. *v.* Clarissimus. longeque Optime I Pr. 41. longe Optimum est 2, 8, 13, 5, 26, 111. *v.* Periculosissimus alterum (genus tertianarum) longe Perniciosius 3, 3, 8. *v.* Perniciosissimus. longe tamen Saepius 2, 14, 19. quod (coxarum os) transversum longeque Valentissimum 8, 1, 69.

¶ *cum* aliis Particulis: Aliquanto longius 7, 18, 40. non ita longe 8, 3, 13. Paulo etiam longius processit 1, 3, 36. longius, Quam 8, 12, 3. Quam longissime 2, 10, 37. longeque I Pr. 41. 8, 1, 96.

Longinquus, a, um. si jam in longinquum quoque id vitium est 2, 8, 107.

Longitudo, dinis. quae (pitracia) latitudinem Frontis longitudinemque aequat 3, 10, 2. longitudinis crassitudinisque Modicae lien 4, 1, 17. quae (spatha) & crassitudinem duorum digitorum habet, & longitudine ab ala usque ad digitos pervenit 8, 15, 7.

¶ In longitudinem, *v. os* finditur, implicitum linamentum, incisa fascia.

Loquor, qui multi, si in ipsum vulnus (pulveris) inclinati sunt, loquuntur: si in aliam partem, obmutescunt 5, 26, 43. *conf.* 7, 12,

38 *sec.* 1, 6, 22 - 23. non tamen loquendi facultatem concutitur est 7, 12, 39. loqui Coepit (qui ebrius obmutuit) 2, 6, 23. si loqui & moveri Piget 2, 2, 6. qui ob id ne loqui eundem Possunt 1, 12, 35. neque loqui possit (is aeger) 8, 13, 3.

¶ loqui Aliena 3, 18, 3. *i. delirare.* nunc De his capillis loquor, qui 6, 1, 5. loquar autem nunc De his, quae 7, 19, 2. quamvis Prudenter & Miserabiliter loquatur (infans) 3, 18, 12. Verecundius loquentium 6, 18, 3.

Loquacitas, atis. subitaque loquacitas (alienus) orta est 2, 7, 60.

Lorum, i. in quae (foramina) lora mollia conjiciuntur 8, 15, 9. per quae (cava) loris datis 8, 10, 68. loris suis ad brachium deligatur (spatha) 8, 15, 12.

Lorus, i. planta calefacit 1, 3, 62.

Lotio, onis. *v. sub* Lavo.

Lotus, a, um. *v. in* Lavo.

Lubricus, a, um. *v.* Tumor. idque, quod subest, lubricum est 7, 18, 19. si nihil nisi laeve & lubricum occurrit 8, 4, 9. instillare paniculum rosae vel lactis, quo magis lubricum circumagatur (modiolus) 8, 3, 9.

Lucerna, ae. extinctum ex lucerna linamentum 4, 20, 5.

Lucidus, *v. sub* Lux.

Luctor, ari. ne vel luctando vel currendo -- ulcera exasperentur 3, 27, 38. magna vi luctari, ut verba exprimantur 4, 2, 40.

Lucubro, are. sin lucubrandum est 1, 2, 8.

Ludus, i. quaerenda delectatio ex fabulis ludisque 3, 18, 62. ludis (uti) 3, 24, 17.

Lumbus, i. ad ignem lumbos scapulasque admove 4, 19, 8. qui (renes) lumbis sub imis coxis inhaerent 4, 1, 19.

Lumbricus, i. oleum, in quo lumbrici cocti sunt 6, 7, 15. nonnumquam autem lumbrici quoque occupant alvum 4, 17, 1 *quo cap. tract.* ac lumbricos quoque Aliquos sub fine morbi descendisse, nihil nocet 2, 3, 11. interdum Lutos eos, qui Peiores sunt, interdum Teretes videmus 4, 17, 2. si Lati sunt *ib.* 3. si vero Teretes sunt, qui pueros maxime exercent *ib.* 6.

Lumen, minis. *lux diei.* si praeter haec oculi quoque lumen refugiant 2, 6, 6. in lumine habuisse aegrum 3, 6, 46. in lumine habendos eos (aegros) dixit 3, 18, 14 *opp.* tenebrae *ib.* *syn.* lux 45, 16. collocandus est (aeger) loco lucido, lumine adverso 7, 7, 136.

¶ *i. visus oculi.* scire oportet, lumen esse amissum 6, 6, 91. nonnulli, quum aliquandiu nihil vidissent, repentina profusione al-

vi lumen receperunt 6, 6, 112. quorum (aurium) ulum proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2 *syn.* i. oculis.

Luna, ae. utileque lunam vitare, maximeque ante ipsum Lunae solisque concursum 1, 4, 3.

Lunatus, a, um. cutis incidenda est lunata Figurā, cornibus ejus deorsum spectantibus 7, 96. ultra Lineas, quas ante fecimus alias duas lunatas & ad plagam converlas immittere 7, 9, 6 ab utroque latere lunatum (Os peccoris) 3, 1, 62. ipsa cartilago contra lunatā Plagā excidentia est 8, 6, 4. juxta anum incidi cutis Plagā lunatā usque ad cervicem vesicae debet, cornibus ad coxas spectantibus paululum 7, 26. 45. in interiores vero lunatasque Plagas linamentum dandum est 7, 9, 17. ut lunatum Sinum faciat (scalper) 8, 4, 55.

Lupinum, & Lupinus, i. in qua (aqua) lupinum aut cortex mori decoctus sit 4, 17, 3. edisse etiam & lupinum & allium prodest 4, 17, 8. ex lupini Farina cataplasma 2, 33, 13. habet hoc Farinae lupinorum sextarium 5, 28, 270. quod lupini Magnitudinem habet 5, 25, 20. magnitudine vix unquam lupini Modum excedunt (*μυρηνισα*) 5, 28, 227.

Lupus, i. piscis, medius inter teneros durosque; boni lucci 2, 20, 3. post quos etiam leviores sunt lupi 2, 18, 26.

Luteus, a, um. in quibus (oculis) quod album esse debet, sit luteum 3, 24, 4 *in idlero.*

Lux, lucis. *i. splendor solis & diei.* quibus (interioribus corporis) major mollieties & lux ipsa Nova est I Pr. 68. vigilare Prima luce debet 4, 25, 1.

¶ Convellendas etiam vires aegri putavit luce, vigilia *caet.* 3, 4, 11. in luce Habendus aeger. (nisi infirmus) interdum, quoniam corpus ista quoque Digerit 3, 4, 16. Habere eum, qui tenebras Horret, in luce: eum, qui lucem, in tenebris 3, 4, 16 *opp.* alium enim lux, alium tenebrae magis Turbant 3, 13, 15.

Lucidus, a, um. *v.* Aedificio, Conclavi, Loco.

Luxus, us. cum luxu, an cum fragilitate (aeger vitae genus sit secutus) I Pr. 86 *opp.*

Luxuria, ae. quos (mores) neque desidia, neque luxuria vitiantur I Pr. 8. istud luxuriae causa fieri non oportere constitor 1, 3, 48. ulterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriae subscripsit 3, 4, 12.

Lycium, ii. Rhamni silvestris radice decocta in aqua fit medicamentum, quod vocant Lycium Plin.

Plin. Hist. Nat. Lib. 24. Cap. 14. *succus ex ramis & caudice extrahitur & inspissatur, sec. Dioscorid. Lib. 1. Cap. 132. melius huic rei (sanguinem ulceribus sanandis) Lycium est 4, 4, 44. Lycium nominat. 5, 28, 271. 6, 7, 27-42. Lycii 6, 6, 56. 61. 149. 179. 6, 7, 41, 6, 18, 23. Lycio abl 6, 19, 1. 7, 11, 5. ceratum ex Lycio factum 8, 9, 13. utendum est medicamento leniter sanguinem supprime, quale Lycium est aqua Dilutum 8, 6, 5. Lycium cum lacte 6, 7, 54. 57. Ex aqua Lycium, sanguinem supprimit 5, 1, 1. cicatricem post omnia haec commodè inducit Lycium Ex passio aut lacte dilutum 5, 26, 208. Lycium Ex vino dilutum 6, 8, 9. imponendum Lycium Ex vino est 6, 18, 15.*

M.

Macedonicus, a, um. v. Iris.
Macer, cra, crum. v. Aves, Caro, Corpus, Cutis. macrum potius quam pingue (ex animalibus non domesticis) stomacho aprum est 2, 24, 4 opp. eadem omnia pingua, quam macra, - plus alimentum habent 2, 18, 37 opp. omnia macra (attingunt alvum) 2, 30, 11.
Macies, ei. stomachum infirmum indicat 1, 8, 3. maciem facit diabetes 4, 20, 22. Major in eo ipso (humero) sit macies 8, 11, 22 per luxationem. Summa macies oritur, & nisi occurrat, tollit: *apophias* hanc Graeci nominant 3, 22, 2.

Machinantum, i. tot genera machinantorum 8, 20, 13.

Macula, ae. si rubet facies & quas i. maculis quibusdam colorum omnium distinguitur 2, 8, 105. summa pars corporis crebras maculas crebrosque tumores habet 3, 25, 3.

Madeo, ere. madens (Homo) siccare (se debet,) siccus madefacere 1, 3, 30 opp. i. succulentus. fuccidam Lanam aceto madentem 7, 28, 8. Lana fuccida oleo atque aceto madens 8, 3, 35. madens Lingua 7, 26, 119. Linteolum aceto madens 7, 26, 104. madens vino & oleo 8, 7, 12. (cui) madent Oculi 1, 3, 45. si nihilominus madent (Oculi) 7, 7, 262. animadvertimus autem, quibusdam nunquam fuisse Oculos, sed semper humore tenui madere 7, 7, 149 opp. aqua quoque madens Panis 2, 18, 40. eodem vino & oleo madens (Pannus) 8, 10, 21. madens exit (Specillum) 8, 3, 18. dum mader (Spongia) 5, 26, 131 opp. inarescit. Spongia aceri aceto madens 7, 19, 39. interdum madent (Squamulae porri-

ginis,) multo saepius siccae sunt 6, 2, 1. Ulcus mader 8, 4, 43. Uvae madenti 6, 18, 18.

¶ Ex horum aliquo madens vel panis, vel farina, vel spongia, vel lacinia, vel etiam linteolum 2, 33, 9. linamentum Ex vino madens 8, 10, 86.

Madefco, cere. aquam calidam bibere, ut superiores ejus partes madescant 2, 12, 19. spectare oportet, num tempora parteve corporis aliae paulum madescent, quae sudorem venturum esse testentur 3, 6, 26.

Madefacio, cere. Caput attonsum habere, idque irino vel cyprino calido madefacere 4, 3, 16. rola tantum Caput, adjecto serpyllo similive aliquo, madefaciendum est 3, 18, 29. v. Haplus lanae. rosaeque & vino madefaciendum 1d, quod imponitur 7, 19, 41 conf. 6, 6, 43. si sicca (Linamenta) parum valent, aceto madefaciendum sunt 5, 26, 98. v. Linteo, vel inf. cum in. Locus, v. inf. cum subinde. madefactis tantum Maibus aqua 3, 21, 41. madens (homo) siccare (se debet,) siccus madefacere 1, 3, 30 opp.

¶ linteo ante in aqua frigida madefacto 5, 18, 12. quum inaruit, iterum madefaciendum est 6, 6, 43. Subinde is locus, cui id illinitur, madefaciendus est 5, 22, 18. isque (haplus lanae mollis) Subinde oleo tepido madefaciendus est 7, 26, 109.

Madidus, a, um. incipiendum erit a pulicula, vel intrita bene madida 4, 3, 22.

Magis, adv. opp. minus: idque ipsum modo minus, modo magis faciendum est 1, 2, 13. idque auxilium ut minus vehemens, ita magis tutum (est) 2, 11, 13. magis minusve 8, 2, 15. conf. I Pr. 115. 2, 8, 122. caet.

¶ i. plus, copiosius, magis carne utendum, magis oleribus 1, 3, 77. siccus etiam aridae (infant,) sed magis virides 2, 26, 2. si magis pus profuit 6, 7, 56.

¶ i. potius, potissimum, praecipue, praesertim, utique. ¶ intra septimum diem pereundum est; magis si palpebrae dormientis non coeunt 2, 8, 82. nunc transeundum est ad eam medicinae partem, quae magis medicamentis pugnat 5 Pr. 1 syn. 7 quae praecipue medicamentis pugnat, rodunt alumen liquidum, sed magis rotundum: squama aeris, sed magis rubri 5, 6, 1. piper utrumque, sed rotundum magis ib. 3. misy, & id quoque magis coctum 5, 9 syn. 10. praecipue. syn. maxime 5, 17, 10. omnis serpentis ictum & jejuni & jejuno magis nocere 5, 27, 69.

[Mm]

ideoque non offi, sed earrit magis, radicibus suis inhaerent (ungues) 8, 1, 94. magisque assumendae dilutae potiones 6, 7, 77. conf. cum quam: v. 2, 18, 19. 4, 19, 21. ¶ i. saepius, frequentius. illud magis fieri solet, ut aequae niger assidue primo die proficiat 2, 10, 53. quod nimium humore sequente fieri potest, magisque, si caet. 6, 2, 7. add. 5, 28, 230.

¶ i. valde. in his ver expectandum est, aut, si quid magis praesit, melior tamen autumnus caet. 7, 7, 38.

¶ loco comparativus. & mel quidem quo melius est, ut magis (Acre est) 2, 22, 4. v. Albidus. si matutinis temporibus coacta magis est (alvus) 2, 3, 10. quae magis Communia sunt 5, 17, 7. venae magis Conditae 7, 18, 38. Expedita magis curatio 5, 26, 79. v. Exulceratus. Fallaces magis notas 2, 6 extr. Humidum magis, an magis Siccum corpus ejus sit I Pr. 86. v. Incurvus. Intus magis 7, 26, 59. Liberalis. Modice magis 1, 3, 8. v. Naturalis. Necessarius magisque Nocenter 5, 28, 133. v. Obnoxius. haec magis per omnia genera febrium Perpetua sunt 3, 5, 1. v. Rationalis. Recurvarius quo vetustius id vitium est, & quo magis in corpore Senili est 2, 8, 122. v. Vincinus.

¶ cum aliis vocibus. v. Eo. Et magis, i. adhuc magis, & quidem magis 2, 30, 2. Et magis Etiam 4, 2, 25. 4, 9, 5. 5, 26, 240. 8, 10, 112. magis Etiam i. adhuc magis, 2, 30, 1. 3, 5, 18. 6, 6, 10. 8, 1, 78. conf. cum vel. Intus magis 7, 26, 59. Modice, v. sup. loco comparativi. Multo. Nihil. Nihilo. Paulo, magis, Quam I Pr. 98. 1, 3, 22. 1, 4, 12. 2, 7, 83. 2, 16, 4. 2, 18, 38 bis. 2, 30, 6. 2, 33, 1. 18. 4, 4, 36. caet. magis etiam, Quam 5, 5, 18. sine quam, v. cum verbis. cum ablativo: magis iusto dependet 7, 18, 39. v. Quanto. magis Que I Pr. 112. 6, 7, 77. 7, 7, 172. i. & quidem magis, adhuc magis 1, 3, 32. 61. 2, 4, 8. 2, 6, 6. 16. 2, 7, 23. 2, 19, 1. 2, 30, 5 bis. 8. 2, 31, 2. 2, 33, 15. 3, 13, 3. 5, 26, 87. 124. 5, 28, 18. 133. 6, 2, 7. 6, 18, 77. caet. magis Que etiam, similiter 2, 3, 12. 2, 21, 2. 2, 30, 3. magis Que hoc 8, 10, 92. magis Que, quo majores caet. 5, 26, 179. magis Que, quam 8, 11, 21. Quo magis, v. Quo, & eo. Quo magis, i. ut magis 7, 26, 24. Sed magis 2, 26, 2. 3, 10, 5. 5, 6, 1 bis. 3, 7, 26, 7. 8, 1, 94. conf. Sed magis Tamen 4, 1, 29. v. Tanto. Tum magis 4, 11, 13. Vel magis

magis etiam 4, 19, 18. v. Ul-
lus.

¶ *cum Verbis*: v. Abundo. Adjuvo.
2, 16, 4. Afficio. Affligo. Attrin-
go. se Artollit 7, 18; 34. Calefa-
cio. Compleo. Comprobo. Conci-
do *media longa*. Confirmo. Con-
quiesco. Convenit. Decoquo. De-
scendo. Digero 3, 4, 27. Excolo.
Facio. Fio. Incalesco. Indulgeo.
Inflo. Intro. Laedo. Lenio. Levo.
Minuo. Moveo alvum, *caet.* Nitor.
Noceo. Nutrio. Offendo. Oitendo,
se. Palleo. Pateo. Pertineo. Pro-
ficio. Profum. Renitor. Satio. Ser-
vum. Suspendo. Tempero. Terreo.
Tumeo. Valeo. Vereor. Viro.
Utor.

Maxime, v. *inf.*

Magisterium, v. *inf.*

Magnus, a, um, *de quanto & quali*.
v. Animal. Articulus. Aspritudo.
Cruracula. Chirurgus. Contentio.
Cruditus. Cura. Difficultas. Dili-
gentia. Discrimen. Dissensio. Do-
lor. Exulceratio. Febris. Festina-
tio. Foramen. Inflammatio. In-
genium. Lien. Malum. Metus.
Moderatio. Moles. Morbus. Ne-
gocium. Nomen. Pars. Periculum.
Plaga. Potio. Praesidium. Profes-
sor. Remedium. Res. Sitis. Spa-
cium. Suffusio. Tumor. Venae.
Vetustas. Vir. Vis. Ulcus. Vulus.
neque ulla alia spes in magnis est,
quam ut impetum morbi trahen-
do aliquis effugiat 2, 5, 2 *se*
morbis.

¶ Aequae magnum malum 2, 8, 116.
Aequae magnas febres 2, 7, 69. Nec
tamen magno negotio 8, 4, 23.
qui (tumores) Nimis magni sunt
7, 14, 30. spaciumque inter haec
Satis illis magnum - relinquatur 8,
7, 60.

Major, us, ne, quod per se Exi-
guum est, majus curantis negli-
gentia fiat 5, 26, 14 *opp.* *add.* 7,
12, 42. 7, 21, 2, 7, 30, 17 *coll.*
20. major, Minor *opp.* 3, 4, 39.
7, 26, 6, 8, 11, 23. *syn.* Plus 8,
11, 24. Parvulum majus *opp.* 7,
19, 25. 7, 21, 8. *add.* calculus.

¶ v. Abscessus. Articulus. Aspritu-
do. Avis. Calculus. Calor. Capitu-
lum. Cicatrix. Cura. Curta. Dif-
ficultas. Diligentia. Dissensio. Do-
lor. Exercitatio. Febris. Fistula.
Genus pustularum. Gravitas capi-
tis. Imperus. Inflammatio. Inte-
stinum. Macies. Malum. Medicus.
Membrum. Merus. Modus. Mol-
lities. Momentum. Mora. Mor-
bus. Negocium. Os. Papula. Pars.
Periculum. Perturbatio. Plaga.
Planta. Pondus. Praesidium. Pru-
rigo. Pustula. Quaeustus. Remis-
sio. Rosio. Sinus. Spes. Spiculum.
Tuberculum. Tumor. Venae. Vis.
Vitiium. Ufus. Vulus.

¶ *cum Particulis* v. Aliquanto.

Etiam majore periculo 7, 12, 7.
majore jam parte 8, 1, 64. v.
Multo. Paulo. major Quam 1 Pr.
65. 4, 1, 37. 5, 28, 49. 126. 8,
11, 22. major Qualis 5, 28, 145.
Quo major, v. quo, & magis.

¶ *cum ablat.* quarum (pustularum)
nulla altera major est 5, 28, 65.

¶ *loco positivi*, quodsi major is tu-
mor est 6, 13, 9 *i. magnus*, ubi-
cunque venae majores sunt 6, 26,
21. *caet.*

Maximus, a, um. maxima, media,
minima (fistula) 7, 26, 6 *opp.* v.
Abstinencia. Conclave. Effectus.
Fistula. Foramen. Medicus. Pars.
Portio. Remissio. Suppuratio. Su-
tura. Tormentum. Tumor. Ufus.

¶ Quam maximo conclavi 3, 4, 16.
Quam maxima portione 4, 18, 50.
abstinencia Quanta maxima im-
perari corpori potest 3, 17, 3.
add. 3, 20, 16. ut tumor, Quan-
tus maximus esse potest, se o-
stendat 7, 14, 23. *conf.* Remissio.

Maxime, *adv.* i. ex maxima parte:
ea, quum ex peregrinis medica-
mentis maxime continent 2, 33,
1. quod malagmata maxime ex
floribus eorumque etiam furculis-
sunt 5, 17, 10. qua parte maxi-
me tumebit 8, 9, 24. ubi maxi-
me pus subit *ib.* 25. quo loco
maxime humor intus persevera-
bit *ib.* 26.

¶ quod junctum aliis maxime mo-
vet 1 Pr. 95 *syn.* plurimum *ib.* qui-
bus (antelucanis horis) omnes se-
re maxime dormiunt 3, 5, 21 *i.*
plurimum. cibus his (utendum
est), quae maxime corpus alere
& implere consueverunt 6, 6, 111.
add. 3, 22, 19.

¶ *i. praecipue*, potissimum. maxime
in barba 6, 3, 4 *syn.* praecipue.
conf. 2, 1, 32. his hanc maxime
requerentibus 1 Pr. 11. *conf.* *ib.*
19, 21. 30, 37. 38. 1, 2, 4, 15, 3,
12, 13. 70. 1, 4, 3, 5. 2 Pr. 11. 2,
1, 32. 43. 3, 6, 11. 32. 43. 3, 12,
1, 14. 16. 21. 3, 18, 53. 3, 20,
16. 4, 3, 5. 12. 15, 4, 4, 16. 4,
5, 7. 5, 26, 134. 6, 6, 215. 6, 18,
67. 76. 111. *caet.*

¶ *i. frequentissime*. clavis autem
nonnunquam quidem etiam alibi,
sed in pedibus tamen maxime na-
scitur 5, 28, 229 *opp.* eo tempo-
re id maxime fit 2, 1, 5. *add.* 2,
10, 23. 8, 3, 40. 8, 5, 13. *ib.* 2,
1, 20. 47. 2, 18, 24.

¶ *i. proxime*. apud antiquos quoque
ante Herophilum & Erasistratum,
maximeque post Hippocratem
fuit Petron quidam 3, 9, 9.

¶ maximeque in transiione 2, 1, 47.
5, 18, 60.

¶ *cum positivo*, loco *superlativi*. in
conclavi quam maxime & Alto
& Lucido & Spatiofo 1, 2, 15 *i.*
quam altissimo, *caet.* quam maxi-

me Calidum quis pati possit 5,
28, 99. v. Frigidus. Idonea ma-
xime est 5, 27, 93. ver Idoneum
maxime est 7, 14, 31. corpus id.
quod minime tenue, maximeque
Lati pectoris atque Serosi est 2,
8, 15. quam maxime Lenis (ci-
bus) 4, 6, 15. maxime Mirum 2,
8, 49. 7, 4, 15. maxime tuta vel
periculis Opportuna (corpora) 2
Pr. 35. maxime Promtum est 6, 6,
153. v. Tolerabilis. Tutus ut quam
maxime id Tuto fiat 7, 26, 36.
Utileque lunam vitare, maxime.
que ante ipsum lunae solisque con-
cursum 1, 4, 3. *conf.* Utilis, haec
& sudationes. Vulgare maxime
morbi genus 3, 3, 2.

¶ *cum aliis vocibus*. maxime Etiam
2, 8, 107. Fere maxime 3, 5, 21.
maxime, sin Minus 6, 6, 215. re-
missio, Quae maxime in febre
continua potest esse 3, 4, 56 *al.*
leg. maxima. Quam maxime per-
tinere ad rem concoctio videtur
1 Pr. 35. jamque corpus tam in-
tegrum est, Quam maxime esse
in eo genere valetudinis solet 2,
17, 15. cibum Quam maxime
semper ab accessione futura redu-
cere 3, 5, 30. ubi Quam maxi-
me tepuit aeger 3, 16, 31. Quam
maxime ab inguinibus abducere
(sinum) 7, 19, 8. eos (poplites)
Quam maxime possit attrahere 7,
26, 28. *conf.* *sup.* *cum positivo*. maxi-
me Quae 1, 3, 13. 70. 1, 4, 3. 5.
2 Pr. 1. 2, 1, 20. 32. 43. 47. 2,
8, 61. 3, 6, 32. 48. 3, 12, 1. 3,
18, 53. 3, 20, 16. 3, 21, 21. 4, 3,
12. 15. 4, 4, 16. 4, 5, 7. 5, 18,
60. 5, 26, 134. 6, 18, 67. *caet.*
maxime Quidem 6, 1, 3. maxi-
me Tamen 1, 3, 12. 2, 10, 8. 6,
13, 13. maxime Tum 4, 3, 5
conf. Tum.

¶ *cum Verbis*: v. Abduco. Adhibeo.
Admitto. Alo. Caveo. Cedo. Con-
cilio. Confero. Convenit. Coquo.
Credo. Desidero. Dico. Do. Dor-
mio. Egeo. Fallo. Fio. Foveo.
Habeo male. Impleo. Implico.
Impono. Increfco. Inungo. Ma-
neo. Moveo. Nascor. Oporter.
Perfrico. Periclitor. Persevero.
Possum. Proficio. Profum. Redu-
co. Requiro. Subeo. Subsum.
Succurro. Sum. Tento. Tepeo.
Tumeo. Vito. Uro. Utor

¶ *extremum in periodo*. 5, 28, 72.

Magnopere, *adv.* v. Abstineo. Con-
tinere spiritum. Converter in pus.
Increfco. Prohibeo. Vexo.

¶ magnopere Necessarium est 3, 8,
4, 3, 27, 16.

¶ Neque magnopere 5, 28, 126. 7,
26, 94. Non magnopere 7, 18, 15.
Magnitudo, dinis. Ejusdem magni-
tudinis, quae 5, 25, 6. donec ad
justam magnitudinem perveniat
(dens) 7, 12, 23. Nimia, v. *cum*
in

in. in piscibus quoque media aetas, quaeque nondum Summam magnitudinem implevit 2, 18, 29. magnitudine Sua 5, 28, 25.

¶ *cum Substantivis*: Aetas, v. *proxime ante*, v. *Kapriovum*. Dolor. Ervum. Faba. Interiora corporis. Lenticula. Lens. Lupinus. Nux. Ovum. Piper. Tumor. Vulus. Vulva.

¶ *cum Verbis*: v. Aequo. Cognosco. Considero. Excedo. Expleo. Habeo. Impleo.

¶ *cum Particulis*: v. Ad. de quantitate. Citra. Ex magnitudine doloris 7, 4, 11. quive (piscis) Inimiam magnitudinem excesserunt 2, 21, 6. major (dolor) quam Pro magnitudine tumoris 5, 28, 126. Pro venarum magnitudine & modo 7, 18, 39. vis Pro magnitudine (vitii) adhibenda est 5, 28, 13. dolor ex ea (pustula) Supra magnitudinem ejus est 5, 28, 251.

Magisterium, ii. post haec nullo novo magisterio, sed jam supra proposito vulnus erit implendum 5, 27, 14 i. arte, artificio, appareit. Mala, ac. malae rubent 2, 7, 91. de osse & malae quoque in summa parte singulas transversas suturas habent 8, 1, 18. malae cum toto osse, quod superiores dentes excipit, immobiles sunt ib. 33. conf. 8, 8, 18-19. fere inter quantum decimum & unum & vigesimum diem sanescunt (fractae) 8, 7, 19. quorum (dentium) pars maxillae, pars superiori ossi malarum haeret 8, 1, 36.

Malabathrum, frequentius Malobathrum, v. v.

Malagma, atis. malagmata, atque emplastra, pastillique quo differant, 5, 17, 10 seqq. exponuntur plurima cap. 18. *Avasopallina* 5, 18, 54. Andreae ad laterum dolores ib. 18. - ad strumam 33. Apollopheanis ad laterum dolores 16. Arabis cujusdam ad strumam & phymata 39. Aristogenis ad ossa 58. Aristonis 70. ad Articulos 64-77. fere Calefaciunt 3. Calefaciendi causa reperta (sunt) 1. aliquid ex Calefacientibus 4, 3, 14. ad Callum in articulis 5, 18, 77. ad Carcinomata & phymata lenienda 50. Chrysippi 65. Commune pluribus affectibus 14. Cteliphontis 66. Dexii 77. quaedam Digerunt 3, 30, 31. v. digero. ut per ea malagmata, quae Digerunt, dissipetur (suppuratio) 3, 27, 21. imponendum malagma, quod Digerat 8, 10, 127. v. Discutio. *Etiopasind* 3, 18, 3. Euthylei 61. ad Favos 43. quaedam Exerant 3, 4 seq. ad Jecur dolens 8 seqq. ad Laterum dolores 16. ad Lienem 11. ad

Livorem faciei confusae 51. Meddi 30. ad Melicerides 43. Miconis ad strumam 35. - aliud, quod resolvit, aperit, purgat 57. Moschi 29. Nilei 27. Numenii 74. ad Ossa & Nervos 58. adversus Panum & Phymata 44. ad Parotidas caet. 43. adversus Phyma 43, 44, 45, 48, 50. Polyarchi 25. Protarchi 43. fere non sunt Refrigerandi causa reperta 1. est tamen quod Refrigerare potest 2. ad Relolvenda quae stricta sunt caet. 25. Solagorae 64. ad Strumam multa 32 seqq. 56. proficiens in Struma 41. ad Supprimendum omne quod abscedit 46. ad Supprimendum sanguinem 48. Theoxeni 73. quae materiam Trahunt 4, 7, 16. ad Tubera *cap. 41*. ad mala Ulcera 43.

¶ *cum Adjectivis*: v. Aptus. Idoneus. Multa. Pleraque. Plura. Praecipuum ad. Reliqua 5, 18, 3. Recentis 5, 18, 10. dum id Siccius non faciat, quam esse malagma oportet ib. 50. malagmata sua devorando 3, 21, 12. v. Vehementius. Utile.

¶ *cum Substantivis*: v. Crassitudo. Uius.

¶ *cum Verbis*: v. Accommodo. Apro. Consto, Contentus sum. Contundo. Convenio. Devero. Do super. Efficio idem. Fio. Impono. Injicio. Inlino. Mollesco. Pono super. Proficio. Profum. Servo. Superjaceo. Superimpono. Tento.

¶ *cum Particulis*: ab his transitus Ad malagma est 4, 6, 9. In malagmatis 5, 11, 1. Malicorium, ii. quasi mali granatium corium, s. asperum putamen. v. 6, 9, 14. sine frigore reprimat 2, 33, 12. malicorii 6, 7, 39. malicorii Contriti 5, 22, 16. malicorii pars interior cum pari portione & gallae & pinei corticis Contritur 6, 9, 14. malicorii ex vino Cocti pars interior (Contrita) 6, 18, 96. m. cum aridis rosae foliis contritum 6, 18, 111. malicorium vel fertulum campanam ex vino Coquere, deinde Conterere 6, 6, 86. malicorium ex vino Coquere, interioreque ejus partem Conterere 5, 26, 268. m. in aqua Coctum, deinde Contritum 5, 28, 100. ex malicorio quod in aultero vino Coctum sit 7, 19, 42. malicorium ex vino Coctum 5, 28, 152. 6, 18, 96. lenticula cum mollicorio Cocta 4, 19, 30. vinum in quo malicorium Decoctum sit 7, 12, 21. 8, 10, 116. add. paulo post mixta. cum verbis vel malicorio Incocta (aqua) 6, 18, 124. quicquid malicorio Mixtum est 4, 16, 9. id ipsum (malicorium) ovi albo Mixtum [Mm 2]

8, 10, 116. lenticula cum malicorio Mixta, quae utraque ex vino decocta sunt 7, 27, 10. malicorium ex aqua Terendum, eo-que Utendum est 5, 21, 11.

Malleus, i. malleo caput tabulae. feritur 6, 7, 102.

Malleolus, i. malleolo adactus (ex-cisorius scalper) 8, 3, 15. scalprum malleolo subinde medicus ferit 8, 3, 29.

Mallo, malle, si medicamentum aliquis mavult 5, 26, 290. decoquere simul malunt 6, 19, 5.

Malobathrum (ant Malabathrum) i. etiam solum indum appellatum. malabathri 5, 23, 4. malabathri folii ib. 18.

Malva, ac. *strepis genus*. boni succi est 2, 20, 4. alvum movere 2, 29, 2. cibis interdum mollis, ut malva 4, 4, 61. add. 3, 6, 48. malva Contrita 5, 28, 153. aqua in qua malva Decocta sit 2, 12, 20. 7, 27, 24. tus. malvae vel juglandis ex vino contritae 5, 27, 81.

Malum, i. fructus arboris. v. Amerinus. Aulterus. Contrita pira vel mala, praecipue Cotonea (simul reprimunt & refrigerant) 2, 33, 8. conf. 5, 28, 85. malum. Cotoneum stomacho aptum est 2, 24, 8. aqua: in qua malum Cotoneum palmulaeve decoctae sunt 4, 48. add. 4, 19, 31. reprimat autem aqua, in qua Cotoneum malum vel palmulae decoctae sunt 5, 22, 30. cum eodem cerato contritum vel Cotoneum malum caet. 6, 18, 96. cum malo Cotoneo cocto mixta farina caet. 6, 6, 41. ex malo Cotoneo medium 4, 8, 10. mala Cotonea attingunt 2, 30, 8. possunt proficere mala Cotonea in vino cocta atque contrita 5, 28, 85. conf. Cotoneum. Mandragorae mala, v. Mandrag. m. Orbiculatum stomacho aptum est 2, 24, 8. mala orbiculata a figura orbis in rotunditatem circumacti, traxere nomen: Graeci Epirotica vocant. Plin. Hist. Nat. 15, 14. conf. 14, 23, 6 & 29, 3. Varre de Re Rust. 1, 59. Dioscorid. 1, 163. Colum. 5, 10, 6 & 12, 45. Pallad. de Re Rust. 3, tit. 25. caet. mala non Permatura 6, 13, 18. humor ex nucleo mali Persici expressus 6, 7, 15.

¶ m. Punicum i. granatum: granata quae Punica vocantur Colum. 12, 41. stomacho aptum est 2, 24, 8. mala Punica alvum attingunt 2, 30, 8. Punicum malum simul reprimat & refrigerat 2, 33, 11. malum (Punicum) ipsum super prunam imponere 4, 19, 16. Capitulum mali P. 5, 10, 2, 5, 22, 11. Capitulum P. mali 5, 19, 38. 5, 20, 8, 13. quae contrita in Cortice

Corticis mali P. tepefiant 6, 7, 31. cum ipsis Corticibus suis Punica (mala) 4, 19, 21. contunditurque cum Corticibus seminibusque suis P. malum 4, 19, 34. add 6, 7, 29. Floris Punici m. 5, 22, 9. qui hos hodie balaufia vocari consuevit. v. Humor. quod latus est 4, 19, 27. ex m. Punico acido atque arido Malicorii pars interior 6, 9, 14. Medicamentis, quae supra posita ex malis P. sunt 6, 11, 1. malum P. excavare, exentisque omnibus seminibus Membranas, quae inter ea fuerunt, iterum conicere 4, 19, 25. mali P. renues Radiculas colligat, easque contusas in aquae tribus sextariis decoquat 4, 17, 4. Semina, v. paulo ante corticibus & membranas. Succus Punici m. 6, 11, 21. Succus mali P. in ipsis cortice tepefactus, adjecta myrrhae exigua parte 6, 7, 29. mali P. Succum cum exigua parte myrrhae 6, 7, 54. Succum Punici m. 6, 7, 37. acidi Punici m. (Succus) cum pari modo Succu, qui ex dulci Punico m. est 4, 5, 36. ex malo P. dulci Succus exprimitur 6, 10, 5. malum P. Acidum, Aridum, Dulce, v. in super. ubi Siccum esse coepit 4, 19, 22.

¶ malum Scandianum stomacho aptum est 2, 24, 8. mala Scandiana 4, 19, 20. a Scandio quodam dicta sec. Plin. Hist. Nat. 15, 14. sunt qui eadem esse putant cum Scantianis, a quibus tam. distinguit Plin. d. l. conf. Rhod. ad Scribon. Comp. 104. p. 175. mala Silvestria 4, 10, 20.

Malus, a, um. i. periculosus, noxius. si vero in tenuiore intestino morbus est, Vomitus, Singultus, nervorum Distentio, Delirium mala sunt 2, 8, 108 syn. 109 perniciosum: v. Affectus. Alvus. Color. Curatio. id, quod Excernitur, malum est etiam, quod caet. 2, 4, 24. v. Febres. Gingivas. Habitus. Imperitio. Indicia. Materia. Medicamenta. Melicera. Morbus. odor Opus. Sanguis. Sanies. Signum. Succus. Ulcus. Urina. Vulus.

¶ malum atque mortiferum est 2, 8, 60 syn. ib. 61 periculum est: quibus multum mali accedit, si 5, 28, 167. in malis jam aegrum esse testatur, ubi 2, 14, 26 i. in summo periculo: Hippocr. Aphor 4, 48 mortiferum. si ex ea. (quartana) facta quotidiana est, in malis aeger est 3, 15, 25.

¶ Minime mala est (impetiginis species) 5, 28, 273 i. ex omnibus speciebus minimam molestiam & periculum affert.

Malum, i. i. morbus, internus pariter atque externus. syn. morbus I.

Pr. 61. 2, 7, 78. 3, 21, 7. 4, 4, 14. 4, 6, 3 coll. 4. syn. vitium 4, 14 coll. 15. 6, 15, 4 coll. 2. adhibitus e. c. de angina 2, 7, 73. de calculo 7, 26, 21. de cancro 7, 27, 13. de carbunculo 5, 28, 16. de carcinomate 5, 28, 35. de difficili auditu 2, 8, 56. de dolore auris 6, 7, 6. de dysenteria 4, 15, 5. de febre 2, 7, 78. quartana 3, 15, 24. de gangraena 5, 26, 254. 256. 258. 263. de hydrope 3, 21, 7. de hydrocele 7, 18, 40. de igne sacro 5, 28, 72. 87. de oedemate 2, 7, 14. de ophthalmia 6, 6, 44. 63. 73. de paralyti oculi 6, 6, 207. de pleuritis 4, 6, 3. de struma 5, 18, 32. de suppuratione 2, 7, 78. 7, 2, 14. 8, 9, 29. de theriomate 5, 28, 48. 51. de vomica jacinoris 2, 8, 6. de ulcere coccolthe 5, 28, 38. &c. i. symptoma 3, 9, 7. 3, 10, 1. 3, 11, 2. 3, 12, 17. 3, 20, 6. i. causa materialis morbi 4, 13, 8. Accessionis esse id malum 3, 20, 6. Anus multa taedique plena mala recipit 6, 18, 81. malum Corporis 3, 12, 17. neque enim id malum nisi corrupti vitiosique Corporis est 5, 26, 258. pro vi & malo Corporis 3, 27, 9. de his malis Corporis 5, Pr. 1. in omnibus malis Corporis 5, Pr. 7. in Digno 8, 25, 7. est etiam circa Fauces malum 4, 19. quicquid in Faucibus, in Lateribus, in Visceribus mali contrahitur 2, 12, 22. alia superioris Partis mala 1, 3, 56. Stomachi malum 4, 5, 3. in Tunica (jacinoris) 2, 8, 6. caeteraque fusi Ventris mala 2, 1, 52.

¶ mali non Finis. sed Mutatio 7, 20, 12. mali Genus aliquod ignotum i. Pr. 61. neque Genus mali, neque Remedium invenerint i. Pr. 81. pro Genere mali subveniendum 3, 6, 53. Indicia. 5, 28, 38. mali Locus 4, 13, 12 i. sedes morbi. animadvertere oportet, quo loco malum sit 4, 13, 8. Sedem eadem malo praetert 7, 19, 16.

¶ cum Adjectivis & simil.: v. Alius. Alius. Caetera 2, 1, 52. non multum Distans 4, 2, 44. Diutinis malis fatigatos 2, 1, 20. Frequentissimum 4, 5, 3. Hoc, Id, v. sup. & inf. Id 4, 15, 5. in ejusmodi malo 2, 7, 171. v. Idem. in Levioribus malis 7, 18, 21. aequae Magnum malum est 2, 8, 116 i. periculosum, Magno malo vix sine ferro mederi licet 7, 3, 12. in Majore malo 5, 28, 51. in quo (digito) Minimum ut malum, sic etiam periculum est 8, 25, 7. apud quos miserum auxilium tolerabile Miserius malum fecit 3, 23, 25. Modicum malum 7, 20, 16. Multa 6, 18, 81. Nihil mali: si nihil ei (vulnere) praeterea mali accedit 5, 26, 112.

Omne 4, 4, 20. in Omnibus malis 5, Pr. 7. Pejus 5, 18, 32. Perpetuum 3, 23, 28. mali Plus est 3, 22, 24. Priora mala 3, 9, 7. cui morbo id Proximum sit i. Pr. 61. Quicquid mali 2, 1, 22. in Recentibus malis, in Veteribus 6, 6, 73. Taedii plena 6, 18, 81. Tantum mali 6, 6, 44. 7, 26, 21. Tot malis obrutum hominem 3, 25, 5. v. Vehemens, Vehementius. Verus. Vicinum.

¶ cum Verbis: v. Accedo. Accendo. Afficio. Concito. Consisto. Contraho. Curo. Deino, ex. Discutio. Evado. Excrucio. Fatigo. Finio. Incido, media brevi. Incipio. Incresco. Incumbo. Interimo. Invero. Irrito. Lenio. Levo. Medeo. Negligo. Obruo. Proficiscor. Prohibeo somnum. Recipio. Redeo. Reperio. Resolvo. Revertor. Serpo. Subsum. Subvenio. Succurro. Sum, vel sup. Supervenio. Tento. Tollo. Traho. Transeo. Verro. Vinco.

¶ cum Particulis: De his malis corporis, quibus 5, Pr. 1. in majore malo 5, 28, 51. conf. 5, Pr. 7. 6, 6, 73. 7, 7, 171. Pro genere mali 3, 6, 53. Pro vi & malo corporis 3, 27, 9. Sub his malis 2, 8, 117.

Male, adv. v. Habeo i. curo aegrum, comparatus sum, afficio. Inducta cicatrix 7, 32, 3. sanguis Mittitur 2, 10, 6. v. Oleo. Sum: ubi male est 4, 8, 3. i. magnum morbi periculum.

Malignus, a, um. si maligna purgatio (mulieri ex vulva) est 4, 20, 18 i. nimis. parca, opp. nimia 17.

Mamma, ae. Durae m. 2, 7, 43. in mammis. Feminarum 5, 28, 106. add. ib. 20. similes Muliebribus mammis (carunculae) 6, 8, 16 i. papillis mammarum, mamillis. in pectore sub Sinistiore mamma situm (cor) 4, 2, 13. Suffusae quoque sanguine mulieris mammae 2, 7, 70. de virgine sexu 4, 13, 13.

¶ v. Emacresco. Perfundo.

¶ A. mammis usque ad inguina & spinam (imponere calida cataplasmata) 4, 13, 13. Circa mammam seminarum 5, 28, 20. eadem (mulieri gravidae) si lac Ex mammis profuit 2, 7, 43. In mammis 5, 28, 106. Sub mamma 4, 1, 13. Sub mammis admoae (cucurbitulae) 4, 20, 17.

Mammula, ae. i. papilla mammae. quod (urinae iter in femina) mammae simile inter imas oras super naturale positum 7, 26, 11 legitur in vetustissimis edd. forte legitur mammillae: nunc edi consuevit carunculae.

Mando, areo. adeo, ut magni pro-

fessores.

fessores, nunquam se vidisse, memoriae mandaverint 8, 8, 4.
Mando, ere. Cibus quisquis mandendus est 4, 3, 21. eo (Cibq) modico mollique utendum, ne mandentis dentes irriteret 6, 9, 2. mandere Ligulitum oportet 6, 13, 13. celerius etiam Panis mandendus, quam vinum gustandum 4, 3, 23. utile est etiam Pira aut Mala non permatura mandere 6, 13, 18. Quaecunque mandenda sunt 8, 4, 73.
Manduco, are. manducare quae sunt Accerrima, id est, Sinapi, Allium, Cepam 4, 2, 39. Portulacam manducasse satis est 4, 4, 81. Sinapi manducare 4, 2, 37.
Mandragora, ae. mandragorae genit. 5, 25, 5. mandragorae Mala pulvino subijciunt 3, 18, 44. mandragorae Malorum aridorum 5, 25, 9. mandragorae Radix 6, 9, 7. mandragorae Succus genit. 6, 6, 35.
Mane, adv. v. Do 5, 20 extr. 5, 25, 36. Elido 6, 5, 8. Expergisco. Facio 1, 3, 53. Gargarizo 6, 6, 177. Gestari. Perficio 4, 2, 2. Sum: si mane est 3, 5, 16. surgo, Vomo. mane jejuno dantur 5, 20 extr. mane & coenato dari 5, 25, 36.
Mane, Notu opp 5, 25, 25. Quotidie mane 1, 2, 6, 4, 20, 19. Usque mane 6, 5, 12.
Maneo, ere, v. Casus. si ne is (Cibus) quidem manserit 3, 19, 18. i. recentus fuerit a stomacho. v. Color suus, vel infra: manente adhuc pituitae Cursu 6, 6, 69. circa pectus atque scapulas Dolor mansit 2, 8, 16 i. perduravit. coxaeque Dolores manent, qui neque tempore neque remediis solvantur 2, 7, 15 opp. v. Durities. si Febris manet 3, 7, 11. 3, 17, 3. v. inf. cum adhuc, etiamnum, post, semper. v. Gravititas capitis. si per se desit (Impetus ventris,) si mansit 4, 19, 6 opp. v. Incommodum dum Inflammatio manet 5, 26, 162. 6, 18, 25. manere ibi non amplius sex horis debet (Malagma) 5, 18, 13 i. restare. si manet (Morbus) 3, 23, 14. finitis quoque his (inflammationibus) manentia (genera Morborum) 6, 6, 122. add. inf. cum diu, diutius. Motio; v. cum post, interdum sic minuitur (tumor,) ut in scroto exiguae Reliquiae maneat 7, 18, 17. conf. inf. cum etiamnum; & Intus. Sanguis, v. cum in, & loco. Sputum, v. cum ultra. si Terrentia manent 3, 2, 16. Tussis, v. cum in. Vitium, v. cum usque.
Mane, cum Particulis: vel simil. man-

nente Adhuc pituitae cursu 6, 6, 68. manente Adhuc in corpore solita febre 2, 7, 66. manentibus Adhuc febribus 2, 17, 12. non Amplius sex horis 5, 18, 13. Circa 2, 8, 16. Diu manet (vitium) 6, 6, 14. ubi quidem morbi quamvis Dia manent 2, 15, 11. ibi Diutius manet morbus 3, 24, 6. morbi pueriles, qui Diutius manserunt 2, 1, 49. manere Donec 8, 10, 36. Dum manet caet. 5, 26, 162. 6, 18, 25. Etiamnum manente febre 3, 11, 5. Etiamnum manentibus reliquiis febris 3, 4, 50. Ibi 5, 18, 13. 7, 26, 106. In corpore 2, 7, 66. si In refectione vero manserit tussis 4, 6, 22. videndum est, ne quid In scroto sanguinis maneat 7, 19, 37. add. 7, 18, 17. Intraque aquam manere (oportet) 3, 24, 13. neve Intus aliqua dissipatae reliquiae maneant 7, 26, 76. si quid Intus concreti sanguinis mansit 7, 26, 95. uti Intus magis maneat (uncus) 7, 26, 59. neve concretus aliquo Loco maneat (sanguis) 7, 19, 12. quae Maxime manent, qualia assumpta sunt I Pr. 38. Necessario, v. inf. usque. si Post alteram febrem motio manet 3, 5, 28. Post quae, vix fieri potest, ut idem incommodum maneat 4, 2, 65. si Post suppressam cholearam febricula manet 4, 11, 23. conf. 6, 18, 25. si Semper febricula manet 3, 5, 29. Sic manere, donec 8, 10, 36. si Sputum a septimo die coepit & Ultra septimum mansit 2, 8, 62. necessario mansurum est (vitium). Usque mortis diem 7, 7, 152.

Mane, cum Adjectivis: si praecordia dextra parte Dura manserunt 2, 4, 15, ut paululum tantummodo Integrum maneat 7, 19, 26, ut os quidem totum Integrum maneat 8, 4, 24. alterum saltem os Integrum manere 8, 10, 64. quae maxime manent, Qualia assumpta sunt I Pr. 38. si Siccus manet stomachus 3, 7, 18.

Mane, cum Dativo: an his color suus maneat 7, 16, 2.

Mane, cum Accus. idem casus manent eos, quorum 8, 14, 1.

Manifestus, a, um. v. Calculus. Causa. Rima. manifestior tamen adastra terebra sit (Caries) 8, 2, 17. manifestum est, cum inf. cruditate esse, manifestum est 2, 7, 6. conf. 3, 2, 3. 3, 21, 54. 3, 22, 39. 5, 28, 174. 6, 6, 46. 177. 7 Pr. 50. 7, 7, 162. 7, 12, 32. 7, 20, 5. 8, 2, 12. Ex quo, plura eorum genera esse, manifestum est 3, 1, 4. accedere de-

bere, manifestius est, Quam ut 7, 16, 20. add. 7, 27, 23.

Manifeste, adv. manifeste falsum est I Pr. 80.

Manipulus, v. sub Manus.

Mano, are. manantia corpuscula per invisibilia foramina I Pr. 28.

Ex his cruor manat 4, 15, 2.

Manubriolum, Manufactus, v. sub Manus.

Manus, v. crura manusque 4, 11, 5. manus, pes, caet. 7, 29, 7. v. cum partic. a, in, in propinquo. Altera manu 8, 15, 6. Alteraque manu Alteram premere 7, 29, 35. Calidis m. 3, 19, 22. Dextra, v. dexter, & inf. manu promptus. Duae m. 7, 29, 9. Duabus m. 7, 16, 15. v. Duas Frigidus. Ipsas 7, 29, 25. 27. Leni m. 3, 22, 40. Mulieres m. 3, 21, 42. Planas 8, 8, 7. Pronas 8, 17, 3. Pueriles 3, 21, 42. m. Puerilibus 3, 27, 30. Sinistra, v. dextra, & inf. manu promptus. Sinistra m. 7, 19, 24. 8, 3, 24. manibus Solis utendum est 8, 16, 9. manu Srenua, Stabili (esse chirurgus debet) 7 Pr. 13. manibus Suis, v. inf. in ablat. cum diduco, perfico, Supina 8, 87, 3. Supinis m. v. inf. in ablat. cum sustineo. Tota, v. intus esse. Virilibus 3, 27, 30. v. Uterque.

Manus, de ossibus manus 8, 7, 19. 8, 8, 19.

Manus, de chirurgico opere: v. inf. manus curatio, manu, caet.

Manus, cum aliis substantivis: manus Auxilium desiderant vitia 7, 30, 1. manus Curationem desiderat (suffusio) 7, 7, 115 i. chirurgiam. conf. curatio, & inf. exigo, & manu. it cum ex, & per. v. Digitus. Macies. Offa. adversus fistulas quoque, si altius penetrant, caet. majus in manu, quam in medicamentis, Praesidium est 7, 4, 1. ex manu duo exigui Processus, 1, 90. in hoc casu (luxationis) quaedam Similitudo est - pedi & manui 8, 20, 2.

Manus, cum Verbis: v. Adhibeo. Admoveo. Apprehendo. Attollo. Compeplo. Contraho. Converto, ad, in. Deduco. Demitto. Dimoveo. Dirigo. Do ad. Excido, media correpta. de luxatis. oculi multiplex curationem, etiam manus, Exigunt 7, 8, 1. Extendo. Facio, id, Frangitur, Foratur, caet. ut alia offa 8, 8, 19. v. Impono. Imprimo. Injicio. Intendo. Intremisco. Madefacio. Nudo. Porrigo. quae manum Potestulant 7, 7, 1 i. chirurgiam. conf. inf. cum ex & in. Premeo. Procido. alia sunt; in quibus medicamenta, alia in quibus plus morus Proficis 5, 26, 7. v. Prolabor. Repono. Resolvo. Sanesco. Subjicio.

jicio. Suspendo. Tempero. Tendo. Torpeo, Traho. Verso. Ungo. Utor.

¶ manu: sine ea curatione, quae corpori manu Adhibetur 6, 16, 16 i. *chirurgica: sicut etiam in plurimis seqq.* manu nihil Adjungitur (*quidam lipientes*) 7, 7, 153- sive manu sive medicamentis Agatur 7, 4, 41. Apprehendere manu brachium 3, 6, 15. v. Compréhendo. Comprimo. Contineo. tertiam esse medicinae partem, quae manu Curet 7 Pr. 1. in ea parte, quae manu Curat *ib.* 7. quod si inveteraverit, manu Curandum est 6, 6, 201. in ore quoque quaedam manu Curantur 7, 12, 1. *conf.* curo. Diduco a vulva. Dirigo in. Divido inter. praeter eam curationem, quae manu Editur 5, 27, 63. v. Educo surculum. Emolior. Excipio i. *eximo*. Exporior. Extraho telum. violenter quaedam manu Faciunt 3, 18, 8. si manu Facienda est (*plaga*) 8, 4, 31. eaque (*caro increscens*) Factum manu finem complet 8, 3, 36. manu Factae tales natationes 3, 27, 17. quae in iis manu Fieri debeant 7, 2, 2. v. Impello. ut una esset (medicinae pars,) quae victus altera, quae medicamentis: tertia, quae manu Mederetur I Pr. 15 i. *diacretica, pharmaceutica, chirurgica*. v. Misceo. Pecco. Pertraho. sed manu tamen plurimum Praestat 7 Pr. 2. v. Premo. eaque (manu) non minus sinistra quam dextra Promptus 7 Pr. 13. v. Propello. Teneo, scalpellum. Traho umbilicum, sustium partes. Ugeo. ne manu ferroque Utendum sit 6, 17, 1.

¶ manibus: v. Carpo. Compello in. Diduco fimbrias, oras, ossa. Eoveo. Lego i. colligo. Perficio Regero Repello. Scabso. supinis manibus Sustinere 7, 29, 40. Ungo. Utor.

¶ cum Particulis: A manibus pedibusve initium fieri 2, 8, 27. Ad manum scalpellumque veniendum est 8, 4, 43 i. *chirurgiam*. v. Ad manum coeunt, pervenio ad, tendo ad. Ex manu 8, 1, 90 In manum: dilatis his, quae praecipue scalpellum In manum postulant, nunc de his dicam, quae maxime medicamentis egent 5, 26, 8 i. *chirurgicas operationes* In manus. v. calculus. In manu, v. *sup* praesidium: *conf.* macies, qui (digiti) sunt In manu 8, 24. quae (ossa) In manu sunt 8, 1, 117. ut ea (acus) sit In manu, quae fuit In sinistra 7, 16, 17. In manu vero prima palmarum pars

8, 1, 88. In manibus (ossa) 8, 23, 1. In manibus, In pedibus 2, 7, 92. In manibus & pedibus 3, 12, 16. In manibus pedibusque 4, 24, 1, 21 (In) pedibus digitisque eorum, In manibus 5, 28, 95. In digitis, In manibus 8, 19, 1. Inter manus, v. permuto acus. curationis uvae productae Per manum ratio 6, 14 extr. Per manus quoque exerceri 3, 22, 15. 4, 4, 54. - reponitur tilus 8, 22, 5. his (pedibus) apprehensis, Per ipsas manus commode educitur (*infans*) 7, 29, 27. id (corpus infantis) leniter Per ipsas manus recipiendum est 7, 29, 25. extendi Per duas manus 8, 16, 10. Praeter digitos & plantas & manus 8, 25, 5. ut vel manus ejus (*infantis*) vel pes in Propinquo sit 7, 29, 15. Supra manum 8, 15, 11.

¶ manu *dat.* ut manu contingenti jocunda sit (aqua calida) 5, 26, 172. *potest tamen etiam esse ablat.*, ita quidem ut intelligatur, homini vel medico contingenti. manui 8, 20, 2.

Manipulus, i. qui manu comprehenditur 5, 25, 12.

Manubrium, unde Manubriolum i. scalpelli manubriolo 7, 6, 13. 7, 7, 15. manubriolo scalpelli 7, 26 digito vel manubriolo scalpelli 7, 22, 5. digito manubriove scalpelli 7, 19, 32.

Manufactus, a, um. si quo loco vel naturales vel etiam manufactae tales natationes sunt 3, 27, 17.

Marceo, ere. si marcet animus 2, 6.

Marcesco, ere. propter gingivarum marcescentium vitium 7, 12, 1.

Marcor, oris in lethargo 3, 20, 2.

Mare, ris. A mari (veniens ventus) 2, 1, 8. In alto mari 2, 15, 7. In mari natate 3, 21, 65. Juxta mare 3, 21, 49.

Marinus, a, um. v. Aqua. Belluae. Lactuca. Pastinacae.

Maritimus, a, um. v. Loca.

Marmor, oris. marmoris cocti 5, 22, 21.

Marrubium, ii. exedit corpus 5, 7, 4. m. decoquendum est, eoque humore - cum melle utendum: im - onendaque eadem - cum melle 6, 18, 27. m. - ex vino coctum (imponendum,) sicut dum teritur, mellis paululum adjectum 6, 18, 9. m. (superdandum cum melle) 5, 28, 60. in qua (aqua) m. decoctum sit 7, 27, 9. vino, in quo m. decoctum sit 6, 7, 63. marrubii 6, 18, 32. marrubii succus 4, 4, 45. 6, 8, 9. succus marrubii 3, 27, 36. mar-

rubii (succus,) si cum melle sit incoctus 3, 22, 45. marrubii succum 4, 4, 59. cutem purgat mel, sed magis, si est cum - marrubio 5, 16. *conf.* 5, 22, 5. farinam cum - marrubio 5, 27, 95.

Mas, maris. & hoc quidem commune esse maribus & feminis potest 7, 28, 1 *opp.* ad mares, tres (fistulae, carbunculi) ad feminas, duae, medico habendae sunt 7, 26, 5 *opp.* quae (cervix vesicae) & brevior (in feminis,) quam in maribus, & laxior est 7, 26, 88 *opp.*

Malculus, a, um. thuris masculi 5, 18, 22. *caet.* v. thus.

¶ tanquam substant. colem masculi 7, 26, 9. virgini subjeci digiti tanquam masculo, mulieri per naturalia ejus debent 7, 26, 91.

Mater, matris. in utero matris 7, 28, 3.

Materia, ae. de re, ex qua aliquid fabricatur. utraque (cucurbitula) non ex his tantum materiae generibus, (aere & cornu,) sed etiam ex quolibet alio recte fit 2, 11, 5.

¶ de rebus naturalibus, alimenta, portionem vel medicamenta praebentibus. ab eo dicitur, facilius concoqui cibos varios: eduntur quidem facilius; ad concoctionem autem materiae genus & modus pertinent 3, 6, 42. utendum est materiae genere pro viribus 2, 18, 51. ex eodem tamen genere materiae vel olus vel conchylium vel pomum 3, 6, 36. exponitur autem triplex alimentorum & potionum genus, valens, medium, imbecillum 2, 18. *conf.* genus, i. cibis. (Crudam) materiam I Pr. 36. v. Imbecillissima. Infimissima. ex materia Levissima 3, 6, 38. ex m. quam Levissima 3, 6, 32. Mediae materiae (cibi) 3, 23, 11. v. medius. quaedam ex media materia, praecipue vero ex Prima 3, 22, 35 i. valentissima 2, 18, 5 seqq. sed *vet. edd. legunt* aprugna. v. Valentior, Valentissimus. Validissimus. de medicamentis: nulla per se materia est, quae pforicum nominetur 6, 6, 185. quum facultatum materia non ita multiplex sit, innumerabilia misturarum genera sunt 3, 17, 3 i. *facultates. cum verbis: v. Assumo. Concoquo. Diduco. Do. Pono. Sum.*

¶ de massa humorum corporis, praesertim de humoribus peccantibus. *syn.* sanguis 2, 11, 7 & 11. dist. spiritus & inflatio *ib.* add. 2, 19, 55. curati quidem (suppressis haemorrhoidibus,) quum sanguis exitum non haberet, inclinata in praecordia ac viscera materia,

terid, subitis & gravissimis morbis correpti sunt 6, 18, 110 *syn.* in hoc genere materiae 6, 6, 135 *i. putrida* v. Corrupta. Integra. quae Intus est 2, 11, 7. v. Inutilis *i. corruptus*. quicquid illuc Malae corruptaeque materiae coit 7, 2, 30. capax ex recenti cibo Novae materiae fiat (cutis) 2, 3, 14, 25. *conf* novus, vel corruptus. omnem Noxiam materiam 6, 6, 213. ne liber talis in medio relictus materiam Pleniorē recipiat, ideoque suppure 8, 23 *extr.* ne, si calidiora fuerint (cataplasmata,) Plus eo materiae concurret 3, 10, 7. opus est, quam Plurimum materiae digeri 2, 14, 24. Quicquid materiae 2, 2, 3. Satis materiae detractum est 1, 10, 55. ut aegrum neque Supervacuā materiā (ex cibo) oneret, *caet.* 3, 4, 30.

¶ *cum substantivis*: v. Auditus, Coitus. Copia. Cursus. in hoc Genere materiae 6, 6, 135. ad Maturitatem perducenda est 7, 2, 10.

¶ *cum Verbis*: v. Adjicio. Averro. Coō. Concurro. Corrumpe corpus. Deficiens, v. *inf.* superans. Demo. Depello. Desum. Detraho. Digerō. Dissipo. Evoco. Exhaustio. Extenuo. Extraho. male Habeo *i. afficio*. Inclino, in praecordia. Laedo. Maturelco. Minuo. Onero. Perduco ad maturitatem. Recipio. Reprimo. Retineo. Subtraho. uterum Superans an deficiens materia laeserit 2, 10, 14. minui ergo tantum materiam Superantem oportet 3, 4, 15. v. Superfuum. Traho.

Maturus, 2, um. v. Crustae. Curatio. Mors. eo vel seriores Mortem vel maturiores denunciant 2, 6, 28 *opp.* Papaver, v. *cum* ad. Partus. Pus. ipsa vetustate Res matura est 6, 6, 72. v. Senectus. Suppuratio.

¶ *cum Dativo*: nondum vino maturum Tempus est 4, 11, 11.

¶ quum jam Ad excipiendam lachrymam maturum est (silvestre papaver) 5, 25, 12. jam Prope maturus Partus 7, 29, 1.

Mature, *adv.* *i. cito*. serius aeger Alendus est, maturus 3, 2 - 9. *opp.* Alendus maturus est 3, 7, 16. maturus est homo Auferendus (ex balneo) 2, 17, 22. v. Desino. Do. Duco. Excito. Facio. mature vulnus sanum Fore 5, 26, 158. v. Indulgeo. Iduco, in cicatrix. Intumescō. Libero. Occurro per. Rapio. ut mature vires suas Recipiat *convalescens* 4, 25, 5. v. Sano. Solvo. Supprimo. Tego veste. Timeo.

¶ Eo maturus 3, 7, 6. maturus, Quam 3, 4, 28. 3, 7, 5. Quo maturus 3, 27, 35. 5, 26, 179. Satis mature 7, 7, 146.

Maturitas, atis. ad maturitatem perducenda est (concurrentes eo materia) 7, 2, 10. nec tamen ad Iutam maturitatem pervenit (ulcus) 5, 28, 208. atque ipsius quoque suffusionis Quaedam maturitas est 7, 7, 134. caetera (*abscessiva*) etiam subcruda aperiri possunt, inter nervos Ultima exspectanda maturitas est 7, 2, 17.

Maturo, are. quod (malagma) pus maturat 5, 18, 18. maturarique (parotidem) & quam primum appetiri commodius est 6, 16, 3. mortem quoque ea res maturat 7, 7, 57 *i. accelerat*. quae necessario mortem maturat 7, 27, 17.

Maturelco, cere. ita immolari, ut se & excerni possit. quod (Abscedens) per haec discussum non est, necesse est maturelcat 5, 28, 143. tunica quiddam, quod difficulter maturelcat, comprehensum est (in Cithre) 7, 7, 8. maturelcat enim per se (Furunculus) 5, 28, 114. ut maturelcat (Materia suppuratorium, quae in aliqua interiori parte oriuntur) 3, 27, 32. idque (Phygethlon) tarde maturelcat, neque magnopere in pus convertitur 5, 28, 126. si Pus maturuit 7, 2, 12. nec unquam facile maturelcent (Strumae) 5, 28, 103. Urina vero fulva & tenuis in magna cruditate esse conluevit, & laepe, antequam spacio maturelcat, hominem rapit 2, 6, 31 *i. colla fiat*: *opp.*

¶ Difficulter, Facile, Per se, Tarde, v. *in super*.

Matutinus, a, um. v. Exercitatio. Frigus. Tempus.

Maxilla, ae. de sola ea, quae hodie inferior vocari consuevit, 8, 1, 32. 36. maxilla vero est molle os, eoque una est 8, 1, 32 *videtur leg.* *cum Morgagnio* mobile os. Solaque ea 8, 1, 33. Transverla, v. frango. maxillae facultatem Motus praestit 8, 1, 35. facilis Motus maxillae atque cervicis 8, 4, 74. ex Motu maxillarum 7, 7, 166. Musculi qui maxillas tenent 7, 7, 177. v. Os. maxillae vero semper aliqua, parte etiam vexata, Ossa inter se cohaerent 8, 7, 6. cuius (maxillae) eadem & media & etiam ima Pars mentum est 8, 1, 32. ipsa (maxilla) mentumque 8, 12, 2. ipsius maxillae Partes extremae quasi bicornes sunt 8, 1, 34. m. in priorem partem propellitur, sed modo altera Parte, modo utraque 8, 12, 1. *add. ib.* 2. 3. 7. 9. alter Processus, alter 8, 1, 34 - 35. maxillarum quaedam Resolutio 4, 8, 5. maxillarum Rigor atque cervicis 8, 4, 75. ubi ea in suam Sedem collocata est 8, 7, 9. maxilla

in suam Sedem compellenda 8, 12, 8.

¶ *cum Verbis*: v. retro Ago *i. impello*. Apprehendo. Compello in, & omissa partic. Excido, media brevi, Firmo. Frango. quorum (dentium) pars maxillae, pars superiori ossi maxillarum haerent 8, 1, 36. v. Inclino. Intumescō. Laboro. Moveo inflammationem. Moveor. Procedo. Procido. Pro labor Propello. Repono. Saneleo. Teneo, vel *sup.* musculi.

¶ *cum Particulis*: Ad maxillam venturus 8, 7, 1. Ad maxillas 5, 28, 165. 7, 7, 105. De maxilla 8, 7, 22. In maxillis 2, 7, 84. Sub ipsi maxillis 4, 4, 13. Super maxillam, v. injicio. Supra maxillam esse ceratum debet 6, 9, 17. Maxillaris, e. v. Dentes.

Medeor, eri. sine casu rei, cui: recenti tamen re mederi, facilius est 7, 7, 60 *syn.* 59. potest adhiberi curatio. nulla id restituere curatio potest, - mederi licet 7, 7, 95 *syn.* solaque Abstinencia sine ullo periculo medeatur 3, 2, 20. medendi autem Causa caput radendum, *caet.* 3, 20, 13. quaeque medendi Causa reperta sunt 2, 6, 42. quum Spiritus gravis est, *caet.* Eum mederi posse arbitrantur, qui I Pr. 39. quodsi levior is casus est, possunt etiam sine scalpello, imposta Eadem mederi 7, 1, 4. adeo, ut in singula angulum Genera singula medendi praeciperent 5, 27, 27. iisdem temporibus in tres Partes Medicina diducta est, ut una esset, quae victu: altera, quae medicamentis: tertia, quae manu mederetur I Pr. 15 *synon.* 16 quae victu morbos curat. medendi Rationem magna ex parte mutavit I Pr. 18. medendi Scientia I Pr. 11. *add. ib.* 49. 51. medendi Vias I Pr. 53.

¶ *cum Dat.* quamdiu quidem Febriacula incurat, huic interdum abstinencia, interdum etiam tempestivis cibis medendum 3, 22, 30. Jumentis, v. *inf.* pecoribus, magno Malo (suppurationis) vix sine ferro mederi licet 7, 3, 12. ad ea veniendum est, quae ipsi Morbo mederi solent 3, 21, 17. ea (medicinae pars,) quae Morbis medetur I Pr. 20. vel occurrere vel mederi Morbis posse I Pr. 34 *distin.* aliter acutis Morbis medendum, aliter vetustis, *caet.* I Pr. 90. - hi, qui Pecoribus ac jumentis medentur I Pr. 102. cui (Tussi) per se quoque medendum esse, manifestum est 3, 22, 39. cui (Vitis) medendum est 5, 20, 14. Vulneribus tantummodo ferro & medicamentis mederi solitos esse proposuit I Pr. 6.

¶ *cum*

¶ *cum Adverbis:* Aliter I Pr. 90. *quinqvies.* Facilius est 7, 7, 60. Vix sine ferro 7, 3, 12.

Medicus, i. *nominat.* I Pr. 84. 111. 3, 4, 49. *caet.* *genit.* medici 2, 10, 21. 3, 21, 12. 7, 3, 8. 8, 12, 6. *medico dat.* I Pr. 61. 2, 16, 7. 3, 1, 12. *medicum* I Pr. 62. 70. 72. *medico abl.* 1, 1, 1. *medici plur.* I Pr. 95. 2, 6, 37. 3, 8, 1. 3, 11, 4. 5, 28, 116. 6, 6, 228. *medicorum* 4, 4, 18. 6, 18, 2. *medicis dat.* 2, 16, 5. *medicos, & medicis abl. v. in seqq.* quae quum medici doceant, ab iis requirenda 5, 28, 110 i. *praeclari ordinent.* non ignobilis medicus, Chryssippi discipulus, apud Antigonum regem 3, 21, 10. Antiqui, Antiquiores Autores, *vel* medici, *vel* Viri, *vel* Antiqui simpliciter, *v. in* Antiqua, *conf.* Autores. *medici de scriptoribus artis* 3, 18, 45. 4, 4, 18. 4, 6, 13. 5, 28, 110. 6, 6, 228. 6, 9, 29. *medicorum Disputationes* I Pr. 74. Monumenta 4, 4, 18. Volumina I Pr. 74. 6, 18, 2. *Plerique medici* 3, 9. *medici Quidam* 3, 11, 4. *v. Recentiores.* *medicus pro chirurgo* 5, 26, 10. 5, 28, 103. 7 Pr. 19. 7, 2, 26. 7, 7, 21. 23. 24. 136. 7, 16, 10. 7, 19, 18. 7, 20, 13. 7, 26, 5. 9, 34. 7, 29, 5. 6, 16. 8, 3, 19. 8, 10, 40. 123. *medicus chirurgus disting.* 4. *ministr* 7, 7, 23. 136 seq. 7, 16, 9 seq. 7, 19, 8-9. 31-32. 7, 29, 41. 8, 10, 44-45-46. 8, 12, 4-5-6. 8, 15, 18-19. 8, 20, 23. neque *medico* neque *latroaliptra* egerre (debet sanus homo) 1, 1, 1 *diff.* *Ocularius medicus* 6, 6, 60.

¶ *summa Diligentia medici* 3, 21, 12. *Officium medici* 3, 4, 3. *eius (medici) Officium* 3, 4, 30. *medici Partium est, eniti caet.* 7, 3, 8. in omni fere medicorum volumine atque Sermone 6, 18, 2.

¶ *cum Adjectivis:* Alter medicus 3, 21, 11. quum par scientia sit, utiliozem tamen medicum esse Amicum quam extraneum I Pr. 116. *v. Aptior.* si Artifex est (medicus) 3, 4, 32. Boni medicus est, ostendere *caet.* 2, 10, 21. non Bonos, sed imperitos medicos decipiunt 2, 6, 38 *opp.* sub Cautioribus medicis 3, 9, 8. Ejusmodi medicus 3, 9, 18. Empiricus (est medicus) I Pr. 100. Extraneus, *v. sup.* amicus. eumque (medicum) si artifex est, idoneum esse, qui 3, 4, 32. non Ignobilis medicus 3, 21, 10. medicus Imperitus 2, 10, 8. *conf. sup.* bonos. Ingeniosissimus saeculi nostri medicus I Pr. 110. *v. Latrocinans.* hunc aliquanto Majorem medicum futurum, quam si I Pr. 65. non ideo quidem medicos fuisse, verum ideo quoque Majo-

res medicos existisse I Pr. 78. qui aetate nostra Maximus fuit ocularius medicus 6, 6, 60. etiam sapientiae studiosos Maximos medicos esse, si ratiocinatio hos faciat I Pr. 49. quem inter praeficos Maximosque medicos fuisse, jam posui 7, 5, 24. Nobilissimi I Pr. 81. Periti medicus est, non procius, ut venit, apprehendere brachium *caet.* 3, 6, 15. Praefici, *v. paulo ante* maximos. Prudentem medicum I Pr. 72. Rationalis est medicus I Pr. 100. moritur aliquis, de quo medicus Secturus primo fuit 2, 6, 42. ab Uno medico multos non posse curari 3, 4, 32. Utilior, *v. sup.* amicus.

¶ *cum Verbis:* *v. Accedo.* Assideo. Desum *cum dat.* Doceo. Eggeo. Exitto. Facio. Fallor. Fatigo. Ignosco. Licet. Molior. Proco. Provideo. Sum I Pr. 78 *caet.* Venio. Utor, hi.

¶ *cum Particulis:* Ab uno medico 3, 4, 32. A medicis I Pr. 75. 2, 6, 36. 4, 6, 13. 6, 9, 29. 7 Pr. 6. Ab iis (medicis) 5, 28, 110. quod jam Ad medicum non pertinet 2, 14, 6. Apud medicos 3, 18, 45. Inter ipsos medicos I Pr. 47. Inter praeficos maximosque medicos 7, 5, 24. si neque medicus neque medicamentum Praetio est 6, 6, 63. qui sine medicis erant (aegri) I Pr. 54. sed id evenire non potest Sub eo medico, qui 2, 10, 52. qui (aegri) Sub cautioribus medicis trahebantur 3, 9, 8.

Medico, are. consistere in frigidis medicatisque fontibus 4, 5, 26. Medicamen, minis. hujuscemodi medicamen 5, 28, 15. remotis medicaminibus 7, 26, 99.

Medicamentum, i. *de objectis parvis pharmaceuticis, distinguendo diaetetica & chirurgica.* I Pr. 15. 2, 8, 22. 3, 7, 2. 5 Pr. 1. 4. 5-7. 8. 5, 26, 257. 290. 7 Pr. 2. 5. *caet. de internis* 6, 6, 119. 7, 26, 21. *de externis* I Pr. 6. 5, 28, 104. 108. 141. 196. 6, 6, 99. 6, 6, 119. 6, 7, 37. 6, 8, 13. 6, 9, 4. 7, 7, 72. 7, 25, 18. 8, 8, 20. *de simplicibus* 2, 33, 1. 5, 17. 13. 14. 17. 5, 19. 3, 30. 5, 28, 57. 6, 6, 49. 126. 126. 6, 7, 16. *de compositis* 4, 14. 6, 9. 4, 19. 19. 25. 4, 4, 12 & 6, 11. 21. 6, 7, 25. 6, 8, 13. 14. 6, 18, 24. 35. *de alterantibus* 3, 4, 13 *coll. 7.* 3, 4, 9. 3, 6, 13. *v. seqq. de cathartics* 1, 3, 37. 56. 2, 8, 21. 130. 2, 12, 1. ubi 4 *syn.* cathartica: 5-6. 3, 7, 2. *ide vomitoris* 2, 13, 3. 8. *de sternutatoris* 3, 18, 28. *de collyriis* 6, 6, 99. 193. 160. 167. *de emplastris* 4, 18, 6 *coll. 5.* 5, 26, 269. 7, 26, 125. 8, 4, 36. 39. 61 *coll.* 69. 8, 5, 22 *coll.* 25. *de linimentis* 6, 6, 144. *disting.* a cataplasmatis 6, 6, 99.

-a ferro *s. instrumentis ferreis chirurgicis* 5, 28, 194. 148. *de remediis cujusvis generis* I Pr. 83. *ubi syn.* remedia: 4, 18, 5-6. medicamentum utrumque (vinum & aqua) est, quum invicem assumitur 1, 4, 13. neque alvi ductio, neque balneum, neque vinum, neque medicamentum aliud 3, 12, 2. in ejusmodi valetudine medicamenta sunt oleum, frictio, exercitatio, cibis, vinum 3, 13, 20. optimum vero medicamentum est, opportune cibis datus 3, 4, 11. *disting.* cibis alvum moliri cibo, melius est, quam medicamento 3, 22, 24. *conf.* 6, 6, 165. *caet.* vidius ratio. optimum etiam medicamentum quies est 5, 26, 185. medicamentum ejus (sacri ignis) fortissimum est uno die febris 5, 28, 74. scorpio ipse sibi pulcherrimum medicamentum est 5, 27, 50.

¶ *v. Acria.* Aduro, Adurens: *ir.* Adulta. Aliquis. Alius. Aptus. Arida. Asper. Aspritudo. medicamentum id, quod Caesarianum vocatur 6, 6, 167. *v. Cicatricem* extendo, induco, perduco ad. *Καλῶς.* m. Composita 5, 21, 3. *commissa.* *v. Compono.* Compositio. medicamentis quibusdam datis Concoctionem moliebantur (*in febris*) 3, 4, 7. *v. Conquista.* quotiescunque Crassius medicamentum est, quam ut 6, 7, 26. *v. Crustam* induco, occalefco, resolvo. Discutio. Dissipio. Educo. Efficax. Ejusmodi m. 2, 13, 8. Eneco. Erodo. Evoco. Exedo. Extenuo, *vel* aspritudo. Extrahio, *absolvo.* Fortis. Glutino. Idoneus. Impleo. Inimicus, m. quod Inflammationem prohibeat 7, 7, 72. Laedo. Lene m. qualis *λαπαρά* est 5, 26, 269 i. *laevigans.* Lene m. 5, 28, 84. contenti esse poterimus eodem Leni m. *ib.* 272. Lenia m. quae quasi blandiantur 5, 28, 35. *add.* 5, 28, 88 eadem: 101. 257. 6, 6, 47. 119 *de internis:* 6, 18, 106 *de externis.* Lenium m. 7, 7, 146. Lenibus m. *abl.* 6, 6, 121. 168. 6, 18, 38. 7, 7, 112. 7, 30, 6. 29. medicamentis hic quoque Lenibus opus est 6, 6, 103. aeque Lenibus m. 6, 6, 107. iisdem Lenibus m. 6, 6, 111. Lenibus cibis iisdemque m. opus est 7, 30, 10. non Lenibus m. 6, 6, 187. Leniora m. 6, 11, 24. opus Lenissimis m. est 6, 6, 83. *v. Lenio.* Liquidus. quum omnia fere medicamenta stomachum laedant; Malique succi sint 5 Pr. 4. quum Malis medicamentis corpus affectum est 3, 22, 6. Mist, *v. simplicia.* *v. ex Moris.* Necesaria 7, 30, 6. Nulla 5, 26, 254. *v. ex Nucibus* amaris. Omne 2, 13, 8.

19, 8. Omnia m. 3 Pr. 8. 6, 6, 49. Omnia fere 5 Pr. 4. Optimum 3, 4, 21, 5, 26, 181. ea ex Peregrinis medicamentis maxime constant 2, 33, 1. sine Peregrinis & conquisitis & compositis m. 5, 26, 132. m. Pinguia 7, 4, 12. m. non Pinguia 8, 3, 34. constant autem (emplastra *graciosa*) ex m. non Pinguibus 5, 19, 3. Plura m. 4, 18, 5. v. ex Pomis. in quibus medicamenta plurimum possunt 6, 7, 1. idque ex Primis medicamentis est 5, 28, 109. 6, 7, 21. Proprium ejus (furunculi) medicamentum galbanum est 5, 28, 116. Pulcherrimum 5, 27, 50. v. Pus moveo. per Quaedam m. 5, 27, 55. m. Quibusdam datis 3, 4, 7. Quicquid medicamentorum ingeritur 5, 26, 221. Quodcumque m. 5, 26, 278. 5, 28, 14. v. Reprimo. Rodo. Rumpo per. *Extrahit quae* 7, 21, 6. medicamentum, quod ad Scabiem quoque pertinere. retuli 5, 28, 283 & 270 medicamenta, quae recentibus Scissuris posita sunt 6, 18, 115. medicamentum, quod Siccat 8, 10, 111. aliis medicamentis Simplicibus 6, 18, 129. quum - saepe Simplicia opitulentur, saepe mista 5 Pr. 8 opp. Singula 6, 6, 49. v. Supprimo. id (vulnus) Suis medicamentis nutriendum est 8, 8, 20. v. Valens, Valentius, Valentissimus. Validus, Validior. Vehemens, Vehementior. Ulcerum: v. Ulcus, it. Ulcus-renovo. Urinam moveo. Uro. Utilis. Vulnus, accommodo, curo, impleo, nutrio, sano.

¶ cum Substantivis: quae (vitia) medicamentorum Auxilia desiderant 6, 1, 1. Confectio medicamenti 4, 14, 9. quum omnia medicamenta proprias Facultates habeant 5 Pr. 8. quum Facultates medicamentorum proposuerim 5, 26, 11. de Facultatibus medicamentorum 5 Pr. 3. lenium m. Inunctionibus 7, 7, 146. quaedam Mixture medicamentorum sunt, quibus aridis, neque coactis utuntur 5, 22, 1. non alienum videtur ante proponere & Nomina & Vires, & Mixture eorum (medicamentorum) 5 Pr. 8. nulla medicamenti danda Potio est 3, 7, 13. medicamentorum dari Potiones 3, 4, 13. m. quod Potui datur 2, 13, 8. Potui datum m. 4, 14, 7. Praesidium, v. cum a & in extrahendi Vim habet (medicamentum) 5, 26, 178. Vires, v. paulo ante nomina.

¶ cum Verbis: v. Adhibeo. Adjungo. Ago cum tablat. Cedo cum dat. Comparatus. Curo cum ablat. it. vulnus. has (rimas) medicamentis Curare commodius est, quae 7, 12, 46. v. Do, Do circa, intus,

super. Egeo. Exsequor. Facio. Fio. Foveo. Habeo. Illinio & Illino cum accus. & abl. Impono. Indo. Induco. Infrio. Infundo. Injicio. Instillo. Inungo. Malo. Medior vulnerib. Occurro cum abl. Opus est. Perduco. Pertineo. Perungo cum abl. Proficio. Prohibeo. Prosum. Pugno. cum abl. medicamenta, quae Purgent 5, 28, 218. medicamentis Purgatum 2, 8, 130. Sano cum abl. id ipsum ulcus neque tactum neque medicamentum Sentit 5, 28, 46. v. Suffrico cum abl. Sum medicamentum utrumque (vinum & aqua) est, quum invicem assumitur 1, 4, 13. medicamentum est etiam vel plantaginis succus per se, vel marrubii, si cum melle sit incoctus; ita, ut illius cyathus sorbeatur, hujus caet. 3, 22, 45. add. 4, 5, 30. 6, 7, 15. medicamentum eo tempore ulceri est succus caet. 3, 27, 36. sal quoque his (vulneribus,) praecipueque ei, quod canis fecit, medicamentum est, si aridus vulnere imponitur 5, 27, 7. in ejusmodi valetudine medicamenta sunt oleum, frictio, caet. 3, 15, 20. v. Superpono. Tero. Tingo. Tollo, cum accus. & abl. Vinco. Ungo, Utor.

¶ cum Particulis: in hoc casu pendendum non A medicamentis solum, sed etiam a victus ratione praesidium est 5, 26, 257. Ad medicamenta lenia transeundum (est) 5, 28, 257. 6, 18, 106. transeundum Ad medicamenta, quae 8, 10, 93. humor calidus Cum medicamentis aliquibus 6, 9, 4. five Ex medicamentis five ex ferro crustae occalluerint 6, 18, 54. fiunt (pustulae) vel ex frigore, vel ex igni, vel Ex medicamentis 5, 28, 244. majus in manu, quam In medicamentis praesidium est 7, 4, 1. In eodem medicamento erit perseverandum 8, 4, 39. ubi vel per se, vel Per medicamenta, vel etiam ferro aperta est (suppuratio) 5, 28, 148. ubi Per medicamenta rupta est (suppuratio) 7, 2 extr. lippitudini Per indita medicamenta recte succurritur 6, 6, 46. v. facio. Per medicamenta quoque suppuratio ne rupta 7, 3, 12. Post medicamenta (resurgunt strumae) 5, 28, 104. si neque medicus neque medicamentum Praestit est 16, 6, 63. farina etiam caet. Pro medicamento est 3, 22, 36. ipsa aqua frigida, tantum ad satietatem data, Pro medicamento utuntur 3, 7, 21. quae Sine medicamentis ad sanitatem pervenire non possunt 5 Pr. 5. licet Sine peregrinis & conquisitis & compositis medicamentis vulnus curare 5, 26, 132.

[N n]

ne Sub eo medicamento aduratur (nervus) 5, 28, 57. Sub quo medicamento vitiosi ungues cadunt 6, 12 extr. sequitur Sub medicamentis erodentibus crusta 5, 28, 11. Sub quibus (medicamentis) ex toto consumuntur 6, 8, 17 conf. 8, 4, 60. 8, 10, 98.

Medicina, ac. pro arte medicinali inscript. I Pr. 1. 107. & segg. 117. 2, 6, 39 43. 7 Pr. 8. caet. i. curatio, five interna five chirurgica: synon. curatio, v. idoneus, it. locus, est 5, 28, 114-115. 7, 7, 163 coll. 171 & 175. 7, 26, 17 coll. 21. add in segg. medicina inanis, temeraria, valentior: medicinae locus, ratio summa: & verba adhibeo, admitto, fallo, impedio, pareo, pateo, proficio, prosum, sentio. ii. methodus curandi 3, 9, 15-16 coll. 2, 10, 20. pro remediis in universum: differere quoque pro natura locorum genera medicinae I Pr. 50 syn. ib. remedia. saepe etiam causas apperere, neque ex his patere medicinam ib. 52. neque ulla aut nova genera morborum reperiri, aut novam desiderari medicinam I Pr. 60 syn. ib. remedia. quos lienes male habent, si tormina prehenderunt: caet. vix ulla medicina periculo subtrahit 2, 8, 110. usurpatur de balneo 2, 17, 12. de elysmate 2, 12, 9. 20. de chirurgicis operationibus 3, 23, 26. 5, 26, 288. 5, 28, 33. de sanguinis deuratione 2, 10, 34. de futura & fibula 5, 26, 150. de febre, in prioribus (febris intermittebantibus) & morbi sunt & medicina 3, 3, 5. opp. natura 2, 8, 94. 3, 1, 11. opp. corpus 7 Pr. 4.

¶ cum Adjectivis: Debilis, v. infirma. Ea 2, 12, 9. si utrumlibet intestinum lividum aut pallidum, aut nigrum est - medicina omnis Inanis est 7, 16, 5. Ista medicina ista, v. iste, si Levi medicina contenti sumus, - si paulo valentiori, - si Leni 2, 12, 20. Multiplex ista m. neque olim neque apud alias gentes Necessaria I Pr. 9 ista m., si Necessaria est 2, 10, 34. Novam desiderari medicinam I Pr. 60. Omnis ejus medicina 3, 9, 15. Omnis medicinae 7 Pr. 8. m. Omnis 7, 16, 5. dolor efficit, ut Potior medicina sit, quae maturius liberet 5, 28, 115. hi, qui Rationalem medicinam profitentur I Pr. 22. Rationalem quidem puro medicinam esse debere I Pr. 117. neque ideo tamen non est Temeraria ista m. 3, 9, 16. non, quo non interdum etiam Temeraria m. proficiat 7, 26, 22. tanquam sine ea (rerum naturae cognitione) Trunca & debilis medicina esset I Praef. 16. v. Valentior.

v. Valentior. Ulla I Pr. 60. 2, 8. 110.

¶ *cum Substantivis*: potest dubitari, secunda valetudo medicinae an corporis Beneficio contigerit 7, Pr. 4. in Experimentis, v. inf. usu: ab Experimentis, v. deduco. ad quod medicinae Genus neque semper similitudo aliquid confert I Pr. 83. plaga ipsa curanda extrinsecus vel sutura vel alio medicinae Genere est 5, 26, 250. Genera medicinae I Pr. 50. v. Locus *i. copia*. ab illo Parente omnis medicinae Hippocrate 7 Pr. 8. in tres Partes medicina diducta est, ut una esset, quae victu, altera, tertia *caet.* I Pr. 15. ex tribus medicinae Partibus ut difficillima, sic etiam clarissima est ea, quae morbis medetur I Pr. 20 *syn. διασκήλη*, quae victu morbos curat, *caet. ib. 15. 16. & alibi.* omnes medicinae Partes ita connexae sunt, ut ex toto separari non possint, sed ab eo nomen trahant, a quo plurimum petunt 5 Pr. 6. estque ejus (*chirurgicae partis*) effectus inter omnes medicinae Partes evidentiissimus 7 Pr. 13. ex quo apparet, has Partes medicinae (*chirurgicam & pharmaceuticam*) solas ab his effectibus easque esse vetustissimas I Pr. 6. ut una esset (Pars m.) quae victu mederetur I Pr. 15. *syn. διασκήλη* *ib.* ejus autem (Partis m.) quae victu morbos curat I Pr. 16. illa (m. Pars,) quae victu curat 5 Pr. 7. in duas Partes ea quoque, quae victu curat, medicina divisa est, aliis rationalem artem, aliis usum tantum sibi vindicantibus I Pr. 18. altera (Pars m.) quae medicamentis mederetur I Pr. 15 *syn. ib. φαρμακωτική*. transeundum est ad eam m. Partem, quae magis medicamentis pugnat 5, Pr. 1. illa (m. Pars,) quae praecipue medicamentis pugnat 5, Pr. 7. tertia (Pars m.) quae manu mederetur I Pr. 15 *syn. ib. χειρουργική*. tertiā esse m. Partem, quae manu curet 7 Pr. 1. ea-, sed manu tamen plurimum praestat *ib. 2.* in ea Parte, quae manu curat *ib. 7.* haec autem Pars quum sit vetustissima *ib. 8. conf. manu.* qui pluribus voluminibus hanc Partem diligentissime comprehendit *ib. 9.* in auribus admodum pauca sunt, quae in hac m. Parte tractentur 7, 8. *i. sc. chirurgica*. adeo, ut nulla medicinae Pars magis per nationes quasque exposita sit 7, 164 *i. praxis chirurgicae*. quum subtilem medicinae Rationem non noverint I Pr. 103. si ex malacuratione est, eodem Ratio medicinae est 7, 7. 105 *i. operationis*.

chirurgicae. repertis deinde medicinae Remediis I Pr. 58. Sanitatem aegris medicina promittit I Pr. 1. adeo, ut in ea aetate aliquid in natura Spei, vix quidquam in medicina sit 2, 8, 94. eorum (*remediorum*) tempora & causas parum explicuit, in quibus medicinae Summa est 6, 6, 16 *i. curatiois*. in Usu & experimentis eam (medicinam) posuit I Praef. 17. Vulneris autem ipsius, extracto telo, medicina non alia est, quam quae 7, 5, 38.

¶ *cum Verbis*: v. Adhibeo. Admitto. Deduco. Desidero. Diduco in. Divido in. Discerno a. Excolo. Fallo. Instruo. Inventio. Libero. Medeor. Omitto. Orior. Pateo *cum dat.* Pateo in. Proficio. Profiteor. Promitto. Profum. Pugno. Sentio. Subtraho periculo. Sum: haec (medicina) nusquam quidem non est I Pr. 2. in conjectura rerum latentium nolunt esse medicinam I Pr. 92. v. Sustineo. Tento.

¶ *cum Particulis*: Ad m. v. idoneus. quod Ad medicinam vero pertinet 3, 23, 26. adeo In medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod consequi convenit 7, 12, 40.

Medicinalis, e. vix ulla perpetua praecepta medicinalis ars recipit I Pr. 99.

Mediterraneus, 2, um. locis mediterraneis opus est 4, 4 extr. a mediterraneis regionibus 2, 1, 8.

Medius, 2, um. *de loco*. id, quod inter utrumque medium est 8, 3, 15. inter quos (processus) quod medium est 8, 1, 78. inter has (senilem aetatem ac puerilem) media aetas 7, 7, 132. ut media inter eas habenula, tenuis admodum, injiciatur 7, 4, 36. medio loco inter nigrum oculi & angulum temporis propiorem 7, 7, 140. neque addicta alterutri opinioni, neque ab utraque nimium abhorrentia, sed media quodammodo inter diversas sententias I Pr. 74. *de tempore*: medio die, *caet. v. postea. de quantitate*: maxima, media, minima fistula 7, 26, 6 *opp. de qualitate*, *i. medicis*: v. inf. cibi, materia, pisces, species. *i. dimidius*: isque (cibus,) si jejuno caput laeditur, assumentus etiam medio die est: si non laeditur, semel potius 1, 4, 11 *i. meridie, vespere*. ob haec alii differunt (cibum) ad mediam noctem 3, 5, 20. Aetas, Aetates, v. v. *it. Ala*. vulva. cervice contra mediam Alvim orfa 4, 1, 38. Articulus medius aut summus 8, 20 extr. *opp. v. Auris*. Autumnus. Caput, inferiora

quoque Capita (seminum) media sinuantur 8, 1, 105 *i. in medio*. v. Cibi. Clavus. raro (id eventus) in medio Corpore, saepe in eminentibus partibus 5, 28, 248 *opp. conf. 2, 17, 13.* aqua (*in hydropse*) medium Corpus implevit 2, 8, 86. v. Costa. Cutis. Dies. Digtus. a media Fascia incipere deligare 8, 9, 4. v. Fascia. Ferramentum. Fistula. Habenula. Humerus (*opp.*) in medio febris impetu 2, 11, 13. v. Labra. Locus, *vel sup. cum inter*. neque cum carne nervisque conjungi (posset articulus,) nisi ea media quaedam Materia committeret 8, 1, 87 *i. intermedia*. mediae Materiae cibi 3, 23, 11 *i. medicis facultatis*: v. Materia. medicis firmitas media Materia optime sustinet 2, 18, 52 *opp. res infirmissimae*, validissima materia. semper quidem incipiendum est ab aliquo ex Materia levissima, adjiendum vero aliquid ex media 3, 6, 38 *opp. cibus sine vino dandus ex media Materia est 3, 18, 59.* cibus esse debet ex media quidem Materia, sed tamen generis durioris 3, 21, 23. cibus uti post purgationem ex media Materia, quam levissimam *ib. 79.* ac tum quoque plenioribus cibus uti licebit ex media Materia 5, 26, 262. omnes aves, quae ex media materia sunt 2, 20, 2. qui (pisces) ex media Materia sunt 2, 18, 24. duri ex media materia pisces *enumer. 2, 24, 12.* adjiendaque quaedam ex media Materia, praecipue vero ex prima cerebellum, vel pisciculus, & his similia 3, 22, 35. in media vero Materia numerari ex oleribus debere ea, quae 2, 18, 9. adeo, ut in media Materia poni possint 2, 38, 31. acetum, & id vinum quod *caet.* in media Materia est 2, 18, 42. v. Membrum. Nares. Nasus. Nos. Oculi. Os. Offa. Palatum. Pars. Plaga. Planta. medii inter teneros durosque Pisces 2, 20, 3. v. Pulmo. Septum. ex his avibus, quae in media Specie sunt, valentiores eae, quae *caet.* 2, 18, 19 *syn. materia 2, 20, 2. v. Suffusio*. Tabula quoque collocatur media 6, 7, 101 *i. in medio*. quidam medium Tumorem excidunt 7, 17, 5 *i. in medio, vel medium tumoris, coll. 7, 7, 13, 4, 8, 5.* 10 fesa (Tunica arachnoides oculi) media subdit 7, 7, 121 *i. in medio*. v. Tunica: mediae (Verrebrae) perforatae 8, 1, 44.

¶ *tangquam Substantivum*: medium faneicit, extremis procedentibus 5, 28, 70 *opp. medium habet (cutis) pauxillo levius ib. 285.* ex malo coroneo medium 4, 8, 10.

ut medium excidatur 7, 24, 1. exciso medio 7, 17, 7. mediotorum (*al.* tumore) una linea inciditur usque ad tunicam 7, 13, 4. circumdanda habena est mollis, medio illita mixtis *caet.* 8, 5, 10 *al.* media, mollis habena, medio in longitudinem incisa 8, 7, 12 *al.* media. media *neur.* plur. I Pr. 74. incidenda Ad medium vena est 2, 10, 49. In medio 7, 7, 100, 167, 7, 25, 8, 13, 2. Per medium, v. divido, feror, incido *mediā producā*, transufo.

¶ A mediis quae naribus aut superiorum dentium gingivis Per medium palatum una (sutura) procedit 8, 1, 19. Per medium caput, ferramentum, oculos naresque, palatum, plagam, v. caput *etc.* vel demitto, pervenio, praecido, procedo.

Mediocris, *e.* v. Abscessus. Affectus. huic (qui vomuit) proximus Cibus mediocris utilior est 1, 3, 54 *i.* medicus. v. Differentia. mediocris est cum febre modica Dolor 7, 26, 119 *syn.* quae (Dolor & Febris) ubi mediocritas sunt 8, 2, 16. Humor aut nullus potest feretur, aut mediocris 8, 2, 20 *i.* medicus. v. Inflammatio. Morbus. Opem. non mediocres Professores (*chirurgiae*) 7 Pr. 11. v. Profluvium sanguinis. Suppuratio. mediocri an viatore (vel percussum sit os) 8, 4, 6. v. Viti. tanquam substantiv. sed haec quidem mediocritas sunt: ingentibus. vero & variis casibus *caet.* 6, 6 pr. opp.

¶ Non medicorem opem I Pr. 5. Non mediocres Professores 7 Pr. 11. Non mediocres viri I Pr. 17.

Mediocriter, *adv.* v. Adjuvat, vinum. Calco. Calefacio. Exedo. Firmus morbo Impliciter. Peritus. Reprimo. Serpo. Tumeo.

¶ Non mediocriter 3, 20, 18. Ne mediocriter quidem peritus 7, 7, 142.

Medulla, *ae.* Humerus - extremis utrinque capitibus - sine medulla, - medius medullifolus 8, 1, 73. idque (Os calcis) sine medulla 8, 1, 116 mediac (vertebrae) perforatae, qua Spinae medulla cerebro commissa descendit 8, 1, 44. medulla, quae per medium (in Spina) fertur, - rupta 8, 14, 2. cui in Spina medulla percussa est 5, 26, 15. medulla vero, quae in Spina est, discissa 5, 26, 60.

¶ constat ex - medulla vel Cervina vel Vitulina vel Bubula 5, 19, 22. m. Cervina 4, 20, 11. m. Cervinam (tepidam) 4, 15, 9. m. O. mnis mollis 5, 15, 3. medullae Vitulinae *genit.* 5, 24, 7. medullam etiam, maximeque Vitulinam,

quae in id, ne fistula relinquantur, praecipue proficit 7, 26, 124.

¶ Medulla Calefacit 2, 33, 15. fen- su Caret 4, 1, 32.

Medullifolus, *a.* um. v. Femen, Humerus.

Mel, mellis. purgat 3, 10, 13. 5, 5, 5. eutem purgat mel, sed magis, si est cum galla vel ervo, *caet.* 5, 16. alvum movet 2, 29, 6. rodit 5, 6, 4. exedit corpus 5, 7, 4. discutit 5, 11, 2. Ica-bros angulos laevat 6, 6, 188. carnem alit & ulcus implet 5, 14. mel ad ulcus repurgandum 7, 26, 123. alienum stomacho est 2, 25, 3. facile intus corrumpitur 2, 28, 1. generis valentissimi est 2, 18, 7. cibus 4, 4, 47. mel quidem quo melius est, eo magis (Aere est) 2, 22, 4. mellis quam Accerrimi 6, 6, 195. melli Albo subtilissimi (melicera) 5, 26, 74. melle quam Amarissimo 6, 5, 12. mellis Apfintii cyathus 5, 25, 35. Coctum, v. cum verbis. mel Crudum alvum movet 2, 29, 6. - purgat 5, 5, 5. - rodit 5, 6, 4. Decoctum, despumatum, Incoctum, v. cum verbis. quo Melius, v. *sup.* acce. m. quam Optimum 6, 7, 65. mellis quam Optimi 6, 7, 39. quam Optimi m. 5, 24, 5. melle quam Optimo 6, 6, 194. quam Optimo melle 6, 6, 171. v. Supervacuum.

¶ cum Substantivis aut simil. v. Accetabulum. mellis Aliquid 5, 10. v. Crassitudo. Cyathus, & minus Cyatho. Hemina. Hemina mellis 5, 25, 28. par Modus ejus emplatri & mellis miscendus erit 8, 4, 69. mellis P. 5, 18, 56. 6, 7, 39. v. Par. Pars. Paulum. Paululum. Plus. Pondus. Portio. Quantum satis. Scrupulus. Sesquicyathus. melli Simile aliquid 7, 16, 8. melli albo Subtilissimi 5, 26, 74. v. Tantundem.

¶ cum Verbis: v. Adjicio. Cogo cum ablat. mel Coctum, alvum attrin-git 2, 30, 8. - glutinat vulnus 5, 2, 3. melle Cocto 5, 23, 12. v. Coquo simul. Decoquo. Despumato. Distillo ex. quae melle Excipiuntur 4, 14, 9. add. 5, 21, 8. 5, 23, 9. 21. 5, 25, 21. 30. melle Ex-cepta 5, 22, 25. deinde melle co-cto Excipitur 6, 7, 88. add. 5, 23, 12. 5, 28, 189. v. Habeo. Illino, *it.* cum abl. Impone. Incoquo. Indico. Infillo. Laevo. Lino. melle. Melle, inter se, & ei, *caet.* Perungo ulcera melle. Purgo melle. Tempero. Tingo melle.

¶ cum Particulis: Cum melle: v. aerugo, anthera, aristolechia, chalcitis, cumini farina, ervum, iris, lenticula, marrubium, myr-hina, omphacium, porri succus, ptisanæ cremor, sal, Hercules o- [N n 2]

villum. mel Cum, v. omphacium, resina terebinth, cum verbis, v. colligo, contero, edo, illino. impono, incoquo, superdo, utor. Ex melle, v. cataplasma, lina-mentum: cogo, confito (2, 18, 8. 5, 19, 22.) contero; coquo, de-coquo, do, fio (id.) liquari, superdo. In melle, v. coquo, tingo.

Μελαγχολία, *ae.* bilis atra, quam μελαγχολίαν appellant 2, 1, 15.

Μέλας, Melas, melanos. *describ.* 5, 28, 297. 300. *curatio ib.* 301. seqq. hi, quos melanos vocari dixi *ib.* 309.

Μελίκερα, *ae.* Melicera. sanici ge-nus 5, 26, 71. *describ.* 74. Cras-sior, Glutinosior, mellique albo Subtilissimi *ib.* Multa & Percrassa: Tenuior, minus copiosa *ib.* 86. melicera mala, melior, quae? 86. Melicera *etiam leg.* vetustissimae *edd.* 5, 218, 206 ubi *linden. xaprios.* alii μελιχαρία vel μελιχαρία. *conf.* Aetius Lib 7. cap. 60.

Μελίχηρις, *idos.* Melicris, idis. tubercula, quae μελιχηρίδες, id est favi - nominantur 5, 18, 43. μελιχηρίδες - nominant (ea tuber-cula) 7, 6, 2. melicridi liquidior humor subest) 7, 6, 9.

Melinum, *i.* vel oleum ex floribus ma-lorum Plin. 2, 3, 6. μέλον, malum vel aluminis genus *id.* 35, 13 di-ctum seil, a melo insula. simul re-primit & refrigerat 2, 33, 10. *conf.* 3, 6, 57. 3, 19, 6. in quibus locis de oleo accipiendum videtur, quia cum oleo rosaceo & myrteo com-ponitur. at 5, 1, 2 & 5, 2, 4 in-selligo alumen: melinum, sangui-nem supprimit 5, 1, 2. reprimat (in vulnere) 5, 2, 4. *conf.* Alu-men: melino (corpus unguendum est) 3, 6, 57.

Melium alumen, v. in alumen.

Melior, *us. i.* minus aeger, adeoque sanus scire, quando aeger febricitet, quando melior sit 3, 6, 10 *syn.* remissio. neque enim vigi-lando melior sit (aeger lethargi-cus,) sed per se, si melior est, vigilat 3, 20, 8. sub quo medi-camento virtuosius unguis cadunt, & in eorum locum meliores re-nascuntur 6, 19 extr. *opp.* ab his, quae stulte dicuntur, (ab insani-ente,) ad meliora mens abducenda 3, 18, 37 *i.* sapientiora, *opp.* *conf.* μελιώδης, genus melicera, pus, sanies; in quibus *opp.* malus & pe-jor 5, 26, 80. 83, 86. 87. 90. 93. *add.* tempus, *opp.* pejor 3, 5, 17: velamentum, vitium, vulnus, vomica. *i.* salubrior, convenientior: alvus 1, 3, 73. ambulatorio 1, 2, 12 *quater.* aqua 2, 18, 49. autumnus 7, 7, 38. de cibus 6, 18, 91. col-lyrium 6, 6, 183. dies 2, 1, 6 *syn.* salubrior:

salubriores 6. 7. emplastrum 5. 19. 19. emplastra 5. 19. 21. opp. deteriora 24. fibula 7. 21. 24. Lycium 4. 4. 44. mel 2. 22. 4. nihil 5. 28. 9. 6. 4. 9. 7. 5. 7. 7. 179. 8. 4. 7. neutrum: melius est 1. 3. 2. meliora sunt 6. 18. 91. add. cum infinit. & cum particul.

¶ cum dativo: melius huic rei Lycium est 4. 4. 44. puri movendo non aliud (emplastrum) melius est 5. 19. 19. cum infinit. activo. vel depon. transire melius est 1. 3. 2. conf. 3. 21. 24. 5. 28. 9. 6. 4. 9. 7. 5. 7. 12. 29. 8. 4. 7. 35. - passivo. quam. (pituitum) supprimi melius est 4. 4. 42. cum particulis: Ad meliora 3. 18. 37. Aliquanto melius velamentum 8. 4. 42. Eo melior, quo 2. 13. 49. quo. Eo melior 2. 8. 17. 7. 25. 24. conf. cum quo. Ip melius: aliter se corpus habere atque consuevit, neque in pejus tantum, sed etiam in melius 2. 2. 1. opp. quibusdam in melius mutatis 7. Pr. 11. Multo melius est 8. 4. 35. Non aliud melius est 5. 19. 19. melior, Quam 1. 2. 12. quater: 2. 1. 6. 3. 21. 24. 5. 19. 19. 5. 28. 9. 6. 4. 9. 6. 6. 183. 7. 5. 5. 7. 38. 179. 8. 4. 7. 42. Quo melius, eo 2. 21. 4. Melius, add. v. Adduco. Aduro. vena. Aestimo. Assumo. Attraho. Circumdo. Concoquo. Consulo. Contineo. Curo. Dimitto, in. E. ligo. ulcera. Fero. Incipio. Moveo. Nutrio. Pervenio. Proficisco. Repraesento. Respondeo. Succuro. Suffineo. Vestio. Utor. melius, Quam 1. Pr. 118. 1. 3. 55. 2. 10. 13. 3. 6. 59. 3. 9. 18. 4. 4. 9. 8. 20. 6. caet. sine sequente. quam 1. 2. 11. 18. 2. 1. 9. 1. 2. 15. 3. 3. 18. 76. 5. 26. 143. 197. 6. 7. 55. 7. 31. 4. caet. meliusque 2. 15. 3. 8. 20. 6.

Meliosculus, 2. um. qui. (phibiscus) meliosculus esse coepit 3. 22. 49.

Membrana, ac. interior. Abdominis membrana 7. 17. 1. i. peritonaeum. ab interiore parte. qua quasi membrana quaedam finit Abdomen, quam *περιτρίλαιος* Graeci vocant 7. 4. 21. ea simpliciter interior membrana 7. 17. 7. interioris m. 7. 16. 13. membranae interiori 7. 16. 9. interiori m. 7. 16. 15. ultra interiorem m. 7. 15. 7. ab interiore (parte) levi membrana inclusum (Abdomen,) 4. 1. 40. laesa Abdominis membrana 7. 19. 15. de eadem. v. ut membranam quoque transeat, qua caro ab interiore parte finitur 7. 15. 5. necesse est, ea parte rupta membrana sit 7. 17. 86. add. 8. membrana Cerebri i. dura mater: v.

cerebrum: it. ibid. Custos. de Diaphragmate: quod (transversum septum) membrana quadam superiores partes ab inferioribus diducit, *διαφραγμα* Graeci vocant 1. Pr. 69. ius corde atque pulmone; transversum ex valida membrana septum est 4. 1. 14. in ipso autem Oculo nonnunquam suama attollitur tunica, sive ruptis intus membranis aliquibus, sive laxatis 7. 7. 108. opp. per eas membranas, quae ab Oculis ad cerebrum tendunt 7. 7. 157. de tunica aliisque membranis Testiculorum, *synon.* tunica 7. 18. 23. coll. 10. distingu. vero 7. 18. 6. 24. seqq. 7. 19. 28. in membranis, quae ibi circa venas & arterias sunt 7. 18. 24. ut transversas membranas fecet, quae inter summam mediamque tunicam (testiculi) sunt 7. 19. 28. abscindendaeque membranae sunt, si quae eum (humorem hydroceles) continuerunt 7. 21. 13. membrana semper inter has venas (ramicis) est 7. 22. 14. non per ipsam venam, sed per membranam eius immititur (acus) ib. 12. quodcumque (Vulnus) membranam laesit 5. 26. 24. membrana pri. Vulvae opposita est (in a. tratis) 7. 28. 4.

¶ membranas, quae inter ea (semina Mali Punci) fuerunt 4. 19. 25.

¶ cum Adjectivo. Aliquae 7. 21. 13. Aliquibus 7. 7. 108. v. Idem. Integer. Interior. v. sup. abdominis membr. Levis i. laevis. aliqua Nervola, quales fere tunicae membranaeque sunt 5. 28. 175. Quaedam 7. 4. 21. Transversas 7. 19. 28. Valida 4. 1. 14.

¶ cum Verbis: v. Abscindo. Excido. media produci. Gravo. Incido. media longa. Laedo. Laxo. v. inf. rumpo. Occalleco. Opposita. Resolvo. Rumpo. it. sup. membranae in oculo. Tendo. Teneo. Viol. Vulnere.

Membranula, ac. ex ipsa membrana, quae sub cute Calvariā cingit 8. 4. 28. i. pericranium. Crasius intestinum (Colon) cum quibusdam membranulis a sinistro rene venientibus jungitur 4. 1. 30. suntque etiam membranulae renues, per quas inter se tria ista (Jecur, Lien, Venter) connectuntur, jungunturque ei septo (transverso) 4. 1. 22. orbes vero ejus (Tenuioris, ilei, intestini) per membranulas singuli cum interioribus connectuntur 4. 1. 26. vitrei humoris Oculi 7. 7. 125. si id (Os) majus est, membranulis cingitur 8. 10. 98. Secundarium 7. 2. 9. 43. ex Sevo 5. 19. 30. ex alio. Medicamento ib.

multae deinde membranulae venas & arterias eosque nervos (Testiculorum) comprehendunt, atque inter duas quoque tunicas, superioribus partibus tenues patulaeque sunt 7. 12. 6. add. 7. 19. 9. duabus membranulis, quae per duos a lateribus processus (Vertebrarum) feruntur, -- ruptis 8. 14. 2.

¶ cum Adjectivis: Aliquae 7. 20. 21. Duabus 8. 14. 2. Multae 7. 18. 6. Nervosa 7. 7. 17. Omnes 5. 19. 30. 7. 19. 9. 7. 29. 43. Patulae 7. 18. 6. Quaedam, quibusdam 4. 1. 30. Similes 8. 1. 45. Tenues 4. 1. 22. 7. 18. 6.

¶ cum Verbis: v. Abscindo. Comprehendo. Deduco. Diduco. Educ. Excido. media longa. Illino. Intervenio. Prohibeo. Resolvo. Supervenio. Venio.

¶ cum Particulis Cum, Per, v. inf. super. Inter os & membranam 8. 3. 19.

Membrum, i. *syn.* pars. 1. Pr. 106. 2. 7. 16. 17. 2. 11. 8. 9. 2. 14. 17. 23. 24. conf. 2. 18. 27. 30. 32. add. inf. membrorum partes. specialiter de extremitatibus s. artibus 2. 2. 4. 2. 4. 17. 18. 2. 8. 36. 8. 10. 11. caet. v. seqq. distingu. praecordia & fauces 2. 17. 19. in omnibus membris longis, quae per Articulum longa testā junguntur 8. 16. 6. v. Imbecillitas. Infrictio. altero Latere 8. 10. 7. de artibus. Musculi. Nervi. quacumque vero Parte corporis membrum aliquod resolutum est 2. 8. 121. in omnes membrorum Partes digeruntur (cibus potioque) 1. Pr. 33. i. corporis. frigus voco, ubi extremae Partes membrorum in augeant; horrorem, ubi totum, corpus intremit 3. 3. 11. diff. Pleuraque (malagmata) cernis Partibus membrorum accommodata sunt 5. 18. 3. v. Resolutio. Testa. Ulus.

¶ cum Adjectivis: Aliquod 2. 8. 121. 2. 14. 18. Aliquo 2. 17. 29. Aliud 2. 14. 24. 8. 10. 11. 40. Alterius 2. 14. 17. Alteri 8. 10. 16. 110. in Alterum m. 8. 10. 129. v. Brevius. Caetera. Certa. Duo 7. 5. 34. v. Graviora. in His m. 8. 11. 26. v. Humanum. Immobile. Indecorum. per Id 2. 14. 24. ejus 8. 10. 7. ei 8. 11. 34. eo 5. 28. 179. ea 8. 10. 85. ipsum 2. 14. 24. Ipsi 2. 14. 18. in omnibus m. Longis 8. 16. 10. v. paulo Longius. in Majore m. 7. 5. 7. quo Majus m. est 8. 25. 2. si Medium (m.) macro transit 7. 5. 7. Omne 8. 25. 9. per Omnia m. 3. 6. 27. 3. 27. 3. 4. 12. 91. in Omnibus m. longis 8. 16. 6. v. Par. in Proximo m. - ulteriore 8. 11. 21. aliud quodque 8. 10. 11. Rectum.

Rectum continere 5, 26, 182. Reliqua 8, 10, 84. v. Sanum. Singula 3, 6, 30, 8, 10, 73. ut Superius sit 5, 26, 184. Superiora 8, 1, 104 i. corpus supra femur. Tenerum 8, 10, 11. si Tenerius m. est 8, 20, 15 de femore. Tenuius quoque, quam ex consuetudine, id m. fiat 8, 10, 30. Validius 8, 20, 16. Ulterius, v. sup. proximo. Ulterioribus m. 8, 10, 75. Utrumque 8, 16, 6.

¶ cum Verbis: v. Abscindo. Aequat m. Agito. Colloco, ratione, aliter, sic. Confirmo. Contineo. Contraho. Debilito. Deficio. Deligare. Dependeo. Diduco. Distendo. Egeo. Emorior. Exerceo. Extendo. Extenuo. Fatigo. Foveo. Jaceo. Ico. Inhorresco. Intendo. Involvo. Jungo. Laedo. Levo. si neque Moveret (membrum resolutum,) & emacrescit 2, 8, 121. in eo membro, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore Movetur 5, 23, 179. omne m. quod cum vulnere loco Motum neque repositum est 8, 25, 9. tantum ne Moveatur ib. conf. Moveo per. v. Offendo. Patior. Perfico. Praecido. in Prominentibus m., id est, inter ungues & alas vel inguina 5, 26, 220. v. Promoveo. Reduco. Repono. Resolvo. Solvo. Succurro. cum dat. Torpeo. Valentius membrum 8, 10, 17.

¶ cum Particulis In, Per. v. in superioribus

Μεμνημῆν collyrium 6, 6, 132. 137. i. e. mixtum, α μινύω; misceo.

Memini, meminisse. ego sic restitutum esse neminem memini 7, 7, 53. si qua meminere 3, 18, 39. cogendus est attendere & ediscere aliquid, & meminisse ib. 73. si febris quievit, diu meminisse ejus diei convenit 3, 16, 9.

Memoria, ae. sed haec quidem alioquin memoria magni professoris, uti interponeremus, effecit 8, 4, 14 i. commemoratio. primus quidem ex omnibus memoria dignis I Pr. 13. non memoriae fossilis, sed rationi quoque insitit (medicus) I Pr. 98 i. experientiae, opp. v. Amitto. Mando. Prodo. Trado.

Μηνιγγοφύλαξ, ακος. donec fiat aditus, per quem membranae (durae matris) custos immitatur; μηνιγγοφύλακας Graeci vocant 8, 3, 27. describ. ib. α μηνιγξ, membrana, proprie illa cerebri, alias dura mater, & φύλαξ, custos, conf. lamina.

Mens, mentis, quorum & corpus & mens super 3, 26, 1. opp. mentis Alienatio 4, 2, 4 i. delirium, v. Imagines. mentis etiam Robur 7, 29, & i. animi fortitudo.

¶ quamvis mentis suae Compotes sunt 5, 26, 226 opp. delirium accedit 225. Erectiorque mens est 1, 9, 6. si Pigrior mens (est) 3, 2, 7. in eo (phrenitico morbo) Promta ad omnem audaciam mens est 3, 20, 1. is qui mentis suae non est 2, 6, 12 i. delirat, παρὰ φρονέων Hippocr. mentis suae compotes 5, 26, 226.

¶ cum Verbis: v. Abduco. Addico. Compono. saepe stomachus hunc (cibum) respuit, etiamsi mens Concupiscit 3, 6, 1. si mens homini Constat 5, 26, 158 i. rationis usum habet. mens in illis (phreniticis) laborat, (al. labat,) in hoc (cardiaco morbo) vero Constat 3, 19, 2 opp. si mens non Constat 8, 4, 4. si neque mens Constat 3, 18, 54. v. Exhilaro. quidam (insanientes) imaginibus, non mente Fallunt 3, 18, 66 i. falluntur, errant: synonym. consilium 72. v. Hebeo. Labo. quaedam (feminae hystericae) mente labuntur 5, 26, 50 opp. sui compotes sunt 52. v. Laboro, it. paulo ante confito. Laedo. Redeo. Stupeo. Turbo.

Mensa, ae. super mensam 8, 19, 3. v. intendo, digiti. secunda mensa 1, 2, 20 i. palmulae pomaque & similia ib.

Mensis, is. bis in mense 1, 3, 55. quod interdum tertio mense, interdum non ante sextum fit 7, 27, 27. septimo mense 2, 1, 47. per duos menses 6, 6, 6.

Menstruus, a, um. unde Menstrua, orum, sanguinis fluxus ex utero, quae singulis circiter mensibus contingit in feminis. in puellis menstruorum Initium tollit (comitiale morbum) 3, 23, 4. neque in femina Primis menstruis finita sunt (si qua genera morborum) 2, 1, 48.

¶ cum Verbis: mulieri cui menstrua non Feruntur 4, 4, 83. mulier sanguinem vomens Profusis menstruis liberatur 2, 8, 44. quibus feminis menstrua non Proveniunt 2, 7, 19. quae menstruis non Purgatur 2, 8, 45. bene Respondentibus menstruis 6, 6, 214. add. cum per. super tabem si mulieri quoque Suppressa menstrua fuerunt 2, 8, 16. eae mulieres, quibus supervenit tabes, quod menstrua Suppressa sint 2, 8, 80. ea (vitia) raro mulieres, nisi quibus menstrua Suppressa sunt, tentant 4, 24, 2.

¶ cum Particulis: A menstruis defecta est (mulier) 2, 8, 127. feminae, quibus sanguis Per menstrua non respondet 4, 4, 71.

Mensura, v. inf. sub Metior.

Mentha, vel menta, ae. urinam movet 2, 31, 1. utilis in morbo. [N 3.]

hepatico est 4, 8, 10. in cholera admovenda naribus est 4, 11, 12. adversus lumbricos teretes dari potest cum aqua 4, 17, 7. mentha abl. mitta: cum aliis, ad perungendas aphthas 6, 11, 20. menthae Succus 6, 8, 9. mentae succo, sed hujus minima parte 4, 5, 36. portio Ex menta nucibusque Graecis & amylo 4, 4, 57.

Mentastrum, i. proficit, si cerastes aut diptas aut haemorrhoids percutitur 5, 27, 57. herbam mentastrum cum suis radicibus evelli debere, caet. (pro balneo vaporoso) 6, 9, 29.

Mentio, onis. v. Facio. omenti mentionem Habuit, - Omisit 7, 14, 6-7.

Mentum, i. cuius (maxillae infer.) eadem & media & etiam ima pars mentum est 8, 1, 32. ipsa (maxilla) mentumque 8, 12, 2. Totum mentum 8, 12, 3. v. Adduco. Agglutino. Annecto Complector. Concutio. Excito i. ekeo. Inclino. Promoveo.

¶ digitis duobus utrinque prementibus & ab ore & A mento 8, 7, 7. Sub mento 3, 22, 38 4, 47, 7. ea quae Sub mento sunt 4, 2, 39. Mereor, eri. in-acculationem non merentis stomachi 1, 8, 4.

Mergo, ere. modo metum (hominem in aqua) bibere: pati, modo attollere 5, 27, 20.

Meridies, ei. Ante meridiem 3, 21, 43. Inter meridiem & vespere 3, 5, 24. Post meridiem 3, 21, 43.

Meridianus, a, um. meridianis Caloribus relaxatum (corpus) 2, 1, 4. cavere meridianum Solem 1, 2, 4. v. Somnus. Tempus.

Meridior, ari. longis diebus meridiari potius (debet) ante cibum; sin minus, post eum 1, 2, 8 i. somnum capere meridiano tempore.

Merula, ae. avis genus. alvum attrahit 2, 30, 5.

Merus, a, um. v. Vinum. deinde paulatim merum adiciendum (portioni) 4, 11, 16.

Meracius, a, um. v. Vinum meracum, meracius. Portiones meracas assumere (opus est) 1, 3, 24 sc. vini. sic, ut Portiones meracae sint 6, 6, 77. meracius bibere 1, 3, 74.

Meraculus, a, um. v. Vinum. Metallum, unde Mettallicus, a, um. tanquam substantivum. ex metallicis aliquid 5, 28, 180. emplastrum pastillique magis ex quibusdam metallicis sunt 5, 17, 10.

Μεΐδωδω, v. quasi viam quandam, quam μεΐδωδω Graeci nominant I Pr. 91.

Methodici I Pr. 38.

Metior, iri. line quotidie ventrem (hysterici) metiri 3, 21, 29. metiri

tiri & potionem ejus (*hydropici*) & urinam 3, 21, 30.
 Mensura, ae. pari mensura 5, 25, 13.
 Metus, us- si quis ejus (*Aegri*) metus est 3, 6, 16. omnis Causa metus 3, 2, 47. raro, sed aliquando tamen, ex metu Delirium nascitur 3, 18, 82.
 ¶ *v. Aquae metus: it. Cancris: Cruditatis: Inflammationis: Lipititudinis: Morbi: Mortis: Suppurationis: Valerudinis* 6, 6, 4.
 ¶ Aliquis 3, 6, 16. 4, 24, 31. Alius 5, 26, 99. Alter 7, 26, 99. Gravis 5, 26, 12. Major 4, 84. Novus 6, 7, 89. Praefens 4, 5, 40. Proximus 7, 27, 1. Quantum 2, 10, 21. Vani 3, 18, 35. Ullus 2, 8, 9.
 ¶ *cum Verbis: v. Affero.* metu Cogatur considerare 3, 18, 73. venas Concitat & resolvit 3, 6, 13. aquae metu Cruciatu (*aeger*) 5, 27, 19. *v. Detraho.* Excipio. Excito, calor. Facio. Lenio. Levo. haec tamen metu - saepe Mutantur I Pr. 67. Resolvo, *v. paulo ante concito.* metus cruditatis Securus est 4, 11, 17. sed alius rursus metus Subest 5, 26, 99. quodsi fistulae metus ex his causis, quas proposui, Subesse videbitur 7, 27, 35. Sum: metus est 2, 7, 5. 21, 27, 2, 10, 21, 3, 6, 16. 4, 4, 40, 84. 4, 13, 5, 4, 24, 31, 5, 26, 12, 5, 27, 70, 6, 6, 4, 7, 17, 1. quum inflammationis Sit metus 7, 26, 132. ab humeris femoribusque metus mortis est 8, 25, 3. si quis ex corpore metus est 4, 24, 31. ubi ex anguibus metus est 5, 17, 70. faterique, quantum in hac ipsa re (sanguinis detractione) metus Sit 3, 10, 22. metus est, ne 2, 7, 5. sub qua (curatione) si metus erit suppurationis 8, 9, 22. cognitis indicibus, quae nos vel spe consolentur vel metu Terreant 2, 9, 1 *opp. novo metu Terret (affectus)* 6, 7, 89. *v. Tollo.*
 ¶ *cum Particulis: A, v. sup. cum sum.* Ex metu 3, 18, 82. metus Ex, *v. cum subsum & sum.* vere tamen maxime, quaecunque humoris motu novantur, In metu esse consueverunt 2, 14 *i. metumda.* ejus accessionis, quae expectabitur, aut In metu non erit 2, 12, 28 *synon.* metus In, *v. cum sum.* metus, ne 2, 7, 5. 7, 26, 99. Sine ullo metu est (*pus sale*) 2, 8, 9. metus Sub, *v. cum subsum.*
 Metuo, ere. atque haec quidem sanis facienda sunt, tantum causam (morbi) metuentibus 3, 3, 1. metuenda nervorum distentio est 2, 7, 9. partibus his, Pro quibus metuimus 3, 21, 3.
 Meus, a, um. huic operi meo 4, 4, 18.

Mica, unde Micula, ae. quaedam quasi miculae in urina 2, 5, 6.
 Mihi, v. Ego.
 Miles, itis. militem in acie - sic vulnerari, ut I Pr. 71.
 Milium, i. fomentum calidum praebet calefactum & in lintheum coniectum 2, 17, 23. firmius (*ad alimentum*) est triticum, quam milium; id ipsum, quam hordeum 2, 18, 12. mali succi est 2, 21, 1. cataplasma ex milii farina calefacit 2, 33, 13. Panis ex milio alienus stomacho est 2, 25, 2. Pulicula, & Sorbitio ex milio alvum astringunt 2, 30, 2. et magis, si hoc ante frictum est *ib.*
 Mille, mille aliis mediocribus affectibus I Pr. 67. mille res 3, 6, 17. mille alia taedia 3, 21, 8.
 Millesimus, a, um.
 Minae, arum. quorundam (infantium) etiam intempestivus risus objurgatione & minis prohibendus est 3, 18, 35.
 Mingo, ere. quum urina super potionum modum mingitur 4, 20, 22.
 Minime, caet. *v. sub Minor.*
 Minister, tri. medici chirurgi adjutor, v. medicus. ex Duobus ministris Alteri imperare, ut - Alteri, ut 8, 15, 5. ministro datur 7, 29, 40. 8, 15, 18. ministrum 7, 19, 31. per ministrum 8, 12, 5. a ministro 7, 7, 23.
 Ministerium, ii. in eo ministerio, quod utilitatis causa posteris traditur 8, 4, 13 *i. praxi medica vel chirurgica.*
 Minium, ii. praeparatum ex plumbo purgat 5, 5, 6. minium Sinopicum rodit 5, 6, 2. misceturque his minimum 6, 9, 14. minii 5, 19, 61. 5, 20, 11. minii combusti 6, 6, 142. minii Sinopici 5, 19, 52. 6, 6, 139. 6, 8, 22. 6, 18, 32. minii gleba cum salis hemina contrita 4, 15, 22. ex minio 19, 6.
 Minor, minus, oris. *v. Abscessus.* Calculus. Corpus. Dolor. *Ἐλαττωδης* 5, 26, 93. Impetus. Inflammatio. Labor. neque tamen ulli morbo minori Momento succurritur 4, 11, 6. v. Mora. minor Negocio 7, 26, 37. paresque utrinque easdem Notas, sed minores, habet (*cancer vesicae incisae*) 7, 26, 6 *i. leviores.* v. Oculus. Periculum. Pondus. Portio. Pus. Testiculus. Tubercula 5, 28, 230. Vis 6, 6, 27. minore Vi 2, 17, 24. Vires 4, 7, 4. v. Ulcus. *opp. amplior* 7, 26, 5. - major 2, 17, 24. 3, 4, 39. plus 1, 3, 74. 4, 4, 64. 6, 18, 24. *i. paucior* 5, 26, 90. 93 *opp. multum.* 5, 28, 141. 176 *opp. copiosus.* 227. *pro passivo:* quodsi minor in ea inflammatio 6, 14, 9 *i. parva.*
 ¶ minus cum genitivo: v. Alimenti.

Aluminis. Auxilii. Cibi. Difficultatis. Mellis. Noxae. Olei. Operae. Panis. Periculi. Puris. Roboris. Rosae. Sanguinis. Vitii 5, 28, 291.
 ¶ *cum Particulis:* Aliquanto minus 7, 26, 11. minor, minus, caet. Quam 1, 3, 63. 3, 2, 23. 5, 28, 141. 189. 6, 5, 6 Non minus quam. 6, 6, 109. Quanto minus 5, 28, 291. Quo minus eo 5, 26, 90. 93. Quo minora sunt (tubercula,) eo magis 5, 28, 230.
 ¶ *cum ablativo, loco quam.* mellis minus Cyatho 6, 7, 21. olei minus Cyatho 5, 19, 29. rosae minus Cyatho 5, 21, 10. hyoscyami Dimidio minor, quam unius ex superioribus, portio 6, 7, 45. pondus Dimidio minus 5, 28, 141. Dimidio minus, quam 5, 28, 189.
 Minus, adv. *opp. magis* I Pr. 115. 1, 2, 13. 2, 8, 122. 4, 16, 10. 7 Pr. 15. - plus 3, 3, 8. 7, 12, 32. *i. non* 1, 2, 8. 3, 1, 20. *v. minus* Accrem curationem. Citro. Creber. Ducentis. Expeditionior. Facile. Fideliter. Foedus. Gratus. Gravis. Indecorus. Latus. Late. Mirum. Nervosus. Periculofus. Promptus. Rotundus. Saepes. Subtiliter. Terribilis. Validus. Vehemens. Utilis. *cum comparat.* finis minus expeditionior 6, 6, 174 *sed vet. edd. expeditionis.*
 ¶ *cum Verbis: v. Astringo.* Contraho nervos. Corrumpto. Cresco. Egeo. Erro. Extendo. Extenuo. Facio. Inclino. Interfum. Laboro. Pareo vel Pateo. Praecido. Profum. Removeo. Seco. Sum: ex quibus in nullo tamen minus, quam in his, noxa est 1, 3, 83 *forte leg. minor, vel noxae: adeoque noxae edium a Constantino.* *v. Sustineo.* Tolero, *v. sustineo.*
 ¶ *cum Particulis: v. Eo.* Multo. Nec. Nihilo. Non minus 3, 9, 15. 3, 23. 21. 7 Pr. 13. 7, 26, 11. *v. Paulo.* minus - Quam 1, 3, 83. 2, 14, 15. 22. 3, 9, 15. 4, 1, 20. 5, 26, 175. 186. 7 Pr. 13. 8, 11, 20. 8, 15, 3. minus Que 4, 1, 29. 5, 26, 175. 8, 20, 6. *v. Quo.* Si minus 7, 12, 8. 7, 20, 6. Sin minus 1, 2, 8. 5, 28, 43. 6, 6, 20. *v. Tanto.* minus Ve 7, 12, 32.
 Minimus, a, um. *v. Aves.* Digitus. Fistula, (*opp. media, maxima.*) Humore quam minimo 4, 2, 66 *i. paucissimo.* *v. inflatio.* Malum. Pars. Periculum. ut quam minimae & quam paucissimae Plagae sint 7, 2, 19 *opp. v. Pustulae.*
 ¶ *cum Quam, v. paulo ante in humore & plagae.* Quam minimum, tanquam substantivum. potionis Quam minimum esse convenit 4, 4, 48. si fieri potest, ne aquam quidem (assumere debet:) sin minus, certe Quam minimum ejus 6, 6, 18. ex

ex reliqua victus consuetudine Quam minimum mutari debet 1, 20, 8. ut tamen Quam minimum ex osse dematur 8, 4, 48.

Minime, *adv.* v. Crudus. Facile. Glutinosus. Malus. Periculose Perpetuus. Pinguis. Tenuis. Terribilis. Tutus. Utilis.

¶ *cum Verbis*: v. Ambulo. Astrictus. Committo, *cum dat.* Convenit, ambulatorio, forbitiones. Corrum-po, cibus. Curro. Differo. Finio. Moveo. Nocco: Sum: idque lip-pitudinis genus minime cum do-lo-re est 6, 6, 6: *conf.* 2, 8, 15. v. Sustineo. Vitio. Utor.

¶ *cum Particulis*: Quam minime 1, 5, 3, 6, 60. 8, 10, 24. mi-meque 1, 2, 4, 1, 6, 2, 1, 10, 4, 3, 4, 26, 3, 23, 11, 5, 26, 187, 8, 9, 14.

Minimum, *adv.* is morbus erit lon-gissimus, minimumque Annus 2, 8, 119. minimum pars Dimidia 3, 4, 58. hoc ordine, ut sit hi-rundinis (sanguis) optimus, deinde palumbae, minimum Efficax columbae 6, 6, 224. ut sic ea (membra) collocata habeat, quem-admodum minimum Laeduntur 8, 10, 85.

Minuo, *ere.* Aliquantum, Aliquid, v. *inf.* cum ex. Cibus 5, 28, 254. minuendusque Cibus 5, 26, 270. Cibus minuendus 6, 6, 98. fri-ctione, - si multa (sit,) minui (Corpus;) si modica, impleri 2, 14, 4 *opp.* quorum quilibet ex aceto impositum, Dolorem minuit, sed magis aliud in alio 3, 10, 5. ut al-ter (dies) Febrem minuat 3, 5, 9. saepe enim in hoc quoque ge-nere valetudinis jam minui Fe-bris videtur & rursus intenditur 3, 11, 7 *opp.* *add.* *cum ex.* ei re-missioni (febris) credendum est, quae etiam immoratur, & Jacta-tionem Fervoremque corporis-minuit 3, 11, 8. itaque tum illius (inflammationis) quoque Impe-rium minuunt (haec emplastra) 5, 19, 2. ut sudoris Imperium minuatur 3, 19, 23. minuunturque ejus (mali) Indicia 5, 28, 38. minui ergo tantum Materiam superan-tem oportet 3, 4, 15. Morbus an increseat, an consistat, an mi-nuatur 3, 2, 14 *opp.* inclinatis *ib.* *opp.* haec autem genera Morbo-rum modo - increfcere, modo con-sistere, modo minui consuevisse 1 Pr. 89 *opp.* jam ad sanitatem in-clicantibus *ib.* 90 *opp.* saepe enim potius concitatur eo Pituita, quam minuitur 6, 6, 45. qui corporum suorum Robora inquieta cogi-tatione nocturnaque vigilia mi-nuerant 1 Pr. 11 Wedel. *leg. censet* minervant. Tumor (omphaloce-les) omni frigore minuitur 7, 14, 8. is (enterocelos) sine inflam-

matione modo minuitur; modo increfcit 7, 18, 16 *opp.* - interdum sic minuitur, ut *ib.* 17 *opp.* exto-to dedidit. v. *cum ex.* Tussis mi-nuitur 2, 8, 16. Vis corporis mi-nuitur 7, 27, 21.

¶ *cum Particulis*: ut aliquantum quidem minuatur Ex febre 3, 3, 13. donec aliquid minuisse Ex tumore - videatur 5, 26, 171. Jam, Magis, v. in *superiorib.*

Minutus, a, um. v. Abscessus. A-liqua, in adjuncto pariete, si qua minuta eminent, carpit 2, 6, 15. v. Aves. Calculi. Olera: minutis Ossibus pili immisti 7, 13, 1. pri-ma palmae pars ex multis minu-tisque Ossibus constitat 8, 1, 88. v. Pustulae. Tumor.

Mirus, a, um. non mirum est, si 4, 11, 6. quod maxime mirum videri potest 2, 8, 49. 7, 4, 15. quo minus mirum est, esse 2, 18, 8.

Miror, ari. illud jure aliquis mira-bitur, quomodo *cast.* 2, 8, 89.

Mirabilis, e. vulvae natura mirabi-lis 7, 29, 3.

Misceo, *ere.* et per se & mista *opp.* 5, 17, 14. 5, 23, 152. *add.* 5, 26, 239. 6, 6, 149. 6, 14, 8. Acce-tabulum, v. *inf.* sulphuris. recens suilla Adeps & ex ovis Al-bum misceatur 4, 20, 14. Aliquid, v. *inf.* oleum. licet etiam miscere aequalis portionibus Ammoniacum, galbanum, propolium, viscum 5, 28, 141. Aqua v. *inf.* oleum. mix-tos Colores 2, 8, 63. expositis simplicibus Facultatibus, dicen-dum est, quemadmodum miscean-tur 5, 17, 1. - miscentur autem varie *ib.* 2. mixtum Genus com-munium in morbis apud methodi-cos 1 Pr. 89. Haec misceantur 5, 22, 19. ex His mixtis 7, 19, 42. His mistis 5, 22, 27. mistis His 5, 17, 14. ubi utrumque est, In-dicia quoque mixta sunt 7, 14, 11. siue separatim ista, siue mixta proveniunt 2, 6, 26 *opp.* quae se-paratim omnia liquantur, deinde Liquida misceantur 5, 24, 8. quum-saepe simplicia (Medicamenta) opitulentur, saepe mista 5 Pr. 8 *opp.* quum lenia Medicamenta & modice reprimantia facile & varie mis-ceantur 6, 6, 47. haec quoque om-nia Medicamenta singula primum per se teri, deinde mista iterum (teri) 6, 6, 49. tantundem Mellis infundere, & rudiculâ miscere (o-porter) 6, 19, 4. par Modus ejus emplastri & mellis miscendus erit 8, 4, 69. *add.* 6, 19, 9. quae (Oleum & aqua) miscenda manu sunt, donec albefcant 3, 7, 13. refrigerat Oleum, si aqua misce-atur 1, 3, 26 (aqua potest etiam esse abster.) si quid Olei misceri debet 5, 17, 15. Omnia, v. *cum* in u-

num. tum infundere cruda Ora, rudiculâque miscere 4, 19, 26. levi a renibus Partem tertiam salis Partes duas miscebat 5, 18, 73. balsami Partem unam, & olei veteris aut cyprini Partes duas, mellis quam acerrimi Partes tres miscere 6, 6, 195. eorum par Pondus miscetur 6, 7, 45. quo-rum quoque Pondera paria mis-centur 5, 19, 22. quum paria Pondera aluminis aridi & mellis misceantur 6, 19, 5. pares Por-tiones miscentur saxi calcis, chal-citidis, auripigmenti 6, 19, 11. Quod quum miscearis 6, 6, 54. Quae separatim contrita, rursus mixta ex aceto conteruntur 6, 7, 50 *opp.* Quae per se contrita, mix-taque, rursus - teruntur 6, 14, 6. si per se Refrigerantia parum pro-derunt, miscenda erunt hoc mo-do 5, 26, 239. Sputum mixtum purulentum 2, 8, 74. Sulphuris p. 2. nitri p. 4. myrrhae aridae con-tritae acetabulum miscent 5, 28, 308. Vinum merum, mixtum *opp.* 4, 19, 34. v. Vinum. aquam frigidam ingessit (*ebrio*), qua ille epota quum Vini vim miscendo fregisset 1 Pr. 110. ubi utendum est dulce Vinum misceatur 6, 7, 44. si mixtum Vitium habet (cor-pus) 1 Praef. 90 *sc.* ex astricto & buente s. laxo *methodicorum.* de pluribus, miscent 5, 28, 308. 6, 9, 25. 6, 11, 10. miscebat 5, 22, 19. misceantur 5, 21, 9. 5, 25, 19 *seq.* 5, 27, 56. 5, 28, 260. 271. 6, 7, 30.

¶ *cum dativo*: solani folia contrita suillae Adipi miscenda sunt 5, 26, 241. id ipsum ovi Albo mixtum 8, 20, 116. pastillus Alicui mol-liori aut cerato misceatur 5, 17, 18. omnibus Catharticis aloë mi-scenda est 2, 12, 4. Cerato mi-scere (pastillum) 5, 20, 4. *add.* 5, 17 *extt.* interioremq; ejus (malicorii) partem conterere, & cerato miscere 5, 26, 268. mista Cerato ex rosa facto 5, 25, 17. Cui, Cuilibet, v. *inf.* qui, quili, Cyatho lactis cyathus aquae mis-tus 4, 12, 6. Ei, v. *inf.* Huic mixtum caustorem 6, 7, 90. His alia misceantur 6, 7, 42. misce-turque His minimum 6, 9, 14. His vinum miscendum 4, 24, 19. mi-sta His aqua in alvum datur 4, 15, 22. Is: sic, ut ei dimidium re-sinae terebinthinae misceatur 5, 28, 215. eademque ratione ei cro-cum, myrrha, alumen, vinum, & mel misceatur 6, 11, 21. sic, ut thuris quoque paululum ei mi-scetur 6, 18, 39. si ea pituita Lachrymae mista est 6, 6, 4. La-chrymaeque misceatur (pituita) *ib.* 7. quicquid Malicorio mixtum, est 4, 16, 9. expedire quoque, per

per modicas portiones misceri novam Materiam corruptae 3, 6, 7. corruptae miscuisse novam Materiam prodest 4, 11, 8. sicut quoque aridae partem Nepetae mistam 5, 18, 69. Oleoque vinum miscere 5, 28, 256. sulphur Pici liquidae mistum 5, 28, 272. Qui: cui & olerum aliquid recte miscetur 5, 28, 143. resinam, cui miscuit pulveris paululum, quem 5, 28, 235. croco, cui album ovi miscetur 6, 6, 93. Quibus myrrhae quoque paululum a quibusdam miscetur 6, 7, 19. Quibus, quum teruntur, paulatim miscetur passi cyathi tres caet. 6, 7, 21. Quibus quidam vel castoreum vel myrrham miscetur 6, 7 extr. Quilibet: sic, ut cuilibet eorum paululum mellis miscetur 6, 15, 8. ex aceto cocto Sali rursus mistum acetum 6, 16, 10. priori Succo ista miscetur 6, 10, 7. contunditurque Punicum malum, Vinoque tali miscetur 4, 19, 34. Unguento fusino miscetur 5, 21, 5. sic, ut Utrilibet paululum aceti miscetur 6, 7, 75.

¶ cum ablat. vinum Aquā pluviali mistum 4, 19, 13. Pituita mistum (sanguis) 5, 26, 77. idem humor Rosa mixtus 7, 27, 25. mistum Rubore atque Pallore (ulcus) 5, 28, 65. si profusus spiritum mistum est rufo quodam Sanguine 2, 8, 4.

¶ cum Particulis, vel simil. miscere Aequis portionibus 5, 28, 141. add. ib. 271. rosam Cum aceto miscere oportet 3, 10, 2. oleum in lolio Cum aqua calida miscere 3, 6, 47. vinum Cum aqua frigida mixtum 4, 11, 14. folia vitis contrita & Cum recenti vel butyro vel adipe asnerino mixta 8, 4, 67. mixta Cum calce (scilla) 5, 28, 193. singulorum p. 8. Cum ceras p. 9. miscetur 5, 18, 43. papaveris cortices in vino coquendi, miscendum Cum cerato sunt 4, 24, 17. fex mista Cum cerato 5, 28, 139. oeslypum recens miscendum Cum cerato liquido ex rosa facto 6, 18, 86. sal bene contritus, Cum cerato mistus 4, 7, 15. aut Cum hordeacea farina, aut Cum sicu ex aqua decocta, mixtus capparitis cortex concisus 4, 22, 5. id deinde miscendum est Cum hordeacea farina 6, 6, 227. loli farina ex vino diluta cocta, & mista Cum azida fece 4, 22, 6. myrrham nigram Cum rosae foliis miscere 6, 6, 87. Cum eo humore passum pari mensura miscetur 5, 25, 13. Cum aliquo Liquido mixta 5, 22, 1. contunduntur, & Cum eo (magmate) miscetur 5, 18, 10.

lenticula Cum malicorio mixta 7, 27, 13. farina quoque hordeacea cocta, & Cum malo cotoneo cocto mixta 6, 6, 41. deinde contritum & Cum melle mixtum 4, 4, 30. quae Cum melle miscetur 5, 18, 55. Cum quinquaginta amaribus nucibus miscetur 5, 28, 260. quae Cum oleo miscetur 3, 6, 56. ladanum Cum oleo mistum 6, 1, 4. nuces Graecae cum tragacantho contritae & Cum passio mixtae 4, 4, 45. Cum pice, v. cum resina. portum, & quicquid Cum hoc mixtum est 4, 4, 47. vel chalcitis quoque Cum resina & ruta mixta, aut Cum eadem resina diphryges, aut uva taminia Cum pice liquida 5, 22, 13. album ex ovo Cum rosa mistum 4, 20, 15. sebum taurinum vel caprinum Cum rosa mistum 4, 20, 11. vinum autterum Cum rosa mixtum 6, 7, 53. allium Cum ruta recte miscetur 5, 27, 56. misceturque (hoc) Cum sale & pipere 4, 19, 28. spuma argenti Cum semine foeni Graeci mixta 5, 28, 259. utile est etiam sebum miscere Cum cumini & urticae contritis seminibus 3, 27, 24. farina etiam Cum levo ovillo caprinove mista 3, 22, 36. miscetur ochra Cum duabus partibus similiae 5, 18, 44. lenticula mixta Cum sulphure & thure 5, 28, 304. lini semen contritum & Cum dulci vino mixtum 4, 4, 45. ex vino leni contunduntur, & Cum eo miscetur 5, 18, 10. si quis autem incidit vomitus, mixtus esse Ex bile & pituita debet 2, 3, 8. vino Ex aqua pluviali mixto 7, 3, 9 al. ex. Facile 6, 6, 47. ubi facta sunt, quae separatim fieri debuerunt, in unum omnia miscuntur 5, 17, 16. ungenda (lingua) mixtis Inter se rosa & melle 3, 10, 13. Inter se mista & incocta resinae terebinthinae pars dimidia, butyri & mellis pars altera 3, 22, 46. paribus portionibus Inter se mixtis butyri, medullae caet. 5, 24, 6. mistis Inter se rosae foliis aridis, nucleis pini, mentha 6, 11, 20. Inter se mixtis sale fossili combusto cupresso, nepera 6, 13, 2. illiza (habena) mixtis Inter se similia & thuris fuligine 8, 5, 10. Mensura, v. p. p. pari hoc Modo 5, 26, 239. quam Optime 4, 5, 37. Pari mensura 5, 25, 13. mista Paribus portionibus 3, 16, 7. Paribus portionibus mixta 5, 26, 286. si Paribus portionibus miscantur 5, 22, 4. Paulatim 6, 7, 21. Quemadmodum 5, 17, 1. Recte 5, 27, 56. 5, 28, 143. 271. 6, 7, 30. Rursus 6, 15, 10. Variis 5, 17, 2. 6, 6, 47.

Mistura, ac. misturas eorum (Medicamentorum, proponere) 5 Pr. 8. quaedam misturae Medicamentorum sunt, quibus Aridis, neque Coactis utimur, sic ut inspergamus; aut cum aliquo liquido mixta illinamus 5, 22, 1. Innumerable misturarum genera sunt 5, 17, 3. ut ea mistura Liquida sit 6, 8, 12. Novisque etiam misturis temperari possunt (collyria) 6, 6, 47. misturae Varietas 5, 19, 7. ¶ quae (alvus) strigmentum, sanguinem, bilem, viride aliquid in mistura, quadam, discretata tamen repraesentat 2, 6, 34.

Miser, ra, rum. apud quos miserum Auxilium tolerabile miserius Malum fecit 3, 23, 25. v. Auxilium. Conditio. Spiritus. miserimum genus Morbi 5, 27, 19. ac miserius etiam est 6, 11, 14 i. periculosus.

Miserabiliter, adv. quamvis prudenter & miserabiliter loquatur (insaniens) 3, 18, 12.

Misericordia, ac. idque per misericordiam discere (prudentem medicum,) quod alii dira crudelitate cognoverint 1 Pr. 72.

Misy, yos. recrementum metallicum naturale ex chalciti, sanguinem supprimit 5, 1, 2. purgat 5, 5, 5. rodit 5, 6, 1. exedit corpus 5, 7, 4. 5, 22, 4. adurit 5, 8, 1. crustas ulceribus tanquam igne adultis inducit, & id quoque magis Coctum 5, 9. misy Cocti 6, 7, 34. misyos 5, 19, 38. 5, 20, 2. 6, 6, 167. 6, 18, 19. misyos Cocti 5, 19, 64. 6, 18, 17. misyos Crudi 5, 19, 15. 18. misy ablat. 6, 14, 5.

Mitella, ac. idque (brachium) involutum mitella commodissime excipitur: quae latitudine ipsa brachio, perangustis capitibus collo injectis 8, 10, 60.

Mitis, e. v. Poma. i. levis, non periculosus, benignus: quo mitior lectus fuit 8, 4, 6. nisi alia Signa mitiora pejorave accesserint: quae quo leviora graviorave subsecuta sunt, eo caet. 2, 6, 27 opp. & sy non. levant enim dolorem haec, & mitiora Ulcera efficiunt 4, 15, 12.

Mitius, adv. utraque (futura & fibula) optima est ex acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori insideat 5, 26, 122. Aliquanto mitius 1 Pr. 119. quum mitissime agitur 8, 10, 10.

Mitto, ere. quidam in balneum mittunt (a rabioso cane demorsum hominem) 5, 27, 15. isque (qui cicuram ebibit,) in calidum balneum mittendus 5, 27, 79. mittenda in balneum (nutrix) 6, 11, 16. herba mentastrum cum suis radicibus evelli debere & in pelvem mitti 6, 9, 19. tubercula minus sanguinis

Sanguinis mittunt 1, 23, 227 *syn.* 223 & 226 fundunt. intus vena aliqua rupta aliquid sanguinis mittat 8, 4, 24.

¶ *de detractioe sanguinis artificiali.* de detractioe ejus per cucurbitulas 2, 11, 14. sanguinem incisa vena mitti, novum non est 2, 10, 11. *conf.* 2, 11, 14. etiam scalpello sanguinem - ab ea potissimum parte - esse mittendum 2, 11, 9. sanguinem mittere 4, 13, 7 (remedium est.) 7, 7, 176. ut sanguis quoque mittatur 6, 7, 7. sanguis mittendus est 3, 22, 13. 4, 24, 3. *caet.* quicquid est (anginae,) si vires patiuntur, sanguis mittendus est, etsi non abundat 4, 4, 6. remedium vero est magni & recentis doloris, sanguis missus 4, 6, 7. *i. sanguinis missio.* si satis virium est, sanguis missus adjuvat 2, 10, 4. *cum dar.* mitti (sanguinem) junioribus & feminis iterum non gerentibus, vetus est 2, 10, 2. *add.* 2, 10, 25. 5, 27, 11. 6, 6, 82. 6, 18, 122. Sanguinem homini mitti, non Alienum est 5, 27, 11. mitti vero necne Debeat 4, 3, 7. *conf. cum ex & inter.* Expedit 6, 6, 102. *v. inf. cum ex fronte.* mittere autem sanguinem, quum sit Expeditissimum, usum habenti; tamen ignaro difficillimum est 2, 10, 42. his utique, si vires patiuntur, sanguinem mitti, Necessarium est 6, 6, 82. *add. ib.* 158. 6, 18, 77. Necesse est 2, 10, 30. Oporteret, si satis validae vires sunt, sanguinem mittere 4, 7, 4. Oporteret si vires patiuntur, sanguinem mittere 5, 26, 235. si vires sinunt, sanguinem mittere, Optimum est 3, 7, 3. in hoc (morbo) sanguinem mittere, Optimum est 4, 2, 33. in initio sanguinem mittere, Optimum est 4, 8, 7. ubi sanguinem mitti, Opus est 2, 11, 14. si sanguinem mitti, quum Opus sit, vires non patiuntur 2, 12, 13. non utique mitti Potest 2, 10, 36. *v. cum in.* neque tantum robur ejus (pueri) est, ut sanguis mitti Possit 3, 7, 7. serius, quam ut sanguis mitti Possit 6, 6, 101. Primam curationem habet (id genus doloris capitis, qua sanguis mittatur 4, 2, 12. in ejusmodi casu (gangraenae) Primum est, si vires patiuntur, sanguinem mittere 3, 26, 252. in hoc genere morborum (febris) sanguinem etiam misisse - Prodest 3, 6, 46. si satis Virium est, si Vires patiuntur, si Vires sinunt, si satis validae Vires sunt, si tantum Robur est, *v.* 2, 11, 12. 2, 12, 13. 3, 7, 3. 7, 4, 4. 6, 4, 7. 4, 20, 4. 5, 26, 235. 252. 6, 6, 82. 8, 9, 30. interest enim, - quae Vires

sint 2, 10, 1. *add. seqq.* Utile est 2, 10, 30.

¶ *cum Particulis, & simil.* idque ipsum testimonium est, etiam scalpello sanguinem, ubi membro quocurrat, Ab ea potissimum parte, quae jam laesa est, esse mittendum 2, 11, 9. ergo, si vires patiuntur, Ab eo brachio, quod super eam coistam (fractam) est, sanguis mittendus est 8, 9, 10. mitti vero is debet, si totius corporis causa sit, Ex brachio: si partis alicujus, Ex ea ipsa parte aut certe quam proxima 2, 10, 36. videtur tamen usus ipse docuisse, si caput fractum est, Ex brachio potius sanguinem mittendum esse, si quod in humero vitium est, Ex altero brachio 2, 10, 39. adeo ut si parum fluxile (sanguis) videbitur, mitti quoque Ex brachio debeat 5, 26, 109. cognovi tamen medicos, qui ab scorpione ictis nihil aliud, quam Ex brachio sanguinem miserunt 5, 27, 55. praetereaque & viris, & feminis quibus menstrua non proveniunt, interdum Ex brachio sanguis mittendus est 6, 18, 122. (in *suppreffis haemorrhoidibus*) sanguis mitti Ex brachio debet 7, 20, 6. reposito osse (maxillae,) si cum dolore oculorum & cervicis iste casus incidit, Ex brachio sanguis mittendus est 8, 12, 10. quidam brachia quoque & crura (cum vulnera loco mota) reposuerunt, & ne cancri distentionesque nervorum orientur, - sanguinem Ex brachio miserunt 8, 25, 6. sed id evenire non potest sub eo medico, qui scit, Ex quali corpore sanguis mittendus sit 2, 10, 52. Ex utroque crure, *v. inf.* juxta talum sanguinem Ex fronte vel naribus mittere - expedit (in hypochyssi) 6, 6, 202. in qua (inflammatione oculorum) sanguinem Ex fronte mitti, necessarium est 6, 6, 158. Ex parte, *v.* Ex brachio 2, 10, 36. sanguis Ex talo mittendus est (in *telticulorum inflammatione*) 6, 18, 69. Ex vena sanguinem mitti, vires non patiuntur 2, 11, 12. non Facile sanguinem mittere (in *pueris de cet.*) 3, 7, 10. ubi jam vel sanguis missus, vel *caet.* 6, 6, 46. nullum paene morbum esse, In quo non mittatur (sanguis,) novum est 2, 10, 1. *conf.* 3, 6, 46. 4, 2, 33. 5, 26, 252. 6, 6, 158. quodsi vehemens febris urget, In ipso impetu ejus sanguinem mittere, hominem jugulare est 2, 10, 32. In initio (hepatici morbi) sanguinem mittere optimum est 4, 8, 7. quia non ubique mitti (sanguis) potest, sed In temporibus,

[00]

In brachiis, juxta talos 2, 10, 36. Inter initia sanguis mitti debet (in *hemiplegico*, nisi magnopere aliqua res prohibet) 3, 8, 6. Interdum 6, 18, 122. Iterum: sanguis mittendus est (in *haemoptysi*,) & si nihilominus ex ore processit, iterum, tertioque, & quotidie paulum aliquid 4, 4, 85. ultimum est (in *comitiali morbo*) Juxta talum ex utroque crure paulum sanguinis mittere 3, 23, 26. Juxta talos 2, 10, 36. neque ignoro, quosdam dicere, quam longissime sanguinem inde, ubi laedit, esse mittendum 2, 10, 37. Male sanguis mittitur 2, 10, 6. quum sit autem Minime crudo sanguis mittendus 2, 10, 25. si nihil reliqua proficiunt (in *malo habitu*,) sanguis mittendus est, sed Paulatim, quotidieque pluribus diebus 3, 22, 23. Quotidie, *v. inf.* de die, neque sanguis, nisi in remissione ejus, Recte mitteretur 3, 18, 21. sanguis Recte mittitur (in *uvae vehementi inflammatione*) 6, 14, 2. Tertia, *v. sup.* iterum. Tum demum, si exigatur, sanguinem mittere 2, 10, 21. non Ubique mitti potest (sanguis) 2, 10, 36. Utique mittendum sanguinem credidit: idque quidam Utique vitandum esse dixerunt (in *spasmo cervicis*) 4, 3, 5. his Utique sanguinem mitti necessarium est 6, 6, 82.

¶ *de Die* 2, 10, 29 *seqq.* ut aliquando etiam Primo die sanguinem mittere necesse est, sic nunquam utile post diem Quartum est 2, 10, 30. quodsi graves dolores (in *ophthalmia*) sunt, commodius Secundo die; si tamen res urget, etiam Primo sanguis mittendus est 6, 6, 21. Quotidie paulum aliquid 4, 4, 85. paulatim Quotidie Pluribus diebus 3, 22, 23.

Misio, onis. eaque misio sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat 2, 10, 51. quae de sanguinis missione praecepta sunt 4, 3, 7. utendumque tum vel sanguinis missione, *caet.* 3, 23, 16. Moderor, *caet.* it. Modò, *v. sub* Modus. Modus, *i. de mensura.* ad coctionem autem (Ciborum) materiae genus & modus pertinent 3, 6, 42. intemperantes homines apud nos sibi Cibi tempora, modum curantibus dant: rursus alii tempora medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant 2, 16, 5. *add. ib.* extr. ne protinus justus modus Cibi sumatur 4, 2, 57. ab exiguo Cibo incipere (debet,) quoridie adjicere, donec ad justum modum perveniat 3, 22, 14. modo Crassitudinis mutato 8, 1, 83. ex modo fluentis Humoris colligitur

colligitur 8, 10, 101. Liquoris 7, 21, 11. magnitudine vix unquam Lupiui modum excedunt 5, 28, 227. Omenti 7, 21, 2. conjiciuntur in Passi eundem modum (trium sextariorum) 5, 25, 38. Potionum, *v. cum super.* estque quidam Premendi (modiolum) modus, (*inter leviter & graviter*) 8, 3, 8. cognosci potest ex modo Puris: cuius si plus fertur caet. 5, 28, 174. Sudor autem supra consuetudinem & modo & tempore prorumpit 3, 19, 4. Vini, *v. cum major.* modo vero periculum facit (Vulnus,) quodcumque magnum est 5, 25, 25. *cum adjectivis:* Exiguus, *v. major.* adjectis Exiguo modo rutae succo ac passo 5, 25, 16. mel cum Exiguo modo resinae terebinthinae 6, 8, 6. Idem, *v. sup. passi.* Justus, *v. sup. cibi, & inf. ultra.* Major vini modus 8, 4. extr. Majorne fitz (omenti) modus an exiguus fit 7, 21, 2. liquoris ejus Major modus prohibet *ib.* 11. Par modus *i. ana:* sic, ut omnino Par modus sit 3, 27, 24. acidi Punic mali (succus) cum Pari modo succi qui ex dulci Punico malo est 4, 5, 36. dandusque ei myrrhae & uvae raminae Par modus ex passi hemina 5, 27, 63. papaveris lachrymae, croci, myrrhae Par modus sic teritur, ut 6, 7, 17. aut chartae combustae, auripigmenti, sulphuris ignem non experti Par modus cerato miscetur 6, 19, 9. Par modus ejus emplastri & mellis miscendum erit 8, 4, 69. quoniam & plus (conditorum) propter dulcedinem assumitur, & quod modo Par est, tamen aegrius concoquitur 1, 2, 19, neque hujus (*mixtureis simplicium*) Ullus modus est, quum ex similibus alia demantur, alia adjiciantur 5, 17, 2 *i. finis, terminus. cum verbis:* dum & modo, & non nisi quum opus est, Adhibeantur (*purgantia*) 1, 3, 38. modum tamen Convenire & magnitudini vulneris & tempori debet (pus:) nam plus ex majore caet. 5, 26, 92. venter ei reddit mollis, caet. modoque Convenientia his quae assumuntur 2, 3, 9. eademque omnium (abcessuum) curatio, tantum modo Diffat 5, 28, 144. modusque omnibus (hominibus) pro genere (materiae) Sumendus 2, 18, 51. *add. sup. cibi. cum Particulis:* Ex modo puris caet. 5, 28, 174. 8, 10, 101. In modum, *v. sup. passi.* diversarum vero rerum In modo causa est 2, 14, 8. cui (aegro) vehementer nocet, quoties In ejus, quod assumitur, vel tempore vel modo vel genere peccatur 2, 16, 7. id

agendum est, ut & quam minimae & quam paucissimae plagae sint; cum eo tamen, ut necessitati succurramus & In modo & in numero (plagiarum) 7, 2, 19-20. Pro modo terroris 3, 2, 21. Pro modo eorum (affectuum) vel quod Aegyptiae fabae vel ervi magnitudinem implcat, satis est 5, 23. extr. Pro venarum modo 7, 18, 39. majorque quam Pro modo ulceris inflammatio 5, 28, 49. ubi parum sanguinis Pro modo vulneris fluxus 5, 26, 107. Si modo fusae alvus 2, 7, 42 *i. immoderate, minimum.* quum urina Super potionum modum mingitur 4, 20, 22. Ultra modum 3, 7, 20. Ultra Iustum modum 7, 12, 30.

¶ i. ratio, conditio, qualitas. ejusdem succi sextarius eodem modo coquitur, atque eadem ratione trita haec adjiciuntur 6, 10, 8 *syn.* succus eodem modo coquitur, eademque ratione ei miscetur 6, 11, 21 *syn.* Cardinis modo fit (processus in eo sinu) 8, 2, 35 *i. similiter ut.* Collyrii, *v. inf. in modum.* Lineae modo 5, 26, 20. Portae modo 4, 1, 12. modum Rei 7, 4, 17. Stomachi modo laevis 4, 1, 11. alio Ullus modo curanda 6, 6, 204. Ungulae bubulae modo 4, 1, 12. *cum Adjectivis & Pronominibus:* Aliquo modo. lectica vel Alio modo corpus movendum est 3, 22, 27. Alio quovis modo 7, 18, 14. Alio victus modo 6, 6, 204. *v. Alterutro.* Certis, *v. inf. omnibus.* Contrariis, *v. inf. uno modo.* Duobus modis 2, 9, 5, 2, 17, 1, 8, 3, 1. Hoc modo 2, 10, 6 *i. sanguinem mittendo: syn.* ita 3, sic 7. *conf.* 5, 17, 14 (fit:) 5, 24, 4 (fit:) 5, 26, 239. 6, 10, 4 (fiunt:) 6, 18, 14 (fit:) 7, 25, 16 (fit:) *add. fio, id* 7, 26, 26 (ordinatur:) 7, 31, 8. (exciditur.) vel Hoc vel illo modo 3, 18, 15. *conf.* illo modo *inf.* Hoc quomodo modo 8, 10, 17. Hujusmodi, *v. suo loco.* Hujusmodi, *v. etiam in Hujusmodi.* Idem: *v. inf. post is.* Illo modo 2, 10, 37. Illo modo - hoc 2, 11, 7. Is: eo modo 2, 12, 26. 6, 7, 101. eo, qui supra positus est, modo 2, 10, 11. eo modo, quo 3, 7, 26. 7, 26, 8. eo quoque modo 3, 12, 11. ejusmodi, *v. in ejusmodi.* Idem: eodem modo 1, 3, 8. 28. 3, 15, 8. 3, 22, 23. 5, 25, 38. 5, 27, 51. 5, 28, 122. 6, 6, 91. 100. 6, 7, 51. 74, 99. 6, 9, 7. 26. 6, 10, 8. 6, 14, 10. 18, 27. 31. 7, 2, 29. 7, 5, 13. 7, 7, 175. 7, 16, 18. 7, 20, 18. 7, 26, 30. 133. 116. 7, 27, 11. 8, 1, 5. 8, 3, 26. 8, 5, 6. 8, 10, 33. 8, 21, 5. sem-

per eodem modo 7, 17, 5. non semper eodem modo 3, 1, 3. eodem modo, qui supra positus est 8, 4, 63. eodem modo, quo in aure supra positum est 7, 10, 6. eodem modo, quo 3, 3, 7. 3, 12, 23, 6, 11, 21. 6, 18, 27. 7, 21, 1. 8, 20, 12. *conf.* quo modo, *inf.* omniaque eodem modo facienda, quae in abcessibus posita sunt 7, 4, 38 *pro, quae & quo modo caet.* eodemque modo 1, 10, 2, 4, 5, 9, 5, 26, 147. 7, 7, 34. *alidem* modis, quibus 8, 23, 1. Multis modis 4, 4, 51. 4, 9, 16. Nullo modo 2, 10, 15. 6, 1, 6. 7, 2, 7. 7, 26, 18. 7, 27, 18. Omni modo 1, 7, 2. 2, 17, 17. 3, 6, 45. 3, 27, 39. 6, 6, 112. non Omnimodo 7, 4, 43 *i. ex toto. conf.* omni modo, quidam (articuli elaborantur) Omnibus modis, quidam certis 8, 11, 13. Pluribus modis 2, 7, 78. Quo modo, eodem 4, 5, 10. Quocumque modo, *cum indicativo.* 2, 8, 25. 5, 26, 131. 7, 26, 71. alio Quovis modo 7, 18, 14. Ullis modo *i. Pr.* 105. non Uno modo tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adjuvant (quaedam auxilia) 2, 9, 5. Unius modi pus 2, 8, 9. Utro modo 8, 3, 16. Uterlibet m. 6, 18, 126. *cum Particulis:* alie quid ex penicillo In modum collyrii astrictum 5, 28, 192. linamentum In modum collyrii compositum 5, 28, 20, 3. ferramento acuto, In modum spatulae factum 7, 10, 2.

Modo, *adv.* modo, modo *I Pr.* 34. 89. 1, 2, 2, 4. 5, 1, 2, 4. 13, 15. 2, 1, 16. 28, 2, 5, 5. 6, 2, 6, 34. 2, 7, 14. 88. 4, 2, 8. *bis.* 4, 4, 65. 67. 4, 6, 3. 5, 28, 241. 247. 6, 2, 2. *bis.* 6, 6, 205. 6, 8, 18. 19. 6, 16, 1. *caet.* modo *ter I Pr.* 19. *bis.* 3, 21, 2-4. 4, 3, 2, 5, 26. 215-219. 7, 14, 4. modo *quater* 4, 5, 2. modo, modo, Aut 6, 6, 190. modo, modo, Interdum 4, 2, 8. 4, 4, 65. 7, 13, 1. 8, 7, 2. modo *quater, tum* Interdum 4, 5, 2. modo, modo, Interdum, modo 5, 26, 215-219. Interdum, modo, *v. interdum* modo, modo, Interdum, Nonnunquam, nonnunquam 8, 7, 2-3. modo, modo, modo, Nonnunquam 5, 240-242. Nonnunquam, modo, *v. nonnunquam.* Si modo, *v. Si.*

¶ i. tantummodo: caetera, quae in vivis cognosci modo possunt *I Pr.* 119, qui (morbi) non infirmitate, sed onere nocent 2, 10, 18. Moderor, *ari.* quum praesertim etiam pro modo terroris moderari liceat 3, 2, 1 *i. plus minusve facere.* quod ad situm vero somniumque pertinet, moderandum est: ut interdiu vigilet, noctu, si fieri poterit.

potest, conquiescat: ac neque potest, neque nimium sibi crucietur 3, 4, 17. moderandumque inter haec, ut vires conferventur 3, 25, 10.

Moderatus, a, um. pituitae cursus, nonnunquam copiosior vel acrior, nonnunquam utraque parte moderatur 6, 6, 18.

Moderate, adv. exprimere moderate scroto oportet 7, 19, 31. illa tamen moderatius subjiciam 2, 6, 39.

Moderatio, onis. ipsi deinde morbi moderationem (desiderant,) ut neque aliud quam expedire, neque ejus ipsius nimium sumatur 2, 16, 1. est vero ea moderatio, quam is secutus videtur, Aptissima, ut 1, 12, 9. Magna cum moderatione, ut 7, 7, 51. habita scilicet eadem moderatio, quae hic quoque Necessaria est, ne 3, 18, 51. Qua vero moderatione utendum sit, ut 3, 4, 5. Summam 7, 29, 1. cum verbis, v. Adhibeo, Desidero, Habeo, Sequor, Utor.

Modicus, a, um. v. Calor. Cibus. Crassitudo. Difficultas spirandi. Dolor. Exercitatio. Febris. Fluxus. Fomentum. Foramen. Frictio. Frigus. Idque modicum est, quia raro fabae magnitudinem excedit 5, 28, 220. v. Inflammatio. Longitudo. Malum. Pondus. Portiones. Sal. Sitis. Tumor. Vena.

Modice, adv. modice Crassus (san guis) 5, 26, 78. modice Crassa (sanies) ib. 83. modice Magis aliquis laboravit 1, 3, 8. Magis modice (ambulare) 3, 21, 52. v. Ambulo. Assumo, cibum. Coquo. Deligare. Do, vinum. Incido, secunda longa. Intumesco. Laboro. Premo. Reprimo. Utor, oleibus, vino, i. laxo, non attingi, sed modice deligari debet 5, 28, 154 opp.

Modiolus, i. modiolus, quem *χωνίτης* Graeci vocant 8, 3, 1. describitur ibidem 2. Clavus ejus 8, 3, 2. 10. Ratio 8, 3, 2. modiolus quidem Usus supervacuus est 8, 3, 21. cum verbis, v. Ago i. impello. Aperto. Circumago. Comprehendo. Converto. Delabor. Excido, mediaproducta. Imprimo. Moveo. Premo. Proficio. Removeo.

Moeftus, a, um. moeustus demissusque 3, 18, 76.

Molaris, e. v. Lapis.

Moles, is. qua mole (vestis mularae) plerique aegros in ipso impetu febris, praecipueque ubi ardens ea est, male habent 3, 6, 29. i. labor, difficultas: si malum inveteravit, non sine magna mole discutitur 3, 21, 13. haecenus non magna mole pugnatur: si ve-

hementior noxa est, - validioribus auxiliis opus est 3, 22, 37 opp.

Molestus, a, um. tussis fere propter faucium exulcerationem molestata est 4, 4, 5. molestus est, si 4, 5, 20. molestus est, ubi 7, 7, 5. molestissimum morbi genus 3, 11, 1.

Molestia, ae. eaque res habet cum dolore etiam hanc molestiam, quod 7, 12, 45.

Molior, iri. Alvum moliri cibo, melius est, quam medicamento 3, 21, 24. medicum, non Caedem, sed sanitatem molientem 1 Pr. 72. antiqui medicamentis quibusdam datis Concoctionem moliebantur in morbis 3, 4, 7. Dejectionem autem antiqui variis medicamentis crebraque alvi ductione in omnibus fere, morbis moliebantur 2, 12, 1. medicamentis quoque moliri Dejectiones 6, 6, 213. qui quotidie ejiciendo (vomendo) vorandi facultatem moliantur 1, 3, 36. Sanitatem, v. paulo ante caedem. quidam Somnum moliantur potui dando aquam, in qua caet. 3, 28, 43. magis tamen ad rem pertinet, Vim totius corporis moliri, quam partis (scil. alimentis) 3, 2, 11.

Mollis, e. summa cutis inaequaliter crassa, tenuis; dura, mollisque 3, 25, 4 opp. durior aut mollior est locus, quam esse naturaliter debet 5, 28, 24 opp. moles, & non acres cibi 4, 4, 61 opp. cibus interdum mollis, interdum acer 4, 4, 61. opp. forbitiones his aut aliqui molles & faciles cibi 3, 23, 11. nihil nisi molle & lene sumatur 4, 7, extr. si molle est, quod ultimo specillo contingitur. - si magis remittitur 5, 28, 170 opp. e pulvis mollibusve jus aliquod assumentum 4, 3, 21. papillulis illinitur, aut alicui molliori, aut cerato miscetur 5, 17, 28. v. Acia. Alvus. Calculus. Caro. 7, 17, 3. Caruncula. Cacus. Ceratum. Cibus. Corpus. Cubile. Cutis. Habena. Humerus. Lana. Lien. Linamentum. Locus. Lora. Omentum. Ossa. Ovum. Pars. Patella. Pellicula. Pituita. Praecordia. Sordes. Tactus. Tubercula. Tumor. Venter: ii. Venter. excernit, - reddit. Unctio.

Aequaliter molle, & mollia 2, 3, 5. Inaequaliter (mollis) 3, 25, 4.

Mollities, ei. mollitiem interiorum 1 Pr. 41. 67. interiora, quibus major mollities ib. 68. inter utrumque (intestinum & omentum) mollities (est in omphalocele) 7, 14, 11.

Molleco, cere. sine ulla vi sic mollescit (Clavus) 5, 28, 234. mollescitque contra Cutis 8, 9, 30.

[O 2]

Malagmata confusa abunde mollescunt 5, 17, 11.

Mollis, ire. molliunt, quae? 2, 5, 15. leniter vero, simul & reprimunt & molliunt, quae? 2, 2, 33. 4. ea (cataplasmata imponenda) quae simul & reprimunt & molliunt 4, 5, 4. imponenda vero extrinsecus, quae simul & reprimunt & molliunt 4, 5, 43. Adeps leonina ex rosa mollienda est 5, 21, 13. molliunt (Aliquid) eo detracto quod durtitiam creabat 2, 14, 7 opp. Articulos induratos, v. inf. podagram. si quid molliendum 5, 26, 265. rosae (olei) quantum satis est ad Ceram simul cum eis molliendam 5, 28, 94. i. malaxandam. Cervixque molli debet liquido cerato caet. 8, 4, 68. frictione, si vehemens sit, durari Corpus; si lenis, molli 2, 14, 147 opp. molliendum (Corpus,) quod induruit 2, 14, 5 opp. si mollita sit & extenuata Cutis reducenti paruit 6, 18, 8. proprie etiam Dura molli id (malagma,) quod 5, 28, 29. ad mollienda, quae Dura sunt 5, 18, 25. ad ea (Duriora) mollienda 5, 28, 153. mollire (Duritiem) commode videtur solum caet. 7, 20, 11. eorumque (Emplastrorum) aliquod ex aceto mollium 8, 4, 35. i. malaxatum. quaeve (Febres) sic continent, ut Per accessiones increfcat, per decensiones tantum molliantur, nec unquam integrum corpus dimittant 2, 4, 13 opp. synon. levare 24. 13: quibus adicitur unguenti irini, quantum satis est, ad ea mollienda atque cogenda 5, 18, 24. de malagmate. idem Medicamentum (emplastrum) eodem modo, qui supra positus est, mollium 8, 4, 63. fereque eo modo demta materia, superioribus partibus levatis, Morbum ipsum molli 2, 22, 26. syn. Nervos leniter molliat (hapsus lanax oleo tepido madefactus) 7, 26, 709. Podagram caeterosque articulos induratos hoc (malagmate) mollebat 5, 18, 74. cibos porionesque assumere, qui simul & alant & Ventrem molliant 2, 12, 7. i. laxent, ad Vulum molliendam (pessus) 5, 21, 7.

Jam ipsum quoque (os pectoris) cartilagine mollium 8, 1, 62. i. in cartilagine mutatum & sic mollius factum. deinde in cartilagine versa (narium foramina,) quo propius ori descendunt, eo magis carunculam quoque molliuntur 8, 1, 24.

cum particulis: Commode, Ex, Leniter, Magis, eodem Modo, Proprie, Tantum, v. in superioribus.

Μαλαγάδες

Mélacdes vel *mélacdes*, *ov. plumbum*
v. *Plumbum*.

Momentum, i. *brevissimum tempus*. cum magna festinatione succurrendum est, momento enim alienantur (intestina evoluta) 7, 16, 6. momento restituitur 3, 2, 13. eodem momento & cutis incidenda est, & os detegendum, & omni vitio liberandum est 8, 2, 27. eodem paene momento triplex motus adhibendus est 7, 26, 58. sic, ut omnia paene uno momento fiant 8, 12, 8.

¶ *i. vis, pondus, causa effluvia*. ex levibus momentis inflammationes & lippitudines excitat 7, 150 & *occasionebus*. hoc (*medicamentum*) aliquibus adjectis majus momentum habet 4, 19, 28. neque tamen ulli morbo minori momento succurritur 4, 11, 6.

Monstro, are. caetera in ipsis curationibus. vulneratorum paulo tardius, & aliquanto mitius, usus ipse monstrabit I Pr. 119.

Monumentum, i. *de scriptis*. in monumentis medicorum 4, 4, 18.

Mora, ae. i. *dilatatio*. Haec 1, 3, 55. Haec Ipsa 4, 16, 7. Lenta in balneo 1, 3, 17. Longa in eo (balneo) 4, 20, 23. Longior in balneo 4, 20, 26. Major in extendendo (membro) mora est 5, 26, 182. i. tardius extendere licet, ut proxime ante. quo Minor ipsam curationem exsequentibus mora sit 5 Pr. extr. Omnis mora vitanda est 8, 9, 23.

¶ *i. remora, obstaculum*. is canalis (pro fracto osse) habere debet a planta moram, quae simul & sustineat eam, & delabi non patietur 8, 10, 67. per quae (cava canalis) loris datis, morae quaedam cruris femurque, ut collocatum est, desineant 8, 10, 63. oppositae morae dantur 8, 20, 17.

Moror, atus sum, ari. si morabitur (telum) 7, 5, 32. i. adhuc haerebit, opp. sequitur dum extrahitur.

Morbus, i. fani, morbi opp. I Pr. 120. in prioribus (febris intermittentibus) & morbi sunt & medicina 3, 3, 5 opp. de statu praeter naturam ex interiore causa vel alio: vulnere morborumque, dist. I Pr. 2. add. ib. 6, 7, 20, 40. 7 Pr. 4. cast. diff. exulcerationes 2, 7, 18. si vero postero tertiove aut quarto die secuta febris est, scire licet, morbum esse 3, 5, 6. de externis laesionibus 8, 25, 10. de luxatione quae fit cum vulnere. de symptomate: id genus morbi 3, 18, 6 de delirio febricitantium in paroxysmo.

¶ *cum substantiis*: v. *Curatio*. ubi is morbus sine Febre est 2, 12, 5. conf. 2, 13, 5, 2, 15, 11. in ipso

morbi Fervore 4, 6, 21. morbi Genus quod sit 2, 10, 14. genus neque Acutum, neque utique Longum 3, 1, 7. haec autem genera morborum modo Acuta esse, modo Longa I Pr. 89. plura eorum (Acutorum & Longorum) genera esse 3, 1, 4. Aliqua: si qua genera morborum 2, 1, 48. Aliud morbi genus 3, 8, 2. in Alio quoque genere morborum 3, 75. genera deinde Alia sunt 6, 6, 122. Alterum aequae Pestiferum Acutumque in faucibus esse consuevit 4, 1. conf. I Pr. 89. Alitutum I Pr. 89. & compressorum & fluentium morborum genera Diversa sunt I Pr. 105. Fluens I Pr. 89. Hoc morbi genus 2, 7, 12, 4, 4. 1. in Hoc genere morborum 3, 6, 46, 3, 14, 2. Haec I Pr. 89. Id genus morbi 3, 18, 6. ea genera morborum, quae 4, 1, 2. in ipsis morborum generibus 2, 7, 30. fere Longa 2, 1, 48. Mixtum I Pr. 89. Multa I Pr. 83. saepe vero etiam Nova incidere genera morborum I Pr. 31. neque ulla aut Nova genera morborum reperiri I Pr. 60. Nullum morbi genus 5 Pr. 2. per Omnia genera morborum 2 Pr. 4. Periculosa 4, 4, 75. Plura 3, 1, 4. Quartum 3, 1, 7. Quod 2, 10, 14. cuius quisque (morbus) generis sit 3, 1, 8. in Quoquo morbi genere 3, 1, 8. conf. 3, 75. 9. inter multa Similia genera & morborum & remedium I Pr. 83. in Singulis morborum generibus 2, 7, 1. Tertium genus 3, 1, 6. Tria I Pr. 89. prout sedes ipsa est, ita Varia & periculosa genera morborum sunt 4, 4, 75. in Variis generibus morborum I Pr. 6. neque Ulla, v. sup. nova. quae pertinent ad Universa genera morborum 3, 1, 1. Unum I Pr. 89. conf. Genus; quod saepe sine addito, morbi aut morborum, adhibetur. v. Impetus. Infirmitas. Initium. si Metus ejus (morbi) est 4, 4, 40. Metumque morbi esse 2, 7, 27. ejus Modi, v. Ejusmodi. Onus. Periculum. Praesidia. Ratio. Reliquiae. Sedes. Signum. hos (morbos) in duas Species Graeci diverserunt 3, 1, 2. v. Testimonium. Timor. morbi Vitio 3, 5, 17. i. propter morbum.

¶ *cum aliis substantiis*. v. *Articuli*. Corpus, totum. Jecur. Interiora. Intestinum, majus, tenue, & intra. Oculi. Partis 4, 11, 24. in Partibus 3, 27, 5. in Parte, in Partibus, v. Corpus totum. Pulmo. Venter. Viscus. Uterus.

¶ *cum adjectivis*. Acutus (huc transcribe.) add. supra morbi Ge-

nus: & inf. Longus. Aliquo morbo 2, 7, 18. 2, 17, 28. Aliquit 2, 1, 9. Alter 3, 20, 1. Annus 2, 8, 119. v. Arquatus. Breves acutique 3, 1, 4. v. Comitiales. Duo morbi 4, 13, 1. Gravis morbus 3, 2, 18. minus Gravis morbus 2, 24, 15. si tolerabilis morbus est, si Gravis 4, 6, 5 opp. Gravis morbi periculum 2, 4, 1. in Gravi morbo 2, 7, 25. Gravior morborum initia 2, 15, 10. non Gravis morbis tenentur 2, 17, 5. Gravis admodum morbis obnoxia est (cervix) 4, 3, 7. quo ex Graviore morbo 7, 7, 13. Gravissimis morbis correpti sunt 6, 18, 110. Hic quidem m. 3, 21, 1. 4, 11 extr. morbum Hunc 4, 11, 4. in Hoc morbo 4, 8, 13. in lisdem morbis 2, 8, 117. v. Importunior. fere Insanabilis morbus 3, 27, 5. v. Ipsae. Is, 3, 23, 1. 4, 12, 1. eos, qui 3, 1, 9 bis. lis 2, 11, 11. conf. Is. Leviores esse morbum 3, 18, 70. Leviores sunt 2, 1, 9. Longus morbus desine 3, 23. add. 3, 1, 5 seqq. conf. sup. acutus. Longus autem morbus, quum & c. acuto par est 3, 1, 14. jocinoris (morbus) aequae modo Longus, modo acutus esse consuevit 4, 8, 1. is, qui & Longus esse consuevit 4, 12, 1. Longum morbum fieri 2, 5, 1. Longum hunc futurum esse 3, 2, 3. Longo morbo corpus ejus esset extenuatum & Confectum 2, 6, 25. Longo morbo vitata corpora 3, 22, 5. Longi desine 3, 1, 5. ubi Longi valentesque morbi sine febre sunt 2, 13, 5. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet 2, 1, 12. gestatio quoque Longis & jam inclinat morbis aptissima est 2, 15, 1. post Longos morbos 4, 22, 3. in morbis Longis, quamvis & iis jam spacium aliquod accessit 2, 11, 11. in Longis 3, 2, 7. is morbus erit Longissimus 2, 8, 119. quosdam Longissimus implicat 2, 1, 20. Magnus morbis venientibus, maximeque comitiali 6, 7, 83. neque ulla alia spes in Magnis est 2, 5, 2. inter notissimos morbos est etiam is, qui comitialis vel Major nominatur 3, 23, 1. Mali morbi est 2, 4, 17 i. periculosi. Mali etiam morbi signum, testimonium est 2, 4, 5, 9. isque morbus Mediocris vix sanatur 2, 8, 124. rarius, sed aliquando morbus quoque ipse Novus est, quem non incidere, manifeste falsum est I Pr. 80. i. nondum observatus. conf. sup. alios Novis morbis conficit 2, 1, 20 i. de non orientiens. Nullum paene morbum

um esse 2, 10, 1. in Nullo quidem morbo 3, 1, 11. in Omni morbo 2, 6, 30, 3, 4, 9. in omni tali morbo 3, 25, 10. Omnesque acuti morbi 2, 10, 18. non Omnium tantum morborum 2, 18, 2. dividam autem Omnes in eos *Exc.* 3, 1, 9. in Omnibus fere morbis 2, 12, 1. Pejores morbi quoque 2, 1, 9. Pestifer morbus 4, 2, 3. obnoxium morbis Pestilentibus corpus efficit 1, 9, 11. Phrenitico contrarius 3, 20, 1. in Plerisque morbis 3. Praef. 5. Pluribus *dativ.* 2, 9, 2. Primum, sequentem, ultimum 4, 3, 3. morbi Pueriles 2, 1, 49. Qualis morbus sit 3, 4, 26. *conf.* 2, 15, 11. Quisque 3, 1, 8. ex Quocunque morbo quis convalescit 4, 25, 1, quem Recens est 3, 23, 3. in Recenti morbo 2, 6, 25. in acutis & Recentibus morbis 2, 14, 9. *dub.* longus quo Recentior 3, 1, 15. *v.* Regius. sine podagra Similibusque morbis 2, 7, 20. quum de Singulis dicam 3, 1, 8. Subitis & gravissimis morbis correpti sunt 6, 18, 109. in Superioribus ventris morbis 4, 15, 7. Tali morbo 3, 23, 25. in omni Tali morbo 8, 25, 10. si Tolerabilis morbus est, si gravis 4, 6, 5 *opp.* quem (morbum regium) ait Tutum esse 3, 24, 2. *v.* Valentes. Vehemens. Vetus. Vetusus. Ultimium, *v. sup.* primum.

¶ *cum Verbis:* *v.* Augeo. Cedo. Consisto *i.* quiescere, & contineri. Corripio. Curo. Debilito. Decreasco. est, quod morbus Deinat 2, 2, 3. *v.* Depello. Erumpo. Evincio. Facio. Fio. Finio. Habeo tempus. Implico. Incido, *media correpta.* Inclino, inclinatus. Incresco. Insesto. Inhaereo. Innasco. Insto. Inverto. Levo. Maneo. Medeor. Minuo. Muto. Nasco. Noceo. Novo. Nutrio. Occupo. Occurro. Orior. Patreo. Patior. Premo. Profum. Quiesco. Refero. Remaneo. Resolvo. sequens, *v. sup.* primum. Solvo. Subsisto. Subsum. Succuro. Tendo. Terreo. Vaco. Versor. Vitor. Vito. Urgeo.

¶ *cum Particulis:* quae Ad morbos & curationes eorum pertinebant I Pr. extr. Ex morbo 6, 7, 83. 85. 7, 7, 127. 7, 18, 11. *Exc.* Ex acuto morbo coepit 2, 8, 84. quo Ex graviore morbo 7, 7, 131. In, *v. in superiorib.* In morbis 7 Pr. 4. Per morbum 2 Pr. 4. Post morbum 6, 1, 4. Post longos morbos 4, 22, 3. 7, 2, 23. Sine morbo 6, 16, 2. color Sine morbo regio malus 2, 7, 7. Sub hoc (morbo) 4, 12, 2. *conf.* 6, 6, 173.

Sub quibus (morbis) 3, 1, 5. Mordeo, ere. Id, quod ab eo (lino) mordetur 7, 4, 31 *i. prebenditur, tenetur.* quoque plura Loca injectum vinculum mordet 5, 26, 124. is locus (in osse) qui Mucronem (teli) momordit 7, 5, 31. Morfus, us vulnera quae morfu sunt, interdum Hominis, interdum Simiae, saepe Canis, nonnunquam Ferarum, aut aliorum Animalium, aut Serpentium 5, 27, 2. post rabiosi Canis morfum protinus 5, 27, 15. omnis Ferae morfus habent quoddam virus 5, 27, 3.

¶ Adversus morfum accommodata (emplastra) 5, 19, 48. quae (emplastra) Adversus morfum propositi 5, 27, 5. Per morfum 5, 23, 3. Post morfum, *v. sup.*

Morior, mori. moritur aliquis, de quo medicus securus primo fuit 2, 6, 42. quale quid vivo homine est, tale existimare esse moriente, imo jam mortuo I Pr. 68 *opp.* morientesque 5, 26, 15. sic id, quod supra vinculum est, moritur 7, 14, 21 *i.* aereit.

¶ *cum abl.* vel profusione sanguinis vel animae defectione moriuntur 7, 33, 2. *cum particulis:* Ex eo casu Juniores interdum intra septimum diem moriuntur 2, 7, 68. Ex ejusmodi casibus ut tardius quam Ex capitis, sic tamen Intra triduum homo moritur 8, 14, 7. atque Ex his quidem suppurationibus - fere senes moriuntur, Ex caeteris juniores 2, 8, 73. In ipso opere (*amputationis*) 7, 33, 2. Per omnia genera morborum & aegrotent & moriantur 2. Pr. 4. Protinus 2, 8, 75. plurimique Sub alteratro curantis errore Subito moriuntur 3, 8, 5. plurimique Sub frigido sudore moriuntur 5, 26, 228. Subito 2, 1, 54. 3, 8, 5. 4, 11, 6. Tardius 2, 7, 68. 8, 14, 7.

Mortuus, a, um. Caro 5, 28, 9. Homine I, Pr. 68. Infantem 5, 25, 32. *tantum substantivum:* quale mortui sit, non quale vivi fuit I Pr. 70 *opp.* in mortuis, in vivis I Pr. 73 *opp.* corpora mortuorum I Pr. 40. mortuorum lacerationem I Pr. 73.

Mors, moris, u. Dies. Index. Indicia. Metus. Periculum. Signa.

¶ Eadem 2, 6, 11. Matura mors 5, 26, 40. morbo Matura 8, 25, 6. in Proximo mors est 2, 6, 5. vel Seniore mortem vel Maturiore 2, 6, 28.

¶ *cum Verbis:* *v.* Consequor. Denuncio. Differo. Fio. Maturor. Praecipito. Sequor. Subsum. Supervenio.

¶ Ante mortem 5, 26, 34.

Mortalis pro homine: nemo mortalius I Pr. 31.

Mortiferus, a, um. caetera quae ad somnum, cibi desiderium, &c. attinent eadem, quae in caeteris vulneribus, vel salutaria vel mortifera sunt 8, 4, 76 *opp.* *v.* Distentio nervorum. Dolor. Inflammatio. Musculus. Tormina. Utrina. mortiferum est 2, 8, 60. 68. 77. 80.

Mortarium, ii infusa in mortario teruntur 5, 24, 5.

Morus, i. arboris genus. cur Graeci morum *oxydendron* appellant, quum mori nulla Lachryma sit 3, 18, 15. Cortex mori 4, 17, 3.

Morum, i. fructus arboris: stomacho aptum est 2, 24, 6. somno aptum est 2, 32. i. mora refugerant 2, 27, 3. alvum movent 2, 29, 3. succus 6, 11, 21. eo medicamento, quod ex moris est, vel sit 4, 4, 12. 6, 11, 21 ubi describit.

Mos, moris. sicut illi mos erat 3, 14, 5. more eorum 1, 1, 7. quorundam gentium more 7, 25, 2. more scilicet magnorum virorum 8, 4, 11. ob bonos mores, quos neque desidia neque luxuria vitiant I Pr. 8.

Moveo, movi, motum, ere. siquidem melius ascensus quoque & descensus cum quadam varietate corpus moveat 1, 2, 11 *synon. ib.* exercere. pila, vel armis, aliove quo genere, quo superior pars moveatur, exerceri 1, 8, 1. exercitatio - quae superiores partes moveat 4, 5, 7. *conf.* 3, 27, 21. 6, 11, 15. *vel* Exerceo. lectica vel alio modo corpus movendum est 3, 22, 27. ubi aliquis (*aeger*) moveri coepit 7, 4, 42. si loqui & moveri piget 2, 2, 4. moveri & ambulare 6, 26, 185. moveri aliquantum 3, 16, 3. in osse usque eo movendum est (telum,) donec laxetur is locus, qui mucronem momordit 7, 5, 31.

¶ *i. propello, concito.* acria lachrymas movent 6, 6, 113. ex ore spumae moventur 3, 23, 2. ea (portionem) quae moveat urinam 1, 3, 13. *v. plura inferius.*

¶ *i. mobilis sum.* si moventur aliqui dentes, refigi eos oportet 6, 15, 3. *i. vacillant.* dentes nonnunquam moventur, modo propter radicum imbecillitatem, modo propter gingivarum marcescentium vitium 7, 12, 1. solaque ea (maxilla) inferior moventur 8, 13, 3.

¶ *de luxatione articularum* his ossibus motis, quae validis pleniusque musculis continentur 8, 11, 32. quorum ossa mota sunt 8, 12, 11. *v. inf.*

11. *v. inf. cum ablat. loco*, & sedibus, in latus enim moveri (ossa palmarum,) paribus ossibus oppositis non possunt 8, 12, 2.

¶ *i. creto, excito*. quae inflationes movent 1, 3, 71. modicus (cibus,) ne crudritatem moveat 1, 10, 7.

¶ *i. irrito, moleste afficio*. his, quae odore foedo movent 3, 20, 4. 5. ne modo figus, modo calor moveat 1, 2, 4. potest autem id, dum solum est, non movere, quod junctum aliis maxime movet 1 Pr. 95 *synon.* 94 concitare morbum, quum tempus accessionis ita transit, ut nihil moveret 3, 5, 2. ne si quid tunc moveremus, fiat aliquid asperius 3, 5, 19.

¶ *i. muto*. per haec enim similia, quae corpus agitandum est, ut moveatur ex eo statu, quo detineretur, 3, 16, 8.

¶ *i. persuado*. cuius experimento moti quidam auctores 7, 4, 17.

¶ *cum accusativo, &c.* Aliquid 3, 5, 19. Alvim, *v. v. Aqua ascorum*: modo corpore ita movetur, ut imperus ejus conspici possit 3, 21, 4. Articulus, *v. v. Calorem movet* 4, 4, 79. ea quoque assumta Calorem movent 3, 12, 12. Calorem moventibus 1, 3, 76. quod Calori movendo est 3, 27, 44. Canceros, *v. inf. febres*. Caput, *v. inf. cum ablat. ubi moveri* Cervix coepit 4, 3, 20. Controversiam, *v. v. Corpus* 1, 2, 11. - movendum est 3, 22, 27. - moveatur ex statu 3, 16, 8. moto Corpore moveretur aqua *ascitorum* 3, 21, 4. Crudritatem 1, 10, 7. pituitae Cursus 7, 7, 2. febres Delirium movet 5, 26, 160. Dentēs nonnunquam - moventur &c. 7, 12, 1. *add.* 6, 15, 13. donec bene moveatur (Dens) 7, 12, 6. nervorum Distentiones 8, 11, 7. Dolorem 4, 13, 4. 5, 28, 229. 6, 6, 8. 7, 4, 33. capitis Dolorem 2, 1, 25. dens Dolores 7, 12, 5. magnos Dolores 8, 4, 25. Doloresque magnos 7, 12, 42. majorem Dolorem 5, 28, 227. novos Dolores 8, 3, 32. Febrem 5, 28, 212. 8, 16, 4. Febres 5, 28, 103. 9, 11, 7. si motum Femur fuerit adhuc laxioribus nervis 8, 20, 24. quotidieque id (Filum) movetur 7, 25, 23 *i. huc & illuc trahitur* ut minime moveatur (Humerus) 8, 10, 49. Inflammationem 5, 26, 119. magnam Inflammationem 5, 26, 99. 7, 7, 77. 8, 11, 18. Inflammationes 7, 19, 5. graves Inflammationes 8, 4, 46. Inflationes 1, 3, 71. Jugulum 8, 3, 72. 8, 8, 1. motum est 8, 8, 2.

Lachrymas 6, 6, 113. suspendi Lectus debet & moveri 2, 15, 8. solaque ea (Maxilla inferior) moveatur 8, 1, 33. *conf. inf. cum ablat. loco*. Membrum, *v. v. & inf. cum per*. Modiolus non movetur 8, 3, 8. id genus tussis, quod Nihil moveat 4, 6, 19. quum tempus accessionis (febris) ita transit, ut Nihil moveret 3, 5, 2. in visceribus Nihil movendum est 5, 26, 151. Oculi, *v. inf. cum* Huc illuc paululumque motu brachii moveatur (Os jugali) 8, 1, 72. Ossa saepe mota sunt 8, 10, 113. de luxatis ossibus, *v. supra ¶ de luxatione artic.* Pars, Partes, *v. ab initio*. id genus tussis, quod Pituitam moveat 4, 6, 19. concoquant & movent Pus quae sequantur 5, 3. medicamenta quae Pus movere consueverunt 5, 26, 254. *v. plura in Pus. nervorum* Rigores 8, 11, 7. gargarizare his, quae Salivam movent 4, 2, 23. non Sanitatem, sed novos dolores movent 8, 3, 32. quaedam Somnum movent, quaedam sensus excitant 2, 15, 4 *opp.* Spiritus difficulter moventur 8, 14, 5. adeo, ut ne Spiritus quidem saepius movendus sit 8, 9, 15. ex ore Spumae moventur 3, 23, 2. quicquid vel tussim vel Sternutamentum movere 8, 9, 8. movere Sternutamenta 4, 2, 36. movere Sternutamenta medicamentis ad id efficacious 3, 18, 28. aliae (febres,) quum decedunt, Sudorem movent, aliae non movent 3, 3, 19. si moveret Sudorem, si non moverat 3, 9, 11. 12. sole quoque & exercitatione is (Sudor) movetur 2, 17, 3. moto Sudore 2, 17, 21. non exercitatione Sudores (movere) 3, 27, 20. Sufflatio, *v. inf. cum* hac. Telum in osse 7, 5, 31. Tussicam movet (humor, si in fauces destillaverit) 4, 2, 42. aquilo Tussim movet 2, 1, 23. quicquid Tussim movere 8, 9, 8. Tussim siccam movere (gravedo) 4, 2, 44. Venae, *v. v. it. Venter. Vertebrae, v. inf. cum ablat. loco*. Ulcus neque tadum, neque medicamentum sentit: prunigine tantum movetur 5, 28, 46. Vomitum, *v. v. Urina, v. v.*

¶ *cum ablativo*. Lectica vel alio Modo corpus movendum est 3, 22, 27. nonnunquam maxilla Loco movetur 7, 12, 6 *i. luxatur*. quicquid Loco suo motum est 8, 11, 25. quae (vertebrae) toto Loco motae sunt 8, 14, 9. paululumque Motu brachii moveatur (jugulum) 8, 1, 72. quae Odore foedo movent 3, 20, 4. 5. si suis

Sedibus sunt mota (ossa) 8, 10, 6. moventur (ossa) Sedibus suis duobus Modis 8, 11, 1. saepe tamen cum vulnere Loco moventur (ossa) 8, 25, 1.

¶ *cum Particulis*: Aliquantum 3, 16, 3. Bene 7, 12, 6. De loco moveatur (os) 8, 2, 1. Difficulter 8, 14, 5. Ex ore spumae 3, 23, 2. Ex statu 3, 16, 8. Hac atque Illic moveatur (sufflatio) 7, 7, 130. oculi quasi resoluti Huc illucque moventur 5, 26, 53. ipse oculus convulsus est, ut is Huc Illucve sine ratione moveatur 6, 6, 206. In latus 8, 18, 2. In latera quoque caput moveri sinit 8, 1, 50. levesque pituitae cursus, sed assiduos, in oculis movent 7, 7, 2. In osse (telum) usque eo movendum est donec 7, 5, 31. In visceribus nihil movendum est 5, 26, 151. Inde 4, 10, 4. Magis 2, 29, 30. 30, 31. Maxime 1 Pr. 95. 2, 29, 31. 4, 10, 4. Melius 1, 2, 11. Minime 8, 10, 49. Paululum 8, 1, 72. si utinam Per calorem movet (febris) 2, 8, 52. membrum si potest, Per se; minus, Per alium moveatur 3, 27, 11. Usque eo, donec 7, 5, 31.

Motus, *us. de movendi potentia*, post sanguinis missionem (in apoplexia) si non redit & motus & mens 3, 27, 8. *conf. inf. facultas motus*, motus Cervicis 8, 4, 74. Corporis 3, 2, 24. 3, 24, 5. 8, 9, 7. eaque Inflammatio talem motum efficit, qualis in febre est 1 Pr. 27. Humeri 8, 8, 3. quaecunque Humoris motu novantur 2, 1, 14. Lecti suspensi motus 3, 12, 53. motu Lecti concutitur 3, 27, 11. Maxillae 8, 4, 74. Maxillarum 7, 7, 166. Oculorum 2, 7, 62. Oris 8, 12. exir. Spiritus 3, 21, 2. Venarum, *i. pulsus* 5, 26, 57. 5, 28, 145. Ventris 2, 8, 29. 7, 16, 14.

¶ *genitiv. cum substantiv.* maxillae Facultatem motus praestat 8, 1, 35. quid quaecque motus (Venarum) Genera significant 1 Pr. 63. Initium quoddam novi motus 3, 9, 4.

¶ motus qui post Cibum est 1, 3, 67. in Dolore pestifer 8, 11, 35. Facilis 8, 4, 74. Frequens 2, 7, 62. In latus 7, 26, 58. Levissimus 7, 7, 137. Major 5, 28, 145. Novus 3, 9, 4. Nullus 2, 8, 29. Omnis 4, 8, 14. Omni motu 3, 2, 24. Omnique motu 2, 7, 37. Pestifer 8, 11, 35. Qualis 1 Pr. 27. Saluberrimus Corpori est 8, 11, 35. Talis 1 Pr. 27. Triplex, in utrumque latus, & exira 7, 26, 58. Vehemens 3, 24, 5. 12. Vehementior 8, 9, 7. Vehementior

rior motus 4, 8, 14. neque Ullo postea motu 6, 18, 58.

¶ *cum Verbis:* ab omni motu corporis Abstinere 3, 2, 24. v. Adhibeo. Concutio *cum ablat.* itemque Laedo, & Moveo. Redeo. Sustineo. Vito.

¶ *cum Particulis:* Ab, v. paulo ante *cum* abstinere. Cum humeri motu consentit (jugulum) 8, 8, 3. Ex motu maxillarum 7, 7, 166. Creber intus Ex motu spiritus sonus est 3, 21, 2. Extra (adhibendus est) 7, 26, 53. In utrumque latus *ib.* Post cibum 1, 3, 67. Sub calore motuque 3, 6, 21.

Morio, onis. si post alteram febrem motio manet 3, 5, 28 de *affectione praeter naturam*, i. e. praesertim pulsus febrilis.

Mobilis, e. mobilis atque expeditius reddit (Corpus aquilo) 2, 3, 24. Membrana (cerebri) mobilis 8, 4, 74 al. mollis. v. Ossa. Tubercula.

Mobilitas, atis. ex quo facilis cervici mobilitas est 8, 1, 51.

Mox, 7, 4, 18.

Mucro, onis. 7, 5, 27. Hamuli 7, 7, 24. Sagittae 7, 5, 18. Scalpelli 7, 19, 28. Teli 7, 5, 25. 31. Terebrae 8, 3, 25.

¶ Latitudo mucronis 7, 15, 4.

¶ Acuto 8, 3, 4. ad limum 7, 5, 26.

¶ *cum verbis:* v. Appareo. Apprehendo. Desideo. Educo. Inclino. Mordeo. hamulum, paulum mucrone intus Recurvato 7, 7, 24. v. Seco. Transco.

¶ *cum Particulis:* Ab, v. incipio. Ad, v. ventum est. Contra mucronem caro inciditur 7, 5, 4.

Mucus, i. muco similis humor 5, 28, 45. pituitae mucisque similia 4, 18, 4.

Mucosus, a, um. idque, quod Excernitur, mucosum est 2, 8, 118. Exulceratio 5, 28, 250. Humore mucoso circumdatum 6, 18, 123. cum quibusdam quasi mucosis 4, 15, 2.

Mulier, eris. de adulta femina: mulier sanguinem vomens, profusus menstruis liberatur, 2, 8, 44. si concidere vitio locorum mulier solet 5, 21, 12. si mulieri ex inguine febricula orta est 2, 7, 26. super tabem si mulieri quoque suppressa menstrua fuerunt 2, 8, 16. quod mulierem (*hystericam*) excitet 4, 20, 5. vir & mulier opp. minus saepe in muliere quam in viro 2, 14, 22. in viris quidem & mulieribus 2, 6, 33. 6, 11, 12. virgo & mulier *dist.* virginis, mulieri 7, 26, 91. 92. virginis, aut eae mulieres, quibus 2, 8, 80. in virginibus, in mulieribus 4, 1, 37.

¶ v. Femem. Mammac. Menstrua. Purgatio. Venter.

¶ mulier Gravida 2, 6, 24. 2, 8, 100. mulier quae Gravida non est 2, 10, 6. mulieri Gravidae 2, 7, 42. 2, 8, 126. mulierem Gravida 2, 10, 3. si mulier a Partu *etc.* 2, 7, 22. mulier ex Partu si *etc.* 2, 8, 112. mulierique Praegnantis 2, 10, 9. parum Pura 4, 20, 13. Resupinam mulierem (*parturientem*) transverso lecto sic collocare 7, 29, 4. in una muliere duo corpora simul sustineat 2, 10, 11.

Muliebris, e. v. Corpus. Fistulae. Lac. Mammae. Manus.

Mullus, i. *pisces genus*. 2, 20, 3. mullique 2, 18, 26.

Mulsus, a, um. Aqua, v. v. & Hyssopum. *omisso* aqua: mulsus, vel aqua, cum qua vel hyssopus cocta *etc.* 4, 4, 29 al. *leg.* mulsus aqua, *sine* vel. sicut aridas cum mulsu decoquere 4, 4, 11.

¶ Mulsum, i. si mulsu uti voler, id ex decocto melle faciendum est 1, 6, 5. valentissimi generis potio est 2, 18, 41. quo plus mellis habet, eo valentius est 2, 18, 46. alienum stomacho est 2, 25, 3. facile intus corrumpitur 2, 28, 2. alvum mover 2, 29, 6, quod inferbuit, alvum attrahit 2, 30, 10.

¶ dare mulsu tres aut quatuor Cyathos 3, 9, 6. mulsu Paulum 6, 6, 38. in duas mulsu Portiones divisa 4, 10, 5.

¶ mulsu Calido gargarizandum 6, 10, 14. *conf.* 2, 18, 17. erit & continendum, ore Calidum mulsu 6, 13, 7. Fervens mulsu bibendum est 5, 27, 80. offerre potui mulsu Tepidum non mulsu 4, 13, 15.

¶ *cum Verbis:* Bibere mulsu: 1, 3, 50. fistulam Eluere vino, aceto, mulsu 5, 28, 200. Eluere id (ulcus) debet, si purgandum erit, mulsu 7, 3, 9. v. Eluo, vel ulcus. Gargarizo, Offero, Utor, *caut.* v. in superiorib. & seqq.

¶ *cum Particulis:* A mulsu sibi temperare 4, 24, 5. Cum mulsu ni tri paulum (infundendum est) 6, 7, 71. Ex mulsu, v. coquo, decoquo, gargarizo, liquo, vel ex. In mulsu, v. coquo, decoquo.

Multus, a, um. multos, multi, *sc. aegri* 3, 4, 32. 5, 26, 43. 156. multi, *sc. medici* 3, 21, 51. 7, 26, 67. multorum, *sc. aegrorum* 5, 26, 54. multis, *sc. medicis* 5, 28, 203. multa ambulatio vel ambulatio multa, i. frequens 1, 3, 31. 64. *etc.* ex multa fame nimia satietas 1, 3, 3. i. magna, longa. multa cartilagine, i. v. crassa 8, 1, 56.

¶ *cum Substantivis:* v. Aer. Allium. Ambulatio. Aqua. Cartilago. Carunculae. Collyria. Colorum. De-

bilitas. Dies. Discrimen. *'Elaioōdis* mulum 5, 26, 93. v. Exercitatio. Fames. Foramina. Eriatio. Frictio. Gestatio. Humor. Ichor multus 5, 26, 84. v. Inrestina. Lachryma. Malum, mala. multa Malagmata invenio 5, 18, 32. Melicera multa 5, 26, 86. v. Membranulae. Modis. Mulsum. Nervi. Oleum. Ossa. Panis. Perfusio. Picuita. Porrigo. Porio. Pus. Radicula. Rationes. Res. Sanguis. Danies. Satietas. Satureia. multique alii celebres viri Singuli 7. Pr. 10. Spiritus. Sudor. Suturae. Tubercula. Venae. Vestis. Vestimenta. Vinum. Viri. Volumina. Vulnerum curationes.

¶ multum tanquam substantivum. multumque Intestini 7, 20, 4. Malis 5, 28, 167. Panis 4, 2, 62. Puris 2, 8, 90. 6, 7, 43.

¶ *cum Verbis:* inflammationi multum Accedit 7, 30, 9. multum malo Adjicit 3, 11, 2. v. Confero. Demo. Interest. Poto. Proficio. Tento. Tribuo. multa *plur. nominat.* 1 Pr. 7. 2, 1, 46. 3, 18, 23. - *accus.* multaque 5 Pr. 3, 2, 4, 12. in multis 1 Pr. 31. i. saepe.

¶ *cum Particulis:* v. Adeo. Admodum. Ita. Non multum & c. 1 Pr. 8 4, 2, 62. 4, 13, 15. 4, 19, 8, 5, 26, 250. 5, 28, 90. Satis multo sanguine effuso 5, 26, 104. sub veste Satis multa 3, 6, 28.

¶ multae magnaeque carunculae 7, 27, 28. multa multorumque collyria 6, 6, 47.

Multum, *adv.* v. Abhorreo. Alo. Differo. Disto. Exerceo. Foveo. Recedo. Sudo. Vario. non multum 3, 4, 32. non multum nimis longis 1, 3, 31 *sed rectius adest* multum.

Multo, *adv.* v. Aegrius. Ante. Certior. Circumspectius. Evidentior. Facilius. Gravior. Gravius. Ita. multo Magis 1 Pr. 68. 1, 3, 6, 1, 10, 3, 4, 2, 58 8, 9, 15. 8, 11, 32 *caut.* multoque Magis 2, 6, 3, 3, 5, 32. 5, 26, 100. 7, 26, 63. 8, 16, 13. non multo Major quam 4, 1, 37. v. Melius. multo Minus 1 Pr. 51. v. Patentior. multus 1, 3, 6, 5, 28, 209. multo Plures aegri 2, 6, 43. multoque Plures 5, 28, 159. neque multo Post 7, 23, 5. non ita multo Post 5, 28, 306. multo Saepius 2, 6, 43. 6, 2, 1. 8, 10, 5. multo etiam Saepius 8, 1, 42. multoque post medicamenta Saepius 5, 28, 104. ¶ Multitudo, dinis. si corpus infectum subita multitudinem (cibi) oneraverit 3, 22, 13.

Multiplex, plicis. v. Curatio. Fistula. Materia facultatum. Medicina. Quotidianae febres. Usus. Murex, ricis. combustus & bene contritus

contritus 5, 18, 47. murices stomacho idonei sunt 2, 24, 9 & 12. minime intus vitiantur 2, 28, 5. alvum attringunt 2, 30, 9.

Muria, ac. muriam Capparis cum aceto sorbere 4, 9, 16. oleae albae ex Dura muria, stomacho idoneae sunt 2, 24, 10. duas portiones sumat talis aquae, vel muriae Durae huic adiectae 4, 17, 5. aquam marinam vel mutiam Duram ferverefacere oportet 4, 24, 11. portulacam vel coctam vel ex Dura muria edisse 4, 15, 8. m. Dura quam Asperitima sic utendum 4, 15, 13.

Murmur, uris. iterum cum quodam quasi murmure devolvitur (intestinum) 7, 18, 20.

Murus, i. unde Muralis, c. v. Herba.

Mus, unde Musculus, i. piscis genus. musculi alvum movent 2, 29, 4. jure etiam concharum musculorumve 3, 6, 49.

Musculus, i. pars firma corporis, movendi instrumentum. quo (loco) neque Nervus neque musculus est 5, 26, 104. ubi laesum est velos, vel Nervus, vel cartilago, vel musculus 5, 26, 107. nisi musculi Nervique juxta sunt 5, 26, 137. latius tamen aperiri propter Nervos aut musculos non licet 5, 26, 138. conf. Nervi, i. tendines & ligamenta: it. infra.

¶ musculorum Initia 7, 7, 166.

¶ si id (vulnus) musculi Femoris aut Humeri fenerint 8, 10, 77. subjecti m qui Maxillas tenent 7, 7, 177. musculi ejus (Membri) tument 8, 10, 7. conf. 8, 25, 2. Temporum musculi 8, 12, 3. musculi 8, 1, 34. inter musculos qui Tempora continent 8, 4, 33.

¶ si musculi Integri sunt 5, 26, 249.

¶ Mortiferus 5, 26, 110. Plenis 8, 11, 32. Transversus 8, 10, 82. quae (ossa) Validis plenisque musculis continentur 8, 11, 32. ibi Validis musculis nervisque contricta sunt (ossa) 8, 1, 68. quove Validioribus nervis aut musculis continetur (membrum) 8, 25, 2.

¶ cum Verbis: v. Incido media prodracta. Inhaereo. Intendo. quodcumque (vulnus) musculum aut nervum &c. Laesit 5, 26, 24. si fistula os vel cartilaginem vel nervum vel musculos Laesit 5, 28, 164. ne is (musculus) Laedatur 7, 6, 14. ubi Laesum est vel os vel nervus vel cartilago vel musculus 5, 26, 107. quodsi musculus Laesit videbitur ib. 110. conf. nervi, v. Percutio. Praecido. Rum-po Sentio. Tumeo. Vulnere.

Musculosus, a, um. cor naturā musculotum 4, 1, 13. si nervosus aut musculosus is locus est. 5, 20, 4. 5, 26, 141 in nervosis locis musculosisque 5, 26, 209.

Museus, i. herbae genus. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 7.

Mustum, i. vinum multum valentissimi generis est 2, 18, 41. multum infiat 2, 26, 2. ea (olla) multo implenda est 4, 19, 22.

Muto, are. v. Aër. quom quis mutare Aliquid volet, paulatim debet assuescere 1, 3, 4. v. Aquas. Calida Cataplasmata saepe mutare 4, 13, 33. i. renovare. add. 6, 7, 9. v. Cibos. Coelum. Color. ex reliqua victus Consuetudine quam minimum mutari debet 1, 10, 8. Corporibus inviolatis, haec tamen metu, dolore, inedia, cruditate, lassitudine, & mille aliis mediocribus affectibus saepe mutantur I Pr. 67. Habitum corporis mutari expedit 2, 17, 8. ore Humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur saepiusque mutatur 6, 9, 4. Interioribus gravissimis vulneribus & ipsa trucidatione mutari I Pr. 68. v. Locum, Loca. Minimum, v. paulo sup. ex consuetudine. Modo crassitudinis mutato 8, 1, 83. ut Morbum mutet 3, 9, 2. i. metamorphosin faciat. ubi Nihil admora illa (cucurbitula) mutavit 7, 12, 9. Paucis tantum mutatis 6, 6, 209. Quaedam 2 Pr. 2. 7 Pr. 11. Quod, v. inf. cum cito. nonnunquam etiam in ipso morbo dierum Ratio mutatur 3, 4, 41. medendi Rationem magna ex parte mutavit I Pr. 18. ponderum Ratio mutatur 5, 17, 2. mutare debere Regiones 3, 18, 81. subinde mutatis Vicibus 2, 7, 38. v. victus. Vitae genus. Urina.

¶ cum ablat. metu, dolore, caet. v. sup. corpora. si urina & vini mutatione & epotis aliquibus medicamentis mutatur 2, 8, 22. mutandum subinde peregrinationibus coelum 3, 27, 21. si color aut rubore aut pallore novo mutatus est 3, 6, 23. sic tamen haec, ut interdum regionum forte mutatur 2, 1, 7.

¶ cum Particulis: Aliter 5, 28, 243. in acutis morbis Cito mutetur, quod nihil prodest, 3, 1, 19. Ex victus consuetudine quam minimum 1, 10, 8. coloris In album mutati 5, 28, 135. quibusdam In melius mutatis 7 Pr. 11. recentiores quoque medici, quamvis In curationibus mutarint 2 Pr. 2 sed ant. ead. quamvis quaedam in cur. Interdum 2, 1, 7. Nonnunquam 3, 4, 41. Periculose 4, 25, 6. Saepe I Pr. 61. 4, 13, 13. Saepius 5, 26, 97. Saepiusque 6, 9, 4. Sub vulneribus caet. I Pr. 67. Subinde 2, 7, 38. 3, 6, 5. 3, 21. Subito 4, 25, 6.

Mutatio, onis. crebra Coloris in facie totoque corpore mutatio 4,

2, 32, 10. Labor. Mali non finis, sed mutatio 7, 20, 12. mutatio. ni Remediorum tempus patet 3, 1, 13. Vini mutatione 2, 8, 22.

¶ Crebra, v. sup. ut In id quoque genus, quod natura peius est, in hoc statu Salubris mutatio sit 1, 1, 10. ea mutatione, quam In eo (caseo) transmarino vidi-mus 2, 30, 7. potest enim Quaedam fieri mutatio 3, 18, 75.

Mutilus, a, um. unde Mutilatio, onis. In Levi mutilatione, in Magna 7, 9, 3.

Mutus, a, um. muta animalia I Pr. 102.

Mudpiosis, sios. id (malum) quod mudpiosis Graeci vocant 6, 6, 107 ubi & seqq. descriptio & curatio, in mydriasi ib. 209.

Myrrhacior, iov. myrrhacia quae sine 5, 28, 217. ubi & seqq. etiam curatio. myrrhacia ib. 230. 233. myrrhacii 236.

Myrrhacialis, v. Lat. glans unguentaria glandula unguentaria, & simpliciter glans. 4, 9, 13. 5, 18, 11. 5, 26, 285. myrrhacialis 5, 18, 11. myrrhacialis 4, 9, 13.

Myrobalanum, i. nominat. 6, 2, 8. myrobalani gener. 6, 5, 11. 6, 7, 48.

Myriha, ae. alvum molitur 3, 21, 25. glutinat vulnus, 5, 2, 1. concoquit & mover pus 5, 3, 1. rodit 5, 6, 2. adurit 5, 8, 1. Arideae contritae acetabulum 5, 28, 308. Nigrum 6, 6, 87. Pinguis 6, 7, 49. quam Staxidii cognominant 6, 7, 30. quam Staeten nominant 5, 23, 12. myrrha nominat. 3, 21, 25. 5, 2, 1. 5, 2, 1. 5, 3, 1. 5, 6, 2. 5, 8, 1. 5, 27, 91. 5, 28, 271. 6, 7, 91. 6, 12, 21. 6, 18, 88. myrrhae gener. 3, 25, 22. 4, 14, 9. 5, 18, 8. 22. 40. 42. 46. 5, 19, 14. 17. 38. 42. 5, 20, 7. 13. 16. 18. 5, 21, 5. 9. 5, 22, 16. 23. 5, 23, 7. 12. 18. 5, 24, 2. 5, 25, 3. 19. 21. 22. 13. 24. 26. 27. 35. 37. 38. 5, 27, 63. 5, 28, 141. 308. 6, 6, 34. 35. 54. 56. 61. 104. 108. 140. 141. 143. 149. 154. 169. 179. 6, 7, 17. 19. 20. 21. 29. 30. 34. 39. 41. 49. 54. 68. 6, 9, 18. 6, 10, 6. 8. 16. 6, 11, 7. 8. 9. 10. 6, 18, 17. 19. 32. 103. 7, 12, 18. myrrham 3, 16, 7. 6, 6, 87. 6, 7, 68. 94. myrrha ablat. 5, 19, 12. 6, 14, 5. myrrha & nitrum cum rosa & aceto 6, 7, 91. - cum vino 5, 27, 91. myrrhae acetabulum 5, 28, 308. - cum melle 6, 7, 68. altera pars 7, 12, 18. - exigua parte 6, 7, 29. 54. - tertia parte 3, 21, 22. - paululum 5, 2, 1. 5, 6, 7, 19. ad myrrham diluendam 6, 7, 68.

Myrrhapium, i. piri gener. al. leg. myrrapium. myrrhapia 4, 19, 20.

Myrtus,

Myrtus, i. frutex. inter verbenas recensetur 2, 33, 11. 8, 10, 111. Arida 3, 19, 9. in qua (aqua) decocta sit myrtus 7, 27, 9. myrti Baccas legere, ex his vinum exprimere 4, 19, 24. myrti Folia 6, 6, 89. pulvis ex myrti Foliis 2, 33, 12. pulvis & contritis aridae myrti Foliis 3, 19, 9. ex Succo myrti 6, 6, 126. Vinum, v. pauloante baccas.

Myrtum, i. fructus fruticis myrti. myrta alvum astringunt 2, 30, 9.

Myrteus, a, um. ad similitudinem myrti Foliis 7, 2, 25. cicini Olei & myrti 5, 19, 63. Olei myrti 5, 22, 8. Oleum myrteum 6, 8, 2. ac. us. cerati ex Oleo myrteo facti 5, 19, 66. idem oleum simpliciter myrteum, quod simul reprimat & refrigerat 2, 33, 10, 3, 10, 6. myrteo 3, 6, 57. ceratum ex myrteo factum 6, 18, 128, 6, 19, 9. quod idem simpliciter ceratum myrteum 2, 33, 10, 105. Vinum myrteum 5, 24, 10. ladanium cum myrteo Vino 6, 2, 8. v. Vinum.

Myrtaceus, a, um. ad similitudinem myrtacei folii 7, 17, 5.

Myrtetum, vel Murcetum, i. locus myrtis confusus. super Bajas in murcetis 2, 17, 2. super Bajas in myrtetis 3, 21, 21.

N.

N. y Graeca litera, v. Litera.

Naevianus, a, um. a Naevio quodam pirum fragile, quale Crustuminum vel Naevianum est, ito macho aptum est 2, 24, 6.

Nam I Pr. 37. 52. 67. 69. 87. 102. 118. 1, 1, 7. &c. i. nempe, scilicet I Pr. 115. 3, 3, 24. 8, 7, 11. i. sed, e contrario 4, 13, 15. cum parentibus 6, 18, 123.

Namque 5, 28, 30. 7, 29, 27.

Napus, i. ex oleribus valentior rapa, nappique 2, 18, 15. napi, mali succi sunt 2, 21, 2.

Narcissus, i. discutit 5, 11, 3. narcissi radix rodit 4, 6, 3. narcissi semen rodit 5, 6, 5. discutit 5, 11, 4. narcissi & radix & semen mollit 5, 15, 2.

Nardum, i. alvum molitur 3, 21, 25. concoquit & movet pus 5, 3. discutit 5, 11, 3. nardi genit. 4, 14, 9. 5, 18, 8. 70. 5, 20, 18. 5, 23, 19. 5, 25. 22. 23. 30. 37. 6, 6, 61. 143. 148. 6, 7, 41. 6, 10, 8. nardi Gallici 5, 23, 5. 16. 5, 25, 21. nardi Indici 5, 23, 12. 6. 6, 56. 85. nardi Syri 5, 23, 7. nardi Syriaci 6, 7, 39. 49. nardi spica 3, 21, 27. spica nardi 4, 20, 20.

Nardinus, a, um. v. Unguentum.

Naris, is. siccis locis, ut naribus dativ. 7, 9, 16. naribus propior angulus oculi, v. angulus. v. Car-

tilago. Caruncula 8, 1, 24. Foramina narium 8, 1, 21. narium duo Foramina 8, 1, 23. 25. osse medio discernuntur 8, 1, 23. - simplicia 8, 1, 25. - in bina Itinera dividuntur ib. - ad fauces pervia ib. 26. - alia ad cerebrum tendunt, in ultima parte in multa & tenuia Foramina dissipantur ib. & seq. ad Nigritiem in naribus 5, 20, 9. Os 8, 5, 15. Osse inchoantur 8, 1, 23. aliud Os 7, 11, 3. 4. 6. narium Ossibus inhaeret (polypus) 6, 8, 18. a narium Parte 7, 7, 18. ab ima Parte ad os 7, 11, 6. ad tertiam fere Partem 8, 1, 23. ex imisve narium Partibus 7, 9, 10. Polypus, qui in naribus nascitur 6, 8, 18. seq. 7, 10. narium Vitia longiora 2, 1, 52. id Vitium, quod ~~o~~ *Canva* vocatur 7, 11, 1. Ulcus in naribus 2, 7, 25. Ulcera narium 6, 18, 18.

¶ **nares** Acutae 2, 6, 2. Ea (naris) in quam 8, 5, 16. Eaedem 2, 6, 9, 10. Imis dativ. 7, 9, 11. Intimas 8, 1, 25. rest. imas, in narem Ipsam 6, 8, 6. Mediis naribus dativ. 7, 9, 11. a Mediisque naribus 8, 1, 19. naribus Purulentis dativ. 6, 10, 9. a Summis ad intimas nares 8, 1, 25. Utraque naris 8, 5, 8, 16.

¶ **cum Verbis**: Admovere naribus aliquid 3, 19, 22. 3, 20, 15. 4, 11, 12. 4, 20, 5. in naribus Adustit 7, 12, extr. v. Claudio. nares commode Continet 8, 5, 12. v. Declino. Decoloro. Desido. Dilato. Excitatas. Exulceratas. polypus narem Implet 6, 8, 19. eoque (linamento) nares leniter Implenda 7, 10, 4. rofa caput naresque Implere 3, 18, 27. narem Incidendam esse 7, 11, 6. v. Offero. Palleo. Pateo. Perverto. Suo.

¶ **cum Particulis**: A naribus ad verticem 7, 7, 168. A summis ad imas nares 8, 1, 25. A naribus ad fauces 6, 8, 19. Ad nares tendit aegilops 7, 7, 58. Circa nares 5, 28, 20. E, Ex naribus, v. fluo, fundo, mitto sanguinem, prorumpo. In narem 6, 8, 6. 14. 22. 7, 11, 3. 8, 5, 16. In nares 2, 8, 12. 4, 2, 41. 42. 55. 5, 22, 26. v. addo, conjicio, demitto, destillo & distillo, impello. In naribus 6, 8, 16. 7, 8, 13. 7, 9, 2. 7, 12 extr. 8, 5, 1. 8, 6, 2. 8. Per nares, v. effluo, exco, erumpo. Per medios oculos naresque transversa futura 8, 1, 16. Usque ad nares penetrat (aegilops) 7, 7, 55.

Nascor, natus sum, nasci. Acrochordon, Acrothymion 5, 28, 221. 225. Animal domi natum 2, 18, 6. - quodcumque humido coelo, [P p]

quod sicco natum est ib. 36. Arboris in Aegypto nascentis 3, 18, 46. Carbunculi 6, 6, 97. Carcinoma 5, 28, 20. Clavus 5, 28, 229. Contemplatio, Curatio I Pr. 11. Dellrium 3, 18, 82. Dens 7, 12, 22. Dolores I Pr. 40. Gangraena 7, 33, 1. Horrores 1, 9, 5. Lenticulae 6, 5, 5. Morbi. genera Morborum 2, 1, 39. I Pr. 40. 6, 6, 122. Morbis nascentibus dativ. I Pr. 34. Myrmecia 5, 28, 228. Pediculi 6, 6, 119. Phyma 5, 28, 123. Pili nati sunt, qui non debuerunt 7, 7, 69. frequens Pilus 6, 4, 10. Pili breves 7, 7, 76. Polypus 7, 10, 1. Porrigo 6, 2, 4. v. Pus. Pustulae. Quartana 2, 7, 78. Radicula 5, 28, 232. morborum Signa 2, 7, 59. 5, 28, 136. Strumae 5, 28, 105. solet autem ex eo vulnere aquae Timor 5, 27, 18. Tremores 1, 9, 5. v. Tuberculum, Tubercula. Vermes. Vesicae. Vinum. Ulcus. Unguis. Vomicae. caet.

¶ **cum Particulis**: hae vomicae modo A pulmone, modo A costarum parte nascuntur 2, 7, 83 i. in. Ab interiore, Ab exteriori parte (in palpebris) 6, 6, 97. A narium. A temporum parte 7, 7, 18. Aliter 5, 28, 229 i. ex alia causa. ulcus quod aut Ante aut in ipso morbo natum est 2, 6, 13. animal Domi natum 2, 18, 6. Eo loci 7, 7, 76. Ex jecore aut Splene hoc (carcinoma) nascitur 5, 28, 20. de loco. clavus nascitur praecipue Ex contuso 5, 28, 229 de causa. carbunculi Ex inflammatione 6, 6, 97. fere Ex inflammationibus nata (genera morborum) 6, 6, 122. Ex morbo quartana 2, 7, 78. add. 3, 18, 82. 5, 28, 240. &c. vel delirium, pustulae, &c. quae Hic nascuntur (vesgelantia) 3, 21, 26. In cum accus. qui (dens) natus est In locum prioris 7, 12, 23. - cum ablat. In Aegypto 3, 18, 46. quicquid In cauliculo nascitur, qualis est curbicula 2, 18, 10 i. ex. nascuntur (strumae) maxime In cervice, sed etiam In alis & inguinibus & In lateribus 5, 28, 105. In facie 6, 5, 5. In horto nascentia 2, 31, 1. In latere linguae 6, 12, 2. In Ipso morbo natum est (ulcus) 2, 6, 13. In naribus 6, 8, 16. 7, 10, 1. In ipsis oculis, In palpebris 6, 6, 97. In eadem palpebra 7, 7, 7. add. ib. 13. vel In palmis, vel In inferioribus pedum partibus 5, 28, 225. In alia parte 6, 5, 5. In interioribus partibus I Pr. 40. In pueris 5, 28, 123. 221. 7, 12, 22. Infra, v. supra. p. p. gangraenam Inter ungues alasque aut inguina nasci 7, 33, 1. Interius 5, 28, 1. morbis In-
era

tra haec nascentibus I Pr. 34. laetitia marinae, quae grandis iuxta mare nascitur 3, 21, 49. Ne nascitur quidem 5, 28, 123. Per se 5, 23, 44. Raro 3, 18, 82. neque sine aliquo corporis vitio nascitur (porrigo) 6, 2, 4. si Sub eo (articulo) nascitur (pus) 5, 26, 178. ut & morborum curatio & rerum naturae contemplatio Subiisdem auctoribus nata sit I Pr. 11. non nasci Sub eo vitio nervum 7, 2, 6. Super pilorum locum 7, 7, 7. videndum, pus Supra articulum, an infra nascatur 5, 26, 178.

¶ cum ablat. v. supra animal. eo vino quod bono solo, quod tenui, quodque temperato coelo, quod aut nimis humido aut nimis siccato, nimiumque aut frigido aut calido natum est 2, 18, 45.

Natalis, e. a prima natali die 7, 8, 2. a primo natali die 7, 12, 35.

Natura, ae. quarum (aurium) usum proximum a luminibus naturae nobis dedit 6, 7, 2. quae (interiora corporis) natura ante clausisset I Pr. 41. opp. ars v. v. it. medicina. Interdum natura quoque adjuvat 4, 4, 15. quae sit Aegri natura I Pr. 86. Aquae 2, 18, 48. Carcinomatis 7, 7, 56. Corporis 1, 3, 29. Corporum 3, 6, 11. i. idiosyncrasia. Cuiusque 3, 18, 32. Dici 3, 4, 43. synratio 46. Loca (naturalium partium, & testiculorum) 7, 18, 1 i. structura Locorum I Pr. 50. Oculi 7, 7, 116. i. fabrica. Rerum i. physica, philosophia: rerum naturae cognitio I Pr. 16. contemplatio I Pr. 11, 77. rerum quoque naturam ex aliqua parte scrutati sunt I Pr. 78. est etiam in Rerum natura, ut cutis latius Excidenda sit (in abscessibus) 7, 2, 22 i. circumstantium conditione. Sanguinis 4, 3, 6. Temporis 3, 5, 17, 21. Vulvae natura mirabilis 7, 29, 3.

¶ i. uteri vagina & os internum externumque. quum vulva percussa est, sanguinis pars per vulnus, pars per naturam descendit 5, 26, 49: naturale 7, 26, 11.

¶ Incomprehensibilis est I Pr. 46. Mirabilis vulvae 7, 29, 3.

¶ Contra naturam 3, 21, 58 i. sanam constitutionem. Pro corporis natura 1, 2, 16. Pro cuiusque natura 3, 18, 32. Pro natura locorum I Pr. 50. quod Secundum naturam est 4, 11, 12. i. idiosyncrasiae convenit; lectio dubia.

¶ ablat. naturae in id quoque genus (aeris) quod natura peius est, in hoc statu salubris mutatio 2, 1, 10 i. per se, simpliciter. cor naturae musculosum 4, 1, 13. i. constitutione. lien natura mollis

& rarus 4, 1, 17. saepe istae (venae) lentiores celerioresque sunt & aetate & sexu & corporum natura 3, 6, 11 i. idiosyncrasia. quum autem frequens (conubitus) non numero sit, sed natura, ratione aetatis & corporis 1, 1, 9. tempus, quod sua natura melius esse debet, morbi vitio non est 3, 5, 17. quod (tempus) natura sua levissimum est 3, 5, 21.

Naturalis, e. v. Calor. Corpora. Figura. Habitus brachii. Natasiones. Ordo. Sinus. Sudationes. cui, quibus, id naturale est 7, 25, 2, 4. quum potius naturale sit, potione aestuantem stomachum refrigerari, frigentem calefieri 1, 3, 16. i. naturae conveniens, salubre.

¶ naturales corporis Actiones, i. omnes oeconomiae animalis functiones, quae subtilius distingui solent in naturales, vitales, & animales; I Pr. 33 seqq. v. Actiones. eadem Res naturales I Pr. 21.

¶ de genitalibus utriusque sexus. quum aetate nostra quaedam, ex naturalibus Partibus carne prolapsa & arente, intra paucas horas exspiraverit I Pr. 83. venio ad ea, quae in naturalibus Partibus circa testiculos-orii solent 7, 18, 1. neutrum, sine substantivo: femina brevius urinae iter - habet, quod catunculae simile - super naturale positum 7, 26, 11 i. orificium vaginae uteri earum (feminarum) naturalia nonnunquam inter se glutinatis Oris concubitus non admittunt 7, 28, 2. add. 3. feminae vero Oras naturalium suorum manibus admotis scabere crebro coguntur 2, 7, 39. conf. 7, 26, 11. frigus inimicum est naturalibus 1, 9, 4. cataplasma naturalibus (hystericae mulieris) pube tenus impositum 4, 20, 6. ad naturalia sordida, etiam cancro laborantia 5, 20, 12. est etiam circa naturalia vitium nimia profusio seminis 3, 21, 1. de viris. per naturalia ejus (mulieris) 7, 26, 91. super purulenta naturalia 6, 18, 22. ea lana naturalibus conditur 5, 21, 3 de pessis.

¶ Magis naturalis calor 5, 26, 172. Naturaliter, adv. quae (materia) superans) naturaliter digeritur, ubi nihil novi accedit 3, 4, 15 i. secundum naturalem modum. quod (ulcus) non naturaliter sentit 5, 26, 195 i. praeternaturaliter. Durior aut Mollior est, quam esse naturaliter debet 5, 28, 24. Durius quam naturaliter oportet 5, 28, 3. Longior quam esse naturaliter debet 7, 12, 33. paulo Longius quam naturaliter esse debet 8, 10, 15. Minores fiant, quam esse naturaliter debeant 6,

6, 109. Minus quam naturaliter 8, 15, 3. cum verbis: v. Commisum os. Decedo. Digero. Extendo. Ferti, ex. Habeo. Ordino. Profluo. Reddor. Sentio. Natio, onis. per nationes quasque 7, 7, 164. in caeteris nationibus I Pr. 3.

Nasturtium, i. mali succi est 2, 21, 3. acre est 2, 22, 5. stomacho alienum est 2, 25, 4. alvum movet 2, 29, 2. urinam movet 2, 31, 1. glutinat vulnus 5, 2, 2. lienem extenuat 4, 9, 12. delingit 4, 4, 30. femina nasturtii corpus erodunt 2, 33, 3. ex nasturtii semine 4, 9, 14. nasturtii semen cum aceto contritum 4, 17, 7.

Nasus, i. 8, 5, 19. imus 5, 26, 114. ex medio naso 7, 9, 10.

Nato, are. aves quae natant 2, 29, 5. quae natandi scientiam non habent 2, 18, 21. si natandi scientiam non habet (homo) 5, 27, 20. perfundi frigida, atque in eadem natare 4, 5, 25. in mari natate 3, 21, 65.

Natatio, onis. locus natandi. Frigidis natationibus utendum est 3, 24, 17. natationesque quam Frigidissimae 4, 21, 2. si quo loco vel Naturales vel etiam Manufactae tales natationes sunt 3, 27, 17. Salutares 4, 21, 2. Utiles 4, 4, 60.

Navis, is, i. navigatio 3, 22, 47. gestationum lenissima est navi vel in portu vel in flumine: - vehementior, in alto mari navi 2, 15, 7. nave, sed non longe, vectari 3, 22, 27.

Navigo, are. 1, 1, 2, 1, 10, 2. 4, 12, 8. qui navigavit 1, 2, 25.

Navigatio, onis. navigatio Longa 4, 4, 60. Longa navigatione opus est 3, 22, 25. Necessaria 4, 5, 21. Utilis 4, 4, 60. 4, 5, 18. sin navigationem aliqua res prohibet 3, 22, 27.

Nausea, ae. 1, 8, 3. cui frequens nausea est 1, 3, 45. etsi nausea est 4, 5, 38 qui navigavit & nausea pressus est 1, 3, 25. navigatio, & ex nausea vomitus 4, 5, 21.

Nauseo, are. si sine vomitu nausea vit (is, qui navigavit) 1, 3, 26.

Ne, conj. I Pr. 81. 1, 2, 4. 2, 10, 26. 2, 12, 15 seq. 24. 27. 3, 6, 48. 3, 10, 7. 3, 18, 52. 4, 13, 16. 7, 2, 16. 7, 4, 37. 7, 26, 35. 40. 84.

¶ Cura habitae, ne 7, 5, 13. habenda Cura est, ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur 7, 5, 10. Diligentia habitae, ne 7, 12, 44. Ita, ne 7, 25, 14. 7, 29, 41. habitae eadem Moderatione, ne 3, 18, 52. idque eo Nomine opus est, ne 7, 26, 56. Periclitari, ne corrumpatur 1, 13, 43. Periculum est, ne 7, 7, 28. quae in id, ne fistula relinquatur, praecipue proficit 7, 26, 124. habitae Ratione, ne 4, 9, 4. Sic, ne 7, 7, 9. 7, 26, 76. v. Sic.

v. Sic. Tantum, ne 8, 25, 9. Timeri potest, ne 3, 5, 18. v. Vereor. Video. Vito.

¶ Cum eo, ne, v. cum. Dum ne 3, 18, 60. 4, 4, 58. Ut ne, v. Ut.

¶ i. ut non. tertio die saepe fit, ne febris accedat 3, 17, 2. i. ut febris non accedat. fit, ne externum sonum accipiant (aures) 6, 7, 82. quum accessit id quoque, ne nisi recta cervice spiritus trahatur 4, 4, 22. in aeneo vase leniter coquantur, ne superfluant 6, 18, 34.

¶ ne protinus orae coeant, sitque locus aliquis linamentis 7, 4, 37 pro, utque sit. foveri oportet sic, ne nimis est calor sit, sed facile a parte sustineatur 7, 7, 9 pro, sed ut facile &c.

¶ ne Aut, aut 2, 15, 6. ne Aut, aut ne 7, 26, 86. ne dum, v. suo loco. ne, Et 7, 19, 37. ne, Et Ut 7, 7, 3. ne Forte 7, 25, 12, 8, 3, 26. ne, Neve 1, 5, 6, 5, 26, 94, 7, 19, 18, 7, 26, 76. 8, 25, 9. ne, ne, Neve, neve 2, 12, 16-17. ne, Neve, neve, neve, neve 2, 17, 13. ne Nihil 7, 7, 82. ne Nimis 8, 3, 22. ne Non, 7, 7, 82. Ne quis, qua, quid, quod, qui plur. v. aliquis. ne Quidem, interposita una pluribusve vocibus, i. e. etiam non, nontamen, &c. I Pr. 69. (dub.) 87, 93. 1, 6, 4, 2, 10, 38, 5, 28, 231. 233. 7, 7, 142. 8. 25, 7. &c. ne id quidem, 4, 3, 12, 4, 35, 5, 26, 103. ne ipsae quidem 5, 26, 126. ne sic quidem 4, 2, 34, 4, 22, 10, 7, 12, 26. ne tum quidem 8, 4, 19. ne tunc quidem 3, 5, 27. Ac ne quidem, v. ac. At ne quidem, v. at. ne quidem, At certe 2, 15, 8. ne quidem Aut, aut 7, 27, 27. 8, 25, 7. ac ne quidem, Nam 7, 18, 25. ne Nisi 4, 4, 22. ne quidem, Nisi I Pr. 29. 6, 18, 90. 7, 26, 38. ne quidem, Sed I Pr. 3, 52, 54, 75. 7, 7, 132. 8, 9, 2. Si ne id quidem 4, 3, 12. ne si fractum quidem os defedit 8, 4, 55. neVe, v. ve, vel supra ne Vel, Vel t. ut neque, neque 2, 17, 6.

Ne, interrog. adv. alii voci postpositum. ex eo colligat, possit necne superesse, quod 2, 10, 11. add. 4, 3, 7. 4, 13. 12, 5, 28, 169. ne An, v. an. scire, cibumne oporteat dari, quum jam bene venae conquieverunt, Aut etiamnum manentibus reliquiis febris 3, 4, 50.

Nebula, unde Nebulosus, a, um. nebulosus dies 2, 1, 6.

Nec, v. Neque.

Necesse. articulum autem quam minime vincere opus est: sed si juxta hunc os fractum est, necesse est 8, 10, 24 disting. ut ei

confiteri necesse est I Pr. 100, si militer cum inf. activ. 2, 10, 30. 2, 18, 4. festinare non est necesse 6, 9, 21. cum inf. passiv. deligari necesse est 4, 4, 91. add. 7, 22, 7. 7, 26, 67. 8, 4, 53. 8, 10, 56. 79, 8, 23. 2. cum conjunctivo: hi vel capitis doloribus confluentur necesse est, vel in articularibus aliquas exulcerationes graves habeant, vel aliquo morbo etiam debilitentur 2, 7, 18. similiter sine ut ib. 19, 53. 94, 2, 10, 35. 3, 4, 34. 4, 13, 12. 5, 28, 153. 6, 18, 14. 7, 4, 20. 7, 5, 33. 7, 7, 77. 7, 17, 6. 7, 26, 40. 8, 2, 6. 8, 3, 21. 8, 4, 30. 8, 25 extr. sequente accus. cum infinit. necesse est multum sudorem in febribus sublequi 2, 1, 36. add. I Pr. 70. 3, 5, 24. 3, 6, 4. 4, 5, 5. 4, 16, 7, 5, 26, 180. 8, 9, 32. aperire id medicus eosque aculeos praecidere necesse habet 8, 10, 106.

¶ Minus quam necesse est 7 Pr. 15. Nisi necesse est, 3, 19, 13. non quoties libet, sed Quoties necesse est 4, 16, 7. Quoties necesse est 5, 26, 147. Si necesse est 3, 5, 37. 7, 7, 51. Sic necesse est 2, 5, 1. Ubi necesse est 2, 12, 25.

Necessitas, atis. Aliqua 2, 16, 3. propter Aliqua Civiles necessitates 1, 1, 7 i. officia a cive praestanda. civilia officia 1, 2, 9. Inexpugnabilis 3, 20, 2. Nimia 5, 25, 2.

¶ Agendi necessitatem habentibus 1, 3, 47. inexpugnabilis paene Dormiendi necessitas 3, 20, 2. Excidendi 8, 2, 25. si Somni necessitas non fuit 1, 3, 8. ubi Usus necessitas incidit 5, 27, 92.

¶ ut necessitati Succurramus & in modo & in numero 7, 2, 20. Sum: si somni necessitas non fuit 1, 3, 8. si necessitas Urget 3, 5, 38. nisi nimia necessitas Urget 5, 25, 2.

Necessarius, a, um. v. Abstinencia. Animadversio. Antidota. Aqua 5, 26, 196. Auxilium. Balneum. Causae, evidentes. Cibus. Cognitio. Concoctio. Cucurbitula. Curatio. Eadem in idem. Exercitatio. Experimenta. Fames. Festinatio. Fricatio. Frictio. Gestatio. Haec I Pr. 22. Laceratio. Lectiones. Linamentum. Medicamenta. Medicina. Moderatio. Navigatio. Neutrum. Nihil 7, 2, 11. v. Notitia. Observatio. Opera. Opus. quo magis autem necessaria Pars erit, quae tractabitur, hoc quoque majori periculo subjecta est 7, 39 i. praefatio. vis usus, nobilior. in aliam Partem magis necessariam verti 6, 2, 5. Purgatio. Quies. Quod 2, 14, 34. 5, 26, 281. 205, 6, 15, 15. caet. Securitas, it. Silentium 4, 4, 94. Sol, Ignis 4, 16, 11. v. Spatha. Sudor. Victus. Vinculum. Vis 5,

[Pp 2]

28, 51. v. Unctio. Vomitus. Usus.

¶ neutrum: necessarium ergo esse incidere caet. I Pr. 40. gerere se - necessarium est 3, 18, 32. add. I Pr. 31. 3, 22, 24. 3, 23, 9. 4, 2, 1. 34. 5, 26, 38. 5, 27, 43. 7, 28, 6-10. 8, 10, 101. cum infinit. passiv. aliquid necessarium est demi 1, 3, 84. add. 3, 8, 4. 4, 2, 28. 4, 11, 23. 6, 6, 82. 7, 19, 21. cum infinit. activ. vel neutro & passiv. simul 6, 6, 158-160. add. 4, 2, 28. 6, 6, 175. 7, 27, 32.

¶ cum dativo: quae (literarum disciplina) ut animo praecipue omnium necessaria (est) I pr. 10. sibi experimentorum tantummodo notitiam necessariam esse contendunt I Pr. r. mortuorum corpora incidere: discentibus necessarium (est) I Pr. 118. add. I Pr. 113. 1, 2, 1. 14, 11. 1, 10, 10. 2, 13, 2. 5, 27, 79. exercitationes & fricationes huic quoque morbo necessariae sunt 4, 106, 11. add. 2, 14, 12. 5, 26, 281. vino quoque, sed austeri necessarius usus est movendae urinae 3, 22, 19 i. ad mov. cum ad: quae (medicamenta) ad recentia eadem vitia necessaria esse, alias propolui 7, 30, 68. cum in: necessarius modo in jejuno, modo post cibum, vomitus est 4, 5, 18. non necessaria (curatio est) etiam in his, quibus non multa, sed acris pituita est 7, 7, 153 synon. supervacua 152. idque non in viris tantummodo, sed in feminis quoque interdum necessarium est 7, 26, 4. quod tamen in labris ideo non est necessarium, quoniam 6, 15, 15. add. I Pr. 115. 5, 26, 205. 7, 21, 7. quod in omni curatione ejus necessarium est 6, 18, 10. concoctio, sicut in omnibus corporis affectibus, necessaria 1, 2. vomitus, ut in secunda quoque valetudine saepe necessarius biliosus est, sic etiam in his morbis, quos bilis concitavit 2, 13, 1. add. 4, 2, 28. 4, 16, 7. 6, 14. 1. 7, 26, 90.

¶ cum verbis: v. Facio. Habeo.

¶ cum particulis: jamque calida aqua Eatenus necessaria est 5, 26, 195. sed hoc quidem saepius inter supervacua, quam Inter necessaria est 7, 25 extr. Magis necessarius I Pr. 113. 215. 7, 7, 39. 8, 10, 101. Magnopere nec 3, 8, 4. 3, 27, 16. Neque nec I Pr. 9. Non nec 6, 15, 15. 7, 7, 153. Praecipue nec 4, 16, 7. 5, 28, 1. Praecipue omnium nec I Pr. 10. nihil Praeterea nec est 7, 2, 11. Quatenus scire curanti necessarium est 4, 2, 1. Raro nec 5, 23. 1. nulla Ultra curatio necessaria est 5, 28, 118. evidentes quidem causas Ut necessarias ampletuntur I Pr. 46.

¶ indicare

Indicare necessariis periclitantis, in difficili rem esse 5, 26, 12 *i. propinquis*. quum diu necessaria defuerunt 3, 22, 6 *i. alimenta, quibus corpus opus habet*.

Necessario, *adv.* v. Accedit, ut. species rerum, quae Assumendae necessario erunt 2, 18, 4. v. Col-ligo. Fit. Manco. Maturo.

Neco, *are.* quae (medicamenta) necare eos (pediculos) possint 6, 6, 119.

Nec opinans, v. Opinans.

Nedum, *adv.* quanto inutilis est infirmo, nedum aegro? 2, 16, 3. *alii aliter leg.*

Negligo, *ere.* modo ungi, modo id ipsum negligere 1, 1, 4. Illa quidem non oportere negligere I Pr. 116. ut id Malum pluribus diebus neglectum curari difficilius possit 4, 19, 16. *conf.* 4, 2, 47. levius ipso Osse affecto, & inter initia neglecto 8, 10, 30. inter eos, Quos aut contemnant, aut negligant 3, 18, 80 *i. nihil curent*. ne illa quidem (Vulnera) negligenda 5, 26, 266.

Negligenter, *adv.* fuit ulcus negligenter curatum 7, 7, 48. *add.* 5, 26, 211.

Negligentia, *ae.* negligentia Curantis 5, 26, 14, ubi Fortunae negligentia quoque accessit 8, 10, 71.

Nego, *are.* ci, qui se rationalem negat I Pr. 100. negavit posse sanari *agrum* 3, 21, 10.

Negotium, *ii.* neque labori se, neque exercitationi, neque negotio credere 1, 2, 2 *dist.* v. Abstinco. Ago. Fugere oportet negotia omnia 3, 23, 12.

¶ Ceteris negotiis 8, 1, 57. tela, quae illata corporibus intus haerent, Magno negotio saepe eiciuntur 7, 5, 1 *i. difficulter*. nec tamen Magno negotio cutis sanescit 8, 4, 23. verum hoc quidem promptum est, in his autem negotium Majus est 7, 2, 1. ubi repertus (calculus.) Minor negotio expellitur 7, 26. Omnia 3, 23, 12. Omnibus 4, 2, 59. Plus negotii est, si 4, 6, 14 *i. difficilium*.

Negotiosus, *a. um.* v. Actio. Cogitatio.

Nemo, *minis.* 2, 11, 10. nemo mortalium I Pr. 31. nemo, nisi 5, 28, 36. nemini 7, 7, 53. neminem I Pr. 34. 40. 3, 15, 25 5, 26, 149. 5, 28, 155, 186.

Nepeta, *ae.* mali succi est 2, 21, 3. aliena stomacho est 2, 25, 4. urinam movere 2, 31, 2. sensus excitat 2, 32, 2. *add. nominat.* 4, 2, 38. 4, 8, 10. 5, 27, 61. 6, 6, 117. 6, 9, 10. nepetae *dativ.* 5, 18, 69. nepetam 4, 4, 11. nepeta *ablat.* 6, 13, 2.

Neque, *nec.* *conf.* *i. & non.* neque 2, 7, 26. 54. 56. 81. 2, 8, 24. 60. 63. 81. 95. 119. 120. *etc.* nec 2, 28, 15. 2, 12, 25. 7, 3, 4. *etc.* nec.

i. & quidem non 1, 3, 15. *i. etiam non* neque 2, 8, 131. 2, 10, 33. *i. neque tamen* neque I Pr. 51. 2, 2, 8. 3, 19, 12. 4, 4, 25. 4, 11, 11. 7, 12, 11. *i. nam quoque non* neque I Pr. 60. neque, *i. & ne* 6, 6, 50. 8, 3, 25. *i. & quidem, sequente tamen* 2, 14, 3. neque *in transpositione* I Pr. 24. 30. 45. 63 *bis*: 68, 86. 92. 101. 104. *etc.* *ante vocalem*, neque I Pr. 9. 24. 30. 45. 47 *bis*: 48. 60. 63. 74 *bis*: 80. 1, 1, 1. 1, 2, 2. 23. 2, 14, 20. 3, 6, 25 *bis*: 3, 9, 1. 10. 4, 4, 20. 25. 76. 5, 22, 5. *&c.* nec 1, 3, 47. 4, 13, 4. 6, 18, 81. 8, 1, 107. *&c.* neque *ante h*, I Pr. 104. 3, 5, 40. 3, 19, 8. *etc.* nec *ante h*, 5, 27. 44. *etc.* *cum negativis*, neque ignoro I Pr. 86. *etc.* v. ignoro, nescio. neque inutile erit 4, 3, 16. neque ideo nullum 7, 12, 11. neque nullarum virium, neque ingentium 3, 19, 15. neque non, *etc.* v. *inf.* Ac neque 6, 2, 4. neque Aequae 7, 26, 73. neque Alius *etc.* v. alius. neque Aut, aut, *i. & neque*, neque I Pr. 60. 7, 9, 13. 7, 14, 28. 8, 1, 87. neque senile Autem 7, 9, 4. neque terrere Autem 2, 17, 9. neque Dum 5, 26, 242. 7, 29, 11. neque Enim I Pr. 23. 42. 61. 98. 1, 2, 23. 2, 10, 25. 2, 16, 3. 3, 20, 8. 4, 3, 6. 5, 26, 258. 5, 28, 251. 6, 15, 17. 7, 9, 3. 13. 7, 20, 14. 7, 12, 32. 8, 1, 7. *etc.* neque Enim aut, aut 7, 9, 13. 8, 1, 87. neque facile Enim 3, 22, 24. neque Et I Pr. 83. 2, 8, 121. 2, 12, 9. 2, 14, 2. 24. 3, 8, 4. 7. 4, 4, 50. 5, 22, 5, 6, 6, 68. 6, 18, 44. 7, 7, 13. 167. 7, 22, 14. 18. 7, 26, 109. 7, 33, 4. 8, 4, 17. 8, 7, 4. *etc.* neque, Et tamen 3, 8, 7. 6, 6, 68. *conf.* *inf.* neque, neque. neque Etiam 7, 26, 21. nec nec Etiam 3, 6, 21. neque facile, v. facile. neque Hercule 3, 5, 40. 3, 9, 8. neque Hercules I Pr. 104. neque Ideo, v. ideo. ne minus 3, 18, 25. neque Multo post 7, 23, 5. nec Ne, v. ne. neque, Neque I Pr. 8. 9. 47. 48. 74. 112. 1, 1, 1. 8. 9. 3, 6, 25. *etc.* neque, Neque etiam 7, 26, 21. neque, Nec 4, 21, 2. 7, 6, 3. Neque *ter* 1, 2, 2. 23. 4, 5, 28. 5, 26, 164. 7, 9, 4. 10. 7, 26, 19. 7, 27, 16. *etc.* neque. Neque, Nec 6, 18, 90. Neque *quater* 3, 12, 2. 3, 18, 54. Nec *quater* 8, 9, 3. Nec, neque, neque, neque 4, 7, 8. neque, Neque Et Minime 6, 6, 71. neque Nimis, v. nimis. Nimium neque siccum, neque humidum 5, 26, 194. neque Nisi 1, 3, 66. 2, 8, 119. 3, 6, 49. 3, 8, 4. 3, 18, 4.

20 *bis*: 5, 26, 258. 6, 6, 165. 7, 26, 65. 7, 27. 28. 8, 4, 32. 8, 7.

18. 8, 10, 8. neque, neque, Nisi 3, 15, 14. 7, 29, 12. neque, neque, neque, Nili 4, 5, 28. neque enim, Nisi 7, 20, 14. neque enim aut, aut, Nisi 8, 1, 87. nec, Nisi 2, 11, 15. 3, 2, 9. 3, 14, 6. 5, 19, 24. 5, 28, 151. 8, 9, 3. Nisi finito tormento recte neque cibis neque potio assumitur 4, 14, 8. neque Non 2, 4, 16. 3, 9, 16. Non, neque: Non, nec, v. *in non*. nec Opinans, v. opin. neque Plerumque I Pr. 79. *i. & inter dum non*, *coll.* 2, 6, 39. neque Quicquam I Pr. 68. 101. 2, 8, 60. 4, 4, 18. 68. 6, 11, 22. 7, 7, 51. 7, 12, 31. 7, 24, 3. 8, 7, 23. neque Quicquam praeter 6, 10, 11. nec Quicquam 8, 9, 3. nec Quidem *i. etiam ne quidem*: ideo nec lucerrere Quidem posse corruptis I Pr. 43. *add.* 1, 4, 14. 3, 12, 12. 8, 1, 7. neque Quomodo, sed quid I Pr. 63 *bis*. neque Satis 7, 16, 13. neque, Sed 3, 7, 14. 4, 4, 25. 5, 28. 179. 7, 26, 73. nec, Sed I Pr. 58. 8, 1, 107. 8, 10, 76. neque, Sed potius 4, 11, 11. neque aut, aut, Sed 7, 14, 28. neque enim, Sed 4, 3, 6. 7, 9, 3. neque, neque, Sed 3, 6, 25. 3, 7, 26. 3, 10, 12. 4, 4, 2. 7, 7, 13. 7, 16, 13. neque *ter*. Sed 7, 26, 19. nec, neque, neque, neque, Sed 4, 7, 8. v. neque solum, - sola, tamen, - tantum, - vero, - unquam. *post neque omitt.* Sed, v. v. neque Sine 6, 2, 4. 6, 6, 221. neque Solum, sed etiam 2, 1, 31. 2, 10, 14. 2, 28. 4. neque haec Sola, sed etiam 2, 19, 1. neque Tamen, *i. nihilominus non*, 2, 6, 44. 2, 14, 15. 2, 15, 12. 3, 4, 53. 4, 2, 7. 4, 11, 6. 7, 2, 4. 7, 7, 141. 7, 9, 14. 7, 29, 20. 7, 30, 9. 8, 10, 70. nec Tamen 5, 28, 208. 8, 4, 23. neque longe Tamen 7, 9, 14. neque Tamen *in transpositione*, *i. atque hic quidem non* 4, 3, 2. neque Tamen, sed 4, 2, 53. 4, 4, 91. 4, 24, 16. 6, 6, 25. 26. neque, Tamen 2, 14, 3. 3, 8, 7. 6, 6, 68. neque Tantum, sed etiam 2, 2, 1. 6, 11, 11. neque in cubito Tantum, sed in omnibus quoque 8, 16, 6. neque Vel, vel, *i. & neque*, neque 3, 4, 39. neque Vero, *in transpositione* 1, 3, 3. 85. 2, 4, 4. 7, 21, 9. *etc.* neque Vero, neque 1, 3, 3. neque aestate Vero, neque 1, 3, 85. neque Vero, sed 7, 26. 36. neque Vero, sed etiam 1, 5, 1. neque Vero, sed ne quidem I Pr. 29. neque Vero in generibus rerum tantummodo, sed etiam 2, 18, 27. neque Ullus, nec Ullus, v. ullus. neque Ultra, nec Ultra, v. Ultra. neque Unquam, nec Unquam, v. unquam. neque Unquam, sed 2, 15, 5. neque Ut crustae decidan-

dant, neque Ut 7. 17. 180. neque Utique v. utique.

Nequedum, v. in Neque.

Nequidem; v. in Ne.

Nervus, i. a Graeco νεῦρον, ejusdem quoque significationis, v. Gell. 13, 21. partes, quibus funicularum in modum membra aliaeque partes trahuntur, nominatim tendines ita dicti musculorum, musculive membranae, a posteriore (parte) latus nervus durus & intentus est 8, 22, 3 i. tendo Achillis vulgo dictus, dependent (testiculi) ab inguinibus per singulos nervos, quos πρὸς τὰς Graeci nominant 7, 18, 3 i. vasa deferentia sec. Morgagni. nervus ex quo testiculus dependet 7, 18, 43. 7, 22, 19. ipsum testiculum nervumque ejus 7, 18, 37. & 40. testiculus cum venis & arteriis & nervo suo 7, 19, 17. add. 7, 20, 20. 7, 22, 17. 6, 18, 37. 7, 18, 6. 7, 23, 2. quum fere juxta sint caro & nervus 5, 28, 175. it. de ligamentis: id (os clavicularum) cum lato osse scapularum nervis & cartilagine connectitur 8, 1, 72. vertebrae multis nervis & multa cartilagine continentur 8, 1, 56. add. 8, 14, 30. it. de nervis hodieque sic specialiter dictis: juncta est vena arteriis, his nervi: ita, si nervum scalpellum attigit, sequetur nervorum distentio 2, 10, 43 comprehenditur tamen hic quoque tendinis significatio, denique de membranae nervosa, quales fere tunicae membranaeque sunt 5, 28, 175. quia tunica omnis nervosa est, dixit, non nasci sub eo vitio (indurescentis abscessus) nervum, quo caro consumeretur: sed subiecto jam vetustiore pure callum circumdari 7, 2, 6. de iidem hujus vocis significatibus apud Hippocratem vid. Foësius in Oeconomia Hippocr. v. Νεῦρον.

¶ si nervi vel Cartilago (vulnerata est) 5, 26, 134. conf. musculus. Musculi nervique juxta sunt 5, 26, 137. si nervi Musculive vulnerati sunt 5, 26, 203. nervi Musculique 8, 20, 14. - intenti per ossa 8, 10, 8. ne nervi Musculive laedantur 8, 10, 115. quoque validioribus nervis aut Musculis continetur (membrum) 8, 25, 2. loco, quo neque nervus neque Musculus est, ut puta in fronte, vel superiore capitis parte 5, 26, 104. conf. Musculus. vel nervi vel etiam Nervosi loci vulnerati sunt 5, 26, 162. nervus, Vena, arteria 7, 5, 10. 36. Venas nervosque 7, 5, 6.

¶ nervi circa Articulos 5, 26, 75. Articuli validis nervis comprehenduntur &c. 8, 11, 14. neque cum carne nervisque conjungi possent. Articulus 8, 1, 87.

nervi, qui continebant Articulos 5, 26, 176. add. 8, 11, 19. morbi, qui in Articulis nervisque modo urgent, modo quiescunt 2, 1, 16 i. in nervis articularum, Καρπῶτας nervos Graeci appellant, qui utrinque recti valentesque collum continent 8, 1, 52 i. muscululos rectos capitis. Corporis 8, 15, 4. Digitorum 7, 32, 4. 5. in Feminibus & Cruribus 8, 10, 13. Superius Humeri caput nervis deligatur 8, 1, 77. Membra nervis aut musculis continentur 8, 25, 2. ut nervi sub Occipito extendantur 8, 13, 2. Ossis juguli & scapularum 8, 1, 72. Patella carne & nervis deligata 8, 1, 107. Temporum nervi 8, 12 extr. Vertebrae 8, 1, 56. 8, 14, 2. Vulvae 7, 29, 8 i. ligamenta uteri.

¶ nervorum. Distentio πᾶσιν Graece nominatur 2, 1, 28. nervorum Distentio 2, 4, 16. v. distentio. sequiturque saepe vomitus & tremore mortifera nervorum Distentio 7, 29, 13. Distentio nervorum v. ib. Dolor, v. v. Frigus inimicum est nervis 1, 9, 4. nervorum Habitus 8, 11, 27. nervorum Imbecillitas 8, 14, 10. contracti aliquo Morbo nervi 2, 17, 28. v. Pus. Resolutio nervorum, quam παραλυσιν Graeci nominant 2, 1, 30. conf. 3, 27. 2. pertrahatur 3, 27. Resolutio nervorum 2, 1, 30. 3, 27. 1. 5, 28, 27. nervorum Resolutio 2, 8, 96. 2, 10, 16. 4, 2, 4. 8, 4, 4. 75. omni Resolutioni nervorum 2, 8, 123. in omni Resolutione nervorum 2, 8, 34. nervorum Resolutiones 2, 1, 52. nervorum Rigor, τῆλινος Graece nominatur 2, 1, 28. pertrahatur 4, 3. nervorum Rigor 2, 7, 76. 2, 10, 16. Rigor nervorum 2, 7, 45. nervorum Rigorem 2, 1, 28. 2, 8, 51. 5, 26, 162. quodam Rigore nervorum 4, 3, 2. nervorum Rigores, qui caput scapulis annectunt 8, 11, 7. nervi musculique si suum Robur habent 8, 20, 14. Tremor nervorum 3, 27, 27 ubi hoc morbi genus trahit. Vis nervorum vulvae 7, 29, 8. Vis nervis destituta est 8, 14 extr. sub inflammatione periculose Vis nervis adhibetur 8, 10, 9. nervine id Vitium, an cutis sit 7, 32, 4. qui nervorum Vitio prolapsi sunt articuli 8, 11, 19. nervorum quaedam Vitia 2, 17, 4. Ulcera inter nervos 5, 24, 6.

¶ Durus, 8, 22, 3. si nervi Firmiores sunt, ut in viris robustis 8, 10, 13. corpus vel molle, certe Imbecillibus nervis intentum est 8, 15, 4. validi nervi, an Infirmi 1 Pr. 86 opp. si nervi Infirmi 8, 11, 28. Latus 8, 22, 3. adhuc Laxioribus.

[P p. 3.]

nervis 8, 20, 24. Multis 8, 1, 56. id Opportuniores nervos frigori reddit 4, 3, 9. Plentior sit 7, 18, 43. Recti 8, 1, 52. nervive Robustiores sunt 8, 15, 7. Singulos 7, 18, 3. Solis 2, 15, 5. v. Valens. Validus.

¶ nervis malagma hoc Convenit 5, 18, 60. nervis Idoneum 5, 26, 135. frigus Inimicum est nervis 1, 9, 4. acopa Utilia nervis sunt 5, 24, 1.

¶ cum Verbis: v. Abscindo. Afficio. Confirmo. Contego. Contineo. Deligare. Diduco. Diffundo. si cui veto Dolere nervi solent 1, 9, 1. solis nervis Dolentibus 2, 15, 5. v. Emollio. Extendo. Incido media longa. Induresco. Infirmitas. Intendo. ut temporum nervos Laedar 8, 12 extr. quodcumque (vulnus) nervum Laedit 5, 26, 24. si fistula nervum Laedit 5, 28, 165. ne quis nervus a telo Laedatur 7, 5, 36. ne nervi Laedantur 8, 10, 115. ubi Laesus est nervus 5, 26, 107. ubi nervi Laesi sunt 5, 26, 75. 7, 32, 4. si nervi Laesi non sunt 5, 26, 249. nervo Laeso 5, 26, 73. v. Mollio. si quis nervus exesa carne Nudatus est 5, 28, 57. v. Optulor. Praecido. Resolvo. Ringesco. Rumpo. Valeo. Vulnero.

¶ cum Particulis: Ex nervo pus 5, 28, 176. Inter nervos (si abscessus est) 7, 2, 17. si nervi Juxta sunt 7, 2, 16. Per nervos 7, 18, 3. Propter nervos 7, 19, 47. si Sine nervis est (locus) 7, 2, 15. Nervosus, a, um. aliqua nervosa, quales fere tunicae membranaeque sunt 5, 28, 175. nervosa aliqua 7, 27, 28. vel nervi vel etiam nervosi loci 5, 26, 162. si nervosus aut musculosus is locus est 5, 20, 4. 5, 26, 141. in nervosis locis musculosisque 5, 26, 205. minusque quam superiora intestina nervosum (Intestinum crassius s. colon.) 4, 1, 29. nervosusne is Locus sit, an non sit 7, 2, 14. ex nervoso Loco pus 5, 28, 176. Loca nervosa 7, 5, 5. in nervosis Locis vulnerata 7, 29 extr. transversum ex valida membrana Septum, aequae (accor) nervosum 4, 1, 14 i. lacerosum. Stomachus nervosus a septima spinæ vertebra incipit 4, 1, 20. v. Tunica. Vesica in ipsosinu nervosa & duplex, cervicis plena atque carnosa 4, 1, 34.

Nescio, ire. nescire I Pr. 43. neque Hercules istud antiqui medici nescierunt I Pr. 104.

Neuter, trā, trum, da duobus. si neutrum (os) alteri auxilio est 8, 10, 57. neutrum, alterum opp. 1, 2, 16. neutri Aetati 1, 32. neutra (Sutura vel Fibula) 5, 6, 125.

5, 26, 125. ut in neutram Partem inclinatum sit (membrum) 5, 26, 184. neutrum necessarium esse, manifestum est 6, 6, 46. neutrum perpetuum est 3, 18, 15 *cum genitivo*: neutrum horum 5, 26, 127. 5, 28, 161. *cum* Ex: at modica inflammatio neutrum Ex his auxilium desiderat 6, 6, 24. Ex quibus (futura & fibula) neutra ante debet imponi 5, 26, 118.

Niger gra, um. v. Alvus. Bilis. Caro. Cassia. Cicatrix. Color. Cutis. Dens. Emplastrum. si, quod Excernitur, nigrum est 2, 8, 103. v. Hedera. Impetigo. Intestinum. *Mélas* niger est 5, 28, 197. Membrana. Oculi pars. Oleae. Omentum. Os. Papaver. Pus. Pustulae. Sanguis. Sanies. Scobis. Sputum. Veratrum. Vinum. Ulcus. Vomitus. Urina.

¶ Nigrum oculi 7, 7, 140. si de nigro (oculi) aliquid albidum factum est 6, 6, 14.

Nigresco, cere. solent etiam in gravi morbo pedes cum digitis unguibusque 2, 7, 95.

Nigror, oris. nigrorem in ulceribus excitat frigus 2, 1, 28.

Nigrities, ei. inducendum super os atramentum scriptorium est, deinde scalpro id deradendum; nigritiem enim continet, si quid fissum est 8, 4, 19.

¶ *vitii genus*. ad nigritiem in Auribus, Naribus, obscoenis partibus 5, 28, 9. quaedam etiam nigrities (*in Cole*) est, quae non sentitur, sed serpit. &c. 6, 18, 61. incipit a nigritie (cancer in Cole) 6, 18, 48. quae si Cutem occupavit *ib.* ubi caries nigritiesve in summo Osse est 8, 2, 9. vix unquam nigrities integrum, caries per totum Os perumpit 8, 3, 17. sin autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem Ossis transit 8, 2, 21. albo finiri ex nigritie vitium, soliditate quadam ex carie, manifestum est 8, 2, 12. si nigrities subest 8, 3, 7. si autem nigrities, quam terebra detexit, siue caries Os transit 8, 3, 21. si nigrities (*in Ulcere*) est, quae nequedum serpit 5, 26, 242.

Nihil, li: vel indeclinabile, & adverbialiter. nihil Aliud, v. concoquo. si nihil Aliud est 3, 22, 34. 5, 28, 272. 7, 1, 5. 7, 29, 17. nihil Aliud est, quam 3, 19, 3. 4, 2, 31. nihil Aliud fieri potest: quam ut 3, 12, 4. in urina nihil Aliud novabit 4, 4, 77. nihil novi Aliud curatio requirit, quam ut 8, 20, 24. si serotum (incisum est,) & sub hoc protinus vitium (*hydrocele*) est, nihil Aliud, quam humor est ef-

fundendus 7, 21 13 *suband.* nihil aliud faciendum, vel fieri debet, &c. similiter, cognovi tamen medicos, qui ab icorpione ictis nihil Aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt 5, 27, 55. nihil Aliud, quam dolori occurrendum est 8, 10, 63. nihil Aliud, quam quiescendum 8, 8, 22. v. Commodius. Melius. Pejus. Perpetuum. Pestiferum. nihil Plus I Pr. 76. 2, 8, 57. vix Quicquam aut nihil 3, 3, 14. nihil, Quod 4, 6, 21. nihil, Quod non 2, 14, 3. nihil Salsum 6, 6, 29. nihil Tale 7, 27, 32. nihil Tutius 8, 4, 33.

¶ *cum genitivo*. nihil Aetatis 2, 26, 1. Auxilii nihil 7, 2, 10. nihil Dubii 7, 7, 79. 7, 23, 1. nihil Horum I Pr. 107. 2, 15, 8. 3, 4, 25. 5, 28, 134. 8, 4, 5. *omit.* horum vel simile 4, 2, 47. vel ex his, quod vid. inf. nihil Novi 3, 4, 15. 8, 20, 24. Quorum nihil 2, 7, 53. nihil Ratio- nis 3, 4, 48. nihil Spei superest 3, 27, 8. nihil Vini 6, 6, 70. nihil Usus 8, 11, 10.

¶ *cum verbis*. v. Adimo. manu nihil Adjuvantur 7, 7, 153. medicamenta nihil Adjuvant 7, 12, 5. nihil Agere 7, 2, 4. 7, 7, 82. v. Assumo. Cerno. Concoquo. Continere nihil possunt (inestina) 4, 16, 1. v. Curro. Deji- cio, Demo. 4, 14, 3. Detraho 8, 4, 12. Dico. Do. Emolior. Exacerbo. Excerno. Exfero. Facio. Fio. Habeo. Inhaereo 7, 5, 38. Intendo. Intereff. Intumefco. Invenio. Juvo. Lareo. Moveo. Noco. Offendo. Oleo. Ostendo. Patior. Pecco. Pertinet. Possum. Proficio. Prohibeo. Profum. Remitto. Renitor. Reperio. Respondeo. Serpo. Significo. Superfum. Tumeo. Video.

¶ *cum particulis*. Et nihil eripere & fallere oculum potest 7, 9, 3. *i. nec quicquam*. nihil Ex his 2, 10, 4. 6, 6, 29. nihilque Ex his 4, 21, 3. nihil tam Facile conditur 7, 5, 15. nihil Magis 4, 4, 36. Ne nihil 7, 7, 82. nihil Nisi 1, 7, 1. 2, 7, 13. 2, 18, 72. 3, 18, 9. 19, 4, 2, 14. 47. 4, 5, 19. 4, 7 extr. 5, 28, 31. 6, 5, 4. 8, 1, 64. 8, 4, 9. nihil, Nisi si 7, 26, 44. nihil Omnino I Pr. 95. Paene nihil 2, 7, 91. aut nihil aut Paululum 7, 18, 33. nihil Praeter 6, 6, 29. 8, 25, 5. nihil Praeterea 5, 26, 112. 7, 2, 11. Praeterea nihil 4, 13, 10. nihil Praeterquam 4, 13, 17. nihilQue 4, 21, 3. nihil, Sed 5, 28, 134. nihil Vel, Vel 3, 7, 25. nihil Ultra fieri debet, quam 8, 24.

¶ nihil repetit. quater 6, 6, 29. Nihilo Magis 5, 26, 25. 6. nihilo Minus I Pr. 69. 1, 2, 3. 2, 8, 36.

3, 12, 11. 15. 3, 15, 11. 3, 18, 43. 7, 2, 48. 4, 4, 85. 4, 19, 7. 4, 25, 1. 5, 26, 102. 264. 7, 7, 159. 162. 8, 4, 12. 8, 5, 19. 24. Nihilominus Autem 7, 7, 170. 7, 12, 30. Quicquid, nihilominus 6, 9, 17. Quidem, nihilominus Tamen 3, 3, 13. 6, 8, 3 seq.

Nimis, adv. v. Autterus. Calidus. Creber. Dulcis. Hilaris. Humidus. Imbecillus. Longus. Magnus. O- tiosus. Plenus. Rarus. Rubicun- dus. Siccus. Tenuis. Tristis.

¶ *cum verbis*: v. Apprehendo. At- stringo. Concupisco. Digerio 2, 15, 6. Erodo. Incresco. Intumefco. Occupo. Perrimesco. Repleo. Tor- tus. Valens.

¶ *cum aliis Particulis*: v. Celeriter. Multum. Ne. Non. Nondum. Va- lenter.

¶ nimis apprehensum est 7, 25, 22 *pro nimis multum*.

¶ *postpositum*: rubicundis nimis ho- minibus 1, 9, 7.

Nimius, a, um. v. Abstinencia. Abun- dantia. Ardor. Callus. Calor. Cur- sus. Distillatio. Festinatio. Frica- tio. Frigus. Frigora. Humor. Imbecillitas. Inflammatio. La- bor. Magnitudo. Necesitas. O- tium. Profusio. Purgatio. San- guis. Satietas. Sitis. Timor. Tristitia. Voluptas. Vomitus.

¶ *nimum pro substantivo*. si ni- mium fuerit excisum, si parum 7, 7, 82 *opp.* neque tamen nimum ex ea rursus relinquendum est 7, 19, 16. *cum genit.* neque ejus ipsius nimum fumatur 2, 16, 2. si nimum palpebrae deest, si exi- guum 7, 7, 95 *opp.*

¶ si nimius erumpit (sanguis) 5, 26, 111. *pro, nimis*.

¶ si Non nimius humor subest 7, 18, 29.

Nimium, adv. v. Abhorreo. in la- bris, si nimum Contracta sunt 7, 9, 2. v. Crucio. Disto. Duco. Ex- cerno. Excido, media *produca*. Fatigo. Procedo. Repleo. Sequor. Superescro.

¶ *cum Adjectivo*. v. Acer. non ni- mium Aridus 6, 9, 7. quod (ul- cus) nimum aut Aridum aut hu- midum est 5, 26, 195. somnus ni- mium vel Brevis vel longus 1, 3, 32. v. Crassus. Durus. Frigidus. Humidus. Longus. Pinguis. Sic- cus. Tenuis.

¶ *cum aliis Particulis*: nimum Aut, Aut 5, 26, 77. 195. Neque ni- mium 6, 6, 176. 7, 30, 21. ni- mium Neque, Neque 5, 26, 194. Non nimum 3, 21, 40. 5, 27, 26. 5, 28, 2. 6, 9, 7. 7, 7, 31. 140. Non nimum vehementer 3, 21, 53. 5, 27, 28. neque nimum, neque Parum *opp.* 7, 30, 21. *conf.* Parum. nimumQue 2, 18, 45.

Nisi, conj. *i. si non, quam, excepto*, vel

vel excepto si, caet. quod si factum non est 7, 12, 15 *synon.* quod nisi factum est 7, 30, 19. v. si non. quod nisi incidat 2, 7, 73. medicamentis uti, nisi in vehementibus malis, supervacuum est 4, 19 extr. moveri & ambulare, nisi sanis, alienum est 5, 26, 185. at ex toto nunquam gestari corpus dolens debet. - nisi tamen solis nervis dolentibus 2, 15, 5. *ironicās*, *f. in refutatione per absurdum*: nisi persuadere nobis volunt, sanis quidem considerandum esse, quod coelum, quod tempus anni sit; aegris vero non esse I Praef. 113. *nili cum-indicativo* 1, 2, 7, 11. 1, 3, 7. 62. 2, 5, 1. 2, 6, 23. 2, 8, 17. 111. 115. *ter*; 3, 6, 5, 5, 5, 19, 2. 5, 28; 205. 6, 6, 8, 45. 7, 18, 42. 8, 4, 23. 8, 4, 23. 8, 14 extr. caet. *cum futuro indicat.* 1, 3, 55. 3, 23. 21. *cum futuro ex-alto* 3, 22, 39. *cum conjunctivo* 2, 6, 27. 2, 7, 73. 2, 10, 20. 3, 4, 34. 5, 26, 151. 8, 7, 18 (*quod tamen futurum exaltum esse potest*) nisi quum, *cum indicat.* 1, 3, 38. 1, 9, 1. 2, 11, 10. 7, 26, 38. nisi si, *cum indicat.* 1, 3, 74. 2, 8, 79. 3, 21, 62. nisi tamen, *cum indicat.* 1, 2, 18. 5, 26, 89. 148. 7, 20, 11. 7, 27, 31. nisi ubi, *cum indicat.* 2, 17, 21. 4, 1, 37. 4, 4, 96.

¶ nisi Aliquis, v. aliquis. nisi Jam 4, 13 extr. 5, 26, 263. i. *anequam*. Ne nisi recta cervice spiritus trahatur 4, 4, 22. v. Ne quidem, nisi: Nemo nisi: Neque nisi, Nec nisi, Nihil nisi. Non nisi, nisi Non, v. non. Nullus nisi, nisi Nullus, v. nullus nisi Nunquam, v. nunquam Quicquam, nisi I Pr. 18. nisi Quis, Quid, v. aliquis, v. Raro. nisi Tamen 2, 15, 5.

Niteo, ere. ferri nitentis color 7, 7, 129.

Nitor, nisus vel nixus sum, niti. ex eo (lethargo) aegros quidam excitare nituntur ad mortis his 3, 26, 4.

¶ aves quae Pedibus: quae Volatu magis nituntur 2, 18, 19. primores (dentes) singulis Radicibus, maxillares utique binis, quidam etiam ternis quaternisque nituntur 8, 1, 40.

¶ cum Particulis: paulatim Ab inguinibus In inferiores quoque partes nisum (intestinum) 7, 18, 12. donec conquiescat (*diarrhoea*) Contra fame, siti, vomitu niti 4, 19, 9. ut homo In anteriorem partem Subinde nitatur 8, 9, 32. Magis 2, 8, 19. si Sub aliquo pondere is homo nixus est 7, 18, 18.

Nitrum, i. *veterum*, ab hodierno. quo vulgo nitum, diversum. 3, 21, 43. 5, 18. 11. 5, 28, 305. 6, 5, 7

6, 6, 210. calefacit 2, 33, 18. rodit 5, 6, 3. exedit corpus 5, 7, 1. evocat & educit 5, 12, 2. mollit 5, 15, 1. Coctum 6, 18, 79. Frictum, deinde Contritum, & cum melle mixtum 4, 4, 30. Ignem non expertum 5, 19, 45. Kubrum 5, 28, 292. quam Ruberrimi 5, 18, 66. 5, 22, 17. id nitrum ante per triduum infillatā aqua teritur &c. 5, 18, 67.

¶ nitrum cum Aceto 6, 2, 8. 6, 7, 74. Aceto & oleo admixtum 3, 27, 15. ex Aqua 3, 27, 22. cum Mullo 6, 7, 71. Myrrha & nitrum cum Rosa & Aceto 6, 7, 91. ut nitrum Oleo adjiciatur 4, 12, 8. Spuma nitri 5, 6, 3. *genit.* Spumae nitri (*vel nitri spumae semel*) 5, 18, 23. 35. 45. 55. 58. 75. 5, 20, 2. 5, 22, 27. 6, 6, 120. 6, 7, 23. 49.

¶ nitri *genit.* 5, 18, 5. 41. 56. 63. 66. 5, 19, 32. 34. 45. 5, 21, 4. 5, 22, 14. 15. 17. 5, 25, 21. 5, 28, 284. 292. 308. 6, 18, 79. 6, 19, 16. nitri cyathos quatuor 5, 28, 270. nitri paulum 4, 17, 4. 6, 7, 71. - paululum 6, 7, 74. nitri spuma, v. *sup.* nitrum ac-cusi 5, 18, 57. 5, 28, 256. 7, 13, 6. 7, 21, 14. nitro ablat. 8, 11, 33. nitro bene trito 8, 2, 8. cum nitro 5, 16, 5. 5, 22, 10. ex nitro: membrum pettricandum est ex oleo & sale & nitro 8, 10, 126. - ex oleo & nitro ac sale 8, 16, 13.

Nix, nivis. aqua ex nive 2, 18, 47. Nobilis, e. v. Antidorum. nobile admodum (Collyrium) 6, 6, 52. nobilissima (Collyria) 6, 6, 47. v. Compositiones. Emplastra. Locus. Medici. Pars Corporis. nobilissimus I Pr. 81. 5, 17, 5. 5, 23, 14. 6, 6, 47.

Nocceo, ere. *insalubris sum, aegrum facio*. quod (cubile) contra consuetudinem est, nocet, seu molle, seu durum est 1, 3, 21. id, quod nocet 6, 2, 5. i. *materia peccans*. si parvulum est, quod nocet: si majus est 7, 19, 25. 26. v. Autumnus. Balneum. Consummatio. Frigus. ubi Phalangium nocuit 5, 27, 63. i. *ictu venenato laesit*. Poma nocere quidam putant 1, 3, 82. Si furores nocent 3, 6, 61. nullum (Vomitum sanguinis) nocere, qui 4, 4, 79.

¶ cum dativo: Aegro vehementer nocet, quoties in ejus, quod assumitur, vel tempore vel modo vel genere peccatur 2, 16 extr. Alicui: si cui vero id nocet 6, 18, 111. non sequitur, ut, quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne Alteri quidem, aut eidem tempore alio noceat I Pr. 93. in eo (Corpore) cui copia nocet 2, 14, 5. serpentis ictum & jejuni & Jejuno magis nocere 5,

27, 69. aqua (*in ascie*) nisi emittitur, quae contra naturam ibi subsistit, & Jocinori & caeteris interioribus partibus nocet 3, 21, 58. si purgatio nimia Mulieri nocet 4, 20, 17. ne quid Oculis aliusve Partibus noceat 1, 4, 10. secunda mensa bono Stomacho nihil nocet 1, 2, 20.

¶ cum ablativo: ea, quae Coeundo nocuerunt 4, 22, 12. non Gustu, sed in vulnere nocent (venena quaedam) 5, 27, 34. morbi, qui modo, ut supra dixi, non Infirmat, sed onere nocent 2, 10, 18. non alio magis Nomine his nocent 6, 6, 113. Onere, v. paulo ante infirmat. plus Pondere nocent (ea cataplasmata) atque irritant, quam calore proficiunt 7, 26, 110. ne Profusione sanguinis noceant (venae violatae) 7, 12, 37. variis Rationibus nocet (autumnus) 2, 1, 21.

¶ cum particulis: neque enim tam Facile haec inani corpore, quam repleto, nocent 1, 2, 23. ultima (anatomosis) minime nocet, prima (diabrosis) Gravissime 4, 4, 73. quae (venulae) In capite nocent 7, 31, 2. quod In aliquo membro nocet 2, 17, 29. In vulnere nocent (venena) 5, 27, 34. quoties humor Intus nocet 2, 17, 4. vitia oculorum Intra ipsos nocent 6, 7, 3. Magis 5, 27, 69. 6, 6, 113. Minime 4, 4, 73. Nihil 1, 2, 20. ac lumbricos, quoque aliquos sub sine morbi, descendisse, Nihil nocet 2, 3, 11. i. *nihil mali significat*. Plus 7, 26, 110. Quatenus nocuerit (sistula) 5, 28, 169. Quoties 2, 17, 4. 2, 16, 7. Vehementer 2, 16 extr.

Nocens, entis. *maleficus*. nocentes homines, a regibus ex capere acceptos I Pr. 41. hominum nocentium supplicis remedia, populis innocentibus quaeri I Pr. 45 opp.

Nocenter, adv. magis nocenter adolefcit (abscessus) 5, 28, 133.

Noxa, ae. Cerebri 8, 3, 29. noxa Corpori est 5, 26, 1. Fistularum noxae 5, 28, 173. Minus noxae 1, 3, 83. Stomachi noxa 4, 19, 23.

¶ Gravis 1, 3, 4. Nulla 5, 27, 35. Omnis 5, 27, 86. Vehementior 3, 22, 37. Ulla, v. cum sine.

¶ cum verbis: v. Augeo. noxa a cute, ab interioribus partibus Incipit 5, 27, 73. i. *veneni effectus*, quae necesse est facile noxae postea Patat 8, 25 extr. *conf. cum* in. Sum: noxa corpori est 5, 26, 1. v. cum in. omni noxa Vacant fungi 5, 27, 86.

¶ cum Particulis: si In augusto noxa est, si latius patet 8, 4, 54 opp. In nullo minus quam In his noxa (*vid.*

(vel noxae) est 1, 3, 83. genera. In quibus noxa corpori est, proponam 5, 26, 11. *species vitiorum* s. *laesionum chirurgicarum*. nulla in ejus (colubrae) saliva noxa est 5, 27, 35. neque ex nimio labore subitum ocium, neque caet. Sine gravi noxa est 1, 3, 4. Sine ulla noxa, v. Ullus. Noxius, a, um. id noxium est 2, 1, 5. quicquid est noxium 7, 19, 34. v. Humor. Materia. Vena. Nodus, i. Fascia inter fe nodo deligantur 6, 18, 101. nodus (Fasciae) vulnus laedit 5, 26, 148. Fascia ibi accipit nodum 8, 10, 42. v. Linum. cum Simili nodo 7, 4, 30. ¶ v. Resolvo. Solvo. ¶ Sub his nodis 7, 24, 2. Supra nodum 7, 30, 18. Nolo, nolui, nolle. definit fluere (sanguis) qua nolumus 2, 10, 41. quum caeteras partes attingi nolit 1, 4, 10. Nolentium vomitus 1, 8, 3 i. *involuntarius*. in conjectura rerum latentium nolunt esse medicinam I Pr. 92 i. *negant*. Nomen, minis. Abcessuum nomina 5, 28, 144. nomen Artis I Pr. 98. Herniae 7, 18, 13. nomina Medicamentorum 5, Pr. 8. ¶ v. Aliud. Commune. Diversa 5, 28, 219. v. Generale. Graecis nominibus distinctas 5, 26, 70. Hoc 3, 18, 45. v. Id. Idem. Indecorum. Indiscretus. virjute Magni nominis 2, 6, 37 i. *famae*. v. Novum. ¶ v. Edo. Habeo. Impono. Indigeo. Nomino. Reperio. Servo. Sum: apud Graecos nomen (morbis) prout species est 4, 4, 2. quorum diversa nomina ut vitia Sunt 5, 28, 219. cui (ossi) tibiae nomen est 8, 1, 112. huius herniae nomen est 7, 18, 13. cui (vitis) λευκοφλεγμασία nomen est 3, 21, 40. id nomen est ulceri alto caet. 5, 28, 157. unde ei nomen est 5, 28, 223. quibus nomina figurae similitudine est 7, 7, 113. v. Traho. Utor. ¶ Sub quo nomine nunc significo eam partem 4, 2, 2. nostri hoc quoque sub eodem nomine, quopriora habent 7, 18, 26. ¶ i. ratio. ergo eo nomine morbum hunc χαλῆραν Graeci nominarunt 4, 11, 4. ergo eo nomine decipi non oportet 8, 4, 16. idque eo nomine opus est, ne 7, 26, 56. potest autem futura eo nomine fallere, quia 8, 4, 15. quum ab illis eo nomine dissentiant, quod - ab his eo, quod I Pr. 92. acria - non alio magis nomine his nocent, quam quod lachrymas movent 6, 6, 113. Nomino, are. nominat 4, 2, 40. nominant I Pr. 27, 46. 91. 1, 7, 1,

2, 1, 15. 18 bis: 30, 42. 2, 7, 15. 2, 12, 10. 3, 21, 25. 3, 22, 2. 4, 1, 6. 4, 2, 30. 5, 18, 61. 5, 19, 60. 5, 23, 12. 5, 26, 215. 245. 5, 28, 113. 6, 6, 114. 130. 200. 204. 6, 11, 6. 7, 6, 2. 7, 18, 3. 8, 1. 63. 65. nominabat 6, 6, 60. 132. 141. 183. nominabant 3, 4, 36. 7, 2, 5. nominavit 4, 13, 2. 7, 7, 121. nominavimus 2, 20, 2. nominaverunt I Pr. 15. 3. 22, 9. 3, 27, 2. 5 Pr. 2. nominarunt 3, 20, 2. 3, 21, 5. 4, 11, 4. 5, 26, 116. nominare 2, 18, 4. nominasse 5, 23, 10. nominatur 2, 1, 28. 3, 19, 1. 4, 1, 28. 30. 40. 4, 6, 4. 4, 12, 1. 4, 14. 6. 9. 5, 5. 1. 5, 7, 3. 5, 18, 44. 3, 19, 4. 7, 13. 19. 21. 59. 5, 20, 6. 5, 26, 71. 5, 28, 30. 119. 206. 222. 6, 3. 1. 6, 4, 4. 6, 6, 56. 138. 151. 160. 169. 192. 6, 18, 59. 7, 7, 7. 42. 119. 126. 7, 18, 4. 8, 1, 110. 8, 3, 38. nominatur 2, 18, 17. 2, 22, 3. 4, 1, 4. 5, 18, 43. 5, 19, 31. 5, 27, 33. 8, 1, 37. nominetur 5, 6, 185. nominari 7, 2, 8. ¶ cum dativo: quod χαρίων Graecis nominatur 5, 28, 206. ¶ cum Particulis similibusque, hi, qui se εμπειρικός Ab experientia nominant I Pr. 46. quod A fici similitudine σύκασις a Graecis non nominatur 6, 3, 1. Fere 5, 19, 60. v. Graece. eo Nomine morbum hunc χαλῆραν Graeci nominarunt 4, 11, 4. Proprie 2, 18, 17. 2, 22, 3. Recte 8, 1, 110. Subinde 2, 18, 4. Supra 2, 20, 2. Nominativum, adv. ubi nominativum, ut potius fiat, ubi praecipitur 2, 17, 21 i. *expressis verbis*. Non, adv. non Acre 6, 13, 19. non Aequae, Aequae non, v. aequae. Alienus. Alius. Ante. non, At 6, 18, 37. non Coacta 6, 18, 37. non Concocta 2, 7, 6. v. non Difficilis, difficillimus, Difficulter, Difficilis. non Dum, v. proprio loco non Enim I Pr. 30. v. Et. corpore tantum, non Etiam animo 3, 5, 41. v. non Facile. Fieri. isque propter imbecillitatem Jam non audit, aut non videt 2, 6, 10 i. non amplius, v. jam. Ideo. Idoneus. Ignoro. Immodicus. Imperitus. Improbabilis. Incommodus. Injulte. Insuavis. Inutilis. Inutiliter. Ita i. adeo. Lenis. Longus. Magnopere. Mediocris. Mediocriter. non Merens i. immerens 3, 8, 4. v. Minus. Mirus. Multus. Multum. Multo. Multiplex. Naturaliter. non, Neque I Pr. 79. 3, 4, 43. non, Neque, sed I Pr. 53. 2, 10, 5. non, Nec etiam, sed 3, 6, 20 seq. Neque non, v. in Neque. non Nimis longus 3, 31. non Nimis tortus 5, 16, 122. v. Nimium. non Nisi 1, 3, 38. 2, 16, 1. 3, 4, 13. 25. 52. 3, 6,

6, 53. 3, 18, 21. 4, 6, 16. 5, 26, 262. 5, 28, 19. 179. 6, 1, 2. 6, 5, 5. 6, 6, 23. 6, 7, 86. 7, 16, 83. 7, 27, 20. 23. 8, 4, 2. Nisi non I Praef. 21. 2, 8, 118. 4, 15, 16. 7, 4, 21. 7, 6, 6. 7, 20, 14. non itaque id fidem Non habet 2, 6, 40. v. Nullus non, Nonnullus. Nonnunquam. Nunquam non, pira aut mala non Permutata 6, 13, 18. v. Pestifer. Pinguis. Plus. Possum. non, Quia; sed quia 3, 5, 16. Quia non, neque, sed I Pr. 53. non Quidem, sed 2, 1, 17. non Quidem, sed quoque I Pr. 116. non Quidem, sed tamen 3, 19, 12. 7 Pr. 2. non aequae Quidem, sed tamen etiam 7, 18, 38. non Quidem, tamen 8, 6: 2. v. cum ideo. non Quo, sed quo 7, 4, 16. non Quo non, sed quo 7, 20, 11 seq. 7, 26, 22. non Quo non, sed quoniam 8, 3, 20. non Quo, sed ut 8, 10, 55. 8, 13, 4. non Quod, non Quod non, sed quod 2 Pr. 4. 3, 4, 52. 7, 26, 4. non Quod non, aut non, sed quod 3, 2, 20. Raro non 6, 6, 115. non Satis I Pr. 21. 4, 2, 59. 7, 17, 3. non, Sed I Pr. 61. 62. 64. 72. 97. 111. 117. 1, 3, 83. 1, 4, 7. 1, 8, 2. 2 Pr. 4. 2, 6, 38. 3, 21, 26. 55. 4, 1, 17. 4, 5, 32. 4, 22, 14. 5, Pr. 6. 5, 18, 1. 5, 28. 90. 195 seq. 7, 7, 153. 7, 17, 8. 7, 20, 12. 17. 7, 26, 67. 8, 3, 32. 8, 9, 30. 8, 10, 7. &c. non, Sed magis 8, 1, 94. non, Sed tamen I Pr. 84. non, Sed tantum 7, 19, 22. 40. conf. alias particulas conjunctas. Sed omittitur, non in posteriore commate, vel sectione posito, ut, quidam imaginibus, non mente fallunt, pro non mente, sed imag. 3, 18, 66. conf. I Pr. 70 bis: 2, 10, 31. 2, 14, 12. 2, 16, 7. 3, 4, 43. 3, 5, 41. 7, 7, 105. 158. 7, 12, 2, 47. 8, 14, 9. &c. Si non. v. Si non Sic, ut 3, 7, 9. 8, 10, 40. non Sine causa 4, 11, 17. 5 Pr. 4. non huic Soli, sed illi quoque I Pr. 98. non Solum, sed etiam I Pr. 66, 79. 2, 8, 31. 4, 7, 11. 5, 26, 214. 257. 5, 28, 178. 7, 7, 52. 7, 14, 9. 27. non Solum, sed quoque 2, 9, 3. 3, 2, 1. 4, 1, 15. 8, 4, 73. rumpere quoque, non Solum extendere 8, 20, 19 omisso sed. non Statim 3, 1, 19. non Tamen 2, 14, 18. 5, 27, 28. 8, 10, 25. 8, 25, 3. non Tantum, sed 5, 26, 142. non Tantum, sed etiam 2, 9, 5. 2, 10, 9. 2, 11, 5. 2, 18, 2, 3, 2, 22. 3, 5, 31. 5, 26, 22. 121. non Tantum, sed quoque 1, 5, 2. 2, 6, 41. Tantum, non etiam 3, 5, 41. pro sed non etiam, vel non, sed tantum. ambulatione Tantum non acri, sed recta utendum 4, 2, 49. al. omitt. non. non Tantummodo, sed

sed etiam 1, 3, 7, 3, 21, 12, 4, 1, 3, 4, 24, 33, 8, 5, 17. &c. non Tantummodo, sed quoque 3, 1, 6, 7, 164, 7, 26, 4, 61. v. Tuto. non, Verum I Pr. 78: 7, 19, 15. non Ultra 3, 21, 23, 4, 2, 61. 6, 6, 115. Ultra non 8, 1, 28. 53. non, Ut 7 Pr. 25: 7, 12, 2.

¶ non repetitur I Pr. 80. 3, 27, 20. quater 3, 7, 10.

Nondum, adv. 2, 7, 90. 2, 18, 29, 3, 21, 18, 3, 22, 32. 4, 11, 11, 5, 26, 92. 248. 5, 27, 24. 5, 28, 99, 171. 7, 7, 138. i. nequidem 6, 18, 105. Jam, nondum opp. 7, 26, 20. nondum Nimis 3, 21, 18. nondum Satis 8, 4, 27.

Nonnullus, a, um. nonnullum periculum est 8, 25, 3. nonnulli 3, 11, 5, 6, 6, 212.

Nonnunquam, adv. 2, 6, 42. 2, 7, 35, 40. 3, 22, 8. &c. nonn. Etiam 2, 7, 86. 2, 10, 47. 3, 4, 41. 3, 6, 12. 3, 9, 1. 4, 3, 17. 5, 26, 45. 5, 28, 22. 67. 95. 229. 245. 6, 6, 163. 191. 6, 18, 59. 7, 7, 55. 7, 12, 17. 7, 26, 12. 7, 29, 9. 8, 4, 77. 8, 9, 30. 8, 10, 100. &c. nonn. Evenit &c. 6, 6, 71. 7, 7, 93. 8, 10, 100. nonn. Modo, modo 6, 6, 97. 7, 12, 1. nonn. Multo Saepius 8, 10, 5. nonn. Quidem etiam alibi, sed in pedibus tamen maxime 5, 28, 229. nonn. Quoque 7, 18, 22. nonn., sed Rarius 4, 5, 8. nonn. Vero 8, 8, 2.

¶ postpositum suo verbo, vel in fine commatis: interponitur nonnunquam 4, 18, 4. solet tamen evenire nonnunquam 6, 6, 71. profluit sanguis nonnunquam 5, 28, 281. repetitur bis 5, 28, 24. 67. 221. 6, 6, 18. 97. 191. 8, 8, 1 seq.

Nonus, v. post Novem.

Nos, nostrum. i. homines. ad ea veniendum est, quae nos alunt, id est, cibum & potionem 2, 18. i. minimum efficax columbae (sanguis) & sibi ipsi & nobis 6, 6, 224. conf. I Pr. 113. 2, 19, 2, 4, 2, 50. 6, 7, 2. 7, 18, 8. 8, 1, 27. i. huius saeculi homines: paucis ante nos saeculis I Pr. 3, add. ib. 9. i. medici: & per hos quidem maxime viros salutaris ista nobis professio increvit I Pr. 19. conf. 3, 12, 5. 3, 18, 51. 5, 26, 167. i. ego: exsequentibus nobis morborum curationes 2, 18, 4. i. Romani: haec duo (desidia & luxuria) corpora prius in Graeca, desinde apud nos affixerunt I Pr. 8, add. 2, 16, 5. 6, 18, 3. 7, 18, 13. quae τεισπαρτοφίμω Graeci appellant, nos curata vocamus 5, 19, 30. conf. 6, 9, 27. Ante nos, Apud nos, v. sup. Ex nobis I Pr. 9. In nobis 2, 19, 2.

Noster, tra, trum. i. humanus: ex quibus principiis nostra Corpora

sint I Pr. 23. add. 2, 8, 89. Corporibus nostris 5 Pr. 5. nostris Corporibus 5, 23. 3. Oculi nostri 6, 6, 1. Oculis nostris dativ. 4, 1, 3. nostros quoque Oculos 6, 6, 223. Venae nostrae I Pr. 34. i. huius temporis: saeculi nostri medicus, quem nuper vidimus I Pr. 110. quidam methodici saeculi nostri I Pr. 88. saeculo nostro 2, 12, 8. i. mens: nostra quoque opinio I Pr. 21. i. Romanus: ad nostrae fabae magnitudinem 5, 25, 14 opp. Aegyptia f. βολός (Graecorum) ad nostra pondera relatus 5, 17, 9 opp. id genus a Graecis diductum in species est, nostris vocabulis non est 5, 26, 213 opp. nostri tanquam substantiv. opp. Graeci, 7, 18, 8 & 261. 8, 1, 65. add. 4, 4, 2. 5, 28, 128. neque credendum utique nostris est 1, 8, 4.

Nosco, novi, notum, noscere: & novi, novisse vel nosse. qui propria non novit I Pr. 116. etiam imperitissimae gentes herbas novunt I Pr. 2. quae si quis bene norit I Pr. 65. quum subtiliorem medicinae rationem non novissent 1, Pr. 103. quum propria cuiusque ex mutis animalibus nosse non possint I Pr. 102. qui nosse propria potest I Pr. 116. positum & ordinem nosse debent I, Pr. 118. illud quoque nosse oportet, quod perniciosissima est 1, 3, 14. quod primum discrimen nosse oportet 7, 7, 151. omnium (rerum) proprietates nosse 2, 18, 3. verus anguli finis utique noscendus est 7, 7, 31. quaedam alia noscenda sunt 5, 26, 65. quae omnia ideo noscenda sunt 2, 19, 5. haec noscendae rei causa sunt 8, 9, 33 v. leg. noscenda.

Notus, a, um. satis nota sunt Auxilia 5, 27, 50. notae Intemperantiae homo 3, 21, 10. aequae notus est Morbus 3, 24, 1. Sanguis omnibus notus est, 5, 26, 66. Vari Lenticulaeque Vulgo notae sunt 6, 5, 2. esse - Vulgo notum est 7 Pr. 13. notum est, longum morbum fieri 2, 5, 1. excidere - notissimum est 8, 21, 1. Notitia, ae. naturalium Actionum, Causarum, Partium interiorum notitiam I Pr. 22. nullius Causae notitiam I Pr. 88. Experimentorum tantummodo notitiam necessariam esse I Pr. 21. alia Proprietatis notitia saepe necessaria est I Pr. 108. sine quarum (Proprietatum) notitia 2, 2, 9. sine Quorum notitia I Pr. 34. cuius autem Rei non est certa notitia, ejus opinio I Pr. 76 opp. de homine qui cognoscit, f. in sensu activo: optimum est, ea, dum aegrotant, eorum notitiae subtrahere 3, 5, 42. conf. 6, 6, 112.

Nota, ae. quā nota Atramenti est 7, 14, 25. conf. 7, 7, 176. 7, 25, 21 - 23. Carbunculi 5, 28, 2. Fracturi 3, 4, 45. Inflammationis quatuor 3, 10, 9. jejuni Intestini & Ventriculi vulnerati 5, 26, 58. Jecinoris vulnerati 5, 26, 44. Morbi 2, 7, 15. 4, 2, 4. - decedentis 3, 2, 8. in singulis Morborum generibus 2, 7, 1 synon. ib. signa Mortis 2, 6, 44. Ossis fracti, integri 7, 12, 16. 8, 2, 6. vel latentium vel futurarum Rerum 2, 7, 59. Salutis 2, 6, 44. Sudoris venturi 3, 6, 27: ante adversam Valetudinem 2, 2, 1 synon. 2 Praef. 1, signa futurae adversae Valetudinis 3, 2, 14. finitiae Vitae 2, 6, 37.

¶ Aliqua 3, 6, 27. Certa 3, 4, 45. Certae 8, 10, 6. satis Certae 2, 6, 37. Certior 8, 4, 7. Communes 5, 26, 58. Fallaces 2, 6, 44. Haec 3, 22, 11. Haec 5, 28, 2. Omnes 3, 6, 25. Pares, utrinque Easdem notas, sed Minores habet 7, 27, 6. Propriae 2, 8, 1. Quaedam 2, 2, 1. 2, 6, 38. 2, 7, 2 bis. 3, 2, 14. 6, 6, 3. Tales 3, 2, 7. Vehementes 3, 2, 24. in Vicino positae 2, 6, 38.

¶ cum Verbis v. Exhibeo. Explo-ro. Habeo. Impono. Orior. Perspicio. Revertor. Subjicio. Sum, si qua ejus nota est 3, 6, 27. quā notae sunt 7, 7, 176. sunt notae certae 8, 16, 6. protinus quaedam notae sunt 6, 6, 3. v. Terreo. Uror.

¶ cum particulis. notae, Ex quibus, quid eventurum sit, colligere possumus 6, 6, 3. notas, Per quas, quid intus ictum sit, scire possumus 5, 26, 38. v. Quā.

Noto, are. imam basim ejus (tumoris) atramento notare 7, 14, 24. notaturque (cutis) utrinque a lateribus atramento, quā perforaretur 7, 25, 21. atramento notare eas (venas) contra tempora & inter verticem ac frontem 7, 7, 175. per duas lineas atramento notandum est sic, ut 7, 7, 8; si super glandem notae revertuntur - Ultra notari debet 7, 25, 22.

¶ i. observo, animadverto. diligentes homines notasse, quae plerumque melius responderent I Pr. 57. in spina quoque est, quod proprie notemus 8, 9, 31. sic, ut notari neque tempora earum (accessionum) neque spacia possint 3, 3, 22. ubi primum id vitium notatum est 5, 28, 37.

Nōdes, ὀ, αἰ ἄ, spuris. sub costis vero superioribus, quinque, quas ῥόδας (f. ῥόδες) Graeci nominant 8, 1, 63.

Novacula, ae. novacula radere 6, 4, 9. Novem. v. Annus. Cyathus. Digitus. Linea. Res.

Nonna

Nonus, a, um. v. Dies. Pars.

Novus, a, um. quod primum sit: *it. quod denuo sit*; v. cicatrix, dens, morbus, &c. quo facilius capax ex Recentri cibo novae materiae fiat (corpus) 2, 14, 25 *diff.* Recentem plagam, novam plagam *synon.* 7, 17, 7-8. nova, Vestusta *opp.* 2, 18, 37. v. Cicatrix. Curatio. Dens. Dolor. Foramen. Genus. Lux. Magisterium. Materia. Medicina. Merus. Mistura. Morbus. Morus. Nomen. Nullus. Pallor. Plaga. Ratio. Res. Rubor. Vitium.

¶ *neur.* novum est 2, 10, 1 *i. recens inventum*; bis. cui haec nova sunt 2, 2, 10 *i. primum accidens.* *genitiv.* v. Nihil. neque Quicquam novi 7, 24, 3.

Novē: unde Novissime *adv.* ordinis, *i. postremo, ultimo.* 2, 6, 7, 6, 10, 5, 6, 18, 101. 7, 7, 34. *cum praeced.* deinde, primum, prius, tum &c. I Pr. 22. 1, 4, 7, 3, 18, 27. 5, 27 *extr.* 7, 7, 76-78.

Novo, are. paucae admodum compositiones sunt, in quibus Aliquid mixturae varietas novat 5, 19, 7 *i. novum facit, immutat.* est circumspecti quoque hominis, & novare interdum, & augere Morbum, & febres accendere 3, 9, 10 *i. mutare.* novum motum inducere *ib.* 2, & 4. si tamen in ejus urina Nihil aliud novabit 4, 4, 77 *i. novabitur, mutatio fiet.* Quaecunque humoris motu novantur 2, 1, 14 *i. de novo concitantur.* ubi novatum Vulnus est 5, 26, 231 *i. renovatum.*

Nox, noctis. Levior nox, nox Tristior 3, 5, 13. differunt ad Mediam noctem 3, 5, 20. Totis noctibus conquiescere 1, 2, 8.

¶ nocte *i. per noctem* 4, 24, 14. nocte ac die 3, 19, 12. nocte & die 2, 7, 63. 5, 18, 51. diem noctemque 3, 3, 18. die nocteque 4, 3, 14. inter quartam horam & noctem 2, 4, 2.

¶ Ad noctem 3, 5, 20. Ante noctem 3, 23, 22. In noctem augetur febris 7, 27, 2. qui (sominus) Inter quartam horam & noctem (accedit) 2, 4, 2.

¶ Noctū, pro nocte, per noctem 1, 3, 80. 1, 8, 5. 2, 3, 2. 3, 18, 53. 4, 22. 7, 5, 28, 252. 6, 6, 173. noctūque 2, 7, 21. 7, 4, 33. noctū, interdiu 2, 3, 2. noctū & interdiu 2, 8, 102. neque noctū neque interdiu 2, 4, 3. interdiu, noctū, v. interdiu mane, noctū 5, 25, 25.

Nocturnus, a, um. v. Imagines. Tempora. Vigilia, Vigiliae. Noxa, v. sub Noceo.

Nubes, unde Nubecula, ae. aliquae quasi nubeculae 2, 3, 8. tanquam ex furfuribus factae nubeculae representant. urina 2, 4, 20.

Nubilus, a, um. v. Coelum. Dies. subitum ex repentino nubilo frigus 1, 5, 6.

Nucleus, i, humor ex nucleo Mali Persici expressus 6, 7, 15. nucleorum Palmarum combustorum 6, 6, 54. nucleis Pini 6, 11, 20. nuclei ex Pinu silvestri quindecim 4, 10, 5. iidem nuclei viginti 4, 10, 6. nuclei Pinei 3, 27, 35. 4, 7, 10. 4, 21. 4. lenes sunt 2, 22, 3. stomacho idonei sunt 2, 24, 9. urinam movent 2, 32, 3. nuces omnes inflant, exceptis nucleis Pineis 2, 26, 3.

Nudus, a, um. v. Glans. Os. Pes. Vulnus.

Nudo, are. v. Articulus. ubi Brachia & Crura nudat (aeger) 2, 6, 12. quo minus Caput quibusdam aetate nuderetur 6, 1, 6 *scilicet* capillis fluentibus, 3, 5. v. Circulus. Coles. si Glans ita contexta est, ut nudari non possit 7, 25, 5. Manibus tantummodo Pedibusque nudatis 7, 26, 106. v. Nervus. Os nudare 8, 2, 4. ut ea quoque parte aliquid Ossis nudetur 7, 33, 5. Osse nudato 8, 2, 26. gingivarum Ossa in perpetuum usione nudantur 6, 15, 17. v. Tubercula.

Nullus, a, um. v. Affectus 7 Pr. 16. Articulus. Auxilium. Cibum. Cibi genus. Collyrium 6, 6, 183. v. Curatio. Dies. Discrimen. Dolor. Durities. Exulceratio. Febris. Fistula. Foramen. Genus, vel cibi, & morbi. Humor. Inflammatio. Leges. Locus 7, 4, 12. Magisterium. Medicamenta. Modus, modo. Morbus. Morus. Noxa. Ope. Os. Pars medicinae. Periculum. Potio. Proprietas. Prurigo. Pustula. Radicula. Sitis. Spes. Tempus, Tumor. Tussis. Vestigium. Vinculum. Vir. Vis. Vomitus.

¶ nullus Alius. nullus Novus, v. alius, novus.

¶ *neur.* tanquam substant. in nullo 1, 3, 83. nulli rectus 8, 7, 4. nullis 3, 22, 2.

¶ *i. nemo*: nullo, a nullo I Pr. 18. 7, 14, 2. *i. non*: modo malo odore, modo nullo accedente 6, 6, 2. ut foramen in ea (aure) nullum sit 7, 8, 2. si vero inflammatio quidem nulla est 7, 12, 30. ¶ *cum genitiv.* quarum (pustularum) nulla 5, 28, 65.

¶ *cum Particulis*: Ex emplastris nullas, 19, 1. Neque nullus 3, 19, 15. 7, 12, 21. nullus, Nisi 3, 23, 23. 3, 23, 24. Nisi nulli 8, 1, 67. nullus Non 3, 5, 39. 8, 1, 86. nullus, in quo Non 2, 10, 1. nullus Paene 2, 10, 1. nullus, Quam 1, 3, 83. 5, 19, 1. 6, 6, 183. 7, 17, 10. nullus, Sed 5, 27. 14. 5, 28, 91. 6, 6, 185 *seq.* nullus Ultra 5, 28, 118. ¶ *repetit.* bis 8, 10, 36. *ter* 2, 15, 4.

Num, *adv.* *interrog.* cum conjunctio I Pr. 59, 2, 1, 8, 2, 17, 19. 3, 6, 26. 3, 10, 1 *ter*: 5, 28, 175. 177. 6, 15, 1. 8, 4, 1 *seq.* *sexies.* experiri, num tempora astringantur, & An sudor aliquis oriatur 2, 17, 16. num contra dens Aliquis 6, 12, 2. num Quis locus 8, 4, 21.

Numerus, i. numero Fasciarum id agendum est 8, 10, 88. frequens (concupitus) non numero (est,) sed naturā 1, 1, 9. qui numero finiunt, quoties 2, 14, 20.

¶ tunc Celebres admodum Pythagorici numeri 3, 4, 49. Certus 8, 1, 7. Incertus 8, 1, 88.

¶ quacunque ratione Ad numerum respexerimus 3, 4, 48. In deorum numerum receptus est I Pr. 4. ut necessitati succurramus & in modo & in numero 7, 2, 20.

Número, are. dies vel accessiones numerare 3, 4, 34. *conf. ib.* 49. quae (ars) non annos numeret 2, 10, 11. numerabimus autem Ab eo die, quo 2, 7, 87. In bulbis cepam quoque & allium numero 2, 18, 15. In media materia numerari debent olera 2, 18, 9. quae (curatio) numerari Inter difficilimas potest 7, 29, 1. Inter durissima ossa numerandum 8, 1, 71.

Nunc, *adv.* *i. hic, hoc libri loco*: in transiōne: 3, 5, 1. 8, 4, 2, 2. 11. 4, 4, 80. 5 Pr. 1, 3, 26. 8, 6, 1. 2. 5. 7, 15. 1. 7, 19. 2. 8, 6, 3. alias, nunc 7, 2, 2. hactenus, nunc 4, 1, pr. jam, nunc 7, 7, 148. 180.

¶ *i. nostro tempore*: 3, 9, 8. 15. 3, 27. 2. 4, 13. 3. primo, nunc I Pr. 60.

¶ *i. sed, at* I Pr. 49. ¶ *propositum suo verbo*: loquar autem nunc 7, 19, 2.

Nuncio, are. cui subinde falsae hereditates nunciabatur 3, 18, 33.

Nunquam, *adv.* 2, 2, 17. 1, 4, 2. 5, 1, 6, 4. 2, 10. 2, 8, 91. 2, 12, 5. 2, 14, 16. 2, 18, 42. 5, 28, 120. 6, 18, 14. 18, 14. 8, 8, 4. 8, 10, 70. Aliquando, nunquam 2, 8, 92. 2, 10, 30. Ex toto nunquam 2, 15, 5. nunquam Ex toto, sed Interdum 7, 18, 28. nunquam, Nisi 2, 12, 5. Nisi, nunquam 3, 15, 26. nunquam, Non 2, 2, 8. nunquam, Sed 4, 1, 25. nunquam, Sed Semper 7, 7, 149.

Nuper, *adv.* I Pr. 19. 110. 3, 4, 24. 7 Pr. 11.

Nusquam, *adv.* *i. nullibi* 8, 9, 25. nusquam progredi 1, 4, 3. nusquam Aut, aut 7, 9, 4. *i. nec, nec nusquam.* nusquam Non I Pr. 2.

Nutrio, ire. sic Aegros nutriebant, ut diuturno imparium accessiones expectarent, deinde postea cibum darent 3, 4, 38. ut nutrias (Cibus).

(Cibus) non oneret 3, 19, 12. ut Cibo opportuno nutriatur 3, 7, 12. is levis Cibis nutriendus 3, 7, 8. per eos Cibos, quos propofui, nutriendus est 3, 23, 17. quo Corpus magis nutriatur 3, 6, 33. Vires ejus erunt nutriendae 3, 23, 19.

¶ *i. tractu remediis ad curandum, curo, foveo; fere ut impleo, nec non, foveo, pariter in hoc & prior sensu interpretatur.* ejusmodi medici melius alienos Aegros quam suos nutriunt 3, 9, 18. ipsum Anum nutrire, cui re plura medicamenta idonea sunt 4, 18, 5. proximisque diebus similiter nutriendum, ut primo tantum Aquâ egelidâ, vel etiam frigidâ foveatur (in vitio encanthis) 7, 7, 46 *synon.* si extremæ partes corporis frigent, calidis Fomentis nutriendae 4, 11, 19. quae (Herniae) aliter nutriti debeant 7, 19, 2. sine Linamento nutrienda sunt (ulcera aperta in alis vel inguinibus) 5, 28, 149. oculorum Morbi qui lenibus Medicamentis nutriuntur 6, 6, 121. hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse, exceptis his, quae lenibus nutriuntur 6, 6, 168. *add. paulo post* ulcera. qui ample Valsudinaris nutriunt I Pr. 103. Ulcera recentia lenibus medicamentis nutrienda sunt 6, 6, 107. ut caetera Usta, Ulcus nutrire 7, 14, 26 *synon.* curare 5, 28, 11. repurgatum Ulcus sic, ut caetera, nutriendum est 5, 26, 242. quo magis necessarium est, saepius Ulcus resolvere quam nutrire 8, 10, 101 *opp.*

Nutrix, icis. nutrix cogenda est exerceri ambulationibus *caet.* 6, 11, 15. si alvus nutriti subsistit 6, 11, 18. eademque nutrices facere oportet 5, 28, 255.

Nux, nucis. ex fructibus fureulorum valentiores uvae, ficus, nuce 2, 18, 17. nuce omnes infiant, exceptis nucleis pineis 2, 26, 3. quoties autem bacam aut nucem aut simile aliquid posuerit, scire oportebit, antequam expendatur, ei summam Pelliculam esse demendam 5, 19, 33.

¶ Amarae nuce sine frigore reprimunt 2, 33, 12 *i. amygdalae amarae.* alyum (urinum) moliantur 3, 21, 25. discutiant 5, 11, 5. molliunt 5, 15, 3. Amarae nuce 6, 11, 19. cum alio 5, 22, 7. nuce (Amarae) 3, 16, 5. XXV. 6, 7, 30. rodunt 5, 6, 5. nucum Amararum 6, 5, 11. 6, 7, 39. nuce Amarae 3, 24, 8. cum quinquaginta Amaris nucibus 5, 28,

260. id quod ex amaris nucibus Exprimitur 6, 7, 94. Humor ex amaris nucibus expressus 6, 7, 15 *i. oleum.* Medicamentum ex nucibus amaris cum aceto tritis 4, 24, 25. Oleum ex amaris nucibus rodit 5, 6, 4. Oleum earum 5, 6, 5. amararum nucum cum rosa Succus 6, 7, 19. castoreum cum Succo nucum amararum 6, 7, 90.

¶ nucis Graecae 5, 23, 21 *i. amygdalae dulcis v. Rhod. in Lexico Scribon.* Graecae nuce 3, 27, 35. nuce Graecae cum tragacantho contritae & cum passo mixtae 4, 4, 45. nuce Graecae quinque 4, 10, 6. potio ex menta nucibusque Graecis & amylo 4, 4, 57. ¶ ad nucis Juglandis magnitudinem 5, 24, 4.

O.

Ob, *praepos.* interdum etiam vel vel ex nimia inflammatione, vel ob aestus immodicos vel ob nimia frigora, vel quia *Gr.* 5, 26, 212 *synon.* humoris nimia abundantia, ob quam 3, 21, 6. ob quam causam 3, 4, 27. 3, 6, 15. 25. 4, 6, 19. 8, 10, 121. nihil omnino ob unam causam fieri I Praef. 95. ob hoc 1, 3, 60. ob haec I Pr. 32. 73. 3, 5, 20. ob id 3, 22, 29. 7, 12, 35. 7, 26, 83. ob id, quod dixi 7, 18, 12. ob id ipsum 7, 4, 25. 8, 1, 14. ob bonos mores I Pr. 8. ob quae I Pr. 116. 3, 24, 17. quum partim ob ipsum vulnus, partim ob immodicos aestus siti premeretur 5, 27, 47.

Obcaeco, v. Occ. Obcalesco, v. Occ.

Obdormio, ire. quem obdormire volumus 3, 18, 52.

Obesum, a, um. corpus gracile, obesum 2, 1, 13 *opp. bis.* - tenue *opp.* 2, 1, 54. 2, 10, 12. graciles, obesi *opp.* 1, 3, 29. 2, 1, 53 *seq.*

Objicio, ere. Adolescentia morbis acutis, item comitialibus, tabique, maxime obiecta est 2, 1, 50. exercendum id est, quod Affectum est, objiendumque labori & frigori 1, 9, 1. leniter intus Digitum objiendi 7, 26, 66. eorum Fustium imas partes oppositae morae objecerint 8, 20, 17. occupandusque (sanguis) obiectis Linamentis 8, 4, 32. triplex ei (ossi) Panus objiendus, eodem vino & oleo madens 8, 10, 21. desinit fluere (sanguis) qua nolumus, inde obiectis quae Prohibeant 2, 10, 41 *i. repellentibus.* ab ea parte involutam lana Regulam objiit 8, 10, 124. a lateribus duo Valentes objiuntur 7, 26, 33.

[292

nudum Vulnus frigori objiuntur 5, 26, 55.

Objurgo, are. leviter objurganda vana tristitia 3, 18, 63.

Objurgatio, onis. quorundam etiam intempestivus risus objurgatione & minis prohibendus est 3, 18, 33.

Obligo, are. nullis obligare se legibus 1, 1, 1. obligari aequum est Confessione promissae rei 3, 26, 14.

Obliquus, a, um. v. Fractura. Os frangitur.

Oblongus, a, um. v. Calculus. Linamentum. Ossa.

Obmutesco, cere. saepe homo istus (in carcinomate) obmutescit 5, 28, 28. vitio locorum aliqua probabitur & obmutescit 5, 25, 2 de hysserica suffocatione. quaedam obmutescunt 5, 26, 50. loquuntur, obmutescunt *opp.* 5, 26, 43. qui ebrius obmutuit 2, 6, 22. ubi subito aliquis obmutuit 2, 10, 23. num obmutuerit 8, 4, 1.

Obnitor, obniti. qua parte is tumor maxime cedat, - magis obnitor 7, 17, 6 *opp.*

Obnoxius, a, um. Cervix gravibus admodum morbis obnoxia est 4, 3, 1. obnoxium magis aliis injuriis Corpus efficiant I Pr. 94. calor obnoxius morbis pestilentibus Corpus efficit 1, 9 extr. quum omnibus morbis obnoxia maxime Infirmitas sit 1, 3, 60. quanto magis obnoxia offensis Infirmitas est I Pr. 113. Intestina sunt & acutis & longis morbis obnoxia 4, 11, 1.

Obolós, & quem obolón appellant (Graeci) 5, 17, 9. paulo Plus di. midio scrupulo facit *ib.*

Obruo: unde Obrutus, a, um. tot malis obrutum hominem confumit febricula 3, 25, 5.

Obsceus, obscoenus, a, um. ea, quae ad obscoenas partes pertinent 6, 18, 1. in obscoenis partibus 2, 1, 17. 5, 20, 9. in obscoenis 5, 28, 226 *scil.* partibus.

Obscurus, a, um. v. Causae. Locus. Res. in obscuro positae causae I Pr. 32.

Observatio, onis. id quod observatur, prudens ex indicationibus animadversis affectu, cautio, regula practica. parum artis esse in observatione Experimentorum credunt I Pr. 92. Horum observationem medicinam esse I Pr. 91.

¶ sunt Aliae quoque observationes in febribus necessariae 3, 6, 44. Aliasque potius observationes adhibendas esse, ad quas dirigi curantis consilium debeat 2, 10, 4 *i. indicationes.* inter initia nonnullam Certis observationibus discutitur suffusio 6, 6, 201 *i. serva*

tis

- tis regulis, praeceptis.* huic quaedam Curiosior observatio necessaria est 4, 2, 54. & in sagittis quidem Haec observatio est 7, 5, 22. *hoc observandum, faciendum est.* imbecillis observatio Major necessaria est 1, 2, 1. *synon.* cura. est etiam observatio Necessaria. qua quis in pestilentia utatur adhuc integer 1, 10. 1. quibus tanto magis Omnis observatio necessaria est I Pr. 113. in qua (curatione) Quaedam observatio, ad cibum quoque potionemque pertinens, necessaria est 7, 27, 19. Quasdam observationes desiderant & novae res & corporum genera, & sexus, & aetates, & tempora anni 1, 3, 1. estque in ea (re) quaedam paulo Subtilior observatio adhibenda 1, 3, 40.
- Obſideo, ere.** sin totum id (inguen) ramex obfederit 7, 22, 10. ita pars aliqua obfideatur (venis tumentibus in cirſocele, ut major eo vitio vacet 7, 22, 8. quibus (foecibus caet.) obſeſſis (ab aphthis) 6, 11, 13.
- Obſiſto, ere.** eadem cancro obſiſtunt 5, 22, 21.
- Obſto, are.** niſi quid obſtat 4, 5, 4, 4, 7, 11.
- Obtego, ere.** obtegendumque Caput 6, 6, 77. Ceratum lanā obiectum 6, 9, 17. Oculoque & caeteris junctis partibus bene obiectis 7, 7, 62. Os obtegendum 3, 22, 29.
- Obtundo, ere.** quorundam Sensus obtunduntur 5, 26, 53. gravado Vocem obrundit 4, 2, 44.
- Obtuses, ere.** obtusae sunt 2, 8, 56, 8, 14, 5.
- Obverſor, ari.** ut quaedam ante oculos tanquam imagines obverſentur 2, 7, 51.
- Obvius, a, um.** obvius funeri 2, 6, 38.
- Obvolvo, ere.** fascia primum sub ala obvoluta, caputejus (humeri) debet comprehendere 8, 15, 21.
- Occaeco, are.** ut sanguis in cerebri membrana rupta oculos quibusdam occaecet 8, 4, 25. quidam sine ulla manifesta causa subito occaecati sunt 6, 6, 211. num oculi ejus occaecati sint 8, 4, 1.
- Occalleſco, cere.** occalleſcit in cole internum Aliquid 6, 18, 65. five ex medicamentis five ex ferro Cruentae occalluerunt 6, 18, 54. ubi haec (Membranae) gravatae occalluerunt 7, 18, 24. an Tumor (in podagra &c.) jam etiam occalluerit 4, 24, 10. si vero Tumores etiam occalluerunt 4, 24, 20.
- Occaſio, onis.** in captandis malorum operum occasionibus 3, 18.
9. quamvis pejor, sola tamen occasio non omittenda est 2, 10, 33. hac occasione usus medicus 7, 29, 6. Per easdem occasiones 7, 29, 7. Per has occasiones 7, 29, 22.
- Occido, ere.** media longa, a caedone occidisse, nisi servasset, videretur (medicus) I Pr. 81. opp. eum, qui servari non potest, non attingere, nec subire speciem ejus ut occisi, quem fors ipsius ipsius interemit 5, 26, 11. opp. & *synon.* increverunt (Carcinomat.) donec occiderent 5, 28, 33. sanguinis Detraſio vel occidit vel liberat 3, 27, 6. opp. colubra ipsa tuto estur, Ictus ejus occidit 5, 27, 35. idque (Malum) saepe intra septimum diem occidit 2, 7, 73. nisi occidit (Morbus) 2, 5, 1. intra septimum diem 2, 8, 111. - prodesse, occidere 3, 24, 3. opp. ne tantum Sanguinis profluat, ut occidat 7, 26, 99.
- Occipitium, ii. v.** Admovere occipitio cucurbitulas. Diduco. Incido. 6, 6, 20.
- Ab occipitio incipit ſphaeris 6, 4, 5. Ab occipitio 6, 6, 90, 8, 1, 3, 8, 10, 44. Circa occipitium 4, 2, 5. In occipitio 3, 23, 27, 7, 7, 165. nervi Sub occipitio 8, 13, 2.**
- Occupo, are.** Aphthae palatum totumque os occupant 6, 11, 13. vero Austri pluviaeque hiemem occupantur 2, 1, 33. Cancer id corrumpit, quod occupavit 5, 27, 214. si Cancer ipsum colem occupavit 6, 18, 51. interdum Cancer occupat (ulcus) 5, 26, 212. ulceribus Cancro occupatis 8, 2, 3. occupari Cancro vulnus potest 8, 10, 87. nusquam aut celerius Cancer occupat, aut difficilius tollitur 7, 9, 4 ubi vero Febris aliquem occupat 2, 3, 1 si opere occupavit 3, 15, 19. si articulum occupavit Fistula 5, 28, 164. Hemitritaeos fere sex & triginta horas per accessionem occupat 3, 3, 8. Imbecillitas occupavit (aliquem) 3, 15, 21. oculos Inflammatio occupat 6, 6, 18. si illa (Inflammatio) occupavit (luxatum membrum) 8, 11, 26. Leuce quem occupavit, non facile dimittit 5, 28, 300. nonnunquam autem Lumbrici quoque occupant alvum 4, 17, 1. Morbus comitialis saepius viros quam faeminas occupat 3, 23, 3. si jam is Morbus occupavit 5, 27, 25. Morbus si nondum nimis occupavit 3, 21, 18. quae (Nigrities) si cutem occupavit 6, 38, 48. si majus Puſtularum genus occupavit 5, 28, 257. occupandusque (Sanguis) objectis
- linamentis 8, 4, 32. si Vetustas occupavit, (ubi ossa fracta non conferbuerunt) 8, 10, 4 interdum Vetustas ulcus occupat 5, 26, 210. Ulceribus longa Vetustate occupatis 8, 2, 3.
- Occurro, ere.** si nihil nisi laeve & lubricum occurrit 8, 4, 9 *synon.* est 10.
- Anteverto, principio obſto.** vel occurrere vel mederi morbis posse I Pr. 34. dist. neque utique longum (genus morborum est,) quia si occurritur, facile sanatur 3, 1, 7. nisi occurritur, tollit (aſpſioſia) 3, 22, 2. cum dative: eique (Caehexiae) occurrendum 6, 15, 1. Dolori occurrendum est 8, 10, 63. occurrendum subinde vehementiori Malo I Pr. 90. ut concoſtio autem omnibus Vitiis occurrit, sic rursus aliis frigus, aliis calor 1, 9, 3. cum ablat. protinus iisdem medicamentis occurrendum est 6, 18, 60. cum particulis: occurrere enim Initio dicunt eum, qui originem non ignorat I Pr. 32. Inter initia protinus occurrere necessarium est 3, 22, 24. Mature, v. p. p. per. ubi Parum occursum est 5, 27, 18. neque dubium est, quin vix quisquam, qui non dissimulavit, sed Per haec mature morbo occurrit, aegreoret 3, 2, extr. occurrit dolori Per quietem catapotium 5, 25, 8. Protinus 3, 22, 24. 6, 18, 60. Subinde I Pr. 90.
- Ochra, ae.** exedit corpus 5, 7, 3. ochra Attice carnem alit & ulcus implet 5, 14. ochra quae Attice nominatur 5, 18, 44.
- Ocimum, i.** acre est 2, 22, 5. alvum movet 2, 19, 2. urinam movere 2, 31, 1. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 6. ex aceto 3, 22, 33.
- Octo, indecl.** ex octo, & quadraginta horis fere sex & triginta 3, 3, 8. ut illius octo partes, nona hujus sit 5, 20, 4.
- Oſtavus, a, um. v. Dies.**
- Oculus, i. de bulbo 6, 6, 12, 91. 92. 7, 51. 67. 68. 78. 80. 82. 86. 93. 107. 108. 116. 133. 138. 139. caet. i. palpebrae: diducendus quotidie oculus est 7, 7, 33. i. visus: fallere oculum potest 7, 9, 3.**
- Acies. Affectus. Album. Angulus. Caligo. Caruncula. Castus 6, 6, 1. 223. Cicatrix. Color. Curatione 7, 8, 1. Dolor. Foramina. Humor de lente crystallina. Imbecillitas. Interiora. Morbi 6, 6, frequens Motus 2, 7, 62. Natura 7, 7, 116. Nigrum 6, 6, 14. 7, 7, 140. Nigra pars 7, 7, 130. in ima oculi Ora 7, 7, 99. oculo-**

rum Palpebras 6, 6, 166. si quis in balneo sensit majorem oculorum Perturbationem quam attulerat 6, 6, 69 de ophthalmia. oculi Pupilla 6, 6, 200. v. Pupilla. Pustulae, Resolutio oculorum 6, 6, 204. & ubi seqq. tractatur. Rubor 2, 8, 53. ut oculos e Sede sua propellat 6, 6, 81. restitutus oculus in Sedem suam non est 6, 6, 91. Tunicae 6, 6, 92. - arachnoides 7, 7, 121. - duae 7, 7, 118. 120. 127. - interior 7, 7, 119. - - *Xopiosidus*, modico foramine concava, circa tenuis, ulteriores partibus ipsa quoque plenior *ib.* - summa 6, 6, 94. 7, 7, 108. quum summa tota tunica alba sit 7, 7, 124. - summae 7, 7, 118. 140. Superior 7, 7, 118. - - qua parte alba est, fatis crassa *ib.* - - *xopiosidus* *ib.* - tenuissima 7, 7, 121. Valetudo 6, 6, 4 164. 168. v. Vitium. Unguis. Uva.

¶ cum Adjectivis: Alter 2, 6, 7. 7, 7, 138. Ambo 6, 6, 109. Ca vi 2, 7, 91. v. concavus. Dexter. Exiguus 7, 7, 133. v. Gravis. Immobiles Iple. per Medios oculos 8, 1, 16. alterque ex his (oculis) Minor est 2, 6, 7. v. Opportunus. Perfici 3, 6, 23. Scabir 6, 6, 181. Sicci 7, 7, 161. Singuli 6, 6, 109. in Sinistro 6, 7, 22, 85. Subhumidi 3, 6, 23. facti Tumidiores sunt 2, 6, 7. v. Unus. Uterque.

¶ cum Verbis: v. Abscindo ex. Afficio. Aperio. Attollo. Caligo. Cerno. Comprimo. Concutio. Confitto. Contego. Convellio, convulsus. Curo. Diduco. Diffendo. Emorior. Exigo. Expono. Exulcero. Fallo. Fluo. Foveo. Glutino. male Habeo. Induresco. Infesto. Injicio. Intendo. Inungo. Irrigo. Irrito. Laedo. Madeo. Moveo. Noceo. Obtego. Occaeco. Offundo. Operio. Pateo. Percutio. Perverto. Praefecto conspectum. Procido. Prolabor. Refugio. Resolyo. Restituo. Rigo. Rubeo. Rumpo. Siccesco. Subjicio. Superinungo. Tueor. Tumeo. Verto. Ungo.

¶ cum Particulis: per eas membranas, quae Ab oculis ad cerebrum tendunt 7, 7, 157. Ad oculos 6, 6, 11. 7, 7, 67. 105. 167. Ante oculos 2, 7, 51. 3, 18, 62. 7, 20, 21. Circa oculum 7, 7, 107. Cum oculo 6, 6, 9. Ex oculo 7, 7, 51. In oculum 6, 6, 45. In oculos 3, 25, 18. 7, 7, 173. In oculo 6, 6, 219. 7, 7, 22. 85. 108. In ipso oculo 7, 7, 108. In oculis 6, 7, 1. 7 Pr. 6. 7, 7, 1. 2. 19. Per oculos 8, 1, 16. Super oculum 6, 6, 189. 7, 7, 138. Super oculos 6, 6, 34. 39. Supra oculum 6, 6, 125.

Ocularius, a, um. ocularius medicus 6, 6, 60.

Oculata, ae, piscis genus 2, 18, 25.

Odor, oris, quodsi Caro super ulcera increvit, eaque mali odoris 6, 7, 58. quod Excernitur, est mali odoris 2, 8, 103. - peioris odoris quam ex consuetudine 2, 4, 23. Herpetis ethiomeni odor intolerabilis 5, 28, 49. ex nigro ulcere Humor mali odoris 5, 26, 217. Ichor mali odoris 5, 26, 84. Porriginis modo malus odor, modo nullus 6, 2, 2. in porrigine 6, 2, 7. Pus foedi odoris 7, 3, 3. - non foedi odoris 7, 3, 2. - cum malo odore 6, 18, 26. malusque odor est Paris 6, 7, 43. Sanguis mali odoris 6, 4, 2. Sanies mali odoris 5, 26, 81. 6, 18, 37. - odor malus 5, 28, 90. putris Sanies pessimique odoris 4, 15, 20. v. Spiritus, in Sputis odor foetidus est 2, 8, 75. conf. 3, 22, 11. intestina icla vel Stercus vel odorem ejus exhibent 5, 26, 59. si Stercoris odorem, nihil deiciens aeger, ex Spiritu suo sentit 2, 12, 12. Sudores frigidi malique odoris 5, 26, 39. ex Sycofi quiddam mali odoris exit 6, 3, 3. Theiomatis odor foedus est 5, 28, 45. sin autem ea Ulcera odorem foedum habent, quod genus Graeci *σκαρρα* appellant 6, 8, 3. si malus in Vomitu odor est 2, 6, 30. si Vomitus mali odoris est 4, 13, 6. mali odoris Urina 2, 6, 32.

¶ odoris Foeditas, v. Foeditas. per quae (foramina) Sensus odoribus nobis datur 8, 1, 27 i. *olfactus*, odoratus.

¶ cum adjectivis: quaecunque Boni odoris sunt 2, 31, 1. sit Foedi Spiritus ipse odoris 5, 26, 227. quae odore Foedo movent 3, 20, 4. 5. vid. in *superioribus* Foedus, Intolerabilis, Malus, Nullus, Pejor, Pessimus.

¶ cum verbis: v. Accedo cum dativ. Excito. Habeo. Sentio. Sum in *superioribus*.

¶ id quod est odoratum, vel odorum, odoramentum. potiones, quae ex odoribus fiunt, id est, spica nardi, croco, cinnamomo, casia, similibusque 4, 20, 20. cineris ex odoribus 6, 6, 143.

Odoro, are: vel odoror, ari, vinum odoratum 4, 11, 14.

Oenanthe, es. alvum (urinum) molitur 3, 22, 25. purgat 5, 5, 2. adurit 5, 8 extr.

Oesypum, i. recens 6, 18, 86. oesypo ablat. 5, 19, 22. 6, 18, 97.

Offendo, ere. si Acetum offendit 3, 10, 4 *synon.* laedit. si Amaritudinem offenditur (aeger) 5, 27, 25. si offensus eorum est Consuetudine 1, 3, 36. si id membrum, ex

[293]

levi causa fatigatum, aequae Frigido Calidoque offenditur 2, 7, 17. si id ipsum eos offendit 3, 18, 38. donec infirmum offendat (*balneum*) 7, 26, 107. si Mesi stomachum offendit 3, 6, 33. tamen eares (porrigo) magis offendit 6, 2, 7. ut Vincitura nihil offenderit 8, 10, 25.

¶ ubi Aures perforatae sunt & offendentur 7, 8, 9. quoties offensum Corpus est 1, 9, 2.

Offensa, ae. pessima ex furculis arundo est, quia aspera est: eademque offensa etiam in silice est 5, 26, 276. si quid offensa in coena sentit, vomere debet 1, 6, 6. quanto magis obnoxia offensa infirmitas est i. Pr. 113.

Offero, obtruli, oblatum, offerre. quam integerrimis corporibus Alimentum offerebant 3, 4, 51. Aliquid offerre 3, 5, 38 i. *cibum praeparare*. id saepe Casum offerre curantibus i. Pr. 71 i. in conspectum dare, conspectui subijcere, 79, 71. offerre Potui multum 4, 13, 15. offerre naribus Rutam 3, 18, 28.

Officio, cere. unguis nonnunquam ad pupillam quoque pervenit eique officit 7, 7, 17. in plures partes dissipanda est (suffusio) quae singulae minus late officiunt 7, 7, 144.

Officium, ii. officium esse medici, ut 3, 4, 3. id ejus (medici) officium est, ut 3, 4, 30. domestica, civilia officia 1, 2, 9 i. quae privatim vel publice agenda incumbunt.

Offundo, fudi, fustum. offusae oculis tenebrae 2, 7, 62.

Olea, ae. inter verbenas relata 2, 33, 12. oleae folia 5, 28, 60. 6, 18, 9. 23, 27. 7, 27, 11. exedunt corpus 5, 7, 4. cum oleae foliis 5, 22, 5.

¶ oleae, arum, fructus arboris. boni succi sunt 2, 20, 6. oleas 2, 18, 10. ex oleis minima inflatio fit 2, 26, 4. Albae alvum astringunt 2, 30, 9. Albae ex dura muria, stomacho aptae sunt 2, 24, 10. - eadem aceto intinctae *ib.* aqua in qua oleae Decoctae sint 6, 15, 8. oleae ex Muria dura 9, 6. Nigrae quae in arbore bene permaturuerunt, stomacho aptae sunt 2, 24, 10. - vel quae in passu defrutove versatae (*vest. servatae*) sunt *ib.* Praematurae astringunt alvum 2, 30, 9 *al.* Per maturae. passum, defrutum, oleae quae ex his duobus in alterutro Servatae sunt, boni succi sunt 2, 20, 6.

Oleum, i. mali succi est 2, 21, 4. alienum stomacho est 2, 25, 2. concoquit & movet pus 5, 3, 2. purgat 5, 5, 6. molliet 5, 15, 1.

¶ ole

¶ olei & Aceti s, 19, 4, 9. Ace-
ro & oleo admixtum 3, 27, 15.
oleo atque Aceto 8, 3, 35. ex
Acero & oleo 7, 1, 3, 5, 26, 140.
ex oleo atque Aceto 4, 10, 30.
ex Aceto & vino, cui oleum ad-
jectum est 2, 33, 4. *conf.* casto-
reum. Adeps ex fele juncta o-
leo 2, 33, 15. Aliquid s, 17, 15.
oleum & Aqua 3, 7, 13. Aqua,
cui sal & nitrum & olei paulum
sit adjectum 3, 21, 47. in Aquam
calidam, cui paulum olei adje-
ctum sit 1, 3, 11. ex Aqua fri-
gida, cui oleum sit adjectum 3,
9, 3. v. Castoreum. Crassitudo.
Cyathus. Hemina: olei veteris He-
mina s, 19, 12. olei Hemina s,
18, 56, 5, 19, 11, 18, 42, 52, 57.
ex olei Hemina s, 19, 67. - He-
minae, Heminas, Heminis, v. in
Hem. Ladanum cum oleo mistum
6, 1, 4. cum oleo & Melle 4, 13,
10. Nitrum aceto & oleo admix-
tum 3, 27, 15. exigua Parte olei
adjecta 8, 10, 29. adjecta olei
Pars tertia 4, 3, 17. olei Paulu-
lum s, 19, 32. Paululum admo-
dum olei 7, 16, 8. olei Paulum
3, 21, 41. Paulum olei 1, 3, 11.
ex oleo & Sale 3, 9, 5. olei Sex-
tarium s, 19, 26, 48, 49. - Sex-
tario s, 20, 5. - Sextariis duo-
bus s, 28, 269. oleo & Sulpha-
re 4, 6, 11. olei Tantundem s,
24, 4. olei Tantundem & aceti
s, 19, 9. ex Vino, cui oleum
adjectum est 2, 33, 4. Vinum &
oleum adjectum 4, 9, 14. madens
Vino & oleo 8, 7, 11. Vino &
oleo madens 8, 10, 21. in Vino
& oleo tinctum 8, 8, 12, 8, 10,
16. oleoque Vinum miscere s,
28, 256.

¶ oleum Acerbum, v. Acerbus.
oleo Albo *dativ.* s, 26, 76. oleum
Amarum nucum, v. nux. v. Cal-
esfactum. Calidum oleum, oleum
calidum, *caet.* 2, 17, 25, 4, 3, 17,
4, 4, 9, 4, 13, 13, 14, 5, 27, 23,
6, 7, 71, 6, 9, 12, 8, 10, 92. v.
Cicinum. pingue & oleo non Dis-
simile s, 28, 176. oleo albo non
Dissimile s, 26, 76. oleo ad Fri-
ctiones adiacere calefacientia 3,
16, 6. in cibo oleum Inimicum
est 4, 4, 95. v. Irinum. Lau-
reum & Laurinum ol. oleum in
quo Lumbrici cocti sunt 6, 7, 15.
v. Melinum. Multum 3, 12, 15.
s, 27, 75. v. Myrteum. Quod-
libet 3, 11, 4. Rosaceum, v. Ro-
sa Syriaco oleo 4, 3, 12. Tepi-
dum 4, 15, 10. Tepido oleo 7,
26, 108. oleo Tepido ib. 109. v.
Verus. - est *anastomatium* s, 4, 3.

¶ cum Verbis: v. Adjicio. Do sub-
ter. Epotus. Impleo, caput. In-
fundo. Ingero. Inungo. Mado. In-
misceo, cum. Perfico. Persun-
do. Perungo. Repello. Ungo.

¶ cum Particulis: Cum oleo 3, 6,
56, 4, 13, 10, 6, 1, 4, 6, 7, 79,
89. Ex oleo, v. ex, vel assumo,
castoreum, contero, coquo, edo
esse, exprimo, facio, frico, fri-
ctio, illino, inferveo, lana succida,
panni, perfico, permulceo, un-
go. In, cum *acces.* v. demitto,
descendo. In cum *ablat.* v. coquo,
decoquo, tingo. Sine oleo, ni-
tro ex aqua perungenda est pars
3, 27, 22. eaque Sine oleo - in-
sparguntur s, 28, 310.

Oleo, ere. os olet 2, 7, 52 i. foetet.
Male olet pus s, 26, 88. - - uri-
na 2, 7, 30. Nihil olet pus, s,
26, 91.

Olfacio, ere. olfacere quoque vel
serpillum vel anethum non alie-
num est 3, 10, 6.

Olim, *adv.* I Pr. 9.

Olla, ae. sic, ut haec tertiam ol-
lae partem teneat 4, 19, 21. u-
vae ex olla 2, 24, 9. v. uva.

Olus, leris. ex oleribus quae sint 2,
18, 9, 15 - 16. 2, 24, 5. 2, 26, 2.
4, 7, 19. imbecillissima materia
est 2, 18, 10. boni succi sunt 2,
20, 4. maxima pars acris est 2, 22,
5. ex iis quae stomacho apta sint
2, 24, 5. - quae insunt 2, 26, 2.
- quae refrigerant 2, 27, 2. facie-
lentius corrumpuntur 2, 28, 2.
olerum Aliquid s, 28, 143. v. Bul-
bi. Caulis. Radices.

¶ v. Alienus. Aptus. Frigidum o-
lus ex his, quae stomacho con-
veniunt 3, 7, 17. Minuta astrin-
gunt alvum 7, 30, 4. Omne 2,
18, 10. Quodcumque olus ex oleo
garove estur, alienum stomacho
est 2, 25, 2.

¶ cum Verbis: v. Adjici cum *dativ.*
aliquid. Contentum esse. quae
celeriter Descendunt 1, 6, 2. Es-
tut, v. proxime *supra.* v. Uti.

¶ cum Particulis: cibus A salsamen-
tis, oleribus, *caet.* melius incipit
1, 2, 18. Ex oleribus ea 2, 18,
9, 15. 2, 24, 5, 2, 26, 2. 4, 7, 19.
Omentum, i. *describ.* 4, 1, 31 - 32.
ei jungitur peritonaeum 4, 1, 40.
omentum mentio 7, 14, 6, 7. - orae
7, 21, 10.

¶ si id Amplius fuit 7, 21, 10. ex
quo si quid Integrum est 7, 16,
12. Laeve 4, 1, 31. Mollius 4,
1, 31. ex quo si quid jam Nigri
est 7, 16, 12.

¶ Astricum 4, 1, 31. v. Confide-
ro. Descendo. Devolve. Emorior.
Excido, emortuum, oras. Habeo
i. contineo. Illigo. Illino. Irrum-
po. Praecido. Reduco. Relabor.
Sum: ubi vero omentum est 7,
14, 10.

¶ De omento 7, 14, 5. Ex, v. *sup.*
Omitto, ere. ipsis diebus, quibus
Aliqua omittenda sunt 4, 2, 53
i. *intermitt.* omittis Caeteris (ci-
bis) 3, 7, 12 i. *interdictis, nega-*

tis. Caro quoque carcinomati si-
milis cum periculo tractatur, ita-
que omittenda est 7, 14, 16 i. *non*
attingenda. si primis diebus Id
omissum est 8, 10, 9. omittis his
Legibus 4, 25, 6. ea (chirurgice)
non quidem Omittenda atque
Victus rationem omittit 7, Pr. 2.
ut neque saepe ea Medicina ren-
tetur, & tamen semel, vel sum-
mum bis, non omittatur 2, 12,
9 *synon.* 8 praeteriri. v. Mentio.
Multa in praecipiti periculo re-
cte sunt, alias omittenda 3, 18,
23 *opp.* Occasio non omittenda
est 2, 10, 33. collurio uti non
debemus, quod unam Partem cu-
rer, reliquas omittat s, 28, 105
i. *non attingat.* Superioribus omis-
sis 3, 24, 10. omisso Graeco Vi-
no, bibere nigrum austerum 3,
24, 14 *opp.*

Omnis, e. i. *quilibet*: in omni fere
medicorum volumine 6, 18, 2. i.
omnis generis: omne animal qua-
drupes, omnem grandem feram,
omnem grandem avem 2, 18, 6-7.
conf. I Pr. 25. 2 Pr. 4. 2, 6, 30.
2, 7, 1, 2, 9, 4. 2, 18, 10, 28, 2,
20, 2. 7, 2, 21, 1. 2, 24, 3.
caet. *synon.* quodcumque 2, 18, 36.
2, 20, 5. i. *cujuslibet magnitudinis*:
ut omni corpori, ampliori mi-
norique sufficient 7, 26, 5. i. *sin-*
guli: quum omnia medicamenta
propriis facultates habeant 5 Pr.
8. i. *commixtus*: iterumque omnia
tervefcunt 6, 10, 16. i. *semper*:
omni frigore minuitur (tumor)
7, 14, 8. frigore omni contrahi-
tur, calore diffunditur (tumor)
7, 18, 19. - sub omni calore cre-
scit 7, 14, 9. i. *totius*: crudam
materiam in corpus omne diduci
I Pr. 36. omne (malum) in diffi-
cultate spirandi consistit 4, 4,
20. & intra haec omnis ejus me-
dicina erat 3, 9, 15. non omni mo-
do 7, 4, 43 i. *non extoto*, quidam
omnibus modis, quidam certis
8, 11, 13 *opp.* omnibus indecore,
quibusdam etiam cum dolore de-
pendet (testiculus) 7, 22, 18 *opp.*
omnium cujusque 8, 11, 14 *opp.*
in omnibus, in singulis 8, 11, 16
opp. haec quoque omnia medica-
menta singula primum per se teri,
deinde mista iterum 6, 6, 49 *opp.*
commune omnium & omnibus,
v. Communis.

¶ v. Abscedentia. Acida. Acris,
Acriora. Aeger. Aetas 2 Pr. 3.
7, 26, 19, 8, 4, 80. v. Affectus.
Animal. Audacia. Avis. Auxi-
lium. Bellua. Calculi. Calida.
Calor. Caro. Causus. Causa.
Color. Consilium. Corpus. Dolor.
Dulcia. Ea in is. Eadem *inidem*.
Exercitatio. Febris. Fera. Fluor.
Frigus. Genus. Habitus. homines.
Haec. Horae. Humor. Illa. Inter-
iora.

riora. Ista. Legumina. Liquor. Locus. Malum. Medicamenta. Medicina. Membranulae. Modus. Morbus. Morus. Negotia. Observatio. Oius Opus. Os, ossis. Pars. Periculum. Pestilentia. Pingue. Pleni. Poma. Quae omnia 2, 19, 5, 7, 3, 12. v. Ratio. Res. Salsa. Sallamentum. Secula. Similia. Singula. Species. Tempus. Tumor. Tussis. Valetudo. Vena. Verrula. Venatio. Ventus. Vertebræ. Vis. Vitium. Volumen. Vultus.

¶ Omnes, *pro omnibus autoribus, medicis, caet.* si rationes lequi velit, omnium posse videri non improbabiles: sit curationes, ab omnibus his aegros perditos esse ad sanitatem I Pr. 48. *conf.* 7, 7, 79. non eadem omnibus opitulatur I Pr. 108. *sc. aegris. adu.* 2, 3, 2 *ter.* 3, 9, 17. & *aegri.* quibus (antelucanis horis) omnes fere maxime dormiunt 3, 5, 21 *sc. febricitantes. conf. super.*

¶ *neur.* ut *subst.* Omne quod abscedit 5, 18, 46. pingue Omne 8, 6, 6. Omnia, v. *sio*, tracto. Omniaque 2, 23, 1. 5, 26, 223. 7, 4, 38. Omnia abscedentia 5, 18, 47. calidis Omnibus potius utendum est 1, 3, 76. Omnia ea, - eadem, v. *is*, & *idem*, & *facio idem*. Omnia haec, v. haec. Omnia, quae salutaria accepi 6, 18, 37. Omnia tenera tepida *caet.* 2, 29, 6. Omnia tepida 2, 25, 1. 2, 29, 6. horum Omnium eadem curatio est 8, 8, 20. Omnibus his quatuor positis 7, 14, 7. Omnia illa, - ista v. *ille*, *iste* quae Omnia, v. *sup. genit.* Omniumque eadem ratio est 8, 1, 92.

¶ *in comparatione:* aqua Omnium imbecillissima est 2, 18, 43. inimicissimum omnium est 4, 23, 2. omnium optima sunt quies & abstinentia 3, 2, 15. pessimum omnium est 7, 3, 5. praecipue omnium I Pr. 14. 2, 33, 3. - *dativ.* & *c.* quum Omnibus, tum praecipue faeminis 3, 6, 9. quum Omnibus, tum his praecipue 8, 12, 11. *add.* 4, 3, 13. 6, 6, 234. quum in Omni fluore ventris, tum in hoc praecipue 4, 16, 7.

¶ *cum particulis.* Ab omnibus I Pr. 48, 7, 79. v. *Abstineo.* Ante omnia, v. *ante.* praecipua Ex his omnibus sunt 3, 22, 47. omnis *caet.* Fere 2, 12, 1. 2, 23, 1. 2, 26, 1. 2, 29, 4. 3, 5, 21. 5 Pr. 4, 6, 18, 2. *caet.* huic & sandarachae In omnia eadem vis est 5, 5, 1 *i. omnino.* quod In omnia idem quod ammoniacum, potest 5, 5, 3. In omnibus 5, 27, 27. 8, 11, 16. Non omnia 3, 6, 19. 7, 30, 23. Per omnia, v. *per Post.* cum Praecipue v. *sup. in comparatione.* omnia ea Simul 5, 26, 223. non omnia Simul 7,

30, 23. Simul his omnibus admotis 4, 16, 5.

¶ Omnis & *c.* *repet. bis* 5, 28, 39. *ter* 2, 13, 2. 2, 20. 7. 2, 22, 4. *quater* 2, 26, 1. *quingies* 2 Pr. 4, 2, 25, 1.

¶ Omnimodo, *adv.* 1, 7, 2. 2, 17, 17. non omnimodo 7, 4, 23. *al. fere rectius diuise scribunt omni modo.*

¶ Omnino, *adv.* Haud omnino 7, 9, 8. Neque omnino 6, 6, 205. Nihil omnino I Pr. 95. Non omnino I Pr. 66. omnino Non 2, 8, 13. 3, 5, 35. 4, 9, 2. 5, 28, 280. 8, 10, 53.

¶ *ὀμφακίαι, ὄν. scapulae. ὀμφαλάς* 3, 22, 38. 8, 1, 65.

¶ Omphacium, i. purgat 5, 5, 4. rodit 5, 6, 4. evocat & educit 5, 12, 1. *sc.* omphacium nominat. 6, 8, 9. omphacii 5, 28, 268. 6, 7, 37. 6, 10, 8. omphacio *abl* 6, 14, 4. omphacium cum melle 6, 18, 28. 31. mel cum omphacio 6, 10, 12.

¶ Onager, *gr.* 2, 18, 6.

¶ Onus, neris, ferendi oneris 4, 16, 7. ferendo oneri 8, 21, 16. morbi, qui non infirmitate, sed onere nocent 2, 10, 18 *i. plethora.*

¶ Onero, are. digerere id, quod praecordia onerat 2, 17, 29. Cervicibus Vestimentisque onerant (caput) 4, 2, 20. ut nutriat (Cibus,) neque oneret 3, 19, 12. phreniticis onerare asperioribus Coercitionibus 3, 18, 10. si haec (Frictio) quoque vehemens onerat 3, 15, 23. ut aegrum neque supervacua Materia oneret 3, 4, 30. si corpus infectum subita Multitudine oneraverit 3, 22, 13. onerare eam (partem) Ex pondere aliquo videtur 2, 7, 89 *al. mitt. ex.*

¶ Opera, ae. Minusque operae est, si 7, 4, 2. visum operae Pretium non est 6, 5, 5. necessaria opera Scalpelli est 7, 2, 16.

¶ Dareque operam oportet, ut 3, 15, 18. Dandaque opera est, ut 3, 7, 12. 3, 12, 10. Dandaque opera, ut 7, 2, 21. Dandaque opera est, ne 3, 15, 24.

¶ Operio, ire. idque (Caput) operire 6, 7, 6. operiendusque Oculus est 7, 7, 86. postea recte Oculus operitur 7, 7, 101. multa Veste operiendus est *aeger* 3, 7, 21. febricitantem multis Vestimentis operiebat 3, 9, 10.

¶ Bene operiri 1, 3, 80. eodem Modo operiatur 3, 12, 13.

¶ Operio, unde operatus, a, um: Opera, v. Scutula.

¶ *ὀφθαλμῶν, 105. morbi genus* 6, 4, 5.

¶ Opinor, atus sum, ari. nec opinantem 5, 27, 20.

¶ Opinio, onis. alicujus rei certa notitia, opinio *opp.* I Pr. 76. ne-

que addicta Alterutri opinioni, neque ab Utraque nimium abhorrentia I Pr. 74. Nostra I Pr. 21. est etiam non Vana opinio 4, 4, 33.

¶ opinionem fracti ossis frustra Faciat 8, 4, 8. quo facilius nostra quoque opinio Interponi possit I Pr. 21. ipsa evidenter ejus opinioni Repugnat I Pr. 93.

¶ Opis, opem. plus opus in eo, quam in fasciis ferulisque est 8, 10, 58. non mediocrem opem commilitonibus suis attulerunt I Pr. 5. ab iisdem (His) opem posci solitam I Pr. 7. per ejus similitudinem opem reperturum I Pr. 61. idque in quibusdam nulla ope adjuvari potest 7, 7, 150.

¶ Opes, opum. pro opibus cujusque 2, 15, 6.

¶ Opitulator, ari. opitulatur (medici) 4, 22, 14. opitulantur antidota 5, 23, 1. - curationes 2, 9, 2. - medicamenta 5, Pr. 8. - succus 2, 17, 28.

¶ antidota gravissimis Casibus opitulantur 5, 23, 1. His opitulari, qui venenum sumserunt 5, 27, 71. Hominibus quoque scabie laborantibus opitulatur 5, 28, 272. quae (curationes) pluribus Morbis opitulantur 2, 9, 2. qui (succus) contractis aliquo morbo Nervis opitulatur 2, 17, 28. ideoque Pluribus (laborantibus) etiam opitulari licet 7, 7, 163. Vitio 4, 22, 14.

¶ cui vitio Per haec (ulcera *inusta*) opitulatur 4, 22, 14.

¶ *ὀπισθοστροφος, 8. quis morbus?* 4, 3, 2. *ὀπισθοστροφος* 4, 3, 3.

¶ Opobalsamum, i. opobalsami 5, 23, 19.

¶ Opoponax, acis. opoponacis *genit.* 5, 18, 15. 5, 19, 8. 38. 5, 23, 70. 18. 6, 6, 152. 6, 7, 23.

¶ Oportet, ere. *synon.* debeo, g. v. loco participii *pass.* in dus 3, 5, 23 coll. 25. 4, 4, 33 *seq. cum infinit. activ. vel depon. caet.* id (vinum) esse oportet tenue, odoratum, *caet.* 4, 11, 14. siccius quam esse malagma oportet 5, 18, 50. neque ignorare oportet I Pr. 86, 2, 6, 43. 3, 18, 70. intueri ista oportet 3, 6, 19. ignorare non oportet 5, 27, 69. mereri oportere & communia & propria intuentem I Pr. 104. nosse oportet 1, 3, 14. 7, 7, 154. oportet non tanti putare autorem 3, 12, 18. *add.* I Pr. 216. 1, 1, 2. 1, 3, 8. 43. 74. 80. 1, 10, 2 *seq.* 2, 8, 12. 2, 10, 22. 49. 2, 14, 2. 3, 1, 18. 3, 5, 23. 3, 6, 26. 4, 7, 4. 4, 10, 2. 4, 21, 3. 7, 12, 2. & *c.* vel *conf.* Abstineo. Adjicio. Admoveo. Assumo. Circumdo. Considero. Frando. Gargarizo. Incido. Intermitto.

Mirtus.

Mitto sanguinem. Negligo. Perfundo. Scio. Specto. Video. Vito. Utor. &c.

¶ *cum infinit. passiv.* aestimari oportebit 2, 12 extr. comprehendi oportebit 5, 26, 121. vulpinum jecur contundi oportere, pollinemque ex eo potioni aspergi: vel ejusdem pulmonem edendum esse 4, 4, 33 seq. fidem derogari oportuisse I Pr. 48. neutrum semper fieri oportet 1, 2, 16. add. 3, 21, 43. 6, 6, 79. neque ignorari oportet 4, 4, 76. 8, 10, 70. ignorari non oportet 3, 1, 16. 8, 1, 86. 8, 6, 2. hoc diutius impositum esse oportet 6, 17, 4. conf. 2, 14, 9. 3, 4, 15. 5, 26, 174 seq. 5, 28, 182. 217. 6, 6, 215. 7, 8, 5. 7, 19, 24. 7, 20, 13. 8, 2, 21. 8, 4, 7. 16. &c.

¶ *cum infin. act. & pass. in una periodo* 1, 3, 80. 1, 10, 2 seq. 3, 14, 4 seq.

¶ *cum conjunctivo, omisso* ut: medicus aliquid oportet inveniat I Pr. 84.

¶ *sine altero verbo, omisso* esse; caet. ipsum corpus aridum, & durius quam naturaliter oportet 5, 28, 3.

¶ *oportet a principio periodi* 2, 14, 2. 3, 1, 18. 4, 7, 4. 4, 10, 2. 4, 21, 3. 7, 12, 2. 7, 28, 5.

¶ *oportebit* 2, 12 extr. 3, 27, 37. 4, 6, 22. 5, 19, 33. 5, 26, 108. 121. 7, 20, 13. 8, 4, 73. oportuisse I Pr. 48.

Oppono, posui. Calculus, v. *cum* se. Humor, v. *cum* se. ut ei opponatur (Lana) 8, 15, 20. opponendum est triplex Linteolum 8, 8, 12. Manus, v. *cum* se. Membrana ori vulvae opposita est in atretis 7, 28, 4. opposita Mora 8, 20, 17. Nihil oppositum invenit (specillum) 8, 3, 19. paribus Olibus oppositis 8, 18, 2. ibidem opposita Parella 8, 21, 2. calculus vel concretum aliquid ex sanguine intus Se opposuit 7, 26, 2. isque (humor aquens oculi) paulatim indurefcens, interiori potentiae Se opponit (in Suffusione) 7, 7, 127. ultra calculum dextra semper manus ei Se opponit 7, 26, 41. Suffusio quoque internum oculi pupillae, qua cernit, Se opponit 6, 6, 100.

Opportunus, a, um. ut inter opportunam Abstinentiam Cibo opportuno nutriatur 3, 7, 12. Curationi opportunior fiet (morbus) 3, 9, 2. oculus quoque Curationi neque exiguus neque concavus satis opportunus est 7, 7, 133. opportunissimum Curationi tempus verum est 5, 26, 34. id opportuniores nervos Frigori reddit 4, 3, 9. is, qui his (Gravedinibus Destillationibusque) opportunus est 1, 5, 5. opportu-

niores hae partes Injuriae sunt 2, 10, 40. quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora maxime tuta vel Periculis opportuna sint 2, Pr. 3 opp. molliores partes eas fieri dicunt, opportunioresque Vicio jam haerenti 4, 4, 39.

Opportune, adv. opportune cibus Datus 3, 4, 21. 3, 20, 16. opportunius post febrim accessiones cibus Datur 3, 4, 40, quod auxilium medicus opportune Providit I Pr. 111.

Opprimo, pressi. quo fit, ut Autumnus plurimos opprimat 2, 1, 3 i. in morbum vel mortem praecipitet. si medicamentis purgatum & adhuc inanem nervorum Discretio oppressit 2, 8, 136. in vasit. hi quidem tutiores sunt, si attendunt; sed fere Fiducia secundae valetudinis opprimuntur 2, 8, 88. quo (aquae Metu, hydrophobia) oppressis 5, 27, 19. comitiali Morbo oppressis 2, 13, 2. Somnus oppressit, sic ut iterat, neque expurgiscatur 2, 8, 81.

Optimus, a, um. syn. saluberrimus 2, 1, 1 seq. i. minimi periculi, tutissimus: in quo ab una parte corporis venientis accessionis (epilepsiae) sensus incipit, optimum est a manibus pedibusve initium fieri, deinde a lateribus 2, 8, 27. conf. 3, 5, 42. 3, 18, 16. 4, 8, 7. i. valentissimus: optimum ad extrahendum est id (emplastrum) 5, 19, 37. conf. 5, 21, 10.

¶ v. Abstinencia. Aqua. Auxilium. Caro. Collyrium. Dies. Emplastrum. & id quidem optimum est 3, 14, 9. Id esset optimum 3, 4, 54. Laser. Medicamentum. Porio. Quies. Sanguis. Tempestas. Tempus. Victus.

¶ *cum infinit.* sanguinem mittere optimum est 3, 7, 3. conf. 2, 8, 27. 3, 5, 42. 3, 18, 16. 4, 2, 33. 4, 13, 9. &c.

¶ *cum dativ.* optimum cibo tempus est 3, 5, 37.

¶ Omnium optima sunt quies & abstinencia 3, 2, 15.

¶ *cum particulis.* Ad extrahendum, v. paulo ante. optima Adversus inflammationes vulvae compositio 5, 21, 10. optimum Ex his est, quod 5, 29, 4. In hoc (morbo) sanguinem mittere optimum est 4, 2, 33. v. Longe. Quam optima aqua 6, 11, 3. v. laser, mel. Optime adv. v. Cedo. Curo. Digeo. Do. Educo. Facio. Impono. Praefugio. Proficio. Reprimo. Succurro. Suffineo. Tueor. Valeo.

¶ *cum Particulis.* v. Longe. Quam optime 4, 5, 37. 6, 6, 216.

Opus, peris. cibo paulo pleniore,

quam ex operum consuetudine uti 6, 6, 67. sed cum vet. leg. eorum dierum consu. Occasio, v. inf.

¶ Aliqua, v. inf. nutritrix cogenda est exerceri ambulationibus & His operibus quae superiores partes movent 6, 11, 15. laudanda, si qua sunt, Ipsi opera, & ante oculos ejus ponenda 3, 18, 62. in Ipso opere (amputationis) 7, 33, 2. in captandis, Matorum operum occasionibus 3, 18, 9. homo ad Necessaria opera curvatur 8, 1, 57. opus Pistorium 2, 18, 8. omne Pistorium opus 2, 28, 1.

¶ *de libro.* id inferendum huic operi meo credidi 4, 4, 18.

¶ Ad opera, in opere, v. sup. si in opere occupavit (aegrum febris) 3, 15, 19 synon. ib. 18 exercitatio.

Opus indecl. utile, salutare, articulum autem quam minime vincere opus est: sed, si juxta hunc os fractum est, necesse est 8, 10, 24 dist.

¶ *cum Sum & ablat.* v. Abstinencia. Acris. Alviductio, inductio. Ambulatio. Auxilium. Balneo 4, 5, 8. 6, 6, 197. opus est Cibo infirmo 3, 18, 56. Cibo primum liquido, deinde caet. 7, 7, 146 seq. Cibus calidis, caet. 3, 22, 22. 4, 5, 9. 4, 20, 26. 6, 10, 18. lenibus Cibus iisdemque medicamentis 7, 30, 10. opus esse Cucurbitula potest in morbis longis 2, 11, 11. v. Cura. quin alia Curatione opus sit I Pr. 24. v. Erodentibus. Exercitatio. Facultas. Fascia. opus est Fomento humido & calido 4, 3, 8. calida 4, 3, 8. calidis Fomentis opus est 4, 24, 11. opus est deinde Fomentis humidis 4, 4, 8. Frictione 4, 5, 8. 4, 20, 22. neque Frictione 4, 19, 18. multa valentique Frictione 2, 14, 23. Frictione 4, 2, 58. Immobili paene corpore opus est 6, 18, 55. v. Inunctio. Lectulus. Linamentum. per hiemem Locis maritimis, per aestatem mediterraneis opus est 4, 4 extr. si febris est, asperioribus Medicamentis opus non est 2, 13, 3. Medicamentis iisdem opus est 8, 9, 33. v. lenibus. opus lenissimis Medicamentis est 6, 6, 83. his quam levissimis opus est 5, 26, 255. Potione aquae muliae 3, 18, 56. Potione opus est non immodica 7, 27, 21. calidis Potionibus 4, 5, 9. v. Quies. Ratione I Pr. 79. conf. adhibeo. Rebus infirmis 2, 18, 58. si validioribus etiam Remediis opus est 5, 28, 58. nec Salsis opus est, neque acribus, caet. 4, 7, 8. si minore Vi opus est: at si majore 2, 17, 24. v. Vires. Unctio.

¶ *cum*

¶ *cum nominat.* Aliud opus esse Romae, Aliud in Aegypto, aliud in Gallia I Pr. 50. Idque 7, 26, 56. qui, (Quod solum opus est,) visus est, quando nimis imbecillus futurus sit 3, 4, 34. quae id propria, Quod eo tempore opus est, consequuntur 5, 19, 25.

¶ *cum infinitivo activo*; conquiescere opus est 1, 2, 16. *conf.* 1, 4, 14. 3, 7, 5. 4, 4, 59. 8, 10, 24. *cum infin. passiv.* opus est quam plurimum materiae digeri 2, 14. 24. *conf.* 2, 11, 14. 5, 26, 207. 8, 10, 37. *cum inf. act. & pass.* 1, 3, 24. 1, 6, 1 sq. 3, 26, 1 seqq. 4, 12, 8 sq. 7, 7, 181.

¶ *cum dativo personae caet.* ei, qui perfrixit, opus est in Laconico sedere &c. 1, 3, 24. imbecillis hominibus rebus infirmis opus est 2, 18, 52. scribere, legere, voce contendere, huic opus non est 1, 4, 14. huic opus erit multa ambulatione atque exercitatione, frequentiori balneo 6, 6, 197. *conf.* 1, 6, 1. 4, 7, 8. ratione vero opus est ipsi medicinae I Pr. 79.

¶ *cum Particulis*: Deinde 4, 4, 8. 4, 5, 9. 7, 7, 146. Hic 3, 2, 18. In Aegypto, In Gallia I Pr. 50. In hoc affectu neque ambulatione neque fricatione opus est, 4, 19, 18. In hoc maturius quam in aliis morbis 3, 7, 5. In morbis longis 2, 11, 11. Inter obscuras causas, Inter naturales actiones I Pr. 79. Inter rigores 2, 13, 3. Interdum 4, 5, 8. multo Magis 4, 2, 58. quam Minime 8, 10, 24. eodem Modo 4, 5, 9. idque eo Nomine opus est, Ne 7, 26, 56. Neque, *v. in super.* Non *v. in super.* Nonnunquam 4, 5, 8. Per hiemem, Per aestatem 4, 4 extr. Primum 7, 7, 146. Prout opus est 6, 18, 35. Quandocunque opus est 4, 19, 23. Quum opus est 3, 3, 38. 5, 19, 24. Quum opus sit 2, 12, 13. 7, 7, 181. Rarius 4, 5, 8. Saepe, Semper I Pr. 79. Si opus est 2, 17, 24. 5, 28, 58. ubi opus est 2, 11, 14.

¶ *reperit.* quum per hoc siccescere eas partes opus sit, per illud exhausti opus non sit 7, 7, 181.

Ora, ac *v.* Cutis. Naturalia. Oculi. Omentum. Os, ossis. Palpebra. Plaga. Scrotum. Suturae. Ulcus. Vultus.

¶ *cum Adiect.* *v.* Alter. Callosus. Crassae ulceris 5, 26, 210. Dexterior. inter Duas oras cutis 7, 9, 14. Duras 5, 28, 89. His 7, 28, 3. in Ima oculi ora 7, 7, 99. sub Ima sinistiore ora 7, 26, 92. Imis oris 8, 3, 2. inter Imas oras 7, 26, 11. Ipsae 5, 26, 126. Ipsas 7, 20, 13. Propiores ei (orae) lineam 7, 7, 83. *v.* Siniste-

rior. a Summa ora 7, 25, 16. Totis oris paulatim extenuantur (suturae super aures transversae) 8, 1, 12. Uterior.

¶ *cum Verbis*: *v.* Aduro. Circumrado. Coëo. Committo. Comprehendo fasciâ. Comptimo. Conjungo. Contingo. Contraho. Devincio. Diduco. Excedo. Excido, media longa: *it. cum ab.* Excipio, hamulis, hamulo. Exulcero. Incicio, fibula. Infideo. Jungo. oraëque unâ futura Junguntur 7, 13, 6. his oris sanescendo Junctis 7, 28, 3. *v.* Laevo. Perforo. Prehendo. Reduco. Suo. Tumeo.

¶ *cum Particulis*: A summa ora 7, 25, 16. Ab ora 7, 7, 87. 7, 20, 22. 7, 28, 6. In oram 7, 22, 12. In ora 7, 7, 99. 7, 16, 15. Inter oram *caet.* 7, 7, 83. Inter oras 7, 9, 14. 7, 26, 11. Juxta oras 7, 20, 13. Per oras 7, 16, 18. Sub ora 7, 76, 92. Utrunque 7, 12, 43.

Orbis, is. ambitus similis ei sit, qui in angustiore orbem modiollo imprimitur 8, 3, 15. pars summa (vertebrae) Angustiore orbe finitur 8, 1, 49. ipse quoque (clavus modiolli) Interiore orbe cinctus 8, 3, 2.

¶ Intestina condete sic (debet,) ut orbium singulorum locum ferret 7, 16, 10 orbes ejus (Intestini tenuioris) singuli 4, 1, 26.

¶ In orbem tergus inciditur 7, 25, 5. *conf. sup.* In angustiore orbem. In orbem procedit (papula) 5, 28, 286. velut in orbes quosdam implicatur (vena) 7, 31, 5.

Orbiculatus, a, um. *v.* Malum.

Ordeaceus pro Hordeaceus, *v.* Farina.

Ordior, orsus sum, ordiri. tormina Ab atra bile orsa mottifera sunt 2, 8, 101. orsa A capite 4, 2, 1. 6, 1, 2. 7, 6, 1 fasciâ A mediis orsae 8, 9, 14. fistulae quae Ab uno ore orsae, intus tres sunt 5, 28, 160. A principio vulneris orsa (manus) 7, 16, 15. Ab ipso septo orsum (jecur) 4, 1, 16. calor A primo vere orsus, aestatem quoque similem exhibet 2, 1, 36. vulva, cervice. Contra mediam alvum orsa 4, 1, 38. sinistra manus in dexteriore ora, dextra in sinistiore, a principio vulneris orsa 7, 16, 15. jecur Sub praecordiis ab ipso septo orsum 4, 1, 16.

Ordo, dinis hic ordo felicitis Curationis est 5, 26, 209. ordo Exercitationis 1, 1, 7. interiorum Partium ordinem I Pr. 41. 72. 118. sub ordine naturali Pilorum (palpebrae) alius ordo subcrefcit 7, 7, 68. rursus ad ordinem vitae revertendum est 8, 10 extr.

¶ Hoc ipso ordine (temporis) 3,

14, 6. Hoc ordine (gradus virtutis, *caet.*) ut 6, 6, 224.

Ordino, are. quae (Curatio calculi chirurgica) hoc modo ordinatur 7, 26, 26. His ita primo die ordinatis 5, 26, 153. ac superiores quidem partes sic ordinatae sunt 8, 1, 95. non febricitare eum, cujus Venae naturaliter ordinatae sunt 3, 6, 20 i. pulsus naturalis modo atque ordine sunt. a Victus ratione ordinandum est, ut 5, 28, 52.

Orestes, tis. Orestem 3, 18, 60.

Orcularius, a, um. *i. e.* auricularius: *v.* clyster. specillum.

Orior, ortus sum, oriri. quibus articulorum vitia oriuntur & desinunt 2, 7, 20 *opp. add.* 2, 8, 87. 5, 28, 279. 300. tumor invicem oritur atque finitur 2, 7, 14 *opp. add.* 2, 6, 4. *v.* Affectus. Alphas 4, 28, 300. *v.* Aqua inter cutem. Calor *v. cum ex.* major ortus Calor (in febre) 3, 9, 7. *v.* Cancer solet. ne Canceri Distentionesque nervorum oriuntur 8, 25, 6. Concreta quaedam 5, 28, 102. *v.* Cupiditas cibi. Dejectio. caninis Dentibus oriuntibus 2, 1, 43. Digni *v. inf.* *cum a.* ne Distentio nervorum oriatur 7, 8, 5. *conf. cum ex.* Dolores, *v. cum circa.* Erysipelas, *v. cum sine.* Febris, Febres 2, 1, 18. 2, 4, 15. 3, 3, 25. 3, 24, 34. 5, 26, 225. 5, 28, 5. 47. Febricula 2, 7, 26. Femina, *v. cum inde.* Fistula 5, 28, 157. 160. nondum ortis Frigoribus 7, 7, 38. *v.* Γάγγραινα f. Gangraena. haec omnia Genera 5, 28, 282. *v.* Glandulae Haece, *v. cum in.* *v.* Horror, *v. inf. cum ab.* Impetigo 5, 28, 279. Inflammatio oritur 8, 10, 9. 8, 11, 6. solet oriri Inflammatio 6, 18, 112. Inflammationes oriuntur 5, 26, 124. 8, 3, 25. ibi Inflammatione orta 6, 16, 1. jam Inflammatione 5, 26, 164. *add. cum in.* intestinorum Laevitas 2, 7, 74. Lippitudines 2, 1, 29. orta Lippitudine 6, 6, 3 ubi subita Loquacitas orta est 2, 7, 60. *v.* Macies. sic Medicinam ortam I Pr. 57. Melas 5, 28 300. quum hic Morbus aetate firmissima oriatur 3, 22, 26. oritur acutus Morbus 4, 6, 4. Morbi, qui oriri solent, complures enumerantur 2, 1, 15. 18, 29, 45. 2, 7, 74-76. *add. inf. cum ante, cum, ex, in, post.* ante adversam valetudinem quaedam Notae oriuntur, 2, 2, 1. *v.* Ossis. Panus. Parotides, *inf. cum sub.* Pericula, *cum circa.* jam pure oriente 5, 28, 13 6. *v.* Pus. Pustula, *v. cum ex & in.* circumque exiguae Pustulae oriuntur 5, 28, 7. interdum Pustulae oriuntur 5, 28, 96. *conf. ib.* 239. 142. Pustulae

Pustulae toto corpore oriuntur 2, 7, 92, 2, 8, 115. Quae, v. cum de, & in. Ramex. Rubor, v. cum in. Sitis 5, 26, 48, 225. Species, v. cum ex v. Spes Strumae 2, 1, 45. multus Sudor oritur 2, 7, 90. an Sudor aliquis oriatur 2, 27, 16. Sudores tenues or. 5, 26, 57. add. inf. cum circa, ex & in. Suffusio, v. cum ex. Suppuratio 2, 7, 49. Suppurationes autem, quae in aliqua interiori parte oriuntur 3, 27, 31. Tabes 2, 1, 37, 2, 7, 75. Tormina 2, 1, 29, 2, 7, 74. v. Tremor. Tuberculum orientia Tubercula 5, 18, 39. add. cum circa. Tumor. Tumores, v. cum dativo, cum in in vicem, & per. Varices. Vermes. Vitium. Ulcera. Ungues.

¶ cum dativo. si mulieri ex inguine febricula orta est 2, 7, 26. cui sano subitus dolor capitis ortus est 2, 8, 81. quibusdam etiam in hoc morbo tumores oriuntur, deinde desinunt, deinde rursus assurgunt ib. 87.

¶ cum Particulis. &c. fere talis horror. Ab his oritur, quae biliola in stomacho relederunt 3, 12, 8. unguis est membranula nervosa, quae oriens Ab angulo, nonnunquam ad pupillam quoque pervenit 7, 7, 17. oritur fere A capite (phthisis) 3, 22, 9. hoc morbi genus Ab ilibus oriri solet 2, 7, 12. Aliter Aliterque, v. inf. cum per morbus comitialis Ante pubertatem ortus 2, 8, 26. Ante adversam valetudinem. v. sup. notae. ubi frigidus sudor inter febres non acutus Circa caput tantum & cervicis oritur 2, 5, 4. dolores Circa coxas & inferiores partes orti 2, 6, 16. tubercula Circa glandem oriuntur 6, 18, 45. varia Circa pericula oriuntur 7, 26, 127. Circum, v. sup. pustulae. is (morbus) cum acuta febre oritur 4, 2, 31. quae ipsa (vitia) aliis quoque De causis oriri solent 7, 7, 41. Deinde 5, 26, 225. Ex quibus causis interdum haec species oritur 2, 6, 4. nonnunquam Ex ejusmodi abscessibus & Ex aliis ulcerum generibus fistulae oriuntur 5, 28, 157. Ex difficultate urinae morbum tenoris intestini ortum 2, 8, 52. Ex qua (duritie) pustulae oriuntur 5, 28, 262. pustulae Ex inflammationibus oriuntur 6, 6, 101. ac si nullus Ex vagitibus aliteris affectus oriretur 7 Pr. 16. solet etiam in adolescentibus is morbus Ex vomica fistulae oriri 2, 8, 78. quo Ex graviore morbo, majoribusve capitis doloribus vel ictu vehementiore orta est (suffusio) 7, 7, 131. Ex quo graves

inflammationes oriuntur 8, 3, 25. Ex quo sudor multus oriri solet 7, 26, 107. Ex quibus (causis) interdum haec species oritur 2, 6, 4. quae (nervorum distentio) Ex vulnere orta est 5, 26, 161. si mulieri Ex inguine febricula orta est 2, 7, 26. si calor Ex intimis praecordiis oritur 3, 6, 22. Ex quo (pulmone) vehemens & acutus morbus oritur 4, 7, 2 i. in. Fere, 3, 22, 9. Jam 5, 26, 164. 5, 28, 136. Ibi 6, 16, 1. In adolescentibus, v. paulo sup. cum ex. In juvenibus rarius oritur (phyma) 5, 28, 123. in plerisque, v. cum post In quibusdam etiam tabes oritur 2, 1, 37. add. 5, 28, 300. quae quamvis & In cervice, & In alis & In lateribus oriri solent 7, 6, 3. sudores frigidi tantum In aegrotis corpore oriuntur 5, 26, 39. haec In ipsis corporibus oriuntur. 6, 6, 219. qui (morbi) oriuntur In partibus 3, 1, 9. haec (pustula) oritur In eminentibus partibus. 5, 28, 212. haec omnia genera maxime oriuntur In pedibus & manibus 5, 28, 282. rubore & tumore In praecordiis orto 4, 4, 15. In testiculis si qua inflammatio sine ictu orta est 6, 18, 69. In lateris dolore orta suppuratio 2, 7, 49. In hoc morbo, v. sup. cum dativo. In quo (tumore), v. cum subter. In secunda valetudine, v. cum sub. In siccitatibus acutae febres, &c. oriuntur 2, 1, 29. Inde femina oriuntur 8, 100. Inter febres, v. sup. circa caput. Inter haec deinde febris acuta oritur ingensque sitis 5, 26, 225. Interdum 2, 6, 4. 5, 28, 96. quae per se. vitio Intus orto, intumescent 7, 2, 1. Invicem, v. ab initio. Modo 6, 16, 1. Nondum 7, 7, 138. Nonnunquam 5, 18, 157. 242. Per imbres longae febres, &c. oriuntur 2, 1, 30. ne vitium contrarium Per immodicas inflationes oriatur 4, 15, 5. Per totum corpus orientia vitia 6, 1, 1. tumoribus aliter aliterque Per totum id (corpus) orientibus 3, 21, 3. Plerumque 6, 13, 12. morbus comitialis Post annum quintum & vigesimum ortus 2, 8, 93. cupiditas cibi Post fastidium orta 2, 3, 6. si Post febrem oritur (regius morbus) si hunc febris 3, 24, 3 i. ex. Post longas febres 6, 16, 1. in plerisque Post frigora cruditatesque oritur (morbus colicus) 4, 14, 3 i. ex. ubi Post haec orta dejectio est 2, 8, 75. Post arquatum morbum febrem oriri 2, 4, 15. Post alios morbos plures alii 2, 7, 74 - 76. Rarius 5, 28, 123. Si v. in super.

Sic I Pr. 57. Sine ictu, v. sup. in testic. Sine hoc (vulnere) quoque oriri consuevit (erysipelas) 5, 26, 233. Sub ipsis auribus oriri *parotidis* solent, modo in secunda valetudine, ibi inflammatione orta, modo post longas febres 6, 16, 1. Subinde 3, 3, 25. in quo (tumore) Subter concreta quaedam oriuntur 5, 28, 102 quibus Temporibus 7, 26, 127. variis Temporibus 5, 28, 300. Tum 2, 1, 15. adversus panum, Tum primum orientem 5, 18, 44. Ubi, v. inter superiora.

Origo, ginis. a prima origine I Pr. 3 de initio nationum. prima origo causae (morbi) I Pr. 28. si ex vino vel cruditate origo est (doloris capitis) 4, 2, 15. qui originem non ignoraverit I Pr. 32.

Opθeipveia, as. quis affectus 4, 4, 22.

Oryza, ae. boni succi est 2, 10, 1. crassiores pituitam facit 2, 23, 1. elota 2, 18, 40. stomacho apta est 2, 74, 2. oryza quoque *forbitionem* praestat in phthisi 3, 22, 34. oryzae cremor 3, 7, 18.

Os curat 4, 4, 3.

Os, oris. os & fauces 3, 4, 19. v. Affectus. Distortio. oris quoque proximam Partem excruciat dolores 4, 2, 8. aliae Parte oris 5, 27, 37. v. Resolutio. os cum ictu quodam pervertitur 4, 2, 31. Ulcus.

¶ cum adjectiv. v. Amarus. si salivae Plenum est os 2, 2, 6. in Reliquo ore 6, 13, 12. Siccum est 3, 4, 18. Totum 6, 11, 13.

¶ cum Verbis. v. Adduco ore Comprimo. Contineo ore Diluo. Eluo. Excipio ore. Exulcero. Foveo. Foveo. Hio. Injici uncus, ori. Intumesco. Obtego. Occupo. Oleo. Perfresco. Perverto. Recipio, ore. Reddo, ore. Spumante ore 2, 8, 131.

¶ de aliis rebus. Caliculus, aut Pultarius, oris compressioris 2, 11, 6. os Cucurbitulae 2, 11, 3. v. Fistula. Vase oris angusti 6, 8, 1. v. Vena Vulva.

¶ cum Particulis. & ab ore & a mento (premere) 8, 7, 7. Ab uno ore oriae (fistulae) 5, 28, 160. Ab uno ore plures sinus (fistulae) erunt 7, 4, 39. ulcera Circa os 6, 8, 3. Ex ore, v. exeo, sanguis: feror, sanguis: moveo, procedo, prorumpo. In os, v. coquo, pultuita: conjicio: iudo. ea quae In ore sunt 4, 1, 23. In ore quoque quaedam manu curantur 7, 12, 1. donec In ore gustus ejus sentiat 6, 8, 6. In reliquo ore 6, 13, 22.

16, 13, 11. Per os, v. defluo, reddo. Per Ora, v. venae. Propius ori 8, 1, 24.

Os, ossis v. Brachium. Calx. Calvaria. Caput. Costa. Coxa. Crus. Dens. Digitus. Femur. Gingiva. Jugale. Mala. quae (ossa) in Manu sunt 8, 1, 117. v. Maxilla. Nares. Palma. Patella. Pecten. Pectus: Pectorale. Pes. Plantae. Pubes. Radius. Scapulae. Talus. Tibia.

¶ cum aliis substantivis vel simil. v. Aliquid cum genit. & cum ex. Angulus. Callus. Caput. Caries. Cartilago. Cicatrix. Communia. cum dativ. Crassitudo. Cura adhibenda. Curatio. Cuspis. Dolor. Excessus. Figura. Finis. Fistula. Foramen. rimas quoque ossis, aut si quod Foramen est, implet 8, 8, 21. Fractura. Fragmentum. Frigus inimicum. Frons. Latus. Locus. Ius. Medulla. Membranulae. Nervus. Nomen. ossibus, quorum Numerus, incertus est 8, 181. Ora ossis 8, 4, 48. - Orae 8, 3, 30. 31. 8, 4, 45. ad alteram Partem ossis 8, 2, 22. conf. Pars, superior. caet. Planities. Positus. Rimae. Sanitas. Sedes. Similitudo, vel pedis ossa. Sinus. Species. Squama. Testa. Tuberculum. Tumor. Vertex. Vitium. Ulcus.

¶ cum adjectivis simil. v. Adversus. Aequalis. Albus. Alius. Aliqua 8, 4, 42. Alter. Asper. Brevis. Cariosus. Cartilaginolus. Ceteri. Concaevus. Crassissimus. Dimidiis. Duo 8, 1, 82. v. scapularum. Duplex 8, 4, 77. in Duplici 8, 3, 23. Durum 8, 1, 61. 116. Dura 8, 1, 4. 8, 8, 18. Duriora. Durissima 8, 1, 71. v. Exterior. Gibbus. Hebes. Hic. Idem. Ille. Imum. 8, 10, 47. sub Imis 3, 22, 38. v. Immobilis. Inaequalis. Inferiora ossa superioribus leniter insidunt 8, 1, 13. ab Inferioribus ossibus 3, 1, 30. v. Integer. Interias 8, 1, 93. v. Ipse. Is. Laevis. Latus, in ossa pularum. Latius 8, 1, 69. Longius, in tibia. Lunatus. Majus 8, 10, 98. os Medium 8, 1, 15. 8, 4, 44. 47. 8, 10, 47. osse Medio 8, 1, 23. Media 8, 1, 113. in o. Mobilibus 8, 11, 8. Molle 8, 1, 32. 106. Molliora 8, 1, 4. ex Multis ossibus 8, 1, 83. Nigrum fit 8, 2, 2. Nudum 8, 25, 11. Nullum 7, 4, 14. Nulli 8, 1, 67. Obliquum 8, 7, 2. Obliqua 8, 10, 7. Oblonga 8, 1, 89. Omne 8, 2, 1. 8, 7, 2. in Omni 8, 4, 34. Omnia 8, 1, 89. 8, 7, 7. ad Omnia o. 8, 7, 1. 13. Pallidum 8, 4, 26. Paribus 8, 18, 2. Parvum 8, 1, 106. primo fere Pingue fit (id. quod vitiatum est) 8, 2, 2. in superiore parte Plenus 8, 1, 112. eo Plenus latiusque 8, 1, 69 opp.

tenuae. Plura 8, 8, 18. Plurima 8, 1, 86. Quaeque 8, 7, 18. Quinque 8, 1, 61. Rarum 7, 12, 10. Rectum 8, 7, 2. Recta 8, 1, 91. Rectius 8, 1, 99. Recurvum 8, 1, 71. Retima 8, 10, 6. donec Siccum os ex toto fiat 8, 2, 19. Simplex 8, 3, 23. Solidum 8, 2, 11. Solum 8, 1, 112. Summum 8, 3, 39. 8, 9, 2 (opp. interior pars) 8, 10, 47 (opp. medium) in Summo osse 8, 2, 7. Superius (os in duplici) 8, 3, 23. Superiori ossi malarum 8, 1, 36. add. sup. inferiora. Tenuerum adhuc 8, 9, 6. Tenuae, plenius 8, 1, 69 opp. supra Tenuus (os fibulae) 8, 1, 111. ex ossibus Ternis constant (digni) 8, 1, 92. Totum 8, 2, 23. 8, 3, 30. 31. 8, 4, 24. 8, 4, 53 bis: 8, 10, 18. per Totum os 8, 3, 17. cum Toto o. 8, 1, 33. Transverium 8, 1, 30. 8, 7, 2. Tria, v. cubitus. Triangula 8, 1, 66. 89. v. Violosus. Unus. Uterque. ¶ cum Verbis: v. Abrumpo. Abseindo. Aduro. Afficio. Assuesco. Cedo. Cingo. Coëo. Cohaereo. Collido. Commينو. Committo. Compello in. Compono. Concurro. Conferveo. Confringo. Coniungo. Connecto. Contego. Contineo. Corrumpto. Curvo. Dehisco. Deligare. Deoperio. Desideo & Desido. Desino in. Detergo. Diduco. Differo. Dirigo. Dirimo. Divido a, & inter. Do, se huc illucve. Effero. Ejicio. Eminco. Exaspero. Excedo. Exido, media correpta pariter & producta. Excreasco. Exedo. Extraho. Findo. Finio. Foro. os gingivae Frangit (forceps) 7, 12, 12. os Frangitur 8, 2, 1. ossa, quae Franguntur 8, 8, 18. conf. 8, 10, 2. in naribus & os & cartilago Frangi solet, & quidem modo adverti, modo a latere 8, 5, 1. conf. adversus, si medium aut imum os Fractum est: si summum 8, 10, 47. os modo Frangitur transversum, interdum obliquum 8, 7, 2. si juxta hunc (articulum) os Fractum est 8, 10, 24. an os Fractum sit 8, 4, 5. quum ea (ossa) Fracta sunt 8, 3, 41. Fractum os esse 8, 4, 10. aliquid ex osse Fractum esse 7, 12, 13. os Fractum 8, 4, 23. 53. super Fractum os 8, 4, 35. ossis Fracti nota est 7, 12, 16. haec non nisi osse Fracto eveniunt 8, 4, 2. in Fracto osse 4, 34. Fracta ossa 8, 3, 33. 8, 4, 42. 50. Fracta in his ossa 8, 10, 5. ubi ossibus Fractis vulnus accessit 8, 25, 11. ac de Fractis quidem ossibus haecenus dictum sit 8, 11, 1. Frangi rursus ossa debent 8, 10, 122. v.

[R & 2]

Glutino callo. Habere se. Impello. Inchoo osse. Incipio a faucibus. Inclino in. Inhaereo. Insero. Infido. Instruo. Intumesco. Jungo. quodcumque (vulnus) os Laesit 5, 26, 24. si fistula os Laesit 5, 28, 164. ubi Laesum esse os 5, 26, 107. os Laesum esse 8, 8, 22. in ossibus mobilibus Laesis 8, 11, 8. v. Laevo. Levo. Libero. Minuo, minutus, Mollio. Moveo, de luxatis, & cum ablat. & de. Nudo. Oppono. a quibus Oritur os. quod pectinem vocant 8, 1, 98. v. Patefio. Percutio. Perforo. Perfringo. Perrumpo. Petracto. Pono. Praecido. Premo. Procedo. Projicio. Prolabor. Promineo. Promoveo. Rado. Recedo. Recipio. Relinquo. Remaneo. Repleo. Repono. Repraesento. Restituo. Resolvo. Retundo, retusus. Revertor, Sinuo, Sinuatus. Solvo. osse, quod pubi Subest 4, 1, 33. i. os pubis. ventri nullum os Subest 7, 4, 14. Sum: si in interiori parte os fuit, si in prior 8, 15, 20 i. luxatum. v. Sustineo. Tento. Tollo. Tracto. Transeo. Valens. Vexo. Vitio. Vulnere. ¶ cum Particulis: Ab osse, Ab os, sibus 7, 7, 158. 177. 8, 1, 30. 53. 109. 8, 3, 36. 8, 4, 30. conf. recedo, resolvo. Ad os, vel ossa. v. pertineo, venio, usque. v. Circa. Contra id (os) dolor est 8, 4, 26. Cum osse 8, 1, 33. 61. 72. De ossibus 8, 11, 1. Ex osse Ex ossibus 8, 1, 79. 81. 89. 92. 8, 4, 48. 8, 8, 11. aliquid Ex osse 7, 12, 13. In osse, In ossibus 7, 5, 31. 8, 1, 71. 8, 3, 23. 8, 4, 34. 61. 8, 11, 8. Inter os & membranam 8, 3, 19. Inter urinae iter & os pubis 7, 26, 92. Inter ossa 7, 5, 30. 7, 7, 120. 8, 1, 71. 8, 4, 77. conf. Inter se. Inter os 8, 3, 17. Per ossa 8, 10, 8. Sub osse 7, 7, 162. 8, 1, 34. 8, 4, 52. Sub imis ossibus 3, 22, 38. Super os 8, 4, 19. 8, 8, 2. Supra os 7, 7, 158. 8, 17, 6. Usque ad os vel ossa, v. usque.

Oscitatio, onis, assidua, 1, 3, 19 frequentes 2, 2, 7. Offendo, di, lum. major ortus Calor spem remissionis ostendit 3, 9, 7. quantum vero in vivis cognosci potest, ipsa Curatio ostendat 1 Pr. 73 quae aliqui Cutis ostendit 5, 28, 146 conf. inf. periculum. quaedam (Notae) sunt, quae ante febris; quaedam, quae inter eas, quid aut intus sit, aut venturum sit, ostendunt 2, 7, 2. Notae explicem, quae vel spem vel periculum ostendant 2, 8, 1. quorum utrumlibet Ructus ostendit 4, 5, 39. caries, quam Spe- cillum ostendit 8, 3, 21 synon. detexit.

detexit. ubi Urina quaedam araneis similia supersidentia ostendit 2, 8, 75. postea Usus ostendit, nihil ex his esse perpetuum 2, 10, 4. *conf.* 7, 4, 15. & cum in.

¶ donec jam aliquid Cruoris ostendatur 8, 2, 6. cutis dura, crassa dolens Periculum ostendit 5, 26, 169. Periculum ostendit id, quod excernitur, si est exiguum, &c. 2, 4, 23. sputum etiam biliosum & purulentum, sive separatim ista sive mixta proveniunt, interitus Periculum ostendit 2, 6, 26. si talis (urina) diutius permanet, Periculum mortis ostendit 2, 6, 32. bilis atra Se, v. cum dativo. interdum supra infra ve eum (priorem dentem) Se ostendit (novus) 8, 1, 42. quinto jam die, quanta inflammatio futura est, Se ostendit 5, 26, 166. si pus Se ostendit 7, 7, 11. si plures Se quasi rivuli ostendunt 7, 4, 4. donec purus sanguis Se ostendat 5, 28, 182. si suppuratio Se ostendit 6, 92. si suppuratio Se ostendit 6, 13, 7. si nusquam tumor Se ostendit 8, 9, 25. ut tumor, quantus maximus esse possit, Se ostendat 7, 14, 23. quum ista (tunica) alba & intenta Se ostendit 7, 6, 13. ut magis Se ostendant (venae) 7, 7, 172. inter urinae super vulvae cervicem Se ostendit 4, 1, 36. si prius eorum Sedes breviter ostendero 4, 1, 2. Spem 2, 8, 1, 3, 9, 7. boni medici est ostendere, quam nulla Spes sine sanguinis detractione sit 2, 10, 21.

¶ cum dativo. quae invictissimus quisque alteri ostendit 6, 18, 5. cui protinus in recenti morbo bilis atra vel infra vel supra se ostendit, cuive alterutro modo, se promittit, quum jam. *each.* 2, 6, 25 *synon.*

¶ cum Particulis: Adhuc I Pr 31. Alioqui 5, 28, 145. Ante febres 2, 7, 2. Breviter 4, 1, 2. Jam 5, 26, 166. 8, 2, 6. quod quomodo fieri debeat, Jam ostendit 4, 3, 11 i. docui, praecepi. In quibus (novis generibus morborum) nihil adhuc usus ostenderit I Pr. 31. *conf.* 2, 6, 25. Infra 2, 6, 2, 5. 8, 1, 42. Inter febres 2, 7, 2. Interdum 8, 1, 42. Magis 7, 7, 172. Nusquam 8, 9, 25. Postea 2, 10, 4. Prius 4, 1, 2. Proptinus 2, 6, 25. Satis ostendit, Auri (cibum) non oportere. 3, 4, 31. Super 4, 3, 36. Supra 2, 6, 25. 8, 1, 42.

Offrea, ac. stomacho apta est 2, 24, 12. facile intus corrumpitur 2, 28, 2. alvum movet 2, 29, 4. Otium, ii. neque ex nimio labore subito otium, neque ex nimio

otio subitus labor, sine gravi noxia est 1, 3, 4.

Otiosus, a, um. nimis otiosa vita, utilis non est 1, 3, 5.

Ovis, unde Ovillus, a, um. v. Lac. Sevum. Stercus.

Ovum, i. ova contrahere semen videntur 4, 21, 4. ovi Album, v. album. ovi dimidii Magnitudinem raro explet, nunquam excedit (furunculus) 5, 28, 120. v. Vitellus.

¶ v. Asfus. Columbinus. Crudus. Dimidius. Duo. Durum 2, 18, 39. Dura ova astringunt 2, 30, 5. Molle vel forbile 2, 18, 39. ex ovis vel Mollibus vel Sorbilibus (minima inflatio fit) 2, 26, 4. Molle 4, 4, 93. - stomacho aptum est 2, 24, 9. Sorbile 4, 4, 62. 4, 7, 10. boni succi est 2, 20, 7. Sorbilia, crassiores pituitam faciunt 2, 23, 1. 6, 6, 27. ovis Sorbilibus (utendum) 4, 3, 21.

¶ v. Coquo. Do. Frigo, frictus. Purg. Sorbeo. Sumo. Utor.

¶ Ex ovo, v. uti collyriis, usus collyrii: i. ex vitello ovi.

¶ Ocularia, as. 7, 11, 1 quo cap. pertrahatur. *ocularia* 6, 8, 3.

P.

Paene, v. Pene.

Palatum, i. caput, eaque, quae in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur 4, 1, 3. v. Sutura 8, 1, 19. Ulcus.

¶ v. Seco. Ungo.

¶ In palato 4, 4, 13. 5, 27, 37 Per medium p. 8, 1, 19.

Palla, ae. pallam 4, 24, 12.

Pallor, oris. stomachum infirmum indicat 1, 8, 3. labra & nares decolorat 2, 6, 9. si color aut rubore aut pallore novo mutatus est 3, 6, 23. totum corpus eum pallore quodam inalefcit 3, 24, 6. in gangraena 5, 26, 224 in ulceribus 5, 28, 65. *conf.* 2, 6, 13.

Pallidus, a, um. v. Alvus. Color. Cutis, si, quod Descendit, est pallidum 2, 4, 22. v. Dignitas. Facies. Humor. Intelligitur. Os, olis. Pituita. Pus. Pustulae. Sanies. Sputum. Ulcus. Unguis. Urina.

Palleo, pallui, v. Color. si id (Corpus) magis pallet 3, 2, 7. in eo sinu (sinu, abcessus), jam Cutis pallet 7, 2, 33. v. Facies. Locutus. Nares magis pallet 4, 2, 31. v. Palpebrae. Venae. Venulae.

Palma, ac. manus pars, quinque Ossis recta, ad digitos tendentia palmam explet 8, 1, 91. prima palmae Pars ex multis minutisque Ossibus constat 8, 1, 83. in palma Ossis 8, 18, 1. plantae palmis respondent 8, 1, 118. palma compell. digiti debent. 8, 19, 4.

in palmis 5, 28, 225. 228. Palma, ae. arbor. nuclei palmarum 6, 6, 54.

Palmula, ae. fructus palmae arboris alias dactylus. palmulae 2, 18, 17. 4, 4, 48. 4, 119, 30. 5, 22, 30. boni succi sunt 2, 20, 4. stomacho aptae sunt; 2, 24, 9. astringunt alvum 2, 30, 9. contritae, leniter simul & reprimunt & molliunt 2, 33, 4. palmulas 1, 2, 20. Palpebra, ae. oculorum palpebras 6, 6, 166. si Carbunculus in exteriore palpebrae parte est 6, 6, 100. v. Carbunculi. Cartilago. Cicatrice glutinari. Cutis. Durities. Foramina. Humor aliquis 7, 7, 78. inter Oram (palpebrae) quae pilos continet, &c. 7, 7, 83. tertia palpebrae Partem 7, 7, 70. exteriorem Partem palpebrae 7, 7, 73 *conf. ib.* 75. in exteriore palpebrae Parte 6, 6, 100. in superiorem palpebrae Partem 7, 7, 74. Pilus, Pili, cilia, v. Pilus. Vesica. Vitium.

¶ cum Adjectivo. v. Alter. Crassas Durasque 6, 6, 164. Inferior 7, 7, 80. 84. 90. Inferioris 7, 7, 103. Inferiorem 7, 7, 23. Idem: in eadem p. 7, 7, 7 caedem 2, 6, 9. Is: ea 7, 7, 80. eam 7, 7, 25. palpebrae Laxioris curatio 7, 7, 79. Superior 7, 7, 80. 84. Superioris 7, 7, 102. Superiorem 7, 7, 23. cum Superiore 7, 7, 103. in Superiore p. 7, 7, 89. in Superioribus p. 7, 7, 2. cum Verbis, v. Abicindo ex: astringo. Attollo. Attraho. Coalesco. Coeo. Cohaeo. Cohaeresco. Committo. Concido. med. brev. Descendo. Desum. nimium. Diduco. Disicindo. Egeo. eo. Erado. Glutino. Hio. Inhaereo. Inhaeresco. Laxanda utique 7, 7, 87. (v. astringo, vel descendendo.) eademque palpebrae Pallent 2, 6, 9. v. Pati. Pendeo. Perverto. Seco. Sufficio. Tollo. Trado. Transmitto. Transuo & Transveho. Verbo.

¶ cum Particulis: Cum palpebra 7, 7, 103. Ex, v. abicindo. in palpebra 7, 7, 89. in palpebris 6, 6, 10. 97. 7, 7, 15, 107.

Palumba, ae. v. Sanguis.

Palumbes, is. alvum astringit 2, 30, 5.

Palumbus, i. v. Sanguis. Stercus.

Palus, udis. ex palude aqua 2, 18, 47.

Panaces, cis. alvum (vel urinam) molitur 3, 21, 25. aperit ora vasorum 5, 4, 2. mollit 5, 45, 4. adversus chersydrum ictum sumenda 5, 27, 60. cum aceto 5, 27, 58. cum lacte confusa 5, 27

77. panacis. *genit.* 5, 18, 30, 5, 25, 27, 6, 9, 15. panacis radice 5, 25, 9.
 Panicum, ci. mali fucci est 2, 21, 1. pulicula & sorbitio, ex panico alvum alstringit 2, 30, 2. ex panici farina cataplasma 2, 33, 13.
 Panis, is. Aquâ madens, 2, 18, 40. ex horum (Aquâ, Vino, Aceto) aliquo madens 2, 33, 9. Aridus 4, 4, 57. intenditurque vis ejus (alvum alstringendi) etiam, si Bis coquitur 2, 30, 1. Calido pane foveri 7, 7, 9. Candidi panis 6, 6, 36. Cibarius alvum movet 2, 29, 1. inficissimus est 2, 18, 13. Fermentatus, alienus stomacho est 2, 25, 2. facile intus corrumpitur 2, 28, 1. alvum movet 2, 29, 1. sine Fermento 5, 28, 79. stomacho aptus est 2, 24, 2. minime intus vitiat 2, 28, 4. si sine Fermento est, alvum alstringit 2, 30, 1. cibus cum Pane Hetero 1, 3, 54. ex Hordeo, Hordeaceus, alienus stomacho est 2, 25, 2. alvum movet 2, 29, 1. Infirmitas 2, 18, 13. Inficissimus 2, 18, 13. ex Lacte (dari debet) 6, 6, 27. ex Melle (dandus) 4, 7, 10. ex Milio, alienus stomacho est 2, 25, 2. panis Minus quam ex consuetudine 3, 2, 23. Modici ponderis panem ex vino esse 1, 6, 6. Multo pane uti 1, 3, 74. panis non ita multum 4, 2, 62. cum Papavere injectus (*capiti dolenti*,) vel cum Rosa, Cerasa, Spumave argenti 3, 10, 6. ex Polline, infirmior est 2, 18, 13. ex Siligine, vel ex Similia, alvum alstringunt 2, 30, 1. Tostus 3, 6, 60. si Tostus est, magis etiam alstringit alvum 2, 30, 1. quisquis alius quam ex Tritico est, facile intus corrumpitur 2, 28, 1. ex Vino 1, 6, 6. 4, 19, 12. si quis panem ex Vino subactum super oculum imponit 6, 6, 189. *conf. ib.* 36.
 ¶ candidi panis interiorum Partem 6, 6, 36. panis non ita multum ex Parte interiore cum pisciculis vel levi carne sumere 4, 2, 62. Selibra 4, 19, 12. Vis ejus 2, 30, 1.
 ¶ *cum Verbis:* cuius (lactis lactucae marinae) gutta pani Adjecta, abunde purgat 2, 12, 2. v. Asfumo. Coquo, bis. Corrumpto. Do. Edo. esse. Foveo. Impono. Infringo. Injicio. Mado. Mandere. Sumo. Superimpono. Vitio. Utor. Panisescum, i. quaeque ex frumentis panificia sunt, generis valentissimi esse 2, 18, 5. quumque panificia omnia firmissima sint 2, 18, 40.
 Pannus, i. v. Lineos. Duplicibus Triplicibusve (involvendum membrum) 8, 10, 16. Triplici panno

3, 21, 53. Triplex 8, 10, 21. ¶ *cum Verbis:* v. Involvo. Mado. Objicio. Superjaceo. Superimpono. Tingo. f. Tinctus
 ¶ panni ex vino & rosa & oleo 8, 9, 13.
 Panniculus, i. Duplici panniculo injecto 7, 29, 34. Quadratus 6, 18, 99.
 ¶ *cum Verbis:* v. Injicio. extinctio. Involutioque panniculis 2, 17, 24. v. Superinjicio.
 ¶ Pila ex panniculis facta 7, 20, 2.
 Panus, i. φύγελλον panum, ad similitudinem figurae nostrae vocentis, 28, 128. scil. ad similitudinem cum trame involucri, quod tumet rotundumque est, secundum Nonium 2, 6, 23. adversus panum, tum primum orientem, quod φύγελλον. Graeci vocant 5, 18, 44.
 Papaver, eris. somno aptum est 2, 32, 1. papaveris cortex 4, 24, 22. non nimium aridi Cortices 6, 9, 7. - Cortices fricti atque contriti 6, 7, 12. Cortices in vino coquendi sunt, miscendique cum cerato 4, 24, 17. decoctis papaveris Corticibus 3, 18, 47. papaveris Folia simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 7. Folia papaveris 6, 6, 88. papaveris Lachryma, i. opium, mollit 5, 15, 1. papaveris Lachryma ex aceto 6, 7, 22. *genit.* papaveris Lachrymae 4, 14, 9, 5, 18, 64. 74, 5, 23, 17, 5, 28, 3, 19, 24, 26, 30, 35, 5, 28, 187, 6, 6, 34, 35, 56, 59, 61, 85, 104, 129, 132, 140, 141, 143, 149, 152, 154, 155, 167, 179, 182, 184, 193, 6, 7, 16, 17, 19, 20, 39, 45, 6, 9, 15, 16, 23, 25, 6, 18, 103. Lachrymae papaveris 5, 20, 16, 5, 23, 4. papaveris Lachrymae ex aceto 6, 7, 23. papaveris Lachrymae combustae 6, 6, 48, 55. - combustae, donec teneferat 6, 6, 51. - frictae 6, 6, 52, 108. papaver ad excipiendam Lachrymam maturum 5, 25, 12. crocum cum Succo papaveris 4, 24, 23.
 ¶ Album papaver 4, 10, 4. feminis papaveris Albi 5, 23, 6. Nigrum papaver cum melle assumtum 4, 20, 19. Silvestris papaveris, quum jam ad excipiendam lachrymam maturum est, manipulus 5, 25, 12.
 ¶ Aqua, in qua papaver aut hyoscyamus decocti sint 3, 18, 43. - decoctis papaveris corticibus *ib.* 47. Panis cum papavere 3, 10, 6.
 Papula, ac. papularum duo genera tractantur 5, 28, 285 seqq. quam αγγύλιον Graeci appellant *ib.* 287. Ievis 289. Major 290. minus Rotunda 288. genus (impetiginis) simile papulae fere 276. quod (corpus) papulas habet 7, 14, 29. Papyrus, i. papyrus 5, 28, 192. Par, paris. v. Accedio. quaeque

(Animalia) his (belluis marinis) pares sunt 2, 18, 7. v. Crus alteri. Dentes, de oppositis. Dies. Febres quotidianae, donec par id Membrum alteri fiat 8, 10, 110 de longitudine, v. Mensura. Modus. longus Morbus, quum penitus infedit, quod ad difficultatem pertinet, acuto par est 3, 1, 14. v. Notae. Ossa. Pondus, Portio. Scintilla. Testiculus.
 Pariter, adv. i. quoque. 8, 10, 129.
 Παρακολλητικός, ὅς, ὅν. quod a latere glutinandi vira habet. v. Emplastrum.
 Παράλυσις, εἰς. latatio, resolutio, sigillatim morbi genus quod Latine resolutio nervorum vocatur. Παράλυσιν 2, 1, 30, 3, 27, 2 bis. 6, 6, 204.
 Paralysis, is. idem in paralysis oculi 6, 6, 209.
 Παράσυναγχα, ἡν. morbi genus, anginae species. παράσυναγχα 4, 4, 5.
 Parci, a, um. unde Parce adv. parce tamen 5, 28, 151. v. Assumo. Impono. parcius, v. Ago. Utor.
 Parens, entis. parentes ex avibus 6, 6, 222. ab illo parente omnis medicinae Hippocrate 7, Pr. 8.
 Pareo, rui. si mollita sic & extenuata Cutis reducenti paruit 6, 18, 8. eaque (Cutis) si non parerit *ib.* 13. *syn.* sequi *ib.* 12. omnis etiam Dolor minus medicinae parerit, qui sursum procedit 2, 8, 125. *i. cedit.* al. leg. patet.
 Paries, ietis. umbra, quam parietes efficiunt 1, 2, 12. inter parietem & caput acri 8, 12, 5. juxta parietem *ib.* in adjuncto pariete 2, 6, 15.
 Pario, peperit, partum, parere. quae (mulier) peperit 2, 8, 127.
 Partus, us. partendi actus. gravidae feminae, quous tum adest partus 2, 1, 33. ne partum prohibeat (pecten) 8, 1, 99. a partu 2, 7, 22. *i. p. p.* ex partu, *i. post* 2, 8, 112. 3, 6, 9, 5, 25, 33. incido. laboro. premo.
 ¶ foetus ipse, si jam prope Matrum partus, intus emortuus est 7, 29, 1. v. Edo. Elido. Emortior. Excido, media brevi. Perdo. Rervo. Sustineo.
 Παράσις, ἰδος. tumor glandulae juxta aures sitae. παρασις 6, 16, 1 ubi pertractantur. ad παρασις 4, 18, 43.
 Parotis, idis. idem parotidibus dat. 5, 18, 14. ad parotidas 5, 18, 68.
 Pars, partis. v. Abdomen. Acuum, acuta, reclusa. Aetas. Annus Caput. ossis humeri Caput majore parte 8, 1, 77. Caros, vulneris. Cibus. Corpus, aliquam, aliqua ablat. aliquas ita aliquis, & cerera, & exterior. in aliam Corporis partem tendere 5, 28, 178. in quilibet

quamlibet partem Corporis, certas partes 5, 26, 9. nobili in parte Corporis 2, 11, 14, in omni fere parte Corporis 5, 28, 158. in quacunq[ue] parte Corporis 7, 1, 1 quacunq[ue] parte Corporis 2, 8, 121. ab una parte Corporis 2, 8, 27. num tempora partesve Corporis aliae madescant 3, 6, 26. a summis aut a mediis partibus Corporis, extremas partes 2, 14, 19. v. summus. totum quidem Corpus, maxime tamen eas partes, quae 1, 3, 12 *opp.* si simul totum Corpus afficitur, neque ante in partibus aliquis venientis mali sensus est 2, 8, 95 *opp.* circa totum Corpus partemve 5, 28, 240 *opp.* in totis Corporibus, in partibus 2, 14, 17, 4, 1, 1 *opp.* add 2, 8, 116. *conf. inf. singularis sectio. v.* Cubitus. Cucumis silvestr. hanc Curandi partem 5, 26, 9 *de chirurgica. v.* Curationes. Cutis, & *inf.* pars exigua. Dentes. Faba Aegyptia. Fascia. Ferramentum. Ficus. Fistula, de canali, & de ulcere. Frons. Horae. Infania. Lamina. Linum. Malicorium. Mammula. Punicum. Maxilla. Medicina. Membrum. Oculi nigra p. Olla. Os. Os, oris. Os, ossis, & *inf.* exigua pars. ad alteram partem ossis 8, 2, 21. si qua parte Os eminet 8, 10, 18, 21. Os tibiae superiore parte plenius 8, 1, 112. Os calcis quadam parte sinuatur, quadam excessus habet 8, 1, 115. v. Palma. Palpebra. pars Partis 7, 22, 8. Panis. Pedes. Pondus. Sanguinis pars per vulnus, pars per naturam descendit 5, 26, 49. parsque Sanitatis est, vomitum esse suppressum 4, 11, 8. medendi scientia Sapientiae pars habebatur I Pr. 11. v. Scilla. Scrotum. Sinus. Tempus. Tumor. Tunica. Venena. Venterculus. Vertebra. Urbani. Urina.

¶ *i. locus.* si ex superiore parte aliquis decedit 2, 10, 26.

¶ *de locis corporis.* atque in partes quoque humor erumpit, ut oculos, auresque I Pr. 106. ne quid oculis aliisve partibus noceat 1, 4, 10. pars ea, *i. abdominis tegumenta cum peritonaeo*, 7, 16, 14. hae partes *i. brachia* 2, 10, 40. ne forte eam partem satietas excitet 7, 25, 12 *i. colem, penem.* acus ad cutem transferendae, similique ratione ei quoque parti utraque futura injicienda 7, 16, 19 *i. cuti. is.* (sanguis) a summis faucibus fertur, modo exulcerata ea parte 4, 4, 67 *i. faucibus. conf.* 4, 4, 39. dolor ad inguina atque ilia pervenit, partesque hae intumescunt 7, 18, 43 *i. inguina & ilia.* in his partibus, *i. intestinis.* 4, 13, 9. qui (cancer)

quum in reliquis partibus, tum in his quoque vel praecipue ulcera infestat 6, 18, 47 *i. obseis, naturalibus.* exulceratione in his partibus facta 7, 28, 3 *synon.* naturalia 2. integris vero membranis interdum eam partem humor distendit 7, 18, 23 *i. scrotum, de hydrocele.* in his partibus, quibus viscera continentur 2, 8, 113. a parte, *i. palpebra* 7, 7, 9. in iis partibus, quae pilis continguntur 6, 3, 4. latis multo sanguine effuso ex eo loco, & commodissimum est cucurbitulam admovee Adversa parte, ut illuc sanguinis cursus revocetur 5, 26, 104 *seq. synonym. v.* Aeger. Afficio. Alius quod ut Alias partes liberat, sic hanc ipsam quoque affectamprehendit 4, 22, 3. v. Aliquis. Ceterus, ceteri. Cursus. Exterior. Extremus. Hanc ipsam 4, 22, 3. His partibus *dat.* 5, 26, 191. in His partibus 3, 27, 37. Inferior pars, Inferiores partes; de locis sub pectore, fricatio a pectore vehemens toti Inferiori parti adhibenda 4, 4, 46. calida aqua aut balneo magis Inferiores partes quam superiores foveat 1, 3, 22 *opp.* fricatio multa, praecipue Inferiorum partium 4, 4, 37. add. 4, 5, 16. Inferiores partes vehementer perficere 4, 2, 23. perficendae vehementer Inferiores partes, levior fricatio adhibenda thoraci erit *ib. 55 opp. conf.* superiores partes, *de abdomine, intestinis, genitalibus, cast.* ubi ab Inferiore parte purgandus aliquis est, ubi a superiore 3, 8, 71 *opp.* quibus alvus ab Inferiore parte evocanda est 6, 6, 124. eadem ex Inferiore parte indita 4, 18, 7 *i. in anum injecta, clystma.* ex Inferiori parte infundere aquam pluviatilem egelidam 4, 12, 12. in alvum pitanae vel alicae cremorem ex Inferioribus partibus indere 3, 19, 21 ex Inferioribus partibus tepidum infundere, vel pitanae cremorem 4, 15, 9. hique (lumbri) modo ex Inferioribus partibus, modo ore redduntur 4, 17, 1. pylorus portae modo in Inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittit 4, 1, 24. jejunum intestinum, quod accepit, protinus in Inferiores partes transmittit *ib. 25. colon* magis inferiores Inferiores partes tenens *ib. 29.* Inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam stercorem excreant 5, 26, 61. ut Inferiores partes foveantur 4, 18, 7. add. 4, 21, 5. *conf.* superiores. de pedibus *f. artubus inferioribus,* dolores circa coxas & Inferiores partes orti 2, 6, 16. si a coxis & Inferioribus partibus dolor in pectus

transit 2, 7, 56. tum in Inferioribus partibus aliquid abscedit 2, 7, 80. in Inferioribus partibus aliquid abscedet 2, 7, 22. minus tamen periculosum his est, qui in capite vel brachiis, quam qui in Inferioribus partibus, vulnerati sunt 5, 26, 186. de scroto, v. infra in *adjectiv.* ut ejus Interior aliqua pars, & in alio alia, aperiat *cast.* I Pr. 71. *sq. conf.* exterior. ubi Interior pars collisa est 5, 26, 266. in aliqua Interiori parte 3, 27, 31. in Interiorum partium doloribus 5, 23, 2. positus Interiorum partium ostendimus 5, 26, 36. partium Interiorum notitiam I Pr. 22. noxa non a cute, sed ab Interioribus partibus incipit 5, 27, 73. in Inferioribus partibus I Pr. 40. circa pubem Inferiores partes 2, 7, 33. ex faucibus Inferioribus partibus 4, 4, 84. *similiter de aliis rebus v. inf. cum adjectivis.* Is: debilitas ejus partis sequitur 5, 26, 176. sub quo nomine (capitis) nunc significo eam partem, quae capillitis regitur 4, 2, 2. quod superat ea parte, quam afficit, dolorem inflammationemque concitat 2, 7, 89. ubi pus ea parte profluxit 2, 8, 58 *i. urethra.* in ea parte 2, 7, 37 eas partes 7, 18, 181, partes eas 4, 4, 39. in eas partes, quae conjunctae sunt 7, 7, 56. v. Laboro. si plaga in Molli parte est 5, 26, 113. Molliores partes eas fieri 4, 4, 39. v. Naturales. Necessarius. Obscenus quam proxima 2, 10, 36. Qui, Quis: hic morbus inter intestina stomachumque versatur sic, ut, cumj. potissimum partis sit, non facile dici possit 4, 11 extr. in Quam partem cancer sit tendat 7, 27, 3. Qua parte quodque viscus intestinumve sit I Pr. 42. Quacunq[ue] parte 2, 8, 9 sanae cujusque colorem partis I Pr. 43. in Reliquis partibus 6, 18, 47. v. Reliquus. Sanus. lingua cum Subiecta parte 7, 12, 35. Superior, Superiores, de capite & proximis. Id vitium sit maxime in Superioribus partibus, circa faciem, nares, aures, labra, mammam feminarum 5, 28, 20. ubi venter suppressus parum reddit, ex eoque inflationes, caligines, capitis dolores, aliaque Superioris partis mala incrementum 1, 3, 56. tum in Superioribus partibus sit abscessus 2, 7, 81. alvus quoque ducta saepe Superiores partes resolvit 4, 3, 18 de cervicis morbis. alvus ducenda est, quo magis Superiores partes leventur 6, 6, 80 de ophthalmia. de thorace, transversum seprum, quod membrana quadam Superiores partes

tes ab inferioribus diducit I Pr. 69. transversum septum a Superiore parte non lolum intestina sed jecur quoque lienemque dissecnit 4, 4, 15 (conf. 7, 4, 10.) add. sup. inferiores partes de *supremo abdomine*, si inflatio sine inflammatione in Superioribus partibus dolorem tumoremque fecit, bonum signum est sonitus ventris inde ad inferiores partes devolutus, caet. 2, 3 extr. opp. ante alviductionem: aliquot horis aquam calidam bibere (debet) ut Superiores ejus partes madescant 2, 12, 19: qui oves jejuni intestini Superiores partes magis complent 4, 1, 27 de *oto trunco supra innominata ossa & brachii manibusque*. ac Superiores quidem partes ita ordinatae sunt 8, 1, 95: de *brachii manibusque*, opus est pila similibusque Superiores partes movere 1, 6, 1. pila similibusque Superiores partes dimovendae 3, 27, 29. pila, vel armis, aliove quo genere, quo Superior pars movetur, exerceri 1, 8, 1. in ipsa exercitatione potius Superiores partes movendae 3, 27, 21. exercitatio quae Superiores partes moveat 4, 5, 7. his operibus, quae Superiores partes movent 6, 11, 15. lectiones, exercitationes quae Superioris partis necessariae 4, 5, 24. de *seroto superioribus v. inf. in adjectiv.* v. Vitulos.

¶ *i. latus, regio corporis, ejusve partium, aut aliarum rerum, versus. synon.* 8, 17, 1 seq. 4, 8, 2. prior pars est, quae a pectore est: posterior, quae ab scapulis: interior, quae ad latus tendit: exterior, quae ab eo recedit 8, 1, 75. humerus leniter cavus in priorem & interiorem, gibbus in posteriorem & exteriorem partem 8, 1, 74. articuli elabuntur in priorem & in posteriorem, in interiorem & in exteriorem partem 8, 11, 13. in omnes quatuor partes excidere cubitus potest 8, 16, 4. v. adduco, attraho, committo in partem excido, prolabor, inclinari, projectum, promineo, promoveo, propello, promumpo, caet. vel prior a parte earum (costarum) resimi (renes) ab altera rotundi 4, 1, 19. a partem narium 7, 7, 18. a partem temporum ib. v. 2, ab altera parte dextra, - ea, - eadem, - exterior, - ima, - inferiore, - interior, - lacerti, - posteriore, - priore, - sinistra, - superiore, - utraque: v. item ex parte alia, - altera, - exterior, - - inferiore, - interior, - superiore, - utraque. *itemque v. Alius. Alter. Alteruter. Anterior. Ceterior. Contra-*

rius. Dexter, Dexterior. Diver-
tus. Ea. Exterior. Idem: hume-
rumque partis ejusdem 4, 8, 2. *i. dextrae ib. ad ejusdem partis*
aurem 8, 15; 2 v. Interior. 15: *in humero partis ejus, qua dens*
dolet 6, 9, 19. eam in partem *inclinata* 7, 5, 25. ea parte *inclinata ib. ea parte, qua* 5, 28, 181. ea parte, in quam: ea, a qua 8, 11, 15 v. Neuter. Prior. Posterior. Quae. Sinister. Superior. Ulterior. Uterque. Utervis

¶ *de libri, vel doctrinae sectione, capite, caet.* tum eam partem *explicaturus*, hanc quoque eo *differo* 7, 17 extr. maximam partem (voluminis) 2, 14, 1. huic parti (chirurgicae) 7 Praef 17, 19. superest ea pars, quae ad ossa pertinet 8, 1, 1. in prima parte (huius libri primo capite) propofui 8, 13, 1 quae prima parte hujus capitis exposita sunt 8, 9 extr. - prima parte superioris cap. 6, 12, 1.

¶ *de mensura & pondere.* ex Aliqua parte I Pr. 78 p. Aliqua 2, 8, 89. resinae terebinthinae pars dimidia, butyri & mellis pars Altera 3, 22, 46 i. ana. conf. inf. quarta v. Decimus. Dimidius. Duo. Duae partes ejus temporis 8, 7, 18. 8, 10, 36. pars una, Duae, partes, tres partes 5, 18, 38. partem unam, partes Duas, partes tres 6, 6, 195. partes Duae, pars una 6, 15, 3. partes Duae, pars tertia 5, 22, 17 partem tertiam, partes Duas 5, 18, 73. ex Duabus ablinthii, myrrhae tertia parte 3, 21, 22. v. Exiguus. cum Exigua parte mellis 6, 15, 2. 6, 18, 95. cum Exigua parte myrrhae 6, 7, 54. Exigua parte finidi cutis (solet) 5, 26, 136. butyrum cum rosa & Exigua parte mellis, aut cum eadem parte mellis caet. 5, 26, 199. adjecta myrrhae. Exigua parte 6, 7, 29. Exigua parte olei adjecta 8, 10, 29. inhaeret. Exigua parte (os fractum) 8, 4, 53. Idem, eadem, v. paulo ante exigua. Magna pars 1, 2, 1 i. multi. Magnam partem 6, 6, 2 i. multum. ex Magna parte, Magna ex parte, ex Maxima parte, v. in ex. p. Major (mellis) 6, 8, 12. Major pars (aquae) 7, 15, 8. Major (pars partis alicujus) 7, 22, 8. Majore parte (infantis) 7, 29, 33. Majore jam parte (costa) 8, 1, 64. Maxima p. 2, 22, 5, 5, 27, 44. Maximam p. 2, 14, 1. ut pars hujus (anisi) Minima sit 3, 24, 8. sed hujus (mentae) Minima parte (adjecta) 4, 5, 36. sic, ut illius (pistilli) Octo partes, Nona hujus sit 5, 20, 4. ex

Omni parte, v. ex. in Omnes Quatuor partes, v. sup. in significat. lateris. levi hircini a renibus Quarta pars ponderis adjicitur 4, 9, 15. adipis Nullae pars Quarta 5, 19, 66. resinae terebinthinae, pars Quarta 6, 18, 16, cui gallae pars Quarta, & altera myrrhae sit adjecta 7, 12, 18. uvae taminiae pars Quarta fisco adjecta 5, 28, 216. conf. inf. tres. Quinta pars thuris 5, 28, 86. Unius denarii pondus dividi a me in Sex partes 5, 17, 8. in atramento lutorio Tanta (pars esse debet mellis) 6, 8, 12. Tertia v. sup. duae &c. Tertia pars 7, 19, 25. 8, 9, 17 decoquat, donec Tertia (pars superstit) 4, 17, 4. heminae Tertia (pars) 5, 19, 63 sed dubia test. sic ut hujus (alii) pars Tertia sit 5, 22, 7. adjecta olei pars Tertia 4, 3, 17. cui Tertia pars talis fossilis & paulum mellis adjectum est 6, 5, 9. fere Tertiam digiti partem 7, 15, 4. Tertiam ollae partem 4, 19, 21. Tertiam partem palpebrae 7, 70. ad Tertiam partem. ad Tertiam fere p. v. ad i. donec restet. galbani partes Tres, papyris lachrymae pars quarta 6, 9, 16. chartae combustae partes Tres, auripigmenti pars quarta 6, 15, 4. v. Unus, vel superiora.

¶ *i. ratio, conditio, respectus.* Italia frigidioresque regiones hac quoque parte salubritatem habent, quod minus terribiles angues edunt 5, 26, 66. sequiturque pituitae cunctis, nonnunquam copiosior, vel acrior, nonnunquam utraque parte moderatior 6, 6, 18. indicandum est, quae maxime ex utraque parte dicantur I Pr. 21. in omnibus ejusmodi cogitationibus in utramque partem differi posse I Pr. 64.

¶ *i. munus, officium.* medici partium est, eniti caet. 7, 3, 8.

¶ *cum adjectivis, similibusque generalibus significatione, v. Acutus. Aliquis. Alter. Ceterus. pars (carnis) Corrupta* 5, 23, 113. Diversus. Extremus. Idem. Ima pars (maxillae) 8, 1, 32. Ima pars pedis 8, 22, 1. Imaque pars ejus (sinus) 8, 4, 55. Ima ventriculi pars 4, 1, 23. Ima parte 7, 13, 5. ab Ima parte 7, 14, 10. 7, 18, 9. in Ima parte 7, 26, 68. Imis partibus 6, 8, 16 datur. & aliat. 2, 6, 2. in Imis partibus (ventris) 4, 12 extr. Inferior pars, superior 7, 25, 14 opp. Inferior pars (offis) 8, 2, 24. 8, 3, 31. Inferioris partis 8, 3, 11. Superioris (vertebrae) parti Inferiori 8, 1, 49 diducta Inferiore parti (scoti) 7, 10, 32. ab Inferiore parte diducti pili (palpebrae)

brae) 7, 7, 89. ministrum ab inferiore parte exprimere moderate scrotum oportet 7, 19, 31. in Inferiore parte (ossis fracti,) in superiore 8, 10, 22. vel in palmis, vel in inferioribus pedum partibus 5, 28, 225 opp. aut in palmis, aut in inferioribus partibus pedum 5, 28, 228 opp. conf. superior pars. ex Aegyptia faba partis Inferioris 6, 7, 39. cucumeris silvestris pars Interior 5, 21, 6. malicorii pars Interior 6, 9, 14, 6, 18, 96. anterioremque ejus (malicorii partem) conterere 5, 26, 268. add. panis, scilla. v. l3, ea aet. Media pars maxillae 8, 1, 32. Media parte, quae pupilla est 7, 7, 219. an in Plures partes diducantur (fistulae) 5, 28, 174. in Plures partes dissipanda est (suffusio) 7, 7, 144. v. Primus. palma autumnii Prima parte 2, 1, 40. Primam partem earum (horarum) 3, 4, 57. Primam infaniae partem 3, 18, 2. Prima parte (serramenti) 7, 26, 85. Primis partibus rotundae (coctae) 8, 1, 59. Propinqua, v. acus. Proxima, v. Oris, & supra. Quae parte id est 7, 18, 39 si Quae parte os eminet 8, 10, 18, 21. quod (os tali) Quadam parte sinuatur, Quadam excessus habet 8, 1, 15. v. Reliquus. Retula 7, 16, 16, 1, 26, 85. v. Sanus. Secunda. Singulae 7, 7, 144. Singularum 4, 2, 1. in Singulis partibus 6, 1, 2. pars (carnis) Subalbida, Subrubra 5, 28, 113. in Summa parte (serramenti), (in ima 7, 26, 68 opp. pars Summa (vertebrae) 8, 1, 49. v. Summus. Summa pars corporis i. exterior habitus 3, 25, 3. vultus in Summa parte sit, an penitus penetraverit 5, 26, 37. v. Summus. in Summa utraque parte 7, 5, 10. si Superior pars (tenuoris intestini) affecta est, si inferior, si utralibet 4, 13, 5. ut subeat fistula pars (lini,) quae Superior fuit 7, 4, 29. v. Superior. & sup. inferior pars. Tenuis. Toti 4, 4, 46. ut caetera pars corporis Tutae sit 5, 26, 265. partes aetatis maxime Tutae 2 Praef. 3. in pus Versa, v. Ulcus. Uterior. Ultimus. Unus. Uterlibet. Uterque.

¶ cum Particulis: v. Ad vel decoquo. Circa. Cum scilla utriusque pars major (mellis esse debet) 6, 8, 12. Ex. Extra. In. cuius (mellis) In caeteris admodum exigua pars esse debet, In atramento sutorio tanta, ut 6, 8, 12. hujus (fistulae) ea pars, quae Intra, - quae extra 7, 15, 7. v. Per.

Particula, ae. ut recipere particulam aliquam ex capite humeri possit (spatha) 8, 15, 8.

Partim, adv. 2, 1, 39 bis. 5, 27, 47. Parthenium, i. herba. 2, 33, 6. v. Herba muralis.

Παραλῆς, idos. quid? 6, 13 ubi tractatur. Παραλῆς ib. 14. Παραλῆδας ib. 1. durior ib. 6.

Parum, adv. si parum, si nimum, opp. 1 Praef. 89 bis. 7, 7, 87. conf. nimum. i. minus iusto 7, 26, 47. i. non 3, 7, 4. 3, 10, 5. 3, 11, 6.

¶ cum genitiv. v. Artis. Auxilii. Cibi. Sanguinis. Virium.

¶ cum adjectiv. v. Pinguis. Purus. Sanus. Tutus.

¶ cum Verbis: v. Astringo. Attollo. Bibo. Cedo. Cognito. Committo. Concoquo. Confido. Confirmo. Conquiesco. Consto. Contineo. Descendo. Delido. Dico. Diduco. Discerno. Doceo. Emaceresco. Excerno. Excido media longa. Explico. Fluo Glutino. Juvo. Occurro. Patefacio. Proficio. Profum. Reddo. Valeo.

¶ cum Adverbis: v. Bene. Commodo. Tutto.

Parvus, a, um. quotidie parvum Cibus dandum 3, 11, 9 i. parvum. v. Cicatrix. Curta. Os. Tubet.

Parvulus, a, um. v. Calculus. Fragmentum. Puer. Rimulae. Sinus. Tuberculum.

¶ si parvulum est, quod laesum est 8, 3, 1. si parvulum est, quod nocet: si majus est 7, 19, 25-26 opp. quod in parvulo non est necessarium: si majus est 7, 21, 7-8 opp. ex parvulo incipiunt (omnia ista) 7, 6, 4.

Passum, i. valentissimi generis est 2, 18, 41. quo ex ficiore uva est, eo valentius est 2, 18, 46. boni fici est 2, 20, 6. lene est 2, 22, 3. alienum stomacho est 2, 25, 3. facile intus corrumpitur 2, 28, 2. alvum astringit 2, 30, 10. passum nominativ. 5, 25, 13. 5, 27, 83. 6, 7, 16 17. genit. passi quam Dulcissimi 6, 10, 16. passi Crassitudo 6, 6, 40. v. Cyathus. Hemina. ex passi Hemina 5, 27, 63. v. Modus. ex passi tribus Sextariis 5, 25, 37. passo ablat. adjecto 5, 25, 16. 6, 7, 25. excipi 5, 23, 9. instillato 5, 25, 10. cum passo 6, 7, 20. 28. v. Contero. misceo. ex passo, v. cogo, coquo, decoquo, diluo, subigo. in passo. v. contundo, servo.

Pastillus, i. quo differant malagmata, emplastra, pastillatio? 5, 17, 10 seqq. pastilli haec ratio est cnet. 5, 17, 17. quos (pastillos) τροχίσκους Graeci vocant 5, 17, 10. pastilli facultates diversas habent 5, 20, 1. compositiones eorum variae describuntur 5, 20. pastillus 5, 17, 18. pastillum 5, 17, 13. in pastillo 5, 17, 13. v.

Deliquo. Diluo. Fio. Illinsio. Milceo. Singui 5, 20, 19.

Paltinaca, ae. radix: 2, 18, 15. stomacho apta est 2, 24, 5. Inflat 2, 26, 2. urinam movet, magisque Agrestis 2, 31, 2. patinacae plur. 4, 9, 7. Marinae patinacae plur. 5, 27, 67.

¶ piscis genus. v. Planus.

Patella, ae. describitur 8, 1, 106 seq. patellam vocant 8, 1, 106. quum ibidem opposita patella, ipse quoque caput tibiae continet 8, 21, 2.

Pateo, tui, ere. synon appareo 1 Pr. 51. aenea (Cucurbitula) altera parte clausa est 2, 11, 2 opp. synon. ib. foramen habet. cornea. (Cucurbitula) altera parte acque patens ib. Fenestris patentibus 3, 19, 11. si ea Fistula intus patuit 7, 4, 20. donec urinae iter pateat sic, ut 7, 26, 46. si in angusto Noxa est, si latius patet 8, 4, 54 opp. Phyma etiam latius patere consuevit 5, 28, 121. si late Plaga non patet 5, 26, 173. diutius Plagam patere necessarium est 7, 27, 32. conf. cum ad. Quod extracto specillo patet 5, 28, 167. quia latius pateat necesse est, Quod (nigritiei vel cariei) tam alte processit 8, 3, 21. quodsi Rima longius patet 8, 4, 52. idque (Steatoma) latissime putere consuevit 7, 6, 10. nervosae Tunicas, & ob id, quod dicit, patentes 7, 18, 12. i. vi incubentium expositas.

¶ Patens, v. sup. cucurbitula, fenestris. multo tamen patentiore fistulam habiturus est rupta ceruice, quam habuisset incisa 7, 26, 49.

¶ cum dativ. ingentibus & variis Casibus oculi nostri patent 6, 6, 1. ibi (in longis morbis) & Deliberationi & Mutationi remedium tempus patet 3, 1, 13. lata capita vix Medicinae patent 7, 7, 155 i. sanationem recipiunt. (patet quoque legitur a nonnullis) 2, 8, 125 ubi nunc editur patet. q. v.) longis Morbis senectus, acutis adolescentia magis patet 2, 1, 12. quae (cicatrix) necesse est facile Noxae postea pateat 8, 25 extr. suppuratio, quae nondum Oculis patet 2, 7, 90. eae (venae varicose) Oculis patent 7, 18, 38 synon. ib. visui subiectae sunt. neque aliud magis tempus Pestilentiae patet 2, 1, 21.

¶ cum infinit. ubi satis teneri calculum patet 7, 26, 58. plura ex. in seqq.

¶ cum Particulis: quod exigua plaga diutius Ad pus evocandum pateat 7, 2, 15. Acque. v. sup. Diu, Diutius, v. in super. non posse vero comprehendere, patere Ex

Ex eorum, qui de his disputarunt, discordia I Pr. 47. in rotundo nihil interesse, Ex ipsa figura patet 7, 26, 44. perventumque esse ad eam, Ex renisu patet 5, 28, 172. descendisse, Ex tumore magno patet 7, 20, 4. Facile, v. sup. In ulterioribus patebit 8, 1, 76 cum infinis. Inrus, v. sup. fistula. Late, Latius, Latissime, v. in super. Magis, Non, Nondum, Postea, Sic, Vix, v. in super.

Patulus, a, um. v. Membranulae.

Patefacio, feci, factum. quumque id (Cavum) patefactum (est) 7, 8, 7. patefacto Cerebro 8, 3, 33. Cervicem vesicae, v. inf. cum parum. si nondum satis patefacta 8, 4, 27. patefit Foramen 7, 7, 30. Loco patefacto 7, 17, 8. Loco ei (vesicae) patefacto 7, 7, 3. Membranam, v. inf. recta linea. Ore alicujus venae patefacto 4, 4, 72. v. vena. donec undique Os integrum patefiat 8, 2, 4. cutis superinciditur, tum patefacta Vena caet. 7, 31, 6. quum Via patefacta est 7, 26, 50. quum per vulnus alicujus Viscera patefacta sunt I Pr. 43.

¶ cum Particulis similibusve. recta Linea patefacere (membranam) 7, 28, 6. Nondum, v. supra. qui metu fistulae Parum patefaciunt (cervicem vesicae) 7, 26, 47. Per vulnus I Pr. 43. Satis, Undique, v. in super.

Pater, tris. Tryphon pater 7 Pr. 11. Tryphonem patrem 6, 5, 10.

Patrocinium, i. deliciarum patrocinium habent 1, 8, 4 i. defensionem.

Pator, passus sum, pati. concedo, permittio. sanguinem oportebit pati fluere, dum tutum erit 5, 26, 208. merum (hominem) bibere pati 5, 27, 20. add. cum infinis adiv. 5, 22, 5. 5, 26, 226. 5, 27, 15, 44. 5, 28, 42. 8, 1, 53. 8, 3, 28. caet. quod (tuberculum) palpebras parum diduci patitur 7, 7, 42. sicari patiemur 8, 9, 26. add. cum infinis. passiv. 2, 11, 22. 2, 12, 13. 5, 26, 289. 6, 6, 37. 7, 27, 25. caet. Alvus fluens conquiescere hominem in cubili non patitur 2, 4, 22. nihil superimponi Dolor patitur 4, 24, 22. ultra transire non patitur (Lamina) 8, 3, 28. tentandum est in his Membris, quae id patiuntur 8, 11, 26. quae (Mora) & sustineat eam (plantam,) & delabi non patitur 8, 10, 67. vitium sorbere, Morbus ipse non patitur 4, 6, 20. alter (Nervus) semper intentus ultra prolabi superiora non patitur 8, 1, 53. os autem glutinari non patitur (can-

didi Panis interior pars ex vino subacta) 6, 6, 37. id fortasse coeli Ratio patitur 3, 4, 22. si morbi Ratio patitur 2, 10, 28. si id vulneris Ratio non patitur 5, 26, 145. quantum Res patitur 4, 7, 12. ubi Res patitur 3, 18, 19. ubi ne id quidem Res patitur 5, 26, 103. alioquin Res utrique succurri patitur 5, 26, 289. tentanda Squama aeris est, eatenus ne quid eminere patiat 5, 28, 42. si Tempus anni patitur 4, 12, 5. quantum, quodsi, si non, Vires patiuntur, v. in Vires. Vulnera, quae id non patiuntur 5, 19, 2.

¶ i. ferendo par sum, sustinere valeo. si caput patitur 1, 2, 112, quum jam homo pati potest (aquam fervefactam) 4, 24, 12. aet, quam maxime calidum quis pati potest, admovendum est 5, 28, 99. ut morbus quidem id (sanguinis detractionem) desideret, corpus autem vix pati posse videatur 2, 10, 19. fereque id posse inter principia corpus pati debet 3, 22, 26. pisces, qui salem non patiuntur 2, 18, 24 opp. ex quibus salsamenta fieri possunt ib.

¶ i. aegre fero. morientesque (ex percussa vulva) eadem, quae corde vulnerato, patiuntur 5, 26, 51.

¶ cum Particulis: Fere, Jam, Non Parum, Quantum, Vix, v. in super.

Patientia, ae. longa 3, 21, 8.

Paucus, a, um. v. Compositiones. Curationes. Dies, diebus. Minimum. Horas. Linamenta. Plagae. Suturae. Verbis. paucissimis, v. diebus. quam paucissimae caet. v. plagae, linamenta.

¶ pauca neut. per se. admodum pauca sunt 7, 8, 1. pauca praefatus 3, 1, 10. paucis tantum mutatis 6, 6, 209. paucis ipsius oculi natura indicanda est 7, 7, 116. ipsius loci natura paucis proponenda est 7, 18, 1.

¶ Admodum pauca 7, 8, 1. paucae Admodum compositiones sunt 5, 19, 7.

Pauxillus, a, um. pauxillo levius 5, 28, 285.

Paululum, tanquam neutrum, & adv. cum alio neutro, ut paululum tantummodo integrum maneat 7, 19, 250. cum genit. v. Aceti. Calcis. Carnis. Cerae. Cibi. Croci. Fuliginis. Lactis. Lanae. Laseris. Mellis paululum 5, 28, 209. 6, 28, 16, 26. paululum Mellis 6, 15, 8. 6, 18, 30. v. Myrrhae. Nitri. Olei. Pulveris. Rosae. Salis. Squamae. Thuris. Vulneris.

¶ cum Ex. paululum Ex plumbi retrimento, 5, 19, 66.

[54]

¶ cum Adjectiv. v. Concavus. Incurvus. Resimus.

¶ cum Verbis: v. Adicio. Ambulo. Attraho. Curvo. Dehisco. Descendo. Diduco. Eminco. Excido. Excito. Incido. Mediâ longâ. Inclino. Ingridior. Intendo. Moveo. Procedo. Promineo. Recedo. Recurvo. Remitto. Sinuo. Specto. Torqueo.

¶ cum Particulis: v. Admodum. Infra. paululumque 7, 26, 58. 7, 30, 20. ea parte quae paululum Super id est 8, 4, 79. paululumque Supra basim 7, 30, 20. paululum Tantummodo 7, 19, 26. paululum Utrinque ejus (vulneris) (comprehendat fascia) 5, 26, 42.

¶ extremum in commate 7, 26, 45. 95.

Paulum, similiter. paulum aliquod 1, 3, 25. 4, 4, 85 conf. 6, 18, 90. cum genitiv. v. Cerae. Cibi. Croci. Hyssopi. Levamenti. Linamenti. Mellis. paulum 1, 3, 49. paulum Mellis 6, 5, 6. 9, 6, 10, 15. 7, 2, 28. v. Mulsi. Nitri. Olei. Pituitae. Rosae. Salis. Sanguinis. Scammoneae. Spodii. Unguenti.

¶ cum Ex. paulum Ex singulis degustando 3, 6, 39. paulum Ex favo vetere 4, 19, 29. Ex eo paulum 5, 25, 11.

¶ cum Verbis: v. Adicio. Ambulo. Coarcto. Conquiesco. Convertito. in. Degusto. Demo. cibo. Erodo. Excido, a. Ingridior. Infudo. Intermitto. Juvo. Levo. Madesco. Procedo. Reduco. Reficio. Remitto.

¶ cum Particulis: v. (Admodum. Infra. Saltem. Supra.

Paulo, adv. synon. aliquanto I Pr. 119. cum adjectivis comparativ. v. Alperius. Durior. Gravior. Latior. Lenior. Longior. Major. Ple-nior. Plus. Subtilior. Tumidior. Valentior.

¶ cum adverbis comparativ. &c. v. Altius. Ante. Diutius 2, 6, 35. 8, 2, 9. v. Infra. Interius. Longius. pauloque Magis 8, 1, 107. paulo Minus, quam 8, 3, 4. v. paulo Post 5, 28, 133. pauloque 8, 1, 102. v. Tardius. Subtilius. Vehementius, deligare.

Paulatim, adv. opp. v. protinus, & universus. v. Abduco. Abscindo. Adicio. Affluco. Attraho. Cogo. Contraho. Convertor. Deduco. Degenero. Delingo. Destil-lo. Detergeo. Dirimo. Do. Educo. Emorior. Excido, mediâ syl-labâ productâ. Extenuo. Facio. transitus. Firmo. Incido, mediâ longâ. Increasco. Induresco. Infundo. Latefco. Misceo. Mitto, sanguis. Nitor. Protraho. Reficio. Revertor. Revoco. Seco. Subsequor. Tero, Transeo. Vertor.

Paulisper,

Paulisper, *adv. v.* Conquiesco. In-
vigilo. Resisto.

Pavo, onis. 2, 18, 7.

Paxillus, i. p. Tenuis & Levissimi
generis inter ea (ossa) Demitti
debet, sic, ut Capite paululum
emineat 8, 10, 109. isque quo-
tidie Plenior Adigendus est *ib.* 110.
tum Removendus *ib.*

Pecco, avi, atum. Nihil nisi Im-
petu peccant 3, 18, 9 *de* infan-
tientibus. Leviter etiam Manu
peccant *ib.* 10. Quoties In ejus
quod assumitur, vel tempore vel
modo vel genere peccatur 2, 16
extr. *i. erratur.*

Pecten, tinis os, quod pectinem
vocant 8, 1, 98. Rectius in vi-
ris, Recurvatum magis in exte-
riora in feminis *ib.* 99. Super
intestina, Sub pube, Transver-
sum, ventrem firmat *ib.* 98.

¶ *piscis genus.* pectines stomacho
apri sunt 2, 24, 12.

Pectus, pexui vel pexi, pexum. ca-
pillis quotidie pectere 1, 4, 4.
subinde pectendo. repurgare (por-
riginem) 6, 2, 6.

Pectus, toris. ut aut ex pulmone
aut ex pectore, aut ex latere,
aut jocinore feratur (sanguis) 4,
4, 70 *dist. i. q. os pectoris* 8, 7,
19, 8, 8, 19. - *v.* Dolor. Gravi-
tas, pectoris Os 8, 2, 25. costae
committuntur cum Osse pectoris
8, 1, 61. *describ. ib.* 62. quod
in Osse pectoris est (vitium) 8, 2,
28. Ulcus 5, 28, 68.

¶ usque ad limum pectus 8, 1, 58.
maxime Lati pectoris atque Se-
tosi (corpus) 2, 3, 15. super
humeris aegri Suis pectoribus in-
cumbunt 7, 26, 31. Torus pec-
toris 2, 2, 6, 4, 7, 3.

¶ *cum Verbis: v.* Admotae pectori
cucurbitulae. Aestuo. Agglutine-
tur mentum pectori. Annecto
mentum pectori. Extenuo. Per-
frico. vomitu pectus Purgare 3,
7, 4.

¶ *cum Particulis:* A pectore 4, 4,
46, 6, 9, 19, 8, 1, 75, 8, 8, 2, 9,
10. Ad pectus converti 8, 8, 8.
- deligari 8, 8, 10. - inclinari
8, 10, 59. *v.* Circa. Ex pectore
4, 4, 70. dolor In pectus transit
4, 7, 56. In pectore situm cor 4,
1, 13. - sit facer ignis 5, 28, 68.
Per pectus 8, 10, 47, 8, 15, 21.
Super pectus, *v.* impono, pono.
Usque ad pectus 8, 1, 58.

Pectoralis, e. in exiguo sinu pecto-
ralis Ossis 8, 1, 71.

Pecus, coris. qui pecoribus ac ju-
mentis medentur I. Pr. 102. *de*
pecoribus 5, 28, 272.

Pediculus, i. qui inter pilos palpe-
brarum pediculi nascuntur 6, 6,
114 *ubi & seqq. de his agitur.* ne
similes nascantur *ib.* 119. super
ipsos pediculos *ib.* 100.

Pejor, pejus, deterior, aegrior, in-
salubrior, periculosior. *v.* Aeger.

Alvus. Aerae genus 6, 4, 3. Ca-
tapotium 5, 25, 5. Coeli genus
2, 1, 10. Concubitus 1, 1, 10.

peiores Dies pares fiunt 3, 4, 40.
Elavidos 5, 26, 93 *opp.* melius.

v. Fractura. Genus. *Lyce.* Idque
pejus est 4, 19, 2. Imperiginis
genus pejus 5, 28, 176. *v.* Lum-
brici. Malum. Morbi. Nihil pe-
jus est, quam 2, 8, 54. Nihil
pejus est distentione nervorum

caet. 7, 26, 131. *v.* Occasio. pe-
joris Odoris (est id, quod excer-
nitur,) quam ex consuetudine 2,
2, 4, 23. *i. foetentioris.* *v.* Pus.

Signum 2, 2, 3. Signa mitiora
pejorave 2, 6, 27 *opp. v.* Somnus.

Suffusio. Tempus 3, 5, 17 *opp.*
melius. *v.* Vomitus. Vulnus, Vul-
nera; *opp.* meliora. quod lenes est

quod pejus est, quod pessimum
est 4, 2, 41. *opp.* levissimum est,
ubi: pejus, ubi: pessimum, ubi

6, 7, 83 *opp.* pejus est, quod 6,
4, 3. pejus est, si 4, 10, 1. pe-
jus est, ubi 4, 2, 41. 6, 6, 10.

6, 7, 83. 8, 5, 23.

¶ *cum dativ.* alterum (catapotium)
stomacho pejus est 5, 25, 5.

¶ *cum seq.* quam. pejor est (so-
mnus,) qui, quam qui 2, 4, 2.

conf. ib. 23, 2, 8, 64, 4, 6, 19.

cum ablat. nihil pejus est disten-
tione nervorum & vomitu bilis 7,
26, 131.

¶ *cum Particulis, vel similibus.* pe-
jus Etiamnum est 6, 6, 10. Hoc

ipso pejus id tempus est, quod
3, 5, 17. In pejus, In melius se

habere 2, 2, 1 *opp.* quaeque me-
dendi causa reperta sunt, non-

nunquam In pejus aliquibus ver-
tunt 2, 6, 42. haec vulnera Loco

vel pejora vel meliora sunt 5, 26,
25. in id quoque genus (coeli)

quod Natura pejus est 2, 1, 10.
pejorQue, pejusQue 2, 4, 4, 19.

Quo pejus id malum est, minus-
que facile discutitur, eo 5, 18,

32. pejusque, quo magis, pro-
coque pejus, quo 2, 4, 4. pejo-
raVe 2, 6, 27.

Pellicula, ae. in longitudinem im-
plicata linamenta & Molli pelli-
cula cincta circumfutaque 8, 5,

5. pinna, gummi illita, & Mol-
li pellicula circumdata 8, 5, 7.

de cuticula s. epidermide humana:
si Summa detracta pellicula est

5, 28, 101, add. *ib.* 257. emer-
tuta Summa pellicula 6, 4, 1. quae

Summam pelliculam exasperent
5, 27, 90. quum paulatim Sum-
ma pellicula excisa est 6, 4, 9.

de aliis rebus: quoties baccam,
aut nucem, aut simile aliquid po-
fuero, scire oportebit, ei Sum-

mam pelliculam esse demendam
5, 19, 33.

Pelluceo, luxi. si ruber & pellucet
(sanguis) 2, 10, 51. pellucere
coepit *ib.* 55.

Peloris, idis, *conchae genus.* pelori-
des alvum movent 4, 29, 4.

Pelvis, is. conjicere. demittere,
mittere In pelvem 4, 24, 12, 69, 30.

In pelve 4, 17, 5.

Pendes, pendendi, pensura, idque
(Brachium) paulum supra cubiti

alterius regionem pendere oportet
8, 10, 61. inhaerens (tabula)

Capitibus utrinque pendensibus
6, 7, 101. pendes & hiat (Pali-
pebra inferior) 7, 7, 103. intel-

liger, omnes (Species) ex una
causa pendere 2, 14, 6.

Pene *f.* Paene, *adv. v.* Caligare.
Condo. Conficio. Eodem paene

momento 7, 26, 58. paene Pe-
bris est 1, 3, 11. tertio (die)

Jam paene resoluta (vinctura)
8, 10, 25. Ignotus autem paene

morbus est 3, 25, 1. Immobili
paene corpore 6, 18, 55. paene

Ineptiae sunt 6, 3 *pr.* Inexpugna-
bilis paene dormiendi necessitas

3, 20, 2. *v.* Jungi. paene Nihil
excreatur 2, 7, 91. Nullum pae-

ne morbum esse 2, 10, 1. O-
mnisque paene cupidi literarum 1,

2, 1. Omni paene sensu caret 6,
18, 65. paene Perpetua sunt 1, 3,

1. omnia paene Uno momento
sunt 8, 11, 1. paene Usque ad

lassitudinem 4, 4, 38.

Penetro, avi, atum. si vel Ad ve-
ficam vel Ad pulmonem vel Ad

vulvam, vel Ad grandes venas
arteriasve, vel Ad maxillas,

guttur, stomachum (thoracem
penetravit (fistula) 5, 28, 165.

v. Ad. in carie Ad alteram par-
tem ossis penetrante 8, 2, 22. si

Alte penetravit (cancer) 6, 18,
63. si non Alte penetravit (sup-
puratio) 5, 28, 150. si Alius pe-

netrant (fistulae) 7, 4, 1. si Jam
Eo fistula penetravit 5, 28, 169.

In quas (sedes) illa (tela) pe-
netrarunt 7, 5, 2. an Penitus pe-

netraverit (vulnus) 5, 26, 37. co-
cibo, qui postea Usque ad cutem

penetrat 2, 14, 7. Usque ad na-
res penetrat (aeglops) 7, 7, 55.

penetrandoque Usque ad ossa 5,
28, 48.

Penitus, *adv. v.* Condo. Descendo.
Insideo. Penetro. penitus compa-
rat. 5, 26, 37. 5, 28, 146. 6, 155,

4.

Penicillus, i. *vel* Penicillum, i. ex
Arido penicillo 8, 5, 6. Exigua

penicilla interponenda 7, 7, 50.

¶ *v.* Detergeo penicillo. Expresso
ex aqua frigida penicillo 2, 10,

54. penicillo ex aqua calida Ex-
presso 6, 8, 89. penicillo Expres-
so ex aqua, ex posca 6, 6, 41.

penicillo Fovere oculos 6, 6, 89.
v. Infundo penicillo. Interpono.
Superius.

Superimposito 1, 10, 34. penicillo potissimum Uti 6, 6, 42.

¶ aliquid Ex penicillo in modum collyrii astrictum 5, 28, 192. eodem modo compositum (i. in longitudinem implicatum) aliquid Ex arido penicillo 8, 5, 6. aliquid Ex penicillo 7, 10, 4, 8, 9, 27. id, quod Ex penicillo est 7, 4, 34. Ex penicillo tenuia quaedam 7, 4, 33. addita in narem per Linamentum aut penicillum ea compositis 6, 8, 22. quid penicillus, explicat D. Clericus Hist. Med. P. 2. Lib. 4. Sect. 2. Cap. 5. p. m. 543. not. 1.

Πλύνω, lavō; unde πηλυννίς, v. ov. v. Cerati clori.

Per, *præp.* de via, medio: v. per Aditum immitto. per Angustias, evado. per Articulum perumpo. per scriptorium Calamum inspirabuntur arida 7, 27, 12. ab eodem vertice per medium Caput ad Frontem procedit (sutura) 8, 1, 10. similiter a, per, ad 8, 1, 16. 8, 10, 47. per, ad 8, 15, 21. 7, 7, 120. per Cava v. v. v. per Colem. per Fistulam. per Foramen. per Id 7, 11, 4. per Lineas. per Loca evado. per Medium, Mediam, Medios, *caet.* per Membranam, Membranas. per Nares. per Naturam. per Naturalia 7, 26, 91. per medios Oculos 8, 1, 16. per Oras. per Os, ossis. per medium Palatum 8, 1, 19. v. per Pectus. per Plagam. per mediam Plagam 8, 10, 81. v. per Scrotum. per Siphonem. per Spatium. per Strigilem. per Tempora. per Tunicas. per Venam. per Ventrem. per Verticem. per Ureteres. per Vulnus.

¶ de re, qua tanquam instrumentis vel adminiculo aliquid fit; loco ablativus, *caet.* dolor pulmonis, si neque per spata, neque per cucurbitulas, neque per sanguinis detractionem, neque per victus rationem finitus est 2, 7, 88. alterutra ratione finiet, per sanguinis profusionem, per supurationem 2, 7, 23. v. per Accum. per Alimenta. per Alium. per Articulum. per Auxilia 3, 21, 55. per Cataplasmata, v. ago. v. per Cibos. per Clysterem. per Cochlear. per Cucurbitulam, Cucurbitulas. per Curationem, Curationes. per Dejectiones. per Digtos. per Exercitationem, *synon.* in 3, 21, 20. per Fascias. per Frictionem. per Habenas. per Hoc, per Illud 6, 7, 181. per Haec 3, 2, 18, 25. 3, 16, 8. 3, 21, 34. 3, 23, 18. 24, 42. 57. 4, 4, 13. 4, 13, 15. 4, 21, 5. 6, 6, 91. 7 Pr. 5. v. per Hamos per Hamulum. per Ictus. Is: per ea 7, 7, 26. 7, 20, 10. 8, 11, 9. Idem per eadem 3, 1, 15. -- omnia 6, 6, 209. v. per Ignem. per Insa-

tionem. per Linamentum. per Malaginata. per Manum, Manus. per Medicamenta. per Membranulas. per Membra. per Ministrum. per Nervos. per Notas. per Plures 8, 10, 14. v. per Penicillum. per Pustulas. per Quod 8, 17, 6. per Quae 3, 19, 23. 3, 20, 4, 5, 28, 208. 211. 8, 10, 49. 66. 68. 128. per eas Rationes, per quas 3, 21, 16. v. per Similitudinem. per Sinum. per Spongiam. per Sternutamenta. per Sudorem. per Tela. per Terebram. per Tussim. per Venas. per Veratrum. & per hos quidem maxime Viros salutaris ista nobis professio increvit I Pr. 19.

¶ de causa efficiente, materiali, formali, aliusve per quas (Actiones) spiritum trahimus & emittimus, *caet.* I Pr. 33. ut per Aestum anima deficiat 2, 17, 22. per Calorem, cibos concoqui I Pr. 35. si urinam per Calorem mover (febris) 2, 8, 52. facta exulceratione, deinde per Cicatricem aure repleta 7, 8, 2. per Febres facta sui 3, 22, 31. per Fistulam 6, 13, 14. per Foramina 7, 7, 78. per Haec 4, 11, 15. v. per Inflammationem. per omnia genera Morborum & agrotare & mori 2 Pr. 4. per Parentes id Herba restitui, quod per se sanescit 6, 6, 222. per Pilos 7, 7, 78. per Quae illa maxime eveniunt 1, 3, 57. per Quae mens exhilaretur 3, 24, 17. per Quietem 5, 25, 8. per ipsos venarum Toros inaequale est 7, 18, 39. quum per eam (Vim totius corporis) partes aegrae sanentur 3, 2, 11. v. Vim. per Ulcera 6, 18, 42. per Vulnus I Pr. 43.

¶ de loco unde, pro ex. num per nares Aureve sanguis ei effluxerit 8, 4, 2. sanguis per nares, quibusdam etiam per Aures exit 5, 26, 52. v. per Fistulam. per Nares. per Os, oris: per Ora venarum. per Vulnus.

¶ de loco, pro in cum accus. per Alvim infundere aquam calidam 3, 21, 36. aqua per Caput infundenda 1, 3, 23. aqua per Caput se totum perfundere 1, 4, 7. totum corpus tribus aut quatuor amphoris totum per Caput perfundendum est 3, 20, 10. per Caput prius calida, tum egelida perfundi 6, 6, 66. pervagantur modo per totum Caput, modo in parte 2, 8, 116 *synon.* summa (vertebra) caput sustinet, per duos Sinus receptis exiguis ejus processibus 8, 1, 47. add. ib. 56.

¶ pro in cum ablativus: vel cum, quaeve (febres) sic continent, ut per Accessiones incrementum, per decessiones tantum molliantur 2, 4, 13. hemitritaeos fere sex & tri-

ginta horas per Accessionem occupat 3, 3, 8 i. dum durat paroxysmus. in interiore tantum parte per totam Aciem exacuitur (uncus) 7, 29, 31. quae (medicina) multo saepius, perque multo plures Aegros prodest 2, 6, 42. per Cibos aut potiones nostris corporibus inserta (venena) 5, 23, 7. sudores per totum Corpus aequales 2, 4, 12. totius corporis imbecillitas hanc curationem (suctionem) per totum id exigat 2, 14, 25. tumoribus aliter aliterque per totum id orientibus 3, 21, 3. per totum Corpus orientia vitia 6, 1, 1. per Cruditatem 7, 20, 4. per hanc Curationem 7, 11, 44. per Disputationes tractari I Pr. 74. per omnia genera Febrium 3, 5, 1. per Haec variare oportet 3, 24, 15. per innumerabiles Homines 2, 6, 49 *synon.* in. v. per Imbres. per Impudentiam. per plura Loca 6, 6, 96. v. per omnia Membra. per Menstrua. per Misericordiam. per Nationes. per Occasiones. per Omnia 3, 4, 12. 23. 3, 5, 23. 24. 8, 1, 108. per Partem 2, 14, 24. prehendere per multas Partes cunctem 13, 22, 17. per Plagam 5, 26, 174. per Quietem 8, 16, 14. multis venis per id (transversum septum) discurrentibus 4, 1, 14. per Somnum 2, 6, 8. 2, 8, 20. 3, 7, 24. 6, 6, 43. somni per Somnia tum multo usque 4, 8, 43 i. cum, inter. Sudores tenues oriuntur, per quos extremas partes frigeant 5, 26, 57. id per totum Varicem sit 7, 31, 7. per multa Volumina tractari I Praef. 74. si sanguis per hanc (Urinam) editur 2, 7, 33. idque (sanguinis profluvium) per Urinam redditum 4, 4, 76.

¶ de tempore, magisque perdurante i. in. v. per Aestatem. per Aetatem. per Autumnum. per Biduum. per Dies. per Hiemem. per Intervalla temporis. per Tempus. per omne Tempus 3, 24, 16. 8, 7, 14. per omne id Tempus 2, 7, 81. v. per Triduum per Ver.

¶ de modo s. forma externa. Per Catapotia sumi potest (antidotum) 5, 27, 25. danda, quae per Cibum Potionemque alvum ideoque etiam corpus astringant 5, 26, 260. assumpta per Cibos & Potiones maxime dulcia & pinguis 1, 3, 31. costumque & cassia & cinamomum recte per Potionem assumuntur 5, 27, 59. per medicas Portiones misceri novam materiam corruptae 3, 6, 7.

¶ de mensura, quae (aqua) per binos ternosve Cyathos bibatur 4, 12, 10. isque (dens) per Par-

tes extitet 6, 9, 16 *i. particula-
tim*

¶ *i. respectu*, propter. si per Cor-
pus liceret 3, 5, 35. si per Sto-
machum licet 3, 21, 43. si per
Vires licebit 4, 6, 16.

¶ per Se: *i. solus*. illam non per
se fieri, sed quum horum aliquid
accesserit I Praef. 79 *opp.* singula
primum per se teri, deinde mi-
sta iterum 6, 6, 49 *opp. & syn. a.*
mista. haec per se contrita, rursus
simul omnia teruntur 5, 25, 10.
separatim *synon.* 5, 24, 8.
5, 25, 25 5, 26, 208, 239. 5.
27, 77. 6, 7, 50. *caes.* quae
per se singula primum terun-
tur, deinde iuncta iterum 6, 18,
33. *conf.* tero. de qua (lenti-
cula) per se scribere alio loco,
visum operae pretium non est 6,
5, 5. quae (tubercula *cystica*)
per se non posui, quum ista
omnia mediocres differentias
habeant 7, 6, 3. neque summae cu-
tis, neque interioris membra-
nae per se, sed utriusque 7, 16,
23. nulla autem per se materia
est, quae psoricum nominetur
caes. 6, 6, 185 *i. simplex.* vel
per se assumpta (catapotia,) *i.*
vel ex aqua data 5, 25, 15 *opp.*
ne, quod per se exiguum est,
maius curantis negligentia fiat 5,
26, 14 *i. naturā suā sibi que reli-
ctum.* membrum, si potest, per
se, sin minus, per alium move-
atur 3, 27, 11 *opp. i. virtute pro-
pria.* corporibus, quae jam ex
toto febre carent, sed adhuc exer-
ceri per se non possunt 2, 15,
1. si venter medicamentis mo-
veretur, si per se excernit 2, 8, 28,
i. sponte. *conf.* 5, 28, 148. ex
quibus quum pleraque per se pro-
veniant, scire licet. inter ea,
quae ars adhibet, naturam pluri-
mum posse 2, 8, 59. eluenda est
(auris) aqua tepida, quo faci-
lius ea (crusta), per se diducta,
oriculario specillo protrahatur 6,
7, 72 *i. cum adjuvento aquae tep.*
saepe hoc malum per se incipit,
saepe alteri vetusto morbo super-
venit 3, 21, 7 *opp. i. idiopathicus
& symptomaticus.* *add.* 5, 28, 44.
quod interdum per se, interdum
ex morbo aliquo fit 4, 2, 38. *conf.*
4, 4, 52. cui (tussi in phibisi)
per se quoque medendum est 3,
22, 34 *i. propria curatione.* *Caes.*
terum *add.* per se I Pr. 94. 1,
3, 64. 1, 10, 5. 2, 11, 42, 12,
12, 2, 14, 12. 13, 2, 30, 4, 3,
20, 8, 20. 39, 22, 45. 4, 5, 38,
4, 8, 11. 4, 9, 5. 4, 18, 2, 4, 19,
6, 5, 26, 111. 5, 28, 114. 148.
179. 230. 294. 6, 4, 7. 6, 7, 27.
46. 6, 10, 13. 6, 18, 36. 2, 1, 7.
16, 31. 8, 3, 10. *caes.* per se

Ipsium, *i. suā ipsius operā* 3, 22,
16 3, 23, 2. 3, 27, 28. & per se
ipsum & per alios 4, 4, 37 *opp.*
si venter astrictus est, dandum
est castoreum cum scammonia;
si non est, per se ipsum casto-
reum cum aqua dandum est 3, 20,
20 *opp.*

¶ Perque I Pr. 74. 2, 6, 43. per
eamque 7, 22, 12.

Perangustus, a, um. *v.* Capitis
mitella. perangustum est, in quo
7, 7, 60.

Peralper, ra, rum. *expolius* 5,
28, 222.

Percandidus, a, um. compositio
5, 19, 59.

Percipio, cepi, ceptum, cipere.
qui quam plurimum percipit 7 Pr.
18. qui prius illa ipsa, qualiter
eveniant, perceperit I Pr. 39.

Percolo, avi, atum. is humor per-
colatur 7, 9, 11. percolato pu-
sanae cremore 4, 13, 10.

Percoquo, coxi, coctum. quo cele-
rius ex aqua legumina percoquun-
tur 2, 18, 49.

Percrassus, a, um. melicera 5, 26,
86.

Percundtor, atus sum. percundtari-
que, quemadmodum se habeat 3,
6, 15.

Percurro, cucurri vel curri. si per-
currit corpus frigus aut calor 3,
2, 7.

Percutio, cussi, cussum, cutere,
vulnero. considerandum est, la-
pide, ac ligno, an ferro, an al-
io telo percussum sit (os calva-
riae) 8, 4, 5. de venenatorum a-
nimalium ictibus: quem Aspis
percussit 5, 27, 46. si cerastes,
aut dipsas, aut haemorrhoids per-
cussit 5, 27, 57. *conf.* 5, 27, 35.
& 38.

¶ protinus ut percussus est Aliquis
5, 26, 162. si graviter Aliquis
percussus est 8, 4, 21. cui Basis
cerebri, cui Cor, cui Stomachus,
cui jocinoris Portae, cui in spi-
na Medulla percussa est 5, 26, 15.
v. Calvaria. Corde percusso 5,
26, 39. percussus (Musculus)
mortiferus est 5, 26, 110. supra
percussus Oculum 6, 6, 225. Re-
nibus percussis 5, 26, 46. si Se-
ptum transversum percussum est
5, 26, 62. *v.* Stomachus. Vul-
va.

Perdicium, i. herba. *v.* Muralis.
Perdo, perdidici, perditum. neque
Aegium imbecilliorum fame per-
dat 3, 4, 30 *i. in morem conficiat.*
ut non putarent, sibi medicum
desuisse, si qui sic Aliquem per-
didissent 8, 13 extr. *i. amisissent*
mortuum. mulier, etiam si ipsa con-
valuit, Partum tamen perdit 2,
8, 100.

Perduco, duxi, ductum. *v.* ad
Cicatricem. ad Maturitatem. ad
Salutem. ad Sanitatem. Raro 2,
8, 84.

Pereo, ii, ire. morior. ut raro ob-
sequens aeger sine illius (me-
dici) vitio pereat 3, 1, 13. pe-
riturusque sit, qui laborat 2, 10,
20. ut pereundum homini sit
7, 4, 22. intra septimum diem
pereundum est 2, 8, 81.

Peregrinus, a, um. *v.* Medicamen-
ta. Serpentinum genera.

Peregrinor, atus sum. peregrinari
1, 10, 2. peregrinantibus *dativ.*
1, 10, 10.

Peregrinatio, onis. utilis est pere-
grinatio 4, 4, 60. mutandum sub-
inde peregrinationibus coelum 3,
27, 21.

Perexiguus, a, um. *expolius* 5,
28, 224. pustulae 5, 28, 65.

Perficio, feci, factum, ficere. phre-
nitis perfecta est ubi 3, 18, 7.

Perflo, avi, atum. dies, quibus
favonii perflant 2, 1, 6. autum-
nus aequilonibus perflatur 2, 1,
38.

Perflatus, us. aedificio perflatum aed-
stivum habente 1, 2, 3. fenestris
patentibus, sic, ut perflatus quo-
que aliquis accedat 3, 19, 11. in
conclavi modicum calorem, sine
ullo perflatu, habente 7, 29, 44.

Perforo, avi, atum. *v.* Acus, Acus.
Aures. Clavos (oculorum) per-
forare acu 7, 7, 114. qua perfo-
retur (Cutis) 7, 25, 21. venter
ictu aliquo perforatur 7, 16, 1.
si tenuius Intestinum perfora-
tum est 7, 16, 3. duobus aut
tribus Locis erit perforandum 8,
9, 27. acus Oram vulneris per-
forat 7, 22, 12. quum jam sim-
plex Os dimidium perforatum est
8, 3, 23. quae perforata est (Pars
7, 6, 25. Partem (specilli) per-
foratam 7, 4, 25. Venter fac: e
Telo perforatur 7, 4, 18. me-
diae (Vertebrae) perforatae (sunt)
8, 1, 44 *i. foramen habent.* ipso
Umbilico perforato 7, 15, 2.

Perfrico, fricui, frictum, fricare.
Aliquis, *v. inf.* cum quoties.
Articuli. perfricanda Brachia &
Crura 4, 5, 32. Brachia Cru-
raque perfricare 4, 13, 13. Ca-
put 4, 2, 39. leniter perfricare
id (Caput) manibus suis debet
1, 4, 2. id (Caput) aliquandiu
perfricare 1, 4, 7. Caput perfrici-
etur 6, 8, 4. Caput perfrican-
dum 4, 2, 49. 6, 6, 116. 177.
198. 6, 7, 75. Cervicem 4, 2,
39. 4, 3, 12. totam quidem Cor-
pus, maxime tamen eas partes,
quae in aqua fuerunt 1, 3, 12. in
lectulo Corpus perfricandum est
3, 27, 21. ubi (in balneo) to-
tum

tum quidem Corpus perfricandum est, praecipue tamen caput 6, 6, 198. Coxas 4, 20, 7. perfricanda Crura Brachiaque 3, 22, 40. *cons. sup. brachia, & inf. cum in.* molli cerato perfricandus. (Cubitus) 8, 10, 52. perfricandaque summa Cutis est 8, 10, 38. perfricare Fauces, periculolum est 4, 4, 41. in Feminibus, *v. inf.* Membrum perfricatur 8, 10, 122. - perfricandum est 2, 14, 19. 8, 10. 126. si certa Membra perfricantur 2, 14, 23. ea quae sub Mento sunt 4, 2, 39. vehementer Omnia praeter ventrem perfricare 4, 19, 8. Os (oris) 4, 2, 39. 6, 6, 177. - perfricandum est 4, 2, 49. perfricandae Partes sunt 3, 11, 4. eas Partes perfricare 1, 3, 12. extremae Partes perfricandae sunt 3, 22, 40. ideoque extremas Partes perfricamus 2, 14, 19. extremas Partes oleo & sulphure perfricare 4, 6, 11. superiores maxime Partes sic perfricandae, ut 3, 21, 19. Pectus diu perfricare 4, 4, 54. Poplites 4, 20, 7. Scapulas & Spinam 4, 3, 12. ipse Se perfricare (debet) 3, 22 extr. Tubercula 6, 12, 2.

¶ *cum dativ.* jejunis perfricandum (caput) 6, 6, 116.

¶ *cum ablat.* Adipe 4, 3, 12. Cerato 8, 10, 52. Inunctione 3, 15, 8 *f. leg. divise*. in unctione. Manibus suis 1, 4, 2. Manibus unctis ex vetere oleo 3, 11, 4. Oleo leniter diuque in lectulo perfricare Manibus puerilibus potius quam virilibus debet 3, 27, 30. Oleo & Sulphure 4, 6, 11. Oleo vetere Syriaco 4, 3, 12. Sale contrito 6, 12, 2.

¶ *cum Particulis:* Aëque 3, 15, 9. Ante 6, 6, 65. & ante cibum & post eum 3, 22, 16. Assidueque vehementer perfricetur (Caput) 6, 8, 4. Cum acopo vel liquido cerato Cyprino articuli perfricantur 4, 24, 28. Diu 3, 23, 21. 3, 27, 21. 30, 4, 4, 54. 6, 6, 116. 6, 7, 75. 8, 10, 126. non. Diu 4, 5, 32. Diutius 6, 6, 65. 177, 8, 26, 13. non minus Ducenties 3, 23, 21. Ex cerato liquido 8, 10, 122. Ex irino 6, 6, 198. Ex oleo 3, 3, 12. 6, 6, 65. Ex oleo & sale & nitro 8, 10, 126. Ex oleo & nitro ac sale 8, 16, 13. Fortiter 3, 15, 17. Iterum 4, 2, 37. ex oleo perfricatus, diutiusque In cruribus & seminibus 6, 6, 65. In lectulo 3, 27, 21. 30. Leniter 1, 3, 10. 12. 1, 4, 2. 3, 27, 21. 30, 4, 24. 8, 6, 7, 75. 6, 12, 2. 8, 10, 126. Leviter 6, 6, 65. Per se ipsum 3, 22, 16. Post ambulationem 4, 2, 49. Post cibum 3, 22, 16. Post febrem 3, 14, 7. 3, 15, 16. Post perfrusionem

4, 2, 37. Quater die 4, 12, 8. Quotidie 6, 6, 116. Quoties anquis perfricandus sit 2, 14, 20. Saepius eodem die 3, 22, 16. longe, Saepius 2, 14, 19. Satis diu 3, 27, 21. Sic 3, 21, 19. 4, 12, 8. Supra quinquagies 4, 2, 49. Ter aut quater die 4, 12, 8. *v. Vehementer.*

Perfrigeo, frixi, frigere. qui perfrixit 1, 3, 24.

Perfrigidus, a, um. - vini non perfrigidus 1, 3, 33. vino. neque perfrigidus 4, 5, 17.

Perfringo, fregi, fractum. perfracta est, *v. Cartilago, Costa.* neque perfringatur (Os) 8, 3, 39. totum (Os) perfractum est 8, 4, 53.

Perfundo, fudi, fufum, *v. Amphoris,* Aqua perfundere *&c.* aegrum caput, cervices, mammas, partes, se; *it. per.* & super caput. perfundi Frigiditas 4, 5, 25. Oleo, *v. inf.*

¶ *his non Caput tantum quotidie perfundendum; (sc. aqua ut cap. praec. §. 7. seqq. praeceptum est;)* 1, 5, 2. perfundendumque oleo Corpus & Caput 1, 3, 23.

¶ *cum Particulis:* Ibi 4, 2, 26. 6, 11, 16. multo oleo calefacto Inter ipsa vestimenta perfundatur (aeger) 3, 12, 15. Per & super caput *v. supra.* Subinde 4, 3, 9.

Perfusio, onis. Aquae frigidae perfusio 4, 20, 6. Frigidis utatur perfusionibus 4, 16, 4. in hoc affectu Salutares sunt perfusiones nationesque quam Frigidissimae 4, 21, 2. perfusio Corporis multa prodest Ex aqua. si hiems est, calida; si aestas, tepida 4, 8, 15. quod ad perfusionem pertinet 6, 7, 85. *sc. cum aqua.* post perfusionem 4, 2, 37.

Periculum, i. pro morbo: cur ex duobus aequè repletis alter in morbum incidit, alter omni periculo vacat 1 Pr. 96 *synon.* quae pericula (morbi modo dicti) plenissimi cuiusque sunt 2, 1, 44. *conf.* 1 Pr. 106. 2 Pr. 3. *caet.* mulieri gravidae Abortus periculum est 2, 8, 126. periculum avertit primum Furoris, deinde Interitus 2, 7, 66. Interitus periculum 2, 6, 26. Lethargi 3, 18, 51. Morbi 2, 4, 1. Mortis 2, 6, 32. 2, 8, 98. 112. 129. 7, 8, 5. 7, 26, 36. 7, 29, 31. 8, 3, 25. ejus Rei 7, 12, 11. Suppurationis 2, 7, 56. Venenorum pericula 5, 23, 14. Vitae 8, 9, 9. Ulcerum 6, 6, 7. *v. Vultus.*

¶ Aliquid, *f.* quid periculi 6, 18, 121. in quo (malo) plura & Genera & Tempora periculi sunt 7, 26, 22. periculo Locus, *v. Locus periculi* Minus est 2, 8, 10. 5, 28, 75. modo Minus, modo

Plus periculi 4, 4, 64. Plus periculi quam doloris 4, 7, 3. In quo Quid periculi sit 7, 29, 16. Quotquam periculi 4, 4, 18.

¶ *Dativ. v. Opportunus.* Subiici.

¶ *cum Adjectiv.* Aliquod *f.* quod 7, 23, 7, 14, 28. Aliud 5, 27, 22. Certum 2, 8, 72. Duo 7, 7, 82. 8, 4, 44. Duplex 7, 7, 28. eo Gravius 8, 25, 2. multo Gravior, 2, 12, 17. Gravioribus *dat.* 8, 9. 1. Id 2, 8, 61. 7, 7, 53. Idem 2, 7, 13. 5, 28, 19. 6, 11, 12. eadem 2, 7, 20. Ingens 7, 29, 21. 8, 25, 2. Magnum 5, 26, 234. 6, 18, 54. 8, 20, 11. vel Majus vel Minus 3, 4, 39. aliquanto Majus 6, 7, 3. Majori *dativ.* 6, 7, 4. hoc Majori *dat.* 7, 7, 39. cum Majore *p.* 7, 26, 47. Maximum 1, 3, 80. 7, 29, 2. Minus, *v. sup.* majus. Minimum 5, 28, 73. 8, 25, 7. Nonnullum 8, 25, 3. Nullum 2, 11, 15. 5, 28, 91. 114. 294. 7, 12, 11. Omni *ablat.* 1 Pr. 96. Praeceptum 2, 11, 14. in Praecipiti periculo 3, 18, 23. Quod 7, 26, 57. Quibus *dat.* 8, 10, 81. Summum 3, 4, 14. cum Summo, sine Summo *p.* 7, 12, 6. 7, 19, 14. 7, 29, 33. Tertium 7, 7, 33. Varia 7, 26, 127. Ulum 7, 12, 32. sine Ullo 6, 6, 9. 7, 26, 61.

¶ *cum Verbis:* *v. Accedo.* Adificio *cum dativo.* Affero. Circumfio. Efficio. Excipio. Expono *cum dat.* Facio. Habeo. Orior. Ostendo. Praefagio. Propono. Sequor. Subjicio. Subsum. Subtraho. Sum: maximeque id periculum est pueris 2, 8, 61. magnum femori periculum est 8, 20, 11. aegris vel majus vel minus periculum esse 3, 4, 39. eademque his pericula sunt 2, 7, 20. *v. plura cum particulis. v. Terreo.* Vaco.

¶ *cum Particulis:* tutus A periculo 2, 3, 9. 5, 27, 17. *v.* Cum loco *adjectivi, & adverbii.* ne Ex ea (distentione nervorum) mortis periculum sit 7, 8, 5. Ex imbecillitate summum periculum est 3, 4, 14. ne quod Ex vinculo periculum sit 7, 14, 28. Hic periculum est; *caet.* 2, 11, 15. 7, 75. 82. 8, 25, 2. In periculo mortis est aeger 2, 8, 122. humerus quoque In periculo venit 8, 10, 80. In eorum (tumorum) curatione periculum est 7, 14, 30. In eo (furunculo) nullum periculum est 6, 7, 3. neque ideo nullum ejus rei periculum est utrique In dentibus brevibus 7, 12, 11. In viris & mulieribus idem periculum non est 6, 12, 12. In qua re quod periculum esset 7, 26, 57. In quo quid periculi sit 7, 29, 16. In quo (malo) plura & genera & tempora periculi sunt 7, 26, 22. periculum est Ne 6, 18, 54. 7, 7, 28. 82. 7, 12, 32. 8, 4, 44. 8, 10, 13.

8, 10, 11. Sine periculo 2, 2, 10, 3, 2, 20, 4, 3, 4, 6, 6, 3, 7, 12, 18, 7, 19, 14, 7, 26, 61, 7, 29, 33. v. ullo. duo Sub idu calvariae pericula sunt 8, 4, 44.
Periculosus, a, um. v. Aestas. Aqua. Autumnus. Auxilium. Destillatio. Festinatio. Imbecillitas. intestinum Laevitas. genera Morborum. Quaedam periculosa incidere conluerunt 5, 16, 209. v. Spatium. Species. Sternutamentum. Tempora. Tormina. Tussis. Ulcera. Voluptas. Vomitus. Vultus. *neutr.* periculosum est, si 2, 8, 62. *cum infin.* perficere fauces, periculosum est 4, 4, 41. *conf.* 5, 26, 157. 5, 28, 166. 7, 7, 57. periculosissimum est, si, *vel cum infin.* 2, 4, 8, 2, 8, 66. 5, 26, 157. *add. inf. cum partic.*
¶ cum dativ. minus periculosus his est, qui, quam caet. 5, 26, 186. vitae non periculosum (genus) 3, 23, 3.
¶ cum Particulis: v. Pere. Longe periculosissimus caet. 2, 1, 1, 3, 22, 9, 6, 11, 12. Minus 5, 26, 186. Non 3, 23, 3. Praecipue 4, 3, 23. periculosissimum Que 2, 8, 66. Semper periculosum, saepe pestiferum est 5, 28, 166. Utique 4, 4, 41.
¶ periculosior 2, 1, 1. periculosissimus caet. 3, 6, 2. *met. in superiorib.*
Periculose, *adv.* v. Adhibeo, vis. Do. Fio. Fundo, sanguinem. Muro. periculosus, v. Afficio. male Habeo.
¶ Minime periculose 8, 10, 2. Quo periculosus 8, 4, 72.
Periculator, arsus sum. *periculum facere vel jubere, speciatim morbi & mortis.* maximeque omnis pueritia, primum circa quadragesimum diem, deinde septimo mense, caet. periclitatur 2, 1, 47. periclitaturque & qui semel, & qui bis die cibum incontinentem contra consuetudinem assumit 1, 3, 3. ubi febris aliquem occupat, scire licet, non periclitari, si 2, 3, 1. ubi gravis metus, sine certa tamen desperatione est, indicare necessarii periclitantis, in difficili rem esse 5, 26, 12. gravidae feminae Abortu periclitantur 2, 1, 33. Angina toto anno non periclitari 4, 4, 17. quod (vultus) nimis astrictum est, Cancro periclitatur 5, 26, 146. Conjectura, v. paulo inf. Distentione nervorum periclitatur aliquis 7, 26, 98. cicatrices duobus Vitiis periclitantur, ne aut caet. 6, 6, 150.
¶ cum Particulis: quos ideo nihil tentasse iudico, quia nemo in splendida persona periclitari coniectura sua voluerit, I Praef. 81. *synon.* sive plus est, quam quod concoqui possit, periclitari, Ne eorummpatur, non oportet 1, 3,

43. neque periclitemur, Ne mucrone cerebri membrana laedatur 8, 3, 25. *conf. supra vitiis.*
Perimo, emi, ematum. quod (genus morborum) neque acutum dici potest, quia non perimit 3, 1, 7.
Perinde, *adv.* perinde esse dixit, Ac si 3, 18, 20. perinde faciat omnia Ac si 7 Pr. 16. licet negotia agere caet. perinde Atque sanissimo 7, 4, 28. quod in plurimis contentionebus deprehendere licet, perinde Ut in hac ipsa re I Pr. 75.
Perinfirmus, a, um. 2, 14, 21.
Peripneumonia, as. quem (morbum) *πριπνευμονίαν* Graeci vocant 4, 7, 2. quo capite de illo agitur.
Peripneuros, *circumtenta*, a Graecis nominatur membrana, quae describitur 4, 1, 40. 7, 4, 21. quam *πριπνευρόν* Graeci vocant. 8, 2, 8. *πριπνευρόν, τὸ πριπνευρόν hodie Peritonaeum.*
Peritus, a, um. v. Homo. Medicus. Professor peritos ejus, scientiae medendi I Pr. 12. ne Mediocriter quidem peritus 7, 7, 142.
Perliquidus, a, um. si, quod descendit, est perliquidum. 2, 4, 42.
Perluc, lui, lutum. perlucenda aqua sunt (intestina) 7, 16, 8.
Permacet, cra, crum. v. Caro.
Permagus, a, um. v. Vi.
Permaneo, mansi, mansum. sic circa Durus tumor diu permanet 5, 26, 180. Fastidium cibi permanet 7, 26, 150. Febris si in magno vulnere permanet 5, 26, 159. Febricula permanet 5, 28, 146. Horror 5, 28, 146. effuso pure permanet (Morbis iple) 7, 3, 6. eodem modo Prolapsus permanet (oculus) 6, 6, 91. Pus, v. cum ibi. si Talis diutius permanet (urina) 2, 6, 31. quaedam (tubercula) spacio nudantur, quaedam Testa capillo suo permanent 7, 6, 5. necesse est, & sanato quoque eo (ulcere) Tumorem permanere 5, 26, 180.
¶ cum Particulis: Diu 4, 24, 16. 5, 26, 180. Diutius 2, 6, 31. 6, 13, 8. si Ibi diutius pus permanferit 6, 13, 8. In posterum diem ita permanendum 1, 3, 7. neque tamen In hoc ipso diu permanendum 4, 24, 16. In sua sede permanere (debet testiculus) 7, 20, 17. Ita 1, 3, 7.
Permaturus, a, um. v. Oleae Pira.
Permaturesco, turui, quae (oleae nigrae) in arbore bene permatuerunt 2, 24, 10.
Permiscuo, scui, xum vel flum. idque digito permiscendum 6, 6, 38. his omnibus & simplicibus & permixtis varie medici utuntur 2, 33, 18. *opp.*

Permisto, misi, missum. ipseque homini permittendum est, 8, 10, 85.
Permulceo, mulsi, mulsam & multum. Leniter unctis manibus corpus permulcere 4, 25, 1. corpus ejus leniter ex oleo vetere (cum capite, excepto ventre) permulceatur 3, 23, 20.
Permuto, svi, atum. permutandae acus inter manus sunt 7, 16, 17. permutatis inter manus acubus 7, 16, 18. leniter permutatis subina de digitorum vicibus 7, 26, 75.
Pernicies, ei. ut summa in eo pernicies sit, quod auxilii causa fuit inventum 3, 12, 3. interdum Ad perniciem quoque procedit (id malum) 4, 6, 4. Sine pernecie 7, 20, 5.
Perniciosus, a, um. v. Alvus. Autumnus. Dolor. Febris. Fistulae. Humor. Idque etiam perniciosus est, si 7, 16, 48. v. Pili. Potio frigidae. Purgationes. Res. Serpentes. Tabes. Tertianarum genus. Venus. Vitiium. Vomitus. *neutr.* perniciose discernentem (medicinam) a salutaribus I Pr. 17. *opp.* perniciosissimum est 2, 8, 109.
¶ perniciosior 7, 4, 16. perniciosus 3, 3, 8. 7, 26, 48. Perniciosissimus caet. 1, 3, 14. 5, 26, 35. 3, 27, 69. 8, 2, 28. *caet.*
¶ Longe perniciosior 3, 3, 8. Longeque perniciosissimum est 8, 2, 18.
Perpallidus, a, um. v. Color.
Perperam, *adv.* v. Curare. Dicere. Facere. Legere.
Perpetuus, a, um. v. Malum. Praeceptum. Valeat bona. Vitiium.
¶ perpetuum est, dare (i. dandum esse) 3, 5, 30. in medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod consequi convenit 7, 12, 40. perpetuumque est, esse *caet.* 6, 18, 43. Haec perpetua sunt 1, 3, 1. 3, 5, 1. Id 7, 12, 40. Idque 7, 2, 26. ne Id quidem 2, 10, 25. Illud perpetuum est, *cum infinit. praef.* 4, 22, 14. 6, 18, 25. - *cum participio in dus*, Illud perpetuum est, adjiciendum eum esse humorem 6, 7, 26. *similiter* 3, 18, 71. 6, 18, 53. Illud quoque perpetuum est in omnibus morbis 3, 18, 71. Illud quoque aequo perpetuum est 6, 18, 53. Neutrimum tamen perpetuum est 3, 18, 15. adeo tamen Nihil perpetuum est, ut 5, 26, 155. Nihil horum utique perpetuum est 3, 4, 25. Nihil ex his esse perpetuum 2, 10, 4. Quod perpetuum in omnibus non est 1, 3, 16. Quod ipsum quoque in omnibus fractis perpetuum est 8, 8, 14. Quae in omnibus fistularum collyriis perpetua sunt 5, 28, 182.
¶ cum Verbis: id vitiium quibusdam feminis

feminis cerebro revertens perpetuum Evadit 4, 20, 3. si perpetua, quae promittunt, Habent I Pr. 98. id nonnunquam perpetuum valetudinem bonam Praestitit 4, 24, 3. Sum, est, v. in *superiorib.*

¶ *cum Particulis*: Aequè perpetuum est 6, 18, 53. in perpetuum 4, 24, 4. 6, 15, 17. 7, 7, 137. perpetuum est in morbis. In omnibus, caet. v. *supra & inf.* haec Magis per omnia genera februm perpetua sunt 3, 5, 1. Minime in rebus multum inter se differentibus perpetuum esse praeceptum temporis potest 3, 4, 26. Ne id quidem perpetuum est 2, 10, 25. sed haec tamen submovenda esse, Non est perpetuum 1, 3, 38. *conf.* 1, 3, 16. 7, 12, 40. haec Paene perpetua sunt 1, 3, 1. Per, v. *sup.* cum magis. perpetuumque est 6, 18, 43. Utrique 3, 4, 25.

Perpurgō, avi, atum. satius est, primum levare aegrum, deinde perpurgare 2, 10, 34 de *venae sectione*. perpurgatis jam ulceribus 5, 26, 281.

Perquam, adv. nisi tamen id (corpus) perquam imbecillum est, 1, 2, 11.

Perrodo, rosi, rosum, rodere. num plures sinus (fistularum) intus diversa corporis genera perferant 5, 28, 175.

Perrumpo, rupi, ruptum. ubi tenuis fistula Abdomen perrupit 7, 4, 19. Costam, v. *inf.* casus. perrupta Cure 7, 5, 28. vix unquam nigrities integrum, caries perruptum Os perrumpit 8, 3, 17. quandocumque Os perrumpitur 8, 3, 25. Quod perrumpendum est 7, 5, 6.

¶ Caries, v. *sub os*. ut eam (costam) totam is casus (*fracturae*) perruperit 8, 9, 2. Fistula, v. *sup.* abdomen. si nihilominus Horror perruperit 3, 12, 15. *i. irritis remediis exortus fuerit in febre*. Nigrities, v. paulo *supra os*.

¶ *cum Particulis*: Inter duo ossa, si Per ipsum articulum perruperit (telum) 7, 5, 34. caries Per totum os perrumpit 8, 3, 17.

Persequor, securus sum. hi (flexus fistulae) quoque simul specillo & ferro persequendi sunt 7, 4, 4. & ob haec quidem in obscuro positas causas persequuntur I Pr. 32. *i. cognoscere student*. quum persequeretur ea, quae 4, 2, 10 *i. prescriberem*.

Persevero, avi, atum. si quis perseveraverit 8, 20, 19 *sc. intendere membrum*. In lagano similibusque aliis perseverandum est 8, 7, 23. diutius in lectulo perseverandum est 8, 22, 6. In eodem medicamento erit perseverandum 8, 4, 39. In quibusdam

perseverat tenuis pituitae cursus 6, 6, 123. quo loco maxime humor latus perseverabit 8, 9, 26 *i. resistis*.

Perficus, a, um. Oculi 3, 26, 23. Perficus, a, um. v. Malum.

Persona, ae. in splendida persona I Pr. 81. quae in personis varie responderunt 5, 18, 32 *i. subjectis, constitutionibus*.

Personata, ae. herba 5, 27, 67. *alias vulgaris bardana*.

Perpicio, spexi, spectum. ut omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat 3, 6, 25.

Persuadeo, luasi, suatum. nisi persuadere nobis volunt, considerandum esse I pr. 113. persuaserantque sibi 2, 10, 3. quid quisque persuaserit sibi 2, 10, 33.

Pertimesco, timui. concubitus neque nimis pertimescendus est 1, 1, 3.

Pertinacia, ae. saepe pertinacia juvenis malum corporis vincit 3, 12, 17.

Pertineo, tinui, tentum. cum ad de *objectione translationis, actionis, caet. quoad, in transizione*: superest ea pars, quae ad ossa pertinet 8, 1, 11.

osteologia, cum vitis & curatione. huic parti (chirurgicae) ea reliqui, tum, quicquid ad ossa pertinet 7 Pr. 19. quod ad abstinentiam vero & primos ultioresque cibos potionesque pertinet 8, 4, 72. quod ad aetates pertinet 1, 3, 69. 2, 1, 40. longus morbus, quum penitus insecit, quod ad difficultatem pertinet, acuto par est 3, 1, 14. quod ad Erasitratum pertinet I Pr. 93. *i. convenire, connexum esse, aptum esse, caet.*

quod jam ad medicum non pertinet 2, 14, 6 *i. non est ejus officium vel opus*. ex quibus quia quam maxime pertinere ad rem concoctio videtur I Pr. 35. quod ad omnes articulos pertinere, in ulterioribus patebit 8, 1, 76 *i. applicari debere, intelligendum esse de i. conferre, juvare*: neque verum est, facilius concoqui cibos varios: eduntur quidem facilius; ad concoctionem autem materiae genus & modus pertinent 3, 6, 41. seq. nullius causae notitiam quicquam ad curationes pertinere I Pr. 88. caetera, quae pertinent ad purgandum ulcus, ad implendum, ad cicatricem inducendam, conveniuntque vulneribus, exposita sunt 5, 28, 156 *synon* medicamentum, quod ad scabiem quoque pertinere retuli 5, 28, 283.

¶ cum ad: ad Abstinentiam, ad Aetates, v. *supra*. alterum quoque, quod aequè ad omnes similes Affectus pertinet 4, 16, 8. quamquam igitur multa sint, ad ipsas Artes Proprie non pertinentia I Pr. 77. quod ad Cataplasmata &

medicamenta pertinet, his utendum, quae 6, 6, 99. observatio quaedam, ad Cibum portionemque pertinet 7, 27, 19. quod ad Cibum vero pertinet 4, 7, 8. & ad Cibus potionesque 6, 18, 93. 8, 4, 72. ad Circuitum 8, 1, 49. haec ad omnes Circuitus februm pertinent 3, 13, 1. ad Concoctionem, v. *sup.* ad Curationem, v. *postea* ad futuram ad Curationes, v. *sup. ii. inf.* ad morbos, quae (compositiones) ad eas Curationes pertinent 5, 17, 6. ad Difficultatem, v. *supra*. quod ad Excitationem, Eractionem, Persufusionem, Gargarizationemque pertinet 6, 7, 85. proprie vero quaedam ad Feminas pertinent 7, 28, 1. Is, ad eum, v. *inf. cum* proprie. caeteraque, quae ad Linteolum illitum & Lanam succidam pertinent 8, 4, 64. cuius cognitio quum ad plura Loca pertineat. tum vel praecipue ad hunc pertinet 7, 7, 117. de qua re, ad plura Loca pertinente, semel dixisse satis erit 7, 7, 35. ad Medicamenta, v. *sup.* ad Medicum v. *sup.* nihil hanc rationalem disciplinam pertinere ad Medicinam, pressus I Pr. 17. nihil istas cogitationes ad Medicinam pertinere I Pr. 53. quod ad Medicinam vero pertinet 3, 23, 26. his proprie ad singula Membra pertinentibus, rursus ista communia sunt 8, 10, 73. tum ad ea transibo, quae ad Morbos & curationes eorum pertinebunt I Pr. extr. praevisis omnibus, quae pertinent ad genera Morborum (*cognoscenda & curanda*) 3, I Pr. ad Ossa, v. *sup.* quaedam communiter ad omnia Ossa pertinentia 8, 7, 1. ea (*vitia*) quae ad Partes obliquas pertinent 6, 18, 1. ad Portionem, v. *sup.* ad cibum. quod ad Quietem, cibos, Potionesque pertinet 6, 18, 93. quod tamen ad curandi Rationem nihil pertineret, etiamsi vere diceretur 3, 3, 26. quod ad curationis Rationem nullo modo pertinet 7, 2, 17. primum autem ad Rem pertinet, corpus recte jacere 7, 27, 7. pertinet etiam ad Rem, quam calidissimum esse imum ventrem 7, 29, 10. pertinetque ad Rem, nosse 2, 18, 3. in crure aequè ad Rem pertinet, manere 8, 10, 64. illud autem magis ad Rem pertinet, scire 3, 4, 50. magis tamen ad rem pertinet, vim totius corporis moliri, quam partis 3, 2, 11. quam maxime pertinere ad Rem concoctio videtur I Pr. 35. neque ad Rem pertinere, quomodo caet. I Pr. 63. neque ad Rem, male haberi aegrum, pertinere 3, 4, 19. has lateatium rerum conjecturas ad Rem

non pertinere I Pr. 61. ad Scabiem, v. *sup.* quod ad Sitim vero Somnumque pertinet 3, 4, 17. & quod ad Somnum quidem pertinet 3, 20, 12. quod ad Solum vero pertinet 2, 18, 33. caetera, quae ad Sursum reliquamque curationem pertinent 7, 17, 9. haec pertinent ad Universum 4, 4, 80 i. *sunt generalia*. quaedam alia noscenda sunt, ad omnia Vulnere Ulceraque pertinentia 5, 26, 65. *add.* 7, 19, 48.

¶ *cum participo passiv.* ad purgandum ulcus, ad implendum, ad cicatricem inducendum 5, 28, 156.

¶ *cum Particulis*: Aequae 4, 16, 8, 10, 64. Communiter 8, 7, 1. Etiam 7, 29, 10. quae proprie Huc pertinentia supra posui 5, 28, 214. Jam 2, 14, 6. In crure 8, 10, 64. Magis 3, 2, 11, 3, 4, 50. *quam Maxime* I Pr. 35. nullo Modo 7, 2, 7. Neque I Pr. 63, 3, 4, 19. Nihil I Pr. 17, 53, 3, 3, 26. Non I Pr. 62, 77, 2, 14, 6. Praecipue 7, 7, 117. Primum 7, 27, 7. Proprie I Pr. 77, 1, 3, 22, 4, 28, 214, 7, 19, 48, 7, 28, 1, 8, 10, 73. Que 2, 18, 3. Quicquam I Pr. 88. Quoque 6, 28, 283.

¶ *Petractro*, avi, atum. ungi, leniterque petratari Corpus oportet 2, 14, 9. saepe igitur ex aqua frigida, cui oleum sit adjectum, Corpus ejus petratandum est 3, 9, 3. medicus petratans Ossa 8, 10, 123. Thorax leni manu petratandus 3, 22, 40. demissis digitis leniter petratanda Vesica est 7, 26, 113.

¶ *Perturbo*, avi, atum. quicquid Animus vehementer perturbatur 3, 18, 74. si Venter perturbatur 1, 3, 6. v. Venter.

¶ *Perturbatio*, onis. si quis in balneo sensit majorem Oculorum perturbationem 6, 56, 69 de ophthalmia.

¶ *Pervagor*, gatus sum. ubi torpor atque prurigo pervagantur modo per totum caput, modo in parte 2, 8, 116.

¶ *Pervello*, velli & vulsi, vulsum. resina subinde tempora pervellere 4, 2, 24.

¶ *Pervenio*, veni, ventum. A quibus (illis) ac pube abdomen sursum versus ad praecordia pervenit 4, 1, 39 i. *extenditur, procedit*. si dolor A capite ad cervicem scapulasque pervenit 2, 8, 114. ubi A temporibus ad oculos dolor pervenit 6, 6, 11. longitudine Ab ala usque ad digitos pervenit (ipatha) 8, 19, 7. quae (sutura) A tempore incipiens, per medios oculos naresque transversa, pervenit ad alterum tempus 8, 1, 16. quaeque eorum (articulorum) vitia in senectutem Ab adolescentia pervenerunt 2, 8, 92 i. *perducat*. venae, quae ad anum, testiculosque perveniunt 5, 26, 22,

donec Ad cervicem (*vesiculae*) pervenit 7, 26, 41. Ad cicatricem, v. cicatrix, fereque ea curatio Ad quadragesimum diem pervenit 8, 9, 21 *Linden.* curatione. dolor Ad inguina atque ilia pervenit 7, 18, 42. aliae (fistulae) Ad interiora perveniunt 5, 28, 161. idemque (dolor) Ad latus dextrum & Ad jugulum humerumque partis ejusdem pervenit 4, 8, 2. eaque (*symptomata*) Ad summam quoque linguam perveniunt 2, 8, 116. ubi humerorum dolor vel Ad manus pervenit, vel ad scapulas tendit 2, 8, 110 *synon.* nec tamen Ad iustam maturitatem pervenit (ulcus) 5, 28, 208. donec Ad iustum modum (cibi) perveniat 3, 22, 14. Ad membranam cerebri pervenit (*oculi tunicae sclerotica & chorioides*) 7, 7, 120. donec sursum Ad os (narium) perveniat (fistula) 7, 11, 3. quum Ad fracta ossa pervenero 8, 3, 33. Ad praecordia, v. *sup.* cum a. nunquam Ad pupillam quoque pervenit (pterygion) 7, 7, 17. donec Ad pus perveniat (ferramentum) 8, 9, 24. Ad sanitatem, v. sanitatem. medicamentis & viis ratione Ad sanitatem perveniunt 7, 7, 154 sub quibus perveniri Ad sanitatem potest 7, 27, 15. perventumque esse ad eam (sedem) 5, 28, 172. quo minus Ad ultimam senectutem perveniunt 5, 28, 35. perveniaturque Ad eam (tunicam) quae media est 7, 19, 6. simulatque Ad medium tunicam vulnus pervenerit 2, 20, 13. ne Ad ipsam vesicam ferramentum perveniat 7, 26, 86. quam Alte perveniat (fistula) 5, 28, 168. melius Eodem ratione victus & idoneis medicamentis pervenit 6, 6, 165. In senectutem 2, 8, 92. Quo ferrum Tuto pervenire non poterit 7, 4, 10. Sub quibus, v. paulo ante ad Sanitatem. Sursum, v. cum ad. Vix 5, 26, 18. Usque ad imum pectus perveniunt (costae verae) 8, 1, 58.

¶ *Perverto*, verti, versum. labra & nares oculique & palpebrae & supercilia, aliquae ex his pervertuntur 2, 6, 10 ex Hippoc. Os cum rictu quodam pervertitur 4, 2, 31.

¶ *Pervetus*, teris. v. Vinum.

¶ *Pervitidis*, e. v. Emplastrum.

¶ *Pervium*, a, um. v. Foramen. Intestinum. Latera. cavis pervia 8, 1, 45. in sinisteriorem partem pervium 4, 1, 28. in majore membro, si medium mucro transit, facilius sanescit, quod pervium est 7, 5, 7.

¶ *Perungo*, unxi, unctum. ante cibum iisdem perungendus (est aeger) 3, 7, 16. perunctum (ac-

grum) ante perfundere aqua frigida convenit, & tum dare (cibum) 3, 19, 16. ante vero, quam in aquam calidam se demittat, a postea, Aliquis perungi debeat 17, 20. Alphas hoc medicamento perungat 5, 28, 307. Caput tondere, oleoque & aceto perungere 3, 23, 10. Caput tondere, idque irino unguento calido perungere 6, 7, 6. cerato liquido primum Cervicem perungere 4, 3, 10. moto sudore, leniter Corpus perungendum 2, 17, 21. quorum aliquo Corpus leniter perungendum 3, 19, 7. perunctum oleo multo totum Corpus 3, 20, 10. bis die, & ante curationem & post eam, Coxendices ac Femina liquido cerato perungenda sunt 7, 30, 27. perungendum est Iscleniter 2, 17, 17. tum multo Is oleo perungendus 7, 26, 108. ea ipsa Pars sine oleo, nitro ex aqua perungenda est 3, 27, 22. quolibet ex his id (Rhagadion) perungendum 6, 18, 88. his in sole Vitiligo perungitur 5, 28, 306. tum ipsa Ulcera perungenda sunt melle caet. 6, 11, 19.

¶ *Pes*, pedis. pede & crure 8, 22, 5. pedibus & cruribus *abl.* 3, 19, 4. in pedibus & cruribus 5, 28, 92. *conf.* crus, & manus. Digiti. Dolor. Fricatio in caetera Ossa pedis 8, 1, 117. ima Pars pedis 8, 22, 1. in Inferioribus pedum Partibus 5, 28, 225. in Inferioribus Partibus pedum 5, 28, 228. in hoc casu quaedam Similitudo est pedi & manui 8, 20, 2. *conf.* 8, 1, 117 sq. v. Tumor.

¶ *cum adjectiv.* v. Alter. Frigidus 3, 19, 4. v. Frigidus. neque pedibus Nudis ambulandum est 1, 10, 4. Restusque eorum pes est 8, 20, 9. Siccioribus 3, 19, 4. Sismusque iis pes est 8, 22, 3. pes Ultimus 8, 20, 4.

¶ *cum Verbis*: v. Adduco. Capio. Conquiro. Decido, media brevi. Demitto. Diduco in diversa. Doleo. Extendo. Implisco. Inclino. Intus. Intumefco. Involve. Jungo. Laboro. Nitro. Repetio. Repleo. Retineo. Specto extra. Tumeo.

¶ *cum Particulis*: caput tabulae, quod A pedibus est 6, 7, 102. ubi deorsum Ad pedes subinde delabitur (aeger) 2, 6, 11 i. *ad inferam partem laesi*. In pedes, v. converto, dirigo. In pedibus 2, 7, 92, 3, 12, 16, 4, 7, 7, 4, 24, 1, 21, 5, 28, 92, 95, 229, 282.

¶ *Pessimus*, a, um. *aegerrimus, insaluberrimus, periculosissimus*. eo tempore (vespere) fere pessimi sunt, qui aegrotant 3, 5, 19. pessima (Acrothymia) 5, 28, 226. v. Coelum. Fractura. Genus. Odor. Plaga,

Plaga. Pusula. Sputum. Suppuratio. Surculus. Tempestates. Vitium, opp. levissimum 6, 7, 88. Urina. pessimum est fieri 2, 3, 27. *item, cum infinit.* 7, 3, 5. - si, vel ubi 2, 4, 3. & 14. pessimum omnium est 7, 3, 5. quod pessimum est 4, 5, 20. quod lene est, quod pejus est, quod pessimum est 4, 2, 41 opp. quod in aliis doloribus pessimum est 3, 27, 26.

Pessis, *q* quid 5, 21, 2 sq. quo 10-20 cap. enarrantur. *πείσις* Graeci vocant 5, 21, 2.

Pestis, is. i. mors, interitus. crudelis, vivorum hominum alvum atque praecordia incidi, & salutis humanae praesidem artem, non solum pestem alicui, sed hanc etiam atrocissimam inferre 1 Pr. 66.

Pestifer, fera, ferum. i. mortiferus, letalis. v. Alvus. Morbus, Morbi genus. Motus. Nihil pestiferum est, nisi 4, 2, 47. v. Sudor. Vi 4, 22, 3 pestiferum est 2, 6, 30. semper periculosum, saepe pestiferum est 5, 28, 166 opp. quae pestifera sunt, quae salutaria 2, 6, 41 opp.

¶ cum Particulis: Aequè pestiferum (morbis genus) 4, 4, 1. non Aequè pestiferum est 3, 18, 4. Aliquanto Magis pestifera sunt (haec genera serpentium) 5, 27, 65. et si Non pestiferum est 4, 2, 12. Non aequè, v. paulo ante

Pestilens, enis. v. Febres. Morbi.

Pestilentia, ac. pestilentiae casus 3, 7, 1. neque aliud magis tempus (quam autumnus) pestilentiae patet, cuiuscunque ea generis est 2, 1, 21. in quibus (gravis locis) etiam pestilentiam faciunt (ista) 1, 2, 5. in pestilentia 1 Pr. 6. 1, 10, 1. in omni pestilentia 1, 10, 9.

Petiolus, i. parvus pes. ex agno haedove cum petiolis torum caput 2, 18, 31. in petiolis capitulisque haedorum & vitulorum & agnorum 2, 22, 2.

Peto, petivi, petitur. ab his eisdem Auxilium petendum est, id est, balneo ac vino 6, 6, 72. v. Coelum Consilium Dejectio. ut ab eo nomen trahant (medicinae partes, 1 a quo Plurimum petunt 5 Pr. 64. v. Praesidium sanguinis Profusione vel fortuita vel etiam petita 2, 8, 53 opp. i. Spontanea, vel arte facta. v. Propius, Telum Utrunque autem petemus 7, 9, 11.

Petroselinum, i. petroselinum 4, 14, 9. 5, 23, 5. 17, 5, 25, 29.

Peucedanum, i. peucedani 5, 18, 64. 6, 9, 5.

Φαγδαίνα, vas. quid? 6, 18, 59 nominat.

Φαξία, ac. quid? 6, 5, 3. *φαξίαν* ib.

Phalangium, i. nominat. 5, 27, 63. *Φαλαγγιστικός, η, ον. Φαλαγγιστικήν,* quam partem medicinae Graeci nominaverint? 1 Pr. 15.

Φίμωσις, ius. *Φίμωσις* quod vitium Graeci appellant? 7, 25, 15.

Φθέριασις, ius. quod vitium *Φθέριασις* Graeci nominant? 6, 6, 14.

Φθίσσις, ius. *Φθίσσις* quam Graeci nominant? 2, 1, 18, 3, 22, 9.

Phthisis, is. vera 3, 22, 24. in phthisi 3, 22, 31.

Φλεγμονή, ης. *Φλεγμονήν* quam Graeci nominant? 1 Pr. 27.

Φλυδαίον, ius. quid? 5, 28, 245.

Φλυδαίνα, ac. *Φλυδαίνας* *ἐλαφθείς* quae Graece nominantur? 5, 28, 244.

Phoenicopterus, i. phoenicopterus 2, 18, 9.

Φρενίτις, is. *Φρενίτις* quam Graeci appellant? 2, 1, 35, 3, 18, 2.

Phrenitis, is. quid? 3, 18, 7 quo cap. pertractatur. perfecta ib. ejus plura genera ib. 8.

Phreneticus & Phreniticus, a, um. phrenetico (morbo) contrarius (morbus) 3, 20, 1 al. phrenetico. phrenetici aegri, nominat. 3, 19, 2 al. phrenetici, phreneticis dativ. 2, 14, 10. ex phreneticis alii, alii 3, 18, 3 al. phreneticis. in phreneticis 2, 4, 21 al. phreneticis.

Phrygius, um. v. Lapis.

Φύγεθλον, ov. quid? 5, 18, 44, 5, 28, 125 ubi & seqq. pertractatur. *Φύγεθλον* accus. 5, 18, 44.

Φύμα, alios. nominat. 5, 18, 44. 45. accus. 5, 28, 132. *Φύμα* nominat. 5, 18, 39. 43. accus. 2, 8, 58. 6, 18, 45.

Phyma, matis, quid? 5, 28, 119. ubi & seqq. pertractatur. recentia 5, 18, 42 accus. Ad phymata 5, 18, 68. Adversus phymata 5, 18, 48. Sub eo (ph.) 2, 28, 101. v. Lenio

Phynon, onis, quod (collyrium) Phynona appellabat 6, 6, 140.

Piger, gra, grum. si pigrior mens (est) 3, 2, 7.

Piger, gult, gere. si loqui & moveri piger 2, 2, 6.

Pila, ac. cui (fasciae) uno loco pila assuta est, ex panniculis facta 7, 20, 2. i. lusus pilae nominat. 1, 2, 11. ablat. 1, 6, 1. 1, 8, 1. 3, 27, 29.

Pileus, vel pileum, i. caput superimposito pileo velare 4, 3, 16.

Pilus, i. inter pilos Palpebrarum 6, 6, 115. i. cilia. pili, qui in pal-

pebris sunt 7, 7, 85. ejus (palpebrae) pili 7, 7, 67. 70. in his Partibus, quae pilis contiguntur 6, 3, 4.

¶ super pilorum (palpebrae) Locum 7, 7, 7. sub Ordine naturali pilorum (palpebrae) alius Ordo subcrevit 7, 7, 68. ad singulorum pilorum Radices 5, 28, 211. ut omnes pilorum Radices adustae emoriantur 7, 7, 71. sub ipsis pilorum Radicibus 7, 7, 70. adaperiuntur pilorum Radiculae 6, 4, 9.

¶ Albi pili sunt (in leuce) & Languini similes 5, 28, 298. Breves 7, 7, 76. Frequentem pilum nasci 6, 4, 10. Is 7, 7, 75. in pilo Longiore 7, 7, 76. Perniciosi 7, 7, 70. Plures 7, 7, 77. Singulorum 5, 28, 211.

¶ cum Verbis: Concreti, Confortique pili 7, 6, 7. v. Diduco, ab. v. Convento ad, Excido, media corripit. Extenuo. Immisceo. Injicio. Irrito oculum. Nasco. Remitto. Specto. Vincio.

¶ cum Particulis: In pilo 7, 7, 76. Inter pilos 6, 2, 1. 6, 6, 114. Propius ipsis pilis 7, 7, 84. Sub pilis ipsis 7, 7, 89.

Pinguis, e. v. Caro. Cibus. Emplastum. Ficus. homo 2, 10, 13. *synon.* obesus, plenior. v. Humor. Jus. Lac. Medicamenta. Myrrha. Os. Pus. Venter. Vesicae, in palpebris. Vinum. Uvae. neutrum: macrum potius quam pingue 2, 24, 4 opp. pingue omne 8, 6, 6. pingue quiddam 7, 6, 10. pinguis 1, 3, 31. 6, 18, 91. eadem omnia pinguis, quam macra, plus alimentum habent 2, 18, 37. omnia pinguis aliena Romacho sunt 2, 25, 1. infant 2, 26, 1. - alvum movent 2, 29, 6. sine pinguis 3, 25, 11. de vitio assis. si quid pingue est 8, 10, 114. id, quod pingue est 8, 2, 5.

¶ cum Particulis: Minime pingues cibi 3, 26, 4. qui Nimum est pinguis 2, 10, 13. Non pinguis caet. 5, 17, 14. 17. 5, 27, 6. 8, 23, 117. 7, 32, 2. Parum pingue (pus) 5, 26, 93.

¶ comparat. pinguis (pus) 5, 26, 93. quam pinguisissimus, v. ficus.

Pinguitudo, dinis. pinguitudine 5, 26, 76.

Pinna, ac. illita medicamento 7, 8, 7. 7, 10, 6. grandis, gummi vel fabrilis glutine illita, & molli pellicula circumdata 8, 5, 7. circa pinnam 7, 8, 3.

Pinus, i, & us. pini flos 4, 8, 10. i. *chamaepitys.* nucleis ex pinu silvestri 4, 16, 5.

Pineus, a, um. pini Corticis 6, 9, 14.

14. *Nucleus* 5. *Resina*.
Piper, eris. calefacit 2, 27. 1. 2, 33. 15. urinum movet 2, 31. 3. aperit ora vasorum 5, 4. 3. rodit 5, 6. 3. adurit 5, 8. 2. evocat 5, 12 extr. odore foedo movet 3, 20. 4. contrahit: semen 4, 21. 4. *inf.* nominat. 4, 3. 8. *inf.* longum, rotundum: caet. *piperis* 5, 28. 65. 5, 22. 27. 5, 25. 3. 22. 24. 6, 6, 152. 179. 193. 6, 7, 34. 6, 9. 18. 23. 24. 25. 6, 18. 17. 19. grana sex 6, 6, 141. 5, 18. 56. *conf.* albi &c. grana. - grana trīginta 5, 18. 97. *piper* *ac.* *caet.* 3, 16. 7. 4. 3. 10. 4. 10. 4. *piperis* Albi 5, 23. 8. 11. 5, 28. 268. 6, 6, 132. 140. 148. 154. 156. 167. 181. 184. - Albi & Longi 6, 7, 48. - Longi 5, 13. 34. 55. 5, 23. 17. 5, 25. 26. 35. 6, 6, 148. 182. 6, 7, 39. - Longi & Rotundi 4, 14. 9. Rotundum 5, 6, 3. & Rotundum & Longum 2, 31. 3. *piperis* Rotundi 5, 18. 33. 45. & Rotundi & Longi 5, 18. 22. 5, 25. 29. Utrumque 5, 6, 3.
Piperis Acetabulum 4, 17. 3. *piperis* Grana 5, 18. 56. 77. 5, 25. 9. 37. 6, 6, 14. 143. Grana quindraginta 5, 18. 15. Grana quindēcim 6, 6, 143. ad *piperis* Magnitudinem 4, 12. 11. Polline *piperis* 4, 12. *piperis* Semen cortice liberatum 6, 9. 26.
Conditum *piperis* acetabulum 4, 17. 3. *piper* cum *sicu* Consumum 4, 3. 10.
Cum *pipere* 3, 12. 12. 4, 19. 28. 5, 27. 43. *asplinthium* conditum Ex melle & *pipere* 4, 8. 12. *potio* Ex cumino & *pipere* 8, 9. 16.
Piperatum, i. in *piperatū* conjicitur (hoc) 4, 19. 23.
Pirus, i. *arbor*. *piri* furculus 5, 27. 86.
Pirum, i. *fructus*. Crustuminum, v. *in* Fragile. Immatura 2, 30. 8. v. *Naevianum*, non *Permatūra* 6, 13. 18. quae *Ponuntur* 2, 24. 7 *al.* reponuntur. *Signina* 4, 19. 20. *Silvestria* ib. *Tarentina* ib. *Viridia* ib.
Contrita *pira* 2, 33. 8. *pira* Mandere 6, 13. 18.
Piscis, *scis*. qui in *Alto* vivit 2, 18. 35. in *Arena* editus 2, 18. 34. *Duri* 1, 6. 3. 2. 18. 25. 2, 28. 4. generis *Durioris* 4, 5. 28. *Duri* ex media materia 2, 24. 12. qui nimium *Duri* sunt 2, 21. 5. ex *Flumine* 2, 18. 35. genera *Graviores* 2, 18. 35. *Gravissimi* 2, 18. 24. ex *Lacu* 2, 18. 35. quos *Lacus* ferunt 2, 21. 6. *Levior* 2, 18. 34. 35. *Leviores* 2, 18. 26. in *Limo* editus 2, 18. 34. quas *Limosi* rivi ferunt 2, 21. 6. qui in nimiam *Magnitudinem* excesserunt 2, 21 extr. qui ex *Media* materia sunt 2, 18. 24. *Medii* inter teneros duosque 2, 20. 3.

Plani 2, 18. 26. v. *Planus*. qui *Salem* non patiuntur 2, 18. 9. qui *Solidi* *Saliuntur* 2, 18. 9. *int.* *gri*. ex quibus *Salsamenta* quoque fieri possunt 2, 18. 24. inter *Saxa* editus 2, 18. 34. *Saxatiles* 2, 18. 26. 2, 21. 5. 2, 29. 5. ex *Stagno* 2, 18. 35. quos *Stagna* ferunt 2, 21. 6. *Teneri* 2, 28. 2. 2, 29. 5. qui quamvis *Teneriores*, tamen *duri* sunt 2, 18. 25. qui ex *Tenerissimo* genere sunt 2, 21. 5. qui in *Vado* vivit 2, 18. 35. qui *Virosi* sunt 2, 21. 5. *piscis* inter *Utrumque* est 5, 28. 79.
Genera *piscium* 2, 18. 35. *Generis* 4, 5. 28.
neque *piscem* *Dari* debere 4, 5. 28. v. *Utor*.
Ex *piscibus* 2, 26. 4.
Pisciculus, i. 3. 21. 35. 4, 2. 57. cum *pisciculo* 4, 2. 62. *pisciculus* 4, 7. 19.
Piscina, ac. nec *opinantem* in *piscinam* projicere 5, 27. 20. a *piscina* protinus in *oleum* calidum demittendus est ib. 23.
Pistillum, & *Pistillus*, i. *pistillo* teritur (id *medicamentum*) 6, 7. 25.
Pistorius, a. um. v. *Opus*, *peris*.
Pisum, i. 2, 18. 14.
Pittacium, i. ex *Graeco*, q. e. *tabula*: *splaniorum* genus. duo *pittacia*, quae latitudinem frontis longitudinemque aequant 3, 10. 2.
Pituita, ac. *Acidam* 1, 3. 26. v. *Acer*. *Acrior*. *Alba*. *Arida*. *Concinens*. *Crasa* 6, 6, 4. facta est 4, 2. 51. *Crassior* 2, 19. 2. 2, 23. 1. 4. 2. 56. 6, 6, 26. 135. 7, 7. 154. si *pituita* *Lachrymae* mista est 6, 6, 4. *Lachrymae*que miscetur 6, 6, 7. *Lachryma* cum *pituita* profluit 6, 6, 10. *Livida* 6, 6, 11. *Mollis* 6, 6, 4. 7. *Multa* 6, 6, 54. 6, 14. 8. non *Multa* 7, 7. 153. i. *ophthalmiae* specie, de *pituita* *Oculorum* *Horat*. *Epist.* 1, i extr. *exponit* *D.* *Cleric.* *Hist. Med.* P. 2. *Lib.* 4. *Sect.* 2. *Cap.* 5. p. m. 546 *seq.* *nos.* 2. *Pallida* 6, 6, 11. *Praegravi* 6, 6, 173. *Sicca* 6, 6, 8. *Sincera* 2, 4. 19. *Tenuis* 4, 2. 42. 6, 6, 123. 7, 7. 148. aequae *Tenuis* 4, 2. 52. *Tenuior* 2, 14. 2. 6, 6, 25.
Aliquid *pituitae* 6, 6, 119. v. *Cursus* *pituitae*. *Impetus*. *pituitae* *Paulum* 6, 6, 5. - *Plus* 1, 3. 41. *pituita* *mistus* *Sanguis* 5, 26. 77. *pituitae* *Satis* 6, 13. 3. descendunt *pituitae* *mucicis* *Similia* 4, 18. 4. *Sputum* sine *pituita* 2, 8. 11. *Vomit* *mixtus* esse ex *bile* & *pituita* debet 2, 3. 8.
cum *Verbis*: interdum *pituita* *Adoritur* (*Stomachum*) 4, 5. 2. v. *Ciro*. *Coëo*. *Coëreo*. *Concito*. *Confert* *se*. *Contraho*. *Decurro*. *Desluo*. *Descendo*. *Destillo*. *Es-*

fundo. *Emitto*. *Evoco*. *Excreo*. *Extenuo*. *Facio*. *Impleto* *Stomachus*. *Insecto*. *Innato*. *Minuo*. *Movéo*. *Profuso*. *Quiesco*. *Reddo*. *crassiores*. *Reprimo*. p. *Spumantem* 2, 8. 72. v. *Subtilio*. *Sum*: quibus non multa, sed acris *pituita* est 7, 7. 153. v. *Supprimo*. *Suspendo*. *Teneo*.
cum *Particulis*: A *pituita* diducta est (uva) 7, 12. 40. *Aequae*. *Cum*, *Ex*, *Sine*, v. *in superioribus*.
Pix, *piceis*. concoquit & movet *pis* 5, 3. 2. *mollit* 5, 15. 3. *piceis* 5, 18. 57. 5, 19. 8. 20. 34. 40. *caet.* *pice* 5, 19. 6. *piceis* *Aridae* 5, 18. 29. 5, 19. 4. 32. *pice* *Cruda* purgat 5, 5. 6. *piceis* *Crudae* *sextarium* unum 5, 28. 293. *piceis* *Liquidae* 5, 22. 12. - *hemina* 5, 28. 270. - *hemina* 5, 28. 269. *piceis* *Liquidae* *mistum* 5, 28. 272. cum *pice* *Liquida* 5, 22. 13. *pice* *Ulla* 3, 20. 4.
piceis *Hemina* v. *in super.* v. *Portio*. *Sextarius*, v. *sup.* *Tantum* 5, 18. 57.
Placeo, *placui*, *placitum*. ut *Erasistrato* *placuit*. l. *Pr.* 27. 4. 13. 9. neque ignoro, multis *placuisse*, *linamentum* demitti 5, 28. 203. *eximique* cum (*dentem*) *placuit* 7, 12. 5. *evelli* (*aggrām*) *Magis* *placuit* 7, 5. 20.
Plaga, ac. *illus*. in quibus (*insanientibus*) *continentis* *plagae* quoque *athibentur* 3, 18. 34. i. *verberat*: *plagis* *coërendus* est (*insanientis*) 3, 18. 72.
in *illius* *synon.* *vulnus* 5, 2. 3. *coll.* 1, 7. 16. 18. *coll.* 15. & 7. ubi *plagam* *latus* *protinus* *intulit* 8, 10. 107. si ex *acuto* *Telo* *plaga* est 5, 25. 177. si ex *Vulnere* est (*plaga*) 18. 4. 30.
in *summa* *Cute* 5, 26. 204. *Inguinis* 7, 19. 15. in *mollis* *Parte* 5, 26. 113. in *superioribus* *Partibus* 5, 26. 164.
Altitud. *Cornua*. *Figura*. *Latitudo*. *plagarum* *Orae* 7, 31. 13. *plagae* *ipsum* *Orae* 7, 31. 6. *Oras* *ejus* (*plagae*) 7, 17. 8.
cum *adjectivis* *caet.* *Altera* 7, 26. 46. v. *Commodus*. *Curvus*. *Exiguus*. *Ima* 5, 28. 150. 7, 26. 46. *Interiores* 7, 9. 17. *Ipsa* 5, 26. 150. *Ipsius* 7, 31. 6. *Ipsi* 7, 19. 10. 20. *Ipsam* 7, 19. 17. 7, 26. 108. *Is*: ea 5, 26. 177. 8. 4. 31. 8. 10. 87. *ejus* 7, 17. 8. v. *Levis*. si *Levis* *plaga* est 5, 2. 3. *Lineae* *modo*. v. *inf.* *recta*. v. *Linatus*. *Magna* 5, 28. 151. *paulo* *Major* 7, 26. 46. *quo* *Major* 7, 7. 40. 7. 20 extr. *per* *Mediam* 8, 10. 82. *quam* *Minima* 7, 2. 19. *similitudinem* *Myrti* *folii* 7, 2. 25. *Novam* 7, 17. 8. *quam* *Paucissima* 7, 2. 19. *Pessima* 5, 26. 29. *Qua* 7, 26. 46. *Quaeque* 5, 26. 29. *Qualem*

Qualem, *v. inf. talem*. Recentem 7, 17, 7. Quae linea modo Recta est 5, 26, 29. alia Rectam desiderant (*apostemata*) 7, 2, 18. Strictior 7, 26, 46. Summa 7, 19, 15. Talem, necesse est, habeamus, qualem acceperimus 8, 4, 30. Transversa 5, 26, 177. 7, 26, 46. 92. generis Tutoris 5, 26, 204. Tutillima 5, 26, 29. Veterem 7, 17, 8.

¶ *cum Verbis* *v. Accipio, vel paula ante talem, & figuram*. Adhibeo. Aperio. cervix. Claudio. Coerceo. plagis. Contestam 7, 26, 108. & Curo. Facio. Fio. Habeo. Hio. Incido, *media producta, cum ablat.* Includo. Infero. Injicio, *cum dativo*. Jungo, *cum dativo*. Juvo. Pateo. Perduco ad cicatricem. Pervenio ad cicatricem. Protego. Sum: quā strictior ima plaga est 7, 26, 46. si ex acuto telo plaga est 5, 26, 177. si ex vulnere est, 3, 4, 30. quum in superioribus partibus plaga est 5, 26, 164. quā plaga est, 8, 4, 7. si ea plaga non esset 8, 10, 87. &c. *v. inf.* Extra, Intus, si plaga in molli parte est, Sul debet 5, 26, 113.

¶ *cum Particulis*: A summa eum in-guinis plaga 7, 19, 15. Ad plagam compellit (digitus testiculum) 7, 26, 19. Ad plagam converfas (lineas) 7, 9, 6. Ad plagam urina postea promoveat (cal-culum) 7, 26, 82. Ex plaga rubens (sanguis,) simulque etiam spiritus cum sono fertur 5, 26, 41. si Extra (plaga est) 7, 7, 16. li-na Extra plagam dependere debebunt 7, 19, 19. ejus lini capita Extra plagam relinquenda sunt 7, 19, 36. si Intus, plaga est 7, 7, 16. Per plagam in vesicam compellere (acetum) 7, 26, 114. Per mediam Plagam 8, 10, 82. *v. de-mitto, dispo.* Qua, *v. supra eum* sum. Super plagam medica-menta danda sunt 5, 26, 218.

Planta, *ac. pedis pars*. plantae pal-mis respondent 8, 1, 118. planta *i. e. ossa plantae* 8, 7, 19, 8, 8, 19. Imum ejus 8, 23, 2. plantarum Ossa 8, 23, 1.

¶ *cum Verbis* *v. Condo. Contingo. Inclino in. Prodeo. Repono. Vin-cio*.

¶ *cum Particulis*: A planta 8, 10, 67. usque ad coxam 8, 10, 69. In plantis 5, 26, 68. 8, 1, 89. Plantago. ginis lenticulae adjecta alvum astringit 2, 30, 3. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 8. *conf.* 4, 16, 9. Intubus ex Plantagine Fricta, alvum astringit 2, 50, 4. Contrita 6, 18, 126. Con-trita & Illita 3, 25, 12. plantaginis

Succus 3, 22, 45. - Succum 4, 4, 86. plantagine 3, 22, 44.

Planus, *a, um. v. Ambulatio* Cal-culis. Cutis. Manu. plani Piscis, quem nos pastinacam, Graeci *σπογύρα* vocant, aculeus 6, 9, 27. plani 25, 18, 26 *plur.* *v. Scalper.* Suppurations. Tuberculum: plani-us (tuberculum) 5, 28, 119. planissimae suppurations 2, 8, 70.

Plane, *adv.* nondum plane tenet (gangraena,) sed adhuc incipit 5, 26, 243. plane plurimum inter-est 3, 5, 27.

Plenus, *a, um, impletus: it. copiosus, abundans. v. Accetabulum*. Alimen-tum, si plenior Aliquis factus est 2, 2, 2. *v. Calculus, si crassus*. Cervix vesicae. Cibus. Cochleare. Collyrium, *de medicamento solido*. Corpus. Cubitus, *opp. tenuis*. Fi-sula, *i. crassa opp. tenuis*. Homo, *opp. tenuis*. iter urinae. Materia. Musculus. Nervus. Omnes, *v. inf.* Os, oris: & ossis, *opp. tenue*. Paxillus, *opp. tenuis*. Radius, *opp. tenuis*. Quisque, *v. inf. v. So-mnus. i. profundus*. Specillum, *opp. tenue & acutum*. Tunica chorioi-des, *synon.* crassa, *opp. tenuis*. Venae. Victus. Vinum, *i. crassum*, *παχυ*, gracilibus plenis, *dativ.* 1, 3, 42 *opp. se hominibus, aeg-ritis. omnibus plenis, dativ.* 1, 9, 6 *opp. tenui* 4. quotiesque plenior est, evomere (debet) 4, 24, 9. tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat 2, 10, 12 *opp. jam plenioribus* 5, 26, 201 *dativ. de vulneratis*, plenissimi cupusque (infantis) 2, 1, 44 *παχυάδων Hippocr.*

¶ *cum genitivo*: si salivae plenum est os 2, 2, 6.

¶ *cum Particulis*: Eo plenius (os) 8, 1, 69. Jam plenioribus 5, 26, 201. neque Nimis tenuis, neque Nimis plenus 5, 26, 32 *opp. add.* 7, 26, 7, 8, 4, 7-8. Paulo ple-nior, &c. 1, 3, 81. 5, 28, 181 *opp. tenuis*.

¶ *comparat.* plenior, &c. *v. in su-periorib. it. alimentis, calculus, sanguis, corpus, cubitus, caet. in-terstinum, opp. tenuius, plenissimus* 2, 1, 44.

Plene, *adv.* frequentior cibus, & quantum plenissime potest digere-re 1, 3, 31.

Plerique, pleraque, pleraque. ple-rique, *sc. aegri, de quibus agitur.* 3, 18, 41. 4, 5, 27, 5, 26, 55. 5, 28, 35. 7, 121. 38. *sc. auctoris me-dici*, 1 Praef. 45. 3, 4, 22. 8, 2, 2. pleraque, *sc. Malagmata* 5, 18, 3. *sc. medici* 3, 6, 29. 4, 3, 9. 4, 4, 38. plerique Medici 3, 3, 9. plerisque his Morbis *abl.* 2, 1, 17. pleraque Praecepta 3, 2, 2.]

14, 3. *sc. Symptomata* 2, 8, 59. quum pleraque Utilia, insuavia sine 4, 16, 9. *neutrum, absolute*: an initio pleraque explorata sint 1 Pr. 30. Aliquam aliter plera-que in mortuis se habeant 1 Pr. 73.

¶ A plerisque ignoratur 6, 55, 4. A plerisque, video nunc illum no-minari caet. 4, 13, 3. plerique Ex antiquis 3, 4, 22. pleraque Ex his (medicamentis) 5, 26, 100. pleraque Ex vulneribus 5, 26, 36. In plerisque oritur morbus 4, 14, 5. In plerisque morbis 5 Pr. 5. neque vero festinanter in hac re, ut in plerisque, agendum est 7, 26, 36.

Plerumque, *adv.* 1 Pr. 8. 57-79. 1, 2, 13. 1, 3, 73. 82. 2, 1, 54. 2, 7, 85. 2, 12, 8 bis. 3, 6, 12. 3, 8, 2. 3, 27, 4. 5, 26, 222. 5, 28, 104. 6, 6, 12. 8, 14, 11.

Πλευρητικός, *h, d, morbus* 4, 6, 4. Plicus, avi, atum, crus plicari non potest 8, 20, 7.

Ploro, avi, atum. ploratque is as siue 2, 7, 9.

Plumbum, *i. bene Accommodato* plumbo replendum est (foramen dentis) 7, 12, 9. Album 5, 26, 283. Combustum, sanguinem sup-primit 5, 1, 2. Combusti 5, 18, 30. 64. Elotum 5, 26, 286. 6, 18, 87. 7, 27, 14. Eloti 5, 18, 58. 6, 6, 104. 129. 6, 17, 3. E-loti Combusti 5, 18, 94. & Elo-ti & combusti 6, 6, 53. plumbi Retremento 6, 8, 2. Retrimen-tum, *σκαρίον εὐλοβός* Graeci vo-cant, mollit 5, 15, 3. *conf.* 5, 19, 63. Retrimenti 5, 19, 63. Retri-mentum, *accus.* 5, 27, 93. paulu-lum ex plumbi Retrimento 5, 19, 66.

Plumbeus, *a, um. v. Glans*. Plus, pluris. plus, exiguum, *opp.* 6, 3, 3. plus, minus, *opp.* 1, 3, 74. 2, 18, 50. 6, 18, 24. plus minusve, *opp.* 7, 12, 32. *conf.* mi-nus. plus, parvulum, *opp.* 7, 21, 4. coll. 3. plura, aliqua *opp.* 7, 2, 8 quaedam, plura *opp.* 3, 2, 4. pluribus, singulis, *opp.* 2, 9, 2. 8, 41. *opp. unus, v. v. plures, caet. i. multi, caet.* 1 Pr. 108. 2, 15, 6. 9, 3, 9, 16. 3, 21, 53. 3, 22, 1. 4, 18, 5. 5, 28, 159. 221. 225. 239. 242. 6, 6, 96. 147. 6, 8, 3. 7, 7, 35. 77. 128. 144. 8, 10, 14. plus, quod modo par est, *opp.* 1, 2, 19.

¶ *cum subst. v. Accessiones*. Aegri. Alia. Calculi. Capitula. Causae. Dies. Fasciae. Fragmenta. Genera. Horae. Loca. Malagmata 4, 24, 21. *v. Medicamenta. Modi. Mor-bi. Ossa. Parres. Pustulae. Reme-dia. Rivuli. Similia. Sinus. Spec-ies. Tubercula. Vitia. Volumina.*

¶ plus *cum genitivo*, plus etiam aquae

aquae 3, 9, 12. mali plus est 3, 22, 24. v. Aliment. Aquae. Carnis. Corrupti. Doloris. Humoris. Mali. Materiae. Mellis. 2, 18, 46. v. Negotii. Opis. Periculi. Pituitae. Propugnaculi. Puris. Sanguinis. Vini. Vitium.
 ¶ *cum omisso*. quam 1, 2, 91. 2, 18, 50, 53. 5, 18, 48. 5, 26, 7, 92, 207, 7, 7, 117. 7, 21, 4. 7, 26, 93. *caet.*
 ¶ *cum ablat.* v. Aequo. Dimidio. Iusto.
 ¶ *cum Verbis*: v. Alo. Assumo. Confero. Edo, esse. Exeo, pus. Fero, pus. Noco. Opitular. Possum. Praesto. Proficio. Profluo. Sum, sive, si plus est 1, 3, 43. 5, 26, 207. 7, 5, 6. 7, 21, 4. pluraque similia Sunt 3, 19, 10. v. Tribuo. Vindico.
 ¶ *cum Particulis*: Ad plura 6, 6, 147. Eo plura 5, 18, 32. plus Etiam 3, 9, 12. 3, 9, 15. Ex pluribus 7, 26, 74. plus Ex levioribus 2, 18, 53. Ex quibus plura 2, 2, 8. In pluribus I Pr. 108. 3, 4, 35. 8, 3, 141. v. Multo. Non plus quam vulgaria I Pr. 68. Vini Paulo plus 4, 6, 22. Paulo plus dimidio scrupulo 5, 17, 9. Per plures 8, 10, 14. Perque multo plures aegros 2, 6, 43. plus Que 8, 4, 61. plura Que 3, 19, 10. plus Satis 5, 18, 48. plures Ve 7, 31, 5.
 ¶ alia sunt, in quibus medicamenta; alia, in quibus plus manus proficit 5, 26, 7 pro plus medicam. plus manus. plus, plus *repet.* pro, plus, & 5, 26, 92.
 Plurimus, a, um. plurimi *sc.* aegri 2, 2, 6. 3, 2, 19. 3, 8, 5. 5, 26, 228. v. Aqua. Cibus. Conceptiones. Discrimina. plurimos, *sc.* homines 2, 1, 3. plurimi, *sc.* Medici 3, 18, 47. v. Ossa. Pustulae. Sudor. Vinum. *neutr.* quum plurima eadem habebant 5, 17, 10.
 ¶ *neutr.* plurimum. v. *cum Verbis*. Confero. Interest. Peto. Possum. Praesto. Proficio. Traho. plurimum *cum genitivo*. v. Aliment. quam plurimum *cum genit.* v. Aquae tepidae. Materiae. - *cum uoce*, v. Percipio.
 ¶ *cum Particulis*: plurimi Ex laborantibus. 7, 7, 163. In plurimis 2, 2, 6. 8, 1, 2. *conf.* contentionibus. Plane plurimum interest 3, 5, 27. Quam plurimum, *caet.* v. a qua. cibum. vinum. Quam plurimum, v. paulo ante. plurimi Que 3, 2, 19. 3, 8, 5. 5, 26, 228. plurima Que I Pr. 114. Plurimum *dv.* cutis extrema quam plurimum attrahenda est 7, 26, 14. Pluvia, a, e. pluviaeque 2, 1, 33. pluvias 2, 1, 32.
 Pluvius, a, um. v. Dies. Loca. Pluviatilis, e. v. Aqua.
 Πλύω, v. ante Per.
 Πόδᾱγρα, *as.* πόδᾱγρα 2, 7, 17. Podagra, *ae.* si podagra est 4, 24, 7.

podagrae *dativ.* 5, 18, 70. podagram 5, 18, 74. in podagra 1, 9, 1. sine podagra 2, 7, 20. podagrae *plural.* 2, 8, 24. ad calidas podagras 5, 18, 2.
 Podagricus, ca, um. *tanquam substantiv.* equitare podagricis quoque alienum est 4, 24, 29. in podagricis 4, 24, 2, 32.
 Poëta, *ae.* poetarum fabulae 3, 18, 66.
 Bolenta, *ae.* vino aspersa 4, 11, 12. *adjecta abl.* 3, 19, 14. 4, 11, 14.
 Pollen, linis. pollen (thuris) 5, 19, 9. panis ex polline 2, 18, 13. vulpinum Jecur, ubi siccum & aridum factum est, contundi oportere, pollinemque ex eo potioni aspergi 4, 4, 33. polline Piperis 4, 4, 12. Thuris pollinis 5, 19, 9.
 Pollex, liciis. v. Digitus pollex. Digiti pollices. manus ad pollicem aut ad minimum Digitum convertitur 8, 71, 2. pollice ad pectus inclinato 8, 10, 59. v. impositus.
 Polliceor, citus sum. corpus securitatem polliceretur 2, 3, 5. quumque alter medicus se sanaturum. polliceretur 3, 21, 11.
 Πολύχρονον, *iov.* v. Herba sanguinalis.
 Πολύπυς, *odes.* in naribus, exponitur 6, 8, 18 *seqq.*
 Polypus, pi. *idem.* polypum, qui in naribus nascitur 7, 10, 1. *quo cap. ejus chirurgica curatio traditur.* v. Abscindo. Curo. Extraho. Resolvo.
 Polypus, pi & podis piscis genus, 2, 18, 4.
 Pomum, i. eorum species quaedam 2, 24, 6. quaeque poma proprie nominantur 2, 18, 17. pomum quodcunque Acidum vel Acerbum est, mali succi est 2, 21, 4. quodcunque neque Acerbum, neque Acidum est, boni succi est 2, 20, 5. Firmiora 2, 18, 18. Fragilia 2, 18, 18. Frigidum 3, 7, 17. Mitia, alvum movent 2, 29, 3. Omnia 2, 18, 10. quae Succola 2, 18, 18 *opp.* fragilia.
 ¶ *cum Verbis*: v. Abstineo. a. Adjici aliquid. Assumo. Do. Noco.
 ¶ *cum Particulis*: Ex pomis 2, 20, 5, 2, 24, 6. 2, 26, 4. medicamentum, quod Ex pomis fit 4, 19, 19 *quod in seqq. describitur.*
 Pondo, *tanquam ablativus.* pondo IV* 5, 26, 285. pondo sextantes 5, 25, 35.
 Ponderus, deris. pondere abruptitur tunica 7, 18, 11. levis (aqua) pondere apparet 2, 18, 49. quae (aqua) pondere pares sunt *ib.* pondere eo devolvitur aut omentum, aut etiam intestinum 7, 18, 12. si sub aliquo pondere is homo nixus est 7, 18, 18. ea (Cataplasmata) plus pondere nocent atque irritant, quam 7, 26, 110.
 ¶ unius Denarii pondus dividi a me in sex Partes 5, 17, 8. in uncia

pondus Denariorum septem esse *ib.* quatta Pars ponderis 4, 9, 15. ponderum Ratio mutatur 5, 17, 2.
 ¶ *cum adjectiv.* onerare eam (partem) ex pondere Aliquo videtur 2, 7, 89. sub Aliquo pondere niti 7, 18, 18. pondus Inimicum est 4, 8, 14. qui Majora pondera auribus gesserunt 7, 8, 11. pondus adjuce myrrhae dimidio Minus 5, 18, 141. Modici ponderis panem 1, 6, 6. ad Nosttra pondera relatus (obolus) 5, 17, 9. omnium Par pondus 5, 18, 64 t. *ana.* eorum Par pondus 6, 7, 45. Pari pondere 5, 18, 17. quorum quoque pondera Par miscentur 5, 19, 22 *synon.* 20 portiones. quum Paria pondera aluminis aridi & mellis misceverunt 6, 19, 5.
 Pono, posui, positum. Acum 7, 26, 1. deponere e manu. Aliquid, v. *cum a.* & super Glandulae, v. *cum in.* Linamenta super non fulcienda, sed leviter tantum ponenda sunt 7, 19, 22. in vicino saepe quaedam Notae posita 2, 6, 38 i. *sitae*, sibi vicinae Opera. v. *cum ante.* Os, v. *cum a.* Pira, quae ponuntur 2, 24, 7 *vest.* *edd. rectius.* reponuntur. Viscera, v. *inf.* *cum in.*
 ¶ rotundum aliquid A lacerti parte ponendum est 8, 61, 11. alterum os (fibulae) Ab exteriore parte surae positum est 8, 1, 110. alterum (os tibiae) Apriori parte positum *ib.* 112. i. *sc.* *sc.* vestica. Aliter in viris atque in feminis posita 4, 1, 34. Ante oculos ejus ponenda (ipsius opera) 3, 18, 62. Dextra sinistraque, v. *cum proxime.* In, v. paulo ante, aliter: *sc.* notae. In ipsis cervicibus glandulae posita sunt 4, 1, 5. In obliquo posita causas I Pr. 32. Infra, v. *cum proxime.* Inter Coxas & pubem posita sunt ilia 4, 1, 39. Inter lienem & jecur positus est ventriculus 4, 1, 21. Intra posita sinistra manus 7, 29, 23. Leviter, v. *sup.* linamenta positusque Loco non calido (debet esse aeger) 3, 19, 11. haec viscera Proxime, sed infra tamen, posita, dextra sinistraque, sunt 4, 1, 15. Super pectus ponatur sinapi. exulcerataque cute mala, gma 4, 16, 3. rotundum aliquod Super inguen ponendum 8, 20, 21. in feminis Super genitale earum posita est (vestica) 4, 1, 35. Super hos quoque musculos os medium positum est 8, 1, 15. Supraque ponenda ea, quae 7, 19, 22. i. *sc.* *sc.* Meges tres has (causas) posuit 7, 14, 4. omnibus his quatuor positis & omenti mentionem habuit, & *caet.* 7, 14, 7. ponam vero

vero ea, quae 2, 33, 2. ponendum hoc esse credidi, non quo *caus.* 8, 13, 4. in eo, quod posui 8, 1, 71. medicamenta, quae recentibus scissuris posita sunt 6, 18, 115. de frictione vero & gestatione adeo multa posuit in eo volumine 2, 14, 1. polypum ferro curari, jam Alias posui 7, 10, 1. iisdemque (medicamentis,) quae Alibi posui 7, 30, 29. collyrio, quod ex duobus Ante positum est 6, 6, 83. ea quae Apud antiquiores aliquos posita sunt 2, 14, 2. De, *v. supra & inf.* quod servandum esse, Jam posui 7, 17, 5. *add.* 7, 5, 24. & cum alias & supra. In, *v. cum* proxime, quemadmodum, sicut, supra. quae In abscessibus posita sunt 7, 4, 38. quod In his positum est 8, 24. ut In naribus posui 8, 6, 8. reliqua curatio In prioribus posita est 7, 12, 38. quod primo Loco posui 5, 27, 24. quam (fasciam, terebram) secundo Loco posui 8, 3, 22, 8, 10, 44. id, quod secundo Loco positum est, 4, 2, 10. quae prima Parte hujus voluminis posita sunt 8, 16, 1. quae Per se non posui 7, 6, 3. *i. sigillatim: synonym.* scribere 6, 5, 5. quos (ci-bos) Proxime posui 4, 5, 39. quae in tonsillis Proxime posui 7, 12, 34. haec viscera Proxime, sed infra tamen, posita sunt 4, 1, 15. Quemadmodum & in umbilico & in uva positum est 7, 17, 4. Quoties baccam aut nucem aut simile aliquid posuero 5, 19, 33. quae Quoties posuero 3, 2, 26. *add.* 3, 18, 60. Sicut in aliis locis posui 7, 5, 36. jam Supra posito (magisterio) 5, 27, 14. lepto, quod transversum esse, Supra posui 4, 1, 22. omnia, quae Supra posui 8, 9, 15. *conf.* 5, 28, 214. compositio, quae Supra posita est 5, 19, 59. (quod) Supra vero a me positum est 6, 18, 40. in quo quid periculi sit, Supra positum 7, 29, 26. quod Supra positum est 6, 181. his, quae Supra posita sunt 2, 8, 85. *conf.* 4, 6, 15, 6, 6, 145, 6, 9, 22, 6, 111, 6, 4. ex his, quae *caus.* Supraque posita sunt 6, 18, 78. quod de cancro Supra posui 7, 9, 18. viscera, de quibus Supra posui 5, 26, 149. eo, qui Supra positus est, modo 1, 10, 11. ejusdem magnitudinis, quae Supra posita est 5, 25, 6. eadem ratio medicinae est, quae Supra posita est 7, 7, 105. *add.* 7, 29, 36, 7, 31, 10, 8, 4, 63, 8, 16, 12. eodem modo, quo in aere Supra positum est 7, 10, 6. quale Supra positum est, cataplasma 6, 18, 25. ut Supra posui 2, 14, 26, 8, 4, 17. ut Supra quoque positum est 4, 6, 23.

¶ *i. tensos, existimo.* in usu & experimentis eam (medicinam) posuit I Pr. 17. ut in media materia poni possint 2, 18, 31. quum vero inter extenuantia posuerim vomitum & dejectionem 1, 3, 34.

Positus, ius. positum (partium interiorum) I Pr. 72. 118. positus figurasque eorum (Ossium) indicabo 8, 1, 1. quum positus interiorum Partium ostendimus 5, 26, 36.

Positura, ae. eorumque (interiorum) posituram I Pr. 41.

Pontus, regio: unde Ponticus, 2, um. radicis Pontici 5, 23, 20. *i. rhaepontici.*

Poples, plitis. frictione utendum poplitum 4, 20, 9. *v. Perfrico.*

¶ manibus Ad suos poplites datis 7, 26, 28. Circa poplitum 8, 10, 69. In poplitibus 5, 26, 22. venas In poplitibus 5, 26, 20. Super poplitum 8, 21, 5.

Populus, i. nullum cibi genus fugere, quo populus utatur 1, 1, 4. idoneos auctores ex populo 4, 4, 18. *synon.* 17. vulgo. quacustus ex populo 3, 4, 33. paucorum suppellectilis remedia populis quaeri I I Pr. 45. *opp.*

Populus, i. arbor, ex populo alba cortex radicis 6, 9, 9.

Porrigo, ginis. vitii genus, de quo agitur 6, 2. nisi in capite multa porrigo (orta est) 2, 8, 115. *vett. add.* prurigo.

Porro, *adv.* in transitione. 5, 26, 149.

Porrigo, rexi, rectum. Brachium porrectum est 8, 16, 4. *conf.* cum ab. porrigi Digni non possunt 8, 17, 1. porrectis Manibus & Cruribus 2, 4, 1. Spacia inter accessiones (febris) porriguntur 3, 2, 3. *i. longiora sunt.*

¶ Ab occipitio ipsius (aegri) minister sub ea fascia, porrecto, si dexter humerus ducendus est, dextro; si sinistral, sinistro brachio 8, 10, 44. porrigaturque (aeger) In id tempus, quod curationi locum praestet 2, 5, 2. *i. dilationem accipiat.* difficiliusque In priorem partem, quam In posteriorem, cubitus porrigitur 8, 15, 3. porrigiturque febris In horas viginti quatuor, & triginta sex 3, 8, 3. Sub ala Per pectus Ad scapulas porrigantur (fasciae) 8, 10, 47.

Porrum, i. 2, 18, 16. 4, 7, 19. mali succi est 2, 21, 2. somno aptum est 2, 32, 1. sanguinem supprimit 5, 1, 2. purgat 5, 5, 6. idque ipsum ex aceto 3, 22, 33. omni cibo porrum ipsum adjectum 3, 27, 36. adicere modo cibo, modo porioni porrum 4, 10, 4. & quicquid cum hoc mixtum est 4, 4, 47. forbitiones, in quibus por-

[T r s]

rum incoctum tabuerit 4, 4, 64. porri Succus 4, 4, 45. Succus porri 3, 27, 36. porri Succus cum melle 6, 7, 28, 71. - cum hemina vini sumendus est 5, 27, 60. porri Succum assumere 4, 4, 59. - cum thure, sorbere 4, 4, 86.

¶ Cum f. porro, farina 5, 27, 95. - farina triticea 5, 10.

Porrus, i. jus, in quo porrus cum pullo gallinaceo coctus sit 4, 6, 15.

Porta, ae. portae modo 4, 1, 24. Jocinoris portae 5, 26, 15. in ipsius Ventriculi porta 4, 12, 1.

Porticus, i. in porticu 1, 2, 12.

Portio, onis. exsorbere portionem meri vini 5, 27, 43. pro portione humoris 4, 12, 6. alumen Aequa portione cum thure 5, 28, 100. *i. ana.* Aequis portionibus 5, 28, 141. 271. in Duas portiones 5, 27, 57. fecis combustae quam Maxima portione 5, 18, 50. hyoscyami succi dimidio Minor, quam unius ex superioribus, portio 6, 7, 45. Pari portione, *i. ana,* 4, 24, 20. 6, 6, 120. 7, 5, 10. cum Pari portione 6, 9, 14. Paucres portiones, *nominat.* 5, 19, 34. 68. 5, 20, 18. 5, 22, 14. 5, 25, 22. 6, 5, 11. 6, 7, 16. 20. 6, 9, 15. 6, 15, 5. bis. 6, 19. 11. - *accus.* 5, 18, 26. 34. 36. 5, 19, 20. 6, 5, 7. 6, 11, 7. Paribus portionibus, *ablat.* 3, 16, 7. 5, 18, 11. 5, 22, 4, 5, 24. 6, 5, 26, 286. 5, 28, 305.

Portulaca, ae. boni succi est 2, 20, 4. alvum movet 2, 29, 2. simul reprimi & refrigerat 2, 33, 7. semini portulacae 6, 6, 217. portulacam, *v.* edisse, manducasse.

Portus, us. in poru 2, 15, 7.

Posca, ae. *hodie* cum thure *oxyratum*, Frigida posca perfundere caput oportet 4, 2, 22. dandus panis ex posca Frigida 4, 5, 33.

¶ Ex posca 3, 6, 35. 4, 5, 33. 6, 6, 42. *Id.* posca 2, 30, 5. 3, 20, 13. 6, 9, 5.

Posco, poposci, poscere, ab iisdem (his) opem posci solitam I Pr. 7.

Possum, potui, posse. neminem purant his adhibere posse remedia I Pr. 40. aperiri non potest oculus 7, 7, 47. si infirmior est, gestari, ungi, perficari (convenit,) si potest, maxime per se ipsum 3, 22, 16, sic, ut ingrediatur ipse profusus, si potest 3, 27, 10. eum mederi posse I Pr. 39. *add.* ib. 34. id membrum, si potest, per se, sin minus, per alium moveatur 3, 27, 11. ut spirare aeger sine sono & arhelatione non possit 4, 4, 21. venter solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum 4, 8, 7. si quis sibi temperare non potuerit, quo

quo minus 4, 2, 63. quam maxime possit, attrahere (ipsam subbet, 7, 26, 23. *conf.* devoro cibum, nihil, salivam. pati. restituer. curatio. reperire, remedium. & sine. scire, succurrere, nec quidem. sustinere.

¶ *valéo ad curandum.* scire licet. inter ea, quae ars adhibet, naturam plurimum posse 2, 8, 59. idem possunt feces vini *caet.* 5, 22, 14. quodlibet vas, quod idem possit (ac cucurbitula) 5, 27, 31. id ducere aliquid in serotum potest, educere ex eo non potest 7, 20, 9. possunt pituitam extenuare 4, 4, 42. possunt etiam sine scalpello, imposita eadem mederi 7, 1, 4. v. Occurro. potest prodesse id, quod *caet.* 6, 6, 181. potest similiter prodesse id, quod 6, 6, 182. proficere 5, 28, 83. succurrere 5, 28, 13. id suppressere sanguinem potest, ulcera ipsa sanare non potest 4, 4, 44. id collyrium Ad aspritudinem potest 6, 6, 169. id plus, quam vinum, Ad comprimendum stomachum potest 4, 5, 37. Ad discutienda ea maxime possunt abrotonum &c. 5, 11, 1. praecipueque Ad emolliendum potest cataplasma ex lini vel foeni Graeci semine 2, 33, 17. potest non pervertere (vinum) Ad implendum quoque proficere 5, 26, 204. quod (malagma) Adversus phymata quoque potest 5, 18, 48. nihil plus Adversus surditatem potest 2, 8, 57. quod In omnia idem, quod ammoniacum, potest 5, 5, 3 *synon.* i vis est. In quibus medicamenta plurimum possunt 6, 7, 1. Maxime, v. *sup.* si suppuratio vicerit, neque Per quae supra scripta sunt. discuti potuerit 8, 9, 23. Plus, Plurimum, v. *sup.*

¶ *i. licet, utile est.* quibus potest adhiberi curatio 7, 7, 59. etiam subcruda (apostemata) aperiri possunt 7, 2, 17. v. apprehendere. ut iis (generibus morborum) certae sedes assignari non possint 4, 1, 1. v. cognosci. neque potest colligi (effusus humor) 7, 7, 5. colligi idem potest etiam ex dolore 8, 2, 16. ex quo colligi potest, dari debere 4, 5, 28. ex his autem colligi potest, utrum, an 5, 26, 117. signa, ex quibus colligere possumus, morbum longius tempus habiturum 2, 5, 3. notae, ex quibus, quid eventurum sit, colligere possumus 6, 6, 3. non posse vero comprehendere (naturam) I Pr. 47. quae comprehendendi (libra) si possent 5, 17, 3. v. consumere hominem. contineri. caetera infirmis possunt convenire 2, 17, 5. neque curari id, quod aegrum est, posse ab eo I Pr. 42. ex his autem intelligi potest, ab

uno medico multos non posse curari 3, 4, 42. curta in his curari possunt 7, 9, 1. ut id malum curari difficilius possit 4, 19, 16. curari res neque ferro, neque medicamento potest 7, 23, 2. purus, quae iam sinus curari potest implebitur 5, 28, 12. quin non omnes in hoc morbo sic curari possunt 3, 21, 60. quia potest cataplasma decidere 8, 9, 18 i. *fortasse.* v. deliberari. descendente. quae desiderari in prioribus potuerunt 5, 17, 6. devorari, id. dici 4, 11. extr. diduci, quod. disci. dispensari. dari potest, poterit, poteritque, possunt, posse, dandus esse. dubitari. eripere. potest morbus minus gravis esse, quam fuerit 2, 14, 15. potest primo die primus cibus dandus esse, potest secundo, potest tertio, potest non nisi quarto aut quinto, &c. 3, 4, 25 i. *fortasse.* quae saltem esse in ejusmodi re sanitas potest 8, 25, 13. donec sanitatem, qualis esse potest, recipiant 6, 15 extr. donec jam cerato aut malagmate possimus esse contenti 8, 9, 19. potestque id vero proximum esse 8, 21, 2 i. *fortasse.* potest etiam evenire, ut 8, 3, 39 i. *fortasse.* v. evocari humor. potest alicui medicinae locum facere 2, 14 extr. quae (detrahit sanguinis) quia levat morbum, potest somnum facere 3, 18, 54 v. falli, fallere. fieri. potest id (vulnus glutinari,) potest caro *caet.* 5, 26, 112. possunt imponi 3, 7, 15. potestque in aliqua prominentia incidere (scalpellus) 7, 26, 67 i. *fortasse.* v. indulgere. inhaerere, morbus. intelligi. interponi. inungi, recte. mederi, eadem. profici. requiri. scire. - perfolvi, morbus. sperari, aliquid. subesse corpori. succurri. sui, intestinum lumbi 4, 14 extr. 5, 25, 31. colligat, possit necne superesse, quod 2, 10, 11. v. teri, cibus. tolli, morbus. videri possum. potest, *caet.* vindicare.

¶ *i. soles.* potestque ea ratione & os coire & vulnus sanescere 8, 10, 99. si aeger facile spirat, *caet.* potest ei secunda valetudo contingere 2, 8, 3. mulieri gravidae sine modo fusa alvus elidere partum potest 2, 7, 42. opus esse cucurbitula potest in morbis longis, *caet.* 2, 11, 11. invenitur genus (doloris capitis,) quod potest longum esse 4, 2, 9. prior, morbus) acutus est: inlequens esse longus potest 4, 13, 1. hoc genus (morbi) potest esse non longum 4, 4, 50. fere sine cicatrice potest esse is locus 7, 2, 13. si quis perinfirmus est, potest, satis

esse quinquagies (perfricare:) si robustior, potest ducenties esse faciendum 2, 14, 21. haec evenire in qualibet parte corporis possunt 7, 6, 1. add. 2, 17, 52. *conf.* expergisci. fieri. nimis ociosa vita utilis non est, quia potest incidere laboris necessitas 1, 3, 5. omnibus quidem mollioribus corporibus secunda valetudo contingit, durioribus vero instare possunt aridae lippitudines, & febres, &c. 2, 1, 39. mulier quoque gravis ejusmodi casu rapi potest 2, 8, 100. curationem, ubi id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est 3, 9 extr. ex quibus id, quod primum est, potest diu aliquem trahere: duo inlequentia acuta esse consueverunt 4, 4, 23 *synon.*

¶ *i. debet.* quod jure valentissimis medicamentis annumerari potest 4, 19, 32. perpetuum est, ad quod omne consilium dirigi potest. cibum quam maxime semper ab accensione futura reducere 3, 5, 30. potio dari potest 3, 6, 6 *synon.* 5 debet. aqua dari potest 4, 4, 48. potest quidem aliquis esse securior 4, 24, 6 *synon.* ib. debent. magis terreri potest aliquis, quam sanguinem exspuit 4, 4, 64. rimeri potest 2, 7, 45 *synon.* 46. expectanda est. *conf.* 2, 7, 3, 5, 4, 18. quod maxime mirum videri potest 2, 8, 49.

¶ *abundat.* sanguinem mittere, nunquam utile post diem quartum est, quam jam ipso ipso materia vel exhausta est, vel corpus corruptum; ut detractio imbecillum id facere possit, non possit integrum 2, 10, 31 i. *faciat.* in altero autem genere possunt proficere mala cotonea *caet.* potest emplastrum *caet.* potest nigra hederia *caet.* 5, 28, 85-86-87 *synon.* ib. proficunt. *conf.* supra in 5. *valéo ad curandum*, extenuare, mederi, occurrere, prodesse, succurrere &c. lac quoque recte dari potest 3, 22, 31. recte inungi potest 6, 6, 194.

¶ *omittitur.* calculi quoque aut pultarius oris compressoris ei rei commodé aptatur 2, 11, 6 i. *adhiberi potest.* malagma quoque huic rei aptantur 4, 9 extr. nunquam etiam ea (vena) later, neque facile reperitur 2, 10, 47. neque ea parte, qua cutis discissa est, rima reperitur 8, 4, 21. *conf.* reperio. neque enim, quum dolor intus incidit, scire, quid doleat, eum, qui I Pr. 42. *mor additur.* posse, neque curari id, quod aegrum est, posse ab eo, qui. si potest, sin minus 3, 27, 11. ¶ *reperitur.* potest bis 2, 14, 21. 44. 7, 20, 9. 5, 26, 112. *sepies* 3, 4, 25. possunt, potest, potest 5, 28, 85

5, 28, 87 seqq. poterit bis 3, 6, 51. possit bis 2, 10, 31.
 ¶ *cum Particulis*: &c. ad, adversus, difficilior, etiam, fere, jam, jure, magis, maxime, quam maxime, necne, nec quidem, neque, non, praecipue, quantum (in fieri,) que, quidem, quoque, ea ratione, recte, saltem, si, similiter; v. in superioribus, similiter ab initio periodi vel compositis possum. potuit 7, 7, 48, 8, 16, 1.
 Potens, potentis. Diem quasi potentiorum (criticum) 3, 4, 43 synon. 46 efficac. non satis potentem usum esse proponunt I Pr. 22.
 Potentia, ac. isque (humor) paulatim indurascens, interiori potentiae (videndi) se opponit (in suffusione) 7, 7, 127. ita ut summa potentia (critica) septimo (die,) deinde quatuordecimo, deinde uni & vigesimo daretur 3, 4, 37 synon. vis 42.
 Potit, praepos. v. post Accessionem &c. Aetate Ambulationem. Annum. Balneum. Cibum. Coenam. Concoctionem. Cupiditatem. Curationem. Cursum. Destillationes. Diem, Dies. Dolorem. Dolores. post Ea, v. adv. postea. Eos I Pr. 10, 18. v. post Exeritationem. Fastidium. Febrem, Febres. Fervores. Finem febris. Fomentum. post Haec, v. post omnia. & inf. adverb. post Hippocratem 3, 9, 9. v. Horrorem. post Id 7, 22, 20. v. post Inflammationem, cast. Intermisionem. post Ita I Pr. 87. v. post Iter. Lenticulum. Medicamenta. Meridiem. Morbum. Morbos. Morsum. post Omnia haec 5, 26, 208. v. post Perfusionem. Portionem. Portiones. Prandium. Purgationem. post Quem I Pr. 14. post Quos I Pr. 17. post Quae 4, 2, 52. 65, 5, 26, 211. 5, 27, 14. 79. 6, 13, 16, v. post Rationem. Remissionem. Resolutionem. Satietaem. Sitim. Tempus. Vigiliam. Vinum. Vomitum. Ustionem. Utrumlibet. cum particip. post sanguinem effusum 7, 7, 169. post inductam cicatricem 5, 28, 34. post infractum calorem 3, 7, 23. post inventam medicinam, rationem esse quae sitam I Pr. 58. si post suppressam cholerae febricula manet 4, 11, 23.
 ¶ *i. ex, tanquam causa*: non ex his fieri morbos dixit, quoniam & alii, & idem alias post ista, non febricitarent I Pr. 87 synon. post ebrietatem cum premi I Pr. 110. v. orior post. nunc de his capillis loquor, qui post morbum ferre fluunt 6, 1, 50 post medicamenta 5, 28, 104. &c.

¶ *i. pone, retro, a postea parte*: post aurem 8, 1, 14. post caput hominis 3, 15, 18. post uvam 6, 8, 19.
 ¶ *cum Particulis aliis*: v. Ante. post quem, Deinde, Tum I Pr. 14. Deinde, Rursus, post quae 4, 2, 52. post lectionem Tum 1, 8, 1. Tum, Deinde, Tum; post quos, post hos 2, 8, 14-26. Protinus post cibum 5, 26, 164. post rabiosi capis morsum Protinus 5, 27, 15. post Que 3, 5, 43.
 ¶ *post repetit, iter* 3, 7, 23. *quies* 2, 7, 74-76.
 Post, adv. 3, 25, 15. 7, 22, 4. v. Aliquanto. & Ante & post 6, 15, 8, 8, 40, 119, v. Multo. Paulo. Prius. Primo. Tum, post 7, 22, 4.
 ¶ *i. per, avix fieri potest, ut post hanc animadversionem alvus non contrahatur* 4, 19, 10.
 Postea, adv. i. post ea quae dicta sunt. 2, 1, 47. 2, 8, 51. 2, 10, 4. 2, 14, 7. 2, 17, 20. 21. 3, 15, 9. 3, 18, 52. 4, 4, 28. 4, 22, 8. 5, 25, 25. 5, 26, 80. 99. 116. 6, 6, 92. 6, 7, 61. 6, 15, 17. 7, 2, 15. 7, 3, 5. 7, 5, 9. 7, 7, 5. 30. 75. 101. 7, 8, 28. 8, 10. 12. 7, 12, 48. 7, 19, 16. 7, 26, 82. 113. 7, 33, 10. 8, 2, 20. &c. postea definiunt (accessiones febrium paroxysmi) 3, 2, 6 i. serius quam prius, retardant, postponunt. postea i. per reliquum deinde vitae tempus, 8, 10, 70. 8, 11, 28. 8, 16 extr. 8, 25 extr.
 ¶ *cum aliis particulis*. v. Ante. Deinde postea 3, 4, 38. 5, 28, 237. 7, 18, 11. postea Deinde tum 7, 8, 10. 8, 3, 32. 8, 4, 23. 8, 10, 37. 48. Deinde, posteaque 5, 27, 78. Deinde, postero die, deinde, tum, & postea, iterumque 4, 19, 11-13. Et postea 4, 4, 28. 4, 19, 13. 4, 22, 8. 7, 8, 12. Itemque postea 5, 26, 80. Neque postea 6, 18, 44. 61. 7, 7, 5. Primoque postea 3, 27, 35. Primo, deinde, postea, ac tum quoque 5, 26, 259-262. Primum, deinde, postea, tum 7, 18, 11-12. Primum deinde, tum, postea 2, 1, 47. Protinus, postea opp. 5, 26, 79-80. 7, 8, 2, 7, 32. 1. similiter postea Protinus 7, 18, 11. postea Quam 2, 17, 20. v. Postea Quam. posteaque 5, 27, 78. 7, 7, 112. postea Quoque 7, 7, 12. postea Quam jam 8, 25, 7. postea Semper 7, 7, 30. Vel postea 7, 3, 5. 7, 8, 2. 7, 32, 1.
 ¶ *post praemissam vocem*: parvaque postea cicatrix fit 2, 15. verbo suo postpositum: excitare postea non possumus 3, 18, 52. neque succurri postea potest 6, 18, 61. quod apprehendere acus postea possit 7, 7, 83. add. ib. 98. ultimum in comitate: neque reduci possit postea 6, 18, 44.
 Posteaquam, adv. posteaquam coepit 7 Pr. 9.
 Posthaec, adv. I Pr. 22. 1, 2, 16. 1, 3, 13. 2, 7, 74. 75. 2, 8, 75. 3, 12, 20. 3, 23, 23. 3, 25, 8. 4, 12, 5. 27, 38. 6, 6, 67. 78. 7, 7, 52. 136. 145. 146, 7, 16, 19. 7, 20, 8. 8, 2, 20. 8, 8, 16. &c. Ante omnia, deinde, tum iterum, posthaec, deinde 1, 3, 10. Deinde, posthaec 1, 3, 12-13. Deinde, posthaec, novissime I Pr. 22. Deinde, tum, tum, posthaec 2, 18, 47. Et posthaec 8, 2, 20. Primum deinde, posthaec 4, 8. 8. Tum, posthaec, deinde 7, 14, 24-26. Tum, deinde, posthaec 4, 4, 54.
 Postmodum, adv. 7, 26, 76.
 Posterus, a, um. v. Dies. Posterior. Intestina, v. priora, pro adverbio. posterius, it. Pars. posterior. Parte, i. postica 8, 1, 67. 8, 15, 6. a posteriore Parte 7, 7, 173. v. a. in posteriore Vitio 6, 6, 211.
 ¶ *posteri, i. homines deinceps vestituri in eo ministerio, quod utilitatis causa posteris traditur* 8, 4, 13.
 Postridie, adv. 3, 5, 17.
 Postulo, avi, atum, quae Curationem ex manu postulant 7, 7, 148. quae Manum postulant 7, 7, 1. quae praecipue scalpellum in manum postulant 5, 26, 8. utrum id Suturae, an Fibulae postulet 5, 26, 117.
 Potior, potius, v. Medicina. Spes. ea potiora 3, 20, 11 i. meliora.
 Potius, adv. i. magis. de duobus cum quam: cur enim potius aliquis Hippocrati credat, quam Herophilo? cur huic potius quam Asclepiadi? I Pr. 47. cur hoc, quam illo, potius utatur I Pr. 31. add. 1, 1, 5. 1, 4, 5. 2, 24, 2. 2, 30 extr. 3, 18, 63. 4, 5, 27. 6. 2, 5. 6, 6, 45. 7, 33, 4. 8, 13, 14. cact. sine quam. 1, 2, 8. 1, 3, 16. 7, 76. 1, 4, 11. 1, 8, 2. 1, 10, 6. 2, 10, 4. 2, 11, 14. 3, 5, 29. 3, 18, 61. 3, 27, 21. 4, 1, 35. 7, 26, 54. 2, 10, 88. cact. de pluribus, i. potissimum. 2, 10, 39. 2, 28. 4, 3, 5. 34. 5, 27, 46.
 ¶ *i. e. contrario* 7, 27, 14.
 ¶ *Aliasque potius observationes* 2, 10, 4. potius, An 4, 19, 15. quae (uncus) longior potius esse debet: Nam brevior. 7, 26, 54. Sed potius 4, 11, 11. Vel potius 5, 2, 18.
 ¶ *extremum in periodo* 1, 8, 2. 7, 7, 51.
 Potissime, adv. potissimeque 3, 6, 29.
 Potissimum, adv. de duobus 1, 6, 5. 1, 8 extr. 3, 4, 36. 53. 3, 27, 26. 4, 11.

4, 11. *exta. caet. de pluribus* 1 Pr. 3, 83. 1, 2, 8. 2, 11, 9. 2, 30. 10. 3, 2, 23. 3, 27, 17. 4, 5, 29. 4, 6, 15. 4, 16, 9. 6, 6, 42. *caet.* huic potissimum insunt 1 Pr. 35. quo potissimum medicamento sit utendum 1 Pr. 83. his utendum potissimum est 1, 6, 5. frigida portione potissimum utatur 1, 8. *exta.* antiqui potissimum impares (dies) sequebantur 3, 4, 36. ea (aqua) quae tarde putrescit, ideoque pluvialis potissimum 2, 30. 10.

Poto, avi, potatum & potum. *plenis hauribus bibere*, neque poterit, neque nimium siti crucietur 3, 4, 17. *opp.* si multum ante morbum aliquis potavit 2, 12, 14. aqua potata 4, 19. 31. asinino lacte potio 4, 24. 4. sanguine potio 3, 23, 25.

Potus, us, vini potus *genit.* 3, 14. 6. potui Aptilismum est vinum frigidum 4, 5, 29. v. potui Do, Oñero, Praesto, Sumo. *sine verbo*, potui vero nihil praeterquam puram aquam 4, 13, 17. jam fauces cibum & potum capiunt 4, 4, 14. In potum vero pluvialis aqua decocta (danda) 4, 12, 10. sumenda deinde jejuno In potum multa *caet.* 4, 4, 29. In potum vero primum aqua calida, deinde invicem alis diebus haec, aliis vero vinum (*sine adjecto verbo*) 4, 4, 63. *alii* potui, vel potus.

Potio, onis. *opp.* cibis, & elca, v. v. de actu & de materia bibendi, v. *exempla* seqq. genera complura enumerantur 2, 18, 41. seqq. quae Attringat 4, 19, 30. seqq. saepe de vino sigillatim intelligitur, v. *seqq.* item pro haustu saepe sumitur, v. potio aquae, medicamenti, multa, *caet.* de quantitate potentiorum 3, 21, 30. potio Abinthii, Aquae, *caet.* v. v. it. Frigida, Medicamentum, Mulsu, Muriae, Rutae, Vini. portionibus utatur Urinam praecipue moventibus 4, 2, 29.

¶ Aliquid portionis 5, 26, 56. aqua portionis Causa 3, 23, 24. v. Desiderium, quam Minimum, Modus, Tempus, Tempora.

¶ *cum Adjectivis*: Calidam p. 4, 15, 19. Calida utatur 4, 19, 15. portionibus Calidis (utatur) 1, 7, 2. *add.* 4, 6, 10. Calidis pot. (opus est) 4, 5, 9. v. Dilutus. Duas 4, 10, 5. 4, 17, 5. Efficaces 4, 8, 9. 10, 5. 4, 17, 5. Egelida, & Frigidae proprii 4, 18, 9. Exiguae proprii 4, 18, 9. Firmior 2, 18, 44. seqq. 3, 66. Frigidam aspidem potione esse debere, & fidem potione esse debere, & quidem quam Frigidissimam 4, 19, 14. Frigida pot. utatur 1, 8, 7. 4, 19, 15. Frigidae pot. 1, 6, 5. Frigidis pot. uti 1, 8, 2. Idoneae 4, 20, 20. portione non Immodi-

ca 7, 17, 21. v. Liberalis. portio esse debet magis Liberalis 3, 6, 50. *conf.* Liberalis. post cibum Magnam portionem, sed per siphonem (bibere) 1, 8, 6. v. Mediacus. per Modicas portiones 3, 6, 7. Multa 1, 3, 63. post Multas pot. 1, 2, 21. Nulla 3, 7, 13. Omni portione 3, 11, 2, 4, 11, 9. Omnes p. aqua frigida includere 1, 8, 6. Optima 3, 21, 23. Valentissimi generis 2, 18, 41. Utilis 4, 5, 6.

¶ *cum Verbis*: v. Abstineo a. Adhibeo. Adjicio, quaedam. Alpergo. Assumo. portionem, portiones, quae Altringant. Bibo. Calcheri, portione. Devoro. Diluo, in portione. Do. Facio. Fio. Immitteo. Includo portione. Indulgeo. Laedo. Metior. Opus est. Prohibeo: Refrigerari, portione. Reverti ad. Sumo. Utor.

¶ *cum Particulis*: cum A, v. inabstineo. tum Ad, v. in reverti. portio & Ante cibum, & Post hunc, & Cum hoc 3, 6, 50. v. cibis. portiones Ex apsinthio 4, 5, 21. Ex portionibus vero, quaecunque Ex frumento facta est, *caet.* 2, 18, 41. firmiorque Ex frumento potio est, quo firmius fuit ipsum frumentum: firmior Ex eo vino, quod *caet.* 2, 18, 44. seqq. portio Ex menta, nucibusque Graecis & amylo 4, 4, 57. portiones, quae Ex odoribus fiunt 4, 20, 20. portio vel Ex trixagine, vel Ex ruta, vel Ex herba stoechade, vel Ex cumino & pipere 8, 9, 16. In portionem hyssopum dare 4, 7, 6. In duas multi portiones divisa 4, 10, 5. In portione 1, 2, 17. 3, 6, 4. 5, 23, 13. Per portionem, portiones, v. per de modo s. forma externa. Post portionem 2, 8, 104. Post portiones 1, 2, 21. 1, 3, 18.

¶ Praebeat, bui, bitum. summamque speciem sanitatis in captandis malorum operum occasionibus praebent 3, 18, 9.

¶ Praecedo, celsi, cessum. si id vulnus ebrietas praecessit 5, 26, 109. si ita haec sunt, ut neque vigilia praecesserit, neque ventris resolutio, neque inedia 2, 6, 3. sic, ut neque capitis dolores, neque praecordiorum, neque tussis, neque vomitus, neque febricula praecesserit 2, 7, 25. quibus praecedentibus morborum timor subit 2 Pr. 3. ex causa, quae Ante praecesserat 1 Pr. 111. neque solum interest, quales dies sint, sed etiam, quales Ante praecesserint 2, 1, 31.

¶ Praecept, cipitis. quum praeeptum sit (curatio calculosorum chirurgica) 7, 26, 18. 2. *anceps*. v. Locus. Periculum, sed haec quidem (al-

vus) potest paulo diutius trahere: in praecipiti vero jam esse (*aegrum*) denunciatur quae 2, 6, 35. *opp.* hi quoque in praecipiti sunt 5, 26, 20.

¶ Praecipito, avi, atum. id (*virium*) interitum aegros trahit, interdum praecipitat 4, 16, 1. *app.* simul omni vi effusa fortasse praecipitare (*aegrum*) 2, 10, 34. ne praecipitentur aegri 8, 25, 5. aurium inflammationes doloresque interdum etiam Ad dementiae mortemque praecipitant 6, 7, 3. maelagmata sua devorando, bibendoque suam urinam, In exitum se fele praecipitavit 3, 21, 12.

¶ Praecido, cidi, cisum. *transverso* difficere. Aculeos (*ossis fracti*) 8, 10, 106. ante Acumen ejus (*ossis*) praecidendum 8, 10, 95. v. Cervix. eo loco Colla ab utraque parte praecidenda & eximenda est 7, 4, 9. Femur fere praecidi necesse est 8, 10, 79. Idque praecidere (liceat,) quo longior uva est 7, 12, 33. Id praecidatur 5, 26, 151. si id, quod prolapsum est, fornice praeciditur 7, 21, 9. Membrum praecidi oportere 7, 33, 1. per Mediam plagam Musculus transversus praecidendus 8, 10, 82. quodsi Musculus laesus videbitur, praecidendus erit: nam percussus, mortiferus est; praecisus, sanitatem recipit 5, 26, 110. Nervusque, ex quo testiculus dependet, praecidendus 7, 22, 19. in quibus (articulis) si praecisi Nervi sunt, qui continent 5, 26, 176. Nervum praecisum esse, credibile est ib. 178. qui Omentum fornice praeciderent 7, 21, 7. serrula id (Os) praecidendum est 7, 33, 6. ex Ossibus ea, quae carnem vulnerant, praecidenda 8, 8, 11. ne Plus Minusve praecidatur 7, 12, 32. scilicet, Quicquid corruptum est, sic, ut aliquid secum integri trahat, praecidi debet 6, 18, 52. Quicquid occupatum est (cancro,) praecidendum est 6, 18, 63. media Tunica excidenda erit sic, ut alte ad ipsum inguen praecidatur 7, 19, 13. v. Vena. Uva i. nulla.

¶ *cum Particulis*: A, Ante, Per v. in superioribus.

¶ Praecipio, cepi, ceprum, cipere. deinde aegrotantibus ea praecipere coepisse 1 Pr. 57. *inordinasse*. ipsique etiam aegro praecipiat, ut 7, 7, 52. id, illud, Quid, Quod, Quae, v. in seqq. neque ignoro, inter haec praecipio Quicquid 1, 3, 47. Quod quidam solum praecipiant 3, 6, 44. Quod eodem loco praeeptum est 7, 30, 7. cetera (*venioria*) Quae antiqui medici praeeperunt 1, 3, 52.

¶ cum caeteris, Quae praeci-
piuntur 3, 15, 10.
¶ cum Particulis: Ab initio, v. cum
diligenter, qualem (rationem vi-
ctus) Ad tormina supra praeci-
pimus 4, 18 extr. sicut Ante praeci-
ptum est 3, 15, 3. haecenus
Communiter De omni specie (hy-
drops) praecipi potest 3, 21, 32.
quae De sanguinis missione praeci-
pta sunt 4, 3, 7. Diligenter ab
initio praeciendum est, quid in
ea (febre) debeat fieri 3, 15, 1.
Dilucidius, v. latius inf. ut in
singula anguum genera singula me-
dendi praecipient 5, 27, 27. quae
In caligine oculorum praecipta
sunt 6, 6, 209. quae In faucibus
exulceratis praecipta sunt 4, 5,
15. quod In curanda febre praeci-
ptum est 3, 18, 6 conf. 3, 7,
26, 3, 12, 13. illud quoque In
omnibus stomachi vitiis praeci-
piendum est, ut 4, 5, 10. ut In
vulneribus praeciptum est 7, 33
extr. quae In alio quoque vulne-
rum genere praecipimus 7, 19
extr. eadem, quae In vulneribus
praecipi 8, 4, 72. quod Ita praeci-
pio, ut tamen fatear 1, 3, 17.
quae Ita a medicis praeciipiuntur
4, 6, 13. neque dubitari potest,
quin Latius quidem & dilucidius,
ubi & quomodo fritione uten-
dum esset, praeciperit 2, 14, 3.
Modo, v. inf. quomodo caet. ni-
si ubi Nominatum, ut postea fiat,
id praecipietur 2, 17, 21. eo lo-
co, quo, Quemadmodum sani,
neque firmi, homines se gerere
debent, praecipimus 2, 15 extr.
Quomodo 2, 14, 3. eo modo cu-
randus est, Quo in caeteris feb-
ribus praeciipitur 3, 7 extr. eo-
dem modo, Quo in frigore praeci-
ptum est 3, 12, 13. Sicut praeci-
pit 3, 6, 39. Sicut ante praeci-
ptum est 3, 15, 3. Sicut Supra
praeciptum est 4, 2, 22. ad ea,
quae Supra praecipta sunt 4, 5
extr. Ubi, v. sup. latius. Ut Su-
pra praecipimus 4, 6, 20. Ut
quidam praeciipiunt 3, 27, 20 conf.
7, 33 extr. praeciipiunt, Ut vite-
tur caet. I Pr. 112. praecipit au-
tem, Ut 3, 18, 48. praeciipiendum
que, Ut 8, 15, 8. *plura in superiorib.*
Praeciptum, i. Artis praecipta 6,
18, 3. ex praecipto Megetis 5,
18, 190. praeciptum Temporis
3, 4, 26 i. de tempore. ejus Viri
praecipta 3, 14, 3.
¶ minime in rebus multum in-
ter se differentibus Perpetuum
esse praeciptum temporis potest
3, 4, 26. vix Ulla Perpetua praeci-
pta medicinalis ars recipit I
Pr. 99.
¶ cum Verbis: v. Amplector. Sequor.
Servo.
¶ cum Particulis: v. supra cum Ex, & In.

Praecipuus, a, um. v. Ars. Dolor.
Malagma 5, 18, 25. v. Scientia.
Ulus i. militas.

¶ praecipuum vero (malagma) est
Ad relolvenda, quae astricta
sunt, caet. 5, 18, 25. praecipua
Ex his omnibus sunt 3, 22, 47.
Praecipue, adv. 2, 1, 32. 2, 22, 2.
3, 4, 10. 3, 27, 10. 4, 2, 29. 4, 3,
15 bis. 4, 4, 37. 5 Pr. 7, 5, 26,
163. 5, 27, 24. 34, 7, 10, 1. caet.
synon. magis, v. magis. i. fre-
quentissime 2, 1, 32. 6, 3, 4. *synon.*
ib. maxime 7, 17, 2. cum positi-
vo adjectivorum, loco superlativi:
his morbis praecipue contrarium
est id genus 3, 19, 1. urina praeci-
pue mortifera 2, 6, 32. praeci-
pue necessarius 3, 18, 41. 5, 23,
1. praecipue periculosus 4, 3, 23.
praecipue varius 5, 21, 1.

¶ cum genitivo: praecipue omnium
I Pr. 10. 2, 33, 3.

¶ praecipueque ad emolliendum
Potest cataplasma caet. 2, 33,
17.

¶ cum Particulis: Arque praecipue
8, 11, 6. Et praecipue 4, 3, 15
al. omitt. &. Etiam praecipue 6,
18, 5. praecipueque 1, 3, 80. 1,
5, 3. 1, 9, 8. 2, 1, 32. 2, 4, 1.
2, 6, 30. 32. 2, 15, 2. 3, 27, 3.
2, 32, 2. 2, 33, 8. 17, 3, 7, 3. 3,
20, 15. &c. praecipueque, Quia
7, 5, 16. Quum omnibus, tum
praecipue feminis 3, 6, 9. v. om-
nis. Quum semper, tum praeci-
pue 3, 5, 41. cujus cognitio
Quum ad plura loca pertineat,
tum vel praecipue ad hunc perti-
net 7, 7, 117. antidota Raro,
Sed praecipue interdum necessa-
ria sunt 5, 23, 1. Sed praecipue
5, 9. praecipue Tamen 2, 22, 2.
Vel praecipue, v. vel. praecipue
Vero. v. vero.

¶ Postponitur: vitare praecipue con-
venit frigus 3, 27, 10.

Praecludo, cludi, clusum. ut ora
praeclusa habeant (venae, quae
sanguinem fundunt) 5, 26, 102.

Praecordia, dorum, de regione cor-
dis: simulatque ferrum ad praeci-
cordia accessit, & discissum trans-
versum septum est I Pr. 69. sub
corde atque pulmone transver-
sum ex valida membrana septum
est, quod a praecordiis uterum
diducit 4, 1, 14. eaque (arteria
aspera) descendens ad praecordia
cum pulmone committitur 4,
1, 11. conf. inf. dist. abdomen,
venter. de pectoris cavo: vivorum
hominum alvum atque praecor-
dia incidi I Pr. 66. dist. itaque
denum mortui praecordia & vi-
scus omne in conspectum dari I
Pr. 70. frigus inimicum est praeci-
cordiis 1, 9, 4. pectori Hippocr. cui
fauces sanguine replentur, sic, ut
neque capitis dolores, neque praeci-
[Vv]

cordiorum, neque tussis caet. praeci-
cessit 2, 7, 25. si calor ex inti-
mis praecordiis oritur 3, 6, 22.
de serobiculo cordis s. principio supo-
rioris ventriculi: stomachus circa
praecordia cum ventriculo com-
mittitur 4, 1, 20. os pectoris a
praecordiis, jam ipsum quoque
cartilagine molitum, terminatur
8, 1, 62. conf. 3, 19, 5. caet. de
hypochondriis, cum contentis: praeci-
cordiorum dolores 2, 8, 50. hypo-
chondrii Hippocr. similiter ex vel
secundum Hippocr. 2, 3, 3. 2, 4, 8.
15. 2, 7, 61. 79. 81. 3, 22, 31.
3, 24, 2. 5. caet. lieneicto, praeci-
cordia cum ventriculo ab eadem
parte indurescunt 5, 26, 47. cf.
Morgagn. Ep. 4, p. m. 101. de
ventriculo, eodemque saepe cum in-
testinis: stomachum infirmum in-
dicant pallor, macies, praecor-
diorum dolor, nausea caet. 1, 8,
3. conf. 1, 2, 5. 2, 3, 44. 46. caet.
si praecordia dolent, cruditate
esse manifestum est 2, 7, 6. vom-
ere: deinde, ubi praecordia ex-
hauit, caet. 5, 27, 75. dist. abdo-
men 4, 1, 39. - jecur 2, 8, 97.
- jecur & lienis 3, 24 extr. lien
5, 26, 47. - pectus 4, 24, 4, 7.
3. - venter 2, 7, 85. 2, 8, 97. 3,
7, 20. i. ventriculus 5, 26, 47.

¶ praecordia in utraque parte 2, 3,
3. - dextra parte 2, 4, 8. 15. 3,
24, 5. 4, 8, 2. 4. caet. - laeva, sinis-
tra parte 2, 4, 8. 15. conf. 5, 26, 47.
¶ cum Substantivis: si calor ex inti-
mis praecordiis oritur 3, 6, 22.
praecordiorum Dolor 1, 8, 3. 3,
10, 12. Dolor praecordiorum 2,
2, 6. quibus Dolor praecordia
infestat 1, 3, 46. si nullus Dolor
praecordiis suberit 2, 15, 4. si in
praecordiis Dolor est 3, 10, 7.
Dolor in praecordiis 4, 4, 24. ama-
ri ructus cum Dolo & gravita-
te praecordiorum 1, 3, 44. qui
crudum sine praecordiorum Do-
lore ructat 1, 2, 3. praecordio-
rum Dolores 2, 7, 25. 2, 8, 50.
praecordiorum Durities 3, 24, 5.
conf. 2, 15, 4. praecordiorum Gra-
vitas 4, 7, 3. Gravitas praeci-
diorum 3, 5, 3. conf. sup. dolor.
Inflammatio praecordiorum 2, 8,
97. si in praecordiis Inflammatio
est 3, 10, 7. sub dextra Parte praeci-
cordiorum 5, 26, 44. Rubore &
tumore in praecordiis orto 4, 4,
15. in quibus nullus praecordio-
rum Tumor fuit 3, 7, 24. Tu-
mor is, qui in praecordiis est 2,
7, 83. si nullus tumor, nulla du-
rities, nullus dolor - praecordiis
suberit 2, 15, 4. si praecordia Tu-
morem mollem habent, neque ha-
bere intra sexaginta dies desinunt
2, 7, 81. conf. sup. rubor.

¶ cum Adjectivis: praecordia Dura
2, 4, 8. 15. 2, 7, 61. 79. 2, 17, 13.
3, 20, 21.

3, 10, 11. 5, 18, 20. ex Intimis praecordiis 3, 6, 22. Mollia 3, 20, 11, 21. aequaliter Mollia in utraque parte 2, 3, 3. Mollibus praecordiis substantibus 3, 24, 2. Tumida 2, 4, 8. paulo Tumidiora 2, 3, 3.

¶ cum Verbis: v. Admoveo cucurbitulas. Cedo digitis. Contrahor sursum. si praecordia Dolent 2, 7, 6. *conf.* 3, 6, 55. - non Dolent 2, 3, 3. Dolentia 2, 4, 8. 2, 7, 79. Dolentibus 2, 4, 15. v. Emollio. Exhaurio. Imponendumque praecordiis, quod 3, 20, 22. Insetto, dolor, *vel sup.* Inflammata 2, 4, 2. Inflantur 1, 8, 5. Inflata 3, 18, 20. Intenta, v. intento. Onero. Reduco. Refrigero. Repleo. Subflo. Subsum, *v. sup.* dolor, sive praecordia Tument 3, 21, 31. dextra parte praecordia dura sunt & Tument 4, 8, 4. neve ea Tument 2, 17, 13. praec. Tumentibus 2, 7, 61.

¶ cum Particulis: longius A praecordiis 5, 28, 185. Ex, *v. sup.* calor. inclinata In praecordia ac viscera materia 6, 18, 110. In praecordiis, v. dolor, tumor, *supra.* Infra praecordia 4, 5, 33. Sub praecordiis 4, 1, 16. 4, 8, 2. Super praecordia datum (malagma) 3, 24, 18. Supra praecordia imponere, quae reprimunt, cataplasmata 3, 19, 5.

Praedives, vitis, in homine praedivite 3, 18, 33.

Praedulcis, e. omnia praedulcia aliena stomacho sunt 2, 25, 1. - inflant 2, 26, 1.

Praefor, fatus sum, fari. pauca de omnibus praefatus 3, 1, 10.

Praefero, tuli, latum, ferre. validiora, imbecilliora auxilia praefero 3, 24, 11.

Praefringo, fregi, fractum. praefractus est furculus 5, 26, 274.

Praefrigidus, a, um. *v.* Aqua.

Praegnans, antis. mulier 2, 10, 9.

Praegravis, e. praegravi pituita 6, 6, 173.

Praematurus, a, um. *v.* Oleae.

Praeparo, avi, atum. victu corpus praeparandum est 7, 26, 23. horum (collyriorum) aliquo praeparato 6, 6, 39.

Praepono, posui, positum. praepolitique his 7 Pr. 20 *i. ante, primura explicatis.*

Praefagio, givi, gitum, gire, ut conjectura praeligari potest, sic ex toto cognosci non potest 7, 6, 6 *opp.* haec (signa instantis valetudinis) illum optime praefagisse 2 Pr. 2. quae (pericula) praefagire protinus licet, si 7, 26, 128. sine quarum (proprietas) notitia non facile quicquam in futurum praefagiri potest 2, 2, 9.

Praescribo, scripsi, scriptum. quae

in putri ulcere praescripta sunt 5, 26, 261 *i. ante scripta.* horror per eadem, quae supra praescripta sunt, expugnandus 3, 15, 15.

Praesens, entis, idque praesentissimum Auxilium est 3, 7, 24 *i. potentissimum.* *v.* Merus. praesensque in aliquo antidoto Praesidium est 5, 27, 43.

Praesentia, ae. in praesentia *i. praesentis tempore* 2, 33, 1. 4, 3, 9.

Praesertim, *adv.* quum praesertim 1 Pr. 66. 3, 2, 21. 7, 29, 9.

Praeses, fidis. salutis humanae praesidem artem 1 Pr. 66.

Praesidium, ii. *synon.* auxilium 2, 11, 13, 15. in hoc Casu 5, 26, 257. adversus Fistulas 7, 4, 1. in Morbo 3, 25, 10. eadem Podagrae praesidio sunt 5, 18, 70. non omnium tantum Morborum, sed etiam secundae Valetudinis communia praesidia (cibus & potio) 2, 18, 2. cavendumque, ne in secunda Valetudine adversae praesidia consumantur 1, 1. extr.

¶ Communia 2, 18, 2. Levius 2, 11, 15. Magnum 3, 25, 10. Majus 7, 4, 1. Praesens 5, 27, 43. Supervacua 4, 4, 40. satis Tutum 7, 33, 3. nihil interest, an satis tutum praesidium sit, quod unicum est. Tutum illa 4, 4, 40. Unicum 2, 14, 27. 7, 33, 3.

¶ datur. eadem podagrae praesidio sunt 5, 18, 70. ipsa febris saepe praesidio est 2, 8, 49 *synon.* morbum. finit, levat, tollit, succurrit. incipit jam tempus ipsum esse praesidio 3, 19, 23.

¶ A certis potius & exploratis petendum esse praesidium 1 Pr. 52. in hoc casu petendum non A medicamentis solum, sed etiam A victus ratione praesidium est 5, 26, 257. in omni tali morbo magnum Ex longa fame praesidium est, deinde Ex curatione eadem quae proposita est 8, 25, 10. praesensque in aliquo antidoto praesidium est 5, 27, 43. In iisdem cataplasmatibus cucurbitulisque praesidium est 4, 23, 2. unicum In frictione praesidium est 2, 14, 27. adversus fistulas quoque, si altius penetrant, *caet.* majus In manu, quam In medicamentis praesidium est 7, 4, 1.

Praesto, *adv.* si neque medicus, neque medicamentum praesto est 6, 6, 63 *i. praesens est.*

Praesto, iti, itum & atum, are. praesto, officio, operor. omne Animal, si lactens est, minus Alimentum praestat 2, 18, 28. frigida Aqua copiose praestanda est 3, 7, 19 *i. propinanda.* potui gelida Aqua praestanda 4, 5, 4. irrationabile animal hanc Artem (*medicinae*) posse praestare 1 Pr. 62 *i. exercere.* oculus Consectum re-

rum praestat 6, 6, 206. maxillae Facultatem motus praestat (processus) 8, 1, 35. qui deicere vult, primum cibis vinisque utatur his, quae Hoc praestant 1, 3, 58. quum Hoc breve tempus non praestet 3, 4, 54. gummi Hoc maxime praestat, ut 6, 6, 50. Id praestat acerbum oleum vel rosa *caet.* 3, 19, 6. ex his aliquid, quae Id praestant 3, 21, 14. Idem praestat pulvis *caet.* 3, 19, 9. *conf.* 3, 22, 34. 5, 18, 7. 5, 26, 284 *seq.* 6, 10, 3. Idemque etiam decocta lentiscus praestat 4, 20, 20. Idemque praestare non acre acetum in ore retentum potest 6, 13, extr. eadem vel arida inpersa, vel melle excepta Idem praestant 5, 22, 25. porrigaturque in id tempus, quod curationi Locum praestet 2, 5, 2. eundem hominem posse Omnia ista praestare 7 Pr. 18. quo Plus praestitisse videatur 5, 26, 13. Plurimum, *v.* manu. Sedem brachio praestet (tunica) 7, 19, 16. quae res Sedem eidem malo praestat 8, 1, 79. satisque Velamenti supra latitudo plagae praestet 7, 25, 7. *v.* Ulum *i. utilis.*

¶ cum adjectiv. Bonam valetudinem *v.* valetud. Immobile id (caput) praestet (minister) 7, 7, 137. tertianarum (febrim) alterum genus unum diem praestat Integrum, tertio redit 3, 3, 7. eae (aves) Leviozem cibum praestant 2, 18, 21. cibus, qui Mollem alvum praestet 3, 12, 21. Secundam valetudinem, *v.* valetud. & ipse turus erit, & Tutum hominem praestabit 5, 27, 36.

Praeter, praepos. nihil praeter A quam 6, 6, 29. neque quicquam praeter Aquam calidam 6, 10, 11. p. Ardorem 3, 7, 24. p. Confectionem 2, 7, 44. p. eam Curationem, quae 5, 27, 63. nihil tuto reponi posse, p. Dignos & plantas & manus 3, 25, 5. praeter Ea, quae 3, 23, 19. 4, 2, 55. 4, 6, 15. 4, 11, 5. praeterque Eos (cibos) 4, 8, 9. praeter Haec *i. amplius* 1 Pr. 40. 2, 1, 53. 2, 2, 4. 2, 4, 23. 2, 6, 6. 2, 17, 3. 2, 31, 2. 3, 2, 9. 3, 12, 19. 3, 18, 61. 7, 17, 19. *caet.* praeter Haec etiam 4, 2, 9. praeter Haec quoque 2, 17, 3. praeterque Haec 4, 11, 3. atque etiam praeter Hos (morbos) quartum est 3, 1, 7. praeter Id etiam 2, 8, 103. praeter Quae 7, 5, 14. p. Sternutamenta & Tussim est etiam capitis gravitas *caet.* 4, 2, 43. p. Tabem illud quoque 3, 22, 8. omnia praeter Ventrem 4, 19, 8.

Praeterea, *adv.* 2, 35, 15. 5, 19, 12. 13. si quid inus praeterea 7, 22, 48.

et. 43. Et praeterea 6, 7, 93, 8, 4, 36, 8, 10, 128. Neque praeterea signa mala sunt 2, 7, 22 *i. alia.* Nihil praeterea 5, 26, 112, 7, 2, 11, praeterea Nihil 4, 13, 10. praeterea Que 6, 18, 122.

Praetereo, ivi, icum. tempusve ejus vel praeteriit 2, 12, 13. ubi accessionis tempus praeteriit 3, 5, 4. tutissimum est, Ante totius accessionis tempus praeterire 3, 4, 58. dum ramen Ante minimum pars dimidia praetereatur 56. an satis sit, primam partem earum (horarum) praeteriri 3, 4, 57.

¶ *i. omiti.* hoc quoque auxilium debuit praeterire 3, 18, 22. quamvis ne haec quidem sic praeteriri debent I Pr. 87. quod, quamvis pleraque ejus viri praecepta secutus est Asclepiades, recte ramen praeteriit 3, 14, 3 *opp.* quod ab Asclepiade quoque sic vituperatum, ut tamen servatum sit, video plerumque saeculo nostro praeteriri 2, 12, 13 *opp. synon.* 9 omitti.

Praeternitto, misi, missum. id a quoque praeternissum (esse) 7, 14, 2.

Praeterquam, adv. praeterquam capiti, Etiam stomacho prodest 1, 9, 7. praeterquam in iis, in quibus 8, 1, 39. Nihil praeterquam puram aquam 4, 13, 17. ab Omnibus abstinendum est, praeterquam aqua egelida 4, 7, 12 praeterquam Quod, *cum indicat.* 3, 28, 83, 7, 18, 39, 8, 10, 91. neque, - praeterquam Quum, *cum indic.* 2, 14, 10. vinum, praeterquam primis diebus, Recte datur 3, 25, 11. praeterquam Si, *cum indic.* 4, 2, 54.

Praevalco, valui. homo praevalens 7, 26, 27.

Praevenio, veni, ventum. balneo frigis praevenire 3, 15, 6, 7.

Praevideo, vidi, visum. praevisis omnibus, quae 3, 1, 1 *i. praecognitis.*

Prandeo, prandi vel pransus sum, pransum. si prander aliquis 1, 3, 75. prandere 1, 3, 78.

Prandium, ii. prandio quoque asuetus I Pr. 115. post prandium 1, 3, 32.

Praefum, ii. discutit 5, 11, 3 *al. passum.*

Prehendo, di, sum. jejuno prehendere per multas partes Cutem & attrahere 3, 22, 17. Cutis circa glandem prehenditur & extenditur 7, 25, 4. *v. Forceps.* orae (cutis) Vulsella prehendenda 6, 18, 49.

¶ quod ut alias partes liberat, sic hanc ipsam quoque affectum prehendit 4, 22, 3 *opp.* quos si tormina prehenderunt 2, 8, 110.

Prendo, contr. pro prehendo. quum

alteram partem (membrum) dextrā; alteram sinistrā prendit 8, 10, 11.

Premo, pressi, pressum. prementi digito cedit cutis 4, 2, 9. prementi non cedit 7, 8, 4, 7, 14, 12. *conf. Renitor.* si digito premimus, cedit humor, circumfluensque id, quod non premitur, attollit 7, 18, 30. quum digitis duobus premimus (*tumorem*) 7, 18, 32. simulque alteram Fasciam minister attollit, alteram premit medicus 8, 10, 46. Humor si premitur circumfluit 7, 14, 14. si id ipsum pressum est 5, 28, 29. *add.* 7, 18, 20. alterāque (Manu) alteram premere 7, 29, 35. estque quidam prementi (Modiolus) Modus 8, 3, 8. digito tantummodo bene pressum Os 8, 18, 4. Spiritus pressus cedit, sed protinus redit 7, 14, 14. digitis Tumorem cum premere 7, 14, 24. Vena ferramento candente modice premitur 7, 31, 6.

¶ digitis duobus Utrinque prementibus, & Ab ore & A mento 8, 7, 7. Bene 8, 18, 4. Modice 7, 31, 6.

¶ si quid Magis pressit 7, 7, 38 *i. urget, impellit ad festinandum.*

¶ de aegritudine. febricitanti cuidam & magna siti affecto, quum post ebrietatem cum premi coepisset cognosceret I Pr. 110. Ab Aestate etiam proxima pressos 2, 1, 20. si cum febre vehementibus etiam & assiduis capitis doloribus premitur 2, 8, 112. eumque, quem novum genus cujusdam Laboris pressit, id, quod in consuetudine est, reficit 1, 3, 20 *opp.* dum premit Morbus 4, 7, 17 *opp.* ubi paulum levatus est. qui navigavit & Nausea pressus est 1, 3, 25. qui quum Siti premeretur 5, 27, 47. si gravior Somnus pressit 2, 2, 4. ubi nocturna Vigilia premitur 2, 4, 2.

Pressus, us. pressu circumfluit (melicis) 7, 6, 9.

Prendo, v. sub. Prehendo.

Pridie, 2, 12, 18, 4, 17, 4, 6, 6, 70, 7, 7, 135, 7, 14, 32, 7, 19, 3, 7, 26, 26.

Primoris, genitiv. unde primores dentes, v. Dens.

Primus, a, um. primam, secundam tertiam (partem) I Pr. 15. primam, secundam, tertiam (*speciem haemorrhagiae*) 4, 4, 72. primum secundum, tertium (*morbum hydropis*) 3, 21, 5. primo die, secundo, tertio 8, 10, 25 *caet.* prima fascia, altera, tertia, quarta, quinta, *opp. v. fascia: parte, inf. conf.* abstinencia, curatio, cibis, dies, vitium. primam ultimamque aetatem, *opp.* 2, 10, 3. id, quod primum est duo insequen-

[*Vu 2*]

tia 4, 4, 25. primum, sequentem ultimum (Morbum) 4, 3, 3. primo die, postero, tertio, *opp. v. die.* primum est, deinde 5, 26, 252 seq. primum id sit, deinde, deinde 5, 28, 30. per primos dies, paulatim deinde 7, 50, 7. primum est, secundum est 5, 28, 253 seq. ultima (*species*) prima, *opp.* 4, 4, 73. primos ultioresque cibos potionisque, *opp.* 8, 4, 72. *v. Aetas. Calus. Cibis. Coitus. Curatio. Dens. Dies. Discretem. Fascia. Impetus. Inedia. Inflammatio. Locus. Mentrua. Morbus. Origo. Pars. Tempus. Vitium.*

¶ *i. principio. v. Aestas. Contractus. Cupiditas. Curatio. Dolor. Febris. Hiems. Lux. Ver.* a prima hieme ad ultimum ver 2, 1, 35.

¶ *i. extremus vel supremus.* ferramentum prima parte tenet, sed retula, quod ex altera parte ictum 7, 26, 85 *opp.*

¶ *i. praecipuus.* quod primum est I Pr. 98. in ejusmodi casu primum est, sanguinem mittere, deinde 5, 26, 252 seq. in omni vero pustularum curatione primum est, multum ambulare, *caet.* secundum est, cibum minueret, *caet.* 5, 28, 253 seq. in ejusmodi casu prima omnium sunt quies & abstinencia 6, 6, 19. si inflammatio - aliqua est, prima sunt quies & abstinencia, *caet.* 4, 5, 12. si quid haec (detractionem sanguinis) prohibet, prima est Abstinencia: secunda, per album veratrum vomitumque purgatio: post utrumlibet, adhibenda bis die frictio est 3, 18, 58. Curatio prima est, imponere cataplasmata: secunda, sudorem cohibere 3, 19, 5. prima corporis Curatio, exercitatio est 1, 2, 10 *divide* 15 exercitacionem recte sequitur modo unctio, modo balneum. id primam Curationem habet, qua sanguis mittatur 4, 2, 12. idque ex primis Medicamentis est 5, 28, 190. 6, 7, 21. prima semper habita Salutate 3, 4, 5.

¶ *i. valentissimus: v. Materia.*

¶ primus omnium I Pr. 17. prima omnium 6, 6, 19. primus Ex omnibus I Pr. 13.

Primus, adv. 1, 3, 43, 2, 7, 87, 3, 6, 14, 3, 21, 62, 5, 18, 1, 5, 26, 145, 5, 28, 67, 6, 16, 2, 7, 26, 37, 7, 30, 23, 8, 15, 21. *caet.* primum, Dehinc: - Deinde: - Deinde: - Deinde, accedit: - Deinde, deinde: - Deinde; novissime: - Deinde postea: - Deinde, post-haec: - Deinde, tum: - Deinde, tum, postea: - Tum deinde: - Tum, deinde: - Tum, tum, dein, deinde, novissime: *v. Dehinc, Dein, Deinde.* primum, Ratusque

Rursusque 7, 29, 6 seq. primum.
Tum I Pr. 120, 4, 2, 21.

¶ Ac primum, v. Ac. Quam primum 2, 14, 14. 6, 6, 70. 6, 10, 3. 7, 1, 1. v. Quam primum. Tum, primum. Ubi primum, cum indicativo 5, 27, 75. 5, 28, 37. 7, 30, 8. v. Ut primum.

¶ post praemissam unam vocem 7, 15, 3, 8, 7, 13. - plures voces 1, 4, 6, 6, 18, 33, 7, 7, 76.

Primo, adv. ordinis, 2, 10, 38. 3, 21, 27, 8, 1, 28. 80, 81, 82, 8, 7, 15, 8, 10, 86, 8, 12, 11. cast. i. ab initio I Pr. 11, 2, 6, 42. 3, 4, 20, 5, 26, 170, 175. 7, 7, 46, 8, 9, 20. &c. primo, Dein: - Deinde: - Deinde, postea, ac tum quoque: - Deinde, tum; v. Dein, Deinde. primo, Nunc vero. I Pr. 60. primo, Paulatim, rursusque 8, 1, 82. Paululumque: primo 2, 26, 58. primo Post 4, 4, 53, 4, 5, 9. Primoque I Pr. 11, 4, 4, 57, 4, 11, 2. primo Tamen 3, 21, 27. primo, Tum 7, 19, 27 seq. 8, 10, 37. primo Vero 8, 1, 82.

Principium, i. principia Cibi 3, 4, 54. - nostrorum Corporum I Pr. 23 i. elementa: absolute, ex quatuor principiis I Pr. 24. Curatio- num quoque principium ab animadversione ejusdem temporis faciam 3, 2, 14. Stomachus Intestino- rum principium est 4, 1, 20. ad principia Senectutis I Pr. 9.

¶ A principio 2, 13, 6. A principio vulneris 7, 16, 15. Ad alio principio 8, 3, 4 i. opposito extremo cerebrae. Ad principia I Pr. 9. Contra principium specilli 5, 28, 194. Ex principiis I Pr. 24. In principio 8, 10, 93. Inter principia 2, 7, 80. 3, 22, 26. 7, 27, 20. Inter principia, protinus I Pr. 56.

Prior, prius, praecessus, & qui ante fuit. v. Accessio, Autor. Causa. Cataplasma. Dens. Fascia. Febris. medicus priora semper Intestina, quae posteriora, prolapsa sunt, condere (debet) 7, 16, 10 i. prius, posterius, opp. v. Lineae. magis ab Hippocrate, quam a prioribus exculta est 7, Pr. 3. v. proxime antecedens: quae compositio priore libro continetur 6, 7, 51 i. quinto. quae in priore volumine exposita sunt 3, 2, 3 i. secundo. in hoc volumine, in prioribus 5, 17, 6. hanc quoque curandi partem, sicut priorem 5, 26, 9 opp.

¶ prius, vel antea dictus: v. cibus. prior (impetigo) 5, 28, 277. prior (morbus) 4, 13, 4. prior (morbus), insequens, opp. 4, 13, 1. priorem (morbum), hunc opp. 4, 13, 3. priori rei, huic 7, 26, 280. priori succo 6, 10, 7. priori similis (uncus) 7, 29, 31. priora 2, 17, 19. 5, 26, 220 opp. haec 5, 28, 301 opp. ultimum. 6,

6, 43 opp. hoc, i. 6, 11, 11. 7, 8, 26 opp. hoc, duo priora 5, 18, 28. prioribus dativ. 5, 26, 85. 7, 19, 42. - ablat. 7, 14, 11. ante de prioribus dicam 8, 11, 4. ex prioribus 5, 27, 91 opp. ex insequentibus 93, 5, 28, 63. in prioribus 7, 12, 38. in duobus prioribus 5, 28, 303. in singulis prioribus 5, 28, 189. in prioribus singulis 5, 28, 141.

¶ major ortus calor simul & priora mala tollit, & spem remissionis, inque ea curationis ostendit 3, 9, 7 i. mala, quae a principio fuerunt & adhuc durant.

¶ i. anticus. v. Pars de latere vel regione.

Prius, adv. I Pr. 39, 4, 1, 2, 5, 17, 15, 5, 19, 5, 5, 28, 158. 7, 16, 15, 7, 18, 1, 7, 19, 2, 7, 26, 34, 43, 3, 1, 1, 8, 22, 5. prius, Deinde, caet. prius, Post, deinde, v. Deinde. prius, & Tum 5, 28, 261. prius, Tum 6, 6, 66. prius, Tum, iterum 3, 6, 47.

Priusquam, cum conjunctivo 7, 2, 3.

Priscus, a, um. v. Medicos.

Pristinus, a, um. v. Habitus. Status.

Pro, praepos. ratione, proportionem panis quoque minus, quam pro Consuetudine assumere 3, 2, 23. pro Genere mali subveniendum 3, 6, 53. pro Genere, sc. materiae 2, 18, 51. pro Habitu corporis 1, 9, 3. v. pro Magnitudine, Molo, Modo, Natura, Opibus. Portione, Sedibus, Spacio, Vi, Viribus.

¶ vice, loco, nihil omnino ob unam causam fieri, sed id pro causa apprehendi, quod contulisse plurimum videtur I Pr. 95. v. pro Dono, Exercitatione. pro liis functiones sunt 5, 28, 146. v. pro Medicamento, Rasa, Ruspato, Veneno, Urina.

¶ propter, commodo, partibus his, pro quibus metumus 3, 11, 3. non die fluere alvum, saepe pro valetudine est 7, 19, 3.

Probo, bavi, batum, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat I Pr. 98 synon. quodidem quoque Aeque probat 4, 4, 44. quo Minus etiam curatio probari Heraclidis Tarentini debet 3, 15, 12.

Probabilis, e. v. Ratio.

Procedo, cessi, cessum. v. Aetas. si jam aetate Aliquis processit 2, 8, 32. v. Angulis. Arteriae, v. inf. sursum. procedente Curatione 7, 3, 4. Dolor, v. inf. sursum, mediumque (sacri ignis) faescit, Extremis procedentibus 5, 28, 79. ubi artatae sunt (Fasciae) dexterior sinistra, sinisterior dextra procedit 6, 18, 101. proceditque (Impetigo nigra) & later 5, 28, 279. v. inf. celerius, & latius. Iter procedendo flexuosum 8,

2, 28. si quid Lacrymae processit 6, 6, 37. Os exerecit, ibi quidem tenue, procedens vero caet. 8, 1, 69. alter Processus, longius procedens 8, 1, 34. Rubor cum dolore procedit 5, 26, 215. procedente Tempore 2, 3, 10, 4, 12, 8. procedente deinde Tempore 8, 4, 40. quum Tempus processit 8, 7, 23. ubi Tempus processit 8, 3, 36. Vitium, v. inf. supra & ultra, jamque procedit ac serpit (Ulcus) 5, 26, 243. Urina, v. cum ex.

¶ cum adverb. quod tam Alte processit 8, 3, 21. id si Bene processerit 4, 3, 22. Celerius & latius procedit (impetigo) 5, 28, 277. Deinde 8, 4, 40. Dextra, v. sup. fasciae. si Foras jam ruptus procedit (oculus) 6, 6, 13. Jam, v. in super. si Intus aliqua (fistula) procedit 7, 4, 40. Suppurationes, quae intus procedunt 2, 8, 8. procedit quo Latius (imperigo) 5, 28, 281. conf. supra. celerius. paulo etiam Longius processit 1, 3, 36 i. sententiam suam ulterius extendit. Longiusque 8, 2, 34. si Nimium processerit 4, 9, 4. parte altera Paululum procedit (cubitus) 8, 1, 85. ubi aetas Paulum processit 2, 1, 45. Recte procedere curationem 7, 26, 119. Sinistrâ, v. sup. fasciae. Supra procedens vitium 5, 28, 7 opp. 6. subterfatis quasi quibusdam radicibus serpit. arteriae, quas xerodidas, vocant, Sursum procedentes, ultra aures feruntur 4, 1, 4. dolor, qui Sursum procedit 2, 8, 125. raro non Ultra procedit (vitium) 6, 6, 115. Utrinque, v. cum a.

¶ cum praepos. A mediis quae nari- bus caet. per medium palatum una, (futura) procedit 8, 1, 19. quarta (futura) Ab eodem vertice per medium caput Ad frontem procedit 8, 1, 10. atque iterum Ab alio principio sursum procedit 8, 3, 4. A quo (mento) utrinque procedit (maxilla) Ad tempora 8, 1, 32. procedere curatio potest & Ad scalpellum. & Ad ustionem 5, 28, 38. interdum Ad perniciem quoque procedit id malum 4, 6, 4. si Ex faucibus interioribusve partibus processit (sanguis) 4, 4, 84. si nihilominus Ex ore processit (sanguis) 4, 4, 85. procedentia Ex talo recipit (os calcis) 8, 1, 115. Ex vesica dolente si purulenta, urina processit 2, 8, 2. eadem ratione In orbem procedit (papula) 2, 28, 286. ut etiam In diversis curandi vias processerint I Pr. 14. ut Per vulnus postea procedant 7, 26, 113. conf. sup. cum a.

Processus, us, processus singularum. (interiorum).

(interiorum) & recessus I Pr. 41
opp. v. Caput, Humeros, Manus,
Maxilla, Vertebra. Vertice ip-
so tenuatur 8, 1, 34.
 ¶ Alter, Alter, 8, 1, 34 seq. Bre-
 vior 8, 1, 35. Duo, Duos, Duo-
 bus 8, 1, 90. 8, 44. 45. 78. 81. 8,
 25, 2. 8, 13, 1. Exigui, Exiguus
 8, 1, 90. 47. a Lateribus 8, 14, 2.
 intra Latior 8, 1, 34. Rotundior
 8, 1, 35. Transversus 8, 1, 59.
 ¶ cum Verbis: v. Conscio in finem,
 Demitto in manus, Procedo, Sisto,
 Tenuo.
 Procido, media brevi, cidi, casum.
 si Anus ipse vel Os vulvae proci-
 dit 6, 18. 123. ubi Crusta ex au-
 ricula procidit 6, 7, 72. palpe-
 brae summa cutis relaxatur &
 procidit 7, 7, 66, si una parte
 procidit (Maxilla) 8, 12, 7. qui
 (Oculus) primum procidit, dein
 de filius est 6, 6, 96. quoniam
 Oculi prociidunt 6, 6, 81. si us-
 que in alterutrum latus proci-
 dit (Os manus) 8, 17, 5.
 Prodeo, dii, ditum, iter, neque si-
 ne veste, neque sine calcamentis
 prodire oportet 1, 3, 80. ut rela-
 xentur illa (fissa) & Foras pro-
 deant 7, 30, 3. si quid prodit Hu-
 moris 6, 6, 190 i. effluit. planta-
 rum Ossa iisdem modis prodeunt
 8, 23, 1. i. luxantur. antequam
 Sputum prodiret 2, 7, 66. retento
 spiritui, quo magis Venae pro-
 deant 7, 7, 175.
 Prodo, didi, ditum, dere. memo-
 riae prodidit 3, 21, 31. 4, 15, 13.
 6, 6, 15. 7, 7, 53. 8, 4, 11. 8, 21,
 3. memoriae prodiderunt 3 Pr. 3,
 8, 20, 12. quae medici quoque
 prodiderunt 6, 6, 128.
 Produco, duxi, ductum. facilius-
 que illum (Calculus) producat
 (uncus) 7, 26, 59. quo facilius
 Carnem producat (emplastrum)
 8, 4, 40 i. generet, nutriat. add.
 71. per quae Caro producit
 7, 3, 10. produci Carnem conve-
 nient ib. cibis Carnem producenti-
 bus 8, 10, 108. curatio Uvae
 productae per manum 6, 14, extra.
 Profecto, adv. I Pr. 78.
 Proficio, feci, sectum. cataplasma-
 ta quoque proficiunt 6, 7, 9. ca-
 lore. v. cum plus. cum dativo, ei-
 dem faba quoque imposita profi-
 cit 5, 18, 53 sed veti. edd. item.
 cum praepositi. Ad digerendum, v.
 inf. cum plus. Ad excitandum, Ad
 depellendum, v. cum praecipue.
 iris quoque cum melle Ad idem
 proficit 6, 7, 67. Ad implendum
 autem vulnus proficiunt quidem
 etiam medicamenta aliqua 5, 26,
 208. conf. ib. 204. Ad quod sym-
 phoniae & cymbala strepitusque
 proficiunt 3, 18, 36. satis Ad sa-
 nitatem eadem lenia medicamen-
 ta proficiunt 5, 28, 88. res raro
 Ad sanitatem satis proficit 7, 11,

2. Ad utrumque proficit album
 veratrum 6, 7, 62. Adversus quos
 (angues) satis proficit herba be-
 tonica, caet. 5, 27, 67. immaturae
 quoque uvae succus Adversus
 furditatem satis proficit 6, 7, 81.
 acetum quoque ex filla, reten-
 tum ore, satis adversus haec Ul-
 cera proficit 6, 15, 9. quae (me-
 dulla) In id, ne fistula relinqua-
 tur, praecipue proficit 7, 26, 124.
 si id nondum In condylomate pro-
 fit 6, 18, 105. si leniora medi-
 camenta in eo parum proficiunt
 6, 11, 24. In altero genere, v.
 cum possum. parum In utrolibet
 genere medicamenta proficiunt 5,
 29, 217. In hoc, v. cum plus In
 malis, v. cum multum. magis ta-
 men ignoscendum medico est pa-
 rum proficienti In acutis morbis,
 quam In longis 3, 1, 12. In o-
 mnibus eadem maxime proficiunt
 5, 27, 27. In quibus, v. cum plus.
 In quibusdam, v. cum melius est
 etiam proficiens (malagma) In
 fistula & In his tuberibus, quae
 caet. & in his, quae caet. 5, 18, 41.
 In ulceribus, v. cum plurimum.
 In vulneribus, v. cum plus. si Per
 haec parum proficitur 4, 4, 13 i. pa-
 rum Per haec proficitur 6, 2, 9. Per
 se quoque hyoscyami succus satis
 proficit 6, 7, 46. conf. cum satis.
 Post, v. cum parum. quodsi parum
 sic profectum est aut Propter an-
 gustias, aut Propter duritiem ter-
 goris 7, 25, 17. si Sub his nihil pro-
 ficitur 5, 28, 62.
 ¶ cum adverb. Aequae proficiunt 5,
 27, 58. Hic quoque melius lenia
 medicamenta proficiunt 5, 28, 101.
 non, quo non interdum etiam te-
 meraria medicina proficiat 7, 26,
 22. Item 5, 18, 53 Linden. eidem.
 non aliud Magis proficit 5, 28,
 87. Maxime proficit cucumeris
 agrestis radix 6, 18, 76. conf. sup.
 cum in omnib. in quibusdam
 Melius, quod (ceratum) ex rosa
 est, 6, 7, 11. conf. cum hic. quae
 (ratio victus) Multum admodum
 in omnibus malis corporis profi-
 cit 5, Pr. 7. solent nonnunquam
 Nihil omnia auxilia proficere 5,
 26, 264. si ista Nihil proficiunt
 6, 7, 99. si Nihil medicina pro-
 ficat 3, 1, 11. si Nihil reliqua
 proficiunt 3, 22, 23. si Nihil sic
 proficitur 5, 28, 257. conf. cum sub
 & posse. Non 7, 26, 22. Nondum
 6, 18, 105. Nonnunquam 5, 26,
 264. idque, ubi humor est, O-
 ptime proficit 7, 14, 27. Parum,
 v. cum in eo, in genere, in mor-
 bis, per haec, propter. si Parum
 proficiat (aloë) 5, 28, 56 si cae-
 tera Parum proficiunt 4, 16, 12.
 sin hae (gargarizationes) Parum
 proficiunt 4, 4, 49. si id Parum
 proficit 4, 4, 81. 6, 7, 66. si Pa-

rum illa proficiunt 1, 3, 58 post
 quae quicquid medicamentorum
 ingeritur, Parum proficit 5, 26,
 201. si leviter imprimitur (mo-
 diolus) Parum proficit 8, 3, 8.
 quod si Parum proficit 7, 26, 102.
 quodsi Parum sic profectum est 7,
 25, 17. si semel datum veratrum
 Parum profecerit 3, 18, 69 quod
 (collyrium) quum ad plura valeat,
 Plurimum tamen proficere in his
 ulceribus videtur 6, 6, 147. 520.
 Plus tamen proficit balneum rarum,
 cibi boni succi 5, 26, 200. ea
 Plus pondere nocent, quam calo-
 re proficiunt 7, 26, 110 opp. Plus
 malagma, quam ceratum, ad di-
 gerendum proficit 8, 9, 22 alia
 sunt, in quibus medicamenta; al-
 lia, in quibus Plus manus proficit
 5, 26, 7. in quibus vulneribus
 ulceribusve Plus profici manu,
 quam medicamento, credo 7 Pr.
 15. Plus tamen in hoc quoque
 proficit Victus ratio 6, 7, 92. Prae-
 cipue, v. cum in id. Praecipue-
 que proficit (sinapi) & ad exci-
 tandum hominem, & ad Morbum
 ipsum depellendum 3, 20, 15. Ra-
 ro 7, 11, 2. Satis v. cum ad fa-
 nitatem, adversus, per se. quodsi
 in summa parte id vitium est,
 Satis proficit anthera 6, 15, 2.
 si non Satis illi (cibi) proficiunt
 4, 2, 59. si in carne est. Satis
 proficit emplastrum 5, 28, 180.
 quodcumque vero medicamentum
 impositum est, si Satis proficiat
 5, 28, 14. spuma argenti Satis
 proficit 7, 9, 16. sutura autem
 neque summae cutis, neque in-
 terioris membranae per se, Satis
 proficit, sed utriusque 7, 16, 9.
 Sic, v. cum nihil, parum. Ubi v. cum
 optime.
 ¶ cum aliis verbis: Potest non per-
 vetus (vinum) ad implendum
 (vulnus) quoque proficere 5, 26,
 204. in altero autem genere Pos-
 sunt proficere mala coronae. Po-
 test emplastrum caet. Potest nigra
 hedera 5, 28, 85. seqq. nihil pro-
 fici Posse 7, 16, 3. Solent proffi-
 cere 5, 26, 264.
 Profectus, us. in his quoque quam-
 vis profectus Evidentior est 7 Pr.
 5. Omnem profectum, ut aliquid
 ab aliis adjuverat, hinc tamen
 plurimum trahere 7 Pr. 7. profectus
 tempore expletur 3, 1 extr.
 Proficilcor, sectus sum, fisciis: a
 quo (crystalloide lente) videndi
 faecules proficilcor 7, 7, 126.
 a iocinore id malum proficisci vi-
 detur 2, 7, 14. quod (remedium)
 a Tharria profectum 3, 21, 53.
 Profiteor, fessus sum, fiteri. qui
 rationalem medicinam profitentur
 I Pr. 22. nihil hanc rationalem
 disciplinam pertinere ad medici-
 nam, professus I Pr. 17. febre vero
 i. sa

ipsa praecipue se ad remedium
uti, professus est 3, 4, 10.
Professio, onis. *quod quis proficitur.*
empiricorum professioni I Pr. 101.
ex ipsa professione se *peritissimis*
appellaverunt I Pr. 17. salutaris
ista professio I Pr. 19. *ars me-*
dicinae. ac ne isti quidem (me-
thodici) ipsi intra suam professi-
onem consistere ullo modo pos-
sunt I Pr. 105.
Professor, oris. nec protinus erimen
Artis esse, si quod professoris sit
2, 6, 18 *synon ib.* medici. habe-
re professores suos coepit (Chi-
rurgice) 7 Pr. 9. Sapientiae profes-
sores I Pr. 75. *i. philosophi.* in-
ter Sapientiae professores I Pr.
47. multos, quidam, ex Sapien-
tiae professoribus I Pr. 12. 24.
¶ memoria Magni professoris 8, 4,
14 *sc. Hippocratis.* Magni profes-
sores 8, 8, 4. *de chirurgis: it.* non
Mediocrates 7 Pr. 11.
Profusio, fluxus, fluxum. Alvus, v.
v. Aqua, v. inf. sanguis, & san-
ies. an astrictum Corpus sit,
an profuat 3, 6, 44 *opp.* si
Corpus profuit *ib.* 52. quo facto
sive Humor est, profuit: sive
eact. 7, 13, 3. eidem (mulieri
gravidae) si Lac ex mammis pro-
fluit 2, 7, 43. si diu Lachryma
cum pituita profuit 6, 6, 10. ubi
Lachryma calida aut multa profuit
ib. 11. ubi multa Pituita profuit 6,
6, 54. profuitque multa Pituita
6, 18, 37. donec Pituitae satis pro-
fluat 6, 13, 3. tenuis per has (na-
res) Pituita profuit 4, 2, 42. ubi
Pus ea parte profuit 2, 8, 58.
si jam Pus profuit 5, 26, 184. ut
magis Pus profuit 6, 7, 56. quod-
si Pus & multum & cum malo o-
dore coepit profuere 6, 18, 26.
Pus multum profuens 7, 12, 16.
interdum Sanguis profuit (ex o-
*) interdum simile aquae quid-
dam, in qua caro recens lota est
4, 4, 66 *de haemorrhagia.* si San-
guis profuit 4, 20, 21 *de vulvae*
(Morgag. vesicae) morbo. si
Sanguis profuit 4, 15, 23 *de dy-*
senteria. solet & interdum purus
Sanguis profuere *ib.* 20. si ex
membrana (dura) profuit San-
guis 5, 22, 20. *add* 8, 4, 62. ne-
que ideo Sanguis profuit 7, 25,
10. quibus (squammis imperi-
gibus) demtis profuit Sanguis
nonnunquam 5, 28, 281. pro-
fluens Sanguis 7, 1, 1. si Sanguis
profuit 2, 8, 129. ubi plus
Sanguinis profuit 7, 12, 13.
si plus ex muliebri corpore
Sanguinis profuit 7, 26, 93. ne
tantum Sanguinis profuat, ut 7,
26, 99. ut aequo niger assidue
primo die profuat (Sanguis) 2,
30, 33 *in venae sectione.* quodsi

Sanies profuit 6, 7, 52. profuit-
que Sanies tenuis *eact.* 6, 18, 37.
exque eo profuat foedi odoris
Sanies 7, 29, 24. quum Sanies
profuxerit 6, 18, 13. nec Spu-
mae profuant (*in casu hyserico*)
4, 20, 2. v. Venter. Urina.

¶ cum ablat. ea parte 2, 8, 58.

¶ cum Particulis: Diu, Ex, Jam,
Interdum, Magis, Nonnunquam,
Per, v. *in super.* *add.* Jam 4, 20,
22. Naturaliter urina 7, 26, 16.
Subito 2, 8, 101.

Profuvium, i. non prof. Alvi fuit
3, 7, 25. *i. diarrhoea.* si corpus a-
strictum est, si profuvio laborat
I Pr. 90 *opp.* ut aliqua parte p.
Sanguinis fiat 2, 7, 4. *i. haemor-*
rhagia. Sanguinis p. erit 2, 7, 77.
si ex alio loco Sanguinis p. est 5,
22, 21. non esse inutile Sangui-
nis mediocre profuvium, idque
per urinam redditum ipsam quo-
que lassitudinem solvere 4, 4, 76:
ac ne in eo quidem terribile esse,
qui *ib.* 77. qui Sanguinis pro-
fuvio imbecilliores non sunt 6,
18, 109. multique etiam ex
profuvio Sanguinis intermorien-
tes 5, 26, 156. quodsi illa quo-
que profuvio (*Sanguinis*) vin-
cuntur 5, 26, 102.

Profundo, fudi, fufum. profusus
Mentruis 2, 8, 44. *i. emissi.* mul-
tus sub dextra parte praecordiorum
profusus Sanguis 5, 26, 44
i. suffusus. a terra profusus calid-
us Vapor 2, 17, 2. *i. ascendens.*

Profusio, onis. Alvi p., quae tutissima
inter haec est 2, 7, 47. *i. diarrhoea.*
repentina profusione Alvi 6, 6,
212. p. Sanguinis, *i. haemorrh-*
gia 2, 1, 15. Sanguinis profusio
5, 26, 94. 7, 26, 49. ne ex cole
profusio Sanguinis insequatur 6,
18, 54. v. per ora venarum. quum
profusionem Sanguinis eo aver-
tit 2, 11, 10. potest profusionem
Sanguinis facere 7, 21, 8. si pro-
fusionem (Sanguinis) timeamus
5, 26, 95. adversus profusionem
(Sanguinis) 5, 26, 106. per San-
guinis profusionem (finiet) 2,
7, 23. Sanguinis profusione vel
fortuita (*spontanea*) Vel etiam
petita (*artificiali*) summoventur
2, 8, 53. exhaustire (vulnera ve-
narum majorum) hominem pro-
fusionem Sanguinis possunt 5, 26,
21. profusione Sanguinis moriun-
tur 7, 33, 2. ne profusione San-
guinis noceant (venae raninae
violatae) 7, 12, 37. nimia pro-
fusio Seminis 4, 21, 1.

¶ cum adject. Fortuita, Nimia, Pe-
tita, Repentina, v. *sup.* Subita
2, 8, 39. Tutissima, v. *sup.*

¶ cum verbis: Avertio, Exhaustio,
Facio, Fio, Finio, Insequor.

Morior, Noceo, Orior, Sequor,
Summoveo, Timeo, v. *sup.* & *in*
verb.

¶ cum Particulis: Adversus, Ex,
Per, v. *in super.*

Progreddi, gressus sum, gredi.
non ante progredi, quam quis a-
liquid assumit 5, 27, 70. *i. domo*
exire. nusquam post cibum pro-
gredi 1, 4, 3. deinde super rec-
tum intestinum progressa (valva)
4, 1, 38. quae quia neque in
eodem habitu subsistere, ne-
que ultra progredi possunt 2, 2, 2
i. augeri, meliora fieri.

Prohibeo, lui, bitum, bere. nisi
Aliquid prohibet 4, 4, 25. *i. con-*
tra indicat. si quid ista prohibet
5, 23, 253. nisi Imbecillitas pro-
hibet 5, 26, 259. nisi in his quo-
que liquoris ejus major Modus
prohibet 7, 21, 11. in quibus Ni-
hil prohibens, vel in pulmone
vel in faucibus 3, 7, 25. definit
fluere (sanguis) quā nolumus,
inde objectis Quae prohibeant 2,
10, 41. nisi magnopere aliqua
Res prohibet 3, 8, 6.

¶ Aeger, v. cum ablativo. si Cae-
tera res aliqua prohibebit 1, 16,
11. calor Concoctionem prohibet
1, 9, 11. si quid hanc (De-
tractionem sanguinis) prohibet 3,
18, 58. isque (callus) si per quietem
increvit, Flexus illius (cubi-
ti) postea prohibet 8, 16 extr. si
id aliquae causae prohibent 6, 7,
8. si Id erum imbecillitas pro-
hibet 3, 27, 11. nisi tamen Id
inflammatio prohibuit 7, 20, 11.
quodsi durior erit (inflammatio)
& Id Prohibebit 6, 13, 6. si Id
aliqua res prohibet 6, 14, 2. Id
(quod necet in portigine) ex to-
to prohibere 6, 2, 6. *ab excre-*
tionē repellere. neque Impetum
ventris prohibere 4, 19, 6. medi-
camentum. quod Inflammatio-
nem prohibeat 7, 7, 72. Ista, v.
sup. aliquid *nominativ.* sin Na-
vigationem aliqua res prohibet
3, 22, 27. ne Partum prohibeat
(petten) 8, 1, 99. quae Pusulas
prohibeant 5, 27, 90. Quod si
aliquae membranae prohibent
7, 20, 21. Quod fere sitis pro-
hibet 3, 6, 8. quorundam etiam
intempetivus Ritus objurgatione
& minis prohibendus est 3, 18,
31. ubi jam satis vel evocatus est
Sanguis, vel prohibitus 7, 26,
103. *i. suppressus* Sermo prohibet
7, 12, 45. *i. impeditur.* si ve-
hemens inflammatio Somnum ex
toro prohibet 6, 7, 12. si tantum
mali est, ut Somnum diu prohi-
beat 6, 6, 44. si tussis Somnum
prohibet 5, 25, 26. si vulva do-
lens Somnum prohibet 5, 25, 19.
saepe

saepe Suppurationem prohibet (medicamentum) 8, 6, 1.

¶ *cum infinitivo*, quod (linamentum) conjungi diductam cutem prohibeat 7, 7, 100. id elicere imbecillitas prohibuit 7, 26, 115. quae (cicatrix) sanguinem fundi prohibet 6, 18, 170. id glutinari vulnus prohibet 5, 26, 119. neque ulla res prohibet, nominari 7, 2, 8. mediocris quoque inflammatio saepe eam (urinam) reddi naturaliter prohibet 7, 26, 3. quae (varicula) id (ulcus) sanari prohibet 5, 26, 230. vino leni uti nihil prohibet 6, 18, 91.

¶ *cum ablativo*, omni potione prohibendus aeger est 3, 11, 2.

¶ *cum conjunctionibus*, quae prohibere possint, Ne 6, 6, 119. plerique, Quo minus ad ultimam necessitatem perveniant, non prohibeantur 5, 28, 35.

¶ *cum aliis Particulis*: Diu, Ex, toto, Fere, Magnopere, v. in super.

Projicio, jeci, jectum, jicere. nec opinantem in piscinam non ante ei provisam projicere 5, 27, 20. expressus (manipulus) projiciatur 5, 25, 13 i. abjiciatur. os calcis magis in posteriorem partem projectum 8, 1, 116 i. prominens, prominens.

Proinde, adv. 3, 20, 4.

Prolabor, lapsus sum, labi. prolabor Aliquis epilepticus 3, 23, 5. expectandus est dies, quo prolabor ib. 15. si vitio locorum Aliqua prolaboritur & obmutescit 5, 25, 9 de hystericae affectionis paroxysmo. prolapsaque (ex vulnere) Intestina 7, 4, 18. conf. 7, 16, 10 vel posteriora. prolapsus Oculus 6, 6, 91. Quicquid (foetus) prolapsus est 7, 29, 37.

¶ *de hernia*, ubi Intestinum prolapsus est 7, 14, 8. si multa intestina prolapsa sunt 7, 20, 11. Intestina prolapsa 7, 24, 2. Quantum ex utero prolapsus est 7, 21, 4. id, Quod prolapsus est 7, 21, 9.

¶ *de luxatis*, Articuli, qui nervorum vitio prolapsi sunt 8, 11, 19. si in priorem partem Cubitus prolapsus est 8, 16, 10. conf. ib. 3, 4, 5. si in anteriorem partem. prolapsus est (Femur) 8, 20, 4. conf. ib. 5, 7, 10. in posteriorem (partem) non prolabi (Genu) 8, 21, 2. Manus quoque in omnes quatuor partes prolabitur 8, 17, 1. conf. ib. 6. Maxilla, quae utraque parte prolapsa 8, 11, 18. conf. 8, 12, 9. pars, in quam Os prolapsus est 8, 20, 20. conf. 8, 16, 7. Talus in omnes partes prolabitur 8, 22, 1. Vertebra in anteriorem partem prolapsa 8, 14, 8.

¶ *cum Particulis*: Ex naturalibus partibus carne prolapsa I Pr. 81. quantum Ex utero prolapsus est 7, 21, 4. vermes in primam auri partem prolabantur 6, 7, 64. conf. sup. de luxatis. prolapsus in ipsam fistulam calculus 7, 26, 12. caput (foetus) in vacuum vulvam prolabitur 7, 29, 33. si quando quis in eam (venem) prolapsus est 3, 27, 30. Ultra prolabi superiora non patitur 8, 1, 53.

Promineo, minui, minere. in Aliqua prominentia incidere 7, 26, 67. si quid ex calculo prominebat 7, 26, 69. Jecur prominens 4, 1, 16, v. Membra. quatenus foede prominebit (Oculus) 6, 6, 94. supra prominens Os 8, 17, 6. ut, quamvis non exciderit Vertebra, paululum tamen in priorem partem promineat 8, 14, 10. v. Umbilicus.

¶ *cum Particulis*, Ex, Foede, In cum accus. v. in superiorib. Indecore in umbilicus 7, 14, 3. Paululum, Quatenus, v. sup.

Promitto, misi, missum. ut Alimentis corporibus agricultura, sic Sanitatem aegris medicina promittit I Praef. 1. quae promittunt methodici I Pr. 98 i. ad medicinam faciendam sufficere continent.

Promo, promisi, promtum. cui promptus in recenti morbo Bilis atra vel infra vel supra se ostendit, cuive alterutro modo se promittit, quum jam longo morbo caet. 2, 6, 25 synon. Calculus, quum vi promittit 7, 26, 48. quum abunde super dentes eam (Linguam) promeretur 7, 12, 39. digitoque inde promatur (Testiculus) 7, 9, 10. Tunica (media scroti) promenda 7, 22, 5. media Tunica promenda atque excidenda est ib. 19.

Promptus, a, um. expeditus, facilis. v. Cancer. Curatio, opp. difficilis. Mens. Remedia. Res. sicut in hoc genere materiae maxime promptum est. 6, 6, 135. verum hoc quidem promptum est, in his autem negotiis majus est 7, 2, 1 opp. prompta de remediis facile parabilibus I Pr. 2. 2, 33, 2. conf. remedia.

¶ *Manu promptus* v. manu.

¶ *Comparat. v. cancos*, curationem. Maxime promptus 6, 6, 135.

¶ *prompta ad omnem audaciam*, mens est 3, 20, 1. herbas atque prompta In auxilium vulnere morborumque I Pr. 2.

¶ *a Promptus*, us: somnus In promptu est 4, 2, 32 i. facile obrepit. in promptum.

Prompte, adv. v. Facio. Reddo urinam. Promptius, v. Finio. Succuro.

Promoveo, movi, motum. Calculum

lum violenter promovendo 7, 26, 66. conf. ib. 82. si Capitula (haemorrhoidum) simul non exciderant, digito promovenda 7, 30, 28. quo magis Ora (haemorrhoidum) promoveantur 7, 30, 16.

¶ *de luxatis*, Femur, in omnes quatuor partes promovetur, saepissime in anteriorem, deinde in posteriorem, raro admodum in priorem aut posteriorem 8, 20, 3. Mentum in anteriorem partem promovetur 8, 12, 3. in palma Ossa interdum suis sedibus promoventur, modo in priorem partem, modo in posteriorem 8, 18, 1.

¶ *cum Particulis*: exiguus calculus, Ad plagam urina postea proveniente excidit 7, 26, 82. jamque (oportet) Ad usum quoque suos id membrum promovere 8, 11, 35. In cum accus. Magis, Raro, Violenter, v. in super.

Pronus, a, um. v. Calculus. Homo vel colloco. Manus. flexu In pronum datus 8, 1, 57.

Prope, adv. prope Difficillime tollitur facer ignis 5, 28, 73. jam prope Maturus partus 7, 29, 1.

¶ *cum Verbis*: v. Elido. Strangulo. Sum, prope est, ut perpetuum sit (malum) 3, 23, 28. v. Vincor.

Propior, us. propiore cataplasmate, dein cerato utendum est 7, 19, 17. vett. edd. priore. cum dativo, v. Adolescentiae, Cerebro, Frigidae (potioni,) Naribus in angulus, Orae, Tempori in angulus, Verto inf. cum quo, Vero.

¶ *Quanto autem angulo propius id foramen est, tanto caet. 7, 7, 60. tantoque magis, Quanto propius esse sanitati debet (os) 8, 5, 18. eo Quo propius vulnus articulo est 8, 25, 4. Quo propior fractura capiti vel superiori vel inferiori est, eo peior est 8, 10, 2. Quo propius huic illive figurae vulnus est, eo caet. 5, 26, 30. Quo propius (os) lato scapularum ossi fit, eo caet. 8, 1, 69. caeteri venti, Quo huic vel illi propioris sunt, eo caet. 2, 1, 26.*

Propius, adv. propius ipsis lineis 7, 7, 84. v. Descendo, Peto, Reperio. Quo propius 7, 2, 17.

Proximus, &c. v. inferius.

Propello, puli, pulsum. medicus debet id, quod eminet, retro cogere, minifter contra coxam propellere 8, 20, 23 opp. propellenda est (arundo vel sagitta,) donec 7, 5, 18.

¶ *digitis Ab altera parte propelli*, ab altera prae trahi potest (calculus) 7, 26, 51. sed Ab interiore parte non contingit quidem propelli (vertebram) Ab exteriori si quid propulsum est 8, 14, 11 de luxatis. ut oculos E sua sede propellat.

propellat. (inflammatio.) 6, 6, 81. dextra manu plant propellendus in posteriorem partem humerus est 8, 8, 7. maxilla in priorem partem propellitur, sed modo altera parte, modo utraque 8, 12, 1.

Propero, avi, atum, utique Adulationem properandum est 5, 28, 16. neque tamen Ante properandum est 7, 30, 9. ut Magis, quam res desiderat, properet 7 Pr. 15. neque ut crustae decedant, neque Ut ulcus impleatur esse properandum 7, 7, 180.

Propinquus, a, um. v. Pars acus. ut vel manus ejus (foetus) vel pes in propinquo sit 7, 29, 15. neque sanitas in propinquo, neque exitium est 3, 1, 15. In propinquo mors est 2, 6, 5.

Propolis, is, cera, quam apes prae alveari conficiunt, concoquit & movet pus 5, 3, 1. aperit ora vasorum 5, 4, 3. evocat & educit 5, 12, 1. propolis genitiv. 5, 19, 38. propolim 5, 28, 141.

Propono, posui, positum. ante dico: omnia, quae proposita sunt I Pr. 44, sc. 41. si quid ex his, quae proposita sunt, incidit 3, 2, 15. tertium esse medicinae partem, quae manu curet, & vulgo notum, & a me propositum est 7 Pr. 1. sc. Praef. libri 1. ne in hoc quidem propositum conservavit 3, 4, 47. i. narro: quos Homerus mederi solitos esse proposuit I Pr. 6. i. affero in medium, expono: exempli causa duo (emplastra) proponam 5, 19, 25. quae simul cum ipsa curatione proponam 7, 26, 22. utriusque rationem proponam 8, 3, 2. quae alias proposita sunt 7, 12, 29. caet. i. praecognoscere: ubi certus circuitus (febrim,) est, facilius omnia illa tentantur, quia facilius proponere nobis & accessionum & recessionum vices possumus 3, 12, 5. i. significo: proposito metu spes tamen superest 2, 6, 1. idem propositum periculum est his, quibus 2, 7, 13. i. statuo, conendo, doceo, alii sibi experimentorum tantummodo notitiam necessariam esse contendunt, alii non satis potentem usum esse proponunt I Praef. 21. synon hi, qui rationalem medicinam proferuntur, haec necessaria esse proponunt I Pr. 22. qui, omnia ista vana & supervacua esse, proponunt I Pr. 36. ne finitae quidem vitae satis certas notas esse proposuit 2, 6, 37. add 4, 4, 89.

¶ ex his Causis, quas proposui 7, 27, 35. per eos Cibus, quos proposui 3, 23, 17. ex Curatione eadem, quae proposita est 8, 25, 10. quas proposui, Exercitationes 3,

16, 1. quum Facultates medicamentorum proposuerim 5, 26, 1. His propositis, in transiione I Pr. 120, 7, 20, 1. ad ea Loca, quae proposui 4, 4, 80. Quae, v. sup. & inf. quum proposuerim Signa 2, 7, 1.

¶ cum verbo finito: in qua re quod periculum esset, jam supra proposui 7, 26, 57. conf. 5, 28, 124. cum infinit. inter quae (corpora) muliebria esse proposui 2, 1, 38. quae cuique visceri convenire, superiore libro proposui 5, 26, 152. per quas (rationes) huic (tebri) succurri posse propositum est 3, 21, 16. conf. 2, 13, 4. 4, 4, 89. 4, 14, 1. 5, 28, 88. 132. 7 Pr. 1. 7, 2, 2. & extt. 7, 4, 34. 7, 7, 127. 2, 30, 6. 13. 8, 1, 81. 3, 13, 1. caet.

¶ cum Particulis: A me propositum est 7 Pr. 1. medicamenta, quae Ad cohibendos purgandosque cancos proposuimus 7, 27, 11. his (cataplasmatibus & medicamentis) utendum, quae Adversus inflammationes proposita sunt 6, 6, 99. quodlibet ex his, quae Adversus morsus proposui 5, 27, 5. Alias proposui 7, 2, 2. 7, 30, 6. qualia & Alias, & paulo Ante in erysipellate proposui 5, 28, 137. quae Alias proposita sunt 7, 12, 29. non alienum videtur, Ante proponere & nomina & vires & mituras eorum (medicamentorum) 5 Pr. 8. sicut De pecoribus proposui 5, 28, 272. servanda sunt, quae De sanguine & quiete supra proposui 6, 6, 101. Jam supra 7, 26, 57. In erysipellate 5, 28, 137. caput duobus processibus super cervicem contineri, in prima parte proposui 8, 13, 1. iisdem fere (medicamentis,) quae supra in pustulis proposui 6, 6, 107. tali (cibo) qualis in vulneribus propositus est 7, 7, 147. Paulo ante 5, 28, 137. Prius ipsius loci natura paucis proponenda erit 7, 18, 1. Sicut plerique proponunt I Pr. 45. Sicut supra propositum est 7, 21, 10. conf. sup. cum de. Simul cum 7, 26, 22. quae, Simul atque de quoque dicam, proponenda erunt 8, 11, 16. verbenae, quas Supra proposui 2, 33, 12. ex iis, quae Supra proposui 6, 9, 17. quae Supra proposita sunt 8, 11, 9. conf. 5, 28, 124. 6, 6, 101. 107. 7, 21, 10. 7, 26, 57. 7, 30, 13.

Propositum, i. ante dictum, constitutum. ut ad propositum meum redeam I Pr. 117. ne in hoc quidem propositum conservavit 3, 4, 47. medicum propositum est, ut 7, 29, 16. i. indicatio. vitae propositum 5, 26, 31.

Proprius, a, nm. opp. communis,

9. v. estque etiam proprium Aliquid & loci & temporis I Pr. 112. v. Animadversio. Auxilia. Contemplatio. Curatio. Facultates. Medicamentum. Notae. Remedia. Sedes. Signa. Velamenta. propria, priorum. neutr. v. communia opp. qui nolle propria non potest I Pr. 116. de his quoque propria quaedam dicenda sunt 1, 3, 34. sed propria quaedam in articulis visenda sunt 5, 26, 176. cum genitivo, propria cuiusque singulorum, v. communia. propria dentientium 2, 1, 43. conf. sup. aliquid, proprium ejus (furunculi) medicamentum Galbanum est 5, 28, 116. cum dativo: propria utriusque testiculo & velamenta & auxilia 7, 18, 7. cum Particulis: sunt quaedam remedia propria Adversus quaedam venena 5, 26, 76. habet (fistula) quaedam in singulis locis propria 5, 28, 158. propria quaedam in singulis reolorum generibus sunt 7, 5, 14. conf. 7, 19, 1. 8, 3, 41.

Proprie, adv. & hoc quidem commune esse maribus & feminis potest: proprie vero quaedam ad feminas pertinent 7, 28, 1. opp. his proprie ad singula membra pertinentibus, rursus ista communia sunt 8, 10, 73. opp. v. Dico. Nomino. Noto. Pertineo. Vinco. Proprie etiam dura mollit id (malagma) 5, 28, 29. i. specificat. fit quoque proprie ad haec (collyrium) 6, 6, 108. conf. 5, 19, 25. 5, 20, 15. 5, 28, 214. 259. 307. 6, 6, 193.

Proprietas, atis propria indoles, natura, facultas, qualitas, attributum, caet. alia proprietatis notitia I Pr. 108. Abiectionis, quorum nomina proprietatesque supra edidi 5, 28, 144. omnium (Alimentorum) proprietates nosse 2, 18, 3. interdumque nullam (Carcinoma) habet proprietatem 5, 28, 25. sunt quaedam proprietates Hominum, sine quarum notitia caet. 2, 2, 9. Morborum in iisdem hominibus aliae atque aliae proprietates sunt I Pr. 114. eorum (Pestorum) haec proprietas est 5, 21, 3. i. faciendi adhibendique modus peculiaris.

Propter, praepos. de causa qualibet. propter Angustias 4, 4, 24. aut propter Angustias aut propter Duritiem tergoris 7, 25, 17. Ardorem 1, 8, 5. Aviditatem I Pr. 54. magnum oculorum Dolorem 6, 6, 38. Dulcedinem 1, 2, 19. commune Exulcerationem 7, 32. 1. faucium Exulcerationem 4, 4, 51. aut propter Famem aut propter Febriculam 7, 18, 28. Fastidium I Pr. 54. Festinationem 7, 26, 71. Haec 5, 28, 107. Imbecillitatem 2, 6, 10. 6, 6, 191. 7, 12, 1.

12, 1. Infirmiorem 3, 5, 38. a-
liquas civiles Neceſſitates 1, 1, 7.
Nervos 7, 19, 47. Nervos aut
Mulculos 5, 26, 138. Raritate
7, 14, 1. Senectutem imbecilli-
tatemve aliam 6, 6, 191. coeli
Varietatem 1, 3, 80.

Propugnaculum, sos vel sus, quid 6, 6, 81.
Propugnaculum ib.

Propugnaculum, i. plusque in offe
propugnaculi cerebrum habeat,
quam habiturum fuit eo exciſo
8, 4, 61.

Prorogo, gavi, gatum, gare. ut vi-
ta prorogetur 3, 19, 23.

Proruli, adv. 5, 28, 168.

Prorumpo, rupi, ruptum. ut San-
guis prorumpat 2, 1, 27. i. hæ-
morrhagia incidat. ne is Talus
rursus prorumpat 8, 22, 6 i. lu-
xatus. ut loco ei (Vesicæ) pate-
facto, ipsa prorumpat 7, 7, 3. U-
rina ſupprimitur, interdum etiam
ſine voluntate prorumpit 8, 14,
6.

¶ cum Particulis: ſanguis niger A
ſiniſtra parte prorumpit 5, 26,
47. Spiritus Eo cum humore qua-
ſi bullante prorumpit 7, 4, 11.
niſi ſanguis Ex aliqua parte pro-
rumpit 2, 8, 115. ut Ex naribus,
ſic Ex ore aliquando prorumpit
(ſanguis) 4, 4, 66. ſi Spiritus Ex
naribus cum fervore prorumpit 3,
6, 21. ſudor Ex toto thorace &
cervicibus, atque etiam Ex capi-
te prorumpit 3, 19, 4. ea parte
tumor eſt, in quam os prorum-
pit 8, 11, 15 i. luxatur. quæ (ſup-
puratio) In exterioriorem partem
prorumpit (talus:) ſi in poſte-
riorem 8, 22, 3. 4. Rurſusque
prorumpit ib. 6.

¶ omiſſa particula. avertitur quoque
interdum ſanguis, ubi alia parte
prorumpens, alia emittitur 2, 10,
41.

Proſequor, quutus ſum, qui. quo-
modo cibus digeratur, ne ſapien-
tiæ quidem profeſſores ſcientiâ
comprehendunt, ſed conjecturâ
proſequuntur I Pr. 75 i. inveſti-
gant.

Proſpicio, ſpexi, ſpectum, ſpicere.
ſi non redit & motus & mens,
nihil ſpei ſupereſt (in paralyſi:) ſi
redit, ſanitas quoque proſpici-
tur 3, 27, 8 i. prævidetur. niſi
magnâ curâ proſpeximus 5, 28,
205 i. præcavimus. ſi venis vin-
ciendo medicus proſpexerit 7, 19,
18. oportet tamen proſpicere,
Ne 4, 16, 5. curioſe proſpicien-
dum eſt, Ne 3, 11, 6. protinus
proſpicienda duo ſunt, Ne. Neve
5, 26, 94.

Proſterno, ſtravi, ſtratum. ut tan-
quam comitiali morbo proſternat
(hyſterica affectio) 4, 20, 2. pro-
ſtratum contra conſuetudinem
corpus in ventrem 2, 7, 64.

Proſum, proſui, prodeſſe. de iis, quæ
ad ſanitatem vel morbos curandos con-
ferunt. v. plura 4, 4, 55-57. pro-
deſt etiam Fames & Abſtinentia
6, 11, 26. Aetas. Aliquid 3, 1,
19. Balneum, v. inf. Balneum,
tamen prodeſt 3, 27, 27. pro-
deſtque aſſument purum vinum,
pleniorque Cibus 6, 11, 4. pro-
ſunt admoræ Concurbitulæ 4, 4,
55. 4, 5, 5. conf. inf. nihil. Cu-
ratio, v. inf. minus. arida ibi
Ficus impoſita 3, 24 extr. proſunt
ſicca & calida Fomenta 4, 5, 5.
conf. cum adverſus. Eriaciones 4,
4, 55. Id exonerato corpore pro-
deſt 3, 12, 19. Malagma quoque
quod digerat, ſuper præcordia
datum prodeſt 3, 24, 18. conf. cum
dativ. & nihil. Medicamentum.
Medicina, v. inf. ex toto, ſi
poſt febrem oritur (Morbus re-
gius,) etiam prodeſſe 3, 24, 3.
v. Perfuſio. Sal Semen, ſ. lactu-
ca marina. Siſis, vel inf. cum da-
tiv. Vinum, cum infinit. attivo, pa-
ſſivo, caet. ſæpius 1, 1, 4 ſeq. 1,
8, 6. 3, 16, 5-7. 3, 22, 17. 4, 2,
36 ſeq. prodeſt etiam infra ul-
cera locum caedi 5, 28, 76. ter-
reri & expaveſcere in hoc morbo
prodeſt 3, 18, 74. cum infinit. præ-
terito perf. ſæpius 3, 6, 45. 4, 17,
8. prodeſt etiam torpentis mem-
bri ſummam cutem exalperari 3,
27, 12. tamen corruptæ miſcuiſe
novam materiam prodeſt 4, 11,
8. vehiculo ſediſſe, vel magis
etiam equo, prodeſt 4, 19, 18.

¶ cum dativ. prodeſt (malagma)
impoſitum Abſceſſibus, item Ar-
ticulis & coxis & pedibus dolen-
tibus 5, 18, 19. Articulis dolo-
ribusque 1, 9, 7. omne ejusmodi
medicamentum non ſemper Ae-
gris prodeſſe, ſemper ſanis nocere
2, 13 extr. opp. Capiti nihil ae-
que prodeſt atque aqua frigida
1, 4, 8. aqua vero frigida inſu-
ſa, præterquam Capiti, etiam
ſtomacho prodeſt 1, 9, 7. Dolo-
ribus 1, 9, 7. idem prodeſt Ei,
cui 1, 3, 45. His 3, 2, 12. neque
vero His ſolis, quos capitis im-
becillitas torquet, uſus aquæ frigi-
dæ prodeſt, ſed ſis etiam, quos
1, 5, 1. rubicundis nimis Homi-
nibus 1, 9, 7. at (frigus) pro-
deſt Juvenibus & omnibus plenis
1, 9, 6. omniſque dejectio Lip-
pienti prodeſt 2, 8, 38. huic Mor-
bo ſtim prodeſſe 4, 4, 93. Sto-
macho 1, 9, 7. neque Ulli unquam
medicina proſuit 5, 28, 33.

¶ cum ablativ. in aliam partem hu-
morem avertendo proſunt 4, 15,
15.

¶ cum Particulis: prodeſt Ad id,
atque etiam Ad mentem ipſam
componendam, crocinum unguen-
tum caet. 3, 18, 42. prodeſt ta-
[Xx]

men etiam Ad concoquendum
quod (catapotium) habet caet. 5,
25, 3. Ad omnia vero iſta, at-
que etiam Ad colorandas cicat-
trices, prodeſt ea compoſitio,
quæ habet caet. 6, 5, 10. prodeſt
ea compoſitio etiam Ad paroti-
das, phymata, ſtrumam, omnem.
que coitum humoris emolliendum
5, 18, 68. qui ſanguinem ipſum
ſuppreſſit, ſatis Ad valetudinem
proſuit 4, 4, 74. prodeſt etiam
Adverſus tardam concoctionem
clare legere, deinde ambulare,
caet. 1, 8, 6. Adeo, v. cum non.
proſuntque Adverſus dolores im-
poſita calida fomenta, vel ea.
quæ caet. 4, 7, 14. Aequæ 1, 4,
8. ea (ſpongia) Dum mader,
prodeſt 5, 26, 131. carbonemque
eius infriari, Et prodeſſe 4, 4, 17.
Etiam 1, 3, 18. 1, 5, 1. 1, 8, 6.
1, 9, 7. 3, 18, 42. 74. 3, 20, 16.
3, 21, 49. 3, 24, 3. 27, 12. 4,
2, 36. 4, 4, 36. 4, 7, 15. 5, 18,
68. 5, 25, 3. 5, 28, 76. 6, 5, 10.
6, 11, 26. Ex toto 3, 24, 3. In
hoc affectu 4, 19, 18. In his 2, 8,
28. prodeſtque In hoc morbo,
ſi jam ætate aliquis proceſſit 2, 8,
32. eadem ætas prodeſt & In co-
xæ dolore & humerorum, & In
omni reſolutione nervorum 2, 8,
34. geſtatio etiam In hoc morbo
prodeſt 3, 20, 16. ſubito etiam
terreri & expaveſcere, In hoc
morbo prodeſt, & fere quicquid
caet. 3, 18, 74. Inter has curatio-
nes proſunt balneum & vinum 6,
6, 133. Item 1, 9, 7 bis. 4, 4, 56.
Magis prodeſt potui datum 4, 14,
7. proſunt etiam, quæcunque u-
rinam movent: ſed nihil Magis,
quam ambulation lenta caet. 4, 4, 36.
conf. 4, 19, 18. atque in his quoque
ea Maxime proſunt, quæ 2, 8, 28.
add. 5, 27, 81. Maxime prodeſſe
videtur capparis cortex caet. 4,
22, 5. Maximeque (prodeſt) op-
portune cibus datus 3, 20, 16.
curatio Minus his prodeſt 3, 2,
12. ſi Nec balneum quidem pro-
ſuit 3, 12, 12. Neque 1, 5, 1.
conf. cum ulli, & unquam, ut in
acutis morbis cito mutetur, quod
Nihil prodeſt 3, 1, 19. ſi cucur-
bitulæ Nihil proſuerunt 3, 21,
36. ſi id (malagma) Nihil pro-
deſt 7, 32, 4. ſi quod auxilium
Non proſuit 3, 1, 13. ſiquid Non
ſtatim proſuit 3, 1, 19. Non ſem-
per 2, 13, 8. eaque miſſio ſangu-
inis adeo Non prodeſt, ut etiam
noceat 2, 10, 51 opp. id adeo Non
prodeſſe, ut etiam inimicum eſ-
ſet 4, 4, 89 opp. quam Parum ci-
bus ſemel & poſt febrem datus
prodeſt 3, 11, 6. ſi id Parum pro-
ſuit 4, 2, 28. ſi per fe refrigeran-
tia Parum proderunt 5, 26, 239.
eſt tamen medicinæ fides, quæ
multo

multo saepius, Perque multo plures aegros prodest 2, 6, 43. Per se 5, 26, 339. prodestque 2, 8, 32. 3, 16, 5. 3, 22, 17. 6, 11, 4. Praeter haec 4, 4, 55. Profuntque 4, 7, 14. Quoque 1, 3, 27, 3, 24, 18. multo Saepius 2, 6, 43. Satis 4, 4, 74. Semper, v. cum non. Statim, v. cum non. Tamen 3, 27, 17. 5, 25, 3. se quoque multa tentasse, neque Unquam profuisse 7, 7, 53. *conf. sup. ulli.*

¶ lenta quoque in balneo mora, dein coena exigua, prodesse Consecuerunt 1, 3, 27. Potest prodesse id, quod 6, 6, 181. 182. Solet etiam prodesse vomitus, & postero die longa quies, deinde modica exercitatio 1, 3, 18. prodesse Videtur 4, 22, 5.

¶ Prodest, prodestque, Profunt, Profuntque, a principio periodi vel commatis, 1, 9, 6. 4, 4, 55. 4, 5, 5. caet. v. sup. cum adversus, & etiam, & que.

Protego, texti, rectum, si caput in sole protegit 1, 5, 6. qui (happus lanae) pubem & coxas & inguina & plagam ipsam protegat 7, 26, 108.

Protinus, adv. de tempore, synon. statim 1, 3, 64 seq. 5, 27, 72. opp. paulatim 8, 10, 76. i. statim, mox, brevi, cito: de quibus protinus dicam 2, 9, 6. de quibus protinus dicturus sum 2, 33, 2. eos (affectus) protinus jungam 3, 18, 1. quae protinus subiciam 7, 5, 14. si quis etiam in eo morbo (tabis) diutius traxit, ubi capilli fluunt, caet. maximeque ubi post haec orta dejectio est, protinus moritur 2, 8, 75. add. 1 Pr. 62. 110. 2, 8, 9. 2, 10, 26. 51. 56. 2, 12, 25. 3, 5, 29. 3, 7, 18. 3, 9, 13. 3, 10, 12. 7, 4, 36. caet. 4, 1, 25. 7, 14, 14. i. primum, mox in principio: protinus tamen signa quaedam sunt, ex quibus 2, 5, 3. protinus timeri debet, si 2, 2, 4. add. 2, 3, 10. 2, 7, 60. 2, 8, 4. ac protinus quidem scire (oportet,) non febricitare eum 3, 6, 20. *conf. 5, 26, 158.* ubi aliquis iclus est, qui servari potest, protinus prospicienda duo sunt, ne sanguinis profusio, neve inflammatio interimat 5, 26, 94. protinus autem, quantum curatio efficiat, quantumque aut sperari aut timeri debeat, ex quibusdam signis intelligi potest 7, 3, 1. add. 1 Pr. 61. de loci spacio: si serotum (incisum est,) & sub hoc protinus vitium est 7, 21, 13. i. immediate, summa igitur (vertebra) protinus caput sustinet 8, 1, 47. *conf. 7, 7, 68.* i. sine praeparatione: arundinis radix, si tenera est, protinus contrita: si jam durior,

ante in mulso decocta 5, 26, 275. i. una, simul, consequenter, necessario etiam: neque enim, si quis non omnia tenet, quae rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget 1 Pr. 98. add. ib. 107. nec protinus crimen artis esse, si quod professoris sit, 2, 6, 38. non quicquid boni succi est, protinus stomacho convenire 2, 25, 5. *conf. 2, 10, 10.* 3, 6, 21.

¶ aliae (quotidianae) protinus A calore incipiunt, aliae A frigore, aliae Ab horrore 3, 3, 10. idque protinus in imbecillioribus Ab ipsa curatione faciendum est 7, 26, 97. solet evenire vel A prima natali die protinus, vel postea facta exulceratione 7, 8, 2. A primo die protinus 3, 5, 34 bis. A piscina potius In oleum calidum demittendus est 5, 27, 23. protinus A principiis 3, 9, 16. protinus, Deinde, caet. v. deinde. In prima febre protinus mentem esse turbatam 2, 4, 17. protinus In recenti morbo 2, 6, 25. interdum eventit protinus In utero matris 7, 28, 3. vel In utero protinus, vel postea 7, 32, 1. protinus Initio 2, 7, 93. protinus inter Initia 3, 2, 1. 3, 25, 6. inter Initia protinus 3, 22, 24. 6, 6, 101. 6, 7, 4. Juxta inediam protinus satietatem esse 2, 16, 3. Nec protinus 2, 6, 38. Nec p. etiam 3, 6, 21. Non protinus 1, 3, 64. 2, 10, 10. 2, 25, 5. 5, 27, 72. protinus Post cibum 5, 26, 164. Post rabiosi canis morsum protinus 5, 27, 15. protinus, Postea, & Postea, protinus, v. in postea. protinus Primo die 6, 6, 31. Primo die protinus 3, 2, 19. protinus Primis diebus 1 Pr. 54. 4, 2, 55. Inter Principia protinus 1 Pr. 56. protinus Quez, 10, 51. 4, 5, 39. 5, 26, 158. Quum, protinus 1 Pr. 110. protinus, Quum, tum 7, 6, 13. Recenti re protinus 7, 29, 11. Si liberaverat, protinus dabat 3, 9, 13. *conf. 6, 6, 101.* 7, 26, 128. Simul atque, protinus 1 Pr. 69. protinus Tunc quoque 8, 15, 12. protinus, Ubi 4, 11, 7. 7, 12, 13. Ubi, protinus 1, 3, 44. 3, 5, 29. 3, 6, 3. 3, 8, 4. 5, 26, 94. 8, 11, 5. 9. protinus Ut venit medicus 3, 6, 15. protinus Ut percussus esset aliquis 5, 26, 162.

¶ cum ablativo, protinus inclinatio priore (accessione febris) dandus cibum sit 3, 5, 29.

¶ extra suum ordinem, fomentisque protinus calidioribus 3, 12, 14. praecidi protinus possunt 7, 19, 12. quae praeflagite protinus licet, si 7, 26, 128.

Protraho, traxi, tractum, si plures Calculi sunt, singuli protrahi de-

bent 7, 26, 73. quoties autem In: fans protractus est 7, 29, 40.

¶ si exiguus est, (calculus,) Digitis ab altera parte propelli, ab altera protrahi potest 7, 26, 41. Ferramento, quo in sectione calculus protrahitur ib. 13. Hamulo 6, 7, 98. potest eodem modo Resina protrahi (aliquid caet.) 6, 7, 99. quo facilius ea (crusta) oriculario Specillo protrahatur 6, 7, 72. sin aliquid exanime est (in aure,) Specillo oriculario protrahendum est, aut hamulo caet. 6, 7, 98. si juxta sunt (vermes in aure,) protrahendi oriculario Specillo sunt 6, 7, 61. Vulfellâ protrahenda est (testa dentis fracti) 7, 12, 14.

¶ Eo protractis tunicis 7, 21, 12. venae, quaecunque protractae sunt In ipsum inguen 7, 22, 15. ut Paulatim eas (venas) protrahat (digitus) atque adducendo 7, 22, 10.

Provenio, veni, ventum. quibus feminis Menstrua non proveniunt 2, 7, 19. ex quibus (vulneribus) melioris generis Quaeque proveniunt 5, 26, 80. i. excernuntur. Spuitum etiam biliosum & purulentum, sive separatim ista sive mixta proveniunt 2, 6, 26.

¶ i. orior, ubi magnis morbis venientibus id (sonus aurium) provenit 6, 7, 83. ex quibus quum pleraque per se proveniant 2, 8, 59.

Provideo, vidi, visum. non Ante ei, provisam (piscinam) 5, 27, 20. i. praecognitam. quod auxilium medicus Opportune providit, non Ex eo, quod caet. sed Ex causa 1 Pr. 111. i. conclusit. summâ curâ providendum est, Ut 7, 27, 29. i. curandum.

Provolvo, volvi, volutum. quod provolutum est 6, 18, 123 de prolapse ano ex vagina uteri.

Prout, adv. synon. si 2, 7, 16 seq. i. sicut, pro ratione. quatenus, 3, 4, 2. 7, 26, 30 caet. v. Cedo. Confido. Do. Habeo. Intendo. Opus est. Respondeo. Valeo. prout vehementius malum est 6, 15, 11. prout valentius aut levius vitium est 5, 20, 14. prout vires sunt 2, 14, 21. prout sedes ipsa est, ita varia & periculosa genera morborum sunt 4, 4, 75.

Proximus, a, um. de loco & tempore, de praecedentibus & seqq. est aliud levius omnibus proximis, de quibus supra dictum est 4, 18, 1. v. Accessio. Aestas. Biduum. si Caput (foetus) proximum est 7, 29, 18. quod proximo Capite supra comprehensum est 5, 8, 2. v. Cibus. Circuitus. Dens. Dies. proxima sunt Ea, quae 6, 13, 1. v. Genua. Hamus. Hiems. Locus. Membrum.

Membrum. Metus. Pars. Transitus.
caet. de gradu praesentiae, ordine:
 proxima his inter intellectuum mala terminata esse consueverunt 4, 15, 1. *praecepta.* proximus cancri metus est 7, 27. 1. *quarum* (aurium) usum proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2. *de similitudine:* cibus febricitantibus humidus est aptissimus, aut humori certe quam proximus 3, 6, 32. cum proinus visum, cui morbo id (mali genus ignotum) proximum sit I Pr. 61. potestque id vero proximum esse 8, 21. 2. quae proxima vero videri possint I Pr. 74. *neutr.* proximum est, ut quies tot dierum, & abstinentia *caet.* febrem tollant 3, 15, 10 *i. consequitur. add.* 2, 1, 42. 2, 6, 27. 2, 7, 4. *intransitio.* proximum est, ut de his dicam 1, 4, 1. qui (humor) proxima & adhuc sana rodendo sinuet 7, 2, 21. *cum dativo.* pueri proximi-que his 2, 1, 40 *sc. aetate.* reliquae quinque (vertebrae) sunt proximae collicis 8, 1, 43. coxis proxima genua sunt 4, 23, 1. *conf. superiorem.*
 ¶ *cum Particulis:* proximus A 6, 7, 2. Ab his Ad crura proximus transitus est 7, 31, 1. at Circa proxima cutis 5, 28, 71. proximis Deinde diebus 4, 12, 4. Ibi pus proximum erit 8, 9, 26. si vitium In proximo est 7, 19, 29. eo (die) qui proximus est Post tempus accessiois 2, 17, 10. Qua proximus hamus est 7, 31, 12. Quam proximus 2, 10, 36. 3, 6, 32. ProximusQue 2, 1, 40. 7, 7, 33. 46. 7, 25, 12. proximum, Ut, v. *sup.*
Proxime, adv. Comprehensa sunt 6, 6, 196. v. Dico. Pono. Scribo. *cum dativo,* quam proxime sanae carni 7, 33, 6. *cum accusat.* proxime abstinentiam sumendus est cibus exiguus 3, 1, 17. *cum particul.* proxime deinde Ab hoc 2, 1, 1. proxime Ab his 4, 7, 7. proximeque A stomacho 4, 20, 1. Deinde 2, 1, 1. Quam pr. 7, 33, 6. proximaeQue 4, 20, 1. quae proxime, quaeque Supra comprehensa sunt 6, 6, 196. *opp.*
Prudens, ntis. v. Homo *pro medico.* Medicus. Vir.
Prudenter, adv. v. Loqui.
Prudentia, ae. Summam pr. 7, 29, 2. v. Desidero. Exigo.
Pruna, ae. subijcienda pruna Lenis & sulphur 3, 27, 22. Ad prunam ungi 1, 4, 5 *opp.* ad flammam. Super prunam imponere 4, 19, 26. Super prunas imposito 5, 27, 52. Super prunam incoctas (ficus) 4, 4, 54.
Prurio, i, itum. Exulceratio pruriens 5, 28, 263. Frons prurit 2,

7, 21. jamque is Locus prurit 5, 28, 147. prurit magis (Scabies) 5, 28, 265.
Prurigo, ginis per Caput *caet. v. pervagor.* rubor cum quadam Frontis prurigne 2, 8, 53. Os ab-rumpitur, protinusque prurigo & dolor oritur 8, 10, 104. sine febre aliqua Parte dolor aut prurigo cum rubore & calore 2, 7, 57. id ipsum Ulcus neque tactum neque medicamentum sentit, tantum prurigne movetur 5, 28, 46.
 ¶ *Prurigo Major* est 5, 28, 96. si Nulla p. est 8, 10, 36.
 ¶ *quo A prurigne & punctationibus* cognito 8, 10, 107. Cum prurigne 5, 28, 247. 6, 6, 173.
Psoicum quid? 6, 6, 185 *seq. pso-rici generis.* 6, 6, 185. 193.
Psyllium, i. glutinat vulnus 5, 2, 1. Psyllus, i. hi, qui, psylli nominantur 5, 27, 33. quisquis exemplum psylli lectatus, id vulnus ex-luxerit *ib.* 36.
Pyropysion, cv. Lat. unguis in digitis quid 6, 19, 2. *accusat.* oculorum describitur & pertrahatur 7, 17, 17. *seqq.*
Pisana, ae. 4, 4, 47. boni succi est 2, 20, 1. lenis est 2, 22, 1. crassierem pituitam facit 2, 23, 1. aqua, in qua pisana decocta sit, (immittenda in alvum est) 2, 12, 20. elota, stomacho apta est 2, 24, 2. elotum quoddam genus frumenti 2, 18, 40. imbecillissimis annumerari potest *ib.* v. Cremor. Sorbitio.
Ptolemaeus, i. Ptolemaeo regi 5, 23, 10.
Pubes, bis. idque (inguen) jam pube contigitur 7, 19, 4. incipiente jam pube 2, 1, 46 *i. pubertate.* pubem protegat 7, 26, 108. Os pubis 7, 26, 92. Os, quod pubi subest 4, 1, 34.
 ¶ *A pube sursum versus ad praecordia* 4, 1, 39. *A pube usque circulum* 7, 25, 13. *Circa pubem* 2, 3, 2. 2, 4, 7. 2, 7, 33. 7, 25, 6. 7, 26, 112. *Inter coxas & pubem* 4, 1, 39. *Inter urinae iter & os pubis* 7, 26, 92. *Juxta pubem* 7, 25, 5. *Sub pube* 8, 1, 98. *Super pubem* 2, 7, 31. 5, 26, 63. 7, 26, 32. 102. *quod super pubem est i. regio hypogastrica* 5, 26, 63. *pube Tenus* 4, 20, 6. *Usque ad pubem* 7, 25, 10.
Pubertatis, atis. neque pubertate finita sunt (genera morborum) 2, 1, 43. Ante pubertatem 2, 8, 26. Circa pubertatem 2, 1, 47.
Pudor, oris. v. Servo.
Puer, eri. infantes tenerosque adhuc pueros 2, 1, 42 *opp.* pueros usque ad annum decimum 2, 8, 99. pueris a septimo. anno ad

quartum decimum 2, 8, 61. puer adolescens *dist.* 7, 26, 117. facilius faneicit puer, vel adolescens, quam senior 5, 26, 32. faciliusque in pueris & adolescentulis, quam in robustioribus 8, 11, 12 *dist.* pueri, proximique his, senes, juvenes, quique inter juventam senectutemque sunt 2, 1, 40 *dist.* mediae aetates, juvenes, pueri, & senectute confecti 1, 3, 69 *dist.* puero, juveni 3, 4, 28. in pueris, in juvenibus, ubi aetas induravit, 5, 28, 123 *dist.* vel puer, vel senex 1, 3, 5 *dist. conf.* 2, 10, 7. pueris & senibus: pueris, senibus; juvenem 1, 3, 71 *seq. dist.* minus saepe in puero, vel senex, quam in juvene 2, 14, 22 *dist.* puero, viro 6, 6, 44 *opp.* expeditius in puero, quam in viro 7, 25, 2 *opp.* non sic pueri, ut viri, curari debent 3, 7, 9 *opp.* in pueris (periculossima,) in viris idem periculum non est 6, 11, 12 *opp.* in pueris quidem, in viris vero 7, 21, 11 *opp.* in pueris veneris, in puellis menstruorum initium 3, 23, 4 *opp.* puer, pueri, *caet. de utroque sexus* 2, 6, 33. 2, 2, 8, 99. 2, 10, 2. 11, 4, 17, 6. 5, 26, 32. 5, 28, 95. 6, 11, 12. 13, 17, 23. 6, 15, 12. 7, 12, 22. 7, 26, 33. 8, 1, 42. *caet.* pueros ante feminae coitum 4, 24, 2. quodsi puer est, qui laborat 3, 7, 7. quodsi puer est, cui 6, 15, 12, non facile fit, ut puer convalescat 6, 11, 13.
 ¶ *Firmus* 2, 10, 7. si jam Firmior puer est 6, 11, 23. Impuberis pueri 5, 22, 17. Is puer 7, 26, 26. Lactens puer 5, 28, 255. si cui Parvulo puero 7, 20, 1. Quiddam calus ejusdam pueri 5, 27, 47. Supinum, v. comprehendo. Tenerosque adhuc pueros 2, 1, 42. pueri aetate prima Tutissimi sunt 2, 1, 40.
 ¶ *in pueris* 5, 28, 95. 123. 6, 11, 12. 7, 7, 2. 7, 12, 22. 7, 18, 28. 7, 21, 11. *caet.* pueris, pro in p. 5, 28, 221.
Puella, ae. in puellis menstruorum initium 5, 23, 4.
Puerilis, e. v. Aetas. Manus, Morbus.
Pueritia, ae. de aetate: in pueritia 2, 7, 18. 8, 11, 20. omnis pueritia, primum circa quadragesimum diem, deinde septimo. mense, tum septimo anno, postea circa pubertatem 2, 1, 47. *i. omnes pueri.*
Pugna, ae. de potione vero ingens pugna est 3, 6, 2 *sc. cum aegris, difficultas transigendi.*
Pugno, avi, atum. de remedium adversus morbos usu, cum abierit: quam diu supererunt (vires) A & abstinentia pugnet (medicus) 3, 4,

29. primis tantummodo diebus ea (Fame) pugnandum est 3, 12, 6. diutiusque inedia pugnandum 8, 9, 11. quae (medicinae pars) magis Medicamentis pugnat § Pr. 1. - quae praecipue Medicamentis pugnat *ib.* 7. *synon.* medetur 1 Pr. 15. v. Mole. Siti, quanta maxima sustineri potest, pugnandum est 4, 2, 56.
- ¶ *cum Particulis:* in utraque (imbecillitate) pugnandum est Per eadem omnia 6, 6, 209.
- Pulcher, chra, chrum. v. Medicamentum.
- Pulegium, i. sensus excitat, praecipueque 2, 32, 2. simul reprimat & refrigerat 2, 33, 6. aperit ora vasorum 5, 4, 2. admodumque naribus est pulegium ex aceto 4, 11, 12. cum pulegio 5, 18, 69.
- Pulex, liciis, si pulex.intus (*in aure*) est 6, 7, 96.
- Pullus, i. quo tenerior pullus Cohortalis est 2, 18, 28. p. Gallinaceus, v. jus. vivum Gallinaceum pullum per medium dividere, & protinus calidum super vulnus imponere (oportet) 5, 27, 40. si quis pullum Hirundinum ededit 4, 4, 17. Jus e. pullus, v. jus.
- Pulmo, onis, describitur 4, 1, 12. v. Vulpis. laterum & pulmonis Dolores 2, 1, 51. (in) pulmonisve Dolor 2, 6, 15. Dolor pulmonis 2, 7, 86. in pulmonis Dolores 2, 8, 67. cibi, qui pulmonis quoque Dolori conveniunt 4, 8, 9. in pulmonis Morbo 2, 8, 3. 62 i. *peripneumonia*. Hippocr. pertrahebatur 4, 7. quas (suppurationes) pulmonum Morbi concitant 2, 8, 73. his in pulmone Vitium est 2, 7, 41. post lateris dolorem Vicia pulmonum (oriuntur) 2, 7, 75.
- ¶ ex pulmone duntaxat Extremo 5, 26, 151. p. Medius 5, 26, 106. p. Totus 4, 7, 3.
- ¶ *cum Verbis:* v. Afficio. Edo, prima brevi. Exulcero. Ico. Laboro. Vexo. Vulnero.
- ¶ *cum Particulis:* Ad pulmonem 4, 1, 7, 4, 7, 1, 5, 28, 165. Cum pulmone 4, 1, 11. Ex pulmone 4, 4, 70. 5, 26, 151. In pulmonem, v. destillo & distillo. In pulmonem id malum transit 2, 7, 73. In pulmone 2, 7, 41. 3, 7, 25. Sub pulmone 4, 1, 14.
- Buls, pultis: unde Pulcicula, ae. lenis est 2, 22, 1. ex alica, oryza pitifana, facta, imbecillissimis annumerari potest 2, 18, 49 vel ex alica, vel ex panico, vel ex milio, alvum astringit. 2, 30, 2. pulcicula quoque ant panis exlaete (pituitam facit cassiorem) 6, 6, 27. Edenda est pulcicula etiam, Cum qua paulum ex favo vetere coctum sit 4, 19, 29. Incipiendum erit A pulcicula 4, 3, 22.
- ¶ Atheromati subest quasi tenuis pulcicula 7, 6, 9. aut melii simile aliquid, aut tenui pulciculae *ib.* 8.
- Pultarius, i. rasis genus pro pulte. pultarius oris compressioris 2, 11, 6.
- Pulsus, us. ubi venarum exigui imbecillique pulsus sunt 3, 19, 4.
- Pulso, savi, latum. pulsandusque leniter inflatis vesicis bubulis is locus est 3, 27, 32. inflatis vesicis pulsandus tumores esse 3, 21, 50.
- Pulvinus, i. alii mandragorae mala pulvino subiciunt 3, 18, 44. subiecto inter parietem & caput ejus (*aegri*) icorteo pulvino duro 8, 12, 5.
- Pulvis, eris. virandus pulvis 8, 9, 8. pulvis vel ex Fece vini, vel ex Myrti foliis 2, 33, 22. *add.* 3, 19, 9. subinde Horum (Gypsi, Lithargyri, (Cimoliae Cretae) respergendus 3, 19, 8. pulveris pulvulum quem ex Lapide molari contrita fecit 5, 28, 235. idem praestat pulvis ex contritis aridae Myrti vel Rubi foliis, aut ex alteri & boni vini arida Fece 3, 19, 9. adjecto contritae Rosae pulvere 4, 20, 15. pulvis ex contrita Testa 5, 28, 41. quilibet ex Via pulvis injectus 3, 19, 10.
- ¶ imponendusque pulvis Cum oleo 4, 5, 4. spiritu retenta currere (oportet,) sed minime in pulvere 4, 4, 53.
- Pumex, micis. purgat 5, 5, 2. evocat & educit 5, 12, 2. pumicis 5, 18, 43. pumicem 5, 18, 57.
- Pungo, pupugi, & punxi, punctum. Acu punxi 5, 28, 302. ex fractura quibusdam velut Aculeis pungentibus 8, 4, 47.
- Punctus, i. i. punctio. aliqua quasi puncta sentiuntur 5, 28, 2.
- Punctio, onis. punctiones 5, 26, 45. punctioisque Sensum repraesentant (ossa fracta cast.) 8, 10, 6.
- ¶ quo a prurigne & punctioibus Cognito 8, 10, 106. punctiones Habet (is locus) 6, 18, 37. Sentiuntur intus aliquae punctiones 5, 28, 134. punctiones in eoloco Sentiuntur 8, 9, 32. pro his, quae alioqui cutis ostendit, punctiones Sunt 5, 28, 146.
- Punctura, ae. assidue puncturae sentiuntur 8, 10, 120.
- Punicus, a, um. v. Malum.
- Pupilla, ae. oculi pupillae, quae cernit, se opponit (suffusio) 6, 6, 200. media parte (oculi,) quae pupilla est 7, 7, 119. quae parte pupilla est *ib.* 122. Acies ejus 6, 6, 207. ex ejus (*vires humeris*) colore pupillae Color vel niger est vel caesus 7, 7, 124. pupillae Loco 7, 7, 118 infra Regionem pupillae 7, 7, 143.
- ¶ pupilla Diffunditur & Dilaturatur in mydriasi 6, 6, 207.
- ¶ nonnunquam Ad pupillam quoque pervenit (unguis,) eique officit 7, 7, 17.
- Purgo, avi, atum. i. purum reddo. purgant quae? 5, 5. dist. alvum ducere 3, 23, 9. 4, 20, 25. 4, 24, 31. Aerugo, v. inf. auditum. v. Emplastrum. & hoc quidem (*Eryxpus*) magis purgat 5, 24, 9. Fluxu ventris, v. inf. corpus purgetur (*hystrica parum pura*) Junco quadrato 4, 20, 13. Lacte purgari 4, 24, 31. Lacte purganda est (infima alvus) 4, 20, 25. v. Lactuca marina. Malagma quod purgat 5, 18, 57. v. Medicamenta. Mel purgat 3, 10, 13. 5, 16. purgandum ulcus, maxime melle & resina, est 5, 26, 246. *conf.* 7, 11, 5. quae Menstruis non purgat 2, 8, 45. imponere id, Quod purget 7, 8, 10. purgandum est Scalpello (ulcus) 6, 19, 14. nigro Veratro purgate (alvum) 3, 23, 9. *conf.* 3, 18, 68. Vomitu peccus purgare 3, 7, 4. ut Vomendo ventrem purgaret 3, 9, 14.
- ¶ Adustum vel ferro vel medicamentis corpus, primum purgandum esse 5, 28, 63. Adustum locum purgandum esse aerugine & melle 7, 11, 5. si purgandum Aliquid videtur 7, 4, 13. Alvus. Alvum, v. sup. purgare Arem oportet 6, 7, 84. eodem modo elui Arem purgari quoque oportet *ib.* 74. v. Cancer. Cantharem. Cicatrices. purgatur Corpus (fluxu ventris) 4, 19, 4. *conf. sup.* adustum. Cntem purgat mel, sed magis, si caet. 5, 16. si jam purgatur (Fistula) 5, 28, 200. Locum, v. sup. adustum. columbina Ova coquenda sunt, & ubi induruerunt. purganda 6, 18, 84. purgatoque eo (Scroto) 7, 19, 39. si bene. Se purgaverit, sc. dejectione, vel vomitu 3, 18, 67 seq. si in lateris dolore orta Suppuratio intra quadraginta dies purgari non potuit 2, 7, 49. laterum dolores Suppuratione, facta, deinde intra quadragessimam diem purgata, finiuntur 2, 8, 5. purgatus ita Testiculus 7, 19, 17. sub his enim tardius Vesica purgatur 7, 27, 31. v. Ulcus. Vulus.
- ¶ ubi Ab inferiore parte purgandum aliquis est, ubi A superiore 3, 18, 71 i. *add.* *add.* lactucae marinae lac, cujus gutta pani adjecta Abunde purgat 2, 12, 2 i. alvum solvit. Bene, v. sup. sc. Caesu, v. inf. saepe. Jam 5, 28, 200.

¶ 7. 19. 17. Magis 5. 16. 5. 19. 21. 5. 24. 9. Non. v. *sup.* si is qui Saepe vel Sponte vel casu purgatus est, subito habet alvum suppreffam 2. 12. 14 *opp.* Tardius 7. 27. 31.

¶ Purgatio, onis. de solutione ventris, nec non vomitione. neque vomitu stomachum, neque purgatione alvum sollicitet | Pr. 112. *dist.* per alvum veratrum vomitumque purgatio 3. 18. 58. aquam quoque falfam purgationis causa bibere coegbat 3. 24. 9. *add.* 3. 27. 19. si purgatio fuit *ib.* 12. *synon.* *ib.* solutio ventris *id.* de dejectione sola, purgationes 1. 3. 37. 59. ex lacte purgatio 2. 12. 7. v. lac. de utroque: post purgationem 3. 18. 79. *conf.* *ib.* 71. quum evidens sit, omni purgatione non superiora tantummodo, sed etiam inferiora exinaniri 4. 24. *extr.*

¶ de aliis excretionum generibus, de menstruis mulierum: si purgatio nimia mulieri nocet 4. 20. 17. si maligna purgatio est *ib.* 18. de haemorrhoidibus: habent purgationem hanc, non morbum 6. 18. 109. de abscessibus mundandis: purgationis causa paulum mellis infundendum 7. 2. 28.

¶ cum *adjectiv.* Frequentes 1. 3. 59. Maligna, v. *sup.* purgationes, ut interdum Necessariae sunt, sic, ubi frequentes sunt, periculum afferunt 1. 3. 59. Nimia, v. *sup.* sunt hae (purgationes) Perniciofae, si nimis valentibus medicamentis fiunt 1. 3. 37. Secunda, in primis.

¶ cum *Particulis*: Causa, Ex, Per, v. in *super.*

¶ Purpura, ae. conchylii genus. purpureae stomacho aptae sunt 2. 24. 12. intus minime vitiantur 2. 28. 5. alvum attingunt 2. 30. 9.

¶ Purpureus, a, um. v. Viola.

¶ Purus, a, um. v. Aer. Aqua. Aura. Corpus. purumne id sit, an humore mucoso circumdatum 6. 18. 123 *opp.* si purum est *ib.* 124. 3. Liuamentum. Locus. Membrana (dura mater) 8. 4. 69. 71. v. Mulier. Pus. si acetum (rosae oleo permixtum) offendit, pura Rosa utendum est 3. 10. 4. *id.* sola. v. Sanguis. Sinus. Ulcus. Urina. Vulnus.

¶ Parum purus 4. 20. 13. 5. 26. 189. 8. 4. 69. Satis purus 8. 4. 71.

¶ Pus, puris. Alvo redditum 3. 27. 33. ex Carne 5. 28. 176. ex Neruo *ib.* ex Nervoso loco *ib.* Oleo non dissimile *ib.* Ore redditum 3. 27. 33. ac saepe quidem evenit, ut Sanguinem pus sequatur (ex haemoptysi) 4. 4. 73. colore Sero simile 5. 26. 88. Tussis pus trahens 4. 7. 3. v. ex Ulcere, ex

Ulceribus. in Urina. ex Vulneribus. in quibus (Vulneribus) pus non moveri debet 7. 33. *extr.*

¶ Aequalis 5. 26. 91. v. Albidus *caer.* p. Album 2. 8. 6. 9. 5. 26. 178. 5. 28. 176. 7. 3. 2. Copiosus 5. 28. 176. Crassum 5. 26. 178. quo Crassius 5. 28. 75. Crassissimum 5. 26. 68. Cruentum 2. 8. 68. Dilutum 5. 26. 87. v. *Ελαιώδες.* Feculentum. Glutinosus *caer.* 5. 26. 68. Laeve 289. 5. 26. 91. 5. 28. 176. 7. 3. 2. Lividum 2. 8. 72. 5. 26. 83. Maturum 5. 28. 18. Maturiore 7. 2. 8. Morg. maturior, aut maturius. Melius 5. 26. 90. 93. Minus 5. 28. 176. Multum 5. 26. 87. 93. 6. 18. 26. 7. 12. 16. Nigrum 7. 3. 3. Optimum 5. 26. 87. Pallidum 2. 8. 72. 5. 26. 88. Pejus 5. 26. 87. 93. - magisque 5. 26. 87. Pingue 5. 28. 176. parum Pingue 5. 26. 93. quo Pinguius 5. 26. 93. Proximum 8. 9. 26. Purum 2. 8. 6. Subalbidum 5. 26. 76. v. Tale. Tenuis 5. 26. 76. 87. Tenuius 5. 28. 176. Ventuliores 7. 2. 6. Uniusmodi 2. 8. 9.

¶ puris aliquanto Amplius 7. 30. 9. v. Coitus. Color. Genus puris 5. 28. 175. v. Humor inter saniem & pus, *caer.* Minus. puris 6. 18. 24. Modus. Multum. Odor. Plus puris, puris Plus 5. 26. 92. 5. 28. 76. 174. 200. 6. 18. 24. Quicquid est puris 3. 27. 33. quasdam Species habet 5. 26. 70.

¶ cum *Verbis*: v. Aperio. Appareo. Cito. Cocto. Concito. Concoquo. Effundo. Eluo. Emitto. Erumpo. Evoco. Exeo. Eximo. Exprimo. Exscreo. Exspuo. Extusio. Feror. Habeo. Increfco. Jungo *cum dativo.* Laedo. Matur. Maturefco. concoquant & Movenit pus quae? 5. 3. ea, quae pus Movenit 7. 19. 45. quibus, ut pus quoque Moveant, adjiciuntur *caer.* 5. 19. 36. medicamenta, quae pus Movere confuerunt 5. 26. 254. pus Moventia 7. 4. 8. 7. 6. *extr.* medicamenta pus Moventia 7. 26. 122. pus Moventibus 7. 13. *extr.* pus Movetur 5. 26. 171. *al.* moveat. ubi altius pus Moveatur 5. 28. 134. donec ibi pus Moveatur 7. 12. 15. ubi pus Moveri debet 7. 19. 23. in vulneribus, in quibus pus non Moveri debet 7. 33. *extr.* puri Movendo non aliud (emplastrum) melius, quam 5. 19. 19 *synon.* 21 purgare. quod (emplastrum) puri quoque Movendo est 5. 19. 34. quodlibet (emplastrum) puri Movendo accommodatum 5. 28. 117. quae puri Movendo sunt 7. 7. 6. medicamenta quae puri Movendo sunt 8. 10. 93. sebum habet ad pus Movendum 7. 26. 123. vi.

[Xx 3]

dendum est, pus supra articulum an infra Naleatur 5. 26. 173. in ea (cute) si jam pus Natum est 8. 6. 4. v. Oico. si quando ex inflammatione pus in his Oritur 7. 30. 8. antequam pus Oriatur 8. 6. 1. jam pure Oriente 5. 28. 136. quodsi pus in ipso scroto Ortum est 7. 19. 46. pure Orto 7. 19. 19. si pus se Ostendit 7. 7. 11. v. Permaneo. Profuso. Refero. Sequor. Subjicio. Substo. Subsum. Sum: in his (pustulis) semper fere pus est 5. 28. 66. est pus, quod 5. 26. 72. v. Supprimio.

¶ cum *Particulis*: donec Ad pus perveniat (ferramentum) 8. 9. 24. concreta quaedam Ex pure & sanguine, quasi glandulae 5. 28. 102. in pus, v. Converto. Vergo. Verro. Super pus 7. 2. 18.

¶ Purulentus, a, um. v. Aliquid Auris. Humor. Nares. Naturalia. Sputum. Ulcera. Urina. *neutr.* quibus purulenta curantur 5. 26. 247. id genus inter purulenta est 6. 18. 38.

¶ Pustula, ae. pustulae 2. 1. 15. exanthemata Hipp. v. Aspredo. pustularum genus. Color. Curatio. earum plura Genera sunt 5. 28. 239. *sc.* *εξανθήματα* 240. *seq.* *πυκλῆς* 249. *seqq.* *φλυδαίον* 245. *seqq.* *φλύκταινα* *ελαχίστη* 242. *seqq.* majus pustularum Genus 5. 28. 257. v. Humor. supra Magnitudinem ejus 5. 28. 251. quidam pustulae Simile 5. 28. 125.

¶ pustulae Carbunculi 5. 28. 2. pustulae toto Corpore oriuntur 2. 7. 92. *conf.* 2. 8. 115. Cutis 5. 26. 222. Ignis sacri 5. 28. 65. ad eas pustulas, quae Infantes male habent 5. 28. 260. pustulae quoque ex Inflammationibus (in Oculis) interdum oriuntur 6. 6. 101. aspredo similis his pustulis, quae ex Urtica, vel ex Sudore nascuntur 5. 28. 240. Varis similes 5. 28. 243. 274. Ulcus exasperatum per pustulas continuas 5. 28. 65. ruptis pustulis Ulcus continuatur *ib.* 67. Ulcera ex pustulis facta *ib.* 259. ex pustulis Ulcera interdum fiunt 6. 6. 107. ex pustulis vero nonnunquam etiam Ulcricula fiunt 5. 28. 246.

¶ cum *adjectivis*: Acuta p. 5. 28. 245. Alba 5. 28. 249. Altera 5. 28. 65. per Affiduas p. 3. 22. 8. per p. Continuas 5. 28. 65. Durior 5. 28. 245. Exiguas 5. 28. 7. Humidiores 5. 28. 262. Lividae 5. 28. 243. nulla altera Major est 5. 28. 65. neque enim ea faba Major est 5. 28. 251. (varis) Majores 5. 28. 242. Majus genus 5. 28. 257. per Minimas p. 5. 28. 285. si p. Minutae sunt 5. 28. 256. Nigrae 5. 28. 2. 243. Nullae, v. majores.

v. major. Pallidae 5, 28, 2. 243.
Perexiguæ 5, 28, 65. Pessima 5,
28, 249. Plures 5, 28, 242. Plu-
rimæ 5, 28, 65. Quaedam 5, 28,
262. Sicciores 5, 28, 262. Subal-
bida 5, 28, 245. Sublivida 5, 28,
249. Subnigra 5, 28, 249. cutis
Subnigris p. impletur 5, 26,
222.

¶ *cum Verbis*: v. Aperio. Eminco.
Exaspero. Excito. Fio. Habeo.
Nascor, v. *sup.* ex sudore. Occu-
po. Orior. Prohibeo. Rubeo. Rum-
po. Transeo. Ungo ex.

¶ *cum Particulis*: Ad eas pustulas
5, 28, 260. Ex qua ipsa quod
exprimitur 5, 28, 245. dolor Ex
ea ib. 251. Ex pustulis 5, 28, 246.
6, 6, 107. In pustulis 5, 28, 3. 66.
6, 6, 107. Per pustulas 3. 22, 8.
5, 28, 65, 285.

Pustulosus, a, um. v. Lucus.

Puteus, i, aqua ex puteo 2, 18, 47.
Putresco, cere. ea (aqua) quæ
tarde putrescit 2, 30, 15.

Putris, e. v. Caro. Corpusculum.
Sanies; Ulcus.

Putresco, cere. si putrescit (Cibus
in ventre) 1 Pr. 37. - putrescere
ib. 35. ut id Linum putrescat 7,
4, 30. non multum, Quod pu-
tresceret, fuit 5, 26, 250 de lo-
co gangraenæ. Ulcus vehemen-
tius etiam in putrescendo inten-
ditur 5, 26, 216.

Puto, avi, atum. puto *cum accus.*
& *infin.* 1 Pr. 117. putant *cum ac-*
cus. & *infin.* 1 Pr. 34. 40. 1, 3, 82.
putavit *similiter* 4, 11, 17. mor-
bum hunc jocineris putavit 3, 21,
56. ut non putarent sibi medi-
cum defuisse 8, 13, 4. tutus esse
homo a periculo putatur 5, 27,
17. oportet itaque, non Tanti
putare autorem, Quanti ægrum
3, 1, 18.

¶ *i. utile, salubre iudico*. ego tum
hoc puto tentandum, quum 3,
11, 6. indicanda quaedam puto
8, 7, 1. quidam tunc putant dan-
dum 3, 5, 15. convellendas etiam
vires ægri putavit 3, 4, 11.

Putra, *adv.* 2, 28, 4 *nisi est femin.*
a putus: *al. leg.* pura. 5, 19, 17.
conf. utputa.

Πυλῶρς, ὅ. janitor. πυλῶρς 4, 1,
24.

Pyrethrum, i. aperit 5, 4, 3. adu-
rit 5, 8, 3. pyrethri 5, 18, 23. 34.
5, 19, 34. 6, 9, 18. 24, 25.

Pythagoras, v. in Ind. Anctorum.
Pythagorici numeri 3, 4, 49.

Πυρίτης, ὁ. Lat. Pyrites, æ. v. Lap-
pis, ubi & *accus.*

Pyxis, unde Pyxidicula, æ. in py-
xidicula servetur (collyrium) 6,
6, 54.

Pyxinus, a, um. *buxes.* v. Colly-
rium.

Q

Qua, *tangam adv. sc. parte vel*
juvili: v. ea, & *segg.* Circaque
qua tumor est 5, 28, 61. Circ-
cum aperiri debent (ungues,) qua
corpus contingunt 6, 19, 15. Ea
qua: *vel* quâ, Ea; v. Ea qua do-
lor est, Ea 7, 1, 1. *add.* 7, 9, 15.
Infra, qua 3, 23, 27. Partis ejus
qua 6, 9, 19. qua Parte, ea Par-
te: quaque, ea: qua 7, 17, 6-7.
qua Parte 7, 7, 118. 121. 7, 12,
18. 7, 18, 39. 7, 22, 6. 8, 4, 59.
60. 8, 9, 24. ea Parte, qua 2,
11, 4. 5, 28, 182. 7, 26, 48. 8,
4, 21. 8, 10, 97. ab ea Parte,
qua 7, 5, 20. 8, 10, 97. relum ex-
trahitur aut ab ea Parte, qua ve-
nit: aut ab ea, in quam tere-
dit 7, 5, 3. ab exteriori Parte,
qua: ab interiori, qua 7, 26, 53.
ab interiori Parte, qua 7, 4, 21.
media Parte, qua 7, 7, 119. qua-
Que, ea 7, 17, 6. ut Sit, qua e-
manet 5, 26, 126. sub duabus
Tunicis, qua 7, 7, 127. id, qua
Viâ primum expelli potest 1, 3,
43. Viam, qua redeat, ipsum si-
bi fecit 7, 5, 4. quibus quum
diversæ Viæ sint, qua cœunt 4,
1, 8. Undique, qua 5, 23, 15.
Utrunque, et qua, & qua 8, 1, 2.

¶ *cum Verbis*: v. Cedo. Cerno.
Cœo. Committo. Conprehendo.
Descendo. Doleo. Duplico. Ema-
no. Exerno. Fluo. Gigno. Inci-
do, *media longa.* Inhaereo. Nolo.
Perforo. Rubeo. Rumpo. Sub-
sum. Sum: qua dolor est 7, 1, 1.
quæ noræ sunt 7, 7, 176. 7, 25,
23. qua cavum (foramen) esse
debet 7, 8, 6. *conf.* 7, 9, 15. 7,
14, 25. 7, 31, 12. 8, 4, 7. qua fu-
turae non sint 8, 4, 10. id, qua
summum (*sc. est*) 5, 28, 223. *caet.*
v. Venio.

¶ *cum conjunctivo*: notaturque (cu-
tis) utrinque a lateribus atramen-
to, qua perforetur 7, 25, 21. sic
ut prius ea (parte,) qua tenuior
sit (calculus,) evadat 7, 26, 43.
si quid asperi est (in osse,) uti-
que qua futurae non sint 8, 4, 10.
conf. 5, 26, 126. 7, 17, 6.

Quacunque, *adv.* quacunque is tu-
mor est 7, 1, 2. quacunque varie-
ces sunt 7, 31, 11.

Quadragenta, *indeclin.* v. Dies. pi-
peris Granis. Horæ. octo & q.

Quadragesimus, a, um. v. Annus.
Dies.

Quadrans, ntis. 4, 4, 32. 5, 25, 23.
vini quadrantem (lunere) 3, 15, 4.

Quadratus, a, um. v. Calculus. Cor-
pus, juncus. Panniculus. *neutr. id.*
quod curvatum est, in quadratum
redigere 7, 9, 5.

Quadrupes, pedis. omne Animal
quadrupes domi natum 2, 18, 6. in-

ter Domesticas quadrupedes 2,
18, 22. quadrupes, vel omne a-
nimal, si Lactens est 2, 18, 28.
ex quadrupedibus leporem 2, 18,
9.

Quaero, quaesivi, quaestum, quae-
rere. primum circa cervicem quae-
ritur Calculus, ubi repertus *caet.*
7, 26, 37 *opp.* eum Cibum quae-
rendum esse, qui 1 Pr. 37. quae-
renda Delectatio ex fabulis ludis-
que 3, 18, 62. Nihil ex his esse
quaerendum, si 1 Pr. 38. Quae
tanta violentia quaeruntur 1 Pr.
66. post inventam medicinam Ra-
tionem esse quaestam 1 Pr. 58.
hominum nocentium supplicii Re-
media populis innocentibus saecu-
lorum omnium quaeri 7 Pr. 5.
quum phreniticis Somnus ea (fri-
ctione) quaeritur 2, 14, 10. ipse
in his Somnum multa frictione
quaesivit 3, 18, 21.

¶ quaerunt, initium morbi calor
attulerit, An frigus; fames, An
satietas 1 Pr. 32. *conf.* cum utrum-
ante omnia quaeritur, primis die-
bus aeger qua ratione continen-
dus sit 3, 4, 6. qui (cibus) Quan-
do primum dari debeat, quaeri-
tur 3, 4, 21. neque quaerendum
esse, Quomodo spiremus; sed
Quid *caet.* 1 Pr. 63. quasi quae-
ratur, Quid *caet.* 2, 16, 7. hoc
quoque quaeritur, Utrum, an 3,
4, 57.

Quaestio, onis. obscurarum causa-
rum & naturalium actionum quae-
stionem supervacuam esse conten-
dunt 1 Pr. 46 *i. inquisitionem, in-*
vestigationem. ne inter initia qui-
dem ab istis quaestionibus dedu-
ctam esse medicinam, sed ab ex-
perimentis ib. 54 *antea* 53 cogita-
tiones.

Quaestus, us. is major ex populo
est 3, 4, 33. qui quaestui ser-
viunt ib.

Qualis, e. *respondet* talis: quale quid
vivo homine fuerit, tale existi-
mare esse moriente, imo jam
mortuo 1 Praef. 68. qualia tem-
pora, talia 3, 6, 8. v. Talis, qualis.
omisso talis, *vel similis*: quae
manent, qualia assumta sunt 1 Pr.
38. apparebit crusta, qualis su-
per ulcera innascitur 6, 7, 70.
quale supra positum est, cara-
plasma 6, 18, 25. *conf.* 6, 9, 17.
donec, qualis futura est, cicatrix
sit 7, 27 *extr. i. qualiter*: quidam
imaginibus, non mente fallunt;
qualem infantem Ajacem vel
Orestem poetarum fabulae ferunt
3, 18, 66. *i. ut, exempli gratia,*
caet. quidam morbi, qualis co-
mitialis, qualis infantia est 2, 15,
11. omnem grandem feram, qua-
les sunt caprea, cervus, aper, o-
nager: omnem grandem avem, qua-
le

les sunt asper, & pavo, & grus 2, 18, 6, 7. quicquid in cauliculo nascitur, qualis est cucurbita, & cucumis, & capparis 2, 18, 10. his, quae odore foedo movent, qualis est pix ulta, lana succida, piper, veratrum, caet. 3, 20, 4. qualis est plantago, & rubi, & quicquid caet. 4, 16, 9. piperum fragile, quale Crustuminum vel Naevianum est 2, 24, 6. naturales & siccae sudationes, quales super Bajas habemus 3, 21, 21. *synon.* sicut 2, 17, 2. *similiter*, quale sit 5, 28, 24. quales habemus 3, 21, 21. qualia propoli 5, 28, 137. qualis est 2, 18, 24. 5, 20, 2. 5, 26, 269. 5, 28, 79, 138. quale est, quale est id quod, quale est quod 5, 18, 55. 5, 19, 32, 43, 48, 56. 5, 22, 2. 5, 24, 1. 6, 5, 28, 187. 6, 2, 8. 6, 6, 103. 8, 6, 5. quales sunt 4, 85, 26. 5, 26, 134. 5, 28, 175. 6, 9, 23. qualia sunt 3, 6, 48. 4, 21, 4. 5. *Pr.* 3, 6, 6, 27.

¶ quales Fere sunt 5, 18, 175. Quanta qualesque remissiones sint 3, 5, 27.

¶ *substant.* praeter supra dicta caet. v. Coelum. Compositiones. Corpus. Dies. Morbus. Plaga. Sanitas. Viscera. Vulsella.

¶ *cum conjunctivo*: plagam talem necesse est habeamus, qualem acceperimus 8, 4, 30. ut sciat, qualia vivi viscera habeamus I *Pr.* 70. neque solum interest, quales dies sint; sed etiam, quales ante praecesserint 2, 1, 31. *add.* 2, *Pr.* 3, 3, 4, 26. 3, 5, 27.

¶ *repetitur*: quale (collyrium) Nilei, quale Cleonis est 6, 6, 103. refert enim, qualis morbus sit, quale corpus, quale coelum 3, 4, 26.

Qualiter. *adv.* v. evenio.

Quam, *adv.* vel *conjunctio*. v. Aliter, Alius, Ante, Nullus, Supra, Tam, Ultra quam. *post comparativum*, v. Amplius, Angustius, vultus, Diutius, Expeditior sermo, Facilius, Latius vitium, Latius *adv.* Levior piscis, Longius, Magis, Major, Manifestior, Melior, Melius, Minor, Minus, Peior, Plus, Potius, Stultior, Utilior.

¶ *praepositum positivum*: quam Alte perveniat (fistula) 5, 28, 168. quam Facile mille res turbant (venas)! 3, 6, 17. ostendere, quam Nulla spes sit 2, 10, 21.

¶ *cum superlativo*: v. Acerrimum acutum & mel. Altissime excido. Amarissimum mel. Asperissima muria, & vinum. Calidissimus. Celerissime. Dilutissima portio. Dulcissimi passi. Frigidissima aqua. Glutinosissimus. Integer mus. Levissimus Longissimus, Longissime. Maximus, Maxime. Minimus,

Minime. Optimus. Optime. Paucissimus. Pinguissimus. Purissimus, Plurimum. Primum, Proximus. Recentissimus. Ruberrimus. Sanissimus. Siccissimus. Tenerimus. Tenuissimus. Vetusissimus.

¶ quam Ut 2, 5, 2, 4, 1: 37. 7, 16, 7, 20, 8, 3, 12, 8, 10, 35.

Quamdiu, *adv.* cum *indicat.* 3, 4, 29, 3, 22, 30.

Quamquam, vel quanquam, *conj.* quamquam igitur multa sint, tamen I *Pr.* 77.

Quamvis, *conj.* respond. tamen, I *Pr.* 77. 2 *Pr.* 2, 2, 3, 7, 2, 4, 18, 2, 8, 3, 35. 71. 2, 10, 26. 33. 53. 2, 18, 11. 24. 25. 3, 5, 11. 3, 18, 7, 4, 4, 18. 8, 14, 10. caet. quamvis, dum tamen 3, 4, 58. *sine* tamen I *Pr.* 87. 2, 1, 21, 2, 11, 11. 5, 26, 226. 255. 6, 5, 3. *cum indicativo*, I *Pr.* 87. 2, 1, 21. 2, 3, 7, 2, 4, 18. 2, 8, 3, 35. 2, 10, 26. 53. 2, 11, 11. 2, 18, 24. 4, 3, 3, 5, 27, 26. 48. *cum conjunctivo*, I *Pr.* 77. 2, 8, 71. 2, 18, 11. 3, 18, 7, 12. 4, 4, 18. 8, 14, 10. *i. nihilominus* 4, 3, 3. *i. quantumvis*, 3, 18, 12. *sine verbo*, *i. quantumvis*, caet. praecipue ex confuso nascitur (clavus,) quamvis interdum, Aliter 5, 28, 229 (*hic tamen verbum intellig.*) aliud, quamvis non multum Distans, malum gravedo est 4, 2, 44. ubi quidam morbi sine febre, quamvis Diu, manent 2, 15, 11. neque ambulatione, quamvis Leni, dimoveri (debet) 1, 6 extr. ne morbus, qui remanet, iterum, quamvis Levi de causa, exasperetur 2, 14, 14. gravia quoque, quamvis Reprimencia, aliena sunt 5, 26, 255. qui (piscis,) quamvis Teneriores, tamen duri sunt 2, 18, 25.

Quando, *adv.* v. *conj.* cum *indicat.* 2, 3, 6. *cum conjunct.* 2 *Pr.* 5, 2, 17, 30. 3, 4, 24. 31. 34. 49. 3, 5, 14. 3, 6, 10. caet. *repetit.* bis 3, 4, 24. 31. 7, 2, 30. *ter* 3, 6, 10, quando Jam 2, 3, 6.

Quandocunque, *adv.* cum *indicat.* 2, 1, 5. 2, 17, 11. 3, 5, 22. 37. 3, 6, 52. 4, 19, 23. 5, 26, 167. 8, 3, 25. *sine verbo*, *i. quolibet tempore*: quod quandocunque fieri potest. 4, 19, 25.

Quandocumque, *adv.* *i. interdum* 6, 6, 6 *synon.* ib. nonnunquam.

Quantus, a, um. *resp.* tantus 6, 6, 28. *conf.* tantus. *resp.* tantumdem 6, 19, 4. *conf.* tantumdem. *omitt.* tantus 7, 21, 4. 7, 26, 70. caet. v. Abstantia. Eridio, quantam is sustinere poterit 3, 12, 16. quanta sustineri potest, Inedia 3, 25, 7. quinto jam die, quanta inflammationis futura est, se ostendit 5, 26, 166. faterique, quantus in hac ipsa re Metus sit 2, 10, 21.

v. Remissiones. Vinum *neutr.* quantum cognosci potest I *Praef.* 73. quantum manu comprehendit 4, 17, 4. quantum curatio efficiat, quantumque aut operari aut timeri debeat, ex quibusdam signis intelligi potest 7, 3, 1. quantum fieri potest 1, 9, 1. 2, 12, 25. 3, 4, 5. 3, 7, 12. 3, 15, 3. 8, 2, 127. quantum juvat 4, 25, 2. quantum res patitur 4, 7, 12. quantum in ipso est 7, 18, 31. caet. *cum genit.* quantum ejus (aluminis) aridi fuit 6, 19, 4. quum cibi quis quantum assumitur est, cepit 1, 3, 66. potionis quantum volet 5, 28, 54. *conf.* *inf.* cum *fatis.* cum Ex, quantum ex his est 4, 5, 37. quantum ex utero prolapsum est 7, 21, 4.

¶ fames & abstinencia, quanta Maxima imperari potest 6, 11, 26. abstinencia, quanta Maxima imperari corpori potest 3, 17, 3. in remissione, quanta Maxima inveniri poterit 3, 20, 16. siti, quanta Maxima sustineri potest, pugnandum est 4, 2, 56. ut tumor, quantus Maximus esse potest, se ostendat 7, 14, 23. frequentioribus, & quantum Plenissime potest digerere 1, 3, 31. interest, quanta Qualesque inter eas (accessiones febris) remissiones sint 3, 5, 27. unguenti irini, quantum Satis est 5, 18, 24. acciti, quantum Satis est 5, 19, 16. mellis, quantum Satis est 5, 22, 15. picis liquidae, quantum Satis est 5, 22, 1. vini quantum Satis est 6, 7, 68. mellis, quantum Satis sit 5, 27, 11. 6, 18, 79. ut semel, quantum Satis esset, aperiret (cervicem vesicae) 7, 26, 70.

¶ *repetit.* quantum, quantumque 7, 3, 1.

Quanti, *genitiv.* v. Puto.

Quanto, *ablat.* vino uti, quanto libebit 3, 15, 16.

¶ *cum comparat.* quantoque Facilius 8, 10, 87. quanto Facilius, tanto magis 3, 6, 4. quanto Inutilius est? 2, 16, 3. quanto Magis necesse est? 2, 10, 35. quantoque magis 3, 5, 33. quantoque Magis, tanto deterius 2, 8, 63. quantoque Minor, tanto minus 6, 6, 174. quanto Propius, tanto difficilior 7, 7, 60. v. tanto.

Quantulus, a, um. quantulo detracto 7, 7, 81.

Quare, *adv.* cum *indicat.* 8, 10, 105. *cum conjunct.* I *Pr.* 34.

Quartus, a, um. v. Accessio. Dies. Fascia. Genus: - morborum. Hora. Pars de mensura caet. Sutura.

Quartusdecimus, a, um. v. Annus. Dies.

Quarto, *adv.* v. Tertiò.

Quartanus, a, um. unde Quartana, sc. febris,

- se. febris, v. Febris. *describ.* 3, 3.
curatio 3, 15. tertianarum quartanarumque, quarum & certus Circuitus, & Finis integer, & liberaliter quæta Tempora sunt, expeditior Ratio est 3, 5, 7.
- ¶ *quartana Aëstiva, Brevis; Autumnales, fere Longa* est 2, 8, 128. si Duæ quartanae sunt 3, 16, 1. Simpliciores sunt 3, 3, 6. Vetus q. 3, 16, 4. in Vetere q. ib. 5.
- ¶ *cum Verbis: v. Coepi, Desinens* 3, 3, 7. v. *Discussio. Exerceo. Implico, quartanis. Incipiens* 3, 3, 7. v. *Jugulo. Nascor. Solvo. Sum*, si quartana est 3, 14, 1. maximeque quartanae Supervenit (hydrops) 3, 21, 7. v. *Timeri potest.*
- ¶ *Ex quartana in hydropa decidet* 3, 21, 31. In quartana 3, 15, 1. 3, 16, 5.
- ¶ *Quasi, adv. tanquam si: quasi quæatur, quid medico liceat; non quid aegro salutare sit* 2, 16, 7. *per ironiam.* quamvis ne hæc quidem sic præteriri debent, quasi nullam controvertiam recipiant I Pr. 87. *i. ut puta, quia: ut alia atque alia summi autores quasi sola venditaverint* 3, 1, 17. postea cibum, quasi levioribus accessionibus instantibus darent 3, 4, 38. non octavum, neque decimum, neque duodecimum diem fumendo, quasi potentiores 3, 4, 43. is (modiolus) habena, quasi terebra, convertitur 8, 3, 7. *i. eodem modo ac. id corpori quasi gluten inhaerescit* 8, 5, 12. *i. aequè fortiter ac.*
- ¶ *de similitudine. quasi Affixa* 5, 28, 4. quasi Arenam 2, 7, 30. quasi Bicornes 8, 1, 34. imponendo tantum lenia medicamenta, quæ quasi Blandiantur 5, 28, 35. cum humore quasi Bullante 7, 4, 11. quasi Bullulae quædam 5, 28, 275. quasi Capillos 2, 7, 30. quasi Capitulula 7, 30, 16. quasi Capitulae (costae) 8, 1, 59. quasi Carcinoma 7, 7, 57. quædam quasi Cataplasmata 6, 9, 13. quasi in Cochleam serpat fascia 8, 10, 17. quasi Concretus humor 7, 7, 123. quasi Crusta 5, 28, 4. quasi Dormiens 8, 4, 2. quasi Excaecatorum itinerum 7, 7, 14. quasi Exulcerata caro 5, 28, 244. genua quasi Fatigata sunt 2, 2, 7. quasi Fila quædam 2, 4, 20. quasi parva Fistula 7, 7, 54. sensus aliqujus quasi Frigoris 2, 8, 116. q. Glandulae 5, 28, 102. quædam quasi Gutturæ 5, 28, 295. quasi Maculis quibusdam 2, 8, 105. quasi Membrana quædam 7, 4, 21. quasdam quasi Miculas 2, 5, 6. quasi venarum Motus 5, 28, 145. cum quibusdam quasi Mucosis 4,
- 15, 2. cum quodam quasi Muremure 7, 18, 20. aliquæ quasi Nubeculae 2, 3, 8. qualitenus Pulvicula 7, 6, 9. aliqua quasi Puncta 5, 28, 21. subtractis q. quibusdam Radicibus 5, 28, 6. quasi Rasæ cartilagini (simile) 7, 6, 8. totumque id (fractum) quasi Recens fiat 8, 10, 115. quod quasi Recrementum ejus est 5, 18, 27. venæ quasi Recurvantur 5, 28, 22. oculi quasi Resoluti 5, 26, 53. plures se quasi Rivuli ostendunt in fistula 7, 4, 4. quasi Sanguinem 2, 7, 30. cætera omnia quasi Sanis facienda sunt 4, 2, 53. *synon. ib.* tamquam. quasi Serum 2, 12, 3. duo parvuli quasi Sinus 8, 1, 30. cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur 5, 26, 125. quasi Squamis quibusdam 3, 25, 4. quasi Squamulae 5, 28, 275. quædam quasi Squamulae 6, 2, 1. quasdam quasi Squamulas 7, 26, 74. quasi Transcurrere, non imprimi debet (ferramentum) 7, 12, 47. cor duos quasi Verticillos habet 4, 1, 13. quasi Verrucula 5, 28, 222. duobus quasi Verticibus exstantibus 8, 1, 81. quasi Viam quandam I Pr. 91. quasi Unguinosum 5, 26, 76.
- ¶ *Quatenus, adv. resp. catenus, q. v. quatenus terebra Agenda sit, scobis significat* 8, 3, 14. quatenus medicamentis Agendum est 6, 7, 148. caput eaque, quæ in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur, sed etiam, quatenus oculis nostris Exposita sunt 4, 1, 3. dici potest, quatenus Nocerit (fistula) 5, 28, 169. quatenus foede Prominebit, excidendum erit 6, 6, 94. quatenus Scire Icuranti necessarium est 4, 2, 1.
- ¶ *Quatuor, indeclin. v. Amphoræ. Cyathi. Dentes. Digiti. Fibrae. Horæ. Loci, de partibus corporis. Notæ inflammationis. Omnibus. Partes. Principia. Species. Vitelli. ea (Spina) constat ex vertebra quatuor & Viginti* 8, 1, 43. tres aut quatuor, *caet. v. Tres.*
- ¶ *Quatuordecim, indeclin. v. Anni. Dies.*
- ¶ *Quater, adv. v. Ter.*
- ¶ *Quaterni, ac. a. v. Dentes. Digiti.*
- ¶ *Quatriduum, i. quatrduove, v. Triduo.*
- ¶ *Que, conj. I Pr. 7. 8. 9. 11, 12. caet. i. item, I Pr. 44. 2, 8, 32. 38. 3, 2, 17. 24. 4, 20, 6 bis. 5, 27, 43. 59. 5, 28. 22. 25. 26. 8, 10, 51. caet. i. ad hæc, porro, 2, 10, 9. 3, 6, 51. 4, 4, 17. 72. 5, 26, 34. 158. 181. 7, 29. 39. i. & adhuc, 2, 4, 19. i. & quidem, 2, 8, 122. 2, 11, 13. 2, 17, 4. 8. 3, 11. 4, 5, 26, 132.*
187. 228. 5, 28, 48. 6, 6, 65. v. isque. magisque *i. deinde*, I Pr. 54. *synon. deinde* 55 & 57. 4, 17. 4 bis. *pro relativo, qui*, 8, 10, 15. *i. enim* 3, 8, 5. *i. igitur* 3, 12, 4. 5, 27, 70. 5, 28, 10. 7, 12, 31. *i. summam, quod reliquum est, caet.* 3, 7, 12. *i. tunc* 3, 7, 23. 8, 9, 24. *i. sed, contra, vero, caet.* 1. Pr. 88. 116. 3, 12, 9. 4, 15, 4 bis. 8, 10, 85. *i. tamen* 1, 1, 2. 2, 12, 7. *abundat* 5, 18, 60.
- ¶ *In principio periodi, transizione I* Pr. 7, 8, 9. 11. 12. 36, 39. 41. 44. 112. 114. 1, 3, 3. 1, 5, 4. 1, 9, 6. 2, 1, 20. 2, 8, 32. 38. 2, 2, 10, 54. 2, 11, 13. 2, 12, 7. 26. 2, 13, 4. *caet.*
- ¶ *monosyllabis adjicitur* 2, 1, 33. 40. 2, 6, 8. 10. 2, 7, 85. 5, 28, 22. 7, 27, 1. 8, 1, 59. 8, 4, 61. 8, 11, 14. *caet. v. cum, ex, hic, jam, in, is, per, post, qui, quum, sum, tum, caet. non monosyllabis adj., sed sequenti vocabulo; ut ab eoque* 8, 4, 51. *ex eoque* 1, 3, 56. *ex oleoque* 5, 27, 56. *ex hisque* 4, 4, 67. *caet. conf.* 7, 20, 19. 7, 22, 5. 12. 8, 1, 19. 8, 15, 21.
- ¶ *que, Aut* 7, 33. *i. que, Et* 1, 2, 20. 2, 8, 120. *que, Etiam* 3, 6, 51. 5. Pr. 3, 5, 26, 156. *que, Que, i. et, & 4, 24, 15. v. Tum.*
- ¶ *que bis repetit.* 1, 3, 10. *ter* 8, 1, 3-5. *quater* 7, 31, 9. *seq.*
- ¶ *Quemadmodum, adv. cum indicat.* 7, 17, 4. 8, 10, 85. *sed* 2, 15. *extr. eo loco, quo, quemadmodum sani, neque firmi homines se gere-re debent, præcepimus; a Lindenio editum est, quum veteres habeant, gerent, emissio debent. cum conjunctivo I Pr. 112. 120. 3, 6, 15. 5, 17, 1. 7, 4, 18. 7, 7, 183. 7, 11, 1. 7, 15, 1. 7, 30, 30. conf. Sic.*
- ¶ *Qui, quæ, quod. relativum, I Praef. 4, 6, bis. 8, 10, 14. 15. ter. 17 bis. 19. 23. 27. 31. caet. post præcedens demonstrativum I Pr. 10. 11. 16, 18 bis. 20. 22. 23. 27. 28. 30. 32. 41. 46. 1, 3, 2. 6. 20. 2, 1, 33. 39. 2, 2, 3. 2, 4, 22. 23. 2, 6, 41. 2, 7, 31. 32. 3, 10, 8. 3, 12, 4. 4, 2, 39. 4, 3, 13. 4, 26, 8. bis. 5, 28. 1. 6, 6, 182. 7, 7, 137. 7, 12, 33. 7, 19, 6. *caet. v. hic, ille, is. sequente demonstrativo* 1, 2, 3. 9. 5, 26, 195. 5, 28, 111. *omisso demonstrativo I Pr. 128. 21. 31. 34. 98. 114. 2, 1, 37. 40. 45. 2, 2, 3. 2, 10, 20. 56. 3, 6, 17. 41. 3, 8, 3. 3, 9, 17. 4, 1, 25. 4, 2, 39. 41. ter. 47. 4, 3, 9. 11. 4, 42. 74. 4, 11, 12. 5, 27, 39. 5, 28, 29. 61. 62. 93. 108. 7, 12, 39. 7, 14, 22. 7, 26, 67. 7, 132. 8, 9, 31. *caet. quo die febris expectabitur* 3, 14, 7. *conf.* 3, 15, 18. 3, 21, 61. 3, 23, 15. *neque per quæ supra scripta sunt discutit.***

affecti potest 8, 9, 23. *add. inf.*
quae *neutr. plur.*

¶ *interrogativ. i. quinquam?* I Pr. 34. bis. 42. 61. 86. 113. 2, 10, 5 bis. 3, 1, 8, 3, 4, 6, 26. 3, 12, 9. 4, 2, 11. 16. 4, 13, 8. 5, 17, 1, 6, 6, 131. 7 Pr. 7, 14, 8. 7, 26, 17. 57. 7, 27, 3, 8, 3, 33.

¶ *i. idem, isque* 4, 1, 16.

¶ *i. qualis* 3, 8, 7. 3, 12, 21. 4, 5, 7. 27. 31. 4, 6, 8, 4, 12, 10. *caet. conf. reprim.*

¶ *i. quicumque* 5, 26, 195 *synon.* quicumque. 5, 28, 194.

¶ *i. quantum, remissio*, quae maxime in febre continua potest esse 3, 4, 56. aceti quod satis sit 5, 19, 18. quod Aegyptiae fabae vel ervi magnitudinem impleat, satis est 5, 13. extr. anisi quod tribus digitis sumi potest 4, 10, 5, ex his, quod fabae magnitudinem habet, liquatur 4, 4, 31. v. magnitudo ervi, fabae, nucis Graecae. *add.* 5, 25, 12. 28. 5, 27, 60.

¶ *i. quod, conjunctio*: longae optime fecisse Herophilum & Erasistratum, qui nocentes homines vivos inciderint I Pr. 41. *conf.* 3, 10, 10. 3, 15, 12.

¶ *i. ut conj.* in potum (danda) pluvialis aqua decocta, sed quae per binos ternosque cyathos bibatur 4, 12. *extr. conf.* 2, 10, 11. 4, 20, 5, 5, 27, 32.

¶ *i. quia, nupte qui* 2, 6, 43. 5, 28, 195.

¶ *i. qui scilicet* 6, 18, 109, 7 Pr. 6.

¶ *i. sicut, in ὅσῳπᾳ*, quem Graeci vocant 3, 21, 1. v. *inf. relativum* praeter ordinem positum.

¶ *cum indicativo* 2, 7, 2, 5, 10, 5, 18, 2, 6, 5, 6, 9, 8, 9, 26. *caet. cum conjunctivo* I Pr. 108. 1, 1, 4, 1, 2, 13, 1, 3, 11, 12, 13, 43, 79, 1, 4, 11, 2, 1, 20, 2, 2, 3, 2, 4, 12, 13. *saepius* 2, 5, 2, 2, 7, 1, 2, 9, 1, 2, 10, 1, 3, 4, 5, 11, 14, 2, 12, 7, 20, 3, 6, 26, 60. 3, 7, 18, 3, 8, 7 bis. 4, 5, 31. 4, 6, 8, 15, 16, 19, 21. 7, 7, 165. - 167. *caet. cum conj.*, tum cum *indic.* iterum cum *conj.*, in una periodo I Pr. 37.

¶ *relativum praeter ordinem positum, aut constructum, aut relatum*. abscissus, quae ἀποσπῆσθαι Graeci nominant 2, 1, 15. urinae diffcultas, σπασμὸν quam appellant 2, 1, 18. cibos portionesque assumere, qui 2, 12, 7. aliae res boni fucci, aliae mali sunt; quae εὐχρημα & κακὸν χρημα Graeci vocant 2, 19, 1. al. leg. quas εὐχρῆμα *caet. al.* quas εὐχρημα *caet. conf.* 2, 17, 25, 2, 33, 7, 4, 2, 3, 5, 28, 113. 287. 6, 6, 53. 114. 6, 11, 12. 7, 29, 42, 8, 2, 6. *neutrum post duo substantiva diversorum vel aliorum generum* 3, 7, 13. 7, 20, 4, 7, 26,

49. cum casu praecedente conveniens: eo modo curandus est, quo in caeteris febribus praecipitur 3, 7, 26 *per ellipsin. add.* 3, 12, 13.

¶ *singular. nominat.* qui I Pr. 4, 23. 32. 37 bis. 39. 42 bis. 43. 114. 115. 116 bis. 4, 6, 18, 5, 26, 85, *caet.* quae I Pr. 10. 15. 16. 2, 8, 70. 2, 11, 10 bis. *caet.* quod I Pr. 42. 66. 69. 71. 84. 90. 93. 95 bis. 98. 99. 113 bis. 1, 9, 1 bis. 2, 3, 5, 3, 4, 26. 3, 6, 41. 4, 2, 41. *ter.* 47. 5, 28, 174. 6, 9, 8. 7, 5, 6. *ter. caet. accusat.* I Pr. 18. 30. 59.

70. 72. 82. 83. 86. 96. 111. 3, 3, 24. 4, 1, 25. *caet.* quod de tota re proposita, vel de pluribus I Pr. 99. 2, 1, 54. 75. 2, 12, 8. 2, 18, 27. 2, 17, 49. 3, 5, 31. 38. 4, 2, 41. *ter.* 4, 15, 7. 4, 17, 1. 4, 19, 32. 5, 26, 205. 211. 5, 28, 168. 303. 6, 6, 54. 181. *caet. conf.* pertinet, pejusest. pessimum est, *caet.* cuius I Pr. 19, 76. 3, 1, 8. *caet.* 4, 2, 4, 4, 9, 9, 4, 11. *extr.* 5, 128, 174. 6, 7, 101. 6, 8, 12. 7, 2, 15. 7, 4, 17. 7, 7, 124. 7, 26, 83. 7, 27, 27. 7, 29, 8, 8, 1, 32. 8, 8, 3. cui I Pr. 61. 2, 8, 47. 81. 2, 2, 10. 2, 7, 25. 41. 25. 32. 4, 4, 83. 4, 11, 19. 4, 17, 3, 5, 10. 5, 26, 15. *quinquies.* 5, 28, 235. 6, 5, 6. 9, 6, 7, 53. 7, 12, 18. 7, 20, 2, 8, 1, 112, 8, 21, 3, *caet. conf.* adjicio. quo, pro cui 4, 9, 14. *al. leg.* cui. quem I Pr. 14. 17. 28. 80. 110. *caet.* 5, 28, 111. 113. 235. 300. 6, 9, 27. 7, 5, 24. 37. 142. *caet.* quam I Pr. 27. 91 bis. 95. *caet.* 4, 4, 42. 6, 10, 3, 7, 7, 100. *caet.* quod *accus.* I Pr. 86. quo *ablat. mascul.* 1, 2, 1, 1, 8, 3, 5, 26, 104. 5, 28, 125. 7, 2, 6, *caet.* qua I Pr. 42. 110. *caet.* 4, 16, 1. 4, 19, 2, 5, 28, 35. 171. 6, 5, 5, 6, 6, 161. 205. 6, 9, 24. 8, 9, 20. 22. 30. *caet.* quo *neutr. ablat.* I Pr. 6. 31. 83. 97. 106. 2, 14, 22. 4, 5, 3, 5, 28, 48. 76. 125. 129. 6, 8, 19. 6, 18, 104. 7, 7, 4 bis. 7, 12, 33.

7, 26, 70. 8, 9, 32. 8, 10, 106. *caet. conf.* Quo. qui *nominat. pl.* I Pr. 11. 18. 22. 36. 41. 46. 47. 54. 55. 56. 102. 112. 6, 6, 2. *caet.* quae *femin. pl.* I Pr. 27. 50, 53. 75. 84. 108. 113. 118. *caet.* 2 Pr. 3, 2, 8, 79 bis. 6, 8, 7. 7, 4, 24. *caet.* quae *nominat. neutr. pl.* I Pr. 21. 38. 44. 52. 61. 66. 74. 91. 94. 105. 116. 119. 120. *caet.* 2 Pr. 3. *ter.* (semel *fem.*) 4, 4, 142. 4, 15, 13. 14. 4, 6, 13. 17. 4, 9, 13. 5, 18, 55. 5, 26, 242. 245. 260. 5, 28, 103. 108. 152. 182. 198 bis. 218. *ter.* 269. 7, 9, 12, 7, 26, 49. *quorum mascul.* 2, 7, 72. 3, 26, 1. 4, 13, 1. 5, 26, 221. 4, 13, 1. 5, 28, 10, 6, 11. 21. 7, 18, 3, 7, 26, 29. 8, 12, 11. 8, 14, 1. *caet.* quorum 2, 4, 1. 3, 5, 7, 5, 28, 65.

[27]

6, 7, 2, 6, 13, 2. *caet.* quorum *neutr.* I Pr. 34. 2, 7, 53. 3, 6, 45. 3, 10, 5, 3, 19, 7, 4, 5, 39. 5, 27, 89. 5, 28, 108. 219. 6, 6, 112. 7, 5, 11. 8, 1, 28. 8, 11, 58. *caet.* quibus *dat. masc.* I Pr. 113. 1, 3, 15. 46. 73 bis. 2, 7, 7, 18, 20. 51. 54. 57. *caet.* 4, 4, 76 bis. 6, 6, 124.

7, 7, 113. *caet. - masc. & femin. s. commune* 4, 1, 8. - *femin.* 2, 7, 19. 4, 4, 62. 71. *caet. - neutr.* I Pr. 68. 4, 3, 3. 71. 4, 6, 17. 4, 8, 8. 5, 28, 104. 167. 6, 7, 19. 7, 7, 147. *caet. post duo feminina* 1, 3, 57. quos I Pr. 6, 8, 17. 81, 99. *caet.* 3, 9, 17. 7, 7, 163. 8, 10, 16. *caet.* quas I Pr. 33 bis. 40. *caet.* 4, 4, 43. 7, 5, 2. *caet.* quae, *acc. pl.* I Pr. 41. 52. 65, 98 bis. *caet.* 5, 28. 110. 7, 5, 14 bis, quibus *abl. masc.* I Pr. 10, 108. *caet. fem.* I Pr. 23. 32. 5, 28, 281. *caet. - neutr.* I Pr. 31. 35. 65. *caet.* 4, 4, 14. 26. 4, 5, 11. 4, 11, 6. 5, 28, 124. 7, 26, 132. *caet.*

¶ *cum Particulis*: Cum quo, Cum quibus, v. in *cum*, similiter A, Ad, De, Ex, In, *caet.* quod Etia 7, 9, 3. quod Nisi, v. nisi. quae Quamvis 7, 6, 3. quiQue *singular.* 5, 26, 85. quaeQue, *nominat. sing.* 2, 11, 10. 2, 18, 29. quodQue 2, 3, 5, 6, 6, 160. 7, 14, 29. cuiusQue 2, 8, 15. cuiQue *5, 16, 16. 6, 6, 127. quiQue pl. 2, 4, 12. 3, 21, 61. quaeQue pl. femin. 2, 8, 70, 2, 18, 7. quaeQue neutr. pl. 2, 6, 6, 42. 2, 7, 31, 92. 2, 18, 5, 2, 25, 3, 6, 6, 196. quae*

Quia 5, 19, 13. 7, 7, 14. qui Quum 1, 8, 4, 6, 6, 2, 6, 18, 47. quod Quum 6, 6, 115. 147. cuius Quum 7, 7, 117. quibus Quum 2, 7, 13. 4, 1, 8. quod Si 2, 16, 3. 3, 5, 16. 3, 27, 32. 6, 6, 101. 201. 7, 12, 42. 7, 20, 21. 8, 10, 37. quibus Si 4, 4, 13. quod Ubi 4, 4, 68. 5, 28, 113. 202. 207. 7, 8, 3, 7, 30, 13. quiVe *singular.* 2, 12, 16. cuiVe 5, 26, 17. ex quoVe vuln. 5, 26, 28. quiVe *plur.* 2, 21, 6. 3, 21, 61. quaeVe *pl. fem.* 2, 4, 13 bis. 2, 20, 61. quod Ur 3, 15, 13. 4, 22, 3.

¶ *transpositum* s. Euthyclei quod est (malagma) 5, 18, 61.

¶ quae quibus temporibus danda sunt 4, 6, 17.

¶ Quia, conj. cum *indicat.* I Pr. 21. 35. 53. 62. 67. 103. 108. 1, 3, 8. 29. 38. 2, 1, 11. 2, 2, 2. 2, 8, 104. *caet.* 6, 6, 43 bis. 135. 7, 2, 6. 7, 8. 7, 7, 141. *caet. cum conjunctivo*

7, 7, 53. Ideo, quia, v. Ideo. quia Non, pro non quia I Pr. 55. Non quia, v. non.

¶ Quicumque, quae, quode. cum *indicat.* quicumque, *singular.* 2, 7, 23. quaecumque, *fem. sing.* 2, 18, 42. 2, 22, 1. 5, 28, 110. quodcumque, *nominat.*

[27]

nominat 2, 18, 36, 2, 20, 5, 2, 21, 4, 2, 25, 2, 5, 26, 23, 24, 25, 195, 278, 5, 28, 14, 7, 19, 45, 8, 2, 20. *cujuscunque femin.* 2, 8, 95. *-neutr.* 2, 1, 21. *cuiuscunque mascul.* 6, 6, 197. *quacunque* 7, 19, 35. *quocunque mascul. v. modo*, morbo. *quacunque* 2, 8, 9, 2, 10, 17, 3, 4, 48, 7, 2, 26, 8, 4, 27, *quicunque plur.* I Pr. 78. *quacunque, fem. pl.* 5, 28, 83, 7, 22, 15. *-neutr. nominat.* 2, 1, 14, 2, 24, 1, 2, 31, 1, 4, 4, 36, 8, 4, 73. *in quibuscunque viribus* 3, 18, 30. *quod synonym.* 2, 18, 30, 5, 26, 195, *omne synonym.* 2, 18, 36, 2, 20, 5, *transpos.* pomum 2, 21, 4.

Quidam, quaedam, quoddam & quiddam. *singul. sine substantivo. de medico* 3, 14, 2. *Petron q.* 3, 9, 9. *Tharrias q.* 3, 20, 6. *modus* 8, 3, 8. *quaedam femin. sing. sine subst.* I Pr. 31. - *quasi membrana* quaedam 7, 4, 21. *membrana* I Pr. 69. - *observatio* 1, 3, 40, 7, 27, 19. *quiddam nominat. sine subst.* 7, 7, 8. *v. exiguum*, pingue, simile. *cujusdam Arabis* 5, 18, 39. *laboris* 1, 3, 20. - *pueri* 5, 17, 47. *gravitatis* 2, 7, 37. *cuidam homini* I Pr. 110. *amicum quendam* 3, 21, 10. *in conspectum quendam* 4, 2, 1, *quasi viam quendam* I Pr. 91. *quoddam virus accus.* 5, 27, 3, *quiddam accus.* 7, 7, 122. *conf. simile. quodam callo* 8, 4, 41. *rigore* 4, 3, 2. - *sanguine* 2, 8, 4. - *genere* 7, 5, 24. - *murmure* 7, 18, 20. - *apredine quadam* 5, 28, *hilaritate* 2, 13, 2. *inflammatione* 6, 18, 92. *parte* 8, 1, 15. - *pruriginē* 2, 8, 53. *quidam pl. homines, caet.* I Pr. 13. 1, 3, 32, 5, 82. 113. - *se. aegri* 2, 7, 36 *ter.* 318, 4, 24, 4, 5, 5, 26, 42, 6, 6, 211 *bis.* - *medici* 3, 5, 15, 3, 6, 44, 3, 7, 21, 3, 9, 8, 3, 20, 4, 4, 2, 20, 4, 3, 3, 5, 4, 8, 17, 5, 26, 98, 5, 27, 15, 51 - *52 ter.* 5, 28, 33 *ter.* 109, 6, 4, 8 *ter.* 6, 6, 53 *bis.* 6, 6, 139, 6, 7, 94, 6, 9, 18, 25, 6, 11, 10, 6, 15, 7, 6, 18, 104, 7, 7, 168, 7, 14, 22, 7, 15, 2 - 3 *ter.* 7, 17, 4, 5, 8, 1, 40, 8, 15, 6. - *articuli* 8, 11, 13 *bis.* - *autores* 7, 4, 17. - *dentes* 8, 1, 40, 11, 3, 1, 4, 5. - *sapientiae professores* I Pr. 24. *quaedam, plur. fem.* 5, 26, 50 - 51 *ter.* *quasi* - *bullulae* 5, 28, 275. - *curationes* 2, 9, 2, 3. - *fistulae* 5, 28, 162. - *quasi guttae* 5, 28, 295. - *tantum imagines* 2, 7, 51. - *v. notae*. - *proprietas* 2, 2, 9. - *pustulae* 5, 28, 262. - *reliquiae* 3, 3, 13. - *res* I Pr. 108. 2, 19, 4. - *species* 7, 7, 128 *bis.* - *quasi squamulae* 6, 2, 1. *quaedam neutr. nominat. pl. sine subst.* I Pr. 94, 2, 8, 89, 2, 9, 5, 4, 8 11 *bis.* 5,

18, 3 *bis.* 7, 12, 1, 7, 28, 1. - *v. abhorrentia*. - *alia* 5, 26, 65, 8, 16, 9. - *auxilia* 5, 27, 50. - *biliofa* 2, 12, 11. - *quasi cataplasmata* 6, 9, 13. - *communia* 7, 19, 1. - *signa* 8, 11, 14. - *cruenta* 2, 7, 33. - *quasi fila* 2, 4, 10. - *fragmenta* 8, 10, 100. - *livida* 7, 26, 129. - *periculosa* 5, 26, 209. - *Propria* 1, 3, 34, 5, 26, 176, 7, 5, 14, 7, 19, 1. - *signa* 8, 11, 14. - *remedia* 3, 2, 4, 5, 27, 76. - *signa* 2, 5, 3, 8, 11, 14. - *verrucis similia* 5, 28, 219. - *tubercula* 2, 8, 91, 6, 13, 1, 7, 6, 5, *quater*. - *vicina* 5, 26, 37. - *vicia* 4, 17, 4. *quorundam aegrorum caet.* 3, 18, 33. - 36 *quater*. 5, 26, 53 *ter.* - *rusticorum* 5, 28, 111. - *vulnerum* 5, 26, 36. *quarundam gentium* 7, 25, 2. *quibusdam dativ. masc.* 2, 8, 87, 5, 26, 52. 225. 5, 28, 29, 6, 1, 6, 4, 6, 7, 7, 149, 7, 12, 35, 7, 22, 18, 8, 4, 25. - *reliquiis* 2, 14, 15. *quosdam* 2, 1, 20, 2, 6, 36, 2, 10, 37, 2, 14, 12, 4, 22, 2, 7, 11, 3. - *sinus* 8, 4, 8. *quasdam proprias curationes*, *quasdam communes* 8, 3, 41. *alias facultates* 6, 6, 50. - *quasi miculae* 2, 5, 6. - *quasi squamulae* 7, 26, 74. *quaedam acc. pl.* I Pr. 16, 19, 4, 8, 11 *bis.* 7 Pr. 10, 8, 7, 1. - *communia* I Pr. 88. - *diffimilia* 8, 8, 6. - *velut ora venarum* 2, 1, 51. - *propria* I Pr. 113. 5, 28, 158. - *similia* 2, 8, 75. - *subidentia* 2, 5, 6. *tenuia quaedam* 7, 4, 33. - *venena* 5, 27, 76. *quibusdam abl. neutr.* 7 Pr. 11. a *quibusdam medicis caet.* 3, 3, 23, 6, 6, 56, 6, 7, 19, 7, 14, 20, 21. *cum, ex quibusdam, v. postea circulis, caet. in quibusdam aegris caet.* 2, 1, 37, 5, 28, 225. 300, 6, 6, 123, 6, 7, 11, 6, 18, 109, 7, 7, 150 *bis.* *ex circulis* q. 4, 1, 10. *in quetiam aliis serpentibus* 5, 27, 50. - *femin. cum q. intermissionibus* 5, 28, 296. *quasi maculis* q. 2, 8, 105. *cum q. membranulis* 4, 1, 30. *ex q. pustulis* 5, 28, 263. *quasi q. radicibus* 5, 28, 6. *quasi squamis* q. 3, 25, 4. - *neutr. cum q. calefacientibus* 3, 21, 37. 4, 4, 55. *tantum capitulis* q. 6, 18, 107. *ex q. metallicis* 5, 17, 10. *cum q. quasi mucosis* 4, 15, 2. *ex q. signis* 7, 3, 1. *tuberculis* q. 4, 4, 67.

¶ *opp. omnes* 7, 22, 18. - *plura* 3, 2, 4.

¶ *i. parum, paucus* 2, 8, 4.

¶ *quidam. Alii caet.* 3, 5, 15 - 18. 20, 4, 2, 20, 5, 26, 225 *seq.* *Certae, Certa quaedam* I Pr. 108. 5, 27, 50, 26, 52. 225. 5, 27, 50, 5, 28, 22, 29, 6, 4, 6, 6, 9, 18, 6, 15, 7, 6, 18, 104, 7, 7, 168, 7, 22, 18, 8, 1, 40. *quidam caet.* *Ex medicis, his, caet.* I Pr. 24,

3, 14, 2, 4, 8, 11, 7, 65, *quosdam* Que 2, 6, 36.

Quidem, *conj. respond.* At 2, 8, 73 *seq.* 2, 15, 8. - *Autem* 2, 10, 19, 3, 1, 15, 3, 3, 8, 3, 6, 42, 3, 20, 12 - 13, 5, 26, 106, 7, 18, 21, 8, 1, 20. *caet.* - *nihilominus Autem* 7, 12, 30. - *Sed* I Pr. 3, 52, 54, 75, 2, 1, 17, 2, 8, 8, 4, 4, 65, 3, 6, 19, 5, 28, 176, 287, 6, 10, 15, 7, 7, 132, 8, 9, 2. *caet.* - *Sed quoque* I Pr. 116. - *Scd si* 4, 2, 47. - *Sed tamen* 3, 4, 51, 5, 28, 229, 3, 19, 12, 7 Pr. 2, 7, 7, 171 - 172, 7, 18, 38. - *Tamen* I Pr. 113, 1, 3, 10, 12, 2, 6, 1, 2, 22, 1 - 2. *caet.* 5, 26, 198. 200, 8, 6, 2. - *nihilominus Tamen* 3, 3, 13, 6, 8, 3 - 4. - *Vero* I Pr. 31, 42, 37, 46, 65 *seq.* 113, 117, 2, 1, 33, 38, 2, 15, 9, 2, 1, 17, 14 *seq.* 3, 3 *in.* 3, 4 *in.* 3, 6, 36, 3, 14, 9, 5, 26, 228, 4, 1, 19, 20, 4, 8, 4, 5, 18, 10, 5, 24, 9, 5, 26, 25, 5, 27, 12 *seq.* 5, 28, 54 *seq.* 303 *seq.* 6, 3 *in.* 6, 6, 36, 219, 6, 7, 15, 6, 5, 16, 7, 6, 33, 2, 5, 22, 7, 9, 2, 7, 28, 1, 8, 9, 18, 25, 8, 11, 16. - *praecipue Vero* 4, 20, 9. - *Verum* I Pr. 78, 5, 28, 171. *abundat, sine respondente particula* I Pr. 13, 19, 6, 1, 3, 6, 6, 21, 4, 6, 18, 80 *dubie.* 8, 11, 14. *conf. inf. i. autem, & saltem, caet.*

¶ *omittitur ante* Sed I Pr. 80, 117, 119, 1, 3, 74, 81, 1, 9, 6, 2, 3, 10, 4, 6, 4, 2, 7, 32, 94, 2, 15, 12, 33, 1, 3, 4, 4, 4, 1, 15, 4, 2, 6, 7, 47, 59, 4, 3, 9, 4, 4, 20, 34, 4, 5, 39, 4, 5, 39, 4, 11, 8, 4, 16, 10, 4, 19, 8, 9. *caet.* 5, 26, 265, 266, 5, 28, 298, 299, 8, 11, 28 *seq.* - *ante Sed tamen* I Pr. 84, 3, 4, 9, 3, 5, 11. - *ante Tamen* I Pr. 94, 108, 3, 1, 11 *seq.*

¶ *i. autem* 8, 22, 1 *in transizione. i. saltem, certe* 3, 4, 48, 49. *i. quod attinet ad* 4, 3, 29.

¶ *cum aliis particulis: v. Atque, Et, Ne, Nec, Non, Nonnunquam, Quum, Sed, Si, Verum.*

Quies, *etis. opp. exercitatio, labor, moveri & ambulare caet.* 1, 3, 18, 47, 1, 9, 1, 4, 9, 4, 5, 26, 185. *de somno* 1, 3, 7, 6, 6, 36. *synon. somnus* 5, 25, 8 *coll. 1. dist. a somno* 1, 3, 21, 3, 6, 52. *i. remissio symptomatum morbi* 4, 11, 20.

¶ *ad quietum Animi* 3, 18, 13. *post Cibum quies alvum astringit* 1, 3, 66. *quies tot Dierum* 3, 15, 10.

¶ *cum adjectiv. Commodior* 6, 6, 36. *Frequentior, implet corpus* 1, 3, 31. *Longa* 1, 3, 18. *Longa quiete opus est* 6, 18, 55. *Necessaria (est)* 4, 4, 94, 5, 27, 79. *Optima (est)* 3, 2, 15. - *sub dolore (podagrae chiragraeve)* 1, 9, 1. *Optimum medicamentum eff. (in vulneribus)* 3, 26, 185. *Prima (est)* 4, 5, 12, 6, 6, 19.

¶ *cum*

¶ *cum Verbis: v.* Adhibeo. Adjuvo. Attingit, *v. paulo superius.* Fio. Impero. quiete Opus est 6, 18, 55, 7, 7, 146. *v.* Praecipio. Venio. Utor.

¶ *cum Particulis:* Ad quietem 3, 18, 13. De quiete 6, 6, 101. In quiete 2, 15, 3. Per quietem 5, 25, 1, 8, 16, 14.

Quiesco, quievi, etum. *i. in lecto cubare: opp.* surgere 1, 2, 2, 4, 2, 60 seq. *opp.* le exercere ambulare, *caet.* 1, 1, 2, 3, 16, 17, 3, 16, 1. ut quiescat in lectulo 5, 28, 52. quiescere homo debet 6, 18, 83. *conf.* 1, 2, 2. primo die quiescere satis est 4, 19, 6. quiescendum 6, 6, 77. nihil aliud quam quiescendum 8, 8, 2. Interdum 1, 1, 2. Magis etiam hic quiescendum 8, 10, 112. quum Satis quieverit 3, 15, 17. ex Toto quiescere opus est 3, 16, 1.

¶ *de morbis eorumque affectionibus.* si Dolor non quiescit 4, 13, 14. post primum Dolorem (podagrae *caet.*) etiam si quievit 4, 24, 5. ubi Dolor & Febricula quiescent 4, 13, 16. ea (Febris,) quae ante alteram accessionem ex toto quievit 2, 3, 7. *i. intermisit.* Febris (non) quievit, aut, quamvis quieverit, tamen repetit 2, 8, 71. si Febris quievit 3, 16, 9. *i. ex toto finita est.* Febre non quiescente 2, 5, 4, 2, 6, 20. Febre aequae non quiescente *ib.* 21. Febricula lenis fit, quae etiam, quum quievit, tamen repetit 3, 22, 10. neque Febricula neque Tussis quiescit *ib.* 37. *add.* 4, 13, 16. si tardius Horror quiescat 3, 12, 19. ubi cum dolore Inflammatio quievit 8, 20, 9. post frigora cruditatesque oritur (Morbus colicus) deinde quiescit 4, 14, 3. Morbi qui in articulis nervisque modo urgent, modo quiescunt 2, 1, 16. *i. periodici.* quumque ea (Pituita decurrens) quievit 6, 14, 8. Simil quieturam (esse) 3, 6, 3. Tussis, *v. sup.* febricula. Venae quiescunt 3, 6, 12 de pulsu remittente.

Quietus, a, um. tertianarum quartanarumque (februm) liberaliter quieti tempora sunt 3, 5, 7.

Quilibet, quaelibet, quodlibet & quidlibet, quilibet etiam imperitissimus 1 Pr. 99. alius animi affectus 3, 6, 13. - alius cinis 7, 1, 5. - ex via pulvis 3, 19, 10. - alius sal 6, 6, 226. quaelibet herba ex refrigerantibus 3, 10, 5. - *λεπτοί* 5, 27, 93. - alia pars 2, 7, 19. quodlibet *nominat.* eorum 2, 17, 23. quorum quodlibet 5, 27, 89. - cataplasmata 4, 20, 6. - emplastrum 5, 27, 5. 6 ex his. 5, 28, 117. - lac 5, 27, 80. - simile vas 5, 27, 31. - vinum austerum 4, 19, 33. quorum quidlibet 3, 10, 5. cuilibet

medico pharmacopoeo *caet.* 5, 17, 4. 5, 28, 63. 6, 6, 228. *neur.* cuilibet eorum 6, 14, 4. 6, 15, 8, 6, 18, 9. horum cuilibet 6, 8, 11. in quolibet partem 5, 26, 9. quodlibet *accus.* horum 6, 8, 2. - aliud cornu 3, 20, 5. - aliud vinum 5, 27, 44. quidlibet *accus.* 1 Pr. 30. in quolibet aegro 3, 21, 15. cibo quolibet utendum 3, 27, 29. in quolibet aetate 6, 4, 7. sub quolibet figura 6, 4, 4. in quolibet parte corporis 5, 26, 220. 7 Pr. 20. 7, 6, 1. in alia quolibet parte 2, 7, 16. quolibet *neur.* ex his 6, 18, 88. ex quolibet alio materiae genere 2, 11, 5. quolibet is tempore 7, 29, 20. in quolibet vulnere 5, 26, 281. quoslibet alios affectus 15, 4. quibuslibet adurentibus medicamentis 5, 28, 191.

¶ *cum genitivo & cum ex, v. in super.*

Quin, *conj.* vel *adv.* post dubitationem aliquam cum conjunctivo, *v.* controvertia, dubium, dubito.

¶ *affirm.* cum indicat. quin etiam 1 Pr. 114. 2, 6, 37. 2, 8, 101. 2, 17, 25. 3, 18, 39. 3, 21, 37. 3, 27, 10. 4, 9, 17. 5, 25, 12. 5, 26, 31. 6, 9, 13. 7, 3, 6, 7, 7, 138. 8, 4, 73. 8, 7, 5. quin aliquando etiam 8, 4, 13.

Quindecim, *indecl.* *v.* Grana pipereis. Nuclei.

Quini, ac, a. *v.* maxillares Dentes. Guttis vini.

Quinque, *indecl.* *v.* Costae. Dies. Genera noxarum. Nuces Graecae. Vertebrae. decem & quinque 7, 26, 6.

Quinquagies, *adv.* 2, 14 21. supra quinquagies perfricandum 4, 2, 49.

Quinquaginta, *indecl.* 5, 28, 260.

Quinquofolium, *i.* herbae genus calesfacit (impositum) 2, 33, 15. radix quinquefolii 4, 15, 6. quinquifolii radix 6, 9, 5.

Quintus. a, um: quintus & vigesimus, quintus & trigessimus, *v.* Annus. quintus, *v.* Dies. quintusdecimus, *v.* Dies.

Quis, quae, quid. *cum interrogative,* quid 1, 3, 57. quid igitur est? 3, 18, 23 *sc.* faciendum. 63 *bis.* *sine interrog.* cum conjunctivo: *v.* qui 1. *quinam,* quid *nominat.* 1 Pr. 23 *bis.* 43 *bis.* 42. 63 *bis.* 2, 7, 2. 2, 10, 5. 6, 6, 3. 6, 13, 16. *caet.* cuius quidque (morbus) generis fit 3, 1, 8. cui morbo 1 Pr. 61. quid *accus.* 2 Pr. 5, 7, 6, 6. quid sit autem 7, 7, 160. quidque 7, 7, 183.

Quisquam, quidquam vel quicquam quisquam 1, 3, 29, 3, 2, 25. quidquam *nominat.* 1 Pr. 101. 2, 1, 18. 6, 18, 90. 7, 2, 24. 7, 7, 51. *caet.* cuiusquam medici *caet.* 1 Pr. 48.

[Ty 2]

quicquam *accus.* 1 Pr. 18. 68. 88. 3, 3, 14. 4, 2, 27. 4, 4, 18. 7, 9, 10. *caet.* quicquam Aliud 4, 2, 27. Aridum quicquam 6, 13, 90. *v.* Neque. Nec quicquam. Vix quisquam, quidquam quicquam.

¶ *cum genitivo:* quicquam periculi 4, 4, 18. cum Ex, quicquam Ex ano, - Ex eo (capitulo) 7, 30, 21.

Quisque, quaeque, quidque vel quodque. quisque homo 1, 3, 70. 1, 9, 3, 2, 33, 18. 3, 1, 8 morbus. - aeger 4, 5, 10. invictissimus quisque 6, 18, 5. quaeque *nominat.* Jung. - aqua 2, 18, 49. - inflammatio 6, 6, 62. - materia 2, 18, 50. - plaga 5, 26, 29. quodque *nominat.* animal 2, 18, 3. intimum quodque (capitulum) 7, 30, 13. os quodque 8, 10, 36. - viscus intestinum Ve 1 Pr. 42. cuiusque aegri *caet.* 2, 15, 6. 3, 18, 52. (articuli) 8, 11, 14. plenissimi cuiusque (pueri) 2, 1, 44. sanae cuiusque partis 1 Pr. 43. - (pecoris ac iumentis) 1 Pr. 102. cuique medico 1 Pr. 53. - visceri 5, 26, 152. quemque aegrum 4, 19, 15. quantum quemque diem 3, 4, 16. summam quamque restam 8, 3, 16. a quoque medico 7, 14, 2. in quoque homine *caet.* 2 Pr. 3. de quoque (articulo) 8, 11, 16. alitero, postero, quarto, tertio quoque die, *v.* die. quaque parte 8, 1, 66. quoque (fomento) 2, 17, 30. in alio quoque morbi genere 2, 8, 1. in alia quoque genere morborum 3, 9, 9. in alio quoque vulnerum genere 7, 19 extr. primo quoque tempore 8, 12, 4. quaeque, *neur.* *nominat.* melioris generis quaeque 5, 26, 80. quaeque motus genera 1 Pr. 63. quaeque ossa 8, 7, 18. per nationes quasque 7, 7, 164.

Quisquis quaeque, quicquid vel quidquid cum indicativo. quisquis homo aeger *caet.* 2, 13, 7. 2, 17, 10. 4, 11, 22. 5, 27, 36. quisquis fluore aeger est 3, 6, 58. cibis, quisquis mandendus est 4, 3, 21. dolor 2, 8, 41. 2, 10, 17. panis, quisquis alius quam extricco est 2, 28, 1. quicquid *nominat.* 1, 7, 2. 2, 13, 17. 2, 10, 10. 17 *bis.* 2, 18, 10. 2, 25, 15 *bis.* 2, 28, 3. 3, 18, 74 *caet.* 4, 4, 6. 16. 47. 4, 16, 1. 9, 5, 26. 229. 238. 253. 5, 28, 12. 59. 154. 197. 6, 9, 17. 6, 18, 49. 52. 63. 89. 7 Pr. 19. 7, 2, 5. 7, 6, 11. 7, 17, 4. 7, 18, 26. 7, 19, 34. 7, 19, 37. 7, 30, 24. 8, 4, 27. 58 *bis.* 73, 8, 5. 4, 8, 9, 8. 8, 11, 55. 8, 16, 6. - *accus.* 1, 2, 22. 2, 28, 3. 6, 18, 89.

¶ *cum genitivo:* quicquid horum 6, 19, 12. quicquid intus humoris est 7, 7, 11. quidquid mali est 2, 33, 2. quicquid in faucibus, in lateribus, in visceribus mali contrahitur

contrahitur 2, 1, 22. quicquid illuc malae corruptaeque materiae coit 7, 2, 3. quicquid medicamentorum ingeritur 5, 26, 211. quicquid est puris 3, 27, 33.

¶ *cum* Ex: Ex quibus quicquid est 7, 13, 2. quicquid Ex his in conspectum venit 7, 26, 77.

¶ quicquid dentibus adinotum est. Nihilominus 6, 9, 17.

¶ Quivis, quaevis, quodvis *vel* quidvis. alio quovis modo 7, 18, 14.

¶ Quo, *adv* & *conj.* ex *ablativo* *pro-*nom. qui. considerandum est, quod differt (accessiones febris) 3, 5, 23 i, *qua in re*, *quatenus*. i. ubi: ex eo loco, quo neque nervus neque musculus est 5, 26, 104. quo cutis indurata non fuerit, id linamentis erit contegendum 7, 33, 9. *add. cum comparat.*

¶ *ut* *quorsum*, *cum conjunctivo*: ut sit, quo confugiat 1, 4, 12. v. Fero. Pervenio. Subeo. Tendo.

¶ *pro* quod *cum conjunct.* non quo perniciosior ibi res sit, sed quo alteri periculo locum faciat 7, 4, 36. v. non quo non, sed quo: non quo non, sed quoniam: non quo, sed ut.

¶ *i. ut eo*, *cum conjunct.* etiam amplo conclavi tenendus, quo multum & purum aërem trahere possit 3, 7, 14. quo mollior earum (manuum) tactus sit 3, 21, 42. quo facilius nostra quoque opinio interponi possit I Pr. 21. quo corpus magis nutriatur 3, 6, 33. quo minus corpus infudet 3, 19, 11. *add.* 2, 14, 25. 3, 18, 68. 3, 21, 45. 4, 16, 2. 4, 20, 15. 4, 22, 12. 5 Pr. 8, 5, 19, 9. 5, 21, 11. 5, 26, 13. 14, 116. 122. 140. (forte quoque scrib.) 5, 27, 15. 30. 5, 28, 76. 6, 6, 36. 80. 92. 139. 6, 7, 72. 6, 11, 14. 7, 2, 17. 25. 7, 5, 8. 7, 7, 63. 175. 7, 20 extr. 7, 26. 24. 7, 27, 35. 7, 30, 16. 8, 3, 9. 8, 12, 5. quo minus i. nam *vel* quia eo minus 6, 11, 14. quo minus i. ne: si quis sibi temperare non potuerit. quo minus plenior vicia utatur 4, 2, 63. *conf.* 3, 27, 33. 5, 28, 35. 6, 1, 6. 7, 6, 26, 21. 8, 15, 10.

¶ *cum comparativo*, *sequente indicativo*: respondente eo, sc. quo, eo: *vel* eo, quo, quo minus fert facile quisque, eo saepius debet cibum assumere 1, 30, 70. *add.* 2, 1, 26. 2, 6, 28. 2, 7, 94. 2, 8, 17. 122. 2, 18, 23. 46. 49. 50. 2, 22, 4. *caet.* 5, 18, 32. 5, 26, 30. 93. 124. 5, 28, 32. 75. 230. 265. 6, 6, 62. 7, 7, 40. 7, 25, 24. 8, 1, 7. 24. 69. 8, 4, 6. 8, 10, 2. 8, 11, 24. 8, 25, 4. *caet. conf.* eo. *respondente* hoc 7, 7,

39. 8, 1, 96. *sine respondente participulo*: quo magis falluntur, qui 3, 4, 12. pejusque, magis 2, 4, 4. magisque quo majores 5, 6, 179. quo minus mirum est 2, 18, 8. *add.* 2, 18, 28. 44. 46. 3, 10, 10. 3, 15, 12. 3, 27, 35. 5, 26, 90. 6, 6, 213. 6, 7, 4. 7, 5, 8. 7, 7, 131. 8, 1, 104.

¶ Et quo 2, 8, 122. quo minus Etiam 3, 15, 12. *conf.* 5, 26, 14. quo Ex graviore morbo 7, 7, 131. quoQue 2, 18, 49. 5, 26, 93. 124. 5, 28, 265. 7, 5, 8. 8, 11, 24. quoVe 8, 25, 2.

¶ *repetitur* bis 2, 8, 122. 2, 18, 49. 5, 26, 93. 124. 7, 5, 8. 8, 25, 2. *ter* 5, 26, 90. 5, 28, 265.

¶ Quod, *conj.* *cum indicat.* quia prima in eo dissensio est, quod alii contendunt *caet.* I Pr. 21. quum ab illis eo nomine dissensiant, quod *caet.* ab his eo, quod *ib.* 92. *add.* 6, 6, 113. quod auxilium medicus opportune providit, non ex eo, quod aut strictum corpus erat, aut fluebat; sed ex causa *ib.* 111. accedit ad haec, quod ne ipse quidem Erasistratus reperit *caet.* I Pr. 96. *conf.* accedit. commune utrique est, quod 6, 4, 1. *add.* 8, 10, 65. his communia sunt, quod 4, 4, 24. Italia frigidioresque regiones hac quoque parte salubritatem habent, quod 5, 27, 66. eaque res habet cum dolore etiam hanc molestiam, quod 7, 12, 45. id ante omnia scire convenit, quod 5 Pr. 6. adversus quod ne illud quidem dicam, quod 2, 6, 38. *cum conjunctivo*: illud quoque adiciendum est, quod humidus cibus diu assumendus sit 8, 7, 22. illud quoque nosse oportet, quod 1, 3, 14. illud quoque scire oportet, quod 1, 3, 68. alterum illud ignorari non oportet, quod 3, 1, 16. proprie, vero quaedam ad feminas pertinent, ut in primis quod 7, 28, 2. *alias sequitur infinit.* e. c. 2, 2, 1. 2, 6, 38. 5, 27, 69. 8, 1, 86. 8, 6, 2. *caet.* v. ignoro, *caet.*

¶ *i. quia*: *cum conjunctivo*: hanc rationem secutus, quod neque infania esset, neque sanguis recte mitteretur 3, 18, 20. cujus haec ratio est, quod exigua plaga diutius pateat 7, 2, 15. sed in his extendendis non aequè vi opus est; quod articuli breviores, & nervi minus validi sint 8, 19, 2. *sed vest. add.* quum & articul. mulieres quibus supervenit tabes, quod menstrua suppressa sint 2, 8, 80. Eo, quod: vitandum esse dixerunt, Eo quod maxime tum corpus calore egeret 4, 3, 5. fete vero antiqui tales aegros in tenebris habebant, Eo quod illis contrarium

esset exterreri 3, 18, 13. Non quod: latius intestinum sui potest, Non quod certa fiducia sit, sed quod dubia spes certa desperatione sit potior 7, 16, 4. in quovanam rationem secutus est; Non quod non sit interdum: maturus cibus dandus, *caet.* sed quod: scilicet non nisi quam sanissimo dari debeat 3, 4, 52. plurimique falluntur, dum sperant; Non quod non interdum id incidat, aut non decipiat, sed quod saepius fallat. solaque abstinencia sine ullo periculo medeatur 3, 2, 20. *conf.* 2 Pr. 4. *cum indicativo*: ejus ratio est, quod per se non movetur (os claviculae,) sed cum humeri motu consentit 8, 8, 3. Eo, quod: antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionem movebantur, Eo quod crudritatem maxime horrebant 3, 4, 7. malaigmata vero atque emplaitra passillique, quum plurima eadem habeant, differtur eo, quod fiunt *caet.* 5, 17, 10. *conf.* 4, 20, 2. 4, 22, 3. 7, 26, 64.

¶ *pro* ut, *post* cum eo: v. cum eo.

¶ Quodsi, *cum indicat.* 2, 3, 3. 2, 7, 93. 95. 2, 8, 71. 2, 10, 32. 35. 3, 7, 7. 3, 18, 24. 3, 19, 17. 3, 21, 15. 4, 7, 5. 4, 11, 11. 4, 24, 6. 5, 26, 110. 167. 272. 5, 28, 217. 6, 6, 21. 6, 13, 6. 7, 12, 14. 7, 19, 46. 7, 26, 60. 8, 9, 16. *caet.* *cum conjunct.* I Pr. 95. 8, 4, 33. 39. 66. 8, 10, 62. *in relatione verborum alterius* I Pr. 50. 51. 61. *sine verbo* 6, 14, 9. *i. porro* *sc.* *in transpositione* 2, 10, 32. *i. etiam*, *seq.* tamen 2, 3, 2. 7, 95. quodsi aliquando 7, 26, 60. quodsi id 5, 26, 272. quodsi, quid 8, 10, 62. quodsi 3, 21, 15.

¶ Quodam, modo, *adv.* I Pr. 74.

¶ Quomodo, *adv.* *cum conjunctivo*, I Pr. 23. 63. *bis.* 75. 1, 3, 72. 2, 6, 36. 2, 8, 89. 2, 14, 3. 2, 18, 3. 3, 6, 14. 4, 3, 11. 7, 7, 180. non quomodo, sed quid I Pr. 63. *bis.* quod quomodo 4, 3, 11.

¶ Quoniam, *conj.* *cum indicat.* I Pr. 4. 20. 99. 101. 1, 2, 19. 2, 2, 3. 2, 7, 69. 3, 1, 3. 3, 4, 14. 16. 33. 3, 6, 1. *caet.* 4, 1, 24. 5, 18, 54. 5, 26, 21. *caet.* Ideo, quoniam, v. Ideo. *cum conjunctivo*: ubi aliorum sententia refertur, I 46. 87. educiturque siccum (specillum;) non quo non subsit aliqua vitiosa sanies, sed quoniam ibi, ut in latiore sede, diffusa sit 8, 3, 20.

¶ Quoquam, *adv.* v. intendo.

¶ Quoque, *conj.* I Pr. 16. 17. 18. 19. 21. 29. 45. 50. *bis.* 53. 77. 78. *bis.* 80, 84. 98. 106. 108. 109. 112.

115. 116. 1. 2, 11. 1, 3, 56. 59. 64. 2, 1, 9. 2, 4, 8. 2, 13, 1. caet.

¶ *particula intendendi, adeo, adeoque*: I Pr. 45. 84. 112. 1, 3, 22. 2, 1, 10. 2, 3, 11. 2, 8, 107. 116. 2, 13, 5. 2, 18, 40. 3, 6, 5. 4, 2, 58, 4, 4, 22. 69. 94. &c. 8, 9, 7.

¶ *i. praeterea, insuper*. I Pr. 50. 53. 78. 1, 10, 6. 2, 6, 16. 2, 7, 37. 58. 62. 3, 6, 33. 4, 2, 36. 4, 3, 18, 4, 4, 46. 49. 62. 88. caet.

¶ *i. porro, adhaec, in transizione*: 2, 3, 5, 2, 4, 21. 2, 6, 14. 29. 34. 2, 8, 93. 97. caet.

¶ *i. simul, una*: 3, 6, 21. 25. 4, 4, 82. 4, 22, 3. caet.

¶ *i. item, similiter, pariter*: I Pr. 29. 3, 5, 13. 3, 6, 3. 8. 18. 33. 4, 4, 54. 4, 19, 32. 5, 95. 5, 9, 5, 19, 22. caet.

¶ *i. nihilominus* 4, 4, 82.

¶ *i. praesertim* 5, 28, 204.

¶ *i. adhuc* 5, 5, 4.

¶ *i. praecipue* 8, 4, 77.

¶ *i. demum* 7, 27, 27.

¶ *cum aliis Particulis: v. Aequo quoque, quoque Aequo. Alius. Ergo. Et quoque, quoque Et. Id quoque. Ideo quoque. Ipse quoque, quoque Ipse. Iste quoque. Noster quoque. Quum quoque. Sed quoque. Si quoque. Sic quoque. Sic. ut quoque. Simul quoque: quoque Simul. Tamen quoque. Tum quoque. Tunc quoque. Vel quoque.*

¶ *ante vocem ad quam pertinet. super tabem si mulieri quocumque superpressa menstrua fuerunt* 2, 8, 16 *pro, si mulieri menstrua quoque* f. f. aequo in ea quoque tussis spem tollit *ib. 86 pro, tussis quoque. conf.* 8, 10, 71. 8, 20, 2. 10. 8, 21, 2. caet. *longius post initium commatis* 5, 25, 17. 8, 20, 13.

¶ *Quot, indecl v. Tot.*

¶ *Quotidie, adv. i. singulis quibusque diebus*: aliae (quotidianae febres) quotidie pares sunt, aliae impares 3, 3, 16. *add.* 21 *coll.* 20. 1, 2, 16. 1, 4, 4. 8. 1, 5, 2. 2, 4, 13. 2, 8, 14. 2, 12, 16. 3, 5, 8. 11. 32. 34. 3, 11, 9. 3, 17. 3, 3, 19. 25. 3, 20, 17 *bis, opp.* alternis. 3, 22, 14. 4, 4, 31. 85. 4, 8, 12. 4, 16, 6. 5, 20 *extr.* 5, 23, 14. 6, 6, 116. caet. *i. semel in die* 8, 4, 37. 65 *opp. bis.* 8, 5, 14. 8, 9, 19. 8, 10, 94. 110. caet. *i. omnibus perpetuo diebus* I Pr. 57. 96. 1, 3, 36. 4, 24, 5.

¶ *quotidie Aliquantadiu* 1, 4, 8. *Bis quotidie* 4, 7, 7. *quotidieque pluribus Diebus* 3, 22, 23. *proximisque Diebus* quotidie 7, 33. *Diuque* quotidie 6, 6, 116. *neque* quotidie, *neque Diu* 4, 24, 15. *Et* quotidie 4, 4, 85. *quotidieque* 3, 22, 23. 7, 7, 52. 7, 25, 23. *quotidie Quoque* 8, 9, 19.

¶ *Quotidianus, a, um. v. Cubile. febris. Gestatio. ne quis Hoc quotidianum habeat* 1, 3, 48. *v. Vomitus.*

¶ *Quotidiana sine adjecto febris. si* quotidiana est 3, 13, 2. *si ex ea (quartana) facta quotidiana est, in malis aeger est* 3, 15, 25. *quotidianae variae sunt & multiplices: aliae caet.* 3, 3, 10 *seqq.* *ne qua cruditas in quotidianam id malum vertat* 3, 15, 24.

¶ *Quotiens vel Quoties, adv. quotiens cum indicat.* 1, 9, 2. 2, 12, 27. *- cum conjunctivo, vel futuro exacto* 1, 8, 7. *quoties cum indic. non quotieslibet, sed quoties necesse est* 4, 16, 7. *add.* 2, 16, 7. 2, 17, 4. 3, 16, 2. 4, 11, 15. 4, 15, 7. 4, 19, 31. 4, 24, 9. 5, 19, 58. 5, 26, 108. 147. 6, 15, 8. 6, 18, 43. 50. 121. 7, 2, 12. 7, 29, 40. 8, 10, 52. *- cum conj.* 2, 14, 20. *- cum futuro exacto (aut praeterito perf. conjunct.)* 3, 18, 60. 3, 21, 26. 5, 19, 33. 7, 3, 9. 7, 26, 56. 8, 10, 39. *respond. toties* 4, 11, 15. *quotiesque* 4, 11, 15. 4, 15, 7. 4, 24, 9. *post quoties abicitur ali, v. aliquis.*

¶ *Quotiescunque, adv. cum indicat.* 6, 6, 131. 6, 7, 26. 7, 12, 24. 8, 10, 28.

¶ *Quum, conj. synonym. dum* 4, 4, 20 *seq. si, cum indicat.* 7, 18, 32 *coll.* 30. *syn. ubi cum indic.* 3, 18, 7. 5, 25, 13 *seq. i. quando, dum, cum indic.* I Pr. 39 *bis.* 42. 43. 84. 86. 97. 112. 1, 2, 6. 1, 3, 4. 38. 84. 1, 4, 13. 1, 8, 4. 1, 9, 1. 2, 7, 14. 38. 2, 14, 16. 3, 1, 8. 3, 5, 37. 3, 6, 8. 14. 3, 12, 22. 4, 1, 8 *bis.* 4, 4, 21. 22. 5, 26, 164. 244. 5, 28, 186. 6, 7, 31. 36. 7, 18, 17. caet. *add. inf. quum jam, quum primum, tum quum, caet. i. si, cum conj.* I Pr. 40. 1, 4, 10. 12. 2, 14, 5. *- cum futuro exacto, vel praeter. conj.* 8, 4, 8. *i. dum, cum indic.* 2, 7, 38. 6, 6, 52. 6, 8, 2. *i. postquam, quando, caet. cum indic.* 1, 3, 14. 66. 2, 10, 31. 33. 2, 12, 25. 27. 3, 5 *extr.* 3, 12, 6. 4, 4, 22. 52. 4, 6, 9. 4, 11, 13. 6, 4, 9. 6, 7, 74. 6, 9, 20. 6, 18, 46. 6, 19, 5. 7, 6, 6. 8, 7, 23. caet. *- cum conjunct.* I Pr. 110. 2, 6, 25. 2, 7, 2. 2, 18, 1. 5, 126. 1, 6, 6, 212. *- cum futuro exacto, aut praeterito conjunctivo* I Pr. 97. 2, 14, 16. 3, 15, 17. 3, 17, 1. 3, 18, 31. 4, 17, 4. 4, 25, 6. 6, 6, 54. 74. 7, 9, 29. 6, 18, 13. 7, 7, 183. 8, 3, 33. *i. quo tempore, postquam, als, da; cum indic. praeterito perf.* 1, 26, 36. *- cum conjunct. imperf. & plusquamperf.* I Pr. 57. 110 *bis.* 3, 4, 43. 44. *i. quia, quandoquidem, siquidem, nam; cum conj. praef. & praeter. perf.* I Praef. 3. 40. 47. 52. 73. 74. 81. 92. 102. [Ty 3.]

103. 1, 1, 9. 1, 3, 16. 34. 2 Pr. 2, 2, 6, 40. 2, 10, 11. 2, 33, 10. 3, 1, 11. 3, 2, 11. 14. 3, 4, 47. 54. 3, 5, 36. 8, 20, 1. 7, 7, 181. caet. *i. quamvis, licet, cum conj. praef. & praeter. perf. respondens tamen vel tum, aut omisso*, I Pr. 116. 2, 6, 39. 2, 7, 59. 83. 2, 8, 59. 82. 107. 117. 2, 10, 25. 42. 2, 12, 13. 2, 14, 1. 2, 18, 40. 3, 4, 49. 3, 5, 17. 32. 3, 18, 45. 4, 1, 8. 4, 24, 33. 5, 17, 3. 10, 6, 6, 50. 7, 7, 76. 110. 7, 11, 2. 7, 12, 39. caet. *- cum conjunct. imperf.* 3, 21, 12. *conf. quum, tum. i. aique, cum conj. praef.* 1, 3, 60. *pro relativo qui, lenticulam tollunt galbanum & nitrum, quum pares portiones habent* 6, 5, 7. *quamvis rarior ea species est, quam Paxius Graeci vocant; quum sit ea lenticula rubicundior* 6, 5, 3. *i. sic, ut; cum indic.* 5, 28, 309.

¶ *quum Autem* 2, 10, 25. *quum Etiam* 3, 2, 21. 7, 29. 9. *quum Fere* 5, 28, 175. 7, 7, 76. *quum Jam, i. quando jam* 3, 7, 20. 4, 24, 12. 5, 25, 12. 5, 26, 282. 6, 18, 34. 7, 26, 45. 7, 27, 30. 7, 28, 9. 8, 25, 7. *add. inf. postea, quum jam tum, quum jam- quum Jam i. postquam jam, cum conj.* 2, 6, 25. *quum Jam, i. quamvis, respond. tamen, cum indic.* 8, 4, 73. *- cum conj.* 8, 10, 103. *quum Igitur* I Pr. 52. 84. *quum Interim* 5, 28, 35. *Nisi quum, v. nisi, Postea, quum jam* 8, 25, 7. *quum Praeterim* I Praef. 66. 3, 2, 21. 7, 29. 9. *quum Primum* 3, 12, 7. 6, 6, 70. *quum-Que* 1, 5, 4. 2, 7, 83. 2, 18, 40. 5, 28, 175. 6, 6, 134. 6, 7, 74. 6, 14, 8. 6, 18, 100. 7, 8, 7. 7, 28, 9. *Qui caet. quum, v. qui. quum Quidem* 2, 1, 17. *quum Quoque* 2, 7, 1. 8, 20, 1. *Sed quum, v. sed. Siquidem, quum* 7 Pr. 4. *quum Tamen* 1, 10, 1. *conf. supra quum i. quamvis, & quum jam. Tum, quum, v. tum. Tum demum, quum, v. tum. quum, Tum maxime, praecipue, quoque; sine verbo* 2, 1, 17. 4, 16. 7, 6, 183. 47. 7, 29, 3. *- cum verbo, indic. i. quando* 3, 5, 43. 4, 11, 13. 5, 28, 186. *- cum conj. adjecto maxime, praecipue, quoque, i. quamvis caet.* 1, 5, 4. 1, 10, 9. 3, 5, 41. 3, 6, 9. 4, 3, 13. 6, 6, 134. 7, 7, 117. 8, 12, 11. *quum Vero* 1, 10, 9. 3, 5, 36. 47. 3, 7, 19. 4, 25, 6. *Utpote quum* I Pr. 3. 5, 1, 11.

¶ *post quum abicitur ali in aliquis, vel non, v. aliquis.*

R.

¶ *Rabiosus, a, um. v. Canis. Tayadior, & parva ruptura si. sis.* [MTR-]

fuva. pyædica acc. in ano 6, 18, 82.

Radius, i. Brevior (cubito) 8, 1, 80. Plenior 8, 1. 83. Superior 8, 1, 80. Tenuior 8, 1, 80.

¶ *v. Caput. Ossa in cubitus Sinus.*

¶ *v. Confurgo. Insinuo. Recedo.*

Radix, dicis. *de oleribus s. plantis v. Aristolochia. Arundo. Cappar, & ejus cortex. Cucumis agrestis vel silvestris. radix ea, quam Dulcem appellant* 6, 10, 3. *glycyrrhiza, Dulcis radices* 5, 20, 18, 5, 23, 9. *v. Gentiana. Hibiscus. Hyoscyamum. Inula. Lilium. Lolium. Mandragora. Mentastum. Narcissus. radices Olerum alienae stomacho sunt* 2, 15, 2. *in media materia numerari ex Oleribus debere ea, quorum radices assumimus* 2, 18, 9. *ex Oleribus (inslant) allium, cepa, brassica, Omnesque radices, excepto fîsere & pastinaca* 2, 26: 2. *v. Panaces. Ponticus. Quinquefolium.*

¶ *specialiter de raphano. esse radicem, deinde vomere* 3, 16, 6. *conf. 1, 3, 50. it. Scribon. Rhodii.*

¶ *de aliis rebus. v. Dens. Myrmecia. Pilus. Staphyloma. Tuberculum. Unguis.*

¶ *cum adjct. Binis Singulis Ternis Quaternis* 8, 1, 40. *Flexa. Recta, v. in dens. ad imam radicem* 7, 7, 114. *ad Ipsas radices* 7, 7, 109. *sub Ipsis radicibus* 7, 7, 70. *Latissimis* 5, 28, 233. *Suis* 6, 9, 29. 8, 1, 94.

¶ *cum Verbis: v. Exigo. Infecto. Inhaereo, myrmecia, unguis. Nitor. Relinquo. Subterago.*

¶ *cum Particulis: v. Ad herbam mentastrum Cum suis radicibus* 6, 9, 29. *v. Juxta. Sub.*

¶ *radice* 8, 1, 42. *radicum* 6, 7, 15. 7, 12, 1.

¶ *Radícula, ac. dimin. v. Mali Punici tenues radículas.*

¶ *speciatim raphanus. conf. Scribon. Rhodii. quae specialiter radícula appellatur* 2, 18, 15. *mali succi est* 2, 21, 2. *acris est* 2, 22, 5. *alvum movet* 2, 29, 2. *urinam movet* 2, 31, 2. *purgat* 5, 5, 4. *qui mane vomiturus est, ante hyssopum esse aut radiculam debet* 1, 3, 50. *radícula aut e posca aut cum sale & aceto edenda est* 5, 27, 84. *multam esseradiculam (oportet,) deinde vomere* 4, 2, 40. *ex intervallo jejuni radículas esse, deinde vomere, necessarium est* 5, 28, 185. *radiculae semen* 5, 27, 64. *femina radícula corpus erodunt caet.* 2, 33, 3. *radiculae succus, valens medicamentum est ad stomachi resolutionem* 4, 5, 36 *in aurem dandus radícula succus cum*

rosa (contra sonum caet.) 6, 7, 87. *infundendum in aurem castoreum cum aceto & laureo oleo & succo radícula corticis* 6, 7, 79.

¶ *de aliis rebus. Acrochordon, si excisa est, nullam radiculam relinquit* 5, 28, 231. *Acrothymio Clavoque excisis subrotunda radícula nascitur. quae penitus descendit ad carnem ib.* 232. *eâque relicta ib. adaperiuntur Pilorum radículae* 6, 4, 9.

¶ *cum adjctiv. Multa, Nulla, Subrotunda, Tenuis; v. in super.*

¶ *cum Verbis: v. Colligro. Continuo. it. in superiorib. Adaperio, Descendo, Esse, Nascor, Relinquo.*

Rado, rasi, rasum, radere. rarus, v. Aeruginis. Aeruginem. Aream novacula quotidie radere 6, 4, 9. *Capillis fluentibus maxime quidem saepe radendo succurritur* 6, 1, 3. *si post concoctionem jejunis Caput radit* 1, 5, 6. *prodest etiam Caput radere* 4, 2, 36. *Caput radatur* 3, 23, 24. *Caput radendum (est)* 3, 20, 13. *Caput saepe radendum est* 6, 2, 7. *rato Capite* 7, 7, 160. *v. Cartilago. ea quoque (Cartilago) scapello radenda est* 8, 2, 7. *sive os sive Cartilago rasa est* 8, 2, 8. *quasi rasae Cartilaginis simile* 7, 16, 8. *v. Clavum. Dens. scaber, quaparte niger est, radendus est* 7, 12, 18. *qui radit Haec (os vel cartilaginem)* 8, 2, 10. *Id quod subinde raditur* 6, 4, 11. *radendum est (inguen)* 7, 19, 4. *Os, v. sup. cartilago. radere (Os) id, quod pingue est* 8, 2, 6. *id (Os) radendum est ib.* 9. *radi (Os) & laevari satis est* 8, 3, 39. *si quid Vitiosi (in osse) est, radendum* 6, 13, 15.

¶ *cum Particulis: Quotidie, Saepe, Subinde, v. sup. it. Subinde* 5, 28, 234.

Ramentum, i. cornu cervini ramentum 6, 9, 10 *hodie rasura*

Ramex, micis. *quid?* 7, 18, 35. *ramex si super ipsum scrotum est* 7, 22, 1. *ubi inter imam tunicam & ipsum testiculum nervumque ejus ramex ortus est* 7, 22, 17. *ubi in ipso inguine ramex est* 7, 24, 1. *inguen nonnunquam ramices implent* 7, 18, 44. *v. Aduro. Innascor. Insideo. Obfideo.*

Rapa, ac. ex oleribus valentior rapa 2, 18, 15. *mali succi est* 2, 21, 2. *aqua, in qua rapa decocta* 5, 28, 98.

Rapio, rapui, raptum, rapere, quo celerius ejusmodi tempestates corripiunt, eo maritius Auxilia, etiam cum quadam temeritate, rapienda sunt 3, 7, 6 i. *sestinanda.*

¶ *i. in mortem praecipitare. urina fulva & tenuis saepe, antequam spacio maturescat, hominem rapit* 2, 6, 31. *laterum dolores & infania febricitantium quam celerime rapiunt* 2, 1, 35. *solent, qui per omnia membra vehementer resoluti sunt, celeriter rapi* 3, 27, 13. *mulier quoque gravida ejusmodi casu (dysenteriae) rapipote est* 2, 8, 100.

Rarus, a, um. i. *cujus partes multa vel ampla interstitia distinguunt, opp. creber densus. v. Costae pars. Fibula. - Lien. Os. Sutura.*

¶ *opp. frequens. Balneum. Concubitus. Species. adversa Valetudo. Venus. rarior ea species est* 6, 5, 3. *rarissima veneretendum est* 3, 27, 30.

¶ *quod Admodum rarum est* 8, 14, 11. *Nimis rara (fibula vel sutura)* 5, 26, 123 bis.

Raro, adv. v. alvum Duci. Evenit. Excedo, magnitud. Expleo. Fit. Habeo. Increbro. Nascor Perduco. Pereo. Proficio. Spiro. Suppuro. Sum I Pr. 80. 5, 23. 1. 5, 28, 224. 8, 1, 6. v. Venio. Video. Utor.

¶ *cum aliis particulis: v. Admodum. Aliquand. Fere. opp. Interdum, synon. raro, Nisi I Pr. 93. 3, 16, 4. 24, 2. 5, 28, 209. non Nisi raro* 3, 4, 13. *raro Non* 1, 3, 29. 6, 6, 115. *v. Praecipue. raroque* 4, 2, 50. *raro, Saepe opp. 5, 28, 123. 243. 8, 20, 3. raro, Sed; rarius, Sed, caet. I Pr. 80. 3, 18, 82. 5, 23, 1. 7, 18, 41. 8, 4, 24. raro Tamen* 8, 11, 3. *raro Vero* 8, 8, 4.

¶ *rarius* 5, 28, 123. 6, 2, 3. - *pro raro* 3, 6, 48.

Raritas, aris. propter raritatem (vitiolum) 7, 14, 1.

Ratio, onis. i. *ratiocinatio, vel ejus causae opp. experimental I Pr. 21, 29. opp. experientia I Pr. 59. opp. curationes I Pr. 48. nec post rationem medicinam esse inventam, sed post inventam medicinam rationem esse quaesitam I Pr. 58. ratione vero opus est ipsi medicinae, si non semper inter obscuras causas caet. I Pr. 79. neque ab ratione abhorret* 6, 6, 42. *ac ne illud quidem ratione caret* 3, 6, 7. *Corporum rerumque naturalium ratione comperta I Pr. 21. repertis deinde medicinae Remediis, homines de rationibus eorum disserere coepisse I Pr. 58. requirunt etiam, quare venae nostrae modo submittant se, modo attollant: quae ratio Somni, quae Vigiliae fit I Pr. 34. ab Aliqua ratione I Pr. 29. cujus Ea ratio est quod* 8, 8, 3. *cujus (rei) Haec ratio est, quod* 7, 2, 15. *Hanc rationem secutus, quod* 3, 18, 20. *si rationes*

rationes sequi velit, omnium posse videri non Improbabiles I Pr. 48. adeo apparet, quacunque ratione ad numerum respexerimus, Nihil rationis reperiri 3, 4, 48. quod quam fecisset sine ulla Probabili ratione 3, 4, 44. Supervacuum esse I Pr. 59. in quo Vanum rationem secutus est 3, 4, 52. febris, quae subito Sine ratione, sine bonis signis finita est 2, 7, 24. quidam Sine ratione conflurgunt 5, 26, 42. *conf.* Sine ratione 6, 6, 206. 7, 23, 5.

¶ *i. methodus ratione nitens, modus agendi.* fere, quos ratio non restituit, temeritas adjuvat 3, 9, 17 *opp.* Adurendi ratio haec est 7, 31, 6. *v.* Curandi, *caet.* Curationis. Ejusque (infiltrationis) haec ratio est 7, 25, 20. *v.* Extrahendi. Medendi. Pastilli haec ratio 5, 17, 17 *i. confectio.* Reponendi. Alia, *v. inf.* multas. Commodissima haec ratio est 3, 20, 12. nou Difficili ratione tolluntur (varices) 7, 31, 1. haec (febris) submovenda est per Eas rationes, per quas huic succurri posse propositum est 3, 21, 16.

Eademque adhibita ratione in eibis 4, 2, 58. Eadem ratione tria haec adiciuntur 6, 10, 8 *synon.* eodem modo. Eademque ratione ei crocum, myrrha *caet.* triscetur 6, 11, 21 *synon.* eodem modo. quotidie ulcera Eadem ratione curare 6, 18, 25. *conf.* 7, 20, 28. 7, 29, 43. 7, 31, 8. 8, 4, 71. 8, 5, 24. Eadem ratione brachium extendere, quae fracto humero supra posita est 8, 16, 12. *conf.* 7, 29, 36. Eadem scilicet ratione, quae supra posita est 7, 5, 36. ratio curationis Ejusmodi est 7, 9, 5. adhibendum lisdem rationibus aquae fomentum est 7, 18, 12. intendi nervi rationibus lisdem, quas in femore retuli, possunt 8, 21, 4. sed tertianarum quartanarumque Expeditio ratio est 3, 5, 7. sed de cibo Facilior quidem cum aegris ratio est 3, 6, 1. Haec 5, 17, 17. 7, 25, 20. saepe enim dies unus aut alter totum dolorem Hac ratione discutit 4, 2, 15. *conf.* 6, 18, 129. 6, 19, 6. 7, 10, 160. 7, 30, 1. 8, 4, 41. 8, 15, 22. Multas esse alias rationes scire facile est, *caet.* sed non alia magis usu comprobata est 8, 15, 16. Omni ratione 8, 10, 93. Quae ratio quoque in dentibus ejiciendis est 7, 5, 31. Quae ritur, primis diebus aeger Qua ratione continendus sit 3, 4, 6. *conf.* 8, 3, 33. Qua sit ratione curandum 4, 2, 10. Quaecunque autem ratio curandi est

5, 28, 110. Similique ratione 7, 16, 19.

¶ *i. modus quilibet:* ne vel luttando, vel currendo, vel Alia ratione, sanicentia ulcera exasperentur 3, 27, 38. Alterutra ratione 2, 7, 23. collocari quoque membrum ratione Certa debet 5, 26, 183. Ea ratione 8, 10, 99. ad Eandem rationem 8, 15, 21. Eadem ratione I Pr. 39. ne qui decipiantur Eadem ratione, qua quis ante deceptus est 8, 4, 13. Eademque ratione I Pr. 56. 5, 28, 286.

¶ *i. status, conditio, respectus.* qui (cibus) plenior an exiguus sit dandus, ex ratione ejus Accessionis, quae expectabitur, *caet.* aestimari oportebit 2, 12 extr. ratione Aetatis & Corporis 1, 1, 9. *v.* Coelum. Conjectura. Corpus. Dies. Febris. Locus. Medicina. Modiolus. Morbi 2, 10, 28. *v.* Omnia. Pondus. Remissio. Studium. Tempus. Terebra. Valetudo. Victus. Vires, habeo. Vultus. *cum adjectivis:* *v.* Dissimilis, Eadem 7, 7, 105. Quaecunque ratione ad numerum respexerimus 3, 4, 48. Similes habere I Pr. 44. Subtilem medicinam rationem I Pr. 103. Talis 2, 6, 39. 3, 4, 1, 4, 18 extr. 6, 6, 30. Variis rationibus nocet (pestilentia) 2, 1, 21. *cum Verbis:* *v.* Habeo, *Ex sup.*

Ratiocinatio, onis, si ratiocinatio hos (medicos) faceret I Pr. 49. Rationabilis, e. id ipsum rationabile est I Praef. 83 *sed vet. edd.* rationale.

Rationalis, e. *v.* Ars. Disciplina. Medicina. Medicus. *de medicis,* *opp.* empirici. rationalis alius I Pr. 98. neque rationalibus fe, neque experientia tantum spectantibus annumerari volunt I pr. 92 *opp.* Themisonis aemuli magis etiam quam illi rationales sunt I Pr. 68. *add. sup.* rationabiles.

Rauiditas, atis. 2, 1, 37 *Hippocr.* *επαύχος.*

Recedo, cessi, cessum. ex toto recessit Accessio 2, 7, 15. *finis est paroxysmus.* Calculus recessit retro 7, 26, 39. si ab altera parte Cardio magis recessit: si aequae utraque 5, 26, 143 seq. in lisdem (digitis) recedere Caruncula ab unguitibus cum magno dolore confuevit 6, 19, 2. ei (humero) junctus Cubitus recedit ab latere 8, 15, 2. Dimissum non multum recedat 7, 9, 7. in aliis quidem ossibus ex toto saepe Fragmentum a fragmento recedit 8, 7, 6. si a dentibus Gingivae recedunt 6, 13, 17. eumque (Medicum,) si artifex est, idoneum esse, qui

non multum ab aegro recedit 3, 4, 32. ab alio ex toto recessit (Os) 8, 4, 53. quum latum Os scapularum ab humero recedit, & in brachio radius a cubito, & in crure tibia a fura, & interdum saltu calcis Os a talo 8, 11, 2-3. a parte sana recedit (Os adustum) 8, 3, 37. a qua parte recessit (Os) 8, 11, 15. a qua (parte) Os recessit 8, 16, 5. *conf.* 8, 18, 3. 8, 20, 20. ubi Ossa paululum inter se recesserunt 8, 20, 23. exterior (pars est,) quae ab eo (latere) recedit 8, 1, 75. Radius, *v. in os, sit,* ut Squama ab osse recedat 7, 7, 177. Testa, quae recessit 7, 12, 14. Tibia, *v. suprainos.*

¶ *cum Particulis,* A, Ab, Aequae, Ex toto, Inter, Magis, non Multum, Paululum, Retro, *v. in superioribus.*

Recessus, us. processus deinde (considerant) singulorum (*in corpore*) & recessus I Pr. 41.

Recens, ntis. *diff.* novus 2, 14, 25. *app.* antiquus 2 Pr. 2, 2, 14, 2. -vetus 6, 6, 73. *opp.* interpositum tempus 6, 6, 213. *app.* salus 2, 18, 37. *v.* Adeps. Butyrum. Caro. Causus. Cibus. Cicatrix. Coitus. Dolor. Febris. Fistula. Id si recens est 6, 18, 83 *sc. paradydion.* totumque Id quasi recens fiat 8, 10, 115. *v.* Jecur. Linum. Malagma. recentiores Medici 2 Pr. 2. *v.* Morbus. Oesophum. Phymata. Plaga. recenti Re 7, 7, 60. recenti Re protinus adhiberi medicinam 7, 29, 11. & recenti Re & interposito tempore 6, 6, 213. *v.* Suffusio. Viri. Vitium. Unguis (oculi.) Uvae. Vultus.

¶ Recentior, *v.* medici, morbus, viri, vulnera.

¶ Recens pro adv. recentior, quum recens incidit (suffusio) 7, 7, 115.

¶ Recido, media correpta cidi, casum. ne in eandem imbecillitatem cito recidat 3, 19, 24.

Recidivus, a, um. ut Hippocrates si alio die febris desisset, recidivam timere sit solitus 3, 4, 38 *sc. febrem.*

Recipio, cepi, ceptum, cipere. iterum accipio. nonnulli (occecati) repentina profusione alvi lumen receperunt 6, 6, 212. ut mature vires suas recipiat 4, 2, 5.

¶ *i. retraho, reduco.* per alvum infundere copiosam aquam calidam, eamque recipere 3, 21, 36. protinus fistulam recipiunt 7, 15, 10. *conf.* 7, 26, 10. si retro telum recipiendum 7, 5, 8.

¶ *i. extraho, eximo.* saepius ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda est (sagitta) 7, 5, 16. ut sine difficultate telum recipiatur 7, 5, 35 *i. recipi possit.* *sta*

Ata ossis (*dentis*), si qua decessit, recipienda est 6, 13, 15. incidi gingiva debet, donec labans ossis tetta recipiatur 7, 12, 14 *i. recipi possit*.

¶ i. accipio, assumo, admitto. fenestris aliquantum apertis purum Aërem recipere 4, 7, 17. stomachus Cibum recipit 4, 1, 7. v. Cicatricem. Clavum. Controversiam. tum id (Corpus foetus mortui) leniter per ipsas manus recipiendum est 7, 19, 25. id (vitium) quod Curationem recipit 5, 28, 304. Curationem, ubi id, quod est, non recipit, potest recipere id, quod futurum est 3, 9 extr. atque initium ejus quidem mali recipit Curationem: ubi vero penitus infecit, insanabile est 5, 26, 228 *opp.* discernere cacoëthes, quod Curationem recipit, a carcinomate, quod non recipit 5, 28, 36. quod (genus) Curationem omnino non recipit 5, 28, 280. fere tamen hanc Curationem puerilis aetas & modicum malum recipit 7, 20, 16. priora Curationem non difficillimam recipiunt 5, 28, 301. quod exulceratum vix ullam recipit Curationem 5, 7, 28. v. Discrimina. id (Ferramentum) receptum inter duos digitos 7, 26, 69. ad recipiendum id Malum 7, 27, 13. anus multa taedique plena Mala recipit 6, 18, 81. liber talis in medio relictus Materiam pleniorum recipiat, ideoque suppuret 8, 23 extr. si quod vulnus Nervum horum (neque futuram neque fibulam) recipit 5, 26, 127. si quid inferitur alteri, siue Pariete alterius in se accipit I Pr. 41 *opp.* ut recipere Particulam aliquam ex capite humeri possit 8, 15, 8. vix ulla perpetua Praecepta medicinalis ars recipit I Pr. 99. per duos sinus receptis exiguis ejus Processibus 8, 1, 47. quodsi redditur Quicquid receptum est 3, 21, 15 *i. ore haustum*. percussus (musculus) mortiferus est: praecipuus, Sanitatem recipit 5, 26, 110. donec Sanitatem, qualis esse potest, recipiant 6, 15 extr. tum demum Se recipere 3, 15, 19 *i. redire ab exercitatione*. alterum genus infaniae est, quod Spacium longius recipit 3, 18, 57. Specillum protinus recipit (foramen repletum) 7, 8, 4. aspera arteria Spiritum recipit 4, 1, 7. radius rotundo & leniter cavo capite exiguum humeri Tuberculum recipit 8, 1, 80. interius os (digitum) in vertice sanatur, recipiturque exterioris exiguum Tuberculum 8, 1, 93. volunt etiam Vaporem calidum ore recipi 4, 4, 39. proxi-

ma cutis, quae Vitium receptura est 5, 28, 71.

¶ cum Particulis: A, Ab. Fere, In se, v. sup. In deorum numerum receptus est I Pr. 4. Inter, Leniter. Mature, Non, Omnino, Ore, Per, Retro, Tum demum, Vix, v. in superioribus.

Receptaculum, i. ventriculus, qui receptaculum cibic est 4, 1, 21.

Recito, avi, atum. recitare, si qua meminerunt, cogendi sunt 3, 18, 39.

Recognosco, novi, nitum. recognitis omnibus, quae 6, 6, 228.

Recondo, condidi, ditum. tum ipsum (fragmentum) recondendum est 8, 10, 96 *i. in suum locum reponendum*. id (genu), quod in posteriorem partem excidit, eodem modo reconditur 8, 21, 5. si, quicquid laesum est (in ano), extra est, neque intus reconditum 6, 18, 89 *opp.*

Recrementum, i. quod (crocomagma) quasi recrementum ejus (croci) est 5, 18, 27. plumbi recremento 6, 8, 2.

Rectus, a, um *i. directus* 4, 1, 30. *opp.* curvus 7, 31, 4-5. 8, 1, 41. *opp.* recurvatum 8, 1, 99. flexuosus 1, 2, 12. 8, 1, 28. v. Ambulatio. Cervix, item vulvae Corpus. Dens. Digitus. Ferramentum. Fistula. Foramina. Intestinum. Iter: *is*, urinae iter. Linea. Membrum. Nervi. Os, ossis. Pes. Plaga. Radix. Scapellus. Vena.

¶ i. erectus. quidam promptius recti, quidam resupinati, quidam etiam inclinati reddunt (urinam) 2, 7, 36 *opp.* homo rectus insiluit 8, 1, 57. *conf.* cervicem intendere 4, 3, 2.

¶ Rectius, v. corpus, iter urinae, os. rectus Que 8, 20, 9.

Recta, *adv. v. Deduco. Demitto. Duco. Educo. Feror. Tendo.*

Recte, *adv. i. naturaliter*, quae (caruncula) ubi eum locum implevit, postea recte oculus operitur 7, 7, 101. *i. secundum sanitatem.* jamque ex toto recte se habere cervices videbuntur 4, 3, 22. *i. probe, rite, debite: v. annuero, coquo, lego, caet. i. bene, commode, salutariter, utiliter, v. cum verbis deinde enumerandis. opp. perperam* 3, 2, 12. 3, 18, 38. *cum verbis: v. Ablineo. Accedo. Accommodo. Adhibeo. Adjicio. Admoveo. Annuero. Assumo. Bibo. Cedo. Coquo. Concurro. Conserveo. Conjicio. Contineo. Curo. Deligare. Do. Duco alvum. Fio. Foveo. Habeo. Jaceo. Illino. Impono. Lego. Misceo. Mirti sanguis. Nomino. Operio. Practereo. Procedo:*

Respergo. Sequor. Succutro. Tento. Tondeo.

Recurvus, us. facilis ad bonam valetudinem recurvus est 4, 4, 13.

Recurvus, a, um. v. Os, ossis.

Recurvo, avi, atum. recurvato, Articulo dativ. 5, 26, 182. extentum Brachium, est neque recurvatur 8, 16, 3 *i. recurvari potest*. Brachium porrectum est, sed paululum in eam partem, a qua os recessit, recurvatur *ib.* 5. in exteriorem partem recurvatae (Costae) 8, 1, 60. Hamulo reclusa, paululum recurvato 6, 7, 98. (Intestinum crassum) ad dextra recurvatum 4, 1, 30. recurvatis in exteriorem partem Labris (fistulae) 7, 15, 6. in recurvando eo (Membrum) 5, 26, 182. paululum Mucrone (hamuli) intus recurvato 7, 7, 24. pectinis Os recurvatum magis in exteriora in feminis 3, 1, 99 *opp.* rectius. Venae quasi recurvantur 5, 28, 22. recurvatae sunt (Venae) 7, 7, 56.

¶ cum Particulis: v. in superioribus. Ad, In cum acc. Intus, Magis, Paululum, Quasi.

Reddo, didi, ditum. *i. restituo*, donec Calorem ulceri magis naturalem reddidisse videatur 5, 26, 172. non ex toto sanus Color redditur 5, 28, 301. cibi Cupiditate reddita 7, 3, 11. Ea, quae apud antiquiores aliquos posita sunt, autoribus suis reddere 2, 14, 2. vix veram Sanitatem reddit (curatio) 8, 2 extr. *is*, ubi pus ea parte profuixit, Sanitas redditur 2, 8, 58. nisi jam certa fiducia redditae Sanitatis est 5, 26, 263. iisdem defenditur bona Valerudo, quibus reddita est 4, 4, 11.

¶ i. excerno vel dimitto ex corpore v. Alvus. nonnunquam Bilis per os redditur 5, 26, 58 *i. evomitur*. seque a die tertio spumans Bilis alvo cum rosione redditur 7, 23, 3. Cibis per os redditur 4, 13, 5. si quid Cibi vel potionis assumtum est, id redditur cito 5, 26, 56. quicquid assumtum est inconfectum, protinus reddunt (intestina) 4, 16, 1. modo ore redduntur (Lumbrici) 4, 17, 1. Pus vel alvo vel ore redditum 3, 27, 33. aliaque ex his (foramina) Spiritum & reddunt & accipiunt 8, 1, 26. difficulter Spiritus redditur 4, 12, 2. si Spiritus difficulius redditur 2, 12, 11. 7, 26, 112. Stercus per os redditur 4, 13, 5. si id quoque Stomachus reddiderit 3, 19, 29. quodsi redditur, quicquid receptum est: si a Stomacho retentum est 3, 21, 15 *opp.* nonnunquam Stomachus quoque affectus primum rufam bilem per os reddit, deinde videm,

videm, quibusdam etiam nigram 7, 18, 22. ubi Venter suppres- sus parum reddit 1, 3, 56. v. Ven- ter. Urina.

¶ *i. conservo.* ex quo casu quamvis vita redditur 2, 3, 18.

¶ *i. facio.* ista quoque naturae re- rum contemplatio, quamvis non faciat medicum, Aptiorem tamen medicinae reddit I Pr. 77 synon- eorum, quae pituitam Crassio- rem reddunt 6, 6, 135. victus ratione, quae Crassioem pitui- tam reddit 7, 7, 154. male in- ducta cicatrix Curvum eum (di- gitum) reddidit 7, 32, 3. cutis haud omnino adducta Deformem, quem relinquit, locum reddit 7, 9, 8. Expeditius, v. inf. mobi- lius. ubi Gravius coelum austri reddiderunt 1, 5, 3. alias per su- dorem corpus tantum Imbecil- lius redditur 3, 3, 19. illa (igna- via) Maturam senectutem, hic (la- bor) Longam adolescentiam red- dit 1, 1, 3. Mobilius atque ex- peditius reddit (corpus aquilo) 2, 1, 24. id Opportuniores ner- vos frigori reddit 4, 3, 9. ma- nus vel pes (foetus) apprehensus corpus Rectius reddit 7, 29, 17. ambulatio atterendo ulcus Sor- didum reddit 7, 25, 19. balneum id (vulnus) & Tumidum & Sor- didum reddit 5, 26, 190. dicitur adversus venenorum pericula Tutum corpus suum reddi- disse 5, 23, 14.

Redigo, degi, ductum. id, quod curatum est, in quadratum re- digere 7, 9, 5.

Redeo, dii, irum, ire. exque eo (vino) toti corpori Calor venis- que vis reddit 3, 19, 20. Dolor- que & inflammatio redierunt 7, 27, 33. interdum etiam longiore circuitu quaedam (Febres) rede- unt 3, 3, 4. tertianarum (Fe- brium) alterum genus unum diem praestat integrum, tertio redit 3, 3, 7. non eandem (Febres) inor- dinate redire 3, 3, 25. si Febris redierit 3, 15, 7. etiam si Hor- ror redit 3, 12, 17. redit huic Imbecillitas sua 4, 5, 11. Inflam- matio v. sup. dolor, facile id Ma- lum redire consuevit 4, 13, 19. levatoque accessione impetu, protinus Mens redit 3, 18, 5. si non redit & Motus & Mens 3, 27, 8. nisi redit Sanguis (*i. men- strua*) 2, 8, 17. Spiritus pressus (*in omphalocele*) cedit, sed proti- nus redit 7, 14, 14. si subinde redit (Suffusio) 7, 7, 144. viam, qua redeat (Telum) 7, 5, 4. ab illo ipso Telo, dum redit 7, 5, 8. Vis, v. sup. calor. donec sat- tis Virium corpori redeat 3, 19, 25.

¶ *cum Particulis:* tertio (die) Ad similem cibum redeat 3, 7, 11. deinde Ad consuetudinem redire

(debet) 1, 6, 6. per alium mo- veatur (membrum) & vi qua- dam Ad consuetudinem redeat 3, 27, 11. Ad ea redeundum est, quae supra praecepta sunt 4, 5, 40. ut Ad propositum meum redeam I Pr. 117. deinde inter- posito tempore Ad se redit (*ho- mo epilepticus*) 3, 23, 2. ubi Ad se rediit (*hysterica*) 4, 20, 8. Ad folium, v. inf. iterum, tum Ad vinum redire 4, 2, 64. neque is Ad vitam redit, qui ex suspen- dio spumante ore detractus est 2, 8, 131. Ad ulum, v. inf. ite- rum, ut is (pilus) Eo, unde vi abductus est, redeat 7, 7, 78. Ex, v. sup. calor, quum harum (*av- ian.*) acies extrinsecus laesa, in- terposito tempore In antiquum statum redeat 6, 6, 221. Inor- dinate, Interdum, v. sup. ite- rum redit (vertebra luxata) 8, 14, 11. *i. articulum naturaliter oc- cupet.* prius demittere in folium, tum ungere, Iterum ad folium redire 3, 6, 47. deinde. Iterum ad usum balnei redire 6, 6, 70. Protinus, Qua, Subinde, Tum, v. in *superiorib.*

Redormio, ivi, itum. si mane sur- gendi necessitas fuerit, redormire 1, 2, 2.

Reducere, duxi, ductum. ut Caput lati scapularum ossis leniter reducat 8, 15, 5. Caro, v. inf. ab. Cibum quam maxime semper ab accessione futura reducere 3, 5, 30. *i. cibum quam longissime ante pa- roxysmum dare.* Cruribus paulum reductis 2, 3, 1. reductisque e- jus (*aegri*) Cruribus 7, 26, 28. reduci- que summa Cutis (colis) aut rursus induci non potest 6, 18, 6. add. ib. 44. si mollita sic & extenuata Cutis reducenti pa- ruit 6, 18, 8. Intestina v. inf. in membrum v. inf. ad. si re- ductum Omentum est 7, 21, 10. ex quo (Omento) - si quid inte- grum est, leniter super intestina reduci (debet) 7, 16, 12. quas (Oras plagae) reducere hamulis facile test 7, 31, 6. Praecordia v. inf. ad.

¶ *cum Particulis:* reducenda Ab eo (osse) sana caro (est) 7, 33, 5. conf. sup. cibum. Ad spinam re- ducta praecordia 5, 26, 44. Ad cibum quoque quosdam (infanien- tes) non desiderantes reduxerunt hi, qui inter epulantes eos co- locaverunt 3, 18, 40. nec proti- nus exercendum id membrum, sed paulatim Ad antiquos usus reducendum est 8, 10, 76. ut per se singula intestina In suas sedes reducantur 7, 16, 11. Leniter, Maxime, Paulatim, Paulum, Per se, Super, v. in *superiorib.*

Refero, retuli, relatum, referre.

[22]

i. reducere. referendus (est ex bal- neo) 2, 17, 17. ubi frigere coe- pit (ferramentum,) Ad ignem re- fertur 2, 17, 27.

¶ *i. attribuo.* compositio, empla- strum, malagma, medicamen- tum quod Ad eum autorem re- fertur, caet. 5, 18, 25. 5, 19, 27. 64, 5, 28, 270. 305, 6, 5, 10. 6, 6, 147. 6, 7, 33. morbosum Ad iram deorum immortalium rela- tos esse I Pr. 7. eosdem (mor- bos) alii Inter acutos, alii Inter longos retulerunt 3, 1, 3.

¶ *i. comparo, similis sum.* is (*ὁσολός*) Ad nostra pondera relatus, paulo plus dimidio scrupulo facit 5, 17, 9. qui (humor) referre vel pus vel saniem videtur 5, 21, 97. hu- mor glutinosus, crassitudinem mel- lis aut visci referens ib. 211.

¶ *i. expono, narro, doceo.* post eos, De quibus retuli I Pr. 10. prae- ter ea, quae supra retuli 4, 2, 55. rationibus iisdem, quas in femo- re retuli 8, 21, 4. cum inf. Me- trodorum tamen referunt solitum bibere caet. 3, 21, 14. aliud ex his, quae foedioris esse odoris retuli 4, 20, 5. quod (medicamentum) ad scabiem quoque pertinere retu- li 5, 28, 283. nihil profici pos- se, jam retuli 7, 16, 3.

Refert, imperis, refert enim, qua- lis morbus sit, quale corpus, caet. 3, 4, 26.

Reficio, feci, festum, ficere, sa- nitatis facultates restituere. reficit hunc ore exceptum & in eo re- tentum Acetum, si id non est, eodem modo frigida Aqua assu- ma 1, 3, 28. ut, quo modo se quis- que Aeger refecerit, eodem sa- nus utatur 4, 5, 10. quos Hippo- cratis successores non refecerant 3, 9, 15. reficiunt stomachum Cibo frigido & levi 3, 11, 5. paula- tim se Cibo reficere, somnoque 4, 11, 22. hunc reficit in ipso quoque itinere frequens Erictio 1, 3, 22. eumque, quem novum ge- nus cuiusdam Laboris pressit, id, quod in consuetudine est, reficit 1, 3, 20. si quid in corpore col- lissum est, reficit (Malagma) 5, 18, 20. Modo, v. sup. aeger. na- ribus quoque aestuantis admovere, quod reficiat, ut est Rosa & vi- num 3, 19, 22. Se, v. in *super.* Somno, v. sup. cibo. Vinum, v. paulo ante rosa. ante ullam cu- rationem Vino reficiendi sunt 5, 26, 156. paulum deinde Vires refi- ciendae 3, 25, 7.

Refectio, onis. convalescentia, ta- men etiam febre liberatus, vix refectioi valebit 3, 15, 13. quum longo morbo vitata corpora, etiam si illo vacent, refectionem ta- men non accipiunt 3, 22, 5. in re- fectioe

fectione 4, 6, 21. 4, 7, 18 i, in statu convalescentia.

Refigo, fixi, fixum. refigi eos (dentes) oportet 6, 15, 13.

Refrigero, avi, atum. opp. calefacio 1, 3, 16, 30. 62. 2, 9, 4, 2, 19, 3, 2, 27, 2, 33, 5, 13. 16. 4, 2, 21. 5, 18, 1. quae refrigerant 1, 3, 62. 2, 27, 2, 33, 5, 13. 16. simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 5. quae vehementer & reprimunt & refrigerant 2, 33, 16. conf. 5, 18, 137. 198. refrigerantia 4, 2, 21. 5, 16, 239. utendum est refrigerantibus 5, 26, 255. utiliora sunt refrigerantia 4, 24, 15. refrigerandi vim habet (Accetum) 5, 27, 48. Aqua, v. inf. oleo. Auxilium refrigerat 2, 9, 4. v. Cataplasma, Cataplasmatum, frigidi Cibi, vel qui refrigerent 1, 3, 79. quaelibet Herba ex refrigerantibus 3, 10, 5. quae (Malagmata) fere, non sunt refrigerandi, sed calefaciendi causa reperta: est tamen, quod refrigerare potest caet. 5, 18, 1. 2. Oleo & aqua refrigerandus est (aeger) 3, 7, 13. aliae (Res) calefaciunt, aliae refrigerant 2, 19, 3. ea Res refrigerando pituitam coërcet 6, 6, 40. id Spongia subinde refrigerandum 4, 4, 87.

¶ nihil, quod refrigeret Corpus 4, 6, 21. neque totum Corpus refrigerari sustinet 1, 4, 9. calidus (homo) refrigerare (Se debet) 1, 3, 30. quum potius naturale sit, portione actuantem Stomachum refrigerari, frigentem calefieri 1, 3, 16. quum jam Venar & Praecordia ultra modum repleta, satisque refrigerata sunt 3, 7, 20.

¶ cum Particulis: Satis, Subinde, Vehementer, v. in superiorib.

Refrigesco, fixi, frigescere. quae quies refrigerant 4, 22, 7. ex his, quae in homine sunt, is (Sanguis) celerrime vel calefit vel refrigerat 4, 3, 6 opp.

Refugio, fugi, fugitum, fugere. si praeter haec oculi quoque lumen refugiant 1, 6, 6 i. vident, ferre non possunt.

Refundo, fudi, fustum. si angustius vultus (abdominis) est, quam ut intestina commodè refundantur 7, 16, 7 i. intra abdomen reponi possunt.

Regero, gessi, gestum. eamque (aquam frigidam) defluentem subinde manibus ad hoc (caput) regerere (debet) 1, 4, 10. quod (clystma) tum insusum est, alvo continetur, regestumque in caput, multo gravius periculum efficit 2, 22, 17.

Regio, onis. regionum forte 2, 1, 7. Frigidiores, 5, 27, 66. in

Graves 1, 1, 10, 10. 4 Meditoraneis reg. 2, 1, 8. in Quibusdam reg. 3, 25, 1. mutare (insanientes) debere regiones 3, 18, 81. ¶ a Costarum regione 4, 1, 18. supra Cubiti alterius regionem 8, 10, 61. infra regionem Pupillae 7, 7, 143.

Pyrophoros, & hiatus ruptura fa-
Aus. πυροφωρον 4, 4, 72.

Rego, rexi, rectum. unde Rectus, v. sup.

Regula, ae. sinus umbilici, tum vacuus, a quibusdam Duabus regulis excipitur, vehementerque earum Capitibus deligatis, ibi emoriatur 7, 14, 20. Involutam lana regulam 8, 10, 124.

Rex, regis. rex ille (Mithridates) 5, 23, 14. regis (Antigoni) 3, 11, 12. regi Ptolemaeo 5, 23, 10. apud Antigonom regem 3, 21, 10. a regibus I Pr. 41.

Regius, a, um. defer. & tractatur 3, 24. ob quae regius morbus dictus viderur 3, 24, 17. quem interdum arquaturn, interdum regium nominant 3, 24, 1. in morbo regio 2, 15, 10. sine morbo regio 2, 7, 7.

Rejicio, jeci, jectum, jicere. omitto, improbo. obscuris (causis) omnibus ab ipsa arte rejectis I Pr. 117 i. remotis. in copia rejicienda sunt (ea emplakra,) his potius adhibitis, quae caet. 5, 19, 25 opp. iis, quae synon. movent, rejectis 3, 14, 9 synon. 10 omis-
sis. rejectum esse ab Asclepiade vomitum video 1, 3, 35.

Relabor, lapsus sum, labi. ut in uterum, sive intestinum sive omentum est, relabatur 7, 14, 19. si quid relapsum non est 7, 14, 24. relapso intestino 7, 14, 9.

Relaxo, avi, atum. Corpus & acetare & subinde meridianis caloribus relaxatum 2, 1, 4.prehendere per multas partes Cutem & attrahere, ut relaxetur 3, 22, 17. ubi summam Cutem relaxari expedit 2, 17, 8. ad Cutem digestionem quadam relaxatam 2, 14, 7. palpebrae summa Cutis relaxatur & procidit 7, 7, 66. ut relaxentur illa (Fissa indurata in ano) & foras prodeant 7, 30, 3. superius Tergus relaxatum cedere retro potest 7, 25, 16.

Relevo, avi, atum. ubi aliquis relevatus est 6, 6, 64 i. in ophthalmia levatus. quidam in posteriore vitio calidis aquis usi, relevati-
que 6, 6, 211.

Relinquo, liqui, lictum. potestque (scalpellus) quia cavum subest, non secare, sed relinquere, quod iterum incidere necesse sit 7, 26, 67. ne vel ex ungue Aliquid relinquitur 7, 7, 28. ut porius ex sana parte Aliquid excidatur,

quam ex aegra relinquitur 7, 33, 4. conf. infra ibi, inter, intus, super, tunica. Caetera illorum arbitrio relinquunt 2, 16, 6. potius relinquitur (Calculus) 7, 26, 78. Capita, v. inf. extra. ipse huic parti Ea reliqui 7 Pr. 19. Fistula, v. cum in. ne Fistula relinquitur 7, 26, 124. ut vel nulla ibi Fistula, vel exigua admodum relinquitur 7, 27, 29. excisa (fistula) necesse est latius Foramen relinquitur 7, 4, 20. adeo illud non reliquit, ut essent caet. 2, 6, 37 i. concessit. donec Integrum ostrelinquitur 8, 3, 16. - donec Integrum id sit, quod relinquitur 8, 2, 7. i. non raditur. conf. cum infra. itinere, v. cum in. Libertatulus in medio relictus 8, 23 extr. Linamentum, v. cum inibi. id (Linum) in fistula cum simili nodo relinquendum 7, 4, 30. ab altera parte cutis haud omnino adducta, deformem, quem reliquit. Locum reddit 7, 9, 8. Nimium, v. cum rursum. Pars, v. cum ibidem, infra. ubi superiore Parte sublata, inferior relicta est 8, 3, 31. neque relinquendum Quicquam ex eo capitulo 7, 30, 41. v. Radicula. quotiescunque dentate excemto Radix relicta est 7, 12, 24. a latere Sensum aliquem fulgoris relinquit (suffusio) 7, 7, 119. Spaciumque inter haec satis illis magnum ad extrahendam sanem relinquitur 8, 4, 60. Tantum, v. cum infra. ubi vel tota Tunica, vel aliquid ex ea relictum est 7, 6, 16. etiam post curationem Vestigium aliquod relinquit id vitium oculi 6, 6, 14. aut major aut minor Usus ejus membri relinquitur 8, 11, 23.

¶ cum Particulis: id, quod A lino relictum est 7, 4, 31 i. ex quo linum extrahum est. ejus lini capita Extra plagam relinquenda sunt 7, 19, 36. ne quid ibi concretum sanguinis relinquitur 5, 26, 118. Atque ibi relinquendum est 7, 19, 14. conf. sup. fistula. alia (pars tunicae) ibidem relinquenda est 7, 6, 14. In fistula, v. sup. linum. In medio tantum relicto exiguo urinae itinere 7, 25, 8. conf. sup. liber. In vulnere relinquenda (fistula) 7, 15, 8. linamentum inibi relinquendum est 5, 26, 120. tantum infra vulsellam relinquere, quantum caet. 7, 12, 32. ut certia pars integra infra relinquitur 7, 19, 25. ut Interoram & lineam aliquid relinquitur 7, 7, 83. ne quid Intus corruptum relinquitur 7, 4, 9. Non, v. sup. illud. neque tamen nimium ex ea Rursum relinquendum est 7, 19, 16. ne quid ex ipsa membranula, quae caet. Su-

per os relinquatur 8, 4, 28. reliquit, ut 2, 6, 37.
 Reliqua, a. um. v. Consuetudo. Corpus. Curatio. Genera. Malagmata. Membra. Os, oris, ut ante caput (infantis,) deinde reliqua Pars auferatur 7, 29, 32. reliqua fasciae Pars 7, 20, 3. reliqua Pars tunicae 7, 19, 34. reliquae Partes 2, 8, 2. quod unam Partem curet, reliquis omitat 5, 28, 195. in reliquis Partibus 4, 2, 35, 6, 18, 47. v. Tempus. Vertebrae. Ulla. reliqua, neutr. plur. 3, 22, 23. 5, 18, 3, 5, 28, 32. 7, 6, 1. 8, 9, 28. Ex reliquis 2, 8, 80. In reliquis 5, 28, 151. 7, 14, 19.
 Reliquiae, arum. Calculi 7, 26, 76. Cibi 3, 4, 54. Febris 3, 3, 13, 3, 4, 50. Lippitudinis 6, 6, 64, 192. Morborum 2, 15, 1. Tumoris 7, 18, 17.
 ¶ cum adiectivis & simil. neve intus Aliquae dissipatae reliquiae (calculi) maneat 7, 26, 76. ut in seroto Exiguae reliquiae (tumoris) maneat 7, 18, 17. quibus Lentae morborum reliquiae remanent, neque aliter eliduntur 2, 15, 1. reliquias (lippitudinis,) fortasse Leviores futuras, discutunt balneum & vinum 6, 6, 64. Quaedam reliquiae (febris) remaneant 3, 3, 13. reliquiis Quibusdam inhaerere (potest morbus,) quas admodum aliquod auxilium discutiat 2, 14, 15.
 ¶ cum Verbis: v. Digero Discutio. Dissipo. Elido. Manco. Remaneo.
 ¶ si Ex reliquiis lippitudinis id vitium est 6, 6, 192.
 Remaneo, mansi, mansum. Cruor, v. cum intus. si postero die Dolor remanet 4, 2, 14. si Dolor in imis partibus remanet 4, 12 extr. si vetustior Dolor remanet 4, 6, 10. si Febris remanet 3, 15, 21 i. continuat. si longae Febres remanent 2, 7, 78. si tertio decimo die Morbus remanebit 3, 15, 24. ne Morbus, qui remanet, iterum exasperetur 2, 14, 14. id decoquere, ut decima Pars remaneat 4, 19, 24. ea, Quae remanserunt 3, 10, 8 i. reliquiae. quibus Lentae morborum Reliquiae remanent 2, 15, 1. ut quaedam Reliquiae (febris) remaneant 3, 3, 13. Sanguinem, v. cum in. ut Solutio ventris remaneat 3, 24, 12 i. continuat. etiamnum Spiritu remanente I Pr. 41 i. vita superfluit. v. Stercus. nulla crudinitas Suspicionem remanente 2, 10, 28.
 ¶ cum Particulis: Etiamnum, v. sup. Spiritu. sive Extra remansit (cubitus,) sive intus revertit 8, 16, 24 de luxatis opp. nonnunquam

fracta ossa In suis sedibus remanent, multo saepius excidunt 8, 10, 5 opp. In vesica sanguinem concretum remansisse 7, 26, 112. sive Intus concretus cruor remanet, discutiat 18, 4, 62 opp. si quid Intus praeterea concreti sanguinis remanet 7, 29, 43. sterus Intus remanet 2, 12, 12.
 Remedium, ii. appellatur Alvi ductio 3, 14, 6. Cucurbitulae 4, 13, 7, 4, 20, 17. cervix Praecisa 7, 29, 30. Sanguis missus 4, 6, 7, 4, 13, 7. Vini potus 3, 14, 6. Vomitus 7, 14, 6.
 ¶ Remedium Doloris 4, 6, 7. Mali I Pr. 81. repertis deinde Medicinae remediis I Pr. 58. remedia singularum laborantium Partium 4, 2, 1. Stomachi 4, 5, 4. Tussicula suis remediis finienda 3, 22, 29.
 ¶ inter multa similia Genera & morborum & remedium I Pr. 83. v. Locus i. copia, sum. Mutatio. Rationes. Tempora.
 ¶ cum adiectivis & sim. Aliquod 6, 11, 14. eaque (remedia,) quae crescentibus (morbis) Apra sunt 3, 2, 5. v. Certum. Contrariis. ut Diversa autem vitia ejus, sic etiam remedia sunt 4, 5, 4. v. Expeditius. Hoc. v. Hoc. v. utor. Idem v. utor. remedia quoque ubique eadem esse debuisse I Praef. 50. Magnum, v. cum in. Plura 3, 2, 4. Promtis 6, 6 extr. Propria, v. cum adversus. Quaedam 3, 2, 4. 5, 27, 76. Similia I Pr. 61. Simplicibus 6, 6 extr. Tria remedia, vomitus, alvi ductionis, vini potus 3, 14, 6. v. Validioribus. neque Ullo remedio locus est 3, 9, 1. Unicum 5, 27, 20.
 ¶ cum Verbis: v. Adhibeo Cedo remediis. Convenio. Curo remediis. Desidero. Expector. Exploro. Exsequor. Impero. Impono. Invenio. Juvo. Opus est. Quaero. Removeo. Reperio. Solvo. Succurro. Sum: remedium est sanguinem mittere, caet. 4, 13, 7. remedium est magni & recentis doloris, sanguis missus 4, 6, 7. remedio est, cervix praecisa 7, 29, 30. remedio Sunt cucurbitulae admotae caet. 4, 20, 17. v. Tinto. Tollo. Utor.
 ¶ cum Particulis: febre ipsa praecipue se Ad remedium uti 3, 4, 10. remedia in febribus Ad capitis dolorem, caet. 3, 10 arg. sunt tamen quaedam remedia propria Adversus quaedam venena 5, 27, 76. remedia In febribus 3, 10 arg. saepe id auxilii In his partibus magnum remedium est 4, 13, 9. Sine his (remediis) 4, 6, 13.
 Remitto, misi, missum. in vicem

modo remittere, modo attrahere 7, 7, 27 opp. i. dimitto: pilos remittit (cutis) 5, 28, 187. sic, ut squamam remittat (os adustum) 7, 7, 178. i. laxo, & translate de. cresco, diminuo; saepe cum se: quae (poma) immodice toto die plerumque sic assumuntur, ut ne quid ex densiore cibo remittatur 1, 3, 82 synon. demi 84. quia non simul Cartilago (palabrae) quoque se remittit 7, 7, 67. Cutis, quae super glandem est, extenditur, deinde remittitur 7, 25, 21 opp. Cutis extrema quam plurimum attrahenda, caet. tum cutis remittenda 7, 26, 15 opp. si caput in febre continet Doler, neque quicquam remittit 2, 8, 60. quibus (temporibus) Dolor se remittit 4, 24, 6. ubi Dolor & inflammatio se remiserunt 4, 24, 28. quodsi Febris jam remittit 3, 22, 32. quum Febris remiserit 2, 14, 16 opp. ex toto vacare. saepe aliae (quotidianae Febres) vix quicquam aut nihil remittunt, sed ita, ut coepere, continuant 3, 3, 14 opp. Febres quotidie quidem incrementum, sed sine integritate tamen remittunt 3, 5, 11. conf. Febris. ubi paulum remitti coepit Febris 3, 9, 11. Febris quae ex toto remittuntur 3, 12, 1. quum se Febris remiserit 3, 18, 31. quum paululum Inflammatio se remittit 4, 1, 6. ubi prima Inflammatio se remittit 3, 10, 8. add. 4, 24, 28. ubi ista se remiserunt 5, 28, 147. ubi paulum is (Morbus) se remittit 4, 6, 21. quum Sudor remittit 1, 3, 14. si Tumor est, nunquam ex toto se remittens 7, 18, 28.
 ¶ i. cedo. alii (aegri) tempora (cibi) medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant 2, 16, 5.
 ¶ cum Particulis: Ex toto, Jam, Nihil, Paululum, Paulum, Quicquam, Simul, v. in super.
 Remissus, a. um. unde Remissor. remissus, i. laxior, lenior: v. Dies. Exercitatio. Scrotum. Tempus.
 Remissio, onis. decrementum; sigillatim de febribus, earumque paroxysmis. opp. integritas 3, 4, 56. 3, 5, 11. opp. accessio, accessiones 3, 3, 8. 21, 3, 5, 27. synon. quum crescere desit 2, 10, 33. remissio Febris I Pr. 55. 2, 15, 5. 3, 8, 4. in Febre 3, 4, 56. acutorum Morborum 2, 14, 9.
 ¶ febris & remissionis Ratio 3, 6, 10. Spem remissionis, inque curationis ostendit 3, 9, 7. Tempus remissionis 3, 11, 6. longius Tempus remissionis 3, 5, 29. Tempora quoque remissionum modo liberalia, modo vix ulla sunt 3, 3 extr.

¶ cum

¶ *cum adjectivis*. ut Major remissio non expectetur 3, 5, 11. remissio, quae Maxime (f. maxima) in febre continua potest esse 3, 4, 56. sic ut in remissione quam Maxima datur 4, 6, 17. in remissione quanta Maxima inveniri poterit 3, 20, 16. Quales 3, 5, 27. Quanta, v. maxima. Quantae qualesque inter eas (accessiones) remissiones sint 3, 5, 27. in ea remissione, quae Vera est 3, 8, 4. Ulla, v. cum sine.

¶ *cum Verbis*: ei remissioni Credendum est 3, 11, 8. v. Expecto. Invenio. Minuo iactationem, caet. Respondeo. Sequor. Spero. Sum: quia remissio est aegris 3, 5, 16. v. Venio.

¶ *cum Particulis*: In remissione 2, 14, 9. 3, 3, 8. 3, 8, 4. 3, 20, 16. 4, 6, 17. neque unquam incremente febre, sed In remissione ejus 2, 15, 5. opp. In remissionibus 3, 22, 43. ubi acutus (morbis) incrementum urget, In remissionibus potius experienda sunt (remedia) 3, 2, 5. opp. Post remissionem 3, 20, 10. Post remissionem ejus (febris) I Pr. 55. si continentem febres Sine remissione sunt 3, 5, 33. nonnunquam etiam lentae febres Sine ulla remissione corpus tenent 3, 9, 1.

Remora, ac, fistula, eadem (labra) circumcingente quadam remora 7, 15, 6.

Removeo, movi, motum. omnia Acria atque Acida removenda 4, 5, 16. removendaque sunt omnia Acria, omnia vehementia 5, 28, 39. minus vero removeatur, si quid (Aliquid) paulum saltem juvat 3, 1, 20. remota calida Aqua 8, 10, 39. si qua (Fragmenta ossis) labant, et ex facili removeri possunt 8, 4, 56. Haec removeantur 3, 27, 12. remotaque Lana 8, 11, 33. removeere oportet (Malum Punicum a pruna) 4, 19, 27. valentissimam (Materiam) tantummodo esse removendam 3, 18, 60. remotis Medicamentis 7, 26, 99. Modiolus removeatur 8, 3, 11. v. Paxillus. ea (Pinnâ) remota 7, 8, 8. ut Sanies removeatur 5, 26, 196. removendi Terrores 3, 18, 61. Vas, v. cum ab. Vino tantum remoto 3, 19, 25. vixulum oculi Vitium esse, quod non simplicibus quoque & promptis remediis subinde removeri possit 6, 6 extr.

¶ *cum Particulis*: vas Ab igne removeatur 6, 18, 34. Ex facili, Minus, Non, Tantum, Tantummodo; v. in Superioribus.

Ren, renis. describ. 4, 1, 19. renum Dolores 2, 1, 52. nephritides Hippoc. cum quibusdam Membranulis a sinistro rene venientibus 4, 1, 30. Serum a renibus 4, 9,

15, 5, 18, 16. & 73. mali Succisunt 2, 21, 4. Tunicis super conteguntur 4, 1, 19. a renibus singulae Venae, colore albae, ad vesicam feruntur 4, 1, 33. i. ureteres. in renibus Vitium est 2, 7, 32.

¶ *cum adjectivis*: Resimi 4, 1, 19. a Rotundi 4, 1, 19. Sinistro rene 4, 1, 30. Venosi 4, 1, 19.

¶ *cum Verbis*: v. Affecti sunt. Contego tunicis. Divisi. Exulcerati sunt. Exulceratis. Inhaerent. Percussis. Vulnerati sunt.

¶ *cum Particulis*: A rene, A renibus, v. sup. In renibus, v. etiam supra. Renascor, natus sum, nasci. Acrochordon si excisa est, ne renascitur quidem 5, 28, 231. quae (Aqua hydropici) vitiato illo (jocinore) subinde renascatur 3, 21, 56. vitiosi Ungues cadunt, & in eorum locum meliores renascuntur 6, 19 extr.

Renitor, nifus sum, niti. renitens Aliquid 8, 3, 18. Calculus, v. inf. cum aequae. fereque Ganglia renituntur 7, 6, 9. Id, v. cum magis. qui (Locus) necesse est renitatur 4, 3, 12. prementi nihil renititur (Locus) 7, 7, 142. super Locum autem durum & renitentem 8, 17, 3. quae (Pars sinistra) & dura est, & prementi renititur 4, 9, 1. quaedam ex his (Tuberculis) dura ac renitentia, quaedam mollia cedentiaque sunt 7, 6, 5. opp. in his, quae tenentur: in his vero, quae cedunt ib. 7-8. opp. renititur (Tumor) sicut uter repletus & arcte attritus 7, 18, 29.

¶ *cum Particulis*: inter subjectos digitos neque Aequae, sed Leniter renititur (calculus arenosus) 7, 26, 73. si Magis id renititur 5, 28, 170. id prementi Magis renititur 7, 18, 39. Nihil 7, 7, 142.

Renifus, us. ex renifu patet 5, 28, 172.

Renovo, vavi, vatum. ulcera renovant, renovare, ulcus renovare, v. in ulcus.

Repello, puli, pulsus. medicus Caput quidem hominis sinistra debet repellere, dextra vero caet. 8, 15, 19. Clunes, v. inf. cum retro. si quid (Humoris) juxta est, repellitur 6, 6, 190. ea, quae Inflammationem repellant 7, 19, 22. ad repellendum Intestinum 7, 20, 2. repulsa (Intestina) 7, 20, 12. Omentum v. cum super.

¶ *cum Particulis*: manibus In contrarium repellendum est (os) 8, 17, 5. add. cum super. Iterum Retro repellendae sunt (clunes) 7, 29, 38. quod parvulum est (omentum) Super inguen In uterum vel digito vel adverso specillo repellendum est 7, 21, 31.

Repente, adv. 3, 20, 10.

Repentinus, a, um. v. Alvus. Ca-sibus plur. ablat. Nihil ablat. Profusione.

Reperio, peri pertum. ubi reperitur (Calculus) 7, 26, 37. reperitur intus Exulceratio mucosa 5, 28, 250. si Flexus fistulae reperiuntur 7, 4, 4. quum locis siccis alium Humorem non reperiret 5, 27, 47. Id se reperisse 4, 14, 6. ut sic & Initium ejus & Finis anguli reperiatur 7, 7, 27. neque tot genera Machinamentorum reperissent 8, 20, 13. Malagmata fere non sunt refrigerandi, sed calefaciendi causa reperta 5, 18, 1. Malum, v. cum ubicunque. Nihil tamen reperit 2, 14, 3. Nomen, v. cum apud. per ejus similitudinem Opem reperiturum I Pr. 61. Os; v. cum ibi. eo loco Pallidum os reperitur 8, 4, 26. Pes, v. cum juxta. Pili, v. cum in. Pus, v. cum propius. Quae repererunt (recentiores viri) 2, 14, 2. Quaeque medendi causa reperta sunt 2, 6, 42. singuli Quaedam repererunt 7 Pr. 10. add. 7, 6, 7. cujus autem rei non est certa notitia, ejus opinio certum reperire Remedium non potest I Pr. 76. repertis deinde medicinae Remediis I Pr. 58. neque Rima reperitur 8, 4, 21. Simile, Similia, v. cum in. Strumas 5, 28, 106. nonnunquam etiam ea (Vena) later, neque facile reperitur 2, 10, 47. i. reperiri potest. Viâ, v. cum ibi. hujus aut in naribus aut in faucibus Ulcus reperitur 2, 7, 25. Ulcera vel in cutis ulteriores parte, vel in glande, ultrave eam in cole reperientur 6, 18, 14.

¶ *i. sum, occorro*. reperiunturque, in quibus 3, 18, 15. reperti in Graecia sunt, qui 7, 7, 165. 166. plurimi ex laborantibus reperiuntur, quos 7, 7, 163. plurimaque in dando cibo Discrimina reperiuntur I Pr. 114. atque etiam quaedam (Fistulae) insanabiles reperiuntur 5, 28, 162. neque ulla aut nova Genera morborum reperiri, aut I Pr. 60. conf. cum haftenus. adeo apparet, quacunque ratione ad numerum respuerimus, nihil Rationis, sub illo quidem autore, reperiri 3, 4, 48.

¶ *i. cognosco, intelligo, deprehendo, aliisque expono*. sine quo nemo mortalium reperire possit, cur hoc, quam illo potius utatur I Pr. 31. ne ipse quidem Erasistratus, qui dicit caet., reperit, cur I Pr. 96. ¶ *i. restituo*. eniti ad reperendam sanitatem 7, 3, 8.

¶ *cum Particulis*: hoc nomen Apud medicos reperio 3, 18, 45. quemadmodum curandum esset (id vitium),

tium,) Apud magnos chirurgos non reperi 7, 11, 1. Causa *abl. v. in superiorib.* Cur, *v. sup.* Etiam, *v. sup.* neque Facile 2, 10, 47. Fere 5, 18, 1. Haftenus reperiuntur ea genera morborum 4, 1, 1. Haftenus in oculis ea reperiuntur 6, 7, 1. Ibi repetita via 7, 18, 12. siquidem Ibi fissum os reperiatur 8, 4, 22. In mammis se repperisse 5, 28, 106. In oculis 6, 7, 1. maxime tamen In his (tuberculis,) quae renituntur, aut lapillis quaedam similia, aut concreti confectique pili reperiuntur: In his vero, quae cedunt, aut melli simile aliquid, aut *caet.* 7, 6, 7-8. *conf. sup. cum* ulcus. In dando cito discrimina reperiuntur I Pr. 114. Intus 5, 28, 250. si pes alter iuxta repletus est 7, 29, 37. eo Loco 8, 4, 26. Maxime 7, 6, 7. Neque 2, 10, 47. 8, 4, 21. 8, 20, 13. Ne quidem I Pr. 96. Non 5, 27, 47. Per, *v. cum* opem. quo Propius reperiatur (pus) 7, 2, 17. Sic 7, 7, 27. Sine quo I Pr. 31. Ubiqueque repertum malum est 7, 19, 31. Ultra 6, 18, 14.

Reperor, oris. cuius (rei) reperor Ammonius 7, 26, 83.

Repeto, rivi, ritum. *sive periodici sive vage redire.* quamvis quieverit (Febris,) tamen repetit 2, 8, 71. quae (Febricula) etiam, quum quievit, tamen repetit 3, 22, 10. hi quoque Morbi tum maxime & inchoantur & repetunt 2, 1, 16. per aetatem saepe repetens Morbus colicus 4, 14, 3. etiam quum repetit (Vomitus) 4, 4, 78.

Repleo, plevi, pletum. *v. Auris.* lactuca, cuius Cauliculus jam lacte repletus est 2, 32, 1. inani Corpore, repleto 1, 2, 23 *opp.* nimis repleto Corpore I Pr. 96 *sc. ab humoribus, plethorico.* ex duobus aequae repletis alter *ib.* Corpora, quae more eorum (athletarum) repleta sunt 1, 1, 7. cui Fauces sanguine & interdiu & noctu repleantur 2, 7, 25. altene id (Foramen) repletum, an in summo tantum glutinatum sit 7, 8, 4. id Foramen (dantis) vel linamento vel bene accommodato plumbo replendum est 7, 12, 9. Hapsus lanae mollis tepido oleo repletus 7, 26, 108. imponere, quod eum Locum repleat 7, 8, 10 *i. novam carnem generet, sarcoticum.* cur id (Os vulvae) replevit 7, 28, 4. ne in inferiores partes factus cursus Pedes repletet 4, 24, 32. Praecordia, *v. inf.* venter. utilis (vomitus est) plenis & biliosis omnibus, si vel nimium se repleant, vel 1, 3, 42. is Sinus carne replebitur 8, 2, 20. caro increpescens

id, quod inter ossa Vacuum est, replet 8, 4, 77. Vase calida aqua repleto 6, 8, 1. ut bibat (frigidam aquam) etiam ultra satietatem, &, quum jam Venter & praecordia ultra modum repleta satisque refrigerata sunt, vomere debet 3, 7, 20. Veticas bubulas vel Utriculi oleo calido repletos 4, 3, 10. repletis Ulceribus 5, 26, 281. renititur, sicut uter repletus 7, 18, 29. Utriculi aqua calida repleti 3, 27, 25. calido oleo replentur Utriculi 2, 17, 25.

¶ *cum Particulis:* Aequae, Altae, Jam, Nimis, Nimium, Per, Ultra modum, *v. in super.*

Replico, avi, atum sub quo (facto) fere cervix (foculus mortui) replicatur 7, 29, 29.

Repono, posui, positum. *in locum suum restituo; praesertim de luxatis membris.* Anus, *v. cum* intus. *opp.* excido: *v. Articuli.* quidam Brachia quoque & crura reposuerunt 8, 25, 6. Cubitus, *v. cum* ratio. ne Digitus quidem reponi debet aut in inflammatione, aut postea, quum jam vetus res est 8, 25, 7. *add. cum* tuto Epithema, *v. cum* ab vel commode. magnum Femori periculum est, ne vel difficulter reponatur, vel repositum rursus excidat 8, 20, 11 *opp.* illud verum, quum ibi (in Femore) valentissimi nervi musculique sint, si suum robur habent, vix admittere, ut reponatur: si non habent, repositum non continere *ib.* 14. si quod Fragmentum loco suo non est, reponatur 8, 5, 17 *opp.* si qua Fragmenta eminent, in suas sedes reponenda 8, 10, 32. reposito Humero 8, 15, 20. repositis omnibus (Intestinis) 7, 16, 11. Manus reponi non difficillime potest 8, 17, 2. *add. cum* tuto. ea Maxilla, quae utraque parte prolapsa, antequam reponeretur, inflammationem movit 8, 11, 18 *opp.* omne Membrum, quod cum vulnere loco motum, neque repositum est 8, 25, 9 *opp. conf. cum* ratio. Nihil, *v. cum* tuto. id (Os narium) digitis in suam sedem reponendum est 8, 5, 15. expeditius Os reponitur 8, 11, 28. & tum Ossa reponere 8, 16, 12. indiciumque Ossis repositi est dolor sublatus 8, 10, 15. reposito Osse 8, 12, 10. 8, 20, 24. 8, 25, 8. si reposita Ossa sunt 8, 25, 3. non repositis *ib.* si ante reposita Ossa non sunt, post eam (inflammationem) reponenda sunt 8, 10, 10. lenius in his (membris) Ossa in suam sedem reponenda sunt 8, 10, 84. Plantae, *v. cum* tuto. Quicquid autem loco suo motum est, ante inflammationem reponendum est 8, 11, 25 *opp.* reponi-

[223]

tur is (Talus) quoque per manus 8, 22, 5. reponendusque Testiculus est 7, 22, 6. Testiculus intus reponendus est 7, 19, 37. reposito Testiculo 7, 20, 22. Vulva, *v. cum* intus.

¶ reponendi Ratio una est, (neque in cubito tantum, sed in omnibus quoque membris longis, *caet.*) utrumque membrum in diversas partes extendere, *caet.* 8, 16, 6.

¶ *i. pono, simpliciter.* idque sub terra reponitur diebus viginti 6, 6, 186. quae contrita passio excipiuntur, *caet.* atque ita reponuntur 6, 7, 24 *i. servantur.*

¶ *cum Particulis:* A, *v. cum* commode. Ante. Antequam, *v. in super.* reponi (epithema) ab ipso aegro Commode potest 6, 6, 43. Difficulter, non Difficillime, Expeditius, *v. sup. it.* In suam sedem, In suas sedes, In inflammatione, *caet.* Intus reponendum est, (quod provolutum est ex ano vel vulva) 6, 18, 126. *conf. sup.* testiculus. Ita Lenius. Ne quidem, Non, Per, Post, Postea, Sub, *v. in superiorib.* nihil Tuto reponi posse praeter digitos & plantas & manus 8, 25, 5.

Repraesento, avi, atum. id (acrophymion) Colorem floris thymi repraesentat 5, 18, 223. teretem ibi Figuram repraesentat (os calcis) 8, 1, 116. si quasdam quasi Miculas repraesentat (urina) 2, 5, 6. si tanquam ex furfuribus factas Nubeculas repraesentat (urina) 2, 4, 20. Positum & Ordinem nosse debent (discentes:) quae cadavera melius, quam vivus & vulneratus homo, repraesentant I Pr. 118. quae (impe-tigo) similitudine Scabiei repraesentat 5, 28, 273. punctiosisque Sensum repraesentant (ossa luxata) 8, 10, 6. quae (alvus) Strigmentum, Sanguinem, Bilem, Viride aliquid, modo diversis temporibus, modo simul, & in mixtura quadam, discretata tamen, repraesentat 2, 6, 34.

Reprehendo, di, sum. neque reprehendo, si offensus eorum est consuetudine 1, 3, 36.

Reprimo, pressi, pressum, *de medicamentorum genere.* auxilium aut evocat aut reprimat 2, 9, 4 *opp. add.* 5, 22, 28. *v. Aeris squama. v. Cataplasma. Collyrium. v. inf.* inflammationes, & ulcera. Cre-mor. Emplastrum. Fomenta. Gargarizationes. siccum Linamentum. modice reprimentia (Medicamenta) 6, 6, 47. arida Medicamenta ex his, quae reprimunt 7, 12, 4. aliquod Medicamentum ex iis, quae leniter reprimunt 8, 5, 22. reprimentibus Medicamentis

Medicamentis *abl.* 6, 10, 2. quo (albo Plumbo) & reprimitur cicatrix, &c. 5, 26, 283. imponendumque praecordiis, Quod & reprimat & emolliat 3, 20, 22. Rofa (*sc. oleum*) reprimat 3, 10, 13. v. Verbena: reprimunt quae? 5, 2, 4, 5, 22, 30 5, 26, 235. seqq. leniter simul & reprimunt & molliunt, quae? 2, 33, 4. simul reprimunt & refrigerant quae? 2, 33, 5. seqq. fere, quae vehementer & reprimunt & refrigerant, durant 2, 33, 16. sine frigore reprimunt, quae? 2, 33, 12. imponi debet, quod & laeae aliquid & vehemens & reprimens habeat 5, 28, 93. reprimunt 5, 26, 255. 5, 27, 90. 7, 1, 3, 7, 12, 21. aliquibus ex leviter reprimentibus 6, 2, 8. primum reprimentibus experimentum fiat 6, 16, 2.

¶ reprimendi Causa 2, 12, 20. 5, 21, 28, per se reprimendi Vim habet 8, 4, 40.

¶ si Caro supercrevit, modice reprimat sicum linamentum; vehementius, squama aeris 5, 26, 206. Cicatrix, v. *sup.* plumbo. si reprimendus Humor videbitur 7, 3, 9. ubi jam repressus videbitur Humor 7, 3, 10. ut Id reprimat (emplastrum) 5, 28, 117. haec (emplastra) reprimunt Inflammationem 5, 19, 2. emplastro, quod valenter Inflammationem reprimat 7, 25, 11. collyrio, quod Inflammationes reprimat 7, 7, 92. auxilium reprimat Materiam 2, 9, 4. Pituitam reprimat (*id*) 6, 6, 37. supererescencia (Ulcera) collyrio, quod caet. optime reprimuntur 6, 6, 137. mediocriter eam (Uvam) tumentem aqua quoque frigida, eodem modo subjecta, reprimat 6, 14, 10.

¶ cum *Adverb.* Jam 7, 3, 10. Leniter 2, 33, 4, 8, 5, 22. Leviter 6, 2, 8. Mediocriter 5, 27, 90. (6, 14, 10.) Modice 5, 26, 206, 6, 6, 47. Non 5, 28, 117. Optime 6, 6, 137. Valenter 7, 25, 11. Vehementer 2, 33, 16. Vehementius 5, 26, 206.

Repudio, avi, atum. id Asclepiades jure ut vanum repudiavit 3, 4, 39.

Repugno, avi, atum. saepius tamen assentiendum, quam repugnandum est (infantibus) 3, 18, 37. sive nunquam repugnaverit (Cutis) 6, 18, 14. *sc.* attrahenti, i. *restitit*. ipsa evidenter ejus opinioni repugnat 1 Pr. 93. i. *contraria est, resistit*. Ipsi sibi repugnabant 3, 4, 43. quum repugnante Natura, nihil medicina proficiat 3, 1, 11.

Repurgo, avi, atum. subinde petendo repurgare (caput) 6, 2, 6. ad ulcus repurgandum 7, 26,

123. repurgatum ulcus 5, 26, 242.

Requies, ei. exigua requies est 4, 15, 4. *sc.* a torminibus. si vero ne tunc quidem ulla requies aegris est 3, 5, 17. *synon.* 16 remissio, in febre.

Requiro, quisivi, quisitum. i. quae-ro, interrogo, inquiro. abditas causas vocant, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, caet. 1 Pr. 23. requirere etiam (*solent*,) ratio idem doceat, quod experientia, an aliud 1 Pr. 59. ubi calvaria percussa, protinus requirendum est, num bilem is homo vomuerit, num caet. *quingies* 8, 4, 1-2. potest autem requiri, quod huic parti proprie vindicandum sit 7, Pr. 17. Causae requiruntur 7, 14, 3. facili etiam & necessaria cognitio est Naturae aquae requirentibus 2, 18, 48. Quae quum medici doceant, ab iis requirenda 5, 28, 110. his hanc (medendi) Scientiam maxime requirentibus, qui 1 Pr. 11.

¶ i. *necessum habeo, desidero*. minus acrem Curationem requirit (*ea ophthalmia*) 6, 6, 12. ut propria viscera Curationem requirant 5, 26, 149. quum ea (ossa) fracta, fissa, caet., sunt, quasdam proprias in singulis generibus, quasdam communes in pluribus Curationes requirunt 8, 3, 43. vehemens febris caet. sanguinis Detractionem requirit: item viscerum morbi, caet. 2, 10, 16. *synon.* 19 desiderat. ut dissimilis uterque casus est. sic quaedam Dissimilia requirit 8, 8, 6. saepe, interiore parte Humorem non requirente, os & fauces requirere 3, 4, 19. quia ipsa ejus membri imbecillitas Id requirit 2, 14, 17. sicut in aliis quoque venis, quae Id requirerint 7, 19, 36. neque quicquam Novi curatio vulneris ejus requirit, 7, 24 extr. nihil Novi aliud curatio requirit, quam ut 8, 20, 24. ubi Usus requirit, rursus id medicamentum teritur caet. 6, 7, 25.

¶ cum *Particulis*, Ab, Maxime, Neque, Non, Protinus (v. in *superioribus*).

Res, rei. *opp.* verbum. neque de re, sed de verbo controversiam movent 3, 3, 25. *adhibetur pro alimentis* 1, 2, 18. 1, 3, 33. 2, 18, 4, 11, 27. 2, 19 *per totum, secundum diversas qualitates. pro balneo synon.* 5, 26, 189. *pro calore synon.* 3, 6, 18. *pro causa* 1 Pr. 61, 62. 76. 84. *coll.* 22. 3, 5, 2. *synon.* causa, *it.* 1 Pr. 84. *pro effectu*, diversarum rerum in modo causa est 2, 14, 8. melius huic rei Lycinum est 4, 4, 44. *add.* 4, 9, 16.

18. 4, 18. 5, 5, 15, 19. 23. 5, 26, 280. caet. *pro ingredientibus medicamentis*, constat (*id* emplastrum) ex novem rebus 5, 19, 22. *pro materia*, argumento 1 Pr. 47. 75. 79. 7, 35. *pro morbo*, neque ulla re magis aut afficitur (Stomachus, quam resolutione,) aut corpus afficit 4, 5, 3. *conf.* 3, 13, 3, 6, 2, 7. 6, 6, 213. 4, 23, 2. 8, 8, 5. 8, 9, 33. 8, 13, 4. 8, 25, 7. caet. *pro negotio*, 3, 4, 31. *pro operatione*, 7, 26, 36. 52. 7, 29, 8. 8, 3, 12. *pro statu*, in ejusmodi re 2, 10, 22 & 8, 25, 13. *rebus sic stantibus, synon.* 21 statu. *add.* ib. 25. 2, 12, 27. caet. *pro circumstantiis*, in rerum natura 7, 2, 22. *varietas rerum* 7, 26, 61. *pro objecto visus*, ideoque ne conspectum quidem rerum praestet (oculus) 6, 6, 206. *in universum de subjecto orationis*, ut *vere abundet*, loco id, vel *similis vocis*: sic de balneo 2, 17, 9. *de cucurbitularum applicatione* 2, 10, 29. 2, 11, 6. *de curatione* 7, 7, 57. 7, 11, 2. *de detractione sanguinis* 2, 10, 21. 2, 12, 13. *de luxationis specie* 8, 8, 5. *de pulsus* 3, 6, 11. *de purgatione alvi* 1, 3, 39. 2, 12, 5. *de sudatione caet.* 3, 6, 28. 5, 28, 94. 7, 26, 57. caet. *plura in adjectivis & pronomini.*

¶ cum *aliis substantiv.* v. Auditor. Causa, nominat. & *abl.* Confessio. Conspectus. Curatio. Facilitas. Fides. Fiducia. Genus. Modus. Natura. Species. Tempus. Varietas.

¶ cum *Adjectivis & Pronominib.* v. Acres. Acidiae Aliaque res Aliae vel valentior est vel infirmior 2, 18, 11. Aliave 3, 5, 2. Aliae res, aliae, decies octies 2, 19. v. Alienae. Aliqua. Altera res est, cui credimus, calor 3, 6, 18. v. Asa, Austeriae. Differentibus. Diversarum 2, 14, 8. v. Dubiae. Facillissima. Frixia. Idem: res eadem 2, 18, 38. Idoneae Stomacho 2, 19, 2. Futurarum. Hujus 3, 6, 28. Huic 4, 4, 44. 4, 9, 16. 18, 5, 26, 280. in Hac re 7, 26, 36. 7, 29, 3. in Hac Ipsa re 1 Pr. 75. 2, 10, 21. 3, 4, 33. ab His 1 Pr. 84. v. Incertae. Infestissimas. Infirmior, Infimissimis. res Ipsa 7, 14, 19. in Iphis 2, 18, 27. is: ea res 6, 2, 7. 6, 6, 40. 6, 18, 4. 7, 7, 57. 7, 11, 2. res ea 7, 4, 23. eaque res 7, 12, 45. ejus rei 2, 12, 5. 13, 5, 28, 94. 7, 12, 11. 7, 26, 26. 12, 8, 5. 8, 5, 8. 8, 13, 4. ei rei 2, 10, 29. 2, 11, 6. eas 2, 18, 4. v. ejusmodi. de Ista re 1 Pr. 47. Ista 1 Pr. 84. v. Jumentia. Latentium. Lenes. Levis. more scilicet magnorum virorum & fiduciam Magnarum rerum habentium 8, 4, 11. v. Matura. Mille. Multae res 2, 10, 48. quum in Multis aliis, tum

tum in hac re quoque 7, 29, 3. v. Naturales. ex Novem rebus 5, 19, 22. Novae res 1, 3, 12. non ideo tamen fore medico de rebus cogitandum Obscuris 1 Pr. 61. i. *causis*. Parvam 5, 26, 13. non, quo Perniciosior ibi res sit 7, 4, 26. v. in Plerisque. Priori confessione Promtae rei 5, 26, 14. Quae res, *nom. singular.* 1, 2, 4, 3, 5, 34, 5, 26, 100, 7, 7, 150, 7, 8, 13, 8, 1, 79. ejus rei 7, 29, 8. cui rei 1 Pr. 76, 4, 18, 5, 8, 25, 12. de Qua re 7, 7, 35. in Qua re 7, 26, 57. v. Recenti re. (ex) aliave Simili re 3, 5, 2. (a) similibusque rebus 1, 2, 18. Singulus eas 2, 18, 4. Talis res 1 Pr. 84. v. Valentior. Verus. Ulla res, re. Utriusque.

¶ *cum Verbis*: terebrā res Agenda est 8, 3, 12. v. Amat. Cedit. Coëgit, &c. Desiderat, magis, Expectat, concoctionem. Fefellit. Inveteraverit, Patitur. Prohibet. Sum: in difficili rem esse 5, 26, 12. v. Testatur. Urget. *caet.*
¶ *cum Particulis*: A, De, Ex, In, v. in *superioribus*. Ad, v. in *pertiner*, Reservo, avi, acum, in hunc locum reservata sunt 7, 3 extr. i. dilata. adeo, ut etiam gravida mulier non solum conservari possit, sed etiam partum reservare 2, 8, 31 i. *retinere*.

Resido, sedi, fidere. *penultima brevis, sedem capio*: periti medicus est, non protinus, ut venit. apprehendere manu brachium, sed primum residere hilari vultu, percontarique *caet.* 3, 6, 15. medicus neque in tenebris, neque a capite aegri debet residere; sed illustri loco, adversus eum 3, 6, 25. in repidiario residere 1, 3, 9. ipsum (*medicum*) posteriore parte residentem 8, 15, 6. i. *erectum sedere*: ubi residere vult (*decumbens aeger*) in ipso acuti morbi impetu 2, 4, 1. quae biliola in stomacho resederunt 3, 12, 8. i. *collectae sunt*. i. in *artibus*. *spacium contrahor*: aspera arteria in gutture assurgit, caeteris partibus residit 4, 1, 9. opp. ubi residit inflatione 4, 5, 9. intus tunicae (oculi) residant 6, 6, 92. i. *collabantur*.
Resimus, a, um. v. Ferulae. Lamina. Ossa. Renes.

Resina, ae. concoquit & movet pus 5, 3, 2. rodit 5, 6, 5. discutit 5, 11, 4. mollit 5, 15, 4. resina nominat. 5, 28, 117. resinae *genit.* 5, 18, 15, 35, 36, 5, 19, 8, 11, 20. par pondus 5, 18, 64. tantundem 5, 18, 62. resinam 5, 28, 235. resina abl. 3, 22, 17, 3, 27, 14, 4, 2, 24, 4, 5, 29, 5, 26, 246, 7, 99, 6, 9, 27. resina copiosa 5, 28, 284. cum resina 5, 22, 23, 7, 20, 8. cum eadem resina (*sc. terebinthina*) 5, 22, 13. re-

sinā ablat. pro resina terebinthina 6, 18, 40 *coll.* 16. resinae Aridae *genit.* 5, 18, 5, 6, 22, 33, 40, 52, 5, 19, 28, 34. -- tantundem 5, 19, 5. resinae Colophoniae *genit.* 5, 19, 29, 42. in resinam quam Glutinosisissimam 6, 7, 97. resinae Humidae (*genit.*) selibram 5, 28, 270. resinae ex Lentisco liquidae *genit.* 5, 18, 52. resinae Liquidae *genit.* 5, 18, 40, 63, 65, 6, 19, 16. -- partes portiones 5, 18, 26, 34. resina Pineae, aperit 5, 4, 2. evocat & educit 5, 12, 1. carnem alit & ulcus implet 5, 14. resina Pineae nominat. 7, 19, 44. ref. Pineae *genit.* 5, 18, 77, 5, 19, 9, 142, 49, 50, 6, 18, 79. ref. Pineae aridae *genit.* 5, 19, 4, 48. ref. & aridae & liquidae Pineae *genit.* 5, 18, 49. ref. Pineae liquidae *genit.* 5, 18, 43. resina Pineae liquida, purgat 5, 2. resina Terebinthina 4, 4, 31. aperit 5, 4, 2. -- evocat & educit 5, 12, 1. ref. Terebinthina liquida, purgat 5, 5, 2. -- rodit 5, 6, 2. resinae Terebinthinae, *genit.* 5, 18, 10, 16, 50, 58, 66, 75, 5, 19, 32, 35, 39, 40, 45, 52, 62, 64, 5, 21, 9, 5, 23, 8, 19, 5, 25, 27. ref. Terebinthinae dimidium 5, 28, 215. -- ad nucis juglandis magnitudinem 5, 24, 4. -- cum exiguo modo 6, 8, 6. -- pars dimidia 3, 22, 46. -- pars quarta 6, 18, 16. -- partes tres 5, 18, 38. -- p. femis 5, 19, 46. -- pondus sextantes 5, 25, 35. -- paribus portionibus 5, 24, 7. -- quadrans 5, 25, 23. resinae Terebinthinae liquidae *genit.* 5, 18, 23, 5, 19, 26, 5, 28, 293. resinae Terebinthinae dat. 6, 18, 88. resinam Terebinthinam 5, 27, 96, 6, 4, 8. resinam quam glutinosissimam, maximeque Terebinthinam 6, 7, 97. resina Terebinthinā abl. 5, 26, 285, 286.

¶ *cum Verbis*: v. Condio. Coquo. Excipio. Impono. Misceo. Pervello. Protraho. Vello.

Resinatus, a, um. resina conditus 4, 5, 29. v. Vinum.

Resisto, restiti, restitum. *intermisso ingressu stare*. paulisper resistere 2, 17, 16. i. *obsto*: eo facilius os ei (ictui) restitisse credibile est 8, 4, 6.

Resolvo, solvi, solutum. *vincituram solvo opp.* deligare, v. cervice membrum, & vulnus. ubi quis resolvetur 5, 28, 199 de iis quae fistulae superposita sunt. quotidie quoque resolvetur 8, 9, 19 de *fractura*. tertio die resolvi debere 8, 7, 15. tertio die resolvendum 8, 10, 117. Cervice resoluta 7, 7, 176 *opp.* cervice deligatā 175. tertio die Digitus resolvendus 6, 19, 13. singulae Fasciae, quoties resolutae fuerint, subtrahantur 8,

18, 39. saepiusque resolvendae sunt (Ferulae) 8, 10, 51. tertioque Id (impositum) die resolvendum est 6, 19, 16. celerius tantum saepiusque Id resolvendum est 8, 16, 13. tum rursum id Membrum deligandum -- iterumque quinto resolvendum est 8, 10, 27 *opp.* tertio quoque die Nodus resolvendus est 7, 4, 30. v. Vincitura. Ulcus. Vulnus.

¶ *i. laxo tensionem vel vires tendentes, enervos, speciatim paralyticam, fluentem facio*; ex doctrina *Methodicorum*. *opp.* attingo, q. v. ad resolvenda, quae atstricta sunt 5, 18, 25. v. Alvus. quid autem compressum Corpus resolvat, quid solutum teneat 1 Pr. 100. *opp.* & *synon.* resolvitque (steatoma) totam Cutem superpositam sic, ut ea labor, quum in caeteris sit atstrictior 7, 6, 10 *opp.* quicquid sudore Hominem resolvit 2, 1, 17. alvus quoque ducta saepe superiores Partes resolvit 4, 3, 18. i. a *spasmo liberat*. frequentissimumque est ejus (Stomachi) malum, quo resolvitur 4, 5, 3 id est, quum cibi non tenax est ib. 23 *synon.* quodsi Stomachus resolutus parum continet 3, 19, 17. *Tabidi* tempore autumnii fere resolvuntur 2, 8, 76. saepe eas (Venas) concitae & resolvit sol & balneum, & exercitatio, & metus, & ira, & quilibet alius animi affectus 3, 6, 13 *opp.* i. *pulsus tardior* de *bilioremo* reddit. v. Venter. de *paralyticis partibus*: Femina resolvuntur 8, 14, 6. v. Lingua. Manus resolvuntur 8, 14, 5. Membranae v. nervi. Membrum aliquod resolutum est 2, 8, 121. Membrumve aliquod esse resolutum 2, 4, 17. Membrum aliquod resolutum ipsius frictione confirmatur 2, 14, 18. resolutumque Membrum 2, 8, 36. si omnia Membra vehementer resoluta sunt 3, 27, 6. qui per omnia Membra vehementer resoluti sunt 3, 27, 3. i. *appoplexia correpti*. Nervi resolvuntur aut diffunduntur 5, 26, 60 *opp.* i. *paralyti a spasmo laborant*. ubi Nervi resoluti sunt 2, 10, 23. iis, quorum Nervi aliqua parte resoluti sunt 2, 12, 6. interdum etiam Nervi ac membranae resolvuntur 5, 26, 218. quorundam Oculi, quasi resoluti, huc illicque moventur 5, 26, 53. ubi Pars resoluta est 3, 27, 9.

¶ *i. dissolvo*. ea quae sic resolvimus 7, 9, 5 *synon.* ib. incidere.

¶ *i. dijungo, separo*. adverso medio digito vena (*scilicet*) fricanda, ut recens Coitus ejus resolvatur 2, 2, 10, 54. v. Crustae, a, ex, sub. resoluta Cutis 7, 25, 11. Fragmentum (ossis) undique resolu-

tum.

zum 8, 5, 21. ut Gingiva ab eo (dente) resolvatur 7, 12, 5. vix fieri potest, ut Gluten, quo vinctus est pilus, non resolvatur 7, 7, 78. post quatuordecim dies id ipsum demandum est: resolvitur autem aqua calida 8, 5, 14 *synon.* scalpello resolvuntur (Membranulae) 7, 20, 21. sinere oportet has (Membranulas) sub medicamentis resolvi 8, 10, 98. Ossa quoque resolvit (emplastrum) 5, 19, 44. protinus a viva corruptam Partem resolvit (medicamentum) 5, 28, 14. hunc (Poly-pum narium) ferramento acuto resolvere ab offe oportet 7, 10, 2. eae (Squamulae) a cute resolvuntur 6, 2, 1. si ne sic quidem resolvuntur (Tonillae) 7, 12, 26.

¶ *i. discutio.* ea, quae digerant & resolant 5, 28, 138. malagma, quod resolvit 5, 18, 57. malagma, quod etiam resolvit 5, 18, 18. nisi febre resolutus est (Morbus) 2, 8, 111.

¶ *cum Particulis*, A, Ab. Celerius, Ex, Facile, Fere, Protinus, Quotidie, Saepius, Sic, Sub, Vehementer, Undique, v. in *superioribus*. Leniter 6, 18, 55. Paene 8, 20, 25. quibus alvus Facile, nec Tuto resolvitur 1, 3, 15.

Resolutio, onis. *relaxatio tensionis aut virium*. post Alvi longam resolutionem 2, 7, 74 *i. diarrhoeam*. Membrorumque resolutio 3, 24, 5. v. Stomachi. Ventris. *sigillatim paralyti*: Maxillarum quaedam resolutio 4, 8, 5. v. Nervorum. Oculorum. Oris 2, 8, 37.

¶ *cum verbo Fio*, v. v.

Respergo, spersi, spersum. resperguntur (ea confusa) aceto 5, 18, 11. subinde horum pulvere respergendus (est Homo) 3, 19, 8. tum exiguum Linamentum respergendum est vel eadmia vel atramento sutorio 7, 7, 44. tum implicitum Linamentum, vel aliquid ex penicillo, respergendum est, quo sanguis supprimitur 7, 10, 4. ea Membrana acri aceto respergenda est 8, 4, 62. deinde, sive Os sive cartilago rasa est, nitro bene trito respergendum est 8, 2, 8. polline etiam piperis recte respergitur (Palatum) 4, 4, 12. ut Terra respersa eo (aceto) spumet 5, 27, 48.

Respicio, spexi, spectum, spicere. illum ad morbum aegri respicere, se ad animum 3, 21, 11. quacun-que ratione ad numerum respeximus 3, 4, 48.

Respondeo, di, sum. si is (aeger) aut nihil aut tarde respondet 7, 26, 130. respondit (medicus) 3, 21, 11.

¶ *i. congruere*; in relatione ad alterum, prout debet, se habere, vel

consequi. ut quotidie plures Accelliones remissionesque sint, sic tamen, ut unaquaeque alicui priori respondeat 3, 3, 21 *de febribus duplicibus, triplicibus*. ubi Aliquid (auxilii) non respondet 3, 1, 18 *i. expectatum effectum praestat*. si aliter non respondet Alvus 4, 19, 2 *i. excernit naturaliter*, est enim haec ars (medicinae) conjecturalis, neque respondet ei plerumque non solum Conjectura, sed etiam Experientia 1 Pr. 79 *synon.* 80 non subsequitur, sicut asseverit. rationemque Conjecturae tale esse, ut, quum saepius aliquando responderit, interdum tamen fallat 2, 6, 39. *opp.* Dentibus paribus non respondent 8, 12, 2 in *luxatione maxillae*, *i. non e regione oppositi sunt*. Digiti, v. *inf.* plantae. ab Experimentis, prout cuique responderant, mendiendi vias traxerint 1 Pr. 53 *i. successerant*; *synon.* prout cuique cesserant 3, 1, 17 seq. Id saepe commode responderi, experientia testantur 4, 4, 90. fortasse responsum fuisse id, quod aliquis esset expertus 1 Pr. 82. non itaque, si quid vix millesimo in corpore aliquem decipit, id fidem non habet, quum per innumera- biles homines respondeat 2, 6, 40 *opp.* Malagmata, v. *cum* in. bene respondentibus Menstruis 6, 6, 214. quoniam non semper eodem modo respondebant (Morbi acuti) 3, 1, 3 *i. unum tenorem servant*, *synon.* morbi in quibus variat, *opp.* in quibus semper ita se habet 3, 2, 1. Plantae palmis, digiti (pedis) digitis (manus), ungues unguibus respondent 8, 1 extr. *i. similes sunt*. medicus aliquid oportet eveniat, Quod non ubique fortasse, sed saepius tamen etiam respondeat 1 Pr. 84 *i. in curationem cedat*. Quod si responder 3, 5, 16. diligentes homines notasse, Quae plerumque melius responderent; deinde aegrotantibus ea praecipere coepisse 1 Pr. 57. Remissio, v. *sup.* accessio. feminae, quibus Sanguis per menstrua non respondet 4, 4, 71. Ungues, v. plantae.

¶ *cum Particulis*: Aliquando, Ali-ter, Bene, Commode, Etiam, Fortasse, v. *sup.* & *inf.* In: quod (simile esse) ab ossibus incipiens, etiam In carne responder 8, 1, 109 *synon. i. similiter se habet*. quod si In cura quoque aquae, quae inter cutem est, ita respon-der; quanto magis necesse est In sanguine respondeat 2, 10, 35. quae (malagmata) In personis varie responderunt 5, 18, 32. Ita, Melius, eodem Modo, Non, Per, Plerumque, Prout, Tarde, Sac-

pe; Saepius, Semper, Varie, Ubique, v. *sup.*

Respuo, spui, sputum. saepe sto-machus hunc (cibum) respuit etiam si mens concupiscit 3, 6, 1 *opp.*

Restituo, tui, tutum. in *pristinum statum redigere. de loco motis*: ut ita in locum, unde lapsus est Dig-itus, restituitur 8, 19, 4. ex toto se restituisse (Femur *luxatum*) 8, 20, 12. quod si per haec restitutus Oculus in suam sedem non est 6, 6, 91.

¶ *reddere quod ablatum est*. ut, quod vel corporis vel loci vel studii ratio detrahit, cura resti-tuat 1, 2, 1 *opp.* si nimium palpebrae deest, nulla Id restitue-re curatio potest 7, 7, 95 *opp.* aliud curationis genus vix unquam Sanitatem restituit 3, 27, 7. do-nec ex toto Sanitas restituitur 6, 6, 79. toties per haec Vires re-stituere expedit 4, 11, 15.

¶ *i. sano*. qui secundum aliquando frustra curatus est, contrariis saepe restituitur 1 Praef. 114. si quis temere habitus, adhuc inter-gris viribus vivit, admota cura-tione momento restituitur 3, 2, 13. fere, quos ratio non resti-tuit, temeritas adjuvat 3, 9, 17 *synon.* illis (Faucibus) restitutis 4, 4, 51. per parentes Id herba restitui, quod per se sanescit 6, 6, 222 *synon.* ego sic restitutum Neminem memini 7, 7, 53. Sto-machus restituendus 4, 5, 39 *i. rescindendus*.

¶ *cum Particulis, similibusve*, Ex toto, In *cum accus.*, Momento, Per, Saepe, Sic, Toties, Vix Unquam; v. in *super.*

Resto, stiti, stitum, stare. id, quod restat 1 Pr. 66.

Resupinus, a; um. homo 7, 7, 21.

7, 26, 8. mulierem 7, 29, 4. v.

Colloco. Demitto in solum.

Resupino, avi, atum. ubi resupi-natus est Aliquis 7, 14, 9. resu-pinandum Corpus esse 7, 14, 19.

resupinato Corpore 7, 14, 12. 7,

17, 6. resupinato quoque Corpo-re 7, 14, 14. resupinandus Homo est 7, 16, 7. resupinato Homine 7, 19, 24. resupinatoque Homine 7, 14, 24. idque (Os coxarum) ad spinam resupinatum (est) 8, 1, 97. Quidam resupinati (uri-nam promptius reddunt) 2, 7, 36.

Resurgo, surrexi, surrectum. ite-rum juxta cicatrices ipsas resur-gunt (strumae) 5, 28, 104.

Retineo, tuiui, tentum. ore exce-p-
tum & in eo retentum 6, 13
extr. Acetum quoque ex scilla
retentum ore 6, 15, 9. ut neque
retineatur Cibum (a stomacho,) neque, si quis retentus est, con-coquatur 7, 27, 16. nimis valen-
ter

ter ibi retentâ Materiâ 5, 26, 99. retentosque ibi Pedes 4, 24, 26. quodsi reddidit, Quicquid receptum est: - si a stomacho retentum est 3, 21, 15 *opp.* si retentus est Spiritus 7, 8, 15 *i. exspiratio suppressa.* retento Spiritu 3, 27, 21. 4, 2, 40. 7, 14, 9. Spiritu retento 4, 4, 53. retentoque ab ipso (aegro) Spiritu 7, 7, 175. retento diutius Spiritu 7, 17, 1.

Retraho, traxi, tractum. interdum in convictu esse, interdum ab eo se retrahere 1, 1, 5 *opp.*

Retrimentum, i. v. Plumbum.

Retro, *adv.* v. Ago. Cedo. Cogo. Compello Do. Incresco. Recedo. Recipio. Repello. Revolvero. Specto. Sum: si pes (*pesus*) alter juxta repertus est, alter retro cum corpore est 7, 29, 37. v. Traho. retroque 7, 18, 21.

Retundo, rudi, rufum. retusus, a, um: v. Capita (ossis fracti.) Ferramentum. Fragmentum. Hamus. Hamulus. Latitudo. Nulli retuso 8, 7, 4. retusa Ossa 8, 8, 12 *synon* præcisa 11. v. Pars accuum, Parte ferramenti. Telum. *opp.* acutus 7, 16, 16. 8, 7, 3, 5, 26, 27, 177.

Revello, *cact.* quâ vanit, id (telum) revellere 7, 5, 5.

Reverto, verti, versum. excisa etiam (carcinomata) post induram cicatricem tamen revertuntur 5, 28, 34. quodsi Cupiditas cibi reverterit 8, 4, 39. - si quando alias Dolor reverterit 7, 20, 10. *de luxatis*: sive Intus revertit (cubitus) 8, 16, 14.

Revertor, versum sum, verti. haecque (Accessiones) & ante quam proximae revertuntur, & postea desinunt 3, 2, 6 *opp.* Casus idem non revertitur 4, 20, 8. Corpus, v. *cum ad.* isque (Dolor) modo decedit, modo revertitur 4, 4, 24. quibus vero articulorum Dolor certis temporibus revertitur 4, 24, 30. hi, quibus id (Doloris genus) revertitur *ib.* 6. v. *cum in.* iterum ad fracturam reversa (Fascia) 8, 10, 19. Febris autem, quae subito sine ratione, sine bonis signis, finita est, fere revertitur 2, 7, 24 *i. recidiva fit.* facile enim revertitur (quartana Febris) 3, 16, 10. si circueum habere ea Febris solita est, sic, ut tertio quarte die revertatur 2, 17, 11 *de paroxysmo.* quarto die revertitur (quartana Febris) 3, 3, 6. quod (genus Febris) tertio quidem die revertitur 3, 3, 8. quarto die, si cum horrore Febris revertitur 3, 15, 3. aliae (Febres quotidianae) tempore eodem posttridie revertuntur, aliae vel serius vel celerius 3, 3, 17. malae etiam Febres, quae quotidie tempore eodem revertantur 2, 4, 13. Humor, v. *cum inter.* Id, v. *cum ad.* certioribus haec (Impetigo) temporibus revertitur 5, 28, 275. Malum revertitur 4, 13 *extr.* Membrum, v. *cum in:* Notae, v. *cum super.* faciliusque id (Os) in hoc casu, quam in priore, revertitur 8, 15, 19 *i. reponitur, de luxatis.* Os, v. *cum in.* certo tempore anni revertitur (Scabies in aliis) 5, 28, 264. si vero plus (*spatii*) est, per quod Telo revertendum (est) 7, 5, 6. id Vitium quibusdam feminis crebro revertens, perpetuum evadit 4, 20, 3.

¶ *cum Particulis*: post quae Ad balneum & Ad consuetudinem revertendum est 4, 2, 52. paulatimque Ad exercitationes revertendum est 3, 27, 10. Ad fracturam, v. *sup.* fascia. donec fauces Ad pristinum habitum revertantur 4, 4, 16. si pressum est (id, quod subest in enterocoele.) Ad inguen revertitur 7, 18, 20. rursus Ad ordinem vitae revertendum est 8, 10 *extr.* protinus Ad calidam potionem revertendum est 4, 15, 19. hic (*epilepticus*) Ad se utique revertitur 3, 23, 7 *i. functiones animales recte exercere de novo incipit.* donec corpus Ad pristinum statum revertatur 3, 21, 46. deinde Ad superius genus victus reverti (oportet) 3, 24, 14. etiam Ad vinum reverti 4, 2, 27. Ante, v. *sup.* accessiones, Celerius, Crebro, Deinde, Die, Etiam, Facile, Fere, v. *in superioribus.* rursusque In caput revertitur (dolor) 2, 8, 114. membrum aliquod resolutum, si neque movetur, & emacrescit, In pristinum habitum non revertitur 1, 8, 121. os In suam sedem revertitur 8, 13 *extr.* nunquam In antiquum statum revertitur (femur fractum) 8, 10, 70. paulatim humor Inter eos (dignos) revertens subit 7, 18, 32. Iterum 8, 10, 19. Non, Paulatim, Paulatimque, Per, Post quae, Posttridie, Protinus, Quotidie, Rursus, Rursusque, Serius, v. *sup.* si Super glandem notae revertuntur 7, 25, 22. Utique v. *supra.*

Revivisco, revixi, reviviscere. quosdamque, fama prodiderit, in ipsis funeribus revivisse 2, 6, 36.

Revoco, avi, atum. paulatimque revocandus aeger est Ad exercitationes, fricationes, *cact.* 3, 21, 64 *i. affuefaciendus.* ut illuc san-

[A A A]

guinis cursus revocetur 5, 26, 105 *i. revellatur.*

Revolvero, volvi, volutum. cum majore periculo Eodem revolvuntur 7, 26, 47 *i. in idem incidunt.* ne is (calculus) Retro revolvatur 7, 26, 84. quae quia neque in eodem habitu subsistere, neque ultra progredi possunt, fere Retro, quali ruina quadam, revolvuntur 2, 2, 2.

Rex, regis: & Regius, a, um; v. *supra sub Rego.*

Rheticus, a, um. v. Vinum.

Rhinion, v. Collyrium.

Rhus, *genis.* rhois. rhus, quem Syriacum vocant 6, 11, 19.

Rhypodes 6, 18, 85 *emplastri genus, ex Graeco ῥυπῶδες, q. v.*

Ridus, us. os cum rictu quodam pervertitur 4, 2, 31.

Rideo, risi, risum. si ipse (insaniens) sine causa subinde rideat 3, 18, 76.

Risus, us. quorundam (insanientium) etiam intempestivus risus 3, 18, 35. leviolem esse morbum cum risu, quam serio insanientium *ib.* 70.

Rigescio, scere. ne ibi nervi rigescant 8, 10, 51.

Rigor, oris. Graece *ῥίγας* 2, 1, 28. v. Cervicis, Febris, Maxillarum, Nervorum. inter rigores 2, 13, 32.

Rigo, avi, atum. superiores (venae) per tempora Oculos rigant; inferiores, per eas membranas, quae *cact.* 7, 7, 157.

Riguus, a, um. v. Locis.

Rima, ac. *de fissuris labrorum, v.* Descendo, Diduco. *de fissura ossis*: rimas quoque Ossis callus implet 8, 2, 21. *conf.* Callo impletur. si ne tum quidem rima manifesta est 8, 4, 19. v. Facio. Hio. Impleo. Pateo. Reperio. Sum: etiam si rima est 8, 4, 15.

¶ Ad rimam 8, 4, 51 *bis.* 55. Juxta rimam 8, 4, 54.

Rimula, ac. ne parvulae rimulae (*ossis*) fallant 8, 4, 8.

Rivus, i. limosive rivi *plur.* 2, 21, 6.

Rivulus, i. si plures se quasi rivuli ostendunt in fistula 7, 4, 4.

ῥιζάριον, 46. *forceps radicem denis comprehendens: v. Forceps.* *ῥιζάριον* 7, 12, 24.

Robur, boris, minus roboris illis Aetatibus subest 2, 10, 8. qui Corporum suorum robora inquietata cogitatione nocturnaque vigilia minuerant I Pr. 11. Mentis etiam robur 7, 29, 8. si suum robur habent (Nervi Musculique,) si non habent 8, 20, 14. neque tantum robur ejus (Pueri) est, ut sanguis mitti possit 3, 7, 7.

Robustus, a, um. v. Corpus. imbecillis. Hominiibus, medicoriter firmos.

firmos, robustis *app.* 2, 18, 52. *v.* juvenes. Nervii. Senex. Vir. is, qui tam robustus est 5, 28, 256. si robustus curatur, si tener 7, 19, 44 *app.* robustus annis 7, 14, 28. si robustior (quis est) 2, 14, 21. robustius corpus 7, 26, 29. infirmis robustioribus, *dat.* 2, 17. *s. app.* faciliusque in pueris & adolescentulis, quam in robustioribus, 8, 11, 12 *app.*

¶ *i. multum alens.*

Rodo, rosi, rosum. rodunt, quae? 5, 6. si Sensus in vulnere rodentium non est 7, 3, 7.

¶ qui (Humor) adhuc sana rodendo sinuet 7, 2, 21. rodit (Impetigo) 5, 28, 273. 278. rodentibus Medicamentis 5, 26, 100. id (Mel) si rodet 7, 26, 112. *v.* Urina, vulnus.

¶ Leviter roditur (cutis) 5, 28, 285. Vehementius rodit (impetigo) 5, 28, 278. Vehementius & roditur & rubet (cutis) 5, 28, 287.

Rosio, onis. rosio major est 5, 28, 277. spumans bilis alvo cum rosione redditur 7, 13, 3.

Roma, ae. Romae *genit.* I Pr. 50. 7 Pr. 11.

Rosa, ac. herbae *genus*, inter verbenas 2, 33, 11. discutit 5, 11, 3. reprimat (decocta) 5, 22, 30. Aqua, in qua rosa decocta est, vel sit 5, 22, 30. 6, 7. rosae Aridae *genit.* 5, 18, 74. Contritae rosae *genit.* 4, 20, 15. aqua, in qua rosae Floris folia cocta sint 4, 15, 11. rosae Flore, contrito 7, 12, 18. rosae Folia alvum molliuntur 3, 21, 25. -lenissima sunt *ib.* 27. molliunt 5, 15, 2. aqua, in qua ante rosae Folia decocta sint 6, 6, 89. Foliorum rosae 6, 6, 35. rosae Foliorum aridorum 6, 18, 32. aridorum rosae Foliorum 5, 23, 16. Foliorum rosae recentium 6, 6, 85. adjectis rosae Foliis contritis 6, 7, 80. cum rosae Foliis contritis 6, 7, 80. cum rosae Foliis 6, 6, 87. cum rosae Foliis ex passo subactis 6, 18, 113. mistis inter se rosae Foliis aridis, nucleis pini, mentha, collectis cum melle 6, 11, 20. malicorium cum aridis rosae Foliis contritum 6, 18, 111. adjecto contritae rosae Pulvere 4, 20, 15. rosae Succus 6, 6, 52. 6, 7, 15.

¶ rosa pro oleo rosarum: simul reprimat & refrigerat 2, 33, 10. reprimat 3, 10, 13. reficit, nartibus admota 3, 19, 21. *nominat.* 3, 19, 6. 5, 21, 7. 5, 28, 259. 6, 7, 17. 6, 18, 98. rosa ipsa 3, 10, 4. rosa tepida 8, 4, 66. rosae *genit.* 5, 21, 9. rosae minus cyathos 5, 11, 10. -terni cyathi 5, 24, 5. -ternos cyathos 5, 19, 16. -hemina 5, 19, 65. -paululum 8,

3, 9, -paulum admodum 8, 10, 86. -paribus portionibus 5, 24, 7. -quantum satis est 5, 28, 94.

-serupuli duo 6, 7, 67. rosam 3, 10, 2. rosa *abl.* 3, 6, 57. 3, 10, 13. 14. 3, 18, 27. 29. 4, 2, 18. 4, 18, 6. 6, 7, 18. 6, 18, 85. 97. 7, 19, 41. 7, 22, 4. 7, 26, 122. 7, 27, 25. rosa *Que* 7, 19, 41. putra rosa 3, 10, 4. cum rosa 3, 10, 6. 3, 20, 14. 4, 5, 4. 13. 4, 15, 10. 4, 18, 6. 4, 20, 11. 15, 5, 18, 28. 5, 26, 199. 6, 7, 19. 53. 54. 81, 87. 91. 6, 18, 15. ex rosa 4, 20, 14. 4, 24, 17. 5, 18, 45. 5, 19, 22. 5, 21, 13. 5, 25, 17. 5, 26, 268. 5, 28, 41. 6, 7, 18. 6, 18, 39. 40. 71. 86. 95. 7, 3, 10. 8, 4, 40. 8, 9, 13. in rosa 3, 10, 3. 6, 15, 6. 7, 29, 45. pro rosa 5, 24, 9.

Rostrum, i. de carnisbus rostra 4, 9, 7. rostrum ex sue 2, 18, 30. rostra ex sue 2, 24, 4. rostra suum 2, 20, 7.

Rotundus, a, um. *v.* Alumen. Calculus. Capita feminum: Caput, *caet.* humeri, humerorum: radii (rotundi) Costae. Juncus. Papula. Piper. Processus. Renes. Scrotum. Sinus. Tuberculum. Vitium. Ulcus. rotundum aliquid 8, 16, 11. 8, 20, 21. rotundo aliquid super poplite impedito 8, 21, 5. rotundior 8, 1, 35. rotundius 5, 28, 119. 8, 1, 77. rotundiora 8, 1, 100. rotundissima (capita) 8, 1, 100.

Ruber, bra, brum. *v.* Aeris squama. Color. Emplastrum. Impetigo. Nitrum, nitri quam ruberrimi, *v.* Nitrum. rubrave sunt, quae in ea (urina) subsidunt 2, 5, 6.

Rubeo, ere. rubetque (Abscessus vitium) cum calore, & paulo post etiam cum duritia 5, 28, 133. -quamvis rubet *ib.* 135. donec Corpus rubeat 4, 20, 10. qua rubet Corpus 7, 1, 2. ubi rubet Corpus 2, 10, 16. ubi rubere coepit Corpus 3, 27, 12. per minimas pustulas Cutis rubet 5, 28, 285. -vehementius *ib.* 287. si rubet Facies 2, 8, 105. Impetigo rubet 5, 28, 273. rubet (is Loccus) 7, 27, 4. Malae rubent 2, 7, 91. sinapi imponere per omnia Membra, donec arrodantur & rubeant 4, 12, 9. neque fiunt Oculi (sub arida lippitudine,) sed rubent tantum 6, 6, 173. post vomitum rubere Oculos 2, 4, 11. eaeque (Pustulae) modo rubent, modo *caet.* 5, 28, 241. si rubet (Sanguis) & pellucet 2, 10, 51. -& rubere & pellucere coepit *ib.* 55. Sanguis ex plaga rubens 5, 26, 41. -optimus (ex vulnere) calidus, rubens, *caet. ib.* 78. quum rubet (Ulcus) 5, 26, 194.

¶ Vehementius, *v. sup.*

Rubescio, cere. quaeque in his (oculis) alba esse debent, rubescunt 2, 6, 6.

Rubor, oris. in Abscessu 5, 28, 136. in quo (crudo Abscessu) major rubor (est) 5, 28, 145. quibus sine febre, aliqua parte Dolor aut prurigo cum rubore & calore est 2, 7, 57. *v.* Inflammatio. rubor earum (Macularum) paulatim in atrum colorem convertitur 3, 25, 3. Oculorum rubor 2, 8, 53. in Praecordii 4, 4, 15. in his (Pustulis) saepe rubor cum calore est 5, 28, 66. *v.* Tumor in. Ulcus.

¶ si color aut rubore aut pallore Novo mutatus est 3, 6, 23.

¶ cum Verbis: *v.* Accedo. Ambio. Appareo. Converti in. Incipio. Orior in. Sum: rubor est 5, 28, 2. jamque etiam rubor est 7, 1, 2. ubi tumor tantummodo & rubor est 4, 4, 5.

¶ Cum rubore 4, 4, 3. tumor Et rubor 4, 4, 5. rubore et tumore 4, 4, 15. tumor rubor *Que* 5, 28, 136. Neque rubor, neque tumor ullus 4, 4, 2.

Rubicundus, a, um. *v.* Caro. Durities. Hominibus, asperius rubicundiusque (genus Impetiginis) 5, 28, 276. *v.* Lenticula. Ulcus. Vulnus. rubicundior, *v.* durities, lenticula. rubicundius, *v.* paulo ante rubicundis nimis hominibus 1, 9, 7.

Rubus, i. fructus *genus*, inter verbenas, quae simul reprimunt & refrigerant 2, 33, 11. reprimat aqua, in qua rubus decoctus est 5, 22, 30. aqua gargarizandum, in qua simul rubus & lenticula decocta sit 6, 14, 3. rubus eodem modo (ex vino) decoctus 7, 27, 11. rubi Cacumina in aqua decocta, & ex oleo atque aceta assumpta 4, 19, 30. rubi Folia contrita cum cerato ex rosa facta 6, 18, 95. pulvis ex contritis rubi Foliis 3, 19, 9. rubi *nominat. plur.* 4, 16, 9. aqua, in qua rubi decocti sint 4, 19, 31.

Ructo, avi, atum. qui crudum sine praecordii dolore ructat 1, 2, 3.

Ructus, us. quorum utrumlibet ructus ostendit 4, 5, 39. accedunt frequentes ructus 2, 7, 31.

Rudicula, ae. infundere cruda ova, rudiculaque miscere 4, 19, 26. *conf.* 6, 19, 4.

Rudis, e. adhuc rudem & vulgarem hanc scientiam I Pr. 4.

Rufus, (ruffus,) a, um. *v.* Biliis. Color. Sanguis. Sputum. Urina. rufum in urina 2, 7, 32.

Ruga, ae. sine ullis rugis 7, 26, 32. Rugosus, a, um. *v.* Venter. rugosus, *v.* Scrotum.

Ruina, *v. post. rus.*

Rumpo,

Rumpo, rupi, ruptum. Aliquid, v. cum intus. v. Cartilago. Cervix vesicae. Cicatrix. Cutem rumpit (malagma) 5, 18, 18. v. Membrana. Membrana, (oculi) v. inf. cum intus. vel ex ictu aliquo, vel retento diutius spiritu, vel sub gravi fascia interior abdominis Membrana rumpitur 7, 17, i. necesse est, ea parte rupta Membrana sit ib. 6. quā rupta videbitur ib. 7. v. Membranulis. rumpere Musculos 8, 20, 19. rumpere quoque, non solum extendere Nervos & musculos 8, 20, 19. Nervis ruptis 8, 11, 11. 8, 14, 2. Aliquid sub his Oculis plerumque rumpitur 6, 6, 12. intus ruptum Oculum 6, 6, 13. - si foras jam ruptus procedit ib. vel ex f. Parte aliqua sanguinem exire vel rupta 4, 4, 72. ubi hae (Pustulae) ruptae sunt 5, 28, 244. rupris Pustulis 5, 28, 67. ubi per medicamenta rupta est (Suppuratio) 7, 2 extr. per medicamenta quoque Suppuratione rupta 7, 3, 22. rumpi facilius (Sutura) motu ventris potest 7, 16, 14. ubi aliquis ingredi ac moveri coepit, rumpitur illa Sutura 7, 4, 22. non rumpuntur hi Tumores 6, 10, 14. ex ictu aliquo protinus rumpitur Tunica 7, 18, 11. modo ruptis Tunicis 7, 18, 10. intus vero ex ictu Vena aliqua in cerebri membrana rupta aliquid sanguinis mittat 8, 4, 24. v. Vomica.

¶ cum Particulis: Ex, Facilius, v. in superiorib. Intus, v. sup. quacunque de causa ruptum aliquid Intus atque collisum est 2, 10, 17. ruptis Intus membranis aliquibus 7, 7, 108. Non, Per, Protinus, Quae, Sub, v. in super.

Ruo, rui, rutum. impetu ruentis sanguinis 5, 26, 95 i. prorumpentis.

Ruina, ae. retro, quasi ruina quadam revolvuntur 2, 2, 2.

Rursus, adv. 5, 26, 288. post plura vocabula praemissa 7, 19, 16. rursus, iterumque 8, 10, 26 seq. i. item, porro 8, 11, 19.

Rursus, adv. de novo, iterum 3, 11 7, 3, 15, 9, 3, 18, 50, 3, 23, 22. 4, 9, 15, 5, 17, 17, 5, 25, 10, 5, 28, 165, 166. 263. 5, 28, 199. 232. 6, 6, 186. 6, 7, 25, 50, 6, 10, 7, 6, 14, 6, 6, 15, 10, 6, 18, 6, 12, 7, 7, 49. 87, 7, 25, 11, 8, 2, 25, 8, 4, 45, 8, 10, 32, 121. 130. 8, 11, 10. caet. de alio, quae necdum praecessit 7, 26, 96 i. item, porro I Pr. 108. 1, 9, 3, 3, 12, 5, 26, 70, 6, 8, 14, 7, 121. 7, 20, 4, 8, 1, 65, 8, 10, 1, i. ad haec, praeterea 8, 10, 9, i. e. contrario 2, 16, 5, 2, 21, 5, 5, 26, 13, 99, 8, 10, 73. rursus Reverti, v. Revertor. Deinde rursus 2, 8, 87. Primum, rursus 7, 29, 6 seq. rursusque 2, 8, 114. 3, 19, 17, 7, 3,

9, 7, 9, 19, 7, 29, 7, 8, 1, 82. 2, 8, 15, 8, 15, 21, 8, 21, 6, v. Sed. Tum, Deinde, rursusque 8, 15, 21. postpositum suo verbo: frangi rursus 8, 10, 121.

Rus, ruris. modo ruri esse, modo in urbe, saepiusque in agro 1, 2, 2 opp. Rusticus, a, um. unde Rusticus, i. quorundam rusticorum experimento cognitum 5, 28, 111. rusticos nostros 4, 6, 13.

Ruta, ae. mali succi est 2, 21, 3. acris est 2, 22, 5. urinam movet 2, 31, 1. sensus excitat 2, 32, 2. purgat 5, 5, 6, 5, 16. mollit 5, 15 extr. ruta contrita cum melle 4, 20, 6. - cum sale contrita 5, 27, 61. - ex aceto contrita 3, 20, 14. aquam mulsam, in qua ruta decocta sit 4, 7, 6. posca, in qua ruta decocta sit 3, 20, 13. ruta Sylvatica 5, 27, 54. - Silvestris 5, 25, 9. rutae paululum 5, 27, 57. potio rutae 4, 5, 6. rutae semen aperit 5, 4, 3. - rodit 5, 6, 5. rutae seminis 5, 25, 9. rutae succo 5, 25, 16. rutam 4, 19, 17. 4, 21, 6. - ex aceto contritam 3, 18, 28. cum ruta 5, 10, 5, 16, 5, 22, 13, 5, 27, 78. 95. potio ex ruta 8, 9, 16.

*Ruēs, *ddes*, vitium in angulo oculi majore, *p'vāda* Graeci vocant 7, 7, 30.

*Rūnos, *z*, sordes, unde **Rupnōdes*, ss. sordidas. *ρ'vπwdes* emplastrum, v. Emplastrum. conf. Rhypodes.

*Rūnō, sordes abstergo: unde particip. *ρ'vπw*, *ρ'vπwσx*, ea (compositio) quam Graeci *ρ'vπwσw* vocant 5, 26, 135.

S.

Saccus, i. fal sacco lineo excipitur 2, 17, 26.

Sacer, sacra, sacrum. v. Ignis.

Saeculum, v. Seculum.

Saepe, adv. I Pr. 68. 71. 74. 88. 109. 114. 115. 1, 3, 73. 2, 1, 54. caet. reperit. bis. 1, 2, 17. 3, 4, 22. 5 Pr. 8. 7 Pr. 4. 8, 10, 113. ver. 6, 6, 78. saepe Enim 3, 11, 7, 3, 12, 9, 17, 4, 2, 15, 4, 6, 18. 6, 6, 45. 78. 7, 12, 12. saepe Etiam I Pr. 31. 51. 4, 11, 5, 5, 28, 119. 230. 7, 4, 18. 8, 10, 104. caet. saepe, Interdum opp. 4, 4, 73 seq. 7, 7, 10. conf. Interdum. Minus saepe, quam 2, 14, 22 bis, non Minus saepe 7, 26, 11. eo difficilius, quo Minus saepe 2, 8, 117. Raro, saepe opp. v. Raro. Semper, saepe opp. v. Semper. saepe Vero etiam I Pr. 31. saepius pro saepe I Pr. 84. 1, 2, 16. 1, 3, 78. 79. 2, 1, 49. 2, 2, 8, 2, 6, 39. 3, 2, 20. 3, 5, 34. caet. ne saepius eadem dicenda sint 8, 7, 1. saepius eodem die 3, 22, 16. 4, 22, 12. Eo saepius, v. Eo, quo, saepe.

[A A A 2]

pius, Interdum etiam opp. 7, 7, 18. Multo saepius, v. Multo. saepius Quam 1, 3, 83. 2, 2, 4, 3, 18, 37. 4, 19, 1, 7, 25, 25, 8, 10, 101. saepiusque 1, 1, 2, 4, 18, 5, 5, 28, 132. 6, 9, 4. 8, 10, 51. 8, 15, 21. 8, 16, 13. Quo saepius 5, 26, 124. 7, 26, 22. saepius, Rarius opp. 5, 28, 123. Semper, saepius opp. 1, 2, 16. saepius potius, quam Valentinus 8, 8, 14. saepissime, Deinde, Raro admodum opp. 8, 10, 3. saepe postpositum suo verbo, & extremum in comitate 7 Pr. 5.

Sagapenum, i. gummi species. sagapeni genit. 5, 23, 15, 6, 6, 152.

Sagitta, ae. v. Arundo. Muero. Spicula. Angusta est 7, 5, 15. v. Apprehendo. Cingo. Condo. Extrahio. Feror Infido. Propello. Recipio. Venio ex. & in sagittis quidem haec observatio est 72, 5, 22.

Sal, salis. gen. *mafe*, fomentum calidum est 2, 17, 23. calefacit 2, 17, 1. 2, 33, 15. rodit 5, 6, 5, (4, 7, 15.) exedit corpus 3, 7, 2, adurit 5, 8, 1. evocat & educit 5, 12 extr. (4, 7, 15.) sal Alius, v. inf. quilibet, v. Ammoniacus, sal Aridus 5, 27, 7. Calido & humido utendum est 4, 22, 9. Cocto dat. 6, 15, 10. Combusto 6, 13, 2. bene Contritus, cum cerato mistus, leviter cutem erodit, eoque impetum materiae evocat 4, 7, 15. Contritum 6, 15, 7. Contrito 6, 12, 2. Fossilis (genit.) 6, 5, 9, 6, 6, 155. Fossili (abl.) 6, 13, 2. Fricti 6, 15, 5. Frictum 6, 15, 7. Humido 4, 3, 11. 4, 22, 9. Immodicus 1, 3, 65. Is: eumque 6, 15, 7. Modico 2, 14, 1. Quilibet alius 6, 6, 226. Siccum 2, 17, 27. Tostus 5, 27, 54. sal nominat. 2, 17, 26. 3, 21, 41. caet. - cum aceto 5, 22, 10. cum melle fal 10. stus 5, 27, 54. salis genit. 5, 18, 45. 5, 19, 28. 5, 21, 8. caet. v. supra, & Ammoniacy. Aliquantum. cum salis Hemina 4, 15, 22. salis Partes duas 5, 18, 73. ut Paululum his salis adjiciatur 6, 9, 6. Paulum contriti salis sit adjectum 1, 3, 12. salis Paulum adjicere 1, 3, 49. eique salis Paulum adjiciebant 2, 12, 3. salis quoque & fici eadem Vis est 2, 33, 3. ex aceto cocto sali, dat. 6, 15, 10. salem 2, 17, 27, 2, 18, 24. 4, 10, 5, 28, 180. 6, 15, 7, 13, 6, 7, 21, 14. sale, v. sup. & inf. cum particul. sale adjecto 2, 12, 21. 3, 9, 14. contacta sale modico 2, 24, 1. duranda curis est sale 3, 6, 56. sale contrito 6, 12, 2. Cum sale 4, 19, 28. 5, 27, 61. 82. 84. Ex sale 3, 9, 5, 4, 17, 4, 10, 23.

Salio, ire. pisces, qui solidi saliantur 2, 18, 9.

Salsus, a, um. v. Aqua, Caro. Cibis

Cibis. Lachrymae. Nihil. Saliva, Succus. Vinum. Omnia falsa, calefaciunt 1, 3, 61. - acria sunt 2, 22, 4. - extenuant 2, 23, 2. - aliena stomacho sunt 2, 25, 1. - alvum movent 2, 29, 6. eadem omnia recentia, quam falsa, plus alimenti habent, 2, 18, 37 *opp.* huic nec falsis opus est 4, 7, 8. oportet abstinerere ab omnibus falsis 4, 10, 3. Salsamentum, i. calefacit 2, 27, 1. alvum movet 2, 29, 4. recte super id (*venenatum*) vulnus deligatur 5, 27, 8. Omne falsum mali succi est 2, 21, 2. omniaque salsamenta minime intus vitiantur 2, 28, 5. salsamenta semper aliena sunt 7, 27, 20. edenda sunt salsamenta 4, 9, 6. ex quibus (piscibus) salsamenta quoque fieri possunt 2, 18, 24. cibus a salsamentis melius incipit 1, 2, 18. Salamandra, ae. exedit corpus 5, 7, 2. adurit 5, 8, 3. Salio, unde Saltus, us. saltu 8, 11, 3. Saliva, ae. Frequens f. 1, 3, 45. Jejunā salivā *abl.* 5, 28, 289. sub eadem vero (gravedine) Saliva est saliva 4, 2, 45. si salivae plenum est os 2, 2, 6. qui Devorare salivam suam non potest 2, 6, 17. Moveo. nulla in ejus (colubrae) saliva noxa est 5, 27, 35. Salix, icis. folia salicis in aceto cocta 6, 18, 126. Saltem, *adv.* alterum saltem os 3, 10, 64. paulum saltem 3, 1, 20. quae saltem esse in ejusmodi re sanitas potest 8, 25, 13. Salus, utis. i. *valetudo bona, sanitas.* salutis humanae praesidem artem I Pr. 66. primā semper habitā salute 3, 4, 5. ne hi quidem ad salutem perducuntur 3, 21, 9. i. *sanatio*: sic medicinam ortam, subinde aliorum salute, aliorum interitu perniciosa discernentem a salutaribus I Pr. 57 *opp.* in acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis, & mortis 2, 6 *extr. opp.* salus ei (*aegro*) facilis est 2, 8, 6. cui calor & tremor est, salutis delirium est 2, 8, 47. Saluber, bris, bre, salubris *caet. opp.* gravis 1, 3, 2. 2, 1, 8. v. Cibos. Effectus. Frictio, Locus, Locum, Loco, v. gravis. Mutatio. Ventus. salubriores, v. Venti. saluberrimus, v. Motus. saluberrimum Ver est 1, 1. saluberrimi sunt sereni Dies 2, 1, 6. Salubritas, atis. salubritatem habent (regiones) 5, 27, 66. Salutaris, e. *ad sanationem conserens opp.* contrarius I Pr. 109. - mortiferus 8, 4, 76. - periculosus 2, 3, 65. - perniciosus I Pr. 57. pestifer 2, 6, 41. - vanus 7 Pr. 4. v. Frictiones. Inspectio. Natationes. Perfusiones. Professio. Signa. Sternutamentum. consistere in

frigidis medicatisque fontibus, salutare est 4, 51, 26. quid aegro salutare sit 2, 16, 7. etiam (periculosum est) quod alias salutare habetur, sternutamentum 2, 8, 65. eademque saepe salutaria, saepe vana sint 7 Pr. 4. eadem, quae in caeteris vulneribus, vel salutaria vel mortifera sunt 8, 4, 76. quae salutaria (sunt) 2, 6, 41. omnia quae salutaria accipi 6, 18, 4. perniciofa discernentem A salutaribus I Pr. 57. In hoc affectu salutares sunt vehementes fricationes *caet.* 4, 21, 2. *conf.* I Pr. 109. 8, 4, 76.

Salvus, a, um. in tabe ejus, qui salvus futurus est 2, 8, 11 i. *sanus.* hoc salvo 3, 5, 30 i. *observato.*

Samus, i. unde Samius, a, um. v. Terra.

Sandaracha, ae. *sc. Graecorum, arsenicum rubrum nativum.* rodit 5, 6, 2. exedit corpus 5, 7, 2. adurit 5, 8, 3. inspergenda est 6, 18, 118. sandarachae *genit.* 5, 28, 65. 5, 22, 15. 19. 21. 24. 5, 28, 188. 6, 6, 120. 6, 8, 22. 6, 11, 7. 8. 10. 6, 19, 16. *dativ.* huic (arsenico) & sandarachae in omnia eadem Vis, sed validius est 5, 5, 1. *conf.* auripigmentum. *ablat.* 5, 28, 236. cum sandarachā 6, 7, 60.

Sanguis, guinis. Columbae 6, 6, 220. 224. - purgat 5, 5, 3. Hirundinis 6, 6, 220. 224. - purgat 5, 5, 3. ex his, quae in Homine sunt, is celerime vel calefit, vel refrigerat 4, 3, 6. Jocineris, hircini, caprini 6, 6; 215. sanguis per Menstrua non respondet 4, 4, 71. de menstruis etiam intelligend. 2, 8, 16. 17. *Offis* 8, 3, 23. Palumbae, Palumbi 6, 6, 220. 224. - purgat 5, 5, 3. Venarum 4, 3, 5. in Urina 2, 7, 29. per Urinam editur 2, 7, 33. *conf.* 4, 4, 76.

¶ sanguinis, v. Aliquid. Calor. Color. Concreta. Cursus. Detractio. Eruptio. Exitus. Habitus. Minus sanguinis 5, 28, 227. v. Missio. Natura. mali Odoris 6, 4, 2. v. Pars. Parum sanguinis 5, 26, 107. Plus sanguinis 5, 27, 30 7, 12, 13. 7, 26, 93. v. Profluvium. Profusio. Pus. Sanies.

¶ cum *adjectiv.* v. Ater. Bonus. Calidus 5, 26, 78. Calido. 3, 23, 25. Crassius 2, 10, 50. 55. modice Crassus 5, 26, 78. nimium Crassus *ib.* 77. minimum Efficax columbae 6, 6, 224. non Glutinosus 5, 26, 78. Is 2, 10, 50. 51. 4, 3, 6. *caet.* Liquidus 6, 4, 2. colore Lividus 5, 26, 77. Malus 5, 26, 77. Multus 5, 26, 39. 44. Multum 7, 12, 29. satis Multo 5, 26, 104. Niger 2, 10, 50. 53. 55. 5, 26, 47. colore Niger 5, 26, 77. Nimius 5, 26, 111. v. No-

tus est. mali Odoris 6, 4, 2. Optimus 5, 26, 78. - hirundinis 6, 6, 224. Pituuta mistus 5, 26, 77. Purus 4, 15, 20. 5, 28, 182. Rufus quidam 2, 8, 4. nimium Tenuis 5, 26, 77. Varius 5, 26, 77. Vitiosus 2, 10, 50.

¶ cum *Verbis*: v. Abundo. Caleo. Calefco. Cohibeo. Concrefco. Conquiesco. Desluo. Descendo, & *enim* in. Detergeo. Detraho. Effluo. Effundo. Emitto. Erumpo. Evoco. Excipio. Exeo. Exserco. Exspuo. Extraho. Extundo. Ferror. Fluo. Fundo. Inungo. Maneo. Mitto. Occupo. Pelluceo. Profluo. Profundo. Prohibeo. Prorumpo. Redeo. Refrigesco. Remaneo. Ru-beo. Ruco. Sequor. Spumans. Spuo. Subeo. Suffundo. Supprimo. Traho. Transfundo. Tueor, oculos. Vitis. Vomo.

¶ cum *Particulis*: A sanguine 7, 27, 1. De f. 6, 6, 101. Ex f. 5, 28, 102. 7, 19, 39. 7, 26, 2. In *cum abl.* 4, 3, 5. Sine sanguine (tunica) 7, 18, 4. *i. exsanguis.*

¶ pro *missione sanguinis* 6, 6, 101.

¶ sanguini 2, 8, 132. 7, 30, 15. sanguine 5, 26, 68. *plura exempla & reliqui casus vide in superioribus.* Sanguinalis, e. v. Herba.

Sanguifuga, ae. si sanguifuga epota est 5, 27, 82.

Sanies, ei. quid? 5, 26, 67. seqq. ejus Sedes 8, 3, 20. Species *ib.* 70 seq. - Tempus *ib.* 69. Aliqua vitiosa 8, 3, 20. Aqueae similis 6, 6, 18, 37. non Coacta 6, 18, 37 *al. leg.* cocta. Colorata 5, 26, 67. Crassa 5, 26, 67. 6, 7, 65. modice Crassa 5, 26, 83. Glutino-fa 5, 26, 67. 81. Livida 5, 26, 81. Mala 5, 26, 81. Melior 5, 26, 83. Multa 5, 26, 81. 6, 7, 33. non Multa 5, 26, 83. 5, 28, 90. Nigra 5, 26, 81. foedi Odoris 7, 29, 24. mali Odoris 5, 26, 81. 6, 18, 37. 7, 27, 1. pessimi Odoris 4, 15, 20. Pallida 5, 26, 81. Putris 4, 15, 20. Subalbida 5, 26, 83. Subrubicunda 5, 26, 83. Tenuis 5, 28, 90. 6, 18, 37. nimis Tenuis 5, 26, 81. Tenuior 5, 26, 67. Vitiosa 8, 3, 20.

¶ cum *Verbis*: v. Adjicio. Descendo. Detergeo. Diffundo. Erodo. Exeo. Extraho. Fluo. Profluo. Refero. Removeo. Subsum. Sum: in iis sanies esse videtur 5, 28, 3.

¶ sanie *abl.* 5, 26, 68.

Sanctus, i. i. *majorana*, discutit 5, 11, 2.

Sanus, a, um *bone valens. de toto homine*: v. Color. Corpus. Homo. sanus 2, 6, 12. 3, 18, 62. sani *genit.* 2, 3, 1. 2, 7, 60. sano *dat.* 2, 8, 81. sanum, a sano, v. *inf.* i. *sanatus*. imbecillum est, quod intus gerit (mulier gravida): sanum illud esse; *opp.* 2, 7, 43. sani

sanī plur. 2, 18, 3. *sanī, aegris opp.* 3, 6, 4. *sanīs, aegris opp. dativ.* I Pr. 113. *aegros, sanis opp. dat.* 2, 53. *sanis, dat.* 2, 13, 4, 3, 1. 3, 6, 20. *sanos I Pr.* 120. *aegros, sanos opp.* 2, 9, 3.

¶ *de partibus corporis: synon.* integer, *opp.* corruptus, vitiatum, *caet.* I Pr. 43. 8, 3, 37. *v. Caro.* usque ad sanum Corpus 5, 26, 253. donec utrumque ulcus sanae Cuti aequetur 5, 26, 292. *v. Locum.* sanae ejusque colorem Partis I Pr. 43. in Partem sanam 2, 7, 89. inter sanam vitiatamque Partem 7, 33, 4 *opp.* a Parte sana recedit (os adustum) 8, 3, 37. ex sana Parte, ex aegra 7, 33, 4 *opp.* quod (Ulcus) sanum est, siccum est, quum aduritur 5, 26, 244. qui (humor) proxima & adhuc sana rodendo finietur 7, 2, 21.

¶ *i. sanatus.* ut, quomodo se quisque aeger refecerit, eodem sanus utatur 4, 5, 12 *opp.* saepe id, quod jam sanum videbatur, iterum exulceratur 5, 28, 70. facile enim revertitur (febris), nisi a sano quoque aliquandiu timeatur 3, 16 extr. *sanis dativ.* 5, 26, 185. resolutumque Membrum, si nihilo minus alitur, fieri sanum potest 2, 8, 36. si vinctus aliquis (insanens) dum, levare vinculis cupit, sanum jam se fingat 3, 18, 12. mature Vulnus sanum fore 5, 26, 158.

¶ *de infirma valetudine.* satis sano corpore, si stomachus infirmus est 3, 6, 12. quemadmodum sanī, neque firmi homines se gerere debent 2, 15, 12 *i. valetudinis.* quod scilicet non nisi quam sanissimo (febricitanti) dari (cibus) debeat 3, 4, 52 *de statu inter paroxysmos febris.*

¶ *cum Particulis:* A. Adhuc, Jam, Satis, *v. sup.* in homine Purum sano 2, 7, 58.

¶ perinde atque sanissimo (licet) 7, 4, 28. quam sanissimo *dativ.* 3, 4, 52.

Sanitas, atis, quum sanitas inferioris partis scobe cognita est 8, 3, 11 *i. integritas ossis, opp.* vitium *ib.* 5, 12 *caet.* caries, nigrities *ib.* 6, 7.

¶ *i. sanatio.* quidam (morbi) longi, sub quibus neque sanitas in propinquo, neque exitium est 3, 1, 5 *opp.* summamque Speciem sanitatis in captandis malorum operum occasionibus praebent (phrenitici) 3, 18, 9. quanto propius esse sanitati debet (os fractum) 8, 5, 18. callus eo loco non ad sanitatem tantummodo sed etiam ad tumorem increvit 8, 5, 17. donec sanitate Ossis do-

lor finiatur 8, 8, extr. eo tamen Difficilior sanitas est, quo minus saepe sub his malis illi (abscessus) subsequuntur 2, 8, 117. Eandem I Pr. 53. donec, Quae saltem esse in ejusmodi re sanitas potest, veniat 8, 25, 13 (ubi ossibus fractis vulnus accessit.) donec sanitatem, Qualis esse potest, recipiant (adusta ferro gingivarum ossa) 6, 15 extr. vix, etiam si recte cessit curatio, Veram sanitatem reddit (in osse pectoris *ca. rioso*) 8, 2 extr. *v. Do. Molior.* Moveo. Promitto. Prospicio. Quaero. Recipio. Reddo. Reperio *i. restituo.* Restituo. Tueor. Venio.

¶ *i. maturitas,* ubi, quod inter febres aliqua parte abscessit, ad sanitatem non pervenit 2, 5, 5.

¶ ab omnibus his aegros perductos esse Ad sanitatem I Pr. 48. aqua inter cutem, si ex acuto morbo coepit, ad sanitatem raro perducitur 2, 8, 84. Ad eandem tamen sanitatem homines perduxerint I Pr. 53. Lycio Ad sanitatem perducendum (esse locum) 7, 11, 5. *v. ulcus. vulnus.* ea, quae lenia Ad sanitatem perducant 5, 27, 90. aliaque medicamenta, quae Ad sanitatem perducant 7, 25, 18. quorum quodlibet protinus positum Ad sanitatem perducit 5, 27, 80. donec Ad sanitatem perveniat (tuberculum) 7, 7, 12. medicamentis & victus ratione Ad sanitatem perveniunt 7, 7, 154. raro tamen Ad sanitatem perveniunt (vehementer resoluti) 3, 27, 4. quae sine medicamentis Ad sanitatem pervenire non possunt 5, Pr. 5. sub quibus perveniri Ad sanitatem potest 7, 27, 15. vix autem Ad sanitatem perveniunt, quibus ulla parte aut pulmo, aut caet. vulneratum est 5, 26, 18 seq. *v. proficilo Ad. speculo Ad. tendo Ad.*

Sano, avi, atum, neque enim sanari emissus humor (aqua *ascitici*) sed medicinae plocum facit 3, 21, 59. quumque alter medicus se sanaturum polliceretur 3, 21, 11. medicamentum, quo Adusta sanantur 7, 31, 7. curatio, qua nunc quidam traditos sibi Aegros interduo contrariis remediis sanant 3, 9, 8. medicus Amicum quandam ejus (regis) negavit posse sanari 3, 21, 10. *v. Coxa.* ut sanari velit Eum, quem accepit 7 Pr. 15. jugulum vero, si transversum Fractum est, nonnunquam - sanari sine vinctura potest 8, 8, 1. illud (Jecur) esse sanandum 3, 21, 56. ad sanandum Jecur 5, 25, 21. ne Lethargicus quidem his sanatur 3, 23, 6. sanari non potest (Leuces vitium) 5, 28, 303. isque Morbus medio-

[*Aaa 3*]

cris vix sanatur, vehemens sanari non potest 2, 8, 124 *synon. conf. inf. cum facile.* quum per eam (vim totius corporis) Partes aegrae sanentur 3, 2, 11. Quae vel sanari non possint, vel *caet.* 7, 19, 12. id omnem utique Scabiem Sanat 5, 28, 271. potest sanare (Ulcus) id emplastrum 5, 26, 232. quae id (Ulcus) sanari *ib.* prohibet 230. *v. Ulcus. Vulnus.*

¶ sanat Curatio, Emissus humor, Emplastrum, Medicus, Medicamenta, Remedia, Victus ratio, Vis corporis; *vid. sup.*

¶ *cum Particulis:* si occurritur, Facile sanatur (*id Morbi genus*) 3, 1, 7. & Facile & Mature sanatur (*coxa*) 2, 8, 35. Minime Facile sanatur virgines *caet.* 2, 8, 80. Non, Nonnunquam, Per vim, Sine, Utique, *v. in superiorib.*

Sanabilis, e. utrum autem Aliquod horum sanabile sit, an non 5, 28, 392. Arteria incisa neque coit, neque sanescit 2, 10, 44. quisquis Dolor deorsum tendit, sanabilior est 2, 8, 41. Idque in quibusdam sanabile est 7, 7, 150. in caeteris, Quae circa costas sanabilia sunt 7, 4, 12. vitii ejus plures Species sunt, quaedam sanabiles, quaedam quae curationem non admittunt 7, 7, 128 *opp.*

Sanefco, scere. *v. Adolescens, vel inf. puer.* ut Cutis circa pinnam sanescat 7, 8, 8. nec tamen magno negotio Cutis sanescit, etiam si frustra secta est 8, 4, 23. Digtus, *v. cum per se. Fracta, v. cum fere inter.* Is 2, 8, 95. neque enim (ii) sanescit 7, 7, 58. Id sanescit 7, 4, 31. nonnunquam sanefcente eo, quod primum vitiatum est: nonnunquam etiam exulcerato 5, 28, 67 *opp. add. cum ex toto, & facillime.* Oculi sine his (medicis) interdum sanescunt 7 Pr. 6. sanescit (Papula,) si 5, 28, 289. *add. cum difficilior.* Superior (Pars cutis) ita sanescat, ne inhaereat 7, 25, 14. Pervium, *v. cum facilius.* quo facilius sanescat (Plaga) 7, 2, 25. Plerique, *v. cum sub.* facilius sanescit Puer vel adolescens, quam Senior 5, 26, 32. *v. Ulcus. Vulnus.* sanefcendo 5, 28, 205. 7, 7, 48. 7, 28, 3.

¶ *cum Particulis:* Difficilior sanefcit (papula) 5, 28, 288. donec Ex toto id sanescat 7, 10, 6. ne ulcera quidem in his aegris Facile sanefcunt 3, 21, 6. non Facile sanefcit 5, 28, 91. qui (aegri) non Facile sanefcunt 2, 8, 79. in majore membro, si medium mucro transiit, Facilius sanefcit quod pervium est 7, 5, 7. *add. sup.* 5, 26, 32. 7, 2, 25. Facillime autem id genus sanefcit 7, 7, 72. Fere,

Fere, *v. cum* inter. Jam 5, 26, 69. In *cum* abl. *v. in superiorib.* fere vero inter quartum decimum & unum & vigesimum diem fane-
scent (fracta) maxilla, malae, caet. Inter vigesimum & trigesi-
mum crura brachiaque: Inter se-
ptimum & vigesimum & quadra-
gesimum humeri & femora 8, 7,
19-21. Interdum Ita. Ne quidem,
Nec magno Negocio, Neque, Non,
Nominquam. *v. sup. & inf.* O-
mnino non 4, 9, 2. per parentes
id herba restitui, quod Perse fa-
nescit 6, 6, 222. atque ita Per-
se uterque (digitus) fane-
scit 7, 32, 2. Sine medicis, *v. sup.* Sub
hoc (somno) plerique (phreniti-
ci) fane-
scunt 3, 18, 41. tum ul-
cus Sub linamentis fane-
scit 7, 13, 3. Vix fane-
scit (is) 2, 8, 95. ulti-
mum Vix Unquam fane-
scit 5,
28, 301.

Sapio, sapui, sapere. aeger, quam-
vis adhuc sapiat 3, 18, 7 de phre-
nitico, adhuc mentis compote.

Sapientia, ae. medendi scientia sa-
pientiae Pars habebatur I Pr. 11
i. philosophiae multos ex sapien-
tiae Professoribus ib. 12 i. philo-
sophis. add. ib. 24. inter sapien-
tiae Professores ib. 47. ab Studio
sapientiae disciplinam hanc sepa-
ravit I Pr. 13 i. philosophia. sa-
pientiae Studiosos I Pr. 49 i. phi-
losophos.

Sarcio, sarxi, sartum. si quid ibi
curti est, sarcire 7, 8, 13.

Σαρκοκλή, ης. herniae species. 7, 18,
41. σαρκόκλην Graeci vocant ib.

Σαρκοφάγος, ον. carnivorus, car-
nem edens 4, 24, 26. σαρκοφάγον,
v. lapis.

Sarmentum, i. cinis quoque, ma-
xime ex sarmentis 7, 1, 5.

Sat, vel Satis, adv. Sat est cyathos
binos ternosve assumere 4, 12, 6.
sat est infra inguina (deligati) 4,
4, 91. Satis: *cum verbis*: Adju-
vare 4, 6, 13. *v. Cerno.* Cognosco
7, 18, 26. Comprehendo *de intel-
lectu.* Constat. Contineo. Convenit.
Dico. Diduco. Digero. Expedit.
Fluo. Incido *media longa.* Jungo.
Offendo. Patefio. Proficio. Pro-
sum. Quiesco. Reddit alvus 2, 12,
16. Refrigerero. Subsisto. Sufficio.
Sum: neque id satis est 4, 4, 25.
7, 14, 32. id duabus aut tribus
locis satis est 4, 13, 7 *sc. facere.*
quantum satis esset 7, 26, 70. *v.*
quantum: quod i. *quantus.* potest
satis esse quinquagies 2, 14, 21.
v. plura. *cum infinit.* dativo, que
caet. *v. Teneo.* Tueor. Valeo. caet.
inf.

¶ *cum infinit. att.* vel depon. praef.
satis sit a vino tantum abstinere
3, 2, 21. conf. I Pr. 88. 3, 2, 22.
24. 3, 5, 40. 4, 7, 12. 4, 19, 6.

5, 28, 192. 6, 6, 24. 6, 13, 10, 11.
6, 14, 9, 7, 2, 13. 7, 8, 9, 7, 22,
14, 8, 2, 5. 6, 8, 4, 48. 8, 10, 17.
8, 15, 5. caet. *cum infinit. att. praeter.*
fuisse satis est 4, 19, 23. de-
cidisse satis erit 3, 18, 56. semel
dixisse satis erit 7, 7, 35. conf.
4, 4, 81. 5, 25, 4. 6, 6, 204. *cum*
infinit. pass. vel neutro pass. praef. id-
que interdum uno die fieri satis
est, interdum biduo 3, 2, 16. fa-
tisque est ea sumi 2, 13, 4. an
satis sit primam partem earum
praeteriri 3, 4, 57. conf. 2, 11, 8.
5, 28, 40. 183. 6, 4 extr. 6, 6,
43. 210. 7, 12, 42. 8, 3, 39. 8,
10, 72. 8, 16, 10. 8, 20, 15.

¶ *cum genit.* satis Materiae detra-
ctum est 2, 10, 55. donec Pitui-
tae satis profuit 6, 13, 3. satis-
que Somni accedat 8, 4, 39. fa-
tisque Velamenti praestet 7, 25,
7. satis Virium reddit, est 3, 19,
25. 3, 24, 11. 4, 20, 4.

¶ *cum dativo:* primo Cibo ita satis
est 3, 6, 36 i. ad primum cibum
haec sufficiunt. si rima hiat ali-
quantum, Curationi satis est 8,
4, 49. satisque est Puero, quod
-Viro, quod 6, 6, 44.

¶ *cum Ad:* quam exhauriri, Ad
confirmandam valetudinem satis
est 2, 11, 8. mellis quantum sa-
tis sit Ad ea cogenda 5, 22, 11.
satis Ad valetudinem profuit 4,
4, 74.

¶ *cum adjectivis similibusve.* satis
Altris plagis 4, 4, 13. *v. Certus.*
Commode. Crassus. satis Diu 3,
27, 21. *v. Liberalis.* Liquidus,
Magnus. Mature. Multus. Notus.
Opportunus. Potens. Purus. Sa-
nus. Secundus. Tutus. Validus.
Utilis.

¶ *cum aliis Particulis:* *v.* Jam sa-
tis. Ita. Non. Nondum. Plus. sa-
tisque I Pr. 88. 2, 13, 4. 3, 2,
24, 5, 18, 47. 5, 28, 192. 6, 6,
24. 44. 168. 7, 2, 13. 7, 25, 7.
8, 4, 39. 8, 10, 17.

¶ *satis, extremum in commate:* ubi
autem incisum est satis 7, 5,
12.

Satius, comparativ. satius est enim
anceps auxilium experiri, Quam
nullum 2, 10, 22. *similiter cum*
Quam & *infinit. att.* 2, 10, 34. 3,
5, 38. 39. - *cum infinit. pass.* 3, 4, 54.
- *cum infinit. att. & pass.* 8, 10, 23.
sine quam, cum infinit. att. 2, 12, 7.
3, 4, 53. 4, 2, 13. - *cum infinit. neu-
tro pass.* satiusque est, idibus aut
ter fieri 5, 18, 13. satiusque 4, 2,
13. 5, 18, 13.

Satio, avi, atum. ut Invitus quo-
que aqua satietur 5, 27, 21. ut Ma-
gis satietur 3, 24, 14.

Satietas, atis. quantum sufficit ad ap-
petentiam explendam. neque enim
convenit, juxta inediam protinus

satietatem esse 2, 16, 3 *opp.* ut
bibat etiam ultra satietatem 3, 7,
19. conf. 1, 2, 21. 3, 7, 21. 7,
25, 12. *de nimia ciborum quanti-
tate:* initium morbi fames attule-
rit, an satietas I Pr. 32 *opp. add.*
1, 3, 3. ut gravibus aut locis aut
temporibus magis viteretur satietas
I Pr. 112. conf. 1, 2, 17. 1, 3, 3.
3, 7, 23.

¶ *Idonea* 1, 3, 3. Multam 3, 7, 25.
Nimia 1, 2, 17. 1, 3, 3 *bis.* Utilis
1, 2, 17.

¶ *aqua frigida tantum Ad satietate-
m data* 3, 7, 21. Citra satietate-
tem 4, 5, 16. neque vero ex multa
fame nimia satietas, neque Ex
nimia satietate fames idonea est
1, 3, 3 *opp.* Post satietatem 1, 2,
21. Post multam satietatem 3, 7,
23. Sub satietate 7, 18, 18 i. a.
etiā Ultra satietatem 3, 7, 19.

Satureja, ae. herbae genus. mali suc-
ci est 2, 21, 3. aliena stomacho
est 2, 25, 4. urinam movere 2, 31,
2. sensus excitat 2, 32, 2. *add.*
nominat. 4, 8, 10. 4, 9, 11. eden-
da multa satureia 5, 27, 60.

Saxum, i. faxi Calcis, saxo Calce,
v. calx piscis Inter saxa editus 2,
18, 34.

Saxatilis, e. *v. Pisces*

Scaber, bra, brum. *v. Angulos*
(oculi.) Dens. Lingua. Oculi.
Ungues.

Scabo, scabi, scabere. oras natu-
ralium suorum manibus admotis
scabere crebro coguntur (femi-
nae) 2, 7, 39.

Scabrities, ei. scabritiem linguae 3, 10
in argum.

Scabies, ei. *describ. & pertract.* 5,
28, 262 seqq. eam 'Aypiaes Graeci
appellant 5, 28, 266. Asperior
5, 28, 265. Feram 5, 28, 266.
quae Talis est 5, 28, 266.

¶ *cum Verbis:* *v. Desino, ex toto.*
Incipiens. Laboro. Prurio. Reprae-
sento. Revertor. Sano. Tollo.

¶ *cum Particulis:* Ad scabiem quo-
que pertinere retuli (medicamen-
tum) 5, 28, 283. medicamentum
autem Ad incipientem hanc ido-
neum est, ibi 268. Ex qua 5, 28,
262. In hac 5, 28, 267.

Scala, ae. super scalae gallinariae
gradum, ita altae, ut 8, 15,
13.

Scalper, vel Scalprum, i. Angulus
scalpri 8, 3, 26. Angulo scalpri
sinus exiguus fit 8, 3, 7. si ex-
cipit ejus Angulum, ultra transi-
re non patitur 8, 3, 28.

¶ *Excisarius* scalper 8, 3, 15. 16.
Idem 8, 3, 16. Planus 8, 3, 16.
Plano scalpro *abl.* 8, 4, 48.

¶ *cum Verbis:* *v. Adigo.* Ago i. im-
pello. Derado. Discutio. Divido.
ab. Excido *media producta.* Fe-
rio. Lacerio. Laevo Transleo. Violo.

¶ *Ad*

- ¶ Ad manum scalprumque veniendum est 8, 4, 43.
- ¶ Scalprum nominat. ap. Celsum non occurrit, sed scalper 8, 3, 15, 16, 8, 4, 51, 55.
- Scalpellus, i. phlebotomum. Scalpello sanguinem esse mittendum 2, 11, 9. instrumentum quodvis chirurgicum secans: dilatis his (curacionibus chirurgicis,) quae praecipue scalpellum in manum postulant 5, 26, 8.
- ¶ scalpelli Curatio brevior est 7, 13, 4. ut ad scalpelli Curationem veniendum sit 7, 4, 35. v. Manubriolum. Mucro. Opera.
- ¶ cum adjectiv. Adverso scalpello subsecare 7, 7, 51. v. Infirrior. Rectus, v. in teneo. in his scalpellis Supervacuus est 7, 26, 88.
- ¶ cum Verbis: v. Abscindo. Adhibeo. Admoveo. Aperio. Attingo. Circumcido. Concido, media longa. Curo. Demitto. Desidero. Detergeo. Diduco, digiti, scrotum, a. Divido. Erado. Exaspero. Excido, media proclitica. Exulcero. Immitto. Incido, media longa. Mitto, sanguinem. Postulo. Praecido, quicquid. Pargo. Rado, cartilago. Resolvo membranulac. Seco. Subseco. Teneo. Utor.
- ¶ cum Particulis: A scalpello 7, 5, 4, 11. Ad scalpellum (procedere curatio potest) 5, 28, 38. Ante scalpellum 7, 20, 1. ansequam adhibeatur. Sine scalpello imposita eadem 7, 1, 4.
- Scammonea, ae. rodit 5, 6, 4. scammoneae paulum 4, 17, 3. scammoneam potui dare 3, 24, 8. castoreum cum scammonea 3, 20, 20.
- Scamnum, i. super scamnum, v. colloco, intendo. - cui ab utraque parte axes sunt 8, 20, 18. - Id 8, 20, 20. scamno (gestatio, quae fit) 2, 15, 7.
- Scandianus, a, um. a Scandio quodam deducit nomen. v. Malum.
- Scapula, ae. scapulis (frigus inimicum est) 1, 9, 4. v. adnecto. scapulas, v. admoveo ad, perfri. Ossa describ. 8, 1, 65-68. latum scapularum Os 5, 26, 45. latum Os scapularum 8, 7, 19, 8, 19, 8, 11, 2. caput lati scapularum Ossis 8, 1, 72, 8, 15, 5. lato scapularum Ossis 8, 1, 69. cum lato Ossis scapularum 8, 1, 72. in ea Ossa, quae scapularum sunt 8, 1, 103. sub imis Ossibus scapularum 3, 22, 38.
- ¶ cum Particulis: A scapulis 4, 5, 25. Ab scapulis 8, 1, 75. Ad scapulas, v. inclino, pervenio, porrigo, tendo, transeo. Circa scapulas 2, 8, 16. In scapulas 2, 8, 114. In scapulis 4, 4, 24, 4, 7, 7.
- Scarus, i. piscis genus durum 2, 28, 4.
- Scelus, i, sine scelere I Pr. 66 i. incisione vivorum hominum.
- Σελος, ἡ, ἑ. v. Alumen.
- Σελος, ὁ, masculin. & femin. v. Juncus.
- Scilicet, adv. nempe, puta 5, 26, 155. 7, 5, 36. 7, 7, 99. 8, 4, 11. 8, 10, 87. saepe omittitur, ut 2, 14, 1. 7, 7, 96. 7, 22, 9. 7, 26, 116. caet. i. quia I Pr. 11. 3, 4, 52. 7, 7, 48. 7, 18, 26. i. tamen cum hac limitatione 3, 18, 52. i. nota bene 8, 10, 98.
- Scilla, ae. cocta 3, 21, 39. 50. - & mixta cum calce 5, 28, 193. contrita 3, 27, 13. interior scillae pars contrita 6, 8, 11. ex scilla partis interioris 5, 5, 18, 58. scillam delingere 4, 4, 59. cum scilla 6, 8, 12. conf. Acetum.
- Scilliticus, a, um. v. Acetum.
- Scindo, scidi, scissum. in eo (ano) saepe & quidem pluribus locis, cutis scinditur 6, 18, 82.
- Scissilis, e. v. Alumen. Lapis.
- Scissura, ae. recentibus scissuris dat. 6, 18, 115. παραδία 83.
- Scio, scivi, scitum, scire. illud interrogari me posse ab aliquo scio 2, 6, 36. qui scit, ex quali corpore sanguis mittendus sit 2, 10, 52. etiam illud scisser, nihil fieri I Pr. 95. discernere autem caecothres a carcinomate nemo scire potest, nisi tempore & experimento 5, 28, 36. quod Asclepiades sciens 2, 6, 38. scire Convenit naturam corporis 1, 3, 29. conf. 5 Pr. 6. in his scire medicus Debet, quae sint caet. 5, 26, 10. sciri quidem Debet, vix posse caet. 6, 8, 3. non est Expeditissimum, scire, quando aeger febricitet caet. 3, 6, 10. scire Facile est, quis acutus morbus sit, caet. 3, 2, 1. multas esse alias rationes, scire Facile est uno Hippocrate lecto 8, 15, 16. scire Licet, Licet scire, v. Licet. quatenus scire curanti Necessarium est 4, 2, 1. illud quoque scire Oportet, quod ventrem vomitus solum comprimit caet. 1, 3, 68. illud scire Oportet, omne ejusmodi medicamentum non semper agris prodesse, caet. 2, 13 extr. scire igitur Oportet, seq. infinit. 2, 18, 5. illud ante omnia scire Oportet, seq. infinit. 3, 18, 3. conf. 6, 6, 49. 91. illud autem magis ad rem Pertinet, scire, cibumne oporteat dari, caet. 3, 4, 50. neque enim credunt, Possse eum scire, quomodo caet. I Pr. 23. per quas (notas), quid intus ictum sit, scire Possimus 5, 26, 38. ut, quo tendat caet. scire Possimus 5, 28, 168. sed & ante sciri Volo, effe caet. 5, 17, 8. ideo Utile est scire unumquemque, quid, & quando maxime caveat 2, Pr. 5.
- ¶ scire convenit, Quod omnes medicinae partes ita connexae sunt 5, Pr. 6. scire eportet, Quod ventrem vomitus solum comprimit, compressum solvit 1, 3, 68.
- ¶ In his scire medicus debet 5, 26, 10. Neque scire eum I Pr. 42. Per quas (notas) scire possimus 5, 26, 38. Quatenus, v. sup. necessarium est, Ut sciamus 2, 11, 15. 4, 4, 93. 4, 6, 18. 6, 2, 9. Ut fani sciant, quomodo caet. 2, 18, 3.
- Scientia, ae. id ne sapientiae quidem professores scientia comprehendunt, sed conjectura profectuntur I Pr. 75 opp. medendi scientia I Pr. 11. medendi scientiam I Pr. 49. scientiam hanc eam ib. 51. natandi scientiam 2, 18, 21. 5, 27, 20.
- ¶ Par scientia I Pr. 116. scientiam Praecipuam 5, 27, 33. adhuc Rudem & Vulgarem hanc scientiam I Pr. 4.
- ¶ cum Verbis: v. Comprehendo. cum ablat. Defum. Excolo. Habeo. Subjicio.
- Scobis, i. scobis: (vel scobs, scobis) scobis nominat. 5, 5, 4. 8, 2, 17. 8, 3, 14. genit. si quid scobis 8, 3, 36. scobe 8, 3, 11. v. cognosco. scobis Nigra esse desit 8, 2, 17. v. Ebur.
- Σκωπία, as. scoridia. σκωπιαν, v. Plumbi.
- Scorpio, onis. scorpio ipse sibi pulcherrimum medicamentum est 5, 27, 50. ad scorpionis ictum ib. 56. ab scorpione ictis ib. 55.
- Scorteus, a, um. v. Pulvinus.
- Scribo, scripsi, scriptum. prolabi, plerique scriperunt 8, 21, 2. neque tamen ea res a scribendo deerrere me debuit 6, 18, 4. ut Alias scripsi 7, 2, 10. De qua (lenticula) Per se scribere alio loco visum operae pretium non est 6, 5, 5. si Post cibum neque legit, neque scribit 1, 5, 6. scribere, legere caet. huic opus non est, utique Post coenam 1, 4, 14. quae Proxime scripta sunt 6, 18, 23. aliquod ex his, Quae scripta sunt 6, 7, 55. Quae, Quod, Quo, Quibus, v. cum supra. eadem, quae Supra scripti 8, 10, 91. 119. eadem, quae Supra scripta sunt 8, 9, 4. Praeter ea, quae Supra scripta sunt 3, 23, 19. 7, 20, 10. neque per quae Supra scripta sunt, discuti potuerit 8, 9, 23. idem, quod Supra scriptum est 4, 4, 93. 7, 22, 8. eodem modo quo Supra scriptum est, aperiendum inguen 7, 21, 1. fomentis, & quibus Supra scriptis, oportet (succurri) 7, 26 extr. Ut Supra scriptum est 1, 3, 50.
- Scriptum, i. ut ex scriptis ejus intelligi potest 7 Pr. 11.

Scriptorius, a, um. v. Atramentum. Calamus.

Scrotum, i. *σκρότιον* Graeci, scrotum nostri vocant 7, 18, 8. affertque tum (*hernia*) Dolorem & scroto &c. 7, 18, 21. Oraque scroti 7, 19, 37. in scroto Tumor 7, 18, 14. add. *segg.* summa Tunica, quae ipse Scroti est 7, 19, 6. Venae in scroto 7, 18, 30. **cum** *adjektiv.* v. Albidius. Id 7, 19, 24. 39. 46. ser. Ipsum 7, 19, 27. 43. Ipsum scrotum 7, 18, 36. super Ipsum scrotum 7, 22, 1. Ipso ser. 7, 23, 1. in Ipso scroto 7, 18, 38. 7, 19, 46. tactu Laeve 7, 18, 19. Remissus 7, 18, 33. Rotundum 7, 18, 19. Rugosius fiat 7, 19, 43. **cum** *Verbis*: v. Apprehendo. Atollo. Comprehendo, manu. Ducto. Ducto. Exprimo. Extendo. Impleo. Incido. paululum id Incidi debet 7, 19, 46. Incidi subter id debet 7, 19, 39. Incise scroto 6, 18, 80. ipso ser. Inciso 7, 23, 1. id Incidendum 7, 19, 24. v. Intendo. Pargo. **cum** *Particulis*: A scroto 7, 20, 11. Ex eo 7, 20, 9. Extra ser. 7, 21, 15. In scrotum 7, 19, 18, 39. 7, 20, 9. In scroto 7, 18, 14. 27. 30. 38. 7, 19, 38. 46. Per scrotum 7, 18, 31. Sub scroto 7, 19, 24. Sub hoc 7, 21, 13. Super scrotum 7, 22, 1. **Scrupulus**, i. paulo plus dimidio scrupulo 5, 17, 9. scrupuli duo 6, 7, 48. 67. scrupulorum 5, 27, 60. **Scrutor**, atus sum, ari. rerum quodque Naturam ex aliqua parte scrutati sunt I Pr. 78. sine ambitione Verum scrutantibus ib. 75. eorumque (mortuorum) Viscera atque Intestina scrutari ib. 40. **Scutulum**, i. a scutum nostri scutula operta, *σκιον* Graeci nominant (ossa scapularum) 8, 165. **Se**, *accus.* & *abl.* a sui *acc.* *cum* *inf.* I Pr. 92. 3, 4, 10. 3, 9. 11. 3, 21, 11. 31. 5, 26, 51. 5, 28, 106. 7, 7, 53. 8, 4, 11. **cum** *verbis*: v. Atollo. Committo. Contineo. Demergo. Demitto in. Dimoveo. Divido. Eluo. Exerceo. Glutino. Habeo. Inclino. Infero. Nomino. Obligo. Oppono. Ostendo. Perfundo. Perfundo. Promo. Reficio. Remitto. Submitto. Suffundo. Sustineo. caet. **se** Ipsum, v. intra se. per se. se Se 3, 6, 21. 3, 21, 12. se Totum 1, 4, 7. **Ad** se, v. redeo, revertor, traho. Ante se 7, 26, 108. In se ipse (venae) coeant 5, 26, 102. Inter se 2, 9, 5. v. contrarius & verba in Inter dicta. Intra se ipsum corruptum est 5, 26, 3. aures Intra se ipse sonant 6, 7, 82. Per se, v. Per. **se postquam in commate vel post**

verbum suum 1, 1, 1. 5, 26, 51. *conf.* Contineo. Se *abl.*

Se, *abl.* A se 6, 18, 81. 8, 21, 3. seCum 5, 27, 47. 5, 28, 12. In se 4, 19, 115. **Secedo**, cessi, cessum. ut ex eo (osse) squama secedat 8, 2, 5. **Seco**, cui, & cum, ut minus, quam necesse est, secet (Chirurgus) 7, Pr. 15. v. Dentes. quae (Lina) paulatim secando id (staphyloma) excidat 7, 7, 110. ut transversas membranas secet (Mucro) 7, 19, 28. potest (Scalpellus) quacavum subest, non secare 7, 26, 67. modo frontem ipsam secans (Sutura longitudinalis) 8, 1, 11. i. per mediam ducta. aliaque transversa (Sutura) idem palatum lecat ib. 19. frustra sectus Aliquis sit 7, 7, 82. in palpebra. secari supervacuum est 7, 20, 11 de *herniotomia*. quidam secti 7, 26, 81 de *lithotomia*: al. non secti. neque tuto secatur (Carcinoma) 5, 28, 27. quocunque modo Cervix (vesicae) secta est 7, 26, 71. quo celerius secetur (Cutis) 7, 4, 33. i. dissolvatur lino. etiamli frustra secta est (Cutis) 8, 4, 23. Frontem, Membranas, Palatum, v. sup. ubi secta est (Palpebra) 7, 7, 88. steatomatis Tunica quoque secanda est 7, 6, 12. i. *exsecanda*, *synon.* ejicienda. tota eximenda 13, 15. **cum** *Particulis*: Celerius, Frustra, v. sup. In alis quidem & inguinibus raro secundum est 7, 2, 12. Minus, quocunque Modo, Neque, Non, Paulatim, Raro, Tuto, v. sup. **Sectio**, onis. ferramento, iquo in sectione calculus protrahitur 7, 26, 13 de *lithotomia*. **Seculum**, i. seculi Nostri medicus, quem nuper vidimus I Pr. 110. quidam methodici seculi Nostri ib. 88 seculo Nostro 2, 12, 8. populis seculorum Omnium I Pr. 45. Paucis ante nos seculis I Pr. 3. **Secundus**, a, um. v. Cibus. Curatio. Dies. Loco. Mensa. Morbus, Pars, Purgatio, in primis. Septenarius. Species in primis. Vertebra. **secundum** est, i. minus salutare, minus bonum. longe optimum est febrem omnino non esse: secundum est, tantillam esse, caet. 2, 8, 13 opp. sanguis mittendus est, etsi non abundat: secundum est, ducere alvum 4, 4, 6. *conf.* primum est, i. praecipuum. **i. sanitati congruus, salubris, bonus.** estque hoc, ut non optimum, sic satis tamen secundum remedium tempus 3, 18, 24. v. Va-

lerudo: *synon.* bona. opp. adversa. qui secundis aliquando frustraturatus est, contrariis saepe restituitur I Pr. 114 opp. hic quoque, ut alibi, quum secunda vana fuerint, contrariis adjuvantibus 6, 6, 74 opp. *conf.* contrarius.

Secundae, arum. i. secundinae, ut valgo vocari consuevit. usque ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit 7, 29, 42. secundas expellit 5, 25, 32. v. Apprehensis.

Secundum, adv. secundum cibum curis abstinendum 3, 27, 30. i. praeter. quod secundum naturam est 4, 11. 12. i. naturae aegri convenit; sed dubia est lectio.

Securus, a, um. qui nihil metuendum habet. qua (observatione) quis in pestilentia utatur adhuc integer, quum tamen securus esse non possit 1, 10, 1. potest quidem Aliquis esse securior 4, 24, 6. moritur aliquis, De quo medicus securus rimio fuit 2, 6, 42. facile itaque securus est In his aliquid 2, 2, 10 opp. ib. ille sollicitari debet. quum vero semper aegros securos agere conveniat 3, 5, 41. i. vacare perturbatione animi. iis quae exasperatura eorum animos sunt 42.

Secure, adv. securius vero datur (cibus) antelucanis horis 3, 5, 21. i. tutius.

Securitas, atis. tutus a morbo vel morte status. securitatem pollicetur 2, 3, 5. securitatem totius vitae consecuti sunt 4, 24, 5. i. tranquillitas animi: animi securitas implet corpus 1, 3, 31. necessaria est (in haemoptysi) securitas 4, 3, 94.

Sed *conj.* adversat. 1, 1, 6. 1, 3, 26. 59. 1, 4, 3, 10. 2, 10, 30. 5, 19, 5. caet. i. e. contrarius 5, 26, 255. i. altamen 2, 10, 52. 3, 6, 5. 3, 12, 19. 4, 4, 97. 4, 19, 35. 5, 28, 97. 115. 7, 14, 14. caet. i. tamen, sed tamen I Pr. 80. 119. 1, 3, 83, 2, 1, 5. 2, 3, 10. 2, 26, 2. 2, 29, 3, 3, 3, 4, 3, 6, 19. 3, 7, 24. 4, 4, 90. caet. *conf.* sed magis, sed praecipue. i. sed tantummodo I Pr. 117. 3, 5, 4, 5, 26, 248. 5, 27, 33. i. caeterum 4, 6, 20. 4, 11, 24. 4, 13, 4. 4, 19, 3. 5, 18, 67. 5, 19, 5. 5, 22, 18. 5, 26, 247. 5, 27, 90. 5, 28, 17. 5, 28, 9. 4, 8, 18, 4. caet. in limitando, excipiendo, corrigendo, & similiter, verum, enimvero, nisi quod, excepto caet. 1, 3, 52. 2, 13, 3. 3, 5, 7. 27. 3, 6, 33. 3, 21, 28. 4, 27. 4, 4, 40. 4, 53. 64. 4, 5, 5. 16. 17. 36. 5, 26, 2. 60. 5, 28, 51. caet. 8, 10, 24. i. et quidem 1, 2, 15. 1, 4, 1. 8, 6. 2, 4, 21. 2, 7, 12. 80. 3, 5, 10. 3, 27, 2. 5, 5, 4, 5, 27, 93. 5, 28, 72.

7, 28, 72. *i.* hoc tamen non obstat 3, 6, 3, 9, 17, 19, 14, 3, 21, *i.* multominus 2, 10, 20, 4, 2, 66, 5, 26, 101. *i.* etsi, licet 5, 27, 27, 7, 18, 28, 8, 11, 17. *i.* scilicet, 6, 6, 226. *i.* praeterea I Pr. 119, 2, 1, 18. *i.* sed etiam 1, 1, 2. *i.* et simul 2, 7, 32, 4, 2, 35, 5, 26, 222. in transizione I Pr. 119, 2 Pr. 3, 2, 6, 1, 2, 7, 1, 2, 10, 30, 2, 18, 11, 3, 2, 14, 3, 5, 32, 5, 20, 6, 5, 26, 176 5, 28, 130, 8, 20, 4, caet. abundat 4, 6, 3, omittitur 4, 20, 2.

¶ post Neque, Nec, Nihil, Non solum, Non tantum, Nullus, caet. I Pr. 29, 30, 36, 62, 63 *ter.* 74, 95, 101, 104, 117, 1, 2, 16, 1, 3, 83, caet. *v.* Neque &c. post Ne quidem, *v.* *v.* post Quidem, *v.* *v.* *et* et quidem. *omisso* Quidem, *v.* *v.* post Tantum non 4, 2, 49, post Vix non 2, 1, 18.

¶ sed Et I Pr. 119. sed Etiam 1, 5, 1, 4, 19, 9, 5, 28, 105, 289, *conf.* post neque, non, &c. sed Etiam 5, 11, 8. sed Hic, Huius, caet. 1, 3, 52, 4, 11, 24, 4, 5, 36, caet. sed Is, caet. 3, 5, 10, 5, 18, 67, 5, 26, 260, caet. sed Ira, si 3, 6, 21, 5, 18, 43, *conf.* cum neque vero. sed Magis, *v.* Magis, sed nihil Magis 4, 4, 36, sed Nequidem I Pr. 29, 5, 26, 266, sed Quidem, *interpos.* vocab. 8, 14, 11 caeterum. sed Quidem, vero in transizione, *interpos.* voc. 2, 6, 35, 3, 6, 1 - 2, 5 - 6, 4, 11 *extr.* - 4, 12 Pr. 6, 6 Pr. 7, 25, 5, sed Quoque, (*v.* post neque, non, &c.) I Pr. 116, 1, 3, 59, 2, 1, 18, 4, 14, 7, 5, 21, 2, 5, 26, 87, 247, 5, 27, 90, 5, 28, 116, 7, 22, 19, 7, 29, 27, 8, 4, 33, 8, 7, 22, caet. sed Quum 3, 5, 19, 3, 6, 10, 3, 9, 17, sed Rursus 5, 26, 99 sed Si 2, 10, 20, 4, 2, 47, 66, 4, 4, 75, 5, 26, 101, sed Tamen, sed si Tamen, *v.* Tamen. sed Tantum 2, 7, 78, 3, 7, 24, 8, 3, 39, *v.* post neque. sed Tum 2, 7, 80, 6, 9, 22, 7, 22, 19, - sed, Vero 3, 5, 7 - 8, sed Ut, sic 1, 1, 6, 1, 3, 59, 2, 1, 5, 2, 10, 30, caet. 8, 20, 14.

Sedeo, sedi, sessum. sedentem hominem 6, 9, 29, venter imus sedet 7, 26, 119 *i.* naturalem ambium habet: opp. tumet 129, sic compellendus est (calculus,) si quadratus, ut duobus Angulis sedeat 7, 26, 43, sic ut Contra medicus paulo altius sedeat 7, 7, 136, Equo, *v.* postea vehiculo. In laco- nico sedere 1, 3, 24, qui vero toto die vel In vehiculo, vel In spe- staculis sedit 1, 3, 27, Invenim. Modo sedere, modo ingredi 4, 24, 7 *opp.* ut Juxta parietem sedeat 8, 32, *v.* Vehiculo sedisse, vel magis etiam Equo, prodest 4, 19, 18.

Sedes, dis. locus habitationis, dis. cesserunt ex suis sedibus (pere- grinantes) 1, 10, 10,

¶ locus ubi aliquid haeret; tam par- tium corporis quam morborum vitio- rumve, & aliarum rerum. Anginae, *v.* inf. vitium. *v.* Articuli. Bra- chium. Fistula (morb.) Foramen. Fracta, *v.* excito *i.* eleva. Fra- gmenta. Humeri caput. Humor. Interiora. Intestinum, jejunum, & singula: reduco, in suas sedes. Maxilla. de Morbis & similibus: prout sedes ipsa est, ita varia & periculosa genera Morborum fiunt 4, 4, 75 *synon.* loca 80. ea genera Morborum, quae in totis corpo- ribus ita sunt, ut iis certae sedes assignari non possint 4, 1, 1. ad ea, quae proprias sedes habent 7 Pr. *extr.* reliqua certas sedes ha- bent 7, 6, 1 (sequuntur tubercula cystica, oculorum caeterarumque partium vitia.) *v.* Oculus. Os: atque ita deligando, assuescere i- terum veruttiae sedi cogit 8, 10, 124, Os vel Ossa in suam sedem *v.* com- pello, repono, revertor: in sua sede, *v.* continuo, ferulae: suis sedibus, vel sedibus suis, *v.* Moveo cum ablat. & promoveo: in suis sedibus, *v.* remaneo. *v.* Sannes. si non dilabatur (Specillum) sede, qua innititur 5, 28, 171, cartilago ubi subest, ipsa sedes docet ib. 172, neque utrique certa sedes Sutarum est 8, 4, 17, ex his sedibus, in quas illa (Tela) penetrant 7, 5, 2, in sua sede permanere (debet Testiculus) 7, 20, 17, *v.* Viscera. si ex angu- stiore sede Vitium (angina) tran- sit in latiore 4, 4, 15, *v.* Vul- nus.

¶ *i.* nates. fungo quoque simile ul- cus in eadem sede nasci solet 6, 18, 127.

¶ cum adjectiv. & pronominiis, *v.* Angustior, Cava, Certa & Cer- tae, & *sup.* Hae 4, 1, 20, *conf.* *sup.* His. Inferior 5, 26, 59, Ipsa sedes, & sedes ipsa, *v.* *sup.* Ipsae sedes 5, 26, 36, in Latio- rem *v.* *sup.* in Latiore sede 8, 3, 20, Proprias, *v.* *sup.* neque Si- nuosa, neque cava sede (fistula) 5, 28, 179, in id foramen, quod infra Solidam sedem habet 8, 3, 18, Suam sedem, Sua sede, Suas sedes, Suis sedibus, & sedibus Suis, *v.* *sup.* & *inf.* Veruttiae dat. *v.* *sup.* Una 7, 18, 25.

¶ cum Verbis: *v.* Assigno. Assuesco. Cognosco. Colligo. Comperio. Di- labor. Discedo ex. Doceo. Exci- do, media brevi os se. Habeo. Innitor. Moveo. Ostendo. Penetro in. Praesto. Promoveo. Propello. Sum: est 4, 4, 75, 7, 18, 25, caet.

¶ cum Particulis: Adeam, *v.* per-

venio. E sua sede 6, 6, 81. Ex sede, Ex sedibus, *v.* *sup.* & vul- nus In sedem, In sedes, In sede, In sedibus, *v.* *sup.* & cum Verbis indic. Pro sedibus 8, 11, 23.

Sedile, lis. alius sedendi. alvum at- stringit fedile 1, 3, 66, hunc (qui ambulando fatigatur,) reficit post iter, fedile 1, 3, 22.

¶ instrumentum sedendi, sella. Ad- verso sedili collocandus est 7, 7, 136, homo in sedili Alto confit- dit 7, 26, 27, homo collocatur Alto sedili, medicus autem Hu- miliore adversus 8, 10, 40. In sedili, *v.* colloco, confido, quorum (ho- minum) & sedilia, & interiora cru- ra Inter se delignantur 7, 26, 29, duobus sedilibus Junctis duo va- lentes insidunt 7, 26, 29.

Sedo, avi, atum. dummodo sta- tim sedetur (sputum sanguineum) 2, 8, 4.

Sedulitas, atis. praecepta, quae se- dulitatem non exigunt 3, 4, 33.

Selibra, ae. spumae argenti selibra 5, 19, 67, cerati elotri selibrum 5, 18, 2, panis circa selibrum ex vino Aminaeo mero sumere 4, 19, 12, Resinae humidae selibrum 5, 28, 270.

Semel, adv. semel, Bis, aut Bis, vel Bis, *v.* Bis. semel Die 1, 1, 5, semel In die 1, 3, 33, semel Iterum 3, 18, 69, semel Iterum- ve 8, 2, 5, semel Potius 1, 4, 11, semel Tantum 3, 5, 2.

¶ cum Verbis: *v.* Accedo. Adurdo. Aperio. Assumo. Capio cibum. Decurro. Dico. Do. Incido, me- dia longa. Injicio. Interpono. Ten- to. Trajicio.

Semen, minis. *v.* Allii. Apii. Bal- sami. Brassicae. Cicutae. Corian- dri. Cucumeris. Cuminis. Cupres- si. Dauci. Erucae. Feniculi. Foeni Graeci. Herbae solaris. Lactu- cae marinae. Lini. Mali Punici. Narcissi. Nasturtii. Papaveris albi. Piperis. Portulacae. Radiculae. Rutae. Sertulae campanae. Tri- folii. Urticae. Uva taminia. in qui- bus quidem etiam nominibus vari- casus, semen, feminis, semini (6, 6, 217.) semine, femina, semini- bus, occurrunt. piperis semen Cor- tice liberatum 6, 9, 26, cucume- ris femina detractis Corticibus, Sexaginta 4, 10, 5, cum cortici- bus feminibusque Suis Punieum malum 4, 19, 34, ejusdem cucum. femina Triginta 4, 10, 6, uvae taminiae (genit.) Sine feminibus 6, 9, 15, 6, 18, 79.

¶ de humano virili semine, quae Con- trahere semen videntur; qualia sunt siliago, similia, ova caet. 1, 21, 3 sq. nimia Profusio feminis, quod sine Venere, sine nocturnis Imaginibus sic Festur, ut 4, 21, 16.

2 *i. gonorrhoea benigna & tabes dorsalis*, (ut) interdum sine Voluntate semen Emittat (*aeger*) 8, 13, 3. sine Voluntate inferiores partes vel semen vel urinam vel etiam sterces Excernunt 5, 26, 62. Semis 5, 18, 30, 31, 42, 50, 62, 66. 5, 19, 9, 46. et semis 5, 18, 30, 31.

Semicirculus, *i.* in semicirculi speciem 7, 26, 53.

Semicirculatus, *a, um, v.* Ferramentum.

Semihora, *ae.* semihorā *abl.* 3, 21, 43.

Semitertiana, *ae.* semitertianae febris curatio 3, 8, *argum.*

Semper, *adv.* I Pr. 79. 1, 1, 5. 1, 2, 10, 1, 4, 13, 1, 9, 2. *caet. v.* dico *caet. opp.* saepe I Pr. 79. 1, 2, 16, 5, 28, 166. *opp.* praecipue 3, 5, 41. semper *bis* 7, 16, 19. dextra semper manus 7, 26, 41. semper Autem 1, 4, 9, 2, 6, 7. Et semper 1, 1, 5. Et semper & ubique 3, 4, 29. semper Fere 5, 23, 66. semper Ita 3, 2, 1. semper eodem Modo 7, 17, 5. Non semper eodem Modo 3, 1, 3. Non semper 1, 3, 47, 2, 13, 8. semper Que 2, 10, 53. 7, 14, 12, semper Ubi 7, 2, 19.

Senex, *senis. nominat.* 1, 3, 5, 7, 14, 28. robustus senex 2, 10, 7. seni 1, 9, 4. senem 2, 10, 11 in. sene 1, 3, 73. senes *nominat.* 2, 2, 40, 2, 8, 73. senibus *dativ.* 1, 3, 71 *bis*. 2, 1, 41. in senibus 5, 26, 221. 5, 28, 50.

Senior, *us.* corpora seniores 5, 28, 71. senior tanquam *substantiv.* 5, 26, 32. si senior erit 2, 7, 23. seniores 2, 7, 68 *nominat.* si seniores sunt 2, 1, 34. in senioribus 2, 7, 78, 2, 10, 2.

Senilis, *e. v.* Aetas. Corpus. magis senili 2, 8, 122.

Senesco, *fecere.* ea corpora celerius senescunt 1, 1, 7. qui valere & senescere volet 1, 3, 48.

Senectus, *utis.* longis morbis senectus magis patet 2, 1, 12. senectutis Frigore 2, 1, 11. ad senectutis Principia I Pr. 9.

¶ Maturam senectutem 1, 1, 3. ad Ultimam sen. 5, 28, 35.

¶ senectute confecti 1, 3, 69. quia senectute iter ejus (urinae) collapsum est 7, 26, 1. interdum etiam senectute (id evenit) 7, 7, 104.

¶ cum Particulis: Ad senectutem 5, 28, 35. si Ex senectute an ex sen. est 7, 7, 106. si Ex senectute aliave imbecillitate id est 6, 6, 194. In senectute ab adolescentia pervernerunt (vitia) 2, 8, 92. In senectute I Pr. 19. 1, 3, 73 *bis* 2, 8, 92. - qui morbi? 2, 1, 52. quique Inter juventam, senectutemque sunt 2, 1, 40. Propter senec-

titutem imbecillitatemve aliam 6, 6, 191.

Sentio, *senſi*, *senſum*. ut, quando-cunque os perrumpitur, sentiamus 8, 13, 25. tactu, visu 7, 18, 33. ubi Aliquid ejusmodi sentimus 4, 2, 43. nonnunquam, si digitum admoverint - Calculum sentiunt 2, 7, 40. ubi primum Dolorem aliquis sentit 6, 7, 5. si quis Gravitate corporis sentit I Pr. 112. quo (die) primum Gravitate ejus partis sentit 2, 7, 87. Gravitas in capite sentitur 4, 2, 42. donec in ore Gustus ejus sentiat 6, 8, 6. intus emortuo corpori (*infantis*) manus injecta, protinus Habitum ejus sentit 7, 29, 14. si ibi quoque senserit (Horrorem) 3, 12, 11. ejus articuli, in quo Id sentitur 2, 7, 17. qui gravium morborum Initia sic sentiunt, ut 2, 15, 10. totumve corpus Lassitudinem sentit 2, 2, 7. Medicamentum, *v. inf.* tactum, id enim (corpus,) quod (extenuatur,) Medicinam sentit 3, 21, 29. *i. curationi obtemperat.* si contrectato ventre nullus Motus ejus sentitur 2, 8, 29. *v.* Nigrities. si steroris Odorem nihil deiciens aeger ex spiritu suo sentit 2, 12, 12. si quid Offensae in coena sentit 1, 6, 6. si quis in balneo sentit majorem oculorum Perturbationem, quam attulerat 6, 6, 69. circa locum aliqua quasi Puncta sentiuntur 5, 28, 81. cum siti vigiliaeque sentiuntur intus aliquae Punctiones 5, 28, 134. Punctiones in eo (loco) sentiuntur 8, 9, 32. assidue Puncturae sentiuntur 8, 10, 120. id ipsum ulcus neque Tactum, neque medicamentum sentit 5, 28, 46. Testiculus ea Parte neque visu, neque tactu sentitur 7, 18, 33.

¶ sine casurei. ubi sentire coeperunt 4, 24, 3. de arthriticis. timide (adurere) ne subjecti musculi sentiant 7, 7, 177 *i. afficiantur.* quoties offensum corpus est, vitiosa pars Maxime sentit 1, 9, 2. quodcumque (vulnus) sensu caret, quod Non Naturaliter sentit 5, 26, 195. neque id (adurere carbunculum) grave est, nam Non sentit, quoniam ea caro mortua est 5, 28, 9 *opp.* dum sensus doloris est. ubi Primum sentit aliquis (qui venenum sumit) 5, 27, 74. quia Non Protinus sentiunt *ib.* 72.

¶ *i. patior.* gravius aliquanto est, quum ossis fracturae carnis quoque vulnus accessit, maximeque si id musculi femoris aut humeri senserint 8, 10, 77.

¶ *i. opinor.* quid diversa de his senserint I Pr. 53.

¶ cum Particulis: Assidue, Circa, De, Ex, Ibi, In, Intus, Maxime,

Neque, Non, Naturaliter, Nonnunquam, Primum, Protinus, Sic, *v. in superioribus.*

Sensus, *us.* in quo ab una parte corporis venientis Accessionis sensus incipit 2, 8, 27. dum ex omni parte sensus Doloris est 5, 28, 10. quibus causa Doloris, neque sensus ejus est 2, 7, 54. sine ullo sensu Doloris 2, 3, 3. sensus alicujus ibi quasi Frigoris est 2, 8, 116. a latere sensum aliquem Fulgoris relinquit (suffusio) 7, 7, 129. Gravitatis quoque cujusdam in ea parte sensus est 2, 7, 37. si Lassitudinis etiam sensus in febre est 2, 7, 84. neque ante in partibus aliquis venientis Mali sensus est 2, 8, 95. per quae (foramina) sensus Odoris nobis datur 8, 1, 27 *i. olfactus.* Punctionisque sensum repraesentant 8, 10, 6. si sensus in vulnere Rodentium non est 7, 3, 7.

¶ Aliquis, Aliquem, *v. sup.* Omni, *v. careo.* si Tardior sensus (est) 3, 2, 7. Ullo, *v. sup.*

¶ cum Verbis: *v.* Careo. Excito. Intercedo. Obtundo. Repraesento. Sum, *in super.* Tardo.

¶ cum Particulis: A latere, Ex parte, In febre, parte, vulnere *caet.* Per foramina, Sine, *v. sup.* Sine sensu, quasi dormiens jacuerit (percussus) 8, 4, 2. Sine sensu est (cutis) 5, 26, 222.

¶ *i. idea, cogitatio.* alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiendo vix sensus suos explicant 5, 26, 226.

¶ nominativus plural. *v.* obtundo. - *accus.* *v.* excito, explico, tardo.

Sententia, *ae.* omnia media quodammodo inter Diversas sententias I Pr. 74. in reliquis Variarum sententiarum sunt 7, 14, 19 *i. de.* Separo, *avi, atum.* Ab studio sapientiae disciplinam hanc separavit I Pr. 13. vitiosus sinus Ab integro corpore digito separatur 7, 13, 5. non facile A cute & subjecta carne ea (tunica) separatur 7, 6, 12. Ab eaque (tunica) venae digito vel manubriolo scalpelli separantur 7, 22, 5. ut Ex toto separari non possint (partes medicinae) 5 Pr. 6.

Separatim, *adv.* 7, 29, 30. *coll.* 32. *opp.* jungi, misceri 2, 6, 26. 5, 25, 25. 5, 17, 16. 6, 7, 50. *v.* Aufero. Circumdo. Contero. Contundo. Dico. Fio. Ligo.

Sepia, *ae.* sepiarum atramentum, alvum movet 2, 29, 5.

Septem, *adj. numer.* 2, Costae. Denarii. Vertebrae.

Septimus, *a, um, v.* Annus. Dies. Mensis. Vertebra.

Septenarius, *i.* secundus 3, 4, 43.

Septentrio, unde Septentrionalis, *e. v.* Ventus.

Ἐπιπλοῖς, ἢ, *ἐν putrefaciens*, v. Emplastra, Medicamenta.

Septum, i. media sepra (inter foramina trepano facta) excidenda sunt 8, 3, 26. septaque eorum (foraminum) excidenda sunt 8, 4, 54.

¶ *Speciatim de diaphragmate.* transversum septum, *διὰ φραγμῶν* Graeci vocant I Pr. 69. 2, 7, 85. *describ.* I Pr. 69. 4, 1, 14 seq. membrana quadam superiores partes ab inferioribus diducit I Pr. 69, transversum ex valida membrana septum 4, 1, 14. ei septo, quod transversum esse, supra posui 4, 1, 22. Septum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina discernit, violare 7, 4, 10. eidem septo 4, 1, 17. Nervosum 4, 1, 14. *saepe simpliciter septum, sine adjecto transversum; sicut infra videri poterit.*

¶ *cum Verbis:* v. Diduco ab. Discerno a. Discindo. Percutio. Vulnero.

¶ *cum Particulis:* Ab ipso septo orsum jecur 4, 1, 16. Infra transversum septum 2, 7, 85. *add. cum supra, & 4, 1, 15.* Per id 4, 1, 14. Sub septo 8, 14, 16. Super septum 8, 14, 5. & Supra septum transversum, & infra 8, 14, 3.

Sepulchrum, i. ex quo (lapide) in Asso sepulchra faciunt 4, 24, 27.

Sequor. secutus sum, sequi. ut facilius quod adducitur, sequi possit 7, 9, 7. si vehementius unguis ducitur, sequitur quoque ac decidit (caruncula) 7, 7, 29, vi quoque experiendum, an cutis sequatur 6, 18, 12. humore, v. *cum nimium.* lino sequente 7, 4, 25. si non est secutus (pulex extraxam lanam) 6, 7, 97. sanguis, v. *cum* eatenus, vix unquam ita telum non sequitur 7, 5, 32. quo facilius id (telum) sequatur 7, 5, 8. si non sequitur (testa ossis dentis) 7, 14, 12. facile enim sequitur (vesica oculi) 7, 7, 3. Duceam Agamemnonem secuti I Pr. 5. quisquis Exemplum psylli secutus 5, 17, 36. Quem (Serapionem) alii vtri secuti I Pr. 17 *sc. tanquam doctorem vel magistrum.* dextraeque eum (Umbilicum) sequi usque ad eas quas secundas vocant 7, 29, 42 *i. persequi.*

¶ *i. observo.* aliud ex toto sequendum est Curationis genus 3, 15, 11. si Curationes (auctorum sequi velit) I Pr. 48. antiqui potissimum impares (Dies criticas) sequebantur 3, 4, 36. est autem ea Moderatio, quam is secutus videtur, a. putissima 3, 12, 9. pleraque ejus viri Praecepta secutus est 3, 14, 3. oportet autem neque recentiores viros in his fraudare, Quae se repererunt, vel recte secuti

sunt 2, 14, 2. Quae sequi quisque pro habitu corporis sui debet 1, 9, 3. hanc Rationem secutus 3, 18, 20. in quo vanam Rationem secutus est 3, 4, 52. si Rationes sequi velit I Pr. 48. multarum Rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus 4, 4, 43. quod is Vitae genus sit secutus I Pr. 86.

¶ *i. postea evenio, saepe tanquam effectus a causa.* si ora venarum haemorrhoidalium subito suppressa sunt, aut Aqua inter cutem aut tabes sequitur 2, 7, 48. ubi tumor tantummodo & rubor est, Caetera non sequuntur 4, 4, 5. sequitur enim sub medicamentis erodentibus Crusta 5, 18, 11. sequiturque pituitae Cursus 6, 6, 18. sed fere, tempore interposito, pituitae Cursus acerrimus sequitur 6, 6, 175. si praecissi nervi sunt, Debilitas ejus partis sequitur, & caet. 8, 25, 14. Dementia, v. *cum* deinde in sequentibus Diebus, v. Dies. si attrigit caet. sequetur (an sequitur?) nervorum Distentio 2, 10, 43. sequiturque nervorum Distentio & ingens periculum mortis 7, 29, 21. sequiturque saepe cum vomitu & cum tremore mortifera nervorum Distentio 7, 29, 13. *add. inf. vomitus.* si in ipsam vesicam (cancer) tendat, ani Dolor sequitur 7, 27, 5. si cibi quoque secutum Fastidium est 4, 15, 12. si vero postero tertiove aut quarto die secuta Febris est 3, 5, 6. *conf. inflammationes.* nec Febricula sequitur 8, 19, 3. Frigus et ex eo mors sequitur 5, 26, 64. Gravitas vel capitis vel praecordiorum secuta est 3, 5, 3. illud si incidit Hoc non secutum est 2, 17, 17. ubi nervo laeso Inflammatio secuta est 5, 26, 73. nam & graves Inflammationes, & febris, & suppuratio, & saepe vitae periculum sequitur 8, 9, 9. ut ex toto sequatur Integritas 3, 3, 12. Metus crudiratis secutus est 4, 11, 17. sequentem (Morbum) 4, 3, 3 *i. secundum, alterum.* extrinsecus partibus frigidis matura Mors sequitur 5, 26, 40. *conf. sup. frigus.* si Nihil horum secutum est 8, 4, 5. Periculum mortis, vitae, v. *sup.* distentio, & inflammationes. Pus, v. *inf. ulcera.* Quae omnia, -suppuratione rupta sequuntur 7, 3, 12. Remissio, v. *cum* ex. si nervorum vel Resolutio, vel distentio secuta est 8, 4, 4. Sudor, v. *cum* accens. Sudor plurimus sequitur 6, 9, 31. Suppuratio, v. *sup.* inflammationes. Tabes, v. *sup.* aqua. si longius Tempus secuturum est 3, 4, 55. Vomitus aut distentio nervorum

{ Bbb 2 }

sequitur 8, 14, 5. si secuta Ulcera sunt, si pus, si Tussis est 4, 4, 75. *cum accusativo:* quamvis unam Accessionem secuta integritas est 3, 5, 3. quae sequuntur hanc (solutam Alvum) tormina 2, 1, 52. si extremam Alvum spiritus sequitur 2, 8, 29. interdum etiam hujusmodi Casum profusio alvi sequitur 2, 7, 47. quem (Concubitum) corporis neque languor, neque dolor sequitur 1, 2, 9. si neque illum (Concubitum) cibis, neque hunc cum vigilia labor statim sequitur ibi. 10. Distentionem nervorum vel cancer sequitur, vel certe, quum mitissime agitur, pus 8, 10, 10. quos (Dolores) sequitur, ut quaedam ante oculos tanquam imagines oberferentur 2, 7, 51. Excitationem recte sequitur, modo unctio, modo balneum 1, 2, 15. si Haec secuta subita dejectione (aspritudo) Inflammationem oculorum fere sequitur 6, 6, 162. ac saepe quidem evenit, uti Sanguinem pus sequatur 4, 4, 73. frigidus Sudor, eumque mors sequitur 7, 23, 6. *cum* Ut: quod nisi incidat, sequitur, Ut aliqua parte suppuret 2, 7, 73. fere vero sequitur, Ut, quo Valentior quaeque materia est, eo minus facile concoquatur 2, 18, 50. sequiturque, Ut intestina evolvantur 7, 16, 1. sequitur autem, Ut non satis intestina contineat, caet. 7, 17, 3. sequiturque fere, Ut id os per se post aliquot dies excidat, aut faciat caet. 8, 10, 102. seq.

¶ *i. postea fieri debet.* quod si consecuti non sumus, sequitur, ut evocetur (materia) 3, 27, 32. purgato vulnere, sequitur, ut impleatur 5, 26, 196. quoties quidustum est, id quoque sequitur, ut imponenda lenticula sit 6, 18, 50. osse adusto, curatio sequitur eadem, quae in caeteris ultiis 7, 7, 65. quod ubi factum est, eadem sequuntur, quae supra post curationem adhibenda esse proposui 7, 30, 13.

¶ *in transizione.* sequitur, ut in quoque morbi genere proprias notas explicem 2, 8, 1. atque haec quidem caet. sequitur vero curatio februm 3, 3, 2. dixi de his caet. sequitur, ut de his dicam, quae 5, 27, 2. adustus quoque locis extrinsecus vis infertur; itaque sequi videtur, ut de his dicam 5, 27, 87.

¶ *i. assequor.* quos (aegros) tamen ita mors sequitur, si 2, 8, 83.

¶ *i. concludi potest.* non sequitur, ut, quod alium non afficit, id

ne

ne alteri quidem noceat I Pr. 93 sequitur ergo, ut tum utendum sit, quum 2, 14, 5.

¶ *cum Particulis*: si sanguis profluxit, Deinde secuta est dementia cum distentione nervorum 2, 8, 129. in sequentibus Deinde diebus 3, 23, 17. proximum enim locum primo exhaurit (*missio sanguinis*) ex ulterioribus autem Eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur 2, 10, 38. Etiam, *v. sup. & inf.* Ex, *v. proxime ante*, frigus, & Ex eo mors sequitur 5, 26, 64. Exque eo sequatur etiam remissio 3, 9, 4. Facile, Fere, In *cum ablat.* Interdum, Ita, *v. in super.* quod Nimium humore sequente fieri potest 6, 2, 7. Non, Potissimum, Que, Quoque, Recte, Saepe, Statim, Sub, Vix Unquam, Usque, Ut, *v. sup.*

Serenus, a. um. *v. Dies.*

Serio, *adv. v. Infanio.*

Sermo, onis. ubi Expeditior alieujus, quam sani fuit, sermo est 2, 7, 60. adeo ut sermo quoque Frequens motu oris temporum nervos laedit 8, 12 extr. *cum verbis*, *v. Abstineo* a. Jactari in. Prohibeo. Vito.

Serpyllum, *i. herbae genus*. simul rimit & refrigerat 2, 33, 6. olfacere serpyllum 3, 10, 6. Serpyllum ad urinam movendam valet 4, 9, 11. discutit 5, 11, 2. Serpyllo *abl.* 3, 18, 29.

Serpo, serpsi, serprum. omnis Cancer etiam serpit 5, 26, 214. nihilominus serpere sub his Cancer (solet) 5, 26, 204. neque ultra serpere putrem carnem patitur 5, 22, 5. dum Malum serpit 5, 26, 254 de gangraena. atque id quoque Malum (therioma) serpit 5, 28, 48. si celeriter Malum serpit 5, 28, 87. *v. Nigrities*. Omnia ea simul serpunt, ulcus in locum pustulosum, pustulae in eum, qui paller, *caet.* 5, 26, 223 seq. Omnia haec serpunt, sed in aliis celerius, in aliis tardius 5, 28, 229. ad aures duobus capitibus serpit (*Ophiæris*) 6, 4, 6. tarde serpit (alterum Papularum genus) 5, 28, 285. Pustulae, *v. sup.* omnia. ex his (*vitiis*.) Quae serpunt 5, 28, 73. serpitque (Scabies) in quibusdam cito 5, 28, 263. idque Vitium (carbunculus) subtractis quasi quibusdam radicibus serpit, interdum celerius, interdum tardius 5, 28, 6. Ulcus, *v. sup.* omnia, & Ulcus. serpitque id (Ulcus sacri ignis) nonnunquam fanescente eo, quod primum vitiatum est, nonnunquam etiam exulcerato 5, 28, 67. fitque ex his Ulcus, quod *ἰσχυρὰ ἑρδιδύσας* Graeci vocant, quia celeriter serpendo penetrandoque

usque ad ossa, corpus vorat 5, 28, 48. serpentina Ulcera oris, quae *αφθᾶς* Graeci nominant 2, 1, 42.

¶ *cum Particulis*: Ad, *v. sup.* Altius, *v. ulcus*. Celeriter, Celerius, Cito, Etiam, *v. sup. & inf.* Jam 5, 26, 243. In *cum accus.* & *ablat. v. sup.* quasi In cochleam serpat (fascia) 8, 10, 17. Interdum, *v. sup.* Interdum etiam Latius, & cum quibusdam intermissionibus serpit (*αλφός*) 5, 28, 296. Latius 6, 18, 31. Mediocriter 5, 28, 82. Nihil serpit (ulcus Chironium) 5, 28, 91. Nihilominus, Non, Nonnunquam, Que, Quoque, Simul, Sub, Tarde, Tardius, *v. sup.* Vehementius 5, 28, 82. Ultra, Usque, *v. sup.*

Serpens, entis. haec Genera serpentina; 5, 27, 65. omnis serpentis Ictum & jejuni & jejuno magis nocere 5, 27, 69. Morsu serpentium 5, 27, 2. serpentium quoque Morsus desiderant *caet.* 5, 27, 26. a serpentis Similitudine 6, 4, 5. Venenum serpentis 5, 27, 34. ¶ in quibusdam etiam Aliis serpentibus 5, 27, 50. Jejuni, Omnis, *v. ante*. perniciosissimi sunt (serpentes), quum incubant 5, 27, 69.

¶ A serpente Ictus 7, 53, 37.

Serra, unde *diminuit*. Serrula, ae. frons ossis, quam serrula exasperavit 7, 33, 7. id (os) serrulæ præciendum est 7, 33, 6.

Serratus, a. um. *serræ modo factus*. imis oris serratum (ferramentum est modiolus) 8, 3, 2.

Sertula campana, fertulae campanae, *herbae genus*, alias *Graeco nomine* meliloron discutit 5, 11, 2. molliet 5, 15, 2. in mullo cocta, deinde contrita 5, 22, 6. ex vino cocta 6, 18, 95. fertulae campanae seminis 6, 15, 11. fertulam campanam 6, 6, 86.

Serum, *i. lactis* quasi serum 2, 12, 3. pus colore sero simile 5, 26, 89.

Serus, a. um. *v. Auxilium*. vel seniore mortem vel maturiorem denunciant 2, 6, 28 *opp.*

Sero, *adv. v. Gigno dentes*. serius *compar. v. Alo*. Coepi, Fio, Incido *media brevi*. Revertor, Tecto, Utor cibo. *opp.* celerius 3, 3, 17. = maturius 3, 2, 9 seq. *pro positivo* sero 3, 6, 48. 4, 2, 59. 6, 6, 79. serius, Quam ut 6, 6, 101.

Servo, avi, atum. *conservo, retineo*. servanda Alvus est quam tenerima 3, 18, 61. si Basis. aliqua servata est 8, 3, 34. quod (Collyrium) quum miscueris, in pyxidicula servetur 6, 6, 54. Cupiditas cibi vel a principio (febris) servata, vel *caet.* 2, 3, 6. illam (Cutem) esse servandam 6, 18, 43, sic & Dentem

servat, & *caet.* 6, 9, 28. Frictione servata 3, 15, 8. servatis Frictionibus Exercitationibusque 4, 2 extr. eadem Hora cibi servata 3, 23, 13. sic, ut orbium singulorum Locum servet 7, 16, 10. si servandum est (Malagma) 5, 18, 10. nunc video apud Graecos in gravedine hoc Nomen servari 4, 2, 46. Oleae, quae in passo defrutove servatae sunt 2, 24, 20. *conf.* 2, 20, 6. servatumque eum (Pullum hirundinum) ex sale 4, 4, 17. Quod a Tharria profectum servatum esse a pluribus video 3, 21, 53. in caeteris ipsa Tunica inviolata servanda est 7, 6, 12. servanda Ulcera diutius 3, 21, 38. *de vita & sanitate*: ne occidisse, nisi servasset videretur I Pr. 81 *opp.* neque is servari potest 2, 6, 17. eum, qui servari non potest 5, 26, 11. servari non potest, cui *ib.* 15. qui servari potest *ib.* 94.

¶ *i. reservo*. huic tempus aliquod servandum curationi corporis sui est 1, 2, 9

¶ *i. observo, facio*. Alterum quoque in hoc (affectu) maxime servandum est 4, 16, 8. ut Caetera quoque eodem modo serventur 3, 22, 23. Caetera eadem servanda sunt 3, 20, 19. Haec firmis servanda sunt 1, 11. illud tamen in his servandum est, ut 3, 5, 35. servanda vero illa sunt. ne 2, 12, 15. Illa utique capite fracto servanda sunt, 8, 4, 81. *conf. inf.* unum. Idque non in ea sola febre, sed in omnibus ita servandum est 3, 4 extr. Idque utique post primum dolorem servandum est 4, 24, 5. magisque ea servanda sunt, si 5, 28, 18. eadem servari debent, quae 6, 18, 93. eadem, quae in vulneribus praecipi, servanda sunt 8, 4, 72. lisdem servatis 5, 17, 2. magis vero gravibus locis. Ista servanda sunt 1, 2, 5. simul & Pudorem & artis Praecepta servantibus 6, 18, 3. Quod non Inter duas tantum, sed etiam inter plures accessiones servabitur 3, 5, 31. Quod semper eodem modo servandum esse jam posui 7, 17, 5. magis etiam servanda sunt, Quae 6, 6, 101. Quibus servatis 1, 10, 8. Saepe, quo major plaga facienda, eo magis haec temporis Ratio servabitur 7, 7, 40. utique victus Ratio servanda est 6, 6, 102. Unum illud & semper & ubique servandum est, ut 3, 4, 20.

¶ *cum dativo: v. sup. i. reservo & observo haec.*

¶ *cum Particulis*: A, Diutius, Ex, In, Inter, Ita, Magis, eodem Modo, Neque, Non, Saepe, Semper, Sic, Simul, Ubique, Utique; *v. sup.*

¶ *servare*:

¶ *servare*, Ne, & v. *etiam in superiorib.*

Servus, i. in servis, in liberis *opp.* 3, 21, 8.

Sesamum, i. 4, 8, 10, mollit 5, 15, 2. *sesami fricti acetabulum* 5, 18, 59.

Sescuncia, ac. *fescunciam* 5, 18, 62.

Sesquicyathus, i. *Aceti sesquicyathus* 5, 19, 29. *Mellis sesquicyathus* 6, 7, 30, 6, 18, 23.

Sera, ac. *dentes inter se seta deligandi sunt* 6, 7, 7.

Setosus, a, um. v. *Pectus*.

Seu, conj. *bis* 1, 3, 21. *ter* 3, 5, 40.

Sevum, i. quae (*animalia*) *sevim* habent 2, 30, 6. *sevim* *attringit* (*alvum*) 2, 30, 6. *concoquit & movet pus* 5, 3, 2. 7, 26, 123. *purgat* 5, 5, 6. *mollit* 5, 15, 1. *sevi* 5, 19, 68. 5, 24, 3. *sevi par pondus*, 5, 18, 64. *sevim accus.* 2, 30, 6. 3, 27, 24. 7, 26, 123. *ablat v. cum cum & ex.* *sevi*

Bubuli 5, 18, 31. - *Caprinum* 3, 22, 36, 4, 20, 11. - *Caprini ex i-tino liquati* 5, 18, 71. - *Caprini a renibus* 5, 18, 16. - *Curatum quid?* 5, 19, 30. v. *inf.* *vitulinum*. *sevi* *Hircini* 5, 19, 30. - *Hircini a renibus quarta pars ponderis* 4, 9, 15. *sevim* *Ipsium* 2, 30, 6. - *O-villo*, v. *cum cum*. *sevi* a *Renibus* *partem tertiam* 5, 18, 73. *conf.* *caprini*, & *hircini* & *vitulini*. *sevim* *Taurinum* 4, 20, 11. *sevi* *Taurini* 5, 18, 15. 50. 59. 5, 19, 20. *par-es portiones*: 26 tantumdem: 39.

- *Vitulini* 5, 21, 9. *par-es portio-nes* 5, 19, 20. 34. *add.* 5, 24, 7. *sevi* *Vitulini curati* 5, 19, 29. 56. - *Vitulini a renibus* 5, 18, 16.

¶ *cum Particulis*: *farina etiam* *Cum sevo ovillo caprinove mista* 3, 22, 36. *Ex sevo* 5, 19, 22. 30. *Sine sevo* 5, 26, 133.

Sex, numer. v. *Dies*. *Digiti*. *Fas-ciae*. *piperis*. *Grana*. *Horae*. *Par-tes*. *sex & triginta*, v. *Horae*.

Sexaginta, numer. indecl. v. *Dies*. *Semina*.

Sexagesimus, a, um. v. *Dies*.

Sextus, a, um. v. *Dies*. *Mensis*.

Sextans, ntis. *sexta pars ponderis* *denarii* 5, 17, 8. v. *Denarius*. in *sextante denarii* 5, 17, 9. *pon-do sextantes nominat.* 5, 25, 35. in *sextantes* 5, 17, 8. p. *sextantes accus.* 5, 19, 45.

Sextarius, i. v. *Aceti*. *Aquae*. *Farinae*. *Olei*. *Passi*. *Picis*. *Succi* *ma-li* *Punici dulcis*. *Vini*. *sextarius* 6, 7, 41. 6, 10, 5. 8. *sextarium* 5, 19, 26. 41. 47. 48. 49. 5, 28, 270. *sext. unum* 5, 28, 293. *cum sextario* 5, 18, 67. *ex sextario* 5, 20, 5. *sext. iii.* *nominat plur.* 5, 23, 293. *ex sextariis duobus* 5, 28, 269. *ex passi tribus* *sexta-*

riis 5, 25, 37. in *tribus sextariis* 4, 17, 4.

Sexus, us. *nominativ.* 1, 3, 1. *se-xu* 3, 6, 11. i. *propter sexum*.

Si, conj. *cum indicat.* I P. 90. 98. 100. 112. 1, 1, 10. 1, 2, 12. 17. 20. 22. 1, 3, 6. *saepius*. 1, 3, 8. *bis*. 1, 3, 11. 19. 2, 10, 26. *ter.* *caet.* *cum indicat.* *practer*, *perf.* 2, 10.

45. 4, 2, 50. 55. 4, 3, 19. 4, 4, 14. 7, 26, 39. *caet.* *cum indicat.* *prae-f.* & *practer*. *perf.* in una periodo 7, 26, 63. *cum futuro indic.* 1, 6, 5.

12, 10, 11. 2, 14, 16. 3, 6, 6. 3, 12, 19. 3, 14, 9. 3, 15, 14. 3, 23, 24. 7, 27, 12. 8, 5, 21. *caet.* *cum futuro conjunct.* f. *exalto* (*nisi est* *practer*. *perf.* *conjunct.*) 2, 7, 94.

3, 2, 10. 26. 3, 4, 29. 3, 5, 19. 3, 6, 3. 3, 12, 11. 3, 13, 3. 4, 2, 61. 63. 66. 4, 4, 14. 17. 5, 26, 126. 6, 6, 201. 6, 13, 8. 7, 7, 182.

7, 13, 8. 7, 19, 43. 7, 20, 10. 8, 2, 14. 8, 10, 66. 8, 20, 19. *caet.* *cum fut.* *exalto* & *fut. indic.* in una constructione 4, 3, 22. *cum con-junctivo* I Pr. 48. 99. 1, 2, 2. 1, 3, 39. 55. *bis*. 2, 1, 35. 2, 10, 20.

21. 28. 5, 22, 4. 5, 26, 151. 5, 28, 289. *caet.*

¶ *ad periphrasim faciendam adhibetur*, ut, *prae* *cipue* *chalcitis*, utique si *cocta* est 5, 9. *max solum partici-pium coctum ita ponitur*.

¶ *i. est*, quae comprehendere si pos-sent, tamen esset *supervacuum* 5, 17, 3. si quid ei vitio demum est, tamen non ex toto *farus* *co-lore* *redditur* 5, 28, 301. *add.* 7, 26, 49. *seq.*

¶ *i. dum*, *dummodo*, in *limitando*, si a consilio tamen *cooperunt* I Pr. 30. si nihil ei *praeterea*, *ma-li* *accidit*: - si tamen *etiamnum* *integra* est 5, 26, 112. si tamen *per vires* *licebit* 4, 6, 16. *add.* 4, 4, 27.

¶ *i. utrum*, *num*: *interest etiam*, si ipse *sine causa* *subinde* *rideat*, an *moestus* *demissusque* sit 3, 18, 76.

¶ *i. sed*, *si*. si etiam *breve i. sed si tantummodo* 3, 4, 55. si tamen *intolerabilis dolor* est 4, 20; 21. *conf.* 6, 2, 7. 6, 6, 21. 100. 7, 20, 34.

¶ si *Aliquis*, *caet.* si *Aliquando*, *it. abjecto* *ali*, v. in *Aliquis*, & *Aliquando*. si *quando* *Alias* 7, 20, 10. *Ac*, *si*, *At*, *si*, v. *Ac*, *At*. si, si, *Aut* 7, 9, 11. si *Autem* 3, 20, 17. 6, 6, 171. 6, 18, 125. 7, 2, 14. si *quando* *Autem* 7, 19, 39. 7, 30, 8. 8, 2, 14. si, *Eo plus*, *pro quo*, *eo* 2, 12, 23. *conf.* 8, 3, 28. *seq.* si *Etiam* 2, 7, 84. 2, 8, 75. 6, 18, 77. 8, 3, 37. *conf.* si *vero*: *it. Etiam*: & *Etiam* *si*. si *Forte*, v. *Forte*. si, si *Jam*, v. *Jam*. *Ita* *demum* 3, 21, 30. *A*. *Minus*, v. *Minus*. si *Modo* I Pr. 98.

[*866*: 3.]]

3, 19, 14. si *Nec* 2, 7, 9. si *Ne-que* 2, 10, 33. *Nisi* *si*, v. *Nisi*. si *Non* 2, 10, 33. 4, 4, 25. 5, 21.

13. 7, 9, 6. si *Febris* *Non* est 4, 5, 17. si *Non* *semper*, tamen *saep-* *e* I Pr. 79. si *praecordia dura* & *dolentia* *ante diem* *vigesimum* *hominem* *Non* *sultulerunt* 2, 7, 79. *conf.* 7, 19, 43. si *Non* *i. nisi* 4, 4, 14. 14, 8, 7. si *inter ipsa* *initia* *sanguis e* *natibus* *Non* *fluit* 2, 7, 82. *conf.* 3, 21, 9. si. *Ne-que* 2, 7, 81. 3, 5, 14. si, si *Non* 1, 4, 11. 5, 28, 171. 8, 20, 14. si *Non*, si 3, 4, 24. 5, 27, 20. *seq.* *Practerquam* *si* 4, 2, 54. si *Qui-dem* 8, 10, 40. v. *Siquidem*. *Quod* *si*, & *Quodsi*, v. *suo loco* si *Quo-que*, *interpositis una vel pluribus* *vocibus* 2, 8, 16. 5, 28, 171. *Sed* *si*, v. *Sed*. *Sed* *si*, si *vero* 4, 4, 75. si *hoc*, si *illud* I Pr. 37. si, si, *pro* *si*, si *autem*, *vel* *sin* I Pr. 48. 59. *Sic*, si, v. *Sic*. si, *Sin* 4, 7, 4. 6, 6. 101. 8, 10, 89. *seq.* v. *Sin*. si, *Sin*, si 3, 5, 10. 12. si, si *minus* 7, 12, 8. 7, 20, 6. si *Sin minus* 5, 28, 43. 6, 6, 20. si, *Sin*, si 3, 5, 10. 12. si *Tamen*, v. *sup. i. est*, & *i. dum*: *it. i. sed*. *it. si* *non*, - *i. si* *nihilominus*: si quis *Tamen* 2, 15, 4. si *quid* *Tamen* *fit*, *quod* I Pr. 71. *add.* 2, 10, 20. si, *Tamen* I Pr. 83. si *quando* *Tamen* 1, 3, 6. 7, 182. si *Vel*, *Vel* 5, 26, 288. si *Vero*, in *transf.* 3, 5, 22. 3, 6, 56. 3, 7, 13. si in *refectione* *Vero* *manferit* *tussis* 4, 6, 22. si *Vero* *etiam* 4, 3, 19. 4, 19, 19. 8, 4, 4. si, si *Vero* 2, 1, 33. 2, 18, 96. 108. 3, 5, 6. 17. 3, 18, 72. 4, 4, 75. 4, 5, 18. 6, 6, 22. si *non*, si *Vero* 4, 4, 14. *Utique* si 1, 10, 6. 2, 7, 80.

¶ si *repetit. bis* 5, 28, 163. *caet.* - *ter* 5, 26, 91. 5, 28, 164. *seq.* 7, 4, 1. 8, 4, 4. *caet.* - *quater* 7, 31, 4. *seq.* - *quingies* 5, 26, 87. *seq.* 5, 28, 150.

Sibi, *dativ. sing.* 2, 10, 33. 2, 18, 53. 5, 1, 11. 4, 2, 63. 6, 6, 224.

- *plural.* I Pr. 16, 18. 95. 2, 10, 3. 2, 16, 5. 3, 4, 43. 3, 9, 8. 3, 23, 9. 4, 24, 5. 7 Pr. 17. 8, 4, 12. 8, 13. *extr.* *sibi* *Ipsi* 6, 6, 224.

Ipsi *sibi* 4, 4, 43. *sibi* *Ipsis* 2, 16, 5.

Sibilus, i. *sibilum* *elidit* (*spiritus in expiratione*) 4, 4, 24.

Sic, *adv. synon.* *ita*, *hoc modo*. 2, 10, 7. *coll.* 3 & 6. v. *Curo*. *De-prehendo*, *Do*, *Fio*, *Infansio*. *Or-rior* *caet.* *i. hoc facto* 2, 11, 3. 3, 9, 4. 3, 12, 9. 3, 15, 20. 3, 28, 52. 4, 2, 20. 5, 26, 97. 5, 28, 234. 257. 6, 6, 186. 7, 14, 21. 8, 9, 25. *caet.* *i. tali curatione*, *vel simi-li* 3, 4, 20. 3, 14, 5. 3, 15, 18. 5, 26, 165. 5, 27, 21. 5, 28, 203. 7, 7, 53. 7, 25, 17. 8, 10, 36. *caet.* *i. tali positura* 7, 7, 136. 8, 30, 9.

10, 49. 69. *i. tali structura* 8, 1, 86. *i. ita praeparatum, mixtum, compositum, caet.* 2, 17, 24. 4, 12, 6, 5, 18, 12. 6, 6, 34. 6, 7, 75. 6, 8, 11. 6, 9, 28. 6, 17, 4. 6, 18, 26. 39. 7, 5, 22. 7, 26, 114. 7, 30, 25. 7, 32. 7, 8, 6, 6, 6, 15, 13. *i. tanta mensura, gradu caet.* 2, 15, 10. 4, 2, 28. 4, 4, 93. 4, 15, 14. 5, 22. 7, 6, 7, 12. 6, 9, 30. 6, 18, 52. 7 Pr. 15, 7, 7, 177. 178. *caet. i. sub hac conditione, limitatione* 2, 7, 64. 3, 27, 12. 24. *caet. add. sic tamen i. similiter* 5, 26, 104. *i. eo, hoc, ablat. pronom.* 5, 28, 256. 8, 4, 46. *i. hoc nomine, sic vero significatur lachryma arboris caet.* 3, 18, 46. *id, quod specialiter sic vocatur* 5, 24, 10. *i. eo modo* 4, 5, 20. 6, 6, 215. 8, 13, 4.

¶ *Ac sic, v. Ac. sic Enim* 2, 5, 1. 2, 10, 37. 3, 14, 5. 3, 15, 18. 5, 26, 104. 5, 27, 21. 7, 4, 31. 7, 7, 75. 7, 9, 7. *caet. Et sic* 2, 33. 2, 4, 12. 6, 5, 27, 49. 68. 5, 18, 256. 6, 6, 186. *caet. sic Et* 6, 9, 28. *sic Etiam, v. cum ut, sic, & sic, ut. sic, Ne* 3, 22, 39. 4, 2, 57. *caet. 7, 9, 31. 140. 7, 20, 15. 7, 26, 75. add. sic tamen, sic, ut. sic, Ne, Neve* 7, 26, 75. *seq. Ne sic quidem, v. ne. sic Necessè est* 2, 5, 1. *sc. fieri. sic, Quasi* 1 Pr. 87. *sic, Quemadmodum* 7, 17, 4. 8, 10, 85. *sic Quoque* 7, 26, 114. *conf. sic, ut. sic, Si* 2, 15, 4. 8, 10, 89. *sic Tamen, i. sub hac conditione vel limitatione: sic Tamen, ne* 3, 23, 18. 4, 2, 57. 4, 12, 5. 8, 10, 48. *sic Tamen, ut* 1, 8, 2. 2, 1, 7, 3, 1, 19. 3, 3, 21. 5, 28, 195. 7, 26, 58. 78. *conf. sic, ut Tamen, & ut, sic Tamen. sic, Tum* 7, 31, 13. *sic Vero* 3, 18, 46. *sic, Ut i. sicut* 1 Praef. 107. 5, 26, 242. 7, 33, 10. *Ut, sic, v. in Ut. it. Ut, sic etiam: & Ut, sic Tamen, sic, Ut i. quo, (aliquando interpositis aliis quibusdam vocibus, v. Ut, & add. 4, 3, 19. 5, 22, 1. 7, 5, 27, 38. 40. 57. 5, 28, 54. 215. 259. 304. 6, 6, 34, 94. 226. 6, 7, 12. 17. 75. 6, 8, 11. 6, 9, 30. 6, 18, 26. 52. 7, 7, 70. 83. 177. 178. 7, 22, 10, 11. 7, 25, 17. 7, 26. 46. 69. 84. 92. 103. 105. 7, 29, 4. 15. 7, 33. 4. 8, 3, 28. 8, 4, 55. 8, 12. 8. *caet. sic, Ut; vel sic, Ut* 8, 12, 4. *seq. sic, Ut etiam, v. Ut. sic, Ut ne, v. Ut. sic, Ut, neque* 2, 8, 81. *sic, Ut; non, Ut* 7 Praef. 25. *sic, Ut non* 2, 7, 64. *sic, Ut praeterea nihil* 4, 13, 10. *sic, Ut quoque: sic Ut tamen: sic tamen, Ut; v. in Ut. sic, Ut* 6, 6, 77.*

¶ *sic ante vocalem, vel h, praeter superius allata sic enim, - &, - etiam, - ut. sic Ilanc* 4, 22. 3. *sic Ictus* 6, 6, 219. *sic Undique* 7, 31, 13. *Sicut, v. inf.*

Siccus, a, um. synon & dist. aff.

du: opp. humidus, & madens: g. v. v. Aetnas. exiguum aliquid, & ipsum siccum 1, 3, 75. *v. Autumnus. Calor. Caro. Cataplasma. ra. Cibus. Coelum. Corpus. Fomenta. Hiems. Homo. Jecur. Linamentum. Lingua. Locus. Malum Punicum. Oculi. Os, oris: & Os, offis. Pituita. Sal. Specillum. Stomachus. Sudationes. Tumor. Tussis. Ver. Ulcus.*

¶ *humidum magis, an Magis sic. cum corpus ejus sit* 1 Pr. 86. *Nimis siccio (coelo)* 2, 18, 45. *Nimum neque siccum neque humidum est (alvus)* 5, 26, 194.

¶ *siccior, us: alii humidi, alii sicciores* 1, 3, 29. *opp. v. Fistula. Intestina. Malagma. Pedibus. Pustulae. Uva.*

¶ *cibisque omnibus quam siccissimis* 1, 3, 54.

Siccitas, aris. in siccitatibus 2, 1, 29. *Hippocr. avxμδis.*

Siccio, avi, atum. siccant corpus quae res? 1, 3, 65. *si per talia Auxilia venter non siccatur* 3, 21, 55. *Cibis alvum corpusque siccantibus* 5, 26, 262. *siccari patiemur (locum Cretā illitā)* 8, 9, 26. *Medicamentum, quod siccet* 8, 10, 111. *madens (homo) siccare (Se debet)* 1, 3, 30.

Siccesco, scere. siccescere non finit (id medicamentum) 3, 10, 13. *quibusdam nunquam siccescere oculos, sed semper humore tenui madere* 7, 1, 149. *opp. per hoc siccescere eas partes* 7, 7, 181.

Sicut, adv. 1 Praef. 36. 52. 80. 1, 9, 2. 2, 13, 3 bis. 2, 17, 2. 3, 6, 39. 3, 13, 1. 4, 1, 32. 4, 2, 22. 5, 26, 9. 48. 5, 28, 11. 50. caet. i. qui, pronom. sicut illi mos erat 3, 14, 5. i. qui. sicut plerique proponunt 1 Praef. 45. i. quod, sicut in hoc genere materiae maxime promptum est 6, 6, 135. *conf. 3, 15, 3. 3, 23, 16. 5, 28, 272. 7 Pr. 6. 7, 7. 61. 7, 21, 10. 7, 24. 2. 8, 5, 13. caet. i. qualis: naturalium sudationum, sicut super Bajas in muretis habemus* 2, 17, 2. *conf. 7, 8, 11. i. similiter* 3, 6, 33. *i. exempli causa* 7, 7, 36. 37.

¶ *sicut Etiam* 4, 23. 2. *sicut Interdum* 7, 24. 2. *sicut Maxime* 6, 6, 135. 8, 5, 13. *neque enim certus earum (sutarum) numerus est, sicut Nec locus quidem* 8, 1, 7. *sicut Quoque* 3, 6, 33. 4, 1, 32. 7 Pr. 6. 7, 4, 34. 7, 19, 30. 36. *sicut Supra positum est* 7, 21, 10.

Signia, ae. mons Italiae, is. oppidum Latii; unde dictus

Signinus, a, um. v. Pira, & Vinum.

Signum, i. v. Excaecatorum itinerum. Infaniae. certum autem id signum Inutilis balnei est 2, 17, 19. *Mali etiam morbi signum est* 2, 4,

4. *atque etiam aliorum Morborum cum signa nascuntur* 1, 7, 19. *ut certa aliqua signa futurae Morbis essent* 2, 6, 37. *in adverbia Valetudine v. cum in. nisi si multa signa bonae Valetudinis subsecuta sunt* 2, 8, 79. *instantis autem Valetudinis signa complura sunt* 2 Pr. 1.

¶ *cum adjectiv. Alia* 2, 6, 16. 27. 2, 7, 85. 8, 11, 16. *Aliis Aliisque signis discernitur (cancer)* 5, 26, 215. *Aliqua* 2, 6, 37. *Asperiora* 2, 8, 67. *v. Bonum, caet. Certum, Certa. Commune, Communia. Complura. Contrarium. Graviores* 2, 6, 28. *Haec* 8, 11, 16. *Id signum est* 2, 17, 19. 7, 7, 174. 8, 18, 3. *ea signa, quae* 3, 2, 3. *lisdem (ex)* 7, 3, 1. *Leviore* 2, 6, 28. *Malum* 2, 7, 56. 2, 8, 113. 5, 26, 162. *Mala signa sunt* 7, 3, 3. 8, 4, 75. *neque praeterea signa Mala sunt* 2, 7, 22. *Mitiora* 2, 6, 27. 2, 8, 67. *Multa* 2, 8, 79. *Pejora* 2, 6, 27. *Propria, v. Communia. Quae signa jam puer oriente nascuntur* 5, 28, 136. *signa Quaedam sunt, ex quibus caet.* 2, 5, 3. *Quaedam autem sunt, quae caet. Quaedam, quae* 2, 7, 2. *ex Quibusdam signis* 7, 3, 1. *ut alia Salutaria signa sint* 2, 7, 85. *signum id Solum est* 8, 18, 3.

¶ *cum Verbis: v. Accedo. Colligo ex. Deprehendo. Discerno cum ablat. Expono. Intelligo ex. Nascor. Subsequor, Sum: id signum est* 2, 4, 5. 2, 17, 19. 7, 7, 74. 8, 18, 3. *signa essent, sunt, sint v. in superior. verba ¶ cum ablat. v. deprehendo, discerno.*

¶ *cum Particulis: Ex quibus, Ex, quibusdam signis, v. colligo, intelligo, malum signum est in his duntaxat, quorum nervi caet.* 5, 26, 162. *signa, quae in omni adversa valetudine communia esse consueverunt* 2, 7, 1. *Sine bonis signis* 2, 7, 74.

Significo, avi, atum. quod genus significo, quoties caet. 4, 19, 31. *Illud spacium ipsum, Hoc sanguis significat* 8, 3, 23. *vox Nihil significat* 4, 4, 3. *Quid quaeque motus genera significant* 1 Pr. 63. *id quoque Vitii specillo significatur* 8, 3, 18. *cum infinit. illud concoquere, hoc concoxisse significat* 1, 2, 6. *urina autem crassa significat circa articulos, aut circa viscera, dolorem, metumque morbi esse* 2, 7, 27. *frequens singultus - jecur inflammatum esse significat* 2, 7, 44.

¶ *cum Particulis: quae quoties posuero. Non, quae hic nascuntur. Sed quae inter aromata afferuntur significabo* 3, 21, 26. *atque ibi quoque, Quatenus terebra agenda sit, scobis significat* 8, 3, 14. *Sic significatur*

Lachryma arboris caet. 3, 18, 46
i. eo nomine. Sub quo nomine nunc
significo eam partem, quae 4,
2, 2.
Sil. silis. herbae genus etiam, sil mon-
tanum dictum, alias fefeli. v. Rhod.
ad Scribon c. 126. silis 5, 23, 6,
5, 25, 9.
Silanus, i. fistula in fontibus hydrau-
licis, quae aquam eructat. silanus
juxta cadens 3, 18, 53.
Silentium, i. necessarium est 4, 4,
94. habendum (est) silentium 8,
7 extr.
Siler, eris. n. fruticis genus. sileris
5, 23, 17.
Silex, liciis, candentes silices 6, 9,
39 accus.
Siligo, ginis. boni fucci est 2, 20,
1. semen contrahit 4, 21, 4. ex
tritico firmissima siligo 2, 18,
13.
Silva, ae. unde
Silvaticus, a, um. v. Ruta.
Silvetris, e. v. Cucumis. Papa-
ver. Pira. Ruta.
Simia, ae. morsu simiae 5, 27, 2.
Simila, ae. semen contrahit 4, 21, 4.
ex tritico firmissima siligo deinde
simila 2, 18, 13. ex Vino contra-
ita 6, 18, 75. similiae genit. 5, 18,
44. cumque eo (linleo) simi-
la & thuris fuligo 8, 7, 11. mix-
tis inter se simila & thuris fuli-
gine 8, 5, 10.
Similis, e. v. Affectus. Alius. Aliquid.
Alvus. Ambitus. Aspredo. Caete-
ra. Casus. Cibus. Curatio. Dolor.
Genus. Medicamenta. Membranu-
lae. Morbi. Nodo. Omnia: simi-
liaque omnia I Pr. 67. ne similes
(Pediculi) nascantur 6, 6, 119 i.
novi. Quiddam, Quaedam, v. cum
dativo. v. Ratio, Rationes. Re-
media. Res. Sinus. Vas. Verbe-
nae. Vitium. Ustio. et similia ac-
cus. 1, 2, 20. & quae similia sunt
I Pr. 32. similiaque I Pr. 67. 72.
3, 15, 8. 4, 2, 56. 7, 14, 29. haec
similiaque I Pr. 57. similibusque
3, 27, 29. 4, 20, 20. v. aliis.
¶ cum dativo. similis figura Acino
fit 7, 7, 108. ovi Albo similis (gut-
ta humoris crystallini) 7, 7, 126.
Λυπηά habet quiddam simile Al-
pho 5, 28, 208. Ambitus similis
ei fit, qui 8, 3, 15. quod inde
(urinā) excretum est, Aquae si-
mile (est) 2, 7, 32. v. Aquae.
quaedam Araneis similia 2, 8, 75.
color Auro similis 7, 7, 130. Bra-
chio, v. humero. caro Carcino-
mati similis 7, 14, 16. eamque
(carnem) modo Carcinomati si-
mitem (esse) 7, 14, 5. carni, v.
melli. Cartilagini, v. melli. uri-
nae iter Carunculae simile 7, 26,
11 vers. edd. mammulae. recenti
Cicatrici simile 5, 28, 280. ulcus
Coeno simile 5, 28, 49. colorem
maxime sano Corpori similem ac-

cepit (cicatrix) 5, 26, 283. donec
similis Croco color fiat 6, 19, 4.
Fungo simile ulcus 6, 18, 127.
tuberculum Furunculo simile 5,
28, 119. testiculi simile quiddam
Glandulis habent 7, 18, 2. Gran-
dini similia 7, 7, 14. simile His 5,
28, 25. His similia 3, 22, 35. si-
milia His 7, 19, 48. per omnia fer-
mur humero, crus vero brachio
simile est 8, 1, 108. exulceratio
mucosa, colore Humori suo si-
milis 5, 28, 250. carunculae
Lanulis similes 7, 27, 1. Lapillis
quaedam similia 7, 6, 7. color
Lenticulae similis 5, 28, 26. Squa-
mulas Lenticulae similes 5, 28,
281. similes muliebribus Mammis
(carunculae) 6, 8, 16. aut Melli
simile aliquid, aut tenni, pulci-
culae, aut quasi raeae cartilaginis,
aut carni hebeti & cruentae 7, 6,
8. genus (imperiginis) simile Pa-
pulae fere 5, 28, 276. descendunt
Piruitae Mucisque similia 4, 18, 4.
Pulculae, v. paulo ante. aspredo
quaedam fit, similis his Pustulis,
quae 5, 28, 240. Remedia similia
illis, quae I Pr. 61. alvus nigra,
Sanguini atro similis 2, 8, 132. si
colore Sero simile (est) pus) 5,
26, 88. quod (ferramentum)
Spathae simile 7, 12, 47. eique
(Sputo) etiam simile esse opor-
tet, si quid caet. 2, 8, 12. pustu-
lae similes Varis 5, 28, 243. Va-
ris similes pustulas 5, 28, 274.
quaedam Verrucis similia 5, 28,
219. Umbrae similis μέλας 5, 28,
297. id Unco fit, qui priori si-
milis 7, 29, 31.
¶ cum ablativo. simile his est A-
spredine quadam & Magnitudine
sua 5, 28, 25. Colore 5, 26, 88.
5, 28, 250. Specie 3, 18, 82.
¶ cum Particulis: Et his similia 3,
22, 35. Et quae similia sunt I Pr.
32. Ex similibus 5, 17, 2. simile
papulae fere 5, 28, 276. hae ve-
ro curationes in feminis quoque
similes sunt 7, 26, 87. Maxime
quidem 5, 26, 283. Per omnia
simile est 8, 1, 108. similiQue 7,
16, 19. similesQue I Pr. 44. simi-
liaQue, v. sup. similibusQue 1,
2, 18. 1, 6, 6. 3, 21, 20. 3, 27,
29. 4, 20, 20. 8, 7, 23.
Similiter, adv. 3, 22, 43. i. etiam
quotide, i. etiam, pariter 6, 6, 102.
7, 2, 29. 7, 26, 129. similiter
Noctu & interdiu 2, 8, 102. simi-
lizerQue 1, 3, 46. 8, 4, 37. simi-
lizer Quidem, sed Magis 5, 28,
287. similiter nutriendum (vul-
nus,) Ut primo tantum aqua ege-
lida, vel etiam frigida foveatur
7, 7, 46.
Similitudo, dinis. ad quod medici-
nae genus neque semper similitudo
aliquid confert I Praef. 83. quae
(imperiginis species) similitudine

scabiem repraesentat 5, 28, 273.
A similitudine, v. A. Ad simili-
tudinem, v. Ad. In hoc casu
quaedam similitudo est femori &
humero, tibiae & cubito, pedi &
manui 8, 20, 2. Per ejus similitu-
dinem opem reperturum I Pr.
61.
Simplex, plicis. opp. duplex, caet.
v. calvaria, fistula, foramina.
caet. opp. compositus, v. faculta-
tes, remedia, caet. opp. varius,
v. cibis, febres. i. sincerus, v.
confessio. v. Calvaria. Cibis. Con-
fessio. Curatio. Facultates. Febres.
Fistula. Foramina. Fractura. Iter.
Os, ossis. Remedia. Spacium. Su-
tura. Vena. simplici, v. cibo,
futurā, simplicia, mista opp. 5 Pr.
8. -permixta: his autem omni-
bus, & simplicibus & permixtis,
varie medici utuntur 2, 33, 18.
ac quartanae quidem simplices
sunt 3, 3, 6. haec est simplicissi-
ma curatio 7, 26, 60.
Simul, adv. i. una, conjuncte, com-
mixta 2, 33, 56. 3, 21, 50. 4, 15,
2. 5, 24, 5. 8, 5, 26, 235. caet. i.
cum: simul jungam 5, 17, 7 i.
conjungam, i. una eademque opera
7, 8 extr. 7, 26, 55. 7, 30, 28.
i. eodem tempore 2, 6, 34. 2, 8, 90.
(opp. diversis temporibus) 8, 21,
6. cum verbis, v. contero. daco-
quo, incoquo, liquo, tero, caet.
simul Ac, simul Atque, v. inf.
simul Cum 4, 9, 1. 5, 28, 94.
7, 26, 10. 22, 69. in una muliere
Duo corpora simul 2, 10, 11. Duos
digitos simul in anum ejus demit-
tit 7, 26, 34. simul reprimunt
Et refrigerant 2, 33, 5. simul fer-
rumentum id extrahunt Et relum
7, 5, 27. conf. 8, 8, 7. femina
brevius urinae iter, simul Et re-
ctius habet 7, 26, 11. simul Et,
Et 2, 6, 19. 21. 2, 8, 89. 2, 12,
7. 2, 33, 4. 3, 9, 7. 3, 20, 22. 4,
5. 4, 31. 4, 7, 14. 4, 11, 3. 5, 27,
19. 21. 5, 28, 137. 6, 6, 2. 6, 7,
94. 6, 18, 3. 7, 14, 7. 7, 22, 16.
8, 10, 67. 8, 12, 8. caet. simul Et.
Et, Et 6, 6, 4. 8, 2, 20. Et si,
mul 6, 7, 96. simul Etiam 5, 28,
168. simul Omni vi effusa 2, 10,
34. Omnia ea simul 5, 26, 223.
non Omnia simul 7, 30, 23. simul
his Omnibus admotis 4, 10, 5.
simulQue 2, 9, 4. 3, 5, 18. 3, 10,
13. 4, 4, 4. 31. 4, 14, 4. 5, 28,
216. 7, 18, 43. 7, 26, 28. 30, 7.
27, 28. 7, 29, 23. 8, 10, 46. 8, 15,
14. caet. ut simul calorem ingen-
tem simulQue excitaret 3, 9, 10.
i. et, et. simulQue, Et, Et, 3,
22, 29. 7, 4, 31. 8, 15, 6. simul-
Que Etiam 2, 1, 3. 5, 26, 44. si-
mul Quoque 3, 18, 18. 7, 22, 11.
non simul Quoque 7, 7, 67. Quo-
que simul 4, 4, 55. 7, 4, 4. simul
Totum corpus afficitur 2, 8, 95.
NE.

ut una simul & oras & ci-
catix devinciat) 22, 16. simul
ex Utraque (herba) succo expres-
so 3, 18, 30. simul Utrumque 6,
6, 7.

Simulac, conj. simulac transiit hora
3, 23, 10. simulac venero 7, 19, 2.

Simulatque, similit. cum indicat. praes.
7, 7, 13. - praes. perf. I Pr. 69, 2,
17, 10, 3, 5, 10. - futur. 8, 11, 16.
cum futuro exadto 7, 20, 13.

Simus, a, um v. Pes. Vulsella.

Sin, conj. i. si autem. cum indicat.
si, sin I Pr. 99, 100, 3, 5, 10 seq.
3, 20, 11, 3, 22, 27, 6, 7, 98, 8,
8, 10, 89 seq. 8, 12, 9. - cum fu-
turo exadto 7, 22, 10. sin sine prae-
gresso si 3, 15, 21, 4, 4, 49, 5, 27,
43, 7, 20, 17, 8, 5, 13, 15. - cum
futuro indic. & exadto in una periodo
7, 19, 13. sin sine verbo, praecedente
si, sin minores 4, 7, 4.
sin minus 2, 14, 16, 3, 27,
21. - absque praecedente si; sin mi-
nores 4, 7, 4. - sin minus 1, 2, 8,
4, 15, 22, 5, 28, 43, 6, 6, 20, 21 5.
- sin ferius 6, 6, 101.

¶ sin Aliquid 6, 7, 98. sin, Aut 7,
19, 13. sin Autem 2, 1, 38, 6,
8, 3, 8, 10. sin Autem, Aut
si 8, 2, 21. sin Minus, caet. v. sup.
sin, Quamvis, Tamen 3, 5, 10 seqq.

Sinapi, apis. mali succi est 2, 21, 3.
acre est 2, 22, 5. urinam movet
2, 31, 3. evocat 5, 22, 31. femi-
na sinapis praecipue omnium ha-
bent facultatem evocandi, caet.
2, 33, 3. sinapis genit. 3, 16, 7,
5, 18, 31. (contriti) 35, 6, 9, 18,
24, 25. unum (cyathum) sinapis
(forbere) 3, 16, 7. cutis aut fer-
ramentis aut sinapi adurenda 4, 3,
19. v. Edo *primā brevi*. Erodo.
Exulcero. Gargarizo ex. Impono.
Manduco. Pono super. Superim-
pono.

¶ cum Particulis: aliquid De sinapi
cum sicu 8, 10, 120. sit Ex sinapi
(epithema) 4, 9, 15. conf. gar-
garizo. sinapi Ex aceto super pec-
tus imponitur 4, 6, 8.

Sincerus, a, um. v. Bilis. Pituita.
Sputum. quod post febres longas
sincrum est (excrementum alvi)
2, 4 extr. quod superest (mate-
riae) sincerum est 2, 10, 55 *synon.*
51 integrum.

Sine, praepos. opp. cum & in v. v.
sine Acri, v. cum ullo. erysipe-
las sine Altitudine 5, 28, 69 sine
Anhelatione, v. cum sono. sine
Aqua calor 1, 3, 65 i. *siccus calor*.
sine Auxilio est 6, 6, 13 i. *insana-
bile*. sine Calore 2, 8, 19. exi-
gnum aliquid, & ipsum siccum
sine Carne, sine potione sumere
1, 3, 75. sine Causa, v. Causa.
tere sine Cicatrice potest esse is
locus 7, 2, 13. sine Curatione,
v. curatio. Custodia. Delirio.
Desperatione. Detractione. Dif-

ficultate. } Dolore. sine Exul-
ceratione 6, 10, 1. v. Febre Fer-
mento. Ferro. sine Frigore autem
reprimunt quae 2, 33, 12. sine
Hac (febre) 4, 2, 8. (lippitudine)
6, 6, 191. sine Hoc (vulne-
re) 5, 16, 233. sine His (linam-
entis, medicamentis, medicis,
morbis, remediis) 4, 6, 13. § Pr.
2, 5, 6, 5, 28, 152, 6, 7, 69, 89.
v. Ictu, Imaginibus. Inflammatio-
ne. Intentione. Intermissionibus.
Linamento, caet. Medicamentis.
Medicis. Medullā. Metu. Modo.
Mole. Morbo. Nervis. Notitiā. No-
xiā. Oleo. Perflatu. Periculo. Per-
niciē. Pinguibus sine Quo I Pr. 31.
sine Quibus 3, 6, 10. v. Ratione.
Remediis. Remissione. Rugis. San-
guine. Scalpello. Scelere. Semini-
bus. Senfu. Sevo. Signis. Sono.
Spe. Surculis. Suturis. Tormen-
to. Tumore. Tussi. Venere. Vin-
ctura. Vino. Vi. Vitio. Ulcere,
caet. sine Ullo acri 8, 9, 11. v.
Ullus. Voluntate. Vomitu. Ufu.
Vulnere.

¶ repetit. bis 1, 3, 75, 4, 21, 1. ter
4, 4, 65.

Singulus, a, um. unus, unusquisque,
ubi de pluribus agitur. singuli cya-
thi vini singulis interpositis horis
(dandi) 4, 5, 35. interdum
interposito cibo singulos vini
cyathos forbere 4, 12, 11. pa-
stilli fiunt, qui singuli habeant p.
1. hique singuli quotidie mane
jejuno dantur 5, 20 extr. quibus
adjiciuntur olei & aceti singulae
heminae 5, 19, 4 i. *ana*. habet
(emplastrum) spumae argenti,
squamae aeris, uncias singulas 5,
19, 44. piperis longi, castorei,
myrrhae, galbani, papaveris la-
crymae, croci, costi, unciae sin-
gulae 5, 25, 35. in eo papaveris
lachrymae & albi piperis singulae
unciae sunt 6, 6, 132. sic, sin-
gulorum 4, 14, 9 *ter*. 5, 18, 2. 5.
6 *bis*. 8, 15, 16 *bis*: 21, 22, 23,
27, 30, 31. caet. caet. *omitt.* 5, 19,
65. modo singulae (accessiones),
modo Binae Pluresve 3, 3, 20 *opp.*
singulae Binae (herbae) 5, 27,
68 *opp.* primores (dentes) singu-
lis radicibus, maxillares utique
Binis, quidam etiam Ternis Qua-
ternisve nituntur 8, 1, 40 *opp.* Bi-
nisque singulorum (linorum) Ca-
pitibus 7, 21, 5. *opp.* Communia
Paucā, Plura, v. communis quae,
per se singula primum teruntur,
deinde Juncta iterum 6, 18, 33 *opp.*
haec quoque omnia medicamenta
singula primum per se teri, deinde
Mista iterum 6, 6, 49 *opp.* in O-
mni, in singulis 2, 7, 1 *opp.* in
Omnibus, in singulis 8, 11, 16 *opp.*
conf. 3, 5, 1. per Totum corpus,
in singulis partibus 6, 1, 1 *seq.*
opp. apponendi vero aegro cibi

Varii, - ut paulum ex singulis de-
gustando famem vitet 3, 6, 39 *opp.*
praevisis omnibus, quae pertinent
ad Universa genera morborum, ad
singulorum curationes veniam 5,
1 *Pr. opp.* emplastra, quibus utrius-
que rei facultas est: quae, nisi
singula habenda sit, meliora sunt;
alias deteriora, nec, nisi quum
Utraque opus est, aut in singulis
singulorum inopia, utenda veniunt
5, 19, 23 *seq. opp.* singulis *delen-
dum esse videtur*. v. Accessiones.
a singulis procedentibus Angulae
(figurae X) 8, 4, 31. v. Cal-
culi. Cibis. Cyathi 4, 5, 35.
Cyathos 4, 12, 11. v. Diebus.
Emplastris, Facultas, Fasciae.
Febres singula (Fissa in a-
no) 7, 30, 4. v. Fragmenta. ut
in singula angulum Genera singu-
la medendi praeciperent 5, 27, 27
an genera? an auxilia, caet. in
singulis morborum Generibus 2,
7, 1. in singulis telorum Generi-
bus 7, 5, 14. in singulis Generi-
bus 8, 3, 41. v. Heminae, Hemi-
nas. Herbae. Horis. Intestina. Li-
norum. Locis. Medicamenta. Mem-
bra. Morbis. Multi. Nervos. Ocu-
li. Omnia singula 6, 6, 49. v. Or-
bes, Orbium. Partes, Partium,
Partibus. Pastilli. Pilorum, in Pri-
oribus singulis 5, 28, 141. in sin-
gulis Prioribus *ib.* 189. Quae sin-
gula 5, 23, 12. 6, 18, 33. Radi-
cibus, v. *sup.* liceat species re-
rum subicere, neque necesse sit
subinde singulas eas (Res) nomi-
nare 2, 18, 4 *opp.* v. Species. Su-
turas. Valerudinariis. Venae 4, 1,
33. multique alii celebres Viri,
singuli quaedam repperunt 7 Pr.
16. v. Unciae, Uncias, *sup.*

¶ processus deinde singulorum *ante
dictorum & recessus* I Pr. 41. *conf.*
sup. singulorum i. *ana*. Circa sin-
gulas heminas 7, 15, 9. quum De
singulis dicam 3, 1, 8. Ex sin-
gulis 3, 6, 39. In singulis, v. *sup.*
Singultus, us. Frequens singultus,
& praeter consuetudinem Conti-
nuus 2, 7, 44. Frequens 3, 24, 5.
Malum est 2, 8, 108.

¶ singultus sternutamento Finitur
2, 8, 42. singultus Insequitur 5,
26, 56. singultus prope Strangu-
lat 4, 8, 3. Sum: singultus est
4, 4, 3. post vomitum singultum
esse 2, 4, 11.

Singultio, tivi, titum. singultiunt
5, 26, 64.

Sinistrā, strā, strum. v. ad Alam.
Brachio. Crus. Hamō. Humerus.
Jugulo. Latūs. Latere. Mammā.
Manus, Manum. Manu Oculo. O-
ra: it. *inf. comparat.* Pars sinistra
4, 9, 1. in sinistram Partem 4,
1, 35. *conf.* dextra *add. inf. com-
parat.* sinistra Parte, v. dextera.
a sinistra Parte 7, 15, 2. in sini-
stra

frā Partes 4, 1, 17. Partes, v. *inf. comparat.* Plantam, v. dextram. Rene. sinistra, *omissā* manu vel parte, v. dextra. *comparativ.* sinisterior (fascia) 6, 18, 101. sub sinisteriore mamma 4, 1, 13. in sinisteriore ora 7, 16, 15. sub ima sinisteriore ora 7, 26. 92. in sinisteriorem (partem) 4, 1, 28. sinisteriores partes 4, 1, 29.

Sino sivi, situm. si id imbecillitas non sinit 3, 22, 27. dum vires corporis sinunt 5, 22, 15. si vires sinunt 3, 7, 3. *cum insinit.* *activ.* ne fanelcere sinas ulcera, nisi 3, 22, 39. vesicae nasci solent, quae vix attollere oculos sinunt 7, 7, 2. rosa reprimat, si mulque succescere non sinit 3, 10, 53. *conf.* 6, 12 *extr.* 7, 26, 33. 3, 5, 7. quae (suppurationes) conclusae cutem non efficiunt, eam & sine dolore & ejusdem coloris, cujus reliquae partes sunt, sinunt esse 2, 8, 8. sinere oportet dependere, quantum prolapsum est 7, 21, 4. *conf.* 7, 26, 94. *cum insin. passiv.* ut ne os quidem primis diebus elui sineret 3, 4, 11. superior (vertebra) secundae circumdata, in latera quoque caput moveri sinit 8, 1, 50. sinere oportet has sub medicamentis resolvi 8, 10, 98.

Sinope, urbs: unde Sinopicus, 2, um. v. Minium.

Sinus, us. *abscissum* 7, 2, 10 seqq. 7, 3, 4. in ipsius Capilli sinum, quā duplicatur 7, 7, 74. v. Coxa, os Coxarum. Fistula *ulcus.* juxta ea (Foramina auris) duo parvuli quasi sinus sunt 8, 1, 30. in eo sinu, qui juxta Foramina auris est *sb.* 35. v. Humeri. inter illa sinus 7, 26, 32. inde tenuius Intestinum (*εἰσόν*) est, in sinus vehementer implicatur 4, 1, 26 *i. flexus.* luxationis 8, 11, 5. 15 opp. tumor. ossis, 8, 1, 72. 8, 4, 8. *caet.* Radii 8, 1, 90. Tali 8, 1, 115. communis utrique (Testiculi) omnibusque interioribus sinus est, Scrotum nostri vocant 7, 18, 8. *add.* 7, 19, 7 seqq. Tumoris 7, 13, 5. Vesicae 4, 1, 34 *i. fundus.* Ulceris 5, 28, 12. Umbilici 7, 14, 20 (*omphalocel.*)

Imus sinus (abscissus) Exitum habeat 7, 2, 21. cum Velamento suo 7, 13, 5.

cum Adjektiv. Alium 5, 28, 178. *Communis* 7, 18, 8. Duo 8, 1, 30. - Duo 8, 13, 1. Exiguus 8, 3, 7. in Exiguo 8, 1, 71. Imus 7, 2, 21. *add.* 7, 14, 24. in Ipso 4, 1, 34. Is 7, 46, 8, 2, 20. in eo 8, 1, 35. Lunatum 2, 4, 55 *i. figura arcus.* Majores (*abscissum*) 7, 2, 20.

Quosdam Naturales 8, 4, 8. Parvuli 8, 1, 30. Plures 5, 28, 160. 174. 175 *sc.* fistulae. Purus jam si (*ulceris*) 5, 28, 12. Quasi sinus 8, 1, 30. Rotundos 8, 1, 97. Similis 8, 4, 52. Totusque cum Velamento suo 7, 13, 5. tum Vacuus (umbilici) 7, 14, 20. Vitiosus (*bronchoceles*) 7, 13, 5.

cum Verbis: v. Abduco. Compleo. Emotor. Excido, *mediā longā.* Excipio regulis. Eximo. Exendo. Facio, Fio. Impleo. Incido, *mediā productā.* Invenio. Laxo. Repleo. Separo. Suffundo. Sum: semper ea parte tumor est, in quam os prorumpit; ea sinus, a qua recessit 8, 11, 15. v. Tendo. Trajecto.

cum Particulis. In *cum accus.* & *ablat.* v. in *superiorib.* Per eum (sinum) 7, 7, 74.

Sinu, avi, atum. qui (humor) proxima & adhuc lana rodendo sinuet 7, 2, 21. inferiora quoque Capita media (feminum) sinuantur 8, 1, 105. v. Humeri processus. late fufum atque sinuatum (Intestinum *color*) 4, 1, 29. interius (Os digiti) in vertice sinuatur 8, 1, 93. ea (Ossa scapularum) in summis verticibus sinuata 8, 1, 66. quae (Pars laminae) sinuata est 7, 5, 25. paululum sinuatis Processibus (vertebrarum transversis) 8, 1, 59. ne postea sinuetur (Tunica) 7, 19, 16.

Sinuofus, a, um. v. Sede.

Sipho, onis. per siphonem (bibere magnam potionem) 1, 1, 6 *synon.* & per tenuem fistulam.

Siquidem, conj. i. nam, quatenus, cum indicat. 1 Pr. 2, 8, 105. 108, 1, 1, 3. 2, 6, 42. 2, 8, 23. 2, 10, 3. 3, 9, 9. 3, 12, 11. 12. 19. 3, 19, 2. 21. 4, 15, 6. 5, 28, 176. 211. 6, 6, 12. 7 Pr. 4, 7, 153. 8, 4, 22. 29. 8, 10, 23. 8, 11, 7. *caet.* - *cum conjunctivo* 1, 2, 11. 8, 10, 59. *i. ita, sic, exempli gratia cum indicat.* 2, 18, 12. 3, 27. 10. 8, 11, 15. *i. et quidem, cum indicat.* 7, 7, 80. *i. si scilicet, cum indic.* 8, 10, 40. *i. si forte, cum indic.* 1, 3, 52.

Siler, eris. neutr. herbae & radices genus. mali succi est 2, 21, 2. Romaino aptum est 2, 24, 5. urinam movet 2, 31, 2. simul repprimat & refrigerat 2, 33, 7. omnesque radices (insant), excepto sifere & paffinaca 2, 26, 2.

Sitis, sitis. Crebram 2, 8, 13. Immodica 2, 8, 97. Ingens 5, 26, 48. 7, 23, 3. Ingensque 5, 26, 225. Ingenti 3, 4, 11. Longa 3, 7, 23. Magna 3, 6, 6. Magna siti 1 Pr. 110. 3, 7, 19. quanta

[*Cec*]

Maxima 4, 1, 56. Mala 7, 3, 3. Modica 7, 26, 116. Necessariam 3, 21, 14. Nimia siti 3, 7, 10. 3, 22, 31. ne siti quidem Nimia 13, 7, 15. Nulla 2, 8, 20. Quan a v. paulo ante maxima. Vehemens 7, 26, 128. Vehementi 3, 7, 26.

cum Verbis: v. Accedo. Accendo. Afficio. Affigo. Antecedente. Coggo. Conficio. Confictor. Convello. Crucio. Crucior. Desidero. Desino. Excedo. Excito. Exprimo. *i. efficio.* Facio. Finio. Impeoro. Nitor contra. Orior. Premor. Prohibeo, quod. Profum, morbo. Pugno. Quiesco. Sum: sitis est 2, 8, 20. 72. 97. 3, 15, 5. 6, 7, 26, 119. 128 est etiam sitis 4, 2, 43. v. Sustineo. Tollo. Vexo. Urgeo.

cum Particulis: A siti vindicari 6, 18, 11. quod Ad sitim pertinet 3, 4, 17. Cum siti 2, 14, 26, 5, 28, 134. Post longam sitim 3, 7, 23.

Sitio, ivi, ire, desinere sitire 3, 6, 3. noctu sitire 1, 8, 5. jejuno ac sitienti datur 4, 19, 32.

Situs, a, um. summa costa Contra humeros sita est 8, 1, 58. Extra id (scapularum os) situm (humeri caput) 5, 1, 77. Sub sinisteriore mamma situm (cor) 4, 1, 13. idque ipsum (os) Super os calcis situm est 8, 1, 114.

Sive, conj. cum indicativo: sive, si ve *i. si aut, aut et si: et si*, 1 Pr. 41 (*ubi sententia aliorum referatur*) 1, 3, 43. 2, 6, 26. 2, 8, 90. 2, 10, 55. 2, 14, 24. 2, 15, 5. 2, 27, 3. 4, 6, 7, 4, 13, 17. 5, 26, 287. 5, 27, 86. 5, 28, 104. 7, 2, 10. 7, 3, 6. 7, 7, 80. 7, 13, 3. 7, 14, 19. 7, 18, 14. 7, 26, 31. 8, 2, 8. 8, 3, 21. 8, 4, 53. 62. 8, 16, 14. *caet.* sive *ter* 3, 22, 31. 6, 7, 9. 8, 2, 25. - *quater, deinde vel octies* 2, 31, 13. - *sexies* 2, 8, 64. - *decies* 5, 25, 7. - 8. sive, sive *cum conjunctivo* 1 Pr. 83 *bis* (*ubi verba aliorum referuntur.*) - *cum futuro indicat.* 7, 4, 41. - *cum futuro exacto (vel perf. conj.)* 6, 18, 54. - *cum fut. indic. simul & exacto* 6, 18, 14. - *sive verbo finito expresso:* ex tempestatibus vero optimae aequales sunt, sive frigidae, sive calidae 2, 1, 2. sive corrupta materia, sive spiritu male habente 2, 11, 11. ex qualibet farina cataplasma, sive ex tritici, sive ex faris, sive hordei, sive erui, vel lolii, vel milii. *caet.* 2, 33, 13. *conf.* 6, 7, 9. 7, 7, 108. sive, Aut, aut 5, 25, 8. sive, si ve, Aut, Itemque si 7, 18, 14. sive Autem 2, 10, 55. 3, 25, 7. 6, 18, 14. 7, 26, 31. 8, 3, 21. sive, Et, sive 8, 4, 53. sive, sive

Etiam

Etiā 2, 8, 132. five fuit, five Non fuit 2, 17, 2, 6, 13, 14. five, Vel 2, 33, 13.

Smaragdus, *um*. Smaragdinus, 2, *um*. v. Emplastrum.

Smillon, i. *scapellus*. nomen collyrii, v. Collyrium.

Sobrius, a, *um*. Sobrius & temperans 5, 26, 33 *opp.* vino Venerique deditus.

Sol, solis. i. calor solis 2, 17, 3, 5, 3, 6, 13, 3, 21, 41. 4, 16, 11. *caet.* v. Ardor. Concurtus. Exeritationes & Fricationes huic quoque morbo necessariae sunt, & cum his sol 4, 16, 11. *conf.* cum in.

¶ *cum adjekt. caet.* Aperienti, v. v. Hibernum 1, 2, 3. Inrens sol, extenuat corpus 1, 3, 32. Meridianum 1, 2, 4. Necessarius morbo 4, 16, 11. si is Vehementior est 3, 21, 41.

¶ *cum Verbis* v. Caveo. saepe eas (venas pulsantes) Concitat & Resolvit sol, *caet.* 3, 6, 13. sole Contrahitur (Capitis dolor) 4, 2, 7. v. Convenio. Fugio. Habeo. Moveo, sudor. Subjicio, soli. Vito.

¶ *cum Particulis* A sole (abstinere) 4, 2, 48. Ad solem revocandus aeger est 3, 21, 64. In sole 1, 2, 12, 15. 1, 3, 9, 23. 1, 4, 4, 1, 5, 6, 4, 3, 12, 4, 4, 37. 4, 20, 20, 22. 4, 22, 12. 5, 28, 306.

Solaris, e. v. Herba.

Solanum, i. quam *spûxov* Graeci vocant, simul reprimat & refrigerat 2, 33, 7. utilis herba in phrenide 3, 18, 30. mollire commodè videtur (duritiem) in lac demissum, *caet.* 4, 20, 12. solani Folia contrita 5, 26, 241. solani Succus 6, 17, 3. solani Succo exceptam (cerussam) 5, 26, 236.

Soleo, solitus sum, solere. quum aut ex toto recessit accessio, aut, si id non soler, certe lenita est 2, 17, 15. *cum infin. aktiv. caet.* is ipse (cibus) semel die assumtus ab eo, qui bis solet 1, 3, 66. neque (qui) id facere sanus solet 2, 6, 12. si cui vero dolere nervi solent 1, 9, 1. si vero plus iusto quis assumere solitus est 3, 22, 14. at si circuitum habere ea febris solita est 2, 17, 11. Metrodorum - solitum bibere, deinde evomere 3, 21, 14. quos tamen Homerus - mederi solitos esse proposuit I Pr. 6. *conf.* Absumo. Accedo. Accido. Assumo. Bibo. Conferveo. Descendo. Desino. Doleo. Effundo. Eo, subter. Evenio. Facio. Fluo. Fundo, ora venarum. Habeo, circuitum, male. Incido, media brevi. Laboro. Nascor, timor, tuberculum, ulcus. Nigresco. Orior. Prosum. Sum: eaque (adversa valetudo) quum est, vehemens esse soleat, an levis,

caet. I Pr. 86. jamque corpus tam integrum est, quam maxime esse in eo genere valetudinis solet 2, 17, 15. reporque talis est, qualis esse sanis solet 3, 6, 20. sicut solet esse in his, qui 7, 8, 11. solet interdum ab altera ora necessarium esse aliquid excidi 7, 19, 21. ut recidivam timere sit solitus 3, 4, 38. ex aqua, qua faber ferrarius Tingere candens ferrum solitus est 5, 28, 41. v. Tumeo. Viol. Vomo.

¶ *cum infin. passiv. vel simil.* Levare morbus solet 2, 8, 16. qui (genuini dentes) fero gigni solent 3, 1, 39. opem posci solitam I Pr. 7. *conf.* Fieri, Findi, Frangi, Gigni, Imponi, modo. Levare, Rapi.

¶ *particip.* manente adhuc in corpore solita febre 2, 7, 66. ora venarum sanguinem solita fundere 2, 7, 48. haec ipsa (loquacitas) solitico audacior 2, 7, 60.

¶ *cum Particulis* v. Interdum, Non 2, 17, 15. Nonnunquam 3, 22, 8, 6, 6, 78. 6, 18, 19. plus Quam solet 1, 3, 6. Sicut solet 7, 8, 11.

¶ *ab initio periodi, vel commatis.* solent 6, 18, 117. solet Autem 4, 15, 20. 5, 27, 18. 6, 18, 112. solet Autem 4, 5, 20. 7, 4, 9. solet Enim 4, 13, 8. 7, 12, 29. solet Et 4, 15, 20. solet Etiā 1, 3, 18, 2, 8, 78. 4, 15, 20. 5, 26, 136. 6, 7, 95. 6, 18, 37. 7, 19, 21. 8, 4, 20. solet Etiā 2, 7, 95. 6, 6, 97. 6, 13, 1. solet Que 3, 24, 5. 4, 5, 23. solet Quoque 7, 4, 10. solet Tamen 4, 4, 52. 6, 6, 71. 7, 8, 2. splent Tamen 8, 19, 120. solet Vero 7, 27, 24. solet Vero 5, 26, 264.

Sollicito, vel Sollicito, avi, atum. in his ipsis rebus, quae sollicitant (Insanientem ex bile atra) 3, 18, 63. ille sollicitari debet 2, 2, 19. i. sollicitus reddi. i. moleste afficere, irritio: nulla varietate (ciborum) sollicitandus Aeger est 3, 6, 40. praeterquam si diutius Aliquem & vehementius ista sollicitare consuerunt 4, 2, 54. Alvum, v. inf. stomachum. omnibusque rebus, quae sollicitare Animum possunt 3, 22, 28. neque vomitu Stomachum, neque purgatione alvum sollicitet I Pr. 112.

Sollicitudo, dinis. sollicitudo aegri dubitantis, quomodo illi (medico) se habere videatur 3, 6, 14. sollicitudinis causa 3, 18, 63. sollicitudine (excitatur calor in aegro) 3, 6, 18. sollicitudines (fugere oportet) 3, 23, 12.

Solidus, a, *um*. v. Calvariae. Glutinatiō. Infans. Os. Pisces. Sedes.

Soliditas, atis. soliditate quadam 8, 2, 120.

Solido, avi, atum. solidentur (ossa) 8, 4, 59. solidarique cum loco 8, 6, 2.

Solium, i. *pars balnei, ubi sedentes lavabantur.* solium Aqua calidae 7, 20, 8. 7, 26, 105. - in quo sit Aqua calida & oleum 3, 22, 44. - bene Calidum 1, 3, 23. - Supervacuum est 7, 26, 120.

¶ Ad solium, v. redeo. In solium, v. demitto. descendendo. in solio 3, 6, 47. In ipso solio 3, 22, 18. v. desido. ut per tempus horroris In solio sit 3, 12, 10.

Solum, i. ad solum 2, 18, 33. solo *abl. ib.* 27. bono solo tenui *opp. ib.* 45.

Solvo, solvi, solutum, solvere. *opp.* deligare, vincire: *synon.* resolvere: supraque succidam sanam a ceto madentem deligare, tertio die solvere 7, 28, 8 *opp.* taxiusque id deligandum est: tertio quoque die solvendum 8, 10, 39 *opp.* solvere maturius oportet 8, 10, 105 *synon.* 101 resolvere. solvique quinto die satis est 5, 28, 183. quories solutae sunt (Ferulae) 8, 10, 52. solvendi Fibulas tempus 7, 22, 16. rumpitur illa sutura, atque Intestina solvuntur 7, 4, 22. quotiescunque autem solvitur Membrum 8, 10, 28. soluto Nodo 7, 4, 29. neque id (Os) esse solvendum, nisi 8, 7, 18. quia saepe soluta, saepe mora sunt (Ossa) 8, 10, 113. Summo soluto 7, 25, 10. soluta est Vesica ipsa 4, 1, 34. non junctā aliis per ligamenta.

¶ *translate v.* Alius, frequens (concubitus) solvit (Corpus) 1, 1, 8. i. laxat, enervat. quid autem compressum Corpus resolverat, quid solutum teneat I Pr. 100 *opp.* & *synon.* ex doctrina methodicorum de *strido & laxo.* isque (Dolor) modo tarde, modo celeriter solvitur 4, 6, 3. i. tollitur. hunc (Dolorem) statim, ipsa febris solvet 3, 10, 11. si ista non solverunt (Dolorem coxae) 4, 22, 9. qui (Dolores) neque tempore neque remediis solvuntur 2, 7, 15. humerorum Dolores - vomitu atrae feli solvuntur 2, 8, 40. eo tempore, quo Febritas solvi solet 2, 6, 23. solutis jam Febribus 7, 3, 11. quodsi - Febriacula aut soluta fuerit, aut levior 8, 4, 39. donec Inflammatio finiatur; quae vel nono die vel septimo fere solvitur 8, 7, 16 *synon.* nondum solutis Inflammationibus 5, 26, 92. *conf. inf. cum ab.* quo minus cito adfuerint (Ista) eo tardius solvuntur 2, 7, 24. idque (sanguinis mediocre profusum) per urinam redditum ipsam quoque Lassitudinem solvere 4, 4, 76. Membra solvuntur 4, 4, 2. & causae quoque aestimatio, saepe Morbum solvit I Pr. 100. in

in longis (Morbis,) quos tempus ut facit, sic etiam solvit 3, 1, 19 *opp.* potest enim Morbus minus gravis esse quam fuerit, neque ideo tamen solvi 2, 14, 15 *opp.* subito solutus (Morbus) 7, 3, 6. quum vero vetus Quattana raro nisi vere solvatur 3, 16, 4. finimius est (calor) Stomachum solvit 1, 9, 9. *v.* Venter, articulorum vero Vitia - solvi possunt 2, 8, 24.

¶ *cum praepositionibus.* donec Ab eo (membro) inflammatio solvatur 8, 10, 30. solvetur Ab inferiore ossis, quodcumque vitiatum est 8, 2, 20. Ex quibus (bullulis) quasi squamulae solvuntur 5, 28, 275. Per nigrum veratrum *v.* venter. *cum aliis particulis, v. in superioribus.* Aliter (4, 8, 7.) Ante (3, 18, 71.) Celeriter. Donec. Fere. Jam. Maturus. Neque. Non. Nondum. Quoties. Quotiescunque. Raro. Saepe. Statim. Subito. Tardus. Tardius. Tum (4, 8, 7.)

Solutio, onis, ut solutio ventris remaneat 3, 24, 12.

Solus, a, um. *v.* Abstinencia. Auxilia. Cibus. Conceptionem. Deformitas. Discrimina. Experimenta. Febre, Febres nominat. Ferrum. Genere. neque vero his solis datur. 1, 5, 1. Id. I Pr. 95. Id. que 7, 7, 90. *v.* Lintheum. Manibus. Maxilla. Memoriae datur. Nervis. Occasio. Os, ossis. Signum. Vere. id, dum solum est: quod junctum aliis *opp.* I Pr. 95. quod solum opus est 3, 6, 34 *i. praecipue.* quod quidam solum praecipiant 3, 6, 44. non oportet esse (infantis) vel solos, vel *caer.* 3, 18, 80. *i. unicui.* tunc quoque, quamvis peior, sola tamen occasio non omittenda est 2, 10, 33.

¶ Etiam solum 2, 17, 24. 7, 7, 90. solaQue abinentia 3, 2, 20. solaQue ea (maxilla) 8, 1, 33. solumQue intus ferrum est 7, 5, 19.

Solum, *adv. v.* Neque. Non.

Somnus, i. quae Ratio somni, quae vigiliae sit I Pr. 34. Satisque somni accedat 8, 4, 39. post somni Tempus 3, 5, 43.

¶ *cum adjectivis.* somno Aptum est papaver, lactuca, *caer.* 2, 32, 1. *v.* Brevis. Breves. Continens, omnibus vero sic affectis somnus & Difficilis & praecipue necessarius est 3, 18, 41. Difficilior 3, 20, 1. *v.* Gravis. Gravior. Incertus. non nimis Longus, implet corpus 1, 3, 31. si nimium vel brevis vel Longus extenuat corpus 1, 3, 32. Meridianus 1, 10, 6. Necessarius, *v. sup.* difficilis. Pejor 2, 4, 2. Plenus *i. profundus* 3, 7, 23. implet corpus 1, 3, 31. somnus in Promtu est 4, 2, 32. iidem per somnia Tumultuosi sunt 8, 4, 43.

¶ *cum Verbis:* *v.* Abstineo a. Accedo. Arcesso. Aufero. Angeo. Capio. Discutio somno. Eripio. Excitatur calor. Facio. Fio. Impedio. Indulgeo. Interpello. Levo, dolorem. Molior. Moveo. Opprimo. Premo. Prohibeo. Quaero. Reficio. Sum: si somnus est 7, 26, 119. si vero continens ei somnus est 3, 20, 9. *v.* Venio. Urgeo. Utor,

¶ *cum Particulis:* A somno 2, 4, 16 *i. post. conf.* abstineo. Ad, *v.* at. tinent. Ad somnum valentius (caetaporium) 5, 25, 5. timere etiam Ex somno 2, 4, 17 *i. post.* Per somnum *i. in somno* 2, 6, 8. 2, 8, 20. 3, 7, 24. 6, 6, 43. Sub hoc (somnia) plerique (phrenitici) saesunt 3, 18, 41.

Somnium, i. Tumultuosa 2, 2, 4. per somnia tumultuosi (somnia) 8, 4, 43.

Sonus, i. Creber intus ex motu spiritus sonus est in tympanis 3, 21, 2. ne Externum sonum accipiant (aures) 6, 7, 82. spiritus cum sono fertur 5, 26, 41 *i. respiratio cum sibilo.* ut spirare aeger sine sono & anhelatione non possit 4, 4, 21. si venter omnibus horis & cum sono & sine hoc profluit 2, 8, 102 *i. flatu, crepitus ventris. Speciatim de tinnitu & susurro aurium* 6, 7, 93. *v. finior.* quodsi simul & sonus est & inflammatio 6, 7, 94.

Sono, nui, nitum, nare. *de aurium susurro & tinnitu.* sonant aures 1, 3, 45. 4, 2, 45. aliud vitii genus est, ubi aures intra se ipsae sonant 6, 7, 82. sonat interdum (tumor omphaloceles) 7, 14, 9 *sc. a flatibus intestini.*

Sonitus, us. sonitus ventris 2, 3, 12 *i. flatus, crepitus: v.* devolutus, excedo.

Sopio, ivi, itum. si expurgiscitur (lethargicus,) adhibere ei ut sopito, lupervacuum est 3, 20, 8 *opp.*

Sopor, oris. 2, 4, 4. *v.* continuare. sopor tantum est (in paroxysmo hysterico) 4, 20, 2.

Soporo, avi, atum. iterum soporatur (aliquis) 2, 12, 4.

Sorbeo, bui, bitum- vel psi, ptum. *v.* Acetum. Cyathum. Cyathos, aceti, vini: Cyathus sorbeatur fucci, mista paribus portionibus & in aqua Diluta piper, castoreum, laser, myrrham (sorbere prodest) 3, 16, 7. Id, *v. inf.* sorbere oportet Jus asnerinum vel vitulinum 5, 27, 39. *v.* Muriam. Ovum quoque sorbile, sulphure adjecto, sorbeatur 4, 4, 62. proptinus autem debet sorbere vel acetum, vel etiam cum thure plantaginis aut porri Succum 4, 4, 86. idque Tepefactum sorbetur 4, 4, 32. *v.* Vinum.

Sorbilis, e. *v.* Ovum.

Sorbitio, onis, elota quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, psisana, vel ex iisdem facta sorbitio, *caer.* imbecillissimis annuenerari potest 2, 18, 40. sorbitio lenis est 2, 22, 1. aliena stomacho est 2, 25, 2. Cibus autem febricitantibus humidus est aptissimus, - maximeque sorbitio 3, 6, 32. *conf.* 4, 6, 15. tres aut quatuor sorbitionis Cyathos - dant 3, 11, 5.

¶ Ex Alica, Oryza, Psisana facta 2, 18, 40. ex iisdem (Alica, Pannico, Milio) sorbitio astringit alvum 2, 30, 2. danda est sorbitio Psisanæ, vel Alicæ, vel Oryzae, cum qua recens vesper cocta sit 4, 7, 9. lenis sorbitio ex Psisana, vel ex Alica, vel ex Amylo, lacte adjecto 3, 22, 34. ut cibus sit quam maxime tenuis & lenis, praecipueque sorbitio, eaque ex Psisana potissimum 4, 6, 15.

¶ Aptissima est 3, 6, 32. 3, 20, 17. Ipsa 3, 6, 33. Lenis 3, 22, 34. Praecipua est 3, 22, 47. Supervacua est 3, 6, 33. quam Tenuissima 3, 6, 32. Una sorbitione vivendum 8, 9, 12. Utiles, quibus laser sit adjectum. *caer.* 4, 4, 62.

¶ *cum Verbis:* *v.* Adicio. neque sorbitiones his Conveniunt 3, 23, 11. Dandae vero sorbitiones sunt 4, 8, 9. *v.* Do. Facta, *v. sup.* Sustineo, sorbitionibus. Vivo. Utor. sorbitionibus.

Sorbum, i. fructus arboris genus. stomacho aptum est 2, 24, 6. alvum astringunt 2, 30, 8. Arida 4, 19, 30. ea, quae Terminalia vocantur (magis astringunt alvum) 2, 30, 8. forba, &, quibus magis utimur, etiam Terminalia 4, 19, 21.

Sordes, dis: & pl. Sordes, dium. Crassitudo, Crassitudinem sordium 5, 25, 10. 13. a similitudine sordium 5, 19, 37.

¶ *de aurium cerumine,* sordium coitus 6, 7, 70. si sordes, eaeque Molles sunt ib. 73. si Duræ sunt ib. 74.

¶ sordes ex Gymnasio, discutiant, 5, 11, 5. molliunt 5, 15, 4.

Sordidus, a, um. *v.* Fistula. Naturalia. Ulcus. Vultus.

Sors, sortis. subire speciem ejus ut occisi, quem sors ipsius interemit 5, 26, 11. sic tamen haec, ut interdum regionum forte mutantur 2, 1, 7.

Sory, foreos. mineralis genus. foreos 6, 9, 23.

Sparus, i. piscis genus. 2, 18, 25. *al. leg.* scarus.

Σπασμὸς, ὄ. Lat. nervorum distention 2, 1, 28. Κοινὸν σπασμὸν nominant, quem morbum? 4, 2, 30.

Spatha, ac. *v.* caput. Capitulum. Foramina.

Foramina. Loris. in Modum spatiae, facto (ferramento) 7, 10, 2. ad Similitudinem Ispathae lata (acus) 7, 7, 69.

¶ Eaque Ispatha, faiscia involuta 8, 15, 10. inque ea 8, 15, 9. Necessaria est Ispatha lignea 8, 15, 7.

¶ & segg. describ. in Qua Summa 8, 15, 8. quod (ferramentum) Ispathae Simile 7, 12, 47.

Spatium, i. de loco & tempore. sic, ut notari neque tempora earum (Accessionum) neque spatia possint 3, 3, 22. spatia inter Accessiones (februm) 3, 2, 3. interposito Digitis Ispatio 8, 4, 50. Febris, v. inf. longum. Fistulatum 5, 28, 173. inter Haec 8, 4, 60. Inter Ossa 7, 5, 35. 8, 16, 6. Vitae spatium datur 4, 14, 3.

¶ cum Adjectivis: Ispatium Aliquod 2, 3, 4. Aliquo 7, 26, 21. Breve 3, 1, 13. Eodem 7, 31, 10. Ispatium ipsum 8, 3, 23. Ispatio ipso 2, 10, 31. Laxius inter ossa Ispatium est 7, 5, 35. donec Ispatium inter ossa Liberum sit 8, 16, 6. eibus, qui neque incit febrem, & tamen Longum ejus Ispatium suffineat 3, 8 extr. Longo Ispatio detinet (Arumae) 5, 28, 104. sp. Longius 3, 18, 57. Ispatiumque inter haec satis illis Magnum ad extrahendam saniem re inquitur 8, 4, 60. Ispatium Periculolum est 4, 19, 5. i. mora ultra septem dies, quod Simpliciter spatio convenit 5, 28, 174.

¶ cum Verbis: v. Accedo cum dar. Detineo, supra Disto: tribus locis, inter se spatia distantibus 8, 15, 9. jam Ispatio ipso materia vel Exhausta est, vel corpus Corruptum 2, 10, 31. v. Habeo. Interposito. quum Ispatio Laxentur (ferulae) 8, 10, 36. Iantquam Ispatio Maturefecit (urina) 2, 6, 31. v. Noto, sup. quaedam (tubercula) Ispatio Nudantur 7, 6, 5. sc. capillo. v. Porrigo. Recipio Relinquo, supra. Sum: sp. est 3, 1, 13. 4, 19, 5. 7, 5, 35. Sit 8, 16, 6. Sullineo, sup.

¶ cum Particulis: breve Ispatium est, intra quod aeger exstinguitur 3, 1, 13. ubi aeger Pro Ispatio parum emarescit 2, 5, 5.

Spatiosus, a, um. v. Conclavi. spatiosior, us: v. Curtis iter urinae. opp. brevis 4, 1, 36. si parvulum est, quod lachum est (in osse) si spatiosus est 3, 31, 1 opp. Species, ei. quod oculis apparet, vis Corporis. melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur 2, 10, 13. ipsi vero hi (Fungi inutiles) & specie quidem discerni possunt ab utilibus, & caet. 5, 27, 85. Genus infantium specie simile 3, 18, 82. Haec Species 2, 6, 4. de facie Hippocratica. ad speciem

Litterae 7, 5, 33. nec subire speciem ejus ut Occisi, quem fors ipsius interemit 5, 26, 11. eoque fit ex his (carpi oculibus) unus Oculi paululum in interiora concavi species 8, 1, 89. lummamque speciem Sanitatis in captandis molorum operum occasionibus praedent 3, 16, 9. in demicirculi speciem 7, 26, 53. v. Ialis.

¶ i. classis, divisio. Genus & species aist. & synon. v. Genus. ex his Avibus, quae in media specie sunt 2, 18, 19. quas tamen species, Facilitatem frictionis, si quis curiosius aestimet 2, 14, 6. Eccebrum 2, 5, 1. Herniarum 7, 19, 2. 7, 20, 1. atque ejus (Hydroceles) quoque species duae sunt 7, 18, 23. ejus (Hydrophis) tres species sunt 3, 21, 2. add. 18. ejus (lacti Igns) duae species sunt 5, 28, 64. Impetiginis vero species sunt quatuor 5, 28, 173. Lenticularum 6, 5, 3. hos (Morbos) autem in duas species Graeci dividuunt 3, 1, 2. apud Graecos nomen (Morbi) prout species est 4, 4, 2. licet species rerum, quae assumendae necessario erunt, subiicere, neque necesse sit subinde singulas eas nominare 2, 18, 4 opp. atque hujus (Symplicis aeris) quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubri aeris 5, 1, 3. atque hujus (Labis) quoque plures species sunt 3, 22, 1. - una ib. 2. - ea ib. 3. - altera ib. 4. - tertia, longaeque periculosissima species ib. 9. Vitii ejus plures species sunt, quaedam sanabiles, quaedam quae caet. 7, 128. ejus (Vitiiginis) tres species sunt 5, 28, 295.

¶ cum Adjectivis: Alia, Alia 5, 1, 3. Altera 3, 22, 4. species Duae 3, 18, 66. 7, 18, 23. Duae species 5, 1, 3. 5, 28, 64. 6, 3, 1. Duas species 3, 1, 2. 5, 28, 206. Ea 3, 22, 3. 6, 5, 3. Eadem, v. cum sub. Haec 2, 6, 4. ex ipsa 2, 10, 13. in Media 2, 18, 19. Omnes 2, 14, 6. longe periculosissima 3, 22, 19. Plures species 3, 22, 1. 7, 7, 128. Quaecunque species est 3, 21, 18. Quaedam, Quaedam, pl. 7, 7, 128. Quasdam species Graecis nominibus distinctas habent (& sanies & pus.) 5, 26, 70. Quatuor 5, 28, 273. Rarior 6, 5, 3. Sanabiles 7, 7, 128. Singulas, v. cum ad. Summam 3, 18, 9. Tertia 3, 22, 9. 5, 28, 276. Tres 3, 21, 2. 5, 28, 205. Una 3, 22, 2.

¶ cum Verbis: v. Accidmo, Discerni, Distinctas, Eit, supra. Habeo, Orior. Penaeo. Praebeat, Subeo, Sum, in superiord.

¶ cum Particulis: Ad speciem 7, 5, 33. simulac Ad species singulas venero 7, 19, 2. Ad singulas spe-

cies veniendum est 7, 20, 1. Ex ipsa specie 2, 10, 13. In speciem 7, 26, 53. In duas species dividuunt 3, 1, 2, quae Sub eadem specie sunt 2, 18, 11.

¶ juband 4, 4, 72-73.

Specialiter, adv. v. Appello. Vo-

co Speciosus, a, um. si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est 2, 2, 2. i. corporis meliorem speciem natum.

Specillum, i. ejus Caput 7, 4, 25. demisso specillo, contra Principium hujus incidi caet. 5, 28, 194. v. Sedes. neque Acutum 8, 4, 7. Adversum specillum 7, 7, 50. v. Asperato, Averso. Id, v. cum supra. Madens 8, 3, 18. Oculario specillo v. educo linam. evello calculum, eximo, protraho. Ip. Oculario, v. protraho. neque nimis Plenum 8, 4, 8. Siccum 8, 3, 19. Tenue sp. 6, 18, 69. Ip. Tenue 8, 2, 15. neque nimis Tenue 8, 4, 7. Ultimo 5, 28, 170.

¶ cum Verbis: v. Contingo. Demitto, Demitto in. Deprimo. Diduco, palpebrae Dilabor. Educo. Exeo. Exploro. Extraho. Induco super Innotor. Inero Intro. Invenio. Ostendo. Persequor. Recipio. Repello, super. Significo, vitium. Subjicio. Tento. Venio, ad os.

¶ cum Particulis: ne id. Ex specillo destillet 6, 6, 217. Supraque id (specillum) ea (fistula) incidi (debet) 7, 4, 3.

Specto, avi, atum. spectare oportet, num 3, 6, 26. i. considerare, inquirere experimenta tantum spectantibus 1 Pr. 92.

¶ cum Particulis: A qua (sutura) breves duae deorsum spectant 8, 1, 17. retroque caput Ad reliquum corpus spectat 7, 29, 29. cornibus (plagae lunatae) Ad coxas spectantibus paululum 7, 26, 45. imaque pars ejus (lunati sinus) intus Ad fracturam, cornua Ad os integrum spectant 8, 4, 55. pus (exit) ex ulcere jam Ad sanitatem spectant 5, 26, 69. quumque omnis longus tumor Ad suppurationem fere spectet, magis eo tendit is, qui 2, 7, 83. synon. vitium totum Ad suppurationem spectans 5, 28, 132. quae Ad suppurationem spectat 7, 2, 1, ut lineae, quae diducuntur, Ad telum spectent 7, 5, 33. v. Deorum. Extra enim pes ultimus spectat 8, 20, 4. Fere 2, 7, 83. Jam 5, 26, 69. fore, ut is pilus in anteriorem partem postea spectet 7, 7, 75. Intus 8, 4, 55. Paululum 7, 26, 45. Postea 7, 7, 75. Retro 7, 29, 29. v. Surlum. Tantum 1 Pr. 92.

Spectaculum,

Spectaculum, i. qui in spectaculis sedit 1, 3, 27.

Spes, spei Curatlonis, v. *inf.* remissionis. sine Effectus spe 7, 8, 5. neque Glutinandis spes est 5, 26, 171. *Spem* Remissionis (febris,) inque ea curationis ostendit 3, 9, 7 ita demum secunda Valentudinis spes est 3, 21, 30.

Ulla Alia 2, 5, 2. adeo ut in ea aetate Aliquid in natura spei, vix quidquam in medicina sit 2, 8, 94. quo o. pressis in Angusto spes est 5, 27, 19. Bona 3, 18, 61. v. cum in. *Spem* Certam faciunt 8, 4, 74. quod Dubia spes certa desperatione fit potior 7, 16, 4 *opp.* spes in his (vulneribus) Major est 5, 26, 80. Nihil spei superest 3, 27, 8. spes Nulla est 8, 25, 3. quam Nulla spes sine sanguinis detractione sit 2, 10, 21. Potior 7, 16, 4. vix Quidquam spei 2, 8, 94. Ulla 2, 5, 2.

Cum Verbis: v. *Affero*. *Consolor*. *Facio*. *Fuultor*. ex quibus (notis) vel spes vel desperatio Oriatur 5, 26, 38 *opp.* quae (notae) vel *spem* vel periculum Ostendunt 2, 8, 1 *opp.* Sum: neque ulla alia spes in magnis (morbis) est, quam ut 2, 5, 2. *conf.* *superiora*. sed inter haec quidem, proposito metu, spes tamen Superest 2, 6, 1 *opp.* add. 7, 7, 129. & supra nihil.

Cum Particulis: in quo omnia haec sunt, is ex toto tutus est: in quo plura ex his sunt, In bona spe est 2, 8, 13 *opp.* Sine spe 7, 8, 5. Spero, avi, atum. dum se primo die protinus sublatus languorem aut excitatione, aut casti. sperant 3, 2, 10. Aliquid sperari potest vere & aestate 2, 8, 123. Quantumque aut sperari aut timeri debeat 7, 3, 1. si neque Remissio (febris) speratur 2, 10, 33.

Sphaeris *Idos* *angularis*. v. *Venae*. *Sphaerion*, i. *glubulus*, *collyrii* genus. v. *Collyrium*.

Sphaeris, *idos*. *sigillum*: unde *pastilli* *Polyidae* quaedam *compositio* nominatur, quae describ. 5, 20, 6.

Sphragis, *idis*. *idem*. *Polybi* *sphragis* 6, 7, 51. *Polybi* *sphragidem* 5, 26, 134.

Spica, ae. v. *Allii* & *Nardi* *spica*. **Spiculum**, i. fere *spiculis* cingitur (*Sagitta*) 7, 5, 10. eaque (*spicula*) *Brevia* & *Tenuia* sunt 7, 5, 21. si ea Majora Valentioraque sunt ib. 22. v. *Appareo*. *Lanio*. *Trahor*.

Spina, ae. si *spina* aliqua (*calculi*) vesicae inhaeret 7, 26, 63.

Specialiter de *spina dors* 8, 1, 43. v. *Medulla* *spinæ* & in *spina*. *Vertebra*, *Vertebrae*, *spinæ* & in *spina*. *Ima* sp. 8, 1, 96. *Spinæ* *ipsi* 4, 1, 12.

Cum Verbis: v. *Desino*. *Doleo*. *Excipio* i. *sequor*. *Perfrico*. cum *particulis*: Ad *spinam* 8, 1, 97. *conf.* *reduco*. *tendo*. In *spina* quoque est, quod proprie notemus 8, 9, 31. add. *medulla*, & *vertebrae*. Usque ad *spinam* 4, 13, 13.

Spina *Coxarum*, v. *Coxa*. **Spinofus**, a, um. v. *Calculus*. *Frangenta*: quicquid *Spinolum* est 8, 4, 58.

Spiro, avi, atum. i. *respiro*. quomodo *spiremus* i. *Pr.* 63. quum *spiramus* 4, 1, 8: ut *spirare*. aerger sine sono & anhelatione non possit 4, 4, 21. v. *Difficultas* *spirandi*. de *ipso vivendi actu*, utrum quidem, ut nihilominus aërem contineat (*sc. homo*, *inhora* *ces*) *spirante* homine posse diduci: simulatque vero serum ad praecordia accedit, & difficilissimum transversum septum est, hominem protinus animam amittere i. *Pr.* 69 *opp.* *synon.* vivo homine 63. adhuc *spirante* homine ib. 71.

Cum Particulis: *Ashuc* i. *Pr.* 72. *Crebro* 2, 4, 5. *Facile* 2, 8, 3, 7, 3, 2. ex *facili* 2, 3, 2. *Frequenter* 2, 8, 113. *Raro* 2, 7, 61. *vehementer* 2, 4, 5, 2, 7, 61.

Spiritus, us. *πνεύμα* *Hippocr.* aër, pro *diversitate locorum* variis effectibus conspicuus. momento enim alienantur (intestina evoluta) externo & infueto spiritu circumdata 7, 16, 6 si in spiritu (omne virium est) ut *Hippocrati* (vium est) i. *Pr.* 26. v. *Hippocr.* de *Flatib.* de aëre *respirationis*: pulmo spiritus capax 4, 1, 12. spiritus *Difficultas*, v. *Difficultas*. *Fervor*. *Gravitas* *Odor foedus*. cum *adjectivis*: si *Aequalis* aegro spiritus est 3, 20, 11 i. *respiratio*. add. 7, 26, 119. *Externo* 7, 16, 16. si spiritus *Facilis* (est) 2, 8, 19. *Erigidus* sp. 2, 6, 14. quum spiritus *Gravis* est i. *Pr.* 39. quid *Gravem* tardumque spiritum expediat i. *Pr.* 63. si sp. *Gravior* est 2, 2, 7. *Infueto* 7, 16, 6. sp. *Ipse* 5, 26, 227. *Miserum* sp. trahunt 3, 27, 4 i. *miser* *vivunt*. sp. *Rarus* est 5, 26, 62. *Tardum*, v. *sup.* *gravem* cum *Verbis*: v. *Accipio*. ubi ea parte (*cucurbitulae corneae*) qua exiguum foramen est, ore spiritus *Adductus* est 2, 11, 4. *Attrahaturque* spiritus is succus 6, 8, 6. v. *Contineo*. *Descendo*. *Elixo*. *Emitto*. *Evado* per: *Feror* ex. *Fio* cum *genit.* *Illico* *Impedio*. *Intercludo*. *Moveo*. *Prorumpo* ex. *Recipio*. *Reddo*. *Remanente*. *Retineo*, *retento*. *Sentio* *odorem*. *Sum*, i. *in superioribus*. *Supprimo*, *Traho*.

De flatibus ventris. alvus vero cum multo spiritu redditur 2, 7, 32 i. *crepit.* ventre vehementer intenc. i. *Co* 3.]

to creber intus ex motu spiritus sonus est 3, 21, 2. si extremam alvum spiritus sequitur 2, 8, 29. v. *Digero*. *Transmitto*.

De pneumatocele. spiritum quoque interdum eo (in umbilicum) dixit irrumpere 7, 14, 6. spiritus pressus cedit, sed protinus redit ib. 14. quod ex spiritu vitium est ib. 15.

De aëre vasorum cellularumve corporis. si sanguis in eas venas quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur i. *Pr.* 27 i. *arterias*. ex caeteris (locis) spiritum Evocare (*cucurbitulis*) abunde est 4, 13, 7. ubi inhaesit (*cucurbitula*,) si concilia ante scalpello cutis est, sanguinem Extrahit: si integra est spiritum 2, 11, 7 *synon.* *inflatio*. spiritum male Habente 2, 12, 11.

Cum Particulis: Ex spiritu, In spiritu, v. *in superioribus*. **Spissus**, a, um. i. *densus*. *spissior*, v. *Sutura*.

Spisso, avi, atum: sanum tamen corpus *spissat* (*aquilo*) 1, 1, 24 i. *condensat*.

Spissifeco, *scere*. v. *Humorem*. **Splen**, *splenis* *splene* affecto 3, 22, 57. ex *splene* 5, 28, 20.

Splendidus, a, um. v. *Persona*.

Spodium, i. *st.* *Gracorum*, *aliastri* *ua grysea* exedit corpus 5, 7, 46 laevat 5, 13. *inficcare* 7, 7, 111. *spodii* 5, 28, 268. 6, 6, 48 51, 53. *eloci* 6, 6, 105, 103. paulum 6, 7, 53.

Spongia, ae. extrinsecus admoveendus erit *Spongiae* *Vapor* *cali* us 6, 13, 6. *Calidam* 7, 30, 3. *Concavam* 4, 2, 17. v. *Accedo* cum *dat.* *Admoveo*, *Spongiam*, *Spongiae* pl. *Spongias*. *Circumdo*. *Comprimo*, *manu*. *Deligare*. *Demittere* in. *Detergeo*, *sudor*. *Du super*. *Excipio* cum *ablat.* *Exprimo*. *Foveo* cum *ablat.* *Illino*. *Impono* *Injicio*. *Irroro*. *Levo*. *Madeo*. *Refriger* ex horum aliquo (*aqua frigida*, *vino*, *aceto*) *madens* *spongia* 2, 33, 9. v. *Superdo*. *Tinctus*.

Spongia *Ex aëro*, *Ex aqua*, *Ex oleo*, *Ex vino*, v. *Ex*, & *deligare*, *exprimo*. *Impono*, *madeo*, *tingo*: ii. *acetum*, *aqua*, *oleum*, *vinum*. *In aëro*, v. *tingo*.

Cum Particulis: Cum *Spongia* 3, 18, 47. extrinsecus admoveendus *Per spongiam* *vapor aquae calidae* *Per spongiam* *fovere* (oportet *fractum os*) 8, 4, 38. *foverique* *Per spongiam* *vaporis calidae* 8, 7, 15.

Spongiosus, a, um. v. *Pulmo*. **Sponsis**, *sponsae*, *genitiv.* & *ablat.* *ab exaleo* *sponsae* qui suae *sponsis* est 1, 1, 1 i. *arbitrari* *hactenus*, quae cutis.

cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur 5, 26, 125. qui saepe vel sponte vel casu purgatus est 2, 12, 14. sponte vomere 3, 19, 17, 5, 26, 163; *i. consilio, animi proposito*; alia significatione, ac vulgo nunc adhiberi solet.

Spuma, ac. ex ore spumae moventur 3, 23, 2. nec spumae profluunt 4, 20, 2. spuma, Argenti, vel Argenti spuma, vulgo lithargyros vel lithargyrium: purgat 5, 5, 5. exedit corpus 5, 7, 1. discutit 5, 11, 4. *it. nominativ.* 5, 19, 50, 5, 28, 259. 6, 6, 126: 7, 9, 16. v. Concoquo. ea spuma ex aqua pluviali Coquitur 6, 6, 126. Illita 7, 9, 16. cum semine foeni Graeci Mixta 5, 28, 259. *genit.* spumae argenti 5, 19, 4. 5, 11, 12, 35, 43, 44, 48, 49, 52, 61, 63, 64, 65, 5, 20, 5, 11, 5, 22, 8, 5, 24, 10, 5, 26, 285, 6, 18, 98. - Coctae & Eloeae 6, 6, 59. - - pares Portiones 5, 19, 68, - - Selibra Cocta 5, 19, 67. *dat.* spumae argenti 5, 19, 58. 6, 18, 88. *abl.* illini vel spuma argenti *caet.* 7, 11, 7. spumae argenti 3, 10, 6. - argenti spumâ 3, 19, 8, 6, 8, 2.

Spuma Nitri, v. Nitrum.

Spumo, avi, atum. unde spumans, antis: ut terra respersa eo (acceto) spumet 5, 27, 48. spumans, v. Bilis. id., quod Descendit (*per alvum*) 2, 4, 22. v. Ore. Pituitam. Sanguis ex ore spumans 5, 26, 41. spumantem Sanguinem 2, 7, 41. v. Sputum.

Spuo, spui, sputum. ex toto spuerit dehisce 2, 8, 77. sanguis spuitur 8, 9, 9.

Sputum, i. Aequale totum 2, 8, 11. Album 2, 8, 11. 64. Biliosum 2, 6, 26. ejusdemque Coloris 2, 8, 11. Cruentum 2, 8, 64. Glutinosum 2, 8, 64. Id 2, 8, 3, 64. eique 2, 8, 12. Ipso 2, 8, 3. Mistum est rufo quodam sanguine 2, 8, 4. Mixturum 2, 8, 74. Nigrum 2, 8, 64. Pallidum 2, 8, 64. Pessimum 2, 8, 64. Purulentum 2, 6, 26, 2, 8, 3, 10, 74. Rotundum 2, 8, 11. Rufum 2, 8, 64. pro Ruffo 2, 8, 10. Sincerum 2, 8, 64. Spumans 2, 8, 64. v. Tale.

cum Verbis: v. Coepi a. Edo a. do. Facio, purulentum. Levo. Prodeo. Sum: si sputum primis diebus non fuit 2, 8, 62.

in sputis 2, 8, 75. Per sputa 2, 7, 86.

Squama, ac. summa Cutis quasi squamis quibusdam exasperatur 3, 25, 4. eaque fere quia testa (*Offis*) tenuis & angusta est, *Aeris*, id est Squama, a Graecis nominatur 8, 3, 38. quo crassior huic (*Offi*) Squama abscedit 7, 7, 63. sic, ut Squama ab Offe recedat 7, 76

177. sic, ut Squamam remittat (Os adustum) *ib.* 178. ut ex eo (Os) Squama fecedat 8, 2, 5.

Squama Aeris, v. Acs. Squama Ferri, v. Ferrum.

Squamosus, a, um. v. Impetigo.

Squamula, ac. squamulae ex lumina Cute decidunt 5, 28, 277. ex quibus (bullulis Impetiginis) interposito tempore quasi squamulae solvuntur *ib.* 275. Squamulaeque habet (quantum genus Impetiginis) pallidas, quasdam subalidas, quasdam lenticulae similes; quibus demtis *caet.* *ib.* 281. Porrigo autem est. ubi inter pilos quaedam quasi squamulae surgunt, eaeque a cute resolvuntur; & interdum madent, multo saepius siccae sunt 6, 2, 1. Urina secum trahens quasdam quasi squamulas 7, 26, 74.

Stabilis, v. post Sto.

Σταβίη, ἡς. & Staete, es. f. *stillaria*: de myrrha; v. Myrrha.

Stagnum, i. ut ex stagno eadem genera (piscium) graviora sint 2, 18, 35. quos (pisces) stagna ferunt 2, 21, 6. auras stagnorum 1, 2, 4.

Σταφίς, ἰδος. uva passa. *σταφίς αἰγρία*, herbae genus: v. Uva caminia.

Σταφύλαμα, μωτος. unde vocatum, & quid? 7, 7, 108 ubi & segg. tractatur.

Statim, adv. synon. cito 3, 1, 19. opp. paulatim 3, 11, 3. v. Condemno. Do. Facio. Incipio. Profum. Sedo. Sequor. Solvo Subjicio. Sublequor. Sum: cum post.

Inter initia statim 4, 24, 3. ut Ne statim, sed paulatim 3, 11, 3. Non statim 3, 1, 19. vomitus, qui statim Post cibum est 1, 3, 68.

Statuo, tui, tutum. ubi ultima experiri statutum est 7, 26, 23.

Statura, ac. longa statura ut In juvenia decora est, sic matura senectute conficitur 2, 1, 13.

Status, v. post Ito.

Σταδύλαμα, τωματος. tuberculum quasi ex sebo conflatum. *σταδύλαμα* accus. 7, 6, 2.

Steatoma, matris *idem*. describ. 7, 6, 10. steatomatis tunica 7, 6, 12. steatomati pingue quiddam (subest) 7, 6, 10.

Stercus, coris. caetera Intestina ista vel stercus vel Odorem ejus exhibent 5, 26, 59. stercore accepto vastius tumor (Intestinum) 7, 18, 21. si stercoris Odorem nihil deiciens aeger ex Spiritu suo sentit 2, 12, 12. v. Liquidus.

Stercus Caprinum 5, 27, 61. stercus Columbae evocat & educit 5, 12, 2. *conf. inf.* lacerti. Felini stercoris 5, 18, 36. stercus &

Lacerti, & Columbae, & Palumbi, & Hirundinis (adurunt) 5, 8, 2. Lacerti stercus purgat 5, 5, 3. Ovillum st. adurit 5, 8, 3. Ovillo stercore fricto & contrito cum melle 6, 12, 67. Palumbi, v. sup. lacerti.

cum Verbis: v. Accipio. Delabor. Excerno. Exhibeo. Reddo. si juxta quoque stercus est, & intus Remanet 2, 12, 12.

Ex stercore 7, 20, 4.

Sterilis, e. v. Vulva.

Sternutamentum, i. *i. sternutatio*. inter Bona indicia est 2, 3, 6. si Frequencia st. sunt 2, 7, 3. *conf.* 4, 2, 42. Periculosum est etiam, quod alias Salutare habetur, st. 2, 8, 65.

cum Verbis: Admota, v. *inf. i. sternutatorium*. Elido. Evoco. Excito, sternutamento, sternutamentis Finitur, Finiuntur 2, 8, 42. sternutamento Levatur (*hysterica mulier*) 2, 8, 46. v. Moveo. Sum: v. sup.

cum Particulis: Per sternutamentum 6, 8, 7. Praeter sternutamenta 4, 2, 43.

Sternutatorium, sternutamenta admota id elidunt 6, 7, 100.

Sterto, tui, tere. sic, ut stertat 2, 8, 81.

Stibium, i. *i. antimonium*. stibii 5, 19, 68. 5, 20, 16. 6, 6, 54. 57: 61. 125. 149. 167. 6, 18, 103. Cocti 6, 6, 108. - Combusti & Eloci 6, 6, 108.

Stimmi, *idem* molliet 5, 15, 3.

Sto, steti, statum, stare. ubi stare coeperit cancer 7, 27, 13. *i. desinere*.

Stabilis, e. v. Manu.

Status, tus quum Ab eo statu mens, In quo fuerat, abducta est 3, 18, 75. donec corpus Ad primum statum revertatur 3, 21, 46. ut moveatur (corpus) Ex eo statu, quo detinetur 3, 16, 8. quum harum acies In antiquum statum redeat 6, 6, 221. nunquam In antiquum statum revertitur (femur) 8, 10, 70. In hoc statu 2, 1, 10, 2, 10, 21.

Stoechas, adis v. Herba.

Stomachus, i. *i. ventriculus*. synon. ventriculus 4, 5, 35 coll. 4, 11, 21. 4, 11, 24 coll. 4, 12 pr. *i. oesophagus*. deinde (*sub glandulis amygdalis*) duo itinera incipiunt, alterum asperam arteriam nominant; alterum, stomachum 4, 1, 6. stomachus interior ad ventriculum fertur *ib.* 7. hic cibum recipit *ib.* stomachi modo laevis est (arteria aspera) *ib.* 11. stomachus vero, qui intestinorum principium est, nervosus a septima spinæ vertebra incipit, ac circa praecordia cum ventriculo committitur *ib.* 20. faucibus stomachus subest 4,

- 5, 1. *diffing.* a ventriculo 4, 1, 7, 20. 5, 26, 15. 56 coll. 58 *saep* sub stomachi nomine simul oesophagus & ventriculus comprehenduntur.
- ¶ si Ardor stomachum urget 4, 5, 23. i. *soda.* idem ingens Calor ib. 2. cui (stomacho) cum vesica quoddam Consortium est 7, 27, 15. *de ventriculo.* v. Exulceratio. Fistula. Inflammatio. Inflatio. Malum. si ne ulla stomachi Noxa ventrem tenet 4, 19, 23. i. *ventriculi.* Resolutio 4, 5, 23. v. Vitium. Vicia, *caet.* (*de ventriculopotissimum.*)
- ¶ cum adiectivis: stomacho Alienus *caet.* v. Alienus cum dativo, *similiter.* Aptus. secunda mensa Bono stomacho nihil nocet 1, 2, 29. si Firmus est stomachus 3, 6, 35. si Firmitas stomachi est 1, 8, 3. v. Idoneus cum dativo. si Imbecillus stomachum habentibus 1, 3, 42. in Imbecillo 1, 2, 20. stomachus Infirmitas est 1, 3, 52. 3, 6, 12. stomachum autem infirmum indicant pallor, macies, *caet.* 1, 8, 3. v. Nervosus, *vel sup.* Pejnis cum dativo. si Siccus manet sit, 3, 7, 18. quomodo cibi non Tenax est 4, 5, 23. si stomachus bile Vitiosus est 4, 5, 20.
- ¶ cum Verbis: v. Adorior. Aestuarium. Afficio. Calefio. Cingo. Committo. Comprimo. Consisto. Contineo i. *retineo.* Convenio, quae & quicquid. Corruptus. Effundo. Exacituo. Feror, ad *vel supra.* Foveo. Frigentem. Gravo. Impleo. Incipio. nervosus, *vel supra.* Infestant, caetera. quomodo omnia fere medicamenta stomachum Laedant 5 Pr. 4. v. Langueo. Offendit, mel. Percutio. ubi stomachus autem percussus est 5, 26, 56. v. Recipio cibum, *vel sup.* Reddo. Reficio, cibo. Refrigero. Resolvo. Respicio. Restituo. Retineo. Sollicito. Subjicio. canalib. Subsum, *vel sup.* Urgeo, *vel sup.*
- ¶ cum Particulis: proximeque Ab stomacho 4, 20, 1. Ad stomachum penetravit (fistula) 5, 28, 165. Circa stomachum 5, 28, 8. a scapulis id quod Contra stomachum est 4, 5, 25. si In stomachum quaedam biliosa concurrunt 2, 12, 11. In stomacho 2, 19, 3. 3, 7, 17. 3, 12, 8. duobus Infra stomachum digitis 4, 5, 30. Inter intestina stomachumque versatur (hic morbus) 4, 11, 24. Super stomachum imponi 3, 7, 15. imponenda Supra stomachum est lana *caet.* 4, 5, 31.
- Στομαχος, μάλας. ferrum chalybea acie instructum, sive ipse chalybeis ferri, quod στόμαχος appellant 6, 6, 53.
- Σπασμωγία, ας. urinae difficultas σπασμωγίαν quam appellant 2, 1, 18.
- Strangulo, avi, atum. *respirationem opprimo.* quorum Alterum strangulat 3, 6, 45. ubi Anginā strangulatur (aliquis) 2, 10, 23. in aliis Casibus repentinis, qui strangulantur 2, 10, 27. Difficultate spirandi, v. *postea.* morbis. neque ex toto strangulus (Difficultas spirandi) 4, 4, 20. quicquid denique fauces Difficultate spiritus strangulat 2, 10, 17. obesi plerumque acutis Morbis & difficultate spirandi strangulantur 2, 1, 54. strangulatque hominem (Polypus narium) 6, 8, 20. ut id, Quod strangulat, evocet (cucurbitula) 4, 4, 7. Quod fauces strangulat 2, 17, 29. interdum Singultus prope strangulat 4, 8, 3. saepe enim, ubi nihil est, quod excutereatur, continuatur (Tussis) & strangulat 4, 6, 18. neque multis Vestimentis strangulandus aeger est 3, 7, 14.
- ¶ cum Particulis: Ex toto, Plerumque, Prope, Saepe, v. *sup.* qui sine ullo tumore fabricitans, Subito strangulatur 2, 6, 17.
- Strenuus, a, um. v. Manu.
- Streptus, us. ad quod symphoniae & cymbala strepitusque proficiunt 3, 18, 36.
- Strideo, dui, ere: *vel* Strido. dentibus stridet aeger 2, 6, 12.
- Stridor, oris. insolitus dentium stridor 2, 7, 65.
- Strigil, n. *vel* Strigilis, is. f. instrumenti genus cum frige f. canali-culo pro sordibus decarandis, ut in balneis, *caet.* commodissime per strigilem instillatur (medicamentum in aurem) 6, 7, 13.
- Strigumentum, i. quod sordium abraditur *vel* disfringitur donec crassitudo strigimenti fiat 6, 6, 226. donec strigimenti crassitudo sit 5, 22, 17. quae (alvus) strigumentum repraesentat 2, 6, 34. si sanguis & strigimenta descendunt 2, 8, 30.
- Stringo, strinxi, strictum. quod aut strictum corpus erat, aut fluebat I Pr. 111 ex methodicorum doctrina: qua strictior ima plaga est 7, 25, 46 v. not.
- Στρίψος, σ. funiculus tortus: sigillatim torturae intestinum species, v. 2, 7, 15. στρίψος Graeci nominant ib.
- Struma, ae. quid? 5, 28, 102 ubi pertrahatur. strumae dativ. 5, 18, 14. 56. ad strumam 5, 18, 31. in struma 5, 18, 41. add. 5, 28, 102. strumae nominat. pl. 2, 1, 45. strumas 1, 9, 10. v. Aperio. Curo. Detineo. Digerio. Excito. Fatigo. quem struma male Habet 5, 28, 111. v. Maturefco. febres Movent (strumae) 5, 28, 103. v. Nascor. Orior. Reperio. Refurgo.
- Struo, struxi, structum. unde.
- Structura, ae. structura quadam, v. connecto.
- Struthium, i. radix herbae Lanariae: v. Rhod. ad Scribon. Compos. 10. Struthii 5, 22, 27. Struthii albi 6, 5, 11. Struthio coniecto in nares 5, 22, 26. cum Struthio 5, 18, 7.
- Στρυγος, σ. *vel* στρύγις, σ. Lat. solanum: q. v.
- Studeo, dui, dere dummodo concoctioni utique studeatur 3, 27, 29.
- Studium, i. donec majore studio literarum disciplina agitari coepit I Pr. 10. ab studio sapientiae disciplinam hanc separavit I Pr. 13. i. philosophia. studii ratio 1, 2, 1. i. studii literarum
- Studiosus, a, um. ut sit in hominibus studiosus literarum 3, 18, 38. sapientiae studiosus I Praef. 49. i. philosophiae deditus.
- Stultus, a, um. stultum est 5, 26, 283. neque quicquam esse stultius I Pr. 68.
- Stulte, adv. quae stulte dicuntur 3, 18, 37.
- Stupeo, pui, pere. quorum & corpus & mens stupeo 3, 26, 1. stupente ea (colubra) 5, 27, 35.
- Styrax, acis. m. succus arboris cognominis. alvum moliri videtur 3, 21, 25. concoquit & movet pus 5, 3, 2. purgat 5, 5, 2. rodit 5, 6, 5. discutit 5, 11, 4. mollit 5, 15, 4. styracis 5, 18, 49. 52. 64. 5, 23, 6. 18. 5, 25, 35.
- Sub, praepos. synonym. infra 8, 14, 3. coll. 6, 7, 22. 6 coll. extr. 5, 26, 178. v. subeo, subjicio. opp. *supra.* 9. v. sub Ala. sub interioribus Angulis 8, 1, 17. v. sub Articulo. Auribus, Capillo, Cartilagine. i. tarso palpebr. Circulo, Corde, Cute, Digitis, Divo, Fascia, interioribus, Lingua, Mamma, Mam-mis, Maxillis, Mento, Nodis, Occipitio, Ora, Ordine, Osse, Osibus. sub dextra Parte praecordiorum 5, 26, 44. v. sub Pilis. Pondere, Praecordiis, Pube, Pul-mone. sub ipsis pilorum Radicibus 7, 7, 70. v. sub Scroto, Septo, Teste, Tumore, Tunica. Tunicis, Ventre, Vette, Vinculis, Umbilico, Vulsella.
- ¶ de dominatione. qui sub alio sunt 3, 21, 9. i. seroi, *vel* coacti.
- ¶ de causa omnis generis, i. a. per. propter, ope, virtute, *caet.* *vel* per simplici ablativo, omissa praepositione: v. sub Autore, Auribus, Calore, Clamore, Curatione, Curationibus, Emplastro, Errore, Forcipe, si ne sub his quidem quies facta est 4, 11, 20. add. 7, 19, 43. 6, 8, 7. 5, 28, 62. Ictu. Linamentis, Medicamento, Medicamentis, Medico, Medicis. Morbo, Motu. sub Quo 7, 20, 3. 7, 21, 52.

- 7, 21, 5, 7, 26, 101. v. sub Vi-
ctū.
- ¶ *i. cum*. ne sub eo, quod eximi-
tur, aliquid laedatur 7, 5, 13. sub
quo Nomine nunc significo eam
partem 4, 2, 2. add. 7, 18, 26.
- ¶ *i. in vel dum fit*, accidit, est, caet.
sub his (Calculus) 7, 27, 31. v.
sub Calore, Casu, Contactu, Cu-
ratione, Decessu, Expectatione,
Figura, Fine, Genere lecti, Grave-
dine, sub his 2, 8, 161, 6, 6, 12,
7, 7, 126. sub Hoc (lippitudinis
genere) 6, 6, 173. v. sub Inflam-
matione, Malis, Morbis, Phy-
mate. sub Quo 1, 9, 1, 7, 29, 29.
sub Quibus 7, 27, 15, 8, 25, 6. v.
sub Specie, Somno, Sudore, Tor-
minibus, Trucidatione, Vitio.
sub Utroque 7, 7, 48. sub Vulne-
ribus I Pr. 68.
- ¶ sub hoc Protinus 7, 21, 13. nec
Protinus etiam, sub calore mo-
tuque 3, 6, 21. sub eaQue 7, 12,
31, 36, 7, 10, 19.
- Subalbidus, a, um. v. *Ἐλατῶδες*.
Ἰχθυῖς Impetigo Locus. *Μελιχροῦ*.
Pars carnis. Pustula. Sanies. Squa-
mulas. (ulcus.)
- Subasper, spera, sperum. v. *Ἀλφας*.
Subausterus, a, um. v. Vinum.
- Subcaeruleus, a, um. v. Creta.
- Subcreresco, crevi, caet. sub ordine
naturali pilorum alius ordo sub-
crescit 7, 68.
- Subcrudus, a, um. v. Brassica. cae-
tera (abscedente) etiam subcruda
aperiri possunt 7, 2, 17. idem.
que subcrudum incidendum 6,
13, 8. quicquid denique subcruda
aliquis assumit, (inflat) 2,
26, 3. adhuc subcruda sunt, quae
vomuntur 4, 11, 11.
- Subcruentus, a, um. v. Livor. le-
viter subcruenta descendunt 4,
18, 4.
- Subduco, duxi, caet. alvum non
roties, sed fere tamen in omni
morbo subduxit 3, 4, 9 *i. dysma-
ta infundit*.
- Subdurus, a, um. v. *Ἀκροδύρμων*.
- Subeo, ivi, vel ii. itum, ire. sub-
tus venio; *synon.* subsequor 2, 1,
36 coll. 32. -sequor 2, 7, 49 coll.
48. *it. subfido*: sensim provenio in
o, caet. quum Aqua Cutem sub-
iit 2, 15, 10 *i. in hydropse*. ut sub-
eat Ristulam pars (lini,) quae
superior fuit 7, 4, 29 *opp.* nec sub-
ire Speciem ejus ut occisi, quem
fors ipsius interemit 5, 26, 11 *i.*
praeberet.
- ¶ fere subeunt Lippitudines, Tor-
mina, Febres, maximeque in mol-
lioribus corporibus, praecipue in
muliebribus 2, 1, 32. quum Frig-
us subit, sive aliqua Jactatio,
revertitur (ileos) 4, 13, 19. Hu-
mor, v. *cum* paulatim. si plus sa-
nis Sanguis subit 5, 18, 48 *i. pro-*
- luit*. eadem Tabes subit, si 2, 7,
49. nonnunquam etiam incipien-
te febre subeunt (Venae) & quies-
cunt 3, 6, 12 *de pulsuparvo*.
- ¶ *cum Particulis*: Ex ea radice in
pueris novus dens subit 8, 1, 42.
naturaliter semper aliquibus de-
cedentibus, nullis vero in eorum
locum subeuntibus 3, 21, 2. In cor-
poribus, in pueris, v. *sup.* subit-
que inter integram atque emor-
tuam partem caruncula 8, 3, 37.
quum digitis duobus premimus,
Paulatim humor inter eos rever-
tens subit 7, 18, 32. Quo ipse
(pulex) si subit 6, 7, 96. Sub
osse jugali subit (processus) 8, 1,
34.
- Subhumidus, a, v. Oculi.
- Subigo, egi, actum. Emplastrum
ex aceto subactum 6, 3, 5. Fari-
na ex aqua frigida subacta 7, 22,
3. ex eadem aqua subactam Far-
inam (imponere) 5, 26, 237.
cum rosae Folii ex passlo suba-
ctis 6, 18, 113. Panem ex vino
subactum 6, 6, 189. candidi pan-
is interioriorem Partem ex vino sub-
actam *ib.* 36.
- Subjicio, jeci, jectum. tum desi-
deat, subjecta calida Aquam in pel-
ve 4, 17, 5. Aqua frigida eodem
modo subjecta 6, 14, 10. subji-
cienda sunt Coercientia 4, 20, 18
v. *not.* inter subjectos Digitos 7,
26, 73. subjicienda Lamina est
8, 4, 57. ante Linteolo subjecto
4, 2, 24. Subjecti Musculi 7, 7,
177 *i. infra siti*. quumque subje-
ctus est (Panniculus) 6, 18, 100.
lingua cum subjecta Parte juncta
est 7, 12, 35. subjicienda Pruna
lenis & sulphur, atque ita id
suffragandum 3, 27, 22. subje-
cto jam vetustiore Pure, callum
circumdari 7, 2, 6. quodsi Scien-
tiam hanc non subjiciat evidens
causa, multo minus eam posse sub-
jicere, quae in dubio est I Pr. 51
i. patefacere. protinus Specillum
subjiciendum, eaque (cutis) in-
cidenda est 6, 18, 48. Subjecto
Specillo excitandum est 8, 5, 4.
fumina cutis cum subjecta Tun-
ica 7, 13, 3. Subjecto Vase 6, 8, 1.
- ¶ *cum dativo*. ut caput ejus (spa-
thae) summae Alae subjiciatur
8, 15, 10. lana Alae subjicien-
da est 8, 15, 20. lana mollis Au-
ri subjicienda est 8, 6, 7. Id ca-
put bene largo Canali quotidie de-
bet aliquandiu subjicere 1, 4, 8.
Canalibus ejusdem (aquae frigi-
dae) subjicere etiam Stomachum
ipsum, & magis etiam a scapulis
id, quod contra Stomachum
est 4, 5, 25. si quid tamen sit,
quod adhuc spirante homine Con-
spectui subjiciatur I Pr. 71. quae
(lamina) subinde Ei subjiciatur,
quod scalpro discutiendum est 8,
- 3, 18. cibus Exercitationi statim
subjectus 1, 3, 65 *i. succedens*. ea,
quae Feminis subjiciunt, *πεσσῶς*
Graeci vocant 5, 21, 2. quae (pila
fasciae ad herniam) ad repellen-
dum Intestinum ipsi illi subjiciuntur
7, 20, 2. Masculo, Mulieri, v.
inf. virginit. vulnera Oculis subje-
cta sunt 5, 26, 36. uni Pedi lecti
fulcimentum subjiciendum est 2,
15, 8. hoc majori Periculo subje-
cta est (pars) 7, 7, 39. mandra-
gorae mala Pulvino subjiciunt 3,
18, 44 eas partes, quae tument,
subjicere Soli oportet 3, 21, 49.
eique (Venae) retusus hamulus
subjicitur 7, 31, 9. subjiciendus-
que (digitus index) Venis, sic,
ut 7, 22, 10. Virgini, subjici dis-
giti (in lithotomia) tanquam ma-
ticulo, mulieri per genitalia debent
7, 26, 91. v. Visui. puris Ulce-
ribus vapor aquae subjiciendus est
6, 8, 8. digiti subjecti partis al-
terius Uncis 7, 5, 27. medicus ha-
mulum acutum -subjicere extre-
mo Ungui debet 7, 7, 24. eamque
aquam cochleari exceptam ipsi
Uvae subjicere 6, 14, 9.
- ¶ *i. deinde propone*. locus ipse exi-
gere videtur, ut subjiciam quae
curatio calculosis adhibeatur 7, 26,
17. subjiciendum est, quae pro-
xima vero videri possint I Pr. 74.
vel id (Emplastrum,) quod ei
(emplastro) subjectum est 5, 27,
42. Illa tamen moderatius subji-
ciunt 2, 6, 39. his cognitis, pri-
mum Malagmata subjiciam 5, 18,
1. necessarium est Notas subji-
cere, per quas, quid intus ictum
sit, scire possimus 5, 26, 38. Quae
protinus subjiciam 7, 5, 14. cura-
tionis per manum Ratio subjecta
est 6, 14 extr. (*sequitur* 7, 12, 28
segg.) Species rerum subjiciere 2,
18, 4.
- ¶ *cum Particulis*: Aliquando 1, 4,
8. Ante, v. *sup.* subjecto Inter
parietem & caput ejus (aegri)
scorteo pulvino duro 8, 12, 5.
Minus, eodem Modo: Modera-
tius, Per genitalia, Primum. Pro-
tinus, Sic, Statim. Subinde. v.
in superioribus. subjicienda Sub
scroto sinistra manus est 7, 19,
24.
- Subinde, *adv.* per vices & frequenter
I Pr. 57. 90. 1, 3, 67. 1, 4, 40. 2,
1, 4. 2, 6, 11. 2, 7, 38. 2, 18, 4.
3, 3, 25. 3, 4, 29. 3, 5, 34. 3, 6,
5, 38. 3, 16, 5. 3, 18, 33. 4, 7, 63.
7, 6. 3, 19, 14. 3, 27, 21. 4, 2, 17.
24. 4, 3, 9. 4, 4, 9. 4, 9, 8. 4,
24, 19. 20, 6, 2, 5. 6, 6, 7, 10.
7, 18, 32. 7, 26, 12. 7, 27, 23.
8, 3, 22. 8, 8, 9, 32. caet. *i. saepe*
pe 6, 6, 228. *synon.* solitus est 5,
28, 41 coll. 4, 9, 8. nonnunquam,
subinde 7, 26, 12. *conf.* Vices.
Subitus, a, um. v. Casus. Causa.
Dejectio.

Dejectio. Dolor. Frigus. Horror. Loquacitas. Morbus. Multitudo. Profusio. minime vero aut frigus aut calor tuta sunt, ubi subita infuetis sunt 1, 9, 10. De subito 5, 18, 135.

Subito, adv. v. Adduco. Concido *media brevi.* Desino. Elido. Emacresco. Erumpo. Finio. Fio. Mori. Muto. Obmutesco. Occaeco. Profluo. Strangulo. Supprimo. Terreo. Venio. Deinde subito 8, 3, 4. subitoque 2, 1, 54. 2, 6, 16, 2, 8, 16, 8, 20, 22.

Sublavo, castr. vino austero sublavandum est, (quod provolutum est ex ano vel vulva) 6, 18, 125.

Sublimis, e. sublime, sublimis esse, habere, v. Caput.

Sublividus, a, um. *ἰχθῆρ* 5, 26, 84. v. Locus. Pustula. Ulcus.

Subluo, lui, lutum. quotiescunque defecit (*dysentericus*), subluere (oportet) aqua calida castr. 4, 15, 7 i. inferiora eluere.

Subministrō, avi, atum. v. Alimento.

Submitto, misi, missum. quare venae nostrae modo submittant se, modo attollant I Pr. 34 *opp.*

Submoveo, movi, motum, vel Summoveo. i. removo, rejicio, abigo. Dolores capitis sanguinis profusione summoventur 2, 8, 53. si Febris quoque est, haec imprimis submovenda est Per eas rationes, per quas huic succurri posse, propositum est 3, 21, 16. sed Haec tamen (vomitum & purgationes) submovenda esse, non est perperuum 1, 3, 38. Idque (medicamentum) dolorem levat, & quum levavit, protinus submovendum est 6, 9, 20. postea submovendum Id Ipsum (Mel) 3, 27, 35.

Subniger, gra, grum. v. Color. Pustula, Pustulis.

Subpallidus, a, um. idemque (quod excernitur) subpallidum 2, 4, 23. v. Humor. *ἰχθῆρ* 5, 26, 84. v. Ulcus.

Subpinguis, e. v. Cutem.

Subrotundus, a, um. v. Radicula.

Subruber, bra, brum. v. Caruncula. Pars carnis. in qua (urina) subsidunt subrubra 2, 4, 20.

Subrubicundus, a, um. v. Color. Sanies. Ulcus.

Subsalsus, a, um. v. Aqua.

Subscribo, scripsi, scriptum. cubantis etiam luxuriae subscripsit 3, 4, 12 i. *indulsi*.

Subseco, cui, cum, care. adverso scalpello subsecare 7, 7, 51, carnem subsecare 8, 2, 4. circa os subsecanda est (Caro) 7, 33, 5. ut deinde a singulis procedentibus angulis Cutis subsecetur 8, 8, 4, 31.

Subsellum, i. super sellum aut lectum collocandus est 7, 26, 8.

Subsequor, secutus sum. sequi. post aliud sequi. hunc casum ejus (pulmonis) subsequitur tussis castr. 4, 7, 3. verendum est, ne Cibum statim subsequantur (febres vagae) 3, 5, 22. ea (vis) haecenus utilis est, qua cutis Ducentem quasi sua sponte subsequitur 5, 16, 125. ne tabes id Malum subsequatur 8, 9, 29.

¶ Abcessus, v. cum sub. ubi prioris febris Accessio pene confecit, paremque subsequi verisimile est 2, 10, 24. Cibus, v. *inf.* febris. si Contraria his subsequuntur 2, 8, 85. num cui saepius horum aliquid eveniat, neque ideo corporis ulla Difficultas subsequatur 2, 2, 8. quod nisi factum est, magni Dolores subsequuntur, interdum etiam urinae Difficultas 7, 30, 19. & interdum non Febris, non cibus, non somnus subsequitur, sicut assuevit I Pr. 80. si mala Indicia subsecuta sunt 8, 4, 21. Manus, v. *cum* paulatim. qui non facile sanescunt, nisi si multa Signa bonae valetudinis subsecuta sunt 2, 8, 79 i. *epigenomena signa*, quae (Signa) quo leviora graviorave subsecuta sunt 2, 6, 28. Somnus, v. *sup.* febris. necesse est multum Sudorem in febris subsecui 2, 1, 36. Tabes 4, 7, 3. 8, 9, 29.

¶ cum Particulis: ita adducendum, ut ex Facili subsequatur 7, 9, 7. In, Interdum, v. *sup.* itemque Non. Paulatimque dextra quoque manus ejus ultra transita subsequitur 7, 26, 39. Sicut, v. *sup.* it. Sponte, & Statim. quo minus saepe Sub his malis illi (abcessus) subsequuntur 2, 8, 117.

Subsido, sedi, sessum, sidere. Aliquid: si quid etiam abscedit, & subsedit 2, 7, 66 i. *intus subsistit, remansit.* Humor, v. *cum* intus protinus ei demanda Materia est, ne, si subsederit, corpus affligat 2, 10, 26. vehementer subsederunt (Oculi) 2, 6, 7 i. *conconi* *facti*. si urina habet Quaedam subsidentia 2, 5, 6 i. *sedimentum*. ea (Tunica arachnoides oculi) media subsidit, eoque cavo continet (*lentem crystall.*) 7, 7, 122.

¶ cum Particulis: In urina subsidere (debet) album laeve, aequale sic, ut etiam, si quae quasi nubesculae innatarint, in imum deferantur 2, 3, 8 *synon.* urina, In qua subsidunt subrubra aut livida: - In qua quasi fila quaedam castr. 2, 4, 20. si laevia atque alba rubrae sunt, quae In ea (urina) subsidunt 2, 5, 6. Inque ea (urina) laeve & album subsedit 2, 8, 2. ne quis humor Intus subsidat 7, 2, 21. Vehementer 2, 6, 7.

Subsimilis, e. v. Melicera.

Substito, stiti, stitum. si Alvus nim.

trici subsistit 6, 17, 18 i. *obstructa est*. quae (Aqua hydropici) contra naturam ibi subsistit 3, 21. 58 i. *stasin fecit*. si manantia Corpuscula per invisibilia foramina subsistendo iter claudunt I Pr. 28 i. *aromi poros obstruunt*. subsistentibus Morbis I Pr. 90 i. *qui ad acmen f. statum pervenerunt, synon.* 89 consistere. quum primum satis Pituita subsistit 6, 6, 70 i. *fluere desinit*. si cubitus, qui annexus humero est, ab hoc excidit, Radius, qui adjunctus est, interdum distrahitur, interdum subsistit 8, 16, 2 i. *sedem suam servat*.

¶ cum Particulis: ibi 3, 21, 58. quae quia neque In eodem habitu subsistere, neque ultra progredi possunt 2, 2, 2 *app. i. permanere*. In iisdem forbitionibus subsistendum 3, 20, 21. Interdum, Primum, Satis, v. *in superiorib.*

Subsolanus, i. vel adj. Subsolanus, a, um. ventorum genus 2, 1, 7. subsolani *nom. plur. ib.*

Substo, stiti, stitum, stare. constans sum, intus haereo. ne ulla Cruentitate substante (ducatur alvus) 2, 11, 15. nullo Dolore substante somnus ereptus 2, 7, 63. molilibus tantummodo Praecordii substantibus 3, 24, 2. si Pure substante non rumpuntur hi tumores 6, 10, 14.

Subsum, subsum, subesse. Asperum, v. *inf.* inaequale. si Caries subest 8, 3, 6. ubi suberit haec (Caro) 5, 26, 121. Cartilago, v. *cum* ubi. Cavum, v. *cum* quā. viscerum Dolorem tumoremque subesse 2, 7, 28. plagā factā Foramen deorsum versus subest 7, 19, 7. tum, & pituitae plus & capitis Gravitas major subest 1, 3, 41. si non nimius Humor subest 7, 18, 29. ubicunque multus Humor subest 7, 21, 21 *synon. ib.* intus est. Humorem subesse dicimus 7, 18, 28. *add. inf.* si Inaequale quoque & asperum subest 5, 28, 171. si qua Intemperantia subest 1, 2, 17 i. *accidit*. si tantum Mali subest 5, 26, Metus. si longa tristitia cum longo timore & vigilia est, atrae bilis Morbus subest 2, 7, 50. Mortem subesse restantur 2, 6, 16. ubi Neutrum horum (os aut cartilago) subest 5, 23, 161. etiam mortis Periculum subest. 2, 8, 98. *conf. cum* in Pituitae plus, v. *sup.* gravitas. Pus, v. *cum* ubi. idque, Quod subest, lubricum est 7, 18, 19. Rimam, v. *cum* loco. non quo non subit aliqua vitiosa Sanies 8, 3, 20. Tumorem, v. *sup.* dolorem.

¶ cum dativo. quia fere minus roboris illis Aeratibus subest 2, 10, 8. Atheromati subest quasi tennis pulicula, meliceridi liquidior humor, steatomati pingue quida-

dam 7, 6, 9 seq. Capiti, *v. inf.* visceribus. possunt enim quaedam subesse Corpori vel ex infirmitate ejus, vel ex aliquo affectu 1 Pr. 94 *i. inesse.* Faucibus subest stomachus 4, 5, 1. neque lis (brachiis & curibus) calor subest 2, 6, 12, quibus Praecedentibus morborum timor subit 2 Pr. 3. Praecordii, *v. inf.* visceribus. os quod Pubi subest 4, 1, 34 subest quoque illis (Pustulis) humor 5, 28, 243. in umbra, quae Testis subest 1, 2, 12. si nullus tumor, nulla durities, nullus dolor visceribus aut capiti aut praecordii suberit 2, 15, 4.

¶ *cum Particulis:* Deorsum versus 7, 19, 7. quodsi fistulae metus Ex his causis subesse videbitur 7, 27, 35. *conf. sup.* corpori. Fere 2, 10, 8. quum humor aliquis ibi subit 7, 7, 78. In corpore tenui periculum subesse testatur 2, 8, 74. Intus crassa sanies subest 6, 7, 65. quo (Loco) subesse hanc (rimam) verisimile est 8, 4, 15. Maxime 8, 9, 25. Neque, Non, *v. in superiorib.* Quà cavum subest 7, 26, 67. Tum 1, 3, 41. at cartilago Ubi subit 5, 28, 172. Ubi maxime pus subit 8, 9, 25. Ubicumque 7, 21, 11.

Subter, *praepos. sine casu, pro adverbio.* Subter Actis quasi quibusdam radicibus 5, 28, 6. *v. Appareo.* Do. Eo. Incido *mediâ productâ.* Orior. Tendo.

Subtilis, *c.* Fistula. Ratio. Paulo subtilior observatio 1, 3, 40. quae (manus curatio) inter subtilissimas haberi potest 7, 7, 115.

Subtiliter, *adv.* Minus subtiliter 4, 3, 3. Paulo subtiliter 1 Pr. 4.

Subtraho; traxi, tractum. tantummodo singulae Fasciae, quoties resolutae fuerint, subtrahantur 8, 10, 59. eam Materiam, quae laedere videbatur, ducendo saepius alvum subtrahant 3, 4, 8. Vinum subtrahendum 5, 26, 270. quod (Vinum) subtraham plus, quam si cibo aliquid dematur, adjuvat 3, 2, 21 *synon. i. subtrahio vini.*

¶ *cum dat.* Cibo carnem subtrahere 3, 2, 22. ea, dum aegrotant, eorum Notitiae subtrahere 3, 5, 42. quorum etiam si quid forte incidit, ejus Notitiae subtrahendum 6, 6, 112. quos vix ulla medicina Periculo subtrahit 2, 8, 110.

Subvenio, veni, ventum. si Imbecillitatem (aegri medicus) vereri coeperit. cibo subveniat 3, 4, 29. pro genere Mali subveniendum 3, 6, 53. quibus (Malis corporis) victus ratio maxime subvenit 5 Pr. 1. levisus Tumoribus facile subvenitur 7, 14, 30. tertio quoque die cibus aegro commodissime datur, ut alter (dies) febrem mi-

nuat, alter Viribus subveniat 3, 5, 9. ¶ *cum Particulis:* Facile, *v. sup.* Festinanter subveniendum 3, 18, 19. Maxime, *v. sup.* quodsi paulo Tardius subvenit 7, 1, 2.

Subviridis, *c.* *v.* Ulcus.

Successor, oris, *i. festinator.* Hippocratis successeurs 3, 9, 15 *synon. ib.* aemuli ex cuius (Asclepiadis) successoribus Themison 1 Pr. 19.

Succidus, a, um. *v.* Lana.

Succido, cidi, cisum. a caedo. Succisa lingua 7, 12, 39.

Succurro, curri, cursum. quum inflammationis sit metus, succurri Abstinentiâ, modicis & temperativis Cibis, inter haec Fomentis, & quibus supra scriptis, oportet 7, 126 extr. si vero a dentibus gingivae recedunt, eadem Antherae succurrunt 6, 13, 17. si ne Haec quidem succurrunt 6, 18, 58. si in summa cute vitium est, possunt succurrere Quaedam vel excedentia tantum, vel etiam adurentia 5, 28, 13.

¶ *cum dat.* his (Aculeis pungentibus) ita succurrendum est, ut tamen 8, 4, 48. ut Alteris (aegris) succurratur 7, 7, 151. scabris Angulis, *v. inf.* his. Capillis fluentibus maxime quidem saepe radendo succurritur 6, 1, 3. ideo nec succurrere quidem (eum) posse Corruptis 1 Pr. 43. Febri, *v. cum per.* ac ne His quidem (aegris) succurratur 7, 7, 159 *synon.* 188 potest adhiberi remedium, succurriturque & His (scabris angulis oculorum) & aridae lippitudini, si quis imponit *caet.* 6, 6, 180. *add. inf.* nullo modo. His, *v. cum promtius.* tertium auxilium est, Imbecillitati jacentis cibo vinoque succurrere 3, 19, 12 *synon.* Lippitudini, *v.* imbecillitati, & *cum per.* remedia similia illis, quae vicino Malo saepe succurrerint 1 Pr. 61. nec posse vehementi Malo nisi aequè vehementis auxilium succurrere 2, 15 extr. *conf. inf.* vix. ubi Membro succurritur 2, 11, 9. Morbo, *v. inf.* momento. *v.* Necessitati. succurrendumque semper Parti maxime laboranti est 1, 3, 30. ea quum aliis magis, quam Quibus ratione victus succurritur, opitulenter 2, 33, 1 *synon.* ideo ne succurrere quidem statim sibi possunt 5, 27, 72. quibus (Ulcerebus) eadem, quae in reliquo ore succurrunt 6, 13, 12. *conf. inf.* optime res Utrique (malo) succurri patitur, 526, 289.

¶ *cum Particulis:* Et. neque Aliter succurri potest, quam si 6, 18, 80. quae curatio calculosis, quum Aliter succurri non potest, adhibeatur 17 *synon.* cum magna Festinatione succurrendum est 7, 16, 6. Injocinoris dolore succurrit. (febris)

2, 8, 50. Inter initia, *v. cum protinus.* Ita, *v. sup.* aculeis. Maxime 6, 1, 3. Melius 2, 10, 15. his succurri nullo modo potest 7, 27, 18. nullo modo melius succurritur 2, 10, 15. *conf. cum* quo minus. neque tamen ulli morbo minori Momenti succurritur 4, 11, 6. Neque, Ne quidem, Non, *v. sup.* & *inf.* Nisi succurritur 3, 23, 3. Nisi enim primis diebus succurritur 3, 21, 1. Nisi succursum est 8, 4, 23. vetustis ulceribus & vix ad cicatricem venientibus Optime succurrit 6, 6, 146. submovenda est (febris) per eas rationes, Per quas huic succurri posse propositum est 3, 21, 16. lippitudini Per indita medicamenta recte succurritur 6, 6, 46. neque succurri Postea potest 6, 18, 61. Promtius His succurritur, qui 3, 21, 8. quo magis inter initia, Protinus succurrendum est 6, 7, 4. Quo minus caput quibusdam aetate nudetur, succurri nullo modo potest 6, 1, 6. Recte, *v. cum per.* Saepe 1 Pr. 61. Statim 5, 27, 72. celeriori Via succurrere (oportet) 3, 21, 55. Vix ei malo posse succurri 6, 8, 3. Vix Unquam succurritur 7, 130 *i. succurri potest.*

Succus, i. *v.* Acacia. Centaurea. Cucumeris agrestis radix. Herbarum, & linguinalis. Hyoscyamalis. Hypocistis. Intubus. Ligustum. Malum Punicum. Mandragora. Marrubium. Mel cum exiguo modo resinae terebinthinae vocatur succus 6, 8, 6. *v.* Mentha. Morum. Myrtus. Nuces amarae. Papaver. Plantago. Porrum. Radicula. Rosa. Ruta. Solanum. Uva imatura.

¶ *v.* Cyathus. Sextarius.

¶ *cum adjectiv.* cibum Boni succi capiat 5, 28, 53. *conf.* cibis. aliae res Boni succi, aliae mali sunt: 2, 19, 1. Boni succi sunt quae? 2, 20. non quicquid Boni succi est, protinus stomacho convenire: neque, quicquid stomacho convenit, protinus Boni succi esse 2, 25 extr. Calidus f. 2, 17, 28. Ejusdem 6, 10, 8. Illius 3, 22, 45. Is 6, 8, 6, 6, 18, 13. quum omnia fere medicamenta stomachum laedant. Malique succi sint 5 Pr. 4. res. Mali succi 2, 19, 1. quae? 2, 21. Priori 6, 10, 7. Salsus f. 2, 17, 28.

¶ *cum Verbis:* *v.* Assumo. Attraho. Contineo ore. Exprimo. Incoquo. Sorbeo. Sumo. *caet.*

¶ *cum Particulis:* Cum succo 4, 24, 23. 6, 7, 79. 87. 90. Ex succo, 6, 6, 126.

Succosus, a, um. *v.* Poma.

Sudo, avi, atum. sudanti Adhuc (a balneo) 1, 3, 17. si balneum non est, Calido loco, vel in sole, vel ad ignem, ungi, atque sudare

2, 3, 2 *conf.* 4, 24, 8. Ex labore sudant frigidae potio perniciosissima est 1, 3, 14. In balneo sudare 1, 53. ubi sudarit (in calidario) 1, 4, 7. si sudare corpus coepit (ubi febris fuit atque decrevit) 3, 6, 39. Multum sudare, maximeque frigido. Sudore 2, 4, 12. Sine balneo, loco calido, leniter perfricari, sudare 4, 24, 8.

Sudor, oris. in Balneo sudor 4, 8, 15. Exercitationis autem plerumque finis esse debet sudor 1, 2, 13. evocandus est sudor, non per Exercitationem tantum, sed etiam in Arena calida vel Laconico, vel Clibano, similibusque aliis 3, 21, 20. *conf.* 3, 25, 9. v. Impetus. sudor duobus Modis elicitur, aut sicco calore, aut balneo 2, 17, 1.

¶ *cum Adjectivis:* habere sudores non per totum corpus Aequales 2, 4, 12. an sudor Aliquis oriatur 2, 17, 16. ubi Frigidus sudor inter febres non acutas circa caput tantum & cervicis oritur 2, 5, 4. sudor quoque Frigidus in acuta febre pestiferus est 2, 6, 29. in fronte Frigidus sudor sequitur 7, 23, 6. multum sudare maximeque Frigido sudore 2, 4, 12. sub Frigido sudore 5, 26, 228. sudores Frigidi, malique odoris, tanquam in aegrotto corpore oriuntur 5, 26, 39. si sudor, quum sit, Inaequalis est 3, 6, 24. per quem Ingens sudor effunditur 3, 7, 24. Is 3, 6, 31. Multus sudor oritur 2, 7, 90. ex quo sudor Multus oriri solet 7, 26, 107. necesse est Multum sudorem in febribus subsequi 2, 1, 36. sudores Necessarii sunt 4, 9, 4. mali Odoris, v. frigidi ubi sudor Omnis initus est 3, 6, 31. pestiferus v. frigidus. sudor Plurimus sequitur 6, 9, 31. si Tenues oriuntur 2, 2, 27.

¶ *cum Verbis:* v. Coerceo. Cohibeo. Colligo. Conquiesco. desino. Demittit materia sudore 2, 9, 6. v. Desino. Diffundo. Digerio, sudore, it. calor, & corpus. Discussio, sudore. Effundo. Elicio. Evoco. Exerceo i. moleste afficio. Finio, it. ib. cutsum, febrem, febricula. Fio. Habeo. Incipio. Moveo. Noceo. Orior. Prorumpo ex Remitto. Resolvo, sudore hominem. Sequor. Sublequor. Sudo sudore. Sum, v. in sup. Venio. Vinco. Vito.

¶ *cum Particulis:* Ad, v. cum usque. in balneo Ante sudorem 5, 8, 310. Citra sudorem 1, 6, 1. Ex sudore 5, 23, 240. Per sudorem 3, 3, 19. sudores tenues oriuntur, Per quos extremae partes frigeant 5, 26, 57. Post sudorem 2, 4, 11. sub frigido fu-

dore 5, 26, 228. Usque ad sudorem 3, 22, 31. 4, 4, 37.

Sudatio. onis. sudandi afflus: it. locus ubi sudor elicitur. Afflusque sudationes 3, 27, 27 v. afflus. quarundam Naturalium sudationum, ubi a terra profusus calidus vapor aedificio includitur, sicut super Bajas in murmetis habemus 2, 17, 2. maximeque Utiles sunt Naturales & Siccae sudationes, Quales super Bajas habemus in myrtetis 3, 21, 21. sudor primum labore ipsius corporis, deinde etiam Siccis sudationibus evocandus 3, 25, 9. paulatimque revocandus aerget est ad exercitationes, fricationes, solem, sudationes, fatigationes & idoneos cibos 3, 27, 64. plurimique falluntur, dum se primo die Protinus sublatus languorem aut exercitatione aut balneo aut coacta deiectione aut vomitu aut sudationibus aut vino sperant 3, 2, 19.

Sufficio, feci, factum. ut omni corpori ampliori minorique, sufficiant (sistulae i. catheteres.) 7, 26, 5. ubi fastidio urgetur (aeger,) neque satis vires sufficiunt 3, 6, 39.

Suffricco, cui, ctum: vel cavi, catum, are. *subtus frico.* versasque (palpebras) quotidie medicamentis suffricant 6, 6, 164.

Suffumigo, avi, atum. *subtus fumo afficere.* atque ita id (quod dolet) suffumigandum 3, 27, 22. suffumigare (Suffusionem) expedit 6, 6, 202. Vultus suffumigant 5, 27, 52. dolens Vulva sulphure suffumigari debet 4, 20, 16.

Suffundo, fudi, fustum. *subter effundo.* suffusae quoque sanguine mulieris Mammae 2, 7, 70. interdum sic ictus oculum laedit, ut sanguis in eo suffundatur 6, 6, 219. laeque se sinus suffundit 7, 2, 23.

Suffusio, onis. quid? 6, 6, 200. *hodie cataracta vel ophthalmia, quasi olex pertractatur* 6, 6, 200 *segg.* si Colorem habet marinae aquae vel ferri nitentis 7, 7, 129. si suffusioni Color coerulescens est, aut auro similis 7, 7, 120. Duritie quaedam, v. concrevisse. a Latere lentum aliquem fulgoris relinquit 7, 7, 129. atque ipsius quoque suffusionis quaedam Maturitas est 7, 7, 134. suffusionis jam alias feci Mentionem 7, 7, 115. lingulae Partes: in plures Partes 7, 7, 144.

¶ *cum adjectivis:* si Exigua s. est, si Immobilis 7, 7, 129. Ipsius s. 7, 7, 134. Ipsam s. 7, 7, 143. si Magna est 7, 7, 130. e regione Mediae suffusionis 7, 7, 140. febre vero Pejor, quo ex graviore caet. 7, 7, 131. quum Recens incidit 7, 7, 115. ubi Verustior facta est 7, 7, 115.

[Ddd 2]

¶ *cum Verbis:* v. Concido. media longa. Concreresco v. postea fluo. Condo, partes. Desidero, curationem. Dissipo. donec jam non fluere, sed duritie quadam concrevisse videatur 7, 7, 134. v. Haereo. Incido. Labo. media brevis. Moveo. Officio. Oppono. Orior. Redeo. Relinquo, lentum.

¶ inclinanda acus Ad ipsam s. est 7, 7, 143.

Sui, sibi, se. v. Compos. si vel Copia sui male habet (materia) 2, 10, 15. Sibi, Se v. suis locis.

Suillus, v. sub. Sus.

Sulphur, uris concoquit & movet pus 5, 3, 2. aperit 5, 4, 3. purgat 5, 5, 6. exedit corpus 5, 7, 2. discutit 5, 11 extr. mollit 5, 15, 4. sulphur adjiciatur 4, 2, 36. aqua, in qua sulphur decoctum sit 3, 27, 24. sulphur picis liquidae mistum 5, 28, 272. subjicienda pruna lenis & sulphur 3, 27, 22. sulphuris 5, 18, 37. 40. 42. 58. 5, 22, 12. 5, 26, 240. 5, 28, 269. 284. 308. 6, 19, 16. sulphuris duae partes 5, 18, 38. sulphuris ignem non experti 4, 4, 32. 6, 9, 25. - par modus 6, 19, 9. - pares portiones 5, 18, 36. - tantundem 5, 28, 292. - quod *απορον* vocatur, pares portiones 5, 18, 34. sulphur *acusi.* 5, 18, 57. sulphure adjecto 4, 4, 62. extremas partes oleo & sulphure perfricare 4, 6, 11. dolens vulva sulphure suffumigari debet 4, 20, 16. cum sulphure 5, 28, 364.

Sulphuratus, a, um. v. Lana.

Sum, fui, esse. *existo reapse, fio, contingo, orior, nascor, versor, praesens vel praesio sum, vivo, caet.* praeter aeternitamenta & tussim est etiam capitis gravitas, lassitudo, sitis, aestus, biliosa urina 4, 2, 43. siue autem capitis dolores, siue lippitudo, siue dentes, siue spiritus difficultas, siue inestimatorum tormenta, siue inflammatio vulvae, siue coxae est 5, 25, 7. quoties quid tale erit 5, 26, 108. si autem quotidie gravis Accessio est 3, 20, 17. v. Accessio. si id (Acerum) non est 1, 3, 28. ubi Aequalitas (temperatum) autem est 2, 1, 6. v. Aetas. Auxilium. si Balneum non est: si est 1, 3, 9. v. Callus. febre meridianis temporibus Calor, nocturnis atque matutinis simulque etiam vespertinis frigus est 2, 1, 3. v. Caries. si Caro est, si nervi, vel Cartilago, vel aliquid ex eminentibus 5, 26, 134. i. *vulnus in carne, caet. v. Cornu cervix. (ubi synon.)* v. Crassitudo. si Crocum non est 6, 6, 33. Cruditatem esse manifestum est 2, 7, 6. si Cucurbitula non est 5, 27, 31. si neque qui exsugatur, neque Cucurbitula est

est *ib.* 39. cibi Cupiditas est 2, 8, 21. non est 2, 8, 106. *conf.* Cupiditas. Curatio. Dejectio. Difficultas. si nec Dolor, nec lachrymae sunt 1, 9, 8. ubi Dolor est 4, 2, 25. si Dolor est 3, 27; 22, 7, 19, 41. si Dolor nullus est 7, 19, 40. si plus Doloris est 4, 5, 33. si vehementes Dolores sunt 7, 26, 130. *conf.* Dolor. Emplastrum. Exulceratio. Fastidium. si Febricula est, - si non est 4, 15, 17. si Febricula fuit 7, 3, 2. v. Febricula. dum Febris est 5, 26, 202. si Febris quoque est 3, 21, 16. si Febris non est 4, 5, 17. neque Febris, neque dolor est 5, 26, 154. siue fuit (Febris,) siue non fuit 3, 17, 2. ubi vero Febris fuit, atque decrevit 3, 6, 26 *i. praeterit.* longe optimum est, Febrem omnino non esse 2, 8, 13. ubi Frigus quidem est, sed cavetur 1, 9, 6. *conf.* Frigus. malus corporis Habitus. Hiems. Horror. Is: si Is (citis) non est, quilibet alius 7, 1, 5. si Id non est 3, 27, 17. 4, 5, 29, 5, 19, 20. 5, 27, 75. 6, 6, 100. si Id non est 3, 27, 43. ubi Id non est, aliud 5, 27, 24. si Id non est: si ne Id quidem est 4, 3, 12. *conf.* 5, 27, 31 seq. si Id non est, quodlibet: si ne Id quidem est, quodlibet 5, 27, 5-6. si ne Id quidem est 2, 15, 8. 5, 27, 32. 5, 28, 117. si ea (aqua marina) non est 3, 27, 16. si ea non sunt 4, 19, 20. 5, 27, 5, 5, 28, 98 Id est, v. Is. Idem. v. Ignis. Inedia. Inflammatio. Inflatio Lachrymae, v. *sup.* dolor: & Lachryma. Livor. nulla per se Materia est, quae psoricum nominatur 6, 6, 185. si tantum Mali est 6, 6, 44 ubi non sunt Medicamenta composita 6, 6, 188 *synon.* adfuit 171. Medicina. v. *inf.* nusquam: *ir.* vulneris Medicina, qui aetate nostra maximus fuit oculus Medicus 6, 6, 69. v. Membranulae. Merus. Minimum. non Multum, quod putresceret, fuit 5, 26, 250. Nausea. Necessitas. si Nihil horum est 2, 15, 8 v. Nihil aliud Nota. Ordo curationis. siue Παρεσις fuit, siue non fuit 6, 13, 14. fuit Petron quidam 3, 9, 9 *i. vixit.* Phrenitis, v. *inf.* tum demum. Plaga. Plus. Podagra. Plus. Quantum. si duae Quartanae sunt 3, 16, 2. cognito igitur eo, Quod ex his est 1 Pr. 90. id, Quod est, id, Quod futurum est 3, 9 *extr. i.* *status praesens* status futurus. de his quoque, quae in erubibus sunt 8, 20, 1. v. Satietas. si non est (Scammonea) 3, 20, 20. Sensus. Signum. Singultus. Sitis. Somnus. Spatium. Sputum. Stercus. Stercoramentum. Sutura. Tempus. Tertiana. v. *inf.* tum. Torminae

Tristitia. Tumor. Tunica. si Tussis non est: si vero est 3, 22, 42. quodsi protinus initio dolor & Tussis fuit 2, 7, 93. Ventri. Vitium. Ultimatum. Vomitus. idem, qui fuit, ejus Usus est 8, 10, 63 *i. antea fuit.*

i. infum. intus sum 6, 7, 97-98 *synon.* intus est 96. *synon.* intell 102. aut arundo, si inest, evellenda est: aut si ea non est, ferum ipsum 7, 5, 20 *synon. conf.* 1, 3, 43. 2, 33. 2. 7, 13. 3. 7, 14, 10. 11. 27 *bis.*

i. sius sum. *synon.* positus sum 4, 1, 35 & 34. ex eo loco, quo neque nervus, neque musculus est 5, 26, 104. fragmentum loco suo non est 8, 7, 17. qua parte quodque viscus intestinumve sit 1 Pr. 42.

i. dura. dum inflammatio est 5, 27, 94. v. inflammatio, vel dum: *inf.* diu, in longinquum.

i. esse debeo. etiam sapientiae studiosos maximos medicos esse, si ratiocinatio hos faceret 1 Pr. 49. v. vinculum ei loco, *inf.* plus tamen victus ratio eo confert: ea est - balneum rarum; quotidiana, sed lenis gestatio; cibi potionesque corpori faciendo aptae 7, 3, 11. & hujus quidem recentis usus est 5, 18, 10.

i. facio, vel fio. pus quoque, si est laeve, album & uniusmodi, sine ullo metu est 2, 8, 9. si post prandium, cibum, est, balneum 1, 3, 31. 62. quod de subito durius non est 5, 28, 135. ea curatio vere esse debet, aut certe ante hiemem 7, 7, 35. finisque adurendi est, dum 5, 28, 10. finisque ejus fomenti est, donec 7, 26, 107. si sine hoc frictio fuit 3, 22, 18 *conf.* frictio. ubi corporis vehementis motus est, spiritus difficultas (solet accedere) 3, 24, 5. si purgatio fuit 3, 24, 12.

i. fieri possum, possibilis sum. non quo curatio ejus rei ulla sit 8, 13, 4.

i. valeo, apus sum. quod (vinum) calori movendo est 5, 27, 44. ea (malagmata,) quae humori extrahendo sunt 4, 10, 7. *conf.* puri movendo, urinae movendae.

i. cum Adjectivis: neque quicquam esse stultius, quam quale quid vivo homine est, tale existimare esse moriente, imo jam mortuo 1 Pr. 68. quod necesse sit tale esse, quale mortui sit, non quale vivi fuit *ib.* 70. similiaque omnia non esse talia inciso corpore, qualia integro fuerint *ib.* 67. quia hoc ipso pejus id tempus est, quod, quum sua natura melius esse debeat, morbi vitio non est 3, 5, 17. ex quibus, si qua erunt arida 7, 27, 12. v. Acer.

Acutus. Communis. Compos. Difficilis. Erectior. Humidus. Inferius. Melior. Par scientia. Pejor. Quae sit aegri natura 1 Praef. 86. Quae vero auxilia sint capitis 4, 2, 11. Quod coelum, Quod tempus anni sit 1 Pr. 113. Quales dies sint 2, 1, 31. v. Qualis. Quartus. Secundus. Securius. Siccus. Talis. Tenuis. Tolerabilis. Vetus. Vetus. Unus. Utilior. *caet.*

i. cum genitivo. cujuscunque is Aetatis est 2, 8, 95. eamque (curem) & sine dolore & ejusdem Coloris, cujus reliquae partes sunt, sinunt esse 2, 8, 8. vomitus, qui varius & multorum Colorum est 2, 6, 30. *conf.* Color. neque enim id malum nisi corrupti vitiosique Corporis est 5, 26, 258 quod (insaniae genus) robusti Corporis esse conuevit 3, 18, 65. ex virilibus (fistulis) maxima decem & quinque est Digitorum 7, 26, 6. haec maximi effectus sunt 5, 28, 191. cujuscunque ea (pestilentialia) Generis est 2, 2, 21. omnia legumina, quaeque ex frumentis panificia sunt, Generis valentissimi esse 2, 18, 5. ex potionibus vero, quaecunque ex frumento facta est, iremque lac, mulsum, defrutum, passum, vinum aut dulce aut vehemens aut multum aut magnae vetustatis, valentissimi Generis est, 2, 18, 41. quod (corpus) mali Habitus est 7, 14, 29. in his quorum corpus mali Habitus est 5, 26, 221. in his, quorum corpora mali Habitus sunt 5, 28, 50. *conf.* Habitus. Histrionis est, parvam rem attollere 5, 26, 13. sed est circumspici quoque Hominis & novare interdum, & *caet.* 3, 9, 19. est enim prudentis Hominis, primum, eum non attingere 5, 26, 11. ovum durum valentissimae Materiae est; molle vel forbile, imbecillissimae 2, 18, 39. in hoc statu boni Medici est, ostendere 2, 10, 21. ob quam causam periti Medici est, non protinus, ut venit, apprehendere manu brachium 3, 6, 15. is, qui Mentis suae non est 2, 6, 12. timere etiam ex somno, mali Morbi est 2, 4, 17. v. Odor. cujus. Partis sit (morbis) 4, 11 *extr.* corpus id, quod minime tenue, maximeque lati Peccoris atque ferrosi est 2, 8, 15. quod sit Scrupulorum p. 11. * 3, 27, 60. is firmi Stomachi est 1, 8, 3. boni, mali Succo sunt quae 2, 19, 1. 2, 20, 2, 21.

i. cum dativo: si aequalis Aegri spiritus erit, si mollis praecordia 3, 20, 11. pessimum Aegri est coelum, quod aegrum fecit 2, 1, 10. fere remissus matutinum tempus Aegris est 3, 5, 15. quia remissio.

ximeque id periculum est pueris
2, 8, 61. *add.* 3, 9, 9. & Maxi-
me cum quae & quam. v. Mini-
me Modo, modo 4, 2, 8 *vis.* v.
Naturaliter. *ii. in Superiorib.* Ne-
que, neque: Ne quidem: Non:
Nusquam: Praeterea 2, 7, 22. 5,
19, 12, 13. Praeter haec 5, 19,
35 Quia Quotidie. Quoties quid tale
erit 5, 26, 103. v. Quoties. Saepe,
sup. Sae, Satis. Semper, *sup.*
Praeterea haec 4, 11, 3. v. Pro-
ut. dolor autem articulorum
prout in pedibus manibus aut
alia qualibet parte Sic est, ut
2, 7, 16. interdum Sic (sunt dolo-
res in capite.) ut 4, 2, 8. *add.*
inf. cum a. Sicut illi mos erat
3, 14, 5. v. Sicut. Simul & de-
jectio & vomitus est 4, 11, 3. si
Simul & vomitus & dolor est 4,
5, 31, cui Simul & continua fe-
bris & ultima corporis infirmitas
est 2, 6, 19. Stratum, v. cum post.
de Subito 5, 28, 135. Tantum-
modo 4, 4, 5. Tum 7, 18, 19.
phrenitis Tum demum est 3, 18,
7. Tunc 3, 5, 17. 2, 14, 27. U-
bi 3, 22, 4. *caet.* Unde morbi sunt
I Pr. 23. Unde ei nomen est 5,
28 223. v. Undique. nec Unus,
quam non 2, 4, 16.

¶ *cum conjunctionibus:* Autem, Et
Etiam, Quae, *caet.* v. *inf. ab initio.*
Donec, Dum, Si, *caet.* v. *suis locis*
& *supra.*

¶ *cum propositionibus:* A, Ab, v. a.
i. in loco. ii. cum substantiis. & cum adj.
caet. e. g. sic ut vertex ejus (lice-
rac A) A foramine, balis ad ri-
mam est 8, 4, 51. si Ab initio
tale est 5, 26, 87. id quod Ab
humero est 8, 8, 2. eaque (cal-
varia) simplex Ab occipitio &
temporibus, duplex usque in
verricem A fronte est 8, 1, 3. si
vero Ab uno ore (fistulae) plures
sinus erunt 7, 4, 39. super sca-
mum, cui Ab utraque parte a-
xes sunt 8, 20, 18. A posteriore
parte vel tumor vel sinus erit 8,
14, 4. prior autem pars est, quae
A pectore est; posterior, quae
Ab icipulis 8, 1, 75. id, quod
A pectore est 8, 2, 9. 10. quod
A pedibus est 6, 7, 102. esse
etiam is (canalis) debet A plan-
ta, si crus fractum est, circa po-
pitem; si femur, usque ad co-
xam; si iuxta superius caput fe-
moris, sic, ut ipsa quoque ei
coxa infit 8, 10, 69. A similitu-
dine, v. *sup.* quibus nomen *caet.*
Ad, v. ad 1. *apud, prope: ii. in*
it. de efficientia remedium: ie cum
substantiis: eam adjectivis Ad
laterum autem dolores compositio-
est 5, 18, 16 *synon.* valet 1, 8.
sunt etiam quaedam emplastra no-
bilia Ad extrahendum 5, 19, 31.
Arabia autem cuiusd *mest* (ma-
lagama)

lagma, Ad strumam & orientia tubercula 5, 18, 39. est igitur Ad vulnera Attalum (emplastrum) 5, 29, 26. *conf. sup. cum a*: potio esse debet magis liberalis, & Ante cibum & post hunc & cum hoc 3, 6, 50. v. Ante oculos, solet etiam, Ante febres esse frigus 3, 11, 1. Apud v. v. est etiam Apud Hippocratem 3, 4, 45 i. *legitur*, v. Circa Citra. Contra i. e. regione. Cum. si pes *foetus* alter juxta reperi- tus est, alter retro Cum corpore est 7, 29, 37. si alvus varia, si Cum dolore est 2, 8, 97. idque lippitudinis genus minime Cum dolore est 6, 6, 6. *add. ib. 9*. Cum dolore quodam fere levi ac pruri- gine graves sunt (oculi) 6, 6, 173. ubi cum febre dolor est 4, 2, 11. *add. 7, 26, 119*, cutem purgat mel, sed magis, si est Cum gal- la vel ervo *caet.* ulcera autem oris si Cum inflammatione sunt 6, 11, 1. *add. 5, 28, 96. & 112*. isque (cibus) esse debet, Cum pane he- sterno, vino auctero meraco & car- ne asia, cibisque omnibus quam sic- cissimis 1, 3, 54 i. *ex iis constare*, f. *esse debet panis hesternus*, *caet.* ubi Cum tumore in his (oculis) do- lor est 6, 6, 18. Ex, v. Ex i. *de caet. ii. de materia, de causa, it. a. in. cum.* quum in isdem (doribus capitis) Ex abscessibus auxilium sit 2, 8, 117, idque ipsum (porum esse debet) Ex acero, vel Ex eodem intubus, ocimum, lactuca 3, 22, 33. urraque (fu- tura & fibula) optima est Ex acia molli 5, 26, 122. quif (piscis) Ex tenerimo genere sunt 2, 21, 5. levissimum est, ubi id (vitii ge- nus) Ex gravedine est; pejor, ubi ex morbo, capitisve longis doloribus incidit: pessimum, ubi magnis morbis venientibus, ma- ximeque comitiali, provenit 6, 7, 83 *synon.* succi, qui Ex dulci pu- nico malo est 4, 5, 36. piscium- que eorum, qui Ex media mate- ria sunt 2, 18, 24. cibus aptissi- mus Ex media materia sunt 2, 18, 24. cibus aptissimus Ex media materia est 4, 2, 37. idque Ex primis medicamentis est 5, 28, 190. eo medicamento, quod Ex moris est 4, 4, 12. creber intus Ex motu spiritus sonus est 3, 21, 2. ipsum autem crus est Ex os- sibus duobus 8, 1, 108 *synon.* con- stat 79. is (quaestus) major Ex populo est 3, 4, 33. Ex quibus principiis nostra corpora sint I Pr. 23. Ex quo facilis cervici mo- bilitas est 8, 1, 51. Ex quo ta- men (somno) pejor est, qui 2, 4, 2. quod (ceratum) Ex rosa est 6, 7, 11. ex his id, quod Ex spiritu vitium est 7, 14, 15 *genus apophaloeles*. ne quod Ex vinculo

periculum sit 7, 14, 28. si Ex ut- tero est (*coalitus naturalium*;) si Ex vulnere 7, 28, 4. si Ex vul- nere est (plaga) 8, 4, 30 v. Ex- tra. si jam In longinquum quo- que id vitium est; maxime etiam, si In corpore senili est 2, 8, 107. In quo (*aegro*) omnia haec sunt, is ex toto tutus est: In quo plu- ra ex his sunt, is In bona spe est 2, 8, 23. possunt enim quaedam subesse corpori, quae vel In alio non sunt, vel In hoc alias non fuerunt I Pr. 94 *synon.* v. In angus- to. & in pro adjectivo: eas par- tes, quae In aqua fuerunt 1, 3, 12. de compositis medicamentis: In quo (antidoto) haec sunt 5, 23, 15. In eo (auxilio) haec sunt 6, 7, 48. In quae ea (compositio- ne) sunt *caet.* 5, 18, 16. 5, 22, 17. 6, 5, 11. 6, 9, 24. In quo eoa (emplastro, malagmate *caet.*) est, vel sunt, cranr, *caet.* 5, 18, 6. 8. 37. 38. 46, 5, 19, 9. 32. 49. 50. 5, 28, 188. 6, 6, 132. 142. In conjectura rerum latentium no- lunt esse medicamina I Pr. 92. v. In conspectu, In consuetudine. In convictu, genera morborum, quae In totis corporibus ita sunt, ut 4, 1, 1. In quo (die esse magnam vim antiqui fatebantur 3, 4, 42. alterum (*genus laeri ignis*) est In summae cutis exulceratione i. *con- sistit*. eadem officia In filice est 5, 26, 27. i. *eodem ratione filix offendit*. aliquid etiam In vulneris genere figurae est 5, 26, 26. i. *aliquid momentum habet, differen- tiam parit*. si In inflammatione est (membrum) 5, 26, 184 i. *inflam- matum est*. quantum In ipso est 7, 18, 31. *id. ad ipsum pertinet*. haec tria compositionum genera, id est, quae In malagmatis, em- plastris, pastillisque sunt 5, 21, 1. *sunt, consistunt*. In malis ae- ger est 3, 15, 25 i. *in peri- culo versatur*. ut ea (acus) sit In dextra (manu,) quae fuit In si- nistra 7, 16, 17 *synon.* quam dex- tra continuit *ib.* In metu esse con- fuerunt 2, 1, 14 i. *metum creare*. adeo, ut in ea aetate aliquid In natura spei, vix quidquam In me- dicina sit, 2, 8, 94. plus alimen- ti est In pane, quam In ullo alio 2, 18, 12. valentissimum voco, In quo plurimum alimenti est 2, 18, 5. quae In quo non sunt, is firmi stomachi est, 1, 8, 3. ca- lor est In sanguine venarum 4, 3, 5. ut pertempus horrois In solio sit 3, 12, 10. In spe, v. *supra*. quum ab eo Statu mens, In quo fuerat, abducta est 3, 18, 75. v. In usu. *plura vid. in In, & in variis substantiis, ut causa, cura- tio, dolor, inflammatio, mor- bus, periculum, vitium, caet. it.*

aetate, capite, carne, corpore, die, faucibus, lateribus, *caet.* In- fra, v. *cum supra*. Inter, Intra, Juxta. Per quae (foramina); facultas audiendi est 8, 1, 29. Per ipsos venarum toros inaequale est 7, 18, 39. motus qui Post cibum est 1, 3, 67. is vomitus, qui sta- tim Post cibum est *ib.* 6, 8. si Post prandium est, balneum 1, 3, 31. Sine, v. Sine auxilio, ci- catrice, *caet.* si Sine calore cor- pus est 2, 8, 19. id enim fere Si- ne continuo delirio esse non po- test 2, 4, 3. ubi gravis metus Si- ne certa tamen desperatione est 5, 26, 12. eamque (cutem) & Sine dolore & ejusdem coloris, cuius reliquae partes sunt, sinunt esse 2, 8, 8. tumor magnus si Si- ne dolore est & siccus, Sine ullo periculo est: si siccus quidem, sed cum dolore est 6, 6, 9 *opp.* haec ratio curationis longa, sed Sine dolore est 7, 4, 32. isque (humor) quantum in ipso est, Si- ne dolore est 7, 18, 31. estque fe- re Sine dolore (tumor) 7, 18, 16. ubi jam Sine inflammatione est (pars) 7, 25, 13. *conf.* inflamma- tio, pus quoque. si est laeve, album, & unius modi, Sine ullo metu est 2, 8, 9 i. *nullum metum facit*. neque ex nimio labore lubi- tum otium *caet.* Sine gravi noxa est 1, 3, 4. qui Sub alio sunt 3, 21, 9 i. *dominum habent*. Sub cor- de atque pulmone transver- sum ex valida membrana se- ptum est 4, 1, 14. haec (chala- zia) incidi debent, si Sub cute sunt 7, 7, 15. per eas venas, quae Sub cute sunt 7, 7, 161. exigua In arteria Sub ipis faucibus sin- gula est 4, 1, 8. venas, quae Sub lingua sunt 4, 4, 1. ea quae Sub mento sunt 4, 2, 39. Sub hoc (fero- to) igitur plura vitia esse conue- rerunt 7, 18, 10. quae Sub eadem specie sunt 2, 18, 11. *conf.* tuni- ca. hae vero (futurae,) quae Su- per aures transverbiae sunt 8, 1, 13. ex membrana, quae Super cerebrum est 5, 22, 20. ab eo brachio, quod Super eam costam est 8, 9, 10. cutem, quae Super fistulam est 7, 4, 26. excepta fron- tis ea parte, quae paululum Su- per id est, quod inter supercilia est 8, 4, 79. coxae, quaeque In- ter has Superque pubem sunt 2, 7, 31. *add. 5, 16, 63*. Super eam (tunicam) valentior tunica est 7, 18, 5. *add.* super cervicem 7, 26, 45. - scrotum 7, 22, 1. - ulcera 2, 7, 46. incidere, quod Super est, ad extremum oportet 7, 8, 11 i. *abundat*, cutis quae Supra fistu- lam est 7, 4, 31. Supra maxil- lam ceratum esse debet 6, 9, 17. v. vinculum, is (tumor) qui Supra umbilicum

umbilicem est, (magis) quam is, qui infra est 2, 7, 83. *opp.* si Supra umbilicem est (malum) - si infra est 4, 13, 8 *seq. opp. conf.* Supra. v. Ultra. ac solet quidem etiam longum esse Usque ad mortis diem 3, 23, 3. altitudo esse plagae Usque ad cartilaginem debet 7, 7, 97. a Usque ad: a, Usque in. v. *sup.* cum a.

¶ *per pleonasmum vel periphrasin.* ut una (pars medicinae) esset, quae victu; altera, quae medicamentis; tertia, quae manu mederetur I Pr. 15 *pro* una victu mederetur caet. si qua sunt, quae exasperatura eorum animos sunt 3, 5, 42. *conf.* I Pr. 54. 71. 108. 1, 10, 1. 2, 5, 3, 2, 7, 2. 2, 10, 1. 3, 5, 42. *caet.* id, quod est: id, quod futurum est 3, 9, 20. quid sit, in quo laboratur 3, 22, 12. sunt quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est 5, 19, 23. est ulcus, quod Graeci *Oniapha* vocant 5, 28, 44. *conf.* 5, 26. 71 sq. 6, 3, 1. 6, 6, 147. 158. 172. 6, 7, 37. 6, 14, 5. facilis ad bonam valetudinem recursus est 4, 4, 14. quantum igitur multa sint ad ipsas artes proprie non pertinentia I Pr. 77 *i. multa non pertineant.* est etiam proficiens in struma (malagma) 5, 18, 41. *cum ellipsi,* si neque qui exlugat, neque cucurbitula est 5, 27, 39. ut sit, quo confugiat 1, 4, 12 *pro.* ut sit aliquid, quo c. ut sit, quā emanet (humor) 5, 26, 126. est, quod 5, 18, 2. 5, 28, 270. 8, 9, 31. sunt, quae 5, 28, 221. fuerunt, qui 7, 21, 7. in his, quae superant, est, quod morbus demat. in his, quae defunt, non est, quod ipsum morbum ferat 2, 2, 3.

¶ *cum ellipsi.* eadem sunt imponenda. quae primo fuerunt 5, 26, 170. quantum ejus aridi fuit 6, 19, 4 *i. sumtum fuit.*

¶ *ab initio.* est Autem 2, 12, 9. 4, 18, 1. 5, 19, 59. est Autem alia etiam 3, 4, 36. esse Autem 7 Pr. 12. sunt Autem 5, 19, 23. est Enim I Pr. 79. 5, 26, 11. 71. sunt Enim 5, 20, 1. 2, 2, 9, 5, 25, 2. 7, 5, 2. 7, 26, 61. est Et 5, 18, 65. 5, 22, 17. 6, 7, 38. 41. erit Et 6, 13, 7. est Etiam 1, 10, 1. 3, 4, 45. 4, 2, 43. 4, 4, 19. 33. 4, 14, 6. 4, 21, 1. 5, 18, 41. 5, 19, 10. 5, 22, 16. 5, 27, 94. 5, 28, 44. 206. 270. 6, 3, 1. 6, 6, 147. 158. 172. 6, 7, 37. 6, 14, 5. 7, 2, 22. esse Etiam 8, 10, 69. sunt Etiam 4, 24, 21. 5, 18, 54. 5, 19, 31. 48. 55. 7, 14, 1. fuerunt Etiam 7, 21, 7. est Igitur 5, 19, 26. 6, 6, 48. est Que 1, 3, 40. 3, 18, 24. 7 Pr. 3. 7, 3, 7. 7, 18, 16. 19. 8, 3, 8. 4, 41. 42. est Que etiam I Pr. 112. sit Que 7, 4, 37. sunt Que 2, 12, 7. 8, 11, 14. sunt

Que etiam 4, 1, 22. sunt Quoque 3, 6, 44. est Tamen 2, 6, 43. 5, 18, 2. sunt Tamen 5, 27, 76. sunt Vero 5, 28, 219. 8, 8, 18.

¶ *cum aliis Verbis: supra & v. Coepi.* Confutesco. Debeo. Desino. Possum. Soleo. Videor.

¶ *extra ordinem.* nunquam utile post diem quartum est 2, 10, 30. opportuniore hae partes injuriae sunt 2, 10, 40 non, quod non sit inter-dum maturius cibis dandus 3, 4, 52. perficiendae quoque eae partes manibus unctis ex vetere oleo sunt 3, 11, 4. contentique medici quidam una frictione, etiam ex quolibet oleo, sunt *ib.* ut laepius cibo utendum, sic exiguo est 1, 3, 79. hunc tempus aliquid servandum curationi corporis sui est 1, 2, 9. si quis vero exultus in sole est 1, 3, 23. multa aqua per caput infundenda, prius calida, deinde frigida, est *ib.* sed esse ejus etiam plures causae possunt, estque in ea quaedam paulo subtilior observatio adhibenda 1, 3, 40. quodsi plura erunt fragmenta, nihilominus intrinsecus singula in suas sedes digitis erunt compellenda 8, 5, 19. *conf.* I Pr. 14. 1, 3, 23. 1, 4, 11. 1, 8, 4. 2, 6, 22. 2, 7, 9. 95. 2, 8, 10. 16. 83. 2, 10, 17. 25. 49. 3, 4, 16. 3, 5, 42. 3, 6, 39. 7, 8, 7. *caet.*

¶ *est caet. repetit. bis.* 2, 10, 1. 2, 4, 4, 75. 5, 28, 281. 7, 7, 145. 7, 8, 7. 7, 20, 17. 8, 15. 4. *ter* 7, 7, 105. 8, 10, 33. *quater* 1, 3, 23. 2, 11, 14. 3, 4, 34. 7, 29, 37. 8, 4, 27. *sunt ter* 5, 26, 249. *esse bis* 1, 2, 14.

¶ *Futurus &c. v. suo loco.*

Sumbruius, a, um. v. Cutilia.

Summoveo, v. submoveo.

Summus, a, um. *i. supremus vel extremus. v. Ala.* Articulus. Auris. Brachium. Caput. Costa. Cubitus. Digitus. Fauces. Glans. Humeri. Intestinum. Lingua. Nares. Ora. Os, ossis. Pars summa (vertebrae) 8, 1, 49. in summa Parte (malae) 8, 1, 18. -- (fermenti) 7, 26, 68. -- (staphylomatis) 7, 7, 111. quum a summis aut a mediis Partibus corporis evocare materiam volumus, ideoque exremas partes, perficamus 2, 14, 19. v. Plaga. Quod summum lino sit devinctum 8, 9, 27. Spatha. Vertebra. Vertex. Uva *i. gar-gareum.*

¶ *i. extimus, v. Caro.* Cutis. Os, ossis. summa Pars corporis 3, 25, 3 *i. exterior habitus.* quodsi in summa Parte id vitium est: - si paulo altius: - si penitus malum descendit 6, 15, 2-3, -4. interest-que, vulnus in summa Parte sit, an penitus penetraverit 5, 26, 37. v. Pellicula. Testis. Tumor. Tunica.

¶ *i. maximus, praesantissimus: v. Autor.* Cura. Diligentia. Incrementum. Macies. Magnitudo. Moderatio. Periclitum. Pernicies. Potentia. Prudentia. Species.

¶ *summum tanquam substantivum.* quā summum est 5, 28, 223 *i. sum-milas.* summum ejus foraminis 7, 7, 61. ut, antequam vincerent, summum una linea inciderent 7, 14, 22. in summo 5, 28, 222. 7, 8, 3. 4, 7, 12. 46. 8, 1, 67. 8, 2, 15. summa trunculorum 4, 7, 19.

Summa, ae. in quibus (temporibus & causis remedium adhibendum) medicinae summa est 6, 6, 16 *i. praecipuum, cardo rei.*

Summum, adv. semel, vel summum bis 2, 12, 9.

Sumo, sumsi, sumtum. quod tribus digitis sumi possit 4, 10, 5 *i. comprehendit, f. pugillus.* croci quantum tribus digitis comprehendendi potest, sumatur 6, 6, 34 *synon.*

¶ *intus sumo ore, assumo.* Accre, v. *inf.* nihil. Aliquid, v. assum exiguum. si quid ex caeteris sumitur 2, 24, 4. ut neque Aliud quam expedit, neque ejus ipsius nimium sumatur 2, 16, 2. Aloen sumat 1, 3, 58. Amylum, v. ova. quod (Antidotum) quotidie sumendo 5, 23, 14. *conf.* 5, 27, 25. Aquam tantummodo calidam primo die post febrem fumere (debet) 3, 15, 2 *seq.* vix unquam ea (Aqua tepida) sine vomitu sumitur 4, 11, 8. *conf.* cum in. rum Assum aliquid, maximeque Avem (sumere) 4, 19, 12. unum (Catapotium) sumsisse 5, 25, 6. Cibum fumere, vel fumere Cibum 1, 3, 13. 26. 3, 15, 4. 8. 3, 16, 2. 3. 4, 2, 25. modicum Cibum fumere 3, 15, 4. Cibum modicum fumere 3, 16, 2. Cibum semper modicum cum aqua fumere 4, 2, 25. deinde sub decessu febris ejus, quae gravissima est, Cibum sumat 3, 12, 4. quamvis paulo ante sumsit Cibum 2, 10, 26. tum praecipue, ubi Cibum sumferunt 3, 5, 41. post fatigationem Cibum sumitur 1, 3, 9. proximeque abstinentiam fumendus est Cibis exiguis bibenda aqua 3, 2, 17. fumendi Cibi faciles & stomacho non alieni 4, 5, 22. Cibi fumendi sunt acres & extenuantes 6, 6, 166. duo aut tria Cochlearia uno die sumsisse satis est 4, 19, 23. Cremor pitanae fumendus est 4, 6, 20. Exiguum aliquid, & ipsum secundum lineam carne, sine potione fumere 1, 3, 75. quarto aut quinto die fumere interdum Herbam sanguinalem ex aceto 3, 22, 44. Id, v. cum ex. ea vero fumenda, quae I Pr. 38. satisque est, ea vomitus causa sumi, quae

sanis.

fanis quoque sumenda esse propo-
fui 2, 13, 4. v. Modus. Lene Mol-
le, v. nihil. Nihil, v. cum dativo.
porui. Nihil nisi molle & lene su-
mat 4, 7 extr. ut Nihil falsum,
Nihil acre, Nihil ex his, quae ex-
tenuant, sumatur 6, 6, 29. *conf.*
inf. cum dativo potui. Nimum,
v. sup. aliud. Omnia denique su-
mere, quae tarde concoquantur
1, 6, 2. sumenda Ova, amyllum,
similiaque, quae pituitam faciunt
Crassiforem 4, 2, 56. v. Panis non
ita multum: & *inf. cum ex.* duas
Portiones sumat talis aquae *caet.*
4, 17, 5. ad id Porio sumenda e-
rit vel ex trixagine, vel ex rura
caet. 8, 9, 16. Salsum, v. sup.
nihil. porri Succus cum hemina
Vini sumendus est 5, 27, 60. neire-
rum unquam sumat (album Ve-
raturum) nisi 3, 23, 18. Vini qua-
drantem (sumere) 3, 15, 4.
¶ *cum dativo:* jejuno, v. cum in-
fanis, v. sup. nihil potui sumatur
praeter aquam 6, 6, 29.
¶ *cum Particulis:* Ad id, v. sup. po-
tio. paulo Ante 2, 10, 26. Cum,
v. sup. cibum, & succus. Deinde
3, 12, 4. 3, 15, 4. 4, 19, 12.
caet. Ex aceto, v. sup. herbam.
id autem & devorari potest, & Ex
aqua calida sumi 4, 14, extr. 5,
25, 31. deinde panis citra feli-
bram Ex vino aminaeo mero su-
mere 4, 19, 12. sumenda jejuno
In potum mulla, vel aqua, cum
qua *caet.* 4, 4, 29. qui venenum
vel In cibo vel In potione sum-
ferunt 5, 27, 71. Interdum 3, 22,
44. Iterum 3, 23, 18. eodem Mo-
do 3, 15, 8. Per cataporia sumi
potest (antidotum) 5, 27, 25. Post
fatigationem, *caet.* 1, 3, 9, 3, 15,
3, 16, 3. Quotidie 5, 23, 14.
Semper 4, 2, 25. Sine carne, Si-
ne vomitu, *caet.* 1, 3, 75, 4, 11,
8. Tum 4, 19, 12. Vix Unquam
4, 11, 8. ne Unquam 3, 23, 18.
¶ *i-existimo, puto, habeo.* non octa-
vum neque decimum neque duo-
decimum diem sumendo quasi
potentiorum, plus enim tribue-
bant nono *caet.* 3, 4, 43.
Suo, sui, futum. Cutis, v. *inf.* ut-
rinque, quod (Foramen excisae
fistulae) nisi permagna vi sui non
potest 7, 4, 21. satius Intestinum
sui potest 7, 16, 4. tum sui Na-
rem debere 7, 11, 7. Oras scal-
pello exulcerare (oportet,) &
postea suere 7, 8, 12. *add. inf.*
inter se. Plaga sui debet 5, 26,
113.
¶ *cum Particulis:* tum junctae orae
Inter se suendae sunt 7, 9, 15.
quod Ita futum est 7, 9, 18. Non.
Postea, v. supra. cutis Utrinque
futur 8, 6, 3.
Sutura, ae. optima est ex Acia
caet. 5, 26, 122 v. Acia. o duo-

bus Linis facienda est 7, 16, 14.
conf. Fibula.

¶ *comprehendi vero futura vel Fi-
bula non cutem tantum, sed
etiam aliquid ex Carne oportebit*
5, 66, 12. futura autem neque
summae Cutis, neque interioris
Membranae per se satis proficit;
sed utriusque 7, 16, 13. interiori
Membranae futura injicienda 7,
16, 15. futurâque Oras conjunge-
re 7, 4, 19. v. orae, Oraeque scro-
ti futuris inter se committendae,
neque paucis, - neque multis 7,
19, 37. *add. inf.* vulnus, & una.
Parti, v. *inf.* utraque. Plaga ipsa
curanda extrinsecus vel futurâ vel
alio medicinae genere est 5, 26,
150. quod Verus est, futurâ non
coit 7, 17, 7. Vulnus curari fu-
turâ debet 7, 21, 160. oras Vul-
neris futurae comprehendunt 7,
4, 18, orae Vulneris inter se sim-
plici futura committendae 7, 7,
86.

¶ *cum Adjectivis:* Aliae futurae ad-
jiciendae 7, 7, 88. *add.* 7, 12, 7.
futura quidem Aliena est 5, 26,
115. Crebra, v. *inf.* rara. Illa 7,
4, 22. Multis, Paucis, v. sup. o-
raeque. Optima, v. sup. ex acia,
donec, Qualis futura est. cicat-
rix sit 7, 27 extr. neque nimis
Rara, neque nimis crebra inji-
cienda est 5, 26, 123. Simplici,
v. sup. vulneris. Spissior quam ali-
bi 7, 16, 14. quae supra Tres es-
se non debent 7, 7, 88. oraeque
Unâ futura junguntur 7, 13, 6. simi-
lique ratione ei quoque parti Utra-
que futura injicienda 7, 16, 19.

¶ *cum Verbis:* v. Abrumpo. Adji-
cio, vel sup. Afficio. Comprehen-
do, & Conjungo, supra. Contin-
neo. Curor, sup. Eximo. Facio,
vel supra. Glutino. Haereo. Illi-
no. Impono. Injicio. Jungo, &
sup. Postulo. Proficio, sup. Rum-
po. Tollor.

¶ *cum Particulis:* caetera, quae
Ad futuram reliquamque curatio-
nem pertinent 7, 17, 9. caetera-
que eadem. quae In aliis futuris
superinjiciuntur 7, 13, 7. Supra
tres 7, 7, 88.

¶ *species conjunctionis effium capitis.*
Calvaria solida, sine futuris 8, 1,
6. Facies futuram habet maxi-
mam; quae a tempore incipiens
caet. 8, 1, 16. Malae, v. *inf.*
transversas. neque enim certus
earum Numerus est, sicut nec Lo-
cus quidem 8, 1, 7. totis Oris
paulatim extenuantur, quae? 8,
1, 13. Palati, v. *inf.* transversa.
neque utique certa Sedes futu-
rum est 8, 4, 17.

¶ *cum Adjectivis:* Alia, v. *inf.*
transversa, aequae Aspera est (ac-
rima) 8, 4, 15. a qua (maxima
faciei futura) Breves duae - dor-

sum spectant 8, 1, 17. Caetera
quidem futurae in unguem com-
mittuntur 8, 1, 12. Duae super aures
tempora a superiore capitis par-
te discernunt 8, 1, 8 & futurae
quidem in plurimis Hae sunt 8,
1, 20. Maximam, v. sup. facies.
quo futurae Pauciores sunt 8, 1,
7. Quarta, procedit *caet.* 8, 1, 10.
singulas, v. transversas. Tertia
8, 1, 9. quae supra aures Trans-
versae sunt 8, 1, 13. per medios
oculos naresque Transversae 8, 1,
16. & malae quoque in summa
parte singulas Transversas futuras
habent 8, 1, 18. aliaeque Trans-
versa idem palatum secant 8, 1,
19. a mediis naribus - per me-
dium palatum Una procedit 8, 1,
19.

¶ *cum Verbis:* v. supra, vel suis lo-
cis, Committor. Decipior. Desi-
no sub. Diduco a. Discerno na.
Extenuor. Fallo. Finior. Incipio
a tempore. Procedo a. Seco. Spe-
cto, a, deorsum. Sum. quâ futu-
rae non Sint 8, 4, 10. Tendo.

¶ *cum Particulis:* A futurae se de-
ceptum esse 8, 4, 11. Quâ, v.
paulo ante, sum. sine futuris, v.
sup. calvaria.

Super, praepos. super & supra synon.
7, 4, 26 coll. 31. *caet.* 8, 14, 3 coll.
5. super Aures 7, 7, 165. 8, 1,
8, 13. - Bajas, v. v. - Cerebrum
5, 22, 20. - Cervicem 4, 1, 36.
7, 26, 45. 8, 13, 1. - Costam 8,
9, 10. v. Coxam. Cutim, *caet.* Fi-
stulam. Fracturam, incipere. Glandem.
Gradum. ea parte, quae paulu-
lum super id est 8, 4, 79. super-
perque ea, quae inflammata sunt,
utendum est refrigerantibus 5, 26,
255. idque (os pectinis) super In-
testina sub pube transversum, ven-
trem firmat 8, 1, 98. super eas
(Lineas) 7, 7, 165. - Locum, v.
intendi, nasci. - Meningophylacem
8, 4, 58. - Modum i. ultra 4, 20,
22. - Musculos 7, 7, 166. quicquid
super eas (Oras ulceris) livet 5,
26, 229 i. ultra, coll. 222 seq. su-
per id (Os jugale) 8, 1, 34. *conf.*
relinquo. v. Pubem. tota ea (cu-
tis) super pus excidenda est 7,
2, 18. ramex autem si super
ipsum Scrotum est 7, 22, 1. si su-
per Septum id incidit 8, 14, 5.
superque eos (Sinus) finitur 8,
1, 30. incidendum quoque super
Talum quatuor fere digitis ex par-
te interiore est 3, 21, 45. super
eam (Tunicam) valentior tunica
est 7, 18, 5. *conf.* tunicam. super
Vinculum 7, 21, 6. linamenta ve-
ro tum super Ulcus non sunt ne-
cessaria 7, 26, 125. si tumores su-
per Ulcera subito esse desierunt
2, 7, 45. reliqua, v. cum verbis:
Adduco, Agglutino, Agito, Col-
loco, Conjicio, Consisto, Contrin-
neo,

ctio, Deligare; Do, Do supra, Ekferri, Emineo, Excido, *media brevis & longa*, Excresco, Exendo, Finio (8, 1, 30.) Impello, Impono, Incido *media brevis & longa*, Incipio, Inclino, Incoquo, Incresco, Incumbo, Induco, Infundo, Ingredior, Inijcio, Innascor, Inaspergo, Intendo, Nascor, Perfundo, Pono, Progredior, Promo, Reduco, Relinquo, Repello, Revertor, Situs sum, Sum, Teneo, Trajicio, Verbero, Utor.

¶ *cum ablativo*: tum super eo linamenta dantur 7, 25, 7. major (papula) commodissime murali herba tollitur, si super eadem trita est 5, 28, 290 *potest tamen eadem esse nominativus atque ad muralem herbam referri*; super vero *sine casu*,

¶ *i. praeter, vel una cum*. ubi super magnum Dolorem lachrymae falsae calidaeque eunt 6, 6, 10. super Haec 3, 19, 11, 6, 14, 3, 8, 4, 43. super Haec quoque 7, 18, 44. superque id 4, 19, 32. super inflammationem rubor ulcus amittit 5, 26, 215. super Tabem si mulieri quoque suppressa menstrua fuerunt 2, 8, 16.

¶ *sine casu, pro adverbio. v. Addo. Adjuvo. Aspergo. Claudio. Comprimo. Contego. Deligare. Do. Fulcio. Hio. Impono. Inijcio. Innato. Sum: quod superest* 7, 8, 11 *i. nimium*.

¶ Et super 8, 1, 34. Paululum super id 8, 4, 79. superque 2, 7, 31, 2, 11, 4, 4, 19, 32, 4, 24, 12, 5, 26, 255. 5, 27. 7, 5, 28, 2, 6, 6, 39. 6, 7, 101. 7, 3, 10, 7, 4, 5, 8, 1, 30. 8, 9, 14.

Superaccommodo, avi, *caet.* ferulaeque superaccommodandae sunt 8, 10, 33.

Superadjuvo, juvi, *caet.* deinde id (caput) superadjuvandum aliquibus 6, 2, 8.

Supercilium, i. supercilia pervertuntur 2, 6, 10. A superciliis 8, 1, 23. In supercilio fit id 6, 2, 3. paulum Infra superciliū 7, 96. Inter supercilia 8, 1, 11. ea parte, quae paululum super id est, quod Inter supercilia est 8, 4, 79.

Supercresco, crevi, *caet.* si Caro supercrevit 5, 26, 206. supercrefcentem Carnem coëreēt id (emplastrum) 5, 19, 44. ad Carnem supercrefcentem exedendam 5, 22, 2. si id (Ulcus) nimium supercrevit 5, 28, 42. Ulcera supercrefcentia 6, 6, 136. 137.

Superdeligo, are. spongia superdeliganda est 7, 7, 91. eaque superdeliganda sunt 6, 18, 126.

Superdo, dedi, datum. Cataplasma superdare 6, 18, 25. Ceratumque superdandum 7, 30, 25. Eaque carni superdanda, quae 8, 4, 78. Eademque, quae primo soverant, Superdari (debere) 8, 7, 15. super-

dandum Emplastrum 7, 7-16. dein Glutinantia superdanda 7, 2, 28, eique (fibulae) Glutinantia medicamenta superdanda sunt 7, 4, 7. eodem medicamento tinctum Linamentum superdandum est 6, 18, 89. ei deinde ex melle Linamentum superdandum est, supraque Linteolum & aut spongia, aut lana succida 7, 7, 32. superdanda cum melle sunt vel Linamenta, vel oleae folia ex vino decocta, vel marrubium 5, 28, 60. tum superdanda Linamenta sunt, aliaque medicamenta 7, 25, 18. vel Malva contrita, vel foeni Graeci linive semen ex passio coctum superdandum est 5, 28, 153. tum superdanda Reprimentia sunt, maximeque lana succida ex aceto & oleo 7, 1, 3.

Superfluo, *caet.* in aeneo vase leniter coquantur, ne superfluant 6, 18, 34.

Superhabeo, *caet.* superhabendum cataplasma 7, 20, 7.

Superjaceo, *caet.* & id (Cataplasma) quidem interdiu superjacebit, noctu vero idem, aut Ceratum, aut Malagma, aut Panni 8, 9, 18.

Superillino, *caet.* totum Corpus bulbis contritis superillinendum est 3, 19, 19. Idque superillitum panniculo, imponendum est 6, 18, 114.

Superimpono, *caet.* ad scorpionis eriam & ad aranei ictum, Allium cum ruta *caet.* superimponitur 5, 27, 36. educit superimposita Arundinis radix *caet.* 5, 26, 275. usu cognitum est, utramque (Arundinem & Filicem)

adversus alteram medicamentum esse, si contrita ac superimposita est *ib. 277*. primo superimponenda sunt Cataplasmata reprimentia 3, 10, 7. his superimponendum aliquid Durum 8, 17, 6. cuti superimponendum Emplastrum aliquod 8, 5, 25. idem deinde Emplastrum in linteolo superimponendum 5, 28, 183. priora fasciā deliganda sunt; at Hoc superimponi satis est 6, 6, 43 *opp.* succidā Lanā ex aceto superimpositā 8, 11, 30. & postea Malagma superimponendum, vel ceratum ex cyprino vel irino unguento 4, 4, 28. tum superimponendum Medicamentum est 7, 7, 72. superimponenda sunt Medicamenta non pingua 8, 3, 34. Nihil superimponi dolor patitur 4, 24, 22. malagma impositum habere, idque ipsum superimposito triplici Panno fasciā attingere 3, 21, 53. noctu vero, - non alienum est, superimponere candidi Panis interiorē Partem ex vino subactā 6, 6, 36. deligandumque brachium superimposito expresso ex aqua frigida Penicillo 2, 10, 54. superimposito Fileo velare (caput) 4, 3,

[*Ecc*]

16. tum uto quidem vulnere superimponenda, Quae caeteris utilis sunt: ei vero, quod expertum ignem non est, ea medicamenta *caet.* 5, 27, 12 *seq.* extrinsecus - cucurbitula admovenda est, aut Sinapi superimponendum 4, 11, 20.

Superincido, *caet.* penultimā longā. cutis superinciditur 7, 31, 6.

Superincrefo, *caet.* superincrevit vero nimius callus 8, 10, 125 *de ossibus fractis iterum coalitis*.

Superinfundo, *caet.* manipulus in vas demittitur, & superinfunditur Aqua 5, 25, 12. excitat autem validissime repente Aqua frigida superinfusa 3, 20, 10. Idque superinfundendum 8, 4, 69.

Superinjicio, *caet.* hisque membranulam illitam imponebat, tum superinjiciebat Ammoniacum thymiana in aceto liquatum 5, 18, 73. Caeteraque eadem, quae in aliis futuris, superinjiciuntur 7, 13, 7. his illita fronte, Cataplasma quoque superinjiciendum ex farina *caet.* 6, 6, 127. quae (Linamenta) quam paucissima superinjicienda sunt 7, 4, 37. Linteolum duplex, madens vino & oleo, superinjiciendum est, cumque eo simila & thuris fuligo: deinde aut Fascia aut mollis Habena 8, 7, 12. ut eodem modo Panniculus, eodem lana superinjiciatur 7, 26, 116. Solani folia contrita suillae adipi miscenda sunt, & illinita linteolo superinjicienda 5, 26, 241.

Superinnato, *caet.* v. Innato.

Superinungo, *caet.* Collyrio superinungendum (est) 7, 7, 92. dein superinungi Collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes Oculi superinunguntur 7, 7, 4. superinungi vero Oculi debent sic, ut *caet.* 6, 6, 34. eodem deinde vapore postea quoque soveri (Tuberculum debet,) & superinungi 7, 7, 12.

Superior, us. a Superus. *supra situs, antecedens, ante dictus. v. Angulus.* Caput, feminum, femoris, humeri, libri, ossis claviculae. f. Caro 7, 17, 3. v. Coles. f. Corpus 8, 20, 6. v. Cutis. Dens. Humerus. Intestina. Liber. Locus. Membrum. Morbus Os, ossis. Palpebra. Pars: Pars capitis. ad rem pertinet corpus recte jacere, ut superior Pars semper ea sit, in quam vitium fertur 7, 27, 7. collocandus autem homo est *caet.* sic, ut semper ea Pars superior sit, in quam os prolapsum est; ea etiam inferior, a qua recessit 8, 20, 20 *opp.* superior Pars illius (tunicae) 7, 6, 14. Partem superiorem (tumoris) 7, 14, 26. eorum sustinuit imas Partes - superioresque 8, 20, 17 *opp.* ubi superiori Parte (ossis) sublata, inferior relicta est 8, 3, 31 *opp. i. super diploen*

diploën calvariae & infra. atque inter duas quoque tunicas (testiculorum, *vaginalem* sc. & *dartion*) superioribus Partibus 7, 18, 6. ab ima Parte, a superiore 7, 18, 9 *opp.* ad superiorem Partem 7, 18, 36. in superiore Parte 8, 1, 112. 8, 10, 19, 22. *v.* Radius. Tergus. Tunica. Venae. Vertebrae. Victi s. genus. a superioribus Visceribus intestina discernit (*diaphragma*) 7, 4, 10. *v.* Vitium. superiora inferiora, *opp.* de partibus *supra & infra diaphragma* 4, 24 extr. superiora de capite 8, 1, 53, superioribus omittis 3, 24, 10 *i.* *supra distis.* unius ex superioribus 6, 7, 45.

Superius, adv. jam alias superius expofuit 7, 30 extr.

Supernafcor, caet. supernatis gravibus ulceribus aut fistulis 8, 2, 3.

Superne, adv. v. Labi.

Superpono, caet. totam Cutem superpositam 7, 6, 10. Ficum pinguem confusum adjecto melle superponere 3, 21, 54. Idque superponere 5, 26, 268. tum superponitur Lenticula caet. 7, 27, 10. & tum superponitur Medicamentum quo caet. 7, 31, 7. superponenda sunt, Quae 5, 26, 245. 5, 28, 198. Salem calidis cum facellis superponere 4, 4, 10.

Superfideo vel superfido, caet. ubi urina quaedam araneis similia superfidentia offendit 2, 8, 75.

Superfum, caet. supersunt vero alii corporis Affectus 3, 18, 1 *i.* *restant exponendi.* si quis (Calculus) exiguus supererit 7, 26, 78. si horrore sublato haec (febris) superest 3, 13 extr. *i.* *manet.* si quid Humoris superest 7, 15, 11. fatis Materiae detractum est, atque, quod superest, sincerum est 2, 10, 55. si firmo corpore Materia superest 6, 6, 22 *i.* *abundat sanguis, plethora est.* ne inutilis Materia corpori supersit 4, 24, 30. decoquat, donec tertia Pars supersit 4, 7, 4 *i.* *ad tertias.* superest ea Pars (operis) quae 8, 1, 1. possit nec ne superesse, Quod 2, 10, 11. quod quasi Serum supererat 2, 12, 3. *v.* Spes. nunc illis Verba superesse, deesse medendi scientiam 1 Pr. 49 *opp.* emoritur enim Vis, si qua supererat 2, 10, 6 *i.* *adhuc fuerat.* seu superfunt Vires, seu defunt 3, 5, 40 *opp.* dum Vires superessent: ne deficerent 3, 4, 31 *opp.* quamdiu supererunt (Vires) 3, 4, 29. quoque in eo (membro). plus Usus superest 8, 11, 24. superest, Ut veniam ad caet. 4, 22, 1. nunc superest, Ut 7, 2, 2.

Supervacuus, a. um. ad rem non pertinens. non necessarius, inutilis, noxius. *v.* Auxilium. Cibus. supervacua

Curatio est in his 7, 7, 152 *synon.* non necessaria 153. sed ut hujus generis Exercitationes cibique necessarii sunt, sic athletici supervacui 1, 1, 6 *opp.* sed id, nisi intolerabilis est dolor, supervacuum est 4, 2, 13. id in alio genere fracturae supervacuum est 8, 7, 10. atque ea quidem supervacua esse tantummodo 1 Pr. 65. ea supervacua esse dixit, quoniam in lethargum saepe convertunt 3, 18, 48. omnia ista vana & supervacua esse 1 Pr. 36. Linamenta, *v.* inf. aequae, *v.* Materia. sed id (Mel despumatum) si stomachum offendit, supervacuum est 3, 6, 33. tuta illa Praefidia supervacua sunt 4, 4, 40 *opp.* *v.* Quaestio. Quod, *v.* inf. admodum. *v.* Ratio. Scalpellus. Solium. Usus lanæ, modiolii. *cum infinit.* remedia vero adhibere, ubi maxime furor urget, supervacuum est: simul enim febris quoque increfcit 3, 18, 18. *conf.* 3, 20, 8. eos vero (curare) supervacuum (est) neque enim fanescunt 7, 7, 58. incidere autem vivorum corpora & crudele & supervacuum est; mortuorum vero, discentibus necessarium 1 Pr. 118 *opp.* eos onerare aperioribus coërcitionibus supervacuum est 3, 18, 10. medicamentis uti, nisi in vehementibus malis, supervacuum est 4, 19 extr. *cum infinit. passivi:* quae comprehendit si possent, tamen esset supervacuum 5, 17, 3. secari supervacuum est 7, 20, 11.

cum Particulis: quod Admodum supervacuum est 3, 23, 6. in cæteris quoque partibus, siima plaga exigua est, caet. Aequae linamenta supervacua sunt 5, 28, 150. *add.* 7, 2, 28. In, *v.* in superioribus. sed hoc quidem saepius Inter supervacua, quam inter necessaria est 7, 25 extr. *opp.*

Supervenio, caet. alii corporis Affectus, qui huic superveniunt 3, 18, 1 *i.* *accidunt.* Aqua inter cutem, quae longo morbo supervenit 2, 8, 18 *i.* *postea accedit.* *ipovixthas* non solum vulneri supervenire 5, 26, 233. quae (febris) vel levi vulneri supervenit, vel caet. 5, 26, 160. saepe vero hoc Malum per se incipit, saepe alteri vetusto morbo, maximeque quartanae, supervenit 3, 21, 7 *opp.* Membrana, *v.* cum ab. si post septimum diem febricitante aegro supervenit (Morbus regius) 3, 24, 2 *an leg.* febricitantibus quibus celerime Mors supervenit 8, 13, 3. ere mulieres, quibus supervenit Tabes, quod menstrua suppressa sunt 2, 8, 80. Vomitus, *v.* cum tarde.

cum Particulis: id superveniens

Ab interiore parte membranula includit 7, 7, 125. Celerrime 8, 13, 3. Post, *v.* cum morbus comprimit (ventrem) is Vomitus, qui statim post cibum est: solvitur, qui Tarde supervenit 1, 3, 68 *opp.* Supero, avi, atum. *superflus sum.* si ex quatuor principiis vel superans Aliquid vel deficientes adversam valetudinem creat 1 Pr. 24 *opp.* utrum superans an deficientes Materia laeserit 2, 10, 14 *opp.* minui ergo tantum Materiam superantem oportet 3, 4, 15. ita vel Quod deest, infirmat: vel quod superat, corrumpitur 3, 22, 3 *opp.* *synon.* *ib.* plus quam debet. in his, Quae superant, est quod morbus demat: in his, quae defunt 2, 2, 3 *opp.*

Supinus, a. um. adversus *opp.* 7, 7, 23. pronus *opp.* 8, 20, 20. *v.* Aeger. Homo, vel collo. Manus. supini tantummodo. vulnus aqua calida fovendum est 7, 26, 121.

cum Verbis, v. Colloco, Comprehendo, Cubo, Dormio, Jaco. Sum: si ille (aeger) adversus est, si supinus 7, 7, 23.

supinus Que 8, 8, 16. **supinum** Que 7, 26, 27.

Supplicium, i. hominum nocentium. supplicis *abl.* 1 Pr. 45.

Supprimo, pressi, pressum. Supprimit quoque omne quod Abscedit, id (malagma) 5, 18, 46. *v.* Alvus. ubi velis supprimere (Alvum) 4, 19, 11 *synon.* 10 contrahatur. si post suppressam Choleoram febricula manet 4, 11, 23 *opp.* *v.* Dejectiones. Menstrua, Ova venarum 2, 7, 48 *i.* *haemorrhoides.* ibi quoque Pituitam extenuare (possunt), quam supprimere melius est 4, 4, 42 *opp.* ne cito Pus supprimatur 7, 7, 181. Sanguinem supprimunt quae? 5, 1. quamvis pleraque ea Sanguinem supprimunt 5, 26, 100. medicamenta, quae Sanguinem supprimunt 6, 18, 57. ex his aliqua, quae Sanguinem supprimunt 6, 18, 111. medicamenta, quae sic Sanguinem suppriment, ut 7, 7, 182. medicamento leniter Sanguinem supprimente 8, 6, 5. qui Sanguinem ipsum suppressit 4, 4, 74. id (acerum) supprimere Sanguinem potest 4, 4, 44. Sanguinem mature supprimere non oportebit 5, 26, 108. medicamento, quo Sanguis supprimitur 7, 10, 4, 7, 12, 27. in quibusdam parum tuto supprimitur (Sanguis haemorrhoidum) 6, 18, 109. quodsi per se non destitit (sanguis fluere,) rursus supprimi debet 7, 26, 96 *opp.* ubi is (Sanguis in venas sectione) suppressus est 2, 10, 38. quoties is (Sanguis haemorrhoidum) suppressus

suppressus est 6, 18, 121. Sanguine suppresso 5, 26, 111. 7, 10, 5. suppressendi Sanguinis causa 5, 26, 120. id vehemens ad Sanguinem suppressendum est 5, 26, 98. protinusque is (Sanguis in *venae sectione*) suppressendus est *ib.* 53. suppressio Spiritu 3, 22, 49 *i. respiratioe intermissa*. Tormina supprimunt (catapotia opitata) 5, 25, 16. v. Venter. Vomitus. Vox. Urina.

¶ *cum Particulis*: Cito, Ex toto, Leniter, Mature, Protinus, Rursus, Sic, Subito, Tuto; *v. in superiorib.*

Suppuro, avi, atum, ibi Aliquid suppurat 2, 7, 57. ne Anus ipse suppuret 7, 30, 8. Calcibus suppurantibus 5, 18, 14. id: donec ea suppurent 6, 10, 13. sequitur, ut aliqua parte suppuret (Malum) 2, 7, 73. nec Quicquam suppurat, nisi admodum raro 8, 9, 3. Quod suppurat 2, 7, 89. ideoque suppuret (Talus) 8, 23 extr.

Suppuratio, onis, circa Aures 2, 7, 58. quae in aliqua Interiori parte oriuntur 3, 27, 31. ubi suppuratio in Jocinore est 4, 8, 4. in Lateris dolore orta suppuratio 2, 7, 49. sub qua (curatione) si Metus erit supurationis 8, 9, 22. pluribus Modis excitatur 2, 7, 78. v. Periculum.

¶ *cum Adjectivis*: Aliquam 2, 7, 58. quae in Caeteris Interioribus suppurantibus 4, 8, 16. Leviores 2, 8, 8. Matura 5, 28, 147. quae Maximae sunt 2, 8, 70. si Mediocrius suppuratio fuit 5, 28, 150. in suppuratioe quoque Mediocri 5, 18, 4. Omnis 2, 7, 90. hae Pessimae sunt, quae 2, 8, 69. quaeque Planissimae sunt 2, 8, 70. hae Tolerabiles sunt, quae 2, 8, 7. ¶ *cum Verbis*: v. Acuor. Concito. Conclusus. Condo. Decoloro. Deprehendi, sic. Descendo. Discutio. Excito. Exorior. Feror, in partem. Fio. Futuram esse. Incilus. Orior. Ostendo, se: Pateo, oculis. Penetro, alte. Procedo, intus. Prohibeo. Purgo. Rumpo. Sequor. Sum, est, fuit, sunt, v. *sup.* Tendo. Tumeo. Vinco.

¶ *cum Particulis*: Ad suppuratorem, v. spectro. Ex suppurantibus hae 2, 8, 7. 69. In, v. in superiorib. Per suppuratorem 2, 7, 23.

Supra, praepos. *synon.* super. p. v. opp. -ab 7, 7, 158. -infra, q. v. -sub 4, 13, 4. v. supra Articulum, Basim, Caput, Collum, Cubitum, Dentem, Fistulam, Manum, Maxillam, Nondum, Os ossis, Regionem cubiti, Septum transv. Tunicam, Vinculum, Ulcera, Umbilicum, Vulnus,

¶ *i. plus, magis, nitra. v. supra*

Consuetudinem, Magnitudinem, Quinquagies, Tres.

¶ *tanquam adverbium, sine casu. i. antea. in superiore parte, synonym.* 8, 1, 111-112. *i. paulo ante* 2, 33, 12 coll. 11. victus ratio eadem, quae supra necessaria est 5, 28, 267. v. Comprehendo. Deligare. Demonstro. Dico. Do. Doceo. Edidi. Erumpo. Explico. Exulceror. Facio mentionem. Impono. Inalbesco. Induco. Infundo. Injicio. infra ad cutem tenue, supra Latius (est) 5, 28, 200. Nomine. Ostendo. Pono. Praecipio. Praescribo. Practico velamentum. Propono. Refero. Scribo. Sum: si supra vulnus est 8, 8, 20. v. Superdo. supra Tenue (est acrochymion) 5, 28, 222. infra lata (sunt myrmecia,) supra autem Tenuia *ib.* 227. id (os surae) brevis, supraque Tenuis, ad ipsos Talos intumescit 8, 1, 111.

¶ Paululumque supra 7, 30, 20. Paulum supra 8, 19, 61, 8, 15, 11. Paulum supra, quam ubi 7, 30, 17. supraque 5, 18, 12. 5, 26, 96. 193. 5, 28, 183. 6, 9, 29. 6, 18, 78. 128. 7, 7, 32. 45. 7, 19, 22. 7, 28, 8. 10. 7, 33, 7. 8, 1, 111. 113. 8, 3, 35.

Sura, ae. quod ipsum quoque (os) sura recte nominatur 8, 1, 110 *hodie perone s. fibula*. alterum os ab exteriori parte surae positum est 8, 1, 10. in crure tibia a sura (recedit) 8, 11, 3 de luxatione. surae nominat. *plur.* 3, 25, 4.

Surculus, i. pessima ex surculis Arundo est 3, 26, 276. ex Floribus eorumque etiam surculis sunt malagmata 5, 17, 10. Ex Fructibus surculorum valentiores uvae, ficus, nuces, *caet.* 2, 18, 17. Galbani sine surculis 5, 18, 62. Piri surculus 5, 27, 86.

¶ facit autem idem in Omnibus surculis 5, 26, 278. ad Unum surculum 8, 10, 72.

¶ v. Educio. Infigo.

Surditas, atis, adversus surditatem 2, 8, 57. 6, 7, 82.

Surgo, surrexi, surrectum, *i. le- lum relinquo. opp.* quiesco, q. v. surgere oportet 1, 3, 8. quo die vero febrem expectabit, Ante surgere, & exerceri (oportet) 3, 15, 18. Mane Tuto surget 1, 2, 2. si Mane surgendi necessitas fuerit, redormire (debet) 1, 2, 2 *opp.* Tum neque Mane surgendum (est) 1, 10, 4.

¶ inter pilos quaedam quasi squamulae surgunt 6, 2, 1.

Sursum, adv. v. Attollitur palpebra. Contraho, praecordia. Deligare. Erumpo, sanguis. Extendo, sinum. Feror. Pervenio, ad. Porrigo, cum. Procedo, sursum, Spectent (pili palpe-

brae) 7, 7, 89. sursum deorsumve 2, 8, 86. sursumque 6, 18, 10. 8, 15, 2. sursum verum 8, 10, 17. sursum verius 7, 19, 8.

Sus, suis, ex eodem sue ungulae rostrum, aures, cerebellum 2, 18, 30. Ex sue ungulae, rostra, aures, vulvaeque steriles 2, 24, 4. vulvae, rostra, trunculique suum 2, 26, 7. in ungulis trunculique suum 2, 22, 2.

Suillus, a, um, v. Adeps. Caro *omitt.* caro: levissima suilla est 2, 18, 22. suillam Asiam 3, 9, 13. suilla Elixia 5, 26, 201.

Sufinus, a, um, v. Unguentum.

Suspendo, pendii, penulum. Brachioque suspensio 8, 10, 49. atque ita commode Brachium ex cervice suspensum est *ib.* 61. suspensum aliter atque quom deligabatur Humerum 8, 10, 48. suspensi Lectus debet & moveri 2, 15, 8. Lecti suspensi motus 3, 18, 53. suspendendaque magis sinistra Manus est 8, 3, 24. suspensa leviter Manus 7, 7, 3. ea medicamenta, quibus in lippitudine Pituita suspenditur 7, 7, 160.

¶ *cum Particulis*: Aliter, Commode, Ex, Ita, Leviter, Magis, v. *in sup.*

Suspendium, i. qui ex suspendio, spumante ore, detractus est 2, 8, 131.

Suspicio, onis, nulla creditatis suspitione remanente 2, 10, 28.

Suspectus, a, um, suspecta habere bona sua debet 2, 2, 2.

Sustineo, nui, tentum, fero, porto. fascia Brachium amplexa, ex cervice ipsius, qui laevis est, id sustinet 8, 10, 41. summa (vertebra) protinus Caput sustinet 8, 1, 47. ac ne sustinere quidem Caput posset (cervix) 8, 1, 52. talus, qui totum Corpus sustinet 8, 22, 6. is eum (Infantem) pupinis manibus sustinere debet 7, 29, 40. sustinet Jugulum (os claviculae) 8, 1, 70. quo aequalius superiora Membra sustineant (femina) 8, 1, 104. Os, quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustinetur 8, 1, 30. a Planta moram (habere,) quae simul & sustineat eam, & 8, 10, 67. ad sustinendum Testiculum 7, 19, 25. Vesica - ab ipsa vulva sustinetur 4, 1, 35.

¶ *translat.* neque eam (Accessionem febris) videntur sustinere aegri vires posse 2, 10, 24. Acrior (Aqua in alvum injecta) minus facile sustinetur 2, 12, 23 *i. retineri potest.* primam ultimamque aetatem sustinere non posse hoc Auxilii genus 2, 10, 3. facile a parre, sustineatur. (is Calor) 7, 7, 9. quod (Curationis genus) ut sustinere aliquis possit 3, 15, 13. facilius

facilius itaque illi Detractionem ejusmodi sustinent 2, 10, 13. stultum est, decoris causa rursum & Dolorem & medicinam sustinere 5, 26, 288. quanto facilius etiam sani Famem, quam sitim sustinent 3, 6, 4. adhibeaturque Frictio, quantum is sustinere poterit 3, 12, 16. si ne hanc (Gestationem) quidem sustinet 3, 15, 22. meliusque in quiete ejusmodi Impetus (febris) sustinetur 2, 15, 3. Inediam facillime sustinent medice aetates, minus juvenes, minime pueri. & senectute confecti 1, 3, 69 *synon.* 70. quanta sustineri potest Inedia 3, 25, 7. omnem etiam Laborem facilius vel puer vel senex, quam insuetus homo sustinet 1, 3, 5. Medicinam, v. *sup.* dolorem. caeterae aetates facilius sustinent (eum Morbum) 2, 8, 99. Motum facile sustinet (corpus) 2, 8, 22. ut, Quod diu sustinendum est, corpus facile sustineat 3, 15, 11. neque aequo animo necessariam Sitim sustineret 3, 21, 14. Sici, quanta maxima sustineri potest 4, 2, 56. in longis (morbis) maturius (aeger alendus est) ut sustinere Spatium affecturi mali possit 3, 21, 10. dari cibum (debet) qui neque incitet febrem, & tamen longum ejus Spatium sustineat 3, 8, 7. si sustinere aliquis aceti Vim non potest (in vulnere) 5, 26, 129.

T de vita ejusque viribus, conseruo, reficio, sustento, in nullo tempore is, qui deficit, non sit sustinendus 3, 5, 39. i. cibo confortandus. v. Cibus. ubi *diff.* alo. quaedam (Curationes) non aegros solum, sed sanos quoque sustinent; quaedam in adversa tantum valetudine adhibentur 2, 9, 3. ii (medici, empirici) quos Experimenta sola sustinent I Pr. 99. i. fundamenta, quibus nitantur, praestant. his (cibus) in ipso morbi fervore sustinendus aeger est 4, 6, 21. medicocriter firmos media Materia opietum sustinet 2, 18, 52. Potio non ultra danda est, quam ut vitam sustineat 3, 21, 23. possit necne superesse (virum) Quod vel puerum, vel senem, vel in una muliere duo corpora simul sustineat 2, 10, 11. utique per primos dies Sorbitionibus eum (aegrum) sustinere 7, 30, 7. mulierique praegnantis post curationem quoque Viribus opus est, non tantum ad se, sed etiam ad parvum sustinendum 2, 10, 9.

T i. possum, valeo, quia singulis summam curam consulere non sustinent I Pr. 103. neque totum corpus refrigerari sustinet 1, 4, 9.

T i. differo, perduro, perfero. ita

sustinent, dum is affectus in pus vertatur 2, 7, 69. serpit (nigrities) ac, si sustinimus, usque ad vesicam tendit 6, 18, 61. i. moras nequimus. si id fieri non potest, (ea, dum aegrotant, eorum notitiae subtrahere,) sustinere tamen post cibum postque somni tempus, & quum expectecti sunt, tum exponere 3, 5, 43. i. expectare.

T cum Particulis: cast. Aequalius, Aequo animo, Diu, Dum, Ex, Facile, Facilius, Facillime, Jam, In, Ita, Melius, Minus, Minime, Neque, Ne quidem, Non, Non solum, v. in *sup.* quum jam Non solum sustineri, sed aliquot quoque cibis oportebit 8, 4, 73. *diff.* Optime. Post, Protinus, Rursum, Sed quoque, Simul, Tamen, v. *sup.* tenuem scilicet & exiguum (cibum,) qui Tantum sustineat 5, 26, 155. Utique 7, 30, 7.

T suus, a. um. opp. alienus, q. v. v. Aegros. sub Ala. Arbitrio. Bona. Capillo. Color. Coloris. Corpus, Corporis, Corporum. Corticibus, in malum Punicum, Cultus sui. Curam, omnem. Foramine. Genua, super. Habenis, coarctari. Humori, Imbecillitas. Indicis. Locum, Loco. Loris. Magnitudine. Malagmata. Manibus. Medicamentis. Mentis. Natura ablat. Nervo, testiculus. Pectoribus. Poplites, accus. Professores accus. Radicibus. Remediis, tussicula. Robur. Salvam, devorare. Sedem, Sede, Sedes accus. Sedibus. Seminibus. Sensus acc. i. ideas. Spontis, Spontec. Tempore. Testis ablat. Tunica ablat. Tunicis. Valetudinis. Velamento. Vires acc. recipio. Urinam, bibo. Usus acc. membrum.

Toxodermos, v. Graeci morum cutis appellat 3, 18, 45.

T sycaminum, i. idem. sycamini lachrymam 3, 18, 44. sic vero significatur lachryma arboris in Aegypto nascentis, quam ibi *oxytropos* appellant *ib.* 46. sycamini quam alias sycomorom vocant, lachrymae (genit.) 5, 18, 21.

Toxaripos, v. & Sycomoritis, i. v. in Sycaminum.

Toxaritis, 105. ulcers genus, de quo agitur. 6, 3.

T symphonia, ae. symphoniae plur. 3, 18, 36.

Toxarix, 95. id (morbi) genus) *toxarix* vocant 4, 4, 2 ubi describitur. *conf.* *Ως τοξάρικη & παρατοξάρικη.*

T Syrus, a. um. v. Nardus.

T Syriacus, a. um. v. Nardus. Oleum. Rhus.

T.

T abes, bis. quum haec Generatibus sint 3, 22, 12. atque hujus quoque plures Species sunt *ib.* 1. una est, - *αἰσθησις* hanc Graeci nominant *ib.* 2. altera Species est, quam Graeci *ναυξήσις* appellant *ib.* 4. tertia est, longeque periculosissima species, quam Graeci *φθίσις* nominaverunt *ib.* 9. *conf.* *φθίσις & Phthisis.* ne in Vitia tabem inferentia incidat 4, 25, 5.

T Eadem 2, 7, 49. Perniciosa futura 8, 9, 29.

T cum Verbis: v. Consumo. Fatigo. male Habeo. Invado, tabique Objectione est (adolescencia) 2, 1, 50. v. Orior. Sequor. Subeo. Subsequor. Supervenio. Timeo.

T in tabe ejus, qui salvus futurus est 2, 8, 11.

T abeo, hui, bere. vel Tabesco, scere. sorbitiones, in quibus porum incoctum tabuerit 4, 4, 61. donec tabescere desinat (sal) 6, 15, 7. Vena adulta tabescit 7, 31, 3.

T abula, ae. Caput tabulae 6, 7, 102. Capitibus *ib.* 101.

T v. Colloco. Inhaereo.

T Extra tabulam 6, 7, 101. Superque eam *ib.*

T aedium, i. taedii plena mala 6, 18, 81. vomitus multum taedio demit 3, 22, 15. quum desideret (hydrops) famem, sitim, & mille alia taedia 3, 21, 8.

T alis, e. v. Aegro dativ. Aegros. Aliquid: quoties quid tale erit 5, 26, 108. v. Aquae. Auxilia. Color. Curatio. Discrimen. id (Fermentum) tale esse debet, ut ferturiam digitum latitudo mucronis impleat 7, 15, 4. i. ita formatum. v. Morbo. Natationes. Nihil. Notae. Pus, si ab initio tale est 5, 26, 87. Quod si tale est 7, 29, 25. i. ita est. v. Scabies. si vero in morbo vetere jam triduo talis (Species) est 2, 6, 5. si circa septimum diem tale (Sputum) esse coepit 2, 6, 27. v. Tepor. Vercundia ablat. Victus. Vincitura. Vino dativ. Vocabulum. Urina, si talis diutius permanet (urina) 2, 6, 32. talis, Qualis sibi respondent: etporque (cujus) talis est, qualis esse sanis solet 3, 6, 20. reliqua curatio talis esse debet, qualis in inflammationibus cast. adhibetur 7, 29 extr. ratio victus talis (esse debet) qualem ad tormenta supra praecepimus 4, 18 extr. tali (cibo, opus est,) qualis in vulneribus propositus 7, 7, 147. talem motum efficit, qualis in febre est I Pr. 27. talem (plagam) necesse

neceſſe eſt habeamus, qualem acceperimus 8, 4, 30. quod (viſcus) neceſſe ſit tale eſſe, quale mortui ſit, non quale vivi fuit I Pr. 70. ſimiliaque omnia non eſſe talia incilo corpore, qualia integro fuerint I Pr. 67. Qualis, talis, *v. in qualis.*

Talus, i. Os tali 8, 7, 19. 8, 8, 19. idque ipſum 8, 1, 114. Oſſe ex tranſverſo talorum 8, 1, 114. in Sinu ejus inferitur (os calcis) 8, 1, 115.

T talum Ipſum 8, 22 extr. Ipſos 8, 1, 111. Is talus 8, 22, 6. Liber talus in medio relictus 8, 23 extr.

T cum Verbis: *v.* Cedo. Deligare. Excido media brevi. Laedo, vincitura. Prolabor. Prorumpo. in partem, & rurfus. Repono. Suppuro. Suſtineo, corpus.

T cum Particulis: A talo (recedit calcis os) 8, 11, 3. Ad ipſos talos, intumeſcit (fibula) 8, 1, 117. Ex, *v.* procedentia: mittendus ſanguis. In talo praecipue (gravis inflammatio oritur) 8, 11, 6. Juxta talum, talos, *v.* mitto ſanguinem. taliQue 8, 1, 105. Super talum 3, 21, 45.

Tam, adv. quod tam Alte proceſſit 8, 3, 21. ſi diduci tam Celeriter poſſet 3, 4, 54. tam Diu, *v. cum* quam. tam Facile his opitulari eſt 5, 27, 71. add. cum quam. tam Integrum; *v. cum* quam. is, qui tam Robuſtus eſt 5, 28, 256. *reſpond.* Quam: neque tam Diu in qua calida puer habendus, quam adoleſcens, eſt 7, 26, 117. neque enim tam Facile haec inani corpore, quam repleto, nocent 1, 2, 23. nihil tam Facile in corpus, quam ſagitta, conditur 7, 5, 15. jamque corpus tam Integrum eſt, quam maxime eſſe in eo genere valerudinis ſolet 2, 17, 15. *v.* Tanquam.

Tamarix, icis ex verbenis tamarix 2, 33, 11 dicitur quoque tamarice, tamaricum, tamariscus.

Tamen, conj. *adverſat.* 1, 10, 7, 2, 1, 49, 2, 3, 8, 2, 4, 3, 2, 9, 3, 2, 10, 8, 3, 5, 3, 18, 15, 4, 3, 11, 4, 16, 5, caet. *i.* attamen, *ſed* tamen I Pr. 60. 82. 94. 2, 33, 3, 14, 3, 5, 11, 3, 13, 1, 8, 20, 2, caet. *i.* ſed 1, 4, 14, *i.* contra 2, 1, 24. *in limitando, i.* ſed tantummodo, *ſub* hac conditione, caet. I Pr. 6, 1, 3, 48, 1, 8, 2, 1, 7, 2, 6, 39, 2, 10, 8, 2, 17, 5, 3, 6, 36, 5, 28, 151. 7, 26, 87. add. cum eo, dum tamen, ita tamen, caet. *i.* ſaltem. 3, 5, 43, 4, 20, 4, 8, 15, 20. *i.* caetrum, *interim* 2, 10, 8, 12, 5, 27, 76, 5, 28, 226. *i.* nihilominus, hoc min obſtante, omiſſo quamvis, licet, caet. I Pr. 8, 67. 71. 1, 2, 19, 2 Pr. 4, 2, 5, 3, 2, 6, 43, 47, 2, 73

32, 2, 10, 19, 20, 39, 3, 1, 14, 3, 4, 35, 3, 6, 4. caet. *in tranſitione, porro, caet.* 2, 1, 14, *cum aliis vocc.* *v.* At tamen. Cum eo tamen. Diverſa, tamen I Pr. 53. Dum tamen 3, 4, 58. *v.* Et tamen. Etiam, tamen. *v.* Etiamſi, tamen. tamen. Etiamſi. Etſi, tamen. Eſe tamen. Inter haec Ita tamen, tamen Ita, Ita tamen 4, 9, 4. *v.* Maxime tamen. Neque tamen, Nec tamen. Nihilominus tamen. Niſi tamen. Non tamen. Praecipue tamen. Quamquam tamen. Quamvis tamen. Quidem, tamen. *omifſo* Quidem I Pr. 94. 108. 1, 10, 1, 2, 33, 3, 5, 29, 3, 13, 1, 4, 1, 15, 5, 26, 116, 5, 27, 80, 8, 4, 59. caet. Quod tamen 5, 27, 31. Quod vix tamen 2, 17, 19. Quodſi, tamen 2, 3, 3, tamen Quoque 4, 4, 52. *v.* Quum tamen; & Quum, tamen. Sed tamen 5, 28, 77. Sed tamen non niſi 5, 26, 262. *- interpoſito uno vel pluribus vocabb.* I Pr. 84. 1, 3, 38, 77, 2, 6, 43, 2, 10, 20, 3, 5, 11, 20, 4, 1, 15, 5, 27, 20, 6, 5, 1. Sed interhaec quidem, propoſito metu, ſpes tamen ſuperelt 2, 6, 1, *v.* Si tamen; Si, tamen: Sin, tamen: Sic tamen. quae (ſenilis aetas) Sine novo virio, tamen aciem hebetem habet 7, 7, 132. *v.* Ut tamen: & Ut, tamen.

T tamen ab initio commatis 1, 2, 19, 1, 3, 8, 3, 6, 6, 8, 9, 11, 8, 25, 3. caet. *- poſtpoſitum uni, duabus, pluribusve vocibus* I Pr. 6, 8, 53. 60. 77. 82. 103. 116. 1, 1, 10, 1, 2, 14, 1, 3, 1. caet. I Pr. 84. 113. 1, 3, 77. 2, 11, 15, 2, 15, 4, 3, 6, 4, 36, 5, 27, 74, 7, 26, 127, 8, 8, 5. caet. 1, 3, 83. 2, 6, 1, 3, 5, 11. caet. *- ante comma cui reſpondet* 5, 28, 151. 191. *- ſine particula, ad quam referatur* I Pr. 6, 8, 60. 67. 82. 1, 3, 48. 1, 4, 14. 1, 10, 7, 2, 1, 14. 24, 49. caet. *- omittitur* 6, 6, 116. *v.* ſed.

Taminia, v. Uva.

Tanquam vel Tanquam, adv. cruſtas ulceribus tanquam igne Aduſtis inducunt 5, 9. neque tamen exedit tanquam Aegros agere 4, 2, 53 ſymon. quaſi. tanquam in Aegrotto corpore 5, 26, 39. ora venarum tanquam Capitulis quibusdam turgentia 6, 18, 107. tanquam Habenulam excidere 7, 28, 6. ut quaedam ante oculos tanquam Imagines obverſentur 2, 7, 51. tanquam Inventor 2, 14, 1. tanquam tunc de aegris Judicaretur 3, 4, 36. virgini ſubjici digiti tanquam Maſculo (debent) 7, 26, 91. ut tanquam comitali Morbo proſternat 4, 10, 2. ſi tanquam ex ſurfuribus factas Nubeculas repraeſentat (urina) 2, 4, 20. vulnera aperiuut tanquam Ora in corporibus 5, 4, 1. tanquam ipſis tene-

[Ecce 3]

bris Terrentibus, in lumine habendos eos dixit 3, 18, 14. tanquam in Vitro cornuve per ſerotum apparet (humor) 7, 18, 31 ſymon. 29 ſicut.

Tango, tetigi, tactum. tactusque is locus 5, 28, 23. tactus is locus 8, 3, 13 *perperam editum eſt, quum legendum ſit* torus.

Tactus, uſ. Levi tactu irritatur (cutis) 7, 7, 57. quo Mollior earum (Manuum) tactus ſit 3, 21, 42. tactum, *v.* ſentio. tactu: tactu dolore Excitat (is locus) 7, 27, 4. tactu vero Inaequalis eſt & Molliſ & Lubricus 7, 18, 15. tactu Inaequalia ſunt (oſſa) 8, 10, 6. tactu tamen is locus leviter Indoleſcit 8, 9, 3. Irritatur, *v.* ſup. levi. quo minus tactu Laedat (ſp. aetha) 8, 15, 10. tactu Laeve (eſt ſerotum) 7, 18, 19. teſticulus ea parte neque viſu neque tactu Sentitur 7, 18, 33.

Tantus, a, um. v. Impetu. Inflammatio. Pars, de menſura. Robur. Varietas, Violentia, ablat. neutr. tantum Mali 6, 6, 44. 7, 26, 21. Tantum Picis & cerae 5, 18, 5. tantum, Quantum inutile eſſe manifeſtum eſt 7, 12, 32. tantum, Quantum minimum ſit 4, 20, 24. *conf.* Quantus. tantum Sanguinis 7, 20, 99. eaque per ſe non tanta, plur. I Pr. 94. tantus, Ut I Pr. 94. 3, 7, 5, 18, 57. 6, 6, 44. 81. 6, 8, 12. 7, 26, 21. 99.

Tanti genit. v. puta.

Tanto, adv. tanto Magis, quanto magis I Pr. 113. tantoque Magis, quanto propius 8, 5, 18. tanto Valentius, quanto minus 5, 28, 291. *conf.* Quanto.

Tantum, adv. vel ante; vel poſt vocabulum ad ſeſe perinens; I Pr. 18. 63. 92. 101. 103. 109. 116. 1, 3, 49. 1, 5, 2, 2, 1, 6, 2, 4, 13. 2, 5, 4, 2, 9, 3. caet. neque ſatis eſt, ſantum, ſed Etiam 3, 5, 40. neque tantum, ſed Etiam 2, 2, 5. 6, 11, 11. non tantum, ſed Etiam *v.* non. quaedam vel exedentia tantum, vel Etiam adurentia 5, 28, 13. ut corpore tantum, non Etiam animo laborent 3, 5, 41. eademque omnium curatio: tantum Modo diſtat 5, 28, 144. tantum. Ne moveatur, Neve dependeat 8, 25, 9. *hoc tantum obſervato.* taptum Non, *v.* Non. neque tantum, ſed Quod 8, 16, 6. non tantum, ſed Quoque 1, 5, 2, 2, 6, 41. non tantum, Sed 5, 26, 142. Sed tantum, *v.* Sed vix Unum tantum, ſed ſere plura 5, 28, 221. non Uno modo tantum, ſed etiam duobus 2, 9, 5.

Tantummodo, adv. poſt praemiſſam vocem unam aut plures I Pr. 6, 21. 102. 1, 3, 7. 2, 2, 1, 2, 14, 25. 3, 12, 6, 3, 15, 2, 5, 4, 4, 5. 6, 16, 2, 7, 4, 29.

2, 7, 4, 29, 7, 7, 105, 7, 19, 26, 7, 20, 5, 7, 26, 106, 8, 5, 43, 8, 18, 4, 8, 19, 3, caet. *ab initio commatis* 8, 10, 39. *in fine periodi* I Pr. 65. *i. adhuc insuper* 7, 30, 14. *conf.* Non tantummodo.

Tantundem, *nominat. & accus. cum genitivo. respond.* Quantum 4, 5, 37, 6, 19, 4, *pro ana* 4, 24, 18, 5, 18, 62, 5, 19, 5, 9, 26 *bis* 43, 47, 5, 20, 7, 5, 21, 8, 5, 22, 19, 5, 24, 4, 5, 28, 292, 6, 6, 53, 54, 56, 57, caet.

Tantillus, a, um. tantillam esse (febrem) 2, 8, 13.

Tantulus, a, um. tantulum cibum 2, 8, 13 *edidit Lindinius.*

Tardus, a, um. v. Concoctio, Spiritus. Tardior, v. Sensus.

Tarde, adv. v. Concoquo Confirmo. Contraho, membrum. Do. Extendo. Finio. Incresco. Maturisco. Putesco. Respondeo. Serpo. Solvo. Supervenio. Tardius, v. Emorior. Facio. Monstro. Morior. Pargo. Quiesco. Serpo. Solvo. tarde, celeriter *opp.* 4, 6, 3, celerius, tardius *opp.* 5, 28, 6, 299. quo minus cito, eo tardius *synon.* 2, 7, 94. tardius *pro tarde* 5, 28, 6. tarde Admodum 3, 15, 1. Eo tardius 2, 7, 94. Paulo tardius I Pr. 119. tardius, Quam 8, 14, 7.

Tardo, avi, atum. *i. tardus sum*: nec tardat (impetigo) 5, 28, 279. *i. tardum facio*, remoror. auster Sensus tardat 2, 1, 25. aliae (res) citant Urinam, aliae tardant 2, 19, 4 *opp.*

Tarentum, urbs: unde Tarentinus, a, um. v. Pira.

Taurus, i. unde Taurinus, a, um. v. Fel. Sevum

Teda, ac. cum teda 6, 9, 10.

Tego, texi, tectum. maturius veste multa tegendus est (Aeger) 3, 11, 13. sub quo nomine (Capitis) nunc significo eam partem, quae capillitio tegitur 4, 2, 2. v. Commissura. ut Foramen tegat (linamentum) 7, 19, 46. si Glans (colis) nuda est, vultque aliquis eam decoris causa tegere 7, 25, 1 *opp.* quicquid horum impositum est, tegendum linteolo aqua madefacto 6, 19, 12. Pedes demittere (oportet) superque Palam dare, & vestimento tegere 4, 24, 12. sic, ut aqua tegantur (Silices) 6, 9, 30. quaedam (Tubercula) tecta capillo suo permant 7, 6, 5. si illa (tunica) Virium regit 7, 19, 30.

Tectum, i. quae (umbra) tecto subest 1, 2, 12. sub tecto 1, 4, 4.

Tenesmus, 8, *Latine hodie tenesmus*, affectionis genus, quod describit 4, 18, *transpono ib.* 1.

Telum, i. tertium Genus telorum 7, 5, 28. ex Generibus telorum 7, 5, 2. in singulis telorum Gene-

ribus 7, 5, 14. *conf.* 8, 4, 5.

ex Acuto telo plaga est 5, 26, 177. Acuto telo, vulnerari 5, 26, 177. Alio telo percute: Aspero 8, 5, 6, 4, 5, 16. ex Gravi t. plaga est 5, 26, 177. Hoc Ipso 8, 4, 6, ab Illo Ipso 7, 5, 8. Id 7, 5, 8, 13. Laevi (percute) 8, 4, 6. Latum 7, 5, 23. Mediocri (percute) 8, 4, 6. Omne 7, 5, 3. ex Retuso (plaga est) 3, 26, 177. Retuso t. vulnerari 5, 26, 27. v. Vacuum. Vastiore (percute) 8, 4, 6.

cum Verbis: v. Amplio. Demergo. Educo. Ejicio. Evello. Excipio. foramine. Excutio. Eximo. Extraho. aperire quod (carnis) superest, eaque Extrahere (telum) 7, 5, 6. v. Habeo. Haereo. Infero. Inhaereo. Infideo. Laedo, ad. Latio, ab. Moror. Percutio. Perfuro. Perrumpo, per. propius. Petitur. (telum) 7, 5, 7. v. Recipio. Redco. Revello. Revertor. Sequor. Tendo, in. Transeo. Venio, qua. Vulnero.

cum Particulis: A, Ab telo 7, 5, 8, 36. Ad telum 7, 5, 33. Contra telum 7, 5, 33. Ex telo 5, 26, 177. Juxta telum 7, 5, 26. Per tela 5, 27, 1. Sub eo 7, 5, 13.

telo dativ. 7, 5, 6.

Temere, adv. si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit 2, 3, 13 *i. perperam*. non temere I Pr. 95 *i. sine ratione.*

Temerarius, a, um. v. Medicina. Via.

Temeritas, atis. fere quos ratio non restituit, temeritas adjuvat 3, 9, 199. *synon.* 16 temeraria medicina. auxilia, etiam cum quadam temeritate, rapienda sunt 3, 7, 6.

Tempero, avi, atum. *moderor*. diligenter temperata manu, ne quid abscindatur 7, 7, 43.

i. qualitates rerum mixtura mutua ad certum modum redigo. ea (Aqua calida) sic temperanda est, ut manu contingenti jucunda sit 5, 26, 172. temperato Coelo, v. Coelum. novisque etiamnum mixturis temperari possunt (Collyria) 6, 6, 47. id (Mel) rosa temperabitur 7, 26, 122. Quae contrita irino unguento temperantur 5, 18, 15. ovi vitellus & foenum Graecum & rosa & crocum temperantur 5, 21, 7.

cum dativo, modum statui, abstinco. si bido, certe triduo, nobis temperavimus 4, 2, 50. quidam quum toto anno A vino, multo, venere sibi temperassent 4, 24, 5. si Ex toto sibi temperare non possunt 3, 21, 4. plus deinde aliquis assumere ex levioribus potest: In his Magis, quae valentissima sunt temperare sibi debet 3, 18, extr. *opp.* si quis sibi temperare non potuerit, Quo minus 4, 2, 63.

fobrius & temperans (facilius sa- nescit,) quam vino venerique deditus 5, 26, 33.

Tempus, poris, *pars capitis. v.* Musculi. Nervi. a temporum Parte 7, 7, 18. v. Venae.

Alterum 8, 1, 16. v. Integris *i. sanis.*

cum Verbis: v. Admoveo cucurbitulas. Altringo. Collabor. Concurio. Discerno. Doleo. Madeasco. Pervello.

cum Particulis: A tempore per oculos Ad alterum tempus 8, 1, 16. A temporibus ad oculos 6, 6, 11. simplex (calvaria.) Ab occipitio & temporibus 8, 1, 3. Ad tempora, v. deduco lineas. precedo. v. Circa. Contra. Ex temporibus sanguis emittitur 6, 6, 128. In temporibus 2, 19, 36. 6, 6, 202. 7, 7, 170. 171. 179. Per tempora 7, 7, 157.

tempori dativ. 6, 6, 92.

Tempus, poris. *de successione contingentium. v.* Accessionis, Accessionum. Anni. Autumni. Balnei. Cibi. Cibo. Curationis. Febris. Horroris. Inflammationis. Periculi. tempusve ejus Rei 2, 12, 13. eorum (Remediorum) tempora 6, 6, 16. v. Remissionis, Solvendi sibilus tempus 7, 22, 16. v. Somni, adversae Valetudinis. Vindemiae. Vulneris.

simplificiter de anni tempore, tempus, *apud* 3, 1, 19. 7, 7, 36. 7, 26, 19. caet.

i. occasio commoda, καίριος 2, 12, 13. 2, 17. 14. 3, 20. 9, 6, 6, 16. ante tempus, tempestivus *opp.* 2, 17, 9.

i. mora, diuturnitas. si altera (accessio) gravior, altera longior est, considerandum est, utra magis assilgat, illa vi, an haec tempore 3, 5, 26. incipit (si vita prorogetur) jam tempus ipsum esse praesidio 3, 19, 23. sine ullo tormento sub medicamentis temporibus excidant 8, 4, 60. *conf.* discerno. expleo.

i. appropinqua. 3, 4, 55.

diff. tempora accessionum & spatia 3, 3, 22.

cum aliis substantivis: v. Animadversio. Natura. nisi duae Partes ejus temporis, intra quod quaeque ossa confervent, transierint 8, 7, 18. donec duae Partes ejus temporis, quo os quoque confervet, compleantur 8, 10, 36. v. Praeceprum. Proprium. temporis Ratio 7, 7, 40. corporum temporumque Ratio. 1, 3, 38.

cum Adjectivis: caet. tempus Aliquod 1, 2, 9. 4, 15, 4. tempore Aliquo 4, 4, 58. 5, 26, 61. Aliud? 6, 18, 127. neque Aliud magis tempus 2, 1, 21. tempore Alio I Pr. 93. tempore Antelucano 4, 3, 15.

3, 15. *v.* Aptum, Aptius. Autum-
nale. Breve. Caetera omnia 3,
5, 37. Certo tempore 5, 28, 263.
Certis temporibus revertitur (do-
lor) 4, 24, 30. Certioribusque
haec (imperigo) temporibus re-
vertitur 5, 28, 275. Certioribusque
etiam, quam prioribus temporib.
& fit & desinit *ib.* 277. modo Di-
versis temporibus, modo simul 2,
6, 34 *opp.* Duo 2, 17, 14. tem-
poribus Exiguus *abl.* 4, 24, 7. tem-
pus neque Fervens, neque Frig-
idum 5, 26, 34 *v.* Gravi, Gra-
vibus, Gravissimo. Hibernum. His
temporibus, quibus 3, 20, 19, 4,
24, 6. Id tempus 2, 7, 81, 3, 5,
27. ejus temporis 8, 7, 18, 8, 10,
36. eo tempore 1, 3, 76. 77. 79.
2, 1, 5. 18. 2, 6, 23. 3, 5, 19.
3, 16, 4, 3, 27, 36. 5, 19, 25. 7,
27, 13. *v.* Idem. Idonea. ab illo
tempore 3, 4, 24. Incerta *t.* (*fe-
bris*) 3, 12, 2. tempus ipsum 3,
19, 23. *v.* Levissimum. Longoque
tempore 4, 15, 5. Longius tem-
pus est 2, & 97. 3, 5, 29. Lon-
gius tempus securum est 3, 4,
55. Longius tamen tempus ha-
bitum morbum 2, 5, 3. in Lon-
gius temp. 4, 3 extr. Longiore
tempore 2, 3, 7. Matutinum tem-
pus 3, 5, 15. Matutinum tempore
3, 5, 21. a Matutino tempore 2,
4, 2. Matutinis temporibus 2, 1,
3, 2, 3, 10. quod (tempus) quum
sua natura melius esse debeat,
morbi vitio non est 3, 5, 17. tem-
pus Meridianum 3, 5, 18. Meri-
dianis temporibus 2, 1, 3. No-
cturnis temporibus 2, 1, 3. Nullo
tempore 3, 5, 39. per Omne tem-
pus 2, 7, 81. 3, 24, 16. 8, 7, 14.
Omni tempore 7, 26, 19. Omnia
3, 5, 37. Optimum cibo tempus
3, 5, 37. hoc ipso Pejus id tem-
pus est, quod 3, 5, 17. Pericu-
losa 3, 5, 37. Primo tempore 8,
22, 7. Primo quoque tempore 8,
12, 4. Primis temporibus 8, 6,
9. ut Qualia tempora cibo se-
quuntur, talia potioni quoque 3,
6, 8. *v.* Quicquid. Quod tempus *v.*
sup. Quibus temporibus *abl.* 4, 6,
17, 26, 127. Quibusdam tempo-
ribus 4, 3, 14. Quolibet est tem-
pore 7, 29, 20. Quodque, *v. sup.*
primo. Reliquo tempore 3, 16,
2. fere Remissius matutinum tem-
pus aegris est 3, 5, 15. Suo tem-
pore 8, 10, 99. Talia, *v. sup.*
qualia. Tertium 3, 5, 37. ma-
ximae Tutu 2 Pr. 3. *v.* Vacuo.
Variis. Venum, Vernis. Vesper-
tinis. Utrumque, *v. cum inter.*
¶ *cum Verbis v.* Decurro longissi-
me Distante. Eligo. Explico. Fac-
cio, morbos Incido, media brevis.
Interposito, Interpositis. Lego *i.*
eligo. Pateo, pestilentiae. Patior.
Praetereo. Servo *i.* *reservo.* Sol-

vo, morbos. Sum, *v. sup.* si aliud
tempus est 6, 18, 127. *v.* Trans-
eo

¶ *cum Particulis:* A matutino tem-
pore ad quartam (horam) 2, 4,
2. A quo (tempore meridiano)
quum omnis aeger fere pejor fiat
3, 5, 18. Ab illo tempore exspe-
ctato die tertio 3, 4, 24. Ante
tempus 2, 17, 9. In longius tem-
pus 4, 3 extr. minus vero errat
(haec species imperiginis) In tem-
poribus 5, 28, 279. later utrum-
que tempus (*vulneris*) 5, 26, 69.
Per tempus 2, 7, 81. 3, 12, 10. 3,
24, 16. 8, 7, 14. Post tempus 2,
17, 10. 3, 5, 43. 4, 15, 4. Ultra
tempus 5, 26, 160.

Tempestas, atis. omnis tempestas-
tum Genere 2 Pr. 4. quae tem-
pestatum Genera 2 Pr. 3. in bono
tempestatum Habitu 2, 1, 9. tem-
pestatum Vitio 6, 6, 71.

¶ Aequales 2, 1, 2. Calidae 2, 1, 2.
Ejusmodi tempestates 3, 7, 6 *i.*
pestilentia, constitutiones epidemicae.
Frigidae 2, 1, 2. Optimae 2, 1, 2.
Pessimae 2, 1, 2. genera maxime
Tuta 2 Pr. 3.

¶ *v.* Corripio. Vario.

¶ Ex tempestatibus optimae caet.
2, 1, 2. Ex tempestatibus aq-
uilo, auster, caeteri venti 2, 1, 23
seqq.

Tempestivus, a, um. *opp.* ante tem-
pus 2, 17, 9. *v.* Abstinencia. Bal-
neum. Cibus.

Tendo, tendendi, tensum & tentum.
A cervice duo lata ossa utrinque
Ad scapulas tendunt 8, 1, 65. os
quod transversum A genis ten-
dens 8, 1, 30. quae (membranae)
Ab oculis Ad cerebrum tendunt
7, 7, 157. Ab his (verticibus)
Ad spinam tendunt (ossa scapu-
larum) 8, 1, 65. *add. inf. cum*
per. Ad cerebrum tendunt (fo-
ramina) 8, 1, 22, 26. Ad digitos
tendentia (ossa) 8, 1, 91. Ad in-
testina quoque eam (fistulam)
tendere 5, 28, 166. modo Ad la-
bra tendens (polypus) 6, 8, 19.
quae (pars) Ad latus tendit 8,
1, 75. Ad latera per verticem ten-
dens (lutura) 8, 1, 9. quibus
(aegris) Ad nares tendit (aegi-
lops) 7, 7, 58. Ad oculum, *v.*
cum intus. pauloque magis Ad
femoris os tendens (patella) 8, 1,
127. ubi humerorum dolor Ad
scapulas tendit 2, 8, 120 *synon.*
ib. pervenit. humerorum dolores,
qui Ad scapulas vel manus ten-
dunt 2, 8, 40. ubi Ad scapulas
jugulum tendit 8, 8, 7. *conf. cum*
in, per, & usque: it. translate.
quisquis dolor Deorsum tendit 2,
8, 41. Deorsumque tendere (de-
bet fascia) 8, 10, 18. Jam, *v. in-
fra translate.* In quam partem can-
ceris tendat; ad colem: in ipsam

vesicam: In alterutrum latus 7,
27, 3-6. In aliam corporis par-
tem cum (sinum fistulae) ten-
dere 5, 28, 178. In quam (par-
tem) tendit (telum) 7, 5, 3.
Introrsus leviter tendunt (femi-
na) 8, 1, 104. qui (ordo pilorum)
protinus Intus ad oculum tendit
7, 7, 68. quae (suppurationes)
Intus tendunt 2, 8, 69. Leviter,
Modo, Paulo magis, Protinus,
v. in superioribus Per, *v. cum* ad.
Per pectus ad alteram alam, ab
eaeque ad scapulas, rursusque ad
ejusdem humeri caput tendere
(debet fascia) 8, 15, 21. Quo
tendat (fistula) 5, 28, 168. Quo
tendat (vena) 7, 31, 10. si Recta
Subter tendit (fistula) 7, 4, 6.
Rursusque 8, 15, 21. Usque ad
vesicam tendit (*phagedaena*) 6, 18,
61. Utrunque, *v. cum* 2.

¶ *translate.* quum jam ad cicatricem
vulnus tendit 7, 27, 30. quumque
jam ad sanitatem tendit (vul-
nus) 7, 28, 9. quumque omnis lon-
gus tumor ad suppurationem fere
ispeket, magis eo tendit is, qui
2, 7, 83.

Tenebrae, arum. tenebras ipsas 3,
18, 13. ipsis tenebris *ib.* 14. *v.*
Confero ad. Habeo in. Horreo.
Offusae. Resideo in. Terreo. U-
tor. Turbo. in tenebris 3, 6, 25.
3, 18, 13. & 16 *synon.* 17. obscuro:
opp. lumen, lux, locus lucidus
ib. 14. 15. 16. 17.

Teneo, tenui, tentum. baculum ten-
et (minister) 8, 10, 44. ut ap-
pareat calculus & teneatur 7, 26,
55. ubi satis teneri calculum pa-
ret *ib.* 58. super ulcus tentendum
(est specillum) 6, 15, 12 *i. contin-
neo, resineo.* si ne id quidem te-
nuit (stomachus) 4, 5, 35 *synon.* 34
continuit. quo facilius tenendi
aliquid intestinis vis sit 4, 16, 2.
conf. cum intus. *i. astringo:* quid
autem compressum corpus resolu-
vat, quid solutum teneat I Pr. 100
opp. id assumtum leniter sine ulla
stomachi noxa ventrem tener 4,
19, 23 *de diarrhoea i. occupo, im-
pleo, inhaereo:* In solum is aquae
calidae resupinus demittendus est
sic, ut a genibus ad umbilicum
aqua teneat 7, 26, 105. in grande
vas conjicienda sunt, - sic ut haec
tertiam ollae partem teneat 4, 19,
21. magis tamen sinistiores in-
ferioresque partes tenens (inte-
stinum Crassius) 4, 1, 29. si non-
dum plane tenet (gangraena) sed
adhuc incipit 5, 26, 248. quem
interdium vel domestica vel civilia
officia tenuerunt 1, 2, 9. *i. con-
stanter servo, observo:* sed, ut his
succum nullo modo potest, sic a
primo tamen die tenenda ratio cu-
rationis est 7, 27, 18. *i. tracto, curvo:*
ac primo quidem sic tenendus est
(aeger)

(aeger) 3, 4, 20 *synon. ibi*. 6 continendus. etiam amplo conclavi tenendus (aeger) 3, 7, 14. *i. status, sentio*: si quis non omnia tenet, quae rationalis (medicus) alius probat 1 Pr. 98 *synon.*

¶ *pituitam in oculis decurrentem tenent* (Catapotia) 5, 25, 18. donec bene id teneat (Fascia) 8, 15, 21. neque terrere debet ea Febris, quae eodem die finita est: ac ne ea quidem, quae, quamvis longiore tempore tenuit, caet. 2, 3, 7. nonnunquam etiam lentae Febres sine ulla remissione corpus tenent 3, 9, 1. ut laxa cutem teneat (Linum *asfrictum*) 7, 4, 26. rectus scalpellus quae levissima Manu teneri debet 7, 19, 27. eaeque (acus) duabus Manibus tenendae 7, 16, 15. Membrana semper inter has venas est, & filo comprehensas illas abunde tenet 7, 22, 14. qui tamen sine febre, & initio Morbi, vel etiam non gravibus Morbis tenentur 2, 17, 5. Musculi, qui maxillas tenent 7, 7, 177. Spiritus (in *omphalocete*) resupinato quoque corpore tumorem in eadem figura tenet 7, 14, 14. Tunica, *v. cum intus*.

¶ *cum Particulis*: A, A, Ad, Abunde, Bene, Facilius, In figura, *v. in sup.* ejiciendaque (tunica) cum eo, quod Intus tenet 7, 6, 13. Laxe, Leniter, Magis, Plane, Satis, Sic, Super, caet. *v. insuper*.

Tenax, acis. quum cibi non tenax est (Stomachus) 4, 5, 23.

Tener, nera, rum. robustus, tener *opp.* 7, 19, 44. durior *opp.* 5, 26, 275. *v.* Aeratibus. Alvus. Arundo. Callo. Caro. Caulibus. Cibis. Cicatrices (Corpus. Genera. Membrum. Omnia. Os, ossis. Pisces. Pueros. Pullus. tenerior tenerius, teneriores, teneriora, *v.* corpus, corpora, membrum, pisces, pullus. omnesque (pisces) qui ex tenerrimo genere sunt 2, 21, 5. servanda alvus est Quam tenerrima 3, 18, 61. Adhuc tenero callo 8, 10, 123. membrum, si Adhuc tenerum est 8, 10, 11, quod (os) illo loco tenerum Adhuc 8, 9, 6. tenerosque Adhuc pueros 2, 1, 42.

Tenerescere, scere. papaveris lachryma combusta, donec tenerescat 6, 6, 51.

Tento, avi, atum. specillo tentandum est, altene-, an 7, 8, 3.

¶ *i. adhibeo, de remediis*, ne quid horum vel in febre vel in cruditate tentetur 2, 17, 6. Balneum neque ante febrem neque post eam tentandum erit, nisi in terdum jam horrore discusso 3, 15, 34. aliquando, sed ferius, Balneum tentandum 4, 2, 59. tum

Hoc puto tentandum 3, 11, 6. nihilominus tamen Haec tenta. i. possunt, ut 6, 8, 4. si compresso vulvae ore Id tentatum est 7, 29, 26. primo tamen, quae Lenissima ex his sunt, id est, rosae folia vel nardi spica, tentanda sunt 3, 21, 27. primum Malagma tentandum est 7, 32, 3. ut neque saepe ea Medicina tentetur 2, 12, 9. recte Medicina ista tentatur 2, 17, 12. se quoque Multa tentasse 7, 7, 53. quos ideo Nihil tentasse iudico 1 Pr. 81. ubi certus circuitus (sebrum) est, facilius Omnia illa tentantur 3, 12, 5. has Partes medicinae solas ab his esse tentatas 1 Pr. 6 *i. exercitas*. eo Plura esse tentata 5, 18, 32. Quod in quolibet tentandum non est 3, 21, 15. tria Remedia, vomitus, alviductionis, vini potus, per triduum tentare 3, 14, 6. tentaturumque Remedia similia illis 1 Pr. 61. tentanda Squama aeris est, eatenus ne sed ita, si 5, 28, 42. *cum infinitivo*: quo (vi) tollere id malum tentent 5, 21, 35 *i. operam dant*. neque ex imis auribus caet. quicquam attrahere tentabimus 7, 9, 10. *cum ut*: ad umbilicos vero prominentes ante tentandum est, ut abstineant 6, 17, 1. haec tentari possunt, ut caput ad cutem tondeatur, multa eidem ambulatio sit, caet. 6, 8, 4. *sine casu*: ubi finita est (inflammatio) tentandum est in his membris, quae id (reponere) patiuntur 8, 11, 26. tentandum igitur est, ut reponatur membrum (8, 20, 15).

¶ *i. invado, afficio, affigo*. qui hoc genere (morbi) tentantur 4, 14, 8. quum hoc morbo tentaretur 3, 21, 14. articulo rum vero vitia, ut Podagrae chiragraeque, si juvenes tentarunt 2, 8, 24. qui sic tentantur 4, 5, 20.

¶ *cum Particulis*: Ab, Ad, Aliquando, Ante, Eatenus, Facilius, In aliquo vel In aliqua re, Interdum, Ita, Primo, Primum, Saepe, Serius, Sic, Tum, caet. *v. insuper*. Tenuis, *c. opp.* crassius, latus, obesus, plenus, *q. v. v.* Acus. *Arpo* *ῥατος*. Aliquid. Basim. Carunculae. Cavis. Cibis. Cicatrix. Corpus. Cubitus. Ferramentum. Fila. Fistula, canal, & ulcus. Foramina. Habenula. Homo. Humor. *Ἰχθῆς*. Membranulae. Os. prima Parte (ferramenti) tenui 7, 26, 85. *v.* Paxillus. Picuita. Pulcicula. Pus. Quaedam. Quicquid, *v. cum nimis*. Radiculas. Sanguis. Sanies. Solum. Specillum. Spicula. Sudores. Testa, Tunica. Venae. Vesica (oculi) Vinum. Uncus. Urina. Uva (palati) Vulnus. tenui, *sc.* homini 1, 9, 4.

¶ Admodum tenuis est (cubitus)

8, 1, 83. habenula tenuis Admodum 7, 4, 36. tenuis Admodum est (vesica in palpebra) 7, 7, 5. *i.* Aequae tenuis die quarto picuita est 4, 2, 52. ut cibis sit quam Maxime tenuis 4, 6, 15. corpus id, quod Minime tenue est 2, 8, 15. neque Nimis tenuis (homo) neque nimis plenus 5, 26, 32 *opp.* neque nimis plenas (fistulas) neque Nimis tennes 7, 26, 7 *opp.* quicquid Nimis tenue est 2, 28, 3. Nimis tenuis (sanies) 5, 26, 81. neque Nimis tenue (specillum) neque acutum 8, 4, 7. Nimium aut tenuis (linguis) aut crassus 5, 26, 77 *opp.*

¶ *Comparativ. opp.* crassius, plenior caet. *q. v. v.* Calculus. Collyrium pro medicamento solido oblongo. Corpore. Costae. Fistula ulcus. Intestinum. Melicera. Membrum. Os, ossis. Picuita. Pus. Radius. Sanies. Venae. tenuioribus, *sc.* hominibus, *dativ.* 2, 10, 12.

¶ *superlativ.* farinae candidae quam tenuissimae; *genit.* 6, 6, 31. quam tenuissima esse debet (sorbitor) 3, 6, 32. tenuissima tunica (oculi) *ἀπαρξενδῆς* 7, 7, 121. quam tenuissimum (vinum austerum) 3, 21, 28.

Tenuo, avi, atum. recta tenuataque Cervice (vulva) 4, 1, 38 *al.* continuata. tenuarique Corpus appareat 3, 22, 87. ubi Febris aut tenuata est aut levata 3, 7, 4 *i.* aut imminuta est aut in remissione est. alter Processus (maxillae) intralator, vertice ipso tenuatur 8, 1, 34 *opp.*

Tenus, quasi praeposito. inguinibus tenuis 1, 3, 11. pube tenuis 4, 20, 6. *add.* Eatenus & Quatenus.

Tepeo, pui, pere. ubi quam maxime tepuit (aeger) 3, 6, 31.

Tepor, oris. tepor (aegri) talis est, qualis esse sanis solet 3, 6, 20.

Tepidus, a, um. *v.* Aqua. ex inferioribus partibus tepidum infundere vel praeanae Cremorem vel Lac, vel Adipem liquatam, vel Medullam cervinam, vel Oleum, vel cum Rosa Butyrum caet. 4, 15, 9 seq. *v.* Locus Mustum: Oleum. Rosa. Vinum.

Tepidarium, i. locus in balneo. in tepidario 1, 3, 9. 1, 4, 6.

Tepefacio, feci, factum: & Tepeficio, caet. Idque tepesfactum forebetur 4, 4, 32. Linteum tepesfacere oportet 3, 6, 30. quod (Medicamentum) semper ante tepesfieri convenit 6, 7, 13. Quae contrita in cortice mali Punicitepefiant 6, 7, 31. Succus mali Punicis in ipsius cortice tepesfactus 6, 7, 29.

Tephron, i. collyrii genus. *v.* Collyrium.

Ter,

Ter, *adv.* quae (fascia) circa fracturam ter voluta 8, 10, 17. *conf.* Bis aut ter. **ter** (die) 6, 8, 15. ter aut quater die 4, 7, 17. 4, 12, 8. ter quoque aut quater 3, 23, 18. amplius quam ter aut quater 4, 4, 58. ter quaterque die 3, 22, 40. ter quaterve 2, 22, 37.

Ternus, 2, um. *i.* cuius (aquae mullae) ternos cyathos hieme, aestate vero quatuor dedisse satis est 3, 18, 56. *i.* tres singulis vicibus. per intervalla temporis fac est cyathos binos ternosve assumere 4, 12, 6. *add. ib.* 10. ex osibus ternis constant (digiti) 8, 1, 92. *add.* radicibus (dentes) 8, 1, 49. donec utriusque terni cyathi consiciantur 5, 24, 10. *i.* ana. irini unguenti & rosae terni cyathi *ib.* 5. compositio habet rosae & olei acerbi ternos cyathos 5, 19, 16. quod habet olei myrti & vini cyathos ternos 5, 22, 8.

Tertius, 2, um. *v.* Alter de duobus, *i.* secundus. Primus. Quisque, Unus.

¶ **Accessio.** Auxilium. Dies. Fascia. Foramen. Genus. Hora. Locus. Mensis (Pars). siquidem id quoque tertium Periculum accedit 7, 7, 33. *i.* tanquam tertium. *v.* Species. Sutura. Tempus. Tunica. Vertebra Vitium. tertium est, si quid ibi curti est, facire 7, 8, 13. Tertiusdecimus, *caet.* *v.* Dies.

Tertio, *adv.* tertioque, *v.* iterum. tertio & quarto deincepsque 7, 16, 18.

Tertianus, 2, um. Tertianae sc. Febris 3, 3, 3, 3, 5, 4. - quae ex toto intermittit 3, 14, 1. tertianarum vero duo Genera sunt 3, 3, 7-9. alterum longe perniciosius (Genus) *ib.* 8. id Genus plerique medici *hæmipitior* appellant *ib.* 9. ubi id Genus tertianae est, quod *hæmipitior* medici appellant 3, 8, 1. tertianarum quartanarumque (quarum & certus Circuitus, & Finis integer, & liberaliter quæta Tempora sunt,) expeditior Ratio est 3, 5, 7.

Terebinthus, *v.* arboris genus: unde Terebinthinus, 2, um. *v.* Resina.

Terebra, *ae.* terebrarum autem duo Genera sunt, alterum simile ei quo fabri utuntur: alterum capiculi longioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde lubro latius fit; atque iterum ab alio principio, paulo minus quam aequaliter sursum procedit 8, 3, 3-4. *ejus* Rationem proponam *ib.* 2. Adacta terebra *abl.* 8, 2, 17. *v.* Ago *i.* impello *it.* terebra res. Converto. Detego. Excido, *media longa*, terebris. Facio foramen. Foro. Laccro, terebrisve. Utor.

¶ **Per terebram** 3, 2, 18. Quasi terebra 8, 3, 7.

Teres, *eris* *v.* Ferramentum. Figura. Humerus. Lumbricus. Vertebrae.

Tergum, *i.* a tergo 2, 7, 45. in tergo extremum 7, 25, 17.

Tergus, *goris*. propter Duritiem tergoris 7, 25, 17. iuxta Pubem in orbem tergos inciditur 7, 25, 5. Superius tergos relaxatum cedere retro potest 7, 25, 16. Ventriculus constat ex duobus tergoribus 4, 1, 21.

Termino, *avi*, *atum*. caput, eaque quae in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur 4, 1, 31. *ibidem* terminos suos habent. A praecordii terminatur (ospectoris) 8, 1, 62. saepius tamen his (rebus) morbi pueriles, qui diutius manserunt, terminantur 2, 1, 49. *i.* desinunt, finitur.

Tero, *trivi*, *trikum*. tritae Cassiae genit 5, 25, 39. - si teritur intus (Cibus) cum quaerendum esse, qui facillime teri possit 1 Pr. 37. *synon.* 35. atteri. Herba Betonica vel Cantabrica, *caet.* si vel singulae binae tritae, & sic potui datae sunt cum vino 5, 27, 68. teri potest vel Iris arida, vel Noces amaræ, vel quaelibet Herba ex refrigerantibus 3, 10, 5. trita Haec (*nom. plur.*) 6, 10, 8. Id: eaque trita (*n. plur.*) 6, 7, 45. Lenticula, *v.* cum bene. *v.* Nitrum. cum trito Semine apii 4, 20, 19.

¶ *cum Particulis: vel simil.* id Nitrum Ante per triduum, instillata aqua teritur 5, 18, 67. Bene trita Lenticula 8, 4, 67. medicamentum ex nucibus amaris Cum aceto tritis 4, 24, 25. Deinde, *v.* in segg. Dum teritur 6, 8, 2, 6, 18, 9. Dum teruntur 6, 18, 98. quae quidam Ex aqua, quidam Ex aceto terunt 6, 6, 139. malicorium Ex aqua terendum 5, 21, 11. ex quibus duo priora Ex aceto teruntur 5, 18, 28. *v.* Ex vino. *conf.* cum iterum & per se, & rursus. teritur In sole (*al. tale*) 4, 9, 15. In vini cyatho teruntur 4, 4, 32. Intus, *v.* sup. cibus. Iterum, *v.* cum Per se. quae primum ex vino austero conteruntur, deinde, ubi inaruerant, iterum teruntur ex passi tribus cyathis 6, 18, 20. sal quam Optime teri debet 6, 6, 226. arida medicamenta Per se teruntur, deinde *caet.* & ea rursus ex eo teruntur 5, 17, 14. haec quoque omnia medicamenta, singula Primum Per se teri, deinde mista iterum 6, 6, 49. quae Per se singula Primum teruntur, deinde juncta iterum 6, 18, 33. Pittillo teritur, *v.* cum rursus. Quum teruntur 6, 6, 52. 6, 7, 21. eadem Ratione trita haec 6, 10, 8. Rursus, *fff*

v. cum per se. Rursus id medicamentum, adjecto passo, pittillo teritur 6, 7, 25. ex aceto simul conteruntur, idque sub terra reponitur, - & Rursus sublatum teritur 6, 6, 186. quae - Rursus paulatim adjecto vino austero, teruntur 6, 14, 6. Rursus simul omnia teruntur 5, 25, 10. Sic teritur, ut 6, 7, 17. *conf.* 6, 6, 226. Simul, *v.* cum rursus. omnia simul teruntur 5, 24, 8. Simul teruntur 6, 6, 120. *v.* Super *tem* *all.*

Terra, *ae. i. solum.* lectus per acritatem terra 1, 3, 32. calx ingressu terram non contingit 8, 20, 5. *add. ib.* 10. a terra profusus calidus vapor 2, 17, 2.

¶ *materia terrea*, ut terra respersa (aceto) spumet 5, 27, 48. quibus diu color sine morbo regio malus est, hi terram edunt 2, 7-7. *liberos* *ac* *Hippocr. Prae-* *dictor. Lib. 2. Cap. 39* *pr.* terra Eretia, mollit 5, 15, 1. - ex aceto liquata 6, 3, 6. terrae Eretiae, *gen.* 5, 19, 14. terrae Samiae *gen*) quae *et* *sup* vocatur 6, 6, 104.

Terre, *rui*, *ritum.* de prognosticis signis malis: ne haec quidem (citra Alvus) terrere protinus debet 2, 3, 10. nulla acuta Febris leviter terrere nos debet 2, 4, 16. neque terrere debet ex Febris quæta, 3, 7. at ne Febris quidem terrere debet 5, 26, 159. Idque terrere nos potest 5, 26, 167. uvæ vehemens Inflammatio terrere quoque debet 6, 14, 1. cognitis indicibus, quæ nos vel spe consolentur, vel Metu terreat 2, 9, 1 *opp.* ideoque novo Metu terret (sonus aurium) 6, 7, 89. quia etiam Morbus ipse non inijuste terret 7, 3, 6. quum vehementes Notae terruerunt 3, 2, 24. Omniumque terrentium (conspectum fugere oportet) 3, 23, 12. neque Periculo terreat (ista omnia tubercula tunicata) 7, 6, 3. neque terrere autem ea Res (*balneum*) si tempestiva est, debet 2, 17, 9. ipsis Tenebris terrentibus 3, 18, 14. si terrentia manent 3, 2, 16.

¶ *cum Particulis:* inijuste, Levit, *v.* in superiorib. Magis terreri potest aliquis, quum 4, 4, 64. Ne quidem, Neque, *v.* sup. Neque inter initia terrori convenit, si 2, 8, 4. Neque terreri convenit, si 7, 26, 93. Protinus, *v.* sup. Subito etiam terrere & expavescere in hoc morbo prodest 5, 18, 74.

Terribilis, *e.* Minus terribiles angues edunt (regiones) 5, 27, 66. aqua autem inter cutem Minime terribilis est, quæ 2, 8, 18. Neque unquam in acuta febre, aut a somno, non est terribilis nervorum discentio 2, 4, 16. ac Ne

in eo quidem terribile esse (sanguinis profluvium), qui 4. 4. 77.

Terror, oris. pro Modo terroris 3, 2, 21. i. mali praesagii in morbis. removersi terrores, & potius bona spes afferenda 3, 18, 61. demeritis hilaritas terroribus his melius curatur ib. 76.

Tertius, Tertiana, caet. v. sub. ter. Testa, ac. *fiabile opus, ut lateres*, caet. 3, 12, 14. 5, 28, 41. cum testis suis Cochleae 5, 2, 2. Cochleae cum testis suis 5, 21, 12. testa Ossis, vel Ossis testa 6, 13, 15. 7, 12, 14. add. 8, 3, 16. 38. 8, 16, 6.

¶ **Angusta** 8, 3, 38. Longa, t. abl. 8, 16, 6. Summam Quamque 8, 3, 16. Tenuis 8, 3, 38.

¶ **cum Verbis**: v. Conquiro. pulvis ex Contrita testa 5, 28, 41. v. Decedo. Involutus Extinctis testis & titionibus 3, 12, 14. v. Labans. Laevo. Protraho. vulsellâ. Recedo. Recipio. Sequor.

Testiculus, i. binae Arteriae, caet. v. inf. venae. ad Basin testiculi 7, 19, 14. cum Dolore, v. dependeo. Duri. Febres, v. ex inflammatione. testiculi simile quiddam Glandulis habent 7, 18, 2. v. Inflammatio. Membranæ. Membranulae. Nervus. Ramex. Sedes. omni sensu carent 7, 18, 2. v. Silius. Tunica. Velamenta. Venae. binae descendunt & Venae & arteriae 7, 18, 3. multae deinde membranulae Venas & arterias eosque nervos comprehendunt 7, 18, 6. testiculus cum Venis & arteriis & nervo suo 7, 19, 17. Venam & arteriam & nervum tunicamque eorum 7, 20, 20.

¶ **cum adjectiv.** Alteri 7, 22, 10. Altero 7, 18, 40. lidem 6, 18, 74. Imum t. 7, 20, 19. Ipse 6, 18, 80. 7, 18, 42. 7, 20, 15. t. Ipse 7, 18, 40. Ipsum t. 7, 18, 37. 40. 7, 22, 17. cum Ipso t. 7, 19, 9. Is 7, 19, 20. 7, 22, 10. 18. Isque 7, 22, 9. ejus 7, 18, 37. 40. sine eo 7, 19, 16. Minorque altero sit 7, 18, 40. donec is testiculus Par alteri fiat 7, 22, 10. Totum t. 7, 22, 17. Utrique testiculo 7, 18, 7. 8.

¶ **cum Verbis**: v. Abscinda. Affert febres. Ali. Careo. sensu. Colloco. super ventrem. Condo. Conifero. ad. Contineo. tunicis. Delabor. Dependeo. Descendo. Desino ali. Dolco. Emitto sanguinem. Excisus est. Extraho. Induresco. Infido. Jungo. plagae datur. ne Ipse (testiculus) Laedatur 7, 20, 15. v. Liveo. Permaneo, in fede. Promo. Purgo. Repono. Sentio. Suffineo. Tumeo.

¶ **cum Particulis**: Ad anum testiculosque 5, 26, 22. Ad inguina testiculosque 5, 26, 45. Ad imum-

testiculum 7, 20, 19. v. Circa. Cum ipso testiculo 7, 19, 9. In testiculis 6, 18, 69. Sine eo 7, 19, 10. Usque ad testiculum 7, 20, 15.

Tector, atus sum. i. significo: cum infinit. ut, ad ultima vero jam ventum esse testantur nares acutae, collapta tempora. oculi concavi, caet. 2, 6, 2. quod (specillum) magis minusve intrando, vel in summo (osse) eaiem esse, vel altius descendisse, testatur 8, 2, 15. in malis jam aegrum esse testatur, uoi exterior pars corporis frigit 2, 14, 16. similiter testatur 2, 7, 10, 28, 2, 8, 74. 8, 4, 10. testaturque 5, 28, 178. testantur 2, 6, 16. 2, 7, 43. 70. testentur 3, 6, 26. synon. docet 5, 28, 178 coll. 177.

¶ **i. proba.** id saepe commodè respondere, experientia testantur 4, 4, 90. ac relapsandum quidem corpus esse, res ipsa testatur 7, 14, 19.

Testimonium, i. mali etiam morbi testimonium est: vehementer & crebro spirare 2, 4, 5. i. signum prognosticum. idque ipsum testimonium est, etiam scalpello sanguinem ab ea potissimum parte esse mittendum 2, 11, 9. i. argumentum. probatio.

Tetavos, v. morbi genus, de quo 4, 3. hoc (nervorum rigor) Tetavos Graece nominatur 2, 1, 28. Tetavos appellant 4, 3, 3.

Tetrapappharon, v. & lat. Tetrapharmacum, i. emplastri genus, v. Empl.

Thapia, ac. fruticis genus. thapiac genit. 5, 18, 52. cum thapia 6, 4, 8.

Tetrapappharon, unde tetrapappharon neutr. plur. quae sint 5, 19, 30.

Thapsia, v. pullos, ulceris genus, de quo 5, 28, 44. leqq. accus. 5, 28, 44 & 55.

Thlaspi, pis. herbae genus thlaspi genit. 5, 23, 20.

Thorax, acis. v. Adjuvandus. Pertractandus. thoraci datur. 4, 2, 55. A thorace 4, 4, 96. Ad thoracem 5, 28, 165. Ex toto thorace 3, 19, 4.

Thus, thuris. resina arboris cujusdam sanguinem supprimit 5, 2, 1. glutinat vulnus 5, 2, 1. purgat 5, 5, 2. adurit 5, 8, 3. it. nominativ. 5, 28, 309. 6, 6, 33. thus cum muliebri lacte 6, 7, 19. thuris genitv. 5, 18, 6. 40, 46. 49. 75. 5, 19, 11. 42. 46. 5, 20, 16. 5, 22, 9. 11. 15. 16. 23. 5, 25, 18. 5, 25, 23. 34. 37. 38. 5, 28, 86. 292. 6, 6, 108. 129. 149. 154. 6, 7, 39. 43. 6, 10, 16. 6, 18, 39. 98. 103. - combusti 6, 6, 51. - Correx concoquit & movet pus 5, 3, 2. purgat 5, 5, 2. iodis 5, 6,

2, cum thuris Cortice 5, 27, 92. cum thure 3, 27, 23. 4, 4, 86. 5, 28, 100. 304. ex thure 6, 7, 59. phuris Fuligo 8, 7, 11. concoquit & movet pus 5, 3, 2. excidit corpus 5, 7, 4. thuris Fuliginis 5, 18, 16. 26. 29. 42. 43. 58. 62. 5, 19, 26. 28. 52. 54. 5, 22, 22. 6, 9, 24. Fuliginis thuris 5, 19, 35. 40. 43. 5, 22, 2. thuris Fuligine 8, 5, 10. thuris Fuliginis acetabulum 5, 18, 62. thuris Masculi 5, 18, 22. 52. 5, 19, 15. 5, 23, 7. 11. 6, 7, 49. thuris quoque paululum 6, 18, 39. thuris Pollinis 5, 19, 9.

Thymiama, matis. v. Ammoniacum.

Thymum, i. mali succi est 2, 21, 3. alienum stomacho est 2, 25, 4. uirinam movet 2, 31, 2. sensus excitat 2, 32, 2. it. thymum nomin. 4, 2, 38. 4, 8, 10. 4, 9, 11. - accus. 4, 4, 11. colorem floris thymi 5, 28, 223.

Thymium, i. tuberculum, alias caput. Siquor, q. v. thymium nominativ. 5, 28, 31. thymio ablat. 5, 28, 227.

Tibia, ac. alterum (os cruris) cui tibiae nomen est 8, 1, 112. - longius, & in superiore parte plenius (quam fibulae os) ib. Caput tibiae 8, 21, 2. in superiore Parte 8, 1, 112. v. Similitudo.

¶ **v. Committo.** Pono, ab. Recedo.

Timeo, mul. mere. si mature timeatur altera Accessio (febris) 3, 4, 52. i. signa ejus prognostica sunt. v. Deformitas. vel Differtio nervorum vel rigor timeri potest 2, 7, 45. in homine praedivite Famem timente 3, 18, 35. Febris, v. cura. a. circa. caput aliquis pituitae. Impetus timeri potest 2, 7, 3. ea (Inflammatio) timeri potest, ubi caet. 5, 16, 107. protinus Infantia timenda est 2, 7, 60. si Profusio-nem (sanguinis) timemus 5, 26, 95. Quantumque aut sperari aut timeri debeat 7, 3, 1. opp. quia Quartana quoque timeri potest 3, 5, 4. Recidivam febrem) timere sit solitus 3, 4, 38. Rigor nervorum v. sup. distentio. Tabem timendam esse 2, 7, 10. quia Tertiana timeri potest 3, 5, 4. adversa Valetudo, v. cum in.

¶ **cum Particulis**: facile enim revertitur (febris,) nisi A sano quoque Aliquamdiu timerur 3, 16. ex. Circa, v. sup. impetus. timere etiam Ex somno, mali morbi est 2, 4, 17. atque In aere quidem & naribus deformitas sola timeri potest 7, 9, 2. quod genus adversae valetudinis In quoque timeri Maxime possit 2. Pr. 3. Mature, v. supra. si timemus, Ne 7, 26, 115. timeri potest, Ne, 3, 5, 18. Protinus, v. sup. Protinus timeri debet

ber, si graviora membra sunt, caet. 2, 2, 4 i. instantis morbi signa sunt.

Timor, oris, v. Timor Aquae. Exulcerationis, v. cum in quibus praecedentibus Morborum timor subit 2 Pr. 3 i. periculum, prognos.

¶ estque inter Causas timoris, si 7, 3, 7.

¶ si tristitia cum Longo timore & vigilia est 2, 7, 70. eoque Major in utroque timor est, quo 8, 25, 4 synon. 3 periculum. aut enim Nimio timore aliquis minus, aut aviditate nimia plus, quam debet, assumit 3, 23, 3 i. cautione. ¶ cum Verbis: Subsum & Sum v. sup.

¶ cum Particulis: Cum a. v. sup. In, v. sup. exulcerationis timor In palpebris pupillis est, ubi aut si 6, 6, 10.

Timidus, unde Timide, adv. i. cauere: v. aduro 6, 18, 58. i. nimis cauere: v. bibo. demitro. antiqui timidus eo (balneo) utebantur, Aesclepiades audacius 2, 17, 9 opp.

Tingo, tinxī, tinctum. cum ablat. succidam lanam Acero tinctam 8, 4, 36. qua (Aqua) faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est 5, 28, 41. His tinctam lanam succidam 4, 2, 18. eodem Medicamento tinctum linamentum 6, 18, 89. tinctum Melle (linamentum) 5, 28, 203.

¶ spongiam Ex vino & rosa tinctam 7, 3, 10.

¶ linamentum In aceto tinctum 7, 28, 7. spongia sibiunde In aceto tincta 8, 4, 32. folia vitis In aqua frigida tincta 3, 7, 15. involvendumque lana specillum est, & In eo medicamento tingendum 6, 8, 13. Lind. medicamentum. tincta In melle linamenta 5, 26, 192. 7, 4, 13. linamentum In rosa tingere 6, 15, 6. triplex linetoolum In vino & oleo tinctum 8, 8, 12. duplicibus triplicibusve pannis In vino & oleo tinctis 8, 10, 16.

Tidymallus, & v. lactuca marina. Tulo, onis. extincti titiones 2, 17, 24. extinctis titionibus 3, 12, 14. conf. Involvo.

Tolero, avi, atam. qui minus in ediam tolerat I Pr. 115.

Tolerabilis, e. opp. gravis, gravissimus, ingens 4, 6, 5. 6. 4, 19, 2. 3, 3, 15. v. Auxilium. Dolor. Feror. Fractura; Morbus. Suppurationes. tolerabilior, us: v. Ixcep. Venus, Vitium, Vultus. Maxime tolerabilis 8, 10, 4.

Tolerabiliter, adv. datur 2, 13, 6. tolerabilis se habent (vocabula) 8, 18, 2.

Tollo, sustuli, sublatum. elivo,

sublatā palpebrā sic, ut 7, 7, 70. ¶ i. aufero, removo. sublatia His, quae coierant (in lacte) quod quasi serum supererat, bibere cogebant 2, 12, 3 opp. Idque sub terra reponitur diebus viginti, & rursus sublatum teritur 6. 6. 186 opp. Medicamenta sustulit 3, 4, 9 i. reject, improbavit. donec excisum undique Os eadem lamina levetur, tollique sine ulla noxa cerebri possit 8, 3, 29 synon. 30. totum os ejectum est. quo (Osse exciso) sublato 2, 4, 49. ubi superiori Parte (ossis excisi) sublata, inferior relicta est 8, 3, 31 opp. quarto (die) Sutura tollenda est 7, 7, 92. horum (medicamentorum) autem Usus ex magna parte. Aesclepiades non sine causa sustulit 5 Pr. 4.

¶ translate de remotione morborum vi. tioremve. tollit Acrothymium etiam sius in aqua decocta 5, 28, 238. xanthes, v. nihil infra. v. Cancer. maxime tollere Cicatricem videtur id (collyrium) 6, 6, 157. tollitur etiam (Clavus) si 5, 28, 235. nervorum Distentionem rigoremque, si postea coepit (febris) ex toto tollit 2, 8, 51. ut Dolor tumorque per ea tollantur 8, 11, 9. Dolor subitus 8, 10, 15. Ephelidem tollit resina 6, 5, 9. si prima inedia Febrem non sustulit 2, 12, 13. modo Febrem ipsam tollit (balneum) 2, 17, 7. ac sic proximum est, ut quietes tot dierum & abtinentia cum caeteris, quae praecipiantur, Febrem tollant 3, 15, 10. si hac ratione non tollitur (Fungus,) vel aliis medicamentis similibus, vel vehementioribus 6, 18, 129. si Horrore sublato haec (febris) superest 5, 13 extr. opp. facilius tollitur (Hydrops) In servis, quam in liberis 3, 21, 8. nisi cito Id quietes sustulit 1, 3, 7. Ad autem in pueris & saepius nascitur, & facilius tollitur 5, 28, 223 synon. curatur. add. 4, 18, 2. Id ipsum quo medicamento tollere 5, 28, 129. prope difficillime tollitur (facer Ignis) 5, 18, 73. neque ex toto tollitur (Imperigo) 5, 28, 279. ubi inflammatio sublata (est) 5, 28, 84. sublata Inflammatione 8, 7, 14. ea sublata ib. 17 synon. ib. 16 finiri, solvi. varix ortus caet. Infaniam tollunt 2, 8, 39. dum se primo die protinus sublaturus Languorem aut excitatione aut balneo caet. sperant 3, 2, 19. Lenticulam tollunt galbanum & nitrum 6, 5, 7. quodvis facie confusa Livor subcrenatus est, haec compositio. nocte & die imposta tollit 5, 18, 51. Idque Lippitudinis genus vix ante vigesimum diem tollitur 6,

6, 6. qua (vi) tollere id Malum rentent 5, 28, 35. major ortus calor simul & priora Mala tollit & 3, 9, 7. aquae Metus, v. inf. stis. quia non interst, quid Morbum faciat, sed quod tollat I Pr. 62. potest enim Morbus, etiam qui per se finem habiturus est, citius tamen adhibito auxilio tolli 2, 14, 13 synon. saepe eum (comitialem Morbum,) si remedia non sustulerunt, in pueris veneris, in puellis menstruum initium tollit 3, 23, 4. tolli Nihil nisi xanthes potest 5, 28, 32. Ora etiam venarum, fundentia sanguinem sic tolluntur 7, 30, 15. major (Papula) commodissime murali herba tollitur 5, 28, 290. nisi sublata est (Papula) 5, 28, 288. si Plus est, Quod tolli opus est 5, 26, 207. nervorum Rigorem, v. sup. distentionem. eo difficilior tollitur (Scabies) 5, 28, 265. ut & Sisir tollat (potio) 1, 3, 7. simul & Sitis & aquae metus tollitur 5, 27, 21. Tormentum, v. inf. cum per. si descendit omentum, nunquam in scroto Tumor tollitur, siue inedia fuit. caet. 7, 18, 14. conf. cum per. Vari commodissime tolluntur imposita resina 6, 5, 6. Varices non difficili ratione tolluntur 7, 31, 2. Ulcera vero ex pustulis facta tollit spuma argenti caet. 5, 28, 259.

¶ de aliis rebus, similiter destruo, interimo, perdo. si praecordia dura & dolentia ante Diem vigesimum Hominem non sustulerunt 2, 7, 79. quidam enim (morbi) breves acutique sunt, qui cito vel tollunt Hominem, vel ipsi cito finiuntur 3, 1, 4 opp. longoque tempore id malum, quum inveteraverit, aut tollit Hominem, aut, etiam si finitur, excruciat 4, 15, 5. ea saepe intra quatuor diem tollunt 4, 3, 4. summa macies oritur, & nihil occurritur, tollit 3, 22, 2. ubi sublatus est praesens Metus 4, 5, 40. aequae in ea (aqua inter cutem) quoque tussis Spem tollit 2, 8, 86.

¶ cum Particulis: Aequae 2, 8, 86. Ante diem 2, 7, 79. 6, 6, 6. Cito, Citius, Commodissime, v. sup. Difficilior 7, 9, 4. 5, 28, 265. Difficillime 5, 28, 73. Etiam Ex magna parte, Ex toto, v. sup. quum Facile tollatur 4, 18, 2. Facilius 3, 21, 8. 5, 28, 123. In aqua inter cutem, In pueris, In servis, In scroto, v. sup. Intra quatuor diem 4, 3, 4. Maxime 6, 6, 157. Non, Non sine causa, v. sup. Nunquam 7, 18, 14. si ne Per has (cucurbitulas) quidem tormentum tollitur 3, 21, 35. ut dolor tumorque Per ea tollantur 8, 11, 9. Protinus 3, 2, 19. Quoque 2, 8, 86. haec Ratione, difficili Ratione, Saepe,

Sis

Sile: Simul, **Sigē** causa, Sine no-
xia, Vix, v. in *superioribus*.

Topaxis, cast. incisorius. *topaxi* den-
tes 8, 1, 37.

Tondeo, totondi, tonsum. tunc
caput tondere 3, 23, 10. add.

16, 7, 6. caput huius recte tondea-
tur 4, 4, 94. caput utique ton-
dendum 6, 7, 56. nunquam id

(caput) Ad cutem tondere 1, 4,
21. convenit caput Ad cutem tonde-
re 3, 18, 26, 27. ut caput Ad

cutem tondeatur 6, 8, 4. caput
Ad cutem tondendum 6, 6, 116.

omitt caput: tondere oportet Ad
cutem 4, 2, 16. in hoc (morbo ca-
pitis) tonderi Ad cutem necessa-
rium est 4, 2, 28. sed ante tonde-
ri Ad cutem convenit 6, 6, 75.

Tonfillae, arum. glandulae iuxta fau-
ces, etiam amygdalae vocatae. Cello
fere tumor & durities earum, v. 7,
12, 25. tonfillas, quae post in-
flammationes induruerunt 7, 12,
25. si tonfillae sine exulceratione
per inflammationem intumescunt

6, 10, 1. tonfillaeque male habent
(quos) 1, 5, 1. quum sub levi Tu-
nica sint 7, 12, 25. in tonfillis 7,
12, 34, v. Accommodata tonfillis.

Circum rado. Evello. Excido me-
dia longa. Excipio, hamulo. Il-
lino. Indureleo, *sup*. Intumescio,
sup. Resolvo.

Torcular, vel Torcular, ris. in tor-
cularibus. v. Axes.

Tormentum, i. *synon*. dolor 3, 21,
34 seq. Intestinelorum tormenta 5,
25, *tormenta*.

quum Aliquid in ipsa curatione
tormenti habeat (ozacna) 7, 11,
2. Longum 7, 7, 77. Maximis

tormentis annumerari potest (den-
tium dolor) 6, 9, 1. tormentis

Quibusdam optime curatur 3, 18,
72. i. e. ib. fame, vinculis, plagis
cast. sine Ullo tormento 8, 4, 60.

cum Verbis: v. Adicio cum dat.
Annumero & Curo paulo ante Fi-
nio. Intendo. Levo. Sum 7, 7, 77,
5, 25, 7. v. Tollo.

Tormina, num. *Græce* *dyversileptis*, q.
v. hoc nomine redduntur ex Hippo-
crate *dyversileptis* 2, 1, 29, 32. 2, 7,
74. 2, 8, 25, 30, 34, 48. 101. 119.
enot. *dis*. a dejectionibus, v. v.
quae torminum Auxilia sunt 4,
18, 7. lienosis Bono tormina sunt

2, 8, 48. dynteritiam nostram per-
peram Latine reddidisse tormina
(quae proprie *spēphū*) Triller. de
Clysterum nutrientium antiquitate
et usu p. 403. opusculor T. 1.

Mortifera 2, 8. 101. nom. Pericu-
losa 2, 8, 30. Vetera esse coepe-
runt 2, 8, 98.

cum Verbis: v. Convertito. *Accommo-
to*. Excito i. produco. Laboro. Le-
niantur vit. a. Ordior ab. Orior.
post alvi longam resolutionem tor-

mina (Oriuntur) 2, 7, 74. Pre-
hendo. Sequor. *volutam* alvum.

Subeo. Sum: si tormina Sunt 4,
11, 10. v. Supprimo. tormina in-
fantiam Tollunt 2, 8, 39.

cum Particulis: v. Ad de efficientia
remediorum. In torminibus 4, 18,
3. Post haec (tormina) intesti-
norum laetitia oritur 2, 7, 74. Sub

his (torminibus) 2, 8, 101.

Torminalis, e. *adversus tormina uti-
lis*, v. Sorbar.

Torpea, pul. pere. si Corpus tor-
pet 2, 2, 6. v. Locus, de parte as-
fecta. Manus quoque dextra tor-
pet 4, 8, 2. ne torpeat (Membrum

nimum vehementer deligatum)
5, 27, 28. torpentis Membri 3, 27,
12.

Torpor, oris. Coxa: (i. *ischia-
dica* malum) si sine torpore est 2,
8, 35 i. stupore. Ejusmodi torpor 3,
20, 19 de *lethargo*. in coxae vero

doloribus si Vehemens torpor est 2,
8, 118.

cum Verbis: v. Accedo. Creo. Per-
vago. Sum: si diu frigus est (in
febre) & torpor 3, 9, 6.

Torqueo, torii, tortum. v. Acia. La-
mina. Linum.

i. dolorem assera, *moleste* afficio. qui-
dam etiam, quum torquentur (sc.
calculi doloribus) 2, 7, 38 ut

torquentibus (rebus) exitus datur
7, 7, 33. Jeant. Lienis, Latus tor-
quet 5, 25, 8. v. Imbecillitas. In-

testina torquentur 4, 11, 3. ubi
circa umbilicum Intestina torquen-
tur, (*spēphū* Graeci nominant)

2, 7, 15. si Lienis torquet 5, 18, 11.
ubi Vigilia torfit 2, 7, 77.

Paululum 7, 5, 26.

Tortor, oris. tortoris vicem exhi-
bit 3, 4, 12.

Toruiolus, a, um. v. Fistulae.

Torre, tui, tostum. plani quoque
piscis aculeus torretur 6, 9, 27.
omnia tosta 2, 30, 11. v. Panis.

321.

Torus, i. Venarum toros, v. Vena.

Tor, indecl. tot Dierum 3, 15, 10.
tot Genera machinamentorum 8,
20, 13. tot Horae, quot 3, 4, 57

respond. tot Malis 3, 25, 5. tot
Medicamentis 5, 28, 201.

Totidem, indecl. totidem fore ca-
sus, qui 8, 19, 1. duas ansas,
totidem fascias 6, 18, 99.

Toties, adv. 3, 4, 9. 7, 7, 77. *resp.*
quoties, q. v.

Torus, a, um. torus, pars opp. 2,
8, 110. 2, 15, 5. 4, 2, 8. cast.
v. corpus & pars. in calidum o-
leum totum (*aegrum*) descende-
re 4, 3, 17. v. Accrissionis. Annum,

Anno. Caput. Capite. Cavum.
Cervicem. Cicatrix. Corpus, Cor-
potis, Corpori, Corpore, Cor-
pora, Corporibus. Costa, Co-

stam. Cutis, Cutem. Die. Dolo-

rem. Fistula, *caust*. Hominem.
Horā abl. Id totum 7, 7, 106. to-
tum Id 8, 10, 115 i. omnia ea.

totumque Illud 7, 29, 43 i. omnia
illa, v. Inguen. Locus, Locum,
Loco. Manus. Mentum. Oris (*ab-*
lativ.) Os, oris. Os, ossis: Os-
se, inferiori Parti. Peccoris. Pul-
mo. Quod (in osse) totum vi-

ciatum, totum eximendum est 8,
2, 23. v. Se Sinus Sputum ae-
quale. Testiculum. Thorace. Tu-
nica. Varicem. Ventri. Vitae *genit*.
Vitam. Vitium, latius. Ulcus.

dativ. toto 4, 12, 3 v. in venter
cum Particulis: Ex toto, v. Ex
in totum 1, 3, 35. five id In
toto, five in parte est 2, 15, 5.
totus Que 7, 13, 5. totum Que 7,
29, 43. Simul totum corpus 2, 8,
95. totum Ve 2, 2, 7, toto Ve 2, 8,
115.

Tracto, avi, atum. quum haec per-
muta volumina, perque iniquae
contentionis disputationes a ma-
dicis saepe tractata sint atque tra-
dentur I Pr. 74.

de curatione magisque chirurgica.
in Auribus admodum pauca sunt,
quae in hac medicinae parte tra-
dentur 7, 8, 1. Caro carcinoma-
ti similis cum periculo tractatur

7, 14, 16. ante inflammationem
tutus Omnia (sc. Ossa) tradan-
tur 8, 2, 26. difficilisque postea
tractatur (Os fractum) 8, 4, 23.
ea (inflammatione) substat rursus
Ossa esse tractanda 2, 7, 17.
tum facillime Ossa tractantur 8,
10, 31. neque Ossa tractari satis
expedit 8, 10, 85. Pars quae tra-
ctabitur 7, 7, 39.

cum Particulis: Ante inflamma-
tionem. Cum periculo. Diffici-
lius, Facillime, In, Postea, Rur-
sus, Tum, Tutius, v. in *superior*.
Trado, didi, datum. Brachium al-
teri (ministro tradendum) 8, 15,
18. quoties Infans protrahus est,
tradendus ministro est 7, 29, 40.
atque eam quoque Palpebram tra-
dere alteri (ministro debet) 7, 73, 25.

de curandis curatio, qua nunc
quidam traditos sibi Aegros sa-
niant 3, 9, 8. quodsi non, quo
die primum is (morbus comitia-
lis) incidit, medicus accessit, sed
is, qui cadere consuevit, post ei
traditus est 3, 23, 15.

de literarum nomenclatis. a futuris
se deceptum esse, Memoriae tra-
didit 8, 4, 11. in eo Ministerio,
quod utilitatis causa posteris tra-
ditur 8, 4, 13.

Tragacantha, ac. *gummi* *genus*.
glutinat vulnus 5, 2, 1. *tragacanta-*
thae *genis*. 6, 6, 59. 104.

Tragacanthum, i. *idem*. laevat 5,
13. cum tragacantho 4, 4, 45.
Tragacanthum

rem. Fistula, *caust*. Hominem.

Horā abl. Id totum 7, 7, 106. to-

tum Id 8, 10, 115 i. omnia ea.

totumque Illud 7, 29, 43 i. omnia

illa, v. Inguen. Locus, Locum,

Loco. Manus. Mentum. Oris (*ab-*

lativ.) Os, oris. Os, ossis: Os-

se, inferiori Parti. Peccoris. Pul-

mo. Quod (in osse) totum vi-

ciatum, totum eximendum est 8,

2, 23. v. Se Sinus Sputum ae-

quale. Testiculum. Thorace. Tu-

nica. Varicem. Ventri. Vitae *genit*.

Vitam. Vitium, latius. Ulcus.

dativ. toto 4, 12, 3 v. in venter

cum Particulis: Ex toto, v. Ex

in totum 1, 3, 35. five id In

toto, five in parte est 2, 15, 5.

totus Que 7, 13, 5. totum Que 7,

29, 43. Simul totum corpus 2, 8,

95. totum Ve 2, 2, 7, toto Ve 2, 8,

115.

Tracto, avi, atum. quum haec per-

muta volumina, perque iniquae

contentionis disputationes a ma-

dicis saepe tractata sint atque tra-

dentur I Pr. 74.

de curatione magisque chirurgica.

in Auribus admodum pauca sunt,

quae in hac medicinae parte tra-

dentur 7, 8, 1. Caro carcinoma-

ti similis cum periculo tractatur

7, 14, 16. ante inflammationem

tutus Omnia (sc. Ossa) tradan-

tur 8, 2, 26. difficilisque postea

tractatur (Os fractum) 8, 4, 23.

ea (inflammatione) substat rursus

Ossa esse tractanda 2, 7, 17.

tum facillime Ossa tractantur 8,

Tragonganum, i. *herbae generis*, u
rinam movet 3, 21, 25.

Tragonganus, i. *idem*, discutit 5,
11, 4.

Tragum, i. *facilius* ex tritico se-
mine, sicut pitiana ex hordeo,
sec. Plin. Hist. Nat. 18, 7 segm.
16: boni succi est 2, 20, 1. in fi-
bis numeratur 4, 4, 47.

Traho, traxi, tractum, quo mul-
tum & purum Aërem trahere pos-
sic (*aeger*) 3, 7, 14. interdum
quasi Arenam, interdum quasi
sanguinem trahit (urina) 2, 7,
30. tussis Bilem vel pus trahent
4, 7, 3. Fustis, v. *inf.* partes.
Infantem, v. *infra* uncum. acu
Linum trahente 7, 7, 25. aliquid
malagma ex his, quae Maternam
trahunt 4, 7, 161. *attrahunt*, *epispasti-
ca*, ut ab eo Nomen trahant (medi-
cinae partes,) a quo plurimum
petunt 5 Pr. 6. generale Nomen
trahit latius vitium 5, 23, 130.
superioresque (fustium Partes)
ad se utraque manu traxerint 8,
20, 17. omnem profectum, ut
aliquid ab aliis adjuvetur, hinc
tamen Plurimum trahere 7, Pr. 7.
Pus, v. *sup.* partes. ubi is (San-
guis) suppressus est, quia non
trahitur, ne venit quidem 2, 10,
38. Sanguinem, v. *sup.* arenam.
quae (Spicula) magis lamiant,
si retro; quam si contra trahun-
tur 7, 5, 16. per quas (actiones)
Spiritus trahimus & emittimus
I Pr. 33 *opp.* Spiritus difficiliter
trahitur 2, 7, 92. plerumque mi-
serum Spiritum trahunt (*paraly-
tici*) 3, 27, 4. *si misere vivunt*.
vix Spiritus trahitur 4, 4, 2. ne nisi
recta cervice Spiritus trahatur 4,
4, 22. corpus incipit Spiritum
trahere commodius 4, 4, 26. uri-
na secum trahens quasdam quasi
Squamulas 7, 26, 74. quia non
ab obscuris causis, *caet.* sed ab
experimentis medendi Vias tra-
xerint I Pr. 53. medicus deinde
sinistra manu leniter trahere Um-
bilicum debet, ita, ne 7, 29, 41.
trahere autem dextra manus Un-
cuni, sinistra intus positae, infan-
tem ipsum debet 7, 29, 23.

cum Particulis: A, Ab, v. *sup.*
nomen, vias. quid autem com-
pressum corpus resolvat, quid so-
lutum teneat, si A ratione tra-
ctum est: si Ab experientia I
Pr. 100. Ad se, v. *sup.* fustium
partes. Commodius, v. Spiritum.
Contra, v. *fricula*, v. *seCum*, v.
squamulas. quae (crusta) trahit
seCum, quicquid corruptum erat
5, 28, 12. scalpello, quicquid
corruptum est, sic, ut aliquid se-
Cum integri trahat, praecidi de-

bet 6, 18, 52. Difficiliter, v. Spi-
ritus. Hinc, v. *sup.* plurimum.
Ita, v. umbilicum. Leniter, v.
umbilicum. Leniter trahere o-
portet 7, 29, 22. Per, v. *sup.*
spiritum; Retro, v. *spicula*. Sic,
v. *seCum*. Vix, v. *spiritus*.

lente ago vel curo, differo. qua
(curatione) nunc quidam tradi-
tos sibi Aegros, qui sub cautioni-
bus medicis stantebantur, inter-
dum contrariis remediis sanant 3,
9, 8. quos (*aegros*) aemuli diu
tractos non expedierunt 3, 9, 15
(22) & id (malum) potest diu
Aliquem trahere 4, 4, 23 *opp.* duo
in frequentia acuta esse consuevit
(22) id (malum) interdum Ae-
gros trahit, interdum praecipitat
4, 16, 1 *opp.* & neque etiam trahi
posse videatur (Malum,) quo mi-
nus 7, 26, 21. ut impetum Morbi
trahendo aliquis effugiat, porri-
gaturque in id tempus, quod 2,
5, 2 *synon.* illud perpetuum est, non
ut primum fieri potest, huius ge-
neris Ulcera sanare, sed ea trahere
4, 22, 14 *opp.* si quis etiam in
eo morbo diutius traxit 2, 8, 75
i. *sustinuit, perduravit, opp.* ibi
protinus moritur. quo (tempore
autumni) fere, qui caetera parte
anni traxerunt, resolvuntur *ib.* 75
opp. sed haec quidem (urina) po-
test paulo diutius trahere: in praec-
ipiti vero jam esse denunciat,
quae liquida, *caet.* 2, 6, 35 *opp.*

Trajectio, jeci, jectum, v. *Acus*. sic
Brachium deligatum super scapulae
gallinae gradum trajectur 8, 15,
13. v. *Cartilago*, Cavum, Lima,
Unguem, v. *acu*. semel utraque
Parte trajecta 7, 16, 17. neque Tuto
7, 9, 13.

Trajecto, avi, atum, *Sinus*, v. *in acu*.
Transcurso, *caet.* quasi transcurrere,
non imprimi debet (ferriamentum
adurens) 7, 12, 47.

Transeo, ivi vel ii, itum, quo sae-
pius acus Corpus transivit 5, 26,
124. ubi Costas transierunt (fi-
stulae) 7, 4, 10. si Medium (Mem-
brum) mucro transiit 7, 5, 7. ut
Membrum quoque transeat (fer-
riamentum) 7, 15, 5. si five nigri-
ties siue caries Os transiit 8, 3, 21.
ubi deinde eam (Regionem) transi-
it (acus) 7, 7, 142. magnas ven-
nas & Loca Nervosa non transiit
(telum) 7, 5, 5. jamque Venas
& Nervos id (telum) transiit 7,
5, 6. *sine accusativo*: ubi Acus transi-
it 7, 7, 74. Caries, *caet.* v. *cum*
ad. dum transeunt (*medicamenta*
sumta, 4, 4, 42. Scalprum, v. *cum*
ultra. Telo postea transeunte 7,
5, 9.

cum Particulis: A compagine cor-
poris Ad viscera transeundum est
[Eff. 3, 1].

4, 7, 1. v. A. A. In, v. A. ideo-
que Ad aures transeundum est 6,
7, 2. neque tamen in hoc ipso
(Cataplasmate) diu permanen-
dum, sed Ad ea transeundum,
quae 4, 24, 16. transeundum Ad
faciles quidem, sed tamen vali-
diores & frigidos cibos, frigidam-
que aquam, sic, ut 3, 27, 34. Ad
curationes morborum transeundum
est 2, 9, 1. primum dicam, tum
Ad ea transibo, quae I Pr. 120.
praepositisque his, quae *caet.* Ad
ea, quae *caet.* transibo 7 Pr. *ext.*
Ad ea quoque transibo, ut notas
indicem *caet.* 2, 7, 1. Ad medi-
camenta lenia transeundum (est)
5, 28, 257. 6, 18, 106. transeun-
dum Ad medicamenta, quae 8,
10, 93. quamvis saepe Ad eum
(morbum) phrenitici transeunt
3, 19, 2. dixi de his *caet.* nunc
transeundum est Ad eam medici-
nae partem, quae 5 Pr. 1. si car-
ies ad alteram quoque partem
ossis transiit 8, 2, 21 *synon.* 22 penetrat.
dolores etiam circa coxas & inferio-
res partes orti si Ad viscera transie-
runt 2, 6, 16. paulatim debebit Eo
transire, ut 4, 25, 6. Ex quibus (venis)
ad oculos transierit (humor) 7,
7, 167. Ex salubri (loco) in gra-
vem prima hieme; Ex gravi in
eum, qui salubris est, prima ae-
stare transire, melius est 1, 3, 2.
si Ex angustiore sede vitium transi-
it in latiore 4, 4, 15. primum
paulum in tepidario infundare, ibi
ungi, tum transire In calidarium
1, 4, 6. In cervicis ac scapulas
transiit (dolor capitis) 2, 8, 114.
si angina subito finita est, In pul-
monem id malum transiit 2, 7, 73.
omniaque ea simul serpunt; m-
cus In locum pustulosum: pustul-
ae In eum, qui pallet aut livet: pal-
lor aut livor In id, quod infla-
matum est: inflammatio In id,
quod integrum est transiit 5, 26,
123 *seq. synonym.* Nunc 5 Pr. 1. Pau-
latim 4, 25, 6. Saepes 3, 19, 2. Pos-
tea 7, 5, 9. Tum 1, 4, 6. I Pr. 120.
Ultra transire (scalprum) non pa-
titur (meningophylax) 8, 3, 28.

de tempore, i. praeterito. donec
quatuordecim Dies transeant 3, 23,
23. simulac transiit Hora, qua
concidit (*epilepticus*) 3, 23, 10. po-
stero die, quum Tempus accessio-
nis (febris) ita transiit, ut nihil
moveret 3, 5, 2. nisi duae partes
ejus Temporis, intra quod quae-
que ossa conservent, transierint 8,
7, 18.

Transitus, us. A capite transitus
Ad cervicem est 4, 3, 1. Ab his
(an) vitiiis Ad crura Proxima
transitus est 7, 31, 1. Ab his (fo-
mentis) transitus Ad malagmata
est.

est 4, 6, 9. atque ita A vino Ad aquam. Ab hac Ad vinum, eo modo transitus ei esse (debet) 1, 10, extra paulatim deinde faciendus est transitus Ad ea, quae 4, 12, 10. Ex quibus Ad cancrum transitus esse consuevit 5, 16, 190. neque Ex salubri loco In gravem, neque Ex gravi In salubrem transitus satis Tutus est 1, 3, 2.

Transfervo, *caet.* Ad, v. acus: eutram, omnem. Inde Huc, v. exemplum. Ultra, v. subsequor, paulatim.

Transfundo, *Gr.* si sanguis in eas venas, quae spiritui accommodatae sunt, transfunditur I Pr 27. transfuso in arterias sanguine I Pr 96.

Transfusio, onis. ut vera sit illa transfusio I Pr 97.

Transfusio, *Gr.* v. urina.

Transmarinus, a, um. v. Casens.

Transmitto, &c. v. Acum. alvus ne Spiritum quidem transmittit 4, 12, 2.

ut ex inferiore parte spiritus transmittatur 4, 13, 15. jejunum intestinum nunquam, quod accepit continet, sed protinus In inferiores partes transmittit 4, 1, 25. nec alvus nec spiritus Infra transmittitur 4, 13, 4.

Transuo, *Gr.* v. Acu.

Transveho, *Gr.* v. Acum.

Transversus, a, um. v. Calculus. Fistula, Fistulae. Fractura. Infans. Intestino crassiore. Jugulum. Lamina. Lecto, colloco, Linea, *caet.* Maxilla vel frango. Membranas, Muculus. Os, ossis. Peñinis os. Plaga. Processibus. Septum. Sutura, *caet.* Vena.

¶ *cum Verbis:* v. Demitto, lamina. Feror, fistulae. Frangor. Jaceo, in. Incido, media longa, linea, *caet.* Praecido, musculus. Seco membranas. Sum 7, 4, 1. 7, 26, 42. 7, 29, 28.

¶ *cum Particulis:* Ex transverso 8, 1, 114. In transversum jacet (corpus) 7, 20, 15. duabus lineis Inter se transversis 7, 23, 5.

Transverse, *adv.* v. Comprehendo, fascia.

Tremor, oris. qui ante febres horrore & tremore vexantur 2, 13, 2. ex hoc (frigore) horrores tremoresque nascuntur 1, 9, 5. t. Oritur 7, 23, 5. Sum: qui calor & tremor est 2, 3, 47 de febre.

Trepidatio, onis. 4, 8, 14 in hoc (hepatico morbo) inimica est. Tres, tria. v. Amphoris. Auxilium. Capitula (haemorrhoid.) Causas. Cochlearia. Cyathi, *caet.* Digitis. Fasciae. Fistulae (nec.) Foramina. Genera. Guttris. Heminae, *caet.* Noris. Linceis. Locis. Offa. Partes. in tres Partes medicina ducta est I Pr. 17. v. Remedia.

Sextarius. Species. Sutures. Venae. Verrebris. Uncias. eadem tria caulatus 7, 14, 6. tria ista 4, 1, 22. in his tribus 7, 9, 1. Duo aut tres, *Gr.* v. Duo. Duo tresve, *caet.* v. Duo. Duas vel tres v. Duo. tres aut Quatuor, v. cyathos.

Tricesimus, a, um. v. Diem, *re. dicitur* trigismus.

Triangulus, a, um. v. Forma. Osula.

Triduum, i. tridui abstinencia 7, 20, 6. triduum 3, 25, 7 i. per tria. tridno i. per triidum. 2, 6, 5, 3, 4, 23. 7, 7, 135. 8, 11, 31. triduo primo 3, 13, 2. 3, 24, 12. altero triduo 3, 24, 13. biduo, triduo, *caet.* v. Biduo. triduo quadriduo 4, 25, 4. Intra triduum 8, 14, 7. Per triduum 5, 18, 67. 5, 27, 17. 7, 19, 3. Per triduum, id est, die tertio & quinto & septimo 3, 14, 6.

Triens, entis. trientes accus. 5, 18, 29.

Triginta, indecl. v. Dies. Semina. triginta sex, v. Horas. sex, & triginta, v. Horas.

Trigismus, a, um. v. Diem Quintus & trig. v. Quintus, vel Anus.

Tribuo, ui, utum. his (medicamentis) Multum antiqui autores tribuerunt 5 Pr. 2. Plus enim tribuebant nono & undecimo (diei) 3, 4, 43.

Trifolium, i. herbae genus. nominat. 5, 27, 58. trifolii 5, 23, 5. trifolii semen 4, 9, 12.

Triplex, plicis. v. Fistulae. Lin-teolum. Linum. Morus. Pannus. Panno. Pannis. duplex Aut triplex 7, 26, 104. duplex triplexve 7, 4, 27. duplices triplicesve 5, 28, 160. duplicibus triplicibusve 8, 10, 16.

Tristis, e. ex phrenitici alii tristes, alii hilares sunt 3, 18, 8 *opp.* add. ib. 67. v. Cogitationes. Imagines. Nox. ut graviorem accessionem nox quoque tristior antecedit 3, 5, 13. *synon.* levior nox ib. *opp.* qui Nimis tristes sunt 3, 18, 31 *opp.* nimis hilares.

Tristitia, ae. Longa 2, 7, 50. Nimia 3, 18, 77. Vana 3, 18, 63.

¶ v. Contraho. Objurgo. Sum: est 2, 7, 50, 3, 18, 77.

¶ Cum tristitia infantibus 2, 12, 6. In tristitia 3, 18, 57, 67.

Triticum, i. firmius est tr. quam milium 2, 18, 12. boni succi est 2, 20, 1. idque tr. 4, 19, 32. tritici Farina, v. Farina. tritici Hemina 4, 19, 32. v. decoque in. Ex tritico. v. panis, siligo. Superque id 4, 19, 32.

Triticeus, a, um. v. Farina.

Trixagio, ginis, (vel trixago.) *herbae genus. al. chamaedrys.* adversus angues satis proficit 5, 27, 67. rusticos nostros epora ex aqua tri-

xago satis adjuvare dicitur (de dolore lateris) 4, 6, 13. porio ex trixagine 8, 9, 16.

Troxianus v. v. resula. medicamenti forma. troxianus, v. Pastilli.

Troja, ae. unde Trojanus, a, um. v. Bellum.

Truncus, a, um. v. Medicina.

Trunculus, i. trunculi i. trancae paries animalium. v. Sus. lumina. trunculorum 4, 7, 19.

Trux, uis. v. Vultus.

Trucido, avi, atum. perinde ac si trucidantur 3, 18, 10.

Trucidatio, onis. sub gravissimis vulneribus & ipsa trucidatione I Pr. 68.

Τρυγῶδες, ss. sacculentum τρυγῶδες collyrium. v. in Collyr.

Τρυγῶνα, onas. piscis genus. τρυγῶνα 6, 9, 27.

Tuber, eris. in his tuberibus, quae difficulter concoquantur. & in his, quae *καρπώδη* vocantur 5, 18, 41. quo fit, ut caput deorum parvis tuberibus exasperetur 8, 1, 48 i. processibus, condylis.

Tuberculum, i. aliqua recensentur 2, 1, 45. super Articulos, v. inf. ex callo. eodem referuntur Achiloma, Ganglium, Meliceris, Steatoma. *caet.* 7, 6, 2. seqq. alias tumores cystici vel tunicati. in Capite. in Cervice, in Alis, in Lateribus, oriuntur 7, 6, 2, 3. Condyloma est tuberculum, quod 6, 18, 92. tubercula, quae *Καρδωδαιμάτα* appellantur 7, 10, 11. solent etiam interdum juxta Dentes in Gingivis tubercula quaedam oriri 6, 13, 1. *Παρυλιδος* Graeci appellant ib. In summis faucibus 4, 4, 67. circa Glandem 6, 18, 45. Furunculus est tuberculum 5, 28, 112. radius exiguum Humeri tuberculum recipit 8, 1, 80 i. processum ossis.

Μαδαινιδος, id est, Favi nominatur 5, 18, 43. callosa in albo Oculi tubercula 7, 12, 13. in angulo oculi 7, 7, 40. (encanthius) interiorius (Os digiti) in vertice sinuatur, recipitque exterioris exiguum tuberculum 8, 1, 93. in Palpebra super pilorum locum 7, 7, 7. (cri-the) alia quoque quaedam in Palpebris ib. 13. adversus omne tuberculum, quod *Φύμα* vocatur 5, 18, 44. Phyma vero nominatur tuberculum furunculo simile, *caet.* 5, 28, 119. ad orientia tubercula quae *Φυμα* vocantur 5, 18, 39. ad tubercula, quae *Φύμα* nominantur 5, 18, 43. tubercula etiam quae *Φυμα* Graeci vocant 6, 13, 45. Verrebra tertia tubercula, quae inferiori inserantur, excipit 8, 1, 54 i. processum.

ut super eos (articulos) ex Callo quaedam tubercula innata sunt 2, 8, 92. Callosa, v. *σφ.* Oculi quaedam

dam. recta. Capillo suo permanent, fereque sine dolore sunt 7, 6, 5. si Capillis conteguntur 7, 6, 11. quum ista omnia mediocres differencias habeant 7, 6, 3. cum inflammatione & dolore 5, 28, 112. (tuberculum est furunculus) ex quadam inflammatione nasci solet (condyloma) 6, 13, 92. neque Periculo terreant (tubercula tumida) 7, 6, 3. juxta Radices exciditur (tuberculum condyloma) 7, 30, 12. Tunica 7, 6, 124 seqq. v. Tunica.

¶ cum adjectivis: Acutum 5, 28, 112. Alia 2, 1, 45. 7, 7, 13. in Caeteris 7, 6, 10. 12. Callosa, v. sup. oculi, huic (erithae) non dissimilia 7, 7, 13. Dura 7, 6, 8. Exiguum 8, 1, 80. 93. His abl. 7, 6, 3. 7. 8. Id 6, 18, 93. tuberculum id 94. Ista 7, 6, 3. 4. Majus 5, 28, 119. Mobilia 7, 7, 13. Mollia 7, 6, 5. Multa 7, 6, 2. Omne 5, 18, 44. 45. Omnia 7, 6, 11. Ista Omnia 7, 6, 3. Omnia autem ista 7, 6, 4. tuberc. Parvulum 7, 7, 7. Planius 5, 28, 119. Plura alia 2, 1, 45. tubercula Quaedam 6, 13, 1. Quaedam tubercula 2, 8, 91. 7, 6, 5. 7, 7, 13. caet. tuberculis quibusdam natis 4, 4, 67. Rotundius 5, 28, 119. Simile 5, 28, 119. Variasque tubercula 7, 6, 2.

¶ cum Verbis: v. Apprehendo Cedo. Cedentiaque. Circumcido. Contego, vel sup. capillis. Curo. Derado. Dolentia. Ejicio. Excido, media producta. Excipio, v. sup. vertebra. Fio. Foveo, ovis. Habeo, intus. Incido, media longa. Incipio. Includo, tunica. Induresco. Induresco, innascor, super. Nascitur 7, 7, 7. Nascuntur 7, 7, 13. Nasci solet 6, 18, 92. quaedam spatio nudantur (sc. a scalpulis) 7, 6, 5. opp. recta. capillo suo permanent. tuberculis quibusdam natis 4, 4, 67. v. Orior tubercula oriuntur 2, 1, 45. 7, 6, 2. solent Orii 6, 13, 1. Orii solent 7, 6, 3. id ubi Ortum est 6, 18, 93. v. Renitor. Tego, vel paulo ante nudantur.

¶ cum Particulis: Ad tubercula 5, 18, 39. 43. Adversus: omne tub. quod 5, 18, 44. Ex hisque sanguine erumpente 4, 4, 67. In his 7, 6, 7, 8.

Tumor, tuitus sum, tueri. quomodo quaedam similes & affligant nostra Corpora, & parte aliqua tueantur 2, 8, 89. opp. i. conservent. Corpus contrita plantago & illita optime tueri videtur 3, 25. extrinsecusque cura id quod ita sumum est, tuendum esse 7, 9, 18. inter omnes crurum flexus juncturam tueri (patella) 8, 1, 107. i. ascendit. Oculi summa cura tueantur sunt 6, 6, 2. conf. cum abl. ne aliquid eorum (nervus, vena ma-

jor, arteria) laedatur. Quae tuenda esse, proposui 7, 5, 13. opp. in eo volumine, quod de tuenda Sanitate composui 1, 3, 35. de hygie. id quoque Vires tueri 3, 19, 21. coxarum os Vulvam, Vesicam, Rectum intestinum tueri 8, 1, 96.

¶ cum Particulis: caet. eorum (avium) sanguis nostros quoque oculos Ab externo casu Commodissime tueri 6, 6, 22, 3. summa Cura, v. sup. Optime 3, 25, 12. idqua etiam solum Satis tueri 7, 7, 90. i. sufficit ad statum conservandum.

Tum, i. tunc, eo tempore I Pr. 7, 1, 3. 7. 41. 76. 1, 10, 2. 4, 2, 1. 15. 23. 2, 7, 59. 80. 81. 2, 12, 17. 2, 17, 13. 7, 14, 20. 7, 18, 19. 21. 7, 17, 10. 7, 26, 125. caet. synon. eo tempore 1, 3, 76. i. postea, deinde, hoc facto 1, 2, 18. 2, 12, 20. 2, 17, 18. 26. 3, 15, 7. 4, 2, 64. 4, 4, 14. 4, 11, 13. hinc 4, 19, 26. 4, 24, 23. 5, 17, 18. 5, 26, 145. 5, 27, 12. 31. 52. 5, 28, 140. 149. 256. 6, 6, 199. 6, 7, 11. 12. 6, 8, 7. 7, 7, 44. 7, 13, 6. 7, 26, 8. 7, 29, 36. 8, 10, 96. 110. 8, 12, 6. 8, 14, 8. 8, 15, 21. caet. synon. deinde 5, 28, 100. i. adhuc, porro, praeterea etiam, caet. in transiitione: I Pr. 34. 67. 2, 1, 42. 2, 18, 38. 4, 1, 36. 4, 4, 11. 5, 17, 14. 18. 6, 8, 6. 7, 2, 8. 7, 16, 5. 7, 26, 92. 8, 1, 91. 8, 11, 23. caet. i. tum demum 3, 5, 43. Ac tum, v. Ac. Ante: Ante, deinde Ante omnia, caet. Atque. Aut. Deinde, tum, caet. tum. Deinde, caet. tum. Deinde, tum. Demum, caet. tum. Enim 1, 3, 7. Ergo tum 2, 1, 15. 8, 3, 24. Et tum: Et, tum. tum. legitur 1, 19, 2. in Initio, tum 4, 8, 7. Maxime tum: 4, 3, 5. tum. Maxime 2, 1, 26. 17. 3, 6, 3. Nam tum 1, 3, 41. v. Ne, tum quidem, tum. Novissime 5, 27. ext. tum. Porro 5, 26, 148. seqq. v. Post praepos. & udo. Postea. Posthaec. Praecipue. Primum, tum. Primum 5, 18, 44. i. jam nunc. v. Protinus, idque medicamentum tum, Prout opus est, aut ex vino aut ex melle liquatur 6, 18, 35. tum Que 8, 19, 4. 8, 20, 17. tum. Quoque 5, 19, 2. 5, 26, 262. 7, 22, 19. 7, 26, 66. 2. Quum, tum. tum. Quum 2, 14, 5. 3, 2, 24. 3, 4, 31. 3, 8, 21. 3, 11, 6. conf. demum, tum. Quum jam 8, 3, 23. 8, 10, 73. v. Sed tum. Si, tum 2, 7, 81. 5, 27, 32. 8, 43. Ubi, tum, v. demum. tum. Vel praeterea 7, 7, 117. tum. Verbo 4, 4, 96. 5, 26, 194. 5, 28, 109.

Tumesc, mui, mere. Caro, v. cum semper. Intestinum, v. inf. vattius. his aut Lienis tumor 2, 7, 51. tum quia Locus mollior sit & tumeat 8, 4, 22. tumens Locus 8, 5, 14. conf. cum inaequaliter. Membrana, v. tum usque. Musculi ejus

(membri) tument 8, 20, 7. si Nihil tument 4, 13, 11. sub hoc (genere aridae lippitudinis) neque tument. neque flumit Oculi 6, 6, 173. si cui tument ac distenduntur cum dolore Oculi 6, 6, 158. habet (ulcus Chironium). Oras duras, callosas tumentes 5, 28, 89. eas Partes, quae tument 3, 21, 40. ubi Pedes tument 2, 7, 12. Suppuratio, v. cum magis. Testiculus, caet. v. cum ex. Venae Venter imus. Uva, v. cum mediocriter.

¶ cum Particulis: solet Contra id (loci) tumere 4, 13. Si tumor esse. Cum dolore, v. sup. oculi. si Ex ictu tument (testiculi) 6, 18, 77. Interdum etiam Ex inflammatione tument ipse testiculus 7, 18, 42. Inaequaliter tument (locus carcinomatosis) 5, 28, 21. Magis tument (tertia species impetiginis) 5, 23, 278. qua parte Maxime tumebit (suppuratio) 8, 9, 24. Mediocriter eam (uvam) tumentem 6, 14, 10. Nonnunquam, v. inf. vastius. Semperque etiam resupinato corpore tument caro (in omphalocoele) 7, 14, 2. Sub, v. sup. oculi. nonnunquam autem itercore accepto vastius tument (intestinum in pscheocoele) 7, 18, 21. si Usque eo tumebit (membrana cerebri i. dura mater) ut 8, 4, 67.

Tumefco, caet. coxae tumescunt 7, 27, 5.

Tumidus, 2, um. v. Faciem. Humerus. Praecordia. Vultus. tumidior, v. Cutis. Oculi, plur. Praecordia. paulo tumidiora 2, 3, 3.

Tumor, oris. v. Articulorum. Calus ossis. Capiti. in Cervice. per Corpus. aliquis Cruribus. Herniae. 7, 7, 14. 7, 18. caet. in Oculis 6, 6, 18. quum tumor in Pedibus est 2, 7, 14. i. oedema. in Pedibus tumores sunt 2, 7, 92. Phlegma est tumor caet. 5, 28, 125. v. Praecordia. in Scroto. Struma quoque est tumor, in quo 5, 28, 102. v. Venter. Viscera. Uterus, & super ulcera infra & supra Umbilicum, tumor simpliciter pro colli tumore 2, 6, 17. similior tumores, pro oedematibus pedum 2, 8, 57.

¶ cum aliis substantivis: Aliquis, v. inf. cum ex. v. Basis. si tumor Calorque est 4, 24, 15. an tumor (arthriticus) cum Calore sit 4, 24, 16. tumor cum Calore & dolore 3, 10, 9. cum tumore in his (oculis) Dolor est 6, 6, 18. tumor magnus (in ophthalmia) & cum dolore est, si sine dolore est 6, 6, 9. si tumor ei (Dolor coxae) accedit 4, 22, 10. interest sine tumore is (Dolor arthriticus) sit 4, 24, 10. Dolorem tumoremque fecit (inflatione) 2, 3, 12. conf. 2, 7, 28. in eadem Figura 7, 14, 14.

si In-

si Inflammatio aliqua est, quam fere tumor & Dolor sequitur 4, 5, 12. nota Inflammationis est etiam tumor 3, 10, 9. *conf.* Inflammatio. Inflatio. Magnitudo. ab ima Parte extenuatus in verticem est 7, 14, 10. sine Periculo est 6, 6, 9. exiguæ Reliquiæ 7, 18, 17. v. Rubor. Tunica. Vertex, vel p. a. parte.

¶ cum adjectivis. Aliquis 4, 9, 1. tumoris Aliquid est 7, 8, 39. non Aleus 5, 28, 125. Crebrosque t. 3, 25, 3. neque Durus. neque mollis est 7, 14, 8 *opp.* t. non Durus (est) 6, 6, 4. si circa Durus tumor diu permanet 5, 26, 180. tactu Inæqualis est 7, 18, 15. Ipse 7, 14, 9. Is t. 2, 7, 83 *bis.* 6, 13, 9. 7, 1, 2. 7, 17, 6. Isque 7, 18, 29. tumor Is 7, 18, 16. tumorem eum 7, 14, 24 Id (tumoris) 7, 18, 39. Eatus 5, 28, 125. Levibust. (*dativ.*) 7, 14, 30. Levior 7, 7, 162. 6, 18, 28. Longust. 2, 7, 83. Lubricus (est) 7, 18, 15. t. Magnus 6, 6, 9. ex t. Magno 7, 20, 4. qui nimis Magni sunt 7, 14, 30. quodsi Major is t. est 6, 13, 9. Medio tumore 7, 13, 4. al. tumor. si t. Modicus est: si Major 7, 24, 1 *opp.* si t. Modicus (est) 6, 6, 5. si Modicus quidem tumor est 6, 10, 15. Mollis est 7, 18, 15. 29. *conf.* durus. t. Mollis 2, 7, 81. t. Mollior (est) 7, 14, 10. Nullus t. 2, 13, 4. 3, 7, 24. si t. Nullus est 4, 24, 11. Omnis t. 2, 7, 83. si Siccus (est) 6, 6, 9 *bis.* inciso Summo tumore 7, 14, 18. tumor Ulcus 4, 4, 2. sine Ullo tumore 2, 6, 17.

¶ cum Verbis. v. Accedo. Appareo. Apprehendo. Cedo. Coepi. Consumo. Contraho. Cresco. Desido. Diffando. Elaboro. Excito. Extenuo. Pacio. Finio. Habeo. Incido, *media longa*. Increasco. Indureasco. Minuo. Occallesco. Offendo. Offendo se. Permaneo. Premio. Remitto. Rumpo. Sequitur, v. *sup.* inflammatio. Sono. Subsum. Sum: quodsi tumor est 6, 7, 52. si tumor est 4, 24, 14. 7, 18, 28. si est tumor 7, 7, 162. *conf.* superiora & infer. Tenco, spiritus. Tollo. Vinco.

¶ cum Particulis: Ad tumorem increscit, v. callus. Circa, v. *sup.* durus: Cum tumore 6, 6, 18. Ex tumore (aliquid minuisse) 5, 26, 172. *conf.* *sup.* magno. Ubique 7, 20, 12. In quo (tumore) 5, 28, 102. ea Parte tumor est 8, 11, 25. tumor ab ea Parte, in quam os venit: sinus ab ea, a qua recessit 8, 18, 3 *opp.* a posteriore Parte. vel tumor, vel sinus erit 8, 14, 4 *opp.* Quia tumor est 5, 28, 61. Quacunque is est 7, 1, 2. Qua parte est 7, 18, 39. Sine tumore dolor sit, an *caus.* 4, 24, 10. id, quod

Sine tumore est 4, 24, 12. Sub tumore, v. condo, delitescio. Tumultus, us. v. Vitandus. clamor. Tumultuosus, a, nm. v. Somni Somnia.

Tunc, *adv.* 1, 10, 7. 2, 3, 104. 3, 4, 30. 49. 53. 3, 5, 15. 19. 22. 3, 22, 40. *caus.* *synon.* eo tempore 3, 5, 19. tunc celebres admodum 3, 4, 49. i. hoc factis, deinde: 8, 2, 26. 8, 11, 34. 8, 12, 8. Deinde tunc 8, 4, 36 *seq.* tunc Demum, v. Demum. Et tunc, v. et. Ne tunc quidem 3, 5, 17. Protinus tunc quoque 8, 15, 12. Quacumque tunc 3, 5, 22. tunc Quoque 2, 10, 33. 2, 14, 27. 7, 5, 13. 8, 15, 12.

Tunica, *acc.* nervosa, quales fere tunicae membranaceae sunt 5, 18, 175. Abscessus, v. *inf.* Tumor. Critho, vel *inf.* tubercula. v. Fistula (*ulo.*) Jecur. Lingua. Oculus. Renes. Steatoma. Testiculus tunicarum, quibus hi (Testiculi) continentur 7, 18, 2, quas ab inguinibus incipere proposui 7, 18, 104. venae, ubi tunicae inhaerebunt 7, 24, 2. *conf.* Caro de herniis. membranae, membranulae, pars. albâ 7, 18, 4. inter duas quoque tunicas 7, 18, 6. cum duabus suis tunicis 7, 19, 10. eam 7, 19, 33. 7, 20, 13. ea tunica eaque, sub eaque *caus.* 7, 20, 14. 19. 19. ad eam, quae 7, 19, 6. ab eaque 7, 22, 5. super eam 7, 18, 5. *Adv.* *possid.* 7, 18, 4. hæc 7, 21, 15. 7, 19, 36. his 18, 10. illâ, illam, *caus.* 7, 19, 30. 35. imaeve tunicae *dativ.* 7, 18, 38. imam 7, 18, 36. 7, 19, 35. inter imam tunicam & ipsum testiculum 7, 22, 17. *conf.* intermediam: cum ima tunica 7, 19, 14. in ima 7, 19, 22. in ima quoque tunica 7, 19, 19. sub ima tunica 7, 18, 37. sub media imae tunica 7, 21, 15. qua cum abdomine tunicae inferiores committuntur 7, 19, 5. integris *abl.* 7, 18, 10, 35. interiori *dativ.* 7, 18, 5. media tunica 7, 19, 15. 30. 7, 20, 13 *seq.* 7, 22, 5. 19. ad eam, quae media est 7, 19, 6. mediae tunicae *dativ.* 7, 18, 38. mediam tunicam 7, 18, 36. 7, 19, 29. 35. 7, 22, 7. ad mediam tunicam 7, 19, 6. 7, 20, 13. usque ad mediam tunicam 7, 20, 18. inter mediam & imam 7, 18, 25. super mediam tunicam 7, 19, 6. 7, 22, 5. *conf.* inter summam *caus.* sub media tunica 7, 18, 34. 7, 19, 13. 30. 7, 20, 14. 7, 21, 15. mediis tunicis leviter innexus (sinus scroti) 7, 18, 9. tunicae continguntur nervosa 7, 18, 4. nervosae tunicae 7, 18, 12. quacumque 7, 19, 35. sine sanguine 7, 18, 4. suis, v. *sup.* duabus. summa, tunica, quae ipsius scroti est 7, 19, 6. inter summam & mediam 7, 18, 25. inter summam

mediamque tunicam 7, 18, 32. 7, 19, 28. a superiore tunica 7, 20, 10. tunicae continguntur tenui 7, 18, 4. tertia 7, 19, 30. supra tertiam tunicam 7, 22, 7. donec ante oculos tota jam tunica (media) sit 7, 20, 21. non tota demenda est 7, 19, 14 *sc.* media tunica, totae hæc (media imaeve tunica) 7, 21, 15. valentior tunica 7, 18, 5. v. Tonfillae. Tubercula cystica omnia autem ista tunica sua includuntur 7, 6, 4. in caeteris ipsa tunica inavioiata servanda est 7, 6, 12. quum ista alba & intenta se ostendit 7, 6, 13. si quando tamen ab inferiore parte tunicae musculus inhaesit 7, 6, 14. superior pars illius (tunicae) decidenda, alia ibidem relinquenda est ibi ubi tota (tunica) excissa est ibi 15. ubi vel tota tunica, vel aliquid ex ea relicta est ibi 16. tunica quiddam comprehensum est 7, 7, 8 de critho. de Tumore & abscessu: ut, quicquid abscedit, vel amegito suo includatur: id antiqui tunicam nominabant 7, 2, 5. tunica omnis nervosa est ibi 6. *conf.* callus. si tunica est ibi 7. neque ulla res prohibet: etiam si callus est, tamen, quia cingit, tunicam nominati ibi 8. pure quoque tracturi, hæc interdum esse consuevit ibi. quod sub ea est ibi 9. quod (abscedens) consistit fere in tunica 7, 22, 41. summa cutis usque ad tunicam excidenda est ibi 42. tunica, undique circumdata, liberanda est ibi 43. quicquid est, quod tunica (bronecholes) continetur 7, 13, 2. quibus summa cutis cum subjecta tunica excurrit ibi 3. medio tumor una linea inciditur usque ad tunicam ibi 4. si quando autem tunica eximi non poterit ibi 8. Venam & arteriam & nervum (vasa spermatica) tunicamque eorum 7, 20, 20. *¶ cum Verbis:* de testiculorum tunica, v. Abrumpo. Abscindo. Apprehendo. Attingo. Circundo. Colloco, extra, & super. Condo, sub. Contego. Contineo. Demo. Diduco. Excido, *media longa*. Excipio, hamis. Glutino, inter se. Impleo. Incipio ab inguinibus. Increasco, citra, inter se, sub. Inflammo. Inhaereo: it. musculus Venae. Innecto. Insideo, venas. Laedo. Libero. Pateo. Praecido. Promo. Protrahoeo. Rumpo. Vexo. Vincio. Viol. de tunicae aliarum partium, vel viscerum, ut linguae, oculi, tumorum, *caus.* v. Aperto. Attollo. Circundo. Comprehendo. Confitto. Contineo. Decido. Ejicio. Excipio. Eximo. Exuro. Incido, *media longa*. Includo. Intenta. Nomino (*sup.* in tumoribus). Ostendo, se. Relinquo. Seco. Servo. Subjecta. Sum. quic.

callus est, fieri debet 7, 2, 7. v. Tenuo, intus.

¶ *cum Particulis*: v. in *superiorib.*

Turbo, avi, arum. Alium (*pbenitium*) lux, Alium tenebrae magis turbant 3, 18, 15 *synon.* tereos 14 *caet.* auris quoque dolor acutus - faepe Mentem turbat 2, 7. 67 i. *deliria* excitat. in prima febre protinus Mentem esse turbatam 2, 4, 17. quas Venas - quam facile mille res turbant 3, 6, 17 i. *pulsus inordinatum faciunt.*

Turdus, i. minuta avis 2, 18, 20.

Turgeo, si, ere. ora venarum tanquam capitulis quibusdam turgentia 6, 18, 107.

Tussis, is. *tractatur* 4, 4, 51 seqq. Bilem vel pus trahens 4, 7, 3. pejus id Genus esse tussis, quod; quam quod 4, 6, 19. ejus Generis tussis 4, 6, 18 huic dolori Latenter tussis accedit 4, 6, 5. modo Pituitam facit vel citat 4, 4, 52. Pus trahens 4, 7, 3. Sanguinem quoque extendit 4, 4, 69.

¶ *cum adjectiv.* modo Arida est 4, 4, 52. Frequens est in *phibisi* 3, 22, 11. *add. sup.* sanguinem. si Humida est 4, 4, 55. Ipsa 4, 4, 51. fere propter faucium exulcerationem Molestia est 4, 4, 51. Nulla tussis est 2, 8, 20. in Omni tussis 4, 4, 60. in eodem (pulmonis) morbo Periculosa est 2, 8, 65. interdum etiam Sicca tussis est quae nihil emoluit 4, 6, 6. si Sicca tussis est 4, 4, 58. tussim Siccam movet (gravedo) 4, 2, 44. quum Vetus facta est (tussis) 4, 4, 52.

¶ *cum Verbis*: v. Accedo. Cito. Consinuo. Contrahor. Elido. Emolior. Extundo. Facio, pituitam, & vetus. Finio. Infesto. Invalesco. Irrito. Levo. Maneo. Minuo. Moveo. Oritur 2, 1, 37. v. Praecedo. Prohibeo, somnum. Quiesco. Sequor. Strangulo. Subsequor, casum. Sum. Tollo, spem. Traho, bilem. Urgeo.

¶ *cum Particulis*: A tussis 4, 4, 53. Ad tussim (cataportia) 5, 25, 24. In omni tussis 4, 4, 60. paene nihil in tussis excreatur 2, 7, 91. Per hanc (tussim,) v. excreo. Praeter tussim 4, 2, 43. Sine tussis 4, 4, 65.

Tussicula, ae. v. Accedo. Finio. Moveo.

Tussio, ivi, itum. cupiditas tussientis est 2, 7, 91. in faucibus tussientibus 5, 25, 27. si quis autem in huiusmodi febre leniter tussit 3, 27, 26.

Tutus, a, um. a periculo damni, morbi, mortis, *caet.* liber *synon.* securitatem pollicetur 2, 3, 5 coll. 4 *opp.* periculis opportuna 2 Pr. 3. aeger, v. cum ex toto. v. Alivus. Auxilium. Balneum. Calor. Cogi-

tatio, Corpus, Corpora. Frigus. Homo, v. *cum* a. & Ipse tutus erit, & tutum Hominem praestabit 5, 27, 36. Morbum. Pars corporis Praesidium, Praesidia. Tempora *caet.* v. cum maxime, v. Transitus. Valetudo de morbis, dum tutum erit 5, 26, 108. neque tutum est acgrum cibo impleri 3, 6, 43. *comparativ.* hi (aegri) tutiores sunt, quam 2, 8, 58. v. Concubitus. Fistula. (ulc.) Intemperantia; Plaga generis tutioris 5, 26, 204 tutius tamen est, tentare *caet.* 3, 14, 6. *superlativ.* v. Aetas media. Caput. Cubile. Febres. Plaga. Profusio. alvi. Pueri. Venus. tutissimum omnium (Vulnus) 5, 26, 25. os deoperire, tutissimum est 8, 4, 16. *add.* expectare, praetereire.

¶ *cum Particulis*: id caput A dolore tutissimum est 8, 1, 6. ei qui A periculo tutus est 2, 3, 9. tutus esse homo A periculo putatur 5, 27, 17. Adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse 5, 25, 14. is (aeger) Ex toto tutus est 2, 8, 23. ubi esse in tuto videretur (aeger) 3, 19, 24. quae (profusio alvi) tutissima Inter haec est 2, 7, 47. Magis tutum (auxilium est) 2, 11, 13. quae tempora anni, quae tempestatum genera, quae partes aetatis, qualia corpora Maxime tuta vel periculis opportuna sint 2 Pr. 3 *opp.* Minime vero aut frigus aut calor tuta sunt, ubi 1, 9, 10. si id Parum tutum est 3, 7, 4. nec cogitatio quidem ei Satisfacta est 1, 4, 14. nihil interest, an Satis tutum praesidium sit, quod unicuique est 7, 33, 3 neque ex salubri loco in gravem; neque ex gravi in salubrem transitus Satis tutus est 1, 3, 2.

Tuto, *aav.* *synon.* sine periculo 2, 2, 10. v. Attraho. Conquiro, Curro. Eitur, Fio. Habeo. Lavo. Pervenio. Repono. Resolvo. Seco. Supprimo. Surgo. Trajicio. tutius, v. Avello, Evello. telum. Ferio. Fio. Traecto.

¶ *cum aliis particulis*: Eoque tutius 8, 3, 29. ut quam Maxime id tuto fiat 7, 26, 36. Nec tuto 1, 3, 15. Neque tuto 5, 28, 27. 7, 9, 13. Non tuto 7, 26, 62. Parum tuto 6, 18, 109.

Τυμπαίνης, v. hydropis genus τυμπαίνης, 21, 5.

V.

Vaco, are. *cum praepositione*: die, quo A cibo vacat et Ab exercitatione unctioneque febricitans 3, 14, 8 i. *abjunct.* sine praepositione, cum ablativo: Acribus vacet cibus 6, 11, 4 i. acris *abjunct.* rubi. [Ggg]

cundis nimis hominibus aqua frigida infusa prodest, si Dolore vacant 1, 9, 7 ex Hippocr. de Humid. dorum n. XI. 11. *conf.* Ejusd. Aphorism. V, 23. adhuc Febre vacat aliquis 2, 15, 10 in gravium morborum initis. *conf.* 5, 27, 79. quum ex toto corpus Febre vacabit 2, 14, 16. si Febricula fuit, ea vacare 7, 3, 2. longo Morbo viriata corpora, etiam illo vacant 3, 22, 5. aetas non quidem vacat plerisque his Morbis 2, 1, 17. omni Noxa vacant fungi 5, 27, 86. eum alter in morbum incidit, alter omni Periculo vacat 1 Praef. 96. *add. ibid.* 106, 2, 8, 45. optimi dies hieme sunt, qui omni Vento vacant 2, 1, 6. ut major pars eo Viti vacet 7, 22, 8. *Absolute, et Impersonale*: ut aegris jucundius insidat, (intellig. cibus,) quibus interdum non vacat, i. e. non vacuum a febre est tempus, 3, 4, 57.

Vacuum, a, um. si os eo loco duplex est (in fracta calvaria,) inde quoque caro increfcens (alii, probante Morgagne, increfcere, scil. incipit, eaque) id, quod inter ossa Vacuum est, replet 8, 4, 77 i. e. spacium inter binas cranii laminas, sub his (sclerotica et choroidea oculi tunicis) qua parte pupilla est, Locus vacuum est 7, 7, 121. scil. a rebus crassioribus, quum aquae humore plenus sit: hodie camera oculi vocatur anterior posteriorque *add. ib.* 127 Sinus umbilici tum vacuum 7, 14, 20 nimirum postquam in umbilici hernia intestinum vel omentum relapsum est in uterum ventris. vacuum a spiculis Telum 7, 5, 21 i. liberum, quando spicula sagittae forcipe comminuta demptaque sunt. vacuo Tempore 3, 16, 3. scil. inter duarum februm paroxysmos: ατυρεξίας. caput in vacuum Vulvam prolabitur 7, 29, 33 i. e. infantis emortui caput a reliquo corpore praecipit, si haec reliqua pars ante extracta sit, restat in mero.

Vadium, i. qui in vado vivit piscis 2, 18, 35. opponitur *ibid.* ei, qui in alto vivit.

Vagitus, us. perinde faciat omnia (chirurgus animo intrepidus, immisericors,) ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur 7 Praef. 16.

Vagus, a, um. si Febres vagae sunt 3, 5, 22 Hippocrati πλανήσις. πλανήσις, *caet.* Cello alibi incertae: hodie erraticae, oppositae, periodicis *caet.* vid. Febris.

Valeo, ere, i. viribus pollere, qui valere et fenescere volet 1, 3, 48. & valere Corpus 5, 28, 150 de eo, in quo suppurat abscessus. prout Nervi valent 8, 10, 8 i. e. tendines et ligamenta magis minime firma sunt.

cum Adversis: sanus homo qui Bene valet 1, 7, 10. si Magis valet aeger melancholicus 3, 18, 59. si juvenis imbecillus est, aut similibus, quae gravida non est, Parum valet 2, 10, 6. *synon. conf.* 1, 2, 20. medicus, perractans ossa fracta, ut adhuc tenero tallo, manibus ea diducit, compellitque id, quod eminet, in suam sedem; et si parum valet, ab ea parit. In quam os se inclinat, *caet.* 8, 10, 123. 124. pueri proximique his vere Optime valet 2, 1, 40, si Satis valet aeger, si Parum 4, 7, 5. p. a. 4. si satis validae vires sunt, si minores. *cum Dativo*: etiam febre liberatus, vix Refectio valebit 3, 15, 13. *i. ad sanitatem confirmandam satis virium superest habebit, cum Ablativo*: si quis Stomacho parum valet 1, 2, 20.

¶ Efficax esse, de omni remedium genere. Ad idem valet Andreae quoque malagma 5, 18, 18. Ad omnia denique valet, quae ad juvare calor potest 5, 18, 20. *synon.* est etiam collyrium, quod, quum Ad plura valet, plurimum tamen proficere in his ulceribus videtur 6, 6, 147. *syn.* Sphaerion collyrium Eodem valet 6, 6, 141. *cum Adversis*: quod (*antidotum*) in eo quoque vulnere *caet.* Aequa valet 5, 27, 62. si haec (frigida aqua) Parum valet 6, 18, 57. si Parum valet eadem medicamenta 6, 18, 60. si sicca linamenta Parum valet 5, 26, 98. Praecipue ad id valet vel trifolii semen vel cuminum *caet.* 4, 9, 11. Proprie ad ani fissuram caet. valet (*qui sequitur pastillus*) 5, 20, 15.

Valens, entis: Valentior, Valentissimus *i. firmus*, si Valentioris Articuli casus est 8, 11, 31. donec valens Cicatrix sit; quae celerime in vena confirmatur 2, 20. *extr. synon.* valens, infirmum Corpus 7, 10, 12. *oppos.* calculo evulso, si valens Corpus est 7, 26, 94. *de aegro.* Valentior, Ferula 8, 30, 34. valens Homo 7, 29, 34. *de sano.* duo valentes 7, 26, 29, 33. facilius sanescit valens, quam infirmum 5, 26, 32. *oppos.* *de aegro*: add. 7, 26, 117. quodsi valens est *hydropicus* 3, 21, 50. valentius Membrum 8, 10, 12. gravida Mulier valens 2, 10, 7. *synon. ibid.* firmus, robustus, utrinque recti valentesque Nervi collum continent 8, 1, 52. *i. tendines*. Valentissimi Nervi Musculique 8, 20, 14. Os pectoris valens ac durum 8, 1, 62. coxarum Os longe Valentissimum 8, 1, 96. si Spicula sagittae majora Valentioraque sunt 7, 5, 22. super nervosam Valentior Tunica est (testiculi), *duplex* Graeci vocant 7, 18, 5.

¶ de Alimentis Valentissimum voco, in quo plurimum alimenti est 2, 18, 5. *conf. ibid.* 12. *seqq.* Aves Valentiores, firmiores 2, 18, 19. *synon.* assa Caro danda, valens 4, 12, 10. Cibus valens esse debet, & glutinosus, maximeque Caro 3, 21, 47. Cibus dari debet his valens, *caet.* panis totus, caro assa, *caet.* 3, 6, 60. Cibus Valentissimus 6, 8, 5. Desfrutum, quo magis decoctum: Mulsum, quo plus mellis habet: passum, quo ex sicciore lva est; eo Valentius est 2, 18, 46. Frumentum Valentius est collinum quam campestre 2, 18, 33. *synon.* firmius *ibid.* 44. quo Valentior quaeque Materia est, eo minus facile concoquitur 2, 18, 40. Valentissima Materis 3, 18, 60. *oppos.* infirmissima *ibid.* *synon.* validissima 2, 18, 52. ovum durum Valentissimae Materiae est, moile vel forbile imbecillissimae 2, 18, 39. ex Portionibus, quaecunque ex frumento facta est, itemque Lac, Vinum, *caet.* Valentissimi generis est 2, 18, 41. alia Res alia vel Valentior est vel infirmior 2, 18, 11. *oppos.* add. *ibid.* 1, 4, 15. ex fructibus surculorum Valentiores Uvae, Ficus, Noces, Palmulae, quaeque Poma proprie nominantur 2, 18, 17. in his magis, quae Valentissima sunt, aliquis temperare sibi debet 2, 18. *extr. oppos. ibid.* leviora.

¶ de medicamentis et omni remedium genere, i. efficax, potens. Valens est fissile Alumen, *caet.* 6, 11, 25. Ammoniacum Valentius est bellio 5, 5, 3. inulae radix inter Valentissima Auxilia est 4, 22, 8. aliud Valentius Collyrium 6, 6, 53. quaedam Valentiores Compositiones 6, 9, 22. valens Medicamentum est radicae succus; Valentius, acidi Papici mali 4, 5, 36. Medicamentum non aliud Valentius est 5, 18, 283. nimis Valentia Medicamenta 1, 3, 37. Valentius genus sc. Medicamenti 4, 19, 24. quod iure Valentissimis Medicamentis annumerari potest 4, 19, 32. Valentior tamen Medicina est Venas incidere *caet.* 7, 7, 175. si paulo Valentiori Medicina contenti sumus 2, 12, 20. *oppos. ibid.* levi. quibus si folia quoque papaveris adiungitur, Aliquanto Valentiora sunt 6, 6, 88.

¶ cum Praepositionibus: Valentior Ad id omnis farina est ex mulsio, quam ex aqua, cocta 2, 33, 14. valensque Ad idem emplastrum viride Alexandrinum est 5, 19, 41. Ad somnum Valentius cataplasma 5, 25, 5. valens est Adversus cancerem intestinorum minii gleba *caet.* 4, 15, 22. idem medicamen-

tum tanto Valentius In his est, quanto *caet.* 5, 28, 191.

¶ vehement, intensus. Valentiora genera Excitationis 2, 15, 9. *oppos. ibid.* levia. Eractione multa Valentique 2, 14, 23. *synon.* vehement 3, 21, 37. Valentis Morbi 2, 13, 5. prout Valentius aut lentius Vitium est, cui medendum est 5, 20, 14. Valenter, Valentius. nimis valenter ibi retenta materia 5, 26, 99. *scil.* per potentiora astringentia. quod (emplastrum) valenter inflammationem reprimat 7, 25, 12. facilius potius quam Valentius fascia circumdanda est 8, 8, 14. *i. firmius, arctius*. quo Valentius haereat sutura vel fibula 5, 26, 121. ut Valentius extendatur brachium 8, 10, 55. *i. magis*. utiamnum Valentius intenditur membrum super scammum 8, 20, 18.

Validus, Validior. Validissimus, *i. firmus, viribus pollens, sicut*. Valens. valida Bacula 8, 20, 16. donec jam valida Cicatrix sit 8, 4, 81. *i. satis confirmata*. haec facile validiores faciunt 3, 15, 21. *scil.* Homines, de aegris *oppos. ibid.* imbecillitas. transversum ex valida Membrana septum 4, 1, 14. validius Membrum 8, 20, 16. *oppos.* tenerius *ibid.* 15. quae valida plenisque Musculis continentur ossa 8, 11, 32. ibi validis Musculis Nervisque contracta sunt ossa 8, 1, 63. quo validioribus Nervis aut Musculis continetur membrum 8, 25, 2. articuli validis Nervis comprehenduntur 8, 11, 11. validi Nervi, an infirmi sint 1. Praef. 86. *oppos.* quod Nervi minus validi sunt 8, 19, 2. si satis validae Vires sunt aegri 4, 7, 4.

¶ de Alimentis. validus Cibus 3, 15, 16. 4, 15, 16. validior Cibus 3, 19, 25. validiores Cibus, et carnis quoque aliquid esse 3, 24, 13. transeundum ad faciles quidem, sed tamen validiores Cibus 3, 27, 34. validissima Materia 2, 18, 52. v. Valens.

¶ de Remediis. Auripigmentum validius est sandaracha 5, 5, 1. ego utique, si satis virium est, validiora; si parum, imbecilliora Auxilia praefero 3, 24, 11. *oppos.* validioribus Auxiliis opus est 3, 22, 27. cui (leporino Coagulo) eadem quae caeteris Coagulis facultas, sed utique validior est 5, 5, 4. admoveere Fomenta oportet, sed primo lenia, deinde validiora. 4, 14, 4. *oppos.* validum admodum Medicamentum 6, 7, 38. tum validioribus Medicamentis opus est 5, 28, 186. *i. validioribus etiam Remediis opus est* 5, 18, 58.

¶ vehement. Eractiones validae 4, 4, 55. Horror validus 4, 2, 4. 4, 8, 3.

Valide.

Valide, excitat validissime *lethargium* repente aqua frigida superinfusa 3, 29, 10.

Valetudo, dinis. *virium conditio, sive in sanis sive in aegris. de Sanitate: valetudo, morbi opp.* 2, 1, 9, interdum valetudinis causâ recte fieri, (*scil. ut vomat aliquis*) 1, 3, 48 *i. sanitatis conservandae causâ*, infibulare adolescentulos interdum valetudinis causâ quidam conserunt 7, 25, 20 *i. quo hoc impedimento celebrandi coitus, robur sanitatis conservare cogantur: v. Annot. ad d. l. Celsi, vel Joh. Matthiae Gessneri Thesaur. linguae et eruditionis Romanae v. Fibula*, balneum modo, discussis febris, initium cibi plenioris viniq. firmiter valetudini facit: modo febrem ipsam tollit 2, 17, 7 *i. facit ut corpus cibo pleniore caet. ali possit, et sic convalescat*, partem exhauriri (cucurbitula) ad configmandam valetudinem satis est 2, 21, 8, qui sanguinem ipsum suppressit, satis ad valetudinem profuit in *Haemoptysi* 3, 4, 74. uno die fluere alvum, saepe pro valetudine est 4, 19, 3.

¶ **De Morbis**: haec valetudo ut spacium aliquod habebit, sic tuta erit 2, 3, 4 de febre non periculosa *conf.* 2, 8, 14. de tonsillarum inflammatione 6, 10, 10, aliud alii vel corpori vel valetudini convenit 2, 29, 5, ubi Inclinata jam in melius valetudo est 3, 6, 43. Infantis valetudinis signa complura sunt 2 Praef. 1. valetudo Longa et jam a primo impetu Inclinata 2, 14, 11. Longae valetudinis metus non est 9, 6, 4 de ophthalmia, sunt Valetudinis Genera, quibus exlate purgatio convenit 2, 12, 7, adversus omne Genus oculorum valetudinis idoneum 6, 6, 168. in eo Genere valetudinis 2, 17, 15 de febre. in hoc Genere valetudinis 3, 15, 7 pariter de febre: 4, 6, 23 de pleuritide: 6, 6, 164 de ophthalmia: in omni tali Genere valetudinis 4, 2, 66 de catharris, in ejusmodi valetudine 3, 15, 20 de quartana febre. ex Ratione valetudinis suae cognoscere, an caet. 2, 17, 20. Temporis futurae adversae valetudinis 3, 2, 14.

¶ **cum adjectivis**: Adversa valetudo, *synon* morbus 2, 12, 5. 2 Praef. 3, 4, 6, 16, 2. 3 opp. bona valetudo 1 Praef. 8. opp. secunda 1 Praef. 1, 1, 11 frequens Adversa valetudo, an rara, eaque quum est, vehemens esse soleat, an levis, brevis, an longa 1 Praef. 86. inter non multa auxilia Adversae valetudinis 1 Praef. 8, Adversae valetudinis secundus 2, 10, 29. quod genus Adversae valetudinis 2 Praef. 3. quae notas quasdam futurae

Adversae valetudinis exhibent 3, 2, 14. ante Adversam valetudinem quaedam notae oriuntur 2, 2, 1. quid Adversam valetudinem faciat 1 Praef. 23. si quid Adversam valetudinem creat 1 Praef. 24. ex Adversa valetudine aliquid intumuit 6, 16, 3. in Adversa valetudine 1, 8, 4. 2, 9, 3. 2, 12, 5, 15. in omni Adversa valet. 2, 7, 1. levata Adv. valetudine 2, 14, 16. Bona valetudo opp. morbus 2, 14, 14 opp. adversa valet. 1 Praef. 8. bona valet. contingit 2, 14, 14. add. 1 Praef. 8. iisdem defenditur Bona val., quibus reddita est 4, 5, 11. signa Bonae valetudinis 2, 8, 79. id saepe annum, nonnumquam perpetuum, valetudinem Bonam praestat 4, 24, 3. id longiorem, saepe annum, valetudinem Bonam praestat 6, 9, 31. facilis ad Bonam valet. recursus est 4, 4, 14. in bono tempestatum habitu Certior valetudo est 2, 1, 9 *i. sanitas*, quo futurae pauciores sunt, eo capitis valetudo Commodior est 8, 1, 7. Secunda valetudo, opp. morbi 1 Praef. 75. 2, 13, 1. 2, 18, 2. 6, 16, 1. 2, 7 Praef. 4. opp. adversa valetudo 1 Praef. 23. 1, 1, 11. Secunda valetudo contingit 2, 1, 38. 2, 8, 3. 7 Praef. 4. fiducia Secundae valetudinis opprimuntur 2, 8, 88. aquae bene frigidae potio initium Secundae valetudinis facit 4, 15, 18. Secundae valetudinis praesidia 2, 18, 2. Secundae valetudinis spes est 3, 21, 30. quid Secundam valetudinem faciat 1 Praef. 23. quae demum causae Secundam valetudinem praestent 1 Praef. 75. in Secunda valetudine 1, 1, 11. 2, 13, 1. 6, 16, 1. *omissa* in, Secunda valetudine 2, 3, 9. valetudinis Suae 2, 17, 20.

¶ **i. sanatio**. quum vetus quartana raro nisi vere solvatur, utique eo tempore attendendum est, ne quid fiat, quod valetudinem impediat 3, 16, 4 *i. solutionem febris, sanationem spontaneam*, dubitari potest, secunda valetudo medicinae, an corporis beneficio contigerit 7 Praef. 4. add. 2, 8, 3.

Valetudinarii, *i. aegroti*. 1 Praef. 103. qui ample valetudinarios nutriunt, cuius Singulis summa cura consulere non sistent, caet. *ibid.*

Valgus, a, um. si in interiorem partem prolapsus (*luxatus*) est (*semur*,) crus (*sibia*) longius altero et Valgius est; extraneum pes ultimus spectat: si in exteriorem, brevis, Varumque sit, et pes intus inclinatur 8, 20, 4, 5.

Vanus, a, um. quasdam vanas Imagines, accipit aeger 3, 18, 7 *i. falsas, ineptas, leviter delirat*. va-

[Ggg 2]

ni Metus 3, 13, 33. sicut in homine praevixit famem timente, quod auctor addit, est etiam non vana Opinio 4, 4, 33 *i. ratione, fundamenta carent*, vanam Rationem sequi 3, 4, 52. vana Tristitia 3, 18, 63. id iure ut vanum repudiavit 3, 4, 39 de observatione criticorum dictum, omnia ista vana & supervacua esse 1 Praef. 36. eadem (medicamenta) saepe salutaria, saepe vana sunt 7 Praef. 4 *i. irrita, inutilia*, quum secunda vana fuerint, contraria adjuvant 6, 6, 74.

Vapor, oris, vapor Aquae calidae extrinsecus admoveendus per spongiam 6, 9, 3. - subiciendus est, puris micribus 6, 8, 8. nares fovere vapore Aquae calidae 7, 8, 1 *conf.* 7, 7, 106. 112. 7, 9, 19, 8, 6, 8 vapore Aquae calidae per spongiam fovere (vulnus vel os fractum) 8, 4, 33. *conf.* 8, 7, 9. extrinsecus admoveendus vapor Calidus 6, 10, 13. extrinsecus admoveendus erit spongiae vapor Calidus 6, 13, 6. extrinsecus locus vapore Calido fovendus est 6, 10, 1. *conf.* 6, 13, 10. 7, 7, 12. vapor Calidus a terra profusus aedificio includitur in naturalibus sudationibus 2, 17, 2. vapore utendum erit 6, 13, 7. vaporem hiantem ore excipere 6, 9, 30.

Varius, a, um. Alvus 2, 6, 34. 2, 8, 97 *i. excrementa, quae diversis generis res, in mistura quadam, ut loquitur ibid.* Celsus, discretas rationem repraesentant. v. Hippocr. de Judicat. Cap. VII. similiter Bilis 4, 11, 3. variis Causis oculi patitur 6, 6, 1. variis de Causis 5, 25, 12. varius Cibus 1, 3, 18 *i. e. diversa materia*, variis Cibi 1, 6, 2. 3, 6, 39. 41. Color 5, 26, 1167, quotidianae (Febres) variae sunt, & multiplices 3, 3, 10. varias Figuras habens (impetigo) 5, 28, 276. varium virae Genus 1, 1, 2 ubi describitur, varia Genera morborum 1 Praef. 6. 40. 4, 4, 75. Medicamenta 2, 12, 1. Pericula 7, 26, 227. Sanguis 5, 26, 77. ut alvus caet. in reliquis variae Sententiae sunt 7, 14, 19. variis Temporibus 5, 28, 300. varia Tubercula 7, 6, 2. Vomitus, qui varius et mulorum colorum est 2, 6, 30. si Vomitus varius est 4, 13, 6. haec praecipue varium Ulum praestant 5, 21, 1.

Varie crassa sanies est 5, 26, 6, 7 *i. pluribus gradibus*. varie Miscetur medicamenta (*simplicia*) 5, 17, 2 *conf.* 6, 6, 47. varie Respondent in personis malagmata 5, 18, 32. varie Uli medicamentis 2, 33, 18.

Varietas, atis. nulla varietate Ciborum sollicitandus aeger est 3, 6, 49.

6, 40 i. non variis cibis, ut paulo ante dixerat. in tanta varietate Corporum 2, 6, 43. varietas Rerum quasdam etiamnum animadversiones desiderat 7, 26, 61.

¶ i. *variatio, mutatio*. melius ascensus et descensus cum quadam varietate corpus movet 1, 2, 11. Caloris et frigoris varietas vulnera infestat 5, 26, 35. per autumnum propter Coeli varietatem periculum maximum est 1, 3, 80. paucæ admodum compositiones (emplantorum) sunt, in quibus aliquid Mistræ varietas novat 5, 19, 7.

Vario, are. i. *varium esse*. temperatae, quæ maxime variant 2, 1, 2 opp. aequales non in his solum (morbis), in quibus semper ita se habet; sed in his quoque, in quibus variat (scil. res) 3, 2, 1. in ea (curatione) multum antiqui variarunt 5, 27, 26 i. *diversa præceperunt*, aliis atque aliis auxiliis usi sunt. per hæc (alimento-rum genera) variare oportet 3, 24, 15 i. *his alternare*.

Varix, icis. vena intumescens in varicem convertitur 5, 26, 5 Conf. 7, 31, 3. varix ortus 2, 8, 39. erorum varices 7, 7, 183. in cruribus orti varices 7, 31, 1. undique varicibus crure liberato 7, 31, 13. in quorundam ventribus varices sunt 7, 17, 10 ubi additum legitur genus femininum, quarum curatio; quum alias semper apud nostrum masculini generis sit, consentientibus quoque Grammaticis. Apud Quintilianum tamen 11, 3, 143 pariter editum est velandarum varicum gratia; licet alii MSti cunque habeant velandorum. eorum varicum, qui in ventre sunt, curatio 7, 31, 7. quacunque varices sunt 7, 31, 11. per totum varicem 7, 31, 7. exciditur hoc modo 7, 31, 8.

Varicula, æi. *parvus varix*. si varicula intus (in ulcere) est. ea quoque excidenda 5, 26, 230.

Varus, i. vari non nisi in facie nasci solent 6, 5, 5: quanquam hodie nonnullis in dorso quoque non infrequentes esse dicuntur; forte quatenus cum furunculis, quorum minimum genus habentur, confunduntur. Sunt autem parva duraque tubercula, Gr. *ῥοδοί*. Germ. *Finnen*. Conf. Foëf. in Oeconomia Hippocr. v. *ῥοδοί*. pene ineptiæ sunt curare varos 6, 5, 1 vari communissime tolluntur imposita resina caet 6, 5, 6 nonnunquam plures pustulae similes varis oriuntur 5, 28, 243: ex Hippocr. Epidem. 3. Sect. 3. Aegrot. 2, 29. impetigo, quæ variis similes pustulas habet 5, 28, 274.

Varus, æi. tum. v. Valgus: & conf. J. M. Gesner. in Thesaur. Linguae & Erudit. Rom. h. v. qui Celsi finitionem magis approbare videntur, quam diversas Grammaticorum.

Vas, vasis. quodlibet simile vas 5, 27, 31. vas ab igne removetur 6, 18, 35. in Aeneo vase coquuntur 6, 18, 34. in vas defundendum est 6, 6, 38. manipulos in vas demittitur 5, 25, 12. id in vas fictile inditur 6, 6, 186. vasa fictilia, quas a similitudine lentulas vocant 2, 17, 25. in Grædæ vas conjicienda sunt 4, 19, 20. subjecto vase Oris angustii calida aqua repleto 6, 8, 1.

¶ de sanguiferis vasis. ut omnia vasa quasi capitula conspicua sint 7, 30, 16 de hæmorrhoidibus caecis. al. leg. Venæ.

Vastus, æi. um. vastius corpus 3, 19, 15. 8, 15, 7 i. *maius, amplius*. Vaste. Itercore accepto vastius tumet hernia 7, 18, 21 i. *amplius, latius*.

Uber, ra, rum. cibis uberioribus id agendum est 8, 9, 5 i. *pluribus*.

Ubi, i. quo loco 2, 7, 40. 4, 2, 25. quam longissime inde, ubi laedit 2, 10, 37. i. in quo morbo. caet. 3, 22, 4. 5, 26, 266 - 7. i. quando cum Indicativo, 1, 3, 44-56. 59, 2, 1, 6, 2, 7, 60, 2, 10, 23. 3, 1, 18, 4, 2, 48. 4, 4, 68. 4, 18, 3. caet. cum Coniunctivo, 2, 14, 3. 4, 19, 11. 5, 28, 172. i. postquam, cum Indicativo, 1, 2, 7, 17, 22. 1, 3, 9. 10, 1, 5, 3. 2, 2, 3. 2, 20, 23. 2, 16, 3. 3, 4, 23. 24. 58. 3, 5, 41. 3, 7, 22. 3, 8, 4, 4, 2, 26. 13, 15. 16. 5, 26, 94. caet. cum Coniunctivo, 1, 4, 7. 5, 28, 199. nisi Futurum exallum est. cum Futuro exallum 3, 6, 3. 3, 15, 8. 3, 27, 12. 31, caet. synon. si 3, 4, 24. 3, 6, 3, 3, 15, 7. 8. ubi jam 5, 25, 13. 5, 28, 112. 269. 7, 2, 23. 7, 26, 103. 7, 27, 32. 7, 31, 11. 8, 10, 98. ubi vero 3, 6, 26. 38. caet. ubi tamen 3, 21, 66. ubi aliquis aliqua aliquid 2, 2, 3. 2, 7, 60 interposito alio vocabulo 2, 10, 23 similiter; 3, 18, 72 & 3, 21, 66 pariter opp. 2, 16, 3. 3, 1, 18. 4, 2, 48. 4, 3, 12. 4, 18, 3. 5, 26, 94. 7, 4, 22. 7, 5, 11. caet. pluribus vocibus interjectis 3, 18, 71. 4, 2, 57. 5, 26, 267. 6, 7, 5. 69. 7, 29, 1. 8, 13, 5. &c. adjecto ali, ubi quis 5, 28, 199. 2, 7, 61 interposito vocabulo: v. Repetitio. Nisi ubi. Quod ubi. Ille, ubi. ubi Primum. At. Protinus. Tum demum.

Ubique, de locis I Tr. 50 bis. 2, 1, 8. 2, 10, 36. 3, 17, 1. 4, 13, 7. 7, 31. 2. caet. i. semper I Pr. 84 opp. sæpe: conf. ibid. 79 ubi synon. semper. & semper & ubique 3, 4, 29.

Ubique, cum Indicativo, 2, 26, 21.

140. 7, 1, 12. 26. 7, 19, 31. 7, 41. 11. 8, 3, 40. cum Futuro indicativo. Ve, enclis. I Praef. 42. 1, 6, 2. 1, 9, 1. 2, 1, 6. 2, 2, 7. 2, 4, 17. 4. 5, 6. 2, 6, 10. 27. 28. 2, 8, 17. caet. in gingivis palatoque aliave parte oris 5, 17, 37. duos tresve cyathos bibere 1, 8, 5. neve 1, 5, 6. 2, 12. 16. singulares 2, 2, 16. 17. 12, 17, 13. quater caet. positive 2, 4, 11. quive 1, 8, 5 plur. 2, 21, 6 plur. 3, 21, 61 plur. quac. ve plural. femin. 2, 4, 13 bis. 2, 20, 6. synon. vel 1, 1, 26. synon. que. 6, 6, 106 coll. 5, 26, 53 i. etiam, oleae, quæve ex his duobus (passo et defuncto) in alterutro servatae sunt 2, 20, 6 i. etiam quas. ve. aut 2, 7, 16. 3, 5, 6. 3, 6, 49. 3, 7, 20. ve, vel 2, 7, 17. 7, 7, 131. vel, ve 1, 8, 2. 2, 12, 11. 5, 27, 68. vel iter, tum ve 3, 5, 2. aut, vel, ve 2, 6, 15. aut, aut, ve 4, 4, 30.

Vecto, v. Veho. Vehemens, vehementior, vehementissimus. oppos. lenis 2, 14, 4. 2, 15, 7. 3, 3, 16. 4, 2, 35. 5, 28, 93 opp. lenis I Praef. 86. 2, 11, 13 coll. 15. 3, 6, 57. Ambulatio 1, 3, 64. vehementissimi Calores 3, 11, 3. post Cursum vehementem 4, 4, 76. vehementior Difficultas spirandi 4, 4, 21. vehemens Dolor est 4, 8, 2. Dolor Distinctioque 5, 28, 116. Dolor vehemens urget 4, 24, 10. vehemens Doloris genus 4, 2, 12. vehementes Dolores 2, 7, 22. 2, 8, 112. 4, 6, 1. 4, 14, 2. 7, 26, 130. vehemens Exercitatio 1, 3, 33. vehementior Exercitatio 4, 20, 26. vehemens Febris 2, 7, 67. 2, 10, 16. 32. 2, 15, 2. 3, 18, 4. vehementes Febres 8, 4, 29. quotidianæ vehementiores Febres 3, 3, 16. non vehementissima Fomenta 4, 5, 5. vehemens Fricatio 3, 21, 37. 4, 4, 46. vehementior Fricatio 4, 23, 26. vehementes Fricationes 4, 21, 2. Fricatio 2, 14, 4. 3, 19, 23. Gestatio vehemens 3, 27, 26. vehementes Gestationes 3, 6, 46. Gestationum lenissima, acrior, vehementior 1, 15, 7. Ictus vehementior 7, 7, 131. 8, 4, 18. vehemens Infirmitas 4, 11, 17. vehemens sit Inflatio, vehementes dolores 4, 14, 2. vehemens Inflammatio 5, 28, 250. 6, 7, 12. 6, 14, 1. Lectio vehemens 4, 4, 53. vehemens Malum 2, 11, 15. 4, 20, 1. prout vehemens Malum est 6, 15, 11. in vehementibus Malis 4, 19, 35. vehementius Malum I Praef. 90. 3, 21, 32. 6, 7, 6. vehemens Morbus 2, 8, 124. 4, 7, 2. vehemens Motus corporis 3, 24, 5. Motus vehementior corporis 8, 9, 7. omnis vehementior Morbus 4, 8, 14. vehementior Noxa 3, 22, 37.

3, 22, 37. vehemens Sitis 3, 7, 26, 7, 26, 128. si Sol vehementior est 3, 21, 41. si vehemens Torpor est 2, 8, 118. si vehementius Vitium est 3, 6, 57. vehementius Ulcus 5, 26, 216 nisi aliter distinguendum est, *vid. Not.*

¶ *de Remediis. i. efficax, potens, ut Valens. adhibenda sunt etiam minus vehementiora* 5, 26, 207. quae quo vehementiora sunt 6, 6, 139. vehementioribus uti licet 6, 2, 9. Acerum vehemens ad sanguinem suppressendum est 5, 26, 98. vehemens Aliquid 5, 28, 93. nec posse vehementi malo, nisi laeque vehemens Auxilium, succurrere 2, 11, 15. Auxilium ut minus vehemens, ita magis tutum 2, 11, 13. Malagma vehementius ex his est 5, 18, 56. cataportia sunt ex vehementibus Medicamentis 5, 25, 2. vehementioribus Medicamentis tollitur fungus 6, 18 extr. Omnia vehementia 5, 28, 39. Vinum vehemens 2, 18, 41.

¶ *i. acris. Caseus vehementior volutate* sit 2, 30, 7.

¶ *i. periculosus. quum vehementes notae terruerunt in morbis* 3, 2, 24.

¶ *vehementi dativ. 2, 11, 15 ablat. 2, 7, 67, 2, 15, 2, 3, 7, 26, 3, 18, 4, 3, 21, 37, 4, 2, 35, 4, 4, 53. caet.*

Vehementer, vehementius, vehementissime. *oppos. leniter* 7, 26, 35. - *leviter* 8, 4, 6. non tamen nimium vehementer 5, 27, 28. *luctura* si nimis crebra est, vehementer Afficit 5, 26, 123. *venae* vehementer Agitantur 2, 4, 8 *i. pulsant*. aqua vehementer intus Compulsa 6, 7, 100 *i. magna vi*. qua (distentione nervorum) vehementer ipse oculus Convulsus est 6, 6, 205. vehementius dolor Crevit 4, 3, 19. si vehementius unguis Ducitur 7, 7, 29. sanguis vehementer Erumpit 2, 10, 44. Exulceratur vehementer oculis 6, 6, 145. vehementius Fluit alvus 2, 12, 5. *manum* vehementer imprimere *in fricatione* 3, 18, 49. vehementius Imprimi acus debet 7, 7, 143. venter vehementer Intentus est 4, 9, 1. *conf. 3, 21, 2. ne vehementer Laedat* 4, 4, 50. vehementer Venae Moventur 2, 7, 77. caput *caet.* vehementer Perfricare 4, 2, 19, 39. *conf. 3, 25, 3, 22, 40, 3, 23, 21. 22. 4, 2, 23, 29, 55, 4, 5, 32, 4, 19, 8, 6, 8, 4. quicquid* animum vehementer Perturbat 3, 18, 74. qui per omnia membra vehementer Resoluti sunt 3, 27, 3. *add. ibid.* 6. vehementer Rupta cervix vesicae est 7, 27, 28. vehementius aliquem ista Sollicitans 4, 2, 54. vehementer Spirare 2, 4, 5, 2, 7, 61.

vehementer et vomitus et dejectio et sitis Vexant 4, 11, 11. sicca tussis vehementissime Urget 4, 4, 58.

¶ *de Remediis: vehementer Adurere venas* 7, 7, 177. compositiones, quae vehementius Adurant 5, 28, 58 os ferramento Adurendum est vehementius 7, 7, 62. vehementius Adurentia 6, 18, 105. ne vehementer Erodant sinapi 4, 2, 24. vehementius Erodentia 5, 26, 243. medicamenta, quae vehementer Exedunt 5, 27, 13. Exest vehementer corpus emplatrum (quod sequitur) 5, 19, 44. vehementius idem Facit auripigmentum 5, 22, 10. vehementius cicatricem Inducit siccum linamentum 5, 26, 208. aegro vehementer Nocet aliquid 2, 16, 7. quae vehementer et Reprimunt et Refrigerant 2, 33, 16. vehementius Reprimunt squama aeris 5, 26, 206.

¶ *de Morbis. alia (suppurata) vehementer cutem Extenuant* 7, 2, 18. tertia impetigo vehementius Rodit 5, 28, 278. cutis vehementius Roditur a papula 5, 28, 287.

¶ *i. q. firmiter. id vehementer Apprehendendum est* 7, 19, 24. vehementer maxilla Apprehensa concutiendum mentum est 8, 12, 7. lino. vehementer Alstringere umbilicum 7, 14, 25. fascia non nimium vehementer Alstringere malagma 3, 21, 53. quia vehementer rursus se Commiserunt orae calvariae fractae 8, 4, 45. vehementer regularum capitibus Deligatis 7, 14, 20. non tamen nimium vehementer (Deligandum est) 5, 27, 28. paulo vehementius Deligandum est ceratum 8, 5, 17. interiori tunicae (testiculi) vehementer Inhaeret *de pto* 7, 18, 5.

¶ *i. q. admodum, magnopere. vehementius os Exesum est* 5, 28, 171 *i. magis. curationem* vehementer Impediunt dentes 6, 15, 13. inde tenuis Intestinum est, in sinus vehementer Implicitura 4, 1, 26. tumor vehementer Increvit 7, 18, 24. vehementer Subfederunt oculi 2, 6, 7.

Veho, ere. unde —

Vecto, arc: nave vectari longe 3, 22, 27.

Vehiculum, i. gestatio acrior est, vehiculo (quae sit) 2, 15, 7. vehiculo sedisse 4, 19, 18. qui toto die in vehiculo sedit 1, 3, 27. vehiculum *i. vectio* 3, 22, 47.

Vel, *in disjunctione* I Praef. 75. 2, 15, 7, 2, 18, 35, 40, 42. 1, 3, 45. 2, 24, 2, 6, 10, 13, 2, 28, 5, 2, 33, 5, 17, 7, 11, 6 *caet. in exemplis proponendis*, interdum gladiatorem in arena, vel militem in acie, vel viatorem a latronibus exceptum [Ggg 3]

sic vulnerari I Praef. 71. vel, vel. I Praef. 24 34 75 bis. 94 bis. 1, 2, 9, 14, 15, 1, 3, 46, 2, 8, 53, 2, 15, 7, 2, 17, 6, 2, 19, 5, 2, 24, 3, 3, 6, 34 35. *caet. vel ter* 1, 2, 1, 2, 10, 11, 2, 12, 3, 2, 16, 7, 2, 17, 29, 2, 28, 3, 2, 30, 2, 3, 6, 36, 3, 7, 18, 3, 10, 5. *caet. vel quater* 2, 30, 3, 3, 19, 8, 4, 6, 2, 4, 19, 30, 5, 26, 107, 8, 9, 16. *vel quinquies* 4, 9, 3, 5, 22, 30, 5, 26, 212, 5, 28, 165, 180. *tum vel etiam* 2, 33, 9, *vel quater, tum* 4, 9, 11, *vel etiam vel novies* 4, 15, 9-11. *denique aut* 4, 4, 11. *vel octies* 2, 33, 15. *conf. Elve, vel septies* 5, 1, 6, 5, 26, 114. *vel sexies* 5, 27, 67. *distingui ab* Aut 2, 12, 2, 3, 5, 23, 3, 5, 26, 107, 212, 5, 28, 152, 6, 7, 71, 6, 18, 43, 124, 7, 26, 1-2. *velter, deinde aut bis* 3, 48, 80. *vel, aut, pro vel,* *vel* 1, 3, 6, 1, 3, 50, 2, 8, 54, 2, 15, 7, 5, 10, 6, 6, 87. *vel, vel, coll.* 7, 23, 1, 4, 7, 6. *coll.* 4, 6, 16. *aut* 6, 6, 46. *vel, deinde aut ter* 1, 3, 45. *vel, aut, vel* 6, 7, 19. *v. Aut vel, ve* 1, 8, 1, 2, 12, 11, 5, 27, 68. *vel ter, tum interdum etiam* 7, 29, 19. *vel ter, tum ve* 3, 5, 2, *ve, vel* 2, 7, 17, 7, 7, 131. *vel, vel certe* 4, 2, 36, 8, 10, 10. *vel certe* 1, 3, 13, 49, 3, 6, 61, 4, 2, 59, 4, 5, 29, 5, 27, 53. *2, 27, 35. vel certe, aut* 4, 2, 19. *vel etiam* 2, 8, 53, 2, 12, 11, 2, 17, 5, 2, 33, 9, 3, 6, 49. *interposita voce* 4, 17, 4, 4, 20, 17, 5, 17, 7, 5, 26, 154. *pluribus voc.* *interpositis* 7, 2, 12, 7, 5, 25. *interposita voce.* 7, 16, 9. *caet. vel, vel etiam* 2, 8, 53, 2, 17, 5, 2, 33, 9, 4, 486, 5, 26, 162, 273, 7, 29, 16, 8, 2, 3, 8, 4, 45. *vel vel, vel etiam* 5, 26, 61, 5, 28, 148, 7, 8, 6. *vel magis etiam* 4, 19, 18. *vel potius* 4, 2, 18. *vel quoque interpositio vocabulo* 2, 12, 22, 8, 10, 30. *ne vel, vel si. ut neque, neque* 2, 17, 6. *neque vel, vel i. et nec, nec* 3, 4, 39. *v. sive, vel.*

¶ *i. et, pariter, ac, caet.* 2, 18, 28, 2, 28, 2, 2, 29, 6, 2, 30, 1, 9, 2, 33, 17, 5, 20, 15, 5, 26, 17, 20. *synon. item* 2, 30, 9. *vel, vel, pro et, et tam, quam* 2, 25, 2, (coll. 3, 2, 29, 5, 2, 30, 9, 10. (coll. 2, 31, 3, 2, 33, 12, 3, 6, 34, 5, 26, 181.

¶ *i. sere, paene, caet.* 3, 11, 1.

¶ *particula. intendendi, quin, adeo, caet.* 1, 3, 5 bis, *vel, vel* 5, 7, 14, 182. *vel praecipue* 4, 9, 9, 5, 28, 103, 6, 18, 47, 7, 7, 117. *i. quin tantummodo* 5, 27, 75.

¶ *vel, vel, pro sive, sive* 2, 26, 4, 3, 5, 3, 3, 18, 15. *caet. v. Si vel.*

¶ *altero quoque die vinum vel a quam bibere* 4, 12, 11 *i. in vicem, alternis.*

¶ *Est quaedam sanies, quae vel ἰχθὺν vel μελίχρᾶ nominatur* 5, 26, 71 *i. quaedam, quaedam.* Vello

Vello, ere. resista autem diutius vellere 3, 27, 14.

Vellula, v. infra.

Velo, are. admodum levibus tantum valandum est Aeger (vestimentis) 3, 7, 14. Caput velare 4, 2, 60. Caput veste velare 1, 4, 2, 19. Caput superimposito pileo velare 4, 3, 16. Caput velandum est 3, 21, 41. 6, 6, 198. 6, 9, 3, 6, 10, 1. 6, 14, 3, 7, 12, 19. Fauces velandae 3, 22, 29 i. *collum superius*, fauces lana circumdare 4, 2, 60 *synon.*

Velamentum, i. i. q. hodie tunica vocari solet in corpore humano, tam secundum naturam quam praeter eam, quod (secundae) velamentum instantis intus fuit 7, 29, 42. estque id (callus) aliquanto melius velamentum cerebro, quam caro 8, 4, 42. satis velamenti praestare 7, 25, 7. velamento suo includitur abscessus 7, 2, 5. vitiosis sinu totus cum velamento suo 7, 13, 5. Propria utrumque testiculo velamenta 7, 18, 7 *synon.* tunicae i. bid. 6.

Velut 2, 1, 51. 5, 17, 5, 7, 25, 6, 7, 31, 5, 8, 1, 67, 8, 4, 41. 47, 8, 10, 100, 106.

Veluti in conspectum quandam adductis his 4, 2, 1.

Vena, ae, i. *φλέψ* Hippocrati, i. e. canalis quicumque, in quo sanguis fluit, siquidem restante Galeno in Commentario 2. in lib. Hippocr. de Officina Medici, Comment. 6. in lib. 6, Epidem. et alibi, veteri consuetudine venae non tantum eae, quae Galeni tempore ita appellabantur, verum etiam arteriae eodem nomine donabantur. sic venae a Celso I Praef. 27. vocantur, quae ib. 96. arteriae. usque ad grandes infusque conditas venas in Alis vel Poplitibus mucro defecit 5, 26, 20 i. axillares et popliteae arteriae venaeque. in his venis, quae ad Anum Testiculosque perveniunt 5, 26, 22. venae, quae inter Calvariam et Cutem sunt 7, 7, 156 i. ab externa nique carotide et jugulari. venae, quae inter membranam Cerebri et Calvariam 7, 7, 156 i. ab internis carotidibus jugularibusque. vena aliqua in Cerebri membrana rupta 8, 4, 24. venae, quae sub Cute sunt 7, 7, 161. Omentum quoque venis quibusdam, etiam majoribus, illigatum est 7, 21, 8. venae in Scroto instantur 7, 18, 30. venae in Temporibus 6, 6, 202. 7, 7, 171. in Temporibus et inter Frontem atque Verticem eminentes venae 7, 7, 170. venae in Temporibus et in superiore Capitis parte 7, 7, 179. venae contra Tempora et inter Verticem ac Frontem 7, 7, 176 v. etiam inf. cum verbis.

¶ distingu. ab Arteriis. vena aut arteria 6, 5, 36. venam et arteriam 7, 20, 20. venae et arteriae 7, 18, 6, 24, 7, 19, 17, 7, 22, 20. binae et venae et arteriae 7, 18, 3. fistula ad grandes venas arteriasve penetravit 5, 28, 165. juncta est vena arteriis, his nervi 2, 10, 43. circa guttur venae grandes, quae *σφαγιτιδης* nominantur, itemque arteriae, quas *καρτιδης* vocant 4, 1, 4 *σφαγιτιδης* Lāsine jugulares. circa fauces grandes venae vel arteriae 5, 26, 17.

¶ de arteriis. eae venae, quae spiritui accommodatae sunt I Praef. 27 quae ib. 96. vocantur arteriae. venarum Pulsus 3, 19, 4. venae nostrae modo submittere se, modo attollunt I Praef. 34. de *syphole et diaphole*. vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur 2, 10, 13. venae vehementer Agitantur 2, 4, 8 i. pulsant, v. Hippocr. Prognostic. V, 13. si prope venae Concederunt 3, 5, 34 i. parvus factus est pulsus. subito venae Concederunt 3, 6, 5. saepe venas Concitat et Resolvit sol et balneum et exercitatio et metus caet. 3, 6, 13 i. celeriores et tardiores pulsus facit. venas Concitatas habere 2, 7, 61. jam bene venae Conquieverunt 3, 4, 59 i. pulsus post paroxysmum febris moderatus redditus est, venis maxime Credimus, fallacissimae rei 3, 6, 11 i. pulsus. corde percusso venae Languescunt 5, 26, 39 i. corde vulnerato debilis fit pulsus. saepe venae Lentiores Celerioresque sunt et aetate et sexu et corporum natura 3, 6, 11. quid venas Moveat I Praef. 63 i. pulsus efficit. venae non aquis intervallis Moventur 3, 6, 24 i. pulsus est inaequalis. venae Moventur in capite 4, 2, 45. circa frontem intentae venae Moventur 2, 2, 7. venas conspectus medici Movet 3, 6, 17 i. celeriores majorem pulsus efficit. sollicitudo aegri venas Movet ib. 14. ubi vehementer venae supra ulcera Moventur 7, 7, 77. *ἐν τῷ σφύγγει* Hippocr. Aphor. lib. VII. aph. 21. in quo (crudo abscessu) major quasi venarum Motus est 5, 28, 145. ubi stomachus elanguescit, venarum Motus elanguescit 5, 26, 57. non febricitare eum, cujus venae naturaliter Ordinatae sunt 3, 6, 20 i. pulsus naturali ordine se excipiunt. si stomachus infirmus est, nonnquam etiam incipiente febre, Subeunt et Quiescunt venae 3, 6, 12 i. pulsus fit parvus et tardus: oppos. concitari ib. 13. moveri 14, 17. quam facile mille res

Turbant venas 3, 6, 17 i. pulsus inordinatos faciunt.

¶ de venis *stribe* Aëdis. 7, 22, 5, 10, 11, 16. venas quae intumescens in varicem convertitur 5, 26, 5. vena omnis quae noxia est 7, 31, 3. cicatricula celerissime in vena Confirmatur 2, 10, 56. postero die. (post venae sectionem) adverso medio digito vena Fricanda, ut recens coitus ejus resolvetur, iterumque sanguinem Fundat 2, 10, 54. venas Incidere et sanguinem mittere 7, 7, 176. Incidenda ad medium vena est 2, 10, 49. scalpellus venam Incidit 2, 10, 46. Incisa vena sanguinem mitti 2, 10, 1 conf. 2, 11, 14. Incidere eas venas, quae sub Lingua sunt 4, 4, 13 i. caninae. venae sub Lingua 2, 7, 91. vena si forte Praecisa est 2, 10, 45. ipsius quoque venae, si forte praecisa est, Capita comprimuntur 2, 10, 45.

¶ cum Substantivis: *lina*, quibus Capita earum (venarum) continentur 7, 19, 19. super venam incisa Cute 7, 31, 8 *striktore* significatione. per Membranam (venae) immittitur (acus) 7, 22, 12. Membrana semper inter has venas est ib. 14. pro venarum Magnitudine et Modo 7, 18, 39. *lata sensu*. Ore venae alienius adaperto 4, 4, 67 de sanguinis sputo. ore alienius venae parafecto: *quasi avasewon* appellant 4, 4, 72. vulnera aperiunt tanquam Ora in corporibus, quod *άρασον* Graece dicitur 5, 4. sanguinis per quemdam velut Ora venarum, *άρασον* Graeci appellant, profusio 2, 1, 51 add. 6, 18, 107. per Ora venarum subita profusio sanguinis 2, 8, 39. Ora venarum fundentia sanguinem 5, 20, 15, 7, 30, 15. Ora venarum tanquam capitulis quibusdam turgentia, quae saepe sanguinem fundunt 6, 18, 107. si Ora venarum, sanguinem solita fundere, subito suppressa sunt 2, 7, 48. quo magis Ora promoveantur 7, 30, 16. ut Ora paraclosa habeant venae vulneratae, nunc deligatae 5, 26, 102. quod calor esset in sanguine venarum 4, 3, 5 de *striktore* genere, nam de missione sanguinis loquitur. per ipsos venarum Toros 2, 18, 39. funiculos, tractus, caet. ex vino toti corpori calor venisque Vis redit 3, 19, 20 i. arteriis.

¶ cum adjectivis: Duae tresve venae 7, 22, 8. vena Curva, Modica, Recta, Simplex, Transversa 7, 32, 4. 5 de varicibus aliisque venis noxiis. Inferiores 7, 7, 157. Grandes venae, v. supra de venis arteriisque conjuncte et distincte. aliqua

aliqua Major vena 7, 10, 7, 12, 44. venae Majores 7, 12, 12. - ubique sunt 5, 26, 21. Vena omnis, quae Noxia est 7, 32, 3. Superiores venae 7, 7, 157, 163. Plena 2, 10, 16. ubi Tenuis Conditaeque venae sunt 7, 7, 175. Tenuiores 7, 19, 12. Tresve 7, 21, 8. *¶ cum Verbis:* Adducta per hamulum vena Praeciditur, Attrahitur, Evellitur, rursus Abscinditur 7, 7, 31, 11, 12. *de varicibus,* quae (caro) venas Adstringeret 7, 7, 167. venas Adurere 7, 7, 176. in temporibus Adurere 6, 6, 202, 7, 7, 171. vena Aduritur 7, 31, 4. venas Adurendas 7, 7, 173. vena Aducta 7, 31, 3. Adulsi venis 7, 7, 180. Colligendae venae 7, 24, 2, in ipsum inguen averso specillo Compelli debent (venae) 7, 22, 15. magis Conditae 7, 18, 38. interest, pituitam Emittant venae 7, 7, 156. venae, quae sanguinem Fundunt, Apprehendendae, Deligandae Intercedendaeque sunt, ut in se ipsae Coeant caet. 5, 26, 102. ut simul eas quoque venas Comprehendant (fibulae) 7, 22, 11. filo Comprehensas illas (venas) abunde Tenet (membrana) 7, 22, 14. Compessis venis 6, 6, 32. venae et arteriae ad inguen lino Deligandae et infra vinculum Absciendendae sunt 7, 22, 20 add. 7, 19, 12. quemadmodum venae Deligandae sint, quidque Lectis his faciendum sit 7, 7, 183. *a reliquis separandae, caet.* Deligatae venae 7, 22, 9. ut una simul & oras & venas cicatrix Deviniciat 7, 22, 16. scalpello undique a corpore vena Diducitur 7, 31, 9. inter ossa venae Discutunt 8, 1, 5. in quibus quum multae venae Discutunt 7, 19, 12. v. Discutro. interest, pituitam Emittant venae 7, 7, 156. vena manu Exciditur 7, 31, 3 add. ib. 5. et 8. antequam Excidatur venae 7, 19, 36. v. Fluo. ne periculose sanguinem Fundant 7, 19, 12. ne sanguinem Fundant (Venae) 7, 22, 13. vena velut in orbes quosdam Implicatur, pluresve inter se Involvuntur 7, 31, 5 *de varicibus.* ubi inter se Implicatae Glomerantur venae 7, 22, 2. *circosole, conf.* 7, 18, 36. venas Incidere & sanguinem mittere 7, 7, 176. *conf.* 4, 13. ne vena major Incidatur 7, 5, 10. ne qua major vena Incidatur 7, 12, 44. ne qua vena Incidatur 7, 15, 4. ne venae, quae ibi sunt, Incidantur 7, 25, 5. sub ima tunica circa ipsum testiculum Increfcent venae varicosae 7, 18, 37. quum quid Increvit, ut vena, quae intumescens in varicem convertitur 5, 26, 5. venae in scroto Inflantur 7, 18, 30. ut Inflentur (venae) 7, 7, 172. circa lo-

cum carcinomatibus Inflatae venae quae si Recurvantur, haecque Pallent, aut Livent, nonnunquam etiam in quibusdam Delitescent 5, 28, 22. haec (venae varicosae) quae mediae immaeve tunicae (testiculi) Inflantur 7, 18, 38. ubi Intentae venae et Recurvatae sunt 7, 7, 56. venae Intortae Conglomerataeque ad superiorem partem vel ipsum scrotum Implent caet. in *circosole* 7, 19, 56. *κισσόχλην* Graeci appellant, quum venae Intumescunt 7, 18, 55. ne qua vena Laedatur 7, 5, 36, 7, 7, 140. add. 7, 31, 9. venas Legere 7, 7, 179. *i. a reliquis connexis partibus separare et destruere v. 7, 31 per tot. coll.* 7, 7, 183. ut magis se Ostendant (venae) 7, 7, 172. Patrefacta vena ferramento candente modice Premittitur 7, 31, 6. ubi tenues conditaeque venae sunt, ideoque Legi non possunt 7, 7, 175. *conf.* 7, 24, 2. sub ipsis vinculis Praecidenda 7, 22, 6. ut ab inguine et a testiculo deligatae venae Praecidantur ib. 9. si forte Praecisa est 2, 10, 45. retento Spiritu, quo magis venae Prodeant 7, 7, 175. *scilicet in conspectum.* paulatim eas (venas) Protrahat (digitus) 7, 22, 10. venae quaecunque Protractae sunt 7, 22, 15. tenuiores venae Praecidi protinus possunt 7, 19, 12 add. 7, 24, 9. 7, 31, 11. per tempora, per membranas caet. oculos Rigent 7, 7, 157. vena adusta Tabesceat 7, 31, 3. ex quibus venis ad oculos Transiret pituita 7, 7, 167. telum magnas venas non Transit 7, 5, 5. add. ib. 6. venae Tument 7, 22, 5. 8. *de circosole.* plenae venae Tument 2, 10, 16. ¶ in fronte venae Tument 6, 6, 217. fere quidem in ejusmodi malo Tument (venae in temporibus) 7, 7, 171. venae lino Vinciendae sunt 7, 22, 6. *conf.* 7, 24, 2. si venis Vinciendo medicus prospexerit 7, 19, 18. ne venae, quae juxta sunt, Violentur 7, 12, 37. venas Urant ferramenta 7, 22, 2. venae Vulnerari non debent 7, 22, 13. *¶ cum Particulis:* membrana semper Inter has venas est 7, 22, 14. Per ipsam venam 7, 22, 13. *¶ de aliis partibus in longum porrectis, et similitudinem venarum habentibus.* a renibus singulae venae, colore albae, ad vesicam feruntur, *βενήσας* Graeci vocant 4, 1, 33. vesica jungitur per venas cum intestino, eoque osse quod pubi subest 4, 1, 34. *i. per ligamenta.* Venula, ac. venulae in oculis pallent 2, 6, 6. venulas omnes 7, 29, 43. earum venularum quae incipite nocent 7, 31, 2. Venosus, a, um. venosi sunt renes 4, 1, 19. *hodie vasculosi.*

Venatorius, caet. v. Venor.

Vendico, v. Vindico.

Vendito, are. ut alia atque alia (auxilia) summi auctores quasi sola venditaverint. 3, 1, 17. *i. propojuerint, laudaverint.*

Venenum, i. venenum serpentis 5, 27, 34. venena Leviora 5, 27, 76. quaedam Venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur 5, 27, 34. *i. ad venandum adhibita.* PLINI *Histor. Natur. Lib. 25. Cap. 5. exim. sect. 25.* Galli sagittas in venatu cileboro tingunt, circumcisoque vulnere teneriorem sentiri carnem affirmant. IDEM. *Lib. 27. Cap. XI. sect. 76.* Limeum herba appellatur a Gallis, qua sagittas in venatu tingunt medicamento, quod venenum cervarium vocant. *Conf. Gell. Noct. Attic. XVII. 15 extr.* Epoto veneno 7, 5, 37. venena vel per morsus vel per cibos aut potiones nostris corporibus Inferunt 5, 23, 3. maxima pars venenorum frigore Interimit 5, 27, 44. venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, non gustu, sed in vulnere Nocent 5, 27, 34. quod venenum vel in cibo vel in potione Sumserunt 5, 27, 72. Adversus venena maxime desideranda sunt antidota 5, 23, 3. quaedam remedia propria Adversus quaedam venena, maximeque Leviora 5, 27, 76. Adversus venenum ex vino datur 5, 23, 21. Adversus venenorum periculum corpus suum reddere 5, 23, 14. mersum vinum omnibus venenis Contrarium est 5, 27, 16. venenum Extrahendum est 5, 27, 29. lac in capitis doloribus et in acutis febribus caet. Pro veneno est 3, 22, 31. *κακόν Hipp. Aph. V. 46. + 1.*

Venenatus, a, um. si venenatus quoque telo quis ictus est 7, 5, 37. Venio, ire. quum primum medicus venit 3, 6, 14. *perfect. praeterit.* protinus ut venit medicus ib. 15. venientis Accessionis sensus 2, 8, 27. si duae pluresve Accessiones eodem die veniunt 3, 5, 33. add. ib. 23. dum graviores Dolores Accessionesque Veniunt 3, 2, 6. si subito venerit Febris 3, 12, 35. quando Febris ventura sit 3, 12, 36. Eurorem venturum esse 2, 7, 70. in partibus aliquis venientis Mosisensus est 2, 8, 95. raro nisi post horum aliquid Morbus venit I Pr. 93. magnis Morbis venientibus 6, 7, 83. noctu, quo commodior Quies veniat, caet. 6, 6, 36. ubi Remissio venit 3, 8, 4. donec Sanitas veniat 8, 25, 13. Sanguis ne venit quidem in venas *sestione* 2, 10, 38. plenus Somnus venit 3, 23, 3. si Sudor non venit 3, 6, 31. Sudorem venturum esse 5, 6, 26.

¶ 4776

caratardae synon. 142 ad quem locum; quumqum In eo venit (calculus) caet. 7, 26, 45 in lithotomia administratione. si Ex alto calor (febris) venit 3, 5, 3. genera elcae, quae veniunt Ex locis frigidis caet. 1, 3, 64. cibus ex sic cis et actulolis locis veniens 1, 3, 65, ab altera parte, quam Ex qua venit, recipienda est (sagitta) 7, 5, 16. si quis In balneum venit 1, 4, 6, quum venit In balneum (aeger) 3, 6, 58. ubi In balneum venit (homo) 2, 17, 16. ubi In balneum ventum est 4, 2, 64. In conspectum calculi venit 7, 26, 50 in lithotomia conf. ibid. 77. sublata palpebra sic, ut ejus perniciosi pili In conspectum eurgent veniant 7, 72, 70 de trichiassi. illud In controversiam venit 3, 21, 60. In suum locum veniunt nervi musculique 8, 10, 8. in extensione fraclorum effusum. facilius morbi curationesque In notitiam venient 4, 1, 2. tumor ab ea parte, In quam os (luxatum) venit 8, 18, 3. add. 8, 20, 2. humerus quoque In periculum venit 8, 10, 80. ea acus veniat In sinistram (manum), quam dextra continuit 7, 16, 17. Per sudorem ad integritatem venitur 3, 3, 19. telum extrahitur (ex corpore.) ab ea parte, Quae venit 7, 5, 3. add. ib 5. et 20. id, quod inest (invulnere) ea, Quae venit, forcipe extrahendum est 7, 5, 29 Raro l Pr. 93. Subito 3, 12, 3.

¶ i. euenio. notae, quid aut intus sit, aut venturum sit, offendunt 2, 7, 2. quidam etiam 7, 27, 24 venire legunt, ubi nunc editur euenire.

¶ i. sum. emplastra, quae non nisi, quum utraque facultate opus est, utenda veniant 5, 19, 24.

Venor, ari 1, 1, 2.

Venatio, onis. i. animantia venatio capri 4, et inde paratus cibus, ferina earo, caet. 1, 6, 3. 2, 26, 4, 5, 26, 201. ejusdem generis venatio 4, 9, 7. omnis venatio 2, 20, 2. 2, 24, 3. omnis fere venatio 5, 28, 79. neque venationem. dari debere nisi generis durioris 4, 5, 28 cibus esse debet maxime ex venatione 3, 27, 18. ex venatione maxime lepus 2, 31, 30.

Venatorius, a, um. venatoria venena 5, 27, 34. V. Venena.

Venter tris. i. eavum quodcumque, imprimis quo partes aliae singulares, viscera, caet. continentur: κοιλία Hippocr. ut 2, 7, 55 ex Aphorism. Sect. VI. Aphor. 20

¶ magis propria de parte corporis sub thorace sita, ubi speciatim infimus appellari solet venter, cum suis con-

ventis. ventri nullum os subest 7, 4, 14. os, quod pectinem vocant sub pube transversum, ventrem firmat 8, 1, 98. caput et pedes manusque frigidas habere, ventre et lateribus calentibus 2, 4, 10. *diff-* Praecordii, magis ad suppurationem tendit longus tumor qui in praecordiis, quam is qui in ventre est 2, 7, 83. in praecordiis *ἡ ὑποχονδροειδής*, in ventre *πυλὸς κοιλίας Hippocr. Coac. Praenoti.* 2, 234. inflammatio jecinoris, aut praecordiorum, aut ventris 2, 8, 97. *πυλὸς, ἡ ὑποχονδροειδής, ἡ γαστρὶς Hippocr. Praedictor. Lib. 2. Cap.* 30, 4. *cum Substant.* Dolor ventris est 4, 12, 2. Dolores qui ventrem infestant 5, 28, 131. v. Fistula, *etc.* Eriacione ventris utendum 4, 20, 9. in hac Eriacione a ventre abstinendum est 3, 21, 37. Mtu ventris 7, 16, 14. idemque (Tumor) modo dextra, modo sinistra Parte ventris (est) 2, 7, 14. longus Tumor, qui in ventre est *ib.* 83. in quorundam ventribus Varices sunt 7, 17, 10. eorum Varicum, qui in ventre sunt, curatio 7, 31, 2. *cum Adjectivis:* si venter est quasi Fermentatus, Pinguis, atque Rugulosus 2, 8, 106 *ex Hippocr. Praedictor.* 2, 31, 10. Imus venter *i. infima ventris pars* 7, 29, 5. Imo ventre posita sunt ilia 4, 1, 39. si venter Imus fedet 7, 26, 119 *opp:* si venter Imus tumor *ib.* 129. ubi dolor in Imo ventre et coxis est 2, 7, 12. si in Imo ventre aut in coxa dolores sunt 2, 12, 10. pertinet etiam ad rem, quam calidissimum esse Imum ventrem 7, 19, 10. sub Imo ventre 7, 19, 5. super Imum ventrem imponendum sinapi 4, 20, 10. super Imum ventrem Imponendum sinapi 4, 20, 10. super Imum ventrem mulieris duas manus imponere 7, 20, 38. super Imum ventrem mulieris imponenda lana succida *caet.* 7, 20, 45. cataplasmata Imo ventri inguinibusque circumdare 4, 21, 5. si venter Mollis est 2, 8, 20. duas manus imponere oportet supra Summum ventrem. 4, 13, 11. Toto ventri 4, 12, 3. *cum Verbis:* cucurbitulas sine ferro ventri et coxis Admovere 4, 12, 4. venter Deligari debet 7, 16, 11. venter Difficilis est 5, 26, 114. Difficillo venter 7, 21, 9. si venter Dolet 4, 11, 10. calida cataplasmata toti ventri Imponere 4, 12, 3. *Rhodi* ad Scribon. p. 292. toto ventri, convenientibus, ut ait, libris omnibus cum editis venter scriptis, venter Indurefcit 4, 12, 2. *i. cutis cum reliquis tegumentis.* venter Intentus est 4, 9, 1. ventre venter

menter Intento 3, 21, 2. venter et crura pedesque Intumescunt 4, 8, 6. ut venter ipse mediocriter calentibus Juvetur 4, 11, 10. lino quotidie ventrem *hydropici* Metiri 3, 21, 29. venter saepe telo Perforatur 7, 4, 18. venter ictu aliquo Perforatur 7, 16, 1. si per talia auxilia venter non Siccatur *in ascite* 3, 21, 55. *cum Particulis*: anfrs (vinculi) Ad ventrem datis 6, 18, 100. sursum coles Ad ventrem deligandus est 6, 18, 10. In ventrem collocari debet aeger 7, 27, 8. In ventrem cubandi dulcedo 5, 26, 44. cubare jucundius est 7, 26, 130. In ventrem imponendum vero In eum crebrius sinapi 3, 21, 38. Per ventrem ipsum emittitur *aqua hydropici* 3, 21, 55 *8. tegumenta ventris*. vehementer omnia Praeter ventrem perficere 4, 19, 8. Sub imo ventre 7, 19, 5. Super ventrem collocari 7, 19, 10. ei scilla cocta simul Super ventrem deligatur 3, 21, 50. imponere cataplasmata Super ventrem 4, 15, 7. impositam Super ventrem habere rutam 4, 19, 17. sinapi Super imum ventrem imponendum est 4, 20, 10. *conf.* 7, 29, 35. et 45. Super ventrem mulieris duplici panniculo injecto 7, 29, 34. manus imponere Supra ventrem 4, 13, 11.

¶ *de ventriculo et intestinis*: *synon.* alvus 3, 21, 25. 2, 1, 52. 2, 7, 64. 3, 12, 29. *distinga.* a Corpore: quando venter, quando corpus ipsum exinaniretur 3, 4, 31. *distinga.* a Praecordiis: bibat etiam ultra satietatem, et, quum jam venter et praecordia ultra madum repleta sunt, vomere debet 3, 7, 20. atteri cibum in ventre 1 Praef. 35 *i. ventriculo. distinga.* a Stomacho 3, 6, 54. 4, 11, 15. *cum Substantivis*: Concoctio ventris 5, 8, 14. In omni Fluore ventris 4, 16, 7. Impetum ventris prohibere 4, 19, 6 *i. diarrhoeam*. Fuli ventris Mala 2, 1, 52. In ventris Morbis 4, 15, 7. ventris Resolutio 2, 6, 3 *i. diarrhoea*. Solutio ventris 3, 24, 12. *cum Adjectivis*: si venter Liquidus est 2, 8, 72 *i. fluens. cum Verbis*: ventrem Afringere I Pr. 108 *opp.* resolvere 2, 1, 23 *opp. ib.* 25 solvere 6, 6, 135. cibi qui leniter ventrem Afringant 4, 15, 14. venter Africtus solvendus est 3, 15, 20 *opp. add.* 3, 20, 20. venter nimis Africtus est 1, 3, 74. cui maxime venter Africtus est 2, 1, 44 ventrem Comprimit. Solvit vomitus 1, 3, 68 *opp.* ventrem vomitus Solutum Comprimit. Comprissum Solvit *ib.* ea, quae ventrem Comprimunt 4, 12, 10. *conf. infra* ventrem Solvere cibis uti ventrem Con-

trahentibus 4, 19, 8. quoties aliquod aut Stomachus aut venter Effudit 4, 11, 15 *in cholerae morbo*: si venter per se Excernit mollia et figurata 2, 8, 21. si nihil per se venter Excernit 2, 12, 12. post cibum vomere, atque ita ventrem Exinanire 4, 12, 3. quando venter Exinaniretur 3, 4, 31. si non Externatur (venter) 2, 8, 21. si quocunque modo venter Fluir 2, 8, 25. si venter Fluir, aut Stomachus non continet 3, 6, 54 *synon.* Fulsus venter 2, 1, 52 *synon.* soluta alvus *ib.* ventrem ipsum Liquare dato lacte et vino salso 4, 12, 4. cibi qui simul et alant et ventrem Molliant 2, 12, 7. si venter medicamentis Movetur 2, 8, 21 *opp.* si per se excernit mollia caet. si venter Perturbatur 1, 3, 6 *rapd.* *scilicet Hippocr.* i. ad excretionem vehementius exstimulatur. si venter Profluit 3, 6, 61. si venter omnibus horis et cum sono et sine hoc Profluit, si similiter noctu et interdum 2, 8, 102. vomendo ventrem Purgare 3, 9, 14. venter suppressus parum Reddit 1, 3, 56. venter alicui Reddit mollia, figurata, atque eodem fere tempore, quo secunda valetudine assuevit, modoque convenientia his quae assumuntur 2, 3, 9. venter alicui nihil Reddit 2, 7, 9. quibus venter nihil Reddit, nisi et aegre et durum 2, 7, 13. res quae ventrem Resolvunt I Praef. 108 *opp.* altringunt. jure pulii gallinacei ventrem Resolvere 3, 16, 6. si venter Resolutus est 2, 8, 56. ventrem Solvere, *v. sup.* ventrem Comprimere: *ii.* altringo. venter Solvendus est 4, 4, 25. ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem ejus ante Solvendum esse; ubi a superiore, Comprimendum 3, 18, 71 *ὕψους Hippocr.* Aphorism. VII, 70. li. quare *supra*. nigro veratro venter Solvi debet 3, 25, 6. tum venter Solvendus est, si non potest aliter, per nigrum veratrum 4, 8, 7. Solutus venter 1, 3, 68. venter Suppressus 1, 3, 56 *i. obstructus*. ubi venter Suppressus est 4, 15, 19. id leniter ventrem Tencit 4, 19, 23 *i. afringit, in fluxu ventris*. si frigidae potiones ventrem non Turbant 1, 6, 5 *i. irritant ad excernendum, v. supra.* ventrem Perturbare.

Ventriculus, *i.* qui receptaculum cibi est 4, 1, 21 *ubi describitur, add.* 22. ad ventriculum fertur Stomachus 4, 1, 7 *i. vespachus*. Stomachus circa praecordia cum ventriculo committitur 4, 1, 20. praecordia cum ventriculo 5, 26, 47 *i. hypochondria et ventr. ima ven-*

[Hhh]

triculi pars 4, 1, 23 *i. fundus*. in ipsius ventriculi porta 4, 12, 1 *i. pyloro*. jecur prominens leviter ventriculo insidet 4, 1, 16, *conf. ib.* 21. intestinum colon contingit jecur atque ventriculum 4, 1, 29. cui ventriculus vulneratus est 5, 26, 16. ventriculi vulnerati notae 5, 26, 58. extrinsecus contra ventriculum ipsum cucurbitula admovenda est 4, 11, 20. fistula contra ventriculum 7, 4, 15.

¶ *de cavis cordis*. cor duos quasi ventriculos habet 4, 1, 13.

¶ *de parte inferiore furunculi* 5, 28, 113. 122. quem ventriculum quidam furunculi nominant 5, 28, 113.

Ventus, *i.* 8, 4 extr. dies, qui omni vento vacat 2, 1, 6 si capitis ac frontis dolores ex vento sunt 2, 8, 54. si genus aliud ventorum est 2, 1, 7. ventus ubique a mediterraneis regionibus veniens, salubris; a mari, gravis est 2, 1, 8. septentrionales 2, 1, 32. salubriores septentrionales quam subsolani vel austri sunt 2, 1, 7. caeteri venti 2, 1, 26. huic vel illi (austro vel aquiloni) Propiores *ibid.*

Venus, *eris. i. concubitus*. saepe comitialem morbum in pueris veneris initium tollit 3, 23, 4 primi coitus 2, 1, 48. *Hippocr. Aphor.* 3, 28 et 5, 7 *εαῖς ἡσὴν, ἡδὲ σκεῖν* ubi convuluit aliquis ex *hydrope ascite*, diu tamen alienus ei veneris usus sit 3, 21, extr. venus semper inimica est, in podagra chiragra 1, 9, 2. *conf.* 4, 4, 95 *de haemoptysi*. venus tum (hieme) non aequè perniciofa est 1, 3, 76. rarissima venere utendum est in tremore nervorum 3, 27, 34. tolerabilior per autumnum venus est 1, 3, 85. venus eo tempore anni (vere) rutilissima est 1, 3, 77. neque aestate, neque autumno utililis venus est 1, 3, 85. abstinere a venere 4, 2, 48. veneri deditus 5, 26, 33. venerem fugere 3, 23, 12. a venere sibi temperare 4, 24, 5.

¶ *i. voluptatis in coitu sensus*. semen sine venere, sine nocturnis imaginibus fertur in gonorrhoea 4, 21, 1.

Ver, *eris.* 2, 1, 32 frigidum et siccum est 2, 1, 33 ver idoneum maxime est *curationi omphalocae* 7, 14, 31. saluberrimum ver est 2, 1, 1. vor expectandum est 7, 38. vere 1, 3, 77. 2, 1, 14. 40. 2, 8, 119. 123. 2, 13, 6. 3, 16, 4. 4, 24, 6. ea curatio vere esse debet 7, 35. solo vere 7, 26, 20. per ver bis die id fieri debet 6, 8, 15.

Vernus, *a.* um. vernum tempus 5, 26, 34. vernis temporibus 5, 28, 239. Veratrum

Veratrum, i. sic a rusticis vocari *belleborum* docet Columella de re Rust. 6, 38, 3. De eodem v. Gell. Noct. Attic. 17, 15. in illis nominatur, per quae sternutamenta evocantur 3, 20, 4 quod album est v. 5, 22, 26. tristitia infansientium nigrum veratrum dejectionis causa; in hilaritate, album ad vomitum excitandum dari debet 3, 18, 60. semel datum veratrum 3, 18, 69. iterum dari debet *ibid.* veratrum cum aceto conteritur caet. 6, 7, 88. qui epoto veratro exceptus distentione nervorum est 2, 6, 22 ex Hippocrate. album autem elleborum significari, tradit Galenus ad Aphorism. Lib. V. Aphor. 1, quando simpliciter nominatur elleborus. Nonnunquam tamen videri apud Hippocratem utrumque, album et nigrum, adeoque praecipue nigrum, sic indicari vult Poesius in Oecon Hippocr. v. ἑλλέβορος, veratri albi p. 5, 22, 27. confugiendum erit ad album veratrum 3, 23, 18. sternutamenta albo veratro coniecto in nares excitantur 3, 22, 26. album veratrum recte datur 5, 28, 107. id neque hieme neque aestate recte datur: optime vere, tolerabiliter autumno 2, 13, 6. per album veratrum vomitumque purgatio 3, 18, 58 i. vomitus per album verat. excitatur: conf. *ib.* 67. albo veratro vomitum movere 4, 2, 34. vomitus etiam albo veratro evocatus 4, 16, 12. album veratrum fumere 3, 25, 18. veratro quoque albo utendum est 2, 13, 5. 3, 23, 18. 3, 26, 3. dabant antiqui nigrum veratrum ad dejectionem molliendam 2, 12, 2. quum veratrum nigrum datur 2, 12, 6. nigrum veratrum dejectionis causa dari debet 3, 18, 67. nigro veratro purgare alvum 3, 23, 9. nigro veratro venter solvi debet 3, 25, 6. venter solvendus est per nigrum veratrum 4, 8, 7. utendum nigro veratro 3, 23, 16.

Verbena, ae. aqua, in qua lentiscus aliave ex reprimentibus verberna decocta sit 4, 24, 24. aqua, in qua verbenae aliquae decoctae sint ex reprimentibus 3, 18, 26. add. 5, 28, 98. 6, 18, 94. aqua decocta ex (i. cum) verbenis comprimentibus 4, 21, 6. ex fisdem (verbenis) aliqua cataplasma *ibid.* verbenarum confusa cum teneris caulibus folia, cuius generis sunt olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hederā 2, 33, 10 i. de reprimentibus. aqua calida, in qua verbenae coctae sunt, quas supra (pau-

lo ante commate 11) proposui *ib.* 12. aqua in qua aut ervum aut oleae aut verbenae decoctae sunt 6, 15, 8. aqua, in qua myrtus, hederā, aliave similes verbenae decoctae sunt 8, 10, 111. aqua, in qua verbenae, de quibus supra dixi (com. 111) decoctae sunt *ib.* 117 in aqua desiderare homo debet aut salta aut cum verbenis vel malicorio incoctā 6, 18, 124. ex verbenis decocta in aqua desiderat lientericus 4, 16, 4. is (cui sanguinis profluvium ex haemorrhoidibus nocet) desiderare in aqua ex verbenis debet 6, 18, 111. scil. decoctā. digiti (verberibus ulceribus affecti) fovendi aqua ex verbenis 6, 19, 7. immittenda in alvum est aqua, si reprimendi causa, ex verbenis 2, 12, 20 repr. ex prioribus, quae decocta sit. eadem verbenae decoctae 4, 18, 7 intellig. quae torminum auxilia sunt, ut proxime dixerat: conf. 4, 15, 7. Ex altis locis omnibus patet, non, ut postea factum est, et nunc obstitit, unam herbarum speciem verbenam antiquitus appellatam fuisse, sed varias admodum, quarum cum teneris caulibus folia adhibentur, 2, 33, 10: et a Celso quidem potissimum eas hoc nomine comprehendit. quae sint astringentis generis. Caeterum Servius ad Aeneid. 12, 120 scribit, multos velle, verbenam esse proprie herbam sacram, Rorem marinum, id est Libanotin, sumtam de loco sacri Capitolii: abusive tamen, addit, jam vocamus omnes frondes sacras, ut est laurus, oliva, et myrtus. Cui suffragatur Donatus ad Terent. Andr. 4, 4, 5 ubi verbenas tradit esse omnes herbas et frondes festas ad aras coronandas, ex aliquo loco puro deceptas.

Verbero, are. super id (medicamentum impositum) duobus digitis verberatur 5, 27, 7.

Verbum i. non de re, sed de verbo controversiam movent 3, 3, 25 opp. i. logomachiam excitant. illis (philosophis) verba superesse, deesse medendi scientiam I Pr. 39 opp. magna vi luctari, ut verba exprimentur 4, 2, 40. ex phrenitidis alii intra verba desipiunt 3, 18, 8 et 10 i. verbatantum inepta loquuntur. quod ab Hippocrate paucis comprehensum est 2, 14, 3. apud nos (Romani vel Latini) foediora verba non consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata sunt 6, 18, 3 i. nomina morborum, qui in obscenis partibus existunt.

Vereor, eri. si imbecillitatem aegri

vereri coeperit medicus, cibo subveniat 3, 4, 29 i. maturis, ne exstet imbecillitas. verendum est, ne 3, 5, 19 et 22. 3, 19, 14. 5, 28, 204. verendum magis est, ne 4, 11, 13. verendum est, ut ne 3, 19, 24.

Verecunde, verecundius loquentes 6, 18, 3 i. bonisioribus vocabulis aut nominibus rerum obscenarum utentes.

Verecundia, ae. detracta tali verecundia I Pr. 82 i. cauta timiditas, se, qua nemo in splendida persona periclitari conjecturā suā voluit, *ib.* 81.

Verge, ere. in pus vergit furunculus 5, 28, 112.

verisimilis, v. post Verus.

vermis, is. ubi vermes orti sunt in auribus 6, 7, 61. emortui vermes *ib.* 64. ne nascantur 61.

Verruca, ae. verrucarum quaedam genera dolentia ἀρροχιδώνας Graeci appellat 2, 1, 45. quaedam verrucis similia 2, 28, 229.

Verrucula, ae. ἀρροχιδώνας nominatur, quod super corpus quasi verrucula eminet 5, 28, 222.

Verfo, are. oleae. quae in passo defrutivo versatae sunt 2, 24, 10. alii leg. servatae sunt, sicut 2, 20, 6 id quod videtur rectius, per angustum est in quo versari manus possit 7, 7, 60 i. circumverti, in aegilopo curanda.

Verfor, ari. hic morbus (chole- ra) inter intestina stomachumque versatur, sic, ut cuius potissimum partis sit, non facile dici possit 4, 11 expr.

verto, ere. ne qua cruditas in quotidianam (febrem) id malum (quartanam) vertat 3, 5, 24 i. commutet. medicamenta nonnunquam in pejus aliquibus vertunt 2, 6, 42 i. in malum seu noxium effectum pervertuntur. acus leniter ibi verti debet 7, 5, 143 i. circumverti, in deponenda catarracta. intestinum verti videtur 4, 14, 2 i. consorqueri, in illo morbo. oculi cum dolore vertuntur 2, 2, 7 i. convertuntur actione naturali. oculi vertuntur 4, 4, 3 et 4, 20, 2 de actione seu motu praenaturali. quotidie palpebra vertatur 7, 7, 52 i. invertatur. specillum ibi (in aure) vertendum est 6, 7, 97 i. circumvertendum, id quod nocet, in aliam partem magis necessariam verti 6, 2, 5 i. moveri, derivari. nisi sublata est (papula) rotunda, in impetiginem vertitur 5, 28, 283. dum is affectus (auris dolor acutus) in pus vertatur 2, 7, 69 i. mutetur. omnis corrupta caro in pus vertitur 5, 28, 122. futurum, ut in pus

pus vertatur oculus 6, 6, 91. si sic emortuus est oculus, ut ne in pus verteretur *ib.* 94. si in ventrem sanguis confuxit, ibi in pus vertitur 2, 7, 55. in vulnere concretus sanguis in pus vertitur 5, 26, 119. homo in latus versus 6, 7, 101 *i. conversus, circumversus.* versas quotidie palpebras medicamentis suffragant 6, 6, 164 *i. inversas.* aures imis partibus leniter versae 2, 6, 2 *i. lobus auricularae extrorsum inversus: v. Hippocr. Praenot. Cap. 2. num. 9.* narium duo foramina (*i. e. nares ipsae*) primum osse inchoantur ad tertiam fere partem, deinde in cartilagine versa - carunculâ quae molliuntur 8, 1, 23. 24 *i. in cartil. mutata.* ipsae (costae nothae) paulatim in cartilaginem versae 8, 1, 63. pars carnis in pus versa 5, 28, 113.

Versus, verum, *adv.* deorsum versus 7, 19, 7. 7, 20, 19. 8, 1, 46. sursum versus 4, 1, 39. 7, 19, 8. sursum verum 8, 10, 17.

Vertebra, ac. spina constat ex vertebra quatuor et viginti 8, 1, 43. *describ. ib. et seqq.* vertebrae plur. 8, 11, 11. in spina vertebrae 8, 11, 18. 8, 14, 1. septem in cervice sunt, duodecim ad costas, reliquae quinque sunt proximae costis 8, 1, 43. exceptis tribus summis 46. summa 47. secunda 49. superior secundae circumdata 50. superioris parti inferiori inferitur secunda 49. tertia eodem modo secundam excipit 51. *conf.* 54. caeterae processibus deorsum spectantibus in inferiores insinuantur 55. ac per sinus superiores accipiunt 56. terezes brevesque 44. ab utroque latere processus duos exigunt 44. *conf.* 46. 8, 14, 2. mediae perforatae 8, 1, 44. latera inter duos processus 45. pars summa 49. sinus utrinque habent 56. in ipsis processibus, parum desidentes 46. per duos sinus receptis exiguis ejus processibus, parum desidentes 46. per duos sinus receptis 47. multis nervis et multa cartilagine continentur 56. medulla per medium fertur 8, 14, 2. omnes vertebrae 8, 1, 46, qua summa vertebra cum capite committitur 3, 23, 26. duo sinus summae vertebrae 8, 13, 1. vertebra tertia 8, 1, 54. stomachus nervosus a septima spinae vertebra incipit 4, 1, 20. vertebrae transversis processibus inhaerent costae 8, 1, 59. fricatio quum omnibus vertebrae hominum utilis sit, tum iis praecipue, quae in collo sunt 4, 3, 13. ad imaginem earum vertebrae, quae in spina sunt,

compositis ex circulis quibusdam constat aspera arteria 4, 1, 10 vertebrae, quae in spina sunt, aliquo inclinationes 2, 1, 43 *id gibbum scilicet, quod Celsus subiit pro eo, quod Hippocrates posuit in Aphorism. 3, 26 vertebrae in occipitio intro propulsus.* quorum in spina vertebrae exciderunt 8, 14, 1. exciderunt autem et in posteriore partem et in priorem; et supra septum transversum, et infra 8, 14, 3. si in utramvis partem exciderint 8, 14, 4. nonnunquam nervorum imbecillitas efficit, ut, quamvis non exciderit vertebra, paululum tamen in priorem partem promineat 8, 14, 10 vertebrae, quae paululum excesserunt; quae toto loco motae sunt 8, 14, 9. vertebra in exteriori partem prolapsa 8, 14, 8. ab interiori parte non contingit Propelli 8, 14, 11. ab exteriori si quid propulsus est *ib.* si quid ex vertebra excidit 8, 9, 31.

Vertex, ticus. de summo parte capit. inter verticem et frontem 7, 7, 165. inter frontem atque verticem 7, 7, 170. inter frontem et verticem 7, 7, 177. a superciliis usque ad verticem 7, 7, 160. a naribus ad verticem 7, 7, 168. a vertice recta ad tempora 7, 7, 166. a vertice per medium caput ad frontem procedit quarta sutura 8, 1, 10. ad latera per verticem tendens tertia sutura 8, 1, 9. verticem usque ad os adurere 7, 7, 173. inciso vertice 6, 6, 128.

¶ de supremis aliarum rerum partibus. iplo vertice tenuatur alter processus maxillae 8, 1, 34. in summo capite duobus quasi verticibus extantibus in sinum humeri se inferit cubitus 8, 1, 81. interius os digitorum in vertice sinuatur, recipitque exterioris exiguum tuberculum 8, 1, 93. in summis verticibus sinuata ossa scapularum 8, 1, 66. altera verticis parte modice intumescens clavicula sustinet jugulum 8, 1, 70. ubi omentum est in omphalocoele, tumor mollior et ab ima parte extenuatus in verticem est 7, 14, 10. triangula forma cutis ab inferiote parte excidenda est sic, ut vertex ejus (trianguli) ad frenum (praeputii), basis in tergo extremo sit 7, 25, 17. scalpelus duobus lineis agendus, ad similitudinem literae Δ, sic, ut vertex ejus a foramine, basis ad rimam sit 8, 4, 51.

Verticillati scapularum ossi, quod sine sensu legitur in quibusdam editionibus 8, 1, 77 recte emendatum a Morgagnio videtur vertici lati scapularum ossis. *v. Ann. ad d. l.*

[H h b 2]

Verus, a, um. si hoc, si illud verum est I Pr. 37. si hoc verum esset 3, 3, 24. verumque est I Pr. 76. quod in his verum est, quibus caet. 1, 3, 15. neque verum est, quod dicitur a quibusdam 3, 3, 23. *add.* 3, 6, 41 neque tamen verum est 3, 4, 53. quae vera quidem sunt I Pr. 113. v. Scrutor. quod vero propius est I Pr. 99. quae proxima vero videri possint I Praef. 74. simplex veri erroris confessio 8, 4, 12.

¶ i. exactus. verus anguli finis 7, 7, 31 i. ipsissimus. vera remissio febris 3, 8, 4 i. perfecta. vix veram sanitatem reddit curatio 8, 2. extr. Vere, *adv.* etiam si vere diceretur 3, 3, 26.

Verisimilis, e. verisimile est; sequente infinitivo I Praef. 8. 73. 82. 2, 10, 24. 3, 14, 5. 7, 14, 2. 8, 4, 4 et 15. verique simile est I Praef. 8. veri tamen simile est I Praef. 82. multo magis verisimile I Praef. 68. ut verisimile est 8, 1, 14.

Vero, particula adversativa. I Pr. 12. 18. 73. 118. 2, 1, 33. 2, 12. 8, 3, 5, 21. caet. post aliquot voces praegressas 1, 3, 69. 2, 1, 40. 2, 18, 33. 4, 7, 8. 7, 22. 6, 7, 26. 17, 8, 3. 16. 8, 4, 72. 8, 9, 5. 20. 8, 12, 11. etc. Vero, - Sed, 8, 16, 3. Et vero I Praef. 38. Quidem vero I Pr. 46. 65. 66. 69. 113. 117. 2, 1, 33. 38 - 39. 2, 15. 9. 2, 17, 14. 15. 4, 1, 19. 20. caet. Contra vero 3, 6, 52. illud vero I Pr. 37. Neque vero, in transi-tione I Pr. 29. 1, 3, 3 et 85. 1, 5, 1. 2, 4, 4. 2, 18, 27. caet. primo. -Nunc vero I Praef. 60. sed, -Nunc vero 3, 5, 8. Praecipue vero 3, 22. 35. 4, 20, 9. Quum vero 1, 10, 9. 3, 5, 36. 41. 3, 7, 19. 7, 26. 17. Saepe vero I Praef. 31. Sed quidem, vero, in transi-tione 2, 6, 35. 3, 6, 1 - 2. et 5 - 6 v. Sed. Ubi vero 3, 6, 26. 38. 5, 27, 6. caet. Conf. Si vero. Sic vero. Tum vero.

¶ particula transeundi I Pr. 28. 29. 32. 43. 79. 98. 1, 1, 8. 1, 2, 3. 5. 11. 16. 1, 3, 23. 25. 27. 69. 80. 81. 1, 6, 1. 1, 8. 1, 1, 9. 1. caet. ¶ in subiungenda ratione I Pr. 47. ¶ in limitando, excipiendo, caet. 2, 12, 15. 18.

¶ pro et 6, 18, 40.

Verum, adversativa particula 2, 14. 16. 5, 28, 122. in transi-tione 4, 4, 66. 5, 27, 65. 6, 6, 187. 6, 11, 12. 7, 2, 1, 7, 8, 1. 8, 1, 90. in limitando 4, 19, 5. 5 Pr. 5. i. enim vero, 3, 4, 49. 8, 15, 7. i. altamen, nihil o-mnen minus caet. 7, 33, 3. i. cae-terum 7, 29, 14. 8, 1, 34. 110. 8, 8, 6. verum in his Quidem 3, 4, 49. Quidem - verum I Pr. 78. 5, 28, 171. Sed non, verum 7, 19, 15.

Vesica,

Vesica, ac. simpliciter pro urinaria vesica humana: describitur 4, 134 seq. vesicae facta mentio 7, 26, 17. frigus inimicum est vesicae 1, 9, 4. quum quid innatum est, ut in vesica Calculus 5, 26, 4. si ad vesicam ic Cancer 7, 27, 8. si in ipsam vesicam Cancer tendat 7, 27, 5. usque ad vesicam tendit Cancer 6, 18, 61. vesica Cervicæ plena atque carnosâ jungitur caet. 4, 1, 34. iter urinae a Cervicæ huius (vesicae) descendit ad colem, in masculis 4, 1, 36. quo magis calculus ad vesicæ Cervicem descendat 7, 26, 24. ubi ad Cervicem vesicae ventum est 7, 26, 10. delapsi in Cervicem calculi 7, 26, 61. ubi vesicae Cervicem digitus urget 2, 7, 40. super vesicæ Cervicem 7, 26, 45. usque ad Cervicem vesicae 7, 26, 45. *conf.* Cervix. cui (stomacho) cum vesica quoddam Confortium est 7, 27, 15. ad vesicæ, *scilicet*, Dolorem, conveniens malagma 5, 18, 61. vesica in ipso sinu nervosa & duplex 4, 1, 34 *i. fundo*. in vesica Vitium est 2, 7, 33. *cum Adjectivis:* vesica Nervosa et Duplex 4, 1, 34. vesica ipsa Soluta atque Liberior est *ib.* ad Ultimam vesicam 7, 26, 39. *cum Verbis:* frigus ad vesicam Admittere 7, 26, 109. dum vesica Agitata 7, 26, 98 *i. moleste afficitur in lithotomia*. quum diu frustra que per digitos vesica esset Agitata 7, 26, 81. ne effugiat calculus, id est, ne saepius Agitata vesica sit 7, 26, 40. Altringitur vesica *sub infessu acris aceti* 7, 26, 101. in angustum Compulsa vesica 7, 26, 32. ipsam vesicam Compellere fistulam (catheteram) 7, 26, 10. oriculario clystere acetum nitro mixtum per plagam in vesicam Compellere 7, 26, 114. in vesica non tuto vel hi (calculi asperi, spinosi) Conquiruntur vel Attrahuntur 7, 26, 62. ubi vesicam Convulnerant asperi, spinosi calculi 7, 26, 62. si post potionem liquor omnis non in vesicam, sed in intestina Descendit 2, 8, 104. per ureteres inde (a renibus) Descendentem urinam in vesicam Distillare 4, 1, 33. ex vesica Dolenti si purulenta urina processit 2, 8, 2. si spina aliqua (calculi) vesicae inhaeret, eamque, quum deduceretur, Duplicavit 7, 26, 63. Expellere ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio 5, 20, 18. vesica Exulcerata est 2, 7, 29. a renibus ureteres ad vesicam Feruntur 4, 1, 33. si plus aequo (potionis) assumitur, subinde vesica Impletur, eoque Irritatur 7,

27, 22. ubi Incisa vesica est 7, 7, 5. de cystico palpebrarum tumore. si spina aliqua (calculi) vesicae Inhaeret 7, 26, 63. in vesica difficulter Invenitur exiguus calculus 7, 26, 79. vesica cervicæ Jungitur per venas cum intestino eoque osse, quod pubi subest 4, 1, 34. longa inquisitione (calculi) vesica Laeditur 7, 26, 80. ne vesicam Laedat medicus 7, 26, 35. ne vesicam Laedant calculi 7, 26, 75. Laesa vesica 7, 26, 36. vesica in feminis superne Lapla, ab ipsa vulva Sustinetur 4, 1, 35. digitis leniter Pertractanda vesica est 7, 26, 113. ne ad ipsam vesicam ferramentum Perveniat 7, 26, 86. sub his (mollibus a renosive calculis) tardius vesica Purgatur 7, 27, 31. antequam vesica Purgata est 7, 27, 33. in vesica sanguinem concretum Remansisse 7, 26, 112. vesica Soluta atque liberior est 4, 1, 34. vesicam Tuetur os coxarum 8, 1, 96. caraplasmata vesicam Urgendo vulnus irritant 7, 26, 110. quibus vesica Vulnerata est 5, 26, 19. vesica Vulnerata 5, 26, 63. ne vesica ipsa Vulneretur 7, 7, 3 *de tumore cystico palpebrarum*.

¶ *de aliorum animalium vesicis urinariis.* admove re vesicas bubulas vel utriculos oleo calido repletos 4, 3, 10. inflatis vesicis pulsare tumores 3, 21, 51. pulsandus leniter inflatis vesicis bubulis is locus est 3, 27, 23.

¶ *de aliis similibus rebus.* in superioribus palpebris vesicae nasci solent, pingues gravesque 7, 7, 2 *i. tumores cystici*, effundit Humorem *ib.* si *ib.* 3. eam *ib.* ipsa *ib.* bis. tenuis admodum est *ib.* 5. Apprehendere, Colligi, Evellere, Incidere, Incisa, Nascuntur, Prorumpat, Sequitur, Vulneretur, caet. *ib.* 2-5.

Vesper, eris. inter meridiem et vespere 3, 5, 24. vespere 3, 5, 18, 3, 17, 1. 3, 18, 49. 50. vesperi 4, 19, 11, 17. illitum a vespere usque mane 6, 5, 12.

Vespertinus, a, um. vespertinum frigus 1, 2, 4. vespertinis temporibus 2, 1, 3.

Vestigium, i. donec nullum aquae (hydropis) vestigium appareat 7, 15, 9. etiam post curationem vestigium aliquod relinquit *vitium oculi* 6, 5, 14.

Vestis, is. eademque (veste) crura pedesque Contegere (debet aeger) 3, 6, 28. levi veste debet esse Contactus aeger 3, 19, 11 *i. stragulis, tegumentis*. collocarique juxta (debere) sedentem hominem undique veste Contactum 6, 9, 29. si manibus quis in veste floccos Legit 2, 6, 15 *i. in straga-*

lis lesti. multa veste Operiendus est aeger 3, 7, 22. neque sine veste neque sine calcamentis Prodire oportet 1, 3, 80 *i. tegumento totius corporis exterioris capitisque*. veste multa Tegendus est aeger 3, 11, 3. caput veste Velare 4, 2, 19. *synon.* caput superimposito pileo velare 4, 3, 16. continere aeger Sub veste latis multa manus debet 3, 6, 28 *i. stragulo lesti* Sub veste primum paulum in tepidario infundere, ibi ungui 1, 4, 6 Sub veste ungendus est aeger 3, 6, 31.

Vestio, ire. quo melius os vestiar corpus 8, 9, 6 *i. caro super esse crassior sit*.

Vestimentum, i. ut a genibus ad umbilicum aqua teneat, caetera vestimentis Circumdata sint 7, 26, 105. multa vestimenta corpori Injecta 4, 4, 95. curiose vestimentis Involvendus est homo *post motam sudorem*, ut ne ad eum frigus aspires 2, 17, 22. alii caput cervicalibus vestimentisque Onerant 4, 2, 26. febricitantem hominem multis vestimentis Operiebat, ut simul calorem ingentem sitimque excitaret 3, 9, 10 *i. stragulis*. oleo inter ipsa vestimenta Perfundi 3, 12, 15. neque multis vestimentis Strangulandus aeger, sed admodum levibus tantum Velandus est 3, 7, 14. pedes demittere in *aquam calidam* oportet, superque pallam dare, et vestimento Tegere 4, 24, 12.

Vetus, teris. vetus est 2, 10, 2. vetus non est 2, 10, 2. quum jam vetus res est 3, 25, 7. magisque calefacit Adeps, si vetus est 2, 33, 15. veteres Auctores 3, 27, 2. vetus Caeus 2, 21, 2. 2, 28, 2 *opp.* recens. in veteri Cicatrice 7, 32, 4. si vetus Condyloma jam induruit 6, 18, 102. paulum-ex Favo veteri 4, 19, 29. alterum recens Linum alligandum est, educto veteri 7, 4, 30 *opp.* in veteribus Malis 6, 6, 73. vetus Morbus est 3, 6, 55. 3, 25, 5. 3, 27, 19. in Morbo veteri 2, 6, 5. vetus Oleum 3, 27, 15. 6, 6, 120. 6, 18, 38. Oleum vetus 5, 4, 3. Olei veteris hemina 5, 19, 12. 52. Olei veteris partes duas 6, 6, 195. Olei veteris p. semis 5, 19, 46. Oleo veteri 3, 23, 24. 4, 3, 12. 6, 6, 194. ex Veteri Oleo ungi 3, 11, 4. ex Oleo veteri permulceri 3, 23, 20. si membrana non novam Plagam, sed veterem habet 7, 17, 3 *oppo.* item recens *ib.* 7. Quod (vulnus) vetus est, sutura non coit 7, 17, 7. vetus Quartana 3, 16, 4. in veteri Quartana 3, 16, 5. si inter haec Tormina vetera esse coeperunt

coeperunt 2, 8, 98 *i. inveterascere*. quum vetus facta est Tullis 4, 4, 52. excipiuntur Vino veteri 5, 25, 20. ex Vino vetere 2, 26, 4. si vetus Vicium est 4, 12, 11. si vetus jam Vicium est 4, 15, 18. vetus Ulcus 5, 26, 229. vetera Ulcera 6, 19, 1. Ulcera vetera esse consueverunt 6, 6, 136.

Vetero, are. quum veteraverunt febres 3, 12, 6 *i. inveteraverunt*, quo verbo alias auctor utitur..

Vetustus, vetustior, vetustissimus. Adipe quam vetustissima 4, 3, 12. in vetusta Alpridine 6, 6, 165. vetustissimus Auctor Aesculapius I Praef. 3. vetustissimus Auctor Hippocrates I Praef. 104 6, 6, 15. a vetustissimo Auctore Hippocrate 2, 14, 3. si jam vetustiora sunt Caputula haemorrhoidum 6, 18, 118. vetustior Casus 4, 6, 7. in omni vetusto capitis Dolor 4, 2, 23. si vetustior Dolor remanet 4, 6, 10. si vetustior jam Durities est 6, 18, 76. saepe alteri vetusto Morbo supervenit hoc malum 3, 21, 7. si vetustior Morbus est 4, 15, 9. acutus Morbus, quo vetustior est, longius, quo recentior, eo facilius curatur 3, 1, 15. Pars medicinae vetustissima 7 Praef. 8. subjecto jam vetustiore Pure 7, 2, 6. assuescere iterum vetustae Sedi os cogit medicus 6, 10, 124. ubi vetustior facta est Suffusio 7, 7, 115 *opp. ib.* recens. quo vetustius id Vitiū est 2, 8, 122. vetustis Ulceribus 6, 6, 146. Ulcera si vetustiora sunt 6, 7, 33.

Vetustas, atis. magnae vetustatis vinum 2, 8, 41. si vetustas occupavit fractam membrum 8, 10, 114 *i. si longius duravit vinum*. interdum vetustas ulcus occupat 5, 26, 210. ulceribus longa vetustate occupatis 8, 2, 3. ubi jam ipsa vetustate res matura est 6, 6, 72. caesus, qui vehementior vetustate fit 2, 30, 7. vetustate callosa fit fistula 5, 28, 186. medicamentum vetustate efficacius fit 6, 6, 144. si qua fistula in ano vetustate induruerunt 7, 30, 2.

Vexo, are. proprie ferre et raptare atque huc atque illuc distrahere, secundum Gell. 2, 6. fractura quibusdam velut Aculeis carnem vexat 8, 10, 106 *i. puniendo laedit*. infirmum corpus in Aqua frigida vexatum 5, 27, 22 *i. in piscinam projectum, ibi modo mersum aut depressum, modo sublatum, sicut paulo ante dixerat*. atra Bile vexari 2, 12, 6 *i. melancholiā aegri*. si jam carie vexatum est os 7, 63 *i. erosum, exesum*. qui simul & Delirio et spirandi Difficultate vexatur 2, 6, 21 *i. aegrotat*. qui ante febres Horrore et Tremore

vexantur 2, 13, 2 *i. exagitantur*. neque Jejunio utique vexandus est aeger 3, 18, 55 *i. cruciandus*. Materia, qua pulmo vexatur in peripneumonia 4, 7, 15 *i. gravatur*. oculi a Medicis diu vexati 7 Praef. 6 *i. medicamentis tractati*. ne Siti quidem nimia vexandus est aeger 3, 7, 15. quodsi vehementer et Vomitus et Dejectio et Sitis vexant in cholera 4, 11, 11 *i. excruciant aegrum*. calculo evulso, si valens corpus est, neque magnopere vexatum 7, 26, 94 *i. fatigatum per lithotomiam*. maxillae semper aliqua, parte etiam vexata, ossa inter se cohaerent 8, 7, 6 *i. fracta*. sin media tunica scroti vexata erit 7, 19, 13 *i. hydrocele laboraverit: synonym. laesa ib.* Vexata sic curari debent 7, 1, 1 *i. confusa*.

Via, ae. quilibet ex via pulvis 3, 19, 10. alperae arteriae et stomacho diversae viae sunt 4, 1, 8 *i. officina*. aperta via 7, 5, 17. corruptum, quā viā primum expelli potest, ejicere 1, 3, 43 *de vomitu*. quum via patefacta est 7, 26, 50. telum viam, qua redeat, ipsum sibi fecit: a scalpello accipit 7, 5, 4. ibi reperta via 7, 18, 12.

i. methodus, ratio agendi. medicinam esse quasi viam quandam, quam *πρόδοσ* Graeci nominant I Praef. 91. displicuisse hanc curandi viam 3, 21, 56. sic artem hanc (medicinalem) exercuerunt, ut etiam in diversis curandi vias processerint I Praef. 14. ab experimentis medendi vias trahere I Praef. 53. alia via est 4, 19, 11. celeriori viā succurrere 3, 21, 55. si periturus sit, qui laborat, nisi temeraria quoque viā fuerit adjutus 2, 10, 20.

Viator a latronibus exceptus I Pr. 71.

Vicem, vices. primis diebus tortoris vicem exhibuit. Asclepiades in febricitantibus 3, 4, 12. accessionum & decessionum vices 3, 12, 5. subinde mutatis vicibus 2, 7, 38. leniter permutatis subinde digitorum vicibus 7, 26, 75.

In vicem *i. loco*: in vicem sortitionis dari potest vel intrita vel aliena 3, 6, 34. in vicem vini cremor prisanae fumendus est 4, 6, 20 *i. alternis, alternatim* 8, 1, 189. medicamentum utrumque est (vinum et aqua), quum in vicem assumitur 1, 4, 13. idem in vicem in utroque fit 2, 17, 28. intermittere quartum diem et invicem alterum quemque 3, 23, 13. in vicem utroque aliquandiu utatur 6, 18, 84. in vicem Aliis diebus aqua calida, aliis vero vinum (utile est) 4, 4, 63. ex his in

[Hhh 3]

vicem Alterum, - alterum 3, 10, 3. aliae quotidianae febres impares sunt, atque in vicem Altero die leniores, altero vehementiores 3, 3, 16. his in vicem rosa Atque intubi succus adjiciatur 5, 28, 259. ei, dum teritur, in vicem vinum Et oleum myrteum adjiciat 6, 8, 2. in vicem rosa Et vinum intillatur 6, 18, 98. in vicem Modo rosa, modo passo instilletur 6, 7, 17. adjiciatur in vicem vinum, Et id quod specialiter sic vocatur, et myrteum 5, 24, 10. in vicem Modo aqua, modo vinum bibendum est 1, 3, 19. idemque Modo dextra, modo sinistra parte ventris in vicem oritur Atque finitur 2, 7, 14. in vicem biduo triduoque Modo aqua, modo vinum bibatur 3, 21, 48. in vicem Modo his cibis, modo illis utendum est 3, 22, 35. in vicem Modo federe, modo ingredi 4, 24, 7. in vicem Modo remittere, modo attrahere 7, 7, 27. alternis diebus in vicem Modo aqua, modo vinum bibendum est 1, 10, 8. in vicem alternis diebus Modo aqua, modo vinum bibendum est 1, 10, 8. in vicem alternis diebus Modo aqua, modo vinum bibendum est 3, 2, 17.

Vicinus, a, um. ne vicinum et sanum locum laedant adurentia 6, 15, 6. ex vicino adduci 7, 9, 3.

i. similis. magis vicini his illisve affectus 2, 1, 26. tentare remedia similia illis, quae vicino malo saepe succurrerint I Praef. 61. in vicino saepe quaedam notae positae, non bonos, sed impios medicos decipiunt 2, 6, 38 *i. signa sibi similia*. quaedam vicina sunt 5, 26, 37.

Vicina, ae. ubi in vicina cubiti humerus fractus est 8, 10, 51.

Victus, v. post Vivo.

Videlicet 6, 6, 74.

Video, ere. nonnulli, quum aliquandiu nihil vidissent, repentina profusione alvi lumen receperunt 6, 6, 212 aeger propter imbecillitatem jam non audit aut non videt 2, 6, 10. videndi facultas 7, 7, 126.

de notitia per sensus acquisita, maximeque per visum. nostri saeculi medicos, quem nuper vidimus, Cassius I Praef. 110 *i. qui nuper vixit*. attonitos raro videmus 3, 26, 1 *i. cataleptici rari sunt*. interdum latos lumbricos, interdum teretes videmus 4, 17, 2 *i. reperimus*. nunc utrumque *παραδυσμ* appellari video 3, 27, 2 *i. cognosco*. nunc video apud Graecos in gravedine hoc nomen ferri vari

vari 4, 2, 46. *conf.* 3, 21, 53, 4, 13, 3. quod video plerumque saeculo nostro praeteriri 2, 12, 8.

¶ *i. lego.* reiectum esse ab Asclepiade vomitum in eo volumine, quod de tuenda sanitate composuit, video 1, 3, 35.

¶ *i. gusso.* caesus, qui vehementior vetustate fit, vel ea mutatione, quam in eo transmarino videmus 2, 30, 7.

¶ *de cognitione internorum sensuum, intelligo, perspicio.* si compresserit aliquem morbus aut fuderit, quilibet etiam imperitissimus videt I Praef. 99. exterae gentes, quum subtilem medicinae rationem non noverint, communia tantum vident I Praef. 103 *synon.*

¶ *i. observo.* in iis pustulis sanies esse videtur 5, 28, 3. videnturque esse in ea impetigine quasi bullulae quaedam 5, 28, 275. verissimile est, id a quoque praetermissum, quod ipse non cognoverat, a nullo id, quod non viderat, fictum 7, 14, 2 *synon.* raro admodum, adeo ut magni professores nunquam se vidisse, memoriae mandaverint 8, 8, 4.

¶ *i. puto, existimo, caet. in passivo, cum nominativo et infinitivo, qui infinitivus saepe omittitur.* ut Herophilo visum est I Praef. 25. ut Hippocrati visum est I Praef. 26, 4, 16, 12. quod Themisoni videbatur 3, 4, 53. ut ipsi videri volunt I Praef. 88. non alienum videtur, exponere *caet.* 2 Praef. 3, 5 Praef. 8. quo minus alienum videtur, moliri *caet.* 6, 6, 213. frictio salubris videtur 3, 9, 5. si nares aequae clausae videntur 4, 2, 52. moderatio quam is secutus videtur 2, 12, 9. ei rei videtur aptissimus dies secundus 2, 10, 29. *add.* 7, 26, 123. ut vincula laxa visa sit 8, 10, 25. scribere visum operae pretium non est 6, 5, 5. id pro causa apprehendi, quod contulisse plurimum videtur I Praef. 95. *similiter cum infinitivo ib.* 35 2, 7, 14 et 89, 3, 1, 9, 3, 11, 7 *caet.* ut, quod idem est, non idem esse videatur 3, 8, 3. quomodo medico se habere videatur aeger 3, 6, 14. *conf.* 7, 7, 134. ut corpus id vix pati posse videatur 2, 10, 19. *add.* 7, 26, 21. neque eam (accessionem) videntur sustinere aegri vires posse 2, 10, 24. videtur tamen usus ipse docuisse 2, 40, 39. sequi videtur, ut de his dicam 5, 27, 87. locus ipse exigere videtur, ut subiciam 7, 26, 17. quod jam sanum videbatur 5, 28, 70. quod incidendum videbitur 7, 7, 83. *conf.* 5, 26, 110, 7, 3, 10, 7, 17, 7, 7, 26, 122, 8, 4, 69. si parum

fluxisse videbitur 5, 26, 109. *conf.* 7, 27, 35. recte se habere cervices videbuntur 4, 3, 22. quum de humeris dixerim, de his quoque, quae in cruribus sunt, videri possum dixisse 8, 20, 1 *i. videor.* quod maxime mirum videri potest 2, 8, 49. 7, 4, 15. qui humor esse inter saniem et pus videri potest 5, 28, 67. integrum id os videri potest 8, 4, 9. dari debet id, quod levissimum videri potest 6, 6, 26. ut imbecillus is videri possit 3, 6, 12. ut aliud morbi genus videri possit 3, 8, 2. subjiendum est, quae proxima vero videri possint I Praef. 74. rationes omnium posse videri non improbabilis I Praef. 48.

¶ *i. experiri.* ubi causa incognita est, videre oportet, refrigerantia magis, an calefacientia leniant, et his uti, quae experimentum approbat 4, 2, 21. tum in solio desidendum, atque ibi quoque videndum, num sub primo tactu aquae calidae summa cutis inhorrescat 2, 17, 19 paulo ante 16 experiri.

¶ *i. repeto, delibero, considero, caet.* neque conceptionem solam videat medicus (in ordinanda venae sectione,) sed vires aestimet 2, 10, 11. haec esse videnda 3, 4, 31. lino quotidie ventrem metiri, et postero quoque die videre, plenius corpus sit, an extenuetur 3, 21, 29. ante omnia videndum est, tristes an hilares sint *insanientes* 3, 18, 67. videndum est, pus supra articulum, an infra nascatur 5, 26, 178. videndum etiam est, morbus an increseat, an consistat, an minuat 3, 2, 4. id quidem videndum est, an strictum corpus sit, an profluat 3, 6, 44. videre oportet, nervine id vitium, an cutis sit 7, 32, 4. videndumque est, num 6, 12, 2. quod si jam incidat mali genus aliquod ignotum, medicum protinus visurum, cui morbo id proximum sit I Praef. 61. ille assideat aegro necesse est, qui visurus est, quando nimis imbecillus futurus sit 3, 4, 34.

¶ *i. curam habeo, caveo, provideo, caet.* illud videndum est, ut tempora potioni quoque legantur 3, 6, 8. illud videndum est, ne quis nervus, aut vena, aut arteria a telo laedatur, dum id extrahitur 7, 5, 36. videndumque, ne sanguis in scrotum descendat, neve concretus aliquo loco maneat 7, 19, 18. *add. ibid.* 38. in quo ipso videndum est, ne quid ex ipsa membrana super os relinquantur 8, 4, 28.

¶ *i. visito, inviso.* facile est his

quoque medicis, qui aegrum raro vident 3, 4, 34.

Visus, us. hae venae, ut magis conditae non aequae quidem cernuntur, sed tamen etiam visui subjectae sunt 7, 18, 38 *synon.* testiculus ea parte neque visu neque tactu sentitur 7, 18, 33.

Viso, etc. *i. considero, cum cura observo, vel animadverto.* sed propria quaedam in articulis visenda sunt; ne quod periculum sit 7, 14, 28.

Vigilo, are. si nihilominus vigiliant *insanientes* 3, 18, 43. *i. pervigilio laborant.* neque enim vigilando melior fit *lethargicus*, sed per se, si mollior est, vigilat 3, 20, 8. si noctu dormit, si interdiu vigilat 2, 3, 2. *conf.* 3, 4, 17. vigiliae prima luce 4, 25, 1.

Vigilia, ae. *in statu naturali* I Praef. 85. 1, 1, 10, 1, 3, 32 et 63. cum vigilia labor 1, 1, 10. corporum suorum robora inquieta cogitatione nocturna quoque vigilia minuire I Praef. 11. quae ratio vigiliae sit I Praef. 34.

de praeternaturali statu 2, 6, 3, 7, 3, 3. cum vigilia dolor 6, 7, 7. cum sit vigiliaeque 5, 28, 134. longa tristitia cum longo timore et vigilia 2, 7, 50. continua vigilia 4, 7, 3. si continua vigilia est 7, 26, 128. fere post longam vigiliam *caet.* plenus somnus venit in ardente febre 3, 7, 23. nocturna vigilia 6, 6, 11. nocturnae vigiliae *infantum* 2, 1, 42. fenum 2, 1, 52. Continuada nocte et die vigilia 2, 7, 63. Cruciare aegrum vigilia 3, 7, 10. sitim vigiliamque exprimit abscessus 5, 28, 133. Imperasse vigiliam aegro prodest 3, 6, 46. ubi nocturna vigilia premittit (aeger) 2, 4, 2. ubi vigilia Torfit 2, 7, 77. vigilia Urget 7, 27, 21. quum somnus aut vigilia Urget I Praef. 39. ubi nocturna vigilia Urget 6, 6, 11.

Viginti. iidem nuclei viginti 4, 10, 6. per XX dies 5, 18, 71. diebus viginti 6, 6, 186. horae viginti quatuor 3, 8, 3. ex vertebra quatuor et viginti 8, 1, 43.

Vigesimus, a, um. ante diem vigesimum 2, 7, 79. vix ante vigesimum diem 6, 6, 6 *conf.* 2, 7, 93. circa vigesimum diem 2, 7, 22, 86. 93. inter septimum et vigesimum diem 8, 7, 21. inter vigesimum et trigessimum diem 8, 7, 20. inter quartum decimum et unum et vigesimum diem 8, 7, 19. dies unus et vigesimus 2, 4, 37 *i. primus et vig.* *vigesimus primus* uni et vigesimo (diei) 3, 4, 37. ab uno et vigesimo die 8, 9, 5. post annum quintum et vigesimum 2, 8, 93.

Vincio, ire. eos *insanientes*, qui violentius se gerunt, vincire convenit

venit 3, 18, 11. vinctus aliquis phreniticus ib. 12. Articulum quam minime vincire opus est 8, 10, 24. de chirurgica fasciarum applicatione, fasciare. Cutis extrema quam plurimum attrahenda et lino vincienda est 7, 26, 14 i. vinculo circumdanda. auro cum his Dentibus, qui bene haerent, vinciendi sunt, qui labant 7, 12, 20 i. firmandi. vinctus hac ratione Humerus 8, 15, 22 de chirurgica deligatione. vincto imo Humero 8, 10, 43. similiter, donec cicatrix sit, vinctum esse id debet 7, 25, 8. Locum cum molli lana implere, et ita vincire 7, 30, 5. mediam Plantam inumque ejus vinciri necesse est 8, 23, 2. vinciendo glutinare os fractum 8, 10, 62. capitibus fasciae inter se vinctis 8, 10, 43 i. nodo colligatis. i. vinculo injecto stringere 7, 14, 22. antequam vincerent ib. hae tunicae vinciri lino summâ curâ debent 7, 19, 36. si venis vinciendo medicus prospexerit 7, 19, 18. colligendae venae vinciendaeque ubi tunicis inhaerent, et sub his nodis praecidenda sunt 7, 24, 2. et ab superiore et ab inferiore parte lino vinciendae venae, tum sub his vinculis praecidendae 7, 22, 6. gluten quo vinctus est pilus palpebrae 7, 7, 78 i. firmatus est, ut haereat.

Vinctura, ae. calceamentis humilioribus primo tempore utendum est in talo luxato, ne vinctura talum ipsum laedat 8, 22 extr. i. corrigiarum attritio, quibus veteres utebantur: v. Bened. Baldainus de Calceis vet. cap. 21.

¶ i. fasciarum chirurgica applicatio. vinctura laxa, laxior, paene resoluta 8, 10, 25. vinctura talis esse debet 8, 10, 25. si cui parvulo pueri intestinum descendit, (hernia accidit), ante scalpellum experienda vinctura est 7, 10 i. fasciâ ad herniam. ut vinctura nihil offenderit 8, 10, 25. sanari sine vinctura jugulum fractum potest 8, 8, 1.

Vinculum, i. vinculis coercendus est infans 3, 18, 72. dum levare vinculis cupit infans 3, 18, 12.

¶ i. filum constringendis rebus aptatum 7, 25, 6. 7. 14. 28. et ab superiore et ab inferiore parte lino vinciendae venae, tum sub ipsis vinculis praecidendae 7, 22, 6. venae et arteriae lino deligendae, et infra vinculum abscidendae sunt 7, 22, extr. hernia umbilici ad imum acu trajectatur duo lina ducente, deinde uterisque lina duobus capitibus diversae partes attriguntur: nam sic id, quod supra vinculum est, moritur 7,

14, 21. conf. 7, 17, 4. 7, 21, 5. Super vinculum 7, 21, 6. quo saepius acus corpus transivit, quoque plura loca injectum vinculum mordet 5, 26, 124 de futura vulnerum: vinculum ex acia molli, non nimis tortâ, sicut dixerat ib. 122.

¶ i. fascia chirurgica. vinculum ei loco (ani, in condylomate curando) linteolum aut panniculus quadratus est, qui ad duo capita duas anas, ab altera vero parte totidem fascias habet 6, 18, 99. nullo vinculo deligandum est emplastrum 8, 5, 25. ne vinculum quidem ullum necessarium est 7, 26, 111. utendum eo vinculo, quod idoneum esse ani curationibus posui 7, 22, 3.

Vinco, vici, victum. de operibus ingenii: in utramque partem differi posse, itaque ingenium et facundiam vincere I Praef. 64.

¶ de virtute remedium: saepe pertinacia juvenis. malum corporis vincit 3, 12, 17 i. sanat. ut medicamentis vinci possit malum 7, 26, 21. si vitia medicamentis non vincuntur 7, 30, 3. sive hoc modo victa erit inflammatio, sive nunquam repugnaverit 6, 18, 14. lectio vehemens primo impeditur a tussi, post eam vincit 4, 4, 53.

¶ de superante vi morborum, aut rerum adversarum. quibus si non fuerit Aeger adjutus, scire licet, a malo victum esse 4, 4, 14. abstinere, donec prope a fame victus sit aeger 7, 25, 12 i. viribus exsolutus. si victa Ars malo fuerit 5, 26, 11. si Cataplasmata victa sunt 3, 27, 31 i. inutilia reddita quodsi illa quoque Linamenta profluvio (sanguinis) vincuntur 5, 26, 102. si Medicamentum malo vincitur 5, 28, 16. si Medicamenta vincuntur 6, 18, 52. si quando Medicamenta vincuntur 7, 33, 1. si Sudor vincit 3, 19, 8 i. non obstantibus reprimentibus prae-rumpit. si Suppuratio vicerit 8, 9, 23 i. ut subjicitur, neque per digerentia discuti poterit. si Tumor vicit 6, 18, 9. fit, ut ea Tunica victa tot medicamentis exeat 5, 28, 201 i. arrofa et soluta.

Vindemia, ae. vindemiae tempore 4, 19, 20

Vindico, are. i. libero, defendo. isque homo debet potione aquae tantum a siti vindicari 6, 18, 11 i. modo tantum bibere, quod sufficiat ad sitim tollendam.

¶ i. attribuo. potest requiri, quod huic parti (Chirurgicae) proprie vindicandum sit? quia vulnerum quoque ulcerumque multorum curationes Chirurgi sibi vindicant 7 Praef. 17. vindicare i. sanguinem

eo pertinens judicare. medici rerum quoque naturae sibi cognitionem vindicaverunt I Praef. 16. contemplationem rerum naturae non temere medici sibi vindicant I Praef. 95. aliis medicis rationalem artem, aliis usum tantum sibi vindicantibus I Praef. 18. in temperantes homines sibi cibi tempora, modum (mensuram) curantibus dant: rursus alii temperant medicis pro dono remittunt, sibi ipsis modum vindicant 2, 16, 5. in nullo quidem morbo plus fortuna sibi vindicare, quam ars, ars quam natura potest 3, 1, 11.

Vinum, i. 2, 14, 1. 2, 27, 1. 2, 33, 9. 4, 11, 13. 5, 24, 10. 6, 2, 8. quod specialiter sic vocatur 5, 24, 10 scil. ex avis, quam ex aliis quoque fructibus simile fiat: v. vinum. Myrtum. id vinum cui nihil adhuc Aetatis accessit 2, 26, 1. Allobrogicum 4, 5, 29 a regione. Aminacum 5, 11, 47. 6, 6, 141. Aminacum austerrum 4, 2, 52. 4, 19, 32. Aminacum merum 4, 19, 12. Amineum per e apud Celsum quoque scribi vult Rhodius ad Scribon. Largum Compos. CCLVII. pag. 325. a Graecis tamen scribitur Αμινάκιος. Caeterum auctore Macrobio Saturnalis 3, 16 dictum ab Aminea regione, ubi situm Falernum. Conf. vel Gejn. in Lexico Rustico: vel Rhod. ad Scribon. Compos. LXIV. p. 123. Baccius de Vinis, quod paucorum Annorum est 18, 42. Asperum 2, 24, 11. quam Asperium 4, 5, 29. meracum quam Asperium 4, 19, 17. Austerrum 1, 3, 54. 61. 1, 6, 4. 1, 8, 2, 2, 18, 42. 2, 28, 5. 3, 6, 57. 61. 3, 12, 22. 3, 19, 9. 3, 22, 19. 22. 4, 4, 58. 4, 5, 9. 22. 29. 4, 19, 33. 4, 22, 8. 5, 20, 8. 5, 28, 54. 80. 87. 6, 6, 144. 6, 14, 6. 6, 18, 17. 20. 125. 7, 19, 42. Austerrum, licet jam asperum sit 2, 24, 11. Austerrum meracum 1, 3, 54. 4, 20, 24. Austerrum quidem, sed tamen tenue, meraculum, egelidum 3, 19, 14. Austerrum, sed quam tenuissimum 3, 21, 28. quodlibet Austerrum 4, 19, 33. add. vinum Aminacum, - Leve, - Nigrum, - Refinatum, - Tenue. Bonum 3, 19, 9. Calidum 1, 8, 2. 3, 6, 61. 3, 7, 5. 6, 14, 8. bene Calidum meracum 4, 5, 29. non nimis Calidum 4, 5, 17. merum Calidum 5, 27, 78. vina quae hoc praestant, ut Deiciat aliquis 1, 3, 58. Dulce 1, 6, 4. 2, 18, 41. 2, 20, 6. 2, 28, 2. 2, 29, 6. 4, 4, 45. 93. 4, 5, 17. 4, 6, 23. 6, 7, 44. 51. 6, 10 extr. Dulce, certe lenè 4, 5, 17. Dulce, vel certe lenè 4, 6, 23. Dulcius 3, 6, 51. 3, 21, 48. Egelidum

lidum 3, 19, 14, 3, 22, 42, 4, 20, 24. Firmius 2, 17, 7. *valentius*, v. Firmus. Frigidum 1, 8, 6, 3, 6, 61, 3, 22, 42, 4, 5, 29, 4, 12, 4, 12, 4, 4, 20, 24. non Frigidum 4, 5, 17. Graecum 3, 24, 14. Graecum salsum 3, 16, 7, 3, 24, 12, 3, 27, 19. *omitt.* vinum 3, 6, 51. *coll.* 3, 27, 19. salsum, quia muria vel aqua marina admixta erat: v. *Plant. Rud.* 1, 7, 31. Cato R. R. Cap. 24. Lene 1, 4, 12, 2, 20, 6, 4, 5, 17, 4, 6, 23, 5, 18, 10, 5, 18, 78, 5, 20, 19, 6, 10, 6, 6, 18, 91. *conf.* vinum Dulce. Lene, subausterum, modice verus 6, 6, 68. Leve autterum 3, 22, 36, 4, 15, 17. Leve et autterum 4, 18, 8. Leve subausterum 6, 6, 85. Meracum 2, 30, 9, 4, 2, 57, 4, 19, 8, 5, 27, 16, 7, 12, 18. Meracum quam alperissimum 4, 19, 17. *conf.* vinum Autterum mer. Meracius 1, 3, 71, 2, 27, 1, 3, 7, 5, 3, 21, 63, 4, 6, 12. Meraculum, v. vinum Autterum. Merum 4, 4, 81, 4, 11, 16, 5, 27, 43, 75. *conf.* vinum Aminaceum, et Calidum. vel Merum, vel mixtum 4, 19, 34. Mullum 4, 24, 5. *legit Rhod. Lexico Scribon.* v. Mullum: male. Mullum 2, 18, 41. *similiter* vinum mullum Cato de R. Rust. Cap. 11. mullum mullum Scribon. *Larg. Compos.* 125. et multus fructus Colum. 9, 15. de melle recente. Mullum ergo vinum est recentissimum, alias simpliciter mullum dictum Myrteum: adjiciturque in vicem vinum, et id, quod specialiter sic vocatur, (*scil. ex uvis factum.*) et Myrteum 5, 24, 10. namque etiam ex Myrti baccis vinum exprimeret licet 4, 19, 24. vocatur alias Myrtites vinum Plin. H. N. 30, 7. Colum. 12, 38. *Pallad.* de R. Rust. *Januar. rit.* 18. Febr. 1. 27. et 31. Decemb. 1. 2. Scribon. *Larg. Compos.* 112. vinum Myrteum Catoni de R. Rust. Cap. 125. ex quibus omnibus satis liquere videtur, in loco Celsi 5, 24, 10 recte legi, quod specialiter (*i. e. proprie*) sic vocatur, non fil, quod est cythereus: recte quoque legi 6, 2, 8. Iadanum cum myrteo vino, non myrteo & vino. Nigrum autterum 3, 24, 14. nigrum vinum an idem cum Falerno? hoc enim nigrum, teste Martiale 8 Epigram. 77. O. doraum 4, 11, 14. *fragans: conf.* Virgil. Georg. 4, 179. Plin. H. N. 15, 28 et 21. 7 num. 18. non Perfrigidum 1, 3, 33, 4, 5, 17. Perfrigidum 1, 6, 4. non Perfrigidum 5, 26, 4. Pingue 2, 18, 42. i. oleo suo quasi viscidum et glutinosum, similiter pingue merum Horat. Sermon. 2, 4, 65. pinguia multa Tibull. 1, 1, 10. Plenius 1, 6, 4. i. crassius, πικρὺν. v. Plenus Parum 6, 11, 4. alias merum. sic et Ovid.

Metamorph. 7, 59, 4. Resinatum 2, 24, 11. 2, 28, 5, 2, 30, 9. i. quod resina conditum est 4, 5, 29. Resinatum autterum 4, 19, 33. Reticum 4, 5, 29 a regione dictum. Sallum 1, 6, 4, 2, 29, 6, 3, 24, 15. Sallum frigidum 4, 12, 4. Sallum tenue 1, 6, 4. v. supra, vinum Graecum: Signinum 4, 5, 29, 4, 19, 33. ab oppido Latii Signia dictum, Strabo Geograph. Lib. V. autterum asperumve fuit, indicant Celfo ll. dd. et Plin. H. N. 14, 6. album, Galen. de Compos. Medicament. secundum genera 4, 1 virtute comprimendi alvum inprimis nobile, Strab. l. c. Plin. l. c. et 23, 1. Martial. 13. Epigr. 116. add. Scribon. Compos. 112. et 113. Subausterum 3, 6, 61. *conf.* supra, vinum Lene et Leve. Tantum, quantum minimum sit 4, 20, 24. Tenue 1, 6, 4, 1, 8, 2, 2, 31, 3. (v. vinum Sallum.) 4, 11, 14. Tenue autterum 4, 4, 35, 4, 9, 10. *conf.* vinum Autterum. quam Tenuissimum autterum 3, 21, 28. Tepidum 5, 25, 33. Vehemens 2, 18, 41. Vetus 2, 26, 4, 5, 25, 10. modice. Vetus 6, 6, 68. magnae Veturitatis 2, 18, 41. vinum neque nullarum Virium, neque ingenium 3, 19, 15.

Vina 1, 3, 58.

¶ cum aliis Substantivis, aut quae eorum loco sunt: longa a vino Absinentia 8, 10, 73. id vinum, cui nihil adhuc Aetatis accessit 2, 26, 1. vini Aliquid 4, 6, 21, 5, 18, 54. cum Cibo vini paulo plus 4, 6, 22. Cibus sine vino 3, 18, 59. vini Cyathos 3, 19, 18, 4, 4, 58, 4, 15, 6. in vini Cyatho terturunt 4, 4, 32. vini Cyathos 4, 6, 23. vini Cyathi duo 6, 10, 6. cum spica alii contriti duos vini Cyathos forbere 4, 4, 59. v. inf. vinum Sorbere. singuli Cyathi vini (dandi) 4, 5, 35. singulos vini Cyathos 4, 12, 11. terni cyathi 5, 24, 10. cum tribus Graeci vini falsi Cyathis 3, 16, 7. in duobus Cyathis vini 5, 25, 34. ex novem c. v. inf. Coqui. Fex vini 2, 33, 12, 3, 19, 9, 5, 28, 236, 6, 18, 125. Feces vini 5, 22, 14. idem vini Genus 6, 6, 77. ejus Generis vinum 2, 18, 42. tribus vini Guttis aut quinis 4, 11, 16. Hémina vini 5, 18, 78, 5, 27, 60. major vini Modus 8, 4. extr. vini Mutatio 2, 8, 22. i. alius assumpta. Myrtha cum vino 5, 27, 91. Nihil vini 6, 6, 70. Plumbum cum vino 7, 27, 14. vini paulo Plus 4, 6, 22. Portio meri vini cum Pipere 5, 27, 43. vini Portio 1, 3, 33, 1, 8, 6, 5, 23, 13, 6, 11, 17. pari Portione vini ac mellis 7, 3, 10. firmior ex eo vino Potio est, quod bono solo, quam quod reui natum est, *ant.* 2, 18, 45. Po-

tio sine vino aquae calidae 3, 27, 18. Potionibus vini austeri 4, 5, 9. vini Potus 3, 14, 6. vini Quadrans 3, 15, 4. vini Quantum satis est 6, 7, 68. vini Sextarius 6, 7, 41. vini Tantundem 5, 19, 47. nondum vino maturum Tempus est 4, 11, 11. vini Vis I Praef. 110. vini Usus 3, 22, 19, 4, 3, 23. ¶ cum Adjectivis: vinum omnibus, dum febris, dum inflammatio est, Alienum est 5, 26, 202. vinum per omne tempus (*curationis fractorum officium*) Alienum est 8, 7, 14. Aliudve vinum 4, 5, 29. potui Aptissimum 4, 5, 29. Commodius 4, 6, 23. multum meracumque vinum omnibus venenis Contrarium est 5, 27, 16. Inimicum est vinum in haemoptysi 4, 4, 95. vinum alioqui Inimicissimum vulnere est 5, 26, 156. Multum vinum 5, 27, 16. v. meracius quidem, sed non ita multum 3, 21, 63. vinum non Multum, meracum 4, 19, 8. Quidlibet aliud 5, 27, 44. vinoque Tali miscetur 4, 19, 34. vinum non ex toto Utile est 1, 4, 13. vinum autterum Utile est 3, 21, 28, 5, 28, 80.

¶ cum Verbis: Abstinere a vino 3, 2, 21. 2, 3, 22, 49, 4, 7, 18, 5, 28, 17, 6, 7, 93. vino le Abstinere 3, 15, 8. sit (*epithema*) ex lini et nasturtii semine, quo vinum et oleum Adjicitur 4, 9, 14. v. Adjicio. 4, 11, 16. Adjuvat vini austeri cyathus assumtus 4, 4, 58. v. Adjuvo. Adjicitur his mel et vinum 6, 7, 36. quum utrilibet vinum Adjectum est 6, 19, 1. vino Adjecto 5, 27, 77. paulatim merum Adjiciendum potentia vino Asperfa 4, 11, 12. tribus vini guttis aut quinis Aspergendam potionem esse 4, 11, 16. vinum Assumere 3, 14, 9, 3, 13, 79, 4, 19, 17. medicamentum utrumque (vinum et aqua) est, quum in vicem Assumitur 1, 4, 13. nihil vini Assumere 6, 6, 70. cum cibo vini paulo plus Assumere 4, 6, 22. Assumptum parum vinum 6, 11, 4. Bibere vinum 1, 4, 12, 1, 6, 4, 1, 8, 2, 6, 3, 14, 6, 4, 10, 13. alteto quoque die vinum vel aquam Bibere 4, 12, 11, in coena etiam vini austeri aliquid Bibat 5, 28, 54. Bibere assidue vinum 1, 4, 12, 1, 8, 6. vinum Bibere neque effulse, neque timide 6, 6, 68. vinum Bibendum est 1, 3, 19, 3, 2, 17. *ant.* cum cibo pleniore vinum Bibendum 4, 2, 51. Bibere aliquid ex vino 5, 27, 53. i. in vel cum vino. vinum extoto Circumcidendum est 6, 9, 1. Circumcidendum vinum est in totum annum 4, 20, 8. vinum quod resina Conditum est 4, 5, 29. num Confugiendum est ad vinum 4, 11, 13.

11, 13. ea cum vino Conterenda sunt 5, 26, 240. quae cum vino Aminaco Conteruntur 6, 8, 141. Icorptionem Contritum cum vino 5, 27, 51. quae ex vino austro Conteruntur 6, 18, 20. similia ex vino Contrita 6, 18, 75. ius malvae vel juglandis ex vino Contritae 5, 27, 81. si ex ore (exit sanguis,) Continuisse eo merum vinum (satis est) 4, 4, 81. Continendumque ore crebro vinum meracum 7, 12, 18. vino Contrahitur dolor capitis 4, 2, 7. ex vino leni Contunduntur 5, 18, 20. quae ex leni vino Contunduntur 5, 18, 35. amurca Cocta cum vino 6, 18, 15. malicorium ex vino Coquere 5, 26, 268. malicorium vel fertulum Campanam ex vino Coquere 6, 6, 86. quae ex vino Coquuntur 6, 18, 17. malicorium ex vino Coctum 5, 28, 152. 6, 18, 96. inulae radix ex vino austro Cocta 4, 22, 8. hibernici radix ex vino Cocta 4, 24, 14. nigra hederæ ex vino austro Cocta 5, 28, 87. lenticula vel marrubium vel oleae folia ex vino Cocta 6, 18, 9. lolii farina ex vino diluto Cocta 4, 22, 6. folia quoque oleae ex novem cyathis vini Coquuntur 6, 18, 23. fertula Campana ex vino Cocta 6, 18, 95. papaveris cortices in vino Coquendi sunt 4, 24, 17. mala cotonea in vino Cocta 5, 28, 85. ex malicorio quod in austro vino Coctum sit, 7, 19, 42. ex populo alba cortex radicis in vino mixto Coquitur 6, 9, 6. hyoscyami radix in vino mixto Coquitur 6, 9, 6. quinque folii radix in vino mixto Coquitur 6, 9, 5. non vino Curare puerum licet 3, 7, 10. Cutari oculos vino 6, 6, 15. vinum Dare 3, 7, 5. infirmis nunquam ejus generis vinum Dari debet 2, 18, 42. poterit Dari vinum 3, 6, 51. potest etiam Dari vinum tenue, austerrum 4, 9, 10. vinum dulce Dari potest 4, 4, 93. vini quoque aliquid Dari potest 4, 6, 21. vinum homini Dabit 3, 9, 13. vinum recte Datur 3, 12, 2. vinum quum Dabitur 3, 12 extr. si ab initio vinum Dedit 4, 11, 17. vinum modice Datum 5, 26, 204. vinum potui frigidum Dandum 3, 22, 42. Dare cum cibo vinum 3, 9, 6 add. 3, 20, 18. si potui Datae sunt herbae cum vino 5, 27, 68. ex vino Datur 5, 23, 21. erysimum ex vino tepido jejunis Dari debet 5, 25, 33. laser ex vino Dandum 5, 27, 78. lolii radix ex vino Danda 5, 27, 64. in duobus vini cyathis Datum 5, 25, 34. cibus sine vino Dandus 3, 18, 59. Lycium cum vino Decoquitur 6, 7, 42. lenticula, marrubio, oleae foliis

ex vino Decoctis 5, 22, 5. oleae folia ex vino Decocta, vel marrubium 5, 28, 60. lenticula cum malicorio mixta, quae utraque ex vino Decocta sint, vel rubus, aut oleae folia eodem modo Decocta 7, 27, 10, 11. vinum, in quo malicorium Decoctum, aut in quod galla candens coniecta sit 7, 12, 21. 8, 10, 116. vino, in quo marrubium decoctum sit 6, 7, 63. tritici hemina in vino Aminaco austro Decoquitur 4, 19, 32. vino venerique Deditus 5, 26, 33. quae ex vino in ipso usu Deliquantur 5, 20, 17. vinum Dilutum 1, 4, 12 i. aqua addita tenuius debilius redduntur 4, 22, 6. vinum bene Dilutum 3, 9, 6. portio vini Diluti 6, 11, 17. vinum Dilutius meracius opposi 1, 3, 71. vino diluta 5, 20, 14 i. in vino liquata, id medicamentum ex vino Diluitur 6, 18, 24 i. in vino dissolvitur, liquidius redditur. ea trita ex vino Diluuntur 6, 7, 45. Lycium ex vino Dilutum 6, 8, 9. quum ulcus exigit, vino Diluta 5, 20, 14. ubi utendum est, id in portione vini Diluitur 5, 23, 13. reliquias Discutiunt balneum et vinum 6, 6, 64. de oculorum inflammatione, mixto vino Eluere autem 6, 7, 52. Eluere ulcus vino et aqua pluviali mixto 7, 3, 9. vino Eluenda sunt ulcera 6, 18, 16. quae contrita vino Excipiuntur 5, 20, 8 i. in pastillum rediguntur, misceantur, Excipiunturque vino veteri 5, 25, 20 i. in pitulam ope liquoris vini rediguntur. deinde multo meracoque vino Excipiunt medici demersum a rabioso cane, qui in balneo desudavit 5, 27, 16 i. statim post sudorem id propinant. vinum Exedit corpus 5, 7, 4. Experi (oportet) balneum et vinum 3, 13, 3. ex myrti bacis vinum Exprimere 4, 19, 24. spongia ex vino Expressa 5, 2, 3. 7, 2, 19. Exsorbere portionem meri vini cum pipere 5, 27, 43. vino Fovendum est membrum 8, 10, 116. convenit Foveri ulcus pari portione vini ac mellis 7, 3, 10. Fugere oportet vinum 3, 23, 12. ex vino calido Gargarizandum 6, 14, 8. celerius tamen panis mandendus quam vinum Guttandum in cervicis distentionibus. emproshotono, caet. 4, 3, 23. Infundere vinum in aurem 6, 7, 53. vinum merum calidum cum ruta quam plurimum Ingerendum est 5, 27, 78 i. potui dandum. Ingerendumque subinde in eas (fascias fracti membri) est calidum oleum et vinum, magisque hoc 8, 10, 92 i. affundendum. vinum lene Instillatur 5, 20, 19. diu Instillandum vinum est, exigua parte o-

[i i]

lei adjecta 8, 10, 29 scil. in fractu ram. add. 6, 18, 98. scabros angulos oculorum Laevat vinum 6, 6, 188. idque medicamentum, prout opus est, aut ex melle, aut ex vino Liquatur 6, 18, 35 i. in eo dissolvitur. cataportis ex vino Liquata 5, 25, 16. Iphragis ex dulci vino Liquata 6, 7, 55. eadem medicamenta ex vino Liquanda sunt 5, 28, 197. linrecolum duplex Madens vino et oleo 8, 7, 11. triplex pannus eodem vino et oleo Madens 8, 10, 21. linamentum ex vino Madens 8, 10, 86. rolaque (i. e. oleo rosaceo) et vino Madefaciendum id, quod imponitur 7, 19, 41. ubi utendum est, dulce vinum Miscetur 6, 7, 44. vini vim Miscendo frangere Praef. 110 deiebro, qui aquam frigidam hausit. vinum cum aqua frigida Mixtum 4, 11, 14. vinum bibere aqua pluviali Mixtum 4, 19, 13. idque vinum vel merum sorbet aliquis vel bibit Mixtum 4, 19, 34 opp. eluere ulcus vino et aqua pluviali Mixto 7, 3, 9 alii leg. ex aqua: quod rolinus videntur pro cum: nisi omnino delendum sit. Mixto vino eluere autem 6, 7, 52. in vino Mixto coquitur 6, 9, 5. 6. 9. oleo vinum Miscere 5, 28, 256. ei vinum Miscetur 6, 11, 21. his vinum Miscendum 4, 24, 19. contunditurque Funicum malum, vinoque tali miscetur 4, 19, 34. lini semen contritum & cum dulci vino Mixtum 4, 4, 45. cum eo vino Miscetur confusa 5, 18, 10. vinum austerrum cum rosa (i. e. oleo rosarum) Mixtum 6, 7, 53. firmior portio est ex eo vino, quod bono solo, quam quod tenui: quodque temperato coelo, quam quod aut nimis humido, aut nimis secco, nimiumque aut frigido, aut calido Natum est 2, 18, 45. Omisso Graeco vino 3, 24, 14 i. intermisso. vinum ad comprimendum stomachum potest 4, 5, 37. prodestque assumptum purum vinum 6, 11, 4. inter has curationes (oculorum) post intermissionem aliquam, Profunt balneum et vinum 6, 6, 133. ad vinum Redire 4, 2, 64. si discensus ex toto dolor (capitis) est, etiam ad vinum (sc. bibendum) Reverti (oportet) 4, 2, 27. multique etiam ex profluvio sanguinis intermortientes, ante ullam curationem vino Rescindi sunt 5, 26, 156. conf. 3, 19, 22. vino tantum Remoto 3, 19, 25. vinum Rodit 5, 6, 4. hic vinum Sorbere, morbus ipse (pleuriticus) non patitur 4, 6, 20. vinum id Sorbetur 4, 19, 32. idque vinum vel merum Sorbet aliquis, si bibat

bibit mixtum 4, 19, 34. oportet
jejunum Sorbere vini cyathum 4,
15, 6. invalescente quoque ruffi-
tum non erit alienum vini cy-
athos Sorbere 4, 6, 23. Interdum
interposito cibo singulos vini cy-
athos Sorbere 4, 12, 11. candidi
panis interior pars ex vino Sub-
acta 6, 6, 36. panis ex vino Sub-
actus ib. 189. vinum Subtrahen-
dum est 5, 26, 270. vinum Sub-
tractum plus, quam si cibo ali-
quid dematur, adjuvat 3, 2, 21.
vini quadrantem Sumere 3, 15,
4. panem ex vino Sumere 4, 19,
12. sanguinem Supprimit vinum
5, 1, 2. quum toto anno a vino,
multo, venire sibi Temperassent
4, 24, 5. quae ex vino Teruntur
5, 20, 17. 5, 25, 5. haec ex vino
Teruntur 6, 7, 34. haec ex vino
austero Teruntur 6, 6, 144. in vino
Teri, v. Vini Cyathos. Spongia
ex vino et rosa (i. e. oleo rosaceo)
Tincta 7, 3, 10. triplex lintecolium
in vino et oleo Tinctum 8, 8, 12.
membrum involvendum duplici-
bus triplicibusve pannis in vino
et oleo Tinctis 8, 10, 16. Tolle-
re: se primo die protinus subla-
turos languorem vino sperant 3,
1, 19. *potu vini*. tum ad idem
cibi vinique genus Veniendum
est 6, 6, 77. necessarium est Vi-
tare vinum in cynico spatio 4, 2,
34. Uti vino tenui et austro 1,
8, 2. oportebit vino Uti quanto
libebit 3, 15, 16. vino leni Uti
nihil prohibet 6, 18, 91. vino non
multo meraco Uti 4, 19, 8. vino,
si febris non est, dulci, aut, si
id inflat, certe leni Utendum,
sed neque perfrigidum, neque ni-
mis calido 4, 5, 17. vino tenui
austro Utendum est 4, 4, 35. tum
cibis vinoque Utendum est 4, 11,
23. cibis vinisque Utatur his, quae
hoc praestant 1, 3, 58. Uti vino
modice oportet 8, 11, 34. si su-
stinere aliquis aceti vim non po-
test in vulnere, vino Utendum
est 5, 26, 129.

¶ cum Particulis: atque ita A vino
ad aquam, ab hac Ad vinum transi-
tus ei esse debet 1, 10 extr.
si Potui darae sunt herbae Cum
vino 5, 27, 68 i. in myrrha Cum
vino 5, 27, 91. ladanum Cum
myrteo et vino, myrobalanum Cum
vino 6, 2, 8. plumbum elorum Cum
vino 7, 27, 14. si Ex vino origo
est doloris capitis 4, 2, 15. Ly-
cium Ex vino 6, 18, 15. 30 i.
bum vel in. conf. supra, vinum
Bibere, Conterere, Contundere,
Coquere, Dare, Decoquere, De-
liquere, Diluere, Exprimere,
Gargarizare, Liguare, Madere,
Subigere, Sumere, Terere, Tin-
gere. panni Ex vino et rosa et
oleo 8, 9, 13 sc. expressi, vel ma-

dentes. Spongia Ex vino 7, 2,
27 i. paulo post 29 spongia eodem
modo Ex vino Expressa. v. Ex-
positio Ex vino 2, 18, 45 i. vini.
Post vinum, sc. potum 1, 4, 5. ci-
bus Sine vino 3, 18, 59.

Vinolentus, a, um. live quid vino-
lentum, live acidum est 4, 13, 17
i. vini et ejus qualitatum parti-
ceps.

Viola, ae. Alba viola 5, 11, 12 i.
leucogon, ad verbum ex Graeco red-
ditum. flos Albae violae 5, 4, 2.
Albae violae, plural. 4, 20, 19 al.
olivae. Viola Purpurea 5, 11, 3
quae etiam hodie ita nominatur,
item viola martia, viola nigra,
caet.

Violone, aro. laedere per continui so-
lutionem, ne urinae iter violetur
7, 28, 5. ne angulus scalpri mem-
branam violet 8, 3, 26. verisimile
est, etiam cerebri membranam
esse violatam 8, 4, 4. violare se-
ptum transversum solent fistulae
7, 4, 10. quamcumque tunicam
quis violavit 7, 19, 35. ne venae, quae
juxta sunt, violenter 7, 12, 37.

Violenter, vi agendo, violenter
quaedam manu facere 3, 18, 8
de infantibus. violentius se ge-
nere ib. 11. leniter intus digiti
objiciendi, (in aspero spinosove
calculo explorando) ne violenter
promovendo convulnerent vesti-
cam 7, 26, 66.

Violentia, ae. quae tantâ violentiâ
quaerantur I Praef. 66 de incisio-
ne vivorum hominum.

Vir, viri. de sexu: in viris, in ma-
sculis synon. 4, 8, 35-36. viri,
feminae oppos. 3, 23, 3. 4, 2, 34.
6, 18, 122. 8, 1, 99. mulier, vir
oppos. 2, 14, 22.

¶ respectu aetatis: viri et mulieres,
pueri oppos. 2, 6, 33. 6, 11, 12.
puer, vir oppos. 6, 6, 44. 7, 25, 2.
conf. 7, 20, 16-17. pueri, viri
oppos. 3, 7, 9. 7, 21, 11. vir robu-
stus 7, 20, 17. in viris robustis 8,
10, 13.

¶ verbum honoris, speciatim de me-
dicis. pleraque ejus viri praece-
pta secutus est Asclepiades 3, 14.
3 synon. medici ibid. 2. per hos
maxime viros salutaris ista nobis
profectio increvit I Praef. 19. au-
thoritate Antiquorum virorum uti
2 Praef. 1 oppos. ibid. 2. recentio-
res medici. non quilibet Anti-
quiores viros aegris inculcasse I
Praef. 30. conf. 2, 14, 2. multi-
que alii Celebres viri 7 Praef. 10.
post eos nulli Clari viri medici.
nam exercuerunt I Praef. 10. He-
rophilus, Deductique ab illo viri
5 Praef. 2 i. sectatores. Hippo-
crates vir et arte et facundia
Insignis I Praef. 13. virjure Ma-
gni nominis Democritus 2, 6, 37.
Hippocrates more Magnorum. Vi-

rorum 8, 4, 11. alii quoque
non Mediocres viri I Praef. 17.
haec prudenti viro conveniunt
5, 26, 13. Recentiores viri 2,
14, 2.

Virilis, e. si corpus durum et vi-
rile est 4, 12, 9 i. viri, si vir
est sexu et aetate. perficari ma-
nibus puerilibus potius quam vi-
rilibus debet 3, 27, 30 i. pueri vi-
ri. viriles, muliebres fistulae 7,
26, 6. 7 i. catheteres pro viris, pro
mulieribus.

Vireo, unde

Viridis, e. viride Aliquid in fac-
ibus alvi 2, 6, 34. viridem Bi-
lem reddere 7, 18, 22. viridis in-
tra Caro apparet 5, 28, 211. vi-
ridis emplastrorum Color fit ex
aerugine, aut aeris squama 5, 19,
6. viridi Coriandro curari 5, 28,
258. ex Cupresso viridi 4, 9, 14.
viride (Emplastrum) 5, 19, 17.
Emplastrum viride Alexandrinum
5, 19, 41. quod et simpliciter A-
lexandrinum viride vocatur 5, 26,
235. 5, 27, 5. Ficus et viridis et
arida dist. 2, 25, 3. Ficus etiam
arida, sed magis viridis 2, 29, 3.
Ficus etiam arida, sed magis
virides 2, 26, 2. viridis i. recens,
non in furno aut sole exsecata,
quae arida vel carica. viridibus
Ficis ventrem liquare 4, 12, 5.
Pira Tarentina viridia 4, 19, 20
i. recentia. Vomitus viridis 2, 4,
20. virides Vomitus 7, 23, 2. v.
Vomitus. Urina viridis 2, 7,
28.

Viridaria 1, 2, 12. Morgagno magis
placet viridia: v. Annot. ad d. l.
Virgo, ginis. diss. virginis, mulieri
7, 26, 91. 92. virgines, mulieres
2, 8, 80. in virginibus, in mulie-
ribus 4, 1, 37.

Virus, indeclin. i. humor vehemen-
tis, malignae, adeoque venenatae
indolis. omnis ferae morsus ha-
bet quoddam virus 5, 27, 3. cu-
curbitula virus rabiosi canis ex-
trahendum est 5, 27, 9. quo ma-
gis ex vulnere (rabiosi canis morsu
facto) virus distillet 5, 27, 15.

Virosum, a, um. piceus, qui ni-
mium duri virosque sunt 2, 21,
5 i. graveolentes.

Vis, vim, vi, vites. agendi facul-
tas major, et ipse visus validior.
ut pilus eo, unde vi Abductus
est, redeat 7, 7, 78. sub inflam-
matione periculose vis nervis Ad-
hibetur 8, 10, 9. os vis Adjecta
facilius in suam sedem compellit
8, 17 extr. leniter extrahi debet
calculus, nullâ propter festinationem
vi Admota 7, 26, 71. quod
non vi Cogendum est, sed ita
adducendum, ut ex facili subse-
quatur 7, 9, 7 oppos. neutra (futu-
ra et sibilata) vim ullam Deside-
rat 5, 26, 125. articuli excidunt vi
Expulsi

Expulsi 3, 17, 12. vi quoque Experiendum, an cutis sequatur 6, 18, 12. ubi paulo longius, quam naturaliter esse debet, membrum vis fecit 8, 10, 15. magna vi Fertur sagitta 7, 5, 29. nervi musculique non in suum locum veniunt (*luxatis membris*) nisi illos per vim aliquis Intendit 8, 10, 8. *vi, cum vi.* magna vi Luctari, ut verba exprimentur 4, 2, 40. in digitis *luxatis* extendendis non aequè vi Opus est 8, 19, 2. calculus iter, quum vi Promittitur, facit, nisi accipit 7, 26, 48. vi Quadam 3, 27, 21. quod foramen nisi permagna vi Sui non potest 7, 4, 21.

¶ *de robore vitali.* pro vi corporis 3, 27, 9. 5, 26, 155. 7, 29, 6. pro viribus 2, 18, 51. pro viribus 2, 18, 51. pro viribus cuiusque & pro opibus 2, 15, 6. vis nervorum valvæ 7, 29, 8. si Patrum virium est 3, 24, 11. 4, 20, 4. Plus virium 3, 4, 27. si Satis virium est 3, 24, 11. 4, 20, 4. donec Satis virium corpori redeat 3, 19 extr. si quis temere habitus (*male curatus*) adhuc viribus Integris vivit 3, 2, 13. si Minores vires sunt 4, 7, 4. interest, Quae vires sint 2, 10, 5. in Quibusque viribus 3, 18, 30. si Satis Validae vires sunt 4, 7, 4. si vires defunt, Adjuvandae sunt aqua multa 4, 7, 13. vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie Aestimatur 2, 10, 13. quum praecipua in hoc ars sit, quae vires Aestimetur 2, 10, 11. *scilicet in missione sanguinis insituenda.* in morbo, qui plus virium aufert 3, 4, 27. id ex viribus hominis Colligendum est 2, 14, 20. ut vires Conserverentur 3, 25, 10. vires Consumit diarrhoea longior 4, 19, 5. ut aegri vires Convellantur 3, 4, 14. Convellendas etiam vires aegri putavit luce, vigilia, siti ingenti 3, 4, 11. ne vires Deficiant 2, 2, 27. ne Deficerent vires, consulendum esse 3, 4, 31. vis nervis Destituta est 8, 14 extr. si inter plures accessiones febris subinde vis corpori Deest 3, 5, 34. si neque vis, neque cupiditas cibi Deest 3, 6, 40. si vires Defunt 3, 21, 62. 4, 7, 13. seu Superfunt vires, seu Defunt 3, 5, 40 opp. in his quibus vires non Defunt 3, 18, 29. simul omni vi Effusa (*per venae sectionem largiorem*) 2, 10, 34. imbecillius male sanguis mittitur. Emoritur enim vis si qua supererat, hoc modo Erepta 2, 10, 6. aeger si vires Habet, loco lucido: si non Habet, obscuro continendus est 3, 18, 17. Habenda virium ratio est 2, 17, 22. ratione Habita et virium hominis et morbi 3, 6, 38. aegri

vires subinde affidens medicus Inspiciat 3, 4, 29. ne vis omnis Intereat 7, 26, 96. si tamen pervires Licebit 4, 6, 16. si vis corporis Minuitur 7, 27, 21. magis ad rem pertinet, vim totius corporis Moliri quam partis 3, 2, 11. *excitare.* mediis diebus vires aegri erunt Nutriendae 3, 23, 19. mulieri praegnantis viribus Opus est 2, 10, 9. quarum vires Patiuntur 5, 26, 153. quod si vires aegri Patiuntur 3, 18, 24. si vires Patiuntur 3, 21, 43. 3, 22, 25. 3, 23, 9. 4, 4, 6. 5, 26, 235. 252. 6, 6, 82. 7, 20, 6. 8, 9, 10. si non Patiuntur *ib.* 11. si sanguinem mitti vires non Patiuntur 2, 11, 12. 2, 12, 13. per haec fiet, ut mature vires suas Recipiat *convalescentes* 4, 25, 5. ex vino toti corpori calor venisque vis Redit 3, 19, 20. donec satis virium corpori Redeat 3, 19, 25. paulum deinde vires Reficiendae 3, 25, 7. quotiesque aliquid aut stomachus aut venter effudit in *cholera morbo*, toties per haec vires Restituere expedit 4, 11, 15. dum vires corporis Sinunt 5, 27, 15. si vires Sinunt 3, 7, 3. ut alter dies febrim minuat, alter viribus Subveniat 3, 5, 9. ubi non satis vires Sufficiunt 3, 6, 39. prout vires Sunt 2, 14, 21. quae vires Sint 2, 10, 5. si qua vis Supererat 2, 10, 6. dum vires Superfunt 3, 4, 31. seu Superfunt vires seu defunt 3, 5, 40 opp. quamdum vires Supererunt 3, 4, 29. neque eam accessionem videntur Sustinere aegri vires posse 2, 10, 24. id quoque vires Tuetur 3, 19, 21. *de clysteribus nutrientibus, de Morborum potentia.* si altera febris accessio gravior, altera longior est, considerandum est, utra magis affligat, illa vi, an haec tempore 3, 5, 26. haec reprimunt inflammationem, nisi magna vis eam cogit 5, 19, 2. quos dies quatuordecim ubi morbus excessit, acuti vim deposuit 3, 23, 14. coxarum dolor fere post longos morbos vi pestifera huc se inclinatur 4, 22, 3. in quarto decimo die esse magnam vim antiqui fatebantur 3, 4, 42. *scilicet de crisi in febribus faciendam.* si minor vis urget 6, 6, 27.

¶ *de Remediorum facultatibus synon.* facultas 2, 33, 3. Praef. 8. proponere vires medicamentorum 5 Praef. 8. vinum neque nullarum virium, neque ingentium 3, 19, 15. vis pro magnitudine (viti) Adhibenda est 5, 28, 13. quo maior vis Adhibita est, eo magis curationibus irritantur carcinomata 5, 28, 32. plerique nullam vim Adhibendo, qua tollere id

malum (*carcinoma*) tentent, quo minus ad ultimam senectutem perveniant, non prohibeantur 5, 28, 35. malagmata, quae Aperienti vim habent 5, 18, 54. adjicit vim quandam ad Continentum, ladanum 6, 1, 4. eadem vi, verisimile est, spissescerem quoque intus humorem hominis ab eo (aceto) Descuit 5, 27, 49. acutum habet et Dissipandi vim 5, 27, 48. brevis uncus Extrahendi vim non habet 7, 26, 54. quodcumque medicamentum Extrahendi vim habet 5, 26, 278. si minore vi Opus est. si maiore 2, 17, 24. acetum Refrigerandi vim habet 5, 27, 48. per se Reprimendi vim habet id emplastrum 8, 4, 40. adhibere oportet complicitia, quo facilius Tenendi aliquid intestinis vis fit 4, 16, 2. Sum: salis et sici eadem vis est 2, 33, 3. *scilicet.* extrahendi, auripigmento et sandarachae in omni eadem vis est 5, 5, 1. in maiore malo maior vis necessaria est 5, 28, 51. si Sustinere aliquis aceti vim non potest 5, 26, 129. vi Tollere malum aliquid 5, 28, 35. sine Ulla vi his mollescit clavus 5, 28, 234.

¶ *i. laesio, noxa, detrimentum,* aduisti quoque locis extrinsecus vis infertur 5, 27, 87.

Viscum, i. vel Viscus, i. glutinum, non lignum. visci genit. 5, 18, 16. 21. 36. 50. 5, 19, 38. crassitudinem visci referens humor 5, 28, 211. incoquuntur, donec visci crassitudinem habeant 6, 18, 20. viscum accusat. 6, 18, 20.

Viscus, ceris. de partibus interioribus pectoris abdominisque, exceptis intestinis, a compagine corporis ad viscera transeundum est 4, 7, 1. in visceribus nihil movendum est, nisi si quid aut ex iocinore aut hinc aut pulmone duntaxat extremo dependat 5, 26, 151. in his partibus, quibus viscera continentur 2, 8, 113. costae juxta viscera sunt 8, 9, 1. viscera et intestina distinguuntur: a visceribus ad intestina veniendum est 4, 11, 1. qui diu habent faciem pallidam & tumidam, aut capere aut visceribus aut alvo laborant 2, 7, 8. incidere corpora mortuorum, eorumque viscera atque intestina scrutari Praef. 40. qui, qua parte quodque viscus intestinumve sit, non cognovet Praef. 42. itaque demum mortui praecordia & viscus omnis in conspectum laetocinantis medici dari Praef. 70. *de incisione vivorum hominum.* itaque consuevit medicum, ut hominem crudeliter jugulet; non, ut sciat, qualia vivi viscera habeamus 16.

¶ de interioribus pectoris. simul atque discissum transversum scriptum est, hominem protinus animam amittere, itaque demum mortui praecordia & viscus omne in conspectum dari I Praef. 69 - 70. inclinata in praecordia ac viscera materia 6, 18, 110. scriptum, quod transversum a superioribus visceribus intestina discernit 7, 4, 10.

¶ de abdominis partibus. haec viscera. jecur lienisque, proxime, sed infra tamen posita, (sub corde atque pulmone) dextra sinistramque sunt 4, 1, 15. Erasistratus morbum hunc (hydropem) jecinoris putavit: - sed non huius visceris unius hoc vitium est 3, 21, 56 - 57. alterius visceris morbus, id est, jecinoris 4, 8, 1. renes ad viscera referuntur 4, 1, 19 coll. 20.

¶ generali significatione. si firma viscera sunt 2, 8, 19 *ὑποπλάγχθον* *ἰσας* Hippocr. Praedict. 2, 11. 6. quae cuque visceri convenire proposui 5, 26, 152. propriam viscera Curationem requirunt 5, 26, 149. circa viscera Dolorem esse 2, 7, 27. viscerum Dolorem Tumoremque cum aliquo periculo subesse 2, 7, 28. si nullus Tumor, nulla Durities, nullus Dolor visceribus suberit 2, 15, 4. viscerum Dolores 2, 1, 53. Dolores circa coxas & inferiores partes orti si ad viscera transierunt 2, 6, 156. in viscerum Doloribus 5, 23, 2. quicquid in visceribus Mali contrahitur 2, 1, 22. viscerum Morbi sanguinis detractionem requirunt 2, 10, 16. ac viscerum quidem hae Sedes sunt 4, 1, 20. visceris Vitium 3, 21, 57.

Vira, v. post. Vivo.

Vitiligo, g. g. deservitur 5, 28, 294 seqq. foeda est 5, 28, 294 seqq. ejus tres species 5, 28, 295 seqq. genus id vitiliginis defricatur 5, 28 extr. his in sole vitiligo perungitur: deinde non ita multo post, ne nimis erodatur, eluitur 5, 28, 306. super vitiliginem inspergunt farinam ex faba 5, 28, 308.

Vitellus, f. ovi vitellus 5, 21, 7. ovi et album ex vitellus 6, 6, 38. cum ovi vitello cocta 6, 6, 87. emplastrum quod habet vitellos ovorum quatuor 5, 19, 61. crudus vitellus vel vitellus crudus 5, 5, 5, 11, 5, 15, 2. vitellus combustus et contritus 5, 22, 20. vitelli cocti hemina 5, 19, 65. imponendi vitelli cum rosae foliis 6, 18, 113. *λεπιδωδ* (compositio) quae vitellos habet 5, 22, 21. compositio quae habet

vitellos coctos duos 5, 21, 10. infundere (per chlyserem) vitellos cum aqua caet. 4, 15, 14.

Vitis, tis. capreoli vitium 2, 33, 7. folia vitis contrita et cum recenti vel buryo vel adipe anserino mixta 8, 4, 67. folia vitis in aqua frigida tincta 3, 7, 15.

¶ Vitis alba glutinat vulnus 5, 2, 2 i. *bryonia vulgaris alba* hodie quae vocatur, a colore foliorum ex Graeco *ἀμπέλως λευκή*. et est alia nigra, a colore baccarum.

Vitium, tii quando de praeternaturali statu corporis adhibetur, quare ratione differat a Morbo secundum Ciceron., Jureconsultos veteres, Astrologos, videre licet apud Gesner. in Thesaur. Linguae Rom. h. v. Rhod. ad Scribon. Laig. pag. 18 seq. Gell. 4, 2. Nonium 5, 77. Auson. Popmam de verbor. differe. Lib. 3. quae ea ferme reddunt, ut vel Morbus significet totius corporis corruptionem; Vitium, partium singularium: vel Morbus, sit genus; Vitium, species: vel Morbus, temporale malum; Vitium, perpetuum et insanabile. Verum a Celsa differentiam hanc non attendi, exempla docent: quemadmodum nec a Scribonio. synon. affectus 1, 9, 3 coll. 2. synon. malum 4, 20, 3 coll. 1 de morbo hysterico, de morbis in toto corpore consistentibus, universalibus: si corpus mixtum vitium habet I Praef. 90 i. genus morborum ex stricto et fluente mixtum ib. 89 secundum Methodicos. frigus lateris dolores (pleuritides) aliaque vitia excitat 1, 9, 10. si jam in longinquum quaque id vitium (lienteria) est 2, 8, 107 *ὑστέρα*, morbus Hippocr. Praedictor. 2, 31, 12. synon. morbus ibid. 108 quo vetustius id vitium est, et quo magis in corpore senili est ib. 122 de paralyti. *ὑστέρα* Hippocr. Praedictor. 2, 43, 2. 3. usus cucurbitulae praecipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est 2, 11, 8. vitia per totum corpus orientia 6, 1, 1. in vitia tabem inferentia incidere 4, 25, 5. si id vitium est, cui *λεῦκο φλεγμα* nomen est 3, 21, 40. de particularibus effectibus: ubi in parte aliqua vitium est 2, 8, 11. si nobili in parte corporis vitium est 2, 8, 14. id vitium (carcinoma) fit maxime in superioribus partibus, circa faciem, nates, aures, labra, mammas feminarum 5, 28, 20. vitia Ani 7, 30, 1. tertium Ani vitium est haemorrhoides 6, 18, 107. Articulorum vitia, ut dolores tumoresque 2, 7, 20. Articulorum vitia, ut podagrae chiragraeque 2, 8, 14. quae Articulorum vitia vel in senectute coeperunt, vel in senectutem ab adolescentia pervenerunt 2, 8, 92. in manibus pedibusque Articulorum vitia frequentiora longioraque sunt 4, 24, 1. vitia longiora Aurium, Oculorum, etiam Narium 2, 1, 52. de Calculo 7, 26, 19. ubi aliquid in Capite vitium est 6, 2, 5. ex Carie vitium 8, 2, 12. inra Carnem adhuc vitium est 5, 28, 170. proxima Cutis, quae vitium (sacri ignis) receptura est 5, 28, 71. si in Cute vitium est 3, 6, 59 in febris. si in summa Cute vitium est 5, 28, 13 de carbunculo. Cuti id vitium est 7, 32, 4. 6. propter Gingivarum marcescentium vitium 7, 12, 1. sine Gingivarum ullo vitio 4, 4, 65. si quod in Humero vitium est 2, 10, 39. Intestinatorum vitium 4, 11, 2. si concidere vitio Locorum mulier solet 5, 21, 12 i. morbo uterino, hysterico malo. si vitio Locorum aliqua prolabitur 5, 25, 8. Narium: vitia longiora 2, 1, 52. id vitium, quod *ὀφθαλμία* vocatur 7, 11, 1. est etiam circa Naturalia vitium, nimia profusio seminis 4, 21, 1. Nervine id vitium, an cutis sit 7, 32, 4. Nervorum quaedam vitia sic optime curantur 2, 17, 4. ex Nigritie vitium 8, 2, 12. vix ullum ex iis, quae supra comprehensa sunt, Oculi vitium est, quod non simplicibus quoque et promptis remediis subinde removeri possit 6, 6 extr. vitia Oculorum intra ipsos nocent 6, 7, 3. si in sinistro Oculo vitium est, si in dextro 7, 7, 22. conf. 6, 6, 175. 204. 7, 7, 128. 132. si latius est Oculi vitium 8, 2, 4 de carie. add. 8, 3, 12. 18. eo vitio (corruptione) nonnunquam Os afficitur 5, 26, 218. dici potest, in Osse vitium sit, necne 5, 28, 169. conf. 8, 2, 27. 28. superioris Palpebrae vitium, inferioris 7, 7, 102 - 103. conf. 6, 6, 114. 7, 7, 48. quae (vitia) in singulis Partibus incidere consueverunt 6, 1, 2. Penis: quod vitium Graeci *φίμασις* appellant 7, 29, 15. qui ipsum tantem sanguinem excreant, his in Pulmone vitium est 2, 7, 41. in Renibus vitium est 2, 7, 31. vulgatissimum pessimumque Stomachi vitium est resolutio 4, 5, 23. commune id Stomachi atque Intestinatorum vitium videri potest 4, 11, 2. in Stomacho plura longa vitia incidere consueverunt 4, 5, 10. in omnibus Stomachi vitis

resque 2, 7, 20. Articulorum vitia, ut podagrae chiragraeque 2, 8, 14. quae Articulorum vitia vel in senectute coeperunt, vel in senectutem ab adolescentia pervenerunt 2, 8, 92. in manibus pedibusque Articulorum vitia frequentiora longioraque sunt 4, 24, 1. vitia longiora Aurium, Oculorum, etiam Narium 2, 1, 52. de Calculo 7, 26, 19. ubi aliquid in Capite vitium est 6, 2, 5. ex Carie vitium 8, 2, 12. inra Carnem adhuc vitium est 5, 28, 170. proxima Cutis, quae vitium (sacri ignis) receptura est 5, 28, 71. si in Cute vitium est 3, 6, 59 in febris. si in summa Cute vitium est 5, 28, 13 de carbunculo. Cuti id vitium est 7, 32, 4. 6. propter Gingivarum marcescentium vitium 7, 12, 1. sine Gingivarum ullo vitio 4, 4, 65. si quod in Humero vitium est 2, 10, 39. Intestinatorum vitium 4, 11, 2. si concidere vitio Locorum mulier solet 5, 21, 12 i. morbo uterino, hysterico malo. si vitio Locorum aliqua prolabitur 5, 25, 8. Narium: vitia longiora 2, 1, 52. id vitium, quod *ὀφθαλμία* vocatur 7, 11, 1. est etiam circa Naturalia vitium, nimia profusio seminis 4, 21, 1. Nervine id vitium, an cutis sit 7, 32, 4. Nervorum quaedam vitia sic optime curantur 2, 17, 4. ex Nigritie vitium 8, 2, 12. vix ullum ex iis, quae supra comprehensa sunt, Oculi vitium est, quod non simplicibus quoque et promptis remediis subinde removeri possit 6, 6 extr. vitia Oculorum intra ipsos nocent 6, 7, 3. si in sinistro Oculo vitium est, si in dextro 7, 7, 22. conf. 6, 6, 175. 204. 7, 7, 128. 132. si latius est Oculi vitium 8, 2, 4 de carie. add. 8, 3, 12. 18. eo vitio (corruptione) nonnunquam Os afficitur 5, 26, 218. dici potest, in Osse vitium sit, necne 5, 28, 169. conf. 8, 2, 27. 28. superioris Palpebrae vitium, inferioris 7, 7, 102 - 103. conf. 6, 6, 114. 7, 7, 48. quae (vitia) in singulis Partibus incidere consueverunt 6, 1, 2. Penis: quod vitium Graeci *φίμασις* appellant 7, 29, 15. qui ipsum tantem sanguinem excreant, his in Pulmone vitium est 2, 7, 41. in Renibus vitium est 2, 7, 31. vulgatissimum pessimumque Stomachi vitium est resolutio 4, 5, 23. commune id Stomachi atque Intestinatorum vitium videri potest 4, 11, 2. in Stomacho plura longa vitia incidere consueverunt 4, 5, 10. in omnibus Stomachi vitis

4, 5, 7 et 10. in Vesica vitium est 2, 7, 33. non huius Visceris unius (jocinoris) hoc vitium est 3, 21, 57 *scil. hydrops.* sunt etiam circa Umbilicum plura vitia 7, 14, 1.

¶ *de morborum efficiente vel materiali causa.* alia curatione opus est, si in humidis omne vitium est I Praef 25 *proximo ante.* si adversam valetudinem creat. ex aliquo vitio quati parva fistula aperitur 7, 7, 54. si ex angustiore sede vitium transit in latiore 4, 4, 15 *de angina.* per vaporem calidum molliores partes fieri dicunt, opportunioreque vitio jam haerenti 4, 4, 39 quae per se vitio intus orto, intumescunt, et ad suppurationem spectant 7, 2, 1. porrigi non sine aliquo corporis vitio nascitur 6, 2, 4 solet evenire nonnunquam sive tempestatum vitio sive corporis, ut pluribus diebus *ophthalmia* non finitur 6, 6, 71.

¶ *de symptomate morbi.* si levius id vitium est, si vehementius 3, 6, 57 *de nimio sudore febricitantium.*

¶ *de gravitate morbi.* medicamentum tanto valentius in his (papulis) est, quanto minus in his vitii est 5, 28, 191.

¶ *si defectus, menda.* factae ex ulceribus cicatrices duobus vitiiis periclitantur, ne aut cavae aut crassae sint 6, 6, 150. qui nervorum (*i. e. ligamentorum*) vitio prolapsi sunt articuli, compulsi quoque in suas sedes, iterum exiunt 8, 11, 19.

¶ *si culpa, erratum.* in longis morbis raro obsequens aeger sine medici vitio perit 3, 1, 13. intra dies triginta dolor et inflammatio *arthriticorum morborum* se remittunt, nisi vitium hominis accersit 4, 24, 28. id eventit interdum ex simili vitio curationis 7, 7, 104. quod (tempus maturinum) quum sua natura melius esse debeat, morbi vitio non est 3, 5, 17.

¶ *cum aliis Substantiis vel horum vicem gerentibus.* Curatio I Praef. 25. Genus vitii 6, 6, 114. 204. aliud vitii Genus est 6, 7, 82. haec neque genere vitii neque ratione curationis inter se multum distant 7, 7, 1. vitii ejus (*catarractae*) plures Species sunt 7, 7, 128. si caries alte descendit, per terebram urgenda crebris foraminibus est, quae Altitudine vitium aequent 8, 2, 18. Finis vitii (cariei) est, ubi scobis nigra esse desit 8, 2, 17. Id vitii 8, 3, 18. Minus vitii 5, 28, 209. Sedes vitii angustior, latior 4, 4, 15.

¶ *cum Adjektivis:* si paulo Altius (vitium est) 6, 15, 3. Commune,

v. sup. Stomachi vitium, ne vitium Contrarium oriatur 4, 16, 5. ut Diverfa vitia ejus (Stomachi) sic remedia sunt 4, 5, 4. quorum Diverfa nomina, ut vitia sunt 5, 28, 219. Duplex vitium est 7, 7, 162. vitia Frequentiora 4, 24, 1. id (sicca tussis) vitio primo (ubi pituita excreatur in pleuritida) Gravius, secundo (ubi sanguis excreatur) Tolerabilius est 4, 6, 6. generale nomen (abscessus) trahit Latius vitium, totum ad suppurationem spectans 5, 28, 130. si Latius est ossis vitium 8, 2, 4. 8, 3, 17. si Levius id vitium est, si Vehementius 3, 6, 57. *v. levis.* dein Lividum fit 5, 28, 7. plura Longa vitia 4, 5, 1. vitia Longiora 2, 1, 52. Melius 5, 28, 135. senilis aetas sine novo vitio tamen aciem (*oculorum*) hebetem habet 7, 7, 132. id vitium Perpetuum evadit 4, 20, 3. Pellissimum 4, 5, 23. 6, 7, 83 *opp.* levissimum. Plura 4, 5, 1. 7, 14, 1. vitio Primo, Secundo 4, 6, 6. in Recenti vitio 6, 2, 9. ad Recentia vitia medicamenta 7, 30, 6. id vitium (papula) maxime Rotundum incipit 5, 28, 286. Sanabile est 7, 32, 5. ex simili vitio 7, 7, 104. si Superius vitium est 4, 15, 21. Tertium ani vitium est 6, 18, 107. prout Valentius aut Levius vitium est 5, 20, 14. si Verus jam vitium est 4, 15, 18. quo Vetusius id vitium est 2, 8, 122.

¶ *cum Verbis:* id vitium medicinam non Admittit 7, 14, 15. neque id vitium ullum metum Affert 8, 4, 33 *de sanguinis profluvio in sectione tegumentorum capitis.* eo vitio nonnunquam os Afficitur 5, 26, 218. Attingi non debet 7, 32, 5. hoc vitium (tumorē lienis) quies Auget 4, 9, 4. id vitium (*de Catarractae*) si medicamentis non Cederet, quemadmodum manu Curandum esset 7, 11, 1. si sub illa (tunica) Conditur (vitium) 7, 19, 30. donec vitium Conquiescat 4, 22 extr. Consistit uno loco vitium (gangraena) 5, 26, 251. si vitium Consistit 5, 26, 261 *sc.* uno loco. ac nervorum quoque quaedam vitia sic optime Curantur 2, 17, 4. si quid ei vitio Deditum est, tamen non ex toto sanus color redditur 5, 28, 301 *de leuce vitiliginis specie.* frigus lateris dolores aliaque vitia Excitat 1, 9, 10. ut luperior pars semper easit, in quam vitium (cancer vesicae) Fertur 7, 27, 7. albo Finiri ex nigritie vitium (*corruptio ossis*) soliditate quadam ex carie 8, 2, 12. Finito vitio 7, 30 extr. *de haemorrhoidibus exulceratis.* vitium Fit in partibus, circa faciem, eact. 5, 28, 20. id vitium (abscessus) fere [2 i i 3]

Fit aut post febres, aut post dolores partis alicujus 5, 28, 131 *conf.* Fio. si corpus mixtum vitium Habet I Praef 90 in his, qui ab infantibus id vitium Habent 7, 7, 152. vitium jam Haerens 4, 4, 39. ubi Incidit vitium 4, 20, 4. in vitia Incidere 4, 25, 5. *v. supra.* in Partibus, in Stomacho vitia. idque vitium maxime rotundum Incipit 5, 28, 286. raro fit, ut id vitium non Levetur 4, 2, 50 *de catarrho.* quo (vitio) Levato *ibid.* 51. os omni vitio Liberandum est 8, 2, 27 *de carie* necessario Manfurum est (vitium) usque mortis diem 7, 7, 152. vitium, cui Medendum est 5, 20, 14. Mixtum vitium I Praef 90 *scil. ex stricto et fluente genere morborum, secundum Methodorum doctrinam.* ex jecore aut splene hoc vitium Nascitur 5, 28, 20. ex curatione unguis (*oculorum*) vitia Nascuntur, quae ipsa aliis quoque de causis Oriri solent 7, 7, 41. Nocent 6, 7, 3. ubi primum id vitium Notatum est 5, 28, 37. concocto omnibus vitiiis Occurrit 1, 9, 3. vitium, cui per haec Opitulamur 4, 22 extr. ne vitium contrarium Oriatur 4, 16, 5. vitia per totum corpus Orientia 6, 1, 1. vitio intus Orto 7, 2, 1. supra quoque Procedens inalbescit 5, 28, 7. raro non ultra Procedit vitium 6, 6, 115. vix ullum oculi vitium esse, quod non simplicibus quoque et promtis remediis subinde Removeri (possit) 6, 6, extr. id vitium (*inflammatio uterina*) quibusdam feminis crebro Revertens perpetuum evadit 4, 20, 3. id vitium (carbunculus) subteractis quasi quibusdam radicibus Serpir 5, 28, 6. Sum: si id vitium est, 3, 21, 40. si superius vitium est 4, 15, 21 *i. prius. v. existit.* si ex reliquis lippitudinis id vitium (*caligo oculorum*) est 6, 6, 192. si ex senectute aliae imbecillitate id (vitium, *caligo*) est 6, 6, 194. id quod ex Spiritu (aëre) vitium (*ophthalmocele*) est 7, 14, 15. si in humidis omne vitium est I Pr 25. illud vitium in qualibet aetate est, hoc fere in infantibus 6, 4, 7. si vitium in angustio est 8, 3, 5. quoties in summa cute, vel etiam carne vitium est, 7, 2, 12. si in oculo vitium est 7, 7, 22. quodsi in summa parte id vitium est 6, 15, 2. quae (vitia) in podagricis chiragricisve esse consueverunt 4, 24, 2. si vitium in proximo est 7, 19, 29. intra carnem adhuc vitium est 5, 28, 170. si sub scroto protnus vitium est 7, 21, 13. sub hoc (scroto) plura vitia esse consueverunt 7, 18, 10. quodcumque

quodcumque vitium fuit 7, 19, 45, si illa tanica vitium Tegit 7, 19, 30. ea (vitia) raro castratos caet. Tentant 4, 24, 2. si ita pars aliqua obſidetur, ut major eo vitio Vacet 7, 22, 8.

¶ *cum Particulis*: Ex aliquo vitio quali parva fistula aperitur 7, 754. Ex vitio curationis 7, 7, 104. In hoc vitio 6, 6, 175. In posteriore vitio 6, 6, 211. neque In omni vitio (calculi) id experiendum est 7, 26, 19. In omnibus stomachi vitis aptissimum 4, 5, 7. illud quoque In omnibus stomachi vitis praecipendum est 4, 5, 10. Sine aliquo corporis vitio 6, 2, 4. Sine novo vitio 7, 132. Sine gingivarum ullo vitio 4, 4, 65. Sub eo vitio 7, 2, 6.

Vitiosus, 2. um. *oppos.* integer 2, 10, 50-51. 7, 13, 5. 8, 3, 12. vitiosa Caro 5, 28, 15 *i. sphacelo affecta*. si vitiosa Caro est 7, 14, 13 *i. carcinomati similis ibid.* 5. non nisi corrupti virtuosique Corporis est id malum (gangraena) 5, 26, 258, quoties offensum Corpus est, vitiosa pars maxime sentit 1, 9, 2 *i. affecta ibid.* 1. in ipso sine vitiosis ossis atque integri 8, 3, 12 *i. cariosi*. si Qua vitiosa sunt 7, 19, 11 *i. quovis modo ab integritate recedentia*. si Quid vitiosi est, radendum 6, 13, 15 *i. cariosi, de offe.* si Sanguis crassus et niger est, vitiosus est, ideoque utiliter effunditur 2, 10, 50. aliqua vitiosa Sanies 8, 3, 20. vitiosus Sinus *branchiales* 7, 13, 5. si Stomachus bile vitiosus est 4, 5, 20. vitiosi Ungues 6, 19 extr. diluta quoque atque alba Urina, vitiosa est, sed in phreniticis maxime 2, 4, 21 *i. periculosa*.

Vitio, are. ob bonos mores, quos neque desidia, neque luxuria viciantur I Praef. 8. minime intus viciantur, *de Alimentis* 2, 28, 4 *synon. ibid.* 1. corrumpi. Cibi, qui potius difficulter coquuntur, quam facile viciantur 4, 5, 27. ubi viciata Calvaria est 8, 3, 17 *i. cariosa*. longo morbo viciata Corpora 3, 22, 5. ubi post longos morbos totius corporis Habitus vitiosus est 7, 2, 23. vitiato Jecore 3, 21, 56 *synon. ibid.* 54 *secto*. quod est inter integrum ac vitiatum Locum 5, 26, 256 *oppos.* inter sanam vitiatamque Partem 7, 33, 4 *oppos.* Os vitiatum 8, 2, 1. Os, quod vitiatum est, primo fere pingue sit, deinde vel nigrum vel cariosum 8, 2, 2 *oppos.* integrum *ibid.* 4. 6. necesse est, aridum sit id Os, quod vitiatum est 8, 2, 6. ne Os infra vicietur 8, 9, 23. quodcumque vitiatum in Offe 8, 2, 20. quod totum vitiatum (est in Offe) 8, 2, 23. dente

aut corrupto, aut fracto, vel alter vitiato Offe 6, 13, 14. si corruptus ulcus est, quod interdum Offe vitiato fit 7, 4, 8. *elephantiasis* totum corpus afficitur ita, ut Ossa quoque vitiari dicantur 3, 25, 2. v. Panis. insenscente eo, Quod primum vitiatum est 5, 28, 67 *de sacro igne oppos.* scalpello circa vulnus (venenato morſu factum) incidere, quo plus viciati jam Sanguinis extrahatur 5, 27, 30.

Vito, are. praecipunt, ut gravibus aut locis aut temporibus magis vitetur frigus, Aetius, Sarras. Labor, Libido I Praef. 112. Alvus cita utique vitanda est 3, 22, 48 vitare oportet Balneum, Ambulationem: Gestationem, caeterosque corporis Motus 4, 13, 18. huic opus est vitare solis Ardorem. continua Balnea 1, 6, 1. is utique vitare debet solis Ardorem 1, 4, 5. vitetur frequens Balneum 8, 4 extr. vitandum Balneum 1, 10, 6. oportet vitare Calorem 1, 10, 3. *conf.* 3, 16, 9. vitandaque omni modo Causa, quae lachrymas excitet, et Cura domesticorum 6, 6, 112. vitabiturque eo tempore Ceratum 7, 27, 13 *i. non imponendum est*. vitandi acres Cibi 6, 6, 118. vitatis omnibus acerbis (Cibis) 5, 26, 200. 5, 28, 53. omnibus lippientibus vitandi Cibi sunt, qui extenuant 6, 6, 134. vitatis omnibus pituitam extenuantibus (Cibis) 6, 6, 67. diu vitandum Cibum, quisquis mandendus est 4, 3, 21 *in cervicis morbis*. vitandus Clamor, Sermo quoque, Tumultus, Ira, Motus vehementior corporis, Fumus, Pulvis, et quicquid vel Tussim vel Sternutamentum movet 8, 9, 7. 8 *in costis fractis*. vitare oportet Cruditatem 1, 10, 3. *conf.* 3, 16, 9. vitanda Cruditas 3, 22, 29. 4, 5, 22. oportet vitare Cruditates 4, 21, 3. vitari Destillationes possunt 1, 5, 5. paulum ex singulis (cibis) degutendo Famem, vitet aeger 3, 6, 39 *i. antevertat*. vitare oportet Fatigationem, Frigus 1, 10, 3. ut gravibus aut locis, aut temporibus magis vitetur Frigus, aetius, satietas, labor, libido I Praef. 112. vitare convenit Frigus 3, 27, 10. vitandum Frigus 3, 22, 29 4, 6, 10. vitandumque omni modo Frigus 2, 17, 17. Frigus omni ratione vitandum est 8, 10, 93. viteturque Frigora 4, 11, 22. erit vitandus Fumus 8, 4, 73 *add.* 8, 9, 8. vitare oportet Gestationem 4, 13, 18. vitari Gravidines destillationesque possunt 1, 5, 5. vitatis tantum His, quae 4, 5, 19. Id quidam utique vi-

tandum esse dixerunt 4, 5, 5. vitentur omnia Infantia 6, 17, 4. oportet vitare omnia Infantia 4, 21, 3. ut vitetur Labor I Praef. 112. Labor omnis vitandus est 1, 2, 24. vitandus omnis Labor 4, 8, 14. viteturque Lassitudinem 4, 11, 22. vitare convenit Lassitudinem 3, 16, 9. necessarium est vitare Lassitudinem 4, 2, 34. ut vitetur Libido I Praef. 112. oportet vitare Libidinem 1, 10, 3. utileque (est) Lunam vitare 1, 4, 3. vitetur major vini Modus 8, 4 extr. omnis Mora vitanda erit 8, 9, 23. si bene fici vitari Morbus potest 4, 4, 40. vitare oportet corporis Motus 4, 13, 18. vitandus omnis vehementior Motus 4, 8, 14. vitandus Motus vehementior corporis 8, 9, 7 vitanda Omnia, quae ne ficerent, exceptimus 3, 23, 29 *synon.* multo vere magis Omnia vitanda, quae supra posui 8, 9, 15. vitatis Omnibus, quae cavenda dixi 3, 23, 17 *synon.* ut Pingue omne vitetur 8, 6, 6. Quod utique vitandum est 4, 3, 9. Quorum vitandorum causa 8, 11, 8. erunt vitanda Quaecumque mandenda sunt 8, 4, 73 *in calvaria fracta*. vitare oportet Rutam 4, 21, 6. vitetur Sol 8, 4 extr. vitandus simul et Sol et frigus 3, 22, 19. necessarium est, vitare Solem 4, 2, 34. Sole vitato 3, 22, 15. vitandus Sudor, meridianus Somnus, utique scilicet quoque antecessit 1, 10, 6. erit vitandum, quicquid excitat Sternutamentum 8, 4, 73. vitandum, quicquid vel Tussim vel Sternutamentum movet 8, 9, 8. Tempus anni et autumnale et hibernium vitandum est 7, 14, 31. vitetur Ventus 8, 4 extr. necessarium est vitare Vinum 4, 2, 34. *conf.* 8, 4 extr.

¶ vitaturque. Ne plagae ipsius orae adurantur 7, 31, 6 *i. vitari debet*. vitare oportet, Ne supinus dormiat affectus 4, 21 extr. imbecillus homo, iturus in balneum, vitare debet, Ne ante frigus aliquid experiatur 2, 17, 16. vitandumque erit, Ne insenscentia ulcera exasperentur 3, 27, 38. id his utique vitandum est, Ne, quod haultum erit, devoretur 6, 9, 8. ante magnam curam vitandum est, Ne quid bibat aeger 4, 13, 15.

Vitrum, i. tunica (oculi) arachnoides media subsistit, eoque cavo continet quiddam, quod a vitri similitudine *oallosides* Graeci vocant 7, 7, 122 *de humore vitreo*. humor in hydrocele tanquam in vitro cornu per scrotum apparet 7, 18, 31.

Vitulus, si. petiolis capitulisque haedorum

haecolorum et vitulorum et agnorum 2, 22, 2.

Vitulinus, 2, um. sorbere oportet jus vitulinum, et vomere 5, 27, 39. portio medullae vitulinae 5, 24, 7. encephalomacon emplastrum habet medullam etiam, maximeque vitulinam, quae in id, ne fistula relinquatur, praecipue proficit 7, 26, 124. encephalomacon emplastrum conitit ex novem rebus, medulla vel cervina vel vitulina vel bubula, caet. 5, 19, 22. sevi vitulini p. IV* 5, 18, 26. portio sevi vitulini 5, 19, 20. 34. 5, 24, 7. sevi vitulini p. III. 5, 21, 9. sevi vitulini curati p. 5, 19, 29. 56. v. Curatus.

Vitupero, are. quod (*elysmata infundere*) ab Asclepiade sic vituperatum, ut tamen servatum sit 2, 12, 8.

Vivo, vixi, victum, vivere. Asclepiades funeri obvius exclamavit, cum vivere, qui efferebatur 2, 6, 38. qui per omnia membra vehementer resoluti sunt, si correpti non sunt, diutius quidem vivunt, sed raro tamen ad sanitatem perveniunt 3, 27, 4. si quis temere habitus, adhuc integris viribus vivit; admodum curatione momento restituitur 3, 2, 13.

¶ *de diæta et regime, visitare.* quum aeger ex toto convalescit, paulatim debet, omissis his legibus, eo transire, ut arbitrio suo vivat 4, 25 extr. panis ante septimum diem non assumendus, sed una sorbitione vivendum 8, 9, 12.

Vivus, 2, um. tale (viscus) quale mortui sit, non quale vivi fuit I Praef. 70. qualia vivi viscera habeamus *ibid.* quantum in vivis cognosci potest I Praef. 73. quae in vivis cognosci modo possunt I Praef. 119. quae cadavera melius, quam vivos et vulneratus homo, repraesentant I Praef. 118. neque quicquam esse stultius, quam, quale quid vivo homine est, tale exstimmare esse moriente, imo jam mortuo I Pr. 68. Herophilum et Erasistratum, qui nocentes homines, a regibus ex carcere acceptos, vivos inciderint I Praef. 41. vivorum hominum alvum atque praecordia incidi I Praef. 66. incidere vivorum corpora, et crudele et supervacuum est I Praef. 118. vivum gallinaeum pullum per medium dividere 5, 27, 40.

¶ *de naturali sanove corporis statu.* quae crustas a vivo resolvant 5, 26, 245 *synon.* sano *ib.* 253. integro 256. crusta undique a viva carne diducta trahit secum, quic-

quid corruptum erat 5, 28, 12. medicamentum protinus a viva corruptam partem resolvat 5, 28, 14.

Vita, ac. si tota costa perfracta est, saepe vitae periculum sequitur 8, 9, 9. oculi magnam partem ad vitae simul et ulum et dulcedinem conferunt 6, 6, 2. quidam *podagrici*, quum toto anno a vino, mulso, venere sibi temperassent, securitatem totius vitae consecuti sunt 4, 24, 5 *i. spacia vitae.* sic cruciat *colicus morbus*, ut vitae spacio nihil demat 4, 14, 3. quae res totam denique hominis vitam infestat 7, 7, 150. id genus (morbi comitialis) soler esse vitae non periculosum 3, 23, 3. Democritus ne finitae quidem vitae satis certas notas esse proposuit 2, 6, 37. insaniae genus longissimum vitam ipsam non impedit 3, 18, 65 *i. non impedit, quo minus aeger diu vivere possit.* per quae si consequi Potuimus, ut vita Protraheretur 3, 19, 23. ex quo casu (*paralyticos in febre*) quamvis vita redditur, tamen id fere membrum debilitatur 2, 4, 18 *i. conservatur.* portio non ultra danda est aegro, quam ut vitam sustineat 3, 21, 25.

¶ *i. agendi aut visitandi modus, ratio, professio.* quod is (aeger) vitae Genus sit secutus. laboriosum an quietum, cum luxu an cum frugalitate I Praef. 86. sanum hominem oportet varium habere vitae Genus 1, 1, 2 *ubi et particulatim exponitur, quale sit.* quum quis ex toto convalescit, periculose vitae Genus subito mutabitur 4, 25, 6. rursus ad Ordinem vitae revertendum est 8, 10 extr. quin etiam confert aliquid (*ad curationem vulneris*) et aetas et corpus et vitae Propositum 5, 26, 31 *quod deinde explicatur* 33.

Vitalis, e. gravidae feminae quae gignunt, imbecillos vixque vitales edunt 2, 1, 33 *i. qui vix vivere possunt: ὡς ἐπὶ παραύτινα ἀπὸ λυσιδαι Hippocr. Aphor. 3, 12.*

Victus, us. *diæta et regimen* I Pr. 15. 3, 22, 47. 7, 3, 11. ex reliqua victus Consuetudine quam minimum mutari debet 1, 10, 8 *i. diæta et regimen consuetum.* victus Genus 3, 16, 5. 3, 18, 82. 3, 23, 15. 3, 24, 7. 14, 5, 28, 184. victus Modus 6, 6, 204. victus Ratio 2, 7, 86. 2, 33, 1. 3, 24, 14. 4, 18, 9. 5 Pr. 1. 4, 7, 5, 26, 152. 257. 5, 28, 52. 267. 6, 6, 30. 102. 165. 6, 7, 92. 7 Pr. 2. 7, 3, 11. 7, 154.

¶ *cum Adjectivis:* Athletico victu corpus firmandum est 4, 6 extr.

i. qualis athletis in gymnasiis praescriberetur: vid. Cels. 1, 1, 6. 7. Hippocr. Aphor. 1, 3. Hieron. Mercurial. de Arte Gymnast. Lib. 1. Cap. 15. Joh. Jac. Bayer. Henr. Schulz. in Diss. de Athletis veterum. quibus articulorum dolor certis temporibus revertitur hos ante Curioso victu cavere oportet, ne inutilis materia corpori supersit 4, 24, 30 *i. accurate.* sub Eiusmodi victu 7, 27, 24. et victus quidem Talis Necessarius est 5, 28, 55. in hac quoque (scabie) victus ratio Eadem, quae supra, Necessaria est 5, 28, 267. et victus quidem ratio Talis maxime Necessaria est 6, 6, 30. victus Optimus 6, 6, 203. si quis sibi temperare non potuerit, quo minus Pleniore victu utatur, vomere expedit 4, 2, 63. ad Superius genus victus reverti 3, 24, 14.

¶ *cum Verbis:* genus victus Adhibendum est, quo carnem ali docui 5, 28, 184. illa (medicinae pars) quae praecipue medicamentis pugnat, Adhibere etiam rationem victus debet 5 Praef. 7. victu Cavere, ne 4, 24, 30. plus victus ratio eo Confert 7, 3, 11. ea quoque, quae victu Curat, medicina I Praef. 18. illa (medicinae pars) quae victu Curat 5 Praef. 7. ea (medicinae pars) quae victu morbos Curat I Praef. 16. ne resolutio quidem oculorum alio victus modo Curanda est 6, 6, 204. athletico victu corpus firmandum est 4, 6, 24. eo genere victus Habito 3, 23, 15 *i. observato,* ut una esset (pars medicinae,) quae victu Mederetur I Praef. 15. ex victus consuetudine aliquid Mutare 1, 10, 8. prodestque in vetere quartana, Mutare subinde victus genus 3, 16, 5. tertiae medicinae pars (*chirurgica*) non quidem medicamentum atque victus rationem Omittit 7 Praef. 2. a victus ratione Ordinandum est, ut quiescat in lectulo, caet. 5, 28, 52. hi (*lippi*) victus ratione, quae crassiores ptyuitam reddit, ad sanitatem Perveniant 7, 7, 154. melius eodem ratione victus & medicamentis Pervenit 6, 6, 165. Petendum a victus ratione praesidium est 5, 26, 257. ante aliquot diebus victu corpus Praeparandum est 7, 26, 23. ratio victus multum admodum in omnibus malis corporis Proficit 5 Praef. 7. plus in hoc quoque Proficit victus ratio 6, 7, 92. deinde ad Superius genus victus Reverti oportet 3, 24, 14. victus ratio Servanda est 6, 6, 102. ea aliis magis, quam quibus ratione victus Succurritur, opitulatur

opitulantur 2, 33, 1. medicamentorum usum ex magna parte Asclepiades sustulit, & ad ipsius victus rationem potius omnem curam suam Transiit s Praef. 4. quibus (mali corporis) victus ratio maxime Subvenit s Praef. 1. quo victu sit Utendum iis 4, 14, 8. pleniore victu Uri 4, 2, 63.

¶ cum Particulis: A victus ratione ordinandum est. ut caet. 5, 28, 52 i. respectu diatae & regiminis. quod attinet ad aiaetiam caet. petendum A victus ratione praefectum est 5, 26, 257. In victu 7, 19, 48. Sub ejusmodi victu 7, 27, 24.

Vix. i. parum abest, quin non: vel rarissime, aut omnino nunquam: vel non nisi cum summa difficultate. cum Verbis: quum ibi (in articulo semoris) valentissimi nervi musculique sint, vix Admittunt, ut responatur 8, 20. 14. tussis vix, quum verus facta est, Eliditur 4, 4, 52. quod vix Evenit 2, 1 extr. alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiendo vix sensus suos Explicant 5, 26, 226. mali morbi testimonium est, vix Exscerere 2, 4, 5. quod vix Fieri potest 3, 5, 23. quod vix tamen Fieri potest 2, 17, 19. vix Fieri potest, ut 4, 2, 65. 4, 19, 10. 7, 7, 78. 8, 4, 80. quod tamen vix Incidere potest 5, 27, 31. magno malo vix sine ferro Mederi licet 7, 3, 12. lata capita vix medicinae Patent in lippitudine tenui 7, 7, 155. fieri potest, ut corpus sanguinis derrationem vix Pari posse videatur 2, 10, 19. vix ad sanitatem Pervenit, quibus pulmo aut jecinoris crassum caet. vulneratum est 5, 26, 18-19. vitium (caries) quod in osse pectoris est, vix veram sanitatem Reddit 8, 1, extr. isque morbus (paralysis) mediocrius vix Sanatur, vehementer sanari non potest 2, 8, 124. in comitiali morbo si homo ex improvviso concidit caet. vix Sanescit: si vero mens laesa est, caet. medicinae locus non est 2, 8, 95. sciri debet, vix ei malo (ozaenae) posse Succurri 6, 8, 3. interdum vix spiritus Trahitur in angina 4, 4, 2. quod (abstinere in septimum diem) ut sustinere aliquis possit, tamen etiam febre liberatus, vix refectioni Valebit 3, 15, 13.

¶ cum Adjectivis & Præminibus: vix Milleesimo in corpore 2, 6, 40. vix Quisquam 3, 2, 25. saepe aliae febres vix Quicquam aut nihil remittunt 3, 3, 14. adeo ut vix Quidquam spei in medicina sit 2, 8, 94. vix Quicquam ex his in autumnum non incidit 2, 1, 18. quae gignunt seminae, im-

becillos, vixque Vitales edunt 2, 1, 33. vix Ulla medicina periculo subtrahit eos 2, 8, 110. quod exulceratum vix Ullam recipiat curationem 7, 7, 28. vix Ullum oculi vitium est, quod non simplicibus quoque & promptis remediis lubinde removeri possit 6, 6, extr. vix Ulla perpetua praeccepta medicinalis ars recipit i Praef. 92. tempora remissionum in febribus modo liberalia, modo vix Ulla sunt 3, 3 extr. vix Unum tantum eodem tempore nascitur *tuberculum*, sed fere plura 5, 28, 221.

¶ cum Particulis: vix Ante vigesimum diem tollitur id genus lippitudinis 6, 6, 6. ulcera aut omnino non sanescunt, aut Cerre cicatricem vix recipiunt 4, 9, 2. vix Citra ultionem finiuntur ejusmodi dolores 4, 23 extr. vix Unquam 3, 27, 7. 4, 11, 8. 5, 28, 227. 240. 301. 6, 4, 7. 6, 6, 163. 7, 5, 32. 7, 7, 130. 8, 3, 17.

Ulcus, cetis, 5, 28, 30. ulcera, quas *Ἀφθᾶς* Graeci appellant 6, 11, 12. ulcera Aurium 6, 7, 32. in Cole 6, 18, 14. - in Cruribus 2, 7, 53. - in Cutis ulteriores parte 6, 13, 14. in summa Cute 5, 28, 88. ulcus in Digno 7, 32, 3. ulcera Digitorum 6, 19, 1. ulcus in Faucibus. 2, 7, 25. ulcera in Faucibus 5, 25, 27. ulcus Gingivae 6, 13, 14. ulcus in Gingivis 5, 27, 37. ulcera in Gingivis 6, 13, 12. ulcera in Glande 6, 18, 14. ulcera Linguae 6, 12, 1-2. ulcera Narium 6, 18, 18. ulcus in Naribus 2, 7, 25. inter Nervos ulcera 5, 24, 6. ulcus in parte Oris 5, 27, 37. ulcera Oris 2, 1, 17. 6, 11, 1. 6, 13, 4 & 11. 6, 15, 1. 6, 18, 18 & 21. 7, 12, 46. ulcera circa Os 6, 8, 3. ulcera in Palato 5, 27, 37. conf. 6, 11, 13. fungo simile ulcus in Sede (i. e. ano) 6, 18, 127. ulcus in Vulva 2, 7, 26. conf. Sacer Ignis. Syeosis. ulcus Fit. ulcera *cauterio* s. ferro candenti *facta* 3, 21, 38. 3, 22, 39.

¶ cum aliis Substantivis: ulcus sine Altitudine 5, 28, 69. inducitur ulceri Callus 5, 26, 210. aqua calida usque eo adhibenda, donec Calorem ulceri magis naturalem reddidisse videatur 5, 26, 172. Cancer in his quoque partibus (obscuro) vel praecipue ulcera infestat 6, 18, 47. si quando ulcera oris Cancer invasit 6, 15, 1. conf. 5, 26, 212. 8, 2, 3. Caro illi ulceri (cancroso) vel nigra vel livida est, sed sicca & arida 5, 26, 222. Caro ejus (ulceris cancroso) corrupta est 5, 26, 216. quodsi super ulcera Caro increvit 6, 7, 58. factae ex ulceribus Cicatrices 6,

6, 150. Color 5, 28, 45. si Cruor quoque ex ulceribus apparet 6, 7, 57. Crusta, qualis super ulcera innascitur 6, 7, 50. ea ulcera plures Crustas & Odorem foedum habent 6, 2, 3. eadem (adurentia) Crustas ulceribus tanquam igne adultis inducunt 5, 9, 2. primo adhibenda sunt ea (medicamenta,) quae adurendo Crustas ulceribus inducant 6, 11, 24. ulcerum Curationes 7 Praef. 17. in ulcerum Curatione 6, 13, 16. ulcus cum magno Dolo 5, 28, 207. Dolores sine ulceribus 1, 9, 7. ulcus habet Foramina 5, 28, 208. add. ib. 211. 213. ulcera, quae ex Frigore sunt 1, 9, 8 i. *perniones*. v. inf. kiunt. Fungo simile 6, 18, 127. Furunculo simile 5, 28, 207. est etiam ulceris Genus, quod *ἔκπιοι* Graecis nominatur 5, 28, 206. ex abscessibus et ex aliis ulcerum Generationibus fistulae oriuntur 5, 28, 157. ex nigro ulcere humor pallidus fertur 5, 26, 217. conf. 244. tenuis ulceribus humor infest 6, 18, 16. v. Humor. *ἰχθυῶν* tenuis, luteo-fulvus ex malo ulcere exit 5, 28, 73. neque in ulcere ulla est Inflammatio 5, 28, 90. conf. Inflammatio. Medicamentum eo tempore ulceri est 3, 27, 36. Medicamenta ad ulcera 6, 13, 4 conf. 6, 18, 21. 7, 12, 46. fertur Melicera ex malis ulceribus 5, 26, 75. pro Modo ulceris 5, 28, 49. Nigrore in ulceribus exeat frigus 2, 1, 28. ulceri id Nomen est 5, 28, 157. inducitur ulceri callus et circum Orae crassae livent 5, 26, 210. conf. 7, 3, 4. excidendae ulceris Orae 5, 26, 229. Chironium ulcus habet Orae duras, callosas, tumentes 5, 28, 89. medicamentis, quae ad Orae ulceris componuntur 6, 18, 68 *scilicet* curandas. Pallor 5, 28, 65. Periculum ulcerum est 6, 6, 7. Pus exit ex ulcere jam ad sanitatem spectante 5, 26, 69. ut ex gingivae ulcere diutius Pus feratur 6, 13, 14. si Pus ex ulceribus profluit 6, 18, 17. Rubor ulceris ambit 5, 26, 215. conf. 5, 28, 65. nonnunquam ex ulcere Sanguis erumpit 5, 28, 47. id ulceris genus duas Species habet 5, 28, 206. ulceris Tumor 5, 28, 90. si Tumores super ulcera subito esse desierunt 2, 7, 44. ubi vehementer Venae supra ulcera moventur 2, 7, 77. interdum Veritas ulcus occupat 5, 26, 210. ulceribus longa Veritate occupatis 8, 2, 3. ulceris Ustio 5, 26, 245.

¶ cum Adjectivis: si ulcus Aequale est 5, 28, 41. quod ulcus Albium est 5, 26, 159. v. Alius ulceris.

Ulceri Alto, Angusto, calloso id nomen (fistulae) est 5, 28, 157. ubi ulcus Aridum factum est 2, 6, 13. quod ulcus nimium Aridum est 5, 26, 195. Aliquae pustulae aut ulcera 3, 22, 8. Caetera ulcera oris 6, 13, 11. ulcus Callosum 5, 28, 157. 6, 3, 4. Cava ulcera 6, 6, 145. Chironium ulcus 5, 28, 89 ubi describitur. si Crebra ulcera oriuntur 2, 2, 4. necesse est Diuturnum ulcus esse 5, 26, 180. ulcus Durum 5, 28, 210. 6, 3, 2, 3. Gravia ulcera 2, 3. ulcus Humidum 6, 3, 2, 3. 4, 6, 15. 2. ulcus quod nimium Humidum est 5, 26, 195. quum ulcus non nimium Humidum est 5, 26, 194. ulcera Humida sunt 6, 18, 14. Ulcus Inaequale 6, 3, 2. ulcus Latum 5, 28, 69, 210. ulcus quod Lividum est 5, 26, 205. ubi ulcus Lividum factum est 2, 6, 13. Magnum ulcus 5, 28, 89. Magna ulcera 5, 26, 76. Majus 5, 28, 207. Malum ulcus 5, 26, 73. Mala ulcera 2, 7, 53. 5, 18, 43. 5, 26, 75. 5, 28, 64. Minus 5, 28, 210. Mistum rubore atque pallore ulcus 5, 28, 65. Mitiora ulcera efficiunt haec 4, 15, 22. Nigrum ulcus 5, 20, 216. 217. ulcus quod Nigrum est 5, 26, 195. ubi ulcus Pallidum factum est 2, 6, 13. ea longe Periculosissima sunt ulcera, quas *ἄφθους* Graeci appellant 6, 11, 12. ulcera Purulenta sunt 6, 18, 14. tum durum ulcus Purum est, quum caet. 5, 26, 194. at quodcunque ulcus sensu caret, caet. id Purum non est *ibid.* 195. donec ulcus Purum sit 5, 27 *extr.* sic ut ulcus Purum sit 5, 28, 201. quum jam ulcus Purum est 7, 8, 7. ubi Purum est ulcus 7, 10, 6. ubi ulcus Purum erit 7, 3, 10, 8, 9, 19. Puro ulcere 5, 28, 110. Puro jam ulcere 8, 10, 108. Putris ulceribus 6, 8, 8. ulcera Putra sunt 6, 18, 14. ubi Putra ulcera sunt 6, 10, 17. quum Putra ulcera esse coeperunt 6, 15, 3. ut Putra ulcera esse coeperunt 7, 12, 4. ulcera oris si parum Putra rubicunda sunt 6, 11, 1. eadem quae si Putri ulcere praescripta sunt 5, 26, 261. post unctionem Putris ulceris 5, 26, 245. si magis Putre est (ulcus) 5, 26, 245. ulcera Recentia 6, 6, 107. ulcus Rotundum 6, 3, 24. ulcera oris si parum Rubicunda sunt 6, 11, 1. quod (ulcus) Sanum est, quum adicitur 5, 26, 244. quum ulcus nimium neque Siccum, neque humidum est, 5, 26, 194. ulcera Sicca sunt 6, 18, 14, 15. furunculo Simile 5, 28, 207. fungo Simile 6, 18, 127. ulcus Sordidum 5, 25, 19. ulcera Sordida 6, 6,

138. ad ulcera Sordida pastillus 5, 20, 9. ulcera si cum inflammatione finita non sunt, Sordida esse consueverunt 6, 6, 136. si Sordida quoque ulcera sunt 6, 7, 55. Subalbidum 5, 28, 207. Sublividum ulcus 5, 28, 69. Subpallidum 5, 28, 210. Subrubicundum ulcus 5, 28, 65. Subviride 5, 28, 210. Totum 5, 28, 217. Vetus 5, 26, 229. digitorum Vetera ulcera 1, 19, 1. ulcera si cum inflammatione finita non sunt, certe Vetera esse consueverunt 6, 6, 136. Vetusula ulcera & vix ad cicatricem venientia 6, 6, 146. v. Uterque. si Vetusiora sunt ulcera aurium 6, 7, 33.

¶ cum Verbis: nonnunquam iisdem omnibus ulcus Accedit 5, 28, 24. si nondum Adapertum ulcus est 5, 28, 99. calor Adjuvat praecipue ea ulcera, quae ex frigore sunt 1, 9, 8. tenuibus ferramentis Adurendum est 6, 19, 14. ulcera erunt Adurenda 6, 15, 14. Adustum ulcus 6, 15, 16. 7, 11, 7. crustas ulceribus tanquam igne Adustis inducunt 5, 9. donec ulcus sanae cuti Aequetur 5, 26 *extr.* ne cutis ulceri Agglutinetur *in pene* 6, 18, 44. cito rursus eodem malo (gangraena) Afficitur ulcus 5, 26, 263. si ulcus non Alitur 8, 4, 43. i. caruncula increvit *ibid.* 39. caro producitur *ib.* 40. facer quoque ignis malis ulceribus Annuerari debet 5, 28, 64. aquae bene frigidae portio ulcera (*in dysenteria*) Astringit 4, 15, 18. ambulatio Atterendo ulcus (*in cute glandis penis*) sordidum reddit 7, 25, 19. Ausero: ulcere Ablato 5, 28, 218. quodcunque ulcus sensu caret 5, 26, 195. v. Circumcido. neque frigori Committendum (id ulcus) 6, 18, 41. aceto sine ulla noxa Comprimi ulcera (faucium) ait Asclepiades 4, 4, 43. ruptis pustulis ulcus Continatur 5, 28, 67. *i. scilicet*, si corruptum ulcus est 7, 4, 8. tum ut ulcus: Curant 5, 28, 109. ea, quae ad oris ulcera supra comprehensa sunt, Curant quoque ulcera colis 6, 18, 21. quidam ulcera omnia *in sole* Lycio ex vino Curant 6, 18, 30. ulcera oris optime his medicamentis Curantur 6, 11, 1. iisdem medicamentis, quibus caetera ulcera oris Curantur 6, 13, 11. deinde sequitur, ut ulcera, sicut alia, Curentur 6, 18, 30. digitorum vetera ulcera commodissime Curantur aut Lycio, aut amurcae cocta caet. 6, 19, 1. apud quosdam positum est, adustum ulcus eadem ratione Curari 7, 11, 7. tum deinde ulcus, sicut caetera adusta, Curandum est 5, 28, 11.

[K k k]

sicut reliqua usta, Curandum 6, 19, 14. id genus (ulceris) lenibus medicamentis Curandum est 6, 18, 38. deinde ipsa ulcera Curanda 6, 15, 1. ubi id (ulcus) quoque Curatum est 7, 4, 8. quum in utrovis fuit ulcus negligenter Curatum 7, 7, 48. quod tere negligenter Curato ulceri supervenit 5, 26, 211. solet etiam interdum ad nervos ulcus Descendere 6, 18, 37. ulcera (aphthae) ad uvam faecesque Descendunt 6, 11, 13. altiusque Descendit (ulcus) 5, 28, 209. quae ulcera in latere linguae nascuntur, diutissime Durant 6, 12, 2. haec mitiora ulcera Efficiunt 4, 15, 12. quoties ulcus resolverit medicus, Eluere id vino caet. debet 7, 3, 9. ulcus aceto Eluere oportet 7, 12, 27. *conf.* 7, 13, 6. ulcus eodem modo Elui debet 6, 18, 31. si tenuis ulceribus humor inest, vino Eluenda sunt 6, 18, 16. multo ulcus Eluatur 7, 27, 13. si sordida quoque ulcera sunt, melius multo Eluuntur 6, 7, 55. si pus ex ulceribus profuit, Elui multo calido debent 6, 18, 17. Eminens super caput 5, 28, 210. Emollitur in balneo ulcus 5, 26, 263. sanies mala est, quae ipsum ulcus Erodit 5, 26, 82. vitandum erit, ne vel luctando, vel currendo, vel alia ratione, sanescientia ulcera (*interna*) Exasperentur 3, 27, 38. cachexiae illud quoque nonnunquam accidere solet, ut per assiduas pustulas aut ulcera summa cutis Exasperetur 3, 22, 8. Exasperatum per pustulas continuus ulcus 5, 28, 65. quod minus crebris foraminibus Exasperatum est 5, 28, 213. magis Exulceratum 5, 28, 210. si hac ratione ea (ulcera) non Excident, Excidentia sunt 6, 19, 6. totum ulcus usque ad sanam carnem Excidi oportet 5, 28, 217. Excisum ulcus 6, 15, 16. ulcere Exciso 8, 2, 4. sinapi ex aceto imponitur, donec ulcera pustulasque Excitet 4, 6, 8. candentibus ferramentis ulcera Excitare 4, 2, 25. quum ulcus sub eo (emplastro) Excisum est 5, 26, 232. interdum per ipsa ulcera coles sub cute Excisus est 6, 18, 42. Facio: ulcera ex pustulis Facio 5, 28, 259. ulceri ex alia causa Facio 5, 28, 44. Fitque ex his ulcus 5, 28, 48. ex pustulis ulcera interdum Fiunt 6, 6, 107. Fiunt etiam ex frigore hiberno ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus digitisque eorum, nonnunquam etiam in manibus 5, 28, 95. necesse est in cutibus mala ulcera Fiant 2, 7, 63. Fit (ulcus) maxime in pedore,

ore, lateribus, eminentibus partibus, (*i. e. extremitatibus*), praecipueque in plantis 5, 18, 68. Fit (ulcus) maxime in pedibus & cruribus 5, 28, 91. Fit utrumque (ulcus) in iis partibus, quae pilis contiguntur: maxime in barba: praecipue in capillo 6, 3, 4 utrumque (ulcus) fit maxime in fenibus 5, 28, 50. *conf.* 5, 28, 209. ulcera sicum inflammatione finita non sunt 6, 6, 136. Foveri ulcus conveniet pari portione vini ac mellis 7, 3, 10. id ulcus multa calida aqua Fovendum est 6, 18, 41. *conf.* 5, 28, 93. id (ulcus,) si hiems est, egelida; si aliud tempus, frigida aqua Fovendum est 6, 18, 127. *conf.* 7, 7, 46. ipsa ulcera aqua calida, vino calido Fovenda sunt 5, 28, 82. sed celerius sic Glutinitur quam Impletur (ulcus) 5, 28, 203. illud ante debet attendere, ne quod in gingivis palatove aliave parte oris ulcus Habeat 5, 27, 37. hoc cum melle Illinitur ulceribus 6, 11, 11. Illinenda ulcera sunt aut plumbi cremento, aut cerussa, aut argenti spuma 6, 8, 2. Illinendave ulcera hoc medicamento 6, 10, 15. anthera siciori ulcersi cum exigua parte mellis Illita 6, 15, 2. *conf.* Illino. ulcus Implet refina pinea, ochra *caet.* 5, 24. haec cum cera ulcera Implet 5, 22, 3. cava ulcera (*oculorum*) commodissime Implet collyria, quae sequuntur 6, 6, 145. id ulcus sine ea curatione, quae corpori manu adhibetur, Impleri non potest 6, 15, 16. *exempl.* quod sit ad ulcera Implenda 5, 24, 6. caetera quae pertinent ad Implendum ulcus 5, 28, 156. neque ignoro multis placuisse, linamentum in modum collyrii compositum & tinctum molle, Implendi causa demitti sed celerius sic glutinatur (ulcus,) quam Impletur 5, 28, 203. eo medicamento ulcera Implenda sunt 6, 8, 13. ulcera rosa (*i. e. oleo rosae*) Implenda sunt 7, 22, 4. ut ulcus Impleatur, non est propterandum 7, 7, 180. super ulcus Chitridium Imponi debet, quod levis aliquid *caet.* habeat 5, 28, 93. v. Impono. Incido. haec ulcera (aphthae) a Gingivis Incipiunt 6, 11, 43. ut ulcersi medicamentum Inducatur 7, 7, 52. Inpergi ulcera debent alumine scissili 6, 11, 5. anthera humido ulcersi arida Inperfa 6, 15, 2. super ulcus Inpergenda est arida aloë contrita 5, 28, 56. idque (ulcus) vehementius etiam in putrescendo Intenditur 5, 26, 116. si purgandum ulcus videbi-

tur, melle Liniendum 7, 26, 129. si ulcus Madet 8, 4, 43. quod (ulcus) ubi Maturefcit 5, 28, 208. id ipsum ulcus (*Symptoma*) prurigne tantum Movetur 5, 28, 46. ulcus et per se Nascitur et interdum ulcersi supervenit 5, 28, 44. quae ulcera in latere linguae Nascuntur, diutissime durant 6, 12, 2. ulcus, quod ante, aut in ipso morbo Natum est 2, 6, 13. ut caetera ulsa, ulcus Nutrire 7, 14, 26 *i. curare, tractare*. quo magis necessarium est, saepius ulcus resolvere, quam Nutrire 8, 10, 101. ulcera recentia lenibus medicamentis Nutrienda sunt 6, 6, 107. repurgatum ulcus (*putre*) sic, ut caetera, Nutriendum est 5, 26, 242. haec ulcera (aphthae) deinde palatum totumque os Occupant 6, 12, 13. ulceribus cancro Occupatis 8, 2, 3. *conf.* 5, 26, 212. protinus timeri debet (adversa valetudo,) si crebra ulcera in gingivis plerumque Oriuntur 2, 2, 4. alia quoque ulcera in gingivis plerumque Oriuntur 6, 13, 12. collyrio, quo ulcera ad cicatricem Perducuntur 7, 7, 34. puro linamento ad cicatricem Perducendum est (ulcus) 7, 26, 126. ulcera ad cicatricem aridis linamentis Perducenda sunt 7, 22, 4. tum ulcus ad sanitatem Perduci debet 7, 9 extr. eodem modo ad sanitatem Perducendum est ulcus 5, 26, 247. tum lenibus medicamentis ulcera ad sanitatem Perducenda 7, 30, 29. Perpurgat jam ulceribus 5, 26, 281. donec ad cicatricem Perveniat ulcus 5, 28, 110. ad iustam maturitatem Pervenit 5, 28, 208. tum ipsa ulcera Perungenda sunt melle *caet.* 6, 11, 19. jam Proccedit ac Serpit (ulcus) 5, 26, 243. collyrium quod, quum ad plura valeat, plurimum tamen Proficere in his ulceribus (vetustis *caet.*) videtur 6, 6, 147. in quibus ulceribus plus Profici manu quam medicamento credo 7 Praef. 19. acetum ex scilla retentum ore, satis adversus haec ulcera (*cancroscia*) Proficit 6, 15, 9. haec eadem cum melle Purgant ulceres 5, 22, 3. his quoque Purgari potest ulcus, quibus *caet.* 5, 26, 247. ulcera melle Purganda sunt 7, 22, 4. Purgandum ulcus maxime melle et refina est 5, 26, 246. caetera, quae pertinent ad Purgandum ulcus 5, 28, 156. linamento ulcus Purgandum est 7, 10, 5. Purgandum est scalpello (ulcus) 6, 19, 14. ad Purganda ulcera (oris) interdum casus ex melle recte datur 6, 11 extr. *exempl.* quod sit ad ulcera Pur-

ganda 5, 24, 6. & hoc quidem magis Purgat *ib.* 9. si adhuc ulcersi Purganda sunt 4, 10, 5. si Purgandum erit ulcus 7, 3, 9. si Purgandum ulcus videbitur 7, 26, 122. ubi ulcus Purgatum est 5, 28, 84. 7, 26, 126. 7, 27, 20. Purgato ulcere 5, 28, 88. ulcera cicatricem vix Recipiunt 4, 9, 2. ulcera Renovare 7, 30, 4. *i. denno excitare*. quo medicamento quidam etiam ulcera Renovant 6, 18, 104. ulcus Renovatur 5, 28, 92 *i. recrudescit*. rupta cicatrice, cui fauces sanguine replentur, *caet.* huius aut in naribus aut in faucibus ulcus Reparietur 2, 7, 25. ulcera vel in cutis ulteriore parte, vel in glandes, ultrave eam in cole Repariuntur 6, 18, 14. Repletis ulceribus 5, 26, 181. *i. superare*. scientia ulcera collyrio *caet.* optime Reprimuntur 6, 6, 137. on-nepharmacom-plastrum mel habet ad ulcus Repurgandum 7, 26, 123. Repurgatum ulcus 5, 26, 242. quoties ulcus Resolverit medicus 7, 3, 9 *i. quae impo-sita sunt, removerit*. saepius ulcus Resolvere quam nutrire 8, 10, 101. ulcera Sanare 4, 22, 14. quum ulcus Rubet 5, 26, 194. acetum ulcera ipsa (faucium) Sanare non potest 4, 4, 44. ea quoque medicamenta aequo ulcera aurium Sanant 6, 7, 32. Sanato quoque ulcere 5, 26, 180. *add. ib.* 230. 231. ne ulcera quidem in his aegris facile Sanescunt 3, 21, 6. ulcera aut omnino non Sanescunt, aut certe cicatricem vix recipiunt 4, 9, 2. dens aliquis acutior Sanescere saepe ulcus eo loco (*latere linguae*) non sinit 6, 12 extr. ne Sanescere sinas ulcera, (*caeteris auali facta*) nisi tussis finito fuerit 3, 22, 39. corpus, in quo diffuciliter ulcera Sanescunt 7, 9, 4. tum ulcus sub linamentis Sanescit 7, 13, 3. ne Sanescientia ulcera exasperentur 3, 27, 38. in magnis ulceribus Sanescentibus 5, 26, 76. id ipsum ulcus (*Symptoma*) neque tactum neque medicamentum Sentit 5, 28, 46. quod ulcus non naturaliter Sentit 5, 26, 195. si Secuta (*haemorrhia*) ulcera sunt 4, 4, 75. ulcus in locum pustulosum Serpit 5, 26, 223. ulcera si medicocriter Serpunt, si vehementius 5, 28, 82. si ulcus latius atque altius Serpit 6, 18, 31. *conf.* 5, 28, 67. *Vid. supra* Proccedit ulcus, *item Epith. in Disquisit.* Serpentina ulcera oris, quae *αφθαι* Graeci nominant 2, 1, 42. Servanda ulcera (serramentis candentibus *facta*) diutius 3, 21, 38 *i. aperta*.

o, aperta tenenda. ulceribus in gingivis eadem, quae in reliquo ore, Succurrunt 6, 13, 12. *conf.* 6, 6, 146. Sumus est etiam ulcus, quod caet. 6, 3, 1. live capicis dolores, five ulcera caet. Sunt 3, 25, 7. ea ulcera quae ex frigore sunt 1, 9, 8. in quibus non ulcus fuit 3, 7, 25. si fuit ulcus in digito 7, 32, 3. si id (ulcus) nimium Supercrevit 5, 28, 42. *i. caro in ulcers.* ulcera Supercrefcentia 6, 6, 136. 137. Supernatis gravibus ulceribus 8, 3, 3. ulcus et per se nascitur, et ulceri ex alia causa facto Supervenit 5, 28, 44. quod fere negligenter curato ulceri Supervenit 5, 26, 211. ulcera Tollit spuma argenti 5, 28, 259. ulcera Trahere 4, 22, 14. *i. diutius aperta servare.* ulcus in locum pustulosum Transiit 5, 26, 223. coilyrium, quod ad plura ulcera Valer 6, 6, 147. ulcus Velandum est, neque frigori committendum 6, 18, 41. *i. contegendum.* ulcera vix ad cicatricem Venientia 6, 6, 146.

Cum Particulis: medicamentis, quae Ad ulcera oris sunt 7, 12, 46. medicamentis, quae Ad ulcera oris supra posita sunt 6, 13, 4. ea quae Ad oris ulcera supra comprehensa sunt 6, 18, 21. Ad ulcera sordida (pastillus) 5, 20, 9. acetum Adversus haec ulcera proficit 6, 15, 9. si Cum inflammatione sunt ulcera oris 6, 11, 1. si Ex ulcere est (coalitus vaginae meri) 7, 29, 4. quae in putri ulcere praescripta sunt 5, 26, 261. prodest etiam Infra ulcera locum caedi 5, 28, 76. quicquid Juxta ulcus est 7, 30, 24. Per ipsa ulcera coles sub cure exesus est 6, 18, 42. Sine ulcere 4, 4, 65. 5, 28, 24. id evenit modo Sine ulcere, modo exulcerato loco 6, 2, 2. carcinoma, quod Sine ulcere est 5, 28, 30. si Sine ulcere is locus durus est 5, 28, 40. qui (articuli doloresque) sunt Sine ulceribus 1, 9, 7. linamenta tum Super ulcus non sunt necessaria 7, 26, 125. Super ulcus tenendum specillum est 6, 15, 12. *conf.* Supra Caro, Crusta, Tumor, Imponi, Insupergi super ulcera. venae Supra ulcera moventur 2, 7, 77 Hippocr. Aphor. 7, 21 in.

Ulcusculum, i. ulcuscula aut aridiora aut humidiora 8, 28, 245. Ullus, a, um non quo curatio ejus rei ulla sit 8, 13, 4. quibus ullum intestinum vulneratum est 5, 26, 19. ulla parte 5, 26, 18. neutra (sutura et sibilu) vim ullam desiderat 5, 26, 125. Ante ullam curationem 5, 26, 156. Citra duritiam ullam 6, 6, 173.

Ne ulla cruditate substante ducatur alvus 2, 12, 15. Nec ulli ossi ignaerens patella 8, 1, 107. Neque ulli unquam medicina profuit 5, 28, 33. Neque de ullo magis convenit 6, 6, 84. Neque ullus magnus articulus nudatus est 5, 26, 250. Neque in ullo die, quia par imparve esset, aegris vel majus vel minus periculum esse dixit Asclepiades 3, 4, 39. Neque ideo corporis ulla difficultas subsequitur 2, 2, 8. Neque ulla aut Nova genera morborum reperiri aut novam desiderari medicinam I Praef. 60. Neque id vitium ullum metum adfert 8, 4, 33. Neque in ulcere ulla est inflammatio 5, 28, 90. Neque hujus (mixtionis simplicium) ullus modus est, quam ex similibus alia demantur, alia adjiciantur 5, 17, 2. Neque tamen ulli morbo minori momento succurritur 4, 11, 6. Neque ullo postea motu dandus eidem periculo (haemorrhagiae) locus est est 6, 18, 58. Neque enim ullum periculum est 7, 12, 32. Neque ulli remedio locus est 3, 9, 1. Neque ulla res prohibet 7, 2, 8. Neque ulla res magis 2, 16, 4. Neque enim ulla res magis intestina confirmat 4, 18, 19. Neque enim ulla res magis jecur laedit 4, 8, 13. Neque ulla res magis aut afficitur stomachus, aut corpus afficit 4, 5, 3. interdum Neque rubor, Neque tumor ullus apparet (in angina) 4, 4, 2. Neque ullum signum malum 2, 7, 56. Neque ulla alia spes in magnis (morbis) est 2, 5, 2. ac Ne isti quidem consistere ullo modo possunt I Praef. 105. si vero Ne tunc quidem ulla requies aegris est 3, 5, 17. Ne vinculum quidem ullum necessarium est 7, 26, 111. Neve aut in medio corpore aut in capite dolor ullus sit 2, 17, 13. plus alimenti est in pane, Quam in ullo alio 2, 13, 12. in cubito celerius Quam in ullo alio articulo, callus circumdantur 8, 16, 14. alvus tamen Sine ullo acri, ducenda est 8, 9, 11. Sine ulla manifesta causa 6, 6, 211. Sine ullo dolore 7, 19, 19. Sine ullo metu est aliquid 2, 8, 9. dejectio Sine ulla noxa est 2, 8, 29. aceto Sine ulla noxa comprimunt ulcera ait Asclepiades 4, 4, 43. calculus unco Sine ulla noxa educitur 7, 26, 89. donec tolli Sine ulla noxa possit 8, 3, 29. id assumtum, leniter, Sine ulla stomachi noxa, ventrem tener 4, 19, 23. in conclavi modicum calorem, Sine ullo perlatu, habente 7, 29, 44. tumor Sine ullo periculo est [Kkk 2]

6, 6, 9. spinosi quoque calculi, per se quidem delapsi in cervicem (vesicae) Sine ullo periculo eximuntur 7, 26, 61. nunquam lentae febres Sine ulla remissione corpus tenent 3, 9, 1. ex quibus evenit, ut inter ilia sinus super pubem Sine ullis rugis sit extensus 7, 26, 32. si praecordia aegri Sine ullo sensu doloris aequaliter mollia in utraque parte sunt 2, 3, 3. efficit, ut fracta ossa Sine ullo tormento sub medicamentis tempore excidant 8, 4, 60. neque is servari potest, qui Sine ullo tumore febricitans subito strangulatur 2, 6, 17. tumore scilicet faucium in angina. Sine ulla vi sic (subinde radendo) mollescit clavus 5, 28, 234. exit ex ore sanguis Sine gingivarum ulli vitio 4, 4, 65. ne vel ex ungue (oculi) aliquid relinquatur, quod exulceratum Vix nilam recipiat curationem 7, 7, 28. eos Vix ulla medicina periculo subtrahit 2, 8, 110. Vix ulla perpetua praeccepta medicinalis ens recipit I Praef. 99. tempora remissionum in febribus modo liberalia, modo Vix ulla sunt 3, 3 extr. Vix ullum oculi vitium est, quod non simplicibus quoque et promtis remediis subinde removeri possit 6, 6 extr. Ultra, cum Nominibus: ea habena ultra Aures ducenda est 8, 5, 21. arteriae carotides furlum procedentes ultra Aures feruntur 4, 1, 4. ultra Calculum dextra semper manus ei se opponit 7, 26, 141. ne cessat 40. somno ultra Debium urgeti 2, 4, 4 scilicet tempus et modum. ultra quos (Caninos Dentes) utrinque fere maxillares quini sunt 8, 1, 39. in pulmonis morbo si spiritum a septimo die coepit, et ultra septimum mansit 2, 8, 62. iterum ad fracturam reversa (fascia) in superiore parte, ultra priorem Fasciam desinere debet 8, 16, 19. resoluta cutis (praeprii) rutilus extenditur ultra Glandem 7, 25, 11. ulcera in Glante ultrave eam incolae reperiuntur 6, 18, 14. non ultra Heminae aquae assumere 4, 2, 61. ultra id 4, 8 extr. i. praeterea; nisi sit adverbium, aique id ad jecur referendum: ultra Lineas, quas ante fecimus 7, 9, 6. ne ultra interiorum Membranam procedat fistula (ad aquam hydrofici emittendam injecta) 7, 15, 7. quum jam venter & praecordia ultra Modum repleta sunt (aqua haurit) 3, 7, 20. supra ultra iustum Modum a piquata diducta est 7, 12, 302. ut bibat etiam ultra Satietaem 3, 7, 19. illa febribus (ulceraria) perniciosa

niciosa est, quae ultra Tempus inflammationis durat 5, 26, 160.

¶ *cum Verbis*: neque ultra fascia Adhibenda est 8, 5, 20 *i. longius*, si super glandem notae revertuntur, ultra Notari debet 7, 25, 22. raro non ultra Procehit vitium 6, 6, 115 *i. ad plures partes corporis*, quia (bona *visitas*) neque in eodem habitu subillere, neque ultra Progredi possunt 2, 2, 2. nervus (*ligamentum*) semper intentus ultra Prolabi superiora (caput) non patitur 8, 1, 53. neque ultra Serpere putrem carnem patitur medicamentum 5, 22, 5. Sum: nulla ultra curatio necessaria est 5, 28, 118. meningophylax ultra Transire scalpum non patitur 8, 3, 28. paulatimque dextra quoque manus medici ultra Translata subsequitur 7, 26, 39.

¶ *cum Particulis*: nec ultra adstringi ferulas oportet. Quam ut ossa contineant 8, 10, 35 *i. magis*. portio non ultra danda est. Quam ut vitam sustineat 3, 21, 23. portio esse debet magis liberalis, ultra Quam scis coget 3, 6, 50. in digitis nihil ultra fieri debet. Quam quod positum est. 8, 24.

Uterior, rius. quae lineae ceteriorum partem ab ulteriore diducant 7, 9, 5 *oppos.* duo proximi dentes, aut posteriores 8, 7, 9 *i. remotiores, deinde sequentes*. proximum locum primo exhaurit venae sectio, ex ulterioribus autem catenus sanguis sequitur, quatenus emittitur 2, 10, 38. magisque in proximo Membro quam ulteriore 8, 11, 21. ulterioribus membris 8, 10, 75. ab ulteriore ora 7, 7, 87. in cutis ulteriore parte 6, 18, 14. ulterioribus partibus 7, 7, 119. quod ad abstinentiam, & primos ultioresque eibos potionesque pertinet 8, 4, 72 *i. posteriores*, ulterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriae subscriptis Aesclepiades, primis vero tortoris vicem exhibuit 3, 4, 12. in ulterioribus patebit 8, 1, 76.

Ultimus, 2, um. *i. extremus, postremus*. Aetas prima ultimaque 2, 10, 3 *oppos.* ultima (Anastomosis) minime nocet, prima (diabrosis) gravissime 4, 4, 73 *oppos.* ad ultimum specilli Caput incidi cutis debet 7, 4, 25. si altius penetrant Fistulae, ut ad ultimas dimitti collarium non possit 7, 4, 1. Hisque ultimis apprehensis 7, 29, 43 *i. secundarum extremis partibus*. primus, sequens, ultimus Morbus 4, 3, 3 *oppos.* in ultima Parte 8, 1, 27. Pes ultimus 8, 20, 4. ad ultimum Senectutem pervenire 5, 28, 35. si molle est, quod ultimo Sp ecillo

contingitur 5, 28, 170. ultimum Ver 2, 1, 35. priora, ultimum Vitium 5, 28, 301 *oppos.* ad ultima jam ventum esse testantur nares acutae, *caet.* 2, 6, 2 *i. sinem vitae proximum*.

¶ *i. perfectus*: ultima corporis Infinitas 2, 6, 19 *i. summa*, caetera (*apostemata*) etiam suberuda aperiri possunt, inter nervos ultima expectanda Maturitas est 7, 2, 17.

¶ *i. efficacissimus*. ultimum auxilium est 3, 19, 21. 3, 21, 36 *i. in quo solo spes superest*. ultima post haec auxilia sunt 3, 12, 20. ultimum est 3, 23, 26. 7, 5, 33. si per haec patum proficitur, ultimum est 4, 4, 13. ultimum est, et in uteri quoque morbis efficacissimum 4, 22, 11. ubi ultima experiri statutum est 7, 26, 23 *i. e. ipsam sectionem ad ejiciendum vesicae calculum*.

Umbilicus, i. a genibus Ad umbilicum 7, 26, 105. Circa umbilicum inflammationes 2, 1, 42 *i. in Hippocr. Aphorism.* 3, 24. si Circa umbilicum et pubem cutis plana est 2, 3, 2. habere cutem Circa umbilicum et pubem macram 2, 4, 7. ubi Circa umbilicum intestina torquentur 2, 7, 15. sunt etiam Circa umbilicum plura vitia 7, 14, 1. quemadmodum In umbilico positum est 7, 17, 4 *i. in capite de morbis umbilici*. Infra: *vid. paulo post* Supra umb. Sub umbilico 4, 13, 4. 7, 15, 2. Super umbilicum imponi 6, 17, 2. Supra umbilicum dolorem mover morbus 4, 13, 4. magis ad suppuratorem tendit is tumor, qui Supra umbilicum, quam is, qui Infra est 2, 7, 83 si Supra umbilicum est malum 4, 1, 38.

¶ Circa umbilicum Inflammationes 2, 1, 42. Sinus umbilici 7, 14, 20.

¶ Umbilicum Attrahere. et lino vehementer Adstringere 7, 14, 25. ipso umbilico Perforato 7, 15, 2. commune omnibus vitis est, umbilicum indecore Prominere 7, 14, 3. ad umbilicos Prominentes 6, 17, 1.

i. q. funiculus umbilicalis medicus deinde (educto infante) sinistra manu leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat, caet. 7, 29, 41.

Umbra, ae. ambulatio melior est in sole, quam in umbra: melior in umbra, quam parietes aut viridaria efficiunt, quam quae tecto subest 1, 2, 12. *melas* (vitiliginis species) umbrae si similis est 5, 28, 297.

Unā, v. post Unus.

Uncia, ae. sciri volo, in uncia

pondus denariorum septem esse 5, 17, 8 quam pinguisssimae fucus uncias tres esse oportet 4, 4, 54. malagma hoc habet galbani unciam 5, 18, 29. emplastrum, quod habet spumae argenti, squamae aeris, uncias singulas 5, 19, 44. piperis longi calto-rei, myrrinae, *caet.* unciae singulae 5, 25, 35. in eo collytio papaveris lachrymae et albi piperis singulae unciae sunt 6, 6, 136.

Uncus, 2, um. ubi abscessus est polypus narium, unco ferramento extrahendus est 7, 10, 3.

Uncus, ci. instrumenti chirurgici genus, ad extrahendum polypum narium 7, 10, 3. calculum vesicae, ejus rei causa factus 7, 26, 52 qui describitur 53 seq ad infan-tem ejiciendum 7, 29, 18 ubi describitur: itemque alius ibid. 31. unci acumen 7, 29, 18 et 21. extremum 7, 26, 53. in semicirculi speciem reclusi latitudo 7, 26, 53. uncus acuminis brevis 7, 29, 18. ab interiori parte asper 7, 26, 53. brevior 7, 26, 54. extremus 7, 26, 59. undique laevis 7, 29, 18. ab exteriori parte laevis 7, 26, 53. reclusae latitudinis 7, 26, 53. longior 7, 26, 54. priori similis 7, 29, 31. ad extremum tenuis 7, 26, 53. quum Adducti uncus cooperit 7, 26, 56. Attollendus uncus extremus est 7, 26, 59. Attrahendus uncus 7, 29, 19. uncus paulatim Attrahendus est 7, 29, 28. uncus oram vulneris Convulserat 7, 26, 56. unci acumen in ipsum os vulvae Delabitur 7, 29, 21. Demitti debet uncus 7, 29, 18. attrahendus infantem Educit 7, 29, 19. unco Educitur calculus 7, 26, 59. uncus injectus putri corporeculo facile Elabitur 7, 29, 26. uncus in interiore parte per totam aciem Executur 7, 29, 31. quicquid ex his (arenosis mollibusve calculis) in conspectum venit, vel digitis vel unco Eximendum est 7, 26, 77. ut caput (infantis) unco Extrahi possit 7, 29, 36. brevior uncus Extrahendi vim non habet 7, 26, 54. uncus ejus rei causa factus 7, 26, 52. id unco Fir 7, 29, 31. ne uncus in oram vulneris Incidat 7, 26, 56. in utrumque latus Inclinandus est uncus 7, 26, 55. uncus Injicitur calculo sic, ut facile eum concludam quoque Tenet 7, 26, 84. si major est calculus, Injiciendus a superiore est parte uncus est 7, 26, 52. ubi injectus est uncus 7, 26, 55. uncus vel oculo (infantis) vel auri-

vel

vel ori, interdum etiam fronti recte Injicitur 7, 29, 19. uncus alae (infantis) Injiciendus est 7, 29, 28. uncus Injicitus putri corpulculo 7, 29, 26. uti intus magis Maneat uncus, faciliusque illum (calculum) Producat 7, 26, 59. ut facile calculum conclusum Teneat uncus 7, 26, 84. Trahere dextra manus uncum debet 7, 29, 23.

¶ *de aliis recurvis hamulis.* Dioclis graphisus lamina est ferrea, vel aenea etiam, ab altero capite duos utrinque deorsum convertit. Uncos habens 7, 5, 25. *add. ib. 27.*

Unde. i. ex quo loco. ut ita in locum, unde lapis est, digitus restitatur 8, 19 extr. eo fit, ut pilus eo, unde vi abductus est, redeat 7, 7, 78. sic emortui vermes in primam auris partem probabuntur, unde facillime educi possunt 6, 7, 64.

¶ *i. ex qua re vel causa, caet.* unde etiam locus fabulae factus est 6, 6, 221. unde morbi sint I Pr. 23. unde morbi coeperint I Pr. 11. unde ei nomen est 5, 28, 223. unde nomen quoque ei est impositum 5, 28, 252. unde id *αυφύλακμα* Graeci vocant 7, 7, 108. unde multo magis verisimile I Praef. 65.

Undeliber. altera fascia, si totum os aequale est, unde liber super fracturam incipere debet 8, 10, 18.

undique *omnibus circum locis.* undique veste circumdata 5, 27, 52. tunica (*αυσεσσις*) undique circumdata 7, 12, 43. homo undique veste contectus 6, 9, 29. cutis laxa esse debet, ut quam maxime undique os contegat 7, 33, 8. crusta undique a viva carne diducta 5, 28, 12. scalpelloque undique a corpore vena diducitur 7, 31, 9. oportet undique eam membranam excidere 7, 28, 5. excisum undique os 8, 3, 29. homo undique inclusus 6, 9, 30. *scil.* veste. uncus undique laevis 7, 29, 18. donec undique os integrum pateat 8, 2, 4. fragmentum ossis undique resolutum 8, 5, 21. *cum Particula.* Quā: si undique vitiosa caro excidat, Quā hujusemodi medicamen exest 5, 28, 19.

¶ *i. ubique.* si plura (capitula haemorrhoidum) sunt, non omnia simul curanda sunt, ne tempore eodem undique tenerae cicatrices sint 7, 30, 23. undique varicibus crure liberato 7, 31, 13: paulo ante 11 quocunque.

Undecimus, 2, 1, dies undeci-

mus 3, 4, 37. 46. 47. undecimo die 3, 4, 43. ab undecimo die 3, 4, 44. 8, 9, 20.

Ungo, unxi, unctum, ungere. *il. linere olea pinguiore: quod medicinae genus apud veteres latroaliptica arte comprehensum erat: de qua vid. Joh. Jac. Baieri. Diss. de latroaliptice veterum.* ungere, ungui, unguenda, *apud Cellura* 4, 4, 12. 7, 30, 24. 8, 10, 38 *legit Rh d. ad Scrib. p. 125.* Cerato liquido id (os fractum) leniter est unguendum 8, 10, 38. Collyrium unguendum est ante litum 6, 6, 140. Eo (*composito f. mixto*) ungiunt cicatrix 5, 26, 287. commodum est, palatum ungere vel Felle taurino, vel eo Medicamento, quod ex moris est 4, 4, 12. lenibus Medicamentis unguendus est oculus 7, 7, 112. multo Oleo ungi 1, 3, 10. Oleo corpus unguendum est 3, 6, 57. corpus Oleo leviter unguendum est 6, 5, 8. ungatur Oleo vetere, adjecto aceto et nitro, epilepticus 3, 23, 24. digitos leniter prius unctos Oleo 7, 26, 34. extremae partes unguenda sunt calido Oleo, cui cerae paulum sit adjectum 4, 11, 19. Ungi Rosa (*i. e. oleo rosaceo*) debet lingua, cui cerae sit paulum adjectum 3, 10 extr. unguenda lingua est mixtis inter se Rosa et melle 3, 10, 13. ungere oportet (caput) Rosa et aceto 4, 2, 18. oleo Vinum miscere et sic ungi 5, 28, 256. convenit ungere caput vino Unguento 6, 6, 75.

¶ *cum Ex:* unguendus Ex calefactionibus est aeger 5, 27, 79 *i. cum.* ungi Ex cerussa pultulae debent 5, 28, 261. perficiendae partes manibus unctis Ex vetere oleo sunt 3, 11, 4.

¶ *sine adjecta materia unctiois:* ungere 3, 6, 7 *scil.* aegrum. ungi 1, 1, 4. 1, 3, 24. 53. 1, 4, 5. 1, 8, 6. 3, 15, 16. 17. 3, 22, 16. ungere caput 1, 4, 7. ungi corpus etiam in acuris et recentibus morbis oportet 7, 24, 9. unguenda femina et inguina et quicquid juxta ulcus (*haemorrhoidum*) est 7, 30, 24. unctae manus indicem digitum primum debet inferere (in vulvam) 7, 29, 6. unctis manibus fovere. (partes) 3, 19, 22. leniter unctis manibus corpus permulcere 4, 25, 1.

¶ ungi leniter 1, 10, 2. 3, 6, 31. 4, 25; 1 (*al. leviter:*) 7, 26. 34. 8, 10, 38 ungi leviter 4, 19, 11 (*al. leniter:*) 6, 5, 8. ungi Ad flammam 1, 4, 5. - Ad ignem 1, 3, 9. - Ad prunam 1, 4, 5. ungi Citra sudorem 1, 6, 1, contrarium

[Kkk 3]

v. 1, 3, 9. ungi In sole 1, 3, 9. ungi Sine balneo. 1, 4, 9. Sub veste ungi 3, 6, 31.

¶ ungi in balneo 1, 3, 10 & 24. 3, 6, 7 & 58. 5, 28, 256. calido loco ungi atque sudare 1, 3, 9. tepido loco ungi 4, 19, 17. in tepidario ungi 1, 4, 6.

Unctio, onis. 1, 3, 22. unctioes 4, 5, 24. 4, 9, 4. inter unctionem & frictionem multum interest 2, 14, 9. unctio ad ignem 1, 2, 15. unctio in sole 1, 2, 15. unctio c. liquido cerato 8, 10, 75. unctio ni aptissimum est vetus oleum, vel nitrum aceto & oleo admixtum 3, 27, 15. unctioes lenes 4, 24, 28. liberalis unctio 4, 8, 15. longior ulterioribus membris, & mollis tamen unctio (communis est) 8, 10, 75. calefacit unctio 1, 3, 61. opus est unctioe 4, 5, 8. siccit unctio 1, 3, 65. die, quo ab unctioe vacat febris, 3, 14, 8. unctioe uti 4, 2, 48. unctioibus uti 3, 14, 1. unctioibus unguendum, maxime per se ipsum 3, 27, 28. unctioibus lenibus unguendum est 4, 24, 28. post unctionem 6, 7, 76.

Unguentum, ti. i. g. hodie linimentum (nam unguenta hodierna crassioris sunt compositionis) appellari consuevit: constans ex oleo, communi scilicet illis olivarum, odoratis floribus aut herbis infuso, additis saepe etiam aromatibus, & quo magis haereret, pauca cera, resina, similibus, sicut videre licet in exemplis sub vocab. Ungo & Unctio propositis. *conf. Rgb. Kencher. ad Ser. Samonicum p. 98.*

Hinc olea quoque ipsa floribus aut herbis infusa vocantur unguenta: non tamen pura per se olea v. Palladii de re Rust. Lib. 4. tit. 9. Galeni in Excepsi verborum Hippocratis v. Αἰγυπτιος. Nomen autem unguenta accipiunt ab adjectis floribus herbisve. Crocinum unguentum 3, 18, 42. sit ex saec. expressi croci. Plin. Hist. Nat. 21, 20 segm. Harduini 82. Irinum unguentum 3, 18, 42. 4, 4, 28. 5, 18, 15 & 24. 5, 19, 40. 5, 24, 3 & 5. 5, 26, 174. 6, 6, 75. 6, 7, 6 & 27. *add. Plin. H. N. 13, 1. oleum Irinum Scribon. Largo, quem vide. conf. Irinum simpliciter ita dictum. Fit ex radice Iridis Illyricae aut Florentinae Plin. 21, 7. Nardinum unguentum 5, 18, 9. ex nardo vel ipica nardi. *add. Plin. 13, 1. unguentum Sussinum 5, 21, 5. Sussinum unguentum tenuissimum omnium est: constat ex liliis, balano, calamo, melle, cinamomo, croco, myrto, aspalatho Plin. H. N. 1, 31. conf. Theophrasti de Odorib. Dioscorid. 1, 63, Sussi-**

unum

Unum fere oleum fve unguentum jam apud Hippocratem occurrit de Natura Muliebris cap. 29. commate 98. idem appellatur quoque Liliae oleum unguentum, & Meadesium, secundum Galen. in Exegesi vocem Hippocr. Nomen habet a Suffis, quos Persis vocantur Lilia, (v. Stephan. Byzant. de Urbib.) ex quibus polissimum paratur.

U prodest ad id (somnum conciliandum) atque etiam ad mentem ipsam componendam, crocinum unguentum cum irino in caput datum 3, 18, 42. emplastrum liquari ex irino unguento oportet 5, 26, 174. ungere caput irino unguento convenit 6, 6, 75. tunc irino unguento calido perungere debet 6, 7, 6. Paulum irini unguenti 5, 19, 40.

Unguentarius, a, um. fit (epithema) ex unguentariis glandulis, quas *μυροβαλάντες* Graeci vocant 4, 9, 13. glandis unguentariae pondo IV* 5, 26, 285. *vid. Glans.*

Unguinosus, a, um. pus *ελακιδες* est quasi unguinosum *caus.* 5, 26, 76.

Unguis, guis. pars extremorum digitorum in manibus pedibusque a quibus (nervis, t. e. tendinibus ligamentisque) orti unguis indurefcunt 8, 1, 94. non ossi, sed carni magis radicibus suis inhaerent 8, 1, 94. plantae (pedum) palmis, (manuum) digiti digitis, unguis unguibus respondent 8, 1 extr. pedes cum digitis unguibusque 1, 7, 95. in manibus sunt adunci unguis 2, 7, 92. unguis digitique pallidi 2, 6, 14. ubi scabri unguis sunt 6, 19, 17. sub quo medicamento vitiosi unguis cadunt, & in eorum locum meliores renascuntur 6, 19 extr. circum aperiri debent, quia corpus contingunt 6, 19, 15. diligenter unguibus circumcisis 7, 26, 33. ungue exulcerandum est capitulum haemorrhoidis 7, 30, 18. haec omnia genera (impetiginis) unguis quoque infestant 5, 28, 282. in digitis recedere caruncula ab unguibus cum magno dolore conlaevit: *πληρωγί* Graeci appellant 6, 19, 2. inter unguis 5, 26, 210. 7, 33, 1. ex his (futuris) caeterae quidem (verae) in anghem committuntur, haec vero, quae superiores transversae sunt, (temporales, spuriae) totis oris paulatim extenuantur *caus.* 8, 1, 12. 13 in unguem i. ad medium unguinis & digitorum processibus interitisque utrinque alterius se invicem implicantium: *αἱς οὐχὶς οὐκ ἔχουσιν* Galeni de Oribis princ. & de Ugu Partium Lib. 9 princ. conf. *causae. ad d. 1.*

U viri genus in oculis: quod describitur 7, 7, 17 seq. jam ei crassitudo quoque accessit 7, 7, 20. curatio unguis 7, 7, 41. initium ejus 7, 7, 27. non nimium Ad ducto ungue scalpellus adhibendus est 7, 7, 31. Attrahere, v. postea Remittere. si qua parte oculo inhaeret (unguis,) manu briolo scalpelli Diucere debet medicus 7, 7, 26. recentem (unguem) non difficile est Discutere medicamentis 7, 7, 19. si vehementius unguis Ducitur 7, 7, 19. Erecto ungue 7, 7, 26. si inveteravit (unguis) Excidi debet 7, 7, 20. parum ungue Exciso 7, 7, 42. Infigere, v. infra Subjicere. si qua parte oculo inhaeret (unguis) 7, 7, 26. si inveteravit (unguis) 7, 7, 20. Levare unguem 7, 7, 25. saepius a narium, interdum etiam a temporum parte Nascentur 7, 7, 18. Oriens ab angulo, nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique Officit 7, 7, 17. periculum est, ne ex ungue aliquid Relinquatur 7, 7, 28. in vicem modo Remittere, modo attrahere (unguem vel trajectum linum) 7, 7, 27. medicus hamulum acutum Subjicere extremo ungui debet, eumque infigere 7, 7, 24. unguem acu trajicere linum trahente 7, 7, 25.

Ungula, ae. pulmo in duas fibras ungulae bubulae modo dividitur 4, 1, 12. sorbitionibus & prioribus cibis adicere ex oleis portum, ex carne ungulas 4, 7, 19. edenda sunt fallacientia *caus.* de carnibus ungulae, rostra, *caus.* 4, 9, 7. ex sue ungulae 2, 18, 30. 2, 24, 4. caro glutinosa, praecipue in ungulis trunculisque suum 2, 22, 2.

Univerſus, a, um. sic tamen, ne quis aut cibus aut humor universus detur, sed paulatim 4, 12, 5 i. tota quantitas simul & semel. contegit universa haec omentum 4, 1, 31 i. omnia, cuncta. haec pertinent ad universum 4, 4, 80 i. generalia sunt. praevius omnibus, quae pertinent ad universa genera morborum, ad singulorum curationes veniam 3, 1 princ. opp. i. generatim de morborum curatione praecipit possunt.

Unus, a, um. opposita: sive Unus sive Duo continent callosum secundum 7, 26, 31. etiamnum a lacribus duo valentes obijunguntur, qui circumstantes, labare vel Unum vel Duos, qui partem continent, non sunt *ibid.* 31. id interdum uno die fieri satis est, interdum Biduo 3, 2, 16. torbere aceti cyathos Duos vel unum sinapis 3, 16, 7. his adji-

ciuntur vini lenis cyathi Duo, mellis unus 6, 10, 6. quibus adjicitur cedriae cyathus unus, olei laurini cyathi Tres 5, 18, 76. Duabus lineis, una, (vis,) Tribus denique cutem capitis incidere 7, 7, 165. quaedam auxilia non uno modo tantum, sed etiam Duobus adjuvant 2, 9, 5. postea necne speresce, quod in una muliere Duo corpora simul sustineat 2, 10, 11. balsami partem unam, & olei veteris aut Cyprini partes Duas, mellis partes Tres miscere 6, 6, 195. *add.* 5, 18, 38. chartae combustae partes Duas, auripigmenti pars una 6, 15, 3. ex his intelligi potest, ab uno medico Multos (aegros) non posse curari 3, 4, 32. uno die, atque etiam Pluribus 4, 19, 3. modo unum. (acrothymion) modo Plura nascuntur 5, 28, 225. ab uno ore Plures sinus (fistulae) sunt 7, 4, 39 collyrium unam partem (fistulae) curat, Reliquas omittit 5, 28, 196. tertiana unum diem praestat integrum, Tertio redit 3, 3, 7. Tres heminae ad unam coquantur 6, 10, 16. fistulae, quae ab uno ore oriae, inter Tres sunt, aut etiam in Plures sinus dividuntur 5, 28, 160. modo in uno oculo, modo in Utroque 6, 6, 205. maxilla si una parte procedit, sin Utraque prolapsa est 8, 12, 7 coll. 9. per medium palatum una (sutura) procedit, Aliaque transversa idem palatum secat 3, 1, 19. saepe dies unus aut Alter totum dolorem hac ratione discutit 4, 2, 15. unum est antidotum, Alterum 5, 23, 4 coll. 10. uno aut Altero die 3, 23, 23. uno aut etiam altero die 4, 25, 4. hamulo uno aut Altero 7, 30, 20 unum aut Alterum linamentum 8, 4, 70. uno Loco, altero 3, 22, 38.

U i. unicus urum (Catapotium) abunde est fuisse 5, 25, 6. illud scilicet, nihil omnino ob unam Causam fieri I Praef. 95. quas species, facile intelligit, omnes ex una Causa pendere 2, 14, 6. famem facilius fert uno Cibo quam prandio quoque I Praef. 115. i. proculius, coenae soli: non uni, *vid. Rhod. ad Scribon. p. 192.* ut una simul & oras & venas Cistrix deviciat 7, 22, 16. Corpus, infra in unum. sciri volo, unius Denarii pondus, dividi a me in sex partes 5, 17, 8. post abundantiam unius Diei 7, 7, 21. abstinere uno Die 3, 22, 14. uno Die sinitri 2, 6, 4. intermittere oportebit uno Die 4, 6, 22. medicamentum fortissimum est, uno Die febris 5, 28, 74. duo aut tria cochlearia uno Die fuisse satis

scis est 4, 19, 23, idque interdum uno Die fieri satis est, interdum biduo 3, 2, 16. ex quibus (Discriminibus) contentus uno ero l. Praef. 114. uno Flexu medico in proutum dato 8, 1, 57. contentique medici quidam una Eriptione sunt 3, 11, 14. scire facile est, uno Hippocrate lecto 8, 1, 5, 16. intendere digitum (luxatum) etiam unus Homo potest 8, 10, 11. medio tumor una Linea inciditur 7, 13, 4. adjecturum quidam, ut summum (tumorem) una Linea inciderent 7, 14, 21. consilium uno Loco vitium 5, 26, 251. fascia, cui uno Loco pila assuta est 7, 20, 2. uno Loco adducta per hamulum vena praeciditur 7, 31, 11. una Maxilla est 8, 1, 32. v. Medicus, unius Modi pus 2, 8, 9. ut omnia paene uno Momento fiant 8, 12, 8. si id in uno Oculo est 6, 6, 5. coque fit ex his (carpi ossibus) unius Ossis species 8, 1, 89. uni Pedi lecti fulcimentum subiiciendum est 2, 15, 8. ei humoris una Sedes est 7, 18, 25. dimidio minor, quam unus ex Superioribus, portio 6, 7, 45. digitum (fractum) satis est ad unum Surculum deligari post inflammationem 8, 10, 72. orae una Sutura junguntur 7, 13, 6. non huius Visceris unius hoc vitium est 3, 21, 56-57.

¶ cum Tantum: vix unum Tantum eodem tempore nascitur *tuberculum*, sed fere plura 5, 28, 221.

¶ in unum, i. in conjunctionem. ea, quae sic resolvimus, (lineis transversis incidimus) in unum Adducere 7, 9, 5. si in carne vulnus est hiatque, neque in unum orae facile Attrahuntur 5, 26, 115. olei tantundem et aceti, quo pollen & aerugo in unum Cogantur 5, 19, 9. haec duae tunicae (oculi, sclerotica et choroides) extenuatae et in unum Coactae, per foramen ad membranam cerebri perveniunt 7, 17, 120. Compressis in unum seminibus 7, 29, 44. saepe exulceratio digitorum sanescendo in unum eos Jungit 5, 28, 205. ubi facta sunt, (in emplastro parando) quae separatim fieri debuerunt, in unum omnia Miscuntur 5, 17, 16. similiter saepe Scribonius Largus, v. *Lexicon Rhodii*. haec cum pas. si tribus heminis decoquantur, donec Corpus unum sit 6, 6, 144. aliorum loca adest *Rhodium* in *Lexico* Scribon. v. Unum, conf. Unitas.

¶ i. aliquis, in quo (morbo comitiali) ab una parte corporis venientis accessiones sensus incipit 2, 8, 27. *ibid.* 95 aliquis.

¶ i. solus. una curatio est, quae

totum testiculum abscindit 7, 22, 17. quicquid incidit (in cubito luxato) reponendi ratio una est utrumque membrum in diversas partes extendere, caet. 8, 16, 6. panis ante septimum diem non sumendus, sed una sorbitione vivendum 8, 9, 12.

¶ i. praecipuus. unum illud et semper et ubique servandum est, ut aegri vires subinde assidens medicus inspiciat 3, 4, 29.

¶ i. primus. potest post unam accessionem cibum manducare esse 4, post duas, potest post plures 4, 25 paulo ante primum diem, quamvis unam accessionem secuta integritas est, tamen tertiana timere potest 3, 5, 3. simul atque febris uno die non accessit, eo qui proximus est post tempus accessionis, tuto lavari potest 2, 17, 10. conf. Vigefimus, vel Dies. una fascia, altera, tertia 8, 10, 41-43. ex his Febribus) una quotidiana, altera tertiana, altera quartana est 3, 3, 3. morborum tria Genera esse Methodici contendunt, unum adstrictum, alterum fluens, tertium mixtum l. Praef. 89. spatha loris suis ad brachium deligatur, uno Loco, altero, tertio 8, 15, 11. duo Morbi, quorum unus in tenuiore (intestino) alter in pleniori est 4, 13, 1. in tres Partes medicina ducta est, ut una esset, quae victu, altera, quae medicamentis, tertia, quae manu mederetur l. Praef. 15. tabis plures Species sunt: una est, altera, tertia 3, 22, 1 coll. 2 et 4 et 9.

¶ una, adv. ceras et adipis suillae tantundem una liquandum 4, 24, 18.

¶ Unicus, a, um. miserum, sed unicum auxilium est, membrum abscindere 5, 26, 265. unicum in frictione praesidium est 2, 14, 27. nihil interest, an satis tutum praesidium sit, quod unicum est 7, 33, 3.

¶ i. praecipuus. unicum remedium (hydrophobiae) est, nec opinantem in piscinam projicere, caet. 5, 27, 20.

¶ Unitas, atis. conjunctio separatorum in unum coquendum id, donec omnia, quae indita sunt, liquata, in unitatem quandam coeant 4, 19, 22 i. unam massam. id digito permiscendum; ubi facta unitas est, caet. 6, 6, 39. linum duplex triplexve sic torquum, ut unitas in eo facta sit 7, 4, 27.

¶ Unusquisque, quaeque, quidque et quodque. utile est, scire unumquemque, quid caveat 2 Pr. extr. saepe evenit, ut quotidie plures accessiones remissionesque

(febris) sint, sic tamen, ut unaquaeque alicui priori respondeat 3, 3, 21.

¶ Unquam. Ne iterum unquam 3, 23, 18. Nec unquam 2, 4, 13, 5, 28, 103. 7 Praef. 13. Neque unquam 2, 4, 16. 2, 11, 13, 2, 15, 5, 5, 14, 4, 18, 2, 7, 553. Neque ulli unquam medicina profuit 5, 28, 33.

¶ Volo, are aves quae magis currunt quam volant 2, 30, 6.

¶ Volans, us. aves, quae volatu fiunt 2, 18, 20. aves, quae pedibus, quae volatu magis nituntur 2, 18, 19.

¶ Volo, volui, velle. quotiescunque non adicio, quod genus humoris adiciendum sit, aquam intelligi volo 6, 6, 131. sciri volo 5, 17, 8. in cole si glans nuda est, vulgus aliquis eam decoris causa tegere 7, 25, 1. qui vomere vult 1, 3, 55. si scalpello uti aliquis non vult 5, 26, 232. sub vultella, quod volumus, excidere 7, 12, 31. equum evocare materiam volumus 2, 14, 19. ut ipsi videri volunt l. Praef. 92. nisi persuadere nobis volunt l. Pr. 113. quidam, si in sinistro oculo vitium (magnus) est, adversum aegrum, si in dextro, relupinum collocari volunt 7, 7, 22 i. ordinant, praecipiant. volunt etiam vaporem calidum ore recipi 4, 4, 39. ubi velis suppressere diarrhoeam 4, 19, 11. esse chirurgus debet immisericors, sic, ut sanari velit eum, quem accepit 7 Pr. 15. si rationes sequi velit aliquis, si curationes l. Pr. 48. quae maxime aeger volet 4, 16, 9. portionis quantum volet 5, 28, 54. qui dejectare volet, cibis utatur his caet. 1, 30, 18. si quis tamen expectari volet, sic expectari 2, 15, 1. quum quis mutare aliquid volet, paulatim debet assuescere 1, 3, 49. commoneo tamen, ne quis, qui valere et sanescere volet, hoc (vomitus) quotidianum habeat 1, 3, 43. qui vomere post cibum volet, debet caet. 1, 3, 49. si multa uri volet, id ex decocto melle faciendum est 1, 6, 5. commodum est, collyrium, quod volueris, demittere 5, 28, 194. vel volens aliquis vel imprudens 6, 18, 56.

¶ Voluntas, atis. quibus, quum voluntas desidendi est, venter nihil reddit, nisi et aegre et durum 2, 7, 13 i. stimulus, tenebrae, mali morbi testimonium est, sine voluntate lachrymare 2, 4, 6. *καὶ τὸ πρὸς τὸν ὕπνῳ* Hipp. Aph. 4, 52 i. sine animi affectu, sine causa ante cognita, interdum urina sine voluntate

voluntate destillat 2, 7, 34 *i. sine sensu*. sine voluntate inferiores partes vel semen vel urinam vel etiam sterces excernunt 5, 26, 61. urina interdum sine voluntate prorumpit 8, 14, 6. quo fit, ut interdum sine voluntate semen emittat aeger 8, 13, 3 sine venere 4, 21, 1.

Volve, vere. quae (fascia) circa fracturam ter voluta 8, 10, 17. *intestinum colon* ab utraque parte huc atque illuc volutum est 4, 1, 29 *i. flexum*.

Volumen, minis. liber convolutus, dilatis in aliud volumen ossibus, in hoc caetera explicabo 7 Praef. 20. in hoc volumine eas compositiones explicabo, quae desiderari in prioribus potuerunt 5, 17, 6. quae in priore volumine exposita sunt 3, 2, 3. quae in prima parte huius voluminis posita sunt 8, 16, 1. de frictione et gestatione adeo multa Asclepiades posuit in eo volumine, quod communium auxiliorum inscripsit 2, 14, 1. rejectum esse ab Asclepiade vomitum in eo volumine, quod de tuenda sanitate composuit, video 1, 3, 35. idem purgationes quoque eodem volumine expulit 1, 3, 37. quum ea vocabula in omni fere medicorum volumine atque sermone iactentur 6, 18, 2 *i. omnibus voluminibus*. quum haec per multa volumina a medicis saepe tractata sint atque tractentur 1 Praef. 74. Phitoxenus pluribus voluminibus hanc partem (medicinae chirurgicae) diligentissime comprehendit 7 Praef. 9.

Voluptas, atis. fere periculosa esse nimis & festinatio & voluptas solet in curandis aegris 3, 4, 4 *i. si*. iucunde curet medicus, ut proxime ante dixerat; iucundus sollicitus aegri sensus.

Vomica, ae. *synon.* interior suppuratio 4, 8, 16, 2, 7, 93 coll. 90, 3, 27, 31 coll. 31. vomica aliqua 2, 8, 115. vomicae aliquae 2, 7, 86. vomica quo cruentior, eo melior est 2, 8, 17 *ἀποσφίσις αἰμαλποτόρη* Hipp. Praedict. 2, 14, 7 *i. abscessus, cui plus cruentis insit*. si in iocinore vomica est, & ex ea fertur pus purum et al. hum., salus ei facilis 2, 8, 6 *ὁμοῖς τὸ κῆρ διακρύνει*, quibus jecur suppuratum est, Hipp. Aphor. 7, 45. si jecur vomica laborat, quidam id scalpello aperiunt, et ipsam vomicam Adurunt 4, 8 extr. vomica vel ante vel circa viginti diem Erumpet 2, 7, 93 *ἐκπύσις, ἐκπύημα*, suppuratio Hippocrat. Prognostico Cap. 17 comm. 6. conf. Cap. 15. comm. 16. et Cap. 16. comm. 1. erumpet, *i. rumpe-*

tar. Hippocr. d. l. Cap. 15. comm. 16. Cap. 17. comm. 6. Cels. *ibid.* comm. 94 solvetur. iisdem (quibus ex pedore languis erupit) ferre, nili redit sanguis, vomica Erumpit 2, 8, 17 *i. supervenit* Hipp. Praedictor 2, 14, 6 posteaque rumpitur. nisi vomicam aliquam Excitat, sic, ut pus extulatur 2, 8, 11 *ἀποσφίσις* Hipp. Praedict. 2, 36, 16 *abiectionem*. excitat *i. inducit, creat*. dolor pulmonis vomicas aliquas interdum Excitat 2, 7, 86 *ἐκπύσις*, suppuratio movet Hippocr. Prognostico 14, 1 *ἐκπύσις* *id. ibid.* 15, 16. *ἐκπύημα* *ibid.* 16, 1. excitat minus recte Celsus, quum apud Hippocratem sit *ἐκπύσις*, rumpuntur suppuratioes. *ἐκπύσις γιγνίσκται*, suppuratur, sunt aegri, Hippocr. quidem de Locis in homine 28, 1 scribit, sed hoc loco non numerantur dies, intra quos vomicae rumpuntur, sicut in priore loco pariter ac apud Celsum haec vomica modo a pulmone, modo a costarum parte nascuntur 2, 7, 88. omnis tum vomicae finis est, ut Rumpatur 3, 27, 32. Rupta vomica 2, 8, 71. febris inordinata est Ex vomica 3, 3, 23. solet is morbus (tabes) Ex vomica oriri 2, 8, 78.

Vomo, mere. vomere 4, 19, 9 11. iterum vomere 4, 19, 13. mane vomere 1, 3, 50, 53. ante cibum vomere 1, 8, 7. post cibum vomere 1, 3, 26. 49. 4, 12, 3. et ante cibum & post eum sponte vomere oportet 3, 19, 17. vomere bis in mense 1, 3, 55. sponte vomere 3, 19, 17. 5, 26, 163. protinus oleo multo epoto vomere 5, 27, 74. vomere Cogendus est aeger 3, 7, 17. vomere Cogebat 3, 9, 12. liberaliter oportet aquam tepidam potui dare, et vomere Cogere 3, 6, 54. dare ei oportet potui tepidam aquam subfalsam, et vomere eum Cogere 3, 12, 7. si quid evomit, danda aqua tepida, iterumque vomere Cogendus est 3, 12, 18. *conf.* Cogo. vinum merum calidum cum ruta quam plurimum ingerendum est, deinde is vomere cogendus 5, 27, 78. cui cibus acescit, is ante eum bibere aquam egelidam Debet et vomere 1, 8, 7. vomere Debet 1, 6, 6. 3, 7, 20. 6, 11, 18. in hoc casu non vomere Expedit 3, 27, 20. vomere Necessarium est 5, 28, 185. aquae tepidae quam plurimum bibere Oportet, et vomere 4, 11, 7. sorbere Oportet jus aserinum vel vitulium, et vomere 5, 27, 39. Solent autem hi hanc (bilem) & quidem atram vomere 4, 5, 20. qui vo-

mere bis in mense Vult 1, 3, 55. vomat 4, 17, 4. qui vomuit 1, 3, 53. si vomuerit 1, 3, 55. si per plures dies non vomuerunt 1, 3, 46. qui vomiturus est 1, 3, 50. vomendo ventrem purgare 3, 9, 14. quae vomuntur 4, 11, 11. Bilem vomere 1 Praef. 106. Bilem vomunt in vesica vulnerati 5, 26, 64. ubi calvaria percussa, protius requirendum est, num Bilem is homo vomuerit 8, 4, 1. Bilem atram vomere 4, 5, 20. Cibum vomere 1 Praef. 106. Sanguinem vomere 1 Praef. 106. si ex aliquo subite casu Sanguinem vomit aliquis 1, 10, 26. Sanguinem in febre vomuisse, pestiferum est 2, 6, 30. mulier Sanguinem vomens 2, 8, 44. Vomitus, us. 1, 3, 33. 4, 2, 4. vomitum 1, 3, 34. vomitus plural. 2, 1, 17. 3, 6, 61. 7, 20, 4. 7, 23, 2. vomitus Alienus est 1, 4 extr. Crebriore vomitu uti 4, 24, 31. Frequens biliosus vomitus 4, 10, 1. vomitus in hoc morbo (tabe) Frequens, perniciosus est 3, 22, 48. Frequentiorem in jejuno vomitum res amat 3, 21, 65. in Jejuno vomitus 3, 18, 59. 3, 21, 65. 4, 5, 18. vomitus inutilis est gracilibus caet. 1, 3, 42. vomitus Malus est 2, 8, 108. ex Nausea (in navigatione) vomitus 4, 5, 21. vomitus ut saepe Necessarius biliosus est, sic etiam in his morbis, quos bilis concitavit 2, 13, 1. Necessarius modo in jejuno, modo post cibum, vomitus est 4, 5, 18. qui (sanguinis vomitus) in corpore robusto neque Nimius est, neque caet. 4, 4, 79. Nolentium vomitus 1, 8, 3 *i. spontaneus*. vomitus Pejor 2, 4, 19. vomitus Periculosus 2, 4, 19. vomitus Perniciosus 3, 22, 48. 3, 27 extr. 4, 4, 78. Pleurior vomitus 4, 4, 30 *i. major, abundantior*. Quotidianus, aut altero quoque die vomitus 3, 21, 33. vomitus non Voluntarius 5, 26, 162 *i. spontaneus, ἀντράκωλος*. vomitus nolentium 1, 8, 3. qui per se venit 4, 5, 38. vomitus Utilis est plenis & biliosis omnibus 2, 3, 42. Utilis quotidianus caet. vomitus est 3, 21, 33. post coenam Utilis vomitus est 3, 27, 19. vomitus Utilior est hieme quam aestate 1, 3, 46.

V Ex nausea vomitus 4, 5, 21. In corpore robusto vomitus sanguinis 4, 4, 79. In jejuno vomitus 3, 18, 59. 3, 21, 65. 4, 5, 18. Post cibum vomitus 3, 21, 33. 4, 5, 18. vomitus, qui statim Post cibum est 1, 3, 68. vomitus Causa 2, 13, 4. Post coenam vomitus 3, 27, 19.

¶ A vomitu oportet incipere 4, 19, 17. Cum vomitu nervorum distentio 7, 29, 13. Per, Post vomitum 2, 4, 11, 3, 19, 17, 4, 5, 34. vix unquam ea (aqua tepida) Sine vomitu fumitur 4, 11, 8. si Sine vomitu nauseavit is, qui navigavit, 1, 3, 26.

¶ vomitus Bilis 2, 8, 120, 5, 26, 50, 52, 56, 7, 26, 131, 8, 16, 4. vomitus atrae Bilis 1, 8, 40 vomitus sinceræ Bilis 2, 4, 19. vomitus sinceræ Pituitæ 2, 4, 19. vomitus Sanguinis 3, 22, 48, 4, 4, 78. perniciosus Sanguinis vomitus 3, 27 extr.

¶ Accedit interdum vomitus biliosus 2, 7, 31. quibus nonnunquam etiam biliosus vomitus Accedit 5, 26, 45. si frequens biliosus vomitus Accedit 4, 10, 1. vomitus Accidunt 7, 20, 4. Adjiciuntur dolores & vomitus 7, 20, 4 i. accedunt, conjunguntur. neque vomitus sanguinis Affert periculum 4, 4, 78. frequentiore vomitum res Amat 3, 21, 65. in hoc morbo (interna suppuratione) omni modo Cavendus sanguinis vomitus est 3, 27 extr. ad vomitum protinus Confugiendum est 2, 3, 44. Demitur materia vomitu 2, 9, 6. post horrorem dicit vomitum Elicere oportere 3, 14, 4. vomitus post febrem Elicendus est 3, 7, 11. Elicendus plenior vomitus est 4, 5, 30. vomitus etiam albo veratro Evocatus 4, 16, 12. in hilaritate infansium veratrum album ad vomitum Excitandum dari debet 3, 18, 67. quidam medici ne vomitum quidem Exigunt in casu 3, 7, 21 i. ordinant. Eugere oportet vomitum in comitiali morbo 3, 23, 12. si quis Incidit vomitus 2, 3, 8. a vomitu oportet Incipere 4, 19, 17. vomitus bilis Insequitur 5, 26, 50. bilis vomitus. Insequitur ib. 52. et 56. tremor nervorum vomitu Intenditur 3, 27, 27. ubi humorum dolor neque bilis vomitu Levatur (Linden et Almelo. caet. levata est, seleticus,) 2, 8, 120 ex Hippocr. Praedictor. 2, 44 princ. *ὀνιάζονται* albo veratro vomitum Movere 4, 2, 34. interdum febrem vomitumque bilis Mover luxatio cubiti 8, 16, 4. qui (vomitus sanguinis) tussim aut calorem Mover 4, 4, 79. ex toto, donec conquiescat ventris fluxus, contra siti, fame, vomitu Niti, opus est 4, 19, 9. ex toto nullum (vomitum sanguinis) Nocere, qui 4, 4, 79. vomitus Prodest ei 1, 3, 45. solet etiam Prodest vomitus 1, 3, 18. vomitu peccatus Purgare 3, 7, 4. Rejectum

esse ab Asclepiade vomitum video 1, 3, 35. etiam quum Reperit vomitus 4, 4, 78. vomitus Sequitur 8, 14, 5. ut neque vomitu Stomachum, neque purgatione alvum Sollicitet 1 Praef. 112. humerorum dolores vomitu atrae bilis Solvantur 2, 8, 40. Sum: si vomitus Sunt 3, 6 extr. si simul et vomitus et dolor est 4, 5, 31. simul et dejectio, et vomitus est 4, 11, 3. longas dejectiones Supprimat vomitus 2, 8, 43. Supprimendus vomitus est, qui per se venit 4, 5, 38. pars sanatis in cholera est, vomitum esse Suppressum 4, 12, 8. Tollo: plurimi falluntur, dum se primo die (febris) protinus sublaturos languorem vomitu caet. sperant 3, 2, 19. vomitus, qui per se Venit 4, 5, 38 i. spontaneus quodsi vehementer et vomitus et dejectio et sitis Vexant aegrum in cholera 4, 11, 11. Urgent vomitus 7, 23, 2. crebriore vomitu Uti 4, 24, 31. vomitu Utendum 8, 10, 128. nonnunquam vomitu Utendum est 4, 4, 35.

¶ pro materia, quae vomitu rejicitur. Aeris vomitus 8, 4, 75 i. materiae aeris et fauces exasperantis. vomitus biliosus 2, 7, 31, 4, 13, 6, 5, 26, 162. Biliosus vomitus 4, 10, 1, 5, 26, 45. vomitus, qui multorum Colorum est 2, 6, 30. vomitus Mixtus esse ex bile et pituita debet 2, 3, 8. vomitus si Niger est 2, 4, 19, 4, 13, 6 i. atrae bilis, Hippocr. Aphor. 4, 22. urgent Nigri vomitus 7, 23, 2. si vomitus mali Odoris est 4, 13, 6. si malus in vomitu Odor est 2, 6, 30. vomitus, qui Varius est 2, 6, 30. si vomitus Varius est 4, 13, 6. v. Hippocr. Prognost. 12, 9 seqq. et supra Varius. vomitus, si Viridis est 2, 4, 19 *πρασινός το έμεώμενον* Hippocras. Prognost. Cap. 12, 11 parraceus urgent Virides vomitus 7, 23, 2.

Voro, are. qui quotidie ejiciendo (i. vomendo) vorandi facultatem moliantur 1, 3, 36 i. id agunt, ut plus ciborum appetere atque assumere valeant, fit ex his ulcus, quod *επύλας ἐσθιόμενον* Graeci vocant, quia celeriter serpendo, penetrando usque ad ossa, corpus vorat 5, 28, 48 i. carnem consumit.

Voco, unde

Votum, i. Asclepiades officium esse medici dicit, ut tuto, ut celeriter, ut jucunde curet: id votum est 3, 4, 3-4. sub his oculus plerumque rumpitur, votumque est, ut tantum exulceretur 6, 6, 12.

Vox, vocis. vocem Adjuvat turis [L 11]

p. 1.* in duobus cyathis vini datum 5, 25, 34. voce Contendere 1, 4, 14 i. *voem* majore vi edere. gravedo vocem Obundit 4, 2, 34. interdum in angina vox nihil dignificat 4, 4, 3 i. nulla distincta-
fice articulata vox editur. quicquid subito Supprimat vocem 2, 19, 17 i. *aphoniam* infert, sic ut vox Supprimatur 4, 2, 4.

Voco, are. *nomine*. frigus (in febre) voco, ubi caet. 3, 3, 11. valentissimum voco, in quo caet. 2, 18, 5. quae *τελεπαυρμία* Graeci appellant, nos curata vocamus 5, 19, 30. abditas causas vocant (hi, qui rationalem medicinam proficiuntur,) in quibus caet. 1 Praef. 23. transversum septum, quod *δισφραγμα* Graeci vocant 2, 7, 85. minuti abscessus, quos *φύματα* Graeci vocant 2, 8, 58. add. 2, 3, 7, 2, 8, 55, 2, 12, 2, 2, 18, 13, 2, 19, 1, 2, 33, 6, 7, 3, 11, 8, 3, 22, 38, 3, 25, 1, 4, 2, 3, 4, 7, 2, 4, 9, 13, 4, 18, 1 et 6, 4, 24, 26, 5, 17, 10, 5, 18, 2, 11, 54, 5, 19, 43, 6, 18, 45, 7, 7, 122, 7, 12, 24, 7, 26, 47. *εχρησις* Graeci vocant liquida, quae illinuntur 5, 24, 6. *αεροχόρδον* Graeci vocant, ubi lub cute coit aliquid durius, caet. 5, 28, 220. *omisso* pronomine relativo, qui: transversum septum, *δισφραγμα* Graeci vocant 1 Praef. 69. add. 4, 1, 33, 4, 8, 1, 5, 15, 3, 5, 19, 55, 63, 5, 21, 2, 5, 28, 25, 241, 6, 18, 82, 107, 7, 7, 30, 48, 54, 104, 7, 13, 1, 7, 18, 5, 8, 13, 41, 7, 21, 6, 7, 28, 7, 8, 1, 106, 8, 3, 27. junci quadrati et rotundi flos; illum *κοπιζον*, hunc *σχοδον* Graeci vocant 3, 21, 25. add. 4, 1, 24. communis deinde utrique (testiculo) omnibusque interioribus sinus est j *σχοδον* Graeci, serotum nostri vocant 7, 18, 8. pronomen relativum cum sequente nomine constructum, non cum antecedente: adversus panum, tum primum orientem, quod *φύμαλον* Graeci vocant 5, 18, 44. conf. 2, 19, 1, 2, 33, 7, 4, 2, 3, 7, 12, 24. pronomen relativum postpositum, in *ὀδον*, quae Graeci vocant, incidunt 3, 21, 1 i. sicut Gr. vocant, vel in morbum, quem *ὀδον* Gr. v. illud vero quam; referendum ad aqua inter cutem, quae proxime ante posita est: nisi legendum, quem; quatenus *ὀδον* generis est masculini. v. Var. ad l. c. nostri anginam vocant 4, 4, 2. panum, ad similitudinem figurae, nostri vocant 5, 28, 128. *omisso* nominativo Graeci: arteriae, quas *καρτιδαι* vocant

vocant 4, 1, 4. *add.* 5, 24, 4, 6, 6, 193. lapidis, quem pyriten vocant 5, 18, 37. sycamini, quam (*scil.* arborem) alias sycomotorum vocant, lachryma 5, 18, 21. *conf.* 3, 18, 46. lapidis ejus, quem *πυρίτην* vocant 5, 18, 40. rhus, quem Syriacum vocant 6, 11, 19. praeterea est (emplastrum,) quod *παράκλητικόν* a glutinando vocant 5, 19, 12. id *ευνάγχην* vocant 4, 4, 2. *ἀνάδυνον* vocant, quae somno dolore levant 5, 25, 1. *omisso* Latini vel nostri vel medici, *caet.* os, quod pectinem vocant 8, 1, 98. ferramento, quod a similitudine corvum vocant 7, 19, 33. vasa fictilia, quas a similitudine lentaculas vocant 2, 17, 25. usque ad eas, quas secundas vocant 7, 29, 42. ex quibus (tunicis oculi) superior a Graecis *καρδαμυδής* vocatur 7, 7, 118. *add.* 7, 11, 1. *omisso* a Graecis aut Graece, *ἀς ευνάγχε* vocatur 4, 4, 3. *conf. ib.* 2. laevitas intestinorum, quae *λαϊντερία* vocatur 2, 1, 19. alumen scissile, quod *σχιστὸν* vocatur 5, 2, 4. id (collyrium) quod Philetis vocatur 6, 6, 104 et 145. *add. ibid.* 170. 108. 137. tuberculum, quod *Φύμα* vocatur 5, 18, 45. *add.* 5, 18, 34. 5, 19, 51. 5, 28, 24. 6, 6, 167. 178. *ἄλφος* vocatur, ubi color albus est, *caet.* 5, 28, 295. *μυρμηκία* vocantur humiliora thymio durioraque (*in. bercula*) 5, 28, 227. quae *ἐπισπαστικά* vocantur 5, 18, 3. orientia tubercula, quae *Φύμαλα* vocantur 5, 18, 39. *omisso* a Latinis, vel a nostris, *caet.* clavi vocantur callosa tubercula, *caet.* 7, 7, 113. ea (forba,) quae terminalia vocantur 2, 30, 8. *scum* *Adverbio*, *δυσπτεγία* Graece vocatur 4, 15, 1. *in Infinitivo*: id (ulcus,) quod *ἀευσπιδις* vocari dixi 5, 26, 233. intumescit ad similitudinem ejus (vitii) quod *Φύμα* vocari dixi 5, 28, 132. *add.* 6, 6, 151. 6, 15, 5. eos (*scil.* vitiliginis species, referendo genus ad sequens *αλφός*) quos alphas vocari dixi *ib.* 307. similiter, hi, quos melanas vocari dixi *ib.* 309.

Vocabulum, i. i. *nomen*. cui (jejunio intestino) tale vocabulum est, quia *caet.* 4, 1, 25. id genus (cancer) a Graecis diductum in species est, nostris vocabulis non est 5, 26, 213. partium obscurarum apud Graecos vocabula & tolerabilis se habent, & accepta jam usu sunt, quum in omni fere medicorum volumine atque sermone jactentur 6, 18, 2. aliis *egiamnum* vocabulis quaedam (ru-

bercula) alii discernunt 7, 6, 2. Urbs, bis, modo ruri esse, modo in urbe, saepiusque in agro 1, 1, 2. *oppos.* urbis appellationem, etiamsi nomen proprium non adijceretur, Romam tamen accipereceptum esse, testatur Quintilian. *Inst. Orat.* 6, 3, 103. 8, 2, 8, 5, 9.

Urbanus, i. i. *urbis incola*. imbecillorum in numero magna pars urbanorum est 1, 2, 1.

Οὐράτηρ, ἦρας. ἔφρηπας Graeci vocant, *scil.* venas singulas, quae a renibus ad vesicam feruntur *caet.* 4, 1, 33.

Urgeo, urli, ursum, urgere. *vi quadam instare. synonym.* premere 7, 7, 37-38. superimponendum aliquid durum, idque supra promi-nens os manu urgendum est 8, 17, 6. juxta parietem homo sedeat, subiecto inter parietem & caput ejus scorteo pulvino duro, eoque caput per minitrum urgeatur, quo sit immobilis 8, 12, 5. si caries alte descendit, per terebram urgenda crebris foraminibus est 8, 2, 18, si clunes (*scil.* *emortui*) os vulvae urgere coeperunt, iterum retro repellendae sunt 7, 29, 38. nonnunquam, si digitum admovent (feminae calculosae,) ubi vesicae cervicem is (digitus) urget, calculum sentiunt 2, 7, 40. leniter deinde, ne fauces urgeat (*ligatura*,) deligatur 7, 13, 7. ubi medium os (*calvariae*) defecit, eandem cerebri membranam (*duram matrem*) urget 8, 4, 47. cataplasmata vesicam urgendo vulnus irritant 7, 26, 110.

¶ *translat.* de morbis eorumque symptomatibus. a tempore meridiano quum omnis Aeger fere pejor fiat, timeri potest (dato cibo,) ne ille magis etiam, quam ex consuetudine, urgeatur 3, 5, 18. ubi sine intermissionibus Accessiones & Dolores graves urgent 3, 2, 2. si Ardor stomachi urget 4, 5, 13. urget linguae Aspritudo 7, 23, 2. desierunt urgere cibi fastidium & potionis Desiderium 2, 8, 9. Dolor urget 8, 14, 5. ubi Dolor vehementer urget 4, 24, 10. quum Dolor non urget 4, 24, 7. nervorum oculorumque Dolor urgeri se consentunt 5, 26, 51. Dolores graves urgent 3, 2, 2. graviorebus Doloribus urgentibus 8, 9, 17. desierunt urgere cibi Fastidium & potionis desiderium 2, 8, 9. ubi Fastidio urgetur aeger 3, 6, 39. si Febris urget 4, 4, 92. quodsi vehemens Febris urget 2, 10, 31. urgent Febres ardentes 7, 23, 2. Febres, quae quotidie urgent 3, 5, 8 i. *paroxysmos facinrit.* si post diem

quintum magnae Febres urgent 7, 26, 130. ubi maxime Furor urget 3, 18, 18. in his, quos *ἰσχυρῶς* urget 5, 28, 55. nisi Imbecillitas urget 3, 16, 2. si Imbecillitas urget 3, 14, 9. quum Morbus urget 4, 4, 17 i. *praesens est.* ubi acutus increfescens (Morbus) urget 3, 2, 5. acuto Morbo urgente 2, 4, 10. Morbi, qui in articulis modo urgent, modo quiescunt 2, 1, 16 i. *impetum faciunt, accedunt.* si assidua Olcitatio urget 1, 3, 19. urget Sitis 4, 11, 5. si Sitis urget 2, 8, 104. urget ingens Sitis 7, 23, 2. si magna Sitis urget 3, 6, 6. Somnus urget 5, 2, 5. interest, expergiscatur aeger, an Somnus urget 3, 20, 7. quum Somnus aut vigilia urget i Praef. 39. Somno ultra debitum urget 2, 4, 4. quum sicca Tussis vehementissime urget 4, 4, 58. Vigilia urget 7, 27, 21. quum Vigilia urget i Praef. 39. ubi nocturna Vigilia urget 6, 6, 11. si minor Vis (*ophthalmiae*) urget 6, 6, 27. urgent aut virides aut nigri Vomitus 7, 23, 2.

¶ *de aliis rebus:* alia curatio est *eorum morborum*, in quibus nullus dies urget 7, 7, 37 i. *festinare cogit, oppos. ibid.* expectare tutissimum & facile est. si propter infirmitatem necessitas urget 3, 5, 38. anodynus uti, nisi nimis necessitas urget, alienum est 5, 26, 2. si res (*dolores*) urget, etiam primo die sanguis mittendus est 6, 6, 21.

Urina, ac. urina impuberis pueri 5, 22, 17. scire licet, integrum corpus esse, quum quotidie mane urina Alba, dein rufa est 1, 2, 6. *conf. inferius* Diluta urina. quod inde excretum est, Aquae simile, vel Rufum, vel Pallidum est 2, 6, 32. urina Arenosa est in calculosis 2, 7, 35 i. quae sedimentum deponit arenosum. Hippocrat. *Aphorism.* 4, 79. urina, quae redditur, Arenosa est 7, 26, 72. Biliosa urina 4, 2, 43 i. ab admixta bile flavo colore tincla. sive Biliosa urina est 3, 22, 31. non Concocta urina 2, 7, 6 i. in morbis, quae sedimentum non dimittit. urina Crassa 2, 6, 32. 2, 7, 27 i. quae magnam copiam densioris materiae in complexu liquoris aequi gerit, quae postea saepe, saltem ex parte defecit *ibid.* si Crassa urina est 4, 20, 26. si urina Crassa carunculas quasdam exiguas aut quasi capillos habet, *caet.* 2, 7, 30. urina Cruda, v. Tenuis ur. urina est Cruenta 5, 26, 46. urina Cruenta distillat 7, 26, 64. Deterior urina 2, 4, 20. Deteriora urina 2, 6, 33. Diluta atque alba urina, vitiosa est (*in morbis*) sed in phreniticis

parenticis maxime 2, 4, 21. *i. aquosa. conf.* Tenuis urina. urina Fulva & tenuis in magna eruditae esse consuevit 2, 6, 31. si urina Liquida & pura est 2, 5, 6. *i. aqua.* urina, quae in homine parum sano Liquida est 2, 7, 58. Mala urina 2, 4, 20. praecipue Mortifera urina 2, 6, 32. urina Nigra 2, 6, 32, urina mali Odoris 2, 6, 32. urina Pessima 2, 4, 20, 2, 6, 32. urina Pura, *i. e. sine aliis admixtis, itemque sine suspensis & sedimento,* 2, 5, 6, 7, 27, 34. Purulenta urina 2, 8, 2. urina Rufa, *v. urina Alba.* Talis 2, 6, 33. *add. inf. cum* permanet urina Tenuis, *v. urina Fulva.* si Tenuis est urina 4, 20, 21. urina Tenuis & cruda 2, 7, 85. cruda *i. sine sedimento, in morbis.* in pueris Deerrima est urina, quae Tenuis & diluta est 2, 6, 33. tenuis oppon. crassae, diluta oppon. crassae, ut biliolae, cruentae, fulvae, caet. sub gravedine Turbida urina est 4, 2, 45. *i. quae: diversorum generum materiam confusam gerit, neque eam ex complexu suo dimittit, atque hinc obscura est.* urina Viridis 2, 7, 28. Vitiosa urina 2, 4, 21.

¶ *cum Substantivis:* Aliquid urinae 7, 16, 121. si urinae crebra Cupiditas, sed magna Difficultas est 2, 7, 32. *i. stranguria, ex Hippocr. Aphorism.* 4, 80. urinae Difficultas, *σπυγγη* quam appellant 2, 1, 18. *ex Hippocr. Aphorism.* 3, 22. *similiter σπυγγη* apud Hippocratem redditur urinae difficultas 2, 1, 29, 2, 8, 52. *et 111. at urinae difficultas* 2, 1, 52. *apud Hippocr. Aphorism.* 3, 31. *σπυγγη* simul et *δυσγγία* vocantur. interdum etiam urinae Difficultas subsequitur haemorrhoides coecae 7, 30, 19. *i. stranguria.* adversus urinae Difficultatem catapota 5, 25, 35. *i. stranguriam.* in Fistula urinae 2, 8, 58. *i. urethra Hippocr. Aphorism.* 4, 82. in summaglande circa Fistulam urinae 6, 18, 62. ne Fistulam urinae intercludat curis 6, 18, 44. in masculis Iter urinae spatiosius & compressius a cervice vesicae descendit ad colem, in feminis brevius et plenius, super vulvae cervicem se ostendit 4, 1, 36. *i. urethra.* femina brevius urinae Iter, simul & rectius habet, quod carunculae simile, inter imas oras super naturale positum 7, 26, 11. urinae Iter 7, 25, 5, 8, 7, 26, 46, 89, 92, 7, 18, 5. Iter urinae 7, 26, 1 et 9. quia senectute Iter urinae collapsum est 7, 26, 1. fistulam demittere in Iter urinae debet medicus 7, 26, 9. magna

cura cavetur, ne urinae Iter incidatur 7, 25, 5. magnâ curâ habitâ, ne urinae Iter violetur 7, 28, 5. si in urinae Itinere inhaeret calculus 7, 26, 89. donec urinae Iter pateat 7, 26, 46. in medio (*vinclurae*) tantum relicto exiguo urinae Itinere 7, 25, 8. inter urinae Iter et os pubis 7, 26, 92. urinae Pars 7, 27, 26.

¶ *cum Verbis:* Bibendo suam urinam 3, 21, 12. si Bullat urina 2, 7, 30. bullulas excitat 2, 5 extr. aliae res Citant urinam, aliae tardant 2, 19, 4. *oppos.* quae urinâ impuberis pueri Coguntur 5, 22, 17. *i. in unam massam rediguntur.* parvulus calculus urinâ in cervicem (*vesicae*) Compellitur (*in feminis*) 7, 26, 88. quum diutius pura urina Descendit 5, 27, 34. ex ipso vulnere (*vesicae*) urina Descendit 5, 26, 63. *conf.* 7, 27, 26. per ureteres inde (*a renibus*) Descendentem urinam in vesicam distillare 4, 1, 33. urina crassa, ex qua quod Desidit, album est 2, 7, 27. *i. sedimentum, hypostasias.* si paulatim Distillat urina 2, 7, 33. urina cruenta Distillat 7, 26, 64. *in calculosis* paulatim, interdum etiam sine voluntate, Distillat urina 2, 7, 34. *σπυγγη* Graeci vocant, quod per eas inde (*a renibus*) descendente urinam in vesicam Distillare concipiunt 4, 1, 33. deinde Dividitur (*urina*) 7, 27, 26. *i. divise effluit.* si sanguis per urinam Editur 2, 7, 33. Emoliri manu urinam 7, 26, 1. nonnunquam aut sanguis aut cruentum aut purulentum aliquid cum urina Excernitur 2, 7, 35. *conf. ibid.* 32, 3, 21, 30. sine voluntate inferiores partes urinam Excernunt, medullâ, quae in spina est, discessit 5, 26, 61. si bullulas Excitat urina 2, 5 extr. si urina non Exit, post lithotomiam peractam, 7, 26, 112. fere primo per vulnus Exit haec 7, 27, 26. Expellere ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio 5, 20, 18. Facit, *v. Profluens* urina. si toto die non concocta Fertur urina 2, 7, 6. *i. excernitur.* interdum quoque urina tenuis et cruda sic diu Fertur 2, 7, 85. si Ferri urina incipit 2, 8, 33. si urina crassa carunculas quasdam exiguas, aut quasi capillos Habet 2, 7, 30. *i. continet.* si urina Habet quaedam subsidentia 2, 5, 6. neque alienum est, Metiri et potionem ejus (*hydriopici*) & urinam 3, 21, 30. quum urina super potionum modum Mingitur 4, 20, 22. calor urinam Movet 1, 9, 9. *i. propellit.*

[L 112]

urinam Movent, - magis, - maxime, quae sequuntur 2, 20, 2, 30, 2, 31, 2, 31, 4, 10, 4. si urinam per calorem Movet febris 1, 8, 52. optima est potio, quae urinam Movet 3, 21, 23. potio, quae Moveat urinam 1, 3, 13. cibi, qui urinam Movent 4, 8, 9. iis, quae urinam Movent, reiectis 3, 24, 9. ea, quae urinam Moveant 4, 15, 15. profunt etiam, quaecunque urinam Movent 4, 4, 36. vitanda omnia sunt, quae urinam Movere consueverunt 4, 20 extr. quae maxime inde (*a renibus*) urinam Movere consueverunt 4, 10, 4. in hoc casu non medicamentis urinam Movere expedit 3, 27, 20. omnia urinam Moventia 5, 27, 45. cibis potionibusque utatur urinam praecipue Moventibus 5, 2, 29. tremor nervorum medicamentis urinam Moventibus intenditur 3, 27, 27. interpositis rebus urinam Moventibus 4, 24, 9. Movenda urina est 3, 6, 45, 4, 22, 10. vini quoque, sed austeri, necessarius usus est Movendae urinae 3, 22, 19. *i. ad movendam ur.* omnia, quae urinae Movendae sunt 4, 9, 10. *sc. apra, statim post ad id valent.* quae urinae Movendae sunt apta 4, 4, 42. si urina et vini mutatione et epotis aliquibus medicamentis Mutatur 2, 8, 22. si tamen in ejus (qui ex superiore loco decidit ac sanguinem per urinam reddit) urina nihil aliud Novabit 4, 4, 77. *i. novatum erit i. e. mutatum.* si urina male Olet 2, 7, 30. urina si talis (fulva et tenuis) diutius permanet, periculum mortis Ostendit 2, 6, 32. ubi urina quaedam araneis similia supersidentia Ostendit 2, 8, 75. urina talis diutius Permanet 2, 6, 32. ex vesica dolenti si purulenta urina Processit 2, 8, 2. sic fit, ut naturaliter urina Profluat 7, 26, 16. urina jam sine dolore Profluens 4, 20, 22. exiguus calculus, ad plagam urina postea Promovente, excidit 7, 26, 82. urina interdum sine voluntate Prorumpit 8, 14, 6. urinam quidam (calculosi) promitius recti, quidam resupinati, quidam etiam inclinati Reddunt 2, 7, 36. difficulter urina Redditur 2, 7, 34, 5, 26, 46. *conf.* 2, 7, 33. difficilior urina Redditur 7, 26, 64. urina, quae Redditur, arenosa est 7, 26, 72. quum urina non Redditur 7, 26, 1. si post potionem urina non Redditur 2, 8, 104. urinâ Redditâ (*per cathetrem*) 7, 26, 10. mediocris quoque Inflammatio saepe urinam Redd

naturaliter

naturaliter prohibet 7, 26, 3. sanguinis profluvium per urinam Redditum 4, 4, 76. si quasdam quasi miculas Representant urina 2, 5, 6. pessima est urina, si tanquam ex furfuribus factas nubes miculas Representant 2, 4, 20. ubi vulnus Rodit urina 7, 27, 25. si transiliens urina vulnus non Rodit 7, 26, 129. si quid urinae Rodit (vulnus) 7, 26, 121. aquilo urinam Supprimat 2, 1, 23 i. facit, ut ne consueti copia excrentur. urina Supprimatur 8, 14, 6, 8, 20, 8. aliae res Citant urinam, aliae Tardant, opp. 4, 19, 4. si urina interdum quasi arenam, interdum quasi sanguinem Trahit 2, 7, 30 i. una secum excreta continet. urina secum Trahens quasdam quasi squamulas 7, 26, 124. vulnus Transiliens urina 7, 26, 129.

¶ cum Particulis: Cum urina, v. cum ur. Excrentur. urina Trahens. In, v. in urina Novabit. n urina subidere album, laeve, aequale debet, sic, ut etiam, si quae quasi nubes miculae innatazint, in imum deferantur 2, 3, 2. si In urina laeve et album subsedit, metum detrahit 2, 8, 2. mala urina est. In qua subsident subrubra aut livida: deterior, In qua quasi fila quaedam tenuia atque alba 2, 4, 20. si laevia atque alba rubrae sunt, quae In urina subsident 2, 5, 6. Sum: si sanguis aut pus In urina est 2, 7, 29. si In eo (leg. ea) quaedam eruenta concreta sunt 2, 7, 33. Per, v. per ur. Editur; Reditum. vesica vulnerata, Pro urina sanguis descendit; 26, 93.

Uro., ussi, ussum, v. urere, de ferro candente, in gangraena uri id, quod est inter integrum ac vitiatum locum, debet 5, 26, 156. quo loco maxime humor intus perseverabit, (in suppuratione.) ibi pus proximum erit, coque uri debebit 8, 9, 26. si uri non potest vulnus 5, 27, 11. non ussa cute 7, 15, 10. usso vulnere superimponenda, quae caeteris usstis, sunt 5, 27, 12. ut caetera ussa, ulcus nutrire 7, 14, 26. sic ut reliqua ussa, curandum 6, 19, 14. quoties quid ussum est 6, 18, 50. esse adusto curatio sequitur eadem, quae in caeteris usstis 7, 6, 65.

¶ de medicamentis, sive, ut vocatur santerio potentiali. ipse quoque carbunculus medicamentis urendus, maximeque Chalchitide cum melle, aut aerugine cum cocto melle, aut ovillo stercore fricto et contrito cum eodem melle 6, 18, 67. conf. 6, 18, 50. 7, 14, 26. ¶ i. incendere, ascendere. pix ussa 3, 20, 4.

¶ si vulnus ussum non est 7, 15, 8 i. ussione salinum vel infusum.

Ustio, onis. quae sic candente ferro aut escharotico medicamentis, sive capitis sive pectoris os sive costae cariola est, inutilis ustio, sed excidendi necessitas est 8, 2, 25. si levatur malum, (carcinoma) procedere curatio potest & ad scalpellum & ad ustionem 5, 28, 38. si medicamentum malo (carbunculo) vincitur, utrique ad ustionem properandum est 5, 28, 16. ejusmodi dolores, (genuum) ubi inveteraverunt, vix citra ustionem finiuntur 4, 23. exr. post ustionem putris ulceris 5, 26, 245. gingivarum ossa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur; neque enim postea caro increvit 6, 15, 17. in qua (cute) simili ustione utendum est 8, 9, 30.

Uropoies, ados. qui metu fistulae (quam illo loco *uropoies* Graeci vocant) parum patefaciunt cervicem vesicae 7, 26, 47 i. praeternaturalem in perinaeo canalem, per quem urina profluit, perperam *uropoies* habent aliae editiones. vid. Annot. ad l. 1.

Urtica, ac 2, 20, 4, 2, 29, 2, 3, 6, 48, 4, 4, 61. aspreudo quaedam, similis his pustulis, quae ex urtica nascuntur 5, 28, 240. prodest etiam torpentis membri summam cutem exasperasse, vel urticis caesam, vel impositio sinapi 3, 27, 12. contritum semen urticae 4, 17, 7. urticae feminis 2, 12, 5, 18, 33. sebum miscere cum urticae contritis seminibus 3, 27, 24.

Usque, de loco, de tempore, de effectus gradu. Ab ala usque ad digitos 8, 15, 7. Ab anno duodevigesimo usque ad annum quintum et trigessimum 3, 22, 26. Ab inguine usque ad testiculum incidit debeat tunica sic, ne ipse laedatur 7, 20, 15. A mammis usque ad inguina & spinam 4, 13, 13. A summa ora cutis (glandis) inciditur usque ad frenum praeputii 7, 25, 16. esse canalis debet A planta, si femur fractum est, usque ad coxam 8, 10, 69. A pube usque circum (glandis) i. coronam 7, 25, 13. A superciliis usque ad verticem 7, 7, 159. usque in verticem A fronte 8, 1, 3. illitum A vespere usque mane 6, 5, 12. is morbus (dysenteria) maxime pueros absumit usque Ad annum decimum 2, 8, 39. totum ulcus usque Ad sanam carnem excidi oportet 5, 28, 217. altitudo esse plagae usque Ad cartilaginem debet, ipsa illa nihil laesat 7, 7, 97. incidit cutis plagam lunatam usque Ad cervicem vel-

cae debet 7, 26, 45. vinum alienum est usque Ad cicatricem, si nervi musculi vulnerati sunt 5, 26, 153. usque Ad sanum corpus incidere oportet in gangraena 5, 26, 253. quae simul usque Ad crassitudinem mellis incoquantur 5, 28, 269. impletur corpus, non ipsa frictione, sed eo cibo, qui postea usque Ad cutem, digestionem quadam relaxatam, penetrat 2, 14, 7. similiterque curare oportet usque Ad diem quintum 8, 4, 37. id genus (comitialis morbi) soles etiam longum esse, usque Ad mortis diem 3, 23, 3. ambulatorio lenta paene usque Ad naves penetra. 7, 7, 55. efficacior etiamnum est Afrorum curatio, qui verticem usque Ad os adurant 7, 7, 178. totum id cavum usque Ad os excidendum est 7, 7, 61. in gangraena inter sanam vitiatamque partem incidenda scalpello caro usque Ad os est 7, 33, 4. *επεσπασμένη* acceleriter ferendo, penetrandoque usque Ad ossa, corpus vorat 5, 28, 48. inde septem inferiores (costae) usque Ad immum pectus perveniunt 8, 1, 58. cutis penis summo (circulo) soluto, diduci deorsum usque Ad pubem manu potest 7, 25, 10. medicus (embryulicus). dextra umbilicum infantis sequitur usque ad eas, quas secundas vocant, debet 7, 29, 42. utilis his frequens balneum est, etiam usque Ad sudorem 3, 22, 21. prodest fricatio multa, usque Ad sudorem 4, 4, 37. inguen usque Ad mediam tunicam scalpello aperitur 7, 20, 18. summa cutis usque ad tunicam excidenda est in abscessu sub lingua 7, 12, 42. medio tumore (bronchocele) una linea inciditur usque Ad tunicam 7, 13, 4. phagadæna colis serpit, ac, si sustinuit, usque Ad vesicam tendit 6, 18, 61. omissio Ad: usque circum (coronam) glandis 7, 25, 13. usque mortis diem 7, 7, 152. idque usque quintum diem facere 4, 19, 15. usque mane 6, 5, 12. pasci heminae tres usque eo coquantur, donec caet. 5, 25, 30, add 5, 26, 172. 7, 5, 31. si usque eo tumebit membrana, ut caet. 8, 4, 67. si usque In alterum latus procidit os 8, 17, 5. calvaria duplex usque In verticem a fronte est 8, 1, 3.

Usturio, Usus, vid. post Utor.

Ut. i. quemadmodum, sicut. caet. I Praef. 100. 2, 3, 1. caet. ut A sclepiades contendit I Praef. 28. c. quidam dixerunt I Praef. 24. ut

ut Erasistrato placuit I Praef. 27. 4, 13, 9. ut in naribus posui 8, 6, 8. ut quidam praecipunt 3, 27, 20. ut in vulneribus praeciptum est 7, 33 extr. ut Herophilum visum est I Praef. 25. ut Hippocrati visum est I Praef. 26. 4, 16, 12. ut ipsi videri volunt I Praef. 88. ut Supra dixi 1, 8, 6, 2, 2, 1, 2, 10, 18. ut Supra comprehensum est 2, 10, 3. ut Supra posui 2, 14, 26. ut Supra quoque posuit est 4, 6, 23. ut Supra praecipimus 4, 6, 20. ut Supra scriptum est 1, 3, 50. ut, Ita; ut, Sic, i. pariter ac, et, et, tam, quam: id auxilium ut minus vehemens, ita magis tutum est 2, 11, 13. add. ibid. 15. ut alimenta sanis corporibus agricultura, Sic sanitatem aegris medicina promittit I Praef. ab init. add. 1, 9, 3, 8, 6, 6, 8, 6. ut, Sic etiam: ex tribus medicinis partibus ut difficillima, sic etiam clarissima est ea, quae morbis medetur I Praef. 20. add. 2, 23, 1, 3, 1, 19, 4, 5, 4, 8, 25, 7. caet. conf. Sic, ut: Ita, ut.

¶ i. ad similitudinem, similiter ut, prout, tanquam, omne os, modo rectum, ut lignum, in longitudo finiditur 8, 7, 2. evidentes quidem causas ut necessariae amplectuntur I Praef. 46. morbus curandus jam ut longus est 3, 23, 14. sive id ut emplastrum imponitur 5, 26, 287. add. 3, 4, 39. et 46, 3, 7, 9, 3, 20, 8, 4, 4, 68, 5, 26, 11, 5, 28, 109. caet. ut et 4, 19, 31.

¶ ut, i. perinde ac, s. 6, 5.
¶ ut pro exempli gratia: articulum vitia, ut dolores tumoresque 2, 7, 20. naribus admove, quod reficit, ut est rosa & vinum 3, 19, 22. ut sit in hominibus studiosis literarum 3, 18, 38. add. I Praef. 106. 2, 8, 24, 2, 12, 6, 2, 13, 5, 2, 14, 17 et 21, 2, 18, 20, 15, 40, 2, 20, 3, 4, 4, 61, 5, 6, 5, 5, 18, 4, 5, 26, 2 - 5. caet. ut malva, ut urtica 4, 4, 61. ut in hac ipsa re 3, 4, 33. pisces, qui nimium duxi virosique sunt, ut fere, quos stagna ferunt caet. 2, 21, 6. quae juncta sunt, (ossa) inter se dehiscunt, ut, quum latum os scapularum ab humero recessit 8, 11, 2.

¶ ut, i. scilicet, nimirum, quatenus, caet. membrum intenditur, inter haec medicus pertractans ossa, ut adhuc tenero callo manibus ea diducit, caet. 8, 10, 123.

¶ ut, i. utrum, etiam si, caet. sequente tamen, cum Coniunctivo: quod ut sustinere aliquis possit, tamen etiam febre liberatus vix refectio valebant 3, 15, 13. add. I

Praef. 97. 3, 21, 58. caet. cum Indicativo 5, 28, 191. 7, 27, 18. ut, Sic, in comparatione contrariorum, i. quanquam, tamen, cum Indicativo: ut hujus generis exercitationes cibique necessarii sunt, sic athletici supervacui 1, 1, 6. literarum disciplina ut animo praecipue omnino necessaria, sic corpori inimica est I Praef. 10. add. 1, 3, 59 et 79. 2, 1, 5 et 13, 2, 3, 4, 2, 8, 92. 2, 10, 30. 4, 6, 21. 8, 11, 10 et 35. 8, 20, 14. et sic alibi persaepe, in quoniam ut malum, Sic etiam periculum est 8, 25, 7. ut, sic tamen: est hoc, ut non optimum, sic satis tamen secundum remediis tempus 3, 18, 24 add. 8, 14, 7.

¶ ut, i. quum, postquam, caet. cum Indicativo: ut pura ulcera esse coeperunt 7, 12, 4. ut primum fieri possit 4, 22, 14. i. quam primum protinus ut: periti medici est, non protinus ut venie, apprehendere manu brachium 3, 6, 15. protinus ut percussus est aliquis 5, 26, 162.

¶ ut, de causa finali seu permovente, i. propterea ut, caet. cum Coniunctivo: pridie abstinere debet aeger, ut aptus tali curationi sit: eodem die ante, aliquot horis, aquam calidam bibere, ut superiores ejus partes madefiant 2, 12, 18 - 19. add. I Praef. 112, 2, 18, 3, 4, 3, 4, 57, 3, 5, 9 et 41, 3, 6, 25 et 39, 3, 7, 19, 3, 9, 10, 4, 4, 7 et 13. et saepissime, ut, ne 7, 7, 52.

¶ In transiitione, igitur, ut ad propositum meum redeam I Praef. 117.

¶ loco relativi: adea quoque transiit, ut indicem 2, 7, 1. i. quae indicari debent, illo neminem decipi decet, ut in hoc genere (ulceris) cerato utatur 5, 28, 155. i. quod est, quod in eo consistit, ut caet. neminem decipi decet, ut propriam viscera curationem requirant 5, 26, 149. nihilominus tamen haec tentari possunt, ut caput tondeatur, caet. 6, 8, 4. pro, talis ut: bilis supra infraque erumpit, primum aquae similis, deinde ut in ea recens caro lota esse videatur 4, 11, 3. conf. 5, 26, 187. rer.

¶ Adeo, ut, 2, 1, 10, 2, 8, 94, 2, 18, 31, 3, 1, 13, 3, 4, 38, 3, 5, 29, 3, 6, 14, 3, 18, 65. caet. Adeo, ut etiam 2, 8, 31, 5, 26, 155. Adeo multa, ut, 2, 14, 1. Adeo non, ut, 2, 6, 37. i. tanto minus. Adeo non, ut etiam 2, 10, 51. Cum eo, ut v. cum. Eatenus, ut 5, 26, 196. Eo, ut: v. Eo. Ita, ut I Praef. 91, 2, 6, 3, 3, 3, 14, 3, 4, 37, 3, 5, 2, 3, 18, 49. [L. 11, 3.]

3, 21, 48. caet. Ita, ut tamen 3, 17. Ita tamen, ut 4, 1, 11. ut Ita 8, 19, 4. Sic, ut I Praef. 14, 71, 81, 1, 3, 32, 2, 3, 7, 2, 4, 13, 2, 6, 18, 2, 7, 16, 25, 64, 85, 2, 8, 91, 115, 2, 15, 10, 3, 21, 42, 3, 24, 8, 3, 27, 12, 24, 4, 2, 4. bis. et 28. caet. v. Sic. Sic, ut etiam I Praef. 14, 2, 3, 8, 2, 6, 20. Sic, ut ne 3, 11, 3, 6, 6, 94, 7, 26, 42. Sic, ut quod 2, 8, 69, 4, 2, 8, 36, 4, 4, 5, 55, 5, 28, 200, 6, 6, 20, 8, 10, 69. Sic, ut tamen 2, 12, 8, 3, 27, 34, 5, 17, 7. Sic tamen, ut 1, 8, 2, 2, 1, 7, 3, 1, 19, 3, 3, 21. ut omisso Ita vel Sic, I Praef. 11, 31, 69, 2, 10, 31, 2, 14, 25, 2, 16, 2, 2, 33, 18, 3, 6, 12, 3, 7, 22, 3, 8, 2, et 3. caet. Quam ut: neque ulla alia spes in magnis est, Quam ut impetum morbi trahendo aliquis effugiat 2, 5, 2. conf. 4, 1, 37. verba aliae vocabula, quae ut post se habent, vid. suis singula locis: ut Fit, Incidit, Officium est, caet.

¶ ut Ne, i. ne: curioseque vestimentis involvendus est aeger, ut ne ad eum frigus aspires 2, 17, 22. add. 3, 19, 24. ut Ne quid, i. ut nihil 1, 3, 82. sic, ut Ne 3, 11, 3, 6, 94, 7, 7, 182. ut Neque, Neque 3, 4, 39, 7, 7, 51. ut Non 4, 2, 50, 4, 4, 21, 4, 19, 10, 8, 3, 7, 8, 4, 80, 7, 7, 58. 151. synon. ne 4, 4, 22 coll. 21. ut, neque 6, 6, 50.

¶ loco ut accusativus cum infinitivo: quum potius naturale sit, porione aestuantem stomachum refrigerari, frigentem calefieri 1, 3, 16. i. naturae conveniens sit, ut caet. post Cogi 6, 9, 26, 6, 11, 15. post Convenit 6, 7, 14. v. v. post Necesse est: dari cibum necesse est 3, 5, 14. add. I Praef. 70, 2, 1, 36, 3, 6, 4, 4, 91. post Necessarium est 1, 3, 84, 3, 8, 4, 7, 19, 21. post Opus est 7, 7, 181. post Nolo I Praef. 92, 1, 4, 10. post Patitur 2, 11, 12, 2, 12, 13, 4, 24, 22, 5, 26, 289. caet. post Placet 7, 5, 20, 5, 28, 203, 7, 12, 5. post Satis est 2, 11, 8, 2, 13, 4, 3, 2, 16, 21, 22, 24, 3, 4, 57, 3, 5, 40. caet. post Sino 2, 8, 8, 3, 4, 11, 3, 22, 39, 6, 12, 2. post Sustineo 1, 4, 9. post Volo: I Praef. 22, 4, 43, 39, 5, 17, 8, 6, 6, 131. 7 Praef. 15, 7, 7, 22. post Utile est 2 Praef. extr. 3, 22, 43.

¶ permutatur cum Quod v. Quod. ¶ ut omittitur, ille asseidat necesse est 3, 4, 34. add. 2, 7, 18, 19, 53, 94, 2, 10, 35, 3, 4, 34, 4, 13, 12, 7, 26, 40. caet.

¶ ut non in principio commotis, sed post praemissas alias voces: praecipunt, ut gravibus aut locis aut temporibus magis viterur frigus.

caet. magisque ut conquiescat
iisdem aut locis aut temporibus,
si quis *caet.* I Pr. 112.

¶ ut repetitur bis 2, 1, 27, 7, 26,
116. ter 3, 4, 3. quater 7, 26,
23.

Uti, i. ut, cum *conjunctivo*: haec
quidem alioquin memoria magni
professoris, uti interponeremus,
efficit 8, 4, 14. sic, uti portio-
nes meracae sint 6, 6, 77. *add.*
4, 4, 73. 7, 29, 59.

Utiq; Utpote, *caet.* *vid. postea.*
Uter, utris. si tumor vehementer
increvit, renititur sicut uter re-
piles & arcte astrictus 7, 18,
29.

Utriculus, v. *inf.*

Uter, utra, utrum. de duobus. si
altera accessio gravior, altera
longior est, considerandum est,
utra magis affligat, illa vi, an
haec tempore 3, 5, 26. utro
modo id circumductum est 8, 3,
16.

Uterlibet, utralibet, utrumlibet.
de duobus. si superior pars (in-
testini tenuioris) affecta est, ci-
bus, si inferior, steruus per os
redditur, si utralibet, metus est
4, 13, 5. *i. sive superior pars, sive
inferior*: utrumlibet *nominativus*
3, 7, 22. 6, 18, 78 ex his utrum-
libet intestinum 7, 16, 5. *scil. te-
nuius crassiusve*. utrumlibet vi-
tium 8, 2, 14. adjecto vel irino
vel lauro oleo, sic ut utralibet
paululum aceti misceatur 6, 7,
75. *conf.* 6, 19, 1. *accusativus neu-
trini generis* 6, 15, 11. utrolibet
facto 7, 7, 112. utrolibet modo 6, 18,
126. cum *genitivo*: utrumlibet
horum 6, 6, 63. quorum utrum-
libet rictus ostendit, *scil.* si co-
cuit iatus cibus, aut computruit,
4, 5, 39 cum *Particulis*: In utro-
libet genere 5, 28, 217. In utro-
libet (vitio) 7, 12, 2. Post ut-
rumlibet 3, 18, 53.

Uterque, utraque, utrumque. u-
terque, utraque, v. *postea in re-
censu nominum conjunctorum*. utra-
que (avis & venatio) vel alla
vel elixa 7, 24, 3. Utraque, *scil.*
sutura & fibula 5, 26, 122 bis.
Utrumque: ex toto neque vinum
neque aqua semper utilia sunt,
medicamentum Utrumque est,
quum in vicem assumitur 1, 4, 13.
horror aut febris oritur, aut U-
trumque 5, 28, 5. exit aut pus
aut sanies, aut Utrumque 5, 28,
247. ubi intestinum vel omen-
tum, vel Utrumque est (*in her-
nia*) 7, 14, 27. *conf. ibid.* 11. U-
triusque: adicitur in vicem vi-
num & id, quod specialiter sic
vocatur, & myrrina, donec U-
triusque termini cyathi conficiantur
5, 24 extr. futura neque summae
cutis neque interioris membranae

per se satis proficit, sed Utrius-
que 7, 16, 13. Utriusque: res U-
triusque succuri patitur 5, 26, 289
scil. si vel excrevis cicatrix, vel
concava est *ibid.* 288. Utrumque
accusativus: optimum est, Utrum-
que experiri 3, 18, 16. ducere
alvum, vel nigro veratro purgare,
vel Utrumque facere 3, 23, 9.
Utroque 4, 1, 21. *vid. inferius*
Uterque cum *Particulis*. quae Utra-
que, ex vino decocta sint 7, 27, 10.

¶ cum *Nominibus*: marina Aqua,
vel alia, sale adjecto, utraque de-
cocta 2, 12, 21. dissimilis uter-
que Casus est 8, 6, 6. in utroque
hoc Casu 8, 10, 107. utraque Ci-
catrrix 5, 26, 289. ex utroque
Crure 3, 23, 26. utraque Cucur-
bitula (*aenea & cornea*) 2, 11, 5.
in utraque Curatione 7, 19, 3.
uterque Digitus (qui cohaeserunt)
7, 32, 2. quum utraque facultate
opus est 5, 19, 24. *oppos. singula
ibid.* 23. *sed ambia lectio*. si duse
Febres paene junguntur, post ut-
ramque cibum sumere opus est
3, 16, 3. utrumque Genus are-
rum 6, 4, 2. commune utrique
Generi est *ibid.* 1. utiles Herbae
duae sunt, solanum & muralis, si
simul ex utraque succo expresso
caput impleatur 3, 18, 30. in ut-
raque Imbecillitate 6, 6, 209.
circa Jugulum utrumque 4, 8, 6.
ab utroque Latere 8, 1, 44. & 62.
in utrumque Larus 7, 26, 55. & 58.
acu trajectatur duo Lina ducente,
deinde utriusque Lini duobus ca-
pitibus diversae partes astringun-
tur 7, 14, 21. utroque Loco 7,
26, 92. sub utroque Malo 7, 7,
48. utraque Manu 8, 20, 17. u-
trumque Membum 8, 16, 6.
in utroque Morbo 4, 20 extr. Utra-
que Naris 8, 5, 8. & 16. si simul
utramque Oculum invaserunt 6, 6,
7. modo in uso Oculo, modo in
utroque 6, 6, 205. subjiciendum
est, quae proxima vero videri
possint, neque addicta alterutri
Opinionem, neque ab utraque ni-
mium abhorrentia I Praef. 74.
considerandum est, alterum Os
(brachii) an utrumque commi-
nutum sit 8, 10, 54. *add. ibid.* 55,
& 96. utraque Pars 7, 29, 30.
ut in utramque Partem (*i. latus*)
ducatur fascia 5, 26, 145. in omni-
bus ejusmodi cogitationibus in
utramque Partem differi posse
(contendunt empirici) I Praef.
6 + i. *pro & contra*, quae ex utra-
que Parte, dicantur I Pr. 21. mo-
do altera Parte, modo utraque
maxilla propellitur 8, 12, 1-3 i.
latere utraque Parte prolapsa ma-
xilla 8, 11, 13. 8, 12, 9. semel ut-
raque Parte trajecta permutan-
dae acus inter manus sunt 7, 16,
17. sequitur (in oculis) pituitae

evisus, nonnunquam copiosior vel
acrior, nonnunquam utraque Par-
te moderatio 6, 6, 18 i. *tantu co-
pia quam acrimonia*, utroque sym-
ptomate, 14, 5. qualitate, in *teydem*
Stücke, dicunt etiam Germani. ab
utraque Parte (*i. latere*) 4, 1, 29.
5, 20, 144. 7, 4, 9. ex utraque
Parte 6, 13, 9. in utraque Parte
2, 3, 3 i. *latere*. 7, 5, 10. usu co-
gnitum est, utramque (Radicem)
adversus alteram medicamentum
esse 5, 26, 277. sunt quaedam
emplastra, quibus utriusque Rei
(*ad pus morendum & ad purgan-
dam*) facultas est 5, 19, 23. utra-
que Sutura 7, 16, 19. *conf.* 5, 26,
122. exit languis ex vulnere re-
centi, aut jam sanescente; sanies
est inter utrumque Tempus 5, 26,
69. propria utrique Testiculo
velamenta & auxilia 7, 18, 7.
communis utrique Testiculo si-
nus 7, 18, 8. utrumque Ulcus 5,
26, 292. 5, 28, 50. 6, 3, 4. & 5.
utriusque Ulceris curatio 5, 28,
51.

¶ cum *Genitivo aliusve casibus*: cum
quorum utroque 7, 18, 13. utro-
que ex his 4, 1, 21.

¶ cum *Particulis*: si tussis somnum
prohibet, Ad utrumque (sinien-
dum) catapotium 5, 25, 26. Ad
utrumque proficit album veratrum
cum aceto contritum 6, 7, 62.
idem quantum quemque diem,
ut in utrumque (*salutem & mor-
tem*) efficacissimum apprehendit
3, 4, 46. In utroque 8, 25, 4. In-
ter utrumque (*intestinum & omen-
tum*) mollities est 7, 14, 21. quae
Inter utrumque sunt, (*i. e. inter
lenia & glutinosa, saliaque & acida*)
5, 28, 79. id, quod luser utrum-
que medium est 8, 3, 15. Inter
utrumque (*numerus, quinquages
& ducenties*) 2, 17, 21. idem &
in altero ferramento sit, deinde
In vicem in utroque 2, 17, 28.
alterum ovum, - altero, - sic ut
In vicem utroque utatur 6, 18, 84.
Reliqua vid. supra inter Nemina.

Utervis, utravis, utrumvis. si in
utramvis partem exciderint ver-
tebrae 8, 14, 4. in utrovis malo
7, 7, 48.

Utrinque, *vid. infra.*

Uterus, i. venter *infimus*, abdomi-
nis cavitas *synon.* venter 7, 29,
3 & 4 coll. 9. transversum septum
a praecordii uterum diducit 4, 1,
14 *conf.* I Praef. 69. lien paulum
a colliarum regione in uterum ex-
cedens 4, 1, 8. modo intus in u-
terum aqua contrahitur in *hydro-
pisis* 3, 21, 4. id morbi (*hydro-
pis*) genus, quo in uterum multa
aqua contrahitur *ibid.* 52. i. *hy-
drops ascites*, *ibid.* 5. resupinan-
dum corpus esse in *omphalocoele*,
res ipsa testatur, ut in uterum,
sive

sive intestinum sive omentum est, relabatur 7, 14, 19. quo facilius omnia, quae excesserunt in *harniam*, intra uterum confidunt *ib.* extr. quantum omenti ex utero prolapsum est 7, 21. 4. de *epiplocele*. super inguen in uterum vel digito vel adverso specillo repellendum est omentum *ibid.* 3.

¶ *i. uterus hodie sic nuncupatus, & scilicet vulva alias nostris.* id interdum evenit *infanti* protinus in utero matris 7, 28, 3. si digiti in utero protinus cohaeserunt 7, 32, 1. si ex utero est *naturaliter coactis* 7, 28, 4. sanguinem miti feminis uterum non gerentibus, vetus est 2, 10, 2. non gravidis mulieribus *p. p. ibid.* quod (si interior abdominis membrana rumpatur) feminis quoque ex utero saepe evenire consuevit 7, 17, 2. in uteri quoque morbis efficacissimum 7, 22, 11.

Uter, usus sum, uti, *synon.* adhibere 2, 17, 8. 9. 8, 16, 9. assumere 4, 3, 21. *cum ablatis:* uti Abstinencia 6, 6, 24. Abstinencia utendum *vel* utendum est 2, 17, 17. 3, 17. 3, 4, 24, 28. 5, 26, 29. in eo, qui ex quartana in hydropem deciderat, se abstinencia bidui usum 3, 21, 31. Adurentibus quoque quidam utuntur 5, 28, 109. Alviductione utendum 3, 26, 3. Alviductione uti 4, 24, 31. Ambulatione utatur *aeger* 3, 23, 22. multa Ambulatione utendum 6, 10, 2. Ambulatione multa utendum est 7, 12, 19. acri Ambulatione utendum 3, 27, 28. Ambulatione tantum non acri, sed recta utendum est 4, 2, 49. Ambulatione quam maxime longa et recta utatur 3, 23, 20. mediis diebus Ambulationibus uti oportet 3, 14, 7. oportebit uti Ambulationibus lenibus 3, 27, 37. utendum Ambulationibus 6, 11, 2. Ambulationibus diligenter utendum 6, 6, 116. Aqua tantummodo calida uti debet 3, 15, 6. *i. bibere.* Aqua calida utendum est 3, 27, 33. quidam ipsa Aqua frigida, tantum ad satietatem data, pro medicamento utuntur *in ardente febre* 3, 7, 21. si in cure vitium est, frigida quoque, quam calida, Aqua melius utetur *aeger* 3, 3, 6, 59. *i. lavabitur, in balneo.* quidam in posteriore vitio (oculi) calidis Aquis usi, relevati 6, 6, 211. prodest etiam interdum balneo, interdum Aquis frigidis uti 1, 1, 4. in quibus (signis morborum) non dubitabo Auctoritate antiquorum virorum uti, maximeque Hippocratis 2. Praef. 1. omnibus eo Auxilio utendum est, ubi *caet.* 1, 5, 3. Balneo uti 1, 4, 4, 19, 6. raro Balneo

utendum 1, 3, 19. Balneo raro utendum 3, 2, 21. utatur Balneo calido 1, 7, 2. antiqui timidius Balneo utebantur, Asclepiades audacius 2, 17, 9. ubi aliquis Balneo usus est 4, 2, 57. Balneo utendum est 4, 2, 51. utendum est Balneo 3, 24, 17. 6, 6, 218. Balneo frequentiore utemur 6, 6, 166. Balneis raris utendum erit 7, 4 extr. Calceamentis humilioribus utendum 8, 22 extr. eo tempore anni (*hieme*) Calidis omnibus potius utendum est, vel calorem moventibus 1, 3, 76. magis Carne utendum 1, 3, 77. Carne potius elixa uti 1, 3, 74. Cataplasmate utendum est 7, 19, 47. quidam Cataplasmatibus calefacientibus utuntur 7, 26, 110, in hac (faucium exulceratione) plerique extrinsecus Cataplasmatibus calidis utuntur 4, 4, 38. utendum calidis Cataplasmatibus 4, 22, 4. utendum calidis ex farina Cataplasmatibus 4, 5, 14. Cerato utendum est 7, 19, 47. Cerato super vulnus utendum est 5, 26, 205. ut facpius Cibo utendum, sic exiguo est 1, 3, 79. *i. vescendum.* assumendum I Praef. 54. coll. 56. edendum *ibid.* 55. sumendum 1, 3, 13. inter quae assueto Cibo uti licet 4, 2, 48. die quarto demum, si corpus integrum est. Cibo cum fiducia utendum 3, 5, 5. alios inter principia (febris) protinus usos esse Cibo pleniore, alios exiguo I Praef. 56. nullum Cibi genus fugere, quo populus utatur 1, 1, 4. Cibum sumere, eoque humido uti 1, 3, 13. *conf.* 3, 16, 3. Cibo jam paulo pleniore uti licet 1, 3, 81. his uti non facpius, quam alio Cibo convenit 1, 3, 83. ubi dolor & febricula quierunt, tum demum uti Cibo pleniore, *caet. (licet)* 4, 13, 16. posthaec Cibo paulo pleniore, quam ex operum consuetudine, uti debet *aeger* 6, 6, 67. *al.* ex eorum dierum consu. utendum non acri Cibo 6, 11, 2. Cibo non acri utendum est 7, 12, 19. modico Cibo uti debet *aeger* 7, 7, 135. Cibo modico uti oportet 6, 17 extr. Cibo modico utendum est 6, 7, 56. Cibo modico mollique utendum 6, 9, 2. *conf.* Cibo, Cibus. uti Cibo rariis et ferius, tenui, simplici, molli, calido, exiguo 3, 6, 48. Cibo quolibet utendum 3, 27, 29. tum Cibus altero quoque die uti oportet 3, 13, 2. Cibus uti, (satis est) sed ventrem contrahentibus 4, 19, 8. tum Cibus vinoque utendum est 4, 11, 23. qui deicere volent, primum Cibus vinisque utatur his, quae hoc praestant 1, 3, 58. oportet Cibus uti

bonis 8, 11, 34. acrioribus (Cibus) utendum est 4, 2, 59. non uti Cibus variis, minimeque jumentis, aut leguminibus, oleribusve his, quae 1, 6, 2. Cibus uti, post purgationem, ex media materia, quam levissimis 3, 18, 79. ut Cibus portionibusque utatur *aeger* urinam praecipue moventibus 4, 2, 29. utatur Cibus et portionibus Calidis 1, 7, 2. utendum Cibus portionibusque calidis 4, 6, 10. cibus utendum Plenioribus 3, 20, 21. utendum erit Cibus frigidis, aridis, levibus 4, 2, 66. in omni sacro igni neque lenibus et glutinosus Cibus, neque falsis & acris utendum est, sed his, quae inter utrumque sunt 5, 28, 78. lenibus Cibus utendum est 4, 35, tum Cibus utendum acris & extenuantibus 6, 6, 199. neque acris Cibus utendum, neque asperis, nec alyum comprimentibus 6, 18, 90. Cibus corpus implentibus utendum erit 7, 4 extr. Cibus utendum est his, qui maxime corpus alere & implere consuevit 6, 6, 111. puero jam ulcere, Cibus hic quoque utendum est carnem producentibus 8, 10, 108. Collyrio uti non debemus 5, 28, 195. Cleonis Collyrio quidam utuntur 6, 6, 83. utendum deinde vel iisdem Collyriis ex lacte aut ovo; vel Croco, cui album ovi miscetur 6, 6, 93. licet etiam Compositione uti Themisonis 6, 7, 23. utendum est Conclavi cultiore 3, 24, 17. lenticulae Cremore uti 6, 13, 11. Croco, *ut.* utendum Collyriis. infra praecordia quatuor digitis Cucurbitula utendum est 4, 5, 33. Cucurbitulis puero utendum 3, 7, 7. incidenda cutis est et tum Cucurbitulis utendum 3, 21, 35. utendum est praecipue Curli 3, 25, 8. *add.* 4, 2, 35. utendum Ductione alvi 3, 23, 16. *conf. supra* uti Alviductione. Eoque utendum est 5, 21, 12. 6, 18, 16. utendumque Eisdem est 3, 12, 18. utendum est Exercitatione 3, 24, 16. 3, 25, 8. ambulandi inter haec Exercitatione utatur *aeger* 7, 26, 24. Exercitationibus uti oportet 3, 14, 1. modicis Exercitationibus, abstinentia, unctionibus utendum est 4, 24, 28. Exercitationibus diligenter utendum 6, 6, 116. utendum est Exercitationibus 6, 6, 218. Exercitationibus utemur 6, 6, 166. per omne tempus utendum est Exercitatione, *caet.* aliis, per quae mens Exhilaratur 3, 24, 16. 17. in pestilentia minime utilis est Fames uti 3, 7, 2. non aequetamen Fames in his, *atque in* his.

his. utendum erit 5, 28, 35. in principio Fame utendum 8, 10, 24. Febre ipsa praecipue se ad remedium uti professus est Asclepiades 3, 4, 10. ne manu Ferroque utendum sit 6, 17, 1. quando quoque Fomento utendum sit, dicitur *caet.* 2, 17 extr. siccis et calidis Fomentis deinde siccis calidisque utendum est 3, 21, 33. protinus calidis et siccis Fomentis uti licet 3, 10, 12. in interiore faucium exulceratione plerique Fomentis humidis utuntur 4, 4, 38. Fricatione quotidie utendum est 3, 17 extr. utendum Fricatione 3, 21, 41. Fricatione quoque utendum, totius quidem corporis, praecipue vero ventris et poplitem 4, 20, 9. Fricatione capitis utendum est 7, 12, 19. utendum est Fricatione, in eo, quod laesum est, leni & multa, in reliquis partibus breviori, sed vehementi 4, 2, 35. Fricatione quoque utendum est, maxime in sole, et eodem die saepius 4, 22, 11 neque aliquum est in refectione Fricatione uti 4, 7, 18. multa Fricatione uti debet convalescens 4, 25, 3. multa Fricatione uti necessarium est 6, 6, 175. oportet Fricatione uti diutissime in scapulis, proxime ab his in brachiis et pedibus & cruribus, leniter contra pulmonem 4, 7, 7. quotidie ter quaterve opus est uti Fricatione vehementi, cum oleo & quibusdam calefacientibus 3, 21, 37. in eo, qui ex quartana in hydropem deciderat, se Fricatione usum 3, 21, 31. utendum est Fricationibus 6, 6, 218. utendum Fricationibus, maxime per se ipsum 3, 27, 28. oportebit uti in his partibus, quae non afficiuntur, Fricationibus 3, 27, 37. Fricationibus utendum in extremis partibus 4, 8, 13. ubi & quomodo Fricatione utendum esset, praecipit 2, 14, 3. sequitur, ut tum utendum sit Fricatione, quum *caet.* 2, 14, 5. longa Fricatione uti, neque in acutis morbis neque in crescentibus convenit 2, 14, 10. multa Fricatione uti 3, 18, 78. vespere Fricatione uti oportet 3, 17, 1. quum se febris remiserit, Fricatione utendum est, parcius tamen in his (*infantibus*) qui nimis hilares, quam in his, qui nimis tristes sunt 3, 18, 31. utendum est materiae (*alimentorum*) Genere pro viribus 2, 18, 41. terebrarum Genus, quo fabri utuntur 8, 2, 3. Gestatione dixit utendum 2, 16, 2. in ipso potissimum dolore utendum Gestatione vehementi est 3, 27, 26. in refectione Gestatio-

ne uti 4, 7, 18. sine quo nemo mortalium reperire possit, cur Hoc, quam illo potius utatur I Praef. 31 i. uti debeat. His omnibus et simplicibus et permixtis, varie medici utuntur 2, 33, 18. His utendum 6, 6, 116. Timaeus His utebatur 5, 22, 23. utendum est Humore quam minimo 4, 2, 66. eoque Humore eodem modo cum melle utendum 6, 18, 27. melius est iis uti, quae alias proposita sunt 7, 12, 29. uti Jure concharum mulcorumve aut locustarum 3, 6, 49. Lacte pingui utendum 6, 6, 118. utendum est Lascivia, Lecto cultiore, Loco, Ludis 3, 24, 17. Lectione leni uti 4, 6, 12. oportet Lectione leni uti 4, 6, 12. oportet Lectione uti vehementi 4, 4, 53. Leguminibus, v. *sup.* uti cibis variis. Malicorium ex aqua terendum, coque utendum est 5, 21, 11. ne Mauu ferroque utendum sit 6, 17, 1. modo Manibus solis utendum est, modo quaedam alia adhibenda 8, 16, 9. Materia, *vid. supra.* Genere uti. cogitare, quo potissimum Medicamento sit utendum I Praef. 83. utendum est Medicamento leniter sanguinem supprimente 8, 6, 5. in pestilentia minime utile est Medicamentis uti 3, 7, 2. Medicamentis uti, nisi in vehementibus malis, supervacuum est 4, 19 extr. lenibus Medicamentis uti commodissimum est 7, 30, 6. licet tamen etiam iisdem Medicamentis non inutiliter uti, quae *caet.* 6, 6, 216. iisdem Medicamentis uti satis est, quibus *caet.* 6, 13, 11. iisdem Medicamentis utendum est, quae *caet.* 6, 13, 4. iisdem Medicamentis utendum est, quae *caet.* 6, 13, 4. Medicamentis his utendum, quae *caet.* 6, 6, 99. iisdem Medicamentis in eo quoque oculo utendum est, qui *caet.* 6, 6, 96. in his quoque iisdem lenibus Medicamentis ex muliebris lacte utendum est 6, 6, 111. liquidis Medicamentis utendum est 6, 18, 68. quae res efficit, ut neque rodentibus Medicamentis, neque adurentibus, & ob id ipsum inducentibus crustam, sit utendum 5, 26, 100. in his quoque (morbis) in quibus Medicamentis maxime utimur 7 Praef. 5. mixturae Medicamentorum, quibus aridis neque coactis utimur sic, ut inspergamus 5, 22, 1. quidam uti sunt Medicamentis adurentibus 5, 28, 33. utendumque tum sanguinis Missione 5, 23, 16. qua Moderatione utendum sit, considerandum erit 3, 4, 5. quo Modo, v. *poslea in Partu.* si Mulso uti volet aliquis,

id ex decocto melle faciendum est 1, 6, 5 i. *bibere.* Themison Muria dura quam asperissima sic utendum, memoriae prodidit 4, 15, 13 ad *elysma.* utendum est frigidis Natationibus 3, 24, 17. si quo loco vel naturalibus vel etiam manu factae tales Natationes sunt, iis potissimum utendum est 3, 27, 17. quidam indifferetis his Nominibus utuntur 4, 3, 3 hac Nota utuntur 3, 22, 11. Observatio, qua quis in pestilentia utatur 1, 10, 1. hac Occasione usus medicus 7, 29, 6. Oleo acerbo utendum est 3, 10, 4 ad *epithema.* Oleribus utendum 3, 10, 128. magis Oleribus utendum 1, 3, 77. *conf. sup.* uti cibis variis. utile est uti maxime Oleribus 3, 6, 48. modice Oleribus uti 1, 3, 74. Ovis torbilibus utendum 4, 3, 21. hieme multo Pane uti convenit 1, 3, 74 i. *comedere.* Penicillo potissimum uti 6, 6, 42. frigidis utatur Persusionibus 4, 16, 4. quamvis maxime utimur Pilicibus eis 2, 13, 24 i. *resolvi.* frigida Portione potissimum utatur 1, 8 extr. ego experientis quemque in se credere debere existimo, calida potius an frigida (Portione) utatur 4, 19, 15 i. *uti, bibere, debeat.* uti post cibum frigidis Portionibus potius debet 1, 8, 2. *conf. supra* Cibis uti. satis est uti Quiere et abstinentia 6, 6, 24. super ea, quae inflammata sunt, utendum est Refrigerantibus 5, 26, 255. die nocteque hoc Remedio (fricatione) utendum est 4, 3, 14. ut, ubicunque idem invidet, eodem Remedio (*radendi et laevandi*) sit utendum 8, 3, 40. pura Rosa (*oleo rosaceo*) utendum est 3, 10, 4 ad *epithema.* Sale calido & humido utendum est 4, 22, 9 ad *fomentum.* Scalpello utendum est 4, 2, 28. si Scalpello aliquis uti non vult 5, 26, 232. multi hic quoque Scalpello uti sunt 7, 26, 67. Somno. quandocunque volet aeger, utendum 3, 6, 52. Sorba, et, quibus magis utimur, etiam terminalia 4, 19, 21. utendum maxime Sorbitionibus 3, 27, 33. Sorbitionibus utendum 4, 3, 21 p. p. assumendum, *synon.* Sorbitionibus utendum est 4, 4, 35. alia genera curationum sunt, in quibus eligere Tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit 7, 7, 36 de tempore anni. Tenebris, quandocunque volet aeger, utendum 3, 6, 52. Terebra ea, quam secundo loco posui, utendum 3, 3, 12. *conf. supra* Gene-

re uti. diutius eo Vapore utendum erit 6, 13, 7. venatoria Venena, quibus Galli praecipue utuntur 5, 27, 34. rarissima Venere utendum est 3, 27, 30. Veratro quoque albo utendum, vel utendum est 2, 13, 5, 3, 26, 3. ter quoque aut quater albo Veratro utendum 3, 23, 18. utendum nigro Veratro 3, 23, 16. quo Victu sit utendum iis, qui caet. jam mihi dictum est 4, 14, 8. si quis sibi temperare non potuerit, quo minus pleniore Victu utatur 4, 2, 63. utendum eo Vinculo, quod caet. 7, 22, 3. qui deiecere volet, Vinis utatur his, quae hoc praestant 1, 3, 58 i. bibat. Vino non multo, meraco uti 4, 19, 8. uti Vino tenui et aultero 1, 8, 2. interdum Vino tenui aultero utendum est 4, 4, 35. oportebit Vino uti, quanto libebit 3, 15, 16. Vino leni uti nihil prohibet 6, 18, 91. uti Vino modice oportet 8, 11, 34. tum Vino utendum est 4, 11, 23. Vino, si febris non est, dulci, aut, si id inflat, certe leni utendum, sed neque perfrigido, neque nimis calido 4, 5, 17. in vulnere Vino utendum est 5, 26, 129. externis, ad epithema. inter quae Unctione uti licet 4, 2, 48. mediis diebus Unctionibus uti oportet 3, 14, 1. Unctionibus utendum, maxime per se ipsum 3, 27, 28. Unctionibus lenibus utendum est sic, ut caet. 4, 24, 28. Vomitu utendum 8, 10, 128. erebriore Vomitu uti oportet 4, 24, 31. nonnunquam Vomitu utendum est 4, 4, 35. in regio morbo utendum est Usu, per quem mens exiliaretur 3, 24, 17. al. clauso loco. Vulsella, quali fabri utuntur 8, 10, 97.

¶ sine casu. de medicamentis ad usum jam paratis: quum utendum est 6, 7, 31. et 36. ubi utendum est 5, 17, 17. 5, 20, 11. 5, 23, 13. 6, 7, 44. et 50.

¶ cum Accusativo, vel in passivo cum Nominativo: emplastra, quae non nisi quum utraque facultate opus est, aut in singulis singularum inopia, utenda veniunt 5, 19, 24. al. omitt. vid. Annot.

¶ cum aliis Verbis et Nominibus: quibus uti alienum est 5, 25, 2. conf. 4, 7, 18. uti licet 1, 3, 81. 3, 10, 12. 6, 7, 23. 6, 6, 216. 7, 4, 12. uti Commodum est, Convenit, Debet, Necessarium est, Oportet, Opus est, Prodest, Prohibet, Satis est, Supervacuum est, Utile est, caet. v.

supra in recensione Ablativorum.

¶ cum Particulis similibusque: febre ipsa praecipue se Ad remedium uti professus est Asclepiades 3, 4, 10. Ad eadem (digerenda, quae coeunt) Panthemum utebatur hoc 5, 18, 31. Timaeus Ad ignem. sacrum utebatur his 5, 22, 23. Audacius 2, 17, 9. cibo Cum fiducia utendum 3, 5, 5. eo humore Cum melle utendum est 6, 18, 27. uti fricatione Cum oleo 5, 21, 37. utendum iisdem collyriis Ex lacte aut ovo 6, 6, 93. iisdem medicamentis Ex muliebri lacte utendum est 6, 6, 111. multo Ex decocto melle utendum est 1, 6, 5. nisi hoc loco h. ex ad faciendum pertinet, et exponi debet, id multum ex decocto melle conficiendum, parandum est. eo humore eodem Modo utendum 6, 18, 27. quo Modo se quisque aeger refecerit, eodem sanus utatur 4, 5, 10. ubi et Quomodo frictione utendum esset 2, 14, 3. ut sani sciant, Quomodo his (alimenti) utantur 2, 18, 3. i. nti debeant. unctionibus fricationibusque utendum est, maxime Per se ipsum 3, 27, 28. quidam aqua frigida Pro medicamento utuntur 3, 7, 21. uti aliqua re Audacter, Deinde, Diligenter, Diu, Extrinsecus, Hic, In aegro, parte, materia vel re, morbo, tempore, caet. Infra, Inter, Interdum. Inutiliter, Leniter, Magis, Maxime, Melius, Minime, Modice, Modo modo, Nonnunquam, Parcius, Per tempus, Posthaec, Potius, Potissimum, Praecipue, Pro viribus, Protiuus, Quando, Quandocunque, Quater, Rarius, Saepius, Secius, Sic, Super, Tantummodo, Ter, Timide, Tum, Tum demum, Varie, Ubi, Ubicunque, caet. vid. in constructione cum ablativo.

Usus, ut, utendi facultas aut ipsum exercitium. si gravis inflammatio (in vulnere) est, - Aquae quoque calidae necessarius usus est (scil. externus) ut materiam digerat caet. 5, 26, 171. neque vero his solis, quos capitis imbecillitas torquet, usus Aquae frigidae prodest, sed iis etiam caet. 1, 5, 1. pariter externus. solet evenire, - ut Audiendi usu careat auris 7, 8, 2. Aurium usum proximum a luminibus natura nobis dedit 6, 7, 2. iterum ad usum Balnei redire

[M m m]

debet aeger 6, 6, 70. idem, qui fuit, Brachii usus est 8, 10, 63. usus Collyrii vel ex ovo, vel ex lacte est 6, 6, 106. Lanae succidae supervacuus usus est in vulnere 5, 26, 197. et hujus quidem (Malgamatis) recentis usus est 5, 10, 18, 10 i. dum recens est, adhiberi potest. Medicamentorum ulum (v. p. seq.) nec protinus exercendum id Membrum. (quod fractum atque iterum curatum fuit,) sed paulatim ad antiquos usus reducendum est 8, 10, 76 i. motus. jamque (oportet) ad usus quoque suos id Membrum (quod luxatum fuit) promovere, quia motus saluberrimus corpori est 8, 11, 35. pro sedibus, et pro catibus, qui inciderunt, aut major aut minor usus ejus Membrum (luxati) relinquitur: quoque in eo plus usus superest, eo minus id extenuatur 8, 11, 23. - 24. Medicamentorum usum ex magna parte Asclepiades non sine causa sustulit 5 Praef. 4. Modioli quidem usus fere supervacuum est 8, 3, 21. diu alienus ei Veneris usus sic 3, 21. extr. Vini quoque, sed aulteri, necessarius usus est movendae urinae 3, 21, 19. celerius tamen etiam panis mandendus, quam Vinum gustandum; siquidem hujus usus praecipue periculosus, ideoque in longius tempus differendus est 4, 3. extr. oculi magnam partem ad Vitae simul et ulum et dulcedinem conferunt 6, 6, 2.

Genitivus cum aliis Nominibus: in aere quidem et naribus (curris) deformitas sola timeri potest, in labris, si nimium contracta sunt, usus quoque necessario Jactura sit, quia minus facile et cibus assumitur, & sermo explicatur 7, 9, 2. ubi usus (parati medicamenti) Necessitas incidit 5, 27, 92. diducta (in luxatione) ossa nunquam rursus inter se junguntur, & ut aliquid decoris eo loco, sic Nihil usus amittitur 8, 11, 10. in membro Plus usus superest 8, 11, 24.

cum Verbis: quum usus Exigit 5, 20, 14. ubi usus Requirit, rursus id medicamentum adjecto passio, pistillo teritur 6, 7, 25. plura vid. in constructione cum Nominibus.

cum Particulis: In ipso usu 5, 20, 17.

¶ exercitatio artis, experientia, praxis, observatio. Serapion (empiricus

vicius) nihil hanc rationalem disciplinam (terunt naturae cognitionem 16.) pertinere ad medicinam professus, in Usu & experimentis eam posuit I Praef. 17. aliis rationalem artem, aliis Usus tantum sibi vindicantibus *ibid.* 18. alii sibi experimentorum tantummodo noticiam necessariam esse contendunt, alii, nisi corporum rerumque naturam ratione comperta, non satis potentem Usus esse proponunt *ibid.* 21. *i. non sufficientem ad faciendam medicinam.* antiquiores viros id Usu capiasse, ad quod ante conjecturam aliquam ducti essent *ibid.* 30. saepe nova incidere genera morborum, in quibus nihil adhuc Usus ostenderit *ibid.* 31. ne agricolam quidem aut gubernatorem disputatione, sed Usu fieri *ibid.* 32. si quis elinguis Usu discreta remedia bene norit, hunc alquanto majorem medicum futurum, quam si sine Usu linguam suam exculerit *ibid.* 35. si a ratione tractum est, (quod de morbis docet methodicus,) rationalis est medicus; si ab experientia, empiricus: & ita apud eum morbi cognitio extra artem, (quodam, si comprehenderit aliquem morbum, aut fuderit, quilibet etiam imperitissimus videt, 39.) medicina intra Usus est I Praef. 100-101. *i. sola experientia nititur, ab experientia tracta est.*

sum Verbis: usu Cognitum est 5, 26, 277. auxilium jam usu Comprobatur 6, 7, 47. non alia ratio (reponendi *lucrum humerum*) magis usu Comprobata est 8, 15, 26. audaciam habent. Phylli usu ipso Confirmata 5, 27, 33. usu Discreta remedia I Praef. 65. usus tamen ipse Docuit, eum, quem aspis percussit, acutum potius bibere debere 5, 27, 46. videtur usus ipse Docuisse, si caput fractum est, ex brachio potius sanguinem mittendum esse; si quod in humero vitium est, ex altero brachio 2, 10, 39. aliquid usu Explorare I Praef. 30. agricolam, gubernatorem usu fieri I Praef. 52. mittere sanguinem quum sit expeditissimum usum Habenti, tamen ignaro difficillimum est 2, 10, 42. *oppos. synon.* perito 48. caetera, quae in vivis cognosci modo possunt, in ipsis curationibus vulneratorum usus ipse Monstrabit I Praef. 119. postea usus Ostendit, nihil ex his esse perpetuum 2, 10, 4. id non ex toto ita se habere, usus Ostendit 7, 4, 15. in

quibus (morbis) nihil adhuc usus Ostendit I Praef. 31.

¶ utilis. Balnei duplex usus est, nam modo initium cibi plenioris vinique firmiter valetudini facit, modo febrem ipsam tollit 2, 17, 7. usus Cucurbitulae praecipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est, quam exhauriri ad confirmandam valetudinem satis est 2, 21, 8. Ad eundem usum 6, 19, 5. In hunc usum 6, 9, 9. In quem usum 6, 9, 14. eos qui lubinde excitant *lethargicos*, sine usu male habere *agrosos* dixit 3, 20, 6. Cataplasia Habent usum multiplicem, nam & somnum faciunt, *caet.* 5, 25, 14 *segg.* ex emplastris nulla majorem usum Praestant, quam quae cruentis protinus vulneribus injiciuntur 5, 19, 1. haec tria compositionum genera maximum praecipueque varium usum Praestant 5, 21, 1.

¶ consuetudo non periclitatur *febricitans*, si in latus aut dextrum aut sinistrum, ut ipsi in usu est, cubat 2, 3, 1. obsecrarum partium apud Graecos vocabula accepta jam usu sunt 6, 18, 2. *synon.* consuetudine loquentium *ibid.* 3.

¶ conversatio in regio morbo utendum est usu, per quem mens exhilaretur 3, 24, 17. *ad. legunt* clauso loco.

Utilis, utilior, utilissimus. *salubris.* utilis, *vel* est, lunam vitare 1, 4, 3. - ducere in balneum, *caet.* 3, 6, 47. *add.* 2, 10, 30. 3, 7, 2. 3, 27, 24. 6, 13, 18. *caet.* - utile est seire unumquemque, quid & quando maxime caveat I Praef. extra. utile est cibos dari 3, 22, 43. in pestilentia minime utile est aut fame aut medicamentis uti, aut ducere alvum 3, 7, 2. utilia in hoc morbo sunt 4, 8, 10. neque utilia sunt; quae *caet.* 4, 4, 42. maximeque utilia sunt haec 4, 15, 12. illud in plerisque morbis Utilius est 5 Praef. 5. Utilius est, exiguum aliquid sumere 1, 3, 75. *add.* 4, 3, 10. 7, 31, 5. Utilissimum est, humido sale fovere *locum* 4, 3, 11. *conf.* 5, 27, 69. Acopautilia nervis sunt 5, 24, 1. Alia quoque utilia sunt 5, 21, 2. 6, 6, 161. interponatur Aliquid minus utile, sed magis gratum 4, 16, 10. *επιμαρξον Χιζον, ἡδονος δὲ, Hippocrat. A. p. 2, 38.* si supra umbilicum est *iliacus morbus*, Alviductio utilis non est 4, 13, 8. si non est febricula (*in sacro igne*) Ambulatio utilis est 5, 28, 20. ei (cui caput infirmum est) ex toto neque vinum, neque Aqua semper

utilia sunt 1, 4, 131. in hoc casu (*rhagadiorum*) ne Aridum quidem quicquam satis utile est, nisi admodum paulum 6, 18, 90. omnibus, quibus hoc utile Auxilium est 1, 5, 31. si non est febricula *in sacro igne*, Balneum est 5, 28, 80. utile est interdum Balneum 3, 22, 18. *in tabe.* utilius his (*cachectici*) frequens Balneum est, sed jejunis 3, 22, 21. Cataplasma huic (qui vomuit) proximus Cibus medicioris utilior est 1, 3, 54. Cibi calentes & acres utiliores sunt 4, 12, 7. utilis in omni tussi est Cibus interdum molli, interdum acer 4, 4, 60 - 1. in hac infania utilis Detractio sanguinis est 3, 18, 58. utilis est Exercitatio 3, 5, 18. in his (*febrilibus*) quum veteraverunt, utilis *Elymes* non est 3, 12, 6. utilis est Eriatio 4, 5, 18. Eriatio vertebis utilis est 4, 3, 23. Eriatio 3, 18, 22. ipsi hi (*Fungi inutiles*) specie discerni possunt ab utilibus 1, 27, 35. Gargarizationes quoque lenes; si haec parum proficiunt, reprimentes, utiles sunt 4, 4, 49. utiliaque haec Genera sunt, quoties 2, 17, 4. utilis est Gestatio 4, 5, 18. si non est febricula (*in sacro igne*) Gestatio utilis est 5, 28, 80. Gestatio utilis est his corporibus, quae *caet.* 2, 15, 1. utilis in quibuscunque viribus (*insolentium*) Herbae duae sunt, solanum & muralis 3, 18, 30. pleraque utilia Insuavia sunt 4, 16, 9. Loca v. utilis Peregrinatio. utilis etiam aliquid Malagma est ex his, quae materiam trahunt 4, 7, 10. idem Medicamentum per se etiam ad fistulas utile est 6, 18, 36. utilia quoque huic (*vicio caliginis*) Medicamenta sunt, quae 6, 196. omnia etiam urinam Moventia utilia sunt 5, 27, 45. utilis est Navigatio 4, 5, 18. utilis etiam in omni tussi est Peregrinatio, Navigatio longa, Loca maritima, Natationes 4, 4, 60. utilis in jejunio Potio est apsinthii, aut hyssopi, aut rutae 4, 5, 6. satis utilis est quilibet ex via Pulvis injectus 3, 19, 10. si tumor calerque est (*in podagricis chiragricisve*) utiliora sunt Refrigerantia 4, 24, 15. ubi ad cibum ventum est, nunquam utilis est nimia Satietas 1, 2, 17. Sorbitiones, quibus laser sit adjectum *caet.* utiles in tussi sunt 4, 4, 62. maxime utiles sunt naturales & siccae Sudationes 5, 21, 21. utilia haec genera (*Sudoris*) sunt, quoties *caet.* 2, 17, 4. neque aestate neque autumno utilis Vo-

us est 3, 3, 85. Vinum, v. utilis Aqua, Vinum quoque utile est (in hydropse) austerum, sed quam tenuissimum 3, 21, 28. si non est febricula, (in igne sacro) Vinum austerum utile est 5, 28, 80. Vis (in sutura aut fibula injicienda) hactenus utilis est, quae caet. 5, 26, 125. Vomitus utilis est plenis & biliosis omnibus 1, 3, 42. utilis quotidianus, aut altero quoque die, post cibum Vomitus est 3, 21, 33. post coenam utilis Vomitus est, 3, 27, 19. Vomitus utilior est hieme quam aestate 1, 3, 41.

¶ idoneus, apius. quum par scientia sit, utiliozem tamen medicum esse amicum, quam extraneum, (conjicio) I Praef. 116.

¶ cum Particulis : medicamentum Ad fistulas utile est 6, 18. haec adverfus omnes ictus utilia sunt 5, 27, 46. In v. in constructione cum Substantivis : itemque Ex toto, Maxime, Minus, Minime, Satis, caet. utilisque lunam vitare, Maximeque ante ipsum lunae solisque concursus 1, 4, 3.

Utiliter, salubriter, ita ut remedium praestet. lenis bubulus utiliter elui datur lienosis 4, 9, 12. utiliter etiam scilla cocta deligatur super cutem in tympanite 3, 21, 39. deligitur etiam utiliter aut nitrum, aut nalturtium, aliumve caet. 4, 4, 30. quodsi gravior dolor (dentium) est, utiliter & alvus ducitur, & calidacataplasmata - super maxillam injiciuntur, caet. 6, 9, 4. in uvae inflammatione alvus utiliter ducitur 6, 14, 2, si sanguis crassus & niger est, vitiosus est, ideoque utiliter effunditur 2, 10, 50. ventris fluxu purgatur corpus, & quod intus laetum erat, utiliter effunditur 4, 19, 4.

Utilitas, acis. minuterium, quod utilitatis causa posteris traditur 8, 4, 13.

Utique i. omnino, plane, absolute, caet. 1, 3, 26. 1, 4, 5. 2, 7, 32. 2, 12, 27. 3, 6, 32. 3, 20, 9. 3, 22, 48. 3, 23, 7. 8 bis. 4, 3, 5 bis. 6, 8, 9. 4, 11, 21. 5, 5, 4. 5, 17, 13. 5, 27, 9. 6, 2, 9. 6, 7, 97. 7, 7, 13. caet. i. in totum, in universum caet. ambulatio non utique plana, commodior est, siquidem melius ascensus quoque & descensus cum quadam varietate corpus moveat 1, 2, 11. dentes primores singulis radicibus, maxillares utique binis, quidam etiam ternis quaternisve nituntur 3, 1, 40 i. semper, i. certe, saltem : si caetera res aliqua prohibebit, utique abstinere debet 1, 10, 11. add. 4, 2, 11. 6, 6, 108. 8, 4, 10. 8, 7, 24. caet. i. praesertim, in-

primis, caet. vitandus meridianus somnus, utique si cibus quoque antecessit 1, 10, 6 conf. 2, 7, 80. cibo quolibet utendum, dummodo concoctioni utique studeatur 3, 27, 29. add. 1, 4, 14. 2, 4, 15 & 22. 2, 6, 35. 2, 7, 21. & 80. 2, 8, 19. 33. 76. 85. 2, 12, 12. 3, 16, 4. 5, 9, 5, 26, 234. & 248. 6, 6, 21. 7, 4, 21. 7, 12, 11. caet. utique non 3, 7, 19 i. & neutiquam quidem. non utique nisi 3, 23, 8 i. non praecise, non absolute, nisi. neque utique 7, 7, 13. 8, 4, 17. neque utique i. & neutiquam 1, 8, 4. 3, 1, 7. 3, 18, 55. utique ut 6, 6, 29. aut certe, utique 3, 6, 32.

Urpote. minor altero sit tiliogulus, utpote alimento amisso 7, 18, 40. utpote quum, cum conjunctivo I Praef. 3. 3, 1, 11.

Urpote I Praef. 51. 5, 26, 104. 8, 11, 22.

Utriculos, i. utriculi recte imponuntur (dolentibus partibus) aqua calida repleti 3, 27, 25. calido oleo replentur utriculi (pro fomento) 2, 17, 25. utilis est, - ad movere (in tetano caet.) vesicas bublas vel utriculos oleo calido repletos 4, 3, 10.

Utrinque. ambabus ex partibus. 5, 26, 142. 6, 7, 101. 7, 5, 7. & 25. 7, 7, 159. 7, 9, 11, 14, 15. 7, 12, 43. 7, 17, 4. & 7, 25, 21. 7, 26, 35. 7, 27, 6. 8, 1, 2, 32. 39. 52. 56. 65. 73. 8, 4, 55. 8, 5, 4. 8, 6, 3. 8, 7, 7. & 12. 8, 10, 14. paululum utrinque ejus sc. vulneris 5, 26, 142 i. paululum ex ora vulneris. vid. Not. utrinque, & quae, & quae 8, 1, 2.

Utrum. considerandum est, utrum superans, An deficiens materialaerit? corruptum corpus sit, An integrum 2, 10, 14. conf. 3, 4, 57. 5, 26, 117. omittitur ante An I Praef. 32. 85. 2, 12, 28. 3, 18, 67. 3, 20, 7. 4, 2, 21. 5, 26, 37. caet. utrum, an non 5, 28, 302.

Uva, ae. ex fructibus succulentorum valentiores uvae 2, 18. 17. uva recens, singularis pro plurali, 2, 25, 3, uvae recentes 2, 26, 2. uvae recentes pingues 2, 29, 3. passum, quo ex sicciora uva est, eo valentius est 2, 18, 46. immaturae uvae succus 6, 7, 81. uvae ex olla 2, 24, 9 i. in olla conditae servataeque : vid. Cato de Re Rust. cap. 143. Varro de Re Rust. 1, 58. & 61. Martial. 7. Epigramm. 19. Plin. Hist. Natur. 23, 1. Galen. de Aliment. facultatib. Lib. 2. Cap. 9. & plures apud Rhod. in Scribonium Largum pag. 175 seq.

¶ uva Taminia, quam σαφίδα αγγέων Graeci nominant, videtur hanc facultatem (alvum molien- di) habere 3, 21, 25. Bryoniae (sen vitis albae) baccam expositis Rho-

dus ad Scribon. pag. 321 diversum a sapide agria. uva taminia 5, 4, 3. 5, 5, 5. 5, 6, 4. 5, 8, 3. 5, 11, 4. 5, 15, 4. 5, 22, 13. uvae taminiae p. VI* 5, 21, 8. add. 5, 27, 63. 6, 6, 120. 6, 9, 25. uvae taminiae pars quarta 3, 28, 216. uvae taminiae sine seminibus P. IV.* 6, 18, 79. panacis, papaveris lachrymae, peucedani, uvae taminiae sine seminibus partes portiones 6, 9, 15. uvam taminiam sine seminibus, cum pulgrio recte aliquis imponit (articulis dolentibus) 5, 18, 69.

Uva, ae. bodis uvula, pars palati. in palato circa uvam 4, 4, 13. polypus modo retro per id foramen, quo spiritus a naribus ad fauces descendit, adeo increvit, ut post uvam conspici possit 6, 8, 19. ad uvam faucesque descendunt 6, 11, 13. uvae vehemens inflammatio 6, 14, 1. uva si cum inflammatione descendit 7, 12, 28. si subrubicundi coloris (est uva) 7, 12, 28. si uva ultra iustum modum a pituita diducta est, & tenuis, acuta, alba est : si ima livida, & crassa : summa tenuis est 7, 12, 30. opp. si dolori est uva 7, 12, 28 i. dolorem creat. quo longior uva est, quam esse naturaliter debet 7, 12, 33. ad uvam inflammata passillus 5, 20, 12. eadem compositio uvae madenti accommodata est 6, 18, 18. illinenda ipsa uva vel omphacio, vel galla, vel alumine scissili 6, 14, 4. chelidoniae succo per cochlear illita uva maxime prodest 6, 14, 7. ubi horum aliquo illita uva est 6, 14, 8. eam aquam cochleari exceptam ipsi uvae subijcere 6, 14, 9. mediocriter uvam tumentem aqua quoque frigida reprimat 6, 14, 10. curatio uvae productae per manum 6, 14, 12. uva - praecidi sine periculo non potest 7, 12, 28. uva praecidi debet 7, 12, 30. conf. ibid. 32. 33. vulsella apprehendere uvam, sub eaque, quod volumus, excidere 7, 12, 31.

Uva, ae. vitium oculi, ubi summa attollitur tunica, sive ruptis intus membranis, alioquibus, sive laxatis, & similis figura acino fit; unde id σαφύλαμα Graeci vocant 7, 7, 108, quod in uva quoque oculi fit 7, 14, 21. quemadmodum in uva positum est 7, 17, 4 i. e. in loco de curatione uvae oculi 7, 7, 108 seqq.

Vulgus, i. in vulnus eorum curatio etiam praecipue cognoscenda est, quae invictissimus quisque alteri ostendit 6, 18, 5 i. vulgo.

Vulgo, adverb. vulgo audio 4, 4, 17 i. in vulgi sermonibus. variatulaeque

riculaeque vulgo notae sunt 6. 5. 2. vulgo notae sunt 6. 5. 2. vulgo notum est 7 Praef. 1.

Vulgaris, a. Aculapius adhuc rudem & vulgarem hanc scientiam (medicinam) paulo subtilius excoluit 1 Praef. 4. curatio februm, quod vulgare maxime morbi genus est 3. 3. 2. illi (Empirici) multa circumspiciunt, hi (Methodici) tantum facillima, et non plus quam vulgaria 1 Pr. 101.

Vulgaris, a. um. vulgarissimum stomachi virium est resolutio 4. 5. 23.

Vulnus, neris. vulnera distinguuntur a morbis 1 Pr. 2. et 6. conf. Morbus. vulnus pro ulcere 5. 26. 92 coll. 69. 8. 10. 100 coll. 101. 103. 5. 26. 229. coll. 231. 7. 3. 7 coll. 9. pro suppuracione vel abscessu 7. 3. 7 coll. 7. 2. 1. 2. vulnus, quodcumque in Alis vel Feminibus, vel Inanibus locis, vel inter Digtos est 5. 26. 23. vulnus Carnis 8. 10. 77. vulnus in Carne 5. 26. 115. vulnus, quod in Carne est 5. 26. 25. 112. si quis sani Corporis vulnere factus exsanguis est 2. 8. 90. vulnus Cutis 8. 5. 23. vulnus quod in Cute est 5. 26. 112. vulneris, quod in Inguine est 7. 20. 22. add. ib. 13. vulnera, quae in Nervosis locis sunt 7. 29 extr. inter est, vulnus in summa Parte sit, an penitus penetraverit 5. 26. 37. vulnera arte facta 7 Praef. 19. 3. 21. 46. 4. 4. 13. 7. 5. 23. 7. 15. 8 seqq. 7. 24. 3. caet.

¶ cum Adjectivis: Album aut rubicundum esse vulnus, commodissimum est 5. 26. 168 in Caeteris vulneribus 8. 4. 76. Album vulnus 5. 26. 267. Alca vulnera 5. 26. 279. si Angustius vulnus est, quam ut 7. 16. 7. Cruenta vulnera 5. 19. 1. 5. 26. 133. Deterius vulnus 5. 26. 30. Diuturnius vulnus 8. 10. 103. Ejusmodi vulnera 7. 19. 48. si Grande vulnus est 5. 26. 173. si Grave vulnus est 5. 26. 133. ubicunque vulnus est Grave 5. 26. 140. emplastra fere non Gravis vulneribus accommodata 5. 20. 55. Gravissima vulnera 1 Pr. 68. 5. 26. 266. ubi vulnus Humidum est 5. 26. 217. ne Ingeneri vulneri ipsi quoque ligens vulnus adiciamus 7. 5. 23. scire, quae vulnera Intanabilia sint 5. 26. 10. vulnus Interius 5. 26. 132. fibulae Latius vulnus esse patitur 5. 26. 126. aliquanto Latius quam vulnus est 8. 4. 36. Latius esse debet vulnus caet. 7. 5. 3. facitis aliquanto quam vulnus laxioribus 8. 10. 87. Levi vulnere 5. 26. 160. si Levius vul-

nus est 5. 27. 4 opp. vehemens ib. add. 5. 26. 272. quodcumque vulnus Magnum est 5. 26. 25. in Magno vulnere 5. 26. 159. 8. 10. 100. sequitur, ut os (solum) vulnus Majus faciat 8. 10. 103. plus puris ex Majore vulnere naturaliter fertur 5. 26. 92. Malum vulnus est, quodcumque caet. 5. 26. 23. scire licet, Malum vulnus esse, caet. 5. 26. 167. vulnera, quae in carne sunt, loco vel pejora, vel Meliora sunt 5. 26. 25. Multorum, v. inf. curationes. Nudum vulnus 5. 26. 55. vulnus Omne 7. 19. 40. Omnibus his vulneribus 8. 10. 86. Pejus vulnus est, quod caet. 5. 26. 26. 28. conf. Meliora vulnera. Periculosa vulnera sunt, ubicunque caet. 5. 26. 21. Pleraque ex vulneribus 5. 26. 36. dum parum vulnus Purum est 5. 26. 189. in Quolibet vulnere 5. 26. 281. Quodcumque vulnus 5. 26. 23. et 25. Recens vulnus 7. 15. 11. ex vulnere Recenti 5. 26. 69. Recentia vulnera 5. 20. 1. Recentibus vulneribus (dativ.) 5. 27. 6. 5. 28. 180. 8. 3. 34. 8. 5. 25. in Recentibus vulneribus 5. 26. 23. aliis quoque Recentioribus vulneribus 5. 19. 54. Rubicundum vulnus, v. Album vulnus. scire licet, mature vulnus Sanum fore, caet. 5. 26. 158. Scillia vulnera 5. 19. 55. balneum, dum parum vulnus purum est, id et tumidum et Sordidum reddit 5. 26. 189. 190. ubi Tenue, sed altum vulnus insedit 5. 26. 267. idem (medicamentum) altis Tenuibusque vulneribus aptissimum est 5. 26. 279. eo Tolerabilius vulnus est caet. 5. 26. 30. Tumidum, v. Sordidum vulnus. Tutissimum omnium (vulnus,) quod in carne est 5. 26. 25. si Vehemens vulnus est 5. 27. 4 opp. levius ib.

¶ cum aliis Substantivis aut horum vicem gerentibus. idem medicamentum altis tenuibusque vulneribus Aptissimum est 5. 26. 279. Causae vulneris 1 Praef. 51. vulneribus Cicatricem inducunt 5. 20. 2. conf. inf. Inducere vuln. detecto vulnere, considerandus Color est: quod si lividus, aut pallidus, aut varius, aut niger est 5. 26. 166. 167. quum iam ante mlera Condicio vulneris sit 8. 10. 103. major vulneri, quam ossi Cura adhibenda 8. 10. 93. protinus ejus vulnus expedita magis Curatio est, ex quo sanguis bonus fluxit 5. 26. 79. reliqua Curatio vulneris 7. 12. 38. neque quicquam novi Curatio vulneris ejus requirit 7. 24 extr. in vulneribus, quae glutinantura

duplex Curatio est 5. 26. 181. scire medicus debet, quae (vulnera) difficillem Curationem habeant, quae promptiorem 5. 26. 10. vulnorum quoque ulcerumque multorum Curationes chirurgi sibi vindicant 7 Praef. 17. haec gravissimorum vulnorum Curationes sunt 5. 26. 206. Febris in vulnere caet. 5. 26. 159. 160. caet. aliquid etiam in vulneris Genere Figurae est 5. 26. 26. conf. 5. 26. 30. quae in alio quoque vulnere Genere praecipimus 7. 19 extr. solida Glutinatio vulneris 7. 27. 28. Humor, v. inf. cum ex. vulnus non habet altiores Latus 5. 26. 271. frigus Inimicum est vulneri 1. 9. 4. vinum alioqui Inimicissimum vulneri est 5. 26. 156. Loco vel pejora, vel meliora sunt vulnera 5. 26. 25. pus modo convenire Magnitudini vulneris debet 5. 26. 91. quod ex Magnitudine vulneris intelligi potest 5. 26. 95. vulneris ipsius Medicina non alia est, quam caet. 7. 5. 38. Modo periculum facit vulnus 5. 26. 25. pro Modo vulneris 5. 26. 107. acus ab exteriori parte Oram vulneris perforat 7. 22. 12. ne calculus in Oram vulneris incidat 7. 26. 56. ab Ora vulneris demenda habenda est 7. 20. 21. si vulnus hiat, neque in unum Orae facile attrahuntur 5. 26. 115. Orae vulneris inter se simplici futura committenda 7. 7. 36. si Orae vulneris aridae sunt 7. 27. 2. fascia, si aequae ab utraque parte vulneris caro recessit, transverse comprehendere Orae debet 5. 26. 144. Orae vulneris futurae comprehendunt 7. 4. 18. miniter Orae vulneris leniter diducere manibus suis, vel etiam duobus hamis debet 7. 16. 9. juxta ipsas Orae (vulneris) 7. 20. 13. conf. Ora. Paululum utrinque vulneris comprehendat fascia 5. 26. 142. modo Periculum facit vulnus in carne, quodcumque magnum est 5. 26. 25. ac Pericula quidem vulnorum haec sunt 5. 26. 229. a Principio vulneris 7. 16. 15. si id vulneris Ratio non patitur 5. 26. 175. quod ex Sede vulneris intelligi potest 5. 26. 95. quorundam vulnorum ipsae Sedes indices sunt 5. 26. 36. inter utrumque Tempus 5. 26. 69. & magnitudinis vulneris & Tempori ib. 92.

¶ cum Verbis: quum ossis fracturae carnis quoque vulnus Accessit 8. 10. 77. ubi ossibus fractis vulnus Accessit 8. 25. 11. si parum bibitur, (exciso calculo,) Accenditur vulnus 7. 27. 21. i. inflammatur. in quibus vulnus facit me-

dicus, non Accipit 7 Praef. 19. si cerebrum membranæ ejus vulnus Accipit 5, 26, 52. quodlibet emplastrum ex his, quæ recentibus vulneribus Accommodantur 5, 27 6 i. pro iis parantur, *conf. sup.* Gravibus vuln. emplastrum aliquod ex his, quæ recentibus vulneribus Accommodata sunt 8, 5 extr. medicamenta, quæ recentibus vulneribus Accommodantur 8, 3, 34. vulnere Adjicere 7, 5, 23. nimis vulnus Adstrictum est 5, 26 212 i. *ligatura nimis arcte conficta est.* perpetuum est, exciso cancro vulnus esse Adurendum 6, 18, 53. vulnus id (a rabioso cane morsum) Adurendum est 5, 27, 10. fieri, ut neque retineatur cibus, neque corpus alatur, ideoque ne vulnus quidem aut purgari aut Ali possit 7, 27, 17 i. *amissa regenerari.* Alieni vulnus potest 8, 10, 87 i. *corrumpi.* Ampliato magis vulnere 7, 5, 12. si ex alia parte vulnus Aperitur, laxius esse debet, quam ut telo postea transeunte Amplietur 7, 5, 9. biduo sic vulnere habito (ligato) tertio die id Aperendum 5, 26, 265. in omnibus his (telorum generibus) latius vulnus Aperendum est 7, 5, 29. vulnera Aperiantur tanquam ora in corporibus, quod *ἀνοσφον* Graece dicitur, *caet.* 5, 4, 1. vulnus, quod Collisum est 5, 26, 26 i. *confusum.* fascia non vulnus tantum, sed paululum utrinque ejus Comprehatat 5, 26, 142. quæ Convenient vulneribus 5, 28, 156. vulnus linamentis Curare 7, 14, 28. supra (linamentum) succidam lamam deligare, tertio die folycere, & vulnus sicut alia vulnera Curare 7, 28, 8. emplastro- rum aliquod oportet imponere, deinde super id, linteculum, & præterea succidam lamam, tunc vulnus deligare, & quotidie re- solvere, similiterque Curare usque ad diem quintum 8, 4, 35. seque- licet sine perigrinis et conqui- sitis et compositis medicamentis vulnus Curare 5, 26, 132. caro excidi debet, idque vulnus lina- mentis Curari 7, 14, 17. vulnus Curari sutura debet: si momentum extra emortuum est, excisis o- ris 7, 21, 10. Curandum quotidie vulnus, bis etiam aciesat 8, 4, 65 i. *soluta fasciâ, impastisque de- zens necessariis, remedia applicanda.* *caet.* vulnus Deligare 8, 4, 37. fascia ad vulnus Deligandum 5, 26, 142. Deliganda fasciis sunt (haec vulnera) laxioribus 8, 10, 87. Deligatum vulnus 7, 19, 40. *conf. inf.* Super vulnus, *caet.* quin- q̃ die, rursus Detecto vulnere,

considerandus color est 5, 26, 166. p. 4 165. vulnus aperiendum, quod recens vulnus paululum Di- ductum patitur 7, 15, 11. vul- nus digitis vel averso specillo Di- ducendum est 7, 27, 33. vulnus, quod Discissum est 5, 26, 26. ei vulnere, quod Expertum ignem non est 5, 27, 13. homo adhi- bendus est, qui vulnus Exfugat (*morfu venenatorum animalium factum*) 5, 27, 32. *add. ib.* 39. quisquis, exemplum Psylli secut- us, id vulnus Exfuxerit 5, 27, 36. in quibus vulnus Facit me- dicus, non accipit 7 Praef. 19. vulnus majus diuturniusque Face- re 8, 10, 103. ei (vulnere) quod canis Fecit 5, 27, 7. vulnus in inguine Factum 7, 20, 13. vul- nus, quod ex his causis Factum est 7, 19, 40. de his (vulneri- bus) quæ morfu Fiunt 5, 27, 2. multa calida aqua vulnus Foven- dum 7, 19, 43. vulnus aqua calida Fovendum est 7, 26, 121. vulnus calida aqua Fovendum 8, 10, 93. vulnus vapore aquæ calidae per spongiam Fovere 8, 4, 38. Glu- tinant vulnus myrrha, thus, gummi, *caet.* 5, 2, 1. *traique* emplastra Glutinant vulnera 5, 19, 2. sanguine vel suppressio vel exhaustio longe optimum est, vulnus Glutinari 5, 26, 211. in his (vulneribus) quæ Glutinan- tur, duplex curatio est 5, 26, 129. si Glutinetur vulnus 5, 26, 170. ubi vulnus Glutinandum est 5, 20, 3. neque Glutinandi spes est 5, 26, 171. patillia ad recen- tia vulnera Glutinanda apti 5, 20, 1. biduo sic vulnere Habito 5, 26, 165 i. *trahat*: prout se Ha- bet (vulnus) 8, 10, 99. si vul- nus Hiat 7, 26, 129. Illinere vul- nus medicamento, quo sangui- suppressitur 7, 12, 27. ut caro increfcens vulnus Impleat 7, 9, 17. ad Implendum vulnus profici- unt quidem etiam medicamen- ta aliqua, *caet.* 5, 26, 198. *add. ib.* 204. nullo novo magisterio, sed jam supraposito vulnus erit Implendum, & ad sanitatem per- ducendum 5, 27, 14. purgato vul- nere sequitur, ut Impleatur 5, 26, 196. si profusionem (san- guinis) timeamus, siccis linamen- tis vulnus Implendum est 5, 26, 96 i. *infarcendum.* sal, si aridus vulnere Imponitur 5, 27, 7. qui- dam contritum cum vino scorpio- nem super vulnus (*ab eo factum*) Imponunt 5, 27, 51 *conf.* Super vulnus. emplastrum, quod re- centibus vulneribus Imponitur 5, 28, 180. haec (emplastra) aliis quoque recentioribus vulneribus recte Imponuntur 5, 19, 54. omni vulnere primo Imponenda est

Spongia ex aceto expressa, *caet.* 5, 26, 128. omnibus his vulne- ribus Imponendum primo lina- mentum ex vino madens, *caet.* 8, 10, 86. *conf.* 5, 17, 12, 5, 26, 170. vel Impono. Incidendum est 7, 16, 7. scalpello circa vulnus Incidere 5, 27, 30. *ut*, ulcus scalpello circumcidendum est 5, 26, 229. *sed conf.* 4, 4, 13. vul- nera et nimis calor et nimium frigus Infestant, maxime tamen horum varietas 5, 26, 35. ac- tum quidam vulnere Infundunt 5, 26, 98. ubi Inductæ vulneribus cicatrices sunt 3, 21, 46. dixi de his vulneribus, quæ maxime per tela Inferuntur 5, 27, 1. em- plastra, quæ cruentis protinus vulneribus Injiciuntur 5, 19, 1. *conf.* 5, 26, 165. vel Injicio. ubi tenue, sed altum vulnus Infedit 5, 26, 267. nimis Intumescere vulnus, periculosum; nihil Intu- mescere, periculosissimum est 5, 26, 157. si leviter Intumuit vul- nus 5, 26, 170. cataplasmata ve- sicam urgendo vulnus Irritant 7, 26, 110 de *curatione post lithotomi- am.* laboriose conteruntur ea ex quibus emplastra patillique fiunt, ne Laedant vulnera, quum imposita sunt 5, 17, 12. nodus vulnus Laedit 5, 26, 148. *conf.* Lae- do. ubi Novatum vulnus est 5, 26, 132 i. *incisionibus novis quasi recens factum.* si supra (*ossa laesa*) vul- nus est, id suis medicamentis Nutriendum est 8, 8, 20. *vid.* vulnus Alere, vel Ulcus alere aut nutrire. vulnus quotidie solven- dum Nutriendumque est 8, 10, 94. plerique fascias lacerant, ac nudum vulnus frigori Obji- ciunt 5, 26, 55. Occupari can- cro vulnus potest 8, 10, 87. his quoque vulneribus (*in ano arte incis*) lenibus cibis Iisdemque medicamentis Opus est 7, 30, 10. donec satis Pateat 7, 16, 7. Patiari, v. vulnus Diductum. Penetro, v. vulnus in Parte, quod emplastrum celeriter ad cicatri- cem vulnera Perducere videtur 5, 19, 10. vulnus erit implendum, & ad sanitatem Perducendum 5, 27, 14. simulatque ad mediam tunicam vulnus in inguine factum Pervenerit 7, 20, 13. ubi vulnus rodit urina, neque Purgari paritur 7, 27, 25. *conf.* vulnus Alii si quod vulnus neutrum horum (*suturam aut fibulam*) recipit, id tamen Purgari debet 5, 26, 127. inflammatione finita vulnus Purgandum est 5, 26, 192. neurra (*sutura et fibula*) ante d. bet im- poni, quam intus vulnus Purga- tum est 5, 26, 118. Purgato vul- nere 5, 26, 196 7, 22, 16. Re- cipio, v. vulnus Purgari vulnus deligare

deligare, et quotidie Resolvere 8, 4, 37 opp. deligarum vulnus omne (seroci) - si dolor nullus est, quinque primis diebus non est Resolvendum: si dolor est, tertia die Resolvendum 7, 19, 40 - 41 opp. vulnus interius ea victus ratio eaque medicamenta Sanabunt, quae caet. 5, 26, 152. vulnus Sanandum est 8, 10, 110 i. ad cicatricem perducendum. passilli ad recentia vulnera glutinanda Sanandaque apti 5, 10, 1. inter quae (serulas et canales) vulnus Sanescere non potest 8, 10, 91 i. ad cicatricem pervenire. add. ib. 99. vulnere Sanescere 7, 27, 26, 8, 8, 21. exit sanguis ex vulnere recenti, aut jam Sanescente 5, 26, 69 si id (vulnus) musculi femoris aut humeri Senferint 8, 10, 77. vulnus quotidie Solvendum est 8, 10, 94. quidam vulnus Suffumigant 5, 27, 52. Sum: si in articulis, digitis, locis cartilaginosis vulnus est 5, 26, 173. Superimpono, v. infra. Usto vulnere, illa febris perniciofa est, quae levi vulnere Supervenit 5, 26, 160. *ἰπποκράτης* vulnere Supervenire consuevit 5, 26, 233. quum jam ad cicatricem vulnus Tendit 7, 27, 30. v. Tendo. si Uri non potest vulnus 5, 27, 11. Usto vulnere superimponenda, quae caeteris ictis, sunt 5, 27, 12. si vulnus Ustum non est 7, 15, i. *ὑστione factum*.

¶ *Particulis*: est Ad vulnera Attalum emplastrum 5, 19, 26. haec proprie Ad ejusmodi vulnera pertinent 7, 19, 48. conf. ad vulnus Accommodare, Deligandum, Glutinandum, Implendum, Pervenire. Circa vulnus 7, 5, 34. locus 5, 27, 30 *videri possit*. circa significationem adverbii habere, *aprius tamen fuerit consruere cum vulnus*, sicut 4, 4, 13. incidere satis altis plagis in palato Circa uvam. v. vulnus Incidere. saepe Cum vulnere loco moventur ossa 8, 25, 1. membrum, quod Cum vulnere loco motum est 8, 25, 9. De vulnere 5, 27, 1. 2. Ex quo vulnere caro dependet 5, 26, 28. vulnus Ex quo aliquid excisum est 5, 26, 28. vesica vulnerata Ex ipso vulnere urina descendit 5, 26, 63. Ex vulnerebus ulceribus exit sanguis, sanies, pus 5, 26, 66. exit sanguis Ex vulnere recenti, aut jam sanescente 5, 26, 69. intelligitur ex humore, qui multus Ex vulnere ferretur 8, 5, 21. nervorum rigor aut distentio, quae Ex vulnere orta est 5, 26, 161. plaga, si Ex vulnere est 8, 4, 30. pleraque Ex vulnerebus 5, 26, 36 i. pleraque vulnera. In ipsum vul-

nus agendus humor 7, 27, 25. In vulnus inclinari 5, 26, 42. 43 i. in locum vulneratum converti. In vulnerebus 5, 26, 2. 7-7. 36. qualis (curatio) In his vulnerebus, quae in nervosis locis sunt, adhibetur 7, 29 extr. nonnunquam etiam in magno vulnere evenit, ut 8, 10, 100. quae In vulnerebus exposita sunt, ut In vulnerebus praeceptum est, caet. 5, 26, 231. 7, 3, 1. 7, 7, 147. 7, 33 extr. 8, 4, 72 i. in *traditione*, in capite, de vuln. venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, non gustu, sed In vulnere nocent 5, 27, 34 i. per vulnus, quatenus in *facto vulnere cum humeribus corporis commiscetur*. si In magno vulnere, dum inflammatio est, permanet febris 5, 26, 159. In quibus vulnerebus plus profici manu, quam medicamentis credo 7, Praef. 19. In vulnere, si id usum non est, relinquenda fistula est 7, 15, 8. est inter causas timoris, si sensus In vulnere rodentium non est 7, 3, 7. quod *antidoteum* In eo quoque vulnere caet. aequae valet 5, 27, 62. Ubi In quolibet vulnere ventum ad inducendum cicatricem est 5, 26, 281. quum puer ab aspidie ictus esset, & partim Ob ipsum vulnus, partim ob immodicos aestus, siti premeretur 5, 27, 47. incidere satis altis plagis sub ipsis maxillis caet. ut Per ea vulnera morbus (*anguina*) erumpat 4, 4, 13. quum vulva percussa est, sanguinis pars Per vulnus descendit 5, 26, 49. ut Per vulnus exeat testiculus 7, 20, 18. *ventriculo vulnerato* cibus & potio Per vulnus exeunt 5, 26, 58. fere primo Per vulnus exit urina (*ex oisio calculo*) 7, 27, 26. cancer vesicae cognoscitur, si Per vulnus (*post lithomiam*) fluit sanies mali odoris 7, 27, 1. quum Per vulnus alicujus viscera patefacta sunt I Praef. 43. quo fit, ut Per vulnus postea procedant (quae in *testis* coierunt) 2, 26, 113 *ἰπποκράτης* Sine vulnere quoque oriri consuevit 5, 26, 233. ubi Sine vulnere ossa exciderunt 8, 25, 1. verisimile, interiora Sub gravissimis vulnerebus mutari I Praef. 68. quidam carbonem scorpionis Super vulnus deligant 5, 27, 52. quidam super vulnus spongiam caet. deligant 7, 15, 20. falsamentum quoque recte Super id (*venenatum*) vulnus deligatur 5, 27, 8. Super vulnus dandi furfures ex aceto cocti 5, 27, 64 vivum gallinaceum pullum per medium dividere, & protius calidum Super vulnus imponere oportet sic, ut caet. 5, 27, 40. quidam scorpionem cum vino contritum Super vulnus (ab

ei factum) imponant 5, 27, 516 imponi Super vulnus eadem debent, quae caet. 5, 26, 261. hoc vulnus agnove discissus, & calida ejus caro statim Super vulnus imposita 5, 27, 42. add. ib. 68. Super vulnus etiam furfures ex aceto, vel ruta silvatica recte imponitur, vel cum melle sal tollus 5, 27, 54. imponendum Super vulnus stercus caprinum ex aceto coctum, aut ex eodem hordeacea farina, caet. 5, 27, 61. add. 7, 26, 104. cerato Super vulnus utendum est 5, 26, 205. Supra vulnus id (*sa serpente morsum*) membrum deligandum est 5, 27, 28. si Supra (*ei factum* caet.) vulnus est 8, 8, 20.

Vulnere, ac. ossa fracta carnem vulnerant, interdum quoque nervum aut musculum 8, 7, 4. ex ossibus ea, quae carnem vulnerant, praecidenda sunt 8, 8, 11. interdum gladiatorem in arena, vel militem in acie, vel viatorem a latronibus exceptum sic vulnerari, ut caet. I Praef. 71. venae vulnerari non debent in *ramicis curatione* 7, 21, 13. acuto quoque, quam retuso telo vulnerari, commodius est 5, 26, 27. vulneratus Homo I Praef. 118, in curationibus vulneratorum I Praef. 119. ubi Caput vulneratum est 2, 7, 77. Corde vulnerato 5, 26, 51. jejuni Intestini vulnerati notae 5, 26, 58. vix ad sanitatem perveniunt, quibus ulla parte aut Pulmo, aut Jecinoris crassum, aut Membrana, quae continet cerebrum, aut Lienis, aut Vulva, aut Vesica, aut ullum intestinum, aut Septum transversum vulneratum est 5, 26, 18-19 cui aut Pulmo medius, ut jejunum aut tenuius Intestinum, aut Ventriculus, aut Renes vulnerati sunt 5, 26, 16. Jecinoris vulnerati notae 5, 26, 44. Jecinore vulnerato 5, 26, 48, quorum vel Nervi, vel etiam nervosi loci vulnerati sunt 5, 26, 162. si Nervi Musculive vulnerati sunt 5, 26, 203. Ventriculi vulnerati notae 5, 26, 58. quibus Vesica vulnerata est 5, 26, 19. vesica vulnerata 5, 26, 63. qui In capite vel brachiis, qui In inferioribus partibus vulnerati sunt 5, 26, 186.

Vulpis, is. subaud. in v. ejusdem 4, 4, 31. *vid. seg.*

Vulpinus, a, um. est etiam non vana opinio, vulpinum jecur, ubi sicum & aridum factum est, contundi oportere, pollinemque ex eo potioni (*contra asthma*, caet.) aspergi: vel ejusdem (vulpis *seil.*) pulmonem quam recentissimum, assum, edendum esse 4, 4, 33.

Vulsella, ac. vulsella, quali fabri

utuntur, injicienda est acutae os.
sis prominentis cuspidi 8, 10, 97.
parte, qua sima est: ea parte.
quae gibba est 8, 10, 96. sub ea
que (vulsella) excidere, incidenti-
da 4, caet. 7, 12, 31. 36. vulsellâ
apprehendere *utram* 7, 12, 31.
conf. *ibid.* 36. 7, 18, 6. 7, 30, 12.
orae (cutis) vulsellâ prehenden-
dae 6, 18, 49. vulsellâ extrahe-
tur (fragmentum ossis) 8, 5, 22.
vulsellâ protrahenda est (testa
dents fracti) 7, 12, 14.

Vultus, us. quorundam (si cere-
brum membranave ejus vulnus
accepit) trux vultus est 5, 26,
53. medicus illiusri loco adver-
sus aegrum debet residere, ut omnes
notas ex vultu quoque cubantis
perspiciat 3, 6, 25.

Vulva, ae. i. q. *hodie vocatur uterus*,
describitur 4, 1, 37 seqq. vulva
in virginibus 4, 1, 37. in mulieri-
bus *ibid.* vulvae suum 2, 20, 7.
ex sue vulvae steriles 2, 24, 4.
vulvam tueretur os coxarum 8, 1,
96. vesica in faeminis, superne
lapsa ab ipsa vulva sustinetur 4, 1,
35. ejus recta tenuataque Cervix,
quam canalem vocant 4, 1, 18 i.
vagina uteri. iter urinae in fae-
minis super vulvae Cervicem se
ostendit 4, 1, 36. Dolens vulva
4, 20, 16. si vulva Dolens fo-
minum prohibet 5, 25, 19. in o-
mnibus vulvae Doloribus 4, 20,
20 *Merg* vesicae. si Fistula ad
vulvam penetravit 5, 28, 165. Fri-
gus inimicum est vulvae 1, 9, 4. sive
Inflammatio vulvae est 5, 25, 7. opti-
ma adversus Inflammationem vul-
vae compositio est caet. 5, 21, 10.
Inflammationem vulvae coercere
caet. 5, 25, 17. Latera, v. *postea*
Innectit. Magnitudo vulvae 7,
29, 8. ex vulva faeminis vehe-
mentis Malum nascitur 4, 20, 1.

i. e. *hysterica passio*; quae hoc capite
trahatur. vulvae Natura mirabilis
quum in multis aliis, tum in hac
re (*embryuleia*) quoque facile co-
gnoscitur 7, 29, 3. vis Nervorum
vulvae 7, 29, 8 i. *ligamentorum u-*
teri. membrana Ori vulvae oppo-
sita est (in *arreis*) 7, 28, 4 i.
orificio externo, vaginae. donec
iterum Os (vulvae) adaperiatur
7, 29, 6 in *embryuleia*, i. e. os
uteri internum. quo fit, ut Insans
ad Os vulvae compellatur 7, 29,
5 et 36. compresso vulvae Ore 7,
29, 20 i. *clausa*. vulva emortuo
partu Os comprimit 7, 29, 5. un-
ci acumen ipsum Os vulvae de-
labitur 7, 29, 21. non emittente
eo 7, 29, 21. id (vitium haemor-
rhoidum cascayum) etiam in Ore
vulvae faeminarum incidere con-
suevit 6, 18, 108 i. e. in orificio
uteri interno pariter ac vaginae. si
Os vulvae procidit, (nam id quo-
que interdum fit) 6, 18, 123 i.
vagina uteri plerumque, nonnunquam
etiam orificium uteri internum. si
cunes (emortui foetus) Os vulvae
urgere coeperunt 7, 29, 38 i. ori-
ficium internum seu collum uteri.
Ulcus in vulva est 2, 7, 26. si
vulva exulcerata est 4, 20, 14.
proxime ab Stomacho vel Affici-
tur haec (vulva), vel corpus Af-
ficit 4, 20, 1. Compressâ vulvâ
7, 29, 22 i. *clausâ*. vulva pau-
lum ad dexteriores coxam Con-
vertitur 4, 1, 38. vulva ex inter-
vallo paululum Dehiscit in partu
7, 29, 5. vulva, interdum etiam
sic Exanimat, ut caet. 4, 20, 1.
venulas membranulasque omnes
(*secundarum*) manu Diducere a
vulva 7, 29, 43. Hiante vulva 7,
29, 22. vulva, super rectum in-
testinum Progreffa, illis faeminae
latera sua Innectit 4, 1, 38. pes-

sus ad vulvam Molliendam 5, 21,
7. vulva cervice contra mediam
alvum Orsa 4, 1, 38 i. *contra me-*
dium intestinum rectum. quum
vulva Percussa est 5, 26, 49.
caput in vacuum vulvam Prolabitur
7, 29, 33 in *embryuleia*, scil. post
majorem partem, suâ reliquum
corpus, extractam. quibus vulva
Vulnerata est 5, 26, 19.

X.

X litera: plaga si manu faciendâ
est (in cute cranii,) ea fere
commodissima est, quae duabus
transversis lineis literae X figuram
accipit 8, 4, 31.

Ξηροφθάλμια genus lippiendinis.
quod *Ξηροφθαλμια* Graeci ap-
pellant 6, 6, 172. ubi et seqq. tra-
ctatur.

Xylobalsamum, i. balsami arboris *sur-*
culi ac *sarmenta*, ut monet *Salmasius*
in *Exercitationibus* Plinianis, vel *Rho-*
dus in *Scribon*. Largum p. 180.
xylobalsami p. X. * 5, 18, 22.

Y.

Vid. in H.

Z.

Z^εῖς, τὸς vel τὸς. fervor. jacta-
tio, fervorque corporis in febre,
quem *Ζεῖν* Graeci vocant 3, 11, 8
Zinziber, eris. Graece *Ζυγγίβρις*
ut *relius* scribi videatur zingiber.
zingiberis p. * VIII. 5, 23, 20.
Ζυγάδης, is. jugalis, e. jugale
(os) appellari potest (quod trans-
versum a genis tendens, ab in-
ferioribus ossibus sustinetur,) ab
eadem similitudine, a qua id
Graeci *Ζυγάδης* appellant 8, 1,
31. vocatur etiam *zygomaticum os*.

F I N I S.

